
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01122288 2

BIJBEL,

DAT IS

DE GANSCHE HEILIGE SCHRIFT,

VERVATTENDE AL DE

KANONIEKE BOEKEN DES

OUDEN EN NIEUWEN TESTAMENTS,

DOOR LAST VAN DE HOOG MOG. HEEREN

STATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN

EN

VOLGENS HET BESLUIT VAN DE SYNODE NATIONAAL,
GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE TALEN
IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET.

GEDRUKT VOOR HET
BRITSCHE EN BUITENLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP.
TE LONDEN: Queen Victoria Street, Blackfriars, E.C.
TE UTRECHT. ACHTER DEN DOM.

1889.

RICHARD CLAY AND SONS, LIMITED,
LONDON AND BUNGAY.

REGISTER

VAN

AL DE KANONIEKE BOEKEN EN HOOFDSTUKKEN

DES

OUDEN TESTAMENTS.

DE BOEKEN DER PROFETEN.

GENAAMD

GENESIS.

HOOFDSTUK 1.

God schept den hemel en de aarde, vs. 1 en 2, en het licht, op den eersten dag, 3. Op den tweeden het uitspansel met scheiding der onderste en bovenste wateren, 6; 8. Op den derden scheidt Hij het droge en de wateren, 9. Schept gras en vruchtbare boomen, 11. Op den vierden de zon, maan en sterren, 14. Op den vijfden kleine en groote visschen, mitsgaders het gevogelte, en zegent ze, 20. Op den zesden het gedierte der aarde, 24. En eindelijk den mensch, man en vrouw, naar Zijn beeld, gevende hun heerschappij en Zijnen zegen, 26. Ook onderscheidende de spijze der menschen en van het gedierte, 29. Keurt al Zijne schepselen goed, 31.

IN den [a] beginne schiep God den hemel en de aarde. *a* Job 38:4. Ps. 33:6. 89:12. 136:5. Hand. 14:15. 17:24. Hebr. 11:3.

2 De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op den afgrond; en de Geest Gods zweefde op de wateren.

3 En God zeide: Daar zij licht! en daar werd licht.

4 En God zag het licht, dat het goed was; en God maakte scheiding tusschen het licht en tusschen de duisternis.

5 En God noemde het licht dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag.

6 [a] En God zeide: Daar zij een uitspansel in het midden der wateren; en dat make scheiding tusschen wateren en wateren! *a* Ps. 33:6. 104:2. 136:5. Spr. 8:28. Jes. 42:5. Jer. 10:12. 51:15.

7 En God maakte dat uitspansel, en maakte scheiding tusschen de wateren, die [a] onder het uitspansel zijn, en tusschen de wateren, die [b] boven het uitspansel zijn. En het was alzoo. *a* Ps. 33:7. 136:6. Spr. 8:24. *b* Ps. 148:4.

8 En God noemde het uitspansel hemel. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de tweede dag.

9 En God zeide: [a] Dat de wateren van onder den hemel in eene plaats vergaderd worden, en dat het droge gezien worde! En het was alzoo. *a* Job. 26:10. 38:8. Ps. 24:2. 33:7. 136:6.

10 En God noemde het droge aarde, en de vergadering der wateren noemde Hij zeeën; en God zag, dat het goed was.

11 En God zeide: Dat de aarde uitschiete grasscheutjes, kruid zaadzaaiende, vruchtbaar geboomte, dragende vrucht naar zijnen aard, welks zaad daarin zij op de aarde! En het was alzoo.

12 En de aarde bracht voort grasscheutjes, kruid zaadzaaiende naar zijnen aard, en vruchtdragend geboomte, welks zaad daarin was, naar zijnen aard. En God zag, dat het goed was.

13 Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de derde dag.

14 En God zeide: [a] Dat er lichten zijn in het uitspansel des hemels, om scheiding te maken tusschen den dag en tusschen den nacht; en dat zij zijn tot teekenen en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren! *a* Ps. 136:7.

15 [a] En dat zij zijn tot lichten in het uitspansel des hemels, om licht te geven op de aarde! En het was alzoo. *a* Deut. 4:19. Jer. 31:35.

16 God dan maakte die twee groote lichten; dat groote licht tot heerschappij des daags, en dat kleine licht tot heerschappij des nachts; ook de sterren.

17 En God stelde ze in het uitspansel des hemels, om licht te geven op de aarde.

18 En om te heerschen op den dag, en in den nacht, en om scheiding te maken tusschen het licht en tusschen de duisternis. En God zag, dat het goed was.

19 Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de vierde dag.

20 En God zeide: Dat de wateren overvloediglijk voortbrengen een gewemel van levende zielen; en het gevogelte vliege boven de aarde, in het uitspansel des hemels!

21 En God schiep de groote walvisschen, en alle levende wremelende ziel, welke de wateren overvloediglijk voortbrachten, naar haren aard; en alle gevleugeld gevogelte naar zijnen aard. En God zag, dat het goed was.

22 En God zegende ze, zeggende: [a] Zijt vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de wateren in de zeeën; en het gevogelte vermenigvuldige op de aarde! *a* Gen. 8:17.

23 Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de vijfde dag.

24 En God zeide: De aarde brenge levende zielen voort, naar haren aard, vee, en kruipend, en wild gedierte der aarde, naar zijnen aard! En het was alzoo.

25 En God maakte het wild gedierte der aarde naar zijnen aard, en het vee naar

zijnen aard, en al het kruipend gedierte des aardbodems naar zijnen aard. En God zag, dat het goed was.

26 En God zeide : Laat Ons menschen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis ; en dat zij heerschappij hebben over de visschen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over het vee, en over de geheele aarde, en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.

27 En God schiep den mensch [a] naar Zijn beeld ; naar het beeld van God schiep Hij hem ; [b] man en vrouw schiep Hij ze.

a Gen. 5:1. 9:6. 1 Kor. 11:7. Efez. 4:24. Kol. 3:10. *b* Matt. 19:4.

28 En God zegende hen, en God zeide tot hen : [a] Weest vruchtbaar, en vermenigvuldigt, en vervult de aarde, en onderwerpt haar, en hebt heerschappij over de visschen der zee, en over het gevogelte des hemels, en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt ! *a* Gen. 8:17. 9:1, 2, 7.

29 En God zeide : Ziet, [a] Ik heb ulieden al het zaadzaaiende kruid gegeven, dat op de gansche aarde is, en alle geboomte, in hetwelk zaadzaaiende boomvrucht is ; het zij u tot spijze ! *a* Gen. 9:3. Ps. 104:14, 15.

30 [a] Maar aan al het gedierte der aarde, en aan al het gevogelte des hemels, en aan al het kruipende gedierte op de aarde, waarin eene levende ziel is, *heb Ik* al het groene kruid tot spijze *gegeven*. En het was alzoo. *a* Ps. 104:14.

31 En God zag al wat Hij gemaakt had, en ziet, [a] het was zeer goed. Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de zesde dag. *a* Deut. 32:4. Mark. 7:37.

HOOFDSTUK 2.

God rust op den zevenden dag, vs. 1 en 2. Zegent en heiligt dien, 3. Verordent natuurlijke middelen tot vruchtbaarheid des aardrijks, 5. Nader verhaal van de schepping des menschen naar lichaam en ziel, 7. God stelt den mensch in het Paradijs, 8, hetwelk beschreven wordt met zijne rivieren, 9. Verbod nopens den boom der kennis des goeds en des kwaads, 17. Naamgeving der dieren, 19. Breeder verhaal van de schepping der vrouw, 21, die van Adam gekend en met bijzonder welgevallen aangenomen wordt, 23. De echtstaat, 24. Naaktheid der menschen, 25.

ALZOO zijn volbracht de hemel en de aarde, en al hun heir.

2 [a] Als nu God op den zevenden dag volbracht had Zijn werk, dat Hij gemaakt had, heeft Hij gerust op den zevenden dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had. *a* Ex. 20:11. 31:17. Deut. 5:14. Hebr. 4:4.

3 En God heeft den zevenden dag gezegend, en dien geheiligd ; omdat Hij op denzelven gerust heeft van al Zijn werk, hetwelk God geschapen had, om te volmaken.

4 Dit zijn de geboorten des hemels en der aarde, als zij geschapen werden ; ten dage als de HEERE God de aarde en den hemel maakte,

5 En allen struik des velds, eer hij in de aarde was, en al het kruid des velds, eer het uitsproot ; want de HEERE God had niet doen regenen op de aarde, en er was geen mensch geweest, om den aardbodem te bouwen.

6 Maar een damp was opgegaan uit de aarde, en bevochtigde den ganschen aardbodem.

7 En de HEERE God had den mensch geformeerd uit [a] het stof der aarde, en in zijne neusgaten geblazen den adem des levens ; alzoo werd de mensch [b] tot eene levende ziel. *a* 1 Kor. 15:47. *b* 1 Kor. 15:45.

8 Ook had de HEERE God eenen hof geplant in Eden, tegen het oosten, en Hij stelde aldaar den mensch, dien Hij geformeerd had.

9 En de HEERE God had alle geboomte uit het aardrijk doen spruiten, begeerlijk voor het gezicht, en goed tot spijze ; en [a] den boom des levens in het midden van den hof, en den boom der kennis des goeds en des kwaads. *a* Openb. 2:7.

10 En eene rivier was voortgaande uit Eden, om dezen hof te bewateren ; en werd van daar verdeeld, en werd tot vier hoofden.

11 De naam der eerste *rivier* is Pison ; deze is het, die het gansche land van Havíla omloopt, waar het goud is.

12 En het goud van dit land is goed ; daar is *ook* bedólah, en de steen sardónix.

13 En de naam der tweede rivier is Gihon ; deze is het, die het gansche land Cusch omloopt.

14 En de naam der derde rivier is Hiddékel ; deze is gaande naar het oosten van Assur. En de vierde rivier is Frath.

15 Zoo nam de HEERE God den mensch, en zette hem in den hof van Eden, om dien te bouwen, en dien te bewaren.

16 En de HEERE God gebood den mensch, zeggende : Van allen boom dezes hofs zult gij vrijelijk eten ;

17 Maar van den boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten ; want ten dage, als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven.

18 Ook had de HEERE God gesproken : Het is niet goed, dat de mensch alleen

zij; Ik zal hem eene hulpe maken, *die* als tegen hem over zij.

19 Want als de HEERE God uit de aarde al het gedierte des velds, en al het gevogelte des hemels gemaakt had, zoo bracht Hij die tot Adam, om te zien, hoe hij ze noemen zou; en zoo als Adam alle levende ziel noemen zoude, dat zou haar naam zijn.

20 Zoo had Adam genoemd de namen van al het vee, en van het gevogelte des hemels, en van al het gedierte des velds; maar voor den mensch vond hij geene hulpe, *die* als tegen hem over ware.

21 Toen deed de HEERE God eenen diepen slaap op Adam vallen, en hij sliep; en Hij nam eene van zijne ribben, en sloot derzelver plaats toe *met* vleesch.

22 En de HEERE God bouwde de ribbe, die Hij[a] van Adam genomen had, tot eene vrouw, en Hij bracht haar tot Adam. [a] 1 Kor. 11:8.

23 Toen zeide Adam: Deze is ditmaal [a] been van mijne beenen, en vleesch van mijn vleesch! Men zal haar Manninne heeten, omdat zij uit den man genomen is.

[a] Mal. 2:14. Efez. 5:30, 31.

24 [a] Daarom zal de man zijnen vader en zijne moeder verlaten, en zijne vrouw aankleven; [b] en zij zullen tot één vleesch zijn.

[a] Matt. 19:5. Mark. 10:7. Efez. 5:31. [b] 1 Kor. 6:16. Efez. 5:28, 29.

25 En zij waren beiden [a] naakt, Adam en zijne vrouw; en zij schaamden zich niet.

[a] Gen. 3:7.

HOOFDSTUK 3.

De duivel verzoekt de vrouw door de slang, vs. 1. De vrouw wordt verleid en overtreedt, als ook de man, 6. Waarvan zij terstond het gevoel hebben, 7. God spreekt op hun beider bekentenis het vonnis over de slang, de vrouw en den man, met ingevoegde belofte des Zaligmakers, 8. Adam noemt zijne vrouw Heva, 20. Zij worden beiden van God gekleed, vernederd, van den boom des levens verstooten en uit het Paradijs verbannen, 21.

DE slang nu was listiger dan al het gedierte des velds, hetwelk de HEERE God gemaakt had; en zij zeide tot de vrouw: Is het ook, dat God gezegd heeft: Gijlieden zult niet eten van allen boom dezes hofs?

2 En de vrouw zeide tot de slang: Van de vrucht der boomen dezes hofs zullen wij eten;

3 Maar van de vrucht des booms, die in het midden des hofs is, heeft God gezegd: Gij zult van die niet eten, noch die aanroeren, opdat gij niet sterft.

4 Toen zeide de slang [a] tot de vrouw: Gijlieden zult den dood niet sterven; [a] 2 Kor. 11:3.

5 Maar [a] God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zoo zullen uwe oogen geopend worden, en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad. [a] Joh. 8:44.

6 En de vrouw zag, dat die boom goed was tot spijze, en dat hij een lust was voor de oogen, ja, een boom, die begeerlijk was om verstandig te maken; en zij nam van zijne vrucht en at; en zij gaf ook haren man met haar,[a] en hij at. [a] Rom. 5:12, 14, 15, enz. 1 Tim. 2:14.

7 Toen werden hun beider oogen geopend, en zij werden gewaar, dat zij [a] naakt waren; en zij hechtten vijgeboombladeren samen, en maakten zich schorten. [a] Gen. 2:25.

8 En zij hoorden de stem van den HEERE God, wandelende in den hof, aan den wind des daags. Toen verborg zich Adam en zijne vrouw voor het aangezicht van den HEERE God, in het midden van het geboomte des hofs.

9 En de HEERE God riep Adam, en zeide tot hem: Waar zijt gij?

10 En hij zeide: Ik hoorde Uwe stem in den hof, en ik vreesde; want ik ben naakt; daarom verborg ik mij.

11 En Hij zeide: Wie heeft u te kennen gegeven, dat gij naakt zijt? Hebt gij van dien boom gegeten, van welken Ik u geboden, dat gij daarvan niet eten zoudt?

12 Toen zeide Adam: De vrouw, die Gij bij mij gegeven hebt, die heeft mij van dien boom gegeven, en ik heb gegeten.

13 En de HEERE God zeide tot de vrouw: Wat is dit, *dat* gij gedaan hebt? En de vrouw zeide: [a] Die slang heeft mij bedrogen, en ik heb gegeten! [a] Openb. 12:13.

14 Toen zeide de HEERE God tot die slang: Dewijl gij dit gedaan hebt, zoo zijt gij vervloekt boven al het vee, en boven al het gedierte des velds! Op uwen buik zult gij gaan, en stof zult gij eten, al de dagen uws levens.

15 En Ik zal [a] vijandschap zetten tusschen u en tusschen deze vrouw, en tusschen uw zaad en tusschen haar zaad; [b] datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen. [a] Matt. 4:1. [b] Kol. 2:15.

16 Tot de vrouw zeide Hij: Ik zal zeer vermenigvuldigen uwe smart, namelijk uwer dracht; met smart zult gij kinderen baren; en tot uwen man zal uwe begeerte zijn, [a] en hij zal over u heerschappij hebben.

[a] 1 Kor. 14:34. 1 Tim. 2:11, 12. Tit. 2:5. 1 Petr. 3:6.

17 En tot Adam zeide Hij: Dewijl gij geluisterd hebt naar de stem uwer vrouw, en van dien boom gegeten, waarvan Ik u

gebood, zeggende: Gij zult daarvan niet eten; zoo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt; en met smart zult gij daarvan eten al de dagen uws levens.

18 Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen, en gij zult het kruid des velds eten.

19 In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert, dewijl gij daaruit genomen zijt; want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeeren.

20 Voorts noemde Adam den naam zijner vrouw Heva, omdat zij eene moeder aller levenden is.

21 En de HEERE God maakte voor Adam en zijne vrouw rokken van vellen, en toog ze hun aan.

22 Toen zeide de HEERE God: Ziet, de mensch is geworden als onzer een, kennende het goed en het kwaad! Nu dan, dat hij zijne hand niet uitsteke, en neme ook van den boom des levens, en ete, en leve in eeuwigheid.

23 Zoo verzond hem de HEERE God uit den hof van Eden, om den aardbodem te bouwen, waaruit hij genomen was.

24 En Hij dreef den mensch uit; en stelde cherubim tegen het oosten des hofs van Eden, en een vlammig lemmer eens zwaards, dat zich omkeerde, om te bewaren den weg van den boom des levens.

HOOFDSTUK 4.

Kaïn en Habel worden geboren, vs. 1. Zij offeren beiden, maar Habels offer is den Heere aangenaam, 3. Waarover Kaïn zich vergramt, en van God bestraft wordt, 5. Hij doodt zijnen broeder, 8. Wordt daarover van God tot verantwoording geroepen en ontvangt zijn vonnis, 9. Gaat dolen van Gods aangezicht, bouwt eene stad en gewint kinderen, 16. Lamech neemt twee vrouwen en gewint kinderen, 19. Spreekt trotsch en vermeten, 23. Seth en Enos worden geboren, en de openbare Godsdienst ingesteld, 25.

EN Adam bekende Heva, zijne huisvrouw, en zij werd zwanger, en baarde Kaïn, en zeide: Ik heb eenen man van den HEERE verkregen!

2 En zij voer voort te baren zijnen broeder Habel; en Habel werd een schaapherder, en Kaïn werd een landbouwer.

3 En het geschiedde ten einde *van eenige* dagen, dat Kaïn van de vrucht des lands den HEERE offer bracht.

4 En Habel bracht ook van de eerstgeborenen zijner schapen, en van hun vet. [a] En de HEERE zag Habel en zijn offer aan; [a] Hebr. 11:4.

5 Maar Kaïn en zijn offer zag Hij niet aan. Toen ontstak Kaïn zeer, en zijn aangezicht verviel.

6 En de HEERE zeide tot Kaïn: Waarom zijt gij ontstoken, en waarom is uw aangezicht vervallen?

7 Is er niet, indien gij weldoet, verhooging? en zoo gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur. Zijne begeerte is toch tot u, en gij zult over hem heerschen.

8 En Kaïn sprak met zijnen broeder Habel; en het geschiedde, als zij in het veld waren, dat Kaïn tegen zijnen broeder Habel opstond, [a] en sloeg hem dood.

[a] Matt. 23:35. 1 Joh. 3:12. Judas vs. 11.

9 En de HEERE zeide tot Kaïn: Waar is Habel, uw broeder? En hij zeide: Ik weet *het* niet; ben ik mijns broeders hoeder?

10 En Hij zeide: Wat hebt gij gedaan? [a] daar is eene stem des bloeds van uwen broeder, dat tot Mij roept van den aardbodem. [a] Hebr. 12:24.

11 En nu zijt gij vervloekt van den aardbodem, die zijnen mond heeft opengedaan, om uws broeders bloed van uwe hand te ontvangen.

12 Als gij den aardbodem bouwen zult, hij zal u zijn vermogen niet meer geven; [a] gij zult zwervende en dolende zijn op aarde. [a] Spr. 28:17.

13 En Kaïn zeide tot den HEERE: Mijne misdaad is grooter, dan dat zij vergeven worde.

14 Zie, Gij hebt mij heden verdreven van den aardbodem, en ik zal voor Uw aangezicht verborgen zijn; en ik zal zwervende en dolende zijn op de aarde, en [a] het zal geschieden, dat al wie mij vindt, mij zal doodslaan. [a] Job 15:20, 21, enz.

15 Doch de HEERE zeide tot hem: Daarom, al wie Kaïn doodslaat, zal zevenvoudig gewroken worden! En de HEERE stelde een teeken aan Kaïn, opdat hem niet versloeg al wie hem vond.

16 En Kaïn ging uit van het aangezicht des HEEREN; en hij woonde in het land Nod, ten oosten van Eden.

17 En Kaïn bekende zijne huisvrouw, en zij werd bevrucht en baarde Henoch; en hij bouwde eene stad, en noemde den naam dier stad naar den naam zijns zoons, Henoch.

18 En aan Henoch werd Hirad geboren; en Hirad gewon Mechújaël; en Mechújaël gewon Methúsaël; en Methúsaël gewon Lamech.

19 En Lamech nam zich twee vrouwen; de naam van de eerste was Ada, en de naam van de andere Zilla.

20 En Ada baarde Jabal; deze is geweest een vader dergenen, die tenten bewoonden, en vee *hadden.*

21 En de naam zijns broeders was Jubal; deze was de vader van allen, die harpen en orgelen handelen.

22 En Zilla baarde ook Túbal-Kaïn, eenen leermeester van allen werker in koper en ijzer; en de zuster van Túbal-Kaïn was Naëma.

23 En Lamech zeide tot zijne vrouwen: Ada en Zilla! hoort mijne stem, gij, vrouwen van Lamech! neemt ter oore mijne rede! Voorwaar, ik sloeg wel eenen man dood, om mijne wonde, en eenen jongeling, om mijne buile!

24 Want Kaïn zal [a] zevenvoudig gewroken worden, maar Lamech zeventigmaal zevenmaal.

a vers 15.

25 En Adam bekende wederom zijne huisvrouw, en zij baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Seth; Want God heeft mij, *sprak zij,* een ander zaad gezet voor Habel; want Kaïn heeft hem doodgeslagen.

26 En denzelven Seth werd ook een zoon geboren, en hij noemde zijnen naam Enos. Toen begon men den Naam des HEEREN aan te roepen.

HOOFDSTUK 5.

Herhaald bericht van 's menschen schepping, vs. 1, 2. Adams nakomelingen worden naar zijn evenbeeld geboren, 3. Register van dien, door Seths linie, tot op Noach, en hunnen ouderdom, 5. Henoch wandelt met God, en wordt weggenomen, 22. Noachs geboorte en zonen, 28.

DIT is het boek van Adams geslacht. Ten dage als God den mensch schiep, maakte Hij hem [a] naar de gelijkenis Gods.

a Gen. 1:26. 9:6. 1 Kor. 11:7.

2 [a] Man en vrouw schiep Hij hen, en zegende ze, en noemde hunnen naam Mensch, ten dage als zij geschapen werden.

a Gen. 1:26. Matt. 19:4. Mark. 10:6.

3 En Adam leefde honderd en dertig jaren, en gewon *eenen zoon* naar zijne gelijkenis, naar zijn evenbeeld, en noemde zijnen naam Seth.

4 En Adams dagen, [a] nadat hij Seth gewonnen had, zijn geweest acht honderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

a 1 Kron. 1:1.

5 Zoo waren al de dagen van Adam, die hij leefde, negen honderd jaren, en dertig jaren; en hij stierf.

6 En Seth leefde honderd en vijf jaren, [a] en hij gewon Enos.

a Gen. 4:26.

7 En Seth leefde, nadat hij Enos gewonnen had, acht honderd en zeven jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

8 Zoo waren al de dagen van Seth negen honderd en twaalf jaren; en hij stierf.

9 En Enos leefde negentig jaren, en hij gewon [a] Kenan.

a 1 Kron. 1:2.

10 En Enos leefde, nadat hij Kenan gewonnen had, acht honderd en vijftien jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

11 Zoo waren al de dagen van Enos negen honderd en vijf jaren; en hij stierf.

12 En Kenan leefde zeventig jaren, en hij gewon Mahalal-el.

13 En Kenan leefde, nadat hij Mahalal-el gewonnen had, acht honderd en veertig jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

14 Zoo waren al de dagen van Kenan negen honderd en tien jaren; en hij stierf.

15 En Mahalal-el leefde vijf en zestig jaren, en hij gewon Jered.

16 En Mahalal-el leefde, nadat hij Jered gewonnen had, acht honderd en dertig jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

17 Zoo waren al de dagen van Mahalal-el acht honderd vijf en negentig jaren; en hij stierf.

18 En Jered leefde honderd twee en zestig jaren, en hij gewon [a] Henoch.

a 1 Kron 1:3.

19 En Jered leefde, nadat hij Henoch gewonnen had, acht honderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

20 Zoo waren al de dagen van Jered negen honderd twee en zestig jaren; en hij stierf.

21 En [a] Henoch leefde vijf en zestig jaren, en hij gewon Methúsalach.

a Judas vs. 14

22 En Henoch [a] wandelde met God, nadat hij Methúsalach gewonnen had, drie honderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

a Hebr. 11:5.

23 Zoo waren al de dagen van Henoch drie honderd vijf en zestig jaren.

24 Henoch dan wandelde met God; en hij was niet *meer;* [a] want God nam hem weg.

a 2 Kon. 2:11. Hebr. 11:5.

25 En Methúsalach leefde honderd zeven en tachtig jaren, en hij gewon Lamech.

26 En Methúsalach leefde, nadat hij Lamech gewonnen had, zeven honderd twee en tachtig jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

27 Zoo waren al de dagen van Methúsalach negen honderd negen en zestig jaren; en hij stierf.

28 En Lamech leefde honderd twee en

tachtig jaren, en hij gewon eenen zoon.
29 En hij noemde zijnen naam Noach,
zeggende : Deze zal ons troosten over ons
werk, en over de smart onzer handen, van
wege het aardrijk, dat de HEERE vervloekt
heeft !
30 En Lamech leefde, nadat hij Noach
gewonnen had, vijf honderd vijf en negen-
tig jaren ; en hij gewon zonen en dochteren.
31 Zoo waren al de dagen van Lamech
zeven honderd zeven en zeventig jaren ;
en hij stierf.
32 En Noach was vijf honderd jaren oud;
en Noach gewon Sem, Cham en Jafeth.

HOOFDSTUK 6.

Algemeene wellust en groote boosheid der menschen veroorzaken, na een uitstel van 120 jaren, den zondvloed, vs. 2. Reuzen, 4. Noach vindt genade bij God, en ontvangt bevel en voorschrift van het maken der ark, 8. 14. Gods verbond met Noach, 18. Bevel van allerlei gedierte, en voorraad van spijs te nemen in de ark, 19.

EN het geschiedde, als de menschen op
den aardbodem begonnen te vermenig-
vuldigen, en hun dochters geboren werden,
2 Dat Gods zonen de dochteren der men-
schen aanzagen, dat zij schoon waren, en
zij namen zich vrouwen uit allen, die zij
verkozen hadden.
3 Toen zeide de HEERE : Mijn Geest zal
niet in eeuwigheid twisten met den mensch,
dewijl hij ook vleesch is ; doch zijne dagen
zullen zijn honderd en twintig jaren.
4 In die dagen waren er reuzen op de
aarde, en ook daarna, als Gods zonen tot
de dochteren der menschen ingegaan waren,
en zich *kinderen* gewonnen hadden ; deze
zijn de geweldigen, die van ouds geweest
zijn, mannen van name.
5 En de HEERE zag, dat de boosheid des
menschen menigvuldig was op de aarde,
en [a] al het gedichtsel der gedachten zijns
harten te allen dage alleenlijk boos was.

[a] Gen. 8:21. Job 15:16. Spr. 6:14. Jer. 17:9. Matt. 15:19. Rom. 3:10, 11, 12. 8:6.

6 Toen berouwde het den HEERE, dat
Hij den mensch op de aarde gemaakt had,
en het smartte Hem aan Zijn hart.
7 En de HEERE zeide: Ik zal den mensch,
dien Ik geschapen heb, verdelgen van den
aardbodem, van den mensch tot het vee, tot
het kruipend gedierte, en tot het gevogelte
des hemels toe ; want het berouwt Mij, dat
Ik hen gemaakt heb.
8 Maar Noach vond genade in de oogen
des HEEREN.
9 Dit zijn de geboorten van Noach.
Noach was een rechtvaardig, oprecht man
in zijne geslachten. [a] Noach wandelde
met God.

[a] Gen. 5:22.

10 En Noach gewon drie zonen : Sem,
Cham en Jafeth.
11 Maar de aarde was verdorven voor
Gods aangezicht ; en de aarde was vervuld
met wrevel.
12 Toen zag God de aarde, en ziet, zij
was verdorven ; want al het vleesch had
zijnen weg verdorven op de aarde.
13 Daarom zeide God tot Noach : Het
einde van alle vleesch is voor Mijn aange-
zicht gekomen ; want de aarde is door hen
vervuld met wrevel ; en zie, Ik zal hen
met de aarde verderven.
14 Maak u eene ark van goferhout ; met
kameren zult gij deze ark maken ; en gij
zult die bepekken van binnen en van
buiten met pek.
15 En aldus is het, dat gij haar maken
zult : drie honderd ellen zij de lengte der
ark, vijftig ellen hare breedte, en dertig
ellen hare hoogte.
16 Gij zult een venster aan de ark ma-
ken, en zult haar volmaken tot eene elle
van boven ; en de deur der ark zult gij in
hare zijde zetten ; gij zult ze met onderste,
tweede en derde *verdiepingen* maken.
17 Want Ik, zie, Ik breng eenen wa-
tervloed over de aarde, om alle vleesch,
waarin een geest des levens is, van onder
den hemel te verderven ; al wat op de
aarde is, zal den geest geven.
18 Maar met u zal Ik Mijn verbond op-
richten ; en [a] gij zult in de ark gaan, gij,
en uwe zonen, en uwe huisvrouw, en de
vrouwen uwer zonen met u.

[a] 1 Petr. 3:20. 2 Petr. 2:5.

19 En gij zult van al wat leeft, van alle
vleesch, twee van elk, doen in de ark ko-
men, om met u in het leven te behouden :
mannetje en wijfje zullen zij zijn ;
20 Van het gevogelte naar zijnen aard, en
van het vee naar zijnen aard, van al het
kruipend gedierte des aardbodems naar
zijnen aard, twee van elk zullen tot u
komen, om *die* in het leven te behouden.
21 En gij, neem voor u van alle spijze,
die gegeten wordt, en verzamel ze tot u,
opdat zij u en hun tot spijze zij.
22 En Noach deed het ; [a] naar al wat
God hem geboden had, zoo deed hij.

[a] Gen. 7:5. Hebr. 11:7.

HOOFDSTUK 7.

God beveelt Noach met zijn huisgezin te gaan in de ark, vs. 1. Van allerlei rein en onrein gedierte zeker getal tot zich te nemen, 2. Noach verricht alles naar Gods bevel, 5. De zondvloed begint met opbarsting der fonteinen des grooten afgronds van onderen en eenen gedurigen plasregen van boven, 10. De wateren wassen 150 dagen, bedekken de bergen, en al wat leeft op aarde vergaat, 17.

DAARNA zeide de HEERE tot [a] Noach : Ga gij, en uw gansche huis in de ark ; want [b] u heb Ik gezien rechtvaardig voor Mijn aangezicht in dit geslacht.

a 2 Petr. 2:5. b Gen. 6:9.

2 [a] Van alle rein vee zult gij tot u nemen zeven *en* zeven, het mannetje en zijn wijfje; maar van het vee, dat niet rein is, twee, het mannetje en zijn wijfje. a Lev. 11.

3 Ook van het gevogelte des hemels zeven *en* zeven, het mannetje en het wijfje, om zaad levend te houden op de gansche aarde.

4 Want over nog zeven dagen zal Ik doen regenen op de aarde veertig dagen, en veertig nachten ; en Ik zal van den aardbodem verdelgen al wat bestaat, dat Ik gemaakt heb.

5 [a] En Noach deed, naar al wat de HEERE hem geboden had. a Gen. 6:22.

6 Noach nu was zes honderd jaren oud, als de vloed der wateren op de aarde was.

7 Zoo [a] ging Noach, en zijne zonen, en zijne huisvrouw, en de vrouwen zijner zonen met hem in de ark, van wege de wateren des vloeds. a Matt. 24:38. Luk. 17:27. 1 Petr. 3:20.

8 Van het reine vee, en van het vee, dat niet rein was, en van het gevogelte, en al wat op den aardbodem kruipt,

9 Kwamen er twee *en* twee tot Noach in de ark, het mannetje en het wijfje, gelijk als God Noach geboden had.

10 En het geschiedde na die zeven dagen, dat de wateren des vloeds op de aarde waren.

11 In het zes honderdste jaar des levens van Noach, in de tweede maand, op den zeventienden dag der maand, op dezen zelfden dag zijn alle fonteinen des grooten afgronds opengebroken, en de sluizen des hemels geopend.

12 En een plasregen was op de aarde veertig dagen en veertig nachten.

13 Even op dienzelfden dag ging Noach, en Sem, en Cham, en Jafeth, Noachs zonen, desgelijks Noachs huisvrouw, en de drie vrouwen zijner zonen met hen in de ark :

14 Zij, en al het gedierte naar zijnen aard, en al het vee naar zijnen aard, en al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, naar zijnen aard, en al het gevogelte naar zijnen aard, alle vogeltje van allerlei vleugel.

15 En van alle vleesch, waarin een geest des levens was, kwamen er twee *en* twee tot Noach in de ark.

16 En die er kwamen, die kwamen mannetje en wijfje, van alle vleesch, gelijk als hem God bevolen had. En de HEERE sloot achter hem toe.

17 En die vloed was veertig dagen op de aarde, en de wateren vermeerderden, en hieven de ark op, zoodat zij oprees boven de aarde.

18 En de wateren namen de overhand, en vermeerderden zeer op de aarde ; en de ark ging op de wateren.

19 En de wateren namen gansch zeer de overhand op de aarde, zoodat alle hooge bergen, die onder den ganschen hemel zijn, bedekt werden.

20 Vijftien ellen omhoog namen de wateren de overhand, en de bergen werden bedekt.

21 [a] En alle vleesch, dat zich op de aarde roerde, gaf den geest, van het gevogelte, en van het vee, en van het wild gedierte, en van al het kruipend gedierte, dat op de aarde kroop, en alle mensch. a Luk. 17:27.

22 Al wat eenen adem des geestes des levens in zijne neusgaten had, van alles wat op het droge was, is gestorven.

23 Alzoo werd verdelgd al wat bestond, dat op den aardbodem was, van den mensch aan tot het vee, tot het kruipend gedierte, en tot het gevogelte des hemels, en zij werden verdelgd van de aarde ; [a] doch Noach alleen bleef over, en wat met hem in de ark was. a 2 Petr. 2:5

24 En de wateren hadden de overhand boven de aarde, honderd en vijftig dagen.

HOOFDSTUK 8.

De fonteinen des afgronds en de wolken worden gestopt, waardoor de wateren stil worden en allengs verloopen, vs. 1. De ark zet zich neder op het gebergte van Ararát, 4. Noach laat eene raaf vliegen en daarna eene duif, die met een olijftakje terugkomt, 7. Het aardrijk is weder droog, 13. Noach gaat met al wat bij hem was op Gods bevel uit de ark, 16 ; bouwt een altaar en offert, 20. God belooft de aarde niet meer alzoo om 's menschen wil te verderven, 21.

EN God gedacht aan Noach, en aan al het gedierte, en aan al het vee, dat met hem in de ark was ; en God deed eenen wind over de aarde doorgaan, en de wateren werden stil.

2 Ook werden de fonteinen des afgronds, en de sluizen des hemels gesloten, en de plasregen van den hemel werd opgehouden.

3 Daartoe keerden de wateren weder van boven de aarde, heen en weder vloeiende;

en de wateren namen af ten einde van honderd en vijftig dagen.

4 En de ark rustte in de zevende maand, op den zeventienden dag der maand, op de bergen van Ararát.

5 En de wateren waren gaande, en afnemende tot de tiende maand; in de tiende *maand*, op den eersten der maand, werden de toppen der bergen gezien.

6 En het geschiedde, ten einde van veertig dagen, dat Noach het venster der ark, die hij gemaakt had, opendeed.

7 En hij liet eene raaf uit, die dikwijls heen en weder ging, totdat de wateren van boven de aarde verdroogd waren.

8 Daarna liet hij eene duif van zich uit, om te zien, of de wateren gelicht waren van boven den aardbodem.

9 Maar de duif vond geene rust voor het hol van haren voet; zoo keerde zij weder tot hem in de ark; want de wateren waren op de gansche aarde; en hij stak zijne hand uit, en nam haar, en bracht haar tot zich in de ark.

10 En hij verbeidde nog zeven andere dagen; toen liet hij de duif wederom uit de ark.

11 En de duif kwam tot hem tegen den avondtijd; en ziet, een afgebroken olijfblad was in haren bek; zoo merkte Noach, dat de wateren van boven de aarde gelicht waren.

12 Toen vertoefde hij nog zeven andere dagen; en hij liet de duif uit; maar zij keerde niet meer weder tot hem.

13 En het geschiedde in het zes honderd en eerste jaar, in de eerste *maand*, op den eersten derzelver maand, dat de wateren droogden van boven de aarde; toen deed Noach het deksel der ark af, en zag toe, en ziet, de aardbodem was gedroogd.

14 En in de tweede maand, op den zeven en twintigsten dag der maand, was de aarde opgedroogd.

15 Toen sprak God tot Noach, zeggende:

16 Ga uit de ark, gij, en uwe huisvrouw, en uwe zonen, en de vrouwen uwer zonen met u.

17 Al het gedierte, dat met u is, van alle vleesch, aan gevogelte, en aan vee, en aan al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, doe met u uitgaan; en [a] dat zij overvloediglijk voorttelen op de aarde, en vruchtbaar zijn, en vermenigvuldigen op de aarde. [a] Gen. 1:22, 28. 9:1.

18 Toen ging Noach uit, en zijne zonen, en zijne huisvrouw, en de vrouwen zijner zonen met hem.

19 Al het gedierte, al het kruipende, en al het gevogelte, al wat zich op de aarde roert, naar hunne geslachten, gingen uit de ark.

20 En Noach bouwde den HEERE een altaar; en hij nam van al het [a] reine vee, en van al het rein gevogelte, en offerde brandofferen op dat altaar. [a] Lev. 11.

21 En de HEERE rook dien liefelijken reuk, en de HEERE zeide in Zijn hart: Ik zal voortaan den aardbodem niet meer vervloeken om des menschen wil; [a] want het gedichtsel van 's menschen hart is boos van zijne [b] jeugd aan; en Ik zal voortaan niet meer al het levende slaan, gelijk als Ik gedaan heb. [a] Gen. 6:5. Spr. 22:15. Matt. 15:19. [b] Spr. 22:15.

22 [a] Voortaan al de dagen der aarde zullen zaaiing en oogst, en koude en hitte, en zomer en winter, en dag en nacht, niet ophouden. [a] Jer. 33:20, 25.

HOOFDSTUK 9.

God vernieuwt Zijnen zegen na den zondvloed over de menschen, vs. 1. Vergunt en verbiedt hun zekere spijzen, 3. Verordent straf op den doodslag, 5. Stelt den regenboog tot een teeken Zijns verbonds, dat geen algemeene zondvloed meer op aarde komen zal, 9. Noach plant den wijnstok, 20, en wordt in den slaap der dronkenschap wegens zijne naaktheid door Cham beschimpt, 22; die daarover met zijne nakomelingen wordt vervloekt, 25; maar Sem en Jafeth worden gezegend, 26. Noachs ouderdom en dood, 29.

EN God zegende Noach en zijne zonen, en Hij zeide tot hen: [a] Zijt vruchtbaar en vermenigvuldigt, en vervult de aarde! [a] Gen. 1:28. 8:17.

2 En uwe vrees, en uwe verschrikking zij over al het gedierte der aarde, en over al het gevogelte des hemels; in al wat zich op den aardbodem roert, en in alle visschen der zee; zij zijn in uwe hand overgegeven.

3 Al wat zich roert, dat levend is, zij u tot spijze; Ik heb het u al gegeven, gelijk [a] het groene kruid. [a] Gen. 1:29.

4 [a] Doch het vleesch met zijne ziel, *dat is* zijn bloed, zult gij niet eten. [a] Lev. 3:17. 7:26. 17:14. 19:26. Deut. 12:23.

5 [a] En voorwaar, Ik zal uw bloed, *het bloed* uwer zielen eischen; van de hand van alle gedierte zal Ik het eischen; ook van de hand des menschen, van de hand eens iegelijken zijns broeders zal Ik de ziel des menschen eischen. [a] Ex. 21:12, 28.

6 [a] Wie des menschen bloed vergiet, zijn bloed zal door den mensch vergoten worden; want God heeft den mensch [b] naar Zijn beeld gemaakt.

[a] Klgld. 4:13. Matt. 26:52. Openb. 13:10. [b] Gen. 1:27.

7 Maar [a] gijlieden, weest vruchtbaar,
en vermenigvuldigt; teelt overvloediglijk
voort op de aarde, en vermenigvuldigt op
dezelve. a Gen. 1:28. 8:17.
8 Voorts zeide God tot Noach, en tot
zijne zonen met hem, zeggende:
9 Maar Ik, [a] ziet, Ik richt Mijn verbond
op met u, en met uw zaad na u; a Jes. 54:9.
10 En met alle levende ziel, die met u
is, van het gevogelte, van het vee, en van
alle gedierte der aarde met u; van allen,
die uit de ark gegaan zijn, tot al het
gedierte der aarde toe.
11 En Ik richt Mijn verbond op met u,
dat niet meer alle vleesch door de wateren
des vloeds zal worden uitgeroeid; en dat
er geen vloed meer zijn zal, om de aarde
te verderven.
12 En God zeide: Dit is het teeken des
verbonds, dat Ik geef tusschen Mij en tus-
schen ulieden, en tusschen alle levende
ziel, die met u is, tot eeuwige geslachten.
13 Mijnen boog heb Ik gegeven in de
wolken; die zal zijn tot een teeken des ver-
bonds tusschen Mij en tusschen de aarde.
14 En het zal geschieden, als Ik wolken
over de aarde brenge, dat deze boog zal
gezien worden in de wolken;
15 Dan zal Ik gedenken aan Mijn ver-
bond, hetwelk is tusschen Mij en tusschen
u, en tusschen alle levende ziel van alle
vleesch; en de wateren zullen niet meer
wezen tot eenen vloed, om alle vleesch te
verderven.
16 Als deze boog in de wolken zal zijn,
zoo zal Ik hem aanzien, om te gedenken
aan het eeuwig verbond tusschen God en
tussschen alle levende ziel, van alle vleesch,
dat op de aarde is.
17 Zoo zeide dan God tot Noach: Dit is
het teeken des verbonds, dat Ik opgericht
heb tusschen Mij en tusschen alle vleesch,
dat op de aarde is.
18 En de zonen van Noach, die uit de ark
gingen, waren [a] Sem, en Cham, en Jafeth;
en Cham is de vader van Kanaän. a Gen. 6:10.
19 Deze drie waren de zonen van Noach;
en van deze is de gansche aarde overspreid.
20 En Noach begon een akkerman te
zijn, en hij plantte eenen wijngaard.
21 En hij dronk van dien wijn, en werd
dronken; en hij ontblootte zich in het
midden zijner tent.
22 En Cham, Kanaäns vader, zag zijns
vaders naaktheid, en hij gaf het zijnen
beiden broederen daar buiten te kennen.
23 Toen namen Sem en Jafeth een kleed,
en zij leiden het op hun beider schouderen,
en gingen achterwaarts, en bedekten de
naaktheid huns vaders; en hunne aange-
zichten waren achterwaarts *gekeerd*, zoodat
zij de naaktheid huns vaders niet zagen.
24 En Noach ontwaakte van zijnen wijn;
en hij merkte, wat zijn kleinste zoon hem
gedaan had.
25 En hij zeide: Vervloekt zij Kanaän;
een knecht der knechten zij hij zijnen
broederen!
26 Voorts zeide hij: Gezegend zij de
HEERE, de God van Sem; en Kanaän zij
hem een knecht!
27 God breide Jafeth uit, en hij wone
in Sems tenten! en Kanaän zij hem een
knecht!
28 En Noach leefde na den vloed drie
honderd en vijftig jaren.
29 Zoo waren al de dagen van Noach ne-
gen honderd en vijftig jaren; en hij stierf.

HOOFDSTUK 10.

Uitbreiding des menschelijken geslachts door de drie zonen van Noach, welker nakomelingen met hunne woonplaatsen worden genoemd; van Jafeth, vs. 2; van Cham, 6; onder deze zijn Nimrod en Assur, 8, 11; van Sem, 21.

DIT nu zijn de geboorten van [a] Noachs
zonen: Sem, Cham, en Jafeth; en
hun werden zonen geboren na den vloed.
a 1 Kron. 1:4.
2 De [a] zonen van Jafeth zijn: Gomer, en
Magog, en Madái, en Javan, en Tubal, en
Mesech, en Thiras. a 1 Kron. 1:5.
3 En de zonen van Gomer zijn: Askenaz,
en Rifath, en Togarma.
4 En de zonen van Javan zijn: Elísa, en
Tarsis; de Chittieten en Dodanieten.
5 Van deze zijn verdeeld de eilanden
der volken in hunne landschappen, elk
naar zijne spraak, naar hunne huisgezin-
nen, onder hunne volken.
6 En de zonen van [a] Cham zijn: Cusch en
Mitsraïm, en Put, en Kanaän. a 1 Kron. 1:8.
7 En de zonen van Cusch zijn: Seba en Ha-
víla, en Sabta, en Raëma, en Sábtecha. En
de zonen van Raëma zijn: Scheba en Dedan.
8 En [a] Cusch gewon Nimrod; deze begon
geweldig te zijn op de aarde. a 1 Kron. 1:10.
9 Hij was een geweldig jager voor het
aangezicht des HEEREN; daarom wordt
gezegd: Gelijk Nimrod, een geweldig
jager voor aangezicht des HEEREN.

10 En het beginsel zijns rijks was Babel,
en Erech, en Accad, en Calne in het land
Sinear.
11 Uit ditzelve land is Assur uitgegaan,
en heeft gebouwd Níneve, en Rehobóth,
Ir, en Kálach,
12 En Resen, tusschen Níneve en tus-
schen Kálach; deze is die groote stad.
13 En Mitsraïm gewon de Ludieten, en
de Anamieten, en de Lehabieten, en de
Naftuchieten,
14 En de Pathrusieten, en de Casluchie-
ten, van waar de Filistijnen uitgekomen
zijn, en de Caftorieten.
15 En Kanaän gewon Sidon, zijnen eerst-
geborene, en Heth,
16 En den Jebusiet, en den Amoriet, en
den Girgasiet,
17 En den Hivviet, en den Arkiet, en
den Siniet,
18 En den Arvadiet, en den Tsemariet,
en den Hamathiet; en daarna zijn de
huisgezinnen der Kanaänieten verspreid.
19 En de landpale der Kanaänieten was
van Sidon, daar gij gaat naar Gerar tot Gaza
toe; daar gij gaat naar Sodom en Gomórra,
en A'dama, en Zebóim, tot Lasa toe.
20 Deze zijn zonen van Cham, naar hun-
ne huisgezinnen, naar hunne spraken, in
hunne landschappen, in hunne volken.
21 Voorts zijn Sem *zonen* geboren; de-
zelve is ook de vader aller zonen van
Heber, broeder van Jafeth, den grootste.
22 [a] Sems zonen waren Elam, en Assur,
en [b] Arfachsad, en Lud, en Aram.

[a] 1 Kron. 1:17. [b] Gen. 11:10.

23 En Arams zonen waren Uz, en Hul,
en Gether, en Maz.
24 En [a] Arfachsad gewon Selah, en Selah
gewon Heber.

[a] 1 Kron. 1:18.

25 En Heber werden twee zonen gebo-
ren; des eenen naam was Peleg; want in
zijne dagen is de aarde verdeeld; en zijns
broeders naam was Joktan.
26 En Joktan gewon Almódad, en Selef,
en Hatsarmáveth, en Járach,
27 En Hadóram, en Usal, en Dikla,
28 En Obal, en Abímaël, en Scheba,
29 En Ofir, en Havíla, en Jobab; deze
allen waren zonen van Joktan.
30 En hunne woning was van Mescha af,
daar gij gaat naar Sefar, het gebergte van
het oosten.
31 Deze zijn zonen van Sem, naar hunne
huisgezinnen, naar hunne spraken, in
hunne landschappen, naar hunne volken.
32 Deze zijn de huisgezinnen der zonen
van Noach, naar hunne geboorten, in hun-
ne volken; en van deze zijn de volken
op de aarde verdeeld na den vloed.

HOOFDSTUK 11.

Alle menschen hadden tot dezen tijd toe eenerlei spraak, vs. 1. Zij bouwen enkel uit hoogmoed eene stad met eenen zeer hoogen toren, 3. God belet hun werk door verdeeling der spraken en verstrooit hen van elkander door de wereld, 6. Babel verkrijgt daarvan den naam, 9. Sems nakomelingen tot op Abram, 10, welke met zijnen vader, Sarai en Lot vertrekt uit Ur der Chaldeeën naar Haran, 29.

EN de gansche aarde was van eenerlei
spraak, en eenerlei woorden.
2 Maar het geschiedde, als zij tegen het
oosten togen, dat zij eene laagte vonden in
het land [a] Sinear; en zij woonden aldaar.

[a] Gen. 10:10.

3 En zij zeiden een ieder tot zijnen naaste:
Kom aan, laat ons tichelen strijken, en wel
doorbranden! En de tichel was hun voor
steen, en het lijm was hun voor leem.
4 En zij zeiden: Kom aan, laat ons voor
ons eene stad bouwen, en eenen toren,
welks opperste in den hemel zij; en laat
ons eenen naam voor ons maken, opdat
wij niet misschien over de gansche aarde
verstrooid worden!
5 Toen kwam de HEERE neder, om te
bezien de stad en den toren, die de kin-
deren der menschen bouwden.
6 En de HEERE zeide: Ziet, zij zijn eenerlei
volk, en hebben allen eenerlei spraak; en
dit is het, dat zij beginnen te maken; maar
nu, zoude hun niet afgesneden worden al
wat zij bedacht hebben te maken?
7 Kom aan, laat Ons nedervaren, en laat
Ons hunne spraak aldaar verwarren, opdat
een iegelijk de spraak zijns naasten niet
hoore.
8 [a] Alzoo verstrooide hen de HEERE van
daar over de gansche aarde; en zij hielden
op de stad te bouwen.

[a] Deut. 32:8. Hand. 17:26.

9 Daarom noemde men haren naam Ba-
bel; want aldaar verwarde de HEERE de
spraak der gansche aarde, en van daar
verstrooide hen de HEERE over de gansche
aarde.
10 [a] Deze zijn de geboorten van Sem:
Sem was honderd jaren oud, en gewon
Arfachsad, twee jaren na den vloed.

[a] Gen. 10:22, enz. 1 Kron. 1:17, enz.

11 En Sem leefde, nadat hij Arfachsad
gewonnen had, vijf honderd jaren; en hij
gewon zonen en dochteren.

12 En Arfachsad leefde vijf en dertig jaren, en hij gewon Selah.

13 En Arfachsad leefde, nadat hij Selah gewonnen had, vier honderd en drie jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

14 En Selah leefde dertig jaren, en hij gewon Heber.

15 En Selah leefde, nadat hij Heber gewonnen had, vier honderd en drie jaren, en gewon zonen en dochteren.

16 En Heber leefde vier en dertig jaren, en gewon Peleg.

17 En Heber leefde, nadat hij Peleg gewonnen had, vier honderd en dertig jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

18 En [a] Peleg leefde dertig jaren, en hij gewon Rehu. *a* 1 Kron. 1:25.

19 En Peleg leefde, nadat hij Rehu gewonnen had, twee honderd en negen jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

20 En Rehu leefde twee en dertig jaren, en hij gewon Serug.

21 En Rehu leefde, nadat hij Serug gewonnen had, twee honderd en zeven jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

22 En Serug leefde dertig jaren, en gewon Nahor.

23 En Serug leefde, nadat hij Nahor gewonnen had, twee honderd jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

24 En Nahor leefde negen en twintig jaren, en gewon Terah.

25 En Nahor leefde, nadat hij Terah gewonnen had, honderd en negentien jaren; en hij gewon zonen en dochteren.

26 En Terah leefde zeventig jaren, en gewon Abram, Nahor en Haran.

27 [a] En deze zijn de geboorten van Terah: Terah gewon Abram, Nahor en Haran; en Haran gewon Lot. *a* Joz. 24:2. 1 Kron. 1:26.

28 En Haran stierf voor het aangezicht zijns vaders Terah, in het land zijner geboorte, in Ur der Chaldeeën.

29 En Abram en Nahor namen zich vrouwen; de naam van Abrams huisvrouw was Sarai, en de naam van Nahors huisvrouw was [a] Milka, eene dochter van Haran, vader van Milka, en vader van Jiska. *a* Gen. 22:20.

30 En [a] Sarai was onvruchtbaar; zij had geen kind. *a* Gen. 16:1, 2. 18:11, 12.

31 [a] En Terah nam Abram, zijnen zoon, en Lot, Harans zoon, zijns zoons zoon, en Sarai, zijne schoondochter, de huisvrouw van zijnen zoon Abram, en zij togen met hen uit Ur der Chaldeeën, om te gaan naar het land Kanaän; en zij kwamen tot Haran, en woonden aldaar. *a* Joz. 24:2. Neh. 9:7. Hand. 7:4.

32 En de dagen van Terah waren twee honderd en vijf jaren, en Terah stierf te Haran.

HOOFDSTUK 12.

Abram trekt op Gods bevel en belofte met Sarai, Lot en alles, wat hij te Haran verworven had, van daar naar het land Kanaän, vs. 1. Komt bij Sichem en Beth-El en stelt aldaar na Gods verschijning den openbaren Godsdienst in, 6. Trekt wegens duren tijd in Egypte en begeert dat Sarai zegge, dat zij zijne zuster is, waardoor Sarai hem ontnomen, maar door Gods wonderlijke en genadige beschikking wedergegeven wordt, 10.

DE HEERE nu had tot Abram gezegd: Ga [a] gij uit uw land, en uit uwe maagschap, en uit uws vaders huis, naar het land, dat Ik u wijzen zal. *a* Hand. 7:3. Hebr. 11:8.

2 En Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uwen naam groot maken; en wees een zegen!

3 En Ik zal zegenen, die u zegenen, en vervloeken, die u vloekt; [a] en in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden. *a* Gen. 18:18. 22:18. 23:4. Hand. 3:25. Gal. 3:8.

4 En Abram toog heen, gelijk de HEERE tot hem gesproken had; en Lot toog met hem; en Abram was vijf en zeventig jaren oud, toen hij uit Haran ging.

5 [a] En Abram nam Sarai, zijne huisvrouw, en Lot, zijns broeders zoon, en al hunne have, die zij verworven hadden, en de zielen, die zij verkregen hadden in Haran; en zij togen uit, om te gaan naar het land Kanaän, en zij kwamen in het land Kanaän. *a* Hand. 7:4.

6 En Abram is doorgetogen in dat land, tot aan de plaats Sichem, tot aan het eikenbosch More; en [a] de Kanaänieten waren toen ter tijd in dat land. *a* Gen. 10:18, 19. 13:7.

7 Zoo verscheen de HEERE aan Abram, en zeide: [a] Aan uw zaad zal Ik dit land geven. Toen bouwde hij aldaar een altaar den HEERE, Die hem verschenen was.
a Gen. 13:15. 15:18. 17:8. 24:7. 26:4. Deut. 34:4.

8 En hij brak op van daar naar het gebergte, tegen het oosten van Beth-El, en hij sloeg zijne tent op, zijnde Beth-El tegen het westen, en Ai tegen het oosten; en hij bouwde daar den HEERE een altaar, en riep den Naam des HEEREN aan.

9 Daarna vertrok Abram, gaande en trekkende naar het zuiden.

10 En er was honger in dat land; zoo toog Abram af naar Egypte, om daar als een vreemdeling te verkeeren, dewijl de honger zwaar was in dat land.

11 En het geschiedde, als hij naderde, om in Egypte te komen, dat hij zeide tot Sarai, zijne huisvrouw: Zie toch, ik weet, dat gij eene vrouw zijt, schoon van aangezicht.

12 En het zal geschieden, als u de Egyptenaars zullen zien, zoo zullen zij zeggen: Dat is zijne huisvrouw; en zij zullen mij dooden, en u in het leven behouden.

13 [a] Zeg toch: Gij zijt mijne zuster; opdat het mij wel ga om u, en mijne ziel om uwentwil leve. [a] Gen. 20:12. 26:7.

14 En het geschiedde, als Abram in Egypte kwam, dat de Egyptenaars deze vrouw zagen, dat zij zeer schoon was.

15 Ook zagen haar de vorsten van Faraö, en prezen haar bij Faraö; en die vrouw werd weggenomen naar het huis van Faraö.

16 En hij deed Abram goed, om harentwil; zoodat hij had schapen, en runderen, en ezelen, en knechten, en maagden, en ezelinnen, en kemelen.

17 Maar de [a] HEERE plaagde Faraö met groote plagen, ook zijn huis, ter oorzake van Sarai, Abrams huisvrouw. [a] Ps. 105:14.

18 Toen riep Faraö Abram, en zeide: Wat is dit, *dat* gij mij gedaan hebt? waarom hebt gij mij niet te kennen gegeven, dat zij uwe huisvrouw is?

19 Waarom hebt gij gezegd: Zij is mijne zuster; zoodat ik haar mij tot eene vrouw zoude genomen hebben? en nu, zie, daar is uwe huisvrouw; neem *haar* en ga henen!

20 En Faraö gebood *zijnen* mannen van wege hem, en zij geleidden hem, en zijne huisvrouw, en alles wat hij had.

HOOFDSTUK 13.

Abram trekt met Sarai, Lot en grooten rijkdom uit Egypte weder naar het land Kanaän en slaat zich neder bij Beth-El, vs. 1. Abram en Lot scheiden van elkander wegens de veelheid van hun beider have en vee, en den twist van hunne herderen, 5. Lot trekt naar de schoone landstreek van Sodom, 10. God verschijnt Abram en herhaalt Zijne belofte, 14. Abram reist op Gods bevel om het land Kanaän te bezien, en slaat zich neder bij Hebron, en bouwt den Heere een altaar, 17.

ALZOO toog Abram op uit Egypte naar het zuiden, hij en zijne huisvrouw, en al wat hij had, en Lot met hem.

2 En Abram was zeer rijk, in vee, in zilver, en in goud.

3 En hij ging, volgens zijne reizen, van het zuiden tot Beth-El toe, [a] tot aan de plaats, waar zijne tent in het begin geweest was, tusschen Beth-El, en tusschen Ai; [a] Gen. 12:8.

4 Tot de plaats des altaars, dat hij in het eerst daar gemaakt had; en Abram heeft aldaar den [a] Naam des HEEREN aangeroepen. [a] Gen. 4:26. 12 8.

5 En Lot, die met Abram toog, had ook schapen, en runderen, en tenten.

6 [a] En dat land droeg hen niet, om samen te wonen; want hunne have was vele, zoodat zij samen niet konden wonen. [a] Gen. 36:7.

7 En er was twist tusschen de herders van Abrams vee, en tusschen de herders van Lots vee. [a] Ook woonden toen de Kanaänieten en Ferezieten in dat land. [a] Gen. 12:6.

8 En Abram zeide tot Lot: Laat toch geene twisting zijn tusschen mij en tusschen u, en tusschen mijne herders en tusschen uwe herders; want wij zijn mannen broeders.

9 [a] Is niet het gansche land voor uw aangezicht? scheid u toch van mij; zoo gij de linkerhand *kiest*, zoo zal ik ter rechterhand gaan; en zoo gij de rechterhand, zoo zal ik ter linkerhand gaan. [a] Gen. 20:15. 34:10.

10 En Lot hief zijne oogen op, en hij zag de gansche vlakte der Jordaan, dat zij die geheel bevochtigde; eer de HEERE Sodom en Gomórra verdorven had, was zij als de hof des HEEREN, als Egypteland, als gij komt te Zoar.

11 Zoo koos Lot voor zich de gansche vlakte der Jordaan, en Lot trok tegen het oosten; en zij werden gescheiden, de een van den ander.

12 Abram *dan* woonde in het land Kanaän; en Lot woonde in de steden der vlakte, en sloeg tenten tot aan Sodom toe.

13 [a] En de mannen van Sodom waren boos, en groote zondaars tegen den HEERE. [a] Gen. 18:20. Ezech. 16:49.

14 En de HEERE zeide tot Abram, nadat Lot van hem gescheiden was: Hef uwe oogen op, en zie van de plaats, waar gij zijt, noordwaarts en zuidwaarts, en oostwaarts en westwaarts.

15 [a] Want al dit land, dat gij ziet, zal Ik u geven, en aan uw zaad, tot in eeuwigheid. [a] Gen 12:7. 15:7, 18. 17:8. 26:4. Deut. 34:4. Hand. 7:5.

16 [a] En Ik zal uw zaad stellen als het stof der aarde, zoodat, indien iemand het stof der aarde zal kunnen tellen, zal ook uw zaad geteld worden. [a] Gen. 15:5. 17:4. Deut. 10:22. Jer. 33:22. Rom. 4:17, 18. Hebr. 11:12.

17 Maak u op, wandel door dit land, in zijne lengte en in zijne breedte; want Ik zal het u geven.

18 En Abram sloeg tenten op, en kwam en woonde [a] aan de eikenbosschen van Mamre, die bij Hebron zijn; en hij bouwde aldaar den HEERE een altaar. [a] Gen. 14:13.

HOOFDSTUK 14.

De koningen van Sodom en de andere vier steden vallen af van Kedor-Laómer, en worden daarover van hem, met hulp van drie koningen, beoorloogd en overwonnen, vs. 1. Sodom wordt geplunderd, en Lot nevens anderen gevankelijk weggevoerd, 11. Abram dit hoorende, trekt met zijn volk en bondgenooten op, vervolgt deze koningen, overvalt en slaat hen, en verlost Lot met de andere gevangenen, 14. Wordt na de overwinning onthaald en gezegend van den koning en priester Melchizédek, dien hij tienden van den buit geeft, 18, en zweert, dat hij van al, wat den koning van Sodom toekwam, voor zich niets begeert, 21.

EN het geschiedde in de dagen van Amrafel, den koning van Sinear, van A'rioch, den koning van Ellasar, van Kedor-Laómer, den koning van Elam, en van Tídeal, den koning der volken;

2 Dat zij krijg voerden met Bera, koning van Sodom, en met Birsa, koning van Gomórra, Sinab, koning van A'dama, en Seméber, koning van Zebóïm, en den koning van Bela, dat is Zoar.

3 Deze allen voegden zich samen in het dal Siddim, dat is de Zoutzee.

4 Twaalf jaren hadden zij Kedor-Laómer gediend; maar in het dertiende jaar vielen zij af.

5 Zoo kwam Kedor-Laómer in het veertiende jaar, en de koningen, die met hem waren, en sloegen de [a] Refaïeten in Asteroth-Karnáïm, en de Zuzieten in Ham, en de [b] Emieten in Schave-Kiriatháïm;

[a] Gen. 15:20. [b] Deut. 2:10, 11.

6 En de Horieten op hun gebergte Seïr, tot aan het effen veld van Paran, hetwelk aan de woestijn is.

7 Daarna keerden zij wederom, en kwamen tot En-Mispat, dat is Kades, en sloegen al het land der Amalekieten, en ook den Emoriet, die te Házezon-Thamar woonde.

8 Toen toog de koning van Sodom uit, en de koning van Gomórra, en de koning van A'dama, en de koning van Zebóïm, en de koning van Bela, dat is Zoar; en zij stelden tegen hen slagorden in het dal Siddim,

9 Tegen Kedor-Laómer, den koning van Elam, en Tídeal, den koning der volken, en Amrafel, den koning van Sinear, en A'rioch, den koning van Ellasar; vier koningen tegen vijf.

10 Het dal nu van Siddim was vol lijmputten; en de koning van Sodom en Gomórra vluchtten, en vielen aldaar; en de overgeblevenen vluchtten naar het gebergte.

11 En zij namen al de have van Sodom en Gomórra, en al hunne spijze, en trokken weg.

12 Ook namen zij Lot, den zoon van Abrams broeder, en zijne have, en trokken weg; want hij woonde in Sodom.

13 Toen kwam er een, die ontkomen was, en boodschapte het aan Abram, den Hebreër, die woonachtig was aan de [a] eikenbosschen van Mamre, den Emoriet, broeder van Eskol, en broeder van Aner, welke Abrams bondgenooten waren. [a] Gen. 13:18.

14 Als Abram hoorde, dat zijn broeder gevangen was, zoo wapende hij zijne onderwezenen, de ingeborenen van zijn huis, drie honderd en achttien, en hij jaagde hen na tot Dan toe.

15 En hij verdeelde zich tegen hen des nachts, hij en zijne knechten, en sloeg ze; en hij jaagde hen na tot Hoba toe, hetwelk is ter linkerhand van Damaskus.

16 En hij bracht alle have weder, en ook Lot zijnen broeder en deszelfs have bracht hij weder, als ook de vrouwen, en het volk.

17 En de koning van Sodom toog uit, hem te gemoet (nadat hij wedergekeerd was van het slaan van Kedor-Laómer, en van de koningen, die met hem waren), tot het dal Schave, dat is, het dal des konings.

18 [a] En Melchizédek, koning van Salem, bracht voort brood en wijn; en hij was een priester des allerhoogsten Gods. [a] Hebr. 7:1,2,3.

19 En hij zegende hem, en zeide: Gezegend zij Abram Gode, den Allerhoogste, Die hemel en aarde bezit!

20 En gezegend zij de allerhoogste God, Die uwe vijanden in uwe hand geleverd heeft! En hij gaf hem de tiende van alles.

21 En de koning van Sodom zeide tot Abram: Geef mij de zielen; maar neem de have voor u.

22 Doch Abram zeide tot den koning van Sodom: Ik heb mijne hand opgeheven tot den HEERE, den allerhoogsten God, Die hemel en aarde bezit:

23 Zoo ik van een' draad aan tot een' schoenriem toe, ja, zoo ik van alles, dat het uwe is, *iets* neme! opdat gij niet zegt: Ik heb Abram rijk gemaakt!

24 *Het zij* buiten mij; alleen wat de jongelingen verteerd hebben, en het deel dezer mannen, die met mij getogen zijn, Aner, Eskol en Mamre, laat die hun deel nemen!

HOOFDSTUK 15.

Abram kleinmoedig zijnde, wordt van God door een gezicht in zeer heerlijke, zoo geestelijke als lichamelijke, beloften gesterkt, en door het geloof gerechtvaardigd, vs. 1. God bevestigt Zijn verbond op eene bijzondere wijze met Abram, hem voorzeggende en afbeeldende wat zijn zaad zoude wedervaren, 9.

NA deze dingen geschiedde het woord des HEEREN tot Abram in een ge-

zicht, zeggende: Vrees niet, Abram! [a] Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot.

[a] Ps. 16:6. 18:3. 19:12.

2 Toen zeide Abram: Heere, HEERE! wat zult Gij mij geven, daar ik zonder kinderen heenga? en de bezorger van mijn huis is deze Damaskener Eliëzer.

3 Voorts zeide Abram: Zie, mij hebt Gij geen zaad gegeven, en zie, de zoon van mijn huis zal mijn erfgenaam zijn!

4 En ziet, het woord des HEEREN was tot hem, zeggende: Deze zal uw erfgenaam niet zijn; maar die uit uw lijf voortkomen zal, die zal uw erfgenaam zijn.

5 Toen leidde Hij hem uit naar buiten, en zeide: Zie nu op naar den hemel, en tel de sterren, indien gij ze tellen kunt; en Hij zeide tot hem: [a] Zoo zal uw zaad zijn!

[a] Ex. 32:13. Deut. 10:22. Rom. 4:18. Hebr. 11:12.

6 [a] En hij geloofde in den HEERE; en Hij rekende het hem *tot* gerechtigheid.

[a] Rom. 4:3, 9, 18, 22. Gal. 3:6. Jakob. 2:23.

7 Voorts zeide Hij tot hem: Ik ben de HEERE, Die u uitgeleid heb uit Ur der Chaldeën, [a] om u dit land te geven, om dat erfelijk te bezitten.

[a] Ps. 105:11.

8 En hij zeide: Heere, HEERE! waarbij zal ik weten, dat ik het erfelijk bezitten zal?

9 En Hij zeide tot hem: Neem Mij eene driejarige vaars, en eene driejarige geit, en eenen driejarigen ram, en eene tortelduif, en eene jonge duif.

10 En hij bracht Hem deze allen, en hij deelde ze midden door, en hij leide elks deel tegen het andere over; maar het gevogelte deelde hij niet.

11 En het wild gevogelte kwam neder op het aas; maar Abram joeg het weg.

12 En het geschiedde, als de zon was aan het ondergaan, zoo viel een diepe slaap op Abram; en ziet, een schrik, *en* groote duisternis viel op hem.

13 Toen zeide Hij tot Abram: Weet voorzeker, [a] dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat het hunne niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vier honderd jaren.

[a] Ex. 12:40. Hand. 7:6. Gal. 3:17.

14 Doch Ik zal het volk ook rechten, hetwelk zij zullen dienen; en daarna zullen zij uittrekken [a] met groote have.

[a] Ex. 3:22. 11:2. 12:35, 36.

15 [a] En gij zult tot uwe vaderen gaan met vrede; gij zult in goeden ouderdom begraven worden.

[a] Gen. 25:7, 8.

16 [a] En het vierde geslacht zal herwaarts wederkeeren; want de ongerechtigheid der Amorieten is tot nog toe niet volkomen.

[a] Ex. 12:40.

17 En het geschiedde, dat de zon onderging en het duister werd, en ziet, daar was een rookende oven en vurige fakkel, die tusschen die stukken doorging.

18 Ten zelfden dage maakte de HEERE een verbond met Abram, zeggende: [a] Aan uw zaad heb Ik dit land gegeven, van de rivier van Egypte af, tot aan die groote rivier, de rivier Frath:

[a] Gen. 12:7. 13:15. 24:7. 26:4. Ex. 32:13. Deut. 1:8. 34:4.

19 Den Keniet, en den Keniziet, en den Kadmoniet,

20 En den Hethiet, en den Fereziet, en de Refaïeten,

21 En den Amoriet, en den Kanaäniet, en den Girgaziet, en den Jebusiet.

HOOFDSTUK 16.

Sarai onvruchtbaar zijnde, geeft Abram hare dienstmaagd Hagar tot een bijwijf, vs. 1. Hagar bevrucht zijnde, begint Sarai te verachten, die zich hierover bij haren man beklaagt en verlof bekomt om Hagar te vernederen, welke voor Sarai vlucht in de woestijn, 4; alwaar God haar aanspreekt en weder naar Sarai zendt met tijdelijke belofte nopens haren zoon Ismaël, dien zij Abram, toen hij 85 jaren oud was, baarde, 7.

DOCH Sarai, Abrams huisvrouw, baarde hem niet; en zij had eene Egyptische dienstmaagd, welker naam was Hagar.

2 Zoo zeide Sarai tot Abram: Zie toch, de HEERE heeft mij toegesloten, dat ik niet bare; ga toch in tot mijne dienstmaagd, misschien zal ik uit haar gebouwd worden. En Abram hoorde naar de stem van Sarai.

3 Zoo nam Sarai, Abrams huisvrouw, de Egyptische Hagar, hare dienstmaagd, ten einde van tien jaren, welke Abram in het land Kanaän gewoond had, en zij gaf haar aan Abram, haren man, hem tot eene vrouw.

4 En hij ging in tot Hagar, en zij ontving. Als zij nu zag, dat zij ontvangen had, zoo werd hare vrouw veracht in hare oogen.

5 Toen zeide Sarai tot Abram: Mijn ongelijk is op u; ik heb mijne dienstmaagd in uwen schoot gegeven; nu zij ziet, dat zij ontvangen heeft, zoo ben ik veracht in hare oogen; de HEERE rechte tusschen mij en tusschen u!

6 En Abram zeide tot Sarai: Zie, uwe dienstmaagd is in uwe hand; doe haar, wat goed is in uwe oogen. En Sarai vernederde haar, en zij vluchtte van haar aangezicht.

7 En de Engel des HEEREN vond haar aan eene waterfontein in de woestijn, aan de fontein op den weg van Sur.

8 En hij zeide: Hagar, gij, dienstmaagd van Sarai! van waar komt gij, en waar zult gij heengaan? En zij zeide: Ik ben vluchtende van het aangezicht mijner vrouw Sarai!

9 Toen zeide de Engel des HEEREN tot haar: Keer weder tot uwe vrouw, en verneder u onder hare handen.

10 Voorts zeide de Engel des HEEREN tot haar: Ik zal uw zaad grootelijks vermenigvuldigen, zoodat het van wege de menigte niet zal geteld worden.

11 Ook zeide des HEEREN Engel tot haar: Ziet, gij zijt zwanger, en zult eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam Ismaël noemen, omdat de HEERE uwe verdrukking aangehoord heeft.

12 En hij zal een woudezel *van een'* mensch zijn; zijne hand zal tegen allen zijn, en de hand van allen tegen hem; en [a] hij zal wonen voor het aangezicht van al zijne broederen. [a] Gen. 25:18.

13 En zij noemde den naam des HEEREN, Die tot haar sprak: Gij, God des aanziens! want zij zeide: Heb ik ook hier gezien naar Dien, Die mij aanziet?

14 Daarom noemde men dien put, den [a] put Lachai-Roï; ziet, hij is tusschen Kades en tusschen Bered. [a] Gen. 24:62. 25:11.

15 [a] En Hagar baarde Abram eenen zoon; en Abram noemde den naam zijns zoons, dien Hagar gebaard had, Ismaël. [a] Gal. 4:22.

16 En Abram was zes en tachtig jaren oud, toen Hagar Ismaël aan Abram baarde.

HOOFDSTUK 17.

God verschijnt Abram en vernieuwt Zijne belofte en het verbond, vs. 1; verandert zijnen naam Abram in Abraham, 5; stelt tot een teeken des verbonds de besnijdenis in, 9; verandert den naam van Sarai in Sara, met belofte van eenen zoon en groot zaad uit haar, 15, waarover Abraham zeer verheugd is; maar bidt voor Ismaël, en verkrijgt eenen tijdelijken zegen, 17. Abraham en al wat mannelijk is in zijn huis wordt besneden, 23.

ALS nu Abram negen en negentig jaren oud was, zoo verscheen de HEERE aan Abram, en zeide tot hem: Ik ben God, de Almachtige! [a] Wandel voor Mijn aangezicht, en zijt oprecht! [a] Gen. 5:22.

2 En [a] Ik zal Mijn verbond stellen tusschen Mij en tusschen u, en [b] Ik zal u gansch zeer vermenigvuldigen. [a] Gen. 15:18. Ex. 2:24. 6:4. Lev. 26:42. [b] Gen. 12:2. 13:16. 15:5.

3 Toen viel Abram op zijn aangezicht; en God sprak met hem, zeggende:

4 Mij aangaande, zie, Mijn verbond is met u; en gij zult [a] tot eenen vader van menigte der volken worden! [a] Rom. 4:17.

5 En uw naam zal niet meer genoemd worden Abram; maar uw naam zal wezen Abraham; want Ik heb u gesteld tot eenen vader van menigte der volken.

6 En Ik zal u gansch zeer vruchtbaar maken, en Ik zal u tot volken stellen, en [a] koningen zullen uit u voortkomen. [a] Matt. 1:6, enz.

7 En Ik zal Mijn verbond oprichten tusschen Mij en tusschen u, en tusschen uw zaad na u in hunne geslachten, tot [a] een eeuwig verbond, om u te zijn tot eenen God, en uw zaad na u. [a] Gen. 13:15.

8 En [a] Ik zal u, en uw zaad na u, het land uwer vreemdelingschappen geven, het geheele land Kanaän, tot eeuwige bezitting; en Ik zal hun tot eenen God zijn. [a] Gen. 15:18. Deut. 1:8.

9 Voorts zeide God tot Abraham: Gij nu zult Mijn verbond houden, gij, en uw zaad na u, in hunne geslachten.

10 Dit is Mijn verbond, dat gijlieden houden zult tusschen Mij en tusschen u, en tusschen uw zaad na u: dat al wat mannelijk is, u besneden worde.

11 En gij zult het vleesch uwer voorhuid besnijden; en [a] *dat* zal tot een teeken zijn van het verbond tusschen Mij en tusschen u. [a] Hand. 7:8. Rom. 4:11.

12 Een [a] zoontje dan van acht dagen zal u besneden worden, al wat mannelijk is in uwe geslachten: de ingeborene van het huis, en de gekochte met geld van allen vreemde, welke niet is van uw zaad; [a] Lev. 12:3. Luk. 2:21.

13 De ingeborene van uw huis, en de gekochte met uw geld zal zekerlijk besneden worden; en Mijn verbond zal zijn in ulieder vleesch, tot een eeuwig verbond.

14 En wat mannelijk is, de voorhuid hebbende, wiens voorhuids vleesch niet zal besneden worden, dezelve ziel zal uit hare volken uitgeroeid worden; hij heeft Mijn verbond gebroken.

15 Nog zeide God tot Abraham: Gij zult den naam van uwe huisvrouw Sarai, niet Sarai noemen; maar haar naam zal zijn Sara.

16 Want Ik zal haar zegenen, en u ook uit haar eenen zoon geven; ja, Ik zal haar zegenen, zoodat zij tot volken worden zal; koningen der volken zullen uit haar worden!

17 Toen viel Abraham op zijn aangezicht, en hij lachte; en hij zeide in zijn hart: Zal eenen, die honderd jaren oud is, *een kind* geboren worden; en zal Sara, die negentig jaren oud is, baren?

18 En Abraham zeide tot God : Och, dat Ismaël mocht leven voor Uw aangezicht !

19 En God zeide : Voorwaar, [a] Sara, uwe huisvrouw, zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam noemen Izak; en Ik zal Mijn verbond met hem oprichten, tot een eeuwig verbond zijnen zade na hem. [a] Gen. 18:10. 21:2.

20 En aangaande Ismaël heb Ik u verhoord ; zie, [a] Ik heb hem gezegend, en zal hem vruchtbaar maken, en hem gansch zeer vermenigvuldigen ; twaalf vorsten zal hij gewinnen, en Ik zal hem tot een groot volk stellen ; [a] Gen. 16:10. 25:12, 16.

21 Maar Mijn verbond zal Ik met Izak oprichten, dien u Sara [a] op dezen gezetten tijd in het andere jaar baren zal. [a] Gen. 21:2.

22 En Hij eindigde met hem te spreken ; en God voer op van Abraham.

23 Toen nam Abraham zijnen zoon Ismaël, en al de ingeborenen van zijn huis, en alle gekochten met zijn geld, al wat mannelijk was onder de lieden van het huis van Abraham, en hij besneed het vleesch hunner voorhuid, even ten zelfden dage, gelijk als God met hem gesproken had.

24 En Abraham was oud negen en negentig jaren, als hem het vleesch zijner voorhuid besneden werd.

25 En Ismaël, zijn zoon, was dertien jaren oud, als hem het vleesch zijner voorhuid besneden werd.

26 Even op dezen zelfden dag werd Abraham besneden, en Ismaël, zijn zoon.

27 En alle mannen van zijn huis, de ingeborenen des huizes, en de gekochten met geld, van den vreemde af, werden met hem besneden.

HOOFDSTUK 18.

Twee engelen en de Heere Zelf verschijnen Abraham in gedaante van drie mannen, welke hij vriendelijk noodigt en onthaalt, vs. 1. Ontvangt de belofte van eenen zoon uit Sara in het andere jaar, 10. Hierover lacht Sara en wordt daarover bestraft, 12. De twee engelen gaan voort naar Sodom; maar de Heere blijft spreken met Abraham, dien Hij Zijn voornemen openbaart van Sodom, Gomorra, enz. uit te roeien, 16. Abraham bidt vuriglijk voor die van Sodom, en God antwoordt en vergenoegt hem, 23.

DAARNA verscheen hem de HEERE aan de eikenbosschen van Mamre, als hij in de deur der tent zat, toen de dag heet werd.

2 En hij hief zijne oogen op en zag ; en ziet, daar stonden drie mannen tegenover hem ; als hij hen zag, [a] zoo liep hij hun te gemoet van de deur der tent, en boog zich ter aarde. [a] Heb. 13:2.

3 En hij zeide : Heere ! heb ik nu genade gevonden in Uwe oogen, zoo gaat toch niet van Uwen knecht voorbij.

4 Dat toch een weinig waters gebracht worde, en wascht Uwe voeten, en leunt onder dezen boom.

5 En ik zal eene bete broods langen, dat gij Uw hart sterkt ; daarna zult Gij voortgaan, daarom omdat gij tot Uwen knecht overgekomen zijt. En zij zeiden : Doe zoo als gij gesproken hebt.

6 En Abraham haastte zich naar de tent tot Sara, en hij zeide : Haast u ; kneed drie maten meelbloem, en maak koeken.

7 En Abraham liep tot de runderen, en hij nam een kalf, teeder en goed, en hij gaf het aan den knecht, die haastte, om dat toe te maken.

8 En hij nam boter en melk, en het kalf, dat hij toegemaakt had, en hij zette het hun voor, en stond bij hen onder dien boom, en zij aten.

9 Toen zeiden zij tot hem : Waar is Sara, uwe huisvrouw ? En hij zeide : Ziet, in de tent.

10 En Hij zeide : [a] Ik zal voorzeker weder tot u komen, omtrent dezen tijd des levens ; en zie, Sara, uwe huisvrouw, zal eenen zoon hebben ! En Sara hoorde het aan de deur der tent, welke achter Hem was. [a] Gen. 17:19, 21. 21:2.

11 Abraham nu en Sara waren [a] oud *en* wel bedaagd ; het had Sara opgehouden te gaan naar de wijze der vrouwen.
[a] Gen. 17:17. Rom. 4:19. Hebr. 11:11.

12 Zoo lachte Sara bij zichzelve, zeggende : Zal ik wellust hebben, nadat ik oud geworden ben, en [a] mijn heer oud is ?
[a] Richt. 19:26. 1 Petr. 3:6.

13 En de HEERE zeide tot Abraham : Waarom heeft Sara gelachen, zeggende : Zou ik ook waarlijk baren, nu ik oud geworden ben ?

14 [a] Zou iets voor den HEERE te wonderlijk zijn ? ter gezetter tijd zal Ik tot u wederkomen, omtrent dezen tijd des levens, en Sara zal eenen zoon hebben !
[a] Matt. 19:26. Luk. 1:37.

15 En Sara loochende het, zeggende : Ik heb niet gelachen ; want zij vreesde. En Hij zeide : Neen ! maar gij hebt gelachen.

16 Toen stonden die mannen op van daar, en zagen naar Sodom toe ; en Abraham ging met hen, om hen te geleiden.

17 En de HEERE zeide : [a] Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe ? [a] Amos. 3:7.

18 Dewijl Abraham gewisselijk tot een

groot en machtig volk worden zal, en [a] alle volken der aarde in hem gezegend zullen worden? [a] Gen. 12:3. 22:18. 26:4. Hand. 3:25. Gal. 3:8.

19 Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijnen kinderen en zijn huis na hem zoude bevelen, en zij den weg des HEEREN houden, om te doen gerechtigheid en gerichte; opdat de HEERE over Abraham brenge, hetgeen Hij over hem gesproken heeft.

20 Voorts zeide de HEERE: Dewijl het geroep van Sodom en Gomórra groot is, en dewijl hare zonde zeer zwaar is,

21 Zal Ik nu afgaan en bezien, of zij naar hun geroep, dat tot Mij gekomen is, het uiterste gedaan hebben, en zoo niet, Ik zal het weten.

22 Toen keerden die mannen het aangezicht van daar, en gingen naar Sodom; maar Abraham bleef nog staande voor het aangezicht des HEEREN.

23 En Abraham trad toe, en zeide: Zult Gij ook den rechtvaardige met den goddelooze ombrengen?

24 Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen, om de vijftig rechtvaardigen, die binnen haar zijn?

25 Het zij verre van U, zulk een ding te doen, te dooden den rechtvaardige met den goddelooze! dat de rechtvaardige zij gelijk de goddelooze, verre zij het van U! zou de [a] Rechter der gansche aarde geen recht doen? [a] Rom. 3:6.

26 Toen zeide de HEERE: Zoo Ik te Sodom binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zoo zal Ik de gansche plaats sparen om hunnentwil.

27 En Abraham antwoordde en zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere, hoewel ik stof en asch ben!

28 Misschien zullen aan de vijftig rechtvaardigen vijf ontbreken; zult Gij dan om vijf de gansche stad verderven? En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven, zoo Ik er vijf en veertig zal vinden.

29 En hij voer voort nog tot Hem te spreken, en zeide: Misschien zullen aldaar veertig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal het niet doen om der veertigen wil.

30 Voorts zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik spreke: misschien zullen aldaar dertig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal het niet doen, zoo Ik aldaar dertig zal vinden.

31 En hij zeide: Zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot den Heere; misschien zullen er twintig gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der twintigen wil.

32 Nog zeide hij: Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik alleenlijk ditmaal spreke: misschien zullen er tien gevonden worden! En Hij zeide: Ik zal haar niet verderven om der tienen wil.

33 Toen ging de HEERE weg, als Hij geëindigd had tot Abraham te spreken; en Abraham keerde weder naar zijne plaats.

HOOFDSTUK 19.

De twee engelen komen in mansgedaante tot Sodom en worden van Lot geherbergd en onthaald, vs. 1. De Sodomieten omringen het huis bij nacht en willen dezen gasten gruwelijken overlast aandoen, 4 Lot poogt hun zulks af te raden, maar te vergeefs, en met zijn eigen gevaar, 6; waarom de engelen Lot binnentrekken en de Sodomieten met blindheid slaan, zoodat zij het huis moesten verlaten, 10. Lot wordt met zijne vrouw en twee dochters (terwijl de zwagers daarmede spotten) 's morgens vroeg uit Sodom geleid, met last om zich te behouden op het gebergte, 17. Maar Lot bidt en verkrijgt, dat hij zich mag bergen naar Zoar, 18. De vier steden in de gansche landstreek, met inwoners en gewas, worden door vuur en zwavel van den hemel verteerd, 24. De heere straft Lots huisvrouw, 26. Abraham ziet den ondergang dezer steden, 27. Lot trekt uit Zoar naar het gebergte, alwaar hij door den drank onwetend van zijne beide dochters wordt misbruikt, 31, waaruit Moab en Ammon zijn voortgesproten, 37.

EN die twee engelen kwamen te Sodom in den avond; en Lot zat in de poort te Sodom; en als Lot hen zag, stond hij op hun te gemoet, en boog zich met het aangezicht ter aarde.

2 En hij zeide: Ziet nu, mijne heeren! keert toch in ten huize van uwen knecht, en vernacht, en [a] wascht uwe voeten; en gij zult vroeg opstaan, en gaan uws weegs. En zij zeiden: Neen, maar wij zullen op de straat vernachten. [a] Gen. 18:4.

3 En [a] hij hield bij hen zeer aan, zoodat zij tot hem inkeerden, en kwamen in zijn huis; en hij maakte hun eenen maaltijd, en bakte ongezuurde koeken, en zij aten. [a] Hebr. 13:2.

4 Eer zij zich te slapen leiden, zoo hebben de mannen dier stad, de mannen van Sodom, van den jongste tot den oudste toe, dat huis omsingeld, het gansche volk, van het uiterste einde af.

5 En zij riepen Lot toe, en zeiden tot hem: Waar zijn die mannen, die dezen nacht tot u gekomen zijn? breng hen uit tot ons, opdat wij ze bekennen.

6 Toen ging Lot uit tot hen aan de deur, en hij sloot de deur achter zich toe;

7 En hij zeide: Mijne broeders! doet toch geen kwaad!

8 Ziet toch, ik heb twee dochters, die

geenen man bekend hebben; ik zal haar nu tot u uitbrengen, en doet haar, zoo als het goed is in uwe oogen; allenlijk doet dezen mannen niets; want daarom zijn zij onder de schaduw mijns daks ingegaan.

9 Toen zeiden zij: Kom verder aan! Voorts zeiden zij: Deze eene is gekomen, om als een vreemdeling *hier* te wonen, en zoude hij alleszins [a] rechter zijn? nu zullen wij u meer kwaads doen, dan hun. En zij drongen zeer op den man, [b] op Lot, en zij traden toe om de deur open te breken. [a] Ex. 2:14. Hand. 7:27. [b] 2 Petr. 2:7, 8.

10 Doch die mannen staken hunne hand uit, en deden Lot tot zich inkomen in het huis, en sloten de deur toe.

11 En zij sloegen de mannen, die aan de deur van het huis waren, met verblindheden, van den kleinste tot aan den grootste, zoodat zij moede werden, om de deur te vinden.

12 Toen zeiden die mannen tot Lot: Wien hebt gij hier nog meer? eenen schoonzoon, of uwe zonen, of uwe dochteren, en allen, die gij hebt in deze stad, breng uit deze plaats;

13 Want wij gaan deze plaats verderven, omdat haar geroep groot geworden is voor het aangezicht des HEEREN, en de HEERE ons uitgezonden heeft, om haar te verderven.

14 Toen ging Lot uit, en sprak tot zijne schoonzonen, die zijne dochteren nemen zouden, en zeide: Maakt u op, gaat uit deze plaats; want de HEERE gaat deze stad verderven. Maar hij was in de oogen zijner schoonzonen als jokkende.

15 En als de dageraad opging, drongen de engelen Lot aan, zeggende: Maak u op, neem uwe huisvrouw, en uwe twee dochteren, die voorhanden zijn, opdat gij in de ongerechtigheid dezer stad niet omkomt.

16 Maar hij vertoefde; zoo grepen dan die mannen zijne hand, en de hand zijner vrouw, en de hand zijner twee dochteren, om de verschooning des HEEREN over hem; en zij brachten hem uit, en stelden hem buiten de stad.

17 En het geschiedde, als zij hen uitgebracht hadden naar buiten, zoo zeide Hij: behoud u om uws levens wil; zie niet achter u om, en sta niet op deze gansche vlakte; behoud u naar het gebergte heen, opdat gij niet omkomt.

18 En Lot zeide tot hen: Neen toch, Heere!

19 Zie toch, Uw knecht heeft genade gevonden in Uwe oogen, en Gij hebt Uwe weldadigheid groot gemaakt, die Gij aan mij gedaan hebt, om mijne ziel te behouden bij het leven; maar ik zal niet kunnen behouden worden naar het gebergte heen, opdat mij niet misschien dat kwaad aankleve, en ik sterve!

20 Ziet toch, deze stad is nabij, om derwaarts te vluchten, en zij is klein; laat mij toch derwaarts behouden worden (is zij niet klein?), opdat mijne ziel leve.

21 En Hij zeide tot hem: Zie, Ik heb uw aangezicht opgenomen ook in deze zaak, dat Ik deze stad niet omkeere, waarvan gij gesproken hebt.

22 Haast, behoud u derwaarts; want Ik zal niets kunnen doen, totdat gij daarhenen ingekomen zijt. Daarom noemde men den naam dezer stad Zoar.

23 De zon ging op boven de aarde, als Lot te Zoar inkwam.

24 Toen [a] deed de HEERE zwavel en vuur over Sodom en over Gomórra regenen, van den HEERE, uit den hemel. [a] Deut. 29:23. Jes. 13:19. Jer. 20:16. 50:40. Klgld. 4:6. Ezec. 16:50. Hos. 11:8. Amos. 4:11. Zef. 2:9. Luk. 17:29. 2 Petr. 2:6. Judas vs. 7.

25 En Hij keerde deze steden om, en die gansche vlakte, en alle inwoners dezer steden, ook het gewas des lands.

26 En [a] zijne huisvrouw zag om van achter hem; en zij werd een zoutpilaar. [a] Luk. 17:32.

27 En Abraham maakte zich deszelven morgens vroeg op, naar de plaats, waar hij voor het aangezicht des HEEREN gestaan had.

28 En hij zag naar Sodom en Gomórra toe, en naar het gansche land van die vlakte; en hij zag, en ziet, er ging een rook van het land op, gelijk de rook eens ovens.

29 En het geschiedde, toen God de steden dezer vlakte verdierf, dat God aan Abraham gedacht, en Hij leidde Lot uit het midden dezer omkeering, in het omkeeren dier steden, in welke Lot gewoond had.

30 En Lot toog op uit Zoar, en woonde op den berg, en zijne twee dochters met hem; want hij vreesde binnen Zoar te wonen. En hij woonde in eene spelonk, hij en zijne twee dochters.

31 Toen zeide de eerstgeborene tot de jongste: Onze vader is oud, en er is geen

man in dit land, om tot ons in te gaan, naar de wijze der gansche aarde.

32 Kom, laat ons onzen vader wijn te drinken geven, en bij hem liggen, opdat wij van onzen vader zaad in het leven behouden.

33 En zij gaven dien nacht haren vader wijn te drinken; en de eerstgeborene kwam, en lag bij haren vader, en hij werd het niet gewaar in haar nederliggen, noch in haar opstaan.

34 En het geschiedde des anderen daags, dat de eerstgeborene zeide tot de jongste: Zie, ik heb gisteren nacht bij mijnen vader gelegen; laat ons ook dezen nacht hem wijn te drinken geven; ga dan in, lig bij hem, opdat wij van onzen vader zaad in het leven behouden.

35 En zij gaven haren vader ook dien nacht wijn te drinken, en de jongste stond op, en lag bij hem. En hij werd het niet gewaar in haar nederliggen, noch in haar opstaan.

36 En de twee dochters van Lot werden bevrucht van haren vader.

37 En de eerstgeborene baarde eenen zoon, en noemde zijnen naam Moab; deze is de vader der Moabieten, tot op dezen dag.

38 En de jongste baarde ook eenen zoon, en noemde zijnen naam Ben-Ammi; deze is de vader der kinderen Ammons, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 20.

Abraham vertrekt naar Gerar en zegt, dat Sara zijne zuster is, vs. 1. Koning Abimélech laat Sara halen, 2. God openbaart Abimélech in een' droom, dat Sara gehuwd is, en vermaant hem haar terug te geven, 3. Hierop geeft hij haar weder met bijzondere beleefdheid en geschenken, 14. Abimélech en de zijnen worden op Abrahams voorbede genezen, 17.

EN Abraham reisde van daar naar het land van het zuiden, en woonde tusschen Kades en tusschen Sur; en hij verkeerde als vreemdeling te Gerar.

2 Als nu Abraham van Sara, zijne huisvrouw, gezegd had: [a] Zij is mijne zuster; zoo zond Abimélech, de koning van Gerar, en nam Sara weg. [a] Gen. 12:13. 26:7.

3 Maar God kwam tot Abimélech in eenen droom des nachts, en Hij zeide tot hem: Zie, gij zijt dood om der vrouwe wil, die gij weggenomen hebt; want zij is met eenen man getrouwd.

4 Doch Abimélech was tot haar niet genaderd; daarom zeide hij: Heere! zult Gij dan ook een rechtvaardig volk dooden?

5 Heeft hij zelf mij niet gezegd: Zij is mijne zuster? en zij, ook zij heeft gezegd: Hij is mijn broeder. In oprechtheid mijns harten en in reinheid mijner handen, heb ik dit gedaan.

6 En God zeide tot hem in den droom: Ik heb ook geweten, dat gij dit in oprechtheid uws harten gedaan hebt, en Ik heb u ook belet van tegen Mij te zondigen; daarom heb Ik u niet toegelaten, haar aan te roeren.

7 Zoo geef dan nu dezes mans huisvrouw weder; want hij is een profeet, en hij zal voor u bidden, opdat gij leeft; maar zoo gij haar niet wedergeeft, weet, dat gij voorzeker sterven zult, gij, en al wat uwe is!

8 Toen stond Abimélech des morgens vroeg op, en riep al zijne knechten, en sprak al deze woorden voor hunne ooren. En die mannen vreesden zeer.

9 En Abimélech riep Abraham, en zeide tot hem: Wat hebt gij ons gedaan? en wat heb ik tegen u gezondigd, dat gij over mij en over mijn koninkrijk eene groote zonde gebracht hebt? gij hebt daden met mij gedaan, die niet zouden gedaan worden.

10 Voorts zeide Abimélech tot Abraham: Wat hebt gij gezien, dat gij deze zaak gedaan hebt?

11 En Abraham zeide: Want ik dacht: alleen is de vreeze Gods in deze plaats niet, zoodat zij mij om mijner huisvrouw wil zullen dooden.

12 En ook is zij waarlijk mijne zuster; zij is mijns vaders dochter, maar niet mijner moeder dochter; en zij is mij ter vrouwe geworden.

13 En het is geschied, als God mij uit mijns vaders huis deed dwalen, zoo sprak ik tot haar: Dit zij uwe weldadigheid, die gij bij mij doen zult; aan alle plaatsen, waar wij komen zullen, [a] zeg van mij: Hij is mijn broeder! [a] Gen. 12:13.

14 Toen nam Abimélech schapen en runderen, ook dienstknechten, en dienstmaagden, en gaf dezelve aan Abraham; en hij gaf hem Sara zijne huisvrouw weder.

15 En Abimélech zeide: Zie, mijn land is voor uw aangezicht; woon, waar het goed is in uwe oogen.

16 En tot Sara zeide hij: Zie, ik heb uwen broeder duizend zilverlingen gegeven; zie, hij zij u een deksel der oogen, allen, die met u zijn, ja, bij allen, en wees geleerd.

17 En Abraham bad tot God; en God genas Abimélech, en zijne huisvrouw, en zijne dienstmaagden, zoodat zij baarden.

18 Want de HEERE had al de baarmoeders van het huis van Abimélech ganschelijk toegesloten, ter oorzake van Sara, Abrahams huisvrouw.

HOOFDSTUK 21.

Izak wordt naar Gods belofte geboren en besneden, vs. 1. Abraham houdt een groot gastmaal op den dag van Izaks spening, 8. Ismaël spot daarmede en wordt met zijne moeder Hagar, op verzoek van Sara en naar Gods woord uitgedreven, 9. Hagar dwaalt in de woestijn, en Ismaël is in gevaar van te versmachten, 15; maar God voorziet dit en troost Hagar, 17. Ismaëls woonplaats en huwelijk, 20. Abimélech maakt een verbond met Abraham te Ber-séba, 22. Abraham dient en dankt den Heere, 33.

EN de HEERE bezocht Sara, [a] gelijk als Hij gezegd had; en de HEERE deed aan Sara, gelijk als Hij gesproken had.
[a] Gen. 17:19. 18:10.

2 [a] En Sara werd bevrucht, en baarde Abraham eenen zoon in zijnen ouderdom, [b] ter gezetter tijd, dien hem God gezegd had. [a] Gal. 4:23. Hebr. 11:11. [b] Gen. 18:10, 14.

3 En Abraham noemde den naam zijns zoons, die hem geboren was, dien hem Sara gebaard had, Izak.

4 En Abraham besneed zijnen zoon Izak, zijnde acht dagen oud, [a] gelijk als hem God geboden had. [a] Gen. 17:10.

5 En Abraham was honderd jaren oud, als hem Izak zijn zoon geboren werd.

6 En Sara zeide: God heeft mij een lachen gemaakt; al die het hoort, zal met mij lachen.

7 Voorts zeide zij: Wie zou Abraham gezegd hebben: Sara heeft zonen gezoogd! want ik heb eenen zoon gebaard in zijnen ouderdom.

8 En het kind werd groot, en werd gespeend; toen maakte Abraham eenen grooten maaltijd op den dag, als Izak gespeend werd.

9 En Sara zag den zoon van Hagar, de Egyptische, dien zij Abraham gebaard had, spottende.

10 En zij zeide tot Abraham: [a] Drijf deze dienstmaagd en haren zoon uit; want de zoon dezer dienstmaagd zal met mijnen zoon, met Izak, niet erven. [a] Gal. 4:30.

11 En dit woord was zeer kwaad in Abrahams oogen, ter oorzake van zijnen zoon.

12 Maar God zeide tot Abraham: Laat het niet kwaad zijn in uwe oogen, over den jongen, en over uwe dienstmaagd; al wat Sara tot u zal zeggen, hoor naar hare stem; [a] want in Izak zal uw zaad genoemd worden. [a] Rom. 9:7. Hebr. 11:18.

13 [a] Doch Ik zal ook den zoon dezer dienstmaagd tot een volk stellen, omdat hij uw zaad is. [a] Gen. 16:10. 17:20.

14 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, en nam brood, en eene flesch water, en gaf ze aan Hagar, die leggende op haren schouder; ook *gaf hij haar* het kind, en zond haar weg. En zij ging voort, en dwaalde in de woestijn Ber-séba.

15 Als nu het water van de flesch uit was, zoo wierp zij het kind onder eenen van de struiken.

16 En zij ging en zette zich tegenover, afgaande zoo verre, als die met den boog schieten; want zij zeide: Dat ik het kind niet zie sterven; en zij zat tegenover, en hief hare stem op, en weende.

17 En God hoorde de stem van den jongen; en de Engel Gods riep Hagar toe uit den hemel, en zeide tot haar: Wat is u, Hagar? vrees niet; want God heeft naar des jongens stem gehoord, ter plaatse, waar hij is.

18 Sta op, hef den jongen op, en houd hem vast met uwe hand; [a] want Ik zal hem tot een groot volk stellen. [a] Gen. 16:10. 17:20.

19 En God opende hare oogen, dat zij eenen waterput zag; en zij ging, en vulde de flesch met water, en gaf den jongen te drinken.

20 En God was met den jongen; en hij werd groot, en hij woonde in de woestijn, en werd een boogschutter.

21 En hij woonde in de woestijn Paran; en zijne moeder nam hem eene vrouw uit Egypteland.

22 Voorts geschiedde het ter zelfder tijd, dat Abimélech, mitsgaders Pichol, zijn krijgsoverste, tot Abraham sprak, zeggende: God is met u in alles, wat gij doet.

23 Zoo zweer mij nu hier bij God: Zoo gij mij, of mijnen zoon, of mijnen neef liegen zult! naar de weldadigheid, die ik bij u gedaan heb, [a] zult gij doen bij mij, en bij het land, waarin gij als vreemdeling verkeert. [a] Gen. 14:23.

24 En Abraham zeide: Ik zal zweren.

25 En Abraham berispte Abimélech ter oorzake van eenen waterput, dien Abimélechs knechten met geweld genomen hadden.

26 Toen zeide Abimélech: Ik heb niet geweten, wie dit stuk gedaan heeft; en ook hebt gij het mij niet aangezegd, en ik heb er ook niet van gehoord, dan heden.

27 En Abraham nam schapen en run-

deren, en gaf die aan Abimélech; en die beiden maakten een verbond.

28 Doch Abraham stelde zeven ooilammeren der kudde bijzonder.

29 Zoo zeide Abimélech tot Abraham: Wat zullen hier deze zeven ooilammeren, die gij bijzonder gesteld hebt?

30 En hij zeide: Dat gij de zeven ooilammeren van mijne hand nemen zult, opdat het mij tot eene getuigenis zij, dat ik dezen put gegraven heb.

31 Daarom noemde men die plaats Ber-séba, omdat die beiden daar gezworen hadden.

32 Alzoo maakten zij een verbond te Ber-séba. Daarna stond Abimélech op, en Pichol zijn krijgsoverste, en zij keerden wederom naar het land der Filistijnen.

33 En hij plantte een bosch in Ber-séba, [a] en riep aldaar den Naam des HEEREN, des eeuwigen Gods aan. [a] Gen. 4:26.

34 En Abraham woonde als vreemdeling vele dagen in het land der Filistijnen.

HOOFDSTUK 22.

God beproeft Abraham, hem bevelende zijnen zoon Izak te offeren, vs. 1. Abraham is gereed te gehoorzamen, 3; maar wordt van God uit den hemel belet, hoog geroemd en vereerd met vernieuwing der beloften en Gods eed, 11. Abraham ontvangt goede tijding van zijns broeders Nahors welvaart en nakomelingen, 20.

EN het geschiedde na deze dingen, dat God Abraham verzocht; en Hij zeide tot hem: Abraham! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik!

2 En Hij zeide: Neem nu uwen zoon, [a] uwen eenige, dien gij liefhebt, Izak, en ga heen naar het land Moría, en offer hem aldaar tot een brandoffer, op eenen van de bergen, dien Ik u zeggen zal. [a] Hebr. 11:17.

3 Toen stond Abraham des morgens vroeg op, en zadelde zijnen ezel, en nam twee van zijne jongeren met zich, en Izak zijnen zoon; en hij kloofde hout tot het brandoffer, en maakte zich op, en ging naar de plaats, die hem God gezegd had.

4 Aan den derden dag, toen hief Abraham zijne oogen op, en zag die plaats van verre.

5 En Abraham zeide tot zijne jongeren: Blijft gij hier met den ezel, en ik en de jongen zullen heengaan tot daar; als wij aangebeden zullen hebben, dan zullen wij tot u wederkeeren.

6 En Abraham nam het hout des brandoffers, en leide het op Izak, zijnen zoon; en hij nam het vuur en het mes in zijne hand, en zij beiden gingen samen.

7 Toen sprak Izak tot Abraham, zijnen vader, en zeide: Mijn vader! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik, mijn zoon! En hij zeide: Zie het vuur en het hout; maar waar is het lam tot het brandoffer?

8 En Abraham zeide: God zal Zichzelven een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon! Zoo gingen zij beiden samen.

9 En zij kwamen ter plaatse, die hem God gezegd had; en Abraham bouwde aldaar een altaar, en hij schikte het hout, en bond zijnen zoon Izak, en [a] leide hem op het altaar boven op het hout. [a] Jakob. 2:21.

10 En Abraham strekte zijne hand uit, en nam het mes, om zijnen zoon te slachten.

11 Maar de Engel des HEEREN riep tot hem van den hemel, en zeide: Abraham, Abraham! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik!

12 Toen zeide Hij: Strek uwe hand niet uit aan den jongen, en doe hem niets! want nu weet Ik, dat gij God vreezende zijt, en uwen zoon, uwen eenige, van Mij niet hebt onthouden.

13 Toen hief Abraham zijne oogen op, en zag om, en ziet, achter was een ram in de verwarde struiken vast met zijne hoornen; en Abraham ging, en nam dien ram, en offerde hem ten brandoffer in zijns zoons plaats.

14 En Abraham noemde den naam van die plaats: De HEERE zal het voorzien! Waarom heden ten dage gezegd wordt: Op den berg des HEEREN zal het voorzien worden!

15 Toen riep de Engel des HEEREN tot Abraham ten tweede male van den hemel;

16 En zeide: [a] Ik zweer [b] bij Mijzelven, spreekt de HEERE; daarom dat gij deze zaak gedaan hebt, en uwen zoon, uwen eenige, niet onthouden hebt;

[a] Luk. 1:73. [b] Hebr. 6:13.

17 Voorzeker zal Ik u grootelijks zegenen, en uw zaad zeer vermenigvuldigen, als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is; [a] en uw zaad zal de poorte zijner vijanden erfelijk bezitten. [a] Gen. 24:60.

18 En [a] in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde, naardien gij Mijne stem gehoorzaam geweest zijt.

[a] Gen. 12:3. 18:18. 26:4. Hand. 3:25. Gal. 3:8.

19 Toen keerde Abraham weder tot zijne jongeren; en zij maakten zich op, en zij gingen samen naar Ber-séba; en Abraham woonde te Ber-séba.

20 En het geschiedde na deze dingen,

dat men Abraham boodschapte, zeggende: Zie, Milka heeft ook Nahor, uwen broeder, zonen gebaard:

21 Uz, zijnen eerstgeborene, en Buz, zijnen broeder, en Kemuël, den vader van Aram,

22 En Chésed, en Hazo, en Pildas, en Jidlaf, en Bethuël;

23 (En Bethuël gewon Rebekka) deze acht baarde Milka aan Nahor, den broeder van Abraham.

24 En zijn bijwijf, welker naam was Reüma, diezelve baarde ook Tebah, en Gaham, en Tahas, en Máächa.

HOOFDSTUK 23.

Sara sterft en wordt van Abraham beweend, vs. 1. Abraham koopt op eene plechtige wijze den akker van Efron, den Hethiet, met de spelonk Machpéla, tot eene erfbegrafenis, 3, en begraaft aldaar zijne huisvrouw Sara, 19.

EN het leven van Sara was honderd zeven en twintig jaren; dit waren de jaren des levens van Sara.

2 En Sara stierf te Kiriath Arba, dat is Hebron, in het land Kanaän; en Abraham kwam om Sara te beklagen, en haar te beweenen.

3 Daarna stond Abraham op van het aangezicht zijner doode, en hij sprak tot de zonen Heths, zeggende:

4 Ik ben een vreemdeling en inwoner bij u; [a] geeft mij eene erfbegrafenis bij u, opdat ik mijne doode van voor mijn aangezicht begrave. [a] Hand. 7:5.

5 En de zonen Heths antwoordden Abraham, zeggende tot hem:

6 Hoor ons, mijn heer! gij zijt een vorst Gods in het midden van ons; begraaf uwe doode in de keure onzer graven; niemand van ons zal zijn graf voor u weren, dat gij uwe doode niet zoudt begraven.

7 Toen stond Abraham op, en boog zich neder voor het volk des lands, voor de zonen Heths;

8 En hij sprak met hen, zeggende: Is het met uwen wil, dat ik mijne doode begrave van voor mijn aangezigt; zoo hoort mij, en spreekt voor mij bij Efron, den zoon van Zohar,

9 Dat hij mij geve de spelonk van Machpéla, die hij heeft, die in het einde van zijnen akker is, dat hij dezelve mij om het volle geld geve, tot eene erfbegrafenis in het midden van u.

10 Efron nu zat in het midden van de zonen Heths; en Efron de Hethiet antwoordde Abraham, voor de ooren van de zonen Heths, van al degenen, die ter poorte zijner stad ingingen, zeggende:

11 Neen, mijn heer! hoor mij; den akker geef ik u; ook de spelonk, die daarin is, die geef ik u; voor de oogen van de zonen mijns volks geef ik u die; begraaf uwe doode.

12 Toen boog zich Abraham neder voor het aangezicht van het volk des lands;

13 En hij sprak tot Efron, voor de ooren van het volk des lands, zeggende: Trouwens, zijt gij het? lieve, hoor mij; ik zal het geld des akkers geven; neem het van mij, zoo zal ik mijne doode aldaar begraven.

14 En Efron antwoordde Abraham, zeggende tot hem:

15 Mijn heer! hoor mij; een land van vier honderd sikkelen zilvers, wat is dat tusschen mij en tusschen u? begraaf slechts uwe doode.

16 En [a] Abraham luisterde naar Efron; en Abraham woog Efron het geld, waarvan hij gesproken had, voor de ooren van de zonen Heths, vier honderd sikkelen zilvers, onder den koopman gangbaar. [a] Gen. 50:13.

17 [a] Alzoo werd de akker van Efron, die in Machpéla was, dat tegenover Mamre *lag*, de akker en de spelonk, die daarin was, en al het geboomte, dat op den akker *stond*, dat rondom in zijne gansche landpale was gevestigd, [a] Hand. 7:16.

18 Aan Abraham tot eene bezitting, voor de oogen van de zonen Heths, bij allen, die tot zijne stadspoort ingingen.

19 En daarna begroef Abraham zijne huisvrouw Sara in de spelonk des akkers van Machpéla, tegenover Mamre, hetwelk is Hebron, in het land Kanaän.

20 Alzoo werd die akker, en de spelonk, die daarin was, aan Abraham gevestigd tot eene erfbegrafenis van de zonen Heths.

HOOFDSTUK 24.

Abraham, oud en rijk zijnde, neemt zijnen oudsten knecht eenen eed af en zendt hem naar Mesopotámie tot zijne maagschap, om voor zijnen zoon Izak eene vrouw te halen, vs. 1. De knecht trekt, volkomen uitgerust, heen en volbrengt zijnen last met Godvruchtige trouw, 10. Door eene wonderbare bestiering des Heeren verkrijgt hij Rebekka zeer voorspoedig met volle toestemming van de haren, 50; trekt met Rebekka van daar en brengt haar tot Izak, 61, die haar ontvangt, trouwt en bemint, 66.

ABRAHAM nu was oud *en* wel bedaagd; en de HEERE had Abraham in alles gezegend.

2 Zoo sprak Abraham tot zijnen knecht, den oudste van zijn huis, regeerende over alles, wat hij had: [a] Leg toch uwe hand onder mijne heup, [a] Gen. 47:29.

3 Opdat ik u doe zweren bij den HEERE,

den God des hemels, en den God der aarde,
[a] dat gij voor mijnen zoon geene vrouw nemen
zult van de dochteren der Kanaänieten,
in het midden van welke ik woon; [a] Gen. 28:1.
4 Maar dat gij naar mijn land, en naar
mijne maagschap trekken, en voor mijnen
zoon Izak eene vrouw nemen zult.
5 En die knecht zeide tot hem: Misschien
zal die vrouw mij niet willen volgen in dit
land; zal ik dan uwen zoon moeten wederbrengen
in het land, waar gij uitgetogen zijt?
6 En Abraham zeide tot hem: Wacht u,
dat gij mijnen zoon niet weder daarheen
brengt!
7 [a] De HEERE, de God des hemels, Die
mij, uit mijns vaders huis en uit het land
mijner maagschap, genomen heeft, en Die
tot mij gesproken heeft, en Die mij gezworen
heeft, zeggende: [b] Aan uw zaad zal Ik
dit land geven! Die Zelf zal Zijnen Engel
voor uw aangezicht zenden, dat gij voor mijnen
zoon van daar eene vrouw neemt. [a] Gen.
12:1. [b] Gen. 12:7. 13:15. 15:18. 26:4. Ex. 32:13. Deut. 34:4. Hand. 7:5.
8 Maar indien de vrouw u niet volgen
wil, zoo zult gij rein zijn van dezen mijnen
eed; alleenlijk breng mijnen zoon daar
niet weder heen.
9 Toen leide de knecht zijne hand onder
de heup van Abraham, zijnen heer, en hij
zwoer hem over deze zaak.
10 En die knecht nam tien kemelen van
zijns heeren kemelen, en toog heen; en al
het goed zijns heeren was in zijne hand;
en hij maakte zich op, en toog heen naar
Mesopotámië, naar de stad van Nahor.
11 En hij deed de kemelen nederknielen
buiten de stad, bij eenen waterput, des
avondtijds, ten tijde, als de putsters uitkwamen.
12 En hij zeide: HEERE! God van
mijnen heer Abraham! doe *haar* mij toch
heden ontmoeten, en doe weldadigheid bij
Abraham, mijnen heer.
13 Zie, ik sta bij de waterfontein, en
de dochteren der mannen dezer stad zijn
uitgaande om water te putten;
14 Zoo geschiede, dat die jonge dochter,
tot welke ik zal zeggen: Neig toch uwe
kruik, dat ik drinke; en zij zal zeggen:
Drink, en ik zal ook uwe kemelen drenken;
diezelve *zij*, die Gij Uwen knecht
Izak toegewezen hebt, en dat ik daaraan
bekenne, dat Gij weldadigheid bij mijnen
heer gedaan hebt.
15 En het geschiedde, eer hij geëindigd
had te spreken, ziet, zoo kwam Rebekka
uit, [a] welke aan Bethuël geboren was, den
zoon van Milka, de huisvrouw van Nahor,
den broeder van Abraham; en zij had hare
kruik op haren schouder. [a] Gen. 22:23.
16 En die jonge dochter was zeer schoon
van aangezicht, eene maagd, en geen man
had haar bekend; en zij ging af naar de
fontein, en vulde hare kruik, en ging op.
17 Toen liep die knecht haar te gemoet,
en hij zeide: Laat mij toch een weinig
waters uit uwe kruik drinken.
18 En zij zeide: Drink, mijn heer! en
zij haastte zich, en liet hare kruik neder
op hare hand, en gaf hem te drinken.
19 Als zij nu voleindigd had van hem
drinken te geven, zeide zij: Ik zal ook
voor uwe kemelen putten, totdat zij voleindigd
hebben te drinken.
20 En zij haastte zich, en goot hare kruik
uit in den drinkbak, en liep weder naar
den put om te putten, en zij putte voor al
zijne kemelen.
21 En de man ontzette zich over haar, stilzwijgende,
om te merken, of de HEERE zijnen
weg voorspoedig gemaakt had, of niet.
22 En het geschiedde, als de kemelen
voleindigd hadden te drinken, dat die man
een gouden voorhoofdsiersel nam, welks
gewicht was een halve sikkel, en twee armringen
aan hare handen, welker gewicht
was tien *sikkelen* gouds.
23 Want hij had gezegd: Wiens dochter
zijt gij? geef het mij toch te kennen; is er
ook ten huize uws vaders plaats voor ons,
om te vernachten?
24 En zij had tot hem gezegd: [a] Ik ben de
dochter van Bethuël, den zoon van Milka,
dien zij Nahor gebaard heeft. [a] Gen. 22:23.
25 Voorts had zij tot hem gezegd: Ook
is er stroo en veel voeders bij ons, ook
plaats om te vernachten.
26 Toen neigde die man zijn hoofd, en
aanbad den HEERE;
27 En hij zeide: Geloofd zij de HEERE,
de God van mijnen heer Abraham, Die Zijne
weldadigheid en waarheid niet nagelaten
heeft van mijnen heer; aangaande mij, de
HEERE heeft mij op dezen weg geleid, ten
huize van mijns heeren broederen.
28 En die jonge dochter liep, en gaf ten
huize harer moeder te kennen, gelijk deze
zaken waren.

29 En Rebekka had eenen broeder, wiens naam was Laban ; en Laban liep tot dien man naar buiten tot de fontein.

30 En het geschiedde, als hij dat voorhoofdsiersel gezien had, en de armringen aan de handen zijner zuster ; en als hij gehoord had de woorden zijner zuster Rebekka, zeggende : Alzoo heeft die man tot mij gesproken ; zoo kwam hij tot dien man, en ziet, hij stond bij de kemelen, bij de fontein.

31 En hij zeide : Kom in, gij, gezegende des HEEREN ! waarom zoudt gij buiten staan ? want ik heb het huis bereid, en de plaats voor de kemelen.

32 Toen kwam die man naar het huis toe, en men ontgordde de kemelen, en men gaf den kemelen stroo en voeder ; en water om zijne voeten te wasschen, en de voeten der mannen, die bij hem waren.

33 Daarna werd hem te eten voorgezet ; maar hij zeide : Ik zal niet eten, totdat ik mijne woorden gesproken heb. En hij zeide : Spreek !

34 Toen zeide hij : Ik ben een knecht van Abraham ;

35 En de HEERE heeft mijnen heer zeer gezegend, zoodat hij groot geworden is ; en Hij heeft hem gegeven schapen, en runderen, en zilver, en goud, en knechten, en maagden, en kemelen, en ezelen.

36 En Sara, de huisvrouw van mijnen heer, heeft mijnen heer eenen zoon gebaard, nadat zij oud geworden was ; en hij heeft hem gegeven alles, wat hij heeft.

37 En mijn heer heeft mij doen zweren, zeggende : Gij zult voor mijnen zoon geene vrouw nemen van de dochteren der Kanaänieten, in welker land ik wone ;

38 Maar gij zult trekken naar het huis mijns vaders, en naar mijn geslacht, en zult voor mijnen zoon eene vrouw nemen !

39 Toen zeide ik tot mijnen heer : Misschien zal mij de vrouw niet volgen.

40 En hij zeide tot mij : De HEERE, voor Wiens aangezigt ik gewandeld heb, zal Zijnen Engel met u zenden, en Hij zal uwen weg voorspoedig maken, dat gij voor mijnen zoon eene vrouw neemt, uit mijn geslacht en uit mijns vaders huis.

41 Dan zult gij van mijnen eed rein zijn, wanneer gij tot mijn geslacht zult gegaan zijn ; en indien zij haar u niet geven, zoo zult gij rein zijn van mijnen eed.

42 En ik kwam heden aan de fontein ; en ik zeide : O, HEERE ! God van mijnen heer Abraham ! zoo Gij nu mijnen weg voorspoedig maken zult, op welken ik ga ;

43 Zie, ik sta bij de waterfontein ; zoo geschiede, dat de maagd, die uitkomen zal om te putten, en tot welke ik zeggen zal : Geef mij toch een weinig waters te drinken uit uwe kruik ;

44 En zij tot mij zal zeggen : Drink gij ook, en ik zal ook uwen kemelen putten ; dat deze die vrouw zij, die de HEERE aan den zoon van mijnen heer heeft toegewezen.

45 Eer ik geëindigd had te spreken in mijn hart, ziet, zoo kwam Rebekka uit, en had hare kruik op haren schouder, en zij kwam af tot de fontein en putte ; en ik zeide tot haar : Geef mij toch te drinken !

46 Zoo haastte zij zich, en liet hare kruik van zich neder, en zeide : Drink gij, en ik zal ook uwe kemelen drenken ; en ik dronk, en zij drenkte ook de kemelen.

47 Toen vraagde ik haar, en zeide : Wiens dochter zijt gij ? En zij zeide : De dochter van Bethuël, den zoon van Nahor, welken Milka hem gebaard heeft. Zoo leide ik het voorhoofdsiersel op haar aangezicht, en de armringen aan hare handen ;

48 En ik neigde mijn hoofd, en aanbad den HEERE ; en ik loofde den HEERE, den God van mijnen heer Abraham, Die mij op den rechten weg geleid had, om de dochter des broeders van mijnen heer voor zijnen zoon te nemen.

49 Nu dan, zoo gijlieden weldadigheid en trouw aan mijnen heer doen zult, geeft het mij te kennen ; en zoo niet, geeft het mij *ook* te kennen, opdat ik mij ter rechter- of ter linkerhand wende.

50 Toen antwoordde Laban, en Bethuël, en zeiden : Van den HEERE is deze zaak voortgekomen ; wij kunnen kwaad noch goed tot u spreken.

51 Zie, Rebekka is voor uw aangezicht ; neem haar en trek henen ; zij zij de vrouw van den zoon uws heeren, gelijk de HEERE gesproken heeft !

52 En het geschiedde, als Abrahams knecht hunne woorden hoorde, zoo boog hij zich ter aarde voor den HEERE.

53 En de knecht langde voort zilveren kleinooden, en gouden kleinooden, en kleederen, en hij gaf die aan Rebekka ; hij gaf ook aan haren broeder en hare moeder kostelijkheden.

54 Toen aten en dronken zij, hij en de mannen, die bij hem waren; en zij vernachtten, en zij stonden des morgens op, en hij zeide: Laat mij trekken tot mijnen heer!

55 Toen zeide haar broeder, en hare moeder: Laat de jonge dochter *eenige* dagen, of tien, bij ons blijven; daarna zult gij gaan.

56 Maar hij zeide tot hen: Houdt mij niet op, dewijl de HEERE mijnen weg voorspoedig gemaakt heeft! laat mij trekken, dat ik tot mijnen heer ga.

57 Toen zeiden zij: Laat ons de jonge dochter roepen, en haren mond vragen.

58 En zij riepen Rebekka, en zeiden tot haar: Zult gij met dezen man trekken? En zij antwoordde: Ik zal trekken.

59 Toen lieten zij Rebekka, hunne zuster, en hare voedster trekken, mitsgaders Abrahams knecht en zijne mannen.

60 En zij zegenden Rebekka, en zeiden tot haar: O, onze zuster! word gij tot duizenden millioenen, en uw zaad bezitte de poort zijner haters!

61 En Rebekka maakte zich op met hare jonge dochteren, en zij reden op kemelen, en volgden den man; en die knecht nam Rebekka, en toog heen.

62 Izak nu kwam, van daar men komt tot den [a] put Lachai-Róï; en hij woonde in het zuiderland. [a] Gen. 16:14. 25:11.

63 En Izak was uitgegaan om te bidden in het veld, tegen het naken van den avond; en hij hief zijne oogen op en zag toe, en ziet, de kemelen kwamen!

64 Rebekka hief ook hare oogen op, en zij zag Izak; en zij viel van den kemel af.

65 En zij zeide tot den knecht: Wie is die man, die ons in het veld te gemoet wandelt? En de knecht zeide: Dat is mijn heer! Toen nam zij den sluier, en bedekte zich.

66 En de knecht vertelde aan Izak al de zaken, die hij gedaan had.

67 En Izak bracht haar in de tent van zijne moeder Sara; en hij nam Rebekka, en zij werd hem ter vrouw, en hij had haar lief. Alzoo werd Izak getroost na zijner moeders *dood.*

HOOFDSTUK 25.

Na den dood van Sara neemt Abraham Ketûra en krijgt uit haar kinderen en kindskinderen, vs. 1. Hij maakt Izak erfgenaam van al zijn goed en zendt de kinderen der bijwijven met geschenken weg naar het land van het oosten, 4. Abrahams ouderdom, dood en begrafenis, 7. Izak wordt na zijns vaders dood gezegend, 11. Ismaëls geslacht, ouderdom en dood, 12. Izak bidt God voor zijne huisvrouw, die zwanger wordt, en hem Ezau en Jakob baart, welker beider toestand verhaald wordt, 21. Ezau verkoopt zijne eerstgeboorte aan Jakob, 29.

EN Abraham voer voort, en nam eene vrouw, wier naam was Ketûra.

2 [a] En zij baarde hem Zimran en Joksan, en Medan en Midian, en Jisbak en Suah. [a] 1 Kron. 1:32.

3 En Joksan gewon Seba en Dedan; en de zonen van Dedan waren de Assurieten, en Letusieten, en Leümmieten.

4 En de zonen van Midian waren Efa en Efer, en Henoch en Abída, en Eldaä. Deze allen waren zonen van Ketûra.

5 Doch [a] Abraham gaf aan Izak al wat hij had. [a] Gen. 24:36.

6 Maar aan de zonen der bijwijven, die Abraham had, gaf Abraham geschenken; en zond hen weg van zijnen zoon Izak, terwijl hij nog leefde, oostwaarts naar het land van oosten.

7 Dit nu zijn de dagen der jaren des levens van Abraham, welke hij geleefd heeft, honderd vijf en zeventig jaren.

8 En Abraham gaf den geest en stierf, [a] in goeden ouderdom, oud en *des levens* zat, en hij werd tot zijne volken verzameld. [a] Gen. 15:15.

9 En Izak en Ismaël, zijne zonen, begroeven hem, in de spelonk van Machpéla, in den akker van Efron, den zoon van Zohar, den Hethiet, welke tegenover Mamre is;

10 *In* den akker, dien Abraham van de zonen Heths gekocht had, daar is Abraham begraven, en Sara, zijne huisvrouw.

11 En het geschiedde na Abrahams dood, dat God Izak, zijnen zoon, zegende; en Izak woonde bij den put Lachai-Róï.

12 Dit nu zijn de geboorten van Ismaël, den zoon van Abraham, dien Hagar, de Egyptische, dienstmaagd van Sara, Abraham gebaard heeft.

13 En dit zijn de [a] namen der zonen van Ismaël, met hunne namen naar hunne geboorten. De eerstgeborene van Ismaël, Nebájoth; daarna Kedar, en Adbeël, en Mibsam, [a] 1 Kron. 1:29.

14 En Misma, en Duma, en Massa,

15 Hadar en Thema, Jetur, Nafis en Kedma.

16 Deze zijn de zonen van Ismaël, en dit zijn hunne namen, in hunne dorpen en paleizen, twaalf vorsten naar hunne volken.

17 En dit zijn de jaren des levens van Ismaël, honderd zeven en dertig jaren; en hij gaf den geest, en stierf, en hij werd verzameld tot zijne volken.

18 En zij woonden van Havíla tot Sur toe, hetwelk tegenover Egypte is, daar gij gaat naar Assur; hij heeft zich nedergeslagen voor het aangezicht van al zijne broederen.

19 Dit nu zijn de geboorten van Izak, den zoon van Abraham: Abraham gewon Izak.

20 En Izak was veertig jaren oud, als hij Rebekka, de dochter van Bethuël, den Syriër, uit Paddan-Aram, de zuster van Laban, den Syriër, zich ter vrouw nam.

21 En Izak bad den HEERE zeer in de tegenwoordigheid van zijne huisvrouw; want zij was onvruchtbaar; en de HEERE liet zich van hem verbidden, [a] zoodat Rebekka, zijne huisvrouw, zwanger werd. *a Rom. 9:10.*

22 En de kinderen stieten zich samen in haar lichaam. Toen zeide zij: Is het zoo? waarom ben ik dus? en zij ging om den HEERE te vragen.

23 En de HEERE zeide tot haar: Twee volken zijn in uwen buik, en twee natiën zullen zich uit uw ingewand van een scheiden; [a] en het eene volk zal sterker zijn dan het andere volk; [b] en de meerdere zal den mindere dienen. *a 2 Sam. 8:14. b Rom. 9:12.*

24 Als nu hare dagen vervuld waren om te baren, ziet, zoo waren tweelingen in haren buik.

25 En de eerste kwam uit, ros; hij was geheel als een haren kleed; daarom noemden zij zijnen naam Ezau.

26 En daarna kwam zijn broeder uit,[a] wiens hand Ezaus verzenen hield; daarom noemde men zijnen naam Jakob. En Izak was zestig jaren oud, als hij hen gewon. *a Hos. 12:4.*

27 Als nu deze jongeren groot werden, werd Ezau een man, verstandig op de jacht, een veldman; maar Jakob werd een oprecht man, wonende in tenten.

28 En Izak had Ezau lief; want het wildbraad was naar zijnen mond; maar Rebekka had Jakob lief.

29 En Jakob had een kooksel gekookt; en Ezau kwam uit het veld, en was moede.

30 En Ezau zeide tot Jakob: Laat mij toch slorpen van dat roode, dat roode daar; want ik ben moede; daarom heeft men zijnen naam genoemd Edom.

31 Toen zeide Jakob: Verkoop mij op dezen dag uwe eerstgeboorte.

32 En Ezau zeide: [a] Zie, ik ga sterven; en waartoe mij dan de eerstgeboorte? *a Jes. 22:13. 1 Kor. 15:32.*

33 Toen zeide Jakob: Zweer mij op dezen dag! en hij zwoer hem; en hij verkocht aan Jakob zijne eerstgeboorte.

34 En Jakob gaf aan Ezau brood, en het linzenkooksel; en hij at en dronk, en hij stond op en ging heen; alzoo verachtte Ezau de eerstgeboorte.

HOOFDSTUK 26.

Izak vertrekt om hongersnood naar Gerar, vs. 1, waar God hem beveelt te blijven en niet naar Egypte te trekken, vernieuwende hem de beloften, aan Abraham gedaan, 2. Izak zegt dat Rebekka zijne zuster is, 7. De koning Abimélech het tegendeel bemerkende, bestraft hem en verbiedt zijnen onderdanen deze echtelieden eenigszins te beschadigen, 8. Izak wordt zeer van God gezegend, om welke reden de Filistijnen hem benijden en zijne waterputten stoppen, 12. Op Abimélechs aanzeggen vertrekt hij van daar naar de vlakte van Gerar en heeft moeite over levend water, hetwelk hij ten laatste verkrijgt, 18; hij vertrekt naar Berséba, 23, en wordt aldaar door eene verschijning van God getroost, Welken hij dankt, 24. Abimélech maakt een verbond met hem, 28. Ezau trouwt tot verdriet van zijne ouders, 34.

EN er was honger in dat land, behalve den eersten honger, die in de dagen van Abraham geweest was; daarom toog Izak tot Abimélech, den koning der Filistijnen, naar Gerar.

2 En de HEERE verscheen hem en zeide: Trek niet af naar Egypte; woon in het land, dat Ik u aanzeggen zal;

3 Woon als vreemdeling in dat land, en Ik [a] zal met u zijn, en zal u zegenen; want aan u en uw zaad zal Ik al deze landen geven, en zal den eed bevestigen, dien Ik Abraham uwen vader gezworen heb. *a Gen. 13:15. 15:18.*

4 En [a] Ik zal uw zaad vermenigvuldigen, als de sterren des hemels, en zal aan uw zaad al deze landen geven; en in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde, *a Gen. 12:3. 18:18. 22:18.*

5 Daarom dat Abraham Mijne stem gehoorzaam geweest is, en heeft onderhouden Mijn bevel, Mijne geboden, Mijne inzettingen en Mijne wetten.

6 Alzoo woonde Izak te Gerar.

7 En als de mannen van die plaats hem vraagden van zijne huisvrouw, zeide hij: Zij is mijne zuster; want hij vreesde te zeggen, mijne huisvrouw; Opdat mij misschien, *zeide hij*, de mannen dezer plaats niet dooden, om Rebekka; want zij was schoon van aangezicht.

8 En het geschiedde, als hij eenen langen tijd daar geweest was, dat Abimélech, de koning der Filistijnen, ten venster uitkeek, en hij zag, dat, ziet, Izak was jokkende met Rebekka zijne huisvrouw.

9 Toen riep Abimélech Izak, en zeide: Voorwaar, zie, zij is uwe huisvrouw! hoe hebt gij dan gezegd: Zij is mijne zuster? En

Izak zeide tot hem: Want ik zeide: Dat
ik niet misschien om harentwil sterve.
10 En Abimélech zeide: Wat is dit, *dat* gij
ons gedaan hebt? lichtelijk had een van dit
volk bij uwe huisvrouw gelegen, zoodat gij
eene schuld over ons zoudt gebracht hebben.
11 En Abimélech gebood het gansche
volk, zeggende: Zoo wie dezen man of
zijne huisvrouw aanroert, zal voorzeker
gedood worden!
12 En Izak zaaide in datzelve land, en
hij vond in datzelve jaar honderd maten;
want de HEERE zegende hem.
13 En die man werd groot, ja, hij werd
doorgaans grooter, totdat hij zeer groot
geworden was.
14 En hij had bezitting van schapen, en
bezitting van runderen, en groot gezin;
zoodat hem de Filistijnen benijdden.
15 En al de putten, die de knechten van
zijnen vader, in de dagen van zijnen vader
Abraham, gegraven hadden, die stopten de
Filistijnen, en vulden dezelve met aarde.
16 Ook zeide Abimélech tot Izak: Trek
van ons; want gij zijt veel machtiger geworden,
dan wij.
17 Toen toog Izak van daar, en hij legerde
zich in het dal van Gerar, en woonde aldaar.
18 Als nu Izak wedergekeerd was, groef
hij die waterputten op, die zij ten tijde van
Abraham, zijnen vader, gegraven, en die de
Filistijnen na Abrahams dood toegestopt
hadden; en hij noemde derzelver namen
naar de namen, waarmede zijn vader die
genoemd had.
19 De knechten van Izak dan groeven in
dat dal, en zij vonden aldaar eenen put
van levend water.
20 En de herders van Gerar twistten
met Izaks herders, zeggende: Dit water
hoort ons toe! Daarom noemde hij den
naam van dien put Esek, omdat zij met
hem gekeven hadden.
21 Toen groeven zij eenen anderen put,
en daar twistten zij ook over; daarom
noemde hij deszelfs naam Sitna.
22 En hij brak op van daar, en groef
eenen anderen put, en zij twistten over dien
niet; daarom noemde hij deszelfs naam
Rehobóth, en zeide: Want nu heeft ons
de HEERE ruimte gemaakt, en wij zijn
gewassen in dit land.
23 Daarna toog hij van daar op naar
Ber-séba.
24 En de HEERE verscheen hem in
denzelven nacht, en zeide: Ik ben de God
van Abraham, uwen vader; vrees niet; want
Ik ben met u; en Ik zal u zegenen, en
uw zaad vermenigvuldigen, om Abrahams,
Mijns knechts wil.
25 Toen bouwde hij daar een altaar, en
riep den Naam des HEEREN aan. En hij
sloeg aldaar zijne tent op; en Izaks knechten
groeven daar eenen put.
26 En Abimélech trok tot hem van Gerar,
met Ahuzzat, zijnen vriend, en Pichol,
zijnen krijgsoverste.
27 En Izak zeide tot hen: Waarom zijt
gij tot mij gekomen, daar gij mij haat, en
hebt mij van u weggezonden?
28 En zij zeiden: Wij hebben merkelijk
gezien, dat de HEERE met u is; daarom
hebben wij gezegd: Laat toch eenen eed
tusschen ons zijn, tusschen ons en tusschen
u, en laat ons een verbond met u maken:
29 Zoo gij bij ons kwaad doet, gelijk als
wij u niet aangeroerd hebben, en gelijk als
wij bij u alleenlijk goed gedaan hebben,
en hebben u in vrede laten trekken! Gij
zijt nu de gezegende des HEEREN!
30 Toen maakte hij hun eenen maaltijd,
en zij aten en dronken.
31 En zij stonden des morgens vroeg
op, en zwoeren de een den ander; daarna
liet Izak hen gaan, en zij togen van hem
in vrede.
32 En het geschiedde ten zelfden dage,
dat Izaks knechten kwamen, en boodschapten
hem van de zaak des puts, dien zij
gegraven hadden, en zij zeiden hem: Wij
hebben water gevonden.
33 En hij noemde denzelven Séba; daarom
is de naam dier stad Ber-séba, tot op
dezen dag.
34 Als nu Ezau veertig jaren oud was,
nam hij tot eene vrouw Judith, de dochter
van Beëri, den Hethiet, en Basmath, de
dochter van Elon, den Hethiet.
35 En [a] deze waren voor Izak en Rebekka
eene bitterheid des geestes.

[a] Gen. 27:46.

HOOFDSTUK 27.

Izak, oud en donker van gezicht zijnde, wil Ezau als eerstgeborene zegenen, maar wordt door het kloeke beleid van Rebekka bedrogen, alzoo dat hij Jakob voor Ezau zegent, vs. 1. Ezau komt van de jacht en is, dit vernemende, zeer ontsteld, alsook Izak zelf, die evenwel Ezau op zijn jammeren en bidden nog eenen tijdelijken zegen geeft, 30, hierom haat Ezau zijnen broeder en neemt voor hem te dooden, 41. Rebekka, dit verstaande, raadt Jakob te vertrekken naar haren broeder Laban, en beschikt het zoo bij Izak, dat die zulks goedvindt, 42.

EN het geschiedde, als Izak oud geworden
was, en zijne oogen donker gewor-

den waren, en hij niet zien kon ; toen riep
hij Ezau, zijnen grootsten zoon, en zeide
tot hem: Mijn zoon! En hij zeide tot
hem : Zie, *hier* ben ik !
2 En hij zeide : Zie nu, ik ben oud geworden, ik weet den dag mijns doods niet.
3 Nu dan, neem toch uw gereedschap, uwen pijlkoker en uwen boog, en ga uit in het veld, en jaag mij een wildbraad ;
4 En maak mij smakelijke spijzen, zoo als ik die gaarne heb, en breng ze mij, dat ik ete ; opdat mijne ziel u zegene, eer ik sterve.
5 Rebekka nu hoorde toe, als Izak tot zijnen zoon Ezau sprak ; en Ezau ging in het veld, om een wildbraad te jagen, dat hij het inbracht.
6 Toen sprak Rebekka tot Jakob, haren zoon, zeggende : Zie, ik heb uwen vader tot Ezau, uwen broeder, hooren spreken, zeggende :
7 Breng mij een wildbraad, en maak mij smakelijke spijzen toe, dat ik ete ; en ik zal u zegenen voor het aangezicht des HEEREN, voor mijnen dood.
8 Nu dan, mijn zoon ! hoor mijne stem in hetgeen ik u gebiede.
9 Ga nu heen tot de kudde, en haal mij van daar twee goede geitenbokjes ; en ik zal die voor uwen vader maken tot smakelijke spijzen, gelijk als hij gaarne heeft.
10 En gij zult ze tot uwen vader brengen, en hij zal eten, opdat hij u zegene voor zijnen dood.
11 Toen zeide Jakob tot Rebekka, zijne moeder: Zie, mijn broeder Ezau is een harig man, en ik ben een glad man.
12 Misschien zal mij mijn vader betasten, en ik zal in zijne oogen zijn als een bedrieger ; zoo zoude ik eenen vloek over mij halen, en niet eenen zegen.
13 En zijne moeder zeide tot hem : Uw vloek zij op mij, mijn zoon ! hoor alleen naar mijne stem, en ga, haal ze mij.
14 Toen ging hij, en hij haalde ze, en bracht ze zijne moeder ; en zijne moeder maakte smakelijke spijzen, gelijk als zijn vader gaarne had.
15 Daarna nam Rebekka de kostelijke kleederen van Ezau, haren grootsten zoon, die zij bij zich in huis had, en zij trok ze Jakob, haren kleinsten zoon, aan.
16 En de vellen van de geitenbokjes trok zij over zijne handen, en over de gladdigheid van zijnen hals.
17 En zij gaf de smakelijke spijzen, en het brood, welke zij toegemaakt had, in de hand van Jakob, haren zoon.
18 En hij kwam tot zijnen vader, en zeide : Mijn vader ! En hij zeide : Zie, *hier* ben ik ; wie zijt gij, mijn zoon ?
19 En Jakob zeide tot zijnen vader : Ik ben Ezau uw eerstgeborene ; ik heb gedaan, gelijk als gij tot mij gesproken hadt ; sta toch op, zit, en eet van mijn wildbraad, opdat uwe ziel mij zegene.
20 Toen zeide Izak tot zijnen zoon : Hoe is dit, *dat* gij het zoo haast gevonden hebt, mijn zoon ? En hij zeide : Omdat de HEERE uw God *dat* heeft doen ontmoeten voor mijn aangezicht.
21 En Izak zeide tot Jakob : Nader toch, dat ik u betaste, mijn zoon ! of gij mijn zoon Ezau zelf zijt, of niet.
22 Toen kwam Jakob bij, tot zijnen vader Izak, die hem betastte ; en hij zeide : De stem is Jakobs stem ; maar de handen zijn Ezaus handen.
23 Doch hij kende hem niet, omdat zijne handen harig waren, gelijk zijns broeders Ezaus handen ; en hij zegende hem.
24 En hij zeide : Zijt gij mijn zoon Ezau zelf ! En hij zeide : Ik ben het !
25 Toen zeide hij : Stel het nabij mij, dat ik van het wildbraad mijns zoons ete, opdat mijne ziel u zegene. En hij stelde het nabij hem, en hij at ; hij bracht hem ook wijn, en hij dronk.
26 En zijn vader Izak zeide tot hem : Kom toch bij, en kus mij, mijn zoon !
27 En hij kwam bij, en hij kuste hem ; toen rook hij den reuk zijner kleederen, en zegende hem ; en hij zeide : Zie, de reuk mijns zoons is als de reuk des velds, hetwelk de HEERE gezegend heeft.
28 [a] Zoo geve u dan God van den dauw des hemels, en de vettigheid der aarde, en menigte van tarwe en most. [a] Hebr. 11:20.
29 Volken zullen u dienen, en natiën zullen zich voor u nederbuigen ; wees heer over uwe broederen, en de zonen uwer moeder zullen zich voor u nederbuigen ! [a] Vervloekt moet hij zijn, wie u vervloekt ; en wie u zegent, zij gezegend ! [a] Gen. 12:3.
30 En het geschiedde, als Izak voleindigd had Jakob te zegenen, zoo geschiedde het, toen Jakob maar even van het aangezicht van zijnen vader Izak uitgegaan was, dat Ezau, zijn broeder, van zijne jacht kwam.

31 Hij nu ook maakte smakelijke spijzen toe, en bracht die tot zijnen vader; en hij zeide tot zijnen vader: Mijn vader sta op en ete van het wildbraad zijns zoons, opdat uwe ziel mij zegene.

32 En Izak, zijn vader, zeide tot hem: Wie zijt gij? En hij zeide: Ik ben uw zoon, uw eerstgeborene, Ezau.

33 Toen verschrikte Izak met zeer groote verschrikking, gansch zeer, en zeide: Wie is hij dan, die het wildbraad gejaagd en tot mij gebracht heeft? en ik heb van alles gegeten, eer gij kwaamt, en heb hem gezegend; ook zal hij gezegend wezen.

34 Als [a] Ezau de woorden zijns vaders hoorde, zoo schreeuwde hij met eenen grooten en bitteren schreeuw, gansch zeer; en hij zeide tot zijnen vader: Zegen mij, ook mij, mijn vader! [a] Hebr. 12:17.

35 En hij zeide: Uw broeder is gekomen met bedrog, en heeft uwen zegen weggenomen.

36 Toen zeide hij: Is het niet, omdat men zijnen naam noemt Jakob, dat hij mij nu twee reizen heeft bedrogen? [a] mijne eerstgeboorte heeft hij genomen, en zie, nu heeft hij mijnen zegen genomen! Voorts zeide hij: Hebt gij dan geenen zegen voor mij uitbehouden? [a] Gen. 25:33.

37 Toen antwoordde Izak, en zeide tot Ezau: Zie, ik heb hem tot eenen heer over u gezet, en al zijne broeders heb ik hem tot knechten gegeven; en ik heb hem met koorn en most ondersteund; wat zal ik u dan nu doen, mijn zoon?

38 En Ezau zeide tot zijnen vader: Hebt gij *maar* dezen eenen zegen, mijn vader? zegen mij, ook mij, mijn vader! En [a] Ezau hief zijne stem op, en weende. [a] Hebr. 12:17.

39 Toen antwoordde zijn vader Izak en zeide tot hem: Zie, de vettigheden der aarde zullen uwe woningen zijn, en van den dauw des hemels van boven af *zult gij gezegend zijn.*

40 En op uw zwaard zult gij leven, en zult uwen broeder dienen; doch het zal geschieden, als gij heerschen zult, dan zult gij zijn juk van uwen hals afrukken.

41 En Ezau haatte Jakob om dien zegen, waarmede zijn vader hem gezegend had; en Ezau zeide in zijn hart: De dagen van den rouw mijns vaders naderen, en ik zal mijnen broeder Jakob dooden.

42 Toen aan Rebekka deze woorden van Ezau, haren grootsten zoon, geboodschapt werden, zoo zond zij heen, en ontbood Jakob, haren kleinsten zoon, en zeide tot hem: Zie, uw broeder Ezau troost zich over u, dat hij u dooden zal.

43 Nu dan, mijn zoon! hoor naar mijne stem, en maak u op, vlied gij naar Haran, tot Laban, mijnen broeder.

44 En blijf bij hem eenige dagen, totdat de hittige gramschap uws broeders keere;

45 Totdat de toorn uws broeders van u afkeere, en hij vergeten hebbe, hetgeen gij hem gedaan hebt; dan zal ik zenden, en u van daar nemen; waarom zoude ik ook van u beiden beroofd worden op éénen dag?

46 [a] En Rebekka zeide tot Izak: Ik heb verdriet aan mijn leven van wege de dochteren Heths! Indien Jakob eene vrouw neemt van de dochteren Heths, gelijk deze zijn, van de dochteren dezes lands, waartoe zal mij het leven zijn? [a] Gen. 26:35.

HOOFDSTUK 28.

Izak ontbiedt Jakob en beveelt hem te trekken naar Mesopotámië, om van Labans dochters eene vrouw te nemen, wenschende hem geluk op de reis, met vernieuwing en bevestiging van den zegen, welken hij hem te voren onwetend gegeven had, vs. 1. Ezau, merkende dat zijn voornemen belet was en zijne Kanaänietische vrouwen zijnen vader niet aangenaam waren, neemt daarenboven nog eene vrouw van Ismaëls geslacht, 6. Jakob neemt de reis aan en ziet onderweg in een' droom het zeer aanmerkelijke gezicht van eene ladder, ontvangende daarbij zeer heerlijke beloften van God, 12, waardoor hij gesterkt en getroost zijnde, aldaar een gedenkteeken opricht en Gode eene gelofte van dankbaarheid doet, 16.

EN Izak riep Jakob, en zegende hem; en gebood hem, en zeide tot hem: Neem geene vrouw van de dochteren van Kanaän.

2 [a] Maak u op, ga naar Paddan-Aram, ten huize van Bethuël, den vader uwer moeder, en neem u van daar eene vrouw, van de dochteren van Laban, uwer moeders broeder. [a] Hos. 12:13.

3 En God almachtig zegene u, en make u vruchtbaar, en vermenigvuldige u, dat gij tot eenen hoop volken wordt.

4 En Hij geve u den zegen van Abraham; aan u, [a] en uw zaad met u, opdat gij erfelijk bezit het land uwer vreemdelingschappen, hetwelk God aan Abraham gegeven heeft.
[a] Gen. 12:7. 13:15. 15:18. 24:7. 26:3. Deut. 34:4. Hand. 7:5.

5 Alzoo zond Izak Jakob weg, dat hij toog naar Paddan-Aram, tot Laban, den zoon van Bethuël, den Syriër, den broeder van Rebekka, Jakobs en Ezaus moeder.

6 Als nu Ezau zag, dat Izak Jakob gezegend, en hem naar Paddan-Aram weggezonden had, om zich van daar eene vrouw te nemen; *en* als hij hem zegende, dat hij

hem geboden had, zeggende: Neem geene vrouw van de dochteren van Kanaän;

7 En dat Jakob zijnen vader en zijne moeder gehoorzaam geweest was, en naar Paddan-Aram getrokken was;

8 En dat Ezau zag, dat de dochteren van Kanaän kwaad waren in de oogen van Izak, zijnen vader;

9 Zoo ging Ezau tot Ismaël, en nam zich tot eene vrouw boven zijne vrouwen, Máhalath, de dochter van Ismaël, den zoon van Abraham, de zuster van Nebájoth.

10 Jakob dan toog uit van Ber-séba, en ging naar Haran.

11 En hij geraakte op eene plaats, waar hij vernachtte; want de zon was ondergegaan; en hij nam van de steenen dier plaats, en maakte zijne hoofdpeluw, en leide zich te slapen te dierzelver plaats.

12 En hij droomde; en ziet, eene ladder was gesteld op de aarde, welker opperste aan den hemel raakte; en ziet, [a] de engelen Gods klommen daarbij op en neder. *a* Joh. 1:52.

13 En ziet, de HEERE stond op dezelve, en zeide: Ik [a] ben de HEERE, de God van uwen vader Abraham, en de God van Izak; dit land, waarop gij ligt te slapen, [b] zal Ik aan u geven, en aan uw zaad.

a Gen. 35:1, 3. 48:3. *b* Deut. 12:20. 19:8.

14 En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en gij zult uitbreken *in menigte*, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en [a] in u, en in uw zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden. *a* Gen. 12:3. 18:18. 22:18. 26:4.

15 En zie, Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult, en Ik zal u wederbrengen in dit land; want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben, hetgeen Ik tot u gesproken heb.

16 Toen nu Jakob van zijnen slaap ontwaakte, zeide hij: Gewisselijk is de HEERE aan deze plaats, en ik heb het niet geweten!

17 En hij vreesde, en zeide: Hoe vreeselijk is deze plaats! Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels!

18 Toen stond Jakob des morgens vroeg op, en hij nam dien steen, dien hij tot zijne hoofdpeluw gelegd had, en [a] zette hem tot een opgericht teeken, en goot daar olie boven op. *a* Gen. 31:13. 35:14.

19 En hij noemde den naam dier plaats Beth-El; daar toch de naam dier stad te voren was Luz.

20 En Jakob beloofde eene gelofte, zeggende: Wanneer God met mij geweest zal zijn, en mij behoed zal hebben op dezen weg, dien ik reize, en mij gegeven zal hebben brood om te eten, en kleederen om aan te trekken;

21 En ik ten huize mijns vaders in vrede zal wedergekeerd zijn; zoo zal de HEERE mij tot een' God zijn!

22 En deze steen, dien ik tot een opgericht teeken gezet heb, zal een huis Gods wezen, en van alles, wat Gij mij geven zult, zal ik U voorzeker de tienden geven!

HOOFDSTUK 29.

Jakob, nabij Haran zijnde, komt door eene wonderbare beschikking van God in kennis met Rachel, Labans dochter, vs. 1, die het haren vader gaat zeggen, 12. Laban loopt Jakob te gemoet en brengt hem in huis, hoort alles, wat hem bejegend was, en houdt hem bij zich, 13. Zij maken samen een verdrag, dat Jakob om Rachel zeven jaren dienen zal, 15; maar als hij Rachel meent te trouwen, wordt hem Lea, Rachels oudste zuster, ten huwelijk gegeven, 21; hij verkrijgt nogtans ook Rachel voor den dienst van nog zeven andere jaren, 27. Rachel is bemind, maar onvruchtbaar. Lea daarentegen baart Ruben, Simeon, Levi en Juda, 31.

TOEN hief Jakob zijne voeten op, en ging naar het land der kinderen van het oosten.

2 En hij zag toe, en ziet, er was een put in het veld; en ziet, er waren drie kudden schapen nevens dien nederliggende; want uit dien put drenkten zij de kudden; en er was een groote steen op den mond van dien put.

3 En derwaarts werden al de kudden verzameld, en zij wentelden den steen van den mond des puts, en drenkten de schapen; en legden den steen weder op den mond van dien put, op zijne plaats.

4 Toen zeide Jakob tot hen: Mijne broeders! van waar zijt gij? En zij zeiden: Wij zijn van Haran.

5 En hij zeide tot hen: Kent gij Laban, den zoon van Nahor? En zij zeiden: Wij kennen *hem.*

6 Voorts zeide hij tot hen: Is het wel met hem? En zij zeiden: Het is wel; en zie, Rachel, zijne dochter, komt met de schapen.

7 En hij zeide: Ziet, het is nog hoog dag; het is geen tijd, dat het vee verzameld worde; drenkt de schapen, en gaat heen, weidt *dezelve.*

8 Toen zeiden zij: Wij kunnen niet, totdat al de kudden samen zullen vergaderd zijn, en dat men den steen van den mond des puts afwentele, opdat wij de schapen drenken.

9 Als hij nog met hen sprak, zoo kwam Rachel met de schapen, die haren vader toebehoorden; want zij was eene herderin.

10 En het geschiedde, als Jakob Rachel zag, de dochter van Laban, zijner moeders broeder, en de schapen van Laban, zijner moeders broeder, dat Jakob toetrad, en wentelde den steen van den mond des puts, en drenkte de schapen van Laban, zijner moeders broeder.

11 En Jakob kuste Rachel; en hij hief zijne stem op en weende.

12 En Jakob gaf Rachel te kennen, dat hij een broeder van haren vader, en dat hij de zoon van Rebekka was. Toen liep zij heen, en gaf het aan haren vader te kennen.

13 En het geschiedde, als Laban die tijding hoorde van Jakob, zijner zusters zoon, zoo liep hij hem te gemoet, en omhelsde hem, en kuste hem, en bracht hem tot zijn huis. En hij vertelde Laban al deze dingen.

14 Toen zeide Laban tot hem: Voorwaar, gij zijt mijn gebeente en mijn vleesch! En hij bleef bij hem eene volle maand.

15 Daarna zeide Laban tot Jakob: Omdat gij mijn broeder zijt, zoudt gij mij derhalve om niet dienen? verklaar mij, wat zal uw loon zijn?

16 En Laban had twee dochters: de naam der grootste was Lea; en de naam der kleinste was Rachel.

17 Doch Lea had teedere oogen; maar Rachel was schoon van gedaante, en schoon van aangezicht.

18 En Jakob had Rachel lief; en hij zeide: [a] Ik zal u zeven jaren dienen, om Rachel, uwe kleinste dochter. [a] Hos. 12:13.

19 Toen zeide Laban: Het is beter, dat ik haar aan u geve, dan dat ik haar aan een' anderen man geve; blijf bij mij.

20 Alzoo diende Jakob om Rachel zeven jaren; en die waren in zijne oogen als eenige dagen, omdat hij haar liefhad.

21 Toen zeide Jakob tot Laban: Geef mijne huisvrouw; want mijne dagen zijn vervuld, dat ik tot haar inga.

22 Zoo verzamelde Laban al de mannen dier plaats, en maakte eenen maaltijd.

23 En het geschiedde des avonds, dat hij zijne dochter Lea nam, en bracht haar tot hem; en hij ging tot haar in.

24 En Laban gaf haar Zilpa, zijne dienstmaagd, aan Lea, zijne dochter, *tot* eene dienstmaagd.

25 En het geschiedde des morgens, en ziet, het was Lea. Daarom zeide hij tot Laban: Wat is dit, *dat* gij mij gedaan hebt; heb ik niet bij u gediend om Rachel? waarom hebt gij mij dan bedrogen?

26 En Laban zeide: Men doet alzoo niet te dezer onzer plaatse, dat men de kleinste uitgeve vóór de eerstgeborene.

27 Vervul de week van deze; dan zullen wij u ook die geven, voor den dienst, dien gij nog andere zeven jaren bij mij dienen zult.

28 En Jakob deed alzoo; en hij vervulde de week van deze. Toen gaf hij hem Rachel, zijne dochter, hem tot eene vrouw.

29 En Laban gaf aan zijne dochter Rachel zijne dienstmaagd Bilha, haar tot eene dienstmaagd.

30 En hij ging ook in tot Rachel, en had ook Rachel liever dan Lea; en hij diende bij hem nog andere zeven jaren.

31 Toen nu de HEERE zag, dat Lea gehaat was, opende Hij hare baarmoeder; maar Rachel was onvruchtbaar.

32 En Lea werd bevrucht, en baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Ruben; want zij zeide: Omdat de HEERE mijne verdrukking heeft aangezien, daarom zal mijn man mij nu liefhebben.

33 En zij werd wederom bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Dewijl de HEERE gehoord heeft, dat ik gehaat was, zoo heeft Hij mij ook dezen gegeven; en zij noemde zijnen naam Simeon.

34 En zij werd nog bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Nu zal zich ditmaal mijn man bij mij voegen, dewijl ik hem drie zonen gebaard heb; daarom noemde zij zijnen naam Levi.

35 En zij werd wederom bevrucht, en baarde eenen zoon, en zeide: Ditmaal zal ik den HEERE loven; daarom noemde zij zijnen naam Juda. En zij hield op van baren.

HOOFDSTUK 30.

Rachel ongeduldig over hare onvruchtbaarheid geeft Jakob hare dienstmaagd Bilha, die hem Dan en Nafthali baart, vs. 1; insgelijks geeft Lea, ophoudende te baren, aan Jakob hare dienstmaagd Zilpa, die hem Gad en Aser baart, 9. Ruben vindt dûdaïm en Lea zelve wordt weder bevrucht en baart Issaschar, Zebulon en eene dochter Dina, 14; ten laatste baart ook Rachel Jozef, 22. Als nu Jakob begeerde met zijn huisgezin naar zijn land te vertrekken houdt Laban hem met een nieuw beding van loon, 25, waardoor Jakob, tegen Labans vermoeden, zeer rijkelijk van God wordt gezegend, 37.

ALS nu Rachel zag, dat zij Jakob niet baarde, zoo benijdde Rachel hare zuster; en zij zeide tot Jakob: Geef mij kinderen! of indien niet, zoo ben ik dood.

2 Toen ontstak Jakobs toorn tegen Rachel, en hij zeide: Ben ik dan in plaats

van God, Die de vrucht des buiks van u
geweerd heeft?
3 En zij zeide: Zie, daar is mijne dienst-
maagd Bilha, ga tot haar in; dat zij op
mijne knieën bare, en ik ook uit haar
gebouwd worde.
4 Zoo gaf zij hem hare dienstmaagd Bilha
tot eene vrouw; en Jakob ging tot haar in.
5 En Bilha werd zwanger, en baarde
Jakob eenen zoon.
6 Toen zeide Rachel: God heeft mij
gericht, en ook mijne stem verhoord, en
heeft mij eenen zoon gegeven; daarom
noemde zij zijnen naam Dan.
7 En Bilha, Rachel's dienstmaagd, werd
wederom bevrucht, en baarde Jakob den
tweeden zoon.
8 Toen zeide Rachel: Ik heb worstelingen
Gods met mijne zuster geworsteld; ook
heb ik de overhand gehad; en zij noemde
zijnen naam Nafthali.
9 Toen nu Lea zag, dat zij ophield van
baren, nam zij ook hare dienstmaagd Zilpa,
en gaf die aan Jakob tot eene vrouw.
10 En Zilpa, Lea's dienstmaagd, baarde
Jakob eenen zoon.
11 Toen zeide Lea: Er komt een hoop!
en zij noemde zijnen naam Gad.
12 Daarna baarde Zilpa, Lea's dienst-
maagd, Jakob een tweeden zoon.
13 Toen zeide Lea: Tot mijn geluk!
want de dochters zullen mij gelukkig ach-
ten; en zij noemde zijnen naam Aser.
14 En Ruben ging in de dagen van den
tarweoogst, en hij vond dûdaïm in het veld,
en hij bracht die tot zijne moeder Lea. Toen
zeide Rachel tot Lea: Geef mij toch van
uws zoons dûdaïm.
15 En zij zeide tot haar: Is het weinig,
dat gij mijnen man genomen hebt, dat gij
ook mijns zoons dûdaïm nemen zult? Toen
zeide Rachel: Daarom zal hij dezen nacht
voor uws zoons dûdaïm bij u liggen.
16 Als nu Jakob des avonds uit het veld
kwam, ging Lea uit hem te gemoet, en
zeide: Gij zult tot mij inkomen; want ik
heb u om loon zekerlijk gehuurd voor mijns
zoons dûdaïm; en hij lag dien nacht bij haar.
17 En God verhoorde Lea; en zij werd be-
vrucht, en baarde Jakob den vijfden zoon.
18 Toen zeide Lea: God heeft mijnen
loon gegeven, nadat ik mijne dienst-
maagd aan mijnen man gegeven heb; en
zij noemde zijnen naam Issaschar.
19 En Lea werd wederom bevrucht, en
zij baarde Jakob den zesden zoon.
20 En Lea zeide: God heeft mij, mij
heeft Hij begiftigd met eene goede gift;
ditmaal zal mijn man mij bijwonen; want
ik heb hem zes zonen gebaard; en zij
noemde zijnen naam Zebulon.
21 En zij baarde daarna eene dochter;
en zij noemde haren naam Dina.
22 God dacht ook aan Rachel; en God
verhoorde haar, en opende hare baarmoeder.
23 En zij werd bevrucht, en baarde
eenen zoon; en zij zeide: God heeft mijne
smaadheid weggenomen!
24 En zij noemde zijnen naam Jozef,
zeggende: De HEERE voege mij eenen
anderen zoon daartoe!
25 En het geschiedde, als Rachel Jozef
gebaard had, dat Jakob tot Laban zeide:
Laat mij vertrekken, dat ik ga tot mijne
plaats, en naar mijn land.
26 Geef mijne vrouwen, en mijne kin-
deren, om welke ik u gediend heb, dat ik
vertrek; want gij weet mijnen dienst, dien
ik u gediend heb.
27 Toen zeide Laban tot hem: Zoo ik
nu genade gevonden heb in uwe oogen; ik
heb waargenomen, dat de HEERE mij om
uwentwil gezegend heeft.
28 Hij zeide dan: Noem mij uitdruk-
kelijk uwen loon, dien ik geven zal.
29 Toen zeide hij tot hem: Gij weet, hoe
ik u gediend heb, en hoe uw vee bij mij
geweest is.
30 Want het weinige, dat gij vóór mij
gehad hebt, dat is tot eene menigte uit-
gebroken; en de HEERE heeft u gezegend
bij mijnen voet; nu dan, wanneer zal ik
ook werken voor mijn huis?
31 En hij zeide: Wat zal ik u geven?
Toen zeide Jakob: Gij zult mij niet met al
geven, indien gij mij deze zaak doen zult;
ik zal wederom uwe kudde weiden, *en*
bewaren.
32 Ik zal heden door uwe gansche kudde
gaan, daarvan afzonderende al het gespik-
kelde en geplekte vee, en al het bruine vee
onder de lammeren, en het geplekte en
gespikkelde onder de geiten; en zulks zal
mijn loon zijn.
33 Zoo zal mijne gerechtigheid op den dag
van morgen met mij betuigen, als gij komen
zult over mijnen loon, voor uw aange-
zicht; al wat niet gespikkeld en geplekt

is onder de geiten, en bruin onder de lammeren, dat zij bij mij gestolen.

34 Toen zeide Laban: Zie, och ja, het zij naar uw woord!

35 En hij zonderde af ten zelfden dage de gesprenkelde en geplekte bokken, en al de gespikkelde en geplekte geiten, al waar wit aan was, en al het bruine onder de lammeren; en hij gaf dezelve in de hand zijner zonen.

36 En hij stelde eenen weg van drie dagen tusschen hem, en tusschen Jakob; en Jakob weidde de overige kudde van Laban.

37 Toen nam zich Jakob roeden van groen populierhout, en van hazelaar, en van kastanjen; en hij schelde daarin witte strepen, ontblootende het wit, hetwelk aan die roeden was.

38 En hij leide deze roeden, die hij gescheld had, in de goten, *en* in de drinkbakken van het water, waar de kudde kwam drinken, tegenover de kudde; en zij werden verhit, als zij kwamen om te drinken.

39 Als dan de kudde verhit werd bij de roeden, zoo lammerde de kudde gesprenkelde, gespikkelde, en geplekte.

40 Toen scheidde Jakob de lammeren, en hij wendde het gezicht der kudde op het gesprenkelde, en al het bruine onder Labans kudde; en hij stelde zijne kudden alleen, en hij zette ze niet bij de kudde van Laban.

41 En het geschiedde, telkens als de kudde der vroegelingen verhit werd, zoo stelde Jakob de roeden voor de oogen d r kudde in de goten, opdat zij hittig werden bij de roeden.

42 Maar als de kudde spade hittig werd, zoo stelde hij ze niet! zoodat de spadelingen Laban, en de vroegelingen Jakob toekwamen.

43 En die man brak gansch zeer uit *in menigte*, en hij had vele kudden, en dienstmaagden, en dienstknechten, en kemelen, en ezelen.

HOOFDSTUK 31.

Jakob, Labans afgunst bemerkende, vertrekt met al wat hij heeft, op Gods bevel en met toestemming zijner vrouwen, buiten Labans weten, naar het land Kanaan, en Rachel steelt de afgoden van haren vader, vs. 1. Laban, dit hoorende, jaagt Jakob na en achterhaalt hem op het gebergte Gilead, maar wordt van God gewaarschuwd hem vriendelijk te bejegenen. Hij beschuldigt hem nogtans scherpelijk over dit heimelijk vertrek en het stelen zijner afgoden, 22. Jakob verontschuldigt zich; en als Laban zijne afgoden nergens vond, brengt Jakob hem zijn onrechtvaardig gedrag, jegens hem gehouden, onder het oog, 31; zij maken een verbond en scheiden in vrede van elkander, 44.

TOEN hoorde hij de woorden der zonen van Laban, zeggende: Jakob heeft genomen alles, wat onzes vaders was, en van hetgeen, dat onzes vaders was, heeft hij al deze heerlijkheid gemaakt.

2 Jakob zag ook het aangezicht van Laban aan, en ziet, het was jegens hem niet als gisteren *en* eergisteren.

3 En de HEERE zeide tot Jakob: Keer weder tot het land uwer vaderen, en tot uwe maagschap, en Ik zal met u zijn.

4 Toen zond Jakob heen, en riep Rachel en Lea, op het veld tot zijne kudde;

5 En hij zeide tot haar: Ik zie het aangezicht uws vaders, dat het jegens mij niet is als gisteren *en* eergisteren; doch de God mijns vaders is bij mij geweest.

6 En gijlieden weet, dat ik met al mijne macht uwen vader gediend heb.

7 Maar uw vader heeft bedriegelijk met mij gehandeld, en heeft mijnen loon tien malen veranderd; doch God heeft hem niet toegelaten, om aan mij kwaad te doen.

8 Wanneer hij aldus zeide: De gespikkelde zullen uw loon zijn, zoo lammerden al de kudden gespikkelde; en wanneer hij alzoo zeide: De gesprenkelde zullen uw loon zijn, zoo lammerden al de kudden gesprenkelde.

9 Alzoo heeft God uwen vader het vee ontrukt, en aan mij gegeven.

10 En het geschiedde ten tijde, als de kudde hittig werd, dat ik mijne oogen ophief, en ik zag in den droom; en ziet, de bokken, die de kudden beklommen, waren gesprenkeld, gespikkeld, en hagelvlakkig.

11 En de Engel Gods zeide tot mij in den droom: Jakob! En ik zeide: Zie, *hier* ben ik!

12 En Hij zeide: Hef toch uwe oogen op, en zie! alle bokken, die de kudde beklimmen, zijn gesprenkeld, gespikkeld, en hagelvlakkig; want Ik heb gezien alles, wat Laban u doet.

13 Ik ben die God van Beth-El, [a] alwaar gij het opgerichte teeken gezalfd hebt, waar gij Mij eene gelofte beloofd hebt; nu, maak u op, vertrek uit dit land, en keer weder in het land uwer maagschap. [a] Gen. 28:13, 14, 15, enz.

14 Toen antwoordden Rachel en Lea, en zeiden tot hem: Is er nog voor ons een deel, of erfenis, in het huis onzes vaders?

15 Zijn wij niet vreemden van hem geacht? want hij heeft ons verkocht, en hij heeft ook steeds ons geld verteerd.

16 Want al de rijkdom, welken God onzen vader heeft ontrukt, die is onze, en

van onze zonen; nu dan, doe alles, wat God tot u gezegd heeft.
17 Toen maakte zich Jakob op, en laadde zijne zonen en zijne vrouwen op kemelen.
18 En hij voerde al zijn vee weg, en al zijne have, die hij geworven had, het vee, dat hij bezat, hetwelk hij in Paddan-Aram geworven had, om te komen tot Izak, zijnen vader, naar het land Kanaän.
19 Laban nu was gegaan, om zijne schapen te scheren; zoo stal Rachel de terafim, die haar vader had.
20 En Jakob ontstal zich aan het hart van Laban, den Syriër, overmits hij hem niet te kennen gaf, dat hij vlood.
21 En hij vlood, en al wat het zijne was, en hij maakte zich op, en voer over de rivier, en hij zette zijn aangezicht naar het gebergte Gilead.
22 En ten derden dage werd aan Laban geboodschapt, dat Jakob gevloden was.
23 Toen nam hij zijne broeders met zich, en jaagde hem achterna, eenen weg van zeven dagen, en hij kreeg hem op het gebergte van Gilead.
24 Doch God kwam tot Laban, den Syriër, in eenen droom des nachts, en Hij zeide tot hem: Wacht u, dat gij met Jakob spreekt, noch goed, noch kwaad.
25 En Laban achterhaalde Jakob; Jakob nu had zijne tent geslagen op dat gebergte; ook sloeg Laban met zijne broederen *de zijne* op het gebergte van Gilead.
26 Toen zeide Laban tot Jakob: Wat hebt gij gedaan, dat gij u aan mijn hart ontstolen hebt, en mijne dochteren ontvoerd hebt, als gevangenen met het zwaard?
27 Waarom zijt gij heimelijk gevloden, en hebt *u* aan mij ontstolen? en hebt het mij niet aangezegd, dat ik u geleid had met vreugde, en met gezangen, met trommel en met harp?
28 Ook hebt gij mij niet toegelaten mijne zonen en mijne dochteren te kussen; nu, gij hebt dwaselijk gedaan *zoo* doende.
29 Het ware in de macht mijner hand aan ulieden kwaad te doen; maar de God van ulieder vader heeft tot mij gisteren nacht gesproken, zeggende: Wacht u, van met Jakob te spreken of goed, of kwaad.
30 En nu, gij hebt immers willen vertrekken, omdat gij zoo zeer begeerig waart naar uws vaders huis; waarom hebt gij mijne goden gestolen?
31 Toen antwoordde Jakob, en zeide tot Laban: Omdat ik vreesde; want ik zeide: Opdat gij niet misschien uwe dochteren mij ontweldigdet!
32 Bij wien gij uwe goden vinden zult, laat hem niet leven! Onderken gij voor onze broederen, wat bij mij is, en neem het tot u. Want Jakob wist niet, dat Rachel dezelve gestolen had.
33 Toen ging Laban in de tent van Jakob, en in de tent van Lea, en in de tent van de beide dienstmaagden, en hij vond niets; en als hij uit de tent van Lea gegaan was, kwam hij in de tent van Rachel.
34 Maar Rachel had de terafim genomen, en zij had die in een kemels zadeltuig gelegd, en zij zat op dezelve. En Laban betastte die gansche tent, en hij vond niets.
35 En zij zeide tot haren vader: Dat *de toorn* niet ontsteke in mijns heeren oogen, omdat ik voor uw aangezicht niet kan opstaan; want *het gaat* mij naar der vrouwen wijze; en hij doorzocht; maar hij vond de terafim niet.
36 Toen ontstak Jakob, en twistte met Laban; en Jakob antwoordde en zeide tot Laban: Wat is mijne overtreding, wat is mijne zonde, dat gij mij *zoo* hittiglijk hebt nagejaagd?
37 Als gij al mijn huisraad betast hebt, wat hebt gij gevonden van al het huisraad uws huizes? Leg het hier voor mijne broederen en uwe broederen, en laat hen richten tusschen ons beiden.
38 Deze twintig jaren ben ik bij u geweest; uwe ooien en uwe geiten hebben niet misdragen, en de rammen uwer kudde heb ik niet gegeten.
39 Het verscheurde heb ik tot u niet gebracht; ik heb het geboet; gij hebt het van mijne hand geëischt, het ware des daags gestolen, of des nachts gestolen.
40 Ik ben geweest, dat mij bij dag de hitte verteerde, en bij nacht de vorst, en dat mijn slaap van mijne oogen week.
41 Ik ben nu twintig jaren in uw huis geweest; ik heb u veertien jaren gediend om uwe beide dochteren, en zes jaren om uwe kudde; en gij hebt mijnen loon tien malen veranderd.
42 Ten ware de God van mijnen vader, de God van Abraham, en de Vreeze van Izak, bij mij geweest was, zekerlijk, gij zoudt mij nu ledig weggezonden hebben! God

heeft mijne ellende, en den arbeid mijner handen aangezien, en heeft u gisteren nacht bestraft!

43 Toen antwoordde Laban en zeide tot Jakob: Deze dochters zijn mijne dochters, en deze zonen zijn mijne zonen, en deze kudde is mijne kudde, ja, al wat gij ziet, dat is mijn; en wat zoude ik aan deze mijne dochteren heden doen? of aan hare zonen, die zij gebaard hebben?

44 Nu dan, kom, laat ons een verbond maken, ik en gij, dat het tot eene getuigenis zij tusschen mij en tusschen u!

45 Toen nam Jakob eenen steen, en hij verhoogde dien *tot* een opgericht teeken.

46 En Jakob zeide tot zijne broederen: Vergadert steenen! En zij namen steenen, en maakten eenen hoop; en zij aten aldaar op dien hoop.

47 En Laban noemde hem Jegar-Sahadûtha; maar Jakob noemde denzelven Gal-ed.

48 Toen zeide Laban: Deze hoop zij heden een getuige tusschen mij en tusschen u! Daarom noemde men zijnen naam Gal-ed,

49 En Mizpa; omdat hij zeide: Dat de HEERE opzicht neme tusschen mij en tusschen u, wanneer wij de een van den ander zullen verborgen zijn!

50 Zoo gij mijne dochteren beleedigt, en zoo gij vrouwen neemt boven mijne dochteren, niemand is bij ons; zie toe, God zal getuige zijn tusschen mij en tusschen u!

51 Laban zeide voorts tot Jakob: Zie, daar is deze zelfde hoop, en zie, daar is dit opgericht teeken, hetwelk ik opgeworpen heb tusschen mij en tusschen u;

52 Deze zelfde hoop zij getuige, en dit opgericht teeken zij getuige, dat ik tot u voorbij dezen hoop niet komen zal, en dat gij tot mij, voorbij dezen hoop en dit opgericht teeken, niet komen zult ten kwade!

53 De God van Abraham, en de God van Nahor, de God huns vaders richte tusschen ons! En Jakob zwoer bij de Vreeze zijns vaders Izaks.

54 Toen slachtte Jakob eene slachting op dat gebergte, en hij noodigde zijne broederen, om brood te eten; en zij aten brood, en vernachtten op dat gebergte.

55 En Laban stond des morgens vroeg op, en kuste zijne zonen, en zijne dochteren, en zegende hen; en Laban trok heen, en keerde weder tot zijne plaats.

HOOFDSTUK 32.

Jakob door de ontmoeting van de heiren der heilige engelen gesterkt, zendt boden vooruit naar zijnen broeder Ezau, vs. 1; maar vernemende dat hij met veel volks tot hem afkwam, deelt hij uit vrees zijn volk en vee in twee heiren, en bidt God zeer vurig en ootmoedig om hulp en verlossing, 6; hij zendt door zijne knechten geschenken vooruit aan Ezau en zendt zijne vrouwen en kinderen bij nacht over het veer, 13, maar blijft zelf alleen aan deze zijde, alwaar God met hem worstelt, hem den naam van Israël geeft, hem zegent en zijne heup aanraakt, zoodat hij hinkte, 24.

JAKOB toog ook zijns weegs; en de [a]engelen Gods ontmoetten hem. [a] Gen. 48:16.

2 En Jakob zeide, met dat hij hen zag: Dit is een heirleger Gods! en hij noemde den naam derzelver plaats Mahanáïm.

3 En Jakob zond boden uit voor zijn aangezicht tot Ezau, zijnen broeder, naar het land Seïr, de landstreek van Edom.

4 En hij gebood hun, zeggende: Zoo zult gij zeggen tot mijnen heer, tot Ezau: Zoo zegt Jakob, uw knecht: Ik heb als vreemdeling gewoond bij Laban, en heb er tot nu toe vertoefd;

5 En ik heb ossen en ezelen, schapen, en knechten en maagden; en ik heb gezonden, om mijnen heer aan te zeggen, opdat ik genade vinde in uwe oogen.

6 En de boden kwamen weder tot Jakob, zeggende: Wij zijn gekomen tot uwen broeder, tot Ezau; en ook trekt hij u te gemoet, en vier honderd mannen met hem.

7 Toen vreesde Jakob zeer, en hem was bange; en hij verdeelde het volk, dat met hem was, en de schapen, en de runderen, en de kemels, in twee heiren:

8 Want hij zeide: Indien Ezau op het eene heir komt, en slaat het, zoo zal het overgeblevene heir ontkomen.

9 Voorts zeide Jakob: O, God mijns vaders Abrahams, en God mijns vaders Izaks, o HEERE! Die tot mij gezegd hebt: [a]Keer weder tot uw land, en tot uwe maagschap, en Ik zal wel bij u doen! [a] Gen. 31:13.

10 Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, en dan al deze trouw, die Gij aan Uwen knecht gedaan hebt; want ik ben met mijnen staf over deze Jordaan gegaan, en nu ben ik tot twee heiren geworden!

11 Ruk mij toch uit mijns broeders hand, uit Ezaus hand; want ik vreeze hem, dat hij niet misschien kome, en mij sla, de moeder met de zonen!

12 Gij hebt immers gezegd: [a]Ik zal gewisselijk bij u weldoen, en Ik zal uw zaad stellen als het zand der zee, dat van wege de menigte niet geteld kan worden!

[a] Gen. 28:13.

13 En hij vernachtte aldaar dienzelfden nacht; en hij nam van hetgeen, dat hem in zijne hand kwam, een geschenk voor Ezau, zijnen broeder:

14 Twee honderd geiten en twintig bokken, twee honderd ooien en twintig rammen;

15 Dertig zogende kemelinnen met hare veulens, veertig koeien en tien varren, twintig ezelinnen en tien jonge ezels.

16 En hij gaf die in de hand zijner knechten, elke kudde bijzonder; en hij zeide tot zijne knechten: Gaat gijlieden door, voor mijn aangezicht, en stelt ruimte tusschen kudde en tusschen kudde.

17 En hij gebood den eerste, zeggende: Wanneer u Ezau, mijn broeder, ontmoeten zal, en u vragen, zeggende: Wiens zijt gij? en waarheen gaat gij? en wiens zijn deze voor uw aangezicht?

18 Zoo zult gij zeggen: Dat is een geschenk van uwen knecht Jakob, gezonden tot mijnen heer, tot Ezau; en zie, hij zelf is ook achter ons!

19 En hij gebood ook den tweede, ook den derde, ook allen, die de kudden nagingen, zeggende: Naar ditzelfde woord zult gij spreken tot Ezau, als gij hem vinden zult.

20 En gij zult ook zeggen: Zie, uw knecht Jakob is achter ons! want hij zeide: Ik zal zijn aangezicht verzoenen met dit geschenk, dat voor mijn aangezicht gaat, en daarna zal ik zijn aangezicht zien; misschien zal hij mijn aangezicht aannemen.

21 Alzoo ging dat geschenk heen voor zijn aangezicht; doch hij zelf vernachtte dienzelfden nacht in het leger.

22 En hij stond op in dienzelfden nacht, en hij nam zijne twee vrouwen, en zijne twee dienstmaagden, en zijne elf kinderen, en hij toog over het veer van de Jabbok.

23 En hij nam dezelven, en deed hen over die beek trekken; en hij deed overtrekken hetgeen hij had.

24 Doch Jakob bleef alleen over; en een Man worstelde met hem, totdat de dageraad opging.

25 En toen Hij zag, dat Hij hem niet overmocht, roerde Hij het gewricht zijner heup aan, zoodat het gewricht van Jakobs heup verwrongen werd, als Hij met hem worstelde.

26 [a] En Hij zeide: Laat Mij gaan; want de dageraad is opgegaan. Maar hij zeide: Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent. [a] Hos. 12:4.

27 En Hij zeide tot hem: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob.

28 Toen zeide hij: [a] Uw naam zal voortaan niet Jakob heeten, maar Israël; want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de menschen, en hebt overmocht. [a] Gen. 35:10.

29 En Jakob vraagde, en zeide: Geef toch Uwen naam te kennen. En hij zeide: Waarom is het, dat gij naar Mijnen naam vraagt? en Hij zegende hem aldaar.

30 En Jakob noemde den naam dier plaats Pniël: Want, *zeide hij*, ik heb God gezien *van* aangezicht tot aangezicht, en mijne ziel is gered geweest.

31 En de zon rees hem op, als hij door Pniël gegaan was; en hij was hinkende aan zijne heup.

32 Daarom eten de kinderen Israëls de verrukte zenuw niet, die op het gewricht der heup is, tot op dezen dag, omdat Hij het gewricht van Jakobs heup aangeroerd had, aan de verrukte zenuw.

HOOFDSTUK 33.

Jakob, orde gesteld hebbende op het trekken zijner vrouwen en kinderen, gaat zijnen broeder te gemoet, vs. 1, die hem, benevens zijne vrouwen en kinderen, zeer wel bejegent, 4, en na vriendelijke reden en tegenreden Jakobs geschenken aanneemt; alzoo scheiden zij vreedzaam van elkander, 8. Jakob komt te Sukkoth, en van daar te Sichem, alwaar hij zijne tenten opslaat en den Heere een altaar bouwt, 17.

EN Jakob hief zijne oogen op en zag; en ziet, Ezau kwam, en vier honderd mannen met hem. Toen verdeelde hij de kinderen onder Lea, en onder Rachel, en onder de twee dienstmaagden.

2 En hij stelde de dienstmaagden en hare kinderen vooraan; en Lea en hare kinderen meer achterwaarts; maar Rachel en Jozef de achterste.

3 En hij ging voorbij hun aangezicht heen, en hij boog zich zeven malen ter aarde, totdat hij bij zijnen broeder kwam.

4 Toen liep Ezau hem te gemoet, en nam hem in den arm, en viel hem aan den hals, en kuste hem; en zij weenden.

5 Daarna hief hij zijne oogen op, en zag die vrouwen en die kinderen, en zeide: Wie zijn deze bij u? En hij zeide: De kinderen, die God aan uwen knecht genadiglijk verleend heeft.

6 Toen traden de dienstmaagden toe, zij en hare kinderen, en zij bogen zich neder.

7 En Lea trad ook toe, met hare kinderen, en zij bogen zich neder; en daarna

trad Jozef toe en Rachel, en zij bogen zich neder.

8 En hij zeide : *Voor* wien is u al dit heir, dat ik ontmoet heb ? En hij zeide : Om genade te vinden in de oogen mijns heeren !

9 Maar Ezau zeide : Ik heb veel, mijn broeder ! het zij het uwe, wat gij hebt !

10 Toen zeide Jakob : Och neen ! indien ik nu genade in uwe oogen gevonden heb, zoo neem mijn geschenk van mijne hand ; daarom, omdat ik uw aangezicht gezien heb, als had ik Gods aangezicht gezien, en gij welgevallen aan mij genomen hebt.

11 Neem toch mijnen zegen, die u toegebracht is, dewijl het God mij genadiglijk verleend heeft, en dewijl ik alles heb ; en hij hield bij hem aan, zoodat hij het nam.

12 En hij zeide : Laat ons reizen en voorttrekken ; en ik zal voor u trekken.

13 Maar hij zeide tot hem : Mijn heer weet, dat deze kinderen teeder zijn, en dat ik zoogende schapen en koeien bij mij heb ; indien men dezelve maar éénen dag afdrijft, zoo zal de geheele kudde sterven.

14 Mijn heer trekke toch voorbij, voor het aangezicht van zijnen knecht ; en ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen, naar den gang van het werk, hetwelk voor mijn aangezicht is, en naar den gang dezer kinderen, totdat ik bij mijnen heer te Seïr kome.

15 En Ezau zeide : Laat mij toch van dit volk, dat met mij is, u bijstellen. En hij zeide : Waartoe dat ? laat mij genade vinden in mijns heeren oogen !

16 Alzoo keerde Ezau dien dag wederom zijns weegs naar Seïr toe.

17 Maar Jakob reisde naar Sukkoth, en bouwde een huis voor zich, en maakte hutten voor zijn vee ; daarom noemde hij den naam dier plaats Sukkoth.

18 [a] En Jakob kwam behouden *tot* de stad Sichem, welke is in het land Kanaän, als hij kwam van Paddan-Aram ; en hij legerde zich in het gezicht der stad. [a] Joz. 24:32. Hand. 7:16.

19 En hij kocht een deel des velds, waarop hij zijne tent gespannen had, van de hand der zonen van Hemor, den vader van Sichem, voor honderd stukken gelds.

20 En hij richtte aldaar een altaar op, en noemde het : De God Israëls *is* God !

HOOFDSTUK 34.

Dina, uitgegaan om de dochteren des lands te zien, wordt door Sichem, den zoon van den landheer Hemor geschaakt en geschonden, vs. 1; die haar bemint en ten huwelijk begeert; waarover zijn vader, met Jakob en zijne zonen sprekende, van Jakobs zonen eene bedriegelijke belofte erlangt, onder beding van alles, wat onder de Sichemieten mannelijk was, te besnijden, 6. Zulks van Hemor, Sichem en de onderdanen ingewilligd en gedaan zijnde, worden zij, liggende in de smart der besnijding, door Simeon en Levi overvallen en vermoord. Jakobs zonen plunderen de stad en voeren vrouwen en kinderen gevangen weg, 18. Hierover is Jakob zeer ontsteld en bevreesd, 30.

EN [a] Dina, de dochter van Lea, die zij Jakob gebaard had, ging uit, om de dochteren van dat land te bezien. [a] Gen. 30:21.

2 Sichem nu, de zoon van Hemor den Heviet, den landvorst, zag haar, en hij nam ze, en lag bij haar, en verkrachtte ze.

3 En zijne ziel kleefde aan Dina, Jakobs dochter ; en hij had de jonge dochter lief, en sprak naar het hart van de jonge dochter.

4 Sichem sprak ook tot zijnen vader Hemor, zeggende : Neem mij deze dochter tot eene vrouw.

5 Toen Jakob hoorde, dat hij zijne dochter Dina verontreinigd had, zoo waren zijne zonen met het vee in het veld ; en Jakob zweeg, totdat zij kwamen.

6 En Hemor, de vader van Sichem, ging uit tot Jakob, om met hem te spreken.

7 En de zonen van Jakob kwamen van het veld, als zij dit hoorden ; en het smartte dezen mannen, en zij ontstaken zeer, omdat hij dwaasheid in Israël gedaan had, Jakobs dochter beslapende, hetwelk alzoo niet zoude gedaan worden.

8 Toen sprak Hemor met hen, zeggende : Mijns zoons Sichems ziel is verliefd op ulieder dochter ; geeft hem haar toch tot eene vrouw ;

9 En verzwagert u met ons ; geeft ons uwe dochteren, en neemt voor u onze dochteren ;

10 En woont met ons ; en het land zal voor uw aangezicht zijn ; woont, en handelt daarin, en stelt u tot bezitters daarin.

11 En Sichem zeide tot haren vader, en tot hare broederen : Laat mij genade vinden in uwe oogen ; en wat gij tot mij zeggen zult, zal ik geven.

12 Vergroot zeer over mij den bruidschat en het geschenk ; en ik zal geven, gelijk als gij tot mij zult zeggen ; geeft mij slechts de jonge dochter tot eene vrouw.

13 Toen antwoordden Jakobs zonen aan Sichem en Hemor, zijnen vader, bedriegelijk, en spraken (overmits dat hij Dina, hunne zuster, verontreinigd had) ;

14 En zij zeiden tot hen : Wij zullen deze zaak niet kunnen doen, dat wij onze zuster aan eenen man geven zouden, [a] die de voorhuid heeft ; want dat ware ons eene schande. [a] Gen. 17.

15 Doch hierin zullen wij u te wille zijn: zoo gij wordt gelijk als wij, dat onder u besneden worde al wat mannelijk is;

16 Dan zullen wij u onze dochteren geven, en uwe dochteren zullen wij ons nemen, en wij zullen met u wonen, en wij zullen tot een volk zijn.

17 Maar zoo gij naar ons niet zult hooren, om besneden te worden, zoo zullen wij onze dochter nemen, en wegtrekken.

18 En hunne woorden waren goed in de oogen van Hemor, en in de oogen van Sichem, Hemors zoon.

19 En de jongeling vertoogde niet, deze zaak te doen; want hij had lust in Jakobs dochter; en hij was geëerd boven al zijns vaders huis.

20 Zoo kwam Hemor en Sichem, zijn zoon, tot hunner stadspoort; en zij spraken tot de mannen hunner stad, zeggende:

21 Deze mannen zijn vreedzaam met ons; daarom laat hen in dit land wonen, en daarin handelen, en het land (ziet, het is wijd van begrip) voor hun aangezicht zijn; wij zullen ons hunne dochteren tot vrouwen nemen, en wij zullen onze dochteren aan hen geven.

22 Doch hierin zullen deze mannen ons te wille zijn, dat zij met ons wonen, om tot een volk te zijn: als al wat mannelijk is, onder ons besneden wordt, gelijk als zij besneden zijn.

23 Hun vee, en hunne bezitting, en al hunne beesten, zullen die niet onze zijn? alleen laat ons hun te wille zijn, en zij zullen met ons wonen.

24 En zij hoorden naar Hemor, en naar Sichem, zijnen zoon, allen, die ter zijner stadspoort uitgingen; en zij werden besneden, al wat mannelijk was, allen, die ter zijner stadspoort uitgingen.

25 En het geschiedde ten derden dage, toen zij in de smart waren, [a] zoo namen de twee zonen van Jakob, Simeon en Levi, broeders van Dina, een iegelijk zijn zwaard, en kwamen stoutelijk in de stad, en doodden al wat mannelijk was. [a] Gen. 49:6.

26 Zij sloegen ook Hemor, en zijnen zoon Sichem, dood met de scherpte des zwaards; en zij namen Dina uit Sichems huis, en gingen van daar.

27 De zonen van Jakob kwamen over de verslagenen, en plunderden de stad, omdat zij hunne zuster verontreinigd hadden.

28 Hunne schapen, en hunne runderen, en hunne ezelen, en hetgeen dat in de stad, en hetgeen dat in het veld was, namen zij.

29 En al hun vermogen, en al hunne kleine kinderen, en hunne vrouwen, voerden zij gevankelijk weg, en plunderden dezelven, en al wat binnenshuis was.

30 Toen zeide Jakob tot Simeon en tot Levi: Gij hebt mij beroerd, mits mij stinkende te maken onder de inwoners dezes lands, onder de Kanaänieten, en onder de Ferezieten; en ik ben weinig volks in getal; zoo zij zich tegen mij verzamelen, zoo zullen zij mij slaan, en ik zal verdelgd worden, ik en mijn huis.

31 En zij zeiden: Zou hij dan *met* onze zuster als *met* eene hoer doen?

HOOFDSTUK 35.

Jakob zijn huis gezuiverd en tot den Godsdienst voorbereid hebbende, vertrekt op Gods bevel naar Beth-El, vs. 1, alwaar hij onbeschadigd gekomen zijnde, een altaar bouwt, 6. Dood en begrafenis van Debóra, voedster van Rebekka, 8. God verschijnt Jakob, geeft hem andermaal den naam van Israël en vernieuwt Zijne beloften, 9. Daarom richt Jakob een gedenkteeken op en vernoemt de plaats, 14. Van daar trekkende, sterft Rachel onder het baren van Benjamin en wordt aldaar begraven, 16. Ruben bedrijft bloedschande in zijns vaders huis, 22. Register van Jakobs zonen, 23. Jakob komt eindelijk bij zijnen vader Izak, welke sterft, en door hem en Ezau wordt begraven, 27.

DAARNA zeide God tot Jakob: Maak u op, trek op naar Beth-El, en woon aldaar; en maak daar een altaar dien God, [a] Die u verscheen, [b] toen gij vluchttet voor het aangezicht van uwen broeder Ezau.

[a] Gen. 28:12, 13. [b] Gen. 27:43.

2 Toen zeide Jakob tot zijn huisgezin, en tot allen, die bij hem waren: Doet weg de vreemde goden, die in het midden van u zijn, en reinigt u, en verandert uwe kleederen;

3 En laat ons ons opmaken, en optrekken naar Beth-El; en ik zal daar een altaar maken dien God, Die mij antwoordt ten dage mijner benauwdheid, en met mij geweest is op den weg, dien ik gewandeld heb.

4 Toen gaven zij Jakob al die vreemde goden, die in hunne hand waren, en de oorsierselen, die aan hunne ooren waren, en Jakob verborg ze onder den eikenboom, die bij Sichem is.

5 En zij reisden heen; en Gods verschrikking was over de steden, die rondom hen waren, zoodat zij de zonen van Jakob niet achterna jaagden.

6 Alzoo kwam Jakob te Luz, hetwelk is in het land Kanaän (dat is Beth-El), hij en al het volk, dat bij hem was.

7 En hij bouwde aldaar een altaar, en [a] noemde die plaats El Beth-El; want God was hem aldaar geopenbaard geweest, als

hij voor zijns broeders aangezicht vlood.
[a] Gen. 28:19.

8 En Debóra, de voedster van Rebekka, stierf, en zij werd begraven onder aan Beth-El, onder dien eik, welks naam hij noemde Allon-Báchuth.

9 En [a] God verscheen Jakob wederom, als hij van Paddan-Aram gekomen was; en Hij zegende hem. [a] Hos. 12:5.

10 En God zeide tot hem: Uw naam is Jakob; [a] uw naam zal voortaan niet Jakob genoemd worden; maar Israël zal uw naam zijn; en Hij noemde zijnen naam Israël.
[a] Gen. 32:28. 2 Kon. 17:34.

11 Voorts zeide God tot hem: [a] Ik ben God de Almachtige! wees vruchtbaar, en vermenigvuldig! [b] Een volk, ja, een hoop der volken zal uit u worden, en [c] koningen zullen uit uwe lenden voortkomen.
[a] Gen. 17:1. 28:3. 48:3. [b] Gen. 17:6, 16. [c] Matt. 1:6.

12 En dit land, dat Ik aan Abraham en Izak gegeven heb, dat zal Ik u geven; en aan uw zaad na u zal Ik dit land geven.

13 Toen voer God van hem op, in die plaats, waar Hij met hem gesproken had.

14 En Jakob [a] stelde een opgericht teeken op, in die plaats, waar Hij met hem gesproken had, een steenen opgericht teeken; en hij stortte daarop drankoffer, en goot olie daarover. [a] Gen. 28:18.

15 En Jakob noemde den naam dier plaats, alwaar God met hem gesproken had, Beth-El.

16 En zij reisden van Beth-El; en er was nog eene kleine streek lands om tot Efratha te komen; en Rachel baarde, en zij had het hard in haar baren.

17 En het geschiedde, als zij het hard had in haar baren, zoo zeide de vroedvrouw tot haar: Vrees niet; want dezen zoon zult gij ook hebben!

18 En het geschiedde, als hare ziel uitging (want zij stierf), dat zij zijnen naam noemde Ben-oni; maar zijn vader noemde hem Benjamin.

19 [a] Alzoo stierf Rachel; en zij werd begraven aan den weg naar Efratha, hetwelk is Bethlehem. [a] Gen. 48:7.

20 En Jakob richtte een gedenkteeken op boven haar graf; dit is het gedenkteeken van Rachels graf tot op dezen dag.

21 Toen verreisde Israël, en hij spande zijne tent op gene zijde van Migdal-eder.

22 En het geschiedde, als Israël in dat land woonde, dat Ruben heenging, en [a] lag bij Bilha, zijns vaders bijwijf; en Israël hoorde het. En de zonen van Jakob waren twaalf. [a] Gen. 49:4.

23 [a] De zonen van Lea waren: Ruben, Jakobs eerstgeborene, daarna Simeon, en Levi, en Juda, en Issaschar, en Zebulon.
[a] Gen. 46:8. Ex. 1:2.

24 De zonen van Rachel: Jozef en Benjamin.

25 En de zonen van Bilha, Rachels dienstmaagd: Dan en Nafthali.

26 En de zonen van Zilpa, Lea's dienstmaagd: Gad en Aser. Deze zijn de zonen van Jakob, die hem geboren zijn in Paddan-Aram.

27 En Jakob kwam tot Izak, zijnen vader, in Mamre, te Kirjath-Arba, hetwelk is Hebron, waar Abraham als vreemdeling had verkeerd, en Izak.

28 En de dagen van Izak waren honderd jaren, en tachtig jaren.

29 En Izak [a] gaf den geest en stierf, en werd verzameld tot zijne volken, oud en zat van dagen; en zijne zonen Ezau en Jakob begroeven hem. [a] Gen. 25:8.

HOOFDSTUK 36.

Ezaus vrouwen en kinderen, geboren in Kanaän, vs. 1. Zijn vertrek naar Seïr, 6. Zijne nakomelingen, 9, als ook van Seïr, den Horiet, 20; onder deze is Ana, die de muilezelen het eerst gevonden heeft, 24. Register der koningen en vorsten in Edom, 31.

DIT [a] nu zijn de geboorten van Ezau, welke is Edom. [a] 1 Kron. 1:35.

2 Ezau nam zijne vrouwen uit de dochteren van Kanaän. Ada, de dochter van Elon, den Hethiet, en Aholibáma, de dochter van Ana, de dochter van Zíbeon, den Heviet;

3 En Basmath, de dochter van Ismaël, zuster van Nebájoth.

4 Ada nu baarde aan Ezau Elifaz, en Basmath baarde Rehuël.

5 En Aholibáma baarde Jehus, en Jáëlam, en Korah. Dit zijn de zonen van Ezau, die hem geboren zijn in het land Kanaän.

6 Ezau nu had genomen zijne vrouwen, en zijne zonen, en zijne dochters, en al de zielen zijns huizes, en zijn vee, en al zijne beesten, en al zijne bezitting, die hij in het land Kanaän geworven had, en was vertrokken naar een *ander* land, van het aangezicht van zijnen broeder Jakob.

7 Want hunne [a] have was te veel, om samen te wonen; en het land hunner vreemdelingschappen kon ze niet dragen van wege hun vee. [a] Gen. 13:6.

8 Derhalve [a] woonde Ezau op het gebergte
Seïr. Ezau is Edom. [a] Joz. 24:4.
9 Dit nu zijn de geboorten van Ezau,
den vader der Edomieten, op het gebergte
Seïr.
10 Dit zijn de namen der zonen van Ezau:
Elifaz, de zoon van Ada, Ezaus huisvrouw;
Rehuël, de zoon van Basmath, Ezaus huisvrouw.
11 En de zonen van Elifaz waren: Teman,
Omar, Zefo, en Gáëtam, en Kenaz.
12 En Timna was een bijwijf van Elifaz,
den zoon van Ezau, en zij baarde aan Elifaz
Amalek; dit zijn de zonen van Ada, Ezaus
huisvrouw.
13 En dit zijn de zonen van Rehuël: Nahath
en Zerah, Samma en Mizza; dat zijn
geweest de zonen van Basmath, Ezaus huisvrouw.
14 En dit zijn geweest de zonen van
Aholibáma, dochter van Ana, dochter van
Zíbeon, Ezaus huisvrouw; en zij baarde
aan Ezau Jehus, en Jáëlam, en Korah.
15 Dit zijn de vorsten der zonen van
Ezau; de zonen van Elifaz, den eerstgeborene
van Ezau, waren: de vorst Teman,
de vorst Omar, de vorst Zefo, de
vorst Kenaz,
16 De vorst Korah, de vorst Gáëtam, de
vorst Amalek; dat zijn de vorsten van
Elifaz in het land Edom; dat zijn de zonen
van Ada.
17 En dit zijn de zonen van Rehuël, den
zoon van Ezau: de vorst Nahath, de vorst
Zerah, de vorst Samma, de vorst Mizza;
dat zijn de vorsten van Rehuël in het land
Edom; dat zijn de zonen van Basmath, de
huisvrouw van Ezau.
18 En dit zijn de zonen van Aholibáma,
de huisvrouw van Ezau: de vorst Jehus,
de vorst Jáëlam, de vorst Korah; dat zijn
de vorsten van Aholibáma, de dochter van
Ana, de huisvrouw van Ezau.
19 Dat zijn de zonen van Ezau, en dat
zijn hunlieder vorsten; hij is Edom.
20 [a] Dit zijn de zonen van Seïr, den Horiet,
inwoners van dat land: Lotan, en
Sobal, en Zíbeon, en Ana, [a] 1 Kron. 1:38.
21 En Dison, en Ezer, en Disan; dat zijn
de vorsten der Horieten, zonen van Seïr,
in het land van Edom.
22 En de zonen van Lotan waren Hori
en Hemam; en Lotans zuster was Timna.
23 En dit zijn de zonen van Sobal: Alvan
en Manáhath, en Ebal, en Sefo, en Onam.
24 En dit zijn de zonen van Zíbeon: Aja
en Ana; hij is die Ana, die de muilen in
de woestijn gevonden heeft, toen hij de
ezels van zijnen vader Zíbeon weidde.
25 En dit zijn de zonen van Ana: Dison;
en Aholibáma was de dochter van Ana.
26 En dit zijn de zonen van Dison: Hemdan
en Esban, en Ithran, en Cheran.
27 Dit zijn de zonen van Ezer: Bilhan,
en Zäävan, en Akan.
28 Dit zijn de zonen van Disan: Uz en
Aran.
29 Dit zijn de vorsten der Horieten:
de vorst Lotan, de vorst Sobal, de vorst
Zíbeon, de vorst Ana,
30 De vorst Dison, de vorst Ezer, de vorst
Disan; dit zijn de vorsten der Horieten,
naar hunne vorsten in het land Seïr.
31 [a] En dit zijn de koningen, die geregeerd
hebben in het land Edom, eer een koning
regeerde over de kinderen Israëls. [a] 1 Kron. 1:43.
32 Bela dan, de zoon van Beor, regeerde
in Edom, en de naam zijner stad was
Dinhába.
33 En Bela stierf, en Jobab, de zoon van
Zerah, van Bozra, regeerde in zijne plaats.
34 En Jobab stierf, en Husam, uit der
Temanieten land, regeerde in zijne plaats.
35 En Husam stierf, en in zijne plaats
regeerde Hadad, de zoon van Bedad, die
Midian versloeg in het veld van Moab; en
de naam zijner stad was Avith.
36 En Hedad stierf, en Samla, van Masreka,
regeerde in zijne plaats.
37 En Samla stierf, en Saul van Rehobôth,
aan de rivier, regeerde in zijne plaats.
38 En Saul stierf, en Baäl-Hanan, de zoon
van Achbor, regeerde in zijne plaats.
39 En Baäl-Hanan, de zoon van Achbor,
stierf, en Hadar regeerde in zijne plaats;
en de naam zijner stad was Pahu; en de
naam zijner huisvrouw was Mehetabeël,
eene dochter van Matred, de dochter van
Mee-zahab.
40 [a] En dit zijn de namen der vorsten van
Ezau, naar hunne geslachten, naar hunne
plaatsen, met hunne namen: de vorst
Timna, de vorst Alva, de vorst Jetheth,
[a] 1 Kron. 1:51.
41 De vorst Aholibáma, de vorst Ela, de
vorst Pinon,
42 De vorst Kenaz, de vorst Teman, de
vorst Mibzar,

43 De vorst Magdiël, de vorst Iram; dit zijn de vorsten van Edom, naar hunne woningen, in het land hunner bezitting; hij is Ezau, de vader van Edom.

HOOFDSTUK 37.

Jozef, boven zijne broederen door Jakob bemind zijnde, wordt om deze reden van hen gehaat, vs. 1; voornamelijk wegens het verhaal zijner droomen, 5. Waarom zij samenspannen om hem (als hij op zijns vaders last tot hen te Dothan kwam) om te brengen, 12; maar zij werpen hem, op Rubens voorspraak, in een kuil, 21. Verkoopen hem daarna op raad van Juda aan voorbijreizende Ismaelieten, die hem naar Egypte voeren, 26. Zijne broeders bedekken hunne daad door bedrog bij Jakob, 31; die groot misbaar maakt over het verlies van Jozef, 33; deze wordt intusschen aan Pótifar verkocht, 36.

EN Jakob woonde in het [a]land der vreemdelingschappen zijns vaders, in het land Kanaän. [a] Gen. 36:7. Hebr. 11:9.

2 Dit zijn Jakobs geschiedenissen. Jozef, zijnde een zoon van zeventien jaren, weidde de kudde met zijne broeders (en hij was een jongeling), met de zonen van Bilha, en de zonen van Zilpa, zijns vaders vrouwen; en Jozef bracht hun kwaad gerucht tot hunnen vader.

3 En Israël had Jozef lief, boven al zijne zonen; want hij was hem een zoon des ouderdoms; en hij maakte hem eenen veelverwigen rok.

4 Als nu zijne broeders zagen, dat hun vader hem boven al zijne broederen liefhad, [a]haatten zij hem, en konden hem niet vredelijk toespreken. [a] Gen. 49:23.

5 Ook droomde Jozef eenen droom, dien hij aan zijne broederen vertelde; daarom haatten zij hem nog te meer.

6 En hij zeide tot hen: Hoort toch dezen droom, dien ik gedroomd heb.

7 En ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds; en ziet, mijne schoof stond op, en bleef ook staande; en ziet, uwe schoven kwamen rondom, en bogen zich neder voor mijne schoof.

8 Toen zeiden zijne broeders tot hem: Zult gij dan ganschelijk over ons regeeren? zult gij dan ganschelijk over ons heerschen? Zoo haatten zij hem nog te meer, om zijne droomen en om zijne woorden.

9 En hij droomde nog eenen anderen droom, en verhaalde dien aan zijne broederen; en hij zeide: Ziet, ik heb nog eenen droom gedroomd, en ziet, de zon, en de maan, en elf sterren bogen zich voor mij neder.

10 En als hij het aan zijnen vader en aan zijne broederen verhaalde, bestrafte hem zijn vader, en zeide tot hem: Wat is dit voor een droom, dien gij gedroomd hebt? zullen wij dan ganschelijk komen, ik, en uwe moeder, en uwe broeders, om ons voor u ter aarde te buigen?

11 Zijne broeders dan [a]benijdden hem; doch zijn vader bewaarde deze zaak. [a] Hand. 7:9.

12 En zijne broeders gingen heen, om de kudde van hunnen vader te weiden bij Sichem.

13 Zoo zeide Israël tot Jozef: Weiden uwe broeders niet bij Sichem? kom, dat ik u tot hen zende. En hij zeide tot hem: Zie, *hier* ben ik!

14 En hij zeide tot hem: Ga toch heen, zie naar den welstand van uwe broederen, en naar den welstand van de kudde, en breng mij een woord wederom. Zoo zond hij hem uit het dal Hebron, en hij kwam te Sichem.

15 En een man vond hem (want ziet, hij was dwalende in het veld); zoo vraagde hem deze man, zeggende: Wat zoekt gij?

16 En hij zeide: Ik zoek mijne broederen; geef mij toch te kennen, waar zij weiden.

17 Zoo zeide die man: Zij zijn van hier gereisd; want ik hoorde hen zeggen: Laat ons naar Dothan gaan. Jozef dan ging zijne broederen na, en vond hen te Dothan.

18 En zij zagen hem van verre; en eer hij tot hen naderde, sloegen zij tegen hem eenen listigen raad, om hem te dooden.

19 En zij zeiden de een tot den ander: Ziet, daar komt die meester-droomer aan!

20 Nu komt dan, en laat ons hem doodslaan, en hem in een' dezer kuilen werpen; en wij zullen zeggen: Een boos dier heeft hem opgegeten; zoo zullen wij zien, wat van zijne droomen worden zal.

21 Ruben hoorde dat, en verloste hem uit hunne hand; [a]en hij zeide: Laat ons hem niet aan het leven slaan. [a] Gen. 42:22.

22 Ook zeide Ruben tot hen: Vergiet geen bloed; werpt hem in dezen kuil, die in de woestijn is, en legt de hand niet aan hem; opdat hij hem uit hunne hand verloste, om hem tot zijnen vader weder te brengen.

23 En het geschiedde, als Jozef tot zijne broederen kwam, zoo togen zij Jozef zijnen rok uit, den veelverwigen rok, dien hij aanhad.

24 En zij namen hem, en wierpen hem in den kuil; doch de kuil was ledig; er was geen water in.

25 Daarna zaten zij neder om brood te eten, en hieven hunne oogen op, en zagen,

en ziet, een reisgezelschap van Ismaëlieten
kwam uit Gilead; en hunne kemelen droegen
specerijen en balsem en mirre, reizende,
om dat af te brengen naar Egypte.
26 Toen zeide Juda tot zijne broederen:
Wat gewin zal het zijn, dat wij onzen broeder
doodslaan, en zijn bloed verbergen?
27 Komt, en laat ons hem aan deze Ismaëlieten
verkoopen, en onze hand zij niet
aan hem; want hij is onze broeder, ons
vleesch; en zijne broeders hoorden *hem*.
28 Als nu de Midianietische kooplieden
voorbijtogen, zoo trokken en hieven zij
Jozef op uit den kuil, en [a] verkochten
Jozef aan deze Ismaëlieten voor twintig
zilverlingen; die brachten Jozef naar
Egypte. [a] Ps. 105:17. Hand. 7:9.
29 Als nu Ruben tot den kuil wederkeerde,
ziet, zoo was Jozef niet in den kuil;
toen scheurde hij zijne kleederen.
30 En hij keerde weder tot zijne broederen,
en zeide: De jongeling is er niet;
en ik, waar zal ik heengaan?
31 Toen namen zij Jozefs rok, en zij
slachtten eenen geitenbok, en zij doopten
den rok in het bloed.
32 En zij zonden den veelverwigen rok,
en deden hem tot hunnen vader brengen, en
zeiden: Dezen hebben wij gevonden; beken
toch, of deze uws zoons rok zij, of niet.
33 En hij bekende hem, en zeide: Het
is mijns zoons rok! [a] een boos dier heeft
hem opgegeten! voorzeker is Jozef verscheurd!
[a] Gen. 44:28.
34 Toen scheurde Jakob zijne kleederen,
en leide eenen zak om zijne lenden; en hij
bedreef rouw over zijnen zoon vele dagen.
35 En al zijne zonen, en al zijne dochteren
maakten zich op, om hem te troosten; maar
hij weigerde zich te laten troosten, en
zeide: [a] Want ik zal, rouw bedrijvende, tot
mijnen zoon in het graf nederdalen. Alzoo
beweende hem zijn vader. [a] Gen. 42:38. 44:29, 31.
36 [a] En de Midianieten verkochten hem in
Egypte, aan Pótifar, eenen hoveling van Faraö,
overste der trawanten. [a] Gen. 39:1. Ps. 105:17.

HOOFDSTUK 38.

Juda trouwt eene Kanaänietische vrouw, die hem drie zonen baart, vs. 1. Hij geeft den eerste aan Thamar, als ook (nadat de eerste van God gedood was) den tweede, en als ook deze van God gedood was, belooft hij haar den derde, 6; maar zijne belofte niet houdende, zoo begaat Thamar door eene arglistige handelwijze bloedschande met Juda, 13, en de straf daarvan om zijnentwil ontgaande, 24, baart zij hem in eene dracht twee zonen, Perez en Zera, 27.

EN het geschiedde ten zelven tijde, dat
Juda van zijne broederen aftoog, en
hij keerde in tot eenen man van Adullam,
wiens naam was Hira.
2 En [a] Juda zag aldaar de dochter van een,
Kanaänietisch man, wiens naam was Sua; en
hij nam haar, en ging tot haar in. [a] 1 Kron. 2:3.
3 En zij werd bevrucht, en baarde eenen
zoon, en hij noemde zijnen naam Er.
4 Daarna werd zij weder bevrucht, en
baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen
naam Onan.
5 En zij voer nog voort, en baarde eenen
zoon, en noemde zijnen naam [a] Sela; doch
hij was te Chezib, toen zij hem baarde.
[a] Num. 26:20.
6 Juda nu nam eene vrouw voor Er, zijnen
eerstgeborene, en haar naam was Thamar.
7 Maar Er, de eerstgeborene van Juda,
was kwaad in des HEEREN oogen; daarom
doodde hem de HEERE.
8 Toen zeide Juda tot Onan: Ga in tot
uws broeders huisvrouw, en trouw haar
in uws broeders naam, en verwek uwen
broeder zaad.
9 Doch Onan, wetende, dat dit zaad voor
hem niet zoude zijn, zoo geschiedde het,
als hij tot zijns broeders huisvrouw inging,
dat hij het verdierf tegen de aarde, om
zijnen broeder geen zaad te geven.
10 En het was kwaad in des HEEREN
oogen, wat hij deed; daarom doodde Hij
hem ook.
11 Toen zeide Juda tot Thamar, zijne
schoondochter: Blijf weduwe in uws vaders
huis, totdat mijn zoon Sela groot
wordt; want hij zeide: Dat niet misschien
deze ook sterve, gelijk zijne broeders!
Zoo ging Thamar heen, en bleef in
haars vaders huis.
12 Als nu vele dagen verloopen waren,
stierf de dochter van Sua, de huisvrouw van
Juda; daarna troostte zich Juda, en ging op
tot zijne schaapscheerders naar Timna toe,
hij en Hira, zijn vriend, de Adullamiet.
13 En men gaf Thamar te kennen, zeggende:
Zie, uw schoonvader gaat op naar
Timna, om zijne schapen te scheren.
14 Toen leide zij de kleederen van haar
weduwschap van zich af, en zij bedekte
zich met eenen sluier, en bewond zich,
en zette zich aan den ingang der twee
fonteinen, die op den weg naar Timna is;
want zij zag, dat Sela groot geworden was,
en zij hem niet ter vrouw was gegeven.
15 Als Juda haar zag, zoo hield hij haar

voor eene hoer, overmits zij haar aangezicht bedekt had.

16 En hij week tot haar naar den weg, en zeide: Kom toch, laat mij tot u ingaan; want hij wist niet, dat zij zijne schoondochter was. En zij zeide: Wat zult gij mij geven, dat gij tot mij ingaat?

17 En hij zeide: Ik zal u eenen geitenbok van de kudde zenden. En zij zeide: Zoo gij pand zult geven, totdat gij hem zendt.

18 Toen zeide hij: Wat pand is het, dat ik u geven zal? En zij zeide: Uwen zegelring en uw snoer, en uwen staf, die in uwe hand is; hetwelk hij haar gaf, en ging tot haar in; en zij ontving bij hem.

19 En zij maakte zich op, en ging heen, en leide haren sluier van zich af, en zij trok aan de kleederen van haar weduwschap.

20 En Juda zond den geitenbok door de hand van zijnen vriend, den Adullamiet, om het pand uit de hand der vrouw te nemen; maar hij vond haar niet.

21 En hij vraagde de lieden van hare plaats, zeggende: Waar is de hoer, die bij deze twee fonteinen aan den weg was? En zij zeiden: Hier is geene hoer geweest.

22 En hij keerde weder tot Juda, en zeide: Ik heb haar niet gevonden; en ook zeiden de lieden van die plaats: Hier is geene hoer geweest.

23 Toen zeide Juda: Zij neme het voor zich, opdat wij misschien niet tot verachting worden; zie, ik heb dezen bok gezonden; maar gij hebt haar niet gevonden.

24 En het geschiedde omtrent na drie maanden, dat men Juda te kennen gaf, zeggende: Thamar, uwe schoondochter, heeft gehoereerd, en ook zie, zij is zwanger van hoererij. Toen zeide Juda: Breng ze hervoor, dat zij verbrand worde!

25 Als zij voorgebracht werd, schikte zij tot haren schoonvader, om te zeggen: Bij den man, wiens deze dingen zijn, ben ik zwanger; en zij zeide: Beken toch, wiens deze zegelring, en deze snoeren, en deze staf zijn.

26 En Juda kende ze, en zeide: Zij is rechtvaardiger dan ik, daarom, omdat ik haar aan mijnen zoon Sela niet gegeven heb. En hij bekende haar voortaan niet meer.

27 En het geschiedde ten tijde, als zij baren zou, ziet, [a] zoo waren tweelingen in haren buik. [a] 1 Kron. 2:4.

28 En het geschiedde, als zij baarde, dat *een* de hand uitgaf; en de vroedvrouw nam dezelve, en zij bond een' scharlaken *draad* om zijne hand, zeggende: Deze komt het eerst uit.

29 Maar het geschiedde, als hij zijne hand weder intoog, ziet, zoo kwam zijn broeder uit; en zij zeide: Hoe zijt gij doorgebroken? op u is de breuke! en men noemde zijnen naam [a] Perez. [a] Matt. 1:3.

30 En daarna kwam zijn broeder uit, om wiens hand de scharlaken *draad* was; en men noemde zijnen naam Zera.

HOOFDSTUK 39.

Jozef wordt in zijnen dienst bij Pótifar alzoo van God gezegend, dat zijn heer hem over het gansche huis stelt, vs. 2. De vrouw zijns heeren wordt, wegens zijne schoonheid, op hem verliefd, en verzoekt hem tot onkuischheid; hetwelk hij volstandiglijk weigerende, door haar valschelijk verklaagd wordt, eerst bij het huisgezin, daarna bij zijnen heer, die hem daarover in de gevangenis levert, 19. Alwaar God ook met Jozef is, zoodanig, dat hij over de gevangenis gesteld wordt, 20.

JOZEF nu [a] werd naar Egypte afgevoerd; en Pótifar, een hoveling van Faraö, een overste der trawanten, een Egyptisch man, kocht hem uit de hand der Ismaëlieten, die hem derwaarts afgevoerd hadden. [a] Gen. 37:28. Ps. 105:17.

2 En de HEERE [a] was met Jozef, zoodat hij een voorspoedig man was; en hij was in het huis van zijnen heer, den Egyptenaar. [a] vs. 21. Hand. 7:9.

3 Als nu zijn heer zag, dat de HEERE met hem was, en dat de HEERE al wat hij deed, door zijne hand voorspoedig maakte;

4 Zoo vond Jozef genade in zijne oogen, en diende hem; en hij stelde hem over zijn huis, en al wat hij had, gaf hij in zijne hand.

5 En het geschiedde van toen af, dat hij hem over zijn huis, en over al, wat het zijne was, gesteld had, dat de HEERE des Egyptenaars huis zegende, om Jozefs wil; ja, de zegen des HEEREN was in alles, wat hij had, in het huis en in het veld.

6 En hij liet alles, wat hij had, in Jozefs hand, zoodat hij met hem van geen ding kennis had, behalve van het brood, dat hij at. En Jozef was schoon van gedaante, en schoon van aangezicht.

7 En het geschiedde na deze dingen, [a] dat de huisvrouw zijns heeren hare oogen op Jozef wierp; en zij zeide: Lig bij mij! [a] Spr. 7:13.

8 Maar hij weigerde het, en zeide tot de huisvrouw zijns heeren: Zie, mijn heer heeft geen kennis met mij, wat er in het huis is; en al wat hij heeft, dat heeft hij in mijne hand gegeven.

9 Niemand is grooter in dit huis dan ik, en hij heeft voor mij niets onthouden, dan u, daarin dat gij zijne huisvrouw zijt; hoe zoude ik dan dit een zoo groot kwaad doen, en zondigen tegen God!

10 En het geschiedde, als zij Jozef dag op dag aansprak, en hij naar haar niet hoorde, om bij haar te liggen, *en* bij haar te zijn;

11 Zoo gebeurde het op zulk eenen dag, dat hij in het huis kwam, om zijn werk te doen; en niemand van de lieden des huizes was daar binnenshuis.

12 En zij greep hem bij zijn kleed, zeggende: Lig bij mij! En hij liet zijn kleed in hare hand, en vluchtte, en ging uit naar buiten.

13 En het geschiedde, als zij zag, dat hij zijn kleed in hare hand gelaten had, en naar buiten gevlucht was,

14 Zoo riep zij de lieden van haar huis, en sprak tot hen, zeggende: Ziet, hij heeft ons den Hebreeuwschen man ingebracht, om met ons te spotten; hij is tot mij gekomen, om bij mij te liggen, en ik heb geroepen met luider stem;

15 En het geschiedde, als hij hoorde, dat ik mijne stem verhief, en riep, zoo verliet hij zijn kleed bij mij, en vluchtte, en ging uit naar buiten.

16 En zij leide zijn kleed bij zich, totdat zijn heer in zijn huis kwam.

17 Toen sprak zij tot hem naar diezelfde woorden, zeggende: De Hebreeuwsche knecht, dien gij ons hebt ingebracht, is tot mij gekomen, om met mij te spotten.

18 En het is geschied, als ik mijne stem verhief, en riep, dat hij zijn kleed bij mij liet, en vluchtte naar buiten.

19 En het geschiedde, als zijn heer de woorden zijner huisvrouw hoorde, die zij tot hem sprak, zeggende: Naar deze zelfde woorden heeft mij uw knecht gedaan, zoo ontstak zijn toorn.

20 En Jozefs heer nam hem, en leverde [a] hem in het gevangenhuis, ter plaatse, waar des Konings gevangenen gevangen waren; alzoo was hij daar in het gevangenhuis.

[a] Ps. 105:18.

21 Doch de HEERE was met Jozef, en wendde *Zijne* goedertierenheid tot hem; en gaf hem genade in de oogen van den overste van het gevangenhuis.

22 En de overste van het gevangenhuis gaf al de gevangenen, die in het gevangenhuis waren, in Jozefs hand; en al wat zij daar deden, deed hij.

23 De overste van het gevangenhuis zag gansch op geen ding, dat in zijne hand was, overmits dat de HEERE met hem was; en wat hij deed, dat deed de HEERE wel gedijen.

HOOFDSTUK 40.

De opperste schenker en bakker van Faraö worden in de gevangenis gezet en Jozef aanbevolen, vs. 1. Zij droomen elk een' droom, dien Jozef hun uitlegt met verzoek aan den schenker, dat hij, in zijn ambt volgens zijnen droom hersteld zijnde, aan hem ten beste wilde gedenken, 5. Jozefs uitlegging wordt aan beide gevangenen met der daad bevestigd; maar de schenker vergeet Jozef, 20.

EN het geschiedde na deze dingen, dat de schenker des konings van Egypte, en de bakker, zondigden tegen hunnen heer, tegen den koning van Egypte.

2 Zoodat Faraö zeer toornig werd op zijne twee hovelingen, op den overste der schenkers, en op den overste der bakkers.

3 En hij leverde hen in bewaring, ten huize van den overste der trawanten, in het gevangenhuis, ter plaatse, waar Jozef gevangen was.

4 En de overste der trawanten bestelde Jozef bij hen, dat hij hen diende; en zij waren *sommige* dagen in bewaring.

5 Zij droomden nu beiden eenen droom, elk zijnen droom, in eenen nacht, elk naar de uitlegging zijns drooms, de schenker en de bakker, die des konings van Egypte waren, die gevangen waren in het gevangenhuis.

6 En Jozef kwam des morgens tot hen, en hij zag hen aan, en ziet, zij waren ontsteld.

7 Toen vraagde hij de hovelingen van Faraö, die bij hem waren in hechtenis van het huis zijns heeren, zeggende: Waarom zijn uwe aangezichten heden kwalijk gesteld?

8 En zij zeiden tot hem: Wij hebben eenen droom gedroomd, en er is niemand, die hem uitlegge. En Jozef zeide tot hen: Zijn de uitleggingen niet van God? vertelt *ze* mij toch.

9 Toen vertelde de overste der schenkers Jozef zijnen droom, en zeide tot hem: In mijnen droom, zie, zoo was een wijnstok voor mijn aangezicht;

10 En aan den wijnstok waren drie ranken; en hij was als bottende, zijn bloeisel ging op, zijne trossen brachten rijpe druiven voort.

11 En Faraö's beker was in mijne hand; en ik nam die druiven, en drukte ze uit in Faraö's beker, en ik gaf den beker op Faraö's hand.

12 Toen zeide Jozef tot hem : Dit is zijne uitlegging : de drie ranken zijn drie dagen.

13 Binnen nog drie dagen zal Faraö uw hoofd verheffen, en zal u in uwen staat herstellen ; en gij zult Faraö's beker in zijne hand geven, naar de vorige wijze, toen gij zijn schenker waart.

14 Doch gedenk mijner bij uzelven, wanneer het u wel gaan zal, en doe toch weldadigheid aan mij, en doe van mij melding bij Faraö, en maak, dat ik uit dit huis kome.

15 Want ik ben diefelijk ontstolen uit het land der Hebreën ; en ook heb ik hier niets gedaan, dat zij mij in dezen kuil gezet hebben.

16 Toen de overste der bakkers zag, dat hij eene goede uitlegging gedaan had, zoo zeide hij tot Jozef : Ik was ook in mijnen droom, en zie, drie getraliede korven waren op mijn hoofd.

17 En in den oppersten korf was van alle spijze van Faraö, die bakkerswerk is ; en het gevogelte at dezelve uit den korf, van boven mijn hoofd.

18 Toen antwoordde Jozef, en zeide : Dit is zijne uitlegging : de drie korven zijn drie dagen.

19 Binnen nog drie dagen zal Faraö uw hoofd verheffen van boven u, en hij zal u aan een hout hangen, en het gevogelte zal uw vleesch van boven u eten.

20 En het geschiedde op den derden dag, den dag van Faraö's geboorte, dat hij voor al zijne knechten eenen maaltijd maakte ; en hij verhief het hoofd van den overste der schenkers, en het hoofd van den overste der bakkers, in het midden zijner knechten.

21 En hij deed den overste der schenkers wederkeeren tot zijn schenkambt, zoodat hij den beker op Faraö's hand gaf.

22 Maar den overste der bakkers hing hij op ; gelijk Jozef hun uitgelegd had.

23 Doch de overste der schenkers gedacht aan Jozef niet, maar vergat hem.

HOOFDSTUK 41.

Faraö twee droomen gedroomd hebbende, en onder zijn volk niemand vindende, die ze kon uitleggen, gedenkt de opperste schenker aan Jozef, vs. 1, dien Faraö uit de gevangenis voor zich doet brengen en hem zijne droomen verhaalt, die Jozef uitlegt ; te gelijk geeft hij Faraö goeden raad tegen den toekomenden duren tijd, 14. Daarom stelt Faraö hem tot eenen Regent naast zich over zijn gansche rijk, vereert hem hoogelijk, vernoemt hem en geeft hem eene vrouw, 37. Jozef nu dertig jaren oud zijnde, reist door gansch Egypte, en bestelt voorraad in de zeven goede jaren, 46. Gewint twee zonen, Manasse en Efraïm, 50. De kwade jaren komen aan, waarin Jozef van den voorraad van het koren aan zijn volk verkoopt, 54.

EN het geschiedde ten einde van twee volle jaren, dat Faraö droomde, en ziet, hij stond aan de rivier.

2 En ziet, uit de rivier kwamen op zeven koeien, schoon van aanzien, en vet van vleesch, en zij weidden in het gras.

3 En ziet, zeven andere koeien kwamen na die op uit de rivier, leelijk van aanzien, en dun van vleesch ; en zij stonden bij *de andere* koeien aan den oever der rivier.

4 En die koeien, leelijk van aanzien, en dun van vleesch, aten op die zeven koeien, schoon van aanzien en vet. Toen ontwaakte Faraö.

5 Daarna sliep hij en droomde andermaal ; en ziet, zeven aren rezen op, in eenen halm, vet en goed.

6 En ziet, zeven dunne en van den oostenwind verzengde aren, schoten na dezelve uit.

7 En de dunne aren verslonden de zeven vette en volle aren. Toen ontwaakte Faraö, en ziet, het was een droom.

8 En het geschiedde in den morgenstond, dat zijn geest verslagen was, en hij zond heen, en [a] riep al de toovenaars van Egypte, en al de wijzen, die daarin waren ; en Faraö vertelde hun zijnen droom ; maar er was niemand, die ze aan Faraö uitleide. [a] Dan. 2:2.

9 Toen sprak de overste der schenkers tot Faraö, zeggende : Ik gedenk heden aan mijne zonden.

10 Faraö was zeer vertoornd op zijne dienaars, en leverde mij in bewaring ten huize van den overste der trawanten, mij en den overste der bakkers.

11 En [a] in eenen nacht droomden wij eenen droom, ik en hij ; wij droomden, elk naar de uitlegging zijns drooms. [a] Gen. 40:5.

12 En aldaar was bij ons een Hebreeuwsch jongeling, een knecht van den overste der trawanten ; en wij vertelden ze hem, en hij leide ons onze droomen uit ; een' ieder leide hij ze uit, naar zijnen droom.

13 En gelijk hij ons uitleide, alzoo is het geschied : mij heeft hij hersteld in mijnen staat, en hem gehangen.

14 Toen zond Faraö [a] en riep Jozef, en zij deden hem haastelijk uit den kuil komen ; en men schoor hem, en men veranderde zijne kleederen ; en hij kwam tot Faraö. [a] Ps. 105:20. Dan. 2:25.

15 En Faraö sprak tot Jozef: Ik heb eenen droom gedroomd, en er is niemand, die hem uitlegge; maar ik heb van u hooren zeggen, *als* gij eenen droom hoort, dat gij hem uitlegt.

16 En Jozef antwoordde Faraö, zeggende: Het is buiten mij! God zal Faraö's welstand aanzeggen.

17 Toen sprak Faraö tot Jozef: Zie, in mijnen droom stond ik aan den oever der rivier;

18 En zie, uit de rivier kwamen op zeven koeien, vet van vleesch en schoon van gedaante, en zij weidden in het gras.

19 En zie, zeven andere koeien kwamen op na deze, mager en zeer leelijk van gedaante, rank van vleesch; ik heb dergelijke van leelijkheid niet gezien in het gansche Egypteland.

20 En die ranke en leelijke koeien aten die eerste zeven vette koeien op;

21 Dewelke in haren buik inkwamen; maar men merkte niet, dat ze in haren buik ingekomen waren; want haar aanzien was leelijk, gelijk als in het begin. Toen ontwaakte ik.

22 Daarna zag ik in mijnen droom, en zie, zeven aren rezen op in eenen halm, vol en goed.

23 En zie, zeven dorre, dunne *en* van den oostenwind verzengde aren, schoten na dezelve uit;

24 En de zeven dunne aren verslonden die zeven goede aren. En ik heb het den toovenaars gezegd; maar er was niemand, die het mij verklaarde.

25 Toen zeide Jozef tot Faraö: De droom van Faraö is een; hetgeen God is doende, heeft Hij Faraö te kennen gegeven.

26 Die zeven schoone koeien zijn zeven jaren; die zeven schoone aren zijn ook zeven jaren; de droom is een.

27 En die zeven ranke en leelijke koeien, die na gene opkwamen, zijn zeven jaren; en die zeven ranke van den oostenwind verzengde aren zullen zeven jaren des hongers wezen.

28 Dit is het woord, hetwelk ik tot Faraö gesproken heb: hetgeen God is doende, heeft Hij Faraö vertoond.

29 Zie, de zeven aankomende jaren, zal er groote overvloed in het gansche land van Egypte zijn.

30 Maar na dezelve zullen er opstaan zeven jaren des hongers; dan zal in het land van Egypte al die overvloed vergeten worden; en de honger zal het land verteren.

31 Ook zal de overvloed in het land niet gemerkt worden, van wege dienzelven honger, die daarna wezen zal; want hij zal zeer zwaar zijn.

32 En aangaande, dat die droom aan Faraö ten tweede maal is herhaald, is, omdat de zaak van God vast besloten is, en dat God haast, om dezelve te doen.

33 Zoo zie nu Faraö naar eenen verstandigen en wijzen man, en zette hem over het land van Egypte.

34 Faraö doe *zoo*, en bestelle opzieners over het land; en neme het vijfde deel des lands van Egypte in de zeven jaren des overvloeds.

35 En dat zij alle spijze van deze aankomende goede jaren verzamelen, en koren opleggen, onder de hand van Faraö, tot spijze in de steden, en bewaren het.

36 Zoo zal de spijze zijn tot voorraad voor het land, voor zeven jaren des hongers, die in Egypteland wezen zullen; opdat het land van honger niet verga.

37 [a] En dit woord was goed in de oogen van Faraö, en in de oogen van al zijne knechten. [a] Hand. 7:10.

38 [a] Zoo zeide Faraö tot zijne knechten: Zouden wij wel eenen man vinden als dezen, in welken Gods Geest is? [a] Ps. 105:22.

39 Daarna zeide Faraö tot Jozef: Naardien God u dit alles heeft verkondigd, zoo is er niemand *zoo* verstandig en wijs, als gij.

40 Gij zult [a] over mijn huis zijn, en op uw bevel zal al mijn volk *de hand* kussen; alleen dezen troon zal ik grooter zijn dan gij. [a] Ps. 105:21.

41 Voorts sprak Faraö tot Jozef: Zie, ik heb u over gansch Egypteland gesteld.

42 En Faraö nam zijnen ring van zijne hand af, en deed hem aan Jozefs hand, en liet hem fijne linnen kleederen aantrekken, en leide hem eene gouden keten aan zijnen hals.

43 En hij deed hem rijden op den tweeden wagen, dien hij had; en zij riepen voor zijn aangezicht: Knielt! Alzoo stelde hij hem over gansch Egypteland.

44 En Faraö zeide tot Jozef: Ik ben Faraö! doch zonder u zal niemand zijne hand of zijnen voet opheffen in gansch Egypteland.

45 En Faraö noemde Jozefs naam, Zafnath Paänéah, en gaf hem Asnath, de dochter van Potiféra, overste van On, tot eene vrouw; en Jozef toog uit door het land van Egypte.

46 Jozef nu was dertig jaren oud, als hij stond voor het aangezicht van Faraö, koning van Egypte; en Jozef ging uit van Faraö's aangezicht, en hij toog door gansch Egypteland.

47 En het land bracht voort, in de zeven jaren des overvloeds, bij handvollen.

48 En hij vergaderde alle spijze der zeven jaren, die in Egypteland was, en deed de spijze in de steden; de spijze van het veld van elke stad, hetwelk rondom haar was, deed hij daar binnen.

49 Alzoo bracht Jozef zeer veel koren bijeen, als het zand der zee, totdat men ophield te tellen; want daarvan was geen getal.

50 [a] En Jozef werden twee zonen geboren, eer er een jaar des hongers aankwam, die Asnath, de dochter van Potiféra, overste van On, hem baarde. *a* Gen. 46:20. 48:5.

51 En Jozef noemde den naam des eerstgeborenen Manasse; Want, *zeide hij*, God heeft mij doen vergeten al mijne moeite, en het gansche huis mijns vaders.

52 En den naam des tweeden noemde hij Efraïm; Want, *zeide hij*, God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking.

53 Toen eindigden de zeven jaren des overvloeds, die in Egypte geweest was.

54 [a] En de zeven jaren des hongers begonnen aan te komen, gelijk als Jozef gezegd had. En er was honger in al de landen; maar in gansch Egypteland was brood. *a* Gen. 45:6. Ps. 105:16.

55 Als nu gansch Egypteland hongerde, riep het volk tot Faraö om brood; en Faraö zeide tot alle Egyptenaren: Gaat tot Jozef; doet wat hij u zegt.

56 Als dan honger over het gansche land was, zoo opende Jozef alles, waarin *iets* was, en verkocht aan de Egyptenaren; want de honger werd sterk in Egypteland.

57 En alle landen kwamen in Egypte tot Jozef, om te koopen; want de honger was sterk in alle landen.

HOOFDSTUK 42.

Als Jakob hoorde, dat in Egypte koren te bekomen was, zendt hij derwaarts al zijne zonen, behalve Benjamin, vs. 1. Zij buigen zich voor Jozef, dien zij niet kennen; maar hij kent hen, spreekt hen hard aan en zet hen als verspieders gevangen, 6. Hij bedingt Benjamin tot zich te brengen, houdt Simeon in bewaring en laat hen met koren en hun geld wederom trekken, 18. Onderweg wordt een van hen zijn geld gewaar in den zak, 27. Te huis komende, vertellen zij Jakob hun wedervaren en vinden allen hun geld, 29. Zij pogen Jakob te overreden, om Benjamin met hen te laten gaan naar Egypte; maar hij klaagt zeer en kan daartoe niet besluiten, 36.

TOEN Jakob zag, dat er koren in Egypte was, zoo zeide Jakob tot zijne zonen: Waarom ziet gij op elkander?

2 Voorts zeide hij: Ziet, [a] ik heb gehoord, dat er koren in Egypte is; trekt daarhenen af, en koopt ons *koren* van daar, opdat wij leven en niet sterven. *a* Hand. 7:12.

3 Toen togen Jozefs tien broederen af, om koren uit Egypte te koopen.

4 Doch Benjamin, Jozefs broeder, zond Jakob niet met zijne broederen; want hij zeide: Opdat hem niet misschien het verderf ontmoete!

5 Alzoo kwamen Israëls zonen om te koopen, onder degenen, die daar kwamen; want de honger was in het land Kanaän.

6 Jozef nu was regent over dat land; hij verkocht aan al het volk des lands; en Jozefs broederen kwamen, [a] en bogen zich voor hem, *met* de aangezichten ter aarde. *a* Gen. 37:7.

7 Als Jozef zijne broederen zag, zoo kende hij hen; maar hij hield zich vreemd jegens hen, en sprak hard met hen, en zeide tot hen: Van waar komt gij? En zij zeiden: Uit het land Kanaän, om spijze te koopen.

8 Jozef dan kende zijne broederen; maar zij kenden hem niet.

9 Toen gedacht Jozef [a] aan de droomen, die hij van hen gedroomd had; en hij zeide tot hen: Gij zijt verspieders, gij zijt gekomen om te bezichtigen, waar het land bloot is. *a* Gen. 37:5.

10 En zij zeiden tot hem: Neen, mijn heer! maar uwe knechten zijn gekomen, om spijze te koopen.

11 Wij allen zijn ééns mans zonen; wij zijn vroom; uwe knechten zijn geen verspieders.

12 En hij zeide tot hen: Neen, maar gij zijt gekomen, om te bezichtigen, waar het land bloot is.

13 En zij zeiden: Wij, uwe knechten, waren twaalf gebroeders, ééns mans zonen, in het land Kanaän; en zie, [a] de kleinste is heden bij onzen vader; doch de een is niet *meer*. *a* Gen. 43:29.

14 Toen zeide Jozef tot hen: Dat is het, wat ik tot u gesproken heb, zeggende: Gij zijt verspieders!

15 Hierin zult gij beproefd worden: *zoo waarlijk als* Faraö leeft! indien gij van hier

zult uitgaan, tenzij dan, wanneer uw kleinste broeder herwaarts zal gekomen zijn !

16 Zendt eenen uit u, die uwen broeder hale; maar weest gijlieden gevangen, en uwe woorden zullen beproefd worden, of de waarheid bij u zij; en indien niet, *zoo waarlijk als* Faraö leeft, zoo zijt gij verspieders !

17 En hij zette hen samen drie dagen in bewaring.

18 En ten derden dage zeide Jozef tot hen : Doet dit, zoo zult gij leven ; ik vrees God.

19 Zoo gij vroom zijt, zoo zij een uwer broederen gebonden in het huis uwer bewaring ; en gaat gij heen, brengt het koren voor den honger uwer huizen.

20 En [a] brengt uwen kleinsten broeder tot mij, zoo zullen uwe woorden waar gemaakt worden ; en gij zult niet sterven. En zij deden alzoo. [a] Gen. 43:5. 44:23.

21 Toen zeiden zij de een tot den ander : Voorwaar, wij zijn schuldig aan onzen broeder, wiens benauwdheid der ziele wij zagen, toen hij ons om genade bad ; maar wij hoorden niet! daarom komt deze benauwdheid over ons.

22 En Ruben antwoordde hun, zeggende ; [a] Heb ik het tot u niet gezegd, toen ik zeide : Zondigt niet aan dezen jongeling! maar gij hoordet niet ; en ook zijn bloed, ziet, het wordt gezocht ! [a] Gen. 37:21, 22.

23 En zij wisten niet, dat het Jozef hoorde; want daar was een taalman tusschen hen.

24 Toen wendde hij zich om van hen af, en weende; daarna keerde hij weder tot hen, en sprak tot hen, en nam Simeon van hen, en bond hem voor hunne oogen.

25 En Jozef gebood, dat men hunne zakken met koren vullen zou, en dat men hun geld wederkeerde, een' iegelijk in zijnen zak, en dat men hun teerkost gave tot den weg ; en men deed hun alzoo.

26 En zij laadden hun koren op hunne ezels, en togen van daar.

27 Toen een zijnen zak opendeed, om zijnen ezel voeder te geven in de herberg, zoo zag hij zijn geld ; want ziet, het was in den mond van zijnen zak.

28 En hij zeide tot zijne broederen : Mijn geld is wedergekeerd ; daartoe ook, ziet, het is in mijnen zak ! Toen ontging hun het hart, en zij verschrikten, de een tot den ander zeggende : Wat is dit, *dat* ons God gedaan heeft !

29 En zij kwamen in het land Kanaän, tot Jakob, hunnen vader ; en zij gaven hem te kennen al hun wedervaren, zeggende :

30 Die man, de heer van dat land, heeft hard met ons gesproken ; en hij heeft ons gehouden voor verspieders des lands.

31 Maar wij zeiden tot hem : Wij zijn vroom ; wij zijn geen verspieders.

32 Wij waren twaalf gebroeders, zonen van onzen vader ; de een is niet *meer*, en de kleinste is heden bij onzen vader in het land Kanaän.

33 En die man, de heer van dat land, zeide tot ons: Hieraan zal ik bekennen, dat gijlieden vroom zijt : laat eenen uwer broederen bij mij, en neemt voor den honger uwer huizen, en trekt heen.

34 En brengt uwen kleinsten broeder tot mij ; zoo zal ik weten, dat gij geen verspieders zijt, maar dat gij vroom zijt; uwen broeder zal ik u wedergeven, en gij zult in dit land handelen.

35 En het geschiedde, als zij hunne [a] zakken ledigden, ziet, zoo had een iegelijk den bundel zijns gelds in zijnen zak ; en zij zagen de bundelen huns gelds, zij en hun vader, en zij waren bevreesd. [a] vers 25. Gen. 44:1.

36 Toen zeide Jakob, hun vader, tot hen : Gij berooft mij van kinderen ! Jozef is er niet, en Simeon is er niet ; nu zult gij Benjamin wegnemen ! al deze dingen zijn tegen mij !

37 Toen sprak Ruben tot zijnen vader, zeggende : Dood twee mijner zonen, zoo ik hem tot u niet wederbreng ; geef hem in mijne hand, en ik zal hem weder tot u brengen !

38 Maar hij zeide: Mijn zoon zal met ulieden niet aftrekken ; want zijn broeder is dood, en hij is alleen overgebleven; zoo hem een verderf ontmoette op den weg, dien gij zult gaan, zoo zoudt gij mijne grauwe haren met droefenis ten grave doen nederdalen.

HOOFDSTUK 43.

Jakob, gedrongen door den hongersnood en door zijne zonen, laat eindelijk Benjamin met hen naar Egypte trekken, met geschenken voor den Regent en dubbel geld, vs. 1. Jozef, Benjamin onder hen ziende, laat hen in zijn huis brengen, 16. De broeders verontschuldigen zich over het gevondene geld bij Jozefs hofmeester, die hun goeden moed geeft, 18; zij geven de geschenken aan Jozef, die vriendelijk met hen spreekt, inzonderheid met Benjamin, en hen daarna op een' zeer heerlijken maaltijd onthaalt, 25.

DE honger nu werd zwaar in dat land ;
2 Zoo geschiedde het, als zij den leeftocht, dien zij uit Egypte gebracht hadden, opgegeten hadden, dat hun vader tot hen zeide : Keert wederom, koopt ons een weinig spijze.

3 Toen sprak Juda tot hem, zeggende: Die man heeft ons op het hoogste betuigd, zeggende: Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.
4 Indien gij onzen broeder met ons zendt, wij zullen aftrekken, en u spijze koopen.
5 Maar [a] indien gij *hem* niet zendt, wij zullen niet aftrekken; want die man heeft tot ons gezegd: [b] Gij zult mijn aangezicht niet zien, tenzij dat uw broeder met u is.

a Gen. 42:20. *b* Gen. 44:23.

6 En Israël zeide: Waarom hebt gij zoo kwalijk aan mij gedaan, dat gij dien man te kennen gaaft, of gij nog eenen broeder hadt?
7 En zij zeiden: Die man vraagde zeer nauw naar ons, en naar onze maagschap, zeggende: Leeft uw vader nog? hebt gij nog eenen broeder? zoo gaven wij het hem te kennen, volgens diezelfde woorden; hebben wij juist geweten, dat hij zeggen zou: Brengt uwen broeder af?
8 Toen zeide Juda tot Israël, zijnen vader: Zend den jongeling met mij, zoo zullen wij ons opmaken en reizen, opdat wij leven en niet sterven, noch wij, noch gij, noch onze kinderkens.
9 Ik zal borg voor hem zijn; [a] van mijne hand zult gij hem eischen; indien ik hem tot u niet breng en hem voor uw aangezicht stel, zoo zal ik alle dagen tegen u gezondigd hebben! *a* Gen. 44:32.
10 Want hadden wij niet gezuimd, voorwaar, wij waren alreeds tweemaal wedergekomen.
11 Toen zeide Israël, hun vader, tot hen: Is het nu alzoo, zoo doet dit: neemt van het loffelijkste dezes lands in uwe vaten, en brengt dien man een geschenk henen af: een weinig balsem, en een weinig honig, specerijen en mirre, terpentijnnoten en amandelen.
12 En neemt dubbel geld in uwe hand; en brengt het geld, hetwelk in den mond uwer zakken wedergekeerd is, weder in uwe hand; misschien is het eene feil.
13 Neemt ook uwen broeder mede, en maakt u op, keert weder tot dien man.
14 En God, de Almachtige, geve u barmhartigheid voor het aangezicht van dien man, dat hij uwen anderen broeder en Benjamin met u late gaan! En mij aangaande, als ik van kinderen beroofd ben, zoo ben ik beroofd!
15 En die mannen namen dat geschenk, en namen dubbel geld in hunne hand, en Benjamin; en zij maakten zich op, en togen af naar Egypte, en zij stonden voor Jozefs aangezicht.
16 Als Jozef Benjamin met hen zag, zoo zeide hij tot dengene, die over zijn huis was: Breng deze mannen naar het huis toe, en slacht slachtvee, en maak *het* gereed; want deze mannen zullen te middag met mij eten.
17 De man nu deed, gelijk Jozef gezegd had; en de man bracht deze mannen in het huis van Jozef.
18 Toen vreesden deze mannen, omdat zij in het huis van Jozef gebracht werden, en zeiden: Ter oorzake van het geld, dat in het begin in onze zakken wedergekeerd is, worden wij ingebracht, opdat hij ons overrompele en ons overvalle, en ons tot slaven neme, met onze ezelen.
19 Daarom naderden zij tot dien man, die over het huis van Jozef was, en zij spraken tot hem aan de deur van het huis,
20 En zij zeiden: Och, mijn heer! [a] wij waren in het begin gewisselijk afgekomen, om spijze te koopen. *a* Gen. 42:3.
21 Het is nu geschied, [a] als wij in de herberg gekomen waren, en wij onze zakken opendeden, zie, zoo was ieders mans geld in den mond van zijnen zak, ons geld in zijn gewicht; en wij hebben hetzelve wedergebracht in onze hand. *a* Gen. 42:27, 35.
22 Wij hebben ook ander geld in onze hand afgebracht, om spijze te koopen; wij weten niet, wie ons geld in onze zakken gelegd heeft.
23 En hij zeide: Vrede zij ulieden, vreest niet! Uw God en de God uws vaders heeft u eenen schat in uwe zakken gegeven; uw geld is tot mij gekomen. En hij bracht Simeon tot hen uit.
24 Daarna bracht de man deze mannen in het huis van Jozef, [a] en hij gaf water; en zij wieschen hunne voeten; hij gaf ook aan hunne ezelen voeder. *a* Gen. 18:4.
25 En zij bereidden het geschenk, totdat Jozef kwam op den middag; want zij hadden gehoord, dat zij aldaar brood eten zouden.
26 Als nu Jozef te huis gekomen was, zoo brachten zij hem het geschenk, hetwelk in hunne hand was, in het huis, en zij [a] bogen zich voor hem ter aarde.

a Gen. 37:10. 42:6.

27 En hij vraagde hun naar *hunnen* welstand, en zeide: Is het wel met uwen

vader, den oude, waarvan gij zeidet? leeft
hij nog?
28 En zij zeiden: Het is wel met uwen
knecht, onzen vader, hij leeft nog; en zij
neigden het hoofd en bogen zich neder.
29 En hij hief zijne oogen op, en zag
Benjamin, zijnen broeder, den zoon zijner
moeder, en zeide: Is dit uw kleinste
broeder, [a] waarvan gij tot mij zeidet? Daar-
na zeide hij: Mijn zoon! God zij u ge-
nadig! [a] Gen. 42:13.
30 En Jozef haastte zich; want zijn in-
gewand ontstak jegens zijnen broeder, en
hij zocht te weenen; en hij ging in eene
kamer, [a] en weende aldaar. [a] Gen. 45:2.
31 Daarna wiesch hij zijn aangezicht en
kwam uit; en hij bedwong zichzelven, en
zeide: Zet brood op.
32 En zij richtten voor hem aan in het
bijzonder, en voor hen in het bijzonder,
en voor de Egyptenaren, die met hem aten,
in het bijzonder; want de Egyptenaars
mogen geen brood eten met de Hebreën,
dewijl zulks den Egyptenaren een gruwel is.
33 En zij zaten voor zijn aangezicht, de
eerstgeborene naar zijne eerstgeboorte, en
de jongere naar zijne jonkheid; dies ver-
wonderden zich de mannen onder elkander.
34 En hij langde hun van de gerechten,
die voor hem waren; maar Benjamins ge-
recht was vijfmaal grooter, dan de gerechten
van hen allen. En zij dronken, en zij wer-
den dronken met hem.

HOOFDSTUK 44.

Jozef laat zijne broeders trekken, met het geld in ieders korenzak, en zijnen beker in dien van Benjamin, vs. 1. Hij laat hen najagen en van dieverij beschuldigen, de broeders betuigen hunne onschuld ten sterkste, 4. De beker wordt bij Benjamin gevonden; allen keeren tot Jozef weder, zich aan zijne straf onderwerpende; doch Juda spreekt veel en sterk voor Benjamin, verzoekende in zijne plaats te mogen blijven, 12.

EN hij gebood dengene, die over zijn
huis was, zeggende: Vul de zakken
dezer mannen met spijze, naar dat zij
zullen kunnen dragen, en leg ieders mans
geld in den mond van zijnen zak;
2 En mijnen beker, den zilveren beker,
zult gij leggen in den mond van den zak
des kleinsten, met het geld van zijn koren.
En hij deed naar Jozefs woord, hetwelk
hij gesproken had.
3 Des morgens, als het licht werd, zoo
liet men deze mannen trekken, hen en
hunne ezelen.
4 Zij zijn ter stad uitgegaan; zij waren
niet verre gekomen, als Jozef tot dengene,
die over zijn huis was, zeide: Maak u op, en
jaag die mannen achterna; en als gij hen
zult achterhaald hebben, zoo zult gij tot
hen zeggen: Waarom hebt gij kwaad voor
goed vergolden?
5 Is het deze niet, waaruit mijn heer
drinkt? en waarbij hij *iets* zekerlijk waar-
nemen zal? gij hebt kwalijk gedaan, wat
gij gedaan hebt.
6 En hij achterhaalde hen, en sprak tot
hen diezelve woorden.
7 En zij zeiden tot hem: Waarom spreekt
mijn heer zulke woorden? het zij verre van
uwe knechten, dat zij zoodanig een ding
doen zouden.
8 Zie, het geld, dat wij in den mond onzer
zakken vonden, hebben wij tot u uit het
land Kanaän wedergebracht; hoe zouden
wij dan uit het huis uws heeren zilver of
goud stelen?
9 Bij wien van uwe knechten hij gevon-
den zal worden, dat hij sterve; en ook zullen
wij mijnen heer tot slaven zijn!
10 En hij zeide: Dit zij nu ook alzoo,
naar uwe woorden! Bij wien hij gevonden
wordt, die zij mijn slaaf; maar gijlieden
zult onschuldig zijn.
11 En zij haastten, en een iegelijk zette
zijnen zak af op de aarde, en een iegelijk
opende zijnen zak.
12 En hij doorzocht, beginnende met den
grootsten, en voleindigende met den klein-
sten; en die beker werd gevonden in den
zak van Benjamin.
13 Toen scheurden zij hunne kleederen;
en ieder man laadde zijnen ezel op, en zij
keerden weder naar de stad.
14 En Juda kwam met zijne broederen
in het huis van Jozef; want hij was nog
zelf aldaar; en zij vielen voor zijn aange-
zicht neder ter aarde.
15 En Jozef zeide tot hen: Wat daad
is dit, die gij gedaan hebt? weet gij niet,
dat zulk een man als ik *dat* zekerlijk waar-
nemen zou?
16 Toen zeide Juda: Wat zullen wij tot
mijnen heer zeggen? wat zullen wij spre-
ken? en wat zullen wij ons rechtvaardigen?
God heeft de ongerechtigheid uwer knechten
gevonden; zie, wij zijn mijns heeren slaven,
zoo wij, als hij, in wiens hand de beker
gevonden is.
17 Maar hij zeide: Het zij verre van
mij zulks te doen: de man, in wiens hand

die beker gevonden is, die zal mijn slaaf zijn; doch trekt gijlieden op in vrede tot uwen vader.

18 Toen naderde Juda tot hem, en zeide: Och, mijn heer! laat toch uwen knecht een woord spreken voor mijns heeren ooren, en laat uwen toorn tegen uwen knecht niet ontsteken; want gij zijt even gelijk Faraö!

19 Mijn heer vraagde zijnen knechten, zeggende: Hebt gijlieden eenen vader, of broeder?

20 Zoo zeiden wij tot mijnen heer: Wij hebben eenen ouden vader, en eenen jongeling des ouderdoms, den kleinsten, wiens broeder dood is, en hij is alleen van zijne moeder overgebleven, en zijn vader heeft hem lief.

21 Toen zeidet gij tot uwe knechten: [a] Brengt hem af tot mij, dat ik mijn oog op hem sla. [a] Gen. 42:15.

22 En wij zeiden tot mijnen heer: Die jongeling zal zijnen vader niet kunnen verlaten; indien hij zijnen vader verlaat, zoo zal hij sterven.

23 Toen zeidet gij tot uwe knechten: [a] Indien uw kleinste broeder met u niet afkomt, zoo zult gij mijn aangezicht niet meer zien. [a] Gen. 43:3, 5.

24 En het is geschied, als wij tot uwen knecht, mijnen vader, opgetrokken zijn, en wij hem de woorden mijns heeren verhaald hebben;

25 En dat onze vader gezegd heeft: Keert weder, koopt ons een weinig spijze;

26 Zoo hebben wij gezegd: Wij zullen niet mogen aftrekken; indien onze kleinste broeder bij ons is, zoo zullen wij aftrekken; want wij zullen het aangezicht van dien man niet mogen zien, zoo deze onze kleinste broeder niet bij ons is.

27 Toen zeide uw knecht, mijn vader, tot ons: Gijlieden weet, dat er mij mijne huisvrouw twee gebaard heeft.

28 En de een is van mij uitgegaan, [a] en ik heb gezegd: Voorwaar, hij is gewisselijk verscheurd geworden! en ik heb hem niet gezien tot nu toe. [a] Gen. 37:33.

29 Indien gij nu dezen ook van mijn aangezicht wegneemt, en hem een verderf ontmoette, [a] zoo zoudt gij mijne grauwe haren met jammer ten grave doen nederdalen! [a] Gen. 42:38.

30 Nu dan, als ik tot uwen knecht, mijnen vader, kome, en de jongeling is niet bij ons (alzoo zijne ziel aan de ziel van dezen gebonden is),

31 Zoo zal het geschieden, als hij ziet, dat de jongeling er niet is, dat hij sterven zal; en uwe knechten zullen de grauwe haren van uwen knecht, onzen vader, met droefenis ten grave doen nederdalen.

32 Want uw knecht is voor dezen jongeling borg bij mijnen vader, zeggende; [a] Zoo ik hem tot u niet wederbreng, zoo zal ik tegen mijnen vader alle dagen gezondigd hebben! [a] Gen. 43:9.

33 Nu dan, laat toch uwen knecht voor dezen jongeling slaaf van mijnen heer blijven, en laat den jongeling met zijne broederen optrekken!

34 Want hoe zoude ik optrekken tot mijnen vader, indien de jongeling niet met mij was? opdat ik den jammer niet zie, welke mijnen vader overkomen zou.

HOOFDSTUK 45.

Jozef ontdekt zich aan zijne broeders, vs. 1; wijst hen op Gods Voorzienigheid, 7; geeft hun last alles aan zijnen vader te melden en hem naar Egypte te brengen, 9. Ook Faraö verlangt, dat zij naar Egypte komen, 16. Jozef zendt zijne broeders met wagenen, spijs en geschenken heen, 21. De broeders komen bij Jakob en verhalen hem al wat Jozef betreft, 25. Jakobs blijdschap, 27.

TOEN kon zich Jozef niet bedwingen voor allen, die bij hem stonden, en hij riep: Doet alle man van mij uitgaan! En er stond niemand bij hem, als Jozef zich aan zijne broederen bekend maakte.

2 En hij verhief zijne stem met weenen, zoodat het de Egyptenaars hoorden, en dat het Faraö's huis hoorde.

3 En Jozef zeide tot zijne broederen: Ik ben Jozef! leeft mijn vader nog? En zijne broeders konden hem niet antwoorden; want zij waren verschrikt voor zijn aangezigt.

4 En Jozef zeide tot zijne broederen: Nadert toch tot mij! En zij naderden. Toen zeide hij: [a] Ik ben Jozef, uw broeder, [b] dien gij naar Egypte verkocht hebt. [a] Hand. 7:13. [b] Gen. 37:28. Ps. 105:17. Hand. 7:9.

5 Maar nu, [a] weest niet bekommerd, en *de toorn* ontsteke niet in uwe oogen, omdat gij mij hierheen verkocht hebt; want God heeft mij voor uw aangezicht gezonden, tot behoudenis des levens. [a] Gen. 50:19, 20, 21.

6 Want het zijn nu twee jaren des hongers in het midden des lands; en er zijn nog vijf jaren, in welke geene ploeging noch oogst zijn zal.

7 Doch God heeft mij voor uw aangezicht henen gezonden, om u een overblijfsel te

stellen op de aarde, en om u bij het leven te behouden, door eene groote verlossing.

8 Nu dan, gij hebt mij herwaarts niet gezonden, maar God Zelf, Die mij tot Faraö's vader gesteld heeft, en tot eenen heer over zijn gansche huis, en regeerder in het gansche land van Egypte.

9 Haast u en trekt op tot mijnen vader, en zegt tot hem: Alzoo zegt uw zoon Jozef: God heeft mij tot eenen heer over gansch Egypteland gesteld; kom af tot mij, en vertoef niet.

10 En gij zult in het land Gosen wonen, en nabij mij wezen, gij en uwe zonen, en de zonen uwer zonen, en uwe schapen, en uwe runderen, en al wat gij hebt.

11 En ik zal u aldaar onderhouden; want er zullen nog vijf jaren des hongers zijn, opdat gij niet verarmt, gij en uw huis, en alles wat gij hebt!

12 En ziet, uwe oogen zien het, en de oogen van mijnen broeder Benjamin, dat mijn mond tot u spreekt.

13 En boodschapt mijnen vader al mijne heerlijkheid in Egypte, en alles wat gij gezien hebt; en haast u, en [a] brengt mijnen vader herwaarts af.

[a] Hand. 7:14.

14 En hij viel aan den hals van Benjamin, zijnen broeder, en weende; en Benjamin weende aan zijnen hals.

15 En hij kuste al zijne broederen, en hij weende over hen; en daarna spraken zijne broeders met hem.

16 Als dit gerucht in het huis van Faraö gehoord werd, dat men zeide: Jozefs broeders zijn gekomen! was het goed in de oogen van Faraö, en in de oogen van zijne knechten.

17 En Faraö zeide tot Jozef: Zeg tot uwe broederen: Doet dit, laadt uwe beesten, en trekt heen, gaat naar het land Kanaän;

18 En neemt uwen vader en uwe huisgezinnen, en komt tot mij, en ik zal u het beste van Egypteland geven, en gij zult het vette dezes lands eten.

19 Gij zijt toch gelast; doet dit, neemt u uit Egypteland wagenen voor uwe kinderkens, en voor uwe vrouwen, en voert uwen vader, en komt.

20 En uw oog verschoone uw huisraad niet; want het beste van gansch Egypteland, dat zal het uwe zijn.

21 En de zonen van Israël deden alzoo. Zoo gaf Jozef hun wagenen, naar Faraö's bevel; ook gaf hij hun teerkost op den weg.

22 Hij gaf hun allen, ieder een, wisselkleederen; maar Benjamin gaf hij drie honderd zilverlingen, en vijf wisselkleederen.

23 En zijnen vader desgelijks zond hij tien ezelen, dragende van het beste van Egypte, en tien ezelinnen, dragende koren, en brood, en spijze voor zijnen vader op den weg.

24 En hij zond zijne broeders heen; en zij vertrokken; en hij zeide tot hen: Verstoort u niet op den weg.

25 En zij trokken op uit Egypte, en zij kwamen in het land Kanaän tot hunnen vader Jakob.

26 Toen boodschapten zij hem, zeggende: Jozef leeft nog, ja, ook is hij regeerder in gansch Egypteland! Toen bezweek zijn hart; want hij geloofde hun niet.

27 Maar als zij tot hem gesproken hadden al de woorden van Jozef, die hij tot hen gesproken had, en dat hij de wagenen zag, die Jozef gezonden had om hem te voeren, zoo werd de geest van Jakob, hunnen vader, levendig.

28 En Israël zeide: Het is genoeg! mijn zoon Jozef leeft nog! ik zal gaan, en hem zien, eer ik sterve!

HOOFDSTUK 46.

Jakob met zijn gansche huis naar Egypte trekkende, wordt te Ber-séba door God met vernieuwde beloften gesterkt, vs. 1. Namen van Jakobs geslacht, dat naar Egypte toog, 8. Juda trekt vooruit, 28. Jozef ontmoet zijnen vader in Gosen, 29. Jozef bepaalt wat zijne broeders bij Faraö zullen zeggen, 31.

EN Israël verreisde met al wat hij had, en hij kwam te Ber-séba, en hij offerde offeranden aan den God van zijnen vader Izak.

2 En God sprak tot Israël in gezichten des nachts, en zeide: Jakob, Jakob! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik!

3 En Hij zeide: [a] Ik ben die God, uws vaders God; vrees niet van af te trekken naar Egypte; [b] want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten.

[a] Gen 26:24. 28:13. 32:9.
[b] Gen. 13:16. 16:10. 17:2. 22:17. 26:24. 35:11. 48:4.

4 [a] Ik zal met u aftrekken naar Egypte, en Ik zal u doen *weder*optrekken, mede optrekkende; en Jozef zal zijne hand op uwe oogen leggen.

[a] Num. 20:15. Deut. 10:22. Joz. 24:4, 5, 6. Ps. 105:23, 24, enz. Jes. 52:4. Hos 11:1.

5 [a] Toen maakte zich Jakob op van Berséba; en de zonen van Israël voerden Jakob, hunnen vader, en hunne kinderen, en hunne vrouwen, op de wagenen, die Faraö gezonden had, om hem te voeren.

[a] Hand. 7:15.

6 En zij namen hun vee, en hunne have, die zij in het land Kanaän geworven hadden, en zij kwamen in Egypte, Jakob en al zijn zaad met hem :

7 Zijne zonen, en de zonen zijner zonen met hem ; zijne dochteren, en zijner zonen dochteren, en al zijn zaad bracht hij met zich in Egypte.

8 [a] En dit zijn de namen der zonen van Israël, die in Egypte kwamen : Jakob en zijne zonen. De eerstgeborene van Jakob : Ruben. a Ex. 1:2. 6:13. Num. 26:5. 1 Kron. 5:1, enz. 6:1, enz. 7:1, enz. 8:1, enz.

9 En de zonen van Ruben : Hanoch, en Pallu, en Hezron, en Karmi.

10 [a] En de zonen van Simeon : Jemuël, en Jamin, en Ohad, en Jachin, en Zohar, en Saul, de zoon eener Kanaänietische vrouw. a Ex. 6:14. 1 Kron. 4:24.

11 [a] En de zonen van Levi : Gerson, Kehath en Merári. a 1 Kron. 6:1.

12 En [a] de zonen van Juda : Er, en Onan, en Sela, en Perez, en Zerah. Doch Er en Onan waren gestorven in het land van Kanaän ; [b] en de zonen van Perez waren Hezron en Hamul. a Gen. 38:3, 4, 5. b 1 Kron. 2:5.

13 En de zonen van Issaschar : Tola, en Puwa, en Job, en Simron.

14 En de zonen van Zebulon : Sered, en Elon, en Jahleël.

15 Dit zijn de zonen van Lea, die zij Jakob gebaard heeft in Paddan-Aram, met Dina, zijne dochter ; al de zielen zijner zonen en zijner dochteren waren drie en dertig.

16 [a] En de zonen van Gad : Zifjon en Haggi, Schuni en Ezbon, Eri en Aródi, en Aréli. a 1 Kron. 5:11.

17 [a] En de zonen van Aser : Jimna, en Jisva, en Jisvi, en Berija, en Sera, hunne zuster ; en de zonen van Berija : Heber en Malchiël. a 1 Kron. 7:30.

18 Dit zijn de zonen van Zilpa, [a] die Laban aan zijne dochter Lea gegeven had ; en zij baarde Jakob deze zestien zielen. a Gen. 29:24.

19 De zonen van Rachel, Jakobs huisvrouw : Jozef en Benjamin.

20 En [a] Jozef werden geboren in Egypteland, Manasse en Efraïm, die hem Asnath, de dochter van Potiféra, den overste te On, baarde. a Gen. 41:50. 48:5.

21 [a] En de zonen van Benjamin : Bela, Becher en Asbel, Gera en Naäman, Echi en Rôs, Muppim en Huppim, en Ard. a 1 Kron. 7:6. 8:1.

22 Dit zijn de zonen van Rachel, die Jakob geboren zijn, al te zamen veertien zielen.

23 En de zonen van Dan : Chusim.

24 [a] En de zonen van Nafthali : Jáhzeël, en Guni, en Jezer, en Sillem. a 1 Kron. 7:13.

25 Dit zijn de zonen van Bilha, [a] die Laban aan zijne dochter Rachel gegeven had ; en zij baarde dezelve Jakob, zij waren allen zeven zielen. a Gen. 29:29.

26 Al de zielen, die met Jakob in Egypte kwamen, uit zijne heup gesproten, uitgenomen de vrouwen van de zonen van Jakob, waren allen zes en zestig zielen.

27 En de zonen van Jozef, die hem in Egypte geboren zijn, waren twee zielen. [a] Al de zielen van het huis van Jakob, die in Egypte kwamen, waren zeventig. a Deut. 10:22. Hand. 7:14.

28 En hij zond Juda voor zijn aangezicht heen tot Jozef, om voor zijn aangezicht aanwijzing te doen naar Gosen ; en zij kwamen in het land Gosen.

29 Toen spande Jozef zijnen wagen aan, en toog op, zijnen vader Israël te gemoet naar Gosen ; en als hij zich aan hem vertoonde, zoo viel hij hem aan zijnen hals, en weende lang aan zijnen hals.

30 En Israël zeide tot Jozef : Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft !

31 Daarna zeide Jozef tot zijne broederen, en tot zijns vaders huis : Ik zal optrekken en Faraö boodschappen, en tot hem zeggen : Mijne broeders en het huis mijns vaders, die in het land Kanaän waren, zijn tot mij gekomen.

32 En die mannen zijn schaapherders ; want het zijn mannen, die met vee omgaan ; en zij hebben hunne schapen, en hunne runderen, en al wat zij hebben, medegebracht.

33 Wanneer het nu geschieden zal, dat Faraö ulieden zal roepen, en zeggen : Wat is uwe handtering ?

34 Zoo zult gij zeggen : Uwe knechten zijn mannen, die van onze jeugd af tot nu toe met vee omgegaan hebben, zoo wij als onze vaders ; opdat gij in het land Gosen moogt wonen ; [a] want alle schaapherder is den Egyptenaren een gruwel. a Gen. 43:32. Ex. 8:26.

HOOFDSTUK 47.

Jozef meldt aan Faraö de komst van zijnen vader en stelt hem vijf zijner broederen voor, vs. 1. Faraö geeft hun het land Gosen ter woning, 3. Jozef stelt zijnen vader voor aan Faraö, die door hem gezegend wordt, 7. Jozef onderhoudt

zijnen vader met zijn gansche huis in Gosen, 11. De Egyptenaren verkoopen hun vee, land en hunne personen voor koren, 15, uitgenomen de priesters, 22, 26. De tijd van Jakobs verkeer in Egypte, 27; hij doet Jozef zweren hem in Kanaän te begraven, 29.

TOEN kwam Jozef en boodschapte Faraö,
en zeide: Mijn vader en mijne broeders,
en hunne schapen, en hunne runderen, met
alles wat zij hebben, zijn gekomen uit het
land Kanaän; [a] en zie, zij zijn in het land
Gosen. [a] Gen. 45:10.
2 En hij nam een deel zijner broederen,
te weten vijf mannen, en hij stelde hen voor
Faraö's aangezicht.
3 Toen zeide Faraö tot zijne broederen:
Wat is uwe handtering? En zij zeiden tot
Faraö: [a] Uwe knechten zijn schaapherders,
zoo wij als onze vaders. [a] Gen. 46:34.
4 Voorts zeiden zij tot Faraö: Wij zijn
gekomen, om als vreemdelingen in dit land
te wonen; want er is geene weide voor de
schapen, die uwe knechten hebben, dewijl
de honger zwaar is in het land Kanaän;
en nu, laat toch uwe knechten in het land
Gosen wonen!
5 Toen sprak Faraö tot Jozef, zeggende:
Uw vader en uwe broeders zijn tot u gekomen;
6 Egypteland is voor uw aangezicht; doe
uwen vader en uwe broeders in het beste
van het land wonen; laat hen in het land
Gosen wonen, en zoo gij weet, dat er onder
hen kloeke mannen zijn, zoo zet hen
tot veemeesters over hetgeen ik heb.
7 En Jozef bracht zijnen vader Jakob mede,
en stelde hem voor Faraö's aangezicht;
en Jakob zegende Faraö.
8 En Faraö zeide tot Jakob: Hoe vele
zijn de dagen der jaren uws levens?
9 En Jakob zeide tot Faraö: De dagen
der jaren [a] mijner vreemdelingschappen zijn
honderd en dertig jaren; weinig en kwaad
zijn de dagen der jaren mijns levens geweest,
en hebben niet bereikt de dagen
van de jaren des levens mijner vaderen,
in de dagen hunner vreemdelingschappen.
[a] Ps. 11 :19. Hebr. 11:19, 13.
10 En Jakob zegende Faraö, en ging uit
van Faraö's aangezicht.
11 En Jozef bestelde voor Jakob en zijne
broederen woningen, en hij gaf hun eene
bezitting in Egypteland, in het beste van
het land, in het land Raméses, gelijk als
Faraö geboden had.
12 En Jozef onderhield zijnen vader, en
zijne broeders, en het gansche huis zijns
vaders, met brood, tot den mond der
kinderkens toe.
13 En er was geen brood in het gansche
land; want de honger was zeer zwaar;
zoodat het land van Egypte en het land
Kanaän raasden van wege dien honger.
14 Toen verzamelde Jozef al het geld,
dat in Egypteland en in het land Kanaän
gevonden werd, voor het koren, dat zij
kochten; en Jozef bracht dat geld in Faraö's
huis.
15 Als nu het geld uit Egypteland en
uit het land Kanaän verdaan was, kwamen
al de Egyptenaars tot Jozef, zeggende:
Geef ons brood; want waarom zouden wij
in uwe tegenwoordigheid sterven; want
het geld ontbreekt?
16 En Jozef zeide: Geeft uw vee, zoo
zal ik het u geven voor uw vee, indien
het geld ontbreekt.
17 Toen brachten zij hun vee tot Jozef; en
Jozef gaf hun brood voor paarden, en voor
het vee der schapen, en voor het vee der
runderen, en voor ezels; en hij voedde hen
met brood, datzelve jaar, voor al hun vee.
18 Toen datzelve jaar voleind was, zoo
kwamen zij tot hem in het tweede jaar,
en zeiden tot hem: Wij zullen het voor
mijnen heer niet verbergen, alzoo het geld
verdaan is, en de bezitting der beesten *gekomen*
aan mijnen heer, zoo is er niets anders
overgebleven voor het aangezicht mijns heeren,
dan ons lichaam en ons land.
19 Waarom zullen wij voor uwe oogen
sterven? zoo wij als ons land, koop ons
en ons land voor brood; zoo zullen wij
en ons land Faraö dienstbaar zijn, en geef
zaad, opdat wij leven en niet sterven, en
het land niet woest worde!
20 Alzoo kocht Jozef het geheele land
van Egypte voor Faraö; want de Egyptenaars
verkochten een ieder zijnen akker,
dewijl de honger sterk over hen geworden
was; zoo werd het land Faraö's eigen.
21 En aangaande het volk, dat zette hij
over in de steden, van het eene uiterste der
palen van Egypte, tot het andere uiterste
deszelven.
22 Alleen het land der priesteren kocht
hij niet; want de priesters hadden een
bescheiden deel van Faraö, en zij aten hun
bescheiden deel, hetwelk hun Faraö gegeven
had; daarom verkochten zij hun
land niet.

23 Toen zeide Jozef tot het volk: Ziet, ik heb heden u en uw land gekocht voor Faraö; ziet, daar is zaad voor u, opdat gij het land bezaait.

24 Doch met de inkomsten zal het geschieden, dat gij aan Faraö het vijfde deel zult geven, en de vier deelen zullen voor u zijn, tot zaad des velds, en tot uwe spijze en van degenen, die in uwe huizen zijn, en om te eten voor uwe kinderen.

25 En zij zeiden: Gij hebt ons leven behouden; laat ons genade vinden in de oogen mijns heeren, en wij zullen Faraö's knechten zijn.

26 Jozef dan stelde ditzelve in tot eene wet, tot dezen dag, over het land van Egypte, dat Faraö het vijfde deel zou hebben; behalve dat alleen het land der priesteren van Faraö niet werd.

27 Zoo woonde Israël in het land van Egypte, in het land Gosen; en zij stelden zich tot bezitters daarin, en zij werden vruchtbaar en vermeerderden zeer.

28 En Jakob leefde in het land van Egypte zeventien jaar; zoodat de dagen van Jakob, de jaren zijns levens, geweest zijn honderd zeven en veertig jaren.

29 Als nu de dagen van Israël naderden, dat hij sterven zou, zoo riep hij zijnen zoon Jozef, en zeide tot hem: Indien ik nu genade gevonden heb in uwe oogen, zoo [a] leg toch uwe hand onder mijne heup, en doe weldadigheid en trouw aan mij, en begraaf mij toch niet in Egypte; *a* Gen. 24:2.

30 Maar dat ik bij mijne vaderen ligge; hierom zult gij mij uit Egypte voeren, en mij in hun graf begraven; en hij zeide: Ik zal doen naar uw woord.

31 En hij zeide: Zweer mij! En hij zwoer hem. [a] En Israël boog zich ten hoofde van het bed. *a* Hebr. 11:21.

HOOFDSTUK 48.

Jakob krank zijnde wordt van Jozef bezocht, vs. 1. Hij herinnert hem Gods beloften, 3; neemt de twee zonen van Jozef voor zijne eigene zonen aan, als vaders van twee bijzondere stammen, 5. In het opleggen der handen stelt Jakob den jongste, Efraïm, boven den oudste, Manasse, 13; hij zegent hen en Jozef, voorspelt hunne wederkomst in Kanaän, 21, en geeft Jozef een stuk land vooruit, 22.

HET geschiedde nu na deze dingen, dat men Jozef zeide: Zie, uw vader is krank! Toen nam hij zijne twee zonen met zich, Manasse en Efraïm.

2 En men boodschapte Jakob, en men zeide: Zie, uw zoon Jozef komt tot u! Zoo versterkte zich Israël, en zat op het bed.

3 Daarna zeide Jakob tot Jozef: God, [a] de Almachtige, is [b] mij verschenen te Luz, in het land Kanaän, en Hij heeft mij gezegend; *a* Gen. 17:1. *b* Gen. 35:6.

4 En Hij heeft tot mij gezegd: [a] Zie, Ik zal u vruchtbaar maken, en u vermenigvuldigen, en u tot eenen hoop van volken stellen; en Ik zal aan uw zaad na u dit land tot eene eeuwige bezitting geven. *a* Gen. 28:3. 35:11.

5 Nu dan, uwe twee zonen, [a] die u in Egypteland geboren waren, eer ik in Egypte tot u gekomen ben, zijn mijne; Efraïm en Manasse zullen mijne zijn, als Ruben en Simeon. *a* Gen. 41:50. 46:20.

6 Maar uw geslacht, dat gij na hen zult gewinnen, zullen uwe zijn; zij zullen naar hunner broederen naam genoemd worden in hun erfdeel.

7 Toen ik nu van Paddan kwam, [a] zoo is Rachel bij mij gestorven in het land Kanaän, op den weg, als het nog eene kleine streek lands was, om tot Efrath te komen; en ik begroef haar aldaar aan den weg van Efrath, welke is Bethlehem. *a* Gen. 35:19.

8 En Israël zag de zonen van Jozef, en zeide: Wiens zijn deze?

9 En Jozef zeide tot zijnen vader: Zij zijn mijne zonen, die mij God hier gegeven heeft. En hij zeide: Breng hen toch tot mij, dat ik hen zegene!

10 Doch de oogen van Israël waren zwaar van ouderdom; hij kon niet zien; en hij deed hen naderen tot zich; toen kuste hij hen, en omhelsde hen.

11 En Israël zeide tot Jozef: Ik had niet gemeend uw aangezicht te zien; maar zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien!

12 Toen deed hen Jozef uitgaan van zijne knieën; en hij boog zich voor zijn aangezicht neder ter aarde.

13 En Jozef nam die beiden, Efraïm met zijne rechterhand, tegenover Israëls linkerhand, en Manasse met zijne linkerhand, tegenover Israël's rechterhand, en hij deed hen naderen tot hem.

14 Maar Israël strekte zijne rechterhand uit, en leide die op het hoofd van Efraïm, hoewel hij de minste was, en zijne linkerhand op het hoofd van Manasse; hij bestierde zijne handen verstandelijk; want Manasse was de eerstgeborene.

15 En hij [a] zegende Jozef, en zeide: De God, voor Wiens aangezicht mijne vaders, Abraham en Izak, gewandeld hebben, die

God, Die mij gevoed heeft, van dat ik was, tot op dezen dag; [a] Hebr. 11:21.

16 [a] Die Engel, Die mij verlost heeft van alle kwaad, zegene deze jongeren, en dat in hen mijn naam genoemd worde, en de naam mijner vaderen, Abraham en Izak, en dat zij vermenigvuldigen als visschen in menigte, in het midden des lands! [a] Gen. 31:42. 32:1.

17 Toen Jozef zag, dat zijn vader zijne rechterhand op het hoofd van Efraïm leide, zoo was het kwaad in zijne oogen, en hij ondervatte zijns vaders hand, om die van het hoofd van Efraïm op het hoofd van Manasse af te brengen.

18 En Jozef zeide tot zijnen vader: Niet alzoo, mijn vader! want deze is de eerstgeborene; leg uwe rechterhand op zijn hoofd.

19 Maar zijn vader weigerde het, en zeide: Ik weet het, mijn zoon! ik weet het; hij zal ook tot een volk worden, en hij zal ook groot worden; maar nogtans zal zijn kleinste broeder grooter worden dan hij, en zijn zaad zal [a] eene volle menigte van volkeren worden. [a] Ruth 4:11, 12.

20 Alzoo zegende hij hen te dien dage, zeggende: In u zal Israël zegenen, zeggende: [a] God zette u als Efraïm en als Manasse! En hij zette Efraïm voor Manasse. [a] Jer. 31:20.

21 Daarna zeide Israël tot Jozef: Zie, ik sterf; maar God zal met ulieden wezen, en Hij zal u wederbrengen in het land uwer vaderen.

22 [a] En ik heb u een stuk lands gegeven boven uwe broederen; [b] hetwelk ik, met mijn zwaard en met mijnen boog, uit de hand der Amorieten genomen heb.

[a] Joz. 13:7. 16:1. 17:1. [b] Joz. 24:8.

HOOFDSTUK 49.

Jakob vergadert zijne zonen, om hen vóór zijnen dood te zegenen, vs. 1; hij bestraft de schandelijke daden van Ruben, Simeon en Levi, 3; hij geeft aan Juda den zegen van eerstgeborene en voorspelt uit hem de komst van Silo, Wien de Heidenen zullen gehoorzamen, 8; zegen van Zebulon, 13, Issaschar, 14, Dan, 16, Gad, 19, Aser, 20, Nafthali, 21, bijzondere zegen van Jozef, 22, van Benjamin, 27; hij bepaalt de plaats zijner begrafenis, 29, en sterft, 33.

DAARNA riep Jakob zijne zonen, en hij zeide: Verzamelt u, en ik zal u verkondigen, hetgeen u in de navolgende dagen wedervaren zal.

2 Komt samen en hoort, gij, zonen van Jakob! en hoort naar Israël, uwen vader.

3 Ruben, gij zijt [a] mijn eerstgeborene, mijne kracht en het begin mijner macht; de voortreffelijkste in hoogheid, en de voortreffelijkste in sterkte! [a] Gen. 29:32.

4 Snelle afloop als der wateren, gij zult de voortreffelijkste niet zijn! [a] want gij hebt uws vaders leger beklommen; toen hebt gij *het* geschonden; hij heeft mijn bed beklommen! [a] Gen. 35:22. 1 Kron. 5:1.

5 Simeon en Levi zijn gebroeders! hunne handelingen zijn werktuigen van geweld!

6 Mijne ziel kome niet in hunnen verborgen raad; mijne eer worde niet vereenigd met hunne vergadering! want in hunnen toorn [a] hebben zij de mannen doodgeslagen, en in hunnen moedwil hebben zij de ossen weggerukt. [a] Gen. 34:25.

7 Vervloekt zij hun toorn; want hij is heftig; en hunne verbolgenheid; want zij is hard! ik zal hen [a] verdeelen onder Jakob, en zal hen verstrooien onder Israël.

[a] Joz. 19:1. 21:3, 4, enz.

8 Juda! gij zijt het, u zullen uwe broeders loven; uwe hand zal zijn op den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen.

9 Juda [a] is een leeuwenwelp! gij zijt van den roof opgeklommen, mijn zoon! Hij kromt zich; hij legt zich neder als een leeuw, en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? [a] Num. 24:9. Micha 5:7.

10 De scepter zal [a] van Juda niet wijken, noch de wetgever van tusschen zijne voeten, totdat Silo komt, en Denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn. [a] Matt. 2:6.

11 Hij bindt zijnen jongen ezel aan den wijnstok, en het veulen zijner ezelin aan den edelsten wijnstok; hij wascht zijn kleed in den wijn, en zijnen mantel in wijndruivenbloed.

12 Hij is roodachtig van oogen door den wijn, en wit van tanden door de melk.

13 Zebulon zal [a] aan de haven der zeeën wonen, en hij zal aan de haven der schepen wezen; en zijne zijde zal zijn naar Sidon.

[a] Joz. 19:10, 11.

14 Issaschar is een sterk gebeende ezel, nederliggende tusschen twee pakken.

15 Toen hij de rust zag, dat zij goed was, en het land, dat het lustig was, zoo boog hij zijnen schouder om te dragen, en was dienende onder cijns.

16 Dan zal zijn volk richten, als een der stammen Israëls.

17 Dan zal eene slang zijn aan den weg, eene adderslang nevens het pad, bijtende des paards verzenen, dat zijn rijder achterover valle.

18 Op uwe zaligheid wacht ik, HEERE!

19 Aangaande Gad, eene bende zal hem

aanvallen; maar hij zal *haar* aanvallen in het einde.

20 Van Aser, zijn brood zal vet zijn; en hij zal koninklijke lekkernijen leveren.

21 Nafthali is eene losgelatene hinde; hij geeft schoone woorden.

22 [a] Jozef is een vruchtbare tak, een vruchtbare tak aan eene fontein; elk een der takken loopt over den muur. *a* 1 Kron. 5:1.

23 [a] De schutters hebben hem wel bitterheid aangedaan, en beschoten, en hem gehaat; *a* Gen. 50:20.

24 Maar zijn boog is in stijvigheid gebleven, en de armen zijner handen zijn gesterkt geworden, door de handen van den Machtige Jakobs; daarvan is hij een herder, een steen Israëls;

25 Van uws vaders God, Die u zal helpen, en van den Almachtige, Die u zal zegenen, met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen des afgronds, die daaronder ligt, met zegeningen der borsten en der baarmoeder!

26 De zegeningen uws vaders gaan te boven de zegeningen mijner voorvaderen, tot aan het einde van de eeuwige heuvelen; die zullen zijn op het hoofd van Jozef, en op den hoofdschedel des afgezonderden zijner broederen!

27 Benjamin zal *als* een wolf verscheuren; des morgens zal hij roof eten, en des avonds zal hij buit uitdeelen.

28 Al deze stammen van Israël zijn twaalf; en dit is het, wat hun vader tot hen sprak, als hij hen zegende; hij zegende hen, een' iegelijk naar zijnen bijzonderen zegen.

29 Daarna gebood hij hun, en zeide tot hen: Ik word verzameld tot mijn volk; begraaft mij bij mijne vaders, in de spelonk, die is in den akker van Efron, den Hethiet;

30 In de spelonk, [a] welke is op den akker van Machpéla, die tegenover Mamre is, in het land Kanaän, die Abraham met dien akker gekocht heeft van Efron, den Hethiet, tot eene erfbegrafenis. *a* Gen. 23:9, 16.

31 Aldaar hebben zij [a] Abraham begraven, en Sara, zijne huisvrouw; daar hebben zij Izak begraven, en Rebekka, zijne huisvrouw; en daar heb ik Lea begraven. *a* Gen. 25:9. 35:29. Hand. 7:16.

32 De akker, en de spelonk, die daarin is, is gekocht van de zonen Heths.

33 Als Jakob voleind had aan zijne zonen bevelen te geven, [a] zoo leide hij zijne voeten samen op het bed, en hij gaf den geest, en hij werd verzameld tot zijne volken. *a* Hand. 7:15.

HOOFDSTUK 50.

Jozef beweent zijnen vader en doet hem balsemen, vs. 1. Nadat de Egyptenaren hem beweend hebben, voert Jozef het lijk, met Faraö's verlof, naar Kanaän, 4, alwaar het begraven wordt in Abrahams grafstede, 10. De broeders in Egypte wedergekeerd, verzoeken Jozef om vergeving, 14. Jozefs ouderdom en nakomelingen, 22; hij doet zijne broeders zweren aangaande het wegvoeren van zijn gebeente; hij sterft en wordt gebalsemd, 24.

TOEN viel Jozef op zijns vaders aangezicht, en hij weende over hem, en kuste hem.

2 En Jozef gebood zijnen knechten, den medicijnmeesters, dat zij zijnen vader balsemen zouden; en de medicijnmeesters balsemden Israël.

3 En veertig dagen werden aan hem vervuld; want alzoo werden vervuld de dagen dergenen, die gebalsemd werden; en de Egyptenaars beweenden hem zeventig dagen.

4 Als nu de dagen zijns beweenens over waren, zoo sprak Jozef tot het huis van Faraö, zeggende: Indien ik nu genade gevonden heb in uwe oogen, spreekt toch voor de ooren van Faraö, zeggende:

5 Mijn vader heeft mij [a] doen zweren, zeggende: Zie, ik sterf; in mijn graf, dat ik mij in het land Kanaän gegraven heb, daar zult gij mij begraven! Nu dan, laat mij toch optrekken, dat ik mijnen vader begrave; dan zal ik wederkomen. *a* Gen. 47:29.

6 En Faraö zeide: Trek op en begraaf uwen vader, gelijk als hij u heeft doen zweren.

7 En Jozef toog op, om zijnen vader te begraven; en met hem togen op alle Faraö's knechten, de oudsten van zijn huis, en al de oudsten des lands van Egypte;

8 Daartoe het gansche huis van Jozef, en zijne broeders, en het huis zijns vaders; alleen hunne kleine kinderen, en hunne schapen, en hunne runderen lieten zij in het land Gosen.

9 En met hem togen op, zoo wagenen als ruiteren; en het was een zeer zwaar heir.

10 Toen zij nu aan het plein van den doornbosch kwamen, dat aan gene zijde der Jordaan is, hielden zij daar eene groote en zeer zware rouwklage; en hij maakte zijnen vader eenen rouw van zeven dagen.

11 Als de inwoners des lands, de Kanaänieten, dien rouw zagen op het plein van den doornbosch, zoo zeiden zij: Dit is een zware rouw der Egyptenaren; daarom

noemde men haren naam Abel-Mizraïm, die aan het veer der Jordaan is.
12 En zijne zonen deden hem, gelijk als hij hun geboden had;
13 Want [a] zijne zonen voerden hem in het land Kanaän, en begroeven hem in de spelonk des akkers van [b] Machpéla, welke Abraham met den akker gekocht had tot eene erfbegrafenis van Efron, den Hethiet, tegenover Mamre. a Hand. 7:15, 16. b Gen. 23:16.
14 Daarna keerde Jozef weder in Egypte, hij en zijne broeders, en allen, die met hem opgetogen waren, om zijnen vader te begraven, nadat hij zijnen vader begraven had.
15 Toen Jozefs broeders zagen, dat hun vader dood was, zoo zeiden zij: Misschien zal ons Jozef haten, en hij zal ons gewisselijk vergelden al het kwaad, dat wij hem aangedaan hebben.
16 Daarom ontboden zij aan Jozef, zeggende: Uw vader heeft bevolen voor zijnen dood, zeggende:
17 Zoo zult gij tot Jozef zeggen: Ei, vergeef toch de overtreding uwer broederen, en hunne zonde; want zij hebben u kwaad aangedaan; maar nu vergeef toch de overtreding der dienaren van den God uws vaders! En Jozef weende, als zij tot hem spraken.
18 Daarna kwamen ook zijne broeders, en vielen voor hem neder, en zeiden: Zie, wij zijn u tot knechten!
19 En Jozef zeide tot hen: Vreest niet; want ben ik [a] in de plaats van God? a Gen. 45:5.
20 Gijlieden wel, gij hebt kwaad tegen mij gedacht; *doch* God heeft dat ten goede gedacht; opdat Hij deed, gelijk het te dezen dage is, om een groot volk in het leven te behouden.
21 Nu dan, vreest niet! Ik zal u en uwe kleine kinderen onderhouden. Zoo troostte hij hen, en sprak naar hun hart.
22 Jozef dan woonde in Egypte, hij en het huis zijns vaders; en Jozef leefde honderd en tien jaren.
23 En Jozef zag van Efraïm kinderen, van het derde gelid; ook werden de zonen van [a] Machir, den zoon van Manasse, op Jozefs knieën geboren. a Num. 32:39.
24 En Jozef zeide tot zijne broederen: Ik [a] sterf; maar God zal u gewisselijk bezoeken, en Hij zal u doen optrekken uit dit land, in het land, hetwelk Hij Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft. a Hebr. 11:22.
25 En Jozef deed de zonen van Israël zweren, zeggende: God zal u gewisselijk bezoeken, [a] zoo zult gij mijne beenderen van hier opvoeren! a Ex. 13:19. Joz. 24:32
26 En Jozef stierf, honderd en tien jaren oud zijnde; en zij balsemden hem, en men leide hem in eene kist in Egypte.

HET TWEEDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

ÉXODUS.

HOOFDSTUK 1.

De namen en het getal der kinderen Israëls, die in Egypte kwamen, vs. 1. Zij vermenigvuldigen zeer, 6. Farao onderdrukt hen te vergeefs, 14. Farao beveelt de vroedvrouwen alle zonen terstond bij de geboorte te dooden, 15; maar zij behouden hen in het leven, 17. God zegent de vroedvrouwen, 21. Farao gebiedt alle zonen, die geboren worden, te verdrinken, 22.

DIT nu zijn de namen der zonen van Israël, [a] die in Egypte gekomen zijn, met Jakob; zij kwamen er in, elk met zijn huis. a Gen. 46:8. Ex. 6:13.
2 Ruben, Simeon, Levi, en Juda;
3 Issaschar, Zebulon, en Benjamin;
4 Dan en Nafthali, Gad en Aser.
5 [a] Al de zielen nu, die uit Jakobs heup voortgekomen zijn, waren zeventig zielen; doch Jozef was in Egypte.
a Gen. 46:27. Deut. 10:22. Hand. 7:14.
6 [a] Toen nu Jozef gestorven was, en al zijne broeders, en al dat geslacht, a Gen. 50:26.
7 Zoo werden de kinderen Israëls vruchtbaar [a] en wiesen overvloedig, en zij vermeerderden, en werden gansch zeer machtig, zoodat het land met hen vervuld werd.
a Deut. 26:5. Hand. 7:17
8 [a] Daarna stond een nieuwe koning op over Egypte, die Jozef niet gekend had;
a Hand. 7:18.
9 Die zeide tot zijn volk: Ziet, het volk der kinderen Israëls is veel, ja, machtiger dan wij.
10 [a] Komt aan, laat ons wijselijk tegen hetzelve handelen, opdat het niet vermenigvuldige, en het geschiede, als er eenige krijg

voorvalt, dat het zich ook niet vervoege
tot onze vijanden, en tegen ons strijde, en
uit het land optrekke. [a] Hand. 7:19.
11 En zij zetten oversten der schattingen over hetzelve, om het te verdrukken met hunne lasten; want men bouwde voor Faraö schatsteden, Pitom en Raämses.
12 Maar [a] hoe meer zij het verdrukten, hoe meer het vermeerderde, en hoe meer het wies; zoodat zij verdrietig waren van wege de kinderen Israëls. [a] Ps. 105:24.
13 En de Egyptenaars deden de kinderen Israëls dienen met hardigheid;
14 Zoodat zij hun het leven bitter maakten met harden dienst, in leem en in tichelsteenen, en met allen dienst op het veld, met al hunnen dienst, die zij hen deden dienen met hardigheid.
15 Daarenboven sprak de koning van Egypte tot de vroedvrouwen der Hebreïnnen, welker eener naam Sifra, en de naam der andere Pua was;
16 En zeide: Wanneer gij de Hebreïnnen in het baren helpt, en ziet haar op de stoelen; is het een zoon, zoo doodt hem; maar is het eene dochter, zoo laat haar leven!
17 Doch de vroedvrouwen vreesden God, en deden niet, gelijk als de koning van Egypte tot haar gesproken had; maar zij behielden de knechtjes in het leven.
18 Toen riep de koning van Egypte de vroedvrouwen, en zeide tot haar: Waarom hebt gijlieden deze zaak gedaan, dat gij de knechtjes in het leven behouden hebt?
19 En de vroedvrouwen zeiden tot Faraö: Omdat de Hebreïnnen niet zijn gelijk de Egyptische vrouwen; want zij zijn sterk; eer de vroedvrouw tot haar komt, zoo hebben zij gebaard.
20 Daarom deed God aan de vroedvrouwen goed; en dat volk vermeerderde, en het werd zeer machtig.
21 En het geschiedde, dewijl de vroedvrouwen God vreesden, zoo bouwde Hij hare huizen.
22 [a] Toen gebood Faraö aan al zijn volk, zeggende: Alle zonen, die geboren worden, zult gij in de rivier werpen, maar al de dochteren in het leven behouden. [a] Hand. 7:19.

HOOFDSTUK 2.

Mozes wordt geboren en in een kistje van biezen in de rivier gelegd, vs. 1; door Faraö's dochter gevonden en opgevoed, 5; hij ziet zijnen broeders ongelijk aandoen en hij doodt een' Egyptenaar, 11; dit wordt bekend, 13, hij vlucht naar Midian, 15; verlost Jethro's dochters van het geweld der herders, 16; dient Jethro en trouwt zijne dochter Zippora, 21, die hem Gersom baart, 22. God verhoort het geroep der Israëlieten, 24.

EN [a] een man van het huis van Levi
ging, en nam eene dochter van Levi.
[a] Ex. 6:19. Num. 26:59.
2 [a] En de vrouw werd zwanger, en baarde eenen zoon. Toen zij hem zag, [b] dat hij schoon was, zoo verborg zij hem drie maanden. [a] 1 Kron. 23:13. Hand. 7:20. [b] Hebr. 11:23.
3 Doch als zij hem niet langer verbergen kon, zoo nam zij voor hem een kistje van biezen, en belijmde het met lijm en met pek; en zij leide het knechtje daarin, en leide het in de biezen, aan den oever der rivier.
4 En zijne zuster stelde zich van verre, om te weten, wat hem gedaan zou worden.
5 En de dochter van Faraö ging af, om zich te wasschen in de rivier; en hare jonkvrouwen wandelden aan den kant der rivier; [a] toen zij het kistje in het midden van de biezen zag, zoo zond zij hare dienstmaagd heen, en liet het halen. [a] Hand. 7:21. Hebr. 11:23.
6 Toen zij het open deed, zoo zag zij dat knechtje; en ziet, het jongsken weende; en zij werd met barmhartigheid bewogen over hetzelve, en zij zeide: Dit is een van de knechtjes der Hebreën!
7 Toen zeide zijne zuster tot Faraö's dochter: Zal ik heengaan, en u eene voedstervrouw uit de Hebreïnnen roepen, die dat knechtje voor u zoge?
8 En de dochter van Faraö zeide tot haar: Ga heen. En de jonge maagd ging, en riep des knechtjes moeder.
9 Toen zeide Faraö's dochter tot haar: Neem dit knechtje heen, en zoog het mij; ik zal *u* uwen loon geven. En de vrouw nam het knechtje en zoogde het.
10 En toen het knechtje groot geworden was, zoo bracht zij het tot Faraö's dochter, en het werd haar ten zoon; en zij noemde zijnen naam Mozes, en zeide: Want ik heb hem uit het water getogen.
11 [a] En het geschiedde in die dagen, toen Mozes groot geworden was, dat hij uitging tot zijne broederen, en bezag hunne lasten; en hij zag, dat een Egyptisch man eenen Hebreeuwschen man uit zijne broederen sloeg. [a] Hand. 7:23. Hebr. 11:24, 25.
12 En hij zag herwaarts en gindswaarts; en toen hij zag, dat er niemand was, zoo versloeg hij den Egyptenaar, en verborg hem in het zand.

13 Des anderen daags ging hij wederom uit, en ziet, twee Hebreeuwsche mannen twistten; en hij zeide tot den ongerechte: Waarom slaat gij uwen naaste?

14 Hij dan zeide: [a] Wie heeft u tot een' overste en rechter over ons gezet? Zegt gij *dit*, om mij te dooden, gelijk gij den Egyptenaar gedood hebt? Toen vreesde Mozes, en zeide: Voorwaar, deze zaak is bekend geworden! *a* Hand. 7:27.

15 Als nu Faraö deze zaak hoorde, zoo zocht hij Mozes te dooden; [a] doch Mozes vlood voor Faraö's aangezicht, en woonde in het land Midian, en hij zat bij eenen waterput. *a* Hand. 7:29.

16 En de priester in Midian had zeven dochters, die kwamen om te putten, en vulden de drinkbakken, om de kudde haars vaders te drenken.

17 Toen kwamen de herders, en zij dreven haar van daar; doch Mozes stond op, en verloste ze, en drenkte hare kudden.

18 En toen zij tot haren vader Rehuël kwamen, zoo sprak hij: Waarom zijt gij heden zoo haast wedergekomen?

19 Toen zeiden zij: Een Egyptisch man heeft ons verlost uit de hand der herderen; en hij heeft ook overvloedig voor ons geput, en de kudde gedrenkt.

20 En hij zeide tot zijne dochters: Waar is hij toch? waarom liet gij den man nu gaan? roept hem, dat hij brood ete.

21 En Mozes bewilligde bij den man te wonen; en hij gaf Mozes zijne dochter Zippora;

22 [a] Die baarde eenen zoon; en hij noemde zijnen naam Gersom; want hij zeide: Ik ben een vreemdeling geworden in een vreemd land! *a* Ex. 18:2, 3.

23 En het geschiedde na vele dezer dagen, als de koning van Egypte gestorven was, dat de kinderen Israëls zuchtten en schreeuwden over den dienst; en hun gekrijt over hunnen dienst kwam op tot God.

24 En God hoorde hun gekerm, en [a] God gedacht aan Zijn verbond met Abraham, met Izak, en met Jakob. *a* Gen. 15:14.

25 En God zag de kinderen Israëls aan, en God kende *hen*.

HOOFDSTUK 3.

Mozes hoedt Jethro's kudde, vs. 1. God verschijnt hem in een brandend braambosch, 2; geeft hem de zending om Israel te verlossen, 9; openbaart hem Zijnen Naam, 14; zijnen last bij de Israëlieten, 15, en bij Faraö, 18. God voorzegt Faraö's weêrspannigheid, 19, de plagen van Egypte, 20, en den uittocht der Israëlieten met grooten rijkdom, 21.

EN Mozes hoedde de kudde van Jethro, zijnen schoonvader, den priester in Midian; en hij leidde de kudde achter de woestijn, en hij kwam aan den berg Gods, aan Horeb.

2 En de Engel des HEEREN verscheen hem in eene vuurvlam uit het midden van een' braambosch; en hij zag, en ziet, de braambosch brandde in het vuur, en de braambosch werd niet verteerd.

3 En Mozes zeide: Ik zal mij nu daarheen wenden, en bezien dat groote gezicht, waarom de braambosch niet verbrandt.

4 Toen de HEERE zag, dat hij zich daarheen wendde, om te bezien, zoo riep God tot hem uit het midden van den braambosch, en zeide: Mozes, Mozes! En hij zeide: Zie, *hier* ben ik!

5 [a] En Hij zeide: Nader hier niet toe; trek uwe schoenen uit van uwe voeten; want de plaats, waarop gij staat, is heilig land. *a* Joz. 5:15.

6 Hij zeide voorts: [a] Ik ben de God uws vaders, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob. En Mozes verborg zijn aangezicht; want hij vreesde God aan te zien.

a Matt. 22:32. Mark. 12:26. Luk. 20:37. Hand. 7:32.

7 [a] En de HEERE zeide: Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, hetwelk in Egypte is, en heb hun geschrei gehoord, van wege hunne drijvers; want Ik heb hunne smarten bekend. *a* Hand. 7:34.

8 Daarom ben Ik nedergekomen, dat Ik het verlosse uit de hand der Egyptenaren, en het opvoere uit dit land, naar een goed en ruim land, naar een land, vloeiende van melk en honig, tot de plaats der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten.

9 En nu, zie, het geschrei der kinderen Israëls is tot Mij gekomen; en ook heb Ik gezien de verdrukking, waarmede de Egyptenaars hen verdrukken.

10 Zoo kom nu, en [a] Ik zal u tot Faraö zenden, opdat gij Mijn volk (de kinderen Israëls) uit Egypte voert.

a Ps. 105:26. Hos. 12:14. Micha 6:4. Hand. 7:35.

11 Toen zeide Mozes tot God: Wie ben ik, dat ik tot Faraö zou gaan; en dat ik de kinderen Israëls uit Egypte zou voeren?

12 Hij dan zeide: [a] Ik zal voorzeker met u zijn, en dit zal u een teeken zijn, dat Ik u

gezonden heb: wanneer gij dit volk uit Egypte geleid hebt, zult gijlieden God dienen op dezen berg. *a* Joz. 1:5.

13 Toen zeide Mozes tot God: Zie, wanneer ik kom tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: De God uwer vaderen heeft mij tot ulieden gezonden; en zij mij zeggen: Hoe is Zijn naam? wat zal ik tot hen zeggen?

14 En God zeide tot Mozes: IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL! Ook zeide Hij: Alzoo zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden!

15 Toen zeide God verder tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: De HEERE, de God uwer vaderen, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob, heeft mij tot ulieden gezonden; dat is Mijn Naam eeuwiglijk, en dat is Mijne gedachtenis van geslacht tot geslacht.

16 Ga heen, en verzamel de oudsten van Israël, en zeg tot hen: De HEERE, de God uwer vaderen, is mij verschenen, de God van Abraham, Izak en Jakob, zeggende: Ik heb ulieden getrouwelijk bezocht, en hetgeen ulieden in Egypte is aangedaan;

17 Daarom heb Ik gezegd: Ik zal ulieden uit de verdrukking van Egypte opvoeren, tot het land der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten; tot het land, vloeiende van melk en honig.

18 En zij zullen uwe stem hooren; en gij zult gaan, gij en de oudsten van Israël, tot den koning van Egypte, en gijlieden zult tot hem zeggen: De HEERE, de God der Hebreën, is ons ontmoet; zoo laat ons nu toch gaan den weg van drie dagen in de woestijn, opdat wij den HEERE, onzen God, offeren!

19 Doch Ik weet, dat de koning van Egypte ulieden niet zal laten gaan, ook niet door eene sterke hand.

20 Want Ik zal Mijne hand uitstrekken, en Egypte slaan met al Mijne wonderen, die Ik in het midden van hetzelve doen zal; daarna zal hij ulieden laten vertrekken.

21 En Ik zal dit volk genade geven in de oogen der Egyptenaren; en het zal geschieden, wanneer gijlieden uitgaan zult, zoo zult gij niet ledig uitgaan.

22 [a] Maar *elke* vrouw zal van hare naburin, en van de waardin haars huizes, eischen zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen; die zult gijlieden op uwe zonen, en op uwe dochteren leggen, en gij [b] zult Egypte berooven. *a* Ex. 11:2. 12:35. *b* Ezech. 39:10.

HOOFDSTUK 4.

God versterkt Mozes door het veranderen van zijnen staf in eene slang, vs. 1, door de melaatschheid zijner hand, 6, en door het veranderen van water in bloed, 9. Mozes maakt zwarigheid om tot Farao te gaan, 10. God vertoornt Zich hierover en geeft hem Aaron om het woord te voeren, 14. Jethro geeft Mozes verlof om naar Egypte te gaan, 18. God herhaalt Zijnen last bij Farao, 21. De Heere wil Mozes op den weg dooden, 24. Zippora besnijdt haren zoon, 25. God zendt Aaron aan Mozes te gemoet, 27. Zij openen hunnen last bij de Israëlieten, 29, en worden geloofd, 31.

TOEN antwoordde Mozes, en zeide: Maar zie, zij zullen mij niet gelooven, noch mijne stem hooren; want zij zullen zeggen: De HEERE is u niet verschenen!

2 En de HEERE zeide tot hem: Wat is er in uwe hand? En hij zeide: Een staf.

3 En Hij zeide: Werp hem ter aarde! En hij wierp hem ter aarde. Toen werd hij tot eene slang; en Mozes vlood van haar.

4 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Strek uwe hand uit, en grijp haar bij haren staart! Toen strekte hij zijne hand uit, en vatte haar; en zij werd tot eenen staf in zijne hand.

5 Opdat zij gelooven, dat u verschenen is de HEERE, de God hunner vaderen, de God van Abraham, de God van Izak, en de God van Jakob.

6 En de HEERE zeide verder tot hem: Steek nu uwe hand in uwen boezem. En hij stak zijne hand in zijnen boezem; daarna trok hij ze uit, en ziet, zijne hand was melaatsch, *wit* als sneeuw.

7 En Hij zeide: Steek uwe hand wederom in uwen boezem. En hij stak zijne hand wederom in zijnen boezem; daarna trok hij ze uit zijnen boezem, en ziet, zij was weder als zijn *ander* vleesch.

8 En het zal geschieden, zoo zij u niet gelooven, noch naar de stem van het eerste teeken hooren, zoo zullen zij de stem van het laatste teeken gelooven.

9 En het zal geschieden, zoo zij ook deze twee teekenen niet gelooven, noch naar uwe stem hooren, zoo neem van de wateren der rivier, en giet ze op het droge; zoo [a] zullen de wateren, die gij uit de rivier zult nemen, diezelve zullen tot bloed worden op het droge. *a* Ex. 7:19.

10 Toen zeide Mozes tot den HEERE: Och Heere! ik ben geen man wel ter tale, noch van gisteren, noch van eergisteren, noch van toen af, toen Gij tot Uwen knecht gesproken hebt; want ik ben zwaar van mond, en zwaar van tong.

11 En de HEERE zeide tot hem: Wie heeft

den mensch den mond gemaakt? of wie heeft den stomme, of doove, of ziende, of blinde gemaakt? Ben Ik het niet, de HEERE?

12 En nu ga henen, en [a] Ik zal met uwen mond zijn, en zal u leeren, wat gij spreken zult. [a] Matt. 10:19. Mark. 13:11. Luk. 12:12.

13 Doch hij zeide: Och, Heere! zend toch door de hand *desgenen*, *dien* Gij zoudt zenden.

14 Toen ontstak de toorn des HEEREN over Mozes, en Hij zeide: Is niet Aäron, de Leviet, uw broeder? Ik weet, dat hij zeer wel spreken zal, en ook, zie, hij zal uitgaan u te gemoet; wanneer hij u ziet, zoo zal hij in zijn hart verblijd zijn.

15 [a] Gij dan zult tot hem spreken, en de woorden in zijnen mond leggen; en Ik zal met uwen mond, en met zijnen mond zijn; en Ik zal ulieden leeren, wat gij doen zult. [a] Ex. 7:2.

16 En hij zal voor u tot het volk spreken; en het zal geschieden, dat hij u tot een' mond zal zijn, en gij zult hem tot een' god zijn.

17 Neem dan dezen staf in uwe hand, waarmede gij die teekenen doen zult.

18 Toen ging Mozes heen, en keerde weder tot Jether, zijnen schoonvader, en zeide tot hem: Laat mij toch gaan, dat ik wederkeere tot mijne broederen, die in Egypte zijn, en zie, of zij nog leven. Jethro dan zeide tot Mozes: Ga in vrede!

19 Ook zeide de HEERE tot Mozes in Midian: Ga heen, keer weder in Egypte; want al de mannen zijn dood, die uwe ziel zochten.

20 Mozes dan nam zijne vrouw, en zijne zonen, en voerde hen op eenen ezel, en keerde weder in Egypteland; en Mozes nam den staf Gods in zijne hand.

21 En de HEERE zeide tot Mozes: Terwijl gij heentrekt, om weder in Egypte te keeren, zie toe, dat gij al de wonderen doet voor Faraö, die Ik in uwe hand gesteld heb; doch Ik zal zijn hart verstokken, dat hij het volk niet zal laten gaan.

22 Dan zult gij tot Faraö zeggen: Alzoo zegt de HEERE: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene, is Israël.

23 En Ik heb tot u gezegd: Laat Mijnen zoon trekken, dat hij Mij diene! maar gij hebt geweigerd hem te laten trekken; zie, Ik zal uwen zoon, uwen eerstgeborene, dooden!

24 En het geschiedde op den weg, in de herberg, dat de HEERE hem tegenkwam, en zocht hem te dooden.

25 Toen nam Zippora een steenen *mes* en besneed de voorhuid haars zoons, en wierp die voor zijne voeten, en zeide: Voorwaar, gij zijt mij een bloedbruidegom!

26 En Hij liet van hem af. Toen zeide zij: Bloedbruidegom! van wege de besnijdenis.

27 De HEERE zeide ook tot Aäron: Ga Mozes te gemoet in de woestijn. En hij ging, en ontmoette hem aan den berg Gods, en hij kuste hem.

28 En Mozes gaf Aäron te kennen al de woorden des HEEREN, Die hem gezonden had, en al de teekenen, die Hij hem bevolen had.

29 Toen ging Mozes en Aäron, en zij verzamelden al de oudsten der kinderen Israëls.

30 En Aäron sprak al de woorden, die de HEERE tot Mozes gesproken had; en hij deed de teekenen voor de oogen des volks.

31 En het volk geloofde, en zij hoorden, dat de HEERE de kinderen Israëls bezocht, en dat Hij hunne verdrukking zag, en zij neigden hunne hoofden, en aanbaden.

HOOFDSTUK 5.

Mozes en Aäron maken Faraö met den last van God bekend, vs. 1. Faraö gehoorzaamt niet, 4, maar verzwaart de lasten der Israëlieten, 5. De Israëlieten morren tegen Mozes en Aäron, 20. Mozes klaagt het God, 22. God belooft hen te verlossen, 24.

EN daarna gingen Mozes en Aäron heen, en zeiden tot Faraö: Alzoo zegt de HEERE, de God van Israël: Laat Mijn volk trekken, dat het Mij een feest houde in de woestijn!

2 Maar Faraö zeide: [a] Wie is de HEERE, Wiens stem ik gehoorzamen zou, om Israël te laten trekken? [b] Ik ken den HEERE niet, en ik zal ook Israël niet laten trekken. [a] Job 21:15. [b] Ex. 3:19.

3 Zij dan zeiden: [a] De God der Hebreeën is ons ontmoet; zoo laat ons toch heentrekken, den weg van drie dagen in de woestijn, en den HEERE, onzen God, offeren, dat Hij ons niet overkome met pestilentie of met het zwaard. [a] Ex. 3:18.

4 Toen zeide de koning van Egypte tot hen: Gij, Mozes en Aäron! waarom trekt gij het volk af van hunne werken? gaat heen tot uwe lasten.

5 Verder zeide Faraö: Ziet, het volk des

lands is alreeds *te* veel; en zoudt gijlieden hen doen rusten van hunne lasten?

6 Daarom beval Faraö, ten zelfden dage, aan de aandrijvers onder het volk, en deszelfs ambtlieden, zeggende:

7 Gij zult voortaan aan deze lieden geen stroo meer geven, tot het maken der tichelsteenen, als gisteren *en* eergisteren; laat hen zelven heengaan, en stroo voor zichzelven verzamelen.

8 En het getal der tichelsteenen, die zij gisteren *en* eergisteren gemaakt hebben, zult gij hun opleggen; gij zult daarvan niet verminderen; want zij gaan ledig; daarom roepen zij, zeggende: Laat ons gaan, laat ons onzen God offeren!

9 Men verzware den dienst over deze mannen, dat zij daaraan te doen hebben, en zich niet vergapen op leugenachtige woorden.

10 Toen gingen de aandrijvers des volks uit, en deszelfs ambtlieden, en spraken tot het volk, zeggende: Zoo zegt Faraö: Ik zal ulieden geen stroo geven.

11 Gaat gij *zelven* heen, haalt u stroo, waar gij het vindt; doch van uwen dienst zal niet verminderd worden.

12 Toen verstrooide zich het volk in het gansche land van Egypte, dat het stoppelen verzamelde, voor stroo.

13 En de aandrijvers drongen aan, zeggende: Voleindigt uwe werken, *elk* dagwerk op zijnen dag, gelijk toen er stroo was.

14 En de ambtlieden der kinderen Israëls, die Faraö's aandrijvers over hen gesteld hadden, werden geslagen, *en* men zeide: Waarom hebt gijlieden uw gezette werk niet voleindigd, in het maken der tichelsteenen, gelijk te voren, alzoo ook gisteren en heden?

15 Derhalve gingen de ambtlieden der kinderen Israëls, en schreeuwden tot Faraö, zeggende: Waarom doet gij uwen knechten alzoo?

16 Aan uwe knechten wordt geen stroo gegeven, en zij zeggen tot ons: Maakt de tichelsteenen; en ziet, uwe knechten worden geslagen; doch de schuld is uws volks!

17 Hij dan zeide: Gijlieden gaat ledig, ledig gaat gij; daarom zegt gij: Laat ons gaan, laat ons den HEERE offeren!

18 Zoo gaat nu heen, arbeidt; doch stroo zal u niet gegeven worden; evenwel zult gij het getal der tichelsteenen leveren.

19 Toen zagen de ambtlieden der kinderen Israëls, dat het kwalijk met hen stond, dewijl men zeide: Gij zult niet minderen van uwe tichelsteenen, *van* het dagwerk op zijnen dag.

20 En zij ontmoetten Mozes en Aäron, die tegen hen overstonden, toen zij van Faraö uitgingen,

21 En zeiden tot hen: De HEERE zie op u, en richte *het!* dewijl dat gij onzen reuk hebt stinkende gemaakt voor Faraö, en voor zijne knechten, gevende een zwaard in hunne handen, om ons te dooden.

22 Toen keerde Mozes weder tot den HEERE, en zeide: Heere! waarom hebt gij dit volk kwaad gedaan? waarom hebt Gij mij nu gezonden?

23 Want van toen af, dat ik tot Faraö ben ingegaan, om in Uwen naam te spreken, heeft hij dit volk kwaad gedaan; en Gij hebt Uw volk geenszins verlost.

24 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Nu zult gij zien, wat Ik aan Faraö doen zal; want door eene machtige hand zal hij hen laten trekken, ja, door eene machtige hand zal Hij hen uit zijn land drijven.

HOOFDSTUK 6.

God versterkt Mozes door hem Zijnen Naam en Zijn verbond met de vaderen te herinneren, vs. 1. Hij belooft Zijn volk te zullen verlossen, 7. Het volk hoort niet naar Mozes, 8. God zendt Mozes andermaal naar Faraö, 10. Geslachtregister van Ruben, 13. van Simeon, 14, van Levi, 15, tot Aäron en Mozes, 19. Huwelijk en kinderen van Aäron, 22. Aäron en Mozes worden naar Faraö gezonden, 25. Mozes onwilligheid, 29.

VERDER sprak God tot Mozes, en zeide tot hem: Ik ben de HEERE.

2 En Ik ben aan Abraham, Izak, en Jakob verschenen, als God de Almachtige; doch met Mijnen Naam HEERE ben Ik hun niet bekend geweest.

3 En ook heb Ik Mijn verbond met hen opgericht, dat Ik hun geven zou het land Kanaän, het land hunner vreemdelingschappen, waarin zij vreemdelingen geweest zijn.

4 En ook heb Ik gehoord het gekerm der kinderen Israëls, die de Egyptenaars in dienstbaarheid houden, en Ik heb aan Mijn verbond gedacht.

5 Derhalve zeg tot de kinderen Israëls: Ik ben de HEERE! en Ik zal ulieden uitleiden van onder de lasten der Egyptenaars, en Ik zal u redden uit hunne dienstbaarheid, en zal u verlossen door eenen uitgestrekten arm, en door groote gerichten;

6 En Ik zal ulieden tot Mijn volk aannemen, en Ik zal u tot eenen God zijn; en gijlieden zult bekennen, dat Ik de HEERE,

uw God, ben, Die u uitleidt van onder de lasten der Egyptenaren.

7 En Ik zal ulieden brengen in dat land, waarover Ik Mijne hand opgeheven heb, dat Ik het aan Abraham, Izak en Jakob geven zou; en Ik zal het ulieden geven tot een erfdeel, Ik, de HEERE!

8 En Mozes sprak alzoo tot de kinderen Israëls; doch zij hoorden naar Mozes niet, van wege de benauwdheid des geestes, en van wege de harde dienstbaarheid.

9 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Ga heen, spreek tot Faraö, den koning van Egypte, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land trekken late.

11 Doch Mozes sprak voor den HEERE, zeggende: Zie, de kinderen Israëls hebben naar mij niet gehoord; hoe zou mij dan Faraö hooren? [a]daartoe ben ik onbesneden van lippen.

[a] Ex. 4:10. 6:29.

12 Evenwel sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, en gaf hun bevel aan de kinderen Israëls, en aan Faraö, den koning van Egypte, om de kinderen Israëls uit Egypteland te leiden.

13 Dit zijn de hoofden van *ieder* huis hunner vaderen: [a] de zonen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, zijn Hanoch en Pallu, Hezron en Charmi; dit zijn de huisgezinnen van Ruben.

[a] Gen. 46:9. Num. 26:5. 1 Kron. 5:3.

14 [a]En de zonen van Simeon: Jemuël, en Jamin, en Ohad, en Jachin, en Zohar, en Saul, de zoon eener Kanaänietische; dit zijn de huisgezinnen van Simeon.

[a] Gen. 46:10. Num. 26:12. 1 Kron. 4:24.

15 [a] Dit nu zijn de namen der zonen van Levi, naar hunne geboorten: Gerson, en Kehat, en Merári. En de jaren des levens van Levi waren honderd zeven en dertig jaren.

[a] Gen. 46:11. Num. 3:17. 26:57. 1 Kron. 6:1, 16. 23:6.

16 [a] De zonen van Gerson: Libni en Simei, naar hunne huisgezinnen. [a] 1 Kron. 6:17. 23:7.

17 [a] En de zonen van Kehat: Amram, en Jizhar, en Hebron, en Uzziël; en de jaren des levens van Kehat waren honderd drie en dertig jaren. [a] 1 Kron. 6:18. 23:12.

18 [a]En de zonen van Merári: Machli en Mûsi; dit zijn de huisgezinnen van Levi, naar hunne geboorten. [a] 1 Kron. 6:19. 23:21.

19 [a]En Amram nam Jochébed, zijne moei, zich tot eene huisvrouw, en zij baarde hem Aäron en Mozes; en de jaren des levens van Amram waren honderd zeven en dertig jaren. [a] Ex. 2:1. Num. 26:59.

20 En de zonen van Jizhar: Korah, en Nefeg, en Zichri.

21 En de zonen van Uzziël: Mísaël, en Elzafan, en Sithri.

22 [a] En Aäron nam zich tot eene vrouw Eliséba, dochter van Amminádab, zuster van Nahesson; en [b] zij baarde hem Nadab en Abíhu, Eleázar en Ithamar.

[a] Num. 3:2. 26:60. [b] 1 Kron. 6:3. 24:1.

23 En de zonen van Korah waren: Assir, en Elkana, en Abiásaf; dit zijn de huisgezinnen der Korachieten.

24 En Eleázar, de zoon van Aäron, nam voor zich eene van de dochteren van Putiël tot eene vrouw; en zij baarde hem Pínehas. Dit zijn de hoofden van de vaderen der Levieten, naar hunne huisgezinnen.

25 Dit is Aäron en Mozes, tot welke de HEERE zeide: Leidt de kinderen Israëls uit Egypteland, naar hunne heiren.

26 Deze zijn het, die tot Faraö, den koning van Egypte, spraken, opdat zij de kinderen Israëls uit Egypte leidden; dit is Mozes en Aäron.

27 En het geschiedde te dien dage, als de HEERE tot Mozes sprak in Egypteland;

28 Zoo sprak de HEERE tot Mozes, zeggende: Ik ben de HEERE! spreek tot Faraö, den koning van Egypte, alles, wat Ik tot u spreek.

29 Toen zeide Mozes voor het aangezicht des HEEREN: Zie, [a]ik ben onbesneden van lippen; hoe zal dan Faraö naar mij hooren?

[a] Ex. 4:10. 6:11.

HOOFDSTUK 7.

Mozes en Aäron worden door God gesterkt om naar Faraö te gaan, vs. 1. De staf van Aäron verandert in het bijzijn van Faraö in een' draak, 10. De Egyptische toovenaars doen hetzelfde, 11. Faraö verhardt zich, 14. Mozes wordt wederom naar Faraö gezonden, 15. De wateren van Egypte veranderen in bloed, 19, waardoor de visschen sterven, 21; de toovenaars doen hetzelfde, 22.

TOEN zeide de HEERE tot Mozes: Zie, Ik heb u *tot* eenen God gezet over Faraö; en Aäron, uw broeder, zal uw profeet zijn.

2 Gij zult spreken alles, wat Ik u gebieden zal; en [a] Aäron, uw broeder, zal tot Faraö spreken, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land trekken laat. [a] Ex. 4:14.

3 Doch Ik zal Faraö's hart verharden; en Ik zal Mijne teekenen en Mijne wonderheden in Egypteland vermenigvuldigen.

4 Faraö nu zal naar ulieden niet hooren, en Ik zal Mijne hand aan Egypte leggen, en

voeren Mijne heiren, Mijn volk, de kinderen Israëls, uit Egypteland, door groote gerichten.

5 Dan zullen de Egyptenaars weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik Mijne hand over Egypte uitstrekke, en de kinderen Israëls uit het midden van hen uitleide.

6 Toen deed Mozes en Aäron, als hun de HEERE geboden had, alzoo deden zij.

7 En Mozes was tachtig jaar oud, en Aäron was drie en tachtig jaar oud, toen zij tot Faraö spraken.

8 En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

9 Wanneer Faraö tot ulieden spreken zal, zeggende: Doet een wonderteeken voor ulieden; zoo zult gij tot Aäron zeggen: Neem uwen staf, en werp *hem* voor Faraö's aangezicht neder; hij zal tot een' draak worden.

10 Toen ging Mozes en Aäron tot Faraö henen in, en deden alzoo, gelijk de HEERE geboden had; en Aäron wierp zijnen staf neder voor Faraö's aangezicht, en voor het aangezicht zijner knechten; en hij werd tot een' draak.

11 Faraö nu riep ook de wijzen en de guichelaars; en de Egyptische toovenaars deden ook alzoo met hunne bezweringen.

12 Want een iegelijk wierp zijnen staf neder, en zij werden tot draken; maar Aärons staf verslond hunne staven.

13 Doch Faraö's hart verstokte, zoodat hij naar hen niet hoorde, [a] gelijk de HEERE gesproken had. [a] Ex. 7:3.

14 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Faraö's hart is zwaar; hij weigert het volk te laten trekken.

15 Ga heen tot Faraö in den morgenstond; zie, hij zal uitgaan naar het water toe, zoo stel u tegen hem over aan den oever der rivier, en den staf, die in eene slang is veranderd geweest, zult gij in uwe hand nemen.

16 En gij zult tot hem zeggen: De HEERE, de God der Hebreën, heeft mij tot u gezonden, zeggende: Laat Mijn volk trekken, dat het Mij diene in de woestijn! doch zie, gij hebt tot nu toe niet gehoord.

17 Zoo zegt de HEERE: Daaraan zult gij weten, dat Ik de HEERE ben; zie, ik zal met dezen staf, die in mijne hand is, op het water, dat in deze rivier is, slaan, en het zal in bloed veranderd worden.

18 En de visch in de rivier zal sterven, zoodat de rivier zal stinken; en de Egyptenaars zullen vermoeid worden, dat zij het water uit de rivier drinken mogen.

19 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Zeg tot Aäron: Neem uwen staf, en steek uwe hand uit over de wateren der Egyptenaren, over hunne stroomen, over hunne rivieren, en over hunne poelen, en over alle vergadering hunner wateren, dat zij bloed worden; en er zij bloed in het gansche Egypteland, beide in houten en in steenen *vaten*.

20 Mozes nu en Aäron deden alzoo, gelijk de HEERE geboden had; en hij hief den staf op, en [a] sloeg het water, dat in de rivier was, voor de oogen van Faraö, en voor de oogen van zijne knechten; [b] en al het water in de rivier werd in bloed veranderd. [a] Ex. 17:5. [b] Ps. 78:44. 105:29.

21 En de visch, die in de rivier was, stierf; en de rivier stonk, zoodat de Egyptenaars het water uit de rivier niet drinken konden; en er was bloed in het gansche Egypteland.

22 Doch de Egyptische toovenaars deden *ook* alzoo met hunne bezweringen; zoodat Faraö's hart verstokte, en hij hoorde naar hen niet, gelijk als de HEERE gesproken had.

23 En Faraö keerde zich om, en ging naar zijn huis; en hij zette zijn hart daar ook niet op.

24 Doch alle Egyptenaars groeven rondom de rivier, om water te drinken; want zij konden van het water der rivier niet drinken.

25 Alzoo werden zeven dagen vervuld, nadat de HEERE de rivier geslagen had.

HOOFDSTUK 8.

God laat Faraö bedreigen, dat, zoo hij de Israëlieten niet laat trekken, Hij zijn gansche land met vorschen zal bedekken, vs. 1. Aäron doet de vorschen over Egypte komen, 5; de Egyptische toovenaars doen hetzelfde, 7. Faraö belooft de Israëlieten te zullen heenzenden, zoo de Heere de vorschen wegneemt, 8; hij houdt zijne belofte niet, 15. Het stof verandert in luizen, 16. Eene vermenging van allerlei ongedierte komt over alle Egyptenaren, 21; Israel is hiervan vrij in Gosen, 22. Faraö belooft het volk te laten trekken, 25. Mozes bidt God; God neemt het ongedierte weg, 29. Faraö blijft verhard, 32.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Faraö, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE: Laat Mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.

2 En indien gij het weigert te laten trekken, zie, zoo zal Ik uwe gansche landpale met vorschen slaan;

3 Dat de rivier van vorschen zal krielen; die zullen opkomen, en in uw huis komen, en in uwe slaapkamer, ja, op uw bed; ook

in de huizen uwer knechten, en op uw volk,
en in uwe bakovens, en in uwe baktroggen.
4 En de vorschen zullen opkomen, op u,
en op uw volk, en op al uwe knechten.
5 Verder zeide de HEERE tot Mozes:
Zeg tot Aäron: Strek uwe hand uit met
uwen staf, over de stroomen, en over de
rivieren, en over de poelen; en doe vor-
schen opkomen over Egypteland.
6 En Aäron strekte zijne hand uit over
de wateren van Egypte, en er kwamen
vorschen op en bedekten Egypteland.
7 Toen deden de toovenaars ook alzoo,
met hunne bezweringen; en zij deden
vorschen over Egypteland opkomen.
8 En Faraö riep Mozes en Aäron, en
zeide: Bidt vuriglijk tot den HEERE, dat
Hij de vorschen van mij en van mijn
volk wegneme; zoo zal ik het volk trek-
ken laten, dat zij den HEERE offeren.
9 Doch Mozes zeide tot Faraö: Heb
de eer boven mij! Tegen wanneer zal ik
voor u, en voor uwe knechten, en voor uw
volk, vuriglijk bidden, om deze vorschen
van u en van uwe huizen te verdelgen,
dat zij alleen in de rivier overblijven?
10 Hij dan zeide: Tegen morgen. En
hij zeide: Het zij naar uw woord, opdat
gij weet, dat er niemand is, gelijk de
HEERE, onze God.
11 Zoo zullen de vorschen van u, en
van uwe huizen, en van uwe knechten,
en van uw volk wijken; zij zullen alleen
in de rivier overblijven.
12 Toen ging Mozes en Aäron uit van
Faraö; en Mozes riep tot den HEERE,
ter oorzake der vorschen, die Hij Faraö
had opgelegd.
13 En de HEERE deed naar het woord van
Mozes; en de vorschen stierven, uit de hui-
zen, uit de voorzalen, en uit de velden.
14 En zij vergaderden ze samen bij
hoopen, en het land stonk.
15 Toen nu Faraö zag, dat er verade-
ming was, [a] verzwaarde hij zijn hart, dat
hij naar hen niet hoorde, gelijk als de
HEERE gesproken had. [a] Ex. 7:14.
16 Verder zeide de HEERE tot Mozes:
Zeg tot Aäron: Strek uwen staf uit, en
sla het stof der aarde, dat het tot luizen
worde, in het gansche Egypteland.
17 En zij deden alzoo; want Aäron
strekte zijne hand uit met zijnen staf, en
sloeg het stof der aarde, en er werden vele
luizen aan de menschen, en aan het vee;
[a] al het stof der aarde werd luizen, in
het gansche Egypteland. [a] Ps. 105:31.
18 De toovenaars deden ook alzoo met
hunne bezweringen, opdat zij luizen voort-
brachten; doch zij konden niet; zoo waren
de luizen aan de menschen, en aan het vee.
19 Toen zeiden de toovenaars tot Faraö:
Dit is Gods vinger! Doch Faraö's hart
verstijfde, zoodat hij naar hen niet hoorde,
gelijk de HEERE gesproken had.
20 Verder zeide de HEERE tot Mozes:
Maak u morgen vroeg op, en stel u voor
Faraö's aangezicht; zie, hij zal aan het water
uitgaan, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE:
Laat Mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.
21 Want zoo gij Mijn volk niet laat trek-
ken, zie, zoo zal Ik eene vermenging van
ongedierte zenden op u, en op uwe knech-
ten, en op uw volk, en in uwe huizen;
alzoo dat de huizen der Egyptenaren met
deze vermenging zullen vervuld worden,
en ook het aardrijk, waarop zij zijn.
22 En Ik zal te dien dage het land
Gosen, waarin Mijn volk woont, afzonde-
ren, dat daar geene vermenging van on-
gedierte zij, opdat gij weet, dat Ik, de
HEERE, in het midden dezes lands ben.
23 En Ik zal eene verlossing zetten
tusschen Mijn volk en tusschen uw volk;
tegen morgen zal dit teeken geschieden!
24 En de HEERE deed alzoo; en [a] er kwam
eene zware vermenging van ongedierte in
het huis van Faraö, en in de huizen van
zijne knechten, en over het gansche Egyp-
teland; het [b] land werd verdorven van deze
vermenging. [a] Ps. 105:31. [b] Ps. 78:45.
25 Toen riep Faraö Mozes en Aäron,
en zeide: Gaat heen, en offert uwen God
in dit land.
26 Mozes dan zeide: Het is niet recht,
dat men alzoo doe; [a] want wij zouden
der Egyptenaren gruwel den HEERE on-
zen God mogen offeren; zie, indien wij
der Egyptenaren gruwel voor hunne oo-
gen offerden, zouden zij ons niet steenigen?
[a] Gen. 43:32. 46:34.
27 Laat ons den weg van drie dagen in de
woestijn gaan, dat wij den HEERE onzen
God offeren, gelijk Hij tot ons zeggen zal.
28 Toen zeide Faraö: Ik zal u trek-
ken laten, dat gijlieden den HEERE u-
wen God offert in de woestijn; alleen,
dat gijlieden in het gaan geenszins te

verre trekt! Bidt vuriglijk voor mij.

29 Mozes nu zeide: Zie, ik ga van u, en zal tot den HEERE vuriglijk bidden, dat deze vermenging van ongedierte van Faraö, van zijne knechten, en van zijn volk morgen wegwijke! Alleen, dat Faraö niet meer bedriegelijk handele, dit volk niet latende gaan, om den HEERE te offeren.

30 Toen ging Mozes uit van Faraö, en bad vuriglijk tot den HEERE.

31 En de HEERE deed naar het woord van Mozes, en de vermenging van ongedierte week van Faraö, van zijne knechten, en van zijn volk; er bleef niet één over.

32 Doch [a] Faraö verzwaarde zijn hart ook op ditmaal, en hij liet het volk niet trekken.

a Ex. 8:15.

HOOFDSTUK 9.

Het vee der Egyptenaren komt door pest om, vs. 1; doch dat der Israëlieten blijft verschoond, 4. Faraö blijft verhard, 7. Zweren komen over menschen en vee, 8, zoodat de toovenaars voor Mozes niet staan konden, 11. De Heere zendt hagel en vuur over Egypte, 18. Faraö belijdt zijne zonde, 27. Mozes bidt voor hem, 29. De plaag houdt op, 33. Faraö blijft verhard, 34.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Faraö, en spreek tot hem: Alzoo zegt de HEERE, de God der Hebreën: Laat Mijn volk trekken, dat het Mij diene.

2 Want zoo gij hen weigert te laten trekken, en gij hen nog met geweld ophoudt,

3 Zie, de hand des HEEREN zal zijn over uw vee, dat in het veld is, over de paarden, over de ezelen, over de kemelen, over de runderen, en over het klein vee, door eene zeer zware pestilentie.

4 En de HEERE zal eene afzondering maken tusschen het vee der Israëlieten, en tusschen het vee der Egyptenaren, dat er niets sterve van al wat van de kinderen Israëls is.

5 En de HEERE bestemde eenen zekeren tijd, zeggende: Morgen zal de HEERE deze zaak in dit land doen.

6 En de HEERE deed deze zaak des anderen daags; en al het vee der Egyptenaren stierf; maar van het vee der kinderen Israëls stierf niet één.

7 En Faraö zond er heen, en ziet, van het vee van Israël was niet tot één toe gestorven. Doch het hart van Faraö werd verzwaard, en hij liet het volk niet trekken.

8 Toen zeide de HEERE tot Mozes en tot Aäron: Neemt gijlieden uwe vuisten vol asch uit den oven; en Mozes strooie die naar den hemel voor de oogen van Faraö.

9 En zij zal tot klein stof worden over het gansche Egypteland; en zij zal aan de menschen, en aan het vee worden tot zweren, uitbrekende met blaren, in het gansche Egypteland.

10 En zij namen asch uit den oven, en stonden voor Faraö's aangezicht; en Mozes strooide die naar den hemel; toen werden er zweren, uitbrekende met blaren, aan de menschen en aan het vee;

11 Alzoo dat de toovenaars voor Mozes niet staan konden, van wege de zweren; want aan de toovenaars waren zweren, en aan al de Egyptenaren.

12 Doch de HEERE verstokte Faraö's hart, dat hij naar hen niet hoorde, gelijk de HEERE tot Mozes gesproken had.

13 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Maak u morgen vroeg op, en stel u voor Faraö's aangezicht, en zeg tot hem: Zoo zegt de HEERE, de God der Hebreën: Laat Mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.

14 Want ditmaal zal Ik al Mijne plagen in uw hart zenden, en over uwe knechten, en over uw volk, opdat gij weet, dat er niemand is gelijk Ik, op de gansche aarde.

15 Want nu heb Ik Mijne hand uitgestrekt, opdat Ik u en uw volk met de pestilentie zou slaan, en dat gij van de aarde zoudt verdelgd worden.

16 [a] Maar waarlijk, daarom heb Ik u verwekt, opdat Ik Mijne kracht *aan* u betoonde, en opdat men Mijnen Naam vertelle op de gansche aarde. *a* Rom. 9:17.

17 Verheft gij uzelven nog tegen Mijn volk, dat gij het niet wilt trekken laten;

18 Zie, Ik zal morgen omtrent dezen tijd eenen zeer zwaren hagel doen regenen, desgelijke in Egypte niet geweest is van dien dag af, dat het gegrond is, tot nu toe.

19 En nu, zend heen, vergader uw vee, en alles wat gij op het veld hebt; alle mensch en gedierte, dat op het veld gevonden zal worden, en niet in huis verzameld zal zijn, als deze hagel op hen vallen zal, zoo zullen zij sterven.

20 Wie onder Faraö's knechten des HEEREN woord vreesde, die deed zijne knechten en zijn vee in de huizen vlieden.

21 Doch die zijn hart niet zette tot des HEEREN woord, die liet zijne knechten en zijn vee op het veld.

22 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Strek uwe hand uit naar den hemel, en er zal hagel zijn in het gansche Egypteland; over,

de menschen, en over het vee, en over al het kruid des velds in Egypteland.

23 Toen strekte Mozes zijnen staf naar den hemel; en de HEERE gaf donder en hagel, en het vuur schoot naar de aarde; en de HEERE liet hagel regenen over Egypteland.

24 En er was hagel, en vuur in het midden des hagels vervangen; hij was zeer zwaar; desgelijke is in het gansche Egypteland nooit geweest, sedert het tot een volk geweest is.

25 En de hagel sloeg, in het gansche Egypteland, alles wat op het veld was, van de menschen af tot de beesten toe; ook sloeg de hagel al het kruid des velds, en verbrak al het geboomte des velds.

26 Alleen in het land Gosen, waar de kinderen Israëls waren, daar was geen hagel.

27 Toen schikte Faraö heen, en hij riep Mozes en Aäron, en zeide tot hen: Ik heb mij ditmaal verzondigd; de HEERE is rechtvaardig; ik daarentegen en mijn volk zijn goddeloozen!

28 Bidt vuriglijk tot den HEERE (want het is genoeg), dat geen donder Gods noch hagel meer zij; dan zal ik ulieden trekken laten, en gij zult niet langer blijven.

29 Toen zeide Mozes tot hem: Wanneer ik ter stad uitgegaan zal zijn, zoo zal ik mijne handen uitbreiden voor den HEERE; de donder zal ophouden, en de hagel zal niet meer zijn; opdat gij weet, dat de aarde des HEEREN is!

30 Nogtans u en uwe knechten aangaande, weet ik, dat gijlieden voor het aangezicht van den HEERE God nog niet vreezen zult.

31 Het vlas nu, en de gerst werd geslagen; want de gerst was in de aar, en het vlas was in den halm.

32 Maar de tarwe en spelt werden niet geslagen; want zij waren bedekt.

33 Zoo ging Mozes van Faraö ter stad uit, en breidde zijne handen tot den HEERE; de donder en de hagel hielden op, en de regen werd niet *meer* uitgegoten op de aarde.

34 Toen Faraö zag, dat de regen en hagel, en de donder ophielden, zoo verzondigde hij zich verder, en hij verzwaarde zijn hart, hij en zijne knechten.

35 [a] Alzoo werd Faraö's hart verstokt, dat hij de kinderen Israëls niet trekken liet, [b] gelijk als de HEERE gesproken had door Mozes.

[a] Ex. 4:21. [b] Ex. 7:3.

HOOFDSTUK 10.

God geeft Mozes te kennen, waarom Hij de harten van Faraö en zijne knechten verhard heeft, vs. 1, en dreigt sprinkhanen te zullen zenden, 4. De dienaren van Faraö dringen bij hem aan, om de Israëlieten te laten heentrekken, 7. Faraö wil hen laten gaan, doch zonder de vrouwen, kinderen en het vee, 8. De sprinkhanen komen over Egypte, 12. Faraö belijdt zijne zonde, 16. Mozes bidt voor hem, 18. De plaag houdt op, 19. Faraö blijft verhard, 20. Duisternis komt over Egypte, 21. Faraö wil de Israëlieten laten trekken, doch zonder vee, 24; hij blijft verhard, 27, en verbiedt Mozes op doodstraf andermaal voor hem te verschijnen, 28. Mozes ziet Faraö's aangezicht niet weder, 29.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes: Ga in tot Farao; [a] want Ik heb zijn hart verzwaard, ook het hart zijner knechten, opdat Ik deze Mijne teekenen in het midden van hem zette;

[a] Ex. 4:21. 9:34.

2 En opdat gij, voor de ooren uwer kinderen en uwer kindskinderen moogt vertellen, wat Ik in Egypte uitgericht heb, en Mijne teekenen, die Ik onder hen gesteld heb; opdat gijlieden weet, dat Ik de HEERE ben.

3 Zoo ging Mozes en Aäron tot Faraö, en zeiden tot hem: Zoo zegt de HEERE, de God der Hebreën: Hoe lang weigert gij u voor Mijn aangezicht te verootmoedigen? Laat Mijn volk trekken, dat zij Mij dienen.

4 Want indien gij weigert Mijn volk te laten trekken, zie, zoo zal Ik morgen sprinkhanen in uwe landpale brengen.

5 En zij zullen het gezicht des lands bedekken, alzoo dat men de aarde niet zal kunnen zien; en zij zullen afeten het overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen ulieden overgebleven was van den hagel; zij zullen ook al het geboomte afeten, dat ulieden uit het veld voortkomt.

6 En zij zullen vervullen uwe huizen, en de huizen van al uwe knechten, en de huizen van alle Egyptenaren; dewelke uwe vaders, noch de vaderen uwer vaders niet gezien hebben, van dien dag af, dat zij op den aardbodem geweest zijn, tot op dezen dag. En hij keerde zich om, en ging uit van Faraö.

7 En de knechten van Faraö zeiden tot hem: Hoe lang zal ons deze tot eenen strik zijn? laat de mannen trekken, dat zij den HEERE hunnen God dienen! weet gij nog niet, dat Egypte verdorven is?

8 Toen werden Mozes en Aäron weder tot Faraö gebracht, en hij zeide tot hen: Gaat henen, dient den HEERE, uwen God! wie en wie zijn zij, die gaan zullen?

9 En Mozes zeide: Wij zullen gaan met onze jonge en met onze oude lieden; met onze zonen en met onze dochteren, met onze schapen en met onze runderen zullen wij

gaan ; want wij hebben een feest des HEEREN.

10 Toen zeide hij tot hen : De HEERE zij alzoo met ulieden, gelijk ik u en uwe kleine kinderen zal trekken laten ! ziet toe ; want er is kwaad voor ulieder aangezicht !

11 Niet alzoo ! gij, mannen, gaat nu heen, en dient den HEERE ; want dat hebt gijlieden verzocht ! En men dreef hen uit van Faraö's aangezicht.

12 Toen zeide de HEERE tot Mozes : Strek uwe hand uit over Egypteland, om de sprinkhanen, dat zij opkomen over Egypteland, en al het kruid des lands opeten, al wat de hagel heeft overig gelaten.

13 Toen strekte Mozes zijnen staf over Egypteland, en de HEERE bracht eenen oostenwind in dat land, dien geheelen dag en dien ganschen nacht ; het geschiedde des morgens, dat de [a] oostenwind de sprinkhanen opbracht. [a] Ps. 78:46. 105:34, 35.

14 En de sprinkhanen kwamen op over het gansche Egypteland, en lieten zich neder aan al de palen der Egyptenaren, zeer zwaar ; vóór dezen zijn dergelijke sprinkhanen, als deze, nooit geweest, en na dezen zullen er zulke niet wezen ;

15 Want zij bedekten het gezicht des ganschen lands, alzoo dat het land verduisterd werd ; en zij aten al het kruid des lands op, en al de vruchten der boomen, die de hagel had overig gelaten ; en er bleef niets groens aan de boomen, noch aan de kruiden des velds, in het gansche Egypteland.

16 Toen haastte Faraö, om Mozes en Aäron te roepen, en zeide : Ik heb gezondigd tegen den HEERE, uwen God, en tegen ulieden.

17 En nu vergeeft mij toch mijne zonde alleen ditmaal, en bidt vuriglijk tot den HEERE, uwen God, dat Hij slechts dezen dood van mij wegneme.

18 En hij ging uit van Faraö, en bad vuriglijk tot den HEERE.

19 Toen keerde de HEERE eenen zeer sterken westenwind ; die hief de sprinkhanen op, en wierp ze in de Schelfzee ; er bleef niet één sprinkhaan overig in al de landpalen van Egypte.

20 Doch de HEERE verstokte Faraö's hart, dat hij de kinderen Israëls niet liet trekken.

21 Toen zeide de HEERE tot Mozes : Strek uwe hand uit naar den hemel, en er zal duisternis komen over Egypteland, dat men de duisternis tasten zal.

22 Als Mozes zijne hand uitstrekte naar den hemel, [a] werd er eene dikke duisternis in het gansche Egypteland, drie dagen. [a] Ps. 105:27, 28.

23 Zij zagen de een den ander niet ; er stond ook niemand op van zijne plaats, in drie dagen ; maar bij al de kinderen Israëls was het licht in hunne woningen.

24 Toen riep Faraö Mozes, en zeide : Gaat heen, dient den HEERE ! alleen uwe schapen en uwe runderen zullen vast blijven ; ook zullen uwe kinderkens met u gaan.

25 Doch Mozes zeide : Ook zult gij slachtofferen en brandofferen in onze handen geven, die wij den HEERE, onzen God, doen mogen ;

26 En ons vee zal ook met ons gaan, er zal niet een klauw achterblijven ; want van hetzelve zullen wij nemen, om den HEERE, onzen God, te dienen ; want wij weten niet, waarmede wij den HEERE, onzen God, dienen zullen, totdat wij daar komen.

27 Doch de HEERE verhardde Faraö's hart ; en hij wilde hen niet laten trekken.

28 Maar Faraö zeide tot hem : Ga van mij ! wacht u, dat gij niet meer mijn aangezicht ziet ; want op welken dag gij mijn aangezicht zult zien, zult gij sterven !

29 Mozes nu zeide : Gij hebt recht gesproken ; [a] ik zal niet meer uw aangezicht zien ! [a] Hebr. 11:27.

HOOFDSTUK 11.

God beveelt den Israelieten gouden en zilveren vaten van hunne naburen te eischen, vs. 1. God bedreigt aan Faraö den dood van alle eerstgeborenen der Egyptenaren, 4. Faraö blijft verhard, 9.

(WANT de HEERE had tot Mozes gesproken : Ik zal nog ééne plaag over Faraö, en over Egypte brengen, daarna zal hij ulieden van hier trekken laten ; als hij *u* geheellijk zal trekken laten, zoo zal hij u haastelijk van hier uitdrijven.

2 Spreek nu voor de ooren des volks, [a] dat ieder man van zijnen naaste, en iedere vrouw van hare naaste zilveren vaten en gouden vaten eische. [a] Ex. 3:22. 12:35.

3 En de HEERE [a] gaf het volk genade in de oogen der Egyptenaren ; ook was de man Mozes zeer groot in Egypteland voor de oogen van Faraö's knechten, en voor de oogen des volks.) [a] Ex. 12:36.

4 Verder zeide Mozes : Zoo heeft de HEERE gezegd : Omtrent middernacht [a] zal Ik uitgaan door het midden van Egypte ; [a] Ex. 12:29.

5 En [a] alle eerstgeborenen in Egypteland

zullen sterven, van Faraö's eerstgeborene af, die op zijnen troon zitten zou, tot den eerstgeborene der dienstmaagd, die achter den molen is, en alle eerstgeborenen van het vee. *a* Ex. 12:12.

6 En er zal een groot geschrei zijn in het gansche Egypteland, desgelijke nooit geweest is, en desgelijke niet meer wezen zal.

7 Maar bij alle kinderen Israëls zal niet een hond zijne tong verroeren, van de menschen af tot de beesten toe; opdat gijlieden weet, dat de HEERE tusschen de Egyptenaren en tusschen de Israëlieten eene afzondering maakt.

8 [a] Dan zullen al deze uwe knechten tot mij afkomen, en zich voor mij neigen, zeggende: Trek uit, gij en al het volk, dat uwe voetstappen volgt; en daarna zal ik uitgaan. En hij ging uit van Faraö in hitte des toorns. *a* Ex. 12:30.

9 De HEERE dan had tot Mozes gesproken: Faraö zal naar ulieden niet hooren, opdat Mijne wonderen in Egypteland vermenigvuldigd worden.

10 En Mozes en Aäron hebben al deze wonderen gedaan voor Faraö's aangezicht; [a] doch de HEERE verhardde Faraö's hart, dat hij de kinderen Israëls uit zijn land niet trekken liet. *a* Ex. 9:16. Rom. 9:17.

HOOFDSTUK 12.

God beveelt den Israëlieten, dat de maand, in welke zij uit Egypte gaan, hun de eerste maand des jaars zij, vs. 1. Bevel om een onbevlekt lam voor een paaschlam uit te kiezen, 3; de wijs, waarop dit gegeten moest worden, 11. Zeven dagen lang moest men ongezuurde brooden eten, 15; met het bloed des lams moest men de posten der deuren besprengen, 22. Dood van alle eerstgeborenen in Egypte, 29. Faraö laat de Israëlieten trekken, 31. Zij berooven de Egyptenaren, 35. Zij komen te Sukkoth; hun aantal, 37, de tijd, dien zij in Egypte gewoond hebben, 40. Herhaling van de inzetting van het Pascha, 43. Al de kinderen Israëls doen, wat hun de Heere bevolen had, 50.

DE HEERE nu had tot Mozes en tot Aäron in Egypteland gesproken, zeggende:

2 Deze zelfde maand zal ulieden het hoofd der maanden zijn; zij zal u de eerste van de maanden des jaars zijn.

3 Spreekt tot de gansche vergadering van Israël, zeggende: Aan den tienden dezer maand neme een iegelijk een lam, naar de huizen der vaderen, een lam voor een huis.

4 Maar indien een huis te klein is voor een lam, zoo neme hij het en zijn nabuur, de naaste aan zijn huis, naar het getal der zielen, een iegelijk naar dat hij eten kan; gij zult rekening maken naar het lam.

5 [a] Gij zult een volkomen lam hebben, een manneken, een jaar oud; van de schapen of van de geitenbokken zult gij het nemen. *a* Lev. 1:3. 22:21. Mal. 1:8. 1 Petr. 1:19.

6 En gij zult het in bewaring hebben tot den veertienden dag dezer maand; en de gansche gemeente der vergadering van Israël zal het slachten tusschen twee avonden.

7 En zij zullen van het bloed nemen, en strijken het aan de beide zijposten, en aan den bovendorpel, aan de huizen, in welke zij het eten zullen.

8 [a] En zij zullen het vleesch eten in denzelfden nacht, aan het vuur gebraden, met ongezuurde brooden; zij zullen het met bittere saus eten. *a* Num. 9:11. 1 Kor. 5:8.

9 Gij zult daarvan niet rauw eten, ook geenszins in water gezoden; maar aan het vuur gebraden, zijn hoofd, met zijne schenkelen en met zijn ingewand.

10 Gij zult daarvan ook niet laten overblijven tot den morgen; maar hetgeen daarvan overblijft tot den morgen, zult gij met vuur verbranden.

11 Aldus nu zult het eten: uwe lenden zullen opgeschort zijn, uwe schoenen aan uwe voeten, en uw staf in uwe hand; en gij zult het met haast eten; het is des HEEREN pascha.

12 Want Ik zal in dezen nacht door Egypteland gaan, en alle eerstgeborenen in Egypteland slaan, van de menschen af tot de beesten toe; en Ik zal gerichten oefenen aan al de goden der Egyptenaren, Ik, de HEERE!

13 En dat bloed zal ulieden tot een teeken zijn aan de huizen, waarin gij zijt; wanneer Ik het bloed zie, zal Ik ulieden voorbijgaan; en er zal geene plaag onder ulieden ten verderve zijn, wanneer Ik Egypteland slaan zal.

14 [a] En deze dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, en gij zult hem den HEERE tot een feest vieren; gij zult hem vieren onder uwe geslachten tot eene eeuwige inzetting. *a* Ex. 5:1.

15 Zeven dagen zult gijlieden ongezuurde brooden eten; maar aan den eersten dag zult gij het zuurdeeg wegdoen uit uwe huizen; want wie het gedeesemde eet, van den eersten dag af tot op den zevenden dag, diezelve ziel zal uitgeroeid worden uit Israël.

16 En op den eersten dag zal er eene heilige verzameling zijn; ook zult gij eene heilige verzameling hebben op den zevenden dag; er zal geen werk op denzelven gedaan worden; maar wat van iedere ziel gegeten

zal worden, datzelve alleen mag van ulieden toegemaakt worden.

17 Zoo onderhoudt dan de ongezuurde brooden, dewijl Ik even aan denzelfden dag ulieder heiren uit Egypteland geleid zal hebben; daarom zult gij dezen dag houden, onder uwe geslachten, tot eene eeuwige inzetting.

18 [a] In de eerste *maand*, aan den veertienden dag der maand, in den avond, zult gij ongezuurde brooden eten, tot den een en twintigsten dag der maand, in den avond. [a] Lev. 23:5. Num. 28:16.

19 Dat er zeven dagen lang geen zuurdeesem in uwe huizen gevonden worde! want al wie het gedeesemde eten zal, dezelve ziel zal uit de vergadering van Israël uitgeroeid worden, hij zij een vreemdeling of een ingeborene des lands.

20 Gij zults niets eten, dat gedeesemd is; [a] in al uwe woningen zult gij ongezuurde brooden eten. [a] Deut. 16:3.

21 Mozes dan riep al de oudsten van Israël, en zeide tot hen: Leest uit, en neemt u lammeren voor uwe huisgezinnen [a] en slacht het pascha. [a] Hebr. 11:28.

22 Neemt dan een bundelken hysop, en doopt het in het bloed, dat in een bekken zal wezen; en strijkt aan den bovendorpel, en aan de beide zijposten van dat bloed, hetwelk in het bekken zijn zal; doch u aangaande, niemand zal uitgaan uit de deur van zijn huis, tot aan den morgen.

23 Want de HEERE zal doorgaan, om te Egyptenaren te slaan; doch wanneer Hij het bloed zien zal aan den bovendorpel en aan de twee zijposten, zoo zal de HEERE de deur voorbijgaan, [a] en den verderver niet toelaten in uwe huizen te komen om te slaan. [a] Hebr. 11:28.

24 Onderhoudt dan deze zaak, tot eene inzetting voor u en voor uwe kinderen, tot in eeuwigheid.

25 En het zal geschieden, als gij in dat land komt, dat u de HEERE geven zal, gelijk Hij gesproken heeft, zoo zult gij dezen dienst onderhouden.

26 [a] En het zal geschieden, wanneer uwe kinderen tot u zullen zeggen: Wat hebt gij daar voor eenen dienst? [a] Joz. 4:6.

27 Zoo zult gij zeggen: Dit is den HEERE een paaschoffer, Die voor de huizen de kinderen Israëls voorbijging in Egypte, toen Hij de Egyptenaars sloeg, en onze huizen bevrijdde! Toen boog zich het volk en neigde zich.

28 [a] En de kinderen Israëls gingen en deden het; gelijk als de HEERE Mozes en Aäron geboden had, alzoo deden zij. [a] Hebr. 11:28.

29 [a] En het geschiedde ter middernacht, dat de HEERE al de eerstgeborenen in Egypteland sloeg, van den eerstgeborene van Faraö af, die op zijnen troon zitten zou, tot op den eerstgeborene van den gevangene, die in het gevangenhuis was, en alle eerstgeborenen der beesten. [a] Ps. 78:51. 105:36. 135:8. 136:10.

30 [a] En Faraö stond op bij nacht, hij en al zijne knechten, en al de Egyptenaars; en er was een groot geschrei in Egypte; want er was geen huis, waarin niet een doode was. [a] Ps. 105:38.

31 Toen riep hij Mozes en Aäron in den nacht, en zeide: Maakt u op, trekt uit het midden van mijn volk, zoo gijlieden als de kinderen van Israël; en gaat heen, dient den HEERE, gelijk gijlieden gesproken hebt.

32 Neemt ook met u uwe schapen en uwe runderen, zoo als gijlieden gesproken hebt, en gaat heen, en zegent mij ook.

33 En de Egyptenaars hielden sterk aan bij het volk, haastende, om die uit het land te drijven; want zij zeiden: Wij zijn allen dood!

34 En het volk nam zijn deeg op, eer het gedeesemd was, hunne deegklompen, gebonden in hunne kleederen, op hunne schouderen.

35 [a] De kinderen Israëls nu hadden gedaan naar het woord van Mozes, en hadden van de Egyptenaren geëischt zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen.
[a] Ex. 3:22. 11:2. Ps. 105:37.

36 Daartoe had de HEERE het volk genade gegeven in de oogen der Egyptenaren, dat zij hun hunne begeerte deden; en zij beroofden de Egyptenaren.

37 Alzoo reisden de kinderen Israëls uit van Raméses naar Sukkoth, omtrent zes honderd duizend te voet, mannen alleen, behalve de kinderkens.

38 En veel vermengd volk trok ook met hen op, en schapen, en runderen, gansch veel vee.

39 En zij bakten van het deeg, dat zij uit Egypte gebracht hadden, ongezuurde koeken; want het was niet gedeesemd; overmits zij uit Egypte uitgedreven werden, zoodat zij niet vertoeven konden, noch ook tering voor zich bereiden.

40 [a] De *tijd* nu der woning, dien de kin-

deren Israëls in Egypte gewoond hebben, is vier honderd jaren, en dertig jaren.

a Gen. 15:13. Hand. 7:6. Gal. 3:17.

41 En het geschiedde ten einde van de vier honderd en dertig jaren, zoo is het even op denzelfden dag geschied, dat al de heiren des HEEREN uit Egypteland gegaan zijn.

42 Dezen nacht zal men den HEERE op het vlijtigst houden, omdat Hij hen uit Egypteland geleid heeft; deze is de nacht des HEEREN, die op het vlijtigst moet gehouden worden, van al de kinderen Israëls, onder hunne geslachten.

43 Voorts zeide de HEERE tot Mozes en Aäron: Dit is de inzetting van het pascha: geen zoon eens vreemdelings zal daarvan eten.

44 Doch alle knecht van iedereen, die voor geld gekocht is; nadat gij hem zult besneden hebben, dan zal hij daarvan eten.

45 Geen uitlander noch huurling zal er van eten.

46 In een huis zal het gegeten worden; gij zult van het vleesch niet buiten uit het huis dragen, [a] en gij zult geen been daaraan breken. *a* Num. 9:12. Joh. 19:36.

47 De gansche vergadering van Israël zal het doen.

48 Als nu een vreemdeling bij u verkeert, en den HEERE het pascha houden zal, dat alles, wat mannelijk is, bij hem besneden worde, en dan kome hij daartoe, om dat te houden, en hij zal wezen als een ingeborene des lands; maar geen onbesnedene zal daarvan eten.

49 Eenerlei wet zij voor den ingeborene, en den vreemdeling, die als vreemdeling in het midden van u verkeert.

50 En alle kinderen Israëls deden het; gelijk als de HEERE Mozes en Aäron geboden had, alzoo deden zij.

51 En het geschiedde even ten zelfden dage, dat de HEERE de kinderen Israëls uit Egypteland leidde, naar hunne heiren.

HOOFDSTUK 13.

Bevel om alle eerstgeborenen te heiligen, vs. 1, om aan den dag van den uittocht uit Egypte te gedenken, 3, om het feest der ongezuurde brooden in Kanaän te vieren, 6, om de aanleiding er van aan de kinderen te verhalen, 8, om de eerstelingen van het vee af te zonderen, 12, en om gedenkteekenen te maken, 16. De weg der Israëlieten in de woestijn, 17. Zij nemen de beenderen van Jozef met zich uit Egypte, 19. Zij legeren zich te Etham, 20. God geleidt hen met eene wolk- en vuurkolom, 21.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 [a] Heilig Mij alle eerstgeborenen; wat eenige baarmoeder opent onder de kinderen Israëls, van menschen en van beesten, dat is Mijn.

a Ex. 22:29. 34:19. Lev. 27:26. Num. 3:13. 8:17. Luk. 2:23.

3 Verder zeide Mozes tot het volk: Gedenkt aan dezen zelfden dag, op welken gijlieden uit Egypte, uit het diensthuis, gegaan zijt; want de HEERE heeft u door eene sterke hand van hier uitgevoerd; daarom zal het gedeesemde niet gegeten worden.

4 [a] Heden gaat gijlieden uit, in de maand Abib. *a* Ex. 23:15.

5 En het zal geschieden, als u de HEERE zal gebracht hebben in het land der Kanaänieten, en der Hethieten, en der Amorieten, en der Hevieten, en der Jebusieten, hetwelk Hij uwen vaderen gezworen heeft u te geven, een land vloeiende van melk en honig; zoo zult gij dezen dienst houden in deze maand.

6 Zeven dagen zult gij ongezuurde brooden eten, en aan den zevenden dag zal den HEERE een feest zijn.

7 Zeven dagen zullen ongezuurde *brooden* gegeten worden, en het gedeesemde zal bij u niet gezien worden, ja, er zal geen zuurdeeg bij u gezien worden, in al uwe palen.

8 En gij zult uwen zoon te kennen geven te dienzelven dage, zeggende: *Dit is* om hetgeen de HEERE mij gedaan heeft, toen ik uit Egypte uittoog.

9 En het zal u zijn tot een teeken op uwe hand, en tot eene gedachtenis tusschen uwe oogen, opdat de wet des HEEREN in uwen mond zij, omdat u de HEERE door eene sterke hand uit Egypte uitgevoerd heeft.

10 Daarom onderhoudt deze inzetting ter bestemder tijd, van jaar tot jaar.

11 Het zal ook geschieden, wanneer u de HEERE in het land der Kanaänieten zal gebracht hebben, gelijk Hij u en uwen vaderen gezworen heeft, en Hij het u zal gegeven hebben;

12 [a] Zoo zult gij tot den HEERE doen overgaan alles, wat de baarmoeder opent; ook alles, wat *de baarmoeder* opent van de vrucht der beesten, die gij hebben zult; de mannetjes zullen des HEEREN zijn.

a Ex. 22:30. 34:19. Lev. 27:26. Num. 8:17. Ezec. 44:30.

13 Doch al wat *de baarmoeder* der ezelin opent, zult gij lossen met een lam; wanneer gij het nu niet lost, zoo zult gij het den nek breken; maar alle eerstgeborenen des menschen onder uwe zonen zult gij lossen.

14 Wanneer het geschieden zal, dat uw zoon u morgen zal vragen, zeggende: Wat

is dat? zoo zult gij tot hem zeggen : De
HEERE heeft ons door eene sterke hand uit
Egypte, uit het diensthuis, uitgevoerd.
15 Want het geschiedde, toen Faraö zich
verhardde ons te laten trekken, zoo doodde
de HEERE alle eerstgeborenen in Egypte-
land, van des menschen eerstgeborene af,
tot den eerstgeborene der beesten ; daar-
om offer ik den HEERE de mannetjes van
alles, wat de baarmoeder opent ; doch alle
eerstgeborenen mijner zonen los ik.
16 En het zal tot een teeken zijn op uwe
hand, en tot voorhoofdspanselen tusschen
uwe oogen ; want de HEERE heeft door
eene sterke hand ons uit Egypte uitgevoerd.
17 En het is geschied, toen Faraö het
volk had laten trekken, zoo leidde hen God
niet *op* den weg van het land der Fili-
stijnen, hoewel die nader was ; want God
zeide : Dat het den volke niet rouwe, als
zij den strijd zien zouden, en wederkeeren
naar Egypte.
18 Maar God leidde het volk om, langs
den weg van de woestijn der Schelfzee.
De kinderen Israëls nu togen bij vijven
uit Egypteland.
19 En Mozes nam de beenderen van Jozef
met zich ; [a] want hij had met eenen zwa-
ren eed de kinderen Israëls bezworen, zeg-
gende : God zal ulieden voorzeker bezoe-
ken ; voert dan mijne beenderen met ulie-
den op van hier ! [a] Gen. 50:25. Joz. 24:32.
20 [a] Alzoo reisden zij uit Sukkoth ; en
zij legerden zich in Etham, aan het einde
der woestijn. [a] Num. 33:6.
21 [a] En de HEERE toog voor hun aange-
zicht, des daags in eene wolkkolom, dat
Hij hen op den weg leidde, en des nachts
in eene vuurkolom, dat Hij hen lichtte, om
voort te gaan dag en nacht. [a] Ex. 40:38.
Num. 14:14. Deut. 1:33. Neh. 9:12, 19. Ps. 78:14. 105:39. 1 Kor. 10:1.
22 Hij nam de wolkkolom des daags,
noch de vuurkolom des nachts niet weg
van het aangezicht des volks.

HOOFDSTUK 14.

God wijst den Israëlieten den weg, dien zij gaan moeten, vs. 1. Faraö vervolgt hen met zijne ruiterij, 5. De Israëlieten worden, als zij dit vernemen, zeer bevreesd en slaan aan het morren, 10. Mozes bemoedigt en versterkt hen, 13. God beveelt Mozes voort te trekken, zijne hand over de zee uit te strekken en hare wateren van een te scheiden, 15. De wolkkolom plaatst zich tusschen de Israëlieten en de Egyptenaren, 19. Mozes strekt zijne hand over de zee uit ; God maakt die droog, 21. De Israëlieten trekken er doorheen, 22. Faraö volgt hen, 23. God beveelt Mozes zijne hand wederom over de zee uit te strekken, 26. De zee keert weder en Faraö met al de zijnen verdrinken, 27.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeg-
gende :
2 Spreek tot de kinderen Israëls, dat zij
wederkeeren, en [a] zich legeren voor Pi-Ha-
chirôth, tusschen Migdol en tusschen de zee,
voor Baäl-Zefon ; daar tegenover zult gij u
legeren aan de zee. [a] Num. 33:7.
3 Faraö dan zal zeggen van de kinderen
Israëls : Zij zijn verward in het land ; die
woestijn heeft hen besloten.
4 [a] En Ik zal Faraö's hart verstokken, dat
hij hen najage ; en Ik zal aan Faraö en aan
al zijn heir verheerlijkt worden, alzoo dat de
Egyptenaars zullen weten, dat Ik de HEERE
ben. En zij deden alzoo. [a] Ex. 4:21. 10:20.
5 Toen nu den koning van Egypte werd
geboodschapt, dat het volk vluchtte, zoo is
het hart van Faraö en van zijne knechten
veranderd tegen het volk, en zij zeiden :
Waarom hebben wij dat gedaan, dat wij
Israël hebben laten trekken, dat zij ons
niet dienden?
6 En hij spande zijnen wagen aan en nam
zijn volk met zich.
7 En hij nam zes honderd uitgelezene
wagens, ja, al de wagens van Egypte, en de
hoofdlieden over die allen.
8 Want de HEERE verstokte het hart van
Faraö, den koning van Egypte, dat hij de
kinderen Israëls najaagde ; doch de kin-
deren Israëls waren door eene hooge hand
uitgegaan.
9 [a] En de Egyptenaars jaagden hen na, en
achterhaalden hen, daar zij zich gelegerd
hadden aan de zee ; al de paarden, de
wagens van Faraö en zijne ruiters, en zijn
heir ; nevens Pi-Hachirôth, voor Baäl-Zefon.
[a] Joz. 24:6.
10 Als Faraö nabij gekomen was, zoo hie-
ven de kinderen Israëls hunne oogen op,
en ziet, de Egyptenaars togen achter hen ;
en zij vreesden zeer ; toen riepen de kin-
deren Israëls tot den HEERE.
11 En zij zeiden tot Mozes : Hebt gij ons
daarom, omdat er in Egypte gansch geene
graven waren, weggenomen, opdat wij in
deze woestijn sterven zouden? waarom hebt
gij ons dat gedaan, dat gij ons uit Egypte
uitgevoerd hebt?
12 [a] Is dit niet het woord, dat wij in
Egypte tot u spraken, zeggende : Houd af
van ons, en laat ons de Egyptenaars die-
nen? want het ware ons beter geweest de
Egyptenaren te dienen, dan in deze woes-
tijn te sterven. [a] Ex. 6:8.
13 Doch Mozes zeide tot het volk : Vreest

niet; staat vast, en ziet het heil des HEEREN,
dat Hij heden aan ulieden doen zal! want
de Egyptenaars, die gij heden gezien hebt,
zult gij niet weder zien in eeuwigheid.
14 De HEERE zal voor ulieden strijden,
en gij zult stil zijn.
15 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Wat
roept gij tot Mij? zeg den kinderen Israëls,
dat zij voorttrekken.
16 En gij, hef uwen staf op, en strek uwe
hand uit over de zee, en klief dezelve, dat
de kinderen Israëls door het midden der zee
gaan op het droge.
17 En Ik, zie, Ik zal het hart der Egyp-
tenaren verstokken, dat zij na hen daarin
gaan; en Ik zal verheerlijkt worden aan
Faraö en aan al zijn heir, aan zijne wagenen
en aan zijne ruiteren.
18 En de Egyptenaars zullen weten, dat
Ik de HEERE ben, wanneer Ik verheerlijkt
zal worden aan Faraö, aan zijne wagenen
en aan zijne ruiteren.
19 En de Engel Gods, Die voor het heir
van Israël ging, vertrok, en ging achter
hen; de wolkkolom vertrok ook van hun
aangezicht, en stond achter hen.
20 En zij kwam tusschen het leger der
Egyptenaren, en tusschen het leger van
Israël; en de wolk was te gelijk duisternis
en verlichtte den nacht; zoodat de een tot
den ander niet naderde den ganschen nacht.
21 Toen Mozes zijne hand uitstrekte over
de zee, zoo deed de HEERE de zee weggaan,
door eenen sterken oostenwind, dien gan-
schen nacht, [a] en maakte de zee droog, [b] en
de wateren werden gekliefd.

[a] Ps. 66:6. [b] Joz. 4:23. Ps. 78:13. 106:9. 114:3.

22 [a] En de kinderen Israëls zijn ingegaan
in het midden van de zee, op het droge;
en de wateren waren hun een muur, aan
hunne rechter- en aan hunne linkerhand.

[a] 1 Kor. 10:1. Hebr. 11:29.

23 En de Egyptenaars vervolgden hen,
en gingen in, achter hen, al de paarden van
Faraö, zijne wagenen en zijne ruiteren, in
het midden van de zee.
24 En het geschiedde in dezelfde morgen-
wake, dat de HEERE in de kolom des vuurs
en der wolk, zag op het leger der Egyp-
tenaren; en Hij verschrikte het leger der
Egyptenaren.
25 En Hij stiet de raderen hunner wage-
nen weg, en deed ze zwaarlijk voortvaren.
Toen zeiden de Egyptenaars: Laat ons
vlieden van het aangezicht van Israël; want
de HEERE strijdt voor hen tegen de Egyp-
tenaars.
26 En de HEERE zeide tot Mozes: Strek
uwe hand uit over de zee, dat de wateren
wederkeeren over de Egyptenaars, over
hunne wagenen en over hunne ruiters.
27 Toen strekte Mozes zijne hand uit over
de zee; en de zee kwam weder, tegen het
naken van den morgenstond, tot hare
kracht; en de Egyptenaars vluchtten die te
gemoet; en de HEERE stortte de Egypte-
naars in het midden der zee.
28 [a] Want als de wateren wederkeerden,
zoo bedekten zij de wagenen en de ruiters
van het gansche heir van Faraö, dat hen
nagevolgd was in de zee; er bleef niet één
van hen overig. [a] Ps. 78:53. 106:11.
29 [a] Maar de kinderen Israëls gingen op
het droge, in het midden der zee; en de
wateren waren hun een muur, aan hunne
rechter- en aan hunne linkerhand. [a] Ps. 77:20.
30 Alzoo verloste de HEERE Israël aan
dien dag uit de hand der Egyptenaren; en
Israël zag de Egyptenaren dood aan den
oever der zee.
31 Ook zag Israël de groote hand, die de
HEERE aan Egyptenaren bewezen had;
en het volk vreesde den HEERE, en ge-
loofde in den HEERE, en aan Mozes, Zijnen
knecht.

HOOFDSTUK 15.

De lofzang van Mozes en der kinderen Israëls voor hunne verlossing en den ondergang van Faraö, vs. 1. Mirjam en de Israëlietische vrouwen antwoordden hierop in reizang, 20. De Israëlieten komen in de woestijn Sur en vinden geen water, 22; te Mara is het water bitter, 23, het volk mort, 24; God wijst Mozes een' boom aan, welke het water zoet maakt, 25. De Heere geeft hun wetten en doet hun vaderlijke beloften, 26. Het volk komt te Elim en vindt twaalf waterputten en zeventig palmboomen, 27.

TOEN zong Mozes en de kinderen Isra-
els den HEERE dit lied, en spraken,
zeggende: [a] Ik zal den HEERE zingen;
want Hij is hoogelijk verheven! Het paard
en zijnen ruiter heeft Hij in de zee ge-
worpen. [a] Ps. 106:12.
2 [a] De HEERE is mijn Kracht en Lied, en
Hij is mij tot een Heil geweest; deze is
mijn God; daarom zal ik Hem eene liefe-
lijke woning maken; Hij is mijns vaders
God; dies zal ik Hem verheffen!

[a] Ps. 18:2. 118:14. Jes. 12:2.

3 De HEERE is een Krijgsman; HEERE
is Zijn naam!
4 Hij heeft Faraö's wagenen en zijn heir
in de zee geworpen; en de keure zijner
hoofdlieden zijn verdronken in de Schelfzee!

5 [a] De afgronden hebben hen bedekt; zij zijn in de diepten gezonken als een steen. [a] Neh. 9:11.

6 [a] O HEERE! Uwe rechterhand is verheerlijkt geworden in macht; Uwe rechterhand, o HEERE! heeft den vijand verbroken! [a] Ps. 118:15, 16.

7 En door Uwe groote hoogheid hebt Gij, die tegen U opstonden, omgeworpen; Gij hebt Uwen brandenden toorn uitgezonden, die hen verteerd heeft als eenen stoppel.

8 [a] En door het geblaas van Uwen neus zijn de wateren opgehoopt geworden; de stroomen hebben overeinde gestaan, als een hoop; de afgronden zijn stijf geworden in het hart der zee. [a] Jes. 63:12, 13. Hab. 3:10.

9 De vijand zeide: Ik zal vervolgen, ik zal achterhalen, ik zal den buit deelen, mijne ziel zal van hen vervuld worden; ik zal mijn zwaard uittrekken, mijne hand zal hen uitroeien.

10 [a] Gij hebt met Uwen wind geblazen; de zee heeft hen gedekt! zij zonken onder als lood in geweldige wateren! [a] Ps. 74:13. 106:11.

11 O HEERE! wie is als Gij onder de goden? wie is als Gij, verheerlijkt in heiligheid, vreeselijk in lofzangen, doende wonder!

12 Gij hebt Uwe rechterhand uitgestrekt, de aarde heeft hen verslonden!

13 Gij leiddet door Uwe weldadigheid dit volk, dat Gij verlost hebt; Gij [a] voert hen zachtkens door Uwe sterkte tot de liefelijke woning Uwer heiligheid. [a] Ps. 77:21.

14 De volken hebben het gehoord, zij zullen sidderen; weedom heeft de ingezetenen van Palestina bevangen.

15 [a] Dan zullen de vorsten van Edom verbaasd wezen; beving zal de machtigen der Moabieten bevangen; al de ingezetenen van Kanaän zullen versmelten! [a] Deut. 2:4.

16 [a] Verschrikking en vrees zal op hen vallen; door de grootheid van Uwen arm zullen zij verstommen, als een steen! totdat Uw volk, HEERE! henen doorkome; totdat dit volk henen doorkome, dat Gij verworven hebt. [a] Deut. 2:25. 11:25. Joz. 2:9.

17 Die zult gij inbrengen, en planten hen op den berg Uwer erfenis, ter plaatse, welke Gij, o HEERE! gemaakt hebt tot Uwe woning, het heiligdom, hetwelk Uwe handen gesticht hebben, o HEERE!

18 De HEERE zal in eeuwigheid en geduriglijk regeeren!

19 Want Faraö's paard, met zijnen wagen, met zijne ruiters, zijn in de zee gekomen, en de HEERE heeft de wateren der zee over hen doen wederkeeren; maar de kinderen Israëls zijn op het droge in het midden van de zee gegaan.

20 En Mirjam, de profetes, Aärons zuster, [a] nam eene trommel in hare hand; en al de vrouwen gingen uit, haar na, met trommelen en met reien. [a] 1 Sam. 18:6.

21 Toen antwoordde Mirjam hunlieden: Zingt den HEERE; want Hij is hoogelijk verheven! Hij heeft het paard met zijnen ruiter in de zee gestort!

22 Hierna deed Mozes de Israëlieten voortreizen van de Schelfzee af; en zij trokken uit tot in de woestijn Sur, en zij gingen drie dagen in de woestijn, en vonden geen water.

23 [a] Toen kwamen zij te Mara; doch zij konden het water van Mara niet drinken; want het was bitter; daarom werd derzelver naam genoemd Mara. [a] Num. 33:8.

24 Toen murmureerde het volk tegen Mozes, zeggende: Wat zullen wij drinken?

25 Hij dan riep tot den HEERE; en de HEERE wees hem een hout; dat wierp hij in dat water; toen werd het water zoet. Aldaar stelde Hij het *volk* eene inzetting en recht, en aldaar verzocht Hij hetzelve,

26 En zeide: Is het, dat gij met ernst naar de stem des HEEREN uws Gods hooren zult, en doen, wat recht is in Zijne oogen, en uwe ooren neigt tot Zijne geboden, en houdt al Zijne inzettingen; zoo zal Ik geene van de krankheden op u leggen, die Ik op Egypteland gelegd heb; want Ik ben de HEERE, uw Heelmeester!

27 Toen kwamen zij te Elim, en daar waren twaalf waterfonteinen, en zeventig palmboomen; en zij legerden zich aldaar aan de wateren.

HOOFDSTUK 16.

De kinderen Israels morren in de woestijn Sin, omdat zij geen voedsel vinden, vs. 1. God belooft hun brood uit den hemel te doen regenen en het leger met kwakkelen te bedekken, 4. De heerlijkheid des Heeren verschijnt in de wolk, 10. De Israëlieten vinden de kwakkelen en het Manna, 13. Des morgens verzamelt ieder voor elken dag een gomer Manna, 16; doch den zesden dag, voor den Sabbat, twee gomers, 22. Ook den zevenden dag gaat het volk uit om in te zamelen en wordt hierover door den Heere bestraft, 27. Een gomer Manna wordt in eene kruik tot een getuigenis voor de nakomelingen bewaard, 32. Hoelang de Israëlieten het Manna gegeten hebben, 35.

TOEN zij van Elim gereisd waren, zoo kwam de gansche vergadering der kinderen Israëls in de woestijn Sin, welke is tusschen Elim en tusschen Sinaï, aan den vijftienden dag der tweede maand, nadat zij uit Egypteland uitgegaan waren.

2 En de gansche vergadering der kinderen Israëls murmureerde tegen Mozes en tegen Aäron, in de woestijn.
3 [a]En de kinderen Israëls zeiden tot hen: [b]Och, dat wij in Egypteland gestorven waren door de hand des HEEREN, toen wij bij de vleeschpotten zaten, toen wij tot verzadiging brood aten! want gijlieden hebt ons uitgeleid in deze woestijn, om deze gansche gemeente door den honger te dooden. [a] 1 Kor. 10:10. [b] Num. 11:4.
4 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Zie, Ik zal voor ulieden [a]brood uit den hemel regenen; en het volk zal uitgaan, en verzamelen elke dagmaat op haren dag; opdat Ik het verzoeke, of het in Mijne wet ga, of niet. [a] Ps. 78:24. 105:40.
5 En het zal geschieden op den zesden dag, dat zij bereiden zullen hetgeen zij ingebracht zullen hebben; dat zal dubbel zijn boven hetgeen zij dagelijks zullen verzamelen.
6 Toen zeiden Mozes en Aäron tot al de kinderen Israëls: Aan den avond, dan zult gij weten, dat u de HEERE uit Egypteland uitgeleid heeft;
7 En morgen, dan zult gij des HEEREN heerlijkheid zien, dewijl Hij uwe murmureeringen tegen den HEERE gehoord heeft; want wat zijn wij, dat gij tegen ons murmureert?
8 Voorts zeide Mozes: Als de HEERE ulieden aan den avond vleesch te eten zal geven, en aan den morgen brood tot verzadiging, het zal zijn, omdat de HEERE uwe murmureeringen gehoord heeft, die gij tegen Hem murmureert; want wat zijn wij? Uwe murmureeringen zijn niet tegen ons, maar tegen den HEERE.
9 Daarna zeide Mozes tot Aäron: Zeg tot de gansche vergadering der kinderen Israëls: Nadert voor het aangezicht des HEEREN; want Hij heeft uwe murmureeringen gehoord.
10 En het geschiedde, als Aäron tot de gansche vergadering der kinderen Israëls sprak, en zij zich naar de woestijn keerden, [a]zoo ziet, de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de wolk. [a] Ex. 13:21
11 Ook heeft de HEERE tot Mozes gesproken, zeggende:
12 Ik heb de murmureeringen van de kinderen Israëls gehoord; spreekt tot hen, zeggende: Tusschen de twee avonden zult gij vleesch eten, en aan den morgen zult gij [a]met brood verzadigd worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE uw God ben. [a] Joh. 6:49, 58.
13 En het geschiedde aan den avond, [a]dat er kwakkelen opkwamen, en het leger bedekten; en aan den morgen lag de dauw rondom het leger. [a] Num. 11:31. Ps. 105:40.
14 [a]Als nu de liggende dauw opgevaren was, zoo ziet, over de woestijn was een klein rond ding, klein als de rijm, op de aarde. [a] Num. 11:7. Neh. 9:15. Ps. 78:24. 105:40.
15 Toen het de kinderen Israëls zagen, zoo zeiden zij, de een tot den ander: [a]Het is Man! want zij wisten niet wat het was. Mozes dan zeide tot hen: Dit is het brood, hetwelk de HEERE ulieden te eten gegeven heeft. [a] Joh. 6:31. 1 Kor. 10:3.
16 Dit is het woord, dat de HEERE geboden heeft: Verzamelt daarvan een ieder naar dat hij eten mag, een gomer voor een hoofd, naar het getal van uwe zielen; ieder zal nemen voor degenen, die in zijne tent zijn.
17 En de kinderen Israëls deden alzoo, en verzamelden, de een veel en de ander weinig.
18 Doch als zij het met den gomer maten, [a]zoo had hij, die veel verzameld had, niets over, en dien, die weinig verzameld had, ontbrak niet; een iegelijk verzamelde zoo veel, als hij eten mocht. [a] 2 Kor. 8:15.
19 En Mozes zeide tot hen: Niemand late daarvan overig tot den morgen.
20 Doch zij hoorden niet naar Mozes; maar sommige mannen lieten daarvan overig tot den morgen. Toen wiesen er wormen in, en het werd stinkende; dies werd Mozes zeer toornig op hen.
21 Zij nu verzamelden het allen morgen, een iegelijk naar dat hij eten mocht; want als de zon heet werd, zoo versmolt het.
22 En het geschiedde op den zesden dag, dat zij dubbel brood verzamelden, twee gomers voor eenen; en al de oversten der vergadering kwamen en verkondigden het aan Mozes.
23 Hij dan zeide tot hen: Dit is het, dat de HEERE gesproken heeft: Morgen is de rust, de heilige sabbat des HEEREN! wat gij bakken zoudt, bakt dat, en ziedt, wat gij zieden zoudt; en al wat overig blijft, legt het op voor u in bewaring tot den morgen.
24 En zij leiden het op tot den morgen,

gelijk als Mozes geboden had; en het stonk
niet, en er was geen worm in.
25 Toen zeide Mozes: Eet dat heden;
want het is heden de sabbat des HEEREN;
gij zult het heden op het veld niet vinden.
26 Zes dagen zult gij het verzamelen;
doch op den zevenden dag is het sabbat;
op denzelven zal het niet zijn.
27 En het geschiedde aan den zevenden
dag, dat sommingen van het volk uitgin-
gen, om te verzamelen; doch zij vonden
niet.
28 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Hoe lang weigert gijlieden te houden
Mijne geboden en Mijne wetten?
29 Ziet, omdat de HEERE ulieden den
sabbat gegeven heeft, daarom geeft Hij
u aan den zesden dag voor twee dagen
brood; een ieder blijve in zijne plaats!
dat niemand uit zijne plaats ga op den
zevenden dag!
30 Alzoo rustte het volk op den zeven-
den dag.
31 [a] En het huis Israëls noemde deszelfs
naam Man; en het was als korianderzaad,
wit, en de smaak daarvan was als honig-
koeken. [a] Num. 11:7.
32 Voorts zeide Mozes: Dit is het woord,
hetwelk de HEERE bevolen heeft: Vult
eenen gomer daarvan tot bewaring voor
uwe geslachten, opdat zij zien het brood,
dat Ik ulieden heb te eten gegeven in deze
woestijn, toen Ik u uit Egypteland uitleidde.
33 Ook zeide Mozes tot Aäron: [a] Neem
eene kruik, en doe eenen gomer vol Man
daarin; en zet die voor het aangezicht des
HEEREN, tot bewaring voor uwe geslach-
ten. [a] Hebr. 9:4.
34 Gelijk als de HEERE aan Mozes ge-
boden had, alzoo zette ze Aäron voor de
getuigenis tot bewaring.
35 En de kinderen Israëls aten Man veer-
tig jaren, [a] totdat zij in een bewoond land
kwamen; zij aten Man, totdat zij kwamen
aan de pale van het land Kanaän.
[a] Joz. 5:12. Neh. 9:15.
36 Een gomer nu is het tiende *deel* van
eene efa.

HOOFDSTUK 17.

Het volk komt in Rafidim, vindt geen water en mort, vs. 1. Mozes roept tot den Heere en krijgt bevel met zijnen staf uit de rots in Horeb water te doen ontspringen, 4. De plaats wordt genoemd Massa en Meriba, 7. De Amalekieten vallen het volk aan, 8. Jozua verslaat hen, terwijl Mozes, door Aäron en Hur ondersteund, zijnen staf opgeheven houdt, 9. God beveelt Amalek uit te roeien, 14. Mozes bouwt een altaar en noemt het: De Heere is mijne Banier, 15.

DAARNA toog de gansche vergadering
van de kinderen Israëls, naar hunne
dagreizen, uit de woestijn Sin, op het
bevel des HEEREN, en zij legerden zich
te Rafidîm. Daar nu was geen water
voor het volk om te drinken.
2 Toen twistte het volk met Mozes, en
zeide: Geeft gijlieden ons water, dat wij
drinken! [a] Mozes dan zeide tot hen: Wat
twist gij met mij? waarom verzoekt gij
den HEERE? [a] Num. 20:3, 4.
3 Toen nu het volk aldaar dorstte naar
water, zoo murmureerde het volk tegen
Mozes, en het zeide: Waartoe hebt gij
ons nu uit Egypte doen optrekken, opdat
gij mij, en mijne kinderen, en mijn vee,
van dorst deedt sterven?
4 Zoo riep Mozes tot den HEERE, zeg-
gende: Wat zal ik dit volk doen? Er feilt
niet veel aan, of zij zullen mij steenigen!
5 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Ga
heen voor het aangezicht des volks, en neem
met u uit de oudsten van Israël; en neem
uwen staf in uwe hand, [a] waarmede gij de
rivier sloegt, en ga heen. [a] Ex. 7:20.
6 [a] Zie, Ik zal aldaar voor uw aangezicht op
den rotssteen in Horeb staan; en gij zult op
den rotssteen slaan, zoo zal er water uit-
gaan, dat het volk drinke. Mozes nu deed
alzoo voor de oogen der oudsten van Israël.
[a] Num. 20:9. Ps. 78:15. 114:8. 1 Kor. 10:4.
7 En hij noemde den naam dier plaats
Massa en Meriba, om den twist der kinde-
ren Israëls, en omdat zij den HEERE ver-
zocht hadden, zeggende: Is de HEERE in
het midden van ons, of niet?
8 [a] Toen kwam Amalek en streed tegen
Israël in Rafidîm. [a] Deut. 25:17, 18.
9 Mozes dan zeide tot Jozua: Kies ons
mannen, en trek uit, strijd tegen Amalek;
morgen zal ik op de hoogte des heuvels
staan, en de staf Gods zal in mijne hand
zijn.
10 Jozua nu deed, als Mozes hem gezegd
had, strijdende tegen Amalek; doch Mozes,
Aäron en Hur, klommen op de hoogte
des heuvels.
11 En het geschiedde, terwijl Mozes zijne
hand ophief, zoo was Israël de sterkste;
maar terwijl hij zijne hand nederliet, zoo
was Amalek de sterkste.
12 Doch de handen van Mozes werden
zwaar; daarom namen zij eenen steen, en
leiden dien onder hem, dat hij daarop zat;

en Aäron en Hur onderstutten zijne handen, de een op deze, de ander op de andere *zijde;* alzoo waren zijne handen gewis, totdat de zon onderging.

13 Alzoo dat Jozua Amalek en zijn volk krenkte, door de scherpte des zwaards.

14 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Schrijf dit ter gedachtenis in een boek, en leg het in de ooren van Jozua, [a] dat Ik de gedachtenis van Amalek geheel uitdelgen zal van onder den hemel.

[a] Num. 24:20. 1 Sam. 15:2, 3. Deut. 25:17, 18, 19.

15 En Mozes bouwde een altaar; en hij noemde deszelfs naam: De HEERE is mijne Banier!

16 En hij zeide: Dewijl de hand op den troon des HEEREN is, [a] zoo zal de oorlog des HEEREN tegen Amalek zijn, van geslacht tot geslacht! [a] 1 Sam. 15:2.

HOOFDSTUK 18.

Jethro brengt Mozes zijne huisvrouw en beide zonen, vs. 1. Mozes gaat hem te gemoet en verhaalt hem al wat de Heere voor Israël gedaan heeft, 7. Jethro looft den Heere en offert Hem, 10; hij raadt Mozes rechters onder zich aan te stellen, opdat deze de geringere zaken zouden oordeelen, 13. Mozes volgt dezen raad op, 24. Jethro keert naar Midian terug, 27.

TOEN [a] Jethro, priester van Midian, schoonvader van Mozes, hoorde al wat God aan Mozes, en aan Israël, Zijn volk, gedaan had: dat de HEERE Israël uit Egypte uitgevoerd had; [a] Ex. 2:16. 3:1.

2 Zoo nam Jethro, Mozes schoonvader, Zippora, Mozes huisvrouw (nadat hij haar wedergezonden had),

3 Met hare twee zonen, [a] welker eenes naam was Gersom (want hij zeide: Ik ben een vreemdeling geweest in een vreemd land); [a] Ex. 2:22.

4 En de naam des anderen was Eliëzer; Want, *zeide hij,* de God mijns vaders is tot mijne Hulpe geweest, en heeft mij verlost van Faraö's zwaard.

5 Toen nu Jethro, Mozes schoonvader, met zijne zonen en zijne huisvrouw, tot Mozes kwam, in de woestijn, aan den berg Gods, waar hij zich gelegerd had,

6 Zoo zeide hij tot Mozes: Ik, uw schoonvader Jethro, kome tot u, met uwe huisvrouw, en hare beide zonen met haar.

7 Toen ging Mozes uit, zijnen schoonvader te gemoet, en hij boog zich, en kuste hem; en zij vraagden de een den ander naar den welstand, en zij gingen naar de tent.

8 En Mozes vertelde zijnen schoonvader alles, wat de HEERE aan Faraö en aan de Egyptenaren gedaan had, om Israëls wil; al de moeite, die hun op dien weg ontmoet was, en dat hen de HEERE verlost had.

9 Jethro nu verheugde zich over al het goede, hetwelk de HEERE Israël gedaan had; dat Hij het verlost had uit de hand der Egyptenaren.

10 En Jethro zeide: Gezegend zij de HEERE, Die ulieden verlost heeft uit de hand der Egyptenaren, en uit Faraö's hand; Die dit volk van onder de hand der Egyptenaren verlost heeft!

11 Nu weet ik, dat de HEERE grooter is dan alle goden; [a] want in de zaak, waarin zij trotschelijk gehandeld hebben, was Hij boven hen. [a] Ex. 1:10, 16, 22. 5:7. 14:18.

12 Toen nam Jethro, de schoonvader van Mozes, Gode brandoffer en slachtofferen; en Aäron kwam, en al de oversten van Israël, om brood te eten met den schoonvader van Mozes, voor het aangezicht Gods.

13 Doch het geschiedde des anderen daags, zoo zat Mozes om het volk te richten, en het volk stond voor Mozes, van den morgen tot den avond.

14 Als de schoonvader van Mozes alles zag, wat hij het volk deed, zoo zeide hij: Wat ding is dit, dat gij het volk doet? waarom zit gij zelf alleen, en al het volk staat voor u, van den morgen tot den avond?

15 Toen zeide Mozes tot zijnen schoonvader: Omdat dit volk tot mij komt, om God raad te vragen.

16 Wanneer zij eene zaak hebben, zoo komt het tot mij, dat ik richte tusschen den man en tusschen zijnen naaste; en dat ik *hun* bekend make Gods instellingen en Zijne wetten.

17 Doch de schoonvader van Mozes zeide tot hem: De zaak is niet goed, die gij doet.

18 Gij zult geheel vervallen, zoo gij, als dit volk, hetwelk bij u is; want deze zaak is te zwaar voor u; gij alleen kunt het niet doen.

19 Hoor nu mijne stem; ik zal u raden, en God zal met u zijn: wees gij voor het volk bij God, en breng gij de zaken voor God;

20 En verklaar hun de instellingen en de wetten, en maak hun bekend den weg, waarin zij wandelen zullen, en het werk, dat zij doen zullen.

21 Doch zie gij om, onder al het volk, naar kloeke mannen, God vreezende, waarachtige mannen, de gierigheid hatende; stel ze over hen, oversten der duizenden,

oversten der honderden, oversten der vijftigen, oversten der tienen,

22 Dat zij dit volk ten allen tijde richten; doch het geschiede, dat zij alle groote zaken aan u brengen, maar dat zij alle kleine zaken richten; verlicht alzoo uzelven, en laat hen met u dragen.

23 Indien gij deze zaak doet, en God het u gebiedt, zoo zult gij kunnen bestaan; zoo zal ook al dit volk in vrede aan zijne plaats komen.

24 [a] Mozes nu hoorde naar de stem van zijnen schoonvader, en hij deed alles, wat hij gezegd had. [a] Deut. 1:9.

25 En Mozes verkoos kloeke mannen, uit gansch Israël, en maakte hen tot hoofden over het volk; oversten der duizenden, oversten der honderden, oversten der vijftigen, en oversten der tienen;

26 Dat zij het volk ten allen tijde richtten, de harde zaak tot Mozes brachten, maar zij alle kleine zaak richtten.

27 Toen liet Mozes zijnen schoonvader trekken; en hij ging naar zijn land.

HOOFDSTUK 19.

In de derde maand na hunnen uittocht komen de Israëlieten in de woestijn Sinaï, vs. 1. Mozes klimt op den berg tot God en ontvangt het bevel, wat hij aan het volk moet melden, 3. Het volk belooft de woorden van God te zullen gehoorzamen, hetwelk Mozes den Heere wederom boodschapt, 7. Het volk moet zich heiligen tegen den derden dag, 9, en mag intusschen den berg niet genaken, 12. God komt op den berg neder onder de teekenen van donder en bliksem, 16. God spreekt met Mozes en beveelt hem het volk en de priesters te verbieden den berg te beklimmen, 19. Alleen hij en Aäron mochten tot den Heere naderen, 24, hetwelk zij doen, 25.

IN de derde maand, na het uittrekken der kinderen Israëls uit Egypteland, ten zelfden dage kwamen zij in de woestijn Sinaï.

2 Want zij togen uit Rafidîm, en kwamen in de woestijn Sinaï, en zij legerden zich in de woestijn; Israël nu legerde zich aldaar tegenover dien berg.

3 [a] En Mozes klom op tot God. En de HEERE riep tot hem van den berg, zeggende: Aldus zult gij tot het huis van Jakob spreken, en den kinderen Israëls verkondigen: [a] Hand. 7:38.

4 [a] Gijlieden hebt gezien, wat Ik den Egyptenaren gedaan heb; hoe Ik u op vleugelen der arenden gedragen, en u tot Mij gebracht heb. [a] Deut. 29:2. 32:11.

5 Nu dan, indien gij naarstiglijk Mijner stem zult gehoorzamen, en Mijn verbond houden, [a] zoo zult gij Mijn eigendom zijn uit alle volken; want [b] de gansche aarde is Mijne; [a] Deut. 7:6. 10:14, 15. 14:2. 28:18. Ps. 135:4. Jes. 41:8. Tit. 2:14. [b] Ps. 24:1.

6 [a] En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk, en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden, die gij tot de kinderen Israëls spreken zult. [a] 1 Petr. 2:9.

7 En Mozes kwam en riep de oudsten des volks, en stelde voor hunne aangezichten al deze woorden, die de HEERE hem geboden had.

8 Toen antwoordde al het volk gelijkelijk, en zeide: [a] Al wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen! En Mozes bracht de woorden des volks weder tot den HEERE. [a] Ex. 24:3.

9 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, Ik zal tot u komen in eene dikke wolk, opdat het volk hoore, als Ik met u spreek, en dat zij ook eeuwiglijk aan u gelooven. Want Mozes had den HEERE de woorden des volks verkondigd.

10 Ook zeide de HEERE tot Mozes: Ga tot het volk, en heilig hen heden en morgen, en dat zij hunne kleederen wasschen,

11 En bereid zijn tegen den derden dag; want op den derden dag zal de HEERE voor de oogen van al het volk afkomen, op den berg Sinaï.

12 En bepaal het volk rondom, zeggende: [a] Wacht u op den berg te klimmen, en deszelfs einde aan te roeren; al wie den berg aanroert, zal zekerlijk gedood worden. [a] Hebr. 12:18.

13 Geene hand zal hem aanroeren; maar hij zal zekerlijk gesteenigd, of zekerlijk doorschoten worden; hetzij een beest, hetzij een man, hij zal niet leven. Als de ramshoorn langzaam gaat, zullen zij op den berg klimmen.

14 Toen ging Mozes van den berg af tot het volk, en hij heiligde het volk; en zij wieschen hunne kleederen.

15 En hij zeide tot het volk: Weest gereed tegen den derden dag; [a] en nadert niet tot de vrouw. [a] 1 Sam. 21:4. 1 Kor. 7:5.

16 En het geschiedde op den derden dag, toen het morgen was, [a] dat er op den berg donderen en bliksemen waren, en eene zware wolk, en het geluid eener zeer sterke bazuin, zoodat al het volk verschrikte, dat in het leger was. [a] Hebr. 12:18.

17 En Mozes leidde het volk uit het leger, Gode te gemoet; [a] en zij stonden aan het onderste des bergs. [a] Deut. 4:10, 11.

18 [a] En de gansche berg Sinaï rookte, omdat de HEERE op denzelven nederkwam

in vuur; en zijn rook ging op, als de rook van eenen oven; en de gansche berg beefde zeer. [a] Richt. 5:4. Ps. 68:9. 114:4. Hab. 3:10.

19 Toen het geluid der bazuin gaande was, en zeer sterk werd, sprak Mozes; en God antwoordde hem met eene stem.

20 Als de HEERE nedergekomen was op den berg Sinaï, op de spits des bergs, zoo riep de HEERE Mozes op de spits des bergs; en Mozes klom op,

21 En de HEERE zeide tot Mozes: Ga af, betuig dit volk, dat zij niet doorbreken tot den HEERE, om te zien, en velen van hen vallen.

22 Daartoe zullen ook de priesters, die tot den HEERE naderen, zich heiligen, dat de HEERE niet tegen hen uitbreke.

23 Toen zeide Mozes tot den HEERE: Het volk zal op den berg Sinaï niet kunnen klimmen; want Gij hebt ons betuigd, zeggende: Bepaal den berg, en heilig hem.

24 De HEERE dan zeide tot hem: Ga heen, klim af! daarna zult gij, en Aäron met u, opklimmen; doch dat de priesters en het volk niet doorbreken, om op te klimmen tot den HEERE, dat Hij tegen hen niet uitbreke!

25 Toen klom Mozes af tot het volk, en zeide het hun aan.

HOOFDSTUK 20.

God geeft aan Mozes de wet der tien geboden op den berg Sinaï, vs. 1. Het volk, door den donder en den bliksem en het geluid der bazuinen verschrikt, vraagt dat God niet meer tot hen, maar alleen tot Mozes spreke, 18. Mozes troost hen, 20. God verbiedt hun ernstig alle afgoderij, 23. Bepalingen omtrent het bouwen van het altaar, 24.

TOEN sprak God al deze woorden, zeggende:

2 Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, [a] uit het diensthuis, uitgeleid heb. [a] Ex. 13:3. Deut. 5.6. Ps. 81:11.

3 Gij zult geene andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

4 [a] Gij zult u geen gesneden beeld, noch eenige gelijkenis maken, *van hetgeen* boven in den hemel is, noch *van hetgeen* onder op de aarde is, noch *van hetgeen* in de wateren onder de aarde is. [a] Lev. 26:1. Ps. 97:7.

5 Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde *lid* dergenen, die Mij haten;

6 En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijne geboden onderhouden.

7 [a] Gij zult den naam des HEEREN uws Gods niet ijdellijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden, die Zijnen naam ijdellijk gebruikt. [a] Lev. 19:12. Matt. 5:33.

8 [a] Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt. [a] Ezec. 20:12.

9 [a] Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; [a] Ex. 23:12. 34:21. Luk. 13:14.

10 Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN uws Gods; *dan* zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, *noch* uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling, die in uwe poorten is;

11 Want [a] in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage; daarom zegende de HEERE den sabbatdag, en heiligde denzelven. [a] Gen. 2:2.

12 [a] Eert uwen vader en uwe moeder, opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE uw God geeft. [a] Matt. 15:4. Efez. 6:2.

13 [a] Gij zult niet doodslaan. [a] Matt. 5:21.

14 [a] Gij zult niet echtbreken. [a] Matt. 5:27.

15 Gij zult niet stelen.

16 Gij zult geene valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

17 [a] Gij zult niet begeeren uws naasten huis; gij zult niet begeeren uws naasten vrouw, noch zijnen dienstknecht, noch zijne dienstmaagd, noch zijnen os, noch zijnen ezel, noch iets, dat uws naasten is. [a] Rom. 7:7.

18 En al het volk zag de donderen, en de bliksemen, en het geluid der bazuin, en den rookenden berg; toen het volk zulks zag, weken zij af, en stonden van verre;

19 [a] En zij zeiden tot Mozes: Spreek gij met ons, en wij zullen hooren; en dat God met ons niet spreke, opdat wij niet sterven! [a] Deut. 5:25. Hebr. 12:19.

20 En Mozes zeide tot het volk: Vreest niet; want God is gekomen, opdat Hij u verzocht, en opdat Zijne vreeze voor uw aangezicht zou zijn, dat gij niet zondigt.

21 [a] En het volk stond van verre; maar Mozes naderde tot de donkerheid, alwaar God was. [a] Ex. 19:17. Hebr. 12:10.

22 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Aldus zult gij tot de kinderen Israëls zeggen: Gij hebt gezien, dat Ik met ulieden van den hemel gesproken heb.

23 Gij zult nevens Mij niet maken zil-

veren goden, en gouden goden zult gij u niet maken.

24 [a] Maakt Mij een altaar van aarde, en offert daarop uwe brandofferen, en uwe dankofferen, uwe schapen, en uwe runderen; aan alle plaats, waar Ik Mijns Naams gedachtenis stichten zal, zal Ik tot u komen, en zal u zegenen. [a] Ex. 27:1. 38:1.

25 [a] Maar indien gij Mij een steenen altaar zult maken, zoo zult gij dit niet bouwen van gehouwen *steen;* zoo gij uw houwijzer daarover verheft, zoo zult gij het ontheiligen. [a] Deut. 27:5. Joz. 8:30, 31.

26 Gij zult ook niet met trappen tot Mijn altaar opklimmen, opdat uwe schaamte voor hetzelve niet ontdekt worde.

HOOFDSTUK 21.

Wetten over de lijfeigene knechten, vs. 1; over de lijfeigene vrouwen, 7; over de moordenaars, met en zonder opzet, 12; over de menschendieven, 16, over hen, die hunne ouders vloeken, 17; over de verwondingen, 18; over hen, die eene zwangere vrouw kwetsen, 22; over verwondingen der knechten, 26; over de wonden, door vee toegebracht, 28, over hen, die door het graven van een' kuil het vee huns naasten schade aanbrengen. 33.

DIT nu zijn de rechten, die gij hun zult voorstellen.

2 Als gij [a] eenen Hebreeuwschen knecht koopen zult, die zal zes jaren dienen; maar in het zevende zal hij voor vrij uitgaan, om niet. [a] Deut. 15:12. Jer. 34:14.

3 Indien hij met zijn lijf ingekomen zal zijn, zoo zal hij met zijn lijf uitgaan; indien hij een getrouwd man was, zoo zal zijne vrouw met hem uitgaan.

4 Indien hem zijn heer eene vrouw gegeven, en zij hem zonen of dochteren gebaard zal hebben, zoo zal de vrouw en hare kinderen haars heeren zijn, en hij zal met zijn lijf uitgaan.

5 [a] Maar indien de knecht ronduit zeggen zal: Ik heb mijnen heer, mijne vrouw en mijne kinderen lief, ik wil niet vrij uitgaan; [a] Deut. 15:16.

6 Zoo zal hem zijn heer tot de goden brengen, daarna zal hij hem aan de deur, of aan den post brengen; en zijn heer zal hem met eenen priem zijn oor doorboren, en hij zal hem eeuwiglijk dienen.

7 Wanneer nu iemand zijne dochter zal verkocht hebben tot eene dienstmaagd, zoo zal zij niet uitgaan, gelijk de knechten uitgaan.

8 Indien zij kwalijk bevalt in de oogen haars heeren, dat hij haar niet ondertrouwd heeft, zoo zal hij haar doen lossen; aan een vreemd volk haar te verkoopen zal hij niet vermogen, dewijl hij trouweloos met haar gehandeld heeft.

9 Maar indien hij haar aan zijnen zoon ondertrouwt, zoo zal hij met haar doen naar het recht der dochteren.

10 Indien hij voor zich eene andere neemt, zoo zal hij aan deze hare spijs, haar deksel, en haren huwelijksplicht niet onttrekken.

11 En indien hij haar deze drie *dingen* niet doet, zoo zal zij om niet uitgaan, zonder geld.

12 [a] Wie iemand slaat, dat hij sterft, die zal zekerlijk gedood worden. [a] Lev. 24:17.

13 Doch die *hem* niet nagesteld heeft, maar God heeft hem zijne hand doen ontmoeten, zoo zal Ik u eene plaats bestellen, waar hij henen vliede.

14 Maar indien iemand tegen zijnen naaste moedwillig gehandeld heeft, om hem met list te dooden, zoo zult gij denzelven van voor Mijn altaar nemen, dat hij sterve.

15 [a] Zoo wie zijnen vader of zijne moeder slaat, die zal zekerlijk gedood worden. [a] Matt. 15:4.

16 Verder, zoo wie eenen mensch steelt, hetzij dat hij dien verkocht heeft, of dat hij in zijne hand gevonden wordt, die zal zekerlijk gedood worden.

17 [a] Wie ook zijnen vader of zijne moeder vloekt, die zal zekerlijk gedood worden. [a] Lev. 20:9. Spr. 20:20. Matt. 15:4. Mark. 7:10.

18 En wanneer mannen twisten, en de een slaat den ander met eenen steen, of met eene vuist, en hij sterft niet, maar valt te bedde;

19 Indien hij weder opstaat, en op straat gaat bij zijnen stok, zoo zal hij, die hem sloeg, onschuldig zijn; alleen zal hij geven hetgeen hij verzuimd heeft, en hij zal hem volkomen laten heelen.

20 Wanneer ook iemand zijnen dienstknecht of zijne dienstmaagd met eenen stok slaat, dat hij onder zijne hand sterft, die zal zekerlijk gewroken worden.

21 Zoo hij nogtans eenen dag, of twee dagen overeind blijft, zoo zal hij niet gewroken worden; want hij is zijn geld.

22 Wanneer nu mannen kijven, en slaan eene zwangere vrouw, dat haar de vrucht afgaat, doch geen doodelijk verderf zij, zoo zal hij zekerlijk gestraft worden, gelijk als hem de man der vrouw oplegt, en hij zal het geven door de rechteren.

23 Maar indien er een doodelijk verderf zal zijn, zoo zult gij geven ziel voor ziel,

24 [a] Oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet,

[a] Lev. 24:20. Deut. 19:21. Matt. 5:38.

25 Brand voor brand, wond voor wond, buil voor buil.

26 Wanneer ook iemand het oog van zijnen dienstknecht, of het oog van zijne dienstmaagd slaat, en verderft het, hij zal hem vrij laten gaan voor zijn oog.

27 En indien hij een' tand van zijnen dienstknecht, of een' tand van zijne dienstmaagd uitslaat, zoo zal hij hem vrijlaten voor zijnen tand.

28 [a] En wanneer een os eenen man of eene vrouw stoot, dat hij sterft, zal de os zekerlijk gesteenigd worden, en zijn vleesch zal niet gegeten worden; maar de heer van den os zal onschuldig zijn. [a] Gen. 9:5.

29 Maar indien de os te voren stootig geweest is, en zijn heer is daarvan overtuigd geweest, en hij hem niet bewaard heeft, en hij doodt eenen man of eene vrouw, zoo zal die os gesteenigd worden, en zijn heer zal ook gedood worden.

30 Indien hem losgeld opgelegd wordt, zoo zal hij tot lossing zijner ziel geven naar alles, wat hem zal opgelegd worden;

31 Hetzij dat hij eenen zoon gestooten heeft, of eene dochter gestooten heeft, naar dat recht zal hem gedaan worden.

32 Indien de os eenen knecht of eene dienstmaagd stoot, hij zal zijnen heer dertig zilverlingen geven, en de os zal gesteenigd worden.

33 En wanneer iemand eenen kuil opent, of wanneer iemand eenen kuil graaft, en hij dekt hem niet toe, en een os of ezel valt daarin;

34 De heer des kuils zal het vergelden; hij zal aan deszelfs heer het geld wederkeeren; doch dat doode zal zijns wezen.

35 Wanneer nu iemands os den os van zijnen naaste kwetst, dat hij sterft, zoo zal men den levenden os verkoopen, en het geld daarvan half en half deelen, en den doode zal men ook half en half deelen.

36 Of is het kennelijk geweest, dat die os van te voren stootig was, en zijn heer heeft hem niet bewaard, zoo zal hij in alle manier os voor os vergelden; doch de doode zal zijns wezen.

HOOFDSTUK 22.

Wetten over diefstal, vs. 1; over de schade, welke iemands vee in een ander land aanricht, 5; over de schade door brand, 6, over de schade aan goederen, welke men ter bewaring heeft ontvangen, 7; over de schade aan geleende goederen, 14; over de verleiding eener maagd, 16; over tooverij, 18; over onkuischheid met beesten, 19; over de afgoderij, 20; over het gedrag jegens vreemdelingen, weduwen en weezen, 21; over woeker, 25; over het verpanden van kleederen, 26; over het eeren der overheid, 28; over de eerstelingen, 29; over het eten van verscheurde dieren, 31.

WANNEER [a] iemand eenen os, of klein vee steelt, en slacht het, of verkoopt het, die zal vijf runderen voor eenen os wedergeven, en vier schapen voor een *stuk* klein vee. [a] 2 Sam. 12:6.

2 Indien een dief gevonden wordt in het doorgraven, en hij wordt geslagen, dat hij sterft, het zal hem geene bloedschuld zijn.

3 Indien de zon over hem opgegaan is, zoo zal het hem eene bloedschuld zijn; hij zal het volkomen wedergeven; heeft hij niet, zoo zal hij verkocht worden voor zijne dieverij.

4 Indien de diefstal levend in zijne hand voorzeker gevonden wordt, hetzij os, of ezel, of klein vee, hij zal het dubbel wedergeven.

5 Wanneer iemand een veld, of eenen wijngaard laat afweiden, en hij zijn beest *daarin* drijft, dat het in eens anders veld weidt; die zal het van het beste zijns velds en van het beste zijns wijngaards wedergeven.

6 Wanneer een vuur uitgaat, en vat de doornen, zoodat de koornhoop verteerd wordt, of het staande koorn, of het veld; hij, die den brand heeft aangestoken, zal het volkomen wedergeven.

7 Wanneer iemand zijnen naaste geld of vaten te bewaren geeft, en het wordt uit diens mans huis gestolen; indien de dief gevonden wordt, hij zal het dubbel wedergeven.

8 Indien de dief niet gevonden wordt, zoo zal de heer des huizes tot de goden gebracht worden, of hij niet zijne hand aan zijns naasten have gelegd heeft.

9 Over alle zaak van onrecht, over eenen os, over eenen ezel, over klein vee, over kleeding, over al het verlorene, hetwelk iemand zegt, dat het zijne is, beider zaak zal voor de goden komen; wien de goden verwijzen, die zal het aan zijn' naaste dubbel wedergeven.

10 Wanneer iemand aan zijnen naaste eenen ezel, of os, of klein vee, of eenig beest te bewaren geeft, en het sterft, of het wordt verzeerd, of weggedreven, dat het niemand ziet;

11 Zoo zal des HEEREN eed tusschen hen beiden zijn, of hij niet zijne hand aan zijns naasten have geslagen heeft; en derzelver heer zal *dien* aannemen, en hij zal het niet wedergeven.

12 Maar indien het van hem zekerlijk ge

stolen is, hij zal het zijnen heer wedergeven.

13 Is het gewisselijk verscheurd, dat hij het brenge tot getuige, zoo zal hij het verscheurde niet wedergeven.

14 En wanneer iemand van zijnen naaste wat begeert, en het wordt beschadigd, of het sterft; zijn heer daar niet bij zijnde, zal hij het volkomen wedergeven.

15 Indien zijn heer daarbij geweest is, hij zal het niet wedergeven; indien het gehuurd is, zoo is het voor zijne huur gekomen.

16 Wanneer nu iemand eene maagd verlokt, die niet ondertrouwd is, en hij ligt bij haar, die zal haar zonder uitstel eenen bruidschat geven, dat zij hem ter vrouw zij.

17 Indien haar vader ganschelijk weigert haar aan hem te geven, zoo zal hij geld geven, naar den bruidschat der maagden.

18 [a] De tooveres zult gij niet laten leven.

[a] Deut. 18:10, 11.

19 [a] Al wie bij een beest ligt, die zal zekerlijk gedood worden. [a] Lev. 18:23. 20:15.

20 [a] Wie den goden offert, behalve den HEERE alleen, die zal verbannen worden.

[a] Deut. 17:2, 3, 4, 5.

21 [a] Gij zult ook den vreemdeling geenen overlast doen, noch hem onderdrukken; want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland. [a] Lev. 19:34.

22 [a] Gij zult geene weduwe noch wees beleedigen. [a] Zach. 7:10.

23 Indien gij hen eenigszins beleedigt, en indien zij eenigszins tot Mij roepen, Ik zal hun geroep zekerlijk verhooren;

24 En Mijn toorn zal ontsteken, en Ik zal ulieden met het zwaard dooden; en uwe vrouwen zullen weduwen, en uwe kinderen zullen weezen worden.

25 [a] Indien gij Mijn volk, dat bij u arm is, geld leent, zoo zult gij tegen hetzelve niet zijn, als een woekeraar; gij zult op hetzelve geenen woeker leggen.

[a] Lev. 25:36, 37. Deut. 23:19, 20. Ps. 15:5. Spr. 28:8. Ezec. 18:8.

26 [a] Indien gij eenigszins uws naasten kleed te pand neemt, zoo zult gij het hem wedergeven, eer de zon ondergaat; [a] Deut. 24:12, 13.

27 Want dat alleen is zijn deksel; het is zijn kleed over zijne huid; waarin zou hij liggen? het zal dan geschieden, wanneer hij tot Mij roept, dat Ik het zal hooren; want Ik ben genadig!

28 De goden zult gij niet vloeken, en de [a] oversten in uw volk zult gij niet lasteren. [a] Hand. 23:3, 4, 5.

29 Uwe volheid en uwe tranen zult gij niet uitstellen: [a] den eerstgeborene uwer zonen zult gij Mij geven. [a] Ex. 13:2, 12.

30 [a] Desgelijks zult gij doen met uwe ossen *en* met uwe schapen; zeven dagen zullen zij bij hunne moeder zijn, op den achtsten dag zult gij ze Mij geven. [a] Ex. 23:19. Lev. 22:27. Ezec. 44:30.

31 Gij nu zult Mij heilige lieden zijn; [a] daarom zult gij geen vleesch eten, dat op het veld gescheurd is, gij zult het den hond voorwerpen. [a] Lev. 22:8. Ezec. 44:31.

HOOFDSTUK 23.

Wetten over laster en valsche getuigenis, vs. 1; men moet het recht niet buigen, 2; men zal zijnen vijand goed doen, 4. De rechters mogen geene geschenken nemen, 8; noch den vreemdeling onderdrukken, 9. Van het zevende jaar, dat een rustjaar zal zijn, 10; van den Sabbatdag, 12; men zal den naam van andere goden niet noemen, 13; van de drie hooge feesten des jaars, 14; niet offeren met gezuurd brood, 18. God belooft het volk, dat de Engel voor hen zou gaan, Dien zij moeten gehoorzamen, 20. Verbod van eer aan vreemde goden te geven, 23. God belooft te zegenen, die Hem dienen, 25. Horzelen zullen de vijanden der Israëlieten uitstooten, 28. De landpalen van het land der Israëlieten, 31. Hun wordt verboden een verbond met de Heidenen of hunne goden te maken, 32; die mogen in het land der Israëlieten niet wonen, 33.

GIJ zult geen valsch gerucht opnemen; en stelt uwe hand niet bij den goddelooze, om een getuige tot geweld te zijn.

2 Gij zult de menigte tot booze zaken niet volgen; en gij zult niet spreken in eene twistige zaak, dat gij u neigt naar de menigte, om *het recht* te buigen.

3 [a] Ook zult gij den geringe niet voortrekken in zijne twistige zaak. [a] Lev. 19:15.

4 [a] Wanneer gij uws vijands os, of zijnen dwalenden ezel ontmoet, gij zult hem denzelven ganschelijk wederbrengen.

[a] Deut. 22:1, 2. Luk. 6:27. Filipp. 2:4.

5 [a] Wanneer gij uws haters ezel onder zijnen last ziet liggen, zult gij dan nalatig zijn, om het *uwe* te verlaten voor hem? gij zult het in alle manier met hem verlaten. [a] Deut. 22:4.

6 [a] Gij zult het recht uws armen niet buigen in zijne twistige zaak. [a] Deut. 27:19.

7 Zijt verre van valsche zaken; en den onschuldige en gerechtige zult gij niet dooden; want Ik zal den goddelooze niet rechtvaardigen.

8 [a] Ook zult gij geen geschenk nemen; want het geschenk verblindt de zienden, en het verkeert de zaak der rechtvaardigen.

[a] Deut. 16:19. 1 Sam. 8:3. Spr. 19:6. Pred. 7:7.

9 [a] Gij zult ook den vreemdeling niet onderdrukken; want gij kent het gemoed des vreemdelings, dewijl gij vreemdelingen geweest zijt in Egypteland.

[a] Ex. 22:21. Lev. 19:33. Deut. 24:17.

10 Gij zult ook zes jaar uw land be-
zaaien, en deszelfs inkomst verzamelen ;
11 [a] Maar in het zevende zult gij het
rusten en stil liggen laten, dat de armen
uws volks mogen eten, en het overige daar-
van de beesten des velds eten mogen : al-
zoo zult gij *ook* doen met uwen wijngaard,
en met uwe olijfboomen. [a] Lev. 25:4, 5.
12 [a] Zes dagen zult gij uwe werken doen :
maar op den zevenden dag zult gij rusten :
opdat uw os en uw ezel ruste, en dat de
zoon uwer dienstmaagd en de vreemdeling
adem scheppe. [a] Ex. 20:8. 31:13, 14, enz.
13 In alles, wat Ik tot ulieden gezegd
heb, zult gij op uwe hoede zijn ; en [a] den
naam van andere goden zult gij niet ge-
denken ; uit uwen mond zal hij niet gehoord
worden ! [a] Num. 32:38. Joz. 23:7. Ps. 16:4. Hos. 2:16. Zach. 13:2.
14 Drie reizen in het jaar zult gij Mij
feest houden.
15 [a] Het feest van de ongezuurde *brooden*
zult gij houden: zeven dagen zult gij onge-
zuurde *brooden* eten (gelijk Ik u geboden
heb), ter bestemder tijd in de maand Abib ;
want in dezelve zijt gij uit Egypte getogen ;
[b] doch men zal niet ledig voor Mijn aangezicht
verschijnen. [a] Ex. 12:14, 15. 13:3. [b] Ex. 34:20. Deut. 16:16.
16 En het feest des oogstes, der eerste
vruchten van uwen arbeid, die gij op het
veld gezaaid zult hebben. En het feest
der inzameling, op den uitgang des jaars,
wanneer gij uwen arbeid uit het veld zult
ingezameld hebben.
17 Drie malen des jaars zullen al uwe
mannen voor het aangezicht des Heeren
HEEREN verschijnen.
18 Gij zult het bloed Mijns offers met
geene gedeesemde *brooden* offeren : ook zal
het vette Mijns feestes tot op den morgen
niet vernachten.
19 [a] De eerstelingen der eerste vruchten
uws lands zult gij in het huis des HEEREN
uws Gods brengen. Gij [b] zult het bokje
niet koken in de melk zijner moeder.
[a] Ex. 34:26. [b] Ex. 34:26.
20 [a] Ziet, Ik zende eenen Engel voor uw
aangezicht, om u te behoeden op dezen weg,
en om u te brengen tot de plaats, die Ik
bereid heb. [a] Ex. 32:2
21 Hoedt u voor Zijn aangezicht, en weest
Zijner stem gehoorzaam, en verbittert Hem
niet ; want Hij zal ulieder overtredingen
niet vergeven ; want Mijn Naam is in het
binnenste van Hem.
22 Maar zoo gij Zijner stem naarstiglijk
gehoorzaamt, en doet al wat Ik spreken zal,
[a] zoo zal Ik uwer vijanden vijand, en uwer
wederpartijders wederpartij zijn. [a] Gen. 12:3.
23 Want Mijn Engel zal voor uw aange-
zicht gaan, en Hij zal u inbrengen tot de
Amorieten, en Hethieten, en Ferezieten, en
Kanaänieten, Hevieten en Jebusieten ; en
Ik zal hen verdelgen.
24 Gij zult u voor hunne goden niet bui-
gen, noch hen dienen ; ook zult gij naar
[a] hunne werken niet doen ; maar gij zult ze
geheel afbreken, en hunne opgerichte beel-
den ganschelijk vermorzelen. [a] Lev. 18:3.
25 En gij zult den HEERE uwen God die-
nen ; [a] zoo zal Hij uw brood en uw water
zegenen ; en Ik zal de krankheden uit het
midden van u weren. [a] Ex. 15:26. Deut. 7:15
26 [a] Er zal geene misdrachtige noch on-
vruchtbare in uw land zijn ; Ik zal het
getal uwer dagen vervullen. [a] Deut. 7:14
27 [a] Ik zal Mijnen schrik voor uw aan-
gezicht zenden, en al het volk, tot hetwelk
gij komt, versaagd maken ; en Ik zal ma-
ken, dat al uwe vijanden u den nek toe-
keeren. [a] Ex. 14:24. Joz. 10:10.
28 [a] Ik zal ook horzelen voor uw aangezicht
zenden ; die zullen van voor uw aangezicht
uitstooten de Hevieten, de Kanaänieten en
de Hethieten. [a] Deut. 7:20. Joz. 24:12.
29 Ik zal hen in een jaar van uw aan-
gezicht niet uitstooten, opdat het land niet
woest worde, en het wild gedierte boven u
niet vermenigvuldigd worde.
30 Ik zal hen allengskens van uw aan-
gezicht uitstooten, totdat gij gewassen zijt
en het land erft.
31 [a] En Ik zal uwe landpalen zetten van
de zee Suf tot aan de zee der Filistijnen, en
van de woestijn tot aan de rivier ; want
Ik zal de inwoners van dat land in uwe
hand geven, dat gij hen voor uw aange-
zicht uitstoot. [a] Num. 31:3, 4.
32 [a] Gij zult met hen, noch met hunne go-
den, een verbond maken. [a] Ex. 34:12, 15. Deut. 7:2.
33 [a] Zij zullen in uw land niet wonen, op-
dat zij u tegen Mij niet doen zondigen ; in-
dien gij hunne goden dient, het zal u voor-
zeker tot eenen valstrik zijn. [a] Joz. 23:13. Richt. 2:3.

HOOFDSTUK 24.

God beveelt, dat Mozes, Aaron, Nadab en Abihu tot Hem op den berg van verre naderen, vs. 1. Mozes offert en leest het boek des verbonds voor aan het volk, dat belooft de wetten des Heeren te zullen houden, 3. Mozes bouwt een altaar en twaalf pilaren, 4 ; hij besprengt het altaar met bloed der offeranden, 6. Mozes en de oudsten zien den Heere, 9. God

beveelt Mozes tot Hem te naderen en belooft hem de twee steenen tafelen der wet te geven, 12. Aan Aäron en Hur wordt de zorg voor het volk aanbevolen, 14. God verschijnt op den berg Sinaï als een verterend vuur, 16. Mozes blijft aldaar 40 dagen en 40 nachten, 18.

DAARNA zeide Hij tot Mozes: klim op tot den HEERE, gij en Aäron, Nadab en Abíhu, en zeventig van de oudsten van Israël; en buigt u neder van verre!

2 En dat Mozes alleen zich nadere tot den HEERE; maar dat zij niet naderen; en het volk klimme ook niet op met hem.

3 Als Mozes kwam en verhaalde aan het volk al de woorden des HEEREN, en al de rechten, [a] toen antwoordde al het volk met éene stem, en zij zeiden: Al deze woorden, die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen. *a* Ex. 19.8. 24:7. Deut. 5:27.

4 Mozes nu beschreef al de woorden des HEEREN, en hij maakte zich des morgens vroeg op, en hij bouwde een altaar onder aan den berg, en twaalf kolommen, naar de twaalf stammen van Israël.

5 En hij zond de jongelingen van de kinderen Israëls, die brandofferen offerden, en den HEERE dankofferen offerden, van jonge ossen.

6 En Mozes nam de helft van het bloed, en zette het in bekkens; en de helft van het bloed sprengde hij op het altaar.

7 En hij nam het boek des verbonds, en hij las het voor de ooren des volks; en zij zeiden: Al wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen en gehoorzamen.

8 Toen nam Mozes dat bloed, en sprengde het op het volk; en hij zeide: [a] Ziet, *dit is* het bloed des verbonds, hetwelk de HEERE met ulieden gemaakt heeft over al die woorden. *a* Hebr. 9:20. 1 Petr. 1:2.

9 Mozes nu en Aäron klommen opwaarts, ook Nadab en Abíhu, en zeventig van de oudsten van Israël.

10 En zij zagen den God van Israël, en onder Zijne voeten als een werk van saffiersteenen, en als de gestaltenis des hemels in *Zijne* klaarheid.

11 Doch Hij strekte Zijne hand niet tot de afgezonderden van de kinderen Israëls; maar zij aten en dronken, nadat zij God gezien hadden.

12 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Kom tot Mij op den berg, en wees aldaar; en Ik zal u steenen tafelen geven, en de wet, en de geboden, die Ik geschreven heb, om hen te onderwijzen.

13 Toen maakte zich Mozes op, met Jozua, zijnen dienaar; en Mozes klom op den berg Gods.

14 En hij zeide tot de oudsten: Blijft gij ons hier, totdat wij weder tot u komen; en ziet, Aäron en Hur zijn bij u; wie eenige zaken heeft, zal tot dezelve komen.

15 Toen Mozes op den berg geklommen was, zoo heeft eene wolk den berg bedekt.

16 En de heerlijkheid des HEEREN woonde op den berg Sinaï, en de wolk bedekte hem zes dagen, en op den zevenden dag riep Hij Mozes uit het midden der wolk.

17 En [a] het aanzien der heerlijkheid des HEEREN was als een verterend vuur, op het opperste diens bergs, in de oogen der kinderen Israëls. *a* Hebr. 12:29.

18 En Mozes ging in het midden der wolk, nadat hij op den berg geklommen was; en Mozes was op dien berg veertig dagen en veertig nachten.

HOOFDSTUK 25.

De Heere beveelt Mozes een vrijwillig hefoffer van de Israëlieten aan te nemen, om een heiligdom te bouwen, vs. 1. Voorschriften van het maken der ark, 10; van het verzoendeksel met de cherubim, 17; van de tafel voor de toonbrooden met haar gereedschap, 23; van den gouden kandelaar en toebehooren, 31; alles volgens het voorbeeld, dat Mozes op den berg gezien had, 40.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, dat zij voor Mij een hefoffer nemen. [a] Van alle man, wiens hart zich vrijwillig bewegen zal, zult gij Mijn hefoffer nemen.
a Ex. 35:5. 1 Kron. 29:3, 5, 9, 14. Ezra 2:68. 3:5. Neh. 11:2.

3 Dit nu is het hefoffer, hetwelk gij van hen nemen zult: goud, en zilver, en koper;

4 Als ook hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn linnen, en geiten*haar;*

5 En roodgeverwde ramsvellen, en dassenvellen, en sittimhout;

6 Olie tot den luchter, specerijen ter zalfolie, en tot rooking welriekende specerijen;

7 [a] Sardónixsteenen, en vervullende steenen tot den efod, en tot den borstlap. *a* Ex. 28:4.

8 En zij zullen Mij een heiligdom maken, dat Ik in het midden van hen wone.

9 Naar al wat Ik u tot een voorbeeld dezes tabernakels, en een voorbeeld van al deszelfs gereedschap wijzen zal, even alzoo zult gijlieden dat maken.

10 Zoo zullen zij eene ark [a] van sittimhout maken; twee ellen en eene halve zal hare lengte zijn, en anderhalve el hare breedte, en anderhalve el hare hoogte. *a* Ex. 37:1. Hebr. 9:1.

11 En gij zult ze met louter goud overtrekken; van binnen en van buiten zult gij ze

overtrekken; en gij zult op dezelve eenen gouden krans maken rondom heen.

12 En giet voor haar vier gouden ringen, en zet die aan hare vier hoeken, alzoo dat twee ringen op de eene zijde derzelve zijn, en twee ringen op hare andere zijde.

13 En maak handboomen van sittimhout, en overtrek ze met goud.

14 En steek de handboomen in de ringen, die aan de zijde der ark zijn, dat men de ark daarmede drage.

15 [a] De draagboomen zullen in de ringen der ark zijn; zij zullen er niet uitgetogen worden. [a] 1 Kon. 8:8.

16 Daarna [a] zult gij in de ark leggen de getuigenis, die Ik u geven zal. [a] Hebr. 9:4.

17 [a] Gij zult ook een verzoendeksel maken van louter goud; twee ellen en eene halve zal deszelfs lengte zijn, en anderhalve el deszelfs breedte. [a] Ex. 37:6.

18 [a] Gij zult ook twee cherubim van goud maken; van dicht *goud* zult gij ze maken, uit de beide einden des verzoendeksels. [a] Hebr. 9:5.

19 En maak u eenen cherub uit het eene einde aan deze zijde, en den anderen cherub uit het *andere* einde aan gene zijde; uit het verzoendeksel zult gijlieden de cherubim maken, uit de beide einden van hetzelve.

20 En de cherubim zullen hunne beide vleugelen omhoog uitbreiden, [a] bedekkende met hunne vleugelen het verzoendeksel; en hunne aangezichten zullen tegenover elkander zijn; de aangezichten der cherubim zullen naar het verzoendeksel zijn. [a] Hebr. 9:5.

21 En [a] gij zult het verzoendeksel boven op de ark zetten, nadat gij in de ark de getuigenis, die Ik u geven zal, zult gelegd hebben. [a] Hebr. 9:4, 5.

22 En [a] aldaar zal Ik bij u komen, en Ik zal met u spreken van boven het verzoendeksel af, van tusschen de twee cherubim, die op de ark der getuigenis zijn zullen, alles, wat Ik u gebieden zal aan de kinderen Israëls. [a] Num. 7:89.

23 Gij zult ook eene tafel maken van sittimhout; twee ellen zal hare lengte zijn, en eene el hare breedte, en eene el en eene halve zal hare hoogte zijn.

24 En gij zult ze met louter goud overtrekken; gij zult ook eenen gouden krans daaraan maken, rondom heen.

25 Gij zult ook eene lijst rondom daaraan maken, eene hand breed; en gij zult eenen gouden krans rondom derzelver lijst maken.

26 Ook zult gij vier gouden ringen daaraan maken; en gij zult de ringen zetten aan de vier hoeken, die aan derzelver vier voeten zijn zullen.

27 Tegenover de lijst zullen de ringen zijn, tot plaatsen voor de handboomen, om de tafel te dragen.

28 Deze handboomen nu zult gij van sittimhout maken, en gij zult dezelve met goud overtrekken; en de tafel zal daaraan gedragen worden.

29 Gij zult ook maken hare schotelen, en hare rookschalen, en hare platteelen, en hare kroezen (met welke zij bedekt zal worden); van louter goud zult gij ze maken.

30 En gij zult op deze tafel altijd het toonbrood voor Mijn aangezicht leggen.

31 [a] Gij zult ook eenen kandelaar van louter goud maken. Van dicht werk zal deze kandelaar gemaakt worden, zijne schacht, en zijne rieten; zijne schaaltjes, zijne knoopen, en zijne bloemen zullen uit hem zijn. [a] Ex. 37:17.

32 En zes rieten zullen uit zijne zijden uitgaan; drie rieten des kandelaars uit zijne eene zijde, en drie rieten des kandelaars uit zijne andere zijde.

33 In het eene riet zullen drie schaaltjes zijn, *gelijk* amandelnoten, een knoop en eene bloem; en drie schaaltjes, *gelijk* amandelnoten in een ander riet, een knoop en eene bloem; alzoo zullen die zes rieten zijn, die uit den kandelaar gaan.

34 Maar aan den kandelaar zelven zullen vier schaaltjes zijn, *gelijk* amandelnoten, met zijne knoopen, en met zijne bloemen.

35 En daar zal een knoop zijn onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande;* ook een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande;* nog een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande; alzoo zal het zijn* met de zes rieten, die uit den kandelaar uitgaan.

36 Hunne knoopen en hunne rieten zullen uit hem zijn; het zal altemaal een eenig dicht werk van louter goud zijn.

37 Gij zult hem ook zeven lampen maken, en men zal zijne lampen aansteken, en doen lichten aan zijne zijden.

38 Zijne snuiters en zijne bluschvaten zullen louter goud zijn.

39 Uit een talent louter goud zal men dat maken, met al dit gereedschap.

40 [a] Zie dan toe, dat gij het maakt naar

hun voorbeeld, hetwelk u op den berg getoond is. *a* Hand. 7:44. Hebr. 8:5.

HOOFDSTUK 26.

God beveelt Mozes den tabernakel te maken, vs. 1; eene tent daarover van elf gordijnen van geitenhaar, ramsvellen en een deksel van dassenvellen, 7; de stijlen van den tabernakel moesten zijn van sittimhout, 15; de voeten van zilver, 19; de richels van sittimhout, 26; het voorhangsel van kunstig werk, tusschen het heilige en het heilige der heiligen, 31; het deksel aan de deur der tent, 36.

DEN [a] tabernakel nu zult gij maken van tien gordijnen, van fijn getweernd linnen, en hemelsblauw, en purper, en scharlaken, *met* cherubim; van het allerkunstelijkste werk zult gij ze maken. *a* Ex. 36:8.

2 De lengte van eene gordijn zal van acht en twintig ellen zijn, en de breedte eener gordijn van vier ellen; al deze gordijnen zullen eene maat hebben.

3 Er zullen vijf gordijnen samengevoegd zijn, de eene aan de andere; wederom zullen er vijf gordijnen samengevoegd zijn, de eene aan de andere.

4 En gij zult hemelsblauwe striklisjes maken aan den kant van de eene gordijn, aan het uiterste, in de samenvoeging; alzoo zult gij ook doen aan den uitersten kant der gordijn, aan de tweede samenvoegende.

5 Vijftig striklisjes zult gij aan de eene gordijn maken, en vijftig striklisjes zult gij maken aan het uiterste der gordijn, dat aan de tweede samenvoegende is; deze striklisjes zullen het eene aan het andere samenvatten.

6 Gij zult ook vijftig gouden haakjes maken, en zult de gordijnen samenvoegen, de eene aan de andere, met deze haakjes, opdat het een tabernakel zij.

7 Ook zult gij [a] gordijnen uit geiten*haar* maken tot eene tent over den tabernakel; van elf gordijnen zult gij die maken. *a* Ex. 36:14.

8 De lengte eener gordijn zal dertig ellen zijn, en de breedte eener gordijn vier ellen; deze elf gordijnen zullen eene maat hebben.

9 En gij zult vijf dezer gordijnen aan elkander bijzonder voegen, en zes dezer gordijnen bijzonder; en de zesde dezer gordijnen zult gij dubbel maken, recht voorop de tent.

10 En gij zult vijftig striklisjes maken aan den kant van de eene gordijn, het uiterste in de samenvoeging, en vijftig striklisjes aan den kant van de gordijn, die de tweede samenvoegende *is*.

11 Gij zult ook vijftig koperen haakjes maken, en gij zult de haakjes in de striklisjes doen, en gij zult de tent samenvoegen, dat zij éene zij.

12 Het overige nu, dat overschiet aan de gordijnen der tent, de helft der gordijn, die overschiet, zal overhangen, aan de achterste deelen des tabernakels.

13 En eene el van deze, en eene el van gene zijde van hetgeen, dat overig zijn zal aan de lengte van de gordijnen der tent, zal overhangen aan de zijden des tabernakels, aan deze en aan gene *zijde*, om dien te bedekken.

14 Gij zult ook voor de tent een deksel maken van roodgeverwde ramsvellen, [a] en daarover een deksel van dassenvellen. *a* Ex. 36:19.

15 Gij zult ook tot den tabernakel staande berderen maken, van sittimhout.

16 De lengte van een berd zal tien ellen zijn, en eene el en eene halve el zal de breedte van elk berd zijn.

17 Twee houvasten zal een berd hebben, als sporten in eene ladder gezet, het eene nevens het andere; alzoo zult gij het met al de berderen des tabernakels maken.

18 En de berderen tot den tabernakel zult gij *aldus* maken: twintig berderen naar de zuidzijde zuidwaarts.

19 Gij zult ook veertig zilveren voeten maken onder de twintig berderen: twee voeten onder een berd, aan zijne twee houvasten, en twee voeten onder een ander berd, aan zijne twee houvasten.

20 Er zullen ook twintig berderen zijn aan de andere zijde des tabernakels, aan den noorderhoek,

21 Met hunne veertig zilveren voeten: twee voeten onder een berd, en twee voeten onder een ander berd.

22 Doch aan de zijde des tabernakels tegen het westen zult gij zes berderen maken.

23 Ook zult gij twee berderen maken tot de hoekberderen des tabernakels, aan de beide zijden.

24 En zij zullen van beneden *als* tweelingen samengevoegd zijn; zij zullen ook *als* tweelingen aan het oppereinde deszelven samengevoegd zijn, met eenen ring; alzoo zal het met de twee *berderen* zijn; tot twee hoekberderen zullen zij zijn.

25 Alzoo zullen de acht berderen zijn met hunne zilveren voeten, zijnde zestien voeten; twee voeten onder een berd, wederom twee voeten onder een berd.

26 Gij zult ook richelen maken van sit-

timhout: vijf aan de berderen van de eene
zijde des tabernakels;
27 En vijf richelen aan de berderen van
de andere zijde des tabernakels; als ook vijf
richelen aan de berderen van de zijde des
tabernakels, aan de beide zijden westwaarts.
28 En de middelste richel zal midden aan
de berderen zijn, doorschietende van het
eene einde tot het andere einde.
29 En gij zult de berderen met goud over-
trekken, en hunne ringen (de plaatsen voor
de richelen) zult gij van goud maken; de
richelen zult gij ook met goud overtrekken.
30 [a] Dan zult gij den tabernakel oprichten
naar zijne wijze, die u op den berg getoond
is. *a* Ex. 25:9, 40. Hand. 7:44. Hebr. 8:5.
31 Daarna zult gij eenen [a] voorhang ma-
ken, van hemelsblauw, en purper, en schar-
laken, en fijn getweernd linnen; van het
allerkunstelijkste werk zal men dien maken,
met cherubim. *a* Ex. 36:35.
32 En gij zult hem hangen aan vier pi-
laren van sittim*hout*, met goud overtogen;
hunne haken zullen van goud zijn; *staande*
op vier zilveren voeten.
33 En gij zult den voorhang onder de
haakjes hangen, en gij zult de ark der ge-
tuigenis aldaar binnen den voorhang bren-
gen; en deze voorhang zal ulieden eene
scheiding maken tusschen het heilige, en
tusschen het heilige der heiligen.
34 En gij zult het verzoendeksel zetten op de
ark der getuigenis, in het heilige der heiligen.
35 De tafel nu zult gij zetten buiten den
voorhang, en den kandelaar tegen de tafel
over, aan de eene zijde des tabernakels,
zuidwaarts; maar de tafel zult gij zetten
aan de noordzijde.
36 [a] Gij zult ook aan de deur der tent
een deksel maken, van hemelsblauw, en
purper, en scharlaken, en fijn getweernd
linnen, geborduurd werk. *a* Ex. 36:37.
37 En gij zult tot dit deksel vijf pilaren van
sittim*hout* maken, en die met goud over-
trekken; hunne haken zullen van goud zijn;
en gij zult hun vijf koperen voeten gieten.

HOOFDSTUK 27.

Het koperen altaar ten brandoffer, met zijn gereedschap, vs. 1. Het voorhof des tabernakels, 9; lengte, breedte en hoogte van het voorhof, 18. Olie voor de lampen van den luchter, die de priesters elken dag moesten aansteken, 20.

GIJ zult ook een [a] altaar maken van sit-
timhout; vijf ellen zal de lengte zijn,
en vijf ellen de breedte (vierkant zal dit
altaar zijn), en drie ellen zijne hoogte. *a* Ex. 38:1.
2 En gij zult zijne hoornen maken op zijne
vier hoeken; uit hetzelve zullen zijne hoor-
nen zijn, en gij zult het met koper over-
trekken.
3 Gij zult het ook potten maken, om zijne
asch te ontvangen, ook zijne schoffelen, en
zijne besprengbekkens, en zijne krauwe-
len, en zijne koolpannen; al zijne gereed-
schap zult gij van koper maken.
4 Gij zult het eenen rooster maken van ko-
peren netwerk; en gij zult aan dat net vier
koperen ringen maken aan zijne vier einden.
5 En gij zult het onder den omloop des
altaars van beneden opleggen, alzoo dat het
net tot het midden des altaars zij.
6 Gij zult ook handboomen maken tot het
altaar, handboomen van sittimhout; en gij
zult ze met koper overtrekken.
7 En de handboomen zullen in de ringen
gedaan worden, alzoo dat de handboomen
zijn aan beide zijden des altaars, als men
het draagt.
8 Gij zult hetzelve hol van planken ma-
ken; gelijk als Hij u op den berg gewezen
heeft, alzoo zullen zij doen.
9 [a] Gij zult ook den voorhof des taber-
nakels maken; aan den zuidhoek zuidwaarts,
zullen aan den voorhof behangselen zijn
van fijn getweernd linnen; de lengte eener
zijde zal honderd ellen zijn. *a* Ex. 38:9.
10 Ook zullen zijne twintig pilaren, en
derzelver twintig voeten, van koper zijn;
de haken dezer pilaren, en hunne banden
zullen van zilver zijn.
11 Alzoo zullen ook aan den noorder-
hoek, in de lengte, de behangsels honderd
ellen lang zijn; en zijne twintig pilaren,
en derzelver twintig voeten, van koper; de
haken der pilaren, en derzelver banden
zullen van zilver zijn.
12 En in de breedte des voorhofs, aan den
westerhoek, zullen behangselen zijn van
vijftig ellen; hunne pilaren tien, en der-
zelver voeten tien.
13 Van gelijken zal de breedte des voor-
hofs, aan den oosterhoek oostwaarts, van
vijftig ellen zijn.
14 Alzoo dat er vijftien ellen der behang-
selen op *de eene* zijde zijn; hunne pilaren
drie, en hunne voeten drie;
15 En vijftien *ellen* der behangselen aan
de andere zijde; hunne pilaren drie, en
hunne voeten drie.
16 In de poort nu des voorhofs zal een

deksel zijn van twintig ellen, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen, geborduurd werk; de pilaren vier, en hunne voeten vier.

17 Al de pilaren des voorhofs zullen rondom met zilveren banden bezet zijn; hunne haken zullen van zilver zijn; maar hunne voeten zullen van koper zijn.

18 De lengte des voorhofs zal honderd ellen zijn, en de breedte doorgaans vijftig, en de hoogte vijf ellen, van fijn getweernd linnen; maar hunne voeten zullen van koper zijn.

19 Aangaande al het gereedschap des tabernakels, in al deszelfs dienst, ja, al zijne pennen, en al de pennen des voorhofs zullen van koper zijn.

20 [a] Gij nu zult den kinderen Israëls gebieden, dat zij tot u brengen reine olie van olijven, gestooten tot den luchter, dat men geduriglijk de lampen aansteke.

[a] Lev. 24:2.

21 In de tent der samenkomst, van buiten den voorhang, die voor de getuigenis is, zal ze Aäron en zijne zonen toerichten, van den avond tot den morgen, voor het aangezicht des HEEREN; dit zal eene eeuwige inzetting zijn voor hunne geslachten, van wege de kinderen Israëls.

HOOFDSTUK 28.

Aäron en zijne zonen worden tot het priesterambt verordineerd, vs. 1; hunne heilige kleederen, 2; de efod, 6; de kunstelijke riem, 8; twee sardónixsteenen, op welke de namen der zonen Israëls gegraveerd waren, 9; de borstlap met de twaalf steenen, waarop de namen der zonen Israëls, 15; gouden ketentjes en ringen aan den borstlap, 22; de Urim en Thummim, 30; mantel des efods, 31; de gouden plaat, met het graveersel: de Heiligheid des HEEREN, 36; de rok vol oogen, de hoed, de gordel, rokken der zonen Aärons, hunne riemen, mutsen, onderbroeken, enz., 39. Deze kleederen moesten Aäron en zijne zonen aantrekken, om in het heilige te dienen, 41.

DAARNA zult gij uwen broeder Aäron, en zijne zonen met hem, tot u doen naderen uit het midden der kinderen Israëls, om Mij het priesterambt te bedienen; [a] namelijk Aäron, Nadab en Abíhu, Eléazar en Ithamar, de zonen van Aäron. [a] Hebr. 5:4.

2 En gij zult voor uwen broeder Aäron heilige kleederen maken, tot heerlijkheid en tot sieraad.

3 Gij zult ook spreken tot allen, die wijs van hart zijn, die Ik met den geest der wijsheid vervuld heb, dat zij voor Aäron kleederen maken, om hem te heiligen, dat hij Mij het priesterambt bediene.

4 Dit nu zijn de kleederen, die zij maken zullen: een borstlap, en een efod, en een mantel, en een rok vol oogjes, een hoed en een gordel; zij zullen dan voor uwen broeder Aäron heilige kleederen maken, en voor zijne zonen, om Mij het priesterambt te bedienen.

5 Zij zullen ook het goud, en hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn linnen nemen;

6 [a] En zullen den efod maken van goud, hemelsblauw en purper, scharlaken en fijn getweernd linnen, van het allerkunstelijkste werk. [a] Ex. 39:2.

7 Hij zal twee samenvoegende schouderbanden hebben aan zijne beide einden, waarmede hij samengevoegd zal worden.

8 En de kunstelijke riem zijn efods, die op hem is, zal zijn gelijk zijn werk, van hetzelfde, van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen.

9 En gij zult twee sardónixsteenen nemen, en de namen der zonen van Israël daarop graveeren.

10 Zes van hunne namen op eenen steen, en de zes overige namen op den anderen steen, naar hunne geboorten;

11 Naar steensnijderswerk, gelijk men de zegelen graveert, zult gij deze twee steenen graveeren, met de namen der zonen van Israël; gij zult ze maken, dat zij omvat zijn in gouden kastjes.

12 En gij zult de twee steenen aan de schouderbanden des efods zetten, zijnde steenen ter gedachtenis voor de kinderen Israëls; en Aäron zal hunne namen op zijne beide schouders dragen, ter gedachtenis, voor het aangezicht des HEEREN.

13 Gij zult ook gouden kastjes maken,

14 En twee ketentjes van louter goud; gelijk-eindigende zult gij die maken, gedraaid werk; en de gedraaide ketentjes zult gij aan de kastjes hechten.

15 [a] Gij zult ook eenen borstlap des gerichts maken, van het allerkunstelijkste werk; gelijk het werk des efods zult gij hem maken; van goud, hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en van fijn getweernd linnen zult gij hem maken. [a] Ex. 39:8.

16 Vierkant zal hij zijn, *en* verdubbeld; eene span zal zijne lengte zijn, en eene span zijne breedte.

17 En gij zult vervullende steenen daarin vullen, vier rijen steenen; eene rij van een' Sardis, een' Topaas en een' Karbonkel; dit is de eerste rij.

18 En de tweede rij van een' Smaragd, een' Saffier, en een' Diamant.

19 En de derde rij, een' Hiacint, Agaat en Ametist.

20 En de vierde rij van een' Turkoois, en een' Sardónix, en een' Jaspis; zij zullen met goud ingevat zijn in hunne vullingen.

21 En deze steenen zullen zijn met de twaalf namen der zonen van Israël, met hunne namen; zij zullen als zegelen gegraveerd worden, elk met zijnen naam; voor de twaalf stammen zullen zij zijn.

22 Gij zult ook aan den borstlap gelijkeindigende ketentjes van gedraaid werk uit louter goud maken.

23 Gij zult ook aan den borstlap twee gouden ringen maken; en gij zult de twee ringen aan de twee einden van den borstlap zetten.

24 Dan zult gij de twee gedraaide gouden *ketentjes* in de twee ringen doen, aan de einden van den borstlap.

25 Maar de twee einden der twee gedraaide *ketentjes* zult gij aan die twee kastjes doen; en gij zult ze zetten aan de schouderbanden van den efod, recht op de voorste zijde van dien.

26 Gij zult nog twee gouden ringen maken, en zult ze aan de twee einden des borstlaps zetten; inwendig aan zijnen rand, die aan de zijde van den efod zijn zal.

27 Nog zult gij twee gouden ringen maken, die gij zetten zult aan de twee schouderbanden van den efod, beneden, aan de voorste zijde, tegenover zijne voege, boven den kunstelijken riem des efods.

28 En zij zullen den borstlap met zijne ringen aan de ringen van den efod opwaarts binden, met een hemelsblauw snoer, dat hij op den kunstelijken riem van den efod zij; en de bortslap zal van den efod niet afgescheiden worden.

29 Alzoo zal Aäron de namen der zonen van Israël dragen aan den bortslap des gerichts, op zijn hart, als hij in het heilige zal gaan, ter gedachtenis voor het aangezicht des HEEREN geduriglijk.

30 Gij zult ook in den borstlap des gerichts de urim en de thummim zetten, dat zij op het hart van Aäron zijn, als hij voor het aangezicht des HEEREN ingaan zal; alzoo zal Aäron dat gericht der kinderen Israëls geduriglijk op zijn hart dragen, voor het aangezicht des HEEREN.

31 Gij zult ook [a] den mantel des efods geheel van hemelsblauw maken. [a] Ex. 39:22.

32 En het hoofdgat deszelven zal in het midden daarvan zijn; dit gat zal eenen boord rondom hebben van geweven werk; als het gat eens pantsiers zal het daaraan zijn, dat het niet gescheurd worde.

33 En aan deszelfs zoomen zult gij granaatappelen maken van hemelsblauw, en van purper, en van scharlaken, aan zijne zoomen rondom, en gouden schelletjes rondom tusschen dezelve.

34 Dat er een gouden schelletje, daarna een granaatappel zij; *wederom* een gouden schelletje, en een granaatappel; aan de zoomen des mantels rondom.

35 En Aäron zal denzelven aanhebben, om te dienen; opdat zijn geluid gehoord worde, als hij in het heilige, voor het aangezicht des HEEREN, ingaat, en als hij uitgaat, opdat hij niet sterve.

36 Verder zult gij [a] eene plaat maken van louter goud, en gij zult daarin graveeren, gelijk men de zegelen graveert: DE HEILIGHEID DES HEEREN! [a] Ex. 39:30.

37 En gij zult dezelve aanhechten met een hemelsblauw snoer, alzoo dat zij aan den hoed zij; aan de voorste zijde des hoeds zal zij zijn.

38 En zij zal op het voorhoofd van Aäron zijn, opdat Aäron drage de ongerechtigheid der heilige dingen, welke de kinderen Israëls zullen geheiligd hebben, in alle gaven hunner geheiligde dingen; en zij zal geduriglijk aan zijn voorhoofd zijn, om henlieden voor het aangezicht des HEEREN aangenaam te maken.

39 Gij zult ook [a] eenen rok vol oogjes maken, van fijn linnen; gij zult ook den hoed van fijn linnen maken; maar den gordel zult gij van geborduurd werk maken. [a] vers 4.

40 Voor de zonen van Aäron zult gij ook rokken maken, en gij zult voor hen gordels maken; ook zult gij voor hen mutsen maken, tot heerlijkheid en sieraad.

41 En gij zult die uwen broeder Aäron, en ook zijnen zonen, aantrekken; en gij zult hen zalven, en hunne hand vullen, en hen heiligen, dat zij Mij het priesterambt bedienen.

42 Maak hun ook linnen onderbroeken, om het vleesch der schaamte te bedekken; zij zullen zijn van de lenden tot de dijen.

43 Aäron nu en zijne zonen zullen die aan-

hebben, als zij in de tent der samenkomst gaan, of als zij tot het altaar treden zullen, om in het heilige te dienen; opdat zij geene ongeregtigheid dragen en sterven. *Dit* zal eene eeuwige inzetting zijn, voor hem, en zijn zaad na hem.

HOOFDSTUK 29.

Voorschriften aangaande de inwijding van Aäron en zijne zonen, vs. 1. De var moest tot zondoffer geofferd worden, 10; de eene ram tot een brandoffer, 15; de andere tot heiliging der priesters, 19; het vleesch van dezen ram was voor Aäron en zijne zonen, 32; het altaar moest gedurende zeven dagen ontzondigd worden, 36; dagelijks moesten er twee lammeren ten brandoffer geofferd worden, 38. God belooft den tabernakel, Aäron en zijne zonen te heiligen, 44, en onder de Israëlieten te wonen, 45.

DIT [a] nu is de zaak, die gij hun doen zult, om hen te heiligen, dat zij Mij het priesterambt bedienen: neem eenen var, het jong eens runds, en twee volkomen rammen; [a] Lev. 8:2. 9:2.

2 En ongezuurd brood, en ongezuurde koeken, met olie gemengd, en ongezuurde vladen, met olie bestreken; van tarwen meelbloem zult gij dezelve maken.

3 En gij zult ze in eenen korf leggen, en zult ze in den korf toebrengen, met den var en de twee rammen.

4 Alsdan zult gij Aäron en zijne zonen doen naderen aan de deur van de tent der samenkomst; en gij zult hen met water wasschen.

5 Daarna zult gij de kleederen nemen, en Aäron den rok, en den mantel des efods, en den efod, en den borstlap aandoen; en gij zult hem omgorden met den kunstelijken riem des efods.

6 En gij zult den hoed op zijn hoofd zetten; de kroon der heiligheid zult gij aan den hoed zetten.

7 En [a] gij zult de zalfolie nemen, en op zijn hoofd gieten; alzoo zult gij hem zalven. [a] Ex. 30:25.

8 Daarna zult gij zijne zonen doen naderen, en zult hun de rokken doen aantrekken.

9 En gij zult hen met den gordel omgorden, *namelijk* Aäron en zijne zonen; en gij zult hun de mutsen opbinden, opdat zij het priesterambt hebben tot eene eeuwige inzetting. Voorts zult gij de hand van Aäron vullen, en de hand zijner zonen.

10 [a] En gij zult den var nabij brengen voor de tent der samenkomst; en Aäron en zijne zonen zullen hunne handen op het hoofd van den var leggen. [a] Lev. 1:3.

11 En gij zult den var slachten voor het aangezicht des HEEREN, voor de deur van de tent der samenkomst.

12 Daarna zult gij van het bloed des vars nemen, en met uwen vinger op de hoornen des altaars doen; en al het bloed zult gij uitgieten aan den bodem des altaars.

13 Gij zult ook al het vet nemen, hetwelk het ingewand bedekt, en het net over de lever, en beide nieren en het vet, dat aan dezelve is, en gij zult ze aansteken op het altaar.

14 [a] Maar het vleesch des vars, en zijn vel, en zijnen drek, zult gij met vuur verbranden, buiten het leger; het is een zondoffer. [a] Lev. 4:12. Hebr. 13:11.

15 Daarna zult gij den eenen ram nemen, en Aäron en zijne zonen zullen hunne handen op het hoofd des rams leggen;

16 En gij zult den ram slachten, en gij zult zijn [a] bloed nemen, en rondom op het altaar sprengen. [a] Hebr. 9:12, 19.

17 En den ram zult gij in zijne deelen deelen; en gij zult zijn ingewand en zijne schenkelen wasschen, en op zijne deelen, en op zijn hoofd leggen.

18 Alzoo zult gij den geheelen ram aansteken op het altaar; het is een brandoffer den HEERE, tot eenen liefelijken reuk, het is een vuuroffer den HEERE.

19 Daarna zult gij den anderen ram nemen, en Aäron en zijne zonen zullen hunne handen op des rams hoofd leggen;

20 En gij zult den ram slachten, en van zijn bloed nemen, en doen het op het *rechter*-oorlapje van Aäron, en op het rechteroorlapje van zijne zonen, desgelijks op den duim hunner rechterhand, en op den grooten teen huns rechtervoets; en dat bloed zult gij op het altaar sprengen, rondom heen.

21 Dan zult gij nemen van het bloed, dat op het altaar is, en van de zalfolie, en gij zult op Aäron en op zijne kleederen sprengen, en op zijne zonen en op de kleederen zijner zonen met hem; opdat hij geheiligd zij, en zijne kleederen, ook zijne zonen, en de kleederen zijner zonen met hem.

22 Daarna zult gij van den ram nemen het vet mitsgaders den staart, ook het vet, dat het ingewand bedekt, en het net der lever, en de beide nieren, met het vet, dat aan dezelve is, en den rechterschouder; want het is een ram der vulofferen;

23 En eenen broodbol, en eenen koek geölied brood, en eene vlade, uit den korf der ongezuurde *brooden*, die voor het aangezicht des HEEREN zijn zal;

24 En leg ze allen op de handen van

Aäron, en op de handen zijner zonen, en beweeg ze ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN.

25 Neem ze daarna van hunne hand, en steek ze aan op het altaar, op het brandoffer, tot eenen liefelijken reuk voor het aangezicht des HEEREN; het is een vuuroffer den HEERE.

26 En neem de borst van den ram der vulofferen, die van Aäron is, en beweeg hem ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN; en het zal u ten deele zijn.

27 En gij zult de borst des beweegoffers heiligen, en den schouder des hefoffer die bewogen, en die opgeheven zal zijn van den rams des vuloffers, van hetgeen dat Aärons, en van hetgeen dat zijner zonen is.

28 En [a]het zal voor Aäron en zijne zonen zijn tot eene eeuwige inzetting van wege de kinderen Israëls; want het is een hefoffer; en het hefoffer van wege de kinderen Israëls zal zijn van hunne dankofferen; hun hefoffer zal voor den HEERE zijn. [a] Lev. 7:31,34. 10:14.

29 De heilige kleederen nu, die van Aäron zullen geweest zijn, zullen van zijne zonen na hem zijn, opdat men hen in dezelve zalve, en dat men hunne hand in dezelve vulle.

30 Zeven dagen zal hij ze aantrekken, die uit zijne zonen in zijne plaats priester zal worden, die in de tent der samenkomst gaan zal, om in het heilige te dienen.

31 Gij zult den ram der vulling nemen, en gij zult zijn vleesch in de heilige plaats zieden.

32 [a] Aäron nu en zijne zonen zullen het vleesch van dezen ram eten, en het brood, dat in den korf zal zijn, bij de deur van de tent der samenkomst. [a] Lev. 8:31. 24:9.

33 En zij zullen die dingen eten, met welke de verzoening zal gedaan zijn, om hunne hand te vullen, *en* om hen te heiligen; [a]maar een vreemde zal ze niet eten; want zij zijn heilig. [a] Lev. 10:14. Matt. 12:4.

34 En indien er *wat* overblijven zal van het vleesch der vulofferen, of van dit brood, tot aan den morgen, zoo zult gij het overgeblevene met vuur verbranden; het zal niet gegeten geworden; want het is heilig.

35 Gij zult dan aan Aäron en aan zijne zonen alzoo doen, naar alles, wat Ik u geboden heb; zeven dagen zult gij hunne hand vullen.

36 Gij zult ook des daags eenen var des zondoffers bereiden, tot de verzoeningen, en gij zult het altaar ontzondigen, mits doende de verzoening over hetzelve; en gij zult het zalven, om het te heiligen.

37 Zeven dagen zult gij verzoening doen voor het altaar, en zult het heiligen; alsdan zal dat altaar eene heiligheid der heiligheden zijn; al wat het altaar aanroert, zal heilig zijn.

38 Dit [a]nu is het, wat gij op het altaar bereiden zult: twee lammeren, die jarig zijn, des daags, geduriglijk. [a] Num. 28:3.

39 Het eene lam zult gij des morgens bereiden; maar het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden;

40 Met een tiende deel meelbloem, gemengd met een vierendeel van een hin gestooten olie; en tot drankoffer een vierde deel van een hin wijn, tot het eene lam.

41 Het andere lam nu zult gij bereiden tusschen de twee avonden; gij zult daarmede doen gelijk met het morgenspijsoffer, en gelijk met het drankoffer deszelven, tot eenen liefelijken reuk; het is een vuuroffer den HEERE.

42 Het zal een gedurig brandoffer zijn bij uwe geslachten, aan de deur van de tent der samenkomst, voor het aangezicht des HEEREN; aldaar zal Ik met ulieden komen, dat Ik aldaar met u spreke.

43 En daar zal Ik komen tot de kinderen Israëls; opdat zij geheiligd worden door Mijne heerlijkheid.

44 En Ik zal de tent der samenkomst heiligen, mitsgaders het altaar; Ik zal ook Aäron en zijne zonen heiligen, opdat zij Mij het priesterambt bedienen.

45 En Ik [a]zal in het midden der kinderen Israëls wonen, en Ik zal hun tot eenen God zijn. [a] Ex. 25:8. Lev. 26:12. Ps. 78:60 Zach. 2:10. 2 Kor. 6:16. Openb. 21:3.

46 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE hun God ben, Die hen uit Egypteland uitgevoerd heb, opdat Ik in het midden van hen wonen zou; Ik ben de HEERE hun God.

HOOFDSTUK 30.

Bevel om het reukaltaar te maken, vs. 1; de hoogepriester moest daarop elken morgen reukwerk ontsteken, 7; en eenmaal des jaars op zijne hoornen verzoening doen, 10. Bevel dat elk der Israëlieten een' halven sikkel als een hefoffer moest opbrengen, 11. Voorschriften voor het maken van het koperen waschvat ter reiniging der priesters, 17. Hoe men de heilige zalfolie moest maken, 22; wat men daarmede zalven zou, 26; niemand mocht die namaken, 33. De bereiding van het reukwerk, 34; het gebruik daarvan, 36; niemand mocht dit voor zichzelven maken, 37.

GIJ zult ook een [a]reukaltaar des reukwerks maken; van sittimhout zult gij het maken. [a] Ex. 37:25.

2 Eene el zal zijne lengte zijn, en eene el zijne breedte; vierkant zal het zijn, maar twee ellen deszelfs hoogte; uit hetzelve zullen zijne hoornen zijn.

3 En gij zult het met louter goud overtrekken, zijn dak en deszelfs wanden rondom, als ook zijne hoornen; en gij zult het eenen gouden krans rondom maken.

4 Gij zult ook twee gouden ringen daaraan maken, onder zijnen krans; aan zijne twee zijden zult gij dezelve maken, aan zijne beide zijden; en zij zullen zijn tot plaatsen voor de handboomen, dat men het daarmede drage.

5 De draagboomen nu zult gij van sittimhout maken, en gij zult die met goud overtrekken.

6 En gij zult het zetten voor den voorhang, die voor de ark der getuigenis zijn zal; voor het verzoendeksel, hetwelk zijn zal boven de getuigenis, waarheen Ik met u samenkomen zal.

7 En Aäron zal daarop aansteken welriekende specerijen; allen morgen, [a] als hij de lampen wel zal toegericht hebben, zal hij dezelve aansteken. *a* 1 Sam. 3:3.

8 En als Aäron de lampen aansteken zal, tusschen de twee avonden, zal hij dat aansteken; het zal een gedurig reukwerk zijn, voor het aangezicht des HEEREN, bij uwe geslachten.

9 Gij zult geen vreemd reukwerk op hetzelve aansteken, noch brandoffer, noch spijsoffer; gij zult ook geen drankoffer daarop gieten.

10 En Aäron zal eens in het jaar over deszelfs hoornen verzoening doen, met het bloed des zondoffers der verzoeningen; eens in het jaar zal hij verzoening daarop doen bij uwe geslachten; het is heiligheid der heiligheden den HEERE!

11 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

12 [a] Als gij de som van de kinderen Israëls opnemen zult, naar de getelden *onder* hen, zoo zullen zij een iegelijk de verzoening zijner ziel den HEERE geven, als gij hen tellen zult; opdat onder hen geene plage zij, als gij hen tellen zult. *a* Num. 1:2.

13 [a] Dit zullen zij geven, al die tot de getelden overgaat, de helft eens sikkels, naar den sikkel des heiligdoms (deze sikkel is twintig gera); de helft eens sikkels is een hefoffer den HEERE. *a* Lev. 27:25. Num. 3:47. Ezec. 45:12.

14 Al wie overgaat tot de getelden, van twintig jaren oud en daarboven, zal het hefoffer des HEEREN geven.

15 De rijke zal het niet vermeerderen, en de arme zal niet verminderen van de helft des sikkels, als gij het hefoffer des HEEREN geeft, om voor uwe zielen verzoening te doen.

16 [a] Gij dan zult het geld der verzoeningen van de kinderen Israëls nemen, en zult het leggen tot den dienst van de tent der samenkomst; en het zal den kinderen Israëls ter gedachtenis zijn, voor het aangezicht des Heeren, om voor uwe zielen verzoening te doen. *a* Ex. 38:25.

17 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

18 Gij zult ook een koperen waschvat maken, met zijnen koperen voet, om te wasschen; en gij zult het zetten tusschen de tent der samenkomst, en tusschen het altaar, en gij zult water daarin doen;

19 Dat Aäron en zijne zonen zich daaruit wasschen, hunne handen en voeten.

20 Wanneer zij in de tent der samenkomst zullen gaan, zoo zullen zij zich met water wasschen, opdat zij niet sterven; of wanneer zij tot het altaar naderen, om te dienen, dat zij het vuuroffer den HEERE aansteken;

21 Zij zullen dan hunne handen en voeten wasschen, opdat zij niet sterven; en dit zal hun eene eeuwige inzetting zijn, voor hem en zijn zaad, bij hunne geslachten.

22 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

23 Gij nu, neem u de voornaamste specerijen, de zuiverste mirre, vijf honderd *sikkels*, en specerijkaneel, half zoo veel, *namelijk* twee honderd en vijftig *sikkels*, ook specerijkalmus, twee honderd en vijftig *sikkels;*

24 Ook kassie, vijf honderd, naar den sikkel des heiligdoms, en olie van olijfboomen een hin;

25 En maak daarvan eene olie der heilige zalving, eene zalf, heel kunstiglijk gemaakt, naar apothekers werk; het zal eene olie der heilige zalving zijn.

26 En met dezelve zult gij zalven de tent der samenkomst, en de ark der getuigenis;

27 En de tafel met al haar gereedschap, en den kandelaar met zijn gereedschap, en het reukaltaar;

28 En het altaar des brandoffers, met al zijn gereedschap, en het waschvat met zijnen voet.

29 Gij zult ze alzoo heiligen, dat zij hei-

ligheid der heiligheden zijn; al wat ze aanroert, zal heilig zijn.

30 Gij zult ook Aäron en zijne zonen zalven, en gij zult hen heiligen, om Mij het priesterambt te bedienen.

31 En gij zult tot de kinderen Israëls spreken, zeggende: Dit zal Mij eene olie der heilige zalving zijn bij uwe geslachten.

32 Op geens menschen vleesch zal men ze gieten; gij zult ook naar haar maaksel geene dergelijke maken; het is heiligheid; zij zal ulieden heiligheid zijn.

33 De man, die zulk eene zalf maken zal als deze, of die daarvan op wat vreemds doet, die zal uitgeroeid worden uit zijne volken.

34 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Neem tot u welriekende specerijen, mirresap, en oniche, en galban, *deze* welriekende specerijen, en zuiveren wierook; dat elk bijzonder zij.

35 En gij zult een reukwerk eener zalf daaruit maken, naar het werk des apothekers, gemengd, rein, heilig.

36 En gij zult van hetzelve heel klein pulver stooten, en gij zult daarvan leggen voor de getuigenis in de tent der samenkomst, waarheen Ik tot u komen zal; het zal ulieden heiligheid der heiligheden zijn.

37 Doch naar het maaksel dezes reukwerks, hetwelk gij gemaakt zult hebben, zult gijlieden voor uzelven geen maken; het zal u heiligheid zijn voor den HEERE.

38 De man, die dergelijke maken zal, om daaraan te rieken, die zal uitgeroeid worden uit zijne volken.

HOOFDSTUK 31.

God stelt Bezáleël en Ahóliab aan, om den Tabernakel en zijn gereedschap te vervaardigen, vs. 1. De Heere beveelt wederom het heiligen van den Sabbat, 12. Mozes ontvangt de twee tafelen der wet, 18.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 [a] Zie, Ik heb met name geroepen Bezáleël, den zoon van Uri, den zoon van Hur, van den stam van Juda. [a] Ex. 35:30. 1 Kron. 2:20.

3 En Ik heb hem vervuld met den Geest Gods, met wijsheid, en met verstand, en met wetenschap, namelijk in alle handwerk;

4 Om te bedenken vernuftigen arbeid; te werken in goud, en in zilver, en in koper,

5 En in kunstige steensnijding, om in te zetten, en in kunstige houtsnijding, om te werken in alle handwerk.

6 En Ik, zie, Ik heb hem bijgevoegd Ahóliab, den zoon van Ahísamach, van den stam van Dan; en in het hart van een' iegelijk, die wijs van hart is, heb Ik wijsheid gegeven; en zij zullen maken al wat Ik u geboden heb.

7 *Namelijk* de tent der samenkomst, en de ark der getuigenis, en het verzoendeksel, dat daarop zal zijn, en al het gereedschap der tent;

8 En de tafel, met haar gereedschap; en den louteren kandelaar, met al zijn gereedschap; en het reukaltaar;

9 Ook des brandoffers altaar, met al zijn gereedschap; en het waschvat met zijnen voet;

10 En de ambtskleederen, en de heilige kleederen van den priester Aäron, en de kleederen van zijne zonen, om het priesterambt te bedienen;

11 Ook de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen voor het heiligdom; naar alles, wat Ik u geboden heb, zullen zij het maken.

12 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

13 Gij nu, spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Gij zult evenwel mijne sabbatten onderhouden; want dit is een teeken tusschen Mij en tusschen ulieden, bij uwe geslachten; opdat men wete, dat Ik de HEERE ben, Die u heilige.

14 [a] Onderhoudt dan den sabbat, dewijl hij ulieden heilig is! wie hem ontheiligt, zal zekerlijk gedood worden; want een ieder, die op denzelven *eenig* werk doet, die ziel zal uitgeroeid worden uit het midden harer volken. [a] Ex. 20:8. Deut. 5:12. Ezec. 20:12.

15 Zes dagen zal men werk doen; doch op den zevenden dag is de sabbat der rust, eene heiligheid des HEEREN! Wie op den sabbatdag arbeid doet, zal zekerlijk gedood worden.

16 Dat dan de kinderen Israëls den sabbat houden, den sabbat onderhoudende in hunne geslachten, tot een eeuwig verbond.

17 Hij zal tusschen Mij en tusschen de kinderen Israëls een teeken in eeuwigheid zijn; [a] dewijl de HEERE, in zes dagen, den hemel en de aarde gemaakt, en op den zevenden dag gerust en Zich verkwikt heeft. [a] Gen. 1:31. 2:2, 3. Ex. 20:11.

18 En Hij gaf aan Mozes, als Hij met hem op den berg Sinaï te spreken geëindigd had, [a] de twee tafelen der getuigenis, tafelen van steen, beschreven met den vinger Gods. [a] Ex. 32:16.

HOOFDSTUK 32.

Het volk dringt Aäron een gouden kalf te maken, vs. 1, waarvoor zij een offerfeest vieren, 6. God geeft dit aan Mozes te kennen en dreigt het volk te verdelgen, 7. Mozes bidt voor het volk, 11, en beweegt God tot genade, 14. Mozes klimt af van den berg en verbrijzelt de twee steenen tafelen, als hij de afgoderij van het volk ziet, 15; hij vernietigt het kalf tot pulver, 20. Aäron verontschuldigt zich, 22. Mozes laat door de Levieten drie duizend schuldigen dooden, 25. Mozes bidt weder, dat de Heere het volk zijne zonde vergeve, 32. God belooft het volk nu te sparen; maar behoudt Zich voor, hen te straffen, 34.

TOEN het volk zag, dat Mozes vertoog van den berg af te komen, zoo verzamelde zich het volk tot Aäron, en zij zeiden tot hem: Sta op, [a] maak ons goden, die voor ons aangezicht gaan; want dezen Mozes, dien man, die ons uit Egypteland uitgevoerd heeft, wij weten niet, wat hem geschied zij.
[a] Hand. 7:40.

2 Aäron nu zeide tot hen: Rukt af de gouden oorsierselen, die in de ooren uwer vrouwen, uwer zonen, en uwer dochteren zijn; en brengt ze tot mij.

3 Toen rukte het gansche volk de gouden oorsierselen af, die in hunne ooren waren; en zij brachten ze tot Aäron.

4 En hij nam ze uit hunne hand, en hij bewierp het met eene griffie, en hij maakte een gegoten kalf daaruit. Toen zeiden zij: Dit zijn uwe goden, Israël! die u uit Egypteland opgevoerd hebben.

5 Als Aäron dat zag, zoo bouwde hij een altaar voor hetzelve; en Aäron riep uit, en zeide: Morgen zal den HEERE een feest zijn!

6 En zij stonden des anderen daags vroeg op, en offerden brandoffer, en brachten dankoffer daartoe; en [a] het volk zat neder om te eten en te drinken; daarna stonden zij op, om te spelen.
[a] 1 Kor. 10:7.

7 Toen sprak de HEERE tot Mozes: Ga heen, klim af! want uw volk, dat gij uit Egypteland opgevoerd hebt, [a] heeft het verdorven.
[a] Deut. 32:5.

8 En zij zijn haast afgeweken van den weg, dien Ik hun geboden had! zij hebben zich een gegoten kalf gemaakt; en zij hebben zich voor hetzelve gebogen, en hebben het offerande gedaan, en gezegd: [a] Dit zijn uwe goden, Israël! die u uit Egypteland opgevoerd hebben.
[a] 1 Kon. 12:28.

9 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Ik heb dit volk gezien, en zie, [a] het is een hardnekkig volk!
[a] Ex. 33:3. Deut. 9:6, 13. Jes. 48:4. Jer. 5:3. Hos. 4:16.

10 En nu, laat Mij toe, dat Mijn toorn tegen hen ontsteke, en hen vertere; zoo zal Ik u tot een groot volk maken.

11 Doch Mozes aanbad het aangezicht des HEEREN zijns Gods, en hij zeide: O HEERE! waarom zou Uw toorn ontsteken tegen Uw volk, [a] hetwelk Gij met groote kracht, en met eene sterke hand, uit Egypteland uitgevoerd hebt.
[a] Ps. 106:21.

12 Waarom zouden de Egyptenaars spreken, zeggende: [a] In kwaadheid heeft Hij hen uitgevoerd, opdat Hij hen doodde op de bergen, en opdat Hij hen vernielde van den aardbodem? Keer af van de hittigheid Uws toorns, en laat het U over het kwaad Uws volks berouwen!
[a] Num. 14:13, enz.

13 [a] Gedenk aan Abraham, aan Izak en aan Israël, Uwe knechten, aan welke Gij bij Uzelven gezworen hebt, en hebt tot hen gesproken: Ik zal uw zaad vermenigvuldigen als de sterren des hemels; en dit geheele land, waarvan Ik gezegd heb, zal Ik aan ulieder zaad geven, dat zij het erfelijk bezitten in eeuwigheid.
[a] Gen. 12:7. 13:15. 15:18. 26:4. 28:13. Deut. 34:4.

14 Toen berouwde het den HEERE over het kwaad, hetwelk Hij gesproken had Zijn volk te zullen doen.

15 En Mozes wendde zich om, en klom van den berg af, met de twee tafelen der getuigenis in zijne hand; deze tafelen waren op hare beide zijden beschreven; zij waren op de eene en op de andere zijde beschreven.

16 En [a] diezelve tafelen waren Gods werk; het geschrift was ook Gods geschrift zelf, in de tafelen gegraveerd.
[a] Ex. 31:18. Deut. 9:10.

17 Toen nu Jozua des volks stem hoorde, als het juichte, zoo zeide hij tot Mozes: Er is een krijgsgeschrei in het leger.

18 Maar hij zeide: Het is geene stem des geroeps van overwinning, het is ook geene stem des geroeps van nederlaag; ik hoor eene stem van zingen bij beurte.

19 En het geschiedde, als hij aan het leger naderde, en het kalf, en de [a] reien zag, dat de toorn van Mozes ontstak, en dat hij de tafelen uit zijne handen wierp, en dezelve beneden aan den berg verbrak.
[a] Deut. 9:17.

20 En [a] hij nam dat kalf, dat zij gemaakt hadden, en verbrandde het in het vuur, en vermaalde het, totdat het klein werd, en strooide het op het water, en deed het den kinderen Israëls drinken.
[a] Deut. 9:21.

21 En Mozes zeide tot Aäron: Wat heeft u dit volk gedaan, dat gij *zulk* eene groote zonde over hetzelve gebracht hebt?

22 Toen zeide Aäron: De toorn mijns

heeren ontsteke niet! gij kent dit volk,
[a] dat het in het booze *ligt.* a 1 Joh. 5:19.
23 Zij dan zeiden tot mij: Maak ons goden,
die voor ons aangezicht gaan! want dezen
Mozes, dien man, die ons uit Egypteland
opgevoerd heeft, wij weten niet, wat hem
geschied zij.
24 Toen zeide ik tot hen: Wie goud heeft,
die rukke het af, en geve het mij; en ik wierp
het in het vuur, en dit kalf is er uit gekomen.
25 Als Mozes zag, dat het volk ontbloot
was (want Aäron had het ontbloot tot
verkleining onder degenen, die tegen
hen hadden mogen opstaan),
26 Zoo bleef Mozes staan in de poort
des legers, en zeide: Wie den HEERE
toebehoort, *kome* tot mij! Toen verzamel-
den zich tot hem al de zonen van Levi.
27 En hij zeide tot hen: Alzoo zegt de
HEERE, de God van Israël: Een ieder doe
zijn zwaard aan zijne heup; gaat door en
keert weder, van poort tot poort in het leger,
en een iegelijk doode zijnen broeder, en elk
zijnen vriend, en elk zijnen naaste!
28 En de zonen van Levi deden naar het
woord van Mozes; en er vielen van het volk,
op dien dag, omtrent drie duizend man.
29 Want Mozes had gezegd: Vult heden
uwe handen den HEERE; want elk zal zijn
tegen zijnen zoon, en tegen zijnen broeder;
en dit, opdat Hij heden eenen zegen over
ulieden geve!
30 En het geschiedde des anderen daags,
dat Mozes tot het volk zeide: Gijlieden hebt
eene groote zonde gezondigd; doch nu, ik
zal tot den HEERE opklimmen; misschien
zal ik eene verzoening doen voor uwe
zonde.
31 Zoo keerde Mozes weder tot den
HEERE, en zeide: Och, dit volk heeft eene
groote zonde gezondigd, dat zij zich gou-
den goden gemaakt hebben.
32 Nu dan, indien Gij hunne zonden ver-
geven zult! doch zoo niet, zoo delg mij nu
uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt.
33 Toen zeide de HEERE tot Mozes:
Dien zou Ik uit Mijn boek delgen, die
aan Mij zondigt.
34 Doch ga nu heen, leid dit volk, waar-
heen Ik u gezegd heb; zie, Mijn Engel
zal voor uw aangezicht gaan! doch ten
dage Mijns bezoekens, zoo zal Ik hunne
zonde over hen bezoeken!
35 Aldus plaagde de HEERE dit volk,
omdat zij dat kalf gemaakt hadden, het-
welk Aäron gemaakt had.

HOOFDSTUK 33.

God zegt aan Mozes, dat een engel het volk naar Kanaän zal begeleiden, maar weigert zelf met hen te trekken, vs. 1. Het volk treurt hierover, 4. Mozes doet de Tent buiten het leger brengen, 7, en God komt daar op eene zichtbare wijze met hem te zamen, 9. Mozes bidt en de Heere belooft, dat Zijn aangezicht hem en zijn volk wederom zal vergezellen, 12. Mozes vraagt Gods heerlijkheid te mogen zien, 18. God belooft hem, dat Hij voor hem voorbij zou gaan, met Zijne handen zijne oogen bedekkende, want dat niemand Zijn aangezicht kan aanschouwen, 19.

VOORTS sprak de HEERE tot Mozes: Ga
heen, trek op van hier, gij en het volk,
dat gij uit Egypteland opgevoerd hebt, naar
het land, dat Ik Abraham, Izak en Jakob
gezworen heb, zeggende: [a] Aan uw zaad
zal Ik het geven; a Gen. 12:7. 26:4. 28:13.
2 En Ik zal eenen engel voor uw aange-
zicht zenden (en Ik zal uitdrijven de Kanaä-
nieten, de Amorieten en de Hethieten, en
de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebu-
sieten;)
3 Naar het land, dat van melk en honig is
vloeiende; want Ik zal in het midden van
u niet optrekken; [a] want gij zijt een hard-
nekkig volk; dat Ik u op dezen weg niet
vertere. a Ex. 32:9. Deut. 9:13.
4 Toen het volk dit kwade woord hoorde,
zoo droegen zij leed; en niemand van hen
deed zijn versiersel aan zich.
5 En de HEERE had tot Mozes gezegd: Zeg
tot de kinderen Israëls: Gij zijt een hard-
nekkig volk; in een oogenblik zou Ik in
het midden van ulieden optrekken, en zou
u vernielen; doch nu, legt uw sieraad van
u af, en Ik zal weten, wat Ik u doen zal.
6 De kinderen Israëls dan beroofden zich
zelven van hunne versierselen, *verre* van
den berg Horeb.
7 En Mozes nam de tent, en spande *ze*
zich buiten het leger, ver van het leger
afwijkende; en hij noemde ze de Tent der
samenkomst. En het geschiedde, dat al wie
den HEERE zocht, uitging tot de tent der
samenkomst, die buiten het leger was.
8 En het geschiedde, wanneer Mozes uit-
ging naar de tent, stond al het volk op, en
een ieder stelde zich in de deur zijner tent;
en zij zagen Mozes na, totdat hij de tent
ingegaan was.
9 En het geschiedde, als Mozes de tent
ingegaan was, zoo kwam de wolkkolom
nederwaarts, en stond in de deur der tent;
en Hij sprak met Mozes.
10 Als het volk de wolkkolom zag staan
in de deur der tent, zoo stond al het volk

op, en zij bogen zich, een ieder in de deur zijner tent.

11 En de HEERE sprak tot Mozes aangezicht aan aangezicht, gelijk een man met zijnen vriend spreekt; daarna keerde hij weder tot het leger; doch zijn dienaar Jozua, de zoon van Nun, de jongeling, week niet uit het midden der tent.

12 En Mozes zeide tot den HEERE: Zie, Gij zegt tot mij: Voer dit volk op! maar Gij laat mij niet weten, wien Gij met mij zult zenden; daar Gij gezegd hebt: Ik ken u bij name! en ook: Gij hebt genade gevonden in Mijne oogen!

13 Nu dan, ik bidde, indien ik genade gevonden heb in Uwe oogen, zoo laat mij nu Uwen weg weten, en ik zal U kennen, opdat ik genade vinde in Uwe oogen; en zie aan, dat deze natie Uw volk is!

14 Hij dan zeide: Zou Mijn aangezicht moeten medegaan, om u gerust te stellen?

15 Toen zeide hij tot Hem: Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken!

16 Want waarbij zou nu bekend worden, dat ik genade gevonden heb in Uwe oogen, ik en Uw volk? is het niet daarbij, dat Gij met ons gaat? [a]alzoo zullen wij afgezonderd worden, ik en Uw volk, van alle volk, dat op den aardbodem is. [a] Deut. 4:7.

17 Toen zeide de HEERE tot Mozes: Ook deze zelve zaak, die gij gesproken hebt, zal Ik doen; dewijl gij genade gevonden hebt in Mijne oogen, en Ik u bij name ken.

18 Toen zeide hij: Toon mij nu Uwe heerlijkheid!

19 Doch Hij zeide: Ik zal al Mijne goedigheid voorbij uw aangezicht gaan laten, en zal den Naam des HEEREN uitroepen voor uw aangezicht; [a]maar Ik zal genadig zijn, wien Ik zal genadig zijn, en Ik zal Mij ontfermen, over wien Ik Mij ontfermen zal. [a] Rom. 9:15.

20 Hij zeide verder: Gij zoudt Mijn aangezicht niet kunnen zien; want Mij zal geen mensch zien, en leven.

21 De HEERE zeide verder: Zie, er is eene plaats bij Mij; daar zult gij u op de steenrots stellen.

22 En het zal geschieden, wanneer Mijne heerlijkheid voorbij zal gaan, zoo zal Ik u in eene kloof der steenrots zetten; en Ik zal u met Mijne hand overdekken, totdat Ik zal voorbijgegaan zijn.

23 En wanneer Ik Mijne hand zal weggenomen hebben, zoo zult gij Mijne achterste deelen zien; maar Mijn aangezicht zal niet gezien worden!

HOOFDSTUK 34.

God beveelt Mozes twee steenen tafelen te houwen, waarop Hij Zijne wet wederom wilde schrijven, vs. 1. Hiermede klimt Mozes op den berg, 4. De Heere daalt neder in eene wolk en roept Zijnen Naam overluid voor hem uit, 5. Mozes bidt den Heere om met het volk op te trekken, 8; de Heere belooft het en maakt met hen een verbond. Waarschuwt het volk voor de afgoderij der Kanaänieten, 10, met welke zij zich door het huwelijk niet mogen vereenigen, 16. Herhaling van het gebod aangaande het Paaschfeest, den Sabbat en de overige feesten, 18. Nadat Mozes 40 dagen op den berg geweest is, komt hij af met de twee tafelen, 28. Zijn aangezicht, dat glinstert, moet hij bedekken, 29. Hij deelt alles, wat de Heere op den berg Sinaï gesproken heeft, aan het volk mede, 32.

TOEN [a]zeide de HEERE tot Mozes: Houw u twee steenen tafelen, gelijk de eerste waren, zoo zal Ik op de tafelen schrijven dezelfde woorden, die op de eerste tafelen geweest zijn, die gij gebroken hebt. [a] Deut. 10:1.

2 En wees bereid tegen den morgenstond; dat gij in den morgenstond op den berg Sinaï klimt, en stel u aldaar voor Mij, op den top des bergs.

3 [a]En niemand zal met u opklimmen; dat er ook niemand gezien worde op den ganschen berg; [b]ook het kleine vee, noch runderen zullen tegenover dezen berg niet weiden. [a] Ex. 19:12. [b] Ex. 19:13.

4 Toen hieuw hij twee steenen tafelen, gelijk de eerste; en Mozes stond des morgens vroeg op, en klom op den berg Sinaï, gelijk als hem de HEERE geboden had; en hij nam de twee steenen tafelen in zijne hand.

5 De HEERE nu kwam nederwaarts in eene wolk, en stelde Zich aldaar bij hem; en Hij riep uit den Naam des HEEREN.

6 [a]Als nu de HEERE voor zijn aangezicht voorbijging, zoo riep Hij: HEERE, HEERE, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid! [a] Ex. 33:19.

7 [a]Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die *den schuldige* geenszins onschuldig houdt, [b]bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde *lid*. [a] Ex. 20:6. Num. 14:18. Deut. 5:10. Ps. 86:15. 103:8. 145:8. [b] Jer. 32:18.

8 Mozes nu haastte zich en neigde het hoofd ter aarde, en hij boog zich.

9 En hij zeide: Heere! indien ik nu genade gevonden heb in Uwe oogen, zoo ga nu de Heere in het midden van ons! want dit is een hardnekkig volk; doch vergeef onze ongerechtigheid en onze zonde, en neem ons aan tot [a]een erfdeel! [a] Lev. 25:38. Ps. 28:9. 33:12. Zach. 2:12.

10 Toen zeide Hij: Zie,[a] Ik maak een verbond; [b] voor uw gansche volk zal Ik wonderen doen, die niet geschapen zijn op de gansche aarde, noch onder eenige volken; alzoo dat dit gansche volk, in welks midden gij zijt, des HEEREN werk zien zal, dat het schrikkelijk is, hetwelk Ik met u doe.

a Deut. 5:2. b Joz. 10:12, 13.

11 Onderhoudt gij hetgeen Ik u heden gebiede! ziet, Ik zal voor uw aangezicht uitdrijven de Amorieten, en de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten.

12 [a] Wacht u, dat gij toch geen verbond maakt met den inwoner des lands, waarin gij komen zult; dat hij misschien niet tot eenen strik worde in het midden van u.

a Ex. 23:32. Num. 33:51. Deut. 7:2.

13 Maar hunne altaren zult gijlieden omwerpen, en hunne opgerichte beelden zult gij verbreken, en hunne bosschen zult gij afhouwen.

14 [a] (Want gij zult u niet buigen voor eenen anderen god; want des HEEREN naam is IJveraar! een ijverig God is Hij!) a Ex. 20:5.

15 Opdat gij misschien geen verbond maakt met den inwoner van dat land; en zij hunne goden niet nahoereeren, noch hunnen goden offerande doen, en hij u noodigende, gij van hunne offerande etet.

16 En gij voor uwe zonen *vrouwen* neemt van hunne dochteren; [a] en hunne dochteren, hare goden nahoereerende, maken, dat ook uwe zonen hare goden nahoereeren. a 1 Kon. 11:2.

17 Gij zult u geene gegoten goden maken.

18 Het feest der ongezuurde *brooden* zult gij houden; zeven dagen zult gij ongezuurde *brooden* eten, gelijk Ik u geboden heb, [a] ter gezetter tijd der maand Abib; want in de maand Abib zijt gij uit Egypte uitgegaan.

a Ex. 12:15. 23:15.

19 [a] Al wat de baarmoeder opent, is Mijne; ja, al uw vee, dat mannelijk zal geboren worden, openende *de baarmoeder van* het groote en kleine vee. a Ex. 13:2. 22:29. Ezech. 44:30.

20 [a] Doch den ezel, die *de baarmoeder* opent, zult gij met een *stuk* klein vee lossen; maar indien gij hem niet zult lossen, zoo zult gij hem den nek breken. Al de eerstgeborenen uwer zonen zult gij lossen, [b] en men zal voor Mijn aangezicht niet ledig verschijnen. a Ex. 13:13. b Ex. 23:15. Deut. 16:16.

21 [a] Zes dagen zult gij arbeiden; maar op den zevenden dag zult gij rusten; in den ploegtijd en in den oogst zult gij rusten. a Ex. 20:9.

22 [a] Het feest der weken zult gij ook houden, zijnde het feest der eerstelingen van den tarweoogst, en het feest der inzameling, als het jaar om is. a Ex. 23:16.

23 [a] Al wat mannelijk is onder u zal driemaal in het jaar verschijnen voor het aangezicht des Heeren HEEREN, den God van Israël. a Ex. 23:17. Deut. 16:16.

24 Wanneer Ik de volken voor uw aangezicht uit de bezitting zal verdrijven, en uwe landpalen verwijden, dan zal niemand uw land begeeren, terwijl gij henen opgaan zult, om te verschijnen voor het aangezicht des HEEREN uws Gods, driemaal in het jaar.

25 [a] Gij zult het bloed van Mijn slachtoffer niet offeren met gedeesemd *brood;* het slachtoffer van het paaschfeest zal ook niet vernachten tot den morgen. a Ex. 23:18.

26 De [a] eerstelingen van de eerste vruchten uws lands zult gij in het huis des HEEREN uws Gods brengen. [b] Gij zult het bokje in de melk zijner moeder niet koken.

a Ex. 23:19. Deut. 26:2. b Ex. 23:19. Lev. 22:27. Deut. 14:21.

27 Verder zeide de HEERE tot Mozes: Schrijf u deze woorden; want naar luid dezer woorden heb Ik een verbond met u en met Israël gemaakt.

28 [a] En hij was aldaar met den HEERE, veertig dagen en veertig nachten; hij at geen brood, en hij dronk geen water; [b] en Hij schreef op de tafelen de woorden des verbonds, de tien woorden.

a Ex. 24:18. Deut. 9:9, 18. b Ex. 31:18. 34:1. Deut. 4:13.

29 En het geschiedde, toen Mozes van den berg Sinaï afging (de twee tafelen der getuigenis nu waren in de hand van Mozes, als hij van den berg afging), zoo wist Mozes niet, dat het vel zijns aangezichts [a] glinsterde, toen Hij met hem sprak. a 2 Kor. 3:7.

30 Als nu Aäron en al de kinderen Israëls Mozes aanzagen, ziet, zoo glinsterde het vel zijns aangezichts; daarom vreesden zij tot hem toe te treden.

31 Toen riep hen Mozes; en Aäron, en al de oversten in de vergadering keerden weder tot hem; en Mozes sprak tot hen.

32 En daarna traden al de kinderen Israëls toe; en hij gebood hun al wat de HEERE met hem gesproken had op den berg Sinaï.

33 Alzoo eindigde Mozes met hen te spreken, en [a] hij had een deksel op zijn aangezicht gelegd. a 2 Kor. 3:7, 13.

34 Doch als Mozes voor het aangezicht des

HEEREN kwam, om met Hem te spreken, zoo nam hij het deksel af, totdat hij uitging; en nadat hij uitgegaan was, zoo sprak hij tot de kinderen Israëls, wat hem geboden was.

35 Zoo zagen dan de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes, dat het vel van het aangezicht van Mozes glinsterde; derhalve deed Mozes het deksel weder op zijn aangezicht, totdat hij inging om met Hem te spreken.

HOOFDSTUK 35.

Mozes herhaalt voor het volk het bevel om den Sabbat te vieren, vs. 1. Hij vraagt een vrijwillig hefoffer van goud, zilver, koper, enz., om den Tabernakel en deszelfs gereedschap te maken, 4. Mannen en vrouwen brengen allen vrijwillig hunne kostbaarheden bijeen, 20; kundige vrouwen spinnen de stoffen, 25; de oversten brengen edele steenen en specerijen, 27. Mozes maakt bekend, dat God Bezáleël en Ahóliab met wijsheid heeft vervuld, om het werk ten uitvoer te brengen, 30.

TOEN [a] deed Mozes de gansche vergadering der kinderen Israëls verzamelen, en zeide tot hen: Dit zijn de woorden, die de HEERE geboden heeft, dat men ze doe.

[a] Ex. 34:32.

2 [a] Zes dagen zal men het werk doen; maar op den zevenden dag zal ulieden heiligheid zijn, een sabbat der rust den HEERE; al wie daarop werk doet, zal gedood worden.

[a] Ex. 20:8. 31:15. Lev. 23:3. Deut. 5:12. Luk. 13:14.

3 [a] Gij zult geen vuur aansteken in eenige uwer woningen op den sabbatdag. [a] Ex. 16:23.

4 Verder sprak Mozes tot de gansche vergadering der kinderen Israëls, zeggende: Dit is het woord, dat de HEERE geboden heeft, zeggende:

5 [a] Neemt van hetgeen, dat gijlieden hebt, een hefoffer den HEERE; een ieder, wiens hart vrijwillig is, zal het brengen, ten hefoffer des HEEREN: goud, en zilver, en koper; [a] Ex. 25:2.

6 [a] Als ook hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn linnen, en geiten*haar*;

[a] Ex. 25:4.

7 [a] En roodgeverwde ramsvellen, en dassenvellen, en sittimhout; [a] Ex. 25:5.

8 [a] En olie tot den luchter, en specerijen ter zalfolie, en tot rooking welriekende specerijen; [a] Ex. 25:6.

9 [a] En sardónixsteenen, en vervullende steenen, tot den efod en tot den borstlap.

[a] Ex. 25:7. 28:17, 20.

10 En allen, die wijs van hart zijn onder ulieden, zullen komen, en maken alles, wat de HEERE geboden heeft:

11 [a] Den tabernakel, zijne tent en zijn deksel, zijne haakjes en zijne berderen, zijne richelen, zijne pilaren, en zijne voeten;

[a] Ex. 26:26.

12 De ark en hare handboomen, het verzoendeksel en den voorhang des deksels;

13 De [a] tafel en hare handboomen, en al haar gereedschap, en [b] de toonbrooden;

[a] Ex. 25:23. [b] Ex. 25:30.

14 En den kandelaar tot het licht, en zijn gereedschap, en zijne lampen, en de olie tot het licht;

15 [a] En het reukaltaar, en zijne handboomen, en [b] de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen; en [c] het deksel der deur aan de deur des tabernakels;

[a] Ex. 30:1. [b] Ex. 31:11. [c] Ex. 26:36.

16 [a] Het altaar des brandoffers, en den koperen rooster, dien het hebben zal, zijne handboomen, en al zijne gereedschappen; [b] het waschvat en zijnen voet; [a] Ex. 27:4. [b] Ex. 30:18.

17 [a] De behangselen des voorhofs, zijne pilaren en zijne voeten; en [b] het deksel van de poort des voorhofs; [a] Ex. 27:9. [b] Ex. 27:16.

18 [a] De nagelen des tabernakels, en de pennen des voorhofs, met derzelver zelen;

[a] Ex. 27:19.

19 De ambtskleederen om in het heilige te dienen, de heilige kleederen van den priester Aäron, en de kleederen zijner [a] zonen, om het priesterambt te bedienen. [a] Ex. 31:10. Ex. 28.

20 Toen ging de gansche vergadering der kinderen Israëls uit van voor het aangezicht van Mozes.

21 En zij kwamen, alle man, wiens hart hem bewoog, en een ieder, wiens geest hem vrijwillig maakte, die brachten des HEEREN hefoffer tot het werk van de tent der samenkomst, en tot al haren dienst, en tot de heilige kleederen.

22 Zoo kwamen dan de mannen met de vrouwen, alle vrijwilligen van hart; zij brachten haken, en oorsierselen, en ringen, en spanselen, alle gouden vaten; en alle man, die een gouden beweegoffer den HEERE offerde,

23 En alle man, bij wien gevonden werd hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn linnen, en geiten*haar*, en roodgeverwde ramsvellen, en dassenvellen, die brachten ze.

24 Allen, die een hefoffer van zilver of koper offerden, die brachten het ten hefoffer des HEEREN; en allen, bij welke sittimhout gevonden werd, brachten het tot alle werk van den dienst.

25 En [a] alle vrouwen, die wijs van hart
waren, sponnen met hare handen ; en zij
brachten het gesponnene, de hemelsblauwe
zijde en het purper, het scharlaken en het
fijn linnen. *a* Spr. 31:19.
26 En alle vrouwen, welker hart haar
bewoog in wijsheid, die sponnen het geiten-
haar.
27 De oversten nu brachten sardónixstee-
nen en vulsteenen, tot den efod en tot den
borstlap ;
28 En specerijen en olie, [a] tot den luchter
en tot de zalfolie, en [b] tot rooking welrie-
kende specerijen. *a* Ex. 25:6. *b* Ex. 25:6.
29 Alle man en vrouw, welker hart hen
vrijwillig bewoog te brengen tot al het
werk, hetwelk de HEERE geboden had te
maken door de hand van Mozes ; dat
brachten de kinderen Israëls *tot* een vrij-
willig offer den HEERE.
30 Daarna zeide Mozes tot de kinderen Is-
raëls : Ziet, [a] de HEERE heeft met name ge-
roepen Bezáleël, den zoon van Uri, den zoon
van Hur, van den stam van Juda. *a* Ex. 31:2.
31 [a] En de Geest Gods heeft hem vervuld
met wijsheid, met verstand, en met weten-
schap, namelijk in alle handwerk ; *a* Ex. 31:3.
32 En [a] om te bedenken vernuftigen
arbeid, te werken in goud, en in zilver,
en in koper, *a* Ex. 31:4.
33 En [a] in kunstige steensnijding, om in te
zetten, en in kunstige houtsnijding ; om te
werken in alle vernuftig handwerk. *a* Ex. 31:5.
34 Hij heeft hem ook in zijn hart gegeven
anderen te onderwijzen, hem en Ahóliab, den
zoon van Ahísamach, van den stam van Dan.
35 Hij [a] heeft hen vervuld met wijsheid
des harten, om te maken alle werk eens
werkmeesters, en des allervernuftigsten
handwerkers, en des borduurders in hemels-
blauw, en in purper, in scharlaken en
in fijn linnen, en des wevers ; makende
alle werk, en bedenkende vernuftigen
arbeid. *a* Ex. 26:1.

HOOFDSTUK 36.

Hetgeen de Israëlieten ten hefoffer hadden bijeengebracht, wordt aan Bezáleël en Ahóliab overhandigd, vs. 1. Aan het volk wordt verboden meer te brengen, 5. De werkmeesters maken alles, wat tot den Tabernakel behoort, als gordijnen met cherubim, 8 ; de gordijnen van geitenhaar, 14 ; de overkleeden van rams- en dassenvellen, 19 ; de berderen met hunne zilveren voeten en richelen, en het voorhangsel, 20.

TOEN wrocht Bezáleël en Ahóliab, en
alle man, die wijs van hart was, in
denwelken de HEERE wijsheid en verstand
gegeven had, om te weten, hoe zij maken
zouden alle werk ten dienste des heiligdoms,
naar alles, dat de HEERE geboden had.
2 Want Mozes had geroepen Bezáleël en
Ahóliab, en alle man, die wijs van hart
was, in wiens hart God wijsheid gegeven
had, al wiens hart hem bewogen had, dat
hij toetrad tot het werk, om dat te maken.
3 Zij dan namen van voor het aangezicht
van Mozes het gansche hefoffer, hetwelk de
kinderen Israëls gebracht hadden, tot het
werk van den dienst des heiligdoms, om dat
te maken ; doch zij brachten tot hem nog
allen morgen vrijwillig offer.
4 Derhalve kwamen alle wijzen, die al het
werk des heiligdoms maakten, ieder man
van zijn werk, hetwelk zij maakten ;
5 En zij spraken tot Mozes, zeggende :
Het volk brengt te veel, meer dan genoeg
is ten dienst des werks, hetwelk de HEERE
te maken geboden heeft.
6 Toen gebood Mozes, dat men eene stem
zoude gaan laten door het leger, zeggende :
Man noch vrouw make geen werk meer ten
hefoffer des heiligdoms ! Alzoo werd het
volk teruggehouden van *meer* te brengen.
7 Want der stoffe was denzelven genoeg
tot het geheele werk, dat te maken was ;
ja, er was overig.
8 Alzoo maakte een ieder wijze van hart,
onder degenen, die het werk maakten, den
tabernakel van tien gordijnen, van ge-
tweernd fijn linnen, en hemelsblauw, en
purper, en scharlaken *met* cherubim ; van
het allerkunstelijkste werk maakte hij ze.
9 [a] De lengte eener gordijn was van acht
en twintig ellen, en de breedte eener gor-
dijn van vier ellen ; al deze gordijnen
hadden eene maat. *a* Ex. 26:2.
10 En hij voegde vijf gordijnen, de eene
aan de andere ; en hij voegde *andere* vijf
gordijnen, de eene aan de andere.
11 [a] Daarna maakte hij striklisjes van
hemelsblauw aan den kant eener gordijn,
aan het uiterste in de samenvoeging ; hij
deed het ook aan den uitersten kant der
tweede samenvoegende gordijn. *a* Ex. 26:4.
12 [a] Vijftig striklisjes maakte hij aan de eene
gordijn, en vijftig striklisjes maakte hij aan
het uiterste der gordijn, dat aan de tweede
samenvoegende was ; [b] deze striklisjes vatten
de eene aan de andere. *a* Ex. 26:10. *b* Ex. 26:5.
13 [a] Hij maakte ook vijftig gouden haak-
jes, en voegde de gordijnen samen, de eene
aan de andere, met deze haakjes, dat het
een tabernakel werd. *a* Ex. 26:6.

14 Verder maakte hij gordijnen van geitenhaar, tot eene tent over den tabernakel; van elf gordijnen maakte hij ze.
15 De lengte eener gordijn was dertig ellen, en vier ellen de breedte eener gordijn; deze elf gordijnen hadden eene maat.
16 En hij voegde vijf gordijnen samen bijzonder; wederom zes dezer gordijnen bijzonder.
17 En hij maakte vijftig striklisjes aan den kant van de gordijn, de uiterste in de samenvoeging; hij maakte ook vijftig striklisjes aan den kant van de gordijn der andere samenvoeging.
18 [a] Hij maakte ook vijftig koperen haakjes, om de tent samen te voegen, dat zij eene ware. *a* Ex. 26:11.
19 [a] Ook maakte hij voor de tent een deksel van roodgeverwde ramsvellen, en daarover een deksel van dassenvellen. *a* Ex. 26:14.
20 [a] Hij maakte ook aan den tabernakel berderen van staand sittimhout. *a* Ex. 26:15.
21 [a] De lengte van een berd was tien ellen, en eene el en eene halve el was de breedte van elk berd. *a* Ex. 26:16.
22 [a] Twee houvasten had een berd, als sporten in een ladder gezet, het eene nevens het andere; alzoo maakte hij het met al de berderen des tabernakels. *a* Ex. 26:17.
23 [a] Hij maakte ook de berderen tot den tabernakel; twintig berderen naar de zuidzijde zuidwaarts. *a* Ex. 26:18.
24 [a] En hij maakte veertig zilveren voeten onder de twintig berderen; twee voeten onder een berd, aan zijne twee houvasten, en twee voeten onder een ander berd, aan zijne twee houvasten. *a* Ex. 26:19.
25 [a] Hij maakte ook twintig berderen aan de andere zijde des tabernakels, aan den noorderhoek, *a* Ex. 26:20.
26 [a] Met hunne veertig zilveren voeten; twee voeten onder een berd, en twee voeten onder een ander berd. *a* Ex. 26:21.
27 [a] Doch aan de zijde des tabernakels tegen het westen, maakte hij zes berderen. *a* Ex. 26:22.
28 [a] Ook maakte hij twee berderen tot hoekberderen des tabernakels, aan de beide zijden. *a* Ex. 26:23.
29 [a] En zij waren van beneden *als* tweelingen samengevoegd, zij waren ook *als* tweelingen aan deszelfs oppereinde samengevoegd met eenen ring; alzoo deed hij met die beide, aan de twee hoeken. *a* Ex. 26:24.
30 [a] Alzoo waren er acht berderen met hunne zilveren voeten, zijnde zestien voeten: twee voeten onder elk berd. *a* Ex. 26:25.
31 [a] Hij maakte ook richelen van sittimhout; vijf aan de berderen der eene zijde des tabernakels; *a* Ex. 26:26.
32 En [a] vijf richelen aan de berderen van de andere zijde des tabernakels; als ook vijf richelen aan de berderen des tabernakels, aan de beide zijden westwaarts. *a* Ex. 26:27.
33 [a] En hij maakte de middelste richel doorschietende in het midden der berderen, van het eene einde tot het andere einde. *a* Ex. 26:28.
34 [a] En hij overtrok de berderen met goud, en hunne ringen (de plaatsen voor de richelen) maakte hij van goud; de richelen overtrok hij ook met goud. *a* Ex. 26:29.
35 Daarna [a] maakte hij eenen voorhang van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen; van het allerkunstelijkste werk maakte hij denzelven, met cherubim. *a* Ex. 26:31.
36 [a] En hij maakte daartoe vier pilaren van sittim*hout*, die hij overtrok met goud; hunne haken waren van goud, en hij goot hem vier zilveren voeten. *a* Ex. 26:32.
37 [a] Hij maakte ook aan de deur der tent een deksel van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen, geborduurd werk; *a* Ex. 26:36.
38 [a] En de vijf pilaren daarvan, en hunne haken; en hij overtrok hunne hoofden en derzelver banden met goud; en hunne vijf voeten waren van koper. *a* Ex. 26:37.

HOOFDSTUK 37.

Bezáleël maakt de ark van sittimhout, vs. 1; het verzoendeksel van louter goud, 6; de twee gouden cherubim, 7; de tafel met het gereedschap, 10; den kandelaar met de lampen, 17; het reukaltaar, 25; de zalfolie en het reukwerk, 29.

ALZOO [a] maakte Bezáleël de ark van sittimhout; twee ellen en eene halve was hare lengte, en anderhalve el hare breedte, en anderhalve el hare hoogte. *a* Ex. 25:10.
2 En hij overtrok ze met louter goud, van binnen en van buiten; en hij maakte ze eenen gouden krans rondom.
3 En hij goot voor dezelve vier gouden ringen, aan hare vier hoeken, alzoo dat twee ringen op derzelver eene zijde waren, en twee ringen op hare andere zijde.
4 En hij maakte handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud.
5 En hij stak de handboomen in de ringen, aan de zijden der ark, om de ark te dragen.

6 Hij maakte ook een verzoendeksel van louter goud; twee ellen en eene halve was deszelfs lengte, en anderhalve el deszelfs breedte.

7 Ook maakte hij twee cherubim van goud; van dicht werk maakte hij ze, uit de beide einden des verzoendeksels:

8 [a] Eenen cherub uit het eene einde aan deze zijde, en den anderen cherub uit het andere einde aan gene zijde; uit het verzoendeksel maakte hij de cherubim, uit deszelfs beide einden. a Ex. 25:19.

9 [a] En de cherubim waren de beide vleugelen omhoog uitbreidende, bedekkende met hunne vleugelen het verzoendeksel; en hunne aangezichten waren tegenover elkander; de aangezichten der cherubim waren naar het verzoendeksel. a Ex. 25:20.

10 [a] Hij maakte ook eene tafel van sittimhout; twee ellen was hare lengte, en eene el hare breedte, en eene el en eene halve hare hoogte. a Ex. 25:23.

11 [a] En hij overtrok ze met louter goud; en hij maakte eenen gouden krans daaraan, rondom. a Ex. 25:24.

12 [a] Hij maakte daaraan ook eene lijst rondom, eene hand breed; en hij maakte eenen gouden krans rondom derzelver lijst. a Ex. 25:25.

13 [a] Hij goot ook vier gouden ringen daaraan; en hij zette de ringen aan de vier hoeken, die aan derzelver vier voeten waren. a Ex. 25:26.

14 [a] Tegenover de lijst waren de ringen tot plaatsen voor de handboomen, om de tafel te dragen. a Ex. 25:27.

15 Hij maakte ook de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud, om de tafel te dragen.

16 [a] En hij maakte het gereedschap, dat op de tafel zijn zoude, hare schotelen, en hare reukschalen, en hare kroezen, en hare platteelen (met welke zij bedekt zoude worden), van louter goud. a Ex. 25:29.

17 [a] Hij maakte ook eenen kandelaar van louter goud. Van dicht werk maakte hij dezen kandelaar, zijne schacht, en zijne rieten; zijne schaaltjes, zijne knoopen, en zijne bloemen waren uit hem. a Ex. 25:31.

18 [a] Zes rieten nu gingen uit zijne zijden; drie rieten des kandelaars uit zijne eene zijde, en drie rieten des kandelaars uit zijne andere zijde. a Ex. 25:32.

19 [a] In het eene riet waren drie schaaltjes, *gelijk* amandelnoten, een knoop en eene bloem; en drie schaaltjes, *gelijk* amandelnoten in een ander riet, een knoop en eene bloem; alzoo waren die zes rieten, die uit den kandelaar gingen. a Ex. 25:33.

20 [a] Maar aan den kandelaar zelven waren vier schaaltjes, *gelijk* amandelnoten, met zijne knoopen, en met zijne bloemen. a Ex. 25:34.

21 En daar was een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande;* ook een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande;* nog een knoop onder twee rieten, uit denzelven *uitgaande; alzoo was het* met de zes rieten, die uit denzelven uitgingen.

22 [a] Hunne knoopen en rieten waren uit hem; het was altemaal een eenig dicht werk van louter goud. a Ex. 25:36.

23 [a] En hij maakte hem zeven lampen; zijne snuiters en zijne bluschvaten waren van louter goud. a Ex. 25:37, 38.

24 [a] Hij maakte denzelven uit een talent louter goud, met al zijne vaten. a Ex. 25:39.

25 [a] En hij maakte het reukaltaar van sittimhout; eene el was zijne lengte en eene el zijne breedte, vierkant, maar twee ellen zijne hoogte; uit hetzelve waren zijne hoornen. a Ex. 30:1, 2.

26 [a] En hij overtrok het met louter goud, zijn dak, en zijne wanden rondom, als ook zijne hoornen; en hij maakte het eenen gouden krans rondom. a Ex. 30:3.

27 [a] Hij maakte ook twee gouden ringen daaraan, onder zijnen krans, aan zijne twee hoeken, aan zijne beide zijden, tot plaatsen voor de handboomen, dat men het daarmede droeg. a Ex. 30:4.

28 [a] En hij maakte de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met goud. a Ex. 30:5.

29 [a] Hij maakte ook de heilige zalfolie, en het reukwerk der zuiverste welriekende specerijen, naar apothekers werk. a Ex. 30:22, 34.

HOOFDSTUK 38.

Bezáleël maakt het brandofferaltaar van sittimhout, vs. 1; zijn gereedschap, 3; het koperen waschvat, 8; het voorhof met zijne behangselen, 9; en de koperen pennen, 20. Bezáleël en Aholiab maken alles, 22. Optelling van het goud, zilver en koper, dat door het volk bijeengebracht was en opgave van hetgeen er van gemaakt is, 24.

HIJ [a] maakte ook het brandofferaltaar van sittimhout; vijf ellen was deszelfs lengte, en vijf ellen zijne breedte, vierkant, en drie ellen zijne hoogte. a Ex. 27:1.

2 [a] En hij maakte deszelfs hoornen op zijne vier hoeken; uit hetzelve waren zijne hoornen; en hij overtrok het met koper. a Ex. 27:2.

3 [a] Hij maakte ook al het gereedschap des

altaars, de potten, en de schoffelen, en de besprengbekkens, en de krauwelen, en de koolpannen ; al zijne vaten maakte hij van koper. [a] Ex. 27:3.

4 [a] Ook maakte hij aan het altaar eenen rooster van koperen netwerk, onder zijnen omloop, van beneden tot zijn midden toe. [a] Ex. 27:4, 5.

5 En hij goot vier ringen aan de vier einden des koperen roosters, tot plaatsen voor de handboomen.

6 En hij maakte de handboomen van sittimhout, en hij overtrok ze met koper.

7 En hij deed [a] de handboomen in de ringen aan de zijden des altaars, dat men het met dezelve droeg ; hij maakte hetzelve hol van planken. [a] Ex. 27:8.

8 [a] Hij maakte ook het koperen waschvat, met zijnen koperen voet, van de spiegels der te hoop komende vrouwen, die te hoop kwamen voor de deur van de tent der samenkomst. [a] Ex. 30:18.

9 [a] Hij maakte ook den voorhof, aan den zuidhoek zuidwaarts ; de behangselen tot den voorhof waren van fijn getweernd linnen, van honderd ellen. [a] Ex. 27:9.

10 Hunne twintig pilaren en derzelver twintig voeten, waren van koper ; de haken dezer pilaren en hunne banden waren van zilver.

11 En aan den noorderhoek honderd ellen, hunne twintig pilaren en derzelver twintig voeten waren van koper ; de haken der pilaren en derzelver banden waren van zilver.

12 En aan den westerhoek waren behangselen van vijftig ellen, hunne pilaren tien en derzelver voeten tien ; de haken der pilaren en hunne banden waren van zilver.

13 En aan den oosterhoek tegen den opgang waren vijftig ellen.

14 De behangselen aan deze zijde waren vijftien ellen, derzelver pilaren drie en hunne voeten drie.

15 En aan de andere zijde van de deur des voorhofs, van hier en van daar, waren behangselen van vijftien ellen ; hunne pilaren drie en derzelver voeten drie.

16 Al de behangselen des voorhofs waren rondom van fijn getweernd linnen.

17 De voeten nu der pilaren waren van koper, de haken der pilaren, en hunne banden waren van zilver, en het overdeksel hunner hoofden was van zilver, en al de pilaren des voorhofs waren met zilver omtogen.

18 En het deksel van de poort des voorhofs was van geborduurd werk, van hemelsblauw en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen ; en twintig ellen was de lengte, en de hoogte in de breedte was vijf ellen, tegenover de behangselen des voorhofs.

19 En hunne vier pilaren en derzelver vier voeten waren van koper ; hunne haken waren van zilver; ook was het overdeksel hunner hoofden en hunne banden van zilver.

20 En al de pennen des tabernakels en des voorhofs rondom waren van koper.

21 Dit zijn de getelde dingen van den tabernakel, van den tabernakel der getuigenis, die geteld zijn naar den mond van Mozes, ten dienste der Levieten, door de hand van Ithamar, den zoon van den priester Aäron.

22 Bezáleël nu, de zoon van Uri, den zoon van Hur, van den stam van Juda, maakte al, dat de HEERE aan Mozes geboden had.

23 En met hem Ahóliab, de zoon van Ahísamach, van den stam van Dan, een werkmeester en vernuftig kunstenaar, en een borduurder in hemelsblauw, en in purper, en in scharlaken, en in fijn linnen.

24 Al het goud, dat tot het werk verarbeid is, in het gansche werk des heiligdoms, te weten, het goud des beweegoffers, was negen en twintig talenten, en zeven honderd en dertig sikkels, naar den sikkel des heiligdoms.

25 Het zilver nu van de getelden der vergadering was honderd talenten, en duizend zeven honderd vijf en zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms.

26 Een beka voor elk hoofd, *dat is* een halve sikkel, naar den sikkel des heiligdoms, van een ieder, die overging tot de getelden, van twintig jaren oud en daarboven, *namelijk* zes honderd drie duizend, vijf honderd en vijftig.

27 En er waren honderd talenten zilver, om te gieten de voeten des heiligdoms, en de voeten des voorhangs ; tot honderd voeten waren honderd talenten, een talent tot eenen voet.

28 Maar uit de duizend zeven honderd vijf en zeventig *sikkelen* maakte hij de haken aan de pilaren, en hij overtrok hunne hoofden, en omtoog ze met banden.

29 Het koper nu des beweegoffers was

zeventig talenten, en twee duizend vier honderd sikkels.

30 En hij maakte daarvan de voeten der deur van de tent der samenkomst, en het koperen altaar, en den koperen rooster, dien het had, en al het gereedschap des altaars,

31 En de voeten des voorhofs rondom, en de voeten van de poort des voorhofs, ook al de pennen des tabernakels, en al de pennen des voorhofs rondom.

HOOFDSTUK 39.

Men maakt de ambts- en heilige kleederen der priesters, vs. 1; den efod, 2; den borstlap met zijne 12 edele steenen, ketenen en ringen, 8; den mantel van den efod, met granaatappelen en schelletjes aan zijne zoomen, 22; de linnen kleederen, den hoed, den gordel, enz., 27; de plaat der kroon aan den hoed, 30. Het werk voleindigd zijnde, wordt bij Mozes gebracht, 33; waarop Mozes, ziende dat alles volgens het bevel van God gemaakt is, hen zegent, 43.

ZIJ [a] maakten ook ambtskleederen, om in het heilige te dienen, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken; ook maakten zij de heilige kleederen, die voor Aäron waren, gelijk de HEERE aan Mozes geboden had. *a* Ex. 31:10. 35:19.

2 [a] Aldus maakte hij den efod, van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen. *a* Ex. 28:6.

3 [a] En zij rekten uit de dunne platen van goud, en sneden het tot draden, om te doen in het midden van het hemelsblauw, en in het midden van het purper, en in het midden van het scharlaken, en in het midden van het fijn linnen, van het allerkunstelijkste werk. *a* Ex. 28:6.

4 Zij maakten samenvoegende schouderbanden daaraan; aan deszelfs beide einden werd hij samengevoegd.

5 En [a] de kunstelijke riem zijns efods, die daarop was, was gelijk zijn werk, van hetzelfde, van goud, van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen, gelijk als de HEERE aan Mozes bevolen had. *a* Ex. 28:8.

6 Zij bereidden ook de [a] sardónixsteenen, omvat in gouden kastjes, *als* zegelgraveering gegraveerd, met de namen der zonen van Israël. *a* Ex. 28:9, 10, 11.

7 En hij [a] zette ze op de schouderbanden des efods, tot steenen der gedachtenis voor de kinderen Israëls, gelijk de HEERE aan Mozes geboden had. *a* Ex. 28:12.

8 [a] Hij maakte ook den borstlap van het allerkunstelijkste werk, gelijk het werk des efods, van goud, hemelsblauw en purper, en scharlaken, en fijn getweernd linnen. *a* Ex. 28:15.

9 [a] Hij was vierkant; zij maakten den borstlap dubbel; eene span was zijne lengte, en eene span was zijne breedte, dubbel zijnde. *a* Ex. 28:16.

10 [a] En zij vulden daarin vier rijen steenen: eene rij van een' Sardis, een' Topaas en een' Karbonkel; dit is de eerste rij. *a* Ex. 28:17.

11 [a] En de tweede rij van een' Smaragd, een' Saffier en een' Diamant. *a* Ex. 28:18.

12 En de derde rij van een' Hiacint, Agaat en Ametist.

13 En de vierde rij van een' Turkoois, en een' Sardónix, en een' Jaspis; omvat in gouden kastjes in hunne vullingen.

14 Deze steenen nu, met de namen der zonen van Israël, waren twaalf, met hunne namen, met zegelgraveering; ieder met zijnen naam, naar de twaalf stammen.

15 Zij maakten ook aan den borstlap gelijkeindigende ketentjes, van gedraaid werk, uit louter goud.

16 En zij maakten twee gouden kastjes, en twee gouden ringen; en zij zetten die twee ringen aan de beide einden des borstlaps.

17 En zij zetten de twee gedraaide gouden ketentjes aan de twee ringen, aan de einden van den borstlap.

18 Doch de twee *andere* einden der twee gedraaide *ketenen* zetten zij aan de twee kastjes, en zij zetten ze aan de schouderbanden des efods, recht op de voorste zijde van dien.

19 Zij maakten ook twee gouden ringen, die zij aan de twee *andere* einden des borstlaps zetten, inwendig aan zijnen boord, die aan de zijde des efods is.

20 Nog maakten zij twee gouden ringen, die zij zetten aan de twee schouderbanden van den efod, beneden, aan deszelfs voorste zijde, tegenover zijne *andere* voege, boven den kunstelijken riem des efods.

21 En zij bonden den borstlap met zijne ringen aan de ringen van den efod, met een hemelsblauw snoer, dat hij op den kunstelijken riem van den efod was; opdat de borstlap van den efod niet afgescheiden wierd, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

22 En hij maakte den mantel des efods van geweven werk, geheel van hemelsblauw.

23 En het gat des mantels was in des-

zelfs midden, als het gat eens pantsiers; dit gat had eenen boord rondom, dat het niet gescheurd wierd.

24 En aan de zoomen des mantels maakten zij granaatappelen van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, getweernd.

25 Zij maakten ook schelletjes van louter goud, en zij stelden de schelletjes tusschen de granaatappelen, aan de zoomen des mantels rondom, tusschen de granaatappelen;

26 Dat er een schelletje, daarna een granaatappel was; *wederom* een schelletje, en een granaatappel; aan de zoomen des mantels rondom; om te dienen, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

27 [a] Zij maakten ook de rokken van fijn linnen, van geweven werk, voor Aäron en voor zijne zonen; [a] Ex. 28:39.

28 En den hoed van fijn linnen, en de sierlijke mutsen van fijn linnen, [a] en de linnen onderbroeken van fijn getweernd linnen; [a] Ezec. 44:18.

29 En den gordel van fijn getweernd linnen, en van hemelsblauw, en purper, en scharlaken, van geborduurd werk, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had.

30 [a] Zij maakten ook de plaat van de kroon der heiligheid van louter goud, en zij schreven daarop een schrift, met zegelgraveering: DE HEILIGHEID DES HEEREN.

[a] Ex. 28:36. 29:6.

31 [a] En zij hechtten een snoer van hemelsblauw daaraan, om aan den hoed van boven te hechten, gelijk als de HEERE aan Mozes geboden had. [a] Ex. 28:37.

32 Aldus werd al het werk des tabernakels, van de tent der samenkomst voleind; en de kinderen Israëls hadden het gemaakt naar alles, wat de HEERE aan Mozes geboden had; alzoo hadden zij het gemaakt.

33 [a] Daarna brachten zij den tabernakel tot Mozes, de tent, en al haar gereedschap, hare haakjes, hare berderen, hare richelen, en hare pilaren, en hare voeten; [a] Ex. 35:11.

34 En het deksel van roodgeverwde ramsvellen, en het deksel van dassenvellen, en den voorhang van het deksel;

35 De ark der getuigenis, en hare handboomen, en het verzoendeksel;

36 [a] De tafel, met al haar gereedschap, en de toonbrooden; [a] Ex. 31:8.

37 Den louteren kandelaar met zijne lampen, en de lampen, die men toerichten moest, en al deszelfs gereedschap, en de olie tot het licht;

38 Verder het gouden altaar, en de zalfolie, en het reukwerk van welriekende specerijen, en het deksel van de deur der tent.

39 Het koperen altaar, en den koperen rooster, dien het heeft, deszelfs handboomen, en al zijn gereedschap; het waschvat en zijnen voet;

40 De behangselen des voorhofs, zijne pilaren en zijne voeten, en het deksel van de poort des voorhofs, zijne zelen, en zijne pennen, en al het gereedschap van den dienst des tabernakels, tot de tent der samenkomst;

41 [a] De ambtskleederen, om in het heiligdom te dienen, de heilige kleederen van den priester Aäron, en de kleederen van zijne zonen, om het priesterambt te bedienen.

[a] Ex. 31:10.

42 Naar alles, wat de HEERE aan Mozes geboden had, alzoo hadden de kinderen Israëls het gansche werk gemaakt.

43 Mozes nu bezag het gansche werk, en ziet, zij hadden het gemaakt, gelijk als de HEERE geboden had; alzoo hadden zij het gemaakt. Toen zegende hen Mozes.

HOOFDSTUK 40.

God beveelt Mozes den tabernakel op de richten, 1; alles in orde te schikken, 4; en den voorhof rondom te plaatsen, 8; den tabernakel met al zijn gereedschap, ook het altaar en het waschvat, met olie te zalven, 9; Aaron en zijne zonen te wasschen, te kleeden, te zalven en te heiligen, 12. Mozes volbrengt dit alles, 16; hij brengt de ark in den tabernakel, 21, en zet de tafel, 22, den kandelaar, 24, het gouden altaar, 26, het koperen altaar, 29, en het waschvat, 30; hij richt ook den voorhof op en voleindigt het geheele werk, 33. Gods heerlijkheid vervult den tabernakel, 34, op welken nu de wolk en vuurkolom, die het volk geleidt, rust, 38.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Op den dag der eerste maand, *te weten* op den eersten der maand, zult gij den tabernakel, de tent der samenkomst, oprichten.

3 En gij zult aldaar zetten de ark der getuigenis; en gij zult de ark met den voorhang bedekken.

4 [a] Daarna zult gij de tafel daarin brengen, en gij zult schikken wat daarop te schikken is; [b] gij zult ook den kandelaar daarin brengen, en zijne lampen aansteken. [a] Ex. 26:35. [b] Ex. 27:20.

5 En gij zult het gouden altaar ten reukwerk voor de ark der getuigenis zetten; [a] dan zult gij het deksel van de deur des tabernakels ophangen. [a] Ex. 26:36.

6 Gij zult ook het altaar des brandoffers zetten voor de deur van den tabernakel, van de tent der samenkomst.

7 En gij zult het waschvat zetten tus-

schen de tent der samenkomst, en tusschen
het altaar; en gij zult water daar*in* doen.
8 [a] Daarna zult gij den voorhof rondom
zetten, en gij zult het deksel ophangen
aan de poort des voorhofs. [a] Ex. 27:16.
9 Dan zult gij de zalfolie nemen en zalven
den tabernakel, en al wat daarin is; en gij
zult denzelven heiligen, met al zijn gereed-
schap, en het zal eene heiligheid zijn.
10 [a] Gij zult ook het altaar des brandoffers
zalven, en al zijn gereedschap; en gij zult
het altaar heiligen, en het altaar zal hei-
ligheid der heiligheden zijn. [a] Ex. 29:37.
11 Dan zult gij het waschvat zalven, en
deszelfs voet; en gij zult het heiligen.
12 Gij zult ook Aäron en zijne zonen doen
naderen, tot de deur van de tent der samen-
komst; en gij zult hen met water wasschen.
13 En gij zult Aäron de heilige kleede-
ren aantrekken; en gij zult hem zalven,
en hem heiligen, dat hij Mij het priester-
ambt bediene.
14 Gij zult ook zijne zonen doen naderen,
en zult hun de rokken aantrekken.
15 En gij zult hen zalven, gelijk als gij hun-
nen vader zult gezalfd hebben, dat zij Mij het
priesterambt bedienen. En het zal geschie-
den, dat hun hunne zalving zal zijn tot een
eeuwig priesterdom bij hunne geslachten.
16 Mozes nu deed het naar alles, wat hem
de HEERE geboden had; alzoo deed hij.
17 En het geschiedde in de eerste maand,
in [a] het tweede jaar, op den eersten der
maand, dat de tabernakel opgericht werd.
[a] Num. 7:1.
18 Want Mozes richtte den tabernakel op,
en zette zijne voeten, en stelde zijne ber-
deren, en zette zijne richelen daaraan, en
hij richtte deszelfs pilaren op.
19 En hij spreidde de tent uit over den
tabernakel, en hij zette het deksel der tent
daarboven op, gelijk als de HEERE aan
Mozes geboden had.
20 Voorts nam hij, en leide de getuige-
nis in de ark, en deed de handboomen
aan de ark, en hij zette het verzoendeksel
boven op de ark.
21 En hij bracht de ark in den tabernakel,
en [a] hij hing den voorhang van het deksel op,
en bedekte de ark der getuigenis, gelijk als
de HEERE aan Mozes geboden had. [a] Ex. 35:12.
22 Hij zette ook de tafel in de tent der
samenkomst, aan de zijde des tabernakels
tegen het noorden, buiten den voorhang.
23 [a] En hij schikte daarop het brood in orde,
voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als
de HEERE aan Mozes geboden had. [a] Ex. 25:30.
24 Hij zette ook den kandelaar in de tent
der samenkomst, recht over de tafel, aan
de zijde des tabernakels, zuidwaarts.
25 En hij stak de lampen aan voor het
aangezicht des HEEREN, gelijk als de
HEERE aan Mozes geboden had.
26 En hij zette het gouden altaar in de
tent der samenkomst, voor den voorhang.
27 En hij stak daarop aan reukwerk van
welriekende specerijen, gelijk als de HEE-
RE aan Mozes geboden had.
28 Hij hing ook het deksel van de deur
des tabernakels.
29 En hij zette het altaar des brandoffers
aan de deur des tabernakels, van de tent
der samenkomst; en hij offerde daarop
brandoffer, en spijsoffer, gelijk de HEERE
aan Mozes geboden had.
30 Hij zette ook het waschvat tusschen de
tent der samenkomst, en tusschen het altaar;
en hij deed water daarin om te wasschen.
31 En Mozes, en Aäron, en zijne zonen
wieschen daaruit hunne handen en hunne
voeten.
32 Als zij ingingen tot de tent der sa-
menkomst, en als zij tot het altaar nader-
den, zoo wieschen zij zich, gelijk als de
HEERE aan Mozes geboden had.
33 Hij richtte ook den voorhof op, rond-
om den tabernakel en het altaar, en hij
hing het deksel van de poort des voorhofs
op. Alzoo voleindigde Mozes het werk.
34 [a] Toen bedekte de wolk de tent der
samenkomst; en de heerlijkheid des HEEREN
vervulde den tabernakel. [a] Num. 9:15. 1 Kon. 8:10.
35 Zoodat Mozes niet kon ingaan in de
tent der samenkomst, dewijl de wolk daar-
op bleef, en de heerlijkheid des HEEREN
den tabernakel vervulde.
36 Als nu de wolk opgeheven werd van
boven den tabernakel, zoo reisden de kin-
deren Israëls voort in al hunne reizen.
37 Maar als de wolk niet opgeheven
werd, zoo reisden zij niet tot op den dag,
dat zij opgeheven werd.
38 [a] Want de wolk des HEEREN was op
den tabernakel bij dag, en het vuur was
er bij nacht op, voor de oogen van het
gansche huis Israëls in al hunne reizen.
[a] Ex. 13:21. Num. 14:14. Deut. 1:33
Neh. 9:19. Ps. 78:14. 105:39. 1 Kor. 10:1.

HET DERDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

LEVITICUS.

HOOFDSTUK 1.

Wetten aangaande het vrijwillig brandoffer, vs. 1; het moest zijn òf van runderen, 2, òf van schapen en geiten, 10, òf van tortelduiven en jonge duiven, 14.

EN de HEERE riep Mozes, en sprak tot hem uit de tent der samenkomst, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Als een mensch uit u den HEERE eene offerande zal offeren, gij zult uwe offeranden offeren van het vee, van runderen en van schapen.

3 Indien zijne offerande een brandoffer van runderen is, zoo zal hij een volkomen mannetje offeren; [a] aan de deur van de tent der samenkomst zal hij dat offeren, naar zijn welgevallen, voor het aangezicht des HEEREN. [a] Ex. 29:10.

4 En hij zal zijne hand op het hoofd des brandoffers leggen, opdat het voor hem aangenaam zij, om hem te verzoenen.

5 Daarna zal hij het jonge rund slachten voor het aangezicht des HEEREN; en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed offeren, en het bloed sprengen rondom dat altaar, hetwelk voor de deur van de tent der samenkomst is.

6 Dan zal hij het brandoffer de huid aftrekken, en het in zijne stukken deelen.

7 En de zonen van Aäron, den priester, zullen vuur maken op het altaar, en zullen het hout op het vuur schikken.

8 Ook zullen de zonen van Aäron, de priesters, de stukken, het hoofd en het smeer, schikken op het hout, dat op het vuur is, hetwelk op het altaar is.

9 Doch zijn ingewand, en zijne schenkelen zal men met water wasschen; en de priester zal dat alles aansteken op het altaar: het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

10 En indien zijne offerande is van klein vee, van schapen of van geiten, ten brandoffer, zal hij een volkomen mannetje offeren.

11 En hij zal dat slachten aan de zijde van het altaar, noordwaarts, voor het aangezicht des HEEREN; en de zonen van Aäron, de priesters, zullen zijn bloed rondom op het altaar sprengen.

12 Daarna zal hij het in zijne stukken deelen, mitsgaders zijn hoofd en zijn smeer; en de priester zal die schikken op het hout, dat op het vuur is, hetwelk op het altaar is.

13 Doch het ingewand en de schenkelen zal men met water wasschen; en de priester zal dat alles offeren en aansteken op het altaar; het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

14 En indien zijne offerande voor den HEERE een brandoffer van gevogelte is, zoo zal hij zijne offerande van tortelduiven, of van jonge duiven, offeren.

15 En de priester zal die tot het altaar brengen, en deszelfs hoofd met zijnen nagel splijten, en op het altaar aansteken; en zijn bloed zal aan den wand des altaars uitgeduwd worden.

16 En zijnen krop met zijne vederen zal hij wegdoen, en zal het werpen bij het altaar, oostwaarts, aan de plaats der asch.

17 Verder zal hij die met zijne vleugelen klieven, niet afscheiden; en de priester zal die aansteken op het altaar, op het hout, dat op het vuur is; het is een brandoffer, een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

HOOFDSTUK 2.

Wetten aangaande het vrijwillig spijsoffer; het moest van meelbloem zijn, met olie en wierook, òf rauw en ongebakken, vs. 1, òf in den oven gebakken, 4, òf gekookt in de pan, 5, òf in den ketel gezoden, 7; geen zuurdeeg of honig mocht er in gemengd zijn, 11. Wet aangaande het offer der eerstelingen, 12. Alle offers moesten met zout gezouten worden; 13. De eerste vruchten, 14.

ALS nu eene ziel eene offerande [a] van spijsoffer den HEERE zal offeren, zijne offerande zal van meelbloem zijn; en hij zal olie daarop gieten, en wierook daarop leggen. [a] Ex. 6:14. 9:17. Num. 15:4.

2 En hij zal het brengen tot de zonen van Aäron, de priesters, *een* van welke daarvan zijne hand vol grijpen zal uit deszelfs meelbloem, en uit deszelfs olie, met al deszelfs wierook; en de priester [a] zal deszelfs gedenkoffer aansteken op het altaar; het is een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE. [a] Lev. 6:15.

3 Wat nu overblijft [a] van het spijsoffer, zal voor Aäron en zijne zonen zijn; het is eene heiligheid der heiligheden van de vuurofferen des HEEREN. a Lev. 10:12.

4 En als gij offeren zult eene offerande van spijsoffer, een gebak des ovens; het zullen zijn ongezuurde koeken van meelbloem, met olie gemengd, en ongezuurde vladen, met olie bestreken.

5 En indien uwe offerande spijsoffer is, in de pan *gekookt*, zij zal zijn van ongezuurde meelbloem, met olie gemengd.

6 Breekt ze in stukken, en giet olie daarop; het is een spijsoffer.

7 En zoo uwe offerande een spijsoffer des ketels is, het zal van meelbloem met olie gemaakt worden.

8 Dan zult gij dat spijsoffer, hetwelk daarvan zal gemaakt worden, den HEERE toebrengen; en men zal het tot den priester doen naderen, die het tot het altaar dragen zal.

9 En de priester zal van dat spijsoffer deszelfs gedenkoffer opnemen, en op het altaar aansteken; het is een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

10 En wat overblijft van het spijsoffer, zal voor Aäron en zijne zonen zijn; het is eene heiligheid der heiligheden van de vuurofferen des HEEREN.

11 Geen spijsoffer, dat gij den HEERE zult offeren, zal met deesem gemaakt worden; want van geen zuurdeesem, en van geen honig zult gijlieden den HEERE vuuroffer aansteken.

12 De offeranden der eerstelingen zult gij den HEERE offeren; maar op het altaar zullen zij niet komen tot een' liefelijken reuk.

13 En alle offerande uws spijsoffers zult gij met zout zouten, en het zout des verbonds van uwen God van uw spijsoffer niet laten afblijven; [a] met al uwe offerande zult gij zout offeren. a Mark. 9:49.

14 En zoo gij den HEERE een spijsoffer der eerste vruchten offert, zult gij het spijsoffer uwer eerste vruchten van groene aren, bij het vuur gedord, dat is, het klein gebroken graan van volle groene aren, offeren.

15 En gij zult olie daarop doen, en wierook daarop leggen; het is een spijsoffer.

16 Zoo zal de priester deszelfs gedenkoffer aansteken van zijn klein gebroken graan en van zijne olie, met al den wierook; het is een vuuroffer den HEERE.

HOOFDSTUK 3.

Wetten aangaande het dankoffer; het moest zijn, òf van runderen, vs. 1, òf van schapen en geiten, 12, met een verbod van het vet of bloed te eten, 17.

EN indien zijne offerande een dankoffer is; zoo hij ze van de runderen offert, hetzij mannetje of wijfje, volkomen zal hij die offeren, voor het aangezicht des HEEREN.

2 En hij zal zijne hand op het hoofd zijner offerande leggen, en zal ze slachten voor de deur van de tent der samenkomst; en de zonen van Aäron, de priesters, zullen het bloed rondom op het altaar sprengen.

3 Daarna zal hij van dat dankoffer een vuuroffer den HEERE offeren; [a] het vet, dat het ingewand bedekt, en al het vet, hetwelk aan het ingewand is. a Ex. 29:13, 22.

4 Dan zal hij beide de nieren, en het vet, hetwelk daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever, met de nieren, zal hij afnemen.

5 En de zonen van Aäron zullen dat aansteken [a] op het altaar, op het brandoffer, hetwelk op het hout zal zijn, dat op het vuur is; het is een vuuroffer, tot een' liefelijken reuk den HEERE. a Ex. 29:25. Lev. 6:12.

6 En indien zijne offerande van klein vee is, den HEERE tot een dankoffer, hetzij mannetje of wijfje, volkomen zal hij die offeren.

7 Indien hij een lam tot zijne offerande offert, zoo zal hij het offeren voor het aangezicht des HEEREN.

8 En hij zal zijne hand op het hoofd zijner offerande leggen, en hij zal die slachten voor de tent der samenkomst; en de zonen van Aäron zullen het bloed daarvan sprengen op het altaar rondom.

9 Daarna zal hij van dat dankoffer een vuuroffer den HEERE offeren; zijn vet, den geheelen staart, dien hij dicht aan de ruggegraat zal afnemen, en het vet bedekkende het ingewand, en al het vet, dat aan het ingewand is;

10 Ook beide de nieren, en het vet, dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is; en het net over de lever met de nieren, zal hij afnemen.

11 En de priester zal dat aansteken op het altaar; het is eene [a] spijs des vuuroffers den HEERE.

a Lev. 21:6, 8, 17, 21, 22. 22:25. Ezec. 44:7. Mal. 1:12.

12 Indien nu zijne offerande eene geit is, zoo zal hij die offeren voor het aangezicht des HEEREN.

13 En hij zal zijne hand op haar hoofd

leggen, en hij zal haar slachten voor de
tent der samenkomst; en de zonen van
Aäron zullen haar bloed op het altaar
sprengen rondom.
14 Dan zal hij daarvan zijne offerande
offeren, een vuuroffer den HEERE; het
vet bedekkende het ingewand, en al het
vet, dat aan het ingewand is;
15 Mitsgaders de beide nieren, en het vet,
dat daaraan is, dat aan de weekdarmen is;
en het net over de lever, met de nieren,
zal hij afnemen.
16 En de priester zal die aansteken op
het altaar; het is eene spijs des vuuroffers,
tot een' liefelijken reuk; alle vet zal des
HEEREN zijn.
17 *Dit* zij eene eeuwige inzetting voor
uwe geslachten, in al uwe woningen: geen
vet noch [a] bloed zult gij eten.

[a] Gen. 9:4. Lev. 7:26. 17:10, 14.

HOOFDSTUK 4.

Wetten aangaande de offers voor zonden door afdwaling, vs. 1; voor den priester, 3, voor de geheele gemeente, 13, voor een' vorst of overste, 22, en voor iemand uit het volk, 27.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggen-
de: Als eene ziel zal gezondigd hebben,
door afdwaling van eenige geboden des
HEEREN, dat niet zou gedaan worden, en
tegen een van die zal gedaan hebben;
3 Indien de priester, die gezalfd is, zal
gezondigd hebben, tot schuld des volks,
zoo zal hij voor zijne zonde, die hij gezon-
digd heeft, offeren eenen var, een volkomen
jong rund, den HEERE ten zondoffer.
4 En hij zal dien var brengen tot de
deur van de tent der samenkomst, voor
het aangezicht des HEEREN; en hij zal
zijne hand op het hoofd van dien var
leggen, en hij zal dien var slachten voor
het aangezicht des HEEREN.
5 Daarna zal die gezalfde priester [a] van
het bloed van den var nemen, en hij zal
dat tot de tent der samenkomst brengen.

[a] Lev. 16:14. Num. 19:4.

6 En de priester zal zijnen vinger in dat
bloed doopen; en van dat bloed zal hij
zevenmaal sprengen voor het aangezicht des
HEEREN, voor den voorhang van het heilige.
7 Ook zal de priester van dat bloed doen
[a] op de hoornen des reukaltaars der welrie-
kende specerijen, voor het aangezicht des
HEEREN, dat in de tent der samenkomst is;
dan zal hij al het bloed van den var uitgie-
ten aan den bodem van het altaar des brand-
offers, hetwelk is aan de deur van de tent
der samenkomst.

[a] Lev. 9:9.

8 Verder, al het vet van den var des zond-
offers zal hij daarvan opnemen; [a] het vet
bedekkende het ingewand, en al het vet,
dat aan het ingewand is;

[a] Lev. 3:3, 4.

9 Daartoe de twee nieren, en het vet, dat
daaraan is, dat aan de weekdarmen is, en
het net over de lever, met de nieren, zal
hij afnemen;
10 Gelijk als het van den os des dank-
offers opgenomen wordt; [a] en de priester
zal die aansteken op het altaar des brand-
offers.

[a] Lev. 3:5.

11 Maar de [a] huid van dien var, en al
zijn vleesch, met zijn hoofd en met zijne
schenkelen, en zijn ingewand, en zijn'
mest;

[a] Ex. 29:14. Num. 19:5.

12 En dien geheelen var [a] zal hij tot bui-
ten het leger uitvoeren, aan eene reine
plaats, waar men de asch uitstort, en zal
hem met vuur op het hout verbranden;
bij de uitgegotene asch zal hij verbrand
worden.

[a] Lev. 16:27. Num. 19:3. Hebr. 13:11.

13 Indien nu [a] de geheele vergadering
van Israël afgedwaald zal zijn, en de zaak
voor de oogen der gemeente verborgen
is, en zij iets gedaan zullen hebben *tegen*
eenige van alle geboden des HEEREN, dat
niet zoude gedaan worden, en zijn schuldig
geworden;

[a] Lev. 9:15. Num. 15:24, enz.

14 En die zonde, die zij daartegen gezon-
digd zullen hebben, bekend is geworden;
zoo zal de gemeente eenen var, een jong
rund, ten zondoffer offeren, en dien voor
de tent der samenkomst brengen;
15 En de oudsten der vergadering zullen
hunne handen op het hoofd van den var
leggen, voor het aangezicht des HEEREN;
en hij zal den var slachten voor het aan-
gezicht des HEEREN.
16 Daarna zal die gezalfde priester van
het bloed van den var tot de tent der
samenkomst brengen.
17 En de priester zal zijnen vinger indoo-
pen, *nemende* van dat bloed; en hij zal
zevenmaal sprengen voor het aangezicht des
HEEREN, voor den voorhang.
18 En van dat bloed zal hij doen op de
hoornen van het altaar, dat voor het aan-
gezicht des HEEREN is, dat in de tent der
samenkomst is; dan zal hij al het bloed
uitgieten, aan den bodem van het altaar des

brandoffers, hetwelk is voor de deur van de tent der samenkomst.

19 Daartoe zal hij al zijn vet van hem opnemen, en op het altaar aansteken.

20 En hij zal dezen var doen, gelijk als hij den var des zondoffers gedaan heeft, alzoo zal hij hem doen; en de priester zal voor hen verzoening doen, en het zal hun vergeven worden.

21 Daarna zal hij dien var tot buiten het leger uitvoeren, en zal hem verbranden, gelijk als hij den eersten var verbrand heeft; het is een zondoffer der gemeente.

22 Als een overste zal gezondigd hebben, en tegen een van de geboden des HEEREN zijns Gods, door afdwaling, gedaan zal hebben, hetwelk niet zou gedaan worden, zoodat hij schuldig is;

23 Of men zijne zonde, die hij daartegen gezondigd heeft, aan hem zal bekend gemaakt hebben; zoo zal hij tot zijn offer brengen eenen geitenbok, een volkomen mannetje.

24 En hij zal zijne hand op het hoofd van den bok leggen, en zal hem slachten in de plaats, waar men het brandoffer slacht voor het aangezicht des HEEREN; het is een zondoffer.

25 Daarna zal de priester van het bloed des zondoffers met zijnen vinger nemen, en *dat* op de hoornen van het altaar des brandoffers doen; dan zal hij zijn bloed aan den bodem van het altaar des brandoffers uitgieten.

26 Hij zal ook al zijn vet op het altaar aansteken, gelijk het vet des dankoffers; zoo zal de priester voor hem verzoening doen van zijne zonde, en het zal hem vergeven worden.

27 [a] En zoo eenig mensch van het volk des lands door afdwaling zal gezondigd hebben; dewijl hij iets doet *tegen* een van de geboden des HEEREN, dat niet gedaan zou worden, zoodat hij schuldig is;

[a] Num. 15:27.

28 Of men zijn zonde, die hij gezondigd heeft, aan hem zal bekend gemaakt hebben; zoo zal hij tot zijne offerande brengen eene jonge geit, een volkomen wijfje, voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft.

29 En hij zal zijne hand op het hoofd des zondoffers leggen; en men zal dat zondoffer slachten in de plaats des brandoffers.

30 Daarna zal de priester van haar bloed met zijnen vinger nemen, en doen het op de hoornen van het altaar des brandoffers; dan zal hij al het bloed daarvan aan den bodem van dat altaar uitgieten.

31 [a] En al haar vet zal hij afnemen, gelijk als het vet van het dankoffer afgenomen wordt, en de priester [b] zal het aansteken op het altaar, tot een' liefelijken reuk den HEERE; en de priester zal voor hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.

[a] Lev. 3:3, 4, 14. [b] Ex. 29:18.

32 Maar zoo hij een lam voor zijne offerande ten zondoffer brengt, het zal een volkomen wijfje zijn, dat hij brengt.

33 En hij zal zijne hand op het hoofd des zondoffers leggen, en hij zal dat slachten tot een zondoffer, in de plaats, waar men het brandoffer slacht.

34 Daarna zal de priester van het bloed des zondoffers met zijnen vinger nemen, en zal het doen op de hoornen van het altaar des brandoffers; dan zal hij al het bloed daarvan aan den bodem van dat altaar uitgieten.

35 En al het vet daarvan zal hij afnemen, gelijk als het vet van het lam des dankoffers afgenomen wordt, en de priester zal die aansteken op het altaar, op de vuurofferen des HEEREN; en de priester zal voor hem verzoening doen over zijne zonde, die hij gezondigd heeft, en het zal hem vergeven worden.

HOOFDSTUK 5.

Wetten aangaande de schuldoffers voor den gehoorden, maar verzwegenen vloek, vs. 1; voor het onbedacht aanraken van iets, dat onrein is, 2; voor lichtvaardig zweren, 4; voor het vergrijp aan geheiligde dingen, 14.

ALS nu een mensch zal gezondigd hebben, dat hij gehoord heeft eene stem des vloeks, waarvan hij getuige is, hetzij dat hij het gezien of geweten heeft; indien hij het niet te kennen geeft, zoo zal hij zijne ongerechtigheid dragen.

2 [a] Of wanneer een mensch eenig onrein ding zal aangeroerd hebben, hetzij het doode aas van een wild onrein gedierte, of het doode aas van onrein vee, of het doode aas van onrein kruipend gedierte; al is het voor hem verborgen geweest, nogtans is hij onrein en schuldig.

[a] Hagg. 2:14. 2 Kor. 6.17.

3 Of als hij zal aangeroerd hebben de onreinigheid van een' mensch, naar al zijne onreinigheid, waarmede hij onrein wordt; en het is voor hem verborgen geweest, en hij is het gewaar geworden, zoo is hij schuldig.

4 Of als een mensch zal gezworen hebben,

onbedacht met zijne lippen uitsprekende, om kwaad te doen, of om goed te doen; naar al wat de mensch in den eed onbedacht uitspreekt, en het is voor hem verborgen geweest, en hij is het gewaar geworden, zoo is hij aan een van die schuldig.

5 Het zal dan geschieden, als hij aan een van die schuldig is, dat hij belijden zal, waarin hij gezondigd heeft;

6 En tot zijn schuldoffer den HEERE voor zijne zonde, die hij gezondigd heeft, brengen zal eene wijfje van klein vee, een lam of eene jonge geit, voor de zonde; zoo zal de priester voor hem van wege zijne zonde verzoening doen.

7 [a] Maar indien zijne hand zoo veel niet bereiken kan, als genoeg is tot een *stuk* klein vee, zoo zal hij *tot* zijn offer voor de schuld, die hij gezondigd heeft, den HEERE brengen twee tortelduiven, of twee jonge duiven, eene ten zondoffer, en eene ten brandoffer. [a] Lev. 12:8. Luk. 2:24.

8 En hij zal die tot den priester brengen, welke eerst die zal offeren, die tot het zondoffer is; en zal haar hoofd [a] met zijnen nagel nevens haren nek splijten, maar niet afscheiden. [a] Lev. 1:15.

9 En van het bloed des zondoffers zal hij aan den wand van het altaar sprengen; maar het overgeblevene van dat bloed zal uitgeduwd worden aan den bodem van het altaar; het is een zondoffer.

10 En de andere zal hij ten brandoffer maken, [a] naar de wijze; zoo zal de priester voor hem, van wege zijne zonde, die hij gezondigd heeft, verzoening doen, en het zal hem vergeven worden. [a] Lev. 1:15.

11 Maar indien zijne hand niet reiken kan aan twee tortelduiven of twee jonge duiven, zoo zal hij, die gezondigd heeft, tot zijne offerande brengen het tiende deel van eene efa meelbloem ten zondoffer; hij zal geene olie daarover doen, noch wierook daarop leggen; want het is een zondoffer.

12 En hij zal dat tot den priester brengen, en [a] de priester zal daarvan zijne hand vol, ter gedachtenis deszelven, grijpen, en [b] dat aansteken op het altaar, op de vuurofferen des HEEREN; het is een zondoffer. [a] Lev. 2:2. [b] Lev. 4:35.

13 Zoo zal de priester voor hem verzoening doen over zijne zonde, die hij gezondigd heeft in eenige van die *stukken*, en het zal hem vergeven worden; en [a] het zal des priesters zijn, gelijk het spijsoffer. [a] Lev. 2:3.

14 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

15 Als een mensch door overtreding overtreden, en door afdwaling gezondigd zal hebben, *wat ontwendende* van de heilige dingen des HEEREN, zoo zal hij tot zijn schuldoffer den HEERE brengen een' volkomen ram uit de kudde, met uwe schatting [a] aan zilveren sikkelen, naar [b] den sikkel des heiligdoms, ten schuldoffer. [a] Lev. 27:2, 3, enz. [b] Ex. 30:13.

16 Zoo zal hij, dat hij zondigende *heeft ontwend* van de heilige dingen, wedergeven, en zal deszelfs vijfde deel daarenboven toedoen, dat hij den priester geven zal; alzoo zal de priester met den ram des schuldoffers voor hem verzoening doen, en het zal hem vergeven worden.

17 En indien een mensch zal gezondigd hebben, en gedaan *tegen* een van alle geboden des HEEREN, hetwelk niet zou gedaan worden, al is het dat hij het niet geweten heeft, nogtans is hij schuldig, en zal zijne ongerechtigheid dragen.

18 En hij zal een' volkomen ram uit de kudde tot den priester brengen, met uwe schatting, ten schuldoffer; en de priester zal voor hem verzoening doen over zijne afdwaling, door welke hij afgedwaald is, die hij niet geweten had; zoo zal het hem vergeven worden.

19 Het is een schuldoffer; hij heeft zich voorzeker schuldig gemaakt aan den HEERE.

HOOFDSTUK 6.

Wetten aangaande de ontvreemding van het goed des naasten, vs. 1. Wetten voor de priesters aangaande het bereiden van het brandoffer, 8; van het spijsoffer, in het algemeen, 14, en bij de inwijding van Aaron en zijne zonen, 19; en van het zondoffer, 24.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Als een mensch gezondigd, en tegen den HEERE door overtreding overtreden zal hebben, dat hij aan zijnen naaste zal gelogen hebben van hetgeen hem in bewaring gegeven, of ter hand gesteld was, of van roof, of *dat* hij met geweld zijnen naaste onthoudt;

3 Of dat hij het verlorene gevonden, en daarover gelogen, en met valschheid gezworen zal hebben; [a] over iets van alles, dat de mensch doet, daarin zondigende; [a] Num. 5:6.

4 Het zal dan geschieden, dewijl hij gezondigd heeft, en schuldig geworden is, dat hij wederuitkeeren zal den roof, dien hij geroofd, of het onthoudene, dat hij met geweld onthoudt, of het bewaarde, dat bij

hem te bewaren gegeven was, of het verlorene, dat hij gevonden heeft ;

5 Of van al, waarover hij valschelijk gezworen heeft, dat hij hetzelve in zijne hoofdsom wedergeve, en nog het vijfde deel daarenboven toedoen zal ; wiens dat is, dien zal hij dat geven op den dag zijner schuld.

6 En hij zal den HEERE zijn schuldoffer brengen tot den priester, een' volkomen ram uit de kudde, met uwe schatting, ten schuldoffer.

7 Dan zal de priester voor hem verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN, en het zal hem vergeven worden ; over iets van al, wat hij doet, waar hij schuld aan heeft.

8 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

9 Gebied Aäron en zijnen zonen, zeggende : Dit is de wet des brandoffers ; het is hetgeen, wat door de branding op het altaar den ganschen nacht tot aan den morgen opvaart ; alwaar het vuur des altaars zal brandende gehouden worden.

10 En de priester zal zijn linnen kleed aantrekken, en de linnen onderbroek over zijn vleesch aantrekken, en zal de asch opnemen, als het vuur het brandoffer op het altaar zal verteerd hebben, en zal die bij het altaar leggen.

11 Daarna zal hij zijne kleederen uittrekken, en zal andere kleederen aandoen, en zal de asch tot buiten het leger uitdragen aan eene reine plaats.

12 Het vuur nu op het altaar zal daarop brandende gehouden worden, het zal niet uitgebluscht worden ; maar de priester zal daar elken morgen hout aansteken, en zal daarop het brandoffer schikken, en het vet der dankofferen daarop aansteken.

13 Het vuur zal geduriglijk op het altaar brandende gehouden worden ; het zal niet uitgebluscht worden.

14 Dit is nu de wet [a] des spijsoffers ; een der zonen van Aäron zal dat voor het aangezicht des HEEREN offeren, voor aan het altaar. [a] Num. 15:4, enz.

15 En hij zal daarvan opnemen zijne hand vol, uit de meelbloem des spijsoffers, en van deszelfs olie, en al den wierook, die op het spijsoffer is ; dan zal hij het aansteken op het altaar ; het is een liefelijke reuk [a] tot deszelfs gedachtenis voor den HEERE. [a] Lev. 2:9.

16 En het overblijvende daarvan zullen Aäron en zijne zonen eten ; ongezuurd zal het gegeten worden in de heilige plaats ; in den voorhof van de tent der samenkomst zullen zij dat eten.

17 Het zal niet gedeesemd gebakken worden ; het is hun deel, dat Ik gegeven heb van Mijne vuurofferen ; het is eene heiligheid der heiligheden, gelijk het zondoffer en gelijk het schuldoffer.

18 Al wat mannelijk is onder de zonen van Aäron zal het eten ; het zij eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten van de vuurofferen des HEEREN ; al [a] wat die zal aanroeren, zal heilig zijn. [a] Ex. 29:37.

19 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

20 Dit is de offerande van Aäron en van zijne zonen, die zij den HEERE offeren zullen, ten dage als hij zal gezalfd worden : het tiende deel eener efa meelbloem, een spijsoffer gedurig ; de helft daarvan op den morgen, en de helft daarvan op den avond.

21 Het zal in eene pan met olie gemaakt worden ; geroost zult gij het brengen ; en de gebakken stukken des spijsoffers zult gij offeren, tot een' liefelijken reuk den HEERE.

22 Ook zal de priester, die uit zijne zonen in zijne plaats de gezalfde zal worden, hetzelve doen ; het zij eene eeuwige inzetting ; het zal voor den HEERE geheel aangestoken worden.

23 Alzoo zal alle spijsoffer des priesters ganschelijk zijn ; het zal niet gegeten worden.

24 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

25 Spreek tot Aäron en tot zijne zonen, zeggende : Dit is de wet des zondoffers : in de plaats, waar het brandoffer geslacht wordt, zal het zondoffer voor het aangezicht des HEEREN geslacht worden ; het is eene heiligheid der heiligheden.

26 [a] De priester, die het voor de zonde offert, zal het eten ; in de heilige plaats zal het gegeten worden, in het voorhof van de tent der samenkomst. [a] Hos. 4:8.

27 Al wat deszelfs vleesch zal aanroeren, zal heilig zijn ; zoo wie van zijn bloed op een kleed zal gesprengd hebben, dat, waarop hij gesprengd zal hebben, zult gij in de heilige plaats wasschen.

28 En het aarden vat, waarin het gezoden is, zal gebroken worden ; maar zoo het in een koperen vat gezoden is, zoo zal het

geschuurd en in water gespoeld worden.

29 Al wat mannelijk is onder de priesteren, zal dat eten; het is eene heiligheid der heiligheden.

30 Maar geen zondoffer, van [a] welks bloed in de tent der samenkomst zal gebracht worden, om in het heiligdom te verzoenen, zal gegeten worden; het zal in het vuur verbrand worden. *a* Lev. 4:5. Hebr. 13:11.

HOOFDSTUK 7.

Wetten aangaande het schuldoffer, vs. 1, met verklaring wat den priester van dit en andere offeranden toekwam, 7; van het dankoffer, 11, en als lofoffer, 12, en als gelofteoffer en vrijwillig offer, 16. Verbod van het vet te eten, met verklaring welk vet men tot andere dingen mocht gebruiken, 22 Verbod van bloed te eten, 26. Wetten aangaande het dankoffer, 28. Besluit, 35.

DIT is nu de wet des schuldoffers; het is eene heiligheid der heiligheden.

2 In de plaats, waar zij het brandoffer slachten, zullen zij het schuldoffer slachten; en men zal deszelfs bloed rondom op het altaar sprengen.

3 En daarvan zal men al zijn vet offeren, den staart, en het vet, dat het ingewand bedekt;

4 Ook de beide nieren, en het vet, dat daaraan is, dat op de weekdarmen is; en het net over de lever, met de nieren, zal men afnemen.

5 En de priester zal die aansteken op het altaar, ten vuuroffer den HEERE; het is een schuldoffer.

6 Al wat mannelijk is onder de priesteren zal dat eten; in de heilige plaats zal het gegeten worden; het is eene heiligheid der heiligheden.

7 Gelijk het zondoffer, alzoo zal ook het schuldoffer zijn; eenerlei wet zal voor dezelve zijn; het zal des priesters zijn, die daarmede verzoening gedaan zal hebben.

8 Ook de priester, die iemands brandoffer offert, die priester zal de huid des brandoffers hebben, dat hij geofferd heeft.

9 Daartoe al het spijsoffer, dat in den oven gebakken wordt, met al wat in den ketel en in de pan bereid wordt, zal des priesters zijn, die dat offert.

10 Ook alle spijsoffer met olie gemengd, of droog, zal voor alle zonen van Aäron zijn, voor den eenen als voor den anderen.

11 Dit is nu de wet des dankoffers, dat men den HEERE offeren zal.

12 Indien hij dat tot [a] een lof*offer* offert, zoo zal hij, nevens het lofoffer, ongezuurde koeken met olie gemengd, en ongezuurde vladen met olie bestreken, offeren; en zullen die koeken met olie gemengd van geroost meelbloem zijn. *a* Ps. 116:17.

13 Benevens de koeken zal hij tot zijne offerande gedeesemd brood offeren, met het lofoffer zijns dankoffers.

14 En een daarvan uit de gansche offerande zal hij den HEERE ten hefoffer offeren; het zal voor den priester zijn, die het bloed des dankoffers sprengt.

15 Maar het vleesch van het lofoffer zijns dankoffers zal op den dag van deszelfs offerande gegeten worden; daarvan zal men niet tot den morgen overlaten.

16 En zoo het slachtoffer zijner offerande eene gelofte, of vrijwillig offer is, [a] dat zal ten dage, als hij zijn offer offeren zal, gegeten worden, en het overgeblevene daarvan zal ook des anderen daags gegeten worden. *a* Lev. 19:6.

17 Wat nog van het vleesch des slachtoffers overgebleven is, zal op den derden dag met vuur verbrand worden;

18 Want zoo eenigszins van dat vleesch zijns dankoffers op den derden dag gegeten wordt, die dat geofferd heeft, zal niet aangenaam zijn; het zal hem niet toegerekend worden; het zal een afgrijselijk ding zijn; en de ziel, die daarvan eet, zal hare ongerechtigheid dragen.

19 En het vleesch, dat iets onreins aangeroerd zal hebben, zal niet gegeten worden; met vuur zal het verbrand worden; maar aangaande het *andere* vleesch, dat vleesch zal een ieder, die rein is, mogen eten.

20 Doch als eene ziel het vleesch van het dankoffer, hetwelk des HEEREN is, [a] gegeten zal hebben, en hare onreinigheid aan haar is, zoo zal die ziel uit hare volken uitgeroeid worden. *a* Lev. 15:3.

21 En wanneer eene ziel iets onreins zal aangeroerd hebben, *als* de onreinigheid des menschen, of het onreine vee, of eenig onrein verfoeisel, en zal van het vleesch des dankoffers, hetwelk des HEEREN is, gegeten hebben, zoo zal die ziel uit hare volken uitgeroeid worden.

22 Daarna sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

23 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Geen vet van een' os, of schaap, of geit, zult gij eten.

24 Maar het vet van een dood aas, en het vet van het verscheurde, mag tot alle

werk gebezigd worden ; doch gij zult het ganschelijk niet eten.

25 Want al wie het vet van vee eten zal, van hetwelk men den HEERE een vuuroffer zal geofferd hebben, die ziel, die het gegeten zal hebben, zal uit hare volken uitgeroeid worden.

26 [a] Ook zult gij in al uwe woningen geen bloed eten, hetzij van het gevogelte, of van het vee. [a] Gen. 9:4. Lev. 3:17. 17:14.

27 Alle ziel, die eenig bloed eten zal, die ziel zal uit hare volken uitgeroeid worden.

28 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

29 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende : Wie zijn dankoffer den HEERE offert, zal zijne offerande van zijn dankoffer den HEERE toebrengen.

30 Zijne handen zullen de vuurofferen des HEEREN brengen ; het vet aan de borst zal hij met die borst brengen, [a] om die tot een beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN te bewegen. [a] Ex. 29:24.

31 En de priester zal dat vet op het altaar aansteken ; doch de borst zal voor Aäron en zijne zonen zijn.

32 Gij zult ook den rechterschouder tot een hefoffer den priester geven, uit uwe dankofferen.

33 Wie uit de zonen van Aäron het bloed des dankoffers en het vet offert, dien zal de rechterschouder ten deele zijn.

34 Want [a] de beweegborst en den hefschouder heb Ik van de kinderen Israëls uit hunne dankofferen genomen, en heb dezelve aan Aäron den priester en aan zijne zonen, tot eene eeuwige inzetting gegeven, van de kinderen Israëls.

[a] Ex. 29:27. Num. 18:11.

35 Dit is de zalving van Aäron en de zalving van zijne zonen, van de vuurofferen des HEEREN ; ten dage als Hij hen deed naderen, om het priesterdom den HEERE te bedienen ;

36 Hetwelk de HEERE, hun van de kinderen Israëls te geven, geboden heeft, ten dage als Hij hen zalfde ; het zij eene eeuwige inzetting voor hunne geslachten.

37 Dit is de wet des brandoffers, des spijsoffers, des zondoffers, des schuldoffers, des vuloffers en des dankoffers ;

38 Die de HEERE Mozes op den berg Sinaï geboden heeft, ten dage als Hij den kinderen Israëls gebood, dat zij hunne offeranden den HEERE, in de woestijn van Sinaï, zouden offeren.

HOOFDSTUK 8.

Mozes wijdt, op Gods bevel, Aäron, vs. 1, den tabernakel, 10, en Aärons zonen, 13, en offert den var, 14, de twee rammen, 18, en het beweegoffer, 26. Mozes beveelt Aäron en zijne zonen gedurende zeven dagen de tent der samenkomst niet te verlaten, 33, hetgeen zij nakomen, 36.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

2 [a] Neem Aäron en zijne zonen met hem, en de kleederen, en de [b] zalfolie, daartoe den var des zondoffers, en de twee rammen, en den korf van de ongezuurde *brooden ;*

[a] Ex. 28:1, 2. [b] Ex. 30:25.

3 En verzamel de gansche vergadering aan de deur van de tent der samenkomst.

4 Mozes nu deed, gelijk als de HEERE hem geboden had ; en de vergadering werd verzameld aan de deur van de tent der samenkomst.

5 Toen zeide Mozes tot de vergadering : Dit is de zaak, [a] die de HEERE geboden heeft te doen. [a] Ex. 29:4.

6 En Mozes deed Aäron en zijne zonen naderen, en wiesch hen met dat water.

7 [a] Daar deed hij hem den rok aan, en gordde hem met den gordel, en trok hem den mantel aan ; ook deed hij hem den efod aan, en gordde dien met den kunstelijken riem des efods, en ombond hem daarmede.

[a] Ex. 28:4.

8 Voorts deed hij hem den borstlap aan, en voegde aan den [a] borstlap de urim en de thummim. [a] Ex. 28:30.

9 En hij zette den hoed op zijn hoofd ; en aan den hoed boven zijn aangezicht zette hij de gouden plaat, de kroon der heiligheid, [a] gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

[a] Ex. 28:36. 29:6.

10 Toen nam Mozes de zalfolie, en zalfde den tabernakel, en al wat daarin was, en heiligde ze.

11 En hij sprengde daarvan op het altaar zevenmaal ; en hij zalfde het altaar, en al zijn gereedschap, mitsgaders het waschvat en zijnen voet, om die te heiligen.

12 Daarna [a] goot hij van de zalfolie op het hoofd van Aäron, en hij zalfde hem, om hem te heiligen. [a] Ps. 133:2.

13 Ook deed Mozes de zonen van Aäron naderen, en trok hun rokken aan, en gordde hen met eenen gordel, en bond hun mutsen op, [a] gelijk als de HEERE Mozes geboden had. [a] Ex. 29:9.

14 [a] Toen deed hij den var des zondoffers

bijkomen; en Aäron en zijne zonen leiden hunne handen op het hoofd van den var des zondoffers; [a] Ex. 29:1.

15 En men slachtte *hem;* en Mozes nam het bloed, en deed het met zijnen vinger rondom op de hoornen des altaars, en ontzondigde het altaar; daarna goot hij het bloed uit aan den bodem des altaars, en heiligde het, om voor hetzelve verzoening te doen.

16 Voorts nam hij al het vet, dat aan het ingewand is, en het net der lever, en de twee nieren en haar vet; en Mozes stak het aan op het altaar.

17 Maar den var met zijne huid, en zijn vleesch, en zijn' mest, heeft hij buiten het leger met vuur verbrand, [a] gelijk als de HEERE Mozes geboden had. [a] Ex. 29:14. Lev. 4:11.

18 Daarna deed hij den ram des brandoffers bijbrengen; en Aäron en zijne zonen leiden hunne handen op het hoofd van den ram.

19 En men slachtte *hem;* en Mozes sprengde het bloed op het altaar rondom.

20 Hij deelde ook den ram in zijne deelen; en Mozes stak het hoofd aan, en die deelen, en het smeer;

21 Doch het ingewand en de schenkelen wiesch hij met water; en Mozes stak dien geheelen ram aan op het altaar; het was een brandoffer tot een' liefelijken reuk, een vuuroffer was het den HEERE, [a] gelijk als de HEERE Mozes geboden had. [a] Ex. 29:18.

22 Daarna deed hij den anderen ram, den ram des vuloffers, bijbrengen; en Aäron met zijne zonen leiden hunne handen op het hoofd van den ram.

23 En men slachtte *hem;* en Mozes nam van zijn bloed, en deed het op het lapje van Aärons rechteroor, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen van zijnen rechtervoet.

24 Hij deed ook de zonen van Aäron naderen; en Mozes deed van dat bloed op het lapje van hun rechteroor, en op den duim van hunne rechterhand, en op den grooten teen van hunnen rechtervoet; daarna sprengde Mozes dat bloed rondom op het altaar.

25 [a] En hij nam het vet, en den staart, en al het vet, dat aan het ingewand is, en het net der lever, en de beide nieren, en haar vet, daartoe den rechterschouder; [a] Ex. 29:22.

26 Ook nam hij uit den korf van de ongezuurde *brooden,* die voor het aangezicht des HEEREN was, eenen ongezuurden koek, en eenen geölieden broodkoek, en eene vlade; en hij leide ze op dat vet, en op den rechterschouder.

27 [a] En hij gaf dat alles in de handen van Aäron, en in de handen zijner zonen; en bewoog die ten beweegoffer, voor het aangezicht des HEEREN. [a] Ex. 29:24.

28 Daarna nam Mozes ze uit hunne handen, en stak ze aan op het altaar, op het brandoffer; zij waren vulofferen tot een' liefelijken reuk; het was een vuuroffer den HEERE.

29 Voorts nam Mozes de borst, en bewoog ze ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN; zij werd Mozes ten deele van den ram des vuloffers, [a] gelijk als de HEERE Mozes geboden had. [a] Ex. 29:26. Lev. 7:33.

30 [a] Mozes nam ook van de zalfolie, en van het bloed, hetwelk op het altaar was, en sprengde het op Aäron, op zijne kleederen, en op zijne zonen, en op de kleederen zijner zonen met hem; en hij heiligde Aäron, zijne kleederen, en zijne zonen, en de kleederen zijner zonen met hem. [a] Ex. 29:21.

31 En Mozes zeide tot Aäron en tot zijne zonen: Ziedt dat vleesch voor de deur van de tent der samenkomst, [a] en eet hetzelve daar, mitsgaders het brood, dat in den korf des vuloffers is; gelijk als ik geboden heb, zeggende: Aäron en zijne zonen zullen dat eten. [a] Ex. 29:32. Lev. 24:9.

32 Maar het overige van het vleesch en van het brood zult gij met vuur verbranden.

33 Ook zult gij uit de deur van de tent der samenkomst, zeven dagen, niet uitgaan, tot aan den dag, dat vervuld worden de dagen uws vuloffers; want zeven dagen zal men uwe handen vullen.

34 Gelijk men gedaan heeft op dezen dag, heeft de HEERE te doen geboden, om voor u verzoening te doen.

35 Gij zult dan aan de deur van de tent der samenkomst blijven, dag en nacht, zeven dagen, en zult de wacht des HEEREN waarnemen, opdat gij niet sterft; want alzoo is het mij geboden.

36 Aäron nu en zijne zonen deden al de dingen, die de HEERE door den dienst van Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 9.

Mozes beveelt Aäron na het verloopen der zeven dagen zijnen priesterlijken dienst aan te vangen, vs. 1; Aäron offert eerst voor zichzelven, 8; daarna voor het volk, 15; hetwelk hij ook zegent, 22. God bevestigt dezen dienst met een teeken, 24.

EN het geschiedde op den achtsten dag, dat Mozes riep Aäron en zijne zonen, en de oudsten van Israël;

2 En hij zeide tot Aäron: [a]Neem u een kalf, een jong rund, ten zondoffer, en eenen ram ten brandoffer, *die* volkomen zijn; en breng ze voor het aangezicht des HEEREN. [a] Ex. 29:1.

3 Daarna spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Neemt eenen geitenbok ten zondoffer, en een kalf, en een lam, eenjarig, volkomen, ten brandoffer;

4 Ook eenen os en ram ten dankoffer, om voor het aangezicht des HEEREN te offeren; en spijsoffer met olie gemengd; want heden zal de HEERE u verschijnen.

5 Toen namen zij hetgeen Mozes geboden had, *brengende dat* tot voor aan de tent der samenkomst; en de geheele vergadering naderde, en stond voor het aangezicht des HEEREN.

6 En Mozes zeide: Deze zaak, die de HEERE geboden heeft, zult gij doen; en de heerlijkheid des HEEREN zal u verschijnen.

7 En Mozes zeide tot Aäron: Nader tot het altaar, en maak uw [a]zondoffer, en uw brandoffer toe; en doe verzoening voor u en voor het volk; daarna maak de offerande des volks toe, en doe de verzoening voor hen, gelijk als de HEERE geboden heeft.

[a] Lev. 16:6. Hebr. 7:27.

8 Toen naderde Aäron tot het altaar, en slachtte het kalf des zondoffers, dat voor hem was.

9 En de zonen van Aäron brachten het bloed tot hem, en hij doopte zijnen vinger in dat bloed, en deed het op de hoornen des altaars; daarna goot hij het bloed uit aan den bodem des altaars.

10 Maar het vet, en de nieren, en het net van de lever van het zondoffer heeft hij op het altaar aangestoken, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

11 Doch het vleesch en de huid verbrandde hij met vuur buiten het leger.

12 Daarna slachtte hij het brandoffer; en de zonen van Aäron leverden aan hem het bloed; en hij sprengde dat rondom op het altaar.

13 Ook leverden zij aan hem het brandoffer in zijne stukken, met het hoofd; en hij stak het aan op het altaar.

14 En hij wiesch het ingewand en de schenkelen; en hij stak ze aan op het brandoffer, op het altaar.

15 Daarna deed hij de offerande [a]des volks toebrengen; en nam den bok des zondoffers, die voor het volk was, en slachtte hem, en bereidde hem ten zondoffer, gelijk het eerste. [a] Lev. 4:13.

16 Verder deed hij het brandoffer toebrengen, en maakte dat toe naar het recht.

17 En hij deed [a]het spijsoffer toebrengen, en vulde daarvan zijne hand, en stak het aan op het altaar, behalve het [b]morgenbrandoffer. [a] Lev. 2:1. [b] Ex. 29:38, enz.

18 Daarna slachtte hij den os, en den ram ten dankoffer, dat voor het volk was; en de zonen van Aäron leverden het bloed aan hem, hetwelk hij rondom op het altaar sprengde;

19 En het vet van den os, en van den ram, den staart, en wat het *ingewand* bedekt, en de nieren, en het net der lever;

20 En zij leiden het vet op de borsten; en hij stak dat vet aan op het altaar.

21 Maar de borsten en [a]den rechterschouder bewoog Aäron ten beweegoffer, voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als Mozes geboden had. [a] Lev. 7:32.

22 Daarna hief Aäron zijne handen op tot het volk, en zegende hen; en hij kwam af, nadat hij het zondoffer, en brandoffer, en dankoffer gedaan had.

23 Toen ging Mozes met Aäron in de tent der samenkomst; daarna kwamen zij uit, en zegenden het volk; en de heerlijkheid des HEEREN verscheen al het volk.

24 Want [a]een vuur ging uit van het aangezicht des HEEREN, en verteerde op het altaar het brandoffer, en het vet. Als het gansche volk dit zag, zoo juichten zij, en vielen op hunne aangezichten.

[a] 1 Kon. 18:38. 2 Kron. 7:1.

HOOFDSTUK 10.

Nadab en Abihu brengen vreemd vuur op het altaar en worden door vuur van den Heere gedood, vs. 1. Mozes laat de lijken buiten het leger dragen, 4, en verbiedt Aäron en zijne andere zonen rouw over hen te dragen, 6. God verbiedt den priesters wijn of sterken drank te drinken, wanneer zij naar den tabernakel gaan, 8. Mozes is vertoornd op Aärons zonen, omdat zij hun priesterlijk deel van het zondoffer niet gegeten, maar verbrand hebben, 12. Aäron verontschuldigt deze daad, 19.

EN de zonen van Aäron, Nadab en Abihu, namen een ieder zijn wierookvat, en deden vuur daarin, en leiden reukwerk daarop, en brachten vreemd vuur voor het aangezicht des HEEREN, hetwelk Hij hun niet geboden had.

2 Toen ging een vuur uit van het aangezicht des HEEREN, en verteerde hen; en [a]zij stierven voor het aangezicht des HEEREN. [a] Num. 3:4. 26:61. 1 Kron. 24:2.

3 En Mozes zeide tot Aäron: Dat is het, wat de HEERE gesproken heeft, zeggende;

[a] In degenen, die tot Mij naderen, zal Ik geheiligd worden, en voor het aangezicht van al het volk zal Ik verheerlijkt worden. Doch Aäron zweeg stil. *a* Lev. 8:35.

4 En Mozes riep Misaël en Elzafan, de zonen van Uzziël, den oom van Aäron, en zeide tot hen: Treedt toe, draagt uwe broederen weg, van voor het heiligdom tot buiten het leger.

5 Toen traden zij toe, en droegen hen, in hunne rokken, tot buiten het leger, gelijk als Mozes gesproken had.

6 En Mozes zeide tot Aäron, en tot Eleázar, en tot Ithamar, zijne zonen: Gij zult uwe hoofden niet ontblooten, noch uwe kleederen verscheuren, opdat gij niet sterft, en groote toorn over de gansche vergadering kome; maar uwe broederen, het gansche huis van Israël, zullen dezen brand, dien de HEERE aangestoken heeft, beweenen.

7 [a] Gij zult ook uit de deur van de tent der samenkomst niet uitgaan, opdat gij niet sterft; want de zalfolie des HEEREN is op u. En zij deden naar het woord van Mozes. *a* Lev. 21:12.

8 En de HEERE sprak tot Aäron, zeggende:

9 Wijn en sterken drank zult gij niet drinken, gij, noch uwe zonen met u, als gij gaan zult in de tent der samenkomst, opdat gij niet sterft; het zij eene eeuwige inzetting onder uwe geslachten;

10 En om onderscheid te maken tusschen het heilige en tusschen het onheilige, en tusschen het onreine en tusschen het reine;

11 En om den kinderen Israëls te leeren al de inzettingen, die de HEERE door den dienst van Mozes tot hen gesproken heeft.

12 En Mozes sprak tot Aäron, en tot Eleázar, en tot Ithamar, zijne overgeblevene zonen: Neemt het spijsoffer, dat van de vuurofferen des HEEREN overgebleven is, en eet hetzelve ongezuurd bij het altaar; want het is eene heiligheid der heiligheden.

13 Daarom zult gij dat eten in de heilige plaats, dewijl het uw bescheiden deel en het bescheiden deel uwer zonen uit des HEEREN vuurofferen is; [a] want alzoo is mij geboden. *a* Lev. 2:3. 6:16.

14 Ook de beweegborst en den hefschouder zult gij in eene reine plaats eten, gij, en uwe zonen, en uwe dochteren met u; want tot uw bescheiden deel, en uwer zonen bescheiden deel, zijn zij uit de dankofferen der kinderen Israëls gegeven.

15 Den hefschouder en de beweegborst zullen zij nevens de vuurofferen des vets toebrengen, om ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN te bewegen; hetwelk, voor u en uwe zonen met u, tot eene eeuwige inzetting zijn zal, gelijk als de HEERE geboden heeft.

16 En Mozes zocht zeer naarstiglijk den bok des zondoffers; en ziet, hij was verbrand. Dies was hij op Eleázar en op Ithamar, de overgeblevene zonen van Aäron, zeer toornig, zeggende:

17 Waarom hebt gij dat zondoffer niet gegeten in de heilige plaats? want het is eene heiligheid der heiligheden, en Hij heeft u dat gegeven, opdat gij de ongerechtigheid der vergadering zoudt dragen, om over die verzoening te doen voor het aangezicht des HEEREN.

18 Ziet, deszelfs bloed is niet binnen in het heiligdom gedragen; gij moest dat ganschelijk gegeten hebben in het heiligdom, [a] gelijk als ik geboden heb. *a* Lev. 4:5. 6:26. 16:27.

19 Toen sprak Aäron tot Mozes: Zie, heden hebben zij hun zondoffer en hun brandoffer voor het aangezicht des HEEREN geofferd, en zulke dingen zijn mij wedervaren! en had ik heden het zondoffer gegeten, zou dat goed geweest zijn in de oogen des HEEREN?

20 Als Mozes dit hoorde, zoo was het goed in zijne oogen.

HOOFDSTUK 11.

Wetten over het onderscheid tusschen reine en onreine dieren, en wel van viervoetige dieren, vs. 1, van visschen, 9, van vogels, 13, en kruipende dieren, 20. Nadere opgaaf van onreine dieren, 26, van hetgeen door aanraking ontreinigt, 32. Al het kruipende gedierte is onrein, 41. Vermaning tot reinheid en heiligheid, 44.

EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende tot hen:

2 Spreekt tot de kinderen Israëls, zeggende: [a] Dit is het gedierte, dat gij eten zult uit alle beesten, die op aarde zijn. *a* Deut. 14:4. Hand. 10:14.

3 Al wat onder de beesten den klauw verdeelt, en de kloof der klauwen in tweeën klieft, *en* herkauwt, dat zult gij eten.

4 Deze nogtans zult gij niet eten, van degenen, die *alleen* herkauwen, of de klauwen *alleen* verdeelen: den kemel; want hij herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet; die zal u onrein zijn;

5 En het konijntje; want het herkauwt wel, maar verdeelt den klauw niet; dat zal u onrein zijn;

6 En den haas; want hij herkauwt wel,

maar verdeelt den klauw niet; die zal u onrein zijn;
7 Ook het zwijn; want dat verdeelt wel den klauw, en klieft de klove der klauwen in tweeën, maar herkauwt het gekauwde niet; dat zal u onrein zijn.
8 Van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas niet aanroeren, zij zullen u onrein zijn.
9 Dit zult gij eten van al wat in de wateren is: al wat in de wateren, in de zeeën en in de rivieren, vinnen en schubben heeft, dat zult gij eten;
10 Maar al wat in de zeeën en in de rivieren, van alle gewemel der wateren, en van alle levende ziel, die in de wateren is, geene vinnen of schubben heeft, dat zal u een verfoeisel zijn.
11 Ja, een verfoeisel zullen zij u zijn; van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas zult gij verfoeien.
12 Al wat in de wateren geene vinnen en schubben heeft, dat zal u een verfoeisel zijn.
13 En van het gevogelte zult gij deze verfoeien, zij zullen niet gegeten worden, zij zullen een verfoeisel zijn: de arend, en de havik, en de zeearend,
14 En de gier, en de kraai, naar haren aard;
15 Alle rave naar haren aard;
16 En de struis, en de nachtuil, en de koekoek, en de sperwer naar zijnen aard;
17 En de steenuil, en het duikertje, en de schuifuit,
18 En de kauw, en de roerdomp, en de pelikaan,
19 En de ooievaar, de reiger naar zijnen aard, en de hop, en de vledermuis.
20 Alle kruipend gevogelte, dat op vier *voeten* gaat, zal u een verfoeisel zijn.
21 Dit nogtans zult gij eten van al het kruipend gevogelte, dat op vier *voeten* gaat, hetwelk boven aan zijne voeten schenkelen heeft, om daarmede op de aarde te springen;
22 Van die zult gij deze eten: den sprinkhaan naar zijnen aard, en den solham naar zijnen aard, en den hargol naar zijnen aard, en den hagab naar zijnen aard.
23 En alle kruipend gevogelte, dat vier voeten heeft, zal u een verfoeisel zijn.
24 En aan deze zult gij verontreinigd worden; zoo wie hun dood aas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.
25 Zoo wie van hun dood aas gedragen zal hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond.
26 Alle beest, dat den klauw verdeelt, doch de klove niet in tweeën klieft, en niet herkauwt, zullen u onrein zijn; zoo wie dezelve aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn.
27 En al wat op zijne pooten gaat onder alle gedierte, op vier *voeten* gaande, die zullen u onrein zijn; al wie hun dood aas aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.
28 Ook die hun dood aas zal gedragen hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond; zij zullen u onrein zijn.
29 Verder zal u dit onder het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, onrein zijn: het wezeltje, en de muis, en de schildpad, naar haren aard;
30 En de zwijnegel, en de krokodil, en de hagedis, en de slak, en de mol;
31 Die zullen u onrein zijn onder alle kruipend gedierte; zoo wie die zal aangeroerd hebben, als zij dood zijn, zal onrein zijn tot aan den avond.
32 Daartoe al hetgeen, waarop *iets* van dezelve vallen zal, als zij dood zijn, zal onrein zijn, *hetzij* [a] van alle houten vat, of kleed, of vel, of zak, *of* alle vat, waarmede *eenig* werk gedaan wordt; het zal in het water gestoken worden, en onrein zijn tot aan den avond; daarna zal het rein zijn. [a] Lev. 15:12.
33 En alle aarden vat, waarin *iets* van dezelve zal gevallen zijn, al wat daarin is, zal onrein zijn, en gij zult dat breken.
34 Van alle spijze, die men eet, waarop het water zal gekomen zijn, *die* zal onrein zijn, en alle drank, dien men drinkt, zal in alle vat onrein zijn.
35 En waarop iets van hun dood aas zal vallen, zal onrein zijn; de oven en de aarden pan zal verbroken worden; zij zijn onrein, daarom zullen zij u onrein zijn.
36 Doch eene fontein, of put van vergadering der wateren, zal rein zijn; maar wie hun dood aas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn.
37 En wanneer van hun dood aas zal gevallen zijn op eenig zaaibaar zaad, dat gezaaid wordt, dat zal rein zijn.
38 Maar als water op het zaad gedaan zal worden, en van hun dood aas daarop zal gevallen zijn, dat zal u onrein zijn.
39 En wanneer van de dieren, die u tot

spijze zijn, *iets* zal gestorven zijn, wie deszelfs dood aas zal aangeroerd hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

40 Ook die van hun dood aas gegeten zal hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond; en die hun dood aas zal gedragen hebben, zal zijne kleederen wasschen, en onrein zijn tot aan den avond.

41 Voorts alle kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, zal een verfoeisel zijn, het zal niet gegeten worden.

42 Al wat op zijnen buik gaat, en al wat gaat op zijne vier *voeten*, of al wat vele voeten heeft, onder alle kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt, die zult gij niet eten; want zij zijn een verfoeisel.

43 Maakt uwe zielen niet verfoeielijk aan eenig kruipend gedierte, dat kruipt; en verontreinigt u niet daaraan, dat gij daaraan verontreinigd zoudt worden.

44 [a] Want Ik ben de HEERE, uw God; daarom zult gij u heiligen, en heilig zijn, dewijl Ik heilig ben; en gij zult uwe ziel niet verontreinigen aan eenig kruipend gedierte, dat zich op aarde roert. [a] Lev. 19:2. 20:7. 1 Petr. 1:16.

45 Want Ik ben de HEERE, Die u uit Egypteland doe optrekken, opdat Ik u tot een' God zij, en opdat gij heilig zijt, dewijl Ik heilig ben.

46 Dit is de wet van de beesten, en van het gevogelte, en van alle levende ziel, die zich roert in de wateren, en van alle ziel, die kruipt op de aarde;

47 Om te onderscheiden tusschen het onreine en tusschen het reine, en tusschen het gedierte, dat men eten, en tusschen het gedierte, dat men niet eten zal.

HOOFDSTUK 12.

Wetten over het onrein zijn eener kraamvrouw, die of eenen zoon gebaard heeft, vs. 1, of eene dochter, 5; over hare reiniging, wanneer zij rijk, 6, of arm was, 8.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Wanneer eene vrouw zaad gegeven, en een knechtje gebaard zal hebben, zoo zal zij zeven dagen onrein zijn, volgens de dagen der afzondering harer krankheid, zal zij onrein zijn.

3 [a] En op den achtsten dag zal het vleesch zijner voorhuid besneden worden.

[a] Gen. 17:12. Luk. 1:59. 2:21. Joh. 7:22.

4 Daarna zal zij drie en dertig dagen blijven in het bloed harer reiniging; niets heiligs zal zij aanroeren, en tot het heiligdom zal zij niet komen, totdat de dagen harer reiniging vervuld zijn.

5 Maar indien zij een meisje gebaard zal hebben, zoo zal zij twee weken onrein zijn, volgens hare afzondering; daarna zal zij zes en zestig dagen blijven in het bloed harer reiniging.

6 En als de dagen harer reiniging voor den zoon, of voor de dochter, vervuld zullen zijn, zoo zal zij een jarig lam ten brandoffer, en eene jonge duif, of tortelduif, ten zondoffer brengen, voor de deur van de tent der samenkomst, tot den priester.

7 Die zal dat offeren voor het aangezicht des HEEREN, en zal voor haar verzoening doen, zoo zal zij rein zijn van den vloed haars bloeds. Dit is de wet dergene, die een knechtje of meisje gebaard heeft.

8 Maar indien hare hand niet genoeg voor een lam vindt, zoo zal zij twee tortelduiven, of twee jonge duiven nemen, eene ten brandoffer, en eene ten zondoffer; en de priester zal voor haar verzoening doen; zoo zal zij rein zijn.

HOOFDSTUK 13.

Wetten aangaande melaatschheid van de menschen; bepaling door wie en aan welke kenteekenen de onderscheidene melaatschheid moest beoordeeld worden, vs. 1; van de melaatschheid van het gezwel, 9, der verzwering, 18, des vurigen brands, 24, der schurftheid, 29, der blaren, 38, der kaalheid en blesheid, 40. Wet van hetgeen de melaatsche doen moest, 45; over de melaatschheid in kleederen van linnen, wol en huiden, 47.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

2 Een mensch, als in het vel zijns vleesches een gezwel, of gezweer, of witte blaar zal zijn, welke in het vel zijns vleesches tot eene plaag der melaatschheid zou worden, hij zal dan tot den priester Aäron, of tot eenen uit zijne zonen, de priesteren, gebracht worden.

3 En de priester zal de plaag in het vel des vleesches bezien; zoo het haar in die plaag *in* wit veranderd is, en het aanzien der plaag dieper is dan het vel zijns vleesches, het is de plaag der melaatschheid; als de priester hem bezien zal hebben, dan zal hij hem onrein verklaren.

4 Maar zoo de blaar in het vel zijns vleesches wit is, en haar aanzien niet dieper is dan het vel, en het haar niet *in* wit veranderd is, zoo zal de priester hem, die de plaag heeft, zeven dagen opsluiten.

5 Daarna zal de priester op den zevenden dag hem bezien; indien, ziet, de plaag, naar dat hij zien kan, is staande gebleven,

en de plaag in het vel niet uitgespreid
is, zoo zal de priester hem zeven andere
dagen opsluiten.
6 En de priester zal hem andermaal op
den zevenden dag bezien; indien, ziet, de
plaag ingetrokken, en de plaag in het vel
niet uitgespreid is, zoo zal de priester
hem rein verklaren; het was eene verzwe-
ring; en hij zal zijne kleederen wasschen,
zoo is hij rein.
7 Maar zoo de verzwering in het vel
ganschelijk uitgespreid is, nadat hij aan
den priester tot zijne reiniging zal ver-
toond zijn, zoo zal hij andermaal aan den
priester vertoond worden.
8 Indien de priester merken zal, dat,
ziet, de verzwering in het vel uitgespreid
is, zoo zal de priester hem onrein ver-
klaren; het is melaatschheid.
9 Wanneer de plaag der melaatschheid
in een' mensch zal zijn, zoo zal hij tot den
priester gebracht worden.
10 Indien de priester merken zal, dat,
ziet, een wit gezwel in het vel is, hetwelk
het haar in wit veranderd heeft, en gezond-
heid van levend vleesch in dat gezwel is;
11 Dat is eene verouderde melaatschheid
in het vel zijns vleesches; daarom zal hem
de priester onrein verklaren; hij zal hem
niet doen opsluiten; want hij is onrein.
12 En zoo de melaatschheid in het vel
ganschelijk uitbot, en de melaatschheid
het geheele vel desgenen, die de plaag
heeft, van zijn hoofd tot zijne voeten,
bedekt heeft, naar al het gezicht van de
oogen des priesters;
13 En de priester merken zal, dat, ziet,
de melaatschheid zijn geheele vleesch be-
dekt heeft, zoo zal hij hem, die de plaag
heeft, rein verklaren; zij is geheel in wit
veranderd; hij is rein.
14 Maar ten welken dage levend vleesch
daarin gezien zal worden, zal hij onrein zijn.
15 Als dan de priester dat levende vleesch
gezien zal hebben, zal hij hem onrein ver-
klaren; dat levende vleesch is onrein; het
is melaatschheid.
16 Of als dat levende vleesch verkeert,
en in wit veranderd zal worden, zoo zal hij
tot den priester komen.
17 Als de priester hem bezien zal heb-
ben, dat, ziet, de plaag in wit veranderd
is, zoo zal de priester hem, die de plaag
heeft, rein verklaren; hij is rein.
18 Het vleesch ook, als in deszelfs vel eene
zweer zal geweest zijn, zoo het genezen is;
19 En in de plaats van die zweer, een
wit gezwel, of eene witte roodachtige blaar
worden zal, zoo zal het aan den priester
vertoond worden.
20 Indien de priester merken zal, dat,
ziet, haar aanzien lager is dan het vel, en
derzelver haar in wit veranderd is, zoo
zal de priester hem onrein verklaren; het
is de plaag der melaatschheid, zij is door
de zweer uitgebot.
21 Wanneer nu de priester die bezien
zal hebben, dat, ziet, geen wit haar daar-
aan is, en die niet lager dan het vel,
maar ingetrokken is, zoo zal de priester
hem zeven dagen opsluiten.
22 Zoo zij daarna gansch in het vel
uitgespreid zal zijn, zoo zal de priester hem
onrein verklaren; het is de plaag.
23 Maar indien de blaar in hare plaats
zal staande blijven, niet uitgespreid zijnde,
het is de roof van die zweer, zoo zal de
priester hem rein verklaren.
24 Of wanneer in het vel des vleesches
een vurige brand zal geweest zijn, en het
gezonde van dien brand eene witte rood-
achtige of witte blaar is;
25 En de priester die gezien zal hebben,
dat, ziet, het haar op de blaar in wit
veranderd is, en haar aanzien dieper is
dan het vel; het is melaatschheid, door
den brand is zij uitgebot; daarom zal
hem de priester onrein verklaren; het is
de plaag der melaatschheid.
26 Maar indien de priester die merken
zal, dat, ziet, op de blaar geen wit haar
is, en zij niet lager dan het vel, maar
ingetrokken is, zoo zal de priester hem
zeven dagen opsluiten.
27 Daarna zal de priester hem op den
zevenden dag bezien; indien zij gansch
uitgespreid is in het vel, zoo zal de priester
hem onrein verklaren; het is de plaag der
melaatschheid.
28 Maar indien de blaar in hare plaats
staande zal blijven, noch in het vel uit-
gespreid, maar ingetrokken zal zijn, het is
een gezwel van den brand; daarom zal de
priester hem rein verklaren; want het is de
roof van den brand.
29 Verder, als in een' man of vrouw
eene plaag zal zijn in het hoofd, of in
den baard;

30 En de priester de plaag zal bezien hebben, dat, ziet, haar aanzien dieper is dan het vel, en geelachtig dun haar daarop is, zoo zal de priester hem onrein verklaren; het is schurftheid, het is melaatschheid van het hoofd of van den baard.

31 Maar als de priester de plaag der schurftheid zal bezien hebben, dat, ziet, haar aanzien niet dieper is dan het vel, en geen zwart haar daarop is, zoo zal de priester hem, die de plaag der schurftheid heeft, zeven dagen doen opsluiten.

32 Daarna zal de priester die plaag op den zevenden dag bezien; indien, ziet, de schurftheid niet uitgespreid, en daarop geen geelachtig haar is, noch het aanzien der schurftheid dieper dan het vel is;

33 Zoo zal hij zich scheren laten; maar de schurftheid zal hij niet scheren; en de priester zal hem, die de schurftheid heeft, andermaal zeven dagen doen opsluiten.

34 Daarna zal de priester die schurftheid op den zevenden dag bezien; indien, ziet, de schurftheid in het vel niet uitgespreid is, en haar aanzien niet dieper is dan het vel, zoo zal de priester hem rein verklaren; en hij zal zijne kleederen wasschen, en rein zijn.

35 Maar indien die schurftheid in het vel gansch uitgespreid is, na zijne reiniging;

36 En de priester hem zal bezien hebben, dat, ziet, de schurftheid in het vel uitgespreid is, de priester zal naar het geelachtig haar niet zoeken; hij is onrein.

37 Maar indien die schurftheid, naar dat hij zien kan, is staande gebleven, en zwart haar daarop gewassen is, die schurftheid is genezen, hij is rein; daarom zal de priester hem rein verklaren.

38 Verder als eene man, of vrouw, aan het vel van hun vleesch blaren zullen hebben, witte blaren;

39 En de priester zal gemerkt hebben, dat, ziet, ingetrokken witte blaren in het vel van hun vleesch zijn; het is eene witte puist in het vel uitgebot, hij is rein.

40 En als een' man zijn hoofdhaar zal uitgevallen zijn, hij is kaal, hij is rein.

41 En zoo van de zijde zijns aangezichts het haar van zijn hoofd zal uitgevallen zijn, hij is bles, hij is rein.

42 Maar zoo in de kaalheid, of in de blesse, eene witte roodachtige plaag is, dat is melaatschheid, uitbottende in zijne kaalheid, of in zijne blesse.

43 Als de priester hem zal bezien hebben, dat, ziet, het gezwel van die plaag in zijne kaalheid, of blesse, wit roodachtig is, gelijk het aanzien der melaatschheid van het vel des vleesches;

44 Die man is melaatsch, hij is onrein; de priester zal hem ganschelijk onrein verklaren, zijne plaag is op zijn hoofd.

45 Voorts zullen de kleederen des melaatschen, in wien die plaag is, gescheurd zijn, en zijn hoofd zal ontbloot zijn, en hij zal de bovenste lip bewimpelen; daartoe zal hij [a] roepen: Onrein, onrein! [a] Klgld. 4:15.

46 Al de dagen, in welke deze plaag aan hem zal zijn, zal hij onrein zijn; onrein is hij, hij zal alleen wonen; buiten het leger zal zijne woning wezen.

47 Verder als aan een kleed de plaag der melaatschheid zal zijn, aan een wollen kleed, of aan een linnen kleed,

48 Of aan den scheerdraad, of aan den inslag van linnen, of van wol, of aan vel, of aan eenig vellenwerk;

49 En die plaag aan het kleed, of aan het vel, of aan den scheerdraad, of aan den inslag, of aan eenig vellentuig, groenachtig of roodachtig is; het is de plaag der melaatschheid; daarom zal zij den priester vertoond worden.

50 En de priester zal de plaag bezien; en hij zal hetgeen de plaag heeft, zeven dagen doen opsluiten.

51 Daarna zal hij op den zevenden dag de plaag bezien; zoo de plaag uitgespreid is aan het kleed, of aan den scheerdraad, of aan den inslag, of aan het vel, tot wat werk dat vel zou mogen gemaakt zijne, die plaag is eene knagende melaatschheid, het is onrein.

52 Daarom zal hij dat kleed, of die werpte, of dien inslag van wol, of van linnen, of alle vellentuig, waarin die plaag zal zijn, verbranden; want het is eene knagende melaatschheid; het zal met vuur verbrand worden.

53 Doch indien de priester zal zien, dat, ziet, de plaag aan het kleed, of aan den scheerdraad, of aan den inslag, of aan eenig vellentuig niet uitgespreid is;

54 Zoo zal de priester gebieden, dat men hetgeen, waaraan die plaag is, wassche, en hij zal dat andermaal zeven dagen doen opsluiten.

55 Als de priester, nadat het gewasschen
is, de plaag zal bezien hebben, dat, ziet,
de plaag hare gedaante niet veranderd
heeft, en de plaag niet uitgespreid is, het
is onrein, gij zult het met vuur verbranden; het is eene ingraving aan zijne achterste of aan zijne voorste zijde.
56 Indien nu de priester merken zal, dat,
ziet, die plaag, nadat zij zal gewasschen
zijn, ingetrokken is; dan zal hij ze van het
kleed, of van het vel, of van den scheerdraad, of van den inslag afscheuren.
57 Maar zoo zij nog aan het kleed, of aan
den scheerdraad, of aan den inslag, of aan
eenig vellentuig, gezien wordt, het is uitbottende *melaatschheid;* gij zult hetgeen,
waaraan de plaag is, met vuur verbranden.
58 Maar het kleed, of de werpte, of de
inslag, of alle vellentuig, dat gij gewasschen zult hebben, als de plaag daarvan
geweken zal zijn, dat zal andermaal gewasschen worden, en het zal rein zijn.
59 Dit is de wet van de plaag der melaatschheid, van een wollen of linnen kleed,
of eene werpte, of eenen inslag, of alle
vellentuig, om dat rein te verklaren, of
onrein te verklaren.

HOOFDSTUK 14.

Wetten over de reiniging der melaatschen, vs. 1; over de plechtigheden daarbij in acht te nemen, 3; over de offeranden voor den rijke, 10; voor den arme, 21; over de melaatschheid der huizen, hare kenteekenen, 33; van de wijze om die te reinigen, 49. Besluit, 54.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
2 Dit zal de wet des melaatschen zijn,
ten dage zijner reiniging, [a] dat hij tot den
priester zal gebracht worden.

[a] Matt. 8:4. Mark. 1:44. Luk. 5:14. 17:14.

3 En de priester zal buiten het leger
gaan; als de priester merken zal, dat, ziet,
die plaag der melaatschheid van den melaatsche genezen is;
4 Zoo zal de priester gebieden, dat men
voor hem, die te reinigen zal zijn, twee
levende reine vogelen neme, mitsgaders
cederenhout, en scharlaken, en hysop.
5 De priester zal ook gebieden, dat men
den eenen vogel slachte, in een aarden vat,
over levend water.
6 Dien levenden vogel zal hij nemen, en
het cederhout, en het scharlaken, en den
hysop; en zal die, en den levenden vogel
doopen in het bloed des vogels, die over
het levende water geslacht is;
7 En hij zal over hem, die van de melaatschheid te reinigen is, zevenmaal sprengen; daarna zal hij hem rein verklaren,
en den levenden vogel in het open veld
vliegen laten.
8 Die nu te reinigen is, zal zijne kleederen
wasschen, en al zijn haar afscheren, en zich
in het water afwasschen, zoo zal hij rein zijn;
daarna zal hij in het leger komen, maar zal
buiten zijne tent zeven dagen blijven.
9 En op den zevenden dag zal het geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn
hoofd, en zijnen baard, en de wenkbrauwen
zijner oogen; ja, al zijn haar zal hij afscheren,
en zal zijne kleederen wasschen, en zijn
vleesch met water baden, zoo zal hij rein zijn.
10 En op den achtsten dag zal hij twee
volkomen lammeren, en een jarig volkomen
schaap nemen, mitsgaders drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, en
eenen log olie.
11 De priester nu, die de reiniging doet,
zal den man, die te reinigen is, en die dingen,
stellen voor het aangezicht des HEEREN,
aan de deur van de tent der samenkomst.
12 En de priester zal dat eene lam nemen, en hetzelve offeren tot een schuldoffer met den log olie; [a] en zal die ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN
bewegen.

[a] Ex. 29:24.

13 Daarna zal hij dat lam slachten in de
plaats, waar men het zondoffer en het
brandoffer slacht, in de heilige plaats; want
het schuldoffer, [a] gelijk het zondoffer, is
voor den priester; het is eene heiligheid
der heiligheden.

[a] Lev. 7:7.

14 En de priester zal van het bloed des
schuldoffers nemen, hetwelk de priester
doen zal op het lapje van het rechteroor
desgenen, die te reinigen is, en op den duim
zijner rechterhand, en op den grooten teen
zijns rechtervoets.
15 De priester zal ook uit den log der
olie nemen, en zal ze op des priesters linkerhand gieten.
16 Dan zal de priester zijnen rechtervinger indoopen, *nemende* van die olie, die
in zijne linkerhand is, en zal met zijnen
vinger van die olie zevenmaal sprengen,
voor het aangezicht des HEEREN.
17 En van het overige van die olie, die in
zijne hand zal zijn, zal de priester doen op
het lapje van het rechteroor desgenen, die
te reinigen is, en op den duim zijner rechterhand, en op den grooten teen zijns rech-

tervoets, boven op het bloed des schuldoffers.
18 Dat nog overgebleven zal zijn van
die olie, die in de hand des priesters ge-
weest is, zal hij doen op het hoofd des-
genen, die te reinigen is ; zoo zal de pries-
ter over hem verzoening doen voor het
aangezicht des HEEREN.
19 De priester zal ook het zondoffer berei-
den, en voor hem, die van zijne onreinig-
heid te reinigen is, verzoening doen ; en
daarna zal hij het brandoffer slachten.
20 En de priester zal dat brandoffer en
dat spijsoffer op het altaar offeren ; zoo
zal de priester de verzoening voor hem
doen, en hij zal rein zijn.
21 Maar indien hij arm is, en zijne hand
dat niet bereikt, zoo zal hij een lam ten
schuldoffer, ter beweging nemen, om voor
hem verzoening te doen ; daartoe een tien-
de meelbloem, met olie gemengd, ten
spijsoffer, en eenen log olie ;
22 Mitsgaders twee tortelduiven, of twee
jonge duiven, die zijne hand bereiken zal,
welker eene ten zondoffer, en eene ten
brandoffer zijn zal.
23 En hij zal die, op den achtsten dag
zijner reiniging, tot den priester brengen,
aan de deur van de tent der samenkomst,
voor het aangezicht des HEEREN.
24 En de priester zal het lam des schuld-
offers, en den log der olie nemen ; en de
priester zal die ten beweegoffer voor het
aangezicht des HEEREN bewegen.
25 Daarna zal hij het lam des schuldof-
fers slachten, en de priester zal van het
bloed des schuldoffers nemen, en doen op
het rechteroorlapje desgenen, die te reini-
gen is, en op den duim zijner rechterhand,
en op den grooten teen zijns rechtervoets.
26 Ook zal de priester van die olie op
des priesters linkerhand gieten.
27 Daarna zal de priester met zijnen rech-
tervinger van die olie, die op zijne linker-
hand is, sprengen, zevenmaal, voor het
aangezicht des HEEREN.
28 En de priester zal van de olie, die op
zijne hand is, doen aan het lapje van het
rechteroor desgenen, die te reinigen is, en
aan den duim zijner rechterhand, en aan
den grooten teen zijns rechtervoets, op de
plaats van het bloed des schuldoffers.
29 En het overgeblevene van de olie, die
in de hand des priesters is, zal hij doen
op het hoofd desgenen, die te reinigen is,
om de verzoening voor hem te doen, voor
het aangezicht des HEEREN.
30 Daarna zal hij de eene van de tortel-
duiven, of van de jonge duiven bereiden,
van hetgeen zijne hand bereikt zal hebben;
31 Van hetgeen zijne hand bereikt zal
hebben, zal het eene ten zondoffer, en het
eene ten brandoffer zijn, boven het spijs-
offer ; zoo zal de priester voor hem, die te
reinigen is, verzoening doen voor het aan-
gezicht des HEEREN.
32 Dit is de wet *desgenen*, in wien de
plaag der melaatschheid zal zijn, wiens hand
in zijne reiniging *dat* niet zal bereikt hebben.
33 Verder sprak de HEERE tot Mozes en
tot Aäron, zeggende :
34 Als gij zult gekomen zijn in het land
van Kanaän, hetwelk Ik u tot bezitting
geven zal, en Ik de plaag der melaatsch-
heid aan een huis van dat land uwer be-
zitting zal gegeven hebben ;
35 Zoo zal hij, van wien dat huis is, ko-
men, en den priester te kennen geven, zeg-
gende : Het schijnt mij, alsof er eene
plaag in het huis ware.
36 En de priester zal gebieden, dat zij
dat huis ruimen, aleer de priester komt, om
die plaag te bezien, opdat niet al wat in dat
huis is, onrein worde ; en daarna zal de
priester komen, om dat huis te bezien.
37 Als hij die plaag bezien zal, dat, ziet,
die plaag aan de wanden van dat huis, zijn
groenachtige of roodachtige kuiltjes, en
hun aanzien lager is dan die wand ;
38 De priester zal uit dat huis uitgaan,
aan de deur van het huis, en hij zal dat
huis zeven dagen doen toesluiten.
39 Daarna zal de priester op den zevenden
dag wederkeeren ; indien hij merken zal,
dat, ziet, die plaag aan de wanden van dat
huis uitgespreid is ;
40 Zoo zal de priester gebieden, dat zij
de steenen, in welke die plaag is, uitbreken,
en dezelve tot buiten de stad werpen, aan
eene onreine plaats ;
41 En dat huis zal hij rondom van binnen
doen schrabben, en zij zullen het stof, dat
zij afgeschrabt hebben, tot buiten de stad
aan eene onreine plaats uitstorten.
42 Daarna zullen zij andere steenen ne-
men, en in de plaats van gene steenen
brengen ; en men zal ander leem nemen,
en dat huis bestrijken.
43 Maar indien die plaag wederkeert, en

in dat huis uitbot, nadat men de steenen uitgebroken heeft, en na het afschrabben van het huis, en nadat het zal bestreken zijn ;

44 Zoo zal de priester komen ; als hij nu zal merken, dat, ziet, die plaag aan dat huis uitgespreid is, het is eene knagende melaatschheid in dat huis, het is onrein.

45 Daarom zal men dat huis, zijne steenen, en zijn hout even afbreken, mitsgaders al het leem van het huis, en men zal het tot buiten de stad uitvoeren, aan eene onreine plaats.

46 En die in dat huis gaat ten eenigen dage, als men hetzelve zal toegesloten hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

47 Die ook in dat huis te slapen ligt, zal zijne kleederen wasschen ; insgelijks die in dat huis eet, zal zijne kleederen wasschen.

48 Maar als de priester zal weder ingegaan zijn, en zal merken, dat, ziet, die plaag aan dat huis niet uitgespreid is, nadat het huis zal bestreken zijn ; zoo zal de priester dat huis rein verklaren, dewijl die plaag genezen is.

49 Daarna zal hij, om dat huis te ontzondigen, twee vogeltjes nemen, mitsgaders cederenhout, en scharlaken, en hysop.

50 En hij zal den eenen vogel slachten in een aarden vat, over levend water.

51 Dan zal hij dat cederenhout, en dien hysop, en het scharlaken, en den levenden vogel nemen, en zal die in het bloed des geslachten vogels en in het levende water doopen ; en hij zal dat huis zevenmaal besprengen.

52 Zoo zal hij dat huis ontzondigen met het bloed des vogels, en met dat levend water, en met den levenden vogel, en met dat cederenhout, en met den hysop, en met het scharlaken.

53 Den levenden vogel nu zal hij tot buiten de stad, in het open veld, laten vliegen ; zoo zal hij over het huis verzoening doen, en het zal rein zijn.

54 Dit is de wet voor alle plage der melaatschheid, en voor schurftheid ;

55 En voor melaatschheid der kleederen, en der huizen ;

56 Mitsgaders voor gezwel, en voor gezweer, en voor blaren ;

57 Om te leeren, op welken dag iets onrein, en op welken dag iets rein is. Dit is de wet der melaatschheid.

HOOFDSTUK 15.

Wetten aangaande onreine vloeiingen bij mannen, hetzij door zwakheid en ziekte, vs. 1, of in den slaap, 16. Over de maandelijksche, 19, en buitengewone reiniging der vrouwen, 25. Besluit, 31.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, zeggende :

2 Spreekt tot de kinderen Israëls, en zegt tot hen : Een ieder man, als hij vloeiende zal zijn uit zijn vleesch, zal om zijnen vloed onrein zijn.

3 Dit nu zal zijne onreinigheid om zijnen vloed zijn : zoo zijn vleesch zijnen vloed uitzeevert, of zijn vleesch van zijnen vloed zich verstopt, dat is zijne onreinigheid.

4 Alle leger, waarop hij, die den vloed heeft, zal liggen, zal onrein zijn, en alle tuig, waarop hij zal zitten, zal onrein zijn.

5 Een ieder ook, die zijn leger zal aanroeren, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en zal onrein zijn tot aan den avond.

6 En die op dat tuig zit, waarop hij, die den vloed heeft, gezeten zal hebben, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en zal onrein zijn tot aan den avond.

7 En die het vleesch desgenen, die den vloed heeft, aanroert, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

8 Als ook hij, die den vloed heeft, op eenen reine zal gespogen hebben, dan zal hij zijne kleederen wasschen, en zal zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

9 Insgelijks alle zadel, waarop hij, die den vloed heeft, zal gereden hebben, zal onrein zijn.

10 En al wie iets aanroert, dat onder hem zal geweest zijn, zal onrein zijn tot aan den avond ; en die hetzelve draagt, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

11 Daartoe een ieder, wien hij, die den vloed heeft, zal aangeroerd hebben, zonder zijne handen met water gespoeld te hebben, die zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

12 [a] Ook het aarden vat, hetwelk hij, die den vloed heeft, zal aangeroerd hebben, zal gebroken worden ; maar alle houten vat zal met water gespoeld worden.

[a] Lev. 6:28. 11:33.

13 Als hij nu, die den vloed heeft, van zijnen vloed gereinigd zal zijn, zoo zal hij tot zijne reiniging zeven dagen voor zich tellen, en zijne kleederen wasschen, en hij zal zijn vleesch met levend water baden, zoo zal hij rein zijn.

14 En op den achtsten dag zal hij voor zich twee tortelduiven of twee jonge duiven nemen; en zal voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst komen, en zal ze den priester geven.

15 En de priester zal die bereiden, eene ten zondoffer, en eene ten brandoffer; zoo zal de priester over hem voor het aangezicht des HEEREN, van wege zijnen vloed, verzoening doen.

16 Verder een man, als van hem het zaad des bijliggens zal uitgegaan zijn, die zal zijn gansche vleesch met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

17 Ook alle kleed, en alle vel, aan hetwelk het zaad des bijliggens wezen zal, dat zal met water gewasschen worden, en onrein zijn tot aan den avond.

18 Mitsgaders de vrouw, als een man met het zaad des bijliggens bij haar gelegen zal hebben; daarom zullen zij zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

19 Maar als eene vrouw vloeiende zijn zal, zijnde haar vloed van bloed in haar vleesch, zoo zal zij zeven dagen in hare afzondering zijn; en al wie haar aanroert, zal onrein zijn tot aan den avond.

20 En al hetgeen, waarop zij in hare afzondering zal gelegen hebben, zal onrein zijn; mitsgaders alles, waarop zij zal gezeten hebben, zal onrein zijn.

21 En al wie haar leger aanroert, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

22 Ook al wie eenig tuig, waarop zij gezeten zal hebben, aanroert, zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

23 Zelfs indien het op het leger geweest zal zijn, of op het tuig, waarop zij zat, als hij dat aanroerde, hij zal onrein zijn tot aan den avond.

24 [a] Insgelijks zoo iemand zekerlijk bij haar gelegen heeft, dat hare afzondering op hem zij, zoo zal hij zeven dagen onrein zijn; daartoe alle leger, waarop hij zal gelegen hebben, zal onrein zijn. [a] Lev. 18:19.

25 [a] Wanneer ook eene vrouw, vele dagen buiten den tijd harer afzondering, van den vloed haars bloeds vloeien zal, of wanneer zij vloeien zal boven hare afzondering, zij zal al de dagen van den vloed harer onreinigheid, als in de dagen harer afzondering, onrein zijn. [a] Matt. 9:20.

26 Alle leger, waarop zij al de dagen haars vloeds gelegen zal hebben, zal haar zijn als het leger harer afzondering; en alle tuig, waarop zij zal gezeten hebben, zal onrein zijn, naar de onreinigheid harer afzondering.

27 En zoo wie die dingen aanroert, zal onrein zijn; daarom zal hij zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond.

28 Maar als zij van haren vloed rein wordt, dan zal zij voor zich zeven dagen tellen, en daarna zal zij rein zijn.

29 En op den achtsten dag zal zij voor zich twee tortelduiven, of twee jonge duiven nemen, en zij zal die tot den priester brengen, aan de deur van de tent der samenkomst.

30 Dan zal de priester eene ten zondoffer en eene ten brandoffer bereiden; en de priester zal voor haar, van den vloed harer onreinigheid, verzoening doen voor het aangezicht des HEEREN.

31 Alzoo zult gij de kinderen Israëls afzonderen van hunne onreinigheid; opdat zij in hunne onreinigheid niet sterven, als zij mijnen tabernakel, die in het midden van hen is, verontreinigen zouden.

32 Dit is de wet desgenen, die den vloed heeft, en van wien het zaad der bijligging uitgaat, zoodat hij daardoor onrein wordt;

33 Mitsgaders van eene zwakke vrouw in hare afzondering, en van dengene, die van zijnen vloed is vloeiende, voor een' man, en voor eene vrouw; en voor een' man, die bij eene onreine zal gelegen hebben.

HOOFDSTUK 16.

Bevel aan den hoogepriester om niet in het heilige der heiligen te gaan, dan om algemeene verzoening te doen, vs. 1; opgave van de offers, welke dan geofferd moesten worden, en van de plechtigheden, daarbij in acht te nemen, 3, en van den tijd, wanneer die verzoening moest plaats hebben, 29. Besluit, 34.

EN de HEERE sprak tot Mozes, [a] nadat de twee zonen van Aäron gestorven waren, als zij genaderd waren voor het aangezicht des HEEREN, en gestorven waren; [a] Lev. 10:1,2.

2 De HEERE dan zeide tot Mozes: Spreek tot uwen broeder Aäron, [a] dat hij niet te allen tijde ga in het heilige, binnen den voorhang, voor het verzoendeksel, dat op de ark is, opdat hij niet sterve; want Ik

verschijn in eene wolk op het verzoen-
deksel. *a* Ex. 30:10. Hebr. 9:7.
3 Hiermede zal Aäron in het heilige
gaan : met eenen var, een jong rund ten
zondoffer, en eenen ram ten brandoffer.
4 Hij zal den heiligen linnen rok aan-
doen, en eene linnen onderbroek zal aan
zijn vleesch zijn, en met eenen linnen gor-
del zal hij zich gorden, en met den lin-
nen hoed bedekken ; dit zijn heilige klee-
deren ; daarom zal hij zijn vleesch met
water baden, als hij ze zal aandoen.
5 En van de vergadering der kinderen
Israëls zal hij nemen twee geitenbokken ten
zondoffer, en eenen ram ten brandoffer.
6 Daarna zal Aäron den var des zond-
offers, die voor hem zal zijn, offeren, en
zal [a] voor zich en voor zijn huis verzoe-
ning doen. *a* Hebr. 7:27, 28.
7 Hij zal ook beide de bokken nemen, en
hij zal die stellen voorhet aangezicht des
HEEREN, aan de deur van de tent der
samenkomst.
8 En Aäron zal de loten over die twee bok-
ken werpen : een lot voor den HEERE, en
een lot voor den weggaanden bok.
9 Dan zal Aäron den bok, op denwelken
het lot voor den HEERE zal gekomen zijn,
toebrengen, en zal hem ten zondoffer maken.
10 Maar de bok, op denwelken het lot zal
gekomen zijn, om een weggaande bok te zijn,
zal levend voor het aangezicht des HEEREN
gesteld worden, om door hem verzoening
te doen ; opdat men hem als eenen weg-
gaanden bok naar de woestijn uitlate.
11 Aäron dan zal den var des zondoffers,
die voor hem zelven zal zijn, toebrengen,
en voor zichzelven en voor zijn huis ver-
zoening doen, en zal den var des zondoffers,
die voor hem zelven zal zijn, slachten.
12 Hij zal ook een wierookvat vol vurige
kolen nemen van het altaar, van voor het
aangezicht des HEEREN, en zijne handen
vol reukwerk van welriekende specerijen,
klein gestooten ; en hij zal het binnen den
voorhang dragen.
13 En hij zal dat reukwerk op het vuur
leggen, voor het aangezicht des HEEREN,
opdat de nevel des reukwerks het verzoen-
deksel, hetwelk is op de getuigenis, be-
dekke, en dat hij niet sterve.
14 [a] En hij zal van het bloed van den
var nemen, en zal met zijnen vinger op
het verzoendeksel oostwaarts sprengen ; en
voor het verzoendeksel zal hij zevenmaal
met zijnen vinger van dat bloed sprengen.
a Lev. 4:6. Hebr. 9:25. 10:4.
15 Daarna zal hij den bok des zondoffers,
die voor het volk zal zijn, slachten, en zal
zijn bloed tot binnen in den voorhang
dragen, en zal met zijn bloed doen, ge-
lijk als hij met het bloed van den var ge-
daan heeft, en zal dat sprengen op het
verzoendeksel, en voor het verzoendeksel.
16 Zoo zal hij voor het heilige, van wege
de onreinigheden der kinderen Israëls, en
van wege hunne overtredingen, naar al
hunne zonden, verzoening doen ; en alzoo
zal hij doen aan de tent der samenkomst,
welke met hen woont in het midden hun-
ner onreinigheden.
17 En geen mensch zal in de tent der
samenkomst zijn, als hij zal ingaan, om in
het heilige verzoening te doen, totdat hij zal
uitkomen ; alzoo zal hij verzoening doen,
voor zichzelven, en voor zijn huis, en voor
de geheele gemeente van Israël.
18 Daarna zal hij tot het altaar, dat voor
het aangezicht des HEEREN is, uitkomen,
en verzoening voor hetzelve doen ; en hij
zal van het bloed van den var, en van het
bloed van den bok nemen, en doen het
rondom op de hoornen des altaars.
19 En hij zal daarop van dat bloed met
zijnen vinger zevenmaal sprengen, en hij
zal dat reinigen en heiligen van de onrei-
nigheden der kinderen Israëls.
20 Als hij nu zal geëindigd hebben van
het heilige, en de tent der samenkomst,
en het altaar te verzoenen, zoo zal hij dien
levenden bok toebrengen.
21 En Aäron zal beide zijne handen op
het hoofd van den levenden bok leggen, en
zal daarop al de ongerechtigheden der kin-
deren Israëls, en al hunne overtredingen,
naar al hunne zonden, belijden ; en hij zal
die op het hoofd des boks leggen, en zal
hem door de hand eens mans, die voor-
handen is, naar de woestijn uitlaten.
22 Alzoo zal die bok op zich al hunne
ongerechtigheden in een afgezonderd land
wegdragen; en hij zal dien bok in de woes-
tijn uitlaten.
23 Daarna zal Aäron komen in de tent der
samenkomst, en zal de linnen kleederen
uitdoen, die hij aangedaan had, als hij in
het heilige ging, en hij zal ze daar laten.
24 En hij zal zijn vleesch in de heilige

plaats met water baden, en zijne kleederen aandoen; dan zal hij uitgaan, en zijn brandoffer, en het brandoffer des volks bereiden, en voor zich en voor het volk verzoening doen.
25 Ook zal hij het vet des zondoffers op het altaar aansteken.
26 En die den bok, welke een weggaande bok was, zal uitgelaten hebben, zal zijne kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden; en daarna zal hij in het leger komen.
27 Maar [a]den var des zondoffers, en den bok des zondoffers, welker bloed ingebracht is, om verzoening te doen in het heilige, zal men tot buiten het leger uitvoeren; doch hunne vellen, hun vleesch en hunnen mest zullen zij met vuur verbranden. [a] Lev. 6:30. Hebr. 13:11.
28 Die nu dezelve verbrandt, zal zijne kleederen wasschen, en zijn vleesch met water baden; en daarna zal hij in het leger komen.
29 En *dit* zal voor u tot eene eeuwige inzetting zijn: [a]gij zult in de zevende maand, op den tienden der maand, uwe zielen verootmoedigen, en geen werk doen, inboorling noch vreemdeling, die in het midden van u als vreemdeling verkeert. [a] Lev. 23:27.
30 Want op dien dag zal hij voor u verzoening doen, om u te reinigen; van al uwe zonden zult gij voor het aangezicht des HEEREN gereinigd worden.
31 Dat zal u een sabbat der rust zijn, opdat gij uwe zielen verootmoedigt; het is eene eeuwige inzetting.
32 En de priester, dien men gezalfd, en wiens hand men gevuld zal hebben, om voor zijnen vader het priesterambt te bedienen, zal de verzoening doen, als hij de linnen kleederen, de heilige kleederen, zal aangetrokken hebben.
33 Zoo zal hij het heilige heiligdom verzoenen, en de tent der samenkomst, en het altaar zal hij verzoenen; desgelijks voor de priesteren, en voor al het volk der gemeente zal hij verzoening doen.
34 En dit zal u tot eene eeuwige inzetting zijn, om voor de kinderen Israëls van al hunne zonden, [a] eenmaal des jaars, verzoening te doen. En men deed, gelijk als de HEERE Mozes geboden had. [a] Ex. 30:10. Hebr. 9:7.

HOOFDSTUK 17.

Verbod om ergens elders dan in den tabernakel te offeren, vs. 1. Alleen den Heere mocht men offeren, 5, geenszins den duivel, 7. Verbod om bloed en dood of verscheurd aas te eten, 10.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:
2 Spreek tot Aäron, en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Dit is het woord, hetwelk de HEERE geboden heeft, zeggende:
3 Een ieder van het huis Israëls, die eenen os, of lam, of geit in het leger slachten zal, of die *ze* slachten zal buiten het leger;
4 En dezelve aan de deur van de tent der samenkomst niet brengen zal, om eene offerande den HEERE voor den tabernakel des HEEREN te offeren; het bloed zal dienzelven man toegerekend worden, hij heeft bloed vergoten; daarom zal dezelve man uit het midden zijns volks uitgeroeid worden;
5 Opdat, wanneer de kinderen Israëls hunne slachtofferen brengen, welke zij op het veld slachten, dat zij die den HEERE toebrengen, aan de deur van de tent der samenkomst tot den priester, en dezelve tot dankofferen den HEERE slachten.
6 En de priester zal het bloed op het altaar des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst, sprengen; en hij zal het vet aansteken, tot [a] eenen liefelijken reuk den HEERE. [a] Ex. 29:18. Lev. 4:31.
7 En zij zullen ook niet meer hunne slachtofferen den duivelen, welke zij nahoereeren, offeren; dat zal hun eene eeuwige inzetting zijn voor hunne geslachten.
8 Zeg dan tot hen: Een ieder van het huis Israëls, en van de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeeren, die een brandoffer of slachtoffer zal offeren,
9 En dat tot de deur van de tent der samenkomst niet zal brengen, om hetzelve den HEERE te bereiden; diezelve man zal uit zijne volken uitgeroeid worden.
10 En een ieder uit het huis Israëls, en uit de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeeren, [a] die eenig bloed zal gegeten hebben, tegen diens ziel, die dat bloed zal gegeten hebben, zal Ik Mijn aangezicht zetten, en zal die uit het midden haars volks uitroeien.
[a] Gen. 9:4. Lev. 3:17. 7:27. 19:26. Deut. 12:16, 23. 1 Sam. 14:33.
11 Want de ziel van het vleesch is in het bloed; daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, om over uwe zielen verzoening te doen; want het is het bloed, dat voor de ziel verzoening zal doen.
12 Daarom heb Ik tot de kinderen Israëls

gezegd : Geene ziel van u zal bloed eten ; noch de vreemdeling, die als vreemdeling in het midden van u verkeert, zal bloed eten.

13 Een ieder ook van de kinderen Israëls en van de vreemdelingen, die als vreemdelingen in het midden van hen verkeeren, die eenig wild gedierte, of gevogelte, dat gegeten wordt, in de jacht gevangen zal hebben ; die zal deszelfs bloed vergieten, en zal dat met stof bedekken.

14 [a] Want het is de ziel van alle vleesch ; zijn bloed is voor zijne ziel ; daarom heb Ik tot de kinderen Israëls gezegd : Gij zult geens vleesches bloed eten ; want de ziel van alle vleesch, dat is zijn bloed ; zoo wie dat eet, zal uitgeroeid worden. *a* Gen. 9:4.

15 [a] En alle ziel onder de inboorlingen of onder de vreemdelingen, die een dood aas of het verscheurde zal gegeten hebben, die zal zijne kleederen wasschen, en zich met water baden, en onrein zijn tot aan den avond ; daarna zal hij rein zijn.

a Ex. 22:31. Lev. 11:40. Ezec. 44:31.

16 Maar indien hij *die* niet wascht, en zijn vleesch niet baadt, zoo zal hij zijne ongerechtigheid dragen.

HOOFDSTUK 18.

Bevel aan de Israëlieten, om niet te leven naar de zeden der Egyptenaren en Kanaänieten, maar naar de inzettingen van God, vs. 1. Verbod tegen bloedschande, 6, ongeoorloofden bijslaap, 19, en overspel, 20, tegen het offeren zijner kinderen aan Molech, 21, tegen onnatuurlijken bijslaap, 22; redenen, waarom deze wetten gegeven worden, 24.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

2 Spreek tot de kinderen Israëls en zeg tot hen : Ik ben de HEERE, uw God !

3 Gij zult niet doen naar de werken des Egyptischen lands, waarin gij gewoond hebt; en naar de werken des lands Kanaän, waarheen Ik u brenge, zult gij niet doen, en zult in hunne inzettingen niet wandelen.

4 Mijne rechten zult gij doen, en Mijne inzettingen zult gij houden, om in die te wandelen ; Ik ben de HEERE, uw God !

5 Ja, Mijne inzettingen en Mijne rechten zult gij houden ; [a] welk mensch dezelve zal doen, die zal door dezelve leven ; Ik ben de HEERE ! *a* Ezec. 20:11, 13. Rom. 10:5. Gal. 3:12.

6 Niemand zal tot eenige nabestaande zijns vleesches naderen, om de schaamte te ontdekken ; Ik ben de HEERE !

7 Gij zult de schaamte uws vaders en de schaamte uwer moeder niet ontdekken ; zij is uwe moeder ; gij zult hare schaamte niet ontdekken.

8 [a] Gij zult de schaamte der huisvrouw uws vaders niet ontdekken ; het is de schaamte uws vaders. *a* Lev. 20:11. 1 Kor. 5:1.

9 De schaamte uwer zuster, der dochter uws vaders, of der dochter uwer moeder, te huis geboren of buiten geboren, hare schaamte zult gij niet ontdekken.

10 De schaamte der dochter uws zoons, of der dochter uwer dochter, hare schaamte zult gij niet ontdekken ; want zij zijn uwe schaamte.

11 [a] De schaamte van de dochter der huisvrouw uws vaders, die uwen vader geboren is (zij is uwe zuster), hare schaamte zult gij niet ontdekken. *a* Lev. 20:17.

12 [a] Gij zult de schaamte van de zuster uws vaders niet ontdekken; zij is uws vaders nabestaande. *a* Lev. 20:19.

13 Gij zult de schaamte van de zuster uwer moeder niet ontdekken ; want zij is uwer moeder nabestaande.

14 [a] Gij zult de schaamte van den broeder uws vaders niet ontdekken ; tot zijne huisvrouw zult gij niet naderen ; zij is uwe moei. *a* Lev. 20:20. Ezec. 22:11.

15 Gij [a] zult de schaamte uwer schoondochter niet ontdekken ; zij is uws zoons huisvrouw ; gij zult hare schaamte niet ontdekken. *a* Lev. 20:12.

16 [a] Gij zult de schaamte der huisvrouw uws broeders niet ontdekken ; het is de schaamte uws broeders. *a* Lev. 20:21.

17 [a] Gij zult de schaamte eener vrouw en harer dochter niet ontdekken ; de dochter haars zoons, noch de dochter van hare dochter zult gij niet nemen, om hare schaamte te ontdekken ; zij zijn nabestaanden ; het is eene schandelijke daad. *a* Lev. 20:14.

18 Gij zult ook geene vrouw tot hare zuster nemen, om *haar* te benauwen, mits hare schaamte nevens haar, in haar leven, te ontdekken.

19 Ook [a] zult gij tot de vrouw in de afzondering van hare onreinigheid niet naderen, om hare schaamte te ontdekken. *a* Lev. 20:18.

20 [a] En gij zult niet liggen bij uws naasten huisvrouw ter bezading, om met haar onrein te worden. *a* Lev. 20:10.

21 [a] En van uw zaad zult gij niet geven, om voor den Molech door het *vuur* te doen gaan ; en den Naam uws Gods zult gij niet ontheiligen ; Ik ben de HEERE !

a Lev. 20:2. Deut. 18:10. 2 Kon. 17:17. 23:10.

22 [a] Bij een' manspersoon zult gij niet

liggen met vrouwelijke bijligging; dit is een gruwel. [a] Lev. 20:13.

23 [a] Insgelijks zult gij bij geen beest liggen, om daarmede onrein te worden; eene vrouw zal ook niet staan voor een beest, om daarmede te doen te hebben; het is eene gruwelijke vermenging. [a] Lev. 20:15, 16.

24 Verontreinigt u niet met eenige van deze; want de Heidenen, die Ik van uw aangezicht uitwerpe, zijn met alle deze verontreinigd;

25 Zoodat het land onrein is, en Ik over hetzelve zijne ongerechtigheid bezoeke, en het land zijne inwoners uitspuwt.

26 [a] Maar gij zult Mijne inzettingen en Mijne rechten onderhouden, en van al die gruwelen niets doen, inboorling noch vreemdeling, die in het midden van u als vreemdeling verkeert. [a] Lev. 20:22.

27 Want de lieden dezes lands, die vóór u geweest zijn, hebben al deze gruwelen gedaan; en het land is onrein geworden.

28 Dat u dat land niet uitspuwe, als gij hetzelve zult verontreinigd hebben; gelijk als het het volk, dat vóór u was, uitgespuwd heeft.

29 Want al wie eenige van deze gruwelen doen zal, die zielen, die ze doen, zullen uit het midden van haar volk uitgeroeid worden.

30 Daarom zult gij Mijn bevel onderhouden, dat gij niet doet van die gruwelijke inzettingen, die vóór u zijn gedaan geweest, en u daarmede niet verontreinigt; Ik ben de HEERE, uw God!

HOOFDSTUK 19.

Bevel tot heiligheid, vs. 1; om vader en moeder te eeren en de sabbatten te onderhouden, 3; afgoderij te schuwen, 4; de dankoffers naar de wetten te slachten, 5; bij den oogst den armen gedachtig te zijn, 9; den naaste geen onrecht aan te doen, 11; verbod om geene ongelijksoortige dingen te vermengen, 19; tegen bijslaap met eens anders dienstmaagd, 20; om in de eerste jaren geene vruchten van jonge boomen te eten, 23. Verbod tegen het eten van bloed, tegen wichelarij en tegen Heidensche gebruiken, 26; tegen het veil hebben zijner dochter voor hoererij, 29. Vrees voor den Heere, 30. Afkeer van de waarzeggers, 31. Eerbied voor den ouderdom, 32. Bescherming van den vreemdeling, 33. Eerlijkheid in den handel, 35.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de gansche vergadering der kinderen Israëls, en zeg tot hen: [a] Gij zult heilig zijn; want Ik, de HEERE, uw God, ben heilig! [a] Lev. 11:44. 20:7, 26. 1 Petr. 1:16.

3 [a] Een ieder zal zijne moeder en zijnen vader vreezen, en [b] Mijne sabbatten houden; Ik ben de HEERE, uw God!
[a] Ex. 20:12. [b] Ex. 31:13. Lev. 26:2.

4 Gij zult u tot de afgoden niet keeren, en [a] u geene gegotene goden maken; Ik ben de HEERE, uw God! [a] Ex. 34:17.

5 En wanneer gij een dankoffer den HEERE offeren zult, naar uw welgevallen zult gij dat offeren.

6 [a] Op den dag van uw offeren, en des anderen daags, zal het gegeten worden; maar wat tot op den derden dag overblijft, zal met vuur verbrand worden. [a] Lev. 7:16.

7 En zoo het op den derden dag eenigszins gegeten wordt, het is een afgrijselijk ding, het zal niet aangenaam zijn.

8 En zoo wie dat eet, zal zijne ongerechtigheid dragen, omdat hij het heilige des HEEREN ontheiligd heeft; daarom zal dezelve ziel uit hare volken uitgeroeid worden.

9 [a] Als gij ook den oogst uws lands inoogsten zult, gij zult den hoek uws velds niet ganschelijk afoogsten, en dat van uwen oogst op te zamelen is, niet opzamelen.
[a] Lev. 23:22. Deut. 24:19.

10 Insgelijks zult gij uwen wijngaard niet nalezen, en de afgevallene beziën van uwen wijngaard niet opzamelen; den arme en den vreemdeling zult gij die overlaten; Ik ben de HEERE, uw God!

11 [a] Gij zult niet stelen, en gij zult niet liegen, noch valschelijk handelen, een iegelijk tegen zijnen naaste. [a] Ex. 20:15.

12 [a] En gij zult niet valschelijk bij Mijnen Naam zweren; want gij zoudt den Naam uws Gods ontheiligen; Ik ben de HEERE!
[a] Ex. 20:7. Deut. 5:11.

13 Gij zult uwen naaste niet bedriegelijk verdrukken, noch berooven; des [a] daglooners arbeidsloon zal bij u niet vernachten tot aan den morgen. [a] Deut. 24:14. Jakob. 5:4.

14 Gij zult den doove niet vloeken, en voor het aangezicht des blinden geenen aanstoot zetten; maar gij zult voor uwen God vreezen; Ik ben de HEERE!

15 Gij zult geen onrecht doen in het gericht; [a] gij zult het aangezicht des geringen niet aannemen, noch het aangezicht des grooten voortrekken; in gerechtigheid zult gij uwen naaste richten. [a] Deut. 1:17. 16:19. Spr. 24:23.

16 [a] Gij zult niet wandelen *als* een achterklapper onder uwe volken; gij zult niet staan tegen het bloed van uwen naaste; Ik ben de HEERE! [a] Ex. 23:1.

17 [a] Gij zult uwen broeder in uw hart niet haten; [b] gij zult uwen naaste naarstiglijk berispen, en zult de zonde in hem niet verdragen. [a] 1 Joh. 2:9, 11. 3:15. [b] Matt. 18:15. Luk. 17:3.

18 [a] Gij zult niet wreken, noch *toorn* behouden tegen de kinderen uws volks; maar [b] gij zult uwen naaste liefhebben als uzelven; Ik ben de HEERE! [a] Matt. 5:39, 44. Luk. 6:27. Rom. 12:19. 1 Kor. 6:7. 1 Thess 5:15. 1 Petr. 3:9. [b] Matt. 5:43. 22:39. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Jakob. 2:8.

19 Gij zult Mijne inzettingen houden; gij zult geen tweeerlei aard uwer beesten laten samen te doen hebben; [a] uwen akker zult gij niet met tweeerlei *zaad* bezaaien, en een kleed van tweeerlei stof, dooreen vermengd, zal aan u niet komen. [a] Deut. 22:9.

20 En wanneer een man, door bijligging des zaads, bij eene vrouw zal gelegen hebben, die eene dienstmaagd is, bij den man versmaad, en geenszins gelost is, en haar geene vrijheid is gegeven; die zullen gegeeseld worden; zij zullen niet gedood worden; want zij was niet vrij gemaakt.

21 En hij zal zijn schuldoffer den HEERE aan de deur van de tent der samenkomst brengen, eenen ram ten schuldoffer.

22 En de priester zal met den ram des schuldoffers, voor hem over zijne zonde, die hij gezondigd heeft, voor het aangezicht des HEEREN verzoening doen; en hem zal vergeving geschieden van zijne zonde, die hij gezondigd heeft.

23 Als gij ook in dat land gekomen zult zijn, en alle geboomte ter spijze geplant zult hebben, zoo zult gij de voorhuid daarvan, deszelfs vrucht, besnijden; drie jaren zal het u onbesneden zijn, daarvan zal niet gegeten worden.

24 Maar in het vierde jaar zal al zijne vrucht een heilig ding zijn, ter lofzegging voor den HEERE.

25 En in het vijfde jaar zult gij deszelfs vrucht eten, om het inkomen daarvan voor u te vermeerderen; Ik ben de HEERE, uw God!

26 Gij zult niets met het bloed eten. Gij zult op geen vogelgeschrei acht geven, noch guichelarij plegen.

27 [a] Gij zult de hoeken uws hoofds niet rond afscheren; ook zult gij de hoeken uws baards niet verderven. [a] Lev. 21:5.

28 [a] Gij zult om een dood lichaam geene snijding in uw vleesch maken, noch schrift van een ingedrukt teeken in u maken; Ik ben de HEERE! [a] Deut. 14:1.

29 Gij zult uwe dochter niet ontheiligen, haar ter hoererij houdende; opdat het land niet hoereere, en het land met schandelijke daden vervuld worde.

30 Gij zult Mijne sabbatten houden, en Mijn heiligdom zult gij vreezen; Ik ben de HEERE!

31 [a] Gij zult u niet keeren tot de waarzeggers, en tot de duivelskunstenaars; zoekt hen niet, u met hen verontreinigende; Ik ben de HEERE, uw God! [a] Lev. 20:6.

32 Voor het grauwe haar zult gij opstaan, en zult het aangezicht des ouden vereeren; en gij zult vreezen voor uwen God; Ik ben de HEERE!

33 [a] En wanneer een vreemdeling bij u in uw land als vreemdeling verkeeren zal, gij zult hem niet verdrukken. [a] Ex. 22:21.

34 De vreemdeling, die als vreemdeling bij u verkeert, zal onder u zijn als een inboorling van ulieden; gij zult hem liefhebben als uzelven; want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland; Ik ben de HEERE, uw God!

35 Gij zult geen onrecht doen in het gericht, met de el, met het gewicht, of met de maat.

36 [a] Gij zult eene rechte wage hebben, rechte weegsteenen, eene rechte efa, en een rechte hin; Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland uitgevoerd heb! [a] Spr. 11:1. 16:11. 20:10.

37 Daarom zult gij al Mijne inzettingen en al Mijne rechten onderhouden, en zult ze doen; Ik ben de HEERE!

HOOFDSTUK 20.

Straffen tegen het offeren zijner kinderen aan Molech, vs. 1; tegen het naloopen van waarzeggerij en duivelskunstenaars, 6; tegen het vloeken van vader of moeder, 9; tegen overspel, 10; tegen bloedschande, onnatuurlijken en onwettigen bijslaap, 11. Bevel tot onderhouding van Gods geboden, 22, om de gebruiken der Heidenen te ontvlieden, 23; reine en onreine beesten te onderscheiden, 25; waarzeggers en duivelskunstenaars te steenigen, 27.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Gij zult ook tot de kinderen Israëls zeggen: [a] Een ieder uit de kinderen Israëls, of uit de vreemdelingen, die in Israël als vreemdelingen verkeeren, die van zijn zaad den Molech gegeven zal hebben, zal zekerlijk gedood worden; het volk des lands zal hem met steenen steenigen. [a] Lev. 18:21.

3 En Ik zal Mijn aangezicht tegen dien man zetten, en zal hem uit het midden zijns volks uitroeien; want hij heeft van zijn zaad den Molech gegeven, opdat hij Mijn heiligdom ontreinigen, en Mijnen heiligen Naam ontheiligen zou.

4 En indien het volk des lands hunne oogen eenigszins verbergen zal van dien man, als hij van zijn zaad den Molech zal gegeven hebben, dat het hem niet doode;

5 Zoo zal Ik Mijn aangezicht tegen dien

man en tegen zijn huisgezin zetten, en Ik zal hem, en al degenen, die hem nahoereeren, om den Molech na te hoereeren, uit het midden huns volks uitroeien.

6 Wanneer er eene ziel is, die zich tot de [a] waarzeggers en tot de duivelskunstenaars zal gekeerd hebben, om die na te hoereeren, zoo zal Ik Mijn aangezicht tegen die ziel zetten, en zal ze uit het midden haars volks uitroeien. [a] Lev. 19:31.

7 [a] Daarom heiligt u, en weest heilig; want Ik ben de HEERE, uw God! [a] Lev. 11:44. 19:2. 1 Petr. 1:16.

8 En onderhoudt Mijne inzettingen, en doet dezelve; Ik ben de HEERE, Die u heilige!

9 [a] Als er iemand is, die zijnen vader of zijne moeder zal gevloekt hebben, die zal zekerlijk gedood worden; hij heeft zijnen vader of zijne moeder gevloekt; zijn bloed is op hem! [a] Ex. 21:17. Spr. 20:20. Matt. 15:4.

10 [a] Een man ook, die met iemands huisvrouw overspel zal gedaan hebben, dewijl hij met zijns naasten vrouw overspel gedaan heeft, zal zekerlijk gedood worden, de overspeler en de overspeelster. [a] Lev. 18:20. Deut. 22:22. Joh. 8:5.

11 [a] En een man, die bij zijns vaders huisvrouw zal gelegen hebben, heeft zijns vaders schaamte ontdekt; zij beiden zullen zekerlijk gedood worden; hun bloed is op hen! [a] Lev. 18:8.

12 [a] Insgelijks, als een man bij de vrouw zijns zoons zal gelegen hebben, zij zullen beiden zekerlijk gedood worden; zij hebben eene gruwelijke vermenging gedaan; hun bloed is op hen! [a] Lev. 18:15.

13 [a] Wanneer ook een man bij een' manspersoon zal gelegen hebben, met vrouwelijke bijligging, zij hebben beiden eenen gruwel gedaan; zij zullen zekerlijk gedood worden; hun bloed is op hen! [a] Lev. 18:22.

14 [a] En wanneer een man eene vrouw en hare moeder zal genomen hebben, het is eene schandelijke daad; men zal hem, en diezelve met vuur verbranden, opdat geene schandelijke daad in het midden van u zij. [a] Lev. 18:17.

15 [a] Daartoe als een man bij eenig vee zal gelegen hebben, hij zal zekerlijk gedood worden; ook zult gijlieden het beest dooden. [a] Lev. 18:23.

16 Alzoo wanneer eene vrouw tot eenig beest genaderd zal zijn, om daarmede te doen te hebben, zoo zult gij die vrouw en dat beest dooden; zij zullen zekerlijk gedood worden; hun bloed is op hen!

17 [a] En als een man zijne zuster, de dochter zijns vaders, of de dochter zijner moeder, zal genomen hebben, en hij hare schaamte gezien, en zij zijne schaamte zal gezien hebben, het is eene schandvlek; daarom zullen zij voor de oogen van de kinderen huns volks uitgeroeid worden; hij heeft de schaamte zijner zuster ontdekt, hij zal zijne ongerechtigheid dragen. [a] Lev. 18:9.

18 [a] En als een man bij eene vrouw, die hare krankheid heeft, zal gelegen en hare schaamte ontdekt, hare fontein ontbloot, en zij zelve de fontein haars bloeds ontdekt zal hebben, zoo zullen zij beiden uit het midden huns volks uitgeroeid worden. [a] Lev. 18:19.

19 [a] Daartoe zult gij de schaamte van de zuster uwer moeder, en van de zuster uws vaders niet ontdekken; dewijl hij zijne nabestaande ontbloot heeft, zullen zij hunne ongerechtigheid dragen. [a] Lev. 18:12, 13.

20 [a] Als ook een man bij zijne moei zal gelegen hebben, hij heeft de schaamte zijns ooms ontdekt; zij zullen hunne zonde dragen; zonder kinderen zullen zij sterven. [a] Lev. 18:14.

21 [a] En wanneer een man zijns broeders huisvrouw zal genomen hebben, het is onreinigheid; hij heeft de schaamte zijns broeders ontdekt; zij zullen zonder kinderen zijn. [a] Lev. 18:16.

22 [a] Onderhoudt dan al Mijne inzettingen en al Mijne rechten, en doet dezelve; opdat u dat land, waarheen Ik u brenge, om daarin te wonen, niet uitspuwe. [a] Lev. 18:26.

23 [a] En wandelt niet in de inzettingen des volks, hetwelk Ik voor uw aangezicht uitwerp; want al deze dingen hebben zij gedaan; daarom ben Ik op hen verdrietig geworden. [a] Lev. 18:3, 30.

24 En Ik heb u gezegd: Gij zult hun land erfelijk bezitten, en Ik zal u dat geven, opdat gij hetzelve erfelijk bezit, [a] een land vloeiende van melk en honig; Ik ben de HEERE, uw God, Die u van de volken afgezonderd heb! [a] Ex. 3:3.

25 [a] Daarom zult gij onderscheid maken tusschen reine en onreine beesten, en tusschen het onreine en reine gevogelte; en gij zult uwe zielen niet verfoeielijk maken aan de beesten en aan het gevogelte, en aan al wat op den aardbodem kruipt, het-

welk Ik voor u afgezonderd heb, opdat gij
het onrein houdt. *a* Lev. 11:2. Deut. 14:4.
26 En gij zult Mij heilig zijn; want Ik, de
HEERE, ben heilig; en Ik heb u van de vol-
ken afgezonderd, opdat gij Mijns zoudt zijn.
27 [a] Als nu een man of vrouw in zich
eenen waarzeggenden geest zal hebben, of
een duivelskunstenaar zal zijn, zij zullen
zekerlijk gedood worden; men zal hen met
steenen steenigen; hun bloed is op hen.
a Deut. 18:10. 1 Sam. 28:7.

HOOFDSTUK 21.

Wet over de reinheid der priesters bij rouw, vs. 1, in hun huwelijk, 7, en in de kuischheid hunner dochters, 9; over de reinheid van den hoogepriester in rouw, 10, in het huwelijk, 13; over hen, die om lichaamsgebreken geene priesters kunnen zijn, 16, echter van het heilige mogen eten, 22, maar niet in het heiligdom dienen, 23.

DAARNA zeide de HEERE tot Mozes:
Spreek tot de priesters, de zonen van
Aäron, en zeg tot hen: Over eenen doode
zal *een priester* zich niet verontreinigen
onder zijne volken.
2 Behalve over zijnen bloedvriend, die
hem ten naaste bestaat, over zijne moeder
en over zijnen vader, en over zijnen zoon,
en over zijne dochter, en over zijnen broeder,
3 En over zijne zuster, die maagd is, hem
nabestaande, die nog geenen man toebe-
hoord heeft; over die zal hij zich veront-
reinigen.
4 Hij zal zich niet verontreinigen *over*
eenen overste onder zijne volken, om zich
te ontheiligen.
5 Zij zullen op hun hoofd geene kaal-
heid maken, en zullen den hoek van
hunnen baard niet afscheren, en in hun
vleesch zullen zij geene sneden snijden.
6 Zij zullen hunnen God heilig zijn, en
den naam huns Gods zullen zij niet ont-
heiligen; want zij offeren de vuurofferen
des HEEREN, de spijze huns Gods; daar-
om zullen zij heilig zijn.
7 Zij zullen geene vrouw nemen, die
eene hoer of ontheiligde is, noch eene
vrouw nemen, die van haren man verstoo-
ten is; want hij is zijnen God heilig.
8 Daarom zult gij hem heiligen, omdat
hij de spijze uws Gods offert; hij zal u
heilig zijn; want Ik ben heilig; Ik ben de
HEERE, Die u heilige!
9 Als nu de dochter van eenigen priester
zal beginnen te hoereeren, zij ontheiligt
haren vader; met vuur zal zij verbrand
worden.
10 En hij, die de hoogepriester onder
zijne broederen is, op wiens hoofd de zalf-
olie gegoten is, en wiens hand men gevuld
heeft, om die kleederen aan te trekken, zal
zijn hoofd niet ontblooten, noch zijne klee-
deren scheuren.
11 Hij zal ook bij geene doode lichamen
komen; *zelfs* over zijnen vader en over
zijne moeder zal hij zich niet verontrei-
nigen.
12 En uit het heiligdom zal hij niet uit-
gaan, dat hij het heiligdom zijns Gods niet
ontheilige; want de kroon der zalfolie zijns
Gods is op hem; Ik ben de HEERE!
13 Hij zal ook eene vrouw in haren
maagdom nemen.
14 Eene weduwe, of verstootene, of ont-
heiligde hoer, dezulke zal hij niet nemen;
maar eene maagd uit zijne volken zal hij
tot eene vrouw nemen.
15 En hij zal zijn zaad onder zijne volken
niet ontheiligen; want Ik ben de HEERE,
Die hem heilige!
16 Wijders sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
17 Spreek tot Aäron, zeggende: Niemand
uit uw zaad, naar hunne geslachten, in
wien een gebrek zal zijn, zal naderen, om
de spijze zijns Gods te offeren.
18 Want geen man, in wien een gebrek
zal zijn, zal naderen, hij zij een blind man,
of kreupel, of te kort, of te lang in leden;
19 Of een man, in wien eene breuk des
voets, of eene breuk der hand zal zijn;
20 Of die bultachtig, of dwergachtig zal
zijn, of een vel op zijn oog zal hebben,
of droge schurftheid, of etterige schurft-
heid, of die gebroken zal zijn aan zijn
gemacht.
21 Geen man, uit het zaad van Aäron, den
priester, in wien een gebrek is, zal toetreden,
om de vuurofferen des HEEREN te offeren;
een gebrek is in hem, hij zal niet toetre-
den, om de spijs zijns Gods te offeren.
22 De spijs zijns Gods, van de aller-
heiligste dingen, en van de heilige din-
gen, zal hij mogen eten;
23 Doch tot den voorhang zal hij niet
komen, en tot het altaar niet toetreden,
omdat een gebrek in hem is; opdat hij
Mijne heiligdommen niet ontheilige; want
Ik ben de HEERE, Die hen heilige!
24 En Mozes sprak *zulks* tot Aäron en
tot zijne zonen, en tot al de kinderen
Israëls.

HOOFDSTUK 22.

Wetten over de reinheid der priesters bij het eten der geheiligde dingen; onrein zijnde mochten zij daarvan niet eten, vs. 1, maar wel gereinigd zijnde, 6; geen dood aas en dat verscheurd was mochten zij eten, 8; wie met hen van het heilige mochten eten, 10. Wet voor hen, die door dwaling van het heilige hadden gegeten, 14. Bepalingen omtrent den aard der offeranden bij het vrijwillig offeren, 17. Vermaning tot gehoorzaamheid, 31.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot Aäron en tot zijne zonen, dat zij zich van de heilige dingen der kinderen Israëls, die zij Mij heiligen, afzonderen, opdat zij den Naam Mijner heiligheid niet ontheiligen; Ik ben de HEERE!

3 Zeg tot hen: Alle man onder uwe geslachten, die uit uw gansche zaad tot de heilige dingen, die de kinderen Israëls den HEERE heiligen, naderen zal, als zijne onreinigheid op hem is; diezelve mensch zal van voor Mijn aangezicht uitgeroeid worden; Ik ben de HEERE!

4 Niemand van het zaad van Aäron, die melaatsch is, of eenen vloed heeft, zal van die heilige dingen eten, totdat hij rein is; mitsgaders die iets aanroert, dat onrein is van een dood lichaam, [a] of iemand, wien het zaad der bijligging ontgaat. [a] Lev. 15:2.

5 Of zoo wie aangeroerd zal hebben eenig kruipend gedierte, waarvan hij onrein is, of eenen mensch, waarvan hij onrein is, naar al zijne onreinigheid;

6 De mensch, die dat aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond, en hij zal van die heilige dingen niet eten, maar zal zijn vleesch met water baden.

7 Als de zon zal ondergegaan zijn, dan zal hij rein zijn; en daarna zal hij van die heilige dingen eten; want dat is zijne spijze.

8 [a] Het doode aas, en het verscheurde zal hij niet eten, om daarmede onrein te worden; Ik ben de HEERE!

[a] Ex. 22:31. Lev. 17:15. Ezec. 44:31.

9 Zij zullen dan Mijn bevel onderhouden, opdat zij geene zonde daarover dragen en daarin sterven, als zij die ontheiligd zouden hebben; Ik ben de HEERE, Die hen heilige!

10 Ook zal geen vreemde het heilige eten; een bijwoner des priesters, en een daglooner, zullen het heilige niet eten.

11 Wanneer dan nog de priester eene ziel met zijn geld zal gekocht hebben, die zal daarvan eten; en de ingeborene van zijn huis; die zullen van zijne spijze eten.

12 Maar als des priesters dochter eenen vreemden man zal toebehooren, zij zal van het hefoffer der heilige dingen niet eten.

13 Doch als des priesters dochter eene weduwe of verstootene zal zijn, en geen zaad hebben, en tot haars vaders huis, [a] als in hare jonkheid, zal wedergekeerd zijn, zoo zal zij van de spijze haars vaders eten; maar geen vreemde zal daarvan eten. [a] Lev. 10:14.

14 En wanneer iemand het heilige door dwaling zal gegeten hebben, zoo zal hij deszelfs vijfde deel daarboven toedoen, en zal het den priester met het heilige wedergeven.

15 Zoo zullen zij niet ontheiligen de heilige dingen der kinderen Israëls, die zij den HEERE zullen gegeven hebben;

16 En hen doen dragen de ongerechtigheid der schuld, als zij hunne heilige dingen zouden eten; want Ik ben de HEERE, Die hen heilige!

17 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

18 Spreek tot Aäron, en tot zijne zonen, en tot al de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Zoo wie uit het huis van Israël, en uit de vreemdelingen in Israël is, die zijne offerande zal offeren naar al hunne geloften, en naar al hunne vrijwillige offeren, die zij den HEERE ten brandoffer zullen offeren;

19 Het zal naar uw welgevallen zijn, een volkomen mannetje, van de runderen, van de lammeren, of van de geiten.

20 Gij zult niet offeren iets, waarin een gebrek is; want het zou niet aangenaam zijn voor u.

21 [a] En als iemand een dankoffer den HEERE zal offeren, uitzonderende van de runderen of van de schapen eene gelofte, of vrijwillig offer, het zal volkomen zijn, opdat het aangenaam zij; geen gebrek zal daarin zijn. [a] Deut. 15:21. 17:1.

22 Het blinde, of gebrokene, of verlamde, of wratte, of droge schurftheid, of etterige schurftheid hebbende, deze zult gij den HEERE niet offeren, en daarvan zult gij den HEERE geen vuuroffer op het altaar geven.

23 Doch eenen os, of klein vee, te lang of te verkrompen in leden, die zult gij tot een vrijwillig offer bereiden; doch tot eene gelofte zou het niet aangenaam zijn.

24 Het gedrukte, of gestootene, of gescheurde, of gesnedene, zult gij den HEERE niet offeren; dat zult gij in uw land niet doen.

25 Gij zult ook uit de hand des vreemden van al deze dingen uwen God geene

spijs offeren; want hunne verdorvenheid is in hen, in dezelve is gebrek, zij zouden niet aangenaam zijn voor u.

26 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

27 Wanneer een os, of lam, of geit zal geboren zijn, zoo zal die zeven dagen onder zijne moeder zijn; daarna, van den achtsten dag en daarover, zal hij aangenaam zijn tot offerande des vuuroffers den HEERE.

28 Gij zult ook eenen os, of klein vee, hem en zijn jong, op éénen dag niet slachten.

29 En als gij een lofoffer den HEERE zult slachten, naar uwen wil zult gij het slachten.

30 [a] Het zal op denzelfden dag gegeten worden; gij zult daarvan niet overlaten tot op den morgen; Ik ben de HEERE! [a] Lev. 7:15.

31 Daarom zult gij Mijne geboden houden, en dezelve doen; Ik ben de HEERE!

32 En gij zult Mijnen heiligen Naam niet ontheiligen, opdat Ik in het midden der kinderen Israëls geheiligd worde; Ik ben de HEERE, Die u heilige!

33 Die u uit Egypteland uitgevoerd heb, opdat Ik u tot een' God zij; Ik ben de HEERE!

HOOFDSTUK 23.

Wetten aangaande de hoogtijden, vs, 1; den sabbat, 3; het paaschfeest, 4; het pinksterfeest, 15; het feest des geklanks, 23; der verzoening, 27, en der loofhutten, 33.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: de gezette hoogtijden des HEEREN, welke gijlieden uitroepen zult, zullen heilige samenroepingen zijn; deze zijn Mijne gezette hoogtijden.

3 [a] Zes dagen zal men het werk doen, maar op den zevenden dag is de sabbat der rust, eene heilige samenroeping; geen werk zult gij doen; het is des HEEREN sabbat, in al uwe woningen.

[a] Ex. 20:9. 23:12. Deut. 5:13. Luk. 13:14.

4 Deze zijn de gezette hoogtijden des HEEREN, de heilige samenroepingen, welke gij uitroepen zult op hunnen gezetten tijd.

5 [a] In de eerste maand, op den veertienden der maand, tusschen twee avonden is des HEEREN pascha.

[a] Ex. 12:18. 23:15. Num. 28:16. Deut. 16:1.

6 En op den vijftienden dag derzelver maand is het feest van de ongezuurde *brooden* des HEEREN; zeven dagen zult gij ongezuurde *brooden* eten.

7 Op den eersten dag zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen.

8 Maar gij zult zeven dagen vuuroffer den HEERE offeren; op den zevenden dag zal eene heilige samenroeping wezen; geen dienstwerk zult gij doen.

9 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

10 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Als gij in het land zult gekomen zijn, hetwelk Ik u geven zal, en gij zijnen oogst zult inoogsten, dan zult gij eene garf der eerstelingen van uwen oogst tot den priester brengen.

11 En hij zal die garf voor het aangezicht des HEEREN bewegen, opdat het voor u aangenaam zij; des anderen daags na den sabbat zal de priester die bewegen.

12 Gij zult ook op den dag, als gij die garf bewegen zult, bereiden een volkomen lam, dat eenjarig is, ten brandoffer den HEERE;

13 En zijn spijsoffer twee tienden meelbloem, met olie gemengd, ten vuuroffer, den HEERE tot eenen liefelijken reuk; en zijn drankoffer van wijn, het vierde deel van een hin.

14 En gij zult geen brood, noch geroost koren, noch groene aren eten, tot op dienzelven dag, dat gij de offerande uws Gods zult gebracht hebben; het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten, in al uwe woningen.

15 [a] Daarna zult gij u tellen van den anderen dag na den sabbat, van den dag, dat gij de garf des beweegoffers zult gebracht hebben; het zullen zeven volkomene sabbatten zijn; [a] Deut. 16:9.

16 Tot den anderen dag, na den zevenden sabbat, zult gij vijftig dagen tellen; dan zult gij een nieuw spijsoffer den HEERE offeren.

17 Gijlieden zult uit uwe woningen twee beweegbrooden brengen; zij zullen van twee tienden meelbloem zijn, gedeesemd zullen zij gebakken worden; het zijn de eerstelingen den HEERE.

18 Gij zult ook met het brood zeven volkomene eenjarige lammeren, en eenen var, het jong van een rund, en twee rammen offeren; zij zullen den HEERE een brandoffer zijn, met hun spijsoffer en hunne drankofferen, een vuuroffer, tot eenen liefelijken reuk den HEERE.

19 Ook zult gij eenen geitenbok ten

zondoffer, en twee eenjarige lammeren ten dankoffer bereiden.

20 Dan zal de priester dezelve met het brood der eerstelingen *ten* beweegoffer, voor het aangezicht des HEEREN, met de twee lammeren bewegen; zij zullen den HEERE een heilig ding zijn, voor den priester.

21 En gij zult op dienzelfden dag uitroepen, *dat* gij eene heilige samenroeping zult hebben; geen dienstwerk zult gij doen; het is eene eeuwige inzetting in al uwe woningen voor uwe geslachten.

22 [a] Als gij nu den oogst uws lands zult inoogsten, gij zult, in uw inoogsten, den hoek des velds niet ganschelijk afmaaien, en de opzameling van uwen oogst niet opzamelen; voor den arme en voor den vreemdeling zult gij ze laten; Ik ben de HEERE, uw God! [a] Lev. 19:9. Deut. 24:19.

23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

24 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: [a] In de zevende maand, op den eersten der maand, zult gij eene rust hebben, eene gedachtenis des geklanks, eene heilige samenroeping. [a] Num. 29:1.

25 Geen dienstwerk zult gij doen; maar gij zult den HEERE vuuroffer offeren.

26 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

27 [a] Doch op den tienden dezer zevende maand zal de verzoendag zijn, eene heilige samenroeping zult gij hebben; dan zult gij uwe zielen verootmoedigen, en zult den HEERE een vuuroffer offeren.

[a] Lev. 16:29, 31. Num. 29:7.

28 En op dienzelven dag zult gij geen werk doen; want het is de verzoendag, om over u verzoening te doen voor het aangezicht des HEEREN uws Gods.

29 Want alle ziel, welke op dienzelven dag niet zal verootmoedigd zijn geweest, die zal uitgeroeid worden uit hare volken.

30 Ook alle ziel, die eenig werk op dienzelven dag gedaan zal hebben, die ziel zal Ik uit het midden haars volks verderven.

31 Gij zult geen werk doen; het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten, in al uwe woningen.

32 Het zal u een sabbat der rust zijn; dan zult gij uwe zielen verootmoedigen; op den negenden der maand in den avond, van den avond tot den avond, zult gij uwen sabbat rusten.

33 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

34 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: [a] Op den vijftienden dag van deze zevende maand zal het feest der loofhutten zeven dagen den HEERE zijn.

[a] Ex. 23:16. Num. 29:12. Deut. 16:15.

35 Op den eersten dag zal eene heilige samenroeping zijn; geen dienstwerk zult gij doen.

36 Zeven dagen zult gij den HEERE vuurofferen offeren; [a] op den achtsten dag zult gij eene heilige samenroeping hebben, en zult den HEERE vuuroffer offeren; het is een verbodsdag; gij zult geen dienstwerk doen. [a] Joh. 7:37.

37 Dit zijn de gezette hoogtijden des HEEREN, welke gij zult uitroepen *tot* heilige samenroepingen, om den HEERE vuuroffer, brandoffer en spijsoffer, slachtoffer en drankofferen, elk dagelijks op zijnen dag, te offeren;

38 Behalve de sabbatten des HEEREN, en behalve uwe gaven, en behalve al uwe geloften, en behalve al uwe vrijwillige offeren, welke gij den HEERE geven zult.

39 Doch op den vijftienden dag der zevende maand, als gij het inkomen des lands zult ingegaderd hebben, zult gij des HEEREN feest zeven dagen vieren; op den eersten dag zal er rust zijn, en op den achtsten dag zal er rust zijn.

40 En op den eersten dag zult gij u nemen takken van schoon geboomte, palmtakken, en meien van dichte boomen, met beekwilgen; en gij zult voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zeven dagen vroolijk zijn.

41 En gij zult dat feest den HEERE zeven dagen in het jaar vieren; het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten; in de zevende maand zult gij het vieren.

42 Zeven dagen zult gij in de loofhutten wonen; alle inboorlingen in Israël zullen in loofhutten wonen;

43 Opdat uwe geslachten weten, dat Ik de kinderen Israëls in loofhutten heb doen wonen, als Ik hen uit Egypteland uitgevoerd heb; Ik ben de HEERE, uw God!

44 Alzoo heeft Mozes de gezette hoogtijden des HEEREN tot de kinderen Israëls uitgesproken.

HOOFDSTUK 24.

Wetten omtrent de olie voor de lampen van den tabernakel, vs. 1; omtrent de toonbrooden, 6. De zoon van eenen Egyptenaar en eene Israëlietische vrouw lastert God, 10. Straf voor hen, die God lasteren, 13; die een mensch of beest dooden, 17; hunnen naaste eene verminking toebrengen, 19. Uitvoering der straf over gemelden lasteraar, 23.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, dat zij tot u brengen zuivere gestooten olijfolie, voor den luchter, om de lampen gedurig aan te steken.

3 Aäron zal die voor het aangezicht des HEEREN gedurig toerichten, van den avond tot den morgen, buiten den voorhang van de getuigenis, in de tent der samenkomst; het is eene eeuwige inzetting voor uwe geslachten.

4 Hij zal op den louteren kandelaar die lampen voor het aangezicht des HEEREN gedurig toerichten.

5 Gij zult ook meelbloem nemen, en twaalf koeken daarvan bakken; van twee tienden zal een koek zijn.

6 En gij zult ze in twee rijen leggen, zes in eene rij, op de reine tafel, voor het aangezicht des HEEREN.

7 En op elke rij zult gij zuiveren wierook leggen, welke het brood ten gedenkoffer zal zijn; het is een vuuroffer den HEERE.

8 Op elken sabbatdag gedurig zal men dat voor het aangezicht des HEEREN toerichten, van wege de kinderen Israëls, tot een eeuwig verbond.

9 En [a] het zal voor Aäron en zijne zonen zijn, die dat in de heilige plaats zullen eten; want het is voor hem eene heiligheid der heiligheden uit de vuurofferen des HEEREN, eene eeuwige inzetting.

[a] Ex. 29:32. Lev. 8:31. 1 Sam. 21:6. Matt. 12:4.

10 En er ging de zoon eener Israëlietische vrouw uit, die, in het midden der kinderen Israëls, de zoon van eenen Egyptischen man was; en de zoon van deze Israëlietische en een Israëlietisch man twistten in het leger.

11 Toen lasterde de zoon der Israëlietische vrouw uitdrukkelijk den NAAM, en vloekte; daarom brachten zij hem tot Mozes; de naam nu zijner moeder was Selomith, de dochter van Dibri, van den stam Dan.

12 En zij leiden hem in de gevangenis, opdat hem, naar den mond des HEEREN, verklaring geschieden zou.

13 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

14 Breng den vloeker uit tot buiten het leger, en allen, die het gehoord hebben, zullen hunne handen op zijn hoofd leggen; daarna zal hem de geheele vergadering steenigen.

15 En tot de kinderen Israëls zult gij spreken, zeggende: Een ieder, als hij zijnen God gevloekt zal hebben, zoo zal hij zijne zonde dragen.

16 En wie den Naam des HEEREN gelasterd zal hebben, zal zekerlijk gedood worden; de gansche vergadering zal hem zekerlijk steenigen; alzoo zal de vreemdeling zijn, gelijk de inboorling, als hij den NAAM zal gelasterd hebben, hij zal gedood worden.

17 En als iemand eenige ziel des menschen zal verslagen hebben, hij zal zekerlijk gedood worden.

18 Maar wie de ziel van eenig vee zal verslagen hebben, hij zal het wedergeven, ziel voor ziel.

19 Als ook iemand aan zijnen naaste een gebrek zal aangebracht hebben; gelijk als hij gedaan heeft, zoo zal ook aan hem gedaan worden:

20 Breuk voor breuk, [a] oog voor oog, tand voor tand; gelijk als hij een gebrek eenen mensch zal aangebracht hebben, zoo zal ook hem aangebracht worden.

[a] Ex. 21:24. Deut. 19:21. Matt. 5:38.

21 Wie dan eenig vee verslaat, die zal het wedergeven; maar wie een' mensch verslaat, die zal gedood worden.

22 Eenerlei recht zult gij hebben; zoo zal de vreemdeling zijn, als de inboorling; want Ik ben de HEERE, uw God!

23 En Mozes zeide tot de kinderen Israëls, dat zij den vloeker tot buiten het leger uitbrengen, en hem met steenen steenigen zouden. En de kinderen Israëls deden, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 25.

Wetten over het sabbatjaar, vs. 1; het Jubeljaar, 8; over het koopen en verkoopen der erfgoederen, 14; over het recht om verkochte erfgoederen te lossen, 23; over den woeker, 35. Bevel om alleen uit de vreemdelingen slaven te nemen, en om die uit de Israëlieten als dagbooners te beschouwen, 39.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, aan den berg Sinaï, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: [a] Wanneer gij zult gekomen zijn in dat land, dat Ik u geve, dan zal dat land rusten eenen sabbat den HEERE. [a] Ex. 23:10.

3 Zes jaren zult gij uwen akker bezaaien, en zes jaren uwen wijngaard besnijden, en de inkomst daarvan inzamelen.

4 Doch in het zevende jaar zal voor het land een sabbat der rust zijn, een sabbat den HEERE; uwen akker zult gij niet bezaaien en uwen wijngaard niet besnijden.
5 Wat van zelf van uwen oogst zal gewassen zijn, zult gij niet inoogsten, en de druiven uwer afzondering zult gij niet afsnijden; het zal een jaar der ruste voor het land zijn.
6 En de *inkomst van* den sabbat des lands zal voor u tot spijze zijn, voor u, en voor uwen knecht, en voor uwe dienstmaagd, en voor uwen daglooner, en voor uwen bijwoner, die bij u als vreemdelingen verkeeren;
7 Mitsgaders voor uw vee, en voor het gedierte, dat in uw land is, zal al de inkomst daarvan tot spijze zijn.
8 Gij zult u ook tellen zeven jaarweken, zevenmaal zeven jaren; zoodat de dagen der zeven jaarweken u negen en veertig jaren zullen zijn.
9 Daarna zult gij in de zevende maand, op den tienden der maand, de bazuin des geklanks doen doorgaan; op den verzoendag zult gij de bazuin doen doorgaan in uw gansche land.
10 En gij zult dat vijftigste jaar heiligen, en vrijheid uitroepen in het land, voor al zijne inwoners; het zal u een jubeljaar zijn; en gij zult wederkeeren een ieder tot zijne bezittingen, en zult wederkeeren een ieder tot zijn geslacht.
11 Dit jubeljaar zal u het vijftigste jaar zijn; gij zult niet zaaien, noch inoogsten wat van zelf daarin zal gewassen zijn, noch ook *de druiven* der afzonderingen in hetzelve afsnijden.
12 Want dat is het jubeljaar; het zal u heilig zijn; gij zult uit het veld de inkomst daarvan eten.
13 Op dat jubeljaar zult gij ieder wederkeeren tot zijne bezitting.
14 Daarom, wanneer gij aan uwen naaste wat veilbaars verkoopen, of uit de hand uws naasten koopen zult, dat niemand de een den ander verdrukke.
15 Naar het getal der jaren, van het jubeljaar af, zult gij van uwen naaste koopen, en naar het getal van de jaren der inkomsten zal hij het aan u verkoopen.
16 Naar de veelheid der jaren zult gij zijnen koop vermeerderen, en naar de weinigheid der jaren zult gij zijnen koop verminderen; want hij verkoopt aan u het getal der inkomsten.
17 Dat dan niemand zijnen naaste verdrukke; maar vreest voor uwen God; want Ik ben de HEERE, uw God!
18 En doet Mijne inzettingen, en houdt Mijne rechten, en doet dezelve; zoo zult gij zeker wonen in het land.
19 En het land zal zijne vrucht geven, en gij zult eten, tot verzadiging toe; en gij zult zeker daarin wonen.
20 En als gij zoudt zeggen: Wat zullen wij eten in het zevende jaar? ziet, wij zullen niet zaaien, en onze inkomst niet inzamelen;
21 Zoo zal Ik Mijnen zegen gebieden over u in het zesde jaar, dat het de inkomst voor drie jaren zal voortbrengen.
22 Het achtste jaar nu zult gij zaaien, en zult van de oude inkomst eten, tot het negende jaar toe; totdat zijne inkomst ingekomen is, zult gij het oude eten.
23 Het land ook zal niet voor altoos verkocht worden; want het land is het Mijne, dewijl gij vreemdelingen en bijwoners bij Mij zijt.
24 Daarom zult gij, in het gansche land uwer bezitting, lossing voor het land toelaten.
25 Wanneer uw broeder zal verarmd zijn, en iets van zijne bezitting verkocht zal hebben, zoo zal zijn losser, die hem nabestaande is, komen, en zal het verkochte zijns broeders lossen.
26 En wanneer iemand geen' losser zal hebben, maar zijne hand bekomen en hij gevonden zal hebben, zooveel genoeg is tot zijne lossing;
27 Dan zal hij de jaren zijner verkooping rekenen, en het overschot zal hij den man, wien hij het verkocht had, weder uitkeeren; en hij zal weder tot zijne bezitting komen.
28 Maar indien zijne hand niet gevonden heeft, wat genoeg is, om aan hem weder uit te keeren, zoo zal zijn verkochte goed zijn in de hand van deszelfs kooper tot het jubeljaar toe; maar in het jubeljaar zal het uitgaan, en hij zal tot zijne bezitting wederkeeren.
29 Insgelijks, wanneer iemand een woonhuis *in* eene bemuurde stad zal verkocht hebben, zoo zal zijne lossing zijn, totdat het jaar zijner verkooping volkomen zal zijn; in een vol jaar zal zijne lossing wezen.

30 Maar is het, dat het niet gelost wordt, tegen dat hem het geheele jaar zal vervuld zijn, zoo zal dat huis, hetwelk in die stad is, die een' muur heeft, voor altoos blijven aan hem, die dat gekocht heeft, onder zijne geslachten ; het zal in het jubeljaar niet uitgaan.

31 Doch de huizen der dorpen, die rondom geenen muur hebben, zullen als het veld des lands gerekend worden ; daarvoor zal lossing zijn, en zij zullen in het jubeljaar uitgaan.

32 Aangaande de steden der Levieten, *en* de huizen der steden hunner bezitting ; de Levieten zullen eene eeuwige lossing hebben.

33 En als men onder de Levieten lossing zal gedaan hebben, zoo zal de koop van het huis en van de stad zijner bezitting in het jubeljaar uitgaan ; want de huizen van de steden der Levieten zijn hunne bezitting in het midden van de kinderen Israëls.

34 Doch het veld van de voorstad hunner steden zal niet verkocht worden ; want het is eene eeuwige bezitting voor hen.

35 En als uw broeder zal verarmd zijn, en zijne hand bij u wankelen zal, zoo zult gij hem vasthouden, *zelfs* eenen vreemdeling en bijwoner, opdat hij bij u leve.

36 Gij zult [a]geen' woeker noch overwinst van hem nemen; maar gij zult vreezen voor uwen God, opdat uw broeder bij u leve.

[a] Ex. 22:25. Deut. 23:19. Spr. 28:8. Ezec. 18:8. 22:12.

37 Uw geld zult gij hem niet op woeker geven, en gij zult uwe spijze niet op overwinst geven.

38 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland gevoerd heb, om u het land Kanaän te geven, opdat Ik u tot een' God zij.

39 [a] Desgelijks, wanneer uw broeder bij u zal verarmd zijn, en zich aan u verkocht zal hebben, gij zult hem niet doen dienen den dienst van eenen slaaf ;

[a] Ex. 21:2. Deut. 15:12. Jer. 34:14.

40 Als een daglooner, als een bijwoner zal hij bij u zijn ; tot het jubeljaar zal hij bij u dienen.

41 Dan zal hij van u uitgaan, hij en zijne kinderen met hem, en hij zal tot zijn geslacht wederkeeren, en tot de bezitting zijner vaderen wederkeeren.

42 Want zij zijn Mijne dienstknechten, die Ik uit Egypteland uitgevoerd heb ; zij zullen niet verkocht worden, gelijk men eenen slaaf verkoopt.

43 [a] Gij zult geene heerschappij over hem hebben met wreedheid ; maar gij zult vreezen voor uwen God.

[a] Efez. 6:9. Kol. 4:1.

44 Aangaande uwen slaaf of uwe slavin, die gij zult hebben, die zullen van de volken zijn, die rondom u zijn ; van die zult gij eenen slaaf of eene slavin koopen.

45 Gij zult ze ook koopen van de kinderen der bijwoners, die bij u als vreemdelingen verkeeren, uit hen en uit hunne geslachten, die bij u zullen zijn, die zij in uw land zullen gewonnen hebben ; en zij zullen u tot eene bezitting zijn.

46 En gij zult u tot bezitters over hen stellen voor uwe kinderen na u, opdat zij de bezitting erven ; gij zult hen in eeuwigheid doen dienen ; maar over uwe broeders, de kinderen Israëls, een iegelijk over zijnen broeder, gij zult over hem geene heerschappij hebben met wreedheid.

47 En wanneer de hand eens vreemdelings en bijwoners, die bij u is, *wat* bekomen zal hebben, en uw broeder, die bij hem is, verarmd zal zijn, dat hij zich aan den vreemdeling, den bijwoner, die bij u is, of aan den stam van het geslacht des vreemdelings zal verkocht hebben ;

48 Nadat hij zich zal verkocht hebben, zal er lossing voor hem zijn ; een van zijne broeders zal hem lossen ;

49 Of zijn oom, of de zoon zijns ooms zal hem lossen, of die uit de naasten zijns vleesches van zijn geslacht is, zal hem lossen ; of heeft zijne hand wat bekomen, dat hij zichzelven losse.

50 En hij zal met zijnen kooper rekenen van dat jaar af, dat hij zich aan hem verkocht heeft tot het jubeljaar toe ; alzoo dat het geld zijner verkooping zal zijn naar het getal van de jaren, naar de dagen eens dagglooners zal het met hem zijn.

51 Indien nog vele van die jaren zijn, naar die zal hij tot zijne lossing van het geld, waarover hij gekocht is, wedergeven.

52 En indien er nog weinige van die jaren overgebleven zijn, tot aan het jubeljaar, zoo zal hij met hem rekenen ; naar zijne jaren zal hij zijne lossing wedergeven.

53 Als een daglooner zal hij van jaar tot jaar bij hem zijn ; men zal over hem geene heerschappij hebben met wreedheid voor uwe oogen.

54 En is het, dat hij hierdoor niet gelost wordt, zoo zal hij in het jubeljaar uitgaan, hij en zijne kinderen met hem.

55 Want de kinderen Israëls zijn Mij tot dienstknechten; Mijne dienstknechten zijn zij, die Ik uit Egypteland uitgevoerd heb; Ik ben de HEERE, uw God!

HOOFDSTUK 26.

Nadat God de afgoderij verboden en de onderhouding Zijner sabbatten, alsmede den geheelen Godsdienst heeft bevolen, vs. 1, doet Hij vele uitnemende beloften aan hen, die naar Zijne wet zouden leven, 3, en schrikkelijke bedreigingen tegen hare overtreders, 14; belovende hun, die zich bekeeren, genadig te zijn en wel te doen, 40. Besluit, 46.

GIJ [a] zult ulieden geene afgoden maken; noch gesneden beeld, noch opgericht beeld zult gij u stellen, noch gebeelden steen in uw land zetten, om u daarvoor te buigen; want Ik ben de HEERE, uw God! [a] Ex. 20:4. Deut. 5:8. 16:22. Ps. 97:7.

2 Mijne sabbatten zult gij houden, [a] en Mijn heiligdom zult gij vreezen; Ik ben de HEERE! [a] Lev. 19:30.

3 [a] Indien gij in Mijne inzettingen wandelen, en Mijne geboden houden, en die doen zult; [a] Deut. 28:1, enz.

4 Zoo zal Ik uwe regenen geven op hunnen tijd; en het land zal zijne inkomst geven, en het geboomte des velds zal zijne vrucht geven;

5 En de dorschtijd zal u reiken tot den wijnoogst, en de wijnoogst zal reiken tot den zaaitijd; en gij zult uw brood eten [a] tot verzadiging toe, en gij zult zeker in uw land wonen. [a] Lev. 25:19.

6 Ook zal Ik vrede geven in het land, [a] dat gij zult te slapen liggen, en niemand zij, die verschrikke; en Ik zal het boos gedierte uit het land doen ophouden, en het zwaard zal door uw land niet doorgaan. [a] Job 11:18, 19.

7 En gij zult uwe vijanden vervolgen; en zij zullen voor uw aangezicht door het zwaard vallen.

8 [a] Vijf uit u zullen honderd vervolgen, en honderd uit u zullen tien duizend vervolgen; en uwe vijanden zullen voor uw aangezicht door het zwaard vallen. [a] Joz. 23:10.

9 En Ik zal Mij tot u wenden, en zal u vruchtbaar maken, en u vermenigvuldigen; en Mijn verbond zal Ik met u bevestigen.

10 En gij zult het oude, dat verouderd is, eten; en het oude zult gij van wege het nieuwe uitbrengen.

11 [a] En Ik zal Mijnen tabernakel in het midden van u zetten; en Mijne ziel zal van u niet walgen. [a] Ezec. 37:26. 2 Kor. 6:16.

12 En Ik zal in het midden van u wandelen, en zal u tot een' God zijn; en gij zult Mij tot een volk zijn.

13 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land der Egyptenaren uitgevoerd heb, opdat gij hunne slaven niet zoudt zijn; en Ik heb de disselboomen van uw juk verbroken, en heb u doen rechtop gaan.

14 [a] Maar indien gij Mij niet zult hooren, en al deze geboden niet zult doen; [a] Deut. 28:15. Klgld. 2:17. Mal. 2:2.

15 En zoo gij Mijne inzettingen zult smadelijk verwerpen, en zoo uwe ziel van Mijne rechten zal walgen, dat gij niet doet al Mijne geboden, om Mijn verbond te vernietigen;

16 Dit zal Ik u ook doen, dat Ik over u stellen zal verschrikking, tering en koorts, die de oogen verteren en de ziel pijnigen; gij zult ook uw zaad te vergeefs zaaien, en uwe vijanden zullen dat opeten.

17 Daartoe zal Ik Mijn aangezicht tegen ulieden zetten, dat gij geslagen zult worden voor het aangezicht uwer vijanden; en uwe haters zullen over u heerschappij hebben, en [a] gij zult vlieden, als u niemand vervolgt. [a] Spr. 28:1.

18 En zoo gij Mij tot deze dingen toe nog niet hooren zult, Ik zal nog daar toedoen, om u zevenvoudig over uwe zonden te tuchtigen.

19 Want Ik zal de hoovaardigheid uwer kracht verbreken, en zal uwen hemel als ijzer maken, en uwe aarde als koper.

20 En uwe macht zal ijdellijk verdaan worden; en uw land zal zijne inkomst niet geven, en het geboomte des lands zal zijne vrucht niet geven.

21 En zoo gij met Mij *in* tegenheid wandelen zult, en Mij niet zult willen hooren, zoo zal Ik over u, naar uwe zonden, zevenvoudig slagen toedoen.

22 Want Ik zal onder u zenden het gedierte des velds, hetwelk u berooven, en uw vee uitroeien, en u verminderen zal; en uwe wegen zullen woest worden.

23 Indien gij nog door deze dingen Mij niet getuchtigd zult zijn, maar met Mij *in* tegenheid wandelen;

24 Zoo zal Ik ook [a] met u in tegenheid wandelen, en Ik zal u ook zevenvoudig over uwe zonden slaan. [a] 2 Sam. 22:27. Ps. 18:27.

25 Want Ik zal een zwaard over u brengen, dat de wraak des verbonds wreken zal, zoodat gij in uwe steden vergaderd zult worden; dan zal Ik de pest in het midden van u zenden, en gij zult in de hand des vijands overgegeven worden.

26 Als Ik u den staf des broods zal gebroken hebben, dan zullen tien vrouwen uw brood in éénen oven bakken, en zullen uw brood bij het gewicht wedergeven ; en gij zult eten, maar niet verzadigd worden.

27 Als gij hierom ook Mij niet hooren zult, maar met Mij wandelen zult in tegenheid ;

28 Zoo zal Ik ook met u in heetgrimmige tegenheid wandelen, en Ik zal u ook zevenvoudig over uwe zonden tuchtigen.

29 [a] Want gij zult het vleesch uwer zonen eten, en het vleesch uwer dochteren zult gij eten. [a] Deut. 28:53. 2 Kon. 6:28. Klgld. 4.10.

30 En Ik zal uwe hoogten verderven, en [a] uwe zonnebeelden uitroeien, en zal uwe doode lichamen op de doode lichamen uwer drekgoden werpen ; en Mijne ziel zal aan u walgen. [a] 2 Kron. 34:7.

31 En Ik zal uwe steden eene woestijn maken, en uwe heiligdommen verwoesten ; en Ik zal uwen liefelijken reuk niet rieken.

32 Ja, Ik zal dat land verwoesten ; dat uwe vijanden, die daarin zullen wonen, zich daarover ontzetten zullen.

33 Daartoe zal Ik u onder de Heidenen verstrooien, en een zwaard achter u uittrekken ; en uw land zal woest, en uwe steden zullen eene woestijn zijn.

34 Dan zal het land aan zijne [a] sabbatten een welgevallen hebben, al de dagen der verwoesting, en gij zult in het land uwer vijanden zijn ; dan zal het land rusten, en aan zijne sabbatten een welgevallen hebben. [a] Lev. 25:2.

35 Al de dagen der verwoesting zal het rusten, overmits het niet rustte in uwe sabbatten, als gij daarin woondet.

36 En aangaande de overgeblevenen onder u, Ik zal in hun hart eene weekigheid in de landen hunner vijanden laten komen ; zoodat het geruisch van een gedreven blad hen jagen zal, en zij zullen vlieden, gelijk men vliedt voor een zwaard, en zullen vallen, waar niemand is, die jaagt.

37 En zij zullen de een op den ander als voor het zwaard vallen, waar niemand is, die jaagt ; en gij zult voor het aangezicht uwer vijanden niet kunnen bestaan.

38 Maar gij zult omkomen onder de Heidenen, en het land uwer vijanden zal u verteren.

39 En de overgeblevenen onder u zullen om hunne ongerechtigheid in de landen uwer vijanden uitteren ; ja, ook om de ongerechtigheden hunner vaderen zullen zij met hen uitteren.

40 Dan zullen zij hunne ongerechtigheid belijden, en de ongerechtigheid hunner vaderen met hunne overtredingen, waarmede zij tegen Mij overtreden hebben, en ook dat zij met Mij in tegenheid gewandeld hebben.

41 Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld, en hen in het land hunner vijanden gebracht zal hebben. Zoo dan hun onbesneden hart gebogen wordt, en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben ;

42 Dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond *met* Jakob, en ook aan Mijn verbond *met* Izak, en ook aan Mijn verbond *met* Abraham zal Ik gedenken, en aan het land zal Ik gedenken ;

43 Als het land om hunnentwil zal verlaten zijn geweest, en aan zijne sabbatten een welgevallen gehad hebben, wanneer het om hunnentwil verwoest was, en zij aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen zullen gehad hebben ; daarom, en omdat zij Mijne rechten hadden verworpen, en hunne ziel aan Mijne inzettingen gewalgd had.

44 En hierenboven is dit ook : als zij in het land hunner vijanden zullen zijn, [a] zal Ik hen niet verwerpen, noch van hen walgen, om een einde van hen te maken, vernietigende Mijn verbond met hen ; want Ik ben de HEERE, hun God !

[a] Deut. 4:31. Rom. 11:1, 26, enz.

45 Maar Ik zal hun *ten beste* gedenken aan het verbond der voorouderen, die Ik uit Egypteland voor de oogen der Heidenen uitgevoerd heb, opdat Ik hun tot een' God ware ; Ik ben de HEERE !

46 Dit zijn die inzettingen, en die rechten, en die wetten, welke de HEERE gegeven heeft, tusschen Zich en tusschen de kinderen Israëls, op den berg Sinaï, door de hand van Mozes.

HOOFDSTUK 27.

Wetten over het lossen van menschen, die aan God beloofd waren, vs. 1, van dieren, 9, van huizen, 14, van akkers, 16 ; over hetgeen men niet mocht beloven, en beloofd zijnde, lossen mocht of niet, 26 ; over het lossen der tienden, zoowel van de vruchten als van het vee, 30.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende :

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen : Wanneer iemand eene gelofte zal afgezonderd hebben, naar uwe schatting zullen de zielen des HEEREN zijn.

3 Als uwe schatting eens mans zal zijn
van twintig jaren oud, tot eenen, die zestig
jaren oud is; dan zal uwe schatting zijn
van vijftig sikkelen zilvers, naar den sik-
kel des heiligdoms.
4 Maar is het eene vrouw, dan zal uwe
schatting zijn dertig sikkelen.
5 En is het van eenen, die vijf jaren oud
is, tot eenen, die twintig jaren oud is, zoo
zal uwe schatting van eenen man twintig sik-
kelen zijn, en voor eene vrouw tien sikkelen.
6 Maar is het van eenen, die eene maand
oud is, tot eenen, die vijf jaren oud is, zoo
zal uwe schatting van een' man zijn vijf
sikkelen zilvers, en uwe schatting over eene
vrouw zal zijn drie sikkelen zilvers.
7 En is het van eenen, die zestig jaren
oud is en daarboven, is het een man, zoo
zal uwe schatting zijn vijftien sikkelen, en
voor eene vrouw tien sikkelen.
8 Maar zoo hij armer is, dan uwe schat-
ting, zoo zal hij zich voor het aangezicht
des priesters zetten, opdat de priester hem
schatte; naar dat de hand desgenen, die de
gelofte gedaan heeft, zal kunnen bekomen,
zal de priester hem schatten.
9 En indien het een beest is, waarvan
men den Heere offerande offert; al wat
hij daarvan den Heere zal gegeven heb-
ben, zal heilig zijn.
10 Hij zal niet vermangelen, noch het-
zelve verwisselen, een goed voor een kwaad,
of een kwaad voor een goed; indien hij
nogtans een beest voor een beest eenigs-
zins verwisselt, zoo zal dit, en wat daar-
voor verwisseld is, heilig zijn.
11 En indien het eenig onrein beest is,
van hetwelk men den Heere geene offer-
ande offert, zoo zal hij dat beest voor het
aangezicht des priesters zetten.
12 En de priester zal dat schatten, naar
dat het goed of kwaad is; naar uwe schat-
ting, priester! zoo zal het zijn.
13 Maar indien hij het immers lossen zal,
zoo zal hij deszelfs vijfde deel boven uwe
schatting toedoen.
14 En wanneer iemand zijn huis zal ge-
heiligd hebben, dat het den Heere heilig
zij, zoo zal de priester dat schatten, naar
dat het goed of kwaad is; gelijk als de
priester dat geschat zal hebben, zoo zal het
stand hebben.
15 En indien hij, die het geheiligd heeft,
zijn huis zal lossen, zoo zal hij een vijfde
deel des gelds uwer schatting daarboven
toedoen, zoo zal het zijne zijn.
16 Indien ook iemand van den akker
zijner bezitting den Heere wat geheiligd
zal hebben, zoo zal uwe schatting zijn naar
zijn zaad; een homer gerstezaad zal zijn
op vijftig sikkelen zilvers.
17 Indien hij zijnen akker van het jubel-
jaar af geheiligd zal hebben, zoo zal het
naar uwe schatting stand hebben.
18 Maar zoo hij zijnen akker na het ju-
beljaar geheiligd zal hebben, dan zal hem
de priester het geld rekenen, naar de jaren,
die nog overig zijn tot het jubeljaar; en het
zal van uwe schatting afgetrokken worden.
19 En indien hij, die den akker gehei-
ligd heeft, denzelven ganschelijk lossen zal,
zoo zal hij een vijfde deel des gelds uwer
schatting daarboven toedoen, en dezelve zal
hem gevestigd zijn.
20 En indien hij dien akker niet zal los-
sen, of indien hij dien akker aan een' an-
deren man verkocht heeft, zoo zal hij niet
meer gelost worden.
21 Maar die akker, nadat hij in het ju-
beljaar zal uitgegaan zijn, zal den Heere
heilig zijn, als een verbannen akker; de be-
zitting daarvan zal des priesters zijn.
22 En indien hij den Heere eenen akker
heeft geheiligd, dien hij gekocht heeft, en
niet is van den akker zijner bezitting;
23 Zoo zal de priester hem rekenen de
som uwer schatting tot het jubeljaar; en
hij zal op denzelven dag uwe schatting
geven, eene heiligheid den Heere.
24 In het jubeljaar zal die akker weder-
komen tot dien, van wien hij hem gekocht
had, tot hem, wiens de bezitting van dat
land was.
25 Al uwe schatting nu zal naar den
sikkel des heiligdoms geschieden; [a] de
sikkel zal zijn van twintig gera.

[a] Ex. 30:13. Num. 3:47. Ezec. 45:12.

26 [a] Maar het eerstgeborene, dat den
Heere van een beest eerstgeboren wordt,
dat zal niemand heiligen; hetzij een os,
of klein vee, het is des Heeren.

[a] Ex. 13:2. 22:29. 34:19. Num. 3:13. 8:17.

27 Doch is het van een onrein beest, hij
zal dat lossen naar uwe schatting, en zal
zijn vijfde deel daarboven toedoen; en
indien het niet gelost wordt, zoo zal het
verkocht worden, naar uwe schatting.
28 [a] Evenwel niets, dat verbannen is, dat

iemand den HEERE zal verbannen hebben, van al hetgeen hij heeft, van een' mensch, of een beest, of van den akker zijner bezitting, zal verkocht noch gelost worden ; al wat verbannen is, zal den HEERE eene heiligheid der heiligheden zijn.

a Joz. 6:18. 7:13, enz.

29 Al wat verbannen is, dat van de menschen zal verbannen zijn, zal niet gelost worden ; het zal zekerlijk gedood worden.

30 Ook alle tienden des lands, van het zaad des lands, van de vrucht van het geboomte, zijn des HEEREN ; zij zijn den HEERE heilig.

31 Maar zoo iemand van zijne tienden immers iets lossen zal, hij zal zijn vijfde deel daarboven toedoen.

32 Aangaande al de tienden van runderen en klein vee, alles wat onder de roede zal doorgaan, het tiende zal den HEERE heilig zijn.

33 Hij zal tusschen het goede en het kwade niet onderzoeken ; hij zal het ook niet verwisselen ; maar indien hij het immers verwisselen zal, zoo zal dit, en wat daarvoor verwisseld is, heilig zijn ; het zal niet gelost worden.

34 Dit zijn de geboden, die de HEERE Mozes geboden heeft, aan de kinderen Israëls, op den berg Sinaï.

HET VIERDE BOEK VAN MOZES,

GENAAMD

NUMERI.

HOOFDSTUK 1.

God beveelt Mozes en Aäron de strijdbare Israëlieten, die boven de 20 jaren oud zijn, te tellen, vs. 1, ten overstaan van twaalf hoofdmannen, uit elken stam een, 4 ; de namen van deze, 5. Opgave der getelden van elken stam in het bijzonder, 20, en van allen met elkander, 45. Van deze zijn de Levieten uitgezonderd, 47, aan welke de last gegeven is om voor den tabernakel te zorgen, 50. Aanwijzing waar zij en de andere stammen zich legeren moesten, 52.

VOORTS sprak de HEERE tot Mozes, in de woestijn van Sinaï, in de tent der samenkomst, op den eersten der tweede maand, in het tweede jaar, nadat zij uit Egypteland uitgetogen waren, zeggende :

2 *a* Neem op de som van de geheele vergadering der kinderen Israëls, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van al wat mannelijk is, hoofd voor hoofd,

a Ex. 30:12.

3 Van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire in Israël uittrekken ; die zult gij tellen naar hunne heiren, gij en Aäron.

4 En met ulieden zullen zijn van elken stam een man, die een hoofdman is over het huis zijner vaderen.

5 Deze zijn nu de namen der mannen, die bij u staan zullen : van Ruben, Elízur, de zoon van Sedéür.

6 Van Simeon, Selûmiël, de zoon van Zurísaddai.

7 Van Juda, Nahesson, de zoon van Amminádab.

8 Van Issaschar, Netháneël, de zoon van Zuhar.

9 Van Zebulon, Elíab, de zoon van Helon.

10 Van de kinderen van Jozef : van Efraïm, Elisáma, de zoon van Ammihud ; van Manasse, Gamáliël, de zoon van Pedázur.

11 Van Benjamin, Abídan, de zoon van Gideóni.

12 Van Dan, Ahiézer, de zoon van Ammísaddaî.

13 Van Aser, Págiël, de zoon van Ochran.

14 Van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël.

15 Van Nafthali, Ahíra, de zoon van Enan.

16 Deze waren de geroepenen der vergadering, de oversten der stammen hunner vaderen ; zij waren de hoofden der duizenden van Israël.

17 Toen namen Mozes en Aäron die mannen, welke met namen uitgedrukt zijn.

18 En zij verzamelden de geheele vergadering, op den eersten dag der tweede maand ; en die verklaarden hunne afkomst, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van die twintig jaren oud was en daarboven, hoofd voor hoofd.

19 Gelijk als de HEERE Mozes geboden had, zoo heeft hij hen geteld in de woestijn van Sinaï.

20 Zoo waren de zonen van Ruben, den

eerstgeborene van Israël, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken;
21 Hunne getelden van den stam van Ruben waren zes en veertig duizend en vijf honderd.
22 Van de zonen van Simeon, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, zijne getelden, in het getal der namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken;
23 Hunne getelden van den stam van Simeon waren negen en vijftig duizend en drie honderd.
24 Van de zonen van Gad, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
25 Waren hunne getelden van den stam van Gad vijf en veertig duizend zes honderd en vijftig.
26 Van de zonen van Juda, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
27 Waren hunne getelden van den stam van Juda vier en zeventig duizend en zes honderd.
28 Van de zonen van Issaschar, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
29 Waren hunne getelden van den stam van Issaschar vier en vijftig duizend en vier honderd.
30 Van de zonen van Zebulon, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
31 Waren hunne getelden van den stam van Zebulon zeven en vijftig duizend en vier honderd.
32 Van de zonen van Jozef: van de zonen van Efraïm, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
33 Waren hunne getelden van den stam van Efraïm veertig duizend en vijf honderd;
34 Van de zonen van Manasse, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
35 Waren hunne getelden van den stam van Manasse twee en dertig duizend en twee honderd.
36 Van de zonen van Benjamin, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
37 Waren hunne getelden van den stam van Benjamin vijf en dertig duizend en vier honderd.
38 Van de zonen van Dan, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
39 Waren hunne getelden van den stam van Dan twee en zestig duizend en zeven honderd.
40 Van de zonen van Aser, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
41 Waren hunne getelden van den stam van Aser een en veertig duizend en vijf honderd.
42 *Van* de zonen van Nafthali, hunne geboorten, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, in het getal der namen, van twintig jaren oud, en daarboven, allen, die ten heire uittrokken,
43 Waren hunne getelden van den stam van Nafthali drie en vijftig duizend en vier honderd.
44 Deze zijn de getelden, welke Mozes geteld heeft, en Aäron, en de oversten van Israël; twaalf mannen waren zij, elk over het huis zijner vaderen.
45 Alzoo waren al de getelden der zonen van Israël, naar het huis hunner vaderen, van twintig jaren oud en daarboven, allen, die in Israël ten heire uittrokken,
46 Al de getelden dan waren [a]zes honderd drie duizend vijf honderd en vijftig.

[a] Ex. 38:26.

47 Maar de Levieten, naar den stam hunner vaderen, werden onder hen niet geteld.

48 Want de HEERE had tot Mozes gesproken, zeggende:

49 Alleen den stam Levi zult gij niet tellen, noch hunne som opnemen, onder de zonen van Israël.

50 Maar gij, stel de Levieten over den tabernakel der getuigenis, en over al zijn gereedschap, en over alles, wat daartoe behoort ; zij zullen den tabernakel dragen, en al zijn gereedschap ; en zij zullen dien bedienen, en zij zullen zich rondom den tabernakel legeren.

51 En als de tabernakel zal optrekken, de Levieten zullen denzelven afnemen ; en wanneer de tabernakel zich legeren zal, zullen de Levieten denzelven oprichten ; en de vreemde, die daarbij komt, zal gedood worden.

52 En de kinderen Israëls zullen zich legeren, een iegelijk bij zijn leger, en een iegelijk bij zijne banier, naar hunne heiren.

53 Maar de Levieten zullen zich legeren rondom den tabernakel der getuigenis, opdat geene verbolgenheid over de vergadering van de kinderen Israëls zij ; daarom zullen de Levieten de wacht van den tabernakel der getuigenis waarnemen.

54 Zoo deden de kinderen Israëls ; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zoo deden zij.

HOOFDSTUK 2.

Orde van de legering en optocht der stammen rondom den tabernakel, vs. 1 ; de stam van Juda, met dien van Issaschar en Zebulon, in de voorhoede, aan de oostzijde van den tabernakel, 3 ; aan de zuidzijde de stam van Ruben, met dien van Simeon en Gad, 10 ; hierop volgde de tabernakel, met de Levieten rondom dien gelegerd, 17 ; aan de westzijde de stam van Efraïm, met dien van Manasse en Benjamin, 18 ; aan de noordzijde, in de achterhoede, de stam van Dan, met dien van Aser en Nafthali, 25. Besluit, 32.

EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende :

2 De kinderen Israëls zullen zich legeren, een ieder onder zijne banier, naar de teekenen van het huis hunner vaderen ; rondom tegenover de tent der samenkomst zullen zij zich legeren.

3 Die zich nu legeren zullen oostwaarts tegen den opgang, zal zijn de banier des legers van Juda, naar hunne heiren ; en Nahesson, de zoon van Amminádab, zal de overste der zonen van Juda zijn.

4 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vier en zeventig duizend en zes honderd.

5 En nevens hem zal zich legeren de stam van Issaschar ; en Netháneël, de zoon van Zuar, zal de overste der zonen van Issaschar zijn.

6 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vier en vijftig duizend en vier honderd.

7 *Daartoe* de stam van Zebulon ; en Elíab, de zoon van Helon, zal de overste der zonen van Zebulon zijn.

8 Zijn heir nu, en zijne getelden waren zeven en vijftig duizend en vier honderd.

9 Al de getelden des legers van Juda waren honderd zes en tachtig duizend en vier honderd, naar hunne heiren. Zij zullen vooraan optrekken.

10 De banier des legers van Ruben, naar hunne heiren, zal tegen het zuiden zijn ; en Elízur, de zoon van Sedéür, zal de overste der zonen van Ruben zijn.

11 Zijn heir nu, en zijne getelden waren zes en veertig duizend en vijf honderd.

12 En nevens hem zal zich legeren de stam van Simeon ; en Selûmiël, de zoon van Zurísaddai, zal de overste der zonen van Simeon zijn.

13 Zijn heir nu, en zijne getelden waren negen en vijftig duizend en drie honderd.

14 Daartoe de stam van Gad ; en Eljasaf, de zoon van Rehuël, zal de overste der zonen van Gad zijn.

15 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vijf en veertig duizend zes honderd en vijftig.

16 Al de getelden in het leger van Ruben waren honderd een en vijftig duizend vier honderd en vijftig, naar hunne heiren. En zij zullen de tweede optrekken.

17 Daarna zal de tent der samenkomst optrekken, met het leger der Levieten, in het midden van de legers ; gelijk als zij zich legeren zullen, alzoo zullen zij optrekken, een iegelijk aan zijne plaats, naar hunne banieren.

18 De banier des legers van Efraïm, naar hunne heiren, zal tegen het westen zijn ; en Elisáma, de zoon van Ammihud, zal de overste der zonen van Efraïm zijn.

19 Zijn heir nu, en zijne getelden waren veertig duizend en vijf honderd.

20 En nevens hem de stam van Manasse ; en Gamáliël, de zoon van Pedázur, zal de overste der zonen van Manasse zijn.

21 Zijn heir nu, en zijne getelden waren twee en dertig duizend en twee honderd.

22 Daartoe de stam van Benjamin ; en

Abídan, de zoon van Gidéoni, zal de overste der zonen van Benjamin zijn.

23 Zijn heir nu, en zijne getelden waren vijf en dertig duizend en vier honderd.

24 Al de getelden in het leger van Efraïm waren honderd acht duizend en een honderd, naar hunne heiren. En zij zullen de derde optrekken.

25 De banier des legers van Dan zal tegen het noorden zijn, naar hunne heiren; en Ahiézer, de zoon van Ammísaldaï, zal de overste der zonen van Dan zijn.

26 Zijn heir nu, en zijne getelden waren twee en zestig duizend en zeven honderd.

27 En nevens hem zal zich legeren de stam van Aser; en Págiël, de zoon van Ochran, zal de overste der zonen van Aser zijn.

28 Zijn heir nu, en zijne getelden waren een en veertig duizend en vijf honderd.

29 Daartoe de stam van Nafthali; en Ahíra, de zoon van Enan, zal de overste der zonen van Nafthali zijn.

30 Zijn heir nu, en zijne getelden waren drie en vijftig duizend en vier honderd.

31 Al de getelden in het leger van Dan waren honderd zeven en vijftig duizend en zes honderd. In het achterste zullen zij optrekken, naar hunne banieren.

32 Deze zijn de getelden van de kinderen Israëls, naar het huis hunner vaderen; al de getelden der legers, naar hunne heiren, waren [a] zes honderd drie duizend vijf honderd en vijftig. *a* Ex. 38:26. Num. 1:46.

33 Maar de Levieten werden niet geteld onder de zonen van Israël, [a] gelijk als de HEERE Mozes geboden had. *a* Num. 1:48, 49.

34 En de kinderen Israëls deden naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zoo legerden zij zich naar hunne banieren, en zoo trokken zij op, een iegelijk naar zijne geslachten, naar het huis zijner vaderen.

HOOFDSTUK 3.

Geslachtregister van Aäron, vs. 1, wien de Levieten ter bediening van den tabernakel worden toegevoegd, 5. Telling der Levieten naar hunne drie geslachten, met elks woonplaats en bediening, 14. Telling der eerstgeborenen, in wier plaats de Levieten komen, 40. De eerstgeborenen, welke talrijker zijn dan de Levieten, worden gelost, 44, en het geld aan Aäron en zijne zonen gegeven, 51.

DIT nu zijn de geboorten van Aäron en Mozes; ten dage *als* de HEERE met Mozes gesproken heeft op den berg Sinaï.

2 En dit zijn de namen der zonen van Aäron: [a] de eerstgeborene, Nadab, daarna Abíhu, Eleázar, en Ithamar. *a* Ex. 6:22.

3 Dit zijn de namen der zonen van Aäron, der priesteren, die gezalfd waren, welker hand men gevuld had, om het priesterambt te bedienen.

4 [a] Maar Nadab en Abíhu stierven voor het aangezicht des HEEREN, als zij vreemd vuur voor het aangezicht des HEEREN in de woestijn van Sinaï brachten, en hadden geene kinderen; doch Eleázar en Ithamar bedienden het priesterambt voor het aangezicht van hunnen vader Aäron.

a Lev. 10:1, 2, enz. Num. 26:61. 1 Kron. 24:2.

5 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

6 [a] Doe den stam Levi naderen, en stel hem voor het aangezicht van den priester Aäron, opdat zij hem dienen; *a* Num. 16:9. 18:2.

7 En dat zij waarnemen zijne wacht, en de wacht der geheele vergadering, voor de tent der samenkomst, om den dienst des tabernakels te bedienen;

8 En dat zij al het gereedschap van de tent der samenkomst, en de wacht der kinderen Israëls waarnemen, om den dienst des tabernakels te bedienen.

9 Gij zult dan, aan Aäron en aan zijne zonen, de Levieten geven; zij zijn gegeven, zij zijn hem gegeven uit de kinderen Israëls.

10 Maar Aäron en zijne zonen zult gij stellen, dat zij hun priesterambt waarnemen; en de vreemde, die nadert, zal gedood worden.

11 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

12 En Ik, zie, Ik heb de Levieten uit het midden van de kinderen Israëls genomen, in plaats van allen eerstgeborene, [a] die de baarmoeder opent, uit de kinderen Israëls; en de Levieten zullen Mijne zijn. *a* Ex. 13:2.

13 Want alle eerstgeborene is Mijne; van den dag, dat Ik alle eerstgeborenen in Egypteland sloeg, [a] heb Ik Mij geheiligd alle eerstgeborenen in Israël, van de menschen tot de beesten; zij zullen Mijne zijn; Ik ben de HEERE!

a Ex. 13:2. 22:29. 34:19. Lev. 27:26. Num. 8:16. Luk. 2:23.

14 En de HEERE sprak tot Mozes in de woestijn van Sinaï, zeggende:

15 Tel de zonen van Levi naar het huis hunner vaderen, naar hunne geslachten, al wat mannelijk is, van eene maand oud en daarboven, die zult gij tellen.

16 En Mozes telde hen naar het bevel des HEEREN, gelijk als hem geboden was.

17 [a] Dit nu waren de zonen van Levi met hunne namen: Gerson, en Kahath, en Merári.

a Ex. 6:15, 16, 17. Num. 26:57. 1 Kron. 6:1. 23:6.

18 En dit zijn de namen der zonen van Gerson, naar hunne geslachten : Libni en Simeï.

19 En de zonen van Kahath, naar hunne geslachten : Amram en Izhar, Hebron en Uzziël.

20 En de zonen van Merári, naar hunne geslachten : Máheli en Músi ; dit zijn de geslachten der Levieten, naar het huis hunner vaderen.

21 Van Gerson was het geslacht der Libnieten, en het geslacht der Simeïeten ; dit zijn de geslachten der Gersonieten.

22 Hunne getelden in getal waren van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven ; hunne getelden waren zeven duizend en vijf honderd.

23 De geslachten der Gersonieten zullen zich legeren achter den tabernakel, westwaarts.

24 De overste nu van het vaderlijke huis der Gersonieten zal zijn Eljasaf, de zoon van Laël.

25 En de wacht der zonen van Gerson in de tent der samenkomst zal zijn de tabernakel en de tent, haar deksel, en het deksel aan de deur van de tent der samenkomst ;

26 En de behangselen des voorhofs, en het deksel van de deur des voorhofs, welke bij den tabernakel en bij het altaar rondom zijn ; mitsgaders zijne zelen, tot zijnen ganschen dienst.

27 En van Kahath is het geslacht der Amramieten, en het geslacht der Izharieten, en het geslacht der Hebronieten, en het geslacht der Uzziëlieten ; dit zijn de geslachten der Kohathieten.

28 In getal van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven, waren acht duizend en zes honderd, waarnemende de wacht des heiligdoms.

29 De geslachten der zonen van Kohath zullen zich legeren aan de zijde des tabernakels, zuidwaarts.

30 De overste nu van het vaderlijke huis der geslachten van de Kohathieten, zal zijn Elísafan, de zoon van Uzziël.

31 Hunne wacht nu zal zijn de ark, en de tafel, en de kandelaar, en de altaren en het gereedschap des heiligdoms, met hetwelk zij dienst doen, en het deksel, en al *wat tot* zijnen dienst *behoort*.

32 De overste nu der oversten van Levi zal zijn Eleázar, de zoon van Aäron, den priester ; *zijn* opzicht zal zijn over degenen, die de wacht des heiligdoms waarnemen.

33 Van Merári is het geslacht der Máhelieten, en het geslacht der Mûsieten ; dit zijn de geslachten van Merári.

34 En hunne getelden in getal van al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven, waren zes duizend en twee honderd.

35 De overste nu van het vaderlijke huis der geslachten van Merári zal zijn Zûriël, de zoon van Abíhaïl ; zij zullen zich legeren aan de zijde des tabernakels, noordwaarts.

36 En het opzicht der wachten van de zonen van Merári zal zijn over de berderen des tabernakels, en zijne richelen, en zijne pilaren, en zijne voeten, en al zijn gereedschap, en al *wat tot* zijnen dienst *behoort ;*

37 En de pilaren des voorhofs rondom, en hunne voeten, en hunne pennen, en hunne zelen.

38 Die nu zich legeren zullen voor den tabernakel oostwaarts, voor de tent der samenkomst, tegen den opgang, zullen zijn Mozes, en Aäron met zijne zonen, waarnemende de wacht des heiligdoms, voor de wacht der kinderen Israëls ; en de [a] vreemde, die nadert, zal gedood worden.

a vers 10. Num. 16:40.

39 Alle getelden der Levieten, welke Mozes en Aäron, op het bevel des HEEREN, naar hunne geslachten, geteld hebben, al wat mannelijk was, van eene maand oud en daarboven, waren twee en twintig duizend.

40 En de HEERE zeide tot Mozes : Tel alle eerstgeborenen, wat mannelijk is onder de kinderen Israëls, van eene maand oud en daarboven ; en neem het getal hunner namen op.

41 En gij zult voor Mij de Levieten nemen (Ik ben de HEERE !), in plaats van alle eerstgeborenen onder de kinderen Israëls, en de beesten der Levieten, in plaats van alle eerstgeborenen onder de beesten der kinderen Israëls.

42 Mozes dan telde, gelijk als de HEERE hem geboden had, alle eerstgeborenen onder de kinderen Israëls.

43 En alle eerstgeborenen, die mannelijk waren, in het getal der namen, van eene maand oud en daarboven, naar hunne getelden, waren twee en twintig duizend twee honderd en drie en zeventig.

44 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

45 Neem de Levieten, in plaats van alle eerstgeboorte onder de kinderen Israëls, en de beesten der Levieten, in plaats van hunne beesten ; want de Levieten zullen Mijne zijn ; Ik ben de HEERE !

46 Aangaande de twee honderd drie en zeventig, die gelost zullen worden, die overschieten, boven de Levieten, van de eerstgeborenen van de kinderen Israëls ;

47 Gij zult voor elk hoofd vijf sikkels nemen ; naar den sikkel des heiligdoms zult gij ze nemen ; [a] die sikkel is twintig gera.

[a] Ex. 30:13. Lev. 27:25. Num. 18:16. Ezec. 45:12.

48 En gij zult dat geld aan Aäron en zijne zonen geven, *het geld* der gelosten, die onder hen overschieten.

49 Toen nam Mozes dat losgeld van degenen, die overschoten boven de gelosten door de Levieten ;

50 Van de eerstgeborenen van de kinderen Israëls nam hij dat geld, duizend drie honderd vijf en zestig *sikkelen*, naar den sikkel des heiligdoms.

51 En Mozes gaf dat geld der gelosten aan Aäron en aan zijne zonen, naar het bevel des HEEREN, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 4.

Bevel van de telling der Levieten van 30 tot 50 jaren, die tot den dienst van den tabernakel bekwaam waren, vs. 1. Nadere bepalingen der diensten van elk geslacht : van de Kohathieten, 15 ; van de Gersonieten, 22 ; en van de Merárieten, 29. Het getal van elk in het bijzonder, 34 ; en van allen met elkander wordt opgegeven, 46.

EN de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende :

2 Neemt op de som der zonen van Kohath, uit het midden der zonen van Levi, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen.

3 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud ; al wie tot dezen strijd inkomt, om het werk in de tent der samenkomst te doen.

4 Dit zal de dienst zijn der zonen van Kohath, in de tent der samenkomst, *te weten* de heiligheid der heiligheden.

5 In het optrekken des legers, zoo zullen Aäron en zijne zonen komen, en den voorhang des deksels afnemen, en zullen daarmede de ark der getuigenis bedekken.

6 En zij zullen een deksel van dassenvellen daarop leggen, en een geheel kleed van hemelsblauw daar boven op uitspreiden ; en zij zullen derzelver handboomen aanleggen.

7 Zij zullen ook [a] op de toontafel een kleed van hemelsblauw uitspreiden, en zullen daarop zetten de schotels, en de reukschalen, en de kroezen, en de dekschotels ; ook zal het gedurig brood daarop zijn. [a] Ex. 25:30.

8 Daarna zullen zij een scharlaken kleed daarover uitspreiden, en zullen dat met een deksel van dassenvellen bedekken ; en zij zullen derzelver handboomen aanleggen.

9 Dan zullen zij een kleed van hemelsblauw nemen, en bedekken [a] den kandelaar des luchters, en zijne lampen, en zijne snuiters, en zijne [b] bluschvaten, en al zijne olievaten, met welke zij aan denzelven dienen. [a] Ex. 25:31. [b] Ex. 25:38.

10 Zij zullen ook denzelven, en al zijn gereedschap, in een deksel van dassenvellen doen, en zullen hem op den draagboom leggen.

11 En over het gouden altaar zullen zij een kleed van hemelsblauw uitspreiden, en zullen dat met een deksel van dassenvellen bedekken ; en zij zullen deszelfs handboomen aanleggen.

12 Zij zullen ook nemen alle gereedschap van den dienst, met hetwelk zij in het heiligdom dienen, en zullen het leggen in een kleed van hemelsblauw, en zullen hetzelve met een deksel van dassenvellen bedekken ; en zij zullen het op den draagboom leggen.

13 En zij zullen de asch van het altaar vegen, en zij zullen daarover een kleed van purper uitspreiden.

14 En zij zullen daarop leggen al zijn gereedschap, waarmede zij aan hetzelve dienen, de koolpannen, de krauwelen, en de schoffelen, en de sprengbekkens, al het gereedschap des altaars ; en zij zullen daarover een deksel van dassenvellen uitspreiden, en zullen deszelfs handboomen aanleggen.

15 Als nu Aäron en zijne zonen, het dekken van het heiligdom, en van alle gereedschap des heiligdoms, in het optrekken des legers, zullen voleind hebben, zoo zullen daarna de zonen van Kohath komen om te dragen ; maar zij zullen dat heilige niet aanroeren, dat zij niet sterven. Dit is de last der zonen van Kohath, in de tent der samenkomst.

16 Het opzicht nu van Eleázar, den zoon van Aäron, den priester, zal zijn over de olie des luchters, en het [a] reukwerk der

welriekende specerijen, en het gedurig spijsoffer, en de [b] zalfolie : het opzicht des ganschen tabernakels, en alles wat daarin is, aan het heiligdom en aan zijn gereedschap.

[a] Ex. 30:34, 35. [b] Ex. 30:23, 24, enz.

17 En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende :

18 Gij zult den stam van de geslachten der Kohathieten niet laten uitgeroeid worden, uit het midden der Levieten ;

19 Maar dit zult gij hun doen, opdat zij leven en niet sterven, als zij tot de heiligheid der heiligheden toetreden zullen : Aäron en zijne zonen zullen komen, en stellen hen een ieder over zijnen dienst en aan zijnen last.

20 Doch zij zullen niet inkomen om te zien, als men het heiligdom inwindt, opdat zij niet sterven.

21 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

22 Neem ook op de som der zonen van Gerson, naar het huis hunner vaderen, naar hunne geslachten.

23 Gij zult hen tellen van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkomt om den strijd te strijden, opdat hij den dienst bediene in de tent der samenkomst.

24 Dit zal zijn de dienst der geslachten van de Gersonieten, in het dienen en in den last.

25 Zij zullen dan dragen de gordijnen des tabernakels, en de tent der samenkomst, *te weten* haar deksel, en het dassendeksel, dat er boven op is, en het deksel der deur van de tent der samenkomst ;

26 En de behangselen des voorhofs, en het deksel der deur van de poort des voorhofs, hetwelk is bij den tabernakel en bij het altaar rondom ; en hunne zelen, en al het gereedschap van hunnen dienst, mitsgaders al wat daarvoor bereid wordt, opdat zij dienen.

27 De geheele dienst van de zonen der Gersonieten, in al hunnen last, en in al hunnen dienst, zal zijn naar het bevel van Aäron en van zijne zonen ; en gijlieden zult hun ter bewaring al hunnen last bevelen.

28 Dit is de dienst van de geslachten der zonen van de Gersonieten, in de tent der samenkomst ; en hunne wacht zal zijn onder de hand van Ithamar, den zoon van Aäron, den priester.

29 Aangaande de zonen van Merári, die zult gij naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen tellen.

30 Gij zult hen tellen van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkomt tot dezen strijd, om te bedienen den dienst van de tent der samenkomst.

31 Dit zal nu zijn de onderhouding van hunnen last, naar al hunnen dienst, in de tent der samenkomst : de [a] berderen des tabernakels, en zijne richelen, en zijne pilaren, en zijne voeten ;

[a] Ex. 26:15.

32 Mitsgaders de pilaren des voorhofs rondom, hunne voeten, en hunne pennen, en hunne zelen, met al hun gereedschap, en met al hunnen dienst ; en het gereedschap van de waarneming van hunnen last zult gij bij namen tellen.

33 Dit is de dienst van de geslachten der zonen van Merári, naar hunnen ganschen dienst, in de tent der samenkomst, onder de hand van Ithamar, den zoon van Aäron, den priester.

34 Mozes dan en Aäron, en de oversten der vergadering telden de zonen der Kohathieten, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen ;

35 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot dezen strijd, tot den dienst in de tent der samenkomst ;

36 Hunne getelden nu waren, naar hunne geslachten, twee duizend zeven honderd en vijftig.

37 Dit zijn de getelden van de geslachten der Kohathieten, van al wie in de tent der samenkomst diende, welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes.

38 Insgelijks de getelden der zonen van Gerson, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen ;

39 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot dezen strijd, tot den dienst in de tent der samenkomst ;

40 Hunne getelden waren, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen, twee duizend zes honderd en dertig.

41 Deze zijn de getelden van de geslachten der zonen van Gerson, van al wie in de tent der samenkomst diende, welke Mozes en Aäron telden, naar het bevel des HEEREN.

42 En de getelden van de geslachten der zonen van Meràri, naar hunne geslachten, naar het huis hunner vaderen,

43 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam tot dezen strijd, tot den dienst in de tent der samenkomst;

44 Hunne getelden nu waren, naar hunne geslachten, drie duizend en twee honderd.

45 Deze zijn de getelden van de geslachten der zonen van Meràri, welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes.

46 Al de getelden, welke Mozes en Aäron, en de oversten van Israël geteld hebben van de Levieten, naar hunne geslachten, en naar het huis hunner vaderen,

47 Van dertig jaren oud en daarboven, tot vijftig jaren oud, al wie inkwam, om den dienst der bediening en den dienst van den last, in de tent der samenkomst, te bedienen;

48 Hunne getelden waren acht duizend vijf honderd en tachtig.

49 Men telde hen, naar het bevel des HEEREN, door de hand van Mozes, een ieder naar zijnen dienst, en naar zijnen last; en zijne getelden waren, die de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 5.

Bevel om alle onreinen buiten het leger af te zonderen, vs. 1. Wetten over het wedergeven van hetgeen men iemand ontvreemd had, 5. Het vrijwillig geheiligde was voor den priester, 9. Over de ijverzucht van den man omtrent de kuischheid zijner vrouw en de plechtigheden daarbij in acht te nemen, 11; met verklaring van deze, 27. Besluit, 29.

EN de HEERE sprak tot Mozes zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, dat zij uit het leger [a]wegzenden alle melaatschen, en alle [b]vloeienden, en allen, die onrein zijn van [c]eenen doode. [a] Lev. 13:3,46. [b] Lev. 15:2. [c] Lev. 21:1.

3 Van den man tot de vrouw toe zult gij hen wegzenden; tot buiten het leger zult gij hen wegzenden; opdat zij niet verontreinigen hunne legers, in welker midden Ik wone.

4 En de kinderen Israëls deden alzoo, en zonden hen tot buiten het leger; gelijk de HEERE tot Mozes gesproken had, alzoo deden de kinderen Israëls.

5 Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

6 [a] Spreek tot de kinderen Israëls: Wanneer een man of eene vrouw iets van eenige menschelijke zonden gedaan zullen hebben, overtreden hebbende door overtreding tegen den HEERE, zoo is diezelve ziel schuldig. [a] Lev. 6:1,3.

7 En zij zullen hunne zonde, welke zij gedaan hebben, belijden; daarna zal hij zijne schuld wederuitkeeren, [a]naar de hoofdsom daarvan, en derzelfder vijfde deel zal hij daarboven toedoen, en zal het dien geven, aan wien hij zich verschuldigd heeft. [a] Lev. 6:5.

8 Maar zoo die man geen' losser zal hebben, om de schuld aan hem weder uit te keeren, zal die schuld, welke den HEERE wederuitgekeerd wordt, des priesters zijn, behalve den ram der verzoening, met welken hij voor hem verzoening doen zal.

9 Desgelijks zal alle heffing van alle geheiligde dingen der kinderen Israëls, welke zij tot den priester brengen, zijne zijn.

10 [a] En een ieders geheiligde dingen zullen zijne zijn; wat iemand den priester zal gegeven hebben, zal zijne zijn. [a] Lev. 10:12.

11 Wijders sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

12 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer van iemand zijne huisvrouw zal afgeweken zijn, en door overtreding tegen hem overtreden zal hebben;

13 Dat een man bij haar door bijligging des zaads zal gelegen hebben, en het voor de oogen haars mans zal verborgen zijn, en zij zich verheeld zal hebben, zijnde nogtans onrein geworden; en geen getuige tegen haar is, en zij niet betrapt is;

14 En de ijvergeest over hem gekomen is, dat hij ijvert over zijne huisvrouw, dewijl zij onrein geworden is; of dat over hem de ijvergeest gekomen is, dat hij over zijne huisvrouw ijvert, hoewel zij niet onrein geworden is;

15 Dan zal die man zijne huisvrouw tot den priester brengen, en zal hare offerande voor haar medebrengen, een tiende deel van eene efa gerstemeel; hij zal geene olie daarop gieten, noch wierook daarop leggen, dewijl het een spijsoffer der ijveringen is, een spijsoffer der gedachtenis, dat de ongerechtigheid in gedachtenis brengt.

16 En de priester zal haar doen naderen; hij zal haar stellen voor het aangezicht des HEEREN.

17 En de priester zal heilig water in een aarden vat nemen; en van het stof, hetwelk op den vloer des tabernakels is, zal de priester nemen, en in het water doen.

18 Daarna zal de priester de vrouw voor

het aangezicht des HEEREN stellen, en zal het hoofd van de vrouw ontblooten, en zal het spijsoffer der gedachtenis op hare handen leggen, hetwelk het spijsoffer der ijveringen is; en in de hand des priesters zal dat bitter water zijn, hetwelk den vloek medebrengt.

19 En de priester zal haar beëedigen, en zal tot die vrouw zeggen: Indien niemand bij u gelegen heeft, en indien gij, onder uwen man zijnde, niet afgeweken zijt tot onreinigheid, wees vrij van dit bitter water, hetwelk den vloek medebrengt!

20 Maar zoo gij, onder uwen man zijnde, afgeweken zijt, en zoo gij onrein geworden zijt, dat een man bij u gelegen heeft, behalve uwen man:

21 (Dan zal de priester die vrouw met den eed der vervloeking beëedigen, en de priester zal tot die vrouw zeggen:) De HEERE zette u tot eenen vloek, en tot eenen eed, in het midden uws volks, mits dat de HEERE uwe heup vervallende, en uwen buik zwellende make;

22 Dat ditzelve water, hetwelk de vervloeking medebrengt, in uw ingewand inga, om den buik te doen zwellen, en de heup te doen vervallen! Dan zal die vrouw zeggen: Amen, amen!

23 Daarna zal de priester deze zelfde vloeken op een cedeltje schrijven, en hij zal het met het bitter water uitdoen.

24 En hij zal die vrouw dat bitter water, hetwelk de vervloeking medebrengt, te drinken geven, dat het water, hetwelk de vervloeking medebrengt, in haar tot bitterheden inga.

25 En de priester zal uit de hand van die vrouw het spijsoffer der ijveringen nemen, en hij zal datzelve spijsoffer voor het aangezicht des HEEREN bewegen, en zal dat op het altaar offeren.

26 De priester zal ook van dat spijsoffer, deszelfs gedenkoffer, eene handvol grijpen, en zal het op het altaar aansteken; en daarna zal hij dat water die vrouw te drinken geven.

27 Als hij haar nu dat water zal te drinken gegeven hebben, het zal geschieden, indien zij onrein geworden is, en tegen haren man door overtreding zal overtreden hebben, dat het water, hetwelk vervloeking medebrengt, tot bitterheid in haar ingaan zal, en haar buik zwellen, en hare heup vervallen zal; en die vrouw zal in het midden van haar volk tot eenen vloek zijn.

28 Doch indien de vrouw niet onrein geworden is, maar rein is, zoo zal zij vrij zijn, en zal met zaad bezadigd worden.

29 Dit is de wet der ijveringen, als eene vrouw, onder haren man zijnde, zal afgeweken en onrein geworden zijn;

30 Of als over eenen man de ijvergeest zal gekomen zijn, en hij over zijne huisvrouw zal geijverd hebben, dat hij de vrouw voor het aangezicht des HEEREN stelle, en de priester aan haar deze gansche wet volbrenge.

31 En de man zal van de ongerechtigheid onschuldig zijn; maar diezelve vrouw zal hare ongerechtigheid dragen.

HOOFDSTUK 6.

Wet der gelofte van het nazireërschap, vs. 1; de reinheid, daarin gevorderd, 3; de verzoening van den verontreinigden nazireër, 9; de plechtigheden bij het einde der gelofte, 13. Zegen door den priester uit te spreken bij het zegenen der gemeente van Israël, 22.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer een man of eene vrouw zich afgescheiden zal hebben, belovende de gelofte eens Nazireërs, om zich den HEERE af te zonderen,

3 Van wijn en sterken drank zal hij zich afzonderen; wijnedik, en edik van sterken drank zal hij niet drinken, noch eenige vochtigheid van druiven zal hij drinken, noch versche of gedroogde druiven eten.

4 Al de dagen van zijn nazireërschap zal hij niet eten van iets, dat van den wijnstok des wijns gemaakt is, van de kernen af tot de basten toe.

5 Al de dagen der gelofte van zijn nazireërschap zal het [a] scheermes over zijn hoofd niet gaan; totdat die dagen vervuld zullen zijn, die hij zich den HEERE zal afgezonderd hebben, zal hij heilig zijn, latende de lokken van het haar zijns hoofds wassen.

[a] Richt. 13:5. 1 Sam. 1.11.

6 Al de dagen, die hij zich den HEERE zal afgezonderd hebben, zal hij tot het lichaam eens dooden niet gaan.

7 Om zijnen vader of om zijne moeder, om zijnen broeder of om zijne zuster, om hen zal hij zich niet verontreinigen, als zij dood zijn; want het nazireërschap zijns Gods is op zijn hoofd.

8 Al de dagen van zijn nazireërschap is hij den HEERE heilig.

9 En zoo de gestorvene bij hem onvoorziens haastelijk gestorven ware, dat hij het hoofd van zijn nazireërschap zou verontrei-

nigd hebben, zoo zal hij op den dag zijner reiniging zijn hoofd bescheren; op den zevenden dag zal hij het bescheren.

10 En op den achtsten dag zal hij twee tortelduiven, of twee jonge duiven brengen tot den priester, tot de deur van de tent der samenkomst.

11 De priester nu zal eene bereiden ten zondoffer, en eene ten brandoffer, en zal voor hem verzoening doen, van dat hij aan het doode lichaam gezondigd heeft; alzoo zal hij zijn hoofd op dienzelfden dag heiligen.

12 Daarna zal hij de dagen van zijn nazireërschap den HEERE afzonderen, en zal een lam, dat eenjarig is, brengen ten schuldoffer; en de vorige dagen zullen vallen, omdat zijn nazireërschap verontreinigd was.

13 En dit is de wet des Nazireërs: op den dag, als de dagen van zijn nazireërschap zullen vervuld zijn, zal hij dit brengen tot de deur van de tent der samenkomst.

14 Hij dan zal tot zijne offerande den HEERE offeren een volkomen eenjarig lam ten brandoffer, en een volkomen eenjarig ooilam ten zondoffer, en een' volkomen ram ten dankoffer;

15 En een' korf ongezuurde *koeken*, koeken van meelbloem, met olie gemengd, en ongezuurde vladen, met olie bestreken, mitsgaders hun spijsoffer, en hunne drankofferen;

16 En de priester zal het voor het aangezicht des HEEREN brengen, en zal zijn zondoffer en zijn brandoffer bereiden.

17 Hij zal ook den ram ten dankoffer den HEERE bereiden, met den korf der ongezuurde *koeken;* en de priester zal zijn spijsoffer en zijn drankoffer bereiden.

18 Alsdan zal de Nazireër, aan de deur van de tent der samenkomst,[a] het hoofd van zijn nazireërschap bescheren; en hij zal het hoofdhaar van zijn nazireërschap nemen, en hij zal het leggen op het vuur, dat onder het dankoffer is. [a] Hand. 21:24.

19 Daarna zal de priester een' gezoden schouder nemen van den ram, en eenen ongezuurden koek uit den korf, en eene ongezuurde vlade; en hij zal ze op de handen des Nazireërs leggen, nadat hij zijn nazireërschap afgeschoren heeft.

20 En de priester zal die [a] bewegen ten beweegoffer, voor het aangezicht des HEEREN; het is een heilig ding voor den priester, met de borst des beweegoffers, en met den schouder des hefoffers; en daarna zal die Nazireër wijn drinken. [a] Ex. 29:27.

21 Dit is de wet des Nazireërs, die zijne offerande den HEERE voor zijn nazireërschap zal beloofd hebben, behalve wat zijne hand bekomen zal; naar zijne gelofte, welke hij beloofd zal hebben, alzoo zal hij doen, naar de wet van zijn nazireërschap.

22 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

23 Spreek tot Aäron en zijne zonen, zeggende: Alzoo zult gijlieden de kinderen Israëls zegenen, zeggende tot hen:

24 De HEERE zegene u, en behoede u!

25 De HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig!

26 De HEERE verheffe Zijn aangezicht over u, en geve u vrede!

27 Alzoo zullen zij Mijnen naam op de kinderen Israëls leggen; en Ik zal hen zegenen.

HOOFDSTUK 7.

Beschrijving van hetgeen de twaalf oversten der stammen, na de oprichting en heiliging van den tabernakel hebben geofferd, in het algemeen, vs. 1, hetwelk den Gersonieten en Merárieten wordt gegeven, 4; wat elk in het bijzonder aan zilveren en gouden vaten en beesten heeft geofferd bij de inwijding van het altaar, 10. Optelling van geheel het geofferde, 84. De wijze, waarop God met Mozes sprak van het verzoendeksel, 89.

EN het geschiedde ten dage, als Mozes geëindigd had [a] den tabernakel op te richten, en dat hij dien gezalfd, en dien geheiligd had, en al zijn gereedschap, mitsgaders het altaar en al zijn gereedschap, en hij ze gezalfd, en dezelve geheiligd had; [a] Ex. 40:18.

2 Dat de oversten van Israël, de hoofden van het huis hunner vaderen offerden; deze waren de oversten der stammen, die over de getelden stonden.

3 En zij brachten hunne offerande voor het aangezicht des HEEREN, zes overdekte wagens, en twaalf runderen; eenen wagen voor twee oversten, en eenen os voor elk eenen; en brachten ze voor den tabernakel.

4 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

5 Neem ze van hen, opdat zij zijn mogen om te bedienen den dienst van de tent der samenkomst; en gij zult dezelve den Levieten geven, een' ieder naar zijnen dienst.

6 Alzoo nam Mozes die wagens, en die runderen, en gaf dezelve den Levieten.

7 Twee wagens en vier runderen gaf hij den zonen van Gerson, naar hunnen dienst;

8 En vier wagens en acht runderen gaf hij den zonen van Merári, naar hunnen dienst;

onder de hand van Ithamar, den zoon van Aäron, den priester.
9 Maar den zonen van Kohath gaf hij niet; want de dienst der heilige dingen was op hen, *die* zij op de schouderen droegen.
10 En de oversten offerden ter inwijding des altaars, op den dag als hetzelve gezalfd werd; de oversten dan offerden hunne offeranden voor het altaar.
11 En de HEERE zeide tot Mozes: Elk overste zal (een iegelijk op zijnen dag) zijne offerande offeren, ter inwijding des altaars.
12 Die nu op den eersten dag zijne offerande offerde, was Nahesson, de zoon van Amminádab, voor den stam van Juda.
13 En zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;
14 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;
15 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
16 Een geitenbok, ten zondoffer;
17 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Nahesson, den zoon van Amminádab.
18 Op den tweeden dag offerde Netháneël, de zoon van Zuar, de overste van Issaschar.
19 Hij offerde zijne offerande: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;
20 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;
21 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
22 Een geitenbok, ten zondoffer;
23 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Netháneël, den zoon van Zuar.
24 Op den derden dag *offerde* de overste der zonen van Zebulon, Elíab, de zoon van Helon.
25 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;
26 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;
27 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
28 Een geitenbok, ten zondoffer;
29 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elíab, den zoon van Helon.
30 Op den vierden dag *offerde* de overste der kinderen van Ruben, Elízur, de zoon van Sedéür.
31 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;
32 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;
33 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
34 Een geitenbok, ten zondoffer;
35 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elízur, den zoon van Sedéür.
36 Op den vijfden dag *offerde* de overste der kinderen van Simeon, Selûmiël, de zoon van Zurísaddai.
37 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;
38 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;
39 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
40 Een geitenbok, ten zondoffer;
41 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Selûmiël, den zoon van Zurísaddai.
42 Op den zesden dag *offerde* de overste der kinderen van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël.
43 Zijne offerande was: een zilveren schotel, welks gewicht was honderd dertig *sikkelen;* een zilveren sprengbekken van ze-

ventig sikkelen, naar den sikkel des hei-
ligdoms; beide vol meelbloem gemengd
met olie, ten spijsoffer;
44 Eene reukschaal van tien gouden *sik-
kelen*, vol reukwerks;
45 Een var, een jong rund, een ram, een
lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
46 Een geitenbok, ten zondoffer;
47 En ten dankoffer: twee runderen, vijf
rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lam-
meren. Dit was de offerande van Eljasaf,
den zoon van Dehuël.
48 Op den zevenden dag *offerde* de overste
der kinderen van Efraïm, Elisáma, de zoon
van Ammihud.
49 Zijne offerande was: een zilveren
schotel, welks gewicht was honderd dertig
sikkelen; een zilveren sprengbekken van
zeventig sikkelen, naar den sikkel des hei-
ligdoms; beide vol meelbloem met olie
gemengd, ten spijsoffer;
50 Eene reukschaal van tien gouden
sikkelen, vol reukwerks;
51 Een var, een jong rund, een ram, een
lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
52 Een geitenbok, ten zondoffer;
53 En ten dankoffer: twee runderen,
vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige
lammeren. Dit was de offerande van
Elisáma, den zoon van Ammihud.
54 Op den achtsten dag *offerde* de overste
der kinderen van Manasse, Gamáliël, de
zoon van Pedázur.
55 Zijne offerande was: een zilveren
schotel, welks gewicht was honderd dertig
sikkelen; een zilveren sprengbekken van
zeventig sikkelen, naar den sikkel des
heiligdoms; beide vol meelbloem met
olie gemengd, ten spijsoffer;
56 Eene reukschaal van tien gouden
sikkelen, vol reukwerks;
57 Een var, een jong rund, een ram, een
lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
58 Een geitenbok, ten zondoffer;
59 En ten dankoffer: twee runderen,
vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige
lammeren. Dit was de offerande van
Gamáliël, den zoon van Pedázur.
60 Op den negenden dag *offerde* de
overste der kinderen van Benjamin, Abí-
dan, de zoon van Gideóni.
61 Zijne offerande was: een zilveren
schotel, welks gewicht was honderd dertig
sikkelen; een zilveren sprengbekken van
zeventig sikkelen, naar den sikkel des hei-
ligdoms; zij waren beide vol meelbloem
met olie gemengd, ten spijsoffer;
62 Eene reukschaal van tien gouden
sikkelen, vol reukwerks;
63 Een var, een jong rund, een ram, een
lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
64 Een geitenbok, ten zondoffer;
65 En ten dankoffer: twee runderen,
vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige
lammeren. Dit was de offerande van Abí-
dan, den zoon van Gideóni.
66 Op den tienden dag *offerde* de overste
der kinderen van Dan, Ahiézer, de zoon
van Ammísaddai.
67 Zijne offerande was: een zilveren
schotel, welks gewicht was honderd dertig
sikkelen; een zilveren sprengbekken van
zeventig sikkelen, naar den sikkel des hei-
ligdoms; zij waren beide vol meelbloem
met olie gemengd, ten spijsoffer;
68 Eene reukschaal van tien gouden
sikkelen, vol reukwerks;
69 Een var, een jong rund, een ram, een
lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
70 Een geitenbok, ten zondoffer;
71 En ten dankoffer: twee runderen,
vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige
lammeren. Dit was de offerande van Ahi-
ézer, den zoon van Ammísaddai.
72 Op den elfden dag *offerde* de overste
der kinderen van Aser, Págiël, de zoon
van Ochran.
73 Zijne offerande was: een zilveren
schotel, welks gewicht was honderd dertig
sikkelen; een zilveren sprengbekken van
zeventig sikkelen, naar den sikkel des hei-
ligdoms; zij waren beide vol meelbloem
met olie gemengd, ten spijsoffer;
74 Een reukschaal van tien gouden
sikkelen, vol reukwerks;
75 Een var, een jong rund, een ram, een
lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
76 Een geitenbok, ten zondoffer;
77 En ten dankoffer: twee runderen,
vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige
lammeren. Dit was de offerande van
Págiël, den zoon van Ochran.
78 Op den twaalfden dag *offerde* de
overste der kinderen van Nafthali, Ahíra,
de zoon van Enan.
79 Zijne offerande was: een zilveren
schotel, welks gewicht was honderd dertig
sikkelen; een zilveren sprengbekken van

zeventig sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms; zij waren beide vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;
80 Eene reukschaal van tien gouden *sikkelen*, vol reukwerks;
81 Een var, een jong rund, een ram, een lam, dat eenjarig was, ten brandoffer;
82 Een geitenbok, ten zondoffer;
83 En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahíra, den zoon van Enan.
84 Dit is de inwijding des altaars van de oversten van Israël, op den dag als hetzelve gezalfd werd: twaalf zilveren schotels, twaalf zilveren sprengbekkens, twaalf gouden reukschalen.
85 Een zilveren schotel was van honderd dertig *sikkelen*, en een sprengbekken van zeventig; al het zilver van de vaten was twee duizend en vier honderd *sikkelen*, naar den sikkel des heiligdoms.
86 Twaalf gouden reukschalen vol reukwerks; elke reukschaal was van tien *sikkelen*, naar den sikkel des heiligdoms; al het goud der reukschalen was honderd en twintig *sikkelen*.
87 Al de runderen ten brandoffer waren twaalf varren, twaalf rammen, twaalf eenjarige lammeren, met hun spijsoffer; en twaalf geitenbokken ten zondoffer.
88 En al de runderen ten dankoffer waren vier en twintig varren, de rammen zestig, de bokken zestig, de eenjarige lammeren zestig. Dit is de inwijding des altaars, nadat hetzelve gezalfd was.
89 En als Mozes in de tent der samenkomst ging, om met Hem te spreken, zoo hoorde hij eene stem tot hem sprekende, van boven het verzoendeksel, hetwelk is op de ark der getuigenis, van tusschen de twee cherubim. Alzoo sprak Hij tot hem.

HOOFDSTUK 8.

Wetten aangaande het aansteken der lampen, van den kandelaar, vs. 1; de reiniging der Levieten, 5; de Levieten, in de plaats der eerstgeborenen komende, worden den priesters ter bediening toegevoegd, 16; over den leeftijd, waarin zij hunnen dienst aanvangen en eindigen, 23; over hetgeen zij na het einde te doen hadden, 26.

En de Heere sprak tot Mozes, zeggende:
2 Spreek tot Aäron, en zeg tot hem: Als gij de lampen aansteken zult, [a] recht tegenover den kandelaar zullen de zeven lampen lichten. [a] Ex. 25:37.
3 En Aäron deed alzoo: tegenover vooraan den kandelaar stak hij deszelfs lampen aan; gelijk als de Heere Mozes geboden had.
4 Dit werk nu des kandelaars was van [a] dicht goud, tot zijne schacht, tot zijne bloemen was het dicht; naar de gedaante, die de Heere Mozes vertoond had, alzoo had hij den kandelaar gemaakt. [a] Ex. 25:31.
5 En de Heere sprak tot Mozes, zeggende:
6 Neem de Levieten uit het midden van de kinderen Israëls, en reinig hen.
7 En aldus zult gij hun doen, om hen te reinigen: spreng op hen water der ontzondiging; en zij zullen het scheermes over hun gansche vleesch doen gaan, en zij zullen hunne kleederen wasschen, en zich reinigen.
8 Daarna zullen zij nemen eenen var, een jong rund, met zijn spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd; en eenen anderen var, een jong rund, zult gij nemen ten zondoffer.
9 En gij zult de Levieten voor de tent der samenkomst doen naderen; en gij zult de geheele vergadering der kinderen Israëls doen verzamelen.
10 Ja, gij zult de Levieten voor het aangezicht des Heeren doen naderen; en de kinderen Israëls zullen hunne handen op de Levieten leggen.
11 En Aäron zal de Levieten bewegen ten beweegoffer voor het aangezicht des Heeren, van wege de kinderen Israëls; opdat zij zijn, om den dienst des Heeren te bedienen.
12 En de Levieten zullen hunne handen op het hoofd der varren leggen; daarna bereidt gij eenen ten zondoffer, en eenen ten brandoffer den Heere, om over de Levieten verzoening te doen.
13 En gij zult de Levieten stellen voor het aangezicht van Aäron, en voor het aangezicht van zijne zonen, en gij zult hen bewegen ten beweegoffer den Heere.
14 En gij zult de Levieten uit het midden van de kinderen Israëls uitscheiden, opdat de Levieten [a] Mijne zijn. [a] Num. 3:45
15 En daarna zullen de Levieten inkomen, om de tent der samenkomst te bedienen; en gij zult hen reinigen, en zult hen ten beweegoffer bewegen.
16 Want zij zijn gegeven, zij zijn Mij gegeven uit het midden van de kinderen Israëls; voor de opening van alle baarmoeder, *voor* de eerstgeborenen van een' ieder uit de kinderen Israëls, heb Ik ze Mij genomen.

17 Want [a] alle eerstgeborene onder de kinderen Israëls is Mijne, onder de menschen en onder de beesten; ten dage dat Ik alle eerstgeboorte in Egypteland sloeg, heb Ik dezelve Mij geheiligd.

[a] Num. 3:13. Ex. 13:2. 22:29. 34:19. Lev. 27:26. Luk. 2:23.

18 [a] En Ik heb de Levieten genomen voor alle eerstgeborenen onder de kinderen Israëls.

[a] Num. 3:12.

19 En Ik heb de Levieten aan Aäron en aan zijne zonen tot eene gift gegeven, uit het midden van de kinderen Israëls, om den dienst van de kinderen Israëls in de tent der samenkomst te bedienen, en om voor de kinderen Israëls verzoening te doen, dat er geene plage zij onder de kinderen Israëls, als de kinderen Israëls tot het heiligdom naderen zouden.

20 En Mozes deed, en Aäron, en de gansche vergadering der kinderen Israëls, aan de Levieten, naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had van de Levieten, zoo deden de kinderen Israëls aan hen.

21 En de Levieten ontzondigden zich, en wieschen hunne kleederen, en Aäron bewoog hen ten beweegoffer voor het aangezicht des HEEREN; en Aäron deed verzoening over hen, om hen te reinigen.

22 En daarna kwamen de Levieten, om hunnen dienst te bedienen in de tent der samenkomst, voor het aangezicht van Aäron, en voor het aangezicht zijner zonen; gelijk als de HEERE Mozes van de Levieten geboden had, alzoo deden zij aan hen.

23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

24 Dit is het, wat den Levieten aangaat: van vijf en twintig jaren oud en daarboven zullen zij inkomen, om den strijd te strijden, in den dienst van de tent der samenkomst.

25 Maar van dat hij vijftig jaren oud is, zal hij van den strijd van dezen dienst afgaan, en hij zal niet meer dienen.

26 Doch hij zal met zijne broederen dienen in de tent der samenkomst, om de wacht waar te nemen; maar den dienst zal hij niet bedienen. Alzoo zult gij aan de Levieten doen in hunne wachten.

HOOFDSTUK 9.

Verhaal van het in de woestijn gevierde pascha, vs. 1. Instelling van een tweede pascha voor hen, die bij het eerste onrein waren, 9. Straffen voor hen, die, door geene wettige reden verhinderd, het pascha op den bepaalden tijd niet vierden, 13. Toelating van den vreemdeling tot het pascha, 14. De wolk- en vuurkolom boven den tabernakel geeft het teeken om op te breken en rust te houden, 16.

EN de HEERE sprak tot Mozes in de woestijn van Sinaï, in het tweede jaar, nadat zij uit Egypteland uitgetogen waren, in de eerste maand, zeggende:

2 Dat de kinderen Israëls het [a] pascha houden zouden, op zijnen gezetten tijd;

[a] Ex. 12:1, enz. Lev. 23:5. Num. 28:16. Deut. 16:2.

3 Op den veertienden dag in deze maand, tusschen de twee avonden zult gij dat houden, op zijnen gezetten tijd; naar al zijne inzettingen, en naar al zijne rechten zult gij dat houden.

4 Mozes dan sprak tot de kinderen Israëls, dat zij het pascha zouden houden.

5 En zij hielden het pascha op den veertienden dag der eerste maand, tusschen de twee avonden, in de woestijn van Sinaï; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de kinderen Israëls.

6 Toen waren er lieden geweest, die over het doode lichaam eens menschen onrein waren, en op denzelven dag het pascha niet hadden kunnen houden; daarom naderden zij voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van Aäron op denzelven dag.

7 En diezelve lieden zeiden tot hem: Wij zijn onrein over het doode lichaam eens menschen; waarom zouden wij verkort worden, dat wij de offerande des HEEREN op zijnen gezetten tijd niet zouden offeren, in het midden van de kinderen Israëls?

8 En Mozes zeide tot hen: Blijft staande, dat ik hoor, wat de HEERE u gebieden zal.

9 Toen sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Wanneer iemand onder u, of onder uwe geslachten, over een dood lichaam onrein, of op eenen verren weg zal zijn, hij zal dan nog den HEERE het pascha houden.

11 In de tweede maand, op den veertienden dag, tusschen de twee avonden, zullen zij dat houden; met ongezuurde *brooden* en bittere saus zullen zij dat eten.

12 Zij zullen [a] daarvan niet overlaten tot den morgen, en zullen daaraan geen been breken; naar alle inzetting van het pascha zullen zij dat houden.

[a] Ex. 12:46. Joh. 19:33, 36.

13 Als een man, die rein is, en op den weg niet is, en nalaten zal het pascha te

houden, zoo zal diezelve ziel uit hare volken uitgeroeid worden; want hij heeft de offerande des HEEREN op zijnen gezetten tijd niet geofferd, diezelve man zal zijne zonde dragen.

14 En wanneer een vreemdeling bij u als vreemdeling verkeert, en hij het pascha den HEERE ook houden zal, naar de inzetting van het pascha, en naar zijne wijze, alzoo zal hij het houden; [a] het zal eenerlei inzetting voor ulieden zijn, beiden den vreemdeling en den inboorling des lands. [a] Ex. 12:49.

15 En [a] op den dag van het oprichten des tabernakels bedekte de wolk den tabernakel, op de tent der getuigenis; en in den avond was over den tabernakel als eene gedaante des vuurs, tot aan den morgen. [a] Ex. 40:34.

16 Alzoo geschiedde het geduriglijk; de wolk bedekte denzelven, en des nachts was er eene gedaante des vuurs.

17 Maar nadat de wolk opgeheven werd van boven de tent, zoo verreisden ook daarna de kinderen Israëls; en in de plaats, waar de wolk bleef, dáár legerden zich de kinderen Israëls.

18 Naar den mond des HEEREN, verreisden de kinderen Israëls, en naar des HEEREN mond legerden zij zich; [a] al de dagen, in dewelke de wolk over den tabernakel bleef, legerden zij zich. [a] 1 Kor. 10:1.

19 En als de wolk vele dagen over den tabernakel verbleef, zoo namen de kinderen Israëls de wacht des HEEREN waar, en verreisden niet.

20 Als het nu was, dat de wolk weinige dagen op den tabernakel was, naar den mond des HEEREN legerden zij zich, en naar den mond des HEEREN, verreisden zij.

21 Maar was het, dat de wolk van den avond tot den morgen daar was, en de wolk in den morgen opgeheven werd, zoo verriesden zij; of des daags, of des nachts, als de wolk opgeheven werd, zoo verreisden zij.

22 Of als de wolk twee dagen, of eene maand, of *vele* dagen vertoog op den tabernakel, blijvende daarop, [a] zoo legerden zich de kinderen Israëls, en verreisden niet; en als zij verheven werd, verreisden zij. [a] Ex. 40:36, 37.

23 Naar den mond des HEEREN legerden zij zich, en naar den mond des HEEREN verreisden zij; zij namen de wacht des HEEREN waar, naar den mond des HEEREN, door de hand van Mozes.

HOOFDSTUK 10.

Bevel om twee zilveren trompetten te maken, om gebruikt te worden bij de samenroeping van de Israëlieten, bij het opbreken van de legers en bij de hoogtijden, vs. 1. Optocht van de Israëlieten uit de woestijn Sinaï naar die van Paran, 11. De orde, waarin zij opgetrokken zijn, 14. Mozes verzoekt Hobab, zijn' schoonvader, met hem te trekken, 29. Gebed van Mozes gebruikelijk bij het opnemen en nederzetten van den tabernakel, 35.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Maak u twee zilveren trompetten; van dicht werk zult gij ze maken; en zij zullen u zijn tot de samenroeping der vergadering, en tot den optocht der legers.

3 Als zij met dezelve blazen zullen, dan zal de geheele vergadering tot u vergaderd worden, aan de deur van de tent der samenkomst.

4 Maar als zij met de ééne zullen blazen, dan zullen tot u vergaderd worden de oversten, de hoofden der duizenden van Israël.

5 Als gij met een gebroken geklank blazen zult, dan zullen de legers, die tegen het oosten gelegerd zijn, optrekken.

6 Maar als gij ten tweede maal met een gebroken geklank blazen zult, zullen de legers, die tegen het zuiden legeren, optrekken; met een gebroken geklank zullen zij blazen tot hunne optochten.

7 Maar in het verzamelen van de gemeente, zult gij blazen, doch geen gebroken geklank maken.

8 En de zonen van Aäron, de priesters, zullen met die trompetten blazen; en zij zullen ulieden zijn tot eene eeuwige inzetting bij uwe geslachten.

9 En wanneer gijlieden in uw land ten strijde zult trekken tegen den vijand, die u benauwt, zult gij ook met die trompetten een gebroken klank maken; zoo zal uwer gedacht worden voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en gij zult van uwe vijanden verlost worden.

10 Desgelijks ten dage uwer vroolijkheid, en in uwe gezette hoogtijden, en in de beginselen uwer maanden, zult gij ook met de trompetten blazen over uwe brandofferen, en over uwe dankofferen; en zij zullen u ter gedachtenis zijn voor het aangezicht uws Gods; Ik ben de HEERE, uw God!

11 En het geschiedde in het tweede jaar, in de tweede maand, op den twintigsten van de maand, dat de wolk verheven werd van boven den tabernakel der getuigenis.

12 En de kinderen Israëls togen op, naar hunne tochten, uit de woestijn Sinaï ; en de wolk bleef in de woestijn Paran.

13 Alzoo togen zij vooreerst op, naar den mond des HEEREN, door de hand van Mozes.

14 Want vooreerst toog op de banier van het leger der kinderen van Juda, [a] naar hunne heiren ; [b] en over zijn heir was Nahesson, de zoon van Amminádab. [a] Num. 2:3. [b] Num. 1:7.

15 En over het heir van den stam der kinderen van Issaschar was Netháneël, de zoon van Zuar.

16 En over het heir van den stam der kinderen van Zebulon was Elíab, de zoon van Helon.

17 Toen werd de tabernakel afgenomen, en de zonen van Gerson, en de zonen van Merári togen op, dragende den tabernakel.

18 Daarna toog op de banier van het leger van Ruben, naar hunne heiren; en over zijn heir was Elízur, de zoon van Sedéür.

19 En over het heir van den stam der kinderen van Simeon was Selûmiël, de zoon van Zurísaddai.

20 En over het heir van den stam der kinderen van Gad was Eljasaf, de zoon van Dehuël.

21 Toen togen op de Kohathieten, dragende [a] het heiligdom ; en *de anderen* richtten den tabernakel op, tegen dat deze kwamen. [a] Num. 4:4.

22 Daarna toog op de banier van het leger der kinderen van Efraïm, naar hunne heiren ; en over zijn heir was Elisáma, de zoon van Ammihud.

23 En over het heir van den stam der kinderen van Manasse was Gamáliël, de zoon van Pedázur.

24 En over het heir van den stam der kinderen van Benjamin was Abídan, de zoon van Gideóni.

25 Toen toog op de banier van het leger der kinderen van Dan, samensluitende al de legers, naar hunne heiren ; en over zijn heir was Ahiëzer, de zoon van Ammísaddai.

26 En over het heir van den stam der kinderen van Aser was Págiël, de zoon van Ochran.

27 En over het heir van den stam der kinderen van Nafthali was Ahíra, de zoon van Enan.

28 Dit waren de tochten der kinderen Israëls, naar hunne heiren, als zij reisden.

29 Mozes nu zeide tot Hobab, den zoon van Rehuël, den Midianiet, den schoonvader van Mozes : Wij reizen naar die plaats, van welke de HEERE gezegd heeft : Ik zal u die geven ; ga met ons, en wij zullen u weldoen ; want de HEERE heeft over Israël het goede gesproken.

30 Doch hij zeide tot hem : Ik zal niet gaan ; maar ik zal naar mijn land en naar mijne maagschap gaan.

31 En hij zeide : Verlaat ons toch niet ; want dewijl gij weet, dat wij ons legeren in de woestijn, zoo zult gij ons tot oogen zijn.

32 En het zal geschieden, als gij met ons zult gaan, en het goede geschieden zal, waarmede de HEERE bij ons weldoen zal, dat wij u ook weldoen zullen.

33 Zoo togen zij drie dagreizen van den berg des HEEREN ; en de ark des verbonds des HEEREN reisde voor hun aangezicht drie dagreizen, om voor hen eene rustplaats uit te speuren.

34 En de wolk des HEEREN was des daags over hen, als zij uit het leger verreisden.

35 Het geschiedde nu in het optrekken van de ark, dat Mozes zeide : [a] Sta op, HEERE! en laat Uwe vijanden verstrooid worden, en Uwe haters van Uw aangezicht vlieden ! [a] Ps. 68:2.

36 En als zij rustte, zeide hij : Kom weder, HEERE ! *tot* de tien duizenden der duizenden van Israël !

HOOFDSTUK 11.

Het volk mort en wordt gestraft, vs. 1. De Israëlieten morren andermaal uit verlangen naar vleesch en andere spijzen, met verachting van het Manna, 4. Mozes klaagt bij God over de zwaarte van zijn ambt en verlangt verlichting, 10. God beveelt Mozes zeventig van de oudsten van Israël uit te kiezen om hem in zijnen post behulpzaam te zijn, 16, belooft het volk vleesch te geven, 18, en berispt Mozes, omdat hij dit voor onmogelijk hield, 21. Deze zeventig oudsten worden gekozen en met de noodige gaven voorzien, 24. God zendt den Israëlieten eene groote menigte kwakkelen, 31, doch de toorn des Heeren ontstak, en er stierven velen, 33. Zij trekken verder, 35.

EN [a] het geschiedde, als het volk zich was beklagende, *dat* het kwaad was in de ooren des HEEREN ; want de HEERE hoorde het, zoodat Zijn toorn onstak, [b] en het vuur des HEEREN onder hem ontbrandde, en verteerde, in het uiterste des legers. [a] Deut. 9:22. [b] Ps. 78:21.

2 Toen riep het volk tot Mozes ; en Mozes bad tot den HEERE ; en het vuur werd gedempt.

3 Daarom noemde hij den naam dier plaats Thab-éra, omdat het vuur des HEEREN onder hen gebrand had.

4 En [a] het gemeene volk, dat in het midden van hen was, werd met lust bevangen; daarom zoo weenden ook de kinderen

Israëls wederom, en zeiden : [b] Wie zal ons vleesch te eten geven ?

[a] Ex. 12:38. Ps. 106:14. 1 Kor. 10:6. [b] Ex. 16:3.

5 Wij gedenken aan de visschen, die wij in Egypte om niet aten ; aan de komkommers, en aan de pompoenen, en aan het look, en aan de ajuinen, en aan het knoflook.

6 Maar nu is onze ziel dor, er is niet met al, behalve dit Man voor onze oogen !

7 [a] Het Man nu was als korianderzaad, en zijne verf was als de verf van den bedólah.

[a] Ex. 16:14, 31. Ps. 78:24. Joh. 6:31, 49.

8 Het volk liep hier en daar, en verzamelde *het*, en maalde het met molens, of stiet het in mortieren, en zood het in potten, en maakte daarvan koeken ; en zijn smaak was als de smaak van de beste vochtigheid der olie.

9 En wanneer de dauw des nachts op het leger nederviel, viel het Man op hetzelve neder.

10 Toen hoorde Mozes het volk weenen door hunne huisgezinnen, een ieder aan de deur zijner hut ; en de toorn des HEEREN ontstak zeer ; ook was het kwaad in de oogen van Mozes.

11 En Mozes zeide tot den HEERE : Waarom hebt Gij aan Uwen knecht kwalijk gedaan, en waarom heb ik geene genade in Uwe oogen gevonden, dat Gij den last van dit gansche volk op mij legt ?

12 Heb ik dan al dit volk ontvangen ? heb ik het gebaard ? dat Gij tot mij zoudt zeggen : Draag het in uwen schoot, gelijk als een voedstervader den zuigeling draagt, tot dat land, hetwelk Gij hunnen vaderen gezworen hebt ?

13 Van waar zou ik het vleesch hebben, om al dit volk te geven ? want zij weenen tegen mij, zeggende : Geef ons vleesch, dat wij eten !

14 Ik alleen kan al dit volk niet dragen ; want het is mij te zwaar !

15 En indien Gij alzoo aan mij doet, dood mij toch slechts, indien ik genade in Uwe oogen gevonden heb ; en laat mij mijn ongeluk niet aanzien !

16 En de HEERE zeide tot Mozes : Verzamel Mij zeventig mannen uit de oudsten van Israël, dewelke gij weet, dat zij de oudsten des volks en deszelfs ambtlieden zijn ; en gij zult hen brengen voor de tent der samenkomst, en zij zullen zich daar bij u stellen.

17 Zoo zal Ik afkomen en met u aldaar spreken ; en van den Geest, Die op u is, zal Ik afzonderen, en op hen leggen ; en zij zullen met u den last van dit volk dragen, opdat gij *dien* alleen niet draagt.

18 En tot het volk zult gij zeggen : Heiligt u tegen morgen, en gij zult vleesch eten ; want gij hebt voor de ooren des HEEREN geweend, zeggende : Wie zal ons vleesch te eten geven ? want het ging ons wel in Egypte ! daarom zal de HEERE u vleesch geven, en gij zult eten.

19 Gij zult niet eenen dag, noch twee dagen eten, noch vijf dagen, noch tien dagen, noch twintig dagen ;

20 Tot eene geheele maand toe, totdat het uit uwen neus uitga, en u tot eene walging zij ; overmits gij den HEERE, Die in het midden van u is, verworpen hebt, en hebt voor Zijn aangezicht geweend, zeggende : [a] Waarom nu zijn wij uit Egypte getogen ? [a] Num. 21:5.

21 En Mozes zeide : Zes honderd duizend te voet is dit volk, in welks midden ik ben ; en Gij hebt gezegd : Ik zal hun vleesch geven, en zij zullen eene geheele maand eten !

22 [a] Zullen dan voor hen schapen en runderen geslacht worden, dat voor hen genoeg zij ? zullen al de visschen der zee voor hen verzameld worden, dat voor hen genoeg zij ? [a] Joh. 6:7.

23 Doch de HEERE zeide tot Mozes : [a] Zou dan des HEEREN hand verkort zijn ? Gij zult nu zien, of Mijn woord u wedervaren zal, of niet. [a] Jes. 50:2. 59:1.

24 En Mozes ging uit, en sprak de woorden des HEEREN tot het volk ; en hij verzamelde zeventig mannen uit de oudsten des volks, en stelde hen rondom de tent.

25 Toen kwam de HEERE af in de wolk, en sprak tot hem, en afzonderende van den Geest, Die op hem was, leide *Hem* op de zeventig mannen, die oudsten ; en het geschiedde, als de Geest op hen rustte, dat zij profeteerden, maar daarna niet meer.

26 Maar twee mannen waren in het leger overgebleven : des eenen naam was Eldad, en des anderen naam Medad ; en die Geest rustte op hen (want zij waren onder de aangeschrevenen, hoewel zij tot de tent niet uitgegaan waren), en zij profeteerden in het leger.

27 Toen liep een jongen heen, en boodschapte aan Mozes, en zeide : Eldad en Medad profeteeren in het leger.

28 En Jozua, de zoon van Nun, de dienaar
van Mozes, een van zijne uitgelezene jonge-
lingen, antwoordde en zeide : Mijn heer
Mozes ! verbied hun !
29 Doch Mozes zeide tot hem : Zijt gij
voor mij ijverende ? och, of al het volk des
HEEREN profeten ware, dat de HEERE
Zijnen Geest over hen gave !
30 Daarna verzamelde zich Mozes tot het
leger, hij en de oudsten van Israël.
31 Toen[a] voer een wind uit van den HEERE,
en raapte kwakkelen van de zee, en strooide
ze bij het leger, omtrent eene dagreize her-
waarts, en omtrent eene dagreize derwaarts,
rondom het leger ; en zij waren omtrent twee
ellen boven de aarde. [a] Ex. 16:13. Ps. 78:26.
32 Toen maakte zich het volk op, dien
geheelen dag, en dien ganschen nacht, en
den ganschen anderen dag, en verzamelden
de kwakkelen ; die het minst had, had tien
homers verzameld ; en zij spreidden ze voor
zich van elkander rondom het leger.
33 [a] Dat vleesch was nog tusschen hun-
ne tanden, eer het gekauwd was, zoo ont-
stak de toorn des HEEREN tegen het volk,
en de HEERE sloeg het volk met eene zeer
groote plaag. [a] Ps. 78:30, 31.
34 Daarom heet men den naam derzelver
plaats Kibrôth Thaäva ; want daar begroe-
ven zij het volk, dat belust was geweest.
35 Van Kibrôth Thaäva verreisde het volk
naar Hazerôth ; en zij bleven in Hazerôth.

HOOFDSTUK 12.

Mirjam en Aäron morren tegen Mozes, vs. 1. God bestraft beiden, 6, en bezoekt Mirjam met melaatschheid, 10. Mozes bidt op Aärons verootmoediging den Heere voor Mirjam, 11. De Heere verhoort hem, maar beveelt Mirjam zeven dagen buiten het leger te blijven, 14. Daarna trekt het volk verder, 16.

MIRJAM nu sprak, en Aäron, tegen
Mozes, ter oorzake der vrouw, der
Cuschietische, die hij genomen had ; want
hij had eene Cuschietische ter vrouw ge-
nomen.
2 En zij zeiden : Heeft dan de HEERE
maar alleen door Mozes gesproken ? heeft
Hij ook niet door ons gesproken ? En de
HEERE hoorde het !
3 Doch de man Mozes was zeer zacht-
moedig, meer dan alle menschen, die op
den aardbodem waren.
4 Toen sprak de HEERE haastelijk tot
Mozes, en tot Aäron, en tot Mirjam : Gij
drie, komt uit tot de tent der samenkomst !
En zij drie kwamen uit.
5 Toen kwam de HEERE af in de wolk-
kolom, en stond aan de deur der tent :
daarna riep Hij Aäron en Mirjam ; en
zij beiden kwamen uit.
6 En Hij zeide : Hoort nu Mijne woor-
den ! Zoo er een profeet *onder* u is, Ik,
de HEERE, zal door een gezicht Mij aan
hem bekend maken, door eenen droom
zal Ik met hem spreken.
7 Alzoo is Mijn knecht Mozes niet, [a] die in
Mijn gansche huis getrouw is. [a] Hebr. 3:2.
8 *Van* mond [a] tot mond spreek Ik met
hem, en *door* aanzien, en niet door duis-
tere woorden ; en de gelijkenis des HEEREN
aanschouwt hij ; waarom dan hebt gijlieden
niet gevreesd tegen Mijnen knecht, tegen
Mozes, te spreken ? [a] Ex. 33:11. Deut. 34:10.
9 Zoo ontstak des HEEREN toorn tegen
hen, en Hij ging weg.
10 En de wolk week van boven de tent ;
en ziet, Mirjam was melaatsch, *wit* als de
sneeuw. En Aäron zag Mirjam aan, en
ziet, zij was melaatsch.
11 Daarom zeide Aäron tot Mozes : Och,
mijn heer ! leg toch niet op ons de zonde,
waarmede wij zottelijk gedaan, en waar-
mede wij gezondigd hebben !
12 Laat zij toch niet zijn als eene doode,
van wiens vleesch, als hij uit zijns moeders
lijf uitgaat, de helft wel verteerd is !
13 Mozes dan riep tot den HEERE, zeg-
gende : O God ! heel haar toch !
14 En de HEERE zeide tot Mozes : zoo
haar vader smadelijk in haar aangezicht
gespogen had, zou zij niet zeven dagen
beschaamd zijn ? [a] Laat haar zeven dagen
buiten het leger gesloten, en daarna aan-
genomen worden ! [a] Lev. 13:46.
15 Zoo werd Mirjam buiten het leger zeven
dagen gesloten ; en het volk verreisde niet,
totdat Mirjam aangenomen werd.
16 Maar daarna verreisde het volk van
Hazerôth, en zij legerden zich in de woes-
tijn van Paran.

HOOFDSTUK 13.

Bevel om twaalf mannen te zenden om Kanaän te bespieden, vs. 1 ; hunne namen, 4 ; hun list, 17. Zij voeren dien uit, 22 ; en keeren weder met de vruchten des lands, 26. Hun bericht ontmoedigt het volk ; te vergeefs beproeft Kaleb het volk weder te bemoedigen, 30.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeg-
gende :
2 Zend u mannen uit, die het land Ka-
naän verspieden, hetwelk Ik den kinderen
Israëls geven zal ; van elken stam zijner
vaderen zult gijlieden eenen man zenden,
zijnde ieder een overste onder hen.

3 Mozes dan zond hen uit de woestijn van Paran, naar den mond des HEEREN; al die mannen waren hoofden der kinderen Israëls.

4 En dit zijn hunne namen: van den stam van Ruben, Sammua, de zoon van Zaccur.

5 Van den stam van Simeon, Safat, de zoon van Hori.

6 Van den stam van Juda, Kaleb, de zoon van Jefunne.

7 Van den stam van Issaschar, Jigeal, de zoon van Jozef.

8 Van den stam van Efraïm, Hoséa, de zoon van Nun.

9 Van den stam van Benjamin, Palti, de zoon van Rafu.

10 Van den stam van Zebulon, Gaddiël, de zoon van Sodi.

11 Van den stam van Jozef, voor den stam van Manasse, Gaddi, de zoon van Susi.

12 Van den stam van Dan, Ammiël, de zoon van Gemalli.

13 Van den stam van Aser, Sethur, de zoon van Michaël.

14 Van den stam van Nafthali, Nachbi, de zoon van Wofsi.

15 Van den stam van Gad, Guël, de zoon van Machi.

16 Dit zijn de namen der mannen, die Mozes zond, om dat land te verspieden; en Mozes noemde Hoséa, den zoon van Nun, Jozua.

17 Mozes dan zond hen, om het land Kanaän te verspieden; en hij zeide tot hen: Trekt dit henen op tegen het zuiden, en klimt op het gebergte;

18 En beziet het land, hoedanig het zij, en het volk, dat daarin woont, of het sterk zij of zwak, of het weinig zij of veel;

19 En hoedanig het land zij, waarin hetzelve woont, of het goed zij of kwaad; en hoedanig de steden zijn, in dewelke hetzelve woont, of in legers, of in sterkten;

20 Ook hoedanig het land zij, of het vet zij of mager, of er boomen in zijn of niet; en versterkt u, en neemt van de vrucht des lands. Die dagen nu waren de dagen der eerste vruchten van de wijndruiven.

21 Alzoo trokken zij op, en verspiedden het land, van de woestijn Zin af tot Rechob toe, waar men gaat naar Hamath.

22 En zij trokken op in het zuiden, en kwamen tot Hebron toe, en daar waren Ahiman, Sesai en Talmai, kinderen van Enak; Hebron nu was zeven jaren gebouwd vóór Zoan in Egypte.

23 Daarna kwamen zij tot het dal Eskol, en sneden van daar eene rank af, met eenen tros wijndruiven, dien zij droegen met tweeën, op eenen draagstok; ook van de granaatappelen en van de vijgen.

24 Diezelve plaats noemde men het dal Eskol, ter oorzake van den tros, dien de kinderen Israëls van daar afgesneden hadden.

25 Daarna keerden zij weder van het verspieden des lands, ten einde van veertig dagen.

26 En zij gingen heen, en kwamen tot Mozes en tot Aäron, en tot de geheele vergadering der kinderen Israëls, in de woestijn van Paran, naar Kades; en brachten bescheid weder aan hen, en aan de geheele vergadering, en lieten hun de vrucht des lands zien.

27 En zij vertelden hem, en zeiden: Wij zijn gekomen tot dat land, waarheen gij ons gezonden hebt; en voorwaar, [a] het is van melk en honig vloeiende, en dit is zijne vrucht.

[a] Ex. 3:8. 33:3.

28 Behalve dat het een sterk volk is, hetwelk in dat land woont, en de steden zijn vast, *en* zeer groot; en ook hebben wij daar kinderen van Enak gezien.

29 De Amalekieten wonen in het land van het zuiden; maar de Hethieten, en de Jebusieten, en de Amorieten wonen op het gebergte; en de Kanaänieten wonen aan de zee, en aan den oever der Jordaan.

30 Toen stilde Kaleb het volk voor Mozes, en zeide: Laat ons vrijmoedig optrekken, en dat erfelijk bezitten; want wij zullen dat voorzeker overweldigen!

31 Maar de mannen, die met hem opgetrokken waren, zeiden: Wij zullen tot dat volk niet kunnen optrekken; want het is sterker dan wij.

32 Alzoo brachten zij een kwaad gerucht voort van het land, dat zij verspied hadden, aan de kinderen Israëls, zeggende: Dat land, door hetwelk wij doorgegaan zijn, om het te verspieden, is een land, dat zijne inwoners verteert; en al het volk, hetwelk wij in het midden van hetzelve gezien hebben, zijn mannen van groote lengte.

33 Wij hebben ook daar de reuzen gezien, en de kinderen van Enak, van de reuzen; en wij waren als sprinkhanen in onze oogen, alzoo waren wij ook in hunne oogen.

HOOFDSTUK 14.

Het volk mort tegen Mozes en Aäron, vs. 1. Droefheid van Mozes en Aäron, 5. Jozua en Kaleb trachten het volk te bedaren, 6. Het volk wil, in zijne boosheid volhardende, hen steenigen; maar God verschijnt met Zijne heerlijkheid en dreigt het volk uit te roeien, 10. Mozes bidt voor het volk, 13. God verhoort hem; doch zoo, dat zij die gemord hadden, Kanaän niet intrekken, maar allen voor dien tijd sterven zullen in de woestijn, 21. Uitvoerige herhaling van deze straf, 35. Sommigen, berouw hebbende, willen nu Kanaän innemen en worden teruggeslagen, 39.

TOEN verhief zich de geheele vergadering, en zij hieven hunne stem op, en het volk weende in dienzelven nacht.

2 En al de kinderen Israëls murmureerden tegen Mozes en tegen Aäron; en de geheele vergadering zeide tot hen: Och, of wij in Egypteland gestorven waren, of, och, of wij in deze woestijn gestorven waren!

3 En waarom brengt ons de HEERE naar dat land, dat wij door het zwaard vallen, *en* onze vrouwen, en onze kinderkens ten roof worden? Zou het ons niet goed zijn naar Egypte weder te keeren?

4 En zij zeiden de een tot den ander: Laat ons een hoofd opwerpen, en wederkeeren naar Egypte!

5 Toen vielen Mozes en Aäron op hunne aangezichten, voor het aangezicht van de gansche gemeente der vergadering van de kinderen Israëls.

6 En Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, zijnde van degenen, die dat land verspied hadden, scheurden hunne kleederen.

7 En zij spraken tot de gansche vergadering der kinderen Israëls, zeggende: Het land, door hetwelk wij getrokken zijn, om hetzelve te verspieden, is een uitermate goed land.

8 Indien de HEERE een welgevallen aan ons heeft, zoo zal Hij ons in dat land brengen, en zal ons dat geven; een land, hetwelk van melk en honig is vloeiende.

9 Alleen zijt tegen den HEERE niet wederspannig! en [a] vreest gij niet het volk dezes lands; want zij zijn ons brood! hunne schaduw is van hen geweken, en de HEERE is met ons; vreest hen niet! [a] Deut. 20:3.

10 Toen zeide de gansche vergadering, dat men hen met steenen steenigen zoude! Maar de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de tent der samenkomst, voor al de kinderen Israëls.

11 En de HEERE zeide tot Mozes: Hoe lang zal Mij dat volk tergen? en hoe lang zullen zij aan Mij niet gelooven, door alle teekenen, die Ik in het midden van hen gedaan heb?

12 Ik zal het met pestilentie slaan, en Ik zal het verstooten; en Ik zal u tot een grooter en sterker volk maken, dan dit is.

13 En Mozes zeide tot den HEERE: [a] Zoo zullen het de Egyptenaars hooren; want Gij hebt door Uwe kracht dit volk uit het midden van hen doen optrekken; [a] Ex. 32:12.

14 En zij zullen zeggen tot de inwoners van dit land, *die* gehoord hebben, dat Gij, HEERE! in het midden van dit volk zijt; dat Gij, HEERE! oog aan oog gezien wordt, dat Uwe wolk over hen staat, en [a] Gij in eene wolkkolom voor hun aangezicht gaat des daags, en in eene vuurkolom des nachts.
[a] Ex. 13:21. 40:38.

15 En zoudt Gij dit volk als eenen eenigen man dooden; zoo zouden de Heidenen, die Uw gerucht gehoord hebben, spreken, zeggende:

16 [a] Omdat de HEERE dit volk niet kon brengen in dat land, hetwelk Hij hun gezworen had, zoo heeft Hij hen geslacht in de woestijn! [a] Deut. 9:28.

17 Nu dan, laat toch de kracht des HEEREN groot worden, gelijk als Gij gesproken hebt, zeggende:

18 [a] De HEERE is lankmoedig en groot van weldadigheid, vergevende de ongerechtigheid en overtreding, Die *den schuldige* geenszins onschuldig houdt, [b] bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, in het derde en in het vierde *lid*.
[a] Ex. 34:6. Ps. 86:15. 103:8. 145:8. Jona 4:2. [b] Ex. 20:5. 34:7. Deut. 5:9.

19 Vergeef toch de ongerechtigheid dezes volks, naar de grootte Uwer goedertierenheid, en gelijk Gij ze aan dit volk, van Egypteland af tot hiertoe, vergeven hebt!

20 En de HEERE zeide: Ik heb hun vergeven naar uw woord.

21 Doch zekerlijk, *zoo waarachtig als* Ik leef! zoo zal de gansche aarde met de heerlijkheid des HEEREN vervuld worden?

22 Want al de mannen, die gezien hebben Mijne heerlijkheid, en Mijne teekenen, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en Mij nu tienmaal verzocht hebben, en Mijner stem niet zijn gehoorzaam geweest;

23 Zoo zij het land, hetwelk Ik aan hunne vaderen gezworen heb, zien zullen! [a] Ja, geene van die Mij getergd hebben, zullen dat zien! [a] Deut. 1:35, 36.

24 Doch [a] Mijn knecht Kaleb, omdat een

andere geest met hem geweest is, en hij volhard heeft Mij na te volgen; zoo zal Ik hem brengen tot het land, in hetwelk hij gekomen was, en zijn zaad zal [a]het erfelijk bezitten. a Joz. 14:8, 9.

25 De Amalekieten nu en de Kanaänieten wonen in dat dal; wendt u morgen, en maakt uwe reize naar de woestijn, op den weg naar de Schelfzee.

26 Daarna sprak de HEERE tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

27 Hoe [a]lang zal *Ik* bij deze booze vergadering zijn, die tegen Mij zijn murmureerende? Ik heb gehoord de murmureeringen van de kinderen Israëls, waarmede zij tegen Mij zijn murmureerende. a Ps. 106:26.

28 Zeg tot hen: [a]*Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de HEERE, indien Ik ulieden zoo niet doe, gelijk als gij in Mijne ooren gesproken hebt! a Num. 26:65. 32:11.

29 Uwe [a]doode lichamen zullen in deze woestijn vallen; en al uwe getelden, naar uw geheele getal, van twintig jaren oud en daarboven, gij, die tegen Mij gemurmureerd hebt. a Deut 1:35. Hebr. 3:17.

30 Zoo gij in dat land komt, over hetwelk Ik Mijne hand opgeheven heb, dat Ik u daarin zou doen wonen! [a]behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun. a Joz. 14:6.

31 En uwe kinderkens, waarvan gij zeidet: Zij zullen ten roof worden! die zal Ik daarin brengen, en die zullen bekennen dat land, hetwelk gij smadelijk verworpen hebt.

32 Maar u aangaande, uwe doode lichamen zullen in deze woestijn vallen!

33 En uwe kinderen zullen gaan weiden in deze woestijn, veertig jaren, en zullen uwe hoererijen dragen, totdat uwe doode lichamen verteerd zijn in deze woestijn.

34 Naar het getal der dagen, in welke gij dat land verspied hebt, [a]veertig dagen, elken dag voor elk jaar, zult gij uwe ongerechtigheden dragen, veertig jaren, en gij zult gewaar worden mijne afbreking. a Ps. 95:10.

35 Ik de HEERE heb gesproken: zoo Ik dit aan deze gansche booze vergadering dergenen, die zich tegen Mij verzameld hebben, niet doe! zij zullen in deze woestijn te niet worden, en zullen daar sterven!

36 En die mannen, die Mozes gezonden had, om het land te verspieden, en wedergekomen zijnde, de gansche vergadering tegen hem hadden doen murmureeren, een kwaad gerucht over dat land voortbrengende;

37 Diezelve mannen, die een kwaad gerucht van dat land voortgebracht hadden, [a]stierven door eene plaag, voor het aangezicht des HEEREN. a 1 Kor. 10:10. Judas vers 5.

38 Maar Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, bleven levende van de mannen, die heengegaan waren, om het land te verspieden.

39 En Mozes sprak deze woorden tot al de kinderen Israëls. Toen treurde het volk zeer.

40 En zij stonden des morgens vroeg op, en klommen op de hoogte des bergs, zeggende: Ziet, hier zijn wij, en wij zullen optrekken tot de plaats, die de HEERE gezegd heeft; want wij hebben gezondigd!

41 Maar Mozes zeide: [a]Waarom overtreedt gij alzoo het bevel des HEEREN? want dat zal geenen voorspoed hebben. a Deut. 1:41.

42 Trekt niet op; want de HEERE zal in het midden van u niet zijn; opdat gij niet geslagen wordt, voor het aangezicht uwer vijanden.

43 Want de Amalekieten, en de Kanaänieten zijn daar voor uw aangezicht, en gij zult door het zwaard vallen; want, omdat gij u afgekeerd hebt van den HEERE, zoo zal de HEERE met u niet zijn.

44 Nogtans poogden zij vermetel, om op de hoogte des bergs te klimmen; maar de ark des verbonds des HEEREN en Mozes scheidden niet uit het midden des legers.

45 Toen kwamen af de Amalekieten, en de Kanaänieten, die in dat gebergte woonden, en sloegen hen, en versmeten hen, tot Horma toe.

HOOFDSTUK 15.

Bevel om spijs- en drankoffers bij de andere offers te voegen, vs. 1. Hefoffer van de eerstelingen des velds, 19. Zondoffer voor het gansche volk, wanneer het door dwaling of onbedachtzaamheid misdaan heeft, 22, en voor iemand alleen, 27. Straf van eenen sabbatschender, 32. Bevel om een teeken aan hunne kleederen te dragen, ter gedachtenis van Gods inzettingen, 38.

DAARNA sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer gij gekomen zult zijn in het land uwer woningen, dat Ik u geven zal;

3 En gij een vuuroffer den HEERE zult doen, een brandoffer, of slachtoffer, [a]om af te zonderen eene gelofte, of in een vrijwillig offer, of in uwe gezette hoogtijden, om den HEERE [b]eenen liefelijken reuk te maken, van runderen of van klein vee; a Lev. 22:21. b Ex. 29:18.

4 Zoo zal hij, die zijne offerande den

HEERE offert, [a] een spijsoffer offeren van
een tiende meelbloem, gemengd met een
vierendeel van een hin olie. [a] Lev. 2:1. 6:14.
5 En wijn ten drankoffer, een vierendeel
van een hin, zult gij bereiden tot een brand-
offer of tot een slachtoffer, voor een lam.
6 Of voor een' ram zult gij een spijsoffer
bereiden, van twee tienden meelbloem, ge-
mengd met olie, een derde deel van een hin.
7 En wijn ten drankoffer, een derde deel
van een hin, zult gij offeren tot eenen liefe-
lijken reuk den HEERE.
8 En wanneer gij een jong rund zult be-
reiden tot een brandoffer of een slachtoffer,
om eene gelofte af te zonderen, of ten dank-
offer den HEERE;
9 Zoo zal hij tot een jong rund offeren een
spijsoffer van drie tienden meelbloem, ge-
mengd met olie, de helft van een hin.
10 En wijn zult gij offeren ten drank-
offer, de helft van een hin, tot een vuur-
offer van liefelijken reuk den HEERE.
11 Alzoo zal gedaan worden met den eenen
os, of met den eenen ram, of met het klein
vee, van de lammeren, of van de geiten;
12 Naar het getal, dat gij bereiden zult, zult
gij alzoo doen met elkeen, naar hun getal.
13 Alle inboorling zal deze dingen alzoo
doen, offerende een vuuroffer tot eenen lie-
felijken reuk den HEERE.
14 Wanneer ook een vreemdeling bij u
als vreemdeling verkeert, of die in het mid-
den van u is, in uwe geslachten, en hij een
vuuroffer zal bereiden tot eenen liefelijken
reuk den HEERE; gelijk als gij zult doen,
alzoo zal hij doen.
15 Gij, gemeente, het zij ulieden [a] en den
vreemdeling, die als vreemdeling *bij u* ver-
keert, eenerlei inzetting; ter eeuwige in-
zetting bij uwe geslachten, gelijk gijlieden,
alzoo zal de vreemdeling voor des HEEREN
aangezicht zijn. [a] Ex. 12:49. Num. 9:14.
16 Eenerlei wet en eenerlei recht zal ulie-
den zijn, en den vreemdeling, die bij ulie-
den als vreemdeling verkeert.
17 Voorts sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
18 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg
tot hen: Als gij zult gekomen zijn in het
land, waarheen Ik u inbrengen zal,
19 Zoo zal het geschieden, als gij van het
brood des lands zult eten, dan zult gij den
HEERE een hefoffer offeren.
20 De eerstelingen uws deegs, een' koek
zult gij tot een hefoffer offeren; gelijk het
hefoffer des dorschvloers zult gij dat offeren.
21 Van de eerstelingen uws deegs zult
gij den HEERE een hefoffer geven, bij uwe
geslachten.
22 Voorts, wanneer gijlieden afgedwaald
zult zijn, en niet gedaan hebben al deze
geboden, die de HEERE tot Mozes gespro-
ken heeft;
23 Alles, wat u de HEERE door de hand
van Mozes geboden heeft; van dien dag
af, dat het de HEERE geboden heeft, en
voortaan bij uwe geslachten;
24 Zoo zal het geschieden, indien iets bij
dwaling gedaan, *en* voor de oogen der ver-
gadering *verborgen is*, dat de gansche ver-
gadering eenen var, een jong rund, zal
bereiden ten brandoffer, tot een' liefelijken
reuk den HEERE, met zijn spijsoffer en zijn
drankoffer, naar de wijze; en eenen geiten-
bok ten zondoffer.
25 En de priester zal de verzoening doen
voor de gansche vergadering van de kinde-
ren Israëls, en het zal hun vergeven wor-
den; want het was eene afdwaling, en zij heb-
ben hunne offerande gebracht, een vuuroffer
den HEERE, en hun zondoffer, voor het aan-
gezicht des HEEREN, over hunne afdwaling.
26 Het zal dan aan de gansche vergade-
ring der kinderen Israëls vergeven worden,
ook den vreemdeling, die in het midden van
henlieden als vreemdeling verkeert; want
het is het gansche volk door dwaling *over-
komen.*
27 [a] En indien eene ziel door afdwaling
gezondigd zal hebben, die zal eene jarige
geit ten zondoffer offeren. [a] Lev. 4:27.
28 En de priester zal de verzoening doen
over de dwalende ziel, als zij gezondigd
heeft door afdwaling, voor het aangezicht
des HEEREN, doende de verzoening over
haar; en het zal haar vergeven worden.
29 Den inboorling der kinderen Israëls,
en den vreemdeling, die in hunlieder mid-
den als vreemdeling verkeert, eenerlei wet
zal ulieden zijn, dengene, die het door
afdwaling doet.
30 Maar de ziel, die iets zal gedaan heb-
ben met opgehevene hand, hetzij van inboor-
lingen of van vreemdelingen, die smaadt
den HEERE; en diezelve ziel zal uitgeroeid
worden uit het midden van haar volk;
31 Want zij heeft het woord des HEEREN
veracht, en zijn gebod vernietigd; diezelve

ziel zal ganschelijk uitgeroeid worden; hare ongerechtigheid is op haar.

32 Als nu de kinderen Israëls in de woestijn waren, zoo vonden zij eenen man, hout lezende op den sabbatdag.

33 En die hem vonden, hout lezende, brachten hem tot Mozes, en tot Aäron, en tot de gansche vergadering.

34 En zij stelden hem in [a] bewaring; want het was niet verklaard, wat hem gedaan zou worden.

[a] Lev. 24:12.

35 Zoo zeide de HEERE tot Mozes: Die man zal zekerlijk gedood worden; de gansche vergadering zal hem met steenen steenigen, buiten het leger.

36 Toen bracht hem de gansche vergadering uit tot buiten het leger, en zij steenigden hem met steenen, dat hij stierf, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

37 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

38 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: [a] Dat zij zich snoertjes maken aan de hoeken hunner kleederen, bij hunne geslachten; en op de snoertjes des hoeks zullen zij een' hemelsblauwen draad zetten.

[a] Deut. 22:12. Matt. 23:5.

39 En hij zal ulieden aan de snoertjes zijn, opdat gij het aanziet, en aan al de geboden des HEEREN gedenkt, en die doet; en gij zult naar uw hart, en naar uwe oogen niet sporen, die gij zijt nahoereerende;

40 Opdat gij gedenkt en doet al Mijne geboden, en uwen God heilig zijt.

41 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland uitgevoerd heb, om u tot een' God te zijn; Ik ben de HEERE, uw God!

HOOFDSTUK 16.

Korach, Dathan en Abíram maken oproer tegen Mozes en Aäron, vs. 1. Mozes laat de zaak door een Godsgericht beslissen, 4. De aarde opent zich en verslindt al de oproerlingen, 31. Bevel om hunne wierookvaten tot een aandenken aan dit oproer te bewaren, 36. Het volk mort over den dood der oproerigen, waarom 14700 door vuur verteerd worden, 41. Aäron doet verzoening voor het volk, 46.

KORACH [a] nu, de zoon van Jizhar, zoon van Kahath, zoon van Levi, nam tot zich zoo Dathan als Abíram, zonen van Elíab, en On, den zoon van Peleth, zonen van Ruben.

[a] Num. 26:9. 27:3. Judas vs. 11.

2 En zij stonden op voor het aangezicht van Mozes, mitsgaders twee honderd en vijftig mannen uit de kinderen Israëls, oversten der vergadering, de geroepenen der samenkomst, mannen van naam.

3 En zij vergaderden zich tegen Mozes en tegen Aäron, en zeiden tot hen: Het is te veel voor u! want deze gansche vergadering, zij allen, zijn heilig, en de HEERE is in het midden van hen; waarom dan verheft gijlieden u over de gemeente des HEEREN?

4 Als Mozes dit hoorde, zoo viel hij op zijn aangezicht.

5 En hij sprak tot Korach, en tot zijne gansche vergadering, zeggende: Morgen vroeg dan zal de HEERE bekend maken, wie de Zijne, en de heilige is, dien Hij tot Zich zal doen naderen; en wien Hij verkoren zal hebben, dien zal Hij tot Zich doen naderen.

6 Doet dit: neemt u wierookvaten, Korach en zijne gansche vergadering;

7 En doet morgen vuur daarin, legt reukwerk daarop voor het aangezicht des HEEREN; en het zal geschieden, dat de man, dien de HEERE verkiezen zal, die zal heilig zijn. Het is te veel voor u, gij, kinderen van Levi!

8 Voorts zeide Mozes tot Korach: Hoort toch, gij, kinderen van Levi!

9 Is het u te weinig, dat de God van Israël u van de vergadering van Israël heeft afgescheiden, om ulieden tot Zich te doen naderen; om den dienst van des HEEREN tabernakel te bedienen, en te staan voor het aangezicht der vergadering, om hen te dienen?

10 Daar Hij u, en al uwe broederen, de kinderen van Levi, met u, heeft doen naderen; zoekt gij nu ook het priesterambt?

11 Daarom gij, en uwe gansche vergadering, gij zijt vergaderd tegen den HEERE! want Aäron, wat is hij, dat gij tegen hem murmureert?

12 En Mozes schikte heen, om Dathan en Abíram, de zonen van Elíab, te roepen; maar zij zeiden: Wij zullen niet opkomen!

13 Is het te weinig, dat gij ons uit een land, van melk en honig vloeiende, hebt opgevoerd, om ons te dooden in de woestijn, dat gij ook uzelven ten eenemaal over ons tot een' overheer maakt?

14 Ook hebt gij ons niet gebracht in een land, dat van melk en honig vloeit, noch ons akkers en wijngaarden ten erfdeel gegeven. Zult gij de oogen dezer mannen uitgraven? wij zullen niet opkomen!

15 Toen ontstak Mozes zeer, en hij zeide tot den HEERE: Zie hun offer niet aan! [a] ik heb niet eenen ezel van hen genomen, en niet eenen van hen kwaad gedaan.

[a] 1 Sam. 12:3.

16 Voorts zeide Mozes tot Korach: Gij, en uwe gansche vergadering, weest voor

het aangezicht des HEEREN ; gij, en zij, ook Aäron, op morgen.

17 En neemt een ieder zijn wierookvat, en legt reukwerk daarin, en brengt voor het aangezicht des HEEREN, een ieder zijn wierookvat, twee honderd en vijftig wierookvaten ; ook gij, en Aäron, een ieder zijn wierookvat.

18 Zoo namen zij, een ieder zijn wierookvat, en deden vuur daarin, en leiden reukwerk daarin ; en zij stonden voor de deur van de tent der samenkomst, ook Mozes en Aäron.

19 En Korach deed de gansche vergadering tegen hen verzamelen, aan de deur van de tent der samenkomst. Toen verscheen de heerlijkheid des HEEREN aan deze gansche vergadering.

20 En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, zeggende :

21 Scheidt u af uit het midden van deze vergadering, en Ik zal hen als in een oogenblik verteren !

22 Maar zij vielen op hunne aangezichten, en zeiden : O God ! God [a] der geesten van alle vleesch ! een eenig man zal gezondigd hebben, en zult Gij U over deze gansche vergadering grootelijks vertoornen ? *a* Num. 27:16. Hebr. 12:9.

23 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

24 Spreek tot deze vergadering, zeggende : Gaat op van rondom de woning van Korach, Dathan en Abíram.

25 Toen stond Mozes op, en ging tot Dathan en Abíram ; en achter hem gingen de oudsten van Israël.

26 En hij sprak tot de vergadering, zeggende : Wijkt toch af van de tenten dezer goddelooze mannen, en roert niets aan van hetgeen hunner is ; opdat gij niet misschien verdaan wordt in al hunne zonden.

27 Zoo gingen zij op van de woning van Korach, Dathan en Abíram, van rondom; maar Dathan en Abíram gingen uit, staande in de deur hunner tenten, met hunne vrouwen, en hunne zonen, en hunne kinderkens.

28 Toen zeide Mozes : Hieraan zult gij bekennen, dat de HEERE mij gezonden heeft, om al deze daden te doen, dat zij niet uit mijn *eigen* hart zijn.

29 Indien deze zullen sterven, gelijk alle menschen sterven, en over hen eene bezoeking zal gedaan worden, naar aller menschen bezoeking, zoo heeft mij de HEERE niet gezonden.

30 Maar indien de HEERE wat nieuws zal scheppen, en het aardrijk zijnen mond zal opendoen, en verslinden hen met alles wat hunner is, en zij levend ter helle zullen nedervaren ; alsdan zult gij bekennen, dat deze mannen den HEERE getergd hebben.

31 En het geschiedde, als hij geëindigd had al deze woorden te spreken, zoo werd het aardrijk, dat onder hen was, gekloofd ;

32 En de aarde opende haren mond, en [a] verslond hen met hunne huizen, en alle menschen, die Korach toebehoorden, en al de have. *a* Num. 26:10. 27:3. Deut. 11:6. Ps. 106:17.

33 En zij voeren neder, zij en alles wat hunner was, levend ter helle ; en de aarde overdekte hen, en zij kwamen om uit het midden der gemeente.

34 En het gansche Israël, dat rondom hen was, vlood voor hun geschrei ; Want, zeiden zij, dat ons de aarde misschien niet verslinde !

35 Daartoe ging een vuur uit van den HEERE, en verteerde die twee honderd en vijftig mannen, die reukwerk offerden.

36 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

37 Zeg tot Eleázar, den zoon van Aäron, den priester, dat hij de wierookvaten uit den brand opneme ; en strooit het vuur verre weg ; want zij zijn heilig :

38 *Te weten* de wierookvaten van deze, die tegen hunne zielen gezondigd hebben ; dat men uitgerekte platen daarvan make, tot een overtreksel voor het altaar ; want zij hebben ze gebracht voor het aangezicht des HEEREN, daarom zijn zij heilig ; en zij zullen den kinderen Israëls tot een teeken zijn.

39 En Eleázar, de priester, nam de koperen wierookvaten, die de verbranden gebracht hadden, en zij rekten ze uit tot een overtreksel voor het altaar ;

40 Ter gedachtenis voor de kinderen Israëls, opdat niemand vreemds, die niet uit het zaad van Aäron is, nadere om reukwerk aan te steken voor het aangezicht des HEEREN ; opdat hij niet worde als Korach, en zijne vergadering, gelijk als hem de HEERE door den dienst van Mozes gesproken had.

41 Maar des anderen daags murmureerde de gansche vergadering der kinderen Israëls

tegen Mozes en tegen Aäron, zeggende: Gijlieden hebt des HEEREN volk gedood!

42 En het geschiedde, als de vergadering zich verzamelde tegen Mozes en Aäron, en zich wendde naar de tent der samenkomst, ziet, zoo bedekte haar die wolk; en de heerlijkheid des HEEREN verscheen.

43 Mozes nu en Aäron kwamen tot voor de tent der samenkomst.

44 Toen sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

45 Maak u op uit het midden van deze vergadering, en Ik zal hen verteren, als in een oogenblik! Toen vielen zij op hunne aangezichten.

46 En Mozes zeide tot Aäron: Neem het wierookvat, en doe vuur daarin van het altaar, en leg reukwerk daarop, haastelijk gaande tot de vergadering, doe over hen verzoening; want een groote toorn is van voor het aangezicht des HEEREN uitgegaan, de plaag heeft aangevangen.

47 En Aäron nam het, gelijk als Mozes gesproken had, en liep in het midden der gemeente, en ziet, de plaag had aangevangen onder het volk; en hij leide reukwerk daarin, en deed verzoening over het volk.

48 En hij stond tusschen de dooden en tusschen de levenden; alzoo werd de plaag opgehouden.

49 Die nu aan die plaag gestorven zijn, waren veertien duizend en zeven honderd, behalve die gestorven waren om de zaak van Korach.

50 En Aäron keerde weder tot Mozes aan de deur van de tent der samenkomst; en de plaag was opgehouden.

HOOFDSTUK 17.

God bevestigt Aäron in zijn priesterambt door het doen bloeien van zijnen staf, vs. 1; deze wordt ter gedachtenis bewaard, 10; het volk, hierover verschrikt, zoekt bij Mozes troost, 12.

TOEN sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, en neem van hen voor elk vaderlijk huis eenen staf, van al hunne oversten, naar het huis hunner vaderen, twaalf staven; eens iegelijken naam zult gij schrijven op zijnen staf.

3 Doch Aärons naam zult gij schrijven op den staf van Levi; want een staf zal er zijn voor het hoofd van het huis hunner vaderen.

4 En gij zult ze wegleggen in de tent der samenkomst, voor de getuigenis, [a] waarheen Ik met ulieden samenkomen zal. [a Ex. 25:22.]

5 En het zal geschieden, dat de staf des mans, welken Ik zal verkoren hebben, zal bloeien; en Ik zal stillen de murmureeringen van de kinderen Israëls tegen Mij, welke zij tegen ulieden murmureeren.

6 Mozes dan sprak tot de kinderen Israëls; en al hunne oversten gaven aan hem eenen staf, voor elken overste eenen staf, naar het huis hunner vaderen, twaalf staven; Aärons staf was ook onder hunne staven.

7 En Mozes leide deze staven weg, voor het aangezicht des HEEREN, in de tent der getuigenis.

8 Het geschiedde nu des anderen daags, dat Mozes in de tent der getuigenis inging; en ziet, Aärons staf, voor het huis van Levi, bloeide; want hij bracht bloeisel voort, en bloesemde bloesem, en droeg amandelen.

9 Toen bracht Mozes al deze staven uit, van voor het aangezicht des HEEREN, tot al de kinderen Israëls; en zij zagen het, en namen elk zijnen staf.

10 Toen zeide de HEERE tot Mozes: [a] Breng den staf van Aäron weder voor de getuigenis, in bewaring, tot een teeken voor de wederspannige kinderen; alzoo zult gij een einde maken van hunne murmureeringen tegen Mij, dat zij niet sterven. [a Hebr. 9:4.]

11 En Mozes deed het; gelijk als de HEERE hem geboden had, alzoo deed hij.

12 Toen spraken de kinderen Israëls tot Mozes, zeggende: Zie, wij geven den geest, wij vergaan, wij allen vergaan!

13 Al wie eenigszins nadert tot den tabernakel des HEEREN, zal sterven; zullen wij dan den geest gevende verdaan worden?

HOOFDSTUK 18.

God stelt Aäron en zijnen zonen hun ambt voor, vs. 1. De Levieten worden hun toegevoegd, 2. Voorziening in het onderhoud der priesters, 8, en der Levieten, 21; deze moesten van hunne tienden aan den hoogepriester geven, 25.

ZOO zeide de HEERE tot Aäron: Gij, en uwe zonen, en het huis uws vaders met u, zult dragen de ongerechtigheid des heiligdoms; en gij, en uwe zonen met u, zult dragen de ongerechtigheid van uw priesterambt.

2 En ook zult gij uwe broederen, den stam van Levi, den stam uws vaders, met u doen naderen, dat zij u bijgevoegd worden, en u dienen; maar gij, en uwe zonen met u, zult zijn voor de tent der getuigenis.

3 En zij zullen uwe wacht waarnemen, en de wacht der gansche tent; doch tot

het gereedschap des heiligdoms en het altaar zullen zij niet naderen, opdat zij niet sterven, zoo zij als gijlieden.

4 Maar zij zullen u bijgevoegd worden, en de wacht van de tent der samenkomst waarnemen, in allen dienst der tent; en een vreemde zal tot u niet naderen.

5 Gijlieden nu zult waarnemen de wacht des heiligdoms, en de wacht des altaars; opdat er geene verbolgenheid meer zij over de kinderen Israëls.

6 Want Ik, zie, Ik heb [a] uwe broederen, de Levieten, uit het midden der kinderen Israëls genomen; zij zijn ulieden eene gave, gegeven den HEERE, om den dienst van de tent der samenkomst te bedienen. [a] Num. 3:45.

7 Maar gij, en uwe zonen met u, zult ulieder priesterambt waarnemen in alle zaken des altaars, en in hetgeen van binnen den voorhang is, dat zult gijlieden bedienen; uw priesterambt geve Ik *u* tot eenen dienst van een geschenk ; en de vreemde, die nadert, zal gedood worden.

8 Voorts sprak de HEERE tot Aäron : En Ik, zie, Ik heb u gegeven de wacht Mijner hefofferen, met alle heilige dingen van de kinderen Israëls heb Ik ze u gegeven, om der zalving wil, en aan uwe zonen, tot eene eeuwige inzetting.

9 Dit zult gij hebben van de heiligheid der heiligheden, uit het vuur : al hunne offeranden, met al hun spijsoffer, en met al hun zondoffer, en met al hun schuldoffer, dat zij Mij zullen wedergeven ; het zal u en uwen zonen eene heiligheid der heiligheden zijn.

10 Aan het allerheiligste zult gij dat eten; al wat mannelijk is zal dat eten ; het zal u eene heiligheid zijn.

11 Ook zal dit het uwe zijn : het hefoffer hunner gave, met alle beweegofferen der kinderen Israëls ; [a] Ik heb ze aan u gegeven, en aan uwe zonen, en aan uwe dochteren met u, tot eene eeuwige inzetting ; al wie in uw huis rein is, zal dat eten. [a] Lev. 10:14.

12 Al het beste van de olie, en al het beste van most, en van koren, hunne eerstelingen, die zij den HEERE zullen geven, u heb Ik ze gegeven.

13 De eerste vruchten van alles, wat in hun land is, die zij den HEERE zullen brengen, zullen uwe zijn ; al wie in uw huis rein is, zal dat eten.

14 [a] Al het verbannene in Israël zal het uwe zijn. [a] Lev. 27:28.

15 Al wat de [a] baarmoeder opent, van alle vleesch, dat zij den HEERE zullen brengen, onder de menschen, en onder de beesten, zal het uwe zijn ; doch de eerstgeborenen der menschen zult gij ganschelijk lossen ; ook zult gij lossen de eerstgeborenen der onreine beesten. [a] Ex. 13:2. 22:29. Lev. 27:26. Num. 3:13.

16 Die nu onder dezelve gelost zullen worden, zult gij van eene maand oud lossen, naar uwe schatting, voor het geld van vijf sikkelen, naar den sikkel des heiligdoms, [a] die is twintig gera.

[a] Ex. 30:13. Lev. 27:25. Num. 3:47. Ezec. 45:12.

17 Maar het eerstgeborene van eene koe, of het eerstgeborene van een schaap, of het eerstgeborene van eene geit zult gij niet lossen, zij zijn heilig; hun bloed zult gij sprengen op het altaar, en hun vet zult gij aansteken, tot een vuuroffer van liefelijken reuk den HEERE.

18 En hun vleesch zal het uwe zijn; gelijk de beweegborst, en gelijk de rechterschouder, zal het uwe zijn.

19 Alle hefofferen der heilige dingen, die de kinderen Israëls den HEERE zullen offeren, heb Ik aan u gegeven, en aan uwe zonen, en aan uwe dochteren met u, tot eene eeuwige inzetting; het zal een eeuwig zoutverbond zijn, voor het aangezicht des HEEREN, voor u en voor uw zaad met u.

20 Ook zeide de HEERE tot Aäron : Gij zult in hun land niet erven, en gij zult geen deel in het midden van henlieden hebben ; [a] Ik ben uw Deel en uwe Erfenis, in het midden van de kinderen Israëls.

[a] Deut. 10:9. 18:2. Ezec. 44:28.

21 En zie, aan de kinderen van Levi heb Ik alle tienden in Israël ter erfenis gegeven, voor hunnen dienst, dien zij bedienen, den dienst van de tent der samenkomst.

22 En de kinderen Israëls zullen niet meer naderen tot de tent der samenkomst, om zonde te dragen *en* te sterven.

23 Maar de Levieten, die zullen bedienen den dienst van de tent der samenkomst, en die zullen hunne ongerechtigheid dragen ; het zal eene eeuwige inzetting zijn voor uwe geslachten ; en in het midden van de kinderen Israëls zullen zij geene erfenis erven.

24 Want de tienden der kinderen Israëls, die zij den HEERE tot een hefoffer zullen offeren, heb Ik aan de Levieten tot eene

erfenis gegeven; daarom heb Ik tot hen
gezegd: Zij zullen in het midden van de
kinderen Israëls geene erfenis erven.
25 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
26 Gij zult ook tot de Levieten spreken,
en tot hen zeggen: Wanneer gij van de
kinderen Israëls de tienden zult ontvangen
hebben, die Ik u voor uwe erfenis van henlieden
gegeven heb, zoo zult gij daarvan
een hefoffer des HEEREN offeren, de tienden
van die tienden;
27 En het zal u gerekend worden tot uw
hefoffer, als koren van den dorschvloer, en
als de volheid van de perskuip.
28 Alzoo zult gij ook een hefoffer des
HEEREN offeren van al uwe tienden, die
gij van de kinderen Israëls zult hebben ontvangen;
en gij zult daarvan des HEEREN
hefoffer geven aan den priester Aäron.
29 Van al uwe gaven zult gij alle hefoffer
des HEEREN offeren; van al het beste van
die, van zijne heiliging daarvan.
30 Gij zult dan tot hen zeggen: Als gij
deszelfs beste daarvan offert, zoo zal het
den Levieten toegerekend worden als een
inkomen des dorschvloers, en als een inkomen
der perskuip.
31 En gij zult dat eten in alle plaatsen,
gij en uw huis; want het is ulieden een
loon voor uwen dienst in de tent der samenkomst.
32 Zoo zult gij daarover geene zonde dragen,
als gij deszelfs beste daarvan offert; en
gij zult de heilige dingen van de kinderen
Israëls niet ontheiligen, opdat gij niet sterft.

HOOFDSTUK 19.

Bevel om water met de asch van eene verbrande roode koe te mengen tot een ontzondigingswater, vs. 1; de reiniging van verscheidene onreinheden door dit water, 11. Wet tegen hen, die deze reiniging versmaden, 20.

WIJDERS sprak de HEERE tot Mozes,
en tot Aäron, zeggende:
2 Dit is de inzetting van de wet, die de
HEERE geboden heeft, zeggende: Spreek tot
de kinderen Israëls, dat zij tot u brengen
eene roode volkomene vaars, in welke geen
gebrek is, op welke geen juk gekomen is.
3 En gij zult die geven aan Eleázar, den
priester; en hij zal ze uitbrengen [a] tot buiten
het leger, en men zal haar voor zijn aangezicht
slachten. [a] Hebr. 13:11, 12.
4 En Eleázar, de priester, zal van haar
[a] bloed met zijnen vinger nemen, en hij zal
van haar bloed recht tegenover de tent der
samenkomst zevenmaal sprengen. [a] Hebr. 9:13.
5 Voorts zal men deze vaars voor zijne
oogen verbranden; [a] haar vel, en haar
vleesch, en haar bloed, met haren mest, zal
men verbranden. [a] Ex. 29:14. Lev. 4:11, 12.
6 En de priester zal nemen cederhout, en
hysop, en scharlaken, en werpen ze in het
midden van den brand dezer vaars.
7 Dan zal de priester zijne kleederen
wasschen, en zijn vleesch met water baden,
en daarna in het leger gaan; en de priester
zal onrein zijn tot aan den avond.
8 Ook die haar verbrand heeft, zal zijne
kleederen met water wasschen, en zijn
vleesch met water baden, en onrein zijn
tot aan den avond.
9 En een rein man zal de asch dezer
vaars verzamelen, en buiten het leger in
eene reine plaats wegleggen; en het zal
zijn ter bewaring voor de vergadering van
de kinderen Israëls, tot het water der afzondering;
het is ontzondiging.
10 En die de asch dezer vaars verzameld
heeft, zal zijne kleederen wasschen, en onrein
zijn tot aan den avond. Dit zal den
kinderen Israëls, en den vreemdeling, die
in het midden van hen als vreemdeling verkeert,
tot eene eeuwige inzetting zijn.
11 [a] Wie eenen doode, eenig dood lichaam
van een' mensch, aanroert, die zal zeven
dagen onrein zijn. [a] Num. 31:19. Hagg. 2:14.
12 Op den derden dag zal hij zich daarmede
ontzondigen, zoo zal hij op den zevenden
dag rein zijn; maar indien hij zich
op den derden dag niet ontzondigt, zoo zal
hij op den zevenden dag niet rein zijn.
13 Al wie eenen doode, het doode lichaam
eens menschen, die gestorven zal
zijn, aanroert, en zich niet ontzondigd zal
hebben, die verontreinigt den tabernakel
des HEEREN; daarom zal die ziel uitgeroeid
worden uit Israël, omdat het water
der afzondering op hem niet gesprengd
is, zal hij onrein zijn; zijne onreinigheid
is nog in hem.
14 Dit is de wet, wanneer een mensch
zal gestorven zijn in eene tent: al wie in
die tent ingaat, en al wie in die tent is, zal
zeven dagen onrein zijn.
15 Ook alle open gereedschap, waarop
geen deksel gebonden, dat is onrein.
16 En al wie in het open veld eenen,
die met het zwaard verslagen is, of eenen
doode, of het gebeente eens menschen, of

een graf zal aangeroerd hebben, zal zeven dagen onrein zijn.

17 Voor eenen onreine nu zullen zij nemen van het stof des brands der ontzondiging, en daarop levend water doen in een vat.

18 En een rein man zal [a] hysop nemen, en in dat water doopen, en sprengen het aan die tent, en op al het gereedschap, en aan de zielen, die daar geweest zijn; insgelijks aan dengene, die een gebeente, of eenen verslagene, of eenen doode, of een graf aangeroerd heeft. [a] Ps. 51:9.

19 En de reine zal den onreine op den derden dag, en op den zevenden dag besprengen; en op den zevenden dag zal hij hem ontzondigen; en hij zal zijne kleederen wasschen, en *zich* met water baden, en op den avond rein zijn.

20 Wie daarentegen onrein zal zijn, en zich niet zal ontzondigen, die ziel zal uit het midden der gemeente uitgeroeid worden; want hij heeft het heiligdom des HEEREN verontreinigd, het water der afzondering is op hem niet gesprengd, hij is onrein.

21 Dit zal hunlieden zijn tot eene eeuwige inzetting. En die het water der afzondering sprengt, zal zijne kleederen wasschen; ook wie het water der afzondering aanroert, die zal onrein zijn tot aan den avond.

22 Ja, al wat die onreine aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn; en de ziel, die *dat* aangeroerd zal hebben, zal onrein zijn tot aan den avond.

HOOFDSTUK 20.

De Israëlieten komen in de woestijn Zin, alwaar Mirjam sterft, vs. 1. Het volk mort om water, 2. God beveelt Mozes tot den rotssteen te spreken, opdat hij water geven zou, 7. Mozes slaat op den steen, 11. God, hierover op Mozes en Aäron verstoord wegens hun ongeloof, zegt hun aan, dat zij het volk niet in Kanaan zullen brengen, 12. Mozes verzoekt om een' doortocht door het land der Edomieten, 14; hetgeen hem geweigerd wordt, 18. Op bevel van God beklimt Aäron met Mozes en Eleázar den berg Hor, geeft zijn hogepriesterschap over, 23; en sterft, 28. Het gansche volk beweent hem, 29.

ALS de kinderen Israëls, de gansche vergadering, in de woestijn Zin gekomen waren, in de eerste maand, zoo bleef het volk te Kades. En Mirjam stierf aldaar, en zij werd aldaar begraven.

2 En er was geen water voor de vergadering; toen vergaderden zij zich tegen Mozes en tegen Aäron.

3 En het volk twistte met Mozes, en zij spraken, zeggende: Och, of wij den geest gegeven hadden, toen [a] onze broeders voor het aangezicht des HEEREN den geest gaven! [a] Num. 16:32, 49.

4 Waarom toch hebt gijlieden de gemeente des HEEREN in deze woestijn gebracht, dat wij daar sterven zouden, wij en onze beesten?

5 En waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte, om ons te brengen in deze kwade plaats? Het is geene plaats van zaad, noch van vijgen, noch van wijnstokken, noch van granaatappelen; ook is er geen water om te drinken.

6 Toen gingen Mozes en Aäron van het aangezicht der gemeente tot de deur van de tent der samenkomst, en zij vielen op hunne aangezichten; en de heerlijkheid des HEEREN verscheen hun.

7 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

8 Neem dien staf, en verzamel de vergadering, gij en Aäron, uw broeder, en spreekt gijlieden tot de steenrots voor hunne oogen, zoo zal zij hun water geven; [a] alzoo zult gij hun water voortbrengen uit de steenrots, en gij zult de vergadering en hare beesten drenken.

[a] Neh. 9:15. Ps. 78:15, 16. 105:41. 114:8.

9 Toen nam Mozes den staf van voor het aangezicht des HEEREN, gelijk als Hij hem geboden had.

10 En Mozes en Aäron vergaderden de gemeente voor de steenrots, [a] en hij zeide tot hen: Hoort toch, gij wederspannigen! [b] zullen wij water voor ulieden uit deze steenrots hervoorbrengen?

[a] Ps. 106:32, 33. [b] Deut. 32:51.

11 Toen hief Mozes zijne hand op, en hij sloeg de steenrots tweemaal met zijnen staf; [a] en er kwam veel waters uit, [b] zoodat de vergadering dronk, en hare beesten.

[a] Ps. 78:15. 105:41. Jes. 48:21. 1 Kor. 10:4. [b] Jes. 43:20.

12 Derhalve zeide de HEERE tot Mozes en tot Aäron: [a] Omdat gijlieden Mij niet geloofd hebt, dat gij Mij heiligdet voor de oogen der kinderen van Israël, daarom zult gijlieden deze gemeente niet inbrengen in het land, hetwelk Ik hun gegeven heb. [a] Deut. 1:37. Num. 27:14.

13 Dit zijn de wateren van Meriba, daar de kinderen Israëls met den HEERE om getwist hebben; en Hij werd aan hen geheiligd.

14 Daarna zond Mozes boden uit Kades tot den koning van Edom, *welke zeiden:* [a] Alzoo zegt uw broeder Israël: Gij weet al de moeite, die ons ontmoet is;

[a] Deut. 23:7. Obadja vs. 10, 12.

15 Dat onze vaders naar Egypte afgetogen zijn, en wij in Egypte vele dagen gewoond hebben; en dat de Egyptenaars aan ons en onze vaderen kwaad gedaan hebben.

16 Toen [a] riepen wij tot den HEERE, en Hij hoorde onze stem, en Hij [b] zond eenen Engel, en Hij leidde ons uit Egypte; en ziet, wij zijn te Kades, eene stad aan het uiterste uwer landpale. *a* Ex. 2:23. *b* Ex. 14:19.

17 Laat ons toch door uw land trekken; wij zullen niet trekken door den akker, noch door de wijngaarden, noch zullen het water der putten drinken; wij zullen den koninklijken weg gaan, wij zullen niet afwijken ter rechter- noch ter linkerhand, totdat wij door uwe landpalen zullen getrokken zijn.

18 Doch Edom zeide tot hem: Gij zult door mij niet trekken, opdat ik niet misschien met het zwaard uitga u te gemoet!

19 Toen zeiden de kinderen Israëls tot hem: Wij zullen door den gebaanden weg optrekken, en indien wij van uw water drinken, ik en mijn vee, zoo zal ik deszelfs prijs daarvoor geven; ik zal alleenlijk, zonder iets anders, te voet doortrekken.

20 Doch hij zeide: Gij zult niet doortrekken! En Edom is hem te gemoet uitgetrokken, met een zwaar volk, en met eene sterke hand.

21 Alzoo weigerde Edom Israël toe te laten door zijne landpale te trekken; daarom [a] week Israël van hem af. *a* Richt. 11:18.

22 Toen reisden zij van Kades; [a] en de kinderen Israëls kwamen, de gansche vergadering, aan den berg Hor. *a* Num. 33:37.

23 De HEERE nu sprak tot Mozes, en tot Aäron, aan den berg Hor, aan de pale van het land van Edom, zeggende:

24 Aäron zal tot zijne volken verzameld worden; want hij zal niet komen in het land, hetwelk Ik aan de kinderen Israëls gegeven heb, omdat gijlieden Mijnen mond wederspannig geweest zijt bij de wateren van Meríba.

25 [a] Neem Aäron, en Eleázar, zijnen zoon, en doe hen opklimmen tot den berg Hor. *a* Num. 33:38. Deut. 32:50.

26 En trek Aäron zijne kleederen uit, en trek ze Eleázar, zijnen zoon, aan; want Aäron zal verzameld worden, en daar sterven.

27 Mozes nu deed, gelijk als de HEERE geboden had; want zij klommen tot op den berg Hor, voor de oogen der gansche vergadering.

28 En Mozes trok Aäron zijne kleederen uit, en hij trok ze zijnen zoon Eleázar aan; [a] en Aäron stierf aldaar, op de hoogte diens bergs. Toen kwam Mozes en Eleázar van dien berg af. *a* Deut. 10:6. 32:50.

29 Toen de gansche vergadering zag, dat Aäron overleden was, zoo beweenden zij Aäron dertig dagen, het gansche huis van Israël.

HOOFDSTUK 21.

De Kanaänieten strijden tegen Israël en overweldigen eenigen van hen, vs. 1. Door de hulp des Heeren herwinnen de Israëlieten en roeien hunne vijanden met hunne steden uit, 3. Het volk mort en wordt door de beten van vurige slangen gestraft, 5. Op hun berouw beveelt God eene koperen slang op te richten, belovende dat ieder, die deze slang aanzag, genezen zou worden, 7. Verscheidene tochten van het volk, 10. Hun lofzang te Beër voor het water, dat God hun gegeven had 17. De Israëlieten verzoeken Sihon, den koning der Amorieten een' doortocht door zijn land, 21; hetgeen hun geweigerd wordt, 23. De Israëlieten verslaan hen, alsmede Og, den koning van Basan, en nemen hunne landen in erfelijk bezit, 24.

ALS de Kanaäniet, de koning van Harad, wonende tegen het zuiden, hoorde, dat Israël door den weg der verspieders kwam, zoo streed hij tegen Israël, en hij voerde eenige gevangenen uit denzelven gevankelijk weg.

2 Toen beloofde Israël den HEERE eene gelofte, en zeide: Indien Gij dit volk geheel in mijne hand geeft, zoo zal ik hunne steden verbannen.

3 De HEERE dan verhoorde de stem van Israël, en gaf de Kanaänieten over; en hij verbande hen en hunne steden; en hij noemde den naam dier plaats Horma.

4 Toen reisden zij van den berg Hor, op den weg der Schelfzee, dat zij om het land der Edomieten heentogen; doch de ziel des volks werd verdrietig op dezen weg.

5 En het volk sprak tegen God en tegen Mozes: Waarom hebt gijlieden ons doen optrekken uit Egypte, opdat wij sterven zouden in de woestijn? want hier is geen brood, ook geen water, en [a] onze ziel walgt over dit zeer lichte brood. *a* Num. 11:6.

6 Toen [a] zond de HEERE vurige slangen onder het volk, die beten het volk; en er stierf veel volks van Israël. *a* 1 Kor. 10:9.

7 Daarom kwam het volk tot Mozes, en zij zeiden: Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen den HEERE en tegen u gesproken hebben; bid den HEERE, dat Hij deze slangen van ons wegneme. Toen bad Mozes voor het volk.

8 En de HEERE zeide tot Mozes: Maak u eene vurige slang, en stel ze op eene steng; en het zal geschieden, [a] dat al wie gebeten is, als hij haar aanziet, zoo zal hij leven. *a* Joh. 3:14.

9 [a] En Mozes maakte eene koperen slang,
en stelde ze op eene steng; en het geschiedde,
als eene slang iemand beet, zoo zag hij de
koperen slang aan, en hij bleef levend.

[a] 2 Kon. 18:4. Joh. 3:14.

10 [a] Toen verreisden de kinderen Israëls,
en zij legerden zich te Oboth. [a] Num. 33:43.
11 Daarna reisden zij van Oboth, en
legerden zich aan de heuvelen van Abárim
in de woestijn, die tegenover Moab is,
tegen den opgang der zon.
12 Van daar reisden zij, en legerden zich
bij de beek Zered.
13 Van daar reisden zij, en legerden zich
aan deze zijde van de Arnon, welke in de
woestijn is, uitgaande uit de landpalen der
Amorieten; [a] want de Arnon is de landpale
van Moab, tusschen Moab en tusschen de
Amorieten. [a] Richt. 11:18.
14 (Daarom wordt gezegd in het boek van
de oorlogen des HEEREN: Tegen Waheb, in
eenen wervelwind, en tegen de beken Arnon,
15 En den afloop der beken, die zich naar
de gelegenheid van Ar wendt, en leent aan
de landpale van Moab.)
16 En van daar *reisden zij* naar Beër.
Dit is de put, van welken de HEERE tot
Mozes zeide: Verzamel het volk, zoo zal
Ik hun water geven.
17 (Toen zong Israël dit lied: Spring op,
gij put! zingt daarvan bij beurte!
18 Gij put, dien de vorsten gegraven
hebben, dien de edelen des volks gedol-
ven hebben, door den wetgever, met hunne
staven.) En van de woestijn *reisden zij*
naar Mattana;
19 En van Mattana tot Naháliël; en van
Naháliël tot Bamoth;
20 En van Bamoth tot het dal, dat in het
veld van Moab is, aan de hoogte van Pisga,
en dat tegen de wildernis ziet.
21 [a] Toen zond Israël boden tot Sihon,
den koning der Amorieten, zeggende:

[a] Deut. 2:26. Richt. 11:19.

22 Laat mij door uw land trekken. [a] Wij
zullen niet afwijken in de akkers, noch in
de wijngaarden; wij zullen het water der
putten niet drinken; wij zullen op den
koninklijken weg gaan, totdat wij uwe
landpale doorgetogen zijn. [a] Num. 20:17.
23 [a] Doch Sihon liet Israël niet toe, door
zijne landpale door te trekken; maar Sihon
vergaderde al zijn volk, en hij ging uit,
Israël te gemoet, naar de woestijn, en hij
kwam te Jahza, en streed tegen Israël;

[a] Deut. 2:30. 29:7. Joz. 24:8. Richt. 11:20.

24 [a] Maar Israël sloeg hem met de scherpte
des zwaards, en [b] nam zijn land in erfelijke
bezitting, van de Arnon af tot de Jabbok
toe, [c] tot aan de kinderen Ammons; want
de landpale der kinderen Ammons was vast.

[a] Deut. 2:33. 29:7. Joz. 12:2. 24:8. Richt. 11:21.
[b] Ps. 135:11, 12. 136:19. Amos 2:9. [c] Deut. 2:37.

25 [a] Alzoo nam Israël al deze steden in;
en Israël woonde in al de steden der Amo-
rieten, te Hesbon, en in al hare onder-
hoorige plaatsen. [a] Deut. 2:34, 35.
26 Want Hesbon was de stad van Sihon,
den koning der Amorieten; en hij had
gestreden tegen den vorigen koning der
Moabieten, en hij had al zijn land uit
zijne hand genomen, tot aan de Arnon.
27 Daarom zeggen zij, die spreekwoorden
gebruiken: Komt tot Hesbon; men bouwe
en bevestige de stad van Sihon!
28 Want er is een vuur uitgegaan uit
Hesbon, eene vlam uit de stad van Sihon;
zij heeft verteerd Ar der Moabieten, *en* de
heeren der hoogte van de Arnon.
29 Wee u, Moab! Gij, volk [a] Kamoz! zijt
verloren! hij heeft zijne zonen, die ontlie-
pen, en zijne dochters in de gevangenis
geleverd aan Sihon, den koning der Amo-
rieten. [a] 1 Kon. 11:7, 33.
30 En wij hebben hen nedergeveld!
Hesbon is verloren tot Dibon toe; en wij
hebben hen verwoest tot Nofat toe, welke
tot Médeba toe *reikt*.
31 Alzoo woonde Israël in het land van
den Amoriet.
32 Daarna zond Mozes om Jáëzer te ver-
spieden; en zij namen hare onderhoorige
plaatsen in; en hij dreef de Amorieten,
die er waren, uit de bezitting.
33 Toen wendden zij zich en trokken op
den weg van Basan; [a] en Og, de koning van
Basan, ging uit hun te gemoet, hij en al zijn
volk, tot den strijd, in Edréï. [a] Deut. 3:1. 29:7.
34 De HEERE nu zeide tot Mozes: Vrees
hem niet; want Ik heb hem in uwe hand
gegeven, en al zijn volk, ook zijn land; en
[a] gij zult hem doen, gelijk als gij Sihon,
den koning der Amorieten, die te Hesbon
woonde, gedaan hebt. [a] Ps. 136:20.
35 En zij sloegen [a] hem, en zijne zonen, en
al zijn volk, alzoo dat hem niemand over-
bleef; en zij namen zijn land in erfelijke
bezitting. [a] Ps. 136:20, 21, 22.

HOOFDSTUK 22.

Balak, de koning der Moabieten, ontbiedt Bileam om de Israëlieten te vloeken, vs. 1. Bileam vraagt den Heere wat hij doen moet, 8. De Heere verbiedt hem te gaan, 12. Balak ontbiedt hem andermaal, waarop de Heere hem laat gaan, 15. De Engel des Heeren zou hem gedood hebben, doch de ezelin treedt ter zijde af en legt zich onder Bileam neder, 27. Bileams oogen worden geopend, en hij ziet den Engel, 31; Welke hem bestraft. Hij bekent zijne schuld en wil wederkeeren, 34. De Engel laat hem voorttrekken, 35. Balak komt Bileam te gemoet en ontvangt hem met vele eerbewijzingen, 36; doch kan hem niet bewegen om de Israëlieten te vloeken, 38.

DAARNA reisden de kinderen van Israël,
en legerden zich in de vlakke velden
van Moab, aan deze zijde der Jordaan van
Jericho.
2 Toen Balak, de zoon van Zippor, zag al
wat Israël aan de Amorieten gedaan had ;
3 Zoo vreesde Moab zeer voor het aange-
zicht dezes volks ; want het was veel ; en
Moab was beangstigd voor het aangezicht
van de kinderen Israëls.
4 Derhalve zeide Moab tot de oudsten
der Midianieten : Nu zal deze gemeente
oplikken al wat rondom ons is, gelijk de
os de groente des velds oplikt. Te dier tijd
nu was Balak, de zoon van Zippor, koning
der Moabieten.
5 Die zond boden aan [a] Bileam, den zoon
van Beor, te Pethor, hetwelk aan de rivier
is, in het land der kinderen zijns volks, om
hem te roepen, zeggende : Zie, er is een
volk uit Egypte getogen ; zie, het heeft het
gezicht des lands bedekt, en het blijft liggen
recht tegen over mij. [a] Joz. 24:9.
6 En nu, kom toch, vervloek mij dit volk ;
want het is machtiger dan ik ; misschien
zal ik het kunnen slaan, of zal het uit het
land verdrijven ; want ik weet, dat, wien
gij zegent, die zal gezegend zijn, en wien
gij vervloekt, die zal vervloekt zijn.
7 Toen gingen de oudsten der Moabieten,
en de oudsten der Midianieten, en hadden
den *loon der* waarzeggingen in hunne hand ;
alzoo kwamen zij tot Bileam, en spraken tot
hem de worden van Balak.
8 Hij dan zeide tot hen : Vernacht hier
dezen nacht, zoo zal ik ulieden een antwoord
wederbrengen, gelijk als de HEERE tot mij
zal gesproken hebben. Toen bleven de vor-
sten der Moabieten bij Bileam.
9 En God kwam tot Bileam en zeide :
Wie zijn die mannen, die bij u zijn ?
10 Toen zeide Bileam tot God : Balak, de
zoon van Zippor, de koning der Moabieten,
heeft hen tot mij gezonden, *zeggende :*
11 Zie, er is een volk uit Egypte geto-
gen, en het heeft het gezicht des lands
bedekt ; kom nu, vervloek het mij ; mis-
schien zal ik tegen hetzelve kunnen strij-
den, of het uitdrijven.
12 Toen zeide God tot Bileam : Gij zult
met hen niet trekken ; gij zult dat volk
niet vloeken ; want het is gezegend.
13 Toen stond Bileam des morgens op,
en zeide tot de vorsten van Balak : Gaat
naar uw land ; want de HEERE weigert mij
toe te laten met ulieden te gaan.
14 Zoo stonden dan de vorsten der Moabie-
ten op, en kwamen tot Balak, en zij zeiden :
Bileam heeft geweigerd met ons te gaan.
15 Doch Balak voer nog voort vorsten te
zenden, meer en eerlijker, dan die waren ;
16 Die tot Bileam kwamen, en hem zei-
den : Alzoo zegt Balak, de zoon van Zippor :
Laat u toch niet beletten tot mij te komen !
17 Want ik zal u zeer hoog vereeren, en
al wat gij tot mij zeggen zult, dat zal ik
doen ; zoo kom toch, vervloek mij dit volk !
18 Toen antwoordde Bileam, en zeide tot
de dienaren van Balak : [a] Wanneer Balak
mij zijn huis vol zilver en goud gave, zoo
vermocht ik niet het bevel des HEEREN
mijns Gods te overtreden, om te doen klein
of groot. [a] Num. 24:13.
19 En nu, blijft gijlieden toch ook hier
dezen nacht, opdat ik wete, wat de HEERE
tot mij verder spreken zal.
20 God nu kwam tot Bileam des nachts,
en zeide tot hem : Dewijl die mannen ge-
komen zijn, om u te roepen, sta op, ga met
hen ; en nogtans zult gij dat doen, hetwelk
Ik tot u spreken zal.
21 Toen stond Bileam des morgens op,
en zadelde zijne ezelin, en hij trok heen
met de vorsten van Moab.
22 Doch de toorn van God werd ontsto-
ken, omdat hij heentoog ; en de Engel des
HEEREN stelde Zich in den weg, hem tot
eene Tegenpartij ; hij nu reed op zijne ezelin,
en twee zijner jongeren waren bij hem.
23 De [a] ezelin nu zag den Engel des
HEEREN staande in den weg, met Zijn uit-
getrokken zwaard in Zijne hand ; daarom
week de ezelin uit den weg, en ging in
het veld. Toen sloeg Bileam de ezelin, om
dezelve naar den weg te doen wenden.
[a] 2 Petr. 2:16. Judas vers 11.
24 Maar de Engel des HEEREN stond in
een pad der wijngaarden, zijnde een muur
aan deze, en een muur aan gene zijde.
25 Toen de ezelin den Engel des HEEREN
zag, zoo klemde zij zichzelve aan den

wand, en klemde Bíleams voet aan den
wand; daarom voer hij voort haar te slaan.
26 Toen ging de Engel des HEEREN nog
verder, en Hij stond in eene enge plaats,
waar geen weg was om te wijken ter rech-
ter- noch ter linkerhand.
27 Als de ezelin den Engel des HEEREN
zag, zoo leide zij zich neder onder Bíleam;
en de toorn van Bíleam ontstak, en hij sloeg
de ezelin met eenen stok.
28 De [a] HEERE nu opende den mond der
ezelin, die tot Bíleam zeide: Wat heb ik u
gedaan, dat gij mij nu driemaal geslagen
hebt? [a] 2 Petr. 2:16. Judas vers 11.
29 Toen zeide Bíleam tot de ezelin: Om-
dat gij mij bespot hebt; och, of ik een zwaard
in mijne hand had! want ik zou u nu dooden.
30 De ezelin nu zeide tot Bíleam: Ben ik
niet uwe ezelin, op welke gij gereden hebt
van toen af, dat gij *mijn heer* geweest zijt,
tot op dezen dag? ben ik ooit gewend ge-
weest u alzoo te doen? Hij dan zeide: Neen!
31 Toen ontdekte de HEERE de oogen van
Bíleam, zoodat hij den Engel des HEEREN
zag, staande in den weg, en Zijn uitgetrok-
ken zwaard in Zijne hand; daarom neigde hij
het hoofd en boog zich op zijn aangezicht.
32 Toen zeide de Engel des HEEREN tot
hem: Waarom hebt gij uwe ezelin nu drie-
maal geslagen? zie, Ik ben uitgegaan *u* tot
eene Tegenpartij, dewijl [a] deze weg van
Mij afwijkt. [a] 2 Petr. 2:15.
33 Maar de ezelin heeft Mij gezien, en zij is
nu driemaal voor Mijn aangezicht geweken;
indien zij voor Mijn aangezicht niet geweken
ware, zekerlijk Ik zoude u nu ook gedood,
en haar bij het leven behouden hebben.
34 Toen zeide Bíleam tot den Engel des
HEEREN: Ik heb gezondigd; want ik heb
niet geweten, dat Gij mij te gemoet op dezen
weg stondt; en nu, is het kwaad in Uwe
oogen, ik zal wederkeeren.
35 De Engel des HEEREN nu zeide tot
Bíleam: Ga heen met deze mannen; maar
alleenlijk dat woord, wat Ik tot u spreken
zal, dat zult gij spreken. Alzoo toog Bí-
leam met de vorsten van Balak.
36 Als Balak hoorde, dat Bíleam kwam,
zoo ging hij uit hem te gemoet, tot de stad
der Moabieten, welke aan de landpale van
de Arnon *ligt*, die aan het uiterste der land-
pale is.
37 En Balak zeide tot Bíleam: Heb ik
niet ernstelijk tot u gezonden, om u te
roepen? waarom zijt gij niet tot mij ge-
komen? kan ik u niet te recht vereeren?
38 Toen zeide Bíleam tot Balak: Zie,
ik ben tot u gekomen; zal ik nu eenigs-
zins iets kunnen spreken? Het woord, het-
welk God in mijnen mond leggen zal, dat
zal ik spreken.
39 En Bíleam ging met Balak; en zij
kwamen te Kirjath-Huzzôth.
40 Toen slachtte Balak runderen en scha-
pen; en hij zond aan Bíleam, en aan de
vorsten, die bij hem waren.
41 En het geschiedde des morgens, dat
Balak Bíleam nam, en voerde hem op de
hoogten van Baäl, dat hij van daar zag het
uiterste des volks.

HOOFDSTUK 23.

Balak en Bileam offeren runderen en rammen, vs. 1. God legt Bileam eenen zegen in den mond over Israël, 5; waarover Balak verstoord is, 11. Zij gaan naar eene andere plaats, om Israel te vloeken, 13; en offeren ook aldaar, 14. God ontmoet Bileam weder en legt hem eenen nog grooteren zegen in den mond, 16. Balak brengt Bileam op eene derde plaats, alwaar zij ook offeren, 27.

TOEN zeide Bíleam tot Balak: Bouw
mij hier zeven altaren, en bereid mij
hier zeven varren en zeven rammen.
2 Balak nu deed, gelijk als Bíleam ge-
sproken had; en Balak en Bíleam offerden
eenen var en eenen ram, op elk altaar.
3 Toen zeide Bíleam tot Balak: Blijf
staan bij uw brandoffer, en ik zal heen-
gaan; misschien zal de HEERE mij te ge-
moet komen; en hetgeen Hij wijzen zal,
dat zal ik u bekend maken. Toen ging hij
op de hoogte.
4 Als God Bíleam ontmoet was, zoo zeide
hij tot Hem: Zeven altaren heb ik toe-
gericht, en heb eenen var en eenen ram op
elk altaar geofferd.
5 Toen leide de HEERE het woord in
den mond van Bíleam, en zeide: Keer
weder tot Balak, en spreek aldus.
6 Als hij nu tot hem wederkeerde, ziet,
zoo stond hij bij zijn brandoffer, hij en al
de vorsten der Moabieten.
7 Toen hief hij zijne spreuk op, en zeide:
Uit Syrië heeft mij Balak, de koning der
Moabieten, laten halen, van het gebergte
tegen het oosten, *zeggende:* Kom, vervloek
mij Jakob! en kom, scheld Israël!
8 Wat zal ik vloeken, dien God niet
vloekt? en wat zal ik schelden, waar de
HEERE niet scheldt?
9 Want van de hoogte der steenrotsen
zie ik hem, en van de heuvelen aanschouw
ik hem; ziet, [a] dat volk zal alleen wonen,

en het zal onder de Heidenen niet gerekend worden. [a] Deut. 33:28.

10 Wie zal het stof van Jakob tellen? en het getal, *ja*, het vierde deel van Israël? Mijne ziel sterve den dood der oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!

11 Toen zeide Balak tot Bíleam: Wat hebt gij mij gedaan? Ik heb u genomen, om mijne vijanden te vloeken; maar zie, gij hebt hen doorgaans gezegend!

12 Hij nu antwoordde en zeide: Zal ik dat niet waarnemen te spreken, wat de HEERE in mijnen mond gelegd heeft?

13 Toen zeide Balak tot hem: Kom toch met mij aan eene andere plaats, van waar gij hem zult zien; gij zult niet dan zijn einde zien, maar hem niet ganschelijk zien; en vervloek hem mij van daar!

14 Alzoo nam hij hem mede tot het veld Zofim, op de hoogte van Pisga; en hij bouwde zeven altaren, en hij offerde eenen var en eenen ram op elk altaar.

15 Toen zeide hij tot Balak: Blijf hier staan bij uw brandoffer, en ik zal *Hem* aldaar ontmoeten.

16 Als de HEERE Bíleam ontmoet was, [a] zoo leide Hij het woord in zijnen mond, en Hij zeide: Keer weder tot Balak, en spreek alzoo. [a] Num. 22:35.

17 Toen hij tot hem kwam, ziet, zoo stond hij bij zijn brandoffer, en de vorsten der Moabieten bij hem. Balak nu zeide tot hem: Wat heeft de HEERE gesproken?

18 Toen hief hij zijne spreuk op, en zeide: Sta op, Balak, en hoor! neig uwe ooren tot mij, gij, zoon van Zippor!

19 [a] God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens menschen kind, dat het Hem berouwen zou! zou Hij het zeggen, en niet doen? of spreken, en niet bestendig maken?

[a] 1 Sam. 15:29. Jakob. 1:17.

20 Zie, ik heb ontvangen te zegenen; dewijl Hij zegent, zoo zal ik het niet keeren.

21 Hij [a] schouwt niet aan de ongerechtigheid in Jakob; ook ziet Hij niet aan de boosheid in Israël. De HEERE, zijn God, is met hem, en het geklank des Konings is bij hem.

[a] Ps. 32:1, 2. 51:11. Jer. 50:20. Rom. 4:7.

22 God heeft hen uit Egypte uitgevoerd; [a] zijne krachten zijn als van eenen eenhoorn. [a] Num. 24:8.

23 Want er is geene tooverij tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël. Te dezer tijd zal van Jakob gezegd worden, en van Israël, wat God gewrocht heeft.

24 Zie, het volk zal opstaan als een oude leeuw, en het zal zich verheffen als een leeuw; het zal zich niet nederleggen, totdat het den roof gegeten, en het bloed der verslagenen gedronken zal hebben!

25 Toen zeide Balak tot Bíleam: Gij zult het ganschelijk noch vloeken, noch geenszins zegenen.

26 Doch Bíleam antwoordde en zeide tot Balak: Heb ik niet tot u gesproken, zeggende: Al wat de HEERE spreken zal, dat zal ik doen?

27 Verder zeide Balak tot Bíleam: Kom toch, ik zal u aan eene andere plaats medenemen; misschien zal het recht zijn in de oogen van dien God, dat gij het mij van daar vervloekt.

28 Toen nam Balak Bíleam mede tot de hoogte van Peor, die tegen de woestijn ziet.

29 En Bíleam zeide tot Balak: Bouw mij hier zeven altaren, en bereid mij hier zeven varren en zeven rammen.

30 Balak nu deed, gelijk als Bíleam gezegd had; en hij offerde eenen var en eenen ram op elk altaar.

HOOFDSTUK 24.

Bíleam voorspelt den voorspoed van Israël, vs. 1. Balak verwijt hem deze handelwijs, 10. Bíleam voorspelt, dat er eene ster uit Jakob zou voortgaan en een scepter uit Israël opkomen, en onderscheidene volken zal verdelgen, 14. Bíleam en Balak scheiden, 25.

TOEN Bíleam zag, dat het goed was in de oogen des HEEREN, dat hij Israël zegende, zoo ging hij ditmaal niet heen, gelijk meermaal, tot de tooverijen; maar hij stelde zijn aangezicht naar de woestijn.

2 Als Bíleam zijne oogen ophief, en Israël zag, wonende naar zijne stammen, zoo was de Geest van God op hem.

3 En hij hief zijne spreuk op, en zeide: Bíleam, de zoon van Beor, spreekt, en de man, wien de oogen geopend zijn, spreekt!

4 De hoorder der redenen Gods spreekt, die het gezicht des Almachtigen ziet; die verrukt wordt, en wien de oogen ontdekt worden!

5 Hoe goed zijn uwe tenten, Jakob! uwe woningen, Israël!

6 Gelijk de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren; de HEERE heeft ze geplant, als de sandelboomen, als de cederboomen aan het water.

7 Er zal water uit zijne emmeren vloeien,

en zijn zaad zal in vele wateren zijn; en zijn koning zal boven Agag verheven worden, en zijn koninkrijk zal verhoogd worden.

8 God heeft hem uit Egypte uitgevoerd; zijne krachten zijn als [a] van eenen eenhoorn; hij zal de Heidenen, zijne vijanden, verteren, en hun gebeente breken, en met zijne pijlen doorschieten. *a* Num. 23:22.

9 [a] Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd, gelijk een leeuw en als een oude leeuw; wie zal hem doen opstaan? zoo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij wie u vervloekt! *a* Gen. 49:9. Num. 23:24.

10 Toen ontstak de toorn van Balak tegen Bileam, en hij sloeg zijne handen samen; en Balak zeide tot Bileam: Ik heb u geroepen, om mijne vijanden te vloeken; maar zie, gij hebt hen nu driemaal gedurig gezegend!

11 En nu, pak u weg naar uwe plaats! Ik had gezegd, dat ik u hoog vereeren zou; maar zie, de HEERE heeft die eer van u geweerd!

12 Toen zeide Bileam tot Balak: Heb ik ook niet tot uwe boden, die gij tot mij gezonden hebt, gesproken, zeggende:

13 [a] Wanneer mij Balak zijn huis vol zilver en goud gave, zoo kan ik het bevel des HEEREN niet overtreden, doende goed of kwaad uit mijn *eigen* hart; wat de HEERE spreken zal, dat zal ik spreken. *a* Num. 22:18.

14 En nu, zie, ik ga tot mijn volk; kom, ik zal u raad geven, *en zeggen* wat dit volk uw volk doen zal in de laatste dagen.

15 Toen hief hij zijne spreuk op, en zeide: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en die man, wien de oogen geopend zijn, spreekt!

16 De hoorder der redenen Gods spreekt, en die de wetenschap des Allerhoogsten weet; die het gezicht des Almachtigen ziet, die verrukt wordt, en wien de oogen ontdekt worden.

17 Ik zal hem zien, maar nu niet; ik zal hem aanschouwen, maar niet nabij. Er zal eene ster voortgaan uit Jakob, en er zal een scepter uit Israël opkomen; die zal de palen der Moabieten verslaan, en zal al de kinderen van Seth verstoren.

18 En Edom zal eene erfelijke bezitting zijn; en Seïr zal zijnen vijanden eene erfelijke bezitting zijn; doch Israël zal kracht doen.

19 [a] En er zal *één* uit Jakob heerschen, en hij zal de overigen uit de steden ombrengen. *a* 2 Sam. 8:14.

20 Toen hij de Amalekieten zag, zoo hief hij zijne spreuk op, en zeide: Amalek is de eersteling der Heidenen; maar zijn uiterste is ten verderve!

21 Toen hij de Kenieten zag, zoo hief hij zijne spreuk op, en zeide: Uwe woning is vast, en gij hebt uw nest in eene steenrots gelegd.

22 Evenwel zal Kaïn verteerd worden, totdat u Assur gevankelijk wegvoeren zal.

23 Voorts hief hij zijne spreuk op, en zeide: Och, wie zal leven, als God dit doen zal!

24 En de schepen van den oever der Chitteërs, die zullen Assur plagen, zij zullen ook Heber plagen; en hij zal ook ten verderve zijn.

25 Toen stond Bileam op, en ging heen, en keerde weder tot zijne plaats. Balak ging ook zijnen weg.

HOOFDSTUK 25.

De Israëlieten plegen te Sittim hoererij en afgoderij, vs. 1. De Heere beveelt Mozes de aanleggers hiervan om te brengen, 4. Pinehas doodt Zimri en Kozbi, 7. God belooft hem en zijn geslacht het priesterschap voor altijd, 11. God beveelt de Midianieten aan te tasten en te verslaan, 17.

EN [a] Israël verbleef te Sittim, en het volk begon te hoereeren met de dochteren der Moabieten. *a* Num. 31:16. 33:49.

2 [a] En zij noodigden het volk tot de slachtofferen harer goden; en het volk at, en boog zich voor hare goden. *a* Ps. 106:28. Hos. 9:10.

3 Als nu Israël zich koppelde aan Baäl-Peor, [a] ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël. *a* Ps. 106:29.

4 En de HEERE zeide tot Mozes: [a] Neem al de hoofden des volks, en hang ze den HEERE tegen de zon, zoo zal de hittigheid van des HEEREN toorn gekeerd worden van Israël. *a* Deut. 4:3. Joz. 22:17.

5 Toen zeide Mozes tot de rechters van Israël: Een ieder doode zijne mannen, die zich aan Baäl-Peor gekoppeld hebben!

6 En ziet, een man uit de kinderen Israëls kwam, en bracht eene Midianietin tot zijne broederen voor de oogen van Mozes, en voor de oogen van de gansche vergadering der kinderen Israëls, toen zij weenden voor de deur van de tent der samenkomst.

7 Toen Pinehas, de zoon van Eleázar, den zoon van Aäron, den priester, *dat* zag, [a] zoo stond hij op uit het midden der vergadering, en nam eene spies in zijne hand; *a* Ps. 106:30.

8 En hij ging den Israëlietischen man na in den hoerenwinkel, en doorstak hen beiden, den Israëlietischen man en de vrouw, door hunnen buik. Toen werd de plaag van over de kinderen Israëls opgehouden.

9 [a] Degenen nu, die aan de plaag stierven,
waren vier en twintig duizend. a 1 Kor. 10:8.
10 Toen sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
11 Pínehas, de zoon van Eleázar, den
zoon van Aäron, den priester, heeft Mijne
grimmigheid van over de kinderen Israëls
afgewend, dewijl hij [a] Mijnen ijver geijverd
heeft in het midden derzelve, zoodat Ik
de kinderen Israëls in Mijnen ijver niet
vernield heb. a 2 Kor. 11:2.
12 Daarom spreek: Zie, Ik [a] geef hem
Mijn verbond des vredes. a Ps. 106:31.
13 En hij zal hebben, en zijn zaad na
hem, het verbond des eeuwigen priester-
doms, daarom dat hij voor zijnen God
geijverd, en verzoening gedaan heeft voor
de kinderen Israëls.
14 De naam nu des verslagenen Israëlieti-
schen mans, die verslagen was met de Mi-
dianietin, was Zimri, de zoon van Salu,
een overste van een vaderlijk huis der
Simeonieten.
15 En de naam der verslagene Midianie-
tische vrouw was Kozbi, eene dochter van
Zur, die een hoofd was der volken van een
vaderlijk huis onder de Midianieten.
16 Verder sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
17 Handel [a] vijandelijk met de Midia-
nieten, en versla hen; a Num. 31:2.
18 Want zij hebben vijandelijk [a] tegen
ulieden gehandeld door hunne listen, die
zij listig tegen u bedacht hebben in de
zaak van Peor, en in de zaak van Kozbi, de
dochter van den overste der Midianieten,
hunne zuster, die verslagen is, ten dage der
plaag, om de zaak van Peor. a Openb. 18:6.

HOOFDSTUK 26.

Telling der Israëlieten, die twintig jaren bereikt hadden en voor den oorlog geschikt waren, vs. 1. Telling van elken stam in het bijzonder, die van Levi uitgezonderd, 5, en van allen met elkander, 51; onder welke het land Kanaän naar de grootte en kleinte der stammen bij het lot moest verdeeld worden, 52. Telling der Levieten, 57; niemand bevond zich bij deze telling van hen, die in de woestijn Sinaï na hunnen uittocht geteld waren, dan Jozua en Kaleb, 65.

HET geschiedde nu na die plaag, dat de
HEERE sprak tot Mozes, en tot Eleázar,
den zoon van Aäron, den priester, zeggende:
2 Neem de som van de geheele verga-
dering der kinderen Israëls op, [a] van twin-
tig jaren oud en daarboven, naar het huis
hunner vaderen, al wie ten heire in Israël
uittrekt. a Num. 1:3.
3 Mozes dan en Eleázar, de priester, spra-
ken hen aan, in de vlakke velden van Moab,
aan de Jordaan van Jericho, zeggende:
4 *Dat men opneme* van twintig jaren oud
en daarboven; [a] gelijk als de HEERE Mozes
geboden had, en den kinderen Israëls, die
uit Egypteland uitgetogen waren. a Num. 1:1,2,3.
5 Ruben [a] was de eerstgeborene van Is-
raël. De zonen van Ruben waren: Hanoch,
van welken was het geslacht der Hanochie-
ten; van Pallu het geslacht der Palluïeten;
a Gen. 46:9. Ex. 6:13. 1 Kron. 5:1.
6 Van Hezron het geslacht der Hezro-
nieten; van Karmi het geslacht der Kar-
mieten.
7 Dit zijn de geslachten der Rubenieten;
en hunne getelden waren drie en veertig
duizend zeven honderd en dertig.
8 En de zonen van Pallu waren Elíab.
9 En de zonen van Elíab waren Nemuël,
en Dathan, en Abíram; [a] deze Dathan
en Abíram waren de geroepenen der ver-
gadering, die gekijf maakten tegen Mozes
en tegen Aäron, in de vergadering van
Korach, als zij gekijf tegen den HEERE
maakten; a Num. 16:2.
10 En de aarde haren mond opendeed,
en verslond hen met Korach, als die ver-
gadering stierf, toen het vuur twee hon-
derd en vijftig mannen verteerde, en wer-
den tot een teeken.
11 Maar de kinderen van Korach stierven
niet.
12 De zonen van Simeon, naar hunne
geslachten: van Nemuël, het geslacht der
Nemuëlieten; van Jamin het geslacht der
Jaminieten; van Jachin het geslacht der
Jachinieten;
13 Van Zerah het geslacht der Zerahieten;
van Saul het geslacht der Saulieten.
14 Dat zijn de geslachten der Simeonieten:
twee en twintig duizend en twee honderd.
15 De zonen van Gad, naar hunne geslach-
ten: van Zefon het geslacht der Zefonieten;
van Haggi het geslacht der Haggieten; van
Suni het geslacht der Sunieten;
16 Van Ozni het geslacht der Oznieten;
van Heri het geslacht der Herieten;
17 Van Arod het geslacht der Arodieten;
van Aréli het geslacht der Arélieten.
18 Dat zijn de geslachten der zonen van
Gad, naar hunne getelden: veertig duizend
en vijf honderd.
19 De zonen van Juda waren Er en Onan:
[a] maar Er en Onan stierven in het land
Kanaän. a Gen. 38:7, 10. 46:12.

20 Alzoo waren de zonen van Juda naar hunne geslachten: van Sela het geslacht der Selanieten; van Perez het geslacht der Perezieten; van Zerah het geslacht der Zerahieten.

21 En de zonen van [a] Perez waren: van Hezron het geslacht der Hezronieten; van Hamul het geslacht der Hamulieten.

[a] Gen. 46:12.

22 Dat zijn de geslachten van Juda, naar hunne getelden: zes en zeventig duizend en vijf honderd.

23 De zonen van Issaschar, naar hunne geslachten, waren: *van* Tola het geslacht der Tolaïeten; van Puva het geslacht der Punieten;

24 Van Jasub het geslacht der Jasubieten; van Simron het geslacht der Simronieten.

25 Dat zijn de geslachten van Issaschar, naar hunne getelden: vier en zestig duizend en drie honderd.

26 De zonen van Zebulon, naar hunne geslachten, waren: van Sered het geslacht der Seredieten; van Elon het geslacht der Elonieten; van Jahleël het geslacht der Jahleëlieten.

27 Dat zijn de geslachten der Zebulonieten, naar hunne getelden: zestig duizend en vijf honderd.

28 De zonen van Jozef, naar hunne geslachten, waren Manasse en Efraïm.

29 De zonen van Manasse waren: [a] van Machir het geslacht der Machirieten; Machir nu gewon Gilead; van Gilead was het geslacht der Gileadieten.

[a] Joz. 17:1.

30 Dit zijn de zonen van Gilead: *van* Jezer het geslacht der Jezerieten; van Helek het geslacht der Helekieten;

31 En *van* Asriël het geslacht der Asrielieten; en *van* Sechem het geslacht der Sechemieten;

32 En *van* Semída het geslacht der Semídaïeten; en *van* Hefer het geslacht der Heferieten.

33 [a] Doch Zeláfead, de zoon van Hefer, had geene zonen, maar dochters; en de namen der dochteren van Zeláfead waren: Machla en Noa, Hogla, Milka en Tirza.

[a] Num. 27:1.

34 Dat zijn de geslachten van Manasse; en hunne getelden waren twee en vijftig duizend en zeven honderd.

35 Dit zijn de zonen van Efraïm, naar hunne geslachten: van Sutélah het geslacht der Sutélahieten; van Becher het geslacht der Becherieten; van Tahan het geslacht der Tahanieten.

36 En dit zijn de zonen van Sutélah: van Eran het geslacht der Eranieten.

37 Dat zijn de geslachten der zonen van Efraïm, naar hunne getelden: twee en dertig duizend en vijf honderd. Dat zijn de zonen van Jozef, naar hunne geslachten.

38 De zonen van Benjamin, naar hunne geslachten: van Bela het geslacht der Belaieten; van Asbel het geslacht der Asbelieten; van Ahíram het geslacht der Ahíramieten;

39 Van Sefúfam het geslacht der Sufamieten; van Hufam het geslacht der Hufamieten.

40 En de zonen van Bela waren Ard en Naäman: *van Ard* het geslacht der Ardieten; van Naäman het geslacht der Naämieten.

41 Dat zijn de zonen van Benjamin, naar hunne geslachten; en hunne getelden waren vijf en veertig duizend en zes honderd.

42 Dit zijn de zonen van Dan, naar hunne geslachten: van Suham het geslacht der Suhamieten; dat zijn de geslachten van Dan, naar hunne geslachten.

43 Al de geslachten der Suhamieten, naar hunne getelden, waren vier en zestig duizend en vier honderd.

44 De zonen van Aser, naar hunne geslachten, waren: van Imna het geslacht der Imnaïeten; van Isvie het geslacht der Isvieten; van Bería het geslacht der Beríieten.

45 Van de zonen van Bería waren: van Heber het geslacht der Heberieten; van Malchiël het geslacht der Malchiëlieten.

46 En de naam der dochter van Aser was Serah.

47 Dat zijn de geslachten der zonen van Aser, naar hunne getelden: drie en vijftig duizend en vier honderd.

48 De zonen van Nafthali, naar hunne geslachten: van Jáhzeël het geslacht der Jáhzeëlieten; van Guni het geslacht der Gunieten;

49 Van Jezer het geslacht der Jezerieten; van Sillem het geslacht der Sillemieten.

50 Dat zijn de geslachten van Nafthali, naar hunne geslachten; en hunne getelden waren vijf en veertig duizend en vier honderd.

51 Dat zijn de getelden van de zonen Israëls: zes honderd een duizend, zeven honderd en dertig.

52 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

53 Aan deze zal het land uitgedeeld worden ter erfenis, naar het getal der namen.

54 [a] Aan degenen, die veel zijn, zult gij hunne erfenis meerder maken, en aan hen, die weinig zijn, zult gij hunne erfenis minder maken; aan een iegelijk zal, naar zijne getelden, zijne erfenis gegeven worden.

[a] Num. 33:54.

55 Het land nogtans zal [a] door het lot gedeeld worden; naar de namen der stammen hunner vaderen zullen zij erven.

[a] Num. 33:54. Joz. 11:23. 14:2.

56 Naar het lot zal elks erfenis gedeeld worden, tusschen de velen en de weinigen.

57 [a] Dit zijn nu de getelden van Levi, naar hunne geslachten: van Gerson het geslacht der Gersonieten; van Kehath het geslacht der Kehathieten; van Merári het geslacht der Merárieten. [a] Ex. 6:16, 17, 18, 19.

58 Dit zijn de geslachten van Levi: het geslacht der Libnieten, het geslacht der Hebronieten, het geslacht der Machlieten, het geslacht der Musieten, het geslacht der Korachieten. En Kehath gewon Amram.

59 [a] En de naam der huisvrouw van Amram was Jochébed, de dochter van Levi, welke *de huisvrouw* van Levi baarde in Egypte; en deze baarde aan Amram, Aäron en Mozes, en Mirjam, hunne zuster.

[a] Ex. 2:1, 2. 6:19.

60 En aan Aäron werden geboren Nadab en Abíhu, Eleázar en Ithamar.

61 [a] Nadab nu en Abíhu waren gestorven, toen zij vreemd vuur brachten voor het aangezicht des HEEREN.

[a] Lev. 10:2. Num. 3:4. 1 Kron. 24:2.

62 En hunne getelden waren drie en twintig duizend, al wat mannelijk is, van eene maand oud en daarboven; want deze werden niet geteld onder de kinderen Israëls, omdat hun geene erfenis gegeven werd onder de kinderen Israëls.

63 Dat zijn de getelden van Mozes en Eleázar, den priester, die de kinderen Israëls telden in de vlakke velden van Moab, aan de Jordaan van Jericho.

64 En onder deze was niemand uit de getelden van Mozes en Aäron, den priester, als zij de kinderen Israëls telden in de woestijn van Sinaï.

65 [a] Want de HEERE had van die gezegd, dat zij in de woestijn gewisselijk zouden sterven; en er was niemand van hen overgebleven, dan Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun.

[a] Num. 14:28, 29, 34, 35. 1 Kor. 10:5, 6.

HOOFDSTUK 27.

De dochters van Zeláfead verzoeken om eene erve, vs. 1. God staat haar verzoek toe, 5, en geeft bij deze gelegenheid wetten omtrent de erfdochters en de opvolgers in de erve van iemand, die zonder kinderen sterft, 8. Mozes ontvangt van God bevel eenen berg te beklimmen, van daar het land Kanaän te bezien, om daarna te sterven, zonder in het land te komen, 12; met vermelding der reden waarom, 14. Mozes bidt God om een' vromen leidsman voor het volk in zijne plaats te geven. 15. God beveelt Jozua te verkiezen en voor het volk met oplegging der handen in zijn ambt te bevestigen, 18; hetwelk door Mozes wordt gedaan, 22.

TOEN naderden [a] de dochteren van Zeláfead, den zoon van Hefer, den zoon van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Manasse, onder de geslachten van Manasse, den zoon van Jozef (en dit zijn de namen zijner dochteren: Machla, Noa en Hogla, en Milka, en Tirza);

[a] Num. 26:33. 36:2. Joz. 17:3.

2 En zij stonden voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van Eleázar, den priester, en voor het aangezicht van de oversten, en van de gansche vergadering, aan de deur van de tent der samenkomst, zeggende:

3 Onze vader [a] is gestorven in de woestijn, [b] en hij is niet geweest in het midden van de vergadering dergenen, die zich tegen den HEERE vergaderd hebben, in de vergadering van Korach; maar hij is in zijne zonde gestorven, en had geene zonen.

[a] Num. 14:35. 26:64. [b] Num. 16:1.

4 Waarom zou de naam onzes vaders uit het midden van zijn geslacht weggenomen worden, omdat hij geenen zoon heeft? geef ons eene bezitting in het midden der broederen van onzen vader.

5 En Mozes bracht hare rechtzaak voor het aangezicht des HEEREN.

6 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

7 De dochteren van Zeláfead spreken recht; [a] gij zult haar ganschelijk geven de bezitting eener erfenis, in het midden van de broederen haars vaders; en gij zult de erfenis haars vaders op haar doen komen. [a] Num. 36:2.

8 En tot de kinderen Israëls zult gij spreken, zeggende: Wanneer iemand sterft, en geenen zoon heeft, zoo zult gij zijne erfenis op zijne dochter doen komen.

9 En indien hij geene dochter heeft, zoo zult gij zijne erfenis aan zijne broederen geven.

10 Indien hij nu geene broederen heeft, zoo zult gij zijne erfenis aan de broederen zijns vaders geven.

11 Indien ook zijn vader geene broeders heeft, zoo zult gij zijne erfenis geven aan zijnen naastbestaande, die hem de naaste van zijn geslacht is, dat hij het erfelijk bezitte. Dit zal den kinderen Israëls tot eene inzetting des rechts zijn, gelijk als de HEERE Mozes geboden heeft.

12 [a] Daarna zeide de HEERE tot Mozes: Klim op dezen berg Abárim, en zie dat land, hetwelk Ik den kinderen Israëls gegeven heb. a Deut. 32:48, 49.

13 Wanneer gij dat gezien zult hebben, dan zult gij tot uwe volken verzameld worden, gij ook, gelijk [a] als uw broeder Aäron verzameld geworden is; a Num. 20:24.

14 [a] Naardien gijlieden Mijnen mond wederspannig zijt geweest in de woestijn Zin, in de twisting der vergadering, [b] om Mij aan de wateren voor hunne oogen te heiligen. Dat zijn de wateren van Meríba, van Kades, in de woestijn Zin. a Num. 20:12. b Num. 20:12.

15 Toen sprak Mozes tot den HEERE, zeggende:

16 Dat de HEERE, [a] de God der geesten van alle vleesch, eenen man stelle over deze vergadering, a Num. 16:22. Hebr. 12:9.

17 Die voor hun aangezicht uitga, en die voor hun aangezicht inga, en die hen uitleide, en die hen inleide; [a] opdat de vergadering des HEEREN niet zij als schapen, die geenen herder hebben.

a 1 Kon. 22:17. Matt. 9:36. Mark. 6:34.

18 Toen zeide de HEERE tot Mozes: [a] Neem tot u Jozua, den zoon van Nun, een' man, [b] in wien de Geest is; en leg uwe hand op hem; a Deut. 3:21. b Deut. 34:9.

19 En stel hem voor het aangezicht van Eleázar, den priester, en voor het aangezicht der gansche vergadering; en geef hem bevel voor hunne oogen;

20 En leg op hem van uwe heerlijkheid, opdat zij hooren, *te weten* de gansche vergadering der kinderen Israëls.

21 En hij zal voor het aangezicht van Eleázar, den priester, staan, die voor hem raad vragen zal, [a] naar de wijze van urim, voor het aangezicht des HEEREN; naar zijnen mond zullen zij uitgaan, en naar zijnen mond zullen zij ingaan, hij, en al de kinderen Israëls met hem, en de gansche vergadering. a Ex. 28:30. Lev. 8:8.

22 En Mozes deed, gelijk als de HEERE hem geboden had; want hij nam Jozua, en stelde hem voor het aangezicht van Eleázar, den priester, en voor het aangezicht der gansche vergadering;

23 En hij leide zijne handen op hem, en gaf hem bevel; gelijk als de HEERE door den dienst van Mozes gesproken had.

HOOFDSTUK 28.

Wetten over de offeranden op bepaalde tijden, vs. 1; van het dagelijksche brandoffer met spijs- en drankoffer, 3; van het sabbatoffer, 9; van de nieuwe maand, 11; van het pascha, 16; en van het pinksterfeest, 26.

VERDER sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, en zeg tot hen: Mijne offerande, Mijne spijze voor Mijne vuurofferen, Mijnen liefelijken reuk, zult gij waarnemen, om Mij te offeren op zijnen gezetten tijd.

3 En gij zult tot hen zeggen: Dit is het vuuroffer, hetwelk gij den HEERE offeren zult: [a] twee volkomene eenjarige lammeren des daags, tot een gedurig brandoffer.

a Ex. 29:38.

4 Het eene lam zult gij bereiden des morgens; en het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden.

5 [a] En een tiende deel eener efa meelbloem ten [b] spijsoffer, gemengd met het vierendeel van een [c] hin van gestooten olie.

a Ex. 16:36. b Lev. 2:1. c Ex. 29:40.

6 Het is het gedurig brandoffer, hetwelk op den berg Sinaï ingesteld was tot een' liefelijken reuk, een vuuroffer den HEERE.

7 En zijn drankoffer zal zijn het vierendeel van een hin, voor het eene lam; in het heiligdom zult gij het drankoffer des sterken dranks den HEERE offeren.

8 En het andere lam zult gij bereiden tusschen de twee avonden; gelijk het spijsoffer des morgens, en gelijk zijn drankoffer zult gij het bereiden, ten vuuroffer des liefelijken reuks den HEERE;

9 Maar op den sabbatdag twee volkomene eenjarige lammeren, en twee tienden meelbloem, ten spijsoffer, met olie gemengd, mitsgaders zijn drankoffer.

10 Het is het brandoffer des sabbats op elken sabbat, boven het gedurig brandoffer, en zijn drankoffer.

11 En in de beginselen uwer maanden zult gij een brandoffer den HEERE offeren: twee jonge varren, en eenen ram, zeven volkomene eenjarige lammeren;

12 En drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, tot den eenen var; en twee tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, tot den eenen ram;

13 En tot elk een tiende deel meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, tot het eene lam; het is een brandoffer tot een' liefelijken reuk, een vuuroffer den HEERE.

14 En hunne drankofferen zullen zijn de helft van een hin tot een' var, en een derde deel van een hin tot een' ram, en een vierendeel van een hin van wijn tot een lam; dat is het brandoffer der nieuwe maan in elke maand, naar de maanden des jaars.

15 Daartoe zal een geitenbok ten zondoffer den HEERE, boven het gedurige brandoffer, bereid worden, met zijn drankoffer.

16 [a] En in de eerste maand, op den veertienden dag der maand, is het pascha den HEERE. [a] Ex. 12:18. 23:15. Lev. 23:5.

17 En op den vijftienden dag derzelve maand is het feest; zeven dagen zullen ongezuurde *brooden* gegeten worden.

18 Op den [a] eersten dag zal eene heilige samenroeping zijn; geen dienstwerk zult gijlieden doen; [a] Lev. 23:7.

19 Maar gij zult een vuuroffer ten brandoffer den HEERE offeren: twee jonge varren, en eenen ram, daartoe zeven eenjarige lammeren; volkomen zullen zij u zijn.

20 En hun spijsoffer zal zijn meelbloem met olie gemengd; drie tienden tot een' var, en twee tienden tot een' ram zult gij bereiden.

21 Tot elk zult gij een tiende deel bereiden tot een lam, tot die zeven lammeren toe.

22 Daarna eenen bok ten zondoffer, om over ulieden verzoening te doen.

23 Behalve het morgenbrandoffer, hetwelk tot een gedurig brandoffer is, zult gij deze dingen bereiden.

24 Achtervolgens deze dingen zult gij des daags, zeven dagen lang, de spijze des vuuroffers bereiden tot een' liefelijken reuk den HEERE; boven dat gedurig brandoffer zal het bereid worden, met zijn drankoffer.

25 En op den zevenden dag zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen.

26 Insgelijks op den dag der eerstelingen, als gij een nieuw spijsoffer den HEERE zult offeren naar uwe weken, zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen.

27 Dan zult gij den HEERE een brandoffer ten liefelijken reuk offeren twee jonge varren, eenen ram, zeven eenjarige lammeren;

28 En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden tot eenen var, twee tienden tot eenen ram;

29 Tot elk een tiende tot een lam, tot die zeven lammeren toe;

30 Eenen geitenbok, om voor u verzoening te doen.

31 Behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, zult gij ze bereiden; zij zullen u volkomen zijn met hunne drankofferen.

HOOFDSTUK 29.

Wetten over de offeranden van het feest des geklanks met brand- en zondoffer, vs. 1; van den verzoeningsdag, 7; van het feest der loofhutten gedurende de zeven dagen, 12. Besluit, 39.

DESGELIJKS in de zevende maand, op den eersten der maand, zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen; [a] het zal u een dag des geklanks zijn. [a] Lev. 23:24.

2 Dan zult gij een brandoffer, ten liefelijken reuk, den HEERE bereiden: een' jongen var, een' ram, zeven volkomene eenjarige lammeren;

3 En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd; drie tienden tot den var, twee tienden tot den ram,

4 En een tiende tot een lam, tot die zeven lammeren toe;

5 En eenen geitenbok ten zondoffer, om over ulieden verzoening te doen;

6 Behalve het brandoffer der maand, en zijn spijsoffer, en het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hunne drankofferen, naar hunne wijze, ten liefelijken reuk, ten vuuroffer den HEERE.

7 En op den tienden dezer zevende maand zult gij eene heilige samenroeping hebben en [a] gij zult uwe zielen verootmoedigen; geen werk zult gij doen; [a] Lev. 16:29, 31. 23:27.

8 Maar gij zult brandoffer, ten liefelijken reuk, den HEERE offeren: eenen jongen var, eenen ram, zeven eenjarige lammeren; [a] volkomen zullen zij u zijn; [a] Num. 28:19.

9 En hun spijsoffer van meelbloem met olie gemengd: drie tienden tot den var, twee tienden tot den eenen ram;

10 Tot elk een tiende tot een lam, tot die zeven lammeren toe;

11 Eenen geitenbok ten zondoffer; behalve het zondoffer der verzoeningen, en het ge-

durig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hunne drankofferen.

12 Insgelijks op den vijftienden dag dezer zevende maand, zult gij eene heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen; maar zeven dagen zult gij den HEERE een feest vieren.

13 En gij zult een brandoffer ten vuuroffer offeren, ten liefelijken reuk den HEERE: dertien jonge varren, twee rammen, veertien eenjarige lammeren; zij zullen volkomen zijn;

14 En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden tot eenen var, tot die dertien varren toe; twee tienden tot eenen ram, onder die twee rammen;

15 En tot elk een tiende tot een lam, tot die veertien lammeren toe;

16 En eenen geitenbok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

17 Daarna op den tweeden dag: twaalf jonge varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

18 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

19 En eenen geitenbok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hunne drankofferen.

20 En op den derden dag: elf varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

21 En hunne spijsofferen, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

22 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

23 Verder op den vierden dag: tien varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

24 Hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

25 En eenen geitenbok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

26 En op den vijfden dag: negen varren, twee rammen, en veertien volkomene eenjarige lammeren;

27 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

28 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

29 Daarna op den zesden dag: acht varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

30 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

31 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijne drankofferen.

32 En op den zevenden dag: zeven varren, twee rammen, veertien volkomene eenjarige lammeren;

33 En hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar hunne wijze;

34 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

35 Op den achtsten dag [a] zult gij een' verbodsdag hebben; geen dienstwerk zult gij doen.

[a] Lev. 23:36.

36 En gij zult een brandoffer ten vuuroffer offeren, *ten* liefelijken reuk den HEERE: eenen var, eenen ram, zeven volkomene eenjarige lammeren;

37 Hun spijsoffer, en hunne drankofferen tot den var, tot den ram, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

38 En eenen bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

39 Deze dingen zult gij den HEERE doen op uwe gezette hoogtijden; behalve uwe geloften, en uwe vrijwillige offeren, met uwe brandofferen, en met uwe spijsofferen, en met uwe drankofferen, en met uwe dankofferen.

40 En Mozes sprak tot de kinderen Israëls, naar al wat de HEERE Mozes geboden had.

HOOFDSTUK 30.

Wetten aangaande de geloften, gedaan door een' man, vs. 1, door eene dochter, 3, getrouwde vrouw, 6, weduwe, verstootene of verlatene vrouw, 6. Besluit, 16.

EN Mozes sprak tot de hoofden der stammen van de kinderen Israëls, zeggende: Dit is de zaak, die de HEERE geboden heeft:

2 [a] Wanneer een man den HEERE eene gelofte zal beloofd, of eenen eed zal gezworen hebben, zijne ziel met eene verbintenis verbindende, zijn woord zal hij niet ontheiligen; naar alles, wat uit zijnen mond gegaan is, zal hij doen.

[a] Deut. 23:21.

3 Maar als eene vrouw den HEERE eene gelofte zal beloofd hebben, en zich met eene verbintenis in het huis haars vaders in hare jonkheid zal verbonden hebben ;

4 En haar vader hare gelofte, en hare verbintenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal hooren, en haar vader tegen haar zal stilzwijgen, zoo zullen al hare geloften bestaan, en alle verbintenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal bestaan.

5 Maar indien hare vader dat zal breken, ten dage als hij het hoort, al hare geloften, en hare verbintenissen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zullen niet bestaan ; maar de HEERE zal het haar vergeven ; want haar vader heeft ze haar doen breken.

6 Doch indien zij immers eenen man heeft, en hare geloften op haar zijn, of de uitspraak harer lippen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft ;

7 En haar man *dat* zal hooren, en ten dage als hij het hoort, tegen haar zal stilzwijgen, zoo zullen hare geloften bestaan, en hare verbintenissen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zullen bestaan.

8 Maar indien haar man ten dage, als hij het hoorde, dat zal breken, en hare gelofte, die op haar was, zal te niet maken, mitsgaders de uitspraak harer lippen, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zoo zal het de HEERE haar vergeven.

9 Aangaande de gelofte eener weduwe, of eener verstootene : alles, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal over haar bestaan.

10 Maar indien zij ten huize haars mans gelofte gedaan heeft, of met eenen eed door verbintenis hare ziel verbonden heeft ;

11 En haar man *dat* gehoord, en tegen haar stil zal gezwegen hebben, dat niet brekende ; zoo zullen al hare geloften bestaan, mitsgaders alle verbintenis, waarmede zij hare ziel verbonden heeft, zal bestaan.

12 Maar indien haar man die dingen ganschelijk te niet maakt, ten dage als hij het hoort, niets van al wat uit hare lippen gegaan is, van hare gelofte, en van de verbintenis harer ziel, zal bestaan ; haar man heeft ze te niet gemaakt, en de HEERE zal het haar vergeven,

13 Alle gelofte, en allen eed der verbintenis, om de ziel te verootmoedigen, die zal haar man bevestigen, of die zal haar man te niet maken.

14 Maar zoo haar man tegen haar van dag tot dag ganschelijk stilzwijgt, zoo bevestigt hij al hare geloften, of al hare verbintenissen, dewelke op haar zijn ; hij heeft ze bevestigd, omdat hij tegen haar stilgezwegen heeft, ten dage als hij het hoorde.

15 Doch zoo hij ze ganschelijk te niet maken zal, nadat hij het gehoord zal hebben, zoo zal hij hare ongerechtigheid dragen.

16 Dat zijn de inzettingen, die de HEERE Mozes geboden heeft, tusschen een' man en zijne huisvrouw, tusschen een' vader en zijne dochter, zijnde in hare jonkheid, ten huize haars vaders.

HOOFDSTUK 31.

Bevel aan de Israëlieten om krijg te voeren tegen de Midianieten, vs. 1, met een leger van twaalf duizend man en Pinehas, den zoon van Eleázar, 4. Hetzelve overwint de Midianieten, 7 ; keert weder met de gevangenen en den buit, 12; wordt van Mozes berispt over hetgeen het misdreven had, 14; en bevolen hetgeen het doen moest, 17. Wet over de verdeeling van den buit, 25. Uitvoering der wet en de som van den buit ; 31. Het deel des Heeren, dat voor de priesters en Levieten was, 41. Offerande voor den Heere van de oversten des legers, 48. Deze wordt tot gedachtenis in den tabernakel bewaard, 54.

EN de HEERE sprak tot Mozes, zeggende :

2 [a] Neem de wraak der kinderen Israëls van de Midianieten ; [b] daarna zult gij verzameld worden tot uwe volken.

[a] Num. 25:17. [b] Num. 27:13.

3 Mozes dan sprak tot het volk, zeggende: Dat zich mannen uit u ten strijde toerusten, en dat zij tegen de Midianieten zijn, om de wraak des HEEREN te doen aan de Midianieten.

4 Van elken stam onder alle stammen Israëls zult gij een duizend ten strijde zenden.

5 Alzoo werden geleverd uit de duizenden van Israël, duizend van elken stam, twaalf duizend toegerusten ten strijde.

6 En Mozes zond hen ten strijde, duizend van elken stam, hen en Pínehas, den zoon van Eleázar, den priester, ten strijde, met de heilige vaten, en de trompetten des geklanks in zijne hand.

7 En zij streden tegen de Midianieten, gelijk als de HEERE Mozes geboden had, en zij doodden al wat mannelijk was.

8 Daartoe doodden zij boven hunne verslagenen, de koningen der Midianieten, [a] Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, vijf koningen der Midianieten ; ook doodden zij met het zwaard Bileam, den zoon van Beor. [a] Joz. 13:21, 22.

9 Maar de kinderen Israëls namen de vrouwen der Midianieten, en hunne kinderkens gevangen ; zij roofden ook al hunne beesten, en al hun vee, en al hun vermogen.

10 Voorts, al hunne steden met hunne
woonplaatsen, en al hunne burgen verbrandden zij met vuur.
11 [a] En zij namen al den roof, en al den
buit, van menschen en van beesten. [a] Deut. 20:14.
12 Daarna brachten zij de gevangenen
en den buit, en den roof, tot Mozes en tot
Eleázar, den priester, en tot de vergadering der kinderen Israëls, in het leger, in
de vlakke velden van Moab, dewelke zijn
aan de Jordaan van Jericho.
13 Maar Mozes en Eleázar, de priester,
en alle oversten der vergadering, gingen uit
hun te gemoet, tot buiten voor het leger.
14 En Mozes werd grootelijks vertoornd
tegen de bevelhebbers des heirs, de hoofdlieden der duizenden, en de hoofdlieden
der honderden, die uit den strijd van dien
oorlog kwamen.
15 En Mozes zeide tot hen: Hebt gij dan
alle vrouwen laten leven?
16 Ziet, deze waren, door [a] den raad van
Bíleam, den kinderen Israëls, om oorzake
der overtreding tegen den HEERE te geven,
in de zaak van Peor; waardoor die plaag
werd onder de vergadering des HEEREN.
[a] Num. 25:1, 2, 18. 2 Petr. 2:15. Openb. 2:14.
17 [a] Nu dan, doodt al wat mannelijk is
onder de kinderkens; en doodt alle vrouw,
die door bijligging des mans eenen man
bekend heeft. [a] Richt. 21:11.
18 Doch al de kinderen van vrouwelijk
geslacht, die de bijligging des mans niet
bekend hebben, laat voor ulieden leven.
19 En gijlieden, legert u buiten het leger
zeven dagen; een ieder, die eenen mensch
gedood, en een ieder, die eenen verslagene
zult aangeroerd hebben, zult u op den derden dag en op den zevenden dag ontzondigen, gij en uwe gevangenen.
20 Ook zult gij alle kleeding, en alle gereedschap van vellen, en alle geiten*haren*
werk, en alle gereedschap van hout, ontzondigen.
21 En Eleázar, de priester, zeide tot de
krijgslieden, die tot dien strijd getogen
waren: Dit is de inzetting der wet, die de
HEERE Mozes geboden heeft.
22 Alleen het goud en het zilver, het
koper, het ijzer, het tin en het lood;
23 Alle ding, dat het vuur lijdt, zult gij
door het vuur laten doorgaan, dat het rein
worde; evenwel zal het [a] door het water
der afzondering ontzondigd worden; maar
al wat het vuur niet lijdt, zult gij door het
water laten doorgaan. [a] Num. 19:9.
24 Gij zult ook uwe kleederen op den zevenden dag wasschen, dat gij rein wordt;
en daarna zult gij in het leger komen.
25 Verder sprak de HEERE tot Mozes,
zeggende:
26 Neem op de som van den buit der gevangenen, van menschen en van beesten;
gij en Eleázar, de priester, en de hoofden
van de vaderen der vergadering.
27 En [a] deel den buit in twee helften,
tusschen degenen, die den strijd aangegrepen hebben, die tot den krijg uitgegaan
zijn, en tusschen de gansche vergadering.
[a] 1 Sam. 30:24.
28 Daarna zult gij eene schatting voor den
HEERE heffen, van de oorlogsmannen, die
tot dezen krijg uitgetogen zijn, van vijf
honderd eene ziel, uit de menschen, en uit de
runderen, en uit de ezelen, en uit de schapen.
29 Van hunne helft zult gij het nemen,
en den priester Eleázar geven tot eene
heffing des HEEREN.
30 Maar van de helft der kinderen Israëls
zult gij eenen gevangene van vijftig nemen,
uit de menschen, uit de runderen, uit de
ezelen, en uit de schapen, uit al de beesten;
en gij zult ze aan de Levieten geven, die
de wacht van den tabernakel des HEEREN
waarnemen.
31 En Mozes en Eleázar, de priester, deden,
gelijk als de HEERE Mozes geboden had.
32 De buit nu, het overschot van den
roof, dat het krijgsvolk geroofd had, was zes
honderd vijf en zeventig duizend schapen;
33 En twee en zeventig duizend runderen;
34 En een en zestig duizend ezelen;
35 En der menschen zielen, uit de vrouwen, die geene bijligging des mans bekend
hadden, alle zielen waren twee en dertig
duizend.
36 En de helft, *te weten* het deel dergenen, die tot dezen krijg uitgetogen waren,
was in getal drie honderd zeven en dertig
duizend en vijf honderd schapen.
37 En de schatting voor den HEERE van
schapen was zes honderd vijf en zeventig.
38 En de runderen waren zes en dertig
duizend, en hunne schatting voor den
HEERE twee en zeventig.
39 En de ezelen waren dertig duizend
en vijf honderd, en hunne schatting voor
den HEERE was een en zestig.

40 En der menschen zielen waren zes-
tien duizend, en hunne schatting voor den
HEERE twee en dertig zielen.
41 [a] En Mozes gaf Eleázar, den priester,
de schatting van de heffing des HEEREN,
gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

[a] Num. 18:8, 19.

42 En van de helft der kinderen Israëls,
welke Mozes afgedeeld had, van de man-
nen, die gestreden hadden;
43 (Het halve deel nu der vergadering
was, uit de schapen, drie honderd zeven
en dertig duizend en vijf honderd;
44 En de runderen waren zes en dertig
duizend;
45 En de ezelen dertig duizend en vijf
honderd;
46 En der menschen zielen zestien dui-
zend;)
47 Van die helft der kinderen Israëls
nam Mozes eenen gevangene uit vijftig,
van menschen en van beesten; en hij gaf
ze aan de Levieten, die de wacht van den
tabernakel des HEEREN waarnamen, gelijk
als de HEERE Mozes geboden had.
48 Toen traden tot Mozes de bevelheb-
bers, die over de duizenden des heirs
waren, de hoofdlieden der duizenden, en
de hoofdlieden der honderden;
49 En zij zeiden tot Mozes: Uwe knechten
hebben opgenomen de som der krijgslieden,
die onder onze hand geweest zijn; en uit
ons ontbreekt niet een man.
50 Daarom hebben wij eene offerande
des HEEREN gebracht, een ieder wat hij
gekregen heeft, een gouden vat, eene ke-
ten, of een' armring, een' vingerring, een'
oorring, of een' afhangenden gordel, om
voor onze zielen verzoening te doen voor
het aangezicht des HEEREN.
51 Zoo nam Mozes en Eleázar, de pries-
ter, van hen het goud, alle welgewrochte
vaten.
52 En al het goud der heffing, dat zij
den HEERE offerden, was zestien duizend
zeven honderd en vijftig sikkelen, van de
hoofdlieden der duizenden, en van de
hoofdlieden der honderden.
53 Aangaande de krijgslieden, een iegelijk
had [a] geroofd voor zichzelven.

[a] Deut. 20:14.

54 Zoo nam Mozes en Eleázar, de pries-
ter, dat goud van de hoofdlieden der
duizenden en der honderden, en zij brach-
ten het in de tent der samenkomst, ter
gedachtenis voor de kinderen Israëls, voor
het aangezicht des HEEREN.

HOOFDSTUK 32.

De stammen van Ruben en Gad verzoeken met redenen van Mozes, om hun erfdeel te ontvangen aan deze zijde van de Jordaan, vs. 1. Eerst bestraft hij hen streng, 6; maar op hunne belofte, van strijdgenooten hunner broederen te zullen zijn in Kanaän, tot de ten onderbrenging des lands, verkrijgen zij onder die voorwaarde, gemeenschappelijk met den halven stam van Manasse, hunne begeerte, 16.

DE kinderen van Ruben nu hadden veel
vee, en de kinderen van Gad hadden
machtig veel; en zij bezagen het land van
Jáëzer, en het land van Gílead, en ziet,
deze plaats was eene plaats voor vee.
2 Zoo kwamen de kinderen van Gad en de
kinderen van Ruben, en spraken tot Mozes,
en tot Eleázar, den priester, en tot de over-
sten der vergadering, zeggende:
3 Ataróth, en Dibon, en Jáëzer, en Nimra,
en Hesbon, en Eleále, en Schebam, en Nebo,
en Behon;
4 Dit land, hetwelk de HEERE voor het
aangezicht der vergadering van Israël ge-
slagen heeft, is een land voor vee; en uwe
knechten hebben vee.
5 Voorts zeiden zij: Indien wij genade
in uwe oogen gevonden hebben, dat dit-
zelve land aan uwe knechten gegeven worde
tot eene bezitting; *en* doe ons niet trekken
over de Jordaan.
6 Maar Mozes zeide tot de kinderen van
Gad en tot de kinderen van Ruben: Zullen
uwe broeders ten strijde gaan, en zult gij-
lieden hier blijven?
7 Waarom toch zult gij het hart der kin-
deren Israëls breken, dat zij niet over-
trekken naar het land, dat de HEERE hun
gegeven heeft?
8 Zoo deden uwe vaders, als ik hen van
[a] Kades-Barnéa zond, om dit land te bezien.

[a] Num. 13:3. Deut. 1:22.

9 Als zij opgekomen waren tot aan het dal
Eskol, en dit land bezagen, zoo braken zij
het hart der kinderen Israëls, dat zij niet
gingen naar het land, dat de HEERE hun
gegeven had.
10 Toen ontstak de toorn des HEEREN
ten zelven dage, en Hij zwoer, zeggende:
11 [a] Indien deze mannen, die uit Egypte
opgetogen zijn, van twintig jaren oud en
daarboven, het land zullen zien, dat Ik
Abraham, Izak en Jakob gezworen heb!
want zij hebben niet volhard Mij na te
volgen;

[a] Num. 14:28. Deut. 1:35.

12 Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne,
den Keniziet, en Jozua, de zoon van Nun;

want zij hebben volhard den HEERE na te volgen.

13 Alzoo ontstak des HEEREN toorn tegen Israël, en Hij deed hen omzwerven in de woestijn, veertig jaren, totdat verteerd was het gansche geslacht, hetwelk gedaan had, wat kwaad was in de oogen des HEEREN.

14 En ziet, gijlieden zijt opgestaan in stede van uwe vaderen, eene menigte van zondige menschen, om de hittigheid van des HEEREN toorn tegen Israël te vermeerderen.

15 Wanneer gij van achter Hem u zult afkeeren, zoo zal Hij wijders voortvaren het te laten in de woestijn; en gij zult al dit volk verderven.

16 Toen traden zij toe tot hem, en zeiden: Wij zullen hier schaapskooien bouwen voor ons vee, en steden voor onze kinderen.

17 Maar wij zelven zullen ons toerusten, haastende voor het aangezicht der kinderen Israëls, totdat wij hen aan hunne plaats zullen gebracht hebben; en onze kinderen zullen blijven in de vaste steden, van wege de inwoners des lands.

18 Wij zullen niet wederkeeren tot onze huizen, totdat zich de kinderen Israëls tot erfelijke bezitters zullen gesteld hebben, een ieder van zijne erfenis.

19 Want wij zullen met hen niet erven aan gene zijde der Jordaan, en verder heen, als onze erfenis ons toegekomen zal zijn aan deze zijde der Jordaan, tegen den opgang.

20 Toen zeide Mozes tot hen: Indien gij deze zaak doen zult, indien gij u voor het aangezicht des HEEREN zult toerusten ten strijde,

21 En een ieder van u, die toegerust is, over de Jordaan zal trekken voor het aangezicht des HEEREN, totdat Hij Zijne vijanden voor Zijn aangezicht uit de bezitting zal verdreven hebben,

22 En het land voor het aangezicht des HEEREN te ondergebracht zij; zoo zult gij daarna wederkeeren, en onschuldig zijn voor den HEERE en voor Israël, en dit land zal u ter bezitting zijn voor het aangezicht des HEEREN.

23 Indien gij daarentegen alzoo niet zult doen, ziet, zoo hebt gij tegen den HEERE gezondigd; doch gij zult uwe zonde gewaar worden, als zij u vinden zal!

24 Bouwt u steden voor uwe kinderen, en kooien voor uwe schapen; en doet, wat uit uwen mond uitgegaan is.

25 Toen spraken de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben tot Mozes, zeggende: Uwe knechten zullen doen, gelijk als mijn heer gebiedt.

26 Onze kinderen, onze vrouwen, onze have en al onze beesten zullen aldaar zijn in de steden van Gilead;

27 Maar uwe knechten zullen overtrekken, al wie ten heire toegerust is, voor het aangezicht des HEEREN tot den strijd, gelijk als mijn heer gesproken heeft.

28 [a] Toen gebood Mozes, hunnenthalve, den priester Eleázar, en Jozua, den zoon van Nun, en den hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls; [a] Joz. 1:13. 4:12.

29 En Mozes zeide tot hen: Indien de kinderen van Gad, en de kinderen van Ruben, met ulieden over de Jordaan zullen trekken, een ieder, die toegerust is ten oorlog, voor het aangezicht des HEEREN, als het land voor uw aangezicht zal te ondergebracht zijn; zoo zult gij hun het land Gilead ter bezitting geven.

30 Maar indien zij niet toegerust met u zullen overtrekken, zoo zullen zij tot bezitters gesteld worden in het midden van ulieden in het land Kanaän.

31 En de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben antwoordden, zeggende: Wat de HEERE tot uwe knechten gesproken heeft, zullen wij alzoo doen.

32 Wij zullen toegerust overtrekken voor het aangezicht des HEEREN naar het land Kanaän; en de bezitting onzer erfenis zullen wij hebben aan deze zijde der Jordaan.

33 [a] Alzoo gaf Mozes hunlieden, den kinderen van Gad, en den kinderen van Ruben, en den halven stam van Manasse, den zoon van Jozef, het koninkrijk van Sihon, koning der Amorieten, en het koninkrijk van Og, koning van Basan; het land met de steden van hetzelve in de landpalen, de steden des lands rondom. [a] Deut. 3:12. Joz. 13:8. 22:4.

34 En de kinderen van Gad bouwden Dibon, en Atarôth, en Aroër,

35 En Atroth-Sofan, en Jáëzer, en Jógbeha,

36 En Beth-Nimra, en Beth-Háran, vaste steden en schaapskooien.

37 En de kinderen van Ruben bouwden Hezbon, en Eleále, en Kirjatháïm,

38 En Nebo, en Baäl-Meon, veranderd

zijnde van naam, en Sibma; en zij noemden de namen der steden, die zij bouwden, met *andere* namen.

39 [a] En de kinderen van Machir, den zoon van Manasse, gingen naar Gilead, en namen dat in, en zij verdreven de Amorieten, die daarin waren, uit de bezitting. *a* Gen. 50:23.

40 Zoo gaf Mozes Gilead aan Machir, den zoon van Manasse; en hij woonde daarin.

41 Jaïr nu, de zoon van Manasse, ging heen en nam hunlieder dorpen in, en hij noemde die Havvôth-Jaïr.

42 En Nobah ging heen, en nam Kenath in, met hare onderhoorige plaatsen, en noemde ze Nobah naar zijnen naam.

HOOFDSTUK 33.

Verhaal de reizen en legerplaatsen der kinderen Israëls, van Egypte af tot aan het land Kanaän toe, vs. 1. Bevel tot verdrijving van de inwoners des lands en de uitroeiing der afgoderij, 50. Zware bedreiging, wanneer zij dit bevel verontachtzaamden, 55. Bevel tot verdeeling des lands door het lot, 54.

DIT zijn de reizen der kinderen Israëls, die uit Egypteland uitgetogen zijn, naar hunne heiren, door de hand van Mozes en Aäron.

2 En Mozes schreef hunne uittochten, naar hunne reizen, naar den mond des HEEREN; en dit zijn hunne reizen, naar hunne uittochten.

3 [a] Zij reisden dan van Raméses; in de eerste maand, op den vijftienden dag der eerste maand, des anderen daags van het pascha, togen de kinderen Israëls uit door eene hooge hand, voor de oogen van alle Egyptenaren; *a* Ex. 12:37.

4 Als de Egyptenaars begroeven degenen, welke de HEERE onder hen geslagen had, alle eerstgeborenen; ook had de HEERE gerichten geoefend aan hunne goden.

5 Als de kinderen Israëls van Raméses verreisd waren, zoo legerden zij zich te Sukkoth.

6 [a] En zij verreisden van Sukkoth, en legerden zich in Etham, hetwelk aan het einde der woestijn is. *a* Ex. 13:20.

7 [a] En zij verreisden van Etham, en keerden weder naar Pi-hachirôth, dat tegenover Baäl-Sefon is, en zij legerden zich voor Migdol. *a* Ex. 14:2.

8 En zij verreisden van Hachirôth, en gingen over, door het midden van de zee, naar de woestijn; en zij gingen drie dagreizen in de woestijn Etham, en legerden zich in [a] Mara. *a* Ex. 15:22, 23.

9 En zij verreisden van Mara, en kwamen te [a] Elim; in Elim nu waren twaalf waterfonteinen en zeventig palmboomen, en zij legerden zich aldaar. *a* Ex. 15:27.

10 En zij verreisden van Elim, en legerde zich aan de Schelfzee.

11 En zij verreisden van de Schelfzee, en [a] legerden zich in de woestijn Sin. *a* Ex. 16:1.

12 En zij verreisden uit de woestijn Sin, en zij legerden zich in Dofka.

13 En zij verreisden van Dofka, en legerden zich in Aluz.

14 En zij verreisden van Aluz, en legerden zich in [a] Rafidîm; doch daar was geen water voor het volk, om te drinken. *a* Ex. 17:1.

15 Zoo verreisden zij van Rafidîm, en [a] legerden zich in de woestijn van Sinaï. *a* Ex. 19:1.

16 En zij verreisden uit de woestijn van Sinaï, en [a] legerden zich in Kibrôth-Thääva. *a* Num. 11:34, 35.

17 En zij verreisden van Kibrôth-Thääva, en legerden zich in Hazerôth.

18 En zij verreisden van Hazerôth, en legerden zich in Rithma.

19 En zij verreisden van Rithma, en legerden zich in Rimmon-Perez.

20 En zij verreisden van Rimmon-Perez, en legerden zich in Libna.

21 En zij verreisden van Libna, en legerden zich in Rissa.

22 En zij verreisden van Rissa, en legerden zich in Kehelátha.

23 En zij verreisden van Kehelátha, en legerden zich in het gebergte van Safer.

24 En zij verreisden van het gebergte Safer, en legerden zich in Hárada.

25 En zij verreisden van Hárada, en legerden zich in Makhelôth.

26 En zij verreisden van Makhelôth, en legerden zich in Tachath.

27 En zij verreisden van Tachath, en legerden zich in Tharah.

28 En zij verreisden van Tharah, en legerden zich in Mithka.

29 En zij verreisden van Mithka, en legerden zich in Hasmóna.

30 En zij [a] verreisden van Hasmóna, en legerden zich in Moséroth. *a* Deut. 10:6.

31 En zij verreisden van Moséroth, en legerden zich in Bene-Jääkan.

32 En zij verreisden van Bene-Jääkan, en legerden zich in Hor-gidgad.

33 En zij verreisden van Hor-gidgad, en legerden zich in Jotbátha.

34 En zij verreisden van Jotbátha, en legerden zich in Abróna.

35 En zij verreisden van Abróna, en legerden zich in Ezeon-Geber.

36 En zij verreisden van Ezeon-Geber, en [a] legerden zich in de woestijn Zin, dat is Kades. a Num. 20:1.

37 En zij verreisden van Kades, en [a] legerden zich aan den berg Hor, aan het einde des lands van Edom. a Num. 20:22.

38 [a] Toen ging de priester Aäron op den berg Hor, naar den mond des HEEREN, en stierf aldaar, in het veertigste jaar na den uittocht van de kinderen Israëls uit Egypteland, in de vijfde maand, op den eersten der maand. a Num. 20:25. Deut. 32:50.

39 Aäron nu was honderd drie en twintig jaren oud, als hij stierf op den berg Hor.

40 [a] En de Kanaäniet, de koning van Harad, die in het zuiden woonde in het land Kanaän, hoorde, dat de kinderen Israëls aankwamen. a Num. 21:1.

41 En zij [a] verreisden van den berg Hor, en legerden zich in Zálmona. a Num. 21:4.

42 En zij verreisden van Zálmona, en legerden zich in Funon.

43 En zij verreisden van Funon, en [a] legerden zich in Oboth. a Num. 21:10.

44 En zij verreisden van Oboth, en legerden zich aan de heuvelen van Abárim, in de landpale van Moab.

45 En zij verreisden van de heuvelen van *Abárim*, en legerden zich in Dibon-Gad.

46 En zij verreisden van Dibon-Gad, en legerden zich in Almon-Diblathaïm.

47 En zij verreisden van Almon-Diblathaïm, en legerden zich in de bergen Abárim, tegen Nebo.

48 En zij verreisden van de bergen Abárim, en legerden zich in de vlakke velden der Moabieten, aan de Jordaan van Jericho.

49 En zij legerden zich aan de Jordaan van Beth-Jesimôth, tot aan [a] Abel-Sittim, in de vlakke velden der Moabieten. a Num. 25:1. Joz. 2:1.

50 En de HEERE sprak tot Mozes, in de vlakke velden der Moabieten, aan de Jordaan van Jericho, zeggende:

51 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer gijlieden over de Jordaan zult gegaan zijn in het land Kanaän;

52 [a] Zoo zult gij alle inwoners des lands voor uw aangezicht uit de bezitting verdrijven, en al hunne beeltenissen verderven; ook zult gij al hunne gegotene beelden verderven, en al hunne hoogten verdelgen. a Deut. 7:2, 3, enz.

53 En gij zult het land in erfelijke bezitting nemen, en daarin wonen; want Ik heb u dat land gegeven, om hetzelve erfelijk te bezitten.

54 En gij zult het land in erfelijke bezitting nemen door het lot, naar uwe geslachten; [a] dengenen, die veel zijn, zult gij hunne erfenis meerder maken, en dien, die weinig zijn, zult gij hunne erfenis minder maken; waarheen voor iemand het lot zal uitgaan, dat zal hij hebben; naar de stammen uwer vaderen zult gij de erfenis nemen. a Num. 26:54, enz.

55 Maar indien gij de inwoners des lands niet voor uw aangezicht uit de bezitting zult verdrijven, zoo zal het geschieden, dat, die gij van hen zult laten overblijven, [a] tot doornen zullen zijn in uwe oogen, en tot prikkelen in uwe zijden, en u zullen benauwen op het land, waarin gij woont. a Joz. 23:13. Richt. 2:3.

56 En het zal geschieden, dat Ik u zal doen, gelijk als Ik hun dacht te doen.

HOOFDSTUK 34.

Beschrijving van de grenzen van Kanaän door God, vs. 1; en benoeming van hen, welke hetzelve onder de kinderen Israëls zullen verdeelen, 16.

VOORTS sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2 Gebied den kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer gij in het land Kanaän ingaat, zoo zal dit het land zijn, dat u ter erfenis vallen zal, het land Kanaän, naar zijne landpalen.

3 [a] De zuiderhoek nu zal u zijn van de woestijn Zin, aan de zijden van Edom; en de zuider landpale zal u zijn van het einde der Zoutzee tegen het oosten; a Joz. 15:1.

4 En deze landpale zal u omgaan van het zuiden naar den opgang van Akrábbim, en doorgaan naar Zin; en hare uitgangen zullen zijn, van het zuiden naar Kades-Barnéa; en zij zal uitgaan naar Hazar-Addar, en doorgaan naar Azmon.

5 Voorts zal deze landpale omgaan van Azmon naar de rivier van Egypte, en hare uitgangen zullen zijn naar de zee.

6 Aangaande de landpale van het westen, daar zal u de groote zee de landpale zijn; dit zal uwe landpale van het westen zijn.

7 Voorts zal u de landpale van het noorden deze zijn: van de groote zee af zult gij u den berg Hor afteekenen.

8 Van den berg Hor zult gij afteekenen tot daar men komt te Hamath; en de uitgan-

gen dezer landpale zullen zijn naar Zedad.

9 En deze landpale zal uitgaan naar Zifron, en hare uitgangen zullen zijn te Hazar-Enan; dit zal u de noorder landpale zijn.

10 Voorts zult gij u tot eene landpale tegen het oosten afteekenen van Hazar-Enan naar Sefam.

11 En deze landpale zal afgaan van Sefam naar Ribla, tegen het oosten van Ain; daarna zal deze landpale afgaan en strekken langs den oever van de zee Cinnereth oostwaarts.

12 Voorts zal deze landpale afgaan langs de Jordaan, en hare uitgangen zullen zijn aan de Zoutzee. Dit zal u zijn het land naar zijne landpale rondom.

13 En Mozes gebood den kinderen Israëls, zeggende: Dit is het land, dat gij door het lot ten erve innemen zult, hetwelk de HEERE aan de negen stammen en aan den halven stam *van Manasse* te geven geboden heeft.

14 Want de stam van de kinderen der Rubenieten, naar het huis hunner vaderen, en de stam van de kinderen der Gadieten, naar het huis hunner vaderen, hebben ontvangen; mitsgaders de halve stam van Manasse heeft zijne erfenis ontvangen.

15 Twee stammen en een halve stam hebben hunne erfenis ontvangen aan deze zijde der Jordaan, van Jericho oostwaarts tegen den opgang.

16 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

17 [a] Dit zijn de namen der mannen, die ulieden dat land ten erve zullen uitdeelen: Eleázar, de priester, en Jozua, de zoon van Nun. [a] Joz. 14:1.

18 Daartoe zult gij uit elken stam eenen overste nemen, om het land ten erve uit te deelen.

19 En dit zijn de namen dezer mannen: van den stam van Juda, Kaleb, zoon van Jefunne;

20 En van den stam der kinderen van Simeon, Semuël, zoon van Ammihud;

21 Van den stam van Benjamin, Elídad, zoon van Chislon;

22 En van den stam der kinderen van Dan, de overste Bukki, zoon van Jogli;

23 Van de kinderen van Jozef: van den stam der kinderen van Manasse, de overste Hanniël, zoon van Efod;

24 En van den stam der kinderen van Efraïm, de overste Kemuël, zoon van Siftan;

25 En van den stam der kinderen van Zebulon, de overste Elízafan, zoon van Parnach;

26 En van den stam der kinderen van Issaschar, de overste Paltiël, zoon van Azzan;

27 En van den stam der kinderen van Aser, de overste Achíhud, zoon van Selómi;

28 En van den stam der kinderen van Nafthali, de overste Pedáël, zoon van Ammihud.

29 Dit zijn ze, dien de HEERE geboden heeft, den kinderen Israëls de erfenissen uit te deelen, in het land Kanaän.

HOOFDSTUK 35.

Het getal steden, welke met hare voorsteden de kinderen Israëls aan de Levieten zouden inruimen, vs. 1. De zes vrijsteden onder deze voor diegenen, welke onvoorziens of onwillig eenen doodslag begingen, 6. Wetten omtrent den doodslag, 16. Verbod tegen het aannemen van losgeld tot verzoening van eenen schuldigen doodslager, of van den terugkeer naar zijne woonplaats vóór den gezetten tijd van hem, die volgens de wet in de vrijsteden moest verblijven, 31.

EN de HEERE sprak tot Mozes, in de vlakke velden der Moabieten, aan de Jordaan van Jericho, zeggende:

2 [a] Gebied den kinderen Israëls, dat zij van de erfenis hunner bezitting aan de Levieten steden zullen geven om te bewonen; daartoe zult gijlieden aan de Levieten voorsteden geven, aan de steden rondom dezelve. [a] Joz. 21:2.

3 En die steden zullen zij hebben om te bewonen; maar hunne voorsteden zullen zijn voor hunne beesten en voor hunne have, en voor al hun gedierte.

4 En de voorsteden der steden, die gij aan de Levieten geven zult, zullen van den stadsmuur af, en naar buiten, van duizend ellen zijn rondom.

5 En gij zult meten van buiten de stad, aan den hoek tegen het oosten, twee duizend ellen, en aan den hoek van het zuiden, twee duizend ellen, en aan den hoek van het westen, twee duizend ellen, en aan den hoek van het noorden, twee duizend ellen; dat de stad in het midden zij. Dit zullen zij hebben tot voorsteden van de steden.

6 [a] De steden nu, die gij aan de Levieten zult geven, zullen zijn zes vrijsteden, die gij geven zult, opdat de doodslager daarheen vliede; en boven dezelve zult gij *hun* twee en veertig steden geven. [a] Joz. 21:21.

7 Al de steden, die gij aan de Levieten geven zult, zullen zijn acht en veertig steden, deze met hare voorsteden.

8 De steden, die gij van de bezitting der kinderen Israëls geven zult, zult gij van dien, die vele heeft, vele nemen, en van dien, die weinige heeft, weinige nemen; een ieder zal naar zijne erfenis, die zij zullen erven, van zijne steden aan de Levieten geven.

9 Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

10 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: [a] Wanneer gij over de Jordaan gaat naar het land Kanaän,

[a] Deut. 19:2. Joz. 20:2.

11 Zoo zult gij maken, dat u steden te gemoet liggen, *die* u tot vrijsteden zullen zijn; opdat de doodslager daarheen vliede, die eene ziel onwetend geslagen heeft.

12 En deze steden zullen u tot eene toevlucht zijn voor den *bloed*wreker; opdat de doodslager niet sterve, totdat hij voor de vergadering aan het gericht gestaan hebbe.

13 En deze steden, die gij geven zult, zullen zes vrijsteden voor u zijn.

14 [a] Drie dezer steden zult gij geven op deze zijde der Jordaan, en drie dezer steden zult gij geven in het land Kanaän; vrijsteden zullen het zijn.

[a] Deut. 4:41. Joz. 20:8.

15 Die zes steden zullen voor de kinderen Israëls, en voor den vreemdeling, en den bijwoner in het midden van hen, tot eene toevlucht zijn; opdat daarheen vliede, wie eene ziel onvoorziens slaat.

16 Maar indien hij hem met een ijzeren instrument geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

17 Of indien hij hem met een' handsteen, waarvan men zoude kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

18 Of indien hij hem met een houten handinstrument, waarvan men zoude kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zekerlijk gedood worden.

19 De wreker des bloeds, die zal den doodslager dooden; als hij hem ontmoet, zal hij hem dooden.

20 [a] Indien hij hem ook door haat zal gestooten hebben, of met opzet op hem geworpen heeft, dat hij gestorven zij;

[a] Deut. 19:11.

21 Of hem door vijandschap met zijne hand geslagen heeft, dat hij gestorven zij; de slager zal zekerlijk gedood worden, een doodslager is hij; de bloedwreker zal dezen doodslager dooden, als hij hem ontmoet.

22 Maar indien hij hem met der haast zonder vijandschap gestooten heeft, of eenig instrument zonder opzet op hem geworpen heeft;

23 Of onvoorziens met eenigen steen, waarvan men zou kunnen sterven, en hij dien op hem heeft doen vallen, dat hij gestorven zij, zoo hij hem toch geen vijand was, noch zijn kwaad zoekende;

24 Zoo zal de vergadering richten tusschen den slager, en tusschen den bloedwreker, naar deze zelve rechten.

25 En de vergadering zal den doodslager redden uit de hand des bloedwrekers, en de vergadering zal hem doen wederkeeren tot zijne vrijstad, waarheen hij gevloden was; en hij zal daarin blijven tot den dood des hoogepriesters, dien men met de heilige olie gezalfd heeft.

26 Doch indien de doodslager eenigszins zal gaan uit de palen zijner vrijstad, waarheen hij gevloden was;

27 En de bloedwreker hem zal vinden buiten de palen zijner vrijstad; zoo de bloedwreker den doodslager zal dooden, het zal hem geene bloedschuld zijn.

28 Want hij zou in zijne vrijstad gebleven zijn tot den dood des hoogepriesters; maar na den dood des hoogepriesters zal de doodslager wederkeeren tot het land zijner bezitting.

29 En deze dingen zullen ulieden zijn tot eene inzetting van recht, bij uwe geslachten, in al uwe woningen.

30 Al wie eene ziel slaat, [a] naar den mond der getuigen zal men den doodslager dooden; maar een eenig getuige zal niet getuigen tegen eene ziel, dat zij sterve.

[a] Deut. 17:6. 19:15.

31 En gij zult geene verzoening nemen voor de ziel des doodslagers, die schuldig is te sterven; want hij zal zekerlijk gedood worden.

32 Ook zult gij geene verzoening nemen voor dien, die gevlucht is naar zijne vrijstad, dat hij zou wederkeeren, om te wonen in het land, tot den dood des *hooge*priesters.

33 Zoo zult gij niet ontheiligen het land, waarin gij zijt; want het bloed ontheiligt het land; en voor het land zal geene verzoening gedaan worden over het bloed, dat daarin vergoten is, dan door het bloed desgenen, die dat vergoten heeft.

34 Verontreinigt dan het land niet, waarin gij gaat wonen, in welks midden Ik wonen zal; want Ik ben de HEERE, wonende in het midden der kinderen Israëls.

HOOFDSTUK 36.

Mozes raad omtrent de dochters van Zeláfead gevraagd zijnde, beveelt, op grond van des Heeren bevel, dat zij verplicht zijn te trouwen onder haren vaderlijken stam, vs. 1. Uitstrekking dezer verordening over alle erfdochters, 8. Gehoorzaamheid der dochters van Zeláfead, 10.

EN de hoofden der vaderen van het geslacht der kinderen van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Manasse, uit de geslachten der kinderen van Jozef, traden toe, en spraken voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht der oversten, hoofden van de vaderen der kinderen Israëls,

2 En zeiden: [a] De HEERE heeft mijnen heer geboden, dat land door het lot aan de kinderen Israëls in erfenis te geven; [b] en mijnen heer is door den HEERE geboden, de erfenis van onzen broeder Zeláfead te geven aan zijne dochteren.

a Num. 26:55, 56. 33:54. *b* Num. 27:7. Joz. 17:3, 4.

3 Wanneer zij eenen van de zonen der *andere* stammen van de kinderen Israëls tot vrouwen zouden worden, zoo zou hare erfenis van de erfenis onzer vaderen afgetrokken worden, en toegedaan tot de erfenis van dien stam, aan welken zij geworden zouden; alzoo zou van het lot onzer erfenis worden afgetrokken.

4 Als ook de kinderen Israëls een jubeljaar zullen hebben, zoo zou hare erfenis toegedaan zijn tot de erfenis van dien stam, aan welken zij zouden geworden zijn; alzoo zou hare erfenis van de erfenis van den stam onzer vaderen afgetrokken worden.

5 Toen gebood Mozes den kinderen Israëls, naar des HEEREN mond, zeggende: De stam der kinderen van Jozef spreekt recht.

6 Dit is het woord, dat de HEERE van de dochteren van Zeláfead geboden heeft, zeggende: Laat zij dien tot vrouwen worden, die in hare oogen goed zal zijn; alleenlijk, dat zij aan het geslacht van haars vaders stam tot vrouwen worden.

7 Zoo zal de erfenis van de kinderen Israëls niet omgewend worden van stam tot stam; want de kinderen Israëls zullen aanhangen, een ieder aan de erfenis van den stam zijner vaderen.

8 Voorts zal elke dochter, die eene erfenis erft, van de stammen der kinderen Israëls, ter vrouw worden aan eenen van het geslacht van den stam haars vaders; opdat de kinderen Israëls erfelijk bezitten, een ieder de erfenis zijner vaderen.

9 Zoo zal de erfenis niet omgewend worden van den eenen stam tot den anderen; want de stammen der kinderen Israëls zullen aanhangen, een ieder aan zijne erfenis.

10 Gelijk als de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de dochteren van Zeláfead.

11 [a] Want Machla, Thirza en Hogla, en Milka, en Noha, dochteren van Zeláfead, zijn den zonen harer ooms tot vrouwen geworden. *a* Num. 27:1.

12 Onder de geslachten van de kinderen van Manasse, den zoon van Jozef, zijn zij tot vrouwen geworden; alzoo bleef hare erfenis aan den stam van het geslacht haars vaders.

13 Dat zijn de geboden en de rechten, die de HEERE door den dienst van Mozes aan de kinderen Israëls geboden heeft, in de vlakke velden der Moabieten, aan de Jordaan van Jericho.

HET VIJFDE BOEK VAN MOZES

GENAAMD

DEUTERONOMIUM.

HOOFDSTUK 1.

Waar en wanneer Mozes de wet van God herhaald heeft, vs. 1. Kort verhaal van hetgeen Israël bejegend is, van den tijd, dat zij van Horeb vertrokken, totdat zij gekomen zijn te Kades-Barnéa. Gods bevel om van Horeb te vertrekken, met belofte, 6. Aanstelling van rechters en ambtlieden, 9. Reis door de woestijn en aankomst te Kades-Barnéa, 19. Uitzending, terugkomst en bericht der verspieders, 22. Wederspannigheid en murmureering van het volk, 26. Gods toorn en vonnis over hunne ongehoorzaamheid, 34. Israël, tegen Gods bevel ten strijde trekkende, wordt van de Amorieten geslagen en vindt bij God geene verhooring hunner klacht, 41.

DIT zijn de woorden, die Mozes tot gansch Israël gesproken heeft, aan deze zijde der Jordaan, in de woestijn, op het vlakke veld tegenover Suf, tusschen Paran en tusschen Tofel, en Laban, en Hazerôth, en Dizáhab.

2 Elf dag*reizen* zijn het van Horeb, *door*

den weg van het gebergte Seïr, tot aan Kades-Barnéa.
3 En het is geschied in het veertigste jaar, in de elfde maand, op den eersten der maand, dat Mozes sprak tot de kinderen Israëls, naar alles, wat hem de HEERE aan hen bevolen had;
4 [a] Nadat hij geslagen had Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon woonde, en Og, den koning van Bazan, welke woonde te Astharôth, te Edréï. [a] Num. 21:24, 33.
5 Aan deze zijde der Jordaan, in het land van Moab, hief Mozes aan, deze wet uit te leggen, zeggende:
6 De HEERE, onze God, sprak tot ons aan Horeb, zeggende: Gij zijt lang genoeg bij dezen berg gebleven.
7 Keert u, en vertrekt, en gaat in het gebergte der Amorieten, en tot al hunne geburen, in het vlakke veld, op het gebergte, en in de laagte, en in het zuiden, en aan de havens der zee; het land der Kanaänieten, en den Libanon, tot aan die groote rivier, de rivier Frath.
8 Ziet, Ik heb dat land gegeven voor uw aangezicht; gaat daarin, en bezit erfelijk het land, dat de HEERE aan uwe vaderen, [a] Abraham, Izak en Jakob gezworen heeft, dat Hij het hun en hun zaad na hen geven zou. [a] Gen. 15:18. 17:7, 8.
9 En ik sprak te zelver tijd tot u, zeggende: [a] Ik alleen zal u niet kunnen dragen. [a] Ex. 18:18.
10 De HEERE, uw God, heeft u vermenigvuldigd, en ziet, gij zijt heden als de sterren des hemels in menigte.
11 De HEERE, uwer vaderen God, doe tot u, zoo als gij *nu* zijt, duizendmaal meer, en Hij zegene u, gelijk als Hij tot u gesproken heeft!
12 Hoe zoude ik alleen uwe moeite, en uwen last, en uwe twistzaken dragen?
13 Neemt u wijze, en verstandige, en ervarene mannen, van uwe stammen, dat ik hen tot uwe hoofden stelle.
14 Toen antwoorddet gij mij, en zeidet: Dit woord is goed, dat gij gesproken hebt, om te doen.
15 Zoo nam ik de hoofden uwer stammen, wijze en ervarene mannen, en stelde hen tot hoofden over u, oversten van duizenden, en oversten van honderden, en oversten van vijftigen, en oversten van tienen, en ambtlieden voor uwe stammen.
16 En ik gebood uwen rechters te zelver tijd, zeggende: Hoort *de verschillen* tusschen uwe broederen, [a] en richt recht tusschen den man en tusschen zijnen broeder, en tusschen deszelfs vreemdeling. [a] Joh. 7:24.
17 [a] Gij zult het aangezicht in het gericht niet kennen; gij zult den kleine, zoowel als den groote, hooren; gij zult niet vreezen voor iemands aangezicht; want het gericht is Godes; doch de zaak, die voor u te zwaar zal zijn, zult gij tot mij doen komen, en ik zal ze hooren.
[a] Lev. 19:15. 1 Sam. 16:7. Spr. 24:23. Jakob. 2:1.
18 Alzoo gebood ik u te dier tijd alle zaken, die gij zoudt doen.
19 Toen vertogen wij van Horeb, en doorwandelden die gansch groote en vreeselijke woestijn, die gij gezien hebt, op den weg van het gebergte der Amorieten, gelijk de HEERE, onze God, ons geboden had; en wij kwamen tot Kades-Barnéa.
20 Toen zeide ik tot ulieden: Gij zijt gekomen tot het gebergte der Amorieten, dat de HEERE, onze God, ons geven zal.
21 Ziet, de HEERE, uw God, heeft dat land gegeven voor uw aangezicht; trekt op, bezit het erfelijk, gelijk als de HEERE, uwer vaderen God, tot u gesproken heeft; vreest niet, en ontzet u niet.
22 Toen naderdet gij allen tot mij, en zeidet: Laat ons mannen voor ons aangezicht heenzenden, die ons het land uitspeuren, en ons bescheid wederbrengen, wat weg wij daarin optrekken zullen, en tot wat steden wij komen zullen.
23 Deze zaak nu was goed in mijne oogen; zoo nam ik uit u twaalf mannen, van [a] elken stam eenen man. [a] Num. 13:2, 3, enz.
24 [a] Die keerden zich, en togen op naar het gebergte, en kwamen tot het dal Eskol, en verspiedden datzelve. [a] Num. 13:23.
25 En zij namen van de vrucht des lands in hunne hand, en brachten ze tot ons af, en zeiden ons bescheid weder, en zeiden: Het land, dat de HEERE, onze God, ons geven zal, is goed.
26 [a] Doch gij wildet niet optrekken; maar gij waart den mond des HEEREN, uws Gods, wederspannig. [a] Num. 14:1
27 En gij murmureerdet in uwe tenten, en zeidet: Omdat de HEERE ons haat, heeft Hij ons uit Egypteland uitgevoerd, opdat Hij ons levere in de hand der Amorieten, om ons te verdelgen.

28 Waarheen zouden wij optrekken? onze broeders hebben ons hart doen smelten, zeggende: Het is een volk, grooter en langer dan wij; de steden zijn groot, en gesterkt tot in den hemel toe; ook hebben wij daar kinderen der [a] Enakieten gezien.

[a] Num. 13:28.

29 Toen zeide ik tot u: Verschrikt niet, en vreest niet voor hen.

30 De HEERE, uw God, Die voor uw aangezicht wandelt, Die zal voor u strijden; naar alles, wat Hij bij u voor uwe oogen gedaan heeft in Egypte,

31 En in de woestijn, waar gij gezien hebt, dat de HEERE, uw God, u daarin gedragen heeft, als een man zijnen zoon draagt, op al den weg, dien gij gewandeld hebt, totdat gij kwaamt aan deze plaats.

32 Maar door dit woord geloofdet gij niet aan den HEERE, uwen God,

33 Die voor uw aangezicht op den weg wandelde, [a] om u de plaats uit te zien, waar gij zoudt legeren; des nachts in het vuur, opdat Hij u den weg wees, waarin gij zoudt gaan, en des daags in de wolk. [a] Ex. 13:21.

34 Als nu de HEERE de stem uwer woorden hoorde, zoo werd Hij zeer toornig, en zwoer, zeggende:

35 Zoo iemand van deze mannen, *van* dit kwade geslacht, [a] zal zien dat goede land, hetwelk Ik gezworen heb uwen vaderen te zullen geven! [a] Num. 14:22, 23. Ps. 95:11.

36 Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne; die zal het zien, en aan hem zal Ik het land geven, waarop hij getreden heeft, en aan zijne kinderen; omdat hij volhard heeft den HEERE te volgen.

37 Ook vertoornde zich de HEERE op mij om uwentwil, zeggende: [a] Gij zult daar ook niet inkomen.

[a] Num. 20:12. 27:14. Deut. 3:26. 4:21. 34:4.

38 Jozua, de zoon van Nun, die voor uw aangezicht staat, die zal daarin komen; sterk denzelven; want hij zal het Israël doen erven.

39 En uwe kinderkens, waarvan gij zeidet: Zij zullen tot eenen roof zijn; en uwe kinderen, die heden noch goed noch kwaad weten, die zullen daarin komen, en dien zal Ik het geven, en die zullen het erfelijk bezitten.

40 Gij daarentegen, keert u, en reist naar de woestijn, den weg van de Schelfzee.

41 Toen antwoordlet gij, en zeidet tot mij: Wij hebben tegen den HEERE gezondigd; wij zullen optrekken, en strijden, naar alles, wat de HEERE, onze God, ons geboden heeft. Als gij nu een iegelijk zijn krijgsgereedschap aangorddet, en willens waart, om naar het gebergte henen op te trekken,

42 Zoo zeide de HEERE tot mij: Zeg hun: Trekt niet op, en strijdt niet; want Ik ben niet in het midden van u; opdat gij niet voor het aangezicht uwer vijanden geslagen wordet.

43 Doch als ik tot u sprak, zoo hoordet gij niet, maar waart den mond des HEEREN wederspannig, en handeldet trotschelijk, en toogt op naar het gebergte.

44 Toen togen de Amorieten uit, die op dat gebergte woonden, u te gemoet, en vervolgden u, gelijk als de bijën doen; en zij verpletterden u in Seïr tot Horma toe.

45 Als gij nu wederkwaamt en weendet voor het aangezicht des HEEREN, zoo verhoorde de HEERE uwe stem niet, en neigde Zijne ooren niet tot u.

46 Alzoo bleeft gij in Kades vele dagen, naar de dagen, die gij er bleeft.

HOOFDSTUK 2.

Optocht van Kades-Barnéa, vs. 1. Hoe Israël zich gedragen moest tegen de Edomieten, 4; de Moabieten, 9; en de Ammonieten, 19. Hiertusschen wordt verhaald de langdurigheid van hunne reis en het omkomen der ongehoorzamen, 14. Eindelijk hoe de Israëlieten Sihon, den koning der Amorieten, overwonnen en zijn land ingenomen hebben, 24.

DAARNA keerden wij ons, en reisden naar de woestijn, den weg van de Schelfzee, gelijk de HEERE tot mij gesproken had, en wij togen om het gebergte Seïr, vele dagen.

2 Toen sprak de HEERE tot mij, zeggende:

3 Gijlieden hebt dit gebergte genoeg omgetogen; keert u naar het noorden;

4 En gebied het volk, zeggende: Gij zult doortrekken aan de landpale uwer broederen, de kinderen van Ezau, die in Seïr wonen; zij zullen wel voor u vreezen; maar gij zult u zeer wachten.

5 Mengt u niet met hen; want Ik zal u van hun land niet geven, ook niet tot de betreding van eene voetzool; want Ik heb [a] Ezau het gebergte Seïr ter erfenis gegeven. [a] Gen. 36:8.

6 Spijze zult gij voor geld van hen koopen, dat gij etet; en ook zult gij water voor geld van hen koopen, dat gij drinket.

7 Want de HEERE, uw God, heeft u ge-

zegend in al het werk uwer hand; Hij kent uw wandelen door deze zoo groote woestijn; deze veertig jaren is de HEERE, uw God, met u geweest; geen ding heeft u ontbroken.

8 Als wij nu doorgetrokken waren van onze broederen, de kinderen van Ezau, die in Seïr woonden, van den weg des vlakken velds, van Elath, en van Ezeon-Geber; zoo keerden wij ons, en doortogen den weg der woestijn van Moab.

9 Toen sprak de HEERE tot mij: Beangstig Moab niet, en meng u niet met hen in den strijd; want Ik zal u geene erfenis van hun land geven, dewijl Ik aan Lots kinderen Ar ter erfenis gegeven heb.

10 De Emieten woonden te voren daarin, een groot, en menigvuldig, en lang volk, gelijk de Enakieten.

11 Deze werden ook voor reuzen gehouden, als de Enakieten; en de Moabieten noemden hen Emieten.

12 Ook woonden de Horieten te voren in Seïr; maar de kinderen van Ezau verdreven hen uit de bezitting en verdelgden hen van hun aangezicht, en hebben in hunlieder plaats gewoond; gelijk als Israël gedaan heeft aan het land zijner erfenis, hetwelk de HEERE hun gegeven heeft.

13 Nu, maakt u op, en trekt over de beek Zered. Alzoo trokken wij over de beek Zered.

14 De dagen nu, die wij gewandeld hebben van Kades-Barnéa, totdat wij over de beek Zered getogen zijn, waren acht en dertig jaren; totdat het gansche geslacht der krijgslieden uit het midden des heirlegers verteerd was, gelijk de HEERE hun gezworen had.

15 Zoo was ook de hand des HEEREN tegen hen, om hen uit het midden des heirlegers te verslaan, totdat zij verteerd waren.

16 En het geschiedde, als al de krijgslieden verteerd waren, uit het midden des heirlegers wegstervende,

17 Dat de HEERE tot mij sprak, zeggende:

18 Gij zult heden doortrekken aan Ar, de landpale van Moab;

19 En gij zult naderen tegenover de kinderen Ammons; beangstig die niet, en meng u met hen niet; want Ik zal u van het land der kinderen Ammons geene erfenis geven, dewijl Ik het aan Lots kinderen ter erfenis gegeven heb.

20 Dit werd ook voor een land der reuzen gehouden; de reuzen woonden te voren daarin, en de Ammonieten noemden hen Zamzummieten;

21 Een groot, en menigvuldig, en lang volk, als de Enakieten; en de HEERE verdelgde hen voor hun aangezicht, zoodat zij hen uit de bezitting verdreven, en aan hunlieder plaats woonden;

22 Gelijk Hij aan de kinderen van Ezau, die in Seïr wonen, gedaan heeft, voor welker aangezicht Hij de Horieten verdelgde; en zij verdreven hen uit de bezitting, en hebben aan hunne plaats gewoond tot op dezen dag.

23 Ook hebben de Kafthorieten, die uit Kafthor uittogen, de Avieten, die in Hazerim tot Gaza toe woonden, verdelgd, en aan hunne plaats gewoond.

24 Maakt u op, reist heen, en gaat over de beek Arnon; ziet, Ik heb Sihon, den koning van Hesbon, den Amoriet, en zijn land, in uwe hand gegeven; begint te erven, en mengt u met hen in den strijd.

25 Te dezen dage zal Ik beginnen uwen schrik en uwe vreeze te geven over het aangezicht der volken, onder den ganschen hemel; die uw gerucht zullen hooren, die zullen sidderen en bang zijn van uw aangezicht.

26 [a] Toen zond ik boden uit de woestijn Kedémot tot Sihon, den koning van Hesbon, met woorden van vrede, zeggende:

[a] Num. 21:21. Richt. 11:19.

27 [a] Laat mij door uw land doortrekken; ik zal alleenlijk langs den weg voorttrekken; ik zal noch ter rechter- noch ter linkerhand uitwijken. [a] Num. 21:21, 22.

28 Verkoop mij spijze voor geld, dat ik ete, en geef mij water voor geld, dat ik drinke; alleenlijk laat mij op mijne voeten doortrekken,

29 Gelijk de kinderen van Ezau, die in Seïr wonen, en de Moabieten, die in Ar wonen, mij gedaan hebben; totdat ik over de Jordaan kome in het land, dat de HEERE, onze God, ons geven zal.

30 Maar Sihon, de koning van Hesbon, wilde ons door hetzelve niet laten doortrekken; want de HEERE, uw God, verhardde zijnen geest, en verstokte zijn hart, opdat Hij hem in uwe hand gave, gelijk het is te dezen dage.

31 En de HEERE zeide tot mij: Zie, Ik

heb begonnen Sihon en zijn land voor uw
aangezicht te geven; begin dan te erven,
om zijn land erfelijk te bezitten.
32 [a] En Sihon toog uit ons te gemoet,
hij en al zijn volk, ten strijde, naar Jahaz.
[a] Num. 21:23.
33 En [a] de HEERE, onze God, gaf hem
voor ons aangezicht; en wij sloegen hem, en
zijne zonen, en al zijn volk. [a] Deut. 29:7.
34 En wij namen te dier tijd al zijne
steden in, en wij verbanden alle steden,
mannen, en vrouwen, en kinderkens; wij
lieten niemand overblijven.
35 Het vee alleen roofden wij voor ons,
en den roof der steden, die wij innamen.
36 Van Aroër af, dat aan den oever der
beek Arnon is, en de stad, die aan de beek
is, ook tot Gilead toe, was er geene stad,
die voor ons te hoog was; de HEERE, onze
God, gaf dat alles voor ons aangezicht.
37 Behalve tot het land van de kinderen
Ammons naderdet gij niet, noch tot de
gansche streek der beek Jabbok, noch tot
de steden van het gebergte, noch tot iets,
dat de HEERE, onze God, ons verboden had.

HOOFDSTUK 3.

Verhaal aangaande Og, eenen anderen koning der Amorieten; hoe hij van Israël overwonnen, en zijn land ingenomen is, vs. 1; dat, alsmede het rijk van Sihon, door Mozes wordt toegewezen aan de Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse, 12. Bemoediging van Jozua als opvolger van Mozes, 21. Mozes verzoek om in het land Kanaän te mogen komen, door God afgeslagen, 23; het gansche land hem getoond op eenen berg, 27, 28.

DAARNA [a] keerden wij ons en togen op,
den weg van Bazan; en Og, de ko-
ning van Bazan, trok uit ons te gemoet,
hij en al zijn volk, ten strijde, bij Edréi.
[a] Num. 21:33. Deut. 29:7.
2 Toen zeide de HEERE tot mij: Vrees
hem niet; want Ik heb hem, en al zijn
volk, en zijn land, in uwe hand gegeven;
en gij zult hem doen, [a] gelijk als gij Sihon,
den koning der Amorieten, die te Hesbon
woonde, gedaan hebt. [a] Num. 21:34.
3 En de HEERE, onze God, gaf ook Og,
den koning van Bazan, en al zijn volk, in
onze hand, zoodat wij hem sloegen, totdat
wij hem niemand lieten overblijven.
4 En wij namen te dier tijd al zijne steden;
er was geene stad, die wij van hen niet na-
men: zestig steden, de gansche landstreek
van Argob, het koninkrijk van Og in Bazan.
5 Al die steden waren met hooge muren,
poorten en grendelen gesterkt, behalve zeer
vele onbemuurde steden.
6 En wij verbanden dezelve, gelijk wij
Sihon, den koning van Hesbon, gedaan
hadden, verbannende alle steden, mannen,
vrouwen en kinderkens.
7 Doch al het vee en den roof van die
steden roofden wij voor ons.
8 Zoo namen wij te dier tijd het land uit
de hand van de twee koningen der Amo-
rieten, die aan deze zijde van de Jordaan
waren, van de beek Arnon tot den berg
Hermon toe;
9 (De Zidoniërs noemen Hermon Sirjon;
maar de Amorieten noemen hem Senir.)
10 Al de steden des platten lands, en het
gansche Gilead, en het gansche Bazan, tot
Salcha en Edréï toe; steden des koninkrijks
van Og in Bazan.
11 Want Og, de koning van Bazan, was
alleen van de overige der reuzen overge-
bleven; ziet, zijne bedstede, zijnde eene
bedstede van ijzer, is zij niet te Rabba der
kinderen Ammons? negen ellen is hare
lengte, en vier ellen hare breedte, naar
eens mans elleboog.
12 Ditzelve land nu [a] namen wij te dier
tijd in bezit; van Aroër af, dat aan de beek
Arnon is, en de helft van het gebergte van
Gilead, met de steden van hetzelve, gaf ik
aan de Rubenieten en Gadieten. [a] Num. 32:33.
13 En het overige van Gilead, mitsgaders
het gansche Bazan, het koninkrijk van Og,
gaf ik aan den halven stam van Manasse,
de gansche landstreek van Argob, door het
gansche Bazan; datzelve werd genoemd
het land der reuzen.
14 Jaïr, de zoon van Manasse, kreeg de
gansche landstreek van Argob, tot aan de
landpale der Gezurieten en Maächatieten;
en hij noemde ze naar zijnen naam, Bazan
Havvôth-Jaïr, tot op dezen dag.
15 En aan Machir gaf ik Gilead.
16 Maar aan de Rubenieten en Gadieten
gaf ik van Gilead af tot aan de beek
Arnon, het midden van de beek en de
landpale; en tot aan de beek Jabbok, de
landpale der kinderen Ammons;
17 Daartoe het vlakke veld, en de Jor-
daan, mitsgaders de landpale; van Cinne-
reth af tot aan de zee des vlakken velds,
de Zoutzee, onder Asdoth-Pisga tegen het
oosten.
18 Voorts gebood ik [a] ulieden ter zelver
tijd, zeggende: De HEERE, uw God, heeft
u dit land gegeven om het te erven; allen
dan, die strijdbare mannen zijt, trekt ge-

wapend door voor het aangezicht van uwe broederen, de kinderen Israëls ; [a] Num. 32:20.

19 Behalve uwe vrouwen, en uwe kinderkens, en uw vee (ik weet, dat gij veel vee hebt), zij zullen blijven in uwe steden, die ik u gegeven heb ;

20 Totdat de HEERE uwen broederen rust geve, gelijk ulieden, dat zij ook erven het land, dat de HEERE, uw God, hun geven zal aan gene zijde der Jordaan; dan zult gij wederkeeren, elk tot zijne erfenis, die ik u gegeven heb.

21 Ook [a] gebood ik Jozua ter zelver tijd, zeggende: Uwe oogen zien alles, wat de HEERE, ulieder God, aan deze twee koningen gedaan heeft ; alzoo zal de HEERE aan alle koninkrijken doen, naar welke gij henen doortrekt. [a] Num. 27:18.

22 Vreest ze niet ; want de HEERE, uw God, strijdt voor ulieden.

23 Ook bad ik den HEERE om genade, zeggende ter zelver tijd :

24 Heere, HEERE ! Gij hebt begonnen Uwen knecht te toonen Uwe grootheid en Uwe sterke hand ; want [a] wat God is er in den hemel en op de aarde, Die doen kan naar Uwe werken, en naar Uwe mogendheden ! [a] Ps. 89:7, 8, 9.

25 Laat mij toch overtrekken, en dat goede land bezien, dat aan gene zijde der Jordaan is, dat goede gebergte, en den Libanon !

26 [a] Doch de HEERE verstoorde zich zeer om uwentwil over mij, en hoorde niet naar mij ; maar de HEERE zeide tot mij : Het zij u genoeg ; spreek niet meer tot Mij van deze zaak. [a] Deut. 1:37. 31:2. 34:4.

27 Klim op de hoogte van Pisga, en hef uwe oogen op naar het westen, en naar het noorden, en naar het zuiden, en naar het oosten, en zie toe met uwe oogen ; want gij zult over deze Jordaan niet gaan.

28 Gebied dan Jozua, en versterk hem, en bekrachtig hem ; want hij zal voor het aangezicht van dit volk henen overgaan, en zal hun dat land, dat gij zien zult, doen erven.

29 Alzoo bleven wij in dit dal tegenover Beth-Peor.

HOOFDSTUK 4.

Vermaning tot onderhouding van Gods geboden, zonder die in het minst te veranderen, vs. 1; aangedrongen zoowel met de straffen der ongehoorzamen, als met den zegen der gehoorzamen, 4. Verhaal van het geven der wet, 9. Breedvoerig en ernstig verbod van allerlei afgoderij door beelden en gelijkenissen, met zware bedreigingen en troostrijke beloften, 15. Optelling van Gods bijzondere weldaden aan Israël bewezen, welke hen tot gehoorzaamheid behoorden te bewegen, 32. Verordening van drie vrijsteden aan deze zijde der Jordaan, 41. Inleiding tot de volgende herhaling der Goddelijke wetten, 44.

NU dan, Israël ! hoor naar de [a] inzettingen en naar de rechten, die ik ulieden leere te doen ; opdat gij leeft, en henen inkomt, en erft het land, dat de HEERE, uwer vaderen God, u geeft. [a] Lev. 19:37. 20:8. 22:31.

2 Gij zult tot dit woord, dat ik u gebiede, [a] niet toedoen, ook daarvan niet afdoen ; opdat gij bewaart de geboden van den HEERE, uwen God, die ik u gebiede. [a] Deut. 12:32. Spr. 30:6. Openb. 22:18.

3 Uwe oogen hebben gezien, wat God om [a] Baäl-Peor gedaan heeft ; want alle man, die Baäl-Peor navolgde, dien heeft de HEERE, uw God, uit het midden van u verdaan. [a] Num. 25:4. Joz. 22:17.

4 Gij daarentegen, die den HEERE, uwen God, aanhingt, gij zijt heden allen levende.

5 Ziet, ik heb u geleerd de inzettingen en rechten, gelijk als de HEERE, mijn God, mij geboden heeft ; opdat gij alzoo doet in het midden des lands, waar gij naar toe gaat, om het te erven.

6 Behoudt ze dan, en doet ze ; want dat zal uwe wijsheid en uw verstand zijn voor de oogen der volken, die al deze inzettingen hooren zullen, en zeggen : Dit groote volk alleen is een wijs en verstandig volk !

7 [a] Want wat groot volk is er, hetwelk de goden *zoo* nabij zijn als de HEERE, onze God, zoo dikwijls wij Hem aanroepen ? [a] Deut. 26:19.

8 En wat groot volk is er, dat *zoo* rechtvaardige inzettingen en rechten heeft, als deze gansche wet is, die ik heden voor uw aangezicht geef ?

9 Alleenlijk wacht u, en bewaart uwe ziel wel, dat gij niet vergeet de dingen, die uwe oogen gezien hebben ; en dat zij niet van uw hart wijken, al de dagen uws levens ; en gij zult ze [a] aan uwe kinderen en uwe kindskinderen bekend maken. [a] Deut. 6:7. 11:19.

10 Ten dage, als gij voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, aan Horeb stondt, als de HEERE tot mij zeide : Vergader Mij dit volk, en Ik zal hun mijne woorden doen hooren, die zij zullen leeren, om Mij te vreezen al de dagen, die zij op den aardbodem zullen leven, en zij zullen ze hunnen kinderen leeren ;

11 En gijlieden naderdet en stondt beneden dien berg ; [a] (die berg nu brandde van vuur, tot aan het midden des hemels ; er was duisternis, wolken en donkerheid.) [a] Ex. 19:18.

12 Zoo sprak de HEERE tot u uit het midden des vuurs; gij hoordet de stem der woorden; maar gij zaagt geene gelijkenis, behalve de stem.

13 Toen verkondigde Hij u Zijn verbond, dat Hij u gebood te doen, de tien woorden, en schreef ze op twee steenen tafelen.

14 Ook gebood mij de HEERE ter zelver tijd, dat ik u inzettingen en rechten leeren zou; opdat gij die deedt in dat land, naar hetwelk gij doortrekt, om dat te erven.

15 Wacht u dan wel voor uwe zielen; want gij hebt geene gelijkenis gezien, ten dage als de HEERE op Horeb uit het midden des vuurs tot u sprak;

16 Opdat gij u niet verderft, en maakt u iets gesnedens, de gelijkenis van eenig beeld, de gedaante van man of vrouw;

17 De gedaante van eenig beest, dat op de aarde is; de gedaante van eenigen gevleugelden vogel, die door den hemel vliegt;

18 De gedaante van iets, dat op den aardbodem kruipt; de gedaante van eenigen visch, die in het water is onder de aarde;

19 Dat gij ook uwe oogen niet opheft naar den hemel, en aanziet de zon, en de maan, en de sterren, des hemels gansche heir; en wordt aangedreven, dat gij u voor die buigt, en hen dient; dewelke de HEERE, uw God, aan alle volken onder den ganschen hemel heeft uitgedeeld.

20 Maar ulieden heeft de HEERE aangenomen, en uit den ijzeroven, uit Egypte, uitgevoerd; opdat gij Hem tot een [a] erfvolk zoudt zijn, gelijk het te dezen dage is.

[a] Ex. 19:5.

21 Ook [a] vertoornde Zich de HEERE over mij, om ulieder woorden; en Hij zwoer, dat ik over de Jordaan niet zou gaan, en dat ik niet zou komen in dat goede land, dat de HEERE, uw God, u ter erfenis geven zal.

[a] Deut. 1:37. 3:26. 31:2. 34:4.

22 Want ik zal in dit land sterven; ik zal over de Jordaan niet gaan; maar gij zult er overgaan, en datzelve goede land erven.

23 Wacht u, dat gij het verbond des HEEREN, uws Gods, hetwelk Hij met u gemaakt heeft, niet vergeet, dat gij u een gesneden beeld zoudt maken, de gelijkenis van iets, dat de HEERE, uw God, u verboden heeft.

24 Want de HEERE, uw God, is een [a] verterend vuur, [b] een ijverig God.

[a] Deut. 9:3. Hebr. 12:29. [b] Ex. 20:5. 34:14. Deut. 5:9. 6:15.

25 Wanneer gij nu kinderen en kindskinderen gewonnen zult hebben, en in het land oud geworden zult zijn, en u zult verderven, dat gij gesnedene beelden maakt, de gelijkenis van eenig ding, en doet, wat kwaad is in de oogen des HEEREN, uws Gods, om Hem tot toorn te verwekken;

26 Zoo roep ik heden den hemel en de aarde tot getuigen tegen ulieden, dat gij voorzeker haast zult omkomen van dat land, waar gij over de Jordaan naar toe trekt, om dat te erven; gij zult uwe dagen daarin niet verlengen, maar ganschelijk verdelgd worden.

27 En de HEERE zal u [a] verstrooien onder de volken; en gij zult een klein volksken in getal overblijven onder de Heidenen, waar de HEERE u henen leiden zal. [a] Deut. 28:62, 64.

28 En aldaar zult gij goden dienen, die [a] des menschen handenwerk zijn, hout en steen, die niet zien, noch hooren, noch eten, noch rieken. [a] Ps. 115:4. 135:15.

29 Dan zult gij van daar den HEERE, uwen God, zoeken, en vinden; als gij Hem zoeken zult met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.

30 Wanneer gij in angst zult zijn, en u al deze dingen zullen treffen; in het laatste der dagen, dan zult gij wederkeeren tot den HEERE, uwen God, en Zijne stem gehoorzaam zijn.

31 Want de HEERE, uw God, is een barmhartig God; Hij zal u niet verlaten, noch u verderven; en Hij zal het verbond uwer vaderen, dat Hij hun gezworen heeft, niet vergeten.

32 Want, vraag toch naar de vorige dagen, die vóór u geweest zijn, van dien dag af, dat God den mensch op de aarde geschapen heeft, van het *eene* einde des hemels tot aan het *andere* einde des hemels, of zulk een groot ding geschied of gehoord zij, als dit;

33 Of een volk gehoord hebbe de stem van God, sprekende uit het midden des vuurs, gelijk als gij gehoord hebt, en levend zij gebleven!

34 Of: of God verzocht hebbe te gaan, om Zich een volk uit het midden eens volks aan te nemen, door verzoekingen, door teekenen, en door wonderen, en door strijd, en door eene sterke hand, en door eenen uitgestrekten arm, en met groote verschrikkingen; naar al hetgeen de HEERE, uw

God, ulieden voor uwe oogen in Egypte gedaan heeft?

35 U is het getoond, opdat gij wetet, dat de HEERE die God is; er is niemand meer [a] dan Hij alleen!

[a] Deut. 32:39. Jes. 45:5, 18, 22. Mark. 12:29, 32.

36 Van den hemel heeft Hij u Zijne stem laten hooren, om u te onderwijzen; en op de aarde heeft Hij u Zijn groot vuur doen zien; en gij hebt Zijne woorden uit het midden des vuurs gehoord.

37 En omdat Hij uwe vaderen liefhad, en hun zaad na hen verkoren had, zoo [a] heeft Hij u voor Zijn aangezicht door Zijne groote kracht uit Egypte uitgevoerd;

[a] Ex. 13:3, 9, 14.

38 Om volken, die grooter en machtiger waren dan gij, voor uw aangezicht uit de bezitting te verdrijven; om u in te brengen, dat Hij u hunlieder land ter erfenis gave, als het te dezen dage is.

39 Zoo zult gij heden weten, en in uw hart hervatten, dat de HEERE die God is, boven in den hemel, en onder op de aarde, niemand meer!

40 En gij zult houden Zijne inzettingen en Zijne geboden, die ik u heden gebiede, opdat het u en uwen kinderen na u welga, en opdat gij de dagen verlengt in het land, dat de HEERE, uw God, u geeft, voor altoos.

41 [a] Toen scheidde Mozes drie steden uit, aan deze zijde der Jordaan, tegen den opgang der zon; [a] Num. 35:6, 14.

42 Opdat daarheen vlood de doodslager, die zijnen naaste onwetende doodslaat, dien hij van gisteren *en* eergisteren niet haatte; dat hij in eene van deze steden vlood en levend bleve:

43 [a] Bezer in de woestijn, in het effen land, voor de Rubenieten; en Ramoth in Gilead, voor de Gadieten; en Golan in Bazan, voor de Manassieten. [a] Joz. 20:8.

44 Dit is nu de wet, die Mozes den kinderen Israëls voorstelde;

45 Dit zijn de getuigenissen, en de inzettingen, en de rechten, die Mozes sprak tot de kinderen Israëls, als zij uit Egypte waren uitgetogen;

46 Aan deze zijde van de Jordaan in het dal tegenover Beth-Peor, in het land van Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon woonde; welken Mozes [a] sloeg, en de kinderen Israëls, als zij uit Egypte waren uitgetogen, [a] Num. 21:24. Deut. 1:4.

47 En zijn land in bezitting genomen hadden; daartoe het land van [a] Og, koning van Bazan; twee koningen der Amorieten, die aan deze zijde van de Jordaan waren, tegen den opgang der zon: [a] Num. 21:33. Deut. 3:3.

48 Van Aroër af, dat aan den oever der beek Arnon is, tot aan den berg Sion, welke is Hermon;

49 En al het vlakke veld, aan deze zijde der Jordaan, naar het oosten, tot aan de zee des vlakken velds, onder Asdoth-Pisga.

HOOFDSTUK 5.

Herhaling van de wet der tien geboden, met eene inleiding, vs. 1. Van de ontsteltenis en het verzoek van het volk, dat God niet meer op deze wijs, maar alleen door Mozes tot hen mocht spreken, 22. Van Gods toestemming in hun verzoek, 30. Vermaning tot gehoorzaamheid, 32.

EN Mozes riep het gansche Israël, en zeide tot hen: Hoor, Israël! de inzettingen en rechten, die ik heden voor uwe ooren spreek, dat gij ze leert en waarneemt, om dezelve te doen.

2 De HEERE, onze God, heeft een [a] verbond met ons gemaakt aan Horeb. [a] Ex. 19:5.

3 Met onze vaderen heeft de HEERE dit verbond niet gemaakt, maar met ons, wij, die hier heden allen levend zijn.

4 *Van* aangezicht tot aangezicht heeft de HEERE met u op den berg gesproken uit het midden des vuurs,

5 (Ik stond te dier tijd tusschen den HEERE en tusschen u, om u des HEEREN woord aan te zeggen; want gij [a] vreesdet voor het vuur en klomt niet op den berg) zeggende: [a] Ex. 19:16. 20:18.

6 [a] Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis uitgeleid heb. [a] Ex. 20:2, enz. Ps. 81:11.

7 Gij zult geene andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

8 [a] Gij zult u geen gesneden beeld maken, *noch* eenige gelijkenis, *van* hetgeen boven in den hemel, of onder op de aarde is, of in het water onder de aarde is;

[a] Lev. 26:1.

9 Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik de HEERE, uw God, ben een [a] ijverig God, Die de misdaad der vaderen bezoek aan de kinderen, en aan het derde, en aan het vierde *lid* dergenen, die Mij haten; [a] Ex. 20:5. 34:7, 14. Jer. 32:18.

10 En doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben, en Mijne geboden onderhouden.

11 Gij zult den [a] naam des HEEREN, uws Gods, niet ijdellijk gebruiken; want de

HEERE zal niet onschuldig houden dengene, die Zijnen naam ijdellijk gebruikt.

a Lev. 19:12. Matt. 5:33.

12 Onderhoudt den [a] sabbatdag, dat gij dien heiligt; gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft.

a Gen. 2:2. Ex. 23:12. 35:2. Lev. 23:3. Ezec. 20:12. Hebr. 4:4.

13 Zes dagen zult gij arbeiden, en al uw werk doen;

14 Maar de zevende dag is de sabbat des HEEREN, uws Gods; *dan* zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uwe dochter, noch uw dienstknecht, noch uwe dienstmaagd, noch uw os, noch uw ezel, noch eenig van uw vee, noch de vreemdeling, die in uwe poorten is; opdat uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd ruste, gelijk als gij.

15 Want gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat de HEERE, uw God, u van daar heeft uitgeleid door eene sterke hand en eenen uitgestrekten arm; daarom heeft u de HEERE, uw God, geboden, dat gij den sabbatdag houden zult.

16 [a] Eert uwen vader, en uwe moeder, gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft, opdat uwe dagen verlengd worden, en opdat het u welga in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

a Lev. 19:3. Matt. 15:4. Luk. 18:20. Efez. 6:2, 3.

17 [a] Gij zult niet doodslaan.

a Matt. 5:21. Luk. 18:20. Rom. 13:9.

18 [a] En gij zult geen overspel doen.

a Luk. 18:20.

19 En gij zult niet stelen.

20 En gij zult geene valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

21 En gij zult niet [a] begeeren uws naasten vrouw; en zult u niet laten gelusten uws naasten huis, zijnen akker, noch zijnen dienstknecht, noch zijne dienstmaagd, zijnen os, noch zijnen ezel, noch iets, dat uws naasten is.

a Rom. 7:7.

22 Deze woorden sprak de HEERE tot uwe gansche gemeente, op den berg, uit het midden des vuurs, der wolk en der donkerheid, met eene groote stem, en deed daar niets toe; en Hij schreef ze op twee steenen tafelen, en gaf ze mij.

23 En het geschiedde, als gij die stem uit het midden der duisternis hoordet, en de berg van vuur brandde, zoo naderdet gij tot mij, alle hoofden uwer stammen, en uwe oudsten,

24 En zeidet: Zie, de HEERE, onze God, heeft ons Zijne heerlijkheid en Zijne grootheid laten zien, en wij hebben Zijne stem gehoord uit het midden des vuurs; dezen dag hebben wij gezien, dat God met den mensch spreekt, en dat hij levend blijft.

25 Maar nu, waarom zouden wij sterven? want dit groote vuur zou ons verteren; indien wij voortvoeren de stem des HEEREN, onzes Gods, langer te hooren, zoo zouden wij sterven.

26 Want wie is er van alle vleesch, die de stem des levenden Gods, sprekende uit het midden des vuurs, gehoord heeft gelijk wij, [a] en is levend gebleven?

a Deut. 4:33. Richt. 13:22.

27 Nader gij, en hoor alles, wat de HEERE, onze God, zeggen zal; en [a] spreek gij tot ons al wat de HEERE, onze God, tot u spreken zal, en wij zullen het hooren en doen.

a Ex. 20:19. Hebr. 12:19.

28 Als nu de HEERE de stem uwer woorden hoorde, toen gij tot mij spraakt, zoo zeide de HEERE tot mij: Ik heb gehoord de stem der woorden van dit volk, die zij tot u gesproken hebben; het is altemaal goed, dat zij gesproken hebben.

29 Och, dat zij zulk een hart hadden, om Mij te vreezen, en al Mijne geboden te allen dage te onderhouden; opdat het hun en hunnen kinderen welging in eeuwigheid!

30 Ga, zeg hun: Keert weder naar uwe tenten.

31 Maar gij, sta hier bij Mij, dat Ik tot u spreke al de geboden, en inzettingen, en rechten, die gij hun leeren zult, dat zij ze doen in het land, hetwelk Ik hun geven zal, om dat te erven.

32 Neemt dan waar, dat gij doet, gelijk als de HEERE, uw God, u geboden heeft; en wijkt niet af ter rechter- noch ter linkerhand.

33 In al den weg, dien de HEERE, uw God, u gebiedt, zult gij gaan; opdat gij leeft, en dat het u welga, en gij de dagen verlengt in het land, dat gij erven zult.

HOOFDSTUK 6.

Bevel om Gods geboden te bewaren en Hem als den eenigen waren God lief te hebben, met bijgevoegde beloften, vs. 1; om Gods geboden den kinderen in te scherpen en ze steeds voor oogen te hebben, 6; om God en Zijne weldaden niet te vergeten, 10; om God te vreezen en de afgoderij te vermijden, 13; om God niet te verzoeken, maar Hem onderdanig te zijn, 16; om aan hunne kinderen vlijtiglijk de verlossing uit Egypte voor te houden, opdat zij daardoor God leerden vreezen en gehoorzamen, 20.

DIT zijn dan de geboden, de inzettingen en de rechten, die de HEERE, uw God,

geboden heeft om u te leeren; opdat gij
ze doet in het land, naar hetwelk gij heen-
trekt, om dat erfelijk te bezitten;
2 Opdat gij den HEERE, uwen God,
vreezet, om te houden al Zijne inzettingen,
en Zijne geboden, die ik u gebiede; gij, en
uw kind, en kindskind, al de dagen uws le-
vens; en opdat uwe dagen verlengd worden.
3 Hoor dan, Israël! en neem waar, dat
gij ze doet, opdat het u welga, en opdat
gij zeer vermenigvuldiget (gelijk als u de
HEERE, uwer vaderen God, gesproken heeft)
in het land, dat van melk en honig is
vloeiende.
4 [a] Hoor, Israël! de HEERE, onze God,
is een eenig HEERE!
[a] Deut. 4:35. Mark. 12:29. Joh. 17:3. 1 Kor. 8:4, 6.
5 Zoo zult gij den HEERE, uwen God,
[a] liefhebben, met uw gansche hart, en met
uwe gansche ziel, en met al uw vermogen.
[a] Deut. 10:12. Matt. 22:37. Luk. 10:27.
6 En deze woorden, die ik u heden ge-
biede, zullen in uw hart zijn.
7 En gij zult ze uwen [a] kinderen inscher-
pen, en daarvan spreken, als gij in uw huis
zit, en als gij op den weg gaat, en als gij
nederligt, en als gij opstaat. [a] Deut. 4:9. 11:19.
8 Ook zult gij ze tot een teeken binden
op uwe hand, en zij zullen u tot voor-
hoofdspanselen zijn tusschen uwe oogen.
9 En zult ze op de posten van uw huis,
en aan uwe poorten schrijven.
10 Als het dan zal geschied zijn, dat de
HEERE, uw God, u zal hebben ingebracht
in dat land, dat Hij uwen vaderen, Abra-
ham, Izak en Jakob, gezworen heeft, u te
zullen geven; groote en goede steden, die
gij niet gebouwd hebt,
11 En huizen, vol van alles goeds, die
gij niet gevuld hebt, en uitgehouwene born-
putten, die gij niet uitgehouwen hebt, wijn-
gaarden en olijfgaarden, die gij niet ge-
plant hebt, [a] en gij gegeten hebt en ver-
zadigd zijt; [a] Deut. 8:9, 10.
12 Zoo wacht u, dat gij den HEERE niet
vergeet, Die u uit Egypteland, uit het dienst-
huis heeft uitgevoerd.
13 Gij zult den HEERE, uwen God, [a] vree-
zen, en Hem dienen; en gij zult bij Zijnen
Naam zweren. [a] Deut. 10:20. Matt. 4:10. Luk. 4:8.
14 Gij zult andere goden niet navolgen,
van de goden der volken, die rondom u
zijn.
15 Want de HEERE, uw God, is een ijverig
God in het midden van u; dat de toorn des
HEEREN, uws Gods, tegen u niet ontsteke,
en Hij u van den aardbodem verdelge.
16 Gij zult den HEERE, uwen God, [a] niet
verzoeken, gelijk als gij Hem verzocht hebt
te [b] Massa. [a] Matt. 4:7. Luk. 4:12. [b] Ex. 17:2. Num. 20:3.
17 Gij zult de geboden des HEEREN,
uws Gods, vlijtig houden, mitsgaders Zijne
getuigenissen, en Zijne inzettingen, die Hij
u geboden heeft.
18 En gij zult doen, wat recht en goed
is in de oogen des HEEREN; opdat het u
welga, en dat gij inkomt, en erft het
goede land, dat de HEERE uwen vaderen
gezworen heeft;
19 Om al uwe vijanden voor uw aan-
gezicht te verdrijven, gelijk als de HEERE
gesproken heeft.
20 Wanneer uw zoon u morgen zal vragen,
zeggende: Wat zijn dat voor getuigenissen,
en inzettingen, en rechten, die de HEERE,
onze God, ulieden geboden heeft?
21 Zoo zult gij tot uwen zoon zeggen:
Wij waren dienstknechten van Faraö in
Egypte; maar de HEERE heeft ons door
eene sterke hand uit Egypte uitgevoerd.
22 En de HEERE gaf teekenen, en groote
en kwade wonderen, in Egypte, aan Faraö
en aan zijn gansche huis, voor onze oogen;
23 En Hij voerde ons van daar uit; op-
dat Hij ons inbracht, om ons het land te
geven, dat Hij onzen vaderen gezworen had.
24 En de HEERE gebood ons te doen al
deze inzettingen, om te vreezen den HEERE,
onzen God, ons voor altoos ten goede, om
ons in het leven te behouden, gelijk het
te dezen dage is.
25 En het zal ons gerechtigheid zijn, als
wij zullen waarnemen te doen al deze ge-
boden, voor het aangezicht des HEEREN,
onzes Gods, gelijk Hij ons geboden heeft.

HOOFDSTUK 7.

Welk eene handelwijs de kinderen Israëls in acht moesten nemen omtrent de Heidensche inwoners van Kanaän en hunne afgoderijen, vs. 1. De heerlijkheid van Israël boven alle volken, met hare oorzaak, 6. Beloften van veelsoortige zegeningen, indien zij Gods geboden zouden betrachten, 9. Bemoediging tegen het aantal en de macht der Heidensche volken, 17. Verbod om het zilver of goud van hunne afgodsbeelden zich toe te eigenen, 25.

WANNEER u de HEERE, uw God, zal
gebracht hebben in het land, waar gij
naar toe gaat, om dat te erven; en Hij [a] vele
volken voor uw aangezicht zal hebben uitge-
worpen, de Hethieten, en de Girgasieten, en
de Amorieten, en de Kanaänieten, en de
Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusie-

ten, zeven volken, die meerder en machtiger zijn dan gij; [a] Deut. 31:3.

2 En de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben voor uw aangezicht, [a] dat gij ze slaat; zoo zult gij hen ganschelijk verbannen; [b] gij zult geen verbond met hen maken, noch hun genadig zijn. [a] Num. 33:52. Joz. 11:11. [b] Ex. 23:32. 34:15.

3 Gij zult u ook met hen niet [a] vermaagschappen; gij zult uwe dochters niet geven aan hunne zonen, en hunne dochters niet nemen voor uwe zonen. [a] Ex. 34:16. 1 Kon. 11:2.

4 Want zij zouden uwe zonen van Mij doen afwijken, dat zij andere goden zouden dienen; en de toorn des HEEREN zou tegen ulieden ontsteken, en u haast verdelgen.

5 Maar alzoo zult gij hun doen: [a] hunne altaren zult gij afwerpen, en hunne opgerichte beelden verbreken, en hunne bosschen zult gij afhouwen, en hunne gesnedene beelden met vuur verbranden.

[a] Ex. 23:24. 34:13. Deut. 12:2,3.

6 Want [a] gij zijt een heilig volk den HEERE, uwen God; u heeft de HEERE, uw God, verkoren, dat gij Hem tot een volk des eigendoms zoudt zijn uit alle volken, die op den aardbodem zijn.

[a] Ex. 19:5. Deut. 4:20. 14:21. 26:18. 28:9. 1 Petr. 2:9.

7 De HEERE heeft geen' lust tot u gehad, noch u verkoren, om uwe veelheid boven alle andere volken; want gij waart het weinigste van alle volken;

8 Maar omdat de HEERE ulieden [a] lief had, en opdat Hij hield den eed, dien Hij uwen vaderen gezworen had, heeft u de HEERE met eene sterke hand uitgevoerd, en heeft u verlost uit het diensthuis, uit de hand van Faraö, koning van Egypte. [a] Deut. 10:15.

9 Gij zult dan weten, dat de HEERE, uw God, [a] die God is, die getrouwe God, Welke het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben, en Zijne geboden houden, tot in duizend geslachten.

[a] Ex. 20:5. Deut. 5:9.

10 En Hij vergeldt een' ieder van hen, die Hem haten, in zijn aangezicht, om hem te verderven; Hij zal het Zijnen hater niet [a] vertrekken; in zijn aangezicht zal Hij het hem vergelden. [a] Neh. 1:2.

11 Houdt dan de geboden, en de inzettingen, en de rechten, die ik u heden gebiede, om die te doen.

12 Zoo zal het geschieden, [a] omdat gij deze rechten zult hooren, en houden, en dezelve doen, dat de HEERE, uw God, u het verbond en de weldadigheid zal houden, die Hij uwen vaderen gezworen heeft;

[a] Lev. 26:3. Deut. 28:1.

13 En Hij zal u liefhebben, en zal u zegenen, en u doen vermenigvuldigen; en Hij zal zegenen de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, uw koren, en uwen most, en uwe olie, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw klein vee, in het land, dat Hij aan uwe vaderen gezworen heeft u te geven.

14 Gezegend zult gij zijn boven alle volken; er zal onder u [a] noch man noch vrouw onvruchtbaar zijn, ook *niet* onder uwe beesten. [a] Ex. 23:26.

15 En de HEERE zal alle krankheid van u afweren, en Hij zal u geene van de kwade ziekten der Egyptenaren, die gij kent, opleggen, maar zal ze leggen op allen, die u haten.

16 Gij zult dan al die volken verteren, die de HEERE, uw God, u geven zal; uw oog zal hen niet verschoonen, en gij zult hunne goden niet dienen; want dat zoude u een strik zijn.

17 Zoo gij in uw hart zeidet: Deze volken zijn meerder dan ik; hoe zou ik hen uit de bezitting kunnen verdrijven?

18 Vreest niet voor hen; gedenkt steeds, wat de HEERE, uw God, aan Faraö en aan alle Egyptenaren gedaan heeft:

19 [a] De groote verzoekingen, die uwe oogen gezien hebben, en de teekenen, en de wonderen, en de sterke hand, en den uitgestrekten arm, door welken u de HEERE, uw God, heeft uitgevoerd; alzoo zal de HEERE, uw God, doen aan alle volken, voor welker aangezicht gij vreest. [a] Deut. 4:34. 29:3.

20 Daartoe zal de HEERE, uw God, ook [a] horzelen onder hen zenden; totdat zij omkomen, die overgebleven, en voor uw aangezicht verborgen zijn. [a] Ex. 23:28. Joz. 24:12.

21 Ontzet u niet voor hunlieder aangezicht; want de HEERE, uw God, is in het midden van u, een groot en vreeselijk God.

22 En de HEERE, uw God, zal deze volken voor uw aangezicht allengskens uitwerpen; haastelijk zult gij hen niet mogen te niet doen, opdat het wild des velds niet tegen u vermenigvuldige.

23 En de HEERE zal hen geven voor uw aangezicht, en Hij zal hen verschrikken met groote verschrikking, totdat zij verdelgd worden.

24 Ook zal Hij hunne koningen in uwe
hand geven, dat gij hunnen naam van
onder den hemel te niet doet; geen man
zal voor uw aangezicht bestaan, totdat gij
hen zult hebben verdelgd.
25 De gesnedene beelden van hunne goden
zult gij met vuur verbranden; het zilver en
goud, dat daaraan is, zult gij niet begeeren,
noch voor u nemen, opdat gij daardoor niet
verstrikt wordt; want dat is den HEERE,
uwen God, een gruwel.
26 Gij zult dan den gruwel in uw huis
niet brengen, dat gij een ban zoudt worden,
gelijk datzelve is; gij zult het ganschelijk
verfoeien, en te eenemaal eenen gruwel
daarvan hebben; want het is een ban.

HOOFDSTUK 8.

Vermaning tot gehoorzaamheid door eene optelling van de vele en groote weldaden, welke God aan Israel had bewezen, vs. 1; door eene beschrijving van de schoonheid en vruchtbaarheid van het land der belofte, 7. Waarschuwing tegen hoogmoed en het vergeten van God en Zijne weldaden, 10. Bedreiging van zware straffen, welke hen alsdan treffen zouden, 19.

ALLE geboden, die ik u heden gebiede,
zult gij waarnemen om te doen, opdat
gij leeft, en vermenigvuldigt, en inkomt,
en het land erft, dat de HEERE aan uwe
vaderen gezworen heeft.
2 En gij zult gedenken aan al den weg,
dien u de HEERE, uw God, deze veertig
jaren in de woestijn geleid heeft; opdat Hij
u verootmoedigde, om u te verzoeken, om
te weten, wat in uw hart was, of gij Zijne
geboden zoudt houden, of niet.
3 En Hij verootmoedigde u, en liet u
hongeren, en spijsde u met het [a] Man, dat
gij niet kendet, noch uwe vaderen gekend
hadden; opdat Hij u bekend maakte, [b] dat
de mensch niet alleen van het brood leeft,
maar dat de mensch leeft van alles, wat uit
des HEEREN mond uitgaat.
a Ex. 16:14, 15. *b* Matt. 4:4. Luk. 4:4.
4 [a] Uwe kleeding is aan u niet verouderd,
en uw voet is niet gezwollen, deze veertig
jaren. *a* Deut. 29:5. Neh. 9:21.
5 Bekent dan in uw hart, dat de HEERE,
uw God, u kastijdt, gelijk als een man
zijnen zoon kastijdt.
6 En houdt de geboden des HEEREN, uws
Gods, om in Zijne wegen te wandelen, en
om Hem te vreezen.
7 Want de HEERE, uw God, brengt u in
een goed land, een land van waterbeken,
fonteinen en diepten, die in dalen en in
bergen uitvlieten;
8 Een land van tarwe en gerst, en wijnstokken, en vijgeboomen, en granaatappelen; een
land van olierijke olijfboomen, en van honig;
9 Een land, waarin gij brood zonder
schaarschheid eten zult, waarin u niets
ontbreken zal; een land, welks steenen
ijzer zijn, en uit welks bergen gij koper
uithouwen zult.
10 [a] Als gij dan zult gegeten hebben, en
verzadigd zijn, zoo zult gij den HEERE,
uwen God, loven over dat goede land, dat
Hij u zal hebben gegeven. *a* Deut. 6:11, 12.
11 Wacht u, dat gij den HEERE, uwen
God, niet vergeet, dat gij niet zoudt houden
Zijne geboden, en Zijne rechten, en Zijne
inzettingen, die ik u heden gebiede;
12 Opdat niet misschien, als gij zult gegeten
hebben en verzadigd zijn, en goede
huizen gebouwd hebben, en die bewonen,
13 En uwe runderen en uwe schapen
zullen vermeerderd zijn, ook zilver en goud
u zal vermeerderd zijn, ja, al wat gij hebt,
vermeerderd zal zijn;
14 Uw hart zich alsdan verheffe, dat gij
vergeet den HEERE, uwen God, Die u uit
Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd
heeft;
15 Die u geleid heeft in die groote en
vreeselijke woestijn, *waar* vurige slangen,
en schorpioenen, en dorheid, waar geen
water was; [a] Die u water uit de keiachtige
rots voortbracht; *a* Ex. 17:6. Num. 20:11. Ps. 78:15. 114:8.
16 Die u in de woestijn spijsde met [a] Man,
dat uwe vaderen niet gekend hadden; om
u te verootmoedigen, en om u te verzoeken,
opdat Hij u ten laatste weldeed; *a* Ex. 16:14, 15.
17 En gij in uw hart zegt: Mijne kracht,
en de sterkte mijner hand heeft mij dit
vermogen verkregen.
18 Maar gij zult gedenken den HEERE,
uwen God, dat Hij het is, Die u kracht
geeft om vermogen te verkrijgen; opdat
Hij Zijn verbond bevestige, dat Hij aan
uwe vaderen gezworen heeft, gelijk het te
dezen dage is.
19 Maar indien het geschiedt, dat gij den
HEERE, uwen God, ganschelijk vergeet, en
andere goden navolgt, en hen dient, en u
voor dezelve buigt, zoo betuig ik heden
tegen u, dat gij voorzeker zult vergaan.
20 Gelijk de Heidenen, die de HEERE
voor uw aangezicht verdaan heeft, alzoo
zult gij vergaan, omdat gij de stem des
HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zult
geweest zijn.

HOOFDSTUK 9.

Getrouwe waarschuwing aan Israël, om, hunne vijanden overwonnen en bezit van het beloofde land genomen hebbende, dat niet toe te schrijven aan hunne gerechtigheid, maar aan God, Die de inwoners wegens hunne boosheid gestraft en Zijne beloften aan Israël volbracht had, vs. 1. Mozes bewijst dit door een breedvoerig verhaal van hunnen opstand en overtredingen, bedreven bij den berg Horeb, 7; te Thab-éra, Massa, Kibroth-Thaäva, 22; en te Kades-Barnéa, 23. Tevens vermeldt hij, hoezeer hunne zonden hem gegriefd hebben, en welke voorbidding hij in het werk gesteld heeft, om Gods toorn van hen af te wenden, 25.

HOOR, Israël! gij zult heden over de
Jordaan gaan, dat gij inkomt, om
volken te erven, die grooter en sterker
zijn dan gij; steden, die groot en tot in
den hemel gesterkt zijn;
2 Een groot en lang volk, kinderen der
Enakieten; die gij kent, en *van welke* gij
[a] gehoord hebt: Wie zou bestaan voor het
aangezicht der kinderen van Enak?

[a] Num. 13:32, 33.

3 Zoo zult gij heden weten, dat de HEERE,
uw God, Degene is, Die voor uw aange-
zicht doorgaat, een [a] verterend vuur; Die
zal hen verdelgen, en Die zal hen voor uw
aangezicht nederwerpen; en gij zult ze uit
de bezitting verdrijven, en zult hen haas-
telijk te niet doen, gelijk als de HEERE tot
u gesproken heeft. [a] Deut. 4:24. Hebr. 12:29.
4 Wanneer hen nu de HEERE, uw God,
voor uw aangezicht zal hebben uitgestooten,
zoo spreek niet in uw hart, zeggende: De
HEERE heeft mij om mijne gerechtigheid
ingebracht, om dit land te erven; want,
om de goddeloosheid dezer volken, ver-
drijft hen de HEERE voor uw aangezicht
uit de bezitting.
5 Niet om uwe gerechtigheid, noch om de
oprechtheid uws harten, komt gij er henen
in, om hun land te erven; maar om de
goddeloosheid dezer volken, verdrijft hen
de HEERE, uw God, voor uw aangezicht uit
de bezitting; en om het woord te bevestigen,
dat de HEERE, uw God, aan uwe vaderen,
Abraham, Izak en Jakob, [a] gezworen heeft.

[a] Gen. 12:7. 13:15. 15:7. 17:8. 26:4. 28:13.

6 Weet dan, dat u de HEERE, uw God,
niet om uwe gerechtigheid, ditzelve goede
land geeft, om dat te erven; want gij zijt
een hardnekkig volk.
7 Gedenkt, vergeet niet, dat gij den
HEERE, uwen God, in de woestijn [a] zeer
vertoornd hebt; van dien dag af, dat gij
uit Egypteland uitgegaan zijt, totdat gij
kwaamt aan deze plaats, zijt gijlieden
wederspannig geweest tegen den HEERE.

[a] Ex. 14:11. 16:2. 17:2. Num. 11:4.

8 [a] Want aan Horeb vertoorndet gij den
HEERE zeer, dat Hij Zich tegen u ver-
toornde, om u te verdelgen. [a] Ex. 32:4. Ps. 106:19.
9 Als ik op den berg geklommen was,
om te ontvangen de steenen tafelen, de
tafelen des verbonds, dat de HEERE met
ulieden gemaakt had, toen [a] bleef ik veertig
dagen en veertig nachten op den berg, at
geen brood, en dronk geen water.

[a] Ex. 24:18. 34:28.

10 En de HEERE gaf mij de twee steenen
tafelen, [a] met Gods vinger beschreven; en
op dezelve, naar al de woorden, die de
HEERE op den berg, uit het midden des
vuurs, ten dage der verzameling, met
ulieden gesproken had. [a] Ex. 31:18.
11 Zoo geschiedde het, ten einde van
veertig dagen en veertig nachten, *als* mij
de HEERE de twee steenen tafelen, de
tafelen des verbonds, gaf,
12 Dat de HEERE tot mij zeide: Sta
op, ga haastelijk af van hier; want uw
volk, dat gij uit Egypte hebt uitgevoerd,
heeft het verdorven; zij zijn haastelijk
afgeweken van den weg, dien Ik hun
geboden had; zij hebben zich een gegoten
beeld gemaakt.
13 Voorts sprak de HEERE tot mij, zeg-
gende: Ik heb dit volk aangemerkt, en
zie, het is een [a] hardnekkig volk.

[a] Ex. 32:9. 33:3. 34:9. Deut. 10:16. 31:27. 2 Kon. 17:14.

14 [a] Laat van Mij af, dat Ik hen verdelge,
en hunnen naam van onder den hemel
uitdoe; en Ik zal u tot een machtiger en
meerder volk maken, dan dit is.

[a] Ex. 32:10. Ps. 106:23.

15 Toen keerde ik mij, en ging van den
berg af; de berg nu brandde van vuur,
en de twee tafelen des verbonds waren
op beide mijne handen.
16 En ik zag toe, en ziet, gij hadt tegen
den HEERE, uwen God, gezondigd; gij
hadt u een gegoten kalf gemaakt; gij
waart haastelijk afgeweken van den weg,
dien u de HEERE geboden had.
17 Toen vatte ik de twee tafelen, en
wierp ze heen uit beide mijne handen, en
brak ze voor uwe oogen.
18 En ik wierp mij neder voor het aan-
gezicht des HEEREN, als in het eerst, veer-
tig dagen en veertig nachten; ik at geen
brood, en dronk geen water; om al uwe
zonde, die gij hadt gezondigd, doende dat
kwaad is in des HEEREN oogen, om Hem
tot toorn te verwekken.

19 Want ik vreesde van wege den toorn en de grimmigheid, waarmede de HEERE zeer op ulieden vertoornd was, om u te verdelgen; doch de HEERE verhoorde mij ook op dat maal.

20 Ook vertoornde Zich de HEERE zeer tegen Aäron, om hem te verdelgen; doch ik bad ook ter zelver tijd voor Aäron.

21 Maar uwe zonde, het kalf, dat gij hadt gemaakt, [a] nam ik, en verbrandde het met vuur, en stampte het, malende het wel, totdat het verdund werd tot stof; en zijn stof wierp ik in de beek, die van den berg afvliet. [a] Ex. 32:20.

22 Ook vertoorndet gij den HEERE zeer te [a] Thab-éra en te [b] Massa, en te [c] Kibrôth-Tháäva. [a] Num. 11:1. [b] Ex. 17:7. [c] Num. 11:4, 34.

23 Voorts als de HEERE ulieden zond uit Kades-Barnéa, zeggende: [a] Gaat op en erft dat land, dat Ik u gegeven heb; zoo waart gij den mond des HEEREN, uws Gods, wederspannig, en geloofdet Hem niet, en waart Zijne stem niet gehoorzaam. [a] Num. 13:3. 14:1.

24 Wederspannig zijt gij geweest tegen den HEERE, van den dag af, dat ik u gekend heb.

25 En ik wierp mij neder voor des HEEREN aangezicht, die veertig dagen en veertig nachten, in welke ik mij nederwierp, dewijl de HEERE gezegd had, dat Hij u verdelgen zou.

26 En ik bad tot den HEERE, en zeide: [a] Heere, HEERE! verderf Uw volk en Uw erfdeel niet, dat Gij door Uwe grootheid verlost hebt; dat Gij uit Egypte door eene sterke hand hebt uitgevoerd. [a] Ex. 32:11. Num. 14:13.

27 Gedenk aan Uwe knechten, Abraham, Izak en Jakob; zie niet op de hardigheid dezes volks, noch op zijne goddeloosheid, noch op zijne zonde;

28 Opdat het land, van waar Gij ons hebt uitgevoerd, [a] niet zegge: Omdat ze de HEERE niet kon brengen in het land, waarvan Hij hun gesproken had, en omdat Hij hen haatte, heeft Hij ze uitgevoerd, om hen te dooden in de woestijn. [a] Ex. 32:12. Num. 14:16.

29 Zij zijn toch Uw volk, en Uw erfdeel, dat Gij door Uwe groote kracht, en door Uwen uitgestrekten arm hebt uitgevoerd!

HOOFDSTUK 10.

Verhaal van het vervaardigen van twee nieuwe tafelen, inschrijving der tien geboden in deze, en hare nederlegging in de ark, vs. 1. Dood van Aäron en afzondering van den stam van Levi tot den dienst des Heeren, 6. Het verblijf van Mozes op den berg, 10. Eene heerlijke vermaning aan Israël, met verscheidene klemmende redenen aangedrongen, tot vreeze Gods, gehoorzaamheid en liefde des naasten, in het bijzonder omtrent den vreemdeling, 12.

TER zelver tijd zeide de HEERE tot mij: [a] Houw u twee steenen tafelen, als de eerste, en klim tot Mij op dezen berg; daarna zult gij u eene kist van hout maken. [a] Ex. 34:1.

2 En Ik zal op die tafelen schrijven de woorden, die geweest zijn op de eerste tafelen, die gij gebroken hebt; en gij zult ze leggen in die kist.

3 Alzoo maakte ik eene kist van sittimhout, en hieuw twee steenen tafelen als de eerste; en ik klom op den berg, en de twee tafelen waren in mijne hand.

4 Toen schreef Hij op de tafelen, naar het eerste schrift, de tien woorden, die de HEERE, ten dage der verzameling, op den berg, uit het midden des vuurs, tot ulieden gesproken had; en de HEERE gaf ze mij.

5 En ik keerde mij, en ging af van den berg, en leide de tafelen in de kist, die ik gemaakt had; en aldaar zijn zij, gelijk als de HEERE mij geboden heeft.

6 (En de kinderen Israëls [a] reisden, van Beërôth Bene-Jáakan *en* Moséra. Aldaar [b] stierf Aäron, en werd aldaar begraven; en zijn zoon Eleázar bediende het priesterambt in zijne plaats. [a] Num. 33:30. [b] Num. 20:28. 33:38.

7 Van daar reisden zij naar [a] Gudgod, en van Gudgod naar Jotbath, een land van waterbeken.) [a] Num. 33:32, 33.

8 Ter zelver tijd scheidde de HEERE den stam Levi uit, om de ark des verbonds des HEEREN te dragen, om voor het aangezicht des HEEREN te staan, om Hem te dienen, en om in Zijnen naam te zegenen, tot op dezen dag.

9 Daarom heeft Levi [a] geen deel noch erve met zijne broederen; de HEERE is zijn Erfdeel, gelijk als de HEERE, uw God, tot hem gesproken heeft. [a] Num. 18:20, 21, enz. Deut. 18:1. Ezec. 44:28.

10 En ik stond op den berg, als de vorige dagen, [a] veertig dagen en veertig nachten; en de HEERE [b] verhoorde mij ook op datzelve maal; de HEERE heeft u niet willen verderven. [a] Deut. 9:18. [b] Deut. 9:19.

11 Maar de HEERE zeide tot mij: Sta op, ga op de reize, voor het aangezicht des volks; dat zij inkomen, en erven het land, dat Ik hunnen vaderen gezworen heb, hun te geven.

12 Nu dan, Israël! wat eischt de HEERE, uw God, van u? dan den HEERE, uwen God, te vreezen, in al Zijne wegen te

wandelen, en Hem lief te hebben, en den HEERE, uwen God, [a]te dienen, met uw gansche hart en met uwe gansche ziel;

[a] Deut. 6:5. Matt. 22:37. Luk. 10:27.

13 Om te houden de geboden des HEEREN, en Zijne inzettingen, die ik u heden gebiede, u ten goede.

14 Ziet, des HEEREN, uws Gods, is de hemel, en de hemel der hemelen, de [a]aarde, en al wat daarin is. [a] Gen. 14:19. Ps. 24:1. 115:16.

15 Alleenlijk heeft de HEERE lust gehad aan uwe vaderen, om die lief te hebben, en heeft hun zaad na hen, ulieden, uit al de volken verkoren, gelijk het te dezen dage is.

16 Besnijdt dan de voorhuid [a]uws harten, en verhardt uwen [b]nek niet meer.

[a] Jer. 4:4. [b] Ex. 32:9. 33:3. 34:9. Deut. 9:13.

17 Want de HEERE, uw God, is een God der goden, en [a]een Heere der heeren; die groote, die machtige, en die vreeselijke God, Die [b]geen aangezicht aanneemt, noch geschenk ontvangt;

[a] Openb. 17:14. [b] 2 Kron. 19:6,7. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.

18 Die het recht van den wees en van de weduwe doet; en den vreemdeling liefheeft, dat Hij hem brood en kleeding geve.

19 Daarom zult gijlieden den vreemdeling liefhebben; want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland.

20 Den HEERE, uwen God, zult gij [a]vreezen; Hem zult gij dienen, en Hem zult gij [b]aanhangen, en bij Zijnen Naam zweren.

[a] Deut. 6:13. Matt. 4:10. Luk. 4:8. [b] Deut. 13:4.

21 Hij is uw Lof, en Hij is uw God! Die bij u gedaan heeft deze groote en vreeselijke dingen, die uwe oogen gezien hebben.

22 Uwe vaderen togen af naar Egypte met [a]zeventig zielen; en nu heeft u de HEERE, uw God, gesteld [b]als de sterren des hemels in menigte.

[a] Gen. 46:27. Ex. 1:5. Hand. 7:14. [b] Gen. 15:5,

HOOFDSTUK 11.

Mozes vermaant Israël bij vernieuwing tot onderhouding van Gods geboden, aangedrongen, ten eerste, met eene vermelding der weldaden en wonderwerken, welke God hun bewezen had, vs. 1; ten tweede, met eene beschrijving van het beloofde land, 9; ten derde, met belofte van eene gezegende luchtsgesteldheid en vruchtbaarheid van den grond, 13; en ten vierde, met bedreiging van het tegenovergestelde, in geval van afwijking, 16. Vermaning om Gods geboden steeds voor oogen te houden en ze hunnen kinderen te leeren, met heerlijke belofte, 18. Voorstelling van den zegen en den vloek, 26; en op welke wijs die uitgesproken moesten worden, als zij in Kanaän zouden gekomen zijn, 29.

DAAROM zult gij den HEERE, uwen God, liefhebben, en gij zult te allen dage onderhouden Zijn bevel, en Zijne inzettingen, en Zijne rechten, en Zijne geboden.

2 En gijlieden zult heden weten, dat ik niet *spreek* met uwe kinderen, die het niet weten, en de onderwijzing des HEEREN, uws Gods, niet gezien hebben, Zijne grootheid, Zijne sterke hand en Zijnen uitgestrekten arm;

3 Daartoe Zijne teekenen en Zijne daden, die Hij in het midden van Egypte gedaan heeft, aan Faraö, den koning van Egypte, en aan zijn gansche land;

4 En wat Hij gedaan heeft aan het heir der Egyptenaren, aan deszelfs paarden en aan deszelfs wagenen; dat Hij de wateren van de Schelfzee boven hun aangezicht deed overzwemmen, als zij ulieden van achteren vervolgden; en de HEERE verdeed hen, tot op dezen dag.

5 En wat Hij ulieden gedaan heeft in de woestijn, totdat gij gekomen zijt aan deze plaats.

6 Daarenboven, wat Hij gedaan heeft [a]aan Dathan en aan Abiram, zonen van Eliab, den zoon van Ruben; hoe de aarde haren mond opendeed, en hen verslond met hunne huisgezinnen, en hunne tenten, ja, al wat bestond, dat hun aanging, in het midden van gansch Israël.

[a] Num. 16:31. 27:3. Ps. 106:17.

7 Want het zijn uwe oogen, die gezien hebben al dit groote werk des HEEREN, dat Hij gedaan heeft.

8 Houdt dan alle geboden, die ik u heden gebiede; opdat gij gesterkt wordt en inkomt, en erft het land, waarheen gij overtrekt, om dat te erven;

9 En opdat gij de dagen verlengt in het land, dat de HEERE uwen vaderen gezworen heeft, aan hen en aan hun zaad te geven; een land, vloeiende van melk en honig.

10 Want het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven, is niet als Egypteland, van waar gij uitgegaan zijt, hetwelk gij bezaaidet met uw zaad, en bewaterdet met uwen gang, als eenen kruidhof.

11 Maar het land, waarheen gij overtrekt, om dat te erven, is een land van bergen en van dalen; het drinkt water bij den regen des hemels;

12 Een land, dat de HEERE, uw God, bezorgt; de oogen des HEEREN, uws Gods, zijn gedurig daarop, van het begin des jaars tot het einde des jaars.

13 En het zal geschieden, zoo gij naarstiglijk zult hooren naar Mijne geboden, die Ik u heden gebiede, om den HEERE, uwen God, lief te hebben, en Hem te dienen, met uw gansche hart en met uwe gansche ziel;

14 Zoo zal Ik den regen uws lands geven te zijner tijd, vroegen regen en spaden regen; opdat gij uw koren, en uwen most, en uwe olie inzamelt.

15 En Ik zal kruid geven op uw veld voor uwe beesten; en gij zult eten en verzadigd worden.

16 Wacht uzelven, dat ulieder hart niet verleid worde, dat gij [a] afwijkt, en andere goden dient, en u voor die buigt; a Deut. 8:19.

17 Dat de toorn des HEEREN tegen uliedeu ontsteke, en Hij den hemel toesluite, dat er geen regen zij, en het aardrijk zijn gewas niet geve; en gij haastelijk omkomt van het goede land, dat u de HEERE geeft.

18 [a] Legt dan deze mijne woorden in uw hart, en in uwe ziel, en bindt ze tot een teeken op uwe hand, dat zij tot voorhoofdspanselen zijn tusschen uwe oogen; a Deut. 6:6, 8.

19 En [a] leert die uwen kinderen, sprekende daarvan, als gij in uw huis zit, en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat; a Deut. 4:9. 6:7.

20 En schrijft ze op de posten van uw huis, en aan uwe poorten;

21 Opdat uwe dagen en de dagen uwer kinderen, in het land, dat de HEERE uwen vaderen hun te geven gezworen heeft, vermenigvuldigen, gelijk de dagen des hemels op de aarde.

22 Want zoo gij naarstiglijk houdt al deze geboden, die ik u gebiede om die te doen, den HEERE, uwen God, liefhebbende, wandelende in al Zijne wegen, en Hem aanhangende;

23 Zoo zal de HEERE al deze volken voor uw aangezicht uit de bezitting verdrijven, en gij zult erfelijk bezitten grooter en machtiger volken, dan gij zijt.

24 Alle plaats, [a] waar uwe voetzool op treedt, zal de uwe zijn; van de woestijn en den Libanon, van de rivier, de rivier Frath, tot aan de achterste zee, zal uwe landpale zijn. a Joz. 1:3. 14:9.

25 Niemand zal voor uw aangezicht bestaan; de HEERE, uw God, zal uwen schrik en uwe vreeze geven over al het land, waarop gij treden zult, [a] gelijk als Hij tot u gesproken heeft. a Ex. 23:27.

26 Ziet, ik stel ulieden heden voor, zegen en vloek:

27 Den zegen, wanneer gij hooren zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, die ik u heden gebiede;

28 Maar den vloek, zoo gij niet hooren zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, en afwijkt van den weg, dien ik u heden gebiede, om andere goden na te wandelen, die gij niet gekend hebt.

29 En het zal geschieden, als u de HEERE, uw God, zal hebben ingebracht in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven; [a] dan zult gij den zegen uitspreken op den berg Gerizîm, en [b] den vloek op den berg Ebal. a Deut. 27:12. Joz. 8:33. b Deut. 27:13.

30 Zijn zij niet aan gene zijde van de Jordaan, achter den weg van den ondergang der zon, in het land der Kanaänieten, die in het vlakke veld wonen, tegenover Gilgal, bij de eikenbosschen van More?

31 Want gijlieden zult over de Jordaan gaan, dat gij inkomet om te erven dat land, dat de HEERE, uw God, u geven zal; en gij zult het erfelijk bezitten, en daarin wonen.

32 Neemt dan waar te doen al de inzettingen en de rechten, die ik u heden voorstel.

HOOFDSTUK 12.

Bevel tot uitroeiing van alle afgoderij in het land Kanaän, vs. 1; en tot uitoefening van hunnen uiterlijken Godsdienst, naar Gods bevel, en ter plaatse, welke Hij verkiezen zal, 5. Wat, met wie, aan welke plaatsen zij eten mochten, en welk verbod daarbij door hen in acht genomen moest worden, 7, 12. Herhaald bevel om den rechten Godsdienst volgens Gods instelling waar te nemen en geenszins de afgodische plechtigheden der Kanaänieten na te volgen, 26.

DIT zijn de inzettingen en de rechten, die gijlieden zult waarnemen om te doen, in dat land, hetwelk u de HEERE, uwer vaderen God, gegeven heeft, om het te erven; al de dagen, die gijlieden op den aardbodem leeft.

2 [a] Gij zult ganschelijk vernielen al de plaatsen, alwaar de volken, die gij zult erven, hunne goden gediend hebben; op de hooge bergen, en op de heuvelen, en onder allen groenen boom. a Ex. 34:12, 13. Deut. 7:5.

3 En gij zult hunne [a] altaren afwerpen, en hunne opgerichte beelden verbreken, en hunne bosschen met vuur verbranden, en de gesnedene beelden hunner goden nederhouwen; en gij zult hunnen naam te niet doen, uit diezelve plaats. a Richt. 2:2.

4 Gij zult den HEERE, uwen God, alzoo niet doen;

5 [a] Maar naar de plaats, die de HEERE,

uw God, uit al uwe stammen verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te zetten, naar Zijne woning zult gijlieden vragen, en daarheen zult gij komen; a 2 Kron. 7:12.

6 En daarheen zult gijlieden brengen uwe brandofferen, en uwe slachtofferen, en uwe tienden, en het hefoffer uwer hand, en uwe geloften, en uwe vrijwillige offeren, en de eerstgeboorten uwer runderen en uwer schapen.

7 En aldaar zult gijlieden voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, eten, en vroolijk zijn, gijlieden en uwe huizen, over alles, waaraan gij uwe hand geslagen hebt, waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft.

8 Gij zult niet doen naar alles, wat wij hier heden doen, een ieder al wat in zijne oogen recht is.

9 Want gij zijt tot nu toe niet gekomen in de rust en in de erfenis, die de HEERE, uw God, u geven zal.

10 Maar gij zult over de Jordaan gaan, en wonen in het land, dat u de HEERE, uw God, zal doen erven; en Hij zal u rust geven van al uwe vijanden rondom, en gij zult zeker wonen.

11 Dan zal er eene plaats zijn, [a] die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen; daarheen zult gij brengen alles, wat ik u gebiede: uwe brandofferen, en uwe slachtofferen, uwe tienden, en het hefoffer uwer hand, en alle keur uwer geloften, die gij den HEERE beloven zult. a 1 Kon. 8:29.

12 En gij zult vroolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, gijlieden, en uwe zonen, en uwe dochteren, en uwe dienstknechten, en uwe dienstmaagden, en de Leviet, die in uwe poorten is; want hij [a] heeft geen deel noch erve met uliedEN. a Num. 18:20. Deut. 10:9. 18:1.

13 Wacht u, dat gij uwe brandofferen niet offert in alle plaats, die gij zien zult.

14 Maar in de plaats, die de HEERE in eenen uwer stammen zal verkiezen, daar zult gij uwe brandofferen offeren, en daar zult gij doen al wat ik u gebiede.

15 Doch naar allen lust uwer ziel zult gij slachten en vleesch eten, naar den zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u geeft, in al uwe poorten; de onreine en de reine zal daarvan eten, als van eene ree, en als van een hert.

16 [a] Alleenlijk het bloed zult gijlieden niet eten; gij zult het op de aarde uitgieten als water. a Gen. 9:4. Lev. 7:26. 17:10. Deut. 15:23.

17 Gij zult in uwe poorten niet mogen eten de tienden van uw koren, en van uwen most, en van uwe olie, noch de eerstgeboorten van uwe runderen en van uwe schapen, noch eenige uwer geloften, die gij zult hebben beloofd, noch uwe vrijwillige offeren, noch het hefoffer uwer hand.

18 Maar gij zult dat eten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, in de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, die in uwe poorten is; en gij zult vroolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, over alles, waaraan gij uwe handen geslagen hebt.

19 Wacht u, dat gij den Leviet niet verlaat, al uwe dagen in uw land.

20 Wanneer de HEERE, uw God, uwe landpale zal verwijd hebben, [a] gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en gij zeggen zult: Ik zal vleesch eten; dewijl uwe ziel lust heeft vleesch te eten, zoo zult gij vleesch eten, naar allen lust uwer ziel.
a Gen. 28:13. Ex. 23:31. Deut. 11:24. 19:8.

21 Zoo de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te zetten, verre van u zal zijn, zoo zult gij slachten van uwe runderen en van uwe schapen, die de HEERE u gegeven heeft, gelijk als ik u geboden heb; en gij zult eten in uwe poorten naar allen lust uwer ziel.

22 Doch gelijk als eene ree en een hert gegeten wordt, alzoo zult gij dat eten; de onreine en de reine zullen het te zamen eten.

23 Alleen houdt vast, dat gij het bloed niet etet; want het bloed is de ziel; daarom zult gij de ziel met het vleesch niet eten;

24 Gij zult dat niet eten; op de aarde zult gij het uitgieten als water;

25 Gij zult dat niet eten; opdat het u, en uwen kinderen na u, welga, als gij zult gedaan hebben, wat recht is in de oogen des HEEREN.

26 Doch uwe heilige dingen, die gij hebben zult, en uwe geloften zult gij opnemen, en komen tot de plaats, die de HEERE verkiezen zal;

27 En gij zult uwe brandofferen, het vleesch en het bloed, bereiden op het altaar des HEEREN, uws Gods; en het bloed uwer slachtofferen zal op het altaar des HEEREN,

uws Gods, worden uitgegoten; maar het vleesch zult gij eten.

28 Neemt waar en hoort al deze woorden, die ik u gebiede, opdat het u, en uwen kinderen na u, welga tot in eeuwigheid, als gij zult gedaan hebben wat goed en recht is in de oogen des HEEREN, uws Gods.

29 Wanneer de HEERE, uw God, voor uw aangezicht zal hebben uitgeroeid de volken, naar dewelke gij heengaat, om die erfelijk te bezitten; en gij die erfelijk zult bezitten, en in hun land wonen;

30 Wacht u, dat gij niet verstrikt wordt achter hen, nadat zij voor uw aangezicht zullen verdelgd zijn; en dat gij niet vraagt naar hunne goden, zeggende: Gelijk als deze volken hunne goden gediend hebben, alzoo zal ik ook doen.

31 Gij zult alzoo niet doen den HEERE, uwen God; want al wat den HEERE een gruwel is, dat Hij haat, hebben zij hunnen goden gedaan; want zij hebben ook hunne zonen en hunne dochteren met vuur verbrand voor hunne goden.

32 Al dit woord, hetwelk ik ulieden gebiede, zult gij waarnemen om te doen; [a] gij zult daar niet toedoen, en daarvan niet afdoen. *a* Deut. 4:2. Spr. 30:6. Openb. 22:18.

HOOFDSTUK 13.

Voorschrift aan Gods volk van hun gedrag tegen eenen valschen profeet, die hen tot afval zou willen brengen van den waren God, vs. 1; gelijk mede tegen andere personen, al behoorden zij ook tot hunne beste vrienden, wanneer zij de afgoderij zouden aanraden, 6; tegen eene afgevallene stad en hare inwoners, 12.

WANNEER een profeet, of droomendroomer, in het midden van u zal opstaan, en u geven een teeken of wonder;

2 En dat teeken of dat wonder komt, dat hij tot u gesproken had, zeggende: Laat ons andere goden, die gij niet gekend hebt, navolgen en hen dienen;

3 Gij zult naar de woorden van dien profeet, of naar dien droomendroomer niet hooren; want de HEERE, uw God, verzoekt ulieden, om te weten, of gij den HEERE, uwen God, liefhebt met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.

4 Den HEERE, uwen God, zult gij navolgen, en Hem vreezen, en Zijne geboden zult gij houden, en Zijne stem gehoorzaam zijn, [a] en Hem dienen, en Hem aanhangen. *a* Deut. 10:20.

5 En diezelve profeet, of droomendroomer, zal [a] gedood worden; want hij heeft *tot* eenen afval gesproken tegen den HEERE, uwen God, Die ulieden uit Egypteland heeft uitgevoerd, en u uit het diensthuis verlost; om u af te drijven van den weg, dien u de HEERE, uw God, geboden heeft, om daarin te wandelen. Zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen. *a* Deut. 18:20. Jer. 14:15.

6 Wanneer uw [a] broeder, de zoon uwer moeder, of uw zoon, of uwe dochter, of de vrouw van uwen schoot, of uw vriend, die als uwe ziel is, u zal aanporren in het heimelijke, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt, gij noch uwe vaderen; *a* Deut. 17:2.

7 Van de goden der volken, die rondom u zijn, nabij u, of verre van u, van het eene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde;

8 Zoo zult gij hem niet te wille zijn, en naar hem niet hooren; ook zal uw oog hem niet verschoonen, en gij zult u niet ontfermen, noch hem verbergen;

9 Maar gij zult hem zekerlijk doodslaan: [a] uwe hand zal eerst tegen hem zijn, om hem te dooden, en daarna de hand des ganschen volks. *a* Deut. 17:7.

10 En gij zult hem met steenen steenigen, dat hij sterve; want hij heeft u gezocht af te drijven van den HEERE, uwen God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgevoerd heeft.

11 Opdat [a] gansch Israël het hoore en vreeze, en niet voortvare te doen naar dit booze stuk in het midden van u. *a* Deut. 17:13.

12 Wanneer gij van eene uwer steden, die de HEERE, uw God, u geeft, om aldaar te wonen, zult hooren zeggen:

13 Er zijn mannen, Belials kinderen, uit het midden van u uitgegaan, en hebben de inwoners hunner stad aangedreven, zeggende: Laat ons gaan, en dienen andere goden, die gij niet gekend hebt;

14 Zoo zult gij onderzoeken, en naspeuren, en wel navragen; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in het midden van u gedaan;

15 Zoo zult gij de inwoners derzelve stad ganschelijk slaan met de scherpte des zwaards, verbannende haar, en alles, wat daarin is, ook hare beesten, met de scherpte des zwaards.

16 En al haren roof zult gij verzamelen in het midden van hare straat, en den HEERE, uwen God, die stad en al haren roof ganschelijk met vuur verbranden; en zij zal

een hoop zijn eeuwiglijk, zij zal niet weder gebouwd worden.

17 Ook zal er niets van het verbannene aan uwe hand kleven, opdat de HEERE Zich wende van de hitte Zijns toorns, en u geve barmhartigheid, en Zich uwer erbarme, en u vermenigvuldige, gelijk als Hij uwen vaderen gezworen heeft;

18 Wanneer gij de stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn, om te houden al Zijne geboden, die ik u heden gebiede, om te doen wat recht is in de oogen des HEEREN, uws Gods.

HOOFDSTUK 14.

Verbod van de rouwplechtigheden der Heidenen, vs. 1. Aanwijzing welk gedierte zij eten mochten, welk niet, 3; betreffende de opbrengst en het gebruik der tienden, 22.

GIJLIEDEN zijt kinderen des HEEREN, uws Gods; gij zult uzelven niet [a] snijden, noch kaalheid maken tusschen uwe oogen, over eenen doode. [a] Lev. 19:27. 28. 21:5.

2 Want gij zijt [a] een heilig volk den HEERE, uwen God; en u heeft de HEERE verkoren, om Hem tot een volk des eigendoms te zijn, uit al de volken, die op den aardbodem zijn. [a] Deut. 7:6. 26:18.

3 Gij zult geenen gruwel eten.

4 [a] Dit zijn de beesten, die gijlieden eten zult; een os, klein vee der schapen, en klein vee der geiten; [a] Lev. 11:2, enz.

5 Een hert, en eene ree, en een buffel, en een steenbok, en een das, en een wilde os, en eene gemse.

6 Alle beesten, die de klauwen verdeelen, en de kloof in twee klauwen klieven, *en* herkauwen onder de beesten, die zult gij eten.

7 Maar deze zult gij niet eten, van degenen, die *alleen* herkauwen, of van degenen, die den gekloofden klauw *alleen* verdeelen: den kemel, en den haas, en het konijn; want deze herkauwen wel, maar zij verdeelen den klauw niet; onrein zullen zij ulieden zijn.

8 Ook het varken; want dat verdeelt zijnen klauw wel, maar het herkauwt niet; onrein zal het ulieden zijn; van hun vleesch zult gij niet eten, en hun dood aas zult gij niet aanroeren.

9 Dit zult gij eten van alles, wat in de wateren is; al wat vinnen en schubben heeft, zult gij eten.

10 Maar al wat geene vinnen en schubben heeft, zult gij niet eten; het zal ulieden onrein zijn.

11 Allen reinen vogel zult gij eten.

12 Maar deze zijn het, van dewelke gij niet zult eten: de arend, en de havik, en de zeearend,

13 En de wouw, en de kraai, en de gier naar haren aard;

14 En alle rave naar haren aard;

15 En de struis, en de nachtuil, en de koekoek, en de sperwer naar zijnen aard;

16 En de steenuil, en de schuifuit, en de kauw,

17 En de roerdomp, en de pelikaan, en het duikertje,

18 En de ooievaar, en de reiger naar zijnen aard; en de hop, en de vledermuis;

19 Ook, al het kruipend gevogelte zal ulieden onrein zijn; zij zullen niet gegeten worden.

20 Al het rein gevogelte zult gij eten.

21 Gij zult geen dood aas eten; den vreemdeling, die in uwe poorten is, zult gij het geven, dat hij het ete, of verkoopt het den vreemde; want gij gij zijt een heilig volk den HEERE, uwen God. Gij zult het [a] bokje niet koken in de melk zijner moeder. [a] Ex. 23:19. 34:26.

22 Gij zult getrouwelijk vertienen al het inkomen uws zaads, dat elk jaar van het veld voortkomt.

23 [a] En voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, ter plaatse, die Hij verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen, zult gij eten de tienden van uw koren, van uwen most, en van uwe olie, en de eerstgeboorten uwer runderen en uwer schapen; opdat gij den HEERE, uwen God, leert vreezen alle dagen. [a] Deut. 12:17, 18.

24 Wanneer dan nog de weg voor u te veel zal zijn, dat gij zulks niet zoudt kunnen heendragen, omdat de plaats te verre van u zal zijn, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te stellen; wanneer de HEERE, uw God, u zal gezegend hebben;

25 Zoo maakt het tot geld, en bindt het geld in uwe hand, en gaat naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal;

26 En geeft dat [a] geld voor alles, wat uwe ziel gelust, voor runderen en voor schapen, en voor wijn, en voor sterken drank, en voor alles, wat uwe ziel van u begeeren zal, en eet aldaar voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en weest vroolijk, gij en uw huis. [a] Matt. 21:12.

27 Maar den Leviet, die in uwe poorten

is, zult gij niet verlaten; want hij heeft geen [a] deel noch erve met u.

a Num. 18:20, 24. Deut. 10:9. 12:12. 18:1, 2. 26:12.

28 Ten einde van drie jaren zult gij voortbrengen alle tienden van uw inkomen, in hetzelve jaar, en gij zult ze wegleggen in uwe poorten;

29 Zoo zal komen de Leviet, dewijl hij geen deel noch erve met u heeft, en de vreemdeling, en de wees en de weduwe, die in uwe poorten zijn, en zullen eten en verzadigd worden; opdat u de HEERE, uw God, zegene in al het werk uwer hand, dat gij doen zult.

HOOFDSTUK 15.

Tijd van het vrijheidsjaar en hoe zij het moesten houden, vs. 1. Ernstig bevel van het bezorgen der armen in Israel, met belofte van Gods zegen, 7. Vrijlating van de gekochte Hebreeuwsche dienstknechten en dienstmaagden, insgelijks hoe men met hen moest handelen, wanneer zij begeerden te blijven, 12. Heiliging van het eerstgeborene van het vee, 19.

TEN [a] einde van zeven jaren zult gij eene vrijlating maken. a Ex. 21:2. Jer. 34:14.

2 Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder schuldheer, die zijnen naaste zal geleend hebben, vrijlate; hij zal zijnen naaste of zijnen broeder niet manen, dewijl men den HEERE eene vrijlating heeft uitgeroepen.

3 Den vreemde zult gij manen; maar wat gij bij uwen broeder hebt, zal uwe hand vrijlaten;

4 Alleenlijk, omdat er geen bedelaar onder u zal zijn; want de HEERE zal u overvloediglijk zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve zal geven, om hetzelve erfelijk te bezitten;

5 Indien gij slechts de stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, dat gij waarneemt te doen al deze geboden, die ik u heden gebiede.

6 Want de HEERE, uw God, zal u zegenen, gelijk als Hij tot u heeft gesproken; zoo [a] zult gij aan vele volken leenen; maar gij zult niet ontleenen; en gij zult over vele volken heerschen; maar over u zullen zij niet heerschen. a Deut. 28:12.

7 Wanneer er onder u een arme zal zijn, een uit uwe broederen, in eene uwer poorten, in uw land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zoo zult gij uw hart niet verstijven, noch uwe hand toesluiten voor uwen broeder, die arm is;

8 Maar gij zult hem uwe hand mildelijk opendoen, en zult hem rijkelijk leenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt.

9 Wacht u, dat in uw hart geen Belials woord zij, om te zeggen: Het zevende jaar, het jaar der vrijlating naakt; dat uw oog boos zij tegen uwen broeder, die arm is, en dat gij hem niet gevet; en hij over u roepe tot den HEERE, en zonde in u zij.

10 [a] Gij zult hem mildelijk geven, en uw hart zal niet boos zijn, als gij hem geeft; want om dezer zake wil zal u de HEERE, uw God, zegenen in al uw werk, en in alles, waaraan gij uwe hand slaat. a Matt. 5:42. Luk. 6:35.

11 Want [a] de arme zal niet ophouden uit het midden des lands; daarom gebiede ik u, zeggende: Gij zult uwe hand mildelijk opendoen aan uwen broeder, aan uwe bedrukten en aan uwe armen in uw land. a Matt. 26:11. Joh. 12:8.

12 [a] Wanneer uw broeder, een Hebreër of eene Hebreïnne, aan u verkocht zal zijn, zoo zal hij u zes jaren dienen; maar in het zevende jaar zult gij hem vrij van u laten gaan. a Ex. 21:2. Jer. 34:14.

13 En als gij hem vrij van u gaan laat, zoo zult gij hem niet ledig laten gaan:

14 Gij zult hem rijkelijk opleggen van uwe kudde, en van uwen dorschvloer, en van uwe wijnpers; waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft, daarvan zult gij hem geven.

15 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat u de HEERE, uw God, verlost heeft; daarom gebiede ik u heden deze zake.

16 Maar het zal geschieden, als hij tot u zeggen zal: Ik zal niet van u uitgaan; omdat hij u en uw huis liefheeft, dewijl het hem wel bij u is;

17 Zoo zult gij [a] eenen priem nemen, en steken in zijn oor en in de deur, en hij zal eeuwiglijk uw dienstknecht zijn; en aan uwe dienstmaagd zult gij ook alzoo doen. a Ex. 21:6.

18 Het zal niet hard zijn in uwe oogen, als gij hem vrij van u gaan laat; want *als* een dubbel-loons-daglooner heeft hij u zes jaren gediend; zoo zal u de HEERE, uw God, zegenen in alles, wat gij doen zult.

19 [a] Al het eerstgeborene, dat onder uwe runderen en onder uwe schapen zal geboren worden, zijnde een manneken, zult gij den HEERE, uwen God, heiligen; gij zult niet arbeiden met den eerstgeborene van uwen os, noch de eerstgeborene uwer schapen scheren.

a Ex. 13:2. 22:29. 34:19. Lev. 27:26. Num. 3:13.

20 Voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zult gij ze jaar op jaar eten in de plaats, die de HEERE zal verkiezen, gij en uw huis.

21 [a] Doch als eenig gebrek daaraan zal zijn, hetzij mank of blind, *of* eenig kwaad gebrek, zoo zult gij het den HEERE, uwen God, niet offeren ; [a] Lev. 22:20. Deut. 17:1.

22 In uwe poorten zult gij het eten ; de onreine en de reine te zamen, als eene ree, en als een hert.

23 [a] Zijn bloed alleen zult gij niet eten ; gij zult het op de aarde uitgieten als water.

[a] Deut. 12:16, 23.

HOOFDSTUK 16.

Van het vieren der feesten, te weten : van het paaschfeest, vs. 1 ; van het pinksterfeest, 9 ; van het loofhuttenfeest, 13. Wie, waar en hoe zij op deze feesten verschijnen moesten, 16. Het ambt der rechters, 18. Van bosschen en standbeelden, den afgoden gewijd, 21.

NEEMT waar de maand Abib, dat gij den HEERE, uwen God, [a] pascha houdt ; want in de maand Abib heeft u de HEERE, uw God, uit Egypteland uitgevoerd, bij nacht. [a] Ex. 12:2. Lev. 23:5. Num. 9:1. 28:16.

2 Dan zult gij den HEERE, uwen God, het pascha slachten, schapen en runderen, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen.

3 Gij zult [a] niets gedeesemds op hetzelve eten ; zeven dagen zult gij ongezuurde *brooden* op hetzelve eten, een brood der ellende (want in der haast zijt gij uit Egypteland uitgetogen) ; opdat gij gedenkt aan den dag van uw uittrekken uit Egypteland, al de dagen uws levens. [a] Ex. 12:19. 34:18.

4 Er zal bij u in zeven dagen geen zuurdeeg gezien worden in eenige uwer landpalen ; ook zal [a] van het vleesch, dat gij aan den avond aan den eersten dag geslacht zult hebben, niets tot den morgen overnachten.

[a] Ex. 12:10.

5 Gij zult het pascha niet mogen slachten in eene uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft.

6 Maar aan de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal, om *daar* Zijnen Naam te doen wonen, aldaar zult gij het pascha slachten aan den avond, als de zon ondergaat, ter bestemder tijd van uw uittrekken uit Egypte.

7 Dan zult gij het koken en eten in de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal ; daarna zult gij u des morgens keeren, en heengaan naar uwe tenten.

8 Zes dagen zult gij ongezuurde *brooden* eten, en aan den zevenden dag is een verbods*dag* den HEERE, uwen God ; *dan* zult gij geen werk doen.

9 [a] Zeven weken zult gij u tellen ; van dat men *met* de sikkel begint in het staande koren, zult gij de zeven weken beginnen te tellen. [a] Ex. 23:16. Lev. 23:15. Num. 28:26.

10 Daarna zult gij den HEERE, uwen God, het feest der weken houden ; het zal eene vrijwillige schatting uwer hand zijn, dat gij geven zult, naardat u de HEERE, uw God, zal gezegend hebben.

11 En gij zult vroolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, die in uwe poorten is, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in het midden van u zijn ; in de plaats, die de HEERE, uw God, zal verkiezen, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen.

12 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht geweest zijt in Egypte ; en gij zult deze inzettingen houden en doen.

13 [a] Het feest der loofhutten zult gij u zeven dagen houden, als gij zult hebben ingezameld van uwen dorschvloer en van uwe wijnpers. [a] Ex. 23:16. Lev. 23:34.

14 En gij zult vroolijk zijn op uw feest, gij, en uw zoon, en uwe dochter, en uw dienstknecht, en uwe dienstmaagd, en de Leviet, en de vreemdeling, en de wees, en de weduwe, die in uwe poorten zijn.

15 Zeven dagen zult gij den HEERE, uwen God, feest houden, in de plaats, die de HEERE verkiezen zal ; want de HEERE, uw God, zal u zegenen in al uw inkomen, en in al het werk uwer handen ; daarom zult gij immers vroolijk zijn.

16 [a] Driemaal in het jaar zal alles, wat mannelijk onder u is, voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, verschijnen, in de plaats, die Hij verkiezen zal : op het feest der ongezuurde *brooden*, en op het feest der weken, en op het feest der loofhutten ; [b] maar het zal niet ledig voor het aangezicht des HEEREN verschijnen :

[a] Ex. 23:17. 34:23. [b] Ex. 23:15.

17 Een ieder naar de gave zijner hand, naar den zegen des HEEREN, uws Gods, dien Hij u gegeven heeft.

18 Rechters en ambtlieden zult gij u stellen in al uwe poorten, die de HEERE, uw God, u geven zal, onder uwe stammen ;

dat zij het volk richten met een gericht der gerechtigheid.

19 Gij zult het gericht niet buigen; gij zult [a] het aangezicht niet kennen; ook zult gij [b] geen geschenk nemen; want het geschenk verblindt de oogen der wijzen, en verkeert de woorden der rechtvaardigen.

[a] Lev. 19:15. Deut. 1:17. [b] Ex. 23:8.

20 Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen; opdat gij leeft, en erfelijk bezit het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

21 Gij zult u geen bosch planten van eenig geboomte, bij het altaar des HEEREN, uws Gods, dat gij u maken zult.

22 Ook zult gij u geen opgericht beeld stellen, hetwelk de HEERE, uw God, haat.

HOOFDSTUK 17.

Welk offervee God een gruwel was, vs. 1. Welke straf zij ondergaan moesten, die van den dienst van den waren God tot dien der afgoden zouden afvallen, 2. Aanwijzing van het gedrag der onderrechters in moeielijke en duistere zaken, 8. Van de verkiezing van eenen koning en diens plichten, 14.

GIJ zult den HEERE, uwen God, geen' os of klein vee offeren, waaraan [a] een gebrek zij *of* eenig kwaad; want dat is den HEERE, uwen God, een gruwel.

[a] Lev. 22:20, enz. Deut. 15:21.

2 [a] Wanneer in het midden van u, in eene uwer poorten, die de HEERE, uw God, u geeft, een man of vrouw gevonden zal worden, die doen zal, dat kwaad is in de oogen des HEEREN, uws Gods, overtredende Zijn verbond; [a] Deut. 13:6.

3 Dat hij heengaat, en dient andere goden, en buigt zich voor die, of voor de zon, of voor de maan, of voor het gansche heir des hemels, hetwelk ik niet geboden heb;

4 En het wordt u aangezegd, en gij hoort het; zoo zult gij het wel onderzoeken; en ziet, het is de waarheid, de zaak is zeker, zulk een gruwel is in Israël gedaan;

5 Zoo zult gij dien man of die vrouw, die ditzelve booze stuk gedaan hebben, tot uwe poorten uitbrengen, dien man, *zeg ik*, of die vrouw; en gij zult hen met steenen steenigen, dat zij sterven.

6 [a] Op den mond van twee getuigen, of drie getuigen, zal hij gedood worden, die sterven zal; op den mond van eenen eenigen getuige zal hij niet gedood worden.

[a] Num. 35:30. Deut. 19:15. Matt. 18:16. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28.

7 [a] De hand der getuigen zal eerst tegen hem zijn, om hem te dooden, en daarna de hand des ganschen volks; zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.

[a] Deut. 13:9.

8 Wanneer eene zaak aan het gericht [a] voor u te zwaar zal zijn, tusschen bloed en bloed, tusschen rechtshandel en rechtshandel, tusschen plage en plage, zijnde twistzaken in uwe poorten, zoo zult gij u opmaken en opgaan naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiezen zal; [a] 2 Kron. 19:10. Mal. 2:7.

9 En gij zult komen tot de Levietische priesters, en tot den rechter, die in die dagen zijn zal; en gij zult ondervragen, en zij zullen u de zaak des rechts aanzeggen.

10 En gij zult doen naar het bevel des woords, dat zij u zullen aanzeggen, van diezelve plaats, die de HEERE verkiezen zal, en gij zult waarnemen te doen naar alles, wat zij u zullen leeren.

11 Naar het bevel der wet, die zij u zullen leeren, en naar het oordeel, dat zij u zullen zeggen, zult gij doen; gij zult niet afwijken van het woord, dat zij u zullen aanzeggen, ter rechter- of ter linkerhand.

12 De man nu, die trotschelijk handelen zal, dat hij niet hoore naar den priester, dewelke staat, om aldaar den HEERE, uwen God, te dienen, of naar den rechter, dezelve man zal sterven; en gij zult het booze uit Israël wegdoen.

13 Dat het al dat volk hoore en vreeze, en niet meer trotschelijk handele.

14 Wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en gij dat erfelijk zult bezitten en daarin wonen, en gij zeggen zult: Ik zal eenen koning over mij stellen, als al de volken, die rondom mij zijn;

15 Zoo zult gij ganschelijk tot koning over u stellen, dien de HEERE, uw God, verkiezen zal; uit het midden uwer broederen zult gij eenen koning over u stellen: gij zult niet vermogen over u te zetten eenen vreemden man, die uw broeder niet zij.

16 Maar hij zal voor zich de paarden niet vermenigvuldigen, en het volk niet doen wederkeeren naar Egypte, om paarden te vermenigvuldigen; dewijl de HEERE ulieden gezegd heeft: Gij zult voortaan niet wederkeeren door dezen weg.

17 Ook zal hij voor zich de vrouwen niet vermenigvuldigen, opdat zijn hart niet afwijke; hij zal ook voor zich geen zilver en goud zeer vermenigvuldigen.

18 Voorts zal het geschieden, als hij op

den stoel zijns koninkrijks zal zitten, zoo zal hij zich een dubbel van deze wet afschrijven in een boek, uit *hetgeen* voor het aangezicht der Levietische priesteren is;

19 En het zal bij hem zijn, en hij zal daarin lezen al de dagen zijns levens; opdat bij den HEERE, zijnen God, leere vreezen, om te bewaren al de woorden dezer wet en deze inzettingen, om die te doen;

20 Dat zijn hart zich niet verheffe boven zijne broederen, en dat hij niet afwijke van het gebod, ter rechter- of ter linkerhand; opdat hij de dagen verlenge in zijn koninkrijk, hij en zijne zonen, in het midden van Israël.

HOOFDSTUK 18.

Van het erfdeel der priesters en Levieten, en wat hun toekwam van de offeranden en eerstelingen, vs. 1. Verbod om de gruwelen na te volgen, welke met den afgodendienst der Heidenen verbonden waren, 9. Eene zeer heerlijke belofte aangaande de zending des Heeren Christus, Die het Hoofd van alle profeten is, 15. Van de straf en het kenmerk van eenen valschen profeet, 20.

DE Levietische priesteren, de gansche stam van Levi, zullen geen deel noch erve hebben met Israël; [a] de vuuroffers des HEEREN en zijn erfdeel zullen zij eten.

[a] Num. 18:20. Deut. 10:9. 1 Kor. 9:13.

2 Daarom zal hij geen erfdeel hebben in het midden zijner broederen; [a] de HEERE is zijn Erfdeel, gelijk als Hij tot hem gesproken heeft. [a] Num. 18:20, enz. Deut. 10:9. Ezec. 44:28.

3 Dit nu zal het recht der priesteren zijn van het volk, van hen, die eene offerande offeren, hetzij eenen os, of klein vee: dat hij den priester zal geven den schouder, en beide kinnebakken, en den pens.

4 De eerstelingen van uw koren, van uwen most en van uwe olie, en de eerstelingen van de beschering uwer schapen zult gij hem geven;

5 Want de HEERE, uw God, heeft hem uit al uwe stammen verkoren, dat hij sta, om te dienen in den naam des HEEREN, hij en zijne zonen, te allen dage.

6 Voorts wanneer een Leviet zal komen uit eene uwer poorten, uit gansch Israël, alwaar hij woont, en hij komt naar alle begeerte zijner ziel, tot de plaats, die de HEERE zal hebben verkoren,

7 En hij dienen zal in den naam des HEEREN, zijns Gods, als al zijne broederen, de Levieten, die aldaar voor het aangezicht des HEEREN staan;

8 Zoo zullen zij een gelijk deel eten, boven zijne verkooping bij de vaderen.

9 Wanneer gij komt in het land, dat de HEERE, uw God, u geven zal, zoo zult gij niet leeren te doen naar de gruwelen van dezelve volken.

10 Onder u zal niet gevonden worden, [a] die zijnen zoon of zijne dochter door het vuur doet doorgaan, [b] die met waarzeggerijen omgaat, een guichelaar, of die op vogelgeschrei acht geeft, of toovenaar,

[a] Lev. 18:21. [b] Lev. 20:27. 1 Sam. 28:7. Jes. 8:19.

11 Of een bezweerder, die met bezwering omgaat, of die eenen waarzeggenden geest vraagt, of een duivelskunstenaar, of die de dooden vraagt.

12 Want al wie zulks doet, is den HEERE een gruwel; en om dezer gruwelen wil verdrijft hen de HEERE, uw God, voor uw aangezicht, uit de bezitting.

13 Oprecht zult gij zijn met den HEERE, uwen God.

14 Want deze volken, die gij zult erven, hooren naar guichelaars en waarzeggers; maar u aangaande, de HEERE, uw God, heeft u zulks niet toegelaten.

15 [a] Eenen Profeet, uit het midden van u, uit uwe broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God, verwekken; naar Hem zult gij hooren; [a] Joh. 1:40. Hand. 3:22. 7:37.

16 Naar alles, wat gij van den HEERE, uwen God, aan Horeb, ten dage der verzameling, geëischt hebt, zeggende: [a] Ik zal niet voortvaren te hooren de stem des HEEREN, mijns Gods, en ditzelve groote vuur zal ik niet meer zien, dat ik niet sterve. [a] Ex. 20:19. Deut. 5:25. Hebr. 12:19.

17 Toen zeide de HEERE tot mij: Het is goed, wat zij gesproken hebben.

18 Eenen Profeet zal Ik hun verwekken uit het midden hunner broederen, als u; en Ik zal Mijne woorden in Zijnen mond geven, [a] en Hij zal tot hen spreken alles, wat Ik Hem gebieden zal. [a] Joh. 4:25.

19 En het zal geschieden, de man, die niet zal hooren naar Mijne woorden, die Hij in Mijnen naam zal spreken, van dien zal Ik het zoeken.

20 Maar [a] de profeet, die hoogmoediglijk zal handelen, sprekende een woord in Mijnen naam, hetwelk Ik hem niet geboden heb te spreken, of die spreken zal in den naam van andere goden, dezelve profeet zal sterven. [a] Deut. 13:5. Jer. 14:14.

21 Zoo gij dan in uw hart zoudt mogen zeggen: Hoe zullen wij het woord kennen, dat de HEERE niet gesproken heeft?

22 Wanneer die profeet in den naam des
HEEREN zal hebben gesproken, en dat
woord geschiedt niet, en komt niet; dat is
het woord, dat de HEERE niet gesproken
heeft; door trotschheid heeft die profeet
dat gesproken; gij zult voor hem niet
vreezen.

HOOFDSTUK 19.

Bepaling van drie vrijsteden in het land Kanaän, en wie daarin veiligheid zouden kunnen vinden, vs. 1; van nog drie andere vrijsteden, welke daarna aangewezen zouden worden, 8. Van de straf van eenen moedwilligen doodslager, 11. Verbod van het verzetten der grenspalen, 14. Hoeveel getuigen noodzakelijk waren voor het gerecht, en welk eene straf den valschen getuige wachtte, 15.

WANNEER de HEERE, uw God, de
volken zal hebben uitgeroeid, welker
land de HEERE, uw God, u geven zal, en
gij die erfelijk zult bezitten, en in hunne
steden en in hunne huizen wonen;
2 [a]Zoo zult gij u drie steden uitscheiden,
in het midden van uw land, hetwelk de
HEERE, uw God, u geven zal, om dat erfe-
lijk te bezitten. [a]Ex. 21:13. Num. 35:9, enz. Joz. 20:2.
3 Gij zult u den weg bereiden, en de pale
uws lands, dat u de HEERE, uw God, zal
doen erven, in drieën deelen; dit nu zal
zijn, opdat ieder doodslager daarhenen
vliede.
4 En dit zij de zaak des doodslagers, die
daarhenen vlieden zal, dat hij leve; [a]die
zijnen naaste zal geslagen hebben door
onwetendheid, dien hij toch van gisteren
en eergisteren niet haatte; [a]Ex. 21:13. Deut. 4:41, 42.
5 Als, dewelke met zijnen naaste in het
bosch zal zijn gegaan, om hout te houwen,
en zijne hand met de bijl wordt aangedre-
ven, om hout af te houwen, en het ijzer
schiet af van den steel, en treft zijnen
naaste, dat hij sterve; die zal in eene
dezer steden vluchten en leven;
6 Opdat de bloedwreker den doodslager
niet najage, als zijn hart verhit is, en hem
achterhale, omdat de weg te verre zou zijn,
en hem sla aan het leven; zoo toch geen
oordeel des doods aan hem is; want hij
haatte hem niet van gisteren *en* eergisteren.
7 Daarom gebiede ik u, zeggende: Gij
zult u drie steden uitscheiden.
8 En indien de HEERE, uw God, uwe
landpale zal verwijden, gelijk als Hij uwen
vaderen gezworen heeft, en u al dat land
geven zal, het welk Hij uwen vaderen te
geven [a]gesproken heeft; [a]Gen. 28:13. Deut. 12:20.
9 (Wanneer gij al ditzelve gebod zult
waarnemen, om dat te doen, hetgeen ik
u heden gebiede, den HEERE, uwen God,
liefhebbende, en alle dagen in zijne we-
gen wandelende) zoo zult gij u [a]nog drie
steden toedoen tot deze drie; [a]Joz. 20:7.
10 Opdat het bloed des onschuldigen
niet vergoten worde in het midden van
uw land, dat u de HEERE, uw God, ten
erve geeft, en bloedschulden op u zouden
zijn.
11 Maar [a]wanneer er iemand zijn zal, die
zijnen naaste haat, en hem lagen legt, en
staat tegen hem op, en slaat hem aan het
leven, dat hij sterve; en vliedt tot eene
van die steden;
[a]Gen. 9:6. Ex. 21:12, 14. Lev. 24:17. Num. 35:16.
12 Zoo zullen de oudsten zijner stad
zenden, en nemen hem van daar, en zij
zullen hem in de hand des bloedwrekers
geven, dat hij sterve.
13 Uw oog zal hem niet verschoonen;
maar gij zult het bloed des onschuldigen
uit Israël wegdoen, dat het u welga.
14 [a]Gij zult uws naasten landpale, die
de voorvaderen gepaald hebben, niet ver-
rukken in uw erfdeel, dat gij erven zult,
in het land, hetwelk u de HEERE, uw God,
geeft, om dat erfelijk te bezitten. [a]Spr. 22:28.
15 [a]Een eenig getuige zal tegen niemand
opstaan over eenige ongerechtigheid of over
eenige zonde, van alle zonde, die hij zou
mogen zondigen; [b]op den mond van twee
getuigen, of op den mond van drie getuigen
zal de zaak bestaan. [a]Num. 35:30. Deut. 17:6.
Matt. 18:16. [b]Deut. 17:6. Joh. 8:17. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28.
16 Wanneer een wrevelig getuige tegen
iemand zal opstaan, om eene afwijking
tegen hem te betuigen;
17 Zoo zullen die twee mannen, welke
den twist hebben, staan voor het aange-
zicht des HEEREN, voor het aangezicht der
priesters, en der rechters, die in diezelve
dagen zullen zijn.
18 En de rechters zullen wel onderzoe-
ken; en ziet, de getuige is een valsch
getuige, hij heeft valschheid betuigd tegen
zijnen broeder;
19 [a]Zoo zult gijlieden hem doen, ge-
lijk als hij zijnen broeder dacht te doen;
alzoo zult gij het booze uit het midden
van u wegdoen; [a]Spr. 19:5.
20 Dat de overgeblevenen het hooren
en vreezen, en niet voortvaren meer te
doen naar dit booze stuk, in het midden
van u.
21 En uw oog zal niet verschoonen;

[a] ziel om ziel, oog om oog, tand om tand, hand om hand, voet om voet.

a Ex. 21:23. Lev. 24:20. Matt. 5:38.

HOOFDSTUK 20.

Krijgswetten door God aan Zijn volk gegeven, als: met welk vertrouwen zij ten strijde moesten uittrekken, vs. 1; op welke wijs de priester alsdan hen moest toespreken, 2; hoe de ambtlieden zekere personen naar huis moesten terugzenden, 5; en daarna hoofdlieden aanstellen, 9; hoe zij te werk moesten gaan bij de belegering en inneming der steden in en buiten Kanaän; welke boomen zij bij eene belegering mochten afhouwen, welke niet, 19.

WANNEER gij zult uittrekken tot den strijd tegen uwe vijanden, en zult zien paarden en wagenen, een volk, meerder dan gij, zoo zult gij voor hen niet vreezen; want de HEERE, uw God, is met u, Die u uit Egypteland heeft opgevoerd.

2 En het zal geschieden, als gijlieden tot den strijd nadert, zoo zal de priester toetreden, en tot het volk spreken,

3 En tot hen zeggen: Hoort, Israël! gijlieden zijt heden na aan den strijd tegen uwe vijanden; uw hart worde niet week, vreest niet, en beeft niet, en verschrikt niet voor hun aangezicht.

4 Want het is de HEERE, uw God, Die met u gaat, om voor u te strijden tegen uwe vijanden, om u te verlossen.

5 Dan zullen de ambtlieden tot het volk spreken, zeggende: Wie is de man, die een nieuw huis heeft gebouwd, en het niet heeft ingewijd? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien sterve in den strijd, en iemand anders dat inwijde.

6 En wie is de man, die eenen wijngaard geplant heeft, [a] en deszelfs vrucht niet heeft genoten? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien in den strijd sterve, en iemand anders dien geniete. *a* Lev. 19:23, 24, 25.

7 En wie is de man, [a] die eene vrouw ondertrouwd heeft, en haar niet *tot zich* heeft genomen? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat hij niet misschien in den strijd sterve, en een ander man haar neme. *a* Deut. 24:5.

8 Daarna zullen de ambtlieden voortvaren te spreken tot het volk, en zeggen: [a] Wie is de man, die vreesachtig en week van hart is? die ga henen en keere weder naar zijn huis; opdat het hart zijner broederen niet smelte, gelijk zijn hart. *a* Richt. 7:3.

9 En het zal geschieden, als die ambtlieden geëindigd zullen hebben te spreken tot het volk, zoo zullen zij oversten der heiren aan de spits des volks bestellen.

10 Wanneer gij nadert tot eene stad om tegen haar te strijden, zoo zult gij haar den vrede toeroepen.

11 En het zal geschieden, indien zij u vrede zal antwoorden, en u opendoen, zoo zal al het volk, dat daarin gevonden wordt, u cijnsbaar zijn, en u dienen.

12 Doch zoo zij geenen vrede met u zal maken, maar krijg tegen u voeren, zoo zult gij haar belegeren.

13 En de HEERE, uw God, zal haar in uwe hand geven; en gij zult alles, wat mannelijk daarin is, slaan met de scherpte des zwaards;

14 Behalve de vrouwen, en de kinderkens, en de beesten, en al wat in de stad zijn zal, al haren buit zult gij voor u rooven; en gij zult eten den buit uwer vijanden, dien u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

15 Alzoo zult gij aan alle steden doen, die zeer verre van u zijn, die niet zijn van de steden dezer volken.

16 Maar van de steden dezer volken, die u de HEERE, uw God, ten erve geeft, [a] zult gij niets laten leven, dat adem heeft.

a Num. 33:52. Deut. 7:1, 2.

17 Maar gij zult ze ganschelijk verbannen: de Hethieten, en de Amorieten, en de Kanaänieten, en de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten, gelijk als u de HEERE, uw God, geboden heeft;

18 Opdat zij ulieden niet leeren te doen naar al hunne gruwelen, die zij hunnen goden gedaan hebben, en gij zondigt tegen den HEERE, uwen God.

19 Wanneer gij eene stad vele dagen zult belegeren, strijdende tegen haar, om die in te nemen, zoo zult gij haar geboomte niet verderven, de bijl daaraan drijvende; want gij zult daarvan eten; daarom zult gij dat niet afhouwen (want het geboomte van het veld is des menschen *spijze*), opdat het voor uw aangezicht kome tot een bolwerk.

20 Maar het geboomte, hetwelk gij kennen zult, dat het geen geboomte ter spijze is, dat zult gij verderven en afhouwen; en gij zult een bolwerk bouwen tegen deze stad, dewelke tegen u krijg voert, totdat zij te onderga.

HOOFDSTUK 21.

Wat gedaan moest worden, wanneer iemand dood op het veld gevonden en de doodslager onbekend was, vs. 1. Hoe een Israëliet handelen moest, wanneer hij eene Heidensche vrouw, in den krijg gevangen, wenschte te trouwen, 10. Wet tegen het verkorten van het recht van den eerstgeboren zoon,

wanneer iemand twee vrouwen gehad en bij beiden zonen verkregen mocht hebben, 15. Strafwet van eenen wederspannigen zoon, 18. Wet betreffende een' opgehangene, 22.

WANNEER in het land, hetwelk de HEERE, uw God, u geven zal, om dat te erven, een verslagene zal gevonden worden, liggende in het veld, niet bekend zijnde, wie hem geslagen heeft;

2 Zoo zullen uwe oudsten en uwe rechters uitgaan, en zij zullen meten naar de steden, die rondom den verslagene zijn.

3 De stad nu, die de naaste zal zijn aan den verslagene, daar zullen de oudsten derzelver stad, eene jonge koe van de runderen nemen, met dewelke niet gearbeid is, die aan het juk niet getrokken heeft.

4 En de oudsten derzelver stad zullen de jonge koe afbrengen in een ruw dal, dat niet bearbeid noch bezaaid zal zijn; en zij zullen deze jonge koe aldaar in het dal den nek doorhouwen.

5 Dan zullen de priesters, de kinderen van Levi, toetreden; want de HEERE, uw God, heeft hen verkoren, om Hem te dienen, en om in des HEEREN naam te zegenen, en naar hunnen mond zal alle twist en alle plaag afgedaan worden.

6 En alle oudsten derzelver stad, die naast aan den verslagene zijn, zullen hunne handen wasschen over deze jonge koe, die in dat dal de nek doorgehouwen is;

7 En zij zullen betuigen en zeggen: Onze handen hebben dit bloed niet vergoten, en onze oogen hebben het niet gezien;

8 Wees genadig aan Uw volk Israël, dat Gij, o HEERE! verlost hebt, en leg geen onschuldig bloed in het midden van Uw volk Israël! En dat bloed zal voor hen verzoend zijn.

9 Alzoo zult gij het onschuldig bloed uit het midden van u wegdoen; want gij zult doen, wat recht is in de oogen des HEEREN.

10 Wanneer gij zult uitgetogen zijn tot den strijd tegen uwe vijanden; en de HEERE, uw God, hen zal gegeven hebben in uwe hand, dat gij hunne gevangenen gevankelijk wegvoert;

11 En gij onder de gevangenen zult zien eene vrouw, schoon van gedaante, en gij lust tot haar gekregen zult hebben, dat gij ze u ter vrouwe neemt;

12 Zoo zult gij haar binnen in uw huis brengen; en zij zal haar hoofd scheren, en hare nagelen besnijden,

13 En zij zal het kleed harer gevangenis van zich afleggen, en in uw huis zitten, en haren vader en hare moeder eene maand lang beweenen; en daarna zult gij tot haar ingaan, en haar man zijn, en zij zal u ter vrouwe zijn.

14 En het zal geschieden, indien gij geen behagen in haar hebt, dat gij haar zult laten gaan naar hare begeerte; doch gij zult haar geenszins voor geld verkoopen, gij zult met haar geen gewin drijven, daarom dat gij haar vernederd hebt.

15 Wanneer een man twee vrouwen heeft, eene beminde, en eene gehate; en de beminde en de gehate hem zonen zullen gebaard hebben, en de eerstgeboren zoon van de gehate zal zijn;

16 Zoo zal het geschieden, ten dage als hij zijnen zonen zal doen erven wat hij heeft, dat hij niet zal vermogen de eerstgeboorte te geven aan den zoon der beminde, voor het aangezicht van den zoon der gehate, die de eerstgeborene is.

17 Maar den eerstgeborene, den zoon der gehate, zal hij kennen, [a] gevende hem het dubbele deel van alles, wat bij hem zal worden gevonden; want hij is [b] het beginsel zijner kracht, het recht der eerstgeboorte is het zijne. *a* 1 Kron. 5:1. *b* Gen. 49:3.

18 Wanneer iemand eenen moedwilligen en wederspannigen zoon heeft, die de stem zijns vaders en de stem zijner moeder niet gehoorzaam is; en zij hem gekastijd zullen hebben, en hij naar hen niet hooren zal,

19 Zoo zullen zijn vader en zijne moeder hem grijpen, en zij zullen hem uitbrengen tot de oudsten zijner stad, en tot de poorte zijner plaats.

20 En zij zullen zeggen tot de oudsten zijner stad: Deze onze zoon is afwijkende en wederspannig, hij is onze stem niet gehoorzaam; hij is een brasser en zuiper.

21 Dan zullen alle lieden zijner stad hem met steenen overwerpen, dat hij sterve; en gij zult het booze uit het midden van u wegdoen; dat het gansch Israël hoore, en vreeze.

22 Voorts, wanneer in iemand eene zonde zal zijn, die het oordeel des doods *waardig is*, dat hij gedood zal worden, en gij hem aan het hout zult opgehangen hebben;

23 Zoo zal zijn dood lichaam aan het hout niet overnachten; maar gij zult het zekerlijk ten zelven dage begraven; want een opgehangene is [a] Gode een vloek. Alzoo zult

gij uw land niet verontreinigen, dat u de
HEERE, uw God, ten erve geeft. *a* Gal. 3:13.

HOOFDSTUK 22.

Verscheidene wetten : als van liefde en getrouwheid te bewijzen aan zijnen naaste, wanneer iets van zijn eigendom verdwaald, verloren of op eenige andere wijs in gevaar is, vs. 1; van de verwisseling van mannelijke en vrouwelijke kleederen, 5; van een vogelnest, 6; van leuningen op het dak, 8; van vermenging van ongelijke dingen, 9, van snoertjes te maken aan de kleederen, 12; van de straf van den man, die zijne vrouw valschelijk beticht, 13; van de straf eener jongedochter, welke in haars vaders huis hoererij gepleegd heeft, 20; van de straf op het overspel, 22; van de straf eener ondertrouwde jonge dochter, wanneer zij hoererij gepleegd heeft in de stad, 23; of op het veld verkracht wordt, 25; wanneer eene vrije dochter zulks gedaan heeft, 28; van bloedschande, 30.

GIJ zult uws broeders [a] os of klein vee
niet zien afgedreven, en u van die
verbergen; gij zult ze uwen broeder ganschelijk
weder toesturen. *a* Ex. 23:4.
2 En indien uw broeder niet nabij u is,
of gij hem niet kent, zoo zult gij ze binnen
in uw huis vergaderen, dat zij bij u
zijn, totdat uw broeder die zoeke, en gij ze
hem wedergeeft.
3 Alzoo zult gij ook doen aan zijnen
ezel, en alzoo zult gij doen aan zijne kleeding,
ja, alzoo zult gij doen aan al het
verlorene uws broeders, dat van hem verloren
zal zijn, en dat gij zult hebben gevonden;
gij zult u niet mogen verbergen.
4 Gij zult uws broeders ezel of zijnen
os niet zien, vallende op den weg, en u
van die verbergen; gij zult ze met hem
ganschelijk oprichten.
5 Het kleed eens mans zal niet zijn aan
eene vrouw, en een man zal geen vrouwenkleed
aantrekken; want al wie zulks doet,
is den HEERE, uwen God, een gruwel.
6 Wanneer voor uw aangezicht een vogelnest
op den weg voorkomt, in eenigen
boom, of op de aarde, met jongen of
eieren, en de moeder zittende op de jongen
of op de eieren, zoo zult gij de moeder met
de jongen niet nemen.
7 Gij zult de moeder ganschelijk vrijlaten;
maar de jongen zult gij voor u nemen; opdat
het u welga, en gij de dagen verlengt.
8 Wanneer gij een nieuw huis zult bouwen,
zoo zult gij op uw dak eene leuning
maken; opdat gij geene bloedschuld op uw
huis legt, wanneer iemand, vallende, daarvan
afviel.
9 Gij zult uwen wijngaard niet met tweeërlei
[a] bezaaien; opdat de volheid des
zaads, dat gij zult gezaaid hebben, en de
inkomst des wijngaards niet ontheiligd
worde. *a* Lev. 19:19.
10 Gij zult niet ploegen met eenen os en
met eenen ezel te gelijk.
11 Gij zult geen kleed van gemengde stof
aantrekken, wollen en linnen te gelijk.
12 [a] Snoeren zult gij u maken aan de vier
hoeken uws opperkleeds, waarmede gij u
bedekt. *a* Num. 15:38. Matt. 23:5.
13 Wanneer een man eene vrouw zal
genomen hebben, en tot haar ingegaan
zijnde, alsdan haar zal haten,
14 En haar oorzaak van naspraak zal opleggen,
en eenen kwaden naam over haar
uitbrengen, en zeggen: Deze vrouw heb ik
genomen, en ben tot haar genaderd, maar
heb den maagdom aan haar niet gevonden;
15 Dan zullen de vader van deze jonge
dochter en hare moeder nemen, en tot de
oudsten der stad aan de poort uitbrengen,
den maagdom dezer jonge dochter.
16 En de vader van de jonge dochter
zal tot de oudsten zeggen: Ik heb mijne
dochter aan dezen man gegeven tot eene
vrouw; maar hij heeft haar gehaat;
17 En ziet, hij heeft oorzaak van opspraak
gegeven, zeggende: Ik heb den maagdom
aan uwe dochter niet gevonden; dit nu is
de maagdom mijner dochter. En zij zullen
het kleed voor het aangezicht van de oudsten
der stad uitbreiden.
18 Dan zullen de oudsten derzelver stad
dien man nemen, en kastijden hem;
19 En zij zullen hem eene boete opleggen
van honderd zilverlingen, en ze geven aan
den vader van de jonge dochter, omdat hij
eenen kwaden naam heeft uitgebracht over
eene jonge dochter van Israël; voorts zal
zij hem ter vrouwe zijn, hij zal haar niet
mogen laten gaan al zijne dagen.
20 Maar indien ditzelve woord waarachtig
is, *dat* de maagdom aan de jonge dochter
niet gevonden is;
21 Zoo zullen zij deze jonge dochter uitbrengen
tot de deur van haars vaders huis,
en de lieden harer stad zullen haar met
steenen steenigen, dat zij sterve, omdat zij
eene dwaasheid in Israël gedaan heeft, hoereerende
in haars vaders huis; zoo zult gij
het booze uit het midden van u wegdoen.
22 [a] Wanneer een man gevonden zal worden,
liggende bij eens mans getrouwde
vrouw, zoo zullen zij ook beiden sterven,
de man, die bij de vrouw gelegen heeft,
en de vrouw; zoo zult gij het booze uit
Israël wegdoen. *a* Lev. 20:10.
23 Wanneer er eene jonge dochter zal zijn,
die eene maagd is, ondertrouwd aan eenen

man, en een man haar in de stad zal gevonden, en bij haar gelegen hebben;
24 Zoo zult gij ze beiden uitbrengen tot de poort derzelver stad, en gij zult hen met steenen steenigen, dat zij sterven; de jonge dochter, ter oorzake dat zij niet geroepen heeft in de stad, en den man, ter oorzake dat hij zijns naasten vrouw vernederd heeft; zoo zult gij het booze uit het midden van u wegdoen.
25 En indien een man eene ondertrouwde jonge dochter in het veld gevonden, en de man haar verkracht en bij haar gelegen zal hebben, zoo zal de man, die bij haar gelegen heeft, alleen sterven;
26 Maar de jonge dochter zult gij niets doen; de jonge dochter heeft geene zonde des doods; want gelijk of een man tegen zijnen naaste opstond, en sloeg hem dood aan het leven, alzoo is deze zaak.
27 Want hij heeft haar in het veld gevonden; de ondertrouwde jonge dochter riep, en er was niemand, die haar verloste.
28 Wanneer een man eene jonge dochter zal gevonden hebben, die eene maagd is, dewelke niet ondertrouwd is, en haar zal gegrepen en bij haar gelegen hebben, en zij gevonden zullen zijn;
29 Zoo zal de man, die bij haar gelegen heeft, den vader van de jonge dochter [a] vijftig zilverlingen geven, en zij zal hem ter vrouwe zijn, omdat hij haar vernederd heeft; hij zal ze niet mogen laten gaan al zijne dagen. [a] Ex. 22:16.
30 Een man zal zijns vaders vrouw niet nemen, en hij zal zijns vaders slippe niet ontdekken.

HOOFDSTUK 23.

Wie in de vergadering des Heeren ganschelijk niet mochten komen, wie eenigszins, vs. 1. Hoe en waarom de legerplaats rein gehouden moest worden, 9. Hoe men handelen moest met eenen knecht, die zijnen heer was ontvlucht, 15. Van hoeren en schandjongens, 17. Van woeker, 19. Van geloften, 21. Van het plukken der druiven en aren op eens anders land, 24.

DIE door plettering verwond of uitgesneden is aan de mannelijkheid, zal in de vergadering des HEEREN niet komen.
2 Geen bastaard zal in de vergadering des HEEREN komen; zelfs zijn tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen.
3 Geen [a] Ammoniet, noch Moabiet zal in de vergadering des HEEREN komen; zelfs hun tiende geslacht zal in de vergadering des HEEREN niet komen tot in eeuwigheid. [a] Neh. 13:1.
4 Ter oorzake dat zij ulieden op den weg niet tegengekomen zijn met brood en met water, als gij uit Egypte uittoogt; en omdat hij tegen u gehuurd heeft [a] Bíleam, den zoon van Beor, van Pethor uit Mesopotámië, om u te vloeken. [a] Num. 22:3, 4, 5, enz.
5 Doch de HEERE, uw God, heeft naar Bileam niet willen hooren; maar de HEERE, uw God, heeft u den vloek in eenen zegen veranderd, omdat de HEERE, uw God, u liefhad.
6 Gij zult hunnen vrede en hun best niet zoeken, al uwe dagen in eeuwigheid.
7 Den Edomiet zult gij voor geenen gruwel houden, want hij is uw broeder; den Egyptenaar zult gij voor geen' gruwel houden, want gij zijt een vreemdeling geweest in zijn land.
8 *Aangaande* de kinderen, die hun zullen geboren worden in het derde geslacht, elk van die zal in de vergadering des HEEREN komen.
9 Wanneer het leger uittrekt tegen uwe vijanden, zoo zult gij u wachten voor alle kwade zaak.
10 Wanneer iemand onder u is, die niet rein is, door eenig toeval des nachts, die zal tot buiten het leger uitgaan; hij zal tot binnen het leger niet komen.
11 Maar het zal geschieden, dat hij zich tegen het naken van den avond met water zal baden; en als de zon ondergegaan is, zal hij tot binnen het leger komen.
12 Gij zult ook eene plaats hebben buiten het leger, en daarhenen zult gij uitgaan naar buiten.
13 En gij zult een schopje hebben, benevens uw gereedschap, en het zal geschieden, als gij buiten gezeten hebt, dan zult gij daarmede graven, en u omkeeren, en bedekken wat van u uitgegaan is.
14 Want de HEERE, uw God, wandelt in het midden van uw leger, om u te verlossen, en om uwe vijanden voor uw aangezicht te geven; daarom zal uw leger heilig zijn, opdat Hij niets schandelijks onder u zie, en achterwaarts van u afkeere.
15 Gij zult eenen knecht aan zijnen heer niet overleveren, die van zijnen heer tot u ontkomen zal zijn.
16 Hij zal bij u blijven in het midden van u, in de plaats, die hij zal verkiezen, in eene van uwe poorten, waar het goed voor hem is; gij zult hem niet verdrukken.

17 Er zal geene hoer zijn onder de dochteren van Israël; en er zal geen schandjongen zijn onder de zonen van Israël.

18 Gij zult geen hoerenloon noch hondenprijs in het huis des HEEREN, uws Gods, brengen, tot eenige gelofte; want ook die beide zijn den HEERE, uwen God, een gruwel.

19 Gij zult aan uwen broeder niet [a] woekeren, met woeker van geld, met woeker van spijze, met woeker van eenig ding, waarmede men woekert.

[a] Ex. 22:25. Lev. 25:36. Neh. 5:2, enz. Luk. 6:34, 35.

20 Aan den vreemde zult gij woekeren; maar aan uwen broeder zult gij niet woekeren; opdat u de HEERE, uw God, zegene, in alles, waaraan gij uwe hand slaat, in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.

21 Wanneer gij den HEERE, uwen God, [a] eene gelofte zult beloofd hebben, gij zult niet vertrekken die te betalen; want de HEERE, uw God, zal ze zekerlijk van u eischen, en zonde zou in u zijn. [a] Num. 30:2.

22 Maar als gij nalaat te beloven, zoo zal het geene zonde in u zijn.

23 Wat uit uwe lippen gaat, zult gij houden en doen; gelijk als gij den HEERE, uwen God, een vrijwillig offer beloofd hebt, dat gij met uwen mond gesproken hebt.

24 Wanneer gij gaan zult in uws naasten wijngaard, zoo zult gij druiven eten naar uwen lust, tot uwe verzadiging; maar in uw vat zult gij niets doen.

25 Wanneer gij zult gaan in uws naasten [a] staande koren, zoo zult gij de aren met uwe hand afplukken; maar de sikkel zult gij aan uws naasten staande koren niet bewegen. [a] Matt. 12:1.

HOOFDSTUK 24.

Van de vrouw, die door haren man met een' scheidbrief is heengezonden, vs. 1. Voorrecht van den jonggetrouwde, 5. Over het nemen van panden, 6. Over menschendieven, 7. Over de melaatschheid, 8. Over het geven van dagloon, 14. Bevel van niemand te straffen om eens anders misdaad, 16, om recht te doen en liefde te bewijzen aan weduwen, weezen en vreemdelingen, 17.

WANNEER een man eene vrouw zal genomen en die getrouwd hebben, zoo zal het geschieden, indien zij geene genade zal vinden in zijne oogen, omdat hij iets schandelijks aan haar gevonden heeft, dat hij haar eenen [a] scheidbrief zal schrijven, en in hare hand geven, en ze laten gaan uit zijn huis. [a] Matt. 5:31. 19:7. Mark. 10:4.

2 Zoo zij dan, uit zijn huis uitgegaan zijnde, zal henengaan en eenen anderen man *ter vrouwe* worden,

3 En deze laatste man haar gehaat, en haar eenen scheidbrief geschreven, en in hare hand gegeven, en haar uit zijn huis zal hebben laten gaan; of als deze laatste man, die hij voor zich tot eene vrouw genomen heeft, zal gestorven zijn;

4 Zoo zal haar eerste man, die haar heeft laten gaan, haar niet mogen wedernemen, dat zij hem ter vrouwe zij, nadat zij is ver ontreinigd geworden; want dat is een gruwel voor het aangezicht des HEEREN; alzoo zult gij het land niet doen zondigen, dat u de HEERE, uw God, ten erve geeft.

5 Wanneer een man eene nieuwe [a] vrouw zal genomen hebben, die zal in het heir niet uittrekken, en men zal hem geenen last opleggen; een jaar lang zal hij vrij zijn in zijn huis, en zijne vrouw, die hij genomen heeft, verheugen. [a] Deut. 20:7.

6 Men zal beide molensteenen, immers den bovensten molensteen, niet te pand nemen; want hij neemt de ziel te pand.

7 Wanneer iemand gevonden zal worden, die eene ziel [a] steelt uit zijne broederen, uit de kinderen Israëls, en drijft gewin met hem, en verkoopt hem; zoo zal deze dief sterven, en gij zult het booze uit het midden van u wegdoen. [a] Ex. 21:16.

8 Wacht u in de plaag der melaatschheid, dat gij naarstiglijk waarneemt en doet naar alles, wat de Levietische priesteren ulieden zullen leeren; gelijk als [a] ik hun geboden heb, zult gij waarnemen te doen. [a] Lev. 13:2.

9 Gedenkt, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan [a] Mirjam, op den weg, als gij uit Egypte waart uitgetogen. [a] Num. 12:10.

10 Wanneer gij aan uwen naaste iets zult geleend hebben, zoo zult gij tot zijn huis niet ingaan, om zijn pand te pand te nemen;

11 Buiten zult gij staan, en de man, dien gij geleend hebt, zal het pand naar buiten tot u uitbrengen.

12 Doch indien hij een arm man is, zoo zult gij met zijn pand niet nederliggen.

13 Gij zult hem dat pand zekerlijk [a] wedergeven, als de zon ondergaat, dat hij in zijn kleed nederligge, en u zegene; en het zal u gerechtigheid zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods. [a] Ex. 22:26.

14 Gij zult den armen en nooddruftigen daglooner niet [a] verdrukken, die uit uwe broederen is, of uit uwe vreemdelingen, die in uw land en in uwe poorten zijn.

[a] Lev. 19:13. Jakob. 5:4.

15 Op zijnen dag zult gij zijn loon geven, en de zon zal daarover niet ondergaan; want hij is arm, en zijne ziel verlangt daarnaar; dat hij tegen u niet roepe tot den HEERE, en zonde in u zij.
16 De vaders zullen niet gedood worden [a] voor de kinderen, en de kinderen zullen niet gedood worden voor de vaders; een ieder zal om zijne zonde gedood worden.

[a] 2 Kon. 14:6. 2 Kron. 25:4. Jer. 31:30. Ezec. 18:20.

17 Gij zult het recht van [a] den vreemdeling *en* van den wees niet buigen, en gij zult het kleed der weduwe niet te pand nemen.

[a] Ex. 22:21, 22. Spr. 22:22. Jes. 1:23. Jer. 5:28. 22:3. Ezec. 22:29. Zach. 7:10.

18 Maar gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypte geweest zijt, en de HEERE, uw God, heeft u van daar verlost; daarom gebiede ik u deze zaak te doen.
19 Wanneer gij uwen oogst op uwen akker [a] afgeoogst, en eene garf op den akker vergeten zult hebben, zoo zult gij niet wederkeeren, om die op te nemen; voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal zij zijn; opdat u de HEERE, uw God, zegene in al het werk uwer handen.

[a] Lev. 19:9. 23:22.

20 Wanneer gij uwen olijfboom zult geschud hebben, zoo zult gij de takken achter u niet nauw doorzoeken; voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal het zijn.
21 Wanneer gij uwen wijngaard zult afgelezen hebben, zoo zult gij de druiven achter u niet nalezen; voor den vreemdeling, voor den wees en voor de weduwe zal het zijn.
22 En gij zult gedenken, dat gij een knecht in Egypteland geweest zijt; daarom gebiede ik u deze zaak te doen.

HOOFDSTUK 25.

Hoedanig de vonnissen der rechters moeten zijn tusschen partijen, vs. 1. Met hoeveel slagen zij den schuldige moeten straffen, 3. Van den dorschenden os, 4. Van het plichthuwelijk, hetwelk de naaste bloedverwant moest aangaan met de weduwe van zijnen broeder, die geene zonen had nagelaten, 5. De straf eener onbeschaamde vrouw, 11. Rechtvaardigheid in gewicht en maat, 13. Gebod tot uitroeiing der Amalekieten, 17.

WANNEER er tusschen lieden twist zal zijn, en zij tot het gerecht zullen toetreden, dat zij hen richten, zoo zullen zij den rechtvaardige rechtvaardig spreken, en den onrechtvaardige verdoemen.
2 En het zal geschieden, indien de onrechtvaardige slagen verdiend heeft, dat de rechter hem zal doen nedervallen, en hem doen slaan in zijne tegenwoordigheid, naar dat het voor zijne onrechtvaardigheid genoeg zal zijn, in getal.
3 Met [a] veertig *slagen* zal hij hem doen slaan; hij zal er niet toedoen; opdat niet misschien, zoo hij voortvoere hem daarboven met meer slagen te doen slaan, uw broeder dan voor uwe oogen verachtelijk gehouden worde.

[a] 2 Kor. 11:24.

4 Eenen os zult gij [a] niet muilbanden, als hij dorscht.

[a] 1 Kor. 9:9. 1 Tim. 5:18.

5 Wanneer broeders samenwonen, en een van hen sterft, en geenen zoon heeft, zoo zal de vrouw des verstorvenen aan geenen vreemden man daarbuiten geworden; [a] haars mans broeder zal tot haar ingaan, en nemen haar zich ter vrouwe, en doen haar den plicht van eens mans broeder.

[a] Matt. 22:24. Mark. 12:19. Luk. 20:28.

6 En het zal geschieden, dat de eerstgeborene, dien zij zal baren, zal staan in den naam zijns broeders, des verstorvenen; opdat zijn naam niet uitgedelgd worde uit Israël.
7 Maar indien dezen man zijns broeders vrouw niet bevallen zal te nemen, zoo zal zijns broeders vrouw opgaan naar de poort tot de oudsten, en zeggen: [a] Mijns mans broeder weigert zijnen broeder eenen naam te verwekken in Israël; hij wil mij den plicht van eens mans broeder niet doen.

[a] Ruth 4:7.

8 Dan zullen hem de oudsten zijner stad roepen, en tot hem spreken; blijft hij dan daarbij staan, en zegt: Het bevalt mij niet haar te nemen;
9 Zoo zal zijns broeders vrouw voor de oogen der oudsten tot hem toetreden, en zijnen schoen van zijnen voet uittrekken, en spuwen in zijn aangezicht, en zal betuigen en zeggen: Alzoo zal dien man gedaan worden, die zijns broeders huis niet zal bouwen.
10 En zijn naam zal in Israël genoemd worden: Het huis desgenen, dien de schoen uitgetogen is.
11 Wanneer mannen, de een met den ander, twisten, en de vrouw des eenen toetreedt, om haren man uit de hand desgenen, die hem slaat, te redden, en hare hand uitstrekt, en zijne schamelheid aangrijpt;
12 Zoo zult gij hare hand afhouwen, uw oog zal niet verschoonen.
13 Gij zult geen tweeërlei weegsteenen in uwen zak hebben, een' grooten en een' kleinen.

14 Gij zult in uw huis geen tweeërlei efa hebben, eene groote en eene kleine.

15 Gij zult eenen volkomenen en gerechten weegsteen hebben; gij zult eene volkomene en gerechte efa hebben; opdat uwe dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

16 Want al wie zulks doet, is den HEERE, uwen God, [a] een gruwel; *ja*, al wie onrecht doet. [a] Spr. 11:1.

17 Gedenkt, wat u [a] Amalek gedaan heeft, op den weg, als gij uit Egypte uittoogt; [a] Ex. 17:8.

18 Hoe hij u op den weg ontmoette, en sloeg onder u in den staart al de zwakken achter u, als gij moede en mat waart; en hij vreesde God niet.

19 Het zal dan geschieden, als u de HEERE, uw God, rust zal gegeven hebben, van al uwe vijanden rondom, in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, om hetzelve erfelijk te bezitten, dat gij de gedachtenis van Amalek van onder den hemel zult uitdelgen; vergeet het niet!

HOOFDSTUK 26.

Offer van de eerstelingen aller vruchten, met aanwijzing wat zij bij die gelegenheid belijden, waarvoor zij danken en hoe zij zich voor des Heeren aangezicht verheugen moesten, vs. 1; en van de driejarige tienden, 12. Bevestiging van het verbond tusschen God en Zijn volk, 16.

VOORTS zal het geschieden, wanneer gij zult gekomen zijn in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve geven zal, en gij dat erfelijk zult bezitten, en daarin wonen;

2 Zoo zult gij nemen van de [a] eerstelingen van alle vrucht des lands, die gij opbrengen zult van uw land, dat u de HEERE, uw God, geeft, en zult ze in eenen korf leggen; en gij zult heengaan tot de plaats, die de HEERE, uw God, verkoren zal hebben, om Zijnen Naam aldaar te doen wonen;

[a] Ex. 23:19. 34:26. Lev. 2:14. 23:10. Num. 15:17.

3 En gij zult komen tot den priester, dewelke in die dagen zijn zal, en tot hem zeggen: Ik verklaar heden voor den HEERE, uwen God, dat ik gekomen ben in het land, hetwelk de HEERE onzen vaderen gezworen heeft ons te zullen geven.

4 En de priester zal den korf van uwe hand nemen, en hij zal dien voor het altaar des HEEREN, uws Gods, nederzetten.

5 Dan zult gij voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, betuigen en zeggen: Mijn vader was een bedorven Syriër, en hij [a] toog af naar Egypte, en verkeerde aldaar als vreemdeling met weinig volks; maar hij werd aldaar tot een groot, machtig en menigvuldig volk. [a] Gen. 46:1.

6 Doch de Egyptenaars deden ons kwaad, en verdrukten ons, en leiden ons eenen harden dienst op.

7 Toen riepen wij tot den HEERE, den God onzer vaderen; en de HEERE [a] verhoorde onze stem en zag onze ellende aan, en onzen arbeid, en onze onderdrukking. [a] Ex. 2:23.

8 En de HEERE voerde ons uit Egypte, door eene sterke hand, en door eenen uitgestrekten arm, en door grooten schrik, en door teekenen, en door wonderen.

9 En Hij heeft ons gebracht tot deze plaats; en Hij heeft ons dit land gegeven, een land vloeiende van melk en honig.

10 En nu, zie, ik heb gebracht de eerstelingen van de vrucht dezes lands, dat Gij, HEERE! mij gegeven hebt! Dan zult gij ze nederzetten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en zult u buigen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods;

11 En gij zult vroolijk zijn over al het goede, dat de HEERE, uw God, aan u en uw huis gegeven heeft; gij, en de Leviet, en de vreemdeling, die in het midden van u is.

12 Wanneer gij zult geëindigd hebben [a] alle tienden van uw inkomen te vertienen, in het derde jaar, zijnde een jaar der tienden; dan zult gij aan den Leviet, aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe geven, dat zij in uwe poorten eten en verzadigd worden. [a] Lev. 27:30. Num. 18:24.

13 En gij zult voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zeggen: Ik heb het heilige uit het huis weggenomen, en heb het ook aan den Leviet en aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe gegeven, [a] naar al Uwe geboden, die Gij mij geboden hebt; ik heb niets van Uwe geboden overtreden, en niets vergeten.

[a] Deut. 14:27.

14 Ik heb daarvan niet gegeten in mijn leed, en heb daarvan niets weggenomen tot iets onreins, noch daarvan gegeven tot eenen doode; ik ben der stem des HEEREN, mijns Gods, gehoorzaam geweest, ik heb gedaan naar alles, wat Gij mij geboden hebt.

15 Zie nederwaarts van Uwe heilige woning, van den hemel, en zegen Uw volk Israël, en het land, dat Gij ons gegeven hebt, gelijk als Gij onzen vaderen gezworen

hebt; een land van melk en honig vloeiende.
16 Te dezen dage gebiedt u de HEERE,
uw God, deze inzettingen en rechten te
doen; houdt dan en doet dezelve, met uw
gansche hart en met uwe gansche ziel.
17 Heden [a]hebt gij den HEERE doen
zeggen, dat Hij u tot een' God zal zijn,
en dat gij zult wandelen in Zijne wegen,
en houden Zijne inzettingen, en Zijne geboden,
en Zijne rechten, en dat gij Zijner
stem zult gehoorzaam zijn. [a] Gen. 17:7.
18 En de HEERE heeft u heden doen
zeggen, dat gij Hem tot een [a]volk des
eigendoms zult zijn, gelijk als Hij u gesproken
heeft, en dat gij al Zijne geboden
zult houden. [a] Ex. 19:5. Deut. 7:6. 14:2.
19 [a]Opdat Hij u alzoo boven al de volken,
die Hij gemaakt heeft, hoog zette, tot lof,
en tot eenen naam, en tot heerlijkheid; en
opdat gij een heilig volk zijt den HEERE,
uwen God, gelijk als Hij gesproken heeft.
[a] Deut. 4:7.

HOOFDSTUK 27.

Bevel tot oprichting van gedenksteenen en een altaar over de Jordaan, met de bedoeling daarvan, vs. 1; tot de plechtige uitspraak aldaar van den zegen en den vloek, met het formulier van den vloek, 11.

EN Mozes, te zamen met de oudsten van
Israël, gebood het volk, zeggende:
Behoudt al deze geboden, die ik ulieden
heden gebiede.
2 Het zal dan geschieden, ten dage [a]als
gij over de Jordaan zult gegaan zijn in het
land, dat u de HEERE, uw God, geven zal,
zoo zult gij u groote steenen oprichten, en
bestrijken ze met kalk. [a] Joz. 4:1.
3 En gij zult daarop schrijven alle woorden
dezer wet, als gij overgegaan zult zijn;
opdat gij komt in het land, dat de HEERE,
uw God, u geven zal, een land vloeiende
van melk en honig, gelijk als de HEERE,
uwer vaderen God, tot u gesproken heeft.
4 Het zal dan geschieden, als gij over de
Jordaan gegaan zult zijn, dat gij dezelve
steenen, van dewelke ik u heden gebiede,
zult oprichten op den berg Ebal, en gij
zult ze met kalk bestrijken.
5 [a]En gij zult aldaar den HEERE, uwen
God, een altaar bouwen, een altaar van
steenen; gij zult geen ijzer over hetzelve
bewegen. [a] Ex. 20:25. Joz. 8:31.
6 Van geheele steenen zult gij het altaar
des HEEREN, uws Gods, bouwen; en gij
zult den HEERE, uwen God, brandofferen
daarop offeren.
7 Ook zult gij dankofferen offeren, en zult
aldaar eten, en vroolijk zijn voor het aangezicht
des HEEREN, uws Gods.
8 En gij zult op deze steenen schrijven alle
woorden dezer wet, die wel uitdrukkende.
9 Voorts sprak Mozes, te zamen met de
Levietische priesteren, tot gansch Israël,
zeggende: Luistert toe en hoort, o Israël!
op dezen dag zijt gij den HEERE, uwen
God, tot een volk geworden.
10 Daarom zult gij der stem des HEEREN,
uws Gods, gehoorzaam zijn, en gij zult
doen Zijne geboden en Zijne inzettingen,
die ik u heden gebiede.
11 En Mozes gebood het volk te dien
dage, zeggende:
12 Deze zullen staan, om het volk te zegenen
op den berg Gerizîm, als gij over de
Jordaan gegaan zult zijn: Simeon, en Levi,
en Juda, en Issaschar, en Jozef, en Benjamin.
13 En deze zullen staan over den vloek
op den berg Ebal: Ruben, Gad en Aser,
Zebulon, Dan en Nafthali.
14 En de Levieten zullen betuigen en
zeggen tot allen man van Israël, met verhevene
stem:
15 Vervloekt zij de man, die een gesneden
of gegoten beeld, eenen gruwel des HEEREN,
een werk van 's werkmeesters handen, zal
maken, en zetten in het verborgene! en al
het volk zal antwoorden en zeggen: Amen.
16 Vervloekt zij, die zijnen vader of zijne
moeder veracht! en al het volk zal zeggen:
Amen.
17 Vervloekt zij, die zijns naasten landpale
verrukt! en al het volk zal zeggen: Amen.
18 Vervloekt zij, die eenen blinde op
den weg doet dolen! en al het volk zal
zeggen: Amen.
19 Vervloekt zij, die het recht van den
vreemdeling, van den wees en van de weduwe
buigt! en al het volk zal zeggen:
Amen.
20 Vervloekt zij, die bij de vrouw zijns
vaders ligt, omdat hij zijns vaders slippe
ontdekt heeft! en al het volk zal zeggen:
Amen.
21 Vervloekt zij, die bij eenig beest ligt!
en al het volk zal zeggen: Amen.
22 Vervloekt zij, die bij zijne zuster ligt,
de dochter zijns vaders of de dochter zijner
moeder! en al het volk zal zeggen: Amen.
23 Vervloekt zij, die bij zijne schoonmoeder
ligt, en al het volk zal zeggen: Amen.

24 Vervloekt zij, die zijnen naaste in het verborgene verslaat! en al het volk zal zeggen: Amen.

25 Vervloekt zij, die geschenk neemt, om eene ziel, het bloed eens onschuldigen, te verslaan! en al het volk zal zeggen: Amen.

26 [a]Vervloekt zij, die de woorden dezer wet niet zal bevestigen, doende dezelve! en al het volk zal zeggen: Amen. [a] Gal. 3:10.

HOOFDSTUK 28.

Register der zegeningen, met welke God bij eene volstandige gehoorzaamheid de Israëlieten zoude zegenen, vs. 1; en der vervloekingen, welke hen zouden treffen, indien zij van God afwijken en Zijne geboden mochten verlaten, 15.

EN [a]het zal geschieden, indien gij der stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al Zijne geboden, die ik u heden gebiede, zoo zal de HEERE, uw God, u hoog zetten boven alle volken der aarde. [a] Lev. 26:3.

2 En al deze zegeningen zullen over u komen, en u aantreffen, wanneer gij der stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn.

3 Gezegend zult gij zijn in de stad, en gezegend zult gij zijn in het veld.

4 Gezegend zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, en de vrucht uwer beesten, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw klein vee.

5 Gezegend zal zijn uw korf, en uw baktrog.

6 Gezegend zult gij zijn in uw ingaan, gezegend zult gij zijn in uw uitgaan.

7 De HEERE zal geven uwe vijanden, die tegen u opstaan, geslagen voor uw aangezicht; door éénen weg zullen zij tot u uittrekken, maar door zeven wegen zullen zij voor uw aangezicht vlieden.

8 De HEERE zal den zegen gebieden, dat Hij met u zij in uwe schuren, en in alles, waaraan gij uwe hand slaat; en Hij zal u zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, geven zal.

9 De HEERE zal u Zichzelven [a]tot een heilig volk bevestigen, gelijk als Hij u gezworen heeft, wanneer gij de geboden des HEEREN, uws Gods, zult houden, en in Zijne wegen wandelen. [a] Deut. 7:6.

10 En alle volken der aarde zullen zien, dat de Naam des HEEREN over u genoemd is, en zij zullen voor u vreezen.

11 [a]En de HEERE zal u doen overvloeien aan goed, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands; op het land, dat de HEERE uwen vaderen gezworen heeft u te zullen geven. [a] Deut. 30:9.

12 De HEERE zal u opendoen Zijnen goeden schat, den hemel, om aan uw land regen te geven te zijner tijd, en om te zegenen al het werk uwer hand; en gij zult aan vele volken [a]leenen, maar gij zult niet ontleenen. [a] Deut. 15:6.

13 En de HEERE zal u tot een hoofd maken, en niet tot een' staart, en gij zult alleenlijk boven zijn, en niet onder zijn; wanneer gij hooren zult naar de geboden des HEEREN, uws Gods, die ik u heden gebiede te houden en te doen;

14 En gij niet afwijken zult van al de woorden, die ik ulieden heden gebiede, ter rechter- of ter linkerhand, dat gij andere goden nawandelt, om hen te dienen.

15 Daarentegen zal het geschieden, indien gij der stem des HEEREN, uws Gods, [a]niet zult gehoorzaam zijn, om waar te nemen, dat gij doet al Zijne geboden en Zijne inzettingen, die ik u heden gebiede; zoo zullen al deze vloeken over u komen, en u treffen. [a] Lev. 26:14. Klgld. 2:17. Dan 9:11, 13. Mal. 2:2.

16 Vervloekt zult gij zijn in de stad, en vervloekt zult gij zijn in het veld.

17 Vervloekt zal zijn uw korf, en uw baktrog.

18 Vervloekt zal zijn de vrucht uws buiks, en de vrucht uws lands, de voortzetting uwer koeien, en de kudden van uw klein vee.

19 Vervloekt zult gij zijn in uw ingaan, en vervloekt zult gij zijn in uw uitgaan.

20 De HEERE zal onder u zenden den vloek, de verstoring en het verderf, in alles, waaraan gij uwe hand slaat, dat gij doen zult; totdat gij verdelgd wordt, en totdat gij haastelijk omkomt, van wege de boosheid uwer werken, waarmede gij Mij verlaten hebt.

21 De HEERE zal u de pestilentie doen aankleven, totdat Hij u verdoe van het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.

22 [a]De HEERE zal u slaan met tering, en met koorts, en met vurigheid, en met hitte, en met droogte, en met brandkoren, en met honigdauw, die u vervolgen zullen, totdat gij omkomt. [a] Lev. 26:16.

23 [a]En uw hemel, die boven uw hoofd is, zal koper zijn, en de aarde, die onder u is, zal ijzer zijn. [a] Lev. 26:19.

24 De HEERE, uw God, zal pulver en stof tot regen uws lands geven; van den hemel

zal het op u nederdalen, totdat gij verdelgd wordt.

25 De HEERE zal u geven geslagen voor het aangezicht uwer vijanden; door éénen weg zult gij tot hem uittrekken, en door zeven wegen zult gij voor zijn aangezicht vlieden; en gij zult van alle koninkrijken der aarde beroerd worden.

26 En uw dood lichaam zal aan alle gevogelte des hemels, en aan de beesten der aarde tot spijze zijn; en niemand zal ze afschrikken.

27 De HEERE zal u slaan met [a] zweren van Egypte, en met spenen, en met droge schurft, en met krauwsel, waarvan gij niet zult kunnen genezen worden. [a] Ex. 9:9.

28 De HEERE zal u slaan met onzinnigheid, en met blindheid, en met verbaasdheid des harten;

29 Dat gij op den middag zult omtasten, gelijk als een blinde omtast in het donkere, en uwe wegen niet zult voorspoedig maken; maar gij zult alleenlijk verdrukt en beroofd zijn alle dagen, en er zal geen verlosser zijn.

30 Gij zult eene vrouw ondertrouwen, maar een ander man zal haar beslapen; een huis zult gij bouwen, maar daarin niet wonen; eenen wijngaard zult gij planten, maar dien niet gemeen maken.

31 Uw os zal voor uwe oogen geslacht worden, maar gij zult daarvan niet eten; uw ezel zal van voor uw aangezicht geroofd worden, en tot u niet wederkeeren; uw klein vee zal aan uwe vijanden gegeven worden, en voor u zal geen verlosser zijn.

32 Uwe zonen en uwe dochteren zullen aan een ander volk gegeven worden, dat het uwe oogen aanzien, en naar hen bezwijken den ganschen dag; maar het zal in het vermogen uwer hand niet zijn.

33 De vrucht van uw land en al uwen arbeid zal een volk eten, dat gij niet gekend hebt; en gij zult alle dagen alleenlijk verdrukt en gepletterd zijn.

34 En gij zult onzinnig zijn, van wege het gezicht uwer oogen, dat gij zien zult.

35 De HEERE zal u slaan met booze zweren, aan de knieën en aan de beenen, waarvan gij niet zult kunnen genezen worden, van uwe voetzool af tot aan uwen schedel.

36 De HEERE zal u, mitsgaders uwen koning, dien gij over u zult gesteld hebben, doen gaan tot een volk, dat gij niet gekend hebt, noch uwe vaderen; en aldaar zult gij dienen andere goden, hout en steen.

37 En gij zult zijn tot eenen schrik, tot een spreekwoord, en tot eene spotrede, onder al de volken, waarheen u de HEERE leiden zal.

38 [a] Gij zult veel zaads op den akker uitbrengen, maar gij zult weinig inzamelen; want de sprinkhaan zal het verteren.

[a] Micha 6:15. Hagg. 1:6.

39 Wijngaarden zult gij planten, en bouwen, maar gij zult geenen wijn drinken, noch iets vergaderen; want de worm zal het afeten.

40 Olijfboomen zult gij hebben in al uwe landpalen, maar gij zult u met olie niet zalven; want uw olijfboom zal *zijne vrucht* afwerpen.

41 Zonen en dochteren zult gij gewinnen, maar zij zullen voor u niet zijn; want zij zullen in gevangenis gaan.

42 Al uw geboomte, en de vrucht uws lands zal het boos gewormte erfelijk bezitten.

43 De vreemdeling, die in het midden van u is, zal hoog, hoog boven u opklimmen; en gij zult laag, laag nederdalen.

44 Hij zal u leenen, maar gij zult hem niet leenen; hij zal tot een hoofd zijn, en gij zult tot een' staart zijn.

45 En al deze vloeken zullen over u komen, en u vervolgen, en u treffen, totdat gij verdelgd wordt; omdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam zult geweest zijn, om te houden Zijne geboden en Zijne inzettingen, die Hij u geboden heeft.

46 En zij zullen onder u tot een teeken, en tot een wonder zijn, ja, onder uw zaad tot in eeuwigheid.

47 Omdat gij den HEERE, uwen God, niet gediend zult hebben met vroolijkheid en goedheid des harten, van wege de veelheid van alles;

48 Zoo zult gij uwe vijanden, die de HEERE onder u zenden zal, dienen, in honger en in dorst, en in naaktheid, en in gebrek van alles; en Hij zal een ijzeren juk op uwen hals leggen, totdat Hij u verdelge.

49 De HEERE zal tegen u een volk verheffen van verre, van het einde der aarde, gelijk als een arend vliegt; een volk, welks spraak gij niet zult verstaan;

50 Een volk, stijf van aangezicht, dat het aangezicht des ouden niet zal aannemen, noch den jonge genadig zijn.

51 En het zal de vrucht uwer beesten, en de vrucht uws lands opeten, totdat gij verdelgd zult zijn; hetwelk u geen koren, most noch olie, voortzetting uwer koeien noch kudden van uw klein vee zal overig laten, totdat Hij u verdoe.

52 En het zal u beangstigen in al uwe poorten, totdat uwe hooge en vaste muren nedervallen, op welke gij vertrouwdet in uw gansche land; ja, het zal u beangstigen in al uwe poorten, in uw gansche land, dat u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

53 [a] En gij zult eten de vrucht uws buiks, het vleesch uwer zonen en uwer dochteren, die u de HEERE, uw God, gegeven zal hebben; in de belegering en in de benauwing, waarmede uwe vijanden u zullen benauwen. [a] Lev. 26:29. 2 Kon. 6:29. Klgld. 4:10.

54 Aangaande den man, die teeder onder u, en die zeer wellustig geweest is, zijn oog zal kwaad zijn tegen zijnen broeder, en tegen de huisvrouw zijns schoots, en tegen zijne overige zonen, die hij overgehouden zal hebben;

55 Dat hij niet aan eenen van die zal geven van het vleesch zijner zonen, die hij eten zal, omdat hij voor zich niets heeft overgehouden; in de belegering en in de benauwing, waarmede u uw vijand in al uwe poorten zal benauwen.

56 Aangaande de teedere en wellustige *vrouw* onder u, die niet verzocht heeft hare voetzool op de aarde te zetten, omdat zij zich wellustig en teeder hield; haar oog zal kwaad zijn tegen den man haars schoots, en tegen haren zoon, en tegen hare dochter;

57 En dat om hare nageboorte, die van tusschen hare voeten uitgegaan zal zijn, en om hare zonen, die zij gebaard zal hebben; want zij zal hen eten in het verborgene, vermits gebrek van alles; in de belegering en in de benauwing, waarmede uw vijand u zal benauwen in uwe poorten.

58 Indien gij niet zult waarnemen te doen al de woorden dezer wet, die in dit boek geschreven zijn, om te vreezen dezen heerlijken en vreesselijken Naam, den HEERE, uwen God;

59 Zoo zal de HEERE uwe plagen wonderlijk maken, mitsgaders de plagen van uw zaad; het zullen groote en gewisse plagen, en booze en gewisse krankten zijn.

60 En Hij zal op u doen keeren alle kwalen van Egypte, voor dewelke gij gevreesd hebt, en zij zullen u aanhangen.

61 Ook alle krankte, en alle plage, die in het boek dezer wet niet geschreven is, zal de HEERE over u doen komen, totdat gij verdelgd wordt.

62 En gij zult met weinige menschen overgelaten worden, in plaats dat gij geweest zijt als de [a] sterren des hemels in menigte; omdat gij der stem des HEEREN, uws Gods, niet gehoorzaam geweest zijt. [a] Deut. 10:22.

63 En het zal geschieden, [a] gelijk als de HEERE zich over ulieden verblijdde, u goed doende en u vermenigvuldigende, alzoo zal zich de HEERE over u verblijden, u verdoende en u verdelgende; en gij zult uitgerukt worden uit het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven. [a] Jes. 1:24.

64 En de HEERE zal u [a] verstrooien onder alle volken, van het eene einde der aarde tot aan het andere einde der aarde; en aldaar zult gij andere goden dienen, die gij niet gekend hebt, noch uwe vaders, hout en steen. [a] Deut. 4:27. Neh. 1:8.

65 Daartoe zult gij onder dezelve volken niet stil zijn, en uwe voetzool zal geene rust hebben; want de HEERE zal u aldaar een bevend hart geven, en bezwijking der oogen, en mattigheid der ziel.

66 En uw leven zal tegenover u hangen; en gij zult nacht en dag schrikken, en gij zult van uw leven niet zeker zijn.

67 Des morgens zult gij zeggen: Och, dat het avond ware! en des avonds zult gij zeggen: Och, dat het morgen ware! vermits den schrik uws harten, waarmede gij zult verschrikt zijn, en vermits het gezicht uwer oogen, dat gij zien zult.

68 En de HEERE zal u naar Egypte doen wederkeeren in schepen, door eenen weg, waarvan ik u gezegd heb: Gij zult dien niet meer zien; en aldaar zult gij u aan uwe vijanden willen verkoopen tot dienstknechten en tot dienstmaagden; maar er zal geen kooper zijn.

HOOFDSTUK 29.

Mozes verhaalt op nieuw de groote veelsoortige zegeningen, welke God tot hiertoe aan Zijn volk bewezen had, vs. 1; vermaant hen zeer ernstiglijk, voor het aangezicht des Heeren, tot het getrouw onderhouden van Zijn verbond, met hen en hunne kinderen gemaakt, 9; waarschuwt hen voor ongeloof, lichtzinnige verachting en verbreking van dat verbond, met bedreiging van een schrikkelijk verderf, 18; besluit met eene korte en leerzame spreuk, het einde en het gebruik behelzende van het geopenbaarde Goddelijke woord, 29.

DIT zijn de woorden des verbonds, dat de HEERE Mozes geboden heeft te maken met de kinderen Israëls, in het land van Moab, boven het verbond, dat Hij met hen gemaakt had aan Horeb.
2 En Mozes riep gansch Israël, en zeide tot hen: [a] Gij hebt gezien al wat de HEERE in Egypteland voor uwe oogen gedaan heeft, aan Faraö, en aan al zijne knechten, en aan zijn land: [a] Ex. 19:4.
3 [a] De groote verzoekingen, die uwe oogen gezien hebben, diezelve teekenen en groote wonderen. [a] Deut. 4:34. 7:19.
4 Maar de HEERE heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan, noch oogen om te zien, noch ooren om te hooren, tot op dezen dag.
5 En Ik heb ulieden veertig jaren doen wandelen in de woestijn; uwe kleederen zijn aan u niet veroud, en uw schoen is niet veroud aan uwen voet.
6 Brood hebt gij niet gegeten, en wijn en sterken drank hebt gij niet gedronken; opdat gij wistet, dat Ik de HEERE, uw God, ben.
7 Toen gij nu kwaamt aan deze plaats, toog [a] Sihon, de koning van Hesbon, uit, en Og, de koning van Bazan, ons te gemoet, ten strijde; en wij sloegen hen.
[a] Num. 21:24, 33. Deut. 2:33. 3:1.
8 En wij hebben hun land ingenomen, en dat [a] ten erve gegeven aan de Rubenieten en Gadieten, mitsgaders aan den halven stam der Manassieten.
[a] Num. 32:33. Deut. 3:12. Joz. 13:8.
9 Houdt dan de woorden dezes verbonds, en doet ze; opdat gij verstandelijk handelt in alles, wat gij doen zult.
10 Gij staat heden allen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods: uwe hoofden uwer stammen, uwe oudsten, en uwe ambtlieden, alle man van Israël;
11 Uwe kinderkens, uwe vrouwen, en uw vreemdeling, die in het midden van uw leger is, van uwen houthouwer tot uwen waterputter toe;
12 Om over te gaan in het verbond des HEEREN, uws Gods, en in Zijnen vloek, hetwelk de HEERE, uw God, heden met u maakt;
13 Opdat Hij u heden Zichzelven tot een volk bevestige, en Hij u tot een' God zij, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, en [a] gelijk als Hij uwen vaderen, Abraham, Izak en Jakob, gezworen heeft. [a] Gen. 17:7.
14 En niet met ulieden alleen maak ik dit verbond en dezen vloek;
15 Maar met dengene, die heden hier bij ons voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, staat; en met dengene, die hier heden bij ons niet is.
16 Want gij weet, hoe wij in Egypteland gewoond hebben, en hoe wij doorgetogen zijn door het midden der volken, die gij doorgetogen zijt.
17 En gij hebt gezien hunne verfoeiselen, en hunne drekgoden, hout en steen, zilver en goud, die bij hen waren.
18 Dat onder ulieden niet zij een man, of vrouw, of huisgezin, of stam, die zijn hart heden wende van den HEERE, onzen God, om te gaan dienen de goden dezer volken; dat onder ulieden niet zij een [a] wortel, die gal en alsem drage; [a] Hand. 8:23. Hebr. 12:15.
19 En het geschiede, als hij de woorden dezes vloeks hoort, dat hij zichzelven zegene in zijn hart, zeggende: Ik zal vrede hebben, wanneer ik schoon naar mijns harten goeddunken zal wandelen, om de dronkenen te doen tot de dorstigen.
20 De HEERE zal hem niet willen vergeven; maar alsdan zal des HEEREN toorn en ijver rooken over denzelven man, en al de vloek, die in dit boek geschreven is, zal op hem liggen; en de HEERE zal zijnen naam van onder den hemel uitdelgen.
21 En de HEERE zal hem ten kwade afscheiden van al de stammen Israëls, naar alle vloeken des verbonds, dat in het boek dezer wet geschreven is.
22 Dan zal zeggen het navolgend geslacht, uwe kinderen, die na ulieden opstaan zullen, en de vreemde, die uit verren lande komen zal, als zij zullen zien de plagen dezes lands en deszelfs krankheden, waarmede de HEERE het gekrenkt heeft;
23 Dat zijne gansche aarde zij zwavel en zout der verbranding; die niet bezaaid zal zijn, en geene spruit zal voortgebracht hebben, noch eenig kruid daarin zal opgekomen zijn; gelijk de omkeering van Sodom en Gomorra, A'dama en Zebóïm, die de HEERE heeft omgekeerd in Zijnen toorn en in Zijne grimmigheid;
24 En alle volken zullen zeggen: [a] Waarom heeft de HEERE aan dit land alzoo gedaan? wat is de ontsteking van dezen grooten toorn? [a] Jer. 22:8.
25 Dan zal men zeggen: Omdat zij het ver-

bond des HEEREN, des Gods hunner vaderen, hebben verlaten, dat Hij met hen gemaakt had, als Hij hen uit Egypteland uitvoerde;

26 En zij heengegaan zijn, en andere goden gediend en zich voor die gebogen hebben; goden, die hen niet gekend hadden, en geen van welke hun iets medegedeeld had;

27 Daarom is de toorn des HEEREN ontstoken tegen dit land, om daarover te brengen al dezen vloek, die in dit boek geschreven is.

28 En de HEERE heeft hen uit hun land uitgetrokken, in toorn, en in grimmigheid, en in groote verbolgenheid; en Hij heeft hen verworpen in een ander land, gelijk het is te dezen dage.

29 De verborgene dingen zijn voor den HEERE, onzen God; maar de geopenbaarde zijn voor ons en voor onze kinderen, tot in eeuwigheid, om te doen al de woorden dezer wet.

HOOFDSTUK 30.

Belofte van genadige verlossing en bekeering, met aanwijzing van den oorsprong dier bekeering en den daarop volgenden zegen, vs. 1. Lofspraak op de Goddelijke wet, 11. Voorstelling van het leven en den dood, met eene plechtige vermaning om het leven en den zegen te verkiezen, 15.

VOORTS zal het geschieden, wanneer al deze dingen over u zullen gekomen zijn, deze zegen of deze vloek, die ik u voorgesteld heb; zoo zult gij het weder ter harte nemen, onder alle volken, waarheen u de HEERE, uw God, gedreven heeft;

2 En gij zult u bekeeren tot den HEERE, uwen God, en Zijner stem gehoorzaam zijn, naar alles, wat ik u heden gebiede, gij en uwe kinderen, met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.

3 En de HEERE, uw God, zal [a] uwe gevangenis wenden, en Zich uwer ontfermen; en Hij zal u weder vergaderen uit al de volken, waarheen u de HEERE, uw God, verstrooid had. [a] Neh. 1:8. Ps. 106:45. Jer. 32:37.

4 [a] Al waren uwe verdrevenen aan het einde des hemels, van daar zal u de HEERE, uw God, vergaderen, en van daar zal Hij u nemen. [a] Neh. 1:9.

5 En de HEERE, uw God, zal u brengen in het land, dat uwe vaderen erfelijk bezeten hebben, en gij zult dat erfelijk bezitten; en Hij zal u weldoen, en zal u vermenigvuldigen boven uwe vaderen.

6 En de HEERE, uw God, [a] zal uw hart besnijden, en het hart van uw zaad, om den HEERE, uwen God, lief te hebben met uw gansche hart en met uwe gansche ziel, opdat gij levet. [a] Jer. 32:39. Ezec. 11:19. 36:26.

7 En de HEERE, uw God, zal al die vloeken leggen op uwe vijanden en op uwe haters, die u vervolgd hebben.

8 Gij dan zult u bekeeren, en der stem des HEEREN gehoorzaam zijn, en gij zult doen al Zijne geboden, die ik u heden gebiede.

9 [a] En de HEERE, uw God, zal u doen overvloeien in al het werk uwer hand, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands, ten goede; want de HEERE zal wederkeeren, om Zich over u te verblijden ten goede, gelijk als Hij Zich over uwe vaderen verblijd heeft; [a] Deut. 28:11.

10 Wanneer gij der stem des HEEREN, uws Gods, zult gehoorzaam zijn, houdende Zijne geboden en Zijne inzettingen, die in dit wetboek geschreven zijn; wanneer gij u zult bekeeren tot den HEERE, uwen God, met uw gansche hart en met uwe gansche ziel.

11 Want ditzelve gebod, hetwelk ik u heden gebiede, dat is van [a] u niet verborgen, en dat is niet verre. [a] Jes. 45:9.

12 Het is niet in den hemel, om te zeggen: [a] Wie zal voor ons ten hemel varen, dat hij het voor ons hale, en ons hetzelve hooren late, dat wij het doen? [a] Rom. 10:6, enz.

13 Het is ook niet op gene zijde der zee, om te zeggen: Wie zal voor ons overvaren aan gene zijde der zee, dat hij het voor ons hale, en ons hetzelve hooren late, dat wij het doen?

14 Want dit woord is zeer nabij u, in uwen mond, en in uw hart, om dat te doen.

15 Ziet, ik heb u heden voorgesteld het leven, en het goede, en den dood, en het kwade.

16 Want ik gebiede u heden, den HEERE, uwen God, lief te hebben, in Zijne wegen te wandelen, en te houden Zijne geboden, en Zijne inzettingen, en Zijne rechten, opdat gij levet en vermenigvuldiget, en de HEERE, uw God, u zegene in het land, waar gij naar toe gaat, om dat te erven.

17 Maar indien uw hart zich zal afwenden, en gij niet hooren zult, en gij gedreven zult worden, dat gij u voor andere goden buigt, en dezelve dient;

18 Zoo verkondig ik ulieden heden, dat gij voorzeker zult omkomen; gij zult de dagen niet verlengen op het land, naar hetwelk gij over de Jordaan zijt heengaande, om daarin te komen, dat gij het erfelijk bezit.

19 [a] Ik neem heden tegen ulieden tot ge-

tuigen den hemel en de aarde; het leven en
den dood heb ik u voorgesteld, den zegen
en den vloek! Kiest dan het leven, opdat
gij levet, gij en uw zaad; *a* Deut. 4:26.
20 Liefhebbende den HEERE, uwen God,
Zijner stem gehoorzaam zijnde, en Hem aanhangende;
want Hij is uw leven en de lengte
uwer dagen; opdat gij blijft in het land, dat
de HEERE uwen vaderen, Abraham, Izak en
Jakob, gezworen heeft hun te zullen geven.

HOOFDSTUK 31.

Mozes zegt het volk Israëls, dat hij niet in Kanaän komen, maar weldra sterven zal; belovende, dat God door Jozua hen daarin brengen en hunne vijanden verdelgen zou, vs 1. Mozes versterkt Jozua, 7; overhandigt het door hem geschreven wetboek aan de priesters, Levieten en oudsten, met bevel het alle zeven jaren aan het gansche volk voor te lezen, 9, en dat de Levieten het zullen nederleggen naast de ark des verbonds, 24. God stelt Jozua aan in Mozes plaats, 14; verkondigt beiden de toekomende ongehoorzaamheid van Israël en hunne straffen, 16; beveelt Mozes een lied te vervaardigen tot hunne waarschuwing en hun dat te leeren, 19. Mozes vergadert het gansche volk om het lied te hooren, 28.

DAARNA ging Mozes heen, en sprak
deze woorden tot gansch Israël,
2 En zeide tot hen: Ik ben heden honderd
en twintig jaren oud; ik zal niet meer kunnen
uitgaan en ingaan; daartoe heeft de
HEERE tot mij gezegd: *a* Gij zult over deze
Jordaan niet gaan. *a* Num. 27:12. Deut. 3:26.
3 De HEERE, uw God, Die zal voor uw
aangezicht overgaan; Die zal deze volken
van voor uw aangezicht verdelgen, dat gij
hen erfelijk bezit. *a* Jozua zal voor uw
aangezicht overgaan, gelijk als de HEERE
gesproken heeft. *a* Num. 27:18.
4 En de HEERE zal hun doen, gelijk als
Hij aan *a* Sihon en Og, koningen der
Amorieten, en aan hun land, gedaan heeft,
die Hij verdelgd heeft. *a* Num. 21:24, 33.
5 Wanneer hen nu de HEERE voor uw
aangezicht zal gegeven hebben, dan zult gij
hun doen naar alle gebod, *a* dat ik ulieden
geboden heb. *a* Deut. 7:1, 2.
6 Weest sterk en hebt goeden moed, en
vreest niet, en verschrikt niet voor hun
aangezicht; want het is de HEERE, uw
God, Die met u gaat; *a* Hij zal u niet begeven,
noch u verlaten. *a* Joz. 1:5. Hebr. 13:5.
7 En Mozes riep Jozua, en zeide tot hem
voor de oogen van gansch Israël: Zijt sterk
en heb goeden moed! want gij zult met dit
volk ingaan in het land, dat de HEERE
hunnen vaderen gezworen heeft hun te zullen
geven; en gij zult het hun doen erven.
8 De HEERE nu is Degene, Die voor uw
aangezicht gaat; Die zal met u zijn; Hij
zal u niet begeven, noch u verlaten; *a* vreest
niet, en ontzet u niet. *a* Joz. 1:9.
9 En Mozes schreef deze wet, en gaf ze aan
de priesteren, de zonen van Levi, die de ark
des verbonds des HEEREN droegen, en aan
alle oudsten van Israël.
10 En Mozes gebood hun, zeggende: Ten
einde van zeven jaren, op den gezetten tijd
van het jaar der vrijlating, op het feest
der loofhutten,
11 Als gansch Israël zal komen, om te verschijnen
voor het aangezicht des HEEREN,
uws Gods, in de plaats, die Hij zal verkoren
hebben, zult gij deze wet voor gansch
Israël uitroepen, voor hunne ooren;
12 Vergadert het volk, de mannen, en de
vrouwen, en de kinderen, en uwe vreemdelingen,
die in uwe poorten zijn; opdat
zij hooren, en opdat zij leeren, en vreezen
den HEERE, uwen God, en waarnemen te
doen alle woorden dezer wet.
13 En dat hunne kinderen, die het niet
geweten hebben, hooren en leeren, om te
vreezen den HEERE, uwen God, al de dagen,
die gij leeft op het land, naar hetwelk
gij over de Jordaan zijt heengaande, om
dat te erven.
14 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie,
uwe dagen zijn genaderd, om te sterven;
roep Jozua, en stelt ulieden in de tent der
samenkomst, dat Ik hem bevel geve. Zoo
ging Mozes, en Jozua, en zij stelden zich in
de tent der samenkomst.
15 Toen verscheen de HEERE in de tent,
in de wolkkolom; en de wolkkolom stond
boven de deur der tent.
16 En de HEERE zeide tot Mozes: Zie, gij
zult slapen met uwe vaderen; en dit volk
zal opstaan, en nahoereeren de goden der
vreemden van dat land, waar het naar toe
gaat, in het midden van hetzelve; en het zal
Mij verlaten, en vernietigen Mijn verbond,
dat Ik met hetzelve gemaakt heb.
17 Zoo zal Mijn toorn te dien dage tegen
hetzelve ontsteken, en Ik zal hen verlaten,
en Mijn aangezicht van hen verbergen, dat
zij ter spijze zijn en vele kwaden en benauwdheden
zullen het treffen; dat het te
dien dage zal zeggen: Hebben mij deze
kwaden niet getroffen, omdat mijn God in
het midden van mij niet is?
18 Ik dan zal Mijn aangezicht te dien dage
ganschelijk verbergen, om al het kwaad,
dat het gedaan heeft; want het heeft zich
gewend tot andere goden.
19 En nu, schrijft ulieden dit lied, en

leert het den kinderen Israëls; legt het in
hunnen mond; opdat dit lied Mij ten ge-
tuige zij tegen de kinderen Israëls.
20 Want Ik zal dit *volk* inbrengen in het
land, dat Ik zijnen vaderen gezworen heb,
vloeiende van melk en honig, en het zal
eten, en verzadigd, en vet worden; dan zal
het zich wenden tot andere goden, en hen
dienen, en zij zullen Mij tergen, en Mijn
verbond vernietigen.
21 En het zal geschieden, wanneer vele
kwaden en benauwdheden hetzelve zullen
treffen, dan zal dit lied voor zijn aange-
zicht antwoorden tot getuige; want het zal
uit den mond zijns zaads niet vergeten
worden; dewijl Ik weet zijn gedichtsel, dat
het heden maakt, aleer Ik het inbreng in
het land, dat Ik gezworen heb.
22 Zoo schreef Mozes dit lied te dien dage,
en hij leerde het den kinderen Israëls.
23 En hij gebood Jozua, den zoon van
Nun, en zeide: [a] Zijt sterk en heb goeden
moed! want gij zult de kinderen Israëls
inbrengen in het land, dat Ik hun gezworen
heb; en Ik zal met u zijn. a Joz. 1:6.
24 En het geschiedde, als Mozes voleind
had de woorden dezer wet te schrijven in
een boek, totdat zij voltrokken waren;
25 Zoo gebood Mozes den Levieten, die
de ark des verbonds des HEEREN droegen,
zeggende:
26 Neemt dit [a] wetboek, en legt het aan
de zijde van de ark des verbonds des
HEEREN, uws Gods, dat het altaar zij ten
getuige tegen u. a 2 Kon. 22:8.
27 Want ik ken uwe wederspannigheid,
en uwen harden nek. Ziet, terwijl ik nog
heden met ulieden leve, zijt gij wederspan-
nig geweest tegen den HEERE; hoe veel te
meer na mijnen dood!
28 Vergadert tot mij al de oudsten uwer
stammen, en uwe ambtlieden; dat ik voor
hunne ooren deze woorden spreke, en tegen
hen den hemel en de aarde tot getuigen
neme.
29 Want ik weet, dat gij het na mijnen
dood zekerlijk zult verderven, en afwijken
van den weg, dien ik u geboden heb; dan
zal u dit kwaad in het laatste der dagen
ontmoeten, wanneer gij zult gedaan heb-
ben, dat kwaad is in de oogen des HEEREN,
om Hem door het werk uwer handen tot
toorn te verwekken.
30 Toen sprak Mozes, voor de ooren der
gansche gemeente van Israël, de woorden
dezes lieds, totdat zij voltrokken waren.

HOOFDSTUK 32.

Het lied door Mozes op Gods bevel vervaardigd; lofverheffing van God en Zijne weldaden aan Israël, vs. 1—5, 7—15; bestraffing hunner snoode ondankbaarheid, vs. 5, 6, 15; Gods toorn en hunne aanstaande straffen, 19, van welke ook de Heidenen niet verschoond zouden blijven, 31; vertroosting voor Israël, en de belofte, dat God aan Zijne en hunne vijanden Zijne macht openbaren en hen door Zijne groote daden verheugen zal, 36. Mozes vermaant nogmaals de Israëlieten tot de betrachting van Gods geboden, 44, en ontvangt bevel om eenen berg te beklimmen, van daar het land Kanaän to aanschouwen en aldaar te sterven, 48.

NEIG de ooren, gij hemel! en ik zal
spreken; en de aarde hoore de rede-
nen mijns monds.
2 Mijne leer druipe als een regen, mijne
rede vloeie als een dauw; als een stofregen
op de grasscheutjes, en als druppelen op
het kruid.
3 Want ik zal den Naam des HEEREN
uitroepen; geeft onzen God grootheid!
4 Hij is de Rotssteen, Wiens werk volko-
men is; want al Zijne wegen zijn gerichte.
God is waarheid, en is geen onrecht; recht-
vaardig en recht is Hij.
5 Hij heeft het tegen Hem verdorven; het
zijn Zijne kinderen niet; de schandvlek
is hunne; het is een verkeerd en verdraaid
geslacht.
6 Zult gij dit den HEERE vergelden, gij,
dwaas en onwijs volk! Is Hij niet uw Va-
der, Die u verkregen, Die u gemaakt en u
bevestigd heeft?
7 Gedenk aan de dagen van ouds; merk
op de jaren van elk geslacht; vraag uwen
vader, die zal het u bekend maken, uwen
ouden, en zij zullen het u zeggen.
8 Toen de Allerhoogste aan de volken de
erfenis uitdeelde, toen Hij Adams kinderen
van een scheidde, heeft Hij de landpalen
der volken gesteld naar het getal der kin-
deren Israëls.
9 Want des HEEREN deel is Zijn volk,
Jakob is het snoer Zijner erve.
10 Hij vond hem in een land der woestijn,
en in eene woeste huilende wildernis; Hij
voerde hem rondom; Hij onderwees hem;
Hij bewaarde hem als Zijn' oogappel.
11 Gelijk een arend zijn nest opwekt, over
zijne jongen zweeft, zijne vleugelen uitbreidt,
ze neemt en ze draagt op zijne vlerken;
12 *Zoo* leidde hem de HEERE alleen, en
er was geen vreemd God met hem.
13 Hij deed hem rijden op de hoogten der
aarde, dat hij at de inkomsten des velds;
en Hij deed hem honig zuigen uit de steen-
rots, en olie uit den kei der rots;

14 Boter van koeien, en melk van klein
vee, met het vet der lammeren en der rammen, die in Bazan weiden, en der bokken, met het vette der nieren van tarwe; en het druivenbloed, reinen wijn, hebt gij gedronken.
15 Als nu Jeschurun vet werd, zoo sloeg
hij achteruit (gij zijt vet, gij zijt dik, *ja, met vet* overdekt geworden!); en hij liet God varen, Die hem gemaakt heeft, en versmaadde den Rotssteen zijns heils.
16 Zij hebben Hem tot ijver verwekt
door vreemde *goden;* door gruwelen hebben zij Hem tot toorn verwekt.
17 Zij hebben aan de duivelen geofferd,
niet aan God; aan de goden, die zij niet kenden; nieuwe, die van nabij gekomen waren, voor dewelke uwe vaders niet geschrikt hebben.
18 Den Rotssteen, Die u gegenereerd heeft,
hebt gij vergeten; en gij hebt in vergetenis gesteld den God, Die u gebaard heeft.
19 Als het de HEERE zag, zoo versmaadde
Hij hen, uit toornigheid tegen zijne zonen en zijne dochteren.
20 En Hij zeide: Ik zal Mijn aangezicht
van hen verbergen; Ik zal zien, welk hunlieder einde zal wezen; want zij zijn een gansch verkeerd geslacht, kinderen, in welke geene trouw is.
21 [a] Zij hebben Mij tot ijver verwekt
door hetgene geen God is; zij hebben Mij tot toorn verwekt door hunne ijdelheden; Ik dan zal hen tot ijver verwekken door diegenen, die geen volk zijn; door een dwaas volk zal Ik hen tot toorn verwekken.

[a] Rom. 10:19.

22 Want [a] een vuur is aangestoken in
Mijnen toorn, en zal bernen tot in de onderste hel, en zal het land met zijne inkomst verteren, en de gronden der bergen in vlam zetten.

[a] Jer. 15:14.

23 Ik zal kwaden over hen hoopen;
Mijne pijlen zal Ik op hen verschieten.
24 Uitgeteerd zullen zij zijn van honger,
opgegeten van den karbonkel en bitter verderf; en Ik zal de tanden der beesten onder hen schikken, met vurig venijn van slangen des stofs.
25 Van buiten zal het zwaard berooven,
en uit de binnenkameren de verschrikking; ook den jongeling, ook de jonge dochter, het zuigende kind met den grijzen man.
26 Ik zeide: In alle hoeken zoude Ik hen
verstrooien; Ik zoude hunne gedachtenis van onder de menschen doen ophouden;
27 Ten ware, dat Ik de toornigheid des
vijands schroomde, dat niet hunne tegenpartijen zich vreemd mochten houden; dat zij niet mochten zeggen: Onze hand is hoog geweest; de HEERE heeft dit alles niet gewrocht.
28 Want zij zijn een volk, dat door raad-
slagen verloren gaat, en er is geen verstand in hen.
29 O, dat zij wijs waren! zij zouden dit
vernemen, zij zouden op hun einde merken.
30 Hoe zoude een eenige duizend jagen,
en twee tien duizend doen vluchten, ten ware, dat hunlieder Rotssteen hen verkocht, en de HEERE hen overgeleverd had?
31 Want hun rotssteen is niet gelijk onze
Rotssteen, zelfs onze vijanden rechters zijnde.
32 Want hun wijnstok is uit den wijn-
stok van Sodom, en uit de velden van Gomorra; hunne wijndruiven zijn vergiftige wijndruiven; zij hebben bittere beziën.
33 Hun wijn is vurig drakenvenijn, en
een wreed adderenvergift.
34 Is dat niet bij Mij opgesloten, ver-
zegeld in Mijne schatten?
35 [a] Mijne is de wraak en de vergelding,
ten tijde als hunlieder voet zal wankelen; want de dag huns ondergangs is nabij, en de dingen, die hun zullen gebeuren, haasten.

[a] Rom. 12:19. Hebr. 10:30. 1 Petr. 2:23.

36 Want de HEERE zal aan Zijn volk
recht doen, en het zal Hem over Zijne knechten berouwen; want Hij zal zien, dat de hand is weggegaan, en de beslotene en verlatene niets is.
37 Dan zal Hij zeggen: Waar zijn hunne
goden? de rotssteen, op welken zij betrouwden?
38 Welker slachtofferen vet zij aten, wel-
ker drankofferen wijn zij dronken; dat zij opstaan en u helpen, dat er verberging voor u zij.
39 Ziet nu, dat Ik, Ik DIE ben, en [a] geen
God met Mij. Ik [b] dood en maak levend; Ik versla en Ik heel; en er is niemand, die uit Mijne hand redt!

[a] Deut. 4:35. Jes. 45:5, 18, 22. [b] 1 Sam. 2:6.

40 Want Ik zal Mijne hand naar den
hemel opheffen, en Ik zal zeggen: Ik leef in eeuwigheid!
41 Indien Ik Mijn glinsterend zwaard
wette, en Mijne hand ten gerichte grijpt, zoo

zal Ik de wraak op Mijne tegenpartijen doen
wederkeeren, en Mijnen hateren vergelden.
42 Ik zal Mijne pijlen dronken maken
van bloed, en Mijn zwaard zal vleesch
eten; van het bloed des verslagenen en des
gevangenen, van het hoofd af zullen er
wraken des vijands zijn.
43 [a]Juicht, gij Heidenen, *met* Zijn volk!
want Hij zal het bloed Zijner knechten
wreken; en Hij zal de wraak op Zijne te-
genpartijen doen wederkeeren, en verzoe-
nen Zijn land *en* Zijn volk. [a] Rom. 15:10.
44 En Mozes kwam, en sprak al de woor-
den dezes lieds voor de ooren des volks,
hij en Hoséa, de zoon van Nun.
45 Als nu Mozes geëindigd had al die
woorden tot gansch Israël te spreken;
46 Zoo zeide hij tot hen: Zet uw hart op
al de woorden, die ik heden onder ulieden
betuige, dat gij ze uwen kinderen gebie-
den zult, dat zij waarnemen te doen al de
woorden dezer wet.
47 Want dat is geen vergeefsch woord
voor ulieden; maar het is uw leven; en
door ditzelve woord zult gij de dagen ver-
lengen op het land, waar gij over de Jor-
daan naar toe gaat, om dat te erven.
48 Daarna sprak de HEERE tot Mozes, op
dienzelven dag, zeggende:
49 [a]Klim op den berg Abárim (deze is
de berg Nebo, die in het land van Moab
is, die tegenover Jericho is), en zie het
land Kanaän, dat Ik den kinderen Israëls
tot eene bezitting geven zal; [a] Num. 27:12.
50 En sterf op dien berg, waarheen gij
opklimmen zult, en word vergaderd tot
uwe volken; gelijk als uw [a]broeder Aäron
stierf op den berg Hor, en werd tot zijne
volken vergaderd; [a] Num. 27:13. 33:38.
51 Omdat gijlieden u tegen Mij [a]ver-
grepen hebt, in het midden der kinderen
Israëls, aan het twistwater te Kades, in
de woestijn Zin; omdat gij Mij niet ge-
heiligd hebt in het midden der kinderen
Israëls. [a] Num. 20:12.
52 Want van tegenover zult gij dat land
zien, maar daarheen niet inkomen, in het
land, dat Ik den kinderen Israëls geven zal.

HOOFDSTUK 33.

Zegening der twaalf stammen door Mozes vóór zijnen dood, en aankondiging van hunne onderscheidene lotgevallen, vs. 1, enz.

DIT nu is de zegen, met welken Mozes,
de man Gods, de kinderen Israëls ge-
zegend heeft, vóór zijnen dood.
2 Hij zeide dan: De HEERE is van Sinaï
gekomen, en is hunlieden opgegaan van
Seïr; Hij is blinkende verschenen van het
gebergte Paran, en is aangekomen met tien
duizenden der heiligen; tot Zijne rechter-
hand was eene vurige wet aan hen.
3 Immers bemint Hij de volken! Al zijne
heiligen zijn in Uwe hand; zij zullen in het
midden tusschen Uwe voeten gezet worden;
een ieder zal ontvangen van Uwe woorden.
4 Mozes heeft ons de wet geboden, eene
erfenis van Jakobs gemeente;
5 En Hij was koning in Jeschurun, als de
hoofden des volks zich vergaderen, samen
met de stammen Israëls.
6 Dat Ruben leve, en niet sterve, en dat
zijne lieden *van* getal zijn!
7 En dit is van Juda, dat hij zeide:
Hoor, HEERE! de stem van Juda! en breng
hem weder tot zijn volk; zijne handen
moeten hem genoegzaam zijn, en zijt Gij
hem eene Hulp tegen zijne vijanden!
8 En van Levi zeide hij: Uwe Thummim
en Uwe Urim zijn aan den man, Uwen
gunstgenoot; dien Gij verzocht hebt in
Massa, met welken Gij getwist hebt aan de
wateren van Meríba.
9 Die tot zijnen vader en tot zijne moeder
zeide: Ik zie hem niet; en die zijne broede-
ren niet kende, en zijne zonen niet achtte;
want zij onderhielden Uw woord, en be-
waarden Uw verbond.
10 Zij zullen Jakob Uwe rechten leeren,
en Israël Uwe wet; zij zullen reukwerk
voor Uwen neus leggen, en dat gansch
verteerd zal worden, op Uw altaar.
11 Zegen, HEERE! zijn vermogen, en laat
U het werk zijner handen wel bevallen;
versla de lenden dergenen, die tegen hem
opstaan en hem haten, dat zij niet weder
opstaan!
12 En van Benjamin zeide hij: De be-
minde des HEEREN, Hij zal zeker bij hem
wonen; Hij zal hem den ganschen dag
overdekken, en tusschen zijne schouders
zal Hij wonen!
13 En van Jozef zeide hij: [a]Zijn land
zij gezegend van den HEERE, van het uit-
nemendste des hemels, van den dauw, en
van de diepte, die beneden is liggende;
[a] Gen. 49:25.
14 En van de uitnemendste inkomsten
der zon, en van de uitnemendste voort-
zetting der maan;

15 En van het voornaamste der oude bergen, en van het uitnemendste der eeuwige heuvelen ;

16 En van het uitnemendste der aarde en hare volheid, en *van* de goedgunstigheid Desgenen, Die in den braambosch woonde, kome *de zegening* op het hoofd van Jozef, en op den schedel des [a] afgezonderden van zijne broederen ! *a* Gen. 49:26.

17 Hij heeft de heerlijkheid des eerstgeborenen zijns osses, en zijne hoornen zijn hoornen des eenhoorns ; met dezelve zal hij de volken te zamen stooten tot aan de einden des lands. Deze nu zijn de tien duizenden van Efraïm, en deze zijn de duizenden van Manasse !

18 En van Zebulon zeide hij : Verheug u, Zebulon ! over uwen uittocht, en Issaschar ! over uwe hutten.

19 Zij zullen de volken tot den berg roepen ; daar zullen zij offeranden der gerechtigheid offeren ; want zij zullen den overvloed der zeeën zuigen, en de bedekte verborgene dingen des zands.

20 En van Gad zeide hij : Gezegend zij, die aan Gad ruimte maakt ! hij woont als een oude leeuw, en verscheurt den arm, ja, ook den schedel.

21 En hij heeft zich van het eerste voorzien, omdat hij aldaar *in* het deel des wetgevers bedekt was ; daarom kwam hij met de hoofden des volks ; hij verrichtte de gerechtigheid des HEEREN, en zijne gerichten met Israël.

22 En van Dan zeide hij : Dan is een jonge leeuw ; hij zal *als* uit Bazan voortspringen.

23 En van Nafthali zeide hij : O Nafthali ! zijt verzadigd van de goedgunstigheid, en vol van den zegen des HEEREN ; bezit erfelijk het westen en het zuiden.

24 En van Aser zeide hij : Aser zij gezegend met zonen ; hij zij zijnen broederen aangenaam, en doope zijnen voet in olie.

25 IJzer en koper zal *onder* uwen schoen zijn ; en uwe sterkte gelijk uwe dagen !

26 Niemand is er gelijk God, o Jeschurun ! Die op den hemel vaart tot uwe hulp, en met Zijne hoogheid op de bovenste wolken.

27 De eeuwige God zij u eene woning, en van onder eeuwige armen ; en Hij verdrijve den vijand voor uw aangezicht, en zegge : Verdelg !

28 [a] Israël dan zal zeker alleen wonen, *en* Jakobs oog zal zijn op een land van koren en most ; ja, zijn hemel zal van dauw druipen. *a* Jer. 23:6. 33:16.

29 Welgelukzalig zijt gij, o Israël ! wie is u gelijk ? gij zijt een volk, verlost door den HEEREN, het Schild uwer hulp, en Die een Zwaard is uwer hoogheid ; daarom zullen zich uwe vijanden geveinsdelijk aan u onderwerpen, en gij zult op hunne hoogten treden !

HOOFDSTUK 34.

Mozes bekimt den berg Nebo, van waar God hem het land Kanaän laat zien, vs. 1 ; hij sterft aldaar, wordt van God begraven, en van Israël beweend, 5. Jozua wordt geroemd, maar veel meer Mozes, 9.

TOEN ging Mozes op, uit de vlakke velden van Moab, naar den berg Nebo, op de hoogte van Pisga, welke recht tegen Jericho over is ; en de HEERE [a] wees hem dat gansche land, Gilead tot Dan toe ; *a* Deut. 3:27.

2 En het gansche Nafthali, en het land van Efraïm en Manasse, en het gansche land van Juda, tot aan de achterste zee ;

3 En het zuiden, en het effen veld der vallei van Jericho, de palmstad, tot Zoar toe.

4 En de HEERE zeide tot hem : Dit is het land, dat Ik [a] Abraham, Izak en Jakob gezworen heb, zeggende : Aan uw zaad zal Ik het geven ! Ik heb het u met uwe oogen doen zien, maar gij zult daarheen niet overgaan. *a* Gen. 12:7. 13:15. 15:18. 26:4. 28:13.

5 Alzoo stierf Mozes, de knecht des HEEREN, aldaar in het land van Moab, naar des HEEREN mond.

6 En Hij begroef hem in een dal, in het land van Moab, tegenover Beth-Peor ; en [a] niemand heeft zijn graf geweten, tot op dezen dag. *a* Judas vers 9.

7 Mozes nu was honderd en twintig jaren oud, als hij stierf ; zijn oog was niet donker geworden, en zijne kracht was niet vergaan.

8 En de kinderen Israëls beweenden Mozes, in de vlakke velden van Moab, dertig dagen ; en de dagen des weenens, van den rouw over Mozes, werden voleindigd.

9 Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van den Geest der wijsheid ; [a] want Mozes had zijne handen op hem gelegd ; zoo hoorden de kinderen Israëls naar hem, en deden, gelijk als de HEERE Mozes geboden had. *a* Num. 27:18.

10 En er stond geen profeet meer op in Israël, gelijk Mozes, dien de HEERE gekend had, van aangezicht tot aangezicht,

11 In al de teekenen en de wonderen

waartoe hem de HEERE gezonden heeft, om
die in Egypteland te doen aan Faraö, en aan
al zijne knechten, en aan al zijn land;

12 En in al die sterke hand, en in al die
groote verschrikking, die Mozes gedaan
heeft voor de oogen van gansch Israël.

HET BOEK VAN JOZUA.

HOOFDSTUK 1.

God beveelt Jozua Israël naar Kanaän te geleiden, vs. 1. Beschrijving der grenzen, 4. God versterkt Jozua met bijzondere beloften, 5; en vermaant hem tot eene nauwgezette betrachting Zijner wet, 7. Jozua beveelt het volk zich gereed te maken tot den overtocht over de Jordaan, 10; roept de Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse op tot vervulling hunner belofte, 12; waartoe zij zich bereid verklaren, 16; terwijl al de stammen hem gehoorzaamheid beloven, 17.

HET geschiedde nu, na [a]den dood van
Mozes, den knecht des HEEREN, dat
de HEERE tot Jozua, den zoon van Nun,
[b]den dienaar van Mozes, sprak, zeggende:

[a] Deut. 34:5. [b] Deut. 1:38.

2 Mijn knecht Mozes is gestorven; zoo
maak u nu op, trek over deze Jordaan, gij
en al dit volk, tot het land, dat Ik hun, den
kinderen Israëls, geve.
3 [a]Alle plaats, waarop ulieder voetzool
treden zal, heb Ik u gegeven, gelijk als Ik
tot Mozes gesproken heb. [a] Deut. 11:24. Joz. 14:9.
4 Van de woestijn en dezen Libanon af,
tot aan de groote rivier, de rivier Frath, het
gansche land der Hethieten, en tot aan de
groote zee, *tegen* den ondergang der zon, zal
ulieder landpale zijn.
5 Niemand zal voor uw aangezicht be-
staan al de dagen uws levens; gelijk als Ik
met Mozes geweest ben, zal Ik met u zijn;
[a]Ik zal u niet begeven, en zal u niet
verlaten. [a] Deut. 31:6, 8. Hebr. 13:5, 6.
6 [a]Zijt sterk en heb goeden moed! want
gij zult dit volk dat land erfelijk doen
bezitten, dat Ik hunnen vaderen heb ge-
zworen hun te geven. [a] Deut. 31:23.
7 Alleenlijk wees sterk en heb zeer goe-
den moed, dat gij waarneemt te doen naar
de gansche wet, welke Mozes, Mijn knecht,
u geboden heeft, [a]en wijk daarvan niet,
ter rechter- noch ter linkerhand, opdat gij
verstandelijk handelt alom, waar gij zult
gaan; [a] Deut. 5:32. 28:14.
8 Dat het boek dezer wet niet wijke van
uwen mond, [a]maar overleg het dag en nacht,
opdat gij waarneemt te doen naar alles,
wat daarin geschreven is; want alsdan
zult gij uwe wegen voorspoedig maken,
en alsdan zult gij verstandelijk handelen.

[a] Ps. 1:2.

9 Heb Ik het u niet bevolen? wees sterk
en heb goeden moed, en verschrik niet, en
ontzet u niet; want de HEERE, uw God, is
met u alom, waar gij heengaat.
10 Toen gebood Jozua den ambtlieden des
volks, zeggende:
11 Gaat door het midden des legers, en
beveelt het volk, zeggende: Bereidt teer-
kost voor ulieden; want binnen nog drie
dagen zult gijlieden over deze Jordaan gaan,
dat gij ingaat, om te erven het land, het-
welk de HEERE, uw God, ulieden geeft om
te beërven.
12 En Jozua sprak tot de Rubenieten en
Gadieten, en den halven stam van Manasse,
zeggende:
13 Gedenkt aan het woord, hetwelk Mo-
zes, de knecht des HEEREN, ulieden ge-
boden heeft, zeggende: De HEERE, uw
God, geeft ulieden rust, en Hij geeft u dit
land;
14 Laat uwe vrouwen, uwe kleine kin-
deren, en uw vee blijven in het land, dat
Mozes ulieden aan deze zijde der Jordaan
gegeven heeft; maar gijlieden zult gewa-
pend trekken, voor het aangezicht uwer
broederen, alle strijdbare helden, en zult
hen helpen;
15 Totdat de HEERE uwen broederen rust
geve, als ulieden, en dat zij ook erfelijk
bezitten het land, dat de HEERE, uw God,
hun geeft; alsdan zult gijlieden weder-
keeren tot het land uwer erfenis, en zult
het erfelijk bezitten, dat Mozes, de knecht
des HEEREN, ulieden gegeven heeft, aan
deze zijde der Jordaan, tegen den opgang
der zon.
16 Toen antwoordden zij Jozua, zeggende:
Al wat gij ons geboden hebt, zullen wij
doen, en alom, waar gij ons zenden zult,
zullen wij gaan.
17 Gelijk wij in alles naar Mozes hebben
gehoord, alzoo zullen wij naar u hooren;
alleenlijk dat de HEERE, uw God, met u
zij, gelijk als Hij met Mozes geweest is!
18 Alle man, die uwen mond weder-

spannig wezen zal, en uwe woorden niet hooren zal in alles, wat gij hem gebieden zult, die zal gedood worden; alleenlijk wees sterk en heb goeden moed!

HOOFDSTUK 2.

Jozua zendt twee mannen uit om Kanaän en Jericho te bespieden, vs. 1. De koning van Jericho laat hen zoeken, 3. Rachab verbergt hen, 4; bedriegt de afgezanten des Konings, 5; verhaalt de verschrikking, welke op het gansche land gevallen was, 9; vraagt levensbehoud voor zich en haars vaders huis, 12; verkrijgt hare bede op eene voorwaarde, 14. De verspieders tot Jozua teruggekeerd, 23, brengen hem goed bericht, 24.

JOZUA nu, de zoon van Nun, had twee mannen, die heimelijk verspieden zouden, gezonden van Sittim, zeggende: Gaat heen, bezichtigt het land en Jericho. Zij dan gingen, en kwamen ten huize van eene vrouw, eene hoer, wier naam was Rachab; en zij sliepen daar.

2 Toen werd den koning te Jericho geboodschapt, zeggende: Zie, in dezen nacht zijn hier mannen gekomen van de kinderen Israëls, om dit land te doorzoeken.

3 Daarom zond de koning van Jericho tot Rachab, zeggende: Breng de mannen uit, die tot u gekomen zijn, die te uwen huize gekomen zijn; want zij zijn gekomen, om het gansche land te doorzoeken.

4 Maar die vrouw had die beide mannen genomen, en zij had hen verborgen; en zeide aldus: Er zijn mannen tot mij gekomen; maar ik wist niet, van waar zij waren.

5 En het geschiedde, als men de poort zou sluiten, als het duister was, dat die mannen uitgingen; ik weet niet, waarheen die mannen gegaan zijn; jaagt hen haastelijk na; want gij zult ze achterhalen.

6 Maar zij had hen op het dak doen klimmen, en zij had hen verstoken onder de vlasstoppelen, die van haar op het dak beschikt waren.

7 Die mannen nu jaagden hen na op den weg der Jordaan, tot aan de veren; en men sloot de poort toe, nadat zij uitgegaan waren, die hen najaagden.

8 Eer zij nu sliepen, zoo klom zij tot hen op, op het dak.

9 En zij sprak tot die mannen: Ik weet, dat de HEERE u dit land gegeven heeft, en dat ulieder verschrikking op ons gevallen is, en dat al de inwoners dezes lands voor ulieder aangezicht gesmolten zijn.

10 Want wij hebben gehoord, dat de HEERE [a] de wateren der Schelfzee uitgedroogd heeft voor ulieder aangezicht, toen gij uit Egypte gingt; en [b] wat gijlieden aan de twee koningen der Amorieten, Sihon en Og, gedaan hebt, die op gene zijde der Jordaan waren, dewelke gijlieden verbannen hebt.

a Ex. 14:21. Joz. 4:23. *b* Num. 21:24, 34.

11 Als wij het hoorden, zoo versmolt ons hart, en er bestaat geen moed meer in iemand, van wege ulieder tegenwoordigheid; want [a] de HEERE, ulieder God, is een God boven in den hemel, en beneden op de aarde. *a* Deut. 4:39.

12 Nu dan, zweert mij toch bij den HEERE, dewijl ik weldadigheid aan ulieden gedaan heb, dat gij ook weldadigheid doen zult aan mijns vaders huis, en geeft mij een waarteeken,

13 Dat gij mijnen vader en mijne moeder in het leven zult behouden, als ook mijne broeders en mijne zusters, met alles, wat zij hebben; en dat gij onze zielen van den dood redden zult.

14 Toen spraken die mannen tot haar: Onze ziel zij voor ulieden om te sterven, indien gijlieden deze onze zaak niet te kennen geeft; het zal dan geschieden, wanneer de HEERE ons dit land geeft, zoo zullen wij aan u weldadigheid en trouw bewijzen.

15 Zij liet hen dan neder met een zeel door het venster; want haar huis was op den stadsmuur; en zij woonde op den muur.

16 En zij zeide tot hen: Gaat op het gebergte, opdat niet misschien de vervolgers u ontmoeten, en verbergt u aldaar drie dagen, totdat de vervolgers wedergekeerd zullen zijn; en gaat daarna uwen weg.

17 Ook zeiden die mannen tot haar: Wij zullen onschuldig zijn van dezen uwen eed, dien gij ons hebt doen zweren;

18 Zie, wanneer wij in het land komen, zoo zult gij dit snoer van scharlakendraad aan het venster binden, door hetwelk gij ons zult nedergelaten hebben; en gij zult tot u in het huis vergaderen uwen vader, en uwe moeder, en uwe broeders en het gansche huisgezin uws vaders.

19 Zoo zal het geschieden, al wie uit de deuren van uw huis naar buiten gaan zal, [a] zijn bloed zij op zijn hoofd, en wij zullen onschuldig zijn; maar al wie bij u in het huis zijn zal, diens bloed zij op ons hoofd, indien eene hand tegen hem zijn zal! *a* Matt. 27:25.

20 Maar indien gij deze onze zaak te

kennen zult geven, zoo zullen wij onschuldig zijn van uwen eed, dien gij ons hebt doen zweren.

21 Zij nu zeide: Het zij alzoo naar uwe woorden. Toen liet zij hen gaan; en zij gingen heen; en zij bond het scharlakensnoer aan het venster.

22 Zij dan gingen heen, en kwamen op het gebergte, en bleven aldaar drie dagen, totdat de vervolgers wedergekeerd waren; want de vervolgers hadden hen op al den weg gezocht, maar niet gevonden.

23 Alzoo keerden die twee mannen weder, en gingen af van het gebergte, en voeren over, en kwamen tot Jozua, den zoon van Nun; en zij vertelden hem al wat hun wedervaren was.

24 En zij zeiden tot Jozua: Zekerlijk de HEERE heeft dat gansche land in onze handen gegeven; want ook zijn al de inwoners des lands voor onze aangezichten gesmolten.

HOOFDSTUK 3.

Jozua met het volk van Sittim vertrokken, komt aan de Jordaan, vs. 1. De ambtlieden bevelen, wanneer en op welke wijs de overtocht plaats zou hebben, 2. Jozua zegt het volk aan het groote wonder, hetwelk God zou verrichten, 9. Doortocht van het leger door de droge bedding der Jordaan, 13.

JOZUA dan maakte zich des morgens vroeg op, en zij reisden van Sittim, en kwamen tot aan de Jordaan, hij en al de kinderen Israëls; en zij vernachtten aldaar, eer zij overtrokken.

2 En het geschiedde, dat de ambtlieden, op het einde van drie dagen, door het midden des legers gingen;

3 En zij geboden het volk, zeggende: Wanneer gij de ark des verbonds des HEEREN, uws Gods, ziet, en de Levietische priesters dezelve dragende, verreist gijlieden ook van uwe plaats, en volgt haar na;

4 Dat er nogtans ruimte zij tusschen ulieden en tusschen dezelve, bij de twee duizend ellen in de maat; en nadert tot dezelve niet; opdat gij dien weg wetet, dien gij gaan zult; want gijlieden zijt door dien weg niet gegaan gisteren *en* eergisteren.

5 Jozua zeide ook tot het volk: Heiligt u! want morgen zal de HEERE wonderheden in het midden van ulieden doen.

6 Desgelijks sprak Jozua tot de priesters, zeggende: Neemt de ark des verbonds op, en gaat door voor het aangezicht van dit volk. Zij dan namen de ark des verbonds op, en zij gingen voor het aangezicht des volks.

7 Want de HEERE had tot Jozua gezegd: Dezen dag zal Ik beginnen u groot te maken voor de oogen van gansch Israël, opdat zij weten, [a] dat Ik met u zijn zal, gelijk als Ik met Mozes geweest ben. [a] Joz. 1:5.

8 Gij dan zult den priesteren, die de ark des verbonds dragen, gebieden, zeggende: Wanneer gijlieden komt tot aan het uiterste van het water der Jordaan, staat stil in de Jordaan.

9 Toen zeide Jozua tot de kinderen Israëls: Nadert herwaarts, en hoort de woorden des HEEREN, uws Gods.

10 Verder zeide Jozua: Hieraan zult gijlieden bekennen, dat de levende God in het midden van u is, en dat Hij ganschelijk voor uw aangezicht uitdrijven zal de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Hevieten, en de Ferezieten, en de Girgazieten, en de Amorieten en de Jebusieten.

11 Ziet, de ark des verbonds van den Heere der gansche aarde, gaat door voor ulieder aangezicht in de Jordaan.

12 Nu dan, neemt gijlieden u twaalf mannen uit de stammen Israëls, uit iederen stam eenen man;

13 Want het zal geschieden, met dat de voetzolen der priesteren, die de ark van den HEERE, den Heere der gansche aarde, dragen, in het water der Jordaan zullen rusten, zoo zullen de wateren der Jordaan afgesneden worden, *te weten* de wateren, die van boven afvlieten, [a] en zij zullen op eenen hoop blijven staan. [a] Ps. 114:3.

14 En het geschiedde, toen het volk vertrok uit zijne tenten, om over de Jordaan te gaan, [a] zoo droegen de priesters de ark des verbonds voor het aangezicht des volks. [a] Hand. 7:45.

15 En als zij, die de ark droegen, tot aan de Jordaan gekomen waren, en de voeten der priesteren, dragende de ark, ingedoopt waren in het uiterste van het water (de Jordaan nu was [a] vol al de dagen des oogstes aan al hare oevers); [a] 1 Kron. 12:15.

16 Zoo stonden de wateren, die van boven afkwamen; zij rezen op eenen hoop, zeer verre van de stad Adam af, die ter zijde van Sarthan *ligt;* en die naar de zee des vlakken velds, *te weten* de Zoutzee, afliepen, vergingen, zij werden afgesneden. Toen trok het volk over, tegenover Jericho.

17 Maar de priesters, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, stonden steevast op het droge, in het midden der

Jordaan; en gansch Israël ging over op
het droge, totdat al het volk geëindigd
had door de Jordaan te trekken.

HOOFDSTUK 4.

God gebiedt, dat men twaalf steenen uit de Jordaan neme, om daarvan een gedenkteeken op te richten van den doortocht, vs. 1. Jozua kiest daartoe mannen uit, 4; welke dit doen, 8. Jozua richt ook midden in de Jordaan uit twaalf steenen een gedenkteeken op, 9. Wijze van den doortocht, 10. De Rubenieten, Gadieten en de halve stam van Manasse maken de voorhoede uit, 12. God maakt Jozua groot voor gansch Israël, 14. De priesters met de ark de Jordaan overgegaan zijnde, 15, herneemt die rivier haren gewonen loop, 18. Oprichting der 12 medegenomene steenen te Gilgal, 20, tot een gedenkteeken, 21.

HET geschiedde nu, toen al het volk
geëindigd had over de Jordaan te
trekken, dat de HEERE tot Jozua [a] sprak,
zeggende: [a] Joz. 3:12.
2 Neemt gijlieden u twaalf mannen uit
het volk, uit elken stam eenen man,
3 En gebiedt hun, zeggende: Neemt voor
ulieden op, van hier uit het midden der
Jordaan, uit de standplaats van de voeten
der priesteren, en bereidt twaalf steenen,
en brengt ze met ulieden over, en stelt
ze in het nachtleger, waar gij dezen nacht
zult vernachten.
4 Jozua dan riep die twaalf mannen, die
hij had doen bestellen van de kinderen
Israëls, uit elken stam eenen man.
5 En Jozua zeide tot hen: Gaat over
voor de ark des HEEREN, uws Gods, midden
in de Jordaan; en heft u een ieder
eenen steen op zijnen schouder, naar het
getal der stammen van de kinderen Israëls;
6 Opdat dit een teeken zij onder ulieden;
wanneer uwe kinderen morgen vragen
zullen, zeggende: Wat zijn u deze steenen?
7 Zoo zult gij tot hen zeggen: [a] Omdat
de wateren der Jordaan zijn afgesneden geweest
voor de ark des verbonds des HEEREN:
als zij toog door de Jordaan, werden de wateren
der Jordaan afgesneden; zoo zullen
deze steenen den kinderen Israëls ter gedachtenis
zijn tot in eeuwigheid. [a] Joz. 3:13.
8 De kinderen Israëls nu deden alzoo,
gelijk als Jozua geboden had; en zij namen
twaalf steenen op midden uit de Jordaan, gelijk
als de HEERE tot Jozua gesproken had,
naar het getal der stammen van de kinderen
Israëls; en zij brachten ze met zich over
naar het nachtleger, en stelden ze aldaar.
9 Josua richtte ook twaalf steenen op,
midden in de Jordaan, ter standplaats van
de voeten der priesteren, die de ark des
verbonds droegen; en zij zijn daar tot op
dezen dag.
10 De priesters nu, die de ark droegen,
stonden midden in de Jordaan, totdat alle
ding volbracht was, hetwelk de HEERE
Jozua geboden had het volk aan te zeggen,
naar al wat Mozes Jozua geboden had.
En het volk haastte, en het trok over.
11 En het geschiedde, als al het volk
geëindigd had over te gaan, toen ging de
ark des HEEREN over, en de priesters voor
het aangezicht des volks.
12 [a] En de kinderen van Ruben, en de kinderen
van Gad, mitsgaders de halve stam
van Manasse, trokken gewapend voor het
aangezicht der kinderen Israëls, gelijk als
Mozes tot hen gesproken had. [a] Num. 32:20, 29.
13 Omtrent veertig duizend toegeruste
krijgsmannen trokken er voor het aangezicht
des HEEREN ten strijde, naar de vlakke
velden van Jericho.
14 [a] Te dienzelven dage maakte de HEERE
Jozua groot voor de oogen van het gansche
Israël; en zij vreesden hem, gelijk als zij
Mozes gevreesd hadden, al de dagen zijns
levens. [a] Joz. 3:7.
15 De HEERE dan sprak tot Jozua, zeggende:
16 Gebied den priesteren, die de ark der
getuigenis dragen, dat zij uit de Jordaan
opklimmen.
17 Toen gebood Jozua den priesteren,
zeggende: Klimt op uit de Jordaan.
18 En het geschiedde, toen de priesters,
die de ark des verbonds des HEEREN droegen,
uit het midden der Jordaan opgeklommen
waren, *en* de voetzolen der priesteren
afgetrokken waren tot op het droge; zoo
keerden de wateren der Jordaan weder in
hunne plaats, en gingen als gisteren *en*
eergisteren aan al hare oevers.
19 Het volk nu was den tienden der eerste
maand uit de Jordaan opgeklommen; en zij
legerden zich te Gilgal, aan het oosteinde
van Jericho.
20 En Jozua richtte die twaalf steenen te
Gilgal op, die zij uit de Jordaan genomen
hadden.
21 En hij sprak tot de kinderen Israëls,
zeggende: Wanneer uwe kinderen morgen
hunnen vaderen vragen zullen, zeggende:
Wat zijn deze steenen?
22 Zoo zult gij het uwen kinderen te
kennen geven, zeggende: Op het droge
is Israël door deze Jordaan gegaan.
23 Want de HEERE, uw God, heeft de
wateren der Jordaan voor uwe aangezichten

doen uitdrogen, totdat gijlieden er waart doorgegaan; [a] gelijk als de HEERE, uw God, aan de Schelfzee gedaan heeft, die Hij voor ons aangezicht heeft doen uitdrogen, totdat wij daardoor gegaan waren; [a] Ex. 14:21.

24 Opdat alle volken der aarde de hand des HEEREN kennen zouden, dat zij sterk is; opdat gijlieden den HEERE, uwen God, vreezet te allen dage.

HOOFDSTUK 5.

Verschrikking van de koningen der Amorieten en Kanaänieten op het bericht van den wonderbaren doortocht van Israël, vs. 1. Besnijdenis te Gilgal van alle op reis geboren Israëlieten op Gods bevel, 2. Viering van het pascha, 13. Ophouding van het Manna, 12. Christus, de Vorst Zijns volks, verschijnt Jozua in de gedaante van een' krijgsman, 13.

EN het geschiedde, toen al de koningen der Amorieten, die aan deze zijde der Jordaan westwaarts, en al de koningen der Kanaänieten, die aan de zee *waren*, hoorden, dat de HEERE de wateren der Jordaan had uitgedroogd, voor het aangezicht der kinderen Israëls, totdat wij daardoor gegaan waren; zoo versmolt hun hart, en er was geen moed meer in hen, voor het aangezicht der kinderen Israëls.

2 Te dier tijd sprak de HEERE tot Jozua: Maak [a] u steenen messen, en besnijd wederom de kinderen Israëls ten tweede maal. [a] Ex. 4:25.

3 Toen maakte zich Jozua steenen messen, en besneed de kinderen Israëls op den heuvel der voorhuiden.

4 Dit nu was de oorzaak, waarom hen Jozua besneed: al het volk, dat uit Egypte getogen was, de manspersonen, alle krijgslieden, waren gestorven in de woestijn, op den weg, nadat zij uit Egypte getogen waren.

5 Want al het volk, dat er uittoog, was besneden; maar al het volk, dat geboren was in de woestijn op den weg, nadat zij uit Egypte getrokken waren, hadden zij niet besneden.

6 Want de kinderen Israëls wandelden veertig jaren in de woestijn, totdat vergaan was het gansche volk der krijgslieden, die uit Egypte gegaan waren, die de stem des HEEREN niet gehoorzaam geweest waren, denwelken de HEERE gezworen had, [a] dat Hij hun niet zoude laten zien het land, hetwelk de HEERE hunnen vaderen gezworen had ons te zullen geven, een land vloeiende van melk en honig. [a] Num. 14:23.

7 Maar hunne zonen heeft Hij aan hunne plaats gesteld; die heeft Jozua besneden, omdat zij de voorhuid hadden; want zij hadden hen op den weg niet besneden.

8 En het geschiedde, als men een einde gemaakt had van al dat volk te besnijden, zoo bleven zij in hunne plaats in het leger, totdat zij genezen waren.

9 Verder sprak de HEERE tot Jozua: Heden heb Ik den smaad van Egypte van ulieden afgewenteld; daarom noemde men den naam dier plaats Gilgal, tot op dezen dag.

10 Terwijl de kinderen Israëls te Gilgal gelegerd lagen, zoo hielden zij het pascha [a] op den veertienden dag derzelve maand, in den avond, op de vlakke velden van Jericho. [a] Ex. 12:6.

11 En zij aten van het overjarige koren des lands, des anderen daags van het pascha, [a] ongezuurde brooden en verzengde aren, even op dienzelven dag. [a] Ex. 12:39. Lev. 2:14.

12 En het Manna hield op des anderen daags, nadat zij van des lands overjarige koren gegeten hadden; en de kinderen Israëls hadden geen Manna meer, maar zij aten in hetzelve jaar van de inkomst des lands Kanaän.

13 Voorts geschiedde het, als Jozua bij Jericho was, dat hij zijne oogen ophief, en zag toe, en ziet, [a] er stond een Man tegenover hem, Die een uitgetogen zwaard in Zijne hand had. En Jozua ging tot Hem, en zeide tot hem: Zijt Gij van ons, of van onze vijanden? [a] Ex. 23:23.

14 En hij zeide: Neen, maar Ik ben de Vorst van het heir des HEEREN: Ik ben nu gekomen! Toen viel Jozua op zijn aangezicht ter aarde en aanbad, en zeide tot hem: Wat spreekt mijn Heere tot Zijnen knecht?

15 Toen zeide de Vorst van het heir des HEEREN tot Jozua: Trek uwe schoenen af van uwe voeten; want de plaats, waarop gij staat, is heilig. En Jozua deed alzoo.

HOOFDSTUK 6.

De Heere geeft Jozua de stad Jericho; doch eerst doen de krijgslieden met de ark en zeven priesters zes dagen lang eenen omgang om de stad, 2; op den zevenden dag zeven, wanneer de muur invalt en de stad ingenomen wordt, 20. De Israelieten dooden menschen en vee, 21. Rachab verschoonen zij echter met al het hare, 22. Verbranding der stad met al wat zij bevat, met uitzondering alleen van het goud en zilver, van de koperen en ijzeren vaten, 24. Vervloeking van den man, die Jericho zou willen herbouwen, 26. God is met Jozua, 27.

(JERICHO nu sloot *de poorten* toe, en was gesloten, voor het aangezicht van

de kinderen Israëls; er ging niemand uit, en er ging niemand in.)

2 Toen zeide de HEERE tot Jozua: Zie, Ik heb Jericho met haren koning *en* strijdbare helden in uwe hand gegeven.

3 Gij dan allen, die krijgslieden zijt, zult rondom de stad gaan, de stad omringende eenmaal; alzoo zult gij doen zes dagen lang.

4 En zeven priesters zullen zeven ramsbazuinen dragen, voor de ark; en gijlieden zult op den zevenden dag de stad zevenmaal omgaan; en de priesters zullen met de bazuinen blazen.

5 En het zal geschieden, als men langzaam met den ramshoorn blaast, als gijlieden het geluid der bazuin hoort, zoo zal al het volk juichen met een groot gejuich; dan zal de stadsmuur onder zich vallen, en het volk zal daarin klimmen, een iegelijk tegenover zich.

6 Toen riep Jozua, de zoon van Nun, de priesters, en zeide tot hen: Draagt de ark des verbonds, en dat zeven priesters zeven ramsbazuinen dragen, voor de ark des HEEREN.

7 En tot het volk zeide hij: Trekt door en gaat rondom deze stad; en wie toegerust is, die ga door voor de ark des HEEREN.

8 En het geschiedde, gelijk Jozua tot het volk gesproken had, zoo gingen de zeven priesters, dragende zeven ramsbazuinen, voor het aangezicht des HEEREN; zij trokken door en bliezen met de bazuinen; en de ark des verbonds des HEEREN volgde hen na;

9 En wie toegerust was, ging voor het aangezicht der priesters, die de bazuinen bliezen; en de achtertocht volgde de ark na, terwijl men ging en blies met de bazuinen.

10 Jozua nu had het volk geboden, zeggende: Gij zult niet juichen, ja, gij zult uwe stem niet laten hooren, en geen woord zal er uit uwen mond uitgaan, tot op den dag, wanneer ik tot ulieden zeggen zal: Juicht! dan zult gij juichen.

11 En hij deed de ark des HEEREN rondom de stad gaan, omringende *dezelve* eenmaal; toen kwamen zij *weder* in het leger, en vernachtten in het leger.

12 Daarna stond Jozua des morgens vroeg op, en de priesters droegen de ark des HEEREN.

13 En de zeven priesters, dragende de zeven ramsbazuinen voor de ark des HEEREN, gingen voort, en bliezen met de bazuinen; en de toegerusten gingen voor hunne aangezichten, en de achtertocht volgde de ark des HEEREN na, terwijl men ging en blies met de bazuinen.

14 Alzoo gingen zij eenmaal rondom de stad op den tweeden dag; en zij keerden weder in het leger. Alzoo deden zij zes dagen lang.

15 En het geschiedde op den zevenden dag, dat zij zich vroeg opmaakten, met het opgaan des dageraads, en zij gingen rondom de stad, naar dezelve wijze, zevenmaal; alleenlijk op dien dag gingen zij zevenmaal rondom de stad.

16 En het geschiedde ten zevende maal, als de priesters met de bazuinen bliezen, dat Jozua tot het volk sprak: Juicht, want de HEERE heeft ulieden de stad gegeven!

17 Doch deze stad zal den HEERE verbannen zijn, zij en al wat daarin is; alleenlijk zal de hoer Rachab levend blijven, zij en allen, die met haar in het huis zijn, omdat zij de boden, die wij uitgezonden hadden, verborgen heeft.

18 Alleenlijk dat gijlieden u wacht van het verbannene, opdat gij u misschien niet verbant, mits nemende van het verbannene, en het leger van Israël niet stelt tot eenen ban, noch datzelve beroert.

19 [a] Maar al het zilver en goud, en de koperen en ijzeren vaten, zullen den HEERE heilig zijn; tot den schat des HEEREN zullen zij komen. [a] Num. 31:54.

20 Het volk dan juichte, als zij met de bazuinen bliezen; en het geschiedde, als het volk het geluid der bazuin hoorde, zoo juichte het volk met een groot gejuich; [a] en de muur viel onder zich, en het volk klom in de stad, een ieder tegenover zich, en zij namen de stad in. [a] Hebr. 11:30.

21 En zij verbanden alles, wat in de stad was, van den man tot de vrouw toe, van het kind tot den oude, en tot den os, en het klein vee, en den ezel, door de scherpte des zwaards.

22 Jozua nu zeide tot de twee mannen, de verspieders des lands: Gaat in het huis der vrouw, der hoer, en brengt die vrouw van daar uit, met al wat zij heeft, [a] gelijk als gij haar gezworen hebt. [a] Joz. 2:14. Hebr. 11:31.

23 Toen gingen de jongelingen, de ver-

spieders, daarin, en brachten er Rachab uit, en haren vader, en hare moeder, en hare broeders, en al wat zij had; ook brachten zij uit al hare huisgezinnen, en zij stelden hen buiten het leger van Israël.

24 De stad nu verbrandden zij met vuur, en al wat daarin was; alleenlijk het zilver en goud, mitsgaders de koperen en ijzeren vaten, gaven zij tot den schat van het huis des HEEREN.

25 Dus liet Jozua de hoer Rachab leven, en het huisgezin haars vaders, en al wat zij had; en zij heeft gewoond in het midden van Israël tot op dezen dag, omdat zij de boden verborgen had, die Jozua gezonden had, om Jericho te verspieden.

26 En ter zelver tijd bezwoer hen Jozua, zeggende: Vervloekt zij die man voor het aangezicht des HEEREN, die zich opmaken en deze stad Jericho bouwen zal; dat hij ze grondveste op zijnen eerstgeborenen zoon, en hare poorten stelle op zijnen jongsten zoon!

27 Alzoo was de HEERE met Jozua; en zijn gerucht liep door het gansche land.

HOOFDSTUK 7.

De Heere vertoornt Zich op Israël, doordien Achan van het verbannene zich had toegeëigend, vs. 1. Jozua zendt eenig volk naar Ai, 2; van welke zes en dertig vallen, 5; hij met Israëls oudsten hierover ter nedergeslagen, vernedert zich voor den Heere, 6; Die hem de oorzaken dezer nederlaag ontdekt, 11; en beveelt den man, die van het verbannene gestolen had, door loting uit te vinden, 14; en hem met al het zijne te verbranden, 15. Achan wordt de schuldige bevonden, 16. Steeniging en verbranding van hem en al de zijnen, 24.

MAAR de kinderen Israëls overtraden door overtreding met het verbannene; [a] want Achan, de zoon van Charmi, den zoon van Zabdi, den zoon van Zerah, uit den stam van Juda, nam van het verbannene. Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen de kinderen Israëls. *a* Joz. 22:20. 1 Kron. 2:7.

2 Als Jozua mannen zond van Jericho naar Ai, dat bij Beth-aven ligt, aan het oosten van Beth-El, zoo sprak hij tot hen, zeggende: Trekt opwaarts en bespiedt het land. Die mannen nu trokken op en bespiedden Ai.

3 Daarna keerden zij weder naar Jozua, en zeiden tot hem: Dat het gansche volk niet optrekke, dat er omtrent twee duizend mannen, of omtrent drie duizend mannen optrekken, om Ai te slaan; vermoei daarheen al het volk niet; want zij zijn weinige.

4 Alzoo trokken derwaarts op van het volk omtrent drie duizend man; dewelke vloden voor het aangezicht der mannen van Ai.

5 En de mannen van Ai sloegen van dezelve omtrent zes en dertig man, en vervolgden hen *van* voor de poort tot Schebárim toe, en sloegen hen in een' afgang. Toen versmolt het hart des volks, en het werd tot water.

6 Toen verscheurde Jozua zijne kleederen, en viel op zijn aangezicht ter aarde, voor de ark des HEEREN, tot den avond toe, hij en de oudsten van Israël; en zij wierpen stof op hun hoofd.

7 En Jozua zeide: Ach, Heere HEERE! waarom hebt Gij dit volk door de Jordaan ooit doen gaan, om ons te geven in de hand der Amorieten, om ons te verderven? Och, dat wij toch tevreden geweest en gebleven waren aan gene zijde der Jordaan!

8 Och, HEERE! wat zal ik zeggen, nademaal dat Israël voor het aangezicht zijner vijanden den nek gekeerd heeft?

9 Als het de Kanaänieten, en alle inwoners des lands hooren zullen, zoo zullen zij ons omsingelen, en onzen naam uitroeien van de aarde; wat zult Gij dan Uwen grooten Naam doen?

10 Toen zeide de HEERE tot Jozua: Sta op; waarom ligt gij dus neder op uw aangezicht?

11 Israël heeft gezondigd; en zij hebben ook Mijn verbond, hetwelk Ik hun geboden had, overtreden; en ook hebben zij van het verbannene genomen, en ook gestolen, en ook gelogen, en hebben het ook onder hun gereedschap gelegd.

12 Daarom zullen de kinderen Israëls niet kunnen bestaan voor het aangezicht hunner vijanden; zij zullen den nek voor het aangezicht hunner vijanden keeren; want zij zijn in den ban. Ik zal voortaan niet meer met ulieden zijn, tenzij gij den ban uit het midden van ulieden verdelgt.

13 Sta op, heilig het volk, en zeg: Heiligt u tegen morgen; want alzoo zegt de HEERE, de God van Israël: Er is een ban in het midden van u, Israël! gij zult niet kunnen bestaan voor het aangezicht uwer vijanden, totdat gij den ban wegdoet uit het midden van u.

14 Gij zult dan in den morgenstond aankomen naar uwe stammen; en het zal geschieden, de stam, welken de HEERE geraakt zal hebben, die zal aankomen naar de geslachten, en welk geslacht de HEERE geraakt zal hebben, dat zal aankomen bij huisgezinnen, en welk huisgezin de HEERE geraakt

zal hebben, dat zal aankomen man voor
man.
15 En het zal geschieden, die geraakt zal
worden met den ban, die zal met vuur
verbrand worden, hij en al wat hij heeft;
omdat hij het verbond des HEEREN overtre-
den heeft, en omdat hij dwaasheid in Israël
gedaan heeft.
16 Toen maakte zich Jozua des morgens
vroeg op, en deed Israël aankomen naar
zijne stammen; en de stam van Juda werd
geraakt.
17 Als hij het geslacht van Juda deed
aankomen, zoo raakte hij het geslacht van
Zarchi. Toen hij het geslacht van Zarchi
deed aankomen, man voor man, zoo werd
Zabdi geraakt;
18 Welks huisgezin als hij deed aankomen,
man voor man, zoo werd Achan geraakt, de
zoon van Charmi, den zoon van Zabdi, den
zoon van Zerah, uit den stam van Juda.
19 Toen zeide Jozua tot Achan: Mijn
zoon! geef toch den HEERE, den God van
Israël, de eer, en doe voor Hem belijdenis;
en geef mij toch te kennen, wat gij gedaan
hebt; verberg het voor mij niet.
20 Achan nu antwoordde Jozua, en zeide:
Voorwaar, ik heb tegen den HEERE, den
God Israëls, gezondigd, en heb alzoo en alzoo
gedaan.
21 Want ik zag onder den roof een schoon
sierlijk Babylonisch overkleed, en twee hon-
derd sikkelen zilvers, en eene gouden tong,
welker gewicht was vijftig sikkelen; en ik
kreeg lust daartoe, en ik nam ze, en zie,
zij zijn verborgen in de aarde, in het mid-
den mijner tent, en het zilver daaronder.
22 Toen zond Jozua boden henen, die tot
de tent liepen; en ziet, het lag verborgen
in zijne tent, en het zilver daaronder.
23 Zij dan namen die dingen uit het
midden der tent, en zij brachten ze tot
Jozua en tot al de kinderen Israëls; en
zij stortten ze uit voor het aangezicht des
HEEREN.
24 Toen nam Jozua, en gansch Israël met
hem, Achan, den zoon van Zerah, en het
zilver, en het sierlijk overkleed, en de
gouden tong, en zijne zonen, en zijne doch-
teren, en zijne ossen, en zijne ezelen, en
zijn vee, en zijne tent, en alles wat hij had;
en zij voerden ze naar het dal Achor.
25 En Jozua zeide: Hoe hebt gij ons
beroerd? de HEERE zal u beroeren te dezen
dage! En gansch Israël steenigde hem met
steenen, en zij verbrandden hen met vuur,
en zij overwierpen hen met steenen.
26 En zij richtten over hem eenen groo-
ten steenhoop, zijnde tot op dezen dag.
Alzoo keerde zich de HEERE van de hit-
tigheid Zijns toorns. Daarom noemde men
den naam dier plaats het dal van Achor,
tot dezen dag toe.

HOOFDSTUK 8.

God spreekt Jozua moed in, beveelt hem Ai te belegeren, belooft hem de bemachtiging van die stad, vs. 1. Hij belegert Ai, eene hinderlaag leggende, 3; neemt haar met list en bij verrassing in, 19. Verbranding van Ai en gevangenneming van den Koning, 20. De inwoners worden omgebracht, het vee en het overige geroofd, 25. Ai wordt in eenen steenhoop veranderd, de Koning opgehangen, 28. Jozua bouwt, volgens Gods bevel, een altaar en offert daarop, 30; hij schrijft de wet van Mozes op steenen en doet deze, met den zegen en vloek, op de bergen Gerizim en Ebal aan het volk voorlezen, 32.

TOEN zeide de HEERE tot Jozua: [a] Vrees
niet, en ontzet u niet; neem met u al
het krijgsvolk, en maak u op, trek op naar
Ai; zie, Ik heb den koning van Ai, en zijn
volk, en zijne stad, en zijn land, in uwe
hand gegeven. *a* Deut. 1:21. 7:18.
2 Gij nu zult aan Ai en haren koning
doen, [a] gelijk als gij aan Jericho en haren
koning gedaan hebt; behalve dat gij haren
roof en [b] haar vee voor ulieden rooven zult;
stel u eene achterlage tegen de stad, van
achter dezelve. *a* Joz. 6:21. *b* Deut. 20:14.
3 Toen maakte zich Jozua op, en al het
krijgsvolk, om op te trekken naar Ai. En
Jozua verkoos dertig duizend mannen,
strijdbare helden, en hij zond hen bij
nacht uit,
4 En gebood hun, zeggende: Ziet toe,
gijlieden zult der stad lagen leggen van
achter de stad; houdt u niet zeer verre van
de stad, en weest gij allen bereid.
5 Ik nu, en al het volk, dat bij mij is,
zullen tot de stad naderen; en het zal
geschieden, wanneer zij ons te gemoet zullen
uitgaan, gelijk als in het eerst, zoo zullen
wij voor hun aangezicht vlieden.
6 Laat hen dan uitkomen achter ons, tot-
dat wij hen van de stad aftrekken; want
zij zullen zeggen: Zij vlieden voor onze
aangezichten, gelijk als in het eerst; zoo
zullen wij vlieden voor hunne aangezichten.
7 Dan zult gijlieden opstaan uit de ach-
terlage, en gij zult de stad innemen; want
de HEERE, uw God, zal ze in uwe hand
geven.
8 En het zal geschieden, wanneer gij de
stad ingenomen hebt, zoo zult gij de stad
met vuur aansteken; naar het woord des

HEEREN zult gijlieden doen; ziet, ik heb het ulieden geboden.

9 Alzoo zond hen Jozua heen, en zij gingen naar de achterlage, en zij bleven tusschen Beth-El en tusschen Ai, tegen het westen van Ai; maar Jozua overnachtte dien nacht in het midden des volks.

10 En Jozua maakte zich des morgens vroeg op, en hij monsterde het volk; en hij trok op, hij en de oudsten van Israël, voor het aangezicht des volks, naar Ai.

11 Ook trok al het krijgsvolk op, dat bij hem was; en zij naderden en kwamen tegenover de stad, en zij legerden zich tegen het noorden van Ai; en er was een dal tusschen hem en tusschen Ai.

12 Hij nam ook omtrent vijf duizend man, en hij stelde hen tot eene achterlage tusschen Beth-El en tusschen Ai, aan het westen der stad.

13 En zij stelden het volk, het gansche leger, dat aan het noorden der stad was, en zijne lage was aan het westen der stad. En Jozua ging in denzelven nacht in het midden des dals.

14 En het geschiedde, toen de koning van Ai *dat* zag, zoo haastten zij en maakten zich vroeg op, en de mannen der stad kwamen uit, Israël te gemoet, ten strijde, hij en al zijn volk, ter bestemder tijd, voor het vlakke veld; want hij wist niet, dat hem iemand eene achterlage leide van achter de stad.

15 Jozua dan en gansch Israël werd geslagen voor hunne aangezichten; en zij vloden door den weg der woestijn.

16 Daarom werd samengeroepen al het volk, dat in de stad was, om hen na te jagen; en zij joegen Jozua na, en werden van de stad afgetrokken.

17 En er werd niet een man overgelaten, in Ai noch Beth-El, die niet uittrokken, Israël na; en zij lieten de stad openstaan, en joegen Israël achterna.

18 Toen sprak de HEERE tot Jozua: Strek de spies uit, die in uwe hand is, naar Ai, want Ik zal hen in uwe hand geven. Toen strekte Jozua de spies, die in zijne hand was, naar de stad aan.

19 Toen rees de achterlage haastelijk op van hare plaats, en zij liepen toe, met dat hij zijne hand uitgestrekt had, en kwamen aan de stad, en zij namen ze in, en zij haastten zich, en staken de stad aan met vuur.

20 Als de mannen van Ai zich achterom keerden, zoo zagen zij, en ziet, de rook der stad ging op naar den hemel; en zij hadden geene ruimte, om herwaarts of derwaarts te vlieden; want het volk, dat naar de woestijn vluchtte, keerde zich tegen degenen, die *hen* najoegen.

21 En Jozua en gansch Israël, ziende, dat de achterlage de stad ingenomen had, en dat de rook der stad opging, zoo keerden zij zich om, en sloegen de mannen van Ai.

22 Ook kwamen die uit de stad hun te gemoet, zoodat zij in het midden der Israëlieten waren, deze van hier en gene van daar; en [a] zij sloegen hen, totdat geen overige onder hen overbleef, noch die ontkwam. [a] Deut. 7:2.

23 Doch den koning van Ai grepen zij levend, en zij brachten hem tot Jozua.

24 En het geschiedde, toen de Israëlieten een einde gemaakt hadden van al de inwoners van Ai te dooden, op het veld, in de woestijn, in dewelke zij hen nagejaagd hadden, en dat zij allen door de scherpte des zwaards gevallen waren, totdat zij allen vernield waren; zoo keerde zich gansch Israël naar Ai, en zij sloegen ze met de scherpte des zwaards.

25 En het geschiedde, dat allen, die te dien dage vielen, zoo mannen als vrouwen, waren twaalf duizend, al te zamen lieden van Ai.

26 Jozua trok ook zijne hand niet terug, die hij met de spies had uitgestrekt, totdat hij al de inwoners van Ai verbannen had.

27 [a] Alleenlijk roofden de Israëlieten voor zichzelven het vee en den buit derzelver stad, [b] naar het woord des HEEREN, dat Hij Jozua geboden had. [a] Num. 31:22, 26. [b] Joz. 8:2.

28 Jozua nu verbrandde Ai, en hij stelde haar tot eenen eeuwigen hoop, ter verwoesting, tot op dezen dag.

29 En den koning van Ai hing hij aan een hout, tot aan den avondstond; en [a] omtrent den ondergang der zon gebood Jozua, dat men zijn dood lichaam van het hout afname; en zij wierpen het aan de deur der stadspoort, en richtten daarop eenen grooten steenhoop, zijnde tot op dezen dag. [a] Deut. 21:22, 23.

30 Toen bouwde Jozua een altaar den HEERE, den God van Israël, op den berg Ebal;

31 [a] Gelijk als Mozes, de knecht des HEEREN, den kinderen Israëls geboden had, achtereenvolgens hetgeen geschreven is in

het wetboek van Mozes; een altaar van
geheele steenen, over dewelke men geen
ijzer bewogen had; en daarop offerden zij
den HEERE brandofferen; ook offerden zij
dankofferen. [a] Ex. 20:25. Deut. 27:4.
32 [a] Aldaar schreef hij ook op steenen een
dubbel van de wet van Mozes, hetwelk hij
geschreven heeft voor het aangezicht der
kinderen Israëls. [a] Deut. 27:3.
33 En gansch Israël met zijne oudsten,
en ambtlieden, en zijne rechters, stonden aan
deze en aan gene zijde der ark, voor de Levie-
tische priesteren, die de ark des verbonds des
HEEREN droegen, zoo vreemdelingen als in-
boorlingen, eene helft daarvan tegenover
den berg Gerizîm, en eene helft daarvan te-
genover den berg Ebal, gelijk als Mozes, de
knecht des HEEREN, bevolen had; om het
volk van Israël in het eerst te zegenen.
34 En daarna las hij overluid al de woor-
den der wet, de zegening en den vloek, naar
alles, wat in het wetboek geschreven staat.
35 Daar was niet één woord van al het-
geen Mozes geboden had, dat Jozua niet
overluid las [a] voor de geheele gemeente
van Israël, en de vrouwen, en de kleine
kinderen, en de vreemdelingen, die in het
midden van hen wandelden. [a] Deut. 31:11.

HOOFDSTUK 9.

De koningen van Kanaän besluiten eenparig Israël te beoorlogen, vs. 1. De Gibeonieten, zich houdende uit verre landen te komen, sluiten een verdrag tot lijfsbehoud, 3. Hun bedrog ontdekt, 16. Het verdrag blijft om des eeds wil, 18; maar zij worden tot hunne straf dienstknechten der Israëlieten gemaakt, 21.

EN het geschiedde, toen *dit* hoorden al
de koningen, die aan deze zijde der
Jordaan waren, op het gebergte, en in de
laagte, en aan alle havens der groote zee,
tegenover den Libanon: de Hethieten, en de
Amorieten, de Kanaänieten, de Ferezieten,
de Hevieten, en de Jebusieten;
2 Zoo vergaderden zij zich samen, om
tegen Jozua en tegen Israël te krijgen,
eenmoediglijk.
3 Als de inwoners te Gíbeon hoorden, wat
Jozua met Jericho en met Ai gedaan had,
4 Zoo handelden zij ook arglistelijk, en
gingen heen, en veinsden zich gezanten te
zijn, en zij namen oude zakken op hunne
ezels, en oude en gescheurde, en samen-
gebondene lederen wijnzakken;
5 Ook oude en bevlekte schoenen aan
hunne voeten, en zij hadden oude kleederen
aan; en al het brood, dat zij op hunne reize
hadden, was droog *en* beschimmeld.
6 En zij gingen tot Jozua in het leger
te Gilgal, en zij zeiden tot hem en tot
de mannen van Israël: Wij zijn geko-
men uit een ver land, zoo maakt nu een
verbond met ons.
7 Toen zeiden de mannen van Israël tot
de Hevieten: Misschien woont gijlieden
in het midden van ons, hoe zullen wij dan
een verbond met u maken?
8 Zij dan zeiden tot Jozua: Wij zijn
uwe knechten. Toen zeide Jozua tot hen:
Wie zijt gijlieden, en van waar komt gij?
9 Zij nu zeiden tot hem: Uwe knechten
zijn uit een zeer ver land gekomen, om
den Naam des HEEREN, uws Gods; want
wij hebben Zijn gerucht gehoord, en alles
wat Hij in Egypte gedaan heeft;
10 En [a] alles wat Hij gedaan heeft aan
de twee koningen der Amorieten, die aan
gene zijde der Jordaan waren, Sihon, den
koning van Hesbon, en Og, den koning
van Bazan, die te Astharôth *woonde.*
[a] Num. 21:24, 33. Deut. 1:4.
11 Daarom spraken tot ons onze oudsten,
en al de inwoners onzes lands, zeggende:
Neemt reiskost met u in uwe handen op
de reize, en gaat hun te gemoet, en zegt
tot hen: Wij zijn ulieder knechten, zoo
maakt nu een verbond met ons.
12 Dit ons brood hebben wij warm tot
onzen teerkost uit onze huizen genomen,
ten dage, toen wij uittogen om tot ulie-
den te reizen; maar ziet, nu is het droog,
en het is beschimmeld;
13 En deze lederen wijnzakken, die wij
gevuld hebben, waren nieuw, maar ziet,
zij zijn gescheurd; en deze onze kleederen,
en onze schoenen zijn oud geworden, van
wege deze zeer lange reis.
14 Toen namen de mannen van hunnen
reiskost; en zij vraagden het den mond
des HEEREN niet.
15 En Jozua maakte vrede met hen, en
hij maakte een verbond met hen, dat hij
hen bij het leven behouden zoude; en de
oversten der vergadering zwoeren hun.
16 En het geschiedde ten einde van drie
dagen, nadat zij het verbond met hen
gemaakt hadden, zoo hoorden zij, dat zij
hunne naburen waren, en dat zij in het
midden van hen waren wonende.
17 Want toen de kinderen Israëls voort-
togen, zoo kwamen zij ten derden dage
aan hunne steden; hunne steden nu

waren Gíbeon, en Chefíra, en Beëróth, en Kirjath-Jeárim.

18 En de kinderen Israëls sloegen ze niet, omdat de oversten der vergadering hun gezworen hadden bij den HEERE, den God Israëls; daarom murmureerde de gansche vergadering tegen de oversten.

19 Toen zeiden al de oversten tot de gansche vergadering: Wij hebben hun gezworen bij den HEERE, den God Israëls; daarom kunnen wij hen niet aantasten.

20 Dit zullen wij hun doen, dat wij hen bij het leven behouden, opdat geen groote toorn over ons zij, om des eeds wil, dien wij hun gezworen hebben.

21 Verder zeiden de oversten tot hen: Laat hen leven, en laat ze houthouwers en waterputters zijn der gansche vergadering, gelijk de oversten tot hen gezegd hebben.

22 En Jozua riep hen, en sprak tot hen, zeggende: Waarom hebt gijlieden ons bedrogen, zeggende: Wij zijn zeer verre van ulieden gezeten, daar gij in het midden van ons zijt wonende?

23 Nu dan, vervloekt zijt gijlieden! en onder ulieden zullen niet afgesneden worden knechten, noch houthouwers, noch watterputters ten huize mijns Gods.

24 Zij dan antwoordden Jozua, en zeiden: Dewijl het aan uwe knechten zekerlijk was te kennen gegeven, dat de HEERE, uw God, Zijnen knecht Mozes geboden heeft, dat Hij ulieden al dit land geven, en [a]al de inwoners des lands voor ulieder aangezicht verdelgen zoude, zoo vreesden wij onzes levens zeer voor ulieder aangezichten; daarom hebben wij deze zaak gedaan. *a* Deut. 7:1, 2.

25 En nu, zie, wij zijn in uwe hand; doe, gelijk het goed en gelijk het recht is in uwe oogen ons te doen.

26 Zoo deed hij hun alzoo, en hij verloste hen van de hand der kinderen Israëls, dat zij hen niet doodsloegen.

27 Alzoo gaf hen Jozua over ten zelven dage tot houthouwers en waterputters der vergadering, en dat tot het altaar des HEEREN, tot dezen dag toe, aan de plaats, die Hij verkiezen zoude.

HOOFDSTUK 10.

Vijf koningen der Kanaänieten verbinden zich om Gibeon te belegeren, vs. 1. Die van Gibeon verzoeken hulp van Jozua, 6; die optrekt en hen verslaat, 7. De Heere werpt hagelsteenen op hen, 11. Zon en maan staan omtrent een' dag stil op Jozua's begeerte, 13. De vijf koningen verbergen zich in eene spelonk bij Makkéda, 16. Jozua sluit hen er in, 18; en laat hen ter dood brengen, 22. Jozua neemt Makkéda, Libna, Lachis, Eglon, Hebron en Debir in, en overwint derzelver koningen, 28. Jozua keert weder naar Gilgal, 43.

HET geschiedde nu, toen Adóni-Zédek, de koning van Jeruzalem, gehoord had, dat Jozua Ai ingenomen en haar verbannen had, *en* aan Ai en haren koning alzoo gedaan had, gelijk als hij aan [a]Jericho en haren koning gedaan had; en [b]dat de inwoners van Gibeon vrede met Israël gemaakt hadden, en in derzelver midden waren;

a Joz. 6:15. *b* Joz. 9:15.

2 Zoo vreesden zij zeer; want Gíbeon was eene groote stad, als eene der koninklijke steden; ja, zij was grooter dan Ai, en al hare mannen waren sterk.

3 Daarom zond Adóni-Zédek, koning van Jeruzalem, tot Hoham, den koning van Hebron, en tot Pir-am, den koning van Jarmuth, en tot Jafia, den koning van Lachis, en tot Debir, den koning van Eglon, zeggende:

4 Komt op tot mij en helpt mij, dat wij Gíbeon slaan; omdat zij vrede gemaakt heeft met Jozua en met de kinderen Israëls.

5 Toen werden verzameld en kwamen op, vijf koningen der Amorieten, de koning van Jeruzalem, de koning van Hebron, de koning van Jarmuth, de koning van Lachis, de koning van Eglon, zij en al hunne legers; en zij belegerden Gíbeon, en krijgden tegen haar.

6 De mannen nu van Gíbeon zonden tot Jozua, in het leger te Gilgal, zeggende: Trek uwe handen niet af van uwe knechten, kom haastelijk tot ons op, en verlos ons, en help ons; want al de koningen der Amorieten, die op het gebergte wonen, hebben zich tegen ons vergaderd.

7 Toen toog Jozua op van Gilgal, hij en al het krijgsvolk met hem, en alle strijdbare helden.

8 Want de HEERE had tot Jozua gezegd: Vrees u niet voor hen; want Ik heb ze in uwe hand gegeven; niemand van hen zal voor uw aangezicht bestaan.

9 Alzoo kwam Jozua snellijk tot hen; den ganschen nacht over was hij van Gilgal opgetrokken.

10 En de HEERE verschrikte hen voor het aangezicht van Israël; en hij sloeg hen met eenen grooten slag te Gíbeon, en vervolgde hen op den weg, waar men naar Beth-hóron opgaat, en sloeg hen tot Azéka en tot Makkéda toe.

11 Het geschiedde nu, toen zij voor het aangezicht van Israël vluchtten, zijnde in

den afgang van Beth-hóron, zoo wierp de HEERE groote steenen op hen van den hemel, tot Azéka toe, dat zij stierven; daar waren er meer, die van de hagelsteenen stierven, dan die de kinderen Israëls met het zwaard doodden.

12 Toen sprak Jozua tot den HEERE, ten dage als de HEERE de Amorieten voor het aangezicht der kinderen Israëls overgaf, en zeide voor de oogen der Israëlieten: Zon, sta stil te Gíbeon, en gij, maan, in het dal van Ajálon!

13 En de zon stond stil, en de maan bleef staan, totdat zich het volk aan zijne vijanden gewroken had. Is dit niet geschreven in het boek des oprechten? De zon nu stond stil in het midden des hemels, en haastte niet onder te gaan omtrent eenen volkomenen dag.

14 En er was geen dag aan dezen gelijk, vóór hem noch na hem, dat de HEERE de stem eens mans *alzoo* verhoorde; want de HEERE streed voor Israël.

15 Toen keerde Jozua weder, en gansch Israël met hem, naar het leger te Gilgal.

16 Maar die vijf koningen waren gevloden, en hadden zich verborgen in de spelonk bij Makkéda.

17 En aan Jozua werd geboodschapt, mits te zeggen: Die vijf koningen zijn gevonden, verborgen in de spelonk bij Makkéda.

18 Zoo zeide Jozua: Wentelt groote steenen voor den mond der spelonk, en stelt mannen daarvoor om hen te bewaren.

19 Maar staat gijlieden niet stil, jaagt uwe vijanden achterna, en slaat hen in den staart; laat hen in hunne steden niet komen; want de HEERE, uw God, heeft ze in uwe hand gegeven.

20 En het geschiedde, toen Jozua en de kinderen Israëls geëindigd hadden hen met eenen zeer grooten slag te slaan, totdat zij vernield waren, en dat de overgeblevenen, die van hen overgebleven waren, in de vaste steden gekomen waren;

21 Zoo keerde al het volk tot Jozua in het leger, bij Makkéda, in vrede; niemand had zijne tong tegen de kinderen Israëls geroerd.

22 Daarna zeide Jozua: Opent den mond der spelonk, en brengt tot mij uit die vijf koningen, uit de spelonk.

23 Zij nu deden alzoo, en brachten tot hem uit die vijf koningen, uit de spelonk: den koning van Jeruzalem, den koning van Hebron, den koning van Jarmuth, den koning van Lachis, den koning van Eglon.

24 En het geschiedde, als zij die koningen uitgebracht hadden tot Jozua, zoo riep Jozua al de mannen van Israël, en hij zeide tot de oversten des krijgsvolks, die met hem getogen waren: Treedt toe, zet uwe voeten op de halzen dezer koningen. En zij traden toe, en zetten hunne voeten op hunne halzen.

25 Toen zeide Jozua tot hen: Vreest niet en ontzet u niet, zijt sterk en hebt goeden moed; want alzoo zal de HEERE aan al uwe vijanden doen, tegen dewelke gijlieden strijdt.

26 En Jozua sloeg hen daarna, en doodde ze, en hing ze aan vijf houten; en zij hingen aan de houten tot den [a] avond.

[a] Deut. 21:23. Joz. 8:29.

27 En het geschiedde, ten tijde als de zon onderging, beval Jozua, dat men hen van de houten afname, en zij wierpen hen in de spelonk, alwaar zij verborgen geweest waren; en zij leiden groote steenen voor den mond der spelonk, *die daar zijn* tot op dezen zelven dag.

28 Op denzelven dag nam ook Jozua Makkéda in, en sloeg haar met de scherpte des zwaards; daartoe verbande hij derzelver koning, henlieden en alle ziel, die daarin was; hij liet geene overigen overblijven; en hij deed den koning van Makkéda, gelijk als hij den koning van Jericho gedaan had.

29 Toen toog Jozua door, en gansch Israël met hem, van Makkéda naar Libna, en hij krijgde tegen Libna.

30 En de HEERE gaf dezelve ook in de hand van Israël, met haren koning; en hij sloeg haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was; hij liet daarin geene overigen overblijven; en hij deed derzelver koning, gelijk als hij den koning van Jericho gedaan had.

31 Toen toog Jozua voort, en gansch Israël met hem van Libna naar Lachis; en hij belegerde haar en krijgde tegen haar.

32 En de HEERE gaf Lachis in de hand van Israël; en hij nam haar in op den tweeden dag, en hij sloeg haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was, naar alles, wat hij aan Libna gedaan had.

33 Toen trok Horam, de koning van Gezer, op, om Lachis te helpen; maar Jozua sloeg hem en zijn volk, totdat hij hem geene overigen overliet.

34 En Jozua trok voort van Lachis naar

Eglon, en gansch Israël met hem; en zij belegerden haar en krijgden tegen haar.

35 En zij namen haar in ten zelven dage, en sloegen haar met de scherpte des zwaards, en alle ziel, die daarin was, verbande hij op denzelven dag, naar alles, wat hij aan Lachis gedaan had.

36 Daarna toog Jozua op, en gansch Israël met hem, van Eglon naar Hebron, en zij krijgden tegen haar.

37 En zij namen haar in, en sloegen haar met de scherpte des zwaards, zoo haren koning als al hare steden, en alle ziel, die daarin was; hij liet niemand in het leven overig blijven, naar alles, wat hij aan Eglon gedaan had; en hij verbande haar, en alle ziel, die daarin was.

38 Toen keerde Jozua, en gansch Israël met hem, naar Debir, en hij krijgde tegen haar.

39 En hij nam haar in, met haren koning, en al hare steden, en zij sloegen haar met de scherpte des zwaards, en verbanden alle ziel, die daarin was; hij liet geene overigen overblijven; gelijk als hij aan Hebron gedaan had, alzoo deed hij aan Debir en haren koning, en gelijk als hij aan Libna en haren koning gedaan had.

40 Alzoo sloeg Jozua het gansche land, het gebergte, en het zuiden, en de laagte, en de afloopingen der wateren, en al hunne koningen; hij liet geene overigen overblijven; ja, hij verbande alles, wat adem had, gelijk als de HEERE, de God Israëls, [a]geboden had. [a] Deut. 7:2. 20:16, 17. Joz. 8:2.

41 En Jozua sloeg hen van Kades-Barnéa en tot Gaza toe; ook het gansche land Gosen, en tot Gíbeon toe.

42 En Jozua nam al deze koningen en hun land op eenmaal; want de HEERE, de God Israëls, streed voor Israël.

43 Toen keerde Jozua weder, en gansch Israël met hem, naar het leger te Gilgal.

HOOFDSTUK 11.

De overige koningen van Kanaän verzamelen zich aan het water Merom ten strijde tegen Israel, vs. 1. God bemoedigt Jozua, 6. Jozua overvalt en verslaat hen allen, 7. Hij neemt hunne steden in, plundert ze en doodt de inwoners, 12. Gibeon alleen maakt vrede met de Israëlieten, 19. De Enakieten worden uitgeroeid, 21; behalve die te Gaza, Gath en Asdod, 22.

HET geschiedde daarna, als Jabin, de koning van Hazor, dit hoorde, zoo zond hij tot Jobab, den koning van Madon, en tot den koning van Simron, en tot den koning van Achsaf,

2 En tot de koningen, die tegen het noorden op het gebergte, en op het vlakke, tegen het zuiden van Cinneróth, en in de laagte, en in Nafoth-Dor, aan de zee waren;

3 Tot de Kanaänieten tegen het oosten en tegen het westen, en de Amorieten, en de Hethieten, en de Ferezieten; en de Jebusieten op het gebergte, en de Hevieten onder aan Hermon, in het land van Mizpa.

4 Deze nu togen uit, en al hunne heirlegers met hen; veel volks, als het zand, dat aan den oever der zee is, in veelheid; en zeer vele paarden en wagens.

5 Al deze koningen werden vergaderd, en kwamen en legerden zich samen aan de wateren van Merom, om tegen Israël te krijgen.

6 En de HEERE zeide tot Jozua: Vrees niet voor hunne aangezichten; want morgen omtrent dezen tijd zal Ik hen altegader verslagen geven voor het aangezicht van Israël; hunne paarden zult gij verlammen, en hunne wagenen met vuur verbranden.

7 En Jozua, en al het krijgsvolk met hem, kwam snellijk over hen aan de wateren van Merom, en zij overvielen hen.

8 En de HEERE gaf hen in de hand van Israël, en zij sloegen hen, en zij joegen hen na tot groot Sidon toe, en tot Misrefôth-maïm, en tot het dal Mizpe tegen het oosten; en zij sloegen hen, totdat zij geene overigen onder hen overlieten.

9 Jozua nu deed hun, gelijk hem de HEERE gezegd had; hunne paarden verlamde hij, en hunne wagenen verbrandde hij met vuur.

10 En Jozua keerde weder ter zelver tijd, en hij nam Hazor in; en haren koning sloeg hij met het zwaard; want Hazor was te voren het hoofd van al deze koninkrijken.

11 En zij sloegen alle ziel, die daarin was, met de scherpte des zwaards, die verbannende; er bleef niets overig, dat adem had; en Hazor verbrandde hij met vuur.

12 En Jozua nam al de steden dezer koningen in, en al hare koningen, en hij sloeg hen met de scherpte des zwaards, hen verbannende, [a]gelijk als Mozes, de knecht des HEEREN, geboden had. [a] Deut. 20:16, 17. Joz. 10.40.

13 Alleenlijk verbrandden de Israëlieten geene steden, die op hare heuvelen stonden, behalve Hazor alleen; dat verbrandde Jozua.

14 En al den roof dezer steden, en het vee, roofden de kinderen Israëls voor zich; alleenlijk sloegen zij al de menschen met de scherpte des zwaards, totdat zij hen verdelgden; zij lieten niet overblijven wat adem had.

15 [a] Gelijk als de HEERE Mozes, Zijnen knecht, geboden had, [b] alzoo gebood Mozes aan Jozua; en alzoo deed Jozua; hij deed er niet een woord af van alles, wat de HEERE Mozes geboden had.

a Ex. 23:32, 33. 34:12. Num. 33:52. *b* Deut. 7:2. 20:16.

16 Alzoo nam Jozua al dat land in, het gebergte, en al het zuiden, en al het land van Gosen, en de laagte, en het vlakke veld, en het gebergte Israëls, en zijne laagte.

17 Van den kalen berg, die opwaarts naar Seïr gaat, tot Baäl-Gad toe, in het dal van den Libanon, onder aan den berg Hermon; al hunne koningen nam hij ook, en sloeg hen, en doodde hen.

18 Vele dagen voerde Jozua krijg tegen al deze koningen.

19 Er was geene stad, die vrede maakte met de kinderen Israëls, behalve de Hevieten, inwoners van Gíbeon; zij namen ze allen in door krijg.

20 Want het was van den HEERE, hunne harten te verstokken, dat zij Israël met oorlog te gemoet gingen, opdat hij hen verbannen zoude, dat hun geene genade geschiedde, maar opdat hij hen verdelgen zoude, gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

21 Te dier tijd nu kwam Jozua, en roeide de Enakieten uit, van het gebergte, van Hebron, van Debir, van Anab, en van het gansche gebergte van Juda, en van het gansche gebergte van Israël; Jozua verbande hen met hunne steden.

22 Er bleef niemand van de Enakieten overig in het land der kinderen Israëls; alleenlijk bleven zij overig te Gaza, te Gath, en te Asdod.

23 Alzoo nam Jozua al dat land in, naar alles, wat de HEERE tot Mozes gesproken had; en Jozua gaf het Israël ten erve, naar hunne afdeelingen, naar hunne stammen. En het land rustte van den krijg.

HOOFDSTUK 12.

Optelling der verslagene koningen en hunne rijken, die Israël erfelijk zou bezitten, eerst ten tijde van Mozes aan gene zijde der Jordaan, vs. 1; daarna door Jozua op deze zijde, 7. Te zamen een en dertig koningen, 24.

DIT nu zijn de koningen des lands, die de kinderen Israëls geslagen hebben, en hun land erfelijk bezaten, aan gene zijde der Jordaan, tegen den opgang der zon; van de beek Arnon af tot den berg Hermon, en het gansche vlakke veld tegen het oosten:

2 Sihon, de koning der Amorieten, die te Hesbon woonde; die van Aroër af heerschte, welke aan den oever der beek Arnon is, [a] en *over* het midden der beek en de helft van Gilead, en tot aan de beek Jabbok, de landpale der kinderen Ammons; *a* Deut. 3:8, 16.

3 En *over* het vlakke veld tot aan de zee van Cinneróth tegen het oosten, en tot aan de zee des vlakken velds, de Zoutzee, tegen het oosten, op den weg naar Beth-Jesimôth; en van het zuiden beneden Asdoth-Pisga.

4 [a] Daartoe de landpale van Og, den koning van Bazan, die van het overblijfsel der reuzen was, wonende te Astharôth en te Edréï, *a* Deut. 1:4.

5 En heerschte over den berg Hermon, en over Salcha, en over geheel Bazan, tot aan de landpale der Gezurieten, en der Maächathieten; en de helft van Gilead, de landpale van Sihon, den koning van Hesbon.

6 Mozes, de knecht des HEEREN, en de kinderen Israëls sloegen hen, [a] en Mozes, de knecht des HEEREN, gaf aan de Rubenieten en de Gadieten, en aan den halven stam van Manasse, dat *land* tot eene erfelijke bezitting. *a* Num. 21:24. 32:33.

7 Dit nu zijn de koningen des lands, die Jozua sloeg, en de kinderen Israëls, [a] aan deze zijde der Jordaan tegen het westen, van Baäl-Gad aan, in het dal van den Libanon, en tot aan den kalen berg, die naar Seïr opgaat; en Jozua gaf het aan de stammen Israëls tot eene erfelijke bezitting, naar hunne afdeelingen. *a* Joz. 10:40.

8 Wat op het gebergte, en in de laagte, en in het vlakke veld, en in de afloopingen der wateren, en in de woestijn, en tegen het zuiden was: de Hethieten, de Amorieten, en Kanaänieten, de Ferezieten, de Hevieten, en de Jebusieten.

9 De koning van Jericho, een; de koning van Ai, die ter zijde van Beth-El is, een;

10 De koning van Jeruzalem, een; de koning van Hebron, een;

11 De koning van Jarmuth, een; de koning van Lachis, een;

12 De koning van Eglon, een; de koning van Gézer, een;

13 De koning van Debir, een; de koning van Geder, een;

14 De koning van Horma, een; de koning van Harad, een;

15 De koning van Libna, een; de koning van Adullam, een;

16 De koning van Makkéda, een; de koning van Beth-El, een;

17 De koning van Tappûah, een; de koning van Hefer, een;

18 De koning van Afek, een; de koning van Lassaron, een;

19 De koning van Madon, een; de koning van Hazor, een;

20 De koning van Simron Meron, een; de koning van Achsaf, een;

21 De koning van Taänach, een; de koning van Megiddo, een;

22 De koning van Kedes, een; de koning van Jokneam, aan den Karmel, een;

23 De koning van Dor, tot Nafath-Dor, een; de koning der Heidenen te Gilgal, een;

24 De koning van Thirza, een. Al deze koningen zijn een en dertig.

HOOFDSTUK 13.

Goddelijke aanwijzing aan Jozua omtrent het land, dat tot nog toe was overgebleven en bevel om het onder de negen en een halven stam te verdeelen, vs. 1. Kort verhaal van de door Mozes behaalde veroveringen aan gene zijde der Jordaan, 9. De oorzaak, waarom de Levieten geen erfdeel ontvingen, 14. Het deel der Rubenieten, 15, Gadieten en van den halven stam Manasse. 29. Vernieuwde aanwijzing, waarom den Levieten geen erfdeel gegeven is, 33.

JOZUA nu was oud, wel bedaagd; en de HEERE zeide tot hem: Gij zijt oud geworden, wel bedaagd, en er is zeer veel lands overgebleven, om dat erfelijk te bezitten.

2 Dit is het land, dat overgebleven is: al de grenzen der Filistijnen en het gansche Gesuri.

3 Van de Sichor, die voor aan Egypte is, tot aan de landpale van Ekron tegen het noorden, dat den Kanaänieten toegerekend wordt; vijf vorsten der Filistijnen, de Gazatiet en Asdodiet, de Askeloniet, de Gethiet en Ekroniet, en de Avvieten.

4 Van het zuiden, het gansche land der Kanaänieten, en Meára, die van de Sidoniërs is, tot Afek toe, tot aan de landpale der Amorieten.

5 Daartoe het land der Giblieten, en de gansche Libanon tegen den opgang der zon, van Baäl-Gad, onder aan den berg Hermon, tot aan den ingang van Hamath.

6 Allen, die op het gebergte wonen van den Libanon aan tot Misrefôth-maïm toe, al de Sidoniërs; Ik zal hen verdrijven van het aangezicht der kinderen Israëls; alleenlijk maak, dat het Israël ten erfdeel valle, gelijk als Ik u geboden heb.

7 En nu, deel dit land tot een erfdeel aan de negen stammen, en aan den halven stam van Manasse,

8 Met denwelken de Rubenieten en Gadieten hunne erfenis ontvangen hebben; dewelke Mozes hunlieden gaf aan gene zijde der Jordaan tegen het oosten, gelijk als Mozes, de knecht des HEEREN, hun gegeven had:

9 Van Aroër aan, die aan den oever der beek Arnon is, en de stad, die in het midden der beek is, en al het vlakke land van Médeba tot Dibon toe;

10 En al de steden van Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon geregeerd heeft, tot aan de landpale der kinderen Ammons;

11 En Gilead, en de landpale der Gezurieten, en der Maächathieten, en den ganschen berg Hermon, en gansch Bazan, tot Salcha toe;

12 Het gansche koninkrijk van Og in Bazan, die geregeerd heeft te Astharôth en te Edreï; deze is overig gebleven uit het overblijfsel der reuzen, dewelke Mozes heeft verslagen, en heeft ze verdreven.

13 Doch de kinderen Israëls verdreven de Gezurieten en de Maächathieten niet; maar Gezur en Maächath woonden in het midden van Israël tot op dezen dag.

14 Alleenlijk gaf hij den stam Levi geene erfenis. De vuurofferen Gods, des HEEREN van Israël, zijn zijne erfenis, gelijk als Hij tot hem gesproken had.

15 Alzoo gaf Mozes aan den stam der kinderen van Ruben, naar hunne huisgezinnen,

16 Dat hunne landpale was van Aroër af, dat aan den oever der beek Arnon is, en de stad, die in het midden der beek is, en al het vlakke land tot Médeba toe:

17 Hesbon en al hare steden, die in het vlakke land zijn, Dibon, en Bamôth-Baäl, en Beth-Baäl-Meon,

18 En Jahza, en Kedémôth, en Mefaäth,

19 En Kirjatháim, en Sibma, en Zeret-Hassáhar op den berg des dals,

20 En Beth-Peor, en Asdoth-Pisga, en Beth-Jesimôth;

21 En alle steden des vlakken lands, en het gansche koninkrijk van Sihon, den koning der Amorieten, die te Hesbon regeerde, denwelken Mozes geslagen heeft, mitsgaders de vorsten van Mídian, Evi, en Rekem, en Zur, en Hur, en Reba, geweldigen van Sihon, inwoners des lands.

22 Daartoe hebben de kinderen Israëls met het zwaard gedood [a] Bíleam, den zoon van Beor, den voorzegger, nevens degenen, die van hen verslagen zijn.

[a] Num. 31:8. 32:5.

23 De landpale nu der kinderen van Ruben was de Jordaan, en *derzelver* landpale; [a] dat is het erfdeel der kinderen van Ruben, naar hunne huisgezinnen, steden en hare dorpen. [a] Num. 34:14, 15.

24 En aan den stam van Gad, aan de kinderen van Gad, naar hunne huisgezinnen, gaf Mozes,

25 Dat hunne landpale was Jáezer, en al de steden van Gilead, en het halve land der kinderen Ammons, tot Aroër toe, die voor aan Rabba is;

26 En van Hesbon af tot Ramath-Mizpe en Betónim; en van Mahanáïm tot aan de landpale van Debir;

27 En in het dal, Beth-háram, en Beth-nimra, en Sukkôth, en Zefon, wat overig was van het koninkrijk van Sihon, den koning te Hesbon; de Jordaan en *hare* landpale, tot aan het einde der zee van Cinnereth, over de Jordaan, tegen het oosten.

28 Dat is het erfdeel der kinderen van Gad, naar hunne huisgezinnen: de steden en hare dorpen.

29 Verder had Mozes aan den halven stam van Manasse *eene erfenis* gegeven, die aan den halven stam der kinderen van Manasse bleef, naar hunne huisgezinnen;

30 Zoodat hunne landpale was van Mahanáïm af, het gansche Bazan, het gansche koninkrijk van Og, den koning van Bazan, en al de vlekken van Jaïr, die in Bazan zijn, zestig steden.

31 En het halve Gilead, en Astharôth, en Edréï, steden des koninkrijks van Og in Bazan, waren van de kinderen van Machir, den zoon van Manasse, *namelijk* de helft der kinderen van Machir, naar hunne huisgezinnen.

32 Dat is het, wat Mozes ten erve uitgedeeld had in de velden van Moab, op gene zijde der Jordaan van Jericho, tegen het oosten.

33 Maar aan den stam van Levi gaf Mozes geen erfdeel; [a] de HEERE, de God Israëls, is Zelf hunlieder Erfdeel, gelijk als Hij tot hen gesproken heeft. [a] Num. 18:20. Deut. 10:9. 18:2.

HOOFDSTUK 14.

Schikkingen aangaande de verdeeling des lands, vs. 1. Kaleb begeert voor zich Hebron, overeenkomstig eene belofte van Mozes; Jozua willigt zijne begeerte in, 6.

DIT is nu hetgeen de kinderen Israëls geërfd hebben in het land Kanaän; [a] hetwelk de priester Eleázar, en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls, hun hebben doen erven; [a] Num. 34:17.

2 Door het lot hunner erfenis, gelijk als de HEERE door den dienst van Mozes geboden had, [a] aangaande de negen stammen en den halven stam. [a] Num. 26:55.

3 Want aan de twee stammen en den halven stam had Mozes een erfdeel gegeven op gene zijde der Jordaan; maar aan de Levieten had hij geen erfdeel onder hen gegeven.

4 Want de kinderen van Jozef waren twee stammen, Manasse en Efraïm; en aan de Levieten gaven zij geen deel in het land, maar steden om te bewonen, en derzelver voorsteden voor hun vee en voor hunne bezitting.

5 Gelijk als de HEERE Mozes geboden had, alzoo deden de kinderen Israëls, en zij deelden het land.

6 Toen naderden de kinderen van Juda tot Jozua, te Gilgal, en Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keneziet, zeide tot hem: Gij weet [a] het woord, dat de HEERE tot Mozes, den man Gods, gesproken heeft te Kades-Barnéa, ter oorzake van mij, en ter oorzake van u. [a] Num. 14:24. Deut. 1:36.

7 Ik was veertig jaren oud, toen Mozes, de knecht des HEEREN, mij uitgezonden heeft van Kades-Barnéa, om het land te verspieden, en ik hem antwoord bracht, gelijk als het in mijn hart was.

8 Maar mijne broeders, die met mij opgegaan waren, deden het hart des volks smelten; [a] doch ik volhardde den HEERE, mijnen God, na te volgen. [a] Num. 14:24.

9 Toen zwoer Mozes te dien zelven dage, zeggende: Indien niet het land, waarop uw voet getreden heeft, u en uwen kinderen ten erfdeel zal zijn in eeuwigheid! dewijl gij volhard hebt den HEERE, mijnen God, na te volgen.

10 En nu, zie, de HEERE heeft mij in het leven behouden, gelijk als Hij gesproken heeft; het zijn nu vijf en veertig jaren, sedert dat de HEERE dit woord tot Mozes gesproken heeft, toen Israël in de woestijn wandelde; en nu, zie, ik ben heden vijf en tachtig jaren oud.

11 Ik ben nog heden zoo sterk, gelijk als ik was ten dage, toen Mozes mij uitzond; gelijk mijne kracht toen was, alzoo is nu mijne kracht, tot den oorlog, en om [a] uit te gaan, en om in te gaan. [a] Num. 27:17. Deut. 31:2.

12 En nu, geef mij dit gebergte, waarvan de HEERE te dien dage gesproken

heeft; want gij hebt het te dienzelven dage gehoord, dat de Enakieten aldaar waren, en dat er groote vaste steden waren; of de HEERE met mij ware, dat ik hen verdreef, gelijk als de HEERE gesproken heeft.

13 Toen zegende hem Jozua, en hij gaf Kaleb, den zoon van Jefunne, Hebron ten erfdeel.

14 Daarom werd Hebron aan Kaleb, den zoon van Jefunne, den Keneziet, ten erfdeel tot op dezen dag; omdat hij volhard had den HEERE, den God Israëls, na te volgen.

15 De naam nu van Hebron was eertijds Kirjath-Arba, die een groot mensch geweest is onder de Enakieten. En het land rustte van den krijg.

HOOFDSTUK 15.

Bepaling van Juda's erfdeel, waarbij Kirjath-Arba aan Kaleb werd afgestaan, die de drie zonen van Enak van daar verdreef, vs. 1. Kaleb belooft zijne dochter aan dengene, die Kirjath-Séfer inneemt, 16. Othniël doet het, 17; zijne vrouw verkrijgt, op haar verzoek, eenig land tot bruidschat, 19. Opsomming der steden van Juda, 20. De Israëlieten konden de Jebusieten uit Jeruzalem niet verdrijven, 63.

EN het lot voor den stam der kinderen van Juda, naar hunne huisgezinnen, was: aan de landpale van Edom, de woestijn Zin, zuidwaarts, was het uiterste tegen het zuiden;

2 Zoodat hunne landpale, [a] tegen het zuiden, het uiterste van de Zoutzee was, van de tong af, die tegen het zuiden ziet;

[a] Num. 34:4.

3 En zij gaat uit naar het zuiden tot den opgang van Akrabbim, en gaat door naar Zin, en gaat op van het zuiden naar Kades-Barnéa, en gaat door Hezron, en gaat op naar Adar, en gaat om Karkáa;

4 En gaat door naar Azmon, en komt uit aan de beek van Egypte; en de uitgangen dezer landpale zullen naar de zee zijn. Dit zal uwe landpale tegen het zuiden zijn.

5 De landpale nu tegen het oosten zal de Zoutzee zijn, tot aan het uiterste der Jordaan; en de landpale, aan de zijde tegen het noorden, zal zijn van de tong der zee, van het uiterste der Jordaan.

6 En deze landpale zal opgaan tot Beth-hogla, en zal doorgaan van het noorden naar Beth-arába; en deze landpale zal opgaan tot den steen van Bohan, den zoon van Ruben.

7 Verder zal deze landpale opgaan naar Debir, van het dal van Achor, en zal noordwaarts zien naar Gilgal, hetwelk tegen den opgang van Adûmmim is, die aan het zuiden der beek is. Daarna zal deze landpale doorgaan tot het water van En-sémes, en hare uitgangen zullen wezen te En-rógel.

8 En deze landpale zal opgaan door het dal van den zoon van Hinnom, aan de zijde van den Jebusiet van het zuiden; dezelve is Jeruzalem; en deze landpale zal opwaarts gaan tot de spits van den berg, die voor aan het dal van Hinnom is, westwaarts, hetwelk in het uiterste van het dal der Refaïeten is, tegen het noorden.

9 Daarna zal deze landpale strekken van de hoogte des bergs tot aan de waterfontein Nefthóah, en uitgaan tot de steden van het gebergte Efron. Verder zal deze landpale strekken naar Báála; deze is Kirjath-Jeárim.

10 Daarna zal deze landpale zich omkeeren van Báála tegen het westen, naar het gebergte Seïr, en zal doorgaan aan de zijde van den berg Jeárim van het noorden; deze is Chesalôn; en zij zal afkomen naar Beth-Sémes, en door Timna gaan.

11 Verder zal deze landpale uitgaan aan de zijde van Ekron, noordwaarts, en deze landpale zal strekken naar Sichron aan, en over den berg Báála gaan, en uitgaan te Jábneël; en de uitgangen dezer landpale zullen zijn naar de zee.

12 [a] De landpale nu tegen het westen zal zijn tot de groote zee en *derzelver* landpale. Dit is de landpale der kinderen van Juda rondom heen, naar hunne huisgezinnen.

[a] Num. 34:6.

13 Doch Kaleb, den zoon van Jefunne, had hij een deel gegeven in het midden der kinderen van Juda, naar den mond des HEEREN tot Jozua, de stad van Arba, [a] vader van Enak, dat is Hebron.

[a] Joz. 14:15. Richt. 1:20.

14 En [a] Kaleb verdreef van daar de drie zonen van Enak, Sésai, en Ahíman, en Talmai, geboren van Enak. [a] Richt. 1:10.

15 En van daar toog hij opwaarts tot de inwoners van Debir (de naam van Debir nu was te voren Kirjath-Sefer).

16 En Kaleb zeide: Wie Kirjath-Séfer zal slaan, en nemen haar in, dien zal ik ook mijne dochter Achsa tot eene vrouw geven.

17 Othniël nu, de zoon van Kenaz, den broeder van Kaleb, nam haar in; en hij gaf hem Achsa, zijne dochter, tot eene vrouw.

18 En het geschiedde, als zij *tot hem* kwam, zoo porde zij hem aan, om een veld van haren vader te begeeren; en zij sprong van den ezel af; toen sprak Kaleb tot haar: Wat is u?

19 En zij zeide: Geef mij eenen zegen; dewijl gij mij een dor land gegeven hebt, geef mij ook waterwellingen. Toen gaf hij haar hooge waterwellingen en lage waterwellingen.

20 Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Juda, naar hunne huisgezinnen.

21 De steden nu, van het uiterste van den stam der kinderen van Juda tot de landpale van Edom, tegen het zuiden, zijn: Kábzeël, en Eder, en Jagur,

22 En Kina, en Dimóna, en Ad-áda,

23 En Kedes, en Hazor, en Jithnan,

24 Zif, en Telem, en Baälôth,

25 En Hazor-Hadattha, en Kerijôth (Hezron, dat is, Hazor),

26 Amám, en Sema, en Mólada,

27 En Hazar-Gadda, en Hesmon, en Beth-Pálet,

28 En Hazar-Sual, en Beër-séba, en Bizjótheja,

29 Báála, en Ijim, en Azem,

30 En Elthólad, en Chesil, en Horma,

31 En Ziklag, en Madmánna, en Sanzánna,

32 En Lebaôth, en Silhim, en Aïn, en Rimmon. Al deze steden zijn negen en twintig en hare dorpen.

33 In de laagte zijn: Esthaól, en Zora, en Asna,

34 En Zanóah, en En-gánnim, Tappûah, en Enam,

35 Jarmuth en Adullam, Socho en Azéka,

36 En Saäráïm, en Adíthaïm, en Gedéra, en Gedérotháïm; veertien steden en hare dorpen.

37 Zenan, en Hadása, en Migdal-gad,

38 En Dilan, en Mizpe, en Jókteël,

39 Lachis, en Bozkath, en Eglon,

40 En Chabbon, en Lahmas, en Chitlis,

41 En Gedérôth, Beth-Dagon, en Náama, en Makkéda; zestien steden en hare dorpen.

42 Libna, en Esther, en Asan,

43 En Jiftah, en Asna, en Nezib,

44 En Kehíla, en Achzib, en Maréza; negen steden en hare dorpen;

45 Ekron, en hare onderhoorige plaatsen, en hare dorpen.

46 Van Ekron, en naar de zee toe, alle, die aan de zijde van Asdod zijn, en hare dorpen;

47 Asdod, hare onderhoorige plaatsen en hare dorpen; Gaza, hare onderhoorige plaatsen en hare dorpen, tot aan de rivier van Egypte; en de groote zee, en *hare* landpale.

48 Op het gebergte nu: Samir, en Jatthir, en Socho,

49 En Danna, en Kirjath-Sanna, die is Debir,

50 En Anab, en Estemo, en Anim,

51 En Gosen, en Holon, en Gilo; elf steden en hare dorpen.

52 Arab, en Duma, en Esan,

53 En Janum, en Beth-Tappûah, en Aféka,

54 En Humta, en Kirjath-Arba, die is Hebron, en Zior; negen steden en hare dorpen.

55 Maon, Karmel, en Zif, en Juta,

56 En Jizreël, en Jókdeam, en Zanóah,

57 Kaïn, Gibea, en Timna; tien steden en hare dorpen.

58 Halhul, Beth-Zur, en Gedor,

59 En Máarath, en Beth-Anôth, en E'ltekon; zes steden en hare dorpen.

60 Kirjath-Baäl, die is Kirjath-Jeárim, en Rabba; twee steden en hare dorpen.

61 In de woestijn: Beth-arába, Middin en Sechácha,

62 En Nibsan, en de Zoutstad, en Engedi; zes steden en hare dorpen.

63 Maar de kinderen van Juda konden de Jebusieten, inwoners van Jeruzalem, niet verdrijven; alzoo woonden de Jebusieten bij de kinderen van Juda te Jeruzalem, tot dezen dag toe.

HOOFDSTUK 16.

Het erfdeel van Jozefs kinderen, vs. 1. De landpale der Efraïmieten, 5; die sommige Kanaänieten niet verdrijven, maar alleen cijnsbaar maken, 10.

DAARNA kwam het lot der kinderen van Jozef uit: van de Jordaan bij Jericho, aan het water van Jericho, oostwaarts, de woestijn opgaande van Jericho, door het gebergte Beth-El;

2 En het komt van Beth-El uit naar Luz; en het gaat door tot de landpale des Archiets, tot Ataroth toe;

3 En het gaat af tegen het westen naar de landpale Jafléti, tot aan de landpale van het benedenste Beth-hóron, en tot Gezer; en hare uitgangen zijn aan de zee.

4 Alzoo hebben hun erfdeel bekomen de kinderen van Jozef, Manasse en Efraïm.

5 De landpale nu der kinderen van

Efraïm, naar hunne huisgezinnen, is deze :
te weten, de landpale huns erfdeels was
oostwaarts Atrôth-Addar tot aan het bo-
venste Beth-hóron.
6 En deze landpale gaat uit tegen het
westen bij Michmetâth, van het noorden,
en deze landpale keert zich om tegen het
oosten naar Tháanath-Silo, en gaat door
dezelve van het oosten naar Janóah ;
7 En komt af van Janóah naar Atarôth
en Náharoth, en stoot aan Jericho, en gaat
uit aan de Jordaan.
8 Van Tappûah gaat deze landpale west-
waarts naar de beek Kana, en hare uit-
gangen zijn aan de zee. Dit is het erfdeel
van den stam der kinderen van Efraïm,
naar hunne huisgezinnen.
9 En de steden, die afgezonderd waren
voor de kinderen van Efraïm, waren in
het midden van het erfdeel der kinderen
van Manasse, al die steden en hare dor-
pen.
10 En zij verdreven de Kanaänieten niet,
die te Gezer woonden ; alzoo woonden die
Kanaänieten in het midden der Efraïmie-
ten tot op dezen dag ; maar zij waren on-
der schatting dienende.

HOOFDSTUK 17.

Het erfdeel van Manasses stam, vs. 1. De vijf dochters van Zelâfead ontvangen een erfdeel, 3. De landpale van Manasse nader opgegeven, 7 Zij maken de Kanaanieten, die niet verdreven zijn, cijnsbaar, 12. Jozefs dubbele stam klaagt, dat hun erfdeel to klein is, 14. Jozua wijst kun eene streek aan ter uitbreiding, die hun niet behaagt, omdat ze nog in de macht der Kanaanieten is, 16, over welke Jozua hun de overwinning belooft, 17.

DE stam van Manasse had ook een lot,
omdat hij de eerstgeborene van [a] Jozef
was : *te weten* Machir, de eerstgeborene
van Manasse, de vader van Gilead ; omdat
hij een krijgsman was, zoo had hij Gilead
en Bazan. [a] Gen. 46:20.
2 Ook hadden de overgeblevene kinderen
van Manasse *een lot*, naar hunne huisge-
zinnen : *te weten* de kinderen van Abiézer,
en de kinderen van Helek, en de kinderen
van Asriël, en de kinderen van Sechem,
en de kinderen van Hefer, en de kinderen
van Semída. Dit zijn de mannelijke kin-
deren van Manasse, den zoon van Jozef,
naar hunne huisgezinnen.
3 [a] Zeláfead nu, de zoon van Hefer, den
zoon van Gilead, den zoon van Machir, den
zoon van Manasse, had geene zonen, maar
dochters ; en [b] dit zijn de namen zijner
dochteren : Machla en Noa, Hogla, Milka
en Tirza. [a] Num. 26:33. 27:1. [b] Num. 27:1.
4 Deze dan traden toe voor het aan-
gezicht van Eleázar, den priester, en voor
het aangezicht van Jozua, den zoon van
Nun, en voor het aangezicht der oversten,
zeggende : [a] De HEERE heeft Mozes gebo-
den, dat men ons een erfdeel geven zou in
het midden onzer broederen. Daarom gaf
hij haar, naar den mond des HEEREN, een
erfdeel in het midden der broederen van
haren vader. [a] Num. 27:7. 36:2.
5 En aan Manasse vielen tien snoeren
toe, behalve het land Gilead en Bazan, dat
op gene zijde der Jordaan is.
6 Want de dochteren van Manasse erf-
den een erfdeel in het midden zijner zonen ;
en het land Gilead hadden de overgeble-
vene kinderen van Manasse.
7 Zoodat de landpale van Manasse was
van Aser af tot Michmetâth, die voor aan
Sichem is ; en deze landpale gaat ter rech-
terhand tot aan de inwoners van En-Tap-
pûah.
8 Manasse had wel het land van Tap-
pûah, maar Tappûah zelve, aan de landpale
van Manasse, hadden de kinderen van
Efraïm.
9 Daarna komt de landpale af naar de
beek Kana tegen het zuiden der beek. Deze
steden zijn van Efraïm in het midden der
steden van Manasse ; en de landpale van
Manasse is aan het noorden der beek, en
hare uitgangen zijn aan de zee.
10 Het was van Efraïm tegen het zuiden,
en tegen het noorden was het van Manasse,
en de zee was zijne landpale ; en aan het
noorden stieten zij aan Aser, en aan het
oosten aan Issaschar.
11 Want Manasse had, in Issaschar en in
Aser, Beth-Sean en hare onderhoorige plaat-
sen, en Jibleam en hare onderhoorige plaat-
sen, en de inwoners te Dôr en hare onder-
hoorige plaatsen, en de inwoners te En-Dôr
en hare onderhoorige plaatsen, en de inwo-
ners te Tháänach en hare onderhoorige
plaatsen, en de inwoners te Megiddo en hare
onderhoorige plaatsen ; drie landstreken.
12 En [a] de kinderen van Manasse kon-
den *de inwoners van* die steden niet ver-
drijven ; want de Kanaänieten wilden in
hetzelve land wonen. [a] Richt. 1:27.
13 En het geschiedde, als de kinderen
Israëls sterk werden, zoo maakten zij de
Kanaänieten cijnsbaar ; maar zij verdreven
hen niet ganschelijk.

14 Toen spraken de kinderen van Jozef tot Jozua, zeggende: Waarom hebt gij mij ten erfdeel maar een lot en een snoer gegeven, daar ik toch een groot volk ben, voor zoo veel de HEERE mij dus verre gezegend heeft?

15 Jozua nu zeide tot henlieden: Dewijl gij een groot volk zijt, zoo ga op naar het woud, en houw daar voor u af in het land der Ferezieten en der Refaïeten, dewijl u het gebergte van Efraïm te eng is.

16 Toen zeiden de kinderen van Jozef: Dat gebergte zou ons niet genoegzaam zijn; er zijn ook ijzeren wagens bij alle Kanaänieten, die in het land des dals wonen, bij die te Beth-Sean en hare onderhoorige plaatsen, en die in het dal van Jizreël zijn.

17 Verder sprak Jozua tot het huis van Jozef, tot Efraïm en tot Manasse, zeggende: Gij zijt een groot volk, en gij hebt groote kracht, gij zult geen een lot hebben;

18 Maar het gebergte zal het uwe zijn; *en* dewijl het een woud is, zoo houw het af, zoo zullen zijne uitgangen de uwe zijn; want gij zult de Kanaänieten verdrijven, al hebben zij ijzeren wagens, al zijn zij sterk.

HOOFDSTUK 18.

Oprichting van den tabernakel te Silo, vs. 1. Van daar zendt Jozua drie mannen uit van elken stam in het nog onverdeelde land, om dit in zeven deelen te verdeelen voor de zeven stammen, die nog geen erfdeel hadden ontvangen, 3. Jozua verdeelt dat land bij het lot, 10. De stam Benjamin krijgt het eerst zijne grenzen en steden, 11.

EN de gansche vergadering van de kinderen Israëls verzamelde zich te Silo, en zij richtten aldaar op de tent der samenkomst, nadat het land voor hen onderworpen was.

2 En er bleven overig onder de kinderen Israëls, aan dewelken zij hun erfdeel niet uitgedeeld hadden, zeven stammen.

3 En Jozua zeide tot de kinderen Israëls: Hoe lang houdt gij u zoo slap, om voort te gaan, om het land te beërven, hetwelk de HEERE, de God uwer vaderen, u gegeven heeft?

4 Geeft voor ulieden drie mannen van elken stam, dat ik ze heenzende, en zij zich opmaken, en het land doorwandelen, en beschrijven hetzelve naar hunne erven, en *weder* tot mij komen.

5 Zij nu zullen het deelen in zeven deelen; Juda zal blijven op zijne landpale van het zuiden, en het huis van Jozef zal blijven op zijne landpale van het noorden.

6 En gijlieden zult het land beschrijven in zeven deelen, en tot mij herwaarts brengen, dat ik voor ulieden het lot hier werpe voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods.

7 Want de Levieten hebben geen deel in het midden van ulieden; maar het priesterdom des HEEREN is hun erfdeel. Gad nu, en Ruben, en de halve stam van Manasse, hebben hun erfdeel genomen op gene zijde der Jordaan, oostwaarts, hetwelk hun Mozes, de knecht des HEEREN, gegeven heeft.

8 Toen maakten zich die mannen op, en gingen heen. En Jozua gebood hun, die heengingen, om het land te beschrijven, zeggende: Gaat, en doorwandelt het land, en beschrijft het; komt dan weder tot mij, zoo zal ik ulieden hier het lot werpen, voor het aangezicht des HEEREN, te Silo.

9 De mannen dan gingen heen, en togen het land door en beschreven het, naar de steden, in zeven deelen, in een boek; en kwamen *weder* tot Jozua in het leger te Silo.

10 Toen wierp Jozua het lot voor hen te Silo, voor het aangezicht des HEEREN. En Jozua deelde aldaar den kinderen Israëls het land, naar hunne afdeelingen.

11 En het lot van den stam der kinderen van Benjamin kwam op, naar hunne huisgezinnen; en de landpale van hun lot ging uit tusschen de kinderen van Juda, en tusschen de kinderen van Jozef.

12 En hunne landpale was naar den hoek noordwaarts van de Jordaan; en deze landpale gaat opwaarts aan de zijde van Jericho van het noorden, en gaat op door het gebergte westwaarts, en [a] hare uitgangen zijn aan de woestijn van Beth-áven. [a] Joz. 7:2.

13 En van daar gaat de landpale door naar Luz, aan de zijde van Luz (welke is Beth-El), zuidwaarts; en deze landpale gaat af naar Atrôth-Addar, aan den berg, die aan de zuidzijde van het benedenste Beth-hóron is.

14 En die landpale strekt en keert zich om, naar den westhoek zuidwaarts van den berg, die tegenover Beth-hóron zuidwaarts is, en hare uitgangen zijn aan Kirjath-Baäl (welke is Kirjath-Jeárim), eene stad der kinderen van Juda. Dit is de hoek ten westen.

15 De hoek nu ten zuiden is aan het uiterste van Kirjath-Jeárim; en deze landpale gaat uit ten westen, en zij komt uit aan de fontein der wateren van Neftóah.

16 En deze landpale gaat af tot aan het uiterste des bergs, die tegenover het dal van den zoon van Hinnom is, die in het dal der

Refaïeten is tegen het noorden; en [a] gaat af door het dal van Hinnom, aan de zijde der Jebusieten zuidwaarts, en [b] gaat af aan de fontein van Rogel; [a] Joz. 15:8. [b] Joz. 15:7.

17 En strekt zich van het noorden, en gaat uit te En-sémes; van daar gaat zij uit naar Gelilôth, welke is tegenover den opgang naar Adûmmim, en [a] zij gaat af aan den steen van Bohan, den zoon van Ruben; [a] Joz. 15:6.

18 En gaat door ter zijde tegenover Arába naar het noorden, en gaat af te Arába.

19 Verder gaat deze landpale door aan de zijde van Beth-hogla noordwaarts, en de uitgangen van deze landpale zijn aan de tong der Zoutzee noordwaarts, aan het uiterste der Jordaan zuidwaarts. Dit is de zuider-landpale.

20 De Jordaan nu bepaalt haar aan den hoek naar het oosten. Dit is het erfdeel der kinderen van Benjamin, in hunne landpalen rondom, naar hunne huisgezinnen.

21 De steden nu van den stam der kinderen van Benjamin, naar hunne huisgezinnen, zijn: Jericho, en Beth-hogla, en Emek-Keziz,

22 En Beth-arába, en Zemaráim, en Beth-El,

23 En Háavvim, en Para, en Ofra,

24 Chefar-haämmónai, en Ofni, en Gaba; twaalf steden en hare dorpen.

25 Gíbeon, en Rama, en Beérôth,

26 En Mizpe, en Chefíra, en Moza,

27 En Rekem, en Jirpeël, en Thár-ala,

28 En Zela, Elef en Jebusi (deze is Jeruzalem), Gibath, Kirjath; veertien steden mitsgaders hare dorpen. Dit is het erfdeel der kinderen van Benjamin, naar hunne huisgezinnen.

HOOFDSTUK 19.

Het lot van den stam van Simeon valt in Juda's land, vs. 1, daar dat van Juda te groot was, 9. Het derde lot voor Zebulon, 10. Het vierde voor Issaschar, 17. Het vijfde voor Aser, 24. Het zesde voor Nafthali, 32. Het zevende voor Dan, 47. Jozua krijgt de stad Thimnath-Sera ten erfdeel, 49. Besluit, 51.

DAARNA ging het tweede lot uit voor Simeon, voor den stam der kinderen van Simeon, naar hunne huisgezinnen; en hun erfdeel was in het midden van het erfdeel der kinderen van Juda.

2 En zij hadden in hun erfdeel: Beër-séba, en Séba, en Mólada,

3 En Hazar-Sual, en Bala, en Azem,

4 En Elthólad, en Bethul, en Horma,

5 En Ziklag, en Beth-hammarchabôth, en Hazar-Suza,

6 En Beth-Lebaôth, en Sarûhen; dertien steden en hare dorpen,

7 Aïn, Rimmon, en Ether, en Asan; vier steden en hare dorpen;

8 En al de dorpen, die rondom deze steden waren, tot Báalath-Beër, *dat is* Ramath tegen het zuiden. Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Simeon, naar hunne huisgezinnen.

9 Het erfdeel der kinderen van Simeon is onder het snoer der kinderen van Juda; want het erfdeel der kinderen van Juda was te groot voor hen; daarom erfden de kinderen van Simeon in het midden van hun erfdeel.

10 Daarna kwam het derde lot op voor de kinderen van Zebulon, naar hunne huisgezinnen; en de landpale van hun erfdeel was tot aan Sarid.

11 En hunne landpale gaat opwaarts naar het westen en Mar-ála, en reikt tot Dabbáseth, en reikt tot aan de beek, die voor aan Jokneam is.

12 En zij wendt zich van Sarid oostwaarts tegen den opgang der zon, tot de landpale van Chislóth-Thabor, en zij komt uit te Dobrath, en gaat opwaarts naar Jafía.

13 En van daar gaat zij oostwaarts door naar den opgang, naar Gath-Hefer, te Eth-Kazin, en zij komt uit te Rimmon-Methóar, hetwelk is Nea.

14 En deze landpale keert zich om tegen het noorden naar Hannáthon, en hare uitgangen zijn het dal van Jiftah-El.

15 En Kattath, en Náhalal, en Simron, en Jídala, en Bethlehem; twaalf steden en hare dorpen.

16 Dit is het erfdeel der kinderen van Zebulon, naar hunne huisgezinnen, deze steden en hare dorpen.

17 Het vierde lot ging uit voor Issaschar, voor de kinderen van Issaschar, naar hunne huisgezinnen.

18 En hunne landpale was Jizreéla, en Chesullôth, en Sunem,

19 En Hafaráïm, en Sion, en Anácharath,

20 En Rabbith, en Kisjon, en Ebez,

21 En Remeth, en En-gannim, en En-hadda, en Beth-Pazzez.

22 En deze landpale reikt aan Thabor, en Sahazíma, en Beth-Sémes; en de uitgangen van hunne landpale zijn aan de Jordaan; zestien steden en hare dorpen.

23 Dit is het erfdeel van den stam der

kinderen van Issaschar, naar hunne huisgezinnen, de steden en hare dorpen.

24 Toen ging het vijfde lot voor den stam der kinderen van Aser uit, naar hunne huisgezinnen.

25 En hunne landpale was Helkath, en Hali, en Beten, en Achsaf,

26 En Allammélech, en Am-ad, en Mis-al; en zij reikt aan Karmel westwaarts, en aan Sichor-Libnath;

27 En wendt zich tegen den opgang der zon naar Beth-Dagon, en reikt aan Zebulon, en aan het dal Jiftha-El noordwaarts naar Beth-Emek, en Nehiël, en komt uit tot Kabul ter linkerhand;

28 En Ebron, en Rehob, en Hammon, en Kana, tot aan groot Sidon.

29 En deze landpale wendt zich naar Rama, en tot aan de vaste stad Tyrus; dan keert deze landpale naar Hosa, en hare uitgangen zijn aan de zee, van het landsnoer *strekkende* naar Achzib,

30 En Umma, en Afek, en Rehob; twee en twintig steden en hare dorpen.

31 Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Aser, naar hunne huisgezinnen, deze steden en hare dorpen.

32 Het zesde lot ging uit voor de kinderen van Nafthali, voor de kinderen van Nafthali, naar hunne huisgezinnen.

33 En hunne landpale is van Helef, van Allon tot Zánannim, en Adámi-Nekeb, en Jabneël, tot Lakkum; en hare uitgangen zijn aan de Jordaan.

34 En deze landpale wendt zich westwaarts naar Asnoth-Thabor, en van daar gaat zij voort naar Hukkok, en zij reikt aan Zebulon tegen het zuiden, en aan Aser reikt zij tegen het westen, en aan Juda aan de Jordaan tegen den opgang der zon.

35 De vaste steden nu zijn: Ziddim, Zer en Hámmath, Rakkath en Cinnéreth,

36 En Adáma, en Rama, en Hazor,

37 En Kedes, en Edréï, en En-Hazor,

38 En Jiron, en Migdal-El, Horem en Beth-Anath, en Beth-Sémes; negentien steden en hare dorpen.

39 Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Nafthali, naar hunne huisgezinnen, de steden en hare dorpen.

40 Het zevende lot ging uit voor den stam der kinderen van Dan, naar hunne huisgezinnen.

41 En de landpale van hun erfdeel was: Zora, en Estháol, en Ir-Sémes,

42 En Saälabbin, en Ajálon, en Jithla,

43 En Elon, en Timnátha, en Ekron,

44 En Elteké, en Gibbethon, en Baälath,

45 En Jehud, en Bené-Berak, en Gath-Rimmon,

46 En Me-Jarkon, en Rakkon, met de landpale tegenover Jafo.

47 Doch de landpale der kinderen van Dan was hun te klein uitgekomen; daarom togen de kinderen van Dan op, en krijgden tegen Lesem, en namen haar in, en sloegen haar met de scherpte des zwaards, en erfden haar, en woonden daarin; en zij noemden Lesem, Dan, naar den naam van hunnen vader Dan.

48 Dit is het erfdeel van den stam der kinderen van Dan, naar hunne huisgezinnen, deze steden en hare dorpen.

49 Toen zij nu geëindigd hadden het land erfelijk te deelen, naar zijne landpalen, zoo gaven de kinderen Israëls aan Jozua, den zoon van Nun, een erfdeel in het midden van hen.

50 Naar den mond des HEEREN gaven zij hem die stad, welke hij begeerde, Thimnath-Serah, op het gebergte van Efraïm; en hij bouwde die stad, en woonde in dezelve.

51 Dit zijn de erfdeelen, welke Eleázar, de priester, en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden der vaderen van de stammen, door het lot aan de kinderen Israëls erfelijk uitdeelden te Silo, voor het aangezicht des HEEREN, aan de deur van de tent der samenkomst. Aldus maakten zij een einde van het uitdeelen des lands.

HOOFDSTUK 20.

Bevel des Heeren omtrent zes vrijsteden voor hen, die zonder opzet eenen doodslag zouden begaan hebben, vs. 1. Het volk bestemt hiertoe drie steden aan deze, drie aan gene zijde der Jordaan, 7.

VERDER sprak de HEERE tot Jozua, zeggende:

2 Spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: Geeft voor ulieden de vrijsteden, [a] waarvan Ik met ulieden gesproken heb door den dienst van Mozes. [a] Ex. 21:13. Num. 35:6. Deut. 19:1,2.

3 Dat daarhenen vliede de doodslager, die eene ziel door dwaling, niet met wetenschap, verslaat; opdat zij ulieden zijn tot eene toevlucht voor den bloedwreker.

4 [a] Als hij vlucht tot eene van die steden, zoo zal hij staan aan de deur der stadspoort, en hij zal zijne woorden spreken voor de

ooren van de oudsten derzelver stad; dan zullen zij hem tot zich in de stad nemen, en hem plaats geven, dat hij bij hen wone.

[a] Num. 35:22,23. Deut. 19:4, 5.

5 En als de bloedwreker hem najaagt, zoo zullen zij den doodslager in zijne hand niet overgeven, dewijl hij zijnen naaste niet met wetenschap verslagen heeft, en hem gisteren *en* eergisteren niet heeft gehaat.

6 En hij zal in dezelve stad wonen, totdat hij sta voor het aangezicht der vergadering voor het gericht, totdat de hoogepriester sterve, die in die dagen zijn zal; dan zal de doodslager wederkeeren, en komen tot zijne stad, en tot zijn huis, tot de stad, van waar hij gevloden is.

7 Toen heiligden zij Kedes in Galiléa, op het gebergte van Nafthali, en Sichem op het gebergte van Efraïm, en Kirjath-Arba, deze is Hebron, op het gebergte van Juda.

8 En aan gene zijde der Jordaan van Jericho oostwaarts, gaven zij [a] Bezer in de woestijn, in het platte land, van den stam van Ruben; en Ramoth in Gilead, van den stam van Gad; en Golan in Bazan, van den stam van Manasse.

[a] Deut. 4:43.

9 Dit nu zijn de steden, die bestemd waren voor al de kinderen Israëls, en voor den vreemdeling, die in het midden van henlieden verkeert, opdat derwaarts vluchtte al wie eene ziel slaat door dwaling; opdat hij niet sterve door de hand des bloedwrekers, totdat hij voor het aangezicht der vergadering gestaan zal hebben.

HOOFDSTUK 21.

De Levieten bekomen op hun verzoek hunne steden, vs. 1. Opnoeming der steden, door elken stam daartoe afgezonderd 4. Namen der steden, die gegeven werden aan de Kahathieten, 20; aan de Gersonieten, 27; en Merarieten, 34; haar getal, 41. De Israelieten bezitten het land gerust, naar Gods belofte, 43.

TOEN [a] naderden de hoofden der vaderen van de Levieten tot Eleázar, den priester, en tot Jozua, den zoon van Nun, en tot de hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls;

[a] 1 Kron. 6:54, enz.

2 En zij spraken tot hen, te Silo, in het land Kanaän, zeggende: De HEERE heeft geboden door den dienst van Mozes, [a] dat men ons steden te bewonen geven zou, en hare voorsteden voor onze beesten.

[a] Num. 35:2, enz.

3 Daarom gaven de kinderen Israëls aan de Levieten van hun erfdeel, naar den mond des HEEREN, deze steden en de voorsteden derzelve.

4 Toen ging het lot uit voor de huisgezinnen der Kahathieten; en voor de kinderen van Aäron, den priester, uit de Levieten, waren van den stam van Juda, en van den stam van Simeon, en van den stam van Benjamin, door het lot, dertien steden.

5 En aan de overgeblevene kinderen van Kahath vielen, bij het lot, van de huisgezinnen van den stam van Efraïm, en van den stam van Dan, en van den halven stam van Manasse, tien steden.

6 En aan de kinderen van Gerson, van de huisgezinnen van den stam van Issaschar, en van den stam van Aser, en van den stam van Nafthali, en van den halven stam van Manasse, in Bazan, bij het lot, dertien steden.

7 Aan de kinderen van Merári, naar hunne huisgezinnen, van den stam van Ruben, en van den stam van Gad, en van den stam van Zebulon, twaalf steden.

8 Alzoo gaven de kinderen Israëls aan de Levieten deze steden en hare voorsteden, bij het lot, gelijk de HEERE geboden had door den dienst van Mozes.

9 Verder gaven zij van den stam der kinderen van Juda, en van den stam der kinderen van Simeon, deze steden, die men bij name noemde;

10 Dat zij waren van de kinderen van Aäron, van de huisgezinnen der Kahathieten, uit de kinderen van Levi; want het eerste lot was het hunne.

11 Zoo gaven zij hun de stad van Arba, den vader van Anok (zij is Hebron), op den berg van Juda, en hare voorsteden rondom haar.

12 Maar het veld der stad en hare dorpen, gaven zij aan Kaleb, den zoon van Jefunne, tot zijne bezitting.

13 Alzoo gaven zij aan de kinderen van den priester Aäron de vrijstad des doodslagers, Hebron en hare voorsteden, en Libna en hare voorsteden;

14 En Jatthir en hare voorsteden, en Esthemóa en hare voorsteden;

15 En Holon en hare voorsteden, en Debir en hare voorsteden;

16 En Aïn en hare voorsteden, en Jutta en hare voorsteden, en Beth-Sémes en hare voorsteden; negen steden van deze twee stammen.

17 En van den stam van Benjamin, Gíbeon en hare voorsteden, Geba en hare voorsteden;

18 Anathoth en hare voorsteden, en Al-
mon en hare voorsteden ; vier steden.
19 Al de steden der kinderen van Aäron,
de priesteren, waren dertien steden en hare
voorsteden.
20 De huisgezinnen nu der kinderen van
Kahath, de Levieten, die overgebleven
waren van de kinderen van Kahath, die
hadden de steden huns lots van den stam
van Efraïm.
21 En zij gaven hun Sichem, eene vrij-
stad des doodslagers, en hare voorsteden,
op den berg Efraïm, en Gezer en hare
voorsteden ;
22 En Kibzáïm en hare voorsteden, en
Beth-hóron en hare voorsteden ; vier steden.
23 En van den stam van Dan, Elteké
en hare voorsteden, Gibbethon en hare
voorsteden ;
24 Ajálon en hare voorsteden, Gath-Rim-
mon en hare voorsteden ; vier steden.
25 En van den halven stam van Manasse,
Tháanach en hare voorsteden, en Gath-
Rimmon en hare voorsteden ; twee steden.
26 Al de steden voor de huisgezinnen van
de overige kinderen van Kahath, zijn tien,
met hare voorsteden.
27 En aan de kinderen van Gerson, van
de huisgezinnen der Levieten, van den
halven stam van Manasse, de vrijstad des
doodslagers, Golan in Bazan, en hare voor-
steden, en Beësthera en hare voorsteden ;
twee steden.
28 En van den stam van Issaschar, Kisjon
en hare voorsteden, en Dobrath en hare
voorsteden;
29 Jarmuth en hare voorsteden, En-gan-
nim en hare voorsteden ; vier steden.
30 En van den stam van Aser, Mis-al
en hare voorsteden, Abdon en hare voor-
steden ;
31 En Helkath en hare voorsteden, en
Rehob en hare voorsteden ; vier steden.
32 En van den stam van Nafthali, de
vrijstad des doodslagers, Kedes in Galiléa,
en hare voorsteden, en Hammoth-Dôr en
hare voorsteden, en Karthan en hare voor-
steden ; drie steden.
33 Al de steden der Gersonieten, naar
hunne huisgezinnen, zijn dertien steden en
hare voorsteden.
34 Aan de huisgezinnen nu van de kin-
deren van Merári, van de overige Levieten,
werd gegeven van den stam van Zebulon,
Jokneam en hare voorsteden, Kartha en
hare voorsteden ;
35 Dimna en hare voorsteden, Náhalal
en hare voorsteden ; vier steden.
36 En van den stam van Ruben, Bezer
en hare voorsteden, en Jahza en hare voor-
steden ;
37 Kedémôth en hare voorsteden, en Me-
faäth en hare voorsteden ; vier steden.
38 Van den stam van Gad nu, de vrijstad
des doodslagers, Ramoth in Gilead, en
hare voorsteden, en Mahanáïm en hare
voorsteden ;
39 Hesbon en hare voorsteden, Jáëzer en
hare voorsteden ; al die steden zijn vier.
40 Al die steden waren van de kinderen
van Merári, naar hunne huisgezinnen, die
nog overig waren van de huisgezinnen der
Levieten ; en hun lot was twaalf steden.
41 Al de steden der Levieten, in het
midden van de erfenis der kinderen Is-
raëls, waren acht en veertig steden en hare
voorsteden.
42 Deze steden waren elk met hare voor-
steden rondom haar ; alzoo was het met al
die steden.
43 Alzoo gaf de HEERE aan Israël het
gansche land, dat Hij gezworen had hunnen
vaderen te geven, en zij beërfden het, en
woonden daarin.
44 En de HEERE gaf hun rust rondom,
naar alles, wat Hij hunnen vaderen gezwo-
ren had ; en er bestond niet een man van
al hunne vijanden voor hun aangezicht ; al
hunne vijanden gaf de HEERE in hunne hand.
45 Er viel niet één woord van al de goede
woorden, die de HEERE gesproken had tot
het huis van Israël ; het kwam altemaal.

HOOFDSTUK 22.

Jozua ontslaat de Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse, vs. 1 ; vermaant hen den Heere te vreezen, 5. Zij vertrekken met grooten buit, 8 ; bouwen een altaar aan de Jordaan, 10. De andere stammen nemen dit kwalijk op, 11 ; en zenden gezanten, die hen bestraften, 13. Zij verontschuldigen zich, 21 ; waarmede genoegen wordt genomen, 30. Naam van dit altaar, 34.

TOEN riep Jozua de Rubenieten, en
de Gadieten, en den halven stam van
Manasse,
2 En hij zeide tot hen : Gijlieden hebt
onderhouden alles, wat u Mozes, de knecht
des HEEREN, geboden heeft ; en [a] gij zijt
mijne stem gehoorzaam geweest in alles,
wat ik u geboden heb. [a] Num. 32:20. Deut. 3:18.
3 Gij hebt uwe broederen niet verlaten nu
langen tijd, tot op dezen dag toe ; maar gij

hebt waargenomen de onderhouding der geboden van den HEERE, uwen God.
4 En nu, de HEERE, uw God, heeft uwen broederen rust gegeven, gelijk Hij hun toegezegd had; keert dan nu wederom, en gaat gij naar uwe tenten, naar het land uwer bezitting, [a] hetwelk u Mozes, de knecht des HEEREN, gegeven heeft op gene zijde der Jordaan. [a] Num. 32:33. Deut. 3:13. 29:8. Joz. 13:8.
5 Alleenlijk neemt naarstiglijk waar te doen het gebod en de wet, die u Mozes, de knecht des HEEREN, geboden heeft, [a] dat gij den HEERE, uwen God, liefhebt, en dat gij wandelt in al Zijne wegen, en Zijne geboden houdt, en Hem aanhangt, en dat gij Hem dient met uw gansche hart en met uwe gansche ziel. [a] Deut. 10:12.
6 Alzoo zegende hen Jozua, en hij liet hen gaan; en zij gingen naar hunne tenten.
7 Want aan de helft van den stam van Manasse had Mozes *een erfdeel* gegeven in Bazan; maar aan *de andere* helft van denzelven gaf Jozua *een erfdeel* bij hunne broederen, aan deze zijde der Jordaan westwaarts. Verder ook als Jozua hen liet trekken naar hunne tenten, zoo zegende hij hen.
8 En hij sprak tot hen, zeggende: Keert weder tot uwe tenten met veel rijkdom, en met zeer veel vee, met zilver, en met goud, en met koper, en met ijzer, en met zeer veel kleederen; deelt den roof uwer vijanden met uwe broederen.
9 Alzoo keerden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse wederom, en togen van de kinderen Israëls, van Silo, dat in het land Kanaän is, om te gaan naar het land van Gilead, naar het land hunner bezitting, in hetwelk zij bezitters gemaakt waren, naar den mond des HEEREN, door den dienst van Mozes.
10 [a] Toen zij kwamen aan de grenzen der Jordaan, die in het land Kanaän zijn, zoo bouwden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse aldaar een altaar aan de Jordaan, een altaar groot in het aanzien. [a] Joz. 18:7.
11 En de kinderen Israëls hoorden zeggen: Ziet, de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse hebben een altaar gebouwd, tegenover het land Kanaän, aan de grenzen der Jordaan, aan de zijde der kinderen Israëls.
12 Als de kinderen Israëls *dit* hoorden, zoo verzamelde de gansche vergadering der kinderen Israëls te Silo, dat zij tegen hen optogen met een heir.
13 En de kinderen Israëls zonden aan de kinderen van Ruben, en aan de kinderen van Gad, en aan den halven stam van Manasse, in het land Gilead, Pínehas, den zoon van Eleázar, den priester;
14 En tien vorsten met hem, van ieder vaderlijk huis eenen vorst, uit al de stammen van Israël; en zij waren een ieder een hoofd van het huis hunner vaderen over de duizenden van Israël.
15 Toen zij tot de kinderen van Ruben, en tot de kinderen van Gad, en tot den halven stam van Manasse kwamen, in het land Gilead, zoo spraken zij met hen, zeggende:
16 Alzoo spreekt de gansche gemeente des HEEREN: Wat overtreding is dit, waarmede gijlieden overtreden hebt tegen den God van Israël, heden afkeerende van achter den HEERE, mits dat gij een altaar voor u gebouwd hebt, om heden tegen den HEERE wederspannig de zijn?
17 [a] Is ons de ongerechtigheid van Peor te weinig? van dewelke wij niet gereinigd zijn tot op dezen dag, hoewel de plaag in de vergadering des HEEREN geweest is. [a] Num. 25:3. Deut. 4:3.
18 Dewijl gij u heden van achter den HEERE afkeert, het zal dan geschieden, als gij heden wederspannig zijt tegen den HEERE, zoo zal Hij Zich morgen grootelijks vertoornen tegen de gansche gemeente van Israël.
19 Maar toch, indien het land uwer bezitting onrein is, komt over in het land van de bezitting des HEEREN, waar de tabernakel des HEEREN, woont en neemt bezitting in het midden van ons; maar zijt niet wederspannig tegen den HEERE, en zijt ook niet wederspannig tegen ons, een altaar voor u bouwende, behalve het altaar van den HEERE, onzen God.
20 Heeft niet Achan, de zoon van Zerah, overtreding begaan met het verbannene? en kwam er niet eene verbolgenheid over de gansche vergadering van Israël? en die man stierf niet alleen in zijne ongerechtigheid.
21 Toen antwoordden de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de halve stam van Manasse, en zij spraken

met de hoofden der duizenden van Israël:

22 [a] De God der goden, de HEERE, de God der goden, de HEERE, Die weet het; Israël zelf zal het ook weten! Is het door wederspannigheid, of is het door overtreding tegen den HEERE, zoo behoudt ons heden niet; [a] Ps. 50:1.

23 Dat wij ons een altaar zouden gebouwd hebben, om ons van achter den HEERE af te keeren, of om brandoffer en spijsoffer daarop te offeren, of om dankoffer daarop te doen, zoo eische het de HEERE.

24 En zoo wij dit niet uit zorg van wege *deze* zaak gedaan hebben, zeggende: Morgen mochten uwe kinderen tot onze kinderen spreken, zeggende: Wat hebt gij met den HEERE, den God van Israël, te doen?

25 De HEERE heeft immers de Jordaan tot landpale gezet tusschen ons en tusschen ulieden, gij, kinderen van Ruben, en gij, kinderen van Gad! gij hebt geen deel aan den HEERE. Zoo mochten uwe kinderen onze kinderen doen ophouden, dat zij den HEERE niet vreesden.

26 Daarom zeiden wij: Laat ons toch voor ons maken, bouwende een altaar, niet ten brandoffer, noch ten offer.

27 Maar [a] dat het een getuige zij tusschen ons en tusschen ulieden, en tusschen onze geslachten na ons, opdat wij den dienst des HEEREN voor Zijn aangezicht dienen mochten met onze brandofferen, en met onze slachtofferen, en met onze dankofferen; en dat uwe kinderen tot onze kinderen morgen niet zeggen: Gijlieden hebt geen deel aan den HEERE. [a] Gen. 31:48. Joz. 24:27.

28 Daarom zeiden wij: Wanneer het geschiedt, dat zij morgen *alzoo* tot ons en tot onze geslachten zeggen zullen; zoo zullen wij zeggen: Ziet de gedaante van het altaar des HEEREN, hetwelk onze vaderen gemaakt hebben, niet ten brandoffer, noch ten offer; maar het is een getuige tusschen ons en tusschen ulieden.

29 Het zij verre van ons, van ons, dat wij zouden wederspannig zijn tegen den HEERE, of dat wij te dezen dage ons van achter den HEERE afkeeren zouden, bouwende een altaar ten brandoffer, ten spijsoffer, of ten slachtoffer, behalve het altaar van den HEERE, onzen God, dat voor Zijnen tabernakel is.

30 Toen de priester Pínehas, en de oversten der vergadering, en de hoofden der duizenden van Israël, die bij hem waren, de woorden hoorden, die de kinderen van Ruben, en de kinderen van Gad, en de kinderen van Manasse gesproken hadden, zoo was het goed in hunne oogen.

31 En Pínehas, de zoon van den priester Eleázar, zeide tot de kinderen van Ruben, en tot de kinderen van Gad, en tot de kinderen van Manasse: Heden weten wij, dat de HEERE in het midden van ons is, dewijl gij deze overtreding tegen den HEERE niet begaan hebt; toen hebt gijlieden de kinderen Israëls verlost uit de hand des HEEREN.

32 En Pínehas, de zoon van den priester Eleázar, keerde wederom, met de oversten van de kinderen van Ruben, en van de kinderen van Gad, uit het land Gilead, naar het land Kanaän, tot de kinderen Israëls; en zij brachten hun antwoord weder.

33 Het antwoord nu was goed in de oogen van de kinderen Israëls, en de kinderen Israëls loofden God, en zeiden niet *meer* van tegen hen op te trekken met een heir, om het land te verderven, waarin de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad woonden.

34 En de kinderen van Ruben en de kinderen van Gad noemden dat altaar: Dat het een getuige zij tusschen ons, dat de HEERE God zij.

HOOFDSTUK 23.

Jozua, oud zijnde, herinnert Israël, hoe God voor hen gestreden en hun het land ter erfenis gegeven had, vs. 1; vermaant hen tot stipte onderhouding der wet, 6; waarschuwt hen tegen verbroedering met de Heidenen en tegen hunne afgoderij, 7; wijst hen op de weldaden, die zij van God hadden ontvangen, op Zijne beloften, 9; met bedreiging Zijner straffen, indien zij den Heere verlaten zouden, 11.

EN het geschiedde na vele dagen, nadat de HEERE Israël rust gegeven had van al zijne vijanden rondom heen, en Jozua oud geworden *en* wel bedaagd was;

2 Zoo riep Jozua gansch Israel, hunne oudsten, en hunne hoofden, en hunne richters, en hunne ambtlieden, en hij zeide tot hen: Ik ben oud geworden, *en* wel bedaagd:

3 En gijlieden hebt gezien alles, wat de HEERE, uw God, gedaan heeft aan al deze volken voor uw aangezicht; want de HEERE, uw God, Zelf, is het, Die voor u gestreden heeft.

4 Ziet, ik heb u deze overige volken door het lot doen toevallen, ten erfdeel voor uwe stammen, van de Jordaan af, met al de volken, die ik uitgeroeid heb, en tot de groote zee, tegen den ondergang der zon.

5 En de HEERE, uw God, Zelf, zal hen

uitstooten voor ulieder aangezicht, en Hij zal hen van voor ulieder aangezicht verdrijven; en gij zult hun land erfelijk bezitten, [a]gelijk als de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft. *a* Ex. 14:14. 23:27. Num. 33:53. Deut. 6:19. Joz. 13:6.

6 Zoo weest zeer sterk, om te bewaren en om te doen alles, wat geschreven is in het wetboek van Mozes; [a]opdat gij daarvan niet afwijkt ter rechter- noch ter linkerhand; *a* Deut. 5:32. 28:14.

7 Dat gij niet ingaat tot deze volken, deze, die overgebleven zijn bij ulieden; [a]gedenkt ook niet aan den naam hunner goden, en doet er niet bij zweren, en dient hen niet, en buigt u voor die niet;

a Ex. 23:13. Ps. 16:4. Jer. 5:7. Zef. 1.5. Efez. 5:3.

8 [a]Maar den HEERE, uwen God, zult gij aanhangen, gelijk als gij tot op dezen dag gedaan hebt. *a* Deut. 11:22.

9 Want de HEERE heeft van uw aangezicht verdreven groote en machtige volken; en u aangaande, niemand heeft voor uw aangezicht bestaan, tot op dezen dag toe.

10 [a]Een eenig man onder u zal er duizend jagen; want het is de HEERE, uw God, Zelf, Die voor u strijdt, gelijk als Hij tot u gesproken heeft. *a* Lev. 26:8. Deut. 32:30.

11 Daarom bewaart uwe zielen naarstiglijk, dat gij den HEERE, uwen God, liefhebt.

12 Want zoo gij eenigzins afkeert, en het overige van deze volken aanhangt, van deze, die bij u overgebleven zijn, en u met hen verzwagert, en gij tot hen zult ingaan, en zij tot u;

13 Weet voorzeker, dat de HEERE, uw God, niet voortvaren zal deze volken van voor uw aangezicht te verdrijven; maar zij zullen ulieden zijn tot een' strik, en tot een net, en tot een' geesel aan uwe zijden, en tot doornen in uwe oogen, totdat gij omkomt van dit goede land, hetwelk u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

14 En ziet, ik ga heden in den weg der gansche aarde; en gij weet in uw gansche hart en in uwe gansche ziel, dat er niet een eenig woord gevallen is van al die goede woorden, welke de HEERE, uw God, over u gesproken heeft; zij zijn u allen overkomen; er is van dezelve niet een eenig woord gevallen.

15 En het zal geschieden, gelijk als al die goede dingen over u gekomen zijn, die de HEERE, uw God, tot u gesproken heeft, alzoo zal de HEERE over u komen laten al die kwade dingen, totdat Hij u verdelge van dit goede land, hetwelk u de HEERE, uw God, gegeven heeft.

16 Wanneer gij het verbond des HEEREN, uws Gods, overtreedt, dat Hij u geboden heeft, en gij heengaat en dient andere goden, en u voor dezelve nederbuigt, zoo zal de toorn des HEEREN over u ontsteken, en gij zult haastiglijk omkomen van het goede land, hetwelk Hij u gegeven heeft.

HOOFDSTUK 24.

Jozua belegt een vergadering van het volk te Sichem, vs. 1. Hij herinnert hun Gods weldaden, aan hunne vaderen en aan hen bewezen, 2; vermaant hen tot getrouwheid aan God, betuigende voor zich en zijn huis in dit opzicht, 14. Het volk belooft dit plechtig, bij herhaling, 16. Jozua vernieuwt daarop het verbond des Heeren met het volk, 25; beschrijft dit in het wetboek des Heeren en richt er een gedenkteeken van op, 26. Dood en begrafenis van Jozua, 29. Begrafenis van Jozefs beenderen, 32. Dood en begrafenis van Eleäzar, 33.

DAARNA verzamelde Jozua al de stammen van Israël te Sichem, en hij riep de oudsten van Israël, en deszelfs hoofden, en deszelfs richters, en deszelfs ambtlieden; en zij stelden zich voor het aangezicht van God.

2 Toen zeide Jozua tot het gansche volk: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: [a]Over gene zijde der rivier hebben uwe vaders van ouds gewoond, *namelijk* [b]Terah, de vader van Abraham, en de vader van Nahor; en zij hebben andere goden gediend. *a* Deut. 26:5. *b* Gen. 11:26, 31.

3 [a]Toen nam Ik uwen vader Abraham van gene zijde der rivier, en deed hem wandelen door het gansche land Kanaän; [b]Ik vermeerderde ook zijn zaad en gaf hem Izak. *a* Gen. 12:1. *b* Gen. 21:2.

4 [a]En aan Izak gaf Ik Jakob en Ezau; en [b]Ik gaf aan Ezau het gebergte Seïr, om dat erfelijk te bezitten; [c]maar Jakob en zijne kinderen togen af in Egypte.

a Gen. 25:24. *b* Gen. 36:8. *c* Gen. 46:1.

5 [a]Toen zond Ik Mozes en Aäron, en Ik plaagde Egypte, gelijk als Ik in deszelfs midden gedaan heb; en daarna leidde Ik u daaruit. *a* Ex. 3:10, enz. 12:37.

6 Als Ik uwe vaders uit Egypte gevoerd had, zoo kwaamt gij aan de zee, [a]en de Egyptenaars jaagden uwe vaderen na met wagens en met ruiters, tot de Schelfzee.

a Ex. 14:1, enz.

7 Zij nu riepen tot den HEERE, en Hij stelde eene duisternis tusschen u en tusschen de Egyptenaars, en Hij bracht de zee over hen, en bedekte hen; en uwe oogen hebben gezien, wat Ik in Egypte gedaan heb. Daarna hebt gij vele dagen in de woestijn gewoond.

8 [a]Toen bracht Ik u in het land der Amo-

rieten, die over gene zijde der Jordaan woonden, die streden tegen u; maar Ik gaf hen in uwe hand, en gij bezat hun land erfelijk, en Ik verdelgde hen voor ulieder aangezicht. *a* Num. 21:21, 33.

9 [a] Ook maakte zich Balak op, de zoon van Zippor, de koning der Moabieten, en hij streed tegen Israël; en hij zond heen, en deed Bíleam, den zoon van Beor, roepen, opdat hij u vervloeken zou.

a Num. 22:5. Deut. 23:4. Richt. 11:25.

10 Maar Ik wilde Bíleam niet hooren; dies zegende hij u gestadig, en Ik verloste u uit zijne hand.

11 [a] Toen gij over de Jordaan getrokken waart, en te Jericho kwaamt, zoo krijgden de burgers van Jericho tegen u, de Amorieten, en de Ferezieten, en de Kanaänieten, en de Hethieten, en de Girgazieten, de Hevieten en de Jebusieten; [b] doch Ik gaf hen in ulieder hand.

a Joz. 3:14. 6:1. *b* Joz. 6:20. 10:8. 11:8.

12 En [a] Ik zond horzelen voor u heen; die dreven hen weg van ulieder aangezicht, *gelijk* [b] de beide koningen der Amorieten, niet door uw zwaard, noch door uwen boog. *a* Ex. 23:28. Deut. 7:20. *b* Ps. 44:4.

13 [a] Dus heb Ik u een land gegeven, waaraan gij niet gearbeid hebt, en steden, die gij niet gebouwd hebt, en gij woont in dezelve; gij eet van de wijngaarden en olijfboomen, die gij niet geplant hebt.

a Deut. 6:10, 11, 12.

14 En nu, vreest den HEERE, en dient Hem in oprechtheid en in waarheid; en doet weg de goden, die uwe vaders gediend hebben, aan gene zijde den rivier, en in Egypte; en dient den HEERE.

15 Doch zoo het kwaad is in uwe oogen den HEERE te dienen, kiest u heden, wien gij dienen zult; hetzij de goden, welke uwe vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben, of de goden der Amorieten, in welker land gij woont; maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen den HEERE dienen!

16 Toen antwoordde het volk en zeide: Het zij verre van ons, dat wij den HEERE verlaten zouden, om andere goden te dienen.

17 Want de HEERE is onze God; Hij is het, Die ons en onze vaderen uit het land van Egypte, uit het diensthuis heeft opgebracht, en Die deze groote teekenen voor onze oogen gedaan heeft, en ons bewaard heeft op al den weg, door welken wij getogen zijn, en onder alle volken, door welker midden wij getrokken zijn.

18 En de HEERE heeft voor ons aangezicht uitgestooten al die volken, zelfs den Amoriet, inwoner des lands. Wij zullen ook den HEERE dienen, want Hij is onze God.

19 Toen zeide Jozua tot het volk: Gij zult den HEERE niet kunnen dienen, want Hij is een heilig God; Hij is een ijverig God; Hij zal uwe overtredingen en uwe zonden niet vergeven.

20 Indien gij den HEERE verlaten en vreemde goden dienen zult, [a] zoo zal Hij zich omkeeren, en Hij zal u kwaad doen, en Hij zal u verdoen, naar dat Hij u goed gedaan zal hebben. *a* Joz. 23:15.

21 Toen zeide het volk tot Jozua: Neen, maar wij zullen den HEERE dienen.

22 Jozua nu zeide tot het volk: Gij zijt getuigen over uzelven, dat gij u den HEERE verkoren hebt, om Hem te dienen. En zij zeiden: Wij zijn getuigen.

23 En nu, doet de vreemde goden weg, die in het midden van u zijn, en neigt uwe harten tot den HEERE, den God van Israël.

24 En het volk zeide tot Jozua: Wij zullen den HEERE, onzen God, dienen, en wij zullen Zijne stem gehoorzamen.

25 Alzoo [a] maakte Jozua op dienzelven dag een verbond met het volk; en hij stelde het hun tot eene inzetting en recht te Sichem. *a* Ex. 15:25.

26 En Jozua schreef deze woorden in het wetboek Gods; en hij nam eenen grooten steen, en hij richtte dien daar op onder den eik, die bij het heiligdom des HEEREN was.

27 En Jozua zeide tot het gansche volk: Ziet, deze steen zal ons tot eene getuigenis zijn; want hij heeft gehoord al de redenen des HEEREN, die Hij tot ons gesproken heeft; ja, hij zal tot eene getuigenis tegen ulieden zijn, opdat gij uwen God niet liegt.

28 Toen zond Jozua het volk weg, een ieder naar zijn erfdeel.

29 En het geschiedde na deze dingen, dat Jozua, de zoon van Nun, de knecht des HEEREN, stierf, oud zijnde honderd en tien jaren.

30 En zij begroeven hem in de landpale zijns erfdeels, [a] te Timnath-Serah, welke is op eenen berg van Efraïm, aan het noorden van den berg Gaäs. *a* Joz. 19:50. Richt. 2:9.

31 Israël nu diende den HEERE al de

dagen van Jozua, en al de dagen van de
oudsten, die lang na Jozua leefden, en die
al het werk des HEEREN wisten, hetwelk
Hij aan Israël gedaan had.
32 Zij begroeven ook de beenderen van
Jozef, [a] die de kinderen Israëls uit Egypte
opgebracht hadden te Sichem, in dat stuk
velds, hetwelk Jakob gekocht had van de
kinderen van Hemor, den vader van Sichem,
voor honderd stukken gelds; want zij wa-
ren aan de kinderen van Jozef ter erfenis
geworden.

a Gen. 50:25. Ex. 13:19.

33 Ook stierf Eleázar, de zoon van Aäron;
en zij begroeven hem op den heuvel van
Pínehas, zijnen zoon, die hem gegeven
was geweest op het gebergte van Efraïm.

HET BOEK DER RICHTEREN.

HOOFDSTUK 1.

Op Gods bevel moet Juda de eerste zijn, die tegen de Kanaänieten strijden zal, vs. 1. Adóni-Bézek verslagen, 4. Jeruzalem belegerd, 8. Hebron aangevallen, 10. Othniëls dapperheid in het bemachtigen van Debir betoond, 11. De Kenieten wonen onder Juda, 16. Zefat en verscheidene Filistijnsche steden gewonnen, 17. Beth-El ingenomen, 22. Verslapping der stammen in het verdrijven der Kanaänieten en gevolgen daarvan, 19, 21, 27.

EN het geschiedde na den dood van
Jozua, dat de kinderen Israëls den
HEERE vraagden, zeggende: [a] Wie zal on-
der ons het eerst optrekken naar de Kanaä-
nieten, om tegen hen te krijgen?

a Richt. 20:18.

2 En de HEERE zeide: Juda zal optrekken;
ziet, Ik heb dat land in zijne hand gegeven.
3 Toen zeide Juda tot zijnen broeder
Simeon: Trek met mij op in mijn lot, en
laat ons tegen de Kanaänieten krijgen, zoo
zal ik ook met u optrekken in uw lot.
Alzoo toog Simeon op met hem.
4 En Juda toog op, en de HEERE gaf
de Kanaänieten en de Ferezieten in hunne
hand; en zij sloegen hen bij Bézek, tien
duizend man.
5 En zij vonden Adóni-Bézek te Bézek,
en streden tegen hem; en zij sloegen de
Kanaänieten en de Ferezieten.
6 Doch Adóni-Bézek vluchtte; en zij jaag-
den hem na, en zij grepen hem, en hieuwen
de duimen zijner handen en zijner voeten af.
7 Toen zeide Adóni-Bézek: Zeventig
koningen, met afgehouwene duimen van
hunne handen en van hunne voeten, waren
onder mijne tafel, *de kruimen* oplezende;
gelijk als ik gedaan heb, alzoo heeft mij
God vergolden! En zij brachten hem te
Jeruzalem, en hij stierf aldaar.
8 Want de kinderen van Juda hadden
tegen Jeruzalem gestreden, en hadden haar
ingenomen, en met de scherpte des zwaards
geslagen; en zij hadden de stad in het
vuur gezet.
9 [a] En daarna waren de kinderen van
Juda afgetogen, om te krijgen tegen de
Kanaänieten, wonende in het gebergte, en
in het zuiden, en in de laagte.

a Joz. 10:36. 11:21. 15:13.

10 [a] En Juda was heengetogen tegen de
Kanaänieten, die te Hebron woonden (de
naam nu van Hebron was te voren Kirjath-
Arba), en zij sloegen Sésai, en Ahíman, en
Thalmai.

a Joz. 15:14.

11 En van daar was hij heengetogen
tegen de inwoners van [a] Debir; de naam
nu van Debir was te voren Kirjath-Sefer.

a Joz. 15:15, enz.

12 En Kaleb zeide: Wie Kirjath-Sefer zal
slaan, en haar innemen, dien zal ik ook
mijne dochter Achsa tot eene vrouw geven.
13 Toen nam Othniël haar in, de zoon van
Kenaz, broeder van Kaleb, die jonger was
dan hij; en *Kaleb* gaf hem Achsa, zijne
dochter, tot eene vrouw.
14 En het geschiedde, als zij *tot hem*
kwam, dat zij hem aanporde, om van haren
vader een veld te begeeren; en zij sprong
van den ezel af; toen zeide Kaleb tot haar:
Wat is u?
15 En zij zeide tot hem: Geef mij eenen
zegen; dewijl gij mij een dor land gegeven
hebt, geef mij ook waterwellingen. Toen
gaf haar Kaleb hooge wellingen en lage
wellingen.
16 De kinderen van den Keniet, den
schoonvader van Mozes, togen ook uit de
Palmstad op, met de kinderen van Juda,
naar de woestijn van Juda, die tegen het
zuiden van Harad is; en zij gingen heen
en woonden met het volk.
17 Juda dan toog met zijnen broeder
Simeon, en zij sloegen de Kanaänieten,
wonende te Zefat, en zij verbanden hen;
en men noemde den naam dezer stad
Horma.

18 Daartoe nam Juda Gaza in, met hare landpale, en Askelon met hare landpale, en Ekron met hare landpale.

19 En de HEERE was met Juda, dat hij *de inwoners* van het gebergte verdreef; maar hij *ging niet voort* om de inwoners des dals te verdrijven, omdat zij ijzeren wagenen hadden.

20 En zij gaven Hebron aan Kaleb, gelijk als [a] Mozes gesproken had; en hij verdreef van daar de drie zonen van Enak.

a Num. 14:24. Joz. 14:13.

21 Doch de kinderen van Benjamin hebben de Jebusieten, te Jeruzalem wonende, niet verdreven; maar de Jebusieten woonden met de kinderen van Benjamin te Jeruzalem, tot op dezen dag.

22 En het huis van Jozef toog ook op naar Beth-El. En de HEERE was met hen.

23 En het huis van Jozef bestelde verspieders bij Beth-El; de naam nu dezer stad [a] was te voren Luz. *a* Gen. 28:19.

24 En de wachters zagen eenen man, uitgaande uit de stad; en zij zeiden tot hem: Wijs ons toch den ingang der stad, en wij zullen weldadigheid bij u doen.

25 En als hij hun den ingang der stad gewezen had, zoo sloegen zij de stad met de scherpte des zwaards; maar dien man en zijn gansche huisgezin lieten zij gaan.

26 Toen toog deze man in het land der Hethieten, en hij bouwde eene stad, en noemde haren naam Luz; dit is haar naam tot op dezen dag.

27 [a] En Manasse verdreef Beth-Sean niet, noch hare onderhoorige plaatsen, noch Tháanach met hare onderhoorige plaatsen, noch de inwoners van Dôr met hare onderhoorige plaatsen, noch de inwoners van Jibleam met hare onderhoorige plaatsen, noch de inwoners van Megiddo met hare onderhoorige plaatsen; en de Kanaänieten wilden wonen in hetzelve land.

a Joz. 17:11, 12.

28 En het geschiedde, als Israël sterk werd, dat hij de Kanaänieten op cijns stelde; maar hij verdreef hen niet ganschelijk.

29 [a] Ook verdreef Efraïm de Kanaänieten niet, die te Gezer woonden; maar de Kanaänieten woonden in het midden van hem te Gezer. *a* Joz. 16:10.

30 Zebulon verdreef de inwoners van Kitron niet, noch de inwoners van Náhalol; maar de Kanaänieten woonden in het midden van hem, en waren cijnsbaar.

31 Aser verdreef de inwoners van Acco niet, noch de inwoners van Sidon, noch Achlab, noch Achsib, noch Chelba, noch Afik, noch Rechob;

32 Maar de Aserieten woonden in het midden der Kanaänieten, die in het land woonden; want zij verdreven hen niet.

33 Nafthali verdreef de inwoners van Beth-Sémes niet, noch de inwoners van Beth-Anath, maar woonde in het midden der Kanaänieten, die in het land woonden; doch de inwoners van Beth-Sémes en Beth-Anath werden hun cijnsbaar.

34 En de Amorieten drongen de kinderen van Dan in het gebergte; want zij lieten hun niet toe af te komen in het dal.

35 Ook wilden de Amorieten wonen op het gebergte van Heres, te Ajálon, en te Sáalbim; maar de hand van het huis van Jozef werd zwaar, zoodat zij cijnsbaar werden.

36 En de landpale der Amorieten was van den opgang van Akrabbim, van den rotssteen, en opwaarts heen.

HOOFDSTUK 2.

Gods Engel bestraft Israël te Bochim, waar het zijne zonden beweent, vs. 1. Overzicht van den toestand van Israël onder de richters, vergeleken met dien bij en na den dood van Jozua, 6. Hunne gedurige neiging tot afgoderij, 11; waarom de Heere hun vijanden verwekt, van welke Hij hen echter, op hunne wederkeering tot Hem, altijd weder verlost, 14; doch om Israëls gedurige afvalligheid de Heidenen niet geheel verdrijft, om hen te beproeven, 20.

EN een Engel des HEEREN kwam opwaarts van Gilgal tot Bochim, en Hij zeide: Ik heb ulieden uit Egypte opgevoerd, en u gebracht in het land, dat Ik uwen vaderen gezworen heb, en gezegd: [a] Ik zal Mijn verbond met ulieden niet verbreken in eeuwigheid. *a* Gen. 17:7. Deut. 29:14, 15.

2 En ulieden aangaande, gij zult geen [a] verbond maken met de inwoners dezes lands; hunne [b] altaren zult gij afbreken. Maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest; waarom hebt gij dit gedaan?

a Deut. 7:2. *b* Deut. 12:3.

3 Daarom heb Ik ook gezegd: [a] Ik zal hen voor uw aangezicht niet uitdrijven; maar zij zullen u aan de zijden zijn, en hunne goden zullen u [b] tot een' strik zijn.

a Joz. 23:13. *b* Ex. 23:33. 34:12. Deut. 7:16.

4 En het geschiedde, als de Engel des HEEREN deze woorden tot alle kinderen Israëls gesproken had, zoo hief het volk zijne stem op en weende.

5 Daarom noemden zij den naam dier plaats Bochim; en zij offerden aldaar den HEERE.

6 [a] Als Jozua het volk had laten gaan, zoo waren de kinderen Israëls heengegaan, een ieder tot zijn erfdeel, om het land erfelijk te bezitten. [a] Joz. 24:28.

7 En het volk diende den HEERE, al de dagen van Jozua, en al de dagen der oudsten, die lang geleefd hadden na Jozua; die gezien hadden al dat groote werk des HEEREN, dat Hij aan Israël gedaan had.

8 Maar als Jozua, de zoon van Nun, de knecht des HEEREN, gestorven was, honderd en tien jaren oud zijnde;

9 En zij hem begraven hadden in de landpale zijns erfdeels, te Timnath-Heres, op eenen berg van Efraïm, tegen het noorden van den berg Gaäs;

10 En al datzelve geslacht ook tot zijne vaderen vergaderd was; zoo stond er een ander geslacht na hen op, dat den HEERE niet kende, noch ook het werk, dat Hij aan Israël gedaan had.

11 Toen deden de kinderen Israëls dat kwaad was in de oogen des HEEREN, en zij dienden de Baäls.

12 En zij verlieten den HEERE, hunner vaderen God, Die hen uit Egypteland had uitgevoerd, en volgden andere goden na, van de goden der volken, die rondom hen waren, en bogen zich voor die, en zij verwekten den HEERE tot toorn.

13 Want zij verlieten den HEERE, en dienden den Baäl en Astharoth.

14 Zoo ontstak des HEEREN toorn tegen Israël, en Hij gaf hen in de hand der roovers, die hen beroofden; [a] en Hij verkocht hen in de hand hunner vijanden rondom; en zij konden niet meer bestaan voor het aangezicht hunner vijanden.

[a] Ps. 44:13. Jes. 50:1.

15 Overal, waarheen zij uittogen, was de hand des HEEREN tegen hen ten kwade, [a] gelijk als de HEERE gesproken, en gelijk als de HEERE gezworen had; en hun was zeer bang. [a] Lev. 26. Deut: 28.

16 En de HEERE verwekte richteren, die hen verlosten uit de hand dergenen, die hen beroofden;

17 Doch zij hoorden ook niet naar hunne richteren, maar hoereerden andere goden na, en bogen zich voor die; haast weken zij af van den weg, dien hunne vaders gewandeld hadden, hoorende de geboden des HEEREN; alzoo deden zij niet.

18 En wanneer de HEERE hun richteren verwekte, zoo was de HEERE met den richter, en verloste hen uit de hand hunner vijanden, al de dagen des richters; want het berouwde den HEERE, huns zuchtens halve van wege degenen, die hen drongen en die hen drukten.

19 [a] Maar het geschiedde met het versterven des richters, dat zij omkeerden, en verdorven het meer dan hunne vaderen, navolgende andere goden, dezelve dienende, en zich voor die buigende; zij lieten niets vallen van hunne werken, noch van dezen hunnen harden weg. [a] Richt. 3:12.

20 Daarom ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël, dat Hij zeide: Omdat dit volk Mijn verbond heeft overtreden, dat Ik hunnen vaderen geboden heb, en zij naar Mijne stem niet gehoord hebben;

21 [a] Zoo zal Ik ook niet voortvaren voor hun aangezicht iemand uit de bezitting te verdrijven, van de Heidenen, die Jozua heeft achtergelaten, als hij stierf; [a] Joz. 23:13.

22 Opdat Ik Israël door hen verzoeke, of zij den weg des HEEREN zullen houden, om daarin te wandelen, gelijk als hunne vaderen gehouden hebben, of niet.

23 Alzoo liet de HEERE deze Heidenen blijven, dat Hij hen niet haastelijk uit de bezitting verdreef; die Hij in de hand van Jozua niet had overgegeven.

HOOFDSTUK 3.

Heidensche volken door God met een bijzonder oogmerk in Kanaan overgelaten, vs. 1. Israël om zijn verlaten van den Heere in de macht van den koning van Mesopotámië, wordt daaruit verlost door Othniël, 6. Andermaal tot afgoderij vervallen, worden zij door den koning der Moabieten verdrukt, doch straks weder door Ehud bevrijd, 12. Zes honderd Filistijnen door Samgar verslagen, 31.

DIT nu zijn de Heidenen, die de HEERE liet blijven, om door hen Israël te verzoeken, allen, die niet wisten van al de krijgen van Kanaän;

2 Alleenlijk, opdat de geslachten der kinderen Israëls *die* wisten, opdat Hij hun den krijg leerde, ten minste dengenen, die daar te voren niet van wisten.

3 Vijf vorsten der Filistijnen, en al de Kanaänieten, en de Sidoniërs, en de Hevieten, wonende in het gebergte van den Libanon, van den berg Baäl-Hermon, tot daar men komt te Hamath.

4 Deze dan waren, om Israël door hen te verzoeken, opdat men wiste, of zij de geboden des HEEREN zouden hooren, die

Hij hunnen vaderen door de hand van Mozes geboden had.

5 Als nu de kinderen Israëls woonden in het midden der Kanaänieten, der Hethieten, en der Amorieten, en der Ferezieten, en der Hevieten, en der Jebusieten;

6 Zoo namen zij zich derzelver dochters tot vrouwen, en gaven hunne dochters aan derzelver zonen; en zij dienden derzelver goden.

7 En de kinderen Israëls deden dat kwaad was in de oogen des HEEREN, en vergaten den HEERE, hunnen God, en zij dienden de Baäls en de bosschen.

8 Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Israël; en Hij verkocht hen in de hand van Cuschan Rischatháïm, koning van Mesopotámië; en de kinderen Israëls dienden Cuschan Rischatháïm acht jaren.

9 Zoo riepen de kinderen Israëls tot den HEERE; en de HEERE verwekte den kinderen Israëls eenen verlosser, die hen verloste, Othniël, zoon van Kenaz, broeder van Kaleb, die jonger was dan hij.

10 En de Geest des HEEREN was over hem, en hij richtte Israël, en toog uit ten strijde; en de HEERE gaf Cuschan Rischatháïm, den koning van Syrië, in zijne hand, dat zijne hand sterk werd over Cuschan Rischatháïm.

11 Toen was het land veertig jaren stil, en Othniël, de zoon van Kenaz, stierf.

12 Maar de kinderen Israëls voeren voort te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN; toen sterkte de HEERE Eglon, den koning der Moabieten, tegen Israël, omdat zij deden dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

13 En hij vergaderde tot zich de kinderen Ammons en de Amalekieten, en hij toog heen, en sloeg Israël, en zij namen de Palmstad in bezit.

14 En de kinderen Israëls dienden Eglon, koning der Moabieten, achttien jaren.

15 Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE, en de HEERE verwekte hun eenen verlosser, Ehud, den zoon van Gera, eenen zoon van Jemini, een man, die linksch was. En de kinderen Israëls zonden door zijne hand een geschenk aan Eglon, den koning der Moabieten.

16 En Ehud maakte zich een zwaard, dat twee scherpten had, welks lengte eene el was; en hij gordde dat onder zijne kleederen, aan zijne rechterheup.

17 En hij bracht aan Eglon, den koning der Moabieten, dat geschenk; Eglon nu was een zeer vet man.

18 En het geschiedde, als hij geëindigd had het geschenk te leveren, zoo geleidde hij het volk, die het geschenk gedragen hadden;

19 Maar hij zelf keerde wederom van de gesnedene beelden, die bij Gilgal waren, en zeide: Ik heb eene heimelijke zaak aan u, o koning! dewelke zeide: Zwijg! En allen, die om hem stonden, gingen van hem uit.

20 En Ehud kwam tot hem in, daar hij was zittende in eene koele opperzaal, die hij voor zich alleen had; zoo zeide Ehud: Ik heb een woord Gods aan u. Toen stond hij op van den stoel.

21 Ehud dan reikte zijne linkerhand uit, en nam het zwaard van zijne rechterheup, en stak het in zijnen buik;

22 Dat ook het hecht achter het lemmer inging, en het vet om het lemmer toesloot (want hij trok het zwaard niet uit zijnen buik), en de drek uitging.

23 Toen ging Ehud uit naar de voorzaal, en sloot de deuren der opperzaal voor zich toe, en deed *ze* in het slot.

24 Als hij uitgegaan was, zoo kwamen zijne knechten, en zagen toe, en ziet, de deuren der opperzaal waren in het slot gedaan; zoo zeiden zij: Zeker, hij bedekt zijne voeten in de verkoelkamer.

25 Als zij nu tot schamens toe gebeid hadden, ziet, zoo opende hij de deuren der opperzaal niet. Toen namen zij den sleutel en deden open; en ziet, hunlieder heer lag ter aarde dood.

26 En Ehud ontkwam, terwijl zij vertoefden; want hij ging voorbij de gesnedene beelden, en ontkwam naar Sehírath.

27 En het geschiedde, als hij aankwam, zoo blies hij met de bazuin op het gebergte van Efraïm; en de kinderen Israëls togen met hem af van het gebergte, en hij zelf voor hun aangezicht heen.

28 En hij zeide tot hen: Volgt mij na; want de HEERE heeft uwe vijanden, de Moabieten, in ulieder hand gegeven. En zij togen af hem na, en namen de veren der Jordaan in naar Moab, en lieten niemand overgaan.

29 En zij sloegen de Moabieten te dier

tijd, omtrent tien duizend man, allen vette
en allen strijdbare mannen, dat er niet één
man ontkwam.
30 Alzoo werd Moab te dien dage onder
Israëls hand te ondergebracht; en het land
was stil tachtig jaren.
31 Na hem nu was Samgar, een zoon van
Anath, die sloeg de Filistijnen, zes honderd
man, met eenen ossenstok; alzoo verloste
hij ook Israël.

HOOFDSTUK 4.

God plaagt Israël om hunne zonden door Jabin, wiens krijgsoverste Sisera was, vs. 1. Debóra brengt aan Barak den Goddelijken last, dezen vijand te beoorlogen, met belofte van overwinning, 4. Sísera en zijn leger geslagen, 15. Jaël verbergt den vluchtenden Sisera en brengt hem om in hare tent, 17. Jabin uitgeroeid, 24.

MAAR de kinderen Israëls voeren voort
te doen dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, als Ehud gestorven was.
2 Zoo verkocht hen de HEERE in de hand
van Jabin, koning der Kanaänieten, die te
Hazor regeerde; en zijn krijgsoverste was
[a] Sísera; dezelve nu woonde te Haróseth
der Heidenen. [a] 1 Sam. 12:9.
3 Toen riepen de kinderen Israëls tot den
HEERE; want hij had negen honderd ijzeren
wagenen, en hij had de kinderen Israëls
met geweld onderdrukt, twintig jaren.
4 Debóra nu, eene vrouw, die eene profetesse
was, de huisvrouw van Lappidôth,
deze richtte te dier tijd Israël.
5 En zij woonde onder den palmboon van
Debóra, tusschen Rama en tusschen Beth-El,
op het gebergte van Efraïm; en de kinderen
Israëls gingen op tot haar ten gerichte.
6 En zij zond heen en riep [a] Barak, den
zoon van Abinóam, van Kedes-Nafthali; en
zij zeide tot hem: Heeft de HEERE, de God
Israëls, niet geboden: Ga heen en trek op
den berg Thabor, en neem met u tien duizend
man, van de kinderen van Nafthali,
en van de kinderen van Zebulon? [a] Hebr. 11:32.
7 En Ik zal aan de beek [a] Kison tot u
trekken Sísera, den krijgsoverste van Jabin,
met zijne wagenen en zijne menigte; en Ik
zal hem in uwe hand geven? [a] Ps. 83:10.
8 Toen zeide Barak tot haar: Indien gij
met mij trekken zult, zoo zal ik heen trekken;
maar indien gij niet met mij zult
trekken, zoo zal ik niet trekken.
9 En zij zeide: Ik zal zekerlijk met u
trekken, behalve dat de eer de uwe niet
zal zijn op dezen weg, dien gij wandelt;
want de HEERE zal Sísera verkoopen in de
hand eener vrouw. Alzoo maakte Debóra
zich op, en toog met Barak naar Kedes.
10 Toen riep Barak Zebulon en Nafthali
bijeen te Kedes, en hij toog op, op zijne
voeten, *met* tien duizend man; ook toog
Debóra met hem op.
11 Heber nu, de Keniet, had zich afgezonderd
van Kaïn, uit de kinderen [a] van Hobab,
Mozes schoonvader; en hij had zijne tenten
opgeslagen tot aan den eik in Zaännáïm,
die bij Kedes is. [a] Num. 10:29.
12 Toen boodschapten zij Sísera, dat
Barak, de zoon van Abinóam, op den berg
Thabor getogen was.
13 Zoo riep Sísera al zijne wagenen bijeen,
negen honderd ijzeren wagenen, en al het
volk, dat met hem was, van Haróseth der
Heidenen tot de beek Kison.
14 Debóra dan zeide tot Barak: Maak u
op; want dit is de dag, in welken de HEERE
Sísera in uwe hand gegeven heeft; is de
HEERE niet voor uw aangezicht henen uitgetogen?
zoo trok Barak van den berg Thabor
af, en tien duizend man achter hem.
15 [a] En de HEERE versloeg Sísera, met al
zijne wagenen, en het gansche heirleger, door
de scherpte des zwaards, voor het aangezicht
van Barak; dat Sísera van den wagen afklom,
en vluchtte op zijne voeten. [a] Ps. 83:10.
16 En Barak jaagde ze na, achter de
wagenen en achter het heirleger, tot aan
Haróseth der Heidenen. En het gansche
heirleger van Sísera viel door de scherpte des
zwaards, dat er niet overbleef tot één' toe.
17 Maar Sísera vluchtte op zijne voeten
naar de tent van Jaël, de huisvrouw van
Heber, den Keniet; want er was vrede
tusschen Jabin, den koning van Hazor, en
tusschen het huis van Heber, den Keniet.
18 Jaël nu ging uit, Sísera te gemoet, en
zeide tot hem: Wijk in, mijn heer, wijk in
tot mij, vrees niet! En hij week tot haar in
de tent, en zij bedekte hem met eene deken.
19 [a] Daarna zeide hij tot haar: Geef mij
toch een weinig waters te drinken, want mij
dorst. Toen opende zij eene melkflesch, en gaf
hem te drinken, en dekte hem toe. [a] Richt. 5:25.
20 Ook zeide hij tot haar: Sta in de deur
der tent; en het zij, zoo iemand zal komen,
en u vragen, en zeggen: Is hier iemand?
dat gij zegt: Niemand.
21 Daarna nam Jaël, de huisvrouw van
Heber, eenen nagel der tente, en greep
eenen hamer in hare hand, en ging stilletjes
tot hem in, en dreef den nagel in den

slaap zijns hoofds, dat hij in de aarde vast werd; hij nu was met eenen diepen slaap bevangen en vermoeid, en stierf.

22 En ziet, Barak vervolgde Sísera; en Jaël ging uit hem te gemoet, en zeide tot hem: Kom, en ik zal u den man wijzen, dien gij zoekt. Zoo kwam hij tot haar in, en ziet, Sísera lag dood, en de nagel was in den slaap zijns hoofds.

23 Alzoo heeft God te dien dage Jabin, den koning van Kanaän, te ondergebracht, voor het aangezicht der kinderen Israëls.

24 En de hand der kinderen Israëls ging steeds voort, en werd hard over Jabin, den koning van Kanaän, totdat zij Jabin, den koning van Kanaän, hadden uitgeroeid.

HOOFDSTUK 5.

Lofzang van Debóra, vs. 1. Aanhef, 2. Vermelding van Gods vroegere weldaden, 5. Israëls vorige vernederde toestand, 6. Opwekking om den Heere te loven, 9. Lofspraak dergenen, die zich gewillig tot dezen strijd verbonden, berisping van hen, die zich daaraan onttrokken, 14. Beschrijving der behaalde overwinning, 19. Vloek over Meroz, omdat zij niet ter hulp was gesneld, 23. Zegen over Jaël en hare daad, 24. Schimprede op de ijdele hoop van Sísera's hovelingen, 28. Hartverheffing tot God, 31.

VOORTS zong Debóra, en Barak, de zoon van Abinóam, ten zelven dage, zeggende:

2 Looft den HEERE, van het wreken der wraken in Israël, van dat het volk zich gewillig heeft aangeboden.

3 Hoort, gij koningen, neemt ter ooren, gij vorsten! Ik, den HEERE zal ik zingen, ik zal den HEERE, den God Israëls, psalmzingen.

4 HEERE! toen Gij voorttoogt van Seïr, toen Gij daarheen traadt van het veld van Edom, [a] beefde de aarde, ook droop de hemel, ook dropen de wolken van water.

a Ps. 68:8, 9.

5 [a] De bergen vervloten van het aangezicht des HEEREN; zelfs [b] Sinaï van het aangezicht des HEEREN, des Gods van Israël.

a Ps. 68:15, 16, 17. 97:5. b Ex. 19:18.

6 In de dagen van Samgar, den zoon van Anath, in de dagen van Jaël, hielden de wegen op, en die op paden wandelden, gingen kromme wegen.

7 De dorpen hielden op in Israël, zij hielden op; totdat ik, Debóra, opstond, dat ik opstond, eene moeder in Israël.

8 Verkoos hij nieuwe goden, dan was er krijg in de poorten; werd er ook een schild gezien, of eene spies, onder veertig duizend in Israël?

9 Mijn hart is tot de wetgevers van Israël, die zich gewillig aangeboden hebben onder het volk; looft den HEERE.

10 Gij, die op witte ezelinnen rijdt, gij, die aan het gericht zit, en gij, die over weg wandelt, spreekt er van!

11 Van het gedruisch der schutters, tusschen de plaatsen, waar men water schept, spreekt aldaar te zamen van de gerechtigheden des HEEREN, van de gerechtigheden, *bewezen* aan zijne dorpen in Israël; toen ging des HEEREN volk af tot de poorten.

12 Waak op, waak op, Debóra, waak op, waak op, spreek een lied! maak u op, Barak, en leid uwe gevangenen gevangen, gij, zoon van Abinóam!

13 Toen deed Hij de overgeblevenen heerschen over de heerlijken *onder* het volk; de HEERE doet mij heerschen over de geweldigen.

14 Uit Efraïm was hun wortel tegen Amalek. Achter u was Benjamin onder uwe volken. Uit Machir zijn de wetgevers afgetogen, en uit Zebulon, trekkende door den staf des schrijvers.

15 Ook waren de vorsten in Issaschar met Debóra; en *gelijk* Issaschar, alzoo was Barak; op zijne voeten werd hij gezonden in het dal. In Rubens gedeelten waren de inbeeldingen des harten groot.

16 Waarom bleeft gij zitten tusschen de stallingen, om te hooren de bleetingen der kudden? De gedeelten van Ruben hadden groote onderzoekingen des harten.

17 Gilead bleef aan gene zijde der Jordaan; en Dan, waarom onthield hij zich in schepen? Aser zat aan de zeehaven, en bleef in zijne gescheurde plaatsen.

18 Zebulon, het is een volk, *dat* zijne ziel versmaad heeft ter dood, insgelijks Nafthali, op de hoogten des velds.

19 De koningen kwamen, zij streden; toen streden der koningen van Kanaän, te Tháänach aan de wateren van Megiddo; zij brachten geen gewin des zilvers daarvan.

20 Van den hemel streden zij, de sterren uit hare loopplaatsen streden tegen Sísera.

21 De beek Kison wentelde hen weg, de beek Kedûmim, de beek Kison; vertreed, o, mijne ziel! de sterken.

22 Toen werden de paardshoeven verpletterd, van het rennen, het rennen zijner machtigen.

23 Vloekt Meroz, zegt de Engel des HEEREN, vloekt hare inwoners gedurig-lijk; omdat zij niet gekomen zijn tot de

hulp des HEEREN, tot de hulp des HEEREN, met de helden.

24 Gezegend zij boven de vrouwen, Jaël, de huisvrouw van Heber, den Keniet; gezegend zij ze boven de vrouwen in de tente!

25 Water eischte hij, melk gaf zij; in eene heerenschaal bracht zij boter.

26 Hare hand sloeg zij aan den nagel, en hare rechterhand aan den hamer der arbeidslieden; en zij klopte Sísera; zij streek zijn hoofd af, als zij zijnen slaap had doornageld en doorgedrongen.

27 Tusschen hare voeten kromde hij zich, viel henen, lag daar neder; tusschen hare voeten kromde hij zich; hij viel; alwaar hij zich kromde, daar lag hij geheel geschonden!

28 De moeder van Sísera keek uit door het venster, en schreeuwde door de traliën: Waarom vertrekt zijn wagen te komen? waarom blijven de gangen zijner wagenen achter?

29 De wijste harer staatsvrouwen antwoordden; ook beantwoordde zij hare redenen aan zich zelve:

30 Zouden zij dan den buit niet vinden *en* deelen? een liefje, *of* twee liefjes, voor iegelijken man? Voor Sísera eenen buit van verscheidene verwen, eenen buit van verscheidene verwen, gestikt; van verscheidene verwe aan beide zijden gestikt, voor de buithalzen?

31 Alzoo moeten omkomen al Uwe vijanden, o HEERE! Die Hem daarentegen liefhebben, *moeten zijn*, als wanneer de zon opgaat in hare kracht. En het land was stil, veertig jaren.

HOOFDSTUK 6.

Het weder afvallige Israël wordt om zijne zonden zeer geplaagd door de Midianieten, vs. 1. Het vernedert zich voor den Heere, Die hun door een' profeet de oorzaak dezer ellende bekend maakt, 6. Gideons roeping tot verlossing van Israël, 11. De spijze, van Gideon den Engel voorgezet, door wondervuur verteerd, 17. God beveelt hem Baals altaar af te breken en een ander den Heere te stichten, 25. Murmureering des volks hierover en hun eisch tot uitlevering van Gideon, die echter door zijnen vader beschermd wordt, 28. Zijne toerusting tot den Midianietischen oorlog, 33. Het wonder door God gedaan tot zijne geruststelling, 36.

MAAR de kinderen Israëls deden dat kwaad was in de oogen des HEEREN; zoo gaf hen de HEERE in de hand der Midianieten, zeven jaren.

2 Als nu de hand der Midianieten sterk werd over Israël, maakten zich de kinderen Israëls, van wege de Midianieten, de holen, die in de bergen zijn, en de spelonken, en de vestingen.

3 Want het geschiedde, als Israël gezaaid had, zoo kwamen de Midianieten op, en de Amalekieten, en die van het oosten kwamen ook op tegen hem.

4 En zij legerden zich tegen hen, en verdorven de opkomst des lands, tot daar gij komt te Gaza; en zij lieten geenen leeftocht overig in Israël, noch klein vee, noch os, noch ezel.

5 Want zij kwamen op met hun vee en hunne tenten; zij kwamen gelijk de sprinkhanen in menigte, dat men hen en hunne kemelen niet tellen kon; en zij kwamen in het land, om dat te verderven.

6 Alzoo werd Israël zeer verarmd, van wege de Midianieten. Toen riepen de kinderen Israëls tot den HEERE.

7 En het geschiedde, als de kinderen Israëls tot den HEERE riepen, ter oorzake van de Midianieten;

8 Zoo zond de HEERE eenen man, die een profeet was, tot de kinderen Israëls; die zeide tot hen: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik heb u uit Egypte doen opkomen, en u uit het diensthuis uitgevoerd;

9 En Ik heb u verlost van de hand der Egyptenaren, en van de hand van allen, die u drukten; en Ik heb hen voor uw aangezicht uitgedreven, en u hun land gegeven;

10 En Ik zeide tot ulieden: Ik ben de HEERE, uw God; [a] vreest de goden der Amorieten niet, in welker land gij woont; maar gij zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest. [a] 2 Kon. 17:35, 38.

11 Toen kwam een Engel des HEEREN, en zette Zich onder den eik, die te Ofra is, welke aan Joas, den Abi-ezriet, toekwam; en zijn zoon Gídeon dorschte tarwe bij de pers, om *die* te vluchten voor het aangezicht der Midianieten.

12 Toen verscheen hem de Engel des HEEREN, en zeide tot hem: De HEERE is met u, gij, strijdbare held!

13 Maar Gídeon zeide tot Hem: Och, mijn HEERE! zoo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? en waar zijn al Zijne wonderen, die onze vaders ons verteld hebben, zeggende: Heeft ons de HEERE niet uit Egypte opgevoerd? Doch nu heeft ons de HEERE verlaten, en heeft ons in der Midianieten hand gegeven.

14 Toen keerde zich de HEERE tot hem, en zeide: [a] Ga heen in deze uwe kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen; heb Ik u niet gezonden?

[a] 1 Sam. 12:11. Hebr. 11:32.

15 En hij zeide tot Hem: Och, mijn Heere!
waarmede zal ik Israël verlossen? Zie, mijn
duizend is het armste in Manasse, en ik
ben de kleinste in mijns vaders huis.
16 En de HEERE zeide tot hem: Omdat
Ik met u zal zijn, zoo zult gij de Midia-
nieten slaan, als een' eenigen man.
17 En hij zeide tot Hem: Indien ik nu
genade gevonden heb in Uwe oogen, zoo
doe mij een teeken, dat Gij het zijt, Die
met mij spreekt.
18 Wijk toch niet van hier, totdat ik tot
U kome, en mijn geschenk uitbrenge, en
U voorzette. En Hij zeide: Ik zal blijven,
totdat gij wederkomt.
19 En Gídeon ging in, en bereidde een
geitenbokje; en ongezuurde *koeken* van eene
efa meels; het vleesch leide hij in eenen
korf, en het sop deed hij in eenen pot;
en hij bracht het tot Hem uit, tot onder
den eik, en zette het nader.
20 Doch de Engel Gods zeide tot hem:
Neem het vleesch en de ongezuurde *koeken*,
en leg ze op dien rotssteen, en giet het
sop uit; en hij deed alzoo.
21 En de Engel des HEEREN stak het
uiterste van den staf uit, die in Zijne
hand was, en roerde het vleesch en de on-
gezuurde *koeken* aan; toen ging er vuur
op uit de rots, en verteerde het vleesch en
de ongezuurde *koeken*. En de Engel des
HEEREN bekwam uit zijne oogen.
22 Toen zag Gídeon, dat het een Engel
des HEEREN was; en Gídeon zeide: Ach,
Heere, HEERE! daarom, omdat ik eenen
Engel des HEEREN gezien heb van aan-
gezicht tot aangezicht.
23 Doch de HEERE zeide tot hem: Vrede
zij u, vrees niet, gij zult niet sterven.
24 Toen bouwde Gídeon aldaar den HEE-
RE een altaar, en noemde het: De HEERE
is vrede! het is nog tot op dezen dag in
Ofra der Abi-ezrieten.
25 En het geschiedde in dienzelven nacht,
dat de HEERE tot hem zeide: Neem eenen
var van de ossen, die van uwen vader zijn,
te weten, den tweeden var, van zeven jaren;
en breek af het altaar van Baäl, dat van uwen
vader is, en houw af den bosch, die daarbij is.
26 En bouw den HEERE, uwen God, een
altaar, op de hoogte dezer sterkte, in eene
bekwame plaats; en neem den tweeden
var, en offer een brandoffer met het hout
der hage, die gij zult hebben afgehouwen.
27 Toen nam Gídeon tien mannen uit zijne
knechten, en deed, gelijk als de HEERE tot
hem gesproken had. Doch het geschiedde,
dewijl hij zijns vaders huis en de mannen
van die stad vreesde, van het te doen bij
dag, dat hij het deed bij nacht.
28 Als nu de mannen van die stad des
morgens vroeg opstonden, ziet, zoo was het
altaar van Baäl omgeworpen, en de hage,
die daarbij was, afgehouwen, en die tweede
var was op het gebouwde altaar geofferd.
29 Zoo zeiden zij, de een tot den ander:
Wie heeft dit stuk gedaan? En als zij
onderzochten en navraagden, zoo zeide
men: Gídeon, de zoon van Joas, heeft
dit stuk gedaan.
30 Toen zeiden de mannen van die stad
tot Joas: Breng uwen zoon uit, dat hij
sterve, omdat hij het altaar van Baäl heeft
omgeworpen, en omdat hij de hage, die
daarbij was, afgehouwen heeft.
31 Joas daarentegen zeide tot allen, die
bij hem stonden: Zult gij voor den Baäl
twisten? zult gij hem verlossen? Die voor
hem zal twisten, zal nog dezen morgen
gedood worden! Indien hij een god is,
hij twiste voor zichzelven, omdat men
zijn altaar heeft omgeworpen.
32 Daarom noemde hij hem te dien
dage Jerubbaäl, zeggende: Baäl twiste
tegen hem, omdat hij zijn altaar heeft
omgeworpen.
33 Alle Midianieten nu, en Amalekieten,
en de kinderen van het oosten, waren
samenvergaderd, en zij trokken over, en
legerden zich in het dal van Jizreël.
34 Toen toog de Geest des HEEREN Gí-
deon aan, en hij blies met de bazuin, en
de Abi-ezrieten werden achter hem bij-
eengeroepen.
35 Ook zond hij boden in gansch Ma-
nasse, en die werden ook achter hem bij-
eengeroepen; desgelijks zond hij boden
in Aser, en in Zebulon, en in Nafthali;
en zij kwamen op, hun te gemoet.
36 En Gídeon zeide tot God: Indien
Gij Israël door mijne hand zult verlossen,
gelijk als Gij gesproken hebt;
37 Zie, ik zal een wollen vlies op den
vloer leggen; indien er dauw op het vlies
alleen zal zijn, en droogte op de gansche
aarde, zoo zal ik weten, dat Gij Israël
door mijne hand zult verlossen, gelijk als
Gij gesproken hebt.

38 En het geschiedde alzoo; want hij stond des anderen daags vroeg op, en drukte het vlies uit, en hij wrong den dauw uit het vlies, eene schaal vol waters.

39 En Gídeon zeide tot God: [a] Uw toorn ontsteke niet tegen mij, dat ik alleenlijk ditmaal spreke; laat mij toch alleenlijk ditmaal met het vlies verzoeken; er zij toch droogte op het vlies alleen, en op de gansche aarde zij dauw. [a] Gen. 18:32.

40 En God deed alzoo in denzelven nacht; want de droogte was op het vlies alleen, en op de gansche aarde was dauw.

HOOFDSTUK 7.

Gídeon stelt zijn leger tegen de Midianieten, vs. 1. Gods bevel om slechts met drie honderd man den vijand te ontmoeten, 2. Verspreiding der Midianieten en hunne nederlaag, die door list en verrassing geschiedde, 15. Hierdoor ontstane verwarring doet hen het zwaard tegen elkander trekken en vluchten, 21. Zij worden door de Israëlieten nagejaagd en belet de Jordaan over te trekken, 23. Twee hunner vorsten gevangen en gedood, 25.

TOEN stond Jerubbaäl (dewelke is Gídeon) vroeg op, en al het volk, dat met hem was; en zij legerden zich aan de fontein van Herod; dat hij het heirleger der Midianieten had tegen het noorden, achter den heuvel More, in het dal.

2 En de HEERE zeide tot Gídeon: Des volks is te veel, dat met u is, dan dat Ik de Midianieten in hunne hand zou geven; opdat zich Israël niet tegen Mij beroeme, zeggende: Mijne hand heeft mij verlost.

3 Nu dan, roep nu uit voor de ooren des volks, zeggende: [a] Wie bloode en versaagd is, die keere weder, en spoede zich naar het gebergte van Gilead! Toen keerden uit het volk weder twee en twintig duizend, dat er tien duizend overbleven. [a] Deut. 20:8.

4 En de HEERE zeide tot Gídeon: Nog is des volks te veel; doe hen afgaan naar het water, en Ik zal ze u aldaar beproeven; en het zal geschieden, van welken Ik tot u zeggen zal: Deze zal met u trekken, die zal met u trekken; maar al degene, van welken Ik zeggen zal: Deze zal niet met u trekken, die zal niet trekken.

5 En hij deed het volk afgaan naar het water. Toen zeide de HEERE tot Gídeon: Al wie met zijne tong uit het water zal lekken, gelijk als een hond zou lekken, dien zult gij alleen stellen; desgelijks al wie op zijne knieën zal bukken om te drinken.

6 Toen was het getal dergenen, die met hunne hand tot hunnen mond gelekt hadden, drie honderd man; maar alle overigen des volks hadden op hunne knieën gebukt, om water te drinken.

7 En de HEERE zeide tot Gídeon: Door deze drie honderd mannen, die gelekt hebben, zal Ik ulieden verlossen, en de Midianieten in uwe hand geven; daarom laat al dat volk weggaan, een ieder naar zijne plaats.

8 En het volk nam den teerkost in hunne hand, en hunne bazuinen; en hij liet al die mannen van Israël gaan, een iegelijk naar zijne tent; maar die drie honderd man behield hij. En hij had het heirleger der Midianieten beneden in het dal.

9 En het geschiedde in denzelven nacht, dat de HEERE tot hem zeide: Sta op, ga henen af in het leger, want Ik heb het in uwe hand gegeven.

10 Vreest gij dan nog af te gaan, zoo ga af, gij, en Pura, uw jongen, naar het leger.

11 En gij zult hooren wat zij zullen spreken, en daarna zullen uwe handen gesterkt worden, dat gij aftrekken zult in het leger. Toen ging hij af, met Pura, zijnen jongen, tot het uiterste der schildwachten, die in het leger waren.

12 [a] En de Midianieten, en Amalekieten, en al de kinderen van het oosten, lagen in het dal, gelijk sprinkhanen in menigte, en hunne kemelen waren ontelbaar, gelijk het zand, dat aan den oever der zee is, in menigte. [a] Richt. 6:3, 5, 33.

13 Toen nu Gídeon aankwam, ziet, zoo was er een man, die zijnen metgezel eenen droom vertelde, en zeide: Zie, ik heb eenen droom gedroomd, en zie, een geroost gerstebrood wentelde zich in het leger der Midianieten, en het kwam tot aan de tent, en sloeg haar, dat zij viel, en keerde haar om, het onderste boven, dat de tent er lag.

14 En zijn metgezel antwoordde en zeide: Dit is niet anders, dan het zwaard van Gídeon, den zoon van Joas, den Israëlietischen man; God heeft de Midianieten en dit gansche leger in zijne hand gegeven.

15 En het geschiedde, als Gídeon de vertelling dezes drooms, en zijne uitlegging hoorde, zoo aanbad hij; en hij keerde weder tot het leger van Israël, en zeide: Maakt u op, want de HEERE heeft het leger der Midianieten in ulieder hand gegeven.

16 En hij deelde de drie honderd man in drie hoopen; en hij gaf een' iegelijk eene

bazuin in zijne hand, en ledige kruiken, en fakkelen in het midden der kruiken.

17 En hij zeide tot hen: Ziet naar mij en doet alzoo; en ziet, als ik zal komen aan het uiterste des legers, zoo zal het geschieden, gelijk als ik zal doen, alzoo zult gij doen.

18 Als ik met de bazuin zal blazen, ik en allen, die met mij zijn, dan zult gijlieden ook met de bazuin blazen, rondom het gansche leger, en gij zult zeggen: Voor den HEERE en voor Gídeon!

19 Alzoo kwam Gídeon, en honderd mannen, die met hem waren, in het uiterste des legers, in het begin van de middelste nachtwaak, als zij maar even de wachters gesteld hadden; en zij bliezen met de bazuinen, ook sloegen zij de kruiken, die in hunne hand waren, in stukken.

20 Alzoo bliezen de drie hoopen met de bazuinen, en braken de kruiken; en zij hielden met hunne linkerhand de fakkelen, en met hunne rechterhand de bazuinen om te blazen; en zij riepen: Het zwaard van den HEERE, en van Gídeon!

21 En zij stonden, een iegelijk in zijne plaats, rondom het leger. Toen verliep het gansche leger, en zij schreeuwden en vloden.

22 Als de drie honderd met de bazuinen bliezen, [a] zoo zette de HEERE het zwaard des eenen tegen den anderen, en *dat* in het gansche leger; en het leger vluchtte tot Beth-Sitta toe naar Tserédath, tot aan de grens van Abel-Mehóla, boven Tabbath. [a] Ps. 83:10.

23 Toen werden de mannen van Israël bijeengeroepen, uit Nafthali, en uit Aser, en uit gansch Manasse; en zij jaagden de Midianieten achterna.

24 Ook zond Gídeon boden in het gansche gebergte van Efraïm, zeggende: Komt af den Midianieten te gemoet, en beneemt hunlieden de wateren, tot aan Beth-bára, te weten de Jordaan; alzoo werd alle man van Efraïm bijeengeroepen, en zij benamen *hun* de wateren tot aan Beth-bára, en de Jordaan.

25 [a] En zij vingen twee vorsten der Midianieten, Oreb en Zeëb, en doodden Oreb op den rotssteen Oreb, en Zeëb doodden zij in de perskuip van Zeëb, en vervolgden de Midianieten; en zij brachten de hoofden van Oreb en Zeëb tot Gídeon, over de Jordaan. [a] Ps. 83:12. Jes. 10:26.

HOOFDSTUK 8.

De ontevredene Efraïmieten door Gideon tot zwijgen gebracht, vs. 2. De Midianieten vervolgd over de Jordaan, 4. Ongastvrije handelwijze der inwoners van Sukkoth en Pnuël, 5. Gevangenneming der twee Midianietische koningen en verstrooiing van hun overig leger, 10. Straf aan de oudsten van Sukkoth en Pnuël uitgeoefend, 15. De twee koningen gedood, 18. Gideon weigert over Israël te heerschen, 22; eischt een deel van den buit, sticht daarvan eenen efod, met welken het volk vervolgens afgoderij bedrijft, 24. Zijne vrouwen en kinderen, 30; zijn dood en begrafenis, 32. Israëls afkeerigheid van God en ondankbaarheid jegens Gideons geslacht, 34.

TOEN zeiden de mannen van [a] Efraïm tot hem: Wat stuk is dit, dat gij ons gedaan hebt, dat gij ons niet riept, toen gij heentoogt om te strijden tegen de Midianieten? en zij twistten sterk met hem. [a] Richt. 12:1.

2 Hij daarentegen zeide tot hen: Wat heb ik nu gedaan, gelijk gijlieden? zijn niet de nalezingen van Efraïm beter dan de wijnoogst van Abi-ezer?

3 God heeft de vorsten der Midianieten, Oreb en Zeëb, in uwe hand gegeven; wat heb ik dan kunnen doen, gelijk gijlieden? Toen liet hun toorn van hem af, als hij dit woord sprak.

4 Als nu Gídeon gekomen was aan de Jordaan, ging hij over, met de drie honderd mannen, die bij hem waren, zijnde moede, nogtans vervolgende.

5 En hij zeide tot de lieden van Sukkoth: Geeft toch eenige bollen broods aan het volk, dat mijne voetstappen volgt, want zij zijn moede; en ik jaag Zebah en Tsalmûna, de koningen der Midianieten, achterna.

6 Maar de oversten van Sukkoth zeiden: Is dan de handpalm van Zebah en Tsalmûna alreede in uwe hand, dat wij aan uw heir brood zouden geven?

7 Toen zeide Gídeon: Daarom, als de HEERE Zebah en Tsalmûna in mijne hand geeft, zoo zal ik uw vleesch dorschen met doornen der woestijn, en met distelen.

8 En hij toog van daar op naar Pnuël, en sprak tot hen desgelijks. En de lieden van Pnuël antwoordden hem, gelijk als de lieden van Sukkoth geantwoord hadden.

9 Daarom sprak hij ook tot de lieden van Pnuël, zeggende: Als ik met vrede wederkome, zal ik dezen toren afwerpen.

10 Zebah nu en Tsalmûna waren te Karkor, en hunne legers met hen, omtrent vijftien duizend, al de overgeblevenen van het gansche leger der kinderen van het oosten; en de gevallenen waren honderd en twintig duizend mannen, die het zwaard uittrokken.

11 En Gídeon toog opwaarts, den weg dergenen, die in tenten wonen, tegen het oosten van Nobah en Jógbeha; en hij sloeg

dat leger; want het leger was zorgeloos.

12 En Zebah en Tsalmûna vloden; doch hij jaagde hen na; en hij [a] ving de beide koningen der Midianieten, Zebah en Tsalmûna, en verschrikte het gansche leger. [a] Ps. 83:12.

13 Toen nu Gídeon, de zoon van Joas, van den strijd wederkwam, voor den opgang der zon,

14 Zoo ving hij eenen jongen van de lieden te Sukkoth, en ondervraagde hem; die schreef hem op de oversten van Sukkoth, en hunne oudsten, zeven en zeventig mannen.

15 Toen kwam hij tot de lieden van Sukkoth, en zeide: Ziet daar Zebah en Tsalmûna, van dewelke gij mij smadelijk verweten hebt, zeggende: Is de handpalm van Zebah en Tsalmûna alreede in uwe hand, dat wij aan uwe mannen, die moede zijn, brood zouden geven?

16 En hij nam de oudsten dier stad, en doornen der woestijn, en distelen, en deed het den lieden van Sukkoth door dezelve verstaan.

17 En den toren van Pnuël wierp hij af, en doodde de lieden der stad.

18 Daarna zeide hij tot Zebah en Tsalmûna: Wat waren het voor mannen, die gij te Thabor dood sloegt? En zij zeiden: Gelijk gij, alzoo waren zij, eenerlei, van gedaante als koningszonen.

19 Toen zeide hij: Het waren mijne broeders, zonen mijner moeder; *zoo waarlijk als* de HEERE leeft, zoo gij hen hadt laten leven, ik zou ulieden niet dooden!

20 En hij zeide tot Jether, zijnen eerstgeborene: Sta op, dood hen; maar de jongeling trok zijn zwaard niet uit; want hij vreesde, dewijl hij nog een jongeling was.

21 Toen zeiden Zebah en Tsalmûna: Sta gij op, en val op ons aan; want naar dat de man is, zoo is zijne macht. [a] Zoo stond Gídeon op, en doodde Zebah en Tsalmûna, en nam de maantjes, die aan de halzen hunner kemelen waren. [a] Ps. 83:12.

22 Toen zeiden de mannen van Israël tot Gídeon: Heersch over ons, zoo gij als uw zoon en uws zoons zoon, dewijl gij ons van der Midianieten hand verlost hebt.

23 Maar Gídeon zeide tot hen: Ik zal over u niet heerschen; ook zal mijn zoon over u niet heerschen; de HEERE zal over u heerschen.

24 Voorts zeide Gídeon tot hen: Eene begeerte zal ik van u begeeren: geeft mij maar een iegelijk een voorhoofdsiersel van zijnen roof; want zij hadden gouden voorhoofdsierselen gehad, dewijl zij Ismaëlieten waren.

25 En zij zeiden: Wij zullen ze gaarne geven; en zij spreidden een kleed uit, en wierpen daarop een iegelijk een voorhoofdsiersel van zijnen roof.

26 En het gewicht der gouden voorhoofdsierselen, die hij begeerd had, was duizend en zeven honderd *sikkelen* gouds, zonder de maantjes, en ketenen, en purperen kleederen, die de koningen der Midianieten aangehad hadden, en zonder de halsbanden, die aan de halzen hunner kemelen geweest waren.

27 En Gídeon maakte daarvan eenen efod, en stelde dien in zijne stad, te Ofra; en gansch Israël hoereerde aldaar denzelven na; en het werd Gídeon en zijn huis tot een' valstrik.

28 Alzoo werden de Midianieten te onder gebracht voor het aangezicht der kinderen Israëls, en hieven hun hoofd niet meer op. En het land was stil veertig jaren, in de dagen van Gídeon.

29 En Jerubbaäl, de zoon van Joas, ging henen en woonde in zijn huis.

30 Gídeon nu had zeventig zonen, die uit zijne heupe voortgekomen waren; want hij had vele vrouwen.

31 En zijn bijwijf, hetwelk te Sichem was, baarde hem ook eenen zoon; en hij noemde zijnen naam Abimélech.

32 En Gídeon, de zoon van Joas, stierf in goeden ouderdom; en hij werd begraven in het graf van zijnen vader Joas, te Ofra, des Abi-ezriets.

33 En het geschiedde, als Gídeon gestorven was, dat de kinderen Israëls zich omkeerden, en de Baäls nahoereerden; en zij stelden zich Baäl-Berith tot eenen God.

34 En de kinderen Israëls dachten niet aan den HEERE, hunnen God, Die hen gered had van de hand van al hunne vijanden van rondom.

35 En zij deden geene weldadigheid bij het huis van Jerubbaäl, *dat is* Gídeon, naar al het goede, dat hij bij Israël gedaan had.

HOOFDSTUK 9.

Abimélech, Gideons zoon, tracht Koning te worden, vs. 1. Vreeselijke broedermoord door hem gepleegd, waaraan Jotham ontkomt, 5. Deze stelt in eene gelijkenis den Sichemieten hunne dwaasheid voor oogen, om Abimélech Koning te maken, 7. Na drie jaren barst er een krijg uit tusschen Sichem en Abimélech, die de stad inneemt en den toren, werwaarts men gevlucht was, in brand steekt, 24. Vervolgens verovert hij Thebez, waar hij op eene noodlottige wijze zijn leven eindigen moet, 50.

ABIMÉLECH nu, de zoon van Jerubbaäl, ging henen naar Sichem, tot de broe-

ders zijner moeder; en hij sprak tot hen, en tot het gansche geslacht van het huis van den vader zijner moeder, zeggende:

2 Spreekt toch voor de ooren van alle burgers van Sichem: Wat is u beter, dat zeventig mannen, alle zonen van Jerubbaäl, over u heerschen, of dat één man over u heersche? Gedenkt ook, dat ik uw been en uw vleesch ben.

3 Toen spraken de broeders zijner moeder van hem, voor de ooren van alle burgers van Sichem, al dezelve woorden; en hun hart neigde zich naar Abimélech; want zij zeiden: Hij is onze broeder.

4 En zij gaven hem zeventig zilverlingen, uit het huis van Baäl-Berith; en Abimélech huurde daarmede ijdele en lichtvaardige mannen, die hem navolgden.

5 En hij kwam in zijns vaders huis te Ofra, en doodde zijne broederen, de zonen van Jerubbaäl, zeventig mannen, op eenen steen; doch Jotham, de jongste zoon van Jerubbaäl, werd overgelaten; want hij had zich verstoken.

6 Toen vergaderden zich alle burgeren van Sichem, en het gansche huis van Millo, en gingen heen en maakten Abimélech ten Koning, [a] bij den hoogen eik, die bij Sichem is. [a] Joz. 24:26.

7 Als zij dit Jotham aanzeiden, zoo ging hij heen, en stond op de hoogte des bergs Gerizîm, en verhief zijne stem, en riep, en hij zeide tot hen: Hoort naar mij, gij, burgers van Sichem! en God zal naar ulieden hooren.

8 De boomen gingen eens heen, om eenen koning over zich te zalven, en zij zeiden tot den olijfboom: Wees gij koning over ons.

9 Maar de olijfboom zeide tot hen: Zoude ik mijne vettigheid verlaten, die God en de menschen in mij prijzen? en zoude ik heengaan om te zweven over de boomen?

10 Toen zeiden de boomen tot den vijgeboom: Kom gij, wees koning over ons.

11 Maar de vijgeboom zeide tot hen: Zou ik mijne zoetigheid en mijne goede vrucht verlaten? en zou ik heengaan om te zweven over de boomen?

12 Toen zeiden de boomen tot den wijnstok: Kom gij, wees koning over ons.

13 Maar de wijnstok zeide tot hen: Zou ik mijnen most verlaten, die God en menschen vroolijk maakt? en zou ik heengaan om te zweven over de boomen?

14 Toen zeiden al de boomen tot den doornenbosch: Kom gij, wees koning over ons.

15 En de doornenbosch zeide tot de boomen: Indien gij mij in waarheid tot een' koning over u zalft, zoo komt, vertrouwt u onder mijne schaduw; maar indien niet, zoo ga vuur uit den doornenbosch, en vertere de cederen van den Libanon.

16 Alzoo nu, indien gij het in waarheid en oprechtheid gedaan hebt, dat gij Abimélech Koning gemaakt hebt, en indien gij welgedaan hebt bij Jerubbaäl en bij zijn huis, en indien gij hem naar de verdienste zijner handen gedaan hebt

17 (Want mijn vader heeft voor ulieden gestreden, en hij heeft zijne ziel verre weggeworpen, en u uit der Midianieten hand gered;

18 Maar gij zijt heden opgestaan tegen het huis mijns vaders, en hebt zijne zonen, zeventig mannen, op eenen steen gedood; en gij hebt Abimélech, eenen zoon zijner dienstmaagd, koning gemaakt over de burgers van Sichem, omdat hij uw broeder is);

19 Indien gij dan in waarheid en in oprechtheid bij Jerubbaäl en bij zijn huis te dezen dage gehandeld hebt, zoo weest vroolijk over Abimélech, en hij zij ook vroolijk over ulieden.

20 Maar indien niet, zoo ga vuur uit van Abimélech, en vertere de burgers van Sichem, en het huis van Millo; en vuur ga uit van de burgers van Sichem, en van het huis van Millo, en vertere Abimélech!

21 Toen vlood Jotham, en vluchtte, en ging naar Beër; en hij woonde aldaar van wege zijnen broeder Abimélech.

22 Als nu Abimélech drie jaren over Israël geheerscht had,

23 Zoo zond God eenen boozen geest tusschen Abimélech en tusschen de burgers van Sichem; en de burgers van Sichem handelden trouweloos tegen Abimélech;

24 Opdat het geweld, *gedaan* aan de zeventig zonen van Jerubbaäl, kwame, en opdat hun bloed gelegd wierd op Abimélech, hunnen broeder, die hen gedood had, en op de burgers van Sichem, die zijne handen gesterkt hadden om zijne broeders te dooden.

25 En de burgers van Sichem bestelden tegen hem, die op de hoogten der bergen lagen leiden, en al wie voorbij hen op den

weg doorging, beroofden zij; en het werd Abimélech aangezegd.

26 Gaäl, de zoon van Ebed, kwam ook met zijne broederen, en zij gingen over in Sichem; en de burgeren van Sichem verlieten zich op hem.

27 En zij togen uit in het veld, en lazen hunne wijnbergen af, en traden *de druiven*, en maakten lofliederen; en zij gingen in het huis huns Gods, en aten en dronken, en vloekten Abimélech.

28 En Gaäl, de zoon van Ebed, zeide: Wie is Abimélech, en wat is Sichem, dat wij hem dienen zouden? is hij niet een zoon van Jerubbaäl? en Zebul zijn bevelhebber? dient *liever* de mannen van Hemor, den vader van Sichem; want waarom zouden wij hem dienen?

29 Och, dat dit volk in mijne hand ware! ik zoude Abimélech wel verdrijven. En tot Abimélech zeide hij: Vermeerder uw heir, en trek uit.

30 Als Zebul, de overste der stad, de woorden van Gaäl, den zoon van Ebed, hoorde, zoo ontstak zijn toorn.

31 En hij zond listiglijk boden tot Abimélech, zeggende: Zie, Gaäl, de zoon van Ebed, en zijne broeders zijn te Sichem gekomen, en zie, zij, met deze stad, handelen vijandiglijk tegen u.

32 Zoo maak u nu op bij nacht, gij en het volk dat met u is, en leg lagen in het veld.

33 En het geschiede in den morgen, als de zon opgaat, zoo maak u vroeg op, en overval deze stad; en zie, zoo hij en het volk, dat met hem is, tot u uittrekken, zoo doe hem, gelijk als uwe hand vinden zal.

34 Abimélech dan maakte zich op, en al het volk, dat met hem was, bij nacht; en zij leiden lagen op Sichem, met vier hoopen.

35 En Gaäl, de zoon van Ebed, ging uit, en stond aan de deur van de stadspoort; en Abimélech rees op, en al het volk, dat met hem was, uit de achterlage.

36 Als Gaäl dat volk zag, zoo zeide hij tot Zebul: Zie, er komt volk af van de hoogten der bergen. Zebul daarentegen zeide tot hem: Gij ziet de schaduw der bergen voor menschen aan.

37 Maar Gaäl voer wijders voort te spreken, en zeide: Zie daar volk, afkomende uit het midden des lands, en een hoop komt van den weg van den eik Meónenim.

38 Toen zeide Zebul tot hem: Waar is nu uw mond, waarmede gij zeidet: Wie is Abimélech, dat wij hem zouden dienen? is niet dit het volk, dat gij veracht hebt? trek toch nu uit en strijd tegen hem!

39 En Gaäl trok uit voor het aangezicht der burgeren van Sichem, en hij streed tegen Abimélech.

40 En Abimélech jaagde hem na; want hij vlood voor zijn aangezicht; en er vielen vele verslagenen tot aan de deur der *stads*poort.

41 Abimélech nu bleef te A'ruma; en Zebul verdreef Gaäl en zijne broederen, dat zij te Sichem niet mochten wonen.

42 En het geschiedde des anderen daags, dat het volk uittrok in het veld, en zij zeiden het Abimélech aan.

43 Toen nam hij het volk, en deelde hen in drie hoopen, en hij leide lagen in het veld; en hij zag toe, en ziet, het volk trok uit de stad, zoo maakte hij zich tegen hen op, en sloeg hen.

44 Want Abimélech en de hoopen, die bij hem waren, overvielen hen, en bleven staan aan de deur der stadspoort; en de twee *andere* hoopen overvielen allen, die in het veld waren, en sloegen hen.

45 Voorts streed Abimélech tegen de stad dienzelven ganschen dag, en nam de stad in, en doodde het volk, dat daarin was; en hij brak de stad af, en bezaaide haar met zout.

46 Als alle burgeren des torens van Sichem dat hoorden, zoo gingen zij in de sterkte, in het huis van den god Berith.

47 En het werd Abimélech aangezegd, dat alle burgeren des torens van Sichem zich verzameld hadden.

48 Zoo ging Abimélech op den berg Zalmon, hij en al het volk, dat met hem was; en Abimélech nam eene bijl in zijne hand, en hieuw eenen tak van de boomen, en nam hem op, en leide hem op zijnen schouder; en hij zeide tot het volk, dat bij hem was: Wat gij mij hebt zien doen, haast u, doet als ik.

49 Zoo hieuw ook al het volk, een iegelijk zijnen tak af, en zij volgden Abimélech na, en leiden ze aan de sterkte, en verbrandden daardoor de sterkte met vuur; dat ook alle lieden des torens van Sichem stierven, omtrent duizend mannen en vrouwen.

50 Voorts toog Abimélech naar Thebez,

en hij legerde zich tegen Thebez, en nam
haar in.
51 Doch er was een sterke toren in het
midden der stad ; zoo vloden daarheen al
de mannen en de vrouwen, en alle bur-
gers van de stad, en sloten voor zich toe ;
en zij klommen op het dak des torens.
52 Toen kwam Abimélech tot aan den
toren, en bestormde dien ; en hij genaakte
tot aan de deur des torens, om dien met
vuur te verbranden.
53 Maar eene [a] vrouw wierp een stuk
van eenen molensteen op Abimélechs hoofd;
en zij verpletterde zijne hersenpan.
a 2 Sam. 11:21.
54 Toen riep hij haastelijk den jongen,
die zijne wapenen droeg, en zeide tot
hem : Trek uw zwaard uit, en dood mij,
opdat zij niet van mij zeggen : Eene vrouw
heeft hem gedood. En zijn jongen door-
stak hem, dat hij stierf.
55 Als nu de mannen van Israël zagen,
dat Abimélech dood was, zoo gingen zij,
een iegelijk naar zijne plaats.
56 Alzoo deed God wederkeeren het
kwaad van Abimélech, dat hij aan zijnen
vader gedaan had, doodende zijne zeven-
tig broederen.
57 Desgelijks al het kwaad der lieden
van Sichem deed God wederkeeren op hun
hoofd ; en de vloek van Jotham, den zoon
van Jerubbaäl, kwam over hen.

HOOFDSTUK 10.

Thola en Jaïr zijn richters, vs. 1. Herhaalde afgoderij van Israël, 6, waarom God het overgeeft in de hand der Filistijnen en Ammonieten, die het jammerlijk plagen, 7. God verhoort Israëls bede om uitredding, 10. De Ammonieten en Israëlieten voeren hunne legers aan te Gilead, 17.

NA Abimélech nu stond op, om Israël
te behouden, Thola, een zoon van
Pua, zoon van Dodo, een man van Issa-
schar ; en hij woonde te Samir, op het
gebergte van Efraïm.
2 En hij richtte Israël drie en twintig jaren;
en hij stierf, en werd begraven te Samir.
3 En na hem stond op Jaïr, de Gileadiet ;
en hij richtte Israël twee en twintig jaren.
4 En hij had dertig zonen, rijdende op
dertig ezelveulens, en die hadden dertig
steden, die zij noemden Havvôth-Jaïr, tot
op dezen dag, dewelke in het land van
Gilead zijn.
5 En Jaïr stierf, en werd begraven te
Kamon.
6 Toen voeren de kinderen Israëls voort
te doen dat [a] kwaad was in de oogen des
HEEREN, en dienden de Baäls, en Astharoth,
en de goden van Syrië, en de goden van
Sidon, en de goden van Moab, en de goden
der kinderen Ammons, mitsgaders de goden
der Filistijnen; en zij verlieten den HEERE,
en dienden Hem niet. *a* Richt. 2:11. 3:7. 4:1. 6:1.
7 Zoo ontstak de toorn des HEEREN te-
gen Israël ; en Hij verkocht hen in de hand
der Filistijnen, en in de hand der kinderen
Ammons.
8 En zij onderdrukten en vertraden de
kinderen Israëls in datzelve jaar ; achttien
jaren *onderdrukten zij* al de kinderen Isra-
els, die aan gene zijde der Jordaan waren, in
het land der Amorieten, dat in Gilead is.
9 Daartoe togen de kinderen Ammons over
de Jordaan, om te krijgen, zelfs tegen Juda,
en tegen Benjamin, en tegen het huis van
Efraïm; zoodat het Israël zeer bange werd.
10 Toen riepen de kinderen Israëls tot den
HEERE, zeggende : Wij hebben tegen U
gezondigd, zoo omdat wij onzen God heb-
ben verlaten, als dat wij de Baäls gediend
hebben.
11 Maar de HEERE zeide tot de kinderen
Israëls: Heb Ik u niet van de Egyptenaren,
en van de Amorieten, en van de kinderen
Ammons, en van de Filistijnen,
12 En de Sidoniers, en Amalekieten, en
Maonieten, *die* u onderdrukten, toen gij tot
Mij riept, alsdan uit hunne hand verlost?
13 Nogtans hebt gij Mij [a] verlaten, en
andere goden gediend ; daarom zal Ik u
niet meer verlossen. *a* Deut. 32:15. Jer. 2:13.
14 Gaat henen, roept tot de goden, die gij
verkoren hebt ; laten u die verlossen, ter
tijd uwer benauwdheid.
15 Maar de kinderen Israëls zeiden tot
den HEERE : Wij hebben gezondigd ; doe
Gij ons, naar alles, wat goed is in Uwe
oogen ; alleenlijk verlos ons toch te dezen
dage !
16 En zij deden de vreemde goden uit
hun midden weg, en dienden den HEERE.
Toen werd Zijne ziel verdrietig over den
arbeid van Israël.
17 En de kinderen Ammons werden bij-
eengeroepen, en legerden zich in Gilead ;
daarentegen werden de kinderen Israëls
vergaderd, en legerden zich te Mizpa.
18 Toen zeiden het volk, de oversten van
Gilead, de een tot den ander : Wie is de
man, die beginnen zal te strijden tegen
de kinderen Ammons ? [a] die zal tot een

hoofd zijn over alle inwoners van Gilead.

a Richt. 11:6, 9, 10, 11.

HOOFDSTUK 11.

Vroegere geschiedenis van Jeftha, vs. 1. De Gileadieten bieden hem het opperbevelhebberschap aan, om tegen de Ammonieten te strijden, hetwelk door hem onder voorwaarde wordt aangenomen, 5. Zijne vergeefsche pogingen om den koning der Ammonieten te bewegen, alle vijandelijkheden te staken, 12. Hij trekt, door Gods Geest gedreven, ten strijde, 29. Zijne gelofte, 30. Hij slaat de Ammonieten, 32; volbrengt zijne gelofte, 34.

JEFTHA [a] nu, de Gileadiet, was een strijdbaar held; maar hij was een hoerekind; doch Gilead had Jeftha gegenereerd.

a Hebr. 11:32.

2 Gileads huisvrouw baarde hem ook zonen; en de zonen dezer vrouw, groot geworden zijnde, stieten Jeftha uit, en zeiden tot hem: Gij zult in het huis onzes vaders niet erven, want gij zijt een zoon van eene andere vrouw.

3 Toen vlood Jeftha voor het aangezicht zijner broederen, en woonde in het land Tob; en ijdele mannen vergaderden zich tot Jeftha, en togen met hem uit.

4 En het geschiedde, na eenige dagen, dat de kinderen Ammons tegen Israël krijgden.

5 Zoo geschiedde het, als de kinderen Ammons tegen Israël krijgden, dat de oudsten van Gilead heengingen, om Jeftha te halen uit het land van Tob.

6 En zij zeiden tot Jeftha: Kom, en wees ons tot een' overste, opdat wij strijden tegen de kinderen Ammons.

7 Maar Jeftha zeide tot de oudsten van Gilead: Hebt gijlieden mij niet gehaat, en mij uit mijns vaders huis verstooten? waarom zijt gij dan nu tot mij gekomen, terwijl gij in benauwdheid zijt?

8 En de oudsten van Gilead zeiden tot Jeftha: Daarom zijn wij nu tot u wedergekomen, dat gij met ons trekt, en tegen de kinderen Ammons strijdt; en gij zult ons tot een hoofd zijn, over alle inwoners van Gilead.

9 Toen zeide Jeftha tot de oudsten van Gilead: Zoo gijlieden mij wederhaalt, om te strijden tegen de kinderen Ammons, en de HEERE hen voor mijn aangezicht geven zal, zal ik u dan tot een hoofd zijn?

10 En de oudsten van Gilead zeiden tot Jeftha: De HEERE zij toehoorder tusschen ons, indien wij niet alzoo naar uw woord doen.

11 Alzoo ging Jeftha met de oudsten van Gilead, en het volk stelde hem tot een hoofd en overste over zich. En Jeftha sprak al zijne woorden voor het aangezicht des HEEREN te Mizpa.

12 Voorts zond Jeftha boden tot den koning der kinderen Ammons, zeggende: Wat hebben ik en gij met elkander te doen, dat gij tot mij gekomen zijt, om tegen mijn land te krijgen?

13 En de koning der kinderen Ammons zeide tot de boden van Jeftha: Omdat Israël, als hij uit Egypte optoog, mijn land genomen heeft, van de Arnon af tot aan de Jabbok, en tot aan de Jordaan; zoo geef mij dat nu weder met vrede.

14 Maar Jeftha voer wijders voort, en zond boden tot den koning der kinderen Ammons,

15 En hij zeide tot hem: Zoo zegt Jeftha: [a] Israël heeft het land der Moabieten, en het land der kinderen Ammons niet genomen;

a Num. 21:13. Deut. 2:9, 19.

16 Want als zij uit Egypte optogen, zoo wandelde Israël door de woestijn tot aan de Schelfzee, en kwam te Kades.

17 En Israël zond boden tot den koning der Edomieten, zeggende: [a] Laat mij toch door uw land doortrekken; maar de koning der Edomieten gaf geen gehoor. En hij zond ook tot den koning der Moabieten, die ook niet wilde. Alzoo bleef Israël in Kades.

a Num. 20:17.

18 Daarna wandelde hij in de woestijn, en toog om het land der Edomieten en het land der Moabieten, en kwam van den opgang der zon aan het land der Moabieten, en zij legerden zich op gene zijde van de Arnon; maar zij kwamen niet binnen de landpale der Moabieten; want de Arnon is de landpale der Moabieten.

19 [a] Maar Israël zond boden tot Sihon, den koning der Amorieten, koning van Hesbon, en Israël zeide tot hem: [b] Laat ons toch door uw land doortrekken tot aane mijne plaats.

a Deut. 2:26. *b* Num. 21:22.

20 Doch Sihon betrouwde Israël niet door zijne landpale door te trekken; maar Sihon verzamelde al zijn volk, en zij legerden zich te Jaza; en hij streed tegen Israël.

21 En de HEERE, de God Israëls, gaf Sihon met al zijn volk in de hand van Israël, dat zij hen sloegen; alzoo nam Israël erfelijk in het gansche land der Amorieten, die in datzelve land woonden.

22 En zij namen erfelijk in de gansche

landpale der Amorieten, [a] van de Arnon af tot aan de Jabbok, en van de woestijn tot aan de Jordaan. [a] Deut. 2:36.

23 Zoo heeft nu de HEERE, de God Israëls, de Amorieten voor het aangezicht van Zijn volk Israël uit de bezitting verdreven; en zoudt gij hunlieder erfgenaam zijn?

24 Zoudt gij niet dengene erven, dien uw god Kamos voor u uit de bezitting verdreef? Alzoo zullen wij al dengene erven, dien de HEERE, onze God, voor ons aangezicht uit de bezitting verdrijft.

25 [a] Nu voorts, zijt gij veel beter dan Balak, de zoon van Zippor, de koning der Moabieten? heeft hij ooit met Israël getwist? heeft hij ook ooit tegen hen gekrijgd? [a] Num. 22:2, enz.

26 Terwijl Israël drie honderd jaren gewoond heeft in Hesbon, en in hare stedekens, en in Aroër en in hare stedekens, en in al de steden, die aan de zijde van de Arnon zijn; waarom hebt gij het dan in dien tijd niet gered?

27 Ook heb ik tegen u niet gezondigd, maar gij doet kwalijk bij mij, dat gij tegen mij krijgt; de HEERE, Die Rechter is, richte heden tusschen de kinderen Israëls en tusschen de kinderen Ammons!

28 Maar de koning der kinderen Ammons hoorde niet naar de woorden van Jeftha, die hij tot hem gezonden had.

29 Toen kwam de Geest des HEEREN op Jeftha, dat hij Gilead en Manasse doortrok; want hij trok door tot Mizpa in Gilead, en van Mizpa in Gilead trok hij door tot de kinderen Ammons.

30 En Jeftha beloofde den HEERE eene gelofte, en zeide: Indien Gij de kinderen Ammons ganschelijk in mijne hand zult geven;

31 Zoo zal het uitgaande, dat uit de deur van mijn huis mij te gemoet zal uitgaan, als ik met vrede van de kinderen Ammons wederkom, dat zal des HEEREN zijn, en ik zal het offeren ten brandoffer.

32 Alzoo trok Jeftha door naar de kinderen Ammons, om tegen hen te strijden; en de HEERE gaf hen in zijne hand.

33 En hij sloeg hen van Aroër af tot daar gij komt te Minnith, twintig steden, en tot aan Abél-Kerámim, met eenen zeer grooten slag. Alzoo werden de kinderen Ammons te ondergebracht voor het aangezicht der kinderen Israëls.

34 Toen nu Jeftha te Mizpa bij zijn huis kwam, ziet, zoo ging zijne dochter uit hem te gemoet, met trommelen en reien. Zij nu was alleen, een eenig *kind;* hij had uit zich *anders* geenen zoon of dochter.

35 En het geschiedde, als hij haar zag, zoo verscheurde hij zijne kleederen, en zeide: Ach, mijne dochter! gij hebt mij ganschelijk nedergebogen, en gij zijt onder degenen, die mij beroeren; want ik heb mijnen mond opengedaan tot den HEERE, en ik zal niet kunnen teruggaan.

36 En zij zeide tot hem: Mijn vader! hebt gij uwen mond opengedaan tot den HEERE, doe mij, gelijk als uit uwen mond gegaan is; naardien u de HEERE volkomene wraak gegeven heeft van uwe vijanden, van de kinderen Ammons.

37 Voorts zeide zij tot haren vader: Laat deze zaak aan mij geschieden: Laat twee maanden van mij af, dat ik heenga, en ga af tot de bergen, en beweene mijnen maagdom, ik en mijne gezellinnen.

38 En hij zeide: Ga heen; en hij liet haar twee maanden gaan. Toen ging zij heen met hare gezellinnen, en beweende haren maagdom op de bergen.

39 En het geschiedde ten einde van twee maanden, dat zij tot haren vader wederkwam, die aan haar volbracht zijne gelofte, die hij beloofd had; en zij heeft geenen man bekend. Voorts werd het eene gewoonheid in Israël,

40 *Dat* de dochteren Israëls van jaar tot jaar heengingen, om de dochter van Jeftha, den Gileadiet, aan te spreken, vier dagen in het jaar.

HOOFDSTUK 12.

Der Efraïmieten oproerigheid tegen Jeftha, zonder oorzaak, kost aan twee en veertig duizend hunner het leven, vs. 1. Jeftha sterft, 7. Na hem zijn richters Ebzan, Elon, Abdon, 8.

TOEN werden de mannen van Efraïm bijeengeroepen, en trokken over naar het noorden; en zij zeiden tot Jeftha: [a] Waarom zijt gij doorgetogen om te strijden tegen de kinderen Ammons, en hebt ons niet geroepen, om met u te gaan? wij zullen uw huis met u met vuur verbranden. [a] Richt. 8:1.

2 En Jeftha zeide tot hen: Ik en mijn volk waren zeer twistig met de kinderen Ammons; en ik heb ulieden geroepen, maar gij hebt mij uit hunne hand niet verlost.

3 Als ik nu zag, dat gij niet verlostet, zoo stelde ik mijne ziel in mijne hand, en toog door tot de kinderen Ammons, en de HEERE gaf hen in mijne hand; waarom zijt gij dan te dezen dage tot mij opgekomen, om tegen mij te strijden?

4 En Jeftha vergaderde alle mannen van Gilead, en streed met Efraïm; en de mannen van Gilead sloegen Efraïm; want de Gileadieten, zijnde tusschen Efraïm *en* tusschen Manasse, zeiden: Gijlieden zijt vluchtelingen van Efraïm.

5 Want de Gileadieten namen den Efraïmieten de veren der Jordaan af; en het geschiedde, als de vluchtelingen van Efraïm zeiden: Laat mij overgaan; zoo zeiden de mannen van Gilead tot hem: Zijt gij een Efraïmiet? wanneer hij zeide: Neen;

6 Zoo zeiden zij tot hem: Zeg nu Schibbóleth; maar hij zeide: Sibbóleth, en kon het alzoo niet recht spreken; zoo grepen zij hem, en versloegen hem aan de veren der Jordaan, dat te dier tijd van Efraïm vielen twee en veertig duizend.

7 Jeftha nu richtte Israël zes jaren; en Jeftha, de Gileadiet, stierf, en werd begraven in de steden van Gilead.

8 En na hem richtte Israël Ebzan, van Bethlehem.

9 En hij had dertig zonen; en hij zond dertig dochteren naar buiten, en bracht dertig dochteren van buiten in voor zijne zonen; en hij richtte Israël zeven jaren.

10 Toen stierf Ebzan, en werd begraven te Bethlehem.

11 En na hem richtte Israël Elon, de Zebuloniet, en hij richtte Israël tien jaren.

12 En Elon, de Zebuloniet, stierf, en werd begraven te Ajálon, in het land van Zebulon.

13 En na hem richtte Israël Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhathoniet.

14 En hij had veertig zonen, en dertig zoons zonen, rijdende op zeventig[a] ezelveulens; en hij richtte Israël acht jaren. [a] Richt. 10:4.

15 Toen stierf Abdon, een zoon van Hillel, de Pirhathoniet; en hij werd begraven te Pirhathon, in het land van Efraïm, op den berg van den Amalekiet.

HOOFDSTUK 13.

God geeft Israël om zijne zonden in de hand der Filistijnen, vs. 1. De Engel des Heeren verschijnt aan de huisvrouw van Manóach, die onvruchtbaar was, en zegt haar aan, dat zij eenen zoon zal baren, hoe zij zich gedrágen en met het kind handelen moet, 2. Manóach, zulks van zijne vrouw vernemende, bidt en verkrijgt, dat de Engel wederkomt en hun beiden aangaande dat kind onderricht, 6. Manóach wil den Engel spijze bereiden en vraagt naar Zijnen naam, 15; doch de Engel vaart in de vlammen van het brandoffer ten hemel, 20, waardoor Manóach, zeer verschrikt zijnde, van zijne vrouw gesterkt wordt, 22. Simson geboren, 24; in wien de Geest Gods begint te werken, 25.

EN de kinderen Israëls voeren voort [a] te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN; zoo gaf hen de HEERE in de hand der Filistijnen veertig jaren.
[a] Richt. 2:11. 3:7. 4:1. 6:1. 10:6.

2 En er was een man van Zora, uit het geslacht van eenen Daniet, wiens naam was Manóach; en zijne huisvrouw was onvruchtbaar en baarde niet.

3 En een Engel des HEEREN verscheen aan deze vrouw, en hij zeide tot haar: Zie nu, gij zijt onvruchtbaar, en hebt niet gebaard; maar gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren.

4 Zoo wacht u toch nu, en drink geen' [a] wijn noch sterken drank, en eet niets onreins. [a] Num. 6:2,3.

5 Want zie, gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren, [a] op wiens hoofd geen scheermes zal komen; want dat knechtje zal een Nazireër Gods zijn, van *moeders* buik af; en hij zal beginnen Israël te verlossen uit der Filistijnen hand. [a] Num. 6:5. 1 Sam. 1:11.

6 Toen kwam deze vrouw in, en sprak tot haren man, zeggende: Er kwam een Man Gods tot mij, Wiens aanzicht was als het aanzicht van een' Engel Gods, zeer vreeselijk; en ik vraagde Hem niet, van waar Hij was, en Zijnen naam gaf Hij mij niet te kennen.

7 Maar Hij zeide tot mij: Zie, gij zult zwanger worden, en eenen zoon baren; zoo drink nu geen' wijn noch sterken drank, en eet niets onreins; want dat knechtje zal een Nazireër Gods zijn, van *moeders* buik af tot op den dag zijns doods.

8 Toen aanbad Manóach den HEERE vuriglijk, en zeide: Och, HEERE! dat toch de Man Gods, Dien Gij gezonden hebt, weder tot ons kome, en ons leere, wat wij dat knechtje doen zullen, dat geboren zal worden.

9 En God verhoorde de stem van Manóach; en de Engel Gods kwam wederom tot de vrouw. Zij nu zat in het veld; doch haar man Manóach was niet bij haar.

10 Zoo haastte de vrouw, en liep, en gaf het haren man te kennen; en zij zeide tot hem: Zie, die Man is mij verschenen, Welke op dien dag tot mij kwam.

11 Toen stond Manóach op, en ging zijne huisvrouw na; en hij kwam tot dien Man,

en zeide tot hem: Zijt gij die Man, Dewelke tot deze vrouw gesproken hebt? en Hij zeide: Ik ben het.

12 Toen zeide Manóach: Nu, dat Uwe woorden komen; *maar* wat zal des knechtjes wijze en zijn werk zijn?

13 En de Engel des HEEREN zeide tot Manóach: Van alles, wat Ik tot de vrouw gezegd heb, zal zij zich wachten.

14 Zij zal niet eten van iets, dat van den wijnstok des wijns voortkomt; en wijn en sterken drank zal zij niet drinken, noch iets onreins eten; al wat Ik haar geboden heb, zal zij onderhouden.

15 Toen zeide Manóach tot den Engel des HEEREN: Laat ons U toch ophouden, en een geitenbokje voor Uw aangezicht bereiden.

16 Maar de Engel des HEEREN zeide tot Manóach: Indien gij Mij zult ophouden, Ik zal van uw brood niet eten; en indien gij een brandoffer zult doen, dat zult gij den HEERE offeren. Want Manóach wist niet, dat het een Engel des HEEREN was.

17 En Manóach zeide tot den Engel des HEEREN: Wat is Uw naam, opdat wij U vereeren, wanneer Uw woord zal komen.

18 En de Engel des HEEREN zeide tot hem: Waarom vraagt gij dus naar Mijnen naam? Die is toch Wonderlijk.

19 Toen nam Manóach een geitenbokje, en het spijsoffer, en offerde het op den rotssteen, den HEERE. En Hij handelde wonderlijk in *Zijn* doen; en Manóach en zijne huisvrouw zagen toe.

20 En het geschiedde, als de vlam van het altaar opvoer naar den hemel, zoo voer de Engel des HEEREN op in de vlam des altaars. Als Manóach en zijne huisvrouw *dat* zagen, zoo vielen zij op hunne aangezichten ter aarde.

21 En de Engel des HEEREN verscheen niet meer aan Manóach, en aan zijne huisvrouw. Toen bekende Manóach, dat het een Engel des HEEREN was.

22 En Manóach zeide tot zijne huisvrouw: Wij zullen zekerlijk [a]sterven, omdat wij God gezien hebben. [a] Ex. 33:20. Deut. 5:26. Richt. 6:22, 23.

23 Maar zijne huisvrouw zeide tot hem: Zoo de HEERE lust had ons te dooden, Hij had het brandoffer en spijsoffer van onze hand niet aangenomen, noch ons dit alles getoond, noch ons om dezen tijd laten hooren *zulks* als dit is.

24 Daarna baarde deze vrouw eenen zoon, en zij noemde zijnen naam [a]Simson; en dat knechtje werd groot, en de HEERE zegende het. [a] Hebr. 11:32.

25 En de Geest des HEEREN begon hem bij wijlen te drijven in het leger van Dan, tusschen Zora en tusschen Esthaól.

HOOFDSTUK 14.

Simson gelegenheid zoekende, om zijne roeping tegen de Filistijnen te volbrengen, doet zijne ouders bewilligen, dat zij voor hem eene Filistijnsche vrouw uit Thimnath ten huwelijk vragen, vs. 1. Zijn betoonde moed in het verscheuren van een' leeuw op den weg derwaarts, 5. Eenigen tijd daarna in het lichaam van den leeuw honig vindende, ontleent hij hieruit aanleiding, om op zijne bruiloft een raadsel voor te stellen, 8; welks verklaring hem door zijne vrouw afgeperst en aan de feestgenooten ontdekt wordt, waarop hij dertig ingezetenen van Askelon versloeg, uit wier bezittingen hij de toegezegde vereering bereidt, 19. Zijne vrouw wordt aan een' anderen gegeven, 20.

EN Simson ging af naar Thimnath, en gezien hebbende eene vrouw te Thimnath, van de dochteren der Filistijnen,

2 Zoo ging hij opwaarts, en gaf het zijnen vader en zijne moeder te kennen, en zeide: Ik heb eene vrouw gezien te Thimnath, van de dochteren der Filistijnen; nu dan, neem mij die tot eene vrouw.

3 Maar zijn vader zeide tot hem, mitsgaders zijne moeder: Is er geene vrouw onder de dochteren uwer broeders, en onder al mijn volk, dat gij heengaat, om eene vrouw te nemen van de Filistijnen, die onbesnedenen? En Simson zeide tot zijnen vader: Neem mij die, want zij is bevallig in mijne oogen.

4 Zijn vader nu en zijne moeder wisten niet, dat dit van den HEERE was, dat hij gelegenheid zocht van de Filistijnen; want de Filistijnen heerschten te dier tijd over Israël.

5 Alzoo ging Simson, met zijnen vader en zijne moeder, henen af naar Thimnath. Als zij nu kwamen tot aan de wijngaarden van Thimnath, ziet daar, een jonge leeuw, brullende hem te gemoet.

6 Toen werd de Geest des HEEREN vaardig over hem, dat hij hem van een scheurde, gelijk men een bokje van een scheurt, en er was niets in zijne hand; doch hij gaf zijnen vader en zijne moeder niet te kennen, wat hij gedaan had.

7 En hij kwam af, en sprak tot de vrouw; en zij beviel in Simsons oogen.

8 En na sommige dagen kwam hij weder, om haar te nemen; toen week hij af, om het aas van den leeuw te bezien; en ziet, een bijenzwerm was in het lichaam van den leeuw, met honig.

9 En hij nam dien in zijne handen, en ging voort, al gaande en etende; en hij ging tot zijnen vader en tot zijne moeder, en gaf hun *daarvan*, en zij aten; doch hij gaf hun niet te kennen, dat hij den honig uit het lichaam van den leeuw genomen had.

10 Als nu zijn vader afgekomen was tot die vrouw, zoo maakte Simson aldaar eene bruiloft; want alzoo plachten de jongelingen te doen.

11 En het geschiedde, als zij hem zagen, zoo namen zij dertig metgezellen, die bij hem zouden zijn.

12 Simson dan zeide tot hen: Ik zal nu ulieden een raadsel te raden geven; indien gij mij dat in de zeven dagen dezer bruiloft wel zult verklaren en uitvinden, zoo zal ik ulieden geven dertig fijne lijnwaadskleederen, en dertig wisselkleederen.

13 En indien gij het mij niet zult kunnen verklaren, zoo zult gijlieden mij geven dertig fijne lijnwaadskleederen, en dertig wisselkleederen. En zij zeiden tot hem: Geef uw raadsel te raden, en laat het ons hooren.

14 En hij zeide tot hen: Spijze ging uit van den eter, en zoetigheid ging uit van den sterke. En zij konden dat raadsel in drie dagen niet verklaren.

15 Daarna geschiedde het op den zevenden dag, dat zij tot de huisvrouw van Simson zeiden: Overreed uwen man, dat hij ons dat raadsel verklare, opdat wij niet misschien u, en het huis uws vaders, met vuur verbernen. Hebt gijlieden ons genoodigd, om het onze te bezitten? is het zoo niet?

16 En Simsons huisvrouw weende voor hem en zeide: Gij haat mij maar, en hebt mij niet lief; gij hebt den kinderen mijns volks een raadsel te raden gegeven, en hebt het mij niet verklaard. En hij zeide tot haar: Zie, ik heb het mijnen vader en mijne moeder niet verklaard, zou ik het u dan verklaren?

17 En zij weende voor hem op den zevende der dagen, in dewelke zij deze bruiloft hadden; zoo geschiedde het op den zevenden dag, dat hij het haar verklaarde, want zij perste hem; en zij verklaarde dat raadsel den kinderen haars volks.

18 Toen zeiden de mannen der stad tot hem, op den zevenden dag, eer de zon onderging: Wat is zoeter dan honig? en wat is sterker dan een leeuw? En hij zeide tot hen: Zoo gij met mijn kalf niet hadt geploegd, gij zoudt mijn raadsel niet hebben uitgevonden.

19 Toen werd de Geest des HEEREN vaardig over hem, en hij ging af naar de Askelonieten, en sloeg van hen dertig man; en hij nam hun gewaad, en gaf de wisselkleederen aan degenen, die dat raadsel verklaard hadden. Doch zijn toorn ontstak, en hij ging op in zijns vaders huis.

20 En de huisvrouw van Simson werd zijns metgezels, die hem vergezelschapt had.

HOOFDSTUK 15.

Simson bezoekt zijne vrouw, doch de toegang tot haar wordt hem geweigerd, vs. 1. Neemt hierover wraak, 4, die door de Filistijnen met wederwraak wordt vergolden, 6. Simson wreekt zich nogmaals wederkeerig, 7. Op den eisch der Filistijnen gebonden tot hen gebracht, verbreekt hij zijne banden en verslaat duizend van hen met een ezelskinnebakken, 9. Zijne gebedsverhooring tot stilling van zijnen brandenden dorst, 18.

EN het geschiedde na *sommige* dagen, in de dagen van den tarweoogst, dat Simson zijne huisvrouw bezocht met een geitenbokje, en hij zeide: Laat mij tot mijne huisvrouw ingaan in de kamer; maar haar vader liet hem niet toe in te gaan.

2 Want haar vader zeide: Ik sprak zeker, dat gij haar ganschelijk haattet, zoo heb ik haar aan uwen metgezel gegeven. Is niet hare kleinste zuster schooner dan zij? Laat ze u toch zijn in plaats van haar.

3 Toen zeide Simson van henlieden: Ik ben ditmaal onschuldig van de Filistijnen, wanneer ik aan hen kwaad doe.

4 En Simson ging heen, en ving drie honderd vossen; en hij nam fakkelen, en keerde staart aan staart, en deed eenen fakkel tusschen twee staarten in het midden.

5 En hij stak de fakkelen aan met vuur, en liet ze loopen in het staande koren der Filistijnen; en hij stak in brand zoowel de korenhoopen als het staande koren, zelfs tot de wijngaarden *en* olijfboomen toe.

6 Toen zeiden de Filistijnen: Wie heeft dit gedaan? En men zeide: Simson, de schoonzoon van den Thimniet, omdat hij zijne huisvrouw heeft genomen, en heeft haar aan zijnen metgezel gegeven. Toen kwamen de Filistijnen op, en verbrandden haar en haren vader met vuur.

7 Toen zeide Simson tot hen: Zoudt gij alzoo doen? Zeker, als ik mij aan u gewroken heb, zoo zal ik daarna ophouden.

8 En hij sloeg hen, den schenkel en de heup, *met* eenen grooten slag; en hij ging af, en woonde op de hoogte van de rots Etam.

9 Toen togen de Filistijnen op, en le-

gerden zich tegen Juda, en breidden zich uit in Lechi.

10 En de mannen van Juda zeiden: Waarom zijt gijlieden tegen ons opgetogen? En zij zeiden: Wij zijn opgetogen om Simson te binden, om hem te doen, gelijk als hij ons gedaan heeft.

11 Toen kwamen drie duizend mannen af uit Juda tot het hol der rots Etam, en zeiden tot Simson: Wist gij niet, dat de Filistijnen over ons heerschen? waarom hebt gij ons dan dit gedaan? En hij zeide tot hen: Gelijk als zij mij gedaan hebben, alzoo heb ik hunlieden gedaan.

12 En zij zeiden tot hem: Wij zijn afgekomen om u te binden, om u over te geven in de hand der Filistijnen. Toen zeide Simson tot hen: Zweert mij, dat gijlieden op mij niet zult aanvallen.

13 En zij spraken tot hem, zeggende: Neen, maar wij zullen u wel binden, en u in hunlieder hand overgeven; doch wij zullen u geenszins dooden. En zij bonden hem met twee nieuwe touwen, en voerden hem op van de rots.

14 Als hij kwam tot Lechi, zoo juichten de Filistijnen hem te gemoet; maar de Geest des HEEREN werd vaardig over hem; en de touwen, die aan zijne armen waren, werden als linnen draden, die van het vuur gebrand zijn, en zijne banden versmolten van zijne handen.

15 En hij vond een vochtig ezelskinnebakken, en hij strekte zijne hand uit, en nam het, en sloeg daarmede duizend man.

16 Toen zeide Simson: Met een ezelskinnebakken, eenen hoop, twee hoopen, met een ezelskinnebakken heb ik duizend man geslagen.

17 En het geschiedde, als hij geëindigd had te spreken, zoo wierp hij het kinnebakken uit zijne hand, en hij noemde dezelve plaats Ramath-Lechi.

18 Als hem nu zeer dorstte, zoo riep hij tot den HEERE, en zeide: Gij hebt door de hand van Uwen knecht dit groote heil gegeven; zou ik dan nu van dorst sterven, en vallen in de hand dezer [a] onbesnedenen?

[a] 1 Sam. 17:26, 36. 2 Sam. 1:20.

19 Toen kloofde God de holle plaats, die in Lechi is, en er ging water uit van dezelve, en hij dronk. Toen kwam zijn geest weder, en hij werd levend. Daarom noemde hij haren naam: De fontein des aanroepers, die in Lechi is, tot op dezen dag.

20 En hij richtte Israël, in de dagen der Filistijnen, twintig jaren.

HOOFDSTUK 16.

Simson draagt de poorten der stad Gaza op eenen berg, vs. 1 Zijne liefde tot Delila brengt hem in de macht der Filistijnen, 4; die hem de oogen uitsteken en gevangen zetten, 21. Zijne laatste wraakoefening over zijne geduchte vijanden, waarbij hij mede omkomt, 23.

SIMSON nu ging heen naar Gaza; en hij zag aldaar eene vrouw, die eene hoer was; en hij ging tot haar in.

2 Toen werd den Gazieten gezegd: Simson is hier ingekomen; zoo gingen zij rondom, en leiden hem den ganschen nacht lagen in de stadspoort; doch zij hielden zich den ganschen nacht stil, zeggende: Tot aan het morgenlicht, dan zullen wij hem dooden.

3 Maar Simson lag tot middernacht toe; toen stond hij op ter middernacht, en hij greep de deuren der stadspoort met de beide posten, en nam ze weg met den grendelboom, en leide ze op zijne schouderen, en droeg ze opwaarts op de hoogte des bergs, die in het gezicht van Hebron is.

4 En het geschiedde daarna, dat hij eene vrouw lief kreeg, aan de beek Sorek, welker naam was Delíla.

5 Toen kwamen de vorsten der Filistijnen tot haar op, en zeiden tot haar: Overreed hem, en zie, waarin zijne groote kracht zij, en waarmede wij hem zouden machtig worden, en hem binden, om hem te plagen; zoo zullen wij u geven, een iegelijk, duizend en honderd zilverlingen.

6 Delíla dan zeide tot Simson: Verklaar mij toch, waarin uwe groote kracht zij, en waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden, dat men u plage.

7 En Simson zeide tot haar: Indien zij mij bonden met zeven versche zelen, die niet verdroogd zijn, zoo zou ik zwak worden, en wezen als een ander mensch.

8 Toen brachten de vorsten der Filistijnen tot haar op zeven versche zelen, die niet verdroogd waren; en zij bond hem daarmede.

9 De achterlage nu zat bij haar in eene kamer. Zoo zeide zij tot hem: De Filistijnen over u, Simson! Toen verbrak hij de zelen, gelijk als een snoertje van grof vlas verbroken wordt, als het vuur riekt. Alzoo werd zijne kracht niet bekend.

10 Toen zeide Delíla tot Simson: Zie, gij hebt met mij gespot, en leugenen tot mij

gesproken; verklaar mij toch nu, waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden?

11 En hij zeide tot haar: Indien zij mij vastbonden met nieuwe touwen, met dewelke geen werk gedaan is, zoo zou ik zwak worden, en wezen als een ander mensch.

12 Toen nam Delíla nieuwe touwen, en bond hem daarmede, en zeide tot hem: De Filistijnen over u, Simson! (De achterlage nu was zittende in eene kamer.) Toen verbrak hij ze van zijne armen als eenen draad.

13 En Delíla zeide tot Simson: Tot hiertoe hebt gij met mij gespot, en leugenen tot mij gesproken; verklaar mij *toch nu*, waarmede gij zoudt kunnen gebonden worden. En hij zeide tot haar: Indien gij de zeven haarlokken mijns hoofds vlochtet aan eenen weversboom.

14 En zij maakte ze vast met eene pin, en zeide tot hem: De Filistijnen over u, Simson! Toen waakte hij op uit zijnen slaap, en nam weg de pin der gevlochtene *haarlokken* en den weversboom.

15 Toen zeide zij tot hem: Hoe zult gij zeggen: Ik heb u lief, daar uw hart niet met mij is? gij hebt nu driemaal met mij gespot, en mij niet verklaard, waarin uwe groote kracht zij.

16 En het geschiedde, als zij hem alle dagen met hare woorden perste, en hem moeielijk viel, dat zijne ziel verdrietig werd tot stervens toe;

17 Zoo verklaarde hij haar zijn gansche hart, en zeide tot haar: Er is nooit scheermes op mijn hoofd gekomen; want ik ben een Nazireër Gods van mijner moeders buik af; indien ik geschoren wierd, zoo zou mijne kracht van mij wijken, en ik zou zwak worden, en wezen als al de menschen.

18 Als nu Delíla zag, dat hij haar zijn gansche hart verklaard had, zoo zond zij heen, en riep de vorsten der Filistijnen, zeggende: Komt ditmaal op, want hij heeft mij zijn gansche hart verklaard. En de vorsten der Filistijnen kwamen tot haar op, en brachten dat geld in hunne hand.

19 Toen deed zij hem slapen op hare knieën, en riep eenen man, en liet hem de zeven haarlokken zijns hoofds afscheren, en zij begon hem te plagen; en zijne kracht week van hem.

20 En zij zeide: De Filistijnen over u, Simson! En hij ontwaakte uit zijnen slaap, en zeide: Ik zal ditmaal uitgaan, als op andere malen, en mij uitschudden; want hij wist niet, dat de HEERE van hem geweken was.

21 Toen grepen hem de Filistijnen en groeven zijne oogen uit; en zij voerden hem af naar Gaza, en bonden hem met twee koperen ketenen, en hij was malende in het gevangenhuis.

22 En het haar zijns hoofds begon *weder* te wassen, gelijk toen hij geschoren werd.

23 Toen verzamelden zich de vorsten der Filistijnen, om hunnen god Dagon een groot offer te offeren, en tot vroolijkheid; en zij zeiden: Onze god heeft onzen vijand Simson in onze hand gegeven.

24 Desgelijks als hem het volk zag, loofden zij hunnen god; want zij zeiden: Onze god heeft in onze hand gegeven onzen vijand, en die ons land verwoestte, en die onzer verslagenen velen maakte!

25 En het geschiedde, als hun hart vroolijk was, dat zij zeiden; Roept Simson, dat hij voor ons spele. En zij riepen Simson uit het gevangenhuis; en hij speelde voor hunne aangezichten, en zij deden hem staan tusschen de pilaren.

26 Toen zeide Simson tot den jongen, die hem bij de hand hield: Laat mij gaan, dat ik de pilaren betaste, op dewelke het huis gevestigd is, dat ik daaraan lene.

27 Het huis nu was vol mannen en vrouwen; ook waren daar alle vorsten der Filistijnen; en op het dak waren omtrent drie duizend mannen en vrouwen, die toezagen, als Simson speelde.

28 Toen [a] riep Simson tot den HEERE, en zeide: Heere, HEERE! gedenk toch mijner, en sterk mij toch alleenlijk ditmaal, o God! dat ik mij met eene wrake voor mijne twee oogen aan de Filistijnen wreke.

[a] Hebr. 11:32, enz.

29 En Simson vatte de twee middelste pilaren, op dewelke het huis was gevestigd, en waarop het steunde, den eenen met zijne rechterhand, en den anderen met zijne linkerhand;

30 En Simson zeide: Mijne ziel sterve met de Filistijnen! en hij boog zich met kracht, en het huis viel op de vorsten, en op al het volk, dat daarin was. En de dooden, die hij in zijn sterven gedood heeft, waren meer, dan die hij in zijn leven gedood had.

31 Toen kwamen zijne broeders af, en

het gansche huis zijns vaders, en namen hem
op, en brachten *hem* opwaarts, en begroeven
hem tusschen Zora en tusschen Estháol, in
het graf van zijnen vader Manóach; hij
nu had Israël gericht twintig jaren.

HOOFDSTUK 17.

Zekere Micha, wiens moeder van door hem aan haar ontstolen geld beelden maken liet, vs. 1, voert een afgodendienst in, 5: waarover hij eenen Leviet, dien hij overhaalde bij hem te blijven, tot priester aanstelt, 7.

EN er was een man van het gebergte
van Efraïm, wiens naam was Micha.
2 Die zeide tot zijne moeder: De duizend
en honderd zilverlingen, die u ontnomen
zijn, om dewelke gij gevloekt hebt, en ook
voor mijne ooren gesproken hebt, zie, dat
geld is bij mij, ik heb dat genomen. Toen
zeide zijne moeder: Gezegend zij mijn zoon
den HEERE!
3 Alzoo gaf hij aan zijne moeder de dui-
zend en honderd zilverlingen weder. Doch
zijne moeder zeide: Ik heb dat geld den
HEERE ganschelijk geheiligd van mijne
hand, voor mijnen zoon, om een gesneden
beeld en een gegoten beeld te maken; zoo
zal ik het u nu wedergeven.
4 Maar hij gaf dat geld aan zijne moeder
weder. En zijne moeder nam twee honderd
zilverlingen, en gaf ze den goudsmid, die
maakte daarvan een gesneden beeld en een ge-
goten beeld; dat was in het huis van Micha.
5 En de man Micha had een Godshuis;
en hij maakte eenen efod, en terafim, en
vulde de hand van eenen uit zijne zonen,
dat hij hem tot eenen priester ware.
6 [a] In diezelve dagen was er geen koning
in Israël; een iegelijk deed wat recht was
in zijne oogen. [a] Richt. 18:1. 21:25.
7 Nu was er een jongeling van Bethlehem-
Juda, van het geslacht van Juda; deze was
een Leviet, en verkeerde aldaar als vreem-
deling.
8 En deze man was uit die stad, uit
Bethlehem-Juda getogen, om te verkeeren,
waar hij *gelegenheid* zou vinden. Als hij nu
kwam aan het gebergte van Efraïm tot aan
het huis van Micha, om zijnen weg te gaan,
9 Zoo zeide Micha tot hem: Van waar
komt gij? En hij zeide tot hem: Ik ben
een Leviet van Bethlehem-Juda, en ik
wandele, om te verkeeren, waar ik *gele-
genheid* zal vinden.
10 Toen zeide Micha tot hem: Blijf bij mij,
en wees mij tot eenen vader en tot eenen
priester; en ik zal u jaarlijks geven tien zil-
verlingen, en orde van kleederen, en uwen
leeftocht; alzoo ging de Leviet *met hem*.
11 En de Leviet bewilligde bij dien man
te blijven; en de jongeling was hem als
een van zijne zonen.
12 En Micha vulde de hand van den
Leviet, dat hij hem tot eenen priester wierd;
alzoo was hij in het huis van Micha.
13 Toen zeide Micha: Nu weet ik, dat
de HEERE mij weldoen zal, omdat ik de-
zen Leviet tot eenen priester heb.

HOOFDSTUK 18.

De Danieten, de grenzen van hun erfdeel willende uitbreiden, zenden vijf mannen op verkenning uit, vs. 1. Bij Micha vertoevende, laten deze door den priester God raadplegen omtrent hunne reis, 3. Zij bespieden Laïs en komen bij de hunnen terug, waarop zes honderd mannen ten strijde worden toegerust, 7; die onderweg Micha zijne afgoden en beelden ontrooven en den Leviet medenemen, 13. Micha eischt alles terug; maar te vergeefs, 24. Belegering en verbranding van Laïs, 27. Herbouwing dier stad en haren naam, 28. Zij stichten afgoderij met de beelden van Micha, 30.

IN die dagen was er [a] geen koning in
Israël; en in dezelve dagen zocht de
stam der Danieten voor zich eene erfenis
om te wonen; want hun was tot op dien
dag onder de stammen van Israël niet
genoegzaam ter erfenis toegevallen.

[a] Richt. 17:6. 21:25.

2 Zoo zonden de kinderen van Dan uit hun
geslacht vijf mannen uit hunne einden, man-
nen, die strijdbaar waren, van Zora en van
Estháol, om het land te verspieden, en
dat te doorzoeken; en zij zeiden tot hen:
Gaat, doorzoekt het land. En zij kwamen
aan het gebergte van Efraïm, tot aan het
huis van Micha, en vernachtten aldaar.
3 Zijnde bij het huis van Micha, zoo ken-
den zij de stem van den jongeling, den
Leviet; en zij weken daarheen, en zeiden tot
hem: Wie heeft u hier gebracht, en wat
doet gij alhier, en wat hebt gij hier?
4 En hij zeide tot hen: Zoo en zoo heeft
Micha mij gedaan; en hij heeft mij gehuurd,
en ik ben hem tot eenen priester.
5 Toen zeiden zij tot hem: Vraag toch
God, dat wij mogen weten, of onze weg, op
welken wij wandelen, voorspoedig zal zijn.
6 En de priester zeide tot hen: Gaat in
vrede; uw weg, welken gij zult heentrek-
ken, is voor den HEERE.
7 Toen gingen die vijf mannen heen, en
kwamen te Laïs; en zij zagen het volk,
hetwelk in derzelver midden was, zijnde
gelegen in zekerheid, naar de wijze der
Sidoniërs, stil en zeker zijnde; en daar was
geen erfheer, die *iemand* om eenige zaak
schande aandeed in dat land; ook waren zij

verre van de Sidoniërs, en hadden niets te doen met eenigen mensch.

8 En zij kwamen tot hunne broederen te Zora en te Estháol, en hunne broeders zeiden tot hen : Wat *zegt* gijlieden ?

9 En zij zeiden : Maakt u op, en laat ons tot hen optrekken; want wij hebben dat land bezien, en ziet, het is zeer goed ; zoudt gij dan stil zijn ? weest niet lui om te trekken, dat gij henen inkomt, om dat land in erfelijke bezitting te nemen ;

10 (Als gij daarhenen komt, zoo zult gij komen tot een zorgeloos volk, en dat land is wijd van ruimte) want God heeft het in uwe hand gegeven ; eene plaats, alwaar geen gebrek is van eenig ding, dat op de aarde is.

11 Toen reisden van daar uit het geslacht der Danieten, van Zora en van Estháol, zes honderd man, aangegord met krijgswapenen.

12 En zij togen op, en legerden zich bij Kirjath-Jeárim, in Juda ; daarom noemden zij deze plaats, [a] Machané-Dan, tot op dezen dag ; ziet, het is achter Kirjath-Jeárim. [a] Richt. 13:25.

13 En van daar togen zij door naar het gebergte van Efraïm, en zij kwamen tot aan het huis van Micha.

14 Toen antwoordden de vijf mannen, die gegaan waren om het land van Laïs te verspieden, en zeiden tot hunne broederen : Weet gijlieden ook, dat in die huizen een efod is, en terafim, en een gesneden en een gegoten beeld ? zoo weet nu, wat u te doen zij.

15 Toen weken zij daarheen, en kwamen aan het huis van den jongeling, den Leviet, ten huize van Micha; en zij vraagden hem naar vrede.

16 En de zes honderd mannen, die van de kinderen van Dan waren, met hunne krijgswapenen aangegord, bleven staan aan de deur van de poort.

17 Maar de vijf mannen, die gegaan waren om het land te verspieden, gingen op, kwamen daarhenen in, *en* namen weg het gesneden beeld, en den efod, en de terafim, en het gegoten beeld ; de priester nu bleef staan aan de deur van de poort, met de zes honderd mannen, die met krijgswapenen aangegord waren.

18 Als die nu ten huize van Micha waren ingegaan, en het gesneden beeld, den efod, en de terafim, en het gegoten beeld weggenomen hadden, zoo zeide de priester tot hen : Wat doet gijlieden ?

19 En zij zeiden tot hem : Zwijg, leg uwe hand op uwen mond, en ga met ons, en wees ons tot eenen vader en tot eenen priester ! Is het beter, dat gij een priester zijt voor het huis van eenen man, of dat gij priester zijt voor een' stam, en een geslacht in Israël ?

20 Toen werd het hart van den priester vroolijk, en hij nam den efod, en de terafim, en het gesneden beeld, en hij kwam in het midden des volks.

21 Alzoo keerden zij zich, en togen voort ; en zij stelden de kinderkens, en het vee, en de bagage voor zich.

22 Als zij nu verre van Micha's huis gekomen waren, zoo werden de mannen, zijnde in de huizen, die bij het huis van Micha waren, bijeengeroepen, en zij achterhaalden de kinderen van Dan.

23 En zij riepen de kinderen van Dan na; dewelke hunne aangezichten omkeerden, en zeiden tot Micha : Wat is u, dat gij bijeengeroepen zijt ?

24 Toen zeide hij : Gijlieden hebt mijne goden, die ik gemaakt had, weggenomen, mitsgaders den priester, en zijt weggegaan ; wat heb ik nu meer ? wat is het dan, dat gij tot mij zegt : Wat is u ?

25 Maar de kinderen van Dan zeiden tot hem : Laat uwe stem bij ons niet hooren, opdat niet misschien mannen, van bitteren gemoede, op u aanvallen, en gij uw leven verliest, en het leven van uw huis.

26 Alzoo gingen de kinderen van Dan huns weegs ; en Micha, ziende, dat zij sterker waren dan hij, zoo keerde hij om en kwam weder tot zijn huis.

27 Zij dan namen wat Micha gemaakt had, en den priester, dien hij gehad had, en kwamen te Laïs, tot een stil en zeker volk, en sloegen hen met de scherpte des zwaards, en de stad verbrandden zij met vuur.

28 En er was niemand, die hen verloste ; want zij was verre van Sidon, en zij hadden niets met eenigen mensch te doen ; en zij *lag* in het dal, dat bij Beth-Rechob is. Daarna herbouwden zij de stad, en woonden daarin.

29 [a] En zij noemden den naam der stad Dan, naar den naam huns vaders Dan, die aan Israël geboren was ; hoewel de naam dezer stad te voren Laïs was. [a] Joz. 19:47.

30 En de kinderen van Dan richtten voor

zich dat gesneden beeld op; en Jónathan,
de zoon van Gersom, den zoon van Manasse,
hij en zijne zonen waren priesters voor den
stam der Danieten, tot den dag toe, dat
het land gevankelijk is weggevoerd.
31 Alzoo stelden zij onder zich het gesne-
den beeld van Micha, dat hij gemaakt had,
al de dagen, dat het huis Gods te Silo was.

HOOFDSTUK 19.

Een Leviet reist van Efraïm naar Bethlehem, om zijn hem ontrouw geworden bijwijf terug te halen, vs. 1. Zijne vriendelijke ontvangst bij haren vader, 4. Op zijnen terugtocht met zijne vrouw te Gibea overnachtende, wordt de eer der laatste door de inwoners dier stad snood geschonden, 13; hetwelk hij besluit niet ongewroken te moeten laten, en roept daartoe al de stammen ten strijde op, 29.

HET geschiedde ook in die dagen, [a] als er
geen koning was in Israël, dat er een
Levietisch man was, verkeerende als vreem-
deling aan de zijden van het gebergte van
Efraïm, die zich eene vrouw, een bijwijf,
nam van Bethlehem-Juda. [a] Richt. 17:6. 18:1. 21:25.
2 Maar zijn bijwijf hoereerde, bij hem
zijnde, en toog van hem weg naar haars
vaders huis, tot Bethlehem-Juda; en zij was
aldaar eenige dagen, *te weten* vier maanden.
3 En haar man maakte zich op, en toog
haar na, om naar haar hart te spreken, om
haar weder te halen; en zijn jongen was bij
hem, en een paar ezelen. En zij bracht hem
in het huis haars vaders. En als de vader
van de jonge vrouw hem zag, werd hij
vroolijk over zijne ontmoeting.
4 En zijn schoonvader, de vader van de
jonge vrouw, behield hem, dat hij drie
dagen bij hem bleef; en zij aten en dron-
ken, en vernachtten aldaar.
5 Op den vierden dag nu geschiedde het,
dat zij des morgens vroeg op waren, en hij
opstond om weg te trekken; toen zeide de
vader van de jonge dochter tot zijnen schoon-
zoon: Sterk uw hart met eene bete broods,
en daarna zult gijlieden wegtrekken.
6 Zoo zaten zij neder, en zij beiden aten te
zamen, en dronken. Toen zeide de vader van
de jonge vrouw tot den man: Bewillig toch
en vernacht, en laat uw hart vroolijk zijn.
7 Maar de man stond op, om weg te trek-
ken. Toen drong hem zijn schoonvader,
dat hij aldaar wederom vernachtte.
8 Als hij op den vijfden dag des morgens
vroeg op was, om weg te trekken, zoo zeide
de vader van de jonge vrouw: Sterk toch
uw hart. En zij vertoefden, totdat de dag
zich neigde; en zij beiden aten *te zamen*.
9 Toen maakte zich de man op, om weg
te trekken, hij, en zijn bijwijf, en zijn
jongen; en zijn schoonvader, de vader van
de jonge vrouw, zeide: Zie toch, de dag
heeft afgenomen, dat het avond zal worden,
vernacht toch; zie, de dag legert zich, ver-
nacht hier, en laat uw hart vroolijk zijn, en
maak u morgen vroeg op uws weegs, en ga
naar uwe tent.
10 Doch de man wilde niet vernachten,
maar stond op, en trok weg, en kwam tot
tegenover Jebus (dewelke is Jeruzalem), en
met hem het paar gezadelde ezelen; ook
was zijn bijwijf met hem.
11 Als zij nu bij Jebus waren, zoo was
de dag zeer gedaald; en de jongen zeide
tot zijnen heer: Trek toch voort, en laat
ons in deze stad der Jebusieten wijken, en
daarin vernachten.
12 Maar zijn heer zeide tot hem: Wij zul-
len herwaarts niet wijken tot eene vreemde
stad, die niet is van de kinderen Israëls;
maar wij zullen voorttrekken tot Gíbea toe.
13 Voorts zeide hij tot zijnen jongen: Ga
voort, dat wij tot eene van die plaatsen
naderen, en te Gíbea of te Rama vernachten.
14 Alzoo togen zij voort, en wandelden;
en de zon ging hun onder bij Gíbea,
dewelke Benjamins is.
15 En zij weken daarheen, dat zij inkwa-
men, om in Gíbea te vernachten. Toen hij
nu inkwam, zat hij neder in eene straat der
stad; want er was niemand, die hen in
huis nam, om te vernachten.
16 En ziet, een oud man kwam van zijn
werk van het veld in den avond, welke
man ook was van het gebergte van Efraïm,
doch als vreemdeling verkeerde te Gíbea;
maar de lieden dezer plaats waren kinderen
van Jemini.
17 Als hij nu zijne oogen ophief, zoo
zag hij dien reizenden man op de straat
der stad; en de oude man zeide: Waar
trekt gij henen, en van waar komt gij?
18 En hij zeide tot hem: Wij trekken door
van Bethlehem-Juda tot aan de zijden van
het gebergte van Efraïm, van waar ik ben;
en ik was naar Bethlehem-Juda getogen;
maar ik trek *nu* naar het huis des HEEREN;
en er is niemand, die mij in huis neemt.
19 Daar toch onze ezelen zoowel stroo als
voeder hebben, en ook brood en wijn is voor
mij, en voor uwe dienstmaagd, en voor
den jongen, *die* bij uwe knechten is; er is
aan geen ding gebrek.

20 Toen zeide de oude man: Vrede zij u! al wat u ontbreekt, is toch bij mij; alleenlijk vernacht niet op de straat.

21 En hij bracht hem in zijn huis, en gaf aan de ezelen voeder; en hunne voeten gewasschen hebbende, zoo aten en dronken zij.

22 Toen zij nu hun hart vroolijk maakten, ziet, zoo omringden de mannen van die stad [a] (mannen, die Belials kinderen waren) het huis, kloppende op de deur; en zij spraken tot den ouden man, den heer des huizes, zeggende: Breng den man, die in uw huis gekomen is, uit, opdat wij hem bekennen.

a Gen. 19:4, enz. Hos. 9:9. 10:9.

23 En de man, de heer des huizes, ging tot hen uit, en zeide tot hen: Niet, mijne broeders! doet toch *zoo* kwalijk niet; naardien deze man in mijn huis gekomen is, zoo doet zulke dwaasheid niet.

24 Ziet, mijne dochter, die maagd is, en zijn bijwijf, die zal ik nu uitbrengen, dat gij die schendt, en haar doet, wat goed is in uwe oogen; maar doet aan dezen man zulk een dwaas ding niet.

25 Maar de mannen wilden naar hem niet hooren. Toen greep de man zijn bijwijf, en bracht haar uit tot hen daarbuiten; en zij bekenden haar, en waren met haar bezig den ganschen nacht tot aan den morgen, en lieten haar gaan, als de dageraad opprees.

26 En deze vrouw kwam tegen het aanbreken van den morgenstond, en viel neder voor de deur van het huis des mans, waarin haar heer was, totdat het licht werd.

27 Als nu haar heer des morgens opstond, en de deuren van het huis opendeed, en uitging om zijns weegs te gaan, ziet, zoo lag de vrouw, zijn bijwijf, aan de deur van het huis, en hare handen op den dorpel.

28 En hij zeide tot haar: Sta op, en laat ons trekken; maar niemand antwoordde. Toen nam hij haar op den ezel, en de man maakte zich op, en toog naar zijne plaats.

29 Als hij nu in zijn huis kwam, zoo nam hij een mes, en greep zijn bijwijf, en deelde haar met hare beenderen in twaalf stukken; en hij zond ze in alle landpalen van Israël.

30 En het geschiedde, dat al wie het zag, zeide: Zulks is niet geschied noch gezien, van dien dag af, dat de kinderen Israëls uit Egypteland zijn opgetogen, tot op dezen dag; legt uw *hart* daarop, geeft raad en spreekt!

HOOFDSTUK 20.

De Israëlieten verzamelen zich te Mizpa om de gruwelen, aan het bijwijf van den Leviet gepleegd, vs. 1. Zij dringen bij de Benjaminieten op de uitlevering der daders aan, zonder eenig gevolg, 12. Gorden zich op Gods bevel tot den krijg, maar worden twemaal geslagen, 7. Op hunne verootmoediging echter en na nader onderricht door den hoogepriester van God, mocht het hun gelukken Benjamin te vernederen en behalve zes honderd man, die ontkwamen, te verdelgen, 26.

TOEN togen alle kinderen Israëls uit, en de vergadering verzamelde zich, als een eenig man, van Dan af tot Ber-séba toe, ook het land van Gilead, tot den HEERE te Mizpa.

2 En *uit* de hoeken des ganschen volks stelden zich al de stammen van Israël in de vergadering van het volk Gods, vier honderd duizend man te voet, die het zwaard uittrokken.

3 (De kinderen Benjamins nu hoorden, dat de kinderen Israëls opgetogen waren naar Mizpa.) En de kinderen Israëls zeiden: Spreekt, hoe is dit kwaad geschied?

4 Toen antwoordde de Levietische man, de man van de vrouw, die gedood was, en zeide: Ik kwam met mijn bijwijf te Gíbea, dewelke Benjamins is, om te vernachten.

5 En de burgers van Gíbea maakten zich tegen mij op, en omringden tegen mij het huis bij nacht; zij dachten mij te dooden, en mijn bijwijf hebben zij geschonden, dat zij gestorven is.

6 Toen greep ik mijn bijwijf, en deelde haar, en zond haar in het gansche land der erfenis van Israël, omdat zij eene schandelijke daad en dwaasheid in Israël gedaan hadden.

7 Ziet, gij allen zijt kinderen Israëls, geeft hier voor ulieden woord en raad!

8 Toen maakte zich al het volk op, als een eenig man, zeggende: Wij zullen niet gaan, een ieder naar zijne tent, noch wijken, een ieder naar zijn huis.

9 Maar nu, dit is de zaak, die wij aan Gíbea zullen doen: tegen haar bij het lot!

10 En wij zullen tien mannen nemen van honderd, van alle stammen Israëls, en honderd van duizend, en duizend van tien duizend, om teerkost te nemen voor het volk, opdat zij, komende te Geba-Benjamins, *haar* doen naar al de dwaasheid, die zij in Israël gedaan heeft.

11 Alzoo werden alle mannen van Israël verzameld tot deze stad, verbonden als een eenig man.

12 En de stammen van Israël zonden mannen door den ganschen stam van Ben-

jamin, zeggende: Wat voor een kwaad is dit, dat onder ulieden geschied is?

13 Zoo geeft nu die mannen, die [a] kinderen Belials, die te Gíbea zijn, dat wij hen dooden, en het kwaad uit Israël wegdoen. [b] Doch de *kinderen* van Benjamin wilden niet hooren naar de stem van hunne broederen, de kinderen Israëls.

[a] Richt. 19:22. [b] Hos. 9:9. 10:9.

14 Maar de kinderen van Benjamin verzamelden zich uit de steden naar Gíbea, om uit te trekken ten strijde tegen de kinderen Israëls.

15 En de kinderen van Benjamin werden te dien dage geteld uit de steden, zes en twintig duizend mannen, die het zwaard uittrokken, behalve dat de inwoners van Gíbea geteld werden, zeven honderd uitgelezene mannen.

16 Onder al dit volk waren zeven honderd uitgelezene mannen, welke [a] linksch waren; deze allen slingerden met eenen steen op een haar, dat het hun niet miste. [a] Richt. 3:15.

17 En de mannen van Israël werden geteld, behalve Benjamin, vier honderd duizend mannen, die het zwaard uittrokken; deze allen waren mannen van oorlog.

18 En de kinderen Israëls maakten zich op, en togen opwaarts ten huize Gods, en vraagden God, en zeiden: Wie zal onder ons vooreerst optrekken ten strijde tegen de kinderen van Benjamin? En de HEERE zeide: Juda vooreerst.

19 Alzoo maakten zich de kinderen Israëls in den morgenstond op, en legerden zich tegen Gíbea.

20 En de mannen van Israël togen uit ten strijde tegen Benjamin; voorts schikten de mannen Israels den strijd tegen hen bij Gíbea.

21 Toen togen de kinderen van Benjamin uit van Gíbea, en zij vernielden ter aarde op dien dag van Israël twee en twintig duizend man.

22 Doch het volk versterkte zich, *te weten* de mannen van Israël, en zij beschikten den strijd wederom ter plaatse, waar zij *dien* des vorigen daags geschikt hadden.

23 En de kinderen Israëls togen op, en weenden voor het aangezicht des HEEREN tot op den avond, en vraagden den HEERE, zeggende: Zal ik weder genaken ten strijde tegen de kinderen van Benjamin, mijnen broeder? En de HEERE zeide: Trekt tegen hem op.

24 Zoo naderden de kinderen Israëls tot de kinderen van Benjamin, des anderen daags.

25 En die van Benjamin trokken uit hun te gemoet, uit Gíbea, op den tweeden dag, en velden van de kinderen Israëls nog achttien duizend man neder ter aarde; die allen trokken het zwaard uit.

26 Toen togen alle kinderen Israëls en al het volk op, en kwamen ten huize Gods, en weenden, en bleven aldaar voor het aangezicht des HEEREN, en vastten dien dag tot op den avond; en zij offerden brandofferen en dankofferen voor het aangezicht des HEEREN.

27 En de kinderen Israëls vraagden den HEERE; want aldaar was de ark des verbonds van God in die dagen.

28 En Pínehas, de zoon van Eleázar, den zoon van Aäron, stond voor Zijn aangezicht, in die dagen, zeggende: Zal ik nog meer uittrekken ten strijde tegen de kinderen van Benjamin, mijnen broeder, of zal ik ophouden? en de HEERE zeide: Trekt op, want morgen zal Ik hem in uwe hand geven.

29 Toen bestelde Israël [a] achterlagen op Gíbea rondom. [a] Joz. 8:4.

30 En de kinderen Israëls togen op, aan den derden dag, tegen de kinderen van Benjamin; en zij schikten *den strijd* op Gíbea, als op de andere malen.

31 Toen togen de kinderen van Benjamin uit, het volk te gemoet, *en* werden van de stad afgetrokken; en zij begonnen te slaan van het volk *en* te doorsteken, gelijk de andere malen, op de straten, waarvan de eene opgaat naar het huis Gods, en de andere naar Gíbea, in het veld, omtrent dertig man van Israël.

32 Toen zeiden de kinderen van Benjamin: Zij zijn voor ons aangezicht geslagen, als te voren; maar de kinderen Israëls zeiden: Laat ons vlieden, en hem van de stad aftrekken naar de straten.

33 Toen maakten zich alle mannen van Israël op uit hunne plaatsen, en schikten *den strijd* te Baäl-Thamar; ook brak Israëls achterlage op uit hare plaats, na de ontblooting van Geba.

34 En tien duizend uitgelezene mannen van gansch Israël kwamen van tegenover Gíbea, en de strijd werd zwaar; doch zij wisten niet, dat het kwaad hen treffen zou.

35 Toen sloeg de HEERE Benjamin voor Israëls aangezicht, dat de kinderen Israëls op dien dag van Benjamin vernielden vijf en twintig duizend en honderd mannen; die allen trokken het zwaard uit.

36 En de kinderen van Benjamin zagen, dat zij geslagen waren; want de mannen van Israël gaven den Benjaminieten plaats, omdat zij vertrouwden op de achterlage, die zij tegen Gíbea gesteld hadden.

37 En de achterlage haastte, en brak voorwaarts naar Gíbea toe; ja, de achterlage trok recht door, en sloeg de gansche stad met de scherpte des zwaards.

38 En de mannen van Israël hadden eenen bestemden tijd met de achterlage, wanneer zij eene groote verheffing van rook van de stad zouden doen opgaan.

39 Zoo keerden zich de mannen van Israël om in den strijd; en Benjamin had begonnen te slaan *en* te doorsteken van de mannen van Israël omtrent dertig man; want zij zeiden: Immers is hij zekerlijk voor ons aangezicht geslagen, als in den vorigen strijd.

40 Toen begon de verheffing op te gaan van de stad, *als* een pilaar van rook; als nu Benjamin achter zich omzag, ziet, zoo ging de brand der stad op naar den hemel.

41 En de mannen van Israël keerden zich om; en de mannen van Benjamin werden verbaasd; want zij zagen, dat het kwaad hen treffen zou.

42 Zoo wendden zij zich voor het aangezicht der mannen van Israël naar den weg der woestijn; maar de strijd kleefde hen aan, en die uit de steden vernielden ze in het midden van hen.

43 Zij omringden Benjamin, zij vervolgden hem, zij vertraden hem gemakkelijk, tot voor Gíbea, tegen den opgang der zon.

44 En er vielen van Benjamin achttien duizend mannen; deze allen waren strijdbare mannen.

45 Toen keerden zij zich, en vloden naar de woestijn, tot den rotssteen van Rimmon; maar zij deden eene nalezing onder hen op de straten, van vijf duizend man; voorts kleefden zij hen achteraan tot aan Gídeon, en sloegen van hen twee duizend man.

46 Alzoo waren allen, die op dien dag van Benjamin vielen, vijf en twintig duizend mannen, die het zwaard uittrokken; die allen waren strijdbare mannen.

47 Doch zes honderd mannen keerden zich, en vloden naar de woestijn, tot den [a] rotssteen van Rimmon, en bleven in den rotssteen van Rimmon, vier maanden.

[a] Richt. 21:13.

48 En de mannen van Israël keerden weder tot de kinderen van Benjamin, en sloegen hen met de scherpte des zwaards, die van de geheele stad tot de beesten toe, ja, al wat gevonden werd; ook zetten zij alle steden, die gevonden werden, in het vuur.

HOOFDSTUK 21.

De Israëlieten beweenen de uitroeiing van Benjamin, vs. 1. Zij wenden pogingen aan tot herstelling van dien stam, 7. Zij belegeren Jabes en geven vier honderd maagden dier stad aan de overgeblevene Benjaminieten, 10, terwijl tot verkrijging van nog twee honderd vrouwen eene schaking op het jaarlijksche feest te Silo wordt aangeraden, 20.

DE mannen van Israël nu hadden te Mizpa gezworen, zeggende: Niemand van ons zal zijne dochter aan de Benjaminieten ter vrouwe geven.

2 Zoo kwam het volk tot het huis Gods, en zij bleven daar tot op den avond, voor Gods aangezicht; en zij hieven hunne stem op en weenden met groot geween,

3 En zeiden: O HEERE, God van Israël! waarom is dit geschied in Israël, dat er heden een stam van Israël gemist wordt?

4 En het geschiedde des anderen daags, dat zich het volk vroeg opmaakte, en bouwde aldaar een altaar; en zij offerden brandofferen en dankofferen.

5 En de kinderen Israëls zeiden: Wie is er, die niet is opgekomen in de vergadering uit al de stammen van Israël tot den HEERE? Want er was een groote eed geschied aangaande dengene, die niet opkwam tot den HEERE te Mizpa, zeggende: Hij zal zekerlijk gedood worden.

6 En het berouwde den kinderen Israëls over Benjamin, hunnen broeder; en zij zeiden: Heden is een stam van Israël afgesneden.

7 Wat zullen wij, belangende de vrouwen, doen aan degenen, die overgebleven zijn? want wij hebben bij den HEERE gezworen, dat wij hun van onze dochteren geene tot vrouwen zullen geven.

8 En zij zeiden: Is er iemand van de stammen van Israël, die niet opgekomen is tot den HEERE te Mizpa? En ziet, van Jabes in Gilead was niemand opgekomen in het leger, tot de gemeente.

9 Want het volk werd geteld, en ziet, er was niemand van de inwoners van Jabes in Gilead.

10 Toen zond de vergadering daarheen
twaalf duizend mannen, van de strijdbaarste;
en zij geboden hun, zeggende: Trekt heen,
en slaat met de scherpte des zwaards de
inwoners van Jabes in Gilead, met de
vrouwen en de kinderkens.
11 Doch dit is de zaak, die gij doen zult;
[a] al wat mannelijk is, en alle vrouwen, die
de bijligging eens mans bekend hebben,
zult gij verbannen. [a] Num. 31:17.
12 En zij vonden onder de inwoners van
Jabes in Gilead vier honderd jonge doch-
ters, die maagden waren, die geenen man
bekend hadden in bijligging des mans; en
zij brachten die in het leger te Silo, de-
welke is in het land Kanaän.
13 Toen zond de gansche vergadering
heen, en sprak tot de kinderen van Benja-
min, die in den [a] rotssteen van Rimmon wa-
ren, en zij riepen hun vrede toe. [a] Richt. 20:47.
14 Alzoo kwamen de Benjaminieten ter
zelver tijd weder; en zij gaven hun de
vrouwen, die zij in het leven behouden
hadden van de vrouwen van Jabes in Gi-
lead; maar alzoo waren er nog niet genoeg
voor hen.
15 Toen berouwde het den volke over
Benjamin, omdat de HEERE eene scheure
gemaakt had in de stammen van Israël.
16 En de oudsten der vergadering zeiden:
Wat zullen wij, belangende de vrouwen,
doen aan degenen, die overgebleven zijn?
want de vrouwen zijn uit Benjamin ver-
delgd.
17 Wijders zeiden zij: De erfenis der-
genen, die ontkomen zijn, is van Benjamin,
en er moet geen stam uitgedelgd worden
uit Israël.
18 Maar wij zullen hun geene vrouwen
van onze dochteren kunnen geven; want
de kinderen Israëls hebben gezworen, zeg-
gende: Vervloekt zij, die den Benjami-
nieten eene vrouw geeft!
19 Toen zeiden zij: Ziet, er is een feest
des HEEREN te Silo, van jaar tot jaar, dat
gehouden wordt tegen het noorden van het
huis Gods, tegen den opgang der zon, aan
den hoogen weg, die opgaat van het huis
Gods naar Sichem, en tegen het zuiden van
Lebóna.
20 En zij geboden den kinderen van
Benjamin, zeggende: Gaat heen, en loert
in de wijngaarden,
21 En let er op, en ziet, als de dochters
van Silo zullen uitgegaan zijn om met
reien te dansen, zoo komt gij voort uit de
wijngaarden, en schaakt u, een ieder zijne
huisvrouw, uit de dochteren van Silo; en
gaat heen in het land van Benjamin.
22 En het zal geschieden, wanneer hare
vaders of hare broeders zullen komen, om
voor ons te rechten, dat wij tot hen zullen
zeggen: Zijt hun om onzentwil genadig,
omdat wij geene huisvrouw voor een ieder
van hen in dezen krijg genomen hebben;
want gijlieden hebt ze hun niet gegeven,
dat gij te dezer tijd schuldig zoudt zijn.
23 En de kinderen van Benjamin deden
alzoo, en voerden naar hun getal vrouwen
weg, van de reiende dochters, die zij roof-
den; en zij togen heen, en keerden weder
tot hunne erfenis, en herbouwden de ste-
den, en woonden daarin.
24 Ook togen de kinderen Israëls te dier
tijd van daar, een iegelijk naar zijnen stam
en naar zijn geslacht; alzoo togen zij uit
van daar, een iegelijk naar zijne erfenis.
25 [a] In die dagen was er geen koning in
Israël; een iegelijk deed wat recht was in
zijne oogen. [a] Richt. 17:6. 18:1. 19:1.

HET BOEK VAN RUTH.

HOOFDSTUK 1.

Eliméiech, een Bethlehemiet, door hongersnood gedrongen, verlaat zijne stad, om in Moab te gaan wonen, vs. 1; alwaar hij en zijne twee zonen, die met vrouwen van dat land gehuwd waren, sterven, 3. Naómi, nu weduwe, begeeft zich met hare schoondochters Orpa en Ruth op reis naar haar vaderland, 6. Naómi vermaant beide schoondochters weder te keeren, 8. Ruth wil Naómi niet verlaten, 14; en komt alzoo met Naómi te Bethlehem, 19.

IN de dagen, als de richters richtten, zoo
geschiedde het, dat er honger in het
land was; daarom toog een man van
Bethlehem-Juda, om als vreemdeling te
verkeeren in de velden Moabs, hij, en zijne
huisvrouw, en zijne twee zonen.
2 De naam nu dezes mans was Elimélech,
en de naam zijner huisvrouw Naómi, en de
naam zijner twee zonen Machlon en Chil-
jon, Efrathers, van Bethlehem-Juda; en zij
kwamen in de velden Moabs, en bleven
aldaar.

3 En Elimélech, de man van Naómi,
stierf; maar zij werd overgelaten met hare
twee zonen.
4 Die namen zich Moabietische vrouwen;
de naam der eene was Orpa, en de naam
der andere Ruth; en zij bleven aldaar
omtrent tien jaren.
5 En die twee, Machlon en Chiljon, stier-
ven ook; alzoo werd deze vrouw overgelaten,
na hare twee zonen en na haren man.
6 Toen maakte zij zich op met hare schoon-
dochters, en keerde weder uit de velden van
Moab; want zij had gehoord in het land
van Moab, dat de HEERE Zijn volk bezocht
had, gevende hun brood.
7 Daarom ging zij uit van de plaats, waar
zij geweest was, en hare twee schoon-
dochters met haar. Als zij nu gingen op
den weg, om weder te keeren naar het land
van Juda,
8 Zoo zeide Naómi tot hare twee schoon-
dochters: Gaat heen, keert weder, een
iegelijk tot het huis van hare moeder; de
HEERE doe bij u weldadigheid, gelijk als
gij gedaan hebt bij de dooden, en bij mij.
9 De HEERE geve u, dat gij ruste vindt,
een iegelijk in het huis van haren man! En
als zij haar kuste, hieven zij hare stem op
en weenden;
10 En zij zeiden tot haar: Wij zullen
zekerlijk met u wederkeeren tot uw volk.
11 Maar Naómi zeide: Keert weder, mijne
dochters! waarom zoudt gij met mij gaan?
heb ik nog zonen in mijn lichaam, dat zij
u tot mannen zouden zijn?
12 Keert weder, mijne dochters! gaat
heen; want ik ben te oud om eenen man
te hebben. Wanneer ik al zeide: Ik heb
hoop, of ik ook in dezen nacht eenen man
had, ja, ook zonen baarde;
13 Zoudt gij daarnaar wachten, totdat zij
zouden groot geworden zijn; zoudt gij daar-
naar opgehouden worden, om geenen man
te nemen? Niet, mijne dochters! want het
is mij veel bitterder dan u; maar de hand
des HEEREN is tegen mij uitgegaan.
14 Toen hieven zij hare stem op, en ween-
den wederom; en Orpa kuste hare schoon-
moeder, maar Ruth kleefde haar aan.
15 Daarom zeide zij: Zie, uwe zwagerin is
wedergekeerd tot haar volk en tot hare go-
den; keer gij ook weder uwe zwagerin na.
16 Maar Ruth zeide: Val mij niet tegen,
dat ik u zou verlaten, om van achter u weder
te keeren; want waar gij zult heengaan, zal
ik ook heengaan, en waar gij zult vernach-
ten, zal ik vernachten; uw volk is mijn
volk, en uw God mijn God.
17 Waar gij zult sterven, zal ik sterven,
en aldaar zal ik begraven worden; alzoo
doe mij de HEERE en alzoo doe Hij daartoe,
zoo niet de dood *alleen* zal scheiding maken
tusschen mij en tusschen u!
18 Als zij nu zag, dat zij vastelijk voor-
genomen had met haar te gaan, zoo hield
zij op tot haar te spreken.
19 Alzoo gingen die beiden, totdat zij te
Bethlehem kwamen; en het geschiedde, als
zij te Bethlehem inkwamen, dat de gansche
stad over haar beroerd werd, en zij zeiden:
Is dit Naómi?
20 Maar zij zeide tot henlieden: Noemt
mij niet Naómi, noemt mij Mara; want
de Almachtige heeft mij groote bitterheid
aangedaan.
21 Vol toog ik weg, maar ledig heeft mij
de HEERE doen wederkeeren; waarom
zoudt gij mij Naómi noemen, daar de HEERE
tegen mij getuigt, en de Almachtige mij
kwaad aangedaan heeft?
22 Alzoo kwam Naómi weder, en Ruth,
de Moabietische, hare schoondochter, met
haar, die uit de velden Moabs wederkwam;
en zij kwamen te Bethlehem in het begin
van den gersteoogst.

HOOFDSTUK 2.

Ruth, uitgaande om aren op te lezen, komt juist op het veld van Boaz, vs. 1; die haar zeer vriendelijk behandelt, 8. Ruth te huis komende, verhaalt haar wedervaren aan hare moeder, 13. Naómi dankt God hiervoor, 20; en vermaant Ruth op den akker te blijven, 22.

NAÓMI nu had eenen bloedvriend van
haren man, eenen man, geweldig van
vermogen, van het geslacht van Elimélech;
en zijn naam was [a] Boaz. [a] Matt. 1:5.
2 En Ruth, de Moabietische, zeide tot
Naómi: Laat mij toch in het veld gaan, en
van de aren oplezen, achter dien, in wiens
oogen ik genade zal vinden. En zij zeide
tot haar: Ga heen, mijne dochter!
3 Zoo ging zij heen, en kwam, en las op
in het veld, achter de maaiers; en haar
viel bij geval voor, een deel van het veld
van Boaz, die van het geslacht van Eli-
mélech was.
4 En ziet, Boaz kwam van Bethlehem,
en zeide tot de maaiers: De HEERE zij
met ulieden! En zij zeiden tot hem: De
HEERE zegene u!
5 Daarna zeide Boaz tot zijnen jongen,

die over de maaiers gezet was: Wiens is deze jonge vrouw?

6 En de jongen, die over de maaiers gezet was, antwoordde en zeide: Deze is de Moabietische jonge vrouw, die met Naómi wedergekomen is uit de velden Moabs;

7 En zij heeft gezegd: Laat mij toch oplezen en *aren* bij de garven verzamelen, achter de maaiers; zoo is zij gekomen en heeft gestaan van des morgens af tot nu toe; nu is haar te huis blijven weinig.

8 Toen zeide Boaz tot Ruth: Hoort gij niet, mijne dochter? ga niet, om in een ander veld op te lezen; ook zult gij van hier niet weggaan, maar hier zult gij u houden bij mijne maagden.

9 Uwe oogen zullen zijn op dit veld, dat zij maaien zullen, en gij zult achter haarlieden gaan; heb ik den jongens niet geboden, dat men u niet aanroere? als u dorst, zoo ga tot de vaten, en drink van hetgeen de jongens zullen geschept hebben.

10 Toen viel zij op haar aangezicht, en boog zich ter aarde, en zij zeide tot hem: Waarom heb ik genade gevonden in uwe oogen, dat gij mij kent, daar ik eene vreemde ben?

11 En Boaz antwoordde en zeide tot haar: Het is mij wel aangezegd alles, wat gij bij uwe schoonmoeder gedaan hebt, na den dood uws mans, en hebt uwen vader en uwe moeder, en het land uwer geboorte verlaten, en zijt heengegaan tot een volk, dat gij van te voren niet kendet.

12 De HEERE vergelde u uwe daad! en uw loon zij volkomen, van den HEERE, den God Israëls, onder Wiens vleugelen gij gekomen zijt om toevlucht te nemen.

13 En zij zeide: Laat mij genade vinden in uwe oogen, mijn heer! dewijl gij mij getroost hebt, en dewijl gij naar het hart uwer dienstmaagd gesproken hebt, hoewel ik niet ben, gelijk eene uwer dienstmaagden.

14 Als het nu etenstijd was, zeide Boaz tot haar: Kom hier bij, en eet van het brood, en doop uwe bete in den azijn. Zoo zat zij neder aan de zijde van de maaiers, en hij langde haar geroost *koren*, en zij at, en werd verzadigd, en hield over.

15 Als zij nu opstond, om op te lezen, zoo gebood Boaz zijnen jongens, zeggende: Laat haar ook tusschen de garven oplezen, en beschaamt haar niet.

16 Ja, laat ook allengskens van de handvollen voor haar wat vallen, en laat het liggen, dat zij het opleze, en bestraft haar niet.

17 Alzoo las zij op in dat veld, tot aan den avond; en zij sloeg uit wat zij opgelezen had, en het was omtrent eene efa gerst.

18 En zij nam het op, en kwam in de stad; en hare schoonmoeder zag wat zij opgelezen had; ook bracht zij voort, en gaf haar wat zij van hare verzadiging overgehouden had.

19 Toen zeide hare schoonmoeder tot haar: Waar hebt gij heden opgelezen, en waar hebt gij gewrocht? Gezegend zij, die u gekend heeft! En zij verhaalde hare schoonmoeder, bij wien zij gewrocht had, en zeide: De naam des mans, bij welken ik heden gewrocht heb, is Boaz.

20 Toen zeide Naómi tot hare schoondochter: Gezegend zij hij den HEERE, Die Zijne weldadigheid niet heeft nagelaten aan de levenden en aan de dooden! Voorts zeide Naómi tot haar: Die man is ons nabestaande; hij is een van onze lossers.

21 En Ruth, de Moabietische, zeide: Ook, omdat hij tot mij gezegd heeft: Gij zult u houden bij de jongens, die ik heb, totdat zij den ganschen oogst, dien ik heb, zullen hebben voleindigd.

22 En Naómi zeide tot hare schoondochter Ruth: Het is goed, mijne dochter! dat gij met zijne maagden uitgaat, opdat zij u niet tegenvallen in een ander veld.

23 Alzoo hield zij zich bij de maagden van Boaz, om op te lezen, totdat de gersteoogst en tarweoogst voleindigd waren; en zij bleef bij hare schoonmoeder.

HOOFDSTUK 3.

Op Naómi's raad, vs. 1, gaat Ruth naar den dorschvloer van Boaz en legt zich neder aan zijne voeten, 6; die, haar ontwarende, haar vriendelijk bejegent en het recht van lossing erkent, 8; doch daar er een ander was nader dan hij, wil hij met dien eerst spreken, 12; waarop hij Ruth, rijk beladen, naar huis zendt, 14.

EN Naómi, hare schoonmoeder, zeide tot haar: Mijne dochter! zoude ik u geene rust zoeken, dat het u welga?

2 Nu dan, is niet Boaz, met wiens maagden gij geweest zijt, *van* onze bloedvriendschap? Zie, hij zal dezen nacht gerst op den dorschvloer wannen.

3 Zoo baad u, en zalf u, en doe uwe kleederen aan, en ga af naar den dorschvloer; *maar* maak u den man niet bekend, totdat hij geëindigd zal hebben te eten en te drinken.

4 En het zal geschieden, als hij nederligt, dat gij de plaats zult merken, waar hij zal nedergelegen zijn; ga dan in, en sla zijn

voetdeksel op, en leg u; zoo zal hij u te kennen geven, wat gij doen zult.

5 En zij zeide tot haar: Al wat gij *tot mij* zegt, zal ik doen.

6 Alzoo ging zij af naar den dorschvloer, en deed naar alles, wat hare schoonmoeder haar geboden had.

7 Als nu Boaz gegeten en gedronken had, en zijn hart vroolijk was, zoo kwam hij om neder te liggen aan het uiterste van een' *koren*hoop. Daarna kwam zij stilletjes in, en sloeg zijn voetdeksel op, en leide zich.

8 En het geschiedde ter middernacht, dat die man verschrikte, en om zich greep; en ziet, eene vrouw lag aan zijn voetdeksel.

9 En hij zeide: Wie zijt gij? En zij zeide: Ik ben Ruth, uwe dienstmaagd; breid dan uwen vleugel uit over uwe dienstmaagd; want gij zijt de losser.

10 En hij zeide: Gezegend zijt gij den HEERE, mijne dochter! gij hebt deze uwe laatste weldadigheid beter gemaakt dan de eerste, dewijl gij geene jonge gezellen zijt nagegaan, hetzij arm of rijk.

11 En nu, mijne dochter! vrees niet; al wat gij gezegd hebt, zal ik u doen; want de gansche stad mijns volks weet, dat gij eene deugdelijke vrouw zijt.

12 Nu dan, wel is waar, dat ik een losser ben; maar er is nog een losser, nader dan ik.

13 Blijf dezen nacht over; voorts in den morgen zal het geschieden, indien hij u lost, goed, laat hem lossen; maar indien het hem niet lust u te lossen, zoo zal ik u lossen, *zoo waarachtig als* de HEERE leeft! leg u neder tot den morgen toe.

14 Alzoo lag zij neder aan zijn voetdeksel tot den morgen toe; en hij stond op, eer dat een den ander kennen kon; want hij zeide: Het worde niet bekend, dat eene vrouw op den dorschvloer gekomen is.

15 Voorts zeide hij: Lang den sluier, die op u is, en houd dien; en zij hield hem; en hij mat zes *maten* gerst, en leide ze op haar; daarna ging hij in de stad.

16 Zij nu kwam tot hare schoonmoeder, dewelke zeide: Wie zijt gij, mijne dochter? En zij verhaalde haar alles, wat die man haar gedaan had.

17 Ook zeide zij: Deze zes *maten* gerst heeft hij mij gegeven; want hij zeide *tot mij*: Kom niet ledig tot uwe schoonmoeder.

18 Toen zeide zij: Zit *stil*, mijne dochter! totdat gij weet, hoe de zaak zal vallen; want die man zal niet rusten, tenzij dat hij heden deze zaak voleind hebbe.

HOOFDSTUK 4.

Boaz daagt den naasten losser voor het gerecht en stelt hem voor, of hij Ruth trouwen wilde, vs. 1; die dit weigert en aan Boaz zijn recht afstaat, 6. Boaz houdt alzoo zijne belofte aan Ruth, en onder de gelukwenschingen des volks wordt het huwelijk voltrokken, 10; dat met kinderen gezegend wordt, 13. Geslachtregisters van Perez tot David, 18.

EN Boaz ging op in de poort, en zette zich aldaar; en ziet, de losser, van welken Boaz gesproken had, ging voorbij; zoo zeide hij: Wijk herwaarts, zet u hier, gij, zulk een! En hij week derwaarts, en zette zich.

2 En hij nam tien mannen van de oudsten der stad, en zeide: Zet u hier; en zij zetten zich.

3 Toen zeide hij tot dien losser: Het stuk lands, dat van onzen broeder Elimélech was, heeft Naómi, die uit der Moabieten land wedergekomen is, verkocht;

4 En ik heb gezegd: Ik zal het *voor* uw oor openbaren, zeggende: Aanvaard het in tegenwoordigheid der inwoners, en in tegenwoordigheid der oudsten mijns volks; zoo gij het zult lossen, los het; en zoo men het ook niet zou lossen, verklaar het mij, dat ik het wete; want er is niemand, behalve gij, die het losse, en ik na u. Toen zeide hij: Ik zal het lossen.

5 Maar Boaz zeide: Ten dage, als gij het land aanvaardt van de hand van Naómi, zoo zult gij het ook aanvaarden van Ruth, de Moabietische, de huisvrouw des verstorvenen, om den naam des verstorvenen te verwekken over zijn erfdeel.

6 Toen zeide die losser: Ik zal het voor mij niet kunnen lossen, opdat ik mijn erfdeel niet misschien verderve; los gij mijne lossing voor u; want ik zal niet kunnen lossen.

7 [a] Nu was dit van ouds *eene gewoonheid* in Israël, bij de lossing en bij de verwisseling, om de gansche zaak te bevestigen, zoo trok de man zijnen schoen uit en gaf dien aan zijnen naaste; en dit was tot eene getuigenis in Israël. [a] Deut. 25:7.

8 Zoo zeide deze losser tot Boaz: Aanvaard gij het voor u; en hij trok zijnen schoen uit.

9 Toen zeide Boaz tot de oudsten en al het volk: Gijlieden zijt heden getuigen, dat ik aanvaard heb alles, wat van Elimélech geweest is, en alles, wat van Chiljon en Machlon geweest is, van de hand van Naómi.

10 Daartoe aanvaarde ik mij ook Ruth, de Moabietische, de huisvrouw van Machlon, tot eene vrouw, om den naam des verstorvenen over zijn erfdeel te verwekken, opdat de naam des verstorvenen niet worde uitgeroeid van zijne broederen, en van de poort zijner plaats; gijlieden zijt heden getuigen.

11 En al het volk, dat in de poort was, mitsgaders de oudsten, zeiden: Wij zijn getuigen; de HEERE make deze vrouw, die in uw huis komt, als [a] Rachel en als Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben; en handel kloekelijk in Efratha, en maak *uwen* naam vermaard in Bethlehem! *a* Gen. 29:32, enz. 30:24, 25. 35:17, 18.

12 En uw huis zij, als het huis van [a] Perez (dien Thamar aan Juda baarde), van het zaad, dat de HEERE u geven zal uit deze jonge vrouw! *a* Gen. 38:29. 1 Kron. 2:4. Matt. 1:3.

13 Alzoo nam Boaz Ruth, en zij werd hem ter vrouwe, en hij ging tot haar in; en de HEERE gaf haar, dat zij zwanger werd en eenen zoon baarde.

14 Toen zeiden de vrouwen tot Naómi: Geloofd zij de HEERE, Die niet heeft nagelaten u heden eenen losser te geven; en zijn naam worde vermaard in Israël!

15 Die zal u zijn tot eenen verkwikker der ziel, en om uwen ouderdom te onderhouden; want uwe schoondochter, die u liefheeft, heeft hem gebaard, dewelke u beter is dan zeven zonen.

16 En Naómi nam dat kind, en zette het op haren schoot, en werd zijne voedster.

17 En de naburinnen gaven hem eenen naam, zeggende: Aan Naómi is een zoon geboren; en zij noemden zijnen naam Obed; deze is de vader van Isaï, Davids vader.

18 Dit nu zijn de geboorten van Perez: [a] Perez gewon Hezron; *a* 1 Kron. 2:5. Matt. 1:3.

19 En Hezron gewon Ram; en Ram gewon Amminádab;

20 En Amminádab gewon Nahesson; en Nahesson gewon Salma;

21 En Salmon gewon Boaz; en Boaz gewon Obed;

22 En Obed gewon Isaï; en Isaï gewon David.

HET EERSTE BOEK

VAN

SAMUËL.

HOOFDSTUK 1.

E'lkana viert jaarlijks feest te Silo met zijne beide vrouwen, vs. 1; bij welke gelegenheid Peninna dan altijd Hanna bespotte, omdat zij kinderloos was, 6. Hanna's vurige en dringende bede tot den Heere om eenen zoon, 10. De priester Eli, meenende dat zij dronken was, berispt haar hierover, doch door Hanna beter onderricht, wordt zij door hem vertroost, 12. Geboorte van Samuël en zijne toewijding aan den Heere, 20.

DAAR was een man van Ramatháïm-Zofim, van het gebergte van Efraïm, wiens naam was [a] E'lkana, een zoon van Jerócham, den zoon van Elíhu, den zoon van Tochu, den zoon van Zuf, een Efrathiet. *a* 1 Kron. 6:26, 27.

2 En hij had twee vrouwen; de naam van de eene was Hanna, en de naam van de andere was Peninna. Peninna nu had kinderen, maar Hanna had geene kinderen.

3 [a] Deze man nu ging opwaarts uit zijne stad van jaar tot jaar, om te aanbidden, en om te offeren den HEERE der heirscharen te Silo; en aldaar waren priesters des HEEREN, Hofni en Pínehas, de twee zonen van Eli. *a* Ex. 23:14. Deut. 16:16.

4 En het geschiedde op dien dag, als E'lkana offerde, zoo gaf hij aan Peninna, zijne huisvrouw, en aan al hare zonen en hare dochteren, deelen.

5 Maar aan Hanna gaf hij een aanzienlijk deel; want hij had Hanna lief; doch de HEERE had hare baarmoeder toegesloten.

6 En hare tegenpartijdige tergde haar ook met terging, om haar te vergrimmen, omdat de HEERE hare baarmoeder toegesloten had.

7 En alzoo deed hij jaar op jaar; van dat zij opging tot het huis des HEEREN, zoo tergde zij haar alzoo; daarom weende zij en at niet.

8 Toen zeide E'lkana, haar man: Hanna! waarom weent gij? en waarom eet gij niet? en waarom is uw hart kwalijk ge-

steld? [a]ben ik u niet beter dan tien
zonen? *a* Ruth 4:15.
9 Toen stond Hanna op, nadat *hij* ge-
geten, en nadat *hij* gedronken had te Silo.
En Eli, de priester, zat op eenen stoel bij
eenen post van den tempel des HEEREN.
10 Zij dan van ziel bitterlijk bedroefd
zijnde, zoo bad zij tot den HEERE, en zij
weende zeer.
11 En zij beloofde eene gelofte, en zeide:
HEERE der heirscharen! zoo Gij eenmaal
de ellende Uwer dienstmaagd aanziet, en
mijner gedenkt, en Uwe dienstmaagd niet
vergeet, maar geeft aan Uwe dienstmaagd
een mannelijk zaad, zoo zal ik dat den
HEERE geven al de dagen zijns levens,
en er [a]zal geen scheermes op zijn hoofd
komen. *a* Richt. 13:5.
12 Het geschiedde nu, als zij evenzeer bleef
biddende voor het aangezicht des HEEREN,
zoo gaf Eli acht op haren mond.
13 Want Hanna sprak in haar hart;
alleenlijk roerden zich hare lippen, maar
hare stem werd niet gehoord; daarom hield
Eli haar voor dronken.
14 En Eli zeide tot haar: Hoe lang zult
gij u dronken aanstellen? doe uwen wijn
van u.
15 Doch Hanna antwoordde en zeide:
Neen, mijn heer! ik ben eene vrouw, be-
zwaard van geest; ik heb noch wijn noch
sterken drank gedronken; maar ik heb
[a]mijne ziel uitgegoten voor het aangezicht
des HEEREN. *a* Ps. 62:9.
16 Acht toch uwe dienstmaagd niet voor
eene dochter Belials; want ik heb tot nu
toe gesproken uit de veelheid van mijne
gedachten en van mijn verdriet.
17 Toen antwoordde Eli en zeide: Ga
heen in vrede! en de God Israëls zal uwe
bede geven, die gij van Hem gebeden hebt.
18 En zij zeide: Laat uwe dienstmaagd
genade vinden in uwe oogen! Alzoo ging
die vrouw haars weegs; en zij at, en haar
aangezicht was haar *zoodanig* niet meer.
19 En zij stonden des morgens vroeg op,
en zij aanbaden voor het aangezicht des
HEEREN, en zij keerden weder, en kwamen
tot hun huis te Rama. En E'lkana bekende
zijne huisvrouw Hanna, en de HEERE ge-
dacht aan haar.
20 En het geschiedde, na verloop van da-
gen, dat Hanna bevrucht werd, en baarde
eenen zoon, en zij noemde zijnen naam
Samuël: Want, *zeide zij*, ik heb hem van
den HEERE gebeden.
21 En die man, E'lkana, toog op met zijn
gansche huis, om den HEERE te offeren
het jaarlijksche offer, en zijne gelofte.
22 Doch Hanna toog niet op; maar zij
zeide tot haren man: Als de jongen ge-
speend is, dan zal ik hem brengen, dat
hij voor het aangezicht des HEEREN ver-
schijne, en blijve daar tot in eeuwigheid.
23 En E'lkana, haar man, zeide tot haar:
Doe wat goed is in uwe oogen; blijf tot-
dat gij hem zult gespeend hebben; de
HEERE bevestige maar Zijn woord! Alzoo
bleef de vrouw, en zoogde haren zoon, tot-
dat zij hem speende.
24 [a]Daarna, als zij hem gespeend had,
bracht zij hem met zich opwaarts, met drie
varren, en eene efa meels, en eene flesch
met wijn; en zij bracht hem in het huis
des HEEREN te Silo; en het jongsken was
zeer jong. *a* Luk. 2:41.
25 En zij slachtten een' var; alzoo brach-
ten zij het kind tot Eli.
26 En zij zeide: Och, mijn heer! *zoo
waarachtig als* uwe ziel leeft, mijn heer!
ik ben die vrouw, die hier bij u stond,
om den HEERE te bidden.
27 Ik bad om dit kind, en de HEERE
heeft mij mijne bede gegeven, die ik van
Hem gebeden heb.
28 Daarom heb ik hem ook den HEERE
overgegeven al de dagen, die hij wezen
zal; hij is van den HEERE gebeden; en
hij bad aldaar den HEERE aan.

HOOFDSTUK 2.

Lofzang van Hanna, in welken zij 's Heeren weldadigheid, zoo in het algemeen als in het bijzonder, roemt, vs. 1; en de hoogmoedigheid met een eindelijk verderf bedreigt, 3. Verhaal der boosheid van Eli's zonen, 12; en Samuels getrouw betrachten van zijnen dienst, 18. Hanna verkrijgt meer kinderen, 21. Eli's strafbare onverschilligheid omtrent de misdaden zijner zonen van Gods wege met den ondergang van zijn gansche huis bedreigd, 22.

TOEN bad Hanna en zeide: [a]Mijn hart
springt van vreugde op in den HEERE;
mijn hoorn is verhoogd in den HEERE; mijn
mond is wijd opengedaan over mijne vijan-
den; want ik verheug mij in Uw heil. *a* Luk. 1:46.
2 Er is niemand heilig, gelijk de HEERE;
want [a]er is niemand dan Gij, en er is geen
rotssteen, gelijk onze God! *a* Deut. 3:24. Ps. 86:8.
3 Maakt het niet te veel, dat gij hoog,
hoog zoudt spreken, dat iets hards uit
uwen mond zou gaan; want de HEERE is
een God der wetenschappen en Zijne daden
zijn recht gedaan.

4 De boog der sterken is gebroken; en die struikelden, zijn met sterkte omgord.

5 Die [a] verzadigd waren, hebben zich verhuurd om brood, en die hongerig waren, zijn het niet meer; totdat de onvruchtbare zeven heeft gebaard, en die vele kinderen had, krachteloos is geworden. *a* Ps. 34:11. Klgld. 5:6. Luk. 1:53.

6 De [a] HEERE doodt en maakt levend; Hij doet ter helle nederdalen, en Hij doet *weder* opkomen. *a* Deut. 32:39. Ezec. 37:11, 12, enz.

7 De HEERE maakt arm en maakt rijk; Hij vernedert, ook verhoogt Hij.

8 [a] Hij verheft den geringe uit het stof, *en* den nooddruftige verhoogt Hij uit den drek, om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen den stoel der eere doe beërven; [b] want de grondvesten des aardrijks zijn des HEEREN, en Hij heeft de wereld daarop gezet.
a Job 36:15. Ps. 113:7, 8. Luk. 1:52. *b* Ps. 24:2. 102:26. 104:5.

9 Hij zal de voeten Zijner gunstgenooten bewaren; maar de goddeloozen zullen zwijgen in duisternis; want een man vermag niet door kracht.

10 Die met den HEERE twisten, zullen verpletterd worden; [a] Hij zal in den hemel over hen donderen; de HEERE zal de einden der aarde richten, en zal Zijnen [c] Koning sterkte geven, en den hoorn Zijns Gezalfden verhoogen! *a* 1 Sam. 7:10. *b* Ps. 2:6. 89:25.

11 Daarna ging E'lkana naar Rama in zijn huis; maar de jongeling was den HEERE dienende voor het aanschijn van den priester Eli.

12 Doch de zonen van Eli waren kinderen Belials; zij kenden den HEERE niet.

13 Want de wijze dier priesters met het volk was, dat, *wanneer* iemand eene offerande offerde, des priesters jongen kwam, terwijl het vleesch kookte, met eenen drietandigen krauwel in zijne hand.

14 En sloeg in de teile, of in den ketel, of in de pan, of in den pot; al wat de krauwel optrok, dat nam de priester voor zich. Alzoo deden zij aan al de Israëlieten, die te Silo kwamen.

15 Ook eer zij het vet aanstaken, kwam des priesters jongen, en zeide tot den man, die offerde: Geef dat vleesch om te braden voor den priester; want hij zal geen gekookt vleesch van u nemen, maar rauw.

16 Wanneer nu die man tot hem zeide: Zij zullen dat vet als heden ganschelijk aansteken, zoo neem dan voor u, gelijk als het uwe ziel lusten zal; zoo zeide hij tot hem: Nu zult gij het immers geven, en zoo niet, ik zal het met geweld nemen.

17 Alzoo was de zonde dezer jongelingen zeer groot voor het aangezicht des HEEREN; want de lieden verachtten het spijsoffer des HEEREN.

18 Doch Samuël diende voor het aangezicht des HEEREN, zijnde een jongeling, omgord met den linnen lijfrok.

19 En zijne moeder maakte hem eenen kleinen rok, en bracht hem dien van jaar tot jaar, als zij opkwam met haren man, om het jaarlijksche offer te offeren.

20 En Eli zegende E'lkana, en zijne huisvrouw, en zeide: De HEERE geve u zaad uit deze vrouw voor de bede, die zij den HEERE afgebeden heeft. En zij gingen naar zijne plaats.

21 Want de HEERE bezocht Hanna, en zij werd bevrucht, en baarde drie zonen en twee dochters; en de jongeling Samuël werd groot bij den HEERE.

22 Doch Eli was zeer oud, en hoorde al wat zijne zonen aan gansch Israël deden, en dat zij sliepen bij de vrouwen, die met hoopen samenkwamen aan de deur van de tent der samenkomst.

23 En hij zeide tot hen: Waarom doet gij al zulke dingen, dat ik deze uwe booze stukken hoore van dit gansche volk?

24 Niet, mijne zonen! want dit is geen goed gerucht, dat ik hoor; gij maakt, dat het volk des HEEREN overtreedt.

25 Wanneer een mensch tegen een' mensch zondigt, zoo zullen de goden hem oordeelen; maar wanneer een mensch tegen den HEERE zondigt, wie zal voor hem bidden? Doch zij hoorden de stem huns vaders niet; want de HEERE wilde hen dooden.

26 [a] En de jongeling Samuël nam toe, en werd groot en aangenaam beide bij den HEERE en ook bij de menschen. *a* Luk. 2:52.

27 En er kwam een man Gods tot Eli, en zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE: Heb Ik Mij niet klaarlijk geopenbaard aan het huis uws vaders, [a] toen zij in Egypte waren, in het huis van Faraö? *a* Hand. 7:25, enz.

28 En Ik heb hem uit alle stammen van Israël Mij ten priester verkoren, om te offeren op Mijn altaar, om het reukwerk aan te steken, om den efod voor Mijn aangezicht te dragen; en [a] heb aan het huis uws vaders gegeven al de vuurofferen van de kinderen Israëls. *a* Lev. 10:14.

29 Waarom slaat gijlieden [a] achteruit te-

gen Mijn slachtoffer, en tegen Mijn spijsoffer,
hetwelk Ik geboden heb *in* de woning; en
eert uwe zonen meer dan Mij, dat gijlieden
u mest van het voornaamste van [a]alle spijs-
offers van Mijn volk Israel? [a] Deut. 32:15.
30 Daarom spreekt de HEERE, de God
Israëls: Ik had wel klaarlijk gezegd: Uw
[a] huis en uws vaders huis zouden voor Mijn
aangezicht wandelen tot in eeuwigheid;
maar nu spreekt de HEERE: Dat zij verre
van Mij! want die Mij eeren, zal Ik eeren;
maar die Mij versmaden, zullen licht geacht
worden. [a] Ex. 28:43. 29:9.
31 Zie, de dagen komen, dat Ik uwen arm
zal afhouwen, en den arm van uws vaders
huis, dat er geen oud man in uw huis
wezen zal.
32 En gij zult aanschouwen de benauwd-
heid der woning *Gods*, in plaats van al het
goede, dat Hij Israël zou gedaan hebben;
en er zal te geenen dage een oud man in
uw huis zijn.
33 Doch de man, dien Ik u niet zal
uitroeien van Mijn altaar, zou zijn om uwe
oogen te verteren, en om uwe ziel te be-
droeven; en al de menigte uws huizes zal
sterven, mannen geworden zijnde.
34 Dit nu zal u een teeken zijn, hetwelk
over uwe beide zonen, over Hofni en Píne-
has, komen zal: op éénen dag zullen zij
beiden sterven.
35 En Ik zal Mij eenen getrouwen priester
verwekken; die zal doen, gelijk als in Mijn
hart en in Mijne ziel zijn zal; dien zal Ik een
bestendig huis bouwen, en hij zal altijd voor
het aangezicht Mijns Gezalfden wandelen.
36 En het zal geschieden, dat al wie van
uw huis zal overig zijn, zal komen, om zich
voor hem neder te buigen voor een stukje
gelds, en een' bolle broods, en zal zeggen:
Neem mij toch aan tot eenige priesterlijke
bediening, dat ik eene bete broods moge eten.

HOOFDSTUK 3.

Samuël wordt in eenen nacht driemaal van den Heere geroepen, terwijl hij meende, dat Eli hem riep, vs. 1; maar voor de vierde maal antwoordt hij den Heere, 10; Die hem het verschrikkelijke lot van Eli's huis openbaart, 11. Eli dringt bij Samuel aan te mogen weten, wat de Heere tot hem gesproken had, 15. Eli onderwerpt zich aan den wil des Heeren, 18. Samuël wordt als profeet door geheel Israel erkend en geëerd, 20.

EN de jongeling Samuël diende den
HEERE voor het aangezicht van Eli;
en het woord des HEEREN was dierbaar in
die dagen; er was geen openbaar gezicht.
2 En het geschiedde te dien dage, als Eli
op zijne plaats nederlag (en [a] zijne oogen
begonnen donker te worden, dat hij niet
zien kon), [a] 1 Sam. 4:15.
3 En Samuël zich ook nedergelegd had,
eer de lampe Gods uitgedaan werd, in den
tempel des HEEREN, waar de ark Gods was,
4 Dat de HEERE Samuël riep; en hij
zeide: Zie, *hier* ben ik.
5 En hij liep tot Eli en zeide: Zie, *hier*
ben ik, want gij hebt mij geroepen. Doch
hij zeide: Ik heb niet geroepen, keer weder,
leg u neder. En hij ging heen en leide zich
neder.
6 Toen riep de HEERE Samuël wederom;
en Samuël stond op, en ging tot Eli, en
zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij hebt mij ge-
roepen. Hij dan zeide: Ik heb niet geroe-
pen, mijn zoon! keer weder, leg u neder.
7 Doch Samuël kende den HEERE nog
niet; en het woord des HEEREN was aan
hem nog niet geopenbaard.
8 Toen riep de HEERE Samuël wederom,
ten derde maal; en hij stond op, en ging
tot Eli, en zeide: Zie, *hier* ben ik, want gij
hebt mij geroepen. Toen verstond Eli,
dat de HEERE den jongeling riep.
9 Daarom zeide Eli tot Samuël: Ga heen,
leg u neder, en het zal geschieden, zoo Hij
u roept, zoo zult gij zeggen: Spreek, HEERE!
want Uw knecht hoort. Toen ging Samuël
heen en leide zich aan zijne plaats.
10 Toen kwam de HEERE, en stelde Zich
daar, en riep gelijk de andere malen:
Samuël, Samuël! En Samuël zeide: Spreek,
want Uw knecht hoort.
11 En de HEERE zeide tot Samuël; Zie,
Ik doe een ding in Israël, dat al wie het
hooren zal, *dien* [a] zullen zijne beide ooren
klinken. [a] 2 Kon. 21:12. Jer. 19:3.
12 Te dienzelven dage zal Ik verwekken
over Eli alles, wat [a] Ik tegen zijn huis
gesproken heb; Ik zal het beginnen en
voleinden. [a] 1 Sam. 2:31.
13 Want Ik heb hem te kennen gege-
ven, dat Ik zijn huis rechten zal tot in
eeuwigheid, om der ongerechtigheids wil,
die hij geweten heeft; want *als* zijne zo-
nen zich hebben vervloekt gemaakt, zoo
heeft hij hen niet eens zuur aangezien.
14 Daarom dan heb Ik het huis van Eli
gezworen: Zoo de ongerechtigheid van het
huis van Eli tot in eeuwigheid zal verzoend
worden door slachtoffer of door spijsoffer!
15 Samuël nu lag tot aan den morgen;
toen deed hij de deuren van het huis des

HEEREN open; doch Samuël vreesde dit gezicht aan Eli te kennen te geven.

16 Toen riep Eli Samuël, en zeide: Mijn zoon Samuël! Hij dan zeide: Zie, *hier* ben ik.

17 En hij zeide: Wat is het woord, dat Hij tot u gesproken heeft? verberg het toch niet voor mij; God doe u zoo, en zoo doe Hij daartoe, indien gij een woord voor mij verbergt van al de woorden, die Hij tot u gesproken heeft!

18 Toen gaf hem Samuël te kennen al die woorden, en verbergde *ze* voor hem niet. En hij zeide: Hij is de HEERE; Hij doe wat goed is in Zijne oogen!

19 Samuël nu werd groot; en de HEERE was met hem, en liet niet een van al Zijne woorden op de aarde vallen.

20 En gansch Israël, van Dan tot Berséba toe, bekende, dat Samuël bevestigd was tot een' profeet des HEEREN.

21 En de HEERE voer voort te verschijnen te Silo; want de HEERE openbaarde Zich aan Samuël te Silo, door het woord des HEEREN.

HOOFDSTUK 4.

Israël door de Filistijnen geslagen, vs. 1. De ark des verbonds in het leger gebracht, wordt door het volk met gejuich ontvangen, 3; hetwelk schrik verspreidt onder de Filistijnen, 6; die echter weder moed vatten en andermaal over Israël zegepralen, 9. De ark wordt genomen; dood van Eli's zonen, 11. Eli dit vernemende, valt achterwaarts van zijnen stoel en breekt den nek, 18; en zijne schoondochter, mede ten gevolge van den schrik, sterft in den arbeid, nadat zij eenen zoon gebaard heeft, dien zij den naam gaf van Ikabod, 19.

EN het woord van Samuël geschiedde aan gansch Israël. En Israël toog uit den Filistijnen te gemoet ten strijde, en legerde zich bij Eben-Haëzer; maar de Filistijnen legerden zich bij Afek.

2 En de Filistijnen stelden zich in slagorden, om Israël te ontmoeten; en als zich de strijd uitspreidde, zoo werd Israël voor der Filistijnen aangezicht geslagen; want zij sloegen in de slagorden in het veld omtrent vier duizend man.

3 Als het volk *wederom* in het leger gekomen was, zoo zeiden de oudsten van Israël: Waarom heeft ons de HEERE heden geslagen voor het aangezicht der Filistijnen? Laat ons van Silo tot ons nemen de ark des verbonds des HEEREN, en laat die in het midden van ons komen, opdat zij ons verlosse van de hand onzer vijanden.

4 Het volk dan zond naar Silo, en men bracht van daar de ark des verbonds des HEEREN der heirscharen, [a]die tusschen de cherubim woont; en de twee zonen van Eli, Hofni en Pínehas, waren daar met de ark des verbonds van God. a 2 Sam. 6:2. Ps. 80:2. 99:1.

5 En het geschiedde, als de ark des verbonds des HEEREN in het leger kwam, zoo juichte gansch Israël met een groot gejuich, alzoo dat de aarde dreunde.

6 Als nu de Filistijnen de stem van het juichen hoorden, zoo zeiden zij: Wat is de stem van dit groote juichen in het leger der Hebreën? Toen vernamen zij, dat de ark des HEEREN in het leger gekomen was.

7 Daarom vreesden de Filistijnen, want zij zeiden: God is in het leger gekomen. En zij zeiden: Wee ons, want diergelijke is gisteren *en* eergisteren niet geschied!

8 Wee ons, wie zal ons redden uit de hand van deze heerlijke goden? Dit zijn dezelve goden, die de Egyptenaars met alle plagen geplaagd hebben, bij de woestijn.

9 Zijt sterk, en weest mannen, gij, Filistijnen! opdat gij de Hebreën niet misschien dient, [a]gelijk als zij ulieden gediend hebben; zoo zijt mannen, en strijdt. a Richt. 13:1.

10 Toen streden de Filistijnen, en Israël werd geslagen, en zij vloden een iegelijk in zijne tenten; en er geschiedde eene zeer groote nederlaag, zoodat er van Israël vielen dertig duizend voetvolks.

11 En [a]de ark Gods werd genomen, en de twee zonen van Eli, Hofni en Pínehas, stierven. a 1 Sam. 2:32, 34. Ps. 78:61.

12 Toen liep er een Benjaminiet uit de slagorden, en kwam te Silo denzelfden dag; en zijne kleederen waren gescheurd, en er [a]was aarde op zijn hoofd. a Joz. 7:6.

13 En als hij kwam, ziet, zoo zat Eli op eenen stoel aan de zijde van den weg, uitziende; want zijn hart was sidderende van wege de ark Gods. Als die man kwam, om *zulks* te verkondigen in de stad, toen schreeuwde de gansche stad.

14 En als Eli de stem des geroeps hoorde, zoo zeide hij: Wat is de stem dezer beroerte? Toen haastte zich de man, en hij kwam en boodschapte het aan Eli.

15 (Eli nu was een man van acht en negentig jaren, en zijne oogen stonden [a]stijf, dat hij niet zien kon.) a 1 Sam. 3:2.

16 En die man zeide tot Eli: Ik ben het, die uit de slagorden kom, en ik ben heden uit de slagorden gevloden. Hij dan zeide: Wat is er geschied, mijn zoon?

17 Toen antwoordde hij, die de boodschap bracht, en zeide: Israël is gevloden voor het aangezicht der Filistijnen, en er is ook eene groote nederlaag onder het volk

geschied; daarenboven zijn uwe twee zonen, Hofni en Pínehas, gestorven, en de ark Gods is genomen.

18 En het geschiedde, als hij van de ark Gods vermeldde, zoo viel hij achterwaarts van den stoel af, aan de zijde der poort, en brak den nek, en stierf; want de man was oud en zwaar; en hij richtte Israël veertig jaren.

19 En zijne schoondochter, de huisvrouw van Pínehas, was bevrucht; zij zou baren; als deze de tijding hoorde, dat de ark Gods genomen was, en haar schoonvader gestorven was, en haar man, zoo kromde zij zich, en baarde; want hare weeën overvielen haar.

20 En omtrent den tijd van haar sterven, zoo spraken de vrouwen, die bij haar stonden: Vrees niet, want gij hebt eenen zoon gebaard. Doch zij antwoordde niet, en nam het niet ter harte.

21 En zij noemde het jongsken I'kabod, zeggende: De eer is weggevoerd uit Israël! omdat de ark Gods gevankelijk weggevoerd was, en om haars schoonvaders en haars mans wil.

22 En zij zeide: De eer is gevankelijk weggevoerd uit Israël; want de ark Gods is genomen.

HOOFDSTUK 5.

De Filistijnen, in het bezit der ark, plaatsen haar te Asdod in den tempel van Dagon, vs. 1; die ter aarde valt, 3; dit geschiedt den volgenden dag andermaal, terwijl het hoofd en de handen zijn afgevallen, 4. Zij voeren de ark weg; doch in elke stad, waar zij die inbrengen, worden de inwoners met zware plagen geplaagd, 6. Zij besluiten de ark naar Israël terug te zenden, 11.

DE Filistijnen nu namen de ark Gods, en zij brachten ze van Eben-Haëzer tot Asdod.

2 En de Filistijnen namen de ark Gods, en zij brachten ze in het huis van Dagon, en stelden ze bij Dagon.

3 Maar als die van Asdod des anderen daags vroeg opstonden, ziet, zoo was Dagon op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark des HEEREN. En zij namen Dagon en zetten hem weder op zijne plaats.

4 Toen zij nu des anderen daags des morgens vroeg opstonden, ziet, Dagon lag op zijn aangezicht ter aarde gevallen voor de ark des HEEREN; maar het hoofd van Dagon, en de beide palmen zijner handen afgehouwen, aan den dorpel; alleenlijk was Dagon daarop overig gebleven.

5 Daarom treden de priesters van Dagon, en allen, die in het huis van Dagon komen, niet op den dorpel van Dagon te Asdod, tot op dezen dag.

6 Doch de hand des HEEREN was zwaar over die van Asdod, en verwoestte hen; en Hij sloeg ze met spenen, [a] Asdod en hare landpalen.

[a] Ps. 78:66.

7 Toen nu de mannen te Asdod zagen, dat het alzoo *toeging*, zoo zeiden zij: Dat de ark des Gods van Israël bij ons niet blijve; want Zijne hand is hard over ons, en over Dagon, onzen god.

8 Daarom zonden zij heen, en verzamelden tot zich al de vorsten der Filistijnen, en zij zeiden: Wat zullen wij met de ark des Gods van Israël doen? En die zeiden: Dat de ark des Gods van Israël rondom Gath ga. Alzoo droegen zij de ark des Gods van Israël rondom.

9 En het geschiedde, nadat zij die hadden rondom gedragen, zoo was de hand des HEEREN tegen die stad met eene zeer groote kwelling; want Hij sloeg de lieden dier stad van den kleine tot den groote, en zij hadden spenen in de verborgene plaatsen.

10 Toen zonden zij de ark Gods naar Ekron; maar het geschiedde, als de ark Gods te Ekron kwam, zoo riepen die van Ekron, zeggende: Zij hebben de ark des Gods van Israël tot mij rondom gebracht, om mij en mijn volk te dooden.

11 En zij zonden heen, en vergaderden al de vorsten der Filistijnen, en zeiden: Zendt de ark des Gods van Israël heen, dat zij wederkeere tot hare plaats, opdat zij mij en mijn volk niet doode; want er was eene doodelijke kwelling in de gansche stad, *en* de hand Gods was er zeer zwaar.

12 En de menschen, die niet stierven, werden geslagen met spenen, zoodat het geschrei der stad opklom naar den hemel.

HOOFDSTUK 6.

Nadat de ark zeven maanden bij de Filistijnen geweest is, besluiten zij met hunne priesters de ark niet ledig, maar met geschenken als een schuldoffer, en op eenen nieuwen wagen met twee zoogende koeien bespannen, terug te zenden, vs. 1. De koeien, die aan den wagen gespannen waren, gaan recht door naar Beth-Sémes, waar de Levieten den Heere door brandofferen verheerlijken, 12. Opgaaf der Filistijnsche vorsten en steden, die gouden spenen en muizen geofferd hebben, 17. De Beth-Sémieters worden van God streng gestraft om hun nieuwsgierig inzien in de ark, 19. Verzoek om de ark naar Kirjath-Jeárim te laten halen, 21.

ALS nu de ark des HEEREN zeven maanden in het land der Filistijnen geweest was,

2 Zoo riepen de Filistijnen de priesters en de waarzeggers, zeggende: Wat zullen wij met de ark des HEEREN doen? laat ons weten, waarmede wij ze aan hare plaats zenden zullen.

3 Zij dan zeiden: Indien gij de ark des

Gods van Israël wegzendt, zendt haar niet ledig weg, maar vergeldt Hem ganschelijk een schuldoffer; dan zult gij genezen worden, en ulieden zal bekend worden, waarom Zijne hand van u niet afwijkt.

4 Toen zeiden zij : Welk is dat schuldoffer, dat wij Hem vergelden zullen? En zij zeiden : Vijf gouden spenen, en vijf gouden muizen, naar het getal van de vorsten der Filistijnen; want het is eenerlei plaag over u allen, en over uwe vorsten.

5 Zoo maakt dan beelden uwer spenen, en beelden uwer muizen, die het land verderven, en geeft den God van Israël de eer; misschien zal Hij Zijne hand verlichten van over ulieden, en van over uwen god, en van over uw land.

6 Waarom toch zoudt gijlieden uw hart verzwaren, gelijk de Egyptenaars en Faraö hun hart verzwaard hebben? Hebben zij niet, toen Hij *wonderlijk* [a] met hen gehandeld had, hen laten trekken, dat zij heengingen? [a] Ex. 12:31.

7 Nu dan, neemt en maakt eenen nieuwen wagen, en twee zoogende koeien, op dewelke geen juk gekomen is; spant de koeien aan den wagen, en brengt hare kalveren van achter haar weder naar huis.

8 Neemt dan de ark des HEEREN, en zet ze op den wagen, en legt de gouden kleinooden, die gij Hem ten schuldoffer vergelden zult, in een koffertje aan hare zijde; en zendt ze weg, dat zij heenga.

9 Ziet dan toe, indien zij den weg van hare landpale opgaat naar Beth-Sémes, zoo heeft Hij ons dit groot kwaad gedaan; maar zoo niet, zoo zullen wij weten, dat Zijne hand ons niet geraakt heeft; het is ons een toeval geweest.

10 En die lieden deden alzoo, en namen twee zoogende koeien, en spanden ze aan den wagen, en hare kalveren sloten zij in huis.

11 En zij zetten de ark des HEEREN op den wagen, en het koffertje met de gouden muizen, en de beelden hunner spenen.

12 De koeien nu gingen recht in dien weg, op den weg naar Beth-Sémes op eene straat; zij gingen steeds voort, al loeiende, en weken noch ter rechter- noch ter linkerhand; en de vorsten der Filistijnen gingen achter dezelve tot aan de landpale van Beth-Sémes.

13 En die van Beth-Sémes maaiden den tarweoogst in het dal, en als zij hunne oogen ophieven, zagen zij de ark en verblijdden zich, als zij *die* zagen.

14 En de wagen kwam op den akker van Jozua, den Beth-semiet, en bleef daar staande; en daar was een groote steen, en zij kloofden het hout van den wagen, en offerden de koeien den HEERE ten brandoffer.

15 En de Levieten namen de ark des HEEREN af en het koffertje; dat daarbij was, waarin de gouden kleinooden waren, en zetten ze op dien grooten steen; en die lieden van Beth-Sémes offerden brandofferen, en slachtten slachtofferen den HEERE, op denzelven dag.

16 En als de vijf vorsten der Filistijnen zulks gezien hadden, zoo keerden zij weder op denzelven dag naar Ekron.

17 Dit nu zijn de gouden spenen, die de Filistijnen aan den HEERE ten schuldoffer vergolden hebben : Voor Asdod eene, voor Gaza eene, voor A'skelon eene, voor Gath eene, voor Ekron eene;

18 Ook gouden muizen, naar het getal van alle steden der Filistijnen, onder de vijf vorsten, van de vaste steden af tot aan de landvlekken; en tot aan Abel, den grooten *steen*, op denwelken zij de ark des HEEREN nedergesteld hadden, die tot op dezen dag is op den akker van Jozua, den Beth-semiet.

19 En *de HEERE* sloeg onder die lieden van Beth-Sémes, omdat zij in de ark des HEEREN gezien hadden; ja, Hij sloeg van het volk zeventig mannen, *en* vijftig duizend mannen. Toen bedreef het volk rouw, omdat de HEERE eenen grooten slag onder het volk geslagen had.

20 Toen zeiden de lieden van Beth-Sémes: Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van den HEERE, dezen heiligen God? en tot wien van ons zal Hij optrekken?

21 Zoo zonden zij boden tot de inwoners van Kirjath-Jeárim, zeggende: De Filistijnen hebben de ark des HEEREN wedergebracht; komt af, haalt ze opwaarts tot u.

HOOFDSTUK 7.

De ark te Kirjath-Jeárim, vs. 1. Israël door Samuël tot bekeering vermaand, 3, gehoorzaamt, 4; en doet boete te Mizpa, 6. De Filistijnen vallen weder op Israël aan, 7; doch de Heere verlost hen van dezelve op Samuëls gebed, 8. Samuël richt een gedenkteeken op voor deze overwinning, 12. Gedurende Samuëls leven worden de Filistijnen door Israël onderdrukt, 13. Samuël bezoekt al de steden des lands en keert weder te Rama, 17.

TOEN kwamen de mannen van Kirjath-Jeárim, en haalden de ark des HEEREN

op, [a] en zij brachten ze in het huis van Abinádab, op den heuvel; en zij heiligden zijnen zoon Eleázar, dat hij de ark des HEEREN bewaarde. a 2 Sam. 6:4.

2 En het geschiedde, van dien dag af, dat de ark *des HEEREN* te Kirjath-Jeárim bleef, en de dagen werden vermenigvuldigd, en het werden twintig jaren; en het gansche huis van Israël klaagde den HEERE achterna.

3 Toen sprak Samuël tot het gansche huis van Israël, zeggende: Indien gijlieden u met uw gansche hart tot den HEERE bekeert, zoo doet de vreemde goden uit het midden van u weg, ook de A'stharoths; en [a] richt uw hart tot den HEERE, en dient Hem alleen, zoo zal Hij u uit de hand der Filistijnen rukken.

a Deut. 6:13. 10:20. Matt. 4:10. Luk. 4:8.

4 De kinderen Israëls nu deden de Baäls en de A'stharoths weg, en zij dienden den HEERE alleen.

5 Verder zeide Samuël: Vergadert het gansche Israël naar Mizpa, en ik zal den HEERE voor u bidden.

6 En zij werden vergaderd te Mizpa, en zij schepten water, en goten het uit voor het aangezicht des HEEREN; en zij vastten te dien dage, en zeiden aldaar: Wij hebben tegen den HEERE gezondigd. Alzoo richtte Samuël de kinderen Israëls te Mizpa.

7 Toen de Filistijnen hoorden, dat de kinderen Israëls zich vergaderd hadden te Mizpa, zoo kwamen de oversten der Filistijnen op tegen Israël. Als de kinderen Israëls *dat* hoorden, zoo vreesden zij voor het aangezicht der Filistijnen.

8 En de kinderen Israëls zeiden tot Samuël: Zwijg niet van onzentwege, dat gij niet zoudt roepen tot den HEERE, onzen God, opdat Hij ons verlosse uit de hand der Filistijnen.

9 Toen nam Samuël een melklam, en hij offerde het geheel den HEERE ten brandoffer; en Samuël riep tot den HEERE voor Israël; en de HEERE verhoorde hem.

10 En het geschiedde, toen Samuël dat brandoffer offerde, zoo kwamen de Filistijnen aan ten strijde tegen Israël; en de HEERE donderde te dien dage met eenen grooten donder over de Filistijnen, en [a] Hij verschrikte hen, zoodat zij verslagen werden voor het aangezicht van Israël. a Joz. 10:10.

11 En de mannen van Israël togen uit van Mizpa, en vervolgden de Filistijnen, en zij sloegen hen tot onder Beth-kar.

12 Samuël nu nam eenen steen, en stelde *dien* tusschen Mizpa en tusschen Sen, en hij noemde diens naam [a] Eben-Haëzer; en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen. a 1 Sam. 4:1.

13 Alzoo werden de Filistijnen vernederd, en kwamen niet meer in de landpalen van Israël; want de hand des HEEREN was tegen de Filistijnen al de dagen van Samuël.

14 En de steden, welke de Filistijnen van Israël genomen hadden, kwamen weder aan Israël, van Ekron tot Gath toe; ook rukte Israël derzelver landpale uit de hand der Filistijnen; en er was vrede tusschen Israël en tusschen de Amorieten.

15 Samuël nu richtte Israël al de dagen zijns levens.

16 En hij toog van jaar tot jaar, en ging rondom naar Beth-El, en Gilgal, en Mizpa; en hij richtte Israël in al die plaatsen.

17 Doch hij keerde weder naar Rama; want [a] daar was zijn huis, en daar richtte hij Israël; en hij bouwde aldaar den HEERE een altaar. a 1 Sam. 8:4.

HOOFDSTUK 8.

De zonen van Samuël, door hem tot richters aangesteld, beantwoorden niet aan de plichten hunner bediening, vs. 1. Het volk begeert eenen koning, 4; dit mishaagt Samuël; hij raadpleegt den Heere, Wien het ook mishaagt, doch hem last geeft het volk hierin te wille te zijn, 7; en het de harde regeering der koningen voorte houden, 9. Het volk volhardt in zijne begeerte, 19; welke hun wordt toegestaan, 22.

HET geschiedde nu, toen Samuël oud geworden was, zoo stelde hij zijne zonen tot richters over Israël.

2 De naam van zijnen eerstgeborenen zoon nu was Joël, en de naam van zijnen tweeden was Abía; zij waren richters te Ber-séba.

3 Doch zijne zonen wandelden niet in zijne wegen; maar zij neigden zich tot [a] de gierigheid, en namen geschenken, en bogen het recht. a Ex. 18:21. Deut. 16:19.

4 Toen vergaderden zich alle oudsten van Israël, en zij kwamen tot Samuël te Rama;

5 En zij zeiden tot hem: Zie, gij zijt oud geworden, en uwe zonen wandelen niet in uwe wegen; [a] zoo zet nu eenen koning over ons, om ons te richten, gelijk al de volken *hebben*. a Hos. 13:10. Hand. 13:21.

6 Maar [a] dit woord was kwaad in de oogen van Samuël, als zij zeiden: Geef ons eenen koning, om ons te richten. En Samuël bad den HEERE aan. a 1 Sam. 12:17.

7 Doch de HEERE zeide tot Samuël: Hoor naar de stem des volks in alles, wat zij tot u zeggen zullen; want zij hebben u niet verworpen, maar zij hebben Mij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zal zijn.

8 Naar de werken, die zij gedaan hebben, van dien dag af, toen Ik hen uit Egypte geleid heb, tot op dezen dag toe, en hebben Mij verlaten, en andere goden gediend; alzoo doen zij u ook.

9 Hoor dan nu naar hunne stem; doch als gij hen op het hoogste zult betuigd hebben, zoo zult gij hun te kennen geven de wijze des konings, die over hen regeeren zal.

10 Samuël nu zeide al de woorden des HEEREN het volk aan, hetwelk eenen koning van hem begeerde,

11 En zeide: Dit zal des konings wijze zijn, die over u regeeren zal: hij zal uwe zonen nemen, dat hij hen zich stelle tot zijnen wagen, en tot zijne ruiteren, dat zij voor zijnen wagen henen loopen;

12 En dat hij hen zich stelle tot oversten der duizenden, en tot oversten der vijftigen; en dat zij zijnen akker ploegen, en dat zij zijnen oogst oogsten, en dat zij zijne krijgswapenen maken, mitsgaders zijn wagentuig.

13 En uwe dochteren zal hij nemen tot apothekeressen, en tot keukenmaagden, en tot baksters.

14 En uwe akkers, en uwe wijngaarden, en uwe olijfgaarden, die de beste zijn, zal hij nemen, en zal ze aan zijne knechten geven.

15 En uw zaad, en uwe wijngaarden zal hij vertienen, en hij zal ze aan zijne hovelingen, en aan zijne knechten geven.

16 En hij zal uwe knechten en uwe dienstmaagden, en uwe beste jongelingen, en uwe ezelen nemen, en hij zal zijn werk daarmede doen.

17 Hij zal uwe kudden vertienen; en gij zult hem tot knechten zijn.

18 Gij zult wel te dien dage roepen, van wege uwen koning, dien gij u zult verkoren hebben, maar de HEERE zal u te dien dage niet verhooren.

19 Doch het volk weigerde Samuëls stem te hooren; en zij zeiden: Neen, maar er zal een koning over ons zijn.

20 En wij zullen ook zijn gelijk al de volken; en onze koning zal ons richten, en hij zal voor onze aangezichten uitgaan, en hij zal onze krijgen voeren.

21 Als Samuël al de woorden des volks gehoord had, zoo sprak hij dezelve voor de ooren des HEEREN.

22 De HEERE nu zeide tot Samuël: Hoor naar hunne stem, en stel hun eenen koning. Toen zeide Samuël tot de mannen van Israël: Gaat heen, een iegelijk naar zijne stad.

HOOFDSTUK 9.

Bijzonderheden omtrent Sauls geslacht en persoon, vs. 1. Saul wordt uitgezonden om de ezelinnen zijns vaders te zoeken, 3. Zijne komst bij Samuël, 6. God heeft Samuël geopenbaard, dat Saul tot hem komen zou, 15; en beveelt hem Saul tot koning te zalven, 16. De innemende en eervolle onderscheiding van Saul door Samuël, die hem bekend maakt, dat hij koning zou worden over Israël, 26.

ER was nu een man van Benjamin, wiens naam was Kis, een zoon van Abíël, [a]den zoon van Zeror, den zoon van Bechorath, den zoon van Afíah, de zoon eens mans van Jemini, een dapper held. [a] 1 Sam. 14:51.

2 Die had eenen zoon, wiens naam was Saul, een jongeling, en schoon, ja, er was geen schooner man dan hij onder de kinderen Israëls; van zijne schouderen en opwaarts was hij hooger dan al het volk.

3 De ezelinnen nu van Kis, den vader van Saul, waren verloren; daarom zeide Kis tot zijnen zoon Saul: Neem nu eenen van de jongens met u, en maak u op, ga heen, zoek de ezelinnen.

4 Hij dan ging door het gebergte van Efraïm, en hij ging door het land van Salísa; maar zij vonden ze niet; daarna gingen zij door het land van Sáhalim; maar zij waren er niet; verder ging hij door het land van Jemini; doch zij vonden ze niet.

5 Toen zij in het land van Zuf kwamen, zeide Saul tot zijnen jongen, die bij hem was: Kom en laat ons wederkeeren; dat niet misschien mijn vader van de ezelinnen aflate, en voor ons bekommerd zij.

6 Hij daarentegen zeide tot hem: Zie toch, er is een man Gods in deze stad, en hij is een geëerd man; al wat hij spreekt, dat komt zekerlijk; laat ons nu derwaarts gaan; misschien zal hij ons onzen weg aanwijzen, op denwelken wij gaan zullen.

7 Toen zeide Saul tot zijnen jongen: Maar zie, zoo wij gaan, wat zullen wij toch dien man brengen? want het brood is weg uit onze vaten, en wij hebben geene gaven, om den man Gods te brengen; wat hebben wij?

8 En de jongen antwoordde Saul verder en zeide: Zie, er vindt zich in mijne hand het vierendeel eens zilveren sikkels; dat zal ik den man Gods geven, opdat hij ons onzen weg wijze.

9 (Eertijds zeide een ieder [a]aldus in Israël, als hij ging om God te vragen: Komt en laat ons gaan tot den ziener; want die heden een profeet *genoemd wordt*, die werd eertijds een ziener genoemd.) [a] Gen. 25:22.

10 Toen zeide Saul tot zijnen jongen: Uw woord is goed; kom, laat ons gaan. En zij gingen naar de stad, waar de man Gods was.

11 Als zij opklommen door den opgang der stad, zoo vonden zij maagden, die uitgingen om water te putten; en zij zeiden tot haar: Is de ziener hier?

12 Toen antwoordden zij hun, en zeiden: Ziet, hij is voor uw aangezicht; haast u nu, want hij is heden in de stad gekomen, dewijl het volk heden eene offerande heeft op de hoogte.

13 Wanneer gijlieden in de stad komt, zoo zult gij hem vinden, eer hij opgaat op de hoogte om te eten; want het volk zal niet eten, totdat hij komt; want hij zegent het offer; daarna eten de genoodigden; daarom gaat nu op, want hem, als heden zult gij hem vinden.

14 Alzoo gingen zij op in de stad. Toen zij in het midden der stad kwamen, ziet, zoo ging Samuël uit hun te gemoet, om op te gaan naar de hoogte.

15 [a] Want de HEERE had het *voor* Samuëls oor geopenbaard, eenen dag eer Saul kwam, zeggende: [a] 1 Sam. 15:1.

16 Morgen omtrent dezen tijd zal Ik tot u zenden eenen man uit het land van Benjamin; dien zult gij ten voorganger zalven over Mijn volk Israël; en hij zal Mijn volk verlossen uit der Filistijnen hand; want Ik heb Mijn volk aangezien, dewijl deszelfs geroep tot Mij gekomen is.

17 Toen Samuël Saul aanzag, zoo antwoordde hem de HEERE: Zie, dit is de man, van welken Ik u gezegd heb: Deze zal over Mijn volk heerschen.

18 En Saul naderde tot Samuël in het midden der poort, en zeide: Wijs mij toch, waar is hier het huis des zieners?

19 En Samuël antwoordde Saul en zeide: Ik ben de ziener; ga op voor mijn aangezicht op de hoogte, dat gijlieden heden met mij eet; zoo zal ik u morgen vroeg laten gaan, en alles, wat in uw hart is, zal ik u te kennen geven.

20 Want de ezelinnen aangaande, die gij heden den derden dag verloren hebt, zet uw hart daarop niet, want zij zijn gevonden; en wiens zal zijn al het gewenschte, dat in Israël is? is het niet van u, en van het gansche huis uws vaders?

21 Toen antwoordde Saul, en zeide: Ben ik niet een zoon van Jemini, van den kleinsten der stammen van Israël? en mijn geslacht *is het niet* het kleinste van al de geslachten van den stam van Benjamin? Waarom spreekt gij mij dan aan met zulke woorden?

22 Samuël dan nam Saul en zijnen jongen, en hij bracht ze in de kamer; en hij gaf hun plaats aan het opperste der genoodigden; die nu waren omtrent dertig man.

23 Toen zeide Samuël tot den kok: Lang dat stuk, hetwelk ik u gegeven heb, waarvan ik tot u zeide: Zet het bij u weg.

24 De kok nu bracht een' schouder op, met wat daaraan was, en zette het voor Saul; en hij zeide: Zie, dit is het overgeblevene; zet het voor u, eet, want het is ter bestemder tijd voor u bewaard, als ik zeide: Ik heb het volk genoodigd. Alzoo at Saul met Samuël op dien dag.

25 Daarna gingen zij af van de hoogte in de stad; en hij sprak met Saul op het dak.

26 En zij stonden vroeg op; en het geschiedde, omtrent den opgang des dageraads, zoo riep Samuël Saul op het dak, zeggende: Sta op, dat ik u gaan late. Toen stond Saul op, en zij beiden gingen uit, hij en Samuël, naar buiten.

27 Toen zij afgegaan waren aan het einde der stad, zoo zeide Samuël tot Saul: Zeg den jongen, dat hij voor onze aangezichten heenga; toen ging hij heen; maar sta gij als nu stil, en ik zal u Gods woord doen hooren.

HOOFDSTUK 10.

Samuël zalft Saul tot koning en voorzegt hem eenige ontmoetingen op den weg naar zijns vaders huis, vs. 1. De vervulling dezer voorzeggingen, 10. Hij komt tot zijnen oom, 14; wien hij verhaalt, wat Samuël van de ezelinnen gezegd heeft, doch verzwijgt de zaak van het koninkrijk, 16. Samuël vergadert het volk te Mizpa, 17; stelt het zijne ondankbaarheid voor, 18. Saul wordt door het lot tot koning over Israel verkozen, 21. Samuel schrijft het recht des konings in een boek, 25. Saul vertrekt naar Gibea, 26. Sommige kwaadwilligen versmaden Saul, hetwelk hij zich niet aantrekt, 27.

TOEN nam Samuël eene oliekruik, en goot ze uit op zijn hoofd, en kuste hem, en zeide: Is het niet *alzoo*, dat de HEERE u [a] tot eenen voorganger over Zijn erfdeel gezalfd heeft? [a] Hand. 13:21.

2 Als gij heden van mij gaat, zoo zult gij twee mannen vinden bij het graf van Rachel, aan de landpale van Benjamin, te Zelzah; die zullen tot u zeggen: De ezelinnen zijn

gevonden, die gij zijt gaan zoeken, en zie,
uw vader heeft de zaken der ezelinnen ver-
laten, en hij is bekommerd voor ulieden,
zeggende: wat zal ik om mijnen zoon doen?
3 Als gij u van daar en verder aan begeeft,
en zult komen tot aan Elon Thabor, daar
zullen u drie mannen vinden, opgaande tot
God naar Beth-El; een, dragende drie bok-
jes, en een, dragende drie bollen broods,
en een, dragende eene flesch wijn.
4 En [a] zij zullen u naar *uwen* welstand
vragen, en zij zullen u twee brooden ge-
ven; die zult gij van hunne hand nemen.
[a] Richt. 18:15.
5 Daarna zult gij komen op den heuvel
Gods, waar der Filistijnen bezettingen zijn;
en het zal geschieden, als gij aldaar in de
stad komt, zoo zult gij ontmoeten eenen hoop
profeten, [a] van de hoogte afkomende, en
voor hunne aangezichten luiten, en tromme-
len, en pijpen, en harpen, en zij zullen
[b] profeteeren. [a] 1 Kron. 16:39. [b] Num. 11:25.
6 En de Geest des HEEREN zal vaardig
worden over u, en gij zult met hen pro-
feteeren; en gij zult in eenen anderen man
veranderd worden.
7 En het zal geschieden, als u deze teeke-
nen zullen komen, doe gij wat uwe hand
vinden zal; want God zal met u zijn.
8 Gij nu zult voor mijn aangezicht afgaan
naar Gilgal, en zie, ik zal tot u afkomen,
om brandofferen te offeren, om te offeren
offeranden der dankzegging; zeven da-
gen zult gij *daar* beiden, totdat [a] ik tot u
kome, en u bekend make, wat gij doen
zult. [a] 1 Sam. 13:8.
9 Het geschiedde nu, toen hij zijnen
schouder keerde, om van Samuël te gaan,
veranderde hem God het hart *in* een
ander; en al die teekenen kwamen ten
zelven dage.
10 Toen zij daar [a] aan den heuvel kwa-
men, ziet, zoo *kwam* hem een hoop profe-
ten te gemoet; en de Geest des HEEREN
werd vaardig over hem, en hij profeteerde
in het midden van hen. [a] 1 Sam 19:18.
11 En het geschiedde, als een iegelijk, die
hem van te voren gekend had, zag, dat hij,
ziet, profeteerde met de profeten, zoo zeide
het volk, een ieder tot zijnen metgezel:
Wat is dit, dat den zoon van Kis geschied
is? Is Saul ook onder de profeten?
12 Toen antwoordde een man van daar,
en zeide: Wie [a] is toch hun vader? Daar-
om is het tot een spreekwoord geworden:
Is Saul [b] ook onder de profeten!
[a] Gal. 1:24. [b] 1 Sam. 19:24.
13 Toen hij nu voleind had te profetee-
ren, zoo kwam hij op de hoogte.
14 En Sauls oom zeide tot hem en tot
zijnen jongen: Waar zijt gijlieden heen-
gegaan? Hij nu zeide: Om de ezelinnen
te zoeken; toen wij zagen, dat zij er niet
waren, zoo kwamen wij tot Samuël.
15 Toen zeide Sauls oom: Geef mij toch
te kennen, wat heeft Samuël ulieden gezegd?
16 Saul nu zeide tot zijnen oom: Hij
heeft ons voorzeker te kennen gegeven,
dat de ezelinnen gevonden waren; maar
de zaak des koninkrijks, waarvan Samuël
gezegd had, gaf hij hem niet te kennen.
17 Doch Samuël riep het volk te zamen
tot den HEERE, te Mizpa.
18 En hij zeide tot de kinderen Israëls:
Alzoo heeft de HEERE, de God Israels,
gesproken: Ik heb Israël uit Egypte op-
gebracht, en Ik heb ulieden van de hand
der Egyptenaren gered, en van de hand van
alle koninkrijken, die u onderdrukten.
19 [a] Maar gijlieden hebt heden uwen
God verworpen, Die u uit al uwe ellenden
en uwe nooden verlost heeft, en hebt tot
Hem gezegd: Zet eenen koning over ons;
[b] nu dan, stelt u voor het aangezicht des
HEEREN, naar uwe stammen en naar uwe
duizenden. [a] 1 Sam. 8:7. [b] 1 Sam. 8.19. 12 12.
20 Toen nu Samuël al de stammen van
Israël had doen naderen, [a] zoo is de stam
van Benjamin geraakt. [a] Joz. 7:14.
21 Toen hij den stam van Benjamin deed
aankomen naar zijne geslachten, zoo werd
het geslacht van Matri geraakt; en Saul,
de zoon van Kis, werd geraakt. En zij
zochten hem, maar hij werd niet gevonden.
22 Toen vraagden zij verder den HEERE,
of die man nog derwaarts komen zou?
De HEERE dan zeide: Ziet, hij heeft zich
tusschen de vaten verstoken.
23 Zij nu liepen, en namen hem van
daar, en hij stelde zich in het midden des
volks; en [a] hij was hooger dan al het volk,
van zijnen schouder en opwaarts. [a] 1 Sam. 9:2.
24 Toen zeide Samuël tot het gansche
volk: Ziet gij, dien de HEERE verkoren
heeft? want gelijk hij, is er niemand on-
der het gansche volk. Toen juichte het
gansche volk, en zij zeiden: De koning leve!
25 Samuël nu sprak tot het volk het

recht des koninkrijks, en schreef het in een boek, en leide het voor het aangezicht des HEEREN. Toen liet Samuël het gansche volk gaan, elk naar zijn huis.

26 En Saul ging ook naar zijn huis te Gíbea, en [a] *van* het heir gingen met hem, welker hart God geroerd had. *a* 1 Sam. 13:2.

27 Doch de kinderen Belials zeiden: Wat zou ons deze verlossen? [a] en zij verachtten hem, en brachten hem [b] geen geschenk. Doch hij was als doof. *a* 1 Sam. 11:12. *b* 2 Kron. 17:5.

HOOFDSTUK 11.

Belegering van Jabes door de Ammonieten, vs. 1; die niet dan op de ommenschelijkste voorwaarden den vrede willen treffen, 2; waarover Saul verontwaardigd, door eene zinnebeeldige handeling al de stammen ten dringendste tot den krijg oproept, 5; en vervolgens Jabes ontzet, 11. Voorbeeld van Sauls edelmoedigheid, 12. Bevestiging van zijne koninklijke waardigheid te Gilgal, 14.

TOEN toog Nahas, de Ammoniet, op, en en belegerde Jabes in Gilead. En al de mannen van Jabes zeiden tot Nahas: Maak een verbond met ons, zoo zullen wij u dienen.

2 Doch Nahas, de Ammoniet, zeide tot hen: Mits dezen zal ik *een verbond* met ulieden maken, dat ik u allen het rechteroog uitsteke; en dat ik deze schande op gansch Israël legge.

3 Toen zeiden tot hem de oudsten van Jabes: Laat zeven dagen van ons af, dat wij boden zenden in al de landpalen van Israël; is er dan niemand, die ons verlost, zoo zullen wij tot u uitgaan.

4 Als de boden te Gíbea-Sauls kwamen, zoo spraken zij deze woorden voor de ooren van het volk. Toen hief al het volk zijne stem op, en weende.

5 En ziet, Saul kwam achter de runderen uit het veld, en Saul zeide: Wat is den volke, dat zij weenen? Toen vertelden zij hem de woorden der mannen van Jabes.

6 Toen werd de Geest Gods vaardig over Saul, als hij deze woorden hoorde; en zijn toorn ontstak zeer.

7 En hij nam een paar runderen, en hieuw ze in stukken, en hij zond ze in alle landpalen van Israël door de hand der boden, zeggende: Die niet zelf uittrekt achter Saul en achter Samuël, alzoo zal men zijnen runderen doen. Toen viel de vreeze des HEEREN op het volk, en zij [a] gingen uit als een eenig man. *a* Richt. 20:1.

8 En hij telde hen te Bezek; en van de kinderen Israëls waren drie honderd duizend, en van de mannen van Juda dertig duizend.

9 Toen zeiden zij tot de boden, die gekomen waren: Aldus zult gijlieden den mannen te Jabes in Gilead zeggen: Morgen zal u verlossing geschieden, als de zon heet worden zal. Als de boden kwamen, en verkondigden *dat* aan de mannen te Jabes, zoo werden zij verblijd.

10 En de mannen van Jabes zeiden: Morgen zullen wij tot ulieden uitgaan, en gij zult ons doen naar alles, wat goed is in uwe oogen.

11 Het geschiedde nu des anderen daags, dat Saul het volk telde in drie hoopen, en zij kwamen in het midden des legers, in de morgenwake, en zij sloegen Ammon, totdat de dag heet werd; en het geschiedde, dat de overigen alzoo verstrooid werden, dat er onder hen geen twee te zamen bleven.

12 Toen zeide het volk tot Samuël: [a] Wie is hij, die zeide: Zou Saul over ons regeeren? Geeft hier die mannen, dat wij hen dooden. *a* 1 Sam. 10:27.

13 Maar Saul zeide: Er zal te dezen dage geen man gedood worden; want de HEERE heeft heden eene verlossing in Israël gedaan.

14 Verder zeide Samuël tot het volk: Komt en laat ons naar Gilgal gaan, en het koninkrijk aldaar vernieuwen.

15 Toen ging al het volk naar Gilgal, en maakte Saul aldaar koning voor het aangezicht des HEEREN te Gilgal; en zij offerden aldaar dankofferen voor het aangezicht des HEEREN; en Saul verheugde zich aldaar gansch zeer, met al de mannen van Israël.

HOOFDSTUK 12.

Nadat Samuël over het volk eenen koning gezet had, vs. 1, legt hij openlijk getuigenis af van zijn gedrag gedurende zijn richterlijk ambt, waaran het volk volkomen zijne toestemming geeft, 4. Hij roemt Gods weldaden aan hen bewezen, en stelt hun voor oogen hunne zonden, in de ondankbare verwerping van den Heere, eischende eenen koning, 7. Hij vermaant hen ernstig den dienst des Heeren toch niet te verlaten, 13. Door een onverwacht teeken verschrikt, 16, bekennen zij hunne misdaad en begeeren met den Heere verzoend te worden, 19. Samuël troost het volk, 20; met belofte voor hen te bidden, 23; en vermaant hen nogmaals den Heere te vreezen en te dienen, 24.

TOEN zeide Samuël tot gansch Israël: Ziet, ik heb naar ulieder stem gehoord in alles, wat gij mij gezegd hebt, en ik heb eenen koning over u gezet.

2 En nu, ziet, daar trekt de koning voor uw aangezicht heen, en ik ben oud en grijs geworden, en ziet, mijne zonen zijn bij ulieden; en ik heb voor uwe aangezichten gewandeld van mijne jeugd af tot dezen dag toe.

3 Ziet, *hier* ben ik, betuigt tegen mij voor den HEERE, en voor Zijnen gezalfde,

wiens os ik genomen heb, en wiens ezel
ik genomen heb, en wien ik verongelijkt
heb, wien ik onderdrukt heb, en van wiens
hand ik een geschenk genomen heb, dat
ik mijne oogen van hem zou verborgen heb-
ben; zoo zal ik het ulieden wedergeven.
4 Toen zeiden zij: Gij hebt ons niet ver-
ongelijkt, en gij hebt ons niet onderdrukt,
en gij hebt van niemands hand iets genomen.
5 Toen zeide hij tot hen: De HEERE
zij een Getuige tegen ulieden, en Zijn
gezalfde zij te dezen dage getuige, dat gij
in mijne hand niets gevonden hebt! En
het volk zeide: Hij zij Getuige!
6 Verder zeide Samuël tot het volk: Het
is de HEERE, Die Mozes en Aäron gemaakt
heeft, en Die uwe vaders uit Egypteland
opgebracht heeft.
7 En nu, stelt u *hier*, dat ik met ulieden
rechte, voor het aangezicht des HEEREN,
over al de gerechtigheden des HEEREN, die
Hij aan u en aan uwe vaderen gedaan heeft.
8 [a] Nadat Jakob in Egypte gekomen was,
zoo [b] riepen uwe vaders tot den HEERE; en de
HEERE [c] zond Mozes en Aäron, en zij leidden
uwe vaders uit Egypte, en deden hen aan
deze plaats wonen. *a* Gen. 46:5. *b* Ex. 2:23. *c* Ex. 3:10.
9 Maar zij vergaten den HEERE, hunnen
God; zoo verkocht Hij hen in de hand van
[a] Sísera, den krijgsoverste, te Hazor, en in
de [b] hand der Filistijnen, en in de hand van
den [c] koning der Moabieten, die tegen hen
streden. *a* Richt. 4:2. *b* Richt. 10:7. 13:1. *c* Richt. 3:12.
10 En zij riepen tot den HEERE, en zei-
den: Wij hebben gezondigd, dewijl wij den
HEERE verlaten, en de Baäls en A'stharoths
gediend hebben; en nu, ruk ons uit de hand
onzer vijanden, en wij zullen U dienen.
11 En de HEERE zond [a] Jerubbaäl, en
[b] Bedan, en [c] Jeftha, en Samuël, en Hij
rukte u uit de hand uwer vijanden rondom,
alzoo dat gij zeker woondet.
a Richt. 6:14. *b* Richt. 10:3. *c* Richt. 11:15.
12 Als gij nu zaagt, dat Nahas, de koning
van de kinderen Ammons, tegen u kwam,
zoo zeidet [a] gij tot mij: Neen, maar een ko-
ning zal over ons regeeren; zoo toch de HEE-
RE, uw God, uw Koning was. *a* 1 Sam. 8:5, 19.
13 En nu, ziet daar den koning, [a] dien
gij verkoren hebt, dien gij begeerd hebt;
en ziet, de HEERE heeft eenen koning over
ulieden gezet. *a* 1 Sam. 10:19.
14 Zoo [a] gij den HEERE zult vreezen, en
Hem dienen, en naar Zijne stem hooren, en
den mond des HEEREN niet wederspannig
zijn, zoo zult gijlieden, zoowel gij als de
koning, die over u regeeren zal, achter den
HEERE, uwen God, zijn. *a* Deut. 1:26.
15 Doch zoo gij naar de stem des HEEREN
niet zult hooren, maar den mond des HEE-
REN wederspannig zijn, zoo zal de hand des
HEEREN tegen u zijn, als tegen uwe vaders.
16 Ook stelt u nu *hier*, en ziet die groote
zaak, die de HEERE voor uwe oogen doen zal.
17 Is het niet van daag de tarweoogst?
Ik zal tot den HEERE roepen, en Hij zal
donder en regen geven; zoo weet dan, en
ziet, dat uw kwaad groot is, dat gij voor de
oogen des HEEREN gedaan hebt, dat gij
eenen koning voor u begeerd hebt.
18 Toen Samuël den HEERE aanriep, zoo
gaf de HEERE donder en regen te dien
dage; daarom vreesde al het volk zeer den
HEERE en Samuël.
19 En al het volk zeide tot Samuël: Bid
voor uwe knechten den HEERE, uwen God,
dat wij niet sterven; want boven al onze
zonden hebben wij dit kwaad daartoe ge-
daan, dat wij voor ons eenen koning be-
geerd hebben.
20 Toen zeide Samuël tot het volk: Vreest
niet; gij hebt al dit kwaad gedaan; doch
wijkt niet van achter den HEERE af, maar
dient den HEERE met uw gansche hart.
21 En wijkt niet af; want gij zoudt de
ijdelheden na*volgen*, die niet bevorderlijk
zijn, noch verlossen, want zij zijn ijdel-
heden.
22 Want de HEERE zal Zijn volk niet
verlaten, om Zijns grooten Naams wil; de-
wijl het den HEERE beliefd heeft ulieden
Zich tot een volk te maken.
23 Wat ook mij aangaat, het zij verre van
mij, dat ik tegen den HEERE zou zondigen,
dat ik zou aflaten voor ulieden te bidden;
maar ik zal u den goeden en rechten weg
leeren.
24 Vreest slechts den HEERE, en dient
Hem trouwelijk met uw gansche hart;
want ziet, hoe groote dingen Hij bij ulie-
den gedaan heeft!
25 Maar indien gij voortaan kwaad doet,
zoo zult gijlieden, als ook uw koning, om-
komen.

HOOFDSTUK 13.

Saul verzamelt 3000 krijgslieden, vs. 1; over een gedeelte van welke Jónathan het bevel voerde, die de bezetting der Filistijnen te Geba slaat, 3. Op het gerucht van de nadering der Filistijnen verbergt zich Israël in de spelonken, 4. Saul offert te Gilgal vóór de komst van Samuël, 7; waarover hem

Samuël bestraft, 11; en voorzegt, dat zijn koninkrijk niet bestendig zou zijn, 13. Saul blijft met zijn volk te Gibea, 16. De Filistijnen vallen met drie hoopen in het land van Israël, 17, alwaar gebrek aan wapenen is, 19; alleen Saul en Jónathan hebben geweer, 22.

SAUL was een jaar in zijne regeering
geweest, en het tweede jaar regeerde
hij over Israël.
2 Toen verkoos zich Saul drie duizend
mannen uit Israël; en er waren bij Saul
twee duizend te Michmas en op het gebergte
van Beth-El, en duizend waren er
bij Jónathan te Gíbea-Benjamins; en het
overige des volks liet hij gaan, een iegelijk
naar zijne tent.
3 Doch Jónathan sloeg de bezetting der
Filistijnen, die te Geba was, hetwelk de
Filistijnen hoorden. Daarom blies Saul
met de bazuin in het gansche land, zeggende:
Laat het de Hebreën hooren.
4 Toen hoorde het gansche Israël zeggen:
Saul heeft de bezetting der Filistijnen geslagen,
en ook is Israël stinkende geworden
bij de Filistijnen. Toen werd het volk
samengeroepen achter Saul, naar Gilgal.
5 En de Filistijnen werden verzameld
om te strijden tegen Israël, dertig duizend
wagens, en zes duizend ruiters, en volk
in menigte als het zand, dat aan den oever
der zee is; en zij togen op, en legerden
zich te Michmas, tegen het oosten van
Beth-aven.
6 Toen de mannen van Israël zagen, dat
zij in nood waren (want het volk was benauwd),
zoo verbergde zich het volk in
de spelonken, en in de doornbosschen, en
in de steenklippen, en in de vestingen, en
in de putten.
7 De Hebreën nu gingen over de Jordaan
in het land van Gad en Gilead. Toen Saul
nog zelf te Gilgal was, zoo kwam al het
volk bevende achter hem.
8 En hij vertoefde zeven dagen, tot den
tijd, dien Samuël bestemd had. Als Samuël
te Gilgal niet opkwam, zoo verstrooide het
volk van hem.
9 Toen zeide Saul: Brengt tot mij herwaarts
een brandoffer, en dankofferen; en
hij offerde brandoffer.
10 En het geschiedde, toen hij geëindigd
had het brandoffer te offeren, ziet, zoo kwam
Samuël; en Saul ging uit hem te gemoet,
om hem te zegenen.
11 Toen zeide Samuël: Wat hebt gij
gedaan? Saul nu zeide: Omdat ik zag,
dat zich het volk van mij verstrooide, en
gij op den bestemden tijd der dagen niet
kwaamt, en de Filistijnen te Michmas
vergaderd waren,
12 Zoo zeide ik: Nu zullen de Filistijnen
tot mij afkomen te Gilgal, en ik heb het
aangezicht des HEEREN niet ernstelijk aangebeden;
zoo dwong ik mijzelven, en heb
brandoffer geofferd.
13 Toen zeide Samuël tot Saul: Gij hebt
zottelijk gedaan; gij hebt het gebod van
den HEERE, uwen God, niet gehouden, dat
Hij u geboden heeft; want de HEERE zou
nu uw rijk over Israël bevestigd hebben
tot in eeuwigheid.
14 Maar nu zal uw rijk niet bestaan. De
HEERE heeft Zich eenen man gezocht naar
Zijn hart, en de HEERE heeft hem geboden
een voorganger te zijn over Zijn volk,
omdat gij niet gehouden hebt, wat u de
HEERE geboden had.
15 Toen maakte zich Samuël op, en
hij ging op van Gilgal naar Gíbea-Benjamins;
en Saul telde het volk, dat bij
hem gevonden werd, omtrent zes honderd
man.
16 En Saul en zijn zoon Jónathan, en
het volk, dat bij hen gevonden was, bleven
te Geba-Benjamins; maar de Filistijnen
waren te Michmas gelegerd.
17 En de verdervers gingen uit het leger
der Filistijnen, in drie hoopen; de eene
hoop keerde zich op den weg naar Ofra,
naar het land Sual;
18 En een hoop keerde zich naar den weg
van Beth-hóron; en een hoop keerde zich
naar den weg der landpale, die naar het
dal Zebóim naar de woestijn uitziet.
19 En er [a] werd geen smid gevonden in
het gansche land van Israël; want de Filistijnen
hadden gezegd: Opdat de Hebreën
geen zwaard noch spies maken.

[a] Richt. 5:8.

20 Daarom moest gansch Israël tot de
Filistijnen aftrekken, opdat een iegelijk
zijn ploegijzer, of zijne spade, of zijne bijl,
of zijn houweel scherpen liet.
21 Maar zij hadden tandige vijlen tot
hunne houweelen, en tot hunne spaden, en
tot de drietandige vorken, en tot de bijlen,
en tot het stellen der prikkelen.
22 En het geschiedde ten dage des strijds,
dat er geen zwaard noch spies gevonden
werd in de hand van het gansche volk,
dat bij Saul en bij Jónathan was; doch bij

Saul en bij Jónathan, zijnen zoon, werden
zij gevonden.
23 En der Filistijnen leger toog naar den
doortocht van Michmas.

HOOFDSTUK 14.

Jónathan en zijn wapendrager verslaan twintig man der Filistijnen; dit brengt schrik en verwarring in hun leger, vs. 1. De vijand wordt dapper vervolgd, 21. Verbod van Saul, om vóór den avond spijs te gebruiken, onwetend door Jónathan overtreden, 24. Het afgematte volk, zich bezondigende aan het eten van vleesch met bloed, wordt door Saul gewaarschuwd, 32. Hij bouwt een altaar, 35. De Heere, omtrent het verder vervolgen des vijands geraadpleegd, antwoordt niet, 36. Sauls roekelooze eedzwering kost bijna aan Jonathan het leven, zoo niet het volk ware tusschen getreden, 38. Sauls overwinningen, 46; zijne vrouw en kinderen, zijn krijgsoverste, 49. Besluit, 52.

HET geschiedde nu op eenen dag, dat Jó-
nathan, de zoon van Saul, tot den jon-
gen, die zijne wapenen droeg, zeide: Kom,
en laat ons tot de bezetting der Filistijnen
overgaan, welke aan gene zijde is; doch
hij gaf het zijnen vader niet te kennen.
2 Saul nu zat aan het uiterste van Gíbea
onder den granatenboom, die te Migron was;
en [a] het volk, dat bij hem was, was omtrent
zes honderd man. [a] 1 Sam. 13:15.
3 En Ahía, de zoon van Ahítub, den broe-
der van I'kabod, den zoon van Pínehas, den
zoon van Eli, was priester des HEEREN, te
Silo, dragende den efod; doch het volk
wist niet, dat Jónathan heengegaan was.
4 Er was nu tusschen de doortochten,
waar Jónathan zocht door te gaan tot der
Filistijnen bezetting, eene scherpte van eene
steenklip aan deze zijde, en eene scherpte
van eene steenklip aan gene zijde; en de
naam der eene was Bozez, en de naam der
andere Séne.
5 De eene tand was gelegen tegen het
noorden, tegenover Michmas, en de andere
tegen het zuiden, tegenover te Geba.
6 Jónathan nu zeide tot den jongen, die
zijne wapenen droeg: Kom, en laat ons tot
de bezetting dezer onbesnedenen overgaan;
misschien zal de HEERE voor ons werken;
want bij den HEERE is geene verhindering,
om te verlossen door velen of door weinigen.
7 Toen zeide zijn wapendrager tot hem:
Doe al wat in uw hart is; wend u, zie ik
ben met u, naar uw hart.
8 Jónathan nu zeide: Zie, wij zullen over-
gaan tot die mannen, en wij zullen ons aan
hen ontdekken.
9 Indien zij aldus tot ons zeggen: Staat
stil, totdat wij aan ulieden komen; zoo
zullen wij blijven staan aan onze plaats, en
tot hen niet opklimmen.
10 Maar zeggen zij aldus: Klimt tot ons
op; zoo zullen wij opklimmen, want de
HEERE heeft hen in onze hand gegeven;
en dit zal ons een teeken zijn.
11 Toen zij beiden zich aan der Filistijnen
bezetting ontdekten, zoo zeiden de Filistij-
nen: Ziet, de Hebreën zijn uit de holen
uitgegaan, waarin zij zich verstoken hadden.
12 Verder antwoordden de mannen der
bezetting aan Jónathan en zijnen wapen-
drager, en zeiden: Klimt op tot ons, en wij
zullen het u wijs maken. En Jónathan
zeide tot zijnen wapendrager: Klim op
achter mij, want de HEERE heeft hen ge-
geven in de hand van Israël.
13 Toen klom Jónathan op zijne handen
en op zijne voeten, en zijn wapendrager
hem na; en zij vielen voor Jónathans aan-
gezicht, en zijn wapendrager doodde ze
achter hem.
14 Deze eerste slag nu, waarmede Jóna-
than en zijn wapendrager omtrent twintig
mannen versloegen, geschiedde omtrent
in de helft eens bunders, zijnde een jok
ossen lands.
15 En er was eene beving in het leger,
op het veld en onder het gansche volk;
de bezetting en de verdervers beefden ook
zelven; ja, het land werd beroerd, want het
was eene beving Gods.
16 Als nu de wachters van Saul te Gí-
bea-Benjamins zagen, dat, ziet, de menigte
versmolt, en doorging, en geklopt werd;
17 Toen zeide Saul tot het volk, dat bij
hem was: Telt toch, en beziet, wie van ons
weggegaan zij. En zij telden, en ziet, Jóna-
than en zijn wapendrager waren daar niet.
18 Toen zeide Saul tot Ahía: Breng de
ark Gods herwaarts. Want de ark Gods
was te dien dage bij de kinderen Israëls.
19 En het geschiedde, toen Saul nog tot
den priester sprak, dat het rumoer, hetwelk
in der Filistijnen leger was, zeer toenam
en vermenigvuldigde; zoo zeide Saul tot
den priester: Haal uwe hand in.
20 Saul nu, en al het volk, dat bij hem
was, werd samengeroepen, en zij kwamen
ten strijde; en ziet, het zwaard des eenen
was tegen den anderen, er was een zeer
groot gedruisch.
21 Er waren ook Hebreën bij de Filis-
tijnen, als eertijds, die met hen in het
leger opgetogen waren rondom; deze nu
vervoegden zich ook met de Israëlieten.
die bij Saul en Jónathan waren.

22 Als alle mannen van Israël, die zich verstoken hadden in het gebergte van Efraïm, hoorden, dat de Filistijnen vluchten, zoo kleefden zij ook hen achteraan in den strijd.

23 Alzoo verloste de HEERE Israël te dien dage; en het leger trok over naar Beth-aven.

24 En de mannen van Israël werden mat te dien dage; want Saul had het volk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die spijze eet tot aan den avond, opdat ik mij aan mijne vijanden wreke! Daarom proefde dat gansche volk geene spijs.

25 En het gansche volk kwam in een woud; en daar was honig op het veld.

26 Toen het volk in het woud kwam, ziet, zoo was er een honigvloed; maar niemand raakte met zijne hand aan zijnen mond; want het volk vreesde de bezwering.

27 Maar Jónathan had het niet gehoord, toen zijn vader het volk bezworen had, en hij reikte het einde van den staf uit, die in zijne hand was, en hij doopte denzelven in eene honigraat; als hij nu zijne hand tot zijnen mond wendde, zoo werden zijne oogen verlicht.

28 Toen antwoordde een man uit het volk, en zeide: Uw vader heeft het volk zwaarlijk bezworen, zeggende: Vervloekt zij de man, die heden brood eet! daarom bezwijkt het volk.

29 Toen zeide Jónathan: Mijn vader heeft het land beroerd; zie toch, hoe mijne oogen verlicht zijn, omdat ik een weinig van dezen honig gesmaakt heb;

30 Hoe veel meer, indien het volk heden had mogen vrijelijk eten van den buit zijner vijanden, dien het gevonden heeft! Maar nu is die slag niet groot geweest over de Filistijnen.

31 Doch zij sloegen te dien dage de Filistijnen van Michmas tot Ajálon; en het volk was zeer moede.

32 Toen maakte zich het volk aan den buit, en zij namen schapen, en runderen, en kalveren, en zij slachtten ze tegen de aarde; en het volk at ze met het bloed.

33 En men boodschapte het Saul, zeggende: Zie, het volk verzondigt zich aan den HEERE, etende met het bloed. En hij zeide: Gij hebt trouwelooslijk gehandeld; wentelt heden eenen grooten steen tot mij.

34 Verder sprak Saul: Verstrooit u onder het volk, en zegt tot hen: Brengt tot mij een iegelijk zijnen os, en een iegelijk zijn schaap, en slacht het hier, en eet, en bezondigt u niet aan den HEERE, die etende met het bloed. Toen bracht al het volk een iegelijk zijnen os met zijne hand, des nachts, en slachtte ze aldaar.

35 Toen bouwde Saul den HEERE een altaar; dit was het eerste altaar, dat hij den HEERE bouwde.

36 Daarna zeide Saul: Laat ons aftrekken de Filistijnen na, bij nacht, en laat ons dezelve berooven, totdat het morgen licht worde, en laat ons niet eenen man onder hen overig laten. Zij nu zeiden: Doe al wat goed is in uwe oogen; maar de priester zeide: Laat ons herwaarts tot God naderen.

37 Toen vraagde Saul God: Zal ik aftrekken de Filistijnen na? zult Gij ze in de hand van Israël overgeven? Doch Hij antwoordde hem niet te dien dage.

38 Toen zeide Saul: Komt herwaarts [a] *uit* alle hoeken des volks, en verneemt, en ziet, waarin deze zonde heden geschied zij.

[a] Richt. 20:2.

39 Want *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die Israël verlost, al ware het in mijnen zoon Jónathan, zoo zal hij den dood sterven; en niemand uit het gansche volk antwoordde hem.

40 Verder zeide hij tot het gansche Israël: Gijlieden zult aan de eene zijde zijn, en ik en mijn zoon Jónathan zullen aan de andere zijde zijn. Toen zeide het volk tot Saul: Doe wat goed is in uwe oogen.

41 Saul nu sprak tot den HEERE, den Gods Israëls: Toon den onschuldige. Toen werd Jónathan en Saul geraakt, en het volk ging *vrij* uit.

42 Toen zeide Saul: Werpt *het lot* tusschen mij en tusschen mijnen zoon Jónathan. Toen werd Jónathan geraakt.

43 Saul dan zeide tot Jónathan: Geef mij te kennen wat gij gedaan hebt. Toen gaf het Jónathan hem te kennen, en zeide: Ik heb maar een weinig honigs geproefd, met het uiterste des stafs, dien ik in mijne hand had; zie *hier* ben ik, moet ik sterven?

44 Toen zeide Saul: Zoo doe *mij* God, en zoo doe Hij daartoe, Jónathan! gij moet den dood sterven.

45 Maar het volk zeide tot Saul: Zou Jónathan sterven, die deze groote verlos-

sing in Israël gedaan heeft? dat zij verre! *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, als er een haar van zijn hoofd op de aarde vallen zal! want hij heeft *dit* heden met God gedaan. Alzoo verloste het volk Jónathan, dat hij niet stierf.

46 Saul nu toog op van achter de Filistijnen, en de Filistijnen trokken aan hunne plaats.

47 Toen nam Saul het koninkrijk over Israël in; en hij streed rondom tegen al zijne vijanden, tegen Moab, en tegen de kinderen Ammons, en tegen Edom, en tegen de koningen van Zoba, en tegen de Filistijnen, en overal, waar hij zich wendde, oefende hij straf.

48 En hij handelde dapper, en hij sloeg de Amalekieten, en hij redde Israël uit de hand desgenen, die hem beroofde.

49 De zonen van Saul nu waren Jónathan, en Isvi, en Malchi-sua; en de namen zijner twee dochters waren *deze:* de naam der eerstgeborene was Merab, en de naam der kleinste Michal.

50 En de naam van Sauls huisvrouw was Ahinóam, eene dochter van Ahimáaz; en de naam van zijnen krijgsoverste was Abi-ner, een zoon van Ner, Sauls oom.

51 En Kis was Sauls vader, en Ner, Abners vader, was een zoon van Abíel.

52 En er was een sterke krijg tegen de Filistijnen al de dagen van Saul; daarom alle helden en alle kloeke mannen, die Saul zag, die vergaderde hij tot zich.

HOOFDSTUK 15.

Saul door Samuël van wege den Heere bevolen, verzamelt zijne legerbenden tot de uitroeiing der Amalekieten, vs. 1; Bijzondere vergunning aan de Kenieten, 6. Saul verslaat Amalek, doch verschoont den koning en spaart het edelste van den buit, 7; hetwelk den Heere mishaagt; waarom Samuel hem bestraft en verkondigt, dat God hem om zijne ondankbaarheid en ongehoorzaamheid van het koninkrijk verstooten had, 10. Agag wordt door Samuël gedood, 33. Samuël keert terug naar Rama en draagt leed over Saul, dien hij niet wederziet, 34.

TOEN zeide Samuël tot Saul: De HEERE heeft mij gezonden, dat ik u ten koning zalfde over Zijn volk, over Israël; hoor dan nu de stem van de woorden des HEEREN.

2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: [a] Ik heb bezocht hetgeen Amalek aan Israël gedaan heeft, hoe hij zich tegen hem gesteld heeft op den weg, toen hij uit Egypte opkwam. [a] Ex. 17:8, 14. Deut. 25:17.

3 Ga nu heen, en sla Amalek, en verban alles, wat hij heeft, en verschoon hem niet; maar dood van den man af tot de vrouw toe, van de kinderen tot de zogelingen, van de ossen tot de schapen, van de kemelen tot de ezelen toe.

4 Dit verkondigde Saul het volk, en hij telde hen te Teláim, twee honderd duizend voetvolks, en tien duizend mannen van Juda.

5 Als Saul tot aan de stad Amalek kwam, zoo leide hij eene achterlage in het dal.

6 En Saul liet den [a] Kenieten zeggen: Gaat weg, wijkt, trekt af uit het midden der Amalekieten, opdat ik u met hen niet wegruime; [b] want gij hebt barmhartigheid gedaan aan al de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte opkwamen. Alzoo weken de Kenieten uit het midden der Amalekieten.

[a] Richt. 1:16. [b] Ex. 18:10, 19. Num. 10:29.

7 Toen sloeg Saul de Amalekieten van Havíla af, tot daar gij komt te Sur, dat voor aan Egypte is.

8 En hij ving [a] Agag, den koning der Amalekieten, levend; maar al het volk verbande hij door de scherpte des zwaards. [a] Num. 24:7.

9 Doch Saul en het *gansche* volk verschoonde Agag, en de beste schapen, en runderen, en de naast *beste*, en de lammeren, en al wat best was, en zij wilden ze niet verbannen; maar alle ding, dat verachtzaam, en dat verdwijnende was, verbanden zij.

10 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Samuël, zeggende:

11 Het berouwt Mij, dat Ik Saul tot koning gemaakt heb, dewijl hij zich van achter Mij afgekeerd heeft, en Mijne woorden niet bevestigd heeft. Toen ontstak Samuël, en hij riep tot den HEERE den ganschen nacht.

12 Daarna maakte zich Samuël des morgens vroeg op, Saul te gemoet; en het werd Samuël geboodschapt, zeggende: Saul is te Karmel gekomen, en zie, hij heeft zich eenen pilaar gesteld; daarna is hij omgetogen, en doorgetrokken, en naar Gilgal afgekomen.

13 Samuël nu kwam tot Saul, en Saul zeide tot hem: Gezegend zijt gij den HEERE! ik heb des HEEREN woord bevestigd.

14 Toen zeide Samuël: Wat is dan dit voor eene stem der schapen in mijne ooren, en eene stem der runderen, die ik hoor?

15 Saul nu zeide: Zij hebben ze van de Amalekieten gebracht; want het volk heeft de beste schapen en runderen verschoond, om den HEERE, uwen God, te offeren; maar het overige hebben wij verbannen.

16 Toen zeide Samuël tot Saul: Houd op,
zoo zal ik u te kennen geven, wat de HEERE
van nacht tot mij gesproken heeft. Hij dan
zeide tot hem: Spreek.
17 En Samuël zeide: Is het niet *alzoo*,
toen gij klein waart in uwe oogen, dat gij
het hoofd der stammen van Israël geworden zijt, en dat u de HEERE tot koning
over Israël gezalfd heeft?
18 En de HEERE heeft u op den weg
gezonden, en gezegd: Ga heen, en verban
de zondaars, de Amalekieten, en strijd
tegen hen, totdat gij dezelve te niet doet.
19 Waarom toch hebt gij naar de stem des
HEEREN niet gehoord, maar zijt tot den
roof gevlogen, en hebt gedaan dat kwaad
was in de oogen des HEEREN?
20 Toen zeide Saul tot Samuël: Ik heb
immers naar de stem des HEEREN gehoord,
en heb gewandeld op den weg, op denwelken mij de HEERE gezonden heeft; en
ik heb Agag, den koning der Amalekieten,
*mede*gebracht, maar de Amalekieten heb ik
verbannen.
21 Het volk nu heeft genomen van den
roof, schapen en runderen, het voornaamste
van het verbannene, om den HEERE, uwen
God, op te offeren te Gilgal.
22 Doch Samuël zeide: Heeft de HEERE
lust aan brandofferen, en slachtofferen, als
aan het gehoorzamen van de stem des
HEEREN? Zie, [a] gehoorzamen is beter dan
slachtoffer, opmerken dan het vette der
rammen. [a] Pred. 4:17. Hos. 6:6. Matt. 9:13. 12:7.
23 Want wederspannigheid is eene zonde
der tooverij, en wederstreven is afgoderij
en beeldendienst. Omdat gij des HEEREN
woord verworpen hebt, zoo heeft Hij u
verworpen, dat gij geen koning zult zijn.
24 Toen zeide Saul tot Samuël: Ik heb gezondigd, omdat ik des HEEREN bevel en uwe
woorden overtreden heb; want ik heb het
volk gevreesd en naar hunne stem gehoord.
25 Nu dan, vergeef *mij* toch mijne zonde,
en keer met mij wederom, dat ik den HEERE
aanbidde.
26 Doch Samuël zeide tot Saul: Ik zal
met u niet wederkeeren; omdat gij het
woord des HEEREN verworpen hebt, zoo
heeft u de HEERE verworpen, dat gij geen
koning over Israël zult zijn.
27 Als zich Samuël omkeerde om weg te
gaan, zoo greep hij eene slip van zijnen
mantel, en zij scheurde.
28 Toen zeide Samuël tot hem: De HEERE
heeft heden het koninkrijk van Israël van u
afgescheurd, en heeft het aan uwen naaste
gegeven, die beter is dan gij.
29 En ook liegt Hij, Die de Overwinning
van Israël is, niet, en het berouwt Hem
niet; want Hij is geen mensch, dat Hem
iets berouwen zou.
30 Hij dan zeide: Ik heb gezondigd; eer
mij toch nu voor de oudsten mijns volks,
en voor Israël; en keer wederom met mij,
dat ik den HEERE, uwen God, aanbidde.
31 Toen keerde Samuël wederom Saul
na; en Saul aanbad den HEERE.
32 Toen zeide Samuël: Breng Agag, den
koning der Amalekieten, hier tot mij.
Agag nu ging tot hem weeldelijk; en Agag
zeide: Voorwaar, de bitterheid des doods is
geweken!
33 Maar Samuël zeide: Gelijk als uw
zwaard de vrouwen van hare kinderen beroofd heeft, alzoo zal uwe moeder van hare
kinderen beroofd worden onder de vrouwen!
Toen hieuw Samuël Agag in stukken, voor
het aangezicht des HEEREN te Gilgal.
34 Daarna ging Samuël naar Rama; en
Saul ging op naar zijn huis te Gíbea Sauls.
35 En Samuël zag Saul niet meer tot den dag
zijns doods toe; evenwel droeg Samuël leed
om Saul; en het berouwde den HEERE, dat
Hij Saul tot koning over Israël gemaakt had.

HOOFDSTUK 16.

De Heere zendt Samuël naar Bethlehem tot Isaï, om een' zijner zonen tot koning te zalven. Samuël vreezende voor Saul, wordt van den Heere onderricht, hoe hij zijne zaken moet aanleggen, vs. 1. Samuël was genegen Eliab, den oudsten zoon van Isaï, tot koning te zalven, 6, doch de Heere geeft hem te kennen, dat hij David, den jongsten zoon, tot koning had verkoren, 12. David wordt van Samuël gezalfd en de Geest Gods komt op hem, die van Saul wijkt, 13. David wordt door den raad der knechten van Saul ten hove geroepen om voor Saul te spelen, 16. Davids lof, 18. Saul bemint hem zeer, en maakt hem tot zijnen wapendrager, 21. David speelt voor Saul, als hij door den boozen geest gekweld en ontrust wordt, 23.

TOEN zeide de HEERE tot Samuël: Hoe
lang draagt gij leed om Saul, dien Ik
toch verworpen heb, dat hij geen koning zij
over Israël? vul uwen hoorn met olie, en
ga heen; Ik zal u zenden tot Isaï, den
Bethlehemiet; want Ik heb Mij eenen
koning onder zijne zonen uitgezien.
2 Maar Samuël zeide: Hoe zou ik heengaan? Saul zal het toch hooren en mij
dooden. Toen zeide de HEERE: Neem een
kalf van de runderen met u, en zeg: Ik ben
gekomen, om den HEERE offerande te doen.
3 En gij zult Isaï ten offer noodigen, en Ik
zal u te kennen geven wat gij doen zult, en
gij zult Mij zalven dien Ik u zeggen zal.

4 Samuël nu deed hetgeen de HEERE gesproken had, en hij kwam te Bethlehem. Toen kwamen de oudsten der stad bevende hem te gemoet, en zeiden: Is uwe komst *met* vrede?

5 Hij dan zeide: *Met* vrede; ik ben gekomen om den HEERE offerande te doen; heiligt u, en komt met mij ten offer; en hij heiligde Isaï en zijne zonen, en hij noodigde hen ten offer.

6 En het geschiedde, toen zij inkwamen, zoo zag hij Elíab aan, en dacht: Zekerlijk, is *deze* voor den HEERE, Zijn gezalfde.

7 Doch de HEERE zeide tot Samuël: Zie zijne gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem verworpen; want het is niet gelijk de mensch ziet; want de mensch ziet aan wat voor oogen is, [a] maar de HEERE ziet het hart aan.

[a] 1 Kron. 28:9. Ps. 7:10. Jer. 11:20. 17:10. 20:12.

8 Toen riep Isaï Abinádab, en hij deed hem voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.

9 Daarna liet Isaï Samma voorbijgaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.

10 Alzoo liet Isaï zijne zeven zonen voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch Samuël zeide tot Isaï: De HEERE heeft dezen niet verkoren.

11 Voorts zeide Samuël tot Isaï: Zijn dit al de jongelingen? En hij zeide: De kleinste is nog overig, en zie, hij [a] weidt de schapen. Samuël nu zeide tot Isaï: Zend heen en laat hem halen; want wij zullen niet rondom aanzitten, totdat hij hier zal gekomen zijn. [a] 2 Sam. 7:8. Ps. 78:70.

12 Toen zond hij heen, en bracht hem in; hij nu was roodachtig, mitsgaders schoon van oogen en schoon van aanzien; en de HEERE zeide: Sta op, zalf hem; want deze is het.

13 Toen [a] nam Samuël den oliehoorn, en hij zalfde hem in het midden zijner broederen. En de [b] Geest des HEEREN werd vaardig over David van dien dag af en voortaan. Daarna stond Samuël op, en hij ging naar Rama. [a] Ps. 89:21. [b] Hand. 7:46. 13:22.

14 En de Geest des HEEREN week van Saul; en een booze geest van den HEERE verschrikte hem.

15 Toen zeiden Sauls knechten tot hem: Zie toch, een booze geest Gods verschrikt u.

16 Onze heer zegge toch tot uwe knechten, die voor uw aangezicht *staan*, dat zij eenen man zoeken, die op de harp spelen kan; en het zal geschieden, als de booze geest Gods op u is, dat hij met zijne hand spele, dat het beter met u worde.

17 Toen zeide Saul tot zijne knechten: Ziet mij toch eenen man uit, die wel spelen kan, en brengt hem tot mij.

18 Toen antwoordde een van de jongelingen, en zeide: Zie, ik heb gezien eenen zoon van Isaï, den Bethlehemiet, die spelen kan, en hij is een dapper held, en een krijgsman, en verstandig in zaken, en een schoon man, en de HEERE is met hem.

19 Saul nu zond boden tot Isaï, en zeide: Zend uwen zoon David tot mij, die bij de schapen is.

20 Toen nam Isaï eenen ezel met brood, en eenen lederen zak met wijn, en een geitenbokje; en hij zond ze door de hand van zijnen zoon David aan Saul.

21 Alzoo kwam David tot Saul, en hij stond voor zijn aangezicht; en hij beminde hem zeer, en hij werd zijn wapendrager.

22 Daarna zond Saul tot Isaï, om te zeggen: Laat toch David voor mijn aangezicht staan; want hij heeft genade in mijne oogen gevonden.

23 En het geschiedde, als de geest Gods over Saul was, zoo nam David de harp, en hij speelde met zijne hand; dat was voor Saul eene verademing, en het werd beter met hem, en de booze geest week van hem.

HOOFDSTUK 17.

Israël met de Filistijnen in oorlog, vs. 1. Trotsche uitdaging van den reus Goliath, 4. David door zijnen vader tot zijne broeders gezonden in het leger, hoort dit, wordt geërgerd en verklaart zich bereid met hem te strijden, 12: dit mishaagt zijnen oudsten broeder, 28. Saul laat David halen, die reden geeft van zijnen moed, 31; en vrijheid verkrijgt tot den strijd tegen Goliath, dien hij ongewapend met zijnen staf en slinger te gemoet gaat, 38. Goliath veracht, vloekt en dreigt hem, 42; maar David, vol van geloof en vertrouwen op God, velt hem met eenen slag neder, 45; waarop de Filistijnen vluchtende, geslagen en geplunderd worden, 51. Saul krijgt kennis aan David, 55.

EN de Filistijnen verzamelden hun heir ten strijde, en verzamelden zich te Socho, dat in Juda is; en zij legerden zich tusschen Socho en tusschen Azéka, aan het einde van Dammim.

2 Doch Saul en de mannen van Israël verzamelden zich, en legerden zich in het eikendal; en stelden de slagorde tegen de Filistijnen aan.

3 De Filistijnen nu stonden aan eenen berg aan gene, en de Israëlieten stonden

aan eenen berg aan deze zijde; en de vallei
was tusschen hen.
4 Toen ging er een kampvechter uit, uit
het leger der Filistijnen; zijn naam was
Goliath, van Gath; zijne hoogte was zes
ellen en eene span.
5 En hij had eenen koperen helm op
zijn hoofd, en hij had een schubachtig
pantsier aan; en het gewicht van het pant-
sier was vijf duizend sikkelen kopers;
6 En een koperen scheenharnas boven
zijne voeten, en een koperen schild tus-
schen zijne schouders;
7 En de schacht zijner spies was als een
weversboom, en het lemmer zijner spies was
van zes honderd sikkelen ijzers; en de
schilddrager ging voor zijn aangezicht.
8 Deze nu stond, en riep tot de slagor-
den van Israël, en zeide tot hen: Waarom
zoudt gijlieden uittrekken, om de slag-
orde te stellen? ben ik niet een Filistijn,
en gijlieden knechten van Saul? kiest eenen
man onder u, die tot mij afkome.
9 Indien hij tegen mij strijden en mij
verslaan kan, zoo zullen wij ulieden tot
knechten zijn; maar indien ik hem over-
win en hem sla, zoo zult gij ons tot
knechten zijn, en ons dienen.
10 Verder zeide de Filistijn: Ik heb
heden de slagorde van Israël gehoond,
zeggende: Geeft mij eenen man, dat wij
te zamen strijden!
11 Toen Saul en het gansche Israël deze
woorden van den Filistijn hoorden, zoo
ontzetten zij zich, en vreesden zeer.
12 David nu was de zoon van den Efra-
thischen man van Bethlehem-Juda, wiens
naam was Isaï, en *die* acht zonen had, en
in de dagen van Saul was hij een man,
oud, afgaande onder de mannen.
13 En de drie grootste zonen van Isaï
gingen heen: zij volgden Saul na in den
krijg. De namen nu zijner drie zonen, die
in den krijg gingen, waren: Eliab, de
eerstgeborene, en zijn tweede Abinádab,
en de derde Samma.
14 En David was de kleinste; en de
drie grootsten waren Saul nagevolgd.
15 Doch David ging henen, en kwam
weder van Saul, om zijns vaders [a] schapen
te weiden te Bethlehem. [a] 1 Sam. 16:19.
16 De Filistijn nu trad toe, des morgens
vroeg en des avonds. Alzoo stelde hij
zich *daar* veertig dagen lang.
17 En Isaï zeide tot zijnen zoon David:
Neem toch voor uwe broeders eene efa
van dit geroost koren, en deze tien broo-
den, en breng ze ter loops in het leger
tot uwe broederen.
18 Maar breng deze tien melkkazen aan
de oversten over duizend; en gij zult uwe
broederen bezoeken, of het hun welga, en
gij zult van hen pand medenemen.
19 Saul nu, en zij, en alle mannen van
Israël waren bij het eikendal met de Fi-
listijnen strijdende.
20 Toen maakte zich David des morgens
vroeg op, en hij liet de schapen bij den
hoeder, en hij nam het op, en ging henen,
gelijk als Isaï hem bevolen had; en [a] hij
kwam aan den wagenburg, als het heir in
slagorde uittoog, en men ten strijde riep.
[a] 1 Sam. 26:5.
21 En de Israëlieten en Filistijnen stel-
den slagorde tegen slagorde.
22 David nu liet de vaten van zich, onder
de hand van den bewaarder der vaten, en
hij liep ter slagorde; en hij kwam en vraagde
zijnen broederen naar *hunnen* welstand.
23 Toen hij met hen sprak, ziet, zoo kwam
de kampvechter op; zijn naam was Goliath,
de Filistijn van Gath, uit het heir der
Filistijnen, en hij sprak achtervolgens die
woorden; en David hoorde ze.
24 Doch alle mannen in Israël, als zij dien
man zagen, zoo vluchtten zij voor zijn
aangezicht, en zij vreesden zeer.
25 En de mannen Israëls zeiden: Hebt
gijlieden dien man wel gezien, die opgeko-
men is? want hij is opgekomen, om Israël
te honen; en het zal geschieden, dat de
koning dien man, die hem slaat, met grooten
rijkdom verrijken zal, en hij zal hem zijne
dochter geven, en hij zal zijns vaders huis
vrijmaken in Israël.
26 Toen zeide David tot de mannen, die
bij hem stonden, zeggende: Wat zal men
dien man doen, die dezen Filistijn slaat, en
den smaad van Israël wendt? want wie is
deze onbesneden Filistijn, dat hij de slag-
orden van den levenden God zou honen?
27 Wederom zeide hem het volk achter-
volgens dat woord, zeggende: Alzoo zal
men den man doen, die hem slaat.
28 Als Eliab, zijn grootste broeder, hem
tot die mannen hoorde spreken, zoo ontstak
de toorn van Eliab tegen David, en hij zeide:
Waarom zijt gij nu afgekomen? en onder

wien hebt gij de weinige schapen in de woestijn gelaten? ik ken uwe vermetelheid, en de boosheid uws harten wel; want gij zijt afgekomen, opdat gij den strijd zaagt.
29 Toen zeide David: Wat heb ik nu gedaan? is er geene oorzaak?
30 En hij wendde zich af van dien naar eenen anderen toe, en hij zeide achtervolgens dat woord; en het volk gaf hem weder antwoord, achtervolgens de eerste woorden.
31 Toen die woorden gehoord werden, die David gesproken had, en in de tegenwoordigheid van Saul verkondigd werden, zoo liet hij hem halen.
32 En David zeide tot Saul: Aan geen mensch ontvalle het hart, om zijnentwil. Uw knecht zal heengaan, en hij zal met dezen Filistijn strijden.
33 Maar Saul zeide tot David: Gij zult niet kunnen heengaan tot dezen Filistijn, om met hem te strijden; want gij zijt een jongeling, en hij is een krijgsman van zijne jeugd af.
34 Toen zeide David tot Saul: Uw knecht weidde de schapen zijns vaders, en er kwam een leeuw en een beer, en nam een schaap van de kudde weg.
35 En ik ging uit hem na, en ik sloeg hem, en redde het uit zijnen mond; toen hij tegen mij opstond, zoo vatte ik hem bij zijnen baard, en sloeg hem, en doodde hem.
36 Uw knecht heeft zoo den leeuw als den beer geslagen; alzoo zal deze onbesneden Filistijn zijn, gelijk een van die, omdat hij de slagorden van den levenden God gehoond heeft.
37 Verder zeide David: De HEERE, Die mij van de hand des leeuws gered heeft, en uit des hands des beers, Die zal mij redden uit de hand van dezen Filistijn. Toen zeide Saul tot David: Ga heen, en de HEERE zij met u!
38 En Saul kleedde David met zijne kleederen, en zette eenen koperen helm op zijn hoofd, en kleedde hem met een pantsier.
39 En David gordde zijn zwaard aan over zijne kleederen, en wilde gaan; want hij had het nooit verzocht. Toen zeide David tot Saul: Ik kan in deze niet gaan, want ik heb het nooit verzocht; en David leide ze van zich.
40 En hij nam zijnen staf in zijne hand, en hij koos zich vijf gladde steenen uit de beek en leide ze in de herderstasch, die hij had, te weten in den zak, en zijn slinger was in zijne hand; alzoo naderde hij tot den Filistijn.
41 De Filistijn ging ook heen, gaande en naderende tot David; en zijn schilddrager *ging* voor zijn aangezicht.
42 Toen de Filistijn opzag, en David zag, zoo verachtte hij hem; want hij was een jongeling, roodachtig, mitsgaders schoon van aanzien.
43 De Filistijn nu zeide tot David: Ben ik een hond, dat gij tot mij komt met stokken? en de Filistijn vloekte David bij zijne goden.
44 Daarna zeide de Filistijn tot David: Kom tot mij, zoo zal ik uw vleesch aan de vogelen des hemels geven, en aan de dieren des velds.
45 David daarentegen zeide tot den Filistijn: Gij komt tot mij met een zwaard, en met eene spies, en met een schild; maar ik kom tot u in den Naam van den HEERE der heirscharen, den God der slagorden van Israël, Dien gij gehoond hebt.
46 Te dezen dage zal de HEERE u besluiten in mijne hand, en ik zal u slaan, en ik zal uw hoofd van u wegnemen, en ik zal de doode lichamen van der Filistijnen leger dezen dag aan de vogelen des hemels, en aan de beesten des velds geven; en de gansche aarde zal weten, dat Israël een' God heeft.
47 En deze gansche vergadering zal weten, dat de HEERE niet door het zwaard, noch door de spies verlost; want de krijg is des HEEREN. Die zal ulieden in onze hand geven.
48 En het geschiedde, toen de Filistijn zich opmaakte, en heenging, en David te gemoet naderde, zoo haastte David, en liep naar de slagorde toe, den Filistijn te gemoet.
49 En David stak zijne hand in de tasch, en hij nam een' steen daaruit, en hij slingerde, en trof den Filistijn in zijn voorhoofd; zoodat de steen zonk in zijn voorhoofd, en hij viel op zijn aangezicht ter aarde.
50 Alzoo overweldigde David den Filistijn met eenen slinger en met eenen steen; en hij versloeg den Filistijn, en doodde hem; doch David had geen zwaard in de hand.
51 Daarom liep David, en stond op den Filistijn, en nam zijn zwaard, en hij trok het uit zijne scheede, en hij doodde hem, en hij hieuw hem het hoofd daarmede af. Toen de Filistijnen zagen, dat hun geweldigste dood was, zoo vluchtten zij.
52 Toen maakten zich de mannen van

Israël en van Juda op, en juichten, en vervolgden de Filistijnen, tot daar men komt aan de vallei, en tot aan de poorten van Ekron; en de verwonden der Filistijnen vielen op den weg van Saäraïm, en tot aan Gath, en tot aan Ekron.

53 Daarna keerden de kinderen Israëls om, van het hittig najagen der Filistijnen, en zij beroofden hunne legers.

54 Daarna nam David het hoofd van den Filistijn, en bracht het naar Jeruzalem; maar zijne wapenen leide hij in zijne tent.

55 Toen Saul David zag uitgaan den Filistijn te gemoet, zeide hij tot Abner, den krijgsoverste: Wiens zoon is deze jongeling, Abner? En Abner zeide: *Zoo waarlijk als* uwe ziel leeft, o koning! ik weet het niet.

56 De koning nu zeide: Vraag gij het, wiens zoon deze jongeling is.

57 Als David wederkeerde van het slaan des Filistijns, zoo nam hem Abner, en hij bracht hem voor het aangezicht van Saul, en het hoofd van den Filistijn was in zijne hand.

58 En Saul zeide tot hem: Wiens zoon zijt gij, jongeling? En David zeide: Ik ben een zoon van uwen knecht Isaï, den Bethlehemiet.

HOOFDSTUK 18.

Vriendschapsverbond tusschen Jónathan en David, vs. 1. David in eer bij het volk, 5. Saul, hierover toornig, legt het op zijn leven aan, 8. Davids voorspoed aan het hof, 14. Trouwelooze handelwijze van Saul met David, 17. Saul wil dit vergoeden, doch zoekt ook hierdoor andermaal Davids verderf, 21. David voldoet echter aan den eisch van Saul en Michal wordt hem ter vrouw, 27; die David lief heeft, 28. Davids voorspoed, 30.

HET geschiedde nu, als hij geëindigd had tot Saul te spreken, dat de ziel van Jónathan verbonden werd aan de ziel van David; en Jónathan beminde hem als zijne ziel.

2 En Saul nam hem te dien dage, en liet hem niet wederkeeren tot zijns vaders huis.

3 Jónathan nu en David maakten een verbond, dewijl hij hem liefhad als zijne ziel.

4 En Jónathan deed zijnen mantel af, dien hij aan had, en gaf hem aan David, ook zijne kleederen, ja, tot zijn zwaard toe, en tot zijnen boog toe, en tot zijnen gordel toe.

5 En David toog uit, overal, waar Saul hem zond; hij gedroeg zich voorzichtiglijk, en Saul zette hem over de krijgslieden; en hij was aangenaam in de oogen des ganschen volks, en ook in de oogen der knechten van Saul.

6 Het geschiedde nu, toen zij kwamen en David wederkeerde van het slaan der Filistijnen, dat de vrouwen uitgingen uit al de steden van Israël, met gezang en reien, den koning Saul te gemoet, met trommelen, met vreugde en met muziekinstrumenten.

7 En [a] de vrouwen, spelende, antwoordden *elkander* en zeiden: [b] Saul heeft zijne duizenden verslagen, maar David zijne tien duizenden!

[a] Ex. 15:21. [b] 1 Sam. 21:11. 29:5.

8 Toen ontstak Saul zeer, en dat woord was kwaad in zijne oogen, en hij zeide: Zij hebben David tien duizend gegeven, doch mij hebben zij *maar* duizend gegeven; en voorzeker zal het koninkrijk nog voor hem zijn.

9 En Saul had het oog op David, van dien dag af en voortaan.

10 En het geschiedde des anderen daags, dat de booze geest Gods over Saul vaardig werd, en hij profeteerde midden in het huis, en David speelde op snarenspel met zijne hand, als van dag tot dag; Saul nu had eene spies in de hand.

11 En Saul schoot de spies, en zeide: Ik zal David aan den wand spitten; maar David wendde zich tweemaal van zijn aangezicht af.

12 En Saul vreesde voor David; want de HEERE was met hem, en Hij was van Saul geweken.

13 Daarom deed hem Saul van zich weg, en hij zette hem zich tot eenen overste van duizend; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht des volks.

14 En David gedroeg zich voorzichtiglijk op al zijne wegen; en de HEERE was met hem.

15 Toen nu Saul zag, dat hij zich zeer voorzichtiglijk gedroeg, vreesde hij voor zijn aangezicht.

19 Doch gansch Israël en Juda had David lief; want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht.

17 Derhalve zeide Saul tot David: Zie, mijne grootste dochter Merab zal ik u tot eene vrouw geven; alleenlijk, wees mij een dapper zoon, en voer den krijg des HEEREN. Want Saul zeide: Dat mijne hand niet tegen hem zij, maar dat de hand der Filistijnen tegen hem zij.

18 Doch David zeide tot Saul: Wie ben ik, en wat is mijn leven, *en* mijns vaders

huisgezin in Israël, dat ik des konings schoonzoon zou worden?

19 Het geschiedde nu ten tijde, als men Merab, de dochter van Saul, aan David geven zou, zoo is zij aan A'driël, den Meholathiet, ter vrouw gegeven.

20 Doch Michal, de dochter van Saul, had David lief. Toen dat Saul te kennen werd gegeven, zoo was die zaak recht in zijne oogen.

21 En Saul zeide: Ik zal haar hem geven, dat zij hem tot een' valstrik zij, en dat de hand der Filistijnen tegen hem zij. Daarom zeide Saul tot David: Met de andere zult gij heden mijn schoonzoon worden.

22 En Saul gebood zijnen knechten: Spreekt met David in het heimelijke, zeggende: Zie, de koning heeft lust aan u, en al zijne knechten hebben u lief; word dan nu des konings schoonzoon.

23 En de knechten van Saul spraken deze woorden voor de ooren van David. Toen zeide David: Is dat licht in ulieder oogen, des konings schoonzoon te worden, daar ik een arm en verachtzaam man ben?

24 En de knechten van Saul boodschapten het hem, zeggende: Zulke woorden heeft David gesproken.

25 Toen zeide Saul: Aldus zult gijlieden tot David zeggen: De koning heeft geenen lust aan den bruidschat, maar aan honderd voorhuiden der Filistijnen, opdat men zich wreke aan des konings vijanden. Want Saul dacht David te vellen door de hand der Filistijnen.

26 Zijne knechten nu boodschapten David deze woorden. En die zaak was recht in de oogen van David, dat hij des konings schoonzoon zou worden; maar de dagen waren nog niet vervuld.

27 Toen maakte zich David op, en hij en zijne mannen gingen heen, en zij sloegen onder de Filistijnen twee honderd mannen, en [a]David bracht hunne voorhuiden, en men leverde ze den koning volkomenlijk, opdat hij schoonzoon des konings worden zou. Toen gaf Saul hem zijne dochter Michal ter vrouw. *a* 2 Sam. 3:14.

28 En Saul zag en merkte, dat de HEERE met David was; en Michal, de dochter van Saul, had hem lief.

29 Toen vreesde zich Saul nog meer voor David; en Saul was David een vijand al *zijne* dagen.

30 Als de vorsten der Filistijnen uittogen, zoo geschiedde het, als zij uittogen, dat David kloeker was, dan al de knechten van Saul; zoodat zijn naam zeer geacht was.

HOOFDSTUK 19.

Saul zoekt David te dooden, vs. 1. Jónathan waarschuwt David en spreekt voor hem bij Saul, 4; die met eede verklaart David niet te zullen dooden, 6. David verslaat de Filistijnen, 8. Sauls vernieuwde toeleg om hem te dooden, 9. Michal gebruikt eene list, om David aan het dreigend gevaar te onttrekken, 12. Davids vlucht, 18. Saul zendt boden naar Najoth om David te vangen, die profeteeren, 20; hij zendt andere boden en trekt eindelijk zelf henen, hij zelf en allen profeteeren, 21.

DERHALVE sprak Saul tot zijnen zoon Jónathan en tot al zijne knechten, om David te dooden. Doch Jónathan, Sauls zoon, had groot welgevallen aan David.

2 En Jónathan verkondigde het David, zeggende: Mijn vader Saul zoekt u te dooden; nu dan, wacht u toch des morgens, en blijf in het verborgen, en verste k u.

3 Doch ik zal uitgaan, en aan de hand mijns vaders staan op het veld, waar gij zult zijn; en ik zal van u tot mijnen vader spreken, en zal zien wat het zij; dat zal ik u verkondigen.

4 Zoo sprak dan Jónathan goed van David tot zijnen vader Saul; en hij zeide tot hem: De koning zondige niet tegen zijnen knecht David, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft, en omdat zijne daden voor u zeer goed zijn.

5 Want hij heeft zijne ziel in zijne hand gezet, en hij heeft den Filistijn geslagen, en de HEERE heeft een groot heil aan het gansche Israël gedaan; gij hebt het gezien, en gij zijt verblijd geweest; waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed zondigen, David zonder oorzaak doodende?

6 Saul nu hoorde naar de stem van Jónathan; en Saul zwoer: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden!

7 En Jónathan riep David, en Jónathan gaf hem al deze woorden te kennen; en Jónathan bracht David tot Saul, en hij was voor zijn aangezicht als gisteren *en* eergisteren.

8 En er werd wederom krijg; en David toog uit, en streed tegen de Filistijnen, en hij sloeg hen met eenen grooten slag, en zij vloden voor zijn aangezicht.

9 [a] Doch de booze geest des HEEREN was over Saul, en hij zat in zijn huis, en zijne spies was in zijne hand; en David speelde op snarenspel met de hand.

a 1 Sam. 16:14. 18:10.

10 Saul nu zocht met de spies David aan den wand te spitten; doch hij ontweek van het aangezicht van Saul, die met de spies in den wand sloeg. Toen vlood David, en ontkwam in dienzelven nacht.

11 Maar Saul zond boden heen tot Davids huis, dat zij hem bewaarden, en dat zij hem des morgens doodden. Dit gaf Michal, zijne huisvrouw, David te kennen, zeggende: Indien gij uwe ziel dezen nacht niet behoedt, zoo zult gij morgen gedood worden.

12 En Michal liet David door een venster neder; en hij ging heen, en vluchtte en ontkwam.

13 En Michal nam een beeld, en zij leide het in het bed, en zij leide een geitenvel aan zijne hoofdpeluw, en dekte het met een kleed toe.

14 Saul nu zond boden, om David te halen. Zij dan zeide: Hij is ziek.

15 Toen zond Saul boden, om David te bezien, zeggende: Brengt hem op het bed tot mij op, dat men hem doode.

16 Als de boden kwamen, zoo ziet, er was een beeld in het bed, en er was een geitenvel aan zijne hoofdpeluw.

17 Toen zeide Saul tot Michal: Waarom hebt gij mij alzoo bedrogen en hebt mijnen vijand laten gaan, dat hij ontkomen is? Michal nu zeide tot Saul: Hij zeide tot mij: Laat mij gaan, waarom zou ik u dooden?

18 Alzoo vluchtte David en ontkwam, en hij kwam tot Samuël te Rama, en hij gaf hem te kennen al wat Saul hem gedaan had; en hij en Samuël gingen heen, en zij bleven te Najoth.

19 En men boodschapte Saul, zeggende: Zie, David is te Najoth bij Rama.

20 Toen zond Saul boden heen, om David te halen; die zagen eene vergadering van profeten, profeteerende, en Samuël staande, over hen gesteld; en de Geest Gods was over Sauls boden, en die profeteerden ook.

21 Toen men het Saul boodschapte, zoo zond hij andere boden, en die profeteerden ook; toen voer Saul voort, en zond de derde boden, en die profeteerden ook.

22 Daarna ging hij ook zelf naar Rama, en hij kwam tot den grooten waterput, die te Sechu was, en hij vraagde, en zeide: Waar is Samuël en David? Toen werd hem gezegd: Zie, zij zijn te Najoth bij Rama.

23 Toen ging hij derwaarts naar Najoth bij Rama; en dezelve Geest Gods was ook op hem, en hij, al voortgaande, profeteerde, totdat hij te Najoth in Rama kwam.

24 En hij toog zelf ook zijne kleederen uit, en hij profeteerde zelf ook, voor het aangezicht van Samuël; en hij viel bloot neder dienzelven ganschen dag, en den ganschen nacht. Daarom zegt men: Is Saul ook onder de profeten?

HOOFDSTUK 20.

Klacht van David aan Jónathan, dat Saul hem dooden wilde, vs. 1; hetgeen Jónathan niet gelooven kan, 2; maar door David bevestigd wordt, 3. Afspraak tusschen Jónathan en David, om Sauls gezindheid omtrent den laatste te toetsen, 4 Jónathan verklaart zich daartoe bereid, 9. Plechtige vernieuwing van het vriendschapsverbond tusschen hen beiden, 16. Zij bepalen een teeken, waaraan David zou kunnen onderkennen, hoedanig Saul jegens hem gezind was, 18. Jónathan, Sauls doodelijken haat ontdekt hebbende, geeft het David te kennen, 24; waarop David, na een hartelijk afscheid van zijnen vriend, zijne vlucht voortzet, 41.

TOEN vluchtte David van Najoth bij Rama, en hij kwam, en zeide voor het aangezicht van Jónathan: Wat heb ik gedaan, wat is mijne misdaad, en wat is mijne zonde voor het aangezicht uws vaders, dat hij mijne ziel zoekt?

2 Hij daarentegen zeide tot hem: Dat zij verre! gij zult niet sterven. Zie, mijn vader doet geene groote zaak, en geene kleine zaak, die hij voor mijn oor niet openbaart; waarom zou dan mijn vader deze zaak van mij verbergen? dat is niet.

3 Toen zwoer David verder, en zeide: Uw vader weet zeer wel, dat ik genade in uwe oogen gevonden heb; daarom heeft hij gezegd: Dat Jónathan dit niet wete, opdat hij zich niet bekommere; en zekerlijk, *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, en uwe ziel leeft, er is maar als eene schrede tusschen mij en tusschen den dood!

4 Jónathan nu zeide tot David: Wat uwe ziel zegt, dat zal ik u doen.

5 En David zeide tot Jónathan: Zie, morgen is de nieuwe maan, dat ik zekerlijk met den koning zou aanzitten om te eten; zoo laat mij gaan, dat ik mij op het veld verberge tot aan den derden avond.

6 Indien uw vader mij gewisselijk mist, zoo zult gij zeggen: David heeft van mij zeer begeerd, dat hij tot zijne stad Bethlehem mocht loopen; want aldaar is een jaarlijksch offer voor het gansche geslacht.

7 Indien hij aldus zegt: Het is goed, zoo heeft uw knecht vrede; maar indien hij gansch ontstoken is, zoo weet, dat het kwaad bij hem ten volle besloten is.

8 Doe dan barmhartigheid aan uwen

knecht; [a] want gij hebt uwen knecht in een
verbond des HEEREN met u gebracht; maar
is er eene misdaad in mij, zoo dood gij mij;
waarom zoudt gij mij toch tot uwen vader
brengen? a 1 Sam. 18:3.
9 Toen zeide Jónathan: Dat zij verre van
u! maar indien ik zekerlijk merkte, dat dit
kwaad bij mijnen vader ten volle besloten
ware, dat het u zou overkomen, zou ik dat
u dan niet te kennen geven?
10 David nu zeide tot Jónathan: Wie
zal het mij te kennen geven, indien uw
vader u wat hards antwoordt?
11 Toen zeide Jónathan tot David: Kom,
laat ons toch uitgaan in het veld; en die
beiden gingen uit in het veld.
12 En Jónathan zeide tot David: De
HEERE, de God Israëls, indien ik mijnen
vader onderzocht zal hebben omtrent dezen
tijd, morgen *of* overmogen, en zie, het is
goed voor David, en ik dan tot u niet
zende, en *voor* uw oor openbare;
13 Alzoo doe de HEERE aan Jónathan, en
alzoo doe Hij daartoe! Als mijnen vader
het kwaad over u behaagt, zoo zal ik het
voor uw oor ontdekken, en ik zal u trekken laten, dat gij in vrede heengaat; en
de HEERE zij met u, gelijk als Hij met
mijnen vader geweest is.
14 En zult gij niet, indien ik dan nog leve,
ja, zult gij niet de weldadigheid des HEEREN
aan mij doen, dat ik niet sterve?
15 Ook zult gij uwe weldadigheid niet
afsnijden van mijn huis tot in eeuwigheid;
ook niet wanneer de HEERE een' iegelijk
der vijanden van David van den aardbodem
zal afgesneden hebben.
16 Alzoo maakte Jónathan *een verbond*
met het huis van David, *zeggende:* Dat het
de HEERE eische van de hand der vijanden
Davids!
17 En Jónathan voer voort, met David te
doen zweren, omdat hij hem liefhad; want
hij had hem lief met de liefde zijner ziel.
18 Daarna zeide Jónathan tot hem: Morgen is de nieuwe maan; dan zal men u
missen; want uwe zitplaats zal ledig gevonden worden.
19 En als gij de drie dagen zult uitgebleven
zijn, kom haastig af, en ga tot die plaats,
waar gij u verborgen hadt ten dage dezer
handeling; en blijf bij den steen Ezel.
20 Zoo zal ik drie pijlen ter zijde schieten,
als of ik naar een teeken schoot.

21 En zie, ik zal den jongen zenden, *zeggende*: Ga heen, zoek de pijlen; indien ik
uitdrukkelijk tot den jongen zeg: Zie, de
pijlen zijn van u af en herwaarts, neem hem;
en kom gij, want er is vrede voor u, en er
is geen ding, *zoo waarlijk* de HEERE leeft!
22 Maar indien ik tot den jongen alzoo
zeg: Zie, de pijlen zijn van u af en verder;
ga heen, want de HEERE heeft u laten gaan.
23 [a] En aangaande de zaak, waarvan ik
en gij gesproken hebben, zie, de HEERE
zij tusschen mij en tusschen u, tot in
eeuwigheid! a vers 42.
24 David nu verbergde zich in het veld;
en als het nieuwe maan was, zat de koning
bij de spijze, om te eten.
25 Toen zich de koning gezet had op zijne
zitplaats, op dit maal gelijk de andere maal,
aan de stede bij den wand, zoo stond Jónathan op, en Abner zat aan Sauls zijde, en
Davids plaats werd ledig gevonden.
26 En Saul sprak te dien dage niets; want
hij zeide: Hem is wat voorgevallen, dat
hij niet rein is; voorzeker, hij is niet rein.
27 Het geschiedde nu des anderen daags,
den tweeden der nieuwe maan, als Davids
plaats ledig gevonden werd, zoo zeide Saul
tot zijnen zoon Jónathan: Waarom is de
zoon van Isaï noch gisteren noch heden
tot de spijze gekomen?
28 En Jónathan antwoordde Saul: David
begeerde van mij ernstelijk naar Bethlehem
te mogen gaan.
29 En hij zeide: Laat mij toch gaan; want
ons geslacht heeft een offer in de stad, en
mijn broeder heeft het mij zelfs geboden;
heb ik nu genade in uwe oogen gevonden,
laat mij toch ontslagen zijn, dat ik mijne
broeders zie; hierom is hij aan des konings
tafel niet gekomen.
30 Toen ontstak de toorn van Saul tegen
Jónathan, en hij zeide tot hem: Gij, zoon
der verkeerde in wederspannigheid! weet
ik het niet, dat gij den zoon van Isaï verkoren hebt tot uwe schande, en tot schande
van de naaktheid uwer moeder?
31 Want al de dagen, die de zoon van Isaï
op den aardbodem leven zal, zoo zult gij
noch uw koninkrijk bevestigd worden; nu
dan, schik heen, en haal hem tot mij, want
hij is een kind des doods.
32 Toen antwoordde Jónathan Saul, zijnen
vader, en zeide tot hem: Waarom zal hij
gedood worden? wat heeft hij gedaan?

33 Toen schoot Saul de spies op hem,
om hem te slaan. Alzoo merkte Jónathan,
dat dit ten volle bij zijnen vader besloten
was, David te dooden.

34 Daarom stond Jónathan van de tafel
op in hittigheid des toorns; en hij at op
den tweeden dag der nieuwe maan geen
brood; want hij was bekommerd om David,
omdat zijn vader hem gesmaad had.

35 En het geschiedde des morgens, dat
Jónathan in het veld ging, op den tijd,
die David bestemd was; en er was een
kleine jongen bij hem.

36 En hij zeide tot zijnen jongen: Loop,
zoek nu de pijlen, die ik schieten zal. De
jongen liep heen, en hij schoot eenen pijl,
dien hij deed over hem vliegen.

37 Toen de jongen tot aan de plaats des
pijls, dien Jónathan geschoten had, gekomen
was, zoo riep Jónathan den jongen na,
en zeide: Is niet de pijl van u af en verder?

38 Wederom riep Jónathan den jongen
na: Haast u, spoed u, sta niet stil! De
jongen van Jónathan nu raapte den pijl
op, en hij kwam tot zijnen heer.

39 Doch de jongen wist er niets van; Jónathan
en David alleen wisten van de zaak.

40 Toen gaf Jónathan zijn gereedschap
aan den jongen, dien hij had; en hij zeide
tot hem: Ga heen, breng het in de stad.

41 Als de jongen heenging, zoo stond David
op van de zuidzijde, en hij viel op zijn aangezicht
ter aarde, en hij boog zich driemaal;
en zij kusten elkander, en weenden met elkander,
totdat het David gansch veel maakte.

42 Toen zeide Jónathan tot David: Ga in
vrede; hetgeen wij beiden in den Naam
des HEEREN gezworen hebben, zeggende:
De HEERE zij tusschen mij en tusschen
u, en tusschen mijn zaad en tusschen uw
zaad, zij tot in eeuwigheid!

43 Daarna stond hij op, en ging heen;
en Jónathan kwam in de stad.

HOOFDSTUK 21.

David komt op zijne vlucht bij Achimélech, vs. 1. Hij houdt zich, als of hij eene geheime zaak voor den koning moest verrichten, 2. Op zijne vraag om spijs geeft de priester hem de toonbrooden, 3. Dit ziet Doëg, 7. David ontvangt op zijn verzoek om wapenen, het zwaard van Goliath, 8. Hij begeeft zich naar Gath, 10. Hij is den vorsten van Achis niet welkom, 11. David, in groote vrees, verandert zijn gelaat en houdt zich onzinnig, 13. Achis neemt het kwalijk, dat men zulk een' mensch tot hem gebracht had, 14.

TOEN kwam David te Nob, tot den
priester Achimélech; en Achimélech
kwam bevende David te gemoet, en hij
zeide tot hem: Waarom zijt gij alleen, en
geen man met u?

2 En David zeide tot den priester Achimélech:
De koning heeft mij eene zaak
bevolen, en zeide tot mij: Laat niemand
iets van de zaak weten, om dewelke ik u
gezonden heb, en die ik u geboden heb;
den jongelingen nu heb ik de plaats van
zulk eenen te kennen gegeven.

3 En nu wat is er onder uwe hand? geef
mij vijf brooden in mijne hand, of wat
er gevonden wordt.

4 En de priester antwoordde David, en
zeide: Er is geen gemeen brood onder
mijne hand; maar er is heilig brood; wanneer
zich de jongelingen slechts van de
vrouwen onthouden hebben.

5 David nu antwoordde den priester, en
zeide tot hem: Ja trouwens, de vrouwen
zijn ons onthouden geweest gisteren en eergisteren,
toen ik uitging, en de vaten der
jongelingen zijn heilig; en het is eenigerwijze
gemeen *brood*, te meer dewijl heden
ander in de vaten zal geheiligd worden.

6 Toen [a] gaf de priester hem dat heilige
brood, dewijl er geen brood was dan de
toonbrooden, die van voor het aangezicht
des HEEREN weggenomen waren, dat men
er warm brood leide, ten dage als dat
weggenomen werd. [a] Matt. 12:3. Mark. 2:25. Luk. 6:3.

7 Daar was nu een man van de knechten
van Saul, te dienzelven dage opgehouden
voor het aangezicht des HEEREN, en zijn
naam was Doëg, een Edomiet, de machtigste
onder de herderen, die Saul had.

8 En David zeide tot Achimélech: Is
hier onder uwe hand geene spies of zwaard?
want ik heb noch mijn zwaard noch ook
mijne wapenen in mijne hand genomen,
dewijl de zaak des konings haastig was.

9 Toen zeide de priester: Het zwaard van
Goliath, den Filistijn, denwelken gij sloegt
in het eikendal, zie, dat is *hier*, gewonden
in een kleed, achter den efod; indien gij
u dat nemen wilt, zoo neem het, want hier
is geen ander dan dit. David nu zeide:
Er is zijns gelijke niet; geef het mij.

10 En David maakte zich op, en vluchtte
te dien dage van het aangezicht van Saul; en
hij kwam tot Achis, den koning van Gath.

11 Doch de knechten van Achis zeiden
tot hem: Is deze niet David, de koning
des lands? zong men niet van dezen in
de reien, zeggende: [a] Saul heeft zijne duizenden
verslagen, maar David zijne tien
duizenden? [a] 1 Sam. 18:7.

12 En David leide deze woorden in zijn hart; en hij was zeer bevreesd voor het aangezicht van Achis, den koning van Gath.

13 Daarom veranderde hij zijn gelaat voor hunne oogen, en hij maakte zichzelven gek onder hunne handen; en hij bekrabbelde de deuren der poort, en hij liet zijne zeever in zijnen baard afloopen.

14 Toen zeide Achis tot zijne knechten: Ziet, gij ziet, dat de man razende is; waarom hebt gij hem tot mij gebracht?

15 Heb ik razenden gebrek, dat gij dezen gebracht hebt, om voor mij te razen? zal deze in mijn huis komen?

HOOFDSTUK 22.

David verbergt zich in de spelonk Adullam; daar verzamelen zich 400 mannen, verdrukte lieden, en zijne bloedverwanten bij hem, vs. 1. Verblijf van David en de zijnen in het land van Moab, 3. David trekt op Gods bevel naar Juda, 5. Saul hitst zijne manschappen tegen David op, 6. Doëg verhaalt Saul hetgeen hij bij Achimélech gezien had, 9. Saul ontbiedt Achimélech en zijn geslacht, 11. Afgrijselijke priestermoord door Saul bevolen en door Doëg volvoerd, 16. Abjathar ontkomt en bericht aan David het gebeurde, die hem van zijne bescherming verzekert, 20.

TOEN ging David van daar, en ontkwam in de spelonk van Adullam. En zijne broeders hoorden het, en het gansche huis zijns vaders, en kwamen derwaarts tot hem af.

2 En tot hem vergaderde alle man, die benauwd was, en alle man, die eenen schuldeischer had, en alle man, wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot overste over hen; zoodat bij hem waren omtrent vier honderd mannen.

3 En David ging van daar naar Mizpe der Moabieten; en hij zeide tot den koning der Moabieten: Laat toch mijnen vader en mijne moeder bij ulieden uitgaan, totdat ik weet, wat God mij doen zal.

4 En hij bracht hen voor het aangezicht van den koning der Moabieten; en zij bleven bij hem al de dagen, die David in de vesting was.

5 Doch de profeet Gad zeide tot David: Blijf in de vesting niet, ga heen, en ga in het land van Juda. Toen ging David heen, en hij kwam in het woud Chereth.

6 En Saul hoorde, dat David bekend geworden was, en de mannen, die bij hem waren. Saul nu zat op eenen heuvel onder het geboomte te Rama, en hij had zijne spies in zijne hand, en al zijne knechten stonden bij hem.

7 Toen zeide Saul tot zijne knechten, die bij hem stonden: Hoort toch, gij, zonen van Jemini! zal ook de zoon van Isaï u altegader akkers en wijnbergen geven? zal hij u allen tot oversten van duizenden, en oversten van honderden stellen?

8 Dat gij u allen tegen mij verbonden hebt, en niemand *voor* mijn oor openbaart, dat mijn zoon een verbond gemaakt heeft met den zoon van Isaï; en niemand is onder ulieden, dien het wee doet van mijnentwege, en die het *voor* mijn oor openbaart; want mijn zoon heeft mijnen knecht tegen mij opgewekt tot eenen lagenlegger, gelijk het te dezen dage is.

9 Toen antwoordde Doëg, de Edomiet, die bij de knechten van Saul stond, en zeide: Ik zag den zoon van Isaï, komende te Nob, tot Achimélech, den zoon van Ahítub;

10 Die den HEERE voor hem vraagde, en gaf hem teerkost; hij gaf hem ook het zwaard van Goliath, den Filistijn.

11 Toen zond de Koning heen, om den priester Achimélech, den zoon van Ahítub, te roepen, en zijns vaders gansche huis, de priesters, die te Nob waren; en zij kwamen allen tot den Koning.

12 En Saul zeide: Hoor nu, gij, zoon van Ahítub! En hij zeide; Zie, *hier* ben ik, mijn heer!

13 Toen zeide Saul tot hem: Waarom hebt gijlieden samen u tegen mij verbonden, gij en de zoon van Isaï, mits dat gij hem gegeven hebt brood en het zwaard, en God voor hem gevraagd, dat hij zou opstaan tegen mij tot eenen lagenlegger, gelijk het te dezen dage is?

14 En Achimélech antwoordde den Koning en zeide: Wie is toch onder al uwe knechten getrouw als David, en des Konings schoonzoon, en voortgaande in uwe gehoorzaamheid, en is eerlijk in uw huis?

15 Heb ik heden begonnen God voor hem te vragen? Dat zij verre van mij! de Koning legge op zijnen knecht geen ding, *noch* op het gansche huis mijns vaders; want uw knecht heeft van al deze dingen niet geweten, klein noch groot.

16 Doch de Koning zeide: Achimélech! gij moet den dood sterven, gij en het gansche huis uws vaders.

17 En de Koning zeide tot de trawanten, die bij hem stonden: Wendt u, en doodt de priesters des HEEREN, omdat hunne hand ook met David is, en omdat zij geweten hebben, dat hij vluchtte, en hebben het voor mijne ooren niet geopenbaard. Doch de

knechten des Konings wilden hunne hand niet uitsteken, om op de priesters des HEEREN aan te vallen.

18 Toen zeide de Koning tot Doëg: Wend gij u, en val aan op de priesters. Toen wendde zich Doëg, de Edomiet, en hij viel aan op de priesters, en doodde te dien dage vijf en tachtig mannen, die den linnen lijfrok droegen.

19 Hij sloeg ook Nob, de stad dezer priesters, met de scherpte des zwaards, van den man tot de vrouw, van de kinderen tot de zogelingen, zelfs de ossen en ezels, en de schapen *sloeg hij* met de scherpte des zwaards.

20 Doch een der zonen van Achimélech, den zoon van Ahítub, ontkwam, wiens naam was Abjathar; die vluchtte David na.

21 En Abjathar boodschapte het David, dat Saul de priesteren des HEEREN gedood had.

22 Toen zeide David tot Abjathar: Ik wist wel te dien dage, toen Doëg, de Edomiet, daar was, dat hij het voorzeker Saul zou te kennen geven; ik heb oorzaak gegeven tegen al de zielen van uws vaders huis.

23 Blijf bij mij; vrees niet; want wie mijne ziel zoeken zal, die zal uwe ziel zoeken; maar gij zult met mij in bewaring zijn.

HOOFDSTUK 23.

David na herhaalde raadpleging des Heeren, verslaat de Filistijnen bij Kehila, vs. 1. Saul belegert Kehila, 7. David door den priester God vragende, of hij zich op de trouw der Kehilaïeten verlaten kon en het tegendeel verstaande, vlucht met de zijnen uit Kehila, zwerft in de woestijn Zif rond, 9; waar Jónathan David bezoekt, 16. De Zifieten verraden het verblijf van David aan Saul, die terstond tegen David optrekt; doch door eenen inval der Filistijnen in Juda van zijn voornemen, om David in zijne macht te krijgen, moet afzien, 19.

EN men boodschapte David, zeggende: Zie, de Filistijnen strijden tegen Kehíla, en zij berooven de schuren.

2 En David vraagde den HEERE, zeggende: Zal ik heengaan en deze Filistijnen slaan? En de HEERE zeide tot David: Ga heen, en gij zult de Filistijnen slaan en Kehíla verlossen.

3 Doch de mannen Davids zeiden tot hem: Zie, wij vreezen hier in Juda; hoe veel te meer, als wij naar Kehíla tegen der Filistijnen slagorden gaan zullen!

4 Toen vraagde David den HEERE nog verder; en de HEERE antwoordde hem en zeide: Maak u op, trek af naar Kehíla; want Ik geef de Filistijnen in uwe hand.

5 Alzoo toog David en zijne mannen naar Kehíla, en hij streed tegen de Filistijnen, en dreef hun vee weg, en hij sloeg onder hen eenen grooten slag; alzoo verloste David de inwoners van Kehíla.

6 En het geschiedde, [a] toen Abjathar, de zoon van Achimélech, tot David vluchtte naar Kehíla, dat hij afkwam met den efod in zijne hand. [a] 1 Sam. 22:20.

7 Als aan Saul te kennen gegeven werd, dat David te Kehíla gekomen was, zoo zeide Saul: God heeft hem in mijne hand overgegeven; want hij is besloten, komende in eene stad met poorten en grendelen.

8 Toen liet Saul al het volk ten strijde roepen, dat zij aftogen naar Kehíla, om David en zijne mannen te belegeren.

9 Als nu David verstond, dat Saul dit kwaad tegen hem heimelijk voorhad, zeide hij tot den priester Abjathar: Breng den efod herwaarts.

10 En David zeide: HEERE, God van Israël! Uw knecht heeft zekerlijk gehoord, dat Saul zoekt naar Kehíla te komen, en de stad te verderven om mijnentwil.

11 Zullen mij ook de burgers van Kehíla in zijne hand overgeven? Zal Saul afkomen, gelijk als Uw knecht gehoord heeft? o HEERE, God van Israël! geef het toch Uwen knecht te kennen! De HEERE nu zeide: Hij zal afkomen.

12 Daarna zeide David: Zouden de burgers van Kehíla mij en mijne mannen overgeven in de hand van Saul? En de HEERE zeide: Zij zouden *u* overgeven.

13 Toen maakte zich David en zijne mannen op, omtrent zes honderd man, en zij gingen uit Kehíla, en zij gingen heen, waar zij konden gaan. Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David uit Kehíla ontkomen was, zoo hield hij op uit te trekken.

14 David nu bleef in de woestijn in de vestingen, en hij bleef op den berg in de woestijn Zif; en Saul zocht hem alle dagen; doch God gaf hem niet over in zijne hand.

15 Als David zag, dat Saul uitgetogen was, om zijne ziel te zoeken, zoo was David in de woestijn Zif in een woud.

16 Toen maakte zich Jónathan, de zoon van Saul, op, en hij ging tot David in het woud; en hij versterkte zijne hand in God;

17 En hij zeide tot hem: Vrees niet; want de hand van Saul, mijnen vader, zal u niet vinden, maar gij zult koning worden over Israël, en ik zal de tweede bij u zijn; ook weet mijn vader Saul zulks wel.

18 En die beiden maakten een verbond

voor het aangezicht des HEEREN; en David bleef in het woud; maar Jónathan ging naar zijn huis.

19 Toen togen de Zifieten op tot Saul naar Gíbea, zeggende: Heeft zich niet David bij ons verborgen in de vestingen in het woud, op den heuvel van Hachíla, die aan de rechterhand der wildernis is?

20 Nu dan, o Koning! kom spoedig af naar al de begeerte uwer ziel; en het komt ons toe hem over te geven in de hand des Konings.

21 Toen zeide Saul: Gezegend zijt gijlieden den HEERE, dat gij u over mij ontfermd hebt!

22 Gaat toch heen, en bereidt *de zaak* nog meer, dat gij weet en beziet zijne plaats, waar zijn gang is, wie hem daar gezien heeft; want hij heeft tot mij gezegd, dat hij zeer listiglijk pleegt te handelen.

23 Daarom ziet toe, en verneemt naar alle schuilplaatsen, in dewelke hij schuilt; komt dan weder tot mij met vast bescheid, zoo zal ik met ulieden gaan; en het zal geschieden, zoo hij in het land is, zoo zal ik hem naspeuren onder alle duizenden van Juda.

24 Toen maakten zij zich op, en zij gingen naar Zif voor het aangezicht van Saul. David nu en zijne mannen waren in de woestijn van Maon, in het vlakke veld, aan de rechterhand der wildernis.

25 Saul en zijne mannen gingen ook om te zoeken. Dat werd David geboodschapt, die van dien rotssteen afgegaan was, en bleef in de woestijn van Maon. Toen Saul dat hoorde, jaagde hij David na in de woestijn van Maon.

26 En Saul ging aan deze zijde des bergs, en David en zijne mannen aan gene zijde des bergs. Het geschiedde nu, dat zich David haastte, om te ontgaan van het aangezicht van Saul; en Saul en zijne mannen omsingelden David en zijne mannen, om die te grijpen.

27 Doch daar kwam een bode tot Saul, zeggende: Haast u, en kom; want de Filistijnen zijn in het land gevallen.

28 Toen keerde zich Saul van David na te jagen, en hij toog den Filistijnen te gemoet; daarom noemde men die plaats Sela Machlekôth.

HOOFDSTUK 24.

Davids schuilplaats te En-gédi aan Saul ontdekt, vs. 1. Saul stelt zijn leger weder tegen hem, 3, en komt in de spelonk, waarin David met zijn volk verscholen lag. David slaat zijne hand niet aan Sauls leven, maar snijdt eene slip van zijnen mantel, 4, en bewijst alzoo aan Saul zijne onschuld, 9. Saul bekent zijne onrechtvaardigheid, 17, en neemt eenen eed van David, 22.

EN David toog van daar op, en hij bleef in de vestingen van En-gédi.

2 En het geschiedde, nadat Saul wedergekeerd was van achter de Filistijnen, zoo gaf men hem te kennen, zeggende: Zie, David is in de woestijn van En-gédi.

3 Toen nam Saul drie duizend uitgelezene mannen uit gansch Israël, en hij toog heen, om David en zijne mannen te zoeken boven op de rotssteenen der steenbokken.

4 En hij kwam tot de schaapskooien aan den weg, waar eene spelonk was; en Saul ging daarin, om zijne voeten te dekken. David nu en zijne mannen zaten aan de zijden der spelonk.

5 Toen zeiden de mannen van David tot hem: Zie den dag, *in* welken de HEERE tot u zegt: Zie, Ik geef uwen vijand in uwe hand, en gij zult hem doen, gelijk als het goed zal zijn in uwe oogen. En David stond op, en sneed stilletjes eene slip van Sauls mantel.

6 Doch het geschiedde daarna, dat Davids hart hem sloeg, omdat hij de slip van Saul afgesneden had.

7 En hij zeide tot zijne mannen: Dat late de HEERE ver van mij zijn, dat ik die zaak doen zou aan mijnen heer, den gezalfde des HEEREN, dat ik mijne hand tegen hem uitsteken zou; want hij is de gezalfde des HEEREN!

8 En David scheidde zijne mannen met woorden, en liet hun niet toe, dat zij opstonden tegen Saul. En Saul maakte zich op uit de spelonk, en ging op den weg.

9 Daarna maakte zich David ook op, en ging uit de spelonk, en hij riep Saul achterna, zeggende: Mijn heer Koning! Toen zag Saul achter zich om, en David boog zich met het aangezicht ter aarde en neigde zich.

10 En David zeide tot Saul: Waarom hoort gij de woorden der menschen, zeggende: Zie, David zoekt uw kwaad?

11 Zie, te dezen dage hebben uwe oogen gezien, dat de HEERE u heden in mijne hand gegeven heeft in deze spelonk, en men zeide, dat ik u dooden zou; doch *mijne hand* verschoonde u; want ik zeide: Ik zal mijne hand niet uitsteken tegen mijnen heer; want hij is de gezalfde des HEEREN.

12 Zie toch, mijn vader! ja, zie de slip

uws mantels in mijne hand; want als ik de slip uws mantels afgesneden heb, zoo heb ik u niet gedood; beken en zie, dat er in mijne hand geen kwaad, noch overtreding is, en ik tegen u niet gezondigd heb; nogtans jaagt gij mijne ziel, dat gij ze wegnemet.

13 De HEERE zal richten tusschen mij en tusschen u, en de HEERE zal mij wreken aan u; maar mijne hand zal niet tegen u zijn.

14 Gelijk als het spreekwoord der ouden zegt: Van de goddeloozen komt goddeloosheid voort; maar mijne hand zal niet tegen u zijn.

15 Naar wien is de koning van Israël uitgegaan? wien jaagt gij na? naar eenen dooden hond! naar eene eenige vloo!

16 Doch de HEERE zal zijn tot Rechter, en richten tusschen mij en tusschen u, en zien daarin, en twisten mijnen twist, en richten mij van uwe hand.

17 En het geschiedde, toen David geëindigd had al deze woorden tot Saul te spreken, zoo zeide Saul: Is dit uwe stem, mijn zoon David? Toen hief Saul zijne stem op en weende.

18 En hij zeide tot David: Gij zijt rechtvaardiger dan ik; want gij hebt mij goed vergolden, en ik heb u kwaad vergolden.

19 En gij hebt *mij* heden aangewezen, dat gij mij goed gedaan hebt; want de HEERE had mij in uwe hand besloten, en gij hebt mij niet gedood.

20 Zoo wanneer iemand zijnen vijand gevonden heeft, zal hij hem op eenen goeden weg laten gaan? De HEERE nu vergelde u het goede, voor dezen dag, dien gij mij heden gemaakt hebt.

21 En nu, zie, ik weet, dat gij voorzeker Koning worden zult, en dat het koninkrijk van Israël in uwe hand bestaan zal.

22 Zoo zweer mij dan nu bij den HEERE: zoo gij mijn zaad na mij zult uitroeien, en mijnen naam zult uitdelgen van mijns vaders huis!

23 Toen zwoer David aan Saul; en Saul ging in zijn huis; maar David en zijne mannen gingen op in de vesting.

HOOFDSTUK 25.

Dood van Samuël. David in de woestijn van Paran, vs. 1. Karakter van Nabal en Abigaïl, 2. David laat Nabal beleefdelijk verzoeken om een geschenk voor zijn leger, 4. De onheusche weigering van Nabal vervoert David tot toorn en doet hem de verdelging van Nabal en zijn huis zweren, 13, 21, 22. Abigaïl, van Davids voornemen onderricht, beproeft het gevaar af te wenden, 14. Zij gaat David met geschenken te gemoet, en hare redenen doen zijne gramschap bedaren, 23. Nabal sterft, 36. Abigaïl en Ahinóam worden Davids vrouwen, 39.

EN [a]Samuël stierf; en gansch Israël vergaderde zich, en zij bedreven rouw over hem, en begroeven hem in zijn huis te Rama. En David maakte zich op, en toog af naar de woestijn Paran. [a] 1 Sam. 28:3

2 En er was een man te Maon, en zijn bedrijf was te Karmel; en die man was zeer groot, en hij had drie duizend schapen, en duizend geiten; en hij was in het scheren zijner schapen te Karmel.

3 En de naam des mans was Nabal, en de naam zijner huisvrouw Abigaïl; en de vrouw was goed van verstand, en schoon van gedaante; maar de man was hard en boos van daden, en hij was een Kalebiet.

4 Als David hoorde in de woestijn, dat Nabal zijne schapen schoor,

5 Zoo zond David tien jongelingen; en David zeide tot de jongelingen: Gaat op naar Karmel, en als gij tot Nabal komt, zoo zult gij hem in mijnen naam naar den welstand vragen;

6 En zult alzoo zeggen tot dien welvarende: Vrede zij u, en uwen huize zij vrede, en alles, wat gij hebt, zij vrede!

7 En nu, ik heb gehoord, dat gij scheerders hebt; nu, de herders, die gij hebt, zijn bij ons geweest; wij hebben hun geene smaadheid aangedaan, en zij hebben ook niets gemist al de dagen, die zij te Karmel geweest zijn.

8 Vraag het uwen jongelingen, en zij zullen het u te kennen geven. Laat dan deze jongelingen genade vinden in uwe oogen, want wij zijn op eenen goeden dag gekomen; geef toch uwen knechten, en uwen zoon David, hetgeen uwe hand vinden zal.

9 Toen de jongelingen van David gekomen waren, en in Davids naam naar al die woorden tot Nabal gesproken hadden, zoo hielden zij stil.

10 En Nabal antwoordde den knechten van David, en zeide: Wie is David, en wie is de zoon van Isaï? Er zijn heden vele knechten, die zich afscheuren, elk van zijnen heer.

11 Zou ik dan mijn brood, en mijn water, en mijn geslacht *vleesch* nemen, dat ik voor mijne scheerders geslacht heb, en zou ik het den mannen geven, die ik niet weet, van waar zij zijn?

12 Toen keerden zich de jongelingen van David naar hunnen weg; en zij keer-

den weder, en kwamen, en boodschapten
hem achtervolgens al deze woorden.
13 David dan zeide tot zijne mannen:
Een iegelijk gorde zijn zwaard aan. Toen
gordde een iegelijk zijn zwaard aan, en
David gordde ook zijn zwaard aan; en
zij togen op achter David, omtrent vier
honderd man, en daar bleven er twee
honderd bij het gereedschap.
14 Doch een jongeling uit de jongelin-
gen boodschapte het aan Abigáil, de huis-
vrouw van Nabal, zeggende: Zie, David
heeft boden gezonden uit de woestijn, om
onzen heer te zegenen; maar hij is tegen
hen uitgevaren.
15 Nogtans zijn zij ons zeer goede man-
nen geweest; en wij hebben geene smaad-
heid geleden, en wij hebben niets gemist
al de dagen, *die* wij met hen verkeerd
hebben, toen wij op het veld waren.
16 Zij zijn een muur om ons geweest, zoo
bij nacht als bij dag, al de dagen, die wij
bij hen geweest zijn, weidende de schapen.
17 Weet dan nu, en zie, wat gij doen
zult; want het kwaad is ten volle over
onzen heer besloten, en over zijn gansche
huis; en hij is een zoon Belials, dat men
hem niet mag aanspreken.
18 Toen haastte zich Abigáil, en nam
twee honderd brooden, en twee lederzak-
ken wijns, en vijf toebereide schapen, en
vijf maten geroost koren, en honderd stuk-
ken rozijnen, en twee honderd klompen
vijgen, en leide *die* op ezelen.
19 En zij zeide tot hare jongelingen:
Trekt heen voor mijn aangezicht; ziet, ik
kom achter ulieden; doch haren man Na-
bal gaf zij het niet te kennen.
20 Het geschiedde nu, toen zij op den
ezel reed, en dat zij afkwam in het ver-
borgene des bergs, en ziet, David en zijne
mannen kwamen af haar te gemoet, en zij
ontmoette hen.
21 David nu had gezegd: Trouwens ik
heb te vergeefs bewaard al wat deze in
de woestijn heeft, alzoo dat er niets van
alles, wat hij heeft, gemist is; en hij heeft
mij kwaad voor goed vergolden.
22 Zoo doe God aan de vijanden van
David, en zoo doe Hij daartoe, indien ik
van allen, die hij heeft, tot morgen overig
late, die aan den wand pist!
23 Toen nu Abigáil David zag, zoo haastte
zij zich, en kwam van den ezel af; en zij
viel voor het aangezicht van David op haar
aangezicht, en zij boog zich ter aarde.
24 En zij viel aan zijne voeten en zeide:
Och, mijn heer! mijne zij de misdaad, en
laat toch uwe dienstmaagd voor uwe ooren
spreken, en hoor de woorden uwer dienst-
maagd.
25 Mijn heer stelle toch zijn hart niet
aan dezen Belials man, aan Nabal; want,
gelijk zijn naam is, alzoo is hij; zijn naam
is Nabal, en dwaasheid is bij hem; en
ik, uwe dienstmaagd, heb de jongelingen
van mijnen heer niet gezien, die gij ge-
zonden hebt.
26 En nu, mijn heer! *zoo waarachtig als*
de HEERE leeft, en uwe ziel leeft; het is
de HEERE, Die u verhinderd heeft van te
komen met bloedstorting, dat uwe hand
u zou verlossen; en nu, dat als Nabal
worden uwe vijanden, en die tegen mij-
nen heer kwaad zoeken!
27 En nu, dit is de zegen, dien uwe dienst-
maagd mijnen heere toegebracht heeft, dat
hij gegeven worde den jongelingen, die
mijns heeren voetstappen nawandelen.
28 Vergeef toch aan uwe dienstmaagd
de overtreding; want de HEERE zal ze-
kerlijk mijnen heere een bestendig huis
maken, dewijl mijn heer de oorlogen des
HEEREN oorloogt, en geen kwaad bij u
gevonden is van uwe dagen af.
29 Wanneer een mensch opstaan zal, om
u te vervolgen, en om uwe ziel te zoeken,
zoo zal de ziel mijns heeren ingebonden
zijn in het bundeltje der levenden bij den
HEERE, uwen God; maar de ziel uwer
vijanden zal Hij slingeren uit het midden
van de holligheid des slingers.
30 En het zal geschieden, als de HEERE
mijnen heere naar al het goede doen zal,
dat Hij over u gesproken heeft, en Hij
u gebieden zal, een voorganger te zijn
over Israël;
31 Zoo zal dit u, mijnen heere, niet zijn
tot wankeling, noch aanstoot des harten,
te weten, dat gij bloed zonder oorzaak
zoudt vergoten hebben, en dat mijn heer
zichzelven zou verlost hebben; en als de
HEERE mijnen heere weldoen zal, zoo zult
gij uwer dienstmaagd gedenken.
32 Toen zeide David tot Abigáil: Ge-
zegend zij de HEERE, de God Israëls, Die
u te dezen dage mij te gemoet gezonden
heeft!

33 En gezegend zij uw raad, en geze-
gend zijt gij, dat gij mij te dezen dage
geweerd hebt, van te komen met bloed-
storting, dat mijne hand mij verlost zou
hebben!
34 Want voorzeker, *het is zoo waarachtig
als* de HEERE, de God Israëls, leeft, Die
mij verhinderd heeft, van u kwaad te doen,
dat, ten ware dat gij u gehaast hadt, en
mij te gemoet gekomen waart, zoo ware
van Nabal niemand, die aan den wand
pist, overig gebleven tot het morgenlicht!
35 Toen nam David uit hare hand, wat
zij hem gebracht had; en hij zeide tot
haar: Trek met vrede op naar uw huis;
zie, ik heb naar uwe stem gehoord, en
heb uw aangezicht aangenomen.
36 Toen nu Abigáil tot Nabal kwam,
ziet, zoo had hij eenen maaltijd in zijn
huis, als eens konings maaltijd; en het
hart van Nabal was vroolijk op denzelven,
en hij was zeer dronken; daarom gaf zij
hem niet een woord, klein noch groot, te
kennen, tot aan het morgenlicht.
37 Het geschiedde nu in den morgen,
toen de wijn van Nabal gegaan was, zoo
gaf hem zijne huisvrouw die woorden te
kennen. Toen bestierf zijn hart in het bin-
nenste van hem, en hij werd als een steen.
38 En het geschiedde omtrent *na* tien
dagen, zoo sloeg de HEERE Nabal, dat hij
stierf.
39 Toen David hoorde, dat Nabal dood
was, zoo zeide hij: Gezegend zij de HEERE,
Die den twist mijner smaadheid getwist
heeft van de hand van Nabal, en heeft
zijnen knecht onthouden van het kwade,
en *dat* de HEERE het kwaad van Nabal
op zijn hoofd heeft doen wederkeeren!
En David zond heen, en liet met Abigáil
spreken, dat hij ze zich ter vrouwe nam.
40 Als nu de knechten van David tot
Abigáil gekomen waren te Karmel, zoo
spraken zij tot haar, zeggende: David
heeft ons tot u gezonden, dat hij zich u
ter vrouwe neme.
41 Toen stond zij op, en neigde zich
met het aangezicht ter aarde, en zij zeide:
Ziet, uwe dienstmaagd zij tot eene die-
nares, om de voeten der knechten mijns
heeren te wasschen.
42 Abigáil nu haastte, en maakte zich
op, en zij reed op eenen ezel, met hare
vijf jonge maagden, die hare voetstappen
nawandelden; zij dan volgde de boden
van David na, en zij werd hem ter huis-
vrouw.
43 Ook nam David Ahinóam van Jiz-
reël; alzoo waren ook die beiden hem tot
vrouwen.
44 [a] Want Saul had zijne dochter Michal,
de huisvrouw van David, gegeven aan Palti,
den zoon van Laïs, die van Gallim was.

a 2 Sam. 3:15.

HOOFDSTUK 26.

Saul, door de Zifieten van Davids verblijf verwittigd, keert op nieuw het zwaard tegen David, vs.1. David verneemt dit, en verspiedt Sauls legerplaats; hij neemt alleen zijne spies en waterflesch, doch laat niet toe, dat Saul eenig leed geschiede, 4. Hij verwijt Abner, dat hij zijnen Koning niet beter bewaakt, 14; vermaant Saul, 18; die zijne schuld en Davids onschuld belijdt, 21. Zij scheiden in vriendschap, 25.

DE Zifieten nu kwamen tot Saul te Gíbea,
zeggende: Houdt zich David niet ver-
borgen op den heuvel van Hachíla, voor aan
de wildernis?
2 Toen maakte zich Saul op, en toog af naar
de woestijn Zif, en met hem drie duizend
man, uitgelezenen van Israël, om David te
zoeken in de woestijn Zif.
3 En Saul legerde zich op den heuvel van
Hachíla, die voor aan de wildernis is aan
den weg; maar David bleef in de woestijn,
en zag, dat Saul achter hem kwam naar de
woestijn.
4 Want David had verspieders gezonden,
en hij vernam, dat Saul voorzeker kwam.
5 En David maakte zich op, en kwam aan
de plaats, waar Saul zich gelegerd had, en
David bezag de plaats, waar Saul lag, met
Abner, den zoon van Ner, zijnen krijgs-
overste. En Saul lag in den wagenburg, en
het volk was rondom hem gelegerd.
6 Toen antwoordde David, en sprak tot
Achimélech, den Hethiet, en tot Abísai,
den zoon van Zerúja, den broeder van Joab,
zeggende: Wie zal met mij tot Saul in het
leger afgaan? Toen zeide Abísai: Ik zal
met u afgaan.
7 Alzoo kwamen David en Abísai tot het
volk des nachts; en ziet, Saul lag te slapen
in den wagenburg, en zijne spies stak in
de aarde aan zijn hoofdeinde, en Abner, en
het volk lag rondom hem.
8 Toen zeide Abísai tot David: God heeft
heden uwen vijand in uwe hand besloten;
laat mij toch hem nu met de spies op
eenmaal ter aarde slaan, en ik zal het hem
niet ten tweede maal doen.
9 David daarentegen zeide tot Abísai:
Verderf hem niet; want wie heeft zijne hand

aan den gezalfde des HEEREN gelegd, en is onschuldig gebleven?

10 Verder zeide David: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft! maar de HEERE zal hem slaan, of zijn dag zal komen, dat hij zal sterven, of hij zal in eenen strijd trekken, dat hij omkome.

11 De HEERE late het verre van mij zijn, dat ik mijne hand legge aan den gezalfde des HEEREN! zoo neem toch nu de spies, die aan zijn hoofdeinde is, en de waterflesch, en laat ons gaan.

12 Zoo nam David de spies en de waterflesch van Sauls hoofdeinde, en zij gingen heen; en er was niemand, die het zag, en niemand, die het merkte, ook niemand, die ontwaakte; want zij sliepen allen; want er was een diepe slaap des HEEREN op hen gevallen.

13 Toen David over aan gene zijde gekomen was, zoo stond hij op de hoogte des bergs van verre, dat er eene groote plaats tusschen hen was.

14 En David riep tot het volk, en tot Abner, den zoon van Ner, zeggende: Zult gij niet antwoorden, Abner? Toen antwoordde Abner en zeide: Wie zijt gij, die tot den Koning roept?

15 Toen zeide David tot Abner: Zijt gij niet een man? en wie is u gelijk in Israël? waarom dan hebt gij over uwen heer, den Koning, geene wacht gehouden? Want daar is een van het volk gekomen, om den Koning, uwen heer, te verderven.

16 Deze zaak, die gij gedaan hebt, is niet goed; *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, gijlieden zijt kinderen des doods, die over uwen heer, den gezalfde des HEEREN, geene wacht gehouden hebt! En nu, zie, waar de spies des Konings is, en de waterflesch, die aan zijn hoofdeinde was.

17 Saul nu kende de stem van David, en zeide: Is dit uwe stem, mijn zoon David? David zeide: Het is mijne stem, mijn heer Koning!

18 Hij zeide verder: Waarom vervolgt mijn heer zijnen knecht alzoo achterna? want wat heb ik gedaan? en wat kwaad is er in mijne hand?

19 En nu, mijn heer de Koning hoore toch naar de woorden zijns knechts. Indien u de HEERE tegen mij aanport, laat Hem het spijsoffer rieken; maar indien het menschenkinderen zijn, zoo zijn zij vervloekt voor het aangezicht des HEEREN, dewijl zij mij heden verstooten, dat ik niet mag vastgehecht blijven in het erfdeel des HEEREN, zeggende: Ga heen, dien andere goden.

20 En nu, mijn bloed valle niet op de aarde van voor het aangezicht des HEEREN; want de koning van Israël is uitgegaan om eene eenige vloo te zoeken, [a] gelijk als men een veldhoen op de bergen najaagt. [a] 1 Sam. 24:15.

21 Toen zeide Saul: Ik heb gezondigd; keer weder, mijn zoon David! want ik zal u geen kwaad meer doen, voor dat mijne ziel dezen dag dierbaar in uwe oogen geweest is; zie, ik heb dwaselijk gedaan, en ik heb zeer grootelijks gedwaald.

22 Toen antwoordde David, en zeide: Zie, de spies des Konings; zoo laat een van de jongelingen overkomen, en halen ze.

23 De HEERE dan vergelde aan een' iegelijk zijne gerechtigheid en zijne getrouwheid; want de HEERE had u heden in *mijne* hand gegeven; maar ik heb mijne hand niet willen uitsteken aan den gezalfde des HEEREN.

24 En zie, gelijk als te dezen dage uwe ziel in mijne oogen is groot geacht geweest, alzoo zij mijne ziel in de oogen des HEEREN groot geacht, en Hij verlosse mij uit allen nood.

25 Toen zeide Saul tot David: Gezegend zijt gij, mijn zoon David! gij zult het ja gewisselijk doen, en gij zult ook gewisselijk de overhand hebben. Toen ging David op zijnen weg, en Saul keerde weder naar zijne plaats.

HOOFDSTUK 27.

David wantrouwt Saul en zoekt met de zijnen veiligheid bij Achis te Gath, vs. 1. Saul, zulks hoorende, laat af hem te vervolgen, 4. Achis geeft hem Ziklag om aldaar te wonen, 6. Hij behaalt eenige overwinningen op de naburige volken, 8. Achis gelooft en vertrouwt David te zeer, 12.

DAVID nu zeide in zijn hart: Nu zal ik een der dagen door Sauls hand omkomen; mij is niet beter, dan dat ik haastelijk ontkome in het land der Filistijnen, opdat Saul van mij de hoop verlieze, om mij meer te zoeken in de gansche landpale van Israël; zoo zal ik ontkomen uit zijne hand.

2 Toen maakte zich David op, en hij ging door, hij en de zes honderd mannen, die bij hem waren, tot Achis, den zoon van Maoch, den koning van Gath.

3 En David bleef bij Achis te Gath, hij en zijne mannen, een iegelijk met zijn huis; David met zijne beide vrouwen, Ahinóam,

de Jizreëlietische, en Abigaïl, de huisvrouw van Nabal, de Karmelietische.

4 Toen aan Saul geboodschapt werd, dat David gevlucht was naar Gath, zoo voer hij niet meer voort hem te zoeken.

5 En David zeide tot Achis: Indien ik nu genade in uwe oogen gevonden heb, men geve mij eene plaats in eene van de steden des lands, dat ik daar wone; want waarom zou uw knecht in de koninklijke stad bij u wonen?

6 Toen gaf hem Achis te dien dage Ziklag; daarom is Ziklag van de koningen van Juda geweest tot op dezen dag.

7 Het getal nu der dagen, die David in het land der Filistijnen woonde, was een jaar en vier maanden.

8 David nu toog op met zijne mannen, en zij overvielen de Gesurieten, en de Girzieten, en de Amalekieten (want deze zijn van ouds geweest de inwoners des lands), daar gij gaat naar Sur, en tot aan Egypteland.

9 En David sloeg dat land, en liet noch man noch vrouw leven; ook nam hij de schapen en runderen, en de ezelen, en kemels, en kleederen, en keerde weder en kwam tot Achis.

10 Als Achis zeide: Waar zijt gijlieden heden ingevallen? zoo zeide David: Tegen het zuiden van Juda, en tegen het zuiden der Jerahmeëlieten, en tegen het zuiden der Kenieten.

11 En David liet noch man noch vrouw leven, om te Gath te brengen, zeggende: Dat zij misschien van ons niet boodschappen, zeggende: Alzoo heeft David gedaan! En alzoo was zijne wijze al de dagen, die hij in der Filistijnen land gewoond heeft.

12 En Achis geloofde David, zeggende: Hij heeft zich ten eenemaal stinkende gemaakt bij zijn volk, in Israël; daarom zal hij eeuwiglijk mij tot eenen knecht zijn.

HOOFDSTUK 28.

De Filistijnen trekken op ten strijde tegen Israël, met Achis, die op David vertrouwt, om aan dezen krijg deel te nemen, vs. 1. Samuël was gestorven en begraven, en Saul had de toovenaars uitgeroeid, 3; doch voor de Filistijnen bevreesd en van God verlaten, raadpleegt hij eene waarzegster, 7, die van hem verzekerd zijnde, dat zij hierover niet zal gestraft worden, eenen Samuël doet opkomen, 9; Saul, van dezen zijn' nakenden ondergang verstaan hebbende, bezwijkt van ontroering, 16. Na herhaalde uitnoodiging der vrouw nuttigt Saul eenige spijs ter verkwikking, 21.

EN het geschiedde in die dagen, als de Filistijnen hunne legers vergaderden tot den strijd, om tegen Israël te strijden, zoo zeide Achis tot David: Gij zult zekerlijk weten, dat gij met mij in het leger zult uittrekken, gij en uwe mannen.

2 Toen zeide David tot Achis: Aldus zult gij weten, wat uw knecht doen zal. En Achis zeide tot David: Daarom zal ik u ten bewaarder mijns hoofds zetten, te allen dage.

3 *a*Samuël nu was gestorven, en gansch Israël had rouw over hem bedreven; en zij hadden hem begraven te Rama, te weten in zijne stad. En Saul had uit het land weggedaan de waarzeggers en de duivelskunstenaars. *a* 1 Sam. 25:1.

4 En de Filistijnen kwamen en vergaderden zich, en zij legerden zich te Sunem; en Saul vergaderde gansch Israël, en zij legerden zich op Gilbóa.

5 Toen Saul het leger der Filistijnen zag, zoo vreesde hij, en zijn hart beefde zeer.

6 En Saul vraagde den HEERE; maar de HEERE antwoordde hem niet, noch door droomen, noch door de urim, noch door de profeten.

7 Toen zeide Saul tot zijne knechten: Zoekt mij eene vrouw, die eenen waarzeggenden geest heeft, dat ik tot haar ga, en door haar onderzoeke. Zijne knechten nu zeiden tot hem: Ziet, te Endor is eene vrouw, die eenen waarzeggenden geest heeft.

8 En Saul verstelde zich, en trok andere kleederen aan, en ging heen, en twee mannen met hem, en zij kwamen des nachts tot de vrouw; en hij zeide: Voorzeg mij toch door den waarzeggenden geest, en doe mij opkomen, dien ik tot u zeggen zal.

9 Toen zeide de vrouw tot hem: Zie, gij weet, wat Saul gedaan heeft, hoe hij de waarzegsters en de duivelskunstenaars uit dit land heeft uitgeroeid; waarom stelt gij dan mijne ziel eenen strik, om mij te dooden?

10 Saul nu zwoer haar bij den HEERE, zeggende: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, indien u eene straf om deze zaak zal overkomen!

11 Toen zeide vrouw: Wien zal ik u doen opkomen? En hij zeide: Doe mij Samuël opkomen.

12 Toen nu de vrouw Samuël zag, zoo riep zij met luider stem; en de vrouw sprak tot Saul, zeggende: Waarom hebt gij mij bedrogen? want gij zijt Saul.

13 En de Koning zeide tot haar: Vrees niet; maar wat ziet gij? Toen zeide de vrouw tot Saul: Ik zie goden, uit de aarde opkomende.

14 Hij dan zeide tot haar: Hoe is zijne gedaante? En zij zeide: Er komt een oud man op, en hij is met eenen mantel bekleed. Toen Saul vernam, dat het Samuël was, zoo neigde hij zich met het aangezicht ter aarde, en hij boog zich.

15 En Samuël zeide tot Saul: Waarom hebt gij mij onrustig gemaakt, mij doende opkomen? Toen zeide Saul: Ik ben zeer beangstigd; want de Filistijnen krijgen tegen mij, en God is van mij geweken, en antwoordt mij niet meer, noch door den dienst der profeten, noch door droomen; daarom heb ik u geroepen, dat gij mij te kennen geeft, wat ik doen zal.

16 Toen zeide Samuël: Waarom vraagt gij mij toch, dewijl de HEERE van u geweken en uw Vijand geworden is?

17 Want de HEERE heeft voor Zich gedaan, gelijk als Hij door mijnen dienst gesproken heeft; en heeft het koninkrijk van uwe hand gescheurd, en Hij heeft dat gegeven aan uwen naaste, aan David.

18 Gelijk als gij naar de stem des HEEREN niet gehoord hebt, en de hittigheid Zijns toorns niet uitgericht hebt tegen Amalek; daarom heeft u de HEERE deze zaak gedaan te dezen dage.

19 En de HEERE zal ook Israël met u in de hand der Filistijnen geven, en morgen zult gij en uwe zonen bij mij zijn; ook zal de HEERE het leger van Israël in de hand der Filistijnen geven.

20 Toen viel Saul haastelijk ter aarde, zoo lang als hij was, en hij vreesde zeer van wege de woorden van Samuël; ook was er geene kracht in hem; want hij had den geheelen dag en den geheelen nacht geen brood gegeten.

21 De vrouw nu kwam tot Saul, en zag, dat hij zeer verbaasd was; en zij zeide tot hem: Zie, uwe dienstmaagd heeft naar uwe stem gehoord, en ik heb mijne ziel in mijne hand gesteld, en ik heb uwe woorden gehoord, die gij tot mij gesproken hebt.

22 Zoo hoor toch gij nu ook naar de stem uwer dienstmaagd, en laat mij eene bete broods voor u zetten, en eet; zoo zal er kracht in u zijn, dat gij over weg gaat.

23 Doch hij weigerde het, en zeide: Ik zal niet eten. Maar zijne knechten, en ook de vrouw, hielden bij hem aan. Toen hoorde hij naar hunne stem, en hij stond op van de aarde, en zette zich op het bed.

24 En de vrouw had een gemest kalf in het huis; en zij haastte zich, en slachtte het; en zij nam meel, en kneedde het, en bakte daar ongezuurde *koeken* van.

25 En zij bracht ze voor Saul en voor zijne knechten, en zij aten: daarna stonden zij op, en gingen weg in dienzelven nacht.

HOOFDSTUK 29.

David, die zich aan het Filistijnsche leger had aangesloten wordt door Achis, op raad der andere vorsten, verzocht naar Ziklag terug te trekken, vs. 1. David geeft te kennen liever bij Achis te blijven, 6. Achis beveelt hem ten tweede male af te trekken, 10; waarna David terugtrekt, 11.

DE Filistijnen nu hadden al hunne legers vergaderd te Afek; en de Israëlieten legerden zich bij de fontein, die bij Jizreël is.

2 En de vorsten der Filistijnen togen daarheen met honderden, en met duizenden; doch David en zijne mannen togen met Achis in den achtertocht.

3 Toen zeiden de oversten der Filistijnen: Wat zullen deze Hebreën? Zoo zeide Achis tot de oversten der Filistijnen: Is deze niet David, de knecht van Saul, den koning van Israël, die deze dagen of deze jaren bij mij geweest is? en ik heb in hem niets gevonden van dien dag af, dat hij afgevallen is tot dezen dag toe.

4 Doch de oversten der Filistijnen werden zeer toornig op hem, en de oversten der Filistijnen zeiden tot hem: [a] Doe den man wederkeeren, dat hij tot zijne plaats wederkeere, waar gij hem besteld hebt, en dat hij niet met ons aftrekke in den strijd, opdat hij ons niet tot eenen tegenpartijder worde in den strijd; want waarmede zou deze zich bij zijnen heer aangenaam maken? is het niet met de hoofden dezer mannen?

a 1 Kron. 12:19.

5 Is dit niet die David, van denwelken zij [a] in den rei *elkander* antwoordden, zeggende: Saul heeft zijne duizenden geslagen, maar David zijne tienduizenden?

a 1 Sam. 18:7.

6 Toen riep Achis David, en zeide tot hem: *Het is zoo waarachtig als* de HEERE leeft, dat gij oprecht zijt, en uw uitgang en uw ingang met mij in het leger is goed in mijne oogen; want ik heb geen kwaad bij u gevonden van dien dag af, dat gij tot mij zijt gekomen, tot dezen dag toe; maar gij zijt niet aangenaam in de oogen der vorsten.

7 Zoo keer nu om, en ga in vrede, opdat

gij geen kwaad doet in de oogen van de vorsten der Filistijnen.

8 Toen zeide David tot Achis: Maar wat heb ik gedaan? of wat hebt gij in uwen knecht gevonden, van dien dag af, dat ik voor uw aangezicht geweest ben, tot dezen dag toe, dat ik niet zal gaan en strijden tegen de vijanden van mijnen heer, den Koning?

9 Achis nu antwoordde en zeide tot David: Ik weet het; voorwaar, gij zijt aangenaam in mijne oogen, als een engel Gods; maar de oversten der Filistijnen hebben gezegd: Laat hem met ons in dezen strijd niet optrekken.

10 Nu dan, maak u morgen vroeg op met de knechten uws heeren, die met u gekomen zijn; en als gijlieden u morgen vroeg zult opgemaakt hebben, en het ulieden licht geworden is, zoo gaat heen.

11 Toen maakte zich David vroeg op, hij en zijne mannen, dat zij des morgens weggingen, om weder te keeren in het land der Filistijnen; de Filistijnen daarentegen togen op naar Jizreël.

HOOFDSTUK 30.

David te Ziklag teruggekomen en ziende de verwoesting door de Amalekieten, is zeer verlegen en in gevaar van zijn leven bij zijn eigen volk, vs. 1. Vraagt raad bij God, Die hem beveelt de Amalekieten te vervolgen, 7. David achterhaalt den vijand en ontweldigt hem al het geroofde met de vrouwen en kinderen, 16. Geeft bevel van het deelen des roofs, 22; en zendt geschenken aan zijne vrienden, 26.

HET geschiedde nu, als David en zijne mannen den derden dag te Ziklag kwamen, dat de Amalekieten in het zuiden en te Ziklag ingevallen waren, en Ziklag geslagen, en dezelve met vuur verbrand hadden;

2 En dat zij de vrouwen, die daarin waren, gevankelijk weggevoerd hadden; *doch* zij hadden niemand doodgeslagen, van den kleinste tot den grootste, maar hadden ze weggevoerd en waren huns weegs gegaan.

3 En David en zijne mannen kwamen aan de stad, en ziet, zij was met vuur verbrand; en hunne vrouwen, en hunne zonen, en hunne dochteren waren gevankelijk weggevoerd.

4 Toen hief David en het volk, dat bij hem was, hunne stem op, en weenden, totdat er geene kracht *meer* in hen was om te weenen.

5 Davids beide vrouwen waren ook gevankelijk weggevoerd, Ahinóam, de Jizreëlietische, en Abigáil, de huisvrouw van Nabal, den Karmeliet.

6 En David werd zeer bang, want het volk sprak van hem te steenigen; want de zielen van het gansche volk waren verbitterd, een iegelijk over zijne zonen en over zijne dochteren; doch David sterkte zich in den HEERE, zijnen God.

7 En David zeide tot den priester Abjathar, den zoon van Achimélech: Breng mij toch den efod hier. En Abjathar bracht den efod tot David.

8 Toen vraagde David den HEERE, zeggende: Zal ik deze bende achternajagen? zal ik ze achterhalen? En Hij zeide hem: Jaag na, want gij zult gewisselijk achterhalen, en gij zult gewisselijk verlossen.

9 David dan ging heen, hij en de zes honderd mannen, die bij hem waren, en als zij kwamen aan de beek Besor, zoo bleven de overigen staan.

10 En David vervolgde hen, hij en die vier honderd mannen; en twee honderd mannen bleven staan, die zoo moede waren, dat zij over de beek Besor niet konden gaan.

11 En zij vonden eenen Egyptischen man op het veld, en zij brachten hem tot David; en zij gaven hem brood, en hij at, en zij gaven hem water te drinken.

12 Zij gaven hem ook een stuk van eenen klomp vijgen, en twee stukken rozijnen; en hij at, en zijn geest kwam weder in hem; want hij had *in* drie dagen en drie nachten geen brood gegeten, noch water gedronken.

13 Daarna zeide David tot hem: Wiens zijt gij? en van waar zijt gij? Toen zeide de Egyptische jongen: Ik ben de knecht van eenen Amalekietischen man, en mijn heer heeft mij verlaten, omdat ik *voor* drie dagen krank geworden ben.

14 Wij waren ingevallen tegen het zuiden van de Cherethieten, en op hetgeen van Juda is, en tegen het zuiden van Kaleb; en wij hebben Ziklag met vuur verbrand.

15 Toen zeide David tot hem: Zoudt gij mij wel henen afleiden tot deze bende? Hij dan zeide: Zweer mij bij God, dat gij mij niet zult dooden, en dat gij mij niet zult overleveren in de hand mijns heeren! zoo zal ik u tot deze bende afleiden.

16 En hij leidde hem af; en ziet, zij lagen verstrooid over de gansche aarde, etende, en drinkende, en dansende, om al den grooten buit, dien zij genomen hadden uit het

land der Filistijnen, en uit het land van Juda.

17 En David sloeg hen van de schemering tot aan den avond van hunlieder anderen dag; en er ontkwam niet een man van hen, behalve vier honderd jonge mannen, die op kemelen reden en vloden.

18 Alzoo redde David al wat de Amalekieten genomen hadden; ook redde David zijne twee vrouwen.

19 En onder hen werd niet gemist van den kleinste tot aan den grootste, en tot aan de zonen en dochteren; en van den buit ook tot alles, wat zij van hen genomen hadden; David bracht het altemaal weder.

20 David nam ook al de schapen en de runderen; zij dreven ze voor datzelve vee heen, en zeiden: Dit is Davids buit.

21 Als David tot de twee honderd mannen kwam, die zoo moede waren geweest, dat zij David niet hadden kunnen navolgen, en die zij aan de beek Besor hadden laten blijven; die gingen David te gemoet, en het volk, dat bij hem was, te gemoet; en David trad tot het volk, en hij vraagde hen naar den welstand;

22 Toen antwoordde een ieder boos en Belials man onder de mannen, die met David getogen waren, en zij zeiden: Omdat zij met ons niet getogen zijn, zullen wij hun van den buit, dien wij gered hebben, niet geven, maar aan een' iegelijk zijne vrouw en zijne kinderen; laat hen die heenleiden, en weggaan.

23 Maar David zeide: Alzoo zult gij niet doen, mijne broeders! met hetgeen ons de HEERE gegeven heeft, en Hij heeft ons bewaard, en heeft de bende, die tegen ons kwam, in onze hand gegeven.

24 Wie zou toch ulieden in deze zaak hooren? Want gelijk het deel dergenen is, die in den strijd mede afgetogen zijn, alzoo zal ook het deel dergenen zijn, die bij het gereedschap gebleven zijn; zij zullen gelijkelijk deelen.

25 En dit is van dien dag af en voortaan *alzoo* geweest; want hij heeft het tot eene inzetting en tot een recht gesteld in Israël, tot op dezen dag.

26 Als nu David te Ziklag kwam, zoo zond hij tot de oudsten van Juda, zijne vrienden, van den buit, zeggende: Ziet, daar is een zegen voor ulieden, van den buit der vijanden des HEEREN;

27 *Namelijk* tot die te Beth-El, en tot die te Ramoth tegen het zuiden, en tot die te Jather,

28 En tot die te Aroër, en tot die te Sifmoth, en tot die te Esthemóa,

29 En tot die te Rachel, en tot die, welke in de steden der Jerahmeëlieten waren, en tot die, welke in de steden der Kenieten waren,

30 En tot die te Horma, en tot die te Chor-Asan, en tot die te Atach,

31 En tot die te Hebron, en tot al de plaatsen, waar David gewandeld had, hij en zijne mannen.

HOOFDSTUK 31.

Israël door de Filistijnen geslagen, vs. 1; ook de zonen van Saul, 2. Saul gewond, 3; doorsteekt zichzelven met zijn zwaard, 4; zulks doet ook zijn wapendrager, 5; Saul sterft, zijne drie zonen, zijn wapendrager en zijn volk komen om, 6. De anderen vluchten, verlatende de steden, 7. De Filistijnen doen het lijk van Saul smaadheid aan, 8; stellen zijne wapenen in het huis van Astharoth, en hechten zijn lichaam aan den muur te Beth-San, 10. Die van Jabes nemen de lichamen van Saul en zijne zonen, branden ze en begraven hunne beenderen, 12.

DE Filistijnen dan streden tegen Israël; en de mannen Israëls vloden voor het aangezicht der Filistijnen, en vielen verslagen, op het gebergte Gilbóa.

2 En de Filistijnen hielden dicht op Saul en zijne zonen; en de Filistijnen sloegen Jónathan, en Abinádab, en Malchi-sua, de zonen van Saul.

3 En de strijd werd zwaar tegen Saul; en de mannen, die met den boog schieten, troffen hem aan, en hij vreesde zeer voor de schutters.

4 Toen zeide Saul tot zijnen wapendrager: Trek uw zwaard uit, en doorsteek mij daarmede, dat misschien deze onbesnedenen niet komen, en mij doorsteken, en met mij den spot drijven. Maar zijn wapendrager wilde niet; want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin.

5 Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zoo viel hij ook in zijn zwaard en stierf met hem.

6 Alzoo stierf Saul, en zijne drie zonen, en zijn wapendrager, ook al zijne mannen, te dienzelven dage te gelijk.

7 Als de mannen van Israël, die aan deze zijde van het dal waren, en die aan deze zijde der Jordaan waren, zagen, dat de mannen van Israël gevloden waren, en dat Saul en zijne zonen dood waren, zoo verlieten zij de steden, en zij vloden. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin.

8 Het geschiedde nu des anderen daags,

als de Filistijnen kwamen, om de verslagenen te plunderen, zoo vonden zij Saul en zijne drie zonen, liggende op het gebergte Gilbóa.
9 En zij hieuwen zijn hoofd af, en zij togen zijne wapenen uit, en zij zonden ze in der Filistijnen land rondom, om te [a] boodschappen in het huis hunner afgoden, en onder het volk. a 1 Kron. 10:9.
10 En zij leiden zijne wapenen in het huis van Astharôth; en zijn lichaam hechtten zij aan den muur te Beth-San.
11 Als de inwoners van Jabes in Gilead daarvan hoorden, wat de Filistijnen Saul gedaan hadden;
12 Zoo maakten zich op alle strijdbare mannen, en gingen den geheelen nacht, en zij namen het lichaam van Saul, en de lichamen zijner zonen, van den muur te Beth-San; en zij kwamen te Jabes, en brandden ze aldaar.
13 En zij namen hunne beenderen, en begroeven ze onder het geboomte te Jabes; en zij vastten zeven dagen.

HET TWEEDE BOEK

VAN

SAMUËL.

HOOFDSTUK 1.

David te Ziklag zijnde, ontvangt de tijding van Sauls en Jónathans dood, vs. 1; waarover hij met de zijnen rouw bedrijft, 11; en laat den bode, die zich beroemde Saul met eigen hand gedood te hebben, ombrengen, 15. Davids klaaglied over Saul en Jónathan, 17.

VOORTS geschiedde het na Sauls dood, als David van den slag der [a] Amalekieten was wedergekomen, en David twee dagen te Ziklag gebleven was; a 1 Sam. 30:17.
2 Zoo geschiedde het op den derden dag, dat, ziet, uit het heirleger van Saul, een man kwam, wiens kleederen gescheurd waren, en aarde was op zijn hoofd; en het geschiedde, als hij tot David kwam, zoo viel hij ter aarde en boog zich neder.
3 En David zeide tot hem: Van waar komt gij? En hij zeide tot hem: Ik ben ontkomen uit het heirleger van Israël.
4 Voorts zeide David tot hem: Wat is de zaak? verhaal het mij toch. En hij zeide, dat het volk uit den strijd gevloden was, en dat er ook velen van het volk gevallen en gestorven waren, dat ook Saul en zijn zoon Jónathan dood waren.
5 En David zeide tot den jongen, die hem de boodschap bracht: Hoe weet gij, dat Saul dood is, en zijn zoon Jónathan?
6 Toen zeide de jongen, die hem de boodschap bracht: Ik kwam bij geval op het gebergte van Gilbóa; en ziet, Saul leunde op zijne spies; en ziet, de wagens en ritmeesters hielden dicht op hem.
7 Zoo zag hij achter zich om, en zag mij, en hij riep mij, en ik zeide: Zie, *hier* ben ik.
8 En hij zeide tot mij: Wie zijt gij? en ik zeide tot hem: Ik ben een Amalekiet.
9 Toen zeide hij tot mij: Sta toch bij mij, en dood mij; want deze maliënkoller heeft mij opgehouden; want mijn leven is nog gansch in mij.
10 Zoo stond ik bij hem, en doodde hem; want ik wist, dat hij na zijnen val niet leven zou; en ik nam de kroon, die op zijn hoofd was, en het armgesmijde, dat aan zijnen arm was, en heb ze hier tot mijnen heer gebracht.
11 [a] Toen vatte David zijne kleederen en scheurde ze; desgelijks ook al de mannen, die met hem waren. a 2 Sam. 3:31. 13:31.
12 En zij weeklaagden, en weenden, en vastten tot op den avond, over Saul en over Jónathan, zijnen zoon, en over het volk des HEEREN, en over het huis Israëls, omdat zij door het zwaard gevallen waren.
13 Voorts zeide David tot den jongen, die hem de boodschap gebracht had: Van waar zijt gij? En hij zeide: Ik ben de zoon van een' vreemden man, van eenen Amalekiet.
14 En David zeide tot hem: Hoe? hebt gij niet gevreesd uwe hand uit te strekken, om den gezalfde des HEEREN te verderven?
15 En David riep eenen van de jongens en zeide: Treed toe, val op hem aan. En hij sloeg hem, dat hij stierf.
16 En David zeide tot hem: Uw bloed zij op uw hoofd; want uw mond heeft tegen

u getuigd, zeggende: Ik heb den gezalfde
des HEEREN gedood.
17 David nu klaagde deze klage over Saul
en over Jónathan, zijnen zoon;
18 Als hij gezegd had, dat men den kinderen
van Juda den boog zou leeren; ziet, het
is geschreven in het boek des [a] Oprechten.

[a] Joz. 10:13.

19 O, sieraad van Israël! op uwe hoogten is
hij verslagen; hoe zijn de helden gevallen!
20 [a] Verkondigt het niet te Gath, boodschapt
het niet op de straten van A'skelon;
opdat de dochters der Filistijnen zich niet
verblijden, opdat de dochters der onbesnedenen
niet opspringen van vreugde.

[a] Micha 1:10.

21 Gij, bergen van Gilbóa! noch dauw
noch regen moet zijn op u, noch velden der
hefofferen; want aldaar is der helden schild
smadelijk weggeworpen, het schild van Saul,
als of hij niet gezalfd ware geweest met olie.
22 Van het bloed der verslagenen, van het
vette der helden, werd Jónathans boog niet
achterwaarts gedreven; en Sauls zwaard
keerde niet ledig weder.
23 Saul en Jónathan, die beminden, en die
liefelijken in hun leven, zijn ook in hunnen
dood niet gescheiden; zij waren lichter dan
arenden, zij waren sterker dan leeuwen.
24 Gij, dochteren Israëls! weent over Saul;
die u kleedde met scharlaken, met weelde;
die u sieraad van goud deed dragen over
uwe kleeding.
25 Hoe zijn de helden gevallen in het
midden van den strijd! Jónathan is verslagen
op uwe hoogten!
26 Ik ben benauwd om uwentwil, mijn
broeder Jónathan! gij waart mij zeer liefelijk;
uwe liefde was mij wonderlijker
dan liefde der vrouwen.
27 Hoe zijn de helden gevallen, en de
krijgswapenen verloren!

HOOFDSTUK 2.

David trekt op Gods bevel met zijn huis en volk naar Hebron, vs. 1; waar hij tot Koning over Juda gezalfd wordt, 4. Hij zendt boden naar Jabes, 5. Isbóseth, Sauls zoon, door Abners invloed als Koning der overige stammen erkend, 8. Abner en Joab komen met elkander in den strijd, 12; die ten voordeele van Joab wordt beslist, 17. Droevig einde van A'sahel, 18. Joab en Abner scheiden weder van elkander, 26. A'sahel wordt begraven, 32.

EN het geschiedde daarna, dat David den
HEERE vraagde, zeggende: Zal ik
optrekken in eene der steden van Juda?
En de HEERE zeide tot hem: Trek op.
En David zeide: Waarheen zal ik optrekken?
En Hij zeide: Naar Hebron.
2 Alzoo toog David derwaarts op, als ook
zijne twee vrouwen, Ahinóam, de Jizreëlietische,
en Abigáil, de huisvrouw van Nabal,
den Karmeliet.
3 Ook deed David zijne mannen optrekken,
die bij hem waren, een' iegelijk met
zijn huisgezin; en zij woonden in de steden
van Hebron.
4 Daarna kwamen de mannen van Juda, en
zalfden aldaar David tot eenen Koning over
het huis van Juda. Toen boodschapten zij
David, zeggende: Het zijn de mannen van
Jabes in Gilead, die Saul begraven hebben.
5 Toen zond David boden tot de mannen
van Jabes in Gilead, en hij zeide tot hen:
Gezegend zijt gij den HEERE, dat gij deze
weldadigheid gedaan hebt aan uwen heer,
aan Saul, en hebt hem begraven.
6 Zoo doe nu de HEERE aan u weldadigheid
en trouw! en ik ook, ik zal aan u dit goede
doen, dewijl gij deze zaak gedaan hebt.
7 En nu, laat uwe handen sterk zijn, en
zijt dapper, dewijl uw heer Saul gestorven
is; en ook hebben mij die van het huis
van Juda tot Koning over zich gezalfd.
8 Abner nu, de zoon van Ner, de krijgsoverste,
dien Saul gehad had, nam Isbóseth,
Sauls zoon, en voerde hem over naar
Mahanáim,
9 En maakte hem ten Koning over Gilead,
en over de Aschurieten, en over Jizreël, en
over Efraïm, en over Benjamin, en over
gansch Israël.
10 Veertig jaren was Isbóseth, Sauls zoon,
oud, als hij Koning werd over Israël; en hij
regeerde het tweede jaar; alleenlijk die van
het huis van Juda volgden David na.
11 [a] Het getal nu der dagen, die David
Koning geweest is te Hebron, over het huis
van Juda, is zeven jaren en zes maanden.

[a] 2 Sam. 5:5. 1 Kon. 2:11.

12 Toen toog Abner, de zoon van Ner,
uit, met de knechten van Isbóseth, den zoon
van Saul, van Mahanáim naar Gíbeon.
13 Joab, de zoon van Zerúja, en de knechten
van David, togen ook uit; en zij ontmoetten
elkander bij den vijver van Gíbeon;
en zij bleven, deze aan deze zijde des
vijvers, en die aan gene zijde des vijvers.
14 En Abner zeide tot Joab: Laat zich nu
de jongens opmaken, en voor ons aangezicht
spelen. En Joab zeide: Laat hen
zich opmaken.
15 Toen maakten zich op, en gingen over

in getal, twaalf van Benjamin, te weten voor Isbóseth, Sauls zoon, en twaalf van Davids knechten.

16 En de een greep den ander bij het hoofd, en *stiet* zijn zwaard in de zijde des anderen, en zij vielen te zamen; daarvan noemde men dezelve plaats Chelkath Hazûrim, die bij Gíbeon is.

17 En er was op dienzelven dag een gansch zeer harde strijd. Doch Abner en de mannen van Israël werden voor het aangezicht der knechten van David geslagen.

18 Nu waren aldaar drie zonen van Zerúja, Joab, en Abísai en A'sahel; en A'sahel was licht op zijne voeten, als eene der reeën, die in het veld zijn.

19 En A'sahel jaagde Abner achterna; en hij week niet, om van achter Abner ter rechter- of ter linkerhand af te gaan.

20 Toen zag Abner achter zich om, en zeide: Zijt gij dit, A'sahel? En hij zeide: Ik ben het.

21 En Abner zeide tot hem: Wijk tot uwe rechterhand of tot uwe linkerhand, en grijp u eenen van die jongens, en neem voor u hun gewaad; maar A'sahel wilde niet afwijken van achter hem.

22 Toen voer Abner wijders voort, zeggende tot A'sahel: Wijk af van achter mij; waarom zal ik u ter aarde slaan? hoe zou ik dan mijn aangezicht opheffen voor uwen broeder Joab?

23 Maar hij weigerde af te wijken. Zoo sloeg hem Abner met het achterste van de spies aan de vijfde rib, dat de spies van achter hem uitging; en hij viel aldaar, en stierf op zijne plaats. En het geschiedde, dat allen, die tot de plaats kwamen, alwaar A'sahel gevallen en gestorven was, staan bleven.

24 Maar Joab en Abísai jaagden Abner achterna; en de zon ging onder, als zij gekomen waren tot den heuvel van Amma, dewelke is voor Giach, op den weg der woestijn van Gíbeon.

25 En de kinderen van Benjamin verzamelden zich achter Abner, en werden tot eenen hoop; en zij stonden op de spits van eenen heuvel.

26 Toen riep Abner tot Joab, en zeide: Zal dan het zwaard eeuwiglijk verteren? weet gij niet, dat het in het laatste bitterheid zal zijn? en hoe lang zult gij het volk niet zeggen, dat zij wederkeeren van hunne broederen te vervolgen?

27 En Joab zeide: *Zoo waarachtig als* God leeft, ten ware dat gij gesproken hadt, zekerlijk het volk zou al toen van den morgen af weggevoerd zijn geweest, een iegelijk van zijnen broeder te vervolgen!

28 Toen blies Joab met de bazuin; en al het volk stond stil, en zij jaagden Israël niet meer achterna, en voeren niet wijders voort te strijden.

29 Abner dan en zijne mannen gingen dienzelven ganschen nacht over het vlakke veld; en zij gingen over de Jordaan, en wandelden het gansche Bithron door, en kwamen tot Mahanáim.

30 Joab keerde ook weder van achter Abner, en verzamelde het gansche volk. En er werden van Davids knechten gemist negentien mannen, en A'sahel.

31 Maar Davids knechten hadden van Benjamin en onder Abners mannen geslagen; driehonderd en zestig mannen waren er dood gebleven.

32 En zij namen A'sahel op, en begroeven hem in zijns vaders graf, dat te Bethlehem was. Joab nu en zijne mannen gingen den ganschen nacht, dat hun het licht aanbrak te Hebron.

HOOFDSTUK 3.

Krijg tusschen het huis van Saul en van David, vs. 1. Kinderen van David, 2. Abner wordt ontrouw aan Isbóseth en laat David om zijne vriendschap verzoeken, 7; die, voor hij in nadere onderhandeling treedt, zijne vrouw Michal terugeischt, 13; aan welken eisch voldaan wordt, 15. Abner beijvert zich om al de stammen aan het koninkrijk van David toe te voegen, 17. Hij wordt gastvrij door David onthaald, 20. Joab wreekt A'sahel in het bloed van Abner, 22. David en het volk in treurigheid over Abners dood, 31. Het volk kent David vrij van den moord, aan Abner gepleegd, 36.

EN er was een lange krijg tusschen het huis van Saul, en tusschen het huis van David. Doch David ging en werd sterker; maar die van het huis van Saul gingen en werden zwakker.

2 En David werden [a] zonen geboren te Hebron. Zijn eerstgeborene nu was Amnon, van Ahinóam, de Jizreëlietische; [a] 1 Kron. 3:1, enz.

3 En zijn tweede was Chíleab, van Abigáil, de huisvrouw van Nabal, den Karmeliet; en de derde, Absalom, de zoon van Máacha, de dochter van Thalmai, koning van Gesur;

4 En de vierde, Adónia, de zoon van Haggith; en de vijfde Sefatja, de zoon van Abítal;

5 En de zesde, Jíthream, van Egla, Davids huisvrouw. Deze zijn David geboren te Hebron.

6 Terwijl die krijg was tusschen het huis van Saul, en tusschen het huis van David,

zoo geschiedde het, dat Abner zich sterkte
in het huis van Saul.
7 Saul nu had een bijwijf gehad, welker
naam was [a] Rizpa, dochter van Aja; en
Isbóseth zeide tot Abner: Waarom zijt gij
ingegaan tot mijns vaders bijwijf?

[a] Sam. 21:8, 10, 11, enz.

8 Toen ontstak Abner zeer over Isbóseths
woorden, en zeide: Ben ik dan een honds-
kop, ik, die tegen Juda, aan het huis van
Saul, uwen vader, aan zijne broederen en
aan zijne vrienden, heden weldadigheid
doe, en u niet overgeleverd heb in Davids
hand, dat gij heden aan mij onderzoekt
de ongerechtigheid eener vrouw!
9 God doe Abner zoo, en doe hem zoo
daartoe! voorzeker, gelijk als de HEERE
aan David gezworen heeft, dat ik even
alzoo aan hem zal doen,
10 Overbrengende het koninkrijk van het
huis van Saul, en oprichtende den stoel
van David over Israël en over Juda, van
Dan tot Ber-séba toe.
11 En hij kon Abner verder niet een
woord antwoorden, omdat hij hem vreesde.
12 Toen zond Abner boden voor zich tot
David, zeggende: Wiens is het land? zeg-
gende *wijders:* Maak uw verbond met mij,
en zie, mijne hand zal met u zijn, om gansch
Israël tot u om te keeren.
13 En hij zeide: Wel, ik zal een verbond
met u maken; doch een ding begeer ik van
u, zeggende: gij zult mijn aangezicht niet
zien, tenzij dat gij Michal, Sauls dochter,
te voren inbrengt, als gij komt om mijn
aangezicht te zien.
14 Ook zond David boden tot Isbóseth,
den zoon van Saul, zeggende: Geef *mij*
mijne huisvrouw Michal, dien ik mij [a] met
honderd voorhuiden der Filistijnen onder-
trouwd heb.

[a] 1 Sam. 18:25, 27.

15 Isbóseth dan zond heen, en nam haar
van den man, van [a] Paltiël, den zoon van
Laïs.

[a] 1 Sam. 25:44.

16 En haar man ging met haar, al gaande
en weenende achter haar, tot Bahûrim toe.
Toen zeide Abner tot hem: Ga weg, keer
weder. En hij keerde weder.
17 Abner nu had woorden met de oud-
sten van Israël, zeggende: Gij hebt Da-
vid te voren lang tot eenen Koning over
u begeerd.
18 Zoo doet het nu; want de HEERE
heeft tot David gesproken, zeggende: Door
de hand van David, Mijnen knecht, zal Ik
Mijn volk Israël verlossen van de hand der
Filistijnen, en van de hand van al hunne
vijanden.
19 En Abner sprak ook voor de ooren
van Benjamin. Voorts ging Abner ook
heen, om te Hebron voor Davids ooren te
spreken alles, wat goed was in de oogen van
Israël, en in de oogen van het gansche
huis van Benjamin.
20 En Abner kwam tot David te Hebron,
en twintig mannen met hem. En David
maakte Abner, en den mannen, die met hem
waren, eenen maaltijd.
21 Toen zeide Abner tot David: Ik zal
mij opmaken, en heengaan, en vergaderen
gansch Israël tot mijnen heer, den Koning,
dat zij een verbond met u maken, en gij
regeert over alles, wat uwe ziel begeert.
Alzoo liet David Abner gaan, en hij ging
in vrede.
22 En ziet, Davids knechten en Joab
kwamen van eene bende, en brachten met
zich eenen grooten roof. Abner nu was
niet bij David te Hebron; want hij had
hem laten gaan, en hij was gegaan in
vrede.
23 Als nu Joab en het gansche heir,
dat met hem was, aankwamen, zoo gaven
zij Joab te kennen, zeggende: Abner, de
zoon van Ner, is gekomen tot den Koning,
en hij heeft hem laten gaan, en hij is ge-
gaan in vrede.
24 Toen ging Joab tot den Koning in, en
zeide: Wat hebt gij gedaan? zie, Abner is
tot u gekomen; waarom nu hebt gij hem
laten gaan, dat hij zoo vrij is weggegaan?
25 Gij kent Abner, den zoon van Ner,
dat hij gekomen is om u te overreden, en
om te weten uwen uitgang en uwen in-
gang, ja, om te weten alles, wat gij doet.
26 En Joab ging uit van David, en zond
Abner boden na, die hem wederom haal-
den van den bornput van Sira; maar Da-
vid wist het niet.
27 Als nu Abner weder te Hebron kwam,
[a] zoo leidde hem Joab ter zijde af in het
midden der poort, om in de stilte met
hem te spreken; en hij sloeg hem aldaar
aan de vijfde rib, dat hij stierf, [b] om des
bloeds wil van zijnen broeder A'sahel.

[a] 1 Kon. 2:5. [b] 2 Sam. 2:23.

28 Als David dat daarna hoorde, zoo
zeide hij: Ik ben onschuldig, en mijn

koninkrijk, bij den HEERE, tot in eeuwigheid, van het bloed van Abner, den zoon van Ner.

29 Het blijve op het hoofd van Joab, en op het gansche huis zijns vaders; en er worde van het huis van Joab niet afgesneden, die eenen vloed hebbe, en melaatsch zij, en zich aan den stok houde, en door het zwaard valle, en broods gebrek hebbe!

30 Alzoo hebben Joab en zijn broeder Abísai Abner doodgeslagen, omdat hij hunnen broeder A'sahel te Gíbeon in den strijd gedood had.

31 David dan zeide tot Joab en tot al het volk, dat bij hem was: Scheurt uwe kleederen, en gordt zakken aan, en weeklaagt voor Abner henen; en de koning David ging achter de baar.

32 Als zij nu Abner te Hebron begroeven, zoo hief de Koning zijne stem op, en weende bij Abners graf; ook weende al het volk.

33 En de Koning maakte eene klage over Abner, en zeide: Is dan Abner gestorven, als een dwaas sterft?

34 Uwe handen waren niet gebonden, noch uwe voeten in koperen boeien gedaan; *maar* gij zijt gevallen, gelijk men valt voor het aangezicht van kinderen der verkeerdheid. Toen weende het gansche volk nog meer over hem.

35 Daarna kwam al het volk, om David brood te doen eten, als het nog dag was; maar David zwoer, zeggende: God doe mij zoo, en doe er zoo toe, indien ik voor het ondergaan der zon brood of iets smake!

36 Als al het volk dit vernam, zoo was het goed in hunne oogen; alles, zoo als de Koning gedaan had, was goed in de oogen van het gansche volk.

37 En al het volk en gansch Israël merkten te dienzelven dage, dat het van den Koning niet was, dat men Abner, den zoon van Ner, gedood had.

38 Voorts zeide de Koning tot zijne knechten: Weet gij niet, dat te dezen dage een vorst, ja, een groote in Israël gevallen is?

39 Maar ik ben heden teeder, en gezalfd ten Koning, en deze mannen, de zonen van Zerúja, zijn harder dan ik; de HEERE zal den boosdoener vergelden naar zijne boosheid.

HOOFDSTUK 4

Abners dood maakt Isbóseth moedeloos, vs. 1. Twee zijner veldoversten dooden hem op zijne legerstede, en brengen zijn hoofd tot David, 2; die hunne wandaad met hun leven laat boeten, 9.

ALS nu Sauls zoon hoorde, dat Abner te Hebron gestorven was, werden zijne handen slap, en gansch Israël werd verschrikt.

2 En Sauls zoon had twee mannen, oversten van benden; de naam des eenen was Baëna, en de naam des anderen Rechab, zonen van Rimmon, den Beërothiet, van de kinderen van Benjamin; want ook Beëroth werd aan Benjamin gerekend.

3 En de Beërothieten waren gevloden naar Gitthaïm, en waren aldaar vreemdelingen tot op dezen dag.

4 [a] En Jónathan, Sauls zoon, had eenen zoon, die geslagen was aan beide voeten; vijf jaren was hij oud, als het gerucht van Saul en Jónathan uit Jizreël kwam, en zijne voedster hem opnam, en vluchtte; en het geschiedde, als zij haastte, om te vluchten, dat hij viel en kreupel werd; en zijn naam was Mefibóseth. [a] 2 Sam. 9:3, enz.

5 En de zonen van Rimmon, den Beërothiet, Rechab en Baëna, gingen heen, en kwamen ten huize van Isbóseth, als de dag heet geworden was; en hij lag op de slaapstede, in den middag.

6 En zij kwamen daarin tot het midden des huizes, *als* zullende tarwe halen; en zij sloegen hem aan de vijfde rib; en Rechab en zijn broeder Baëna ontkwamen.

7 Want zij kwamen in huis, als hij op zijn bed lag, in zijne slaapkamer, en sloegen hem, en doodden hem, en hieuwen zijn hoofd af; en zij namen zijn hoofd, en gingen henen, den weg op het vlakke veld, den ganschen nacht.

8 En zij brachten het hoofd van Isbóseth tot David te Hebron, en zeiden tot den koning: Zie, daar is het hoofd van Isbóseth, den zoon van Saul, uwen vijand, die uwe ziel zocht; alzoo heeft de HEERE mijnen heere den Koning te dezen dage wraken gegeven van Saul en van zijn zaad.

9 Maar David antwoordde Rechab en zijnen broeder Baëna, den zonen van Rimmon, den Beërothiet, en zeide tot hen: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die mijne ziel uit alle benauwdheid verlost heeft!

10 [a] Dewijl ik hem, die mij boodschapte,

zeggende: Zie, Saul is dood; daar hij in zijne oogen was als een, die goede boodschap bracht, nogtans gegrepen en te Ziklag gedood heb, hoewel hij *meende,* dat ik hem bodenloon zou geven;
a 2 Sam. 1:15.

11 Hoe veel te meer, wanneer goddelooze mannen eenen rechtvaardigen man in zijn huis op zijne slaapstede hebben gedood? nu dan, zou ik zijn bloed van uwe handen niet eischen, en u van de aarde wegdoen?

12 En David gebood zijnen jongens, en zij doodden hen, en hieuwen hunne handen en hunne voeten af, en hingen ze op bij den vijver te Hebron; maar het hoofd van Isbóseth namen zij, en begroeven het in Abners [a]graf te Hebron.
a 2 Sam. 3:32.

HOOFDSTUK 5.

David wordt door al de stammen te Hebron tot Koning gezalfd, vs. 1. De jaren zijner regeering te Hebron en Jeruzalem, 4. Hij neemt den burg Zion in en vestigt daar zijnen zetel, 6. Hij leeft in vriendschap met Hiram, die hem hout en werklieden zendt, om een huis te bouwen, 11. Zijne vrouwen en kinderen, 13. Hij verslaat tot tweemalen toe de Filistijnen, 17.

TOEN [a]kwamen alle stammen van Israël tot David te Hebron; en zij spraken, zeggende: Zie wij, uw gebeente en uw vleesch zijn wij.
a 1 Kron. 11:1.

2 Daartoe ook te voren, toen Saul koning over ons was, waart gij Israël uitvoerende en inbrengende; ook heeft de HEERE tot u gezegd: [a] Gij zult Mijn volk Israël weiden, en gij zult tot eenen voorganger zijn over Israël.
a 2 Sam. 7:7. Ps. 78:71.

3 Alzoo kwamen alle oudsten van Israël tot den Koning te Hebron; en de koning David maakte een verbond met hen te Hebron, voor het aangezicht des HEEREN; en zij zalfden David tot koning over Israël.

4 Dertig jaar was David oud, als hij Koning werd; veertig jaren heeft hij geregeerd.

5 [a]Te Hebron regeerde hij over Juda zeven jaren en zes maanden; en te Jeruzalem regeerde hij drie en dertig jaren over gansch Israël en Juda.
a 2 Sam. 2:11. 1 Kon. 2:11. 1 Kron. 3:4.

6 En de Koning toog met zijne mannen naar Jeruzalem, tegen de Jebusieten, die in dat land woonden. En zij spraken tot David, zeggende: Gij zult hier niet inkomen; maar de blinden en kreupelen zullen u afdrijven; dat is te zeggen: David zal hier niet inkomen.

7 Maar David nam den burg Zion in; dezelve is de stad Davids.

8 Want David zeide ten zelven dage: [a] Al wie de Jebusieten slaat, en geraakt aan die watergoot, en die kreupelen, en die blinden, die van Davids ziel gehaat zijn, *die zal tot een hoofd en tot een' overste zijn;* daarom zegt men: Een blinde en kreupele zal in het huis niet komen.
a 1 Kron. 11:6.

9 Alzoo woonde David in den burg, en noemde dien Davids stad. En David bouwde rondom van Millo af en binnenwaarts.

10 David nu ging geduriglijk voort, en werd groot; want de HEERE, de God der heirscharen, was met hem.

11 En [a]Hiram, de koning van Tyrus, zond boden tot David, en cederenhout, en timmerlieden, en metselaars; en zij bouwden David een huis.
a 1 Kron. 14:1.

12 En David merkte, dat de HEERE hem tot eenen koning over Israël bevestigd had, en dat Hij zijn koninkrijk verheven had, om Zijns volks Israëls wil.

13 [a] En David nam meer bijwijven, en vrouwen van Jeruzalem, nadat hij van Hebron gekomen was; en David werden meer zonen en dochteren geboren.
a 1 Kron. 3:9. 14:3, enz.

14 [a]En dit zijn de namen dergenen, die hem te Jeruzalem geboren zijn; Schammûa, en Schobab, en Nathan, en Sálomo,
a 1 Kron. 3:5, enz. 14:4, enz.

15 En Ibchar, en Elischûa, en Nefeg, en Jafía,

16 En Elíschama, en E'ljada, en Eliféleth.

17 [b]Als nu de Filistijnen hoorden, dat zij David ten koning over Israël gezalfd hadden, zoo togen alle Filistijnen op om David te zoeken; en David, dat hoorende, toog af naar den burg.
a 1 Kron. 14:8, enz.

18 En de Filistijnen kwamen en verspreidden zich in het dal Refaïm.

19 Zoo vraagde David den HEERE, zeggende: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen? zult Gij ze in mijne hand geven? En de HEERE zeide tot David: Trek op, want Ik zal de Filistijnen zekerlijk in uwe hand geven.

20 Toen kwam David te [a] Baäl-Perázim; en David sloeg hen aldaar, en zeide: De HEERE heeft mijne vijanden voor mijn aangezicht gescheurd, als eene scheure der wateren; daarom noemde hij den naam derzelve plaats, Baäl-Perázim.
a Jes. 28:21.

21 En zij lieten hunne afgoden aldaar; [a]en David en zijne mannen namen ze op.
a 1 Kron. 14:12.

22 Daarna togen de Filistijnen weder op; en zij verspreidden zich in het dal Refaïm.
23 En David vraagde den HEERE, Dewelke zeide: Gij zult niet optrekken; *maar* trek om tot achter hen, dat gij aan hen komt van tegenover de moerbeziënboomen.
24 En het geschiede, als gij hoort het geruisch van eenen gang in de toppen der moerbeziënboomen, dan rep u; want alsdan is de HEERE voor uw aangezicht uitgegaan, om het heirleger der Filistijnen te slaan.
25 En David deed alzoo, gelijk als de HEERE hem geboden had; en hij sloeg de Filistijnen van Geba af, totdat gij komt te Gezer.

HOOFDSTUK 6.

David haalde de ark uit het huis van Abinádab, vs. 1. Uza strekt zijne hand onbedacht naar de ark uit en wordt van God gedood, 6. David hierover bedroefd, zet de ark in het huis van Obed-Edom, 8. Na eenigen tijd brengt David haar met groote plechtigheid en ootmoedige vreugde in eene daartoe vervaardigde tent, en wordt daarom van Michal veracht, 12. David verdedigt zich tegen haar met eenen heiligen ijver, 20. Michals onvruchtbaarheid, 23.

DAARNA [a] verzamelde David wederom alle uitgelezenen in Israël, dertig duizend. [a] 1 Kron. 13:5, enz.
2 En David maakte zich op, en ging heen met al het volk, dat bij hem was, van Baälim-Juda, om van daar op te brengen de ark Gods, bij dewelke de Naam wordt aangeroepen, de Naam van den HEERE der heirscharen, Die daarop woont tusschen de cherubim.
3 En zij voerden de ark Gods op eenen [a] nieuwen wagen, en haalden ze uit het [b] huis van Abinádab, dat op eenen heuvel is; en Uza en Ahío, zonen van Abinádab, leidden den nieuwen wagen. [a] 1 Sam. 6:7, 8, enz. [b] 1 Sam. 7:1.
4 Toen zij hem nu uit het huis van Abinádab, dat op den heuvel is, met de ark Gods, wegvoerden, zoo ging Ahío voor de ark henen.
5 En David en het gansche huis Israëls speelden voor het aangezicht des HEEREN, met allerlei *snarenspel* van dennenhout, als met harpen, en met luiten, en met trommelen, ook met schellen, en met cimbalen.
6 [a] Als zij nu kwamen tot aan Nachons dorschvloer, zoo strekte Uza *zijne hand* uit aan de ark Gods, en hield ze; want de runderen struikelden. [a] 1 Kron. 13:9.
7 Toen ontstak de toorn des HEEREN tegen Uza, en God sloeg hem aldaar, om deze onbedachtzaamheid; en hij stierf aldaar bij de ark Gods.
8 En David ontstak, omdat de HEERE eene scheur gescheurd had aan Uza; en hij noemde dezelve plaats Pérez-Uza, tot op dezen dag.
9 En David vreesde den HEERE ten zelven dage; en hij zeide: Hoe zal de ark des HEEREN tot mij komen?
10 David dan wilde de ark des HEEREN niet tot zich *laten* verbrengen in de stad Davids; maar David deed ze afwijken in het huis van Obed-Edom, den Gethiet.
11 En de ark des HEEREN bleef in het huis van Obed-Edom, den Gethiet, drie maanden; [a] en de HEERE zegende Obed-Edom en zijn gansche huis. [a] 1 Kron. 13:14.
12 Toen boodschapte men den koning David, zeggende: De HEERE heeft het huis van Obed-Edom, en al wat hij heeft, gezegend om der ark Gods wil; zoo ging David heen en haalde de ark Gods uit het huis van Obed-Edom opwaarts in de stad Davids, met vreugde.
13 En het geschiedde, als zij, die de ark des HEEREN droegen, zes treden voortgetreden waren, dat hij ossen en gemest *vee* offerde.
14 En David huppelde met alle macht voor het aangezicht des HEEREN; en David was omgord met eenen linnen lijfrok.
15 Alzoo brachten David en het gansche huis Israëls de ark des HEEREN op, met gejuich en met geluid der bazuinen.
16 En het geschiedde, als de ark des HEEREN in de stad Davids kwam, dat Michal, Saul dochter, door het venster uitzag. Als zij nu den koning David zag, springende en huppelende voor het aangezicht des HEEREN, verachtte zij hem in haar hart.
17 Toen zij nu de ark des HEEREN inbrachten, stelden zij die in hare [a] plaats, in het midden der tent, die David voor haar gespannen had; en David offerde brandofferen voor des HEEREN aangezicht, en dankofferen. [a] 1 Kron. 15:1. 16:1.
18 Als David geëindigd had het brandoffer en de dankofferen te offeren, [a] zoo zegende hij het volk in den Naam des HEEREN der heirscharen. [a] 1 Kron. 16:2.
19 En hij deelde uit aan het gansche volk, aan de gansche menigte van Israël, van de mannen tot de vrouwen toe, aan een' iegelijk een' broodkoek, en een schoon stuk *vleesch*, en eene flesch *wijn*. Toen ging al dat volk heen, een iegelijk naar zijn huis.
20 Als nu David wederkwam, om zijn huis te zegenen, ging Michal, Sauls dochter, uit,

David te gemoet, en zeide: Hoe is heden de
koning van Israël verheerlijkt, die zich he-
den voor de oogen van de dienstmaagden
zijner dienstknechten heeft ontbloot, gelijk
een van de ijdele lieden zich onbeschaam-
delijk ontbloot?
21 Maar David zeide tot Michal: Voor het
aangezicht des HEEREN, Die mij verkoren
heeft voor uwen vader en voor zijn gansche
huis, mij instellende tot eenen voorganger
over het volk des HEEREN, over Israël; ja, ik
zal spelen voor het aangezicht des HEEREN.
22 Ook zal ik mij nog geringer houden dan
alzoo, en zal nederig zijn in mijne oogen, en
met de dienstmaagden, waarvan gij gezegd
hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden.
23 Michal nu, Sauls dochter, had geen
kind, tot den dag van haren dood toe.

HOOFDSTUK 7.

David wil den Heere een huis bouwen; de profeet Nathan prijst zulks, vs. 1; doch ontvangt Gods bevel dit te verbieden, met belofte dat een zijner zonen God een huis bouwen zal, en van den Messias, Die uit zijn zaad naar het vleesch zou voortkomen, 4. David hierover zeer verwonderd en verheugd zijnde, verheerlijkt den Heere in hartelijke dankzegging, 18.

EN [a] het geschiedde, als de Koning in zijn
huis zat, en de HEERE hem rust gegeven
had van al zijne vijanden rondom; [a] 1 Kron. 17.
2 Zoo zeide de Koning tot den profeet
Nathan: Zie toch, ik woon in een cederen
huis, en de ark Gods woont in het midden
der gordijnen.
3 En Nathan zeide tot den Koning: Ga
heen, doe al wat in uw hart is; want de
HEERE is met u.
4 Maar het gebeurde in denzelven nacht,
dat het woord des HEEREN tot Nathan ge-
schiedde, zeggende:
5 Ga, en zeg tot Mijnen knecht, tot Da-
vid: Zoo zegt de HEERE: Zoudt gij Mij
een huis bouwen tot Mijne woning?
6 Want Ik heb in geen huis gewoond,
[a] van dien dag af, dat Ik de kinderen
Israëls uit Egypte opvoerde, tot op dezen
dag; maar Ik heb gewandeld in eene tent
en in eenen tabernakel. [a] 1 Kon. 8:16.
7 Overal, waar Ik met al de kinderen
Israëls heb gewandeld, heb Ik wel een
woord gesproken met eenen der stammen
Israëls, dien Ik bevolen heb Mijn volk Is-
raël te weiden, zeggende: Waarom bouwt
gij Mij niet een cederen huis?
8 Nu dan, alzoo zult gij tot Mijnen
knecht, tot David, zeggen: Zoo zegt de
HEERE der heirscharen: [a] Ik heb u genomen
van de schaapskooi, van achter de schapen,
dat gij een voorganger zoudt zijn over
Mijn volk, over Israël; [a] 1 Sam. 16:11, 12. Ps. 78:70.
9 En Ik ben met u geweest, [a] overal, waar
gij gegaan zijt, en heb al uwe vijanden voor
uw aangezicht uitgeroeid; en Ik heb u eenen
grooten naam gemaakt, als den naam der
grooten, die op de aarde zijn. [a] 2 Sam. 8:6, 14.
10 En Ik heb voor Mijn volk, voor Israël,
eene plaats besteld, en hem geplant, dat hij
aan zijne plaats wone, en niet meer heen
en weder gedreven worde; en de kinderen
der verkeerdheid zullen hem niet meer
verdrukken, gelijk als in het eerst,
11 En van dien dag af, dat Ik geboden
heb richters te wezen over Mijn volk Israël.
Doch u heb Ik rust gegeven van al uwe
vijanden. Ook geeft u de HEERE te ken-
nen, dat de HEERE u een huis maken zal.
12 [a] Wanneer uwe dagen zullen vervuld
zijn, en gij met uwe vaderen zult ontslapen
zijn, zoo zal Ik uw zaad na u doen opstaan,
dat uit uw lijf voortkomen zal, en Ik zal
zijn koninkrijk bevestigen. [a] 1 Kon. 8:20.
13 [a] Die zal Mijnen Naam een huis bou-
wen; en Ik zal den stoel zijns koninkrijks
bevestigen tot in eeuwigheid.
[a] 1 Kon. 5:5. 6:12. 1 Kron. 22:10.
14 [a] Ik zal hem zijn tot eenen vader, en
hij zal Mij zijn tot eenen zoon; [b] dewelke als
hij misdoet, zoo zal Ik hem met eene men-
schenroede en met plagen der menschen-
kinderen straffen. [a] Ps. 89:27. Hebr. 1:5. [b] Ps. 89:31, enz.
15 Maar Mijne goedertierenheid zal van
hem niet wijken, gelijk als Ik *die* wegge-
nomen heb van Saul, dien Ik van voor uw
aangezicht heb weggenomen.
16 Doch uw huis zal bestendig zijn, en uw
koninkrijk tot in eeuwigheid, voor uw aange-
richt; uw stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid.
17 Naar al deze woorden, en naar dit gan-
sche gezicht, alzoo sprak Nathan tot David.
18 Toen ging de koning David in, en
bleef voor het aangezicht des HEEREN, en
hij zeide: Wie ben ik, Heere HEERE! en
wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe
gebracht hebt?
19 Daartoe is dit in Uwe oogen nog klein
geweest, Heere HEERE! maar Gij hebt ook
over het huis Uws knechts gesproken tot
van verre heen; en dit *naar* de wet der
menschen, Heere HEERE!
20 En wat zal David nog meer tot U
spreken? want Gij kent Uwen knecht,
Heere HEERE!

21 Om Uws woords wil, en naar Uw hart hebt Gij al deze groote dingen gedaan, om aan Uwen knecht bekend te maken.

22 Daarom zijt Gij groot, HEERE God! [a] want er is niemand gelijk Gij, en er is geen God dan alleen Gij, naar alles, wat wij met onze ooren gehoord hebben.

[a] Deut. 3:24. 4:35. 32:39. 1 Sam. 2:2. Ps. 86:8. Jes. 45:5, 18, 22. Mark. 12:29, 32.

23 [a] En wie is, gelijk Uw volk, gelijk Israël, een eenig volk op aarde, hetwelk God is heengegaan Zich tot een volk te verlossen, en om Zich eenen Naam te zetten, en om voor ulieden deze groote en verschrikkelijke dingen te doen aan Uw land, voor het aangezicht Uws volks, dat Gij U uit Egypte verlost hebt, de Heidenen en hunne goden *verdrijvende.*

[a] Deut. 4:7. 33:29. Ps. 147:20.

24 En Gij hebt Uw volk Israël U bevestigd, U tot een volk, tot in eeuwigheid; en Gij, HEERE! zijt hun tot eenen God geworden.

25 Nu dan, HEERE God! doe dit woord, dat Gij over Uwen knecht en over zijn huis gesproken hebt, bestaan tot in eeuwigheid; en doe, gelijk als Gij gesproken hebt.

26 En Uw Naam worde groot gemaakt tot in eeuwigheid; dat men zegge: De HEERE der heirscharen is God over Israël; en het huis van Uwen knecht David zal bestendig zijn voor Uw aangezicht.

27 Want Gij, HEERE der heirscharen, Gij, God Israëls! Gij hebt *voor* het oor Uws knechts geopenbaard, zeggende: Ik zal u een huis bouwen; daarom heeft Uw knecht in zijn hart gevonden, dit gebed tot U te bidden.

28 Nu dan, Heere HEERE! Gij zijt die God, en [a] Uwe woorden zullen waarheid zijn, en Gij hebt dit goede tot Uwen knecht gesproken. [a] Joh. 17:17.

29 Zoo believe het U nu, en zegen het huis van Uwen knecht, dat het in eeuwigheid voor uw aangezicht zij; want Gij, Heere HEERE! hebt *het* gesproken, en met Uwen zegen zal het huis van Uwen knecht gezegend worden in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 8.

Davids overwinningen op de Filistijnen, vs. 1; op de Moabieten, 2; op Hadad-ézer van Zoba, 3; op de Syriërs, 5; hij brengt rijken buit naar Jeruzalem, 7. Een aanzienlijk gezantschap uit de stad Hamath bij David, 9. David heiligt de geroofde schatten aan den Heere, 11. Hij maakt de Edomieten schatplichtig, 14. Inrichting van het staatsbestuur, 16.

EN [a] het geschiedde daarna, dat David de Filistijnen sloeg, en bracht hen te onder; en David nam Meteg-Amma uit der Filistijnen hand. [a] 1 Kron. 18:1, enz.

2 Ook sloeg hij de Moabieten, en mat hen met een snoer, doende hen ter aarde nederliggen; en hij mat *met* twee snoeren om te dooden, en *met* een vol snoer om in het leven te laten. Alzoo werden de Moabieten David tot knechten, brengende geschenken.

3 David sloeg ook Hadad-ézer, den zoon van Rechob, den koning van Zoba, toen hij heentoog, om zijne hand te wenden naar de rivier Frath.

4 En David [a] nam hem duizend *wagens* af, en zeven honderd ruiteren, en twintig duizend man te voet; en David ontzenuwde alle wagenpaarden, en hield daarvan honderd wagenen overig. [a] 1 Kron. 18:4.

5 En de Syriërs van Damaskus kwamen om Hadad-ézer, den koning van Zoba, te helpen; maar David sloeg van de Syriërs twee en twintig duizend man.

6 En David leide bezettingen in Syrië van Damaskus, en de Syriërs werden David tot knechten, brengende geschenken; en de HEERE behoedde David overal, waar hij heentoog.

7 En David nam de gouden schilden, die bij Hadad-ézers knechten geweest waren, en bracht ze te Jeruzalem.

8 Daartoe nam de koning David zeer veel kopers uit Betach, en uit Bérothai, steden van Hadad-ézer.

9 Als nu Thoï, de koning van Hamath, hoorde, dat David het gansche hier van Hadad-ézer geslagen had;

10 Zoo zond Thoï zijnen zoon Joram tot den koning David, om hem te vragen naar *zijnen* welstand, en om hem te zegenen, van wege dat hij tegen Hadad-ézer gekrijgd en hem geslagen had (want Hadad-ézer voerde steeds krijg tegen Thoï); en in zijne hand waren zilveren vaten, en gouden vaten, en koperen vaten;

11 Welke de koning David ook den HEERE heiligde, met het zilver en het goud, dat hij geheiligd had van alle Heidenen, die hij *zich* onderworpen had:

12 Van Syrië, en van Moab, en van de kinderen Ammons, en van de Filistijnen, en van Amalek, en van den roof van Hadad-ézer, den zoon van Rechob, den koning van Zoba.

13 [a] Ook maakte *zich* David eenen naam,

als hij wederkwam, nadat hij de Syriërs
geslagen had, in het Zoutdal, achttien
duizend. [a] Ps. 60:2.
14 En hij leide bezettingen in Edom; in
gansch Edom leide hij bezettingen; en alle
Edomieten werden David tot knechten; en
de HEERE behoedde David overal, waar
hij heentoog.
15 Alzoo regeerde David over gansch
Israël, en David deed aan zijn gansche
volk recht en gerechtigheid.
16 [a] Joab nu, de zoon van Zerúja, was
over het heir; en Jósafat, zoon van Achílud,
was kanselier. [a] 1 Kron. 18:15, enz.
17 En Zadok, zoon van Ahítub, en Achi-
mélech, zoon van Abjathar, waren pries-
ters; en Serája was schrijver.
18 Er was ook Benája, zoon van Jójada,
met de Krethi en de Plethi; maar Davids
zonen waren prinsen.

HOOFDSTUK 9.

David, gedenkende zijne beloften aan Jónathan, laat zijn' zoon Mefibóseth zoeken en tot zich brengen, vs. 1; geeft hem al het goed van Saul, en stelt Ziba daarover; doch hem neemt hij aan zijne tafel, 7.

EN David zeide: Is er nog iemand, die
overgebleven is van het huis van Saul,
dat ik weldadigheid aan hem doe, om
Jónathans wil?
2 Het huis van Saul nu had eenen knecht,
wiens naam was [a] Ziba; en zij riepen hem
tot David. En de Koning zeide tot hem:
Zijt gij Ziba? En hij zeide: Uw knecht.
[a] 2 Sam. 16:1, enz. 19:17.
3 En de Koning zeide: Is er niet nog
iemand van het huis van Saul, dat ik Gods
weldadigheid bij hem doe? Toen zeide
Ziba tot den Koning: Er is nog een zoon
van Jónathan, die geslagen is aan [a] beide
voeten. [a] 2 Sam. 4:4.
4 En de Koning zeide tot hem: Waar is
hij? En Ziba zeide tot den Koning: Zie,
hij is in het huis van Machir, den zoon van
Ammiël, te Lódebar.
5 Toen zond de koning David heen; en
hij nam hem uit het huis van Machir, den
zoon van Ammiël, van Lódebar.
6 Als nu Mefibóseth, de zoon van Jóna-
than, den zoon van Saul, tot David inkwam,
zoo viel hij op zijn aangezicht, en boog zich
neder. En David zeide: Mefibóseth! En
hij zeide: Zie, *hier* is uw knecht.
7 En David zeide tot hem: Vrees niet;
want ik zal zekerlijk weldadigheid bij u
doen, om uws vaders Jónathans wil; en
ik zal u alle akkers van uwen vader Saul
wedergeven; en gij zult geduriglijk brood
eten aan mijne tafel.
8 Toen boog hij zich, en zeide: Wat is
uw knecht, dat gij omgezien hebt naar
eenen dooden hond, als ik ben?
9 Toen riep de Koning Ziba, Sauls jon-
gen, en zeide tot hem: Al wat Saul gehad
heeft, en zijn gansche huis, heb ik den zoon
uws heeren geven.
10 Daarom zult gij voor hem het land bear-
beiden, gij, en uwe zonen, en uwe knech-
ten, en zult *de vruchten* inbrengen, opdat de
zoon uws heeren brood hebbe, dat hij ete;
en Mefibóseth, de zoon uws heeren, zal ge-
duriglijk brood eten aan mijne tafel. Ziba
nu had vijftien zonen en twintig knechten.
11 En Ziba zeide tot den Koning: Naar
alles, wat mijn heer de Koning zijnen knecht
gebiedt, alzoo zal uw knecht doen. Ook
zou Mefibóseth, etende aan mijne tafel, als
een van des Konings zonen zijn.
12 Mefibóseth nu had eenen kleinen zoon,
wiens naam was Micha; en allen, die in
het huis van Ziba woonden, waren knechten
van Mefibóseth.
13 Alzoo woonde Mefibóseth te Jeruza-
lem, omdat hij geduriglijk at aan des
Konings tafel; en hij was kreupel aan
beide zijne voeten.

HOOFDSTUK 10.

David zendt, met aanbieding zijner gunst, gezanten tot den koning der Ammonieten, vs. 1; die hen schandelijk bejegent, en een groot leger tegen David vergadert, 3. David zendt Joab en Abisai tegen hem uit, die de Ammonieten en Syriers slaan en wederkeeren naar Jeruzalem, 7. De Syriers vergaderen zich weder tegen David en worden door hem geslagen en ten onder gebracht, 15.

EN [a] het geschiedde daarna, dat de koning
der kinderen Ammons stierf, en zijn
zoon Hanun werd Koning in zijne plaats.
[a] 1 Kron. 19:1, enz.
2 Toen zeide David: Ik zal weldadigheid
doen aan Hanun, den zoon van Nahas, gelijk
als zijn vader weldadigheid aan mij gedaan
heeft. Zoo zond David heen, om hem door
den dienst zijner knechten te troosten over
zijnen vader. En de knechten van David
kwamen in het land van de kinderen Am-
mons.
3 Toen zeiden de vorsten der kinderen
Ammons tot hunnen heer Hanun: Eert
David uwen vader in uwe oogen, omdat
hij troosters tot u gezonden heeft? Heeft
David zijne knechten niet daarom tot u
gezonden, dat hij deze stad doorzoeke, en
die verspiede, en die omkeere?

4 Toen nam Hanun Davids knechten, en schoor hunnen baard half af, en sneed hunne kleederen half af, tot aan hunne billen; en hij liet hen gaan.

5 Als zij dit David lieten weten, zoo zond hij hun te gemoet; want deze mannen waren zeer beschaamd. En de Koning zeide: Blijft te Jericho, totdat uw baard weder gewassen zal zijn; komt dan weder.

6 Toen nu de kinderen Ammons zagen, dat zij zich bij David stinkende gemaakt hadden, zonden de kinderen Ammons heen, en huurden van de Syriërs van Beth-Rechob, en van de Syriërs van Zoba, twintig duizend voetvolks, en van den koning van Máacha duizend man, en van de mannen van Tob twaalf duizend man.

7 Als David dit hoorde, zond hij Joab heen, en het gansche heir met de helden.

8 En de kinderen Ammons togen uit, en stelden de slagorde voor de deur der poort; maar de Syriërs van Zoba, en Rechob, en de mannen van Tob en Máacha waren bijzonder in het veld.

9 Als nu Joab zag, dat de spits der slagorde tegen hem was, van voren en van achteren, zoo verkoos hij uit alle uitgelezenen van Israël, en stelde hen in orde tegen de Syriërs aan;

10 En het overige des volks gaf hij onder de hand van zijnen broeder Abísai, die het in orde stelde tegen de kinderen Ammons aan.

11 En hij zeide: Zoo de Syriërs mij te sterk zullen zijn, zoo zult gij mij komen verlossen; en zoo de kinderen Ammons u te sterk zullen zijn, zoo zal ik komen om u te verlossen.

12 Wees sterk, en laat ons sterk zijn voor ons volk, en voor de steden onzes Gods; de HEERE nu doe wat goed is in Zijne oogen.

13 Toen naderde Joab, en het volk, dat bij hem was, tot den strijd tegen die Syriërs; en zij vloden voor zijn aangezicht.

14 Als de kinderen Ammons zagen, dat de Syriërs vloden, vloden zij ook voor het aangezicht van Abísai, en kwamen in de stad. En Joab keerde weder van de kinderen Ammons, en kwam te Jeruzalem.

15 Toen nu de Syriërs zagen, dat zij voor Israëls aangezicht geslagen waren, zoo vergaderden zij zich *weder* te zamen.

16 En Hadar-ézer zond heen, en deed de Syriërs uitkomen, die op gene zijde der rivier zijn, en zij kwamen te Helam; en Sobach, Hadar-ézers krijgsoverste, *toog* voor hun aangezicht heen.

17 Als dat David werd aangezegd, verzamelde hij gansch Israël, en toog over de Jordaan, en kwam te Helam; en de Syriërs stelden *de slagorde* tegen David aan, en streden met hem.

18 Maar de Syriërs vloden voor Israëls aangezicht, en David versloeg van de Syriërs zeven honderd wagenen, en veertig duizend ruiteren; daartoe sloeg hij Sobach, hunnen krijgsoverste, dat hij aldaar stierf.

19 Toen nu al de koningen, die Hadarézers knechten waren, zagen, dat zij voor Israëls aangezicht geslagen waren, maakten zij vrede met Israël, en dienden hen; en de Syriërs vreesden de kinderen Ammons meer te verlossen.

HOOFDSTUK 11.

Joab belegert Rabba, vs. 1. David pleegt overspel met Bathséba, 2. Hij ontbiedt haren man uit het leger, om zijne schande te bedekken, 6. Zulks mislukkende, 9; zendt David Uría terug en schrijft aan Joab, hem op eenen der gevaarlijkste posten te stellen, 14. Uría sneuvelt, 17. Joab laat deze tijding aan David overbrengen, 18. Bathséba wordt David ter vrouw, 27.

EN [a] het geschiedde met de wederkomst van het jaar, ter tijd als de koningen uittrekken, dat David Joab, en zijne knechten met hem, en gansch Israël henenzond, dat zij de kinderen Ammons verderven, en Rabba belegeren zouden. Doch David bleef te Jeruzalem. [a] 1 Kron. 20:1, enz.

2 Zoo geschiedde het tegen den avondtijd, dat David van zijn leger opstond, en wandelde op het dak van het koningshuis, en zag van het dak eene vrouw, zich wasschende; deze vrouw nu was zeer schoon van aanzien.

3 En David zond henen, en ondervraagde naar deze vrouw; en men zeide: Is dat niet Bathséba, de dochter van Elíam, de huisvrouw van Uría, den Hethiet?

4 Toen zond David boden henen, en liet haar halen. En als zij tot hem ingekomen was, lag hij bij haar (zij nu had zich [a] van hare onreinigheid gezuiverd); daarna keerde zij weder naar haar huis. [a] Lev. 15:19, enz. 18:19.

5 En die vrouw werd zwanger; zoo zond zij henen, en liet David weten, en zeide: Ik ben zwanger geworden.

6 Toen zond David tot Joab, *zeggende:* Zend Uría, den Hethiet, tot mij. En Joab zond Uría tot David.

7 Als nu Uría tot hem kwam, zoo vraagde David naar den welstand van Joab, en naar den welstand des volks, en naar den welstand des krijgs.

8 Daarna zeide David tot Uría: Ga af naar uw huis, en wasch uwe voeten. En toen Uría uit des Konings huis uitging, volgde hem een gerecht des Konings achterna.

9 Maar Uría leide zich neder voor de deur van des Konings huis, met al de knechten, zijns heeren; en hij ging niet af in zijn huis.

10 En zij gaven het David te kennen, zeggende: Uría is niet afgegaan in zijn huis. Toen zeide David tot Uría: Komt gij niet van de reis? waarom zijt gij niet afgegaan in uw huis?

11 En Uría zeide tot David: De ark, en Israël, en Juda blijven in de tenten; en mijn heer Joab en de knechten mijns heeren zijn gelegerd op het open veld, en zou ik in mijn huis gaan, om te eten en te drinken, en bij mijne huisvrouw te liggen? *Zoo waarachtig als* gij leeft en uwe ziel leeft, indien ik deze zaak doen zal!

12 Toen zeide David tot Uría: Blijf ook heden hier, zoo zal ik u morgen afzenden. Alzoo bleef Uría te Jeruzalem, dien dag en den anderen dag.

13 En David noodigde hem, zoodat hij voor zijn aangezicht at en dronk, en hij maakte hem dronken. Daarna ging hij in den avond uit, om zich neder te leggen op zijn leger, met zijns heeren knechten, maar ging niet af in zijn huis.

14 Des morgens nu geschiedde het, dat David eenen brief schreef aan Joab; en hij zond *dien* door de hand van Uría.

15 En hij schreef in dien brief, zeggende: Stel Uría vooraan tegenover den sterksten strijd, en keer van achter hem af, opdat hij geslagen worde en sterve.

16 Zoo geschiedde het, als Joab op de stad gelet had, dat hij Uría stelde aan de plaats, waarvan hij wist, dat aldaar strijdbare mannen waren.

17 Als nu de mannen der stad uittogen en met Joab streden, vielen er van het volk, van Davids knechten, en Uría, de Hethiet, stierf ook.

18 Toen zond Joab heen, en liet David den ganschen handel van dezen strijd weten.

19 En hij beval den bode, zeggende: Als gij zult geëindigd hebben den ganschen handel van dezen strijd tot den Koning uit te spreken;

20 En het zal geschieden, indien de grimmigheid des Konings opkomt, en hij tot u zegt: Waarom zijt gij zoo na aan de stad gekomen om te strijden? wist gij niet, dat zij van den muur zouden schieten?

21 [a]Wie sloeg Abimélech, den zoon van Jerubbéseth? wierp niet eene vrouw een stuk van eenen molensteen op hem van den muur, dat hij te Thebez stierf? waarom zijt gij tot den muur genaderd? Dan zult gij zeggen: Uw knecht, Uría, de Hethiet, is ook dood.

a Richt. 9:52,53.

22 En de bode ging heen, en kwam in, en gaf David te kennen alles, waar hem Joab om uitgezonden had.

23 En de bode zeide tot David: Die mannen zijn ons zeker te machtig geweest, en zijn tot ons uitgetogen in het veld; maar wij zijn tegen hen aan geweest tot aan de deur der poort.

24 Toen schoten de schutters van den muur af op uwe knechten, dat er van des Konings knechten dood gebleven zijn; en uw knecht, Uría, de Hethiet, is ook dood.

25 Toen zeide David tot den bode: Zoo zult gij tot Joab zeggen: Laat deze zaak niet kwaad zijn in uwe oogen; want het zwaard verteert zoo wel dezen als genen; versterk uwen strijd tegen de stad, en verstoor ze; versterk hem alzoo.

26 Als nu de huisvrouw van Uría hoorde, dat haar man Uría dood was, zoo droeg zij leed over haren heer.

27 En als de rouw was overgegaan, zond David heen, en nam haar in zijn huis; en zij werd hem ter vrouwe, en baarde hem eenen zoon. Doch deze zaak, die David gedaan had, was kwaad in de oogen des HEEREN.

HOOFDSTUK 12.

De profeet Nathan stelt David, op Gods bevel, zijne misdaad voor oogen door eene gelijkenis, met bestraffing zijner ondankbaarheid en bedreiging van zware straffen, vs. 1. David bekent zijne zonde, die God hem vergeeft; doch niet zonder kastijding, 13. David smeekt en vast gedurende de krankheid van zijn kind; doch toen het gestorven was, is hij goedsmoeds, 15; waaromtrent hij gevraagd zijnde, reden geeft, 21. Sálomo geboren, 24. David overwint Rabba en straft de Ammonieten, 26.

EN de HEERE zond Nathan tot David. Als die tot hem inkwam, zeide hij tot hem: Er waren twee mannen in eene stad, de een rijk en de ander arm.

2 De rijke had zeer vele schapen en runderen.

3 Maar de arme had gansch niet, dan een eenig klein ooilam, dat hij gekocht had, en had het gevoed, dat het groot geworden was bij hem, en bij zijne kinderen te gelijk; het at van zijne bete, en dronk van

zijnen beker, en sliep in zijnen schoot, en
het was hem als eene dochter.
4 Toen nu den rijken man een wandelaar
overkwam, verschoonde hij te nemen van
zijne schapen en van zijne runderen, om
voor den reizenden man, die tot hem ge-
komen was, *wat* te bereiden; en hij nam
des armen mans ooilam, en bereidde dat
voor den man, die tot hem gekomen was.
5 Toen ontstak Davids toorn zeer tegen
dien man; en hij zeide tot Nathan: *Zoo
waarachtig als* de HEERE leeft, de man, die
dat gedaan heeft, is een kind des doods!
6 En dat ooilam zal hij [a] viervoudig we-
dergeven, daarom dat hij deze zaak gedaan,
en omdat hij niet verschoond heeft. [a] Ex. 22:1.
7 Toen zeide Nathan tot David: Gij zijt
die man! Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Ik heb u ten koning [a] gezalfd over Israël, en
Ik heb u uit Sauls hand gered; [a] 1 Sam. 16:13.
8 En Ik heb u uws heeren huis gegeven,
daartoe uws heeren vrouwen in uwen
schoot, ja, Ik heb u het huis van Israël en
Juda gegeven; en indien het weinig is, Ik
zou u alzulks en alzulks daartoe doen.
9 Waarom hebt gij *dan* het woord des
HEEREN veracht, doende wat kwaad is in
Zijne oogen? Gij hebt Uría, den Hethiet,
met het zwaard verslagen, en zijne huis-
vrouw hebt gij u ter vrouwe genomen; en
hem hebt gij met het zwaard van de kin-
deren Ammons doodgeslagen.
10 Nu dan, het zwaard zal van uw huis
niet afwijken tot in eeuwigheid; daarom
dat gij Mij veracht hebt, en de huisvrouw
van Uría, den Hethiet, genomen hebt, dat
zij u ter vrouwe zij.
11 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad
over u verwekken uit uw huis, en zal uwe
vrouwen nemen voor uwe oogen, en [a] zal
haar aan uwen naaste geven; die zal bij
uwe vrouwen liggen, voor de oogen dezer
zon. [a] Deut. 28:30. 2 Sam. 16:22.
12 Want gij hebt het in het verborgen
gedaan; maar Ik zal deze zaak doen voor
gansch Israël, en voor de zon.
13 Toen zeide David tot Nathan: Ik heb
gezondigd tegen den HEERE! En Nathan
zeide tot David: De HEERE heeft ook uwe
zonde weggenomen; gij zult niet sterven.
14 Nogtans, dewijl gij door deze zaak
de vijanden des HEEREN grootelijks hebt
doen lasteren, zal ook de zoon, die u ge-
boren is, den dood sterven.
15 Toen ging Nathan naar zijn huis. En
de HEERE sloeg het kind, dat de huisvrouw
van Uría David gebaard had, dat het zeer
krank werd.
16 En David zocht God voor dat jongs-
ken; en David vastte een vasten, en ging
in, en lag den nacht over op de aarde.
17 Toen maakten zich de oudsten van zijn
huis op tot hem, om hem te doen opstaan
van de aarde; maar hij wilde niet, en at
geen brood met hen.
18 En het geschiedde op den zevenden
dag, dat het kind stierf; en Davids knechten
vreesden hem aan te zeggen, dat het kind
dood was; want zij zeiden: Ziet, als het
kind nog levend was, spraken wij tot hem,
maar hij hoorde naar onze stem niet; hoe
zullen wij dan tot hem zeggen: Het kind
is dood? want het mocht kwaad doen.
19 Maar David zag, dat zijne knechten
mompelden; zoo merkte David, dat het
kind dood was. Dies zeide David tot zijne
knechten: Is het kind dood? En zij zei-
den: Het is dood.
20 Toen stond David op van de aarde,
en wiesch en zalfde zich, en veranderde
zijne kleeding, en ging in het huis des
HEEREN, en bad aan; daarna kwam hij in
zijn huis, en eischte *brood;* en zij zetten
hem brood voor, en hij at.
21 Zoo zeiden zijne knechten tot hem:
Wat is dit voor een ding, dat gij gedaan
hebt? Om des levenden kinds wil hebt
gij gevast en geweend; maar nadat het
kind gestorven is, zijt gij opgestaan en
hebt brood gegeten.
22 En hij zeide: Als het kind nog
leefde, heb ik gevast en geweend; want
ik zeide: Wie weet, de HEERE zou mij
mogen genadig zijn, dat het kind levend
bleve.
23 Maar nu is het dood, waarom zou ik
nu vasten? Zal ik hem nog kunnen we-
derhalen? Ik zal wel tot hem gaan, maar
hij zal tot mij niet wederkomen.
24 Daarna troostte David zijne huisvrouw
Bathséba, en ging tot haar in, en lag bij
haar; en zij [a] baarde eenen zoon, wiens
[b] naam hij noemde Sálomo; en de HEERE
had hem lief, [a] Matt. 1:6. [b] 1 Kron. 22:9.
25 En zond heen door de hand van den
profeet Nathan, en noemde zijnen naam
Jedid-Jah, om des HEEREN wil.
26 [a] Joab nu krijgde tegen Rabba der

kinderen Ammons; en hij nam de koninklijke stad in; a 1 Kron. 20:1, enz.

27 Toen zond Joab boden tot David, en zeide: Ik heb gekrijgd tegen Rabba; ook heb ik de waterstad ingenomen.

28 Zoo verzamel gij nu het overige des volks, en beleger de stad, en neem ze in; opdat niet, zoo ik de stad zou innemen, mijn naam over haar uitgeroepen worde.

29 Toen verzamelde David al dat volk, en toog naar Rabba; en hij krijgde tegen haar, en nam ze in.

30 [a] En hij nam de kroon haars konings van zijn hoofd af, welker gewicht was een talent gouds, met edelgesteente, en zij werd op Davids hoofd *gezet;* ook voerde hij uit eenen zeer grooten roof der stad. a 1 Kron. 20:2.

31 [a] Het volk nu, dat daarin was, voerde hij uit, en leide het onder zagen, en onder ijzeren dorschwagens, en onder ijzeren bijlen, en deed hen door den ticheloven doorgaan; en alzoo deed hij aan alle steden der kinderen Ammons. Daarna keerde David, en al het volk, weder naar Jeruzalem. a 1 Kron. 20:3.

HOOFDSTUK 13.

Amnon bemint zijne zuster Thamar en voldoet, door eene list van Jónadab, met geweld zijnen lust; doch verstoot haar terstond weder, vs. 1. Thamar weent over hare schande en wordt door Absalom na twee jaren gewroken, door zijnen broeder Amnon te laten vermoorden, 23. Al deze zaken ontstellen en bedroeven David zeer, 21, 36. Absalom vlucht naar Gesur, 37.

EN het geschiedde daarna, alzoo Absalom, Davids zoon, eene schoone zuster had, welker naam was Thamar, dat Amnon, Davids zoon, haar lief kreeg.

2 En Amnon was benauwd tot krank wordens toe, om zijner zuster Thamars wil; want zij was eene maagd, zoodat het in Amnons oogen zwaar was, haar iets te doen.

3 Doch Amnon had eenen vriend, wiens naam was Jónadab, eenen zoon van Símea, Davids broeder; en Jónadab was een zeer wijs man.

4 Die zeide tot hem: Waarom zijt gij van morgen tot morgen zoo mager, gij, koningszoon! zult gij het mij niet te kennen geven? Toen zeide Amnon tot hem: Ik heb Thamar, de zuster van mijnen broeder Absalom, lief.

5 En Jónadab zeide tot hem: Leg u op uw leger, en maak u krank; als dan uw vader zal komen om u te zien, zoo zult gij tot hem zeggen: Dat toch mijne zuster Thamar kome, dat zij mij met brood spijzige, en de spijze voor mijne oogen toemake, opdat ik het aanzie, en van hare hand ete.

6 Amnon dan leide zich, en maakte zich krank. Toen nu de Koning kwam om hem te zien, zeide Amnon tot den Koning: Dat toch mijne zuster Thamar kome, dat zij twee koekjes voor mijne oogen toemake, en ik van hare hand ete.

7 Toen zond David heen tot Thamar in het huis, zeggende: Ga toch heen in het huis van uwen broeder Amnon, en maak hem eene spijze.

8 En Thamar ging heen in het huis van haren broeder Amnon (hij nu was nederliggende), en zij nam deeg, en kneedde het, en maakte koekjes toe voor zijne oogen, en bakte de koekjes.

9 En zij nam eene pan, en goot ze uit voor zijn aangezicht; maar hij weigerde te eten. En Amnon zeide: Doet alle man van mij uitgaan. En alle man ging van hem uit.

10 Toen zeide Amnon tot Thamar: Breng de spijze in de kamer, dat ik van uwe hand ete; zoo nam Thamar de koekjes, die zij gemaakt had, en bracht ze haren broeder Amnon in de kamer.

11 Als zij ze nu tot hem nabij bracht, dat hij ate, zoo greep hij haar, en zeide tot haar: Kom, lig bij mij, mijne zuster!

12 Maar zij zeide tot hem: Niet, mijn broeder! verkracht mij niet; want alzoo doet men niet in Israël; doe deze dwaasheid niet.

13 Want ik, waarhenen zou ik mijne schande brengen? en gij, gij zoudt zijn als een der dwazen in Israël; zoo spreek toch nu tot den Koning; want hij zal mij van u niet onthouden.

14 Doch hij wilde naar hare stem niet hooren; maar sterker zijnde dan zij, zoo verkrachtte hij haar, en lag bij haar.

15 Daarna haatte haar Amnon met eenen zeer grooten haat; want de haat, waarmede hij haar haatte, was grooter dan de liefde, waarmede hij haar had liefgehad; en Amnon zeide tot haar: Maak u op, ga weg.

16 Toen zeide zij tot hem: Er zijn geene oorzaken om mij uit te drijven; dit kwaad zou grooter zijn dan het andere, dat gij bij mij gedaan hebt; maar hij wilde naar haar niet hooren.

17 En hij riep zijnen jongen, die hem diende, en zeide: Drijf nu deze van mij uit naar buiten, en grendel de deur achter haar toe.

18 Zij nu had eenen veelverwigen rok aan;

want alzoo werden des Konings dochteren, die maagden waren, met mantels gekleed; en zijn dienaar bracht haar uit tot buiten, en grendelde de deur achter haar toe.

19 Toen nam Thamar asch op haar hoofd, en scheurde den veelverwigen rok, dien zij aanhad; en zij leide hare hand op haar hoofd, en ging vast henen en kreet.

20 En haar broeder Absalom zeide tot haar: Is uw broeder Amnon bij u geweest? nu dan, mijne zuster! zwijg stil; hij is uw broeder; zet uw hart niet op deze zaak. Alzoo bleef Thamar en was eenzaam in het huis van haren broeder Absalom.

21 Als de koning David al deze dingen hoorde, zoo ontstak hij zeer.

22 Doch Absalom sprak niet met Amnon, noch kwaad noch goed; maar Absalom haatte Amnon, ter oorzake dat hij zijne zuster Thamar verkracht had.

23 En het geschiedde, na twee volle jaren, dat Absalom *schaap*scheerders had te Baäl-Hazor, dat bij Efraïm is; zoo noodigde Absalom al des Konings zonen.

24 En Absalom kwam tot den Koning, en zeide: Zie, nu heeft uw knecht *schaap*-scheerders; dat toch de Koning en zijne knechten met uwen knecht gaan.

25 Maar de Koning zeide tot Absalom: Niet, mijn zoon! laat ons toch niet al te zamen gaan, opdat wij u niet bezwaarlijk zijn; en hij hield bij hem aan; doch hij wilde niet gaan, maar zegende hem.

26 Toen zeide Absalom: Zoo niet, laat toch mijnen broeder Amnon met ons gaan. Maar de Koning zeide tot hem: Waarom zoude hij met u gaan?

27 Als Absalom bij hem aanhield, zoo liet hij Amnon en al des Konings zonen met hem gaan.

28 Absalom nu gebood zijnen jongens, zeggende: Let er nu op, als Amnons hart vroolijk is van den wijn, en ik tot ulieden zal zeggen: Slaat Amnon; dan zult gij hem dooden, vreest niet; is het niet, omdat ik het u geboden heb? zijt sterk en weest dapper.

29 En Absaloms jongens deden aan Amnon, gelijk als Absalom geboden had. Toen stonden alle zonen des Konings op, en reden een iegelijk op zijnen muil, en vloden.

30 En het geschiedde, als zij op den weg waren, dat het gerucht tot David kwam, dat men zeide: Absalom heeft al de zonen des Konings geslagen, en er is niet één van hen overgelaten.

31 Toen stond de Koning op, en [a] scheurde zijne kleederen, en leide zich neder ter aarde; desgelijks stonden al zijne knechten met gescheurde kleederen. [a] 2 Sam. 1:11.

32 Maar Jónadab, de zoon van Símea, Davids broeder, antwoordde en zeide: Mijn heer zegge niet, dat zij al de jongelingen, des Konings zonen, gedood hebben; maar Amnon alleen is dood; want bij Absalom is er op toegeleid, van den dag af, dat hij zijne zuster Thamar verkracht heeft.

33 Zoo neme nu mijn heer de Koning de zaak niet in zijn hart, denkende: al des Konings zonen zijn dood; want Amnon alleen is dood.

34 Absalom nu vluchtte; en de jongen, die de wacht hield, hief zijne oogen op, en zag toe, en ziet, er kwam veel volks van den weg achter hem, aan de zijde van het gebergte.

35 Toen zeide Jónadab tot den Koning: Zie, de zonen des Konings komen; naar het woord uws knechts, alzoo is het geschied.

36 En het geschiedde, als hij geëindigd had te spreken, ziet, zoo kwamen de zonen des Konings, en hieven hunne stemmen op en weenden; en de Koning ook en al zijne knechten weenden met een zeer groot geween.

37 (Absalom dan vluchtte, en toog tot Thalmai, den zoon van Ammihur, koning van Gesur.) En hij droeg rouw over zijnen zoon, al die dagen.

38 Alzoo vluchtte Absalom, en toog naar Gesur; en hij was aldaar drie jaren.

39 Toen verlangde *de ziel* van den koning David zeer om naar Absalom uit te trekken; want hij had zich getroost over Amnon, dat hij dood was.

HOOFDSTUK 14.

Joab brengt Absalom, door middel van eene Thekoïetische vrouw weder in genade bij David, vs. 1; die toestaat, dat hij in Jeruzalem terugkeert, maar niet wil, dat hij onder zijne oogen komt, 21. Absaloms schoonheid, lang haar en kinderen, 25. Absalom dringt bij Joab aan, om den Koning weder geheel ten gunste van hem te stemmen, hetwelk hij verkrijgt, 29.

ALS nu Joab, de zoon van Zerúja, merkte, dat des Konings hart over Absalom was;

2 Zoo zond Joab heen naar Thekóa, en nam van daar eene wijze vrouw; en hij zeide tot haar: Stel u toch, alsof gij rouw droegt, en trek nu rouwkleederen aan, en zalf u niet met olie, en wees als eene vrouw, die nu vele dagen rouw gedragen heeft over eenen doode;

3 En ga in tot den Koning, en spreek tot hem naar dit woord. En Joab leide de woorden in haren mond.

4 En de Thekoïetische vrouw zeide tot den Koning; als zij op haar aangezicht ter aarde was gevallen, en zich nedergebogen had, zoo zeide zij: Behoud, o Koning!

5 En de Koning zeide tot haar: Wat is u? En zij zeide: Zekerlijk, ik ben eene weduwvrouw, en mijn man is gestorven.

6 Nu had uwe dienstmaagd twee zonen, en deze beiden twistten in het veld, en er was geen scheider tusschen hen; zoo sloeg de een den ander, en doodde hem.

7 En zie, het gansche geslacht is opgestaan tegen uwe dienstmaagd, en hebben gezegd: Geef dien hier, die zijnen broeder geslagen heeft, dat wij hem voor de ziel zijns broeders, dien hij doodgeslagen heeft, dooden, en ook den erfgenaam verdelgen; alzoo zullen zij mijne kool, die overgebleven is, uitblusschen, dat zij mijnen man geenen naam noch overblijfsel laten op den aardbodem.

8 Toen zeide de Koning tot deze vrouw: Ga naar uw huis, en ik zal voor u gebieden.

9 En de Thekoïetische vrouw zeide tot den Koning: Mijn heer Koning! de ongerechtigheid zij op mij en op mijns vaders huis; de Koning daarentegen, en zijn stoel, zij onschuldig.

10 En de Koning zeide: Spreekt iemand tegen u, zoo breng hem tot mij; en hij zal u voortaan niet meer aantasten.

11 En zij zeide: De Koning gedenke toch aan den HEERE, uwen God, dat de bloedwrekers niet te vele worden om te verderven, dat zij mijnen zoon niet verdelgen. Toen zeide hij: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, indien er een van de haren uws zoons op de aarde zal vallen!

12 Toen zeide deze vrouw: Laat toch uwe dienstmaagd een woord tot mijnen heer den Koning spreken. En hij zeide: Spreek.

13 En de vrouw zeide: Waarom hebt gij dan alzulks tegen Gods volk gedacht? Want daaruit, dat de Koning dit woord gesproken heeft, is hij als een schuldige, dewijl de Koning zijnen verstootene niet wederhaalt.

14 Want wij zullen den dood sterven, en wezen als water, dat, ter aarde uitgestort zijnde, niet verzameld wordt. God dan zal de ziel niet wegnemen; maar Hij zal gedachten denken, dat Hij den verstootene niet van zich verstoote.

15 Nu dan, dat ik gekomen ben, om ditzelve woord tot den Koning, mijnen heer, te spreken, *is* omdat het volk mij vreesachtig gemaakt heeft; zoo zeide uwe dienstmaagd: Ik zal nu tot den Koning spreken; misschien zal de Koning het woord zijner dienstmaagd doen.

16 Want de Koning zal hooren, om zijne dienstmaagd te redden van de hand des mans, die *voorheeft* mij en mijnen zoon te zamen van Gods erve te verdelgen.

17 Wijders zeide uwe dienstmaagd: Het woord mijns heeren, des Konings, zij toch tot rust; want gelijk een engel Gods, alzoo is mijn heer de Koning, om te hooren het goede en het kwade; en de HEERE, uw God, zal met u zijn.

18 Toen antwoordde de Koning, en zeide tot de vrouw: Verberg nu niet voor mij de zaak, die ik u vragen zal. En de vrouw zeide: Mijn heer de Koning spreke toch.

19 En de Koning zeide: Is Joabs hand met u in dit alles? En de vrouw antwoordde en zeide: *Zoo waarachtig als* uwe ziel leeft, mijn heer Koning! indien iemand ter rechter- of ter linkerhand zou kunnen afwijken van alles, wat mijn heer de Koning gesproken heeft; want uw knecht Joab heeft het mij geboden, en die heeft al deze woorden in den mond uwer dienstmaagd gelegd;

20 Dat ik de gestalte dezer zaak alzoo omwenden zou, zulks heeft uw knecht Joab gedaan; doch mijn heer is wijs, naar de wijsheid van eenen engel Gods, om te merken alles, wat op de aarde is.

21 Toen zeide de Koning tot Joab: Zie nu, ik heb deze zaak gedaan; zoo ga henen, haal den jongeling Absalom weder.

22 Toen viel Joab op zijn aangezicht ter aarde, en boog zich, en dankte den Koning; en Joab zeide: Heden heeft uw knecht gemerkt, dat ik genade gevonden heb in uwe oogen, mijn heer Koning! omdat de Koning het woord van zijnen knecht gedaan heeft.

23 Alzoo maakte zich Joab op, en toog naar Gesur; en hij bracht Absalom te Jeruzalem.

24 En de Koning zeide: Dat hij in zijn huis keere, en mijn aangezicht niet zie. Alzoo keerde Absalom in zijn huis, en zag des Konings aangezicht niet.

25 Nu was er in gansch Israël geen man

zoo schoon, als Absalom, zeer te prijzen; van zijne voetzool af tot zijnen hoofdschedel toe was er geen gebrek in hem.

26 En als hij zijn hoofd beschoor (nu geschiedde het ten einde van elk jaar, dat hij het beschoor; omdat het hem te zwaar was, zoo beschoor hij het), zoo woog het haar zijns hoofds twee honderd sikkelen, naar des konings gewicht.

27 Ook werden Absalom drie zonen geboren, en eene dochter, welker naam was Thamar; deze was eene vrouw, schoon van aanzien.

28 Alzoo bleef Absalom twee volle jaren te Jeruzalem, dat hij des Konings aangezicht niet zag.

29 Daarom zond Absalom tot Joab, dat hij hem tot den Koning zond; maar hij wilde niet tot hem komen. Zoo zond hij nog ten andere maal; evenwel wilde hij niet komen.

30 Zoo zeide hij tot zijne knechten: Ziet, het stuk akkers van Joab is aan de zijde van het mijne, en hij heeft gerst daarop; gaat heen, en steekt het aan met vuur; en Absaloms knechten staken dat stuk akkers aan met vuur.

31 Toen maakte zich Joab op en kwam tot Absalom in het huis, en zeide tot hem: Waarom hebben uwe knechten het stuk akkers, dat mijne is, met vuur aangestoken?

32 En Absalom zeide tot Joab: Zie, ik heb tot u gezonden, zeggende: Kom herwaarts, dat ik u tot den Koning zende, om te zeggen: Waarom ben ik van Gesur gekomen? het ware mij goed, dat ik nog daar ware; nu dan, laat mij het aangezicht des Konings zien; is er dan nog eene misdaad in mij, zoo doode hij mij.

33 Toen ging Joab in tot den Koning, en zeide het hem aan. Toen riep hij Absalom, en hij kwam tot den Koning in, en boog zich voor hem op zijn aangezicht ter aarde, voor des Konings aangezicht; en de Koning kuste Absalom.

HOOFDSTUK 15.

Absalom, op listige wijze de harten van het volk ingenomen hebbende, vs. 1, gaat onder voorgeven van den Heere eene gelofte te betalen, met zijns vaders verlof naar Hebron, alwaar hij zich, met behulp van Achitófel, als Koning laat uitroepen, 7. David vlucht met zijne mannen uit Jeruzalem, 14. Trouw aan David van Ithai, 19. Zadok keert met Abjathar en met de ark, op raad van David, terug naar de stad, 25. Vriendschap tusschen Husai en David, 32.

EN het geschiedde daarna, dat Absalom zich liet bereiden wagenen en paarden, en vijftig mannen, loopende voor zijn aangezicht henen.

2 Ook maakte zich Absalom des morgens vroeg op, en stond aan de zijde van den weg der poort. En het geschiedde, dat Absalom allen man, die een geschil had, om tot den Koning ten gerichte te komen, tot zich riep, en zeide: Uit welke stad zijt gij? Als hij dan zeide: Uw knecht is uit een' der stammen Israëls;

3 Zoo zeide Absalom tot hem: Zie, uwe zaken zijn goed en recht; maar gij hebt geenen verhoorder van des Konings wege.

4 Voorts zeide Absalom: Och, dat men mij ten rechter stelde in het land! dat alle man tot mij kwame, die een geschil of rechtszaak heeft, dat ik hem recht sprake.

5 Het geschiedde ook, als iemand naderde, om zich voor hem te buigen, zoo reikte hij zijne hand uit, en greep hem, en kuste hem.

6 En naar die wijze deed Absalom aan gansch Israël, die tot den Koning ten gerichte kwamen. Alzoo stal Absalom het hart der mannen van Israël.

7 Ten einde nu van veertig jaren is het geschied, dat Absalom tot den Koning zeide: Laat mij toch heengaan, en mijne gelofte, die ik den HEERE beloofd heb, te Hebron betalen.

8 Want uw knecht heeft eene gelofte beloofd, als ik te Gesur in Syrië woonde, zeggende: Indien de HEERE mij zekerlijk weder te Jeruzalem zal brengen, zoo zal ik den HEERE dienen.

9 Toen zeide de Koning tot hem: Ga in vrede. Alzoo maakte hij zich op, en ging naar Hebron.

10 Absalom nu had verspieders uitgezonden in alle stammen van Israël, om te zeggen: Als gij het geluid der bazuin zult hooren, zoo zult gij zeggen: Absalom is Koning te Hebron.

11 En er gingen met Absalom van Jeruzalem twee honderd mannen, genoodigd zijnde, doch gaande in hunne eenvoudigheid; want zij wisten *van* geene zaak.

12 Absalom zond ook om Achitófel, den Gilоniet, Davids raad, uit zijne stad, uit Gilo *te halen,* als hij offeranden offerde. En de verbintenis werd sterk, en het volk kwam toe en vermeerderde bij Absalom.

13 Toen kwam er een boodschapper tot David, zeggende: Het hart van een' iegelijk in Israël *volgt* Absalom na.

14 Zoo zeide David tot al zijne knechten,

die met hem te Jeruzalem waren: Maakt
u op, en laat ons vlieden; want er zou voor
ons geen ontkomen zijn voor Absaloms
aangezicht; haast u, om weg te gaan, opdat
hij niet misschien haaste, en ons achterhale,
en een kwaad over ons drijve, en
deze stad sla met de scherpte des zwaards.
15 Toen zeiden de knechten des Konings
tot den Koning: Naar alles, wat mijn heer
de Koning verkiezen zal, ziet, *hier* zijn uwe
knechten.
16 En de Koning ging uit met zijn gansche
huis te voet; doch de Koning liet tien bijwijven,
om het huis te bewaren.
17 Als nu de Koning met al het volk
te voet was uitgegaan, zoo bleven zij staan
in eene verre plaats.
18 En al zijne knechten gingen aan zijne
zijde heen, ook al de [a]Krethi en al de
Plethi, en al de Gethieten; zes honderd
man, die van Gath te voet gekomen waren,
gingen voor des Konings aangezicht heen;

[a] 2 Sam. 8:18. 1 Kon. 1:38. 1 Kron. 18:17.

19 Zoo zeide de Koning tot Ithai, den
Gethiet: Waarom zoudt gij ook met ons
gaan? keer weder, en blijf bij den Koning;
want gij zijt vreemd, en ook zult gij weder
vertrekken naar uwe plaats.
20 Gisteren zijt gij gekomen, en heden
zou ik u met ons omvoeren om te gaan?
zoo ik toch gaan moet, waarheen ik gaan
kan, keer weder, en breng uwe broederen
wederom; weldadigheid en trouw zij met u.
21 Maar Ithai antwoordde den Koning,
en zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE
leeft, en mijn heer de Koning leeft: in de
plaats, waar mijn heer de Koning zal zijn,
hetzij ten doode, hetzij ten leven, daar
zal uw knecht voorzeker ook zijn!
22 Toen zeide David tot Ithai: Zoo kom,
en ga over. Alzoo ging Ithai, de Gethiet,
over, en al zijne mannen, en al de kinderen,
die met hem waren.
23 En het gansche land weende met luider
stem, als al het volk overging; ook
ging de Koning over de [a]beek Kidron, en
al het volk ging over, recht naar den weg
der woestijn.

[a] Joh. 18:1.

24 En ziet, Zadok was ook daar, en al
de Levieten met hem, dragende de ark des
verbonds van God, en zij zetten de ark
Gods neder; en Abjathar klom op, totdat
al het volk uit de stad geëindigd had over
te gaan.
25 Toen zeide de Koning tot Zadok: Breng
de ark Gods weder in de stad; indien ik
genade zal vinden in des HEEREN oogen,
zoo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij
laten zien, mitsgaders Zijne woning.
26 Maar indien Hij alzoo zal zeggen: Ik
heb geenen lust tot u; zie, *hier* ben ik, Hij
doe mij, zoo als het in Zijne oogen goed is.
27 Voorts zeide de Koning tot den priester
Zadok: Zijt gij *niet* een ziener? keer weder
in de stad met vrede; ook ulieder beide
zonen, Ahimáäz, uw zoon, en Jónathan,
Abjathars zoon, met u.
28 Zie, ik zal vertoeven in de vlakke velden
der woestijn, totdat er een woord van
ulieden kome, dat men mij aanzegge.
29 Alzoo bracht Zadok, en Abjathar, de
ark Gods weder te Jeruzalem; en zij bleven
aldaar.
30 En David ging op door den opgang
der olijven, opgaande en weenende, en het
hoofd was hem bewonden; en hij zelf ging
barrevoets; ook had al het volk, dat met
hem was, een iegelijk zijn hoofd bedekt, en
zij gingen op, opgaande en weenende.
31 Toen gaf men David te kennen, zeggende:
Achitófel is onder degenen, die
zich met Absalom hebben verbonden. Dies
zeide David: O, HEERE! maak toch Achitófels
raad tot zotheid.
32 En het geschiedde, als David tot op
de hoogte kwam, dat hij aldaar God aanbad;
ziet, toen ontmoette hem Husai, de
Archiet, hebbende zijnen rok gescheurd,
en aarde op zijn hoofd.
33 En David zeide tot hem: Zoo gij met mij
voortgaat, zoo zult gij mij tot eenen last zijn;
34 Maar zoo gij weder in de stad gaat,
en tot Absalom zegt: Uw knecht, ik zal
des Konings zijn; ik ben wel uws vaders
knecht van te voren geweest, maar nu zal
ik uw knecht zijn; zoo zoudt gij mij den
raad van Achitófel te niet maken.
35 En zijn niet Zadok en Abjathar, de
priesters, aldaar met u? Zoo zal het geschieden,
dat gij alle ding, dat gij uit des
Konings huis zult hooren, den priesteren,
Zadok en Abjathar, zult te kennen geven.
36 Ziet, hunne beide zonen zijn aldaar
bij hen, Ahimáäz, Zadoks, en Jónathan,
Abjathars *zoon;* zoo zult gijlieden door
hunne hand tot mij zenden alle ding, dat
gij zult hooren.
37 Alzoo kwam Husai, Davids vriend, in

de stad; en Absalom kwam te Jeruzalem.

HOOFDSTUK 16.

David ontmoet Ziba, die Mefibóseth onrechtvaardig belastert, vs. 1. Simeï vloekt David, 5. Abísai wil dat wreken; doch David draagt dit geduldig, 9. Absalom komt met Achitófel te Jeruzalem, 15. Husai stelt zich verstandiglijk aan Absaloms zijde, 16. Achitófel onder de eerste raadslieden van Absalom, 20.

ALS nu David een weinig van de hoogte was voortgegaan, ziet, toen ontmoette hem Ziba, Mefibóseths jongen, met een paar gezadelde ezelen, en daarop twee honderd brooden, met honderd stukken rozijnen, en honderd *stukken* zomervruchten, en eenen lederen zak wijns.

2 En de Koning zeide tot Ziba: Wat zult gij daarmede? En Ziba zeide: De ezels zijn voor het huis des Konings, om op te rijden; en het brood en de zomervruchten, om te eten voor de jongens; en de wijn, opdat de moeden in de woestijn drinken.

3 Toen zeide de Koning: Waar is dan de zoon uws heeren? [a]En Ziba zeide tot den Koning: Zie, hij blijft te Jeruzalem; want hij zeide: Heden zal mij het huis Israëls mijns vaders koninkrijk wedergeven.

[a] 2 Sam. 19:27.

4 Zoo zeide de Koning tot Ziba: Zie, het zal het uwe zijn alles wat Mefibóseth heeft. En Ziba zeide: Ik buig mij neder; laat mij genade vinden in uwe oogen, mijn heer Koning!

5 Als nu de koning David tot aan Bahûrim kwam, ziet, toen kwam van daar een man uit, van het geslacht van het huis van Saul, wiens naam was [a]Simeï, de zoon van Gera; hij ging steeds voort, en vloekte. [a] 1 Kon. 2:8.

6 En hij wierp David met steenen, mitsgaders alle knechten van den koning David, hoewel al het volk en al de helden aan zijne rechter- en aan zijne linkerhand waren.

7 Aldus nu zeide Simeï in zijn vloeken: Ga uit, ga uit, gij, man des bloeds, en gij, Belials man!

8 De HEERE heeft op u doen wederkomen al het bloed van Sauls huis, in wiens plaats gij geregeerd hebt; nu heeft de HEERE het koninkrijk gegeven in de hand van Absalom, uwen zoon; zie nu, gij zijt in uw ongeluk, omdat gij een man des bloeds zijt.

9 Toen zeide Abísai, de zoon van Zerúja, tot den Koning: Waarom zou deze [a]doode hond mijnen heer den Koning vloeken? laat mij toch overgaan en zijnen kop wegnemen.

[a] 1 Sam. 24:15. 2 Sam. 9:8.

10 Maar de Koning zeide: Wat heb ik met u te doen, gij, zonen van Zerúja? ja, laat hem vloeken! want de HEERE toch heeft tot hem gezegd: Vloek David; wie zou dan zeggen: Waarom hebt gij alzoo gedaan?

11 Voorts zeide David tot Abísai en tot al zijne knechten: Ziet, mijn zoon, die van mijn lijf is voortgekomen, zoekt mijne ziel; hoe veel te meer dan nu deze zoon van Jemini? laat hem geworden, dat hij vloeke; want de HEERE heeft het hem gezegd.

12 Misschien zal de HEERE mijne ellende aanzien; en de HEERE zal mij goed vergelden voor zijnen vloek, te dezen dage.

13 Alzoo ging David met zijne lieden op den weg; en Simeï ging al voort langs de zijde des bergs tegen hem over, en vloekte, en wierp met steenen van tegenover hem, en stoof met stof.

14 En de Koning kwam in, en al het volk, dat met hem was, moede zijnde; en hij verkwikte zich aldaar.

15 Absalom nu en al het volk, de mannen van Israël, kwamen te Jeruzalem, en Achitófel met hem.

16 En het geschiedde, als Husai, de Archiet, Davids vriend, tot Absalom kwam, dat Husai tot Absalom zeide: De Koning leve, de Koning leve!

17 Maar Absalom zeide tot Husai: Is dit uwe weldadigheid aan uwen vriend? waarom zijt gij niet met uwen vriend getogen?

18 En Husai zeide tot Absalom: Neen, maar welken de HEERE verkiest en al dit volk, en alle mannen van Israël, diens zal ik zijn, en bij hem zal ik blijven.

19 En ten andere, wien zou ik dienen? zou het niet zijn voor het aangezicht zijns zoons? Gelijk als ik voor het aangezicht uws vaders gediend heb, alzoo zal ik voor uw aangezicht zijn.

20 Toen zeide Absalom tot Achitófel: Geeft onder ulieden raad; wat zullen wij doen?

21 En Achitófel zeide tot Absalom: Ga in tot de bijwijven uws vaders, die hij gelaten heeft om het huis te bewaren; zoo zal gansch Israël hooren, dat gij bij uwen vader stinkende zijt geworden, en de handen van allen, die met u zijn, zullen gesterkt worden.

22 Zoo spanden zij Absalom eene tent op het dak; en Absalom ging in tot de bijwijven zijns vaders, voor de oogen van het gansche Israël.

23 En in die dagen was Achitófels raad,
dien hij raadde, als of men naar Gods woord
gevraagd had; alzoo was alle raad van Achitófel, zoo bij David als bij Absalom.

HOOFDSTUK 17.

Achitófels raad wordt door Gods beschikking verworpen en Husai's raad gevolgd, vs. 1. Husai geeft hiervan aan David kennis en raadt hem terstond voort te trekken, 15. David gaat over de Jordaan, 22. Zelfmoord van Achitófel, 23. Absalom trekt tegen zijnen vader ten strijde, 24. David komt te Mahanáim, waar zijne goede vrienden hem en de zijnen voorzien met alle nooddruft, 27.

VOORTS zeide Achitófel tot Absalom:
Laat mij nu twaalf duizend mannen
uitlezen, dat ik mij opmake en David dezen
nacht achterna jage.
2 Zoo zal ik over hem komen, daar hij
moede en slap van handen is, en zal hem
verschrikken, en al het volk, dat met hem
is, zal vluchten; dan zal ik den Koning
alleen slaan.
3 En ik zal al het volk tot u doen wederkeeren; de man, dien gij zoekt, is gelijk
het wederkeeren van allen; zoo zal al het
volk in vrede zijn.
4 Dit woord nu was recht in Absaloms
oogen, en in de oogen van alle oudsten
Israëls.
5 Doch Absalom zeide: Roep toch ook
Husai, den Archiet, en laat ons hooren,
wat hij ook zegt.
6 En als Husai tot Absalom inkwam, zoo
sprak Absalom tot hem, zeggende: Aldus
heeft Achitófel gesproken; zullen wij zijn
woord doen? zoo niet, spreek gij.
7 Toen zeide Husai tot Absalom: De
raad, dien Achitófel op ditmaal geraden
heeft, is niet goed.
8 Wijders zeide Husai: Gij kent uwen
vader en zijne mannen, dat zij helden zijn,
dat zij bitter van gemoed zijn, als een beer,
die van de jongen beroofd is in het veld;
daartoe is uw vader een krijgsman, en zal
niet vernachten met het volk.
9 Zie, nu heeft hij zich verstoken in een
der holen, of in eene der plaatsen. En het
zal geschieden, als er in het eerst *sommigen* onder hen vallen, dat een ieder, die
het zal hooren, alsdan zal zeggen: Er is
een slag geschied onder het volk, dat
Absalom navolgt.
10 Zoo zou hij, die ook een dapper man
is, wiens hart is als een leeuwenhart, ten
eenemaal smelten; want gansch Israël weet,
dat uw vader een held is, en het dappere
mannen zijn, die met hem zijn.
11 Maar ik rade, dat in alle haast tot
u verzameld worde gansch Israël, van Dan
tot Ber-séba toe, als zand, dat aan de zee
is, in menigte; en dat uw persoon medega
in den strijd.
12 Dan zullen wij tot hem komen, in
eene der plaatsen, waar hij gevonden
wordt, en hem gemakkelijk overvallen,
gelijk als de dauw op den aardbodem
valt; en er zal van hem, en van al de
mannen, die met hem zijn, ook niet een
worden overgelaten.
13 En indien hij zich in eene stad zal
begeven, zoo zal gansch Israël koorden tot
dezelve stad aandragen, en wij zullen ze
tot in de beek nedertrekken, totdat ook
niet een steentje aldaar gevonden worde.
14 Toen zeide Absalom, en alle man van
Israël: De raad van Husai, den Archiet, is
beter dan Achitófels raad. Doch de HEERE
had het geboden, om den goeden raad van
Achitófel te vernietigen, opdat de HEERE
het kwaad over Absalom bracht.
15 En Husai zeide tot Zadok en tot Abjathar, de priesters: Alzoo en alzoo heeft
Achitófel Absalom en den oudsten van Israël
geraden; maar alzoo en alzoo heb ik geraden.
16 Nu dan, zendt haastelijk henen, en
boodschapt David, zeggende: Vernacht
dezen nacht niet in de vlakke velden der
woestijn, en ook ga spoedig over; opdat de
Koning niet verslonden worde, en al het
volk, dat met hem is.
17 Jónathan nu en Ahimáäz stonden bij de
fontein Rogel; en eene dienstmaagd ging
henen en zeide het hun aan; en zij gingen
henen en zeide het den koning David aan;
want zij mochten zich niet zien laten, dat
zij in de stad kwamen.
18 Een jongen dan nog zag hen, en zeide
het Absalom aan; doch die beiden gingen
haastelijk, en kwamen in eens mans huis te
Bahûrim, dewelke eenen put had in zijnen
voorhof; en zij daalden daarin.
19 En de vrouw nam en spreidde een deksel over het opene van den put, en strooide
gort daarop. Alzoo werd de zaak niet bekend.
20 Toen nu Absaloms knechten tot de
vrouw in het huis kwamen, zeiden zij:
Waar zijn Ahimáäz en Jónathan? En de
vrouw zeide tot hen: Zij zijn over dat
waterriviertje gegaan. En toen zij hen
gezocht en niet gevonden hadden, keerden
zij weder naar Jeruzalem.

21 En het geschiedde, nadat zij weggegaan waren, zoo klommen zij uit den put, en gingen henen en boodschapten het den koning David; en zij zeiden tot David: Maakt ulieden op, en gaat haastelijk over het water; want alzoo heeft Achitófel tegen ulieden geraden.

22 Toen maakte zich David op, en al het volk, dat met hem was; en zij gingen over de Jordaan. Aan het morgenlicht ontbrak er niet tot een toe, die niet over de Jordaan gegaan was.

23 Als nu Achitófel zag, dat zijn raad niet gedaan was, zadelde hij den ezel, en maakte zich op, en toog naar zijn huis in zijne stad, en gaf bevel aan zijn huis, en verhing zich. Alzoo stierf hij, en werd begraven in zijns vaders graf.

24 David nu kwam te Mahanáïm; en Absalom toog over de Jordaan, hij en alle mannen van Israël met hem.

25 En Absalom had Amása in Joabs plaats gesteld over het heir. Amása nu was eens mans zoon, wiens naam was Jethra, de Israëliet, die ingegaan was tot Abigáil, dochter van Nahas, zuster van Zerúja, Joabs moeder.

26 Israël nu en Absalom legerden zich in het land van Gilead.

27 En het geschiedde, als David te Mahanáïm gekomen was, dat Sobi, de zoon van Nahas, van Rabba der kinderen Ammons, en Machir, de zoon van Ammiël, van Lódebar, en [a] Barzillai, de Gileadiet, van Rógelim,

[a] 2 Sam. 19:31, 32. 1 Kon. 2:7.

28 Beddewerk, en schalen, en aarden vaten, en tarwe, en gerst, en meel, en geroost *koren*, en boonen, en linzen, ook geroost,

29 En honig, en boter, en schapen, en koeienkazen brachten tot David, en tot het volk, dat met hem was, om te eten; want zij zeiden: Dit volk is hongerig, en moede, en dorstig in de woestijn.

HOOFDSTUK 18.

David monstert zijn volk en verdeelt het in drie hoopen; vs. 1; doch blijft zelf op begeerte des volks te Mahanáïm, 3; geeft bevel om Absalom te verschoonen, 5. Absaloms volk wordt geslagen en Absalom zelf, hangende met zijn lange haar aan een' eik, door Joab doorstoken, 7. Absaloms eerzucht, 18. David ontvangt bericht van Absaloms dood en bedrijft grooten rouw, 33.

EN David monsterde het volk, dat met hem was; en hij stelde over hen oversten van duizenden, en oversten van honderden.

2 Voorts zond David het volk uit, een derde deel onder de hand van Joab, en een derde deel onder de hand van Abísai, den zoon van Zerúja, Joabs broeder, en een derde deel onder de hand van Ithai, den Gethiet. En de Koning zeide tot het volk: Ik zal ook zelf zekerlijk met ulieden uittrekken.

3 Maar het volk zeide: Gij zult niet uittrekken; want of wij ten eenemaal vloden, zij zullen het hart op ons niet stellen; ja, of de helft van ons stierf, zij zullen het hart op ons niet stellen; maar *gij zijt* nu als tien duizend onzer. Zoo zal het nu beter zijn, dat gij ons uit de stad ter hulpe zijt.

4 Toen zeide de Koning tot hen: Ik zal doen, wat goed is in uwe oogen. De Koning nu stond aan de zijde van de poort, en al het volk trok uit bij honderden en bij duizenden.

5 En de Koning gebood Joab, en Abísai, en Ithai, zeggende: *Handelt* mij zachtkens met den jongeling, met Absalom. En al het volk hoorde het, als de Koning aan al de oversten van Absaloms zaak gebood.

6 Alzoo toog het volk uit in het veld, Israël te gemoet; en de strijd geschiedde bij Efraïms woud.

7 En het volk van Israël werd aldaar voor het aangezicht van Davids knechten geslagen; en aldaar geschiedde te dienzelven dage een groote slag, van twintig duizend.

8 Want de strijd werd aldaar verspreid over al dat land. En het woud verteerde meer van het volk, dan die het zwaard verteerde, te dienzelven dage.

9 Absalom nu ontmoette voor het aangezicht der knechten Davids; en Absalom reed op eenen muil; en als de muil kwam onder de dichte takken van eenen grooten eik, zoo werd zijn hoofd vast aan den eik, dat hij hangen bleef tusschen den hemel en tusschen de aarde, en de muil, die onder hem was, ging door.

10 Als dat een man zag, zoo gaf hij het Joab te kennen, en zeide: Zie, ik heb Absalom zien hangen aan eenen eik.

11 Toen zeide Joab tot den man, die het hem te kennen gaf: Zie toch, gij hebt het gezien; waarom dan hebt gij hem niet aldaar ter aarde geslagen? alzoo het aan mij *stond* om u tien zilverlingen en eenen gordel te geven.

12 Maar die man zeide tot Joab: En of ik al duizend zilverlingen op mijne handen mocht wegen, zoo zou ik mijne hand aan

des Konings zoon niet slaan; want de Koning heeft u, en Abísai, en Ithai voor onze ooren geboden, zeggende: Hoedt u, wie *gij zijt*, van den jongeling, van Absalom.

13 Of ik al valschelijk tegen mijne ziel handelde, zoo zou toch geen ding voor den Koning verborgen worden; ook gij zelf zoudt er u van tegenover stellen.

14 Toen zeide Joab: Ik zal hier bij u alzoo niet vertoeven; en hij nam drie pijlen, en stak ze in Absaloms hart, daar hij nog levend was in het midden van den eik.

15 En tien jongens, wapendragers van Joab, omringden *hem*, en zij sloegen Absalom, en doodden hem.

16 Toen blies Joab met de bazuin, en al het volk keerde af van Israël achterna te jagen; want Joab hield het volk terug.

17 En zij namen Absalom, en wierpen hem in het woud, in eenen grooten kuil, en stelden op hem eenen zeer grooten steenhoop; en gansch Israël vluchtte, een iegelijk naar zijne tent.

18 Absalom nu had genomen, en in zijn leven voor zich opgericht eenen pilaar, die in het Koningsdal is; want hij zeide: Ik heb geenen zoon, om aan mijnen naam te doen gedenken; en hij had dien pilaar genoemd naar zijnen naam; daarom wordt hij tot op dezen dag genoemd: Absaloms hand.

19 Toen zeide Ahimáäz, Zadoks zoon: Laat mij toch heenloopen, en den Koning boodschappen, dat de HEERE hem recht gedaan heeft van de hand zijner vijanden.

20 Maar Joab zeide tot hem: Gij zult dezen dag geen boodschapper zijn, maar op eenen anderen dag zult gij boodschappen; dezen dag nu zult gij niet boodschappen; daarom dat des Konings zoon dood is.

21 En Joab zeide tot Cuschi: Ga heen, en zeg den Koning aan, wat gij gezien hebt; en Cuschi boog zich voor Joab, en liep heen.

22 Doch Ahimáäz, Zadoks zoon, voer nog voort en zeide tot Joab: Wat het ook zij, laat mij toch ook Cuschi achterna loopen. En Joab zeide: Waarom zoudt gij nu heenloopen, mijn zoon! zoo gij toch geene bekwame boodschap hebt?

23 Wat het ook zij, *zeide hij*, laat mij heenloopen; zoo zeide hij tot hem: Loop heen. En Ahimáäz liep den weg van het effen veld, en kwam Cuschi voorbij.

24 David nu zat tusschen de twee poorten; en de wachter ging op het dak der poort aan den muur, en hief zijne oogen op, en zag, en ziet, er liep een man alleen.

25 Zoo riep de wachter, en zeide het den Koning aan; en de Koning zeide: Indien hij alleen is, zoo is er eene boodschap in zijnen mond; en hij ging al voort en naderde.

26 Toen zag de wachter eenen anderen man loopende, en de wachter riep tot den poortier en zeide: Zie, er loopt *nog* een man alleen. Toen zeide de Koning: Die is ook een boodschapper.

27 Voorts zeide de wachter: Ik zie den loop des eersten aan, als den loop van Ahimáäz, Zadoks zoon. Toen zeide de Koning: Dat is een goed man, en hij zal met eene goede boodschap komen.

28 Ahimáäz dan riep en zeide tot den Koning: Vrede! En hij boog zich voor den Koning met zijn aangezicht ter aarde; en hij zeide: Geloofd zij de HEERE, uw God, Die de mannen, dewelke hunne hand tegen mijnen heer den Koning ophieven, heeft overgegeven.

29 Toen zeide de Koning: Is het wel met den jongeling, met Absalom? En Ahimáäz zeide: Ik zag een groot rumoer, als Joab den knecht des Konings, en *mij* uwen knecht afzond; maar ik weet niet wat.

30 En de Koning zeide: Ga om, stel u hier; zoo ging hij om, en bleef staan.

31 En ziet, Cuschi kwam aan; en Cuschi zeide: Mijnen heer den Koning wordt geboodschapt, dat u de HEERE heden heeft recht gedaan van de hand van al degenen, die tegen u opstonden.

32 Toen zeide de Koning tot Cuschi: Is het wel met den jongeling, met Absalom? En Cuschi zeide: De vijanden van mijnen heer den Koning, en allen, die tegen u ten kwade opstaan, moeten worden, als die jongeling.

33 Toen werd de Koning zeer beroerd, en ging op naar de opperzaal der poort, en weende; en in zijn gaan zeide hij alzoo: Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik, voor u gestorven ware, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

HOOFDSTUK 19.

David verlaat, op aandringen van Joab, zijnen rouw over Absalom en vertoont zich aan het volk, vs. 1. David weder in zijn koninkrijk hersteld, benoemt Amása tot krijgsoverste in Joabs plaats, 13. Simeï bidt en verkrijgt genade, 16. David geeft Mefibóseth, op betuiging zijner onschuld, de helft van zijn goed weder, 24. Vriendschapsbetuigingen van David en Barzillai, 31. Israël ontevreden op Juda, dat zij alleen den Koning hadden ingehaald, 41.

EN Joab werd aangezegd: Zie, de Koning weent, en bedrijft rouw over Absalom.

2 Toen werd de verlossing te dienzelven dage het gansche volk tot rouw; want het volk had te dienzelven dage hooren zeggen: Het smart den Koning over zijnen zoon.

3 En het volk kwam te dienzelven dage steelswijze in de stad, gelijk als het volk zich wegsteelt, dat beschaamd is, wanneer zij in den strijd gevloden zijn.

4 De Koning nu had zijn aangezicht toegewonden, en de Koning riep met luider stem: Mijn zoon Absalom, Absalom, mijn zoon, mijn zoon!

5 Toen kwam Joab tot den Koning in het huis, en zeide: Gij hebt heden beschaamd het aangezicht van al uwe knechten, die uwe ziel, en de ziel uwer zonen en uwer dochteren, en de ziel uwer vrouwen, en de ziel uwer bijwijven heden hebben bevrijd;

6 Liefhebbende die u haten, en hatende die u liefhebben; want gij geeft heden te kennen, dat oversten en knechten bij u niets zijn; want ik merk heden, dat, zoo Absalom leefde, en wij heden allen dood waren, dat het alsdan recht zou zijn in uwe oogen.

7 Zoo sta nu op, ga uit, en spreek naar het hart uwer knechten; want ik zweer bij den HEERE, als gij niet uitgaat, zoo er een man dezen nacht bij u zal vernachten! en dit zal u kwader zijn, dan al het kwaad, dat over u gekomen is van uwe jeugd af tot nu toe.

8 Toen stond de Koning op, en zette zich in de poort. En zij lieten al het volk weten, zeggende: Ziet, de Koning zit in de poort. Toen kwam al het volk voor des Konings aangezicht; maar Israël was gevloden, een iegelijk naar zijne tenten.

9 En al het volk, in alle stammen van Israël, was onder zich twistende, zeggende: De Koning heeft ons gered van de hand onzer vijanden, en hij heeft ons bevrijd van de hand der Filistijnen, en nu is hij uit het land gevlucht voor Absalom;

10 En Absalom, dien wij over ons gezalfd hadden, is in den strijd gestorven; nu dan, waarom zwijgt gijlieden van den Koning weder te halen?

11 Toen zond de koning David tot Zadok en tot Abjathar, de priesteren, zeggende: Spreekt tot de oudsten van Juda, zeggende: Waarom zoudt gijlieden de laatsten zijn, om den Koning weder te halen in zijn huis? (want de rede van het gansche Israël was tot den Koning gekomen in zijn huis.)

12 Gij zijt mijne broederen; mijn been en mijn vleesch zijt gij; waarom zoudt gij dan de laatsten zijn, om den Koning weder te halen?

13 En tot [a] Amása zult gijlieden zeggen: Zijt gij niet mijn been en mijn vleesch? God doe mij zoo, en doe er zoo toe, zoo gij niet krijgsoverste zult zijn voor mijn aangezicht, te allen dage, in Joabs plaats. [a] 2 Sam. 17:25.

14 Alzoo neigde hij het hart aller mannen van Juda, als van een' eenigen man; en zij zonden henen tot den Koning, *zeggende:* Keer weder, gij en al uwe knechten.

15 Toen keerde de Koning weder, en kwam tot aan de Jordaan; en Juda kwam te Gilgal, om den Koning in het gemoet te gaan, dat zij den Koning over de Jordaan voerden.

16 En [a] Simeï, de zoon van Gera, een zoon van Jemini, die van Bahûrim was, haastte zich, en kwam af met de mannen van Juda, den koning David te gemoet;

[a] 2 Sam. 16:5. 1 Kon. 2:8.

17 En duizend man van Benjamin met hem; ook Ziba, de knecht van Sauls huis, en zijne vijftien zonen en zijne twintig knechten met hem; en zij togen vaardiglijk over de Jordaan, vóór den Koning.

18 Als nu de pont overvoer, om het huis des Konings over te halen, en te doen wat goed was in zijne oogen, zoo viel Simeï, de zoon van Gera, neder voor het aangezicht des Konings, als hij over de Jordaan voer;

19 En hij zeide tot den Koning: Mijn heer rekene mij niet toe de misdaad, en gedenke niet, wat uw knecht verkeerdelijk gedaan heeft, te dien dage, als mijn heer de Koning uit Jeruzalem uitging, dat het de Koning zich ter harte zoude nemen.

20 Want uw knecht weet *het* zekerlijk, ik heb gezondigd; doch zie, ik ben heden gekomen, de eerste van het gansche huis van Jozef, om mijnen heer den Koning te gemoet af te komen.

21 Toen antwoordde Abísai, de zoon van Zerúja, en zeide: Zou dan Simeï hiervoor niet gedood worden? zoo hij toch den gezalfde des HEEREN gevloekt heeft.

22 Maar David zeide: Wat heb ik met ulieden te doen, gij, zonen van Zerúja! dat gij mij heden ten Satan zoudt zijn? zou heden iemand gedood worden in Israël? want weet ik niet, dat ik heden Koning geworden ben over Israël?

23 En de Koning zeide tot Simeï: Gij zult niet sterven. En de Koning zwoer hem.

24 Mefibóseth, Sauls zoon, kwam ook af den Koning te gemoet; en hij had zijne voeten niet schoon gemaakt, noch zijnen knevelbaard beschoren, noch zijne kleederen gewasschen, van dien dag af, dat de Koning was weggegaan, tot dien dag toe, dat hij met vrede wederkwam.

25 En het geschiedde, als hij te Jeruzalem den Koning te gemoet kwam, dat de Koning tot hem zeide: Waarom zijt gij niet met mij getogen, Mefibóseth?

26 En hij zeide: Mijn heer Koning! mijn knecht heeft mij bedrogen; want uw knecht zeide: Ik zal mij eenen ezel zadelen, en daarop rijden, en tot den Koning trekken; want uw knecht is kreupel.

27 [a] Daartoe heeft hij uwen knecht bij mijnen heer den Koning valschelijk aangedragen; doch mijn heer de Koning is als een engel Gods; doe dan, wat goed is in uwe oogen. a 2 Sam. 16:3.

28 Want al mijns vaders huis is niet geweest, dan maar lieden des doods voor mijnen heer den Koning; nogtans hebt gij uwen knecht gezet onder degenen, die aan uwe tafel eten; wat heb ik dan meer voor gerechtigheid, en meer te roepen aan den Koning?

29 Toen zeide de Koning tot hem: Waarom spreekt gij meer *van* uwe zaken? Ik heb gezegd: Gij en Ziba, deelt het land.

30 En Mefibóseth zeide tot den Koning: Hij neme het ook gansch weg, naardien mijn heer de Koning met vrede in zijn huis is gekomen.

31 Barzillai, de Gileadiet, kwam ook af van Rógelim; en hij toog met den Koning over de Jordaan, om hem over de Jordaan te geleiden.

32 Barzillai nu was zeer oud, een man van tachtig jaren; [a] en hij had den Koning onderhouden, toen hij te Mahanaïm zijn verblijf had; want hij was een zeer groot man. a 2 Sam. 17:27, enz. 1 Kon. 2:7.

33 En de Koning zeide tot Barzillai: Trek gij met mij over, en ik zal u bij mij te Jeruzalem onderhouden.

34 Maar Barzillai zeide tot den Koning: Hoe veel zullen de dagen der jaren mijns levens zijn, dat ik met den Koning zou optrekken naar Jeruzalem?

35 Ik ben heden tachtig jaren oud; zou ik kunnen onderscheiden tusschen goed en kwaad? zou uw knecht kunnen smaken, wat ik eet en wat ik drink? zoude ik meer kunnen hooren naar de stem der zangers en zangeressen? en waarom zou uw knecht mijnen heer den Koning verder tot eenen last zijn?

36 Uw knecht zal maar een weinig met den Koning over de Jordaan gaan; waarom toch zou mij de Koning zulk eene vergelding doen?

37 Laat toch uwen knecht wederkeeren, dat ik sterve in mijne stad, bij het graf mijns vaders en mijner moeder; maar zie, daar is uw knecht Chimham; laat dien met mijnen heer den Koning overtrekken, en doe hem, wat goed is in uwe oogen.

38 Toen zeide de Koning: Chimham zal met mij overtrekken, en ik zal hem doen, wat goed is in uwe oogen; ja, alles, wat gij op mij begeeren zult, zal ik u doen.

39 Toen nu al het volk over de Jordaan gegaan was, en de Koning *ook* was overgegaan, kuste de Koning Barzillai, en zegende hem; alzoo keerde hij weder naar zijne plaats.

40 En de Koning toog voort naar Gilgal, en Chimham toog met hem voort; en al het volk van Juda had den Koning overgevoerd, als ook een gedeelte van het volk Israëls.

41 En ziet, alle mannen van Israël kwamen tot den Koning; en zij zeiden tot den Koning: Waarom hebben u onze broeders, de mannen van Juda, gestolen, en hebben den Koning en zijn huis over de Jordaan gevoerd, en alle mannen Davids met hem?

42 Toen antwoordden alle mannen van Juda tegen de mannen van Israël: Omdat de Koning ons naverwant is; en waarom zijt gij nu toornig over deze zaak? hebben wij dan eenigszins gegeten van des Konings *kost*, of heeft hij ons een geschenk geschonken?

43 En de mannen van Israël antwoordden den mannen van Juda, en zeiden: Wij hebben tien deelen aan den Koning, en ook aan David, wij meer dan gij; waarom hebt gij ons dan gering geacht, dat ons woord niet het eerste geweest is, om onzen Koning weder te halen? Maar het woord der mannen van Juda was harder dan het woord der mannen van Israël.

HOOFDSTUK 20.

Seba, een Belials man, zet Israël aan tot opstand, vs. 1. David zondert de tien bijwijven af, 3. Amása, Abisai en Joab met hunne legers afgezonden, om den opstand te dempen, 4. Amása verraderlijk door Joab vermoord, 9. Seba wordt uit de stad Abel opgeëischt en door de burgers het hoofd afgeslagen en over den muur geworpen, 13. Namen van Davids krijgsoversten en van de priesters, 23.

TOEN was daar bij geval een Belials man, wiens naam was Seba, een zoon van Bichri, een man van Jemini; die blies met de bazuin, en zeide: Wij hebben geen deel aan David, en wij hebben geene erfenis aan den zoon van Isaï; een iegelijk naar zijne tenten, o Israël!

2 Toen toog alle man van Israël op van achter David, Seba, den zoon van Bichri, achterna; maar de mannen van Juda kleefden hunnen Koning aan, van de Jordaan af tot aan Jeruzalem.

3 Toen nu David in zijn huis te Jeruzalem kwam, nam de Koning de tien vrouwen, *zijne* bijwijven, die hij gelaten had, om het huis te bewaren, en deed ze in een huis van bewaring, en onderhield ze, maar ging tot haar niet in. En zij waren opgesloten tot op den dag van haarlieder dood, levende als weduwen.

4 Voorts zeide de Koning tot Amása: Roep mij de mannen van Juda te zamen, tegen den derden dag; en gij, stel u *dan* hier.

5 En Amása ging heen, om Juda bijeen te roepen; maar hij bleef achter, boven den gezetten tijd, dien hij hem gezet had.

6 Toen zeide David tot Abísai: Nu zal ons Seba, de zoon van Bichri, meer kwaads doen, dan Absalom; neem gij de knechten uws heeren, en jaag hem achterna, opdat hij niet misschien vaste steden voor zich vinde, en zich aan onze oogen onttrekke.

7 Toen togen uit, hem achterna, de mannen van Joab, en de Krethi, en de Plethi, en al de helden. Dezen togen uit van Jeruzalem, om Seba, den zoon van Bichri, achterna te jagen.

8 Als zij nu waren bij den grooten steen, die bij Gíbeon is, zoo kwam Amása voor hun aangezicht. En Joab was omgord over zijn kleed, dat hij aanhad, en daarop was een gordel, daar het zwaard aan vastgemaakt was op zijne lenden in zijne scheede; en als hij voortging, zoo viel het uit.

9 En Joab zeide tot Amása: Is het wel met u, mijn broeder? En Joab vatte met de rechterhand den baard van Amása, om hem te kussen.

10 En Amása hoedde zich niet voor het zwaard, dat in Joabs hand was; [a] zoo sloeg hij hem daarmede aan de vijfde rib, en hij stortte zijn ingewand ter aarde uit; en hij sloeg hem niet ten tweede maal, en hij stierf. Toen jaagden Joab en zijn broeder Abísai, Seba, den zoon van Bichri, achterna. [a] 1 Kon. 2:5.

11 Maar een man, van Joabs jongens, bleef bij hem staan; en hij zeide: Wie is er, die lust heeft aan Joab, en wie is er, die voor David is, die volge Joab na!

12 Amása nu lag in het bloed gewenteld, midden op de straat. Als die man zag, dat al het volk staan bleef, zoo deed hij Amása weg van de straat in het veld, en wierp een kleed op hem, dewijl hij zag, dat al wie bij hem kwam, staan bleef.

13 Toen hij nu van de straat weggenomen was, toog alle man voort, Joab na, om Seba, den zoon van Bichri, achterna te jagen.

14 En hij toog heen door alle stammen van Israël naar Abel, te weten, Beth-Máächa, en het gansche Berim; en zij verzamelden zich, en kwamen hem ook na.

15 En zij kwamen en belegerden hem in Abel Beth-Máächa, en zij wierpen eenen wal op tegen de stad, dat hij aan den buitenmuur stond; en al het volk, dat met Joab was, verdorven den muur, om dien neder te vellen.

16 Toen riep eene wijze vrouw uit de stad: Hoort, hoort, zegt toch tot Joab: Nader tot hiertoe, dat ik tot u spreke.

17 Toen hij nu tot haar naderde, zeide de vrouw: Zijt gij Joab? En hij zeide: Ik ben het; en zij zeide tot hem: Hoor de woorden uwer dienstmaagd; en hij zeide: Ik hoor.

18 Toen sprak zij, zeggende: In voortijden spraken zij gemeenlijk, zeggende: Zij zullen zonder twijfel te Abel vragen; en alzoo volbrachten zij het.

19 Ik ben eene van de vreedzame, van de getrouwe in Israël, en gij zoekt te dooden eene stad, die eene moeder is in Israël; waarom zoudt gij het erfdeel des HEEREN verslinden?

20 Toen antwoordde Joab, en zeide: Het zij verre, het zij verre van mij, dat ik zou verslinden, en dat ik zou verderven!

21 De zaak is niet alzoo; maar een man van het gebergte van Efraïm, wiens naam is Seba, de zoon van Bichri, heeft zijne hand opgeheven tegen den Koning, tegen David; lever hem alleen, zoo zal ik van deze stad aftrekken. Toen zeide de vrouw tot Joab:

Zie, zijn hoofd zal tot u over den muur geworpen worden.

22 En de vrouw kwam in tot al het volk, met hare wijsheid; en zij hieuwen Seba, den zoon van Bichri, het hoofd af, en wierpen het tot Joab. Toen blies hij met de bazuin, en zij verstrooiden zich van de stad, een iegelijk naar zijne tenten; en Joab keerde weder naar Jeruzalem tot den Koning.

23 [a]Joab nu was over het gansche heir van Israël; en Benája, de zoon van Jójada, over de Krethi en over de Plethi; *a* 2 Sam. 8:16, enz.

24 En Adóram was over de schatting; en Jósafat, de zoon van Ahílud, was kanselier;

25 En Seja was schrijver; en Zadok en Abjathar waren priesters.

26 En ook was Ira, de Jaïriet, Davids opperofficier.

HOOFDSTUK 21.

David vraagt den Heere naar de oorzaak van den driejarigen honger, en verstaat dat het was, omdat Saul de Gibeonieten vervolgd en gedood had, vs. 1. Kort verhaal der Gibeonieten, 2. David voldoet hunnen eisch en levert hun, Jónathans zoon verschoonende, zeven zonen van Sauls geslacht, die zij ophangen, 3. Overbrenging en begraving der beenderen van Saul en zijne zonen in het graf van Kis, 12. Vier krijgen der Filistijnen tegen Juda, waarin vier reuzen door Davids helden verslagen zijn, 15.

EN er was in Davids dagen een honger, drie jaren, jaar achter jaar; en David zocht het aangezicht des HEEREN. En de HEERE zeide: Het is om Sauls en om des bloedhuizes wil, omdat hij de Gibeonieten gedood heeft.

2 Toen riep de Koning de Gibeonieten, en zeide tot hen: (de Gibeonieten nu waren niet van de kinderen Israëls, maar van het overblijfsel der Amorieten; en de kinderen Israëls hadden hun [a]gezworen; maar Saul zocht hen te slaan in zijnen ijver voor de kinderen van Israël en Juda.) *a* Joz. 9:19.

3 David dan zeide tot de Gibeonieten: Wat zal ik ulieden doen? en waarmede zal ik verzoenen, dat gij het erfdeel des HEEREN zegent?

4 Toen zeiden de Gibeonieten tot hem: Het is ons niet *te doen om* zilver en goud met Saul en met zijn huis; ook is het ons niet om iemand te dooden in Israël. En hij zeide: Wat zegt gij dan, dat ik u doen zal?

5 En zij zeiden tot den Koning: De man, die ons te niet gemaakt en tegen ons gedacht heeft, dat wij zouden verdelgd worden, zonder te kunnen bestaan in eenige landpale van Israël;

6 Laat ons zeven mannen van zijne zonen gegeven worden, dat wij hen den HEERE ophangen te Gíbea Sauls, o, gij verkorene des HEEREN! En de Koning zeide: Ik zal hen geven.

7 Doch de Koning verschoonde Mefibóseth, den zoon van Jónathan, den zoon van Saul, [a]om den eed des HEEREN, die tusschen hen was, tusschen David en tusschen Jónathan, Sauls zoon. *a* 1 Sam. 18:3. 20:15, 42. 23:18.

8 Maar de Koning nam de twee zonen van Rizpa, dochter van Aja, die zij Saul gebaard had, Armóni en Mefibóseth; daartoe de vijf zonen van Michals *zuster*, Sauls dochter, die zij Adriël, den zoon van Barzillai, den Meholathiet, gebaard had;

9 En hij gaf hen in de hand der Gibeonieten, die ze ophingen op den berg voor het aangezicht des HEEREN; en die zeven vielen te gelijk; en zij werden gedood in de dagen van den oogst, in de eerste *dagen*, in het begin van den gersteoogst.

10 Toen nam Rizpa, de dochter van Aja, eenen zak, en spande dien voor zich uit op eenen rotssteen, van het begin van den oogst, totdat er water op hen drupte van den hemel; en zij liet het gevogelte des hemels op hen niet rusten des daags, noch het gedierte van het veld des nachts.

11 En het werd David aangezegd, wat Rizpa, de dochter van Aja, Sauls bijwijf, gedaan had.

12 Zoo ging David henen, en nam de beenderen van Saul, en de beenderen van Jónathan, zijnen zoon, van de burgeren van Jabes in Gilead, [a]die dezelve gestolen hadden van de straat Beth-San, alwaar de Filistijnen ze hadden opgehangen, ten dage, als de Filistijnen Saul sloegen op Gilbóa.
a 1 Sam. 31:10, enz.

13 En hij bracht van daar op de beenderen van Saul, en de beenderen van Jónathan, zijnen zoon; ook verzamelden zij de beenderen der gehangenen.

14 En zij begroeven de beenderen van Saul en zijnen zoon Jónathan in het land van Benjamin te Zela, in het graf van zijnen vader Kis, en deden alles, wat de Koning geboden had. Alzoo werd God na dezen den lande verbeden.

15 Voorts hadden de Filistijnen nog eenen krijg tegen Israël. En David toog af, en zijne knechten met hem, en streden tegen de Filistijnen, dat David moede werd.

16 En Isbi Benob, die van de kinderen van Rafa was, en het gewicht zijner spies drie honderd gewicht kopers, en hij was

aangegord met een nieuw *zwaard;* deze
dacht David te slaan.
17 Maar Abísai, de zoon van Zerúja, hielp
hem, en sloeg den Filistijn, en doodde
hem. Toen zwoeren hem de mannen van
David, zeggende: Gij zult niet meer met
ons uittrekken ten strijde, opdat gij de
lamp van Israël niet uitbluscht.
18 En het geschiedde daarna, dat er
wederom een krijg was te [a]Gob tegen
de Filistijnen. Toen sloeg Síbbechai, de
Husathiet, Saf, die van de kinderen van
Rafa was. *a* 1 Kron. 20:4.
19 Voorts was er nog een krijg te Gob
tegen de Filistijnen; en E'lhanan, de zoon
van Jaäré-O'regim, sloeg Beth-halachmi,
dewelke was met Goliath, den Gethiet, wiens
spiesenhout was als een weversboom.
20 Nog was er ook een krijg te Gath; en
er was een zeer lang man, die zes vingeren
had aan zijne handen, en zes teenen aan
zijne voeten, vier en twintig in getal, en
deze was ook aan Rafa geboren.
21 En hij hoonde Israël; maar Jónathan, de
zoon van Símea, Davids broeder, sloeg hem.
22 Deze vier waren aan Rafa geboren te
Gath; en zij vielen door de hand van David,
en door de hand zijner knechten.

HOOFDSTUK 22.

Davids lof- en danklied voor Gods menigvuldige verlossingen, waarin hij des Heeren hulp in allerlei gevaren zeer levendig en hoog roemt. Beschrijving van Gods macht en majesteit, en zijne trouwe verkleefdheid aan den Heere. David wijst door den Geest der profetie op het bestendig, onverwinlijk en eeuwig Koninkrijk van den Heere Christus, Wiens voorbeeld hij was, en getuigt van de roeping der Heidenen tot de gehoorzaamheid en gemeenschap des Heeren Christus en Zijner Kerk.

EN David sprak de woorden dezes lieds
tot den HEERE, ten dage als de HEERE
hem verlost had uit de hand van al zijne
vijanden, en uit de hand van Saul.
2 Hij zeide dan: [a]De HEERE is mij mijne
Steenrots, en mijn Burg, en mijn Uithelper.
a Ps. 18:2, enz.
3 God is mijne Rots; [a]ik zal op Hem
betrouwen; mijn Schild en de Hoorn
mijns heils, mijn Hoog Vertrek en mijne
Toevlucht, mijn Verlosser! van geweld
hebt Gij mij verlost! *a* Hebr. 2:13.
4 Ik riep den HEERE aan, Die te prijzen
is, en ik werd verlost van mijne vijanden.
5 Want baren des doods hadden mij
omvangen; beken Belials verschrikten mij.
6 Banden der hel omringden mij; strik-
ken des doods bejegenden mij.
7 Als mij bange was, riep ik den HEERE
aan, en riep tot mijnen God; en Hij hoorde
mijne stem uit Zijn paleis, en mijn geroep
kwam in Zijne ooren.
8 Toen daverde en beefde de aarde; de
fondamenten des hemels beroerden zich,
en daverden, omdat Hij ontstoken was.
9 Rook ging op van Zijnen neus, en een
vuur uit Zijnen mond verteerde; kolen
werden daarvan aangestoken.
10 En Hij boog den hemel, en daalde ne-
der; en donkerheid was onder Zijne voeten.
11 En Hij voer op eenen cherub, en vloog,
en werd gezien op de vleugelen des winds.
12 En Hij zette duisternis rondom Zich
tot tenten, eene samenbinding der wateren,
wolken des hemels.
13 Van den glans voor Hem henen werden
kolen des vuurs aangestoken.
14 De HEERE donderde van den hemel,
en de Allerhoogste gaf Zijne stem.
15 En Hij zond pijlen uit en verstrooide
ze; bliksemen en verschrikte ze.
16 En de diepe kolken der zee werden
gezien, de gronden der wereld werden ont-
dekt, door het schelden des HEEREN, van
het geblaas des winds van Zijnen neus.
17 Hij zond van de hoogte, Hij nam mij,
Hij trok mij op uit groote wateren.
18 Hij verloste mij van mijnen sterken
vijand, van mijne haters, omdat zij mach-
tiger waren dan ik.
19 Zij hadden mij bejegend ten dage
mijns ongevals; maar de HEERE was mij
een Steunsel.
20 En Hij voerde mij uit in de ruimte, en
rukte mij uit; want Hij had lust aan mij.
21 De HEERE vergold mij naar mijne
gerechtigheid; Hij gaf mij weder naar de
reinigheid mijner handen.
22 Want ik heb des HEEREN wegen
gehouden, en ben van mijnen God niet
goddelooslijk afgegaan.
23 Want al Zijne rechten waren voor mij,
en Zijne inzettingen, daarvan week ik niet af.
24 Maar ik was oprecht voor Hem; en
ik wachtte mij voor mijne ongerechtigheid.
25 Zoo gaf mij de HEERE weder naar
mijne gerechtigheid, naar mijne reinigheid,
voor Zijne oogen.
26 Bij den goedertierene houdt Gij U
goedertieren; bij den oprechten held houdt
Gij U oprecht.
27 Bij den reine houdt Gij U rein; maar
bij den verkeerde houdt Gij U verdraaid.

28 En Gij verlost het bedrukte volk; maar Uwe oogen zijn tegen de hoogen; Gij zult hen vernederen.

29 Want Gij zijt mijne Lamp, o HEERE! en de HEERE doet mijne duisternis opklaren.

30 Want met U loop ik door eene bende; met mijnen God spring ik over eenen muur.

31 [a]Gods weg is volmaakt; [b]de rede des HEEREN is doorlouterd; Hij is een Schild allen, die op Hem betrouwen. [a] Deut. 32:4. Dan. 4:37. Openb. 15:3. [b] Ps. 12:7. 119:140. Spr. 30:5.

32 Want [a]wie is God, behalve de HEERE? en wie is een rotssteen, behalve onze God? [a] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:2. Ps. 86:8. Jes. 45:5.

33 God is mijne Sterkte *en* Kracht; en Hij heeft mijnen weg volkomen geopend.

34 Hij maakt mijne voeten gelijk als der hinden, en stelt mij op mijne hoogten.

35 Hij leert mijne handen ten strijde, zoodat een stalen boog met mijne armen verbroken is.

36 Ook hebt Gij mij gegeven het schild Uws heils, en *door* Uw verootmoedigen hebt Gij mij groot gemaakt.

37 Gij hebt mijnen voetstap ruim gemaakt onder mij; en mijne enkelen hebben niet gewankeld.

38 Ik vervolgde mijne vijanden, en verdelgde hen, en keerde niet weder, totdat ik ze verdaan had.

39 En ik verteerde hen, en doorstak ze, dat zij niet weder opstonden; maar zij vielen onder mijne voeten.

40 Want Gij omgorddet mij met kracht ten strijde; Gij deedt onder mij nederbukken, die tegen mij opstonden.

41 En Gij gaaft mij den nek mijner vijanden, mijner haters, en ik vernielde hen.

42 Zij zagen uit, maar er was geen verlosser; naar den HEERE, maar Hij antwoordde hun niet.

43 Toen vergruisde ik hen, als stof der aarde; ik stampte ze; ik breidde hen uit als slijk der straten.

44 Ook hebt Gij mij uitgeholpen van de twisten mijns volks; Gij hebt mij bewaard tot een hoofd der Heidenen; het volk, *dat* ik niet kende, heeft mij gediend.

45 Vreemden hebben zich mij geveinsdelijk onderworpen; zoo haast als *hun* oor *van mij* hoorde, hebben zij mij gehoorzaamd.

46 Vreemden zijn vervallen, en hebben zich aangegord uit hunne sloten.

47 De HEERE leeft, en geloofd zij mijn Rotssteen; en verhoogd zij God, de Rotssteen mijns heils!

48 De God, Die mij volkomene wraak geeft, en de volken onder mij nederwerpt;

49 En Die mij uitvoert van mijne vijanden; en Gij verhoogt mij boven degenen, die tegen mij opstaan; Gij redt mij van den man alles gewelds.

50 Daarom zal ik U, o HEERE! loven onder de [a]Heidenen, en Uwen Naam zal ik psalmzingen. [a] Rom. 15:9.

51 *Hij is* een Toren der verlossingen Zijns konings, en Hij doet goedertierenheid aan Zijnen gezalfde, aan David en aan zijn zaad, tot in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 23.

Laatste woorden van David, waarin hij van zijne Goddelijke roeping tot zijn koninklijk en profetisch ambt getuigt, vs. 1. Profetie van den Messias Jezus Christus en de gelukzaligheid onder zijne regeering, met erkenning van de onwaardigheid van zijn huis en zijn vertrouwen op Gods eeuwig genadeverbond, 3. Verkondigt den ondergang der goddeloozen, 6. Vermelding van Davids helden en hunne dapperheid, 8.

VOORTS zijn dit de laatste woorden van David. David, de zoon van Isaï, zegt, en de man, die hoog is opgericht, de gezalfde van Jakobs God, en liefelijk *in* psalmen van Israël, zegt:

2 De Geest des HEEREN heeft door mij gesproken, en Zijne rede is op mijne tong geweest.

3 De God Israëls heeft gezegd, de Rotssteen Israëls heeft tot mij gesproken: *Er zal zijn* een Heerscher over de menschen, een Rechtvaardige, een Heerscher *in de* vreeze Gods.

4 En Hij zal zijn gelijk het licht des morgens, *wanneer* de zon opgaat, des morgens zonder wolken, *wanneer* van den glans na den regen de grasscheutjes uit de aarde *voortkomen.*

5 Hoewel mijn huis alzoo niet is bij God, nogtans heeft Hij mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordineerd en bewaard is; voorzeker is *daarin* al mijn heil, en alle lust, hoewel Hij het *nog* niet doet uitspruiten.

6 Maar de *mannen* Belials zullen altemaal zijn als doornen, die weggeworpen worden, omdat men ze met de hand niet kan vatten;

7 Maar een iegelijk, die ze zal aantasten, voorziet zich met ijzer en het hout eener spies; en zij zullen ganschelijk met vuur verbrand worden ter zelver plaats.

8 [a]Dit zijn de namen der helden, die David

gehad heeft: Joscheb Baschébeth, *de zoon*
van Tachkemóni, de voornaamste der hoofd-
lieden. Deze was Adíno, de Ezniet, *die zich*
stelde tegen acht honderd, die *van hem* ver-
slagen werden op eenmaal. *a* 1 Kron. 11:11, enz.
9 En na hem was Eleázar, de zoon van
Dodo, zoon van Ahóhi; *deze was* onder
de drie helden met David, toen zij de
Filistijnen beschimpten, *die* aldaar ten
strijde verzameld waren, en de mannen
van Israël waren opgetogen.
10 Deze stond op, en sloeg onder de Fili-
stijnen, totdat zijne hand moede werd, ja,
zijne hand aan het zwaard kleefde; en de
HEERE wrocht een groot heil ten zelven
dage; en het volk keerde wederom hem
na, alleenlijk om te plunderen.
11 Na hem nu was Samma, de zoon van
Age, de Harariet. Toen de Filistijnen ver-
zameld waren in een dorp, en aldaar een
stuk akkers was vol linzen, en het volk voor
het aangezicht der Filistijnen vluchtte;
12 Zoo stelde hij zich in het midden van
dat stuk, en verloste dat, en sloeg de Fili-
stijnen; en de HEERE wrocht een groot heil.
13 Ook gingen af drie van de dertig hoof-
den, en kwamen in den oogst tot David,
in de spelonk van Adullam; en de hoop
der Filistijnen had zich gelegerd in het
dal Refaïm.
14 En David was toen in eene vesting;
en de bezetting der Filistijnen was toen te
Bethlehem.
15 En David kreeg lust, en zeide: Wie
zal mij water te drinken geven uit Bethle-
hems bornput, die in de poort is?
16 Toen braken die drie helden door het
leger der Filistijnen, en putten water uit
Bethlehems bornput, die in de poort is, en
droegen het, en kwamen tot David; doch
hij wilde dat niet drinken, maar goot het
uit voor den HEERE,
17 En zeide: Het zij verre van mij, o
HEERE! dat ik dit zou doen; zou *ik drinken*
het bloed der mannen, die heengegaan zijn
met gevaar van hun leven? En hij wilde
het niet drinken. Dit deden die drie helden.
18 Abísai, Joabs broeder, de zoon van
Zerúja, die was ook een hoofd van drieën;
en die hief zijne spies op tegen drie hon-
derd, die *van hem* verslagen werden; en
hij had eenen naam onder die drie.
19 Was hij niet de heerlijkste van die
drie? Daarom was hij hun tot eenen
overste. Maar hij kwam niet tot aan die
eerste drie.
20 Voorts Benája, de zoon van Jójada,
de zoon van een' dapperen man, groot van
daden, van Kábzeël; die sloeg twee sterke
leeuwen van Moab; ook ging hij af, en
sloeg eenen leeuw in het midden van eenen
kuil in den sneeuwtijd.
21 Daartoe sloeg hij eenen Egyptischen
man, eenen man van aanzien; en in de
hand des Egyptenaars was eene spies; maar
hij ging tot hem af met eenen staf; en hij
rukte de spies uit de hand des Egyptenaars,
en doodde hem met zijne *eigene* spies.
22 Die dingen deed Benája, de zoon van
Jójada; dies had hij eenen naam onder de
drie helden.
23 Hij was de heerlijkste van de dertig,
maar tot die drie *eersten* kwam hij niet;
en David stelde hem over zijne trawanten.
24 A'sahel, Joabs broeder, was onder de
dertig; E'lhanan, de zoon van Dodo, van
Bethlehem;
25 Samma, de Harodiet; Elíka, de Ha-
rodiet;
26 Helez, de Paltiet; Ira, de zoon van
Ikes, de Thekoïet;
27 Abi-ezer, de Anethothiet; Mebunnai,
de Husathiet;
28 Zalmon, de Ahohiet; Máharai, de
Netofathiet;
29 Heleb, de zoon van Báëna, de Netofa-
thiet; Ithai, de zoon van Ribai, van Gibea
der kinderen Benjamins;
30 Benája, de Pirháthoniet; Hiddai, van
de beken van Gaäs;
31 Abi-Albôn, de Arbathiet; Azmáveth,
de Barhumiet;
32 Eljachba, de Saälboniet; van de zonen
van Jazen, Jónathan;
33 Samma, de Harariet; Ahíam, de zoon
van Sarar, de Harariet;
34 Elifélet, de zoon van Ahasbai, de zoon
van eenen Mááchathiet; Elíam, de zoon
van Achitófel, de Giloniet;
35 Hezrai, de Karmeliet; Paërai, de Arbiet;
36 Jig-al, de zoon van Nathan, van Zoba;
Bani, de Gadiet;
37 Zelek, de Ammoniet; Náharai, de
Beërothiet, de wapendrager van Joab, den
zoon van Zerúja;
38 Ira, de Jethriet; Gareb, de Jethriet;
39 Uría, de Hethiet; zeven en dertig in
alles.

HOOFDSTUK 24.

Door een rechtvaardig oordeel Gods wordt David door hoogmoed gedreven tot eene volkstelling, vs. 1. Joab en anderen raden hem dit af; maar te vergeefs, 3. David gevoelt en bekent zijne zonde, 10. God stelt hem door den profeet Gad drie plagen voor, om eene daaruit te kiezen, 11; waarover hij, zeer benauwd zijnde, de pest verkiest, die een groot getal volks wegneemt, 14. God gebiedt den slaanden engel op te houden, waarom ook David, den engel ziende, ootmoedig bidt, 16. Gad beveelt David van Gods wege, dat hij een altaar zal oprichten en offeren op Arauna's dorschvloer; hij offert aldaar, 18. De plaag houdt op, 19.

EN [a] de toorn des HEEREN voer voort te ontsteken tegen Israël; en Hij porde David aan tegen henlieden, zeggende: Ga, tel Israël en Juda. [a] 1 Kron. 21:1, enz.

2 De Koning dan zeide tot Joab, den krijgsoverste, die bij hem was: Trek nu om, door alle stammen van Israël, van Dan tot Ber-séba toe, en tel het volk, opdat ik het getal des volks wete.

3 Toen zeide Joab tot den Koning: Nu doe de HEERE, uw God, tot dit volk, zoo als deze en die nu zijn, honderdmaal meer, dat de oogen van mijnen heer den Koning het aanzien; maar waarom heeft mijn heer de Koning lust tot deze zaak?

4 Doch des Konings woord nam de overhand tegen Joab, en tegen de oversten des heirs. Alzoo toog Joab uit, met de oversten des heirs, van des Konings aangezicht, om het volk Israël te tellen.

5 En zij gingen over de Jordaan, en legerden zich bij Aroër, ter rechterhand der stad, die in het midden is van de beek van Gad, en aan Jáëzer.

6 Voorts kwamen zij in Gilead, en in het lage land Hodsi; ook kwamen zij tot Dan-Jaän, en rondom bij Sidon.

7 En zij kwamen tot de vesting van Tyrus, en alle steden der Hevieten en der Kanaänieten; en zij kwamen uit aan het zuiden van Juda te Ber-séba.

8 Alzoo togen zij om door het gansche land; en ten einde van negen maanden en twintig dagen kwamen zij te Jeruzalem.

9 En Joab gaf de som van het getelde volk aan den Koning; en in Israël waren acht honderd duizend strijdbare mannen, die het zwaard uittrokken, en de mannen van Juda waren vijf honderd duizend man.

10 En Davids hart sloeg hem, nadat hij het volk geteld had; en David zeide tot den HEERE: Ik heb zeer gezondigd *in* hetgeen ik gedaan heb; maar nu, o HEERE! neem toch de misdaad Uws knechts weg; want ik heb zeer zottelijk gedaan.

11 Als nu David des morgens opstond, zoo geschiedde het woord des HEEREN tot den profeet Gad, Davids ziener, zeggende:

12 Ga heen en spreek tot David: Alzoo zegt de HEERE: Drie dingen draag Ik u voor; verkies u een uit die, dat Ik u doe.

13 Zoo kwam Gad tot David, en maakte het hem bekend, en zeide tot hem: Zal u een honger van zeven jaren in uw land komen? of *wilt* gij drie maanden vlieden voor het aangezicht uwer vijanden, dat die u vervolgen? of dat er drie dagen pestilentie in uw land zij? Merk nu, en zie toe, wat antwoord ik Dien zal wederbrengen, Die mij gezonden heeft.

14 Toen zeide David tot Gad: Mij is zeer bange; laat ons toch in de hand des HEEREN vallen, want Zijne barmhartigheden zijn vele; maar laat mij in de hand van menschen niet vallen.

15 Toen gaf de HEERE een pestilentie in Israël, van den morgen af tot den gezetten tijd toe; en er stierven van het volk, van Dan tot Ber-séba toe, zeventig duizend mannen.

16 Toen nu de engel zijne hand uitstrekte over Jeruzalem, om haar te verderven, berouwde het den HEERE over dat kwaad; en Hij zeide tot den engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg, trek uwe hand nu af. De engel des HEEREN nu was bij den dorschvloer van Arauna, den Jebusiet.

17 En David, als hij den engel zag, die het volk sloeg, sprak tot den HEERE, en zeide: Zie ik, ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld; maar wat hebben deze schapen gedaan? Uwe hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis.

18 En Gad kwam tot David op dienzelven dag, en zeide tot hem: Ga op, richt den HEERE een altaar op, op den dorschvloer van Arauna, den Jebusiet.

19 Alzoo ging David op naar het woord van Gad, gelijk als de HEERE geboden had.

20 En Arauna zag toe, en zag den Koning en zijne knechten tot zich overkomen; zoo ging Arauna uit, en boog zich voor den Koning met zijn aangezicht ter aarde.

21 En Arauna zeide: Waarom komt mijn heer de Koning tot zijnen knecht? En David zeide: Om dezen dorschvloer van u te koopen, om den HEERE een altaar te bouwen, opdat deze plage opgehouden worde van over het volk.

22 Toen zeide Arauna tot David: Mijn

heer de Koning neme en offere, wat goed is in zijne oogen; zie daar de runderen ten brandoffer, en de sleden en het rundertuig tot hout.

23 Dit alles gaf Arauna, de koning, aan den Koning. Voorts zeide Arauna tot den Koning: De HEERE uw God neme een welgevallen in u!

24 Doch de Koning zeide tot Arauna: Neen, maar ik zal het zekerlijk van u koopen voor den prijs; want ik zal den HEERE, mijnen God, niet offeren brandofferen om niet. Alzoo kocht David den dorschvloer en de runderen voor vijftig zilveren sikkelen.

25 En David bouwde aldaar den HEERE een altaar, en offerde brandofferen en dankofferen. Alzoo werd de HEERE den lande verbeden, en deze plage van over Israël opgehouden.

HET EERSTE BOEK

DER

KONINGEN.

HOOFDSTUK 1.

David wordt oud en gediend van Abisag, vs. 1. Adónia staat naar de kroon, 5; zulks wordt door Bathséba naar den raad van den profeet Nathan verhinderd, 11. David vernieuwt zijne belofte van het koninkrijk zijnen zoon Sálomo na te laten, 28; die tot Koning gezalfd wordt, 32. Het gerucht hiervan komt ter kennis van Adónia en zijne aanhangers, die hem verlaten, 41. Adónia vreest Sálomo, die hem zijne misdaad vergeeft en naar huis zendt, 50.

DE koning David nu was oud, wel bedaagd; en zij dekten hem met kleederen; doch hij kreeg geene warmte.

2 Toen zeiden zijne knechten tot hem: Laat ze mijnen heer den Koning eene jonge dochter, eene maagd zoeken, die voor het aangezicht des Konings sta, en hem koestere; en zij slape in uwen schoot, dat mijn heer de Koning warm worde.

3 Zoo zochten zij eene schoone jonge dochter in alle landpalen van Israël; en zij vonden Abísag, eene Sunamietische, en brachten ze tot den Koning.

4 En de jonge dochter was boven mate schoon, en koesterde den Koning, en diende hem; doch de Koning bekende ze niet.

5 Adónia nu, de zoon van Haggith, verhief zich, zeggende: Ik zal Koning zijn; [a] en hij bereidde zich wagenen en ruiteren, en vijftig mannen, loopende voor zijn aangezicht. *a* 2 Sam. 15:1.

6 En zijn vader had hem niet bedroefd van zijne dagen, zeggende: Waarom hebt gij alzoo gedaan? En ook was hij zeer schoon van gedaante, en [a] *Haggith* had hem gebaard na Absalom. *a* 1 Kron. 3:2.

7 En [a] zijne raadslagen waren met Joab, den zoon van Zerúja, en met Abjathar, den priester; die hielpen, volgende Adónia. *a* 1 Kon. 3:22, 28.

8 Maar Zadok, de priester, en Benája, de zoon van Jójada, en Nathan, de profeet, en Simeï, en Reï, en de helden, die David had, waren met Adónia niet.

9 En Adónia slachtte schapen, en runderen, en gemest vee bij den steen Zoheleth, die bij de fontein Rogel [a] is; en noodde al zijne broederen, de zonen des Konings, en alle mannen van Juda, des Konings knechten. *a* Joz. 15:7. 18.16.

10 Maar Nathan, den profeet, en Benája, en de helden, en Sálomo, zijnen broeder, noodde hij niet.

11 Toen sprak Nathan tot Bathséba, de moeder van Sálomo, zeggende: Hebt gij niet gehoord, dat Adónia, de zoon van Haggith, Koning is? en onze heer David weet dat niet.

12 Nu dan, kom, laat mij u toch eenen raad geven, dat gij uwe ziel en de ziel van uwen zoon Sálomo redt.

13 Ga heen, en treed in tot den koning David, en zeg tot hem: Hebt gij niet, mijn heer Koning! uwe dienstmaagd gezworen, zeggende: Voorzeker, uw zoon Sálomo zal na mij Koning zijn, en hij zal op mijnen troon zitten! waarom dan is Adónia Koning?

14 Zie, als gij daar nog met den Koning spreken zult, zoo zal ik na u inkomen, en zal uwe woorden vervullen.

15 En Bathséba ging in tot den Koning in de binnenkamer; doch de Koning was zeer oud, en Abísag, de Sunamietische, diende den Koning.

16 En Bathséba neigde het hoofd, en boog

zich neder voor den Koning; en de Koning
zeide: Wat is u?
17 En zij zeide tot hem: Mijn heer! gij
hebt uwe dienstmaagd bij den HEERE, uwen
God, gezworen: Voorzeker Sálomo, uw zoon,
zal na mij Koning zijn, en hij zal op mijnen
troon zitten!
18 En nu zie, Adónia is Koning; en nu,
mijn heer Koning! gij weet het niet.
19 En hij heeft ossen, en gemest vee, en
schapen in menigte geslacht, en genood al
de zonen des Konings, en Abjathar, den
priester, en Joab, den krijgsoverste; maar
uwen knecht Sálomo heeft hij niet genood.
20 Maar gij, mijn heer Koning! de oogen
van het gansche Israël zijn op u, dat gij
hun zoudt te kennen geven, wie op den
troon van mijnen heer den Koning na hem
zitten zal.
21 Anders zal het geschieden, als mijn
heer de Koning met zijne vaderen zal ont-
slapen zijn, dat ik en mijn zoon Sálomo
als zondaars zullen zijn.
22 En ziet, zij sprak nog met den Koning,
als de profeet Nathan inkwam.
23 En zij gaven den Koning te kennen,
zeggende: Zie, de profeet Nathan is daar;
en hij kwam voor het aangezicht des Ko-
nings, en boog zich voor den Koning op
zijn aangezicht ter aarde.
24 En Nathan zeide: Mijn heer Koning!
hebt gij gezegd: Adónia zal na mij Koning
zijn, en hij zal op mijnen troon zitten?
25 Want hij is heden afgegaan, en heeft
geslacht ossen, en gemest vee, en schapen
in menigte, en heeft genood al de zonen
des Konings, en de oversten des heirs, en
Abjathar, den priester; en ziet, zij eten
en drinken voor zijn aangezicht, en zeggen:
De koning Adónia leve!
26 Maar mij, die uw knecht ben, en
Zadok, den priester, en Benája, den zoon
van Jójada, en Sálomo, uwen knecht, heeft
hij niet genood.
27 Is deze zaak van mijnen heer den
Koning geschied? en hebt gij uwen knecht
niet bekend gemaakt, wie op den troon van
mijnen heer den Koning na hem zitten zou?
28 En de koning David antwoordde en
zeide: Roept mij Bathséba; en zij kwam
voor het aangezicht des Konings, en stond
voor het aangezicht des Konings.
29 Toen zwoer de Koning, en zeide:
Zoo waarachtig als de HEERE leeft, die
mijne ziel uit allen nood verlost heeft;
30 Voorzeker, gelijk als ik u gezworen
heb bij den HEERE, den God Israëls, zeg-
gende: Voorzeker zal uw zoon Sálomo
na mij Koning zijn, en zal op mijnen troon
in mijne plaats zitten; voorzeker, alzoo zal
ik te dezen zelven dage doen.
31 Toen neigde zich Bathséba met het
aangezicht ter aarde, en boog zich neder
voor den Koning, en zeide: Mijn heer de
koning David leve in eeuwigheid!
32 En de koning David zeide: Roept
mij Zadok, den priester, en Nathan, den
profeet, en Benája, den zoon van Jójada; en
zij kwamen voor het aangezicht des Konings.
33 En de Koning zeide tot hen: Neemt
met u de knechten uws heeren, en doet
mijnen zoon Sálomo rijden op de muil-
ezelin, die voor mij is; en voert hem af
naar Gihon.
34 En dat Zadok, de priester, met Na-
than, den profeet, hem aldaar tot Koning
over Israël zalven. Daarna zult gij met de
bazuin blazen, en zeggen: De koning Sálomo
leve!
35 Dan zult gij achter hem optrekken,
en hij zal komen, en zal op mijnen troon
zitten, en hij zal Koning zijn in mijne plaats;
want ik heb geboden, dat hij een voor-
ganger zou zijn over Israël en over Juda.
36 Toen antwoordde Benája, de zoon van
Jójada, den Koning, en zeide; Amen; al-
zoo zegge de HEERE, de God van mijnen
heer den Koning!
37 Gelijk als de HEERE met mijnen heer
den Koning geweest is, alzoo zij Hij met
Sálomo; en Hij make zijnen troon grooter
dan den troon van mijnen heer den ko-
ning David!
38 Toen ging Zadok, de priester, af, met
Nathan, den profeet, en Benája, den zoon
van Jójada, en de Krethi en de Plethi, en
zij deden Sálomo rijden op de muilezelin
van den koning David, en geleidden hem
naar Gihon.
39 En Zadok, de priester, nam den olie-
hoorn uit de tent, en zalfde Sálomo; en
zij bliezen met de bazuin, en al het volk
zeide: [a] De koning Sálomo leve! [a] 1 Sam. 10:24.
40 En al het volk kwam op achter hem,
en het volk pijpte met pijpen, en verblijdde
zich met groote blijdschap, zoodat de aarde
van hun geluid spleet.
41 En Adónia hoorde het, en al de ge-

nooden, die met hem waren, die nu geëindigd hadden te eten; ook hoorde Joab het geluid der bazuinen, en zeide: Waarom is het geroep dier stad, die in roer *is*?

42 Als hij nog sprak, ziet, zoo kwam Jónathan, de zoon van Abjathar, den priester; en Adónia zeide: Kom in, want gij zijt een kloek man, en zult het goede boodschappen.

43 En Jónathan antwoordde en zeide tot Adónia: Ja, maar onze heer, de koning David, heeft Sálomo tot Koning gemaakt;

44 En de Koning heeft met hem gezonden Zadok, den priester, en Nathan, den profeet, en Benája, den zoon van Jójada, en de Krethi en de Plethi; en zij hebben hem doen rijden op de muilezelin des Konings.

45 Daartoe hebben hem Zadok, de priester, en Nathan, de profeet, in Gihon tot Koning gezalfd, en zijn van daar blijde opgetogen, zoodat de stad in roer is; dat is het geroep, dat gij gehoord hebt.

46 En ook zit Sálomo op den troon des koninkrijks.

47 Zoo zijn ook de knechten des Konings gekomen, om onzen heer, den koning David, te zegenen, zeggende: Uw God make den naam van Sálomo beter dan uwen naam, en make zijnen troon grooter dan uwen troon; en de Koning heeft aangebeden op de slaapstede.

48 Ja, ook heeft de Koning aldus gezegd: Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, Die heden gegeven heeft eenen, zittende op mijnen troon, dat het mijne oogen gezien hebben!

49 Toen verschrikten en stonden op al de genooden, die bij Adónia waren, en gingen een iegelijk zijns weegs.

50 Doch Adónia vreesde voor Sálomo, en hij stond op, en ging heen, en vatte de hoornen des altaars.

51 En men maakte Sálomo bekend, zeggende: Zie, Adónia vreest den koning Sálomo; want zie, hij heeft de hoornen des altaars gevat, zeggende: Dat de koning Sálomo mij als heden zwere, dat hij zijnen knecht met het zwaard niet dooden zal!

52 En Sálomo zeide: Indien hij een vroom man zal zijn, daar zal niet van zijn haar op de aarde vallen; maar indien in hem kwaad bevonden zal worden, zoo zal hij sterven.

53 En de koning Sálomo zond heen, en zij deden hem afgaan van het altaar; en hij kwam, en boog zich neder voor den koning Sálomo. En Sálomo zeide tot hem: Ga heen naar uw huis.

HOOFDSTUK 2.

David stervende, vermaant Sálomo tot een Godvruchtig leven en standvastige regeering, vs. 1. Hij beveelt hem Joab en Simeï te straffen en aan Barzillai wel te doen, 5. David sterft, 10. Sálomo regeert, 12. Adónia laat door Bathséba om Abisag verzoeken, 13; dit verzoek wordt afgeslagen en Adónia gedood, 22. Abjathar wordt afgezet, 26. Joab en Simeï gedood, 36.

ALS nu de dagen van David nabij waren, dat hij sterven zou, zoo gebood hij zijnen zoon Sálomo, zeggende:

2 Ik ga heen in den weg der gansche aarde, zoo zijt sterk, en wees een man.

3 En neem waar de wacht des HEEREN, uws Gods, om te wandelen in Zijne wegen, om te onderhouden Zijne inzettingen, en Zijne geboden, en Zijne rechten, en Zijne getuigenissen, [a] gelijk geschreven is in de wet van Mozes; [b] opdat gij verstandelijk handelt in al wat gij doen zult, en al waarheen gij u wenden zult;

[a] Deut. 17:18. [b] Deut. 29:9. Joz. 1:7.

4 Opdat de HEERE bevestige Zijn woord, dat Hij over mij gesproken heeft, [a] zeggende: Indien uwe zonen hunnen weg bewaren, om voor Mijn aangezicht trouwelijk, met hun gansche hart en met hunne gansche ziel, te wandelen, zoo zal geen man, zeide Hij, u afgesneden worden van den troon Israëls. [a] 2 Sam. 7:12. Ps. 132:12.

5 Zoo weet gij ook, wat Joab, de zoon van Zerúja, mij gedaan heeft, *en* wat hij gedaan heeft aan de twee krijgsoversten van Israël, [a] Abner, den zoon van Ner, en Amása, den zoon van Jether, die hij gedood heeft, en heeft krijgsbloed vergoten in vrede; en hij heeft krijgsbloed gedaan aan zijnen gordel, die aan zijne lenden was, en aan zijne schoenen, die aan zijne voeten waren. [a] 2 Sam. 3:27. 20:10.

6 Doe dan naar uwe wijsheid, dat gij zijn grauwe haar niet met vrede in het graf laat dalen.

7 Maar aan de zonen van [a] Barzillai, den Gileadiet, zult gij weldadigheid bewijzen, en zij zullen zijn onder degenen, die aan uwe tafel eten; want alzoo naderden zij tot mij, als ik vluchtte voor het aangezicht van uwen broeder Absalom. [a] 2 Sam. 17:27. 19:31.

8 En zie, bij u is Simeï, de zoon van Gera, de zoon van Jemini, uit Bahûrim, die mij [a] vloekte met eenen geweldigen vloek, ten dage als ik ging naar Mahanáïm;

doch hij kwam af mij te gemoet aan de Jordaan, en ik zwoer hem bij den HEERE, zeggende: Zoo ik hem met het zwaard doode! [a] 2 Sam. 16:5. 19:19.

9 Maar nu, houd hem niet onschuldig, dewijl gij een wijs man zijt; en gij zult weten, wat gij hem doen zult, opdat gij zijn grauwe haar met bloed in het graf doet dalen.

10 En David ontsliep met zijne vaderen, [a] en werd begraven in de stad Davids. [a] Hand. 2:29. 13:36.

11 De dagen nu, die David geregeerd heeft over Israël, zijn veertig jaar; [a] zeven jaren heeft hij geregeerd in Hebron, en in Jeruzalem heeft hij drie en dertig jaren geregeerd. [a] 1 Kron. 29:27.

12 [a] En Sálomo zat op den troon van zijnen vader David; en zijn koninkrijk werd zeer bevestigd. [a] 1 Kron. 29:23. 2 Kron. 1:1.

13 Toen kwam Adónia, de zoon van Haggith, tot Bathséba, de moeder van Sálomo; en zij zeide: Is uwe komst vrede? en hij zeide: Vrede.

14 Daarna zeide hij: Ik heb een woord aan u. En zij zeide: Spreek.

15 Hij zeide dan: Gij weet, dat het koninkrijk mijne was, en het gansche Israël zijn aangezicht op mij gezet had, dat ik Koning zijn zou; hoewel het koninkrijk omgewend en mijns broeders geworden is; [a] want het is van den HEERE hem geworden. [a] 1 Kron. 22:9. 28:5.

16 En nu begeer ik van u eene eenige begeerte; wijs mijn aangezicht niet af. En zij zeide tot hem: Spreek.

17 En hij zeide: Spreek toch tot den koning Sálomo; want hij zal uw aangezicht niet afwijzen; dat hij mij Abísag, de Sunamietische, ter vrouwe geve.

18 En Bathséba zeide: Het is goed; ik zal den Koning voor u aanspreken.

19 Zoo kwam Bathséba tot den koning Sálomo, om hem voor Adónia aan te spreken. En de Koning stond op, haar te gemoet, en boog zich voor haar; daarna zat hij op zijnen troon, en deed eenen stoel voor de moeder des Konings zetten; en zij zat aan zijne rechterhand.

20 Toen zeide zij: Ik begeer van u eene eenige kleine begeerte; wijs mijn aangezicht niet af. En de Koning zeide tot haar: Begeer, mijne moeder! want ik zal uw aangezicht niet afwijzen.

21 En zij zeide: Laat Abísag, de Sunamietische, aan Adónia, uwen broeder, ter vrouwe gegeven worden.

22 Toen antwoordde de koning Sálomo, en zeide tot zijne moeder: En waarom begeert gij Abísag, de Sunamietische, voor Adónia? begeer ook voor hem het koninkrijk (want hij is mijn broeder, die ouder is dan ik ben), ja, voor hem, en voor Abjathar, den priester, en voor Joab, den zoon van Zerúja.

23 En de koning Sálomo zwoer bij den HEERE, zeggende: Zoo doe mij God, en zoo doe Hij daartoe, voorzeker Adónia zal dat woord tegen zijn leven gesproken hebben!

24 En nu *zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die mij bevestigd heeft, [a] en mij heeft doen zitten op den troon van mijnen vader David, en Die mij een huis gemaakt heeft, gelijk als Hij gesproken had; voorzeker, Adónia zal heden gedood worden! 2 Sam. 7:12, 13.

25 En de koning Sálomo zond door de hand van Benája, den zoon van Jójada; die viel op hem aan, dat hij stierf.

26 En tot Abjathar, den priester, zeide de koning: Ga naar Anathoth, op uwe akkers; want gij zijt een man des doods; maar op dezen dag zal ik u niet dooden, [a] omdat gij de ark des Heeren HEEREN voor het aangezicht van mijnen vader David gedragen hebt, en omdat gij verdrukt zijt geweest, in alles, waarin mijn vader verdrukt was. [a] 1 Sam. 22:20, enz. 2 Sam. 15:24.

27 Sálomo dan verdreef Abjathar, dat hij des HEEREN priester niet ware; om te [a] vervullen het woord des HEEREN, hetwelk Hij over het huis van Eli te Silo gesproken had. [a] 1 Sam. 2:31, enz.

28 Als het gerucht tot Joab kwam (want Joab had zich gewend achter Adónia, hoewel hij zich niet had gewend achter Absalom), zoo vluchtte Joab tot de tent des HEEREN, [a] en vatte de hoornen des altaars. [a] 1 Kon. 1:50.

29 En het werd den koning Sálomo aangezegd, dat Joab tot de tent des HEEREN gevloden was, en zie, hij is bij het altaar. Toen zond Sálomo Benája, den zoon van Jójada, zeggende: Ga heen, val op hem aan.

30 En Benája kwam tot de tent des HEEREN, en zeide tot hem: Zoo zegt de Koning: Kom uit. En hij zeide: Neen, maar hier zal ik sterven! En Benája bracht het antwoord weder aan den Koning, zeggende: Zoo heeft Joab gesproken, en zoo heeft hij mij geantwoord.

31 En de Koning zeide tot hem: Doe gelijk als hij gesproken heeft, en val op hem aan, en begraaf hem, opdat gij wegdoet, van mij en van mijns vaders huis, dat bloed, dat Joab zonder oorzaak vergoten heeft.

32 Zoo zal de HEERE zijn bloed op zijn hoofd doen wederkeeren, omdat hij op twee mannen, rechtvaardiger en beter dan hij, aangevallen is, en die met het zwaard gedood heeft, daar het mijn vader David niet wist, Abner, den zoon van Ner, den krijgsoverste van Israël, en Amása, den zoon van Jether, den krijgsoverste van Juda.

33 Alzoo zal hun bloed wederkeeren op het hoofd van Joab, en op het hoofd van zijn zaad in eeuwigheid; maar David, en zijn zaad, en zijn huis, en zijn troon zal vrede hebben van den HEERE tot in eeuwigheid.

34 En Benája, de zoon van Jójada, ging op, en viel op hem aan, en doodde hem; en hij werd begraven in zijn huis, in de woestijn.

35 En de Koning zette Benája, den zoon van Jójada, in zijne plaats over het heir; en [a]Zadok, den priester, zette de Koning in de plaats van Abjathar. [a]1 Sam. 2:35.

36 Daarna zond de Koning, en riep Simeï, en zeide tot hem: Bouw u een huis in Jeruzalem, en woon aldaar; en ga van daar niet uit herwaarts of derwaarts.

37 Want het zal geschieden ten dage van uw uitgaan, als gij over de beek Kidron zult gaan, weet voorzeker, dat gij den dood sterven zult; uw bloed zal op uw hoofd zijn.

38 En Simeï zeide tot den Koning: Dat woord is goed; gelijk als mijn heer de Koning gesproken heeft, alzoo zal uw knecht doen. En Simeï woonde te Jeruzalem vele dagen.

39 Doch het geschiedde met het einde van drie jaren, dat twee knechten van Simeï wegliepen tot Achis, den zoon van Máächa, den koning van Gath; en men gaf het Simeï te kennen, zeggende: Zie, uwe knechten zijn in Gath.

40 Toen maakte zich Simeï op, en zadelde zijnen ezel, en toog heen naar Gath tot Achis, om zijne knechten te zoeken; zoo toog Simeï heen, en bracht zijne knechten van Gath.

41 En het werd Sálomo aangezegd, dat Simeï uit Jeruzalem naar Gath getogen, en wedergekomen was.

42 Toen zond de Koning, en riep Simeï, en zeide tot hem: Heb ik u niet beëedigd bij den HEERE, en tegen u betuigd, zeggende: Ten dage van uw uitgaan, als gij zult herwaarts of derwaarts gaan, weet voorzeker, dat gij den dood zult sterven? en gij zeidet tot mij: Dat woord is goed, *dat* ik gehoord heb.

43 Waarom dan hebt gij den eed des HEEREN niet gehouden, en het gebod, dat ik over u geboden had?

44 Verder zeide de Koning tot Simeï: [a]Gij weet al de boosheid, die uw hart weet, die gij aan mijnen vader David gedaan hebt; daarom heeft de HEERE uwe boosheid op uw hoofd doen wederkeeren. [a]2 Sam. 16:5, 6, 7.

45 Maar de koning Sálomo is gezegend; en de troon van David zal bevestigd zijn voor het aangezicht des HEEREN tot in eeuwigheid.

46 En de Koning gebood Benája, den zoon van Jójada; die ging uit, en viel op hem aan, dat hij stierf. Alzoo [a]is het koninkrijk bevestigd in de hand van Sálomo. [a]2 Kron. 1:1.

HOOFDSTUK 3.

Sálomo's huwelijk met de dochter van Faraö, vs. 1. Godsvrucht van Sálomo, 2. In eenen droom verschijnt hem de Heere. Wien hij bidt om wijsheid; hij verkrijgt die met rijkdom en eer, 5. Sálomo's wijsheid in het oordeel over twee vrouwen, die om een kind twistten, 16.

EN Sálomo verzwagerde zich met Faraö, den koning van Egypte; [a]en nam de dochter van Faraö, en bracht ze in de stad Davids, totdat hij voleind zou hebben het bouwen van zijn huis, en het huis des HEEREN, en den muur van Jeruzalem rondom. [a]1 Kon. 7:8.

2 Alleenlijk offerde het volk op de hoogten; want [a]geen huis was den Naam des HEEREN gebouwd, tot die dagen toe. [a]Deut. 12:5.

3 En Sálomo had den HEERE lief, wandelende in de inzettingen van zijnen vader David; alleenlijk offerde hij en rookte op de hoogten.

4 En [a]de Koning ging naar Gibeon, om aldaar te offeren, omdat die hoogte groot was; duizend brandofferen offerde Sálomo op dat altaar. [a]2 Kron. 1:3.

5 Te [a]Gibeon verscheen de HEERE aan Sálomo in eenen droom des nachts; en God zeide: Begeer wat Ik u geven zal. [a]1 Kon. 9:2.

6 En Sálomo zeide: Gij hebt aan Uwen knecht David, mijnen vader, groote weldadigheid gedaan, gelijk als hij voor Uw aangezicht gewandeld heeft, in waarheid, en in gerechtigheid, en in oprechtheid des harten

met U; en Gij hebt hem deze groote weldadigheid gehouden, dat Gij hem gegeven hebt eenen zoon, zittende op zijnen troon, als te dezen dage.

7 [a] Nu dan, HEERE, mijn God! Gij hebt Uwen knecht Koning gemaakt in de plaats van mijnen vader David; en ik ben een klein jongeling; ik weet niet uit te gaan noch in te gaan. [a] 2 Kron. 1:8.

8 [a] En Uw knecht is in het midden van Uw volk, dat Gij verkoren hebt, een groot volk, hetwelk niet kan geteld noch gerekend worden, van wege de menigte. [a] 2 Kron. 1:9.

9 Geef dan Uwen knecht een verstandig hart, om Uw volk te richten, verstandelijk onderscheidende tusschen goed en kwaad; want wie zou dit Uw zwaar volk kunnen richten?

10 Die zaak nu was goed in de oogen des HEEREN, dat Sálomo deze zaak begeerd had.

11 [a] En God zeide tot hem: Daarom dat gij deze zaak begeerd hebt, en niet begeerd hebt voor u vele dagen, noch voor u begeerd hebt rijkdom, noch begeerd hebt de ziel uwer vijanden; maar hebt begeerd verstand voor u, om gerichtszaken te hooren; [a] 2 Kron. 1.11.

12 Zie, Ik heb gedaan naar uwe woorden; [a] zie, Ik heb u een wijs en verstandig hart gegeven, dat uws gelijke vóór u niet geweest is, en uws gelijke na u niet opstaan zal. [a] Pred 1:16.

13 [a] Zelfs ook wat gij niet begeerd hebt, heb Ik u gegeven, beide rijkdom en eer; dat uws gelijke niemand onder de koningen al uwe dagen zijn zal. [a] Matt. 6:33. Efez. 3:20.

14 En zoo gij in Mijne wegen wandelen zult, onderhoudende Mijne inzettingen en Mijne geboden, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, zoo zal Ik ook uwe dagen verlengen.

15 En Sálomo waakte op, en ziet, het was een droom. En hij kwam te Jeruzalem, en stond voor de ark des verbonds des HEEREN, en offerde brandofferen, en bereidde dankofferen, en maakte eenen maaltijd voor al zijne knechten.

16 Toen kwamen er twee vrouwen, die hoeren waren, tot den Koning; en zij stonden voor zijn aangezicht.

17 En de eene vrouw zeide: Och, mijn heer! ik en deze vrouw wonen in een huis; en ik heb bij haar in dat huis gebaard.

18 Het is nu geschied op den derden dag na mijn baren, dat deze vrouw ook gebaard heeft; en wij waren te zamen; geen vreemde was met ons in dat huis, behalve ons tweeën in het huis.

19 En de zoon dezer vrouw is des nachts gestorven, omdat zij op hem gelegen had.

20 En zij stond ter middernacht op en nam mijnen zoon van bij mij, als uwe dienstmaagd sliep, en leide hem in haren schoot, en haren dooden zoon leide zij in mijnen schoot.

21 En ik stond in den morgen op, om mijnen zoon te zoogen, en zie, hij was dood; maar ik lette in den morgen op hem, en zie, het was mijn zoon niet, dien ik gebaard had.

22 Toen zeide de andere vrouw: Neen, maar die levende is mijn zoon, en de doode is uw zoon; gene daarentegen zeide: Neen, maar de doode is uw zoon, en de levende is mijn zoon! Alzoo spraken zij voor het aangezicht des Konings.

23 Toen zeide de Koning: Deze zegt: Dit is mijn zoon, die leeft, maar uw zoon is het, die dood is; en die zegt: Neen, maar de doode is uw zoon, en de levende mijn zoon.

24 Verder zeide de Koning: Haalt mij een zwaard; en zij brachten een zwaard voor het aangezicht des Konings.

25 En de Koning zeide: Doorsnijdt dat levende kind in tweeën; en geeft de eene eene helft, en de andere eene helft.

26 Maar de vrouw, welker zoon de levende was, sprak tot den Koning (want haar ingewand ontstak over haren zoon), en zeide: Och, mijn heer! geef haar dat levende kind, en dood het geenszins; deze daarentegen zeide: Het zij noch het uwe noch het mijne; doorsnijdt het.

27 Toen antwoordde de Koning, en zeide: Geeft aan die het levende kind, en doodt het geenszins; die is zijne moeder.

28 En geheel Israël hoorde dat oordeel, dat de Koning geoordeeld had, en vreesde voor het aangezicht des Konings; want zij zagen, dat de wijsheid Gods in hem was, om recht te doen.

HOOFDSTUK 4.

Staats- en hofbeambten van Sálomo, vs. 1. Grootheid van zijn koninkrijk, 20. Israel in staat van vrede, 25. Sálomo's uitnemende wijsheid, 29.

ALZOO was de koning Sálomo Koning over gansch Israël.

2 En deze waren de vorsten, die hij had:

Azaria, de zoon van Zadok, was opperambtman.
3 Elihóref, en Ahía, de zoon van Sisa, waren schrijvers; Jósafat, de zoon van Ahílud, was kanselier.
4 En Benája, de zoon van Jójada, was over het heir; en Zadok en Abjathar waren priesters.
5 En Azaria, de zoon van Nathan, was over de bestelmeesters; en Zabud, de zoon van Nathan, was overambtman, des Konings vriend.
6 En Ahísar was hofmeester; en [a] Adoníram, de zoon van Abda, was over de schatting.

[a] 1 Kon. 5:14. 12:18.

7 En Sálomo had twaalf bestelmeesters over gansch Israël, die den Koning en zijn huis verzorgden; voor elk was eene maand in het jaar om te verzorgen.
8 En dit zijn hunne namen: de zoon van Hur was in het gebergte van Efraïm.
9 De zoon van Deker in Makaz en in Saälbim, en Beth-Sémes, en Elon Beth-Hanan.
10 De zoon van Hésed in Arubbôth; hij had *daartoe* Socho en het gansche land Hefer.
11 De zoon van Abinádab *had* de gansche landstreek van Dôr; deze had Tafath, de dochter van Sálomo, tot eene vrouw.
12 Bääna, de zoon van Ahílud, had Taänach, en Megiddo, en het gansche Beth-Sean, hetwelk is bij Zartána, beneden van Jizreël, van Beth-Sean aan tot Abel-Mehóla, tot op gene zijde van Jokmeam.
13 De zoon van Geber was te Ramoth in Gilead; hij had de dorpen van Jaïr, den zoon van Manasse, die in Gilead zijn; *ook* had hij de streek van Argob, welke is in Basan, zestig groote steden, met muren en koperen grendelen.
14 Abinádab, de zoon van Iddo, was te Mahanáïm.
15 Ahimáäz was in Nafthali; deze nam ook Sálomo's dochter, Basmath, ter vrouwe.
16 Bääna, de zoon van Husai, was in Aser en in Aloth.
17 Jósafat, de zoon van Parúah, in Issaschar.
18 Simeï, de zoon van Ela, in Benjamin.
19 Geber, de zoon van Uri, was in het land Gilead, het land van Sihon, den koning der Amorieten, en van Og, den koning van Basan, en hij was de eenige bestelmeester, die in dat land was.
20 Juda *nu* en Israël waren velen, als zand, dat aan de zee is in menigte, etende, en drinkende, en blijde zijnde.
21 En Sálomo was heerschende over al de koninkrijken, van de rivier *tot* het land der Filistijnen, en tot aan de landpale van Egypte; die brachten geschenken, en dienden Sálomo al de dagen zijns levens.
22 De spijze nu van Sálomo was voor eenen dag, dertig kor meelbloem, en zestig kor meel;
23 Tien vette runderen, en twintig weiderunderen, en honderd schapen; uitgenomen de herten, en reeën, en buffelen, en gemeste vogelen.
24 Want hij had heerschappij over al wat op deze zijde der rivier was van Thifsah tot aan Gaza, over alle koningen op deze zijde der rivier; en hij had vrede van al zijne zijden rondom.
25 En Juda en Israël [a] woonden zeker, een iegelijk onder zijnen wijnstok en onder zijnen vijgeboom, van Dan tot Ber-séba, al de dagen van Sálomo.

[a] Lev. 26:5.

26 [a] Sálomo had ook veertig duizend paardenstallen tot zijne wagenen, en twaalf duizend ruiteren.

[a] 1 Kon. 10:26. 2 Kron. 1:14. 9:25.

27 Die bestelmeesters nu, een ieder op zijne maand, verzorgden den koning Sálomo, en al degenen, die tot de tafel van den koning Sálomo naderden; zij lieten geen ding ontbreken.
28 De gerst nu en het stroo voor de paarden, en voor de snelle kemelen, brachten zij aan de plaats, waar hij was, een iegelijk naar zijnen last.
29 En God gaf Sálomo wijsheid en zeer veel verstand, en een wijd begrip des harten, gelijk zand, dat aan den oever der zee is.
30 En de wijsheid van Sálomo was grooter dan de wijsheid van al die van het oosten, en dan alle wijsheid der Egyptenaren;
31 Ja, hij was wijzer dan alle menschen; dan Ethan, de Ezrahiet, en Heman, en Chalcol, en Darda, de zonen van Mahol; en zijn naam was onder alle Heidenen rondom.
32 En hij sprak drie duizend spreuken; daartoe waren zijne liederen duizend en vijf.
33 Hij sprak ook van de boomen, van den cederboom af, die op den Libanon is, tot op den hysop, die aan den wand uitwast; hij sprak ook van het vee, en van het gevogelte, en van de kruipende *dieren*, en van de visschen.

34 En van alle volken kwamen er, om de wijsheid van Sálomo te hooren, van alle koningen der aarde, die van zijne wijsheid gehoord hadden.

HOOFDSTUK 5.

Hiram in vriendschap met Sálomo, vs. 1; die hem om bouwstoffen voor den tempel laat vragen, 2. Hiram, God dankende voor zulk eenen opvolger van David, zendt ze hem toe, 7. Het getal der werklieden aan den tempel, 13.

EN Hiram, de koning van Tyrus, zond zijne knechten tot Sálomo (want hij had gehoord, dat zij Sálomo tot Koning gezalfd hadden in zijns vaders plaats), [a] dewijl Hiram David altijd bemind had.

a 2 Sam. 5:11. 1 Kron. 14:1.

2 Daarna zond Sálomo tot Hiram, zeggende:

3 [a] Gij weet, dat mijn vader David den Naam des HEEREN, zijns Gods, geen huis kon bouwen, van wege de oorlogen, waarmede zij hem omsingelden, totdat de HEERE hen onder zijne voetzolen gaf. *a* 1 Kron. 28:3.

4 Maar nu heeft de HEERE, mijn God, mij van rondom rust gegeven; er is geen tegenpartijder, en geene bejegening van kwaad.

5 En zie, ik [a] denk voor den Naam van den HEERE, mijnen God, een huis te bouwen; gelijk als de HEERE gesproken heeft tot mijnen vader David, zeggende: [b] Uw zoon, dien Ik in uwe plaats op uwen troon zetten zal, die zal Mijnen Naam dat huis bouwen.

a 2 Kron. 2:1. *b* 2 Sam. 7:13. 1 Kron. 22:10.

6 Zoo gebied nu, dat men mij cederen uit den Libanon houwe, en mijne knechten zullen met uwe knechten zijn, en den loon uwer knechten zal ik u geven, naar al wat gij zeggen zult; want gij weet, dat onder ons niemand is, die weet hout te houwen, gelijk de Sidoniërs.

7 En het geschiedde, als Hiram de woorden van Sálomo gehoord had, dat hij zich zeer verblijdde, en zeide: Gezegend zij de HEERE heden, Die David eenen wijzen zoon gegeven heeft, over dit groote volk!

8 En Hiram zond tot Sálomo, zeggende: Ik heb gehoord, waarom gij tot mij gezonden hebt; ik zal al uwen wil doen met het cederenhout, en met het dennenhout.

9 Mijne knechten zullen het afbrengen van den Libanon aan de zee; en ik zal het op vlotten over de zee doen voeren, tot die plaats, die gij aan mij ontbieden zult, en zal het aldaar los maken, en gij zult het wegnemen; gij zult ook mijnen wil doen, dat gij mijn huis spijze geeft.

10 Alzoo gaf Hiram aan Sálomo cederenhout en dennenhout, *naar* al zijnen wil.

11 En Sálomo gaf Hiram twintig duizend kor tarwe, tot spijze van zijn huis, en twintig kor gestooten olie; zulks gaf Sálomo aan Hiram jaar op jaar.

12 De HEERE dan gaf Sálomo wijsheid, gelijk als Hij tot hem [a] gesproken had; en er was vrede tusschen Hiram en tusschen Sálomo, en zij beiden maakten een verbond.

a 1 Kon. 3:12.

13 En de koning Sálomo deed een uitschot opkomen uit gansch Israël; en het uitschot was dertig duizend man.

14 En hij zond hen naar den Libanon, tien duizend des maands bij beurten; eene maand waren zij op den Libanon, twee maanden elk in zijn huis; en Adoníram was over dit uitschot.

15 Daartoe had Sálomo zeventig duizend, die last droegen, en tachtig duizend houwers op het gebergte.

16 Behalve de oversten van Sálomo's bestelden, die over dat werk waren, drie duizend en drie honderd, die heerschappij hadden over het volk, hetwelk dat werk deed.

17 Als het nu de Koning gebood, zoo voerden zij groote steenen toe, kostelijke steenen, gehouwen steenen, om den grond van dat huis te leggen.

18 En de bouwlieden van Sálomo, en de bouwlieden van Hiram, en de Giblieten behieuwen ze, en bereidden het hout toe, en de steenen, om dat huis te bouwen.

HOOFDSTUK 6.

Aanvang van den tempelbouw, vs. 1; zijne uit- en inwendige inrichting, 2. Gods belofte over den tempel, 11; zijne pracht en sieraad, 15; de tijd van den aanvang tot de voltooiing van den tempel, 37.

HET geschiedde nu in het vier honderd en tachtigste jaar, na den uitgang der kinderen Israëls uit Egypte, in het [a] vierde jaar van het koninkrijk van Sálomo over Israël, in de maand Ziv (deze is de tweede maand), dat hij [b] het huis des HEEREN bouwde. *a* 2 Kron. 3:2. *b* Hand. 7:47.

2 En dat huis, hetwelk de koning Sálomo den HEERE bouwde, was van zestig ellen in zijne lengte, en van twintig in zijne breedte, en van dertig ellen in zijne hoogte.

3 En het voorhuis, vooraan den [a] tempel van dat huis, was in zijne lengte van twintig ellen, naar de breedte van het huis, tien ellen in zijne breedte, vooraan het huis.

a Joh. 10:23. Hand. 3:11. 5:12.

4 En hij maakte vensteren aan het huis van geslotene uitzichten.

5 En rondom aan den wand van het huis bouwde hij kameren, aan de wanden van het huis rondom, *beide* van den tempel en van de aanspraakplaats. Alzoo maakte hij zijkameren rondom.

6 De onderste kamer was van vijf ellen in hare breedte, en de middelste van zes ellen in hare breedte, en de derde van zeven ellen in hare breedte; want hij had aan het huis rondom buitenwaarts inkortingen gemaakt, opdat zij zich niet hielden in de wanden van het huis.

7 Het huis nu, als het gebouwd werd, werd van volmaakten steen, zoo als dezelve toegevoerd was, gebouwd; zoodat geene hameren, noch bijl *of* eenig ijzeren gereedschap gehoord werd in het huis, als het gebouwd werd.

8 De deur der middelste zijkamer was aan de rechterzijde van het huis; en door wenteltrappen ging men tot de middelste *zijkamer*, en van de middelste tot de derde.

9 Alzoo bouwde hij het huis, en volmaakte het; en bedekte dat huis met gewelven en rijen van cederen.

10 Hij bouwde ook de kameren aan het gansche huis, van vijf ellen in hare hoogte; en hij voegde ze vast aan dat huis met cederenhout.

11 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot Sálomo, zeggende:

12 Aangaande dit huis, dat gij bouwt, [a] zoo gij wandelt in Mijne inzettingen, en doet Mijne rechten, en onderhoudt al Mijne geboden, wandelende in dezelve; zoo zal Ik Mijn woord met u bevestigen, [b] dat Ik tot uwen vader David gesproken heb.

a 1 Kon. 2:4. 9:4. *b* 2 Sam. 7:13. 1 Kron. 22:10, 19.

13 En Ik zal in het midden der kinderen Israëls wonen; en Ik zal Mijn volk Israël niet verlaten.

14 Alzoo bouwde Sálomo dat huis en volmaakte hetzelve.

15 Ook bouwde hij de wanden van het huis van binnen met cederen planken; van den vloer des huizes tot aan het dak der wanden, beschoot hij ze van binnen met hout; en overdekte den vloer van het huis met dennen planken.

16 Daartoe bouwde hij twintig ellen met cederen planken aan de zijden van het huis, van den vloer af tot de wanden; dit bouwde hij Hem van binnen tot eene aanspraakplaats, tot het heilige der heiligen.

17 Dat huis nu was van veertig ellen, *namelijk* de tempel, die vooraan was.

18 En het ceder van het huis inwendig was gesneden met knoppen en opene bloemen; het was al ceder; geen steen werd gezien.

19 En de aanspraakplaats bereidde hij inwaarts in het huis, om de ark des verbonds des HEEREN daar te zetten.

20 En de aanspraakplaats vooraan was van twintig ellen in lengte, en van twintig ellen in breedte, en van twintig ellen in hare hoogte, en hij overtoog ze met gesloten goud; ook overtoog hij het cederen altaar.

21 En Sálomo overtoog het huis van binnen met gesloten goud; en hij toog voor de aanspraakplaats *eenen voorhang* henen door met gouden ketenen, en overtoog dien met goud.

22 Alzoo overtoog hij het gansche huis met goud, totdat het gansche huis volmaakt was; daartoe overtoog hij met goud het geheele altaar, dat voor de aanspraakplaats was.

23 [a] In de aanspraakplaats nu maakte hij twee cherubs van olieachtig hout; elks hoogte was tien ellen. *a* Ex. 25:18.

24 En van vijf ellen was de eene vleugel des cherubs, en van vijf ellen de andere vleugel des cherubs; van het einde van zijnen eenen vleugel, tot aan het einde van zijnen anderen vleugel, waren tien ellen.

25 Alzoo was de andere cherub van tien ellen; beide cherubs hadden eenerlei maat, en eenerlei snede.

26 De hoogte van den eenen cherub was van tien ellen, en alzoo van den anderen cherub.

27 En hij zette deze cherubs in het midden van het binnenste huis; [a] en de cherubs spreidden de vleugelen uit, zoodat de vleugel des eenen raakte aan dezen wand, en de vleugel des anderen cherubs raakte aan den anderen wand; en hunne vleugelen naar het midden van het huis raakten vleugel aan vleugel. *a* Ex. 25:20.

28 En hij overtoog deze cherubs met goud.

29 En al de wanden van het huis, in het ronde, graveerde hij met uitgesneden graveeringen van cherubs, en van palmboomen, en opene bloemen, van binnen en van buiten.

30 Daartoe overtoog hij den vloer van het huis met goud van binnen en van buiten.

31 En aan den ingang der aanspraakplaats maakte hij deuren van olieachtig hout; de bovendorpel *met* de posten was het vijfde deel *des wands.*

32 De twee deuren ook waren van olieachtige boomen; en hij graveerde daarop graveeringen van cherubs, en van palmboomen, en van opene bloemen, dewelke hij met goud overtoog; ook trok hij goud over de cherubs en over de palmboomen.

33 En alzoo maakte hij aan de deuren des tempels posten van olieachtige boomen, uit het vierde deel *van den wand.*

34 En de twee deuren waren van dennenhout; de twee zijden der eene deur waren omdraaiende; alzoo waren de twee gegraveerde *zijden* der andere deur omdraaiende.

35 En hij graveerde ze met cherubs, en palmboomen, en opene bloemen, dewelke hij met goud overtoog, gericht naar het uitgesnedene.

36 Daarna bouwde hij het binnenste voorhof van drie rijen gehouwen steenen, en eene rij cederen balken.

37 In het vierde jaar werd de grond van het huis des HEEREN gelegd, in de maand Ziv;

38 En in het elfde jaar, in de maand Bul, welke is de achtste maand, was dit huis volmaakt, naar al zijne stukken en naar al zijn behooren; alzoo heeft hij zeven jaren daaraan gebouwd.

HOOFDSTUK 7.

De bouw van Sálomo's huis, vs. 1; het huis van Libanon, 2; en het huis voor Fáraö's dochter, 8. Hiram beroemd van wege zijne kunstwerken, 13; van welke er vele worden genoemd, 15. De geheiligde gouden en zilveren sieraden worden door Sálomo in den tempel geplaatst, 48.

MAAR [a] aan zijn huis bouwde Sálomo dertien jaren, en hij volmaakte zijn gansche huis. *a* 1 Kon. 9:10.

2 Hij bouwde ook het huis des wouds van Libanon, van honderd ellen in zijne lengte, en vijftig ellen in zijne breedte, en dertig ellen in zijne hoogte, op vier rijen van cederen pilaren, en cederen balken op de pilaren.

3 En het was bedekt met ceder van boven op de ribben, die op vijf en veertig pilaren waren, vijftien in eene rij.

4 Er waren drie rijen van uitzichten, dat het eene venster was over het andere venster, in drie orden.

5 Ook waren al de deuren en de posten vierkantig van *eenerlei* uitzicht; en venster was tegenover venster, in drie orden.

6 Daarna maakte hij een voorhuis van pilaren; vijftig ellen was zijne lengte, en dertig ellen zijne breedte; en het voorhuis was tegenover die, en de pilaren met de dikke balken tegenover dezelve.

7 Ook maakte hij een voorhuis voor den troon, alwaar hij richtte, tot een voorhuis des gerichts, dat met ceder bedekt was, van vloer tot vloer.

8 En *aan* zijn huis, alwaar hij woonde, was een ander voorhof, *meer* inwaarts dan dat voorhuis, hetwelk aan hetzelve werk gelijk was; ook maakte hij voor de dochter van Faraö, [a] die Sálomo *tot vrouw* genomen had, een huis, aan dat voorhuis gelijk. *a* 1 Kon. 3:1.

9 Al deze dingen waren van kostelijke steenen, naar de maten gehouwen, van binnen en van buiten met de zaag gezaagd; en dat van den grondslag tot aan de neutsteenen een palm breed, en van buiten tot het groote voorhof.

10 Het was ook gegrondvest met kostelijke steenen, groote steenen; met steenen van tien ellen, en steenen van acht ellen.

11 En bovenop kostelijke steenen, naar de winkelmaten gehouwen, en cederen.

12 En het groote voorhof was rondom van drie rijen gehouwen steenen, met eene rij van cederen balken. Zoo was het met het binnenste voorhof van het huis des HEEREN, en met het voorhuis van dat huis.

13 En de koning Sálomo zond heen, en liet [a] Hiram van Tyrus halen. *a* 2 Kron. 2:13.

14 Hij was de zoon eener weduwvrouw, uit den stam van Nafthali, en zijn vader was een man van Tyrus geweest, een koperwerker, die [a] vervuld was met wijsheid, en met verstand, en met wetenschap, om alle werk in het koper te maken; deze kwam tot den koning Sálomo, en maakte al zijn werk. *a* Ex. 31:3.

15 Want hij vormde [a] twee koperen pilaren; de hoogte van den eenen pilaar was achttien ellen, en een draad van twaalf ellen omving den anderen pilaar. *a* 2 Kon. 25:16, 17. Jer. 52:21.

16 Hij maakte ook twee kapiteelen, van gegoten koper, om op de hoofden der pilaren te zetten; vijf ellen was de hoogte van het eene kapiteel, en vijf ellen de hoogte van het andere kapiteel.

17 De netten waren van nettenwerk, de

banden van ketenwerk voor de kapiteelen, die op het hoofd der pilaren waren; zeven waren voor het eene kapiteel, en zeven voor het andere kapiteel.

18 Zoo maakte hij de pilaren, mitsgaders twee rijen rondom over het eene net, om de kapiteelen, die boven het hoofd der granaatappelen waren, te bedekken; alzoo deed hij ook aan het andere kapiteel.

19 En de kapiteelen, dewelke waren op het hoofd der pilaren, waren van leliewerk in het voorhuis, van vier ellen.

20 De kapiteelen nu waren op de twee pilaren, ja, daarboven tegenover den buik, dewelke was nevens het net; en twee honderd granaatappelen waren in rijen rondom, *ook* over het andere kapiteel.

21 Daarna richtte hij de pilaren op in het voorhuis des tempels; en den rechter pilaar opgericht hebbende, zoo noemde hij zijnen naam Jachin, en den linker pilaar opgericht hebbende, zoo noemde hij zijnen naam Boaz.

22 En op het hoofd der pilaren was het leliewerk; alzoo werd het werk der pilaren volmaakt.

23 Verder maakte [a] hij de gegotene zee; van tien ellen was zij van haren eenen rand tot haren anderen rand, rondom rond, en van vijf ellen in hare hoogte, en een meetsnoer van dertig ellen omving ze rondom.

[a] 2 Kron. 4:2. Jer. 52:20.

24 En onder haren rand waren knoppen, dezelve [a] rondom omsingelende, tien in eene el, omringende die zee rondom; twee rijen dezer knoppen waren in hare gieting gegoten. [a] 2 Kron. 4:3.

25 Zij stond op twaalf runderen; drie ziende naar het noorden, en drie ziende naar het westen, en drie ziende naar het zuiden, en drie ziende naar het oosten; en de zee was boven op dezelve; en al hunne achterdeelen waren inwaarts.

26 Hare dikte nu was eene hand breed, en haar rand als het werk van den rand eens bekers *of* eener leliebloem; zij hield twee duizend bath.

27 Hij maakte ook tien koperen stellingen; van vier ellen was de lengte eener stelling, en van vier ellen hare breedte, en van drie ellen hare hoogte.

28 En dit was het werk der stelling; zij hadden lijsten, en de lijsten waren tusschen kransen.

29 En op de lijsten, die tusschen de kransen waren, waren leeuwen, runderen en cherubs; en op de kransen was een voet boven henen; en onder de leeuwen en runderen bijvoegselen van uitgerekt werk.

30 En eene stelling had vier koperen raderen, en koperen platen; en hare vier hoeken hadden schouderen; onder het waschvat waren deze gegotene schouderen ter zijde van ieders bijvoegselen.

31 En de mond daarvan was van binnen den krans, en daarboven van eene el, en de mond hiervan was rond van voetwerk van eene el en eene halve el; en op den mond daarvan waren ook graveeringen, en de lijsten daarvan waren vierkantig, niet rond.

32 De vier raderen nu waren onder de lijsten, en de assen der raderen aan de stelling; en de hoogte van een rad was eene el en eene halve el.

33 En het werk van die raderen was als het werk van een wagenrad; hunne assen, en hunne naven, en hunne randen, en hunne spaken waren allen gegoten.

34 En er waren vier schouderen op de vier hoeken eener stelling; hare schouderen waren uit de stelling.

35 En op het hoofd eener stelling was eene ronde hoogte van eene halve el rondom; ook waren op het hoofd der stelling hare handhaven, en hare lijsten uit denzelven.

36 Hij sneed nu op de platen van hare handhaven, en op hare lijsten, cherubs, leeuwen, en palmboomen, naar elks ledige plaats, en bijvoegselen rondom.

37 Dezen gelijk maakte hij de tien stellingen; eenerlei gieting, eenerlei maat, eenerlei snede hadden zij allen.

38 [a] Hij maakte ook tien koperen waschvaten; een waschvat hield veertig bath; een waschvat was van vier ellen; op elke stelling van die tien stellingen was een waschvat. [a] 2 Kron. 4:6.

39 En hij zette vijf dier stellingen aan de rechterzijde van het huis, en vijf aan de linkerzijde van het huis; maar de zee zette hij aan de rechterzijde van het huis, oostwaarts tegen het zuiden.

40 Daartoe maakte Hiram de waschvaten, en de schoffelen, en de besprengbekkens; en Hiram voleindde al het werk te maken, dat hij voor den koning Sálomo maakte voor het huis des HEEREN:

41 *Te weten* de twee pilaren, en bollen

der kapiteelen, die op het hoofd der twee
pilaren waren, en de twee netten, om de
twee bollen der kapiteelen te bedekken,
die op het hoofd der pilaren waren;
42 En de vier honderd granaatappelen
tot de twee netten, *namelijk* twee rijen
van granaatappelen tot het eene net, om de
twee bollen der kapiteelen te bedekken,
die boven op de pilaren waren;
43 Mitsgaders de tien stellingen, en de
tien waschvaten op de stellingen;
44 Daartoe de eenige zee; en de twaalf
runderen onder die zee.
45 De potten ook, en de schoffelen, en de
besprengbekkens, en al deze vaten, die Hi-
ram voor den koning Sálomo tot het huis
des HEEREN maakte, *al* van gepolijst koper.
46 In de vlakte der Jordaan goot ze de
Koning, in dichte aarde, tusschen Sukkoth
en tusschen Zarthan.
47 En Sálomo liet al deze vaten *ongewogen*
van wege de zeer groote menigte; het ge-
wicht des kopers werd niet onderzocht.
48 Ook maakte Sálomo al de vaten, die
voor het huis des HEEREN waren; het [a] gou-
den altaar, en de [b] gouden tafel, op dewelke
de toonbrooden waren; *a* Ex. 30:1. *b* Ex. 25:23.
49 En de kandelaren, vijf aan de rechter-
hand, en vijf aan de linkerhand, vóór de
aanspraakplaats, van gesloten goud; en de
bloemen, en de lampen, en de snuiters van
goud;
50 Mitsgaders de schalen, en de gaffelen,
en de sprengbekkens, en de rookschalen,
en de wierookvaten, van gesloten goud;
daartoe de herren der deuren van het bin-
nenste huis, van het heilige der heiligen,
en der deuren van het huis des tempels,
van goud.
51 Alzoo werd al het werk volbracht, dat
de koning Sálomo aan het huis des HEEREN
maakte. [a] Daarna bracht Sálomo de [b] ge-
heiligde dingen van zijnen vader David;
het zilver en het goud, en de vaten leide
hij onder de schatten van het huis des
HEEREN. *a* 2 Sam. 8:7, 11. *b* 2 Kron. 5:1.

HOOFDSTUK 8.

Sálomo vergadert de voornaamsten der Israëlieten om den tempel te wijden, vs. 1; de ark des verbonds met het heilige gereedschap wordt in denzelven gebracht, 4. De Heere geeft een teeken Zijner tegenwoordigheid, 10. Sálomo zegent de gemeente, en dankt God, 14 en 54. Hij doet een schoon gebed tot God, 22. Hij offert met de gemeente, 62. Zij houden het loofhuttenfeest, 65.

TOEN [a] vergaderde Sálomo de oudsten
van Israël, en al de hoofden der stam-
men, de oversten der vaderen, onder de
kinderen Israëls, tot den koning Sálomo
te Jeruzalem, om de ark des verbonds
des HEEREN op te brengen [b] uit de stad
Davids, dewelke is Zion.
a 2 Kron. 5:2. *b* 2 Sam. 5:9. 6:12, 17.
2 En alle mannen van Israël verzamelden
zich tot den koning Sálomo, in de maand
E'thanim op het feest; die is de zevende
maand.
3 En al de oudsten van Israël kwamen;
en de priesters namen de ark op.
4 En zij brachten de ark des HEEREN en
de tent der samenkomst opwaarts, mits-
gaders al de heilige vaten, die in de tent
waren; en de priesters en de Levieten
brachten dezelve opwaarts.
5 De koning Sálomo nu en de gansche
vergadering van Israël, die bij hem ver-
gaderd waren, waren met hem voor de
ark, offerende schapen en runderen, die
van wege de menigte niet konden geteld,
noch gerekend worden.
6 Alzoo brachten de priesteren de ark des
verbonds des HEEREN tot hare plaats, tot
de aanspraakplaats van het huis, tot het
heilige der heiligen, tot onder de vleugelen
der cherubim.
7 Want de cherubim spreidden beide
vleugelen over de plaats der ark; en de
cherubim overdekten de ark en hare hand-
boomen van boven.
8 Daarna schoven zij de handboomen ver-
der uit, dat de hoofden der handboomen
gezien werden uit het heiligdom voor aan
de aanspraakplaats, maar buiten niet ge-
zien werden; en zij zijn aldaar tot op
dezen dag.
9 Er was niets in de ark, dan alleen de
twee steenen tafelen, die Mozes bij Horeb
daarin gelegd had, [a] als de HEERE *een
verbond* maakte met de kinderen Israëls,
toen zij uit Egypteland uitgetogen waren.
a Ex. 34:27.
10 En het geschiedde, als de priesters
uit het heilige uitgingen, dat eene wolk
het huis des HEEREN vervulde.
11 [a] En de priesters konden niet staan
om te dienen, van wege de wolk; want de
heerlijkheid des HEEREN had het huis des
HEEREN vervuld. *a* Ex. 40:34, 35. 2 Kron. 7:2.
12 Toen zeide Sálomo: [a] De HEERE heeft
gezegd, dat Hij in donkerheid zou wonen.
a Ex. 20:21. Lev. 16:2. Deut. 4:11. 5:22. 2 Kron. 6:1.
13 Ik heb immers een huis gebouwd, U

ter woonstede, eene vaste plaats tot Uwe
eeuwige woning.
14 Daarna wendde de Koning zijn aan-
gezicht om, en zegende de gansche gemeente
van Israël; en de gansche gemeente van
Israël stond.
15 En hij zeide: Geloofd zij de HEERE,
de God Israëls, Die met Zijnen mond tot
mijnen vader David gesproken heeft, en
heeft het met Zijne hand vervuld, zeggende:
16 [a] Van dien dag af, dat Ik Mijn volk
Israël uit Egypteland uitgevoerd heb, heb
Ik geene stad verkoren uit alle stammen
van Israël, om een huis te bouwen, dat
Mijn Naam daar zou wezen; maar Ik heb
David verkoren, dat hij over Mijn volk
Israël wezen zou. [a] 2 Sam. 7:6. 2 Kron. 6:5.
17 [a] Het was ook in het hart van mijnen
vader David, een huis den Naam van den
HEERE, den God Israëls, te bouwen.
[a] 2 Sam. 7:2. 1 Kron. 17:1. 2 Kron. 6:7.
18 Maar de HEERE zeide tot David,
mijnen vader: Dewijl dat in uw hart ge-
weest is Mijnen Naam een huis te bouwen,
gij hebt welgedaan, dat het in uw hart
geweest is.
19 Evenwel gij zult dat huis niet bou-
wen; maar uw zoon, die uit uwe lenden
voortkomen zal, die zal Mijnen Naam dat
huis bouwen.
20 Zoo heeft de HEERE bevestigd Zijn
woord, dat Hij gesproken had; want ik ben
opgestaan in de plaats van mijnen vader
David, en ik zit op den troon van Israël,
gelijk als de HEERE gesproken heeft; en
ik heb een huis gebouwd den Naam des
HEEREN, des Gods van Israël.
21 En ik heb daar eene plaats beschikt
voor de ark, waarin het verbond des HEEREN
is, hetwelk Hij met onze vaderen maakte,
als Hij hen uit Egypteland uitvoerde.
22 [a] En Sálomo stond voor het altaar des
HEEREN, tegenover de gansche gemeente
van Israël, en breidde zijne handen uit
naar den hemel; [a] 2 Kron. 6:12.
23 En hij zeide: HEERE, God van Israël!
er is geen God, gelijk Gij, boven in den
hemel, noch beneden op de aarde, hou-
dende het verbond en de weldadigheid aan
Uwe knechten, die voor Uw aangezicht
met hun gansche hart wandelen.
24 Die Uwen knecht, mijnen vader David,
gehouden hebt, wat Gij tot hem gesproken
hadt; want met Uwen mond hebt Gij
gesproken, en met Uwe hand vervuld, ge-
lijk het te dezen dage is.
25 En nu HEERE, God van Israël! houd
Uwen knecht, mijnen vader David, wat Gij
tot hem gesproken hebt, zeggende: [a] Geen
man zal u van voor Mijn aangezicht afge-
sneden worden, die op den troon van Israël
zitte; alleenlijk zoo uwe zonen hunnen weg
bewaren, om te wandelen voor Mijn aange-
zicht, gelijk als gij gewandeld hebt voor
Mijn aangezicht. [a] 2 Sam. 7:12, 16. 1 Kon. 2:4. Ps. 132:12.
26 Nu dan, o God van Israël! laat toch
Uw woord waar worden, hetwelk Gij ge-
sproken hebt tot Uwen knecht, mijnen
vader David.
27 [a] Maar waarlijk, zou God op de aarde
wonen? Zie, de hemelen, ja, de hemel der
hemelen zouden U niet begrijpen, hoe veel
te min dit huis, dat ik gebouwd heb!
[a] 2 Kron. 2:6. Jes. 66:1. Jer. 23:24. Hand. 7:49.
28 Wend U dan nog tot het gebed van
Uwen knecht, en tot zijne smeeking, o
HEERE, mijn God! om te hooren naar het
geroep en naar het gebed, dat Uw knecht
heden voor Uw aangezicht bidt.
29 Dat Uwe oogen open zijn, nacht en
dag, over dit huis, over deze plaats, van
dewelke Gij [a] gezegd hebt: Mijn Naam zal
daar zijn! om te hooren naar het gebed,
hetwelk Uw knecht bidden zal in deze
plaats. [a] Deut. 12:11.
30 Hoor dan naar de smeeking van Uwen
knecht, en van Uw volk Israël, die in deze
plaats zullen bidden; en Gij, hoor in de
plaats Uwer woning, in den hemel, ja, hoor,
en vergeef.
31 Wanneer iemand tegen zijnen naaste
zal gezondigd hebben, en hij hem eenen eed
des vloeks opgelegd zal hebben, om zich-
zelven te vervloeken; en de eed des vloeks
voor Uw altaar in dit huis komen zal;
32 Hoor Gij dan in den hemel, en doe,
en richt Uwe knechten, veroordeelende den
ongerechtige, gevende zijnen weg op zijn
hoofd, en rechtvaardigende den gerechtige,
gevende hem naar zijne gerechtigheid.
33 Wanneer Uw volk Israël zal geslagen
worden voor het aangezicht des vijands, om-
dat zij tegen U gezondigd zullen hebben,
en zich tot U bekeeren, en Uwen Naam
belijden, en tot U in dit huis bidden en
smeeken zullen;
34 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef
de zonde van Uw volk Israël, en breng hen

weder in het land, dat Gij hunnen vaderen
gegeven hebt.
35 Als de hemel zal gesloten zijn, dat er
geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd
zullen hebben; en zij in deze plaats bidden,
en Uwen Naam belijden, en van
hunne zonden zich bekeeren zullen, als
Gij hen geplaagd zult hebben;
36 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef
de zonde van Uwe knechten en van Uw
volk Israël, als Gij hun zult geleerd hebben
den goeden weg, in denwelken zij wandelen
zullen; en geef regen op Uw land, dat
Gij Uw volk tot eene erfenis gegeven hebt.
37 Als er honger in het land wezen zal,
als er pest wezen zal, als er brandkoren,
honigdauw, sprinkhanen, kevers wezen
zullen, als zijn vijand in het land zijner
poorten hem belegeren zal, *of* eenige plage,
of eenige krankheid wezen zal;
38 Alle gebed, alle smeeking, die van
eenig' mensch, van al Uw volk Israël, geschieden
zal; als zij erkennen, een ieder
de plage zijns harten, en *een ieder* zijne
handen in dit huis uitbreiden zal;
39 Hoor Gij dan in den hemel, de vaste
plaats Uwer woning, en vergeef, en doe, en
geef een' iegelijk naar al zijne wegen, gelijk
Gij zijn hart kent; want Gij alleen kent
het hart van alle kinderen der menschen.
40 Opdat zij U vreezen al de dagen, die
zij leven zullen in het land, dat Gij onzen
vaderen gegeven hebt.
41 Zelfs ook aangaande den vreemde, die
van Uw volk Israël niet zal zijn, maar uit
verren lande om Uws Naams wil komen zal;
42 (Want zij zullen hooren van Uwen
grooten Naam, en van Uwe sterke hand,
en van Uwen uitgestrekten arm) als hij
komen en bidden zal in dit huis;
43 Hoor Gij in den hemel, de vaste plaats
Uwer woning, en doe naar alles, waarom
die vreemde tot U roepen zal; opdat alle
volken der aarde Uwen Naam kennen, om
U te vreezen, gelijk Uw volk Israël, en
om te weten, dat Uw Naam genoemd wordt
over dit huis, hetwelk ik gebouwd heb.
44 Wanneer Uw volk in den krijg tegen
zijnen vijand uittrekken zal door den weg,
dien Gij hen henen zenden zult, en zullen
tot den HEERE bidden naar den weg dezer
stad, die Gij verkorenhebt, en naar dit huis,
hetwelk ik Uwen Naam gebouwd heb;
45 Hoor dan in den hemel hun gebed
en hunne smeeking, en voer hun recht uit.
46 Wanneer zij gezondigd zullen hebben
tegen U [a] (want geen mensch is er, die
niet zondigt), en Gij tegen hen vertoornd
zult zijn, en hen leveren zult voor het aangezicht
des vijands, dat degenen, die hen gevangen
hebben, hen gevankelijk wegvoeren
in des vijands land, dat verre of nabij is;

[a] 2 Kron. 6:36. Spr. 20:9. Pred. 7:20. 1 Joh. 1:8, 10.

47 En zij in het land, waar zij gevankelijk
weggevoerd zijn, weder aan hun hart brengen
zullen, dat zij zich bekeeren, en tot U
smeeken in het land dergenen, die ze gevankelijk
weggevoerd hebben, zeggende:
Wij hebben gezondigd, en verkeerdelijk gedaan,
wij hebben goddelooslijk gehandeld;
48 En zij zich tot U bekeeren, met hun
gansche hart en met hunne gansche ziel,
in het land hunner vijanden, die hen gevankelijk
weggevoerd zullen hebben; en
tot U bidden zullen naar den weg van
hun land (hetwelk Gij hunnen vaderen gegeven
hebt), naar deze stad, die Gij verkoren
hebt, en naar dit huis, dat ik Uwen
Naam gebouwd heb;
49 Hoor dan in den hemel, de vaste
plaats Uwer woning, hun gebed en hunne
smeeking, en voer hun recht uit;
50 En vergeef aan Uw volk, dat zij tegen
U gezondigd zullen hebben, en al hunne
overtredingen, waarmede zij tegen U zullen
overtreden hebben; en geef hun
barmhartigheid voor het aangezicht dergenen,
die ze gevangen houden, opdat zij
zich hunner ontfermen;
51 Want zij zijn Uw volk en Uw erfdeel,
die Gij uitgevoerd hebt uit Egypteland,
uit het midden des ijzeren ovens.
52 Opdat Uwe oogen open zijn tot de
smeeking van Uwen knecht, en tot de
smeeking van Uw volk Israël, om naar
hen te hooren, in al hun roepen tot U.
53 Want Gij hebt hen U tot een erfdeel
afgezonderd, uit alle volken der aarde; [a]gelijk
als Gij gesproken hebt door den dienst
van Mozes, Uwen knecht, als Gij onze vaderen
uit Egypte uitvoerdet, Heere HEERE!

[a] Ex. 19:5. Deut. 4:20. 7:6. 9:26, 29. 14:2.

54 Het geschiedde nu, als Sálomo voleind
had dit gansche gebed, en deze smeeking
tot den HEERE te bidden *dat* hij van voor
het altaar des HEEREN opstond, van het
knielen op zijne knieën, met zijne handen
uitgebreid naar den hemel;

55 Zoo stond hij, en zegende de gansche gemeente van Israël, zeggende met luider stem:
56 Geloofd zij de HEERE, Die aan Zijn volk Israël rust gegeven heeft, naar alles, wat Hij gesproken heeft! [a]niet een eenig woord is er gevallen van al Zijne goede woorden, die Hij gesproken heeft door den dienst van Mozes, Zijnen knecht. [a] Joz. 21:45.
57 De HEERE, onze God, zij met ons, gelijk als Hij geweest is met onze vaderen; Hij verlate ons niet, en begeve ons niet;
58 Neigende tot Zich ons hart, om in al Zijne wegen te wandelen, en om te houden Zijne geboden, en Zijne inzettingen, en Zijne rechten, dewelke Hij onzen vaderen geboden heeft.
59 En dat deze mijne woorden, waarmede ik voor den HEERE gesmeekt heb, mogen nabij zijn voor den HEERE, onzen God, dag en nacht; opdat Hij het recht van Zijnen knecht uitvoere, en het recht van Zijn volk Israël, elkeen dagelijks op zijnen dag.
60 Opdat alle volken der aarde weten, [a]dat de HEERE die God is, niemand meer;
[a] Deut. 4:35, 39.
61 En ulieder hart volkomen zij met den HEERE, onzen God, om te wandelen in Zijne inzettingen, en Zijne geboden te houden, gelijk te dezen dage.
62 En de Koning, en gansch Israël met hem, offerden slachtofferen voor het aangezicht des HEEREN.
63 En [a] Sálomo offerde ten dankoffer, dat hij den HEERE offerde, twee en twintig duizend runderen, en honderd en twintig duizend schapen. Alzoo hebben zij het huis des HEEREN ingewijd, de Koning en al de kinderen Israëls. [a] 2 Kron. 7:5, enz.
64 Ten zelven dage heiligde de Koning het middelste des voorhofs, dat voor het huis des HEEREN was, omdat hij aldaar het brandoffer en het spijsoffer bereid had, mitsgaders het vet der dankofferen; want het koperen altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN was, [a]was te klein, om de brandofferen, en de spijsofferen, en het vet der dankofferen te vatten. [a] 2 Kron. 7:7.
65 Terzelver tijd ook hield Sálomo het feest, en gansch Israël met hem, eene groote gemeente, van den ingang af van Hamath tot de rivier van Egypte, voor het aangezicht des HEEREN, onzes Gods, zeven dagen en zeven dagen, zijnde veertien dagen.
66 Op den achtsten dag liet hij het volk gaan, en zij zegenden den Koning; daarna gingen zij naar hunne tenten, blijde en goedsmoeds over al het goede, dat de HEERE aan David, Zijnen knecht, en aan Israël, Zijn volk, gedaan had.

HOOFDSTUK 9.

God verschijnt andermaal aan Sálomo, vs. 1. Sálomo schenkt aan den koning Hiram twintig steden, 10. Opgave van de sterkten en steden, door Sálomo gebouwd, 15; het onderscheid zijner onderdanen, 20; zijne jaarlijksche offeranden, 25; zijne scheepsvloot naar Ofir, 26.

HET geschiedde nu, [a]als Sálomo voleind had te bouwen het huis des HEEREN en het huis des Konings, [b]en al de begeerte van Sálomo, die hem gelust had te maken;
[a] 2 Kron. 7:11. [b] 2 Kron. 7:11.
2 Dat de HEERE ten andere maal aan Sálomo verscheen, [a]gelijk als Hij hem in Gíbeon verschenen was. [a] 1 Kon. 3:5.
3 En de HEERE zeide tot hem: Ik heb uw gebed en uwe smeeking gehoord, die gij voor Mijn aangezicht smeekende gedaan hebt; Ik heb dat huis geheiligd, hetwelk gij gebouwd hebt, [a]opdat Ik Mijnen Naam aldaar tot in eeuwigheid zette; en Mijne oogen en Mijn hart zullen daar zijn te allen dage. [a] Deut. 12:11. 1 Kon. 8:29.
4 En zoo gij voor Mijn aangezicht wandelen zult, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, met volkomenheid des harten, en met oprechtheid, om te doen naar al wat Ik u geboden heb, *en* Mijne inzettingen en Mijne rechten houden zult;
5 Zoo zal Ik den troon uws koninkrijks over Israël bevestigen in eeuwigheid; [a]gelijk als Ik gesproken heb over uwen vader David, zeggende: [b]Geen man zal u afgesneden worden, van den troon van Israël. [a] 2 Sam. 7:12, 16. 1 Kon. 6:12. 1 Kron. 22:10. Ps. 132:12. [b] 1 Kon. 2:4.
6 *Maar* [a]zoo gijlieden u ten eenemaal afkeeren zult, gij en uwe kinderen, van Mij na *te volgen*, en niet houden zult Mijne geboden *en* Mijne inzettingen, die Ik voor uw aangezicht gegeven heb; maar heengaan, en andere goden dienen, en u voor dezelve nederbuigen zult; [a] 2 Sam. 7:14. Ps. 89:30, 31, enz.
7 Zoo zal Ik Israël uitroeien van het land, dat Ik hun gegeven heb, en dit huis, hetwelk [a]Ik Mijnen Naam geheiligd heb, zal Ik van Mijn aangezicht wegwerpen; [b]en Israël zal tot een spreekwoord en spotrede zijn onder alle volken.
[a] Jer. 7:15. [b] Deut. 28:37.
8 [a]En aangaande dit huis, *dat* verheven

zal geweest zijn, al wie voor hetzelve zal voorbijgaan, zal zich ontzetten en fluiten; men zal zeggen: [b] Waarom heeft de HEERE alzoo gedaan aan dit land en aan dit huis?

[a] 2 Kron. 7:21. [b] Deut. 29:24. Jer. 22:8.

9 En men zal zeggen: Omdat zij den HEERE, hunnen God, verlaten hebben, Die hunne vaderen uit Egypteland uitgevoerd had, en hebben zich aan andere goden gehouden, en zich voor dezelve nedergebogen, en hen gediend; daarom heeft de HEERE al dit kwaad over hen gebracht.

10 [a] En het geschiedde ten einde van twintig jaren, in dewelke Sálomo die twee huizen gebouwd had, het huis des HEEREN en het huis des Konings;

[a] 2 Kron. 8:1.

11 (*Waartoe* Hiram, de koning van Tyrus, Sálomo van cederboomen, en van dennenboomen, en van goud, naar al zijnen lust opgebracht had), dat alstoen de koning Sálomo aan Hiram twintig steden gaf in het land van Galiléa.

12 En Hiram toog uit van Tyrus, om de steden te bezien, die Sálomo hem gegeven had; maar zij waren niet recht in zijne oogen.

13 Daarom zeide hij: Wat zijn dat voor steden, mijn broeder! die gij mij gegeven hebt? en hij noemde ze het land Kabul, tot op dezen dag.

14 En Hiram had den Koning gezonden honderd en twintig talenten gouds.

15 Dit is nu de oorzaak van het uitschot, dat de koning Sálomo deed opkomen, om het huis des HEEREN te bouwen, en zijn huis, en Millo, en den muur van Jeruzalem, mitsgaders Hazor, en Megiddo, en Gezer.

16 *Want* Faraö, de koning van Egypte, was opgekomen, en had Gezer ingenomen, en haar met vuur verbrand, en de Kanaänieten, die in de stad woonden, gedood, en had haar aan zijne dochter, de huisvrouw van Sálomo, tot een geschenk gegeven.

17 Alzoo bouwde Sálomo Gezer, en het lage Beth-hóron,

18 [a] En Baälath, en Tamor in de woestijn, in dat land;

[a] 2 Kron. 8:6, enz.

19 En al de schatsteden, die Sálomo had, en de wagensteden, en de steden der ruiteren, en wat de begeerte van Sálomo begeerde te bouwen, in Jeruzalem, en op den Libanon, en in het gansche land zijner heerschappij.

20 Aangaande al het volk, dat overgebleven was van de Amorieten, Hethieten, Ferezieten, Hevieten, en Jebusieten, die niet waren van de kinderen Israëls:

21 Hunne kinderen, die na hen in het land overgebleven waren, die de kinderen Israëls niet hadden kunnen verbannen, die heeft Sálomo gebracht op slaafschen uitschot tot op dezen dag.

22 Doch van de kinderen Israëls [a] maakte Sálomo geen slaaf; maar zij waren krijgslieden, en zijne knechten, en zijne vorsten, en zijne hoofdlieden, en de oversten zijner wagenen, en zijner ruiteren.

[a] Lev. 25:39.

23 Deze waren de oversten der bestelden, die over het werk van Sálomo waren, vijf honderd en vijftig, die heerschappij hadden over het volk, dat in het werk doende was.

24 Doch [a] de dochter van Faraö toog van de stad Davids op tot haar huis, hetwelk hij voor haar gebouwd had; toen bouwde hij Millo.

[a] 2 Kron. 8.11.

25 En Sálomo offerde driemaal des jaars brandofferen en dankofferen, op het altaar, dat hij den HEERE gebouwd had, en rookte op dat, hetwelk voor het aangezicht des HEEREN was, als hij het huis volmaakt had.

26 De koning Sálomo maakte ook schepen te Ezeon-Geber, dat bij Eloth is, aan den oever der Schelfzee, in het land van Edom.

27 En Hiram zond met die schepen zijne knechten, scheepslieden, kenners van de zee, met de knechten van Sálomo.

28 En zij kwamen te Ofir, en haalden van daar aan goud, vier honderd en twintig talenten, en brachten het tot den koning Sálomo.

HOOFDSTUK 10.

De koningin van Scheba komt te Jeruzalem, vs. 1; zij verwondert zich over Sálomo's wijsheid en heerlijkheid, 3, dankt God, 9; en geeft Sálomo geschenken, 10. Inkomsten van Sálomo, 11. Rondassen en schilden, 16; ivoren troon, 18; geschenken, welke hij ontvangt, 24; wagenen en paarden, 26; zilver, cederenhout, schatting van paarden en waren, 27.

EN toen de koningin van Scheba het gerucht van Sálomo hoorde, aangaande den Naam des HEEREN, kwam zij, om hem met raadselen te verzoeken.

2 En [a] zij kwam te Jeruzalem, met een zeer zwaar heir, met kemelen, dragende specerijen, en zeer veel gouds, en kostelijk gesteente; en zij kwam tot Sálomo, en sprak tot hem al wat in haar hart was.

[a] 2 Kron. 9:1. Matt. 12:42. Luk. 11:31.

3 En Sálomo verklaarde haar al hare woorden; geen ding was er verborgen voor den Koning, dat hij haar niet verklaarde.

4 Als nu de koningin van Scheba zag al de wijsheid van Sálomo, en het huis, hetwelk hij gebouwd had,
5 En de spijze zijner tafel, en het zitten zijner knechten, en het staan zijner dienaren, en hunne kleedingen, en zijne schenkers, en zijnen opgang, waardoor hij henen opging in het huis des HEEREN, zoo was in haar geen geest meer.
6 En zij zeide tot den Koning: Het woord is waarheid geweest, dat ik in mijn land gehoord heb, van uwe zaken en van uwe wijsheid.
7 En ik heb die woorden niet geloofd, totdat ik gekomen ben, en mijne oogen *dat* gezien hebben; en ziet, de helft is mij niet aangezegd; gij hebt met wijsheid en goed overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb.
8 Welgelukzalig zijn uwe mannen, welgelukzalig deze uwe knechten, die gedurig voor uw aangezicht staan, die uwe wijsheid hooren!
9 Geloofd zij de HEERE, uw God, Die behagen in u heeft gehad, om u op den troon van Israël te zetten! omdat de HEERE Israël in eeuwigheid bemint, daarom heeft Hij u tot Koning gesteld, om recht en gerechtigheid te doen.
10 En zij gaf den Koning honderd en twintig talenten gouds, en zeer veel specerijen, en kostelijk gesteente; als deze specerij, die de koningin van Scheba den koning Sálomo gaf, is er nooit meer in menigte gekomen.
11 Verder ook de schepen van Hiram, die goud uit Ofir voerden, brachten uit Ofir zeer veel almuggimhout en kostelijk gesteente.
12 [a] En de Koning maakte van dit almuggimhout steunselen voor het huis des HEEREN, en voor het huis des Konings, mitsgaders harpen en luiten voor de zangers. Het almuggimhout was zoo niet gekomen noch gezien geweest, tot op dezen dag. *a* 2 Kron. 9:11.
13 En de koning Sálomo gaf de koningin van Scheba al haar behagen, wat zij begeerde; behalve dat hij haar gaf naar het vermogen van den koning Sálomo; zoo keerde zij en toog in haar land, zij en hare knechten.
14 Het gewicht nu van het goud, dat voor Sálomo op een jaar inkwam, was zes honderd zes en zestig talenten gouds;
15 Behalve dat van de kramers was, en van den handel der kruideniers, en van alle koningen van Arabië, en van de geweldigen deszelven lands.

16 Ook [a] maakte de koning Sálomo twee honderd rondassen van geslagen goud; zes honderd *sikkelen* gouds liet hij opwegen tot elke rondas. *a* 1 Kon. 14:26.
17 Insgelijks drie honderd schilden van geslagen goud; drie pond gouds liet hij opwegen tot elk schild; [a] en de Koning leide ze in het huis des wouds van Libanon.
a 1 Kon. 7:2.
18 Nog [a] maakte de Koning eenen grooten elpenbeenen troon, en hij overtoog denzelven met dicht goud. *a* 2 Kron. 9:17.
19 Deze troon had zes trappen, en het hoofd van den troon was van achteren rond, en aan beide zijden waren leningen tot de zitplaats toe, en twee leeuwen stonden bij die leningen.
20 En twaalf leeuwen stonden daar op de zes trappen aan beide zijden; desgelijks is in geene koninkrijken gemaakt geweest.
21 Ook waren alle drinkvaten van den koning Sálomo van goud, en alle vaten van het huis des wouds van Libanon waren van gesloten goud; geen zilver was er aan; *want* het werd in de dagen van Sálomo niet voor eenig ding geacht.
22 Want de Koning had in zee schepen van Tharsis, met de schepen van Hiram; deze schepen van Tharsis kwamen in, eenmaal in drie jaren, brengende goud, en zilver, elpenbeen, en apen, en pauwen.
23 Alzoo werd de koning Sálomo grooter dan alle koningen der aarde, [a] in rijkdom en in wijsheid. *a* 1 Kon. 3:12, 13.
24 En de gansche aarde zocht het aangezicht van Sálomo, om zijne wijsheid te hooren, die God in zijn hart gegeven had.
25 En zij brachten een ieder zijn geschenk, zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen, en harnas, en specerijen, paarden en muilezelen, elk ding van jaar tot jaar.
26 [a] Daartoe vergaderde Sálomo wagenen en ruiteren, en hij had duizend en vier honderd wagenen, en twaalf duizend ruiteren, en leide ze in de wagensteden, en bij den Koning in Jeruzalem.
a 1 Kon. 4:26. 2 Kron. 1:14. 9:25.
27 En [a] de Koning maakte het zilver in Jeruzalem te zijn als steenen, en de cederen maakte hij te zijn als de wilde vijgeboomen, die in de laagte zijn, in menigte.
a 2 Kron. 1:15. 9:27.
28 En het [a] uitbrengen der paarden was hetgeen Sálomo uit Egypte had; en aangaande

het linnen garen, [b] de kooplieden des Konings namen het linnen garen voor den prijs. a 2 Kron. 9:28. b 2 Kron. 1:16.

29 En een wagen kwam op, en ging uit van Egypte, voor zes honderd *sikkelen* zilvers, en een paard voor honderd en vijftig; en alzoo voerden ze *die* uit door hunne hand voor alle koningen der Hethieten, en voor de koningen van Syrië.

HOOFDSTUK 11.

Sálomo's vrouwen en bijwijven, vs. 1; die hem tot afgoderij vervoeren, 4; waarover God vertoornd wordt en hem bedreigingen doet, 9; Sálomo's tegenpartijders zijn Hadad, 14; Rezon, 23; en Jeróbeam, door den profeet Ahia als toekomstig koning der tien stammen aangesteld, 26. Sálomo staat Jeróbeam naar het leven, 40. Sálomo's dood, 43.

EN de koning Sálomo had [a] vele vreemde vrouwen lief, en dat benevens de dochter van Faraö, Moabietische, Ammonietische, Edomietische, Sidonische, Hethietische; a Deut. 17:17.

2 Van die volken, waarvan de HEERE gezegd had tot de kinderen Israëls: [a] Gijlieden zult tot hen niet ingaan, en zij zullen tot u niet inkomen; zij zouden zekerlijk uw hart achter hunne goden neigen; aan deze hing Sálomo met liefde. a Ex. 34:16. Deut. 7:3.

3 En hij had zeven honderd vrouwen, vorstinnen, en drie honderd bijwijven; en zijne vrouwen neigden zijn hart.

4 Want het geschiedde in den tijd van Sálomo's ouderdom, *dat* zijne vrouwen zijn hart achter andere goden neigden; dat zijn hart niet volkomen was met den HEERE zijnen God, gelijk het hart van zijnen vader David.

5 Want Sálomo wandelde [a] A'storeth, den god der Sidoniërs, na, en Milchom, het verfoeisel der Ammonieten. a Richt. 2:13. 2 Kon. 23:13.

6 Alzoo deed Sálomo dat kwaad was in de oogen des HEEREN; en volhardde niet den HEERE te volgen, gelijk zijn vader David.

7 [a] Toen bouwde Sálomo eene hoogte voor Kamos, het verfoeisel der Moabieten, op den berg, die voor Jeruzalem is, en voor Molech, het verfoeisel der kinderen Ammons. a 2 Kon. 23:13.

8 En alzoo deed hij voor al zijne vreemde vrouwen, die haren goden rookten en offerden.

9 Daarom vertoornde Zich de HEERE tegen Sálomo, omdat hij zijn hart geneigd had van den HEERE, den God Israëls, [a] Die hem tweemaal verschenen was, a 1 Kon. 3:5. 9:2.

10 [a] En hem van deze zaak geboden had, dat hij andere goden niet zou nawandelen; doch hij hield niet, wat de HEERE geboden had. a 1 Kon. 6:12.

11 Daarom zeide de HEERE tot Sálomo: Dewijl dit bij u geschied is, dat gij niet hebt gehouden Mijn verbond en Mijne inzettingen, die Ik u geboden heb; [a] Ik zal gewisselijk dit koninkrijk van u scheuren, en datzelve uwen knecht geven. a 1 Kon. 12:15.

12 In uwe dagen nogtans zal Ik dat niet doen, om uws vaders Davids wil, van de hand uws zoons zal Ik het scheuren.

13 Doch Ik zal het geheele koninkrijk niet afscheuren; eenen stam zal Ik uwen zoon geven, om Mijns knechts Davids wil, en om Jeruzalems wil, dat Ik verkoren heb.

14 Zoo verwekte de HEERE Sálomo eenen tegenpartijder, Hadad, den Edomiet; hij was van des konings zaad in Edom.

15 Want [a] het was geschied, als David in Edom was, toen Joab, de krijgsoverste, optoog, om de verslagenen te begraven, dat hij al wat mannelijk was in Edom sloeg; a 2 Sam. 8:14. 1 Kron. 18:12, 13.

16 Want Joab bleef aldaar zes maanden, met het gansche Israël, totdat hij al wat mannelijk was in Edom uitgeroeid had.

17 Doch Hadad was ontvloden, hij en *eenige* Edomietische mannen uit zijns vaders knechten met hem, om in Egypte te komen; Hadad nu was een klein jongsken.

18 En zij maakten zich op van Mídian, en kwamen tot Paran; en namen met zich mannen van Paran, en kwamen in Egypte tot Faraö, den koning van Egypte, die hem een huis gaf, en hem voeding toezeide, en hem een land gaf.

19 En Hadad vond groote genade in de oogen van Faraö, zoodat hij hem tot eene vrouw gaf de zuster zijner huisvrouw, de zuster van Táchpenes, de koningin.

20 En de zuster van Táchpenes baarde hem zijnen zoon Genúbath, denwelken Táchpenes optoog in het huis van Faraö; zoodat Genúbath in het huis van Faraö was, onder de zonen van Faraö.

21 Toen nu Hadad in Egypte hoorde, dat David met zijne vaderen ontslapen, en dat Joab, de krijgsoverste, dood was, zeide Hadad tot Faraö: Laat mij gaan, dat ik in mijn land trekke.

22 Doch Faraö zeide tot hem: Maar wat ontbreekt u bij mij, dat, zie, gij in uw land zoekt te trekken? En hij zeide: Niets, maar laat mij evenwel gaan.

23 [a] Ook verwekte hem God eenen wederpartijder, Rezon, den zoon van Eljáda, die

gevloden was van zijnen heer Hadad-ézer,
den koning van Zoba. [a] 2 Sam. 8:3. 10:18.
24 Tegen welken hij ook mannen vergaderd
had, en werd overste eener bende,
[a] als David die doodde; en getrokken zijnde
naar Damaskus, woonden zij aldaar, en
regeerden in Damaskus. [a] 2 Sam. 8:3.
25 En hij was Israëls tegenpartijder al de
dagen van Sálomo, en dat benevens het
kwaad, dat Hadad *deed;* want hij had eenen
afkeer van Israël, en hij regeerde over Syrië.
26 Daartoe [a] Jeróbeam, de zoon van Nebat,
een Efrathiet van Zeréda, Sálomo's knecht
(wiens moeders naam was Zerúa, eene weduwvrouw),
hief ook de hand op tegen den
Koning. [a] 2 Kron. 13:6.
27 Dit is nu de zaak, waarom hij de hand
tegen den Koning ophief. Sálomo bouwde
Millo, *en* sloot de breuk der stad van zijnen
vader David toe.
28 En de man Jeróbeam was een dapper
held. Toen Sálomo dezen jongeling zag, dat
hij arbeidzaam was, zoo stelde hij hem over
al den last van het huis van Jozef.
29 Het geschiedde nu te dier tijd, als
Jeróbeam uit Jeruzalem uitging, dat de profeet
Ahía, de Siloniet, hem op den weg
vond, en hij zich een nieuw kleed aangedaan
had, en zij beiden alleen op het veld waren;
30 Zoo vatte Ahía het nieuwe kleed, dat aan
hem was, en scheurde het in twaalf stukken.
31 En hij zeide tot Jeróbeam: Neem u
tien stukken; want alzoo zegt de HEERE,
de God Israëls: [a] Zie, Ik zal het koninkrijk
van de hand van Sálomo scheuren, en u
tien stammen geven. [a] 1 Sam. 15:28.
32 Maar eenen stam zal hij hebben, om
Mijns knechts Davids wil, en om Jeruzalems
wil, de stad, die Ik verkoren heb uit
alle stammen van Israël.
33 Daarom dat zij Mij verlaten, en zich
nedergebogen hebben voor A'storeth, den
god der Sidoniërs, Kamos, den god der
Moabieten, en Milchom, den god der kinderen
Ammons; en niet gewandeld hebben
in Mijne wegen, om te doen wat recht is in
Mijne oogen, te weten Mijne inzettingen en
Mijne rechten; gelijk zijn vader David.
34 Doch niets van dit koninkrijk zal Ik
uit zijne hand nemen; maar Ik stel hem
tot eenen vorst al de dagen zijns levens,
om Mijns knechts Davids wil, dien Ik verkoren
heb, die Mijne geboden en Mijne inzettingen
gehouden heeft.
35 Maar uit de hand zijns zoons zal Ik
het koninkrijk nemen; en Ik zal u daarvan
tien stammen geven.
36 En zijnen zoon zal Ik eenen stam
geven; [a] opdat Mijn knecht David altijd
eene lamp voor Mijn aangezicht hebbe in
Jeruzalem, de stad, die Ik Mij verkoren
heb, om Mijnen Naam daar te stellen.
[a] 1 Kon. 15:4. Ps. 132:17.
37 Zoo zal Ik u nemen, en gij zult regeeren
over al wat uwe ziel zal begeeren;
en gij zult koning zijn over Israël.
38 En het zal geschieden, zoo gij hooren
zult al wat Ik u zal gebieden, en in Mijne
wegen zult wandelen, en doen wat recht in
Mijne oogen is, houdende Mijne inzettingen
en Mijne geboden, gelijk als Mijn knecht
David gedaan heeft; dat Ik met u zal zijn, en
u een bestendig huis bouwen, gelijk als Ik
David gebouwd heb, en zal u Israël geven.
39 En Ik zal om diens wil het zaad van
David verootmoedigen; nogtans niet altijd.
40 Daarom zocht Sálomo Jeróbeam te
dooden; maar Jeróbeam maakte zich op, en
vlood in Egypte, tot Sisak, den koning van
Egypte, en was in Egypte, totdat Sálomo
stierf.
41 Het [a] overige nu der geschiedenissen
van Sálomo, en al wat hij gedaan heeft,
en zijne wijsheid, is dat niet geschreven in
het boek der geschiedenissen van Sálomo?
[a] 2 Kron. 9:29.
42 De tijd nu, dien Sálomo te Jeruzalem
over het gansche Israël regeerde, [a] was
veertig jaar. [a] 2 Kron. 9:30.
43 Daarna ontsliep Sálomo met zijne
vaderen, en werd begraven in de stad van
zijnen vader David; en Rehábeam, zijn
zoon, werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 12.

De Israëlieten verzoeken van Rehábeam verlichting van de opgelegde lasten, vs. 1; waarover hij eerst met de oudste, 6, doch daarna met de jeugdige raadslieden handelt; op raad van welke hij weigert, 8; waarop tien stammen van hem afvallen, 16. Rehábeam tracht hen weder aan zich te onderwerpen; doch te vergeefs, 18. God verbiedt hem tegen Israël te strijden, 22. Jeróbeam, koning van Israël, verzekert zijn rijk door het bouwen van eenige sterkten en het invoeren van den kalverendienst, 25.

EN Rehábeam [a] toog naar Sichem; want
het gansche Israël was te Sichem gekomen,
om hem Koning te maken. [a] 2 Kron. 10:1.
2 Het geschiedde nu, als Jeróbeam, de
zoon van Nebat, *dit* hoorde, [a] daar hij nog
in Egypte was (want hij was van het aangezicht
van den koning Sálomo gevloden; en
Jeróbeam woonde in Egypte), [a] 1 Kon. 11:40.
3 Dat zij henenzonden en lieten hem

roepen; en Jeróbeam en de gansche gemeente van Israël kwamen en spraken tot Rehábeam, zeggende:
4 [a] Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; gij dan nu, maak uws vaders harde dienst, en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, lichter, en wij zullen u dienen. [a] 2 Kron. 10:4.
5 En hij zeide tot hen: Gaat heen tot aan den derden dag; komt den weder tot mij. En het volk ging heen.
6 En de koning Rehábeam hield raad met de oudsten, die gestaan hadden voor het aangezicht van zijnen vader Sálomo, als hij leefde, zeggende: Hoe raadt gijlieden, dat men dit volk antwoorden zal?
7 En zij spraken tot hem, zeggende: Indien gij heden knecht van dit volk wezen zult, en hen dienen, en hun antwoorden, en tot hen goede woorden spreken zult, zoo zullen zij te allen dage uwe knechten zijn.
8 Maar hij verliet den raad der oudsten, dien zij hem geraden hadden; en hij hield raad met de jongelingen, die met hem opgewassen waren, die voor zijn aangezicht stonden.
9 En hij zeide tot hen: Wat raadt gijlieden, dat wij dit volk antwoorden zullen, die tot mij gesproken hebben, zeggende: Maak het juk, dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter.
10 En de jongelingen, die met hem opgewassen waren, spraken tot hem, zeggende: Alzoo zult gij zeggen tot dat volk, die tot u gesproken hebben, zeggende: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt, maar maak gij het over ons lichter; alzoo zult gij tot hen spreken: Mijn kleinste *vinger* zal dikker zijn dan mijns vaders lenden.
11 Indien nu mijn vader een zwaar juk op u heeft doen laden, zoo zal ik boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.
12 Zoo kwam Jeróbeam en het gansche volk tot Rehábeam op den derden dag, gelijk als de Koning gesproken had, zeggende: Komt weder tot mij op den derden dag.
13 En de Koning antwoordde het volk hardelijk; want hij verliet den raad der oudsten, dien zij hem geraden hadden.
14 En hij sprak tot hen naar den raad der jongelingen, zeggende: Mijn vader heeft uw juk zwaar gemaakt, maar ik zal boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik zal u met schorpioenen kastijden.
15 Alzoo hoorde de Koning naar het volk niet; want deze omwending was van den HEERE, opdat Hij Zijn woord bevestigde, hetwelk de HEERE door den dienst van Ahía, den Siloniet, [a] gesproken had tot Jeróbeam, den zoon van Nebat. [a] 1 Kon. 11:11, 31.
16 Toen gansch Israël zag, dat de Koning naar hen niet hoorde, zoo gaf het volk den Koning weder antwoord, zeggende: [a] Wat deel hebben wij aan David? ja, geene erve *hebben wij* aan den zoon van Isaï; naar uwe tenten, o Israël! voorzie nu uw huis, o David! Zoo ging Israël naar zijne tenten. [a] 2 Sam. 20:1.
17 Doch aangaande de kinderen van Israël, die in de steden van Juda woonden, over die regeerde Rehábeam ook.
18 Toen zond de koning Rehábeam [a] Adóram, die over de schatting was; en het gansche Israël steenigde hem met steenen, dat hij stierf; maar de koning Rehábeam verkloekte zich om op eenen wagen te klimmen, dat hij naar Jeruzalem vluchtte.
[a] 1 Kon. 4:6. 5:14.
19 [a] Alzoo vielen de Israëlieten van het huis Davids af, tot op dezen dag. [a] 2 Kon. 17:21.
20 En het geschiedde, als gansch Israël hoorde, dat Jeróbeam wedergekomen was, dat zij henen zonden, en hem in de vergadering riepen, en hem over gansch Israël Koning maakten; niemand volgde het huis Davids, dan de stam van Juda alleen.
21 Toen [a] nu Rehábeam te Jeruzalem gekomen was, vergaderde hij het gansche huis van Juda en den stam van Benjamin, honderd en tachtig duizend uitgelezenen, geoefend ten oorlog, om tegen het huis Israëls te strijden, opdat hij het koninkrijk weder aan Rehábeam, den zoon van Sálomo, bracht. [a] 2 Kron. 11:1.
22 [a] Doch het woord van God geschiedde tot Semája, den man Gods, zeggende:
[a] 2 Kron. 11:2.
23 Zeg tot Rehábeam, den zoon van Sálomo, den koning van Juda, en tot het gansche huis van Juda en Benjamin, en het overige des volks, zeggende:
24 Zoo zegt de HEERE: Gij zult niet optrekken, noch strijden tegen uwe broederen, de kinderen Israëls; een ieder keere weder tot zijn huis; want deze zaak is van Mij geschied. En zij hoorden het woord

des HEEREN, en keerden weder, om weg te trekken naar het woord des HEEREN.

25 Jeróbeam nu bouwde Sichem op het gebergte van Efraïm, en woonde daarin, en toog van daar uit, en bouwde [a] Penúël.

[a] Ex. 32:30.

26 En Jeróbeam zeide in zijn hart: Nu zal het koninkrijk weder tot het huis van David keeren.

27 Zoo dit volk opgaan zal om offeranden te doen in het huis des HEEREN te Jeruzalem, zoo zal het hart dezes volks tot hunnen heer, tot Rehábeam, den koning van Juda, wederkeeren; ja, zij zullen mij dooden, en tot Rehábeam, den koning van Juda, wederkeeren.

28 Daarom hield de Koning eenen raad, en [a] maakte twee gouden kalveren; en hij zeide tot hen: Het is ulieden te veel om op te gaan naar Jeruzalem; [b] zie uwe goden, o Israël! die u uit Egypteland opgebracht hebben. [a] 2 Kon. 17·16. [b] Ex. 32:8.

29 En hij zette het eene te Beth-El, en het andere stelde hij te Dan.

30 En deze zaak werd tot zonde; want het volk ging heen voor het eene, tot Dan toe.

31 Hij maakte ook een huis der hoogten; [a] en maakte priesteren van de geringsten des volks, die niet waren uit de zonen van Levi.

[a] Num. 3:10. 1 Kon. 13:33. 2 Kon. 17:32. 2 Kron. 11:15.

32 En Jeróbeam maakte een feest in de achtste maand, op den vijftienden dag der maand, gelijk het feest, dat in Juda was, en offerde op het altaar; van gelijken deed hij te Beth-El, offerende den kalveren, die hij gemaakt had; hij stelde ook te Beth-El priesteren der hoogten, die hij gemaakt had.

33 En hij offerde op het altaar, dat hij te Beth-El gemaakt had, op den vijftienden dag der achtste maand, der maand, dewelke hij uit zijn hart verdacht had; zoo maakte hij den kinderen Israëls een feest, en offerde op dat altaar, rookende.

HOOFDSTUK 13.

Een profeet van Juda profeteert tegen het altaar te Beth-El, vs. 1. Zijne voorspelling wordt door een wonderteeken bevestigd, 3. Hij weigert met Jeróbeam te eten en vertrekt, 7. Een oud profeet verleidt hem om weder te keeren, en aan eenen maaltijd deel te nemen, 11. Hij wordt daarover van God door den ouden profeet bestraft en door een' leeuw gedood, 20. De oude profeet, dit vernemende, begraaft hem, 25; en bevestigt zijne profetie, 31. Jeróbeam volhardt in zijne zonden, 33.

EN ziet, een man Gods kwam uit Juda, door het woord des HEEREN tot Beth-El; en Jeróbeam stond bij het altaar, om te rooken.

2 En hij riep tegen het altaar, door het woord des HEEREN, en zeide: Altaar, altaar! zoo zegt de HEERE: [a] Zie, een zoon zal aan het huis Davids geboren worden, wiens naam zal zijn Josía; die zal op u offeren de priesters der hoogten, die op u rooken, en men zal menschenbeenderen op u verbranden. [a] 2 Kon. 23:15, 16, 17, enz.

3 En hij gaf ten zelven dage een wonderteeken, zeggende: Dit is dat wonderteeken, waarvan de HEERE gesproken heeft; ziet, het altaar zal van een gescheurd, en de asch, die daarop is, afgestort worden.

4 Het geschiedde nu, als de Koning het woord van den man Gods hoorde, hetwelk hij tegen het altaar te Beth-El geroepen had, dat Jeróbeam zijne hand van op het altaar uitstrekte, zeggende: Grijpt hem! Maar zijne hand, die hij tegen hem uitgestrekt had, verdorde, dat hij ze niet weder tot zich trekken kon.

5 En het altaar werd van een gescheurd, en de asch van het altaar afgestort, naar dat wonderteeken, dat de man Gods gegeven had, door het woord des HEEREN.

6 Toen antwoordde de Koning, en zeide tot den man Gods: [a] Aanbid toch het aangezicht des HEEREN, uws Gods, ernstelijk, en bid voor mij, dat mijne hand weder tot mij kome! Toen bad de man Gods het aangezicht des HEEREN ernstelijk; en de hand des Konings kwam weder tot hem, en werd gelijk te voren.

[a] Ex. 8:8. 9:28. 10:17. Num. 21:7. Hand. 8:24.

7 En de Koning sprak tot den man Gods: Kom met mij naar huis, en sterk *u*, en ik zal u een geschenk geven.

8 Maar de man Gods zeide tot den Koning: [a] Al gaaft gij mij de helft van uw huis, zoo zou ik niet met u gaan, en ik zou in deze plaats geen brood eten, noch water drinken.

[a] Num. 22:18.

9 Want zoo heeft mij de HEERE geboden door Zijn woord, zeggende: Gij zult geen brood eten, noch water drinken; en gij zult niet wederkeeren door den weg, dien gij gegaan zijt.

10 En hij ging door eenen anderen weg, en keerde niet weder door den weg, door welken hij te Beth-El gekomen was.

11 Een oud profeet nu woonde te Beth-El; en zijn zoon kwam, en vertelde hem al het werk, dat de man Gods te dien dage in Beth-El gedaan had, met de woorden, die

hij tot den Koning gesproken had; deze vertelden zij ook hunnen vader.

12 En hun vader sprak tot hen: Wat weg is hij getogen? En zijne zonen hadden den weg gezien, welken de man Gods was getogen, die uit Juda gekomen was.

13 Toen zeide hij tot zijne zonen: Zadelt mij den ezel. En zij zadelden hem den ezel, en hij reed daarop.

14 En hij toog den man Gods na, en vond hem zittende onder eenen eik; en hij zeide tot hem: Zijt gij de man Gods, die uit Juda gekomen zijt? En hij zeide: Ik ben het.

15 Toen zeide hij tot hem: Kom met mij naar huis, en eet brood.

16 Doch hij zeide: Ik kan niet met u wederkeeren, noch met u inkomen; ik zal ook geen brood eten, noch met u water drinken, in deze plaats.

17 Want een woord is tot mij *geschied* door het woord des HEEREN: Gij zult aldaar noch brood eten, noch water drinken; gij zult niet wederkeeren, gaande door den weg, door denwelken gij gegaan zijt.

18 En hij zeide tot hem: [a] Ik ben ook een profeet, gelijk gij, en een engel heeft tot mij gesproken door het woord des HEEREN, zeggende: Breng hem weder met u in uw huis, dat hij brood ete en water drinke. *Doch* hij loog hem. [a] Gal. 1:8.

19 En hij keerde met hem wederom, en at brood in zijn huis, en dronk water.

20 En het geschiedde, als zij aan de tafel zaten, dat het woord des HEEREN geschiedde tot den profeet, die hem had doen wederkeeren;

21 En hij riep tot den man Gods, die uit Juda gekomen was, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Daarom dat gij den mond des HEEREN zijt wederspannig geweest, en niet gehouden hebt het gebod, dat u de HEERE, uw God, geboden had:

22 Maar zijt wedergekeerd, en hebt brood gegeten en water gedronken ter plaatse, waarvan Hij tot u gesproken had: Gij zult geen brood eten noch water drinken; zoo zal uw dood lichaam in uwer vaderen graf niet komen.

23 En het geschiedde, nadat hij brood gegeten, en nadat hij gedronken had, dat hij hem den ezel zadelde, *te weten voor* den profeet, dien hij had doen wederkeeren.

24 Zoo toog hij heen, [a] en een leeuw vond hem op den weg, en doodde hem; en zijn dood lichaam lag geworpen op den weg, en de ezel stond daarbij, ook stond de leeuw bij het doode lichaam. [a] 1 Kon. 20:36.

25 En ziet, er gingen lieden voorbij, en zagen het doode lichaam geworpen op den weg, en de leeuw, staande bij het doode lichaam; en zij kwamen en zeiden het in de stad, waarin de oude profeet woonde.

26 Als de profeet, die hem van den weg had doen wederkeeren, *dit* hoorde, zoo zeide hij: Het is de man Gods, die den mond des HEEREN wederspannig is geweest; daarom heeft de HEERE hem den leeuw overgegeven, die hem gebroken, en hem gedood heeft, naar het woord des HEEREN, dat Hij tot hem gesproken had.

27 Verder sprak hij tot zijne zonen, zeggende: Zadelt mij den ezel. En zij zadelden *hem*.

28 Toen toog hij heen, en vond zijn dood lichaam geworpen op den weg, en den ezel, en den leeuw, staande bij het doode lichaam; de leeuw had het doode lichaam niet gegeten, en den ezel niet gebroken.

29 Toen nam de profeet het doode lichaam van den man Gods op, en leide dat op den ezel, en voerde het wederom; zoo kwam de oude profeet in de stad om rouw te bedrijven en hem te begraven.

30 En hij leide zijn dood lichaam in zijn graf; en zij maakten over hem eene weeklage: Ach, mijn broeder!

31 Het geschiedde nu, nadat hij hem begraven had, dat hij sprak tot zijne zonen, zeggende: Als ik zal gestorven zijn, zoo begraaft mij in dat graf, waarin de man Gods begraven is, *en* legt mijne beenderen bij zijne beenderen.

32 Want de zaak zal gewisselijk geschieden, [a] die hij door het woord des HEEREN uitgeroepen heeft tegen het altaar, dat te Beth-El is, en tegen al de huizen der hoogten, die in de steden van Samaria zijn. [a] 2 Kon. 23:16.

33 Na deze geschiedenis keerde zich Jeróbeam niet van zijnen boozen weg; [a] maar maakte wederom priesters der hoogten van de geringsten des volks; wie wilde, diens hand vulde hij, en werd een van de priesters der hoogten. [a] 1 Kon. 12:31, 32.

34 En hij werd in deze zaak het huis van Jeróbeam tot zonde, om *hetzelve* te doen afsnijden en te verdelgen van den aardbodem.

HOOFDSTUK 14.

Jeróbeam zendt zijne vrouw tot den profeet Ahia, om te vragen, hoe het met zijnen zoon, die krank was, zou afloopen, vs. 1. De profeet, van God onderricht, dat het Jeróbeams huisvrouw zelve was, die tot hem kwam, 5; voorzegt haar den ondergang van Jeróbeam om zijne afgoderij, 7; den dood van zijn kind en Israëls verstrooiing, 12. Dood van het kind en van Jeróbeam. Nadab regeert, 17. Rehábeam en Juda bedrijven afgoderij, 21. Zij worden gestraft door Sisak, den koning van Egypte, 25. Rehábeams dood; zijn zoon Abía regeert, 31.

TE dierzelver tijd was Abía, de zoon
van Jeróbeam, krank.
2 En Jeróbeam zeide tot zijne huisvrouw:
Maak u nu op, en verstel u, dat men niet
merke, dat gij Jeróbeams huisvrouw zijt,
en ga heen naar Silo; zie, daar is de profeet
Ahía, [a] die van mij gesproken heeft, dat ik
koning zou zijn over dit volk. [a] 1 Kon. 11:31.
3 En neem in uwe hand tien brooden, en
koeken, en eene kruik honig, en ga tot
hem; hij zal u te kennen geven, wat dezen
jongen geschieden zal.
4 En Jeróbeams huisvrouw deed alzoo,
en maakte zich op, en ging naar Silo, en
kwam in het huis van Ahía. Ahía nu kon
niet zien; want zijne oogen stonden stijf
van wege zijnen ouderdom.
5 Maar de HEERE zeide tot Ahía: Zie,
Jeróbeams huisvrouw komt, om eene zaak
van u te vragen, aangaande haren zoon,
want hij is krank; zoo en zoo zult gij tot
haar spreken, en het zal zijn, als zij inkomt,
dat zij zich vreemd aanstellen zal.
6 En het geschiedde, als Ahía het geruisch
harer voeten hoorde, toen zij ter deure inkwam,
dat hij zeide: Kom in, gij, huisvrouw
van Jeróbeam! waarom stelt gij u
dus vreemd aan? want ik ben tot u gezonden
met eene harde *boodschap*.
7 Ga heen, zeg Jeróbeam: Zoo zegt de
HEERE, de God Israëls: [a] Daarom dat Ik
u verheven heb uit het midden des volks,
en u tot eenen voorganger over Mijn volk
Israël gesteld heb; [a] 1 Kon. 12:15.
8 En het koninkrijk van het huis van
David gescheurd, en dat u gegeven heb,
en gij niet geweest zijt, gelijk Mijn knecht
David, die Mijne geboden hield, en die
Mij met zij gansche hart navolgde, om
te doen alleen wat recht is in mijne oogen;
9 Maar kwaad gedaan hebt, doende des
meer dan allen, die voor u geweest zijn, en
henengegaan zijt, en hebt u andere goden
en gegotene beelden gemaakt, om Mij tot
toorn te verwekken, en hebt Mij achter
uwen rug geworpen;
10 Daarom, [a] zie, Ik zal kwaad over het
huis van Jeróbeam brengen, en van Jeróbeam
uitroeien, [b] die aan den wand pist,
den beslotene en verlatene in Israël; en
Ik zal de nakomelingen van het huis van Jeróbeam
wegdoen, gelijk de drek weggedaan
wordt, totdat het ganschelijk vergaan zij.
[a] 1 Kon. 15:29. [b] 1 Sam. 25:22, 34. 1 Kon. 16:11. 21:21. 2 Kon. 9:8.
11 Die van Jeróbeam in de stad sterft,
zullen de honden eten; en die in het veld
sterft, zullen de vogelen des hemels eten;
want de HEERE heeft het gesproken.
12 Gij dan maak u op, ga naar uw huis;
als uwe voeten in de stad zullen gekomen
zijn, zoo zal het kind sterven.
13 En gansch Israël zal hem beklagen,
en hem begraven; want deze alleen van
Jeróbeam zal in het graf komen, omdat
in hem wat goeds voor den HEERE, den
God Israëls, in het huis van Jeróbeam
gevonden is.
14 Doch [a] de HEERE zal zich eenen koning
verwekken over Israël, die het huis van Jeróbeam
ten zelven dage uitroeien zal; maar
wat zal het ook nu zijn? [a] 1 Kon. 15:28, 29.
15 De HEERE [a] zal ook Israël slaan, gelijk
een riet in het water omgedreven wordt,
en zal Israël uitrukken uit dit goede land,
dat Hij hunnen vaderen gegeven heeft, en
zal hen verstrooien op gene zijde der rivier;
daarom dat zij hunne bosschen gemaakt
hebben, den HEERE tot toorn verwekkende.
[a] 2 Kon. 17:18.
16 En Hij zal Israël overgeven, om Jeróbeams
zonden wil, die gezondigd heeft,
en die Israël heeft doen zondigen.
17 Toen maakte zich Jeróbeams vrouw
op, en ging heen, en kwam te Thirza; als
zij nu op den dorpel van het huis kwam,
zoo stierf de jongeling.
18 En zij begroeven hem, en gansch Israël
beklaagde hem; naar het woord des HEEREN,
dat Hij gesproken had door den dienst
van Zijnen knecht Ahía, den profeet.
19 Het overige nu der geschiedenissen
van Jeróbeam, hoe hij gekrijgd, en hoe hij
geregeerd heeft, ziet, die zijn geschreven
in het boek der kronieken der koningen
van Israël.
20 De dagen nu, die Jeróbeam heeft geregeerd,
zijn twee en twintig jaren; en hij
ontsliep met zijne vaderen, en Nadab, zijn
zoon, regeerde in zijne plaats.
21 [a] Rehábeam nu, de zoon van Sálomo,
regeerde in Juda; een en veertig jaren was

Rehábeam oud, als hij Koning werd, en regeerde zeventien jaren te Jeruzalem, in de stad, die de HEERE verkoren had uit al de stammen van Israël, om Zijnen Naam daar te zetten; en de naam zijner moeder was Nááma, de Ammonietische. [a] 2 Kron. 12:13.

22 En Juda deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en zij verwekten Hem tot ijver, meer dan al hunne vaderen gedaan hadden, met hunne zonden, die zij zondigden.

23 Want ook zij bouwden zich hoogten, en opgerichte beelden, en bosschen, op allen hoogen heuvel, en onder allen groenen boom.

24 Er waren ook schandjongens in het land; zij deden naar al de gruwelen der Heidenen, die de HEERE van het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.

25 Het geschiedde nu in het vijfde jaar van den koning Rehábeam, [a] *dat* Sisak, de koning van Egypte, optoog tegen Jeruzalem. [a] 2 Kron. 12:2.

26 En hij nam de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten van het huis des Konings weg, ja, hij nam alles weg; [a] hij nam ook al de gouden schilden weg, die Sálomo gemaakt had. [a] 1 Kon. 10:16, 17. 2 Kron. 9:15.

27 En de koning Rehábeam maakte, in plaats van die, koperen schilden; en hij beval *die* onder de hand van de oversten der trawanten, die de deur van het huis des Konings bewaarden.

28 En het geschiedde, zoo wanneer de Koning in het huis des HEEREN ging, *dat* de trawanten dezelve droegen, en die wederbrachten in der trawanten wachtkamer.

29 Het overige nu der geschiedenissen van Rehábeam, en al wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

30 En er was krijg tusschen Rehábeam en tusschen Jeróbeam, al *hunne* dagen.

31 En Rehábeam ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad Davids; en de naam zijner moeder was Nááma, de Ammonietsche; en zijn zoon Abíam regeerde in zijne plaats.

HOOFDSTUK 15.

Abíam regeert en wandelt in de zonden van zijnen vader, vs. 1. God houdt evenwel Zijne belofte om Davids wil, 4. Dood van Abíam, 7. Asa volgt zijnen vader op in de regeering en herstelt den vervallenen Godsdienst onder Juda, 9. Hij wordt beoorloogd van Báësa, den koning van Israël, geholpen door Benhadad, 20. Hij sterft en zijn zoon Jósafat regeert in zijne plaats, 23. Regeering van Nadab over Israël, die door Báësa wordt omgebracht, het gansche huis zijns vaders uitroeit en zich alzoo op den troon plaatst, 25.

IN [a] het achttiende jaar nu van den koning Jeróbeam, den zoon van Nebat, werd Abíam koning over Juda. [a] 2 Kron. 13:1.

2 [a] Hij regeerde drie jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Máächa, eene dochter van Abísalom. [a] 2 Kron. 13:2.

3 En hij wandelde in al de zonden zijns vaders, die hij vóór hem gedaan had; en zijn hart was niet volkomen met den HEERE, zijnen God, gelijk het hart van zijnen vader David.

4 Maar om Davids wil, gaf de HEERE, zijn God, hem [a] eene lamp in Jeruzalem, verwekkende zijnen zoon na hem, en bevestigende Jeruzalem. [a] 1 Kon. 11:36.

5 Omdat David gedaan had wat recht was in de oogen des HEEREN, en niet geweken was van alles, wat Hij hem geboden had, al de dagen zijns levens, dan alleen [a] in de zaak van Uría, den Hethiet. [a] 2 Sam. 11:4, 15. 12:9.

6 En er was krijg geweest tusschen Rehábeam en tusschen Jeróbeam, al de dagen zijns levens.

7 Het overige nu der geschiedenissen van Abíam, en alles, wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda? Er was ook krijg tusschen Abíam en tusschen Jeróbeam.

8 En Abíam ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad Davids; en [a] Asa, zijn zoon, regeerde in zijne plaats. [a] 2 Kron. 14:1.

9 In het twintigste jaar van Jeróbeam, den koning van Israël, werd Asa koning over Juda.

10 En hij regeerde een en veertig jaren te Jeruzalem, en de naam zijner moeder was Máächa, eene dochter van Abísalom.

11 En Asa deed wat recht was in de oogen des HEEREN, gelijk zijn vader David.

12 Want hij nam weg [a] de schandjongens uit het land, en deed weg al de drekgoden, die zijne vaders gemaakt hadden; [a] 1 Kon. 22:47.

13 [a] Ja, zelfs zijne moeder Máächa zette hij ook af, dat zij geene koningin ware, omdat zij eenen afgrijselijken afgod in een bosch gemaakt had; ook roeide Asa uit haren afgrijselijken afgod, en verbrandde *hem* aan de beek Kidron. [a] 2 Kron. 15:16.

14 De hoogten werden wel niet weggenomen; nogtans was het hart van Asa volkomen met den HEERE al zijne dagen.

15 En hij bracht in het huis des HEEREN [a] de geheiligde dingen zijns vaders, en *zijne*

geheiligde dingen, zilver, en goud, en vaten.

[a] Lev. 5:15.

16 En er was krijg tusschen Asa en tusschen Báësa, den koning van Israël, al hunne dagen.

17 Want [a] Báësa, de koning van Israël, toog op tegen Juda, en bouwde Rama; opdat hij niemand toeliet uit te gaan en in te komen tot Asa, den koning van Juda. [a] 2 Kron. 16:1.

18 Toen nam Asa al het zilver en goud, dat overgebleven was in de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten van het huis des Konings, en gaf ze in de hand zijner knechten; en de koning Asa zond ze [a] tot Benhadad, den zoon van Tabrimmon, den zoon van Hézion, den koning van Syrië, die te Damaskus woonde, zeggende:

[a] 1 Kon. 20:1. 2 Kron. 16:2, enz.

19 Er is een verbond tusschen mij en tusschen u, tusschen mijnen vader en tusschen uwen vader; zie, ik zend u een geschenk, zilver en goud; ga heen, maak uw verbond te niet met Báësa, den koning van Israël, dat hij aftrekke van tegen mij.

20 En Benhadad hoorde naar den koning Asa, en zond de oversten der heiren, die hij had, tegen de steden van Israël; en sloeg Ijon, en Dan, en Abél Beth-Máächa, en het gansche Cinneroth, met het gansche land Nafthali.

21 En het geschiedde, als Báësa *zulks* hoorde, dat hij afliet van Rama te bouwen, en hij bleef te Thirza.

22 Toen liet de koning Asa door gansch Juda uitroepen (niemand was vrij), dat zij de steenen van Rama, en het hout daarvan, zouden wegdragen, waarmede Báësa gebouwd had; en de koning Asa bouwde daarmede Geba Benjamins, en Mizpa.

23 Het overige nu van alle geschiedenissen van Asa, en al zijne macht, en al wat hij gedaan heeft, en de steden, die hij gebouwd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda? Doch in den tijd zijns ouderdoms werd hij krank aan zijne voeten.

24 En [a] Asa ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven met zijne vaderen, in de stad van zijnen vader David; en [b] zijn zoon Jósafat werd Koning in zijne plaats.

[a] 2 Kron. 16:13. [b] 2 Kron. 17:1.

25 Nadab nu, de zoon van Jeróbeam, werd koning over Israël, in het tweede jaar van Asa, den koning van Juda; en hij regeerde twee jaren over Israël.

26 En hij deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en wandelde in den weg zijns vaders, en in zijne zonde, waarmede hij Israël had doen zondigen.

27 En Báësa, de zoon van Ahía, van het huis van Issaschar, maakte eene verbintenis tegen hem, en Báësa sloeg hem te Gíbbethon, hetwelk der Filistijnen is, als Nadab en gansch Israël Gíbbethon belegerden.

28 En Báësa doodde hem, in het derde jaar van Asa, den koning van Juda, en werd koning in zijne plaats.

29 Het geschiedde nu, als hij regeerde, dat hij het gansche huis van Jeróbeam sloeg; hij liet niets over van Jeróbeam, wat adem had, totdat hij hem verdelgd had, [a] naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door den dienst van Zijnen knecht Ahía, den Siloniet; [a] 1 Kon. 14:10, 14.

30 Om de zonden van Jeróbeam, die zondigde, en die Israël zondigen deed, *en* om zijne terging, waarmede hij den HEERE, den God Israëls, getergd had.

31 Het overige nu der geschiedenissen van Nadab, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

32 En er was oorlog tusschen Asa en tusschen Báësa, den koning van Israël, al hunne dagen.

33 In het derde jaar van Asa, koning van Juda, werd Báësa, de zoon van Ahía, koning over gansch Israël, te Thirza, *en regeerde* vier en twintig jaren.

34 En hij deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, en wandelde in den weg van Jeróbeam, en in zijne zonde, waarmede hij Israël had doen zondigen.

HOOFDSTUK 16.

De profeet Jehu profeteert tegen Báësa, vs. 1. Báësa sterft, 6. Zijn zoon Ela volgt hem op, 8. Zimri doodt Ela en volgt hem op, 9. Zimri door Omri belegerd wordende, stort zichzelven in de vlammen van zijn paleis, 15. Gedeelde regeering tusschen Tibni en Omri, welke laatste de overhand verkrijgt, Koning wordt en Samaria sticht, 21. Hij volgt de zonden Jeróbeams, 25; en sterft, 28. Achab, zijn zoon, die hem opvolgt, is nog grooter afgodendienaar, 29. Hiël bouwt Jericho, 34.

TOEN geschiedde het woord des HEEREN tot Jehu, den zoon van Hanáni, tegen Báësa, zeggende:

2 Daarom, [a] dat Ik u uit het stof verheven, en u tot eenen voorganger over Mijn volk Israël gesteld heb, en gij gewandeld hebt in den weg van Jeróbeam, en Mijn volk Israël hebt doen zondigen, Mij tot toorn verwekkende door hunne zonden; [a] 1 Kon. 14:7.

3 Zie, zoo zal Ik de nakomelingen van Báësa, en de nakomelingen van zijn huis wegdoen; en Ik zal uw huis maken, [a]gelijk het huis van Jeróbeam, den zoon van Nebat. [a] 1 Kon. 15:29.

4 Die [a]van Báësa in de stad sterft, zullen de honden eten, en die van hem in het veld sterft, zullen de vogelen des hemels eten. [a] 1 Kon. 14:11. 15:29. 16:12.

5 Het overige nu der geschiedenissen van Báësa, en wat hij gedaan heeft, en zijne macht, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

6 En Báësa ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven te Thirza; en zijn zoon Ela regeerde in zijne plaats.

7 Alzoo geschiedde ook het woord des HEEREN, door den dienst van den profeet Jehu, den zoon van Hanáni, tegen Báësa en tegen zijn huis; en dat om al het kwaad, dat hij gedaan had in de oogen des HEEREN, Hem tot toorn verwekkende door het werk zijner handen, omdat hij was gelijk het huis van Jeróbeam, [a]en omdat hij hetzelve verslagen had. [a] 1 Kon. 15:29.

8 In het zes en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda, werd Ela, de zoon van Báësa, koning over Israël, te Thirza, *en regeerde* twee jaren.

9 En Zimri, zijn knecht, overste van de helft der wagenen, maakte eene verbintenis tegen hem, als hij te Thirza was, zich dronken drinkende in het huis van Arza, den hofmeester te Thirza;

10 Zoo kwam [a]Zimri in, en sloeg hem, en doodde hem, in het zeven en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda; en hij werd Koning in zijne plaats. [a] 2 Kon. 9:31.

11 En het geschiedde, als hij regeerde, als hij op zijnen troon zat, dat hij het gansche huis van Báësa sloeg; hij liet hem niet over, die aan den wand pist, noch zijne bloedverwanten, noch zijne vrienden.

12 Alzoo verdelgde Zimri het gansche huis van Báësa; [a]naar het woord des HEEREN, dat Hij over Báësa gesproken had, door den dienst van den profeet Jehu; [a] 1 Kon. 16:1, 2, enz.

13 Om al de zonden van Báësa, en de zonden van Ela, zijnen zoon, waarmede zij gezondigd hadden, en waarmede zij Israël hadden doen zondigen, tot toorn verwekkende den HEERE, den God Israëls, door hunne ijdelheden.

14 Het overige nu der geschiedenissen van Ela, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

15 In het zeven en twintigste jaar van Asa, den koning van Juda, regeerde Zimri zeven dagen te Thirza; en het volk had zich gelegerd tegen Gíbbethon, dat der Filistijnen is.

16 Het volk nu, dat zich gelegerd had, hoorde zeggen: Zimri heeft eene verbintenis gemaakt, ja, heeft ook den Koning verslagen; daarom maakte het gansche Israël ten zelfden dage Omri, den krijgsoverste, koning over Israël, in het leger.

17 En Omri toog op, en gansch Israël met hem van Gíbbethon, en belegerde Thirza.

18 En het geschiedde, als Zimri zag, dat de stad ingenomen was, dat hij ging in het paleis van het huis des Konings, en verbrandde boven zich het huis des Konings met vuur, en stierf;

19 Om zijne zonden, die hij gezondigd had, doende wat kwaad was in de oogen des HEEREN, wandelende in den weg van Jeróbeam, en in zijne zonde, die hij gedaan had, doende Israël zondigen.

20 Het overige nu der geschiedenissen van Zimri, en zijne verbintenis, die hij gemaakt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israel?

21 Toen werd het volk van Israël verdeeld in twee helften; de helft des volks volgde Tibni, den zoon van Ginath, om hem Koning te maken; en de helft volgde Omri.

22 Maar het volk, dat Omri volgde, was sterker dan het volk, dat Tibni, den zoon van Ginath, volgde; en Tibni stierf, en Omri regeerde.

23 In het een en dertigste jaar van Asa, den koning van Juda, werd Omri koning over Israël, *en regeerde* twaalf jaar; te Thirza regeerde hij zes jaren.

24 En hij kocht den berg Samaria van Semer, voor twee talenten zilvers, en bebouwde den berg; en noemde den naam der stad, die hij bouwde, naar den naam van Semer, den heer des bergs, Samaria.

25 En Omri deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN; ja, hij deed erger dan allen, die vóór hem geweest waren.

26 En hij wandelde in alle wegen van Jeróbeam, den zoon van Nebat, en in zijne zonden, waarmede hij Israël had doen zon-

digen, verwekkende den HEERE, den God Israëls, tot toorn, door hunne ijdelheden.

27 Het overige nu der geschiedenissen van Omri, wat hij gedaan heeft, en zijne macht, die hij gepleegd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

28 En Omri ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven te Samaria; en zijn zoon Achab regeerde in zijne plaats.

29 En Achab, de zoon van Omri, werd koning over Israël, in het acht en dertigste jaar van Asa, den koning van Juda; en Achab, de zoon van Omri, regeerde over Israël, te Samaria, twee en twintig jaren.

30 En Achab, de zoon van Omri, deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN, meer dan allen, die vóór hem geweest waren.

31 En het geschiedde (was het eene lichte zaak, dat hij wandelde in de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat?), dat hij nog ter vrouwe nam Izébel, de dochter van Eth-Baäl, den koning der Sidoniërs, en heenging, en diende Baäl, en boog zich voor hem.

32 En hij richtte voor Baäl een altaar op, in het huis van Baäl, hetwelk hij te Samaria gebouwd had.

33 Ook maakte Achab een bosch, zoodat Achab nog meer deed, om den HEERE, den God Israëls, tot toorn te verwekken, dan alle koningen van Israël, die vóór hem geweest waren.

34 In zijne dagen bouwde Hiël, de Betheliet, Jericho; op Abíram, zijnen eerstgeborenen zoon, heeft hij haar gegrondvest, en op Segub, zijnen jongsten *zoon*, heeft hij hare poorten gesteld; [a]naar het woord des HEEREN, dat Hij door den dienst van Jozua, den zoon van Nun, gesproken had.

a Joz. 6:26.

HOOFDSTUK 17.

Elía voorzegt Achab groote droogte, vs. 1; en wordt van God gezonden naar de beek Krith, 2; alwaar hij door middel der raven gespijsd wordt, 5; daarna gaat hij op Gods bevel naar Zarfath tot eene weduwe, die nog een weinig meel en olie heeft, waarmede de profeet, de vrouw en haren zoon gedurende de droogte wonderdadig worden onderhouden, 8. Elia wekt den zoon der weduwe, die gestorven was, weder op, 17. De vrouw erkent Elia voor een' profeet, 24.

EN Elía, de Thisbiet, van de inwoneren van Gilead, zeide tot Achab: *Zoo waarachtig als* de HEERE, de God Israëls, leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, [a]indien deze jaren dauw of regen zijn zal, tenzij dan naar mijn woord!

a Jakob. 5:17.

2 Daarna geschiedde het woord des HEEREN tot hem, zeggende:

3 Ga weg van hier, en wend u naar het oosten, en verberg u aan de beek Krith, die voor aan de Jordaan is.

4 En het zal geschieden, dat gij uit de beek drinken zult; en Ik heb de raven geboden, dat zij u daar onderhouden zullen.

5 Hij ging dan heen, en deed naar het woord des HEEREN; want hij ging en woonde bij de beek Krith, die voor aan de Jordaan is.

6 En de raven brachten hem des morgens brood en vleesch, desgelijks brood en vleesch des avonds; en hij dronk uit de beek.

7 En het geschiedde ten einde van *vele* dagen, dat de beek uitdroogde; want geen regen was in het land geweest.

8 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot hem, zeggende:

9 Maak u op, ga heen [a]naar Zarfath, dat bij Sidon is, en woon aldaar; zie, Ik heb daar eene weduwvrouw geboden, dat zij u onderhoude.

a Luk. 4:25, 26.

10 Toen maakte hij zich op, en ging naar Zarfath. Als hij nu aan de poort der stad kwam, ziet, zoo was daar eene weduwvrouw, hout lezende; en hij riep tot haar, en zeide: Haal mij toch een weinig waters in dit vat, dat ik drinke.

11 Toen zij nu heenging om te halen, zoo riep hij tot haar, en zeide: Haal mij toch *ook* eene bete broods in uwe hand.

12 Maar zij zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE, uw God, leeft, indien ik een' koek heb, dan alleen eene hand vol meels in de kruik, en een weinig olie in de flesch! en zie, ik heb een paar houten gelezen, en ik ga heen, en zal het voor mij en voor mijnen zoon bereiden, dat wij het eten, en sterven.

13 En Elía zeide tot haar: Vrees niet, ga heen, doe naar uw woord; maar maak mij vooreerst een' kleinen koek daarvan, en breng mij dien hier uit; doch voor u en uwen zoon zult gij daarna *wat* maken.

14 Want zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Het meel van de kruik zal niet verteerd worden, en de olie der flesch zal niet ontbreken, tot op den dag, dat de HEERE regen op den aardbodem geven zal.

15 En zij ging heen, en deed naar het woord van Elía; zoo at zij, en hij, en haar huis, *vele* dagen.

16 Het meel van de kruik werd niet verteerd, en de olie van de flesch ontbrak niet, naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door den dienst van Elía.

17 En het geschiedde na deze dingen, dat de zoon dezer vrouw, der waardin van het huis, krank werd; en zijne krankheid werd zeer sterk, totdat geen adem in hem overgebleven was.

18 En zij zeide tot Elía: Wat heb ik met u te doen, gij, man Gods? zijt gij bij mij ingekomen, om mijne ongerechtigheid in gedachtenis te brengen, en om mijnen zoon te dooden?

19 En hij zeide tot haar: Geef mij uwen zoon. En hij nam hem van haren schoot, en droeg hem boven in de opperzaal, waar hij zelf woonde, en hij leide hem neder op zijn bed.

20 En hij riep den HEERE aan, en zeide: HEERE, mijn God! hebt Gij dan ook deze weduwe, bij dewelke ik herberge, zoo kwalijk gedaan, dat Gij haren zoon gedood hebt?

21 En hij mat zich driemaal uit over dat kind, en riep den HEERE aan, en zeide: HEERE, mijn God! laat toch de ziel van dit kind in hem wederkomen.

22 En de HEERE verhoorde de stem van Elía; en de ziel van het kind kwam weder in hem, dat het weder levend werd.

23 En Elía nam het kind, en bracht het af van de opperzaal in het huis, en gaf het aan zijne moeder; en Elía zeide: Zie, uw zoon leeft.

24 Toen zeide die vrouw tot Elía: Nu weet ik, dat gij een man Gods zijt, en dat het woord des HEEREN in uwen mond waarheid is.

HOOFDSTUK 18.

Elia wordt gezonden tot Achab, vs. 1; ontmoet Obadja, 7; wien hij opdraagt den Koning van zijne komst te verwittigen, 8; komt tot Achab, dien hij aanspreekt, 17; daarna de gemeente en de profeten Baäls, 21. De profeten Baäls worden beschaamd gemaakt; doch de Heere maakt zich bekend met een teeken aan het offer van Elia, 30. De profeten Baäls worden gedood, 40. De regen wordt op Elia's gebed verkregen, 41.

EN het gebeurde *na* vele dagen, dat het woord des HEEREN geschiedde tot Elía, in het derde jaar, zeggende: Ga heen, vertoon u aan Achab; want Ik zal regen geven op den aardbodem.

2 En Elía ging heen, om zich aan Achab te vertoonen. En de honger was sterk in Samaria.

3 En Achab had Obadja, den hofmeester, geroepen; en Obadja was den HEERE zeer vreezende.

4 Want het geschiedde, als Izébel de profeten des HEEREN uitroeide, dat Obadja honderd profeten nam, en verbergde hen bij vijftig man in eene spelonk, en onderhield hen met brood en water.

5 En Achab had gezegd tot Obadja: Trek door het land, tot alle waterfonteinen en tot alle rivieren; misschien zullen wij gras vinden, opdat wij de paarden en de muilezelen in het leven behouden, en niets uitroeien van de beesten.

6 En zij deelden het land onder zich, dat zij het doortogen; Achab ging bijzonder op eenen weg, en Obadja ging ook bijzonder op eenen weg.

7 Als nu Obadja op den weg was, ziet, zoo was hem Elía te gemoet; en hem kennende, zoo viel hij op zijn aangezicht, en zeide: Zijt gij mijn heer Elía?

8 Hij zeide: Ik ben het; ga heen, zeg uwen heer: Zie, Elía is *hier.*

9 Maar hij zeide: Wat heb ik gezondigd, dat gij uwen knecht geeft in de hand van Achab, dat hij mij doode?

10 *Zoo waarachtig als* de HEERE, uw God, leeft, zoo er een volk of koninkrijk is, waar mijn heer niet gezonden heeft, om u te zoeken; en als zij zeiden: Hij is hier niet; zoo nam hij dat koninkrijk en dat volk eenen eed af, dat zij u niet hadden gevonden.

11 En nu zegt gij: Ga heen, zeg uwen heer: Zie, Elía is *hier.*

12 En het mocht geschieden, wanneer ik van u zou weggegaan zijn, dat de Geest des HEEREN u wegnam, ik weet niet waarheen; en ik kwam, om *dat* Achab aan te zeggen, en hij vond u niet, zoo zou hij mij dooden; ik, uw knecht, nu vrees den HEERE van mijne jonkheid af.

13 Is mijnen heer niet aangezegd, wat ik gedaan heb, als Izébel de profeten des HEEREN doodde? dat ik van de profeten des HEEREN honderd man heb verborgen, elke vijftig man in eene spelonk, en die met brood en water onderhouden heb?

14 En nu zegt gij: Ga heen, zeg uwen heer: Zie, Elía is *hier;* en hij zou mij doodslaan.

15 En Elía zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE der heirscharen leeft, voor Wiens aangezicht ik sta, ik zal voorzeker mij heden aan hem vertoonen!

16 Toen ging Obadja Achab te gemoet,

en zeide het hem aan; en Achab ging Elía
te gemoet.
17 En het geschiedde, als Achab Elía
zag, dat Achab tot hem zeide: [a] Zijt gij
die beroerder van Israel? [a] Amos 7:10.
18 Toen zeide hij: Ik heb Israël niet
beroerd, maar gij en uws vaders huis,
daarmede, dat gijlieden de geboden des
HEEREN verlaten hebt en de Baäls nagevolgd zijt.
19 Nu dan, zend heen, verzamel tot mij
het gansche Israël op den berg Karmel,
en de vier honderd en vijftig profeten van
Baäl, en de vier honderd profeten van het
bosch, die van de tafel van Izébel eten.
20 Zoo zond Achab onder alle kinderen
Israëls, en verzamelde de profeten op den
berg Karmel.
21 Toen naderde Elía tot het gansche
volk, en zeide: Hoe lang hinkt gij op
twee gedachten? zoo de [a] HEERE God is,
volgt Hem na, en zoo het Baäl is, volgt
hem na! Maar het volk antwoordde hem
niet een woord. [a] Joz. 24:15.
22 Toen zeide Elía tot het volk: Ik ben
alleen een profeet des HEEREN overgebleven, en de profeten van Baäl zijn vier
honderd en vijftig mannen.
23 Dat men ons dan twee varren geve,
en dat zij voor zich den eenen var kiezen,
en denzelven in stukken deelen, en op het
hout leggen, maar geen vuur daaraan leggen; en ik zal den anderen var bereiden,
en op het hout leggen, en geen vuur daaraan leggen.
24 Roept gij daarna den naam van uwen
god aan, en ik zal den Naam des HEEREN
aanroepen; en de God, Die door vuur antwoorden zal, Die zal God zijn. En het
gansche volk antwoordde en zeide: Dat
woord is goed.
25 En Elía zeide tot de profeten van
Baäl: Kiest gijlieden voor u den eenen var,
en bereidt gij *hem* eerst, want gij zijt velen; en roept den naam uws gods aan, en
legt geen vuur daaraan.
26 En zij namen den var, dien hij hun
gegeven had, en bereidden *hem* en riepen
den naam van Baäl aan, van den morgen
tot op den middag, zeggende: O Baäl,
antwoord ons! Maar er was geene stem
en geen antwoorder. En zij sprongen tegen
het altaar, dat men gemaakt had.
27 En het geschiedde op den middag,
dat Elía met hen spotte, en zeide: Roept
met luider stem, want hij is een God; omdat hij in gepeins is, of omdat hij wat te
doen heeft, of omdat hij eene reize heeft;
misschien slaapt hij en zal wakker worden.
28 En zij riepen met luider stem, en zij
sneden zichzelven met messen en met priemen, naar hunne wijze, totdat zij bloed
over zich uitstortten.
29 Het geschiedde nu, als de middag
voorbij was, dat zij profeteerden, totdat
men het spijsoffer zou offeren; maar er
was geene stem, en geen antwoorder, en
geene opmerking.
30 Toen zeide Elía tot het gansche volk:
Nadert tot mij. En al het volk naderde tot
hem; en hij heelde het altaar des HEEREN,
dat verbroken was.
31 En Elía [a] nam twaalf steenen, naar het
getal der stammen van de kinderen Jakobs,
tot welke het woord des HEEREN geschied
was, zeggende: [b] Israël zal uw naam zijn.
[a] Joz. 4:5, 20. [b] Gen. 32:28. 2 Kon. 17:34.
32 En hij bouwde met die steenen het
altaar in den Naam des HEEREN; daarna
maakte hij eene groeve rondom het altaar,
naar de wijdte van twee maten zaads.
33 En hij schikte het hout, en deelde den
var in stukken, en leide *hem* op het hout.
34 En hij zeide: Vult vier kruiken met
water, en giet op het brandoffer en op het
hout. En hij zeide: Doet het ten tweede
maal. En zij deden het ten tweede maal.
Voorts zeide hij: Doet het ten derde maal.
En zij deden het ten derde maal;
35 Dat het water rondom het altaar liep;
daartoe vulde hij ook de groeve met water.
36 Het geschiedde nu, als men het spijsoffer offerde, dat de profeet Elía naderde
en zeide: HEERE, [a] God van Abraham,
Izak en Israël! dat het heden bekend
worde, dat Gij God in Israël zijt, en ik Uw
knecht; en dat ik al deze dingen naar Uw
woord gedaan heb.
[a] Ex. 3:6. Matt. 22:32. Mark. 12:26. Luk. 20:37. Hand. 7:32.
37 Antwoord mij, HEERE! antwoord mij;
opdat dit volk erkenne, dat Gij, o HEERE!
die God zijt, en dat Gij hun hart achterwaarts omgewend hebt.
38 Toen viel het vuur des HEEREN, en
verteerde dat brandoffer, en dat hout, en
die steenen, en dat stof, ja, lekte dat water
op, hetwelk in de groeve was.
39 Als nu het gansche volk dat zag, zoo

vielen zij op hunne aangezichten, en zeiden: de HEERE is God, de HEERE is God!

40 En Elía zeide tot hen: Grijpt de profeten van Baäl, dat niemand van hen ontkome. En zij grepen ze; en Elía voerde hen af naar de beek Kison, en slachtte hen aldaar.

41 Daarna zeide Elía tot Achab: Trek op, eet en drink; want er is een geruisch van eenen overvloedigen regen.

42 Alzoo toog Achab op, om te eten en te drinken; maar Elía ging op naar de hoogte van Karmel, en breidde zich uit voorwaarts ter aarde; daarna leide hij zijn aangezicht tusschen zijne knieën.

43 En hij zeide tot zijnen jongen: Ga nu op, en zie uit naar de zee. Toen ging hij op, en zag uit, en zeide: Er is niets. Toen zeide hij: Ga weder henen, zevenmaal.

44 En het geschiedde op de zevende maal, dat hij zeide: Zie, eene kleine wolk, als eens mans hand, gaat op van de zee. En hij zeide: Ga op, zeg tot Achab: Span aan, en kom af, dat u de regen niet ophoude.

45 En het geschiedde ondertusschen, dat de hemel van wolken en wind zwart werd; en er kwam een groote regen; en Achab reed weg, en toog naar Jizreël.

46 En de hand des HEEREN was over Elía, en hij gordde zijne lenden, en liep voor het aangezicht van Achab henen, tot daar men te Jizreël komt.

HOOFDSTUK 19.

Elía vlucht voor Izébel, vs. 1; wordt gespijsd en gedrenkt van eenen engel, 5; vastende veertig dagen en nachten, komt hij tot den berg Horeb, 8; aldaar klaagt hij zijnen nood den Heere, en wordt door eene bijzondere openbaring van Hem versterkt, 9. God beveelt hem, om Házaël en Jehu tot Koning en Elísa tot profeet te zalven, 15; met bijgevoegde vertroosting, 17. Elísa roeping, 19.

EN Achab zeide Izébel aan al wat Elía gedaan had, en allen, die hij gedood had, *te weten* al de profeten, met het zwaard.

2 Toen zond Izébel eenen bode tot Elía, om te zeggen: Zoo doen *mij* de goden, en doen zoo daartoe, voorzeker, ik zal morgen omtrent dezen tijd uwe ziel stellen, als de ziel van een' hunner.

3 Toen hij dat zag, maakte hij zich op, en ging heen, om zijns levens wil, en kwam te Ber-séba, dat in Juda is, en liet zijnen jongen aldaar.

4 Maar hij zelf ging henen in de woestijn eene dagreis, en kwam, en zat onder eenen jeneverboom; en bad, dat zijne ziel stierve, en zeide: Het is genoeg; neem nu, HEERE! mijne ziel; want ik ben niet beter dan mijne vaderen.

5 En hij leide zich neder, en sliep onder eenen jeneverboom; en ziet, toen roerde hem een engel aan, en zeide tot hem: Sta op, eet!

6 En hij zag om, en ziet, aan zijn hoofdeinde was een koek op de kolen gebakken, en eene flesch met water; alzoo at hij, en dronk, en leide zich wederom neder.

7 En de engel des HEEREN kwam ten andere male weder, en roerde hem aan, en zeide: Sta op, eet! want de weg zou voor u te veel zijn.

8 Zoo stond hij op, en at, en dronk; en hij ging, door de kracht derzelver spijs, [a] veertig dagen en veertig nachten, tot aan den berg Gods, Horeb. [a] Ex. 34:28. Matt. 4:2.

9 En hij kwam aldaar in eene spelonk, en vernachtte aldaar; en ziet, het woord des HEEREN geschiedde tot hem, en zeide tot hem: Wat maakt gij hier, Elía?

10 En hij zeide: Ik heb zeer geijverd voor den HEERE, den God der heirscharen; want de kinderen Israëls hebben Uw verbond verlaten, Uwe altaren afgebroken en Uwe profeten met het zwaard gedood; [a] en ik alleen ben overgebleven, en zij zoeken mijne ziel, om die weg te nemen. [a] Rom. 11:3.

11 En Hij zeide: Ga uit, en sta op dezen berg, voor het aangezicht des HEEREN. En ziet, de HEERE ging voorbij, en een groote en sterke wind, scheurende de bergen, en brekende de steenrotsen, voor den HEERE henen; *doch* de HEERE was in den wind niet; en na dezen wind eene aardbeving; de HEERE was *ook* in de aardbeving niet:

12 En na de aardbeving een vuur; de HEERE was *ook* in het vuur niet; en na het vuur het suisen van eene zachte stilte.

13 En het geschiedde, als Elía *dat* hoorde, dat hij zijn aangezicht bewond met zijnen mantel, en uitging, en stond in den ingang der spelonk. En ziet, eene stem *kwam* tot hem, die zeide: Wat maakt gij hier, Elía?

14 En hij zeide: Ik heb zeer geijverd voor den HEERE, den God der heirscharen; want de kinderen Israëls hebben Uw verbond verlaten, Uwe altaren afgebroken en Uwe profeten met het zwaard gedood; en ik alleen ben overgebleven, en zij zoeken mijne ziel, om die weg te nemen.

15 En de HEERE zeide tot hem: Ga, keer weder op uwen weg, naar de woestijn van Damaskus; en ga daar in, en zalf Házaël ten koning over Syrië;

16 Daartoe zult gij Jehu, den zoon van Nimsi, zalven ten koning over Israël; en Elísa, den zoon van Safat, van Abel-mehóla, zult gij tot profeet zalven in uwe plaats.

17 En [a] het zal geschieden, dat Jehu hem, die van het zwaard van Házaël ontkomt, dooden zal; en die van het zwaard van Jehu ontkomt, dien zal Elísa dooden.

[a] 2 Kon. 9:14, 15, enz.

18 [a] Ook heb Ik in Israël doen overblijven zeven duizend, alle knieën, die zich niet gebogen hebben voor Baäl, en allen mond, die hem niet gekust heeft.

[a] Rom. 11:4.

19 Zoo ging hij van daar, en vond Elísa, den zoon van Safat; dezelve ploegde met twaalf juk *runderen* voor zich henen, en hij was bij het twaalfde; en Elía ging over tot hem, en wierp zijnen mantel op hem.

20 En hij verliet de runderen, en liep Elía na, en zeide: Dat ik toch mijnen vader en mijne moeder kusse, daarna zal ik u navolgen. En hij zeide tot hem: Ga, keer weder; want wat heb ik u gedaan?

21 Zoo keerde hij weder van achter hem af, en nam een juk runderen, en slachtte het, en met het gereedschap der runderen zood hij hun vleesch, hetwelk hij aan het volk gaf; en zij aten. Daarna stond hij op, en volgde Elía na, en diende hem.

HOOFDSTUK 20.

Benhadad belegert Samaria; zijne eerste begeerte wordt hem ingewilligd, vs. 1; de andere afgeslagen, 5. Hierom bereidt hij zich om de stad te bestormen, 10. Achab biedt op raad van eenen profeet tegenstand, en behaalt twee malen de overwinning, 13. Benhadad moet zichzelven verbergen, 30. Achab maakte vrede met hem, 33. Een profeet bestraft hem onder zinnebeeldige handeling, 39.

EN Benhadad, de koning van Syrië, vergaderde al zijne macht; en twee en dertig koningen waren met hem, en paarden en wagenen; en hij toog op, en belegerde Samaria, en krijgde tegen haar.

2 En hij zond boden tot Achab, den koning van Israël, in de stad.

3 En hij zeide hem aan: Zoo zegt Benhadad: Uw zilver en uw goud, dat is mijne; daartoe uwe vrouwen en uwe beste kinderen, die zijn mijne.

4 En de koning van Israël antwoordde en zeide: Naar uw woord, mijn heer de Koning! ik ben uwe, en al wat ik heb.

5 Daarna kwamen de boden weder, en zeiden: Alzoo spreekt Benhadad, zeggende: Ik heb wel tot u gezonden, zeggende: Uw zilver, en uw goud, en uwe vrouwen, en uwe kinderen zult gij mij geven;

6 Maar morgen om dezen tijd zal ik mijne knechten tot u zenden, dat zij uw huis en de huizen uwer knechten bezoeken; en het zal geschieden, dat zij al het begeerlijke uwer oogen in hunne handen leggen en wegnemen zullen.

7 Toen riep de koning van Israël alle oudsten des lands, en zeide: Merkt toch en ziet, dat deze het kwade zoekt; want hij had tot mij gezonden, om mijne vrouwen, en om mijne kinderen, en om mijn zilver, en om mijn goud, en ik heb het hem niet geweigerd.

8 Doch al de oudsten, en het gansche volk, zeiden tot hem: Hoor niet, en bewillig niet.

9 Daarom zeide hij tot de boden van Benhadad: Zegt mijnen heer den Koning: Alles, waarom gij in het eerst tot uwen knecht gezonden hebt, zal ik doen; maar deze zaak kan ik niet doen. Zoo gingen de boden heen en brachten hem bescheid weder.

10 En Benhadad zond tot hem, en zeide: De goden doen mij zoo, en doen zoo daartoe, indien het stof van Samaria genoeg zal zijn tot handvollen voor al het volk, dat mijne voetstappen volgt!

11 Maar de koning van Israël antwoordde en zeide: Spreekt *tot hem:* Die zich aangordt, beroeme zich niet, als die zich los maakt.

12 En het geschiedde, als hij dit woord hoorde, daar hij was drinkende, hij en de koningen in de tenten, dat hij zeide tot zijne knechten: Legt aan! En zij leiden aan tegen de stad.

13 En ziet, een profeet trad tot Achab, den koning van Israël, en zeide: Zoo zegt de HEERE: Hebt gij gezien al deze groote menigte? Zie, Ik zal ze heden in uwe hand geven, opdat gij weet, dat Ik de HEERE ben.

14 En Achab zeide: Door wie? En hij zeide: Zoo zegt de HEERE: Door de jongens van de oversten der landschappen. En hij zeide: Wie zal den strijd aanbinden? En hij zeide: Gij.

15 Toen telde hij de jongens van de oversten der landschappen, en zij waren twee honderd twee en dertig; en na hen telde hij al het volk, al de kinderen Israëls, zeven duizend.

16 En zij togen uit op den middag. Benhadad nu dronk zich dronken in de tenten, hij en de koningen, de twee en dertig koningen, die hem hielpen.

17 En de jongens van de oversten der

landschappen togen eerst uit. Doch Benhadad zond *eenigen* uit, en zij boodschapten hem, zeggende : Uit Samaria zijn mannen uitgetogen.
18 En hij zeide : Hetzij dat zij tot vrede uitgetogen zijn, grijpt hen levend; hetzij ook, dat zij ten strijde uitgetogen zijn, grijpt hen levend.
19 Zoo togen deze jongens van de oversten der landschappen uit de stad, en het heir, dat hen navolgde.
20 En een ieder sloeg zijnen man, zoodat de Syriërs vloden, en Israël jaagde hen na. Doch Benhadad, de koning van Syrië, ontkwam op een paard, met *eenige* ruiteren.
21 En de koning van Israël toog uit, en sloeg paarden en wagenen, dat hij eenen grooten slag aan de Syriërs sloeg.
22 Toen trad die profeet tot den koning van Israël, en zeide tot hem : Ga heen, sterk u ; en bemerk, en zie, wat gij doen zult ; want met de wederkomst des jaars zal de koning van Syrië tegen u optrekken.
23 Want de knechten van den koning van Syrië hadden tot hem gezegd : Hunne Goden zijn berggoden, daarom zijn zij sterker geweest dan wij ; maar zeker, laat ons tegen hen op het effen veld strijden, zoo wij niet sterker zijn dan zij !
24 Daarom doe deze zaak : doe de koningen weg, elk een uit zijne plaats, en stel landvoogden in hunne plaats.
25 En gij, tel u een heir, als dat heir, dat van de uwen gevallen is, en paarden, als die paarden, en wagenen, als die wagenen ; en laat ons tegen hen op het effen veld strijden, zoo wij niet sterker zijn dan zij ! En hij hoorde naar hunne stem, en deed alzoo.
26 Het geschiedde nu met de wederkomst des jaars, dat Benhadad de Syriërs monsterde ; en hij toog op naar Afek, ten krijge tegen Israël.
27 De kinderen Israëls werden ook gemonsterd, en waren verzorgd van leeftocht, en trokken hun te gemoet ; en de kinderen Israëls legerden zich tegenover hen, als twee bloote geitenkudden ; maar de Syriërs vervulden het land.
28 En de man Gods trad toe, en sprak tot den koning van Israël, en zeide : Zoo zegt de HEERE : Daarom dat de Syriërs gezegd hebben : De HEERE is een God der bergen, en Hij is niet een God der laagten ; zoo zal Ik al deze groote menigte in uwe hand geven, opdat gijlieden weet, dat Ik de HEERE ben.
29 En deze waren gelegerd tegenover die, zeven dagen ; het geschiedde nu op den zevenden dag, dat de strijd aanging ; en de kinderen Israëls sloegen van de Syriërs honderd duizend voetvolks op eenen dag.
30 En de overgeblevenen vloden naar Afek in de stad, en de muur viel op zeven en twintig duizend mannen, die overgebleven waren ; ook vlood Benhadad, en kwam in de stad *van* kamer in kamer.
31 Toen zeiden zijne knechten tot hem : Zie toch, wij hebben gehoord, dat de koningen van het huis Israëls goedertierene koningen zijn ; laat ons toch zakken om onze lenden leggen, en koorden om onze hoofden, en uitgaan tot den koning van Israël ; mogelijk zal hij uwe ziel in het leven behouden.
32 Toen gordden zij zakken om hunne lenden, en koorden om hunne hoofden, en kwamen tot den koning van Israël, en zeiden : Uw knecht Benhadad zegt : Laat toch mijne ziel leven. En hij zeide : Leeft hij dan nog ? hij is mijn broeder.
33 De mannen nu namen naarstiglijk waar, en vatten het haastelijk, of het van hem ware, en zeiden : Uw broeder Benhadad *leeft.* En hij zeide : Komt, brengt hem. Toen kwam Benhadad tot hem uit, en hij deed hem op den wagen klimmen.
34 En hij zeide tot hem : De steden, die mijn vader van uwen vader genomen heeft, zal ik wedergeven, en maak u straten in Damaskus, gelijk mijn vader in Samaria gemaakt heeft. En ik, *antwoordde Achab*, zal u met dit verbond dan laten gaan. Zoo maakte hij een verbond met hem, en liet hem gaan.
35 Toen zeide een man uit de zonen der profeten tot zijnen naaste, door het woord des HEEREN : Sla mij toch. En de man weigerde hem te slaan.
36 En hij zeide tot hem : Daarom dat gij de stem des HEEREN niet gehoorzaam zijt geweest, zie, als gij van mij weggegaan zijt, zoo zal u een leeuw slaan. En als hij van bij hem weggegaan was, zoo vond hem een leeuw, die hem sloeg.
37 Daarna vond hij eenen anderen man, en zeide : Sla mij toch. En die man sloeg hem, slaande en wondende.
38 Toen ging de profeet heen, en stond

voor den Koning op den weg; en hij verstelde zich met asch boven zijne oogen.

39 En het geschiedde, als de Koning voorbijging, dat hij tot den Koning riep, en zeide: Uw knecht was uitgegaan in het midden des strijds; en zie, een man was afgeweken, en bracht tot mij eenen man, en zeide: Bewaar dezen man, indien hij eenigszins gemist wordt, zoo zal uwe ziel in de plaats zijner ziel zijn, of gij zult een talent zilvers opwegen.

40 Het geschiedde nu, als uw knecht hier en daar doende was, dat hij er niet was. Toen zeide de koning van Israël tot hem: Zoo is uw oordeel; gij zelf hebt het geveld.

41 Toen haastte hij zich, en deed de asch af van zijne oogen; en de koning van Israël kende hem, dat hij een der profeten was.

42 En hij zeide tot hem: Zoo zegt de HEERE: Omdat gij den man, dien Ik verbannen heb, uit de hand hebt laten gaan, [a] zoo zal uwe ziel in de plaats van zijne ziel zijn, en uw volk in de plaats van zijn volk. *a* 1 Kon. 22:37, 38.

43 En de koning van Israël toog henen, gemelijk en toornig, naar zijn huis, en kwam te Samaria.

HOOFDSTUK 21.

Achab begeert den wijngaard van Naboth te koopen, vs. 1. Naboth weigert zulks, 3. Izébel belooft Achab dien te leveren en bewerkt den dood van Naboth, 7. Achab neemt den wijngaard, 15. Elia kondigt deswegen Achab de uitroeiing van zijn geslacht aan, 17. Op Achabs verootmoediging wordt dit Goddelijk vonnis uitgesteld, 27.

HET geschiedde nu na deze dingen, *alzoo* Naboth, een Jizreëliet, eenen wijngaard had, die te Jizreël was, bij het paleis van Achab, den koning van Samaria,

2 Dat Achab sprak tot Naboth, zeggende: Geef mij uwen wijngaard, opdat hij mij zij tot een' kruidhof, dewijl hij nabij mijn huis is; en ik zal u daarvoor geven eenen wijngaard, die beter is dan die; *of,* zoo het goed in uwe oogen is, zal ik u in geld deszelfs waarde geven.

3 Maar Naboth zeide tot Achab: Dat late de HEERE verre van mij zijn, dat ik u de erve mijner vaderen geven zou!

4 Toen kwam Achab in zijn huis, gemelijk en toornig over het woord, dat Naboth, de Jizreëliet, tot hem gesproken had, en gezegd: Ik zal de erve mijner vaderen niet geven. En hij leide zich neder op zijn bed, en keerde zijn aangezicht om, en at geen brood.

5 Maar Izébel, zijne huisvrouw, kwam tot hem, en sprak tot hem: Wat is dit, dat uw geest dus gemelijk is, en dat gij geen brood eet?

6 En hij sprak tot haar: Omdat ik tot Naboth, den Jizreëliet, gesproken en hem gezegd heb: Geef mij uwen wijngaard om geld, of, zoo het u behaagt, zal ik u eenen wijngaard in zijne plaats geven; maar hij heeft gezegd: Ik zal u mijnen wijngaard niet geven.

7 Toen zeide Izébel, zijne huisvrouw, tot hem: Zoudt gij nu het koninkrijk over Israël regeeren? sta op, eet brood, en uw hart zij vroolijk; ik zal u den wijngaard van Naboth, den Jizreëliet, geven.

8 Zij dan schreef brieven in den naam van Achab, en verzegelde ze met zijn signet; en zond de brieven tot de oudsten en tot de edelen, die in zijne stad waren, wonende met Naboth.

9 En zij schreef in die brieven, zeggende: Roept een vasten uit, en zet Naboth in de hoogste plaats des volks;

10 En zet tegenover hem twee mannen, zonen Belials, die tegen hem getuigen, zeggende: Gij hebt God en den Koning gezegend; en voert hem uit, en steenigt hem, dat hij sterve.

11 En de mannen zijner stad, die oudsten en die edelen, die in zijne stad woonden, deden gelijk als Izébel tot hen gezonden had; gelijk als geschreven was in de brieven, die zij tot hen gezonden had.

12 Zij riepen een vasten uit; en zij zetten Naboth in de hoogste plaats des volks.

13 Toen kwamen de twee mannen, zonen Belials, en zetten zich tegenover hem; en de mannen Belials getuigden tegen hem, tegen Naboth, voor het volk, zeggende: Naboth heeft God en den Koning gezegend. En zij voerden hem buiten de stad, en steenigden hem met steenen, dat hij stierf.

14 Daarna zonden zij tot Izébel, zeggende: Naboth is gesteenigd en is dood.

15 Het geschiedde nu, toen Izébel hoorde, dat Naboth gesteenigd en dood was, dat Izébel tot Achab zeide: Sta op, bezit den wijngaard van Naboth, den Jizreëliet, erfelijk, dien hij u weigerde om geld te geven; want Naboth leeft niet, maar is dood.

16 En het geschiedde, als Achab hoorde, dat Naboth dood was, dat Achab opstond, om naar den wijngaard van Naboth, den Jizreëliet, af te gaan, om dien erfelijk te bezitten.

17 Doch het woord des HEEREN geschiedde tot Elía, den Thisbiet, zeggende:

18 Maak u op, ga henen af, Achab, den koning van Israël, te gemoet, die in Samaria is; zie, hij is in den wijngaard van Naboth, waarhenen hij afgegaan is, om dien erfelijk te bezitten.

19 En gij zult tot hem spreken, zeggende: Alzoo zegt de HEERE: Hebt gij doodgeslagen, en ook eene erfelijke bezitting ingenomen? Daartoe zult gij tot hem spreken, zeggende: Alzoo zegt de HEERE: In plaats dat de honden het bloed van Naboth gelekt hebben, zullen de honden uw bloed lekken, ja, het uwe!

20 En Achab zeide tot Elía: Hebt gij mij gevonden, o, mijn vijand? En hij zeide: Ik heb *u* gevonden! overmits gij uzelven verkocht hebt, om te doen dat kwaad is in de oogen des HEEREN.

21 [a] Zie, Ik zal kwaad over u brengen, en uwe nakomelingen wegdoen; en Ik zal van Achab uitroeien, die aan den wand pist, mitsgaders den beslotene en verlatene in Israël. *a* 2 Kon. 9:7, 8, 9.

22 En Ik zal uw huis maken [a] gelijk het huis van Jeróbeam, den zoon van Nebat, en [b] gelijk het huis van Báësa, den zoon van Ahía; om de terging, waarmede gij *Mij* getergd hebt, en dat gij Israël hebt doen zondigen. *a* 1 Kon. 15:29. *b* 1 Kon. 16:3, 11.

23 Verder ook over [a] Izébel sprak de HEERE, zeggende: De honden zullen Izébel eten, aan den voorwal van Jizreël.

a 2 Kon. 9:35, 36, 37.

24 Die van Achab sterft in de stad, zullen de honden eten; en die in het veld sterft, zullen de vogelen des hemels eten.

25 Doch [a] er was niemand geweest gelijk Achab, die zichzelven verkocht had, om te doen dat kwaad is in de oogen des HEEREN, dewijl Izébel, zijne huisvrouw, hem ophitste. *a* 1 Kon. 16:33.

26 En hij deed zeer gruwelijk, wandelende achter de drekgoden; naar alles, wat de Amorieten gedaan hadden, die God voor het aangezicht van de kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.

27 Het geschiedde nu, als Achab deze woorden hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde, en eenen zak om zijn vleesch leide, en vastte; hij lag ook neder in den zak, en ging langzaam.

28 En het woord des HEEREN geschiedde tot Elía, den Thisbiet, zeggende:

29 Hebt gij gezien, dat Achab zich vernedert voor Mijn aangezicht? daarom dewijl hij zich vernedert voor Mijn aangezicht, zoo zal Ik dat kwaad in zijne dagen niet brengen; in de dagen zijns zoons zal Ik dat kwaad over zijn huis brengen.

HOOFDSTUK 22.

Achab willende tegen de Syriërs strijden, vs. 1; wordt door Jósafat geraden, om God eerst door zijne profeten raad te vragen, 5. Achabs profeten raden dit aan, 6; inzonderheid Zedekia, 11. Micha, een profeet des Heeren, raadt zulks af, 13; wordt hierom door Zedekia geslagen, 24; en van Achab gevangen, 26. Achab trekt op ten strijde, wordt geschoten en sterft, 29, de honden lekken zijn bloed, 38. Jósafats regeering over Juda, 41. Aházia, de zoon van Achab, volgt zijnen vader op in de regeering, 52.

EN zij zaten drie jaren stil, dat er geen krijg was tusschen Syrië en tusschen Israël.

2 Maar het geschiedde in het derde jaar, als [a] Jósafat, de koning van Juda, tot den koning van Israël afgekomen was,

a 2 Kron. 18:1, 2, enz.

3 Dat de koning van Israël tot zijne knechten zeide: Weet gij, dat Ramoth in Gilead onze is? en wij zijn stil, zonder dat te nemen uit de hand van den koning van Syrië.

4 Daarna zeide hij tot Jósafat: Zult gij met mij trekken in den strijd naar Ramoth in Gilead? En Jósafat zeide tot den koning van Israël: Zoo zal ik zijn gelijk gij zijt, zoo mijn volk als uw volk, zoo mijne paarden als uwe paarden.

5 Verder zeide Jósafat tot den koning van Israël: Vraag toch als heden naar het woord des HEEREN.

6 Toen vergaderde de koning van Israël de profeten, omtrent vier honderd man, en hij zeide tot hen: Zal ik tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? En zij zeiden: Trek op, want de HEERE zal ze in de hand des Konings geven.

7 Maar Jósafat zeide: Is hier niet nog een profeet des HEEREN, dat wij het van hem vragen mochten?

8 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat: Er is nog één man, om door hem den HEERE te vragen; maar ik haat hem, omdat hij over mij niets goeds profeteert, maar kwaad; Micha, de zoon van Jimla. En Jósafat zeide: De Koning zegge niet alzoo!

9 Toen riep de koning van Israël eenen kamerling, en hij zeide: Haal haastelijk Micha, den zoon van Jimla.

10 [a] De koning van Israël nu, en Jósafat, de koning van Juda, zaten elk op zijnen

troon, bekleed met *hunne* kleederen, op het
plein, aan de deur der poort van Samaria;
en al de profeten profeteerden in hunne
tegenwoordigheid. a 2 Kron. 18:9.
11 En Zedekía, de zoon van Kenäána, had
zich ijzeren horens gemaakt; en hij zeide:
Zoo zegt de HEERE: Met deze zult gij de
Syriërs stooten, totdat gij hen gansch verdaan zult hebben.
12 En al de profeten profeteerden alzoo,
zeggende: Trek op naar Ramoth in Gilead,
en gij zult voorspoedig zijn; want de HEERE
zal hen in de hand des Konings geven.
13 De bode nu, die henengegaan was, om
Micha te roepen, sprak tot hem, zeggende:
Zie toch, de woorden der profeten zijn uit
éénen mond goed tot den Koning; dat toch
uw woord zij, gelijk als het woord van
éénen uit hen, en spreek het goede.
14 Doch Micha zeide: *Zoo waarachtig als*
de HEERE leeft; hetgeen de HEERE tot mij
zeggen zal, dat zal ik spreken.
15 Als hij tot den Koning gekomen was,
zoo zeide de Koning tot hem: Micha! zullen wij naar Ramoth in Gilead ten strijde
trekken, of zullen wij *het* nalaten? En hij
zeide tot hem: Trek op, en gij zult voorspoedig zijn; want de HEERE zal ze in de
hand des Konings geven.
16 En de Koning zeide tot hem: Tot hoe
vele reizen zal ik u bezweren, opdat gij
tot mij niet spreekt, dan alleen de waarheid, in den Naam des HEEREN?
17 En hij zeide: Ik zag het gansche Israël
verstrooid op de bergen, gelijk schapen, die
geenen herder hebben; en de HEERE zeide:
Deze hebben geenen heer; een iegelijk
keere weder naar zijn huis in vrede.
18 Toen zeide de koning van Israël tot
Jósafat: Heb ik tot u niet gezegd: Hij
zal over mij niets goeds, maar kwaad profeteeren?
19 Verder zeide hij: Daarom hoort het
woord des HEEREN: a Ik zag den HEERE,
zittende op Zijnen troon, en al het hemelsche heir, staande nevens Hem, aan
Zijne rechter- en aan Zijne linkerhand.
a 2 Kron. 18:18. Job 1:6, enz. 2:1.
20 En de HEERE zeide: Wie zal Achab
overreden, dat hij optrekke en valle te
Ramoth in Gilead? De een nu zeide aldus, en de ander zeide alzoo.
21 Toen ging een geest uit, en stond
voor het aangezicht des HEEREN, en zeide:
Ik zal hem overreden. En de HEERE zeide
tot hem: Waarmede?
22 En hij zeide: Ik zal uitgaan, en een
leugengeest zijn in den mond van al zijne
profeten. En hij zeide: Gij zult overreden, en
zult het ook vermogen; ga uit en doe alzoo.
23 Nu dan, zie, de HEERE heeft eenen
leugengeest in den mond van al deze uwe
profeten gegeven; en de HEERE heeft
kwaad over u gesproken.
24 Toen trad Zedekía, de zoon van Kenäána, toe, en sloeg Micha op het kinnebakken; en hij zeide: Door wat *weg* is de
geest des HEEREN van mij doorgegaan,
om u aan te spreken?
25 En Micha zeide: Zie, gij zult het
zien, op dienzelven dag, als gij zult gaan
van kamer in kamer, om u te versteken.
26 De koning van Israël nu zeide: Neem
Micha, en breng hem weder tot Amon, den
overste der stad, en tot Joas, den zoon des
Konings;
27 En gij zult zeggen: Zoo zegt de Koning: Zet dezen in het gevangenhuis, en
spijst hem met brood der bedruktheid, en
met water der bedruktheid, totdat ik met
vrede *weder*kom.
28 En Micha zeide: Indien gij eenigszins
met vrede wederkomt, zoo heeft de HEERE
door mij niet gesproken! Verder zeide hij:
Hoort, gij volken altegaar!
29 Alzoo toog de koning van Israël en
Jósafat, de koning van Juda, op naar
Ramoth in Gilead.
30 En de koning van Israël zeide tot
Jósafat: Als ik mij versteld heb, zal ik
in den strijd komen; maar gij, trek uwe
kleederen aan. Alzoo verstelde zich de koning van Israël, en kwam in den strijd.
31 De koning nu van Syrië had geboden
aan de oversten der wagenen, van welke
hij twee en dertig had, zeggende: Gij zult
noch kleinen noch grooten bestrijden, maar
den koning van Israël alleen.
32 Het geschiedde dan, als de oversten
der wagenen Jósafat zagen, dat zij zeiden:
Gewisselijk, die is de koning van Israël;
en zij keerden zich naar hem, om te strijden; maar Jósafat riep uit.
33 En het geschiedde, als de oversten
der wagenen zagen, dat hij de koning van
Israël niet was, dat zij zich van achter hem
afkeerden.
34 Toen spande een man den boog in

zijne eenvoudigheid, en schoot den koning
van Israël tusschen de gespen en tusschen
het pantsier. Toen zeide hij tot zijnen
voerman: Keer uwe hand, en voer mij uit
het leger; want ik ben zeer verwond.
35 En de strijd nam op denzelven dag toe,
en de Koning werd met den wagen staande
gehouden tegenover de Syriërs; maar hij
stierf des avonds, en het bloed der wonde
vloeide in den bak des wagens.
36 En er ging eene uitroeping door het
heirleger, als de zon onderging, zeggende:
Een ieder keere naar zijne stad, en een
ieder naar zijn land!
37 Alzoo stierf de Koning, en werd naar
Samaria gebracht; en zij begroeven den
Koning te Samaria.
38 Als men nu den wagen in den vijver
van Samaria spoelde, lekten de honden zijn
bloed, waar de hoeren wieschen, naar het
woord des HEEREN, dat Hij gesproken had.
39 Het overige nu der geschiedenissen
van Achab, en al wat hij gedaan heeft,
en het elpenbeenen huis, dat hij gebouwd
heeft, en al de steden, die hij gebouwd
heeft, zijn die niet geschreven in het boek
der kronieken der koningen van Israël?
40 Alzoo ontsliep Achab met zijne vade-
ren; en zijn zoon Aházia werd Koning in
zijne plaats.
41 [a] Jósafat nu, de zoon van Asa, werd
koning over Juda, in het vierde jaar van
Achab, den koning van Israël. *a* 2 Kron. 20:31.
42 Jósafat was vijf en dertig jaren oud, als
hij Koning werd, en regeerde vijf en twin-
tig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner
moeder was Azûba, de dochter van Silchi.
43 En hij wandelde in al den weg van
zijnen vader Asa; hij week niet daarvan,
doende dat recht was in de oogen des
HEEREN.
44 Evenwel werden de hoogten niet weg-
genomen; het volk offerde en rookte nog
op de hoogten.
45 En Jósafat maakte vrede met den
koning van Israël.
46 Het overige nu der geschiedenissen
van Jósafat, en zijne macht, die hij bewezen
heeft, en hoe hij geoorloogd heeft, zijn die
niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Juda?
47 Ook deed hij uit het land weg de
overige schandjongens, die in de dagen van
zijnen vader Asa overgebleven waren.
48 Toen was er geen koning in Edom,
maar een stadhouder des konings.
49 *En* Jósafat maakte schepen van Thar-
sis, om naar Ofir te gaan om goud; maar
zij gingen niet; want de schepen werden
gebroken te Ezion-Geber.
50 Toen zeide Aházia, de zoon van Achab,
tot Jósafat: Laat mijne knechten met uwe
knechten op de schepen varen; maar Jósafat
wilde niet.
51 En Jósafat ontsliep met zijne vaderen,
en werd bij zijne vaderen begraven in de
stad van zijnen vader David; en zijn zoon
Joram werd Koning in zijne plaats.
52 Aházia, de zoon van Achab, werd
koning over Israël te Samaria, in het zeven-
tiende jaar van Jósafat, den koning van
Juda, en regeerde twee jaren over Israël.
53 En hij deed dat kwaad was in de
oogen des HEEREN; want hij wandelde in
den weg van zijnen vader, en in den weg
van zijne moeder, en in den weg van Je-
róbeam, den zoon van Nebat, die Israël
zondigen deed.
54 En hij diende Baäl, en boog zich voor
hem, en vertoornde den HEERE, den God
Israëls, naar alles, wat zijn vader gedaan
had.

HET TWEEDE BOEK DER KONINGEN.

HOOFDSTUK 1.

Moab valt van Israël af, vs. 1. Aházia zoekt in zijne krankheid van eenen Filistijnschen afgod de uitkomst zijner ziekte te vernemen, 2. Elia voorzegt zijnen dood, 3. De Koning verneemt zulks, 5; en zendt tot tweemalen toe een' hoofdman met vijftig krijgslieden, om Elia gevangen te nemen; maar allen worden door hemelvuur verteerd, 9. Met den derden gaat Elia tot den Koning, 13; wien hij zijnen dood voorzegt, 16. Hij sterft en Joram regeert in zijne plaats, 17.

EN Moab viel van Israël af, [a] na Achabs
dood. *a* 2 Kon. 3:5.
2 En Aházia viel door eene tralie in zijne
opperzaal, die te Samaria was, en werd
krank. En hij zond boden, en zeide tot

hen: Gaat heen, vraagt Baäl-Zebub, den god van Ekron, of ik van deze krankheid genezen zal.

3 Maar de Engel des HEEREN sprak tot Elía, den Thisbiet: Maak u op, ga op, den boden des konings van Samaria te gemoet, en spreek tot hen: Is het, omdat er geen God in Israël is, dat gijlieden heengaat, om Baäl-Zebub, den god van Ekron, te vragen?

4 Daarom nu zegt de HEERE alzoo: Gij zult niet afkomen van dat bed, waarop gij geklommen zijt; maar gij zult den dood sterven. En Elía ging weg.

5 Zoo kwamen de boden weder tot hem; en hij zeide tot hen: Wat is dit, *dat* gij wederkomt?

6 En zij zeiden tot hem: Een man kwam op, ons te gemoet, en zeide tot ons: Gaat heen, keert weder tot den Koning, die u gezonden heeft, en spreekt tot hem: Zoo zegt de HEERE: Is het, omdat er geen God in Israël is, dat gij zendt, om Baäl-Zebub, den god van Ekron, te vragen? Daarom zult gij van dat bed, waarop gij geklommen zij, niet afkomen; maar gij zult den dood sterven.

7 En hij sprak tot hen: Hoedanig was de gestalte des mans, die u te gemoet opgekomen is, en deze woorden tot u gesproken heeft?

8 En zij zeiden tot hem: Hij was een man met een harig *kleed*, en met eenen lederen gordel gegord om zijne lenden. Toen zeide hij: Het is Elía, de Thisbiet.

9 En hij zond tot hem eenen hoofdman van vijftig met zijne vijftigen. En als hij tot hem opkwam (want ziet, hij zat op de hoogte eens bergs), zoo sprak hij tot hem: Gij, man Gods! de Koning zegt: Kom af.

10 Maar Elía antwoordde en sprak tot den hoofdman van vijftigen: Indien ik dan een man Gods ben, zoo [a] dale vuur van den hemel, en vertere u en uwe vijftigen. Toen daalde vuur van den hemel, en verteerde hem en zijne vijftigen. [a] Luk. 9:54.

11 En hij zond wederom tot hem eenen anderen hoofdman van vijftig met zijne vijftigen. Deze antwoordde en sprak tot hem: Gij, man Gods! zoo zegt de Koning: Kom haastelijk af.

12 En Elía antwoordde en sprak tot hem: Ben ik een man Gods, zoo dale vuur van den hemel, en vertere u en uwe vijftigen. Toen daalde het vuur Gods van den hemel en verteerde hem en zijne vijftigen.

13 En wederom zond hij eenen hoofdman van de derde vijftigen met zijne vijftigen. Zoo ging de derde hoofdman van vijftigen op, en kwam en boog zich op zijne knieën voor Elía, en smeekte hem, en sprak tot hem: Gij, man Gods! laat toch mijne ziel en de ziel van uwe knechten, van deze vijftigen, dierbaar zijn in uwe oogen!

14 Zie, het vuur is van den hemel gedaald, en heeft die twee eerste hoofdmannen van vijftigen met hunne vijftigen verteerd; maar nu, laat mijne ziel dierbaar zijn in uwe oogen!

15 Toen sprak de Engel des HEEREN tot Elía: Ga af met hem; vrees niet voor zijn aangezicht. En hij stond op, en ging met hem af tot den Koning.

16 En hij sprak tot hem: Zoo zegt de HEERE: Daarom, dat gij boden gezonden hebt, om Baäl-Zebub, den god van Ekron, te vragen (is het, omdat er geen God in Israël is, om Zijn woord te vragen?); daarom van dat bed, waarop gij geklommen zijt, zult gij niet afkomen; maar gij zult den dood sterven.

17 Alzoo stierf hij, naar het woord des HEEREN, dat Elía gesproken had; en Joram werd Koning in zijne plaats, in het tweede jaar van Joram, den zoon van Jósafat, den koning van Juda; want hij had geenen zoon.

18 Het overige nu der zaken van Aházia, die hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

HOOFDSTUK 2.

Elía verdeelt de Jordaan, vs. 1; Elía vergunt Elísa zijne bede onder voorwaarde en wordt in eenen vurigen wagen ten hemel opgenomen, 9. Elísa klieft de Jordaan, 13; wordt voor Elísa's opvolger erkend door de leerlingen der profeten, 15; deze zoeken Elía, doch te vergeefs, 16. Elísa maakt de wateren te Jericho gezond, 19; hij vloekt de kinderen, die hem bespotten, zij worden door twee beeren verscheurd, 23.

HET geschiedde nu, als de HEERE Elía met een onweder ten hemel opnemen zou, dat Elía met Elísa ging van Gilgal.

2 En Elía zeide tot Elísa: Blijf toch hier; want de HEERE heeft mij naar Beth-El gezonden. Maar Elísa zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft en uwe ziel leeft; ik zal u niet verlaten! Alzoo gingen zij af naar Beth-El.

3 Toen gingen de zonen der profeten, die te Beth-El waren, tot Elísa uit, en zeiden tot hem: Weet gij, dat de HEERE heden uwen heer van uw hoofd wegnemen zal? En hij zeide: Ik weet het ook wel; zwijgt gij stil.

4 En Elía zeide tot hem: Elísa! blijf toch

hier; want de HEERE heeft mij naar Jericho gezonden. Maar hij zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft en uwe ziel leeft; ik zal u niet verlaten! Alzoo kwamen zij te Jericho.

5 Toen traden de zonen der profeten, die te Jericho waren, naar Elísa toe, en zeiden tot hem: Weet gij, dat de HEERE heden uwen heer van uw hoofd wegnemen zal? En hij zeide: Ik weet het ook wel; zwijgt gij stil.

6 En Elía zeide tot hem: Blijf toch hier; want de HEERE heeft mij naar de Jordaan gezonden. Maar hij zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft en uwe ziel leeft; ik zal u niet verlaten! En zij gingen henen.

7 En vijftig mannen van de zonen der profeten gingen henen, en stonden tegenover van verre; en die beiden stonden aan de Jordaan.

8 Toen nam Elía zijnen mantel, en wond *hem* samen, en sloeg het water, en het werd herwaarts en derwaarts verdeeld; en zij beiden gingen er door op het droge.

9 Het geschiedde nu, als zij overgekomen waren, dat Elía zeide tot Elísa: Begeer wat ik u doen zal, eer ik van bij u weggenomen worde. En Elísa zeide: Dat toch twee deelen van uwen geest op mij zijn!

10 En hij zeide: Gij hebt eene harde zaak begeerd; indien gij mij zult zien, als ik van bij u weggenomen worde, het zal u alzoo geschieden; doch zoo niet, het zal niet geschieden.

11 En het gebeurde, als zij voortgingen, gaande en sprekende, ziet, zoo was er een vurige wagen met vurige paarden, die tusschen hen beiden scheiding maakten. Alzoo voer Elía met een onweder ten hemel.

12 En Elísa zag het, en hij riep: [a] Mijn vader, mijn vader! wagen Israëls en zijne ruiteren! En hij zag hem niet meer; en hij vatte zijne kleederen en scheurde ze in twee stukken. [a] 2 Kon. 13:14.

13 Hij hief ook Elía's mantel op, die van hem afgevallen was, en keerde weder, en stond aan den oever der Jordaan.

14 En hij nam den mantel van Elía, die van hem afgevallen was, en sloeg het water, en zeide: Waar is de HEERE, de God van Elía? ja, Dezelve? En hij sloeg het water, en het werd herwaarts en derwaarts verdeeld; en Elísa ging er door.

15 Als nu de kinderen der profeten, die tegenover te Jericho waren, hem zagen, zoo zeiden zij: De geest van Elía rust op Elísa; en zij kwamen hem te gemoet, en bogen zich voor hem neder ter aarde.

16 En zij zeiden tot hem: Zie nu, er zijn bij uwe knechten vijftig dappere mannen; laat hen toch heengaan, en uwen heer zoeken, of niet misschien de Geest des HEEREN hem opgenomen, en op eenen der bergen, of in een der dalen hem geworpen heeft. Doch hij zeide: Zendt niet.

17 Maar zij hielden bij hem aan tot schamens toe; en hij zeide: Zendt. En zij zonden vijftig mannen, die drie dagen zochten, doch hem niet vonden.

18 Toen kwamen zij weder tot hem, daar hij te Jericho gebleven was; en hij zeide tot hen: Heb ik tot ulieden niet gezegd: Gaat niet?

19 En de mannen der stad zeiden tot Elísa: Zie toch, de woning dezer stad is goed, gelijk als mijn heer ziet; maar het water is kwaad, en het land onvruchtbaar.

20 En hij zeide: Brengt mij eene nieuwe schaal, en legt er zout in. En zij brachten ze tot hem.

21 Toen ging hij uit tot de waterwel, en wierp het zout daarin, en zeide: Zoo zegt de HEERE: Ik heb dit water gezond gemaakt; er zal geen dood noch onvruchtbaarheid meer van worden.

22 Alzoo werd dat water gezond, tot op dezen dag, naar het woord van Elísa, dat hij gesproken had.

23 En hij ging van daar op naar Beth-El. Als hij nu den weg opging, zoo kwamen kleine jongens uit de stad; die bespotten hem, en zeiden tot hem: Kaalkop, ga op, kaalkop, ga op!

24 En hij keerde zich achterom, en hij zag ze, en vloekte hen, in den Naam des HEEREN. Toen kwamen twee beeren uit het woud, en verscheurden van dezelve twee en veertig kinderen.

25 En hij ging van daar naar den berg Karmel; en van daar keerde hij weder naar Samaria.

HOOFDSTUK 3.

Joram regeert over Israël en volgt de zonde van Jeróbeam, vs. 1. Trekt met Jósafat en den koning van Edom ten strijde tegen de Moabieten, 4. Gebrek aan water doet hen tot Elísa de toevlucht nemen, die, door God onderricht, hun water en tevens de overwinning belooft, 9. Vervulling dezer beloften, 20.

JORAM nu, de zoon van Achab, werd koning over Israël te Samaria, in het achttiende jaar van Jósafat, den koning van Juda, en hij regeerde twaalf jaren.

2 En hij deed dat kwaad was in de oogen

des HEEREN, doch niet gelijk zijn vader en gelijk zijne moeder; [a] want hij deed dat opgerichte beeld van Baäl weg, hetwelk zijn vader gemaakt had. [a] 1 Kon. 16:32.

3 Evenwel hing hij de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, aan, die Israël deed zondigen; hij week daarvan niet af.

4 Mesa nu, de koning der Moabieten, was een veehandelaar, en bracht op aan den koning van Israël honderd duizend lammeren, en honderd duizend rammen met de wol.

5 Maar het geschiedde, als Achab gestorven was, [a] dat de koning der Moabieten van den koning van Israël afviel. [a] 2 Kon. 1:1.

6 Zoo toog de koning Joram ter zelver tijd uit Samaria, en monsterde gansch Israël.

7 En hij ging heen, en zond tot Jósafat, den koning van Juda, zeggende: De koning der Moabieten is van mij afgevallen; zult gij met mij trekken in den oorlog tegen de Moabieten? En hij zeide: Ik zal opkomen; [a] zoo zal ik zijn, gelijk gij zijt, zoo mijn volk als uw volk, zoo mijne paarden als uwe paarden. [a] 1 Kon. 22:4.

8 En hij zeide: Door welken weg zullen wij optrekken? Hij dan zeide: Door den weg der woestijn van Edom.

9 Alzoo toog de koning van Israël heen, en de koning van Juda, en de koning van Edom; en als zij zeven dagreizen omgetogen waren, zoo had het leger en het vee, dat hen navolgde, geen water.

10 Toen zeide de koning van Israël: Ach, dat de HEERE deze drie koningen geroepen heeft, om die in der Moabieten hand te geven!

11 En Jósafat zeide: [a] Is hier geen profeet des HEEREN, dat wij door hem den HEERE mochten vragen? Toen antwoordde een van de knechten des konings van Israël, en zeide: Hier is Elísa, de zoon van Safat, die water op Elía's handen goot. [a] 1 Kon. 22:7.

12 En Jósafat zeide: Des HEEREN woord is bij hem. Zoo togen tot hem af de koning van Israël, en Jósafat, en de koning van Edom.

13 Maar Elísa zeide tot den koning van Israël: Wat heb ik met u te doen? [a] ga heen tot de profeten uws vaders, en tot de profeten uwer moeder. Doch de koning van Israël zeide tot hem: Neen; want de HEERE heeft deze drie koningen geroepen, om die in der Moabieten hand te geven. [a] 1 Kon. 18:19.

14 En Elísa zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE der heirscharen leeft, voor [a] Wiens aangezicht ik sta, zoo ik niet het aangezicht van Jósafat, den koning van Juda, opnam, ik zou u niet aanschouwen, noch u aanzien! [a] 1 Kon. 17:1.

15 Nu dan, brengt mij eenen speelman. En het geschiedde, als de speelman op de snaren speelde, dat de hand des HEEREN op hem kwam.

16 En hij zeide: Zoo zegt de HEERE: Maakt in dit dal vele grachten.

17 Want zoo zegt de HEERE: Gijlieden zult geen' wind zien, en gij zult geen' regen zien; nogtans zal dit dal met water vervuld worden, zoodat gij zult drinken, gij, en uw vee, en uwe beesten.

18 Daartoe is dat slecht in de oogen des HEEREN; Hij zal ook de Moabieten in ulieder hand geven.

19 En gij zult alle vaste steden, en alle uitgelezene steden slaan, en zult alle goede boomen vellen, en zult alle waterfonteinen stoppen; en alle goede stukken lands zult gij met steenen verderven.

20 En het geschiedde des morgens, als men het spijsoffer offert, dat er, ziet, water door den weg van Edom kwam, en het land met water vervuld werd.

21 Toen nu al de Moabieten hoorden, dat de koningen opgetogen waren, om tegen hen te strijden, zoo werden zij samengeroepen, van al degenen af, die den gordel aangordden en daarboven, en zij stonden aan de landpale.

22 En toen zij zich des morgens vroeg opmaakten, en de zon over dat water oprees, zagen de Moabieten dat water tegenover rood gelijk bloed.

23 En zij zeiden: Dit is bloed; de koningen hebben voorzeker zich met het zwaard verdorven, en hebben de een den ander verslagen; nu dan aan den buit, gij, Moabieten!

24 Maar als zij aan het leger van Israël kwamen, maakten zich de Israëlieten op, en sloegen de Moabieten; en zij vloden van hun aangezicht; ja, zij kwamen in *het land*, slaande ook de Moabieten.

25 De steden nu braken zij af, en een iegelijk wierp zijnen steen op alle goede stukken lands, en zij vulden ze, en stopten alle waterfonteinen, en velden alle goede boomen, totdat zij in Kir-haréseth *alleen* de steenen daarvan lieten overblijven; en de slingeraars omsingelden en sloegen hen.

26 Doch als de koning der Moabieten zag, dat hem de strijd te sterk was, nam hij tot zich zeven honderd mannen, die het zwaard uittogen, om door te breken tegen den koning van Edom; maar zij konden niet.
27 Toen nam hij zijnen eerstgeborenen zoon, die in zijne plaats koning zou worden, en offerde hem ten brandoffer op den muur. Daaruit werd een zeer groote toorn in Israël; daarom trokken zij van hem af, en keerden weder in *hun* land.

HOOFDSTUK 4.

Elísa redt, door het wonder van de vermenigvuldiging der olie, eene weduwe uit groote ongelegenheid, vs. 1. Eene Sunamietische bereidt den profeet eene kamer in haar huis, 9. De profeet belooft haar eenen zoon, dien zij verkrijgt, 12. Deze zoon sterft, doch wordt door Elísa weder opgewekt, 18. Elisa maakt de vergiftigde spijs eetbaar, 38; en voedt honderd mannen met twintig gerstebrooden en groene aren, 42.

EENE vrouw nu uit de vrouwen van de zonen der profeten riep tot Elísa, zeggende: Uw knecht, mijn man, is gestorven, en gij weet, dat uw knecht den HEERE was vreezende; nu is de schuldheer gekomen, [a] om mijne beide kinderen voor zich tot knechten te nemen. [a] Lev. 25:39.
2 En Elísa zeide tot haar: Wat zal ik u doen? geef mij te kennen, wat gij in het huis hebt. En zij zeide: Uwe dienstmaagd heeft niet met al in het huis, dan eene kruik met olie.
3 Toen zeide hij: Ga, eisch voor u vaten van buiten, van al uwe naburen ledige vaten; maak er niet weinig te hebben.
4 Kom dan in, en sluit de deur voor u en voor uwe zonen toe; daarna giet in al die vaten, en zet weg dat vol is.
5 Zoo ging zij van hem, en sloot de deur voor zich en voor hare zonen toe; die brachten haar de vaten toe, en zij goot in.
6 En het geschiedde, als die vaten vol waren, dat zij tot haren zoon zeide: Breng mij nog een vat aan; maar hij zeide tot haar: Er is geen vat meer. En de olie stond stil.
7 Toen kwam zij, en gaf het den man Gods te kennen; en hij zeide: Ga heen, verkoop de olie, en betaal uwen schuldheer; gij dan *met* uwe zonen, leef bij het overige.
8 Het geschiedde ook op eenen dag, als Elísa naar Sunem doortrok, dat aldaar eene groote vrouw was, dewelke hem aanhield, om brood te eten. Voorts geschiedde het, zoo dikwijls hij doortrok, week hij daarin, om brood te eten.
9 En zij zeide tot haren man: Zie nu, ik heb gemerkt, dat deze man Gods heilig is, die bij ons altoos doortrekt.
10 Laat ons toch eene kleine opperkamer van eenen wand maken, en laat ons daar voor hem zetten een bed, en tafel, en stoel, en kandelaar; zoo zal het geschieden, wanneer hij tot ons komt, dat hij daar inwijke.
11 En het geschiedde op eenen dag, dat hij daar kwam; en hij week in die opperkamer, en leide zich daar neder.
12 Toen zeide hij tot zijnen jongen Géhazi: Roep deze Sunamietische. En als hij ze geroepen had, stond zij voor zijn aangezicht.
13 (Want hij had hem gezegd: Zeg nu tot haar: Zie, gij zijt zorgvuldig voor ons geweest, met al deze zorgvuldigheid; wat is er voor u te doen? is er iets om voor u te spreken tot den Koning, of tot den krijgsoverste? en zij had gezegd: Ik woon in het midden mijns volks.
14 Toen had hij gezegd: Wat is er dan voor haar te doen? En Géhazi had gezegd: Zij heeft toch geen' zoon, en haar man is oud.
15 Daarom had hij gezegd: Roep haar. En als hij ze geroepen had, stond zij in de deur.)
16 En hij zeide: Op [a] dezen gezetten tijd, omtrent dezen tijd des levens zult gij eenen zoon omhelzen. En zij zeide: Neen, mijn heer, gij, man Gods! lieg tegen uwe dienstmaagd niet. [a] Gen. 18:10, 14.
17 En de vrouw werd zwanger, en baarde eenen zoon op dien gezetten tijd, omtrent den tijd des levens, dien Elísa tot haar gesproken had.
18 Toen nu het kind groot werd, geschiedde het op eenen dag, dat het uitging tot zijnen vader, tot de maaiers.
19 En het zeide tot zijnen vader: Mijn hoofd, mijn hoofd! Hij dan zeide tot eenen jongen: Draag hem tot zijne moeder.
20 En hij droeg hem, en bracht hem tot zijne moeder. En hij zat op hare knieën tot aan den middag toe; toen stierf hij.
21 En zij ging op, en leide hem op het bed van den man Gods; daarna sloot zij voor hem toe, en ging uit.
22 En zij riep om haren man, en zeide: Zend mij toch eenen van de jongens, en eene van de ezelinnen, dat ik tot den man Gods loope, en wederkome.
23 En hij zeide: Waarom gaat gij heden tot hem? het is geen nieuwe maan, noch sabbat. En zij zeide: Het zal wel zijn.

24 Toen zadelde zij de ezelin, en zeide tot haren jongen: Drijf, en ga voort; houd mij niet op voort te rijden, tenzij dan dat ik het u zegge.

25 Alzoo toog zij heen, en kwam tot den man Gods, tot den berg Karmel. En het geschiedde, als de man Gods haar van tegenover zag, dat hij tot Géhazi, zijnen jongen, zeide: Zie, daar is de Sunamietische.

26 Nu loop toch haar te gemoet, en zeg tot haar: Is het wel met u? is het wel met uwen man? is het wel met uw kind? En zij zeide: Het is wel.

27 Toen zij nu tot den man Gods op den berg kwam, vatte zij zijne voeten. Maar Géhazi trad toe, om haar af te stooten. Doch de man Gods zeide: Laat ze geworden; want hare ziel is in haar bitterlijk bedroefd, en de HEERE heeft het voor mij verborgen, en mij niet verkondigd.

28 En zij zeide: Heb ik eenen zoon van mijnen heer begeerd? [a]zeide ik niet: Bedrieg mij niet? *a* 2 Kon. 4:16.

29 En hij zeide tot Géhazi: Gord uwe lenden, en neem mijnen staf in uwe hand, en ga henen; zoo [a]gij iemand vindt, groet hem niet; en zoo u iemand groet, antwoord hem niet; en leg mijnen staf op het aangezicht van den jongen. *a* Luk. 10:4.

30 Doch de moeder van den jongen zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft en uwe ziel leeft, ik zal u niet verlaten! Hij stond dan op, en volgde haar na.

31 Géhazi nu was voor hun aangezicht doorgegaan; en hij leide den staf op het aangezicht van den jongen; doch er was geene stem, noch opmerking. Zoo keerde hij weder hem te gemoet, en bracht hem boodschap, zeggende: De jongen is niet ontwaakt.

32 En toen Elísa in het huis kwam, ziet, zoo was de jongen dood, zijnde gelegd op zijn bed.

33 Zoo ging hij in, en [a]sloot de deur voor hen beiden toe; en bad tot den HEERE. *a* Matt. 6:6.

34 En hij klom op, en leide zich neder op het kind, en leggende zijnen mond op deszelfs mond, en zijne oogen op zijne oogen, en zijne handen op zijne handen, breidde zich over hem uit. En het vleesch des kinds werd warm.

35 Daarna kwam hij weder, en wandelde in het huis eens herwaarts, en eens derwaarts, en klom *weder* op, en breidde zich over hem uit; [a]en de jongen niesde tot zevenmaal toe; daarna deed de jongen zijne oogen open. *a* 1 Kon. 17:21. 2 Kon. 8:1. Hand. 20:10.

36 En hij riep Géhazi, en zeide: Roep deze Sunamietische. En hij riep ze, en zij kwam tot hem; en hij zeide: Neem uwen zoon op.

37 Zoo kwam zij, en viel voor zijne voeten, en boog zich ter aarde; en zij nam haren zoon op, en ging uit.

38 Als nu Elísa weder te Gilgal kwam, zoo was er honger in dat land, en de zonen der profeten zaten voor zijn aangezicht; en hij zeide tot zijnen jongen: Zet den grooten pot aan, en zied moes voor de zonen der profeten.

39 Toen ging een uit in het veld, om moeskruiden te lezen, en hij vond eenen wilden wijnstok, en las daarvan, zijn kleed vol wilde kolokwinten, en kwam, en sneed ze in den moespot; want zij kenden ze niet.

40 Daarna schepten zij voor de mannen op om te eten; en het geschiedde, als zij aten van dat moes, dat zij riepen en zeiden: Man Gods! de dood is in den pot. En zij konden het niet eten.

41 Maar hij zeide: Brengt dan meel; en hij wierp het [a]in den pot; en hij zeide: Schep voor het volk op, dat zij eten. Toen was er niets kwaads in den pot. *a* Ex. 15:25.

42 En er kwam een man van Baäl-Salísa, en bracht den man Gods brooden der eerstelingen, twintig gerstebrooden, en groene aren in hare hulzen; en hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten.

43 Doch zijn dienaar zeide: [a]Wat zou ik dat aan honderd mannen voorzetten? En hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten; want alzoo zegt de HEERE: [b]Men zal eten en overhouden. *a* Joh. 6:9. *b* Joh. 6:11.

44 Zoo zette hij het hun voor, en zij aten, en zij hielden over, naar het woord des HEEREN.

HOOFDSTUK 5.

Nääman komt tot Elisa, om van zijne melaatschheid genezen te worden, vs. 1; hij weigert om zich van het geringe middel, door den profeet aangewezen, te bedienen; maar laat zich door zijne knechten overhalen, 10; zijne herstelling, 14; zijn afscheid van Elisa, die zijne geschenken weigert en hem in vrede gaan laat, 15. Onbeschaamdheid van Géhazi door Elisa streng gestraft, 27.

NÁÄMAN nu, de krijgsoverste van den koning van Syrië, was een groot man voor het aangezicht zijns heeren, en van hoog aanzien; want door hem had de HEERE den Syriërs verlossing gegeven; zoo was deze

man een strijdbaar held, *doch* melaatsch.
2 En er waren benden uit Syrië getogen,
en hadden eene kleine jonge dochter uit het
land van Israël gevankelijk gebracht, die in
den dienst der huisvrouw van Náäman was.
3 Deze zeide tot hare vrouw: Och, of
mijn heer ware voor het aangezicht van
den profeet, die te Samaria is, dan zou hij
hem van zijne melaatschheid ontledigen.
4 Toen ging hij in en gaf het zijnen heer
te kennen, zeggende: Zoo en zoo heeft de
jonge dochter gesproken, die uit het land
van Israël is.
5 Toen zeide de koning van Syrië: Ga
heen, kom, en ik zal eenen brief aan den
koning van Israël zenden. En hij ging
heen, en nam in zijne hand tien talenten
zilvers en zes duizend *sikkelen* gouds, en
tien wisselkleederen.
6 En hij bracht den brief tot den koning
van Israël, zeggende: Zoo wanneer nu deze
brief tot u zal gekomen zijn, zie, ik heb
mijnen knecht Náäman tot u gezonden, dat
gij hem ontledigt van zijne melaatschheid.
7 En het geschiedde, als de koning van
Israël den brief gelezen had, dat hij zijne
kleederen scheurde, en zeide: [a] Ben ik dan
God, om te dooden en levend te maken,
dat deze tot mij zendt, om eenen man van
zijne melaatschheid te ontledigen? Want
voorwaar, merkt toch, en ziet, dat hij oorzaak tegen mij zoekt. [a] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:6.
8 Maar het geschiedde, als Elísa, de man
Gods, gehoord had, dat de koning van Israël
zijne kleederen gescheurd had, dat hij tot
den Koning zond, om te zeggen: Waarom
hebt gij uwe kleederen gescheurd? Laat
hem nu tot mij komen, zoo zal hij weten,
dat er een profeet in Israël is.
9 Alzoo kwam Náäman met zijne paarden
en met zijnen wagen, en stond voor de deur
van het huis van Elísa.
10 Toen zond Elísa tot hem eenen bode,
zeggende: Ga heen en wasch u zevenmaal
in de Jordaan, en uw vleesch zal u wederkomen, en gij zult rein zijn.
11 Maar Náäman werd zeer toornig, en
toog weg, en zeide: Zie, ik zeide bij mij zelven: Hij zal zekerlijk uitkomen, en staan,
en den Naam des HEEREN, zijns Gods,
aanroepen, en zijne hand over de plaats
strijken, en den melaatsche ontledigen.
12 Zijn niet Abána en Farpar, de rivieren
van Damaskus, beter dan alle wateren van
Israël; zou ik mij in die niet kunnen wasschen en rein worden? Zoo wendde hij
zich, en toog weg met grimmigheid.
13 Toen traden zijne knechten toe, en
spraken tot hem, en zeiden: Mijn vader!
zoo die profeet tot u eene groote zaak gesproken had, zoudt gij ze niet gedaan hebben? hoe veel te meer, naardien hij tot u
gezegd heeft: Wasch u, en gij zult rein zijn?
14 Zoo klom hij af, en doopte zich in de
Jordaan zevenmaal, naar het woord van den
man Gods; [a] en zijn vleesch kwam weder,
gelijk het vleesch van eenen kleinen jongen; en hij werd rein. [a] Luk. 4:27.
15 Toen keerde hij weder tot den man
Gods, hij en zijn gansche heir, en kwam,
en stond voor zijn aangezicht, en zeide: Zie,
nu weet ik, dat er geen God is op de gansche aarde, dan in Israël! Nu dan, neem
toch eenen zegen van uwen knecht.
16 Maar hij zeide: *Zoo waarachtig als*
de HEERE leeft, voor Wiens aangezicht ik
sta; indien ik het neme! En hij hield bij
hem aan, opdat hij het nam; doch hij weigerde het.
17 En Náäman zeide: Zoo niet; laat
toch uwen knecht gegeven worden een last
aarde van een juk muilen; want uw knecht
zal niet meer brandoffer of slachtoffer aan
andere goden doen, maar den HEERE.
18 In deze zaak vergeve de HEERE uwen
knecht: wanneer mijn heer in het huis van
Rimmon gaan zal, om zich daar neder te
buigen, en hij op mijne hand lenen zal,
en ik mij in het huis van Rimmon nederbuigen zal; als ik mij *alzoo* nederbuigen
zal in het huis van Rimmon, de HEERE
vergeve toch uwen knecht in deze zaak.
19 En hij zeide tot hem: Ga in vrede. En
hij ging van hem eene kleine streek lands.
20 Géhazi nu, de jongen van Elísa, den
man Gods, zeide: Zie, mijn heer heeft
Náäman, dien Syriër, belet, dat men uit
zijne hand niet genomen heeft, wat hij
gebracht had; maar *zoo waarachtig als* de
HEERE leeft: ik zal hem naloopen, en zal
wat van hem nemen!
21 Zoo volgde Géhazi Náäman achterna.
En toen Náäman zag, dat hij hem naliep,
viel hij van den wagen af, hem te gemoet,
en hij zeide: Is het wel?
22 En hij zeide: Het is wel; mijn heer
heeft mij gezonden, om te zeggen: Zie, nu
straks zijn tot mij twee jongelingen uit de

zonen der profeten, van het gebergte van Efraïm gekomen; geef toch hun een talent zilvers en twee wisselkleederen.

23 En Nääman zeide: Belieft het u, neem twee talenten. En hij hield aan bij hem, en bond twee talenten zilvers in twee buidels, met twee wisselkleederen, en hij leide ze op twee van zijne jongens, die ze voor zijn aangezicht droegen.

24 Als hij nu op de hoogte kwam, nam hij ze van hunne hand, en bestelde ze in een huis; en hij liet de mannen gaan, en zij togen heen.

25 Daarna kwam hij in, en stond voor zijnen heer. En Elísa zeide tot hem: Van waar, Géhazi? En hij zeide: Uw knecht is noch herwaarts noch derwaarts gegaan.

26 Maar hij zeide tot hem: Ging niet mijn hart mede, als die man zich omkeerde van op zijnen wagen u te gemoet? was het tijd, om dat zilver te nemen, en om kleederen te nemen, en olijfboomen, en wijngaarden, en schapen, en runderen, en knechten, en dienstmaagden?

27 Daarom zal u de melaatschheid van Nääman aankleven, en uw zaad in eeuwigheid! Toen [a] ging hij uit van voor zijn aangezicht, melaatsch, *wit* als de sneeuw.

[a] Num. 12:10. 2 Kron. 26:19, 20.

HOOFDSTUK 6.

Elísa doet het ijzer op het water drijven, vs. 1. Hij ontdekt de lagen van den koning van Syrië, 8; die daarom Elísa uit Dothan laat opeischen, 11; de engelen bewaren hem, 17. De afgezondene Syriërs worden met blindheid geslagen, binnen Samaria gebracht en met vrede teruggezonden, 18. Samaria wordt belegerd en komt tot zulk een' hongersnood, dat twee vrouwen der eener kind eten, 24. Joram zoekt Elísa te dooden, 31.

EN de kinderen der profeten zeiden tot Elísa: Zie nu, de plaats, waar wij wonen voor uw aangezicht, is voor ons te eng.

2 Laat ons toch tot aan de Jordaan gaan, en elk van daar een timmerhout halen, dat wij ons daar eene plaats maken, om er te wonen. En hij zeide: Gaat heen.

3 En er zeide een: Het believe u toch te gaan met uwe knechten. En hij zeide: Ik zal gaan.

4 Zoo ging hij met hen. Als zij nu aan de Jordaan gekomen waren, hieuwen zij hout af.

5 En het geschiedde, als een het timmerhout velde, dat het ijzer in het water viel; en hij riep, en zeide: Ach, mijn heer! want het was geleend.

6 En de man Gods zeide: Waar is het gevallen? En toen hij hem de plaats gewezen had, sneed hij een hout af, en wierp het daarhenen, en deed het ijzer boven zwemmen.

7 En hij zeide: Neem het tot u op. Toen stak hij zijne hand uit, en nam het.

8 En de koning van Syrië voerde krijg tegen Israël, en beraadslaagde zich met zijne knechten, zeggende: Mijne legering zal zijn in de plaats van zulk een.

9 Maar de man Gods zond henen tot den koning van Israël, zeggende: Wacht u, dat gij door die plaats niet trekt; want de Syriërs zijn daarhenen afgekomen.

10 Daarom zond de koning van Israël henen aan die plaats, waarvan hem de man Gods gezegd en hem gewaarschuwd had, en wachtte zich aldaar, niet eenmaal, noch tweemaal.

11 Toen werd het hart des konings van Syrië onstuimig over dezen handel; en hij riep zijne knechten, en zeide tot hen: Zult gij mij dan niet te kennen geven, wie van de onzen zij voor den koning van Israël?

12 En een van zijne knechten zeide: Neen, mijn heer Koning! maar Elísa, de profeet, die in Israël is, geeft den koning van Israël te kennen de woorden, die gij in uwe binnenste slaapkamer spreekt.

13 En hij zeide: Gaat heen, en ziet, waar hij is, dat ik zende en hem halen late. En hem werd te kennen gegeven, zeggende: Zie, hij is te Dothan.

14 Toen zond hij daarhenen paarden, en wagenen, en een zwaar heir; welke des nachts kwamen, en omsingelden de stad.

15 En de dienaar van den man Gods stond zeer vroeg op, en ging uit; en ziet, een heir omringde de stad met paarden en wagenen. Toen zeide zijn jongen tot hem: Ach, mijn heer! hoe zullen wij doen?

16 En hij zeide: Vrees niet; want die bij ons zijn, zijn meer, dan die bij hen zijn.

17 En Elísa bad, en zeide: HEERE! open toch zijne oogen, dat hij zie. En de HEERE opende de oogen van den jongen, dat hij zag; en ziet, de berg was vol vurige paarden en wagenen rondom Elísa.

18 Als zij nu tot hem afkwamen, bad Elísa tot den HEERE, en zeide: [a] Sla toch dit volk met verblindheden. En Hij sloeg hen met verblindheden, naar het woord van Elísa.

[a] Gen. 19:11.

19 Toen zeide Elísa tot hen: Dit is de weg niet, en dit is de stad niet; volgt mij na,

en ik zal u leiden tot den man, dien gij zoekt; en hij leidde hen naar Samaria.

20 En het geschiedde, als zij te Samaria gekomen waren, dat Elísa zeide: HEERE! open de oogen van deze, dat zij zien. En de HEERE opende hunne oogen, dat zij zagen; en ziet, zij waren in het midden van Samaria.

21 En de koning van Israël zeide tot Elísa, als hij hen zag: Zal ik hen slaan? zal ik hen slaan, mijn vader?

22 Doch hij zeide: Gij zult hen niet slaan; zoudt gij ook slaan, die gij met uw zwaard en met uwen boog gevangen hadt? zet hun brood en water voor, dat zij eten en drinken, en tot hunnen heer trekken.

23 En hij bereidde hun eenen grooten maaltijd, dat zij aten en dronken; daarna liet hij hen gaan, en zij trokken tot hunnen heer. Zoo kwamen de benden der Syriërs niet meer in het land van Israël.

24 En het geschiedde daarna, dat Benhadad, de koning van Syrië, zijn geheele leger verzamelde, en optoog, en Samaria belegerde.

25 En er werd groote honger in Samaria; want ziet, zij belegerden ze, totdat een ezelskop voor tachtig zilverlingen was *verkocht*, en een vierendeel van een kab duivenmest voor vijf zilverlingen.

26 En het geschiedde, als de Koning op den muur voorbijging, dat eene vrouw tot hem riep, zeggende: Help mij, heer Koning!

27 En hij zeide: De HEERE helpt u niet; waarvan zou ik u helpen? van den dorschvloer of van de wijnpers?

28 Verder zeide de Koning tot haar: Wat is u? En zij zeide: Deze vrouw heeft tot mij gezegd: Geef uwen zoon, dat wij hem heden eten, en morgen zullen wij mijnen zoon eten.

29 Zoo [a]hebben wij mijnen zoon gezoden, en hebben hem gegeten; maar als ik des anderen daags tot haar zeide: Geef uwen zoon, dat wij hem eten; zoo heeft zij haren zoon verstoken. [a] Deut. 28:53.

30 En het geschiedde, als de Koning de woorden dezer vrouw gehoord had, dat hij zijne kleederen scheurde, alzoo hij op den muur voortging; en het volk zag, dat, ziet, een zak van binnen over zijn vleesch was.

31 En hij zeide: [a]Zoo doe mij God, en doe zoo daartoe, indien het hoofd van Elísa, den zoon van Safat, heden op hem zal blijven staan! [a] 1 Kon. 19:2.

32 (Elísa nu zat in zijn huis, en de oudsten zaten bij hem.) En hij zond eenen man van voor zijn aangezicht; maar eer de bode tot hem gekomen was, had hij gezegd tot de oudsten: Hebt gijlieden gezien, hoe die zoon des moordenaars gezonden heeft, om mijn hoofd af te nemen? ziet toe, als die bode komt, sluit de deur toe, en dringt hem uit met de deur; is niet het geruisch der voeten van zijnen heer achter hem?

33 Als hij nog met hen sprak, ziet, zoo kwam de bode tot hem af; en hij zeide: Zie, dat kwaad is van den HEERE; wat zou ik verder op den HEERE wachten?

HOOFDSTUK 7.

Elísa voorspelt den inwoners van Samaria grooten overvloed en bedreigt eenen hoofdman, die hem niet geloofde, met den dood, vs. 1. Vier melaatschen komen in het leger, vinden daar niemand, 3; zijnde de Syriërs van God verjaagd, 6; zij boodschappen dit in Samaria, 8. De Koning zendt zijne ruiters op kondschap uit, 12; die alles naar waarheid bevinden, 15. Elísa's beide voorzeggingen vervuld, 16.

TOEN zeide Elísa: Hoort het woord des HEEREN; zoo zegt de HEERE: Morgen omtrent dezen tijd zal eene maat meelbloem *verkocht* worden voor eenen sikkel, en twee maten gerst voor eenen sikkel, in de poort van Samaria.

2 Maar een hoofdman, op wiens hand de Koning leende, antwoordde den man Gods, en zeide: Zie, zoo de HEERE vensteren in den hemel maakte, zou die zaak *kunnen* geschieden? En hij zeide: Zie, gij zult het met uwe oogen zien, doch daarvan niet eten.

3 Er waren nu vier melaatsche mannen [a]voor de deur der poort; die zeiden, de een tot den ander: Wat blijven wij hier, totdat wij sterven? [a] Lev. 13:46.

4 Indien wij zeggen: Laat ons in de stad komen, zoo is de honger in de stad, en wij zullen daar sterven; en indien wij hier blijven, wij zullen ook sterven; nu dan, komt en laat ons in het leger der Syriërs vallen; indien zij ons laten leven, wij zullen leven; en indien zij ons dooden, wij zullen maar sterven.

5 En zij stonden op in de schemering, om in het leger der Syriërs te komen. Toen zij aan het uiterste van het leger der Syriërs kwamen, ziet, toen was er niemand.

6 Want de HEERE had het heir der Syriërs doen hooren een [a]geluid van wagenen, en een geluid van paarden, het geluid eener groote heirkracht; zoodat zij zeiden de een tot den ander: Zie, de koning van Israël

heeft tegen ons gehuurd de koningen der Hethieten, en de koningen der Egyptenaren, om tegen ons te komen. *a* Jos. 13:4.

7 Derhalve hadden zij zich opgemaakt, en waren in de schemering gevloden, en hadden hunne tenten gelaten, en hunne paarden, en hunne ezelen, het leger gelijk als het was; en waren gevloden om huns levens wil.

8 Als nu deze melaatschen aan het uiterste des legers kwamen, zoo gingen zij in eene tent, en aten en dronken, en namen van daar zilver, en goud, en kleederen, en gingen henen en verbergden het; daarna keerden zij weder, en kwamen in eene andere tent, namen van daar ook, en gingen henen, en verbergden het.

9 Toen zeiden zij, de een tot den ander: Wij doen niet recht; deze dag is een dag van goede boodschap, en wij zwijgen stil. Indien wij vertoeven tot den lichten morgen, zoo zal ons de ongerechtigheid vinden; daarom nu, komt, laat ons gaan, en *dit* aan het huis des Konings boodschappen.

10 Zoo kwamen zij, en riepen tot den poortier der stad, en boodschapten hun, zeggende: Wij zijn gekomen tot het leger der Syriërs, en ziet, niemand was daar, noch eens menschen stem; maar paarden aangebonden, en ezels aangebonden, en tenten, gelijk als zij waren.

11 En hij riep de poortiers; en zij deden de boodschap binnen in het huis des Konings.

12 En de Koning stond op in den nacht, en zeide tot zijne knechten: Ik zal u nu te kennen geven, wat de Syriërs ons gedaan hebben; zij weten, dat wij hongerig zijn; daarom zijn zij uit het leger gegaan, om zich in het veld te versteken, zeggende: Als zij uit de stad gegaan zullen zijn, dan zullen wij hen levend grijpen, en wij zullen in de stad komen.

13 Toen antwoordde een van zijne knechten, en zeide: Dat men toch neme vijf van de overige paarden, die hierbinnen overgebleven zijn (zie, zij zijn als de geheele menigte der Israëlieten, die hierbinnen overgebleven zijn; zie, zij zijn als de geheele menigte der Israëlieten, die vergaan zijn;); laat ons die zenden, en zien.

14 Zij namen dan twee wagenpaarden. En de Koning zond het leger der Syriërs achterna, zeggende: Gaat henen, en ziet.

15 En zij volgden hen na tot de Jordaan toe; en ziet, de gansche weg was vol van kleederen en gereedschap, die de Syriërs in hun verhaasten weggeworpen hadden. De boden nu keerden weder, en boodschapten het den Koning.

16 Toen ging het volk uit, en beroofde het leger der Syriërs; en eene maat meelbloem werd *verkocht* voor eenen sikkel, en twee maten gerst voor eenen sikkel, naar het woord des HEEREN.

17 De Koning nu had den hoofdman, op wiens hand hij leende, over die poort gesteld; en het volk vertrad hem in de poort, dat hij stierf, gelijk de man Gods gesproken had, die het sprak, als de Koning tot hem afgekomen was.

18 Want het was geschied, gelijk de man Gods gesproken had tot den Koning, zeggende: Morgen omtrent dezen tijd zullen twee maten gerst voor eenen sikkel, en eene maat meelbloem voor eenen sikkel *verkocht* worden, in de poort van Samaria.

19 En die hoofdman had den man Gods geantwoord en gezegd: Zie, zoo de HEERE vensteren in den hemel maakte, zou het ook naar dit woord geschieden *kunnen?* en hij had gezegd: Zie, gij zult het met uwe oogen zien, doch daarvan niet eten.

20 Even alzoo geschiedde hem; want het volk vertrad hem in de poort, dat hij stierf.

HOOFDSTUK 8.

De Sunamietische vrouw, op raad van Elisa, om zekere duurte het land verlaten hebbende, keert weder, vs. 1, en krijgt op bevel des Konings al haar goed terug, 4. Elisa voorspelt den dood van Benhadad en de regeering van Házaël over Syrië. 12. Joram wordt Koning over Juda na Jósafat, 16; verlaat den Heere, 18, waarom de Edomieten van hem afvallen en die van Libna, 20. Hij sterft en wordt opgevolgd door Aházia, 24; die vriendschap houdt met Joram, den koning van Israël, 28.

ELÍSA nu had gesproken tot die vrouw, welker [a] zoon hij levend gemaakt had, zeggende: Maak u op, en ga heen, gij en uw huisgezin, en verkeer als vreemdeling, waar gij verkeeren kunt; want de HEERE heeft eenen honger geroepen, die ook in het land zeven jaren komen zal. *a* 2 Kon. 4:34.

2 En de vrouw had zich opgemaakt, en had gedaan naar het woord van den man Gods; want zij was gegaan met haar huisgezin, en had als vreemdeling verkeerd in het land der Filistijnen, zeven jaren.

3 En het geschiedde met het einde der zeven jaren, dat de vrouw uit het land der Filistijnen wederkeerde; en zij ging uit, dat zij tot den Koning riep, om haar huis en om haren akker.

4 De Koning nu sprak tot Géhazi, den

jongen van den man Gods, zeggende: Vertel
mij toch al de groote dingen, die Elísa
gedaan heeft.
5 En het geschiedde, als hij den Koning
vertelde, hoe hij eenen doode had levend
gemaakt, ziet, zoo riep de vrouw, welker
zoon hij levend gemaakt had, tot den Koning,
om haar huis en om haren akker.
Toen zeide Géhazi: Mijn heer Koning!
dit is de vrouw, en dit is haar zoon, dien
Elísa heeft levend gemaakt.
6 En de Koning ondervraagde de vrouw,
en zij vertelde het hem. Toen gaf de Koning
haar eenen kamerling, zeggende: Doe *haar*
wederhebben alles, wat het hare was, daartoe
alle inkomsten des akkers, van den dag
af, dat zij het land verlaten heeft, tot nu toe.
7 Daarna kwam Elísa te Damaskus, als
Benhadad, de koning van Syrië, krank was;
en men boodschapte hem, zeggende: De
man Gods is herwaarts gekomen.
8 Toen zeide de Koning tot Házaël: Neem
een geschenk in uwe hand, [a] en ga den man
Gods te gemoet; en vraag door hem den
HEERE, zeggende: Zal ik van deze krankheid
genezen? [a] 1 Kon. 14:2, 3. 2 Kon. 1:2.
9 Zoo ging Házaël hem te gemoet, en nam
een geschenk in zijne hand, te weten, alle
goed van Damaskus, een last van veertig
kemelen; en hij kwam, en stond voor zijn
aangezicht, en zeide: Uw zoon Benhadad,
de koning van Syrië, heeft mij tot u gezonden,
om te zeggen: Zal ik van deze krankheid
genezen?
10 En Elísa zeide tot hem: Ga, zeg, gij
zult ganschelijk niet genezen; want de
HEERE heeft mij getoond, dat hij den dood
sterven zal.
11 En hij hield zijn gezicht staande, en
zette het vast tot schamens toe; en de
man Gods weende.
12 Toen zeide Házaël: Waarom weent
mijn heer? En hij zeide: [a] Omdat ik weet,
wat kwaad gij den kinderen Israëls doen
zult; gij zult hunne sterkten in het vuur
zetten, en hunne jonge manschap met het
zwaard dooden, en hunne jonge kinderen
verpletteren, en hunne zwangere vrouwen
opensnijden. [a] 2 Kon. 10:32. 12:17. 13:7.
13 En Házaël zeide: Maar wat is uw
knecht, die een hond is, dat hij deze groote
zaak doen zou? En Elísa zeide: De HEERE
heeft mij getoond, dat gij Koning zijn zult
over Syrië.
14 Zoo ging hij weg van Elísa, en kwam
tot zijnen heer, die tot hem zeide: Wat heeft
Elísa tot u gezegd? En hij zeide: Hij heeft
tot mij gezegd: Gij zult zekerlijk genezen.
15 En het geschiedde des anderen daags,
dat hij eene deken nam, en in het water
doopte, en over zijn aangezicht uitspreidde,
dat hij stierf; en Házaël werd Koning in
zijne plaats.
16 [a] In het vijfde jaar nu van Joram,
den zoon van Achab, den koning van Israël,
toen Jósafat koning was van Juda,
begon Jehóram, de zoon van Jósafat, den
koning van Juda, te regeeren. [a] 2 Kron. 21:4, 5.
17 Hij was twee en dertig jaren oud, toen
hij Koning werd, en hij regeerde acht jaren
te Jeruzalem.
18 En hij wandelde op den weg der koningen
van Israël, gelijk als het huis van
Achab deed; want de dochter van Achab
was hem ter vrouw geworden; en hij deed
dat kwaad was in de oogen des HEEREN.
19 Doch de HEERE wilde Juda niet verderven,
om Davids Zijns knechts wil; [a] gelijk
als Hij hem gezegd had, dat Hij hem te
allen tijde voor zijne zonen eene lamp zou
geven. [a] 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 11:3. 15:4. Ps. 132:17.
20 [a] In zijne dagen vielen de Edomieten
van onder het gebied van Juda af, en maakten
eenen Koning over zich.
[a] Gen. 27:40. 2 Kron. 21:8.
21 Daarom toog Joram over naar Zaïr, en
al de wagenen met hem; en hij maakte zich
des nachts op, en sloeg de Edomieten, die
rondom hem waren, daartoe de oversten der
wagenen; en het volk vlood in zijne hutten.
22 De Edomieten evenwel vielen van onder
het gebied van Juda af, tot op dezen
dag; toen viel Libna af in denzelven tijd.
23 Het overige nu der geschiedenissen
van Joram, en alles wat hij gedaan heeft,
is dat niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Juda?
24 En [a] Joram ontsliep met zijne vaderen,
en werd begraven bij zijne vaderen, in de
stad Davids; en Aházia, zijn zoon, werd
Koning in zijne plaats. [a] 2 Kron. 21:19.
25 In het twaalfde jaar van Joram, den
zoon van Achab, den koning van Israël,
[a] *begon* Aházia, de zoon van Jehóram, den
koning van Juda, te regeeren. [a] 2 Kron. 22:1.
26 Twee en twintig jaar was Aházia oud,
als hij Koning werd, [a] en regeerde een jaar
te Jeruzalem; en de naam zijner moeder

was Athália, de dochter van Omri, den
koning van Israël. *a* 2 Kron. 22:2.
27 En hij wandelde in den weg van het
huis van Achab, en deed dat kwaad was in
de oogen des HEEREN, gelijk het huis van
Achab; want hij was een schoonzoon van
het huis van Achab.
28 En hij toog met Joram, den zoon van
Achab, naar den strijd, te Ramoth in Gilead,
tegen Házaël, den koning van Syrië; en de
Syriërs sloegen Joram.
29 Toen [a] keerde Joram, de koning, we-
derom, opdat hij zich te Jizreël heelen liet
van de slagen, die hem de Syriërs te Rama
geslagen hadden, als hij streed tegen Házaël,
den koning van Syrië; en [b] Aházia, de zoon
van Jehóram, de koning van Juda, kwam
af, om Joram, den zoon van Achab, te Israël
te bezien; want hij was krank.
a 2 Kon. 9:15. *b* 2 Kron. 22:6, 7

HOOFDSTUK 9.

Jehu wordt door een' profeet op last van Elísa tot Koning gezalfd over Israël, vs. 1; en ontvangt bevel tot uitroeiing van Achabs geslacht, 7. Jehu wordt tot Koning uitgeroepen, 11; hij maakt een verbond tegen Joram, 14; trekt tot hem te Jizreël, 15; en doorschiet hem, 24; ook doodt hij Aházia, den koning van Juda, 27; en laat Izébel ter venster uitwerpen, 30; welke van de honden gegeten wordt, 34.

TOEN riep de profeet Elísa eenen van de
zonen der profeten, en hij zeide tot
hem: [a] Gord uwe lenden, en neem deze
oliekruik in uwe hand, en ga heen naar
Ramoth in Gilead. *a* 1 Kon. 19:16.
2 Als gij daar zult gekomen zijn, zoo zie,
waar Jehu, de zoon van Jósafat, den zoon
van Nimsi, is; en ga in, en doe hem opstaan
uit het midden zijner broederen, en breng
hem in eene binnenste kamer.
3 En neem de oliekruik, en giet ze uit
op zijn hoofd, en zeg: Zoo zegt de HEERE:
[a] Ik heb u tot Koning gezalfd over Israël.
Doe daarna de deur open, en vlied, en
vertoef niet. *a* 2 Kron. 22:7.
4 Zoo ging de jongeling, die jongeling
van den profeet, naar Ramoth in Gilead.
5 En toen hij inkwam, ziet, daar zaten
de hoofdmannen van het heir, en hij zeide:
Ik heb een woord aan u, o hoofdman! En
Jehu zeide: Tot wien van ons allen? En
hij zeide: Tot u, o hoofdman!
6 Toen stond hij op en ging in huis; hij
dan goot de olie op zijn hoofd, en hij zeide
tot hem: Zoo zegt de HEERE, de God Is-
raëls: Ik heb u gezalfd tot Koning over
het volk des HEEREN, over Israël.
7 En gij zult het huis van Achab, uwen
heer, slaan; opdat Ik het bloed van Mijne
knechten, de profeten, en het bloed van
alle knechten des HEEREN, wreke van de
hand van Izébel.
8 En [a] het gansche huis van Achab zal
omkomen; en Ik zal van Achab uitroeien
dien, die aan den wand pist, ook den beslo-
tene en verlatene in Israël. *a* 1 Kon. 21:21.
9 Want Ik zal het huis van Achab maken
als [a] het huis van Jeróbeam, den zoon van
Nebat, en als [b] het huis van Báësa, den zoon
van Ahía. *a* 1 Kon. 14:10. 15:29. *b* 1 Kon. 16:3, 11.
10 [a] Ook zullen de honden Izébel eten op
het stuk *lands* van Jizreël, en er zal niemand
zijn, die *haar* begrave. Toen deed hij de
deur open en vlood. *a* 1 Kon. 21:23.
11 En als Jehu uitging tot de knechten
zijns heeren, zeide men tot hem: Is het
al wel? waarom is deze onzinnige tot u
gekomen? En hij zeide tot hen: Gij kent
den man en zijne spraak.
12 Maar zij zeiden: Het is leugen; geef
het ons nu te kennen. En hij zeide: Zoo
en zoo heeft hij tot mij gesproken, zeg-
gende: Zoo zegt de HEERE: Ik heb u
gezalfd tot Koning over Israël.
13 Toen haastten zij zich, en een iegelijk
nam zijn kleed, en leide het onder hem,
op den hoogsten trap; en zij bliezen met
de bazuin, en zeiden: Jehu is Koning
geworden!
14 Alzoo maakte Jehu, de zoon van Jósa-
fat, den zoon van Nimsi, eene verbintenis
tegen Joram. (Joram nu had Ramoth in
Gilead bewaard, hij en gansch Israël, uit
oorzake van Házaël, den koning van Syrië;
15 Maar [a] de koning Joram was wederge-
keerd, opdat hij zich te Jizreël heelen liet
van de slagen, die hem de Syriërs geslagen
hadden, als hij streed tegen Házaël, den
koning van Syrië.) En Jehu zeide: Zoo het
ulieder wil is, laat niemand van de stad
uittrekken, die ontkome, om *dit* in Jizreël
te gaan verkondigen. *a* 2 Kon. 8:29.
16 Toen reed Jehu, en toog naar Jizreël;
want Joram lag aldaar; en Aházia, de ko-
ning van Juda, was afgekomen, om Joram
te bezien.
17 De wachter nu stond op den toren te
Jizreël, en zag den hoop van Jehu, als hij
aankwam, en zeide: Ik zie eenen hoop.
Toen zeide Joram: Neem eenen ruiter, en
zend *dien* hunlieden te gemoet, en dat hij
zegge: Is het vrede?

18 En de ruiter te paard toog heen hem te gemoet, en zeide: Zoo zegt de Koning: Is het vrede? En Jehu zeide: Wat hebt gij met den vrede te doen? keer om naar achter mij. En de wachter gaf het te kennen, zeggende: De bode is tot hen gekomen; maar hij komt niet weder.

19 Toen zond hij eenen anderen ruiter te paard; en als deze tot hen gekomen was, zeide hij: Zoo zegt de Koning: Is het vrede? En Jehu zeide: Wat hebt gij met den vrede te doen? keer om naar achter mij.

20 En de wachter gaf dit te kennen, zeggende: Hij is tot aan hen gekomen; maar hij komt niet weder; en het drijven is als het drijven van Jehu, den zoon van Nimsi; want hij drijft onzinniglijk.

21 Toen zeide Joram: Span aan. En men spande zijnen wagen aan. Zoo toog Joram, de koning van Israël, uit, en Aházia, de koning van Juda, een ieder op zijnen wagen; en zij togen uit Jehu te gemoet, en vonden hem op het stuk *lands* van Naboth, den Jizreëliet.

22 Het geschiedde nu, als Joram Jehu zag, dat hij zeide: Is het ook vrede, Jehu? Maar hij zeide: Wat vrede, zoo lang als de hoererijen van uwe moeder Izébel, en hare tooverijen zoo vele zijn?

23 Toen keerde Joram zijne hand, en vlood, en zeide tot Aházia: Het is bedrog, Aházia!

24 Maar Jehu spande den boog met volle kracht, en schoot Joram tusschen zijne armen, dat de pijl door zijn hart uitging; en hij kromde zich in zijnen wagen.

25 Toen zeide *Jehu* tot Bidkar, zijnen hoofdman: Neem, werp hem op dat stuk lands van Naboth, den Jizreëliet; want gedenk, als ik en gij nevens elkander achter zijnen vader Achab reden, dat hem de HEERE dezen last opleide, *zeggende:*

26 [a] Zoo Ik gister avond niet gezien heb het bloed van Naboth, en het bloed zijner zonen! zegt de HEERE, en Ik u dat niet vergelde op dit stuk *lands!* zegt de HEERE. Nu dan, neem, werp hem op dat stuk *lands*, naar het woord des HEEREN. [a] 1 Kon. 21:19.

27 Als Aházia, de koning van Juda, *dat* zag, zoo vlood hij door den weg van het huis des hofs; doch Jehu vervolgde hem achterna, en zeide: Slaat hem ook op den wagen, aan den opgang naar Gur, die bij Jibleam is; en hij vlood naar Megiddo, en stierf aldaar.

28 En zijne knechten voerden hem naar Jeruzalem, en zij begroeven hem in zijn graf, bij zijne vaderen in de stad Davids.

29 In het elfde jaar nu van Joram, den zoon van Achab, was Aházia Koning geworden over Juda.

30 En Jehu kwam te Jizreël. Als Izébel *dat* hoorde, zoo blankette zij haar aangezicht, en versierde haar hoofd, en keek ten venster uit.

31 Toen nu Jehu ter poorte inkwam, zeide zij: Is het wel, [a] o Zimri, doodslager van zijnen heer? [a] 1 Kon. 16:18.

32 En hij hief zijn aangezicht op naar het venster, en zeide: Wie is met mij? wie? Toen zagen op hem twee, drie kamerlingen.

33 En hij zeide: Stoot ze van boven neder. En zij stieten haar van boven neder, zoodat van haar bloed aan den wand en aan de paarden gesprengd werd; en hij vertrad haar.

34 Als hij nu ingekomen was, en gegeten en gedronken had, zeide hij: Ziet nu naar die vervloekte, en begraaf ze; want [a] zij is eens konings dochter. [a] 1 Kon. 16:31.

35 En zij gingen heen om haar te begraven; doch zij vonden niet van haar, dan het bekkeneel, en de voeten, en de palmen harer handen.

36 Toen kwamen zij weder, en gaven het hem te kennen; en hij zeide: Dit is het woord des HEEREN, dat Hij gesproken heeft door den dienst van Zijnen knecht Elía, den Thisbiet, zeggende: [a] Op het stuk *lands* van Jizreël zullen de honden het vleesch van Izébel eten. [a] 1 Kon. 21:23.

37 En het doode lichaam van Izébel zal zijn gelijk mest op het veld, in het stuk *lands* van Jizreël, dat men niet zal kunnen zeggen: Dit is Izébel.

HOOFDSTUK 10.

Jehu doodt zeventig zonen van Achab binnen Samaria, vs. 1; alsmede de broeders van Aházia, 12; en doet vervolgens met Jónadab zijnen intocht in Samaria, 15; alwaar hij verdere slachting aanricht onder het geslacht van Achab, 17; en al de vereerders van Baäl laat ombrengen en zijnen tempel afbreken, 18; ofschoon hij een voorstander van den kalverendienst blijft, 29; wordt verdrukt van Házaël, den koning van Syrië, 32. Jehu sterft, 34. Zijn zoon Jóahaz volgt hem op, 35.

ACHAB nu had zeventig zonen te Samaria; en Jehu schreef brieven, dewelke hij zond naar Samaria, tot de oversten van Jizreël, de oudsten, en tot de voedsterheeren van Achab, zeggende:

2 Zoo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zijn; dewijl de zonen van uwen heer bij u zijn, ook de wagenen en de

paarden bij u zijn, mitsgaders eene vaste
stad, en wapenen;
3 Zoo ziet naar den beste en gerechtigste
van de zonen uws heeren; zet dien op
zijns vaders troon; en strijdt voor het huis
uws heeren.
4 Doch zij vreesden gansch zeer, en zeiden:
Ziet, twee koningen bestonden niet voor
zijn aangezicht; hoe zouden wij dan bestaan?
5 Die dan over het huis was, en die over
de stad was, en de oudsten, en de voedsterheeren
zonden tot Jehu, zeggende: Wij
zijn uwe knechten, en al wat gij tot ons
zeggen zult, zullen wij doen; wij zullen
niemand Koning maken; doe wat goed is
in uwe oogen.
6 Toen schreef hij ten tweede maal tot
hen eenen brief, zeggende: Zoo gij mijne
zijt, en gij naar mijne stem hoort, neemt
de hoofden van de mannen, de zonen uws
heeren, en komt tot mij morgen omtrent
dezen tijd naar Jizreël. (De zonen nu des
Konings, zeventig mannen, waren bij de
grooten der stad, die hen opvoedden.)
7 Het geschiedde dan, als die brief tot
hen kwam, dat zij de zonen des Konings
namen, en zeventig mannen sloegen; en
zij leiden hunne hoofden in korven, die
zij tot hem zonden naar Jizreël.
8 En er kwam een bode, en boodschapte
hem, zeggende: Zij hebben de hoofden van
de zonen des Konings gebracht. En hij
zeide: Legt ze in twee hoopen, aan de deur
der poort, tot morgen.
9 En het geschiedde des morgens, toen
hij uitging, dat hij stil stond, en tot al
het volk zeide: Gij zijt regtvaardig. Ziet,
ik heb eene verbintenis gemaakt tegen
mijnen heer, en heb hem doodgeslagen;
en wie heeft alle deze geslagen?
10 Weet nu, dat niets van het woord des
HEEREN, hetwelk de HEERE tegen het huis
van Achab gesproken heeft, zal op de aarde
vallen; want de HEERE heeft gedaan, [a] wat
Hij door den dienst van Zijnen knecht Elía
gesproken heeft. [a] 1 Kon. 21:19, 21, 29.
11 Daartoe sloeg Jehu al de overgeblevenen
van het huis van Achab te Jizreël,
en al zijne grooten, en zijne bekenden, en
zijne priesteren; totdat hij hem geene
overigen liet overblijven.
12 En hij maakte zich op, en toog heen
en ging naar Samaria; en zijnde te Beth-Héked
der herderen, op den weg,
13 [a] Vond Jehu de broederen van Aházia,
den koning van Juda, en hij zeide: Wie
zijt gijlieden? En zij zeiden: Wij zijn de
broederen van Aházia, en zijn afgekomen,
om de zonen des Konings en de zonen der
Koningin te groeten. [a] 2 Kron. 22:8
14 Toen zeide hij: Grijpt hen levend. En
zij grepen hen levend; en zij sloegen hen bij
den bornput van Beth-Héked, twee en veertig
mannen, en hij liet niet eenen van hen over.
15 En van daar gegaan zijnde, zoo vond
hij Jónadab, den zoon van Rechab, hem
te gemoet, die hem groette; en hij zeide
tot hem: Is uw hart recht, gelijk als mijn
hart met uw hart is? En Jónadab zeide:
Het is, ja, het is; geef uwe hand. En hij
gaf zijne hand, en hij deed hem tot zich
op den wagen klimmen.
16 En hij zeide: Ga met mij, en zie
mijnen ijver aan voor den HEERE. Zoo
deden zij hem rijden op zijnen wagen.
17 En toen hij te Samaria kwam, [a] sloeg
hij allen, die aan Achab te Samaria overgebleven
waren, totdat hij hem verdelgd
had, naar het woord des HEEREN, dat Hij
tot Elía gesproken had. [a] 2 Kron. 22:8.
18 En Jehu verzamelde al het volk, en
zeide tot hen: Achab heeft Baäl een weinig
gediend; Jehu zal hem veel dienen.
19 Nu daarom roept alle profeten van
Baäl, al zijne dienaren, en al zijne priesteren
tot mij, dat niemand gemist worde;
want ik heb eene groote offerande aan
Baäl; al wie gemist wordt zal niet leven.
Doch Jehu deed dat door listigheid, opdat
hij de dienaren van Baäl ombracht.
20 Verder zeide Jehu: Heiligt Baäl eenen
verbods*dag*. En zij riepen *dien* uit.
21 Ook zond Jehu in het gansche Israël;
en alle Baälsdienaars kwamen, dat niet
één man overbleef, die niet kwam; en zij
kwamen in het huis van Baäl, dat het huis
van Baäl vervuld werd van het eene einde
tot het andere einde.
22 Toen zeide hij tot dengene, die over
het kleederhuis was: Breng voor alle dienaren
van Baäl de kleeding uit. En hij
bracht voor hen de kleeding uit.
23 En Jehu kwam met Jónadab, den zoon
van Rechab, in het huis van Baäl; en hij
zeide tot de dienaren van Baäl: Onderzoekt
en ziet toe, dat hier misschien bij u niemand
zij van de dienaren des HEEREN,
maar de dienaren van Baäl alleen.

24 Toen zij nu inkwamen, om slacht-
offeren en brandofferen te doen, bestelde
zich Jehu daarbuiten tachtig mannen; en
hij zeide: Zoo iemand van de mannen, die
ik in uwe handen gebracht heb, ontkomt,
zijne ziel zal voor deszelfs ziel zijn.
25 En het geschiedde, als hij voleind had
het brandoffer te doen, dat Jehu zeide tot
de trawanten en tot de hoofdmannen:
Komt in, slaat hen, dat niemand uitkome.
En zij sloegen hen met de scherpte des
zwaards; en de trawanten en hoofdmannen
wierpen hen weg; daarna kwamen zij tot
de stad in het huis van Baäl;
26 En zij brachten de opgerichte beelden
uit het huis van Baäl, en verbrandden ze.
27 Zij braken ook het opgerichte beeld
van Baäl af; daartoe braken zij het huis
van Baäl af, en maakten dat tot heime-
lijke gemakken, tot op dezen dag.
28 Alzoo verdelgde Jehu Baäl uit Israël.
29 Maar van de zonden van Jeróbeam,
den zoon van Nebat, die Israël zondigen
deed, na te volgen, week Jehu niet af, [a] *te
weten*, van de gouden kalveren, die te
Beth-El en die te Dan waren. a 1 Kon. 12:28.
30 De HEERE dan zeide tot Jehu: Daarom
dat gij welgedaan hebt, doende wat recht is
in Mijne oogen, *en* hebt aan het huis van
Achab gedaan, naar alles, wat in Mijn hart
was, [a] zullen u zonen tot het vierde gelid
op den troon van Israël zitten. a 2 Kon. 15:12.
31 Maar Jehu nam niet waar te wandelen
in de wet des HEEREN, des Gods van Israël,
met zijn gansche hart; hij week niet van de
zonden van Jeróbeam, die Israël zondigen
deed.
32 In die dagen begon de HEERE Israël
af te korten; want Házaël sloeg ze in alle
landpalen van Israël:
33 Van de Jordaan af, tegen den opgang
der zon, het gansche land van Gilead,
der Gadieten, en der Rubenieten, en der
Manassieten; van Aroër, dat aan de beek
van Arnon is, en Gilead, en Basan.
34 Het overige nu der geschiedennissen
van Jehu, en al wat hij gedaan heeft, en
al zijne macht, zijn die niet geschreven in
het boek der kronieken der koningen van
Israël?
35 En Jehu ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem te Samaria, en zijn
zoon Jóahaz werd Koning in zijne plaats.
36 En de dagen, die Jehu over Israël
geregeerd heeft in Samaria, zijn acht en
twintig jaren.

HOOFDSTUK 11.

Athália doodt het gansche koninklijke geslacht, vs. 1; uitgenomen Joas, 2; die zeven jaren oud zijnde, door het beleid van Jójada Koning wordt van Juda, 4. Athália wordt gedood, 13. Het verbond wordt vernieuwd tusschen God, den Koning en het volk, 15; de Baälsdienst uitgeroeid, 18; en de Koning op zijnen koninklijken troon gezet, 19.

TOEN nu Athália, [a] de moeder van
Aházia, zag, dat haar zoon dood was,
zoo maakte zij zich op, en bracht al het
koninklijke zaad om. a 2 Kron. 22:10.
2 Maar Joséba, de dochter van den koning
Joram, de zuster van Aházia, nam Joas,
den zoon van Aházia, en stal hem uit het
midden van des Konings zonen, die gedood
werden, *zettende* hem en zijne voedster in
eene slaapkamer; en zij verbergden hem
voor Athália, dat hij niet gedood werd.
3 En hij was met haar verstoken in het
huis des HEEREN zes jaren; en Athália
regeerde over het land.
4 In het [a] zevende jaar nu zond Jójada, en
nam de oversten van honderd met de hoofd-
mannen, en met de trawanten, en hij bracht
hen tot zich, in het huis des HEEREN; en
hij maakte een verbond met hen, en hij
beëedigde hen in het huis des HEEREN, en
hij toonde hun den zoon des Konings.
a 2 Kron. 23:1.
5 En hij gebood hun, zeggende: Dit is
de zaak, die gij doen zult: een derde deel
van u, die op den sabbat ingaan, zullen de
wacht waarnemen van het huis des Konings;
6 En een derde deel zal zijn aan de poort
Sur; en een derde deel aan de poort achter
de trawanten; zoo zult gij waarnemen de
wacht van dit huis, tegen inbreking.
7 En de twee deelen van ulieden, allen,
die op den sabbat uitgaan, zullen de wacht
van het huis des HEEREN waarnemen bij
den Koning.
8 En gij zult den Koning rondom omsin-
gelen, een ieder met zijne wapenen in zijne
hand, en hij, die tusschen de ordeningen
intreedt, zal gedood worden; en zijt gij bij
den Koning, als hij uitgaat en als hij inkomt.
9 [a] De oversten dan van honderd deden
naar al wat de priester Jójada geboden had,
en namen ieder zijne mannen, die op den
sabbat ingingen, met degenen, die op den
sabbat uitgingen; en zij kwamen tot den
priester Jójada. a 2 Kron. 23:8.
10 En de priester gaf aan de oversten
van honderd de spiesen en de schilden,

die van den koning David geweest waren, die in het huis des HEEREN geweest waren.
11 En de trawanten stonden, ieder met zijne wapenen in zijne hand, van de rechterzijde van het huis, tot de linkerzijde van het huis, naar het altaar en naar het huis toe, bij den Koning rondom.
12 Daarna bracht hij des Konings zoon voor, en zette hem de kroon op, en *gaf hem* de getuigenis; en zij maakten hem Koning, en zalfden hem; daartoe klapten zij met de handen, en zeiden: De Koning leve!
13 Toen Athália hoorde de stem der trawanten *en* des volks, zoo kwam zij tot het volk in het huis des HEEREN.
14 En zij zag toe, en ziet, de Koning stond bij den pilaar, naar de wijze, en de oversten en de trompetten bij den Koning; en al het volk des lands was blijde en blies met trompetten. Toen verscheurde Athália hare kleederen, en zij riep: Verraad, verraad!
15 Maar de priester Jójada gebood aan de oversten van honderd, die over het heir gesteld waren, en zeide tot hen: Brengt haar uit tot buiten de ordeningen, en doodt, wie haar volgt, met het zwaard; want de priester had gezegd: Laat ze in het huis des HEEREN niet gedood worden.
16 En zij leiden de handen aan haar; en zij ging den weg van den ingang der paarden naar het huis des Konings, en zij werd daar gedood.
17 [a] En Jójada maakte een verbond tusschen den HEERE en tusschen den Koning, en tusschen het volk, dat het den HEERE tot een volk zou zijn; mitsgaders tusschen den Koning en tusschen het volk. [a] 2 Kron. 23:16.
18 Daarna ging al het volk des lands in het huis van Baäl, en braken dat af; zijne altaren en zijne beelden verbraken zij recht wel; en Mattan, den priester van Baäl, sloegen zij dood voor de altaren. De priester nu bestelde de ambten in het huis des HEEREN.
19 En hij nam de oversten van honderd, en de hoofdmannen, en de trawanten, en al het volk des lands; en zij brachten den Koning af uit het huis des HEEREN, en kwamen door den weg van de poort der trawanten tot het huis des Konings, en hij zat op den troon der Koningen.
20 En al het volk des lands was blijde, en de stad werd stil, nadat zij Athália met het zwaard gedood hadden *bij* des Konings huis.
21 Joas was zeven jaren oud, toen hij Koning werd.

HOOFDSTUK 12.

Joas regeert, zoo lang Jójada leeft, vroom, vs. 1; hij stelt orde op de herstelling en vermaking van den tempel, 4; keert den aanval van Házaël op Jeruzalem af door hem de schatten van den tempel te geven, 17; wordt van zijne knechten gedood en zijn zoon Amázia wordt Koning in zijne plaats, 20.

IN het [a] zevende jaar van Jehu werd Joas Koning, en regeerde veertig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Zibja van Ber-séba. [a] 2 Kron. 24:1.
2 En Joas deed dat recht was in de oogen des HEEREN, al zijne dagen, in dewelke de priester Jójada hem onderwees.
3 Alleenlijk werden de hoogten niet weggenomen; het volk offerde en rookte nog op de hoogten.
4 En Joas zeide tot de priesteren: [a] Al het geld der geheiligde dingen, dat gebracht zal worden in het huis des HEEREN, *te weten* het geld desgenen, die overgaat *tot de getelden*, het geld van een' ieder der personen *naar* zijne schatting, *en* al het geld, dat in ieders hart komt, om *dat* te brengen in het huis des HEEREN, [a] 2 Kon. 22:3, enz.
5 Zullen de priesters tot zich nemen, een ieder van zijnen bekende; en zij zullen de breuken van het huis verbeteren, naar alles wat er voor breuk bevonden zal worden.
6 Maar het geschiedde in het drie en twintigste jaar van den koning Joas, dat de priesters de breuken van het huis niet gebeterd hadden.
7 Toen riep de koning Joas den priester Jójada en de *andere* priesteren, en zeide tot hen: Waarom betert gijlieden niet de breuken van het huis? Nu dan, neemt geen geld van uwe bekenden, dat gij het zoudt geven voor de breuken van het huis.
8 En de priesters bewilligden van het volk geen geld te nemen, noch de breuken van het huis te verbeteren.
9 Maar de priester Jójada nam eene kist, en boorde een gat in haar deksel, en zette die bij het altaar ter rechterhand, als iemand inkwam in het huis des HEEREN; en de priesters, die den dorpel bewaarden, staken daarin al het geld, dat ten huize des HEEREN gebracht werd.
10 Het geschiedde nu, als zij zagen, dat veel gelds in de kist was, dat des Konings schrijver met den hoogepriester opkwam, en zij bonden het samen, en telden het geld, dat in het huis des HEEREN gevonden werd.
11 En zij gaven het geld wel gewogen in

handen der verzorgers van dat werk, die besteld waren over het huis des HEEREN; en zij besteedden het uit aan de timmerlieden en aan de bouwlieden, die het huis des HEEREN vermaakten;

12 En aan de metselaren, en aan de steenhouwers, en om hout en gehouwen steenen te koopen, om de breuken van het huis des HEEREN te verbeteren; en voor al wat uitgegeven werd voor het huis, om *dat* te beteren.

13 Evenwel werden niet gemaakt voor het huis des HEEREN zilveren schalen, gaffelen, sprengbekkens, trompetten, *noch* eenig gouden vat, of zilveren vat, van het geld, dat ten huize des HEEREN gebracht werd.

14 Maar zij gaven dat aan degenen, die het werk deden; en zij verbeterden daarmede het huis des HEEREN.

15 Daartoe eischten zij geene rekening van de mannen, wien zij dat geld in hunne handen gaven, om aan degenen, die het werk deden, te geven; want zij handelden trouwelijk.

16 Het geld van schuldoffer, en het geld van zondofferen werd ten huize des HEEREN niet gebracht; het was voor de priesteren.

17 [a] Toen trok Házaël, de koning van Syrië, op, en krijgde tegen Gath, en nam haar in; [b] daarna stelde Házaël zijn aangezicht, om tegen Jeruzalem op te trekken.

a 2 Kon. 13:25. *b* 2 Kon. 8:12. 2 Kron. 24:23.

18 [a] Maar Joas, de koning van Juda, nam al de geheiligde dingen, die Jósafat, en Joram, en Aházia, zijne vaderen, de koningen van Juda, geheiligd hadden, en zijne geheiligde dingen, en al het goud, dat gevonden werd in de schatten van het huis des HEEREN, en van het huis des Konings, en zond het tot Házaël, den koning van Syrië; toen trok hij op van Jeruzalem. *a* 2 Kon. 16:15.

19 Het overige nu der geschiedenissen van Joas, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

20 [a] En zijne knechten stonden op, en maakten eene verbintenis, en sloegen Joas, in het huis Millo, dat afgaat naar Silla;

a 2 Kon. 14:5.

21 Want Jôzacar, de zoon van Símeath, en Józabad, de zoon van Somer, zijne knechten, sloegen hem, dat hij stierf; en zij begroeven hem met zijne vaderen in de stad Davids; en Amázia, zijn zoon, werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 13.

Jóahaz, de koning van Israël, volgt de zonden van Jeróbeam, vs. 1; wordt van Házaël verdrukt, 3; op zijn gebed geholpen, 4; sterft en door zijnen zoon Joas opgevolgd, die in de afgoderij van zijnen vader voortgaat, 9. Zijn dood. Elisa wordt krank, profeteert tegen de Syriërs en sterft, 14. De Moabieten vallen in het land, 20. Een doode, in het graf van Elisa geworpen, wordt weder levend, 21. Joas herneemt de steden, die de Syriërs zijnen vader hadden afgenomen, 22.

IN het drie en twintigste jaar van Joas, den zoon van Aházia, den koning van Juda, werd Jóahaz, de zoon van Jehu, Koning over Israël, te Samaria, *en regeerde* zeventien jaren.

2 En hij deed wat kwaad was in de oogen des HEEREN; want hij wandelde na de zonden van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed; hij week daarvan niet af.

3 Daarom ontstak des HEEREN toorn tegen Israël; en Hij gaf hen in de hand van Házaël, den koning van Syrië, en in de hand van Benhadad, den zoon van Házaël, al die dagen.

4 Doch Jóahaz bad des HEEREN aangezicht ernstelijk aan; en de HEERE verhoorde hem; want Hij zag de verdrukking van Israël, dat de koning van Syrië hen verdrukte.

5 (Zoo gaf de HEERE Israël eenen verlosser, dat zij van onder de hand der Syriërs uitkwamen; en de kinderen Israëls woonden in hunne tenten, als te voren.

6 Nogtans weken zij niet af van de zonden van het huis van Jeróbeam, die Israël zondigen deed; *maar* hij wandelde daarin; en het bosch bleef ook staan te Samaria.)

7 Want hij had Jóahaz geen volk laten overblijven dan vijftig ruiteren, en tien wagenen, en tien duizend voetvolks; want de koning van Syrië had hen omgebracht, en had hen dorschende gemaakt als stof.

8 Het overige nu der geschiedenissen van Jóahaz, en al wat hij gedaan heeft, en zijne macht, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Israël?

9 En Jóahaz ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem te Samaria; en Joas, zijn zoon, regeerde in zijne plaats.

10 In het zeven en dertigste jaar van Joas, den koning van Juda, werd Joas, de zoon van Jóahaz, Koning over Israël, te Samaria, *en regeerde* zestien jaren.

11 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; hij week niet af van al de zonden van Jeróbeam, den zoon van Ne-

bat, die Israël zondigen deed ; *maar* hij
wandelde daarin.
12 Het overige nu der geschiedenissen
van Joas, en al wat hij gedaan heeft, en
zijne macht, waarmede hij gestreden heeft
tegen Amázia, den koning van Juda, zijn
die niet geschreven in het boek der kro-
nieken der koningen van Israël?
13 En Joas ontsliep met zijne vaderen,
en Jeróbeam zat op zijnen troon. En Joas
werd begraven te Samaria, bij de konin-
gen van Israël.
14 Elísa nu was krank geweest van zijne
krankheid, van dewelke hij stierf; en Joas,
de koning van Israël, was tot hem afgeko-
men, en had geweend over zijn aangezicht,
en gezegd : [a] Mijn vader, mijn vader! wagen
Israëls en zijne ruiteren! *a* 2 Kon. 2:12.
15 En Elísa zeide tot hem: Neem eenen
boog en pijlen. En hij nam tot zich eenen
boog en pijlen.
16 En hij zeide tot den koning van Israël:
Leg uwe hand aan den boog; en hij leide
zijne hand *daaraan;* en Elísa leide zijne
handen op des Konings handen.
17 En hij zeide: Doe het venster open
tegen het oosten. En hij deed het open.
Toen zeide Elísa: Schiet. En hij schoot. En
hij zeide: Het is een pijl der verlossing
des HEEREN, en een pijl der verlossing te-
gen de Syriërs; want gij zult de Syriërs
slaan [a] in Afek, tot verdoens toe. *a* 1 Kon. 20:30.
18 Daarna zeide hij: Neem de pijlen. En
hij nam ze. Toen zeide hij tot den koning
van Israël: Sla tegen de aarde. En hij
sloeg driemaal; daarna stond hij stil.
19 Toen werd de man Gods zeer toornig
op hem, en zeide: Gij zoudt vijf- of zesmaal
geslagen hebben; dan zoudt gij de Syriërs
tot verdoens toe geslagen hebben; doch nu
zult gij de Syriërs driemaal slaan.
20 Daarna stierf Elísa, en zij begroeven
hem. De benden nu der Moabieten kwamen
in het land met het ingaan des jaars.
21 En het geschiedde, als zij eenen man
begroeven, dat zij, ziet, eene bende zagen;
zoo wierpen zij den man in het graf van
Elísa; en toen de man daarin kwam en
het gebeente van Elísa aanroerde, werd
hij levend, en rees op zijne voeten.
22 Házaël nu, de koning van Syrië, ver-
drukte Israël, al de dagen van Jóahaz.
23 Doch de HEERE was hun genadig, en
ontfermde Zich hunner, en wendde Zich tot
hen, om Zijns verbonds wil met Abraham,
Izak en Jakob; en Hij wilde hen niet
verderven, en heeft hen niet verworpen
van Zijn aangezicht, tot nu toe.
24 En Házaël, de koning van Syrië, stierf;
en zijn zoon Benhadad werd Koning in
zijne plaats.
25 Joas nu, de zoon van Jóahaz, nam de
steden weder in, uit de hand van Benhadad,
den zoon van Házaël, die hij uit de hand van
Jóahaz, zijnen vader, met krijg genomen
had; Joas sloeg hem driemaal, en bracht
de steden van Israël weder.

HOOFDSTUK 14.

Amázia, koning van Juda, is in het begin zijner regeering vroom, vs. 1; hij straft de moordenaars van zijnen vader, 5; overwint de Edomieten, 7; biedt den koning Israëls den oorlog, 8; wordt van hem geslagen, 12, van zijn eigen volk verjaagd, gedood, begraven, 19. Zijn zoon Azária regeert, 21. Jeróbeam is koning over Israel, 23; zijne daden, 25; hij sterft en zijn zoon Zacharia regeert na hem, 29.

IN het tweede jaar van Joas, den zoon
van Jóahaz, den koning van Israël, werd
Amázia Koning, de zoon van Joas, den
koning van Juda.
2 [a] Vijf en twintig jaren was hij oud, toen
hij Koning werd, en regeerde negen en
twintig jaren te Jeruzalem; en de naam
zijner moeder was Jóaddan van Jeruzalem.
a 2 Kron. 25:1.
3 En hij deed dat recht was in de oogen
des HEEREN, nogtans niet als zijn vader
David; hij deed naar alles, wat zijn vader
Joas gedaan had.
4 Alleenlijk werden de hoogten niet weg-
genomen; het volk offerde en rookte nog
op de hoogten.
5 Het geschiedde nu, als het koninkrijk
in zijne hand versterkt was, dat hij zijne
knechten sloeg, die den Koning, zijnen
vader, geslagen hadden.
6 Doch de kinderen der doodslagers dood-
de hij niet; gelijk geschreven is in het wet-
boek van Mozes, waar de HEERE geboden
heeft, zeggende: [a] De vaders zullen voor
de kinderen niet gedood worden, en de kin-
deren zullen voor de vaders niet gedood
worden; maar een ieder zal om zijne zonde
gedood worden. *a* Deut. 24:16. Ezec. 18:20.
7 Hij sloeg de Edomieten in het Zoutdal
tien duizend, en nam Sela in met krijg,
en noemde haren naam Jokteël, tot op
dezen dag.
8 Toen zond Amázia boden tot Joas, den
zoon van Jóahaz, den zoon van Jehu, den
koning van Israël, zeggende: Kom, laat
ons elkanders aangezicht zien.

9 Maar Joas, de koning van Israël, zond
tot Amázia, den koning van Juda, zeg-
gende: De distel, die op den Libanon is,
zond tot den ceder, die op den Libanon is,
zeggende: Geef uwe dochter mijnen zoon
ter vrouw; maar het gedierte des velds,
dat op den Libanon is, ging voorbij, en
vertrad den distel.
10 Gij hebt de Edomieten dapper geslagen,
daarom heeft uw hart u verheven; heb de
eer en blijf in uw huis; want waarom
zoudt gij u in het kwade mengen, dat gij
vallen zoudt, gij en Juda met u?
11 Doch Amázia hoorde niet; daarom toog
Joas, de koning van Israël, op, zoodat hij en
Amázia, de koning van Juda, elkanders aan-
gezicht zagen te Beth-Sémes, dat in Juda is.
12 En Juda werd geslagen voor het aan-
gezicht van Israël, en zij vloden, een iegelijk
in zijne tenten.
13 En Joas, de koning van Israël, greep
Amázia, den koning van Juda, den zoon
van Joas, den zoon van Aházia, te Beth-
Sémes, en kwam te Jeruzalem; en hij brak
aan den muur van Jeruzalem, van de poort
van Efraïm tot aan de Hoekpoort, vier
honderd ellen.
14 En hij nam al het goud, en het zilver,
en al de vaten, die gevonden werden in
het huis des HEEREN, en in de schatten
van des Konings huis, mitsgaders gijzelaars;
en hij keerde weder naar Samaria.
15 Het overige nu der geschiedenissen
van Joas, wat hij gedaan heeft, en zijne
macht, en hoe hij gestreden heeft tegen
Amázia, den koning van Juda, zijn die niet
geschreven in het boek der kronieken der
koningen van Israël?
16 En Joas ontsliep met zijne vaderen, en
werd te Samaria begraven bij de koningen
van Israël; en zijn zoon Jeróbeam werd
Koning in zijne plaats.
17 Amázia nu, de zoon van Joas, koning
van Juda, leefde na den dood van Joas,
den zoon van Jóahaz, den koning van
Israël, vijftien jaren.
18 Het overige nu der geschiedenissen van
Amázia, is dat niet geschreven in het boek
der kronieken der koningen van Juda?
19 En [a] zij maakten eene verbintenis te-
gen hem te Jeruzalem, dat hij vluchtte naar
Lachis; maar zij zonden hem na tot Lachis,
en doodden hem aldaar. [a] 2 Kron. 25:27.
20 En zij brachten hem op paarden; en
hij werd te Jeruzalem begraven, bij zijne
vaderen, in de stad Davids.
21 [a] En het gansche volk van Juda nam
Azária (die nu zestien jaren oud was), en
maakten hem Koning in plaats van zijnen
vader Amázia. [a] 2 Kron. 26:1.
22 Die bouwde Elath, en bracht haar
weder aan Juda, nadat de Koning met
zijne vaderen ontslapen was.
23 In het vijftiende jaar van Amázia, den
zoon van Joas, den koning van Juda, werd
te Samaria Koning, Jeróbeam, de zoon van
Joas, koning over Israël, *en regeerde* een
en veertig jaren.
24 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN; hij week niet van alle zonden
van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die
Israël zondigen deed.
25 Hij bracht ook weder de landpale van
Israël van den ingang van Hamath, tot aan
de zee van het vlakke veld; naar het woord
des HEEREN, des Gods van Israël, dat Hij
gesproken had door den dienst van Zijnen
knecht [a] Jona, den zoon van Amitthai, den
profeet, die van Gath-héfer was.
[a] Jona 1:1. Matt. 12:39, 40.
26 Want de HEERE zag, dat de ellende
van Israël zeer bitter was, en dat er geene
opgeslotenen noch verlatenen waren, en
dat Israël geenen helper had.
27 En de HEERE had niet gesproken, dat
Hij den naam van Israël van onder den
hemel verdelgen zou; maar Hij verloste
hen door de hand van Jeróbeam, den zoon
van Joas.
28 Het overige nu der geschiedenissen
van Jeróbeam, en al wat hij gedaan heeft,
en zijne macht, hoe hij gekrijgd heeft, en
hoe hij Damaskus en Hamath, tot Juda
behoorende, aan Israël wedergebracht heeft,
zijn die niet geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Israël?
29 En Jeróbeam ontsliep met zijne vade-
ren, met de koningen van Israël; en zijn
zoon Zacharía werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 15.

Azária, koning over Juda, hangt den Heere aan, vs. 1; wordt met melaatschheid gestraft en sterft, 5. Zacharía wordt Koning over Israël, 8; en gedood door Sallum, 10; die hem opvolgt en van Menáhem om het leven wordt gebracht, 13. Menáhems regeering, 16. Hij wordt door den Assyrischen koning Pul in zijn rijk bevestigd, 19; sterft en Pekáhia wordt Koning in zijne plaats, 23. Pekah doodt dezen en beklimt den troon, 25. In zijnen tijd wordt een deel der Israëlieten van Tiglath-Pilézer naar Assyrië vervoerd, 29. Hoséa doodt Pekah en volgt hem op, 30. Jotham regeert over Juda, 32. Na hem regeert Achaz, 38.

IN het zeven en twintigste jaar van Je-
róbeam, den koning van Israël, werd

[a] Koning Azária, den zoon van Amázia, den
koning van Juda. a 2 Kon. 14:21. 2 Kron. 26:3.
2 Hij was [a] zestien jaren oud, toen hij
Koning werd, en hij regeerde tweë en vijftig
jaren te Jeruzalem; en de naam zijner
moeder was [b] Jechólia van Jeruzalem.
a 2 Kron. 26:1, 3. b 2 Kron. 27:3.
3 En hij deed dat recht was in de oogen
des HEEREN, naar al wat zijn vader Amázia
gedaan had.
4 Alleenlijk werden de hoogten niet weggenomen;
het volk offerde en rookte nog
op de hoogten.
5 En de HEERE plaagde den Koning, dat
hij melaatsch werd tot den dag zijns doods;
en hij woonde in een afgezonderd huis;
doch Jotham, de zoon des Konings, was
over het huis, richtende het volk des lands.
6 Het overige nu der geschiedenissen van
Azária, en al wat hij gedaan heeft, zijn die
niet geschreven in het boek der kronieken
der koningen van Juda?
7 En Azária ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem bij zijne vaderen, in
de stad Davids; en zijn zoon Jotham werd
Koning in zijn plaats.
8 In het acht en dertigste jaar van Azária,
den koning van Juda, regeerde Zacharía, de
zoon van Jeróbeam, over Israël te Samaria,
zes maanden.
9 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, gelijk als zijne vaderen gedaan
hadden; hij week niet af van de zonden
van Jeróbeam, den zoon van Nebat, die
Israël zondigen deed.
10 En Sallum, de zoon van Jabes, maakte
eene verbintenis tegen hem, en sloeg hem
voor het volk, en doodde hem; en hij
werd Koning in zijne plaats.
11 Het overige nu der geschiedenissen van
Zacharía, ziet, dat is geschreven in het boek
der kronieken der koningen van Israël.
12 Dit was het woord des HEEREN, [a] dat
Hij gesproken had tot Jehu, zeggende: U
zullen zonen van het vierde gelid op den
troon van Israël zitten; en het is alzoo
geschied. a 2 Kon. 10:30.
13 Sallum, de zoon van Jabes, werd Koning,
in het negen en dertigste jaar van
Uzzia, den koning van Juda; en hij regeerde
eene volle maand te Samaria.
14 Want Menáhem, de zoon van Gadi,
toog op van Thirza, en kwam te Samaria,
en sloeg Sallum, den zoon van Jabes, te
Samaria, en doodde hem, en werd Koning
in zijne plaats.
15 Het overige nu der geschiedenissen
van Sallum, en zijne verbintenis, die hij
maakte, ziet, die zijn geschreven in het boek
der kronieken der koningen van Israël.
16 Toen sloeg Menáhem Tifsah, met allen,
die daarin waren, ook hare landpalen van
Thirza af; omdat men niet *voor hem* had
opengedaan, zoo sloeg hij *hen;* al hare
bevruchte vrouwen hieuw hij in stukken.
17 In het negen en dertigste jaar van
Azária, den koning van Juda, werd Menáhem,
de zoon van Gadi, Koning over
Israël, *en regeerde* tien jaren te Samaria.
18 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN; hij week al zijne dagen niet
af van de zonden van Jeróbeam, den zoon
van Nebat, die Israël zondigen deed.
19 [a] *Toen* kwam Pul, de koning van Assyrië,
tegen het land; en Menáhem gaf aan
Pul duizend talenten zilvers, opdat zijne
hand met hem zoude zijn, om het koninkrijk
in zijne hand te sterken. a 1 Kron. 5:26.
20 Menáhem nu bracht dit geld op van
Israël, van alle geweldigen van vermogen,
om den koning van Assyrië te geven, voor
elk man vijftig zilveren sikkels; alzoo
keerde de koning van Assyrië weder, en
bleef daar niet in het land.
21 Het overige nu der geschiedenissen
van Menáhem, en al wat hij gedaan heeft,
is dat niet geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Israël?
22 Daarna ontsliep Menáhem met zijne
vaderen; en zijn zoon Pekáhia werd Koning
in zijne plaats.
23 In het vijftigste jaar van Azária, den
koning van Juda, werd Pekáhia, de zoon
van Menáhem, Koning over Israël, *en regeerde*
twee jaren te Samaria.
24 En hij deed dat kwaad was in de
oogen des HEEREN; hij week niet af van
de zonden van Jeróbeam, den zoon van
Nebat, die Israël zondigen deed.
25 En Pekah, de zoon van Remália, zijn
hoofdman, maakte eene verbintenis tegen
hem, en sloeg hem te Samaria, in het paleis
van het huis des Konings, met Argob
en met Arje, en met hem vijftig mannen
van de kinderen der Gileadieten; alzoo
doodde hij hem, en werd Koning in zijne
plaats.
26 Het overige nu der geschiedenissen

van Pekáhia, en al wat hij gedaan heeft,
ziet, dat is geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Israël.
27 In het twee en vijftigste jaar van Azária,
den koning van Juda, werd Pekah, de zoon
van Remália, koning over Israël, *en regeerde*
twintig jaren te Samaria.
28 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN; hij week niet af van de zonden
van Jeróbeam, den zoon van Nebat,
die Israël zondigen deed.
29 In de dagen van Pekah, den koning
van Israël, kwam Tiglath-Pilézer, de koning
van Assyrië, en [a] nam Ijon in, en
Abel-Beth-Máächa, en Janóah, en Kedes,
en Hazor, en Gilead, en Galiléa, het gansche
land van Nafthali; en hij voerde hen weg
naar Assyrië. [a] Jes. 8:23.
30 En Hoséa, de zoon van Ela, maakte
eene verbintenis tegen Pekah den zoon
van Remália, en sloeg hem, en doodde hem,
en werd Koning in zijne plaats; in het
twintigste jaar van Jotham, den zoon van
Uzzia.
31 Het overige nu der geschiedenissen
van Pekah, en al wat hij gedaan heeft,
ziet, dat is geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Israël.
32 In het tweede jaar van Pekah, den
zoon van Remália, den koning van Israël,
[a] werd Jotham Koning, de zoon van Uzzia,
koning van Juda. [a] 2 Kron. 27:1, enz.
33 [a] Vijf en twintig jaren was hij oud, als
hij Koning werd, en regeerde zestien jaren
te Jeruzalem; en de naam zijner moeder
was Jerûsa, de dochter van Zadok.
[a] 2 Kron. 27:1, enz.
34 En hij deed dat recht was in de oogen
des HEEREN; naar alles, wat zijn vader
Uzzia gedaan had, deed hij.
35 Alleenlijk werden de hoogten niet weggenomen;
het volk offerde en rookte nog
op de hoogten; dezelve bouwde de hooge
poort aan het huis des HEEREN.
36 Het overige nu der geschiedenissen
van Jotham, en al wat hij gedaan heeft,
is dat niet geschreven in het boek der
kronieken der koningen van Juda?
37 In die dagen begon de HEERE in Juda
[a] te zenden Rezin, den koning van Syrië,
en Pekah, den zoon van Remália.
[a] 2 Kon. 16:5. Jes. 7:1.
38 En Jotham ontsliep met zijne vaderen,
en werd begraven bij zijne vaderen in de
stad van zijnen vader David; en zijn zoon
Achaz werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 16.

Achaz is een gruwelijk afgodendienaar, vs. 1; door Rezin en Pekah beoorloogd, huurt hij tegen hen Tiglath-Pilézer, 5. Hij reist naar Damaskus en laat te Jeruzalem een altaar maken naar het voorbeeld, hetwelk hij te Damaskus gezien had, 10; waarop hij offert, bedervende den zuiveren Godsdienst, 12; hij sterft en Hizkia regeert, 20.

IN het [a] zeventiende jaar van Pekah, den
zoon van Remália, werd Achaz Koning,
de zoon van Jotham, den koning van Juda.
[a] 2 Kron. 28:1.
2 Twintig jaar was Achaz oud, toen hij
Koning werd, en hij regeerde zestien jaren
te Jeruzalem; en hij deed niet dat recht
was in de oogen des HEEREN zijns Gods,
als zijn vader David.
3 Want hij wandelde in den weg der
koningen van Israël; [a] ja, hij deed ook
zijnen zoon door het vuur gaan, naar de
gruwelen der Heidenen, die de HEERE
voor de kinderen Israëls verdreven had.
[a] Lev. 18:21. 20:2, 3. 2 Kon. 17:31.
4 Hij offerde ook en rookte op de hoogten
en op de heuvelen, ook onder alle groen
geboomte.
5 [a] Toen toog Rezin, de koning van Syrië,
op, met Pekah, den zoon van Remália, den
koning van Israël, naar Jeruzalem ten
strijde; en zij belegerden Achaz; maar zij
vermochten niet met strijden. [a] Jes. 7:1.
6 Te dier zelver tijd bracht Rezin, de koning
van Syrië, Elath weder aan Syrië, en
wierp de Joden uit Elath; en de Syriërs
kwamen te Elath, en hebben daar gewoond
tot op dezen dag.
7 Achaz nu zond boden tot Tiglath-Pilézer,
den koning van Assyrië, zeggende: Ik
ben uw knecht en uw zoon; kom op en
verlos mij uit de hand van den koning van
Syrië, en uit de hand van den koning van
Israël, die zich tegen mij opmaken.
8 En [a] Achaz nam het zilver en het goud,
dat in het huis des HEEREN, en in de
schatten van het huis des Konings gevonden
werd, en hij zond den koning van Assyrië
een geschenk. [a] 2 Kron. 28:21.
9 Zoo hoorde de koning van Assyrië naar
hem; want de koning van Assyrië toog op
tegen Damaskus, en nam haar in, en voerde
hen gevankelijk naar Kir, en hij doodde
Rezin.
10 Toen toog de koning Achaz Tiglath-Pilézer,
den koning van Assyrië, te gemoet,
naar Damaskus; en gezien hebbende een

altaar, dat te Damaskus was, zoo zond de koning Achaz aan den priester Uría de gelijkenis van het altaar, en zijne afbeelding, naar zijn gansche maaksel.

11 En Uría, de priester, bouwde een altaar, naar alles, wat de koning Achaz van Damaskus ontboden had; alzoo deed de priester Uría, tegen dat de koning Achaz van Damaskus kwam.

12 Als nu de Koning van Damaskus gekomen was, zag de Koning het altaar; en de Koning naderde tot het altaar, en offerde daarop.

13 En hij stak zijn brandoffer aan, en zijn spijsoffer; en goot zijn drankoffer en sprengde het bloed zijner dankofferen op dat altaar.

14 Maar het koperen altaar, dat voor het aangezicht des HEEREN was, dat bracht hij van het voorste deel van het huis, van tusschen *zijn* altaar, en van tusschen het huis des HEEREN, en hij zette het aan de zijde *zijns* altaars noordwaarts.

15 En de koning Achaz gebood Uría, den priester, zeggende: Steek op het groote altaar aan het morgenbrandoffer, en het avondspijsoffer, en des Konings brandoffer, en zijn spijsoffer, en het brandoffer van al het volk des lands, en hun spijsoffer, en hunne drankofferen; en spreng daarop al het bloed des brandoffers, en al het bloed des slachtoffers; maar het koperen altaar zal mij zijn, om te onderzoeken.

16 En Uría, de priester, deed naar alles, wat de koning Achaz geboden had.

17 En de koning Achaz sneed [a] de lijsten der stellingen af, en nam van boven die het waschvat weg, en deed de zee af van de koperen runderen, die daaronder waren; en hij zette die op eenen steenen vloer.

[a] 1 Kon. 7:23, enz.

18 Daartoe het deksel des sabbats, dat zij in het huis gebouwd hadden, en den buitensten ingang des Konings nam hij weg van het huis des HEEREN, van wege den koning van Assyrië.

19 Het overige nu der geschiedenissen van Achaz, wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

20 En Achaz ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen, in de stad Davids; en Hizkía, zijn zoon, werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 17.

Hoséa wordt Koning van Israël, vs. 1; hij wordt den koning van Assyrië onderworpen, van hem belegerd, gevangen genomen en met al het volk naar Assyrië gevoerd, 3; zulks alles om hunne zonden, 7. De vreemde volken, waarmede hun land bezet werd, worden van leeuwen gekweld, 24; daarom wordt hun een Israëlietische priester toegezonden, 27; waaruit eene vermenging van Godsdienst volgt, 29.

IN het twaalfde jaar van Achaz, den koning van Juda, werd Hoséa, de zoon van Ela, Koning over Israël te Samaria, *en regeerde* negen jaren.

2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN; evenwel niet, als de koningen van Israël, die vóór hem geweest waren.

3 Tegen hem toog op Salmanéser, koning van Assyrië; en Hoséa werd zijn knecht, dat hij hem een geschenk gaf.

4 Maar de koning van Assyrië bevond eene verbintenis in Hoséa, dat hij tot So, den koning van Egypte, boden gezonden had, en het geschenk aan den koning van Assyrië niet als te voren van jaar tot jaar opbracht; zoo besloot hem de koning van Assyrië, en bond hem in het gevangenhuis.

5 Want [a] de koning van Assyrië toog op in het gansche land; ja, hij kwam op naar Samaria, en hij belegerde haar drie jaren.

[a] 2 Kon. 18:9.

6 In [a] het negende jaar van Hoséa nam de koning van Assyrië Samaria in, en voerde Israël weg in Assyrië, en deed ze wonen in Halah, en in Habor, aan de rivier Gozan, en in de steden der Meden. [a] 2 Kon. 18:10. Jes. 8:4.

7 Want het was geschied, dat de kinderen Israëls gezondigd hadden tegen den HEERE, hunnen God, Die hen uit Egypteland opgebracht had, van onder de hand van Faraö, den koning van Egypte; en hadden andere goden gevreesd;

8 En [a] hadden gewandeld in de inzettingen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls verdreven had, en der koningen van Israël, die ze gemaakt hadden. [a] Lev. 18:3.

9 En de kinderen Israëls hadden de zaken, die niet recht zijn, tegen den HEERE, hunnen God, bemanteld; en hadden zich hoogten gebouwd in al hunne steden, van den wachttoren af tot de vaste steden toe.

10 En zij hadden zich staande beelden opgericht en bosschen, op allen hoogen heuvel en onder alle groen geboomte.

11 En zij hadden daar gerookt op alle hoogten, gelijk de Heidenen, die de HEERE van hunne aangezichten weggevoerd had; en

zij hadden kwade dingen gedaan, om den HEERE tot toorn te verwekken.

12 En zij hadden de drekgoden gediend, waarvan de HEERE tot hen gezegd had: [a] Gij zult deze zaak niet doen.

a Ex. 20:3, 4, 5. Deut. 5:7, 8, 9.

13 Als nu de HEERE tegen Israël en tegen Juda, door den dienst van alle profeten, van alle zieners, betuigd had, zeggende: [a] Bekeert u van uwe booze wegen, en houdt Mijne geboden, *en* Mijne inzettingen, naar al de wet, die Ik uwen vaderen geboden heb, en die Ik tot u door de hand van Mijne knechten, de profeten, gezonden heb;

a Jer. 18:11. 25:5. 35:15.

14 Zoo hoorden zij niet; maar zij [a] verhardden hunnen nek, gelijk de nek hunner vaderen geweest was, die aan den HEERE, hunnen God, niet geloofd hadden.

a Deut. 31:27. Mal. 3:7.

15 Daartoe verwierpen zij Zijne inzettingen, en Zijn verbond, dat Hij met hunne vaderen gemaakt had, en Zijne getuigenissen, die Hij tegen hen betuigd had, en wandelden de ijdelheid na, dat zij ijdel werden, en achter de Heidenen, die rondom hen waren, van dewelke de HEERE hun geboden had, dat zij niet doen zouden gelijk die.

16 Ja, zij verlieten al de geboden des HEEREN, huns Gods, [a] en maakten zich gegotene beelden, twee kalveren; en maakten bosschen, en bogen zich voor alle heir des hemels, en dienden Baäl. a Ex. 32:8. 1 Kon. 12:28.

17 Ook [a] deden zij hunne zonen en hunne dochteren door het vuur gaan, en gebruikten waarzeggerijen, en gaven op vogelgeschrei acht, en verkochten zich, om te doen dat kwaad was in de oogen des HEEREN, om Hem tot toorn te verwekken.

a Lev. 20:3, 4. Deut. 18:10. 2 Kon. 16:3.

18 Daarom vertoornde zich de HEERE zeer over Israël, dat [a] Hij hen wegdeed van Zijn aangezicht; er bleef niets over, behalve de stam van Juda alleen. a Hos. 1:6.

19 Zelfs hield Juda de geboden des HEEREN, huns Gods, niet; maar [a] zij wandelden in de inzettingen van Israël, die zij gemaakt hadden. a Lev. 18:3.

20 Zoo verwierp de HEERE het gansche zaad van Israël, en bedrukte hen, en gaf ze in de hand der roovers, totdat Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen had.

21 Want Hij [a] scheurde Israël van het huis van David af, en zij maakten Jeróbeam, den zoon van Nebat, koning; en Jeróbeam dreef Israël af van achter den HEERE, en hij deed ze eene groote zonde zondigen.

a 1 Kon. 12:16, 17, 26.

22 Alzoo wandelden de kinderen Israëls in alle zonden van Jeróbeam, die hij gedaan had; zij weken daarvan niet af;

23 Totdat de HEERE Israël van Zijn aangezicht wegdeed, gelijk als Hij gesproken had door den dienst van al Zijne knechten, de profeten; alzoo werd Israël weggevoerd uit zijn land naar Assyrië, tot op dezen dag.

24 De koning nu van Assyrië bracht *volk* van Babel, en van Chuta, en van Avva, en van Hamath, en Sefarváïm, en deed hen wonen in de steden van Samaria, in de plaats der kinderen Israëls; en zij namen Samaria erfelijk in, en woonden in hare steden.

25 En het geschiedde in het begin hunner woning aldaar, dat zij den HEERE niet vreesden; zoo zond de HEERE leeuwen onder hen, die *eenigen* van hen doodden.

26 Daarom spraken zij tot den koning van Assyrië, zeggende: De volken, die gij vervoerd hebt, en hebt doen wonen in de steden van Samaria, weten de wijze des Gods van het land niet; daarom heeft Hij leeuwen onder hen gezonden, en ziet, zij dooden hen, dewijl zij niet weten de wijze des Gods van het land.

27 Toen gebood de koning van Assyrië, zeggende: Brengt eenen der priesteren daarheen, die gijlieden van daar weggevoerd hebt, dat zij henentrekken, en wonen aldaar; en dat hij hun leere de wijze des Gods van het land.

28 Zoo kwam een uit de priesters, die zij van Samaria weggevoerd hadden, en woonde te Beth-El; en hij leerde hun, hoe zij den HEERE vreezen zouden.

29 Maar elk volk maakte zijne goden; en zij stelden ze in de huizen der hoogten, die de Samaritanen gemaakt hadden, elk volk in hunne steden, waarin zij woonachtig waren.

30 Want de lieden van Babel maakten Sukkôth Benôth, en de lieden van Chut maakten Nergal, en de lieden van Hamath maakten Asíma,

31 En de Avieten maakten Nibha, en Tartak; en de Sefarvieten verbrandden hunne zonen voor Adramélech en Anamélech, de goden van Sefarváïm, met vuur.

32 Ook vreesden zij den HEERE, en [a] maakten zich van hunne geringsten priesteren der

hoogten, dewelke voor hen *dienst* deden in de huizen der hoogten. [a] 1 Kon. 12:31.

33 [a] Zij vreesden den HEERE, en dienden *ook* hunne goden, naar de wijze der volken, van dewelke zij die weggevoerd hadden. [a] Zef. 1:5.

34 Tot op dezen dag toe doen die naar de eerste wijzen; zij vreezen den HEERE niet, en zij doen niet naar hunne inzettingen, en naar hunne rechten, en naar de wet, en naar het gebod, dat de HEERE geboden heeft aan de kinderen van Jakob, dien [a] Hij den naam Israël gaf. [a] Gen. 32:28. 35:10. 1 Kon. 18:31.

35 Nogtans had de HEERE een verbond met hen gemaakt, en had hun geboden, zeggende: [a] Gij zult geene andere goden vreezen, noch u voor hen nederbuigen, noch hen dienen, noch hun offerande doen.

36 Maar den HEERE, Die u uit Egypteland met groote kracht en met eenen uitgestrekten arm opgevoerd heeft, Dien zult gij vreezen, en voor Hem zult gij u buigen, en Hem zult gij offerande doen;

37 En de inzettingen, en de rechten, en de wet, en het gebod, die Hij u geschreven heeft, zult gij waarnemen te doen te allen dage; en gij zult andere goden niet vreezen.

38 En het verbond, dat Ik met u gemaakt heb, zult gij niet vergeten; en gij zult andere goden niet vreezen.

39 Maar den HEERE, uwen God, zult gij vreezen; en Hij zal u redden uit de hand van al uwe vijanden.

40 Doch zij hoorden niet; maar zij deden naar hunne eerste wijze.

41 Maar deze volken vreesden den HEERE, en dienden hunne gesnedene beelden; ook doen hunne kinderen en hunne kindskinderen, gelijk als hunne vaders gedaan hebben, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 18.

Hizkía wordt Koning over Juda, vs. 1; is zeer Godvreezend, vreest niet voor den koning van Assyrië, en overwint de Filistijnen, 3. Salmanéser verovert Samaria en Israël wordt gevangen naar Assyrië gevoerd, 9. Sanherib valt in het land van Juda en Hizkía betaalt hem schatting, 13; evenwel eischt hij Jeruzalem op, 17; Rabsake hitst het volk op en lastert God, 19, hetwelk den Koning wordt aangezegd, 37.

HET geschiedde nu in het derde jaar van Hósea, den zoon van Ela, den koning van Israël, [a] *dat* Hizkía Koning werd, de zoon van Achaz, koning van Juda. [a] 2 Kron. 28:27. 29:1.

2 Vijf en twintig jaren was hij oud, toen hij Koning werd, en hij regeerde negen en twintig jaren te Jeruzalem, en de naam zijner moeder was Abi, eene dochter van Zacharía.

3 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader David gedaan had.

4 Hij [a] nam de hoogten weg, en brak de opgerichte beelden, en roeide de bosschen uit; en hij verbrijzelde de koperen slang, die Mozes gemaakt had, omdat de kinderen Israëls tot die dagen toe haar gerookt hadden; en hij noemde haar Nehûstan. [a] 2 Kron. 31:1.

5 Hij betrouwde op den HEERE, den God Israëls, zoodat na hem zijns gelijke niet was onder alle koningen van Juda, noch die vóór hem geweest waren.

6 Want hij kleefde den HEERE aan; hij week niet van Hem na te volgen, en hij hield Zijne geboden, die de HEERE aan Mozes geboden had.

7 Zoo was de HEERE met hem; overal, waar hij henen uittrok, handelde hij kloekelijk; daartoe viel hij af van den koning van Assyrië, dat hij hem niet diende.

8 Hij [a] sloeg de Filistijnen tot Gaza toe, en hare landpalen, van den wachttoren af tot de vaste steden toe. [a] Jes. 14:30.

9 Het [a] geschiedde nu in het vierde jaar van den koning Hizkía (hetwelk was het zevende jaar van Hoséa, den zoon van Ela, den koning van Israël), dat Salmanéser, de koning van Assyrië, opkwam tegen Samaria, en haar belegerde. [a] 2 Kon. 17:3.

10 En zij namen haar in [a] ten einde van drie jaren, in het zesde jaar van Hizkía; het was het negende jaar van Hoséa, den koning van Israël, als Samaria ingenomen werd. [a] 2 Kon. 17:6.

11 En de koning van Assyrië voerde Israël weg naar Assyrië, en deed hen leiden in Halah, en in Habor, bij de rivier Gozan, en in de steden der Meden.

12 Daarom dat zij de stem des HEEREN, huns Gods, niet waren gehoorzaam geweest, maar Zijn verbond overtreden hadden; *en* al wat Mozes, de knecht des HEEREN, geboden had, dat hadden zij niet gehoord, noch gedaan.

13 Maar [a] in het veertiende jaar van den koning Hizkía, kwam Sanherib, de koning van Assyrië, op tegen alle vaste steden van Juda, en nam ze in. [a] 2 Kron. 32:1. Jes. 36:1.

14 Toen zond Hizkía, de koning van Juda, tot den koning van Assyrië naar Lachis,

zeggende: Ik heb gezondigd; keer af van
mij; wat gij mij opleggen zult, zal ik dragen.
Toen leide de koning van Assyrië Hizkía,
den koning van Juda, drie honderd talenten zilvers, en dertig talenten gouds op.
15 Alzoo gaf Hizkía al het zilver, dat gevonden werd in het huis des HEEREN, en
in de schatten van het huis des Konings.
16 Te dier tijd sneed Hizkía *het goud*
af van de deuren van den tempel des HEEREN, en van de posten, die Hizkía, de koning van Juda, had laten overtrekken, en
gaf dat aan den koning van Assyrië.
17 Evenwel zond de koning van Assyrië
Tartan, en Rabsaris, en Rabsake, van Lachis tot den koning Hizkía, met een zwaar
heir naar Jeruzalem; en zij togen op, en
kwamen naar Jeruzalem. En als zij optogen
en gekomen waren, bleven zij staan bij den
watergang des oppersten vijvers, welke is
bij den hoogen weg van het veld des vollers.
18 En zij riepen tot den Koning; zoo ging
tot hen uit Eljakim, de zoon van Hilkía, de
hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah,
de zoon van Asaf, de kanselier.
19 En Rabsake zeide tot hen: Zegt nu
tot Hizkía: Zoo zegt de groote koning, de
koning van Assyrië: Wat vertrouwen is
dit, waarmede gij vertrouwt?
20 Gij zegt (doch het is een woord der
lippen): er is raad en macht tot den oorlog;
op wien vertrouwt gij nu, dat gij tegen mij
rebelleert?
21 Zie nu, vertrouwt gij u op dien gebroken rietstaf, op Egypte, op denwelken
zoo iemand leent, zoo zal hij in zijne hand
gaan, en die doorboren; alzoo is Faraö,
de koning van Egypte, al dengenen, die
op hem vertrouwen.
22 Maar zoo gij tot mij zegt: Wij vertrouwen op den HEERE, onzen God; is
Hij die niet, Wiens hoogten en Wiens altaren Hizkía weggenomen heeft, en tot
Juda en tot Jeruzalem gezegd heeft: Voor
dit altaar zult gij u buigen te Jeruzalem?
23 Nu dan, wed toch met mijnen heer,
den koning van Assyrië; en ik zal u twee
duizend paarden geven, zoo gij voor u de
ruiters daarop zult kunnen geven.
24 Hoe zoudt gij dan het aangezicht van
een' eenigen vorst van de geringste knechten mijns heeren afkeeren? Maar gij vertrouwt op Egypte, om de wagenen en om
de ruiteren.
25 Nu, ben ik zonder den HEERE opgetogen tegen deze plaats, om die te verderven? De HEERE heeft tot mij gezegd:
Trek op tegen dat land, en verderf het.
26 Toen zeide Eljakim, de zoon van Hilkía, en Sebna, en Joah tot Rabsake: Spreek
toch tot uwe knechten in het Syrisch,
want wij verstaan het *wel;* en spreek met
ons niet in het Joodsch, voor de ooren des
volks, dat op den muur is.
27 Maar Rabsake zeide tot hen: Heeft
mijn heer mij tot uwen heer en tot u gezonden, om deze woorden te spreken? is
het niet tot de mannen, die op den muur
zitten, dat zij met ulieden hunnen drek
eten, en hunne pis drinken zullen?
28 Alzoo stond Rabsake, en riep met
luider stem, in het Joodsch; en hij sprak
en zeide: Hoort het woord des grooten
konings, des konings van Assyrië!
29 Zoo zegt de Koning: Dat Hizkía u
niet bedriege; want hij zal u niet kunnen
redden uit zijne hand.
30 Daartoe dat Hizkía u niet doe vertrouwen op den HEERE, zeggende: De
HEERE zal ons zekerlijk redden, en deze
stad zal niet in de hand van den koning
van Assyrië gegeven worden.
31 Hoort naar Hizkía niet; want zoo zegt
de koning van Assyrië: Handelt met mij
door een geschenk, en komt tot mij uit,
en eet, een ieder *van* zijnen wijnstok, en
een ieder *van* zijnen vijgeboom; en drinkt
een ieder het water zijns bornputs;
32 Totdat ik kom, en u haal in een land,
als ulieder land, een land van koren en van
most, een land van brood en van wijngaarden, een land van olijven, van olie en van
honig; zoo zult gij leven en niet sterven;
en hoort niet naar Hizkía; want hij hitst
u op, zeggende: De HEERE zal ons redden.
33 Hebben de goden der volken, ieder
zijn land, eenigszins gered uit de hand
van den koning van Assyrië?
34 Waar zijn de goden van Hamath, en
van Arpad? Waar zijn de goden van Sefarvaïm, Hena en Ivva? Ja, hebben zij Samaria uit mijne hand gered?
35 Welke zijn ze onder alle goden der
landen, die hun land uit mijne hand gered hebben, dat de HEERE Jeruzalem uit
mijne hand redden zou?
36 Doch het volk zweeg stil en antwoordde
hem niet een woord; want het gebod des

Konings was, zeggende: Gij zult hem niet antwoorden.

37 Toen kwam Eljakim, de zoon van Hilkía, de hofmeester, en Sebna, de schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanselier, tot Hizkía, met gescheurde kleederen; en zij gaven hem de woorden van Rabsake te kennen.

HOOFDSTUK 19.

Hizkía laat den profeet Jesája de lasteringen van Rabsake weten, vs. 1. Jesája belooft verlossing van den Heere, 6. Sanherib wordt gedwongen op te trekken tegen de Mooren, 8. Hij zendt op nieuw boden met Godslasterlijke brieven aan Hizkía, 10. Hizkía bidt den Heere om hulp, 14. De Heere zendt andermaal Jesája tot hem, 20. In dien nacht wordt het Assyrische leger door den Engel Gods verslagen, en Sanherib, te Nineve gekomen zijnde, wordt door zijne zonen vermoord, 35.

EN [a] het geschiedde, als de koning Hizkía *dat* hoorde, zoo scheurde hij zijne kleederen, en bedekte zich met eenen zak, en ging in het huis des HEEREN. [a] Jes. 37:1.

2 Daarna zond hij Eljakim, den hofmeester, en Sebna, den schrijver, en de oudsten der priesteren, met zakken bedekt, tot Jesája, den profeet, [a] den zoon van Amoz; [a] Jes. 1:1.

3 En zij zeiden tot hem: Alzoo zegt Hizkía: Deze dag is een dag der benauwdheid, en der schelding, en der lastering; want de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geene kracht om te baren.

4 Misschien zal de HEERE, uw God, hooren al de woorden van Rabsake, denwelken zijn heer, de koning van Assyrië, gezonden heeft, om den levenden God te honen, en te schelden, met woorden, die de HEERE, uw God, gehoord heeft; hef dan een gebed op voor het overblijfsel, dat gevonden wordt.

5 En de knechten van den koning Hizkía kwamen tot Jesája.

6 En Jesája zeide tot hen: Zoo zult gij tot uwen heer zeggen: Zoo zegt de HEERE: Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt, waarmede Mij de dienaars van den koning van Assyrië gelasterd hebben.

7 Zie, Ik zal eenen geest in hem geven, dat hij een gerucht hooren zal, en weder in zijn land keeren; en Ik zal hem door het zwaard in zijn land vellen.

8 Zoo kwam Rabsake weder, en vond den koning van Assyrië, strijdende tegen Libna; want hij had gehoord, dat hij van Lachis vertrokken was.

9 Als hij nu hoorde van Tirhaka, den koning van Cusch, zeggen: Ziet, hij is uitgetogen, om tegen u te strijden; zond hij weder boden tot Hizkía, zeggende:

10 Zoo zult gij spreken tot Hizkía, den koning van Juda, zeggende: Laat u uwen God niet bedriegen, op welken gij vertrouwt, zeggende: Jeruzalem zal in de hand des konings van Assyrië niet gegeven worden.

11 Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die verbannende; en zoudt gij gered worden?

12 Hebben de goden der volken, die mijne vaders verdorven hebben, dezelve gered? *als* Gozan, en Haran, en Rezef, en de kinderen van Eden, die in Telasser waren?

13 Waar is de koning van Hamath, en de koning van Arpad, en de koning der stad Sefarváïm, Hena en Ivva?

14 Als nu Hizkía de brieven uit der boden hand ontvangen, en die gelezen had, ging hij op in het huis des HEEREN, en Hizkía breidde die uit voor het aangezicht des HEEREN.

15 En Hizkía bad voor het aangezicht des HEEREN, en zeide: O HEERE, God Israëls, Die tusschen de cherubim woont! Gij zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde; Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt.

16 O, HEERE! neig Uw oor en hoor, doe, HEERE! Uwe oogen open en zie; en hoor de woorden van Sanherib, die dezen gezonden heeft, om den levenden God te honen.

17 Waarlijk, HEERE! hebben de koningen van Assyrië die Heidenen en hun land verwoest;

18 En hebben hunne goden in het vuur geworpen; want zij waren geene Goden, maar het werk van menschenhanden, hout en steen; daarom hebben zij die verdorven.

19 Nu dan, HEERE, onze God! verlos ons toch uit zijne hand; zoo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij, HEERE! alleen God zijt.

20 Toen zond Jesája, de zoon van Amoz, tot Hizkía, zeggende: Zoo spreekt de HEERE, de God Israëls: Dat gij tot Mij gebeden hebt tegen Sanherib, den koning van Assyrië, heb Ik gehoord.

21 Dit is het woord, dat de HEERE over hem gesproken heeft: De jonkvrouw, de dochter van Zion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u.

22 Wien hebt gij gehoond en gelasterd?

en tegen Wien hebt gij de stem verheven,
en uwe oogen omhoog opgeheven? Tegen
den Heilige Israëls!
23 Door middel uwer boden hebt gij den
HEERE gehoond, en gezegd: Ik heb met de
menigte mijner wagenen beklommen de
hoogten der bergen, de zijden van den
Libanon; en ik zal zijne hooge cederboo-
men, en zijne uitgelezene denneboomen
afhouwen; en zal komen in zijne uiterste
herberg, in het woud zijns schoonen velds.
24 Ik heb gegraven en heb gedronken
vreemde wateren; en ik heb met mijne
voetzolen alle rivieren der belegerde plaat-
sen verdroogd.
25 Hebt gij niet gehoord, dat Ik zulks
lang te voren gedaan heb? en dat van oude
dagen af geformeerd heb? Nu heb Ik dat
doen komen, dat gij zoudt zijn, om de vaste
steden te verstoren tot woeste hoopen.
26 Daarom waren hare inwoners hande-
loos; zij waren verslagen en beschaamd;
zij waren *als* het gras des velds, en de
groene grasscheutjes, het hooi der daken, en
het brandkoren, eer het over einde staat.
27 Maar Ik weet uw zitten, en uw uitgaan,
en uw inkomen, en uw woeden tegen Mij.
28 Om uw woeden tegen Mij, en dat
uwe woeling voor Mijne ooren opgekomen
is, zoo zal Ik Mijnen haak in uwen neus
leggen, en Mijn gebit in uwe lippen, en
Ik zal u doen wederkeeren door dien weg,
door denwelken gij gekomen zijt.
29 En dat zij u een teeken, dat men *in*
dit jaar eten zal, wat van zelf gewassen
is; en in het tweede jaar, wat daarvan
weder uitspruit; maar zaait in het derde
jaar, en maait, en plant wijngaarden, en
eet hunne vruchten.
30 Want het ontkomene, dat overgeble-
ven is van het huis van Juda, zal weder-
om nederwaarts wortelen, en zal opwaarts
vrucht dragen.
31 Want van Jeruzalem zal het over-
blijfsel uitgaan, en het ontkomene van
den berg Zion; de ijver van den HEERE
der heirscharen zal dit doen.
32 Daarom zoo zegt de HEERE van den
koning van Assyrië: Hij zal in deze stad
niet komen, noch daar eenen pijl inschie-
ten; ook zal hij *met* geen schild daarvoor
komen, en zal geenen wal daartegen
opwerpen.
33 Door den weg, dien hij gekomen is,
door dien zal hij wederkeeren; maar in
deze stad zal hij niet komen, zegt de
HEERE.
34 Want [a] Ik zal deze stad beschermen,
om die te verlossen, om Mijnentwil, en
om Davids, Mijns knechts wil. [a] 2 Kon. 20:6.
35 Het [a] geschiedde dan in dienzelven
nacht, dat de Engel des HEEREN uitvoer,
en sloeg in het leger van Assyrië honderd
vijf en tachtig duizend. En toen zij zich
des morgens vroeg opmaakten, ziet, die
allen waren doode lichamen. [a] Jes. 37:36.
36 Zoo vertrok Sanherib, de koning van
Assyrië, en toog henen, en keerde weder;
en hij bleef te Nínevé.
37 Het geschiedde nu, als hij in het huis
van Nisroch, zijnen god, zich nederboog,
[a] dat Adramélech en Sarézer, *zijne zonen,*
hem met het zwaard versloegen; doch zij
ontkwamen in het land van A'rarat; en
E'sar-Haddon, zijn zoon, werd Koning in
zijne plaats. [a] 2 Kron. 32:21. Jes. 37:38.

HOOFDSTUK 20.

Hizkía, krank zijnde, wordt van God door Jesája aangekondigd, dat hij sterven zou, vs. 1; doch verkrijgt op zijn gebed nog vijftien jaren levens, 2; waarvan hij door een wonderteeken verzekerd wordt, 8. Beródach Báladan, koning van Babel, zendt een gezantschap tot Hizkía, die hun al zijne schatten toont, 12; waarop Jesája hem de Babylonische gevangenschap voorzegt, 14; hij sterft en Manasse wordt Koning, 20.

IN die dagen [a] werd Hizkía krank tot
stervens toe; en de profeet Jesája, de
zoon van Amoz, kwam tot hem, en zeide
tot hem: Zoo zegt de HEERE: Geef bevel
aan uw huis; want gij zult sterven, en
niet leven. [a] 2 Kron. 32:24. Jes. 38:1.
2 Toen keerde hij zijn aangezicht om
naar den wand, en hij bad tot den HEERE,
zeggende:
3 Och, HEERE! gedenk toch, dat ik voor
Uw aangezicht in waarheid en met een
volkomen hart gewandeld, en wat goed
in Uwe oogen is, gedaan heb. En Hizkía
weende gansch zeer.
4 Het gebeurde nu, als Jesája uit het
middelvoorhof *nog* niet gegaan was, dat
het woord des HEEREN tot hem geschiedde,
zeggende:
5 Keer weder en zeg tot Hizkía, den
voorganger Mijns volks: Zoo zegt de
HEERE, de God van uwen vader David:
Ik heb uw gebed gehoord; Ik heb uwe
tranen gezien; zie, Ik zal u gezond maken;
aan den derden dag zult gij opgaan in het
huis des HEEREN;
6 En Ik zal vijftien jaren tot uwe dagen
toedoen, en zal u uit de hand des konings

van Assyrië verlossen, mitsgaders deze stad; en Ik zal deze stad beschermen om Mijnentwil, en om Mijns knechts Davids-wil.

7 Daarna zeide Jesája: Neemt eenen klomp vijgen; en zij namen ze, en leiden ze op de zweer, en hij werd genezen.

8 Hizkía nu had gezegd tot Jesája: Welk is het teeken, dat de HEERE mij gezond maken zal, en dat ik op den derden dag in des HEEREN huis zal opgaan?

9 En Jesája zeide: Dit zal u een teeken van den HEERE zijn, dat de HEERE het woord, dat Hij gesproken heeft, doen zal: zal de schaduw tien graden voorwaarts gaan, of tien graden achterwaarts keeren?

10 Toen zeide Jehizkía: Het is der schaduwe licht, tien graden nederwaarts te gaan; neen, maar dat de schaduw tien graden achterwaarts keere.

11 En Jesája, de profeet, riep den HEERE aan; en Hij deed de schaduw tien graden achterwaarts keeren in de graden, dewelke zij nederwaarts gegaan was, in de graden van Achaz *zonnewijzer*.

12 Te dier tijd zond Beródach Báladan, de zoon van Báladan, de koning van Babel, brieven en een geschenk aan Hizkía; want hij had gehoord, dat Hizkía krank geweest was.

13 En Hizkía hoorde naar hen, en hij toonde hun zijn gansche schathuis, het zilver, en het goud, en de specerijen, en de beste olie, en zijn wapenhuis, en al wat gevonden werd in zijne schatten; er was geen ding in zijn huis, noch in zijne gansche heerschappij, dat hij hun niet toonde.

14 Toen kwam de profeet Jesája tot den koning Hizkía, en zeide tot hem: Wat hebben die mannen gezegd, en van waar zijn zij tot u gekomen? En Hizkía zeide: Zij zijn uit verren lande gekomen, uit Babel.

15 En hij zeide: Wat hebben zij gezien in uw huis? En Hizkía zeide: Zij hebben alles gezien, wat in mijn huis is; geen ding is er in mijne schatten, dat ik hun niet getoond heb.

16 Toen zeide Jesája tot Hizkía: Hoor des HEEREN woord.

17 Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is, en wat uwe vaderen tot dezen dag toe opgelegd hebben, naar Babel weggevoerd zal worden; er zal niets overgelaten worden, zegt de HEERE.

18 Daartoe zullen zij van uwe zonen, die uit u zullen voortkomen, die gij gewinnen zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in het paleis des konings van Babel.

19 Maar Hizkía zeide tot Jesája: Het woord des HEEREN, dat gij gesproken hebt, is goed. Ook zeide hij: Zou het niet, naardien vrede en waarheid in mijne dagen wezen zal?

20 Het overige nu der geschiedenissen van Hizkía, en al zijne macht, en hoe hij den vijver en den watergang gemaakt heeft, en water in de stad gebracht heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

21 En Hizkía ontsliep met zijne vaderen; en zijn zoon Manasse werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 21.

Manasse is een gruwelijk afgodendienaar, vs. 1. Hierom worden zeer zware straffen bedreigd, 10. Manasse vergiet ook veel onschuldig bloed en sterft, 16. Zijn zoon Amon komt in zijne plaats en volgt de voetstappen zijns vaders, 19. Hij wordt door zijne knechten omgebracht, 23. Zijn zoon Josia wordt Koning, 26.

MANASSE [a] was twaalf jaren oud, toen hij Koning werd; en hij regeerde vijf en vijftig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hefzi-bah. *a* 2 Kron. 33:1.

2 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.

3 Want hij bouwde de hoogten weder op, [a] die Hizkía, zijn vader, verdorven had; en hij richtte Baäl altaren op, en maakte een bosch, [b] gelijk als Achab, de koning van Israël, gemaakt had, en boog zich neder voor al het heir des hemels, en diende ze.

a 2 Kon. 18:4. *b* 1 Kon. 16:31, 32, 33.

4 En hij [a] bouwde altaren in het huis des HEEREN, waarvan de HEERE gezegd had: [b] Te Jeruzalem zal Ik Mijnen Naam zetten.

a Jer. 32:34. *b* Deut. 12:5, 11. 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 8:29. 9:3.
b 2 Kron. 7:12. Ps. 132:13, 14. Jer. 32:34.

5 Daartoe bouwde hij altaren voor al het heir des hemels, in beide de voorhoven van het huis des HEEREN.

6 Ja, hij deed zijnen zoon door het vuur gaan, en pleegde guichelarij en gaf op vogelgeschrei acht; en hij stelde waarzeggers en duivelskunstenaren; hij deed zeer veel kwaads in de oogen des HEEREN, om *Hem* tot toorn te verwekken.

7 Hij stelde ook een gesneden beeld van het bosch, dat hij gemaakt had, in het huis, waarvan de HEERE gezegd had tot David en

tot zijnen zoon Sálomo: [a] In dit huis, en in Jeruzalem, die Ik uit alle stammen van Israël verkoren heb, zal Ik Mijnen Naam zetten in eeuwigheid.

[a] 2 Sam. 7:10. 1 Kon. 8:16, 29. 9:3. 2 Kon. 23:27.

8 En Ik zal niet voortvaren den voet van Israël te bewegen uit dit land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb; alleenlijk, zoo zij waarnemen te doen, naar alles, wat Ik hun geboden heb, en naar de gansche wet, die Mijn knecht Mozes hun geboden heeft.

9 Maar zij hoorden niet; want Manasse deed hen dwalen, dat zij erger deden dan de Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls verdelgd had.

10 Toen sprak de HEERE door den dienst van Zijne knechten, de profeten, zeggende:

11 Dewijl dat [a] Manasse, de koning van Juda, deze gruwelen gedaan heeft, erger doende dan al wat de Amorieten gedaan hebben, die vóór hem geweest zijn, ja, ook Juda door zijne drekgoden heeft doen zondigen; [a] Jer. 15:4.

12 Daarom, alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ziet, Ik zal een kwaad over Jeruzalem en Juda brengen, dat een' ieder, die het hoort, beide zijne ooren klinken zullen.

13 En Ik zal over Jeruzalem het meetsnoer van Samaria trekken, mitsgaders het paslood van het huis van Achab; en Ik zal Jeruzalem uitwisschen, gelijk als men eenen schotel uitwischt; men wischt dien uit, en men keert hem om op zijne holligheid.

14 En Ik zal het overblijfsel Mijns erfdeels verlaten, en zal ze in de hand hunner vijanden geven; en zij zullen tot eenen roof en plundering worden al hunnen vijanden.

15 Daarom dat zij gedaan hebben dat kwaad was in Mijne oogen, en Mij tot toorn verwekt hebben, van dien dag, dat hunne vaderen van Egypte uitgegaan zijn, ook tot op dezen dag toe.

16 Daartoe vergoot Manasse ook zeer veel onschuldig bloed, totdat hij Jeruzalem van het eene einde tot het andere vervuld had; behalve zijne zonde, die hij Juda zondigen deed, doende wat kwaad was in de oogen des HEEREN.

17 Het overige nu der geschiedenissen van Manasse, en al wat hij gedaan heeft, en zijne zonde, die hij gezondigd heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

18 En [a] Manasse ontsliep met zijne vaderen, en werd begraven in den hof van zijn huis, in den hof van Uzza; en zijn zoon Amon werd Koning in zijne plaats.

[a] 2 Kron. 33:20.

19 Amon was twee en twintig jaren oud, toen hij Koning werd, en hij regeerde twee jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Mesullémet, eene dochter van Haruz van Jotba.

20 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, gelijk als zijn vader Manasse gedaan had.

21 Want hij wandelde in al den weg, dien zijn vader gewandeld had, en hij diende de drekgoden, die zijn vader gediend had, en hij boog zich voor die neder.

22 Zoo verliet hij den HEERE, den God zijner vaderen, en hij wandelde niet in den weg des HEEREN.

23 En de knechten van Amon maakten eene verbintenis tegen hem, en zij doodden den Koning in zijn huis.

24 Maar het volk des lands versloeg allen, die tegen den koning Amon eene verbintenis gemaakt hadden; en het volk des lands maakte zijnen zoon Josía Koning in zijne plaats.

25 Het overige nu der geschiedenissen van Amon, wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

26 En men begroef hem in zijn graf, in den hof van Uzza; en [a] zijn zoon Josía werd Koning in zijne plaats. [a] Matt. 1:10.

HOOFDSTUK 22.

Josía's vrome regeering, vs. 1. Hij draagt zorg voor de herstelling van den tempel, 3. Het wetboek van Hilkía in den tempel gevonden, wordt door Safan den Koning ter hand gesteld, 8. De Koning, verstaan hebbende wat God den afvalligen daarin bedreigt, laat door de profetes Hulda den Heere om raad vragen, 11. De profetes geeft antwoord, 15.

JOSÍA [a] was acht jaren oud, toen hij Koning werd, en regeerde een en dertig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jedída, eene dochter van Adája, van Bozkath. [a] 2 Kron. 34:1.

2 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN; en hij wandelde in al den weg van zijnen vader David, en week niet af ter rechter- noch ter linkerhand.

3 Het geschiedde nu in het achttiende jaar van den koning Josía, dat de Koning den schrijver Safan, den zoon van Azália, den zoon van Mesullam, zond in het huis des HEEREN, zeggende:

4 Ga op tot Hilkía, den hoogepriester,

opdat hij het geld opsomme, dat in het huis des HEEREN gebracht is, hetwelk de wachters des dorpels van het volk verzameld hebben;

5 En dat zij dat geven in de hand der verzorgers van het werk, die besteld zijn over het huis des HEEREN; opdat zij het geven aan degenen, die het werk doen, dat in het huis des HEEREN is, om de breuken van het huis te beteren:

6 Aan de timmerlieden, en de bouwlieden, en de metselaars, en om hout en gehouwene steenen te koopen, om het huis te beteren.

7 Doch er werd met hen geene rekening gehouden van het geld, dat in hunne hand geleverd was; want zij handelden trouwelijk.

8 Toen zeide de hoogepriester Hilkía tot Safan, den schrijver: Ik heb het wetboek in het huis des HEEREN gevonden; en Hilkía gaf dat boek aan Safan; die las het.

9 Daarna kwam Safan, de schrijver, tot den Koning, en bracht den Koning beschied weder, en hij zeide: Uwe knechten hebben het geld, dat in het huis gevonden was, samengebragt, en hebben het gegeven in de hand der verzorgers van het werk, die besteld waren over het huis des HEEREN.

10 Ook gaf Safan, de schrijver, den Koning te kennen, zeggende: De priester Hilkía heeft mij een boek gegeven. En Safan las dat voor het aangezicht des Konings.

11 Het geschiedde nu, als de Koning de woorden des wetboeks hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde.

12 En de Koning gebood Hilkía, den priester, en Ahíkam, den zoon van Safan, en Achbor, den zoon van Michája, en Safan, den schrijver, en Asája, den knecht des Konings, zeggende:

13 Gaat henen, vraagt den HEERE voor mij, en voor het volk, en voor het gansche Juda, over de woorden dezes boeks, dat gevonden is; want de grimmigheid des HEEREN is groot, dewelke tegen ons aangestoken is, omdat onze vaderen niet gehoord hebben naar de woorden dezes boeks, om te doen naar al wat voor ons geschreven is.

14 Toen ging de priester Hilkía, en Ahíkam, en Achbor, en Safan, en Asája henen tot de profetes Hulda, de huisvrouw van Sallum, den zoon van Tikva, den zoon van Harhas, den kleederbewaarder (zij nu woonde te Jeruzalem, in het tweede deel), en zij spraken tot haar.

15 En zij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zegt tot den man, die u tot mij gezonden heeft:

16 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad over deze plaats brengen, en over hare inwoners, *namelijk* al de woorden des boeks, dat de koning van Juda gelezen heeft.

17 Daarom dat zij Mij verlaten, en anderen goden gerookt hebben, opdat zij Mij tot toorn verwekten met al het werk hunner handen, zoo zal Mijne grimmigheid aangestoken worden tegen deze plaats, en niet uitgebluscht worden.

18 Maar tot den koning van Juda, die u gezonden heeft, om den HEERE te vragen, alzoo zult gij tot hem zeggen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Aangaande de woorden, die gij gehoord hebt;

19 Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht des HEEREN vernederd hebt, als gij hoordet, wat Ik gesproken heb tegen deze plaats en derzelver inwoners, dat zij tot eene verwoesting en vloek zullen worden, en dat gij uwe kleederen gescheurd en voor Mijn aangezicht geweend hebt; zoo heb Ik *u* ook verhoord, spreekt de HEERE.

20 Daarom zie, Ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al het kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats brengen zal. En zij brachten den Koning het antwoord weder.

HOOFDSTUK 23.

Josía laat het wetboek voorlezen en vernieuwt het verbond met den Heere, vs. 1; reinigt den tempel en roeit alle afgoderij uit, 4; verbreekt het altaar te Beth-El en brandt daarop menschenbeenderen, 15; hij houdt het paaschfeest, 21. Verhaal van nog andere bewijzen zijner Godsvrucht, 24. Gods toorn tegen het land wordt nogtans niet afgekeerd, 26. Hij trekt in den strijd tegen Faraö Necho, wordt gewond en sterft, 29. Zijn zoon Jóahaz wordt Koning, 31; dien Faraö Necho afzet en door Eljakim laat vervangen, dien hij Jójakim noemt, 33. Zijne regeering, 35.

TOEN [a] zond de Koning henen, en tot hem verzamelden al de oudsten van Juda en Jeruzalem. a 2 Kron. 34:29.

2 En de Koning ging op in het huis des HEEREN, en met hem alle man van Juda, en alle inwoners van Jeruzalem, en de priesters en profeten, en al het volk, van den minste tot den meeste; en hij las voor hunne ooren al de woorden van het boek des verbonds, [a] dat in het huis des HEEREN gevonden was. a 2 Kon. 22:8.

3 De Koning nu stond aan den pilaar, en maakte een verbond voor des HEEREN aangezicht, om den HEERE na te wandelen.

en Zijne geboden, en Zijne getuigenissen,
en Zijne inzettingen met ganschen harte en
met ganscher ziel te houden, bevestigende
de woorden dezes verbonds, die in dit boek
geschreven zijn. En het gansche volk stond
in dit verbond.
4 En de Koning gebood den hoogepriester
Hilkía, en den priesteren der tweede orde-
ning, en den dorpelbewaarders, dat zij uit
den tempel des HEEREN alle gereedschap,
dat voor Baäl, en voor het *beeld van het*
bosch, en voor al het heir des hemels ge-
maakt was, uitbrengen zouden; en hij ver-
brandde dat buiten Jeruzalem in de velden
van Kidron, en liet het stof daarvan naar
Beth-El dragen.
5 Daartoe schafte hij de Chemárim af, die
de koningen van Juda gesteld hadden, opdat
men rooken zou op de hoogten, in de steden
van Juda, en rondom Jeruzalem, mitsga-
ders, die voor Baäl, de zon, en de maan,
en de *andere* planeten, en al het heir des
hemels rookten.
6 Hij bracht ook het *beeld van het* bosch
uit het huis des HEEREN weg, buiten Je-
ruzalem, tot de beek Kidron, en verbrandde
het aan de beek Kidron, en vergruisde het
tot stof; en hij wierp het stof daarvan op
de graven der kinderen des volks.
7 Daartoe brak hij de huizen der schand-
jongens af, die aan het huis des HEEREN
waren, alwaar de vrouwen huisjes voor het
beeld van het bosch weefden.
8 En hij bracht al de priesters uit de steden
van Juda, en verontreinigde de hoogten,
alwaar die priesters gerookt hadden, van
Geba, af tot Ber-séba toe; en hij brak de
hoogten der poorten af, *ook* die aan de
deur der poort van Jozua, den overste der
stad, was, welke aan iemands linkerhand
was, in de stadspoort *gaande*.
9 Doch de priesters der hoogten offerden
niet op het altaar des HEEREN te Jeruzalem;
maar zij aten ongezuurde *brooden* in het
midden van hunne broederen.
10 Hij verontreinigde ook Thofeth, dat in
het dal der kinderen van Hinnom is, opdat
niemand zijnen zoon of zijne dochter voor
den Molech door het vuur deed gaan.
11 En hij schafte de paarden af, die de
koningen van Juda voor de zon gesteld
hadden, van den ingang in het huis des
HEEREN, tot de kamer van Nathan-Mélech,
den hoveling, die in Parvárim was; en de
wagenen der zon verbrandde hij met vuur.
12 Verder de altaren, die op het dak der
opperzaal van Achaz waren, die de koningen
van Juda gemaakt hadden, mitsgaders de
altaren, [a]die Manasse in de twee voorhoven
van het huis des HEEREN gemaakt had,
brak de Koning af; en hij verbrijzelde ze
van daar, en wierp het stof daarvan in de
beek Kidron. a 2 Kon. 21:5.
13 De hoogten ook, die vooraan Jeruzalem
waren, dewelke waren ter rechterhand van
den berg Mashith, die Salomo, de koning
van Israël, voor Astoreth, het verfoeisel der
Sidoniërs, en voor Kamos, het verfoeisel der
Moabieten, en voor Milchom, den gruwel
der kinderen Ammons, gebouwd had, ver-
ontreinigde de Koning.
14 Insgelijks brak hij de [a] opgerichte beel-
den, en roeide de bosschen uit; en hij
vervulde hunne plaats met menschenbeen-
deren. a Ex. 23:24. 34:13. Num. 33:52. Deut. 7:5, 25. 12:3.
15 Daartoe ook het [a] altaar, dat te Beth-El
was, *en* de hoogte, die Jeróbeam, de zoon
van Nebat, dewelke Israël zondigen deed,
gemaakt had; te zamen dat altaar en die
hoogte brak hij af; ja, hij verbrandde de
hoogte; hij vergruisde ze tot stof, en hij
verbrandde het bosch. a 1 Kon. 12:32, 33.
16 En als Josía zich omkeerde, zag hij de
graven, die daar op den berg waren, en
zond henen, en nam de beenderen uit de
graven, en verbrandde ze op dat altaar, en
verontreinigde dat; [a] naar het woord des
HEEREN, dat de man Gods uitgeroepen had,
die deze woorden uitriep. a 1 Kon. 13:2.
17 Verder zeide hij: Wat is dat voor een
grafteeken, dat ik zie? En de lieden der
stad zeiden tot hem: Het is het graf van den
man Gods, die uit Juda kwam, en deze
dingen, die gij tegen dit altaar van Beth-El
gedaan hebt, uitgeroepen heeft.
18 En hij zeide: Laat hem liggen, dat nie-
mand zijne beenderen verroere. Zoo bevrijd-
den zij zijne beenderen, met de beenderen van
den profeet, die uit Samaria gekomen was.
19 Daartoe nam Josía ook weg al de
huizen der hoogten, [a] die in de steden van
Samaria waren, die de koningen van Israël
gemaakt hadden, om *den HEERE* tot toorn
te verwekken; en hij deed dezelve naar al
de daden, die hij te Beth-El gedaan had.
a 2 Kron. 34:6.
20 En hij slachtte al de priesteren der
hoogten, die daar waren, op de altaren, en

verbrandde menschenbeenderen op dezelve. Daarna keerde hij weder naar Jeruzalem.

21 En de Koning gebood het gansche volk, zeggende: [a] Houdt den HEERE, uwen God, pascha, [b] gelijk in dit boek des verbonds geschreven is. [a] 2 Kron. 35:1. [b] Ex. 12:3. Deut. 16:2.

22 Want gelijk dit pascha was er geen gehouden, van de dagen der richteren af, die Israël gericht hadden, noch in al de dagen der koningen van Israël, noch der koningen van Juda.

23 Maar in het achttiende jaar van den koning Josía, werd dit pascha den HEERE te Jeruzalem gehouden.

24 En ook deed Josía [a] weg de waarzeggers, en de duivelskunstenaars, en de terafim, en de drekgoden, en alle verfoeiselen, die in het land van Juda en in Jeruzalem gezien werden; opdat hij bevestigde de woorden der wet, die geschreven waren in het boek, dat de priester Hilkía in het huis des HEEREN gevonden had.

[a] Lev. 19:31. 20:27. Deut. 18:11. Jes. 8:19.

25 En vóór hem was geen koning zijns gelijke, die zich tot den HEERE, met zijn gansche hart, en met zijne gansche ziel, en met zijne gansche kracht, naar al de wet van Mozes, bekeerd had; en na hem stond zijns gelijke niet op.

26 Nogtans keerde zich de HEERE van den brand Zijns grooten toorns niet af, waarmede Zijn toorn brandde tegen Juda, om al de tergingen, waarmede Manasse Hem getergd had.

27 En de HEERE zeide: Ik zal Juda ook van Mijn aangezicht wegdoen, [a] gelijk als Ik Israël weggedaan heb; en Ik zal deze stad Jeruzalem verwerpen, die Ik verkoren heb, en het huis, waarvan Ik gezegd heb: Mijn Naam zal daar wezen. [a] 2 Kon. 17:18, 20. 24:3.

28 Het overige nu der geschiedenissen van Josía, en al wat hij gedaan heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

29 In zijne dagen toog Faraö Necho, de koning van Egypte, op tegen den koning van Assyrië, naar de rivier Frath; en de koning Josía toog hem te gemoet, en hij doodde hem te Megiddo, als hij hem gezien had.

30 En zijne knechten voerden hem dood op eenen wagen, van Megiddo, en brachten hem te Jeruzalem, en begroeven hem in zijn graf, [a] en het volk des lands nam Jóahaz, den zoon van Josía, en zalfden hem, en maakten hem Koning in zijns vaders plaats. [a] 2 Kron. 36:1.

31 Drie en twintig jaren was Jóahaz oud, toen hij Koning werd, en hij regeerde drie maanden te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamútal, de dochter van Jeremía, van Libna.

32 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijne vaderen gedaan hadden.

33 Doch Faraö Necho liet hem binden te Ribla in het land van Hamath, opdat hij te Jeruzalem niet regeeren zou; en hij leide het land eene boete op van honderd talenten zilvers en een talent gouds.

34 Ook maakte Faraö Necho Eljákim, den zoon van Josía, Koning, in de plaats van zijnen vader Josía, en veranderde zijnen naam in [a] Jójakim; maar Jóahaz nam hij mede, en hij kwam in Egypte, en stierf aldaar. [a] Matt. 1:11.

35 En Jójakim gaf dat zilver en dat goud aan Faraö; doch hij schatte het land, om dat geld naar het bevel van Faraö te geven; een' ieder naar zijne schatting eischte hij het zilver en goud af van het volk des lands, om aan Faraö Necho te geven.

36 Vijf en twintig jaren was Jójakim oud, toen hij Koning werd, en regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Zebudda, eene dochter van Pedája, van Ruma.

37 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijne vaders gedaan hadden.

HOOFDSTUK 24.

Jójakim wordt den koning Nebukadnézar dienstbaar; doch valt weder van hem af, vs. 1. Vijandige volken verderven zijn land, 2. Hij sterft en zijn zoon Jójachin volgt hem op, 6. Den koning van Egypte wordt door den koning van Babel veel land ontnomen, 7. Jójachins regeering, 8. Jeruzalem wordt van de Chaldeën belegerd en beroofd, 10. Jójachin met het grootste gedeelte van Juda's inwoners gevangen naar Babel gevoerd, 14. Mattánja, anders genaamd Zedekia, wordt Koning en valt van den koning van Babel af, 17.

IN [a] zijne dagen toog Nebukadnézar, de koning van Babel, op, en Jójakim werd zijn knecht drie jaren; daarna keerde hij zich om, en rebelleerde tegen hem. [a] 2 Kron. 36:6.

2 En de HEERE zond tegen hem de benden der Chaldeën, en de benden der Syriërs, en de benden der Moabieten, en de benden der kinderen Ammons, en zond hen tegen Juda, om dat te verderven, [a] naar het woord des HEEREN, dat Hij gesproken had door den dienst Zijner knechten, de profeten.

[a] 2 Kon. 20:17. 23:27.

3 Zekerlijk geschiedde *dit* naar het bevel des HEEREN tegen Juda, dat Hij hen van Zijn aangezicht wegdeed, om de zonden van Manasse, naar alles, wat hij gedaan had;

4 Als ook *om* het onschuldig bloed, dat hij vergoten had, zoodat hij Jeruzalem met onschuldig bloed vervuld had; daarom wilde de HEERE niet vergeven.

5 Het overige nu der geschiedenissen van Jójakim, en al wat hij gedaan heeft, is dat niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Juda?

6 En Jójakim ontsliep met zijne vaderen; en zijn zoon Jójachin werd Koning in zijne plaats.

7 De koning nu van Egypte toog voortaan niet meer uit zijn land; want de koning van Babel had, van de rivier van Egypte af tot aan de rivier Frath, ingenomen al wat van den koning van Egypte was.

8 Jójachin was achttien jaar oud, toen hij Koning werd, en regeerde drie maanden te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Nehústa, eene dochter van Elnáthan, van Jeruzalem.

9 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader gedaan had.

10 Te [a] dier tijd togen de knechten van Nebukadnézar, den koning van Babel, naar Jeruzalem; en de stad werd belegerd.

[a] Dan. 1:1.

11 Zelfs kwam Nebukadnézar, de koning van Babel, tegen de stad, als zijne knechten die belegerden.

12 Toen ging Jójachin, de koning van Juda, uit tot den koning van Babel, hij, en zijne moeder, en zijne knechten, en zijne vorsten, en zijne hovelingen; en de koning van Babel nam hem *gevangen* in het achtste jaar zijner regeering.

13 [a] En hij bracht van daar uit al de schatten van het huis des HEEREN, en de schatten van het huis des Konings; en hij hieuw alle gouden vaten af, die Sálomo, de koning van Israël, in den tempel des HEEREN gemaakt had, gelijk als de HEERE gesproken had.

[a] 2 Kon. 20:17. Jes. 39:6.

14 En hij voerde gansch Jeruzalem weg, mitsgaders al de vorsten, en alle strijdbare helden, tien duizend gevangenen, en alle timmerlieden en smeden; niemand werd overgelaten, dan het arme volk des lands.

15 [a] Zoo voerde hij Jójachin weg naar Babel, mitsgaders des Konings moeder, en des Konings vrouwen, en zijne hovelingen; daartoe de machtigen des lands bracht hij gevankelijk van Jeruzalem naar Babel;

[a] 2 Kron. 36:10. Esth. 2:6.

16 En [a] alle kloeke mannen tot zeven duizend, en timmerlieden en smeden tot een duizend, *en* alle helden, die ten oorlog geoefend waren; dezen bracht de koning van Babel gevankelijk naar Babel. [a] Jer. 52:28.

17 En de [a] koning van Babel maakte Mattánja, deszelfs oom, Koning in plaats van hem, en veranderde zijnen naam in Zedekía. [a] Jer. 37:1. 52:1.

18 Zedekía was een en twintig jaren oud, als hij Koning werd, en hij regeerde elf jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Hamútal, eene dochter van Jeremía, van Libna.

19 En hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat Jójakim gedaan had.

20 Want het geschiedde, om den toorn des HEEREN tegen Jeruzalem en tegen Juda, totdat Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen had. En Zedekía rebelleerde tegen den koning van Babel.

HOOFDSTUK 25.

Jeruzalem wordt belegerd, vs. 1. Zedekia gevangen, van zijn gezicht beroofd en naar Babel gevoerd, 5. Nebuzáradan verbrandt Jeruzalem en den tempel, en verbreekt de stadsmuren, 8; terwijl het nog overgebleven gedeelte volks met al hetgeen kostbaar is wordt weggevoerd, 14. Eenige der voornaamsten van Juda worden te Ribla op bevel des Konings gedood, 18. Gedália wordt overste van Juda, en door het volk omgebracht, 22. De Joden vluchten naar Egypte, 26. De koning Jójachin wordt door Evilmeródach verlost en verheven, 27.

EN [a] het geschiedde in het negende jaar zijner regeering, in de tiende maand, op den tienden der maand, *dat* Nebukadnézar, de koning van Babel, kwam tegen Jeruzalem, hij en zijn gansche heir, en legerde zich tegen haar; en zij bouwden tegen haar sterkten rondom. [a] 2 Kron. 36:17. Jer. 32:2. 39:1. 52:4.

2 Zoo kwam de stad in belegering, tot in het elfde jaar van den koning Zedekía.

3 Op den negenden der *vierde* maand, [a] als de honger in de stad sterk werd, en het volk des lands geen brood had, [a] Jer. 52:6.

4 Toen werd de stad doorgebroken, en al de krijgslieden *vloden* des nachts door den weg der poort, tusschen de twee muren, die aan des Konings hof waren (de Chaldeën nu waren tegen de stad rondom), en *de Koning* trok *door* den weg des vlakken velds.

5 Doch het heir der Chaldeën jaagde den Koning na, en zij achterhaalden hem in de

vlakke velden van Jéricho, en al zijn heir
werd van bij hem verstrooid.
6 Zij dan grepen den Koning, en voerden
hem opwaarts tot den koning van Babel,
naar Ribla; en zij spraken een oordeel tegen
hem.
7 En zij slachtten de zonen van Zedekía
voor zijne oogen, en men verblindde Zede-
kía's oogen, en zij bonden hem met twee ko-
peren ketenen, en voerden hem naar Babel.
8 Daarna in de vijfde maand, op den ze-
venden der maand (dit was het negentiende
jaar van Nebukadnézar, den koning van
Babel) kwam Nebuzáradan, de overste der
trawanten, de knecht des konings van
Babel, te Jeruzalem.
9 En hij verbrandde het huis des HEEREN,
en het huis des Konings, mitsgaders alle
huizen van Jeruzalem; en alle huizen der
grooten verbrandde hij met vuur.
10 En het gansche heir der Chaldeën,
dat met den overste der trawanten was,
brak de muren van Jeruzalem rondom af.
11 Het overige nu des volks, die in de
stad overgelaten waren, en de afvalligen,
die tot den koning van Babel gevallen
waren, en het overige der menigte, voerde
Nebuzáradan, de overste der trawanten,
gevankelijk weg.
12 Maar van de armsten des lands liet
de overste der trawanten *eenigen* overig
tot wijngaardeniers en tot akkerlieden.
13 Verder braken de Chaldeën [a] de kope-
ren pilaren, die in het huis des HEEREN
waren, en de stellingen, en de koperen zee,
die in het huis des HEEREN was; en zij
voerden het koper daarvan naar Babel.
[a] 2 Kon. 20:17. Jer. 20:5. 27:19.
14 Zij namen ook de potten, en de schof-
felen, en de gaffelen, en de rookschalen,
en al de koperen vaten, daar men de dienst
mede deed.
15 En de overste der trawanten nam weg
de wierookvaten en de sprengbekkens, wat
geheel goud en wat geheel zilver was.
16 De twee pilaren, de eene zee, en de
stellingen, die Sálomo voor het huis des
HEEREN gemaakt had; het koper van al
deze vaten was zonder gewicht.
17 [a] De hoogte van eenen pilaar was
achttien ellen, en het kapiteel daarop was
koper; en de hoogte des kapiteels was drie
ellen; en het net, en de granaatappelen op
het kapiteel rondom, waren allen van koper;
en dezen gelijk had de andere pilaar, met
het net. [a] 1 Kon. 7:15. 2 Kron. 3:15. Jer. 52:21.
18 Ook nam de overste der trawanten
Seràja, den hoofdpriester, en Zefanja, den
tweeden priester, en de drie dorpelbe-
waarders.
19 En uit de stad nam hij eenen hoveling,
die over de krijgslieden gesteld was, en
vijf mannen uit degenen, die des Konings
aangezicht zagen, die in de stad gevonden
werden, mitsgaders den oversten schrijver
des heirs, die het volk des lands ten oorlog
opschreef, en zestig mannen van het volk
des lands, die in de stad gevonden werden.
20 Als Nebuzáradan, de overste der tra-
wanten, deze genomen had, zoo bracht hij
hen tot den koning van Babel, naar Zibla.
21 En de koning van Babel sloeg hen,
en doodde hen te Ribla, in het land van
Hamath. Alzoo werd Juda uit zijn land
gevankelijk weggevoerd.
22 [a] Maar aangaande het volk, dat in het
land van Juda overgebleven was, dat Nebu-
kadnézar, de koning van Babel, had laten
overblijven, daarover stelde hij Gedália,
den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan.
[a] Jer. 40:5, 9.
23 [a] Toen nu al de oversten der heiren,
zij en hunne mannen, hoorden, dat de ko-
ning van Babel Gedália tot overste gesteld
had, kwamen zij tot Gedália naar Mizpa;
namelijk, Ismaël, de zoon van Nethánja,
en Jóhanan, de zoon van Karéah, en Seràja,
de zoon van Tanhúmeth, de Netofathiet, en
Jaäzánja, de zoon van den Maächathiet, zij
en hunne mannen. [a] Jer. 40:7.
24 En Gedália zwoer hun en hunnen
mannen, en zeide tot hen: Vreest niet van
te zijn knechten der Chaldeën, blijft in het
land, en dient den koning van Babel, zoo
zal het u wel gaan.
25 Maar het geschiedde in de zevende
maand, dat Ismaël, de zoon van Nethánja,
den zoon van Elisáma, van koninklijk
zaad, kwam, en tien mannen met hem; [a] en
zij sloegen Gedália, dat hij stierf, mits-
gaders de Joden en de Chaldeën, die met
hem te Mizpa waren. [a] Jer. 41:2.
26 Toen maakte zich al het volk op, van
den minste tot den meeste, en de oversten
der heiren, en kwamen in Egypte; want
zij vreesden voor de Chaldeën.
27 Het geschiedde daarna in het zeven en
dertigste jaar der wegvoering van Jójachin,

den koning van Juda, in de twaalfde maand, op den zeven en twintigsten der maand, dat Evilmeródach, de koning van Babel, in het jaar, als hij Koning werd, het hoofd van Jójachin, den koning van Juda, uit het gevangenhuis verhief.

28 En hij sprak vriendelijk met hem, en stelde zijnen stoel boven den stoel der koningen, die bij hem te Babel waren.

29 En hij veranderde de kleederen zijner gevangenis, en hij at gedurig lijk brood voor zijn aangezicht, al de dagen zijns levens.

30 En aangaande zijne tering, eene gedurige tering werd hem van den Koning gegeven, elk dagelijks bestemde deel op zijnen dag, al de dagen zijns levens.

HET EERSTE BOEK DER KRONIEKEN.

HOOFDSTUK 1.

In dit hoofdstuk worden verhaald de nakomelingen van Adam tot op Noach, vs. 1; vervolgens die van Noach, 4; van Jafeth, 5; van Cham, 8; en van Sem tot op Abraham, 17, de nakomelingen van Abraham, eerst die van Ismaël, 28; daarna die van Ketúra, geboren zijn, 32; de nakomelingen van Izak en zijnen zoon Ezau, 34; alsmede de koningen, die in het land Edoms geregeerd hebben, 43; en de vorsten in Edom, 51.

ADAM, [a] Seth, Enos, *a* Gen. 5:3, 4.

2 Kenan, Mahalal-el, Jered,

3 Henoch, Methúsalah, Lamech,

4 Noach, Sem, Cham en Jafeth.

5 De [a] kinderen van Jafeth waren Gomer, en Magog, en Madai, en Javan, en Tubal, en Mesech, en Tiras. *a* Gen. 10:2, enz.

6 En de kinderen van Gomer waren A'skenaz, en Difath, en Thogárma.

7 En de kinderen van Javan waren Elísa en Tharsísa, de Chittieten en Dodanieten.

8 De kinderen van [a] Cham waren Cusch en Mitsraïm, Put, en Kanaän. *a* Gen. 10:6, enz.

9 En de kinderen van Cusch waren Seba, en Havíla, en Sabta, en Ráëma, en Sábtecha; en de kinderen van Ráëma waren Scheba en Dedan.

10 Cusch nu gewon Nimrod; die begon geweldig te zijn op aarde.

11 En Mitsraïm gewon de Ludieten, en de Anamieten, en de Lehabieten, en de Naftuchieten,

12 En de Pathrusieten, en de Casluchieten (van [a] welke de Filistijnen zijn voortgekomen) en de Cafthorieten. *a* Gen. 10:14.

13 Kanaän nu gewon Sidon, zijnen eerstgeborene, en Heth,

14 En den Jebusiet, en den Amoriet, en den Girgasiet,

15 En den Heviet, en den Arkiet, en den Siniet,

16 En den Arvadiet, en den Zemariet, en den Hamathiet.

17 De [a] kinderen van Sem waren Elam, en Assur, en Arfachsad, en Lud, en Aram, en Uz, en Hul, en Gether, en Mesech. *a* Gen. 10:22, enz.

18 Arfachsad nu gewon Selah, en Selah gewon Heber.

19 Aan Heber nu zijn twee zonen geboren; de naam des eenen was Peleg, omdat in zijne dagen het aardrijk verdeeld is, en de naam zijns broeders was Joktan.

20 En Joktan gewon Almódad, en Selef, en Hazarmáveth, en Jerah,

21 En Hadóram, en Uzal, en Dikla,

22 En Ebal, en Abímaël, en Scheba,

23 En Ofir, en Havíla, en Jobab. Alle deze waren zonen van Joktan.

24 [a] Sem, Arfachsad, Selah, *a* Gen. 11:10, enz. Luk. 3:36.

25 Heber, Peleg, Rehu,

26 Serug, Nahor, Terah,

27 Abram; die is Abraham.

28 [a] De kinderen van Abraham waren Izak en Ismaël. *a* Gen. 16:15. 21:2.

29 Dit zijn hunne geboorten: [a] de eerstgeborene van Ismaël was Nebájoth, en Kedar, en Adbeël, en Mibsam, *a* Gen. 25:13, enz.

30 Misma en Duma, Massa, Hadad en Thema,

31 Jetur, Nafis en Kedma; deze zijn de kinderen van Ismaël.

32 De [a] kinderen nu van Ketûra, Abrahams bijwijf; *die* baarde Zimram, en Joksan, en Medan, en Mídian, en Isbak, en Suah. En de kinderen van Joksan waren Scheba en Dedan. *a* Gen. 25:2.

33 De kinderen van Mídian nu waren Efa, en Efer, en Henoch, en Abída, en E'ldaä. Die allen waren zonen van Ketûra.

34 Abraham nu gewon Izak. De [a] zonen van Izak waren Ezau en Israël. [a] Gen. 25:21,24,enz.

35 En de [a] kinderen van Ezau: Elífaz, Rehuël, en Jehus, en Jáëlam, en Korah. [a] Gen. 36:10.

36 De kinderen van Elífaz waren Theman, en Omar, Zefi, en Gáëtham, Kenaz, en Timna, en Amalek.

37 De kinderen van Rehuël waren Nahath, Zerah, Samma en Mizza.

38 De kinderen van Seïr nu waren Lotan, en Sobal, en Zíbeon, en Ana, en Dison, en Ezer, en Disan.

39 De kinderen van Lotan nu waren Hori en Homam; en de zuster van Lotan was Timna.

40 De kinderen van Sobal waren A'ljan, en Manáhath, en Ebal, Sefi en Onam; en de kinderen van Zíbeon waren Aja en Ana.

41 De kinderen van Ana waren Dison; en de zonen van Dison waren Hamran, en Esban, en Jithran, en Cheran.

42 De kinderen van Ezer waren Bilhan, en Zäävan, en Jäakan. De kinderen van Disan waren Uz en Aran.

43 Dit nu zijn de koningen, die geregeerd hebben in het land van Edom, eer er een koning regeerde over de kinderen Israëls: Bela, de zoon van Beor; en de naam zijner stad was Dinhába.

44 En Bela stierf, en Jobab regeerde in zijn plaats, een zoon van Zerah, van Bozra.

45 En Jobab stierf, en Husam, uit het land der Themanieten, regeerde in zijne plaats.

46 En Husam stierf, en Hadad, de zoon van Bedad, regeerde in zijne plaats, die de Midianieten in het veld van Moab versloeg; en de naam zijner stad was Avith.

47 En Hadad stierf, en Samla, van Masréka, regeerde in zijne plaats.

48 En Samla stierf, en Saul, van Rehobôth aan de rivier, regeerde in zijne plaats.

49 En Saul stierf, en Baäl-Hánan, de zoon van Achbor, regeerde in zijne plaats.

50 Als Baäl-Hánan stierf, zoo regeerde Hadad in zijne plaats, en de naam zijner stad was Pahi, en de naam zijner huisvrouw was Mehetábeël, de dochter van Matred, dochter van Mee-zahab.

51 Toen Hadad stierf, zoo werden vorsten in Edom de vorst Timna, de vorst Alja, de vorst Jetheth,

52 De vorst Aholi-báma, de vorst Ela, de vorst Pinon,

53 De vorst Kenaz, de vorst Theman, de vorst Mibzar,

54 De vorst Magdiël, de vorst Iram. Deze waren de vorsten van Edom.

HOOFDSTUK 2.

De nakomelingen van Jakob, vs. 1; en van Juda uit Thamar, 4; van Isaï, 13; van Kaleb, den zoon van Hezron, 18; van Hezron, uit de dochter van Machir, 21; van Jeráhmeël, 25; van Sesan, 34. Een andere tak van Kalebs nakomelingen, 42. De nakomelingen van Kaleb, den zoon van Hur, 50.

DEZE [a] zijn de kinderen van Israël: Ruben, Simeon, Levi en Juda, Isaschar en Zebulon, [a] Gen. 29:32. 30:5. 35:18, 22. 46:8.

2 Dan, Jozef en Benjamin, Nafthali, Gad en Aser.

3 De [a] kinderen van Juda zijn: Er, en Onan, en Sela; drie zijn er hem geboren van de dochter van Sua, de Kanaänietische; en Er, de eerstgeborene van Juda, was kwaad in de oogen des HEEREN; daarom doodde Hij hem. [a] Gen. 38:3. 46:12. Num. 26:19.

4 [a] Maar Thamar, zijne schoondochter, baarde hem Perez en Zerah. Al de zonen van Juda waren vijf. [a] Gen. 38:28, 29. Matt. 1:3.

5 De [a] kinderen van Perez waren Hezron en Hamul. [a] Gen. 46:12.

6 En de kinderen van Zerah waren Zimri, en Ethan, en Heman, en Chalcol, en Dara. Deze allen zijn vijf.

7 En de kinderen van Charmi waren Achar, [a] de beroerder van Israël, die zich aan het verbannene vergreep. [a] Joz. 7:25.

8 De kinderen van Ethan nu waren Azária.

9 En de kinderen van Hezron, die hem geboren zijn, waren Jeráhmeël, en Ram, en Chelúbai.

10 Ram nu [a] gewon Amminádab, en Amminádab gewon Nahesson, den [b] vorst der kinderen van Juda; [a] Ruth 4:19. Matt. 1:3, 4. [b] Num. 1:7. 2:3.

11 En Nahesson gewon Salma, en Salma gewon Boaz.

12 En Boaz gewon Obed, en Obed gewon Isaï,

13 En Isaï gewon Elíab, zijnen eerstgeborene, en Abinádab, den tweede, en Símea, den derde,

14 Netháneël, den vierde, Raddai, den vijfde,

15 Ozem, den zesde, David, den zevende.

16 En hunne zusters waren Zerúja en Abigáïl. De kinderen nu van Zerúja waren Abísai, en Joab, en A'sa-El; drie.

17 En Abigáïl baarde Amása; en de vader van Amása was Jether, een Ismaëliet.

18 Kaleb nu, de zoon van Hezron, gewon kinderen uit Azúba, *zijne* vrouw, en uit

Jeríoth. En de zonen van deze zijn deze: Jeser, en Sobab, en Ardon.
19 Als nu Azúba gestorven was, zoo nam zich Kaleb Efrath, die baarde hem Hur.
20 En [a]Hur gewon Uri, en Uri gewon Bezáleël. [a] Ex. 31:2.
21 Daarna ging Hezron in tot de dochter van Machir, den vader van Gilead, en hij nam ze, toen hij zestig jaren oud was, en zij baarde hem Segub.
22 Segub nu gewon Jaïr; en hij had drie en twintig steden in het land van Gilead.
23 En hij nam Gesur en Aram, met de vlekken van Jaïr, van dezelve, met Kenath en hare onderhoorige plaatsen, zestig steden. Deze allen zijn zonen van Machir, den vader van Gilead.
24 En na den dood van Hezron, in Kaleb-Efratha, heeft Abía, Hezrons huisvrouw, hem ook gebaard Aschur, den vader van Thekóa.
25 De kinderen van Jeráhmeël nu, den eerstgeborene van Hezron, waren *deze:* de eerstgeborene was Ram, daartoe Buna, en Oren, en Ozem *en* Ahía.
26 Jeráhmeël had nog eene andere vrouw, welker naam was Atára; zij was de moeder van Onam.
27 En de kinderen van Ram, den eerstgeborene van Jeráhmeël, waren Maäz, en Jamin, en Eker.
28 En de kinderen van Onam waren Sammai en Jada. En de kinderen van Sammai: Nadab en Abísur.
29 De naam nu der huisvrouw van Abísur was Abiháïl; die baarde hem Achban en Molid.
30 En de kinderen van Nadab waren Seled en Appáïm; en Seled stierf zonder kinderen.
31 En de kinderen van Appáïm waren Jiseï; en de kinderen van Jiseï waren Sesan; en de kinderen van Sesan, Achlai.
32 En de kinderen van Jada, den broeder van Sammai, waren Jether en Jónathan; en Jether is gestorven zonder kinderen.
33 De kinderen van Jónathan nu waren Peleth en Zaza. Dit waren de kinderen van Jeráhmeël.
34 En Sesan had geene zonen, maar dochteren. En Sesan had eenen Egyptischen knecht, wiens naam was Jarha.
35 Sesan nu gaf zijne dochter aan zijnen knecht Jarha tot eene vrouw; en zij baarde hem Attai.
36 Attai nu gewon Nathan, en Nathan gewon Zabad,
37 En Zabad gewon Eflal, en Eflal gewon Obed,
38 En Obed gewon Jehu, en Jehu gewon Azária,
39 En Azária gewon Helez, en Helez gewon Elása,
40 En Elása gewon Sismai, en Sismai gewon Sallum,
41 En Sallum gewon Jekamja, en Jekamja gewon Elisáma.
42 De kinderen van Kaleb nu, den broeder van Jeráhmeël, zijn Mesa, zijn eerstgeborene (die is de vader van Zif), en de kinderen van Marésa, den vader van Hebron.
43 De kinderen van Hebron nu waren Korah, en Tappúah, en Rekem, en Sema.
44 Sema nu gewon Raham, den vader van Jórkeam; en Rekem gewon Sammai.
45 De kinderen van Sammai nu waren Maon; en Maon was de vader van Beth-Zur.
46 En Efa, het bijwijf van Kaleb, baarde Haran, en Moza, en Gazez, en Haran gewon Gazez.
47 De kinderen van Jochdai nu waren Regem, en Jotham, en Gesan, en Pelet, en Efa, en Saäf.
48 Uit het bijwijf Máächa gewon Kaleb: Seber en Tírhana.
49 En *de huisvrouw* van Saäf, den vader van Madmánna, baarde Seva, den vader van Machbéna, en den vader van Gíbea; en de dochter van Kaleb was Achsa.
50 Dit waren de kinderen van Kaleb, den zoon van Hur, den eerstgeborene van Efratha: Sobal, de vader van Kirjath-Jeárim;
51 Salma, de vader der Bethlehemieten; Haref, de vader van Beth-Gader.
52 De kinderen van Sobal, den vader van Kirjath-Jeárim, waren Haroë *en* Hazihammenúchoth.
53 En de geslachten van Kirjath-Jeárim waren de Jithrieten, en de Futhieten, en de Sumathieten, en de Misraïeten; van deze zijn uitgegaan de Zoraïeten en de Esthaolieten.
54 De kinderen van Salma waren de Bethlehemieten, en de Netofathieten, Atroth, Beth-Joab, en de helft der Manathieten, *en* de Zorieten.
55 En de huisgezinnen der schrijvers, die te Jabes woonden, de Tirathieten, de Simeathieten, de Suchathieten; deze zijn de

Kenieten, die gekomen zijn van Hammath, den vader van het huis van Rechab.

HOOFDSTUK 3.

De zonen van David, vs. 1. De koningen van Juda, van Sálomo tot op Zedekia, 16. De nakomelingen van Jechónia, anders Jójachin genaamd, 17.

DEZE nu waren de kinderen van David, die [a] hem te Hebron geboren zijn: de eerstgeborene Amnon, van Ahinóam, de Jizreëlietische; de tweede Daniël, van Abigáïl, de Karmelietische; [a] 2 Sam. 3:2, enz.

2 De derde Absalom, de zoon van Máächa, de dochter van Thalmai, den koning te Gesur; de vierde Adónia, de zoon van Haggith;

3 De vijfde Sefatja, van Abítal; de zesde Jíthream, van zijne huisvrouw Egla.

4 Zes zijn hem te Hebron geboren; want hij regeerde daar zeven jaren en zes maanden; en drie en dertig jaren regeerde hij te Jeruzalem.

5 [a] Dezen nu zijn hem te Jeruzalem geboren: Símea, en Sobab, en Nathan, en Sálomo; *deze* vier zijn van Bath-Sua, de dochter van Ammiël; [a] 2 Sam. 5:14, enz.

6 Daartoe Jibchar, en Elisáma, en Elifélet,

7 En Nogah, en Nefeg, en Jafía,

8 En Elisáma, en Eljáda, en Elifélet; negen.

9 *Deze* allen zijn zonen van David, behalve de kinderen der bijwijven, en Thamar hunne zuster.

10 Sálomo's zoon nu was [a] Rehábeam; zijn zoon was Abía; zijn zoon was Asa; zijn zoon was Jósafat; [a] 1 Kon. 11:43. 14:31. 15:8, 24.

11 Zijn zoon was [a] Joram; zijn zoon was Aházia; zijn zoon was Joas; [a] 2 Kon. 8:16, 25. 11:2.

12 Zijn zoon was [a] Amázia; zijn zoon was Azária; zijn zoon was Jotham;

[a] 2 Kon. 12:21. 14:21. 15:7.

13 [a] Zijn zoon was Achaz; zijn zoon was Hizkía; zijn zoon was Manasse;

[a] 2 Kon. 15:38. 16:20. 20:21.

14 [a] Zijn zoon was Amon; zijn zoon was Josía. [a] 2 Kon. 21:18, 26.

15 De [a] zonen van Josía nu waren *deze:* de eerstgeborene Jóhanan, de tweede Jójakim, de derde Zedekía, de vierde Sallum.

[a] 2 Kon. 23:30, 34.

16 De kinderen van Jójakim nu waren: [a] Jechónia zijn zoon, Zedekía zijn zoon.

[a] 2 Kon. 24:6, 17.

17 En de [a] kinderen van Jechónia waren Assir; zijn zoon was Sealthiël; [a] Matt. 1:11, 12.

18 Dezes *zonen* waren Malchíram, en Pedája, en Senázar, Jekámja, Hósama en Nedábja.

19 De kinderen van Pedája nu waren Zerubbábel en Simeï; en de kinderen van Zerubbábel waren Mesullam en Hanánja; en Selomîth was hunlieder zuster;

20 En Hasúba, en Ohel, en Berechja, en Hasadja, Jusabhésed; vijf.

21 De kinderen van Hanánja nu waren Pelatja en Jesája. De kinderen van Refája, de kinderen van Arnan, de kinderen van Obadja, de kinderen van Sechanja.

22 De kinderen nu van Sechanja waren Semája; en de kinderen van Semája waren Hattus, en Jígeal, en Baríah, en Neárja, en Safat; zes.

23 En de kinderen van Neárja waren Eljoënai, en Hizkía, en Azríkam; drie.

24 En de kinderen van Eljoënai waren Hodájeva, en Eljasib, en Pelája, en Akkub, en Jóhanan, en Delája, en Anáni; zeven.

HOOFDSTUK 4.

De zonen en nakomelingen van Juda; van Kaleb, den zoon van Hur, vs. 1; van Assur, 5; van Jabez, met vermelding van zijn gebed, 9; van Selah, 21. De nakomelingen, steden en dorpen van Simeon, 24; benevens eene vermelding van de vermaarheid, waartoe sommigen uit dezen stam zijn gekomen, 42.

DE [a] kinderen van Juda waren Perez, Hezron en Charmi, en Hur, en Sobal.

[a] Gen. 38:29. 46:12. 1 Kron. 2:4.

2 En Reája, de zoon van Subal, gewon Jahath, en Jahath gewon Ahúmai en Lahad; dit zijn de huisgezinnen der Zorathieten;

3 En dezen zijn van den vader Etam: Jizreël, en Isma, en Idbas; en de naam hunner zuster was Hazelelpóni.

4 En Pnuël was de vader van Gedor, en Ezer de vader van Husah. Dit zijn de kinderen van Hur, den eerstgeborene van Efratha, den vader van Bethlehem.

5 Aschur nu, de vader van Thekóa, had twee vrouwen, Hela en Náära.

6 En Náära baarde hem Ahuzzam, en Hefer, en Témeni, en Haähástari. Dit zijn de kinderen van Náära.

7 En de kinderen van Hela waren Zereth, Jezóhar en Ethnan.

8 En Koz gewon Anub en Hazobéba, en de huisgezinnen van Aharhel, den zoon van Harum.

9 Jabez nu was heerlijker dan zijne broeders; en zijne moeder had zijnen naam Jabez genoemd, zeggende: Want ik heb hem met smarten gebaard.

10 Want Jabez riep den God Israëls aan, zeggende: Indien Gij mij rijkelijk zegenen, en mijne landpale vermeerderen zult, en Uwe

hand met mij zijn zal, en met het kwade *alzoo* maakt, dat het mij niet smarte! En God liet komen wat hij begeerde.

11 En Chelub, de broeder van Suha, gewon Mechir; hij is de vader van Eston.

12 Eston nu gewon Beth-rafa, en Paséa, en Tehínna, den vader van I'r-nahas; dit zijn de mannen van Recha.

13 En de [a] kinderen van Kenaz waren Othniël en Serája; en de kinderen van Othniël, Hathath. [a] Joz. 15:17.

14 En Meónothai gewon Ofra; en Serája gewon Joab, den vader des dals der werkmeesters; want zij waren werkmeesters.

15 De kinderen van Kaleb nu, den zoon van Jefunne, waren Iru, Ela en Naäm; en de kinderen van Ela, te weten Kenaz.

16 En de kinderen van Jehalelel waren Zif en Zifa, Thírea en Asáreël.

17 En de kinderen van Ezra waren Jether, en Mered, en Efer, en Jalon; en zij baarde Mirjam, en Sammai, en Isbah, den vader van Esthemóa.

18 En zijne Joodsche huisvrouw baarde Jered, den vader van Gedor, en Heber, den vader van Socho, en Jekúthiël, den vader van Zanóah; en die zijn kinderen van Bitja, de dochter van Faraö, die Mered genomen had.

19 En de kinderen van de huisvrouw Hodija, de zuster van Naham, waren Abi-Kehíla, de Garmiet, en Esthemóa, de Maächathiet.

20 De kinderen van Simon nu waren Amnon en Rinna, Ben-hanan en Tilon: en de kinderen van Iseï waren Zoheth en Ben-Zoheth.

21 [a] De kinderen van Sela, den zoon van Juda, waren Er, de vader van Lecha, en Lada, de vader van Marésa; en de huisgezinnen van het huis der linnenwerkers in het huis van Asbéa. [a] Gen. 38:5.

22 Daartoe Jokim, en de mannen van Chozéba, en Joas, en Saraf (die over de Moabieten geheerscht hebben), en de Jasúbiléhem; doch deze dingen zijn oud.

23 Deze waren pottenbakkers, wonende bij plantages en tuinen; zij zijn daar gebleven bij den Koning in zijn werk.

24 De kinderen van Simeon waren Nemúël en Jamin, Jarib, Zerah, Saul.

25 Sallum was zijn zoon; Mibsam was zijn zoon; Misma was zijn zoon.

26 De kinderen van Misma waren *deze:* Hammúël zijn zoon, Zaccur zijn zoon, Simeï zijn zoon.

27 Simeï nu had zestien zonen en zes dochteren; maar zijne broeders hadden niet vele kinderen; en hun gansche huisgezin werd zoo zeer niet vermenigvuldigd, als van de kinderen van Juda.

28 En zij woonden te Ber-séba, en te Mólada, en te Hazar-Sual,

29 En te Bilha, en te Ezem, en te Tholad,

30 En te Bethúël, en te Horma, en te Ziklag,

31 En te Beth-markabôth, en te Hazar-Susim, en te Beth-bíri, en te Saäráïm. Dit waren hunne steden, totdat David Koning werd.

32 En hunne dorpen waren Etam en Ain, Rimmon en Tochen, en Asan; vijf steden.

33 En al hare dorpen, die in den omloop dezer steden waren, tot Baäl toe. Dit zijn hunne woningen en hunne geslachtrekening voor hen.

34 Doch Mesóbab, en Jamlech, en Josa, de zoon van Amázia,

35 En Joël, en Jehu, de zoon van Jesibja, den zoon van Serája, den zoon van Asíël,

36 En Eljoënai, en Jaäkóba, en Jesóhaja, en Asája, en Adíël, en Jesiméël, en Benája,

37 En Ziza, de zoon van Sifeï, den zoon van Allon, den zoon van Jedája, den zoon van Simri, den zoon van Semája;

38 Deze kwamen tot namen, zijnde vorsten in hunne huisgezinnen, en de huisgezinnen hunner vaderen braken uit in menigte.

39 En zij gingen tot aan den ingang van Gedor tot het oosten des dals, om weide te zoeken voor hunne schapen.

40 En zij vonden vette en goede weide, en een land, wijd van begrip, en stil, en gerust: want die van Cham woonden daar te voren.

41 Deze nu, die met namen beschreven zijn, kwamen in de dagen van Hizkía, den koning van Juda, en zij sloegen de tenten en woningen dergenen, die daar gevonden werden; en zij verbanden hen, tot op dezen dag; en zij woonden aan hunne plaats; want daar was weide voor hunne schapen.

42 Ook gingen uit hen, *te weten* uit de kinderen van Símeon, vijf honderd mannen, tot het gebergte van Seïr; en Pelatja, en Nearja, en Refája, en Uzziël, de zonen van Iseï, waren hun tot hoofden.

43 En zij sloegen de overigen der ontkomenen onder de Amalekieten, en zij woonden aldaar tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 5.

De zonen en nakomelingen van Ruben, tot de Babylonische gevangenis, vs. 1. Hunne oorlogen tegen de Hagarenen, 10. De woning en de voornaamste mannen van den stam van Gad, 11. Het getal der Rubenieten, Gadieten en den halven stam van Manasse, die ten strijde trokken, 18. Hunne oorlogen tegen de Hagarenen, 19. Hunne overwinningen over hen, 20. Woonplaats van den halven stam van Manasse, 23. Zijne beroemdste mannen, 24. Deze drie stammen worden gevangen naar Assyrië gevoerd van wege hunne zonden, 25.

DE kinderen van Ruben nu, den eerstgeborene van Israël: (want hij was de eerstgeborene; maar dewijl hij zijns vaders bed ontheiligd had, werd zijne eerstgeboorte gegeven aan de kinderen van Jozef, den zoon van Israël; doch niet *alzoo* dat hij zich in het geslachtregister naar de eerstgeboorte rekenen mocht;

2 Want Juda werd machtig onder zijne broederen, en die tot een' voorganger was, was uit hem; doch de eerstgeboorte was van Jozef.)

3 De kinderen van Ruben, den eerstgeborene van Israël, zijn [a] Hanoch en Pallu, Hezron en Charmi. [a] Gen. 46:9. Ex. 6:13. Num. 26:5.

4 De kinderen van Joël: zijn zoon Semája; zijn zoon Gog; zijn zoon Simeï;

5 Zijn zoon Micha; zijn zoon Reája; zijn zoon Baäl;

6 Zijn zoon Béëra, welken Tiglath-Pilnéser, de koning van Assyrië, gevankelijk wegvoerde; hij was de vorst der Rubenieten.

7 Aangaande zijne broederen in hunne huisgezinnen, als zij naar hunne geboorten in de geslachtregisters gesteld werden; de hoofden zijn geweest Jehiël en Zecharja,

8 En Bela, de zoon van Azaz, den zoon van Sema, den zoon van Joël, die woonde te Aroër, en tot aan Nebo, en Baäl-Meon.

9 En hij woonde tegen het oosten, tot den ingang der woestijn, van de rivier Frath af; want hun vee was veel geworden in het land van Gilead.

10 En in de dagen van Saul voerden zij krijg tegen de Hagarenen, die vielen door hunne hand; en zij woonden in hunne tenten tegen de geheele oostzijde van Gilead.

11 De kinderen van Gad nu woonden tegen hen over, in [a] het land van Basan, tot Salcha toe. [a] Joz. 13:24.

12 Joël was het hoofd; en Safam de tweede; maar Jáënai en Safat *bleven* in Basan.

13 Hunne broeders nu, naar hunne vaderlijke huizen, waren Míchaël, en Mesullam, en Seba, en Jorai, en Jachan, en Zia, en Heber; zeven.

14 Deze zijn de kinderen van Abiháïl, den zoon van Huri, den zoon van Jaróah, den zoon van Gilead, den zoon van Míchaël, den zoon van Jesísai, den zoon van Jahdo, den zoon van Buz.

15 Ahi, de zoon van Abdíël, den zoon van Guni, was het hoofd van het huis hunner vaderen.

16 En zij woonden in Gilead, in Basan, en in hare onderhoorige plaatsen, en in al de voorsteden van Saron, tot aan hunne uitgangen.

17 Alle deze zijn naar hunne geslachtregisters geteld, in de dagen van Jotham, den koning van Juda, en in de dagen van Jeróbeam, den koning van Israël.

18 Van de kinderen van Ruben, en van de Gadieten, en van den halven stam van Manasse, van de strijdbaarste mannen, schild en zwaard dragende, en den boog spannende, en ervaren in den krijg, waren vier en veertig duizend zeven honderd en zestig, uitgaande in het heir.

19 En zij voerden krijg tegen de Hagarenen, en *tegen* Jethur, en Nafis, en Nodab.

20 Doch zij werden geholpen tegen hen, en de Hagarenen werden in hunne hand gegeven, en allen, die met hen waren; omdat zij tot God riepen in den krijg, zoo liet Hij Zich van hen verbidden, dewijl zij op Hem vertrouwden.

21 En zij voerden hun vee gevankelijk weg; van hunne kemelen vijftig duizend, en twee honderd en vijftig duizend schapen, en twee duizend ezelen, en honderd duizend zielen der menschen.

22 Want er vielen vele verwonden, dewijl de strijd van God was; en zij woonden in hunne plaats, totdat zij gevankelijk weggevoerd werden.

23 De kinderen nu van den halven stam van Manasse woonden in dat land. Zij werden vermenigvuldigd van Basan tot aan Baäl-Hermon, en Senir, en den berg Hermon.

24 Deze nu waren de hoofden hunner vaderlijke huizen, te weten: Hefer, en Jiseï, en Eliël, en Azríël, en Jeremía, en Hodávja, en Jahdíël; mannen sterk van kracht, mannen van naam, hoofden der huizen hunner vaderen.

25 Maar zij hebben tegen den God hunner

vaderen overtreden, en de goden der volken
des lands nagehoereerd, welke God voor
hunne aangezichten had verdelgd.
26 Zoo verwekte de God Israëls den geest
van Pul, den koning van Assyrië, en den
geest van Tiglath-Pilnéser, den koning van
Assyrië, die voerde hen gevankelijk weg,
te weten de Rubenieten, en de Gadieten,
en den halven stam van Manasse; en hij
bracht hen te Halah, en Habor, en Hara,
en aan de rivier Gozan, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 6.

De zonen van Levi, vs. 1. De nakomelingen der hoogepriesters, van Aäron tot de wegvoering naar Babel, vs. 3. De nakomelingen van Gerson, Merári en Kahath, 16. De zangers naar de ordening van David, 31. De bedieningen van Aäron en van zijne nakomelingen tot op Ahimáäz, 49. De woningen der nakomelingen van Aäron, 54. De steden der Kahathieten, 66, der Gersonieten, 71, en der Merarieten, 77.

DE [a] kinderen van Levi waren Gerson,
Kahath en Merári.

[a] Gen. 46:11. Ex. 6:15. Num. 26:57. 1 Kron. 23:6.

2 De kinderen van Kahath nu waren
Amram, Jizhar, en Hebron, en Uzzíël.
3 En de kinderen van Amram waren
Aäron, en Mozes en Mirjam; en de kinderen van Aäron waren Nadab en Abíhu,
Eleázar en I'thamar.
4 En Eleázar gewon Pínehas, Pínehas
gewon Abisúa;
5 En Abisúa gewon Bukki, en Bukki
gewon Uzzi;
6 En Uzzi gewon Zeráhja, en Zeráhja
gewon Merajôth;
7 En Merajôth gewon Amarja, en Amarja
gewon Ahítub;
8 En Ahítub gewon [a] Zadok, en Zadok
gewon Ahimáäz; [a] 2 Sam. 8:17. 15:27.
9 En Ahimáäz gewon Azarja, en Azarja
gewon Jóhanan;
10 En Jóhanan gewon Azarja. Hij is het,
die het priesterambt bediende in het huis,
dat Sálomo te Jeruzalem gebouwd had.
11 En Azarja gewon Amarja, en Amarja
gewon Ahítub;
12 En Ahítub gewon Zadok, en Zadok
gewon Sallum;
13 En Sallum gewon Hilkía, en Hilkía
gewon Azarja;
14 En Azarja gewon Seràja, en Seràja
gewon Józadak;
15 En Józadak ging mede, als de HEERE
Juda en Jeruzalem gevankelijk wegvoerde
door de hand van Nebukadnézar.
16 *Zoo zijn dan* de kinderen van Levi:
[a] Gersom, Kahath en Merári. [a] Ex. 6:16, 17.
17 En dit zijn de namen der zonen van
Gersom: Libni en Simeï.
18 En de kinderen van Kahath waren
Amram, en Jizhar, en Hebron, en Uzzíël.
19 De kinderen van Merári waren Máheli
en Musi. En dit zijn de huisgezinnen der
Levieten, naar hunne vaderen.
20 Van Gersom: zijn zoon was Libni;
zijn zoon Jahath; zijn zoon Zimma;
21 Zijn zoon Joah; zijn zoon Iddo; zijn
zoon Zerah; zijn zoon Jeáthrai.
22 De kinderen van Kahath waren: zijn
zoon Amminádab; zijn zoon Korah; [a] zijn
zoon Assir; [a] Ex. 6:23.
23 Zijn zoon E'lkana; en zijn zoon Ebjásaf; en zijn zoon Assir;
24 Zijn zoon Tahath; zijn zoon Uríël;
zijn zoon Uzzia; en zijn zoon Saul.
25 De kinderen van E'lkana nu waren
Amásai en Ahimôth.
26 E'lkana: dezes zoon was E'lkana; zijn
zoon was Zofai; en zijn zoon was Nahath;
27 Zijn zoon Elíab; zijn zoon Jeróham;
zijn zoon E'lkana.
28 De zonen van Samuël nu waren *deze:*
zijn eerstgeborene was Vasni, daarna Abía.
29 De kinderen van Merári waren Máheli;
zijn zoon Libni; zijn zoon Símeï; zijn zoon
Uzza;
30 Zijn zoon Símea; zijn zoon Haggija;
zijn zoon Asája.
31 Deze nu zijn het, die David gesteld
heeft tot het ambt des gezangs in het huis
des HEEREN, nadat de ark *tot* rust *gekomen* was.
32 En zij dienden voor den tabernakel
van de tent der samenkomst met gezangen,
totdat Sálomo het huis des HEEREN te
Jeruzalem bouwde; en zij stonden naar
hunne wijze in hun ambt.
33 Deze nu zijn ze, die daar stonden met
hunne zonen: van de zonen der Kahathieten, Heman de zanger, de zoon van Joël,
den zoon van Samuël,
34 Den zoon van E'lkana, den zoon van
Jeróham, den zoon van Elíël, den zoon van
Toah,
35 Den zoon van Zuf, den zoon van
E'lkana, den zoon van Mahath, den zoon
van Amásai,
36 Den zoon van E'lkana, den zoon van
Joël, den zoon van Azarja, den zoon van
Zefanja,
37 Den zoon van Tahath, den zoon van

Assir, den zoon van Ebjásaf, den zoon van
Korah,
38 Den zoon van Jizhar, den zoon van
Kahath, den zoon van Levi, den zoon van
Israël.
39 En zijn broeder Asaf stond aan zijne
rechter*zijde;* Asaf was de zoon van Berech-
ja, den zoon van Símea,
40 Den zoon van Míchaël, den zoon van
Baëseja, den zoon van Malchija,
41 Den zoon van Ethni, den zoon van
Zerah, den zoon van Adája,
42 Den zoon van Ethan, den zoon van
Zimma, den zoon van Simeï,
43 Den zoon van Jahath, den zoon van
Gersom, den zoon van Levi.
44 Hunne broeders nu, de kinderen van
Meràri, *stonden* aan de linker*zijde, namelijk*
Ethan, de zoon van Kisi, den zoon van
Abdi, den zoon van Malluch,
45 Den zoon van Hasabja, den zoon van
Amázia, den zoon van Hilkía,
46 Den zoon van Amzi, den zoon van
Bani, den zoon van Semer,
47 Den zoon van Máheli, den zoon van
Musi, den zoon van Merári, den zoon
van Levi.
48 Hunne broeders nu, de Levieten,
waren gegeven tot allerlei dienst des ta-
bernakels van het huis Gods.
49 [a] Aäron nu en zijne zonen rookten op
het altaar des brandoffers, en op het reuk-
altaar, zijnde *besteld* tot al het werk van
het heilige der heiligen, en om over Israël
verzoening te doen, naar alles wat Mozes,
de knecht Gods, geboden had.

a Ex. 30:7, 8, 10. Num. 4:16. 7:10. 18:1.

50 Dit nu zijn de kinderen van Aäron:
Eleázar was zijn zoon; Pínehas zijn zoon;
Abisúa zijn zoon;
51 Bukki zijn zoon; Uzzi zijn zoon;
Seráhja zijn zoon;
52 Merajôth zijn zoon; Amarja zijn zoon;
Ahítub zijn zoon;
53 Zadok zijn zoon; Ahimáäz zijn zoon.
54 En dit waren hunne woningen, naar
hunne kasteelen, in hunne landpalen,
namelijk van de zonen van Aäron, van het
huisgezin der Kahathieten; want dat lot
was voor hen.
55 En zij gaven hun Hebron, in het land
van Juda, en hare voorsteden rondom
dezelve.
56 Maar het veld der stad, en hare dorpen,
[a] gaven zij Kaleb, den zoon van Jefunne,

a Joz. 21:12.

57 En den kinderen van Aäron gaven zij
steden van Juda; de vrijstad Hebron, en
Libna en hare voorsteden, en Jattir en
Esthemóa, en hare voorsteden,
58 En Hilen en hare voorsteden, en Debir
en hare voorsteden,
59 En Asan en hare voorsteden, en Beth-
Sémes en hare voorsteden.
60 Van den stam van Benjamin nu: Geba
en hare voorsteden, en Allémeth en hare
voorsteden, en Anáthoth en hare voorsteden.
Al hunne steden, in hunne huisgezinnen,
waren dertien steden.
61 Maar de kinderen van Kahath, die
overgebleven waren, hadden van het huis-
gezin van den stam, uit den halven stam
van half Manasse, bij het lot, tien steden.
62 En de kinderen van Gersom, naar
hunne huisgezinnen, hadden van den stam
van Issaschar, en van den stam van Aser,
en van den stam van Nafthali, en van den
stam van Manasse in Basan, dertien steden.
63 De kinderen van Merári, naar hunne
huisgezinnen, hadden van den stam van
Ruben, en van den stam van Gad, en van
den stam van Zebulon, bij het lot, twaalf
steden.
64 Alzoo gaven de kinderen Israëls aan
de Levieten deze steden en hare voorsteden.
65 En zij gaven ze bij het lot, van den
stam der kinderen van Juda, en van den
stam der kinderen van Simeon, en van den
stam der kinderen van Benjamin, deze
steden, dewelke zij bij namen noemden.
66 *Aan de overigen* nu, uit de huisgezinnen
der kinderen van Kahath, dien gewerden
steden hunner landpale, van den stam van
Efraïm.
67 Want zij gaven hun van de vrijsteden:
Sichem en hare voorsteden op het gebergte
van Efraïm, en Gezer en hare voorsteden,
68 En Jokmeam en hare voorsteden, en
Beth-hóron en hare voorsteden,
69 En Ajálon en hare voorsteden, en Gath-
Rimmon en hare voorsteden.
70 En uit den halven stam van Manasse:
Aner en hare voorsteden, en Bíleam en hare
voorsteden. De huisgezinnen der overige
kinderen van Kahath hadden *deze steden:*
71 De kinderen van Gersom hadden van
de huisgezinnen van den halven stam van
Manasse: Golan in Basan en hare voor-

steden, en Astharôth en hare voorsteden;
72 En van den stam van Issaschar: Kedes en hare voorsteden, Dobrath en hare voorsteden,
73 En Ramoth en hare voorsteden, en Anem en hare voorsteden;
74 En van den stam van Aser: Masal en hare voorsteden, en Abdon en hare voorsteden,
75 En Hukok en hare voorsteden, en Rehob en hare voorsteden;
76 En van den stam van Nafthali: Kedes in Galiléa, en hare voorsteden, en Hammon en hare voorsteden, en Kirjatháïm en hare voorsteden.
77 De overige kinderen van Merári hadden van den stam van Zebulon: Rimmóno en hare voorsteden, Thabor en hare voorsteden;
78 En aan gene zijde der Jordaan tegen Jericho, tegen het oosten aan de Jordaan, van den stam van Ruben: Bezer in de woestijn, en hare voorsteden, en Jahza en hare voorsteden,
79 En Kedémoth en hare voorsteden, en Mefaäth en hare voorsteden;
80 En van den stam van Gad: Ramoth in Gilead, en hare voorsteden, en Mahanáïm en hare voorsteden,
81 En Hesbon en hare voorsteden, en Jáëzer en hare voorsteden.

HOOFDSTUK 7.

Geslachtregister van Issaschar, vs. 1; van Benjamin, 6; van Nafthali, 13; van Manasse, 14; van Efraim, 20; en van Aser, 30.

DE kinderen van [a] Issaschar waren Thola en Pua, Jasib en Simron; vier.

[a] Gen. 46:13. Num. 26:23.

2 De kinderen van Thola nu waren Uzzi, en Rafája, en Jeríël, en Jachmai, en Jibsam, en Semúël; hoofden van de huizen hunner vaderen, van Thola, kloeke helden in hunne geslachten; hun getal was in de dagen van David twee en twintig duizend en zes honderd.
3 En de kinderen van Uzzi waren Jizráhja; en de kinderen van Jizráhja waren Michaël, en Obadja, en Joël, *en* Jisía; deze vijf waren al te zamen hoofden.
4 En met hen naar hunne geslachten, naar hunne vaderlijke huizen, waren de hoopen des krijgsheirs zes en dertig duizend; want zij hadden vele vrouwen en kinderen.
5 En hunne broeders, in alle huisgezinnen van Issaschar, kloeke helden, waren zeven en tachtig duizend, al dezelve in geslachtregisters gesteld zijnde.
6 [a] *De kinderen* van Benjamin waren Bela, en Becher, en Jedíaël; drie.

[a] Gen. 46:21. Num. 26:38. 1 Kron. 8:1.

7 En de kinderen van Bela waren Ezbon, en Uzzi, en Uzzíël, en Jerimôth, en Iri; vijf hoofden in de huizen der vaderen, kloeke helden; die, in geslachtregisters gesteld zijnde, waren twee en twintig duizend en vier en dertig.
8 De kinderen van Becher nu waren Zemíra, en Joas, en Eliëzer, en Eljoënai, en Omri, en Jerémoth, en Abíja, Anáthoth, en Alémeth; deze allen waren kinderen van Becher.
9 Deze nu in geslachtregisters gesteld zijnde, naar hunne geslachten, hoofden der huizen hunner vaderen, kloeke helden, waren twintig duizend en twee honderd.
10 De kinderen van Jedíaël nu waren Bilhan; en de kinderen van Bilhan waren Jeüs en Benjamin, en Ehud, en Chenáäna, en Zethan, en Tharsis, en Ahi-sahar.
11 Alle dezen waren kinderen van Jedíaël, tot hoofden der vaderen, kloeke helden, zeventien duizend en twee honderd, uitgaande in het heir ten strijde.
12 Daartoe Suppim en Huppim waren kinderen van Ir, *en* Husim, kinderen van Aher.
13 De kinderen van Nafthali waren Jahzíël en Guni, en Jezer, en Sallum, kinderen van Bilha.
14 De kinderen van Manasse waren Asríël, welken *de vrouw van Gilead* baarde; *doch* zijn bijwijf, de Syrische, baarde Machir, den vader van Gilead.
15 Machir nu nam tot eene vrouw de zuster van Huppim en Suppim, en haar naam was Máächa; en de naam des tweeden was Zeláfead. Zeláfead nu had dochters.
16 En Máächa, de huisvrouw van Machir, baarde eenen zoon, en zij noemde zijnen naam Peres, en de naam zijns broeders was Seres, en zijne zonen waren Ulam en Rekem.
17 De kinderen van Ulam nu waren Bedan; deze zijn de kinderen van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Manasse.
18 Belangende nu zijne zuster Molécheth, zij baarde Ishud, en Abiëzer, en Máhela.
19 De kinderen van Semída nu waren

Ahjan, en Sechem, en Likhi, en Aniam.
20 En de [a]kinderen van Efraïm waren
Suthélah; en zijn zoon was Bered; en zijn
zoon Tahath; en zijn zoon Eláda; en zijn
zoon Tahath; [a] Num. 26:35.
21 En zijn zoon was Zabad; en zijn zoon
Suthélah, en Ezer, en Elad. En de mannen
van Gath, die in het land geboren waren,
doodden hen, omdat zij afgekomen waren
om hun vee te nemen.
22 Daarom droeg Efraïm, hun vader, vele
dagen leed; en zijne broeders kwamen om
hem te troosten.
23 Daarna ging hij in tot zijne huisvrouw,
en zij werd zwanger, en baarde eenen zoon;
en hij noemde zijnen naam Bería, omdat
zij in ellende was in zijn huis.
24 Zijne dochter nu was Séëra, die bouwde
het lage en het hooge Beth-hóron, en Uz-
zen-Séëra.
25 En Refah was zijn zoon, en Resef; en
zijn zoon was Telah; en zijn zoon Tahan;
26 Zijn zoon was Ladan; zijn zoon Am-
míhud; zijn zoon Elisáma;
27 Zijn zoon was Non; zijn zoon Jozua.
28 En [a]hunne bezitting en hunne woning
was Beth-El, en hare onderhoorige plaatsen;
en tegen het oosten Náäran, en tegen het
westen Gezer en hare onderhoorige plaatsen;
en Sichem en hare onderhoorige plaatsen,
tot Gaza toe, en hare onderhoorige plaatsen.
[a] Joz. 16:1.
29 En aan de zijden der kinderen van
Manasse was Beth-Sean en hare onderhoo-
rige plaatsen, Tháänach en hare onder-
hoorige plaatsen, Megiddo en hare onder-
hoorige plaatsen, Dor en hare onderhoorige
plaatsen. In deze hebben de kinderen van
Jozef, den zoon van Israël, gewoond.
30 [a]De kinderen van Aser waren Jimna,
en Jisva, en Jisvi, en Bería, en Sera, hun-
lieder zuster. [a] Gen. 46:17. Num. 26:44.
31 De kinderen van Bería nu waren Heber
en Málchiël; hij is de vader van Birzávith.
32 En Heber gewon Jaflet, en Somer,
en Hotham, en Sua, hunlieder zuster.
33 De kinderen van Jaflet nu waren Pa-
sach, en Bimhal, en Asvath; dit waren
de kinderen van Jaflet.
34 En de zonen van Semer waren Ahi
en Róhega, Jehubba en Aram.
35 En de kinderen van zijnen broeder
Helem waren Zofah, en Jimna, en Seles, en
Amal.
36 De kinderen van Zofah waren Suah, en
Harnéfer, en Sual, en Beri, en Jimra,
37 Bezer, en Hod, en Samma, en Silsa,
en Jithran, en Beëra.
38 De kinderen van Jether nu waren
Jefunne, en Pispa, en Ara.
39 En de kinderen van Ulla waren Arah,
en Hanniël, en Rizja.
40 Deze allen waren kinderen van Aser,
hoofden der vaderlijke huizen, uitgelezene
kloeke helden, hoofden der vorsten; en
zij werden in geslachtregisters geteld ten
heire in den krijg; hun getal was zes en
twintig duizend mannen.

HOOFDSTUK 8.

Geslachtregister van den stam van Benjamin, vs. 1; en in het bijzonder der voorouders van Saul, die uit dezen stam was, en zijne nakomelingen, 33.

BENJAMIN nu gewon Bela, zijnen
eerstgeborene, Asbel, den tweede, en
Ahrah, den derde,
2 Noha, den vierde, en Rafa, den vijfde.
3 Bela nu had deze kinderen: Addar,
en Gera, en Abíhud,
4 En Abisúa, en Náäman, en Ahóah,
5 En Gera, en Sefúfan, en Huram.
6 Deze nu zijn de kinderen van Ehud;
deze waren hoofden der vaderen van de
inwoners te Geba, en hij voerde hen over
naar Manáhath;
7 En Náäman, en Ahía, en Gera; deze voer-
de hij weg; en hij gewon Uzza en Ahíhud.
8 En Saharáïm gewon kinderen in het land
van Moab (nadat hij dezelve weggezonden
had) uit Husim en Báära, zijne vrouwen;
9 En uit Hodes, zijne huisvrouw, gewon
hij Jobab, en Zibja, en Mesa, en Malcham,
10 En Jeüz, en Sochja, en Mirma; deze
zijn zijne zonen, hoofden der vaderen.
11 En uit Husim gewon hij Abítub en
Elpáäl.
12 De kinderen van Elpáäl nu waren
Eber, en Misam, en Semed; deze heeft
Ono gebouwd, en Lod en hare onder-
hoorige plaatsen;
13 En Bería, en Sema; deze waren
hoofden der vaderen van de inwoners te
Ajálon; deze hebben de inwoners van
Gath verdreven.
14 En Ahjo, Sasak en Jerémoth,
15 En Zebádja, en Arad, en Eder,
16 En Míchaël, en Jispa, en Joha waren
kinderen van Bería.
17 En Zebádja, en Mesullam, en Hizki,
en Heber,

18 En Jismerai, en Jizlía, en Jobab, de kinderen van Elpáäl.
19 En Jakim, en Zichri, en Zabdi,
20 En Eljoënai, en Zillethai, en Eliël,
21 En Adája, en Berája, en Simrath, waren kinderen van Simeï.
22 En Jispan, en Eber, en Eliël,
23 En Abdon, en Zichri, en Hanan,
24 En Hananja, en Elam, en Antothija,
25 En Jífdeja, en Pnúël waren zonen van Sasak.
26 En Sámserai, en Seharja, en Athalja,
27 En Jaäresja, en Elía, en Zichri waren zonen van Jeróham.
28 Deze waren de hoofden der vaderen, hoofden naar hunne geslachten; deze woonden te Jeruzalem.
29 En te Gíbeon woonde de vader van Gíbeon; en de naam zijner huisvrouw was Määcha.
30 En zijn eerstgeboren zoon was Abdon, daarna Zur, en Kis, en Baäl, en Nadab,
31 En Gedor, en Ahío, en Zecher.
32 En Mikloth gewon Símea; en deze woonden ook tegenover hunne broederen te Jeruzalem, met hunne broederen.
33 Ner nu gewon Kis, en Kis gewon Saul, en Saul gewon Jónathan, en Malchi-sua, en Abinádab, en Esbáäl.
34 En Jónathans zoon was Merib-baäl, en
[a] Merib-baäl gewon Micha. [a] 2 Sam. 9:12.
35 De kinderen van Micha nu waren Pithon, en Melech, en Thaäréa, en Achaz.
36 En Achaz gewon Jehóadda, en Jehóadda gewon Alémeth, en Azmáveth, en Zimri; Zimri nu gewon Moza;
37 En Moza gewon Bina; zijn zoon was Rafa; zijn zoon was Elása; zijn zoon was Azel.
38 Azel nu had zes zonen, en dit zijn hunne namen: Azríkam, Bochru, en Ismaël, en Searja, en Obadja, en Hanan. Alle deze waren zonen van Azel.
39 En de zonen van Esek, zijnen broeder, waren Ulam, zijn eerstgeborene, Jeüs, de tweede, en Elifélet, de derde.
40 En de zonen van Ulam waren mannen, kloeke helden, den boog spannende, en zij hadden vele zonen, en zoons zonen, honderd en vijftig. Alle deze waren van de kinderen van Benjamin.

HOOFDSTUK 9.

Vermelding van de voornaamsten uit den stam van Juda, Benjamin, Efraim en Manasse, die, na de Babylonische wegvoering wedergekeerd zijnde, zich te Jeruzalem gevestigd hebben, vs. 1; alsmede der priesters en Levieten, en hunne bedieningen in den tempel te Jeruzalem, 19. Herhaling van Sauls geslacht, 35.

EN gansch Israël werd in geslachtregisters geteld, en ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Israël. En die van Juda waren weggevoerd naar Babel, om hunner overtredingen wil.
2 De eerste inwoners nu, die in hunne bezitting, in hunne steden *kwamen*, waren de Israëlieten, de priesters, de Levieten, en de Nethínim.
3 Maar te Jeruzalem woonden van de kinderen van Juda, en van de kinderen van Benjamin, en van de kinderen van Efraïm en Manasse.
4 Uthai, de zoon van Ammíhud, den zoon van Omri, den zoon van Imri, den zoon van Bani, van de kinderen van Perez, den zoon van Juda.
5 En van de Silonieten was Asája, de eerstgeborene, en zijne kinderen.
6 En van de kinderen van Zerah was Jeüël, en van hunne broederen waren zes honderd en negentig.
7 En van de kinderen van Benjamin waren Sallu, de zoon van Mesullam, den zoon van Hodávja, den zoon van Hassenúa;
8 En Jibnéa, de zoon van Jeróham, en Ela, de zoon van Uzzi, den zoon van Michri; en Mesullam, de zoon van Sefatja, den zoon van Reüël, den zoon van Jibnija;
9 En hunne broederen naar hunne geslachten, negen honderd zes en vijftig; al deze mannen waren hoofden der vaderen in de huizen hunner vaderen.
10 Van de priesteren nu, Jedája, en Jojárib, en Jachin,
11 En Azarja, de zoon van Hilkija, den zoon van Mesullam, den zoon van Zadok, den zoon van Merajôth, den zoon van Ahítub, overste van het huis Gods;
12 En Adája, de zoon van Jeróham, den zoon van Pashur, den zoon van Malchija; en Masai, de zoon van Adiël, den zoon van Jahzéra, den zoon van Mesullam, den zoon van Mesillémith, den zoon van Immer.
13 Daartoe hunne broeders, hoofden in de huizen hunner vaderen, duizend zeven honderd en zestig, kloeke helden aan het werk van den dienst van het huis Gods.
14 Van de Levieten nu, waren Semája, de zoon van Hasub, den zoon van Azríkam, den zoon van Hasabja, van de kinderen van Merári;

15 En Bakbakkar, Heres, en Galal, en Mattanja, de zoon van Micha, den zoon van Zichri, den zoon van Asaf;

16 En Obadja, de zoon van Semája, den zoon van Galal, den zoon van Jedúthun; en Berechja, de zoon van Asa, den zoon van E'lkana, woonachtig in de dorpen der Netofathieten.

17 De poortiers nu waren: Sallum, en Akkub, en Talmon, en Ahíman, en hunne broeders; Sallum was het hoofd.

18 Ook tot nog toe, aan de poort des Konings oostwaarts, waren deze de poortiers onder de legers der kinderen van Levi.

19 En Sallum, de zoon van Kore, den zoon van Ebjásaf, den zoon van Korah, en zijne broeders van het huis zijns vaders, de Korahieten, waren over het werk van den dienst, wachters der dorpelen des tabernakels; gelijk hunne vaders in het leger des HEEREN geweest waren bewaarders van den ingang;

20 Als Pínehas, de zoon van Eleázar, te voren voorganger bij hen was, met welken de HEERE was.

21 Zacharja, de zoon van Meselemja, was poortier aan de deur van de tent der samenkomst.

22 Allen, die uitgelezen waren tot poortiers aan de dorpelen, waren twee honderd en twaalf. Deze waren in het geslachtregister gesteld naar hunne dorpen. David en Samuël, de ziener, hadden hen in hun ambt bevestigd.

23 Zij dan en hunne zonen waren aan de poorten van het huis des HEEREN, in het huis der tent, aan de wachten.

24 Die poortiers waren aan de vier winden, tegen het oosten, tegen het westen, tegen het noorden, en tegen het zuiden.

25 En hunne broeders waren op hunne dorpen, inkomende ten zevenden dage van tijd tot tijd, om met hen *te dienen;*

26 Want in dat ambt waren vier overste poortiers, die Levieten waren; en zij waren over de kameren en over de schatten van het huis Gods.

27 En zij bleven over nacht rondom het huis Gods; want op hen was de wacht, en zij waren over de opening, en dat allen morgen.

28 En *eenigen* van hen waren over de vaten van den dienst; want bij getal droegen zij ze in, en bij getal droegen zij ze uit.

29 Want uit dezelve zijn er besteld over de vaten, en over al de heilige vaten, en over de meelbloem, en wijn, en olie, en wierook, en specerij.

30 En uit de zonen der priesteren waren de bereiders van het reukwerk der specerijen.

31 En Mattithja uit de Levieten, dewelke was de eerstgeborene van Sallum, den Korahiet, was in het ambt over het werk, dat in pannen gekookt wordt.

32 En uit de kinderen der Kahathieten, uit hunne broederen, waren *eenigen* over de brooden der toerichting, om *die* alle sabbatten te bereiden.

33 *Uit* deze zijn ook de zangers, hoofden der vaderen onder de Levieten in de kameren, dienstvrij; want dag en nacht was het op hen, in dat werk te zijn.

34 Dit zijn de hoofden der vaderen onder de Levieten, hoofden in hunne geslachten; deze woonden te Jeruzalem.

35 Maar te Gíbeon hadden gewoond Jeïël, de vader van Gíbeon; de naam zijner zuster nu was Máächa.

36 En Abdon was zijn eerstgeboren zoon, daarna Zur, en Kis, en Baäl, en Ner, en Nadab,

37 En Gedor, en Ahío, en Zacharja, en Mikloth.

38 Mikloth nu gewon Símeam; deze woonden ook te Jeruzalem, tegenover hunne broederen, met hunne broederen.

39 En Ner gewon Kis, en Kis gewon Saul, en Saul gewon Jónathan, en Malchi-sua, en Abinádab, en Esbaäl.

40 En Jónathans zoon was Merib-baäl, en Merib-baäl gewon Micha.

41 De kinderen van Micha nu waren Pithon, en Melech, en Thaëréa.

42 En Achaz gewon Jáëra, en Jáëra gewon Alémeth, en Azmáveth, en Zimri; en Zimri gewon Moza;

43 En Moza gewon Bina; wiens zoon was Refája; wiens zoon was Elása; wiens zoon was Azel.

44 Azel nu had zes zonen, en dit zijn hunne namen: Azríkam, Bochru, en Ismaël, en Searja, en Obadja, en Hanan; deze zijn Azels zonen.

HOOFDSTUK 10.

De Filistijnen slaan het leger der Israëlieten, vs. 1. Dood van Sauls drie zonen, 2. Saul begeert van zijn' wapendrager hem te doorsteken; toen deze weigert, doorsteekt hij zichzelven, 4; zijn wapendrager doet evenzoo, 5. Sauls gansche huis omgebracht, 6. De Israëlieten verlaten hunne steden uit vrees voor de Filistijnen, die dezelve innemen, 7. De Filistijnen vinden de lijken van Saul en zijner zonen op het gebergte Gilbóa, 8; houwen Sauls hoofd af, dat zij met zijne wapenen hun land rondzenden, 9; en stellen dat ten toon in den

tempel van Dagon, 10. De inwoners van Jabes nemen de lichamen van Saul en zijne zonen, begraven hunne beenderen en bedrijven rouw, 11. Waarom God Saul en zijn huis alzoo heeft laten omkomen, 13.

EN de Filistijnen streden tegen Israël; en de mannen van Israël vloden voor het aangezicht der Filistijnen, en zij vielen verslagen op het gebergte Gilbóa.

2 En de Filistijnen hielden dicht achteraan Saul en achter zijne zonen; en de Filistijnen sloegen Jónathan, en Abinádab, en Malchi-sua, de zonen van Saul.

3 En de strijd werd zwaar tegen Saul, en de schutters met de bogen troffen hem aan; en hij vreesde zeer voor de schutters.

4 Toen zeide Saul tot zijnen wapendrager: Trek uw zwaard uit en doorsteek mij daarmede, dat misschien deze onbesnedenen niet komen, en met mij den spot drijven. Maar zijn wapendrager wilde niet; want hij vreesde zeer. Toen nam Saul het zwaard, en viel daarin.

5 Toen zijn wapendrager zag, dat Saul dood was, zoo viel hij ook in het zwaard en stierf.

6 Alzoo stierf Saul en zijne drie zonen; ook zijn gansche huis is te gelijk gestorven.

7 Als de mannen van Israël, die in het dal waren, zagen, dat zij gevloden waren, en dat Saul en zijne zonen dood waren, zoo verlieten zij hunne steden, en zij vloden. Toen kwamen de Filistijnen en woonden daarin.

8 Het geschiedde nu des anderen daags, als de Filistijnen kwamen om de verslagenen te plunderen, zoo vonden zij Saul en zijne zonen, liggende op het gebergte Gilbóa.

9 En zij plunderden hem, en zij namen zijn hoofd en zijne wapenen, en zij zonden ze in der Filistijnen land rondom, om *dit* te boodschappen aan hunne afgoden, en aan het volk.

10 [a] En zij leiden zijne wapenen in het huis huns gods; en zijn hoofd hechtten zij in het huis van Dagon. [a] 1 Sam. 31:10.

11 Als geheel Jabes in Gilead hoorde alles, wat de Filistijnen Saul gedaan hadden,

12 Zoo maakten zich alle strijdbare mannen op, en zij namen het lichaam van Saul, en de lichamen zijner zonen, en zij brachten ze te Jabes; en zij begroeven hunne beenderen onder eenen eikenboom te Jabes, en zij vastten zeven dagen.

13 Alzoo stierf Saul, in zijne overtreding, waarmede hij overtreden had tegen den HEERE, tegen het woord des HEEREN, hetwelk hij niet gehouden had; en ook, [a] omdat hij de waarzegster gevraagd had, haar zoekende, [a] 1 Sam. 28:8.

14 En den HEERE niet gezocht had; daarom doodde Hij hem, en keerde het koninkrijk tot David, den zoon van Isaï.

HOOFDSTUK 11.

Al de Israëlieten vergaderen zich te Hebron, vs. 1; en zalven David tot Koning over zich, 3; trekken daarna te zamen op naar Jeruzalem, 4. David overwint die stad door Joab en neemt zijne woning op den burg te Jeruzalem, 5. Hij vernieuwt die stad, 8. David neemt in macht en aanzien toe, 9. Namen der helden en voornaamste oversten van David, met vermelding hunner dappere daden, 10. Davids lust om water te drinken uit den put onder Bethlehems poort, 17. Drie helden halen het; doch David wil het niet drinken, 18. Helden onder het krijgsvolk en hunne daden, 20.

TOEN [a] vergaderde zich gansch Israël tot David naar Hebron, zeggende: Zie, wij zijn uw gebeente en uw vleesch. [a] 2 Sam. 5:1.

2 Zelfs ook te voren, toen Saul nog koning was, [a] hebt gij Israël uitgeleid en ingeleid; ook heeft de HEERE, uw God, tot u gezegd: Gij zult Mijn volk Israël weiden, en gij zult voorganger zijn van Mijn volk Israël. [a] 1 Sam. 19:8.

3 Ook kwamen alle oudsten in Israël tot den Koning naar Hebron, en David maakte een verbond met hen te Hebron, voor het aangezicht des HEEREN; en zij zalfden David ten Koning over Israël, [a] naar het woord des HEEREN, door den dienst van Samuël. [a] 1 Sam. 16.

4 En David toog henen, en gansch Israël, naar Jeruzalem, welke is Jebus; [a] want daar waren de Jebusieten, de inwoners des lands. [a] 2 Sam. 5:6.

5 En de inwoners van Jebus zeiden tot David: Gij zult hier niet inkomen. David dan nog won den burg Sion, welke is de stad Davids.

6 Want David zeide: Al wie de Jebusieten het eerst slaat, zal tot een hoofd, en tot een' overste worden. Toen beklom Joab, de zoon van Zerúja, dien het eerst; daarom werd hij tot een hoofd.

7 David nu woonde op den burg; daarom heet men dien de stad Davids.

8 En hij bouwde de stad rondom, van Millo af, en rondom henen; en Joab vernieuwde het overige der stad.

9 En David ging geduriglijk voort, en werd groot; want de HEERE der heirscharen was met hem.

10 Deze [a] nu waren de hoofden der helden, die David had, die zich dapper bij hem gedragen hebben in zijn koninkrijk

bij geheel Israël, om hem Koning te maken, [b] naar het woord des HEEREN over Israël.

[a] 2 Sam. 23:8. [b] 2 Sam. 16:1, 12.

11 Deze nu zijn van het getal der helden, die David had: Jasóbam, de zoon van Hachmóni, was het hoofd der dertigen, die zijne spies tegen drie honderd opheffende, hen op eenmaal versloeg.

12 En na hem was Eleázar, de zoon van Dodo, de Ahohiet; hij was onder die drie helden.

13 Hij was met David te Pas-Dammim, [a] als de Filistijnen daar ten strijde vergaderd waren, en het stuk des akkers vol gerst was, en het volk voor het aangezicht der Filistijnen vlood;

[a] 2 Sam. 5:17. 23:11.

14 En zij stelden zich in het midden van dat stuk, en beschermden het, en zij sloegen de Filistijnen; en de HEERE verloste hen door eene groote verlossing.

15 En [a] drie uit de dertig hoofden togen af naar den rotssteen tot David in de spelonk van Adullam; en het leger der Filistijnen had zich gelegerd in het dal Refaïm.

[a] 2 Sam. 23:13.

16 En David was toen in de vesting; en de bezetting der Filistijnen was toen te Bethlehem.

17 En David kreeg lust, en zeide: Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput, die onder de poort is?

18 Toen braken die drie door het leger der Filistijnen, en putten water uit Bethlehems bornput, die onder de poort is, en zij droegen het en brachten het tot David. Doch David wilde het niet drinken, maar hij goot het uit voor den HEERE;

19 En hij zeide: Dat late mijn God verre van mij zijn, van zulks te doen! zou ik het bloed dezer mannen drinken? Met gevaar huns levens, ja, met gevaar huns levens hebben zij dat gebracht. En hij wilde het niet drinken. Dit deden de drie helden.

20 Abísai nu, de broeder van Joab, was ook het hoofd van drie; en hij, verheffende zijne spies tegen drie honderd, versloeg hen; alzoo had hij eenen naam onder die drie.

21 Uit die drie was hij geëerd boven de twee; daarom werd hij hun tot een' overste; maar hij kwam tot aan die *eerste* drie niet.

22 Benája, de zoon van Jójada, de zoon eens dapperen mans van Kabzeël, was groot van daden; hij versloeg twee sterke leeuwen van Moab; ook ging hij af, en versloeg eenen leeuw in het midden des kuils, in den sneeuwtijd.

23 Hij versloeg ook eenen Egyptischen man, eenen man van groote lengte, van vijf ellen; en die Egyptenaar had eene spies in de hand, als een weversboom; maar hij ging tot hem af met eenen staf, en hij rukte de spies uit de hand des Egyptenaars, en hij doodde hem met zijne *eigene* spies.

24 Deze dingen deed Benája, de zoon van Jójada; dies had hij eenen naam onder die drie helden.

25 Ziet, hij was de heerlijkste van die dertig; nogtans kwam hij tot aan de drie niet. En David stelde hem over zijne trawanten.

26 [a] De helden nu der heiren waren: A'sahel, de broeder van Joab; E'lhanan, de zoon van Dodo, van Bethlehem;

[a] 2 Sam. 23:24.

27 Sammoth, de Harodiet; Helez, de Peloniet;

28 Ira, de zoon van Ikkes, de Thekoïet; Abiëzer, de Anthothiet;

29 Sibchai, de Husathiet; Ilai, de Ahohiet;

30 Máharai, de Netofathiet; Heled, de zoon van Bäána, de Netofathiet;

31 Ithai, de zoon van Ribai, van Gíbea der kinderen Benjamins; Benája, de Pirhathoniet;

32 Hurai, van de beken van Gaäs; Abiël, de Arbathiet;

33 Azmáveth, de Baharumiet; Eljáhba, de Saälboniet;

34 *Van* de kinderen van Hasem, den Gizoniet, was Jónathan, de zoon van Sage, de Harariet;

35 Ahíam, de zoon van Sachar, de Harariet; Elífal, de zoon van Ur;

36 Hefer, de Mecherathiet; Ahía, de Peloniet;

37 Hezro, de Karmeliet; Näärai, de zoon van Ezbai;

38 Joël, de broeder van Nathan; Mibhar, de zoon van Geri;

39 Zelek, de Ammoniet; Nahrai, de Berothiet, wapendrager van Joab, den zoon van Zerúja;

40 Ira, de Jithriet; Gareb, de Jithriet;

41 Uría, de Hethiet; Zabad, de zoon van Ahlai;

42 Adína, de zoon van Siza, de Rubeniet, was het hoofd der Rubenieten; nogtans waren er dertig boven hem;

43 Hanan, de zoon van Määcha, en Jósafat, de Mithniet;

44 Uzzia, de Asterathiet; Sama, en Jeïël, de zoon van Hotham, den Aroëriet;

45 Jedíaël, de zoon van Simri, en Joha, zijn broeder, de Tiziet;

46 Eliël Hammáhavim, en Jeríbai, en Josávia, de zonen van Elnääm; en Jithma, de Moabiet;

47 Elíël en Obed, en Jaäzíel van Mezóbaja.

HOOFDSTUK 12.

Hier worden nog eenige helden van David genoemd, die tot hem zijn gekomen, toen hij door Saul werd vervolgd, vs. 1; eerst uit het geslacht van Saul zelf, 2; daarna uit den stam van Gad, 14; alsmede uit de stammen Benjamin en Juda, 16; en van Manasse, 19. Opgave van de oversten der krijgslieden, die David te Hebron Koning maakten en hun getal, 23. Gansch Israel is het eens om David Koning over zich te maken, 38. Drie dagen vreugdemaaltijden bij die gelegenheid, 39.

DEZE nu zijn het, die tot David kwamen naar Ziklag, toen hij nog besloten was voor het aangezicht van Saul, den zoon van Kis; zij waren ook onder de helden, die tot dien krijg hielpen,

2 Gewapend met bogen, rechts en links met steenen werpende, en met pijlen schietende uit den boog; zij waren van de broederen van Saul, uit Benjamin.

3 Het hoofd was Ahiëzer, en Joas, zonen van Semää, den Gibeathiet; daarna Jezíël en Pelet, zonen van Azmaveth, en Berácha, en Jehu, de Anthothiet.

4 En Jísmaja, de Gíbeoniet, was een held onder de dertig, en over dertig *gesteld;* en Jírmeja, en Jaháziël, en Jóhanan, en Józabad, de Gederathiet;

5 Elúzai, en Jerimoth, en Beálja, en Semárja, en Sefátja, de Harufiet;

6 Elkana, en Jissía, en Azáreël, en Joëzer, en Jasóbam, de Korahieten;

7 En Joëla en Zebadja, de zonen van Jeróham, van Gedor.

8 Ook schiedden zich van de Gadieten af tot David, in die vesting naar de woestijn, kloeke helden, krijgslieden ten oorlog, toegerust met rondas en schild; en hunne aangezichten waren aangezichten der leeuwen; en zij waren als de reeën op de bergen in snelheid.

9 Ezer was het hoofd; Obadja de tweede; Elíab de derde;

10 Mismánna de vierde; Jirméja de vijfde;

11 Attai de zesde; Eliël de zevende;

12 Jóhanan de achtste; Elzábad de negende;

13 Jirméja de tiende; Machbánnai de elfde.

14 Deze waren van de kinderen van Gad, hoofden des heirs; een van de kleinsten was over honderd, en de grootste over duizend.

15 Deze zelven zijn het, die over de Jordaan gingen in de eerste maand, toen dezelve vol was aan al hare oevers; en zij verdreven al *de inwoners* der laagten, tegen het oosten en tegen het westen.

16 Er kwamen ook van de kinderen van Benjamin en Juda op de vesting tot David.

17 En David ging uit hun te gemoet, en antwoordde, en zeide tot hen: Indien gijlieden ten vrede tot mij gekomen zijt, om mij te helpen, zoo zal mijn hart te gelijk over ulieden zijn; maar indien het is, om mij aan mijne vijanden bedriegelijk over te leveren, daar toch geen wrevel in mijne handen is; de God onzer vaderen zie het, en straffe het!

18 En de Geest toog Amásai aan, den overste der hoofdlieden, *en hij zeide:* Wij zijne uwe, o David! en met u zijn wij, gij, zoon van Isaï! vrede, vrede zij u, en vrede uwen helperen; want uw God helpt u. Toen nam hen David aan, en stelde hen tot hoofden der benden.

19 Er[a] vielen ook van Manasse tot David, toen hij met de Filistijnen kwam, om tegen Saul te strijden, alhoewel zij hen niet hielpen; want de vorsten der Filistijnen verlieten hem met raad, zeggende: Met *gevaar van* onze hoofden zou hij tot Saul, zijnen heer, vallen. *a* 1 Sam. 29:1.

20 Toen hij naar Ziklag toog, vielen tot hem uit Manasse: Adnah, en Józabad, en Jedíaël, en Míchaël, en Józabad, en Elíhu, en Zillethai; hoofden der duizenden, die in Manasse waren.

21 En deze hielpen David mede tegen die benden; want alle deze waren kloeke helden; en zij waren oversten in het heir.

22 Want er kwamen er te *dier* tijd dag bij dag tot David, om hem te helpen, tot een groot leger toe, als een leger Gods.

23 En dit zijn de getalen der hoofden dergenen, die toegerust waren ten heire, die tot David te Hebron kwamen, om het koninkrijk van Saul tot hem te wenden, naar den mond des HEEREN:

24 Van de kinderen van Juda, die rondassen en spiesen droegen, waren zes duizend en acht honderd toegerust ten heire;

25 Van de kinderen van Simeon, kloeke helden ten heire, zeven duizend en honderd;

26 Van de kinderen van Levi, vier duizend en zes honderd;

27 En Jehójada was overste der Aäronieten; en met hem waren er drie duizend en zeven honderd.

28 En Zadok was een jongeling, een kloek held; en uit zijns vaders huis waren twee en twintig oversten;

29 En van de kinderen van Benjamin, de broederen van Saul, drie duizend; want tot nog toe waren er velen van hen, die het met het huis van Saul hielden;

30 En van de kinderen van Efraïm, twintig duizend en acht honderd, kloeke helden, mannen van naam in het huis hunner vaderen;

31 En van den halven stam van Manasse achttien duizend, die met namen uitgedrukt zijn, dat zij kwamen, om David Koning te maken;

32 En van de kinderen van Issaschar, die ervaren waren in het verstand van de tijden, om te weten wat Israël doen moest; hunne hoofden waren twee honderd, en al hunne broeders *pasten* op hun woord;

33 Uit Zebulon, uitgaande in het heir, toegerust ten strijde met alle krijgswapenen, vijftig duizend; en om eene slagordening te houden met eene onwankelbaar hart;

34 En uit Nafthali, duizend oversten, en bij hen met rondas en spies, zeven en dertig duizend;

35 En uit de Danieten, ten strijde toegerust, acht en twintig duizend en zes honderd;

36 En uit Aser, uitgaande in het heir, om krijgsorde te houden, waren veertig duizend;

37 En van gene zijde der Jordaan, van de Rubenieten, en Gadieten, en den halven stam van Manasse, met allerlei krijgsgereedschap ten oorlog, honderd en twintig duizend.

38 Al deze krijgslieden, die zich in slagorde konden houden, kwamen met een volkomen hart te Hebron, om David Koning te maken over gansch Israël. En ook was al het overige van Israël één hart, om David ten Koning te maken.

39 En zij waren daar bij David drie dagen lang, etende en drinkende; want hunne broeders hadden voor hen *wat* toebereid.

40 En ook de naasten aan hen, tot aan Issaschar, en Zebulon, en Nafthali, brachten brood op ezelen, en op kemelen, en op muilen, en op runderen, meelspijs, stukken vijgen, en stukken rozijnen, en wijn, en olie, en runderen, en klein vee in menigte; want er was blijdschap in Israël.

HOOFDSTUK 13.

David raadpleegt de oudsten van het volk, aangaande eene algemeene vergadering, vs. 1; om de ark uit Kirjath-Jeárim naar Sion over te brengen, 3. Dit behaagt de gansche gemeente wel, 4. Tot dat einde trekt David met de gemeente op, 6. Zij zetten de ark op eenen nieuwen wagen, 7. David en het volk bedrijven groote vreugde met gezang en muziekinstrumenten, 8. Uza strekt zijne hand uit om de ark te houden, 9; waarom hij van God gedood wordt, 10. David noemt de plaats, waar dit geschiedt, Perez-Uza, 11; en is bevreesd de ark tot zich te laten brengen, 12; maar plaatst ze bij Obed-Edom, 14.

EN David hield raad met de oversten der duizenden en der honderen, *en* met alle vorsten.

2 En David zeide tot de gansche gemeente van Israël: Indien het ulieden goeddunkt, en van den HEERE, onzen God, te zijn, laat ons ons uitbreiden, laat ons zenden aan onze overige broeders, in alle landen van Israël, en de priesters en Levieten, *die* met hen zijn in de steden, met hare voorsteden, opdat zij tot ons vergaderd worden.

3 En laat ons de ark onzes Gods tot ons wederhalen; want wij hebben ze in de dagen van Saul niet gezocht.

4 Toen zeide de gansche gemeente, dat men alzoo doen zou; want die zaak was recht in de oogen des ganschen volks.

5 [a] David dan vergaderde gansch Israël van het Egyptische Sichor af, tot daar men komt te Hamath, om de ark Gods te brengen van Kirjath-Jeárim. [a] 2 Sam. 6:1.

6 Toen toog David op met het gansche Israël naar Báäla, dat is, naar Kirjath-Jeárim, hetwelk in Juda is, dat hij van daar ophaalde de ark Gods, des HEEREN, Die tusschen de cherubim woont, waar de Naam wordt aangeroepen.

7 En zij voerden de ark Gods op eenen nieuwen wagen uit het huis van Abinádab. Uza nu en Ahío leidden den wagen.

8 En David en gansch Israël speelden voor het aangezicht Gods met alle macht, zoo met liederen, als met harpen, en met luiten, en met trommelen, en met cimbalen, en met trompetten.

9 Toen zij aan den dorschvloer van Chidon gekomen waren, zoo strekte Uza zijne hand uit, om de ark te houden; want de runderen struikelden.

10 Toen ontstak de toorn des HEEREN over Uza, en Hij sloeg hem, omdat hij zijne hand had uitgestrekt aan de ark; en hij stierf aldaar voor het aangezicht Gods.

11 En David ontstak, dat de HEERE eene scheur gescheurd had aan Uza; daarom

noemde hij diezelve plaats Perez-Uza, tot op dezen dag.

12 En David vreesde den HEERE te dien dage, zeggende: Hoe zal ik de ark Gods tot mij brengen?

13 Daarom [a] liet David de ark niet tot zich brengen in de stad Davids, maar deed ze afwijken in het huis van Obed-Edom, den Gethiet. [a] 2 Sam. 6:10.

14 Alzoo bleef de ark Gods bij het huisgezin van Obed-Edom, in zijn huis, drie maanden; en de HEERE zegende het huis van Obed-Edom, en alles, wat hij had.

HOOFDSTUK 14.

Hiram zendt bouwmeesters en cederhout tot David, vs. 1. Davids macht breidt zich uit, hij neemt meer vrouwen, krijgt veel kinderen, 3, hunne namen, 4. De Filistijnen trekken ten strijde tegen Israël, 8. David vraagt God wat hij doen zal, Die hem beveelt op te trekken, met belofte van overwinning, 10. David slaat hen en noemt die plaats Baäl-Perázim, 11. David laat hunne afgoden verbranden, 12. De Filistijnen hervatten den krijg, 13. David vraagt wederom den Heere, Die hem zegt wat hij doen moest, met toezegging van Zijne hulp, 14. David slaat de Filistijnen ten tweede maal, waardoor hij eenen grooten naam verkrijgt en overal wordt gevreesd, 16.

TOEN [a] zond Hiram, de koning van Tyrus, boden tot David, en cederenhout, en metselaars, en timmerlieden, dat zij hem een huis bouwden. [a] 2 Sam. 5:11.

2 En David merkte, dat hem de HEERE tot koning bevestigd had over Israël; want zijn koninkrijk werd ten hoogste verheven, om Zijns volks Israëls wil.

3 En David nam meer vrouwen te Jeruzalem, en David gewon meer zonen en dochteren.

4 Dit [a] nu zijn de namen der kinderen, die hij te Jeruzalem had: Sammúa en Sobab, Nathan en Sálomo, [a] 1 Kron. 3:5.

5 En Jibchar, en Elisúa, en Elpélet,

6 En Nogah, en Nefeg, en Jafia,

7 En Elisáma, en Beëljada, en Elifélet.

8 Toen de Filistijnen hoorden, dat David tot Koning gezalfd was over het gansche Israël, zoo togen al de Filistijnen op om David te zoeken. Toen David dat hoorde, zoo toog hij uit tegen hen.

9 Toen de Filistijnen kwamen, zoo spreidden zij zich uit in de laagte van Refaïm.

10 Toen vraagde David God, zeggende: Zal ik optrekken tegen de Filistijnen, en zult Gij hen in mijne hand geven? En de HEERE zeide tot hem: Trek op, want Ik zal hen in uwe hand geven.

11 Toen zij nu optogen naar Baäl-Perázim, zoo sloeg hen David daar; en David zeide: God heeft mijne vijanden door mijne hand gescheurd, als eene scheur der wateren; daarom noemden zij den naam derzelve plaats, Baäl-Perázim.

12 En daar lieten zij hunne goden; en David gebood, en zij werden met vuur verbrand.

13 Doch de Filistijnen voeren nog voort, en zij verspreidden zich in dat dal.

14 En David vraagde God nog eens; en God zeide tot hem: Gij zult niet optrekken achter hen heen; *maar* omsingel hen van boven, en kom tot hen tegenover de moerbeziënboomen.

15 En het zal geschieden, als gij hoort het geruisch van eenen gang in de toppen der moerbeziënboomen, kom dan uit ten strijde; want God zal voor uw aangezicht uitgegaan zijn, om het leger der Filistijnen te slaan.

16 David nu deed, gelijk als hem God geboden had; en zij sloegen het heir der Filistijnen van Gíbeon af tot aan Gezer.

17 Alzoo ging Davids naam uit in al die landen; en de HEERE gaf Zijne verschrikking over al die Heidenen.

HOOFDSTUK 15.

David bereidt eene plaats voor de ark, vs. 1; en beveelt dat zij door de Levieten zal gedragen worden, 2. Gansch Israël komt te Jeruzalem om de ark aldaar op te halen, 3. Namen der Levieten, die tot dat einde aldaar gekomen waren, 4. David beveelt hunne oversten wat en hoe zij zullen doen, 11. De ark wordt met groot gejuich en muziek naar Sion gebracht, 16. Michal, Sauls dochter, den Koning voor de ark ziende springen en spelen, veracht hem, 29.

EN David maakte zich huizen in zijne stad; en hij bereidde der ark Gods eene plaats, en spande eene tent voor haar.

2 Toen zeide David: Niemand mag de ark Gods dragen, dan de Levieten; want die [a] heeft de HEERE verkoren, om de ark Gods te dragen, en om Hem te dienen tot in der eeuwigheid. [a] Num. 4:15.

3 Ook vergaderde David gansch Israël te Jeruzalem, om de ark des HEEREN op te halen aan hare plaats, die hij haar bereid had.

4 En David [a] verzamelde de kinderen van Aäron en de Levieten. [a] 1 Kron. 6:1, 2.

5 Van de kinderen van Kohath was Uriël overste, en van zijne broederen waren honderd en twintig.

6 Van de kinderen van Merári was Asája overste, en van zijne broederen waren twee honderd en twintig.

7 Van de kinderen van Gersom was Joël overste, en van zijne broederen waren honderd en dertig.

8 Uit de kinderen van Elízafan was overste Semája, en van zijne broederen waren twee honderd.

9 Uit de kinderen van Hebron was Eliël overste, en zijne broederen waren tachtig.

10 Uit de kinderen van Uzziël was Amminádab overste, en zijne broederen waren honderd en twaalf.

11 En David riep de priesters Zadok en Abjathar, en de Levieten Uriël, Asája en Joël, Semája, en Eliël, en Amminádab.

12 En hij zeide tot hen: Gijlieden zijt hoofden der vaderen onder de Levieten; heiligt u, gij en uwe broeders, dat gij de ark des HEEREN, des Gods van Israël, opbrengt, ter *plaatse*, *die* ik voor haar bereid heb.

13 Want omdat gijlieden ten eerste *dit* niet *deedt*, heeft de HEERE, onze God, onder ons eene scheur gedaan, omdat wij Hem niet gezocht hebben naar het recht.

14 Zoo heiligden zich dan de priesters en Levieten, om de ark des HEEREN, des Gods van Israël, op te brengen.

15 En de kinderen der Levieten droegen de ark Gods op hunne schouderen, met de draagboomen, die op hen waren, [a] gelijk als Mozes geboden had naar het woord des HEEREN. *a* Ex. 25:14. Num. 4:15. 7:9.

16 En David zeide tot de oversten der Levieten, dat zij hunne broeders, de zangers, stellen zouden met muziekinstrumenten, met luiten, en harpen, en cimbalen, dat zij zich zouden doen hooren, verheffende de stem met blijdschap.

17 Zoo stelden dan de Levieten [a] Heman, den zoon van Joël, en uit zijne broederen Asaf, den zoon van Berechja; en uit de zonen van Merári, hunne broederen, Ethan, den zoon van Kusája; *a* 1 Kron. 6:33, 39, 44.

18 En met hen hunne broeders van de tweede orde: Zecharja, Ben en Jaäziël, en Semíramoth, en Jehiël, en Unni, Elíab, en Benája, en Maäséja, en Mattithja, en Eliféle, en Miknéja, en Obed-Edom, en Jeiël, de poortiers.

19 De zangers nu, Heman, Asaf en Ethan, lieten zich hooren met koperen cimbalen;

20 En Zechárja, en Aziël, en Semíramoth, en Jehiël, en Unni, en Elíab, en Maäséja, en Benája, met luiten op Alámoth.

21 En Mattithja, en Eliféle, en Miknéja, en Obed-Edom, en Jeiël, en Azázja, met harpen op de Scheminith, om den toon te versterken.

22 En Chenánja, de overste der Levieten, was over het opheffen; hij onderwees hen in het opheffen; want hij was verstandig.

23 En Berechja en Elkana waren poortiers der ark.

24 En Sebánja, en Jósafat, en Netháneël, en Amásai, en Zechárja, en Benája, en Eliëzer, de priesters, trompetten met trompetten voor de ark Gods; en Obed-Edom en Jehía waren poortiers der ark.

25 Het geschiedde nu, dat David en de oudsten van Israël, en de oversten der duizenden, henengingen, om de ark des verbonds des HEEREN op te halen, uit het huis van Obed-Edom, met vreugde;

26 Zoo geschiedde het, doordien dat God de Levieten hielp, die de ark des verbonds des HEEREN droegen, dat zij zeven varren en zeven rammen offerden.

27 David nu was gekleed met eenen mantel van fijn linnen; ook al de Levieten, die de ark droegen, en de zangers, en Chenánja, de overste van het opheffen der zangers; ook had David eenen lijfrok aan van linnen.

28 Alzoo bracht gansch Israël de ark des verbonds des HEEREN op, met gejuich, en met geluid der bazuin, en met trompetten, en met cimbalen, makende geluid met luiten en met harpen.

29 Het [a] geschiedde nu, toen de ark des verbonds des HEEREN tot aan de stad Davids gekomen was, dat Michal, de dochter van Saul, door een venster keek, en den koning David zag springende en spelende; zoo verachtte zij hem in haar hart. *a* 2 Sam. 6:16.

HOOFDSTUK 16.

David en het volk offeren brand- en dankofferen bij het plaatsen der ark in de tent door David daartoe verordineerd, vs. 1; hij zegent het volk, geeft een ieder brood, vleesch en wijn, 3. Hij stelt Levieten tot dienst der ark, 4. Hoofden der zangers, 5. Een psalm, door David aan Asaf en zijne broederen gegeven, met welken zij God moesten loven, 7; die gezongen zijnde, sprak al het volk, Amen, den Heere lovende, 36. David verordent zangers, 37; poortiers, 38, en priesters om brandofferen te offeren tot dienst der ark, 39. Dit volbracht zijnde, scheidt de vergadering uiteen, 43.

TOEN [a] zij de ark Gods inbrachten, zoo stelden zij ze in het midden der tent, welke David voor haar gespannen had; en zij offerden brandofferen en dankofferen voor het aangezicht Gods. *a* 2 Sam. 6:17.

2 Als David het brandoffer en de dankofferen geëindigd had te offeren, zoo zegende hij het volk in den Naam des HEEREN.

3 En [a] hij deelde een' iegelijk in Israël, van den man tot de vrouw, een' iegelijk eenen bol broods, en een schoon stuk *vleesch*, en eene flesch *wijn*. *a* 2 Sam. 6:19.

4 En hij stelde voor de ark des HEEREN *sommigen* uit de Levieten tot dienaars, en

dat, om den HEERE, den God Israëls, te
vermelden, en te loven, en te prijzen.
5 Asaf was het hoofd, en Zechárja de
tweede na hem; Jeíël, en Semíramoth, en
Jehíël, en Mattithja, en Elíab, en Benája,
en Obed-Edom, en Jeíël, met instrumenten
der luiten en met harpen; en Asaf liet zich
hooren met cimbalen;
6 Maar Benája en Jaháziël, de priesters,
steeds met trompetten voor de ark des
verbonds van God.
7 Te dienzelven dage gaf David ten eerste
dezen psalm, om den HEERE te loven, door
den dienst van Asaf, en zijne broederen.
8 Looft den HEERE, roept Zijnen Naam
aan, maakt Zijne daden bekend onder de
volken.
9 Zingt Hem, psalmzingt Hem, spreekt
aandachtelijk van al Zijne wonderwerken.
10 Roemt u in den Naam Zijner heilig-
heid; dat zich het hart dergenen, die den
HEERE zoeken, verblijde.
11 Vraagt naar den HEERE en Zijne
sterkte, zoekt Zijn aangezicht geduriglijk.
12 Gedenkt Zijner wonderwerken, die
Hij gedaan heeft, Zijner wonderteekenen,
en der oordeelen Zijns monds;
13 Gij, zaad van Israël, Zijnen dienaar, gij,
kinderen van Jakob, Zijnen uitverkorene!
14 Hij is de HEERE, onze God; Zijne
oordeelen zijn over de geheele aarde.
15 [a] Gedenkt tot in der eeuwigheid Zijns
verbonds, des woords, *dat* Hij ingesteld heeft
tot in het duizendste geslacht; [a] Gen. 17:9.
16 *Des verbonds*, [a] dat Hij met Abraham
heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak;
[a] Gen. 26:3.
17 Welken [a] Hij ook aan Jakob heeft ge-
steld tot eene inzetting, *aan* Israël tot een
eeuwig verbond; [a] Gen. 28:13. 35:11.
18 Zeggende: Ik zal u het land Kanaän
geven, een snoer van ulieder erfdeel;
19 Als gij weinige menschen in getal waart;
ja, weinigen en vreemdelingen daarin.
20 En zij wandelden van volk tot volk,
en van het eene koninkrijk tot een ander
volk.
21 Hij [a] liet niemand toe hen te onder-
drukken; ook bestrafte Hij koningen om
hunnentwil, *zeggende:* [a] Gen. 12:20. Ex. 7, 8, 9, 10, 11.
22 Tast Mijne gezalfden niet aan, en doet
Mijnen profeten geen kwaad.
23 Zingt den HEERE, gij, gansche aarde!
boodschapt Zijn heil van dag tot dag.
24 Vertelt Zijne eer onder de Heidenen,
Zijne wonderwerken onder alle volken.
25 Want de HEERE is groot, en zeer te
prijzen, en Hij is vreeselijk boven alle
goden.
26 Want al de goden der volken zijn
afgoden; maar de HEERE heeft de hemelen
gemaakt.
27 Majesteit en heerlijkheid zijn voor
Zijn aangezicht, sterkte en vroolijkheid
zijn in Zijne plaats.
28 Geeft den HEERE, gij, geslachten der
volken! geeft den HEERE eer en sterkte.
29 Geeft den HEERE de eer Zijns Naams,
brengt offer, en komt voor Zijn aangezicht;
aanbidt den HEERE in de heerlijkheid des
heiligdoms.
30 Schrikt voor Zijn aangezicht, gij, ge-
heele aarde! Ook zal de wereld bevestigd
worden, dat zij niet bewogen worde.
31 Dat de hemelen zich verblijden, en de
aarde verheuge zich, en dat men onder de
Heidenen zegge: De HEERE regeert.
32 Dat de zee bruise met hare volheid,
dat het veld huppele van vreugde, met al
wat daarin is.
33 Dan zullen de boomen des wouds jui-
chen voor het aangezicht des HEEREN,
omdat Hij komt de aarde te richten.
34 [a] Looft den HEERE, want Hij is goed;
[b] want Zijne goedertierenheid is tot in eeu-
wigheid. [a] Ps. 107:1. 118:1. 136:1. [b] Ps. 136:1, enz.
35 En zegt: Verlos ons, o, God onzes
heils! en verzamel ons, en red ons van de
Heidenen, dat wij Uwen heiligen Naam
loven, en dat wij ons Uwes lofs roemen.
36 Geloofd zij de HEERE, de God Israëls,
van eeuwigheid tot eeuwigheid! En al
het volk zeide: Amen! en het loofde den
HEERE.
37 Alzoo liet hij daar, voor de ark des
verbonds des HEEREN, Asaf en zijne broe-
deren, om geduriglijk te dienen voor de
ark, naar dat op elken dag besteld was.
38 Obed-Edom nu, met hunlieder broe-
deren, waren acht en zestig; en *hij stelde*
Obed-Edom, den zoon van Jedúthun, en
Hosa, tot poortiers;
39 En den priester Zadok, en zijne broe-
deren, de priesters, voor den tabernakel des
HEEREN op de hoogte, welke te Gíbeon is,
40 Om den HEERE de brandofferen gedu-
riglijk te offeren op het brandofferaltaar,
des morgens en des avonds; en zulks naar

alles, wat er geschreven staat in de wet des HEEREN, die Hij Israël geboden had.

41 En met hen Heman en Jedúthun, en de overige uitgelezenen, die met namen uitgedrukt zijn, om den HEERE te loven; want Zijne goedertierenheid is tot in der eeuwigheid.

42 Met hen dan waren Heman en Jedúthun, *met* trompetten en cimbalen voor degenen, die zich lieten hooren, en *met* instrumenten der muziek Gods; maar de zonen van Jedúthun waren aan de poort.

43 Alzoo toog het gansche volk henen, een iegelijk in zijn huis; en David keerde zich, om zijn huis te gaan zegenen.

HOOFDSTUK 17.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 7.

HET geschiedde nu, als David in zijn huis woonde, dat David tot Nathan, den profeet, zeide: Zie, ik woon in een cederen huis; maar de ark des verbonds des HEEREN onder gordijnen.

2 Toen zeide Nathan tot David: Doe alles, wat in uw hart is; want God is met u.

3 Maar het geschiedde in denzelven nacht, dat het woord Gods tot Nathan kwam, zeggende:

4 Ga heen en zeg tot David, Mijnen knecht: Alzoo zegt de HEERE: Gij zult Mij geen huis bouwen, om in te wonen.

5 Want Ik heb in geen huis gewoond van dien dag af, dat Ik Israël heb opgevoerd tot dezen dag toe; maar Ik ben gegaan van tent tot tent, en van tabernakel *tot tabernakel.*

6 Overal, waar Ik gewandeld heb met geheel Israël, heb Ik wel een woord gesproken tot een' van de richters van Israël, denwelken Ik gebood Mijn volk te weiden, zeggende: Waarom bouwt gijlieden Mij geen cederen huis?

7 Nu dan, alzoo zult gij zeggen tot Mijnen knecht, tot David: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Ik [a] heb u van de schaapskooi genomen, van achter de schapen, opdat gij een voorganger over Mijn volk Israël zoudt zijn;

[a] 1 Sam. 16:11. Ps. 78:70.

8 En Ik ben met u geweest overal, waar gij heengegaan zijt, en Ik heb al uwe vijanden uitgeroeid van voor uw aangezicht; en Ik heb u eenen naam gemaakt, gelijk de naam is der grooten, die op de aarde zijn.

9 En Ik heb voor Mijn volk Israël eene plaats besteld, en hem geplant, dat hij aan zijne plaats wone, en niet meer heen en weder gedreven worde; en de kinderen der verkeerdheid zullen hem niet meer krenken, gelijk als in het eerst,

10 En van die dagen af, dat Ik geboden heb richters te wezen over Mijn volk Israël; en heb al uwe vijanden vernederd; ook heb Ik u te kennen gegeven, dat u de HEERE een huis bouwen zal.

11 En het zal geschieden, als uwe dagen zullen vervuld zijn, dat gij heengaat tot uwe vaderen, zoo zal Ik uw zaad na u doen opstaan, hetwelk uit uwe zonen zijn zal, en Ik zal zijn koninkrijk bevestigen.

12 Die zal [a] Mij een huis bouwen, en Ik zal zijnen stoel bevestigen tot in der eeuwigheid.

[a] 1 Kon. 5:5. 6:12.

13 [a] Ik zal hem tot eenen Vader zijn, en hij zal Mij tot eenen zoon zijn; en Mijne goedertierenheid zal Ik van hem niet wenden, gelijk als Ik *die* weggenomen heb van dien, die vóór u geweest is;

[a] Ps. 89:27, 29. Hebr. 1:5, 6.

14 Maar [a] Ik zal hem in Mijn huis bestendig maken, en in Mijn Koninkrijk tot in eeuwigheid; en zijn stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid.

[a] Luk. 1:33.

15 Naar al deze woorden, en naar dit gansche gezicht, alzoo sprak Nathan tot David.

16 Toen kwam de koning David in, en bleef voor het aangezicht des HEEREN, en hij zeide: Wie ben ik, HEERE God! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?

17 En dit is klein in Uwe oogen geweest, o God! daarom hebt Gij van het huis Uws knechts tot van verre heen gesproken, en Gij hebt mij naar menschelijke wijze voorzien met deze verhooging, o, HEERE God!

18 Wat zal David meer bij U daartoe voegen, van wege de eer aan Uwen knecht? doch Gij kent Uwen knecht wel.

19 HEERE! om Uws knechts wil, en naar Uw hart, hebt Gij al deze groote dingen gedaan, om al deze groote dingen bekend te maken.

20 [a] HEERE! er is niemand gelijk Gij, en er is geen God behalve Gij, naar alles, wat wij met onze ooren gehoord hebben.

[a] Deut. 3:24. 4:35. 6:4. 1 Kon. 8:23, 60. Ps. 86:8. Jes. 37:16, 20. Dan. 3:29. Hos. 13:4.

21 [a] En wie is als Uw volk Israël, een eenig volk op de aarde, hetwelk God heengegaan is Zich tot een volk te verlossen, dat Gij U

eenen Naam maaktet van groote en verschrikkelijke dingen, met de Heidenen uit te stooten van het aangezicht Uws volks, hetwelk Gij uit Egypte verlost hebt?

a Deut. 4:7. 33:29. Ps. 147:20.

22 En Gij hebt Uw volk Israël U ten volk gemaakt tot in der eeuwigheid; en Gij, HEERE! zijt hun tot eenen God geworden.

23 Nu dan, HEERE! het woord, dat Gij over Uwen knecht gesproken hebt, en over zijn huis, dat worde waar tot in eeuwigheid; en doe, gelijk als Gij gesproken hebt.

24 Ja, het worde waar, en Uw Naam worde groot gemaakt tot in eeuwigheid, dat men zegge: De HEERE der heirscharen, de God van Israël, is Israëls God; en het huis van David, Uwen knecht, zij bestendig voor Uw aangezicht.

25 Want Gij, mijn God! hebt voor het oor Uws knechts geopenbaard, dat Gij hem een huis bouwen zoudt; daarom heeft Uw knecht *in zijn hart* gevonden, om voor Uw aangezicht te bidden.

26 Nu dan, HEERE! Gij zijt die God; en Gij hebt dit goede over Uwen knecht gesproken.

27 Nu dan, het heeft U beliefd te zegenen het huis Uws knechts, dat het in eeuwigheid voor Uw aangezicht zij; want Gij, HEERE! hebt het gezegend, en het zal gezegend zijn in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 18.

In dit hoofdstuk wordt vermeld hetzelfde, dat wij opgeteekend vinden 2 Sam. 8.

HET geschiedde nu na dezen, dat David de Filistijnen sloeg, en hen te onderbracht; en hij nam Gath, en hare onderhoorige plaatsen, uit der Filistijnen hand.

2 Hij sloeg ook de Moabieten, alzoo dat de Moabieten Davids knechten werden, brengende geschenken.

3 David sloeg ook Hadar-ézer, den koning van Zoba, naar Hamath toe, toen hij heentoog, om zijne hand te stellen aan de rivier Frath.

4 En David nam hem duizend wagens af, en zeven duizend ruiters, en twintig duizend man te voet; en David ontzenuwde al de wagen*paarden;* doch hij behield honderd wagens daarvan over.

5 En de Syriërs van Damaskus kwamen, om Hadar-ézer, den koning van Zoba, te helpen; maar David sloeg van de Syriërs twee en twintig duizend man.

6 En David leide *bezetting* in Syrië van Damaskus, alzoo dat de Syriërs Davids knechten werden, geschenken brengende. En de HEERE behoedde David overal, waar hij heenging.

7 En David nam de gouden schilden, die bij Hadar-ézers knechten waren, en hij bracht ze te Jeruzalem.

8 Ook nam David zeer veel kopers uit Tibchath, en uit Chun, steden van Hadar-ézer; daarvan heeft Sálomo de koperen zee, en de pilaren, en de koperen vaten gemaakt.

9 Toen Thoü, de koning van Hamath, hoorde, dat David de gansche heirkracht van Hadar-ézer, den koning van Zoba, geslagen had;

10 Zoo zond hij zijnen zoon Hadóram tot den koning David, om hem naar *zijnen* welstand te vragen, en om hem te zegenen, van wege dat hij met Hadar-ézer gestreden, en hem verslagen had (want Hadar-ézer voerde oorlog tegen Thoü), en alle gouden, en zilveren, en koperen vaten;

11 Deze heiligde de koning David ook den HEERE, met het zilver en het goud, hetwelk hij medegebracht had van al de Heidenen; van de Edomieten, en van de Moabieten, en van de kinderen Ammons, en van de Filistijnen, en van de Amalekieten.

12 Ook sloeg Abísai, de zoon van Zerúja, de Edomieten in het Zoutdal, achttien duizend.

13 En hij leide bezetting in Edom, zoodat al de Edomieten Davids knechten werden; en de HEERE behoedde David overal, waar hij heenging.

14 Alzoo regeerde David over gansch Israël; en hij deed zijnen ganschen volke recht en gerechtigheid.

15 Joab nu, de zoon van Zerúja, was over het heir; en Jósafat, de zoon van Ahílud, was kanselier;

16 En Zadok, de zoon van Ahítub, en Abimélech, de zoon van Abjathar, waren priesters, en Sausa schrijver;

17 En Benája, de zoon van Jójada, was over de Krethi en Plethi; maar de zonen van David waren de eersten aan de hand des Konings.

HOOFDSTUK 19.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 10.

EN het geschiedde na dezen, dat Nahas, de koning der kinderen Ammons, stierf, en zijn zoon werd Koning in zijne plaats.

2 Toen zeide David: Ik zal weldadigheid
doen aan Hanun, den zoon van Nahas;
want zijn vader heeft weldadigheid aan
mij gedaan. Daarom zond David boden,
om hem te troosten over zijnen vader.
Toen de knechten van David in het land
der kinderen Ammons tot Hanun kwamen,
om hem te troosten,
3 Zoo zeiden de vorsten der kinderen
Ammons tot Hanun: Eert David uwen
vader in uwe oogen, omdat hij troosters
tot u gezonden heeft? Zijn niet zijne
knechten tot u gekomen, om te doorzoe-
ken, en om om te keeren, en om het land
te verspieden?
4 Daarom nam Hanun de knechten van
David, en hij beschoor hen, en sneed hunne
kleederen half af tot aan de heupen, en
liet hen henengaan.
5 Zij nu gingen henen, en men bood-
schapte David van deze mannen; en hij
zond hun te gemoet; want die mannen wa-
ren zeer beschaamd. De Koning dan zeide:
Blijft te Jericho, totdat ulieder baard we-
der gewassen zij; komt dan wederom.
6 Toen de kinderen Ammons zagen, dat
zij zich stinkende gemaakt hadden bij
David, zoo zond Hanun en de kinderen
Ammons duizend talenten zilvers, om zich
wagenen en ruiters te huren uit Mesopo-
támië, en uit Syrië-Máächa, en uit Zoba;
7 Zoodat zij zich huurden twee en dertig
duizend wagenen; en de koning van Máächa
en zijn volk kwamen en legerden zich voor
Médeba; ook vergaderden de kinderen Am-
mons uit hunne steden, en zij kwamen ten
strijde.
8 Toen het David hoorde, zoo zond hij
Joab en het gansche heir met de helden.
9 Als de kinderen Ammons uitgetogen
waren, zoo stelden zij de slagorde voor
de poort der stad; maar de koningen, die
gekomen waren, die waren bijzonder in
het veld.
10 Toen Joab zag, dat de spits der slag-
orde van voren en van achteren tegen hem
was, zoo verkoos hij *eenigen* uit alle uitge-
lezenen in Israël, en hij stelde hen in orde
tegen de Syriërs aan.
11 En het overige des volks gaf hij in
de hand van zijnen broeder Abísai, en zij
stelden hen in orde tegen de kinderen
Ammons aan.
12 En hij zeide: Indien mij de Syriërs
te sterk worden, zoo zult gij mij komen
verlossen; en indien de kinderen Ammons
u te sterk worden, zoo zal ik u verlossen.
13 Zijt sterk, en laat ons sterk zijn voor
ons volk, en voor de steden onzes Gods; de
HEERE nu doe, wat goed is in Zijne oogen.
14 Toen naderde Joab en het volk, dat bij
hem was, ten strijde voor het aangezicht der
Syriërs; en zij vloden voor zijn aangezicht.
15 Toen de kinderen Ammons zagen, dat
de Syriërs vloden, zoo vloden zij ook voor
het aangezicht van Abísai, zijnen broeder,
en zij kwamen in de stad; en Joab kwam
te Jeruzalem.
16 Als de Syriërs zagen, dat zij voor het
aangezicht van Israël geslagen waren, zoo
zonden zij boden, en brachten de Syriërs
uit, die aan gene zijde der rivier woonden;
en Sofach, de krijgsoverste van Hadar-ézer,
toog voor hun aangezicht heen.
17 Toen het David werd aangezegd, zoo
vergaderde hij gansch Israël, en hij toog
over de Jordaan, en hij kwam tot hen, en
hij stelde de slagorde tegen hen. Als David
de slagorde tegen de Syriërs gesteld had,
zoo streden zij met hem.
18 Doch de Syriërs vloden voor het aange-
zicht van Israël, en David versloeg van de
Syriërs zeven duizend wagenen, en veertig
duizend mannen te voet; daartoe doodde
hij Sofach, den krijgsoverste.
19 Toen de knechten van Hadar-ézer
zagen, dat zij geslagen waren voor het aan-
gezicht van Israël, zoo maakten zij vrede
met David, en dienden hem; en de Syriërs
wilden de kinderen Ammons niet meer
verlossen.

HOOFDSTUK 20.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 11 vs. 1; 12 vs. 26—31 en 21 vs. 18—22.

HET geschiedde nu ten tijde van de
wederkomst des jaars, ten tijde als
de koningen uittrokken, zoo voerde Joab
de heirkracht, en hij verdierf het land der
kinderen Ammons; en hij kwam, en bele-
gerde Rabba; maar David bleef te Jeruza-
lem. En Joab sloeg Rabba, en verwoestte ze.
2 En David nam de kroon huns Konings
van zijn hoofd, en hij bevond haar in gewicht
een talent gouds, en daar was edelgesteente
aan; en zij werd op Davids hoofd *gezet*, en
hij voerde zeer veel roofs uit de stad.
3 Hij voerde ook al het volk uit, dat daarin
was, en [a] hij zaagde ze met de zaag, en met ij-

zeren dorschwagens, en met bijlen; en alzoo
deed David aan al de steden der kinderen
Ammons. Toen keerde David wederom
met al het volk naar Jeruzalem. [a] 2 Sam. 12:31.
4 En het geschiedde daarna, als de krijg
met de Filistijnen te Gezer opstond, toen
sloeg Sibchai de Husathiet, Sippai, die
van de kinderen van Rafa was; en zij
werden te ondergebracht.
5 Daarna was er nog een krijg tegen de
Filistijnen, en Elhanan, de zoon van Jaïr,
versloeg Lachmi, den broeder van Goliath,
den Gethiet, wiens spiesehout was als een
weversboom.
6 Daarna was er nog een krijg te Gath;
en daar was een zeer lang man, en zijne
vingeren waren zes en zes, vier en twintig,
en hij was ook van Rafa geboren;
7 En hij hoonde Israël; maar Jónathan,
de zoon van Símea, den broeder van David,
versloeg hem.
8 Deze waren van Rafa geboren te Gath;
en zij vielen door de hand van David, en
door de hand zijner knechten.

HOOFDSTUK 21.

Zie den inhoud van dit hoofdstuk 2 Sam. 24.

TOEN stond de Satan op tegen Israël, en
hij porde David aan, dat hij Israël telde.
2 En David zeide tot Joab en tot de over-
sten des volks: Gaat heen, telt Israël van
Ber-Séba tot Dan toe, en brengt hen tot
mij, dat ik hun getal wete.
3 Toen zeide Joab: De HEERE doe tot
Zijn volk, gelijk zij *nu* zijn, honderdmaal
meer; zijn zij niet allen, o, mijn heer Ko-
ning! mijnen heere tot knechten? waarom
verzoekt mijn heer dit? waarom zou het
Israël tot schuld worden?
4 Doch het woord des Konings nam de
overhand tegen Joab; derhalve toog Joab
uit, en hij doorwandelde gansch Israël;
daarna kwam hij weder te Jeruzalem.
5 En Joab gaf David de som van het
getelde volk; en gansch Israël was elf
honderd duizend man, die het zwaard
uittrokken, en Juda vier honderd duizend,
en zeventig duizend man, die het zwaard
uittrokken.
6 Doch Levi en Benjamin telde hij onder
dezelve niet; want des Konings woord was
Joab een gruwel.
7 En deze zaak was kwaad in de oogen
Gods; daarom sloeg Hij Israël.
8 Toen zeide David tot God: Ik heb
zeer gezondigd, dat ik deze zaak gedaan
heb; maar neem toch nu de misdaad Uws
knechts weg; want ik heb zeer zottelijk
gehandeld.
9 De HEERE nu sprak tot Gad, den ziener
van David, zeggende:
10 Ga heen, en spreek tot David, zeg-
gende: Aldus zegt de HEERE: Drie dingen
leg Ik u voor; kies u een uit die, dat Ik
u doe.
11 En Gad kwam tot David, en zeide tot
hem: Zoo zegt de HEERE: Neem u uit:
12 Of drie jaren honger, òf drie maanden
verteerd te worden voor het aangezicht uwer
wederpartij, en dat het zwaard uwer vijan-
den *u* achterhale; òf drie dagen het zwaard
des HEEREN, dat is, de pestilentie in het
land, en eenen verdervenden engel des
HEEREN in al de landpalen van Israël?
zoo zie nu toe, wat antwoord ik Dien zal
wederbrengen, Die mij gezonden heeft.
13 Toen zeide David tot Gad: Mij is zeer
bang; laat mij toch in de hand des HEEREN
vallen; want Zijne barmhartigheden zijn
zeer vele; maar laat mij in de hand der
menschen niet vallen.
14 De HEERE dan gaf pestilentie in
Israël; en er vielen van Israël zeventig
duizend man.
15 En God zond eenen engel naar Jeru-
zalem, om die te verderven; en als hij
haar verdierf, zag dat de HEERE, en het
berouwde Hem over dat kwaad; en Hij
zeide tot den verdervenden engel: Het is
genoeg, trek nu uwe hand af. De engel
des HEEREN nu stond bij den dorschvloer
van Ornan, den Jebusiet.
16 Als David zijne oogen ophief, zoo zag
hij den engel des HEEREN, staande tus-
schen de aarde en tusschen den hemel, met
zijn uitgetrokken zwaard in zijne hand,
uitgestrekt over Jeruzalem; toen viel
David en de oudsten, bedekt met zakken,
op hunne aangezichten.
17 En David zeide tot God: Ben ik het
niet, die gezegd heb, dat men het volk
tellen zou? ja, ik zelf ben het, die gezon-
digd en zeer kwalijk gehandeld heb; maar
deze schapen, wat hebben die gedaan? O
HEERE, mijn God! dat toch Uwe hand
tegen mij, en tegen het huis mijns vaders
zij, maar niet tegen Uw volk ter plage.
18 Toen zeide de engel des HEEREN tot

Gad, dat hij David zeggen zou, dat David
zou opgaan, om den HEERE een altaar op
te richten in den dorschvloer van Ornan,
den Jebusiet.
19 Zoo ging dan David op naar het woord
van Gad, dat hij in den naam des HEEREN
gesproken had.
20 Toen zich Ornan wendde, zoo zag hij
den engel; en zijne vier zonen, die bij
hem waren, verstaken zich; en Ornan
dorschte tarwe.
21 En David kwam tot Ornan; en Ornan
zag toe, en zag David; zoo ging hij uit
den dorschvloer, en boog zich neder voor
David, met het aangezicht ter aarde.
22 En David zeide tot Ornan: Geef mij
de plaats des dorschvloers, dat ik op de-
zelve den HEERE een altaar bouwe; geef
ze mij voor het volle geld, opdat deze
plage opgehouden worde van over het
volk.
23 Toen zeide Ornan tot David: Neem
ze maar henen, en mijn heer de Koning
doe wat goed is in zijne oogen; zie, ik geef
deze runderen tot brandofferen, en deze
sleden tot hout, en de tarwe tot spijsoffer;
ik geef het al.
24 En de koning David zeide tot Ornan:
Neen, maar ik zal het zekerlijk koopen
voor het volle geld; want ik zal voor den
HEERE niet nemen wat uwe is, dat ik een
brandoffer om niet offere.
25 En David gaf aan Ornan voor die plaats
zes honderd gouden sikkelen van gewicht.
26 Toen bouwde David aldaar den HEERE
een altaar, en hij offerde brandofferen en
dankofferen. Als hij den HEERE aanriep,
zoo antwoordde Hij hem door vuur uit den
hemel, op het brandofferaltaar.
27 En de HEERE zeide tot den engel, dat
hij zijn zwaard weder in zijne scheede ste-
ken zou.
28 Ter zelfder tijd, toen David zag, dat
de HEERE hem geantwoord had op den
dorschvloer van Ornan, den Jebusiet, zoo
offerde hij aldaar;
29 Want de tabernakel des HEEREN, die
Mozes in de woestijn gemaakt had, en het
altaar des brandoffers, was te dier tijd op
de hoogte te Gíbeon.
30 David nu kon niet heengaan voor
hetzelve, om God te zoeken; want hij was
verschrikt voor het zwaard van den engel
des HEEREN.

HOOFDSTUK 22.

David bestelt voorraad tot den bouw des tempels, vs. 2. Hij vermaant Sálomo, den Heere vreezende, naarstig te zijn in het opbouwen van denzelven, 6; en gebiedt den vorsten Sálomo hierin getrouw de hand te bieden, 17.

EN David zeide: Hier zal het huis Gods
des HEEREN zijn, en hier zal het
altaar des brandoffers voor Israël zijn.
2 En David zeide, dat men vergaderen zou
de vreemdelingen, die in het land Israëls
waren; en hij bestelde steenhouwers, om
uit te houwen steenen, welke men behou-
wen zou, om het huis Gods te bouwen.
3 En David bereidde ijzer in menigte, tot
nagelen aan de deuren der poorten, en tot
de samenvoegingen; ook koper in menigte,
zonder gewicht;
4 En cederenhout zonder getal; want de
Sidoniërs en de Tyriërs brachten tot David
cederenhout in menigte.
5 Want David zeide: Mijn zoon Sálomo
is een jongeling en teeder; en het huis, dat
men den HEERE bouwen zal, zal men ten
hoogste groot maken, tot eenen Naam en tot
heerlijkheid in alle landen; ik zal hem nu
voorraad bereiden. Alzoo bereidde David
voorraad in menigte vóór zijnen dood.
6 Toen riep hij zijnen zoon Sálomo, en
gebood hem den HEERE, den God Israëls,
een huis te bouwen.
7 En David zeide tot Sálomo: Mijn zoon,
wat mij aangaat, het was in mijn hart den
Naam des HEEREN, mijns Gods, een huis
te bouwen;
8 Doch het woord des HEEREN geschiedde
tot mij, zeggende: Gij hebt bloed in menigte
vergoten; want gij hebt groote krijgen ge-
voerd; gij zult Mijnen Naam geen huis bou-
wen, [a] dewijl gij veel bloeds op de aarde voor
Mijn aangezicht vergoten hebt. [a] 1 Kron. 28:3.
9 Zie, de zoon, die u geboren zal worden,
die zal een man der rust zijn; want Ik zal
hem rust geven van al zijne vijanden ron-
dom henen; want zijn naam zal Sálomo
zijn, en Ik zal vrede en stilte over Israël
geven in zijne dagen.
10 [a] Die zal Mijnen Naam een huis bou-
wen, en die zal Mij tot eenen zoon zijn,
en Ik hem tot eenen Vader; en Ik zal den
troon zijns rijks over Israël bevestigen tot
in eeuwigheid. [a] 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 5:5.
11 Nu, mijn zoon! de HEERE zal met u
zijn, en gij zult voorspoedig zijn, en zult
het huis des HEEREN, uws Gods, bouwen,
gelijk als Hij van u gesproken heeft.

12 Alleenlijk de HEERE geve u kloekheid en verstand, en geve u bevel over Israël, en dat om te onderhouden de wet des HEEREN, uws Gods.

13 Dan zult gij voorspoedig zijn, als gij waarnemen zult te doen de inzettingen en de rechten, die de HEERE aan Mozes geboden heeft over Israël. [a] Zijt sterk en heb goeden moed, vrees niet en wees niet verslagen! [a] Deut. 31:7,8. Joz. 1:7.

14 Zie daar, ik heb in mijne verdrukking voor het huis des HEEREN bereid honderd duizend talenten gouds, en duizend maal duizend talenten zilvers; en des kopers en des ijzers is geen gewicht; want het is er in menigte; ik heb ook hout en steenen bereid; doe gij er nog meer bij.

15 Ook zijn er bij u in menigte, die het werk kunnen doen, houwers, en werkmeesters in steen en hout, en allerlei wijze lieden in allerlei werk.

16 Des gouds, des zilvers, en des kopers, en des ijzers is geen getal; maak u op en doe het, en de HEERE zal met u zijn.

17 Ook gebood David aan alle vorsten van Israël, dat zij zijnen zoon Sálomo helpen zouden, *zeggende:*

18 Is niet de HEERE, uw God, met ulieden, en heeft u rust gegeven rondom henen? want Hij heeft de inwoners des lands in mijne hand gegeven, en dit land is onderworpen geworden voor het aangezicht des HEEREN, en voor het aangezicht Zijns volks.

19 Zoo begeeft dan nu uw hart en uwe ziel, om te zoeken den HEERE, uwen God, en maakt u op, en bouwt het heiligdom Gods des HEEREN; dat men de ark des verbonds des HEEREN en de heilige vaten Gods in dit huis brenge, dat den Naam des HEEREN zal gebouwd worden.

HOOFDSTUK 23.

David heeft kort voor zijnen dood zijn' zoon Sálomo als zijnen opvolger benoemd, vs. 1. Telling der Levieten van dertig jaren oud en daarboven, en hun getal, 3. David verdeelt hen in drie klassen, naar hunne geslachten, 4. Hunne bedieningen in den tabernakel, 24.

TOEN nu David oud was en zat van dagen, maakte hij zijnen zoon Sálomo tot Koning over Israël.

2 En hij vergaderde al de vorsten van Israël, ook de priesters en de Levieten.

3 En de Levieten werden geteld, van dertig jaren af en daarboven; en hun getal was, naar hunne hoofden, aan mannen, acht en dertig duizend.

4 Uit deze waren er vier en twintig duizend, om het werk van het huis des HEEREN aan te drijven; en zes duizend ambtlieden en rechters;

5 En vier duizend poortiers, en vier duizend lofzangers des HEEREN met instrumenten, die ik gemaakt heb, *zeide David,* om lof te zingen.

6 En David verdeelde hen in verdeelingen, naar de kinderen van Levi, Gerson, Kehath en Merári.

7 Uit de Gersonieten waren Ladan en Simeï.

8 De kinderen van Ladan waren *deze:* Jehíël, het hoofd, en Zetham, en Joël; drie.

9 De kinderen van Simeï waren Selómith, en Hazíël, en Haran; drie; deze waren de hoofden der vaderen van Ladan.

10 De kinderen van Simeï nu waren Jahath, Zina, en Jeüs, en Bería; deze waren de kinderen van Simeï; vier.

11 En Jahath was het hoofd, en Zizza de tweede; maar Jeüs en Bería hadden niet vele kinderen; daarom waren zij in het vaderlijke huis maar van eene telling.

12 De kinderen van Kehath waren Amram, Jizhar, Hebron en Uzziël; vier.

13 [a] De kinderen van Amram waren Aäron en Mozes. [b] Aäron nu werd afgezonderd, dat hij heiligde de allerheiligste dingen, hij en zijne zonen, tot in eeuwigheid, om te rooken voor het aangezicht des HEEREN, om Hem te dienen en om in Zijnen Naam tot in eeuwigheid te zegenen. [a] Ex. 6:19. [b] Ex. 28:1, enz. Hebr. 5:4.

14 Aangaande nu Mozes, den man Gods, zijne kinderen werden genoemd onder den stam van Levi.

15 [a] De kinderen van Mozes waren Gersom en Eliézer. [a] Ex. 2:22. 18:3.

16 Van de kinderen van Gersom was Sebúël het hoofd.

17 De kinderen van Eliézer nu waren *deze:* Rehábja het hoofd; en Eliezér had geene andere kinderen; maar de kinderen van Rehábja vermeerderden ten hoogste.

18 Van de kinderen van Jizhar was Selómith het hoofd.

19 Aangaande de kinderen van Hebron: Jería was het hoofd, Amárja de tweede, Jaháziël de derde, en Jekámeam de vierde.

20 Aangaande de kinderen van Uzziël: Micha was het hoofd, en Jissía de tweede.

21 De kinderen van Merári waren Máheli en Musi; de kinderen van Máheli waren Eleázar en Kis.

22 En Eleázar stierf, en hij had geene

zonen, maar dochters; en de kinderen van
Kis, hare broeders, namen ze.
23 De kinderen van Musi waren Máheli,
en Eder, en Jerémoth; drie.
24 Dit zijn de kinderen van Levi, naar
het huis hunner vaderen, de hoofden der
vaderen, naar hunne gerekenden in het getal
der namen naar hunne hoofden, doende het
werk van den dienst van het huis des HEEREN, van twintig jaar oud en daarboven.
25 Want David had gezegd: De HEERE,
de God Israëls, heeft Zijn volk rust gegeven, en Hij zal te Jeruzalem wonen tot
in eeuwigheid.
26 En ook aangaande de Levieten, dat
zij den tabernakel, noch eenig van deszelfs
gereedschap, tot deszelfs dienst *behoorende*,
niet *meer* zouden dragen.
27 Want naar de laatste woorden van
David werden de kinderen van Levi geteld,
van twintig jaren oud en daarboven;
28 Omdat hunne standplaats was aan de
hand der zonen van Aäron in den dienst
van het huis des HEEREN, over de voorhoven, en over de kameren, en over de
reiniging van alle heilige dingen, en het
werk van den dienst van het huis Gods;
29 Te weten tot het brood der toerichting,
en tot de meelbloem ten spijsoffer, en tot
ongezuurde vladen, en tot de pannen, en tot
het gerooste, en tot alle mate en afmeting;
30 En om alle morgens te staan, om den
HEERE te loven en te prijzen; en van gelijken des avonds;
31 En tot al het offeren der brandofferen
des HEEREN, op de sabbatten, op de nieuwe
maanden, en op de gezette hoogtijden in
getal, naar de wijze onder hen, gedurig-lijk, voor het aangezicht des HEEREN;
32 En dat zij de wacht van de tent der
samenkomst zouden waarnemen, en de
wacht des heiligdoms, en de wacht der
zonen van Aäron, hunne broederen, in den
dienst van het huis des HEEREN.

HOOFDSTUK 24.

David verdeelt de priesters in vier en twintig klassen, vs. 1; en geeft hun dienaars uit de Levieten, uit den stam der Kahathieten en Merarieten, 20.

AANGAANDE [a] nu de kinderen van
Aäron, *dit* waren hunne verdeelingen.
De zonen van Aäron waren Nadab en
Abíhu, Eleázar en I'thamar. [a] Lev. 10.
2 Maar [a] Nadab stierf, en Abíhu, voor het
aangezicht huns vaders, en zij hadden geene
kinderen. En Eleázar en I'thamar bedienden het priesterambt. [a] Lev. 10:2. Num. 3:4. 26:61.
3 David nu verdeelde hen, en Zadok uit
de kinderen van Eleázar, en Abimélech uit
de kinderen van I'thamar, naar hun ambt
in hunnen dienst.
4 En van de kinderen van Eleázar werden
meer gevonden tot hoofden der mannen,
dan van de kinderen van I'thamar, als
zij hen afdeelden; van de kinderen van
Eleázar waren zestien hoofden der vaderlijke huizen, maar van de kinderen van I'thamar, naar hunne vaderlijke huizen, acht.
5 En zij deelden hen door loten af, dezen
met genen; want de oversten des heiligdoms en de oversten Gods waren uit de
kinderen van Eleázar en van de kinderen
van I'thamar.
6 En Semája, de zoon van Netháneël, de
schrijver, uit de Levieten, schreef hen op,
voor het aangezicht des Konings, en van de
vorsten, en van den priester Zadok, en van
Achimélech, den zoon van Abjathar, en van
de hoofden der vaderen onder de priesters
en onder de Levieten; één vaderlijk huis
werd genomen voor Eleázar, en van gelijken
werd genomen voor I'thamar.
7 Het eerste lot nu ging uit voor Jójarib,
het tweede voor Jedája,
8 Het derde voor Harim, het vierde
voor Séorim,
9 Het vijfde voor Malchía, het zesde
voor Mijámin,
10 Het zevende voor Hakkoz, het achtste voor Abía,
11 Het negende voor Jésua, het tiende
voor Sechánja,
12 Het elfde voor E'ljasib, het twaalfde
voor Jakim,
13 Het dertiende voor Huppa, het veertiende voor Jesébeab,
14 Het vijftiende voor Bilga, het zestiende voor Immer,
15 Het zeventiende voor Hezir, het achttiende voor Happizzes,
16 Het negentiende voor Petáhja, het
twintigste voor Jehézkel,
17 Het een en twintigste voor Jachin,
het twee en twintigste voor Gamul,
18 Het drie en twintigste voor Delája,
het vier en twintigste voor Maázja.
19 Het ambt van deze in hunnen dienst
was te gaan in het huis des HEEREN,
naar hunne ordening door de hand van

Aäron, hunns vaders; gelijk als hem de HEERE, de God Israëls, geboden had.

20 Van de overige kinderen van Levi nu, was van de kinderen van Amram Súbaël, van de kinderen van Súbaël was Jéchdeja.

21 Aangaande Rehábja: van de kinderen van Rehábja was Jissía het hoofd.

22 Van de Jizharieten was Selomôth; van de kinderen van Selomôth was Jahath.

23 En van de kinderen van *Hebron* was Jería *de eerste*, Amárja de tweede, Jaházicël de derde, Jekámeam de vierde.

24 *Van* de kinderen van Uzzíël was Micha; van de kinderen van Micha was Samir;

25 De broeder van Micha was Jissía; van de kinderen van Jissía was Zechárja.

26 De kinderen van Meràri waren Máheli en Musi. De kinderen van Jaäzía waren Beno.

27 De kinderen van Merári van Jaäzía waren Beno, en Soham, en Zakkur, en Hibri.

28 Van Máheli was Eleázar; en die had geene kinderen.

29 Aangaande Kis: de kinderen van Kis waren Jeráhmeël.

30 En de kinderen van Musi waren Máheli, en Eder, en Jerimôth. Deze zijn de kinderen der Levieten, naar hunne vaderlijke huizen.

31 En zij wierpen ook loten, nevens hunne broederen, de zonen van Aäron, voor het aangezicht van den koning David, en Zadok, en Achimélech, en van de hoofden der vaderen onder de priesteren en onder de Levieten: het hoofd der vaderen tegen zijnen kleinsten broeder.

HOOFDSTUK 25.

Verdeeling der zangers onder Asaf, Heman en Jedúthun, met hunne zonen, vs. 1. Hunne verdeeling in vier en twintig klassen, 31.

EN David, mitsgaders de oversten des heirs, scheidde af tot den dienst, van de kinderen van Asaf, en van Heman, en van Jedúthun, die met harpen, met luiten en met cimbalen profeteeren zouden; en die onder hen geteld werden, waren mannen, bekwaam tot het werk van hunnen dienst.

2 Van de kinderen van Asaf waren Zakkur, en Jozef, en Nethánja, en Asaréla, kinderen van Asaf; aan de hand van Asaf, die aan des Konings handen profeteerde.

3 Aangaande Jedúthun: de kinderen van Jedúthun waren Gedálja, en Zeri, en Jesája, Hasábja en Mattíthja, zes; aan de handen van hunnen vader Jedúthun, op harpen profeteerende met den HEERE te danken en te loven.

4 Aangaande Heman: de kinderen van Heman waren Bukkía, Mattánja, Uzzíël, Sebúël, en Jerimôth, Hanánja, Hanáni, Eliátha, Giddálti, en Romámthi-Ezer, Josbekása, Mallóthi, Hothir, Maházioth.

5 Deze allen waren kinderen van Heman, den ziener des Konings, in de woorden Gods, om den hoorn te verheffen; want God had Heman veertien zonen gegeven, en drie dochters.

6 Deze waren altemaal aan de handen hunns vaders *gesteld* tot het gezang van het huis des HEEREN, op cimbalen, luiten en harpen, tot den dienst van het huis Gods aan de handen van den Koning, van Asaf, Jedúthun, en van Heman.

7 En hun getal met hunne broederen, die geleerd waren in het gezang des HEEREN, alle meesters, was twee honderd acht en tachtig.

8 En zij wierpen de loten over de wacht, tegen elkander, zoo de kleinen, als de grooten, den meester met den leerling.

9 Het eerste lot nu ging uit voor Asaf, *namelijk* voor Jozef. Het tweede voor Gedálja; hij en zijne broederen, en zijne zonen, waren twaalf.

10 Het derde voor Zakkur; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

11 Het vierde voor Jizri; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

12 Het vijfde voor Nethánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

13 Het zesde voor Bukkía; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

14 Het zevende voor Jesaréla; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

15 Het achtste voor Jesája; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

16 Het negende voor Mattánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

17 Het tiende voor Simeï: zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

18 Het elfde voor Azáreël; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

19 Het twaalfde voor Hasábja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

20 Het dertiende voor Súbaël; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

21 Het veertiende voor Mattíthja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

22 Het vijftiende voor Jerémoth; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

23 Het zestiende voor Hanánja; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
24 Het zeventiende voor Josbekása; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
25 Het achttiende voor Hanáni; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
26 Het negentiende voor Mallóthi; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
27 Het twintigste voor Eliátha; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
28 Het een en twintigste voor Hothir; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
29 Het twee en twintigste voor Giddálti; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
30 Het drie en twintigste voor Maházioth; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.
31 Het vier en twintigste voor Romámthi-Ezer; zijne zonen en zijne broederen, twaalf.

HOOFDSTUK 26.

Verdeeling dergenen, die de wacht hielden in den tempel, vs. 1; en van de schatbewaarders 20; alsmede van de Levietische ambtlieden en rechters, 29.

AANGAANDE de verdeelingen der poortiers: van de Korahieten was Meselémja, de zoon van Kore, van de kinderen van Asaf.
2 Meselémja nu had kinderen; Zechárja was de eerstegeborene, Jedíaël de tweede, Zebádja de derde, Játhniël de vierde,
3 Elam de vijfde, Jôhanan de zesde, Eljeóënai de zevende.
4 Obed-Edom had ook kinderen; Semája was de eerstgeborene, Józabad de tweede, Joah de derde, en Sachar de vierde, en Netháneël de vijfde,
5 Ammiël de zesde, Issaschar de zevende, Peúllethai de achtste; want God had hem gezegend.
6 Ook werden zijnen zoon Semája kinderen geboren, heerschende over het huis huns vaders; want zij waren kloeke helden.
7 De kinderen van Semája waren Othni, en Refaël, en Obed, *en* Elzabad, zijne broeders, kloeke lieden; Elíhu, en Semáchja.
8 Deze allen waren uit de kinderen van Obed-Edom; zij, en hunne kinderen, en hunne broeders, kloeke mannen in kracht tot den dienst; daar waren er twee en zestig van Obed-Edom.
9 Meselémja nu had kinderen en broeders, kloeke lieden, achttien.
10 En Hosa, uit de kinderen van Merári, had zonen; Simri was het hoofd; (alhoewel hij de eerstgeborene niet was, nogtans stelde hem zijn vader tot een hoofd.)
11 Hilkía was de tweede, Tebálja de derde, Zechárja de vierde; al de kinderen en broederen van Hosa waren dertien.
12 Uit deze waren de verdeelingen der poortiers onder de hoofden der mannen, tot de wachten tegen hunne broederen, om te dienen in het huis des HEEREN.
13 En zij wierpen de loten, zoo de kleinen als de grooten, naar hunne vaderlijke huizen, tot elke poort.
14 Het lot nu tegen het oosten viel op Selémja; maar voor zijnen zoon Zechárja, die een verstandig raadsman was, wierp men de loten, en zijn lot is uitgekomen tegen het noorden;
15 Obed-Edom tegen het zuiden; en voor zijne kinderen het huis der schatkameren.
16 Suppim en Hosa tegen het westen, met de poort Schalléchet, bij den opgaanden hoogen weg, wacht tegenover wacht.
17 Tegen het oosten waren zes Levieten; tegen het noorden des daags vier; tegen het zuiden des daags vier; maar bij de schatkameren twee *en* twee.
18 Aan Parbar tegen het westen waren er vier bij den hoogen weg, twee bij Parbar.
19 Dit zijn de verdeelingen der poortiers van de kinderen der Korahieten, en der kinderen van Merári.
20 Ook was, van de Levieten, Ahía over de schatten van het huis Gods, en over de schatten der geheiligde dingen.
21 Van de kinderen van Ladan, kinderen van den Gersoniet Ladan; van Ladan, den Gersoniet, waren hoofden der vaderen, Jehíëli.
22 De kinderen van Jehíëli waren Zetham en Joël, zijn broeder; *deze* waren over de schatten van het huis des HEEREN.
23 Voor de Amramieten, van de Jizharieten, van de Hebronieten, van de Uzziëlieten,
24 En Sebúël, de zoon van Gersom, den zoon van Mozes, was overste over de schatten.
25 Maar zijne broeders van Eliézer waren *deze:* Rehábja was zijn zoon, en Jesája zijn zoon, en Joram zijn zoon, en Zichri zijn zoon, en Selómith zijn zoon.
26 Deze Selómith en zijne broeders waren over al de schatten der heilige dingen, die de koning David geheiligd had, mitsgaders de hoofden der vaderen, de oversten over duizenden en honderden, en de oversten des heirs;

27 Van de krijgen en van den buit hadden
zij het geheiligd, om het huis des HEEREN
te onderhouden.
28 Ook alles, wat Samuël, de ziener, geheiligd had, en Saul, de zoon van Kis, en
Abner, de zoon van Ner, en Joab, de zoon
van Zerúja; al wat *iemand* geheiligd had,
was onder de hand van Selómith en zijne
broederen.
29 Van de Jizharieten waren Chenánja
en zijne zonen tot het buitenwerk in Israël,
tot ambtlieden en tot rechters.
30 Van de Hebronieten was Hasábja, en
zijne broeders, kloeke mannen, duizend en
zeven honderd, over de ambten van Israël
op deze zijde der Jordaan tegen het westen,
over al het werk des HEEREN, en tot den
dienst des Konings.
31 Van de Hebronieten was Jería het
hoofd, van de Hebronieten zijner geslachten
onder de vaderen; in het veertigste jaar
des koninkrijks van David zijn er gezocht
en onder hen gevonden kloeke helden te
Jäëzer in Gilead.
32 En zijne broeders waren kloeke lieden,
twee duizend en zeven honderd hoofden
der vaderen; en de koning David stelde
hen over de Rubenieten, en Gadieten, en
den halven stam der Manassieten, tot alle
zaken Gods en de zaken des Konings.

HOOFDSTUK 27.

Orden der krijgslieden, vs. 1. Vorsten der stammen, 16. Bewaarders der koninklijke schatten en goederen, 25. Davids voornaamste raadslieden en vrienden, 32.

DIT nu zijn de kinderen Israëls naar hun getal, de hoofden der vaderen, en de oversten der duizenden en der honderden, met hunne ambtlieden, den Koning dienende in alle zaken der verdeelingen, aangaande en afgaande van maand tot maand in al de maanden des jaars; elke verdeeling was vier en twintig duizend.
2 Over de eerste verdeeling in de eerste
maand was Jásobam, de zoon van Zabdíël;
en in zijne verdeeling waren er vier en
twintig duizend.
3 Hij was uit de kinderen van Perez,
het hoofd van al de oversten der heiren
in de eerste maand.
4 En over de verdeeling in de tweede
maand was Dodai, de Ahohiet, en *over* zijne
verdeeling was Mikloth ook voorganger;
in zijne verdeeling waren er ook vier en
twintig duizend.
5 De derde overste des heirs in de derde
maand was Benája, de zoon van Jójada,
den opperambtman; die was het hoofd;
in zijne verdeeling waren er ook vier en
twintig duizend.
6 Deze Benája was een held van de dertig,
en over de dertig; en *over* zijne verdeeling
was Ammízabad, zijn zoon.
7 De vierde, in de vierde maand, was
A'sahel, de broeder van Joab, en na hem
Zebádja, zijn zoon; in zijne verdeeling
waren er ook vier en twintig duizend.
8 De vijfde, in de vijfde maand, was Samhuth, de Jizrahiet, de overste; in zijne verdeeling waren er ook vier en twintig duizend.
9 De zesde, in de zesde maand, was Ira,
de zoon van Ikkes, de Thekoïet; in zijne
verdeeling waren er ook vier en twintig
duizend.
10 De zevende, in de zevende maand, was
Helez, de Peloniet, uit de kinderen van
Efraïm; in zijne verdeeling waren er ook
vier en twintig duizend.
11 De achtste, in de achtste maand, was
Síbbechai, de Husathiet, van de Zerahieten;
in zijne verdeeling waren er ook vier en
twintig duizend.
12 De negende, in de negende maand,
was Abiézer, de Annethothiet, van de
Benjaminieten; in zijne verdeeling waren
er ook vier en twintig duizend.
13 De tiende, in de tiende maand, was
Máharai, de Nethofathiet, van de Zerahieten; in zijne verdeeling waren er ook vier
en twintig duizend.
14 De elfde, in de elfde maand, was
Benája, de Pirhathoniet, van de kinderen
van Efraïm; in zijne verdeeling waren er
ook vier en twintig duizend.
15 De twaalfde, in de twaalfde maand,
was Heldai, de Nethofathiet, van Othniël;
in zijne verdeeling waren er ook vier en
twintig duizend.
16 Doch over de stammen van Israël
waren *deze:* over de Rubenieten was
Eliézer, de zoon van Zichri, voorganger;
over de Simeonieten was Sefátja, de zoon
van Máächa;
17 Over de Levieten was Hasábja, de
zoon van Kemúël; over de Aäronieten
was Zadok;
18 Over Juda was Elíhu, uit de broederen
van David; over Issaschar was Omri, de
zoon van Míchaël;
19 Over Zebulon was Jísmaja, de zoon van

Obádja; over Nafthali was Jerimôth, de zoon van Azriël;
20 Over de kinderen van Efraïm was Hoséa, de zoon van Azázja; over den halven stam van Manasse was Joël, de zoon van Pedája;
21 Over half Manasse, in Gilead, was Jiddo, de zoon van Zechárja; over Benjamin was Jaäsiël, de zoon van Abner;
22 Over Dan was A'zarel, de zoon van Jeróham. Deze waren de oversten der stammen van Israël.
23 Maar David nam het getal van die niet op, die twintig jaren oud en daar beneden waren; omdat de HEERE gezegd had, dat Hij Israël vermenigvuldigen zou als de sterren des hemels.
24 Joab, de zoon van Zerúja, had begonnen te tellen, maar hij voleindde het niet, omdat er deshalve een groote toorn over Israël gekomen was; daarom is het getal niet opgebracht, in de rekening der kronieken van den koning David.
25 En over de schatten des Konings was Azmáveth, de zoon van Adíël; en over de schatten op het land, in de steden, en in de dorpen, en in de torens, was Jónathan, de zoon van Uzzia.
26 En over die, die het akkerwerk deden, in de landbouwing, was Ezri, de zoon van Chelub.
27 En over de wijngaarden was Simeï, de Ramathiet; maar over hetgeen van de wijnstokken kwam tot de schatten des wijns, was Zabdi, de Sifmiet.
28 En over de olijfgaarden en de wilde vijgeboomen, die in de laagte waren, was Baäl-Hánan, de Gederiet; maar Joas was over de schatten der olie.
29 En over de runderen, die in Saron weidden, was Sitrai, de Saroniet; maar over de runderen in de laagten, was Safat, de zoon van Adlai.
30 En over de kemelen was Obil, de Ismaëliet; en over de ezelinnen was Jéchdeja, de Meronothiet.
31 En over het kleine vee was Jaziz, de Hageriet. Alle deze waren oversten over de have, die de koning David had.
32 En Jónathan, Davids oom, was raad, een verstandig man; hij was ook schrijver; Jehíël nu, de zoon van Hachmóni, was bij de zonen des Konings.
33 En Achitófel was raad des Konings; en Husai, de Archiet, was des Konings vriend.
34 En na Achitófel was Jójada, de zoon van Benája, en Abjathar; maar Joab was des Konings krijgsoverste.

HOOFDSTUK 28.

Davids laatste bevel aan de vorsten, vs. 1; en aan Sálomo omtrent het houden van alle Gods geboden, in het bijzonder dat van den bouw des tempels, 9. Hij geeft aan Sálomo eene afbeelding van den tempel en van al de benoodigdheden in het heiligdom, 14. Korte herhaling van Davids vermaning aan Sálomo, 20.

TOEN vergaderde David te Jeruzalem alle oversten van Israël, de oversten der stammen, en de oversten der verdeelingen, den Koning dienende, en de oversten der duizenden, en de oversten der honderden, en de oversten van alle have en vee des Konings en zijner zonen, met de kamerlingen, en de helden, ja, allen kloeken held.
2 En de koning David stond op zijne voeten, en hij zeide: Hoort mij, mijne broeders, en mijn volk! ik had in mijn hart een huis der rust voor de ark des verbonds des HEEREN te bouwen, en voor de voetbank der voeten onzes Gods, en ik heb gereedschap gemaakt om te bouwen.
3 [a] Maar God heeft tot mij gezegd: Gij zult Mijnen Naam geen huis bouwen; want gij zijt een krijgsman, en gij hebt veel bloeds vergoten. *a* 2 Sam. 7:5. 1 Kon. 5:3. 1 Kron. 22:8.
4 Nu heeft mij de HEERE, de God Israëls, verkoren uit mijns vaders gansche huis, dat ik tot Koning over Israël wezen zou in eeuwigheid; want Hij heeft Juda tot eenen voorganger verkoren, en mijns vaders huis in het huis van Juda; en onder de zonen mijns vaders heeft Hij een welgevallen aan mij gehad, [a] dat Hij mij ten Koning maakte over gansch Israël. *a* 1 Sam. 16:12.
5 En uit al mijne zonen (want de HEERE heeft mij vele zonen gegeven) heeft Hij mijnen zoon Sálomo verkoren, dat hij zitten zou op den stoel des koninkrijks des HEEREN over Israël.
6 En [a] Hij heeft tot mij gezegd: Uw zoon Sálomo, die zal Mijn huis en Mijne voorhoven bouwen; want Ik heb hem Mij uitverkoren tot eenen zoon, en [b] Ik zal hem tot eenen Vader zijn.

a 2 Sam. 7:13. 2 Kron. 1:9. *b* 2 Sam. 7:14.

7 En Ik zal zijn koninkrijk bevestigen tot in eeuwigheid, indien hij sterk wezen zal, om Mijne geboden en Mijne rechten te doen, gelijk te dezen dage.

8 Nu dan, voor de oogen van het gansche
Israël, de gemeente des HEEREN, en voor
de ooren onzes Gods, houdt en zoekt al de
geboden des HEEREN, uws Gods; opdat gij-
lieden dit goede land erfelijk bezit, en uwen
kinderen na u tot in eeuwigheid doet erven.
9 En gij, mijn zoon Sálomo! ken den God
uws vaders, en dien Hem met een volko-
men hart en met eene willige ziel; want
[a]de HEERE doorzoekt alle harten, en Hij
verstaat al het gedichtsel der gedachten;
indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevon-
den worden; maar indien gij Hem verlaat,
Hij zal u tot in eeuwigheid verstooten.

a 1 Sam. 16:7. 1 Kron. 29:17. Ps. 7:10.
Jer. 11:20. 17:10. 20:12. Openb. 2:23.

10 Zie nu toe; want de HEERE heeft u
verkoren, dat gij een huis ten heiligdom
bouwt; wees sterk, en doe het.
11 En David gaf zijnen zoon Sálomo
een voorbeeld van het voorhuis, met zijne
behuizingen, en zijne schatkameren, en
zijne opperzalen, en zijne binnenkameren,
en van het huis des verzoendeksels;
12 En een voorbeeld van alles, wat bij
hem door den Geest was, *namelijk* van de
voorhoven van het huis des HEEREN, en
van alle kameren rondom; tot de schatten
van het huis Gods, en tot de schatten der
heilige dingen;
13 En van de verdeelingen der priesteren
en der Levieten, en van alle werk van den
dienst van het huis des HEEREN, en van
alle vaten van den dienst van het huis des
HEEREN.
14 Het goud *gaf hij* naar het goudge-
wicht, tot alle vaten van elken dienst; *ook*
zilver tot alle zilveren vaten bij gewicht,
tot al de vaten van elken dienst;
15 En het gewicht tot de gouden kande-
laars, en hunne gouden lampen, naar het
gewicht van elken kandelaar en zijne lam-
pen; ook tot de zilveren kandelaars, naar het
gewicht van eenen kandelaar en zijne lam-
pen, naar den dienst van elken kandelaar.
16 Ook *gaf hij* het goud naar het gewicht
tot de tafelen der toerichting, tot elke tafel,
en het zilver tot de zilveren tafelen;
17 En louter goud tot de krauwelen, en
tot de sprengbekkens, en tot de schotelen,
en tot gouden bekers, het gewicht tot elken
beker, desgelijks tot zilveren bekers, tot
elken beker het gewicht;
18 En tot het reukaltaar gelouterd goud
in gewicht; en goud tot het voorbeeld des
wagens, *te weten* der cherubim, die *de*
vleugels zouden uitbreiden, en de ark des
verbonds des HEEREN overdekken.
19 Dit alles heeft men mij, *zeide David*,
bij geschrift te verstaan gegeven van de
hand des HEEREN, *te weten* al de werken
dezes voorbeelds.
20 En David zeide tot zijnen zoon Sálo-
mo: [a]Wees sterk, en heb goeden moed, en
doe het, vrees niet en wees niet verslagen;
want de HEERE God, mijn God, zal met
u zijn; Hij zal u niet begeven, en Hij zal
u niet verlaten, totdat gij al het werk tot
den dienst van het huis des HEEREN zult
volbracht hebben. *a* Deut. 31:7, 8. Joz. 1:7.
21 En zie, daar zijn de verdeelingen der
priesteren en der Levieten, tot allen dienst
van het huis Gods; en bij u zijn tot alle
werk allerlei vrijwilligen, met wijsheid tot
allen dienst, ook de vorsten, en het gansche
volk, *bereid* tot al uwe bevelen.

HOOFDSTUK 29.

David spreekt tot het volk van den grooten voorraad van bouwstoffen, die hij voor den bouw des tempels verzameld had, vs. 1; en wekt, zoo de vorsten als het volk op, om een vrijwillig offer bij te dragen, 5; zij geven mildelijk, 6. David dankt daarvoor den Heere, 10; en bidt voor het gansche volk en den Koning, 18. Dankzegging en offer van het volk, 20. Sálomo word tot Koning en Zadok tot hoogepriester gezalfd, 22. God maakt Sálomo zeer groot, 25. Tijd van Davids regeering, 26; en zijnen dood, 28.

VERDER zeide de koning David tot de
gansche gemeente: God heeft mijnen
zoon Sálomo alleen verkoren, eenen jon-
geling en teeder; dit werk daarentegen is
groot; want het is geen paleis voor eenen
mensch, maar voor God, den HEERE.
2 Ik nu heb uit al mijne kracht bereid, tot
het huis mijns Gods, goud tot gouden, en
zilver tot zilveren, en koper tot koperen,
ijzer tot ijzeren, en hout tot houten *werken;*
sardónixsteenen en vervullende *steenen*, ver-
siersteenen en borduursel, en allerlei koste-
lijke steenen, en marmersteenen in menigte.
3 En daartoe, uit mijn welgevallen tot
het huis mijns Gods, geef ik het bijzonder
goud en zilver, dat ik heb, tot het huis
mijns Gods daarenboven, behalve al wat
ik ten huize des heiligdoms bereid heb:
4 Drie duizend talenten gouds, van het
goud van Ofir, en zeven duizend talenten
gelouterd zilver, om de wanden der huizen
te overtrekken;
5 Goud tot de gouden, en zilver tot de zilve-
ren *vaten*, en tot alle werk, door de hand der
werkmeesteren *te maken*. En wie is er wil-
lig, heden zijne hand den HEERE te vullen?

6 Toen gaven vrijwillig de oversten der
vaderen, en de oversten der stammen van
Israël, en de oversten der duizenden en der
honderden, en de oversten van het werk
des Konings;
7 En zij gaven, tot den dienst van het
huis Gods, vijf duizend talenten gouds, en
tien duizend drachmen, en tien duizend ta-
lenten zilvers, en achttien duizend talenten
kopers, en honderd duizend talenten ijzers.
8 En bij wien steenen gevonden werden,
die gaven zij in den schat van het huis
des HEEREN, onder de hand van Jehíël,
den Gersoniet.
9 En het volk was verblijd over hun
vrijwillig geven; want zij gaven met een
volkomen hart den HEERE vrijwillig; en
de koning David verblijdde zich ook met
groote blijdschap.
10 Daarom loofde David den HEERE voor
de oogen der gansche gemeente; en David
zeide: Geloofd zijt Gij, HEERE, God van
onzen vader Israël, van eeuwigheid tot in
eeuwigheid!
11 [a] Uwe, o HEERE! is de grootheid, en
de macht, en de heerlijkheid, en de over-
winning, en de majesteit; want alles, wat in
den hemel en op de aarde is, *is Uwe;* Uwe,
o HEERE! is het Koninkrijk, en Gij hebt
U verhoogd tot een Hoofd boven alles.
[a] Matt. 6:13. 1 Tim. 1:17. Openb. 5:13.
12 En rijkdom en eer zijn voor Uw aange-
zicht, en Gij heerscht over alles; en in Uwe
hand is kracht en macht; ook staat het in Uwe
hand alles groot te maken en sterk te maken.
13 Nu dan, onze God! wij danken U, en
loven den Naam Uwer heerlijkheid.
14 Want wie ben ik, en wat is mijn volk,
dat wij de macht zouden verkregen hebben,
om vrijwillig te geven als dit is? want het is
alles van U, en wij geven het U uit Uwe hand.
15 Want wij zijn vreemdelingen en bij-
woners voor Uw aangezicht, gelijk al onze
vaders; onze dagen op aarde zijn [a] als eene
schaduw, en er is geene verwachting.
[a] Ps. 90:9. 102:12.
16 HEERE, onze God! al deze menigte,
die wij bereid hebben, om U een huis te
bouwen, den Name Uwer heiligheid, dat is
van Uwe hand, en het is alles Uwe.
17 En ik weet, mijn God! dat Gij [a] het
hart proeft, en dat Gij een welgevallen hebt
aan oprechtigheden. Ik heb in oprechtigheid
mijns harten al deze dingen vrijwillig gege-
ven, en ik heb nu met vreugde Uw volk, dat
hier gevonden wordt, gezien, dat het zich je-
gens U vrijwillig gedragen heeft. [a] 1 Kron. 28:9.
18 O HEERE, Gij, God onzer vaderen,
Abraham, Izak en Israël! bewaar dit in
der eeuwigheid in den zin der gedachten
van het hart Uws volks, en richt hun hart
tot U.
19 En geef mijnen zoon Sálomo een vol-
komen hart, om te houden Uwe geboden,
Uwe getuigenissen en Uwe inzettingen; en
om alles te doen, en om dit paleis te bou-
wen, hetwelk ik bereid heb.
20 Daarna zeide David tot de gansche
gemeente: Looft nu den HEERE, uwen
God! Toen loofde de gansche gemeente den
HEERE, den God hunner vaderen; en zij
neigden het hoofd, en zij bogen zich neder
voor den HEERE, en voor den Koning.
21 En zij offerden den HEERE slachtof-
feren; ook offerden zij den HEERE brand-
offeren, des anderen morgens van dien dag,
duizend varren, duizend rammen, duizend
lammeren, met hunne drankofferen; en
slachtofferen in menigte, voor gansch Israël.
22 En zij aten en dronken deszelven daags
voor het aangezicht des HEEREN met groote
vreugde; en zij maakten Sálomo, den zoon
van David, ten andere maal Koning, en zij
zalfden *hem* den HEERE tot voorganger,
en Zadok tot priester.
23 Alzoo zat Sálomo op den troon des
HEEREN, als koning in zijns vaders Davids
plaats, en hij was voorspoedig; en gansch
Israël hoorde naar hem.
24 En al de vorsten, en helden, ja, ook al de
zonen van den koning David, gaven de hand,
dat zij onder den koning Sálomo zijn zouden.
25 En de HEERE maakte Sálomo groot
ten hoogste voor de oogen van gansch Is-
raël; en Hij gaf aan hem eene koninklijke
majesteit, hoedanige aan geenen koning
van Israël vóór hem geweest is.
26 Zoo heeft dan David, de zoon van
Isaï, geregeerd over gansch Israël.
27 De dagen nu, die hij geregeerd heeft
over Israël, zijn [a] veertig jaar; te [b] Hebron
regeerde hij zeven jaren, en te Jeruzalem re-
geerde hij drie en dertig. [a] 1 Kon. 2:11. [b] 2 Sam. 5:5.
28 En hij stierf in goeden ouderdom, zat
van dagen, rijkdom en eer; en zijn zoon
Sálomo regeerde in zijne plaats.
29 De geschiedenissen nu van den koning
David, de eerste en de laatste, ziet, die zijn

geschreven in de geschiedenissen van Samuël, den ziener, en in de geschiedenissen van den profeet Nathan, en in de geschiedenissen van Gad, den ziener;

30 Met al zijn koninkrijk, en zijne macht, en de tijden, die over hem verloopen zijn, en over Israël, en over al de koninkrijken der landen.

HET TWEEDE BOEK
DER
KRONIEKEN.

HOOFDSTUK 1.

Sálomo in zijn rijk bevestigd zijnde, offert te Gibeon, vs. 1. Keuze hebbende van God om wat te begeeren, bidt om wijsheid, 7; die hij verkrijgt, met belofte van rijkdom en eer, 11. Hij keert weder van Gibeon, 13. Zijne macht en rijkdom, 14.

EN Sálomo, de zoon van David, [a] werd versterkt in zijn koninkrijk; want de HEERE, zijn God, was met hem, en maakte hem ten hoogste groot. *a* 1 Kon. 2:46.
2 En Sálomo sprak tot het gansche Israël, tot de oversten der duizenden en der honderden, en tot de rechteren, en tot alle vorsten in gansch Israël, de hoofden der vaderen;
3 En zij [a] gingen henen, Sálomo en de gansche gemeente met hem, naar de hoogte, die te Gíbeon was; [b] want daar was de tent der samenkomst Gods, die Mozes, de knecht des HEEREN, in de woestijn gemaakt had.
a 1 Kon. 3:4. *b* 1 Kron. 16:39. 21:29.
4 (Maar de ark Gods [a] had David van Kirjath-Jeárim opgebracht, ter plaatse, die David voor haar bereid had; want hij had voor haar eene tent te Jeruzalem gespannen.) *a* 2 Sam. 6:2, 17. 1 Kron. 16:1.
5 Ook was het koperen altaar, dat [a] Bezáleël, de zoon van Uri, den zoon van Hur, gemaakt had, aldaar voor den tabernakel des HEEREN; Sálomo nu en de gemeente bezochten hetzelve. *a* Ex. 38:1.
6 En Sálomo offerde daar, voor het aangezicht des HEEREN, op het koperen altaar, dat aan de tent der samenkomst was; en hij offerde daarop duizend brandofferen.
7 In dienzelven nacht verscheen God aan Sálomo; en Hij zeide tot hem: Begeer wat Ik u geven zal.
8 En Sálomo zeide tot God: Gij hebt aan mijnen vader David groote weldadigheid gedaan; [a] en Gij hebt mij Koning gemaakt in zijne plaats; *a* 1 Kron. 28:5.
9 Nu, HEERE God! laat Uw woord waar worden, *gedaan* aan mijnen vader David; [a] want Gij hebt mij Koning gemaakt over een volk, menigvuldig als het stof der aarde; *a* 1 Kon. 3:7.
10 [a] Geef mij nu wijsheid en wetenschap, dat ik voor het aangezicht van dit volk uitga en inga; want wie zou dit Uw groot volk *kunnen* richten? *a* 1 Kon. 3:9, 11, 12.
11 Toen zeide God tot Sálomo: Daarom, dat dit in uw hart geweest is, en gij niet begeerd hebt rijkdom, goederen, noch eer, noch de ziel uwer haters, noch ook vele dagen begeerd hebt; maar wijsheid en wetenschap voor u begeerd hebt, opdat gij Mijn volk mocht richten, waarover Ik u Koning gemaakt heb;
12 De wijsheid, en de wetenschap is u gegeven; daartoe zal Ik u rijkdom, en goederen, en eer geven, dergelijke [a] geene koningen, die vóór u geweest zijn, gehad hebben, en na u zal dergelijke niet zijn.
a 1 Kon. 3:13. 1 Kron. 29:25. 2 Kron. 9.22.
13 Alzoo kwam Sálomo te Jeruzalem, van de hoogte, die te Gíbeon is, van voor de tent der samenkomst; en hij regeerde over Israël.
14 En Sálomo [a] vergaderde wagenen en ruiteren, zoodat hij duizend en vier honderd wagenen, en twaalf duizend ruiteren had; en hij leide ze in de wagensteden, en bij den Koning te Jeruzalem. *a* 1 Kon. 4:26. 10:26. 2 Kron. 9:25.
15 En de Koning maakte het zilver en het goud in Jeruzalem te zijn, als steenen, en de cederen maakte hij te zijn als wilde vijgeboomen, die in de laagten zijn, in menigte.
16 En [a] het uitbrengen der paarden was hetgeen Sálomo uit Egypte had; en aangaande het linnengaren, de kooplieden des Konings namen het linnengaren voor den prijs. *a* 1 Kon. 10:28. 2 Kron. 9:28.
17 En zij brachten op, en voerden eenen wagen uit van Egypte voor zes honderd *sikkelen* zilvers, en een paard voor een

honderd en vijftig; en alzoo voerden zij *die* door hunne hand uit, voor alle koningen der Hethieten, en voor de koningen van Syrië.

HOOFDSTUK 2.

Sálomo bestelt werklieden tot den bouw des tempels, vs. 1. Zijn verzoek aan Huram, den koning van Tyrus, om werklieden en hout, 3; met belofte hen van spijs te verzorgen, 10. Huram is gewillig en zendt eenen uitnemenden werkmeester, 11. Sálomo telt en verdeelt zijne werklieden, 17.

SÁLOMO nu dacht voor den Naam des HEEREN een huis te bouwen, en een huis voor zijn koninkrijk.

2 En Sálomo telde zeventig duizend lastdragende mannen, en tachtig duizend mannen, die houwen zouden in het gebergte; [a] mitsgaders drie duizend en zes honderd opzieners over dezelve. [a] 1 Kon. 5:16.

3 En Sálomo [a] zond tot Huram, den koning van Tyrus, zeggende: Gelijk als gij met mijnen vader David gedaan hebt, en hebt hem cederen gezonden, om voor hem een huis te bouwen, om daar in te wonen, *zoo doe ook met mij.* [a] 1 Kon. 5:2.

4 Zie, ik zal een huis voor den Naam des HEEREN, mijns Gods, bouwen, om Hem te heiligen, om reukwerk der welriekende specerijen voor Zijn aangezicht aan te steken, en *voor* de toerichting des gedurigen *broods*, en *voor* de [a] brandofferen des morgens en des avonds, op de sabbatten, en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden des HEEREN, onzes Gods; hetwelk voor eeuwig is in Israël. [a] Num. 28:9, 10, 11.

5 En het huis, dat ik zal bouwen, zal groot zijn; want onze God is grooter dan alle goden.

6 Doch wie zou de kracht hebben, om voor Hem een huis te bouwen, [a] dewijl de hemelen, ja, de hemel der hemelen, Hem niet begrijpen zouden? En wie ben ik, dat ik voor Hem een huis zou bouwen, ten ware om reukwerk voor Zijn aangezicht aan te steken? 1 Kon. 8:27. 2 Kron. 6:18. Job 11:7, 8, 9. Jes. 66:1. Jer. 23:24. Matt. 5:34, 35. Hand. 7:49. 17:24.

7 Zoo zend mij nu eenen wijzen man, om te werken in goud, en in zilver, en in koper, en in ijzer, en in purper, en karmozijn, en hemelsblauw, en die weet graveerselen te graveeren, met de wijzen, die bij mij zijn in Juda en in Jeruzalem, die mijn vader David beschikt heeft.

8 Zend mij ook cederen, dennen, en algummimhout uit Libanon; want ik weet, dat uwe knechten het hout van Libanon weten te houwen; en zie, mijne knechten zullen met uwe knechten zijn,

9 En dat om mij hout in menigte te bereiden; want het huis, dat ik zal bouwen, zal groot en wonderlijk zijn.

10 En zie, ik zal uwen knechten, den houwers, die het hout houwen, twintig duizend kor uitgeslagen tarwe, en twintig duizend kor gerst geven; daartoe twintig duizend bath wijns, en twintig duizend bath olie.

11 Huram nu, de koning van Tyrus, antwoordde door schrift, en zond tot Sálomo: Daarom dat de HEERE Zijn volk lief heeft, heeft Hij u over hen tot koning gesteld.

12 Verder zeide Huram: Geloofd zij de HEERE, de God Israëls, [a] Die den hemel en de aarde gemaakt heeft, dat Hij den koning David eenen wijzen zoon, kloek in voorzichtigheid en verstand, gegeven heeft, die een huis voor den HEERE, en een huis voor zijn koninkrijk bouwe! [a] Gen. 1, 2. Ex. 20:11. Ps. 33:6. 96:5. 102:26. 124:8. 136:5, 6. Hand. 4:24. 14:15. Openb. 10:6.

13 Zoo zend ik nu eenen wijzen man, kloek van verstand, Huram Abi;

14 Den zoon eener vrouw uit de dochteren van Dan, en wiens vader een man geweest is van Tyrus, die weet te werken in goud, en in zilver, in koper, in ijzer, in steenen, en in hout, in purper, in hemelsblauw, en in fijn linnen, en in karmozijn, en om alle graveersel te graveeren, en om te bedenken allen vernuftigen vond, die hem zal voorgesteld worden, met uwe wijzen, en de wijzen van mijnen heer, uwen vader David.

15 Zoo zende nu mijn heer zijnen knechten de tarwe en de gerst, de olie en den wijn, die hij [a] gezegd heeft. [a] vers 10.

16 En wij zullen hout houwen uit den Libanon, naar al uwe nooddruft, en zullen het tot u met vlotten, over de zee, naar Jafo brengen; en gij zult het laten ophalen naar Jeruzalem.

17 En [a] Sálomo telde al de vreemde mannen, die in het land van Israël waren, achtervolgens de telling, [b] met dewelke zijn vader David die geteld had; en er werden gevonden honderd drie en vijftig duizend en zes honderd. [a] 1 Kon. 5.15. [b] 1 Kron. 22:2.

18 En hij maakte uit dezelve zeventig duizend lastdragers, en tachtig duizend houwers in het gebergte, mitsgaders drie duizend en zes honderd opzieners, om het volk te doen arbeiden.

HOOFDSTUK 3.

De plaats waar, en de tijd wanneer de tempel is gebouwd, vs. 1. Opgave van zijne lengte, breedte, hoogte en sieraden, 3; de cherubim, 11; de voorhang en de pilaren, 14.

EN Sálomo begon het huis des HEEREN
te bouwen te Jeruzalem, op den berg
Moría, die [a] zijnen vader David gewezen
was, in de plaats, die David toebereid had,
op den dorschvloer van Ornan, den Jebusiet.
[a] 1 Kron. 21:24, 26.
2 Hij [a] begon nu te bouwen in de tweede
maand, op den tweeden *dag*, in het vierde
jaar van zijn koninkrijk. [a] 1 Kon. 6:1.
3 En deze zijn de grondleggingen van
Sálomo, om het huis Gods te bouwen: de
lengte in ellen, naar de eerste mate, was
zestig ellen, en de breedte twintig ellen.
4 En het voorhuis, hetwelk vooraan was,
was in de lengte, naar de breedte van het
huis, twintig ellen, en de hoogte honderd
en twintig; hetwelk hij van binnen overtrok met louter goud.
5 Het groote huis nu overdekte hij met
dennenhout; daarna overtoog hij dat met
goed goud; en hij maakte daarop palmen
en ketenwerk.
6 Hij overtoog ook het huis met kostelijke
steenen tot versiering; het goud nu was
goud van Parváïm.
7 Daartoe overdekte hij aan het huis de
balken, de posten en de wanden daarvan,
en de deuren daarvan, met goud; en hij
graveerde cherubs aan de wanden.
8 Verder maakte hij het huis van het
heilige der heiligen, welks lengte, naar de
breedte van het huis, was twintig ellen, en
de breedte daarvan twintig ellen; en hij
overtoog dat met goed goud, tot zes honderd talenten.
9 En het gewicht der nagelen was tot
vijftig sikkelen gouds; en hij overtoog de
opperzalen met goud.
10 Ook maakte hij, in het huis van het
heilige der heiligen, twee cherubim van
uittrekkend werk, en hij overtoog die met
goud.
11 Aangaande de vleugelen der cherubim,
hunne lengte was twintig ellen; des eenen
vleugel was van vijf ellen, rakende aan den
wand van het huis, en de andere vleugel
van vijf ellen, rakende aan den vleugel des
anderen cherubs.
12 Insgelijks was de vleugel des anderen
cherubs van vijf ellen, rakende aan den
wand van het huis; en de andere vleugel
was van vijf ellen, klevende aan den vleugel
des anderen cherubs.
13 De vleugelen dezer cherubim spreidden zich uit twintig ellen; en zij stonden
op hunne voeten, en hunne aangezichten
waren huiswaarts.
14 Hij maakte ook [a] den voorhang van
hemelsblauw, en purper, en karmozijn, en
fijn linnen; en hij maakte cherubs daarop.
[a] Matt. 27:51.
15 Nog maakte hij vóór het huis [a] twee
pilaren, van vijf en dertig ellen in lengte;
en het kapiteel, dat op derzelver hoofd
was, was van vijf ellen. [a] 1 Kon. 7:15. Jer. 52:21.
16 Ook maakte hij ketenen, *als* in de aanspraakplaats, en hij zette ze op de hoofden
der pilaren; daartoe maakte hij honderd
granaatappelen, en zette ze tusschen de
ketenen.
17 En hij richtte de pilaren op voor aan
den tempel, eenen ter rechterhand, en eenen
ter linkerhand; en hij noemde den naam
van den rechter Jachin, en den naam van
den linker Boaz.

HOOFDSTUK 4.

Beschrijving van het koperen altaar tot het brandoffer, vs. 1; de gegotene zee, 2; de waschvaten, 6; de kandelaren, 7; de tafels, 8; en de voorhoven, 9; met vermelding van al de stukken door Huram tot gebruik in den tempel gemaakt; deze waren van koper, 11, of van goud, 19.

HIJ maakte ook een koperen altaar, van
twintig ellen in zijne lengte, en twintig ellen in zijne breedte, en tien ellen in
zijne hoogte.
2 Daartoe maakte hij de gegotene zee; van
tien ellen was zij, van haren eenen rand tot
haren anderen rand, rondom rond, en van
vijf ellen in hare hoogte, en een meetsnoer
van dertig ellen omving ze rondom.
3 Onder dezelve nu was de gelijkenis van
runderen, rondom henen, die omsingelende,
tien in eene el, omringende de zee rondom;
twee rijen dezer runderen waren in hare
gieting gegoten.
4 Zij stond op twaalf runderen, drie
ziende naar het noorden, en drie ziende
naar het westen, en drie ziende naar het
zuiden, en drie ziende naar het oosten; en
de zee was boven op dezelve; en al hunne
achterdeelen waren inwaarts.
5 Hare dikte nu was eene hand breed, en
haar rand als het werk van den rand eens
bekers *of* eener leliebloem, begrijpende *vele*
bathen; zij hield drie duizend.
6 En hij maakte tien waschvaten, en stelde
vijf ter rechter-, en vijf ter linkerhand, om

daarin te wasschen; wat ten brandoffer behoort, staken zij daarin; maar de zee was, opdat de priesteren zich daarin zouden wasschen.

7 Hij maakte ook [a] tien gouden kandelaren, naar hunne wijze, en hij stelde ze in den tempel, vijf aan de rechterhand, en vijf aan de linkerhand. a 1 Kon. 7:48, 49.

8 Ook maakte hij tien tafelen, en hij zette ze in den tempel, vijf aan de rechterhand, en vijf aan de linkerhand; en hij maakte honderd gouden sprengbekkens.

9 Verder maakte hij het voorhof der priesteren, en het groote voorhof, mitsgaders de deuren voor het voorhof, en overtoog hunne deuren met koper.

10 De zee nu zette hij aan de rechterzijde, naar het oosten, tegenover het zuiden.

11 Daartoe maakte Huram de potten, en de schoffelen, en de sprengbekkens; alzoo voleindde Hiram het werk te maken, dat hij voor den koning Sálomo aan het huis Gods maakte.

12 De twee pilaren, en de bollen, en de twee kapiteelen, op het hoofd der pilaren; en de twee netten, om de twee bollen der kapiteelen te bedekken, die op der pilaren hoofd waren;

13 En de vier honderd granaatappelen tot de twee netten: twee rijen van granaatappelen tot elk net, om de twee bollen der kapiteelen te bedekken, die boven op de pilaren waren.

14 Hij maakte ook de stellingen; en waschvaten maakte hij op de stellingen;

15 Eene zee, en de twaalf runderen daaronder.

16 Insgelijks de potten, en de schoffelen, en de krauwelen, en al hunne vaten maakte Huram Abiu voor den koning Sálomo, voor het huis des HEEREN, van gepolijst koper.

17 In de vlakte der Jordaan goot ze de Koning, in dichte aarde, tusschen Sukkoth, en tusschen Zeredátha.

18 En Sálomo maakte al deze vaten, in groote menigte; want het gewicht des kopers werd niet onderzocht.

19 [a] Ook maakte Sálomo alle vaten, die voor het huis Gods waren, en het gouden altaar, en de tafelen, waarop de toonbrooden zijn; a 1 Kon. 7:48.

20 En de kandelaren met hunne lampen, van gesloten goud, om die naar de wijze aan te steken, vóór de aanspraakplaats;

21 En de bloemen, en de lampen, en de snuiters, van goud; het was het volmaaktste goud;

22 Mitsgaders de gaffelen, en de sprengbekkens, en de rookschalen, en de wierookvaten, van gesloten goud; aangaande den ingang van het huis, zijne binnenste deuren, van het heilige der heiligen, en de deuren van het huis des tempels waren van goud.

HOOFDSTUK 5.

Sálomo laat al de geheiligde dingen van zijnen vader, benevens de ark Gods, in den tempel brengen, vs. 1. Verhaal van hetgeen in de ark was, 10. De Levieten verheerlijken God door muziek en lofgezangen, 11. Waarop de Heere in eene wolk verschijnt, die het huis vervult, 13.

ALZOO werd al het werk volbracht, dat Sálomo aan het huis des HEEREN maakte. Daarna bracht Sálomo de geheiligde dingen van zijnen vader David; en het zilver, en het goud, en al de vaten leide hij onder de schatten van het huis Gods.

2 Toen vergaderde Sálomo de oudsten van Israël, en al de hoofden der stammen, de oversten der vaderen onder de kinderen Israëls, te Jeruzalem, om de ark des verbonds des HEEREN op te brengen uit de stad Davids, dewelke is Zion.

3 En alle mannen van Israël verzamelden zich tot den Koning op het feest, hetwelk was *in* de zevende maand.

4 En al de oudsten van Israël kwamen, en de Levieten namen de ark op.

5 En zij brachten de ark, en de tent der samenkomst opwaarts, mitsgaders al de heilige vaten, die in de tent waren; deze brachten de priesters *en* Levieten opwaarts.

6 De koning Sálomo nu, en de gansche vergadering van Israël, die bij hem vergaderd waren voor de ark, offerden schapen en runderen, die van wege de menigte niet konden geteld noch gerekend worden.

7 Alzoo brachten de priesters de ark des verbonds de HEEREN tot hare plaats, tot de aanspraakplaats van het huis, tot het heilige der heiligen, tot onder de vleugelen der cherubim.

8 Want de cherubim spreidden de beide vleugelen over de plaats der ark; en de cherubim overdekten de ark en hare handboomen van boven.

9 Daarna schoven zij de handboomen verder uit, dat de hoofden der handboomen gezien werden uit de ark, voor aan de aanspraakplaats, maar buiten niet gezien werden; en zij was daar tot op dezen dag.

10 Er was niets in de ark, dan alleen de

twee tafelen, die Mozes bij Horeb *daarin* gedaan had, als de HEERE *een verbond* maakte met de kinderen Israëls, toen zij uit Egypte uitgetogen waren.
11 En het geschiedde, als de priesters uit het heilige uitgingen; (want al de priesters, die gevonden werden, hadden zich geheiligd, zonder de verdeelingen te houden;
12 En de Levieten, die zangers waren van hen allen, van Asaf, van Heman, van Jedúthun, en van hunne zonen, en van hunne broederen, in fijn linnen gekleed, met cimbalen, en met luiten, en harpen, stonden tegen het oosten des altaars, en met hen tot honderd en twintig priesteren toe, trompettende met trompetten.)
13 Het geschiedde dan, als zij eenpariglijk trompetten en zongen, om eene eenparige stem te laten hooren, prijzende en lovende den HEERE; en als zij de stem verhieven met trompetten, en met cimbalen, en *andere* muzikale instrumenten, en als zij den HEERE prezen, dat Hij goed is, dat Zijne weldadigheid is tot in eeuwigheid; dat het huis met eene wolk vervuld werd, *namelijk* het huis des HEEREN.
14 En de priesters konden, van wege die wolk, niet staan, om te dienen; want de heerlijkheid des HEEREN had het huis Gods vervuld.

HOOFDSTUK 6.

Sálomo, het teeken van de Goddelijke tegenwoordigheid in den tempel ziende, looft en dankt den Heere, wegens de vervulling der belofte aan zijnen vader gedaan, vs. 1; doet een heerlijk gebed, waarin hij het rechte gebruik van den tempel aantoont, 12.

TOEN zeide Sálomo: De HEERE heeft gezegd, dat Hij in de donkerheid zou wonen.
2 En ik heb U een huis ter woonstede gebouwd, en eene vaste plaats tot Uwe eeuwige woning.
3 [a] Daarna wendde de Koning zijn aangezicht om, en zegende de gansche gemeente van Israël; en de gansche gemeente van Israël stond.

[a] 1 Kon. 8:14, 15.

4 En hij zeide: Geloofd zij de HEERE, de God van Israël, Die met Zijnen mond tot mijnen vader David gesproken heeft, en heeft het met Zijne handen vervuld, zeggende:
5 Van dien dag af, dat Ik Mijn volk uit Egypteland uitgevoerd heb, heb Ik geene stad verkoren uit alle stammen van Israël, om een huis te bouwen, dat Mijn Naam daar zou wezen; en geenen man verkoren, om een voorganger te zijn over Mijn volk Israël.
6 Maar Ik heb Jeruzalem verkoren, dat Mijn Naam daar zou wezen; en Ik heb David verkoren, dat hij over Mijn volk Israël wezen zou.
7 [a] Het was ook in het hart van mijnen vader David, een huis te bouwen den Naam des HEEREN, des Gods van Israël.

[a] 2 Sam. 7:2. 1 Kon. 8:17. 1 Kron. 17:1. 28:2.

8 Maar de HEERE zeide tot mijnen vader David: Dewijl dat in uw hart geweest is, Mijnen Naam een huis te bouwen, gij hebt welgedaan, dat het in uw hart geweest is.
9 Evenwel, gij zult dat huis niet bouwen; maar uw zoon, die uit uwe lenden voortkomen zal, die zal Mijnen Naam dat huis bouwen.
10 Zoo heeft de HEERE Zijn woord bevestigd, dat Hij gesproken had; want ik ben opgestaan in de plaats van mijnen vader David, en ik zit op den troon van Israël, gelijk als de HEERE gesproken heeft; en ik heb een huis gebouwd den Naam des HEEREN, des Gods van Israël.
11 En ik heb daar de ark gesteld, waarin het verbond des HEEREN is, hetwelk Hij maakte met de kinderen Israëls.
12 En hij stond voor het altaar des HEEREN, tegenover de gansche gemeente van Israël; en hij breidde zijne handen uit;
13 (Want Sálomo had een koperen gestoelte gemaakt, en had het gesteld in het midden des voorhofs; zijnde vijf ellen in zijne lengte en vijf ellen in zijne breedte, en drie ellen in zijne hoogte; en hij stond daarop, en knielde op zijne knieën voor de gansche gemeente van Israël, en breidde zijne handen uit naar den hemel.)
14 En hij zeide: HEERE, God van Israël! er is [a] geen God gelijk Gij, in den hemel noch op de aarde, houdende het verbond en de weldadigheid, aan Uwe knechten, die voor Uw aangezicht [b] met hun gansche hart wandelen;

[a] Ex. 15:11. Deut. 4:39. 7:9. [b] 1 Kon. 2:4.

15 Die Uwen knecht, mijnen vader David, gehouden hebt, [a] wat Gij tot hem gesproken hadt; want met Uwen mond hebt Gij gesproken, en met Uwe hand vervuld, gelijk het te dezen dage is.

[a] 1 Kron. 22:9.

16 En nu, HEERE, God van Israël! houd Uwen knecht, mijnen vader David, wat Gij tot hem gesproken hebt, zeggende: [a] Geen

man zal u van voor Mijn aangezicht afgesneden worden, die zitte op den troon van Israël; alleenlijk zoo uwe zonen hunnen weg bewaren, om te wandelen in Mijne wet, gelijk als gij gewandeld hebt voor Mijn aangezicht. [a] 2 Sam. 7:12. Ps. 132:12.

17 Nu dan, o HEERE, God van Israël! laat Uw woord waar worden, hetwelk Gij gesproken hebt tot Uwen knecht, tot David.

18 Maar waarlijk, zou God bij de menschen op de aarde wonen? [a] Ziet, de hemelen, ja, de hemel der hemelen, zouden U niet begrijpen, hoe veel te min dit huis, dat ik gebouwd heb!

[a] 1 Kor. 8:27. 2 Kron. 2:6. Jes. 66:1. Hand. 7:49.

19 Wend U dan nog tot het gebed Uws knechts, en tot zijne smeeking, o HEERE, mijn God! om te hooren naar het geroep en naar het gebed, dat Uw knecht voor Uw aangezicht bidt.

20 Dat Uwe oogen open zijn, dag en nacht, over dit huis, over de plaats, van dewelke Gij gezegd hebt, Uwen Naam daar te zullen zetten; om te hooren naar het gebed, hetwelk Uw knecht bidden zal in deze plaats.

21 Hoor dan naar de smeekingen van Uwen knecht en van Uw volk Israël, die in deze plaats zullen bidden; en hoor Gij uit de plaats Uwer woning, uit den hemel, ja, hoor, en vergeef.

22 [a] Wanneer iemand tegen zijnen naaste zal gezondigd hebben, en die hem eenen eed des vloeks opgelegd zal hebben, om zichzelven te vervloeken, en de eed des vloeks voor Uw altaar in dit huis komen zal; [a] 1 Kon. 8:31, enz.

23 Hoor Gij dan uit den hemel, en doe, en richt Uwe knechten, vergeldende den goddelooze, gevende zijnen weg op zijn hoofd, en rechtvaardigende den rechtvaardige, gevende hem naar zijne gerechtigheid.

24 [a] Wanneer ook Uw volk Israël voor het aangezicht des vijands zal geslagen worden, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben, en zich bekeeren, en Uwen Naam belijden, en voor Uw aangezicht in dit huis bidden en smeeken zullen; [a] 1 Kon. 8:33, enz.

25 Hoor Gij dan uit den hemel, en vergeef de zonden van Uw volk Israël, en breng hen weder in het land, dat Gij hun en hunnen vaderen gegeven hebt.

26 [a] Als de hemel zal gesloten zijn, dat er geen regen is, omdat zij tegen U gezondigd zullen hebben; en zij in deze plaats bidden, en Uwen Naam belijden, *en* van hunne zonden zich bekeeren zullen, als Gij hen geplaagd zult hebben; [a] 1 Kon. 8:35, enz.

27 Hoor Gij dan in den hemel, en vergeef de zonden Uwer knechten en van Uw volk Israël, als Gij hun zult geleerd hebben den goeden weg, in denwelken zij wandelen zullen; en geef regen op Uw land, dat Gij Uw volk tot eene erfenis gegeven hebt.

28 [a] Als er honger in het land wezen zal, als er pest wezen zal, als er brandkoren of honigdauw, sprinkhanen en kevers wezen zullen, als iemand van zijne vijanden in het land zijner poorten hem belegeren zal, *of* eenige plage, of eenige krankheid wezen zal; [a] 2 Kron. 20:9.

29 [a] Alle gebed, alle smeeking, die van eenig mensch, of van al Uw volk Israël geschieden zal, als zij erkennen, een ieder zijne plage en zijne smarte, en *een ieder* zijne handen in dit huis uitbreiden zal;

[a] 1 Kon. 8:38, enz.

30 Hoor Gij dan uit den hemel, de vaste plaats Uwer woning, en vergeef, en geef een' iegelijk naar al zijne wegen, gelijk Gij zijn hart kent; want Gij alleen kent het hart van de kinderen der menschen.

31 Opdat zij U vreezen, om te wandelen in Uwe wegen, al de dagen, die zij leven zullen op het land, dat Gij onzen vaderen gegeven hebt.

32 [a] Zelfs ook aangaande den vreemde, die van Uw volk Israël niet zijn zal, maar uit verren lande, om Uws grooten Naams, en Uwer sterke hand, en Uws uitgestrekten arms wil, komen zal; als zij komen, en bidden zullen in dit huis; [a] 1 Kon. 8:41, enz.

33 Hoor Gij dan uit den hemel, uit de vaste plaats Uwer woning, en doe naar alles, waarom die vreemde tot U roepen zal; opdat alle volken der aarde Uwen Naam kennen, zoo om U te vreezen, gelijk Uw volk Israël, als om te weten, dat Uw Naam genoemd wordt over dit huis, hetwelk ik gebouwd heb.

34 [a] Wanneer Uw volk in den krijg tegen zijne vijanden uittrekken zal door den weg, dien Gij hen heenzenden zult, en zullen tot U bidden naar den weg dezer stad, die Gij verkoren hebt, en naar dit huis, hetwelk ik Uwen Naam gebouwd heb; [a] 1 Kon. 8:44, enz.

35 Hoor dan uit den hemel hun gebed en hunne smeeking, en voer hun recht uit.

36 Wanneer zij gezondigd zullen hebben
tegen U [a] (want geen mensch is er, die niet
zondigt), en Gij tegen hen vertoornd zult
zijn, en hen leveren zult voor het aange-
zicht des vijands, dat degenen, die hen
gevangen hebben, hen gevankelijk weg-
voeren in een land, dat verre of nabij is;

[a] 1 Kon. 8:46. Spr. 20:9. Pred. 7:20. Jakob. 3:2. 1 Joh. 1:8.

37 En zij in het land, waar zij gevankelijk
weggevoerd zijn, weder aan hun hart bren-
gen zullen, dat zij zich bekeeren, en tot U
smeeken in het land hunner gevangenis, zeg-
gende: Wij hebben gezondigd, verkeerdelijk
gedaan, en goddelooslijk gehandeld;
38 En zij zich tot U bekeeren, met hun
gansche hart en met hunne gansche ziel,
in het land hunner gevangenis, waar zij
hen gevankelijk weggevoerd hebben, en
bidden zullen naar den weg huns lands,
dat Gij hunnen vaderen gegeven hebt, en
naar deze stad, die Gij verkoren hebt, en
naar dit huis, dat ik Uwen Naam gebouwd
heb;
39 Hoor dan uit den hemel, uit de vaste
plaats Uwer woning, hun gebed en hunne
smeekingen, en voer hun recht uit, en ver-
geef Uw volk, wat zij tegen U gezondigd
zullen hebben.
40 Nu, mijn God! laat toch Uwe oogen
open en Uwe ooren opmerkende zijn tot
het gebed dezer plaats.
41 En nu, HEERE God! maak U op tot
Uwe rust, Gij en de ark Uwer kracht; laat
Uwe priesters, HEERE God! met heil be-
kleed worden, en laat Uwe gunstgenooten
over het goede blijde zijn.
42 O, HEERE God! wend het aangezicht
Uws gezalfden niet af; gedenk der welda-
digheden van David, Uwen knecht.

HOOFDSTUK 7.

Vuur daalt van den hemel en verteert de offers, terwijl de heerlijkheid des Heeren den tempel vervult, vs. 1. Beschrijving van de plechtigheden bij de inwijding van den tempel, 4. Het feest der loofhutten wordt gehouden, 8. De Heere verschijnt Sálomo, 12, belooft hem Zijne gunst onder voorwaarde van gehoorzaamheid, 17: hem anders zware straffen bedreigende, 19.

ALS nu Sálomo voleind had te bidden,
zoo daalde het vuur van den hemel, en
verteerde het brandoffer en de slachtoffe-
ren; [a] en de heerlijkheid des HEEREN ver-
vulde het huis. [a] 1 Kon. 8:10, 11. 2 Kron. 5:13, 14.
2 En de priesters konden niet ingaan
in het huis des HEEREN; want de heer-
lijkheid des HEEREN had het huis des
HEEREN vervuld.
3 En als al de kinderen Israëls dat vuur
zagen afdalen, en de heerlijkheid des HEE-
REN over het huis, zoo bukten zij met
hunne aangezichten ter aarde op den vloer,
en aanbaden en loofden den HEERE, dat
Hij goedig is, dat Zijne weldadigheid is
tot in eeuwigheid.
4 De Koning nu en al het volk offer-
den slachtofferen voor het aangezicht des
HEEREN.
5 En de koning Sálomo offerde slacht-
offeren van runderen, twee en twintig dui-
zend, en van schapen, honderd en twin-
tig duizend. Alzoo hebben de Koning en
het gansche volk het huis Gods ingewijd.
6 Ook stonden de priesters in hunne
wachten, en de Levieten met de muzikale
instrumenten des HEEREN, die de koning
David gemaakt had, om den HEERE te
loven, dat Zijne weldadigheid is in eeu-
wigheid, als David door hunnen dienst
Hem prees; en de priesters trompetten
tegen hen over, en gansch Israël stond.
7 En Sálomo heiligde het middelste des
voorhofs, hetwelk voor het huis des HEE-
REN was, dewijl hij daar de brandofferen
en het vette der dankofferen bereid had;
want het koperen altaar, dat Sálomo ge-
maakt had, kon het brandoffer, en het
spijsoffer, en het vette niet vatten.
8 Sálomo hield ook ter zelver tijd het feest
zeven dagen, en gansch Israël met hem,
eene zeer groote gemeente, van den ingang
af van Hamath, tot de rivier van Egypte.
9 En ten achtsten dage hielden zij eenen
verbodsdag; [a] want zij hielden de inwij-
ding des altaars zeven dagen, en het feest
zeven dagen. [a] 1 Kon. 8:65.
10 Doch op den drie en twintigsten dag
der zevende maand [a] liet hij het volk gaan
tot hunne hutten, blijde en goedsmoeds
over het goede, dat de HEERE aan David
en Sálomo, en Zijn volk Israël gedaan
had. [a] 1 Kon. 8:66.
11 [a] Alzoo volbracht Sálomo het huis des
HEEREN, en het huis des Konings; en al
wat in Sálomo's hart gekomen was, om in
het huis des HEEREN en in zijn huis te
maken, richtte hij voorspoedig uit. [a] 1 Kon. 9:1.
12 En de HEERE verscheen Sálomo des
nachts; en Hij zeide tot hem: Ik heb uw
gebed verhoord, en heb Mij deze plaats
verkoren tot een offerhuis.
13 Zoo Ik den hemel toesluite, dat er

geen regen zij, of zoo Ik den sprinkhanen gebiede, het land te verteren, of zoo Ik pest onder Mijn volk zende;

14 En Mijn volk, over dewelken Mijn Naam genoemd wordt, zich verootmoedigen en bidden, en Mijn aangezicht zoeken, en zich bekeeren van hunne booze wegen; zoo zal Ik uit den hemel hooren, en hunne zonden vergeven, en hun land genezen.

15 Nu zullen [a] Mijne oogen open zijn, en Mijne ooren opmerkende op het gebed dezer plaats. [a] 2 Kron. 6:40.

16 Want Ik heb nu dit huis verkoren en geheiligd, opdat Mijn Naam daar zij tot in eeuwigheid; en Mijne oogen en Mijn hart zullen daar te allen dage zijn.

17 En u aangaande, zoo gij voor Mijn aangezicht wandelen zult, gelijk als uw vader David gewandeld heeft, en doen naar alles, wat Ik u geboden heb, en Mijne inzettingen en Mijne rechten houden zult;

18 Zoo zal Ik den troon uws koninkrijks bevestigen, gelijk als Ik *een verbond* met uwen vader David gemaakt heb, zeggende: Geen man zal u afgesneden worden, die in Israël heersche.

19 Maar zoo gijlieden u afkeeren zult, en Mijne inzettingen en Mijne geboden, die Ik voor uw aangezicht gegeven heb, verlaten, en henengaan, en andere goden dienen, en u voor die nederbuigen zult;

20 Zoo zal Ik hen uitrukken uit Mijn land, dat Ik hun gegeven heb, en dit huis, dat Ik Mijnen Naam geheiligd heb, zal Ik van Mijn aangezicht wegwerpen, en zal het tot een spreekwoord en spotrede onder alle volken maken.

21 En dit huis, dat verheven zal geweest zijn, daarover zal zich een ieder, die voorbijgaat, ontzetten, dat hij zal zeggen: Waarom heeft de HEERE aan dit land en aan dit huis alzoo gedaan?

22 En men zal zeggen: Omdat zij den HEERE, hunner vaderen God, verlaten hebben, Die hen uit Egypteland uitgevoerd had, en hebben zich aan andere goden gehouden, en zich voor dezelve nedergebogen, en hen gediend; daarom heeft Hij al dat kwaad over hen gebracht.

HOOFDSTUK 8.

Sálomo bouwt steden en sterkten, vs. 1; maakt de in het land overgeblevene Heidenen cijnsbaar, 7; en deelt de aanzienlijke ambten alleen aan Israëlieten uit, 9. Zijne vrouw, de dochter van Faraö, vestigt zich in hare woning, 11; zijne offerfeesten, 12; zijne zorg voor den Godsdienst, 14; zijne scheepsvloot naar Ofir, 17.

HET [a] geschiedde nu ten einde van twintig jaren, in dewelke Sálomo het huis des HEEREN en zijn huis gebouwd had, [a] 1 Kon. 9:10.

2 Dat Sálomo de steden, welke Huram hem gegeven had, bouwde, en de kinderen Israëls aldaar deed wonen.

3 Daarna toog Sálomo naar Hamath-Zoba, en hij overweldigde ze.

4 Hij bouwde ook Thadmor in de woestijn, en al de schatsteden, die hij bouwde in Hamath.

5 Ook bouwde hij het hooge Beth-hóron en het neder Beth-hóron, vaste steden met muren, deuren en grendelen;

6 Mitsgaders Baälath, en al de schatsteden, die Sálomo had, en alle wagensteden, en de steden der ruiteren, [a] en wat de begeerte van Sálomo begeerd had te bouwen, in Jeruzalem, en in den Libanon, en in het gansche land zijner heerschappij. [a] 1 Kon. 9:1.

7 Aangaande al het volk, dat overgebleven was van de Hethieten, en de Amorieten, en de Ferezieten, en de Hevieten, en de Jebusieten, die niet uit Israël waren;

8 Uit hunne kinderen, die na hen in het land overgebleven waren, welke de kinderen Israëls niet verdaan hadden, die bracht Sálomo op uitschot tot op dezen dag.

9 Doch uit de kinderen Israëls, [a] die Sálomo niet maakte tot slaven in zijn werk; (want zij waren krijgslieden, en oversten zijner hoofdlieden, en oversten zijner wagenen en zijner ruiteren.) [a] 1 Kon. 9:22.

10 *Uit* deze dan, waren oversten der bestelden, die de koning Sálomo had, twee honderd en vijftig, die over het volk heerschappij hadden.

11 [a] Sálomo nu deed de dochter van Faraö opkomen uit de stad Davids tot het huis, dat hij voor haar gebouwd had; want hij zeide: Mijne vrouw zal in het huis van David, den koning van Israël, niet wonen, omdat de *plaatsen* heilig zijn, tot dewelke de ark des HEEREN gekomen is.

[a] 1 Kon. 3:1. 7:8. 9:24.

12 Toen offerde Sálomo den HEERE brandofferen op het altaar des HEEREN, hetwelk hij vóór het voorhuis gebouwd had;

13 Zelfs naar den eisch van elken dag, offerende, naar het gebod van Mozes, op de sabbatten, en op de nieuwe maanden, en op de gezette hoogtijden, [a] drie malen in het

jaar: op het feest van de ongezuurde *brooden*, en op het feest der weken, en op het feest der loofhutten. [a] Ex. 23:14, 15. Deut. 16:16.

14 Hij stelde ook, naar de wijze zijns vaders Davids, de verdeelingen der priesteren over hunnen dienst, en der Levieten over hunne wachten, om *God* te prijzen, en voor de priesteren te dienen, naar den eisch van elken dag; en de [a] poortiers in hunne verdeelingen, aan elke poort; want alzoo was het gebod van David, den man Gods.
[a] 1 Kron. 9:17.

15 En men week niet van des Konings gebod aan de priesteren en de Levieten, aangaande alle zaken, en aangaande de schatten.

16 Alzoo werd al het werk van Sálomo bereid tot den dag der grondlegging van het huis des HEEREN, en tot het volbrengen van hetzelve, *dat* het huis des HEEREN volmaakt werd.

17 Toen toog Sálomo naar E'zeon-Geber, en naar Eloth, aan den oever der zee, in het land van Edom.

18 En Huram zond hem, door de hand zijner knechten, schepen, mitsgaders knechten, kenners van de zee; en zij gingen met Sálomo's knechten naar Ofir, en zij haalden van daar vier honderd en vijftig talenten gouds, dewelke zij brachten tot den koning Sálomo.

HOOFDSTUK 9.

De koningin van Scheba bezoekt Sálomo om zijne wijsheid te hooren, vs. 1; waarover zij zich zeer verwondert en hem met geschenken vereert, 3; zij ontvangt wederkeerig geschenken van Sálomo en keert terug naar haar huis, 12. Sálomo's goud en inkomen, 13; zijne rondassen en schilden, 15; elpenbeenen troon, 17; en gouden vaten, 20. Hij wordt vereerd door de naburige koningen, 23. Zijne macht, rijkdom, 25; regeering en dood, 30.

EN [a] toen de koningin van Scheba het gerucht van Sálomo hoorde, kwam zij, om Sálomo met raadselen te verzoeken, te Jeruzalem, met een zeer zwaar heir, en kemelen, dragende specerijen en goud in menigte, en kostelijk gesteente; en zij kwam tot Sálomo, en sprak met hem al wat in haar hart was.
[a] 1 Kon. 10:1, enz. Matt. 12:42. Luk. 11:31.

2 En Sálomo verklaarde haar al hare woorden; en geen ding was er verborgen voor Sálomo, dat hij haar niet verklaarde.

3 Als nu de koningin van Scheba zag de wijsheid van Sálomo, en het huis, dat hij gebouwd had,

4 En de spijze zijner tafel, en het zitten zijner knechten, en het staan zijner dienaren, en hunne kleedingen, en zijne schenkers, en hunne kleedingen, en zijnen opgang, waardoor hij opging in het huis des HEEREN, zoo was in haar geen geest meer.

5 En zij zeide tot den Koning: Het is een waarachtig woord geweest, dat ik in mijn land gehoord heb, van uwe zaken en van uwe wijsheid.

6 En ik heb hunne woorden niet geloofd, totdat ik gekomen ben, en mijne oogen *dat* gezien hebben; en zie, de helft van de grootheid uwer wijsheid is mij niet aangezegd; gij hebt overtroffen het gerucht, dat ik gehoord heb.

7 Welgelukzalig zijn uwe mannen, en welgelukzalig deze uwe knechten, die geduriglijk voor uw aangezicht staan, en uwe wijsheid hooren.

8 Geloofd zij de HEERE, uw God, Die behagen in u gehad heeft, om u op Zijnen troon, den HEERE, uwen God, tot eenen koning te zetten! overmits uw God Israël bemint, om hetzelve tot in eeuwigheid op te richten, zoo heeft Hij u tot eenen koning over hen gesteld, om recht en gerechtigheid te doen.

9 En zij gaf den Koning honderd en twintig talenten gouds, en specerijen in groote menigte, en kostelijk gesteente; en er was gelijk deze specerij, die de koningin van Scheba den koning Sálomo gaf, geene geweest.

10 Verder ook Hurams knechten, en Sálomo's knechten, die goud brachten uit Ofir, brachten algummimhout en edelgesteente.

11 [a] En de Koning maakte van dat algummimhout hooge gangen tot het huis des HEEREN en tot het huis des Konings, mitsgaders harpen en luiten voor de zangers; desgelijks ook was te voren in het land van Juda niet geweest. [a] 1 Kon. 10:13.

12 En de koning Sálomo gaf de koningin van Scheba al haar behagen, wat zij begeerde, behalve hetgeen zij tot den Koning gebracht had; zoo keerde zij, en toog naar haar land, zij en hare knechten.

13 Het gewicht nu van het goud, dat voor Sálomo op een jaar inkwam, was zes honderd zes en zestig talenten gouds;

14 Behalve dat zij van de kramers en de kooplieden inbrachten; ook brachten alle koningen van Arabië, en de vorsten deszelven lands, goud en zilver aan Sálomo.

15 Daartoe maakte de koning Sálomo twee honderd rondassen van geslagen goud; zes

honderd *sikkelen* van geslagen goud liet hij opwegen tot elke rondas.

16 Insgelijks drie honderd schilden van geslagen goud; drie honderd *sikkelen* gouds liet hij opwegen tot elk schild; en de Koning leide ze in het huis des wouds van den Libanon.

17 Nog maakte de Koning eenen grooten elpenbeenen troon, en hij overtoog denzelven met louter goud.

18 En de troon had zes trappen en eene voetbank van goud, aan den troon vast zijnde, en leningen aan beide zijden, tot de zitplaats toe; en twee leeuwen stonden bij de leningen.

19 En twaalf leeuwen stonden daar aan beide zijden, op de zes trappen; desgelijks is in geen koninkrijk gemaakt geweest.

20 Ook waren alle drinkvaten van den koning Sálomo van goud, en alle vaten van het huis des wouds van den Libanon waren van gesloten goud; het zilver was in de dagen van Sálomo niet voor iets geacht.

21 Want des Konings schepen voeren naar Tharsis, met de knechten van Huram; eens in drie jaren kwamen de schepen van Tharsis in, brengende goud, en zilver, elpenbeen, en apen, en pauwen.

22 Alzoo werd de koning Sálomo grooter dan alle koningen der aarde in rijkdom en wijsheid.

23 En alle koningen der aarde zochten Sálomo's aangezicht, om zijne wijsheid te hooren, die God in zijn hart gegeven had.

24 En zij brachten een ieder zijn geschenk, zilveren vaten, en gouden vaten, en kleederen, harnas, en specerijen, paarden, en muilezelen, van elk van jaar tot jaar.

25 Ook had [a] Sálomo vier duizend paardenstallen, en wagenen, en twaalf duizend ruiteren; en hij leide ze in de wagensteden, en bij den Koning te Jeruzalem.

[a] 1 Kon. 4:26. 10:26. 2 Kron. 1:14.

26 En hij heerschte over alle koningen, van de rivier tot aan het land der Filistijnen, en tot aan de landpale van Egypte.

27 [a] Ook maakte de Koning het zilver in Jeruzalem te zijn als steenen, en de cederen maakte hij te zijn als de wilde vijgeboomen, die in de laagte zijn, in menigte. [a] 2 Kron. 1:15.

28 En zij brachten voor Sálomo paarden uit Egypte, en uit al die landen.

29 Het overige nu [a] der geschiedenissen van Sálomo, der eerste en der laatste, zijn die niet geschreven in de woorden van Nathan, den profeet, en in de profetie van Ahía, den Siloniet, en in de gezichten van Jedi, den ziener, aangaande Jeróbeam, den zoon van Nebat? [a] 1 Kon. 11:41.

30 En Sálomo regeerde te Jeruzalem over gansch Israël, veertig jaren.

31 En Sálomo ontsliep met zijne vaderen; en zij begroeven hem in de stad zijns vaders Davids; en zijn zoon Rehábeam werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 10.

Rehábeam trekt naar Sichem, om van het volk, dat aldaar vergaderd was, tot Koning gemaakt te worden, vs. 1. Het volk begeert door Jeróbeam verlichting van de zware lasten, 2. Rehábeam niet den raad der oude, maar van de jonge heeren volgende, geeft het volk een hard antwoord, 6; waardoor tien stammen van hem afvallen, 16; die zijnen gezant Hadóram steenigen, doch hij zelf ontkomt door zijne vlucht naar Jeruzalem, 18.

EN [a] Rehábeam toog naar Sichem; want het gansche Israël was te Sichem gekomen, om hem Koning te maken.

[a] 1 Kon. 12:1, enz.

2 Het geschiedde nu, als Jeróbeam, de zoon van Nebat, *dat* hoorde [a] (dezelve nu was in Egypte, alwaar hij van het aangezicht van den koning Sálomo gevloden was), dat Jeróbeam uit Egypte wederkeerde;

[a] 1 Kon. 11:40.

3 Want zij zonden henen en lieten hem roepen; zoo kwam Jeróbeam met het gansche Israël, en zij spraken tot Rehábeam, zeggende:

4 Uw vader heeft ons juk hard gemaakt; nu dan, maak gij uws vaders harden dienst, en zijn zwaar juk, dat hij ons opgelegd heeft, lichter, en wij zullen u dienen.

5 En hij zeide tot hen: komt over drie dagen weder tot mij. En het volk ging heen.

6 En de koning Rehábeam hield raad met de oudsten, die gestaan hadden voor het aangezicht van zijnen vader Sálomo, als hij leefde, zeggende: Hoe raadt gijlieden, dat men dit volk antwoorden zal?

7 En zij spraken tot hem, zeggende: Indien gij dit volk goedertieren en jegens hen goedwillig wezen zult, en tot hen goede woorden spreken, zoo zullen zij te allen dage uwe knechten zijn.

8 Maar hij verliet den raad der oudsten, dien zij hem geraden hadden; en hij hield raad met de jongelingen, die met hem opgewassen waren, die voor zijn aangezicht stonden.

9 En hij zeide tot hen: Wat raadt gijlieden, dat wij dit volk antwoorden zullen, die tot

mij gesproken hebben, zeggende: Maak het juk, dat uw vader ons opgelegd heeft, lichter?

10 En de jongelingen, die met hem opgewassen waren, spraken tot hem, zeggende: Alzoo zult gij zeggen tot dat volk, die tot u gesproken hebben, zeggende: Uw vader heeft ons juk zwaar gemaakt; maar maak gij het over ons lichter; alzoo zult gij tot hen spreken: Mijn kleinste *vinger* zal dikker zijn dan mijns vaders lenden.

11 Indien nu mijn vader een zwaar juk op u heeft doen laden, zoo zal ik boven uw juk nog daartoe doen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd; maar ik *zal u* met schorpioenen *kastijden.*

12 Zoo kwam Jeróbeam en al het volk tot Rehábeam, op den derden dag, gelijk als de Koning gesproken had, zeggende: Komt weder tot mij op den derden dag.

13 En de Koning antwoordde hun hardelijk; want de koning Rehábeam verliet den raad der oudsten.

14 En hij sprak tot hen naar den raad der jongelingen, zeggende: Mijn vader heeft uw juk zwaar gemaakt, maar ik zal nog daarboven toedoen; mijn vader heeft u met geeselen gekastijd, maar ik *zal u* met schorpioenen *kastijden.*

15 Alzoo hoorde de Koning naar het volk niet; want deze omwending was van God, opdat de HEERE Zijn woord bevestigde, [a] hetwelk Hij door den dienst van Ahía, den Siloniet, gesproken had tot Jeróbeam, den zoon van Nebat. [a] 1 Kon. 11:31.

16 Toen het gansche Israël zag, dat de Koning naar hen niet hoorde, zoo antwoordde het volk den Koning, zeggende: Wat deel hebben wij aan David? ja, geene erve *hebben wij* aan den zoon van Isaï; een ieder naar uwe tenten, o Israël! voorzie nu uw huis, o David! Zoo ging het gansche Israël naar zijne tenten.

17 Doch aangaande de kinderen van Israël, die in de steden van Juda woonden, over die regeerde Rehábeam ook.

18 Toen zond de koning Rehábeam Hadóram, die over de schatting was; en de kinderen Israëls steenigden hem met steenen, dat hij stierf; maar de koning Rehábeam verkloekte zich, om op eenen wagen te klimmen, dat hij naar Jeruzalem vluchtte.

19 Alzoo vielen de Israëlieten van het huis van David af, tot op dezen dag.

HOOFDSTUK 11.

Rehábeam wil den Israëlieten den oorlog aandoen, vs. 1; doch God verbiedt het hem door den profeet Semája, 2. Hij bouwt sterkten en voorziet ze van allerlei krijgsvoorraad, 5. Hij ontvangt de priesters en Levieten, die Israël verlaten om de afgoderij van Jeróbeam, 13; neemt vele vrouwen en bijwijven, bij welke hij vele kinderen krijgt, 18. Hij plaatst zijne zonen in de sterke steden als gouverneurs, 23.

TOEN [a] nu Rehábeam te Jeruzalem gekomen was, vergaderde hij het huis van Juda en Benjamin, een honderd en tachtig duizend uitgelezenen, geoefend ten oorlog, om tegen Israël te strijden, opdat hij het koninkrijk weder aan Rehábeam bragt. [a] 1 Kon. 12:21.

2 Doch het woord des HEEREN geschiedde tot Semája, den man Gods, zeggende:

3 Zeg tot Rehábeam, den zoon van Sálomo, den koning van Juda, en tot het gansche Israël in Juda en Benjamin, zeggende:

4 Zoo zegt de HEERE: [a] Gij zult niet optrekken, noch strijden tegen uwe broederen; een ieder keere weder tot zijn huis; want deze zaak is van Mij geschied. En zij hoorden de woorden des HEEREN, en zij keerden weder van tegen Jeróbeam te trekken. [a] 1 Kon. 12:24.

5 Rehábeam nu woonde te Jeruzalem; en hij bouwde steden tot vastigheden in Juda.

6 Hij bouwde nu Bethlehem, en Etham, en Thekóa,

7 En Beth-Zur, en Socho, en Adullam,

8 En Gath, en Marésa, en Zif,

9 En Adoráïm, en Lachis, en Azéka,

10 En Zora, en Ajálon, en Hebron; dewelke in Juda en in Benjamin de vaste steden waren.

11 En hij sterkte deze vastigheden, en leide oversten daarin, en schatten van spijs, en olie, en wijn;

12 En in elke stad rondassen en spiesen, en sterkte ze gansch zeer; zoo was Juda, en Benjamin zijne.

13 Daartoe de priesteren en de Levieten, die in het gansche Israël waren, stelden zich bij hem uit al hunne landpalen.

14 Want de Levieten verlieten hunne voorsteden en hunne bezitting, en kwamen in Juda en in Jeruzalem; want [a] Jeróbeam en zijne zonen hadden hen verstooten, van het priesterdom den HEERE te mogen bedienen. [a] 2 Kron. 13:9.

15 En hij [a] had zich priesteren gesteld voor de hoogten, en voor de duivelen, en voor de kalveren, die hij gemaakt had. [a] 1 Kon. 12:31.

16 Na die kwamen ook uit alle stammen van Israël te Jeruzalem, die hun hart be-

gaven, om den HEERE, den God Israëls, te zoeken, dat zij den HEERE, den God hunner vaderen, offerande deden.

17 Alzoo sterkten zij het koninkrijk van Juda, en bekrachtigden Rehábeam, den zoon van Sálomo, drie jaren; want drie jaren wandelden zij in den weg van David, en Sálomo.

18 En Rehábeam nam zich, benevens Máhalath, de dochter van Jerimôth, den zoon van David, ter vrouwe Abiháïl, de dochter van Elíab, den zoon van Isaï.

19 Dewelke hem zonen baarde, Jeüs, en Semárja, en Zaham.

20 En na haar nam hij [a] Máächa, de dochter van Absalom; deze baarde hem Abía, en Attai, en Ziza, en Selómith. [a] 1 Kon. 15:2.

21 En Rehábeam had Máächa, Absaloms dochter, liever dan al zijne vrouwen en zijne bijwijven; want hij had achttien vrouwen genomen, en zestig bijwijven; en hij gewon acht en twintig zonen en zestig dochteren.

22 En Rehábeam stelde Abía, den zoon van Máächa, tot een hoofd, om een overste te zijn onder zijne broederen; want het was om hem Koning te maken.

23 En hij handelde verstandelijk, dat hij van al zijne zonen, door alle landen van Juda en Benjamin, in alle vaste steden verspreidde, denwelken hij spijze gaf in overvloed; en hij begeerde de veelheid van vrouwen.

HOOFDSTUK 12.

Omdat Rehábeam de wet des Heeren verlaat, wordt hij beoorloogd door Sisak, den koning van Egypte, vs. 1. Hij verootmoedigt zich met zijne vorsten en wordt behouden in zijn koninkrijk, 5; maar beroofd van de schatten des tempels en van zijn huis, 9. Hij laat koperen schilden vervaardigen in plaats van gouden, die Sisak geroofd had, 10. Gods lankmoedigheid omtrent Juda, 12. Rehábeams regeering en dood, 13. Abia, zijn zoon, wordt Koning, 16.

HET [a] geschiedde nu, als Rehábeam het koninkrijk bevestigd had, en hij sterk geworden was, dat hij de wet des HEEREN verliet, en gansch Israël met hem. [a] 1 Kon. 14:22.

2 Daarom geschiedde het, in [a] het vijfde jaar van den koning Rehábeam, dat Sisak, de koning van Egypte, tegen Jeruzalem optoog (want zij hadden overtreden tegen den HEERE), [a] 1 Kon. 14:25.

3 Met duizend en twee honderd wagenen, en met zestig duizend ruiteren; en des volks was geen getal, dat met hem kwam uit Egypte, Libyers, Suchieten en Mooren;

4 En hij nam de vaste steden in, die Juda had, en hij kwam tot Jeruzalem toe.

5 Toen kwam Semája, de profeet, tot Rehábeam en de oversten van Juda, die te Jeruzalem verzameld waren, uit oorzaak van Sisak; en hij zeide tot hen: Alzoo zegt de HEERE: Gij hebt Mij verlaten, daarom heb Ik u ook verlaten in de hand van Sisak.

6 Toen verootmoedigden zich de oversten van Israël en de Koning, en zij zeiden: De HEERE is rechtvaardig.

7 Als nu de HEERE zag, dat zij zich verootmoedigden, geschiedde het woord des HEEREN tot Semája, zeggende: Zij hebben zich verootmoedigd; Ik zal hen niet verderven; maar Ik zal hun in kort ontkoming geven, dat Mijne grimmigheid over Jeruzalem door de hand van Sisak niet zal uitgegoten worden.

8 Doch zij zullen hem tot knechten zijn; opdat zij onderkennen Mijnen dienst, en den dienst van de koninkrijken der landen.

9 Zoo toog Sisak, de koning van Egypte, op tegen Jeruzalem; en hij nam de schatten van het huis des HEEREN en de schatten van het huis des Konings weg; hij nam alles weg; hij nam ook al de gouden schilden weg, die Sálomo [a] gemaakt had. [a] 1 Kon. 10:16. 2 Kron. 9:15.

10 En de koning Rehábeam maakte, in plaats van die, koperen schilden; en hij beval *die* onder de hand van de oversten der trawanten, die de deur van het huis des Konings bewaarden.

11 En het geschiedde, zoo wanneer de Koning in het huis des HEEREN ging, dat de trawanten kwamen, en die droegen, en die wederbrachten in der trawanten wachtkamer.

12 En als hij zich verootmoedigde, keerde de toorn des HEEREN van hem af, opdat Hij *hem* niet ten uiterste toe verdierf; ook waren in Juda nog goede dingen.

13 Zoo versterkte zich de koning Rehábeam in Jeruzalem, en regeerde; [a] want Rehábeam was een en veertig jaren oud, als hij Koning werd, en hij regeerde zeventien jaren in Jeruzalem, de stad, die de HEERE uit alle stammen van Israël [b] verkoren had, om Zijnen Naam daar te zetten; en de naam zijner moeder was Náäma, eene Ammonietische. [a] 1 Kon. 14:21. [b] 2 Kron. 6:6.

14 En hij deed dat kwaad was, dewijl hij zijn hart niet richtte, om den HEERE te zoeken.

15 De geschiedenissen nu van Rehábeam,
de eerste en de laatste, zijn die niet geschre-
ven in de woorden van Semája, den profeet,
en Iddo, den ziener, verhalende de geslacht-
registeren; daartoe de krijgen van Rehá-
beam en Jeróbeam in al *hunne* dagen?
16 En Rehábeam ontsliep met zijne vade-
ren, en werd begraven in de stad Davids; en
zijn zoon Abía werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 13.

Abía voert oorlog tegen Jeróbeam, den koning van Israël, vs. 1; verklaart de rechtvaardigheid zijner zaak, vertrouwt op God en heeft overwinning, 13. De vrouwen en kinderen van Abía, 21.

IN [a] het achttiende jaar van den koning
Jeróbeam, zoo werd Abía Koning over
Juda. [a] 1 Kon. 15:1, enz.
2 Hij regeerde drie jaren te Jeruzalem; en
de naam zijner moeder was Michája, de
dochter van Uriël, van Gíbea; en er was
krijg tusschen Abía en tusschen Jeróbeam.
3 En Abía bond den strijd aan met een
heir van strijdbare helden, vier honderd
duizend uitgelezene mannen; en Jeróbeam
stelde tegen hem de slagorde, met acht hon-
derd duizend uitgelezene mannen, kloeke
helden.
4 En Abía maakte zich op van boven den
berg Zemaráïm, dewelke is in het gebergte
van Efraïm; en hij zeide: Hoort mij toe,
Jeróbeam en gansch Israël!
5 Staat het u niet toe te weten, dat de
HEERE, de God Israëls, het koninkrijk over
Israël aan David gegeven heeft, tot in
eeuwigheid, hem en zijnen zonen, met een
zoutverbond?
6 [a] Evenwel is Jeróbeam, de zoon van
Nebat, de knecht van Sálomo, den zoon
van David, opgestaan, en heeft gerebelleerd
tegen zijnen heer. [a] 1 Kon. 11:26.
7 Daartoe hebben zich ijdele mannen,
kinderen Belials, tot hem vergaderd, en
hebben zich sterk gemaakt tegen Rehábeam,
den zoon van Sálomo, als Rehábeam jong
was en teeder van hart, dat hij zich tegen
hen niet kon versterken.
8 En nu, gij denkt u te versterken tegen
het koninkrijk des HEEREN, *hetwelk* in de
hand is der zonen van David; gij zijt wel
eene groote menigte, maar gij hebt gouden
kalveren bij u, [a] die u Jeróbeam tot goden
gemaakt heeft. [a] 1 Kon. 12:28, enz.
9 Hebt [a] gij niet de priesteren des HEEREN,
de zonen van Aäron, en de Levieten uitge-
dreven, en hebt u priesteren gemaakt, gelijk
de volken der landen? Een iegelijk, die komt
om zijne hand te vullen met een jong rund en
zeven rammen, die wordt priester dergenen,
die geene goden zijn. [a] 1 Kon. 12:31. 2 Kron. 11:14, 15.
10 Maar ons aangaande, de HEERE is onze
God, en wij hebben Hem niet verlaten; en
de priesters, die den HEERE dienen, zijn de
zonen van Aäron, en de Levieten zijn in
het werk.
11 [a] En zij steken aan voor den HEERE
brandofferen, op elken morgen en op elken
avond, ook reukwerk van welriekende spe-
cerijen, nevens de toerichting des broods op
de reine tafel, en den gouden kandelaar en
zijne lampen, om *die* op elken avond te
doen branden; want wij nemen waar de
wacht des HEEREN, onzes Gods; maar gij
hebt Hem verlaten. [a] 2 Kron. 2:4.
12 Daarom ziet, God is met ons aan de
spitse, en Zijne priesteren met de trompetten
des geklanks, om tegen u alarmgeklank te
maken; o, kinderen Israëls! strijdt niet
tegen den HEERE, den God uwer vaderen;
want gij zult geen' voorspoed hebben.
13 Maar Jeróbeam deed eene achterlage
omwenden, om van achter hen te komen;
zoo waren zij voor het aangezicht van Juda,
en de achterlage van achter hen.
14 Toen nu Juda omzag, ziet, zoo hadden
zij den strijd voor en achter; en zij riepen
tot den HEERE, en de priesters trompetten
met de trompetten.
15 En de mannen van Juda maakten een
alarmgeschrei; en het geschiedde, als de
mannen van Juda een alarmgeschrei maak-
ten, dat God Jeróbeam en het gansche
Israël sloeg voor Abía en Juda.
16 En de kinderen Israëls vloden voor
het aangezicht van Juda; en God gaf hen
in hunne hand.
17 Abía dan, en zijn volk, sloeg hen
met eenen grooten slag; want uit Israël
vielen verslagen vijf honderd duizend uit-
gelezene mannen.
18 Alzoo werden de kinderen Israëls ver-
nederd te dier tijd; maar de kinderen van
Juda werden machtig, dewijl zij op den
HEERE, hunner vaderen God, gesteund
hadden.
19 En Abía jaagde Jeróbeam achterna,
en nam van hem de steden, Beth-El met
hare onderhoorige plaatsen, en Jesána met
hare onderhoorige plaatsen, en Efron met
hare onderhoorige plaatsen.

20 En Jeróbeam behield geene kracht
meer in de dagen van Abía; maar de
HEERE sloeg hem, dat hij stierf.
21 Zoo versterkte zich Abía; en hij nam
zich veertien vrouwen, en gewon twee en
twintig zonen en zestien dochteren.
22 Het overige nu der geschiedenissen
van Abía, zoo zijne wegen als zijne woorden,
zijn beschreven in de historie van
den profeet Iddo.

HOOFDSTUK 14.

Na den dood van Abía wordt zijn zoon Asa Koning, vs. 1; die de afgoderij uitroeit en den zuiveren Godsdienst herstelt, 2. Vrede hebbende, versterkt hij zijne steden en voorziet zich van krijgsvolk, 6. In krijgsnood tegen Zerah, den Moor, roept hij tot God en slaat een zeer groot leger met vele steden, 9.

ZOO ontsliep Abía met zijne vaderen,
en zij begroeven hem in de stad Davids,
en [a] zijn zoon Asa werd Koning in
zijne plaats. In zijne dagen was het land
tien jaren stil. *a* 1 Kon. 15:8, enz.
2 En Asa deed dat goed en dat recht was
in de oogen des HEEREN, zijns Gods.
3 Want [a] hij nam de altaren der vreemden,
en de hoogten weg, en brak de opgerichte
beelden, en hieuw de bosschen af.
a 1 Kon. 15:13.
4 En hij zeide tot Juda, dat zij den HEERE,
den God hunner vaderen, zoeken, en dat
zij de wet en het gebod doen zouden.
5 Hij nam ook weg uit alle steden van
Juda de hoogten en de zonnebeelden; en
het koninkrijk was voor hem stil.
6 Daartoe bouwde hij vaste steden in
Juda; want het land was stil, en er was
geen oorlog in die jaren tegen hem, dewijl
de HEERE hem rust gaf.
7 Want hij zeide tot Juda: Laat ons deze
steden bouwen, en muren daarom trekken,
en torens, deuren en grendelen, terwijl het
land nog is voor ons aangezicht; want wij
hebben den HEERE, onzen God, gezocht;
wij hebben *Hem* gezocht, en Hij heeft ons
rondom henen rust gegeven. Zoo bouwden
zij en hadden voorspoed.
8 Asa nu had een heir van drie honderd
duizend uit Juda, rondas en spies dragende,
en twee honderd en tachtig duizend uit
Benjamin, het schild dragende en den boog
spannende; alle deze waren kloeke helden.
9 [a] En Zerah, de Moor, kwam tegen hen
uit, met een heir van duizendmaal duizend,
en drie honderd wagenen; en hij kwam tot
Marésa toe. *a* 2 Kron. 16:8.
10 Toen toog Asa tegen hem uit; en zij
stelden de slagorde in het dal Zefátha bij
Marésa.
11 En Asa riep tot den HEERE, zijnen God,
en zeide: HEERE! het is niets bij U, te helpen
[a] hetzij den machtige, hetzij den krachteloo-
ze; help ons, o HEERE, onze God! want wij
steunen op U, en in Uwen Naam zijn wij gekomen
tegen deze menigte; o HEERE! Gij
zijt onze God; laat den sterfelijken mensch
tegen U niets vermogen. *a* 1 Sam. 14:6.
12 En de HEERE plaagde de Mooren voor
Asa en voor Juda; en de Mooren vloden.
13 Asa nu en het volk, dat met hem was,
jaagden hen na tot Gerar toe; en *zoo velen*
vielen er van de Mooren, dat er voor hen
geene hervatting was; want zij waren verbroken
voor den HEERE en voor Zijn leger;
en zij droegen zeer veel roofs daarvan.
14 En zij sloegen alle steden rondom
Gerar; want de verschrikking des HEEREN
was over hen; en zij beroofden al de steden,
omdat veel roofs in dezelve was.
15 En zij sloegen ook de tenten van het
vee, en voerden weg schapen in menigte, en
kemelen; en kwamen weder te Jeruzalem.

HOOFDSTUK 15.

De profeet Azária vermaant Asa en het volk voort te gaan in de aangevangene herstelling van den Godsdienst, vs. 1; waaraan zij gehoorzamen, 8; en het verbond met den Heere vernieuwen, 12. Asa zet zijne moeder Máächa af van haren staat, om hare afgoderij, 16; brengt de geheiligde dingen weder in den tempel, 18. Het land heeft rust, 19.

TOEN kwam de Geest Gods op Azária,
den zoon van Oded.
2 En hij ging uit, Asa tegen, en hij zeide
tot hem: Hoort mij, Asa, en gansch Juda,
en Benjamin! de HEERE is met ulieden,
terwijl gij met Hem zijt; en [a] zoo gij Hem
zoekt, Hij zal van u gevonden worden;
[b] maar zoo gij Hem verlaat, Hij zal u verlaten.
a 1 Kron. 28:9. 2 Kron. 33:12. Matt. 7:7. *b* 2 Kron. 24:20.
3 [a] Israël nu is vele dagen geweest zonder
den waren God, en zonder eenen leerenden
priester, en zonder de wet. *a* Hos. 3:4.
4 [a] Maar als zij zich in hunnen nood bekeerden
tot den HEERE, den God Israëls,
en Hem zochten, zoo werd Hij van hen
gevonden. *a* Deut. 4:29.
5 En in die tijden was er geen vrede
voor dengene, die uitging, en dengene, die
inkwam; maar vele beroerten waren over
al de inwoners van die landen;
6 Dat volk tegen volk, en stad tegen stad
in stukken gestooten werden; want God
had hen met allen angst verschrikt.
7 Daarom weest gij sterk, en laat uwe

handen niet verslappen; want er is loon
naar uw werk.
8 Als nu Asa deze woorden hoorde, en
de profetie van den profeet Oded, sterkte
hij zich, en hij deed weg de verfoeiselen
uit het gansche land van Juda en Benjamin,
en uit de steden, die hij van het gebergte
van Efraïm genomen had, en vernieuwde
het altaar des HEEREN, dat voor het voor-
huis des HEEREN was.
9 En hij vergaderde het gansche Juda
en Benjamin, en de vreemdelingen met
hen uit Efraïm, en Manasse, en uit Si-
meon; want uit Israël vielen zij tot hem
in menigte, als zij zagen, dat de HEERE,
zijn God, met hem was.
10 En zij vergaderden zich te Jeruzalem,
in de derde maand, in het vijftiende jaar
van het koninkrijk van Asa.
11 En zij offerden den HEERE ten zel-
ven dage van den roof, *dien* zij gebracht
hadden, zeven honderd runderen en zeven
duizend schapen.
12 En zij [a] traden in een verbond, dat zij
den HEERE, den God hunner vaderen, zoe-
ken zouden met hun gansche hart en met
hunne gansche ziel. [a] Joz. 24:15. Neh. 10:29.
13 En al wie den HEERE, den God Israëls,
niet zou zoeken, [a] zou gedood worden, van
den kleine tot den groote, en van den man
tot de vrouw toe. [a] Deut. 13:9.
14 En zij zwoeren den HEERE met luider
stem en met gejuich, desgelijks met trom-
petten en met bazuinen.
15 En gansch Juda was verblijd over dezen
eed; want zij hadden met hun gansche hart
gezworen, en met hunnen ganschen wil Hem
gezocht; en Hij werd van hen gevonden,
en de HEERE gaf hun rust rondom henen.
16 Aangaande ook Máächa, de moeder
van den koning Asa, hij zette haar af, dat
zij geene [a] koningin ware, omdat zij eenen
afgrijselijken afgod in een bosch gemaakt
had; ook roeide Asa haren afgrijselijken
afgod uit, en verbrijzelde en verbrandde
hem aan de beek Kidron. [a] 1 Kon. 15:13.
17 De hoogten werden wel niet wegge-
nomen uit Israël, het hart van Asa nogtans
was volkomen al zijne dagen.
18 En hij bracht in het huis Gods de
geheiligde dingen zijns vaders, en zijne ge-
heiligde dingen, zilver en goud, en vaten.
19 En er was geen oorlog tot in het vijf en
dertigste jaar van het koninkrijk van Asa.

HOOFDSTUK 16.

Asa verzoekt hulp van den koning van Syrië tegen Báësa, den koning van Israël, vs. 1; en bekomt die, 4; waarover hij van den profeet Hanáni wordt bestraft, 7; dien hij daarom in de gevangenis werpt, 10. Krank geworden, steunt hij meer op de medicijnmeesters dan op den Heere, 12; sterft en wordt met groote kostbaarheden begraven, 13.

IN [a] het zes en dertigste jaar van het
koninkrijk van Asa, toog Báësa, de
koning van Israël, op tegen Juda, en
bouwde Rama, opdat hij niemand toeliet
uit te gaan en in te komen tot Asa, den
koning van Juda. [a] 1 Kon. 15:17.
2 Toen bracht Asa het zilver en het goud
voort, uit de schatten van het huis des
HEEREN en van het huis des Konings, en
zond tot Benhadad, den koning van Syrië,
die te Damaskus woonde, zeggende:
3 Er is een verbond tusschen mij en
tusschen u, en tusschen mijnen vader en
tusschen uwen vader; zie, ik zend u zilver
en goud, ga heen, maak uw verbond te
niet met Báësa, den koning van Israël, dat
hij van tegen mij aftrekke.
4 En Benhadad hoorde naar den koning
Asa, en zond de oversten der heiren, die
hij had, tegen de steden van Israël, en
zij sloegen Ijon, en Dan, en Abel-Maïm,
en alle schatsteden van Nafthali.
5 En het geschiedde, als Báësa *zulks*
hoorde, dat hij afliet van Rama te bou-
wen, en zijn werk staakte.
6 Toen nam de koning Asa gansch Juda,
en zij droegen weg de steenen van Rama,
en het hout daarvan, waarmede Báësa
gebouwd had; en hij bouwde daarmede
Geba en Mizpa.
7 En in denzelven tijd kwam de ziener
Hanáni tot Asa, den koning van Juda,
en hij zeide tot hem: Omdat gij gesteund
hebt op den koning van Syrië, en niet
gesteund hebt op den HEERE, uwen God,
daarom is het heir des konings van Syrië
uit uwe hand ontkomen.
8 Waren niet de Mooren en de Libyërs
een groot heir met zeer vele wagenen en
ruiteren? Toen gij nogtans op den HEERE
steundet, heeft Hij hen in uwe hand gegeven.
9 Want den HEERE *aangaande*, [a] Zijne
oogen doorloopen de gansche aarde, om Zich
sterk te bewijzen aan *degenen*, welker hart
volkomen is tot Hem; gij hebt hierin zotte-
lijk gedaan; want van nu af zullen oorlogen
tegen u zijn. [a] Job 34:21. Spr. 5:21. 15:3. Jer. 16:17. 32:19.
10 Doch Asa werd toornig tegen den
ziener, en leide hem in het gevangenhuis;

want hij was hierover tegen hem ontsteld; daartoe onderdrukte Asa *eenigen* uit het volk ter zelver tijd.

11 En ziet, de geschiedenissen van Asa, de eerste met de laatste, ziet, zij zijn beschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

12 Asa nu werd, in het negen en dertigste jaar van zijn koninkrijk, krank aan zijne voeten; tot op het hoogste toe was zijne krankheid; daartoe ook zocht hij den HEERE niet in zijne krankheid, maar de medicijnmeesters.

13 Alzoo ontsliep Asa met zijne vaderen; en hij stierf in het een en veertigste jaar zijner regeering.

14 En zij begroeven hem in zijn graf, dat hij voor zich gegraven had in de stad Davids, en leiden hem op het bed, hetwelk hij gevuld had met specerijen, en dat van verscheidene soorten, naar apothekerskunst toebereid; en zij brandden over hem eene gansch groote branding.

HOOFDSTUK 17.

Jósafat, in zijns vaders plaats gekomen, versterkt zijn koninkrijk, vs. 1; zijnde Godvruchtig, wordt hij van God gezegend, 3. Hij roeit de afgoderij uit, 6; en laat overal zijn volk uit het wetboek onderwijzen, 7; wordt gevreesd en geëerd van de omliggende volkeren, 10. Namen zijner krijgsoversten en getal van zijn krijgsvolk, 14.

EN [a] zijn zoon Jósafat werd Koning in zijne plaats, en hij sterkte zich tegen Israël. [a] 1 Kon. 15:24.

2 En hij leide krijgsvolk in alle vaste steden van Juda, en leide bezettingen in het land van Juda, en [a] in de steden van Efraïm, die zijn vader Asa ingenomen had. [a] 2 Kron. 15:8.

3 En de HEERE was met Jósafat; want hij wandelde in de vorige wegen zijns vaders Davids, en zocht de Baäls niet.

4 Maar hij zocht den God zijns vaders, en wandelde in Zijne geboden, en niet naar het doen van Israël.

5 En de HEERE bevestigde het koninkrijk in zijne hand, en gansch Juda gaven Jósafat geschenken; en hij had rijkdom en eer in menigte.

6 En zijn hart verhief zich in de wegen des HEEREN; en hij nam verder de hoogten en de bosschen uit Juda weg.

7 In het derde jaar nu zijner regeering zond hij tot zijne vorsten, tot Ben-chaïl, en tot Obadja, en tot Zechárja, en tot Netháneël, en tot Michája, opdat men zou leeren in de steden van Juda.

8 En met hen de Levieten, Semája en Nethánja, en Zebádja, en Asaël, en Semiramôth, en Jónathan, en Adonia, en Tobia, en Tôb-Adonia, de Levieten, en met hen de priesters Elisáma en Joram.

9 En zij leerden in Juda, en het wetboek des HEEREN was bij hen; en zij gingen rondom in alle steden van Juda, en leerden onder het volk.

10 En eene verschrikking des HEEREN werd over alle koninkrijken der landen, die rondom Juda waren, dat zij niet krijgden tegen Jósafat.

11 En van de Filistijnen brachten zij Jósafat geschenken met het opgelegde geld; ook brachten hem de Arabieren klein vee, zeven duizend en zeven honderd rammen, en zeven duizend en zeven honderd bokken.

12 Alzoo nam Jósafat toe, en werd ten hoogste groot; daartoe bouwde hij in Juda burchten en schatsteden.

13 En hij had veel werks in de steden van Juda, en krijgslieden, kloeke helden in Jeruzalem.

14 Dit nu is hunne telling, naar de huizen hunner vaderen. In Juda waren oversten der duizenden: Adna de overste, en met hem waren drie honderd duizend kloeke helden.

15 Naast hem nu was de overste Jóhanan; en met hem waren twee honderd en tachtig duizend.

16 En naast hem was Amásia, de zoon van Zichri, die zich vrijwillig den HEERE overgegeven had; en met hem waren twee honderd duizend kloeke helden.

17 En uit Benjamin was Eljáda, een kloek held; en met hem twee honderd duizend, die met boog en schild gewapend waren.

18 En naast hem was Józabad; en met hem waren honderd en tachtig duizend, ten krijge toegerust.

19 Deze waren in den dienst des Konings; behalve degenen, die de Koning in de vaste steden door gansch Juda gezet had.

HOOFDSTUK 18.

Jósafat met Achab verzwagerd, bewilligt met hem te strijden tegen Ramoth in Gilead, vs. 1; doch verzoekt eerst den Heere daarover te vragen, 4. De profeten van Achab raden te gaan, 5. Micha, een profeet des Heeren, wordt daarover ook ontboden, 6. De profeten Achabs blijven bij hun gevoelen, 10. Micha daarentegen raadt dien strijd af, 12, wordt daarom van Zedekia geslagen en van Achab in de gevangenis geworpen, 23, Jósafat wordt van God geholpen, 28. Achab geschoten, 33.

JÓSAFAT nu had rijkdom en eer in overvloed; en hij verzwagerde zich aan Achab.

2 En [a] ten einde van *eenige* jaren toog hij af tot Achab naar Samaria; en Achab slachtte schapen en runderen voor hem in menigte, en voor het volk, dat met hem was; en hij porde hem aan, om op te trekken naar Ramoth in Gilead. [a] 1 Kon. 22:2.

3 Want Achab, de koning van Israël, zeide tot Jósafat, den koning van Juda: Zult gij met mij gaan naar Ramoth in Gilead? En hij zeide tot hem: [a] Zoo zal ik zijn, gelijk gij zijt, en gelijk uw volk is, zal mijn volk zijn, en wij zullen met u zijn in dezen krijg. [a] 1 Kon. 22:4.

4 Verder zeide Jósafat tot den koning van Israël: [a] Vraag toch als heden naar het woord des HEEREN. [a] 1 Sam. 23:2. 2 Sam. 2:1.

5 Toen vergaderde de koning van Israël de profeten, vier honderd mannen, en hij zeide tot hen: Zullen wij tegen Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? En zij zeiden: Trek op; want God zal hen in de hand des Konings geven.

6 Maar Jósafat zeide: Is hier niet nog een profeet des HEEREN, dat wij van hem vragen mochten?

7 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat: Er is nog één man, om door hem den HEERE te vragen; maar ik haat hem; want hij profeteert over mij niets goeds, maar altijd kwaad; deze is Micha, de zoon van Jimla. En Jósafat zeide: De Koning zegge niet alzoo.

8 Toen riep de koning van Israël eenen kamerling, en hij zeide: Haal haastelijk Micha, den zoon van Jimla.

9 De koning van Israël nu en Jósafat, de koning van Juda, zaten elk op zijnen troon, bekleed met *hunne* kleederen, en zij zaten op het plein, aan de deur der poort van Samaria; en al de profeten profeteerden in hunne tegenwoordigheid.

10 En Zedekía, de zoon van Kenáäna, had zich ijzeren hoornen gemaakt, en hij zeide: Zoo zegt de HEERE: Met deze zult gij de Syriërs stooten, totdat gij hen gansch verdaan zult hebben.

11 En al de profeten profeteerden alzoo, zeggende: Trek op naar Ramoth in Gilead, en gij zult voorspoedig zijn; want de HEERE zal hen in de hand des Konings geven.

12 De bode nu, die heengegaan was, om Micha te roepen, sprak tot hem, zeggende: Zie, de woorden der profeten zijn, uit éénen mond, goed tot den Koning; dat nu toch uw woord zij, gelijk als van eenen uit hen, en spreek het goede.

13 Doch Micha zeide: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, hetgeen mijn God zeggen zal, dat zal ik spreken!

14 Als hij tot den Koning gekomen was, zoo zeide de Koning tot hem: Micha! zullen wij naar Ramoth in Gilead ten strijde trekken, of zal ik het nalaten? En hij zeide: Trekt op, en gijlieden zult voorspoedig zijn; want zij zullen in uwe hand gegeven worden.

15 En de Koning zeide tot hem: Tot hoevele reizen zal ik u bezweren, opdat gij tot mij niet spreekt, dan de waarheid, in den Naam des HEEREN?

16 En hij zeide: Ik zag het gansche Israël verstrooid op de bergen, gelijk schapen, die geenen herder hebben; en de HEERE zeide: Deze hebben geenen heer; een iegelijk keere weder naar zijn huis in vrede.

17 Toen zeide de koning van Israël tot Jósafat: Heb ik tot u niet gezegd: Hij zal over mij niets goeds, maar kwaad profeteeren?

18 Verder zeide hij: Daarom hoort het woord des HEEREN: Ik zag den HEERE, zittende op Zijnen troon, en al het hemelsche heir, staande aan Zijne zechter- en Zijne linkerhand.

19 En de HEERE zeide: Wie zal Achab, den koning van Israël, overreden, dat hij optrekke, en valle te Ramoth in Gilead? Daarna zeide Hij: Deze zegt aldus, en die zegt alzoo.

20 Toen kwam een [a] geest voort, en stond voor het aangezicht des HEEREN, en zeide: Ik zal hem overreden. En de HEERE zeide tot hem: Waarmede? [a] Job 1:6.

21 En hij zeide: Ik zal uitgaan, en een leugengeest zijn in den mond van al zijne profeten. En Hij zeide: Gij zult overreden, en zult ook vermogen; ga uit, en doe alzoo.

22 Nu dan, [a] zie, de HEERE heeft eenen leugengeest in den mond van deze uwe profeten gegeven, en de HEERE heeft kwaad over u gesproken. [a] Job 12:16, 20. Jes. 19:14. Ezec. 14:9.

23 Toen trad Zedekía, de zoon van Kenáäna, toe, en [a] sloeg Micha op het kinnebakken, en hij zeide: Door wat weg is de Geest des HEEREN van mij doorgegaan, om u aan te spreken? [a] Jer. 20:2. Mark. 14:65. Hand. 23:2.

24 En Micha zeide: Zie, gij zult het zien aan dienzelven dag, als gij zult gaan van kamer in kamer, om u te versteken.

25 De koning van Israël nu zeide: Neemt Micha, en brengt hem weder tot Amon, den overste der stad, en tot Joas, den zoon des Konings;

26 En gijlieden zult zeggen: Zoo zegt de Koning: Zet dezen in het gevangenhuis, en spijst hem met brood der bedruktheid, en met water der bedruktheid, totdat ik met vrede wederkom.

27 En Micha zeide: Indien gij eenigszins met vrede wederkomt, zoo heeft de HEERE door mij niet gesproken. Verder zeide hij: Hoort, gij volken altegaar!

28 Alzoo toog de koning van Israël, en Jósafat, de koning van Juda, op naar Ramoth in Gilead.

29 En de koning van Israël zeide tot Jósafat: Als ik mij versteld heb, zal ik in den strijd komen; maar gij, trek uwe kleederen aan. Alzoo verstelde zich de koning van Israël, en zij kwamen in den strijd.

30 De koning nu van Syrië had geboden aan de oversten der wagenen, die hij had, zeggende: Gijlieden zult niet strijden tegen kleinen noch grooten, maar tegen den koning van Israël alleen.

31 Het geschiedde dan, als de oversten der wagenen Jósafat zagen, dat zij zeiden: Die is de koning van Israël; en zij togen rondom hem, om te strijden; maar Jósafat riep, en de HEERE hielp hem, en God wendde hen van hem af.

32 Want het geschiedde, als de oversten der wagenen zagen, dat het de koning van Israël niet was, dat zij van achter hem afkeerden.

33 Toen spande een man den boog in zijne eenvoudigheid, en schoot den koning van Israël tusschen de gespen en tusschen het pantsier. Toen zeide hij tot den voerman: Keer uwe hand en voer mij uit het leger; want ik ben verwond.

34 En de strijd nam op denzelven dag toe, en de koning van Israël deed zich met den wagen staande houden tegenover de Syriërs, tot den avond toe; en hij stierf ter tijd, als de zon onderging.

HOOFDSTUK 19.

Jósafat wordt door den profeet Jehu berispt, vs. 1. Hij blijft te Jeruzalem en stelt daarna overal in zijn land richters aan, die hij tot trouwe bediening van hun ambt vermaant, 4; vervolgens nog kerkelijke en burgerlijke richters in Jeruzalem, 8.

EN Jósafat, de koning van Juda, keerde met vrede weder naar zijn huis te Jeruzalem.

2 En Jehu, de zoon van Hanáni, de ziener, ging uit, hem tegen, en zeide tot den koning Jósafat: Zoudt gij den goddelooze helpen, en die den HEERE haten, liefhebben? nu is daarom over u van het aangezicht des HEEREN groote toornigheid.

3 Evenwel goede dingen zijn bij u gevonden; [a] want gij hebt de bosschen uit het land weggedaan, en uw hart gericht om God te zoeken. *a* 2 Kron. 17:4, 6.

4 Jósafat nu woonde te Jeruzalem; en hij toog wederom uit door het volk, van Berséba af tot het gebergte van Efraïm toe, en deed hen wederkeeren tot den HEERE, hunner vaderen God.

5 En hij stelde richters in het land, in alle vaste steden van Juda, van stad tot stad.

6 En hij zeide tot de richters: Ziet wat gij doet; want gij houdt het gericht niet den mensche, maar den HEERE; en Hij is bij u in de zaak van het gericht.

7 Nu dan, de verschrikking des HEEREN zij op ulieden; neemt waar, en doet het; [a] want bij den HEERE, onzen God, is geen onrecht; [b] noch aanneming van personen, noch ontvanging van geschenken.

a Deut. 32:4. Rom. 9:14. *b* Deut. 10:17. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.

8 Daartoe stelde Jósafat ook te Jeruzalem *eenige* van de Levieten, en van de priesteren, en van de hoofden der vaderen van Israël, over het gericht des HEEREN, en over rechtsgeschillen, als zij weder te Jeruzalem gekomen waren.

9 En hij gebood hun, zeggende: Doet alzoo in de vreeze des HEEREN, met getrouwheid en met een volkomen hart.

10 En *in* alle geschil, hetwelk van uwe broederen, die in hunne steden wonen, tot u zal komen, tusschen bloed en bloed, tusschen wet en gebod, en inzettingen en rechten, zoo vermaant hen, dat zij niet schuldig worden aan den HEERE, en eene groote toornigheid over u en over uwe broederen zij; doet alzoo, en gij zult niet schuldig worden.

11 En ziet, Amárja, de hoofdpriester, is over u in alle zaak des HEEREN; en Zebádja, de zoon van Ismaël, de vorst van het huis van Juda, in alle zaak des Konings; ook zijn de ambtlieden, de Levieten, voor uw aangezicht; weest sterk en doet het, en de HEERE zal met den goede zijn.

HOOFDSTUK 20.

Jósafat in krijgsnood zijnde, roept een vasten uit, vs. 1; en doet zelf een gebed tot God, 5. Hij wordt van den profeet Jaháziël getroost door toezegging van Gods hulp, 14; die hij door een wonder ontvangt, 20, behaalt grooten buit en keert weder naar Jeruzalem met dankzegging tot God, 25. Zijne regeering, 31. Zijne scheepvaart op Tharsis mislukt, 35.

HET geschiedde nu na dezen, dat de kinderen Moabs, en de kinderen Ammons, en met hen *anderen* benevens de Ammonieten, kwamen tegen Jósafat ten strijde.

2 Toen kwamen er, die Jósafat boodschapten, zeggende: Daar komt eene groote menigte tegen u van gene zijde der zee, uit Syrië; en zie, zij zijn te Házezonthamar, hetwelk is Engedi.

3 Jósafat nu vreesde, en stelde zijn aangezicht, om den HEERE te zoeken; en hij riep een vasten uit in gansch Juda.

4 En Juda werd vergaderd, om van den HEERE *hulp* te zoeken; ook kwamen zij uit alle steden van Juda, om den HEERE te zoeken.

5 En Jósafat stond in de gemeente van Juda en Jeruzalem, in het huis des HEEREN, voor het nieuwe voorhof.

6 En hij zeide: O, HEERE! God onzer vaderen! zijt Gij niet die God in den hemel? ja, Gij zijt de Heerscher over alle koninkrijken der Heidenen; en [a]in Uwe hand is kracht en sterkte, zoodat niemand zich tegen U stellen kan. [a] 1 Kron. 29:12. Matt. 6:13.

7 Hebt Gij niet, onze God! de inwoners dezes lands van voor het aangezicht van Uw volk Israël verdreven, en dat aan het zaad van Abraham, Uwen liefhebber, tot in eeuwigheid gegeven?

8 Zij nu hebben daarin gewoond, en zij hebben U daarin een heiligdom gebouwd voor Uwen Naam, zeggende:

9 [a]Indien over ons *eenig* kwaad komt, het zwaard des oordeels, of pestilentie, of honger, wij zullen voor dit huis, en voor Uw aangezicht staan, dewijl Uw Naam in dit huis is; en wij zullen uit onze benauwdheid tot U roepen, en Gij zult verhooren en verlossen.

[a] 1 Kon. 8:33, 34, 35, enz. 2 Kron. 6:28. 7:13.

10 En nu, zie de kinderen Ammons, en Moab, en die van het gebergte Seïr, door dewelken Gij Israël niet toeliet te trekken, als zij uit Egypteland togen, maar zij weken van hen, en verdelgden hen niet;

11 Zie dan, zij vergelden het ons, komende om ons uit Uwe erve, die Gij ons te erven gegeven hebt, te verdrijven.

12 O, onze God! zult Gij geen recht tegen hen oefenen? want in ons is geene kracht tegen deze groote menigte, die tegen ons komt, en wij weten niet, wat wij doen zullen; maar onze oogen zijn op U.

13 En gansch Juda stond voor het aangezicht des HEEREN, ook hunne kinderkens, hunne vrouwen en hunne zonen.

14 Toen kwam de Geest des HEEREN in het midden der gemeente, op Jaháziël, den zoon van Zechárja, den zoon van Benája, den zoon van Jehíël, den zoon van Matthánja, den Leviet, uit de zonen van Asaf;

15 En hij zeide: Merkt op, geheel Juda, en gij, inwoners van Jeruzalem, en gij, koning Jósafat! alzoo zegt de HEERE tot uliedden: [a] Vreest gijlieden niet, en wordt niet ontzet van wege deze groote menigte; want de strijd is niet uwe, maar Gods. [a] Ex. 14:13.

16 Trekt morgen tot hen af; ziet, zij komen op bij den opgang van Ziz; en gij zult hen vinden in het einde des dals, voor aan de woestijn van Jerúël.

17 Gij zult in dezen *strijd* niet te strijden hebben; stelt u zelven, staat en ziet het heil des HEEREN met u, o Juda en Jeruzalem! vreest niet, en ontzet u niet, gaat morgen uit, hun tegen; want de HEERE zal met u wezen.

18 Toen neigde zich Jósafat met het aangezicht ter aarde; en gansch Juda en de inwoners van Jeruzalem vielen neder voor het aangezicht des HEEREN, aanbiddende den HEERE.

19 En de Levieten uit de kinderen der Kahathieten, en uit de kinderen der Korahieten, stonden op, om den HEERE, den God Israëls, met luider stem ten hoogste te prijzen.

20 En zij maakten zich des morgens vroeg op, en togen uit naar de woestijn van Thekóa; en als zij uittogen, stond Jósafat en zeide: Hoort mij, o Juda, en gij, inwoners van Jeruzalem! gelooft in den HEERE, uwen God, zoo zult gij bevestigd worden; gelooft aan Zijne profeten, en gij zult voorspoedig zijn.

21 Hij nu beraadslaagde zich met het volk, en hij stelde den HEERE zangers, die de heilige Majesteit prijzen zouden, voor de toegerusten uitgaande en zeggende: Looft den HEERE; want Zijne goedertierenheid is tot in eeuwigheid!

22 Ter tijd nu, als zij aanhieven met een vreugdegeroep en lofzang, [a]stelde de HEERE achterlagen tegen de kinderen Ammons,

Moab, en die van het gebergte Seïr, die tegen Juda gekomen waren; en zij werden geslagen.

[a] Richt. 7:22. 1 Sam. 14:20.

23 Want de kinderen Ammons en Moab stonden op tegen de inwoners van het gebergte Seïr, om te verbannen en te verdelgen; en als zij met de inwoners van Seïr een einde gemaakt hadden, hielpen zij de een den ander ten verderve.

24 Als nu Juda tot den wachttoren in de woestijn gekomen was, wendden zij zich naar de menigte; en ziet, het waren doode lichamen, liggende op de aarde, en niemand was ontkomen.

25 Jósafat nu en zijn volk kwamen, om hunnen buit te rooven, en zij vonden bij hen in menigte, zoowel have en doode lichamen, als kostelijk gereedschap, en namen voor zich weg, totdat zij niet meer dragen konden; en zij roofden den buit drie dagen; want dies was veel.

26 En op den vierden dag vergaderden zij zich in het dal van Berácha; want daar loofden zij den HEERE; daarom noemden zij den naam dierzelve plaats het dal van Berácha, tot op dezen dag.

27 Daarna keerden alle mannen van Juda en Jeruzalem weder, en Jósafat in de voorspitse van hen, om wederom met blijdschap tot Jeruzalem te komen; want de HEERE had hen verblijd over hunne vijanden.

28 En zij kwamen te Jeruzalem, met luiten, en met harpen, en met trompetten, tot het huis des HEEREN.

29 En er werd eene verschrikking Gods over alle koninkrijken dier landen, als zij hoorden, dat de HEERE tegen de vijanden van Israël gestreden had.

30 Alzoo was het koninkrijk van Jósafat stil; en zijn God gaf hem rust rondom henen.

31 Zoo regeerde Jósafat over Juda; hij was [a] vijf en dertig jaren oud, als hij Koning werd, en hij regeerde vijf en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Azúba, eene dochter van Silhi.

[a] 1 Kon. 22:42.

32 En hij wandelde in den weg van zijnen vader Asa, en hij week daarvan niet af, doende dat recht was in de oogen des HEEREN.

33 Evenwel werden de hoogten niet weggenomen; want het volk had nog zijn hart niet geschikt tot den God zijner vaderen.

34 Het overige nu der geschiedenissen van Jósafat, de eerste en de laatste, ziet, die zijn geschreven in de geschiedenissen van Jehu, den zoon van Hanáni, die men hem opteekenen deed in het boek der koningen van Israël.

35 Doch na dezen vergezelschapte zich Jósafat, de koning van Juda, met Aházia, den koning van Israël; die handelde goddelooslijk in *zijn* doen.

36 En hij vergezelschapte zich met hem, [a] om schepen te maken, om naar Tharsis te gaan; en zij maakten de schepen te Ezeon-Géber.

[a] 1 Kon. 22:49.

37 Maar Eliëzer, de zoon van Dódava, van Marésa, profeteerde tegen Jósafat, zeggende: Omdat gij u met Aházia vergezelschapt hebt, heeft de HEERE uwe werken verscheurd. Alzoo werden de schepen verbroken, dat zij niet konden naar Tharsis gaan.

HOOFDSTUK 21.

Jósafat sterft en zijn zoon Joram regeert, die zijne broeders doodt, vs. 1. Zijne goddelooze regeering, 5. De Edomieten en Libna vallen van hem af, 8, en overeenkomstig een schrijven van Elía wordt hij van de Filistijnen en Arabieren gekweld, die zijn huis plunderen, zijne zonen en vrouwen wegnemen, 16. Hij zelf wordt bezocht met eene ongeneeslijke krankheid, waaraan hij sterft, en zonder gewoon eerbewijs begraven wordt, 19.

DAARNA [a] ontsliep Jósafat met zijne vaderen, en werd begraven bij zijne vaderen in de stad Davids; en zijn zoon Joram werd Koning in zijne plaats.

[a] 1 Kon. 22:51. 2 Kon. 8:16.

2 En hij had broederen, Jósafats zonen, Azárja, en Jehíël, en Zechárja, en Azarjáhu, en Míchaël, en Sefátja; deze allen waren zonen van Jósafat, den koning van Israël.

3 En hun vader had hun vele gaven gegeven van zilver, en van goud, en van kostelijkheden, met vaste steden in Juda; maar het koninkrijk gaf hij Joram, omdat hij de eerstgeborene was.

4 Als Joram tot het koninkrijk zijns vaders opgekomen was, en zich versterkt had, zoo doodde hij al zijne broederen met het zwaard, mitsgaders ook *eenige* van de vorsten van Israël.

5 [a] Twee en dertig jaar was Joram oud, toen hij Koning werd, en hij regeerde acht jaren te Jeruzalem.

[a] 2 Kon. 8:17.

6 En hij wandelde in den weg der koningen van Israël, gelijk als het huis van Achab deed; want hij had de dochter van Achab tot eene vrouw; en hij deed dat kwaad was in de oogen des HEEREN.

7 Doch de HEERE wilde het huis Davids niet verderven, om des verbonds wil, [a] dat

Hij met David gemaakt gehad; en gelijk
als Hij [b] gezegd had, hem en zijnen zonen
te allen dage eene lamp te zullen geven.

[a] 2 Sam. 7:12. 1 Kon. 11:36. Ps. 132:11, 17. [b] 1 Kon. 11:36.

8 [a] In zijne dagen vielen de Edomieten af
van onder het gebied van Juda, en zij maak-
ten over zich eenen koning. [a] 2 Kon. 8:20.

9 Daarom toog Joram voort met zijne
oversten, en al de wagenen met hem; en
hij maakte zich des nachts op, [a] en sloeg
de Edomieten, die rondom hem waren, en
de oversten der wagenen. [a] 2 Kon. 8:21.

10 [a] Evenwel vielen de Edomieten af van
onder het gebied van Juda, tot op dezen
dag; toen ter zelver tijd viel Libna af van
onder zijn gebied; want hij had den HEERE,
den God zijner vaderen, verlaten. [a] 2 Kon. 8:22.

11 Ook maakte hij hoogten op de bergen
van Juda; en hij deed de inwoners van Jeru-
zalem hoereeren, ja, hij dreef Juda *daartoe*.

12 Zoo kwam een schrift tot hem van
den profeet Elía, zeggende: Alzoo zegt de
HEERE, de God van uwen vader David:
Omdat gij in de wegen van uwen vader
Jósafat, en in de wegen van Asa, den ko-
ning van Juda, niet gewandeld hebt;

13 Maar hebt gewandeld in den weg der
koningen van Israël, en hebt Juda en de
inwoners van Jeruzalem doen hoereeren,
achtervolgens het hoereeren van het huis
van Achab; en ook uwe broederen, van
uws vaders huis, gedood hebt, die beter
waren dan gij;

14 Zie, de HEERE zal *u* plagen met eene
groote plage aan uw volk, en aan uwe kinde-
ren, en aan uwe vrouwen, en aan al uwe have.

15 Gij zult ook in groote krankheden
zijn, door de krankheid uwer ingewanden,
totdat uwe ingewanden uitgaan van wege
de krankheid, jaar op jaar.

16 Zoo verwekte de HEERE tegen Joram
den geest der Filistijnen en der Arabieren,
die aan de zijde der Mooren zijn.

17 Die togen op in Juda, en braken
daarin, en voerden alle have weg, die in
het huis des Konings gevonden werd, zelfs
ook zijne kinderen, en zijne vrouwen; zoo-
dat hem geen zoon overgelaten werd, dan
Jóahaz, de kleinste zijner zonen.

18 En na dit alles plaagde hem de HEERE
in zijn ingewand met eene krankheid, daar
geen genezen aan was.

19 Dit geschiedde van jaar tot jaar, zoo-
dat, wanneer de tijd van het einde der twee
jaren uitging, zijne ingewanden met de
krankheid uitgingen, dat hij stierf van booze
krankheden; en zijn volk maakte hem geene
branding, als de branding zijner vaderen.

20 Hij was twee en dertig *jaren* oud, als
hij Koning werd, en regeerde acht jaren te
Jeruzalem; en hij ging henen zonder be-
geerd te zijn; en zij begroeven hem in de
stad Davids, maar niet in de graven der
koningen.

HOOFDSTUK 22.

Aházia wordt Koning in zijns vaders plaats en volgt de zonden van het huis Achabs, 3. Hij bezoekt Joram, den koning van Israël, die krank was, 6; bij welke gelegenheid hij door Jehu wordt omgebracht, 8. Athália brengt al het koninklijke zaad van het huis van Juda om, uitgenomen Joas, die door zijne moei Jósabath wordt verstoken. Zij regeert, 10.

EN [a] de inwoners van Jeruzalem maakten
Aházia, zijnen kleinsten zoon, Koning
in zijne plaats; want eene bende, die met
de Arabieren in het leger gekomen was,
had al de eersten gedood. Aházia dan, de
zoon van Joram, den koning van Juda,
regeerde. [a] 2 Kon. 8:24, 25, enz.

2 Twee en dertig jaar was Aházia oud,
toen hij Koning werd, en hij regeerde een
jaar te Jeruzalem; en de naam zijner moe-
der was Athália, eene dochter van Omri.

3 Hij wandelde ook in de wegen van het
huis van Achab; want zijne moeder was
zijne raadgeefster, om goddelooslijk te
handelen.

4 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, gelijk het huis van Achab;
want zij waren zijne raadgevers, na den
dood zijns vaders, hem ten verderve.

5 Hij wandelde ook in hunnen raad, [a] en
toog henen met Joram, den zoon van Achab,
den koning van Israël, tot den strijd tegen
Házaël, den koning van Syrië, bij Ramoth
in Gilead; en de Syriërs sloegen Joram.

[a] 2 Kon. 8:28.

6 En hij keerde weder om zich te laten
genezen te Jizreël; want *hij had* wonden,
die men hem bij Rama geslagen had, als hij
streed tegen Házaël, den koning van Syrië;
en Azárja, de zoon van Joram, den koning
van Juda, kwam af, om Joram, den zoon
van Achab, te Jizreël te bezien; want hij
was krank.

7 De vertreding nu van Aházia was van
God, dat hij tot Joram kwam; want als
hij gekomen was, toog hij met Joram uit
tot Jehu, den zoon van Nimsi, denwelken
de HEERE gezalfd had, om het huis van
Achab uit te roeien.

8 Zoo geschiedde het, als Jehu oordeel
uitvoerde tegen het huis van Achab, dat
hij de vorsten van Juda en de zonen der
broederen van Aházia, die Aházia dienden,
vond, [a] en die doodde. [a] 2 Kon. 10:14.
9 [a] Daarna zocht hij Aházia, en zij kregen
hem (want hij was verstoken in Samaria),
en zij brachten hem tot Jehu, en zij doodden
hem, en begroeven hem; want zij zeiden:
Hij is de zoon van Jósafat, die den HEERE
met zijn gansche hart gezocht heeft. Zoo
had het huis van Aházia niemand, die
kracht behield tot het koninkrijk. [a] 2 Kon. 9:27.
10 Toen Athália, de moeder van Aházia,
zag, dat haar zoon dood was, zoo maakte
zij zich op, en bracht al het koninklijke
zaad van het huis van Juda om.
11 Maar Józabath, de dochter des Ko-
nings, nam Joas, den zoon van Aházia, en
stal hem uit het midden van des Konings
zonen, die gedood werden, en zette hem en
zijne voedster in eene slaapkamer; zoo ver-
borg hem Józabath, de dochter van den ko-
ning Joram, de huisvrouw van den priester
Jójada (want zij was de zuster van Aházia),
voor Athália, dat zij hem niet doodde.
12 En hij was bij hen verstoken in het
huis Gods zes jaren; en Athália regeerde
over het land.

HOOFDSTUK 23.

Joas, zeven jaar oud zijnde, wordt door schikkingen van Jójada Koning, vs. 1. Athália gedood, 12. Het verbond tusschen den Heere en den Koning met zijn volk wordt vernieuwd, 16; de afgoderij geweerd, 17; de kerkelijke orde hersteld, 18; en de Koning met vreugde in zijn huis gebracht, 20.

DOCH in het zevende jaar versterkte
zich Jójada, en nam de oversten der
honderden, Azárja, den zoon van Jeróham,
en Ismaël, den zoon van Jóhanan, en Azár-
ja, den zoon van Obed, en Maäséja, den
zoon van Adája, en Elisáfat, den zoon van
Zichri, met zich in een verbond.
2 Die togen om in Juda, en vergaderden
de Levieten uit alle steden van Juda, en
de hoofden der vaderen van Israël, en zij
kwamen naar Jeruzalem.
3 En die gansche gemeente maakte een
verbond in het huis Gods, met den Koning;
en hij zeide tot hen: Ziet, de zoon des
Konings zal Koning zijn, [a] gelijk als de
HEERE van de zonen van David gespro-
ken heeft. [a] 2 Sam. 7:13. 2 Kron. 21:7.
4 [a] Dit is de zaak, die gij doen zult: een
derde deel van u, die op den sabbat ingaan,
van de priesteren en van de Levieten, zullen
tot poortiers der dorpelen zijn; [a] 2 Kon. 11:5, enz.
5 En een derde deel zal zijn aan het huis
des Konings; en een derde deel aan de
Fondamentpoort; en al het volk zal in de
voorhoven zijn van het huis des HEEREN.
6 Maar dat niemand kome in het huis des
HEEREN, dan de priesteren en de Levieten,
die dienen; die zullen ingaan; want zij
zijn heilig; maar al het volk zal de wacht
des HEEREN waarnemen.
7 De Levieten nu zullen den Koning rond-
om omsingelen, een ieder met zijne wapenen
in zijne hand; en die tot het huis inkomt,
zal gedood worden; doch weest gijlieden
bij den Koning, als hij inkomt en uitgaat.
8 En de Levieten en gansch Juda deden
naar alles, wat de priester Jójada geboden
had; en zij namen een ieder zijne mannen,
die op den sabbat inkwamen, met degenen,
die op den sabbat uitgingen; want de pries-
ter Jójada had aan de verdeelingen geen
verlof gegeven.
9 Verder gaf de priester Jójada aan de
oversten der honderden de spiesen, en de
rondassen, en de schilden, die van den ko-
ning David geweest waren, die in het huis
Gods waren.
10 En hij stelde al het volk, en een ieder
met zijn geweer in zijne hand, van de
rechterzijde van het huis tot de linkerzijde
van het huis, naar het altaar en naar het
huis, bij den Koning rondom.
11 Toen brachten zij des Konings zoon
voor, en zetten hem de kroon op, en *gaven
hem* de getuigenis, en zij maakten hem
Koning; en Jójada en zijne zonen zalfden
hem, en zeiden: De Koning leve!
12 Toen nu Athália hoorde de stem des
volks, dat toeliep en den Koning roemde,
kwam zij tot het volk in het huis des
HEEREN.
13 En zij zag toe; en ziet, de Koning
stond bij zijnen pilaar, aan den ingang; en
de oversten en de trompetten waren bij den
Koning; en al het volk des lands was blijde,
en blies met trompetten; en de zangers
waren er met muzikale instrumenten, en
gaven te kennen, dat men lofzingen zou;
toen verscheurde Athália hare kleederen,
en zij riep: Verraad, verraad!
14 Maar de priester Jójada bracht de over-
sten der honderden, die over het heir gesteld
waren, uit, en zeide tot hen: Brengt ze uit
tot buiten de ordeningen, en die haar volgt,
zal met het zwaard gedood worden; want

de priester had gezegd: Gij zult ze in het huis des HEEREN niet dooden.
15 En zij leiden de handen aan haar, en zij ging naar den ingang van de Paardenpoort, naar het huis des Konings; en zij doodden ze daar.
16 En Jójada maakte een verbond, tusschen zich, en tusschen al het volk, en tusschen den Koning, dat zij den HEERE tot een volk zouden zijn.
17 [a] Daarna ging al het volk in het huis van Baäl, en braken dat af; en zijne altaren en zijne beelden verbraken zij, en Matthan, den priester van Baäl, [b] sloegen zij dood voor de altaren. a 2 Kon. 11:18. b Deut. 13:9.
18 Jójada nu bestelde de ambten in het huis des HEEREN, onder de hand der Levietische priesteren, [a] die David in het huis des HEEREN afgedeeld had, om de brandofferen des HEEREN te offeren, gelijk in de [b] wet van Mozes geschreven is, met blijdschap en met gezang, naar de instelling van David. a 1 Kron. 23, 24, 25, 26. b Lev. 1:3.
19 En hij stelde de poortiers aan de poorten van het huis des HEEREN, opdat niemand, in eenig ding onrein zijnde, inkwame.
20 En hij nam de oversten der honderden, en de machtigen, en die heerschappij hadden onder het volk, en al het volk des lands, en bracht den Koning van het huis des HEEREN af, en zij kwamen door het midden der hooge poort in het huis des Konings; en zij zetten den Koning op den troon des koninkrijks.
21 En al het volk des lands was blijde, en de stad werd stil, nadat zij Athália met het zwaard gedood hadden.

HOOFDSTUK 24.

Vrome regeering van Joas zoolang Jójada leeft, vs. 1. Joas neemt twee vrouwen, 3. Joas herstelt den tempel, 4. Jójada sterft en wordt zeer kostbaar begraven, 15. Joas wordt een afgodendienaar, 17; laat Zacharía, den zoon van Jójada, omdat deze de afgoderij bestrafte, dooden, 20. Hij wordt van de Syriërs beroofd en geslagen, 23; eindelijk door zijne knechten gedood, 25. Zijn zoon Amázia wordt Koning, 27.

JOAS [a] was zeven jaren oud, toen hij Koning werd, en hij regeerde veertig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Zibja, van Ber-séba. a 2 Kon. 12:1, enz.
2 En Joas deed dat recht was in de oogen des HEEREN, al de dagen van den priester Jójada.
3 En Jójada nam voor hem twee vrouwen; en hij gewon zonen en dochteren.
4 Het geschiedde nu na dezen, dat het in het hart van Joas was, het huis des HEEREN te vernieuwen.
5 Zoo vergaderde hij de priesteren en de Levieten, en zeide tot hen: Trekt uit tot de steden van Juda, en vergadert geld van het gansche Israël, om het huis uws Gods te beteren van jaar tot jaar; en gijlieden, haast tot deze zaak; maar de Levieten haastten niet.
6 En de Koning riep Jójada, het hoofd, en zeide tot hem: Waarom hebt gij geen onderzoek gedaan bij de Levieten, dat zij uit Juda en uit Jeruzalem inbrengen zouden de schatting van [a] Mozes, den knecht des HEEREN, en van de gemeente van Israël, voor de tent der getuigenis? a Ex. 30:11, 12, 13.
7 Want als Athália goddelooslijk handelde, hadden hare zonen het huis Gods opengebroken, ja, zelfs alle geheiligde dingen van het huis des HEEREN besteed aan de Baäls.
8 En de Koning gebood, en zij maakten eene kist, en stelden die buiten aan de poort van het huis des HEEREN.
9 En men deed uitroeping in Juda en in Jeruzalem, dat men den HEERE inbrengen zou de schatting van Mozes, den knecht Gods, over Israël in de woestijn.
10 Toen verblijdden zich alle oversten en al het volk, en zij brachten in, en wierpen in de kist, totdat men voleind had.
11 Het geschiedde nu ter tijd, als hij de kist, naar des Konings bevel, door de hand der Levieten, inbracht, en als zij zagen, dat er veel gelds was, dat de schrijver des Konings kwam, en de bestelde van den hoofdpriester, en de kist ledig maakten, en die opnamen, en die wederbrachten aan hare plaats; alzoo deden zij van dag tot dag, en verzamelden geld in menigte;
12 Hetwelk de Koning en Jójada gaven aan degenen, die het werk van den dienst van het huis des HEEREN verzorgden; en zij huurden houwers en timmerlieden, om het huis des HEEREN te vernieuwen, mitsgaders ook werkmeesters in ijzer en koper, om het huis des HEEREN te beteren.
13 Zoo deden de verzorgers van het werk, dat de betering des werks door hunne hand toenam; en zij herstelden het huis Gods in zijne gestaltenis, en maakten het vast.
14 Als zij nu voleind hadden, brachten zij voor den Koning en Jójada het overige des gelds, waarvan hij vaten maakte voor het huis des HEEREN, vaten om te dienen en te offeren, en rookschalen, en gouden en zilveren vaten; en zij offerden geduriglijk

brandofferen in het huis des HEEREN al de dagen van Jójada.

15 En Jójada werd oud en zat van dagen, en stierf; hij was honderd en dertig jaren oud, toen hij stierf.

16 En zij begroeven hem in de stad Davids, bij de koningen; want hij had goed gedaan in Israël, beide aan God en zijnen huize.

17 Maar na den dood van Jójada kwamen de vorsten van Juda, en bogen zich neder voor den Koning; toen hoorde de Koning naar hen.

18 Zoo verlieten zij het huis des HEEREN, des Gods hunner vaderen, en dienden de bosschen en de afgoden; toen was eene groote toornigheid over Juda en Jeruzalem, om deze hunne schuld.

19 Doch Hij zond profeten onder hen, om hen tot den HEERE te doen wederkeeren; die betuigden tegen hen; maar zij neigden de ooren niet.

20 En de Geest Gods toog Zacharía aan, den zoon van Jójada, den priester, die boven het volk stond, en hij zeide tot hen: Zoo zegt God: Waarom overtreedt gij de geboden des HEEREN? [a] Daarom zult gij niet voorspoedig zijn; dewijl gij den HEERE verlaten hebt, zoo zal Hij u verlaten.

[a] 2 Kron. 15:2.

21 En zij maakten eene verbintenis tegen hem, en [a] steenigden hem met steenen door het gebod des Konings, in het voorhof van het huis des HEEREN. [a] Matt. 23:35.

22 Zoo gedacht de koning Joas niet der weldadigheid, die zijn vader Jójada aan hem gedaan had, maar doodde zijnen zoon; dewelke, als hij stierf, zeide: de HEERE zal het zien en zoeken!

23 Daarom geschiedde het met den omgang des jaars, dat de heirkracht van Syrië tegen hem optoog, en zij kwamen tot Juda en Jeruzalem, en verdorven uit het volk al de vorsten des volks; en zij zonden al hunnen roof tot den koning van Damaskus.

24 Hoewel de heirkracht van Syrië met weinige mannen kwam, evenwel gaf de HEERE in hunne hand eene heirkracht van groote menigte, dewijl zij den HEERE, den God hunner vaderen, verlaten hadden; alzoo voerden zij de oordeelen uit tegen Joas.

25 En toen zij van hem getogen waren (want zij lieten hem in groote krankheden), maakten zijne knechten, om het bloed der zonen van den priester Jójada, eene verbintenis tegen hem, en zij sloegen hem dood op zijn bed, dat hij stierf; en zij begroeven hem in de stad Davids, maar zij begroeven hem niet in de graven der koningen.

26 [a] Deze nu zijn, die eene verbintenis tegen hem maakten: Zabad, de zoon van Símeath, de Ammonietische, en Józabad, de zoon van Simrith, de Moabietische.

[a] 2 Kon. 12:21.

27 Aangaande nu zijne zonen, en de grootheid van den last, hem op*gelegd*, en het gebouw van het huis Gods, ziet, zij zijn geschreven in de historie van het boek der koningen; en zijn zoon Amázia werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 25.

Amázia regeert in den beginne wel, vs. 1. Hij wreekt zijns vaders dood, 3. Hij rust zich ten strijde tegen de Edomieten en huurt hulptroepen uit Israël, 5. Hij dankt door raad van eenen profeet deze huurlingen af, 7, en overwint met zijn eigen volk de Edomieten, 11. De afgedankte Israëlieten brengen hem schade toe, 13. Hij vervalt tot afgoderij, 14; daagt vermetel Israëls koning uit tot eenen oorlog, 17; wordt van dezen geslagen, 22; en van zijn eigen volk verdreven en gedood, 27.

AMÁZIA, [a] vijf en twintig jaren oud zijnde, werd Koning, en regeerde negen en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jóaddan van Jeruzalem.

[a] 2 Kon. 14:1.

2 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN, doch niet met een volkomen hart.

3 Het geschiedde nu, als het koninkrijk aan hem gesterkt was, dat hij zijne knechten, die den koning, zijnen vader, geslagen hadden, doodde.

4 Doch hunne kinderen doodde hij niet; maar hij *deed*, gelijk in de wet, [a] in het boek van Mozes, geschreven is, waar de HEERE geboden heeft, zeggende: De vaders zullen niet sterven om de kinderen, en de kinderen zullen niet sterven om de vaders; maar een ieder zal om zijne zonde sterven.

[a] Deut. 24:16. 2 Kon. 14:6. Jer. 31:30. Ezec. 18:20.

5 En Amázia vergaderde Juda, en stelde hen, naar de huizen der vaderen, tot oversten van duizenden en tot oversten van honderden, door gansch Juda en Benjamin; en hij monsterde hen, van twintig jaren oud en daarboven, en vond hen drie honderd duizend uitgelezenen, uittrekkende ten heire, handelende spies en rondas.

6 Daartoe huurde hij uit Israël honderd duizend kloeke helden, voor honderd talenten zilvers.

7 Maar er kwam een man Gods tot hem, zeggende: O, Koning! laat het heir van Israël

met u niet gaan; want de HEERE is niet met
Israël, *met* alle kinderen van Efraïm.
8 Maar zoo gij gaat, doe het, wees sterk
ten strijde, God zal u doen vallen voor den
vijand; want in God is kracht, om te
helpen en om te doen vallen.
9 En Amázia zeide tot den man Gods:
Maar wat zal men doen met de honderd
talenten, die ik aan de benden van Israël
gegeven heb? En de man Gods zeide: De
HEERE heeft meer dan dit, om u te geven.
10 Toen scheidde Amázia die af, te weten
de benden, die uit Efraïm tot hem gekomen
waren, dat zij naar hunne plaats gingen;
daarom ontstak hun toorn zeer tegen Juda,
en zij keerden weder tot hunne plaats in
hittigheid des toorns.
11 Amázia nu sterkte zich, en leidde zijn
volk uit, en toog in het Zoutdal, en sloeg
van de kinderen van Seïr tien duizend.
12 Daartoe vingen de kinderen van Juda
tien duizend levend, en brachten ze op de
hoogte der steenrots, en stieten hen van
de spits der steenrots af, dat zij allen
barstten.
13 Maar de mannen der benden, die
Amázia had doen wederkeeren, dat zij met
hem in den strijd niet zouden trekken, die
deden eenen inval in de steden van Juda, van
Samaria af tot Beth-hóron toe, en sloegen
van hen drie duizend, en roofden veel roofs.
14 Het geschiedde nu, nadat Amázia van
het slaan der Edomieten gekomen was, en
dat hij de goden der kinderen van Seïr
medegebracht had, dat hij die zich tot goden
stelde, en zich voor dezelve nederboog, en
dien rookte.
15 Toen ontstak de toorn des HEEREN
tegen Amázia; en Hij zond tot hem eenen
profeet, die zeide tot hem: Waarom hebt
gij de goden van dat volk gezocht, die hun
volk niet gered hebben uit uwe hand?
16 En het geschiedde, als hij tot hem
sprak, dat hij hem zeide: Heeft men u tot
des Konings raadgever gesteld? houd gij op;
waarom zouden zij u slaan? Toen hield de
profeet op, en zeide: Ik merk, dat God beslo-
ten heeft u te verderven, dewijl gij dit gedaan
en naar mijnen raad niet gehoord hebt.
17 [a] En Amázia, de koning van Juda, werd
te rade, dat hij zond tot Joas, den zoon van
Jóahaz, den zoon van Jehu, den koning
van Israël, om te zeggen: Kom, laat ons
elkanders aangezicht zien. *a* 2 Kon. 14:8.
18 Maar Joas, de koning van Israël, zond
tot Amázia, den koning van Juda, om te
zeggen: De [a] distel, die op den Libanon is,
zond tot den ceder, die op den Libanon is,
om te zeggen: Geef uwe dochter mijnen
zoon ter vrouwe; maar het gedierte des
velds, dat op den Libanon is, ging voorbij,
en vertrad de distel. *a* Richt. 9:8.
19 Gij zegt: Zie, gij hebt de Edomieten
geslagen; daarom heeft uw hart u verheven,
om te roemen; nu, blijf in uw huis; waarom
zoudt gij u in het kwaad mengen, dat gij
vallen zoudt, gij en Juda met u?
20 Doch Amázia hoorde niet; want het
was van God, opdat Hij hen in *hunne* hand
gave, overmits zij de goden der Edomieten
gezocht hadden.
21 Zoo toog Joas, de koning van Israël,
op, en hij en Amázia, de koning van Juda,
zagen elkanders aangezichten te Beth-
Sémes, dat in Juda is.
22 En Juda werd geslagen voor het aan-
gezicht van Israël; en zij vloden een
iegelijk in zijne tenten.
23 En Joas, de koning van Israël, greep
Amázia, den koning van Juda, den zoon
van Joas, den zoon van Jóahaz, te Beth-
Sémes; en hij bracht hem te Jeruzalem, en
[a] hij brak aan den muur van Jeruzalem, van
de poort van Efraïm tot aan de Hoekpoort,
vier honderd ellen. *a* 2 Kron. 32:5.
24 Daartoe *nam* hij al het goud, en het
zilver, en al de vaten, die in het huis Gods
gevonden werden, bij Obed-Edom, en de
schatten van het huis des Konings, mitsga-
ders gijzelaars, en hij keerde weder naar
Samaria.
25 Amázia nu, de zoon van Joas, de ko-
ning van Juda, leefde na den dood van
Joas, den zoon van Jóahaz, den koning
van Israël, vijftien jaren.
26 [a] Het overige nu der geschiedenissen
van Amázia, de eerste en de laatste, ziet,
zijn die niet geschreven in het boek der
koningen van Juda en Israël? *a* 2 Kon. 14:18.
27 Van den tijd nu af, dat Amázia afgewe-
ken was van achter den HEERE, zoo maakten
zij in Jeruzalem eene verbintenis tegen
hem; doch hij vluchtte naar Lachis. Toen
zonden zij hem na tot Lachis, en doodden
hem aldaar.
28 En zij brachten hem op paarden, en
begroeven hem bij zijne vaders in de stad
van Juda.

HOOFDSTUK 26.

Uzzia wordt Koning in de plaats van Amazia. 1. Regeert wel in de dagen van Zacharia. 4. Hij behaalt groote overwinningen op zijne vijanden. 6. Versterkt Jeruzalem en zijn land. 9. Zijne krijgsmacht en kunstige oorlogswerken. 11. Hoogmoedig geworden, wil hij het vuur voor den Heere op het altaar aansteken. 16. Waarover hij met melaatschheid wordt gestraft. 19. Hij sterft en wordt door zijn zoon Jotham opgevolgd. 23.

TOEN a nam het gansche volk van Juda
Uzzia (die nu zestien jaren oud was),
en maakten hem Koning in de plaats van
zijnen vader Amazia. a 2 Kon. 14:21.
2 b Dezelve bouwde Eloth, en bracht ze
weder aan Juda, nadat de Koning met
zijne vaderen ontslapen was. b 2 Kon. 14:22.
3 c Zestien jaren was Uzzia oud, toen hij
Koning werd, en hij regeerde twee en vijftig
jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moe-
der was Jecholia van Jeruzalem. c 2 Kon. 15:2.
4 En hij deed dat recht was in de oogen
des HEEREN, naar alles, wat zijn vader
Amazia gedaan had.
5 Want hij begaf zich om God te zoeken,
in de dagen van Zacharia, die verstandig
was in de gezichten Gods; en in de dagen, als
hij den HEERE zocht, maakte hem God
voorspoedig.
6 Want hij toog uit, en krijgde tegen de
Filistijnen, en brak den muur van Gath, en
den muur van Jabne, en den muur van
Asdod; daarna bouwde hij steden in As-
dod, en onder de Filistijnen.
7 En God hielp hem tegen de Filistijnen
en tegen de Arabieren, die te Gurbaal
woonden, en tegen de Meunieten.
8 En de Ammonieten gaven Uzzia ge-
schenken; en zijn naam ging tot den in-
gang van Egypte; want hij sterkte zich
ten hoogste.
9 Daartoe bouwde Uzzia torens te Jeruza-
lem, aan de Hoekpoort en aan de Dalpoort,
en aan de hoeken; en hij sterkte ze.
10 Hij bouwde ook torens in de woestijn,
en hieuw vele putten uit; overmits hij veel
vee had, beide in de laagte en in de vlakke
velden; akkerlieden en wijngaardeniers op
de bergen en op de vruchtbare velden; want
hij was een liefhebber van den landbouw.
11 Verder had Uzzia eene heirkracht van
geoefenden ten oorlog, uittrekkende ten
heire bij benden, naar het getal hunner
monstering, door de hand van Jehiel, den
schrijver, en Maaseja, den ambtman, on-
der de hand van Hananja, een van de
oversten des Konings.
12 Het geheele getal van de hoofden der
vaderen, der strijdbare helden, was twee
duizend en zes honderd.
13 En onder hunne hand was een krijgs-
heer van drie honderd zeven duizend en vijf
honderd, die met strijdbare kracht zich
ten oorlog oefenden, om den Koning te-
gen den vijand te helpen.
14 En Uzzia bereidde voor hen, voor het
gansche heer, schilden, en spiesen, en hel-
men, en pantsieren, en bogen, zelfs tot de
slingersteenen toe.
15 Hij maakte ook te Jeruzalem kunstige
werken, bedenking van kunstige werkmees-
ters, dat zij op de torens en op de hoeken
zijn zouden, om met pijlen en met groote
steenen te schieten; zoo ging zijn naam
tot verre uit; want hij werd wonder-
lijk geholpen, totdat hij sterk werd.
16 Maar als hij sterk geworden was,
verhief zich zijn hart tot verderven toe, en
hij overtrad tegen den HEERE, zijnen God;
want hij ging in den tempel des HEEREN,
om te rooken op het reukaltaar.
17 Doch Azaria, de priester, ging hem
na, en met hem des HEEREN priesters,
tachtig kloeke mannen.
18 En zij wederstonden den koning Uzzia,
en zeiden tot hem: Het komt u niet toe,
Uzzia, den HEERE te rooken, maar den
priesteren, Aärons zonen, die geheiligd zijn,
om te rooken; ga uit het heiligdom; want
gij hebt overtreden, en het zal u niet tot
eer zijn van den HEERE God.
19 Toen werd Uzzia toornig, en het reuk-
werk was in zijne hand, om te rooken; als
hij nu toornig werd tegen de priesteren, rees
de melaatschheid op aan zijn voorhoofd voor
het aangezicht der priesteren, in het huis
des HEEREN, van boven het reukaltaar.
20 Als nu de hoogepriester Azaria op
hem zag, en al de priesteren, ziet, hij was
melaatsch aan zijn voorhoofd, en zij stieten
hem met der haast van daar; ja, hij zelf
werd ook gedreven uit te gaan, omdat de
HEERE hem geplaagd had.
21 d Alzoo was de koning Uzzia melaatsch
tot aan den dag zijns doods, en melaatsch
zijnde, woonde hij in een afgezonderd huis;
want hij was van het huis des HEEREN
afgesneden; Jotham nu, zijn zoon, was
over het huis des Konings, richtende het
volk des lands. d 2 Kon. 15:5.
22 Het overige nu der geschiedenissen
van Uzzia, de eerste en de laatste, heeft de

profeet Jesája, de zoon van Amoz, beschreven.

23 En Uzzia ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem bij zijne vaderen, in het veld van de begrafenis, die van de koningen was; want zij zeiden: hij is melaatsch; en zijn zoon Jotham werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 27.

Jotham regeert wel, vs. 1. Hij sticht veel gebouwen, 3; maakt de Ammonieten schatplichtig, 5; volhardt in het goede, 6; sterft en zijn zoon Achaz wordt Koning, 9.

JOTHAM [a] was vijf en twintig jaren oud, toen hij Koning werd, en hij regeerde zestien jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Jerusa, eene dochter van Zadok.

[a] 2 Kon. 15:33, enz.

2 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader Uzzia gedaan had, behalve dat hij in den tempel des HEEREN niet ging; en het volk verdierf zich nog.

3 Dezelve bouwde de hooge poorten aan het huis des HEEREN; hij bouwde ook veel aan den muur van Ofel.

4 Daartoe bouwde hij steden op het gebergte van Juda; en in de wouden bouwde hij burchten en torens.

5 Hij krijgde ook tegen den koning der kinderen Ammons, en had de overhand over hen, zoodat de kinderen Ammons in datzelve jaar hem gaven honderd talenten zilvers, en tien duizend kor tarwe, en tien duizend gerst; dit brachten hem de kinderen Ammons wederom, ook in het tweede en in het derde jaar.

6 Alzoo versterkte zich Jotham; want hij richtte zijne wegen voor het aangezicht des HEEREN, zijns Gods.

7 Het overige nu der geschiedenissen van Jotham, en al zijne krijgen, en zijne wegen, ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda.

8 Hij was vijf en twintig jaren oud, toen hij Koning werd; en hij regeerde zestien jaren te Jeruzalem.

9 En Jotham ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad Davids; en zijn zoon Achaz werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 28.

Achaz is een gruwelijk afgodendienaar, vs. 1. Hij wordt door de Syriërs en de Israëlieten geslagen, 5; welke laatsten vele Joden met zich gevangen wegvoeren, 8; die zij echter door den raad van den profeet Oded weder in hunne landpale brengen, 9. Achaz roept de hulp der Assyriërs in, 16. Hij wordt bestreden van de Edomieten en Filistijnen, 17; terwijl de koning van Assyrië hem zijne hulp weigert, 20. Hij gaat in zijne goddeloosheid voort, sterft, en zijn zoon Hizkía volgt hem op, 22.

ACHAZ [a] was twintig jaren oud, toen hij Koning werd, en regeerde zestien jaren te Jeruzalem; en hij deed niet dat recht was in de oogen des HEEREN, gelijk zijn vader David;

[a] 2 Kon. 16:2, enz.

2 Maar hij wandelde in de wegen der koningen van Israël; daartoe maakte hij ook gegotene beelden den Baäls.

3 Dezelve rookte ook in het dal des zoons van Hinnom; en [a] hij brandde zijne zonen in het vuur, naar de gruwelen der Heidenen, die de HEERE voor het aangezicht der kinderen Israëls uit de bezitting verdreven had.

[a] Deut. 18:10. 2 Kon. 21:6. Jer. 7:31. 19:5.

4 Ook offerde hij en rookte op de hoogten en op de heuvelen, mitsgaders onder alle groen geboomte.

5 Daarom [a] gaf hem de HEERE, zijn God, in de hand des konings van Syrië, dat zij hem sloegen, en van hem gevankelijk wegvoerden eene groote menigte van gevangenen, die zij te Damaskus brachten. En hij werd ook gegeven in de hand des konings van Israël, die hem sloeg met eenen grooten slag.

[a] Jes. 7:1.

6 Want Pekah, de zoon van Remália, sloeg in Juda honderd en twintig duizend dood op éénen dag, allen strijdbare mannen, omdat zij den HEERE, den God hunner vaderen, verlaten hadden.

7 En Zichri, een geweldig man van Efraïm, sloeg Maäséja, den zoon des Konings, dood, en Azríkam, den huisoverste, mitsgaders E'lkana, den tweede na den Koning.

8 En de kinderen Israëls voerden van hunne broederen gevankelijk weg twee honderd duizend, vrouwen, zonen en dochteren, en plunderden ook veel roofs van hen; en zij brachten den roof te Samaria.

9 Aldaar nu was een profeet des HEEREN, wiens naam was Oded; die ging uit, het heir tegen, dat naar Samaria kwam, en zeide tot hen: Ziet, door de grimmigheid des HEEREN, des Gods uwer vaderen, over Juda, heeft Hij hen in uwe hand gegeven, en gij hebt hen doodgeslagen in toornigheid, *die* tot aan den hemel raakt.

10 Daartoe denkt gij nu de kinderen van Juda en Jeruzalem u tot slaven en slavinnen te onderwerpen; zijt gij het niet alleenlijk? bij ulieden zijn schulden tegen den HEERE, uwen God.

11 Nu dan, hoort mij, en brengt de gevangenen weder, die gij van uwe broederen

gevankelijk weggevoerd hebt; want de hitte van des HEEREN toorn is over u.

12 Toen maakten zich mannen op van de hoofden der kinderen van Efraïm, Azária, de zoon van Jóhanan, Berechja, de zoon van Mesillémoth, en Jehizkia, de zoon van Sallum, en Amása, de zoon van Hadlai, tegen degenen, die uit het heir kwamen.

13 En zij zeiden tot hen: Gij zult deze gevangenen hier niet inbrengen, tot eene schuld over ons tegen den HEERE; denkt gijlieden toe te doen tot onze zonden en tot onze schulden, hoewel wij vele schulden hebben, en de hitte des toorns over Israël is?

14 Toen lieten de toegerusten de gevangenen en den roof voor het aangezicht der oversten en der gansche gemeente.

15 De mannen nu, die met namen uitgedrukt zijn, maakten zich op, en grepen de gevangenen, en kleedden van den roof al hunne naakten; en zij kleedden hen, en schoeiden hen, en spijsden hen, en drenkten hen, en zalfden hen, en voerden ze op ezelen, allen die zwak waren, en brachten hen te Jericho, de palmstad, bij hunne broederen; daarna keerden zij weder naar Samaria.

16 Ter zelver tijd zond de koning Achaz tot de koningen van Assyrië, dat zij hem helpen zouden.

17 Daarenboven waren ook de Edomieten gekomen, en hadden Juda geslagen en gevangenen gevankelijk weggevoerd.

18 Daartoe waren de Filistijnen in de steden der laagte en het zuiden van Juda ingevallen, en hadden ingenomen Beth-Sémes, en Ajálon, en Gedéroth, en Socho en hare onderhoorige plaatsen, en Timna en hare onderhoorige plaatsen, en Gimzo en hare onderhoorige plaatsen; en zij woonden aldaar.

19 Want de HEERE vernederde Juda, om wille van Achaz, den koning Israëls; want hij had Juda afgetrokken, dat het gansch zeer overtrad tegen den HEERE.

20 En Tilgath-Pilnéser, de koning van Assyrië, kwam tot hem; doch hij benauwde hem, en sterkte hem niet.

21 Want Achaz nam een deel van het huis des HEEREN, en van het huis des Konings en der vorsten, hetwelk hij den koning van Assyrië gaf; maar hij hielp hem niet.

22 Ja, ter tijd, als men hem benauwde, zoo maakte hij des overtredens tegen den HEERE nog meer; dit was de koning Achaz.

23 Want hij offerde den goden van Damaskus, die hem geslagen hadden, en zeide: [a] Omdat de goden der koningen van Syrië hen helpen, zal ik hun offeren, opdat zij mij *ook* helpen; maar zij waren hem tot zijnen val, mitsgaders aan gansch Israël.

[a] Richt. 16:23. Hab. 1:11.

24 En Achaz verzamelde de vaten van het huis Gods, en hieuw de vaten van het huis Gods in stukken, en sloot de deuren van het huis des HEEREN toe; daartoe maakte hij zich altaren in alle hoeken te Jeruzalem.

25 Ook maakte hij in elke stad van Juda hoogten, om anderen goden te rooken; alzoo verwekte hij den HEERE, zijner vaderen God, tot toorn.

26 Het overige nu zijner geschiedenissen, en al zijne wegen, de eerste en de laatste, ziet, zij zijn geschreven in het boek der koningen van Juda en Israël.

27 En Achaz ontsliep met zijne vaderen, en zij begroeven hem in de stad te Jeruzalem; maar zij brachten hem niet in de graven der koningen van Israël; en zijn zoon Jehizkía werd Koning in zijne plaats.

HOOFDSTUK 29.

Hizkía, een Godvruchtig koning, tracht den waren Godsdienst te herstellen, vs. 1; vergadert tot dat einde de priesters en Levieten, 4; wien hij eene treffelijke vermaning doet, 5; welke zij nakomen, 12; zij geven zulks den Koning te kennen, 18; die om God te danken vele offeranden offert met lofzangen, 20. De gemeente voegt hare offers daarbij, 31; om die te ontsteken worden de priesters geholpen door de Levieten, die naarstiger waren geweest om zich te heiligen dan de priesters, 34.

JEHIZKÍA [a] werd Koning, vijf en twintig jaren oud zijnde, en regeerde negen en twintig jaren te Jeruzalem; en de naam zijner moeder was Abía, eene dochter van Zacharía.

[a] 2 Kon. 18:1.

2 En hij deed dat recht was in de oogen des HEEREN, naar alles, wat zijn vader David gedaan had.

3 Dezelve deed in het eerste jaar zijner regeering, in de eerste maand, [a] de deuren van het huis des HEEREN open, en beterde ze.

[a] 2 Kron 28:24.

4 En hij bracht de priesteren en de Levieten in, en hij verzamelde ze in de Ooststraat.

5 En hij zeide tot hen: Hoort mij, o Levieten! heiligt nu uzelven, en heiligt het huis des HEEREN, des Gods uwer vaderen, en brengt de onreinigheid uit van het heiligdom,

6 Want onze vaders hebben overtreden,
en gedaan dat kwaad was in de oogen des
HEEREN, onzes Gods, en hebben Hem
verlaten, en zij hebben hunne aangezichten
van den tabernakel des HEEREN omgewend, en hebben den nek toegekeerd.
7 Ook hebben zij de deuren van het voorhuis toegesloten, en de lampen uitgebluscht,
en het reukwerk niet gerookt; en het
brandoffer hebben zij in het heiligdom
aan den God Israëls niet geofferd.
8 Daarom is een groote toorn des HEEREN
over Juda en Jeruzalem geweest; en Hij
heeft hen overgegeven ter beroering, ter
verwoesting en ter aanfluiting, gelijk als
gij ziet met uwe oogen.
9 Want ziet, onze vaders [a] zijn door het
zwaard gevallen; daartoe onze zonen, en
onze dochteren, en onze vrouwen zijn daarom in gevangenis geweest. [a] 2 Kron. 28:6, enz.
10 Nu is het in mijn hart een verbond te
maken met den HEERE, den God Israëls,
opdat de hitte Zijns toorn van ons afkeere.
11 Mijne zonen! weest nu niet traag;
[a] want de HEERE heeft u verkoren, dat gij
voor Zijn aangezicht staan zoudt, om Hem
te dienen; en opdat gij Hem dienaars en wierookers zoudt wezen. [a] Ex. 28:1. Num. 3:6. 8:14. 18:2.
12 Toen maakten zich de Levieten op,
Mahath, de zoon van Amásai, en Joël, de
zoon van Azárja, van de kinderen der
Kehathieten; en van de kinderen van
Merári, Kis, de zoon van Abdi, en Azárja,
de zoon van Jehálеël; en van de Gersonieten, Joah, de zoon van Zimma, en Eden,
de zoon van Joah;
13 En van de kinderen van Elízafan,
Simri en Jeíël; en van de kinderen van
Asaf, Zechárja en Mattánja;
14 En van de kinderen van Heman, Jehíël
en Simeï; en van de kinderen van Jedúthun,
Semája en Uzzíël.
15 En zij verzamelden hunne broederen,
en heiligden zich, en kwamen, naar het
gebod des Konings, door de woorden des
HEEREN, om het huis des HEEREN te
reinigen.
16 Maar de priesteren gingen binnen in
het huis des HEEREN, om *dat* te reinigen,
en zij brachten uit in het voorhof van het
huis des HEEREN al de onreinigheid, die
zij in den tempel des HEEREN vonden;
en de Levieten namen ze op, om naar
buiten uit te brengen, in de beek Kidron.
17 Zij begonnen nu te heiligen op den
eersten der eerste maand, en op den achtsten
dag der maand kwamen zij in het voorhuis
des HEEREN, en heiligden het huis des
HEEREN in acht dagen; en op den zestienden dag der eerste maand maakten zij
een einde.
18 Daarna kwamen zij binnen tot den
koning Hizkía, en zeiden: Wij hebben het
geheele huis des HEEREN gereinigd, mitsgaders het brandofferaltaar met al zijn
gereedschap, en de tafel der toerichting
met al haar gereedschap.
19 Alle gereedschap ook, dat de koning
Achaz, onder zijn koninkrijk, door zijne
overtreding weggeworpen had, hebben wij
bereid en geheiligd; en zie, zij zijn voor
het altaar des HEEREN.
20 Toen maakte zich de koning Jehizkía
vroeg op, en verzamelde de oversten der stad,
en hij ging op in het huis des HEEREN.
21 En zij brachten zeven varren, en zeven
rammen, en zeven lammeren, en zeven
geitenbokken ten [a] zondoffer voor het koninkrijk, en voor het heiligdom, en voor
Juda; en hij zeide tot de zonen van Aäron,
de priesteren, dat zij *die* op het altaar des
HEEREN zouden offeren. [a] Lev. 4:14.
22 Zoo slachtten zij de runderen, en de
priesters ontvingen het bloed, en [a] sprengden het op het altaar; zij slachtten ook de
rammen, en sprengden het bloed op het
altaar; insgelijks slachtten zij de lammeren,
en sprengden het bloed op het altaar.
[a] Lev. 8:14, 15. Hebr. 9:21.
23 Daarna brachten zij de bokken bij, ten
zondoffer, voor het aangezicht des Konings
en der gemeente, en zij leiden hunne
[a] handen op dezelve. [a] Lev. 4:15.
24 En de priesteren slachtten ze, en ontzondigden met derzelver bloed op het
altaar, om verzoening te doen voor het
gansche Israël; want de Koning had dat
brandoffer en dat zondoffer voor gansch
Israël bevolen.
25 En [a] hij stelde de Levieten in het huis
des HEEREN, met cimbalen, met luiten en
harpen, [b] naar het gebod van David, en
van Gad, den ziener des Konings, en van
Nathan, den profeet; want dit gebod was
van de hand des HEEREN, door de hand
Zijner profeten. [a] 1 Kron. 16:4. 25:6.
[b] 1 Kron. 6:31. 23:5. 25:1, enz. 2 Kron. 8:14.
26 De Levieten nu stonden met de in-

strumenten van David, en de priesters met de trompetten.

27 En Hizkía beval, dat men het brandoffer op het altaar zou offeren; ter tijd nu, als dat brandoffer begon, begon het gezang des HEEREN met de trompetten en met de instrumenten van David, den koning van Israël.

28 De gansche gemeente nu boog zich neder, als men het gezang zong, en met trompetten trompette; dit alles totdat het brandoffer voleind was.

29 Als men nu geëindigd had te offeren, bukten de Koning en allen, die bij hem gevonden waren, en bogen zich neder.

30 Daarna zeide de koning Jehizkía, en de oversten, tot de Levieten, dat zij den HEERE loven zouden, met de woorden van David en van Asaf, den ziener; en zij loofden tot blijdschap toe, en neigden hunne hoofden, en bogen zich neder.

31 En Jehizkía antwoordde en zeide: Nu hebt gij uwe handen den HEERE gevuld, treedt toe, en brengt slachtofferen en lofofferen tot het huis des HEEREN; en de gemeente bracht slachtofferen en lofofferen, en alle vrijwilligen van harten brandofferen.

32 En het getal der brandofferen, die de gemeente bracht, was zeventig runderen, honderd rammen, twee honderd lammeren; deze allen den HEERE ten brandoffer.

33 Nog waren der geheiligde dingen zes honderd runderen en drie duizend schapen.

34 Doch van de priesteren waren er te weinig, en zij konden al den brandofferen de huid niet aftrekken; daarom hielpen hen hunne broederen, de Levieten, totdat het werk geëindigd was, en totdat de *andere* priesters zich geheiligd hadden; want de Levieten waren rechter van hart, om zich te heiligen, dan de priesteren.

35 En ook waren de brandofferen in menigte, met het vet der dankofferen, en met de drankofferen, voor de brandofferen; alzoo werd de dienst van het huis des HEEREN besteld.

36 Jehizkía nu en al het volk verblijdde zich over hetgeen God het volk voorbereid had; want deze zaak geschiedde haastiglijk.

HOOFDSTUK 30.

Hizkía wekt het gansche Israël op, om te Jeruzalem het pascha des Heeren te houden, vs. 1. Sommigen spotten met deze opwekking, anderen nemen die aan en komen te Jeruzalem, waar zij den afgodendienst verstoren, 14; en het paaschfeest vieren, 15. Hizkía bidt God voor degenen, die zich te voren naar behooren niet hadden gereinigd, 17. Het feest wordt verlengd, 23. De priesters en Levieten zegenen het volk, 27.

DAARNA zond Jehizkía tot het gansche Israël en Juda, en schreef ook brieven tot Efraïm en Manasse, dat zij zouden komen tot het huis des HEEREN te Jeruzalem, om den HEERE, den God Israëls, pascha te houden.

2 Want de Koning had raad gehouden met zijne oversten en de gansche gemeente te Jeruzalem, om het pascha te houden, in de [a] tweede maand. [a] Num. 9:10.

3 Want zij hadden het niet kunnen houden te dierzelver tijd, omdat de priesteren zich niet genoeg geheiligd hadden, en het volk zich niet verzameld had te Jeruzalem.

4 En deze zaak was recht in de oogen des Konings, en in de oogen der gansche gemeente.

5 Zoo stelden zij zulks, dat men eene stem door gansch Israël, van Ber-séba tot Dan, zou laten doorgaan, opdat zij zouden komen, om het pascha den HEERE, den God Israëls, te houden in Jeruzalem; want zij hadden het in lang niet gehouden, gelijk het geschreven was.

6 De loopers dan gingen henen met de brieven van de hand des Konings en zijner vorsten, door gansch Israël en Juda, en naar het gebod des Konings, zeggende: Gij, kinderen Israëls! bekeert u tot den HEERE, den God van Abraham, Izak en Israël, zoo zal Hij Zich keeren tot de ontkomenen, die ulieden overgebleven zijn uit de hand der koningen van Assyrië.

7 En zijt niet als uwe vaders en als uwe broeders, die tegen den HEERE, den God hunner vaderen, overtreden hebben; waarom Hij hen tot verwoesting overgegeven heeft, gelijk als gij ziet.

8 Verhardt nu ulieder nek niet, gelijk uwe vaderen; geeft den HEERE de hand, en komt tot Zijn heiligdom, hetwelk Hij geheiligd heeft tot in eeuwigheid, en dient den HEERE, uwen God; zoo zal de hitte Zijns toorns van u afkeeren.

9 Want als gij u bekeert tot den HEERE, zullen uwe broederen en uwe kinderen barmhartigheid vinden voor het aangezicht dergenen, die hen gevangen hebben, zoodat zij in dit land zullen wederkomen; [a] want de HEERE, uw God, is genadig en barmhartig, en zal het aangezicht van u niet afwenden, zoo gij u tot Hem bekeert. [a] Ex. 34:6.

10 Zoo gingen de loopers door, van stad tot stad, door het land van Efraïm en Manasse, tot Zebulon toe; doch zij belachten hen, en bespotten hen.

11 Evenwel verootmoedigden zich sommigen van Aser, en Manasse, en van Zebulon, en kwamen te Jeruzalem.

12 Ook was de hand Gods in Juda, hun eenerlei hart gevende, dat zij het gebod des Konings en der vorsten deden, naar het woord des HEEREN.

13 En te Jeruzalem verzamelde zich veel volks, om het feest der ongezuurde *brooden* te houden, in de tweede maand, eene zeer groote gemeente.

14 En zij maakten zich op, en namen de altaren weg, die te Jeruzalem waren; daartoe namen zij alle rooktuig weg, hetwelk zij in de beek Kidron wierpen.

15 Toen slachtten zij het pascha, op den veertienden der tweede maand; en de priesters en de Levieten waren beschaamd geworden, en hadden zich geheiligd, en hadden brandofferen gebracht in het huis des HEEREN.

16 En zij stonden in hunnen stand, naar hunne wijze, naar de wet van Mozes, den man Gods; de priesters sprengden het bloed, *dat nemende* uit de hand der Levieten.

17 Want eene menigte was in die gemeente, die zich niet geheiligd hadden; daarom waren de Levieten over de slachting der paaschlammeren, voor iedereen, die niet rein was, om *die* den HEERE te heiligen.

18 Want eene menigte des volks, velen van Efraïm en Manasse, Issaschar en Zebulon hadden zich niet gereinigd, maar aten het pascha, niet gelijk geschreven is. Doch Jehizkía bad voor hen, zeggende: De HEERE, Die goed is, make verzoening voor *dien*,

19 *Die* zijn gansche hart gericht heeft, om God den HEERE, den God zijner vaderen, te zoeken, hoewel niet naar de reinigheid des heiligdoms.

20 En de HEERE verhoorde Jehizkía, en heelde het volk.

21 Zoo hielden de kinderen Israëls, die te Jeruzalem gevonden werden, het feest der ongezuurde *brooden*, zeven dagen, met groote blijdschap. De Levieten nu en de priesteren prezen den HEERE, dag op dag, met sterkluidende instrumenten des HEEREN.

22 En Jehizkía sprak naar het hart van alle Levieten, die verstand hadden in de goede kennis des HEEREN; en zij aten *de offeranden* des gezetten hoogtijds zeven dagen, offerende dankofferen, en lovende den HEERE, den God hunner vaderen.

23 Als nu de gansche gemeente raad gehouden had, om andere zeven dagen te houden, hielden zij nog zeven dagen met blijdschap.

24 [a]Want Jehizkía, de koning van Juda, gaf de gemeente duizend varren en zeven duizend schapen; en de vorsten gaven de gemeente duizend varren en tien duizend schapen; de priesters nu hadden zich in menigte geheiligd. [a] 2 Kron. 35:7.

25 En de gansche gemeente van Juda verblijdde zich, mitsgaders de priesteren en de Levieten, en de geheele gemeente dergenen, die uit Israël gekomen waren; ook de vreemdelingen, die uit het land van Israël gekomen waren, en die in Juda woonden.

26 Zoo was er groote blijdschap te Jeruzalem; want van de dagen van Sálomo, den zoon van David, den koning van Israël, was desgelijks in Jeruzalem niet geweest.

27 Toen stonden de Levietische priesteren op, en zegenden het volk; en hunne stem werd gehoord; want hun gebed kwam tot Zijne heilige woning in den hemel.

HOOFDSTUK 31.

Hizkía laat alle werken van afgoderij afbreken, vs. 1; stelt de priesters en Levieten in hun ambt, en zorgt voor hun onderhoud, 4. Hij laat kamers maken, om hun inkomen daarin te verzamelen, waarover hij eenigen uit de Levieten tot schatmeesters aanstelt, 11. Hizkía blijft Godvruchtig en gezegend, 20.

ALS zij nu dit alles voleind hadden, togen alle Israëlieten, die er gevonden werden, uit, tot de steden van Juda, en [a]braken de opgerichte beelden, en hieuwen de bosschen af, en wierpen de hoogten en de altaren af, uit gansch Juda en Benjamin, ook in Efraïm en Manasse, totdat zij alles te niet gemaakt hadden; daarna keerden al de kinderen Israëls weder, een ieder tot zijne bezitting, in hunne steden. [a] 2 Kon. 18:4.

2 En Hizkía bestelde de verdeelingen der priesteren en der Levieten, naar hunne verdeelingen, een ieder naar zijnen dienst, de priesters en de Levieten tot het brandoffer en tot de dankofferen, om te dienen, en om te loven, en om te prijzen in de poort van de legers des HEEREN;

3 Ook het deel des Konings van zijne have tot de brandofferen, tot de brandofferen des morgens en des avonds, en de brandofferen der sabbatten, en der nieuwe maanden, en

der gezette hoogtijden; [a]gelijk geschreven is in de wet des HEEREN. *a* Num. 28, 29.

4 En hij zeide tot het volk, tot de inwoners van Jeruzalem, dat zij het deel der priesteren en Levieten geven zouden, opdat zij versterkt mochten worden in de wet des HEEREN.

5 Toen nu dat woord uitbrak, brachten de kinderen Israëls vele eerstelingen van koren, most, en olie, en honig, en van al de inkomsten des velds; ook brachten zij de tienden van alles in met menigte.

6 En de kinderen van Israël en Juda, die in de steden van Juda woonden, brachten ook tienden der runderen en der schapen, en tienden der heilige dingen, die den HEERE, hunnen God, geheiligd waren, en maakten vele hoopen.

7 In de derde maand begonnen zij den grond van die hoopen te leggen, en in de zevende maand voleindden zij.

8 Toen nu Jehizkía en de vorsten kwamen en die hoopen zagen, zegenden zij den HEERE en Zijn volk Israël.

9 En Jehizkía ondervraagde de priesteren en de Levieten aangaande die hoopen.

10 En Azária, de hoofdpriester, van het huis van Zadok, sprak tot hem en zeide: Van dat men deze heffing begonnen heeft tot het huis des HEEREN te brengen, is er te eten geweest en verzadigd te worden, ja, over te houden tot overvloed toe; want de HEERE heeft Zijn volk gezegend, zoodat deze veelheid overgebleven is.

11 Toen zeide Jehizkía, dat men kameren aan het huis des HEEREN bereiden zou; en zij bereidden ze.

12 Daarin brachten zij die heffing, en de tienden, en de geheiligde dingen, in getrouwigheid; en daarover was Chonánja, de Leviet, overste, en Simeï, zijn broeder, de tweede.

13 Maar Jehíël, en Azázia, en Nahath, en A'sahel, en Jerimôth, en Józabad, en Eliël, en Jismachja, en Mahath, en Benája, waren opzieners, onder de hand van Chonánja en Simeï, zijnen broeder; door het bevel van den koning Jehizkía en van Azária, den overste van het huis Gods.

14 En Kore, de zoon van Jimna, de Leviet, de poortier tegen het oosten, was over de vrijwillige gaven Gods, om het hefoffer des HEEREN en het allerheiligste uit te deelen.

15 En aan zijne hand waren Eden, en Minjamin, en Jésua, en Semája, Amárja en Sechánja, [a]in de steden der priesteren, met getrouwigheid, om aan hunne broederen in de verdeelingen, zoowel aan de kleinen als de grooten, uit te deelen: *a* Joz. 21:9, enz.

16 (Benevens die gesteld waren in het geslachtregister der manspersonen, drie jaren oud en daarboven) allen, die in het huis des HEEREN gingen, tot het dagelijksche werk op elken dag, voor hunnen dienst, in hunne wachten, naar hunne verdeelingen.

17 En met die gesteld waren in het geslachtregister der priesteren, naar het huis hunner vaderen, ook de Levieten [a]van twintig jaren oud en daarboven, in hunne wachten, naar hunne verdeelingen; *a* 1 Kron. 23:27.

18 Ook tot de geslachtrekening met al hunne kinderkens, hunne vrouwen, en hunne zonen, en hunne dochteren, door de gansche gemeente; want zij hadden zich in hun ambt *in* heiligheid geheiligd.

19 Ook waren onder de kinderen van Aäron, de priesteren, op de velden der voorsteden hunner steden, in elke stad, mannen, die met namen uitgedrukt waren, om aan alle manspersonen onder de priesteren, en aan allen, die in het geslachtregister onder de Levieten gesteld waren, deelen te geven.

20 En alzoo deed Jehizkía in geheel Juda; en hij deed dat goed, en recht, en waarachtig was, voor het aangezicht des HEEREN, zijns Gods.

21 En in alle werk, dat hij begon in den dienst van het huis Gods, en in de wet en in het gebod, om zijnen God te zoeken, deed hij met zijne gansche hart, en had voorspoed.

HOOFDSTUK 32.

Sanherib, de koning van Assyrië, valt in Juda, vs. 1; waarom Hizkia Jeruzalem versterkt, het volk troost en vermaant, 7. Sanherib trotseert Hizkia en lastert God, 9. Hizkia en Jesaja, de profeet, roepen den Heere aan, 20. De Assyriers worden door eenen engel verslagen, 21. Hizkia workt krank, 24; genezen zijnde, vertoornt hij God; doch verootmoedigt zich, 25. Hij blijft gezegend, 27; vergrijpt zich, handelende met de gezanten van Babel, 31; sterft, en zijn zoon Manasse wordt Koning, 33.

NA deze geschiedenissen en derzelver bevestiging, [a]kwam Sanherib, de koning van Assyrië, en toog in Juda, en legerde zich tegen de vaste steden, en dacht ze tot zich af te scheuren. *a* 2 Kon. 18:13. Jes. 36:1.

2 Jehizkía nu ziende, dat Sanherib kwam, en zijn aangezicht was tot den krijg tegen Jeruzalem;

3 Zoo hield hij raad met zijne vorsten

en zijne helden, om de fonteinwateren te stoppen, die buiten de stad waren; en zij hielpen hem.
4 Want veel volks werd vergaderd, dat al de fonteinen stopte, mitsgaders de beek, die door het midden des lands henenvloeide, zeggende: Waarom zouden de koningen van Assyrië komen, en veel waters vinden?
5 Zoo versterkte hij zich, en bouwde den geheelen muur op, die gebroken was, dien hij optrok tot aan de torens, met eenen anderen muur daarbuiten, en hij versterkte Millo *in* de stad Davids; en hij maakte geweer en schilden in menigte.
6 En hij stelde krijgsoversten over het volk, en hij vergaderde hen tot zich in de straat der stadspoort, en sprak naar hun hart, zeggende:
7 Zijt sterk en hebt eenen goeden moed, vreest niet en ontzet u niet, voor het aangezicht des konings van Assyrië, noch voor het aangezicht der gansche menigte, die met hem is; [a] want met ons is er meer, dan met hem. a 2 Kon. 6:16.
8 Met hem is [a] een vleeschelijke arm, maar met ons is de HEERE, onze God, om ons te helpen en om onze krijgen te krijgen. En het volk steunde op de woorden van Jehizkía, den koning van Juda. a Jer. 17:5. 1 Joh. 4:4.
9 [a] Na dezen zond Sanherib, de koning van Assyrië, zijne knechten naar Jeruzalem, (doch hij zelf was voor Lachis, en al zijne heerschappij met hem) tot Jehizkía, den koning van Juda, en tot het gansche Juda, dat te Jeruzalem was, zeggende: a 2 Kon. 18:17.
10 Zoo zegt Sanherib, de koning van Assyrië: Waarop vertrouwt gij, dat gij te Jeruzalem blijft in de vesting?
11 [a] Ruit u Jehizkía niet op, dat hij u overgeve, om door honger en door dorst te sterven, zeggende: De HEERE, onze God, zal ons uit de hand des konings van Assyrië redden? a 2 Kon. 18:30.
12 [a] Heeft niet dezelve Jehizkía zijne hoogten en zijne altaren weggenomen, en tot Juda en tot Jeruzalem gesproken, zeggende: Voor het eenige altaar zult gij u nederbuigen, en daarop rooken? a 2 Kon. 18:22.
13 Weet gij niet, wat ik gedaan heb, en mijne vaderen aan alle volken der landen? Hebben de goden van de natiën dier landen hun land eenigszins kunnen redden uit mijne hand?
14 Wie is er onder alle goden derzelver natiën, dewelke mijne vaders verbannen hebben, die zijn volk heeft kunnen redden uit mijne hand, dat uw God u uit mijne hand zou kunnen redden?
15 Nu dan, [a] dat Jehizkía ulieden niet bedriege, en dat hij u op zulk eene wijze niet opruie, en gelooft hem niet; want geen god van eenige natie en koninkrijk heeft zijn volk uit mijne hand en mijner vaderen hand kunnen redden; hoe veel te min zal uw God u uit mijne hand kunnen redden? a 2 Kon. 18:30.
16 [a] Daartoe spraken zijne knechten nog meer tegen God, den HEERE, en tegen Zijnen knecht Jehizkía. a 2 Kon. 19:10.
17 [a] Ook schreef hij brieven, [b] om den HEERE, den God Israëls, te honen, en om tegen Hem te spreken, zeggende: Gelijk de goden van de natiën der landen, die hun volk uit mijne hand niet gered hebben, alzoo zal de God van Jehizkía Zijn volk uit mijne hand niet redden. a 2 Kon. 19:14. b 2 Kon. 19:16.
18 En zij riepen met luider stem, [a] in het Joodsch, tegen het volk van Jeruzalem, dat op den muur was, om die bevreesd te maken en die te beroeren, opdat zij de stad mochten innemen, a 2 Kon. 18:26, 28.
19 En spraken van den God van Jeruzalem, als van de goden der volken der aarde, een werk van menschenhanden.
20 Maar [a] de koning Jehizkía en de profeet Jesája, de zoon van Amoz, baden daartegen, en zij riepen naar den hemel. a 2 Kon. 19:15.
21 [a] En de HEERE zond eenen engel, die alle strijdbare helden, en vorsten, en oversten in het leger des konings van Assyrië verdelgde. Zoo is hij met schaamte des aangezichts in zijn land wedergekeerd; [b] en als hij in het huis zijns gods ingegaan was, zoo velden hem daar met het zwaard, die uit zijn lijf voortgekomen waren.
a 2 Kon. 19:35. b 2 Kon. 19:37.
22 Alzoo verloste de HEERE Jehizkía en de inwoners van Jeruzalem, uit de hand van Sanherib, den koning van Assyrië, en uit de hand van allen; en Hij geleidde hen rondom heen.
23 En velen brachten geschenken tot den HEERE te Jeruzalem, en kostelijkheden tot Jehizkía, den koning van Juda, zoodat hij daarna voor de oogen van alle Heidenen verheven werd.
24 [a] In die dagen werd Jehizkía krank tot stervens toe, en hij bad tot den HEERE; Die

sprak tot hem, en Hij gaf hem een won-
derteeken. *a* 2 Kon. 20:1. Jes. 38:1.
25 Maar Jehizkía deed geene vergelding,
naar de weldaad, aan hem geschied, de-
wijl zijn hart verheven werd; daarom
werd over hem, en over Juda en Jeru-
zalem, eene groote toornigheid.
26 [a] Doch Jehizkía verootmoedigde zich
om de verheffing zijns harten, hij en de
inwoners van Jeruzalem, zoodat de groote
toornigheid des HEEREN over hen niet
kwam in de dagen van Jehizkía. *a* 2 Kon. 20:19.
27 Jehizkía nu had zeer veel rijkdom en
eer; en hij maakte zich schatkameren voor
zilver en voor goud, en voor kostelijk ge-
steente, en voor specerijen, en voor schil-
den, en voor alle begeerlijk gereedschap;
28 Ook schathuizen voor de inkomsten
van koren, en most, en olie; en stallen voor
allerlei beesten, en kooien voor de kudden.
29 Daartoe had hij zich steden gemaakt,
mitsgaders bezitting van schapen en run-
deren in menigte; want God gaf hem zeer
groote have.
30 Dezelve Jehizkía stopte ook den
opperuitgang der wateren van Gihon, en
leidde ze recht af beneden naar het westen
der stad Davids; want Jehizkía had voor-
spoed in al zijn werk.
31 Maar het is alzoo, als de gezanten der
vorsten van Babel, die tot hem gezonden
hadden, om te vragen naar dat wondertee-
ken, dat in het land geschied was, *bij hem*
waren, verliet hem God, om hem te verzoe-
ken, om te weten al *wat* in zijn hart was.
32 Het overige nu der geschiedenissen
van Jehizkía, en zijne goeddadigheden, ziet,
die zijn geschreven in het gezicht van den
profeet Jesája, den zoon van Amoz, *en* in het
boek der koningen van Juda en Israël.
33 [a] En Jehizkía ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem in het hoogste van de
graven der zonen van David; daartoe deden
gansch Juda en de inwoners van Jeruzalem
hem eer aan in zijnen dood; en zijn zoon Ma-
nasse werd Koning in zijne plaats. *a* 2 Kon. 20:21.

HOOFDSTUK 33.

Manasse is een gruwelijk afgodendienaar, vs. 1; waarom God hem dreigt en straft met gevankelijke wegvoering naar Babel, 10; alwaar God hem bekeert en daarna weder in zijn rijk herstelt, 12. Zijne verdere handelingen en dood, 14. Amon, zijn zoon, is een goddeloos koning, die van zijne knechten gedood wordt, 21. Josia volgt hem op, 25.

MANASSE was twaalf jaren oud, als
hij Koning werd, en regeerde vijf en
vijftig jaren te Jeruzalem.
2 En hij deed dat kwaad was in de
oogen des HEEREN, naar de gruwelen der
Heidenen, die de HEERE voor het aange-
zicht der kinderen Israëls uit de bezitting
verdreven had.
3 Want hij bouwde de hoogten weder op,
[a] die zijn vader Jehizkía afgebroken had,
en richtte den Baäls altaren op, en maakte
bosschen, en boog zich neder voor al het
heir des hemels, en diende ze;
a 2 Kon. 18:4. 2 Kron. 31:1. 32:12.
4 [a] En bouwde altaren in het huis des
HEEREN, van hetwelk de HEERE gezegd
had: [b] Te Jeruzalem zal Mijn Naam zijn
tot in eeuwigheid.
a 2 Kon. 21:4. *b* Deut. 12:5, 11. 2 Sam. 7:13. 1 Kon. 8:29.
9:3. 2 Kron. 7:16. Ps. 132:13, 14. Jer. 32:34.
5 Daartoe bouwde hij altaren voor al
het heir des hemels, in beide de voor-
hoven van het huis des HEEREN.
6 En hij deed zijne zonen [a] door het vuur
gaan, in het dal des zoons van Hinnom, en
pleegde guichelarij, en gaf op vogelgeschrei
acht, en tooverde, en hij stelde waarzeggers
en duivelskunstenaren; hij deed *zeer* veel
kwaads in de oogen des HEEREN, om Hem
tot toorn te verwekken.
a Lev. 18:21. Deut. 18:10. 2 Kon. 16:3. 2 Kron. 28:3.
7 Hij stelde ook de gelijkenis van een
gesneden beeld, die hij gemaakt had, in
het huis Gods, van hetwelk God gezegd
had tot David en tot zijnen zoon Sálomo:
In dit huis, en te Jeruzalem, dat Ik uit
alle stammen van Israël verkoren heb, zal
Ik Mijnen Naam zetten tot in eeuwigheid.
8 En Ik zal den voet van Israël niet meer
doen wijken van het land, dat Ik uwen va-
deren besteld heb; alleenlijk zoo zij waar-
nemen te doen, al hetgeen Ik hun gebo-
den heb, naar de gansche wet, en inzet-
tingen, en rechten, door de hand van Mozes.
9 Zoo deed Manasse Juda en de inwo-
ners te Jeruzalem dwalen, dat zij erger
deden dan de Heidenen, die de HEERE
voor het aangezicht der kinderen Israëls
verdelgd had.
10 De HEERE sprak wel tot Manasse en
tot zijn volk; maar zij merkten daar niet op.
11 Daarom [a] bracht de HEERE over hen de
krijgsoversten, die de koning van Assyrië
had, dewelke Manasse gevangen namen
onder de doornen; en zij bonden hem met
twee koperen ketenen, en voerden hem
naar Babel. *a* Deut. 28:36. Job 36:8.

12 En als hij hem benauwde, bad hij het
aangezicht des HEEREN, zijns Gods, ern-
stelijk aan, en vernederde zich zeer voor
het aangezicht van den God zijner vaderen,
13 En bad Hem; en Hij liet Zich van
hem verbidden, en hoorde zijne smeeking,
en Hij bracht hem weder te Jeruzalem, in
zijn koninkrijk. Toen kende Manasse,
dat de HEERE God is.
14 En na dezen bouwde hij den buiten-
muur aan de stad Davids, aan de westzijde
van Gihon in het dal, en tot den ingang van
de Vischpoort, en omsingelde Ofel, en ver-
hief dien zeer; hij leide ook krijgsoversten
in alle vaste steden in Juda.
15 En hij nam de vreemde goden en die
gelijkenis uit het huis des HEEREN weg,
mitsgaders al de altaren, die hij gebouwd
had op den berg van het huis des HEEREN, en
te Jeruzalem; en hij wierp ze buiten de stad.
16 En hij richtte het altaar des HEEREN
toe, en offerde daarop dankofferen en lof-
offeren, en zeide tot Juda, dat zij den
HEERE, den God Israëls, dienen zouden.
17 Maar het volk offerde nog op de hoog-
ten, hoewel den HEERE, hunnen God.
18 Het overige nu der geschiedenissen
van Manasse, en zijn gebed tot zijnen God,
ook de woorden der zieners, die tot hem
gesproken hebben in den Naam van den
HEERE, den God Israëls, ziet, die zijn in de
geschiedenissen der koningen van Israël;
19 En zijn gebed, en hoe zich *God* van
hem heeft laten verbidden, ook al zijne
zonde, en zijne overtreding, en de plaatsen,
waarop hij hoogten gebouwd, en bosschen
en gesnedene beelden gesteld heeft, eer hij
vernederd werd, ziet, dat is beschreven in
de woorden der zieners.
20 En Manasse ontsliep met zijne vaderen,
en zij begroeven hem in zijn huis; en zijn
zoon Amon werd Koning in zijne plaats.
21 [a] Amon was twee en twintig jaren oud,
als hij Koning werd, en regeerde twee jaren
te Jeruzalem. *a* 2 Kon. 21:19.
22 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, gelijk als zijn vader Manasse
gedaan had; want Amon offerde al den
gesneden beelden, die zijn vader Manasse
gemaakt had, en diende ze.
23 Maar hij vernederde zich niet voor het
aangezicht des HEEREN, gelijk Manasse, zijn
vader, zich vernederd had; maar deze Amon
vermenigvuldigde de schuld.
24 En zijne knechten maakten eene ver-
bintenis tegen hem, en doodden hem in
zijn huis.
25 Maar het volk des lands sloeg hen
allen, die de verbintenis tegen den koning
Amon gemaakt hadden; en het volk des
lands maakte zijnen zoon Josía Koning in
zijne plaats.

HOOFDSTUK 34.

Josía is Godvreezend, vs. 1. Hij roeit de afgoderij uit, en herstelt den tempel, 4. De overpriester Hilkía vindt het wetboek in den tempel, 14. De Koning laat door de profetes Hulda den Heere daarover vragen, 20. Zij profeteert den ondergang van het rijk van Juda; doch niet bij Josia's leven, 23. Josía laat de gemeente vergaderen en het wetboek lezen, het verbond met God vernieuwende, 29.

JOSÍA was acht jaren oud, toen hij Ko-
ning werd, en regeerde een en dertig
jaren te Jeruzalem.
2 En hij deed dat recht was in de oogen
des HEEREN, en wandelde in de wegen
van zijnen vader David, en week niet af
ter rechter-, noch ter linkerhand.
3 Want in het achtste jaar zijner regee-
ring, toen hij nog een jongeling was, begon
hij den God zijns vaders Davids te zoeken;
en in het twaalfde jaar begon hij Juda en
Jeruzalem [a] van de hoogten en de bosschen,
en de gesneden en de gegoten beelden te
reinigen. *a* 1 Kon. 13:2.
4 En men brak voor zijn aangezicht af
de altaren der Baäls; en de zonnebeelden,
die omhoog boven dezelve waren, hieuw
hij af; de bosschen ook, en de gesneden en
gegoten beelden verbrak, en vergruisde,
en strooide hij op de graven dergenen, die
hun geofferd hadden.
5 En de beenderen der priesteren ver-
brandde hij op hunne altaren; en hij rei-
nigde Juda en Jeruzalem.
6 Daartoe in de steden van Manasse, en
Efraïm, en Simeon, ja, tot Nafthali toe, in
hare woeste plaatsen rondom,
7 Brak hij ook de altaren af en de bos-
schen, en de gesneden beelden stampte hij,
die vergruizende, en al de zonnebeelden
hieuw hij af in het gansche land van Is-
raël; daarna keerde hij weder naar Je-
ruzalem.
8 In [a] het achttiende jaar nu zijner re-
geering, als hij het land en het huis gerei-
nigd had, zond hij Safan, den zoon van
Azália, en Maäséja, den overste der stad, en
Joha, den zoon van Jóahaz, den kanselier,
om het huis des HEEREN, zijns Gods, te
verbeteren. *a* 2 Kon. 22:3.
9 En zij kwamen tot Hilkía, den hooge-

priester, en zij gaven het geld, dat ten huize Gods gebracht was, hetwelk de Levieten, die den dorpel bewaarden, vergaderd hadden uit de hand van Manasse en Efraïm, en uit het gansche overblijfsel van Israël, en uit gansch Juda en Benjamin, en te Jeruzalem wedergekomen waren;

10 Zij nu gaven het in de hand der verzorgers van het werk, die besteld waren over het huis des HEEREN; en *deze* gaven dat dengenen, die het werk deden, die arbeidden aan het huis des HEEREN, om het huis te vermaken en te verbeteren.

11 [a] Want zij gaven het den werkmeesters en den bouwlieden, om gehouwen steenen te koopen, en hout tot de samenvoegingen, en om de huizen te zolderen, die de koningen van Juda verdorven hadden. [a] 2 Kon. 22:6.

12 En die mannen handelden trouwelijk in dit werk; en de bestelden over dezelve waren Jahath en Obadja, Levieten van de kinderen van Meràri, mitsgaders Zacharía en Mesullam, van de kinderen der Kohathieten, om het werk voort te drijven; en die Levieten waren allen verstandig op instrumenten van muziek.

13 Zij waren ook over de lastdragers, en de voortdrijvers van allen, die in eenig werk arbeidden; want uit de Levieten waren schrijvers, en ambtlieden, en poortiers.

14 En als zij het geld uitnamen, dat in het huis des HEEREN gebracht was, vond de priester Hilkía het wetboek des HEEREN, *gegeven* door de hand van Mozes.

15 En Hilkía antwoordde en zeide tot Safan, den schrijver: Ik heb het wetboek gevonden in het huis des HEEREN. En Hilkía gaf Safan dat boek.

16 En Safan droeg dat boek tot den Koning; daarbeneven bracht hij nog den Koning bescheid weder, zeggende: Al wat in de hand uwer knechten gegeven is, dat doen zij;

17 En zij hebben het geld samengestort, dat in het huis des HEEREN gevonden is, en hebben het gegeven in de hand der bestelden, en in de hand dergenen, die het werk maakten.

18 Voorts gaf Safan, de schrijver, den Koning te kennen, zeggende: Hilkía, de priester, heeft mij een boek gegeven En Safan las daarin voor het aangezicht des Konings.

19 Het geschiedde nu, als de Koning de woorden der wet hoorde, dat hij zijne kleederen scheurde.

20 En de Koning gebood Hilkía, en Ahikam, den zoon van Safan, en Abdon, den zoon van Micha, en Safan, den schrijver, en Asája, den knecht des Konings, zeggende:

21 Gaat heen, vraagt den HEERE voor mij, en voor het overgeblevene in Israël en in Juda, over de woorden dezes boeks, dat gevonden is; want de grimmigheid des HEEREN is groot, die over ons uitgegoten is, omdat onze vaders niet hebben gehouden het woord des HEEREN, om te doen naar al hetgeen in dat boek geschreven is.

22 Toen ging Hilkía henen, en die des Konings waren, tot de profetes Hulda, de huisvrouw van Sallum, den zoon van Tokhath, den zoon van Hasra, den kleederbewaarder. Zij nu woonde te Jeruzalem in het tweede deel; en zij spraken zulks tot haar.

23 En zij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zegt den man, die ulieden tot mij gezonden heeft:

24 Zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal kwaad over deze plaats en over hare inwoners brengen; al de vloeken, die geschreven zijn in het boek, dat men voor het aangezicht des konings van Juda gelezen heeft.

25 Daarom dat zij Mij verlaten, en anderen goden gerookt hebben, opdat zij Mij tot toorn verwekten met alle werken hunner handen; zoo zal Mijne grimmigheid uitgegoten worden tegen deze plaats, en niet uitgebluscht worden.

26 Maar tot den koning van Juda, die ulieden gezonden heeft, om den HEERE te vragen, tot hem zult gij alzoo zeggen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Aangaande de woorden, die gij hebt gehoord;

27 Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht Gods vernederd hebt, als gij Zijne woorden hoordet tegen deze plaats en tegen hare inwoners, en hebt u vernederd voor Mijn aangezicht, en uwe kleederen gescheurd, en geweend voor Mijn aangezicht, zoo heb Ik *u* ook verhoord, spreekt de HEERE.

28 Zie, Ik zal u verzamelen tot uwe vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uwe oogen zullen al dat kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats en over hare inwoners brengen zal. En zij brachten den Koning dit antwoord weder.

29 [a] Toen zond de Koning henen, en verzamelde alle oudsten van Juda en Jeruzalem. [a] 2 Kon. 23:1.

30 En de Koning ging op in het huis des HEEREN, en al de mannen van Juda en de inwoners van Jeruzalem, mitsgaders de priesters en de Levieten, en al het volk, van den groote tot den kleine toe; en men las voor hunne ooren al de woorden van het boek des verbonds, dat in het huis des HEEREN gevonden was.

31 En de Koning stond in zijne standplaats, en [a] maakte een verbond voor des HEEREN aangezicht, om den HEERE na te wandelen, en om Zijne geboden, en zijne getuigenissen, en Zijne inzettingen, met zijn gansche hart en met zijne gansche ziel, te onderhouden, doende de woorden des verbonds, die in datzelve boek geschreven zijn.

[a] Joz. 24:25.

32 En hij deed allen, die te Jeruzalem en in Benjamin gevonden werden, staan; en de inwoners van Jeruzalem deden naar het verbond van God, den God hunner vaderen.

33 Josía dan deed alle gruwelen weg uit alle landen, die der kinderen Israëls waren, en maakte allen, die in Israël gevonden werden, te dienen, te dienen den HEERE, hunnen God; al zijne dagen weken zij niet af van den HEERE, den God hunner vaderen, na te volgen.

HOOFDSTUK 35.

Josia, den Godsdienst in orde stellende, houdt het paaschfeest met groote plechtigheid, vs. 1; neemt eenen onnoodigen strijd aan tegen Farao-Necho, 20. Josía wordt in dien veldslag zwaar gewond en sterft, 23. Hij wordt zeer betreurd, 24. Het besluit zijner geschiedenis, 26.

DAARNA [a] hield Josía het pascha den HEERE te Jeruzalem; en zij slachtten het pascha op den veertienden der eerste maand.

[a] 2 Kon. 23:21.

2 En hij stelde de priesters op hunne wachten; en hij sterkte hen tot den dienst van het huis des HEEREN.

3 En hij zeide tot de Levieten, die gansch Israël onderwezen, die den HEERE heilig waren: Zet de heilige ark in het huis, hetwelk Sálomo, de zoon van David, de koning van Israël, gebouwd heeft; gij hebt geenen last op de schouderen; dient nu den HEERE, uwen God, en Zijn volk Israël;

4 En bereidt u naar de huizen uwer vaderen, naar uwe verdeelingen, [a] naar het voorschrift van David, den koning van Israël, en naar de beschrijving van zijnen zoon Sálomo;

[a] 1 Kron. 23, 24, 25, 26.

5 En staat in het heiligdom, naar de onderscheiding der vaderlijke huizen, voor uwe broederen, het volk, en *naar* de afdeeling van de vaderlijke huizen der Levieten;

6 En slacht het pascha, en heiligt u, en bereidt *dat* voor uwe broederen, doende naar het woord des HEEREN, door de hand van Mozes.

7 [a] En Josía gaf voor het volk, van klein vee, lammeren en jonge geitenbokken, die allen tot paaschofferen, naar al hetgeen er gevonden werd, in getal dertig duizend; maar van runderen drie duizend; dit was van des Konings have.

[a] 2 Kron. 30:24.

8 Ook gaven zijne vorsten tot een vrijwillig offer voor het volk, voor de priesteren, en voor de Levieten; Hilkía, en Zacharía, en Jehiël, de oversten van het huis Gods, gaven den priesteren tot paaschofferen, twee duizend en zes honderd *klein vee*, en drie honderd runderen.

9 Daartoe Chonánja, en Semája en Netháneël, zijne broeders, mitsgaders Hasábja, en Jeíël, en Józabad, de oversten der Levieten, gaven den Levieten tot paaschofferen, vijf duizend *klein vee* en vijf honderd runderen.

10 Alzoo werd de dienst toebereid; en de priesteren stonden in hunne standplaats, en de Levieten in hunne verdeelingen, naar het gebod des Konings.

11 Daarna slachtte men het pascha, en de priesters sprengden *het bloed* uit hunne handen, en de Levieten trokken de huiden af.

12 En zij namen het brandoffer daaraf, opdat zij die, naar de verdeelingen der vaderlijke huizen, aan het volk geven mochten, om den HEERE te offeren, gelijk geschreven is in het boek van Mozes; en alzoo met de runderen.

13 [a] En zij kookten het pascha bij het vuur, naar het recht; maar de *andere* heilige dingen kookten zij in potten, en in ketels, en in pannen; en zij deelden het haastelijk onder al het volk.

[a] Ex. 12:8, 9.

14 Daarna bereidden zij ook voor zichzelven en voor de priesteren; want de priesters, de zonen van Aäron, waren tot aan den nacht in het offeren der brandofferen en des vets; daarom bereidden de Levieten voor zichzelven, en voor de priesteren, de zonen van Aäron.

15 En de zangers, de zonen van Asaf, waren in hunne standplaats, naar het gebod van David, en Asaf, en Heman, en Jeduthun, den ziener des Konings, mitsgaders de poortiers aan elke poort; zij behoefden niet te wijken van hunnen dienst, overmits hunne

broeders, de Levieten, voor hen bereidden.
16 Alzoo werd de gansche dienst des
HEEREN op denzelven dag beschikt, om
pascha te houden, en brandofferen op het
altaar des HEEREN te offeren, naar het
gebod van den koning Josía.
17 En de kinderen Israëls, die er gevonden werden, hielden het pascha ter zelver
tijd, en het feest der ongezuurde *brooden*,
zeven dagen.
18 Daar was ook geen pascha als dat in
Israël gehouden, van de dagen van Samuël,
den profeet, af; en geene koningen van
Israël hadden zulk een pascha gehouden,
gelijk dat Josía hield met de priesters en
de Levieten, en gansch Juda en Israël, dat
er gevonden werd, en de inwoners van
Jeruzalem.
19 In [a] het achttiende jaar van het koninkrijk van Josía, werd dit pascha gehouden.

a 2 Kon. 23:23.

20 Na dit alles, toen Josía het huis toebereid had, [a] toog Necho, de koning van
Egypte, op, om te krijgen tegen Kárchemis,
aan den Frath; en Josía toog uit hem te
gemoet.

a 2 Kon. 23:29, enz.

21 Toen zond *hij* boden tot hem, zeggende:
Wat heb ik met u te doen, gij, koning van
Juda? wat u aangaat, ik ben heden tegen u
niet, maar tegen een huis, dat oorlog voert
tegen mij; en God heeft gezegd, dat ik mij
haasten zou; houd u af van God, Die met
mij is, opdat Hij u niet verderve.
22 Doch Josía keerde zijn aangezicht niet
van hem; maar hij verstelde zich, om tegen
hem te strijden, en hoorde niet naar de
woorden van Necho uit den mond van
God; maar hij kwam om te strijden in het
dal Megiddo.
23 En de schutters schoten den koning
Josía. Toen zeide de Koning tot zijne
knechten: Voert mij weg; want ik ben
zeer gewond.
24 En zijne knechten namen hem weg
van den wagen, en voerden hem op den
tweeden wagen, dien hij had, en brachten
hem te Jeruzalem; en hij stierf, en werd
begraven in de graven zijner vaderen; en
gansch Juda en Jeruzalem bedreven rouw
over Josía.
25 En Jeremía maakte een klaaglied over
Josía; desgelijks alle zangers en zangeressen spraken in hunne klaagliederen van
Josía, tot op dezen dag; want zij gaven ze
tot eene inzetting in Israël, en ziet, zij zijn
geschreven in de klaagliederen.
26 Het overige nu der geschiedenissen
van Josía, en zijne goeddadigheden, naar
dat geschreven is in de wet des HEEREN;
27 Zijne geschiedenissen dan, de eerste en
de laatste, ziet, die zijn geschreven in het
boek der koningen van Israël en van Juda.

HOOFDSTUK 36.

Jóahaz wordt Koning in zijns vaders plaats, vs. 1; daarna afgezet door den koning van Egypte en derwaarts weggevoerd, 3; zijn broeder Eljakim, welken hij Jójakim noemt, stelt hij in zijne plaats, 4. Deze is goddeloos en wordt door Nebukadnézar gevankelijk naar Babel gevoerd, 5. Zijn zoon Jójachin volgt hem op in zijn rijk, goddeloosheid en gevangenis, 9. Zedekía, evenzoo een vijand van den waren Godsdienst, volgt hem op; en om zijne en des volks zonden wordt Jeruzalem van de Chaldeën verwoest, en de Joden gevankelijk naar Babel gevoerd, 14, alwaar zij blijven tot op de regeering van Cyrus, die hun verlossing en vrijheid geeft, 22.

TOEN [a] nam het volk des lands Jehóahaz,
den zoon van Josía, en zij maakten
hem Koning, in zijns vaders plaats, te
Jeruzalem.

a 2 Kon. 23:30.

2 Drie en twintig jaren was Jóahaz oud,
als hij Koning werd, en hij regeerde drie
maanden te Jeruzalem.
3 Want de koning van Egypte zette hem
af te Jeruzalem; en hij leide het land eene
boete op van honderd talenten zilvers en
een talent gouds.
4 En de koning van Egypte maakte zijnen broeder Eljakim Koning over Juda en
Jeruzalem, en veranderde zijnen naam in
Jehójakim; maar zijnen broeder Jóahaz
nam Necho, en bracht hem in Egypte.
5 Vijf en twintig jaren was Jehójakim
oud, als hij Koning werd, en regeerde elf
jaren te Jeruzalem; en hij deed dat kwaad
was in de oogen des HEEREN, zijns Gods.
6 [a] Nebukadnézar, de koning van Babel,
toog tegen hem op, en bond hem met twee
koperen ketenen, om hem te voeren naar
Babel.

a 2 Kon. 24:1.

7 Nebukadnézar bracht ook van de vaten
van het huis des HEEREN naar Babel, en
stelde ze in zijnen tempel te Babel.
8 Het overige nu van de geschiedenissen
van Jehójakim, en zijne gruwelen, die hij
deed, en wat aan hem gevonden werd,
ziet, dat is geschreven in het boek der koningen van Israël en Juda; en Jehójachin,
zijn zoon, werd Koning in zijne plaats.
9 [a] Acht jaren was Jehójachin oud, als hij
Koning werd, en regeerde drie maanden en
tien dagen te Jeruzalem, en deed dat kwaad
was in de oogen des HEEREN.

a 2 Kon. 24:8.

10 [a] En met de wederkomst des jaars zond
de koning Nebukadnézar henen, en liet

hem naar Babel halen, met de kostelijkste
vaten van het huis des HEEREN ; en [b]hij
maakte zijnen broeder Zedekía Koning
over Juda en Jeruzalem.

[a] Dan. 1:1, 2. [b] 2 Kon. 24:17. Jer. 37:1.

11 Een en twintig jaren was Zedekía
oud, als hij Koning werd, en regeerde elf
jaren te Jeruzalem.
12 [a] En hij deed dat kwaad was in de
oogen des HEEREN, zijns Gods ; hij ver-
ootmoedigde zich niet voor het aangezicht
van den profeet Jeremía, *sprekende* uit den
mond des HEEREN. [a] Jer. 52:2, 3.
13 Daartoe werd hij ook afvallig tegen den
koning Nebukadnézar, die hem beëedigd
had bij God ; en verhardde zijnen nek, en
verstokte zijn hart, dat hij zich niet be-
keerde tot den HEERE, den God Israëls.
14 Ook maakten alle oversten der pries-
teren, en het volk, der overtredingen zeer
veel, naar alle gruwelen der Heidenen; en
zij verontreinigden het huis des HEEREN,
dat Hij geheiligd had te Jeruzalem.
15 En de HEERE, de God hunner va-
deren, zond tot hen, door de hand zijner
boden, vroeg op zijnde, om *die* te zenden ;
want Hij verschoonde Zijn volk en Zijne
woning.
16 Maar zij spotten met de boden Gods,
en verachtten Zijne woorden ; zij verleid-
den zichzelven tegen Zijne profeten ; tot-
dat de grimmigheid des HEEREN tegen Zijn
volk opging, dat er geen heelen aan was.
17 Want Hij deed tegen hen opkomen
den koning der Chaldeeën, die hunne jonge-
lingen met het zwaard in het huis huns
heiligdoms doodde, en hij verschoonde de
jongelingen niet, noch de maagden, de
ouden noch de stokouden : Hij gaf hen
allen in zijne hand.
18 En alle vaten van het huis Gods, de
groote en de kleine, en de schatten van het
huis des HEEREN, en de schatten des Ko-
nings en zijner vorsten, dit alles voerde
hij naar Babel.
19 En zij verbrandden het huis Gods, en
zij braken den muur van Jeruzalem af, en
al de paleizen daarvan verbrandden zij met
vuur, verdervende ook alle kostelijke va-
ten derzelve.
20 En wie overgebleven was van het
zwaard, voerde hij weg naar Babel, en zij
werden hem en zijnen zonen tot knechten,
tot het regeeren des koninkrijks van Perzië ;
21 Opdat het woord des HEEREN vervuld
wierd, door den mond van Jeremía, totdat
het land aan zijne sabbatten een welge-
vallen had ; het rustte al de dagen der ver-
woesting, totdat de [a] zeventig jaren vervuld
waren. [a] Jer. 25:12. 29:10.
22 Maar in het eerste jaar van Kores,
koning van Perzië, opdat volbracht wierd
het [a] woord des HEEREN, door den mond
van Jeremía, verwekte de HEERE den geest
van Kores, koning van Perzië, dat hij eene
stem liet doorgaan door zijn gansche ko-
ninkrijk, zelfs ook in geschrift, zeggende :

[a] Ezra 1:1. Jer. 25:12. 29:10.

23 Zoo zegt Kores, koning van Perzië :
De HEERE, de God des hemels, heeft mij
alle koninkrijken der aarde gegeven ; en
Hij heeft mij bevolen Hem een huis te
bouwen te Jeruzalem, hetwelk in Juda is ;
wie is onder ulieden van al Zijn volk ?
de HEERE, zijn God, zij met hem, en hij
trekke op.

HET BOEK EZRA.

HOOFDSTUK 1.

Kores (anders genaand Cyrus), koning der Perzen, laat door Gods ingeven vrijheid aankondigen voor de Joden, om uit de Babylonische gevangenis weder naar hun land te keeren en den tempel Gods te bouwen, vs. 1 ; met bevel aan zijne onderdanen, om hun in alles bevorderlijk te zijn, en eene vrijwillige gave te geven voor den tempelbouw, 4. Velen van het volk maken zich hierop tot de reis gereed, en de onderdanen voldoen aan des Konings bevel, 5. Kores geeft hun de heilige vaten van den tempel terug, die Nebukadnézar had medegevoerd, 7.

IN [a] het eerste jaar nu van Kores, koning
van Perzië, opdat volbracht wierd het
[b] woord des HEEREN, uit den mond van
Jeremía, verwekte de HEERE den geest van
Kores, koning van Perzië, dat hij eene stem
liet doorgaan door zijn gansche koninkrijk,
zelfs ook in geschrift, zeggende :

[a] 2 Kron. 36:22. [b] Jer. 25:12. 29:10.

2 Zoo zegt Kores, koning van Perzië : De
HEERE, de God des hemels, heeft mij alle
koninkrijken der aarde gegeven ; en Hij
heeft mij bevolen Hem een huis te bouwen
te Jeruzalem, hetwelk in Juda is.

3 Wie is onder ulieden van al Zijn volk?
zijn God zij met hem, en hij trekke op naar
Jeruzalem, dat in Juda is, en hij bouwe
het huis des HEEREN, des Gods van Israël;
Hij is de God, Die te Jeruzalem *woont.*
4 En al wie achterblijven zou in eenige
plaatsen, waar hij als vreemdeling verkeert,
dien zullen de lieden zijner plaats bevorderlijk zijn met zilver, en met goud, en
met have, en met beesten; benevens eene
vrijwillige gave, voor het huis Gods, Die
te Jeruzalem *woont.*
5 Toen maakten zich op de hoofden der
vaderen van Juda en Benjamin, en de
priesteren en de Levieten, benevens een
iegelijk, wiens geest God verwekte, dat zij
optrokken om te bouwen het huis des
HEEREN, Die te Jeruzalem *woont.*
6 Allen nu, die rondom hen waren, sterkten hunlieder handen met zilveren vaten,
met goud, met have, en met beesten, en
met kostelijkheden; behalve alles, wat
vrijwillig gegeven werd.
7 Ook bracht de koning Kores uit, de
vaten van het huis des HEEREN, die [a] Nebukadnézar uit Jeruzalem had uitgevoerd,
en had gesteld in het huis zijns gods.

a 2 Kon. 24:13. 2 Kron. 36:7.

8 En Kores, de koning van Perzië, bracht
ze uit door de hand van Mithredath, den
schatmeester, die ze aan Sesbazar, den
vorst van Juda, [a] toetelde. *a* Ezra 5:14.
9 En dit is hun getal: dertig gouden
bekkens, duizend zilveren bekkens, negen
en twintig messen;
10 Dertig gouden bekers, vier honderd
en tien andere zilveren bekers; andere
vaten, duizend.
11 Alle vaten van goud en van zilver
waren vijf duizend en vier honderd; deze
allen voerde Sesbazar op, met degenen,
die van de gevangenis opgevoerd werden,
van Babel naar Jeruzalem.

HOOFDSTUK 2.

Register der gevangene Joden, die met den vorst Zerubbábel en andere hoofden naar Jeruzalem zijn opgetogen, vs. 1. Vrijwillige gaven der Joodsche vorsten, bij hunne komst te Jeruzalem, tot het bouwen des tempels, 68.

DIT zijn de kinderen van dat landschap,
die optogen uit de gevangenis, van de
weggevoerden, die Nebukadnézar, koning
van Babel, weggevoerd had naar Babel,
die naar Jeruzalem en Juda zijn wedergekeerd, een iegelijk naar zijne stad;
2 Dewelke kwamen met Zerubbábel, Jesua, Nehemía, Seràja, Reëlaja, Mordechai,
Bilsan, Mizpar, Bigvai, Rehum *en* Báëna.
Dit is het getal der mannen des volks van
Israël.
3 De kinderen van Paros, twee duizend
honderd twee en zeventig.
4 De kinderen van Sefátja, drie honderd
twee en zeventig.
5 De kinderen van Arach, zeven honderd
vijf en zeventig.
6 De kinderen van Pahath-Moab, van
de kinderen van Jésua-Joab, twee duizend
acht honderd en twaalf.
7 De kinderen van Elam, duizend twee
honderd vier en vijftig.
8 De kinderen van Zatthu, negen honderd vijf en veertig.
9 De kinderen van Zakkai, zeven honderd en zestig.
10 De kinderen van Bani, zes honderd
twee en veertig.
11 De kinderen van Bebai, zes honderd
drie en twintig.
12 De kinderen van Azgad, duizend twee
honderd twee en twintig.
13 De kinderen van Adónikam, zes honderd zes en zestig.
14 De kinderen van Bigvai, twee duizend
zes en vijftig.
15 De kinderen van Adin, vier honderd
vier en vijftig.
16 De kinderen van Ater, van Hizkía,
acht en negentig.
17 De kinderen van Bezai, drie honderd
drie en twintig.
18 De kinderen van Jora, honderd en
twaalf.
19 De kinderen van Hasum, twee honderd drie en twintig.
20 De kinderen van Gibbar, vijf en negentig.
21 De kinderen van Bethlehem, honderd
drie en twintig.
22 De mannen van Netófa, zes en vijftig.
23 De mannen van Anáthoth, honderd
acht en twintig.
24 De kinderen van Azmáveth, twee en
veertig.
25 De kinderen van Kirjath-Arim, Cefíra
en Beëroth, zeven honderd drie en veertig.
26 De kinderen van Rama en Gaba, zes
honderd een en twintig.
27 De mannen van Michmas, honderd
twee en twintig.

28 De mannen van Beth-El en Ai, twee honderd drie en twintig.
29 De kinderen van Nebo, twee en vijftig.
30 De kinderen van Magbis, honderd zes en vijftig.
31 De kinderen van den anderen Elam, duizend twee honderd vier en vijftig.
32 De kinderen van Harim, drie honderd en twintig.
33 De kinderen van Lod, Hadid en Ono, zeven honderd vijf en twintig.
34 De kinderen van Jericho, drie honderd vijf en veertig.
35 De kinderen van Senáä, drie duizend zes honderd en dertig.
36 De priesters. De kinderen van Jedája, van het huis van Jésua, negen honderd drie en zeventig.
37 De kinderen van Immer, duizend twee en vijftig.
38 De kinderen van Pashur, duizend twee honderd zeven en veertig.
39 De kinderen van Harim, duizend en zeventien.
40 De Levieten. De kinderen van Jésua en Kadmiël, van de kinderen van Hodavja, vier en zeventig.
41 De zangers. De kinderen van Asaf, honderd acht en twintig.
42 De kinderen der poortiers. De kinderen van Sallum, de kinderen van Ater, de kinderen van Talmon, de kinderen van Akkub, de kinderen van Hatíta, de kinderen van Sobai; deze allen waren honderd negen en dertig.
43 De Nethínim. De kinderen van Zíha, de kinderen van Hasúfa, de kinderen van Tabbaoth;
44 De kinderen van Keros, de kinderen van Síaha, de kinderen van Padon;
45 De kinderen van Lebána, de kinderen van Hagába, de kinderen van Akkub;
46 De kinderen van Hagab, de kinderen van Samlai, de kinderen van Hanan;
47 De kinderen van Giddel, de kinderen van Gahar, de kinderen van Reája;
48 De kinderen van Rezin, de kinderen van Nekóda, de kinderen van Gazzam;
49 De kinderen van Uza, de kinderen van Paséah, de kinderen van Bezai;
50 De kinderen van Asna, de kinderen der Mehunim, de kinderen der Nefúsim;
51 De kinderen van Bakbuk, de kinderen van Hakúfa, de kinderen van Harhur;
52 De kinderen van Bazluth, de kinderen van Mehída, de kinderen van Harsa;
53 De kinderen van Barkos, de kinderen van Sísera, de kinderen van Thamah;
54 De kinderen van Nezíah, de kinderen van Hatífa.
55 De kinderen der knechten van Sálomo. De kinderen van Sotai, de kinderen van Soféreth, de kinderen van Perúda;
56 De kinderen van Jáäla, de kinderen van Darkon, de kinderen van Giddel;
57 De kinderen van Sefátja, de kinderen van Hattil, de kinderen van Pochéret-Hazebáïm, de kinderen van Ami.
58 Al de Nethínim, en de kinderen der knechten van Sálomo, waren drie honderd twee en negentig.
59 Deze togen ook op van Tel-mélah, Tel-harsa, Cherub, Addan *en* Immer; doch zij konden hunner vaderen huis en hun zaad niet bewijzen, of zij uit Israël waren.
60 De kinderen van Delája, de kinderen van Tóbia, de kinderen van Nekóda, zes honderd twee en vijftig.
61 En van de kinderen der priesteren, de kinderen van Habája, de kinderen van Koz, de kinderen van Barzillai, die van de dochteren van Barzillai, den Gileadiet, eene vrouw genomen had, en naar hunnen naam genoemd was.
62 Deze zochten hun register, onder degenen, die in het geslachtregister gesteld waren, maar zij werden niet gevonden; daarom werden zij als onreinen van het priesterdom geweerd.
63 En Hattirsátha zeide tot hen, dat zij van de heiligste dingen niet zouden eten, totdat er een priester stond met urim en met thummim.
64 Deze gansche gemeente te zamen was twee en veertig duizend drie honderd *en* zestig.
65 Behalve hunne knechten en hunne maagden, die waren zeven duizend drie honderd zeven en dertig; en zij hadden twee honderd zangers en zangeressen.
66 Hunne paarden waren zeven honderd zes en dertig; hunne muilen, twee honderd vijf en veertig;
67 Hunne kemelen, vier honderd vijf en dertig; de ezelen, zes duizend zeven honderd en twintig.
68 En *sommigen* van de hoofden der vaderen, als zij kwamen ten huize des HEEREN,

Die te Jeruzalem *woont*, gaven vrijwilliglijk ten huize Gods, om dat te zetten op zijne vaste plaats.

69 Zij gaven naar hun vermogen tot den schat des werks, aan goud, een en zestig duizend drachmen, en aan zilver, vijf duizend ponden, en honderd priesterrokken.

70 En de priesters en de Levieten, en *sommigen* uit het volk, zoo de zangers als de poortiers, en de Nethínim woonden in hunne steden, en gansch Israël in zijne steden.

HOOFDSTUK 3.

De priester Jésua en de vorst Zerubbábel bouwen het altaar des Heeren en offeren daarop de eerste offerande, vs. 1. Zij vieren het Loofhuttenfeest, 4; en stellen voorts orde op den Godsdienst en het herbouwen van den tempel, 5. De grondslagen van den tempel worden gelegd met groote vreugde en dankzegging tot God, 8; doch ook met groot geween van velen, die den vorigen tempel gezien hadden, 12.

TOEN nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in de steden waren, verzamelde zich het volk, als een eenig man, te Jeruzalem.

2 En Jésua, de zoon van Józadak, maakte zich op, en zijne broederen de priesters, en Zerubbábel, de zoon van Sealthiël, en zijne broederen, en zij bouwden het altaar des Gods van Israël, om daarop brandofferen te offeren, gelijk [a] geschreven is in de wet van Mozes, den man Gods.

[a] Deut. 12:5, 6.

3 En zij vestigden het altaar op zijne stelling, maar met verschrikking, *die* over hen was, van wege de volken der landen; en zij offerden daarop brandofferen den HEERE, brandofferen des [a] morgens en des avonds.

[a] Num. 28:3.

4 En zij hielden het feest der loofhutten, gelijk geschreven is; en *zij offerden* brandofferen dag bij dag in getal, naar het [a] recht van elk dagelijks op zijnen dag.

[a] Lev. 23:34. Num. 29:12.

5 Daarna ook het gedurig brandoffer, en van de [a] nieuwe maanden, en van alle gezette hoogtijden des HEEREN, die geheiligd waren; ook van een' ieder, die eene vrijwillige offerande den HEERE vrijwilliglijk offerde.

[a] Num. 28:11, enz. Neh. 10:33.

6 Van den eersten dag af der zevende maand begonnen zij den HEERE brandofferen te offeren; doch de grond van den tempel des HEEREN was niet gelegd.

7 Zoo gaven zij geld aan de houwers en werkmeesters, ook spijs, en drank, en olie aan de Sidoniërs en aan de Tyriërs, om cederenhout van den Libanon te brengen aan de zee naar Jafo, naar de vergunning van Kores, koning van Perzië, aan hen.

8 In het tweede jaar nu hunner aankomst ten huize Gods te Jeruzalem, in de tweede maand, begonnen Zerubbábel, de zoon van Sealthiël, en Jésua, de zoon van Józadak, en de overige hunner broederen, de priesters en de Levieten, en allen, die uit de gevangenis te Jeruzalem gekomen waren; en zij stelden de Levieten, van twintig jaren oud en daarboven, om opzicht te nemen over het werk van des HEEREN huis.

9 Toen stond Jésua, zijne zonen en zijne broederen, *en* Kadmiël met zijne zonen, kinderen van Juda, als één *man*, om opzicht te hebben over degenen, die het werk deden aan het huis Gods, met de zonen van Hénadad, hunne zonen en hunne broederen, de Levieten.

10 Als nu de bouwlieden den grond van des HEEREN tempel leiden, zoo stelden zij de priesteren, aangekleed zijnde, met trompetten, en de Levieten, Asafs zonen, met cimbalen, om den HEERE te loven, naar de instelling van David, den koning van Israël.

11 En zij zongen bij beurten, met den HEERE te loven en te danken, dat Hij goedig is, dat Zijne weldadigheid tot in eeuwigheid is over Israël. En al het volk juichte met groot gejuich, als men den HEERE loofde over de grondlegging van het huis des HEEREN.

12 Maar vele van de priesteren, en de Levieten, en hoofden der vaderen, die oud waren, die het eerste huis gezien hadden, dit huis in zijne grondlegging voor hunne oogen zijnde, weenden met luider stem; maar velen verhieven de stem met gejuich *en* met vreugde.

13 Zoodat het volk niet onderkende de stem van het gejuich der vreugde, van de stem des geweens van het volk; want het volk juichte met groot gejuich, dat de stem tot van verre gehoord werd.

HOOFDSTUK 4.

De wederpartijders van Gods volk begeeren listiglijk mede te bouwen aan den tempel en gemeenen Godsdienst te houden, vs. 1. Dit hun geweigerd zijnde, brengen zij het door geld en valsche schriftelijke aanklachten bij het Persische Hof zoo ver, dat het bouwen van den tempel, stad en muren verboden en verhinderd wordt, tot in het tweede jaar van het koninkrijk van Darius, 4.

TOEN nu de wederpartijders van Juda en Benjamin hoorden, dat de kinderen

der gevangenis den HEERE, den God Israëls, den tempel bouwden;
2 Zoo kwamen zij aan tot Zerubbábel, en tot de hoofden der vaderen, en zeiden tot hen: Laat ons met ulieden bouwen; want wij zullen uwen God zoeken, gelijk gijlieden; ook hebben wij Hem geofferd sinds de dagen van [a] Esar-Haddon, den koning van Assur, die ons herwaarts heeft doen optrekken. [a] 2 Kon. 17:29, enz.
3 Maar Zerubbábel, en Jésua, en de overige hoofden der vaderen van Israël zeiden tot hen: Het betaamt niet, dat gijlieden en wij onzen God een huis bouwen; maar wij alleen zullen het den HEERE, den God Israëls, bouwen, [a] gelijk als de koning Kores, koning van Perzië, ons geboden heeft. [a] Ezra 1:1, 2, 3.
4 Evenwel maakte het volk des lands de handen des volks van Juda slap, en verstoorde hen in het bouwen;
5 En zij huurden tegen hen raadslieden, om hunnen raad te vernietigen, al de dagen van Kores, koning van Perzië, tot aan het koninkrijk van Daríus, den koning van Perzië.
6 En onder het koninkrijk van Ahasvéros, in het begin zijns koninkrijks, schreven zij eene aanklacht tegen de inwoners van Juda en Jeruzalem.
7 En in de dagen van Arthahsasta schreef Bislam, Mithredath, Tábeël, en de overigen van zijn gezelschap, aan Arthahsasta, koning van Perzië; en de schrift des briefs was in het Syrisch geschreven, en in het Syrisch uitgelegd.
8 Rehum, de kanselier, en Simsai, de schrijver, schreven eenen brief tegen Jeruzalem, aan den koning Arthahsasta, op deze manier:
9 Toen Rehum, de kanselier, en Simsai, de schrijver, en de overigen van hun gezelschap, de Dinaïeten, de Afarsatchieten, de Tarpelieten, de Afarsieten, de Archevieten, de Babyloniërs, de Susanchieten, de Dehavieten, de Elamieten;
10 En de overige volkeren, die de groote en vermaarde Asnappar heeft vervoerd en doen wonen in de stad van Samaria, ook de overigen, aan deze zijde der rivier, en op zulken tijd.
11 Dit is een afschrift des briefs, dien zij aan hem, aan den koning Arthahsasta, zonden: Uwe knechten, de mannen aan deze zijde der rivier, en op zulken tijd.
12 Den Koning zij bekend, dat de Joden, die van u zijn opgetogen, tot ons gekomen zijn te Jeruzalem, bouwende die rebelle en die booze stad, waarvan zij de muren voltrekken, en de fondamenten samenvoegen.
13 Zoo zij nu den Koning bekend, indien dezelve stad zal worden opgebouwd, en de muren voltrokken, dat zij den cijns, ouden impost, en tol niet zullen geven, en gij zult aan de inkomsten der koningen schade aanbrengen.
14 Nu, omdat wij salaris uit het paleis trekken, en het ons niet betaamt des Konings oneer te zien, daarom hebben wij gezonden, en *dit* den Koning bekend gemaakt;
15 Opdat men zoeke in het boek der kronieken uwer vaderen, zoo zult gij vinden in het boek der kronieken, en weten, dat dezelve stad eene rebelle stad geweest is, en den koningen en landschappen schade aanbrengende, en dat zij daarbinnen afval gesticht hebben, van oude tijden af; daarom is dezelve stad verwoest.
16 Wij maken dan den Koning bekend, dat, zoo dezelve stad zal worden opgebouwd, en hare muren voltrokken, gij daardoor geen deel zult hebben aan deze zijde der rivier.
17 De Koning zond antwoord aan Rehum, den kanselier, en Simsai, den schrijver, en de overigen van hunne gezelschappen, die te Samaria woonden; mitsgaders aan de overigen aan deze zijde der rivier *aldus:* Vrede, en op zulken tijd.
18 De brief, dien gij aan ons geschikt hebt, is duidelijk voor mij gelezen.
19 En als van mij bevel gegeven was, hebben zij gezocht en gevonden, dat dezelve stad zich van oude tijden af tegen de koningen heeft verheven, en rebellie en afval daarin gesticht is.
20 Ook zijn er machtige koningen geweest over Jeruzalem, die geheerscht hebben overal aan gene zijde der rivier; en hun is cijns, oude impost en tol gegeven.
21 Geeft dan nu bevel, om diezelve mannen te beletten, dat diezelve stad niet opgebouwd worde, totdat van mij bevel zal worden gegeven.
22 Weest gewaarschuwd, *van* feil in dezen te begaan; waarom zou het verderf tot schade der koningen aanwassen?
23 Toen, van dat het afschrift des briefs

van den koning Arthahsasta voor Rehum,
en Simsai, den schrijver, en hunne gezel-
schappen gelezen was, togen zij in haast
naar Jeruzalem tot de Joden, en beletten
hen met arm en geweld.
24 Toen hield het werk op van het huis
Gods, Die te Jeruzalem *woont*, ja, het hield
op tot in het tweede jaar van het konink-
rijk van Daríus, den koning van Perzië.

HOOFDSTUK 5.

Zerubbábel en Jésua, door de profeten Haggaï en Zacharía gesterkt, hervatten den bouw van den tempel, vs. 1; waarvan de koninklijke landvoogd hun redenen afeischt, die zij geven, en door hem den koning Daríus schriftelijk worden bericht, met begeerte, dat de Koning naar de waarheid hiervan gelieve onderzoek te laten doen, en zijn besluit over te zenden, 3.

HAGGAI [a] nu, de profeet, en Zacharía,
de zoon van Iddo, profeten, profe-
teerden tot de Joden, die in Juda en te
Jeruzalem waren; in den naam des Gods
van Israël *profeteerden zij* tot hen.

[a] Hagg. 1:1. Zach. 1:1.

2 Toen maakten zich op Zerubbábel, de
zoon van Sealthiël, en Jésua, de zoon van
Józadak, en begonnen te bouwen het huis
Gods, Die te Jeruzalem *woont;* en met hen
de profeten Gods, die hen ondersteunden.
3 Te dier tijd kwam tot hen Thathnai, de
landvoogd aan deze zijde der rivier, en
Sthar-Boznai, en hun gezelschap, en zeiden
aldus tot hen: Wie heeft ulieden bevel
gegeven dit huis te bouwen, en dezen muur
te voltrekken?
4 Toen zeiden wij aldus tot hen, *en* welke
de namen waren der mannen, die dit ge-
bouw bouwden.
5 Doch het oog huns Gods was over de
oudsten der Joden, dat zij hun niet belet-
ten, totdat de zaak aan Daríus kwam, en zij
alsdan daarover eenen brief wederbrachten.
6 Afschrift des briefs, dien Thathnai, de
landvoogd aan deze zijde der rivier, met
Sthar-Boznai en zijn gezelschap, de Afar-
sechaïeten, die aan deze zijde der rivier
waren, aan den koning Daríus zond.
7 Zij zonden een verhaal aan hem; en
daarin was aldus geschreven: Den koning
Daríus zij alle vrede.
8 Den Koning zij bekend, dat wij getogen
zijn naar het landschap Juda, ten huize des
grooten Gods, hetwelk gebouwd wordt met
groote steenen, en het hout wordt geleid
in de wanden; en datzelve werk wordt ras
gedaan, en gaat voorspoediglijk door hunne
handen voort.
9 Toen hebben wij denzelven oudsten ge-
vraagd, *en* aldus tot hen gezegd: Wie heeft
ulieden bevel gegeven dit huis te bouwen,
en dezen muur te voltrekken?
10 Wijders hebben wij hun ook hunne
namen afgevraagd, dat wij ze u bekend
maakten; dat wij mochten overschrijven
de namen der mannen, die hoofden onder
hen zijn.
11 En zij hebben ons dusdanig antwoord
wedergegeven, zeggende: Wij zijn knechten
van den God des hemels en der aarde, en
bouwen het huis, dat vele jaren vóór dezen
is gebouwd geweest; want een groot koning
van Israël had het gebouwd en voltrokken.
12 Maar [a] nadat onze vaders den God des
hemels hadden vertoornd, heeft Hij hen
gegeven in de hand van Nebukadnézar,
den koning van Babel, den Chaldeër;
dewelke dat huis heeft vernield, en het volk
naar Babel weggevoerd. [a] 2 Kron. 36:16, 17, enz.
13 [a] Doch in het eerste jaar van Kores,
koning van Babel, heeft de koning Kores
bevel gegeven dit huis Gods te bouwen.

[a] 2 Kon. 36:22, enz. Ezra 1, enz.

14 Ja, de vaten van Gods huis, welke van
goud en zilver waren, die Nebukadnézar
uit den tempel, die te Jeruzalem was, had
weggenomen en dezelve gebracht in den
tempel van Babel, die heeft de koning
Kores uitgehaald uit den tempel van
Babel, en zij zijn [a] gegeven aan eenen,
wiens naam was Sesbazar, dien hij tot
landvoogd had gesteld. [a] Ezra 1:8.
15 En hij zeide tot hem: Neem deze
vaten; ga ze afvoeren in den tempel, die
te Jeruzalem is, en laat het huis Gods
gebouwd worden op zijne plaats.
16 Toen kwam dezelve Sesbazar; hij leide
de fondamenten van het huis Gods, Die te
Jeruzalem *woont;* en er is van toen af tot
nu toe gebouwd, doch niet volbracht.
17 Zoo het dan nu den Koning goeddunkt,
laat er gezocht worden in het schathuis
des Konings aldaar, dat te Babel is, of het
zij, dat een bevel van den koning Kores
gegeven zij, om dit huis Gods te Jeruzalem
te bouwen; en dat men des Konings be-
lieven hiervan tot ons zende.

HOOFDSTUK 6.

De koning Daríus laat het bevelschrift van den koning Kores opsporen, vs. 1; dat gevonden zijnde, zendt de Koning een ernstig bevel aan zijnen landvoogd en den ganschen landraad, om niet alleen den Joden niet te belemmeren, maar op allerlei wijze bevorderlijk te zijn aan den bouw des tempels, zoowel als aan de behoeften tot den Godsdienst, 2. De landvoogd komt dit bevel na, 13. De tempel wordt volbouwd en ingewijd, 14. Het pascha wordt met vreugde gehouden, 19.

TOEN gaf de koning Daríus bevel; en zij zochten in de kanselarij, waar de schatten waren weggelegd, in Babel.

2 En te Achmetha, in de burcht, die in het landschap Medië is, werd eene rol gevonden; en daarin was aldus geschreven: GEDACHTENIS:

3 In het eerste jaar van den koning Kores, gaf de koning Kores *dit* bevel: Het huis Gods te Jeruzalem, dat huis zal gebouwd worden, ter plaatse, waar zij offeranden offeren, en de fondamenten daarvan zullen zwaar zijn; zijne hoogte van zestig ellen, en zijne breedte van zestig ellen;

4 Met drie rijen van grooten steen, en eene rij van nieuw hout; en de onkosten zullen uit des Konings huis gegeven worden.

5 Daartoe zal men ook de gouden en zilveren vaten van het huis Gods, die Nebukadnézar uit den tempel, die te Jeruzalem was, heeft weggevoerd, en naar Babel gebracht, wedergeven, dat zij gaan naar den tempel, die te Jeruzalem is, aan zijne plaats, en men zal ze afvoeren ten huize Gods.

6 Nu, gij Thathnai, landvoogd aan gene zijde der rivier, gij Sthar-Boznai, met ulieder gezelschap, gij Afarsechaïeten, die aan gene zijde der rivier zijt, weest verre van daar!

7 Laat hen aan den arbeid van dit huis Gods; dat de landvoogd der Joden en de oudsten der Joden dit huis Gods bouwen aan zijne plaats.

8 Ook wordt van mij bevel gegeven, wat gijlieden doen zult aan de oudsten dezer Joden, om dit huis Gods te bouwen; te weten, dat uit des Konings goederen, van den cijns aan gene zijde der rivier, de onkosten dezen mannen spoediglijk gegeven worden, opdat men hen niet belette.

9 En wat noodig is, als jonge runderen, en rammen, en lammeren, tot brandofferen aan den God des hemels, tarwe, zout, wijn en olie, naar het zeggen der priesteren, die te Jeruzalem zijn, dat het hun dag bij dag gegeven worde, dat er geene feil zij.

10 Opdat zij offeranden van liefelijken reuk aan den God des hemels offeren, en bidden voor het leven des Konings en zijner kinderen.

11 Voorts wordt bevel van mij gegeven, dat al dengene, die dit woord zal veranderen, een hout uit zijn huis zal gerukt en opgericht worden, waaraan hij zal worden opgehangen; en zijn huis zal om diens wille tot eenen drekhoop gemaakt worden.

12 De God nu, Die Zijnen Naam aldaar heeft doen wonen, werpe ter neder alle koningen en volken, die hunne hand zullen uitstrekken, om te veranderen *en* te verderven dit huis Gods, dat te Jeruzalem is. Ik, Daríus, heb het bevel gegeven; dat het spoediglijk gedaan worde.

13 Toen deden Thathnai, de landvoogd aan gene zijde de rivier, Sthar-Boznai en hun gezelschap, spoediglijk alzoo, naar hetgeen de koning Daríus gezonden had.

14 En de oudsten der Joden bouwden en gingen voorspoediglijk voort, door de profetie van den profeet Haggaï en Zacharía, den zoon van Iddo; en zij bouwden en voltrokken het, naar het bevel van den God Israëls, en naar het bevel van Kores, en Daríus, en Arthahsasta, koning van Perzië.

15 En dit huis werd volbracht op den derden dag der maand Adar; datzelve was het zesde jaar van het koninkrijk van den koning Daríus.

16 En de kinderen Israëls, de priesters en Levieten, en de overige kinderen der gevangenis deden de inwijding van dit huis Gods met vreugde.

17 En zij offerden, ter inwijding van dit huis Gods, honderd runderen, twee honderd rammen, vier honderd lammeren en twaalf geitenbokken, ten zondoffer voor gansch Israël, naar het getal der stammen Israëls.

18 En zij stelden de priesteren in hunne onderscheidingen, en de Levieten in hunne verdeelingen, tot den dienst Gods, Die te Jeruzalem is, [a] naar het voorschrift des boeks van Mozes. [a] Num. 3:6, 32. 8:11. 1 Kron. 24:1, enz.

19 Ook hielden de kinderen der gevangenis het [a] pascha, op den veertienden der eerste maand.

[a] Ex. 12:1, enz. Lev. 23:5. Num. 28:16. Deut. 16:2.

20 Want de priesters en de Levieten hadden zich gereinigd als een eenig *man;* zij waren allen rein; en zij slachtten het pascha voor alle kinderen der gevangenis, en voor hunne broederen, de priesteren, en voor zichzelven.

21 Alzoo aten de kinderen Israëls, die uit de gevangenis wedergekomen waren, mitsgaders al wie zich van de onreinigheid der Heidenen des lands tot hen afgezonderd had, om den HEERE, den God Israëls, te zoeken.

22 En zij hielden het feest der ongezuurde *brooden* zeven dagen, met blijdschap; want

de HEERE had hen verblijd, en het hart
des konings van Assur tot hen gewend, om
hunne handen te sterken in het werk van
het huis Gods, des Gods van Israël.

HOOFDSTUK 7.

De priester en schriftgeleerde Ezra (wiens geslachtregister hier wordt verhaald); trekt in het zevende jaar des konings Arthahsasta (anders Artaxerxes), met velen van het volk uit Babel naar Jeruzalem, vs. 1. Afschrift van den gunstigen en ernstigen last, dien hem de Koning medegaf, 11; waarvoor Ezra God hartelijk dankt, 27.

NA deze geschiedenissen nu, in het ko-
ninkrijk van Arthahsasta, koning van
Perzië: Ezra, de zoon van Serája, den zoon
van Azárja, den zoon van Hilkía,
2 Den zoon van Sallum, den zoon van
Zadok, den zoon van Ahítub,
3 Den zoon van Amárja, den zoon van
Azárja, den zoon van Meréjoth,
4 Den zoon van Zeráhja, den zoon van
Uzzi, den zoon van Bukki,
5 Den zoon van Abísua, den zoon van
Pínehas, den zoon van Eleázar, den zoon
van Aäron, den hoofdpriester.
6 Deze Ezra toog op uit Babel; en hij was
een vaardig schriftgeleerde in de wet van
Mozes, die de HEERE, de God Israëls, ge-
geven heeft; en de Koning gaf hem, naar
de hand des HEEREN, zijns Gods, over
hem, al zijn verzoek.
7 Ook *sommigen* van de kinderen Israëls,
en van de priesteren en de Levieten, en de
zangers, en de poortiers, en de Nethínim,
togen op naar Jeruzalem, in het zevende
jaar van den koning Arthahsasta.
8 En hij kwam te Jeruzalem in de vijfde
maand; dat was het zevende jaar dezes
Konings.
9 Want op den eersten der eerste maand
was het begin des optochts uit Babel, en
op den eersten der vijfde maand kwam hij
te Jeruzalem, naar de goede hand zijns
Gods over hem.
10 Want Ezra had zijn hart gericht, om de
wet des HEEREN te zoeken en te doen, en om
in Israël te leeren de inzettingen en de
rechten.
11 Dit is nu het afschrift des briefs, dien
de koning Arthahsasta gaf aan Ezra, den
priester, den schriftgeleerde; den schrift-
geleerde van de woorden der geboden des
HEEREN, en Zijne inzettingen over Israël:
12 Arthahsasta, koning der koningen, aan
Ezra, den priester, den schriftgeleerde der
wet van den God des hemels, volkomen
vrede en op zulken tijd.
13 Van mij wordt bevel gegeven, dat al
wie vrijwillig is in mijn koninkrijk, van
het volk van Israël, en van deszelfs pries-
teren en Levieten, om te gaan naar Je-
ruzalem, dat hij met u ga.
14 Dewijl gij van voor den Koning en zijne
zeven raadsheeren gezonden zijt, om onder-
zoek te doen in Judéa, en te Jeruzalem,
naar de wet uws Gods, die in uwe hand is;
15 En om henen te brengen het [a] zilver
en goud, dat de Koning en zijne raads-
heeren vrijwilliglijk gegeven hebben aan
den God Israëls, Wiens woning te Jeru-
zalem is; [a] Ezra 8:25.
16 Mitsgaders al het zilver en goud, dat
gij vinden zult in het gansche landschap van
Babel, met de vrijwillige gave des volks en
der priesteren, die vrijwilliglijk geven, ten
huize huns Gods, dat te Jeruzalem is;
17 Opdat gij spoediglijk voor dat geld
koopt runderen, rammen, lammeren, met
hunne spijsofferen, en hunne drankofferen,
en die offert op het altaar van het huis van
ulieder God, dat te Jeruzalem is.
18 Daartoe, wat u en uwen broederen
goeddunken zal, met het overige zilver en
goud te doen, zult gijlieden doen naar het
welgevallen uws Gods.
19 En geef de vaten, die u gegeven zijn
tot den dienst van het huis uws Gods,
weder voor den God van Jeruzalem.
20 Het overige nu, dat van noode zal
zijn voor het huis uws Gods, dat u voor-
vallen zal uit te geven, zult gij geven uit
het schathuis des Konings.
21 En van mij, mij, koning Arthahsasta,
wordt bevel gegeven aan alle schatmeesters,
die aan gene zijde der rivier zijt, dat alles,
wat Ezra, de priester, de schriftgeleerde
der wet van den God des hemels, van u
zal begeeren, spoediglijk gedaan worde;
22 Tot honderd talenten zilvers toe, en
tot honderd kor tarwe, en tot honderd bath
wijns, en tot honderd bath olie, en zout
zonder voorschrift.
23 Al wat naar het bevel van den God des
hemels is, dat het vlijtiglijk gedaan worde,
voor het huis van den God des hemels; want
waartoe zou er groote toorn zijn over het
koninkrijk des Konings en zijner kinderen?
24 Ook laten wij ulieden weten, aan-
gaande alle priesteren en Levieten, zangers,
poortiers, Nethínim en dienaars van het
huis dezes Gods, dat men den cijns, ouden

impost en tol hun niet zal vermogen op te
leggen.
25 En gij, Ezra! naar de wijsheid uws
Gods, die in uwe hand is, stel regeerders en
richters, die al het volk richten, dat aan
gene zijde der rivier is, allen, die de wetten
uws Gods weten, en die ze niet weet, zult
gijlieden *die* bekend maken.
26 En al wie de wet uws Gods en de wet
des Konings niet zal doen, over dien laat
spoediglijk recht worden gedaan, hetzij
ter dood, of tot uitbanning, of tot boete
van goederen, of tot de banden.
27 Geloofd zij de HEERE, de God onzer
vaderen, Die alzulks in het hart des Ko-
nings gegeven heeft, om te versieren het
huis des HEEREN, dat te Jeruzalem is,
28 En heeft tot mij weldadigheid geneigd,
voor het aangezicht des Konings en zijner
raadsheeren, en aller geweldige vorsten des
Konings! Zoo heb ik mij gesterkt, naar de
hand des HEEREN, mijns Gods, over mij,
en de hoofden uit Israël vergaderd, om
met mij op te trekken.

HOOFDSTUK 8.

Register dergenen, die met Ezra zijn opgetogen, vs. 1. Ezra, onderweg bij A'hava het volk overziende, vindt geene Levieten, zendt naar Chasífja, van waar hij eenige kloeke Levieten en Nethinim bekomt, 15. Roept een vasten uit, dat men God bidde om eene gelukkige reis, 21. Geeft den oversten der priesteren en Levieten al de schatten, die zij moesten bewaren en aan het huis des Heeren leveren, 24. Breekt op en komt voorspoedig te Jeruzalem, 31. De schatten worden getrouw geleverd en de bevelen des Konings aan zijne stadhouders en landvoogden gegeven en nagekomen, 33.

DIT nu zijn de hoofden hunner vaderen,
met hunne geslachtrekening, die met
mij uit Babel optogen, onder het konink-
rijk van den koning Arthahsasta.
2 Van de kinderen van Pínehas, Gersom;
van de kinderen van Ithamar, Daniël; van
de kinderen van David, Hattus.
3 Van de kinderen van Sechánja, van de
kinderen van Paros, Zachárja; en met hem
werden bij geslachtregisters gerekend, aan
manspersonen, honderd en vijftig.
4 Van de kinderen van Pahath-Moab,
Eljehóënai, de zoon van Zeráhja; en met
hem twee honderd manspersonen.
5 Van de kinderen van Sechánja, de zoon
van Jaháziël; en met hem drie honderd
manspersonen.
6 En van de kinderen van Adin, Ebed,
de zoon van Jónathan; en met hem vijftig
manspersonen.
7 En van de kinderen van Elam, Jesája,
de zoon van Athálja; en met hem zeventig
manspersonen.
8 En van de kinderen van Sefátja, Ze-
bádja, de zoon van Míchaël; en met hem
tachtig manspersonen.
9 Van de kinderen van Joab, Obádja, de
zoon van Jehíël; en met hem twee hon-
derd en achttien manspersonen.
10 En van de kinderen van Selómith, de
zoon van Josífja; en met hem honderd en
zestig manspersonen.
11 En van de kinderen van Bebai, Za-
chárja, de zoon van Bebai; en met hem
acht en twintig manspersonen.
12 En van de kinderen van Azgad, Jóha-
nan, de zoon van Katan; en met hem
honderd en tien manspersonen.
13 En van de laatste kinderen van Adóni-
kam, welker namen deze waren: Elifélet,
Jehíël, en Semája; en met hen zestig mans-
personen.
14 En van de kinderen van Bigvai, Uthai
en Zabbud; en met hen zeventig mans-
personen.
15 En ik vergaderde hen aan de rivier,
gaande naar A'hava, en wij legerden ons
aldaar drie dagen; toen lette ik op het volk
en de priesteren, en vond aldaar geene van
de kinderen van Levi.
16 Zoo zond ik tot Eliëzer, tot Aríël, tot
Semája, en tot E'lnathan, en tot Jarib, en
tot E'lnathan, en tot Nathan, en tot Za-
chárja, en tot Mesullam, de hoofden, en tot
Jójarib en tot E'lnathan, de leeraars;
17 En ik gaf hun bevel aan Iddo, het
hoofd in de plaats Chasífja; en ik leide de
woorden in hunnen mond, om te zeggen
tot Iddo, zijnen broeder, *en* de Nethínim,
in de plaats Chasífja; dat zij ons brachten
dienaars voor het huis onzes Gods.
18 En zij brachten ons, naar de goede hand
onzes Gods over ons, eenen man van ver-
stand, van de kinderen van Mahli, den zoon
van Levi, den zoon van Israël; namelijk Sé-
rebja, met zijne zonen en broederen, achttien;
19 En Hasábja, en met hem Jesája, van
de kinderen van Merári, *met* zijne broede-
ren, en hunne zonen, twintig;
20 En van de Nethínim, die David en de
vorsten ten dienste der Levieten gegeven
hadden, twee honderd en twintig Nethínim,
die allen bij namen genoemd werden.
21 Toen riep ik aldaar een vasten uit aan
de rivier A'hava, opdat wij ons verootmoe-
digden voor het aangezicht onzes Gods, om
van Hem te verzoeken eenen rechten weg,

voor ons, en voor onze kinderkens, en voor al onze have.

22 Want ik schaamde mij van den Koning een heir en ruiters te begeeren, om ons te helpen van den vijand, op den weg; omdat wij tot den Koning hadden gesproken, zeggende: De hand onzes Gods is ten goede over allen, die Hem zoeken, maar Zijne sterkte en Zijn toorn over allen, die Hem verlaten.

23 Alzoo vastten wij, en verzochten zulks van onzen God; en Hij liet Zich van ons verbidden.

24 Toen scheidde ik twaalf uit van de oversten der priesteren: Sérebja, Hasábja, en tien van hunne broederen met hen.

25 En ik woog hun toe het [a] zilver, en het goud, en de vaten, zijnde de offering van het huis onzes Gods, die de Koning en zijne raadsheeren, en zijne vorsten, en gansch Israël, die er gevonden werden, geofferd hadden. [a] Ezra 7:14, 15.

26 Ik woog dan aan hunne hand zes honderd en vijftig talenten zilvers, en honderd zilveren vaten in talenten; aan goud, honderd talenten;

27 En twintig gouden bekers, tot duizend drachmen; en twee vaten van blinkend goed koper, begeerlijk als goud.

28 En ik zeide tot hen: Gij zijt heilig den HEERE, en deze vaten zijn heilig; ook dit zilver en dit goud, de vrijwillige gave, den HEERE, den God uwer vaderen.

29 Waakt en bewaart het, totdat gij het opweegt, in tegenwoordigheid van de oversten der priesteren en Levieten, en der vorsten der vaderen van Israël, te Jeruzalem, in de kameren van des HEEREN huis.

30 Toen ontvingen de priesters en de Levieten het gewicht des zilvers en des gouds, en der vaten, om te brengen te Jeruzalem, ten huize onzes Gods.

31 Alzoo verreisden wij van de rivier A'hava, op den twaalfden der eerste maand, om te gaan naar Jeruzalem; en de hand onzes Gods was over ons, en redde ons van de hand des vijands, en desgenen, die *ons* lagen leide op den weg.

32 En wij kwamen te Jeruzalem; en wij bleven aldaar drie dagen.

33 Op den vierden dag nu werd gewogen het zilver, en het goud, en de vaten, in het huis onzes Gods, aan de hand van Merémoth, den zoon van Uría, den priester, en met hem Eleázar, de zoon van Pínehas; en met hem Józabad, de zoon van Jésua, en Noádja, de zoon van Binnui, de Levieten.

34 Naar het getal en naar het gewicht van die allen; en het gansche gewicht werd ter zelver tijd opgeschreven.

35 *En* de weggevoerden, die uit de gevangenis gekomen waren, offerden den God Israëls brandofferen; twaalf varren voor gansch Israël, zes en negentig rammen, zeven en zeventig lammeren, twaalf bokken ten zondoffer; alles ten brandoffer den HEERE.

36 Daarna gaven zij de wetten des Konings aan des Konings stadhouders en landvoogden aan deze zijde der rivier; en zij bevorderden het volk en het huis Gods.

HOOFDSTUK 9.

Ezra wordt verwittigd, dat het volk zich zeer bezondigd had door het aangaan van huwelijken met Heidensche vrouwen, vs. 1; waarover hij grooten rouw bedrijft, en in het openbaar een ootmoedig en vurig gebed tot God doet, 3.

ALS nu deze dingen voleind waren, traden de vorsten tot mij toe, zeggende: Het volk Israëls, en de priesters, en de Levieten, zijn niet afgezonderd van de volken dezer landen, naar hunne gruwelen, *namelijk* van de Kanaänieten, de Hethieten, de Ferezieten, de Jebusieten, de Ammonieten, de Moabieten, de Egyptenaren en de Amorieten.

2 Want zij hebben van hunne dochteren genomen voor zichzelven en voor hunne zonen, zoodat zich vermengd hebben het heilig zaad met de volken dezer landen; ja, de hand der vorsten en overheden is de eerste geweest in deze overtreding.

3 Als ik nu deze zaak hoorde, scheurde ik mijn kleed en mijnen mantel; en ik trok van het haar mijns hoofds en mijns baards uit, en zat neder verbaasd.

4 Toen verzamelden zich tot mij allen, die voor de woorden van den God Israëls beefden, om de overtreding der weggevoerden; doch ik bleef verbaasd zitten tot aan het avondoffer.

5 En omtrent het avondoffer stond ik op uit mijne bedruktheid, als ik nu mijn kleed en mijnen mantel gescheurd had; en ik boog mij op mijne knieën, en breidde mijne handen uit tot den HEERE, mijnen God;

6 En ik zeide: Mijn God! ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God! want onze ongerechtigheden zijn [a] vermenigvuldigd tot boven *ons* hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan den hemel. [a] Ps. 38:5.

7 Van de dagen onzer vaderen af zijn wij in groote schuld tot op dezen dag; en wij zijn om onze ongerechtigheden overgegeven, wij, onze koningen *en* onze priesters, in de hand van de koningen der landen, in zwaard, in gevangenis, en in roof, en in schaamte des aangezichts, gelijk het is te dezen dage.

8 En nu is er, als een klein oogenblik, eene genade geschied van den HEERE, onzen God, om ons eene ontkoming over te laten, en ons eenen nagel te geven in Zijne heilige plaats, om onze oogen te verlichten, o, onze God! en om ons een weinig levens te geven in onze dienstbaarheid.

9 Want wij zijn knechten; doch in onze dienstbaarheid heeft ons onze God niet verlaten; maar Hij heeft weldadigheid tot ons geneigd voor het aangezicht der koningen van Perzië, dat Hij ons *een weinig* levens gave, om het huis onzes Gods te verhoogen, en de woestigheden van hetzelve op te richten, en om ons eenen tuin te geven in Juda en te Jeruzalem.

10 En nu, wat zullen wij zeggen, o, onze God! na dezen? want wij hebben Uwe geboden verlaten,

11 Die Gij geboden hadt door den dienst Uwer knechten, de profeten, zeggende: [a] Het land, waar gijlieden inkomt, om dat te erven, is een vuil land, door de vuiligheid van de volken der landen, om hunne gruwelen, waarmede zij dat vervuld hebben, van het eene einde tot het andere einde, met hunne onreinigheid. [a] Lev. 18:25,27. Deut. 7:3.

12 Zoo zult gij nu uwe dochteren niet geven aan hunne zonen, en hunne dochteren niet nemen voor uwe zonen, en zult hunnen vrede en hun best niet zoeken, tot in eeuwigheid; opdat gij sterkt wordt, en het goede des lands eet, en uwe kinderen doet erven tot in eeuwigheid.

13 En na alles, wat over ons gekomen is, om onze booze werken, en om onze groote schuld, omdat Gij, o, onze God! belet hebt, *dat wij niet* te onder zijn van wege onze ongerechtigheid, en hebt ons eene ontkoming gegeven, als deze is;

14 Zullen wij nu wederkeeren, om Uwe geboden te vernietigen, en ons te verzwageren met de volken dezer gruwelen? Zoudt Gij niet tegen ons toornen tot verterens toe, dat er geen overblijfsel noch ontkoming zij?

15 O HEERE, God van Israël! Gij zijt rechtvaardig; want wij zijn overgelaten ter ontkoming, als het is te dezen dage. Zie, wij zijn voor Uw aangezicht in onze schuld; want er is niemand, die voor Uw aangezicht zou kunnen bestaan, om zulks.

HOOFDSTUK 10.

Het volk weent met Ezra, vs. 1. Sechánja troost Ezra en geeft hem eenen goeden raad, 2; dien hij volgt, nemende van de oversten der priesteren, Levieten en van het gansche volk eenen eed, dat zij naar Gods wet zouden doen, 5. Al het volk wordt door eene strenge kennisgeving verzameld te Jeruzalem, waar Ezra hen van hunne schuld overtuigt, en alles naar Gods wet verricht, 7. Namen der priesteren en Levieten, die ook uitlandsche vrouwen hadden genomen en daarvan zijn gescheiden, 18.

ALS Ezra alzoo bad, en als hij *deze* belijdenis deed, weenende en zich voor Gods huis nederwerpende, verzamelde zich tot hem uit Israël eene zeer groote gemeente van mannen, en vrouwen, en kinderen; want het volk weende met groot geween.

2 Toen antwoordde Sechánja, de zoon van Jehíël, *een* van de zonen van Elam, en zeide tot Ezra: Wij hebben overtreden tegen onzen God, en wij hebben vreemde vrouwen van de volken des lands *bij ons* doen wonen; maar nu, er is hope voor Israël, dezen aangaande.

3 Laat ons dan nu een verbond maken met onzen God, dat wij al *die* vrouwen, en wat van haar geboren is, zullen doen uitgaan, naar den raad des HEEREN, en dergenen, die beven voor het gebod onzes Gods; en laat er gedaan worden naar de wet.

4 Sta op; want deze zaak komt u toe, en wij zullen met u zijn; wees sterk en doe het.

5 Toen stond Ezra op, en deed de oversten der priesteren, de Levieten en gansch Israël zweren, te zullen doen naar dit woord; en zij zwoeren.

6 En Ezra stond op van voor Gods huis, en ging in de kamer van Jóhanan, den zoon van Eljásib; als hij daar kwam, at hij geen brood, en dronk geen water; want hij bedreef rouw over de overtreding der weggevoerden.

7 En zij lieten eene stem doorgaan door Juda en Jeruzalem, aan al de kinderen der gevangenis, dat zij zich te Jeruzalem zouden verzamelen.

8 En al wie niet kwam in drie dagen, naar den raad der vorsten en der oudsten, al zijne have zou verbannen zijn; en hij zelf zou afgezonderd wezen van de gemeente der weggevoerden.

9 Toen verzamelden zich alle mannen van Juda en Benjamin te Jeruzalem in drie

dagen; het was de negende maand, op den twintigsten in de maand; en al het volk zat op de straat van Gods huis, sidderende om deze zaak, en van wege de plasregenen.
10 Toen stond Ezra, de priester, op en zeide tot hen: Gijlieden hebt overtreden, en vreemde vrouwen *bij u* doen wonen, om Israëls schuld te vermeerderen.
11 Nu dan, doet den HEERE, uwer vaderen God, belijdenis, en doet Zijn welgevallen, en scheidt u af van de volken des lands, en van de vreemde vrouwen.
12 En de gansche gemeente antwoordde en zeide met luider stem: Naar uwe woorden, alzoo komt het ons toe te doen.
13 Maar des volks is veel, en het is een tijd van plasregen, dat men hier buiten niet staan kan; en het is geen werk van eenen dag noch van twee; want velen onzer hebben overtreden in deze zaak.
14 Laat toch onze vorsten der gansche gemeente *hierover* staan, en allen, die in onze steden zijn, die vreemde vrouwen *bij zich* hebben doen wonen, op gezette tijden komen, en met hen de oudsten van elke stad en derzelver rechters; totdat wij van ons afwenden de hittigheid des toorns onzes Gods, om dezer zaken wil.
15 Alleenlijk Jónathan, de zoon van A'sahel, en Jeházia, de zoon van Tikva, stonden hierover; en Mesullam, en Sábbethai, de Leviet, hielpen hen.
16 En de kinderen der gevangenis deden alzoo; en Ezra, de priester, *met* de mannen, de hoofden der vaderen, naar het huis hunner vaderen, en zij allen, bij namen *genoemd*, scheidden zich af, en zij zaten op den eersten dag der tiende maand, om deze zaak te onderzoeken.
17 En zij voleindden het met alle mannen, die vreemde vrouwen *bij zich* hadden doen wonen, tot op den eersten dag der eerste maand.
18 En er werden gevonden van de zonen der priesteren, die vreemde vrouwen *bij zich* hadden doen wonen; van de zonen van Jésua, den zoon van Józadak, en zijne broederen, Maäséja, en Eliézer, en Jarib, en Gedálja.
19 En zij gaven hunne hand, dat zij hunne vrouwen zouden doen uitgaan; en schuldig zijnde, *offerden zij* eenen ram van de kudde voor hunne schuld.
20 En van de kinderen van Immer: Hanáni en Zebádja.
21 En van de kinderen van Harim: Maäséja, en Elía, en Semája, en Jehíël, en Uzia.
22 En van de kinderen van Pashur: Eljoënai, Maäséja, Ismaël, Netháneël, Józabad en Elása.
23 En van de Levieten: Józabad, en Simeï, en Kélaja (deze is Kelíta), Petháhja, Juda en Eliézer.
24 En van de zangers: Eljásib; en van de poortiers: Sallum, en Telem, en Uri.
25 En van Israël: van de kinderen van Paros: Ramja, en Jezía, en Malchía, en Mijamin, en Eleázar, en Malchía, en Benája.
26 En van de kinderen van Elam: Mattánja, Zachárja, en Jehíël, en Abdi, en Jeremôth, en Elía.
27 En van de kinderen van Zatthu: Eljoënai, Eljásib, Mattánja, en Jeremôth, en Zabad, en Azíza.
28 En van de kinderen van Bebai: Jóhanan, Hanánja, Sabbai, en Athlai.
29 En van de kinderen van Bani: Mesullam, Malluch en Adája, Jasub, en Seal, Jeramôth.
30 En van de kinderen van Pahath-Moab: Adna, en Chelal, Benája, Maäséja, Mattánja, Bezáleël, en Binnui, en Manasse.
31 En van de kinderen van Harim: Eliézer, Jissía, Malchía, Semája, Símeon,
32 Benjamin, Malluch, Semárja.
33 Van de kinderen van Hasum: Mathnai, Máttatta, Zabad, Elifélet, Jerémai, Manasse, Simeï.
34 Van de kinderen van Bani: Máädai, Amram, en Uël,
35 Benája, Bédeja, Chelúhu,
36 Vanja, Merémoth, Eljásib,
37 Mattánja, Mathnai, en Jáäsai,
38 En Bani, en Binnui, Simeï,
39 En Selémja, en Nathan, en Adája,
40 Machnádbai, Sasai, Sarai,
41 Azáreël, en Selémja, Semárja,
42 Sallum, Amárja, Jozef.
43 Van de kinderen van Nebo: Jeíël, Matthíthja, Zabad, Zebína, Jaddai, en Joël, Benája.
44 Alle deze hadden vreemde vrouwen genomen; en *sommigen* van hen hadden vrouwen, waarbij zij kinderen gekregen hadden.

HET BOEK NEHEMÍA.

HOOFDSTUK 1.

Nehemía, des Konings schenker, vs. 11, ontvangt te Susan tijding van den droevigen toestand zijns volks, mitsgaders van de muren en poorten van Jeruzalem, vs. 1; bedrijft daarover grooten rouw, vast, bidt en smeekt God om genade, en bijzonder, dat Hij zijn voornenen bij den Koning wil zegenen, 4.

DE geschiedenissen van Nehemía, zoon van Hachálja. En het geschiedde in de maand Chisleu, in het twintigste jaar, als ik te Susan in het paleis was;

2 Zoo kwam Hanáni, een van mijne broederen, hij en *sommige* mannen uit Juda, en ik vraagde hen naar de Joden, die ontkomen waren (die overgebleven waren van de gevangenis), en naar Jeruzalem.

3 En zij zeiden tot mij: De overgeblevenen, die van de gevangenis aldaar in het landschap zijn overgebleven, zijn in groote ellende en in versmaadheid; en Jeruzalems muur is verscheurd, en hare poorten zijn met vuur verbrand.

4 En het geschiedde, als ik deze woorden hoorde, zoo zat ik neder en weende en bedreef rouw, *eenige* dagen; en ik was vastende en biddende voor het aangezicht van den God des hemels.

5 En ik zeide: [a] Och, HEERE, God des hemels, Gij, groote en vreeselijke God! [b] Die het verbond en de goedertierenheid houdt dien, die Hem liefhebben, en Zijne geboden houden.

a Dan. 9:4. b Ex. 20:6. 34:7. Num. 14 18. Deut. 5:10. Ps. 86:15. 103:8. 145:8.

6 Laat toch Uw oor opmerkende, en Uwe oogen open zijn, om te hooren naar het gebed Uws knechts, dat ik heden voor Uw aangezicht bid, dag en nacht, voor de kinderen Israëls, Uwe knechten; en ik doe belijdenis over de zonden der kinderen Israëls, die wij tegen U gezondigd hebben; ook ik en mijns vaders huis, wij hebben gezondigd.

7 Wij hebben het ganschelijk tegen U verdorven; en wij hebben niet gehouden de geboden, noch de inzettingen, noch de rechten, die Gij Uwen knecht Mozes geboden hebt.

8 Gedenk toch des [a] woords, dat Gij Uwen knecht Mozes geboden hebt, zeggende: Gijlieden zult overtreden, Ik zal u onder de volken verstrooien.

a Deut. 4:25, 26, 27. 30:2, 3, 4.

9 En gij zult u tot Mij bekeeren, en Mijne geboden houden en die doen; al waren uwe verdrevenen aan het einde des hemels, Ik zal hen van daar verzamelen, en zal ze brengen tot de plaats, die Ik verkoren heb, om Mijnen Naam aldaar te doen wonen.

10 Zij zijn toch Uwe knechten en Uw volk, dat Gij verlost hebt, door Uwe groote kracht en door Uwe sterke hand.

11 Och, HEERE! laat toch Uw oor opmerkende zijn op het gebed Uws knechts, en op het gebed Uwer knechten, die lust hebben Uwen Naam te vreezen; en doe het toch Uwen knecht heden wel gelukken, en geef hem barmhartigheid voor het aangezicht dezes mans. Ik nu was des Konings schenker.

HOOFDSTUK 2.

Bij eene goede gelegenheid verzoekt en verkrijgt Nehemia van den koning Arthahsasta eene zending naar Jeruzalem, met last om alles te herstellen, waartoe hij brieven van aanbeveling aan 's Konings houtvester en landvoogden ontvangt, vs. 1. Nehemia komt tot de landvoogden en te Jeruzalem, waarover zich de vijanden van Gods volk ergeren, 9. Hij bezichtigt bij nacht de gebrokene muren en verbrande poorten van Jeruzalem, 12. Hij maakt den last des Konings aan de voornaamsten van het volk bekend en wekt den lust tot bouwen bij hen op, in spijt en spot der vijanden, 17.

TOEN geschiedde het in de maand Nisan, in het twintigste jaar van den koning Arthahsasta, *als er* wijn voor zijn aangezicht was, dat ik den wijn opnam, en gaf *hem* den Koning; nu was ik nooit treurig geweest voor zijn aangezicht.

2 Zoo zeide de Koning tot mij: Waarom is uw aangezicht treurig, zoo gij toch niet krank zijt? dit is niet dan treurigheid des harten. Toen vreesde ik gansch zeer.

3 En ik zeide tot den Koning: De Koning leve in eeuwigheid! Hoe zou mijn aangezicht niet treurig zijn, daar de stad, de plaats der begrafenissen mijner vaderen, woest is, en hare poorten met vuur verteerd zijn?

4 En de Koning zeide tot mij: Wat verzoekt gij nu? Toen bad ik tot God van den hemel;

5 En ik zeide tot den Koning: Zoo het den Koning goeddunkt, en zoo uw knecht voor uw aangezicht aangenaam is; dat gij mij zendt naar Juda, naar de stad der begrafenissen mijner vaderen, dat ik ze bouwe.

6 Toen zeide de Koning tot mij, daar de Koningin nevens hem zat: Hoe lang zal uwe reis wezen, en wanneer zult gij wederkomen? En het behaagde den Koning,

dat hij mij zond, als ik hem zekeren tijd
gesteld had.
7 Voorts zeide ik tot den Koning: Zoo
het den Koning goeddunkt, dat men mij
brieven geve aan de landvoogden aan gene
zijde der rivier, dat zij mij overgeleiden,
totdat ik in Juda zal gekomen zijn;
8 Ook eenen brief aan Asaf, den bewaarder
van den lusthof, denwelken de Koning
heeft, dat hij mij hout geve om te zolderen
de poorten van het paleis, dat aan het huis
is, en tot den stadsmuur, en tot het huis,
waar ik intrekken zal. En de Koning gaf
ze mij, naar de goede hand mijns Gods
over mij.
9 Toen kwam ik tot de landvoogden aan
gene zijde der rivier, en gaf hun de brieven
des Konings. En de Koning had oversten
des heirs en ruiteren met mij gezonden.
10 Toen nu Sanballat, de Horoniet, en
Tobía, de Ammonietische knecht, *dat* hoorden,
mishaagde het hun met groot mishagen,
dat er een mensch gekomen was, om wat
goeds te zoeken voor de kinderen Israëls.
11 En ik kwam te Jeruzalem, en was
daar drie dagen.
12 Daarna maakte ik mij des nachts op,
ik en weinige mannen met mij, en ik gaf
geen' mensch te kennen, wat mijn God in
mijn hart gegeven had, om aan Jeruzalem
te doen; en er was geen dier met mij, dan
het dier, waarop ik reed.
13 En ik trok uit bij nacht door de Dalpoort,
en voorbij de Drakenfontein, en naar
de Mistpoort, en ik brak aan de muren
van Jeruzalem, dewelke verscheurd waren,
en hare poorten met vuur verteerd.
14 En ik ging voort naar de Fonteinpoort,
en naar des Konings vijver; doch daar was
geene plaats voor het dier, om onder mij
voort te gaan.
15 Toen ging ik op, des nachts, door de
beek, en ik brak aan den muur; en ik keerde
weder, en kwam in door de Dalpoort; alzoo
keerde ik wederom.
16 En de overheden wisten niet, waar
ik heengegaan was, en wat ik deed; want
ik had tot nog toe den Joden, en den
priesteren, en den edelen, en overheden,
en den anderen, die het werk deden, niets
te kennen gegeven.
17 Toen zeide ik tot hen: Gijlieden ziet
de ellende, waarin wij zijn, dat Jeruzalem
woest is, en hare poorten met vuur verbrand
zijn; komt, en laat ons Jeruzalems muur
opbouwen, opdat wij niet meer eene versmaadheid
zijn.
18 En ik gaf hun te kennen de hand mijns
Gods, Die goed over mij geweest was, als
ook de woorden des Konings, die hij tot mij
gesproken had. Toen zeiden zij: Laat ons
op zijn, dat wij bouwen; en zij sterkten
hunne handen ten goede.
19 Als nu Sanballat, de Horoniet, en Tobía,
de Ammonietische knecht, en Gesem,
de Arabier, dit hoorden, zoo bespotten zij
ons, en verachtten ons; en zij zeiden: Wat
is dit voor een ding, dat gijlieden doet? wilt
gijlieden tegen den Koning rebelleeren?
20 Toen gaf ik hun tot antwoord, en zeide
tot hen: God van den hemel, Die zal het ons
doen gelukken, en wij, Zijne knechten, zullen
ons opmaken en bouwen; maar gijlieden
hebt geen deel, noch gerechtigheid, noch
gedachtenis in Jeruzalem.

HOOFDSTUK 3.

De personen, door wie, en de orde, waarin de muren en poorten van Jeruzalem zijn gebouwd.

EN Eljásib, de hoogepriester, maakte
zich op met zijne broederen, de priesteren,
en zij bouwden de Schaapspoort;
zij heiligden ze, en richtten hare deuren
op; ja, zij heiligden ze tot aan den toren
Mea, tot aan den toren Hanáneël.
2 En aan zijne hand bouwden de mannen
van Jericho; ook bouwde aan zijne hand
Zacchur, de zoon van Imri.
3 De Vischpoort nu bouwden de kinderen
van Senáä; zij zolderden die, en richtten
hare deuren op, *met* hare sloten en hare
grendelen.
4 En aan hunne hand verbeterde Meré-
moth, de zoon van Uría, den zoon van Koz;
en aan hunne hand verbeterde Mesullam,
de zoon van Beréchja, den zoon van Mezábeël;
en aan hunne hand verbeterde
Zadok, zoon van Báëna.
5 Voorts aan hunne hand verbeterden de
Thekoïeten; maar hunne voortreffelijken
brachten hunnen hals niet tot den dienst
huns Heeren.
6 En de Oude poort verbeterden Jójada,
de zoon van Paséah, en Mesullam, de zoon
van Besódja; deze zolderden zij, en richtten
hare deuren op, met hare sloten en hare
grendelen.
7 En aan hunne hand verbeterden Melátja,
de Gíbeoniet, en Jadon, de Meronothiet,

de mannen van Gibeon en van Mizpa; tot aan den stoel des landvoogds aan deze zijde der rivier.
8 Aan zijne hand verbeterde Uzzíël, de zoon van Harhója, *een* der goudsmeden, en aan zijne hand verbeterde Hanánja, de zoon van een' der apothekers; en zij lieten Jeruzalem tot aan den breeden muur.
9 En aan hunne hand verbeterde Refája, de zoon van Hur, overste des halven deels van Jeruzalem.
10 Voorts aan hunne hand verbeterde Jedája, de zoon van Harúmaf, en tegenover zijn huis; en aan zijne hand verbeterde Hattus, de zoon van Hasábneja.
11 De andere mate verbeterden Malchía, de zoon van Harim, en Hassub, de zoon van Pahath-Moab; daartoe den Bakovenstoren.
12 En aan zijne hand verbeterde Sallum, de zoon van Lohes, overste van het *andere* halve deel van Jeruzalem, hij en zijne dochteren.
13 De Dalpoort verbeterden Hanun, en de inwoners van Zanóah; zij bouwden die, en richtten hare deuren op, *met* hare sloten en hare grendelen; daartoe duizend ellen aan den muur, tot aan de Mistpoort.
14 De Mistpoort nu verbeterde Malchía, de zoon van Rechab, overste van het deel Beth-Chérem; hij bouwde ze, en richtte hare deuren op, *met* hare sloten en hare grendelen.
15 En de Fonteinpoort verbeterde Sallum, de zoon van Kol-Hoze, overste van het deel van Mizpa; hij bouwde ze, en overdekte ze, en richtte hare deuren op, *met* hare sloten en hare grendelen; daartoe den muur des vijvers Schelah bij des Konings hof, en tot aan de trappen, die afgaan van Davids stad.
16 Na hem verbeterde Nehemía, de zoon van Azbuk, overste van het halve deel van Beth-Zur, tot tegenover Davids graven, en tot aan den gemaakten vijver, en tot aan het huis der helden.
17 Na hem verbeterden de Levieten, Rehum, de zoon van Bani; aan zijne hand verbeterde Hasábja, de overste van het halve deel van Kehíla, in zijn deel.
18 Na hem verbeterden hunne broederen, Bavai, de zoon van Hénadad, de overste van het *andere* halve deel van Kehíla.
19 Aan zijne hand verbeterde Ezer, de zoon van Jésua, de overste van Mizpa, eene andere maat, tegenover den opgang naar het wapenhuis, aan den hoek.
20 Na hem verbeterde zeer vuriglijk Baruch, de zoon van Zabbai, eene andere maat; van den hoek tot aan de deur van het huis van Eljásib, den hoogepriester.
21 Na hem verbeterde Merémoth, de zoon van Uría, de zoon van Koz, eene andere maat; van de huisdeur van Eljásib af, tot aan het einde van Eljásibs huis.
22 En na hem verbeterden de priesteren, wonende in de vlakke velden.
23 Daarna verbeterden Benjamin, en Hassub, tegen hun huis over; na hem verbeterde Azária, de zoon van Maäséja, den zoon van Hanánja, bij zijn huis.
24 Na hem verbeterde Binnui, de zoon van Hénadad, eene andere maat; van het huis van Azária tot aan den hoek en tot aan het punt;
25 Palal, de zoon van Uzai, tegen den hoek, en den hoogen toren over, die van des Konings huis uitsteekt, die bij den voorhof der gevangenis is; na hem Pedája, de zoon van Paros;
26 De Nethínim nu, *die* in Ofel woonden, tot tegenover de Waterpoort aan het oosten, en den uitstekenden toren.
27 Daarna verbeterden de Thekoïeten eene andere maat; tegenover den grooten uitstekenden toren, en tot aan den muur van Ofel.
28 Van boven de Paardenpoort verbeterden de priesteren, een iegelijk tegen zijn huis over.
29 Daarna verbeterde Zadok, de zoon van Immer, tegen zijn huis over. En na hem verbeterde Semája, de zoon van Sechánja, de bewaarder van de Oostpoort.
30 Na hem verbeterden Hanánja, de zoon van Selémja, en Hanun, de zoon van Zalaf, de zesde, eene andere maat. Na hem verbeterde Mesullam, de zoon van Beréchja, tegen zijne kamer over.
31 Na hem verbeterde Malchía, de zoon eens goudsmids, tot aan het huis der Nethínim en der kruideniers, tegenover de poort van Mifkad, en tot de opperzaal van het punt.
32 En tusschen de opperzaal van het punt tot de Schaapspoort toe, verbeterden de goudsmeden en de kruideniers.

HOOFDSTUK 4.

Terwijl de vijanden met Gods volk spotten, bidt Nehemía tot God en vordert het werk, vs. 1. De vijanden, dezen vooruitgang vernemende, verbinden zich om Jeruzalem onverwachts

te bestrijden en het werk te beletten, 7. Nehemiá hiervan verwittigd zijnde, stelt nauwkeurige wacht, geeft het volk goeden moed en verbreekt zoo den aanslag der vijanden, 12. Hij keert weder tot den arbeid, nadat zoodanige orde op de arbeiders gesteld was, om met de eene hand te werken en met de andere het geweer te houden; en geeft nog verscheidene krijgsbevelen, 16.

MAAR het geschiedde, als Sanballat gehoord had, dat wij den muur bouwden, zoo ontstak hij, en werd zeer toornig; en hij bespotte de Joden,
2 En sprak in de tegenwoordigheid zijner broederen en van het heir van Samaria, en zeide: Wat doen deze aamechtige Joden? zal men hen laten geworden? zullen zij offeren? zullen zij het in een' dag voleinden? zullen zij de steenen uit de stofhoopen levend maken, daar zij verbrand zijn?
3 En Tobía, de Ammoniet, was bij hem, en zeide: Al is het, dat zij bouwen, zoo er een vos opkwame, hij zou hunnen steenen muur wel verscheuren.
4 Hoor, o onze God! dat wij zeer veracht zijn, en keer hunne versmaadheid weder op hun hoofd, en geef hen over tot eenen roof in een land der gevangenis.
5 En dek hunne ongerechtigheid niet toe; en hunne zonde worde niet uitgedelgd van voor Uw aangezicht; want zij hebben *U* getergd, *staande* tegenover de bouwlieden.
6 Doch wij bouwden den muur, zoodat de gansche muur samengevoegd werd tot zijne helft toe; want het hart des volks was om te werken.
7 En het geschiedde, als Sanballat, en Tobía, en de Arabieren, en de Ammonieten, en de Asdodieten hoorden, dat de verbetering aan de muren van Jeruzalem toenam, dat de scheuren begonnen gestopt te worden, zoo ontstaken zij zeer;
8 En zij maakten allen te zamen eene verbintenis, dat zij zouden komen om tegen Jeruzalem te strijden, en eene verbijstering daarin te maken.
9 Maar wij baden tot onzen God, en zetten wacht tegen hen, dag en nacht, hunnenthalve.
10 Toen zeide Juda: De kracht der dragers is vervallen, en des stofs is veel, zoodat wij aan den muur niet zullen kunnen bouwen.
11 Nu hadden onze vijanden gezegd: Zij zullen het niet weten, noch zien, totdat wij in het midden van hen komen, en slaan hen dood; alzoo zullen wij het werk doen ophouden.
12 En het geschiedde, als de Joden, die bij hen woonden, kwamen, dat zij het ons *wel* tienmaal zeiden, uit al de plaatsen, *door* dewelke gij tot ons wederkeert.
13 Daarom zette ik in de benedenste plaatsen achter den muur, *en* op de hoogten, en ik zette het volk naar de geslachten, met hunne zwaarden, hunne spiesen en hunne bogen.
14 En ik zag toe, en maakte mij op, en zeide tot de edelen, en tot de overheden, en tot het overige des volks: [a] Vreest niet voor hun aangezicht; denkt aan dien grooten en vreeselijken HEERE, en strijdt voor uwe broederen, uwe zonen en uwe dochteren, uwe vrouwen en uwe huizen.

[a] Num. 14:9. Deut. 1:21. 20:3.

15 Daarna geschiedde het, als onze vijanden hoorden, dat het ons bekend was geworden, en God hunnen raad te niet gemaakt had, zoo keerden wij allen weder tot den muur, een iegelijk tot zijn werk.
16 En het geschiedde van dien dag af, dat de helft mijner jongens doende waren aan het werk, en de helft van hen hielden de spiesen, en de schilden, en de bogen, en de pantsiers; en de oversten waren achter het gansche huis van Juda.
17 Die aan den muur bouwden, en die den last droegen, *en* die opladden, waren een ieder met zijne eene hand doende aan het werk, en de andere hield het geweer.
18 En de bouwers hadden een iegelijk zijn zwaard aan zijne lenden gegord, en bouwden; maar die met de bazuin blies, was bij mij.
19 En ik zeide tot de edelen, en tot de overheden, en tot het overige des volks: Het werk is groot en wijd; en wij zijn op den muur afgezonderd, de een ver van den ander;
20 Ter plaats, waar gij het geluid der bazuin zult hooren, daarheen zult gij u tot ons verzamelen; [a] onze God zal voor ons strijden.

[a] Ex. 14:25. Deut. 1:30. 28:7.

21 Alzoo waren wij doende aan het werk; en de helft van hen hielden de spiesen, van het opgaan des dageraads tot het voortkomen der sterren toe.
22 Ook zeide ik te dier tijd tot het volk: Een iegelijk vernachte met zijnen jongen binnen Jeruzalem; opdat zij ons des nachts ter wacht zijn, en des daags aan het werk.
23 Voorts noch ik, noch mijne broederen,

noch mijne jongelingen, noch de mannen van de wacht, die achter mij waren, wij trokken onze kleederen niet uit; een iegelijk *had* zijn geweer *en* water.

HOOFDSTUK 5.

Het volk klaagt over den overlast van woeker en panden, vs. 1. Nehemia, hierover zeer verstoord, bestraft de aanzienlijken, overtuigt hen en doet hen zweren zulks na te laten, 6. Hij beroept zich op zijn eigen voorbeeld, hoe hij, niettegenstaande hij als landvoogd eene groote hofhouding moest onderhouden, het recht des landvoogds nooit gevorderd heeft, om de gemeente niet te bezwaren, 14.

MAAR het geroep des volks en hunner vrouwen was groot, tegen hunne broederen, de Joden.

2 Want er waren, die zeiden: Onze zonen, en onze dochteren, wij zijn velen; daarom hebben wij koren opgenomen, opdat wij eten en leven.

3 Ook waren er, die zeiden: Wij verpanden onze akkers, en onze wijngaarden, en onze huizen, opdat wij in dezen honger koren mogen opnemen.

4 Desgelijks waren er, die zeiden: Wij hebben geld ontleend tot des Konings cijns, *op* onze akkers en onze wijngaarden.

5 Nu is toch ons vleesch als het vleesch onzer broederen, onze kinderen zijn als hunne kinderen; en ziet, wij onderwerpen onze zonen en onze dochteren tot dienstknechten; ja, er zijn eenige van onze dochteren onderworpen, dat zij in de macht onzer handen niet zijn; en anderen hebben onze akkers en onze wijngaarden.

6 Toen ik nu hun geroep en deze woorden hoorde, onstak ik zeer.

7 En mijn hart beraadslaagde in mij; daarna twistte ik met de edelen, en met de overheden, en zeide tot hen: Gijlieden vordert eenen last, een iegelijk van zijnen broeder. Voorts beleide ik eene groote vergadering tegen hen.

8 En ik zeide tot hen: Wij hebben onze broederen, de Joden, die aan de Heidenen verkocht waren, naar ons vermogen wedergekocht; en zoudt gijlieden ook uwe broederen verkoopen, of zouden zij aan ons verkocht worden? Toen zwegen zij, en vonden geen antwoord.

9 Voorts zeide ik: De zaak is niet goed, die gijlieden doet; zoudt gij niet wandelen in de vreeze onzes Gods, om de versmading der Heidenen, onze vijanden?

10 Ik, mijne broederen, en mijne jongens, vorderen wij ook geld en koren van hen? laat ons toch dezen last nalaten.

11 Geeft hun toch als heden weder hunne akkers, hunne wijngaarden, hunne olijfgaarden en hunne huizen; en het honderdste *deel* van het geld, en van het koren, den most en de olie, die gij hun hebt afgevorderd.

12 Toen zeiden zij: Wij zullen het wedergeven, en van hen niets zoeken; wij zullen alzoo doen, als gij zegt. En ik riep de priesteren, en deed hen zweren, dat zij doen zouden naar dit woord.

13 Ook schudde ik mijnen boezem uit, en zeide: Alzoo schudde God uit allen man, die dit woord niet zal bevestigen, uit zijn huis en uit zijnen arbeid, en hij zij alzoo uitgeschud en ledig. En de gansche gemeente zeide: Amen! en zij prezen den HEERE. En het volk deed naar dit woord.

14 Ook van dien dag af, dat hij mij bevolen heeft hun landvoogd te zijn in het land Juda, van het twintigste jaar af, tot het twee en dertigste jaar van den koning Arthahsasta, zijnde twaalf jaren, heb ik, met mijne broederen, het brood des landvoogds niet gegeten.

15 En de vorige landvoogden, die voor mij geweest zijn, hebben het volk bezwaard, en van hen genomen aan brood en wijn, daarna veertig zilveren sikkelen; ook heerschten hunne jongens over het volk; maar ik heb alzoo niet gedaan, om der vreeze Gods wil.

16 Daartoe heb ik ook aan het werk dezes muurs verbeterd, en wij hebben geen land gekocht; en al mijne jongens zijn aldaar verzameld geweest tot het werk.

17 Ook zijn van de Joden en van de overheden honderd en vijftig man, en die van de Heidenen, die rondom ons zijn, tot ons kwamen, aan mijne tafel geweest.

18 En wat voor eenen dag bereid werd, was een os *en* zes uitgelezene schapen; ook werden mij vogelen bereid, en binnen tien dagen van allen wijn zeer veel; nog heb ik bij dezen het brood des landvoogds niet gezocht, omdat de dienstbaarheid zwaar was over dit volk.

19 [a] Gedenk mijner, mijn God! ten goede, alles, wat ik aan dit volk gedaan heb.

[a] Neh. 13:22.

HOOFDSTUK 6.

De vijanden, vernemende dat het werk bijna voleindigd was, trachten Nehemia meermalen tot een gesprek buiten de stad te lokken, om hem alzoo in handen te krijgen, vs 1. Nehemia dit met wijsheid afslaande, zoeken zij hem van het werk af te schrikken door verdichte leugens en valsche geruchten van zijne oproerigheid tegen den Koning, doch te vergeefs, 5. Ook wordt hij binnen de stad gekweld door gehuurde en valsche profeten, maar blijft onverschrokken, 10. Verraderlijke gemeenschap van sommige grooten met den vijand, 17.

VOORTS is het geschied, als van Sanballat, en Tobía, en van Gesem, den Arabier, en van onze andere vijanden gehoord was, dat ik den muur gebouwd had, en dat geene scheur daarin was overgelaten; ook had ik tot dezen tijd toe de deuren niet opgezet in de poorten;

2 Zoo zond Sanballat, en Gesem, tot mij, om te zeggen: Kom en laat ons te zamen vergaderen in de dorpen, in het dal Ono. Maar zij dachten mij kwaad te doen.

3 En ik zond boden tot hen, om te zeggen: Ik doe een groot werk, zoodat ik niet zal kunnen afkomen; waarom zou dit werk ophouden, terwijl ik het zou nalaten en tot ulieden afkomen?

4 Zij zonden nu *wel* viermaal tot mij, op dezelve wijze. En ik antwoordde hun op dezelve wijze.

5 Toen zond Sanballat tot mij op dezelve wijze, ten vijfde maal, zijnen jongen, met eenen openen brief in zijne hand.

6 Daarin was geschreven: Het is onder de volken gehoord, en Gasmu zegt: Gij en de Joden denkt te rebelleeren; daarom bouwt gij den muur, en gij zult hun ten Koning zijn; naar dat deze zaken zijn.

7 Dat gij ook profeten hebt besteld, om van u te Jeruzalem uit te roepen, zeggende: Hij is Koning in Juda. Nu zal het van den Koning gehoord worden, naar dat deze zaken zijn; kom dan nu, en laat ons te zamen raadslaan.

8 Doch ik zond tot hem, om te zeggen: Er is van alzulke zaken, als gij zegt, niets geschied; maar gij versiert ze uit uw hart.

9 Want zij allen zochten ons vreesachtig te maken, zeggende: Hunne handen zullen van het werk aflaten, dat het niet zal gedaan worden; nu dan sterk mijne handen!

10 Als ik nu kwam in het huis van Semája, den zoon van Delája, den zoon van Mehetábeël (hij nu was besloten), zoo zeide hij: Laat ons samenkomen in het huis Gods, in het midden des tempels, en laat ons de deuren des tempels toesluiten; want zij zullen komen om u te dooden, ja, bij nacht zullen zij komen, om u te dooden.

11 Maar ik zeide: Zou een man, als ik, vlieden? en wie is er, zijnde als ik, die in den tempel zou gaan, dat hij levend bleve? Ik zal er niet ingaan.

12 Want ik merkte, en ziet, God had hem niet gezonden; maar hij sprak deze profetie tegen mij, omdat Tobía en Sanballat hem gehuurd hadden.

13 Daarom was hij gehuurd, opdat ik zou vreezen, en alzoo doen, en zondigen; opdat zij iets zouden hebben tot eenen kwaden naam, opdat zij mij zouden honen.

14 Gedenk, mijn God! aan Tobía en aan Sanballat, naar deze zijne werken; en ook aan de profetes Noádja, en aan de andere profeten, die mij gezocht hebben vreesachtig te maken.

15 De muur nu werd volbracht, op den vijf en twintigsten van Elul, in twee en vijftig dagen.

16 En het geschiedde, als al onze vijanden *dit* hoorden, zoo vreesden al de Heidenen, die rondom ons waren, en zij vervielen zeer in hunne oogen; want zij merkten, dat dit werk van onzen God gedaan was.

17 Ook schreven in die dagen edelen van Juda vele brieven, die naar Tobía gingen; en die van Tobía kwamen tot hen.

18 Want velen in Juda hadden hem gezworen, omdat hij was een schoonzoon van Sechánja, den zoon van Arah; en zijn zoon Jóhanan had genomen de dochter van Mesullam, den zoon van Beréchja.

19 Ook verhaalden zij zijne goeddadigheden voor mijn aangezicht, en mijne woorden brachten zij uit tot hem. Tobía *dan* zond brieven, om mij vreesachtig te maken.

HOOFDSTUK 7.

Nehemía vestigt de deuren der stadspoorten, verordent de dienaren van den tempel en stelt eene goede wacht door de gansche stad. Hij bedenkt door Gods ingeven middelen, om Jeruzalem te bevolken, waartoe hem goeddunkt al het volk te verzamelen en de geslachtslijst te overzien van degenen, die met Zerubbábel waren opgetogen uit de gevangenis, 5. Vrijwillige gaven der oversten en van het volk, 70.

VOORTS geschiedde het, als de muur gebouwd was, dat ik de deuren oprichtte, en de poortiers, en de zangers, en de Levieten werden besteld.

2 En ik gaf bevel aan mijnen broeder Hanáni, en aan Hanánja, den overste van den burg te Jeruzalem; want hij was als een man van getrouwigheid, en Godvreezende boven velen.

3 En ik zeide tot hen: Laat de poorten van Jeruzalem niet geopend worden, totdat de zon heet wordt, en terwijl zij daarbij staan, laat hen de deuren sluiten, betast gij ze dan; en dat men wachten zette, inwoners van Jeruzalem, een iegelijk op zijne wacht, en een iegelijk tegen zijn huis over.

4 De stad nu was wijd van ruimte en

groot; doch des volks was weinig daarbinnen; en de huizen waren niet gebouwd.
5 Zoo gaf mijn God in mijn hart, dat ik de edelen, en de overheden, en het volk verzamelde, om de geslachten te rekenen; en ik vond het geslachtregister dergenen, die in het eerst waren opgetogen, en vond daarin geschreven *aldus:*
6 [a] Dit zijn de kinderen van dat landschap, die optogen uit de gevangenis der weggevoerden, die Nebukadnézar, koning van Babel, weggevoerd had, en *die* wedergekeerd zijn naar Jeruzalem en naar Juda, een iegelijk tot zijne stad; *a* Ezra 2:1, enz.
7 Dewelke kwamen met Zerubbábel, Jésua, Nehemía, Azária, Raämja, Nahamáni, Mórdechai, Bilsan, Mispéreth, Bigvai, Nehum *en* Báëna. *Dit* is het getal der mannen van het volk van Israël.
8 De kinderen van Parhos waren twee duizend honderd twee en zeventig.
9 De kinderen van Sefátja, drie honderd twee en zeventig;
10 De kinderen van Arach, zes honderd twee en vijftig;
11 De kinderen van Pahath-Moab, van de kinderen van Jésua en Joab, twee duizend acht honderd *en* achttien;
12 De kinderen van Elam, duizend twee honderd vier en vijftig;
13 De kinderen van Zatthu, acht honderd vijf en veertig;
14 De kinderen van Zakkai, zeven honderd en zestig;
15 De kinderen van Binnui, zes honderd acht en veertig;
16 De kinderen van Bebai, zes honderd acht en twintig;
17 De kinderen van Azgad, twee duizend drie honderd twee en twintig;
18 De kinderen van Adónikam, zes honderd zeven en zestig;
19 De kinderen van Bigvai, twee duizend zeven en zestig;
20 De kinderen van Adin, zes honderd vijf en vijftig;
21 De kinderen van Ater, van Hizkía, acht en negentig;
22 De kinderen van Hasum, drie honderd acht en twintig;
23 De kinderen van Bezai, drie honderd vier en twintig;
24 De kinderen van Harif, honderd *en* twaalf;
25 De kinderen van Gíbeon, vijf en negentig;
26 De mannen van Bethlehem en Netófa, honderd acht en tachtig;
27 De mannen van Anáthoth, honderd acht en twintig;
28 De mannen van Beth-Azmáveth, twee en veertig;
29 De mannen van Kirjath-Jeárim, Cefíra en Beëroth, zeven honderd drie en veertig;
30 De mannen van Rama en Gaba, zes honderd een en twintig;
31 De mannen van Michmas, honderd twee en twintig;
32 De mannen van Beth-El en Ai, honderd drie en twintig;
33 De mannen van het andere Nebo, twee en vijftig;
34 De kinderen des anderen Elams, duizend twee honderd vier en vijftig;
35 De kinderen van Harim, drie honderd en twintig;
36 De kinderen van Jericho, drie honderd vijf en veertig;
37 De kinderen van Lod, Hadid en Ono, zeven honderd een en twintig;
38 De kinderen van Senáä, drie duizend negen honderd en dertig;
39 De priesters: de kinderen van Jedája, van het huis van Jésua, negen honderd drie en zeventig;
40 De kinderen van Immer, duizend twee en vijftig;
41 De kinderen van Pashur, duizend twee honderd zeven en veertig;
42 De kinderen van Harim, duizend *en* zeventien;
43 De Levieten: de kinderen van Jésua, van Kadmiël, van de kinderen van Hódeva, vier en zeventig;
44 De zangers: de kinderen van Asaf, honderd acht en veertig;
45 De poortiers: de kinderen van Sallum, de kinderen van Ater, de kinderen van Tálmon, de kinderen van Akkub, de kinderen van Hatíta, de kinderen van Sobai, honderd acht en dertig;
46 De Nethínim: de kinderen van Ziha, de kinderen van Hasúfa, de kinderen van Tabbaôth;
47 De kinderen van Keros, de kinderen van Sia, de kinderen van Padon;
48 De kinderen van Lebána, de kinderen van Hagába, de kinderen van Salmai;

49 De kinderen van Hanan, de kinderen van Giddel, de kinderen van Gahar;

50 De kinderen van Reája, de kinderen van Rezin, de kinderen van Nekóda;

51 De kinderen van Gazzam, de kinderen van Uzza, de kinderen van Paséah;

52 De kinderen van Bezai, de kinderen van Meünim, de kinderen van Nefussim;

53 De kinderen van Bakbuk, de kinderen van Hakúfa, de kinderen van Harhur;

54 De kinderen van Bazlith, de kinderen van Mehída, de kinderen van Harsa;

55 De kinderen van Barkos, de kinderen van Sísera, de kinderen van Thamah;

56 De kinderen van Nezíah, de kinderen van Hatífa;

57 De kinderen der knechten van Sálomo: de kinderen van Sotai, de kinderen van Soféreth, de kinderen van Perída;

58 De kinderen van Jáëla, de kinderen van Darkon, de kinderen van Giddel;

59 De kinderen van Sefátja, de kinderen van Hattil, de kinderen van Pochéreth van Zebáïm, de kinderen van Amon;

60 Al de Nethínim, en de kinderen der knechten van Sálomo, waren drie honderd twee en negentig.

61 Ook togen deze op van Thel-melah, Thel-harsa, Cherub, Addon en Immer; maar zij konden hunner vaderen huis, en hun zaad niet toonen, of zij uit Israël waren;

62 De kinderen van Delája, de kinderen van Tobía, de kinderen van Nekóda, zes honderd twee en veertig.

63 En van de priesteren, de kinderen van Habája, de kinderen van Koz, de kinderen van Barzillai, die eene vrouw van de dochteren van Barzillai, den Gileadiet, genomen had, en naar hunnen naam genoemd was.

64 Deze zochten hun geschrift, willende hun geslacht rekenen; maar het werd niet gevonden; daarom werden zij als onreinen van het priesterdom geweerd.

65 En Hattirsátha zeide tot hen, dat zij van de heiligste dingen niet zouden eten, totdat er een priester stond met urim en thummim.

66 Deze gansche gemeente te zamen was twee en veertig duizend drie honderd en zestig;

67 Behalve hunne knechten en hunne maagden, die waren zeven duizend drie honderd zeven en dertig; en zij hadden twee honderd vijf en veertig zangers en zangeressen.

68 Hunne paarden, zeven honderd zes en dertig; hunne muilen, twee honderd vijf en veertig;

69 Kemelen, vier honderd vijf en dertig; ezelen, zes duizend zeven honderd en twintig.

70 Een deel nu van de hoofden der vaderen gaven tot het werk. Hattirsátha gaf tot den schat, aan goud, duizend drachmen, vijftig sprengbekkens, vijf honderd en dertig priesterrokken.

71 En *anderen* van de hoofden der vaderen gaven tot den schat des werks, aan goud, twintig duizend drachmen, en aan zilver, twee duizend en twee honderd ponden.

72 En wat de overigen des volks gaven, was aan goud, twintig duizend drachmen, en aan zilver, twee duizend mijnen, en zeven en zestig priesterrokken.

73 En de priesters, en de Levieten, en de poortiers, en de zangers, en *sommigen* van het volk, en de Nethínim, en gansch Israël, woonden in hunne steden.

HOOFDSTUK 8.

Verhaal van de Godsdienstige orde en wijze. door Ezra en de Levieten gehouden in het voorlezen en verklaren; en door het volk in het aanhooren van Gods woord, vs. 1. Het volk, door de woorden van het wetboek verschrikt en bekommerd zijnde, wordt van Nehemía, Ezra en de Levieten getroost en vermaand tot vreugde over Gods vorige en tegenwoordige weldaden, 9. De oversten van het volk vernemen voorts bij Ezra naar den inhoud van Gods woord, en de wet betreffende het Loofhuttenfeest vindende, wordt dat met grooten ijver en vreugde gehouden, 14.

ALS nu de zevende maand aankwam, en de kinderen Israëls in hunne steden waren,

2 Zoo verzamelde zich al het volk als een eenig man op de straat voor de Waterpoort; en zij zeiden tot Ezra, den schriftgeleerde, dat hij het boek der wet van Mozes zou halen, die de HEERE Israël geboden had.

3 En Ezra, de priester, bracht de wet voor de gemeente, beide mannen en vrouwen, en allen, die verstandig waren om te hooren, op den eersten dag der zevende maand.

4 En hij las daarin voor de straat, die voor de Waterpoort is, van het *morgen*licht aan tot op den middag, voor de mannen en vrouwen, en de verstandigen; en de ooren des ganschen volks waren naar het wetboek.

5 En Ezra, de schriftgeleerde, stond op eenen hoogen houten stoel, dien zij tot die zaak gemaakt hadden, en nevens hem

stond Mattíthja, en Sema, en Anája, en Uría, en Hilkía, en Maäséja, aan zijne rechterhand; en aan zijne linkerhand Pedája, en Mísaël, en Malchía, en Hasum, en Hasbaddána, Zachárja *en* Mesullam.

6 En Ezra opende het boek voor de oogen des ganschen volks; want hij was boven al het volk; en als hij het opende, stond al het volk.

7 En Ezra loofde den HEERE, den grooten God; en al het volk antwoordde: Amen, amen! met opheffing hunner handen, en neigden zich, en aanbaden den HEERE, met de aangezichten ter aarde.

8 Jésua nu, en Bani, en Serébja, Jamin, Akkub, Sábbethai, Hodía, Maäséja, Kelíta, Azária, Józabad, Hanan, Pelája, en de Levieten onderwezen het volk in de wet. En het volk stond op zijne standplaats.

9 En zij lazen in het boek, in de wet Gods, duidelijk; en den zin verklarende, zoo maakten zij, dat men het verstond in het lezen.

10 En Nehemía (dezelve is Hattirsátha) en Ezra, de priester, de schriftgeleerde, en de Levieten, die het volk onderwezen, zeiden tot al het volk: Deze dag is den HEERE, uwen God, heilig; bedrijft *dan* geenen rouw, en weent niet; want al het volk weende, als zij de woorden der wet hoorden.

11 Voorts zeide hij tot hen: Gaat, eet het vette, en drinkt het zoete, en zendt deelen dengenen, voor welke niets bereid is; want deze dag is onzen Heere heilig; zoo bedroeft u niet; want de blijdschap des HEEREN, die is uwe sterkte.

12 En de Levieten stilden al het volk, zeggende: Zwijgt, want deze dag is heilig, daarom bedroeft u niet.

13 Toen ging al het volk henen om te eten, en om te drinken, en om deelen te zenden, en om groote blijdschap te maken; want zij hadden de woorden verstaan, die men hun had bekend gemaakt.

14 En des anderen daags verzamelden zich de hoofden der vaderen van het gansche volk, de priesters en de Levieten, tot Ezra, den schriftgeleerde, en dat, om verstand te bekomen in de woorden der wet.

15 En zij vonden in de wet [a] geschreven, dat de HEERE door de hand van Mozes geboden had, dat de kinderen Israëls in loofhutten zouden wonen, op het feest in de zevende maand;

[a] Ex. 23:16. Lev. 23:34. Num. 29:12, enz. Deut. 16:13, 14, 15.

16 En dat zij het zouden luidbaar maken, en eene stem laten doorgaan door al hunne steden, en te Jeruzalem, zeggende: Gaat uit op het gebergte, en haalt takken van olijfboomen, en takken van *andere* olieachtige boomen, en takken van mirteboomen, en takken van palmboomen, en takken van *andere* dichte boomen, om loofhutten te maken, als er geschreven is.

17 Alzoo ging het volk uit en haalden ze, en maakten zich loofhutten, een iegelijk op zijn dak, en in hunne voorhoven, en in de voorhoven van Gods huis, en op de straat der Waterpoort, en op de straat van Efraïmspoort.

18 En de gansche gemeente dergenen, die uit de gevangenis waren wedergekomen, maakten loofhutten, en woonden in die loofhutten; want de kinderen Israëls hadden alzoo niet gedaan sinds de dagen van Jésua, den zoon van Nun, tot op dezen dag toe; en er was zeer groote blijdschap.

19 En men las in het wetboek Gods dag bij dag, van den eersten dag tot den laatsten dag. En zij hielden het feest zeven dagen, en op den achtsten dag den verbodsdag, naar het recht.

HOOFDSTUK 9.

Gods volk houdt een' plechtigen vast- en bededag. Een vierendeel van dien dag lezen de Levieten uit Gods wetboek aan het volk voor, een ander vierendeel belijden zij hunne zonden voor den Heere, vs. 1. Met een zeer heerlijk en heilig gebed, in hetwelk zij God prijzen, Zijne weldaden, aan Abraham en zijn zaad bewezen, vermelden, erkennende hunne menigvuldige ondankbaarheid, bevelen zij hunnen kommervollen staat den Heere ootmoedig aan; voorts makende en schrijvende een verbond, verbinden zij zich op nieuw aan den dienst des Heeren, om alle welverdiende straffen in het toekomende af te wenden, 6.

VOORTS op den vier en twintigsten dag dezer maand verzamelden zich de kinderen Israëls met vasten en met zakken, en aarde was op hen.

2 En het zaad Israëls scheidde zich af van alle vreemden. En zij stonden, en deden belijdenis van hunne zonden en hunner vaderen ongerechtigheden.

3 Want als zij opgestaan waren op hunne standplaats, zoo lazen zij in het wetboek des HEEREN, huns Gods, een vierendeel van den dag; en op een *ander* vierendeel deden zij belijdenis, en aanbaden den HEERE, hunnen God.

4 Jésua nu, en Bani, Kadmiël, Sebánja, Bunni, Sérebja, Bani *en* Chenáni, stonden op het hooge gestoelte der Levieten, en riepen met luider stem tot den HEERE, hunnen God;

5 En de Levieten, Jésua, en Kadmiël,

Bani, Hasábneja, Sérebja, Hodía, Sebánja,
Petáhja, zeiden: Staat op, looft den HEERE,
uwen God, van eeuwigheid tot in eeuwigheid;
en men love den Naam Uwer heerlijkheid,
die verhoogd is boven allen lof en prijs!
6 Gij zijt die HEERE alleen; [a] Gij hebt
gemaakt den hemel, den hemel der hemelen,
en al hun heir, de aarde en al wat daarop
is, de zeeën en al wat daarin is, en Gij
maakt die allen levend; en het heir der
hemelen aanbidt U.

a Gen. 1, enz. Ps. 146:6. Hand. 14:15. 17:24. Openb. 14:7.

7 Gij zijt die HEERE, de God, Die Abram
hebt verkoren, en hem [a] uit Ur der Chaldeën
uitgevoerd; en Gij hebt zijnen [b] naam gesteld
Abraham. *a* Gen. 11:31, 32. 12:1. *b* Gen. 17:5.
8 [a] En Gij hebt zijn hart getrouw gevonden
voor Uw aangezicht, en hebt een verbond
met hem gemaakt, [b] dat Gij zoudt geven het
land der Kanaänieten, der Hethieten, der
Amorieten, en der Ferezieten, en der Jebusieten,
en der Girgasieten, dat Gij het
zijnen zade zoudt geven; en Gij hebt Uwe
woorden bevestigd, omdat Gij rechtvaardig
zijt. *a* Gen. 15:6. *b* Gen. 12:7. 13:15. 15:18. 17:8. 26:4.
9 [a] En Gij hebt aangezien onzer vaderen
ellende in Egypte, en Gij hebt hun geroep
gehoord aan de Schelfzee; *a* Ex. 3:7. 14:10.
10 [a] En Gij hebt teekenen en wonderen
gedaan aan Faraö, en aan al zijne knechten,
en aan al het volk zijns lands; want Gij
wist, dat zij trotschelijk tegen hen handelden;
en Gij hebt U eenen Naam gemaakt,
als het is te dezen dage. *a* Ex. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14.
11 [a] En Gij hebt de zee voor hun aangezicht
gekliefd, dat zij in het midden der zee
op het droge zijn doorgegaan; en hunne
vervolgers hebt Gij in de diepten geworpen,
als eenen steen in sterke wateren.

a Ex. 14:22, enz.

12 [a] En Gij hebt hen des daags geleid
met eene wolkkolom, en des nachts met
eene vuurkolom, om hen te lichten op den
weg, waarin zij zouden wandelen.

a Ex. 13:21. 14:19. 40:38. Ps. 105:39.

13 [a] En Gij zijt nedergedaald op den berg
Sinaï, en hebt met hen gesproken uit den
hemel; en Gij hebt hun gegeven rechtmatige
rechten, en getrouwe wetten, goede inzettingen
en geboden. *a* Ex. 19:20. 20:1, enz.
14 En Gij hebt hun Uwen heiligen sabbat
bekend gemaakt; en Gij hebt hun geboden,
en inzettingen en eene wet bevolen, door
de hand van Uwen knecht Mozes.
15 [a] En Gij hebt hun brood uit den hemel
gegeven voor hunnen honger, en hun [b] water
uit de steenrots voortgebracht voor hunnen
dorst; en Gij hebt tot hen gezegd, dat
zij zouden ingaan om te erven het land,
waarover Gij Uwe hand ophieft, dat Gij het
hun zoudt geven. *a* Ex. 16:14. *b* Ex. 17:6. Num. 20:9.
16 Maar zij en onze vaders hebben trotschelijk
gehandeld, en zij hebben hunnen nek
verhard, en niet gehoord naar Uwe geboden;
17 En zij hebben geweigerd te hooren, en
niet gedacht aan Uwe wonderen, die Gij bij
hen gedaan hadt, en hebben hunnen nek
verhard, en in hunne wederspannigheid een
[a] hoofd gesteld, om weder te keeren tot
hunne dienstbaarheid. Doch Gij, [b] een God
van vergevingen, genadig en barmhartig,
lankmoedig en groot van weldadigheid,
hebt hen evenwel niet verlaten.

a Num. 14:4. *b* Ex. 34:7. Num. 14:18. Ps. 86:5.

18 [a] Zelfs, als zij zich een gegoten kalf
gemaakt hadden, en gezegd: Dit is uw God,
Die u uit Egypte heeft opgevoerd; en groote
lasteren gedaan hadden; *a* Ex. 32:1, enz.
19 Hebt Gij hen nogtans door Uwe groote
barmhartigheid niet verlaten in de woestijn;
de [a] wolkkolom week niet van hen
des daags, om hen op den weg te leiden,
noch de vuurkolom des nachts, om hen te
lichten, en dat, op den weg, waarin zij zouden
wandelen. *a* Ex. 13:22. 40:38.
20 [a] En Gij hebt Uwen goeden Geest gegeven
om hen te onderwijzen; en [b] Uw Man
hebt Gij niet geweerd van hunnen mond,
en water hebt Gij hun gegeven voor hunnen
dorst. *a* Num. 11:17. *b* Joz. 5:12.
21 [a] Alzoo hebt Gij hen veertig jaar onderhouden
in de woestijn; zij hebben geen
gebrek gehad; hunne kleederen zijn niet
veroud, en hunne voeten niet gezwollen.

a Deut. 2:7. 8:4. 29:5.

22 Voorts hebt Gij hun koninkrijken en
volken gegeven, en hebt hen verdeeld in
hoeken. Alzoo hebben zij erfelijk bezeten
het land van [a] Sihon, te weten, het land des
konings van Hesbon, en het land van Og,
koning van Basan. *a* Num. 21:21, 33.
23 Gij hebt ook hunne kinderen [a] vermenigvuldigd,
als de sterren des hemels; en
Gij hebt hen gebracht in het land, waarvan
Gij tot hunne vaderen hadt gezegd, dat zij
zouden ingaan om het erfelijk te bezitten.

a Gen. 22:17.

24 Alzoo zijn de kinderen [a] daarin geko-

nen, en hebben dat land erfelijk ingeno-
men; en Gij hebt de inwoners des lands,
de Kanaänieten, voor hun aangezicht te
ondergebracht, en hebt hen in hunne hand
gegeven, mitsgaders hunne koningen en de
volken des lands, om daarmede te doen
naar hun welgevallen. *a* Joz. 1,2,3, enz.
25 En zij hebben vaste steden en een vet
land ingenomen, en erfelijk bezeten, huizen
vol van alle goed, uitgehouwene bornput-
ten, wijngaarden, olijfgaarden en boomen
van spijze, in menigte; en zij hebben ge-
geten, en zijn zat en vet geworden, en heb-
ben in wellust geleefd, door Uwe groote
goedigheid.
26 Maar zij zijn wederspannig geworden,
en hebben tegen U gerebelleerd, en Uwe
wet achter hunnen rug geworpen, en Uwe
[a] profeten gedood, die tegen hen betuigden,
om hen te doen wederkeeren tot U; alzoo
hebben zij groote lasteren gedaan.
a 1 Kon. 18:4. 19:10. 2 Kron. 24:20.
27 [a] Daarom hebt Gij hen gegeven in de
hand hunner benauwers, die hen benauwd
hebben; maar als zij in den tijd hunner
benauwdheid tot U riepen, hebt Gij van
den hemel gehoord, en hun naar Uwe groote
barmhartigheden verlossers gegeven, die
hen uit de hand hunner benauwers ver-
losten. *a* Richt. 2:14, enz.
28 Maar als zij rust hadden, keerden zij
weder om kwaad te doen, voor Uw aange-
zicht; zoo verliet Gij hen in de hand hun-
ner vijanden, dat zij over hen heerschten;
als zij zich dan bekeerden, en U aanriepen,
zoo hebt Gij hen van den hemel gehoord,
en hebt hen naar Uwe barmhartigheden
tot vele tijden uitgerukt.
29 En Gij hebt tegen hen betuigd, om
hen te doen wederkeeren tot Uwe wet; maar
zij hebben trotschelijk gehandeld, en niet
gehoord naar Uwe geboden, en tegen Uwe
rechten, tegen dezelve hebben zij gezondigd,
[a] door dewelke een mensch, die ze doet,
leven zal; en zij hebben hunnen schouder te-
ruggetogen, en hunnen nek verhard, en niet
gehoord. *a* Lev. 18:5. Ezec. 20:11. Rom. 10:5. Gal. 3:12.
30 Doch Gij vertoogt het vele jaren over
hen, en [a] betuigdet tegen hen door Uwen
Geest, door den dienst Uwer profeten;
maar zij neigden het oor niet; daarom hebt
Gij hen gegeven in de hand van de volken
der landen. *a* 2 Kon. 17:13. 2 Kron. 36:15.
31 Doch door Uwe groote barmhartighe-
den hebt Gij hen niet vernield, noch hen
verlaten; want Gij zijt een genadig en
barmhartig God.
32 Nu dan, o onze God, Gij groote, Gij
machtige, en Gij vreeselijke God, Die het
verbond en de weldadigheid houdt! laat
voor Uw aangezicht niet gering zijn al de
moeite, die ons getroffen heeft, onze ko-
ningen, onze vorsten, en onze priesteren;
en onze profeten, en onze vaderen, en Uw
gansche volk, van de dagen der koningen
van Assur af tot op dezen dag.
33 Doch Gij zijt [a] rechtvaardig, in alles,
wat ons overkomen is; want Gij hebt
trouwelijk gehandeld; maar wij hebben
goddelooslijk gehandeld. *a* Deut. 32:4. Dan. 9:14.
34 En onze koningen, onze vorsten, onze
priesters en onze vaders hebben Uwe wet
niet gedaan; en zij hebben niet geluisterd
naar Uwe geboden, en naar Uwe getuige-
nissen, die Gij tegen hen betuigdet.
35 Want zij hebben U niet gediend in
hun koninkrijk, en in Uw menigvuldig
goed, dat Gij hun gaaft, en in dat wijde en
dat vette land, dat Gij voor hun aangezicht
gegeven hadt; en zij hebben zich niet be-
keerd van hunne booze werken.
36 Zie, wij zijn heden knechten; ja, het
land, dat Gij onzen vaderen gegeven hebt,
om de vrucht daarvan, en het goede daar-
van te eten, zie, daarin zijn wij knechten.
37 En het vermenigvuldigt zijne inkomste
voor de koningen, die Gij over ons gesteld
hebt, om onzer zonden wil; en zij heer-
schen over onze lichamen en over onze
beesten, naar hun welgevallen; alzoo zijn
wij in groote benauwdheid.
38 En in dit alles maken wij een vast
verbond en schrijven het; en onze vorsten,
onze Levieten *en* onze priesteren zullen
het verzegelen.

HOOFDSTUK 10.

Namen dergenen, die dit verbond met God voor zichzelven en voor de geheele gemeente verzegeld hebben, vs. 1. Verhaal van den algemeenen inhoud van dit verbond, met eed en vervloeking, 29.

TOT de verzegelingen nu waren: Ne-
hemía Hattirsátha, zoon van Hachálja,
en Zidkía,
2 Serája, Azária, Jeremía,
3 Pashur, Amárja, Malchía,
4 Hattus, Sebánja, Malluch,
5 Harim, Merémoth, Obádja,
6 Daniël, Ginnethon, Baruch,
7 Mesullam, Abía, Mijámin,

8 Maäzía, Bilgai, Semája. Dat waren de
priesters.
9 En de Levieten, namelijk: Jésua, zoon
van Azánja, Binnui; van de zonen van
Hénadad, Kadmiël;
10 En hunne broederen: Sebánja, Hodía,
Kelíta, Pelája, Hanan,
11 Micha, Rehob, Hasábja,
12 Zakkur, Sérebja, Sebánja,
13 Hodía, Bani, Beninu;
14 De hoofden des volks: Paros, Pahath-
Moab, Elam, Zatthu, Bani,
15 Bunni, Azgad, Bebai,
16 Adónia, Bigvai, Adin,
17 Ater, Hizkía, Azzur,
18 Hodía, Hasum, Bezai,
19 Harif, Anáthoth, Nebai,
20 Magpías, Mesullam, Hezir,
21 Mesezábeël, Zadok, Jaddúa,
22 Pelátja, Hanan, Anája,
23 Hoséa, Hanánja, Hassub,
24 Hallóhes, Pilha, Sobek,
25 Rehum, Hasábna, Maäséja,
26 En Ahía, Hanan, Anan,
27 Malluch, Harim, Baäna.
28 En het overige des volks, de priesteren,
de Levieten, de poortiers, de zangers, de
Nethínim, en al wie zich van de volken der
landen had afgescheiden tot Gods wet, hunne
vrouwen, hunne zonen en hunne dochteren,
al wie wetenschap *en* verstand had;
29 Die hielden zich aan hunne broederen,
hunne voortreffelijken, en kwamen in den
vloek en in den eed, dat zij zouden wan-
delen in de wet Gods, die gegeven is door
de hand van den knecht Gods, Mozes; en
dat zij zouden houden, en dat zij zouden
doen al de geboden des HEEREN, onzes Hee-
ren, en Zijne rechten en Zijne inzettingen;
30 [a] En dat wij onze dochteren niet
zouden geven aan de volken des lands,
noch hunne dochteren nemen voor onze
zonen. *a* Ex. 34:16. Deut. 7:3.
31 [a] Ook als de volken des lands waren
en alle koren op den sabbatdag te verkoop
brengen, dat wij op den sabbat, of op
eenen *anderen* heiligen dag van hen niet
zouden nemen; [b] en dat wij het zevende
jaar zouden vrij laten, mitsgaders aller-
hande bezwaarnis.

a Ex. 20:10. 34:21. Lev. 23:2, enz. Deut. 5:12, 13, 14, enz.
b Ex. 23:10. Lev. 25:2. Deut. 15:1, enz.

32 Voorts zetten wij ons geboden op, ons
opleggende een derde deel van eenen sikkel
in het jaar, tot den dienst van het huis
onzes Gods:
33 Tot het brood der toerichting, en het
gedurig spijsoffer, en tot het gedurig brand-
offer, der [a] sabbatten, der nieuwe maanden,
tot de gezette hoogtijden, en tot de heilige
dingen, en tot de zondofferen, om verzoe-
ning te doen over Israël; en *tot* alle werk
van het huis onzes Gods. *a* Num. 28.:29.
34 Ook wierpen wij de loten, onder de
priesters, de Levieten en het volk, over het
offer van het hout, dat men brengen zou ten
huize onzes Gods, naar het huis onzer vade-
ren, op bestemde tijden, jaar op jaar, om
te branden op het altaar des HEEREN, onzes
Gods, gelijk het in de wet geschreven is;
35 Dat wij ook de [a] eerstelingen onzes
lands en de eerstelingen van alle vrucht
van al het geboomte, jaar op jaar, zouden
brengen ten huize des HEEREN;

a Ex. 23:19. Lev. 19:23.

36 En de eerstgeborenen onzer zonen en
onzer beesten, [a] gelijk het in de wet ge-
schreven is; en dat wij de eerstgeborenen
onzer runderen en onzer schapen zouden
brengen ten huize onzes Gods, tot de pries-
teren, die in het huis onzes Gods dienen.

a Ex. 13:2. Num. 3:13. 8:17.

37 [a] En dat wij de eerstelingen onzes
deegs, en onze hefofferen, en de vrucht
aller boomen, most en olie, zouden bren-
gen tot de priesteren, in de kameren van
het huis onzes Gods, en de [b] tienden onzes
lands tot de Levieten; en dat dezelve
Levieten de tienden zouden hebben in alle
steden onzer landbouwerij;

a Lev. 23:17. Num. 15:19. 18:12. Deut. 18:4. *b* Num. 18:24, 25.

38 En dat er een priester, een zoon van
Aäron, bij de Levieten zou zijn, als de
Levieten de tienden ontvangen; en dat de
Levieten de [a] tienden der tienden zouden
opbrengen ten huize onzes Gods, in de
kameren van het schathuis. *a* Num. 18:26.
39 Want de kinderen Israëls en de kin-
deren van Levi moeten hefoffer van koren,
most en olie in die kameren brengen, om-
dat aldaar de vaten des heiligdoms zijn, en
de priesteren, die dienen, en de poortiers,
en de zangers; dat wij alzoo het huis onzes
Gods niet zouden verlaten.

HOOFDSTUK 11.

Register dergenen, die hunne woonplaatsen naar zekere orde binnen Jeruzalem hebben genomen, vs. 1. Het overige van het volk wordt in de andere steden, dorpen en vlekken van Juda en Benjamin verdeeld, 25.

VOORTS woonden de oversten des volks te Jeruzalem; maar het overige des volks wierpen loten, om uit tien eenen uit te brengen, die in de heilige stad Jeruzalem zou wonen, en negen deelen in de *andere* steden.
2 En het volk zegende al de mannen, die vrijwilliglijk aanboden te Jeruzalem te wonen.
3 En dit zijn de hoofden van het landschap, die te Jeruzalem woonden; (maar in de steden van Juda woonden, een iegelijk op zijne bezitting, in hunne steden, Israël, de priesters, en de Levieten, en de Nethínim, en de kinderen der knechten van Sálomo.)
4 Te Jeruzalem dan woonden *sommigen* van de kinderen van Juda, en van de kinderen van Benjamin. Van de kinderen van Juda: Athája, de zoon van Uzzía, den zoon van Zachárja, den zoon van Amárja, den zoon van Sefátja, den zoon van Mahaláleël, van de kinderen van Perez;
5 En Maäséja, de zoon van Baruch, den zoon van Kol-hose, den zoon van Hazája, den zoon van Adája, den zoon van Jójarib, den zoon van Zachárja, den zoon van Silóni.
6 Alle kinderen van Perez, die te Jeruzalem woonden, waren vier honderd acht en zestig dappere mannen.
7 En dit zijn de kinderen van Benjamin: Sallu, de zoon van Mesullam, den zoon van Joëd, den zoon van Pedája, den zoon van Kolája, den zoon van Maäséja, den zoon van Ithiël, den zoon van Jesája;
8 En na hem Gabbai, Sallai; negen honderd acht en twintig.
9 En Joël, de zoon van Zichri, was opziener over hen; en Juda, de zoon van Senúa, was de tweede over de stad.
10 Van de priesteren: Jedája, de zoon van Jórarib, Jachin;
11 Serája, de zoon van Hilkía, den zoon van Mesullam, den zoon van Zadok, den zoon van Merájoth, den zoon van Ahítub, was voorganger van Gods huis;
12 En hunne broederen, die het werk in het huis deden, waren acht honderd twee en twintig. En Adája, de zoon van Jeróham, den zoon van Pelálja, den zoon van Amzi, den zoon van Zachárja, den zoon van Pashur, den zoon van Malchía;
13 En zijne broederen, hoofden der vaderen, waren twee honderd twee en veertig. En Amassai, de zoon van Azáreël, den zoon van Achzai, den zoon van Mesillémoth, den zoon van Immer;
14 En hunne broederen, dappere helden, waren honderd acht en twintig; en opziener over hen was Zabdiël, de zoon van Gedólim.
15 En van de Levieten: Semája, de zoon van Hassub, den zoon van Azríkam, den zoon van Hasábja, den zoon van Buni.
16 En Sábbethai, en Józabad, van de hoofden der Levieten, waren over het buitenwerk van het huis Gods.
17 En Mattánja, de zoon van Micha, den zoon van Zabdi, den zoon van Asaf, was het hoofd, die de dankzegging begon in het gebed, en Bakbukja was de tweede van zijne broederen; en Abda, de zoon van Sammúa, de zoon van Galal, den zoon van Jedúthun.
18 Al de Levieten in de heilige stad waren twee honderd vier en tachtig.
19 En de poortiers: Akkub, Talmon, met hunne broederen, die wacht hielden in de poorten, waren honderd twee en zeventig.
20 Het overige nu van Israël, van de priesters *en* de Levieten, was in alle steden van Juda, een iegelijk in zijn erfdeel.
21 En de Nethínim woonden in Ofel; en Ziha en Gispa waren over de Nethínim.
22 En der Levieten opziener te Jeruzalem was Uzzi, de zoon van Bani, den zoon van Hasábja, den zoon van Mattánja, den zoon van Micha; van de kinderen van Asaf waren de zangers tegenover het werk van Gods huis.
23 Want er was een gebod des Konings van hen, te weten, een zeker onderhoud voor de zangers, van elk dagelijks op zijnen dag.
24 En Petáhja, de zoon van Mesezábeël, van de kinderen van Zerah, den zoon van Juda, was aan des Konings hand, in alle zaken tot het volk.
25 In de dorpen nu op hunne akkers woonden *sommigen* van de kinderen van Juda, in Kirjath-Arba en hare onderhoorige plaatsen, en in Dibon en hare onderhoorige plaatsen, en in Jekábzeël en hare dorpen;
26 En te Jésua, en te Mólada, en te Beth-Pelet,
27 En te Hazar-Sual, en in Ber-séba, en hare onderhoorige plaatsen,
28 En te Ziklag, en in Mechóna en hare onderhoorige plaatsen,
29 En te En-Rimmon, en te Zora, en te Jarmuth,
30 Zanóah, Adullam en hare dorpen,

Lachis en hare akkers, Azéka en hare onderhoorige plaatsen; en zij legerden zich van Ber-séba af tot aan het dal Hinnom.

31 De kinderen van Benjamin nu van Geba *woonden* in Michmas, en Aja, en Beth-El, en hare onderhoorige plaatsen,

32 Ánáthoth, Nob, Ananja,

33 Hazor, Rama, Gitthaïm,

34 Hadid, Zebóim, Nebállat,

35 Lod, en Ono, *in* het dal der werkmeesters.

36 Van de Levieten nu, *woonden sommigen in* de verdeelingen van Juda, *en van* Benjamin.

HOOFDSTUK 12.

Register van priesters en Levieten, die met Zerubbábel uit de gevangenis waren gekomen, vs. 1. Opvolging der hoogepriesters, van Jésua tot op Jaddua, 10. Lijst der overste priesteren, die den te voren genoemden zijn opgevolgd, 12. Opschrijving van de oversten der Levieten, 22. Verhaal van de inwijding van Jeruzalems muren, 27. Aanstelling van schatmeesters over de goederen der priesters en Levieten, 44.

DIT nu zijn de priesters en de Levieten, die met Zerubbábel, den zoon van Sealthíël, en Jésua, optogen: Seràja, Jeremía, Ezra,

2 Amárja, Malluch, Hattus,

3 Sechánja, Rehum, Merémoth,

4 Iddo, Ginnethoi, Abía,

5 Mijámin, Máädja, Bilga,

6 Semája, en Jójarib, Jedája,

7 Sallu, Amok, Hilkía, Jedája; dat waren de hoofden der priesteren, en hunne broederen, in de dagen van Jésua.

8 En de Levieten waren: Jésua, Binnui, Kadmíël, Sérebja, Juda, Mattánja; hij en zijne broederen waren over de dankzeggingen.

9 En Bakbukja, en Unni, hunne broederen, waren tegen hen over in de wachten.

10 Jésua nu gewon Jójakim, en Jójakim gewon Eljásib, en Eljásib gewon Jójada,

11 En Jójada gewon Jónathan, en Jónathan gewon Jaddua.

12 En in de dagen van Jójakim waren priesters, hoofden der vaderen: van Seràja was Merája; van Jeremía, Hanánja;

13 Van Ezra, Mesullam; van Amárja, Jóhanan;

14 Van Melíchu, Jónathan; van Sebánja, Jozef;

15 Van Harim, Adna; van Merájoth, Helkai;

16 Van Iddo, Zacharia; van Ginnethon, Mesullam;

17 Van Abía, Zichri; van Minjámin, van Moádja, Piltai;

18 Van Bilga, Sammúa; van Semája, Jónathan;

19 En van Jójarib, Mátthenai; van Jedája, Uzzi;

20 Van Sallai, Kallai; van Amok, Heber;

21 Van Hilkía, Hasábja; van Jedája, Netháneël.

22 *Van* de Levieten werden in de dagen van Eljásib, Jójada, en Jóhanan, en Jaddua, de hoofden der vaderen beschreven; mitsgaders de priesteren, tot het koninkrijk van Daríus, den Perziaan.

23 De kinderen van Levi, de hoofden der vaderen, werden beschreven in het boek der [a] kronieken, tot de dagen van Jóhanan, den zoon van Eljásib, toe. [a] 1 Kron. 9:10, enz.

24 De hoofden dan der Levieten waren Hasábja, Sérebja, en Jésua, de zoon van Kadmiël, en hunne broederen tegen hen over, om te prijzen *en* te danken, naar het gebod van David, den man Gods, wacht tegen wacht.

25 Mattánja en Bakbukja, Obádja, Mesullam, Talmon *en* Akkub, waren poortiers, de wacht waarnemende, bij de schatkamers der poorten.

26 Deze waren in de dagen van Jójakim, den zoon van Jésua, den zoon van Józadak, en in de dagen van Nehemía, den landvoogd, en van den priester Ezra, den schriftgeleerde.

27 In de inwijding nu van Jeruzalems muur, zochten zij de Levieten uit al hunne plaatsen, dat zij hen te Jeruzalem brachten, om de inwijding te doen met vreugde, en met dankzeggingen, en met gezang, cimbalen, luiten, en met harpen.

28 Alzoo werden de kinderen der zangers verzameld, zoo uit het vlakke veld rondom Jeruzalem, als uit de dorpen van de Netofathieten;

29 En uit het huis van Gilgal, en uit de velden van Geba en Asmáveth; want de zangers hadden zich dorpen gebouwd rondom Jeruzalem.

30 En de priesters en de Levieten reinigden zichzelven; daarna reinigden zij het volk, en de poorten, en den muur.

31 Toen deed ik de vorsten van Juda opgaan op den muur; en ik stelde twee groote dankkoren en omgangen, *een* ter rechterhand op den muur, naar de Mistpoort toe.

32 En achter hen ging Hosája, en de helft der vorsten van Juda,

33 En Azária, Ezra, en Mesullam,
34 Juda, en Benjamin, en Semája, en
Jeremía ;
35 En van de priesters kinderen met trompetten: Zachárja, de zoon van Jónathan, den
zoon van Semája, den zoon van Mattánja,
den zoon van Michája, den zoon van Zakkur, den zoon van Asaf;
36 En zijne broeders, Semája en Azáreël,
Mílalai, Gílalai, Maäi, Netháneël, en Juda,
Hanáni, met muziekinstrumenten van David, den man Gods; en Ezra, de schriftgeleerde, *ging* voor hun aangezicht heen.
37 Voorts naar de Fonteinpoort, en tegen
hen over, gingen zij op bij de trappen van
Davids stad, door den opgang des muurs,
boven Davids huis, tot aan de Waterpoort,
tegen het oosten.
38 Het tweede dankkoor nu ging tegenover, en ik achter hetzelve, met de helft
des volks, op den muur, van boven den
Bakovenstoren, tot aan den breeden muur;
39 En van boven de poort van Efraïm, en
boven de Oude poort, en boven de Vischpoort, en den toren Hanáneël, en den toren
Mea, tot aan de Schaapspoort, en zij bleven
staan in de Gevangenpoort.
40 Daarna stonden de beide dankkoren
in Gods huis; ook ik en de helft der
overheden met mij.
41 En de priesters, Eljákim, Maäséja,
Minjámin, Michája, Eljoënai, Zachárja,
Hanánja, met trompetten;
42 Voorts Maäséja, en Semája, en Eleázar, en Uzzi, en Jóhanan, en Malchía, en
Elam, en Ezer; ook lieten zich de zangers
hooren, met Jizráhja, den opziener.
43 En zij offerden deszelven daags groote
slachtofferen, en waren vroolijk; want God
had hen vroolijk gemaakt met groote vroolijkheid; en ook waren de vrouwen en de
kinderen vroolijk; zoodat de vroolijkheid
van Jeruzalem tot van verre gehoord werd.
44 Ook werden ten zelven dage mannen
gesteld over de kameren, tot de schatten,
tot de hefofferen, tot de eerstelingen en tot
de tienden, om daarin uit de akkers der
steden te verzamelen de deelen der wet,
voor de priesteren en voor de Levieten;
want Juda was vroolijk over de priesteren
en over de Levieten, die daar stonden,
45 En de wacht huns Gods waarnamen,
en de wacht der reiniging, ook de zangers, en de poortiers, naar het [a] gebod
van David *en* zijnen zoon Sálomo. [a] 1 Kron. 25.
46 Want in de dagen van David en Asaf,
van ouds, waren er hoofden der zangers,
en des lofgezangs, en der dankzeggingen
tot God.
47 Daarna gaf gansch Israël, in de dagen
van Zerubbábel, en in de dagen van Nehemía, de deelen der zangers en der poortiers,
van elk dagelijks op zijnen dag; en zij
heiligden voor de Levieten, en de Levieten
heiligden voor de kinderen van Aäron.

HOOFDSTUK 13.

Op de voorlezing van Gods wet wordt alle vermenging van Israel met vreemde volken afgescheiden, vs. 1. Terwijl Nehemía weder vertrokken was naar den Koning, waren verscheidene grove misbruiken in Gods Kerk ingeslopen, van welke hij dezelve na zijne wederkomst zuivert, reinigende de kamers van Gods huis, die Eljásib ontreinigd had, 4; herstellende de priesters en Levieten in hun ambt en onderhoud, waarover hij schatmeesters stelt, 10, 30; een einde makende aan alle ontheiliging van den sabbat, 15; mitsgaders aan de huwelijken met Heidensche volken aangegaan, 23.

TE dien dage werd er gelezen in het boek
van Mozes, voor de ooren des volks;
en daarin [a] werd geschreven gevonden, dat
de Ammonieten en Moabieten niet zouden
komen in de gemeente Gods, tot in eeuwigheid; [a] Deut. 23:3, 4, 5.
2 Omdat zij den kinderen Israëls niet
waren tegengekomen met brood en met
water, [a] ja, Bíleam tegen hen gehuurd hadden, om hen te vloeken, hoewel onze God
den vloek omkeerde in eenen zegen.
[a] Num. 22:5. *Joz.* 24:9.
3 Zoo geschiedde het, als zij deze wet
hoorden, dat zij alle vermengeling van
Israël afscheidden.
4 Eljásib nu, de priester, die gesteld was
over de kamer van het huis onzes Gods,
was vóór dezen nabestaande van Tobía
geworden.
5 En hij had hem eene groote kamer
gemaakt, alwaar zij te voren henenleiden
het spijsoffer, den wierook en de vaten,
en de tienden van koren, van most en van
olie, die bevolen waren voor de Levieten,
en de zangers, en de poortiers, mitsgaders
het hefoffer der priesteren.
6 Doch in dit alles was ik niet te Jeruzalem; want in het twee en dertigste jaar
van Arthahsasta, koning van Babel, kwam
ik tot den Koning; maar ten einde van
sommige dagen verkreeg ik *weder* verlof
van den Koning.
7 En ik kwam te Jeruzalem, en verstond
van het kwaad, dat Eljásib voor Tobía
gedaan had, makende hem eene kamer in
de voorhoven van Gods huis.

8 En het mishaagde mij zeer; zoo wierp
ik al het huisraad van Tobía buiten, uit
de kamer.
9 Voorts gaf ik bevel, en zij reinigden de
kameren; en ik bracht daar weder in de
vaten van Gods huis, met het spijsoffer en
den wierook.
10 Ook vernam ik, dat der Levieten deel
hun niet gegeven was; zoodat de Levieten
en de zangers, die het werk deden, gevlo-
den waren, een iegelijk naar zijnen akker.
11 En ik twistte met de overheden, en
zeide: Waarom is het huis Gods verlaten?
Doch ik vergaderde hen, en herstelde ze in
hunnen stand.
12 Toen bracht gansch Juda de tienden
van het koren, en van den most, en van de
olie, in de schatten.
13 En ik stelde tot schatmeesters over de
schatten, Selémja, den priester, en Zadok,
den schrijver, en Pedája, uit de Levieten;
en aan hunne hand Hanan, den zoon van
Zakkur, den zoon van Mattánja; want zij
werden getrouw geacht, en hun werd opge-
legd aan hunne broederen uit te deelen.
14 Gedenk mijner, mijn God! in dezen;
en delg mijne weldadigheden niet uit, die
ik aan het huis mijns Gods en aan Zijne
wachten gedaan heb.
15 In dezelve dagen zag ik in Juda, die
persen traden op den sabbat, en die garven
inbrachten, die zij op ezels laadden; als ook
wijn, druiven en vijgen, en allen last, dien
zij te Jeruzalem inbrachten op den sabbat-
dag; en ik betuigde *tegen hen* ten dage, als
zij eetwaren verkochten.
16 Daar woonden ook Tyriërs binnen, die
visch aanbrachten, en alle koopwaren, die
zij op den sabbat verkochten aan de kinde-
ren van Juda, en te Jeruzalem.
17 Zoo twistte ik met de edelen van Juda,
en zeide tot hen: Wat voor een boos ding
is dit, dat gijlieden doet, en [a] ontheiligt
den sabbatdag?

[a] Ex. 20:8. Lev. 19:30.

18 Deden niet uwe vaders alzoo, en onze
God bracht al dit kwaad over ons en over
deze stad? En gijlieden maakt de hittige
gramschap nog meer over Israël, onthei-
ligende den sabbat.
19 Het geschiedde nu, als de poorten van
Jeruzalem schaduw gaven, voor den sab-
bat, dat ik bevel gaf, en de deuren werden
gesloten; en ik beval, dat zij ze niet zouden
opendoen tot na den sabbat; en ik stelde
van mijne jongens aan de poorten, *opdat er*
geen last zou inkomen op den sabbatdag.
20 Toen vernachtten de kramers, en de
verkoopers van alle koopwaren, buiten voor
Jeruzalem, eens of tweemaal.
21 Zoo betuigde ik tegen hen, en zeide
tot hen: Waarom vernacht gijlieden tegen-
over den muur? zoo gij het weder doet,
zal ik de hand aan u slaan. Van dien tijd
af kwamen zij niet op den sabbat.
22 Voorts zeide ik tot de Levieten, dat
zij zich zouden reinigen, en de poorten
komen wachten, om den sabbatdag te hei-
ligen. Gedenk mijner ook *in* dezen, mijn
God! en verschoon mij naar de veelheid
Uwer goedertierenheid.
23 Ook zag ik in die dagen Joden, die As-
dodische, Ammonietische *en* Moabietische
vrouwen *bij zich* hadden doen wonen.
24 En hunne kinderen spraken half Asdo-
disch, en zij konden geen Joodsch spreken,
maar naar de taal eens iegelijken volks.
25 Zoo twistte ik met hen, en vloekte
hen, en sloeg *sommige* mannen van hen, en
plukte hun het haar uit; en ik deed hen
zweren bij God: Indien gij uwe dochteren
hunnen zonen zult geven, en indien gij
van hunne dochteren voor uwe zonen of
voor u zult nemen!
26 [a] Heeft niet Sálomo, de koning van
Israël, daarin gezondigd? [b] hoewel er onder
vele Heidenen geen koning was, gelijk hij,
en hij zijnen God lief was, en God hem ten
Koning over gansch Israël gesteld had; ook
hem deden de vreemde vrouwen zondigen.

[a] 1 Kon. 11:4. [b] 1 Kon. 3:13. 2 Kron. 1:12.

27 Zouden wij dan naar ulieden hooren,
dat gij al dit groote kwaad zoudt doen,
overtredende tegen onzen God, doende
vreemde vrouwen *bij u* wonen?
28 Ook was er *één* van de kinderen van
Jójada, den zoon van Eljásib, den hooge-
priester, schoonzoon geworden van San-
ballat, den Horoniet; daarom jaagde ik
hem van mij weg.
29 Gedenk aan hen, mijn God! omdat zij
het priesterdom hebben verontreinigd, ja, het
verbond des priesterdoms en der Levieten.
30 Alzoo reinigde ik hen van alle vreem-
den; en ik bestelde de wachten der pries-
teren en der Levieten, elk op zijn werk;
31 Ook tot het offer des houts, op be-
stemde tijden, en tot de eerstelingen. Ge-
denk mijner, mijn God! ten goede.

HET BOEK ESTHER.

HOOFDSTUK 1.

De koning Ahasvéros geeft een' prachtigen maaltijd aan al zijne landvorsten en de inwoners te Susan, vs. 1. De koningin Vasthi bereidt even zulk eenen maaltijd voor de vrouwen, 9. De Koning beveelt aan de Koningin voor hem, de vorsten en al het volk te verschijnen, 10; hetwelk zij weigert te doen, 12; waarom hij haar verstoot, 13; opdat andere vrouwen zich aan haar zouden spiegelen, 17. Als gevolg hiervan werdt eene wet gemaakt, dat ieder man heer zou zijn in zijn huis, 22.

HET geschiedde nu in de dagen van
Ahasvéros, (hij is die Ahasvéros,
dewelke regeerde van Indië af tot aan
Moorenland toe, honderd zeven en twintig
landschappen.)
2 In die dagen, als de koning Ahas-
véros op den troon zijns koninkrijks zat,
die op den burg Susan was;
3 In het derde jaar zijner regeering maakte
hij eenen maaltijd al zijnen vorsten en
zijnen knechten; de macht van Perzië en
Medië, de grootste heeren, en de oversten der
landschappen waren voor zijn aangezicht;
4 Als hij vertoonde den rijkdom der heer-
lijkheid zijns rijks, en de kostelijkheid des
sieraads zijner grootheid, vele dagen lang,
honderd en tachtig dagen.
5 Toen nu die dagen vervuld waren,
maakte de Koning eenen maaltijd al den
volke, dat gevonden werd op den burg
Susan, van den grootste tot den kleinste,
zeven dagen lang, in het voorhof van den
hof van het koninklijke paleis.
6 Er waren witte, groene en hemels-
blauwe *behangselen*, gevat aan fijn-linnen
en purperen banden, in zilveren ringen, en
aan marmeren pilaren; de bedsteden waren
van goud en zilver, op eenen vloer van
porfier*steen* en van marmer, en albast, en
kostelijke steenen.
7 En men gaf te drinken in vaten van
goud, en het eene vat was anders dan het
andere vat; en er was veel koninklijke
wijn, naar des Konings vermogen.
8 En het drinken geschiedde naar de wet,
dat niemand dwong; want alzoo had de
Koning vastelijk bevolen aan alle grooten
zijns huizes, dat zij doen zouden naar den
wil van een' iegelijk.
9 De koningin Vasthi maakte ook eenen
maaltijd voor de vrouwen, in het konink-
lijke huis, hetwelk de koning Ahasvéros had.
10 Op den zevenden dag, toen des Ko-
nings hart vroolijk was van den wijn, zeide
hij tot Mehúman, Biztha, Charbóna, Bigtha
en Abagtha, Zethar en Charchas, de zeven
kamerlingen, dienende voor het aangezicht
van den koning Ahasvéros,
11 Dat zij Vasthi, de koningin, zouden
brengen voor het aangezicht des Konings,
met de koninklijke kroon, om den volken
en den vorsten hare schoonheid te toonen;
want zij was schoon van aangezicht.
12 Doch de koningin Vasthi weigerde te
komen op het woord des Konings, hetwelk
door den dienst der kamerlingen *haar aan-
gezegd was.* Toen werd de Koning zeer ver-
bolgen, en zijne grimmigheid ontstak in hem.
13 Toen zeide de Koning tot de wijzen,
die de tijden verstonden (want alzoo moest
des Konings zaak geschieden, in de tegen-
woordigheid van al degenen, die de wet
en het recht wisten;
14 De naaste nu bij hem waren Cársena,
Sethar, Admátha, Tharsis, Meres, Mársena,
Memúchan, zeven vorsten der Perzen en
der Meden, die het aangezicht des Konings
zagen, die vooraan zaten in het koninkrijk),
15 Wat men naar de wet met de koningin
Vasthi doen zou, omdat zij niet gedaan had
het woord van den koning Ahasvéros, door
den dienst der kamerlingen?
16 Toen zeide Memúchan voor het aan-
gezicht des Konings en der vorsten: De
koningin Vasthi heeft niet alleen tegen den
Koning misdaan, maar *ook* tegen al de vor-
sten, en tegen al de volken, die in al de land-
schappen van den koning Ahasvéros zijn.
17 Want deze daad der Koningin zal uit-
komen tot alle vrouwen, zoodat zij hare
mannen verachten zullen in hare oogen, als
men zeggen zal: De koning Ahasvéros zeide,
dat men de koningin Vasthi voor zijn aan-
gezicht brengen zou; maar zij kwam niet.
18 Te dezen zelven dage zullen de vor-
stinnen van Perzië en Medië ook *alzoo*
zeggen tot al de vorsten des Konings, als
zij deze daad der Koningin zullen hooren,
en er zal verachtens en toorns genoeg wezen.
19 Indien het den Koning goeddunkt, dat
een koninklijk gebod van hem uitga, het-
welk geschreven worde in de wetten der

Perzen en Meden, en dat men het niet overtrede: dat Vasthi niet inga voor het aangezicht van den koning Ahasvéros, en de Koning geve haar koninkrijk aan hare naaste, die beter is dan zij.

20 Als het bevel des Konings, hetwelk hij doen zal in zijn gansche koninkrijk, (want het is groot) gehoord zal worden, zoo zullen alle vrouwen aan hare mannen eer geven, van de grootste tot de kleinste toe.

21 Dit woord nu was goed in de oogen des Konings en der vorsten; en de Koning deed naar het woord van Memúchan.

22 En hij zond brieven aan al de landschappen des Konings, aan een iegelijk landschap naar zijn schrift, en aan elk volk naar zijne spraak, dat elk man overheer in zijn huis wezen zou, en spreken naar de spraak zijns volks.

HOOFDSTUK 2.

Ahasvéros gevoelt leed over Vasthi, vs. 1. Er worden vele schoone jonge dochters bijeenverzameld, opdat de Koning uit haar eene verkieze tot Koningin, in de plaats van Vasthi, 2. Esther, door Mórdechai aan het Hof gebracht, vindt gunst en wordt met onderscheiding behandeld, 8. Hegai geeft haar hare versierselen, 12; zij wordt tot den Koning gebracht, 16; die haar de kroon op het hoofd zet en tot Koningin verheft, 17. De Koning richt ter harer eer eene groote bruiloft aan, 18. Twee kamerlingen zoeken Ahasvéros om te brengen, 21. Deze samenzwering ontdekt Mórdechai en geeft er Ahasvéros kennis van; hiervan wordt aanteekening gedaan in de kronieken, 23.

NA deze geschiedenissen, toen de grimmigheid van den koning Ahasvéros gestild was, gedacht hij aan Vasthi, en wat zij gedaan had, en wat over haar besloten was.

2 Toen zeiden de jongelingen des Konings, die hem dienden: Men zoeke voor den Koning jonge dochters, maagden, schoon van aangezicht.

3 En de Koning bestelle toezieners in al de landschappen zijns koninkrijks, dat zij vergaderen alle jonge dochters, maagden, schoon van aangezicht, tot den burg Susan, tot het huis der vrouwen, onder de hand van Hege, des Konings kamerling, bewaarder der vrouwen; en men geve haar hare versierselen.

4 En de jonge dochter, die in des Konings oog schoon wezen zal, worde Koningin in stede van Vasthi. Deze zaak nu was goed in de oogen des Konings, en hij deed alzoo.

5 Er was een Joodsch man op den burg Susan, wiens naam was Mórdechai, een zoon van Jaïr, den zoon van Simeï, den zoon van Kis, een man van Jemini;

6 Die weggevoerd was van Jeruzalem [a] met de weggevoerden, die weggevoerd waren met Jechónia, den koning van Juda, denwelken Nebukadnézar, de koning van Babel, had weggevoerd. [a] 2 Kon. 24:14.

7 En hij was het, die opvoedde Hadássa (deze is Esther, de dochter zijns ooms); want zij had geen' vader noch moeder; en zij was eene jonge dochter, schoon van gedaante, en schoon van aangezicht; en als haar vader en hare moeder stierven, had Mórdechai ze zich tot eene dochter aangenomen.

8 Het geschiedde nu, toen het woord des Konings en zijne wet ruchtbaar was, en toen vele jonge dochters samenvergaderd werden op den burg Susan, onder de hand van Hegai, werd Esther ook genomen in des Konings huis, onder de hand van Hegai, den bewaarder der vrouwen.

9 En die jonge dochter was schoon in zijne oogen, en zij verkreeg gunst voor zijn aangezicht; daarom haastte hij met hare versierselen en met hare deelen haar te geven, en zeven aanzienlijke jonge dochters haar te geven uit het huis des Konings; en hij verplaatste haar en hare jonge dochters naar het beste van het huis der vrouwen.

10 Esther had haar volk en hare maagschap niet te kennen gegeven; want Mórdechai had haar geboden, dat zij het niet zou te kennen geven.

11 Mórdechai nu wandelde allen dag voor het voorhof van het huis der vrouwen, om te vernemen naar den welstand van Esther, en wat met haar geschieden zou.

12 Als nu de beurt van elke jonge dochter naakte, om tot den koning Ahasvéros te komen, nadat haar twaalf maanden lang naar de wet der vrouwen geschied was; want alzoo werden vervuld de dagen harer versieringen, zes maanden met mirre-olie, en zes maanden met specerijen, en met *andere* versierselen der vrouwen;

13 Daarmede kwam dan de jonge dochter tot den Koning; al wat zij zeide, werd haar gegeven, dat zij daarmede ging uit het huis der vrouwen tot het huis des Konings.

14 Des avonds ging zij daarin, en des morgens ging zij weder naar het tweede huis der vrouwen, onder de hand van Sáäsgaz, den kamerling des Konings, bewaarder der bijwijven; zij kwam niet weder tot den Koning, ten ware de Koning lust tot haar had, en zij bij name geroepen wierd.

15 Als de beurt van Esther, de dochter van Abicháïl, den oom van Mórdechai, (die

hij zich ter dochter genomen had) naakte, dat zij tot den Koning komen zou, begeerde zij niet met al, dan wat Hegai, des Konings kamerling, de bewaarder der vrouwen, zeide; en Esther verkreeg genade in de oogen van allen, die haar zagen.

16 Alzoo werd Esther genomen tot den koning Ahasvéros, tot zijn koninklijk huis, in de tiende maand, welke is de maand Tebeth, in het zevende jaar zijns rijks.

17 En de Koning beminde Esther boven alle vrouwen, en zij verkreeg genade en gunst voor zijn aangezicht, boven alle maagden; en hij zette de koninklijke kroon op haar hoofd, en hij maakte haar Koningin in de plaats van Vasthi.

18 Toen maakte de Koning eenen grooten maaltijd al zijnen vorsten en zijnen knechten, den maaltijd van Esther; en hij gaf den landschappen rust, en hij gaf geschenken naar des Konings vermogen.

19 Toen ten andere maal maagden vergaderd werden, zoo zat Mórdechai in de poort des Konings.

20 Esther *nu* had hare maagschap en haar volk niet te kennen gegeven, gelijk als Mórdechai haar geboden had; want Esther deed het bevel van Mórdechai, gelijk als toen zij bij hem opgevoed werd.

21 In die dagen, als Mórdechai in de poort des Konings zat, werden Bigthan en Theres, twee kamerlingen des Konings, van de dorpelwachters, zeer toornig, en zij zochten de hand te slaan aan den koning Ahasvéros.

22 En deze zaak werd Mórdechai bekend gemaakt, en hij gaf ze de koningin Esther te kennen; en Esther zeide het den Koning in Mórdechai's naam.

23 Als men de zaak onderzocht, is het alzoo bevonden, en zij beiden werden aan eene galg gehangen; en het werd in de kronieken geschreven voor het aangezicht des Konings.

HOOFDSTUK 3.

Haman wordt door den Koning zeer hoog verheven, vs. 1. Al de hovelingen buigen zich voor hem neder, behalve Mórdechai, 2. Haman is hierover zeer toornig, 5. Hij zoekt niet alleen Mórdechai, maar al de Joden uit te roeien, 6; en doet het lot werpen, 7. Hij brengt beschuldigingen in bij den Koning tegen de Joden en dringt op hunne uitroeiing aan, 9. De Koning geeft hem volmacht, 10. Het bevelschrift wordt tot alle vorsten in al de landschappen afgezonden, 12. De Koning en Haman zitten en drinken; maar de stad Susan is verbaasd, 15.

NA deze geschiedenissen maakte de koning Ahasvéros Haman groot, den zoon van Hammedátha, den Agagiet, en hij verhoogde hem, en hij zette zijnen stoel boven al de vorsten, die bij hem waren.

2 En al de knechten des Konings, die in de poort des Konings waren, neigden en bogen zich neder voor Haman; want de Koning had alzoo van hem bevolen; maar Mórdechai neigde zich niet, en boog zich niet neder.

3 Toen zeiden de knechten des Konings, die in de poort des Konings waren, tot Mórdechai: Waarom overtreedt gij des Konings gebod?

4 Het geschiedde nu, toen zij *dit* van dag tot dag tot hem zeiden, en hij naar hen niet hoorde, zoo gaven zij het Haman te kennen, opdat zij zagen, of de woorden van Mórdechai bestaan zouden; want hij had hun te kennen gegeven, dat hij een Jood was.

5 Toen Haman zag, dat Mórdechai zich niet neigde, noch zich voor hem nederboog, zoo werd Haman vervuld met grimmigheid.

6 Doch hij verachtte in zijne oogen, dat hij aan Mórdechai alleen de hand zou slaan (want men had hem het volk van Mórdechai aangewezen); maar Haman zocht al de Joden, die in het gansche koninkrijk van Ahasvéros waren, *namelijk* het volk van Mórdechai, te verdelgen.

7 In de eerste maand (deze is de maand Nisan) in het twaalfde jaar van den koning Ahasvéros, wierp men het Pur, dat is, het lot, voor Hamans aangezicht, van dag tot dag, en van maand *tot maand*, tot de twaalfde maand toe; deze is de maand Adar.

8 Want Haman had tot den koning Ahasvéros gezegd: Er is een volk, verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks; en hunne wetten zijn verscheiden van *de wetten* aller volken; ook doen zij des Konings wetten niet; daarom is het den Koning niet oorbaar hen te laten blijven.

9 Indien het den Koning goeddunkt, laat er geschreven worden, dat men hen verdoe; zoo zal ik tien duizend talenten zilvers opwegen in de handen dergenen, die het werk doen, om in des Konings schatten te brengen.

10 Toen trok de Koning zijnen ring van zijne hand, en hij gaf hem aan Haman, den zoon van Hammedátha, den Agagiet, der Joden tegenpartijder.

11 En de Koning zeide tot Haman: Dat

zilver zij u geschonken, ook dat volk, om
daarmede te doen, naar dat het goed is in
uwe oogen.
12 Toen werden de schrijvers des Konings
geroepen, in de eerste maand, op den der-
tienden dag derzelve, en er werd geschreven
naar alles, wat Haman beval, aan de stad-
houders des Konings, en aan de landvoog-
den, die over elk landschap waren, en aan
de vorsten van elk volk, elk landschap naar
zijn schrift, en elk volk naar zijne spraak;
er werd geschreven in den naam van den
koning Ahasvéros, en het werd met des
Konings ring verzegeld.
13 De brieven nu werden gezonden door
de hand der loopers tot al de landschappen
des Konings, dat men zou verdelgen, doo-
den en verdoen al de Joden, van den jonge
tot den oude toe, de kleine kinderen en de
vrouwen, op éénen dag, op den dertienden
der twaalfde maand (deze is de maand
Adar), en dat men hunnen buit zou rooven.
14 De inhoud van het schrift was, dat er
eene wet zou gegeven worden in alle land-
schappen, openbaar aan alle volken, dat zij
tegen denzelven dag zouden gereed zijn.
15 De loopers gingen uit, voortgedrongen
zijnde door het woord des Konings, en de
wet werd uitgegeven in den burg Susan.
En de Koning en Haman zaten en dronken,
doch de stad Susan was verward.

HOOFDSTUK 4.

Mórdechai treurt en weent met eenen zak bekleed en komt zoo voor de poort des Konings, 2. Overal waar dat wreede bevel wordt bekend gemaakt, zijn de Joden in diepen rouw, 3. Esther zendt Mórdechai kleederen, doch hij wil die niet aannemen, 4. Zij laat door Hatach vernemen, waarom hij dus bedroefd is, 5; hij geeft het haar door hem te kennen, met afschrift van het bevel, en verzoekt haar tot den Koning te gaan en voor de Joden te bidden, 8. Esther vindt hierin groote zwarigheid, 11; maar Mórdechai brengt zulke krachtige redenen bij, 13; dat zij belooft tot den Koning te zullen gaan, nadat de Joden te Susan drie dagen zouden gevast en gebeden hebben, zoo als zij en hare jonkvrouwen mede doen zouden, 16.

ALS Mórdechai wist al wat er geschied
was, zoo verscheurde Mórdechai zijne
kleederen, en hij trok eenen zak aan met asch;
en hij ging uit door het midden der stad, en
hij riep *met* een groot en bitter geroep.
2 En hij kwam tot voor de poort des Ko-
nings; want niemand mocht in des Konings
poort inkomen, bekleed met eenen zak.
3 En in alle en een ieder landschap *en*
plaats, waar het woord des Konings en
zijne wet aankwam, was een groote rouw
onder de Joden, met vasten, en geween, en
misbaar; velen lagen in zakken en asch.
4 Toen kwamen Esthers jonge dochters
en hare kamerlingen, en zij gaven het haar
te kennen; en het deed de Koningin zeer
wee; en zij zond kleederen om Mórdechai
aan te doen, en zijnen zak van hem af te
doen; maar hij nam ze niet aan.
5 Toen riep Esther Hatach, *eenen* van de
kamerlingen des Konings, welke hij voor
haar gesteld had, en zij gaf hem bevel aan
Mórdechai, om te weten wat dit, en waar-
om dit ware.
6 Als Hatach uitging tot Mórdechai, op
de straat der stad, die voor de poort des
Konings was,
7 Zoo gaf Mórdechai hem te kennen al
wat hem wedervaren was, en de verklaring
van het zilver, hetwelk Haman gezegd had
te zullen wegen in de schatten des Konings,
voor de Joden, om dezelve om te brengen.
8 En hij gaf hem het afschrift der geschre-
vene wet, die te Susan gegeven was, om hen
te verdelgen, dat hij het Esther liet zien, en
haar te kennen gaf, en haar gebood, dat zij
tot den Koning ging, om hem te smeeken,
en van hem te verzoeken voor haar volk.
9 Hatach nu kwam, en gaf Esther de
woorden van Mórdechai te kennen.
10 Toen zeide Esther tot Hatach, en gaf
hem bevel aan Mórdechai:
11 Alle knechten des Konings, en het volk
der landschappen des Konings, weten wel,
dat al wie tot den Koning ingaat in het bin-
nenste voorhof, die niet geroepen is, hij zij
man of vrouw, zijn eenig vonnis zij, dat men
hem doode, tenzij dat de Koning den gou-
den scepter hem toereike, opdat hij levend
blijve; ik nu ben deze dertig dagen niet
geroepen om tot den Koning in te komen.
12 En zij gaven de woorden van Esther
aan Mórdechai te kennen.
13 Zoo zeide Mórdechai, dat men Esther
wederom zeggen zou: Beeld u niet in, in
uwe ziel, dat gij zult ontkomen in het huis
des Konings, meer dan al de *andere* Joden.
14 Want indien gij eenigszins zwijgen zult
te dezer tijd, zoo zal den Joden verkwik-
king en verlossing uit eene andere plaats
ontstaan; maar gij en uws vaders huis zult
omkomen; en wie weet, of gij *niet* om
zulken tijd als deze is, tot dit koninkrijk
geraakt zijt.
15 Toen zeide Esther, dat men Mórdechai
weder aanzeggen zou:
16 Ga, vergader al de Joden, die te Susan
gevonden worden, en vast voor mij, en eet
of drinkt niet, in drie dagen, nacht noch

dag; ik en mijne jonge dochters zullen ook alzoo vasten; en alzoo zal ik tot den Koning ingaan, hetwelk niet naar de wet is. Wanneer ik dan omkome, zoo kom ik om.

17 Toen ging Mórdechai henen, en hij deed naar alles, wat Esther aan hem geboden had.

HOOFDSTUK 5.

De koningin Esther trekt een koninklijk kleed aan en gaat tot den Koning, vs. 1; die haar den gouden scepter toereikt, 2, en haar belooft hare bede te geven, 3. Zij noodigt den Koning en Haman ter maaltijd, 4; op welken de Koning haar op nieuw belooft hare bede te geven, 6. Zij noodigt den Koning en Haman andermaal, 7; waarover Haman zich zeer verblijdt, doch zich zeer vertoornt, ziende dat Mórdechai hem niet eerde, 9. Dit alles vertelt hij aan zijne vrouw en vrienden, 10; die hem raden eene galg te maken van vijftig ellen hoog, om Mórdechai daaraan te hangen, welken raad hij volgt, 14.

HET geschiedde nu aan den derden dag, dat Esther een koninklijk kleed aantrok, en stond in het binnenste voorhof van des Konings huis, tegenover het huis des konings; de Koning nu zat op zijnen koninklijken troon, in het koninklijke huis, tegenover de deur van het huis.

2 En het geschiedde, toen de Koning de koningin Esther zag, staande in het voorhof, verkreeg zij genade in zijne oogen; zoodat de Koning den gouden scepter, die in zijne hand was, Esther toereikte; en Esther naderde, en roerde de spits des scepters aan.

3 Toen zeide de Koning tot haar: Wat is u, koningin Esther! of wat is uw verzoek? het zal u gegeven worden, ook tot de helft des koninkrijks.

4 Esther nu zeide: Indien het den Koning goeddunkt, zoo kome de Koning met Haman heden tot den maaltijd, dien ik hem bereid heb.

5 Toen zeide de Koning: Doet Haman spoeden, dat hij het bevel van Esther doe. Als nu de Koning met Haman tot den maaltijd, dien Esther bereid had, gekomen was,

6 Zoo zeide de Koning tot Esther op den maaltijd des wijns: Wat is uwe bede? en zij zal u gegeven worden; en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.

7 Toen antwoordde Esther, en zeide: Mijne bede en verzoek is:

8 Indien ik genade gevonden heb in de oogen des Konings, en indien het den Koning goeddunkt, mij te geven mijne bede, en mijn verzoek te doen, zoo kome de Koning met Haman tot den maaltijd, dien ik hem bereiden zal; zoo zal ik morgen doen naar het bevel des Konings.

9 Toen ging Haman ten zelven dage uit, vroolijk en goedsmoeds; maar toen Haman Mórdechai zag in de poort des Konings, en dat hij niet opstond, noch zich voor hem bewoog, zoo werd Haman vervuld met grimmigheid op Mórdechai.

10 Doch Haman bedwong zich, en hij kwam tot zijn huis; en hij zond henen, en liet zijne vrienden komen, en Zeres, zijne huisvrouw.

11 En Haman vertelde hun de heerlijkheid zijns rijkdoms, en de veelheid zijner zonen, en alles, waarin de Koning hem groot gemaakt had, en waarin hij hem verheven had boven de vorsten en knechten des Konings.

12 Verder zeide Haman: Ook heeft de koningin Esther niemand met den Koning doen komen tot den maaltijd, dien zij bereid heeft, dan mij; en ik ben ook tegen morgen van haar met den Koning genoodigd.

13 Doch dit alles baat mij niet, zoo langen tijd als ik den Jood Mórdechai zie zitten in de poort des Konings.

14 Toen zeide zijne huisvrouw Zeres tot hem, mitsgaders al zijne vrienden: Men make eene galg, vijftig ellen hoog, en zeg morgen aan den Koning, dat men Mórdechai daaraan hange; ga dan vroolijk met den Koning tot dien maaltijd. Deze raad nu dacht Haman goed, en hij deed de galg maken.

HOOFDSTUK 6.

De Koning, op zekeren nacht niet kunnende slapen, laat het boek der kronieken brengen, en men vindt daarin het boos voornemen van Bigthána en Theres, door Mórdechai ontdekt, vs. 1. De Koning vraagt, welke vereering Mórdechai hiervoor had ontvangen. Zijne dienaars antwoorden: Geene, 3. Haman, in het voorhof zijnde, wordt bij den Koning geroepen, die hem vraagt, wat men dien man behoort te doen, welken de Koning eeren wil, 6. Hamans antwoord hierop, 7. De Koning beveelt Haman Mórdechai al die eer aan te doen, 10; hij volbrengt dit bevel, gaat treurig naar zijn huis en verhaalt aan zijne vrouw en vrienden al zijn wedervaren, die hem zijnen verderen val voorzeggen, 13. Hij wordt tot den maaltijd van Esther gedreven, 14.

IN denzelven nacht was de slaap van den Koning geweken, en hij zeide, dat men het boek der gedachtenissen, de kronieken, brengen zou; en zij werden in de tegenwoordigheid des Konings gelezen.

2 En men vond geschreven, dat Mórdechai had te kennen gegeven van Bigthána en Theres, twee kamerlingen des Konings, uit de dorpelwachters, die de hand zochten te leggen aan den Koning Ahasvéros.

3 Toen zeide de Koning: Wat eer en

verhooging is Mórdechai hierover gedaan? En de jongelingen des Konings, zijne dienaars, zeiden: Aan hem is niets gedaan.

4 Toen zeide de Koning: Wie is in het voorhof? (Haman nu was gekomen in het buitenvoorhof van het huis des Konings, om den Koning te zeggen, dat men Mórdechai zou hangen aan de galg, die hij hem had doen bereiden.)

5 En des Konings jongelingen zeiden tot hem: Zie, Haman staat in het voorhof. Toen zeide de Koning: Dat hij inkome.

6 Als Haman ingekomen was, zoo zeide de Koning tot hem: Wat zal men met dien man doen, tot wiens eer de Koning een welbehagen heeft? Toen zeide Haman in zijn hart: Tot wien heeft de Koning een welbehagen, om *hem* eer te doen, meer dan tot mij?

7 Daarom zeide Haman tot den Koning: Den man, tot wiens eer de Koning een welbehagen heeft,

8 Zal men het koninklijke kleed brengen, dat de Koning pleegt aan te trekken, en het paard, waarop de Koning pleegt te rijden; en dat de koninklijke kroon op zijn hoofd gezet worde.

9 En men zal dat kleed en dat paard geven in de hand van een' uit de vorsten des Konings, van de grootste heeren, en men zal het dien man aantrekken, tot wiens eer de Koning een welbehagen heeft; en men zal hem op dat paard doen rijden door de straten der stad, en men zal voor hem roepen: Alzoo zal men dien man doen, tot wiens eer de Koning een welbehagen heeft!

10 Toen zeide de Koning tot Haman: Haast u, neem dat kleed, en dat paard, gelijk als gij gesproken hebt, en doe alzoo aan Mórdechai, den Jood, die aan de poort des Konings zit; en laat niet één woord vallen van alles, wat gij gesproken hebt.

11 En Haman nam dat kleed en dat paard, en trok het kleed Mórdechai aan, en deed hem rijden door de straten der stad, en hij riep voor hem: Alzoo zal men dien man doen, tot wiens eer de Koning een welbehagen heeft!

12 Daarna keerde Mórdechai wederom tot de poort des Konings; maar Haman werd voortgedreven naar zijn huis, treurig en met bedekten hoofde.

13 En Haman vertelde aan zijne huisvrouw Zeres en al zijne vrienden al wat hem wedervaren was. Toen zeiden hem zijne wijzen, en Zeres, zijne huisvrouw: Indien Mórdechai, voor wiens aangezicht gij hebt begonnen te vallen, van het zaad der Joden is, zoo zult gij tegen hem niet vermogen; maar gij zult gewisselijk voor zijn aangezicht vallen.

14 Toen zij nog met hem spraken, zoo kwamen des Konings kamerlingen nabij, en zij haastten Haman tot den maaltijd te brengen, dien Esther bereid had.

HOOFDSTUK 7.

De Koning belooft Esther wederom te zullen geven, al wat zij zou begeeren, vs. 1. Esther bidt om haar leven en dat van haar volk, ontdekkende het boos voornemen van Haman, 3; die Esther, ziende dat de Koning op hem zeer vertoornd is, om behoud smeekt, 7. Zijn aangezicht wordt bedekt, dat hij den Koning niet meer mocht zien, 8. Charbóna zegt den Koning, dat Haman eene galg had laten maken van vijftig ellen hoog voor Mórdechai; de Koning gebiedt Haman daaraan te hangen, hetwelk geschiedt, 9.

TOEN de Koning met Haman gekomen was, om te drinken met de koningin Esther;

2 Zoo zeide de Koning tot Esther, ook op den tweeden dag, op den maaltijd des wijns: Wat is uwe bede, koningin Esther! en zij zal u gegeven worden; en wat is uw verzoek? het zal geschieden, ook tot de helft des koninkrijks.

3 Toen antwoordde de koningin Esther, en zeide: Indien ik, o Koning! genade in uwe oogen gevonden heb, en indien het den Koning goeddunkt, men geve mij mijn leven, om mijner bede wil, en mijn volk, om mijns verzoeks wil.

4 Want wij zijn verkocht, ik en mijn volk, dat men *ons* verdelge, doode en ombrenge. Indien wij nog tot knechten en tot dienstmaagden waren verkocht geweest, ik zou gezwegen hebben, ofschoon de onderdrukker de schade des Konings geenszins zou kunnen vergoeden.

5 Toen sprak de koning Ahasvéros, en zeide tot de koningin Esther: Wie is die, en waar is diezelve, die zijn hart vervuld heeft, om alzoo te doen?

6 En Esther zeide: De man, de onderdrukker en vijand, is deze booze Haman! Toen verschrikte Haman voor het aangezicht des Konings en der Koningin.

7 En de Koning stond op in zijne grimmigheid van den maaltijd des wijns, *en ging* naar den hof van het paleis. En Haman bleef staan, om van de koningin Esther, aangaande zijn leven, verzoek te doen; want hij zag, dat het kwaad van den Koning over hem ten volle besloten was.

8 Toen de Koning wederkwam uit den
hof van het paleis in het huis van den
maaltijd des wijns, zoo was Haman gevallen
op het bed, waarop Esther was. Toen zeide
de Koning: Zou hij ook wel de Koningin
verkrachten bij mij in het huis? Het
woord ging uit des Konings mond, en zij
bedekten Hamans aangezicht.
9 En [a] Charbóna, een van de kamerlingen,
voor het aanschijn des Konings *staande*,
zeide: Ook zie, de galg, welke Haman
gemaakt heeft voor Mórdechai, die goed
voor den Koning gesproken heeft, staat bij
Hamans huis, vijftig ellen hoog. Toen zeide
de Koning: Hang hem daaraan. [a] Esth. 1:10.
10 Alzoo hingen zij Haman aan de galg,
die hij voor Mórdechai had doen bereiden;
en de grimmigheid des Konings werd gestild.

HOOFDSTUK 8.

De Koning geeft Esther Hamans huis, vs. 1. Mórdechai komt voor den Koning, die hem den ring van Haman geeft, 2. De Koningin bidt den Koning nogmaals, dat hij de booze aanslagen van Haman tegen de Joden nog verder te niet doe, 3. Zij vindt genade bij den Koning en draagt hem hare bede nog verder voor, 4. De Koning voldoet aan alles, wat zij begeert en laat zulks in zijnen naam aan de landvoogden in alle provinciën schrijven, 9. Inhoud van het bevel, 11. Mórdechai's heerlijkheid en sieraad, 15. Groote vreugde der Joden, bij welke zich vele volken voegen, 17.

TE dienzelven dage gaf de koning Ahas-
véros aan de koningin Esther het huis
van Haman, den vijand der Joden; en
Mórdechai kwam voor het aangezicht des
Konings; want Esther had te kennen ge-
geven, wat hij voor haar was.
2 En de Koning toog zijnen ring af, dien
hij van Haman genomen had, en gaf hem
aan Mórdechai; en Esther stelde Mórde-
chai over het huis van Haman.
3 En Esther sprak verder voor het aan-
gezicht des Konings, en zij viel voor zijne
voeten, en zij weende, en zij smeekte hem,
dat hij de boosheid van Haman, den Aga-
giet, en zijne gedachte, die hij tegen de
Joden gedacht had, zou wegnemen.
4 De Koning nu reikte den gouden scepter
Esther toe. Toen rees Esther op, en zij
stond voor het aangezicht des Konings.
5 En zij zeide: Indien het den Koning
goeddunkt, en indien ik genade voor zijn
aangezicht gevonden heb, en deze zaak voor
den Koning recht is, en ik in zijne oogen
aangenaam ben, dat er geschreven worde,
dat de brieven en de gedachte van Haman,
den zoon van Hammedátha, den Agagiet,
wederroepen worden, welke hij geschreven
heeft, om de Joden om te brengen, die
in al de landschappen des Konings zijn.
6 Want hoe zal ik vermogen, dat ik
aanzie het kwaad, dat mijn volk treffen
zal? en hoe zal ik vermogen, dat ik aanzie
het verderf van mijn geslacht?
7 Toen zeide de koning Ahasvéros tot
de koningin Esther en tot Mórdechai, den
Jood: Ziet, het huis van Haman heb ik
Esther gegeven, en hem heeft men aan
de galg gehangen, omdat hij zijne hand
aan de Joden geslagen had.
8 Schrijft dan gijlieden voor de Joden,
zoo als het goed is in uwe oogen, in des
Konings naam, en verzegelt het met des
Konings ring; want het schrift, dat in des
Konings naam geschreven, en met des
Konings ring verzegeld is, is niet te we-
derroepen.
9 Toen werden des Konings schrijvers ge-
roepen, ter zelver tijd, in de derde maand
(zij is de maand Sivan), op den drie en
twintigsten derzelve, en er werd geschreven
naar alles, wat Mórdechai gebood, aan de
Joden, en aan de stadhouders, en land-
voogden, en oversten der landschappen, die
van Indië af tot aan Moorenland *strekken*,
honderd zeven en twintig landschappen, een
ieder landschap naar zijn schrift, een ieder
volk naar zijne spraak; ook aan de Joden
naar hun schrift en naar hunne spraak.
10 En men schreef in den naam van den
koning Ahasvéros, en men verzegelde het
met des Konings ring; en men zond de
brieven door de hand der loopers te paard,
rijdende op snelle kemelen, op muilen,
van merriën geteeld:
11 Dat de Koning den Joden toeliet, die
in elke stad waren, zich te vergaderen, en
voor hun leven te staan, om te verdelgen,
om te dooden en om om te brengen alle
macht des volks en des landschaps, die hen
benauwen zou, de kleine kinderen en de
vrouwen, en hunnen buit te rooven;
12 Op éénen dag in al de landschappen
van den koning Ahasvéros, op den der-
tienden der twaalfde maand; deze is de
maand Adar.
13 De inhoud van dit schrift was: dat eene
wet zou gegeven worden in alle landschap-
pen, openbaar aan alle volken; en dat de
Joden gereed zouden zijn tegen dien dag,
om zich te wreken aan hunne vijanden.
14 De loopers, die op snelle kemelen
reden *en* op muilen, togen snellijk uit,
aangedreven zijnde door het woord des

Konings. Deze wet nu werd gegeven op
den berg Susan.
15 En Mórdechai ging uit van voor het
aangezicht des Konings in een hemelsblauw
en wit koninklijk kleed, en met eene groote
gouden kroon, en met een opperkleed van
fijn linnen en purper; en de stad Susan
juichte en was vroolijk.
16 Bij de Joden was licht, en blijdschap,
en vreugde, en eer;
17 Ook in alle en een ieder landschap,
en in alle en eene iedere stad, ter plaatse,
waar des Konings woord en zijne wet aan-
kwam, daar was bij de Joden blijdschap
en vreugde, maaltijden en vroolijke dagen;
en velen uit de volken des lands werden
Joden; want de vreeze der Joden was op
hen gevallen.

HOOFDSTUK 9.

Overeenkomstig de wet des Konings verzamelen zich de Joden, om hunne vijanden te dooden, vs. 1. De landvoogden helpen hen uit vrees voor Mórdechai, die in gunst bij den Koning was, 3. De Joden verslaan velen hunner vijanden, ook de tien zonen van Haman, 5. De Koning vraagt Esther, wat zij nog meer begeert, waarop nog een dag wraak geoefend wordt, 12. De Joden dooden drie honderd man te Susan en vijf en zeventig duizend van hunne vijanden in de andere deelen van het Persische rijk, doch nemen geenen roof, 15. De Joden houden feest, 17. Mórdechai en Esther stellen het Purimfeest in, ter gedachtenis dezer heugelijke gebeurtenis, 21.

IN de twaalfde maand nu (dezelve is de
maand Adar), op den dertienden dag
derzelve, toen des Konings woord en zijne
wet nabij gekomen was, dat men het doen
zou, ten dage, als de vijanden der Joden
hoopten over hen te heerschen, zoo is
het omgekeerd; want de Joden heerschten
zelven over hunne haters.
2 *Want* de Joden vergaderden zich in
hunne steden, in al de landschappen van
den koning Ahasvéros, om de hand te slaan
aan degenen, die hun verderf zochten; en
niemand bestond voor hen; want hunlieder
schrik was op al die volken gevallen.
3 En al de oversten der landschappen,
en de stadhouders, en landvoogden, en die
het werk des Konings deden, verhieven
de Joden; want de vreeze van Mórdechai
was op hen gevallen.
4 Want Mórdechai was groot in het huis
des Konings, en zijn gerucht ging uit door
alle landschappen; want die man, Mórde-
chai, werd doorgaans grooter.
5 De Joden nu sloegen op al hunne vijan-
den, met den slag des zwaards, en der
dooding, en der verderving; en zij deden
met hunne haters naar hun welbehagen.
6 En in den burg Susan hebben de Joden
gedood en omgebracht vijf honderd mannen.
7 En Parsandátha, en Dalfon, en Asfáta,
8 En Porátha, en Adália, en Aridátha,
9 En Parmástha, en Arísai, en Arídai,
en Vaizátha,
10 De tien zonen van Haman, den zoon
van Hammedátha, den vijand der Joden,
doodden zij; maar zij sloegen hunne han-
den niet aan den roof.
11 Ten zelven dage kwam voor den Ko-
ning het getal der gedooden op den burg
Susan.
12 En de Koning zeide tot de koningin
Esther: Te Susan op den burg hebben de
Joden gedood en omgebracht vijf honderd
mannen en de tien zonen van Haman; wat
hebben zij al in de andere landschappen
des Konings gedaan? wat is nu uwe bede?
en het zal u gegeven worden; of wat is
verder uw verzoek? het zal geschieden.
13 Toen zeide Esther: Dunkt het den
Koning goed, men late ook morgen den
Joden, die te Susan zijn, toe, te doen naar
het gebod van heden; en men hange de
tien zonen van Haman aan de galg.
14 Toen zeide de Koning, dat men alzoo
doen zou; en er werd een gebod gegeven
te Susan, en men hing de tien zonen van
Haman op.
15 En de Joden, die te Susan waren,
vergaderden ook op den veertienden dag
der maand Adar, en zij doodden te Susan
drie honderd mannen; maar zij sloegen
hunne hand niet aan den roof.
16 De overige Joden nu, die in de land-
schappen des Konings waren, vergaderden,
opdat zij stonden voor hun leven, en rust
hadden van hunne vijanden, en zij doodden
onder hunne haters vijf en zeventig dui-
zend; maar zij sloegen hunne hand niet
aan den roof.
17 *Dit geschiedde* op den dertienden dag
der maand Adar; en op den veertienden
derzelve rustten zij, en zij maakten den-
zelven eenen dag der maaltijden en der
vreugde.
18 En de Joden, die te Susan waren,
vergaderden op den dertienden derzelve,
en op den veertienden derzelve; en zij
rustten op den vijftienden derzelve, en zij
maakten denzelven eenen dag der maal-
tijden en der vreugde.
19 Daarom maakten de Joden van de
dorpen, die in de dorpsteden woonden, den
veertienden dag der maand Adar ter vreugde

en maaltijden, en eenen vroolijken dag, en der zending van deelen aan elkander.
20 En Mórdechai beschreef deze geschiedenissen; en hij zond brieven aan al de Joden, die in al de landschappen van den koning Ahasvéros waren, dien, die nabij, en dien, die verre waren,
21 Om over hen te bevestigen, dat zij zouden onderhouden den veertienden dag der maand Adar, en den vijftienden dag derzelve, in alle en ieder jaar;
22 Naar de dagen, in dewelke de Joden tot rust gekomen waren van hunne vijanden, en de maand, die hun veranderd was van droefenis in blijdschap, en van rouw in eenen vroolijken dag; dat zij dezelve *dagen* maken zouden *tot* dagen der maaltijden, en der vreugde, en der zending van deelen aan elkander, en der gaven aan de armen.
23 En de Joden namen aan te doen, wat zij begonnen hadden, en dat Mórdechai aan hen geschreven had;
24 Omdat Haman, de zoon van Hammedátha, den Agagiet, aller Joden vijand, tegen de Joden gedacht had hen om te brengen; en dat hij het Pur, dat is, het lot had geworpen, om hen te verslaan en om hen om te brengen.
25 Maar als zij voor den Koning gekomen was, heeft hij [a] door brieven bevolen, dat zijne booze gedachte, die hij gedacht had over de Joden, op zijn hoofd zou wederkeeren; en men heeft hem en zijne zonen aan de galg gehangen. [a] Esth. 8:8.
26 Daarom noemt men die dagen Purim, van den naam van dat Pur. Hierom, van wege al de woorden van dien brief, en hetgeen zij zelven daarvan gezien hadden, en wat tot hen overgekomen was,
27 Bevestigden de Joden, en namen op zich en op hun zaad, en op allen, die zich tot hen vervoegen zouden, dat men het niet overtrade, dat zij deze twee dagen zouden houden, naar het voorschrift derzelve, en naar den bestemden tijd derzelve, in alle en ieder jaar:
28 Dat deze dagen gedacht zouden worden en onderhouden, in alle en elk geslacht, elk huisgezin, elk landschap en elke stad; en dat deze dagen Purim niet zouden overtreden worden onder de Joden, en dat de gedachtenis derzelve geen einde nemen zou bij hun zaad.
29 Daarna schreef de koningin Esther, de dochter van Abicháïl, en Mórdechai, de Jood, met alle macht, om dezen brief van Purim ten tweede maal te bevestigen.
30 En hij zond de brieven aan al de Joden, in de honderd zeven en twintig landschappen van het koninkrijk van Ahasvéros, met woorden van vrede en trouw:
31 Dat zij deze dagen van Purim bevestigen zouden op hunne bestemde tijden, gelijk als Mórdechai, de Jood, over hen bevestigd had, en Esther, de Koningin, en gelijk als zij het bevestigd hadden voor zichzelven en voor hun zaad: de zaken van het vasten en hunlieder geroep.
32 En het bevel van Esther bevestigde de geschiedenissen van deze Purim, en het werd in een boek geschreven.

HOOFDSTUK 10.

Ahasvéros legt eene schatting op het land, vs. 1. Mórdechai's hooge staat en achting bij de Joden, wier welzijn hij bevordert, 3.

DAARNA leide de koning Ahasvéros schatting op het land, en de eilanden der zee.
2 Al de werken nu zijner macht en zijns gewelds, en de verklaring der grootheid van Mórdechai, denwelken de Koning groot gemaakt heeft, zijn die niet geschreven in het boek der kronieken der koningen van Medië en Perzië?
3 Want de Jood Mórdechai was de tweede bij den koning Ahasvéros, en groot bij de Joden, en aangenaam bij de menigte zijner broederen, zoekende het beste voor zijn volk, en sprekende voor den welstand van zijn gansche zaad.

HET BOEK JOB.

HOOFDSTUK 1.

Job is oprecht, vroom, vs. 1; van God met kinderen, rijkdom en eer gezegend, 2; wordt door den drang des Satans en onder Gods toelating tot zijne beproeving verzocht met het verlies van al zijn goed en kinderen, 6; waarover hij blijken van droefheid geeft, zich troost en God in alles dankt, 20.

ER was een man in het land Uz, zijn naam was Job; en dezelve man was [a] oprecht, en vroom, en Godvreezende, en wijkende van het kwaad. [a] Job 2:3.

2 En hem werden zeven zonen en drie dochteren geboren.

3 Daartoe was zijn vee zeven duizend schapen, en drie duizend kemelen, en vijf honderd juk ossen, en vijf honderd ezelinnen; ook was zijn dienstvolk zeer veel; zoodat deze man grooter was dan al die van het oosten.

4 En zijne zonen gingen en maakten maaltijden in ieders huis op zijnen dag; en zij zonden henen, en noodigden hunne drie zusteren, om met hen te eten en te drinken.

5 Het geschiedde dan, als de dagen der maaltijden omgegaan waren, dat Job henenzond, en hen heiligde, en des morgens vroeg opstond, en brandofferen offerde *naar* hun aller getal; want Job zeide: Misschien hebben mijne kinderen gezondigd, en God in hun hart gezegend. Alzoo deed Job al die dagen.

6 Er was nu een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam.

7 Toen zeide de HEERE tot den Satan: Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE, en zeide: Van om te trekken op de [a] aarde, en van die te doorwandelen.

[a] 1 Petr. 5:8.

8 En de HEERE zeide tot den Satan: Hebt gij *ook* acht geslagen op Mijnen knecht Job? want niemand is op de aarde gelijk hij, een man oprecht en vroom, Godvreezende en wijkende van het kwaad.

9 Toen antwoordde de Satan den HEERE, en zeide: Is het om niet, dat Job God vreest?

10 Hebt Gij niet eene betuining gemaakt voor hem, en voor zijn huis, en voor al wat hij heeft rondom? Het werk zijner handen hebt Gij gezegend, en zijn vee is *in menigte* uitgebroken in den lande.

11 Maar toch strek nu Uwe hand uit, en tast aan alles, wat hij heeft; zoo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!

12 En de HEERE zeide tot den Satan: Zie, al wat hij heeft, zij in uwe hand; alleen aan hem strek uwe hand niet uit. En de Satan ging uit van het aangezicht des HEEREN.

13 Er was nu een dag, als zijne zonen en zijne dochteren aten, en wijn dronken, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene,

14 Dat een bode tot Job kwam, en zeide: De runderen waren ploegende, en de ezelinnen weidende aan hunne zijden.

15 Doch de Sabeërs deden eenen inval, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

16 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: Het vuur Gods viel uit den hemel, en ontstak onder de schapen en onder de jongeren, en verteerde ze; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

17 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: De Chaldeeën stelden drie hoopen, en vielen op de kemelen aan, en namen ze, en sloegen de jongeren met de scherpte des zwaards; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

18 Als deze nog sprak, zoo kwam een ander, en zeide: Uwe zonen en uwe dochteren aten, en dronken wijn, in het huis van hunnen broeder, den eerstgeborene;

19 En zie, een groote wind kwam van over de woestijn, en stiet aan de vier hoeken van het huis, en het viel op de jongelingen, dat ze stierven; en ik ben maar alleen ontkomen, om het u aan te zeggen.

20 Toen stond Job op, en scheurde zijnen mantel, en schoor zijn hoofd, en viel op de aarde en boog zich neder;

21 En hij zeide: [a] Naakt ben ik uit mijner moeders buik gekomen, en naakt zal ik daarhenen wederkeeren. De HEERE heeft gegeven, en de HEERE heeft genomen; de Naam des HEEREN zij geloofd!

[a] Pred. 5:14. 1 Tim. 6:7.

22 In dit alles zondigde Job niet, en schreef Gode niets ongerijmds toe.

HOOFDSTUK 2.

De Satan verzoekt van God, dat hem worde toegelaten, Job in het lichaam te plagen, vs. 1. God laat het hem toe onder zekere voorwaarde, 6. De Satan slaat Job met booze zweren, 7; ook beschimpt hem zijne huisvrouw, die hij daarover berispt, 9. Drie zijner vrienden, bij hem gekomen zijnde, bedroeven zich met hem, doch zwijgen een' tijd stil, 11.

WEDEROM was er een dag, als de kinderen Gods kwamen, om zich voor den HEERE te stellen, dat de Satan ook in het midden van hen kwam, om zich voor den HEERE te stellen.

2 Toen zeide de HEERE tot den Satan: Van waar komt gij? En de Satan antwoordde den HEERE, en zeide: Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen.

3 En de HEERE zeide tot den Satan: Hebt gij *ook* acht geslagen op Mijnen knecht Job? want niemand is op de aarde gelijk hij,

een man oprecht en vroom, Godvreezende en wijkende van het kwaad; en hij houdt nog vast aan zijne oprechtigheid, hoewel gij Mij tegen hem opgehitst hebt, om hem te verslinden zonder oorzaak.

4 Toen antwoordde de Satan den HEERE, en zeide: Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven.

5 Doch strek nu Uwe hand uit, en tast zijn gebeente en zijn vleesch aan; zoo hij U niet in Uw aangezicht zal zegenen!

6 En de HEERE zeide tot den Satan: Zie, hij zij in uwe hand; doch verschoon zijn leven.

7 Toen ging de Satan uit van het aangezicht des HEEREN, en sloeg Job met booze zweren, van zijne voetzool af tot zijnen schedel toe.

8 En hij nam zich eene potscherf, om zich daarmede te schrabben; en hij zat neder in het midden der asch.

9 Toen zeide zijne huisvrouw tot hem: Houdt gij nog vast aan uwe oprechtigheid? zegen God, en sterf.

10 Maar hij zeide tot haar: Gij spreekt als eene der zottinnen spreekt; ja, zouden wij het goede van God ontvangen, en het kwade niet ontvangen? In dit alles zondigde Job met zijne lippen niet.

11 Als nu de drie vrienden van Job gehoord hadden al dit kwaad, dat over hem gekomen was, kwamen zij, ieder uit zijne plaats, Elífaz, de Themaniet, en Bildad, de Suhiet, en Zofar, de Naämathiet; en zij waren het eens geworden, dat zij kwamen om hem te beklagen, en om hem te vertroosten.

12 En toen zij hunne oogen van verre ophieven, kenden zij hem niet, en hieven hunne stem op, en weenden; daartoe scheurden zij een ieder zijnen mantel, en strooiden stof op hunne hoofden naar den hemel.

13 Alzoo zaten zij met hem op de aarde, zeven dagen en zeven nachten; en niemand sprak tot hem een woord; want zij zagen, dat de smart zeer groot was.

HOOFDSTUK 3.

Job door de grootheid zijner plagen en der smarten, die hij daarover gevoelt, geperst zijnde, vervloekt den dag zijner geboorte, vs. 1; wenscht na zijne geboorte terstond gestorven te zijn, 11; geeft reden daarvan, 13; beklaagt het leven der ellendigen, 20; en past zulke klacht toe op zichzelven, 24.

DAARNA opende Job zijnen mond, en [a] vervloekte zijnen dag. [a] Jer. 15:10. 20:14.

2 Want Job antwoordde en zeide:

3 De dag verga, waarin ik geboren ben, en de nacht, *waarin* men zeide: Een knechtje is ontvangen;

4 Diezelve dag zij duisternis; dat God naar hem niet vrage van boven; en dat geen glans over hem schijne;

5 Dat de duisternis en des doods schaduwe hem verontreinigen; dat wolken over hem wonen; dat hem verschrikken de zwarte dampen des dags!

6 Diezelve nacht, donkerheid neme hem in; dat hij zich niet verheuge onder de dagen des jaars; dat hij in het getal der maanden niet kome!

7 Ziet, diezelve nacht zij eenzaam; dat geen vroolijk gezang daarin kome;

8 Dat hem vervloeken de vervloekers des dags, die bereid zijn hunnen rouw te verwekken;

9 Dat de sterren van zijnen schemertijd verduisterd worden; hij wachte naar het licht, en het worde niet; en hij zie niet de oogleden des dageraads!

10 Omdat hij niet toegesloten heeft de deuren mijns buiks, noch verborgen de moeite van mijne oogen.

11 [a] Waarom ben ik niet gestorven van de baarmoeder af? *en* heb den geest gegeven, als ik uit den buik voortkwam? [a] Job 10:18.

12 Waarom zijn mij de knieën voorgekomen? en waartoe de borsten, opdat ik zuigen zou?

13 Want nu zou ik nederliggen, en stil zijn; ik zou slapen, dan zou voor mij rust wezen;

14 Met de koningen en raadsheeren der aarde, die voor zich woeste plaatsen bebouwden;

15 Of met de vorsten, die goud hadden, die hunne huizen met zilver vervulden.

16 Of als eene verborgene misdracht, zou ik niet zijn; als de kinderkens, *die* het licht niet gezien hebben.

17 Daar houden de boozen op van beroering, en daar rusten de vermoeiden van kracht;

18 *Daar* zijn de gebondenen te zamen in rust; zij hooren de stem des drijvers niet.

19 De kleine en de groote is daar; en de knecht vrij van zijnen heer.

20 Waarom geeft Hij den ellendigen het licht, en het leven den bitterlijk bedroefden van gemoed?

21 Die verlangen naar den dood, maar hij is er niet; en graven daarnaar meer dan naar verborgene schatten;

22 Die blijde zijn tot opspringens toe, *en* zich verheugen, als zij het graf vinden;

23 Aan den man, wiens weg verborgen is, [a] en dien God overdekt heeft? *a Job 19:8.*

24 Want voor mijn brood komt mijne zuchting; en mijne brullingen worden uitgestort als water.

25 Want ik vreesde eene vreeze, en zij is mij aangekomen; en wat ik schroomde, is mij overkomen.

26 Ik was niet gerust, en was niet stil, en rustte niet; en de beroering is gekomen.

HOOFDSTUK 4.

Elifaz, om Job antwoord te geven, beschuldigt hem van ongeduld, vs. 1. Stelt hem Gods gerechtigheid voor, om hem te toonen, dat God hem om zijne zonden straft, 8. Hij verhaalt hem de verschijning van eenen engel en zijne toespraak, en meent, dat die op de zaak van Job wel past, 17. Job wordt vermaand tot ootmoed en bekeering, 18.

TOEN antwoordde Elífaz, de Themaniet, en zeide:

2 Zoo wij een woord opnemen tegen u, zult gij verdrietig zijn? nogtans wie zal zich van woorden kunnen onthouden?

3 Zie, gij hebt velen onderwezen, en gij hebt slappe handen gesterkt;

4 Uwe woorden hebben den struikelende opgericht, en de krommende knieën hebt gij vast gesteld;

5 Maar nu komt het aan u, en gij zijt verdrietig; het raakt tot u, en gij wordt beroerd.

6 Was niet uwe vreeze *Gods* uwe hoop? en de oprechtigheid uwer wegen uwe verwachting?

7 Gedenk toch, wie is de onschuldige, die vergaan zij; en waar zijn de oprechten verdelgd?

8 *Maar* gelijk als ik gezien heb: [a] die ondeugd ploegen, en moeite zaaien, maaien dezelve. *a Job 15:35. Ps. 7:15. Spr. 22:8. Jes. 59:4. Hos. 10:13. Gal. 6:7, 8.*

9 [a] Van den adem Gods vergaan zij, en van het geblaas van Zijnen neus worden zij verdaan. *a Jes 11:4.*

10 De brulling des leeuws, en de stem des fellen leeuws, en de tanden der jonge leeuwen worden verbroken.

11 De oude leeuw vergaat, omdat er geen roof is, en de jongen eens oudachtigen leeuws worden verstrooid.

12 Voorts is tot mij een woord heimelijk gebracht, en mijn oor heeft een weinigje daarvan gevat;

13 Onder de gedachten van de gezichten des nachts, als diepe slaap valt op de menschen;

14 Kwam mij schrik en beving over, en verschrikte de veelheid mijner beenderen;

15 Toen ging voorbij mijn aangezicht een geest; hij deed het haar mijns vleesches te berge rijzen.

16 Hij stond, doch ik kende zijne gedaante niet; eene beeltenis was voor mijne oogen; er was stilte, en ik hoorde eene stem, *zeggende:*

17 Zou een mensch rechtvaardiger zijn dan God? zou een man reiner zijn dan zijn Maker?

18 Zie, [a] op Zijne knechten zou Hij niet vertrouwen; hoewel Hij in Zijne engelen klaarheid gesteld heeft. *a Job 15:15. 2 Petr. 2:4.*

19 Hoe veel te min *op* degenen, die leemen huizen bewonen, welker grondslag in het stof is? zij worden verbrijzeld voor de motten.

20 Van den morgen tot den avond worden zij vermorzeld; zonder dat men er acht op slaat, vergaan zij in eeuwigheid.

21 Verrijst niet hunne uitnemendheid met hen? zij sterven, maar niet in wijsheid.

HOOFDSTUK 5.

Elifaz bewijst, dat het niet alleen verloren arbeid is, zich tegen God te verzetten, maar ook zeer schadelijk, vs. 1, vermaant Job zich tot God te bekeeren, Die allen menschen goed doet, 8; voornamelijk den boetvaardigen, 11; doch de geveinsden in het verderf stort, 12; waaruit Hij de vromen en armen verlost, 15. Job wordt tot geduld in zijn lijden vermaand, 17; omdat God de vromen daaruit verlost, 18; en overvloedig zegent, 24.

ROEP nu, zal er iemand zijn, die u antwoorde? en tot wien van de heiligen zult gij u keeren?

2 Want den dwaze brengt de toornigheid om, en de ijver doodt den slechte.

3 [a] Ik heb gezien eenen dwaas wortelende; doch terstond vervloekte ik zijne woning. *a Ps. 37:36.*

4 Verre waren zijne zonen van heil; en zij werden verbrijzeld in de poort, en er was geen verlosser.

5 Wiens oogst de hongerige verteerde, dien hij ook tot uit de doornen gehaald had; de struikroover slokte hun vermogen in.

6 Want uit het stof komt het verdriet niet voort, en de moeite spruit niet uit de aarde;

7 Maar de mensch wordt tot moeite geboren; gelijk de spranken der vurige kolen zich verheffen *tot* vliegen.

8 Doch ik zou naar God zoeken, en tot God mijne aanspraak richten;

9 [a] Die groote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; wonderen, die men niet tellen kan; *a Job 9:10. Ps. 72:18. Rom. 11:33.*

10 Die den regen geeft op de aarde, en water zendt op de straten;

11 [a] Om de vernederden te stellen in het hooge; dat de rouwdragenden door heil verheven worden. [a] 1 Sam. 2:7. Ps. 113:7, 8.

12 [a] Hij maakt te niet de gedachten der arglistigen; dat hunne handen niet een ding uitrichten. [a] Neh. 4:15. Ps. 33:10. Jes. 8:10.

13 [a] Hij vangt de wijzen in hunne arglistigheid; dat de raad der verdraaiden gestort wordt. [a] 1 Kor. 3:19.

14 [a] Des daags ontmoeten zij de duisternis, en gelijk des nachts tasten zij in den middag. [a] Deut. 28:29.

15 Maar Hij verlost den behoeftige van het zwaard, van hunnen mond, en van de hand des sterken.

16 [a] Zoo is voor den arme verwachting; en de boosheid stopt haren mond toe. [a] Ps. 107:42.

17 [a] Zie, gelukzalig is de mensch, denwelken God straft; daarom verwerp de kastijding des Almachtigen niet.

[a] Spr. 3:11, 12. Hebr. 12:5. Jakob. 1:12. Openb. 3:19.

18 [a] Want Hij doet smart aan, en Hij verbindt; Hij doorwondt, en Zijne handen heelen. [a] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:6. Hos. 6:1.

19 [a] In zes benauwdheden zal Hij u verlossen, en in de zevende zal u het kwaad niet aanroeren. [a] Ps. 91:3, enz.

20 In den honger zal Hij u verlossen van den dood, en in den oorlog van het geweld des zwaards.

21 Tegen den geesel der tong zult gij verborgen wezen, en gij zult niet vreezen voor de verwoesting, als zij komt.

22 Tegen de verwoesting en tegen den honger zult gij lachen, en voor het gedierte der aarde zult gij niet vreezen.

23 Want met de steenen des velds zal uw verbond zijn, [a] en het gedierte des velds zal met u bevredigd zijn. [a] Hos. 2:17.

24 En gij zult bevinden, dat uwe tent in vrede is; en gij zult uwe woning verzorgen, en zult niet feilen.

25 Ook zult gij bevinden, dat uw zaad menigvuldig wezen zal, en uwe spruiten als het kruid der aarde.

26 Gij zult in ouderdom ten grave komen, gelijk de korenhoop te zijner tijd opgevoerd wordt.

27 Zie dit, wij hebben het doorzocht, het is alzoo; hoor het, en bemerk gij het voor u.

HOOFDSTUK 6.

Job verklaart reden te hebben voor zijne groote ontsteltenis en klachten, vs. 1; waarom hij geen welgevallen heeft in de berisping van Elifaz, 6. Hij wenscht te sterven, hoopt geene lichamelijke gezondheid, 8; beschuldigt Elifaz over verkeerd oordeel van zijne oprechtheid, 13; over onbeleefdheid, 14; trouweloosheid, 15; en onvriendelijkheid in zijne bestraffing, 24. Hij bidt zijnen vrienden op te houden met zulke bestraffingen en beter acht te geven op zijne zaak, 28.

MAAR Job antwoordde en zeide:

2 Och, of mijn verdriet recht gewogen wierd, en men mijne ellende samen in eene weegschaal ophief!

3 Want het zou nu zwaarder zijn dan [a] het zand der zeeën; daarom worden mijne woorden opgezwolgen. [a] Spr. 27:3.

4 [a] Want de pijlen des Almachtigen zijn in mij, welker vurig venijn mijn geest uitdrinkt; de verschrikkingen Gods rusten zich tegen mij. [a] Ps. 38:2, 3.

5 Ruchelt ook de woudezel bij het jonge gras? loeit de os bij zijn voeder?

6 Wordt ook het onsmakelijke gegeten zonder zout? is er smaak in het witte des dooiers?

7 Mijne ziel weigert *uwe woorden* aan te roeren; die zijn als mijne laffe spijze.

8 Och, of mijne begeerte kwame, en dat God mijne verwachting gave;

9 En dat het Gode beliefde, dat Hij mij verbrijzelde, Zijne hand losliet, en een einde met mij maakte!

10 Dat zou nog mijn troost zijn, en zou mij verkwikken in den weedom, *zoo* Hij niet spaarde; want ik heb de redenen des Heiligen niet verborgen gehouden.

11 Wat is mijne kracht, dat ik hopen zou? of welk is mijn einde, dat ik mijn leven verlengen zou?

12 Is mijne kracht steenen kracht? is mijn vleesch staal?

13 Is dan mijne hulp niet in mij? en is de wijsheid uit mij verdreven?

14 Aan hem, die versmolten is, zou van zijnen vriend weldadigheid geschieden; of hij zou de vreeze des Almachtigen verlaten.

15 Mijne broeders hebben trouwelooslijk gehandeld als eene beek; als de storting der beken gaan zij door;

16 Die verdonkerd zijn van het ijs, *en* in dewelke de sneeuw zich verbergt.

17 Ter tijd, als zij van hitte vervlieten, worden zij uitgedelgd; als zij warm worden, verdwijnen zij uit hare plaats.

18 De gangen haars wegs wenden zich ter zijden af; zij loopen op in het woeste, en vergaan.

19 De reizigers van Thema zien ze, de wandelaars van Scheba wachten op haar.

20 Zij worden beschaamd, omdat elk

een vertrouwde; als zij daartoe komen, zoo worden zij schaamrood.

21 Voorwaar, *alzoo* zijt gijlieden *mij* nu niets geworden; gij hebt gezien de ontzetting, en gij hebt gevreesd.

22 Heb ik gezegd: Brengt mij, en geeft geschenken voor mij van uw vermogen?

23 Of bevrijdt mij van de hand des verdrukkers, en verlost mij van de hand der tirannen?

24 Leert mij, en ik zal zwijgen, en geeft mij te verstaan, waarin ik gedwaald heb?

25 O, hoe krachtig zijn de rechte redenen! maar wat bestraft het bestraffen, *dat* van ulieden is?

26 Zult gij, om te bestraffen, woorden bedenken? en zullen de redenen des mismoedigen voor wind zijn?

27 Ook werpt gij u op eenen wees; en gij graaft tegen uwen vriend.

28 Maar nu, belieft het u, wendt u tot mij, en het zal voor ulieder aangezicht zijn, of ik liege.

29 Keert toch weder, laat er geen onrecht wezen, ja, keert weder; nog zal mijne gerechtigheid daarin zijn.

30 Zou onrecht op mijne tong wezen? zou mijn gehemelte niet de ellenden te verstaan geven?

HOOFDSTUK 7.

Job voortgaande in zijne klachten, beschrijft zijnen ellendigen toestand, niet alleen van de moeielijke kortheid van dit leven, vs. 1; maar ook van zijn verdriet, 3; zware ziekte, 5; en korten voorspoed, 6. Hij wendt zich tot God, Hem biddende om zegen voor den overigen korten tijd zijns levens, 7. Hij stort zijne klacht uit over de zwaarte zijner straf, daar hij toch zoo zwak, onwaardig en nietig was, 11; en bidt om de vergeving zijner zonden, 20.

HEEFT niet de mensch eenen strijd op de aarde? en zijn zijne dagen niet als de dagen des dagelooners?

2 Gelijk de dienstknecht hijgt naar de schaduw, en gelijk de daglooner verwacht zijn werkloon;

3 Alzoo zijn mij maanden der ijdelheid ten erve geworden, en nachten der moeite zijn mij voorbereid.

4 Als ik te slapen lig, dan zeg ik: Wanneer zal ik opstaan, en Hij den avond afgemeten hebben? en ik word zat van woelingen, tot aan den schemertijd.

5 Mijn vleesch is met het gewormte en met het gruis des stofs bekleed; mijne huid is gekliefd en verachtelijk geworden.

6 Mijne dagen zijn lichter geweest dan eene weversspoel, en zijn vergaan zonder verwachting.

7 Gedenk, dat mijn leven [a] een wind is; mijn oog zal niet wederkomen, om het goede te zien. [a] Job 8:9. 14:1, 2, 3. 16:22. Ps. 90:5, 6, 9. 102:12. 103:15. 144:4. Jes. 40:6. Jakob. 4:14. 1 Petr. 1:24.

8 Het oog desgenen, die mij *nu* ziet, zal mij niet zien; uwe oogen zullen op mij zijn; maar ik zal niet *meer* zijn.

9 Eene wolk vergaat en vaart henen: alzoo die in het graf daalt, zal niet *weder* opkomen.

10 Hij zal niet meer wederkeeren tot zijn huis, en zijne plaats zal hem niet meer kennen.

11 Zoo zal ik ook mijnen mond niet wederhouden, ik zal spreken in benauwdheid mijns geestes; ik zal klagen in bitterheid mijner ziel.

12 Ben ik dan eene zee, of walvisch, dat Gij om mij wachten zet?

13 Wanneer ik zeg: Mijne bedstede zal mij vertroosten, mijn leger zal van mijne klacht *wat* wegnemen;

14 Dan ontzet Gij mij met droomen, en door gezichten verschrikt Gij mij;

15 Zoodat mijne ziel de verworging kiest; den dood meer dan mijne beenderen.

16 Ik versmaad ze, ik zal toch in der eeuwigheid niet leven; houd op van mij; want [a] mijne dagen zijn ijdelheid. [a] Ps. 62:10. 144:4.

17 [a] Wat is de mensch, dat Gij hem groot acht, en dat Gij Uw hart op hem zet? [a] Ps. 8:5. 144:3. Hebr. 2:6.

18 En dat Gij hem bezoekt in elken morgenstond? dat Gij hem in elken oogenblik beproeft?

19 Hoe lang keert Gij U niet af van mij? *en* laat niet van mij af, totdat ik mijn speeksel inzwelge?

20 Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Menschenhoeder? waarom hebt Gij mij U tot een' tegenloop gesteld, dat ik mijzelven tot een' last zij?

21 En waarom vergeeft Gij niet mijne overtreding, en doet mijne ongerechtigheid niet weg? want nu zal ik in het stof liggen; en Gij zult mij vroeg zoeken; maar ik zal niet zijn.

HOOFDSTUK 8.

Bildad bestraft Jobs woorden, vs. 1; prijst Gods gerechtigheid, 3; beschuldigt Jobs kinderen, 4; maar belooft Job, zoo hij zich bekeerde, Gods genade en zegen, 5; daarentegen bewijst hij uit de ervaring der vorige tijden den ondergang der goddeloozen, 8; troost Job, zoo hij oprecht is, met Gods beloften, 20.

TOEN antwoordde Bildad, de Suhiet, en zeide:

2 Hoe lang zult gij deze dingen spreken, en de redenen uws monds een geweldige wind zijn?

3 [a] Zou dan God het recht verkeeren? en zou de Almachtige de gerechtigheid verkeeren? *a* Deut. 32:4. 2 Kron. 19:7. Dan. 9:14.

4 Indien uwe kinderen gezondigd hebben tegen Hem, Hij heeft hen ook in de hand hunner overtreding geworpen.

5 [a] *Maar* indien gij naar God vroeg zoekt, en tot den Almachtige om genade bidt; *a* Job 22:23.

6 Zoo gij zuiver en recht zijt, gewisselijk zal Hij nu opwaken, om uwentwil, en Hij zal de woning uwer gerechtigheid volmaken.

7 Uw beginsel zal wel gering zijn; maar uw laatste zal zeer vermeerderd worden.

8 [a] Want vraag toch naar het vorige geslacht, en bereid u tot de onderzoeking hunner vaderen. *a* Deut. 4:32.

9 [a] Want wij zijn van gisteren, en weten niet; dewijl onze dagen op de aarde [b] eene schaduw zijn. *a* Gen. 47:9. 1 Kron. 29:15. Job 7:5, 6, 7. Ps. 39:13. 144:4. *b* Ps. 102:12. 144:4.

10 Zullen die u niet leeren, tot u spreken, en uit hun hart redenen voortbrengen?

11 Verheft zich de bieze zonder slijk? groeit het rietgras zonder water?

12 [a] Als het nog in zijne groenigheid is, *hoewel* het niet afgesneden wordt, nogtans verdort het vóór alle gras. *a* Ps. 129:6. Jer. 17:6.

13 Alzoo zijn de paden van allen, die God vergeten; en [a] de verwachting des huichelaars zal vergaan. *a* Job 11:20. 18:14. Ps. 112:10. Spr. 10:28.

14 Van denwelken zijne hoop walgen zal; en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnekop.

15 Hij zal op zijn huis lenen; maar het zal niet bestaan; hij zal zich daaraan vasthouden; maar het zal niet staande blijven.

16 Hij is sappig voor de zon, en zijne scheuten gaan over zijnen hof uit.

17 Zijne wortelen worden bij de springader ingevlochten; hij ziet eene steenige plaats.

18 *Maar* als *God* hem verslindt uit zijne plaats, zoo zal zij hem loochenen, *zeggende:* Ik heb u niet gezien.

19 Zie, dat is de vreugde zijns wegs; en uit het stof zullen anderen voortspruiten.

20 Zie, God zal den oprechte niet verwerpen; Hij vat ook de boosdoeners niet bij de hand;

21 Totdat Hij uwen mond met gelach vervulle, en uwe lippen met gejuich.

22 Uwe haters zullen met schaamte bekleed worden; en de tent der goddeloozen zal niet *meer* zijn.

HOOFDSTUK 9.

Job erkent de gerechtigheid Gods, vs. 1; toont dat het niemand geoorloofd of nuttig is, met God te twisten, 3; tot dat einde verhaalt hij eenige der Goddelijke eigenschappen en werken, 4. Hij belijdt niet bekwaam te zijn om voor God te bestaan, 14. Hij klaagt, dat de vromen met de onvromen gestraft worden, 22; dat de goddelooze hier het meeste goed geniet en niet de Godvruchtige, 24; dat het gevoel van zijn lijden hem uiterst verbaasd maakt, 27; nogtans is hij bereid om zijne onschuld voor God tegen zijne vrienden te verdedigen, 34.

MAAR Job antwoordde en zeide:

2 Waarlijk, ik weet, dat het zoo is; want hoe zou [a] de mensch rechtvaardig zijn bij God? *a* Ps. 143:2.

3 Zoo Hij lust heeft, om met hem te twisten, niet een uit duizend zal hij Hem beantwoorden.

4 Hij is wijs van hart, en sterk van kracht; wie heeft zich tegen Hem verhard, en vrede gehad?

5 Die de bergen verzet, dat zij het niet gewaar worden, Die ze omkeert in Zijnen toorn;

6 Die de aarde beweegt uit hare plaats, dat hare pilaren schudden;

7 Die de zon gebiedt, en zij gaat niet op; en verzegelt de sterren;

8 Die alleen [a] de hemelen uitbreidt, en treedt op de hoogten der zee; *a* Gen. 1:6.

9 Die den Wagen maakt, den Orion, en het Zevengesternte, en de binnenkameren van het Zuiden;

10 [a] Die groote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; en wonderen, die men niet tellen kan. *a* Job 5:9. Ps. 72:18. 77:15. 86:10. Rom. 11:33.

11 Zie, Hij zal voor mij henengaan, en ik zal Hem niet zien; en Hij zal voorbijgaan, en ik zal Hem niet merken.

12 Zie, Hij zal rooven, wie zal het Hem doen wedergeven? wie zal tot Hem zeggen: Wat doet Gij?

13 God zal Zijnen toorn niet afkeeren; onder Hem worden gebogen de hoovaardige helpers.

14 Hoe veel min zal ik Hem antwoorden, *en* mijne woorden uitkiezen tegen Hem?

15 Denwelken ik, zoo ik rechtvaardig ware, niet zou antwoorden; mijnen Rechter zal ik om genade bidden.

16 Indien ik roep, en Hij mij antwoordt; ik zal niet gelooven, dat Hij mijne stem ter oore genomen heeft.

17 Want Hij vermorzelt mij door een onweder, en vermenigvuldigt mijne wonden zonder oorzaak.

18 Hij laat mij niet toe mijnen adem te verhalen; maar Hij verzadigt mij met bitterheden.

19 Zoo het aan de kracht *komt*, zie, Hij is sterk; en zoo het aan het recht *komt*, wie zal mij dagvaarden?

20 Zoo ik mij rechtvaardig, mijn mond zal mij verdoemen; ben ik oprecht, Hij zal mij toch verkeerd verklaren.

21 Ben ik oprecht, zoo acht ik *toch* mijne ziel niet; ik versmaad mijn leven.

22 Dat is een ding, daarom zeg ik: [a] Den oprechte en den goddelooze verdoet Hij.

[a] Pred. 9:2, 3. Mal. 3:14.

23 Als de geesel haastelijk doodt, bespot Hij de verzoeking der onschuldigen.

24 De aarde wordt gegeven in de hand des goddeloozen; Hij overdekt het aangezicht harer rechteren; zoo niet, wie is Hij dan?

25 [a] En mijne dagen zijn lichter geweest dan een looper; zij zijn weggevloden, zij hebben het goede niet gezien. [a] Job 7:6, 7.

26 Zij zijn voorbijgevaren met jachtschepen; gelijk een arend naar het aas toevliegt.

27 Indien mijn zeggen is: Ik zal mijne klacht vergeten, en ik zal mijn gebaar laten varen, en mij verkwikken;

28 Zoo schroom ik voor al mijne smarten; ik weet, dat Gij mij niet onschuldig zult houden.

29 Ik zal *toch* goddeloos zijn; waarom dan zal ik ijdellijk arbeiden?

30 [a] Indien ik mij wassche met sneeuwwater, en mijne handen zuivere met zeep;

[a] Jer. 2:22.

31 Dan zult Gij mij in de gracht induiken, en mijne kleederen zullen van mij gruwen.

32 [a] Want Hij is niet een man, als ik, dien ik antwoorden zou, zoo wij te zamen in het gericht kwamen. [a] Pred. 6:10. Jer. 49:19.

33 Er is geen scheidsman tusschen ons, *die* zijne hand op ons beiden leggen mocht.

34 [a] Dat Hij van op mij Zijne roede wegdoe, en dat Zijne verschrikking mij niet verbaasd make; [a] Job 13:20. 33:7.

35 Zoo zal ik spreken, en Hem niet vreezen; want zoodanig ben ik niet bij mij.

HOOFDSTUK 10.

Job zijne klachten vernieuwende, wendt zich tot God, vs. 1; verhaalt eenige punten, waarover hij zich beklaagt, 3, roept met redenen Gods ontfermingen over zich in, 9; verklaart dat zijne plagen onvermijdelijk waren, 13, groot en velerlei, 16. Hij wenscht niet geboren te zijn, 18; doch nu wat verkwikt te worden eer de dood hem overkomt, 20; dien hij beschrijft, 22.

MIJNE ziel is verdrietig over mijn leven; ik zal mijne klacht op mij laten; ik zal spreken in bitterheid mijner ziel.

2 Ik zal tot God zeggen: Verdoem mij niet; doe mij weten, waarover Gij met mij twist.

3 Is het U goed, dat Gij verdrukt? dat Gij verwerpt den arbeid Uwer handen, en over den raad der goddeloozen schijnsel geeft?

4 Hebt Gij vleeschelijke oogen? ziet Gij, gelijk een mensch ziet.

5 Zijn Uwe dagen als de dagen van een' mensch? zijn Uwe jaren als de dagen eens mans?

6 Dat Gij onderzoekt naar mijne ongerechtigheid, en naar mijne zonde verneemt?

7 Het is Uwe wetenschap, dat ik niet goddeloos ben; nogtans is er niemand, die uit Uwe hand verlosse.

8 Uwe handen doen mij smart aan, hoewel zij mij gemaakt hebben; te zamen rondom *mij* zijn zij, en Gij verslindt mij.

9 Gedenk toch, dat Gij mij als [a] leem bereid hebt, en mij tot stof zult doen wederkeeren.

[a] Gen. 2:7. 3:19.

10 [a] Hebt Gij mij niet als melk gegoten, en mij als eene kaas doen runnen?

[a] Ps. 139:15, 16.

11 Met vel en vleesch hebt Gij mij bekleed; met beenderen ook en zenuwen hebt Gij mij samengevlochten;

12 Benevens het leven hebt Gij weldadigheid aan mij gedaan, en Uw opzicht heeft mijnen geest bewaard.

13 Maar deze dingen hebt Gij verborgen in Uw hart; ik weet, dat dit bij U geweest is.

14 Indien ik zondig, zoo zult Gij mij waarnemen, en van mijne misdaad zult Gij mij niet onschuldig houden.

15 Zoo ik goddeloos ben, wee mij! en ben ik rechtvaardig, ik zal mijn hoofd niet opheffen; ik ben zat van schande; maar aanzie mijne ellende.

16 Want zij verheft zich; gelijk [a] een felle leeuw jaagt Gij mij; Gij keert weder en stelt U wonderlijk tegen mij. [a] Jes. 38:13. Klgld. 3:10.

17 Gij vernieuwt Uwe getuigen tegenover mij, en vermenigvuldigt Uwen toorn tegen mij; verwisselingen, ja, een heirleger, zijn tegen mij.

18 [a] En waarom hebt Gij mij uit de baarmoeder voortgebracht? Och, dat ik den geest gegeven had, en geen oog mij gezien had!

[a] Job 3:11.

19 Ik zou zijn, als of ik niet geweest
ware; van *moeders* buik zou ik tot het
graf gebracht zijn geweest.
20 Zijn mijne dagen niet weinig? houd
op, zet van mij af, dat ik mij een weinig
verkwikke;
21 Eer ik henenga (en niet wederkom) in
een land der duisternis en der schaduwe
des doods;
22 Een stikdonker land, als de duisternis
zelve, de schaduwe des doods, en zonder
ordeningen, en het geeft schijnsel als de
duisternis.

HOOFDSTUK 11.

Zofar valt Job aan met harde woorden, vs. 1. Hij verklaart, hoe wonderbaar de wijsheid en macht Gods is, 5; vermaant Job tot ware bekeering, 13; hem voorhoudende Gods beloften, doch dreigt hem Gods straffen, indien hij goddeloos is, 15.

TOEN antwoordde Zofar, de Naämathiet,
en zeide:
2 Zou de veelheid der woorden niet be-
antwoord worden? en zou een klapachtig
man recht hebben?
3 Zouden uwe leugenen de lieden doen
zwijgen? en zoudt gij spotten, en niemand
u beschamen?
4 Want gij hebt gezegd: Mijne leer is
zuiver, en ik ben rein in uwe oogen.
5 Maar gewisselijk, och, of God sprak, en
Zijne lippen tegen u opende;
6 En u bekend maakte de verborgen-
heden der wijsheid, omdat zij dubbel zijn
in wezen! Daarom weet, dat God voor u
vergeet van uwe ongerechtigheid.
7 Zult gij de onderzoeking Gods vinden?
zult gij tot de volmaaktheid toe den Al-
machtige vinden?
8 *Zij is als* de hoogten der hemelen; wat
kunt gij doen? dieper dan de hel; wat
kunt gij weten?
9 Langer dan de aarde is hare maat, en
breeder dan de zee.
10 Indien Hij voorbijgaat, opdat Hij
overlevere of vergadere, wie zal dan Hem
afkeeren?
11 [a] Want Hij kent de ijdele lieden, en
Hij ziet de ondeugd; zou Hij dan niet
aanmerken? [a] Ps. 10:11, 14: 35:22.
12 [a] Dan zal een verstandeloos man kloek-
zinnig worden; hoewel de mensch *als* het
veulen eens woudezels geboren is.
[a] Job 5:8. 22:21. Pred. 3:18.
13 Indien gij uw hart bereid hebt, zoo
breid uwe handen tot Hem uit.
14 Indien er ondeugd in uwe hand is,
doe die verre weg; en laat het onrecht in
uwe tenten niet wonen.
15 Want dan zult gij uw aangezicht op-
heffen uit de gebreken, en zult vast wezen,
en niet vreezen.
16 Want gij zult de moeite vergeten, *en
harer* gedenken als der wateren, die voor-
bijgegaan zijn.
17 Ja, *uw* tijd zal klaarder dan de middag
oprijzen; gij zult uitvliegen; als [a] de mor-
genstond zult gij zijn. [a] Ps. 37:6. 112:4.
18 En gij zult vertrouwen, omdat er
verwachting zijn zal; en gij zult graven;
[a] gerustelijk zult gij slapen; [a] Lev. 26:5.
19 [a] En gij zult nederliggen, en niemand
zal *u* verschrikken; en velen zullen uw
aangezicht smeeken. [a] Lev. 26:6. Ps. 3:6. 4:9. Spr. 3:24.
20 Maar [a] de oogen der goddeloozen zullen
bezwijken, en de toevlucht zal van hen ver-
gaan; en hunne verwachting zal zijn de
uitblazing der ziel. [a] Job 8:13, 14. 18:14.

HOOFDSTUK 12.

Job berispt de goddeloosheid en onbeleefdheid zijner vrienden, vs. 1; toont aan, dat de goddeloozen op aarde meestal welvaren, en niet altijd gestraft worden, 6; vermaant zijne vrienden tot opscherping van hun verstand en oordeel, 11; en erkent de algemeene leer van Gods wijsheid, voorzienigheid, macht en rechtvaardigheid, 13.

MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Trouwens, omdat gijlieden het
volk zijt, zoo zal de wijsheid met ulieden
sterven!
3 Ik heb ook een hart even als gijlieden;
ik zwicht niet voor u; en bij wien zijn niet
dergelijke dingen?
4 [a] Ik ben het, *die* zijnen vriend een spot
is, *maar* roepende tot God, Die hem ver-
hoort; [b] de rechtvaardige *en* oprechte is
een spot. [a] Job 16:10. 17:2. 21:3. 30:1. [b] Spr. 14:2.
5 Hij is eene verachte fakkel, naar de
meening desgenen, die gerust is; hij is
gereed met den voet te struikelen.
6 De tenten der verwoesters [a] hebben rust,
en die God tergen, hebben verzekerdheden,
om hetgene God met Zijne hand toebrengt.
[a] Job 21:7. Ps. 73:11, 12. Jer. 12:1. Hab. 1:3, 4.
7 En waarlijk, vraag toch de beesten, en
elk een van die zal het u leeren; en het
gevogelte des hemels, dat zal het u te
kennen geven.
8 Of spreek tot de aarde, en zij zal het
u leeren; ook zullen het u de visschen der
zee vertellen.
9 Wie weet niet uit alle deze, dat de hand
des HEEREN dit doet?
10 In Wiens hand de ziel is van al wat

leeft, en de geest van alle vleesch des menschen.

11 [a]Zal niet het oor de woorden proeven, gelijk het gehemelte voor zich de spijze smaakt? *a Job 6:30. 34:3.*

12 In de stokouden is de wijsheid, en in de langheid der dagen het verstand.

13 Bij Hem is wijsheid en macht; Hij heeft raad en verstand.

14 Ziet, Hij breekt af, en het zal niet herbouwd worden; [a]Hij besluit iemand, en er zal niet opengedaan worden. *a Job 9:12. 11:10. Openb. 3:7.*

15 Ziet, Hij houdt de wateren op, en zij drogen uit; ook laat Hij ze uit, en zij keeren de aarde om.

16 Bij Hem is kracht en wijsheid; Zijns is de dwalende, en die doet dwalen.

17 [a]Hij voert de raadsheeren beroofd weg, [b]en de rechters maakt Hij uitzinnig. *a 2 Sam. 15:31. 17:14,23. Jes. 19:12. 29:14. 1 Kor. 1:19. b 2 Sam. 15:31.*

18 Den band der koningen maakt Hij los, en Hij bindt den gordel aan hunne lenden.

19 Hij voert de oversten beroofd weg, en de machtigen keert Hij om.

20 [a]Hij beneemt den getrouwen de spraak, en der ouden oordeel neemt Hij weg. *a Job 32:9. Jes. 3:2, 3.*

21 [a]Hij giet verachting over de prinsen uit, en Hij verslapt den riem der geweldigen. *a Ps. 107:40.*

22 Hij openbaart de diepten uit de duisternis, en des doods schaduwe [a]brengt Hij voort in het licht. *a Matt. 10:26. 1 Kor. 4:5.*

23 [a]Hij vermenigvuldigt de volken, en verderft ze; Hij breidt de volken uit, en leidt ze. *a Ps. 107:38.*

24 Hij neemt het hart van de hoofden des volks der aarde weg, en doet hen [a]dwalen in het woeste, waar geen weg is. *a Ps. 107:4, 40.*

25 Zij tasten in de duisternis, waar geen licht is; en Hij doet hen dwalen, als eenen dronkaard.

HOOFDSTUK 13.

Job bevestigt, hetgeen Hij gezegd had, met zijne eigene ervaring, vs. 1; beschuldigt zijne vrienden over hunne verkeerde denk- en handelwijze, 2; begeert dat zij zwijgen, 13; betuigt zijn goed geweten en vertrouwen op God, 14; vraagt twee dingen van God, 20; stort voor Hem zijne klachten uit, 23.

ZIET, *dat* alles heeft mijn oog gezien, mijn oor gehoord en verstaan.

2 Gelijk gijlieden *het* weet, weet ik het ook; ik zwicht niet voor u.

3 Maar ik zal tot den Almachtige spreken, en ben belust *mij* te verdedigen voor God.

4 Want gewisselijk, gij zijt leugenstoffeerders; gij allen zijt [a]nietige medicijnmeesters. *a Job 16:2.*

5 [a]Och, of gij gansch stilzweegt! dat zou ulieden voor wijsheid wezen. *a Spr. 17:28.*

6 Hoort toch mijne verdediging, en merkt op de twistingen mijner lippen.

7 [a]Zult gij voor God onrecht spreken? en zult gij voor Hem bedriegerij spreken? *a Job 17:5. 32:21. 36:4.*

8 Zult gij Zijn aangezicht aannemen? zult gij voor God twisten?

9 Zal het goed zijn, als Hij u zal onderzoeken? zult gij met Hem spotten, gelijk men met een' mensch spot?

10 Hij zal u gewisselijk bestraffen, zoo gij in het verborgene het aangezicht aanneemt.

11 Zal u niet Zijne hoogheid verschrikken, en Zijne vreeze over u vallen?

12 Uwe gedachtenissen zijn gelijk asch, uwe hoogten als hoogten van leem.

13 Houdt stil van mij, opdat ik spreke, en er ga over mij, wat het zij.

14 Waarom zou ik mijn vleesch in mijne tanden nemen, en mijne ziel in mijne hand stellen?

15 Ziet, *zoo* Hij mij doodde, [a]zou ik niet hopen? evenwel zal ik mijne wegen voor Zijn aangezicht verdedigen. *a Ps. 23:4. Spr. 14:32.*

16 Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn; maar een huichelaar zal voor Zijn aangezicht niet komen.

17 Hoort naarstiglijk mijne rede, en mijne aanwijzing met uwe ooren.

18 Ziet nu, ik heb het recht ordentlijk gesteld; ik weet, dat ik rechtvaardig zal verklaard worden.

19 Wie is hij, die met mij twist? wanneer ik nu zweeg, zoo zou ik den geest geven.

20 Alleenlijk [a]twee dingen doe niet met mij; dan zal ik mij van Uw aangezicht niet verbergen. *a Job 9:34. 33:7.*

21 Doe Uwe hand verre van op mij, en Uwe verschrikking make mij niet verbaasd.

22 Roep dan, en ik zal antwoorden; of ik zal spreken, en geef mij antwoord.

23 Hoe vele misdaden en zonden heb ik? maak mijne overtreding en mijne zonde mij bekend.

24 Waarom verbergt Gij Uw aangezicht, en houdt mij [a]voor Uwen vijand? *a Job 16:9. 19:11. 33:10. Klgld. 2:5.*

25 Zult Gij een gedreven blad verbrij-

zelen? en zult Gij eenen drogen stoppel
vervolgen?
26 Want Gij schrijft tegen mij bittere
dingen; en Gij doet mij erven de misda-
den [a] mijner jonkheid. [a] Ps. 25:7.
27 Gij [a] legt ook mijne voeten in den stok,
en neemt waar al mijne paden; Gij drukt
U in de wortelen mijner voeten. [a] Job 33:11.
28 En hij veroudert als eene verrotting,
als een kleed, dat de mot opeet.

HOOFDSTUK 14.

Job, trachtende eenige verlichting zijner plagen bij God te vinden, beschrijft de gewone ellende van het menschelijke leven, vs. 1; bidt om voor eenen tijd van zijn lijden te worden ontslagen, 13; beklaagt zich over Gods gestrengheid jegens den mensch en zijn eigen persoon, 16; ook jegens anderen en hunne nakomelingen, 21.

DE mensch, van eene vrouw geboren,
[a] is kort van dagen, en zat van onrust.
[a] Ps. 90:5, 6, 9. 102:12. 103:15. 144:4. Jakob. 4:14.
2 Hij komt voort als [a] eene bloem, en
wordt afgesneden; [b] ook vlucht hij als eene
schaduw, en bestaat niet. [a] Ps. 103:15. Jes. 40:6.
1 Petr. 1:24. [b] Job 8:9. Ps. 90:6, 10. 102:12. 144:4.
3 [a] Nog doet Gij Uwe oogen over zulk
eenen open; en Gij betrekt mij in het ge-
richt met U. [a] Job 7:17, 18. 10:20.
4 [a] Wie zal eenen reine geven uit den
onreine? niet één.
[a] Gen. 5:3. Ps. 51:7. Joh. 3:6. Rom. 5:12. Efez. 2:3.
5 [a] Dewijl zijne dagen bestemd zijn, het
getal zijner maanden bij U is, *en* Gij zijne
bepalingen gemaakt hebt, die hij niet over-
gaan zal; [a] Job 7:1.
6 [a] Wend U van hem af, dat hij rust
hebbe, totdat hij als een [b] daglooner aan
zijnen dag een welgevallen hebbe.
[a] Job 7:16, 19. 10:20. [b] Job 7:1, 2.
7 Want voor eenen boom, als hij afge-
houwen wordt, is er verwachting, dat hij
zich nog zal veranderen, en zijn scheut
niet zal ophouden.
8 Indien zijn wortel in de aarde veroudert,
en zijn stam in het stof versterft;
9 Hij zal van den reuk der wateren *weder*-
uitspruiten, en zal eenen tak maken, gelijk
eene plant.
10 Maar een man sterft, als hij verzwakt
is, en de mensch geeft den geest; waar
is hij dan?
11 De wateren verloopen uit een meer,
en eene rivier droogt uit en verdort;
12 Alzoo ligt de mensch neder, en staat
niet op; totdat de hemelen niet meer zijn,
zullen zij niet opwaken, noch uit hunnen
slaap opgewekt worden.
13 Och, of Gij mij in het graf verstaakt,
mij verbergdet, totdat Uw toorn zich af-
keerde; dat Gij mij eene bepaling steldet,
en mijner gedachtig waart!
14 Als een man gestorven is, zal hij
weder leven? ik zou al de dagen mijns
strijds hopen, totdat mijne verandering
komen zou,
15 Dat Gij zoudt roepen, en ik U zou
antwoorden, dat Gij tot het werk Uwer
handen zoudt begeerig zijn.
16 [a] Maar nu telt Gij mijne treden; Gij
bewaart *mij* niet om mijner zonden wil.
[a] Job 31:4. 34:21. Ps. 56:9. 139:2, 3, 4. Spr. 5:21. Jer. 32:19.
17 Mijne overtreding is in een bundeltje
verzegeld, en Gij pakt mijne ongerechtig-
heid opeen.
18 En voorwaar een berg vallende ver-
gaat, en eene rots wordt versteld uit hare
plaats;
19 De wateren vermalen de steenen, het
stof der aarde overstelpt het gewas, dat van
zelf daaruit voortkomt; alzoo verderft Gij
de verwachting des menschen.
20 Gij overweldigt hem in eeuwigheid,
en hij gaat heen; veranderende zijn gelaat,
zoo zendt Gij hem weg.
21 Zijne kinderen komen tot eer, en hij
weet het niet; of zij worden klein, en hij
let niet op hen.
22 Maar zijn vleesch *nog* aan hem zijnde,
heeft smart; en zijne ziel, in hem zijnde,
heeft rouw.

HOOFDSTUK 15.

Elífaz beschuldigt Job van ijdelheid, vs. 1; goddeloosheid, 4; en vermetelheid in zijne voorstellen, 7; tegen zijne vrienden, 9; ja, tegen God Zelven, 11; omdat hij zijne gerechtigheid voorsprak, 14. Hij bewijst tegen Job, uit de ervaring en de getuigenissen der voorvaderen, 17; dat God de goddeloozen straft, 20; om hunne boosheden, 25; waarin zij vergaan, 29.

TOEN antwoordde Elífaz, de Themaniet,
en zeide:
2 Zal een wijs man winderige wetenschap
voor antwoord geven, en zal hij zijnen buik
vullen met oostenwind?
3 Bestraffende door woorden, *die* niet
baten, en door redenen, met dewelke hij
geen voordeel doet?
4 Ja, gij vernietigt de vreeze, en neemt het
gebed voor het aangezicht Gods weg.
5 Want uw mond leert uwe ongerechtig-
heid, en gij hebt de tong der arglistigen
verkoren.
6 Uw mond verdoemt u, en niet ik; en
uwe lippen getuigen tegen u.
7 Zijt gij de eerste een mensch geboren?

of zijt gij vóór de heuvelen voortgebracht?
8 [a] Hebt gij den verborgen raad Gods
gehoord, en hebt gij de wijsheid naar u
getrokken? [a] Rom. 11:34.
9 Wat weet gij, dat wij niet weten? *wat*
verstaat gij, dat bij ons niet is?
10 [a] Onder ons is ook een grijze, ja, een
stokoude, meerder van dagen dan uw vader.
[a] Job 32:7.
11 Zijn de vertroostingen Gods u te klein?
en schuilt er eenige zaak bij u?
12 Waarom rukt uw hart u weg? en
waarom wenken uwe oogen?
13 Dat gij uwen geest keert tegen God, en
zulke redenen uit uwen mond laat uitgaan.
14 [a] Wat is de mensch, dat hij zuiver zou
zijn? en die geboren is van eene vrouw, dat
hij rechtvaardig zou zijn?
[a] 1 Kon. 8:46. 2 Kron. 6:36. Job 14:4. Ps. 14:3. Spr. 20:9. Pred. 7:20. 1 Joh. 1:8, 10.
15 [a] Zie, op Zijne heiligen zou Hij niet
vertrouwen, en [b] de hemelen zijn niet zui-
ver in Zijne oogen. [a] Job 4:18. [b] Job 4:18. 25.5.
16 Hoeveel te meer is een man gruwe-
lijk en stinkende, die het onrecht indrinkt
als water?
17 Ik zal u wijzen; hoor mij aan, en
hetgeen ik gezien heb, dat zal ik vertellen;
18 Hetwelk de wijzen verkondigd hebben,
en men voor hunne vaderen niet verborgen
heeft;
19 Denwelken alleen het land gegeven
was, en door welker midden niemand
vreemds dooringing.
20 Te allen dage doet de goddelooze zich-
zelven weedom aan; en *weinige* jaren in
getal zijn voor den tiran weggelegd.
21 Het geluid der verschrikkingen is in
zijne ooren; [a] in den vrede zelven komt
de verwoester hem over. [a] 1 Thess. 5:3.
22 Hij gelooft niet uit de duisternis we-
der te keeren, maar dat hij beloerd wordt
ten zwaarde.
23 Hij zwerft heen en weder om brood,
waar het zijn mag; hij weet, [a] dat bij zijne
hand gereed is de dag der duisternis.
[a] Job 18:12. Ps. 109:10.
24 Angst en benauwdheid verschrikken
hem; zij overweldigt hem, gelijk een ko-
ning, bereid ten strijde.
25 Want hij strekt tegen God zijne hand
uit, en tegen den Almachtige stelt hij zich
geweldelijk aan.
26 Hij loopt tegen Hem aan met den hals,
met zijne dikke, hoog verhevene schilden.
27 Omdat hij zijn aangezicht met zijn vet
bedekt heeft, en rimpelen gemaakt om de
weekdarmen;
28 En heeft bewoond verdelgde steden,
en huizen, die men niet bewoonde, die
gereed waren tot *steen*hoopen te worden.
29 Hij zal niet rijk worden, en zijn vermo-
gen zal niet bestaan; en hunne volmaaktheid
zal zich niet uitbreiden op de aarde.
30 Hij zal van de duisternis niet ont-
wijken; de vlam zal zijnen scheut verdro-
gen; [a] hij zal wijken door het geblaas zijns
monds. [a] Job 4:9.
31 Hij betrouwe niet op ijdelheid, *waar-
door* hij verleid wordt; want ijdelheid zal
zijne vergelding wezen.
32 [a] Als zijn dag nog niet is, zal hij ver-
vuld worden; want zijn tak zal niet groenen.
[a] Job 22:16. Ps. 55:24.
33 Men zal zijne onrijpe druiven afruk-
ken, als van eenen wijnstok, en zijn bloeisel
afwerpen, als van eenen olijfboom.
34 Want de vergadering der huichelaren
wordt eenzaam, en het vuur verteert de
tenten der geschenken.
35 [a] Zij ontvangen moeite, en baren ijdel-
heid, en hun buik richt bedrog aan.
[a] Ps. 7:15. Jes. 59:4. Hos. 10:13.

HOOFDSTUK 16.

Job verwijt zijnen vrienden, dat zij onvriendelijke en onbekwame vertroosters waren, vs. 1; hij klaagt weder over zijnen ellendigen toestand, 6; hoewel hij onschuldig was aan hetgene, waarmede zijne vrienden hem bezwaarden, 17; wenschende zulks voor God Zelven te mogen verantwoorden, 21; niettegenstaande zijn leven hier zeer kort was, 22.

MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Ik heb vele dergelijke dingen ge-
hoord; [a] gij allen zijt moeielijke vertroos-
ters. [a] Job 13:4.
3 Zal er een einde zijn aan de winderige
woorden? of wat stijft u, dat gij *alzoo* ant-
woordt?
4 Zou ik ook, als gijlieden, spreken, in-
dien uwe ziel ware in mijner ziele plaats?
zou ik woorden tegen u samenhoopen? en
zou ik over u met mijn hoofd schudden?
5 Ik zou u versterken met mijnen mond,
en de beweging mijner lippen zou zich in-
houden.
6 Zoo ik spreek, mijne smart wordt niet
ingehouden; en houd ik op, wat gaat er
van mij weg?
7 Gewisselijk, Hij heeft mij nu vermoeid;
Gij hebt mijne gansche vergadering ver-
woest.

8 Dat Gij mij rimpelachtig gemaakt hebt, is tot een' getuige; en mijne magerheid staat tegen mij op; zij getuigt in mijn aangezicht.
9 [a] Zijn toorn verscheurt, en Hij haat mij; Hij knerst over mij met Zijne tanden; mijn wederpartijder [b] scherpt zijne oogen tegen mij. a Job 10:16, 17. b Job 13:24.
10 Zij gapen met hunnen mond tegen mij; zij slaan met smaadheid op mijne kinnebakken; zij vervullen zich te zamen aan mij.
11 God heeft mij den verkeerden overgegeven, en heeft mij afgewend in de handen der goddeloozen.
12 Ik had rust; maar Hij heeft mij verbroken, en bij mijnen nek gegrepen, en mij verpletterd; [a] en Hij heeft mij Zich tot een doelwit opgericht. a Job 7:20. Klgld. 3:12.
13 Zijne schutters hebben mij omringd; Hij heeft mijne nieren doorspleten, en niet gespaard; Hij heeft mijne gal op de aarde uitgegoten.
14 Hij heeft mij gebroken met breuk op breuk; Hij is tegen mij aangeloopen als een geweldige.
15 Ik heb eenen zak over mijne huid genaaid; [a] ik heb mijnen hoorn in het stof gedaan. a Job 30:19.
16 Mijn aangezicht is gansch bemodderd van weenen, en over mijne oogleden is des doods schaduw;
17 Daar toch geen wrevel in mijne handen is, en mijn gebed zuiver is.
18 O, aarde! bedek mijn bloed niet; en voor mijn geroep zij geene plaats.
19 Ook nu, zie, in den hemel is mijn Getuige, en mijn Getuige in de hoogten.
20 Mijne vrienden zijn mijne bespotters; *doch* mijn oog druipt tot God.
21 Och, mocht men [a] rechten voor een' man met God, gelijk een kind des menschen voor zijnen vriend! a Job 31:35. Pred. 6:10. Jes. 45:9. Rom. 9:20.
22 Want *weinige* jaren in getal zullen er *nog* aankomen, en ik zal het pad henengaan, *waardoor* ik niet zal wederkeeren.

HOOFDSTUK 17.

Job keert weder tot klagen over zijn ellendig leven, vs. 1; en de onheuschheid zijner vrienden, 2. Hij beroept zich van zijne vrienden op God, 3. Hij toont wat met groote ellende en tegenheden pleegt vereenigd te zijn, 6; vermaant zijne vrienden beter te oordeelen en te spreken, 10; en verlangt den dood meer dan zijne herstelling, 11.

MIJN geest is verdorven; mijne dagen worden uitgebluscht; de graven zijn voor mij.
2 Zijn niet bespotters bij mij, en overnacht *niet* mijn oog in hunlieder verbittering?
3 Zet toch bij, stel mij een' borg bij U; wie zal hij zijn? dat in mijne hand geklapt worde.
4 Want hun hart hebt Gij van kloek verstand verborgen; daarom zult Gij hen niet verhoogen.
5 Die met vleiing den vrienden *wat* aanzegt, ook zijner kinderen oogen zullen versmachten.
6 [a] Doch Hij heeft mij tot een spreekwoord der volken gesteld; zoodat ik een trommelslag ben voor *ieders* aangezicht. a Job 30:9.
7 Daarom is mijn oog door verdriet verdonkerd, en al mijne ledematen zijn gelijk eene schaduw.
8 De oprechten zullen hierover verbaasd zijn, en de onschuldige zal zich tegen den huichelaar opmaken;
9 En de rechtvaardige zal zijnen weg vasthouden, en die rein van handen is, zal in sterkte toenemen.
10 [a] Maar toch gij allen, keert weder, en komt nu; want ik vind onder u geen' wijze. a Job 6:29.
11 [a] Mijne dagen zijn voorbijgegaan; uitgerukt zijn mijne gedachten, de bezittingen mijns harten. a Job 7:6. 9:25.
12 Den nacht verstellen zij in den dag; het licht is nabij *den ondergang* van wege de duisternis.
13 Zoo ik wacht, het graf zal mijn huis wezen; in de duisternis zal ik mijn bed spreiden.
14 Tot de groeve roep ik: Gij zijt mijn vader! tot het gewormte: Mijne moeder, en mijne zuster!
15 Waar zou dan nu mijne verwachting wezen? ja, mijne verwachting, wie zal ze aanschouwen?
16 Zij zullen ondervaren *met* de handboomen des grafs, als er rust te zamen [a] in het stof wezen zal. a Job 3:17, 18, 19. 30:23, 24.

HOOFDSTUK 18.

Bildad berispt Job van veel sprekens, vs. 1; van hoogmoed, 3; van toorn, 4. Hij verhaalt de rechtvaardige oordeelen Gods over de goddeloozen, 5; tot verschrikking der nakomelingen, 20. Hij besluit zijn verhaal met dit te verzekeren, 21.

TOEN antwoordde Bildad, de Suhiet, en zeide:
2 Hoe lang is het, dat gijlieden een einde van woorden zult maken? merkt op, en daarna zullen wij spreken.
3 Waarom worden wij geacht als beesten, en zijn onrein in ulieder oogen?
4 [a] O gij, die zijne ziel verscheurt door

zijnen toorn! zal om uwentwil de aarde
verlaten worden? en zal eene rots versteld
worden uit hare plaats? [a] Job 13:14.
5 Ja, het licht der goddeloozen zal uit-
gebluscht worden, en de vonk zijns vuurs
zal niet glinsteren.
6 Het licht zal verduisteren in zijne tent, en
zijne lamp zal over hem uitgebluscht worden.
7 De treden zijner macht zullen benauwd
worden, en zijn raad zal hem nederwerpen.
8 Want met zijne voeten zal hij in het
net geworpen worden, en zal in het war-
garen wandelen.
9 De strik zal *hem* bij de verzenen vatten;
[a] de struikroover zal hem overweldigen. Job 5:5.
10 Zijn touw is in de aarde verborgen, en
zijn val op het pad.
11 [a] De beroeringen zullen hem rondom
verschrikken, en hem verstrooien op zijne
voeten. [a] Job 15:21. Jer. 6:25. 46:5. 49:29.
12 Zijne macht [a] zal hongerig wezen, en het
verderf is bereid aan zijne zijde. [a] Job 15:23.
13 De eerstgeborene des doods zal de
grendelen zijner huid verteren, zijne gren-
delen zal hij verteren.
14 [a] Zijn vertrouwen zal uit zijne tent
uitgerukt worden; zulks zal hem doen
treden tot den koning der verschrikkingen.
[a] Job 8:13, 14. 11:20. Spr. 10:28.
15 Zij zal wonen in zijne tent, waar zij
de zijne niet is; zijne woning zal met
zwavel overstrooid worden.
16 Van onder zullen zijne wortelen ver-
dorren, en van boven zal zijn tak afge-
sneden worden.
17 [a] Zijne gedachtenis zal vergaan van
de aarde, en hij zal geen' naam hebben op
de straten. [a] Ps. 109:13. Spr. 10:7.
18 Men zal hem stooten van het licht in
de duisternis, en men zal hem van de
wereld verjagen.
19 [a] Hij zal geenen zoon, noch neef hebben
onder zijn volk; en niemand zal in zijne
woningen overig zijn. [a] Jes. 14:22. Jer. 22:30.
20 Over zijnen dag zullen de nakomelin-
gen verbaasd zijn, en de ouden met schrik
bevangen worden.
21 Gewisselijk, zoodanige zijn de wo-
ningen des verkeerden, en dit is de plaats
desgenen, die God niet kent.

HOOFDSTUK 19.

Job beschuldigt zijne vrienden, dat zij jegens hem onbeleefd en onbarmhartig waren, vs. 1; geen acht nemende op zijn lijden, 6; waarin hij verlaten scheen te zijn, 7. Hij beschrijft de grootheid en veelheid zijner rampen, 8; vermaant zijne vrienden tot medelijden over hem, 21; wenscht dat zijn lijden en woorden eeuwiglijk gedacht wierden, 23. Hij troost zich met zijnen Verlosser en de opstanding des vleesches, 25; spoort zijne vrienden aan tot hunnen schuldigen plicht, 28.

MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Hoe lang zult gijlieden mijne ziel
bedroeven, en mij met woorden verbrijzelen?
3 Gij hebt nu tienmaal mij schande aan-
gedaan; gij schaamt u niet; gij verhardt
u tegen mij.
4 Maar ook het zij waarlijk, dat ik gedwaald
heb, mijne dwaling zal bij mij vernachten.
5 Indien gijlieden waarlijk u verheft tegen
mij, en mijnen smaad tegen mij drijft;
6 Weet nu, dat God mij heeft omgekeerd,
en mij *met* Zijn net omsingeld.
7 Ziet, ik roep, geweld! doch word niet
verhoord; ik schreeuw; doch er is geen recht.
8 Hij heeft mijnen weg toegemuurd, dat
ik niet doorgaan kan, en over mijne paden
heeft Hij duisternis gesteld.
9 Mijne eer heeft Hij van mij afgetrok-
ken, en de kroon mijns hoofds heeft Hij
weggenomen.
10 Hij heeft mij rondom afgebroken,
zoodat ik henenga, en heeft mijne ver-
wachting als eenen boom weggerukt.
11 Daartoe heeft Hij Zijnen toorn tegen
mij ontstoken, en mij bij Zich [a] geacht als
Zijne vijanden. [a] Job 13:24. 16:9. 33:10. Klgld. 2:5.
12 Zijne benden zijn te zamen aangekomen,
en hebben tegen mij haren weg gebaand, en
hebben zich gelegerd rondom mijne tent.
13 [a] Mijne broeders heeft Hij verre van mij
gedaan; en die mij kennen, zekerlijk, zij zijn
van mij vervreemd. [a] Ps. 31:12. 38:12. 69:9. 88:9.
14 Mijne nabestaanden houden op, en
mijne bekenden vergeten mij.
15 Mijne huisgenooten en mijne dienst-
maagden achten mij voor eenen vreemde;
een uitlander ben ik in hunne oogen.
16 Ik riep mijnen knecht, en hij ant-
woordde niet; ik smeekte met mijnen
mond tot hem.
17 Mijn adem is mijne huisvrouw vreemd;
en ik smeek om der kinderen mijns buiks wil.
18 [a] Ook versmaden mij de jonge kinderen;
sta ik op, zoo spreken zij mij tegen. [a] Job 30:1.
19 [a] Alle menschen mijns heimelijken raads
hebben eenen gruwel aan mij; en die ik lief-
had, zijn tegen mij gekeerd. [a] Ps. 41:10. 55:14, 15.
20 [a] Mijn gebeente kleeft aan mijne huid
en aan mijn vleesch; en ik ben ontkomen
met de huid mijner tanden.
[a] Job 30:30. Ps. 102:6. Klgld. 4:8.
21 Ontfermt u mijner, ontfermt u mijner,

o gij, mijne vrienden! want de hand Gods heeft mij aangeraakt.

22 Waarom vervolgt gij mij als God, en wordt niet verzadigd van mijn vleesch?

23 Och, of nu mijne woorden toch opgeschreven wierden! Och, of zij in een boek ook wierden ingeteekend!

24 Dat zij met eene ijzeren griffie en lood voor eeuwig in eene rots gehouwen wierden!

25 Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan;

26 En als zij na mijne huid dit doorknaagd zullen hebben, zal ik uit mijn vleesch God aanschouwen;

27 Denwelken ik voor mij aanschouwen zal, en mijne oogen zien zullen, en niet een' vreemde; mijne nieren verlangen zeer in mijnen schoot.

28 Voorwaar, gij zoudt zeggen: Waarom vervolgen wij hem? nademaal de wortel der zaak in mij gevonden wordt.

29 Schroomt u van wege het zwaard; want de grimmigheid is *over* de misdaden des zwaards; opdat gij weet, dat er een gericht zij.

HOOFDSTUK 20.

Zofar verklaart reden te hebben om Job te antwoorden, vs. 1; betoogt dat het geluk der goddeloozen weldra vergaat, 4; en dat God hun veelvuldige plagen toezendt, 10. Besluit van dit betoog, 29.

TOEN antwoordde Zofar, de Naämathiet, en zeide:

2 Daarom doen mijne gedachten mij antwoorden, en over zulks is mijn verhaasten in mij.

3 Ik heb aangehoord eene bestraffing, die mij schande aandoet; maar de geest zal uit mijn verstand voor mij antwoorden.

4 Weet gij dit? van altoos af, van dat *God* den mensch op de wereld gezet heeft,

5 [a] Dat het gejuich der goddeloozen van nabij geweest is, en de vreugde des huichelaars voor een' oogenblik? [a] Ps. 37:35, 36.

6 Wanneer zijne hoogheid tot den hemel toe opklomme, en zijn hoofd tot aan de wolken raakte;

7 Zal hij, gelijk zijn drek, in eeuwigheid vergaan; die hem gezien hadden, zullen zeggen: Waar is hij?

8 Hij zal wegvliegen als een droom, dat men hem niet vinden zal, en hij zal verjaagd worden als een gezicht des nachts.

9 Het oog, dat hem zag, zal het niet meer doen; en zijne plaats zal hem niet meer aanschouwen.

10 Zijne kinderen zullen zoeken den armen te behagen; en zijne handen zullen zijn vermogen moeten wederuitkeeren.

11 Zijne beenderen zullen vol van zijne verborgene *zonden* zijn; van welke elk een met hem op het stof nederliggen zal.

12 Indien het kwaad in zijnen mond zoet is, hij dat verbergt onder zijne tong,

13 Hij dat spaart, en hetzelve niet verlaat, maar dat in het midden van zijn gehemelte inhoudt;

14 Zijne spijze zal in zijn ingewand veranderd worden; gal der adderen zal zij in het binnenste van hem zijn.

15 Hij heeft goed ingeslokt, maar zal het uitspuwen; God zal het uit zijnen buik uitdrijven.

16 Het vergift der adderen zal hij zuigen; de tong der slang zal hem dooden.

17 De stroomen, rivieren, beken van honig en boter zal hij niet zien.

18 Den arbeid zal hij wedergeven en niet inslokken; naar het vermogen zijner verandering, zoo zal hij van vreugde niet opspringen.

19 Omdat hij onderdrukt heeft, de armen verlaten heeft, [a] een huis geroofd heeft, dat hij niet opgebouwd had; [a] Pred. 5:12.

20 Omdat hij geene rust in zijnen buik gekend heeft, zoo zal hij van zijn gewenscht goed niet uitbehouden.

21 Er zal niets overig zijn dat hij ete; daarom zal hij niet wachten naar zijn goed.

22 Als zijne genoegzaamheid zal vol zijn, zal hem bang zijn; alle hand des ellendigen zal over hem komen.

23 Er zij *wat* om zijnen buik te vullen; *God* zal over hem de hitte Zijns toorns zenden, en over hem regenen op Zijne spijze.

24 Hij zij gevloden van de ijzeren wapenen, de stalen boog zal hem doorschieten.

25 Men zal *het zwaard* uittrekken, het zal uit het lijf uitgaan, en glinsterende uit zijne gal voortkomen; verschrikkingen zullen over hem zijn.

26 Alle duisternis zal verborgen zijn in zijne schuilplaatsen; een vuur, dat niet opgeblazen is, zal hem verteren; den overigen in zijne tent zal het kwalijk gaan.

27 De hemel zal zijne ongerechtigheid openbaren, en de aarde zal zich tegen hem opmaken.

28 De inkomste van zijn huis zal weg-

gevoerd worden; het zal al henenvloeien
in den dag Zijns toorns.
29 Dit is het deel des goddeloozen menschen van God, en de erve zijner redenen, van God.

HOOFDSTUK 21.

Job verzoekt, dat zijne vrienden naar hem hooren, vs. 1; geeft reden, waarom zijn geest ontsteld is, 4; toont dat de goddeloozen meest voorspoedig zijn in de wereld, 7; ofschoon zij God lasteren, 14; nogtans worden zij hier zeld engestraft, 17; God is rechtvaardig, hoewel Hij ongelijk met de menschen handelt, 22. Job beschuldigt zijne vrienden, dat zij kwade gedachten voedden van zijne kinderen, 27; bewijst dat de goddelooze hier meest gedurende zijn leven ongestraft blijft, 29. Hij verwerpt de vertroostingen zijner vrienden, 34.

MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Hoort aandachtelijk mijne rede,
en laat dit zijn uwe vertroostingen.
3 Verdraagt mij, en ik zal spreken; en
nadat ik gesproken zal hebben, spot *dan*.
4 Is (mij aangaande) mijne klacht tot den
mensch? doch of het zoo ware, waarom zou
mijn geest niet verdrietig zijn?
5 Ziet mij aan, en wordt verbaasd, en legt
de hand op den mond.
6 Ja, wanneer ik *daaraan* gedenk, zoo
word ik beroerd, en mijn vleesch heeft een
gruwen gevat.
7 [a] Waarom leven de goddeloozen, worden oud, ja, worden geweldig in vermogen?

[a] Ps. 17:10 73:12. Jer. 12:1. Hab. 1:16.

8 Hun zaad is bestendig met hen voor
hun aangezicht, en hunne spruiten zijn
voor hunne oogen.
9 Hunne huizen hebben vrede zonder
vreeze, en de roede Gods is op hen niet.
10 Zijn stier bespringt, en mist niet;
zijne koe kalft, en misdraagt niet.
11 Hunne jonge kinderen zenden zij uit
alseene kudde, en hunne kinderen huppelen.
12 Zij heffen op met den trommel en de
harp, en zij verblijden zich op het geluid
des orgels.
13 In het goede verslijten zij hunne dagen; en in een' oogenblik dalen zij in het
graf.
14 [a] Nogtans zeggen zij tot God: Wijk van
ons! want aan de kennis Uwer wegen hebben wij geenen lust.

[a] Job 22:17.

15 [a] Wat is de Almachtige, dat wij Hem
zouden dienen? en wat baat zullen wij
hebben, dat wij Hem aanloopen zouden?

[a] Ex. 5:2. Mal. 3:14.

16 *Doch* ziet, hun goed is niet in hunne
hand; [a] de raad der goddeloozen is verre
van mij.

[a] Job 22:18.

17 Hoe dikwijls geschiedt het, dat de
lamp der goddeloozen uitgebluscht wordt,
en hun verderf hun overkomt; dat *God*
hun [a] smarten uitdeelt in Zijnen toorn!

[a] Job 20:29. Ps. 11:6, 7.

18 Dat zij gelijk stroo worden voor den
wind, en gelijk kaf, dat de wervelwind
wegsteelt;
19 Dat God Zijn geweld weglegt voor
Zijne kinderen, hem vergeldt, dat hij het
gewaar wordt;
20 Dat zijne oogen zijnen ondergang zien,
en hij drinkt van de grimmigheid des Almachtigen!
21 Want wat lust zou hij na zich aan
zijn huis hebben, als het getal zijner maanden afgesneden is?
22 [a] Zal men God wetenschap leeren, daar
Hij de hoogen richt?

[a] Jes. 40:13. Rom. 11:34. 1 Kor. 2:16.

23 Deze sterft in de kracht zijner volkomenheid, daar hij gansch stil en gerust was;
24 Zijne melkvaten waren vol melk, en
het merg zijner beenen was bevochtigd.
25 De ander daarentegen sterft met eene
bittere ziel, en hij heeft van het goede niet
gegeten.
26 Zij liggen te zamen neder in het stof,
[a] en het gewormte overdekt ze.

[a] Job 17:14.

27 Ziet, ik weet ulieder gedachten, en de
booze verdichtselen, *waarmede* gij tegen
mij geweld doet.
28 Want gij zult zeggen: Waar is het
huis van den prins? en waar is de tent van
de woningen der goddeloozen?
29 Hebt gijlieden niet gevraagd de voorbijgaanden op den weg? en kent gij hunne
teekenen niet?
30 [a] Dat de booze onttrokken wordt ten
dage des verderfs; *dat zij* ten dage der verbolgenheden ontvoerd worden.

[a] Spr. 16:4.

31 Wie zal hem in het aangezicht zijnen
weg vertoonen? als hij *wat* doet, wie zal
hem vergelden?
32 Eindelijk wordt hij naar de graven
gebracht, en is gedurig in den aardhoop.
33 De kluiten des dals zijn hem zoet,
en hij trekt na zich alle menschen; en
dergenen, die vóór hem geweest zijn, is
geen getal.
34 Hoe vertroost gij mij dan met ijdelheid? dewijl *in* uwe antwoorden overtreding overig is.

HOOFDSTUK 22.

Elifaz verklaart, dat God van 's menschen vroomheid geen voordeel heeft, vs. 1; en den mensch niet straft, omdat Hij hem vreest, 4; beschuldigt Job van vele misdaden, om

welke hij van God gestraft wordt, 5; ook dat hij de Goddelijke Voorzienigheid verloochend heeft, 12; houdt hem voor, dat God ten allen tijde de goddeloozen gestraft heeft, 15; vermaant hem tot bekeering, 21; met belofte van Gods genadigen zegen, 23.

TOEN antwoordde Elífaz, de Themaniet,
en zeide:
2 Zal ook een man Gode voordeelig zijn?
Maar voor zichzelven zal de verstandige
voordeelig zijn.
3 Is het voor den Almachtige nuttigheid,
dat gij rechtvaardig zijt? of gewin, dat gij
uwe wegen volmaakt?
4 Is het om uwe vreeze, dat Hij u bestraft,
dat Hij met u in het gericht komt?
5 Is niet uwe boosheid groot, en uwer
ongerechtigheden geen einde?
6 Want [a]gij hebt uwen broederen zonder
oorzaak pand afgenomen, en de kleederen
der naakten hebt gij uitgetogen.
[a] Ex. 22:26, 27. Deut. 24:6, 10, enz.
7 Den moede hebt gij geen water te drinken
gegeven, en van den hongerige hebt
gij het brood onthouden.
8 Maar was er een man van geweld, voor
dien was het land, en een aanzienlijk persoon
woonde daarin.
9 De weduwen hebt gij ledig weggezonden,
en de armen der weezen zijn verbrijzeld.
10 Daarom zijn strikken rondom u, en
vervaardheid heeft u haastelijk beroerd.
11 Of gij ziet de duisternis niet, en des
waters overvloed bedekt u.
12 Is niet God *in* de hoogte der hemelen?
zie toch het opperste der sterren aan, dat
zij verheven zijn.
13 Daarom zegt gij: Wat weet er God
van? zal Hij door de donkerheid oordeelen.
14 De wolken zijn Hem eene verberging,
dat Hij niet ziet; en Hij bewandelt den
omgang der hemelen.
15 Hebt gij het pad der eeuw waargenomen,
dat de ongerechtige lieden betreden
hebben?
16 Die rimpelachtig gemaakt zijn, als het
de tijd niet was; een vloed is *over* hunnen
grond uitgestort;
17 [a]Die zeiden tot God: Wijk van ons! en
wat had de Almachtige hun gedaan? [a] Job 21:14.
18 Hij had immers hunne huizen met
goed vervuld; [a]daarom is de raad der
goddeloozen verre van mij. [a] Job 21:16.
19 [a]De rechtvaardigen zagen het en waren
blijde, en de onschuldige bespotte hen;
[a] Ps. 107:42.
20 Dewijl onze stand niet verdelgd is, maar
het vuur hun overblijfsel verteerd heeft.
21 Gewen u toch aan Hem, en heb vrede;
daardoor zal u het goede overkomen.
22 Ontvang toch de wet uit Zijnen mond,
en leg Zijne redenen in uw hart.
23 Zoo gij u [a]bekeert tot den Almachtige,
gij zult gebouwd worden; doe het onrecht
verre van uwe tenten. [a] Job 8:5, 6.
24 Dan zult gij het goud op het stof leggen,
en het *goud van* Ofir bij den rotssteen
der beken;
25 Ja, de Almachtige zal uw overvloedig
goud zijn, en uw krachtig zilver wezen;
26 Want dan zult gij u over den Almachtige
verlustigen, en gij zult tot God uw
aangezicht opheffen.
27 Gij zult tot Hem ernstelijk bidden,
en Hij zal u verhooren; en gij zult uwe
geloften betalen.
28 Als gij eene zaak besluit, zoo zal zij u
bestendig zijn; en op uwe wegen zal het
licht schijnen.
29 Als men *iemand* vernederen zal, en
gij zeggen zult: Het zij verhooging; dan
zal *God* den nederige van oogen [a]behouden.
[a] Spr. 29:23.
30 *Ja,* Hij zal dien bevrijden, die niet
onschuldig is; want hij wordt bevrijd door
de zuiverheid uwer handen.

HOOFDSTUK 23.

Job klaagt, dat hij van weerspannigheid beschuldigd wordt, vs. 1; wenscht dat zijne zaak voor God gebracht mocht worden, 3, steunende op zijn goed geweten, 10; maar is verschrikt over Gods onveranderlijk besluit en hooge majesteit, 13.

MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Ook heden is mijne klacht weder-
spannigheid; mijne plage is zwaar boven
mijn zuchten.
3 Och, of ik wist, dat ik Hem vinden
zou! ik zou tot Zijnen stoel komen;
4 Ik zou het recht voor Zijn aangezicht
ordentelijk voorstellen, en mijnen mond
zou ik met verdedigingen vervullen.
5 Ik zou de redenen weten, die Hij mij
antwoorden zou; en verstaan, wat Hij mij
zeggen zou.
6 Zou Hij naar de grootheid *Zijner* macht
met mij twisten? neen; maar Hij zou acht
op mij slaan.
7 Daar zou de oprechte met Hem pleiten;
en ik zou mij in eeuwigheid van mijnen
Rechter vrijmaken.
8 Zie, ga ik voorwaarts, zoo is Hij er
niet, of achterwaarts, zoo verneem ik Hem
niet.

9 Als Hij ter linkerhand werkt, zoo aanschouw ik *Hem* niet; bedekt Hij Zich ter rechterhand, zoo zie ik *Hem* niet.

10 Doch Hij kent den weg, *die* bij mij is; Hij beproeve mij; als goud zal ik uitkomen.

11 Aan Zijnen gang heeft mijn voet vastgehouden; Zijnen weg [a]heb ik bewaard, en ben niet afgeweken. *a* Job 31:4, enz.

12 Het gebod Zijner lippen heb ik ook niet weggedaan; de redenen Zijns monds heb ik meer dan mijn bescheiden deel weggelegd.

13 Maar is Hij tegen iemand, wie zal dan Hem afkeeren? [a]wat Zijne ziel begeert, dat zal Hij doen. *a* Ps. 115:3.

14 Want Hij zal volbrengen, dat over mij bescheiden is; en diergelijke dingen zijn er vele bij Hem.

15 Hierom word ik voor Zijn aangezicht beroerd; aanmerke het, en vreeze voor Hem;

16 Want God heeft mijn hart week gemaakt, en de Almachtige heeft mij beroerd;

17 Omdat ik niet uitgedelgd ben vóór de duisternis, en dat Hij van mijn aangezicht de donkerheid bedekt heeft.

HOOFDSTUK 24.

Daar Elifaz beweerd had, dat God te allen tijde alle goddeloozen gestraft had, wederlegt Job hem met de algemeene ervaring der vromen, vs. 1. Job verhaalt de booze werken der goddeloozen, 2; alsmede hunnen gemakkelijken dood, 19; ofschoon zij geweldigen zijn, 21; maar dat God rechtvaardig is, en hun doen ziet en straft, 23; dit alles wil Job staande houden, 25.

WAAROM zouden van den Almachtige de tijden niet verborgen zijn, dewijl zij, die Hem kennen, Zijne dagen niet zien?

2 Zij [a]tasten de landpalen aan; de kudde rooven zij, en weiden ze. *a* Deut. 19:14. 27:17. Spr. 22:28. 23:10.

3 Den ezel der weezen drijven zij weg; den os eener weduwe nemen zij te pand.

4 Zij doen de nooddruftigen wijken van den weg; te zamen [a]versteken zich de ellendigen des lands. *a* Spr. 28:28.

5 Ziet, zij zijn woudezels in de woestijn; zij gaan uit tot hun werk, makende zich vroeg op ten roof; het vlakke veld is hem tot spijs, *en* den jongeren.

6 Op het veld maaien zij zijn voeder, en den wijnberg des goddeloozen lezen zij af.

7 Den naakte laten zij vernachten zonder kleeding, die geen deksel *heeft* tegen de koude.

8 Van den stroom der bergen worden zij nat, en zonder toevlucht zijnde, omhelzen zij de steenrotsen.

9 Zij rukken het weesje van de borst, en *dat* over den arme is, nemen zij te pand.

10 [a]Den naakte doen zij weggaan zonder kleed, en hongerig, *die* garven dragen. *a* Lev. 19:13.

11 Tusschen hunne muren persen zij olie uit, treden de wijnpersen, en [a]zijn dorstig. *a* Deut. 25:4. Jakob. 5:4.

12 Uit de stad zuchten de lieden, en de ziel der verwonden schreeuwt uit; nogtans beschikt God niets ongerijmds.

13 Zij zijn onder de wederstrevers des lichts; zij kennen Zijne wegen niet, en zij blijven niet op Zijne paden.

14 Met het licht staat de moorder op, [a]doodt den arme en den nooddruftige; en des nachts is hij als een dief. *a* Ps. 10:8, 9.

15 [a]Ook neemt het oog des overspelers de schemering waar, zeggende: [b]Geen oog zal mij zien; en hij legt een deksel op het aangezicht. *a* Spr. 7:8, 9. *b* Ps. 10.11.

16 In de duisternis doorgraaft hij de huizen, *die* zij zich des daags afgeteekend hadden; [a]zij kennen het licht niet. *a* Job 38:15. Joh. 3:20.

17 Want de morgenstond is hun te zamen de schaduw des doods; als men hen kent, zijn zij *in* de schrikken van des doods schaduw.

18 Hij is licht op het vlakke der wateren; vervloekt is hun deel op de aarde; hij wendt zich niet tot den weg der wijngaarden.

19 De droogte mitsgaders de hitte nemen de sneeuwwateren weg; *alzoo* het graf *degenen, die* gezondigd hebben.

20 De baarmoeder vergeet hem; het gewormte is hem zoet; zijns wordt niet meer gedacht; en het onrecht wordt gebroken als een hout.

21 De onvruchtbare, *die* niet baart, teert hij af, en aan de weduwe doet hij niets goeds.

22 Ook trekt hij de machtigen door zijne kracht; staat hij op, zoo is men des levens niet zeker.

23 Stelt hem *God* in gerustigheid, zoo steunt hij daarop; nogtans zijn zijne oogen op hunne wegen.

24 Zij zijn een weinig *tijds* verheven; daarna is er niemand van hen; zij worden nedergedrukt; gelijk alle *anderen* worden zij besloten; en gelijk de top eener aar worden zij afgesneden.

25 Indien het nu zoo niet is, wie zal mij

leugenachtig maken, en mijne rede tot niet
brengen?

HOOFDSTUK 25.

Bildad stelt Job Gods majesteit voor, vs. 1; opdat hij zich voor God niet rechtvaardige, daar hij als andere menschen onrein was, 4; en zelfs de hemelsche lichten voor God hun schijnsel verliezen moeten, 5.

TOEN antwoordde Bildad, de Suhiet, en
zeide:
2 Heerschappij en vreeze zijn bij Hem;
Hij maakt vrede in Zijne hoogten.
3 Is er een getal Zijner benden? en over
wien staat Zijn licht niet op?
4 Hoe zou dan een mensch [a] rechtvaardig
zijn bij God? en [b] hoe zou hij zuiver zijn,
die van eene vrouw geboren is?

[a] Job 4:17, 18, 19. 15:14, 15, 16. [b] Job 15:14.

5 Zie, tot de maan toe, [a] en zij zal geen
schijnsel geven; en de sterren zijn niet
zuiver in Zijne oogen. [a] Job 15:15.
6 [a] Hoe veel te min de mensch, *die* eene
made is, en des menschen kind, *die* een
[b] worm is! [a] Job 4:19. [b] Ps. 22:7.

HOOFDSTUK 26.

Job beschuldigt Bildad, dat deze hem meer verschrikt dan vertroost had, vs. 1; bekent en beschrijft de werken van Gods onbegrijpelijke majesteit, waarvan Bildad had begonnen te spreken, 5; en toont dat wij daarvan maar een weinig weten te verhalen, 14.

MAAR Job antwoordde en zeide:
2 Hoe hebt gij geholpen dien, die
zonder kracht is, *en* behouden den arm,
die zonder sterkte is?
3 Hoe hebt gij hem geraden, die geene
wijsheid heeft, en de zaak, alzoo zij is, ten
volle bekend gemaakt?
4 Aan wien hebt gij *die* woorden verhaald?
en wiens geest is van u uitgegaan?
5 De dooden zullen geboren worden van
onder de wateren, en hunne inwoners.
6 De hel is [a] naakt voor Hem, en geen
deksel is er voor het verderf.

[a] Ps. 139:8, 11. Spr. 15:11. Hebr. 4:13.

7 Hij breidt het Noorden uit over het
woeste; Hij hangt de aarde aan een niet.

[a] Ps. 104:2.

8 Hij bindt de wateren in Zijne wolken;
nogtans scheurt de wolk daaronder niet.
9 [a] Hij houdt het vlakke *Zijns* troons
vast; Hij spreidt Zijne wolk daarover.

[a] Job 9:8. Ps. 104:2, 3.

10 [a] Hij heeft een gezet perk over het
vlakke der wateren rondom afgeteekend,
[b] tot aan de voleinding toe des lichts met
de duisternis.

[a] Job 38:8. Ps. 33:7. 104:9. Jer. 5:22. [b] Gen. 1:9. Job 38:8. Ps. 33:7. 104:9. Spr. 8:29. Jer. 5:22.

11 De pilaren des hemels sidderen, en
ontzetten zich voor Zijn schelden.
12 Door Zijne kracht [a] klieft Hij de zee,
en door Zijn verstand verslaat Hij *hare*
verheffing. [a] Jes. 51:15.
13 [a] Door Zijnen Geest heeft Hij de he-
melen versierd; Zijne hand heeft de lang-
wemelende slang geschapen. [a] Ps. 33:6.
14 Ziet, dit zijn *maar* uiterste einden
Zijner wegen; en wat een klein stukje der
zaak hebben wij van Hem gehoord? wie
zou dan den donder Zijner mogendheden
verstaan?

HOOFDSTUK 27.

Job verdedigt zijne onschuld tegen zijne vrienden, vs. 1; bewijst dat hij geen goddelooze huichelaar is, 7; erkent, dat de goddeloozen somtijds ook hier van God gestraft worden, hetwelk hij nimmer geloochend had, 11.

EN Job ging voort zijne spreuk op te
heffen, en zeide:
2 *Zoo waarachtig als* God leeft, Die mijn
recht weggenomen heeft, en de Almachtige,
Die mijner ziel bitterheid heeft aangedaan!
3 Zoo lang als mijn adem in mij zal zijn,
en het geblaas Gods in mijnen neus;
4 Indien mijne lippen onrecht zullen
spreken, en indien mijne tong bedrog zal
uitspreken!
5 Het zij verre van mij, dat ik ulieden
rechtvaardigen zou; totdat ik den geest zal
gegeven hebben, zal ik mijne oprechtigheid
van mij niet wegdoen.
6 Aan mijne gerechtigheid zal ik vasthou-
den, en zal ze niet laten varen; mijn hart
zal *die* niet versmaden van mijne dagen.
7 Mijn vijand zij als de goddelooze, en die
zich tegen mij opmaakt, als de verkeerde.
8 [a] Want wat is de verwachting des hui-
chelaars, als hij zal gierig geweest zijn,
wanneer God zijne ziel zal uittrekken?

[a] Matt. 16:26. Luk. 12:20.

9 [a] Zal God zijn geroep hooren, als be-
nauwdheid over hem komt?

[a] Job 35:12. Ps. 18:42. 109:7. Spr. 1:28. 28:9. Jes. 1:15. Jer. 14:12. Ezec. 8:18. Micha 3:4. Joh. 9:31. Jakob. 4:3.

10 Zal hij zich verlustigen in den Al-
machtige? zal hij God aanroepen te aller
tijd?
11 Ik zal ulieden leeren van de hand
Gods; wat bij den Almachtige is, zal ik
niet verhelen.
12 Ziet, gij zelven allen hebt het gezien;
en waarom wordt gij dus door ijdelheid
verijdeld?
13 [a] Dit is het deel des goddeloozen

menschen bij God, en de erve der tirannen,
die zij van den Almachtige ontvangen
zullen. [a] Job 20:29.
14 Indien zijne kinderen vermenigvuldigen, [a] het is ten zwaarde; en zijne spruiten
zullen van brood niet verzadigd worden.
[a] Deut. 28:41. Hos. 9:13.
15 Zijne overgeblevenen zullen in den
dood begraven worden, en [a] zijne weduwen
zullen niet weenen. [a] Ps. 78:64.
16 Zoo hij zilver opgehoopt zal hebben
als stof, en kleeding bereid als leem;
17 Hij zal ze bereiden; [a] maar de rechtvaardige zal ze aantrekken, en de onschuldige zal het zilver deelen.
[a] Spr. 28:8. Pred. 2:26.
18 Hij bouwt zijn huis als eene motte, en
als een hoeder de hutte maakt.
19 [a] Rijk ligt hij neder, en wordt niet
weggenomen; doet hij zijne oogen open,
zoo is hij er niet. [a] Ps. 49:18.
20 [a] Verschrikkingen zullen hem als wateren aangrijpen; des nachts zal hem een
wervelwind wegstelen. [a] Job 15:21. 18:11.
21 De oostenwind zal hem wegvoeren, dat
hij henengaat, en zal hem wegstormen uit
zijne plaats.
22 En *God* zal *dit* over hem werpen, en
niet sparen; van Zijne hand zal hij snellijk
vlieden.
23 *Een ieder* zal over hem met zijne
handen klappen, en over hem fluiten uit
zijne plaats.

HOOFDSTUK 28.

Job, voorgesteld hebbende de schranderheid van het menschelijk vernuft in de dingen dezer wereld, vs. 1; verklaart, dat die niet te vergelijken is met de hooge wijsheid Gods, die onwaardeerbaar en nergens te vinden is, 12; dan bij God alleen, Die dezelve heeft en gebruikt, 23; voegt daarbij, waarin de rechte wijsheid van den mensch gelegen zij, 28.

GEWISSELIJK, er is voor het zilver
een uitgang, en eene plaats voor het
goud, dat zij smelten.
2 Het ijzer wordt uit stof genomen, en
uit steen wordt koper gegoten.
3 Het einde, *dat God* gesteld heeft voor
de duisternis, en al het uiterste onderzoekt
hij; het gesteente der donkerheid en der
schaduw des doods.
4 Breekt er eene beek door, bij dengene,
die daar woont, *de wateren* vergeten zijnde
van den voet, worden van den mensch
uitgeput, *en* gaan weg.
5 Uit de aarde komt het brood voort, en
onder zich wordt zij veranderd, als of zij
vuur ware.
6 Hare steenen zijn de plaats van den
saffier, en zij heeft stofjes van goud.
7 De roofvogel heeft het pad niet gekend,
en het oog der kraai heeft het niet gezien.
8 De jonge hoogmoedige dieren hebben
het niet betreden; de felle leeuw is daarover niet henengegaan.
9 Hij legt zijne hand aan de keiachtige
rots; hij keert de bergen van den wortel om.
10 In de rotssteenen houwt hij stroomen
uit, en zijn oog ziet al het kostelijke.
11 Hij bindt de rivieren toe, dat niet een
traan uitkomt, en het verborgene brengt
hij uit in het licht.
12 Maar de wijsheid, van waar zal zij
gevonden worden? en waar is de plaats des
verstands?
13 De mensch weet hare waarde niet, en
zij wordt niet gevonden in het land der
levenden.
14 [a] De afgrond zegt: Zij is in mij niet;
en de zee zegt: Zij is niet bij mij. [a] Job 28:22.
15 [a] Het gesloten goud kan voor haar niet
gegeven worden, en met zilver kan haar
prijs niet worden opgewogen.
[a] Spr. 3:14. 8:11, 19. 16:16.
16 Zij kan niet geschat worden tegen fijn
goud van Ofir, tegen den kostelijken Schoham, of den Saffier.
17 Men kan het goud of het kristal haar
niet gelijk waardeeren; ook is zij *niet* te
verwisselen voor een kleinood van dicht
goud.
18 De Ramoth en Gabisch zal niet gedacht worden; want de trek der wijsheid
is meerder dan der Robijnen.
19 Men kan den Topaas van Moorenland
haar niet gelijk waardeeren; en bij het fijn
louter goud kan zij niet geschat worden.
20 [a] Die wijsheid dan, van waar komt zij?
en waar is de plaats des verstands? [a] Job 28:12.
21 Want zij is verholen voor de oogen
aller levenden, en voor het gevogelte des
hemels is zij verborgen.
22 [a] Het verderf en de dood zeggen:
Haar gerucht hebben wij met onze ooren
gehoord. [a] Job 28:14.
23 God verstaat haren weg, en Hij weet
hare plaats.
24 Want Hij schouwt tot aan de einden
der aarde; Hij ziet onder al de hemelen.
25 Als Hij den wind het gewicht maakte,
en [a] de wateren opwoog in mate; [a] Spr. 8:29.
26 Als Hij den regen eene gezette orde

maakte, en eenen weg voor het weerlicht
der donderen;
27 Toen zag Hij haar, en vertelde ze; Hij
schikte ze, en ook doorzocht Hij ze.
28 Maar tot den mensch heeft Hij gezegd:
Zie, [a]de vreeze des HEEREN is de wijsheid,
en van het kwade te wijken is het verstand.

[a] Ps. 111:10. Spr. 1:7. 9:10.

HOOFDSTUK 29.

Job, wenschende hersteld te worden in zijnen eersten staat, verklaart, hoe gelukzalig deze geweest is door des Heeren gunst en zegen, vs. 1; en hoezeer hij in dien staat van allen geëerd en ontzien werd, 7; ter oorzaak van zijne vroomheid en deugd, 12. Hij verhaalt tevens, hoedanig daarin zijne hoop was, 18; alsmede zijn gestadig toenemen in rijkdom, eer en aanzien, 19.

EN Job ging voort zijne spreuk op te
heffen, en zeide:
2 Och, of ik ware, gelijk in de vorige
maanden, gelijk in de dagen, *toen* God
mij bewaarde!
3 Toen Hij Zijne lamp deed schijnen
over mijn hoofd, *en* ik bij Zijn licht de
duisternis doorwandelde;
4 Gelijk als ik was in de dagen mijner
jonkheid, toen Gods verborgenheid over
mijne tent was;
5 Toen de Almachtige nog met mij was,
en mijne jongens rondom mij;
6 Toen ik mijne gangen wiesch in boter,
en de rots bij mij oliebeken uitgoot;
7 Toen ik uitging naar de poort door de
stad; *toen* ik mijnen stoel op de straat liet
bereiden.
8 De jongens zagen mij, en verstaken
zich, en de stokouden rezen op *en* ston-
den.
9 De oversten hielden de woorden in, en
leiden de hand op hunnen mond.
10 De stem der vorsten verstak zich, en
hunne tong kleefde aan hun gehemelte.
11 Als een oor *mij* hoorde, zoo hield het
mij gelukzalig; als *mij* een oog zag, zoo
getuigde het van mij.
12 [a]Want ik bevrijdde den ellendige, die
riep, en den wees, die geen' helper had.

[a] Ps. 72:12. Spr. 21:13.

13 De zegen desgenen, die verloren ging,
kwam op mij; en het hart der weduwe
deed ik vroolijk zingen.
14 [a]Ik bekleedde mij met gerechtigheid,
en zij bekleedde mij; mijn oordeel was als
een mantel en vorstelijke hoed.

[a] Jes. 59:17. Efez. 6:14, enz. 1 Thess. 5:8.

15 Den blinden was ik *tot* oogen, en
den kreupelen was ik *tot* voeten.
16 Ik was den nooddruftigen een vader;
en het geschil, *dat* ik niet wist, dat onder-
zocht ik.
17 En ik verbrak de baktanden des ver-
keerden, en wierp den roof uit zijne tanden.
18 En ik zeide: Ik zal in mijn nest den
geest geven, en ik zal de dagen verme-
nigvuldigen als het zand.
19 Mijn wortel was uitgebreid aan het
water, en dauw vernachtte op mijnen tak.
20 Mijne heerlijkheid was nieuw bij mij,
en mijn boog veranderde zich in mijne hand.
21 Zij hoorden mij aan, en wachtten, en
zwegen op mijnen raad.
22 Na mijn woord spraken zij niet weder,
en mijne rede drupte op hen.
23 Want zij wachtten naar mij, gelijk
naar den regen, en sperden hunnen mond
open, *als* naar den spaden regen.
24 Lachte ik hun toe, zij geloofden het
niet; en het licht mijns aangezichts deden
zij niet nedervallen.
25 Verkoos ik hunnen weg, zoo zat ik
bovenaan, en woonde als een koning onder
de benden, als een, die treurigen vertroost.

HOOFDSTUK 30.

Job stelt tegenover zijnen voorgaanden welstand zijne tegenwoordige ellende, bestaande in groote verachting, die hem de onwaardigste lieden aandeden, vs. 1; in wreede aanvechting, waarmede hij in zijn geloof en hoop bestreden werd, 12; in verschrikkingen, 15; in angst, 16; en smarten des lichaams, 17; in uiterste smaadheid en vernedering, waarin hij niet verhoord werd, 19; in doodelijke verzwakking zijner krachten, 22; niettegenstaande zijne vroomheid, 25; in het geweld zijner krankheid, 27; in droefheid en geklag, 31.

MAAR nu lachen over mij minderen
dan ik van dagen, welker vaderen ik
versmaad zou hebben, om bij de honden
mijner kudde te stellen.
2 Waartoe zou mij ook geweest zijn de
kracht hunner handen? Zij was *door*
ouderdom in hen vergaan.
3 Die door gebrek en honger eenzaam
waren, vliedende naar dorre plaatsen, *in*
het donkere, woeste en verwoeste.
4 Die ziltige kruiden plukten bij de strui-
ken, en welker spijze was de wortel der
jeneveren.
5 Zij werden uit het midden uitgedreven;
(men jouwde over hen, als *over* eenen dief)
6 Opdat zij wonen zouden in de kloven
der dalen, de holen des stofs en der steen-
rotsen.
7 Zij schreeuwden tusschen de struiken;
onder de netelen vergaderden zij zich.
8 Zij waren kinderen der dwazen, en kin-
deren van geen' naam; zij waren geslagen
uit den lande.
9 [a]Maar nu ben ik hun een snarenspel ge-

worden, en ik ben hun tot een klapwoord.
[a] Job 17:6. Ps. 69:13. Klgld. 3:14, 63.
10 [a] Zij hebben eenen gruwel aan mij, zij
maken zich verre van mij, ja, zij onthouden
het speeksel niet van mijn aangezicht. [a] Job 19:19.
11 Want Hij heeft mijn zeel losgemaakt,
en mij bedrukt; daarom hebben zij den
breidel voor mijn aangezicht afgeworpen.
12 Ter rechterhand staat de jeugd op,
stooten mijne voeten uit, en banen tegen
mij hunne verderfelijke wegen.
13 Zij breken mijn pad af; zij bevorderen
mijne ellende; zij hebben geenen helper
van doen.
14 Zij komen aan, als door eene wijde
breuk; onder de verwoesting rollen zij zich
aan.
15 Men is *met* verschrikkingen tegen mij
gekeerd; elk een vervolgt als een wind
mijne edele *ziel*, en mijn heil is als eene
wolk voorbijgegaan.
16 Daarom stort zich nu mijne ziel in
mij uit; de dagen des druks grijpen mij aan.
17 Des nachts doorboort Hij mijne been-
deren in mij, en mijne polsaderen rusten
niet.
18 Door de veelheid der kracht is mijn
kleed veranderd: Hij omgordt mij als de
kraag mijns roks.
19 Hij heeft mij in het slijk geworpen, en
ik ben gelijk geworden als stof en asch.
20 Ik schreie tot U; maar Gij antwoordt
mij niet; ik sta; maar Gij acht *niet* op mij.
21 Gij zijt veranderd in eenen wreede
tegen mij; door de sterkte Uwer hand
wederstaat Gij mij hatelijk.
22 Gij heft mij op in den wind; Gij
doet mij *daarop* rijden, en Gij versmelt
mij het wezen.
23 Want ik weet, [a] dat Gij mij ter dood
brengen zult, en tot het huis der samen-
komst aller levenden. [a] Hebr. 9:27
24 Maar Hij zal tot den aardhoop de
hand niet uitsteken; is er bij henlieden
geschrei in zijne verdrukking?
25 [a] Weende ik niet over hem, die harde
dagen had? was mijne ziel niet beangst over
den nooddruftige? [a] Ps. 35:13, 14. Rom. 12:15.
26 *Nogtans* toen ik het goede verwachtte,
zoo kwam het kwade; toen ik hoopte naar
het licht, zoo kwam de donkerheid.
27 Mijn ingewand ziedt, en is niet stil;
de dagen der verdrukking zijn mij voor-
gekomen.
28 Ik ga zwart daarheen, niet van de zon;
opstaande schreeuw ik in de gemeente.
29 [a] Ik ben den draken een broeder gewor-
den, en een metgezel der jonge struisen.
[a] Ps. 102:7.
30 [a] Mijne huid is zwart geworden over
mij, en mijn gebeente is ontsteken van
dorrigheid. [a] Ps. 119:83. Klgld. 4:8. 5:10.
31 Hierom is mijne harp tot eene rouw-
klage geworden, en mijn orgel tot eene
stem der weenenden.

HOOFDSTUK 31.

Job bewijst zijne onschuld en toont zijne werken: als zijnde kuisch omtrent de maagden. vs. 1; rechtvaardig in overeenkomsten, 5; kuisch omtrent andere vrouwen, 9; zijn dienstvolk geen onrecht doende, 13; weldadig jegens de armen, 16; onschuldig omtrent de weezen, 21; niet steunende op zijnen rijkdom, 24; geen afgodendienaar, 26; zich niet verblijdende in zijns vijands ongeluk, 29; noch hem vloekende, 30; herbergzaam, 31; getrouw en oprecht in het bekennen zijner gebreken, 33; niemand ongelijk doende, 34. Hij wenscht, dat van zijn spreken en doen kennis mocht genomen worden, 35, hij verhaalt nog zijnen oprechten handel, 38; en wenscht dat het hem kwalijk ga, zoo hij de waarheid niet gesproken heeft, 40.

IK heb een verbond gemaakt met mijne
oogen; hoe zou ik dan acht gegeven
hebben op eene maagd?
2 Want wat is het deel Gods van boven?
of de erve des Almachtigen uit de hoogten?
3 Is niet het verderf voor den verkeerde,
ja, wat vreemds voor de werkers der on-
gerechtigheid?
4 [a] Ziet Hij niet mijne wegen, en telt
Hij niet al mijne treden?
[a] 2 Kron. 16:9. Job 34:21. Spr. 5:21. 15:3. Jer. 32:19.
5 Zoo ik met ijdelheid omgegaan heb, en
mijn voet gesneld heeft tot bedriegerij;
6 Hij wege mij op, in eene rechte weeg-
schaal, en God zal mijne oprechtigheid weten.
7 Zoo mijn gang uit den weg geweken is,
en mijn hart mijne oogen nagevolgd is,
en aan mijne handen iets aankleeft;
8 Zoo moet ik zaaien, maar een ander
eten, en mijne spruiten moeten uitgewor-
teld worden!
9 [a] Zoo mijn hart verlokt is geweest tot
eene vrouw, of ik aan mijns naasten deur
geloerd heb; [a] Job 24:15. Spr. 7:25.
10 Zoo moet mijne huisvrouw met een'
ander' malen, en anderen zich over haar
krommen!
11 Want dat is eene schandelijke daad,
en het is eene misdaad *bij* de rechters.
12 Want dat is een vuur, hetwelk tot de
verderving toe verteert, en al mijn inkomen
uitgewortеld zou hebben.
13 Zoo ik versmaad heb het recht mijns
knechts, of mijner dienstmaagd, als zij ge-
schil hadden met mij;

14 (Want wat zou ik doen, [a]als God opstond? en als Hij bezoeking deed, wat zou ik Hem antwoorden? *a* Ps. 44:22.

15 [a]Heeft Hij niet, Die mij in den buik maakte, hem *ook* gemaakt? en één ons in de baarmoeder bereid?) *a* Job 34:19. Spr. 14:31. 17:5.

16 Zoo ik den armen *hunne* begeerte onthouden heb, of de oogen der weduwe laten versmachten;

17 En mijne bete alleen gegeten heb, zoodat de wees daarvan niet gegeten heeft;

18 (Want van mijne jonkheid af is hij bij mij opgetogen, als *bij* een' vader, en van mijns moeders buik af heb ik haar geleid;)

19 Zoo ik iemand heb zien omkomen, omdat hij zonder kleeding was, en dat de nooddruftige geen deksel had;

20 Zoo zijne lenden mij niet gezegend hebben, toen hij van de vellen mijner lammeren verwarmd werd;

21 Zoo ik mijne hand tegen den wees bewogen heb, omdat ik in de poort mijne hulp zag;

22 Mijn schouder valle van het schouderbeen, en mijn arm breke van zijne pijp af!

23 Want het verderf Gods was bij mij een schrik, en ik vermocht niet van wege Zijne hoogheid.

24 Zoo ik het goud [a]tot mijne hoop gezet heb, of tot het fijn goud gezegd heb: Gij zijt mijn vertrouwen; *a* Mark. 10:24. 1 Tim. 6:17.

25 [a]Zoo ik blijde ben geweest, omdat mijn vermogen groot was, en omdat mijne hand geweldig veel verkregen had; *a* Ps. 62:11.

26 [a]Zoo ik het licht aangezien heb, wanneer het scheen, of de maan heerlijk voortgaande; *a* Deut. 4:19.

27 En mijn hart verlokt is geweest in het verborgen, dat mijne hand mijnen mond gekust heeft;

28 Dat ware ook eene misdaad *bij* den rechter; want ik zou den God van boven verzaakt hebben.

29 [a]Zoo ik verblijd ben geweest in de verdrukking mijns haters, en mij opgewekt heb, als het kwaad hem vond; *a* Spr. 17:5.

30 (Ook heb ik mijn gehemelte niet toegelaten te zondigen, [a]mits door eenen vloek zijne ziel te begeeren.) *a* Matt. 5:44. Rom. 12:14.

31 Zoo de lieden mijner tent niet hebben gezegd: Och, of wij van zijn vleesch hadden, wij zouden niet verzadigd worden;

32 [a]De vreemdeling overnachtte niet op de straat; mijne deuren opende ik naar den weg; *a* Hebr. 13:2. 1 Petr. 4:9.

33 Zoo ik, gelijk Adam, mijne overtredingen bedekt heb, door eigenliefde mijne misdaad verbergende!

34 Zeker, ik kon wel eene groote menigte geweldelijk onderdrukt hebben; maar de verachtste der huisgezinnen zou mij afgeschrikt hebben; zoodat ik gezwegen zou hebben, en ter deure niet uitgegaan zijn.

35 Och, of ik eenen hadde, die mij hoorde! zie, mijn oogmerk is, dat de Almachtige mij antwoorde, en dat mijne tegenpartij een boek schrijve.

36 Zou ik het niet op mijnen schouder dragen? ik zou het op mij binden *als* eene kroon.

37 Het getal mijner treden zou ik hem aanwijzen; als een vorst zou ik tot hem naderen.

38 Zoo mijn land tegen mij roept, en zijne voren te zamen weenen;

39 Zoo ik zijn vermogen gegeten heb zonder geld, en de ziel zijner akkerlieden heb doen hijgen;

40 Dat voor tarwe distelen voortkomen, en voor gerst stinkkruid!

De woorden van Job hebben een einde.

HOOFDSTUK 32.

Job en zijne drie vrienden houden op te spreken, vs. 1; waarover Elíhu vertoornd is, 2. Hij vangt aan te spreken, met verklaring der redenen, die hem bewogen, 6; toont zijnen ijver, dien hij daartoe heeft, 17; doch wenscht zich daarin naar behooren te gedragen, 21.

TOEN hielden die drie mannen op van Job te antwoorden, dewijl hij in zijne oogen rechtvaardig was.

2 Zoo ontstak de toorn van Elíhu, den zoon van Barácheël, den Buziet, van het geslacht van Ram; tegen Job werd zijn toorn ontstoken, omdat hij zijne ziel meer rechtvaardigde dan God.

3 Zijn toorn ontstak ook tegen zijne drie vrienden, omdat zij, geen antwoord vindende, nogtans Job verdoemden.

4 Doch Elíhu had gewacht op Job in het spreken, omdat zij ouder van dagen waren dan hij.

5 Als dan Elíhu zag, dat er geen antwoord was in den mond van die drie mannen, ontstak zijn toorn.

6 Hierom antwoordde Elíhu, de zoon van Barácheël, den Buziet, en zeide: Ik ben minder van dagen; maar gijlieden zijt [a]stokouden; daarom heb ik geschroomd en gevreesd ulieden mijn gevoelen te vertoonen. *a* Job 15:10. vers 4, 7.

7 Ik zeide: Laat de dagen spreken, en de veelheid der jaren wijsheid te kennen geven.

8 [a] Zekerlijk de geest, die in den mensch is, en de inblazing des Almachtigen, maakt henlieden verstandig.

a Job 12:13. 38:36. Spr. 2:6. Pred. 2:26. Dan. 1:17. 2:21.

9 [a] De grooten zijn niet wijs, en de ouden verstaan het recht *niet*. a Job 12:12.

10 Daarom zeg ik: Hoor naar mij; ik zal mijn gevoelen ook vertoonen.

11 Ziet, ik heb gewacht op ulieder woorden; ik heb het oor gewend tot ulieder aanmerkingen, totdat gij redenen uitgezocht hadt.

12 Als ik nu acht op u gegeven heb, ziet, er is niemand, die Job overreedde, die uit ulieden zijne redenen beantwoordde;

13 Opdat gij niet zegt: Wij hebben de wijsheid gevonden; God heeft hem nedergestooten, geen mensch.

14 Nu heeft hij tegen mij geene woorden gericht, en met ulieder woorden zal ik hem niet beantwoorden.

15 Zij zijn ontzet; zij antwoorden niet meer; zij hebben de woorden van zich verzet.

16 Ik heb dan gewacht; maar zij spreken niet; want zij staan stil; zij antwoorden niet meer.

17 Ik zal mijn deel ook antwoorden; ik zal mijn gevoelen ook vertoonen.

18 Want ik ben der woorden vol; de geest mijns buiks benauwt mij.

19 Ziet, mijn buik is als de wijn, *die* niet geopend is; gelijk nieuwe lederen zakken zou hij bersten.

20 Ik zal spreken, opdat ik voor mij lucht krijge; ik zal mijne lippen openen, en zal antwoorden.

21 Och, dat ik niemands aangezicht aanneme, en tot den mensch geene bijnamen gebruike!

22 Want ik weet geene bijnamen te gebruiken; in kort zou mijn Maker mij wegnemen.

HOOFDSTUK 33.

Elihu vermaant Job, hem het oor te leenen, vs. 1; daartoe redenen bijbrengende, 3. Hij beschuldigt Job, dat hij te zeer op zijne eigene gerechtigheid gestaan had, 8, toont, dat God de menschen tot verstand en bekeering brengt door droomen en gezichten, 14; door ziekten, 19; of door het aanspreken Zijner dienaren, 23; vermaant Job naar hem te hooren, of ook te antwoorden, 31.

EN gewisselijk, o Job! hoor toch mijne redenen, en neem al mijne woorden ter oore.

2 Zie nu, ik heb mijnen mond opengedaan; mijne tong spreekt onder mijn gehemelte.

3 Mijne redenen zullen de oprechtigheid mijns harten, en de wetenschap mijner lippen, wat zuiver is, uitspreken.

4 De Geest Gods heeft mij gemaakt, en de adem des Almachtigen heeft mij levend gemaakt.

5 Zoo gij kunt, antwoord mij; schik u voor mijn aangezicht; stel u.

6 [a] Zie, ik ben Godes, gelijk gij; uit het leem ben ik ook afgesneden. a Job 9:35. 23:10.

7 Zie, mijne verschrikking zal u niet beroeren, en mijne hand zal over u niet zwaar zijn.

8 Zeker, [a] gij hebt gezegd voor mijne ooren, en ik heb de stem der woorden gehoord:

a Job 10:7. 16:17. 23:10, 11. 27:5.

9 Ik ben rein, zonder overtreding; ik ben zuiver, en heb geene misdaad.

10 Zie, Hij vindt oorzaken tegen mij; [a] Hij houdt mij voor Zijnen vijand.

a Job 13:24. 16:9. 19:11.

11 [a] Hij legt mijne voeten in den stok; [b] Hij neemt al mijne paden waar.

a Job 13:27. b Job 14:16.

12 Zie, hierin zijt gij niet rechtvaardig, antwoord ik u; want God is meerder dan een mensch.

13 Waarom hebt gij tegen Hem getwist? want Hij antwoordt niet van al Zijne daden.

14 Maar God spreekt eens of tweemaal; doch men let niet daarop.

15 In den droom, *door* het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering op het leger;

16 Dan openbaart Hij het voor het oor der lieden, en Hij verzegelt hunne kastijding;

17 Opdat Hij den mensch afwende *van zijn* werk, en van den man de hoovaardij verberge;

18 Dat Hij zijne ziel van het verderf afhoude; en zijn leven, dat het door het zwaard niet doorga.

19 Ook wordt hij gestraft met smart op zijn leger, en de sterke menigte zijner beenderen;

20 [a] Zoodat zijn leven het brood zelf verfoeit, en zijne ziel de begeerlijke spijze;

a Ps. 107:18.

21 Dat zijn vleesch verdwijnt uit het gezicht, en zijne beenderen, *die* niet gezien werden, uitsteken;

22 En zijne ziel nadert ten verderve, en zijn leven tot de dingen, die dooden.

23 Is er dan bij hem een Gezant, een Uit-

legger, een uit duizend, om den mensch zijnen rechten plicht te verkondigen;

24 Zoo zal Hij hem genadig zijn, en zeggen: Verlos hem, dat hij in het verderf niet nederdale; ik heb verzoening gevonden.

25 Zijn vleesch zal frisscher worden, dan het was in de jeugd; hij zal tot de dagen zijner jonkheid wederkeeren.

26 Hij zal tot God ernstelijk bidden, [a] Die in hem een welbehagen nemen zal, en zijn aangezicht met gejuich aanzien; want Hij zal den mensch zijne gerechtigheid wedergeven. *a* Ps. 50:15. Jes. 58:9.

27 Hij zal de menschen aanschouwen, en zeggen: Ik heb gezondigd, en het recht verkeerd, hetwelk mij niet heeft gebaat;

28 *Maar God* heeft mijne ziel verlost, dat zij niet voere in het verderf, zoodat mijn leven het licht aanziet.

29 Zie, dit alles werkt God twee- *of* driemaal met een' man;

30 [a] Opdat hij zijne ziel afkeere van het verderf, en hij verlicht worde met het licht der levenden. *a* Ps. 56:14.

31 Merk op, o Job! hoor naar mij; zwijg, en ik zal spreken.

32 Zoo er redenen zijn, antwoord mij; spreek; want ik heb lust u te rechtvaardigen.

33 Zoo niet, hoor naar mij; zwijg, en ik zal u wijsheid leeren.

HOOFDSTUK 34.

Elihu verzoekende gehoord te worden, vs. 1; beschuldigt Job, dat hij zich te rechtvaardig hield, 5; en de Godsvrucht onnut achtte, 9. Hij toont, dat de almachtige God niet onrechtvaardig wezen kan, 10; maar dat Zijne rechtvaardigheid in al Zijne werken blijkt, 19; vermaant Job, om zich voor den Heere te vernederen, 31; en bidt God, dat Hij hem daartoe bekwaam make, 36.

VERDER antwoordde Elíhu, en zeide:

2 Hoort, gij, wijzen! mijne woorden, en gij, verstandigen! neigt de ooren naar mij.

3 [a] Want het oor proeft de woorden, gelijk het gehemelte de spijze smaakt. *a* Job 12:11.

4 Laat ons kiezen voor ons wat recht is; laat ons kennen onder ons wat goed is.

5 Want Job heeft gezegd: Ik ben rechtvaardig, en [a] God heeft mijn recht weggenomen. *a* Job 27:2.

6 Ik moet liegen in mijn recht; [a] mijn pijl is smartelijk zonder overtreding. *a* Job 6:4.

7 Wat man is er, gelijk Job? hij drinkt de bespotting in als water;

8 En gaat over weg in gezelschap met de werkers der ongerechtigheid, en wandelt met goddelooze lieden?

9 Want hij heeft gezegd: Het baat een' man niet, als hij welbehagen heeft aan God.

10 Daarom, gij, lieden van verstand! hoort naar mij: verre [a] zij God van goddeloosheid, en de Almachtige van onrecht!

a Deut. 32:4. 2 Kron. 19:7. Job 8:3. 36:23. Ps. 92:16. Rom. 9:14.

11 [a] Want *naar* het werk des menschen vergeldt Hij hem, en naar eens ieders weg doet Hij het hem vinden.

a Ps. 62:13. Spr. 24:12. Jer. 17:10. 32:19. Ezec. 7:27. 33:20. Matt. 16:27. Rom. 2:6. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Efez. 6:8. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17. Openb. 22:12.

12 Ook waarlijk God handelt niet goddelooslijk, en de Almachtige verkeert het recht niet.

13 Wie heeft Hem gesteld over de aarde? en wie heeft de gansche wereld geschikt?

14 [a] Indien Hij Zijn hart tegen hem zette, zijnen geest en zijnen adem zou Hij tot Zich vergaderen; *a* Ps. 104:29. Pred. 12:7.

15 Alle vleesch zou te gelijk den geest geven, en de mensch zou [a] tot stof wederkeeren. *a* Gen. 3:19. Pred. 12:7.

16 Zoo er dan verstand *bij u* is, hoor dit; neig de ooren tot de stem mijner woorden.

17 [a] Zou Hij ook, Die het recht haat, *den gewonde* [b] verbinden? en zoudt gij den zeer Rechtvaardige verdoemen?

a Gen. 18:25. Job 8:3. 21:22. Rom. 3:5. *b* Job 5:18.

18 Zou men tot eenen koning zeggen: Gij, Belial! tot de prinsen: Gij, goddeloozen!

19 *Hoe dan tot Dien*, Die het aangezicht der vorsten [a] niet aanneemt, en den rijke voor den arme niet kent? want zij zijn allen Zijner handen werk.

a Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 37:24. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.

20 In een oogenblik sterven zij; zelfs ter middernacht wordt een volk geschud, dat het doorga; en de machtige wordt weggenomen zonder hand.

21 Want [a] Zijne oogen zijn op ieders wegen, en Hij ziet al zijne treden. *a* 2 Kron. 16:9. Job 31:4. Ps. 34:16. Spr. 5:21. 15:3. Jer. 16:17. 32:19.

22 [a] Er is geene duisternis, en er is geene schaduwe des doods, dat aldaar de werkers der ongerechtigheid zich verbergen mochten. *a* Ps. 139:12. Amos 9:2, 3. Hebr. 4:13.

23 Gewisselijk, Hij legt den mensch niet te veel op, dat hij tegen God in het gericht zou mogen treden.

24 Hij vermorzelt de geweldigen, dat men het niet doorzoeken kan, en stelt anderen in hunne plaats.

25 Daarom *dat* Hij hunne werken kent,

zoo keert Hij hen des nachts om, en zij worden verbrijzeld.

26 Hij klopt hen samen als goddeloozen, in eene plaats, *waar* aanschouwers zijn;

27 Daarom dat zij van achter Hem afgeweken zijn, [a] en geene Zijner wegen verstaan hebben; [a] Ps. 28:5. Jes. 5:12.

28 Opdat Hij op hem het geroep des armen brenge, en het geroep der ellendigen verhoore.

29 Als Hij stilt, wie zal dan beroeren? als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zoowel voor een volk, als voor eenen mensch alleen?

30 Opdat de huichelachtige mensch niet *meer* regeere, *en* geene strikken des volks zijn.

31 Zekerlijk heeft hij tot God gezegd: Ik heb *Uwe straf* verdragen; ik zal het niet verderven.

32 Behalve *wat* ik zie, leer Gij mij; heb ik onrecht gewrocht, ik zal het niet meer doen.

33 Zal het van u zijn, hoe Hij iets vergelden zal, dewijl gij *Hem* versmaadt? zoudt gij dan verkiezen, en niet ik? wat weet gij dan? spreek.

34 De lieden van verstand zullen met mij zeggen, en een wijs man zal naar mij hooren;

35 *Dat* Job niet met wetenschap gesproken heeft, en zijne woorden niet met kloek verstand geweest zijn.

36 Mijn Vader! laat Job beproefd worden tot het einde toe, om *zijner* antwoorden wil onder de ongerechtige lieden.

37 Want tot zijne zonde zou hij nog overtreding bijvoegen; hij zou onder ons in de handen klappen, en hij zou zijne redenen vermenigvuldigen tegen God.

HOOFDSTUK 35.

Job wordt weder berispt, dat hij zich te rechtvaardig hield, vs. 1; en wordt gewezen op de grootheid van Gods majesteit, 4. Hem wordt ook geleerd, waarom God eenige menschen in groote ellende laat blijven, 9. Wordt vermaand te hopen op God, 14; Die hem beneden zijne verdiensten straft, 15; en zich te vernederen, 16.

ELÍHU antwoordde verder en zeide:

2 Houdt gij dat voor recht, *dat* gij gezegd hebt: Mijne gerechtigheid is meerder dan Gods?

3 Want [a] gij hebt gezegd: Wat zou zij u baten? wat meer voordeel zal ik *daarmede* doen, dan met mijne zonde? [a] Job 34:9.

4 Ik zal u antwoord geven, en uwen vrienden met u.

5 Bemerk den hemel en zie; en aanschouw de bovenste wolken; zij zijn hooger dan gij.

6 Indien gij zondigt, wat bedrijft gij tegen Hem? indien uwe overtredingen menigvuldig zijn, wat doet gij Hem?

7 [a] Indien gij rechtvaardig zijt, wat geeft gij Hem? of wat ontvangt Hij uit uwe hand? [a] Job 22:2. Ps. 16:2. Rom. 11:35.

8 Uwe goddeloosheid zou zijn tegen eenen man, gelijk gij zijt, en uwe gerechtigheid voor eens menschen kind.

9 Van wege *hunne* grootheid doen zij de onderdrukten roepen; zij schreeuwen van wege den arm der grooten.

10 Maar niemand zegt: Waar is God, mijn Maker, Die de psalmen geeft in den nacht?

11 Die ons geleerder maakt dan de beesten der aarde, en ons wijzer maakt dan het gevogelte des hemels.

12 Daar roepen zij; [a] maar Hij antwoordt niet, van wege den hoogmoed der boozen.

[a] Job 27:9. Spr. 1:28. 15:29. Jes. 1:15. Jer. 11:11. Joh. 9:31.

13 Gewisselijk zal God de ijdelheid niet verhooren, en de Almachtige zal die niet aanschouwen.

14 Dat gij ook gezegd hebt: Gij zult Hem niet aanschouwen; er is *nogtans* gericht voor Zijn aangezicht; wacht gij dan op Hem.

15 [a] Maar nu, dewijl het niets is, dat Zijn toorn *Job* bezocht heeft, en Hij *hem* niet zeer in overvloed doorkend heeft; [a] Job 11:6.

16 Zoo heeft Job in ijdelheid zijnen mond geopend, *en* zonder wetenschap woorden vermenigvuldigd.

HOOFDSTUK 36.

Elihu gaat voort, om Gods gerechtigheid te bewijzen, vs. 1, hij doet zulks door andere eigenschappen en werken Gods te noemen, 5; alsmede derzelver oogmerk, 9. Hij past dit verhaal toe op de zaak van Job, 16, dien hij bestraft en met Gods toorn dreigt, 17, vermaant tot bekeering, 20; en tot grootmaking van Gods werken, 24; van welke hij eenige voordraagt, 27.

ELÍHU ging nog voort, en zeide:

2 Verbeid mij een weinig, en ik zal u aanwijzen, dat er nog redenen voor God zijn.

3 Ik zal mijn gevoelen van verre ophalen, en mijnen Schepper gerechtigheid toewijzen.

4 Want voorwaar, mijne woorden zullen geene valschheid zijn; een, die oprecht is van gevoelen, is bij u.

5 [a] Zie, God is geweldig; nogtans versmaadt Hij niet; geweldig is Hij in kracht des harten. [a] Job 9:4. 12:13, 16. 37:23. 38:23.

6 Hij laat den goddelooze niet leven, en het recht der ellendigen beschikt Hij.

7 [a] Hij onttrekt Zijne oogen niet van den rechtvaardige; maar met de koningen zijn zij in den troon; [b] daar zet Hij hen voor altoos, en zij worden verheven.

[a] Ps. 33:18. 34:16. [b] Ps. 113:8.

8 En zoo zij, gebonden zijnde in boeien, vast gehouden worden met banden der ellende;
9 Dan geeft Hij hun hun werk te kennen, en hunne overtredingen, omdat zij de overhand genomen hebben;
10 En Hij openbaart het *voor* hunlieder oor ter tucht, en zegt, dat zij zich van de ongerechtigheid bekeeren zouden.
11 Indien zij hooren, en *Hem* dienen, zoo zullen zij hunne dagen eindigen in het goede, en hunne jaren in liefelijkheden.
12 Maar zoo zij niet hooren, zoo gaan zij door het zwaard door, en zij geven den geest zonder kennis.
13 En die met het hart huichelachtig zijn, leggen toorn op; zij roepen niet, als Hij hen gebonden heeft.
14 [a] Hunne ziel zal in de jonkheid sterven, en hun leven onder de schandjongens.

[a] Job 22:16.

15 Hij zal den ellendige in zijne ellende vrijmaken, en in de onderdrukking zal Hij het *voor* hunlieder oor openbaren.
16 Alzoo zou Hij ook u afgekeerd hebben van den mond des angstes *tot* de ruimte, onder dewelke geene benauwing zou geweest zijn; en [a] het gericht uwer tafel zou vol vettigheid geweest zijn. [a] Ps. 23:5.
17 Maar gij hebt het gericht des goddeloozen vervuld; het gericht en het recht houden *u* vast.
18 Omdat er grimmigheid is, *wacht u*, dat Hij u misschien niet met eenen klop weg toote; zoodat u een groot rantsoen er niet zou afbrengen.
19 Zou Hij uwen rijkdom achten, *dat gij* niet in benauwdheid zoudt zijn; of eenige versterkingen van kracht?
20 Haak niet naar dien nacht, *als* de volken van hunne plaats opgenomen worden.
21 Wacht u; wend u niet tot ongerechtigheid; overmits gij ze in dezen verkoren hebt, uit oorzake van de ellende.
22 Zie, God verhoogt door Zijne kracht; wie is een Leeraar, gelijk Hij?
23 [a] Wie heeft Hem gesteld over Zijnen weg? of wie heeft gezegd: [b] Gij hebt onrecht gedaan? [a] Job 34:13.

[b] Deut. 32:4. 2 Kron. 19:7. Job 8:3. 34:10. Rom. 9:14.

24 Gedenk, dat gij Zijn werk groot maakt, hetwelk de lieden aanschouwen.
25 Alle menschen zien het aan; de mensch schouwt *het* van verre.
26 Zie, God is groot, en wij begrijpen het niet; [a] er is ook geene onderzoeking van het getal Zijner jaren. [a] Ps. 90:2. 92:9. 93:2.

102:13. Jes. 63:16. Klgld. 5:19. Dan. 6:27. Hebr. 1:12.

27 Want Hij trekt de druppelen der wateren op, die den regen na zijnen damp uitgieten;
28 Welke de wolken uitgieten, *en* over den mensch overvloediglijk afdruipen.
29 Kan men ook verstaan de uitbreidingen der wolken, *en* de krakingen Zijner hutte?
30 Zie, Hij breidt over hem Zijn licht uit, en de wortelen der zee bedekt Hij.
31 [a] Want daardoor richt Hij de volken; Hij geeft spijze ten overvloede. [a] Job 37:13.
32 Met handen bedekt Hij het licht, en doet aan hetzelve verbod door dengene, die tusschen doorkomt.
33 Daarvan verkondigt Zijn geklater, *en* het vee; ook van den opgaanden *damp*.

HOOFDSTUK 37.

Elihu spreekt nog van andere groote werken Gods, als van donder, bliksem, sneeuw, regen, wind, vorst en wolken, vs. 1. Door deze en andere dingen vermaant hij Job, de hooge en schrikkelijke majesteit van God te vereeren en de onwetendheid, het onvermogen en de ijdelheid der menschen te belijden, 14.

OOK beeft hierover mijn hart, en springt op uit zijne plaats.
2 Hoort met aandacht [a] de beweging Zijner stem, en het geluid, *dat* uit Zijnen mond uitgaat! [a] Ps. 29:3.
3 Dat zendt Hij recht uit onder den ganschen hemel, en Zijn licht over de einden der aarde.
4 Daarna brult Hij met de stem; Hij dondert met de stem Zijner hoogheid, en vertrekt die dingen niet, als Zijne stem zal gehoord worden.
5 God dondert met Zijne stem zeer wonderlijk; [a] Hij doet groote dingen, en wij begrijpen ze niet. [a] Job 5:9. 9:10. 36:26.
6 [a] Want Hij zegt tot de sneeuw: Wees op de aarde; en *tot* den plasregen des regens; dan is er de plasregen Zijner sterke regenen. [a] Ps. 147:16.
7 *Dan* zegelt Hij de hand van ieder' mensch toe, opdat Hij kenne al de lieden Zijns werks.
8 En het gedierte gaat in loerplaatsen, en blijft in zijne holen.
9 Uit de binnenkamer komt de wervelwind, en van de verstrooiende *winden* de koude.
10 [a] Door *zijn* geblaas geeft God de vorst, zoodat de breede wateren verstijfd worden.

[a] Job 38:29, 30. Ps. 147:17, 18.

11 Ook vermoeit Hij de dikke wolken
door klaarheid; Hij verstrooit de wolk Zijns
lichts.
12 Die keert zich dan naar Zijnen wijzen
raad *door* ommegangen, dat zij doen al
wat Hij ze gebiedt, op het vlakke der
wereld, op de aarde.
13 Hetzij dat Hij die tot [a]eene roede, of
tot Zijn land, of tot weldadigheid beschikt.
[a] Ex. 9:18, 23. 1 Sam. 12:18, 19. Ezra 10:9. Job 36:31.
14 Neem dit, o Job! ter oore; sta, en
aanmerk de wonderen Gods.
15 Weet gij, wanneer God over dezelve
orde stelt, en het licht Zijner wolk laat
schijnen?
16 Hebt gij wetenschap van de opwegingen
der dikke wolken; de wonderheden Desgenen,
Die volmaakt is in wetenschappen?
17 Hoe uwe kleederen warm worden, als
Hij de aarde stil maakt uit het zuiden?
18 [a]Hebt gij met Hem de hemelen uitgespannen,
die vast zijn, als een gegoten
spiegel? [a] Gen. 1:6.
19 Onderricht ons, wat wij Hem zeggen
zullen; *want* wij zullen niets ordentlijk
voorstellen kunnen van wege de duisternis.
20 Zal het Hem verteld worden, als ik
zoo zou spreken? denkt iemand *dat*, gewisselijk,
hij zal verslonden worden.
21 En nu ziet men het licht niet *als het*
helder is in den hemel, als de wind doorgaat,
en dien zuivert;
22 *Als* van het noorden het goud komt;
maar bij God is eene vreeselijke majesteit!
23 Den Almachtige, Dien kunnen wij niet
uitvinden; Hij is [a]groot van kracht; doch
door gericht en groote gerechtigheid verdrukt
Hij niet. [a] Job 9:4. 12:13, 16. 36:5. Ps. 99:4.
24 Daarom vreezen Hem de lieden; Hij
ziet geene wijzen van harte aan.

HOOFDSTUK 38.

God verschijnt aan Job en, bestraffende zijne onwetende vermetelheid, beveelt hem op Zijne vragen te antwoorden, vs. 1. Hij toont Job, hoe groot Zijne majesteit is door de werken der schepping, onderhouding en regeering aller dingen, om alzoo Job tot ootmoed en ware bekentenis van zijne gebreken te brengen, 4.

DAARNA antwoordde de HEERE Job uit
een onweder, en zeide:
2 [a]Wie is hij, die den raad verduistert
met woorden zonder wetenschap? [a] Job 42:3.
3 Gord nu, als een man, uwe lenden,
zoo zal Ik u vragen, en onderricht Mij.
4 Waar waart gij, [a]toen Ik de aarde
grondde? geef het te kennen, indien gij
kloek van verstand zijt. [a] Spr. 8:29.
5 Wie heeft hare maten gezet? want gij
weet het; of wie heeft over haar een
richtsnoer getrokken?
6 Waarop zijn hare grondvesten nedergezonken?
of wie heeft haren hoeksteen
gelegd?
7 Toen de morgensterren te zamen vroolijk
zongen, en al de kinderen Gods juichten.
8 Of *wie* [a]heeft de zee met deuren toegesloten,
toen zij uitbrak, *en* uit de baarmoeder
voortkwam?
[a] Gen. 1:9. Job 26:10. Ps. 33:7. 104:9. Spr. 8:29. Jer. 5:22.
9 Toen Ik de wolk *tot* hare kleeding stelde,
en de donkerheid *tot* haren windeldoek;
10 Toen Ik voor haar *met* Mijn besluit *de
aarde* doorbrak, en zette grendel en deuren;
11 En zeide: Tot hiertoe zult gij komen,
en niet verder! en hier zal hij zich stellen
tegen den hoogmoed uwer golven.
12 Hebt gij van uwe dagen den morgenstond
geboden? hebt gij den dageraad zijne
plaats gewezen;
13 Opdat hij de einden der aarde vatten
zou; en de goddeloozen uit haar uitgeschud
zouden worden?
14 Dat zij veranderd zou worden gelijk
zegelleem, en zij gesteld worden als een
kleed?
15 En dat van de goddeloozen hun licht
geweerd worde, en de hooge arm worde
gebroken?
16 Zijt gij gekomen tot aan de oorsprongen
der zee? en hebt gij in het onderste
des afgronds gewandeld?
17 Zijn u de poorten des doods ontdekt?
en hebt gij gezien de poorten van de
schaduw des doods?
18 Zijt gij met uw verstand gekomen
tot aan de breedte der aarde? geef het te
kennen, indien gij dit alles weet.
19 Waar is de weg, *daar* het licht woont?
en de duisternis, waar is hare plaats?
20 Dat gij dat brengen zoudt tot zijne
pale, en dat gij merken zoudt de paden
zijns huizes?
21 Gij weet het; want gij waart toen
geboren, en uwe dagen zijn vele in getal.
22 Zijt gij gekomen tot de schatkameren
der sneeuw? en hebt gij de schatkameren
des hagels gezien?
23 Dien Ik ophoude tot den tijd der
benauwdheid, tot den dag des strijds en
des oorlogs!
24 Waar is de weg, *daar* het licht ver-

deeld wordt, *en* de oostenwind zich verstrooit op de aarde?
25 Wie deelt voor den stortregen eenen waterloop uit, en eenen weg voor het weerlicht der donderen?
26 Om te regenen op het land, *waar* niemand is, *op* de woestijn, waarin geen mensch is;
27 [a] Om het woeste en het verwoeste te verzadigen, en om het uitspruitsel der grasscheutjes te doen wassen. *a* Ps. 107:35.
28 Heeft de regen eenen vader? of wie baart de druppelen des dauws?
29 Uit wiens buik komt het ijs voort? en wie baart den rijm des hemels?
30 Als met eenen steen verbergen zich de wateren, en het vlakke des afgronds wordt omvat.
31 Kunt gij de liefelijkheden [a] van het Zevengesternte binden, of de strengen des Orions losmaken? *a* Job 9:9. Amos 5:8.
32 Kunt gij de Mazzarôth voortbrengen op haren tijd? en den Wagen met zijne kinderen leiden?
33 [a] Weet gij de verordeningen des hemels, of kunt gij deszelfs heerschappij op de aarde bestellen? *a* Jer. 31:35.
34 Kunt gij uwe stem tot de wolken opheffen, opdat een overloed van water u bedekke?
35 Kunt gij de bliksemen uitlaten, dat zij henenvaren? en tot u zeggen: Zie, *hier* zijn wij!
36 [a] Wie heeft de wijsheid in het binnenste gezet? of wie heeft den zin het verstand gegeven? *a* Job 32:8. Pred. 2:26. Dan. 1:17.
37 Wie kan de wolken met wijsheid tellen? en wie kan de flesschen des hemels nederleggen?
38 Als het stof doorgoten is tot vastigheid, en de kluiten samenkleven?

HOOFDSTUK 39.

God toont Zijne majesteit nog verder aan Job, door hem te verhalen, wat Hij doet aan de leeuwen, vs. 1; de raven en steengeiten, 3 den woudezel, 8: den eenhoorn, 12; den pauw, ooievaar en struisvogel, 16; het paard, 22; den sperwer, 29; den arend, 30. God bestraft Job over zijne vermetelheid, 34. Job bekent zijne schuld, 36.

ZULT gij voor den ouden leeuw roof jagen? [a] of de graagheid der jonge leeuwen vervullen? *a* Ps. 104:21.
2 Als zij nederbukken in de holen, *en* in den kuil zitten, ter loering.
3 Wie bereidt [a] de raaf haren kost, als hare jongen tot God schreeuwen, *als* zij dwalen, omdat er geen eten is? *a* Ps. 147:9. Matt. 6:26.
4 Weet gij den tijd van het baren der steengeiten? [a] hebt gij waargenomen den arbeid der hinden? *a* Ps. 29:9.
5 Zult gij de maanden tellen, *die* zij vervullen? en weet gij den tijd van haar baren?
6 Als zij zich krommen, hare jongen met versplijting voortbrengen, hare smarten uitwerpen?
7 Hare jongen worden kloek, worden groot door het koren; zij gaan uit, en keeren niet weder tot dezelve.
8 Wie heeft den woudezel vrij henengezonden? en wie heeft de banden des wilden ezels gelost?
9 [a] Dien Ik de wildernis tot zijn huis besteld heb, en het ziltige tot zijne woningen. *a* Job 24:5. Jer. 2:24.
10 Hij belacht het gewoel der stad; het menigerlei getier des drijvers hoort hij niet.
11 Dat hij uitspeurt op de bergen, is zijne weide; en hij zoekt allerlei groensel na.
12 Zal de eenhoorn u willen dienen? zal hij vernachten aan uwe kribbe?
13 Zult gij den eenhoorn met zijn touw aan de voren binden? zal hij de laagten achter u eggen?
14 Zult gij op hem vertrouwen, omdat zijne kracht groot is? en zult gij uwen arbeid op hem laten?
15 Zult gij hem gelooven, dat hij uw zaad zal wederbrengen, en vergaderen *tot* uwen dorschvloer?
16 Zijn *van u* de verheugelijke vleugelen der pauwen? of de vederen des ooievaars, en des struisvogels?
17 Dat zij hare eieren in de aarde laat, en in het stof die verwarmt,
18 En vergeet, dat de voet die drukken kan, en de dieren des velds die vertrappen kunnen?
19 Zij verhardt zich tegen hare jongen, als of zij de hare niet waren; haar arbeid is te vergeefs, *omdat* zij zonder vreeze is.
20 Want God heeft haar van wijsheid ontbloot, en heeft haar des verstands niets medegedeeld.
21 Als het tijd is, verheft zij zich in de hoogte; zij belacht het paard en zijnen rijder.
22 Zult gij het paard sterkte geven? kunt gij zijnen hals met donder bekleeden?
23 Zult gij het beroeren als eenen sprinkhaan? de pracht van zijn gesnuif is eene verschrikking.
24 Het graaft in den grond, en het is

vroolijk in zijne kracht; en trekt uit, den geharnaste te gemoet.

25 Het belacht de vreeze en wordt niet ontsteld, en keert niet wederom van wege het zwaard.

26 Tegen hem ratelt de pijlkoker, het vlammig ijzer der spies en der lans.

27 Met schudding en beroering slokt het de aarde op, en gelooft niet, dat het is het geluid der bazuin.

28 In het volle geklank der bazuin, zegt het: Heah! en riekt den krijg van verre, den donder der vorsten en het gejuich.

29 Vliegt de sperwer door uw verstand? *en* breidt hij zijne vleugelen uit naar het zuiden?

30 Is het naar uw bevel, dat de arend zich omhoog verheft, [a] en dat hij zijn nest in de hoogte maakt? [a] Jer. 49:16. Obadja vs. 4.

31 Hij woont en vernacht in de steenrots, op de scherpte der steenrots en der vaste plaats.

32 Van daar speurt hij de spijze op; zijne oogen zien van verre af.

33 Ook zuipen zijne jongen bloed; en [a] waar verslagenen zijn, daar is hij. [a] Matt. 24:28. Luk. 17:37.

34 En de HEERE antwoordde Job en zeide:

35 Is het twisten met den Almachtige onderrichten? wie God bestraft, die antwoorde daarop.

36 Toen antwoordde Job den HEERE, en zeide:

37 Zie, ik ben te gering; wat zou ik U antwoorden? [a] ik leg mijne hand op mijnen mond. [a] Ps. 39:10.

38 Eenmaal heb ik gesproken, maar zal niet antwoorden; of tweemaal, maar zal niet voortvaren.

HOOFDSTUK 19.

Job wordt weder van den Heere bestraft, omdat hij Gods gerechtigheid en macht nog niet ten volle bekend had, vs. 1. Beschrijving van Gods macht door tegenstelling van Jobs zwakheid, 4. God daagt Job uit, om zich aan het hoofd der wereldregeering te plaatsen, 5. Beschrijving van den Behémoth en Leviathan, die God beide geschapen heeft, 10.

EN de HEERE antwoordde Job uit een onweder, en zeide:

2 Gord nu a's een man uwe lenden; Ik zal u vragen, en onderricht Mij.

3 Zult gij ook [a] Mijn oordeel te niet maken? zult gij Mij verdoemen, opdat gij rechtvaardig zijt? [a] Ps. 51:6. Rom. 3:4.

4 Hebt gij eenen arm gelijk God? en kunt gij gelijk Hij, met de stem donderen?

5 Versier u nu met voortreffelijkheid en hoogheid, en bekleed u met majesteit en heerlijkheid!

6 Strooi de verbolgenheden uws toorns uit, en zie allen hoogmoedige, en verneder hem!

7 Zie allen hoogmoedige, *en* breng hem te onder; en verpletter de goddeloozen in hunne plaats!

8 Verberg hen te zamen in het stof; verbind hunne aangezichten in het verborgen!

9 Dan zal Ik ook u loven, omdat uwe rechterhand u zal verlost hebben.

10 Zie nu Behémoth, welken Ik gemaakt heb nevens u; hij eet hooi, gelijk een rund.

11 Zie toch, zijne kracht is in zijne lenden, en zijne macht in den navel zijns buiks.

12 Als het hem lust, zijn staart is als een ceder; de zenuwen zijner schaamte zijn doorvlochten.

13 Zijne beenderen zijn *als* vast koper; zijne gebeenten zijn als ijzeren handboomen.

14 Hij is een hoofdstuk der wegen Gods; Die hem gemaakt heeft, heeft *hem* zijn zwaard aangehecht.

15 Omdat de bergen hem voeder voortbrengen, daarom spelen al de dieren des velds aldaar.

16 Onder schaduwachtige boomen ligt hij neder, in eene schuilplaats des riets en des slijks.

17 De schaduwachtige boomen bedekken hem, elk een met zijne schaduw; de beekwilgen omringen hem.

18 Zie, hij doet de rivier geweld aan, *en* verhaast zich niet; hij vertrouwt, dat hij de Jordaan in zijnen mond zou kunnen intrekken.

19 Zou men hem voor zijne oogen kunnen vangen? zou men *hem* met strikken den neus doorboren kunnen?

20 Zult gij den Leviathan met den angel trekken, of zijne tong met een koord, *dat* gij laat nederzinken?

21 Zult gij hem eene bieze in den neus leggen? of met een' doorn zijne kaak doorboren?

22 Zal hij aan u vele smeekingen maken? zal hij zachtjes tot u spreken?

23 Zal hij een verbond met u maken? zult gij hem aannemen tot eenen eeuwigen slaaf?

24 Zult gij met hem spelen gelijk *met* een vogeltje? of zult gij hem binden voor uwe jonge dochters?

25 Zullen de metgezellen over hem een' maaltijd bereiden? zullen zij hem deelen onder de kooplieden?

26 Zult gij zijne huid met haken vullen, of met een' visschers krauwel zijn hoofd?

27 Leg uwe hand op hem; gedenk des strijds; doe het niet meer.

28 Zie, zijne hoop zal feilen; zal hij ook voor zijn gezicht nedergeslagen worden?

HOOFDSTUK 41.

God wijst aan het einde der beschrijving van den Leviathan, vs. 1; verklaart aan niemand gehouden te zijn, dewijl Hij Heere is van alles, vs. 2; gaat voort in de beschrijving van den Leviathan, ten bewijze Zijner Goddelijke kracht en om aan te toonen, dewijl deze onbegrijpelijk is, dat wij Zijne werken niet moeten tegenspreken noch berispen, 3.

NIEMAND is *zoo* koen, dat hij hem opwekken zou; wie is dan hij, die zich voor Mijn aangezicht stellen zou?

2 [a]Wie heeft Mij voorgekomen, dat Ik *hem* zou vergelden? [b]wat onder den ganschen hemel is, is het Mijne. [a]Rom. 11:35. [b]Ex. 19:5. Deut. 10:14. Ps. 24:1. 50:12. 1 Kor. 10:26, 28.

3 Ik zal zijne leden niet verzwijgen, noch het verhaal *zijner* sterkte, noch de bevalligheid zijner gestaltenis.

4 Wie zou het opperste zijns kleeds ontdekken? wie zou met zijnen dubbelen breidel *hem* aankomen?

5 Wie zou de deuren zijns aangezichts opendoen? rondom zijne tanden is verschrikking.

6 Zeer uitnemend zijn zijne sterke schilden, elk een gesloten *als* met een nauwdrukkend zegel.

7 Het eene is *zoo* na aan het andere, dat de wind daar niet kan tusschen komen.

8 Zij kleven aan elkander; zij vatten zich samen, dat zij zich niet scheiden.

9 Elk eene zijner niezingen doet een licht schijnen; en zijne oogen zijn als de oogleden des dageraads.

10 Uit zijnen mond gaan fakkelen; vurige vonken raken er uit.

11 Uit zijne neusgaten komt rook voort, als *uit* eenen ziedenden pot en ruimen ketel.

12 Zijn adem zou kolen doen vlammen, en eene vlam komt uit zijnen mond voort.

13 In zijnen hals herbergt de sterkte; voor hem springt zelfs de droefheid van vreugde op.

14 De stukken van zijn vleesch kleven samen; elk een is vast in hem; het wordt niet bewogen.

15 Zijn hart is vast gelijk een steen; ja, vast gelijk een deel van den ondersten *molensteen*.

16 Van zijn verheffen schromen de sterken: om *zijner* doorbrekingen wille ontzondigen zij zich.

17 Raakt hem iemand met het zwaard, dat zal niet bestaan, spies, schicht noch pantsier.

18 Hij acht het ijzer voor stroo, en het staal voor verrot hout.

19 De pijl zal hem niet doen vlieden; de slingersteenen worden hem in stoppelen veranderd.

20 De werpsteenen worden *van hem* geacht als stoppelen, en hij belacht de drilling der lans.

21 Onder hem zijn scherpe scherven; hij spreidt zich op het puntachtige, *als* op slijk.

22 Hij doet de diepte zieden gelijk een' pot; hij stelt de zee als eene apothekers kokerij.

23 Achter zich verlicht hij het pad; men zou den afgrond voor grijzigheid houden.

24 Op de aarde is niets met hem te vergelijken, die gemaakt is, om zonder schrik te wezen.

25 Hij aanziet alles, wat hoog is; hij is een koning over alle jonge hoogmoedige dieren.

HOOFDSTUK 42.

Job bekent zijne schuld, vs. 1; en bewijst zijn berouw in stof en asch, 6. God bestraft de drie vrienden van Job, 7; beveelt hun, dat zij voor zich offeranden doen en dat Job voor hen bidde, 8; dit gedaan zijnde, worden zij met God verzoend, 9. Job wordt uit zijn lijden verlost en eens zoo rijk gezegend als te voren, 10, 12; wordt bezocht en vertroost van zijne broeders, zusters en goede vrienden, 11. Hij wordt niet alleen gezegend in middelen, 12; maar ook in kinderen, 13; de verlenging zijns levens, 16; zijnen dood, 17.

TOEN antwoordde Job den HEERE, en zeide:

2 Ik weet, dat Gij alles vermoogt, en dat geene van uwe gedachten kan afgesneden worden.

3 [a]Wie is hij, *zegt Gij*, die den raad verbergt zonder wetenschap? zoo heb ik dan verhaald hetgeen ik niet verstond, [b]dingen, die voor mij te wonderbaar waren, die ik niet wist. [a]Job 38:2. [b]Ps. 40:6. 131:1. 139:6.

4 Hoor toch, en ik zal spreken; ik zal U vragen, en onderricht Gij mij.

5 Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog.

6 Daarom verfoei ik *mij*, en ik heb berouw in stof en asch.

7 Het geschiedde nu, nadat de HEERE die woorden tot Job gesproken had, dat de HEERE tot Elifaz, den Themaniet, zeide: Mijn toorn is ontstoken tegen u, en tegen uwe twee vrienden; want gijlieden hebt niet recht van Mij gesproken, gelijk als Mijn knecht Job.

8 Daarom neemt nu voor ulieden zeven

varren en zeven rammen, en gaat henen tot
Mijnen knecht Job, en offert brandoffer
voor ulieden, en laat Mijnen knecht Job
voor ulieden bidden; want zekerlijk, Ik zal
zijn aangezicht aannemen, opdat Ik aan
ulieden niet doe naar uwe dwaasheid;
want gijlieden hebt niet recht van Mij ge-
sproken, gelijk Mijn knecht Job.
9 Toen gingen Elífaz, de Themaniet, en
Bildad, de Suhiet, *en* Zofar, de Naämathiet,
henen, en deden, gelijk als de HEERE tot
hen gesproken had; en de HEERE nam het
aangezicht van Job aan.
10 En de HEERE wendde de gevangenis
van Job, toen hij gebeden had voor zijne
vrienden; en de HEERE vermeerderde al
hetgeen Job gehad had tot dubbel zoo veel.
11 Ook kwamen tot hem al zijne broeders,
en al zijne zusters, en allen, die hem te voren
gekend hadden, en aten brood met hem in
zijn huis, en beklaagden hem, en vertroostten
hem over al het kwaad, dat de HEERE over
hem gebracht had; en zij gaven hem een
iegelijk een stuk gelds, een iegelijk ook
een gouden voorhoofdsiersel.
12 En de HEERE zegende Jobs laatste
meer dan zijn eerste; want hij had veertien
duizend schapen, en zes duizend keme-
len, en duizend juk runderen, en duizend
ezelinnen.
13 Daartoe had hij zeven zonen en drie
dochteren.
14 En hij noemde den naam der eerste
Jemíma, en den naam der tweede Kezía,
en den naam der derde Keren-happûch.
15 En er werden zoo schoone vrouwen
niet gevonden in het gansche land, als de
dochteren van Job; en haar vader gaf haar
erfdeel onder hare broederen.
16 En Job leefde na dezen honderd en
veertig jaren, dat hij zag zijne kinderen,
en de kinderen zijner kinderen, tot in
vier geslachten.
17 En Job stierf, oud en der dagen zat.

HET * BOEK

DER

PSALMEN.

* Luk. 20:42. Hand. 1:20.

PSALM 1.

Beschrijving van den wandel en de gelukzaligheid der vromen, in tegenoverstelling van den aard en ellendigen staat der goddeloozen.

WELGELUKZALIG is de man, [a] die
niet wandelt in den raad der godde-
loozen, noch staat op den weg der zondaren,
noch zit in het gestoelte der spotters;

[a] Ps. 26:4. Spr. 1:10, 15. 4:14, 15. 1 Kor. 15:33. Efez. 5:11.

2 [a] Maar zijn lust is in des HEEREN wet,
en hij overdenkt Zijne wet dag en nacht.

[a] Deut. 6:6, enz. 17:19. Joz. 1:8. Ps. 119:1, enz.

3 Want hij zal zijn als een [a] boom, geplant
aan waterbeken, die zijne vrucht geeft op
zijnen tijd, en welks blad niet afvalt; en al
wat hij doet, zal wel gelukken. [a] Jer. 17:8.
4 Alzoo zijn de goddeloozen niet, maar
als [a] het kaf, dat de wind henendrijft.

[a] Job 21:18. Ps. 35:5. Jes. 17:13. 29:5. Hos. 13:3.

5 Daarom zullen de goddeloozen niet
bestaan in het gericht, noch de zondaars in
de vergadering der rechtvaardigen.
6 Want de HEERE kent den weg der
rechtvaardigen; maar de weg der godde-
loozen zal vergaan.

PSALM 2.

Profetie van het Koninkrijk van den Messias, onzen Heere Jezus Christus, met een ernstig bevel aan de koningen en regenten der aarde, dat zij zich dezen Koning met gehoorzaamheid zullen onderwerpen.

WAAROM [a] woeden de Heidenen, en
bedenken de volken ijdelheid?

[a] Hand. 4:25.

2 De koningen der aarde stellen zich op, en
de vorsten beraadslagen te zamen tegen den
HEERE, en tegen Zijnen Gezalfde, *zeggende:*
3 Laat ons hunne banden verscheuren, en
hunne touwen van ons werpen.
4 Die in den hemel woont, zal lachen; de
HEERE zal hen bespotten.
5 Dan zal Hij tot hen spreken in Zijnen
toorn, en in Zijne grimmigheid zal Hij hen
verschrikken.
6 Ik toch heb Mijnen Koning gezalfd
over Zion, den berg Mijner heiligheid.
7 Ik zal van het besluit verhalen: de

HEERE heeft tot Mij gezegd: [a] Gij zijt Mijn Zoon; heden heb Ik U gegenereerd.

[a] Hand. 13:33. Hebr. 1:5. 5:5.

8 Eisch van Mij, [a] en Ik zal de Heidenen geven *tot* Uw erfdeel, en de einden der aarde *tot* Uwe bezitting. [a] Ps. 22:28. 72:8.

9 [a] Gij zult hen verpletteren met eenen ijzeren scepter; gij zult hen in stukken slaan als een pottenbakkers vat. [a] Openb. 2:27. 19:15.

10 Nu dan, gij, koningen! handelt verstandiglijk; laat u tuchtigen, gij, rechters der aarde!

11 Dient den HEERE met vreeze, en verheugt u met beving.

12 Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne, en gij *op* den weg vergaat, wanneer Zijn toorn maar een weinig zou ontbranden. [a] Welgelukzalig zijn allen, die op Hem betrouwen. [a] Ps. 34:9. Spr. 16:20. Jes. 30:18. Jer. 17:7. Rom. 9:33. 10:11. 1 Petr. 2:6.

PSALM 3.

David klaagt over de menigte en trotschheid zijner vijanden; troost en sterkt zich daartegen door zijn vertrouwen op en gerustheid in God, en de veelvuldige ondervinding van Zijnen genadigen bijstand in vorige tijden; bidt om behoudenis voor zich en voor de Kerk.

EEN psalm van David, als hij [a] vlood voor het aangezicht van zijnen zoon Absalom. [a] 2 Sam. 15, 16, 17, 18.

2 O, HEERE! hoe zijn mijne tegenpartijders vermenigvuldigd! velen staan tegen mij op.

3 Velen zeggen van mijne ziel: Hij heeft geen heil bij God. Sela.

4 Doch Gij, HEERE! zijt een Schild voor mij, mijne eer, en Die mijn hoofd opheft.

5 Ik riep met mijne stem tot den HEERE, en Hij verhoorde mij van den berg Zijner heiligheid. Sela.

6 [a] Ik lag neder en sliep; ik ontwaakte; want de HEERE ondersteunde mij. [a] Ps. 4:9.

7 [a] Ik zal niet vreezen voor tien duizenden des volks, die zich rondom tegen mij zetten. [a] Ps. 27:3.

8 Sta op, HEERE! verlos mij, mijn God! want Gij hebt al mijne vijanden op het kinnebakken geslagen; de tanden der goddeloozen hebt Gij verbroken.

9 [a] Het heil is des HEEREN; Uw zegen is over Uw volk. Sela.

[a] Spr. 21:31. Jes. 43:11. Jer. 3:23. Hos. 13:4. Openb. 7:10. 19:1.

PSALM 4.

David bidt om genadige verhooring, bestraft zijne vijanden en vermaant hen tot bekeering; is verheugd, getroost en gerust in Gods genade.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.

2 Als ik roep, verhoor mij, o God mijner gerechtigheid! in benauwdheid hebt Gij mij ruimte gemaakt; wees mij genadig, en hoor mijn gebed.

3 Gij, mannen! hoe lang zal mijne eer tot schande zijn? *hoe lang* zult gij de ijdelheid beminnen, de leugen zoeken? Sela.

4 Weet toch, dat de HEERE Zich eenen gunstgenoot heeft afgezonderd; de HEERE zal hooren, als ik tot Hem roep.

5 [a] Zijt beroerd, en zondigt niet; spreekt in ulieder hart op uw leger, en zijt stil. Sela. [a] Efez. 4:26.

6 Offert [a] offeranden der gerechtigheid, en vertrouwt op den HEERE. [a] Deut. 33:19. Ps. 51:21.

7 Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE!

8 Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd, als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn.

9 [a] Ik zal in vrede te zamen nederliggen en slapen; want Gij, o HEERE! alleen zult mij [b] doen zeker wonen.

[a] Ps. 3:6. [b] Lev. 26:5. Deut. 12:10. 33:28.

PSALM 5.

David bidt en smeekt God ernstiglijk, om verhooring van zijne vurige gebeden, zich verzekerende van Gods gerechtigheid tegen zijne vijanden, en goedgunstigheid tot hem; bidt met vertrouwen voor zichzelven tegen zijne goddelooze vijanden, en voor de gansche Kerk.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Nechilôth.

2 O, HEERE! neem mijne redenen ter oore; versta mijne overdenking.

3 Merk op de stem mijns geroeps, o, mijn Koning en mijn God! want tot U zal ik bidden.

4 Des morgens, HEERE! zult Gij mijne stem hooren; des morgens zal ik *mij* tot U schikken, en wacht houden.

5 Want Gij zijt geen God, Die lust heeft aan goddeloosheid; de booze zal bij U niet verkeeren.

6 De onzinnigen zullen voor Uwe oogen niet bestaan; Gij haat alle werkers der ongerechtigheid.

7 Gij zult de leugensprekers verdoen; van den man des bloeds en des bedrogs heeft de HEERE eenen gruwel.

8 Maar ik zal door de grootheid Uwer goedertierenheid in Uw huis ingaan; ik zal mij buigen naar het paleis Uwer heiligheid, in Uwe vreeze.

9 HEERE! leid mij in Uwe gerechtigheid, om mijner verspieders wil; richt Uwen weg voor mijn aangezicht.

10 Want in hunnen mond is niets rechts; hun binnenste is enkel verderving; [a] hunne keel is een open graf; met hunne tong vleien zij. a Ps. 34:17. 94:20. Rom. 3:13.

11 Verklaar hen schuldig, o God! laat hen vervallen van hunne raadslagen; drijf hen henen om de veelheid hunner overtredingen; want zij zijn wederspannig tegen U.

12 Maar laat verblijd zijn allen, die op U betrouwen, tot in eeuwigheid; laat hen juichen, omdat Gij hen overdekt; en laat in U van vreugde opspringen, die Uwen Naam liefhebben.

13 Want Gij, HEERE! zult den rechtvaardige zegenen; Gij zult hem met goedgunstigheid kronen, als met eene rondas.

PSALM 6.

David zeer krank zijnde, draagt God zijne ellende voor; bidt zeer vurig om genade en gezondheid, en verzekerd zijnde van verhooring, triomfeert hij over al zijne goddelooze vijanden.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth, op de Scheminîth.

2 O, HEERE! [a] straf mij niet in Uwen toorn, en kastijd mij niet in Uwe grimmigheid! a Ps. 38:2.

3 Wees mij genadig, HEERE! want ik ben verzwakt; genees mij, HEERE! want mijne beenderen zijn verschrikt.

4 Ja, mijne ziel is zeer verschrikt; en Gij, HEERE! hoe lange?

5 Keer weder, HEERE! red mijne ziel; verlos mij, om Uwer goedertierenheid wil.

6 Want in den dood is Uwer geene gedachtenis; wie zal U loven in het graf?

7 Ik ben moede van mijn zuchten; ik doe mijn bed den ganschen nacht zwemmen; ik doornat mijne bedstede met mijne tranen.

8 Mijn oog is doorknaagd van verdriet, is veroud, van wege al mijne tegenpartijders.

9 [a] Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid! want de HEERE heeft de stem mijns geweens gehoord. a Matt. 7:23. 25:41. Luk. 13:27.

10 De HEERE heeft mijne smeeking gehoord; de HEERE zal mijn gebed aannemen.

11 Al mijne vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden; zij zullen terugkeeren; zij zullen in een oogenblik beschaamd worden.

PSALM 7.

David bidt om verlossing van zijne wreede vijanden; beroept zich heiliglijk op zijne onschuld en begeert recht van God; profeteert dat God recht zal doen, tot bescherming der vromen, ondergang en verderf van zijne onboetvaardige vervolgers en tot lof van Zijnen heiligen Naam.

DAVIDS Schiggajôn, dat hij den HEERE gezongen heeft, over de woorden van Cusch, den zoon van Jemini.

2 HEERE, mijn God! op U betrouw ik; verlos mij van al mijne vervolgers, en red mij.

3 Opdat hij mijne ziel niet roove als een leeuw, verscheurende, terwijl er geen verlosser is.

4 HEERE, mijn God! indien ik dat gedaan heb; indien er onrecht in mijne handen is;

5 Indien ik kwaad vergolden heb dien, die vrede met mij had; (ja, ik heb dien gered, die mij zonder oorzaak benauwde!)

6 Zoo vervolge de vijand mijne ziel, en achterhale ze, en vertrede mijn leven ter aarde, en doe mijne eer in het stof wonen! Sela.

7 Sta op, HEERE! in Uwen toorn, verhef U om de verbolgenheden mijner benauwers, en ontwaak tot mij; Gij hebt het gericht bevolen.

8 Zoo zal de vergadering der volken U omsingelen; keer dan boven haar weder in de hoogte.

9 De HEERE zal den volken recht doen; richt mij, HEERE! naar mijne gerechtigheid, en naar mijne oprechtigheid, *die* bij mij is.

10 Laat toch de boosheid der goddeloozen een einde nemen; maar bevestig den rechtvaardige, Gij, Die [a] harten en nieren beproeft, o, rechtvaardige God!

a 1 Kron. 28:9. Jer. 11:20. 17:10. 20:12. Openb. 2:23.

11 Mijn schild is bij God, Die de oprechten van hart behoudt.

12 God is een rechtvaardig Rechter, en een God, Die te allen dage toornt.

13 Indien hij zich niet bekeert, zoo zal Hij Zijn zwaard wetten; Hij heeft Zijnen boog gespannen, en dien bereid,

14 En heeft doodelijke wapenen voor hem gereed gemaakt; Hij zal Zijne pijlen tegen de hittige vervolgers te werk stellen.

15 Ziet, [a] hij is in arbeid van ongerechtigheid, en is zwanger van moeite; hij zal leugen baren. a Job 15:35. Jes. 59:4.

16 [a] Hij heeft eenen kuil gedolven, en dien uitgegraven; maar hij is gevallen in de groeve, *die* hij gemaakt heeft.

a Job 4:8. Ps. 9:16. 10:2. Spr. 5:22. 26:27. Pred. 10:8.

17 Zijne moeite zal op zijn hoofd wederkeeren, en zijn geweld op zijnen schedel nederdalen.

18 Ik zal den HEERE loven naar Zijne gerechtigheid, en den Naam des HEEREN, des Allerhoogsten, psalmzingen.

PSALM 8.

David verheft ten hoogste Gods majesteit, almacht en wonderbare regeering; inzonderheid Zijne onbegrijpelijke goedertierenheid en genade over den ellendigen mensch, in den Messias Jezus Christus.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Gitthith.

2 O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de gansche aarde! Gij, Die Uwe majesteit gesteld hebt boven de hemelen.

3 Uit [a] den mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest, om Uwer tegenpartijen wil, om den vijand en wraakgierige te doen ophouden. [a] Matt. 21:16.

4 Als ik Uwen hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt;

5 [a] Wat is de mensch, dat Gij zijner gedenkt? en de zoon des menschen, dat Gij hem bezoekt? [a] Job 7:17. Ps. 144:3. Hebr. 2:6.

6 En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond?

7 Gij doet hem heerschen over de werken Uwer handen; [a] Gij hebt alles onder zijne voeten gezet: [a] 1 Kor. 15:27.

8 Schapen en ossen, allen die; ook mede de dieren des velds,

9 Het gevogelte des hemels, en de visschen der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt.

10 O HEERE, onze Heere! hoe heerlijk is Uw Naam op de gansche aarde!

PSALM 9.

David dankt God met groote vreugde voor de overwinning, die Hij hem over zijne vijanden had verleend; bespot hunnen ijdelen roem en trotsche aanslagen, prijst Gods gerechtigheid in het haten en straffen der goddeloozen, en Zijne trouw in het verlossen der verdrukte vromen, die hij noodigt om God te loven, bidt verder om voortduring van Gods genade en vernietiging van de macht en aanslagen zijner vijanden.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op Mûth-Labben.

2 Ik zal den HEERE loven met mijn gansche hart; ik zal al Uwe wonderen vertellen.

3 In U zal ik mij verblijden, en van vreugde opspringen; ik zal Uwen Naam psalmzingen, o, Allerhoogste!

4 Omdat mijne vijanden achterwaarts gekeerd, gevallen en vergaan zijn van Uw aangezicht.

5 Want Gij hebt mijn recht en mijne rechtszaak afgedaan; Gij hebt gezeten op den troon, o, Rechter der gerechtigheid!

6 Gij hebt de Heidenen gescholden, den goddelooze verdaan, hunnen naam uitgedelgd, tot in eeuwigheid en altoos.

7 O, vijand! zijn de verwoestingen voleind in eeuwigheid? en hebt gij de steden uitgeroeid? hunlieder gedachtenis is *met* hen vergaan.

8 Maar de HEERE zal in eeuwigheid zitten; Hij heeft Zijnen troon bereid ten gerichte.

9 [a] En Hij Zelf zal de wereld richten in gerechtigheid, en de volken oordeelen in rechtmatigheden. [a] Ps. 96:13. 98:9.

10 [a] En de HEERE zal een Hoog Vertrek zijn voor den verdrukte, een Hoog Vertrek in tijden van benauwdheid. [a] Ps. 37:39. 46:2. 91:2.

11 En die Uwen Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE! niet hebt verlaten degenen, die U zoeken.

12 Psalmzingt den HEERE, Die te Zion woont; verkondigt onder de volken Zijne daden.

13 Want Hij zoekt de bloedstortingen; Hij gedenkt derzelven; Hij vergeet het geroep der ellendigen niet.

14 Wees mij genadig, HEERE! zie mijne ellende aan, van mijne haters *mij aangedaan*, Gij, Die mij verhoogt uit de poorten des doods;

15 Opdat ik Uwen ganschen lof in de poorten der dochter van Zion vertelle, dat ik mij verheuge in Uw heil.

16 [a] De Heidenen zijn gezonken in de groeve, *die* zij gemaakt hadden; hunlieder voet is gevangen in het net, dat zij verborgen hadden. [a] Ps. 7:16.

17 De HEERE is bekend geworden; Hij heeft recht gedaan; de goddelooze is verstrikt in het werk zijner handen! Higgajon, Sela.

18 De goddeloozen zullen terugkeeren, naar de hel toe, alle God vergetende Heidenen.

19 Want de nooddruftige zal niet voor altoos vergeten worden, *noch* de verwachting der ellendigen in eeuwigheid verloren zijn.

20 Sta op, HEERE! laat den mensch zich niet versterken; laat de Heidenen voor Uw aangezicht geoordeeld worden.

21 O, HEERE! jaag hun vreeze aan; laat de Heidenen weten, *dat* zij menschen zijn. Sela.

PSALM 10.

David, of Gods Kerk, of David in den naam van Gods Kerk, bidt vuriglijk tegen de vervolging en verdrukking der goddeloozen, beschrijvende zeer levendig hunnen hoogmoed, goddeloosheid en hunne wreede bloedige handelingen; begeert Gods rechtvaardige vergelding, van welke hij zich in het geloof verzekert.

O, HEERE! waarom staat Gij van verre? *waarom* verbergt Gij U in tijden van benauwdheid?

2 De goddelooze vervolgt hittiglijk in hoogmoed den ellendige; [a] laat hen gegrepen worden in de aanslagen, die zij bedacht hebben. a Ps. 7:16. 9:16. Spr. 5:22.
3 Want de goddelooze roemt over den wensch zijner ziel; hij zegent den gierigaard; hij lastert den HEERE.
4 De goddelooze, gelijk hij zijn' neus omhoog steekt, onderzoekt niet; [a] al zijne gedachten zijn, dat er geen God is. a Ps. 14:1. 53:2.
5 Zijne wegen maken te allen tijde smarte; Uwe oordeelen zijn eene hoogte, verre van hem; al zijne tegenpartijders, die blaast hij aan.
6 Hij zegt in zijn hart: Ik zal niet wankelen; want *ik* zal van geslacht tot geslacht in geen kwaad zijn.
7 [a] Zijn mond is vol van vloek, en bedriegerijen, en list; onder zijne tong is moeite en ongerechtigheid. a Rom. 3:14.
8 Hij zit in de achterlage der hoeven; in verborgene plaatsen doodt hij den onschuldige; zijne oogen verbergen zich tegen den arme.
9 Hij legt lagen in eene verborgene plaats, gelijk een leeuw in zijn hol; hij legt lagen, om den ellendige te rooven; hij rooft den ellendige, als hij hem trekt in zijn net.
10 Hij duikt neder, hij buigt zich; en de arme hoop valt in zijne sterke *pooten*.
11 [a] Hij zegt in zijn hart: God heeft het vergeten; Hij heeft Zijn aangezicht verborgen; Hij ziet niet in eeuwigheid. a Ps. 94:7.
12 Sta op, HEERE God! hef Uwe hand op; vergeet de ellendigen niet.
13 Waarom lastert de goddelooze God? zegt in zijn hart: Gij zult het niet zoeken?
14 Gij ziet het *immers;* want Gij aanschouwt de moeite en het verdriet, opdat men het in Uwe hand geve; op U verlaat zich de arme, Gij zijt geweest een Helper van den wees.
15 Breek den arm des goddeloozen en boozen; zoek zijne goddeloosheid, *totdat* Gij haar niet vindt.
16 [a] De HEERE is Koning eeuwiglijk en altoos; de Heidenen zijn vergaan uit Zijn land. a Ps. 29:10. 145:13. 146:10. Jer. 10:10. Klgld. 5:19. Dan. 4:3. 6:27. 1 Tim. 1:17.
17 HEERE! Gij hebt den wensch der zachtmoedigen gehoord; Gij zult hun hart sterken; Uw oor zal opmerken;
18 Om den wees en verdrukte recht te doen; opdat een mensch van de aarde niet meer voortvare geweld te bedrijven.

PSALM 11.

David, vernemende de spotternijen van zijne vervolgers, die hem steeds najagen en doen omzwerven, neemt toevlucht tot God; en verklaart zijn geloof aan Gods voorzienigheid, Die beiden, vromen en goddeloozen, ziet, beproeft en richten zal.

EEN *psalm* van David, voor den opperzangmeester.
Ik betrouw op den HEERE; hoe zegt gijlieden tot mijne ziel: Zwerft henen *naar* ulieder gebergte, *als* een vogel?
2 Want, ziet, de goddeloozen spannen den boog; zij schikken hunne pijlen op de pees, om in het donkere te schieten naar de oprechten van harte.
3 Zekerlijk, de fondamenten worden omgestooten; wat heeft de rechtvaardige bedreven?
4 De HEERE is in het paleis Zijner heiligheid; des HEEREN troon is in den hemel; Zijne oogen aanschouwen, Zijne oogleden proeven de menschenkinderen.
5 De HEERE proeft den rechtvaardige; maar den goddelooze, en dien, die geweld liefheeft, haat Zijne ziel.
6 Hij zal op de goddeloozen regenen strikken, vuur en zwavel; en een geweldige stormwind zal het deel huns bekers zijn.
7 Want de HEERE is rechtvaardig; Hij heeft gerechtigheden lief; Zijn aangezicht aanschouwt den oprechte.

PSALM 12.

David bidt om bewaring, zoo voor zich als voor de Kerk, van de algemeene boosheid, ontrouw, valschheid, bedriegerij, trotschheid en dwingelandij, bij de overheden in gebruik; en profeteert, dat God hen richten en de vromen behouden zal, naar de getrouwe beloften van Zijn woord.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op de Scheminîth.
2 Behoud, o HEERE! want [a] de goedertierene ontbreekt; want de getrouwen zijn weinig geworden onder de menschenkinderen. a Jes. 57:1.
3 Zij spreken valschheid, een ieder met zijnen naaste, *met* vleiende lippen; zij spreken met een dubbel hart.
4 De HEERE snijde af alle vleiende lippen, de grootsprekende tong;
5 Die daar zeggen: Wij zullen de overhand hebben met onze tong; onze lippen zijn onze! wie is heer over ons?
6 Om de verwoesting der ellendigen, om het kermen der nooddruftigen, zal Ik nu opstaan, zegt de HEERE; Ik zal in behoudenis zetten, dien hij aanblaast.
7 [a] De redenen des HEEREN zijn reine

redenen, zilver, gelouterd in eenen aarden
smeltkroes, gezuiverd zevenmaal.

a 2 Sam. 22:31. Ps. 18:31. 119:140. Spr. 30:5.

8 Gij, HEERE! zult hen bewaren; Gij
zult hen behoeden voor dit geslacht, tot
in eeuwigheid.

9 De goddeloozen draven rondom, wan-
neer de snoodsten van des menschen kin-
deren verhoogd worden.

PSALM 13.

David klaagt over uitstel van Gods hulp; bidt, dat Hij, om de eer Zijns Naams, zijn nakend verderf voorkome; en overwint door geloof.

EEN psalm van David, voor den opper-
zangmeester.

2 Hoe lang, HEERE! zult Gij mij steeds
vergeten? hoe lang zult Gij Uw aangezicht
voor mij verbergen?

3 Hoe lang zal ik raadslagen voornemen
in mijne ziel? droefenis in mijn hart bij
dag? Hoe lang zal mijn vijand over mij
verhoogd zijn?

4 Aanschouw, verhoor mij, HEERE, mijn
God! verlicht mijne oogen, opdat ik *in*
den dood niet ontslape.

5 Opdat niet mijn vijand zegge: Ik heb
hem overmocht; [a] mijne tegenpartijders
zich verheugen, wanneer ik zou wankelen.

a Ps. 25:2.

6 Maar ik vertrouw op Uwe goedertieren-
heid; mijn hart zal zich verheugen in Uw
heil; ik zal den HEERE zingen, omdat Hij
aan mij welgedaan heeft.

PSALM 14.

David beschrijft de uiterste bedorvenheid en boosheid zijner vijanden in het bijzonder, en van alle natuurlijke menschen in het gemeen; hij dreigt hen met Gods straffen; verlangt naar Gods heil, bijzonder door den Messias, waarover hij in den geest verheugd is.

EEN psalm van David, voor den opper-
zangmeester.

[a] De dwaas zegt in zijn hart: Er is geen
God. Zij verderven het; zij maken het
gruwelijk *met hun* werk; [b] er is niemand,
die goed doet. *a* Ps. 10:4. 53:2. *b* Rom. 3:10.

2 De HEERE heeft uit den hemel nederge-
zien op de menschenkinderen, om te zien,
of iemand verstandig ware, die God zocht.

3 Zij zijn allen afgeweken; te zamen zijn
zij stinkende geworden; er is niemand, die
goed doet, ook niet een.

4 Hebben dan alle werkers der ongerech-
tigheid geene kennis, die mijn volk opeten,
als of zij brood aten? Zij roepen den
HEERE niet aan.

5 Aldaar zijn zij met vervaardheid ver-
vaard; want God is bij het geslacht des
rechtvaardigen.

6 Gijlieden beschaamt den raad des ellen-
digen, omdat de HEERE zijne Toevlucht is.

7 Och, dat Israëls verlossing uit Zion
kwame! Als de HEERE de gevangenen Zijns
volks zal doen wederkeeren, *dan* zal zich
Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

PSALM 15.

David beschrijft eenen rechten burger van Zion, of waren dienaar van God, die niet verloren zal gaan in eeuwigheid.

EEN psalm van David.
HEERE! wie zal verkeeren in Uwe tent?
wie zal wonen op den berg Uwer heiligheid?

2 [a] Die oprecht wandelt, en gerechtigheid
werkt, en die met zijn hart de waarheid
spreekt; *a* Ps. 24:4. Jes. 33:15.

3 Die met zijne tong niet achterklapt, zij-
nen metgezellen geen kwaad doet, en geene
smaadrede opneemt tegen zijnen naaste;

4 In wiens oogen de verworpene veracht
is; maar hij eert degenen, die den HEERE
vreezen; heeft hij gezworen tot *zijne* schade,
evenwel verandert hij niet;

5 Die zijn geld niet geeft op woeker, en
geen geschenk neemt tegen den onschul-
dige. Die deze dingen doet, zal niet wan-
kelen in eeuwigheid.

PSALM 16.

David bidt om bewaring, met ontkenning van zijne verdiensten bij God, verfoeiing van alle afgoderij en eene blijde betuiging van zijn geloof in den Messias, door Welken hij en alle geloovigen, hebbende gemeenschap met God, de zalige opstanding en het eeuwige leven zullen deelachtig zijn. De Heere Christus Zelf wordt hier ingevoerd, sprekende van Zijnen dood, opstanding en eeuwige heerlijkheid, ten goede van de Zijnen.

EEN gouden kleinood van David.
Bewaar mij, o God! want ik betrouw
op U.

2 *O, mijne ziel!* gij hebt tot den HEERE
gezegd: Gij zijt de HEERE; [a] mijne goed-
heid *raakt* niet tot U;

a Job 22:2. 35:7. Ps. 50:9, enz. Rom. 11:35.

3 *Maar* tot de heiligen, die op de aarde
zijn, en de heerlijken, in dewelke al mijn
lust is.

4 De smarten dergenen, die eenen ande-
ren *God* begiftigen, zullen vermenigvuldigd
worden; ik zal hunne drankofferen van
bloed niet offeren, en hunne namen op
mijne lippen niet nemen.

5 [a] De HEERE is het deel mijner erve,
en mijns bekers; Gij onderhoudt mijn
lot. *a* Klgld. 3:24.

6 De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen

gevallen, ja, eene schoone erfenis is mij
geworden.
7 Ik zal den HEERE loven, Die mij raad
heeft gegeven; zelfs bij nacht onderwijzen
mij mijne nieren.
8 [a]Ik stel den HEERE geduriglijk voor
mij; omdat Hij aan mijne rechterhand is,
zal ik niet wankelen. [a] Hand. 2:25.
9 Daarom is mijn hart verblijd, en mijne
eer verheugt zich; ook zal mijn vleesch
zeker wonen.
10 [a] Want Gij zult mijne ziel in de hel niet
verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw
Heilige de verderving zie. [a] Hand. 2:31. 13:35.
11 Gij zult mij het pad des levens be-
kend maken; verzadiging der vreugde is
bij Uw aangezicht; liefelijkheden zijn in
Uwe rechterhand, eeuwiglijk.

PSALM 17.

David, in vertrouwen dat zijne oprechtheid en onschuld Gode zeer wel bekend zijn, bidt om bewaring en bescherming tegen zijne vervolgers, die bij hun tijdelijk geluk op aarde den onschuldige wreed verdrukten; hij troost zich in Gods heil en de zalige hope des eeuwigen levens.

EEN gebed van David.
HEERE! hoor de gerechtigheid; merk
op mijn geschrei; neem ter oore mijn ge-
bed, met onbedriegelijke lippen *gesproken*.
2 Laat mijn recht van voor Uw aangezicht
uitgaan; laat Uwe oogen de billijkheden
aanschouwen.
3 Gij hebt mijn hart geproefd, des nachts
bezocht; Gij hebt mij getoetst; Gij vindt
niets; *hetgeen* ik gedacht heb, overtreedt
mijn mond niet.
4 Aangaande de handelingen des men-
schen, ik heb mij, naar het woord Uwer
lippen, gewacht voor de paden des in-
brekers;
5 Houdende mijne gangen in Uwe sporen,
opdat mijne voetstappen niet zouden wan-
kelen.
6 Ik roep U aan, omdat Gij mij verhoort;
o God! neig Uw oor tot mij; hoor mijne rede.
7 Maak Uwe weldadigheden wonderbaar,
Gij, Die verlost degenen, die op *U* betrou-
wen, van degenen, die tegen Uwe rechter-
hand opstaan!
8 Bewaar mij als het zwart des oogap-
pels; verberg mij onder de schaduw Uwer
vleugelen,
9 Voor het aangezicht der goddeloozen,
die mij verwoesten, mijner doodvijanden,
die mij omringen.
10 Met hun vet besluiten zij *zich;* met
hunnen mond spreken zij hoovaardiglijk.
11 In onzen gang hebben zij ons nu
omsingeld; zij zetten hunne oogen *op ons*,
ter aarde nederbukkende.
12 Hij is gelijk als een leeuw, die begeert
te rooven, en als een jonge leeuw, zittende
in verborgene plaatsen.
13 Sta op, HEERE! kom zijn aangezicht
voor; vel hem neder; bevrijd mijne ziel
met Uw zwaard van den goddelooze;
14 Met Uwe hand van de lieden, o HEE-
RE! van de lieden, die van de wereld zijn,
welker deel in dit leven is, welker buik Gij
vervult met Uwen verborgen' *schat;* de kin-
deren worden verzadigd, en zij laten hun
overschot hunnen kinderkens achter.
15 *Maar* ik zal Uw aangezicht in gerech-
tigheid aanschouwen; ik zal verzadigd
worden met Uw beeld, als ik zal opwaken.

PSALM 18.

Zie den inhoud van dezen Psalm op 2 Sam. 22.

VOOR den opperzangmeester, *een psalm*
van David, den knecht des HEEREN,
die de woorden dezes lieds tot den HEERE
gesproken heeft, ten dage, als hem de HEERE
gered had uit de hand van al zijne vijanden,
en uit de hand van Saul.
2 Hij zeide dan: Ik zal U hartelijk
liefhebben, HEERE, mijne Sterkte!
3 De HEERE is mijne Steenrots, en mijn
Burg, en mijn Uithelper; mijn God, mijne
Rots, op Welken ik betrouw; mijn Schild, en
de Hoorn mijns heils, mijn Hoog Vertrek.
4 Ik riep den HEERE aan, Die te prijzen
is, en werd verlost van mijne vijanden.
5 Banden des doods hadden mij omvan-
gen, en beken Belials verschrikten mij.
6 Banden der hel omringden mij; strik-
ken des doods bejegenden mij.
7 Als mij bange was, riep ik den HEERE
aan, en riep tot mijnen God; Hij hoorde
mijne stem uit Zijn paleis, en mijn geroep
voor Zijn aangezicht kwam in Zijne ooren.
8 Toen daverde en beefde de aarde, en
de gronden der bergen beroerden zich en
daverden, omdat Hij ontstoken was.
9 Rook ging op van Zijnen neus, en een
vuur uit Zijnen mond verteerde; kolen
werden daarvan aangestoken.
10 En Hij boog den hemel, en daalde ne-
der, en donkerheid was onder Zijne voeten.
11 En Hij voer op eenen cherub, en
vloog; ja, Hij vloog snellijk op de vleu-
gelen des winds.
12 Duisternis zette Hij tot Zijne verber-

ging; rondom Hem was Zijne tent, duis-
terheid der wateren, wolken des hemels.
13 Van den glans, die voor Hem was,
dreven Zijne wolken daarhenen, hagel en
vurige kolen.
14 En de HEERE donderde in den hemel,
en de Allerhoogste gaf Zijne stem, hagel
en vurige kolen.
15 En Hij zond Zijne pijlen uit, en ver-
strooide ze; en Hij vermenigvuldigde de
bliksemen, en verschrikte ze.
16 En de diepe kolken der wateren werden
gezien, en de gronden der wereld werden
ontdekt, van Uw schelden, o HEERE! van
het geblaas des winds van Uwen neus.
17 Hij zond van de hoogte; Hij nam mij;
Hij trok mij op uit groote wateren.
18 Hij verloste mij van mijnen sterken
vijand, en van mijne haters, omdat zij
machtiger waren dan ik.
19 Zij hadden mij bejegend ten dage
mijns ongevals; maar de HEERE was mij
tot een Steunsel.
20 En Hij voerde mij uit in de ruimte;
Hij rukte mij uit; want Hij had lust
aan mij.
21 De HEERE vergold mij naar mijne
gerechtigheid; Hij gaf mij weder naar de
reinigheid mijner handen.
22 Want ik heb des HEEREN wegen
gehouden, en ben van mijnen God niet
goddelooslijk afgegaan.
23 Want al Zijne rechten waren voor mij,
en Zijne inzettingen deed ik niet van mij weg.
24 Maar ik was oprecht bij Hem, en ik
wachtte mij voor mijne ongerechtigheid.
25 Zoo gaf mij de HEERE weder naar
mijne gerechtigheid, naar de reinigheid
mijner handen, voor Zijne oogen.
26 Bij den goedertierene houdt Gij U
goedertieren; bij den oprechten man houdt
Gij U oprecht.
27 Bij den reine houdt Gij U rein; maar
bij den verkeerde bewijst Gij U eenen
Worstelaar.
28 Want Gij verlost het bedrukte volk;
maar de hooge oogen vernedert Gij.
29 Want Gij doet mijne lamp lichten;
de HEERE, mijn God, doet mijne duisternis
opklaren.
30 Want met U loop ik door eene bende,
en met mijnen God spring ik over eenen
muur.
31 Gods weg is volmaakt; de rede des
HEEREN is doorlouterd; Hij is een Schild
allen, die op Hem betrouwen.
32 Want wie is God, behalve de HEERE? en
wie is een Rotssteen, dan alleen onze God?
33 Het is God, Die mij met kracht om-
gordt; en Hij heeft mijnen weg volkomen
gemaakt.
34 Hij maakt mijne voeten gelijk als der
hinden, en Hij stelt mij op mijne hoogten.
35 Hij leert mijne handen ten strijde,
zoodat een stalen boog met mijne armen
verbroken is.
36 Ook hebt Gij mij het schild Uws
heils gegeven, en Uwe rechterhand heeft
mij ondersteund, en uwe zachtmoedigheid
heeft mij groot gemaakt.
37 Gij hebt mijnen voetstap ruim gemaakt
onder mij, en mijne enkelen hebben niet
gewankeld.
38 Ik vervolgde mijne vijanden, en trof
hen aan; en ik keerde niet weder, totdat
ik hen verdaan had.
39 Ik doorstak hen, dat zij niet weder
konden opstaan; zij vielen onder mijne
voeten.
40 Want Gij omgorddet mij met kracht
ten strijde; Gij deedt onder mij neder-
bukken, die tegen mij opstonden.
41 En Gij gaaft mij den nek mijner vij-
anden, en mijne haters, die vernielde ik.
42 Zij riepen; maar er was geen verlosser;
tot den HEERE; maar Hij antwoordde hun
niet.
43 Toen vergruisde ik hen als stof voor
den wind; ik ruimde hen weg als slijk
der straten.
44 Gij hebt mij uitgeholpen van de twis-
ten des volks; Gij hebt mij gesteld tot een
hoofd der Heidenen; het volk, *dat* ik niet
kende, heeft mij gediend.
45 Zoo haast als *hun* oor *van mij* hoorde,
hebben zij mij gehoorzaamd; vreemden heb-
ben zich mij geveinsdelijk onderworpen.
46 Vreemden zijn vervallen, en hebben
gesidderd uit hunne sloten.
47 De HEERE leeft, en geloofd zij mijn
Rotssteen, en verhoogd zij de God mijns
heils!
48 De God, Die mij volkomene wraak
geeft, en de volken onder mij brengt;
49 Die mij uithelpt van mijne vijanden;
ja, Gij verhoogt mij boven degenen, die
tegen mij opstaan; Gij redt mij van den
man des gewelds.

50 Daarom zal ik U, o HEERE! loven onder de Heidenen; en Uwen Naam zal ik psalmzingen;
51 Die de verlossingen Zijns konings groot maakt, en goedertierenheid doet aan Zijnen gezalfde, aan David en aan zijn zaad tot in eeuwigheid.

PSALM 19.

David leert, dat Gods schepselen, en inzonderheid de hemel en de omloop der zon, overvloedig getuigen van Zijne macht, wijsheid en algemeene goedheid; maar roemt bovenal de bijzondere genade, die Hij aan Zijn volk bewijst door de openbaring van Zijn zaligmakend woord, door hetwelk David verlicht zijnde, zijnen zondigen staat bekent, bidt om reiniging, alsmede bewaring van de heerschappij der zonden, opdat hij Gode welbehagelijk moge leven.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk.
3 De dag aan den dag stort overvloediglijk spraak uit, en de nacht aan den nacht toont wetenschap.
4 Geene spraak, en geene woorden zijn er, waar hunne stem niet wordt gehoord.
5 [a]Hun richtsnoer gaat uit over de gansche aarde, en hunne redenen aan het einde der wereld; Hij heeft in dezelve eene tent gesteld voor de zon. [a] Rom. 10:18.
6 En die is als een bruidegom, uitgaande uit zijne slaapkamer; zij [a] is vroolijk als een held, om het pad te loopen. [a] Pred. 1:5.
7 Haar uitgang is van het einde des hemels, en haar omloop tot aan de einden deszelven; en niets is verborgen voor hare hitte.
8 [a] De wet des HEEREN is volmaakt, bekeerende de ziel; de getuigenis des HEEREN is gewis, den slechten wijsheid gevende. [a] 2 Sam. 22:31. Ps. 18:31.
9 De bevelen des HEEREN zijn recht, verblijdende het hart; het gebod des HEEREN is zuiver, verlichtende de oogen.
10 De vreeze des HEEREN is rein, bestaande tot in eeuwigheid; de rechten des HEEREN zijn waarheid; samen zijn zij rechtvaardig.
11 [a] Zij zijn begeerlijker dan goud, ja, dan veel fijn goud; en [b] zoeter dan honig en honigzeem. [a] Ps. 119:72, 127. Spr. 8:11. [b] Ps. 119:103.
12 Ook wordt Uw knecht door dezelve klaarlijk vermaand; in het houden van die is groote loon.
13 Wie zou de afdwalingen verstaan? reinig mij van de verborgene *afdwalingen*.
14 Houd Uwen knecht ook terug van trotschheden; laat ze niet over mij heerschen; dan zal ik oprecht zijn en rein van groote overtreding.
15 Laat de redenen mijns monds, en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor Uw aangezicht, o HEERE, mijn Rotssteen en mijn Verlosser!

PSALM 20.

Eene zegening en gebed van de Kerk voor den koning David, zullende optrekken ten strijde, met een vast vertrouwen van overwinning en roem door den hemelschen Koning, den Messias.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 De HEERE verhoore u in den dag der benauwdheid; de Naam van den God Jakobs zette u in een hoog vertrek.
3 Hij zende uwe hulp uit het heiligdom, en ondersteune u uit Zion.
4 Hij gedenke al uwer spijsofferen, en make uw brandoffer tot asch. Sela.
5 Hij geve u naar uw hart, en vervulle al uwen raad.
6 Wij zullen juichen over uw heil, en de vaandelen opsteken in den Naam onzes Gods. De HEERE vervulle al uwe begeerten.
7 Alsnu weet ik, dat de HEERE Zijnen Gezalfde behoudt; Hij zal hem verhooren uit den hemel Zijner heiligheid; het heil Zijner rechterhand zal zijn met mogendheden.
8 Dezen *vermelden* van wagens, en die van paarden; maar wij zullen vermelden van den Naam des HEEREN, onzes Gods.
9 Zij hebben zich gekromd, en zijn gevallen; maar wij zijn gerezen en staande gebleven.
10 O HEERE! behoud; die Koning verhoore ons ten dage van ons roepen.

PSALM 21.

David dankt God, voor zich en in naam der Kerk, voor de ontvangene overwinning en den gezegenden staat van zijn koninkrijk; zijnde een voorbeeld van den eeuwigen Koning en het Koninkrijk van Jezus Christus; profeteert beider bestendigheid, en den ondergang van al deszelfs vijanden tot Gods lof.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 O, HEERE! de Koning is verblijd over Uwe sterkte; en hoezeer is hij verheugd over Uw heil!
3 Gij hebt hem zijns harten wensch gegeven; en de uitspraak zijner lippen hebt Gij niet geweerd. Sela.
4 Want Gij komt hem voor met zegeningen van het goede; op zijn hoofd zet Gij eene kroon van fijn goud.
5 Het leven heeft hij van U begeerd; Gij hebt het hem gegeven; lengte van dagen, eeuwiglijk en altoos.
6 Groot is zijne eer door Uw heil; majesteit en heerlijkheid hebt Gij hem toegevoegd.

7 Want Gij zet hem *tot* zegeningen in eeuwigheid; Gij vervroolijkt hem door vreugde met Uw aangezicht.

8 Want de Koning vertrouwt op den HEERE, en door de goedertierenheid des Allerhoogsten zal hij niet wankelen.

9 Uwe hand zal al uwe vijanden vinden; uwe rechterhand zal uwe haters vinden.

10 Gij zult hen zetten als eenen vurigen oven ter tijd uws *toornigen* aangezichts; de HEERE zal hen in Zijnen toorn verslinden, en het vuur zal hen verteren.

11 Gij zult hunne vrucht van de aarde verdoen, en hun zaad van de kinderen der menschen.

12 Want zij hebben kwaad tegen U aangelegd; zij hebben eene schandelijke daad bedacht, *doch* zullen niets vermogen.

13 Want Gij zult hen zetten tot een wit; met Uwe pezen zult Gij het op hun aangezicht toeleggen.

14 Verhoog U, HEERE! in Uwe sterkte; zoo zullen wij zingen, en Uwe macht met psalmen loven.

PSALM 22.

Alhoewel in dezen psalm eenige dingen op David (als Christus voorbeeld) kunnen toegepast worden, zoo blijkt nogtans uit zijnen geheelen inhoud en uit het Nieuwe Testament, dat David door den Geest der profetie bijzonder den Heere Christus hier heeft ingevoerd, sprekende van Zijn bitter lijden voor Zijne Kerk, mitsgaders van Zijne verhooging, en de toekomende uitbreiding van Zijn geestelijk Koninkrijk door de geheele wereld, en deszelfs gedurigheid, met verhaal van de weldaden, die wij daardoor bekomen, om Hem daarvoor te dienen, te eeren en te danken.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, op Aijéleth hasscháchar.

2 [a] Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten? verre zijnde van Mijne verlossing, *van* de woorden Mijns brullens?

[a] Matt. 27:46. Mark. 15:34.

3 Mijn God! ik roep des daags; maar Gij antwoordt niet; en des nachts, en ik heb geene stilte.

4 Doch Gij zijt heilig, wonende *onder* de lofzangen Israëls.

5 Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd, en Gij hebt hen uitgeholpen.

6 Tot U hebben zij geroepen, en zijn uitgered; [a] op U hebben zij vertrouwd, en zijn niet beschaamd geworden.

[a] Ps. 25:3. 31:2. Jes. 49:23. Rom. 9:33.

7 Maar Ik ben een worm en geen man, een smaad van menschen, en veracht van het volk.

8 Allen, die Mij zien, [a] bespotten Mij; zij steken de lip uit; zij schudden het hoofd, *zeggende:*

[a] Matt. 27:39.

9 [a] Hij heeft *het* op den HEERE gewenteld, dat Hij Hem *nu* uithelpe, dat Hij Hem redde, dewijl Hij lust aan Hem heeft!

[a] Matt. 27:43.

10 Gij zijt het immers, Die mij uit den buik hebt uitgetogen; Die Mij hebt doen vertrouwen, zijnde aan Mijner moeders borsten.

11 Op U ben ik geworpen van de baarmoeder af; van den buik Mijner moeder aan zijt Gij Mijn God.

12 Zoo wees niet verre van Mij; want benauwdheid is nabij; want er is geen helper.

13 Vele varren hebben Mij omsingeld; sterke *stieren* van Basan hebben Mij omringd.

14 Zij hebben hunnen mond tegen Mij opgesperd, *als* een verscheurende en brullende leeuw.

15 Ik ben uitgestort als water, en al Mijne beenderen hebben zich van een gescheiden; Mijn hart is als was; het is gesmolten in het midden Mijns ingewands.

16 Mijne kracht is verdroogd als eene potscherf, en Mijne tong kleeft aan Mijn gehemelte; en Gij legt Mij in het stof des doods.

17 Want honden hebben Mij omsingeld; eene vergadering van boosdoeners heeft Mij omgeven; [a] zij hebben Mijne handen en Mijne voeten doorgraven.

[a] Matt. 27:35. Mark. 15:24. Luk. 23:33. Joh. 19:23, 37. 20:25.

18 Al Mijne beenderen zou Ik kunnen tellen; zij schouwen het aan; zij zien op Mij.

19 [a] Zij deelen Mijne kleederen onder zich, en werpen het lot over Mijn gewaad.

[a] Luk. 23:34. Joh. 19:24.

20 Maar Gij, HEERE! wees niet verre; Mijne Sterkte! haast U tot Mijne hulp.

21 Red Mijne ziel van het zwaard, Mijne eenzame van het geweld des honds.

22 Verlos Mij uit des leeuwen muil; en verhoor Mij van de hoornen der eenhoornen.

23 Zoo [a] zal ik Uwen Naam Mijnen broederen vertellen; in het midden der gemeente zal Ik U prijzen.

[a] Hebr. 2:12.

24 Gij, die den HEERE vreest! prijst Hem; al gij zaad van Jakob! vereert Hem; en ontziet u voor Hem, al gij zaad van Israël!

25 Want Hij heeft niet veracht, noch verfoeid de verdrukking des Verdrukten, noch Zijn aangezicht voor Hem verborgen; maar Hij heeft gehoord, als Die tot Hem riep.

26 Van U zal Mijn lof zijn in eene groote gemeente; Ik zal Mijne geloften betalen in tegenwoordigheid dergenen, die Hem vreezen.
27 De zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden; zij zullen den HEERE prijzen, die Hem zoeken; ulieder hart zal in eeuwigheid leven.
28 Alle [a] einden der aarde zullen het gedenken, en zich tot den HEERE bekeeren; en alle geslachten der Heidenen zullen voor Uw aangezicht aanbidden. [a] Ps. 2:8. 72:11. 86:9.
29 Want het koninkrijk is des HEEREN, en Hij heerscht onder de Heidenen.
30 Alle vetten op aarde zullen eten, en aanbidden; allen, die in het stof nederdalen, zullen voor Zijn aangezicht nederbukken; en die zijne ziel bij het leven niet kan houden.
31 Het zaad zal Hem dienen; het zal den HEERE aangeschreven worden tot in geslachten.
32 Zij zullen aankomen, en Zijne gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren wordt, [a] omdat Hij het gedaan heeft.
[a] Ps. 52:11.

PSALM 23.

David stelt in zijn eigen persoon, als in een' spiegel, voor oogen de zaligheid van een oprecht kind Gods, zoo in het lichamelijke als in het geestelijke, onder het liefelijk beleid en de herderlijke voorzorg van zijnen genadigen God, in den oppersten Herder der zielen, onzen Heere Jezus Christus.

EEN psalm van David.
[a] De HEERE is mijn Herder; mij zal niets ontbreken. [a] Jes. 40:11. Jer. 23:4. Ezec. 34:23. Joh. 10:11. 1 Petr. 2:25. Openb. 7:17.
2 Hij doet mij nederliggen in grazige weiden; Hij voert mij zachtjes aan zeer stille wateren.
3 Hij verkwikt mijne ziel; Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid, om Zijns Naams wil.
4 [a] Al ging ik ook in een dal der schaduwe des doods, ik zou geen kwaad vreezen; want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.
[a] Ps. 3:6. 118:6.
5 Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijne tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie; mijn beker is overvloeiende.
6 Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens; en ik zal in het huis des HEEREN blijven in lengte van dagen.

PSALM 24.

David van God bericht zijnde, dat Salomo den tempel zou bouwen, en de ark des verbonds daarin laten brengen, erkent Gods recht en macht over den ganschen aardbodem; en verheugt zich allermeest over Gods bijzondere genade, die Hij bewijst aan Zijne Kerk, welker leden David hier beschrijft, en vermaant dat de ark (op welke God Zijne tegenwoordigheid vertoonde) waardiglijk en met eerbied mag worden ontvangen, als zijnde dit eene afbeelding van de komst van den Messias in den tabernakel Zijns lichaams, en tot Zijne Kerk, (zijnde Gods tempel en Christus Koninkrijk) waartoe mede behoort Zijne hemelvaart, om van daar als Koning der eere Zijne Kerk te regeeren.

EEN psalm van David.
[a] De aarde is des HEEREN, mitgaders hare volheid, de wereld, en die daarin wonen.
[a] Ex. 19:5. Deut. 10:14. Job 41:2. Ps. 50:12. 1 Kor. 10:26, 28.
2 Want Hij heeft ze gegrond op de zeeën, en heeft ze gevestigd op de rivieren.
3 [a] Wie zal klimmen op den berg des HEEREN? en wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid? [a] Ps. 15:1. Jes. 33:14, 15.
4 Die rein van handen, en zuiver van hart is, die zijne ziel niet opheft tot ijdelheid, en die niet bedriegelijk zweert;
5 Die zal den zegen ontvangen van den HEERE, en gerechtigheid van den God zijns heils.
6 Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die Uw aangezicht zoeken, *dat* is Jakob! Sela.
7 Heft uwe hoofden op, gij, poorten! en verheft u, gij, eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.
8 Wie is de Koning der eere? De HEERE, sterk en geweldig, de HEERE, geweldig in den strijd.
9 Heft uwe hoofden op, gij, poorten! ja, heft op, gij, eeuwige deuren! opdat de Koning der eere inga.
10 Wie is Hij, deze Koning der eere? De HEERE der heirscharen, Die is de Koning der eere. Sela.

PSALM 25.

David, benauwd zijnde door de vervolging zijner vijanden, neemt zijne toevlucht tot God; bekent zijne zonden, bidt om genade en vergeving, en dat God hem Zijne wegen wil leeren en daarin leiden, gelijk Hij den Zijnen gewoon is te doen; mitsgaders dat Hij hem van zijne vijanden bevrijde en Zijne gansche Kerk behoude.

E*EN psalm* van David.
Aleph. Tot U, o HEERE! hef ik mijne ziel op.
2 *Beth.* Mijn God! [a] op U vertrouw ik; laat mij niet beschaamd worden; laat mijne vijanden niet van vreugde opspringen over mij. [a] Ps. 22:6. 31:2. 34:6.
3 *Gimel.* Ja, allen, die U verwachten, zullen niet [a] beschaamd worden; zij zullen beschaamd worden, die trouwelooslijk handelen zonder oorzaak. [a] Jes. 28:16. Rom. 10:11.

4 *Daleth.* HEERE! [a]maak mij Uwe wegen bekend; leer mij Uwe paden. *a* Ps. 27:11. 86:11. 119.
5 *He. Vau.* Leid mij in Uwe waarheid, en leer mij; want Gij zijt de God mijns heils; U verwacht ik den ganschen dag.
6 *Zain.* Gedenk, HEERE! Uwer barmhartigheden en Uwer goedertierenheden; want [a] die zijn van eeuwigheid.

a Ps. 103:17. 106:1. 107:1. 117:2. 136. Jer. 33:11.

7 *Cheth.* Gedenk niet der zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen; gedenk mijner naar Uwe goedertierenheid, om Uwer goedheid wil, o HEERE!
8 *Teth.* De HEERE is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in den weg.
9 *Jod.* Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal den zachtmoedigen Zijnen weg leeren.
10 *Caph.* Alle paden des HEEREN zijn goedertierenheid en waarheid, dengenen, die Zijn verbond en Zijne getuigenissen bewaren.
11 *Lamed.* Om Uws Naams wil, HEERE! zoo vergeef mijne ongerechtigheid; want die is groot.
12 *Mem.* Wie is de man, die den HEERE vreest? Hij zal hem onderwijzen in den weg, *dien* hij zal hebben te verkiezen.
13 *Nun.* Zijne ziel zal vernachten in het goede, en zijn zaad zal de aarde beërven.
14 *Samech.* De verborgenheid des HEEREN is voor degenen, die Hem vreezen; en Zijn verbond, om hun *die* bekend te maken.
15 *Ain.* Mijne oogen zijn geduriglijk op den HEERE; want Hij zal mijne voeten uit het net uitvoeren.
16 *Pe.* Wend U tot mij, en wees mij genadig; want ik ben eenzaam en ellendig.
17 *Tsade.* De benauwdheden mijns harten hebben zich wijd uitgestrekt; voer mij uit mijne nooden.
18 *Resch.* Aanzie mijne ellende, en mijne moeite, en neem weg al mijne zonden.
19 *Resch.* Aanzie mijne vijanden; want zij vermenigvuldigen, en zij haten mij met eenen wreveligen haat.
20 *Schin.* Bewaar mijne ziel, en red mij; laat mij niet beschaamd worden; want ik betrouw op U.
21 *Thau.* Laat oprechtigheid en vroomheid mij behoeden; want ik verwacht U.
22 O God! verlos Israël uit al zijne benauwdheden.

PSALM 26.

David bidt God om recht tegen zijne vijanden, betuigende voor Hem zijne oprechtheid, onschuld en Godzaligheid; zich verzekerende van verhooring, belooft hij Gode dankbaarheid.

EEN *psalm* van David.
[a] Doe mij recht, HEERE! want ik wandel in mijne oprechtigheid; en ik vertrouw op den HEERE; ik zal niet wankelen. *a* Ps. 7:9.
2 Proef mij, HEERE! en verzoek mij, toets mijne nieren en mijn hart.
3 Want uwe goedertierenheid is voor mijne oogen, en ik wandel in Uwe waarheid.
4 [a] Ik zit niet bij ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om. *a* Job 31:5. Ps. 1:1.
5 Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddeloozen zit ik niet.
6 Ik wasch mijne handen in onschuld, en ik ga rondom Uw altaar, o HEERE!
7 Om te doen hooren de stem des lofs, en om te vertellen al Uwe wonderen.
8 HEERE! ik heb lief de woning van Uw huis, en de plaats des tabernakels Uwer eer.
9 Raap mijne ziel niet weg met de zondaren, noch mijn leven met de mannen des bloeds;
10 In welker handen schandelijk bedrijf is, en welker rechterhand vol geschenken is.
11 Maar ik wandel in mijne oprechtigheid; verlos mij *dan* en wees mij genadig.
12 Mijn voet staat op effen baan; ik zal den HEERE loven in de vergaderingen.

PSALM 27.

David vermeldt, dat God zijn eenige Troost en Toeverlaat is in alle gevaren, en welk een hartelijk verlangen hij heeft om altijd in Gods huis te zijn, waarom hij ook gedurig bidt; zich intusschen in zijne omzwervingen sterkende door geloof en geduldig wachten op de vervulling van Gods beloften, waartoe hij ook anderen vermaant.

EEN *psalm* van David.
[a] De HEERE is mijn Licht en mijn Heil; [b] voor wien zou ik vreezen? de HEERE is mijns levens kracht; voor wien zou ik vervaard zijn?

a Jes. 10:17. 60:19, 20. Micha 7:8. Luk. 1:79. Joh. 1:4. 8:12. Openb. 21:23. *b* Ps. 118:6.

2 Als de boozen, mijne tegenpartijen, en mijne vijanden tegen mij, tot mij naderden, om mijn vleesch te eten, stieten zij zelven aan, en vielen.
3 Ofschoon mij een leger belegerde, mijn hart zou niet vreezen; ofschoon een oorlog tegen mij opstond, zoo vertrouw ik hierop.
4 Eén ding heb ik van den HEERE begeerd; dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de liefelijkheid des HEEREN te aanschouwen, en te onderzoeken in Zijnen tempel.

5 Want Hij versteekt mij in Zijne hut,
ten dage des kwaads; Hij verbergt mij in
het verborgene Zijner tent; Hij verhoogt
mij op eenen rotssteen.
6 Ook nu zal mijn hoofd verhoogd worden boven mijne vijanden, die rondom mij
zijn, en ik zal in Zijne tent offeranden des
geklanks offeren; ik zal zingen, ja, psalmzingen den HEERE.
7 Hoor, HEERE! mijne stem, *als* ik roep;
en wees mij genadig, en antwoord mij.
8 Mijn hart zegt tot U: *Gij zegt:* Zoek
Mijn aangezicht; ik zoek Uw aangezicht,
o HEERE!
9 Verberg Uw aangezicht niet voor mij;
keer Uwen knecht niet af in toorn: Gij
zijt mijne Hulp geweest; begeef mij niet,
en verlaat mij niet, o God mijns heils!
10 Want mijn vader en mijne moeder
hebben mij verlaten; maar de HEERE zal
mij aannemen.
11 HEERE! [a] leer mij Uwen weg, en leid
mij in het rechte pad, om mijner verspieders wil. *a* Ps. 25:4. 86:11. 119.
12 Geef mij niet over in de begeerte
mijner tegenpartijders; want valsche getuigen zijn tegen mij opgestaan, mitsgaders
die wrevel uitblaast.
13 Zoo ik niet had geloofd, dat ik het
goede des HEEREN zou zien in het land
der levenden, *ik ware vergaan.*
14 [a] Wacht op den HEERE; zijt sterk, en
Hij zal uw hart versterken, ja, wacht op
den HEERE. *a* Jes. 25:9. 33:2. Hab. 2:3.

PSALM 28.

David bidt zeer vurig voor zichzelven en tegen zijne vijanden, welker goddeloosheid hij beschrijft; en gevoelende de vrucht van zijn gebed, looft hij God, en bidt om de behoudenis van de gansche Kerk.

EEN *psalm* van David.
Tot U roep ik, HEERE! mijn Rotssteen; houd U niet als doof van mij af;
[a] opdat ik niet, *zoo* Gij U van mij stil houdt,
vergeleken worde met [b] degenen, die in den
kuil nederdalen. *a* Ps. 143:7. *b* Ps. 30:4.
2 Hoor de stem mijner smeekingen, als
ik tot U roep, als ik mijne handen ophef
naar de aanspraakplaats Uwer heiligheid.
3 Trek mij niet weg met de goddeloozen,
en met de werkers der ongerechtigheid, [a] die
van vrede spreken met hunne naasten; maar
kwaad is in hun hart. *a* Ps. 12:3. Jer. 9:8.
4 Geef hun naar hun doen, en naar de
boosheid hunner handelingen; geef hun
naar hunner handen werk; doe hunne vergelding tot hen wederkeeren.
5 Omdat zij niet letten op de daden des
HEEREN, noch op het werk Zijner handen,
zoo zal Hij hen afbreken en zal hen niet
bouwen.
6 Geloofd zij de HEERE; want Hij heeft
de stem mijner smeekingen gehoord.
7 De HEERE is mijne Sterkte en mijn
Schild; op Hem heeft mijn hart vertrouwd,
en ik ben geholpen; dies springt mijn hart
van vreugde, en ik zal Hem met mijn gezang loven.
8 De HEERE is hunlieder Sterkte, en
Hij is de Sterkheid der verlossingen Zijns
Gezalfden.
9 Verlos Uw volk, en zegen Uwe erve, en
weid hen, en verhef hen tot in eeuwigheid.

PSALM 29.

David vermaant de machtigen dezer wereld, om den waren God en Zijne Kerk te eeren en te dienen, Die Zijne majesteit en macht betoont door donder, bliksem en watervloeden; waarvan Hij Zijne rechtmatige eer alleen ontvangt in Zijne Kerk, welke Hij ook zegent en behoudt.

EEN psalm van David.
Geeft den HEERE, gij, kinderen der
machtigen! [a] geeft den HEERE eer en
sterkte. *a* Ps. 96:7, 8.
2 Geeft den HEERE de eer Zijns Naams;
aanbidt den HEERE in de heerlijkheid des
heiligdoms.
3 De stem des HEEREN is op de wateren;
[a] de God der eere dondert; de HEERE is
op de groote wateren. *a* Ex. 9:23.
4 De stem des HEEREN is met kracht;
de stem des HEEREN is met heerlijkheid.
5 De stem des HEEREN breekt de cederen; ja, de HEERE verbreekt de cederen
van Libanon.
6 En Hij doet ze huppelen als een kalf;
den Libanon en Sirjon als een' jongen
eenhoorn.
7 De stem des HEEREN houwt er vlammen vuurs uit.
8 De stem des HEEREN doet de woestijn
beven; de HEERE doet de woestijn Kades
beven.
9 De stem des HEEREN doet de hinden
jongen werpen, en ontbloot de wouden; maar
in Zijnen tempel zegt *Hem* een iegelijk eer.
10 De HEERE heeft gezeten over den
watervloed; ja, de HEERE zit, [a] Koning
in eeuwigheid. *a* Ps. 10:16.
11 De HEERE zal Zijnen volke sterkte
geven; de HEERE zal Zijn volk zegenen
met vrede.

PSALM 30.

David dankt God voor zijne verlossing uit doodelijke gevaren en vermaant de Kerk om met hem hetzelfde te doen, over Gods onbegrijpelijke goedertierenheid, die hij in zijn eigen persoon merkelijk heeft ondervonden, toen hij door eene gansch onverwachte, haastelijke en schrikkelijke omstandigheid zeer ontzet en verbaasd zijnde, op zijn bidden, zeer wonderlijk en spoedig van God verlost is.

EEN psalm, een lied der inwijding van Davids huis.

2 Ik zal U verhoogen, HEERE! want Gij hebt mij opgetrokken, en mijne vijanden over mij niet verblijd.

3 HEERE, mijn God! ik heb tot U geroepen, en Gij hebt mij genezen.

4 HEERE! Gij hebt mijne ziel uit het graf opgevoerd; Gij hebt mij bij het leven behouden, dat ik in den kuil niet ben nedergedaald.

5 Psalmzingt den HEERE, gij, Zijne gunstgenooten! en [a] zegt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid. [a] Ps. 97:12.

6 Want een oogenblik is er in Zijnen toorn, *maar* een leven in Zijne goedgunstigheid; des avonds vernacht het geween, maar des morgens is er gejuich.

7 Ik zeide wel in mijnen voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid.

8 *Want*, HEERE! Gij hadt mijnen berg door Uwe goedgunstigheid vastgezet; *maar toen* Gij Uw aangezicht verbergdet, werd ik verschrikt.

9 Tot U, HEERE! riep ik, en ik smeekte tot den HEERE:

10 Wat gewin is er in mijn bloed, in mijn nederdalen tot de groeve? Zal U het stof loven? zal het Uwe waarheid verkondigen?

11 Hoor, HEERE! en wees mij genadig; HEERE! wees mij een Helper.

12 Gij hebt mij mijne weeklage veranderd in eenen rei; Gij hebt mijnen zak ontbonden, en mij met blijdschap omgord;

13 Opdat *mijne* eer U psalmzinge, en niet zwijge. HEERE, mijn God! in eeuwigheid zal ik U loven.

PSALM 31.

David bidt God zeer vurig om behoudenis, naar zijn vertrouwen, dat hij alleen op Hem stelt, opdat hij oorzaak van blijdschap hebbe, in plaats van zijn tegenwoordig bitter lijden, hem door vrienden en vijanden met woorden en werken aangedaan. Gevoelende de vrucht van zijn gebed, roemt hij Gods voorzorg en goedertierenheid over alle geloovigen en bijzonder over zichzelven.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

2 Op U, o HEERE! [a] betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid; help mij uit door Uwe gerechtigheid.

[a] Ps. 22:6. 25:2, 3. 71:1, 2. Jes. 49:23.

3 Neig Uw oor tot mij; red mij haastelijk; wees mij tot eenen sterken Rotssteen, tot een zeer vast Huis, om mij te behouden.

4 Want Gij zijt mijne Steenrots en mijn Burg; leid mij dan, en voer mij, om Uws Naams wil.

5 Doe mij uitgaan uit het net, dat zij voor mij verborgen hebben; want Gij zijt mijne Sterkte.

6 [a] In Uwe hand beveel ik mijnen geest; Gij hebt mij verlost, HEERE, Gij, God der waarheid! [a] Luk. 23:46.

7 Ik haat degenen, die op valsche ijdelheden acht nemen, en ik betrouw op den HEERE.

8 Ik zal mij verheugen en verblijden in Uwe goedertierenheid, omdat Gij mijne ellende hebt aangezien, *en* mijne ziel in benauwdheden gekend;

9 En mij niet hebt overgeleverd in de hand des vijands; Gij hebt mijne voeten doen staan in de ruimte.

10 Wees mij genadig, HEERE! want mij is bange; van verdriet is doorknaagd mijn oog, mijne ziel en mijn buik.

11 Want mijn leven is verteerd van droefenis, en mijne jaren van zuchten; mijne kracht is vervallen door mijne ongerechtigheid, en mijne beenderen zijn doorknaagd.

12 Van wege al mijne wederpartijders ben ik, [a] ook mijnen naburen, grootelijks tot eenen smaad geworden, en mijnen bekenden tot eenen schrik; die mij op de straten zien, vlieden van mij weg. [a] Job 19:13. Ps. 38:12.

13 Ik ben uit het hart vergeten als een doode; ik ben geworden als een bedorven vat.

14 Want ik hoorde de naspraak van velen; vreeze is van rondom; dewijl zij te zamen tegen mij raadslaan; zij denken mijne ziel te nemen.

15 Maar ik vertrouw op U, o HEERE! ik zeg: Gij zijt mijn God.

16 Mijne tijden zijn in Uwe hand; red mij van de hand mijner vijanden, en van mijne vervolgers.

17 Laat Uw aangezicht over Uwen knecht lichten; verlos mij door Uwe goedertierenheid.

18 HEERE! laat mij niet beschaamd worden; want ik roep U aan; laat de goddeloozen beschaamd worden; laat hen zwijgen in het graf.

19 Laat de valsche lippen stom worden, die hard spreken tegen den rechtvaardige, in hoogmoed en verachting.

20 [a]O, hoe groot is Uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vreezen; *dat* Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen, in de tegenwoordigheid der menschenkinderen! *a* Jes. 64:4. 1 Kor. 2:9.

21 Gij verbergt hen in het verborgene Uws aangezichts voor de hoogmoedigheden des mans; Gij versteekt hen in eene hut voor den twist der tongen.

22 Geloofd zij de HEERE; want Hij heeft Zijne goedertierenheid aan mij wonderlijk gemaakt, *mij voerende als* in eene vaste stad.

23 Ik zeide wel in mijn haasten: Ik ben afgesneden van voor Uwe oogen; dan nog hoordet Gij de stem mijner smeekingen, als ik tot U riep.

24 Hebt den HEERE lief, gij, al Zijne gunstgenooten! *want* de HEERE behoedt de geloovigen, en vergeldt overvloediglijk dengene, die hoogmoed bedrijft.

25 [a]Zijt sterk, en Hij zal ulieder hart versterken, allen gij, die op den HEERE hoopt! *a* Ps. 27:14.

PSALM 32.

David leert hier, dat zij gelukzalig zijn, wien God de zonden vergeeft, en die dezelve oprecht belijden. Hij bevestigt zulks met zijn eigen voorbeeld en de ervaring van alle geloovigen; hij waarschuwt tegen hardnekkigheid, en vermaant tot blijdschap over Gods goedertierenheid.

EENE onderwijzing van David. [a]Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is. *a* Rom. 4:6, 7.

2 Welgelukzalig is de mensch, dien de HEERE de ongerechtigheid niet toerekent, en in wiens geest geen bedrog is.

3 Toen ik zweeg, werden mijne beenderen verouderd, in mijn brullen den ganschen dag.

4 Want Uwe hand was dag en nacht zwaar op mij; mijn sap werd veranderd in zomerdroogten. Sela.

5 Mijne zonde maakte ik U bekend, en mijne ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal [a]belijdenis van mijne overtredingen doen voor den HEERE; en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonde. Sela. *a* Spr. 28:13. 1 Joh. 1:9.

6 Hierom zal U ieder heilige aanbidden in vindenstijd; ja, in eenen overloop van groote wateren, zullen zij hem niet aanraken.

7 [a]Gij zijt mij eene Verberging; Gij behoedt mij voor benauwdheid; Gij omringt mij met vroolijke gezangen van bevrijding. Sela. *a* Ps. 27:5. 31:21.

8 Ik zal u onderwijzen, en u leeren van den weg, dien gij gaan zult; Ik zal raad geven; Mijn oog zal op u zijn.

9 Weest niet gelijk een paard, gelijk een muilezel, hetwelk geen verstand heeft, [a]welks muil men breidelt met toom en gebit, opdat het tot u niet genake. *a* Spr. 26:3. Jakob. 3:3.

10 De goddelooze heeft vele smarten; maar die op den HEERE vertrouwt, dien zal de goedertierenheid omringen.

11 Verblijdt u in den HEERE, en verheugt u, gij rechtvaardigen! en zingt vroolijk, alle gij oprechten van harte!

PSALM 33.

Vermaning tot Gods lof van wege Zijne Goddelijke eigenschappen, raad, woord en werken, zoo der schepping als der regeering, inzonderheid der menschen, tot vernietiging van de aanslagen der goddeloozen en behoudenis Zijner geloovigen, die zich daarover verblijden en Hem daarom bidden.

GIJ rechtvaardigen! zingt vroolijk in den HEERE; [a]lof betaamt den oprechten. *a* Ps. 147:1.

2 Looft den HEERE met de harp; psalmzingt Hem met de luit *en* het tiensnarig instrument.

3 [a]Zingt Hem een nieuw lied; speelt wel met vroolijk geschal.
a Ps. 40:4. 96:1. 98:1. 144:9. Jes. 42:10. Openb. 5:9. 14:3.

4 Want des HEEREN woord is recht, en al Zijn werk getrouw.

5 Hij heeft [a]gerechtigheid en gericht lief; [b]de aarde is vol van de goedertierenheid des HEEREN. *a* Ps. 45:8. Hebr. 1:9. *b* Ps. 119:64.

6 [a]Door het Woord des HEEREN zijn de hemelen gemaakt, en door den Geest Zijns monds al hun heir. *a* Gen. 1:6, 7.

7 Hij vergadert de wateren der zee als op eenen hoop; Hij stelt den afgronden schatkameren.

8 Laat de gansche aarde voor den HEERE vreezen; laat alle inwoners van de wereld voor Hem schrikken.

9 Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er.

10 [a]De HEERE vernietigt den raad der Heidenen; Hij breekt de gedachten der volken. *a* Jes. 19:3.

11 *Maar* [a]de raad des HEEREN bestaat in eeuwigheid; de gedachten zijns harten van geslacht tot geslacht.
a Spr. 19:21. 21:30. Jes. 46:10.

12 [a]Welgelukzalig is het volk, diens God de HEERE is; het volk, dat Hij Zich ten erve verkoren heeft. *a* Ps. 65:5. 144:15.

13 De HEERE schouwt uit den hemel, en ziet alle menschenkinderen.

14 Hij ziet uit van Zijne vaste woonplaats op alle inwoners der aarde.

15 Hij formeert hun aller hart; Hij let op al hunne werken.

16 Een koning wordt niet behouden door een groot heir; een held wordt niet gered door groote kracht;

17 Het paard feilt ter overwinning, en bevrijdt niet door zijne groote sterkte.

18 Ziet, des HEEREN [a] oog is over degenen, die Hem vreezen, op degenen, die op Zijne goedertierenheid hopen;

a Job 36:7. Ps. 34:16. 1 Petr. 3:12.

19 Om hunne ziel van den dood te redden, en om hen bij het leven te houden in den honger.

20 Onze ziel verbeidt den HEERE; Hij is onze Hulp en ons Schild.

21 Want ons hart is in Hem verblijd, omdat wij op den Naam Zijner heiligheid vertrouwen.

22 Uwe goedertierenheid, HEERE! zij over ons; gelijk als wij op U hopen.

PSALM 34.

David, uit een groot gevaar wonderbaar verlost zijnde, vermaant alle geloovigen, dat zij Gods goedheid over hem en al de Zijnen vereenigd met hem willen beschouwen en roemen; in alle nooden Hem aanroepen en vertrouwen; leerende verder, dat het rechte middel van gelukzaligheid is, den Heere te vreezen. Die, alles besturende, de goddeloozen verdelgt en de Zijnen behoudt.

EEN *psalm* van David, [a] als hij zijn gelaat veranderd had voor het aangezicht van Abimélech, die hem wegjoeg, dat hij doorging.

a 1 Sam. 21:13, enz.

2 *Aleph.* Ik zal den HEERE loven te aller tijd; Zijn lof zal geduriglijk in mijnen mond zijn.

3 *Beth.* Mijne ziel zal zich beroemen in den HEERE; de zachtmoedigen zullen het hooren en verblijd zijn.

4 *Gimel.* Maakt den HEERE met mij groot, en laat ons Zijnen Naam samen verhoogen.

5 *Daleth.* Ik heb den HEERE gezocht, en Hij heeft mij geantwoord, en mij uit al mijn vreezen gered.

6 *He. Vau.* Zij hebben op Hem gezien, ja, *Hem* als een waterstroom aangeloopen; en hunne aangezichten zijn niet schaamrood geworden.

7 *Zain.* Deze ellendige riep, en de HEERE hoorde; en Hij verloste hem uit al zijne benauwdheden.

8 *Cheth.* De Engel des HEEREN legert Zich rondom degenen, die Hem vreezen, en rukt hen uit.

9 *Teth.* Smaakt en ziet, dat de HEERE goed is; welgelukzalig is de man, *die* op Hem betrouwt.

10 *Jod.* Vreest den HEERE, gij, Zijne heiligen! want die Hem vreezen, hebben geen gebrek.

11 *Caph.* [a] De jonge leeuwen lijden armoede, en hongeren; maar die den HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan eenig goed.

a Job 4:11.

12 *Lamed.* Komt, gij, kinderen! hoort naar mij; ik zal u des HEEREN vreeze leeren.

13 *Mem.* [a] Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft, om het goede te zien?

a 1 Petr. 3:10.

14 *Nun.* Bewaar uwe tong van het kwaad, en uwe lippen van bedrog te spreken.

15 *Samech.* Wijk af van het kwaad, en doe het goede; zoek den vrede, en [a] jaag dien na.

a Hebr. 12:14.

16 *Ain.* [a] De oogen des HEEREN zijn op de rechtvaardigen, en Zijne ooren tot hun geroep.

a Job 36:7. Ps. 33:18. 1 Petr. 3:12.

17 *Pe.* Het aangezicht des HEEREN is tegen degenen, die kwaad doen, om hunne gedachtenis van de aarde uit te roeien.

18 *Tsade.* Zij roepen, en de HEERE hoort, en Hij redt hen uit al hunne benauwdheden.

19 *Koph.* [a] De HEERE is nabij de gebrokenen van harte, en Hij behoudt de verslagenen van geest.

a 2 Tim. 3:11.

20 *Resch.* [a] Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen; maar uit alle die redt hem de HEERE.

a 2 Tim. 3:12.

21 *Schin.* Hij bewaart al zijne beenderen; [a] niet een van die wordt gebroken.

a Joh. 19:36.

22 *Thau.* De boosheid zal den goddelooze dooden; en die den rechtvaardige haten, zullen schuldig verklaard worden.

23 De HEERE verlost de ziel Zijner knechten; en allen, die op Hem betrouwen, zullen niet schuldig verklaard worden.

PSALM 35.

David bidt God zeer vurig, dat Hij zijne zaak wil aannemen en voor hem strijden tegen zijne vijanden, opdat hij Hem daarvoor moge loven en danken; beschrijft de lagen, valschheid, ondankbaarheid en hatelijke boosheid zijner vijanden, begeerende rechtvaardige wraak, tot Gods eer, zijne behoudenis en tot blijdschap van alle vromen.

EEN *psalm* van David.

Twist, HEERE! met mijne twisters; strijd met mijne bestrijders.

2 Grijp het schild en de rondas, en sta op tot mijne hulp.

3 En breng de spies voort, en sluit *den weg* toe, mijnen vervolgers te gemoet; zeg tot mijne ziel: Ik ben uw Heil.

4 [a] Laat hen beschaamd en te schande worden, die mijne ziel zoeken; laat hen

achterwaarts gedreven en schaamrood wor-
den, die kwaad tegen mij bedenken.
a Ps. 40:15. 70:3.
5 Laat hen worden als [a] kaf voor den wind;
en de Engel des HEEREN drijve hen weg.
a Job 21:18. Ps. 1:4. Jes. 29:5. Hos. 13:3.
6 Hun weg zij duister en gansch slibberig;
en de Engel des HEEREN vervolge hen.
7 Want zij hebben zonder oorzaak de
groeve van hun net voor mij verborgen;
zij hebben zonder oorzaak gegraven voor
mijne ziel.
8 De verwoesting overkome hem, dat hij
het niet wete, en zijn net, dat hij verborgen
heeft, vange hem zelven; hij valle daarin
met verwoesting.
9 Zoo zal mijne ziel zich verheugen in
den HEERE; zij zal vroolijk zijn in Zijn heil.
10 Al mijne beenderen zullen zeggen:
HEERE, wie is U gelijk! U, Die den ellen-
dige redt van dien, die sterker is dan
hij, en den ellendige en nooddruftige van
zijnen beroover.
11 Wrevelige getuigen staan er op; het-
geen ik niet weet, eischen zij van mij.
12 Zij vergelden mij kwaad voor goed,
de berooving mijner ziel.
13 Mij aangaande daarentegen, als zij
krank waren, was een zak mijn kleed; ik
kwelde mijne ziel met vasten, en mijn ge-
bed keerde weder in mijnen boezem.
14 Ik ging steeds, als of het een vriend,
als of het mij een broeder geweest ware;
ik ging gebukt in het zwart, als een, die
over *zijne* moeder treurt.
15 Maar als ik hinkte, waren zij verblijd,
en verzamelden zich; zij verzamelden zich
tot mij *als* geslagenen, en ik merkte niets;
zij scheurden *hunne kleederen*, en zwegen
niet stil.
16 Onder de huichelende spotachtige
tafelbroeders knersten zij over mij met
hunne tanden.
17 Heere! hoe lang zult Gij toezien?
Breng mijne ziel weder van hunlieder ver-
woestingen, mijne eenzame van de jonge
leeuwen.
18 [a] Zoo zal ik U loven in de groote
gemeente; onder machtig veel volks zal ik
U prijzen. a Ps. 40:10, 11. 111:1.
19 Laat hen zich niet verblijden over
mij, die mij om valsche oorzaken vijand
zijn; *noch* wenken met de oogen, [a] die mij
zonder oorzaak haten. a Joh. 15:25.
20 Want zij spreken niet van vrede; maar
zij bedenken bedriegelijke zaken tegen de
stillen in het land.
21 En zij sperren hunnen mond wijd op
tegen mij; zij zeggen: Ha, ha, ons oog
heeft het gezien!
22 HEERE! Gij hebt het gezien, zwijg
niet; Heere! wees niet verre van mij.
23 Ontwaak en word wakker tot mijn recht;
mijn God en Heere! tot mijne twistzaak.
24 Doe mij recht naar Uwe gerechtigheid,
HEERE, mijn God! en laat hen zich over
mij niet verblijden.
25 Laat hen niet zeggen in hun hart:
Heah, onze ziel! laat hen niet zeggen:
Wij hebben hem verslonden!
26 Laat hen beschaamd en te zamen
schaamrood worden, die zich in mijn
kwaad verblijden; laat hen met schaamte
en schande bekleed worden, die zich tegen
mij groot maken.
27 Laat hen vroolijk zingen en verblijd
zijn, die lust hebben tot mijne gerechtig-
heid; en laat hen geduriglijk zeggen: Groot
gemaakt zij de HEERE, Die lust heeft tot
den vrede Zijns knechts!
28 Zoo zal mijne tong vermelden Uwe ge-
rechtigheid, *en* Uwen lof den ganschen dag.

PSALM 36.

David, zeer ontsteld zijnde over de gruwelijke goddeloosheid der boozen, verwondert zich des te meer over de grondelooze wijsheid, gerechtigheid en goedertierenheid des Heeren, Die in zulk eene verwarring alle schepselen in orde houdt, en Zich bewijst een zeer gunstige Heiland Zijner Kerk, om welker, als ook zijner eigene behoudenis, David God bidt en voorzegt den val der goddeloozen.

EEN *psalm* van David, den knecht des
HEEREN, voor den opperzangmeester.
2 De overtreding des goddeloozen spreekt
in het binnenste van mijn hart: Er is
geene vreeze Gods voor zijne oogen.
3 Want hij vleit zichzelven in zijne
oogen, als men zijne ongerechtigheid be-
vindt, *die* te haten is.
4 De woorden zijns monds zijn onrecht
en bedrog; hij laat na te verstaan tot
weldoen.
5 Hij bedenkt onrecht op zijn leger; hij
stelt zich op eenen weg, die niet goed is;
het kwaad verwerpt hij niet.
6 O HEERE! [a] Uwe goedertierenheid is
tot in de hemelen; Uwe waarheid tot de
bovenste wolken toe. a Ps 57:11. 108:5.
7 Uwe gerechtigheid is als de bergen Gods;
Uwe oordeelen zijn een groote afgrond;
HEERE! Gij behoudt menschen en beesten.

8 Hoe dierbaar is Uwe goedertierenheid, o God! dies de menschenkinderen onder de schaduw Uwer vleugelen toevlucht nemen.

9 Zij worden dronken van de vettigheid Uws huizes; en Gij drenkt hen *uit* de beek Uwer wellusten.

10 Want bij U is de fontein des levens; in Uw licht zien wij het licht.

11 Strek Uwe goedertierenheid uit over degenen, die U kennen, en Uwe gerechtigheid over de oprechten van hart.

12 De voet der hoovaardigen kome niet over mij, en de hand der goddeloozen doe mij niet omzwerven.

13 Aldaar zijn de werkers der ongerechtigheid gevallen; zij zijn nedergestooten, en kunnen niet weder opstaan.

PSALM 37.

David onderwijst de geloovigen, zich niet te kwellen over het tijdelijk geluk der goddeloozen; en vermaant hen, hunne goddeloosheid niet na te volgen, maar heilig te leven en God te vertrouwen; omdat het geluk der goddeloozen kort en het einde vervloekt en onzalig is; daar God in tegendeel Zijne kinderen, in alles wat hun overkomt, met Zijne vaderlijke gunst nabij is en hun een zalig einde verleent.

EEN *psalm* van David.
Aleph. [a] Ontsteek u niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen.
[a] Spr. 23:17. 24:1.

2 Want als gras zullen zij haast worden afgesneden, en als de groene grasscheutjes zullen zij afvallen.

3 *Beth.* Vertrouw op den HEERE, en doe het goede; bewoon de aarde, en voed u *met* getrouwigheid.

4 En verlustig u in den HEERE, zoo zal Hij u geven de begeerten uws harten.

5 *Gimel.* [a] Wentel uwen weg op den HEERE, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken;
[a] Ps. 22:9. 55:23. Spr. 16:3. Matt. 6:25. Luk. 12:22. 1 Petr. 5:7.

6 En zal uwe gerechtigheid doen voortkomen als het licht, en uw recht als den middag.

7 *Daleth.* Zwijg den HEERE, en verbeid Hem; ontsteek u niet over dengene, wiens weg voorspoedig is; over eenen man, die listige aanslagen uitvoert.

8 *He.* Laat af van toorn, en verlaat de grimmigheid; ontsteek u niet, immers *niet*, om kwaad te doen.

9 Want de boosdoeners zullen uitgeroeid worden; maar die den HEERE verwachten, die zullen de aarde erfelijk bezitten.

10 *Vau.* En nog een weinig, en de goddelooze zal er niet zijn; en gij zult acht nemen op zijne plaats; maar hij zal er niet wezen.

11 De zachtmoedigen daarentegen zullen de [a] aarde erfelijk bezitten, en zich verlustigen over grooten vrede.
[a] Matt. 5:5.

12 *Zain.* De goddelooze bedenkt listige aanslagen tegen den rechtvaardige, en hij knerst over hem met zijne tanden.

13 De Heere belacht hem; want Hij ziet, dat zijn dag komt.

14 *Cheth.* De goddeloozen hebben het zwaard uitgetrokken, en hunnen boog gespannen, om den ellendige en nooddruftige neder te vellen, om te slachten, die oprecht van weg zijn.

15 *Maar* hun zwaard zal in hunlieder hart gaan; en hunne bogen zullen verbroken worden.

16 *Teth.* Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddeloozen.

17 Want de armen der goddeloozen zullen verbroken worden; maar de HEERE ondersteunt de rechtvaardigen.

18 *Jod.* De HEERE kent de dagen der oprechten; en hunne erfenis zal in eeuwigheid blijven.

19 Zij zullen niet beschaamd worden in den kwaden tijd, en in de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden.

20 *Caph.* Maar de goddeloozen zullen vergaan, en de vijanden des HEEREN zullen verdwijnen, als het kostelijkste der lammeren; met den rook zullen zij verdwijnen.

21 *Lamed.* De goddelooze ontleent en geeft niet weder; maar de rechtvaardige ontfermt zich, en geeft.

22 Want zijne gezegenden zullen de aarde erfelijk bezitten; maar zijne vervloekten zullen uitgeroeid worden.

23 *Mem.* De gangen *deszelven* mans worden van den HEERE bevestigd; en Hij heeft lust aan zijnen weg.

24 Als hij valt, zoo wordt hij niet weggeworpen; want de HEERE ondersteunt zijne hand.

25 *Nun.* Ik ben jong geweest; ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien den rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood.

26 Den ganschen dag ontfermt hij zich, en leent; en zijn zaad is tot zegening.

27 *Samech.* Wijk af van het kwade, en doe het goede, en woon in eeuwigheid.

28 Want de HEERE heeft het recht lief, en zal Zijne gunstgenooten niet verlaten; in

eeuwigheid worden zij bewaard; maar het zaad der goddeloozen wordt uitgeroeid.
29 De rechtvaardigen zullen de aarde erfelijk bezitten, en in eeuwigheid daarop wonen.
30 *Pe.* De mond des rechtvaardigen vermeldt wijsheid, en zijne tong spreekt het recht.
31 [a] De wet zijns Gods is in zijn hart; zijne gangen zullen niet slibberen. [a] Ps. 40:9. Jes. 51:7.
32 *Tsade.* De goddelooze loert op den rechtvaardige en zoekt hem te dooden.
33 *Maar* de HEERE laat hem niet in zijne hand; en Hij verdoemt hem niet, als hij geoordeeld wordt.
34 *Koph.* Wacht op den HEERE, en houd Zijnen weg, en Hij zal u verhoogen, om de aarde erfelijk te bezitten; gij zult zien, dat de goddeloozen worden uitgeroeid.
35 *Resch.* Ik heb gezien eenen gewelddrijvenden goddelooze, die zich uitbreidde als een groene inlandsche boom.
36 Maar hij ging door, en zie, hij was er niet *meer;* en ik zocht hem; maar hij werd niet gevonden.
37 *Schin.* Let op den vrome, en zie naar den oprechte; want het einde van *dien* man zal vrede zijn.
38 Maar de overtreders worden te zamen verdelgd; het einde der goddeloozen wordt uitgeroeid.
39 *Thau.* Doch het heil der rechtvaardigen is van den HEERE; hunne Sterkte ter tijd van benauwdheid.
40 En de HEERE zal hen helpen, en zal hen bevrijden; Hij zal ze bevrijden van de goddeloozen, en zal ze behouden; want zij betrouwen op Hem.

PSALM 38.

David, in eene zware krankheid zijnde, of grooten jammer, verhaalt en beklaagt zijne ellende, veroorzaakt door zijne zonden; bidt God ernstig om vergeving, genade en hulp, Hem voorleggende de ontrouw zijner vrienden en de wreedheid zijner vijanden.

EEN psalm van David, om te doen gedenken.
2 [a] O HEERE! straf mij niet in Uwen grooten toorn, en kastijd mij niet in Uwe grimmigheid. [a] Ps. 6:2.
3 Want Uwe pijlen zijn in mij gedaald, en Uwe hand is op mij nedergedaald.
4 Er is niets geheels in mijn vleesch, van wege Uwe gramschap; er is geen vrede in mijne beenderen, van wege mijne zonde.
5 Want mijne ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden.
6 Mijne etterbuilen stinken; zij zijn vervuild, van wege mijne dwaasheid.
7 Ik ben krom geworden; ik ben uitermate zeer nedergebogen; [a] ik ga den ganschen dag in het zwart. [a] Ps. 42:10. 43:2.
8 Want mijne darmen zijn vol van eene verachtelijke *plage*, en er is niets geheels in mijn vleesch.
9 Ik ben verzwakt, en uitermate zeer verbrijzeld; ik brul van het geruisch mijns harten.
10 HEERE! voor U is al mijne begeerte; en mijn zuchten in voor U niet verborgen.
11 Mijn hart keert om en om; mijne kracht heeft mij verlaten; en het licht mijner oogen, ook zij zelven zijn niet bij mij.
12 Mijne liefhebbers en mijne vrienden staan van tegenover mijne plage, en mijne nabestaanden staan van verre.
13 En die mijne ziel zoeken, leggen *mij* strikken; en die mijn kwaad zoeken, spreken verdervingen, en zij overdenken den ganschen dag listen.
14 Ik daarentegen ben als een doove; ik hoor niet; en als een stomme, *die* zijnen mond niet opendoet.
15 Ja, ik ben als een man, die niet hoort, en in wiens mond geene tegenredenen zijn.
16 Want op U, HEERE! hoop ik; Gij zult verhooren, HEERE, mijn God!
17 Want ik zeide: Dat zij zich toch over mij niet verblijden! wanneer mijn voet zou wankelen, zoo zouden zij zich tegen mij groot maken.
18 Want ik ben tot hinken gereed, en mijne smart is steeds voor mij.
19 [a] Want ik maak *U* mijne ongerechtigheid bekend; ik ben bekommerd van wege mijne zonde. [a] Ps. 32:5.
20 Maar mijne vijanden zijn levende, worden machtig; en die mij om valsche oorzaken haten, worden groot.
21 En die kwaad voor goed vergelden, staan mij tegen, omdat ik het goede najaag.
22 Verlaat mij niet, o HEERE, mijn God! wees niet verre van mij.
23 Haast U tot mijne hulp, HEERE, mijn Heil!

PSALM 39.

David, voorgenomen hebbende zich met werken of woorden niet te vergrijpen over den voorspoed der goddeloozen, of zijne ellende, bekent nogtans in menschelijke zwakheid te zijn vervallen; doch beter bedenkende de nietigheid van den mensch en zijns levens, stelt hij zijne hoop in God, Wien hij bidt om vergeving zijner zonden en genade in zijn vreemdelingschap en lijden.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester, voor Jedûthun.

2 Ik zeide: Ik zal mijne wegen bewaren, dat ik niet zondige met mijne tong; ik zal mijnen mond met eenen breidel bewaren, terwijl de goddelooze nog tegenover mij is.
3 Ik was verstomd *door* stilzwijgen, ik zweeg van het goede; maar mijne smart werd verzwaard.
4 Mijn hart werd heet in mijn binnenste; een vuur ontbrandde in mijne overdenking: *toen* sprak ik met mijne tong:
5 HEERE! maak mij bekend mijn einde, en welke de mate mijner dagen zij; dat ik wete, hoe vergankelijk ik zij.
6 Zie, Gij hebt mijne dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers [a] is een ieder mensch, *hoe* vast hij staat, enkel ijdelheid. Sela. [a] Ps. 62:10. 144:4.
7 Immers wandelt de mensch *als* in een beeld; immers woelen zij ijdellijk; men brengt bijeen, en men weet niet, wie het naar zich nemen zal.
8 En nu, wat verwacht ik, o HEERE! mijne hoop, die is op U.
9 Verlos mij van al mijne overtredingen; en stel mij niet tot eenen smaad des dwazen.
10 Ik ben verstomd; ik zal mijnen mond niet opendoen; want Gij hebt het gedaan.
11 Neem Uwe plage van op mij weg; ik ben bezweken van de bestrijding Uwer hand.
12 Kastijdt Gij iemand met straffingen om de ongerechtigheid, zoo doet Gij zijne bevalligheid smelten als eene mot; immers is een ieder mensch ijdelheid. Sela.
13 Hoor, HEERE! mijn gebed, en neem mijn geroep ter ooren; zwijg niet tot mijne tranen; want [a] ik ben een vreemdeling bij U, een bijwoner, gelijk al mijne vaders.
[a] Lev. 25:23. 1 Kron. 29:15. Ps. 119:19. Hebr. 11:13. 1 Petr. 2:11.
14 Wend U van mij af, dat ik mij verkwikke, eer dan ik heenga, en ik niet *meer* zij.

PSALM 40.

David profeteert hier, onder zijn voorbeeld, van des Heeren Christus' bitter en geduldig lijden, vurig bidden en wonderbare verlossing; voorts van de afschaffing der offeranden des O. T. door Christus' eenige offerande, en van de bediening van het Evangelie in de Kerk der Joden en Heidenen; alsmede van de onbeschaamdheid en den ondergang aller vijanden, en de vreugde aller geloovigen, die Gods heil beminnen en Hem daarover groot maken.

DAVIDS psalm, voor den opperzangmeester.
2 Ik heb den HEERE lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep gehoord.
3 En Hij heeft mij uit eenen ruischenden kuil, uit modderig slijk opgehaald, en heeft mijne voeten op eenen rotssteen gesteld, Hij heeft mijne gangen vastgemaakt.
4 En Hij heeft een nieuw lied in mijnen mond gegeven, eenen lofzang onzen Gode; velen zullen het zien, en vreezen, en op den HEERE vertrouwen.
5 Welgelukzalig is de man, die den HEERE tot zijn vertrouwen stelt, en niet omziet naar de hoovaardigen, en die tot leugen afwijken.
6 Gij, o HEERE, mijn God! hebt Uwe wonderen en Uwe gedachten aan ons vele gemaakt; men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zoo zijn zij menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen.
7 [a] Gij hebt geenen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt mij de ooren doorboord; brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëischt. [a] Hebr. 10:5.
8 Toen zeide ik: Zie, ik kom; in de rol des boeks is van mij geschreven.
9 Ik heb lust, o mijn God! om Uw welbehagen te doen; en [a] Uwe wet is in het midden mijns ingewands. [a] Ps. 37:31. Jes. 51:7.
10 Ik boodschap de gerechtigheid in de [a] groote gemeente; zie, mijne lippen bedwing ik niet; HEERE! Gij weet het. [a] Ps. 35:18. 111:1.
11 Uwe gerechtigheid bedek ik niet in het midden mijns harten; Uwe waarheid en Uw heil spreek ik uit; Uwe weldadigheid en Uwe trouw verheel ik niet in de groote gemeente.
12 Gij, o HEERE! zult Uwe barmhartigheden van mij niet onthouden; laat Uwe weldadigheid en Uwe trouw mij geduriglijk behoeden.
13 Want kwaden, tot zonder getal toe, hebben mij omgeven; mijne ongerechtigheden hebben mij aangegrepen, dat ik niet heb kunnen zien; zij zijn menigvuldiger dan de haren mijns hoofds, en mijn hart heeft mij verlaten.
14 Het behage U, HEERE! mij te verlossen; HEERE! haast U tot mijne hulp.
15 [a] Laat hen te zamen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken, om die te vernielen; laat hen achterwaarts gedreven worden, en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.
[a] Ps. 35:4, 26. 70:3. 71:13.
16 Laat hen verwoest worden tot loon hunner beschaming, die van mij zeggen: Ha, ha!
17 Laat in U vroolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers

Uws heils geduriglijk zeggen: De HEERE
zij groot gemaakt!
18 Ik ben wel ellendig en nooddruftig;
maar de HEERE denkt aan mij; Gij zijt
mijne Hulp en mijn Bevrijder; o, mijn
God! vertoef niet.

PSALM 41.

David, in eene zware krankheid of andere benauwdheid vervallen zijnde, beschrijft den zegen, dien hij van God zal ontvangen, die zich Godzalig en medelijdend gedraagt omtrent den bedrukte. Hij bidt God om genade, en klaagt zeer bewegelijk over de bitterheid van zijne valsche vrienden, bijzonder over de ontrouw van eenen vriend, die een voorbeeld was van den verrader Judas; doch verzekert zich van Gods gunst en looft Hem hartelijk.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Welgelukzalig is hij, die zich verstandig-
lijk gedraagt jegens eenen ellendige; de
HEERE zal hem bevrijden ten dage des
kwaads.
3 De HEERE zal hem bewaren, en zal
hem bij het leven behouden; hij zal op
aarde gelukzalig gemaakt worden. Geef hem
ook niet over in zijner vijanden begeerte.
4 De HEERE zal hem ondersteunen op
het ziekbed; in zijne krankheid verandert
Gij zijn gansche leger.
5 Ik zeide: O, HEERE! wees mij gena-
dig; genees mijne ziel; want ik heb tegen
U gezondigd.
6 Mijne vijanden spreken kwaad van mij,
zeggende: Wanneer zal hij sterven, en zijn
naam vergaan?
7 En zoo *iemand van hen* komt, om *mij*
te zien, hij spreekt valschheid; zijn hart
vergadert zich onrecht; gaat hij uit naar
buiten, hij spreekt er van.
8 Al mijne haters mompelen te zamen
tegen mij; zij bedenken tegen mij, hetgeen
mij kwaad is, *zeggende:*
9 Een Belials stuk kleeft hem aan; en hij
die nederligt, zal niet weder opstaan.
10 Zelfs de man mijns vredes, op welken
ik vertrouwde, [a] die mijn brood at, heeft
de verzenen tegen mij grootelijks verheven.
[a] Joh. 13:18.
11 Maar Gij, o HEERE! wees mij genadig,
en richt mij op; en ik zal het hun vergelden.
12 Hierbij weet ik, dat Gij lust aan mij hebt,
dat mijn vijand over mij niet zal juichen.
13 Want mij aangaande, Gij onderhoudt
mij in mijne oprechtigheid, en Gij stelt mij
voor Uw aangezicht in eeuwigheid.
14 Geloofd zij de HEERE, de God Israëls,
van eeuwigheid en tot in eeuwigheid!
Amen, ja, amen.

PSALM 42.

De profeet klaagt bitter, in zijne ballingschap, over het ontberen van den openbaren Godsdienst en de godslastering zijner vijanden, waardoor zijn geest overstelpt wordt; doch hij wekt zijne ziel weder op tot eene vaste hoop en vertrouwen op Gods genade.

EENE onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van
Korach.
2 Gelijk een hert schreeuwt naar de wa-
terstroomen, alzoo schreeuwt mijne ziel tot
U, o God!
3 [a] Mijne ziel dorst naar God, naar den
levenden God; wanneer zal ik ingaan, en
voor Gods aangezicht verschijnen? [a] Ps. 63:2.
4 [a] Mijne tranen zijn mij tot spijs dag en
nacht; omdat zij den ganschen dag tot mij
zeggen: Waar is uw God? [a] Ps. 80:6.
5 Ik gedenk daaraan, en stort mijne ziel
uit in mij, omdat ik placht heen te gaan
onder de schare, *en* met hen te treden naar
Gods huis, met eene stem van vreugdegezang en lof, *onder* de feesthoudende menigte.
6 [a] Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel!
en zijt onrustig in mij? hoop op God; want
ik zal Hem nog loven voor de verlossin-
gen Zijns aangezichts. [a] Ps. 43:5.
7 O, mijn God! mijne ziel buigt zich
neder in mij; daarom gedenk ik Uwer uit
het land der Jordaan, en Hermon, uit het
klein gebergte.
8 De afgrond roept tot den afgrond, bij
het gedruisch Uwer watergoten; al Uwe
baren en Uwe golven zijn over mij heen-
gegaan.
9 *Maar* de HEERE zal des daags Zijne
goedertierenheid gebieden, en des nachts
zal Zijn lied bij mij zijn; het gebed tot
den God mijns levens.
10 Ik zal zeggen tot God: Mijne Steen-
rots! waarom vergeet Gij mij? waarom ga
ik [a] in het zwart, van wege des vijands
onderdrukking? [a] Ps. 35:14. 38:7. 43:2.
11 Met eenen doodsteek in mijne been-
deren honen mij mijne wederpartijders, als
zij den ganschen dag tot mij zeggen: Waar
is uw God?
12 Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel!
en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op
God; want ik zal Hem nog loven; Hij
is de menigvuldige Verlossing mijns aan-
gezichts, en mijn God.

PSALM 43.

David bidt om recht tegen zijne wreede en arglistige vijanden; klaagt God zijnen nood; begeert genadige vervulling Zijner beloften, en richt zijne verslagene ziel op door geloof en vertrouwen.

DOE mij recht, o God! en twist Gij mijne twistzaak; bevrijd mij van het ongoedertieren volk, van den man des bedrogs en des onrechts.
2 Want Gij zijt de God mijner sterkte; waarom verstoot Gij mij *dan?* waarom ga ik steeds [a] in het zwart, van wege des vijands onderdrukking? [a] Ps. 35:14. 38:7. 42:10.
3 Zend Uw licht en Uwe waarheid, dat die mij leiden; dat zij mij brengen tot den berg Uwer heiligheid, en tot Uwe woningen;
4 En dat ik inga tot Gods altaar, tot den God der blijdschap mijner verheuging, en U met de harp love, o God, mijn God!
5 [a] Wat buigt gij u neder, o, mijne ziel! en wat zijt gij onrustig in mij? hoop op God; want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God. [a] Ps. 42:6, 12.

PSALM 44.

De Kerk troost en sterkt zichzelve door het bedenken van Gods vorige weldaden; maar stelt Hem daarentegen wijdloopig en zeer aandoenlijk voor haren tegenwoordigen ellendigen staat onder het geweld harer vijanden, waarin zij, belijdende hare volstandigheid in geloof en gehoorzaamheid, smeekt om verlossing.

EENE onderwijzing, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.
2 O God! wij hebben het met onze ooren gehoord, onze vaders hebben het ons verteld: Gij hebt een werk gewrocht in hunne dagen, in de dagen van ouds.
3 Gij hebt de Heidenen met Uwe hand uit de bezitting verdreven, maar henlieden [a] geplant; Gij hebt de volken geplaagd, henlieden daarentegen doen voortschieten. [a] Ex. 15:17. Ps. 80:9.
4 Want zij hebben het land niet geërfd door hun zwaard, en hun arm heeft hun geen heil gegeven; maar Uwe rechterhand, en Uw arm, en het licht Uws aangezichts, omdat Gij een welbehagen in hen hadt.
5 Gij Zelf zijt mijn Koning, o God! gebied de verlossingen Jakobs.
6 Door U zullen wij onze wederpartijders met hoornen stooten; in Uwen Naam zullen wij vertreden die tegen ons opstaan.
7 Want ik vertrouw niet op mijnen boog, en mijn zwaard zal mij niet verlossen.
8 Maar Gij verlost ons van onze wederpartijders, en Gij maakt onze haters beschaamd.
9 In God roemen wij den ganschen dag, en Uwen Naam zullen wij loven in eeuwigheid. Sela.
10 Maar *nu* hebt Gij ons [a] verstooten en te schande gemaakt, dewijl Gij met onze krijgsheiren niet uittrekt. [a] Ps. 60:3. 74:1. 89:39. 108:12.
11 Gij doet ons achterwaarts keeren van den wederpartijder; en onze haters berooven *ons* voor zich.
12 Gij geeft ons over als schapen ter spijze, en Gij verstrooit ons onder de Heidenen.
13 Gij verkoopt Uw volk om geene waardij; en Gij verhoogt hunnen prijs niet.
14 Gij stelt ons onzen naburen tot [a] smaad, tot spot en schimp dengenen, die rondom ons zijn. [a] Ps. 79:4. 80:7. Jer. 24:9.
15 Gij stelt ons tot een spreekwoord onder de Heidenen, tot eene hoofdschudding onder de volken.
16 Mijne schande is den ganschen dag voor mij, en de schaamte mijns aangezichts bedekt mij;
17 Om de stem des honers en des lasteraars, van wege den vijand en den wraakgierige.
18 Dit alles is ons overkomen; nogtans hebben wij U niet vergeten, noch valschelijk gehandeld tegen Uw verbond.
19 Ons hart is niet achterwaarts gekeerd, noch onze gang geweken van Uw pad.
20 Hoewel Gij ons verpletterd hebt in eene plaats der draken, en ons met eene doodsschaduw bedekt hebt.
21 Zoo wij den Naam onzes Gods hadden vergeten, en onze handen tot eenen vreemden God uitgebreid,
22 Zou God zulks niet onderzoeken? want Hij weet de verborgenheden des harten.
23 [a] Maar om Uwentwil worden wij den ganschen dag gedood; wij worden geacht als slachtschapen. [a] Rom. 8:36.
24 Waak op; waarom zoudt Gij slapen, HEERE! Ontwaak; verstoot niet in eeuwigheid.
25 Waarom zoudt Gij Uw aangezicht verbergen? onze ellende en onze onderdrukking vergeten?
26 Want onze ziel is in het stof nedergebogen; onze buik kleeft aan de aarde.
27 Sta op, ons ter hulp, en verlos ons om Uwer goedertierenheid wil.

PSALM 45.

Een uitnemend profetisch bruiloftslied, bij gelegenheid van Sálomo's huwelijk met Farao's dochter, gedicht op het geestelijke huwelijk van den Bruidegom Jezus Christus met Zijne lieve Bruid, de algemeene Kerk uit Joden en Heidenen.

EENE onderwijzing, een lied der liefde, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schóschannim.

2 Mijn hart geeft eene goede rede op; ik zegge mijne gedichten uit van eenen Koning; mijne tong is eene pen eens vaardigen schrijvers.

3 Gij zijt veel schooner dan de menschenkinderen; genade is uitgestort in Uwe lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.

4 Gord Uw zwaard aan de heup, o Held! Uwe majesteit en Uwe heerlijkheid.

5 En rijd voorspoediglijk in Uwe heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uwe rechterhand zal U vreeselijke dingen leeren.

6 Uwe pijlen zijn scherp; volken zullen onder U vallen; *zij treffen* in het hart van des Konings vijanden.

7 [a] Uw troon, o God! is eeuwiglijk en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid. [a] Hebr. 1:8.

8 Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God! Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven Uwe medegenooten.

9 Al Uwe kleederen zijn mirre, en aloë, *en* kassie; uit de elpenbeenen paleizen, van waar zij U verblijden.

10 Dochters van koningen zijn onder Uwe kostelijke *staatdochteren;* de Koningin staat aan Uwe rechterhand, in het fijnste goud van Ofir.

11 Hoor, o Dochter! en zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis.

12 Zoo zal de Koning lust hebben aan uwe schoonheid; dewijl Hij uw Heere is, zoo buig u voor Hem neder.

13 En de dochter van Tyrus, de rijken onder het volk zullen uw aangezicht [a] met geschenk smeeken. [a] Ps. 72:10.

14 Des Konings Dochter is geheel verheerlijkt inwendig; hare kleeding is van gouden borduursel.

15 In gestikte kleederen zal zij tot den Koning geleid worden; de jonge dochteren, *die* achter haar zijn, hare medegezellinnen, zullen tot u gebracht worden.

16 Zij zullen geleid worden met alle blijdschap en verheuging; zij zullen ingaan in des Konings paleis.

17 In plaats van Uwe vaderen zullen Uwe zonen zijn; Gij zult hen tot vorsten zetten over de gansche aarde.

18 Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht; daarom zullen U de volken loven eeuwiglijk en altoos.

PSALM 46.

De profeet beschrijft het vertrouwen en den zekeren staat der Kerk onder des Heeren bescherming, die Hij aan haar met eene wonderbare verlossing bewezen had, vermanende een ieder, om dit werk Gods en andere dergelijke te overdenken tot grootmaking van Zijnen heiligen Naam.

EEN lied op Alamôth, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 God is ons eene Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtelijk bevonden eene Hulp in benauwdheden.

3 Daarom zullen wij niet vreezen, al veranderde de aarde *hare plaats*, en al werden de bergen verzet in het hart van de zeeën.

4 Laat hare wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren, door derzelver verheffing! Sela.

5 De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods, het heiligdom der woningen des Allerhoogsten.

6 God is in het midden van haar; zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond.

7 De Heidenen raasden; de koninkrijken bewogen zich; Hij verhief Zijne stem; de aarde versmolt.

8 De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een Hoog Vertrek. Sela.

9 Komt, aanschouwt de daden des HEEREN, Die verwoestingen op aarde aanricht;

10 Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, den boog verbreekt, en de spies aan twee slaat, de wagenen met vuur verbrandt.

11 Laat af, en weet, dat Ik God ben; Ik zal verhoogd worden onder de Heidenen, Ik zal verhoogd worden op de aarde.

12 De HEERE der heirscharen is met ons; de God van Jakob is ons een Hoog Vertrek. Sela.

PSALM 47.

Een triomfpsalm der Kerk, ter eere van haren Koning Jezus Christus, in Zijne hemelvaart, afgebeeld door het opbrengen der ark des verbonds in Zion en in den tempel; met eene vermaning aan alle volken, en profetie van de roeping der Heidenen.

EEN psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 Al gij volken! klapt in de hand; juicht Gode met eene stem van vreugdegezang.

3 Want de HEERE, de Allerhoogste, is vreeselijk, een groot Koning over de gansche aarde.

4 Hij brengt de volken onder ons, en de natiën onder onze voeten.

5 Hij verkiest voor ons onze erfenis, de heerlijkheid van Jakob, dien Hij heeft liefgehad. Sela.

6 God vaart op met gejuich, de HEERE met geklank der bazuin.

7 Psalmzingt Gode, psalmzingt! psalmzingt onzen Koning, psalmzingt!

8 Want God is een Koning der gansche aarde; psalmzingt *met* eene onderwijzing!

9 God regeert over de Heidenen; God zit op den troon Zijner heiligheid.

10 De edelen der volken zijn verzameld *tot* het volk van den God van Abraham; want de schilden der aarde zijn Godes. Hij is zeer verheven!

PSALM 48.

De profeet beschrijft de heerlijkheid en gelukzaligheid der Kerk onder het beeld van de stad Jeruzalem, welke van God wonderbaar tegen zeer machtige vijanden was beschermd, volgens Zijne belofte en vorige wonderen, waardoor God geroemd en de Kerk getroost wordt; met eene vermaning aan alle geloovigen, dat zij de schoonheid en vastigheid der Kerk tot eene eeuwige gedachtenis naarstig gedenken.

EEN lied, een psalm, voor de kinderen van Korach.

2 De HEERE is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, *op* den berg Zijner heiligheid.

3 Schoon van gelegenheid, eene vreugde der gansche aarde is de berg Zion, *aan* de zijden van het noorden; [a] de stad des grooten Konings. [a] Matt. 5:35.

4 God is in hare paleizen; Hij is er bekend voor een Hoog Vertrek.

5 Want ziet, de koningen waren vergaderd; zij waren te zamen doorgetogen.

6 *Gelijk* zij het zagen, alzoo waren zij verwonderd; zij werden verschrikt; zij haastten weg.

7 Beving greep hen aldaar aan, smart als van eene barende *vrouw*.

8 Met eenen oostenwind verbreekt Gij de schepen van Tharsis.

9 Gelijk wij gehoord hadden, alzoo hebben wij gezien in de stad des HEEREN der heirscharen, in de stad onzes Gods; God zal haar bevestigen tot in eeuwigheid. Sela.

10 O God! wij gedenken Uwer weldadigheid, in het midden Uws tempels.

11 Gelijk Uw Naam is, o God! alzoo is Uw roem tot aan de einden der aarde; Uwe rechterhand is vol van gerechtigheid.

12 Laat de berg Zion blijde zijn; laat de dochteren van Juda zich verheugen, om Uwer oordeelen wil.

13 Gaat rondom Zion, en omringt haar; telt hare torens;

14 Zet uw hart op hare vesting; beschouwt onderscheidenlijk hare paleizen, opdat gij het aan het navolgende geslacht vertelt.

15 Want deze God is onze God eeuwiglijk en altoos; Hij zal ons geleiden tot den dood toe.

PSALM 49.

De profeet, hebbende alle menschen tot opmerking vermaand, maakt eene tegenstelling van het ijdele vertrouwen der wereldsche menschen op rijkdom, macht en eer in dit vergankelijke leven, en van het heilig vertrouwen der geloovigen op God, die hen uit de dooden zal opwekken en het eeuwige leven schenken; vermanende alle geloovigen, niet te vreezen voor den rijkdom of de macht van eenig wereldsch mensch.

EEN psalm, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach.

2 Hoort dit, alle gij volken! neemt ter oore, alle inwoners der wereld,

3 Zoo wel slechten als aanzienlijken, te zamen rijk en arm!

4 Mijn mond zal enkel wijsheid spreken, en de overdenking mijns harten zal vol verstand zijn.

5 [a] Ik zal mijn oor neigen tot eene spreuk; ik zal mijne verborgene rede openen op de harp. [a] Ps. 78:2. Matt. 13:35.

6 Waarom zou ik vreezen in kwade dagen, *als* de ongerechtigen, die op de hielen zijn, mij omringen?

7 Aangaande degenen, die op hun goed vertrouwen, en op de veelheid huns rijkdoms roemen;

8 Niemand van hen zal *zijnen* broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven;

9 (Want de verlossing hunner ziel is te kostelijk. en zal in eeuwigheid ophouden;)

10 Dat hij ook voortaan geduriglijk zou leven, *en* de verderving niet zien.

11 Want hij ziet, dat de wijzen sterven; dat te zamen een dwaas en een onvernuftige omkomen, en hun goed anderen nalaten.

12 Hunne binnenste gedachte is, dat hunne huizen zullen zijn in eeuwigheid, hunne woningen van geslacht tot geslacht; zij noemen de landen naar hunne namen.

13 De mensch nogtans, *die* in waarde is, blijft niet; hij wordt gelijk als de beesten, *die* vergaan.

14 Deze hun weg is eene dwaasheid van hen; nogtans hebben hunne nakomelingen een welbehagen in hunne woorden. Sela.

15 Men zet hen als schapen in het graf; de dood zal hen afweiden; en de oprechten

zullen over hen heerschen in dien morgenstond; en het graf zal hunne gedaante verslijten, *elk* uit zijne woning.

16 Maar God zal mijne ziel van het geweld des grafs verlossen; want Hij zal mij opnemen. Sela.

17 Vrees niet, wanneer een man rijk wordt, wanneer de eer van zijn huis groot wordt;

18 Want hij zal in zijn sterven niet met al medenemen; zijne eer zal hem niet nadalen.

19 Hoewel hij zijne ziel in zijn leven zegent, en zij u loven, omdat gij uzelven goed doet;

20 Zoo zal zij *toch* komen tot het geslacht harer vaderen; tot in eeuwigheid zullen zij het licht niet zien.

21 De mensch, *die* in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk als de beesten, *die* vergaan.

PSALM 50.

De profeet voert God in, als komende met groote majesteit, om over Zijn volk te richten; sterk betuigende, waarin de ware en Gode aangename Godsdienst niet, en waarin zij wel bestaat; met eene zware bedreiging van eeuwig verderf aan de godvergetende huichelaars en verbondbrekers, zoo zij zich niet bekeeren; en belofte van zaligheid aan degenen, die God oprecht dienen.

EEN psalm van Asaf.
De God der goden, de HEERE spreekt, en roept de aarde, van den opgang der zon tot aan haren ondergang.

2 Uit Zion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende.

3 Onze God zal komen en zal niet zwijgen; een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen.

4 Hij zal roepen tot den hemel van boven, en tot de aarde, om Zijn volk te richten.

5 Verzamelt Mij Mijne gunstgenooten, die Mijn verbond maken met offerande!

6 En de hemelen verkondigen Zijne gerechtigheid; want God Zelf is Rechter. Sela.

7 Hoort, Mijn volk! en Ik zal spreken; Israël! en Ik zal onder u betuigen; Ik, God, ben uw God.

8 Om uwe offeranden zal Ik u niet straffen; want uwe brandofferen zijn steeds voor Mij.

9 Ik zal uit uw huis geen' var nemen, *noch* bokken uit uwe kooien;

10 Want al het gedierte des wouds is Mijne, de beesten op duizend bergen.

11 Ik ken al het gevogelte der bergen, en het wild des velds is bij Mij.

12 Zoo Mij hongerde, Ik zou het u niet zeggen; want [a] Mijne is de wereld en hare volheid.

[a] Ex. 19:5. Deut. 10:14. Job 41:2. Ps. 24:1. 1 Kor. 10:26, 28.

13 Zou Ik stierenvleesch eten, of bokkenbloed drinken?

14 Offert Gode dank, en [a] betaalt den Allerhoogste uwe geloften.

[a] Deut. 23:23. Job 22:27. Ps. 76:12. Pred 5:3, 4, 5.

15 En roept Mij aan in den dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eeren.

16 Maar tot den goddelooze zegt God: Wat hebt gij Mijne inzettingen te vertellen, en neemt Mijn verbond in uwen mond?

17 Dewijl gij de kastijding haat, en Mijne woorden achter u henenwerpt.

18 Indien gij eenen dief ziet, zoo loopt gij met hem; en uw deel is met de overspelers.

19 Uwen mond slaat gij in het kwade, en uwe tong koppelt bedrog.

20 Gij zit, gij spreekt tegen uwen broeder; tegen den zoon uwer moeder geeft gij lastering uit.

21 Deze dingen doet gij, en Ik zwijg; gij meent, dat Ik ten eenemaal ben, gelijk gij; Ik zal u straffen, en zal het ordentelijk voor uwe oogen stellen.

22 Verstaat dit toch, gij godvergetenden! opdat Ik niet verscheure en niemand redde.

23 Wie dankoffert, die zal Mij eeren; en wie *zijnen* weg *wel* aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien.

PSALM 51.

David in zware zonden gevallen en van God door den profeet Nathan bestraft en opgewekt, bidt zeer vurig om genade en vergeving door den Messias, met belijdenis, niet alleen van deze zonde, maar ook van zijne aangeborene verdorvenheid; begeert voorts, dat God Zijnen H. Geest in hem vernieuwe, opdat hij door Hem mag ondersteund en anderen van hem geleerd worden, belovende Gode dankbaarheid met oprechte boetvaardigheid; en bidt eindelijk voor de behoudenis der Kerk.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

2 Toen de [a] profeet Nathan tot hem was gekomen, nadat hij tot [b] Bathséba was ingegaan.

[a] 2 Sam. 12:1, enz. [b] 2 Sam. 11:4.

3 Zijt mij genadig, o God! naar Uwe goedertierenheid; delg mijne overtreding uit, naar de grootheid Uwer barmhartigheden.

4 Wasch mij wel van mijne ongerechtigheid, en reinig mij van mijne zonde.

5 Want ik ken mijne overtredingen, en mijne zonde is steeds voor mij.

6 Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uwe oogen; [a] opdat Gij rechtvaardig zijt in Uw spreken, *en* rein zijt in Uw richten.

[a] Rom. 3:4.

7 Zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft mij mijne moeder ontvangen.

8 Zie, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, en in het verborgene maakt Gij mij wijsheid bekend.
9 Ontzondig mij met [a] hysop, en ik zal rein zijn; wasch mij, en ik zal witter zijn dan sneeuw. [a] Lev. 14:4, 6. Num. 19:6, 18.
10 Doe mij vreugde en blijdschap hooren; dat de beenderen zich verheugen, *die* Gij verbrijzeld hebt.
11 Verberg Uw aangezicht van mijne zonden, en delg uit al mijne ongerechtigheden.
12 Schep mij een rein hart, o God! en vernieuw in het binnenste van mij eenen vasten geest.
13 Verwerp mij niet van Uw aangezicht, en neem Uwen Heiligen Geest niet van mij.
14 Geef mij weder de vreugde Uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij.
15 Zoo zal ik den overtreders Uwe wegen leeren; en de zondaars zullen zich tot U bekeeren.
16 Verlos mij van bloedschulden, o God, Gij, God mijns heils! zoo zal mijne tong Uwe gerechtigheid vroolijk roemen.
17 Heere! open mijne lippen, zoo zal mijn mond Uwen lof verkondigen.
18 Want Gij hebt geen' lust tot offerande; anders zou ik ze geven; in brandofferen hebt Gij geen behagen.
19 De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God! niet verachten.
20 Doe wel bij Zion naar Uw welbehagen; bouw de muren van Jeruzalem op.
21 Dan zult Gij lust hebben aan de offeranden der gerechtigheid, aan brandoffer en een offer, dat gansch verteerd wordt; dan zullen zij varren offeren op Uw altaar.

PSALM 52.

David bestraft Doëgs goddeloozen hoogmoed en verraderlijke trouweloosheid; verkondigt hem Gods oordeelen, waardoor de Kerk oorzaak zal hebben om God te vreezen en Doëg te bespotten; troost en verheugt zichzelven door het geloof aan Gods bestendige goedertierenheid.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester.
2 [a] Als Doëg, de Edomiet, gekomen was, en Saul te kennen gegeven, en tot hem gezegd had: David is gekomen ten huize van Achimélech. [a] 1 Sam. 22:9, enz.
3 Wat beroemt gij u in het kwaad, o, gij geweldige? Gods goedertierenheid *duurt* toch den ganschen dag.
4 Uwe tong denkt enkel schade, als een geslepen scheermes, werkende bedrog.
5 Gij hebt het kwade liever dan het goede, de leugen, dan gerechtigheid te spreken. Sela.
6 Gij hebt lief alle woorden van verslinding, *en* eene tong des bedrogs.
7 God zal u ook afbreken in eeuwigheid; Hij zal u wegrapen en u uit de tent uitrukken; ja, Hij zal u uitwortelen uit het land der levenden. Sela.
8 En de rechtvaardigen zullen het zien, en vreezen; en zij zullen over hem lachen, *zeggende:*
9 Ziet den man, *die* God niet stelde tot zijne Sterkte, maar vertrouwde op de veelheid zijns rijkdoms; hij was sterk geworden door zijn beschadigen.
10 Maar ik zal zijn als een groene olijfboom in Gods huis; ik vertrouw op Gods goedertierenheid eeuwiglijk en altoos.
11 Ik zal U loven in eeuwigheid, [a] omdat Gij het gedaan hebt; en ik zal Uwen Naam verwachten; want hij is goed voor Uwe gunstgenooten. [a] Ps. 22:32.

PSALM 53.

Zie den inhoud van dezen Psalm op den 14den Psalm.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op Máchalath.
2 De dwaas [a] zegt in zijn hart: Er is geen God; zij verderven het en zij bedrijven gruwelijk onrecht; [b] er is niemand, die goed doet. [a] Ps. 10:4. 14:1, enz. [b] Rom. 3:12.
3 God heeft uit den hemel nedergezien op de menschenkinderen, [a] om te zien, of iemand verstandig ware, die God zocht. [a] Rom. 3:11.
4 Een ieder van hen is teruggekeerd; te zamen zijn zij stinkende geworden; er is niemand, die goed doet, ook niet één.
5 Hebben dan de werkers der ongerechtigheid geene kennis? die Mijn volk opeten, *als of* zij brood aten? zij roepen God niet aan.
6 Aldaar zijn zij met vervaardheid vervaard geworden, *waar* geene vervaardheid was; want God heeft de beenderen desgenen, die u belegerde, verstrooid; gij hebt hen beschaamd gemaakt; want God heeft hen verworpen.
7 Och, dat Israëls verlossingen uit Zion kwamen! Als God de gevangenen Zijns volks zal doen wederkeeren, *dan* zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

PSALM 54.

David, door de Zifieten bij Saul verraden zijnde, bidt God om bescherming en rechtvaardige straf over zijne vijanden, met vertrouwen van verhooring en belofte van dankbaarheid.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.
2 [a] Als de Zifieten gekomen waren, en
tot Saul gezegd hadden: Verbergt zich
David niet bij ons? [a] 1 Sam. 23:19, enz. 26:1.
3 O God! verlos mij door Uwen Naam,
en doe mij recht door Uwe macht.
4 O God! hoor mijn gebed; neig de ooren
tot de redenen mijns monds.
5 Want vreemden staan tegen mij op, en
tirannen zoeken mijne ziel; [a] zij stellen God
niet voor hunne oogen. Sela. [a] Ps. 86:14.
6 Ziet, God is mij een helper; de Heere
is onder degenen, die mijne ziel ondersteunen.
7 Hij zal dit kwaad mijnen verspieders
vergelden; roei hen uit door Uwe waarheid.
8 Ik zal U met vrijwilligheid offeren;
ik zal Uwen Naam, o HEERE! loven;
[a] want hij is goed. [a] Ps. 52:11.
9 Want Hij heeft mij gered uit alle benauwdheid; en mijn oog heeft gezien op
mijne vijanden.

PSALM 55.

David, in gevaar zijnde van omsingeld en overvallen te worden, klaagt God zijne benauwdheid en bidt in zeer grooten angst om vernietiging van de aanslagen zijner vijanden, welker wreedheid, valschheid en trouweloosheid (bijzonder van eenen) hij God voordraagt; doch hunnen ondergang profeteerende en zich van Gods verhooring verzekerende, sterkt zichzelven en alle geloovigen in het vertrouwen op God, Die de vromen behoudt en de goddeloozen verdelgt.

EENE onderwijzing van David, voor den opperzangmeester, op de Neginôth.
2 O God! neem mijn gebed ter ooren,
en verberg U niet voor mijne smeeking.
3 Merk op mij, en verhoor mij; ik bedrijf
misbaar in mijne klacht, en maak getier;
4 Om den roep des vijands, van wege de
beangstiging des goddeloozen; want zij
schuiven ongerechtigheid op mij, en in
toorn haten zij mij.
5 Mijn hart smart in het binnenste van
mij, en verschrikkingen des doods zijn
op mij gevallen.
6 Vrees en beving komt mij aan, en
gruwen overdekt mij;
7 Zoodat ik zeg: Och, dat mij iemand
vleugelen, als eener duive, gave! ik zou
henenvliegen, waar ik blijven mocht.
8 Ziet, ik zou verre wegzwerven; ik zou
vernachten in de woestijn. Sela.
9 Ik zou haasten, dat ik ontkwame, van
den drijvenden wind, van den storm.
10 Verslind hen, HEERE! deel hunne
tong; want ik zie wrevel en twist in de stad.
11 Dag en nacht omringen zij haar op
hare muren; en ongerechtigheid en overlast
is binnen in haar.
12 Enkel verderving is binnen in haar;
en list en bedrog wijkt niet van hare straat.
13 Want het is geen vijand, *die* mij
hoont; anders zou ik het hebben gedragen;
het is mijn hater niet, *die* zich tegen mij
groot maakt; anders zou ik mij voor hem
verborgen hebben.
14 Maar gij zijt het, o mensch! als van
mijne waardigheid, mijn leidsman en mijn
bekende!
15 Wij, die te zamen in zoetigheid heimelijk raadpleegden; wij wandelden in
gezelschap ten huize Gods.
16 Dat hun de dood als een schuldeischer overvalle, dat zij levend ter helle
nederdalen; want boosheden zijn in hunne
woning, in het binnenste van hen.
17 Mij aangaande, ik zal tot God roepen,
en de HEERE zal mij verlossen.
18 Des avonds, en des morgens, en des
middags zal ik klagen en getier maken;
en Hij zal mijne stem hooren.
19 Hij heeft mijne ziel in vrede verlost
van den strijd tegen mij; want met menigte zijn zij tegen mij geweest.
20 God zal hooren, en zal hen plagen,
als die van ouds zit, Sela; dewijl bij
hen gansch geene verandering is, en zij
God niet vreezen.
21 Hij slaat zijne handen aan degenen,
die vrede met Hem hadden; hij ontheiligt
Zijn verbond.
22 Zijn mond is gladder dan boter; maar
zijn hart is krijg; zijne woorden zijn zachter
dan olie; maar dezelve zijn bloote zwaarden.
23 Werp uwe zorg op den HEERE, en Hij
zal u onderhouden; Hij zal in eeuwigheid
niet toelaten, dat de rechtvaardige wankele.
24 Maar Gij, o God! zult die doen nederdalen in den put des verderfs; de mannen
des bloeds en bedrogs zullen hunne dagen
niet ter helft brengen; ik, daarentegen, zal
op U vertrouwen.

PSALM 56.

David, door Sauls gestadige vervolging in handen der Filistijnen gekomen zijnde, klaagt tot God over al zijn lijden, weenen en zwerven; bidt om genade en straf zijner vijanden; roemt Gods woord, vertrouwt op deszelfs vervulling en belooft daarvoor dankbaarheid.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, op Jonath Elem
Rechokim; [a] als de Filistijnen hem gegrepen hadden te Gath. [a] 1 Sam. 21:12, 13, 14.
2 Zijt mij genadig, o God! want de

mensch zoekt mij op te slokken; den ganschen dag dringt mij de bestrijder.
3 Mijne verspieders zoeken *mij* den ganschen dag op te slokken; want ik heb vele bestrijders, o Allerhoogste!
4 Ten dage, *als* ik zal vreezen, zal ik op U vertrouwen.
5 In God zal ik Zijn woord prijzen; ik vertrouw op God; ik zal niet vreezen; wat zou mij vleesch doen?
6 Den ganschen dag verdraaien zij mijne woorden; al hunne gedachten zijn tegen mij ten kwade.
7 Zij rotten samen; zij versteken zich; zij passen op mijne hielen; als die op mijne ziel wachten.
8 Zouden zij om *hunne* ongerechtigheid vrijgaan? Stort de volken neder in toorn, o God!
9 Gij hebt mijn omzwerven geteld; leg mijne tranen in Uwe flesch; zijn zij niet in Uw register?
10 Dan zullen mijne vijanden achterwaarts keeren, ten dage als ik roepen zal; dit weet ik, dat God met mij is.
11 In God zal ik het woord prijzen; in den HEERE zal ik het woord prijzen.
12 Ik vertrouw op God; ik zal niet vreezen; [a] wat zou mij de mensch doen? *a* Ps. 118:6.
13 O God! op mij zijn Uwe geloften; ik zal U dankzeggingen vergelden;
14 Want Gij hebt mijne ziel gered van den dood; ook niet mijne voeten van aanstoot, om voor Gods aangezicht te wandelen in het licht der levenden?

PSALM 57.

David, voor Saul vluchtende, bidt God om genade en bescherming, waarvan hij zich ook verzekert, en beschrijvende de bitterheid zijner vijanden, voorzegt hunnen val en is bereid om God te loven.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-táscheth; [a] als hij voor Sauls aangezicht vlood in de spelonk. *a* 1 Sam. 22:1. 24:4.

2 Zijt mij genadig, o God! zijt mij genadig; want mijne ziel betrouwt op U, en ik neem mijne toevlucht onder de schaduw Uwer vleugelen, totdat de verdervingen zullen voorbij zijn gegaan.
3 Ik zal roepen tot God, den Allerhoogste, tot God, Die het aan mij voleinden zal.
4 Hij zal van den hemel zenden, en mij verlossen, te schande makende dengene, die mij zoekt op te slokken. Sela. God zal Zijne goedertierenheid en Zijne waarheid zenden.
5 Mijne ziel is in het midden der leeuwen; ik lig *onder* stokebranden, menschenkinderen, welker tanden spiesen en pijlen zijn, en hunne tong een scherp zwaard.
6 [a] Verhef U boven de hemelen, o God! Uwe eer zij over de gansche aarde. *a* Ps. 108:6.
7 Zij hebben een net bereid voor mijne gangen; mijne ziel was nedergebukt; [a] zij hebben eenen kuil voor mijn aangezicht gegraven; zij zijn er midden ingevallen. Sela. *a* Ps. 7:16. 9:16.
8 [a] Mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid; ik zal zingen, en psalmzingen. *a* Ps. 108:2, enz.
9 Waak op, mijne eer! waak op, gij, luit en harp! ik zal in den dageraad opwaken.
10 [a] Ik zal U loven onder de volken, o Heere! ik zal U psalmzingen onder de natiën. *a* Ps. 108:4.
11 [a] Want Uwe goedertierenheid is groot tot aan de hemelen, en Uwe waarheid tot aan de bovenste wolken. *a* Ps. 36:6. 108:5.
12 Verhef U boven de hemelen, o God! Uwe eer zij over de gansche aarde.

PSALM 58.

David verwijt Sauls raadsheeren en hovelingen hunne onrechtvaardigheid, goddeloosheid en verstoktheid, en bidt God, dat Hij hunne macht breke, en make, dat zij in hunne raadslagen haastelijk vergaan en verdwijnen, tot Zijne eer en vreugde van de vromen.

EEN gouden kleinood van David, voor den opperzangmeester, Al-táscheth.
2 Spreekt gijlieden waarlijk gerechtigheid, gij, vergadering? oordeelt gij billijkheden, gij, menschenkinderen?
3 Ja, gij werkt ongerechtigheden in het hart; gij weegt het geweld uwer handen op de aarde.
4 De goddeloozen zijn vervreemd van de baarmoeder aan; de leugensprekers dolen van *moeders* buik aan.
5 Zij hebben [a] vurig venijn, naar gelijkheid van vurig slangenvenijn; zij zijn als eene doove adder, *die* hare ooren toestopt; *a* Ps. 140:4.
6 Opdat zij niet hoore naar de stem der belezers, desgenen, die ervaren is met bezweringen om te gaan.
7 O God! verbreek hunne tanden in hunnen mond; breek af de baktanden der jonge leeuwen, o HEERE!
8 Laat hen smelten als water, laat hen daarhenen drijven; legt hij zijne pijlen aan, laat hen zijn, als of zij afgesneden waren.
9 Laat hem henengaan, als eene smeltende slak; laat hen, *als* eener vrouwe misdracht, de zon niet aanschouwen.

10 Eer dan uwe potten den doornstruik
gewaar worden, zal Hij hem als levend,
als *in* heeten toorn wegstormen.
11 De rechtvaardige zal zich verblijden, als
hij de wraak aanschouwt; hij zal zijne voeten wasschen in het bloed des goddeloozen.
12 En de mensch zal zeggen: Immers is
er vrucht voor den rechtvaardige; immers
is er een God, Die op de aarde richt.

PSALM 59.

David, in gevaar zijnde dat Sauls krijgsoversten hem zouden grijpen en dooden, bidt God om verlossing; verhaalt zijne onschuld, en de bloeddorstigheid en razernij van zijne vijanden, stelt daartegenover zijn vertrouwen op God, Wien hij bidt, dat Hij hen aan anderen tot eenen spiegel van Zijne wraak stelle, hunnen hoogmoed dempe en in ellende verandere; belovende Gode dankbaarheid.

EEN gouden kleinood van David, voor
den opperzangmeester, Al-táscheth;
[a] toen Saul gezonden had, die *zijn* huis bewaren zouden, om hem te dooden. [a] 1 Sam. 19:11.
2 Red mij van mijne vijanden, o mijn
God! stel mij in een hoog vertrek voor
degenen, die tegen mij opstaan.
3 Red mij van de werkers der ongerechtigheid, en verlos mij van de mannen des bloeds.
4 Want zie, zij leggen mijner ziel lagen; sterken rotten zich tegen mij; zonder
mijne overtreding, en zonder mijne zonde,
o HEERE!
5 Zij loopen en bereiden zich zonder *mijne*
misdaad; waak op mij te gemoet, en zie.
6 Ja, Gij, HEERE, God der heirscharen,
God Israëls! ontwaak, om al deze Heidenen
te bezoeken; zijt niemand van hen genadig,
die trouwelooslijk ongerechtigheid bedrijven. Sela.
7 Tegen den avond keeren zij weder; zij tieren als een hond, en zij gaan rondom de stad.
8 Zie, zij storten overvloediglijk uit met
hunnen mond; [a] zwaarden zijn op hunne
lippen; [b] want wie hoort het?

[a] Ps. 55:22. 57:5. [b] Ps. 10:11. 94:7.

9 Maar Gij, HEERE! [a] zult hen belachen;
Gij zult alle Heidenen bespotten. [a] Ps. 2:4.
10 *Tegen* zijne sterkte zal ik *op* U wachten; want God is mijn Hoog Vertrek.
11 De God mijner goedertierenheid zal
mij voorkomen; God zal mij op mijne
verspieders doen zien.
12 Dood hen niet, opdat mijn volk *het*
niet vergete; doe hen omzweven door Uwe
macht, en werp hen neder, o Heere, ons
Schild!
13 *Om* de zonde huns monds, *om* het
woord hunner lippen; en laat hen gevangen
worden in hunnen hoogmoed; en om den
vloek, en om de leugen, *die* zij vertellen.
14 Verteer hen in grimmigheid; verteer
hen, dat zij er niet zijn, en laat hen weten,
dat God Heerscher is in Jakob, *ja*, tot
aan de einden der aarde. Sela.
15 Laat hen dan tegen den avond wederkeeren; laat hen tieren als een hond,
en rondom de stad gaan;
16 Laat hen zelfs omzweven om spijs;
en laat hen vernachten, al zijn zij niet
verzadigd.
17 Maar ik zal Uwe sterkte zingen, en
des morgens Uwe goedertierenheid vroolijk
roemen, omdat Gij mij een Hoog Vertrek
zijt geweest, en eene Toevlucht ten dage,
als mij bang was.
18 Van U, o, mijne Sterkte! zal ik psalmzingen; want God is mijn Hoog Vertrek,
de God mijner goedertierenheid.

PSALM 60.

David, van God overwinning verkregen hebbende op zijne vijanden, vergelijkt, tot lof van God, den vorigen ellendigen toestand van het land met den tegenwoordigen onder zijne regeering; triomfeert over Gods bijstand en beloften, met bidden en vertrouwen van verdere vervulling tegen het overblijfsel zijner vijanden.

EEN gouden kleinood van David tot
leering, voor den opperzangmeester,
op Schûsan E'duth;
2 [a] Als hij gevochten had met de Syriërs
van Mesopotámië, en met de Syriërs van
Zoba; en Joab wederkwam, en de Edomieten sloeg in het Zoutdal, twaalf duizend.

[a] 2 Sam. 8:3, 13. 1 Kron. 18:3, 12.

3 O God! [a] Gij hadt ons verstooten; Gij
hadt ons gescheurd; Gij zijt toornig geweest; keer weder tot ons. [a] Ps. 44:10.
4 Gij hebt het land geschud; Gij hebt
het gespleten; genees zijne breuken; want
het wankelt.
5 Gij hebt Uwen volke eene harde zaak
doen zien; Gij hebt ons gedrenkt met
zwijmelwijn.
6 *Maar nu* hebt Gij dengenen, die U
vreezen, eene banier gegeven, om *die* op
te werpen, van wege de waarheid. Sela.
7 [a] Opdat Uwe beminden zouden bevrijd
worden; geef heil *door* Uwe rechterhand,
en verhoor ons. [a] Ps. 108:7, enz.
8 God heeft gesproken in Zijn heiligdom;
dies zal ik van vreugde opspringen; ik
zal Sichem deelen, en het dal van Sukkoth
zal ik afmeten.
9 Gilead is mijn, en Manasse is mijn, en
Efraïm is de sterkte mijns hoofds; Juda
is mijn wetgever.
10 Moab is mijn waschpot; op Edom

zal ik mijn' schoen werpen; juich over
mij, o, gij Palestina!
11 Wie zal mij voeren in eene vaste stad?
Wie zal mij leiden tot in Edom?
12 Zult Gij het niet zijn, o God! *Die*
ons verstooten hadt, en niet uittoogt, o
God! met onze heirkrachten?
13 Geef Gij ons hulp uit de benauwd-
heid; want 's menschen heil is ijdelheid.
14 In God zullen wij kloeke daden doen,
en Hij zal onze wederpartijders vertreden.

PSALM 61.

David, gevlucht en in groot gevaar zijnde, bidt om verlossing naar zijn geloof en Gods voorgaande weldaden; vertrouwende, dat God hem hier zijn leven zal verlengen en hierna het eeuwige leven schenken, om des Messias wil, van Wiens onvergankelijk Koninkrijk hij profeteert, met belofte van dankbaarheid.

EEN psalm van David, voor den opper-
zangmeester, op de Neginath.
2 O God! hoor mijn geschrei, merk op
mijn gebed.
3 Van het einde des lands roep ik tot U,
als mijn hart overstelpt is; leid mij op
eenen rotssteen, *die* mij te hoog zou zijn.
4 Want Gij zijt mij eene Toevlucht ge-
weest, een sterke Toren voor den vijand.
5 Ik zal in Uwe hut verkeeren *in* eeuwig-
heden; ik zal mijne toevlucht nemen in het
verborgene Uwer vleugelen. Sela.
6 Want Gij, o God! hebt gehoord naar
mijne geloften; Gij hebt *mij* gegeven de
erfenis dergenen, die Uwen Naam vreezen.
7 Gij zult dagen tot des Konings dagen
toedoen; zijne jaren zullen zijn als van
geslacht tot geslacht;
8 Hij zal eeuwiglijk voor Gods aangezicht
zitten; bereid goedertierenheid en waar-
heid, dat zij hem behoeden.
9 Zoo zal ik Uwen Naam psalmzingen
in eeuwigheid; opdat ik mijne geloften
betale, dag bij dag.

PSALM 62.

David betuigt op velerlei wijze zijne gerustheid in God, tegenover al de raadslagen en handelingen zijner vijanden; en vermaant alle geloovigen alzoo te doen, en hun vertrouwen niet te stellen op menschen, of op ijdele, bedriegelijke en onrechtvaardige middelen, maar alleen op God, Die naar Zijn woord alleen machtig, barmhartig en rechtvaardig is.

EEN psalm van David, voor den opper-
zangmeester over Jedûthun.
2 Immers is mijne ziel stil tot God; van
Hem is mijn heil.
3 Immers is Hij mijn Rotssteen en mijn
Heil, mijn Hoog Vertrek; ik zal niet
grootelijks wankelen.
4 Hoe lang zult gijlieden kwaad aanstich-
ten tegen eenen man? gij allen zult gedood
worden; gij zult zijn als een ingebogen
wand, een aangestooten muur.
5 Zij raadslagen slechts, om *hem* van
zijne hoogheid te verstooten; zij hebben
behagen in leugen; met hunnen mond
zegenen zij; maar met hun binnenste
vloeken zij. Sela.
6 Doch gij, o, mijne ziel! zwijg Gode;
want van Hem is mijne verwachting.
7 Hij is immers mijn Rotssteen en mijn
Heil, mijn Hoog Vertrek; ik zal niet wan-
kelen.
8 In God is mijn Heil en mijne Eer; de
Rotssteen mijner sterkte, mijne Toevlucht
is in God.
9 Vertrouw op Hem te aller tijd, o, gij
volk! stort ulieder hart uit voor Zijn aan-
gezicht; God is ons eene Toevlucht. Sela.
10 Immers zijn de gemeene lieden ijdel-
heid; de groote lieden zijn leugen; in de
weegschaal opgewogen, zouden zij samen
lichter zijn dan de ijdelheid.
11 Vertrouwt niet op onderdrukking,
noch op rooverij; wordt niet ijdel, als het
vermogen overvloedig aanwast, en zet er
het hart niet op.
12 God heeft een ding gesproken, ik
heb dit tweemaal gehoord, dat de sterkte
Godes is;
13 En de goedertierenheid, o Heere! is
Uwe; [a] want Gij zult een' iegelijk vergel-
den naar zijn werk. [a] Job 34:11. Spr. 24:12.
Jer. 32:19. Ezec. 7:27. 33:20. Matt. 16:27. Rom. 2:6.
2 Kor. 5:10. Efez. 6:8. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17. Openb. 22:12.

PSALM 63.

David, omzwervende in de woestijn, klaagt God zeer bitterlijk, dat hij uit Gods huis en van de uitwendige Godsdienstoefening (die hij zeer hoog verheft) gebannen was; troost zich nogtans in Gods gunst en beschutting, en voorzegt den ondergang van zijne bloeddorstige vervolgers en zijne toekomende vreugde.

EEN psalm van David, als hij was in de
[a] woestijn van Juda. [a] 1 Sam. 22:5. 23:14, 15.
2 O God! Gij zijt mijn God! ik zoek
U in den dageraad; mijne ziel dorst naar
U; mijn vleesch verlangt naar U, in een
land, dor en mat, zonder water;
3 Voorwaar, ik heb U in het heiligdom
aanschouwd, ziende Uwe sterkheid en
Uwe eer;
4 Want Uwe goedertierenheid is beter dan
het leven; mijne lippen zouden U prijzen.
5 Alzoo zou ik U loven in mijn leven; in
Uwen Naam zou ik mijne handen opheffen.
6 Mijne ziel zou als met smeer en vettig-
heid verzadigd worden, en mijn mond

zou roemen met vroolijk zingende lippen;
7 Als ik Uwer gedenk op mijne legerstede, zoo peins ik aan U in de nachtwaken.
8 Want Gij zijt mij eene hulp geweest; en in de schaduw Uwer vleugelen zal ik vroolijk zingen.
9 Mijne ziel kleeft U achteraan; uwe rechterhand ondersteunt mij.
10 Maar deze, *die* mijne ziel zoeken tot verwoesting, zullen komen in de onderste plaatsen der aarde.
11 Men zal hen storten door het geweld des zwaards; zij zullen den vossen ten deele worden.
12 Maar de Koning zal zich in God verblijden; een iegelijk, die bij Hem zweert, zal zich beroemen; want de mond der leugensprekers zal gestopt worden.

PSALM 64.

David bidt God, dat Hij hem behoede en verberge voor zijne vijanden, welker listige, wreede en goddelooze handelingen hij beschrijft, te gelijk voorzeggende hunnen ondergang, tot Gods eer en vreugde der vromen.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
2 Hoor, o God! mijne stem in mijn geklag; behoed mijn leven voor des vijands schrik.
3 Verberg mij voor den heimelijken raad der boosdoeners, voor de oproerigheid van de werkers der ongerechtigheid;
4 Die hunne tong scherpen als een zwaard, een bitter woord aanleggen *als* hunnen pijl;
5 Om in verborgene plaatsen den oprechte te [a] schieten; haastig schieten zij naar hem, en vreezen niet. [a] Ps. 11:2.
6 Zij sterken zichzelven *in* eene booze zaak; zij houden spraak van strikken te verbergen; zij zeggen: Wie zal ze zien?
7 Zij doorzoeken allerlei schalkheid; ten uiterste doorzoeken zij wat te onderzoeken is; zelfs het binnenste eens mans, en het diepe hart.
8 Maar God zal hen haastig met eenen pijl schieten; hunne plagen zijn er.
9 En hunne tong zal hen doen aanstooten tegen zichzelven; een ieder, die hen ziet, zal zich wegpakken.
10 En alle menschen zullen vreezen, en Gods werk verkondigen, en Zijn doen verstandelijk aanmerken.
11 De rechtvaardige zal zich verblijden in den HEERE, en op Hem vertrouwen; en alle oprechten van hart zullen zich beroemen.

PSALM 65.

David looft God, eerst van wege de geestelijke gaven, die Hij uitstort over Zijne Gemeente, in Christus, in Welken, als Gods rechten Tempel, de gebeden verhoord, de zonden vergeven en alle genadegaven rijkelijk worden verleend, daarna van wege de tijdelijke zegeningen en weldaden, Die Hij den menschen in het gemeen mededeelt, zoo in de regeering der wereld, als in den overvloed van lichamelijke nooddruft.

EEN psalm van David, een lied, voor den opperzangmeester.
2 De lofzang is *in* stilheid tot U, o God! in Zion; en U zal de gelofte betaald worden.
3 Gij hoort het gebed; tot U zal alle vleesch komen.
4 Ongerechtige dingen hadden de overhand over mij; *maar* onze overtredingen, die verzoent Gij.
5 Welgelukzalig is hij, *dien* Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in Uwe voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goed van Uw huis, *met* het heilige van Uw paleis.
6 Vreeselijke dingen zult Gij ons in gerechtigheid antwoorden, o, God onzes heils! o, Vertrouwen aller einden der aarde, en der verre gelegenen *aan* de zee!
7 Die de bergen vastzet door Zijne kracht, omgord zijnde met macht.
8 Die het bruisen der zeeën stilt, het bruisen harer golven, en het rumoer der volken.
9 En die op de einden wonen, vreezen voor Uwe teekenen; Gij doet de uitgangen des morgens en des avonds juichen.
10 Gij bezoekt het land, en hebbende het begeerig gemaakt, verrijkt Gij het grootelijks; de rivier Gods is vol waters; wanneer Gij het alzoo bereid hebt, maakt Gij hunlieder koren gereed.
11 Gij maakt zijne opgeploegde aarde dronken; Gij doet ze dalen *in* zijne voren; Gij maakt het week door de druppelen; Gij zegent zijn uitspruitsel.
12 Gij kroont het jaar Uwer goedheid; en Uwe voetstappen druipen van vettigheid.
13 Zij bedruipen de weiden der woestijn; en de heuvelen zijn aangegord met verheuging.
14 De velden zijn bekleed met kudden, en de dalen zijn bedekt met koren; zij juichen; ook zingen zij.

PSALM 66.

De profeet vermaant een' iegelijk, om God te loven over Zijne wonderbare werken, bijzonder over de verlossing van Zijne Kerk uit allerlei nooden, waarmede Hij haar beproeft, voorstellende door zijne eigene ondervinding een voorbeeld van recht bidden en danken.

EEN lied, een psalm, voor den opperzangmeester.
Juicht Gode, gij, gansche aarde!

2 Psalmzingt de eer Zijns Naams; geeft
eer Zijnen lof.
3 Zegt tot God: Hoe vreeselijk zijt Gij
in Uwe werken! Om de grootheid Uwer
sterkte zullen zich Uwe vijanden geveins-
delijk aan U onderwerpen.
4 De gansche aarde aanbidde U, en psalm-
zinge U; zij psalmzinge Uwen Naam. Sela.
5 Komt en ziet Gods daden; Hij is vreese-
lijk van werking aan de menschen kinderen.
6 [a] Hij heeft de zee veranderd in het droge;
zij zijn te voet doorgegaan door de [b] rivier;
daar hebben wij ons in Hem verblijd.
[a] Ex. 14:21, enz. [b] Joz. 3:14, enz.
7 Hij heerscht eeuwiglijk met Zijne
macht; [a] Zijne oogen houden wacht over de
Heidenen; laat de afvalligen niet verhoogd
worden. Sela. [a] 2 Kron. 16:9. Job 28:24. Ps. 33:13.
8 Looft, gij volken! onzen God; en laat
hooren de stem Zijns roems.
9 Die onze zielen in het leven stelt, en
niet toelaat, dat onze voet wankele.
10 Want Gij hebt ons beproefd, o God!
Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het
zilver loutert;
11 Gij hadt ons in het net gebracht; Gij hadt
eenen engen band om onze lenden gelegd;
12 Gij hadt den mensch op ons hoofd doen
rijden; wij waren in het vuur en in het water
gekomen; maar Gij hebt ons uitgevoerd in
eene overvloeiende verversching.
13 Ik zal met brandofferen in Uw huis
gaan; ik zal U mijne geloften betalen,
14 Die mijne lippen hebben geuit, en mijn
mond heeft uitgesproken, als mij bange was.
15 Brandofferen van mergbeesten zal ik
U offeren, met rookwerk van rammen; ik
zal runderen met bokken bereiden. Sela.
16 Komt, hoort toe, o allen gij, die God
vreest, en ik zal vertellen, wat Hij aan
mijne ziel gedaan heeft.
17 Ik riep tot Hem met mijnen mond,
en Hij werd verhoogd onder mijne tong.
18 Had ik naar ongerechtigheid met mijn
hart gezien, de Heere zou niet gehoord
hebben.
19 Maar zeker, God heeft gehoord; Hij
heeft gemerkt op de stem mijns gebeds.
20 Geloofd zij God, Die mijn gebed niet
heeft afgewend, noch Zijne goedertieren-
heid van mij.

PSALM 67.

De Gemeente bidt met vertrouwen, dat Gods Rijk in Christus onder de Heidenen moge uitgebreid worden, en met allen geestelijken en lichamelijken zegen begenadigd.

EEN psalm, een lied, voor den opper-
zangmeester, op de Neginôth.
2 God zij ons genadig en zegene ons;
[a] Hij doe Zijn aanschijn aan ons lichten.
Sela. [a] Num. 6:25. Ps. 4:7.
3 Opdat men op de aarde Uwen weg
kenne, onder alle Heidenen Uw heil.
4 De volken zullen U, o God! loven, de
volken, al te maal, zullen U loven.
5 De natiën zullen zich verblijden en
juichen, omdat Gij de volken zult richten
in rechtmatigheid; en de natiën op de aarde,
die zult Gij leiden. Sela.
6 De volken zullen U, o God! loven; de
volken, al te maal, zullen U loven.
7 De aarde geeft haar gewas; God, onze
God, zal ons zegenen.
8 God zal ons zegenen; en alle einden
der aarde zullen Hem vreezen.

PSALM 68.

Bij het opbrengen van de ark des verbonds in Zion vermaant David, dat men God love over Zijne wonderbare liefde en kracht, door welke Hij Zijn volk uit Egypte verlost, door de woestijn geleid, in Kanaän gevoerd en geplant, hunne vijanden gedempt en Zion tot Zijne en Zijner arke woonstede verkoren heeft; onder welke zaken hij zich in den geest verheugt over onzen Heere Jezus Christus, bijzonder over Zijne verrijzenis en hemelvaart, mitsgaders over de heilzame gaven en weldaden, die de Kerk der Joden en Heidenen daarvan geniet, zoo op de aarde als in het hemelsch Kanaän, om God eeuwig te prijzen.

EEN psalm, een lied van David, voor
den opperzangmeester.
2 [a] God zal opstaan; Zijne vijanden zullen
verstrooid worden, en Zijne haters zullen
van Zijn aangezicht vlieden. [a] Num. 10:35.
3 Gij zult hen verdrijven, gelijk rook
verdreven wordt; gelijk was voor het vuur
smelt, zullen de goddeloozen vergaan van
Gods aangezicht.
4 Maar de rechtvaardigen zullen zich ver-
blijden; zij zullen van vreugde opspringen
voor Gods aangezicht, en van blijdschap
vroolijk zijn.
5 Zingt Gode; psalmzingt Zijnen Naam;
hoogt de wegen voor Dien, Die in de vlakke
velden rijdt, omdat Zijn Naam is HEERE; en
springt op van vreugde voor Zijn aangezicht.
6 Hij is een Vader der weezen, en een
Rechter der weduwen; God, in de woon-
stede Zijner heiligheid.
7 Een God, Die de eenzamen zet in een
huisgezin, uitvoert, die in boeien gevangen
zijn; maar de afvalligen wonen in het dorre.
8 O God! toen Gij voor het aangezicht
Uws volks uittoogt, toen Gij daarhenen
tradt in de woestijn; Sela.
9 Daverde de aarde, ook dropen de
hemelen voor Gods aanschijn; *zelfs* deze

Sinaï, voor het aanschijn Gods, des Gods
van Israël. [a] Ex. 19.
10 Gij hebt zeer milden regen doen druipen, o God! en Gij hebt Uwe erfenis gesterkt, als zij mat was geworden.
11 Uwe hoop woonde daarin; Gij bereiddet ze door Uw goedheid voor den ellendige, o God!
12 De HEERE gaf te spreken; der boodschappers van goede tijdingen was eene groote heirschaar.
13 De koningen der heirscharen vloden weg; zij vloden weg; en zij, die te huis bleef, deelde den roof uit.
14 Al laagt gijlieden tusschen twee rijen van steenen, *zoo zult gij toch worden als* vleugelen eener duive, overdekt met zilver, en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud.
15 Als de Almachtige de koningen daarin verstrooide, werd zij sneeuw wit *als* op Zalmon.
16 De berg Basan is een berg Gods; de berg Basan is een bultige berg.
17 Waarom springt gij op, gij, bultige bergen? [a] Dezen berg heeft God begeerd tot Zijne woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid. [a] Ps. 87:1, 2. 132:13.
18 Gods wagenen zijn tweemaal tien duizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid!
19 [a] Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen *om uit te deelen* onder de menschen; ja, ook de wederhoorigen om *bij U* te wonen, o HEERE God! [a] Efez. 4:8.
20 Geloofd zij de Heere; dag bij dag overlaadt Hij ons. Die God *is* onze Zaligheid. Sela.
21 Die God is ons een God van volkomene Zaligheid; en bij den HEERE, den Heere, zijn uitkomsten tegen den dood.
22 Voorzeker zal God den kop Zijner vijanden verslaan, den harigen schedel desgenen, die in zijne schulden wandelt.
23 De Heere heeft gezegd: Ik zal wederbrengen uit [a] Basan; Ik zal wederbrengen uit [b] de diepten der zee; [a] Num. 21:33. [b] Ex. 14:29.
24 Opdat gij uwen voet, *ja*, de tong uwer honden, moogt steken in het bloed van de vijanden, van een' iegelijk van hen.
25 O God! zij hebben Uwe gangen gezien, de gangen mijns Gods, mijns Konings, in het heiligdom.
26 De zangers gingen voor, de speellieden achter, in het midden de trommelende maagden.
27 Looft God in de gemeenten, den Heere, gij, die zijt uit den springader van Israël!
28 Daar is Benjamin de kleine, die over hen heerschte, de vorsten van Juda *met* hunne vergadering, de vorsten van Zebulon, de vorsten van Nafthali.
29 Uw God heeft uwe sterkte geboden; sterk, o God! wat Gij aan ons gewrocht hebt!
30 Om Uws tempels wil te Jeruzalem, zullen U de koningen [a] geschenk toebrengen.
[a] 1 Kon. 10:10, 24, 25. 2 Kron. 32:23. Ps. 72:10. 76:12.
31 Scheld het wild gedierte des riets, de vergadering der stieren met de kalveren der volken; *en* dien, die zich onderwerpt met stukken zilvers; Hij heeft de volken verstrooid, *die* lust hebben in oorlogen.
32 Prinselijke gezanten zullen komen uit Egypte; Moorenland zal zich haasten zijne handen tot God uit te strekken.
33 Gij, koninkrijken der aarde! zingt Gode; psalmzingt den Heere! Sela.
34 Dien, Die daar rijdt in den hemel der hemelen, Die van ouds is; ziet, Hij geeft Zijne stem, eene stem der sterkte.
35 Geeft Gode sterkte! Zijne hoogheid is over Israël, en Zijne sterkte in de bovenste wolken.
36 O God! Gij zijt vreeselijk uit Uwe heiligdommen; de God Israëls, Die geeft den volke sterkte en krachten. Geloofd zij God!

PSALM 69.

David (alsmede de Heere Christus onder zijn voorbeeld) klaagt tot God over zijn menigvuldig zwaar lijden, bidt vurig om verlossing, geeft zijne verharde vijanden over tot een rechtvaardig verderf, en prijst God voor de behoudenis Zijner Kerk.

EEN *psalm van* David, voor den opperzangmeester, op Schóschannim.
2 Verlos mij, o God! want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel.
3 Ik ben gezonken in grondeloozen modder, waar men niet kan staan; ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt mij.
4 Ik ben vermoeid van mijn roepen; mijne keel is ontstoken; mijne oogen zijn bezweken, daar ik ben hopende op mijnen God.
5 Die mij zonder oorzaak haten, zijn meer dan de haren mijns hoofds; die mij zoeken te vernielen, die mij om valsche oorzaken vijand zijn, zijn machtig geworden; wat ik niet geroofd heb, moet ik alsdan wedergeven.

6 O God! Gij weet van mijne dwaasheid, en mijne schulden zijn voor U niet verborgen.

7 Laat hen door mij niet beschaamd worden, die U verwachten, o Heere, HEERE der heirscharen! laat hen door mij niet te schande worden, die U zoeken, o, God Israëls!

8 Want om Uwentwil draag ik versmaadheid; schande heeft mijn aangezicht bedekt.

9 Ik ben mijnen broederen vreemd geworden, en onbekend aan mijner moeders kinderen.

10 [a] Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd; en de smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen.

[a] Joh. 2:17. Rom. 15:3.

11 En ik heb geweend in het vasten mijner ziel; maar het is mij geworden tot allerlei smaad.

12 En ik heb eenen zak tot mijn kleed aangedaan; maar ik ben hun tot een spreekwoord geworden;

13 Die in de poort zitten, klappen van mij; en ik ben een snarenspel dergenen, die sterken drank drinken.

14 Maar mij aangaande, mijn gebed is tot U, o HEERE! er is een tijd des welbehagens, o God! door de grootheid Uwer goedertierenheid; verhoor mij door de getrouwheid Uws heils.

15 Ruk mij uit het slijk, en laat mij niet verzinken; laat mij gered worden van mijne haters, en uit de diepten der wateren.

16 Laat de watervloed mij niet overstroomen, en laat de diepte mij niet verslinden; en laat den put zijnen mond over mij niet toesluiten.

17 Verhoor mij, o HEERE! want Uwe goedertierenheid is goed; zie mij aan naar de grootheid Uwer barmhartigheden.

18 En verberg Uw aangezicht niet van Uwen knecht; want mij is bange; haast U, verhoor mij.

19 Nader tot mijne ziel, bevrijd ze; verlos mij om mijner vijanden wil.

20 Gij weet mijne versmaadheid, en mijne schaamte, en mijne schande; al mijne benauwers zijn voor U.

21 De versmaadheid heeft mijn hart gebroken, en ik ben zeer zwak; en ik heb gewacht naar medelijden; maar er is geen; en naar vertroosters, maar heb ze niet gevonden.

22 Ja, [a] zij hebben mij gal tot mijne spijs gegeven; en in mijnen dorst hebben zij mij edik te drinken gegeven.

[a] Matt. 27:34, 48. Mark. 15:23. Joh. 19:28, 29.

23 [a] Hunne tafel worde voor hun aangezicht tot een' strik, en tot volle vergelding tot een' valstrik. [a] Rom. 11:9.

24 Laat hunne [a] oogen duister worden, dat zij niet zien; en doe hunne lenden gedurig waggelen. [a] Jes. 6:9. 29:10. 44:18. Rom. 11:10.

25 Stort over hen Uwe gramschap uit; en de hittigheid Uws toorns grijpe hen aan.

26 [a] Hun paleis zij verwoest; in hunne tenten zij geen inwoner. [a] Hand. 1:20.

27 Want zij vervolgen, die Gij geslagen hebt; en maken een' praat van de smart Uwer verwonden.

28 Doe misdaad tot hunne misdaad, en laat hen niet komen tot Uwe gerechtigheid.

29 Laat hen uitgedelgd worden uit het boek des levens, en met de rechtvaardigen niet aangeschreven worden.

30 Doch ik ben ellendig en in smart; Uw heil, o God! zette mij in een hoog vertrek.

31 Ik zal Gods Naam prijzen met gezang, en Hem met dankzegging grootmaken.

32 En het zal den HEERE aangenamer zijn dan een os, *of* een gehoornde var, die *de klauwen* verdeelt.

33 De zachtmoedigen, dit gezien hebbende, zullen zich verblijden; en gij, die God zoekt! ulieder hart zal leven.

34 Want de HEERE hoort de nooddruftigen, en Hij veracht Zijne gevangenen niet.

35 Dat Hem prijzen de hemel en de aarde, de zeeën, en al wat daarin wremelt.

36 Want God zal Zion verlossen, en de steden van Juda bouwen; en aldaar zullen zij wonen, en haar erfelijk bezitten;

37 En het zaad Zijner knechten zal haar beërven; en de liefhebbers Zijns Naams zullen daarin wonen.

PSALM 70.

David bidt God om haastige hulp, beschaming van zijne trotsche vijanden en de vreugde der vromen, tot grootmaking van Zijnen heiligen Naam.

EEN *psalm van* David, voor den opperzangmeester, om te doen gedenken.

2 [a] Haast U, o God! om mij te verlossen, o HEERE! tot mijne hulp. [a] Ps. 40:14, enz.

3 [a] Laat hen beschaamd en schaamrood worden, die mijne ziel zoeken; laat hen achterwaarts gedreven en te schande worden, die lust hebben aan mijn kwaad.

[a] Ps. 35:4, 26. 71:13.

4 Laat hen terugkeeren tot loon hunner beschaming, die daar zeggen: Ha, ha!

5 Laat in U vroolijk en verblijd zijn allen, die U zoeken; laat de liefhebbers Uws heils geduriglijk zeggen: God zij groot gemaakt!

6 Doch ik ben ellendig en nooddruftig; o God! haast U tot mij; Gij zijt mijne Hulp en mijn Bevrijder; HEERE! vertoef niet.

PSALM 71.

De profeet, in gevaar zijnde van achterhaald en overvallen te worden, geeft getuigenis van zijn vertrouwen op God alleen, Dien hij bidt om haastige verlossing van zijne listige en wreede vijanden, naar de gunst, die God hem te voren, zelfs van der jeugd aan, heeft bewezen, hem altijd oorzaak gevende Zijnen Naam te loven, dat hij belooft bestendig te doen; tevens biddende om volstandigheid en behoudenis in zijnen ouderdom; daarop vertrouwende, belooft hij plechtig Gode dankbaarheid.

OP U, o HEERE! [a] betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid.

[a] Ps. 22:6. 25:2, 3. 31:2, 3. Jes. 49:23.

2 Red mij door Uwe gerechtigheid, en bevrijd mij; neig Uw oor tot mij, en verlos mij.

3 Wees mij tot eenen Rotssteen, om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan; Gij hebt bevel gegeven, om mij te verlossen; want Gij zijt mijne Steenrots en mijn Burg.

4 Mijn God! bevrijd mij van de hand des goddeloozen, van de hand desgenen, die verkeerdelijk handelt, en des opgeblazenen.

5 Want Gij zijt mijne Verwachting, Heere, HEERE! mijn Vertrouwen van mijne jeugd aan.

6 Op U heb ik gesteund van den buik aan; van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithelper; mijn lof is geduriglijk van U.

7 Ik ben velen als een wonder geweest; doch Gij zijt mijne sterke Toevlucht.

8 Laat mijnen mond vervuld worden met Uwen lof, den ganschen dag met Uwe heerlijkheid.

9 Verwerp mij niet in den tijd des ouderdoms; verlaat mij niet, terwijl mijne kracht vergaat.

10 Want mijne vijanden spreken van mij, en die op mijne ziel loeren, beraadslagen te zamen,

11 Zeggende: God heeft hem verlaten; jaagt na, en grijpt hem; want er is geen verlosser.

12 O God! wees niet verre van mij; mijn God! haast U tot mijne hulp.

13 [a] Laat hen beschaamd worden, laat hen verteerd worden, die mijne ziel tegen zijn; laat hen met smaad en schande overdekt worden, die mijn kwaad zoeken.

[a] Ps. 35:4, 26. 40:15. 70:3.

14 Doch ik zal geduriglijk hopen, en zal al Uwen lof nog grooter maken.

15 Mijn mond zal Uwe gerechtigheid vertellen, den ganschen dag Uw heil; hoewel ik de getallen niet weet.

16 Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uwe gerechtigheid vermelden, Uwe alleen.

17 O God! Gij hebt mij geleerd van mijne jeugd aan, en tot nog toe verkondig ik Uwe wonderen.

18 Daarom ook, terwijl de ouderdom en grijsheid daar is, verlaat mij niet, o God! totdat ik *dezen* geslachte verkondige Uwen arm, allen nakomelingen Uwe macht.

19 Ook is Uwe gerechtigheid, o God! tot in de hoogte; Gij, Die groote dingen gedaan hebt; o God! wie is U gelijk?

20 Gij, Die mij vele benauwdheden en kwaden hebt doen zien, zult mij weder levend maken, en zult mij weder ophalen uit de afgronden der aarde.

21 Gij zult mijne grootheid vermeerderen, en mij rondom vertroosten.

22 Ook zal ik U loven met het instrument der luit, Uwe trouw, mijn God; ik zal U psalmzingen met de harp, o, Heilige Israëls!

23 Mijne lippen zullen juichen, wanneer ik U zal psalmzingen, en mijne ziel, die Gij verlost hebt.

24 Ook zal mijne tong Uwe gerechtigheid den ganschen dag uitspreken; want zij zijn beschaamd, want zij zijn schaamrood geworden, die mijn kwaad zoeken.

PSALM 72.

David bidt, kort vóór zijnen dood, voor Sálomo en voorzegt eenen zeer gezegenden en gelukkigen staat van zijn koninkrijk, als zijnde een voorbeeld van Christus Koninkrijk, over welks eeuwigheid, uitbreiding, heerlijkheid en genaderijken staat hij zich door geloof ten uiterste verheugt, besluitende met eene hartelijke dankzegging.

VOOR Sálomo.

O God! geef den Koning Uwe rechten, en Uwe gerechtigheid den zoon des Konings.

2 Zoo zal hij Uw volk richten met gerechtigheid, en Uwe ellendigen met recht.

3 De bergen zullen den volke vrede dragen, ook de heuvelen met gerechtigheid.

4 Hij zal de ellendigen des volks richten; hij zal de kinderen des nooddruftigen verlossen, en den verdrukker verbrijzelen.

5 Zij zullen U vreezen, [a] zoo lang de zon en de maan zullen zijn, van geslacht tot geslacht.

[a] Ps. 89:37, 38.

6 Hij zal nederdalen als een [a] regen

op het nagras, als de druppelen, die de
aarde bevochtigen. a 2 Sam. 23:4.
7 In zijne dagen zal de rechtvaardige
bloeien, en de veelheid van vrede, totdat
de maan niet meer zij.
8 En hij zal heerschen van de zee tot aan
de zee, en van de rivier tot aan de einden
der aarde.
9 De ingezetenen van dorre plaatsen
zullen voor zijn aangezicht knielen, en
zijne vijanden zullen het stof lekken.
10 De koningen van Tharsis en de
eilanden zullen geschenken aanbrengen;
de koningen van Scheba en Seba zullen
vereeringen toevoeren.
11 Ja, alle koningen zullen zich voor
hem nederbuigen; alle Heidenen zullen
hem dienen.
12 [a] Want hij zal den nooddruftige red-
den, die daar roept, mitsgaders den ellen-
dige, en die geen' helper heeft. a Job 29:12.
13 Hij zal den arme en nooddruftige
verschoonen, en de zielen der nooddruf-
tigen verlossen.
14 Hij zal hunne zielen van list en geweld
bevrijden, en hun bloed zal dierbaar zijn
in zijne oogen.
15 En hij zal leven; en men zal hem
geven van het goud van Scheba, en men
zal geduriglijk voor hem bidden; den gan-
schen dag zal men hem zegenen.
16 Is er eene hand vol koren in het land
op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan
zal ruischen als de Libanon; en die van de
stad zullen bloeien als het kruid der aarde.
17 Zijn naam zal zijn tot in eeuwigheid;
zoo lang als er de zon is, zal zijn naam van
kind tot kind voortgeplant worden; en zij
zullen in hem gezegend worden; alle Hei-
denen zullen hem welgelukzalig roemen.
18 Geloofd zij de HEERE God, de God
Israëls, Die alleen wonderen doet.
19 En geloofd zij de Naam Zijner heer-
lijkheid tot in eeuwigheid; en de gansche
aarde worde met Zijne heerlijkheid vervuld.
Amen, ja, amen.
20 De gebeden van David, den zoon van
Isaï, hebben een einde.

PSALM 73.

De profeet beschrijft, door zijn voorbeeld, de zware aanvechtingen, die de geloovigen hebben over den voorspoed der goddeloozen en het kruis der vromen, wijzende den rechten weg om deze zwarigheid te overwinnen, met erkenning van Gods wijze regeering, die den goddeloozen strekt tot overtuiging en verderf, maar den vromen ten beste, bijzonder opdat zij leeren hun volkomen genoegen alleen te nemen in Gods genade en zalige gemeenschap.

EEN psalm van Asaf.
Immers is God Israël goed, dengenen,
die rein van harte zijn.
2 Maar mij aangaande, mijne voeten wa-
ren bijna uitgeweken; mijne treden waren
bijkans uitgeschoten.
3 [a] Want ik was nijdig op de dwazen,
ziende der goddeloozen vrede.
a Job 21:7, enz. Ps. 37:1. Jer. 12:1, 2.
4 Want er zijn geene banden tot hunnen
dood toe, en hunne kracht is frisch.
5 Zij zijn niet in de moeite *als andere*
menschen, en worden met *andere* menschen
niet geplaagd.
6 Daarom omringt hen de hoovaardij als
eene keten; het geweld bedekt hen *als* een
gewaad.
7 Hunne oogen puilen uit van vet; zij
gaan de inbeeldingen des harten te boven.
8 Zij mergelen *de lieden* uit, en spreken
booselijk van verdrukking; zij spreken uit
de hoogte.
9 Zij zetten hunnen mond tegen den
hemel, en hunne tong wandelt op de aarde.
10 Daarom keert zich Zijn volk hiertoe,
als hun wateren eens vollen *bekers* worden
uitgedrukt,
11 Dat zij zeggen: Hoe zou het God
weten, en zou er wetenschap zijn bij den
Allerhoogste?
12 Ziet, deze zijn goddeloos; nogtans
hebbens zij rust in de wereld; zij verme-
nigvuldigen het vermogen.
13 Immers heb ik te vergeefs mijn hart
gezuiverd, en mijne handen in onschuld
gewasschen.
14 Dewijl ik den ganschen dag geplaagd
ben, en mijne straffing is er alle morgens.
15 Indien ik zou zeggen: Ik zal ook alzoo
spreken; ziet, zoo zou ik trouweloos zijn
aan het geslacht Uwer kinderen.
16 Nogtans heb ik gedacht om dit te
mogen verstaan; *maar* het was moeite in
mijne oogen;
17 Totdat ik in Gods heiligdommen in-
ging, *en* op hun einde merkte.
18 Immers zet Gij hen op gladde plaatsen;
Gij doet hen vallen in verwoestingen.
19 Hoe worden zij als in een oogenblik
tot verwoesting, nemen een einde, worden
te niet van verschrikkingen!
20 Als een droom na het ontwaken! Als
Gij opwaakt, o Heere! *dan* zult Gij hun
beeld verachten.

21 Als mijn hart opgezwollen was, en ik
in mijne nieren geprikkeld werd,
22 Toen was ik onvernuftig, en wist niets;
ik was een groot beest bij U.
23 Ik zal dan geduriglijk bij U zijn; Gij
hebt mijne rechterhand gevat;
24 Gij zult mij leiden door Uwen raad; en
daarna zult Gij mij *in* heerlijkheid op-
nemen.
25 Wien heb ik *nevens U* in den hemel?
Nevens U lust mij ook niets op de aarde!
26 Bezwijkt mijn vleesch en mijn hart,
zoo is God de Rotssteen mijns harten, en
mijn Deel in eeuwigheid.
27 Want ziet, die verre van U zijn, zullen
vergaan; Gij roeit uit, al wie van U afhoereert;
28 Maar mij aangaande, het is mij goed
nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen
op den Heere HEERE, om al Uwe werken
te vertellen.

PSALM 74.

De Kerk Gods klaagt over de gruwelijke verwoestingen, die de vijanden overal, bijzonder in den tempel en in de synagogen hadden aangericht; draagt Hem voor de wreedheid en godslasteringen van den vijand, het tegenwoordig gebrek van Gods gewone genadebewijzen, Zijne voorgaande wonderen en weldaden, den ellendigen staat van Zijne beminde en weerlooze Kerk en de vastheid van Zijn verbond; biddende om verlossing, tot Zijne eer en beschaming der vijanden.

EENE onderwijzing, voor Asaf.
O God! waarom verstoot Gij in eeu-
wigheid? *waarom* zou Uw toorn rooken
tegen de schapen Uwer weide?
2 Gedenk aan Uwe vergadering, *die* Gij
van ouds verworven hebt; de roede Uwer
erfenis, *die* Gij verlost hebt; den berg Zion,
waarop Gij gewoond hebt.
3 Hef Uwe voeten op tot de eeuwige
verwoestingen; de vijand heeft alles in het
heiligdom verdorven.
4 Uwe wederpartijders hebben in het mid-
den van Uwe vergaderplaatsen gebruld; zij
hebben hunne teekenen tot teekenen gesteld.
5 Een ieder werd er bekend als een, die
de bijlen omhoog aanbrengt in de dichtig-
heid van een geboomte.
6 Alzoo hebben zij nu derzelver graveer-
selen samen met houweelen en beukhamers
in stukken geslagen.
7 [a] Zij hebben Uwe heiligdommen in het
vuur gezet; ter aarde toe hebben zij de
woning Uws Naams ontheiligd. [a] 2 Kon. 25:9.
8 Zij hebben in hun hart gezegd: Laat ze
ons te zamen uitplunderen; zij hebben alle
Gods vergaderplaatsen in het land verbrand.
9 Wij zien onze teekenen niet; er is geen
profeet meer, noch iemand bij ons, die weet,
hoe lang.
10 Hoe lang, o God! zal de wederpartij-
der smaden? zal de vijand Uwen Naam in
eeuwigheid lasteren?
11 Waarom trekt Gij Uwe hand, ja, Uwe
rechterhand, af? *trek haar* uit het midden
van Uwen boezem; maak een einde.
12 Evenwel is God mijn Koning van ouds
af, Die verlossingen werkt in het midden
der aarde.
13 [a] Gij hebt door Uwe sterkte de zee
gespleten; Gij hebt de koppen der draken
in de wateren verbroken. [a] Ex. 14:21, enz.
14 Gij hebt de koppen des Leviathans
verpletterd; Gij hebt hem tot spijs gege-
ven aan het volk in dorre plaatsen.
15 [a] Gij hebt eene fontein en beek gekliefd;
[b] Gij hebt sterke rivieren uitgedroogd.
[a] Ex. 17:5, 6. Num. 20:11. Ps. 105:41. Jes. 48:21. [b] Joz. 3:13, enz.
16 De dag is Uwe, ook is de nacht Uwe; [a] Gij
hebt het licht en de zon bereid. [a] Gen. 1:14, enz.
17 Gij hebt al de palen der aarde gesteld;
zomer en winter, die hebt Gij geformeerd.
18 Gedenk hieraan: de vijand heeft den
HEERE gesmaad, en een dwaas volk heeft
Uwen Naam gelasterd.
19 Geef aan het wild gedierte de ziel
Uwer tortelduif niet over; vergeet den
hoop Uwer ellendigen niet in eeuwigheid.
20 Aanschouw het verbond; want de
duistere plaatsen des lands zijn vol wonin-
gen van geweld.
21 Laat den verdrukte niet beschaamd
wederkeeren; laat den ellendige en nood-
druftige Uwen Naam prijzen.
22 Sta op, o God! twist Uwe twistzaak;
gedenk der smaadheid, *die* U van den
dwaze *wedervaart* den ganschen dag.
23 Vergeet niet het geroep Uwer weder-
partijders; het getier dergenen, die tegen
U opstaan, klimt geduriglijk op.

PSALM 75.

David dankt God, met alle vromen, voor de genadige verandering der zaken in Israel, en belooft, als hij door God, Die verhoogt en vernedert, koning over Israel zal zijn gemaakt, Godzalig te regeeren, de goddeloozen te straffen en de vromen te verhoogen. Hij dankt God, Die de vromen wel uit den beker van Zijne gramschap laat drinken, doch de goddeloozen den droesem doet uitzuigen.

VOOR den opperzangmeester, Al-tá-
scheth; een psalm, een lied, voor Asaf.
2 Wij loven U, o God! wij loven, dat Uw
Naam nabij is; men vertelt Uwe wonderen.
3 Als ik het bestemde *ambt* zal ontvangen
hebben, zoo zal ik gansch recht richten.
4 Het land en al zijne inwoners waren
versmolten; *maar* ik heb zijne pilaren
vastgemaakt. Sela.

5 Ik heb gezegd tot de onzinnigen:
Weest niet onzinnig; en tot de goddeloo-
zen: Verhoogt den hoorn niet.
6 Verhoogt uwen hoorn niet omhoog;
spreekt *niet* met stijven hals.
7 Want het verhoogen *komt* niet uit het
oosten, noch uit het westen, noch uit de
woestijn;
8 Maar God is Rechter; Hij vernedert
dezen, en verhoogt genen.
9 Want in des HEEREN hand is een beker,
en de wijn is beroerd, vol van mengeling,
en Hij schenkt daaruit; doch alle godde-
loozen der aarde zullen zijnen droesem
uitzuigende drinken.
10 En ik zal het in eeuwigheid verkon-
digen; ik zal den God Jakobs psalmzingen.
11 En ik zal alle hoornen der goddeloozen
afhouwen; de hoornen des rechtvaardigen
zullen verhoogd worden.

PSALM 76.

De profeet dankt God voor Zijne genadige tegenwoordigheid, aan Zijn volk bewezen door eene wonderbare verlossing van trotsche en machtige vijanden, welker trotschheid, toorn en macht God door Zijnen ijver en toorn heeft vernietigd; met vermaning om God te aanbidden en te loven.

EEN psalm, een lied van Asaf, voor den
opperzangmeester, op de Neginôth.
2 God is bekend in Juda; Zijn Naam is
groot in Israël.
3 En in Salem is Zijne hut, en Zijne
woning in Zion.
4 Aldaar heeft Hij verbroken de vurige
pijlen van den boog, het schild, en het
zwaard, en den krijg. Sela.
5 Gij zijt doorluchtiger *en* heerlijker dan
de roofbergen.
6 De stouthartigen zijn beroofd gewor-
den; zij hebben hunnen slaap gesluimerd;
en geene van de dappere mannen hebben
hunne handen gevonden.
7 Van Uw schelden, o God van Jakob! is
samen wagen en paard in slaap gezonken.
8 Gij, vreeselijk zijt Gij; en wie zal voor
Uw aangezicht bestaan, van den tijd Uws
toorns af?
9 Gij deedt een oordeel hooren uit den
hemel; de aarde vreesde en werd stil,
10 Als God opstond ten oordeel, om alle
zachtmoedigen der aarde te verlossen. Sela.
11 Want de grimmigheid des menschen
zal U loffelijk maken; het overblijfsel der
grimmigheden zult Gij opbinden.
12 Doet geloften en betaalt ze den HEERE
uwen God allen gij, die rondom Hem zijt!
laat hen Dien, Die te vreezen is, geschen-
ken brengen;
13 Die den geest der vorsten als druiven
afsnijdt; Die den koningen der aarde
vreeselijk is.

PSALM 77.

De profeet beschrijft, in zijn voorbeeld, zeer levendig de aanvechtingen, die de geloovigen hebben, wanneer zij Gods gunstige tegenwoordigheid niet gewaar worden; maar ook de kracht des Geestes, Die weder opricht in het geloof en sterkt door de overdenking van Gods getrouwe beloften en voorgaande weldaden.

EEN psalm van Asaf, voor den opper-
zangmeester, over Jedûthun.
2 Mijne stem is tot God, en ik roep;
mijne stem is tot God, en Hij zal het oor
tot mij neigen.
3 Ten dage mijner benauwdheid zocht
ik den Heere; mijne hand was des nachts
uitgestrekt, en liet niet af; mijne ziel
weigerde getroost te worden.
4 Dacht ik aan God, zoo maakte ik
misbaar; peinsde ik, zoo werd mijne ziel
overstelpt. Sela.
5 Gij hieldt mijne oogen wakende; ik
was verslagen, en sprak niet.
6 Ik overdacht de dagen van ouds, de
jaren der eeuwen.
7 Ik dacht aan mijn snarenspel; in den
nacht overleide ik in mijn hart, en mijn
geest onderzocht:
8 Zal dan de Heere in eeuwigheden ver-
stooten, en voortaan niet meer goedgun-
stig zijn?
9 Houdt Zijne goedertierenheid in eeu-
wigheid op? heeft de toezegging een einde,
van geslacht tot geslacht?
10 Heeft God vergeten genadig te zijn?
heeft Hij Zijne barmhartigheden door
toorn toegesloten? Sela.
11 Daarna zeide ik: Dit krenkt mij;
maar de rechterhand des Allerhoogsten
verandert.
12 Ik zal de daden des HEEREN geden-
ken; ja, ik zal gedenken Uwe wonderen
van ouds her;
13 En zal al Uwe werken betrachten, en
van Uwe daden spreken.
14 O God! Uw weg is in het heiligdom;
wie is een groot God, gelijk God?
15 Gij zijt die God, Die [a] wonder doet;
Gij hebt Uwe sterkte bekend gemaakt on-
der de volken. [a] Ex. 15:11.
16 Gij hebt Uw volk door *Uwen* arm verlost;
de kinderen van Jakob en van Jozef. Sela.
17 [a] De wateren zagen U, o God! de

wateren zagen U; zij beefden; ook waren de afgronden beroerd. *a* Ex. 14:21.

18 [a] De dikke wolken goten water uit; de bovenste wolken gaven geluid; ook gingen Uwe pijlen daarhenen. *a* Ex. 14:24.

19 Het geluid Uws donders was in het ronde; de bliksemen verlichtten de wereld; de aarde werd beroerd en daverde.

20 Uw weg was in de zee, en Uw pad in groote wateren, en Uwe voetstappen werden niet bekend.

21 Gij leiddet Uw volk, [a] als eene kudde, door de hand van Mozes en Aäron.

a Ps. 78:52. 80:2.

PSALM 78.

De profeet, vermaand hebbende tot opmerking, leering en prediking van Gods woord en werken, verhaalt in het breede Gods vaderlijke liefde en lankmoedigheid, door dewelke Hij de menigvuldige ondankbaarheid Zijns volks verdragen hebbende, eindelijk Silo verlaten, en de andere stammen voorbijgaande, Zion in Juda tot de plaats van Zijnen dienst, en David uit den stam Juda, tot het koninkrijk heeft verkoren; zijnde een voorbeeld van Christus eeuwig Koninkrijk.

EENE onderwijzing van Asaf.
O, mijn volk! neem mijne leer ter ooren; neigt ulieder oor tot de redenen mijns monds.

2 [a] Ik zal mijnen mond opendoen met spreuken; ik zal verborgenheden overvloediglijk uitstorten, van ouds her;

a Ps. 49:5. Matt. 13:35.

3 Die wij gehoord hebben en weten, en onze vaders ons verteld hebben.

4 Wij zullen het niet verbergen voor hunne kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de loffelijkheden des HEEREN, en Zijne sterkheid, en Zijne wonderen, die Hij gedaan heeft.

5 [a] Want Hij heeft eene getuigenis opgericht in Jakob, en eene wet gesteld in Israël; die Hij onzen vaderen geboden heeft, dat zij ze hunnen kinderen zouden bekend maken. *a* Deut. 4:9. 6:7.

6 Opdat het navolgende geslacht *die* weten zou, de kinderen, *die* geboren zouden worden; *en* zouden opstaan, en vertellen ze hunnen kinderen.

7 En dat zij hunne hoop op God zouden stellen, en Gods daden niet vergeten, maar Zijne geboden bewaren.

8 En dat zij niet zouden worden gelijk hunne vaders, een [a] wederhoorig en wederspannig geslacht; een geslacht, *dat* zijn hart niet richtte, en welks geest niet getrouw was met God.

a Ex. 32:9. 33:3, 5. 34:9. Deut. 9:6, 13. 31:27.

9 (De kinderen van Efraïm, gewapende boogschutters, keerden om ten dage des strijds.)

10 Zij hielden Gods verbond niet, en weigerden te wandelen in Zijne wet.

11 En zij vergaten Zijne daden, en Zijne wonderen, die Hij hun had doen zien.

12 Voor hunne vaderen had Hij wonder gedaan, in Egypteland, *in* het veld van Zoan.

13 [a] Hij kliefde de zee, en deed er hen doorgaan; en de wateren deed Hij staan als eenen hoop. *a* Ex. 14:21.

14 [a] En Hij leidde hen des daags met eene wolk, en den ganschen nacht met een licht des vuurs. *a* Ex. 13:21. Ps. 105:39.

15 [a] Hij kliefde de rotssteenen in de woestijn, en drenkte hen overvloedig, als *uit* afgronden. *a* Ex. 17:6. Num. 20:11. Ps. 105:41. 1 Kor. 10:4.

16 Want Hij bracht stroomen voort uit de steenrots, en deed de wateren afdalen als rivieren.

17 Nog voeren zij wijders voort tegen Hem te zondigen, verbitterende den Allerhoogste in de dorre wildernis.

18 En zij verzochten God in hun hart, begeerende spijs naar hunnen lust.

19 [a] En zij spraken tegen God; zij zeiden: Zou God eene tafel kunnen toerichten in de woestijn? *a* Num. 11:1, 4.

20 [a] Ziet, Hij heeft den rotssteen geslagen, dat er wateren uitvloeiden, en beken overvloediglijk uitbraken; zou Hij ook brood hunnen geven? zou Hij Zijnen volke vleesch toebereiden? *a* Ex. 17:6. Num. 20:11.

21 [a] Daarom hoorde de HEERE, en werd verbolgen; en een vuur werd ontstoken tegen Jakob, en toorn ging ook op tegen Israël; *a* Num. 11:1, enz.

22 Omdat zij in God niet geloofden, en op Zijn heil niet vertrouwden.

23 Daar Hij de wolken van boven gebood, en de deuren des hemels opende;

24 [a] En regende op hen het Man om te eten, en gaf hun hemelsch koren. *a* Ex. 16:14.

25 [a] Een iegelijk at het brood der Machtigen; Hij zond hun teerkost tot verzadiging. *a* Joh. 6:31. 1 Kor. 10:3.

26 [a] Hij dreef den oostenwind voort in den hemel, en voerde den zuidenwind aan door Zijne sterkte; *a* Num. 11:31.

27 En regende op hen vleesch als stof, en gevleugeld gevogelte als zand der zeeën;

28 En deed het vallen in het midden zijns legers, rondom zijne woningen.

29 Toen aten zij, en werden zeer zat; zoodat Hij hun hunnen lust toebracht.

30 Zij waren nog niet vervreemd van hunnen lust; hunne spijs was nog in hunnen mond,

31 [a] Als Gods toorn tegen hen opging, dat Hij van hunne vetsten doodde, en de uitgelezenen van Israël nedervelde.

[a] Num. 11:33. 1 Kor. 10:5.

32 Boven dit alles zondigden zij nog, en geloofden niet, door Zijne wonderen.

33 Dies deed Hij hunne dagen vergaan in ijdelheid, en hunne jaren in verschrikking.

34 Als Hij hen doodde, zoo vraagden zij naar Hem, en keerden weder, en zochten God vroeg;

35 En gedachten, dat God hun Rotssteen was, en God, de Allerhoogste, hun Verlosser.

36 En zij vleiden Hem met hunnen mond, en logen Hem met hunne tong.

37 Want hun hart was niet recht met Hem, en zij waren niet getrouw in Zijn verbond.

38 Doch Hij, barmhartig zijnde, verzoende de ongerechtigheid, en verdierf hen niet; maar wendde dikwijls Zijnen toorn af, en wekte Zijne gansche grimmigheid niet op.

39 En Hij dacht, dat zij vleesch waren, een wind, die henengaat en niet wederkeert.

40 Hoe dikwijls verbitterden zij Hem in de woestijn, deden Hem smart aan in de wildernis!

41 Want zij kwamen al weder, en verzochten God, en stelden den Heilige Israëls een perk.

42 Zij dachten niet aan Zijne hand, aan den dag, toen Hij hen van den wederpartijder verloste;

43 Hoe Hij Zijne teekenen stelde in Egypte, en Zijne wonderheden in het veld van Zoan;

44 [a] En hunne vloeden in bloed veranderde, en hunne stroomen, opdat zij niet zouden drinken. [a] Ex. 7:20.

45 [a] Hij zond eene vermenging van ongedierte onder hen, dat hen verteerde, en [b] vorschen, die hen verdorven. [a] Ex. 8:24. [b] Ex. 8:6.

46 [a] En Hij gaf hun gewas den kruidworm, en hunnen arbeid den sprinkhaan.

[a] Ex. 10:13.

47 [a] Hij doodde hunnen wijnstok door den hagel, en hunne wilde vijgeboomen door vurigen hagelsteen. [a] Ex. 9:23.

48 Ook gaf Hij hun vee den hagel over, en hunne beesten aan de vurige kolen.

49 Hij zond onder hen de hittigheid Zijns toorns, verbolgenheid, en verstoordheid, en benauwdheid, *met* uitzending der boden van veel kwaads.

50 Hij woog een pad voor Zijnen toorn; Hij onttrok hunne ziel niet van den dood; en [a] hun gedierte gaf Hij aan de pestilentie over. [a] Ex. 9:6.

51 [a] En Hij sloeg al het eerstgeborene in Egypte, het beginsel der krachten in de tenten van Cham. [a] Ex. 12:29.

52 En Hij voerde Zijn volk als schapen, en leidde hen, als eene kudde, in de woestijn.

53 Ja, Hij leidde hen zeker, zoodat zij niet vreesden; [a] want de zee had hunne vijanden overdekt. [a] Ex. 14:27, 28. 15:10.

54 En Hij bracht hen tot de landpale Zijner heiligheid, tot dezen berg, *dien* Zijne rechterhand verkregen heeft.

55 En Hij verdreef voor hun aangezicht de Heidenen, en deed hen vallen [a] in het snoer *hunner* erfenis, en deed de stammen Israëls in hunne tenten wonen. [a] Joz. 13:7. Ps. 136:21, 22.

56 Maar zij verzochten en verbitterden God, den Allerhoogste, en onderhielden Zijne getuigenissen niet.

57 En zij weken terug, en handelden trouwelooslijk, gelijk hunne vaders; zij zijn omgekeerd, als een bedriegelijke boog.

58 En zij verwekten Hem tot toorn door hunne hoogten, [a] en verwekten Hem tot ijver door hunne gesnedene beelden. [a] Deut. 32:16, 21.

59 God hoorde het en werd verbolgen, en versmaadde Israël zeer.

60 Dies verliet Hij den tabernakel te Silo, de tent, *die* Hij tot eene woning gesteld had onder de menschen.

61 [a] En Hij gaf Zijne sterkte in de gevangenis, en Zijne heerlijkheid in de hand des wederpartijders. [a] 1 Sam. 4:10, 11.

62 En Hij leverde Zijn volk over ten zwaarde, en werd verbolgen tegen Zijne erfenis.

63 Het vuur verteerde hunne jongelingen, en hunne jonge dochters werden niet geprezen.

64 [a] Hunne priesters vielen door het zwaard, en hunne weduwen weenden niet.

[a] 1 Sam. 4:11, 18, 19.

65 Toen ontwaakte de Heere, als een slapende, als een held, die juicht van den wijn.

66 [a] En Hij sloeg Zijne wederpartijders aan het achterste; Hij deed hun eeuwige smaadheid aan. [a] 1 Sam. 5:6. 6:4.

67 Doch Hij verwierp de tent van Jozef,
en den stam van Efraïm verkoos Hij niet.
68 Maar Hij verkoos den stam van Juda,
den berg Zion, dien Hij liefhad.
69 En Hij bouwde Zijn heiligdom als
hoogten, als de aarde, die Hij gegrond
heeft in eeuwigheid.
70 [a] En Hij verkoos Zijnen knecht David,
en nam hem van de schaapskooien;

[a] 1 Sam. 16:11. 2 Sam. 7:8.

71 Van achter de zoogende *schapen* deed Hij
hem komen,[a] om te weiden Jakob, Zijn volk,
en Israël, Zijne erfenis. [a] 2 Sam. 5:2. 1 Kron. 11:2.
72 Ook heeft hij hen geweid naar de oprechtheid zijns harten, en heeft hen geleid met een zeer verstandig beleid zijner handen.

PSALM 79.

Gods Gemeente beklaagt zich over de uiterste wreedheid der vijanden, die Jeruzalem en den tempel hadden verwoest; en bidt Hem, dat Hij, vergetende en verzoenende hare zonden, om Zijner eere wil, haar genadig en spoedig verlosse, en de vijanden straffe, tot eeuwigen lof van Zijnen Naam.

EEN psalm van Asaf.
O God! Heidenen zijn gekomen in Uwe erfenis; zij hebben den tempel Uwer heiligheid verontreinigd; zij hebben Jeruzalem tot steenhoopen gesteld.
2 Zij hebben de doode lichamen Uwer
knechten aan het gevogelte des hemels tot spijs gegeven; het vleesch Uwer gunstgenooten aan het gedierte des lands.
3 Zij hebben hun bloed rondom Jeruza-
lem als water vergoten; en er was niemand, die hen begroef.
4 [a] Wij zijn onzen naburen eene smaad-
heid geworden; een spot en schimp dien, die rondom ons zijn. [a] Ps. 44:14. 80:7.
5 [a] Hoe lang, HEERE! zult Gij eeuwiglijk
toornen? zal Uw ijver als vuur branden?

[a] Ps. 89:47.

6 [a] Stort Uwe grimmigheid uit over de
Heidenen, die U niet kennen, en over de koninkrijken, die Uwen Naam niet aanroepen. [a] Jer. 10:25.
7 Want men heeft Jakob opgegeten, en zij
hebben zijne liefelijke woning verwoest.
8 [a] Gedenk ons de vorige misdaden niet;
haast U, laat Uwe barmhartigheden ons voorkomen; want wij zijn zeer dun geworden. [a] Jes. 64:9.
9 Help ons, o, God onzes heils! ter oor-
zake van de eer Uws Naams; en red ons, en doe verzoening over onze zonden, om Uws Naams wil.
10 Waarom zouden de Heidenen zeggen:
Waar is hun God? Laat de wraak des vergoten bloeds Uwer knechten onder de Heidenen voor onze oogen bekend worden.
11 Laat het gekerm der gevangenen voor
Uw aanschijn komen; behoud overig de kinderen des doods, naar de grootheid Uws arms.
12 En geef onzen naburen zevenvoudig
weder in hunnen schoot hunnen smaad, waarmede zij U, o Heere! gesmaad hebben.
13 Zoo zullen wij, Uw volk en de schapen
Uwer weide, U loven in eeuwigheid, van geslacht tot geslacht; wij zullen Uwen roem vertellen.

PSALM 80.

De psalmist klaagt over den ellendigen staat der Kerk, dewijl de vorige menigvuldige weldaden Gods, aan haar bewezen; nu veranderd waren in benauwdheden en vervolgingen; bidt om daaruit verlost te worden, met belofte van dankbaarheid.

VOOR den opperzangmeester, op Schóschannim; eene getuigenis, een psalm van Asaf.
2 O, Herder Israëls! neem ter ooren, Die
Jozef als schapen leiddet; Die tusschen de cherubim zit, verschijn blinkende.
3 Wek Uwe macht op voor het aangezicht
van Efraïm, en Benjamin, en Manasse, en kom tot onze verlossing.
4 O God! breng ons weder, en [a] laat Uw
aanschijn lichten; zoo zullen wij verlost worden. [a] Ps. 4:7. 31:17. 67:2. Dan. 9:17.
5 O HEERE, God der heirscharen! hoe lang
zult Gij rooken tegen het gebed Uws volks?
6 Gij spijst hen met tranenbrood, en drenkt
hen met tranen uit een drieling.
7 Gij hebt ons onzen naburen tot eenen
twist gesteld, en [a] onze vijanden spotten onder zich. [a] Ps. 44:14. 79:4.
8 O, God der heirscharen! breng ons
weder, en laat Uw aangezicht lichten; zoo zullen wij verlost worden.
9 Gij hebt eenen wijnstok uit Egypte
overgebracht, hebt de Heidenen verdreven, en hebt denzelven geplant;
10 Gij hebt *de plaats* voor hem bereid,
en zijne wortelen doen inwortelen, zoodat hij het land vervuld heeft.
11 De bergen zijn met zijne schaduw
bedekt geweest, en zijne ranken waren *als* cederboomen Gods.
12 Hij schoot zijne ranken uit tot aan de
zee, en zijne scheuten tot aan de rivier.
13 Waarom hebt Gij zijne muren door-
gebroken, zoodat allen, die den weg voorbijgaan, hem plukken?

14 Het zwijn uit het woud heeft hem
uitgewroet, en het wild des velds heeft
hem afgeweid.
15 O, God der heirscharen! keer toch
weder; aanschouw uit den hemel, en zie,
en bezoek dezen wijnstok,
16 En den stam, dien Uwe rechterhand
geplant heeft, en dat om den zoon, *dien*
Gij U gesterkt hebt!
17 Hij is met vuur verbrand; hij is af-
gehouwen; zij komen om van het schelden
Uws aangezichts.
18 Uwe hand zij over den man Uwer
rechterhand, over des menschen zoon, *dien*
Gij U gesterkt hebt.
19 Zoo zullen wij van U niet terugkee-
ren; behoud ons in het leven, zoo zullen
wij Uwen Naam aanroepen.
20 O HEERE, God der heirscharen! breng
ons weder; laat Uw aanschijn lichten, zoo
zullen wij verlost worden.

PSALM 81.

De profeet vermaant het volk, God den Heere zeer hoog te roemen van wege de veelvuldige weldaden en verlossingen, die God aan hetzelve bewezen had; met eene klacht over hunne ongehoorzaamheid, die hun tot schade wezen zou.

VOOR den opperzangmeester, op de
Gittith, *een psalm* van Asaf.
2 Zingt vroolijk Gode, onze Sterkte;
juicht den God van Jakob.
3 Heft eenen psalm op, en geeft de trom-
mel; de liefelijke harp met de luit.
4 Blaast de bazuin in de nieuwe maan,
ter bestemder tijd, op onzen feestdag.
5 Want dit is eene inzetting in Israël,
een recht van den God Jakobs.
6 Hij heeft het gezet tot eene getuigenis
in Jozef, als Hij uitgetogen was tegen
Egypteland; *alwaar* ik gehoord heb eene
spraak, die ik niet verstond;
7 Ik heb zijnen schouder van den last
onttrokken; zijne handen zijn van de
potten ontslagen.
8 In de benauwdheid riept gij, en Ik
hielp u uit; Ik antwoordde u uit de schuil-
plaats des donders; Ik beproefde u aan
de wateren van Meriba. Sela.
9 Mijn volk! *zeide Ik*, hoor toe, en Ik
zal onder u betuigen; Israël, of gij naar
Mij hoordet!
10 Er zal onder u geen uitlandsch god
wezen, en gij zult u voor geenen vreemden
god nederbuigen.
11 Ik ben de Heere, uw God, Die u
heb opgevoerd uit het land van Egypte;
doe uwen mond wijd open, en Ik zal
hem vervullen.
12 Maar Mijn volk heeft Mijne stem niet
gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild.
13 Dies heb Ik het overgegeven in het
goeddunken huns harten, dat zij wandel-
den in hunne raadslagen.
14 Och, dat Mijn volk naar Mij ge-
hoord had, dat Israël in Mijne wegen
gewandeld had!
15 In kort zou Ik hunne vijanden gedempt
hebben, en Mijne hand gewend hebben
tegen hunne wederpartijders.
16 Die den HEERE haten, zouden zich Hem
geveinsdelijk onderworpen hebben; maar
hunlieder tijd zou eeuwig geweest zijn.
17 En Hij zou het gespijsd hebben met
het vette der tarwe; ja, Ik zou u verzadigd
hebben met honig uit de rotssteenen.

PSALM 82.

De psalmist getuigt, dat God in het gericht voorzit, en vermaant de rechters, hun ambt getrouw te vervullen, bestraffende hun onverstand en hunne onachtzaamheid, met bedreiging van Gods oordeelen.

EEN psalm van Asaf.
God staat in de vergadering Godes;
Hij oordeelt in het midden der goden;
2 Hoe lang zult gijlieden onrecht oor-
deelen, en het aangezicht der goddeloozen
aannemen? Sela.
3 Doet recht den arme en den wees;
rechtvaardigt den verdrukte en den arme.
4 [a] Verlost den arme en den behoeftige,
rukt *hem* uit der goddeloozen hand. [a] Spr. 24:11.
5 Zij weten niet, en verstaan niet; zij
wandelen steeds in duisternis; *dies* wanke-
len alle fondamenten der aarde.
6 Ik heb wel gezegd: Gij zijt goden; en
gij zijt allen kinderen des Allerhoogsten;
7 Nogtans zult gij sterven als een mensch;
en als een van de vorsten zult gij vallen.
8 Sta op, o God! oordeel het aardrijk;
[a] want Gij bezit alle natiën. [a] Ps. 2:8. Hebr. 1:2.

PSALM 83.

Eene klacht der Gemeente Gods over de raadslagen der goddeloozen tegen haar, biddende dat Hij hen wil straffen, zoo als Hij eertijds de vervolgers van Zijn volk heeft gedaan.

EEN lied, een psalm van Asaf.
2 O God! zwijg niet; houd U niet
als doof, en zijt niet stil, o God!
3 Want zie, Uwe vijanden maken getier,
en Uwe haters steken het hoofd op.
4 Zij maken listiglijk eenen heimelijken
aanslag tegen Uw volk, en beraadslagen
zich tegen Uwe verborgenen.
5 Zij hebben gezegd: Komt, en laat ons hen

uitroeien, dat zij geen volk meer zijn; dat aan
den naam Israëls niet meer gedacht worde.
6 Want zij hebben in het hart te zamen
geraadslaagd; tegen U hebben zij een ver-
bond gemaakt:
7 De tenten van Edom en der Ismaëlie-
ten, Moab en de Hagarenen;
8 Gebal, en Ammon, en Amalek, Pa-
lestina met de inwoners van Tyrus.
9 Ook heeft zich Assur bij hen gevoegd;
zij zijn den kinderen van Lot tot eenen
arm geweest. Sela.
10 Doe hun als Midian, als Sísera, als
Jabin aan de beek Kison;
11 *Die* verdelgd zijn te Endor; zij zijn
geworden tot drek der aarde.
12 Maak hen *en* hunne prinsen als Oreb
en als Zeëb, en al hunne vorsten als Zebah
en als Zalmûna;
13 Die zeiden: Laat ons de schoone
woningen Gods voor ons in erfelijke be-
zitting nemen.
14 Mijn God! maak hen als een' wervel,
als stoppelen voor den wind.
15 Gelijk het vuur een woud verbrandt,
en gelijk de vlam de bergen aansteekt;
16 Vervolg hen alzoo met Uw onweder,
en verschrik hen met Uwen draaiwind.
17 Maak hun aangezicht vol schande, op-
dat zij, o HEERE! Uwen Naam zoeken.
18 Laat hen beschaamd en verschrikt
wezen tot in eeuwigheid, en laat hen
schaamrood worden, en omkomen;
19 Opdat zij weten, dat Gij alleen met
Uwen Naam zijt de HEERE, de Aller-
hoogste over de gansche aarde.

PSALM 84.

De profeet geeft de droefheid van zijn hart te kennen, omdat hij tot de vergadering der geloovigen niet mocht naderen; roemt de gelukzaligheid dergenen, wien zulks gebeuren mocht; wenschende en biddende daar wederom te mogen verschijnen.

VOOR den opperzangmeester, op de
Gittith; een psalm, voor de kinderen
van Korach.
2 Hoe liefelijk zijn Uwe woningen, o,
HEERE der heirscharen!
3 [a] Mijne ziel is begeerig, en bezwijkt ook
van verlangen, naar de voorhoven des HEE-
REN; mijn hart en mijn vleesch roepen uit
tot den levenden God. [a] Ps. 42:2. 63:2.
4 Zelfs vindt de musch een huis, en de
zwaluw een nest voor zich, waar zij hare
jongen legt, bij Uwe altaren, HEERE der
heirscharen, mijn Koning, en mijn God!
5 Welgelukzalig zijn zij, die in Uw huis
wonen; zij prijzen U gestadiglijk. Sela.
6 Welgelukzalig is de mensch, wiens
sterkte in U is, in welker hart de ge-
baande wegen zijn.
7 Als zij door het dal der moerbeziën-
boomen doorgaan, stellen zij Hem tot eene
fontein; ook zal de regen hen gansch
rijkelijk overdekken.
8 Zij gaan van kracht tot kracht; een
iegelijk *van hen* zal verschijnen voor God
in Zion.
9 HEERE, God der heirscharen! hoor
mijn gebed; neem het ter ooren, o, God
van Jakob! Sela.
10 O God, ons Schild! zie, en aanschouw
het aangezicht Uws gezalfden.
11 Want een dag in Uwe voorhoven
is beter dan duizend *elders;* ik koos lie-
ver aan den dorpel in het huis mijns
Gods te wezen, dan lang te wonen in de
tenten der goddeloosheid.
12 Want God, de HEERE, is eene Zon en
Schild; de HEERE zal genade en eer geven;
Hij zal het goede niet onthouden den-
genen, die in oprechtheid wandelen.
13 HEERE der heirscharen! [a] welgelukzalig
is de mensch, die op U vertrouwt. [a] Ps. 2:12. 34:9.

PSALM 85.

De psalmist stelt God voor oogen de verlossingen, welke Hij eertijds Zijn volk heeft bewezen, Hem biddende, dat Hij ook voortaan Zijne Gemeente die genade wil bewijzen, belovende zich daarop te willen verlaten.

EEN psalm, voor den opperzangmeester,
onder de kinderen van Korach.
2 Gij zijt Uwen lande gunstig geweest,
HEERE! de gevangenis van Jakob hebt
Gij gewend.
3 De misdaad Uws volks hebt Gij weggeno-
men; Gij hebt al hunne zonden bedekt. Sela.
4 Gij hebt weggenomen al Uwe ver-
bolgenheid; Gij hebt U gewend van de
hittigheid Uws toorns.
5 Breng ons weder, o, God onzes heils!
en doe te niet Uwe toornigheid over ons.
6 Zult Gij eeuwiglijk tegen ons toor-
nen? Zult Gij Uwen toorn uitstrekken
van geslacht tot geslacht?
7 Zult Gij ons niet [a] weder levend maken,
opdat Uw volk zich in U verblijde? [a] Ps. 71:20.
8 Toon ons Uwe goedertierenheid, o
HEERE! en geef ons Uw heil.
9 Ik zal hooren wat God, de HEERE, spre-
ken zal; want Hij zal tot Zijn volk en tot Zij-
ne gunstgenooten van vrede spreken; maar
dat zij niet weder tot dwaasheid keeren.

10 Zekerlijk, Zijn heil is nabij degenen, die Hem vreezen, opdat in ons land eer wone.
11 De goedertierenheid en waarheid zullen elkander ontmoeten; de [a] gerechtigheid en vrede zullen *elkander* kussen. [a] Hebr. 7:2.
12 De waarheid zal uit de aarde spruiten, en gerechtigheid zal van den hemel nederzien.
13 Ook zal de HEERE het goede geven; en ons [a] land zal zijne vrucht geven. [a] Ps. 67:7.
14 De gerechtigheid zal voor Zijn aangezicht henengaan, en Hij zal ze zetten op den weg Zijner voetstappen.

PSALM 86.

David, in groote zwarigheid vervallen zijnde, neemt in het gebed toevlucht tot Zijnen goedertierenen en almachtigen God, Hem biddende om genadige verlossing uit dezelve, tot zijnen troost en tot beschaming zijner vijanden, belovende God daarvoor dankbaarheid te bewijzen.

EEN gebed van David.
HEERE! neig Uw oor, verhoor mij; want ik ben ellendig en nooddruftig.
2 Bewaar mijne ziel; want ik ben *Uw* gunstgenoot, o Gij, mijn God! verlos Uwen knecht, die op U betrouwt.
3 Zijt mij genadig, HEERE! want ik roep tot U den ganschen dag.
4 Verheug de ziel Uws knechts; want tot U, Heere! verhef ik mijne ziel.
5 Want Gij, HEERE! zijt goed, en gaarn vergevende, en van groote goedertierenheid allen, die U aanroepen.
6 HEERE! neem mijn gebed ter ooren, en merk op de stem mijner smeekingen.
7 [a] In den dag mijner benauwdheid roep ik U aan; want Gij verhoort mij. [a] Ps. 50:15.
8 Onder de goden is niemand U gelijk, Heere! en [a] er zijn geene gelijk Uwe werken. [a] Deut. 3:24. Ps. 136:4.
9 Al de Heidenen, Heere! die Gij gemaakt hebt, zullen komen, en zullen zich voor Uw aanschijn nederbuigen, en Uwen Naam eeren.
10 Want Gij zijt groot, en doet wonderwerken; Gij alleen zijt God.
11 [a] Leer mij, HEERE! Uwen weg; ik zal in Uwe waarheid wandelen; vereenig mijn hart tot de vreeze Uws Naams. [a] Ps. 25:4. 27:11. 119:33.
12 Heere, mijn God! ik zal U met mijn gansche hart loven, en ik zal Uwen Naam eeren in eeuwigheid;
13 Want Uwe goedertierenheid is groot over mij; en Gij hebt mijne ziel uit het onderste des grafs uitgerukt.
14 O God! [a] de hoovaardigen staan tegen mij op, en de vergaderingen der tirannen zoeken mijne ziel; en zij stellen U niet voor hunne oogen. [a] Ps. 54:5.
15 Maar Gij, Heere! [a] zijt een barmhartig en genadig God, lankmoedig, en groot van goedertierenheid en waarheid.
[a] Ex. 34:6. Num. 14:18. Neh. 9:17. Ps. 103:8. 145:8. Joël 2:13.
16 Wend U tot mij, en zijt mij genadig; geef Uwen knecht Uwe sterkte, en verlos den zoon Uwer dienstmaagd.
17 Doe aan mij een teeken ten goede, opdat het mijne haters zien, en beschaamd worden, als Gij, HEERE! mij geholpen, en mij getroost zult hebben.

PSALM 87.

De profeet spreekt in dezen Psalm van de heerlijkheid der Gemeente Gods, mitsgaders van hare uitbreiding onder de Heidenen door de komst van Christus.

EEN psalm, een lied voor de kinderen van Korach.
Zijn grondslag is op de bergen der heiligheid.
2 De HEERE bemint de poorten van Zion boven alle woningen van Jakob.
3 Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o, stad Gods! Sela.
4 Ik zal Rahab en Babel vermelden, onder degenen, die Mij kennen; ziet, de Filistijn, en de Tyriër, met den Moor, deze is aldaar geboren.
5 En van Zion zal gezegd worden: Die en die is daarin geboren; en de Allerhoogste Zelf zal hen bevestigen.
6 De HEERE zal hen rekenen in het opschrijven der volken, *zeggende:* Deze is aldaar geboren. Sela.
7 En de zangers, gelijk de speellieden, *mitsgaders* al mijne fonteinen zullen binnen u zijn.

PSALM 88.

Een gebed van den profeet, voor oogen stellende de aanvechtingen en menigvuldige zwarigheden, die hij heeft geleden; leerende alle geloovigen, dat zij zich in tegenspoed tot God zullen keeren, en van Hem troost verwachten.

EEN lied, een psalm voor de kinderen van Korach, voor den opperzangmeester, op Máchalath Leánnôth; eene onderwijzing van Heman, den Ezrahiet.
2 O HEERE, God mijns heils! bij dag, bij nacht roep ik voor U.
3 Laat mijn gebed voor Uw aanschijn komen; neig Uw oor tot mijn geschrei.
4 Want mijne ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf.
5 Ik ben gerekend met degenen, die in den kuil nederdalen; ik ben geworden als een man, die krachteloos is;
6 Afgezonderd onder de dooden, gelijk de verslagenen, die in het graf liggen, die Gij niet meer gedenkt, en zij zijn afgesneden van Uwe hand.

7 Gij hebt mij in den ondersten kuil gelegd, in duisternissen, in diepten.

8 Uwe grimmigheid ligt op mij; Gij hebt *mij* nedergedrukt met al Uwe baren. Sela.

9 Mijne bekenden hebt Gij verre van mij gedaan; Gij hebt mij hun tot eenen grooten gruwel gesteld; ik ben besloten, en kan niet uitkomen.

10 Mijn oog treurt van wege verdrukking; HEERE! ik roep tot U den ganschen dag; ik strek mijne handen uit tot U.

11 Zult Gij wonder doen aan de dooden? Of zullen de overledenen opstaan; zullen zij U loven? Sela.

12 Zal Uwe goedertierenheid in het graf verteld worden, Uwe getrouwheid in het verderf?

13 Zullen Uwe wonderen bekend worden in de duisternis, en Uwe gerechtigheid in het land der vergetelheid?

14 Maar ik, HEERE! roep tot U, en mijn gebed komt U voor in den morgenstond.

15 HEERE! waarom verstoot Gij mijne ziel, *en* verbergt Uw aanschijn voor mij?

16 Van der jeugd aan ben ik bedrukt en doodbrakende; ik draag Uwe vervaarnissen; ik ben twijfelmoedig.

17 Uwe hittige toornigheden gaan over mij; Uwe verschrikkingen doen mij vergaan.

18 Den ganschen dag omringen zij mij, als water; te zamen omgeven zij mij.

19 Gij hebt vriend en metgezel verre van mij gedaan; mijne bekenden zijn *in* duisternis.

PSALM 89.

De psalmist looft God van wege Zijne goedheid en getrouwheid in het houden van Zijn verbond, met David (die ook hier als een voorbeeld van Christus wordt voorgesteld) en met de geloovigen opgericht; als ook van wege Zijne groote macht en zorg over Zijne Kerk; doch klaagt tevens over de zware verdrukkingen, die aan de Gemeente Gods zijn wedervaren, biddende om verlossing.

EENE onderwijzing van Ethan, den Ezrahiet.

2 Ik zal de goedertierenheden des HEEREN eeuwiglijk zingen; ik zal Uwe waarheid met mijnen mond bekend maken, van geslacht tot geslacht.

3 Want ik heb gezegd: Uwe goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden; in de hemelen zelve hebt Gij Uwe waarheid bevestigd, *zeggende:*

4 Ik heb een verbond gemaakt met Mijnen uitverkorene; Ik heb Mijnen knecht David gezworen:

5 Ik zal uw zaad tot in eeuwigheid bevestigen, en uwen troon opbouwen van geslacht tot geslacht. Sela.

6 [a] Dies loven de hemelen Uwe wonderen, o HEERE! ook is Uwe getrouwheid in de gemeente der heiligen. [a] Ps. 19:2.

7 Want wie mag in den hemel tegen den HEERE geschat worden? *wie* is den HEERE gelijk, onder de kinderen der sterken?

8 God is grootelijks geducht in den raad der heiligen, en vreeselijk boven allen, die rondom Hem zijn.

9 O HEERE, God der heirscharen! wie is als Gij, grootmachtig, o HEERE! en Uwe getrouwheid is rondom U.

10 Gij heerscht over de opgeblazenheid der zee; wanneer hare baren zich verheffen, zoo stilt Gij ze.

11 Gij hebt Rahab verbrijzeld als eenen verslagene; Gij hebt Uwe vijanden verstrooid met den arm Uwer sterkte.

12 [a] De hemel is Uwe, ook is de aarde Uwe; de wereld en hare volheid, die hebt Gij gegrond. [a] Ps. 24:1, 2.

13 Het noorden en het zuiden, die hebt Gij geschapen; Thabor en Hermon juichen in Uwen Naam.

14 Gij hebt eenen arm met macht; Uwe hand is sterk; Uwe rechterhand is hoog.

15 [a] Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Uws troons; [b] goedertierenheid en waarheid gaan voor Uw aanschijn henen.
[a] Ps. 97:2. [b] Ps. 85:14.

16 Welgelukzalig is het volk, hetwelk het geklank kent; o HEERE! zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen.

17 Zij zullen zich den ganschen dag verheugen in Uwen Naam, en door Uwe gerechtigheid verhoogd worden.

18 Want Gij zijt de heerlijkheid hunner sterkte; en door Uw welbehagen zal onze hoorn verhoogd worden.

19 Want ons schild is van den HEERE, en onze koning is van den Heilige Israëls.

20 Toen hebt Gij in een gezicht gesproken van Uwen heilige, en gezegd: Ik heb hulp besteld bij eenen held; Ik heb eenen verkorene uit het volk verhoogd.

21 Ik heb David, Mijnen knecht, gevonden; met [a] Mijne heilige olie heb Ik hem gezalfd. [a] 1 Sam. 16:1, 13.

22 Met welken Mijne hand vast blijven zal; ook zal hem Mijn arm versterken.

23 [a] De vijand zal hem niet dringen, en de zoon der ongerechtigheid zal hem niet onderdrukken. [a] 2 Sam. 7:10.

24 Maar Ik zal zijne wederpartijders

verpletteren voor zijn aangezicht, en die hem haten, zal Ik plagen.
25 En Mijne getrouwheid en Mijne goedertierenheid zullen met hem zijn; en zijn hoorn zal in Mijnen Naam verhoogd worden.
26 En Ik zal zijne hand in de zee zetten, en zijne rechterhand in de rivieren.
27 [a] Hij zal Mij noemen: Gij zijt mijn Vader! mijn God, en de Rotssteen mijns heils! [a] 2 Sam. 7:14. Hebr. 1:4, 5.
28 Ook zal Ik hem ten eerstgeborenen zoon stellen, ten hoogste over de koningen der aarde.
29 Ik zal hem Mijne goedertierenheid in eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal hem vast blijven.
30 En Ik zal zijn zaad in eeuwigheid zetten, en zijn' troon als de dagen der hemelen.
31 [a] Indien zijne kinderen Mijne wet verlaten, en in Mijne rechten niet wandelen; [a] 2 Sam. 7:14.
32 Indien zij Mijne inzettingen ontheiligen, en Mijne geboden niet houden;
33 Zoo zal Ik hunne overtreding met de roede bezoeken, en hunne ongerechtigheid met plagen.
34 Maar Mijne goedertierenheid zal Ik van hem niet wegnemen, en in Mijne getrouwheid niet feilen.
35 Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijne lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen.
36 [a] Ik heb eens gezworen bij Mijne heiligheid: zoo Ik aan David liege! [a] Hebr. 6:13, 17, 18.
37 Zijn zaad zal in der eeuwigheid zijn, en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon.
38 Hij zal eeuwiglijk bevestigd worden, gelijk de maan; en de Getuige in den hemel is getrouw. Sela.
39 Maar Gij hebt *hem* verstooten en verworpen; Gij zijt verbolgen geworden tegen Uwen gezalfde.
40 Gij hebt het verbond Uws knechts te niet gedaan; Gij hebt zijne kroon ontheiligd tegen de aarde.
41 Gij hebt al zijne muren doorgebroken; Gij hebt zijne vestingen nedergeworpen.
42 [a] Allen, die den weg voorbijgingen, hebben hem beroofd; zijnen naburen is hij tot eenen smaad geweest. [a] Ps. 80:13.
43 Gij hebt de rechterhand zijner wederpartijders verhoogd; Gij hebt al zijne vijanden verblijd.
44 Gij hebt ook de scherpte zijns zwaards omgekeerd, en hebt hem niet staande gehouden in den strijd.
45 Gij hebt zijne schoonheid doen ophouden; en Gij hebt zijnen troon ter aarde nedergestooten.
46 Gij hebt de dagen zijner jeugd verkort; Gij hebt hem met schaamte overdekt. Sela.
47 Hoe lang, o HEERE! zult Gij U steeds verbergen? zal Uwe grimmigheid branden als een vuur?
48 Gedenk van hoedanige eeuw ik ben; waarom zoudt Gij aller menschen kinderen te vergeefs geschapen hebben?
49 Wat man leeft er, die den dood niet zien zal? die [a] zijne ziel zal bevrijden van het geweld des grafs? Sela. [a] Ps. 49:10, 16.
50 HEERE! waar zijn Uwe vorige goedertierenheden, [a] *die* Gij David gezworen hebt bij Uwe trouw? [a] 2 Sam. 7:15.
51 Gedenk, Heere! aan den smaad Uwer knechten, dien ik in mijnen boezem draag *van* alle groote volken;
52 Waarmede, o HEERE! Uwe vijanden smaden, waarmede zij de voetstappen Uws gezalfden smaden.
53 Geloofd zij de HEERE in eeuwigheid! Amen, ja, amen.

PSALM 90.

Mozes, lovende Gods voorzienigheid en macht, beschrijft de zwakheid, ellende en kortheid van het menschelijke leven; God biddende, dat Hij hem en alle menschen leere zulks recht te kennen.

EEN gebed van Mozes, den man Gods. HEERE! Gij zijt ons geweest eene Toevlucht van geslacht tot geslacht.
2 Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht hadt, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij God.
3 Gij doet den mensch wederkeeren tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder, gij, menschenkinderen!
4 Want duizend jaren zijn in Uwe oogen als de dag van gisteren, als hij voorbijgegaan is, en *als* eene nachtwaak.
5 Gij overstroomt hen; zij zijn *gelijk* een slaap; in den morgenstond zijn zij gelijk het gras, *dat* verandert;
6 In den morgenstond bloeit het, en het verandert; des avonds wordt het afgesneden, en het verdort.
7 Want wij vergaan door Uwen toorn; en door Uwe grimmigheid worden wij verschrikt.
8 Gij stelt onze ongerechtigheden voor U,

onze heimelijke *zonden* in het licht Uws aanschijns.

9 Want al onze dagen gaan henen door Uwe verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als eene gedachte.

10 Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of, zoo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen.

11 Wie kent de sterkte Uws toorns, en Uwe verbolgenheid, naar dat Gij te vreezen zijt?

12 Leer *ons* alzoo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.

13 Keer weder, HEERE! tot hoe lange? en het berouwe U over Uwe knechten.

14 Verzadig ons in den morgenstond met Uwe goedertierenheid, zoo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze dagen.

15 Verblijd ons naar de dagen, *in dewelke* Gij ons gedrukt hebt, *naar* de jaren, *in dewelke* wij het kwaad gezien hebben.

16 Laat Uw werk aan Uwe knechten gezien worden, en Uwe heerlijkheid over hunne kinderen.

17 En de liefelijkheid des HEEREN, onzes Gods, zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja, het werk onzer handen, bevestig dat.

PSALM 91.

De psalmist, sprekende van den toestand der Godzaligen op deze wereld, verhaalt de menigvuldige weldaden, welke degenen ontvangen, die zich geheel op den Heere verlaten.

DIE in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.

2 Ik zal tot den HEERE zeggen: Mijne Toevlucht en mijn Burg! mijn God, op Welken ik vertrouw!

3 [a] Want Hij zal u redden van den strik des vogelvangers, van de zeer verderfelijke pestilentie. [a] Ps. 124:7.

4 [a] Hij zal u dekken met Zijne vlerken, en onder Zijne vleugelen zult gij betrouwen; Zijne waarheid is eene rondas en beukelaar. [a] Ps. 57:2.

5 [a] Gij zult niet vreezen voor den schrik des nachts, voor den pijl, die des daags vliegt; [a] Job 5:19, 20. Spr. 3:25. Hoogl. 3:8.

6 Voor de pestilentie, die in de donkerheid wandelt; voor het verderf, dat op den middag verwoest.

7 Aan uwe zijde zullen er duizend vallen, en tien duizend aan uwe rechterhand; tot u zal het niet genaken.

8 Alleenlijk zult gij het met uwe oogen aanschouwen; en gij zult de vergelding der goddeloozen zien.

9 Want Gij, HEERE! zijt mijne Toevlucht! Den Allerhoogste hebt gij gesteld tot uw Vertrek;

10 U zal geen kwaad wedervaren, en geene plage zal uwe tent naderen.

11 [a] Want Hij zal Zijne engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uwe wegen. [a] Ps. 34:8. Matt. 4:6. Luk. 4:10.

12 [a] Zij zullen u op de handen dragen, opdat Gij uwen voet aan geen' steen stoot. [a] Luk. 4:11.

13 Op den [a] fellen leeuw en de adder zult gij treden; gij zult den jongen leeuw en den draak vertreden. [a] Job 5:22, 23.

14 Dewijl hij Mij zeer bemint, *spreekt God*, zoo zal Ik hem uithelpen; Ik zal hem op eene hoogte stellen; want hij kent Mijnen Naam.

15 Hij zal Mij aanroepen, en Ik zal hem verhooren; in de benauwdheid zal Ik bij hem zijn; Ik zal er hem uittrekken, en zal hem verheerlijken.

16 Ik zal hem met langheid der dagen verzadigen, en Ik zal hem Mijn heil doen zien.

PSALM 92.

De profeet leert alle menschen God te loven, van wege Zijne groote werken, en Zijne rechtvaardigheid over de boozen en Zijne goedertierenheid over de Godzaligen.

EEN psalm, een lied, op den sabbatdag

2 Het is goed, dat men den HEERE love, en Uwen Naam psalmzinge, o Allerhoogste!

3 Dat men in den morgenstond Uwe goedertierenheid verkondige, en Uwe getrouwheid in de nachten;

4 Op het tiensnarig instrument en op de luit, met een voorbedacht lied op de harp.

5 Want Gij hebt mij verblijd, HEERE! met Uwe daden; ik zal juichen over de werken Uwer handen.

6 O HEERE! hoe groot zijn Uwe werken! zeer diep zijn Uwe gedachten.

7 Een onvernuftig man weet er niet van, en een dwaas verstaat ditzelve niet,

8 Dat de goddeloozen groeien als het kruid, en al de werkers der ongerechtigheid bloeien, opdat zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden.

9 Maar Gij zijt de Allerhoogste, in eeuwigheid de HEERE!

10 Want zie, Uwe vijanden, o HEERE! want zie, Uwe vijanden zullen vergaan; al de werkers der ongerechtigheid zullen verstrooid worden.

11 Maar Gij zult mijnen hoorn verhoogen, gelijk eens eenhoorns; ik ben met versche olie overgoten.
12 En mijn oog zal mijne verspieders aanschouwen; mijne ooren zullen het hooren, aangaande de boosdoeners, die tegen mij opstaan.
13 De [a] rechtvaardige zal groeien als een palmboom; hij zal wassen [b] als een cederboom op Libanon. [a] Hos. 14:6. [b] Richt. 9:15.
14 Die in het huis des HEEREN geplant zijn, dien zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods.
15 In den grijzen ouderdom zullen zij nog vruchten dragen; zij zullen vet en groen zijn;
16 Om te verkondigen, dat de HEERE recht is; Hij is mijn Rotssteen, en in Hem is geen onrecht.

PSALM 93.

De psalmist verhaalt en verheft in dezen Psalm de majesteit, kracht en heiligheid van Christus Koninkrijk, tot bescherming Zijner Gemeente.

DE HEERE regeert; Hij is met hoogheid bekleed; de HEERE is bekleed met sterkte; Hij heeft Zich omgord. Ook is de wereld bevestigd; zij zal niet wankelen.
2 Van toen af is Uw troon bevestigd; Gij zijt van eeuwigheid af.
3 De rivieren verheffen, o HEERE! de rivieren verheffen haar bruisen; de rivieren verheffen hare aanstooting.
4 *Doch* de HEERE in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van groote wateren, *dan* de geweldige baren der zee.
5 Uwe getuigenissen zijn zeer getrouw; de heiligheid is Uwen huize sierlijk, HEERE! tot lange dagen.

PSALM 94.

De profeet bidt God, dat Hij wrake doe over de tirannen en goddeloozen, welke hij hier beschrijft, hen wijzende op Gods voorzienigheid in het scheppen en regeeren der wereld, en hij troost de Godzaligen met de hulp en verlossingen, die de Heere gewoon is den Zijnen te bewijzen.

O, God der wraken! o HEERE, God der wraken! [a] verschijn blinkende.
[a] Deut. 33:2. Ps. 50:2. 80:2.
2 Gij, Rechter der aarde! verhef U; breng vergelding weder over de hoovaardigen.
3 Hoe lang zullen de goddeloozen, o HEERE! hoe lang zullen de goddeloozen van vreugde opspringen?
4 Uitgieten? hard spreken? alle werkers der ongerechtigheid zich beroemen?
5 O HEERE! zij verbrijzelen Uw volk, en zij verdrukken Uw erfdeel.
6 De weduwe en den vreemdeling dooden zij, en zij vermoorden de weezen,
7 En zeggen: [a] De HEERE ziet het niet, en de God van Jakob merkt het niet.
[a] Ps. 10:11, 13. 59:8.
8 [a] Aanmerkt, gij, onvernuftigen onder het volk! en gij, dwazen! wanneer zult gij verstandig worden? [a] Ps. 92:7.
9 [a] Zou Hij, Die het oor plant, niet hooren? zou Hij, Die het oog formeert, niet aanschouwen? [a] Ex. 4:11.
10 Zou Hij, Die de Heidenen tuchtigt, niet straffen, Hij, Die den mensch wetenschap leert?
11 [a] De HEERE weet de gedachten des menschen, dat zij ijdelheid zijn. [a] 1 Kor. 3:20.
12 Welgelukzalig is de man, o HEERE! dien Gij tuchtigt, en dien Gij leert uit Uwe wet,
13 Om hem rust te geven van de kwade dagen; totdat de kuil voor den goddelooze gegraven wordt.
14 Want [a] de HEERE zal Zijn volk niet begeven, en Hij zal Zijne erve niet verlaten. [a] 1 Sam. 12:22. Rom. 11:1, 2.
15 Want het oordeel zal wederkeeren tot de gerechtigheid; en alle oprechten van hart zullen hetzelve navolgen.
16 Wie zal voor mij staan tegen de boosdoeners? wie zal zich voor mij stellen tegen de werkers der ongerechtigheid?
17 Ten ware dat de HEERE mij eene Hulp geweest ware, mijne ziel had bijna in de stilte gewoond.
18 Als ik zeide: Mijn voet wankelt; Uwe goedertierenheid, o HEERE! ondersteunde mij.
19 Als mijne gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben Uwe vertroostingen mijne ziel verkwikt.
20 Zou zich de stoel der schadelijkheden met U vergezelschappen, die moeite verdicht bij inzetting?
21 Zij rotten zich samen tegen de ziel des rechtvaardigen, en zij verdoemen onschuldig bloed.
22 Doch de HEERE is mij geweest tot een Hoog Vertrek, en mijn God tot eene Steenrots mijner toevlucht.
23 En Hij zal hunne ongerechtigheid op hen doen wederkeeren, en Hij zal hen in hunne boosheid verdelgen; de HEERE, onze God, zal hen verdelgen.

PSALM 95.

Eene opwekking tot lof, dienst en gehoorzaamheid aan God, van wege Zijne grootheid; mitsgaders eene vermaning om het hart niet te verharden gelijk Israel had gedaan, hetwelk daarom in Zijne rust niet is ingegaan.

KOMT, laat ons den HEERE vroolijk
zingen; laat ons juichen den Rots-
steen onzes heils.
2 Laat ons Zijn aangezicht te gemoet gaan
met lof; laat ons Hem juichen met psalmen.
3 Want de HEERE is een groot God; ja,
een groot Koning boven alle goden.
4 [a] In Wiens hand de diepste plaatsen der
aarde zijn, en de hoogten der bergen zijn
Zijne. [a] Job 26:6.
5 Wiens ook de zee is; want Hij heeft
ze gemaakt; en Zijne handen hebben het
droge geformeerd.
6 Komt, laat ons aanbidden en neder-
bukken; laat ons knielen voor den HEERE,
Die ons gemaakt heeft.
7 [a] Want Hij is onze God, en wij zijn het
volk Zijner weide, en de schapen Zijner
hand. [b] Heden, zoo gij Zijne stem hoort,

[a] Ps. 100:3. [b] Hebr. 3:7.

8 Verhardt uw hart niet, [a] gelijk te Merí-
ba, gelijk ten dage van Massa in de woe-
stijn; [a] Ex. 17:7. Num. 20:1, 3, 13. Deut. 6:16.
9 Waar Mij uwe vaders verzochten, [a] Mij
beproefden, ook Mijn werk zagen. [a] Hebr. 3:9.
10 [a] Veertig jaren heb Ik verdriet gehad
aan *dit* geslacht, en heb gezegd: Zij zijn
een volk, dwalende van hart, en zij kennen
Mijne wegen niet. [a] Hebr. 3:17.
11 Daarom heb Ik in Mijnen toorn ge-
zworen: Zoo zij in Mijne rust zullen ingaan!

PSALM 96.

Alle inwoners der aarde, des hemels en der zee worden vermaand God te loven, van wege Zijne grootheid, majesteit, heerlijkheid, schepping en wijze regeering der wereld, met alles, wat er in is; en bijzonder van wege de genade van het Nieuwe Testament in de roeping der Heidenen.

ZINGT den HEERE een nieuw lied; zingt
den HEERE, gij, gansche aarde!
2 Zingt den HEERE, looft Zijnen Naam;
boodschapt Zijn heil van dag tot dag.
3 Vertelt onder de Heidenen Zijne eer,
onder alle volken Zijne wonderen.
4 Want de HEERE is groot, en zeer te
prijzen; Hij is vreeselijk boven alle goden.
5 Want al de goden der volken zijn af-
goden; maar de HEERE heeft de hemelen
gemaakt.
6 Majesteit en heerlijkheid zijn voor Zijn
aangezicht, sterkte en sieraad in Zijn hei-
ligdom.
7 Geeft den HEERE, gij, geslachten der
volken! geeft den HEERE eer en sterkte.
8 Geeft den HEERE de eer Zijns Naams;
brengt offer, en komt in Zijne voorhoven.
9 [a] Aanbidt den HEERE in de heerlijk-
heid des heiligdoms; schrikt voor Zijn
aangezicht, gij, gansche aarde! [a] Ps. 29:2.
10 Zegt onder de Heidenen: De HEERE
regeert; ook zal de wereld bevestigd wor-
den; zij zal niet bewogen worden; Hij zal
de volken richten in alle rechtmatigheid.
11 Dat de hemelen zich verblijden, en de
aarde zich verheuge, dat de zee bruise met
hare volheid.
12 Dat het veld huppele van vreugde
met al wat er in is; dat dan al de boomen
des wouds juichen,
13 Voor het aangezicht des HEEREN; want
Hij komt, want Hij komt, om de aarde te
richten; [a] Hij zal de wereld richten met
gerechtigheid, en de volken met Zijne
waarheid. [a] Ps. 98:9. Openb. 19:11.

PSALM 97.

Eene beschrijving der majesteit van Gods Koninkrijk en de vreugde der Godzaligen, van wege Zijne gerechtigheid en gericht over de afgodendienaars; mitsgaders eene vermaning tot Godzaligheid en geestelijke blijdschap.

DE [a] HEERE regeert; de aarde verheuge
zich; dat vele eilanden zich verblij-
den. [a] Ps. 93:1. 96:10.
2 Rondom Hem zijn wolken en donker-
heid; gerechtigheid en gericht zijn de vas-
tigheid Zijns troons.
3 Een vuur gaat voor Zijn aangezicht
heen, en het steekt Zijne wederpartijen
rondom aan brand.
4 [a] Zijne bliksemen verlichten de wereld;
[b] het aardrijk ziet ze en het beeft.

[a] Openb. 4:5. [b] Ps. 77:17.

5 De bergen smelten als was voor het
aanschijn des HEEREN, voor het aanschijn
des HEEREN der gansche aarde.
6 [a] De hemelen verkondigen Zijne gerech-
tigheid, en alle volken zien Zijne eer.

[a] Ps. 19:2. 50:6.

7 Beschaamd moeten wezen allen, die de
beelden dienen, die zich op afgoden beroe-
men; buigt u neder voor Hem, alle gij
goden!
8 Zion heeft gehoord, en het heeft zich
verblijd, en de dochteren van Juda hebben
zich verheugd van wege Uwe oordeelen, o
HEERE!
9 Want Gij, HEERE! zijt de Allerhoogste
over de geheele aarde; Gij zijt zeer hoog
verheven boven alle goden.
10 Gij, liefhebbers des HEEREN! [a] haat
het kwade; Hij bewaart de zielen Zijner
gunstgenooten; Hij redt hen uit der god-
deloozen hand. [a] Amos 5:15. Rom. 12:9.

11 Het licht is voor den rechtvaardige
gezaaid, en vroolijkheid voor de oprechten
van hart.
12 Gij rechtvaardigen! verblijdt u in den
HEERE, en spreekt lof ter gedachtenis
Zijner heiligheid.

PSALM 98.

De profeet vermaant de Joden, als ook de Heidenen, ja, alle schepselen, dat zij God zullen loven van wege Zijne goedertierenheid, Zijne waarheid, heil en verlossing door Christus.

EEN psalm.
Zingt den HEERE een nieuw lied;
want Hij heeft wonderen gedaan; Zijne
rechterhand, en de arm Zijner heiligheid,
heeft Hem heil gegeven.
2 De HEERE heeft Zijn heil bekend ge-
maakt; Hij heeft Zijne gerechtigheid geo-
penbaard voor de oogen der Heidenen.
3 Hij is gedachtig geweest Zijner goe-
dertierenheid, en Zijner waarheid aan het
huis Israëls; en al de einden der aarde
hebben gezien het heil onzes Gods.
4 Juicht den HEERE, gij, gansche aarde!
roept uit van vreugde, en zingt vroolijk,
en psalmzingt.
5 Psalmzingt den HEERE met de harp,
met de harp en met de stem des gezangs.
6 Met trompetten en bazuinengeklank;
juicht voor het aangezicht des Konings, des
HEEREN.
7 De zee bruise met hare volheid, de
wereld met degenen, die daarin wonen.
8 Dat de rivieren met de handen klappen,
dat te gelijk de gebergten vreugde bedrijven,
9 Voor het aangezicht des HEEREN; want
Hij komt, om de aarde te richten; Hij zal
de wereld richten in gerechtigheid, en de
volken in alle rechtmatigheid.

PSALM 99.

In dezen Psalm wordt gesproken van de macht des Heeren, mitsgaders van Zijne gerechtigheid en goedertierenheid over Zijn volk; met eene vermaning, door het voorbeeld van Mozes en Aäron, om God in Zijne Gemeente te loven.

DE HEERE regeert; dat de volken beven;
Hij zit *tusschen* de cherubim; de aarde
bewege zich.
2 De HEERE is groot in Zion, en Hij is
hoog boven alle volken.
3 Dat zij Uwen grooten en vreeselijken
Naam loven, die heilig is;
4 En de sterkte des Konings, die het recht
lief heeft. Gij hebt billijkheden bevestigd;
Gij hebt recht en gerechtigheid gedaan in
Jakob.
5 Verheft den HEERE, onzen God, en
buigt u neder voor de voetbank Zijner
voeten; Hij is heilig!
6 Mozes en Aäron waren onder Zijne
priesters, en Samuël onder de aanroepers
Zijns Naams; zij riepen tot den HEERE,
en Hij verhoorde hen.
7 Hij sprak tot hen in eene wolkkolom;
zij hebben Zijne getuigenissen onderhouden,
en de inzettingen, *die* Hij hun gegeven had.
8 O HEERE, onze God! Gij hebt hen ver-
hoord; Gij zijt hun geweest een vergevend
God, hoewel wraak doende over hunne
daden.
9 Verheft den HEERE, onzen God, en
buigt u voor den berg Zijner heiligheid;
want de HEERE, onze God, is heilig.

PSALM 100.

De Gemeente wordt vermaand, God te loven van wege Zijne genade, goedertierenheid en getrouwheid.

EEN lofzang.
Gij, gansche aarde! juicht den HEERE.
2 Dient den HEERE met blijdschap; komt
voor Zijn aanschijn met vroolijk gezang.
3 Weet, dat de HEERE is God; Hij heeft
ons gemaakt (en niet wij), Zijn volk en [a] de
schapen Zijner weide. [a] Ps. 95:7. Ezec. 34:30, 31.
4 Gaat in tot Zijne poorten met lof; in
Zijne voorhoven, met lofgezang; looft
Hem, prijst Zijnen Naam.
5 Want de HEERE is goed; Zijne goeder-
tierenheid is in der eeuwigheid, en Zijne
getrouwheid van geslacht tot geslacht.

PSALM 101.

David stelt hier zichzelven tot voorbeeld aan een ieder; betuigende, dat hij de vromen vereeren en verheffen, maar de boozen straffen en van zich weren zou.

EEN psalm van David.
Ik zal van goedertierenheid en recht
zingen; U zal ik psalmzingen, o HEERE!
2 Ik zal verstandelijk handelen in den
oprechten weg; wanneer zult Gij tot mij
komen? Ik zal in het midden mijns huizes
wandelen, in oprechtigheid mijns harten.
3 Ik zal geen Belials stuk voor mijne
oogen stellen; ik haat het doen der af-
valligen; het zal mij niet aankleven.
4 Het verkeerde hart zal van mij wijken;
den booze zal ik niet kennen.
5 Die zijnen naaste in het heimelijke
achterklapt, dien zal ik verdelgen; die
hoog van oogen is, en trotsch van hart,
dien zal ik niet vermogen.
6 Mijne oogen zullen zijn op de getrouwen
in het land, dat zij bij mij zitten; die in den
oprechten weg wandelt, die zal mij dienen.
7 Wie bedrog pleegt, zal binnen mijn
huis niet blijven; die leugenen spreekt, zal

voor mijne oogen niet bevestigd worden.
8 Allen morgen zal ik alle goddeloozen des
lands verdelgen, om uit de stad des HEEREN
alle werkers der ongerechtigheid uit te roeien.

PSALM 102.

De Gemeente klaagt over hare zware ellende; zij bidt om verlossing, en verklaart hare verkwikking te vinden in Gods altijddurende barmhartigheid, en in de eeuwige macht des Heeren, Wien zij belooft daarvoor te zullen prijzen. Onder de verlossing uit de gevangenis van Babel en de herbouwing van stad en tempel, wordt mede verstaan de verlossing door Christus en de roeping der Heidenen tot Zijne gemeenschap.

EEN gebed des verdrukten, als hij overstelpt is, en zijne klacht uitstort voor
het aangezicht des HEEREN.
2 O HEERE! hoor mijn gebed, en laat
mijn geroep tot U komen.
3 Verberg Uw aangezicht niet voor mij;
neig Uw oor tot mij ten dage mijner benauwdheid; ten dage als ik roep, verhoor
mij haastelijk.
4 Want mijne dagen zijn vergaan [a] als
rook, en mijne gebeenten zijn uitgebrand
als een haard. [a] Ps. 37:20.
5 Mijn hart is geslagen en verdord als gras,
*zoo*dat ik vergeten heb mijn brood te eten.
6 Mijn gebeente kleeft aan mijn vleesch,
van wege de stem mijns zuchtens.
7 Ik ben een roerdomp der woestijn
gelijk geworden, ik ben geworden als een
steenuil der wildernissen.
8 Ik waak, en ben geworden als eene
eenzame musch op het dak.
9 Mijne vijanden smaden mij al den dag;
die *tegen* mij razen, zweren bij mij.
10 Want ik eet asch als brood, en vermeng mijnen drank met tranen,
11 Van wege Uwe verstoordheid en Uwen
grooten toorn; want Gij hebt mij verheven,
en mij *weder* nedergeworpen.
12 Mijne dagen zijn als eene afgaande
schaduw, en ik verdor als gras.
13 Maar Gij, HEERE! blijft in eeuwigheid,
en Uwe gedachtenis van geslacht tot geslacht.
14 Gij zult opstaan; Gij zult U ontfermen
over Zion; want de tijd om haar genadig
te zijn, want de bestemde tijd is gekomen.
15 Want Uwe knechten hebben een welgevallen aan hare steenen, en hebben
medelijden met haar gruis.
16 Dan zullen de Heidenen den Naam
des HEEREN vreezen, en alle koningen der
aarde Uwe heerlijkheid.
17 Als de HEERE Zion zal opgebouwd
hebben, in Zijne heerlijkheid zal verschenen zijn,
18 Zich gewend zal hebben tot het gebed
desgenen, die gansch ontbloot is, en niet
versmaad hebben hunlieder gebed;
19 Dat zal beschreven worden voor het
navolgende geslacht; en het volk, dat geschapen zal worden, zal den HEERE loven;
20 Omdat Hij uit de hoogte Zijns heiligdoms zal hebben nederwaarts gezien; dat
de HEERE uit den hemel op de aarde geschouwd zal hebben;
21 Om het zuchten der gevangenen te hooren, om los te maken de kinderen des doods;
22 Opdat men den Naam des HEEREN vertelle te Zion, en Zijnen lof te Jeruzalem;
23 Wanneer de volken samen zullen vergaderd worden, ook de koninkrijken, om
den HEERE te dienen.
24 Hij heeft mijne kracht op den weg
ter neder gedrukt; mijne dagen heeft Hij
verkort.
25 Ik zeide: Mijn God! neem mij niet
weg in het midden mijner dagen; Uwe
jaren zijn van geslacht tot geslacht.
26 Gij hebt voormaals de aarde gegrond,
en de hemelen zijn het werk Uwer handen;
27 Die zullen vergaan; maar Gij zult staande blijven, en zij allen zullen als een kleed
verouden; [a] Gij zult ze veranderen als een gewaad, en zij zullen veranderd zijn. [a] Hebr. 1:12.
28 Maar Gij zijt dezelfde, en Uwe jaren
zullen niet geëindigd worden.
29 De kinderen Uwer knechten zullen
wonen, en hun zaad zal voor Uw aangezicht bevestigd worden.

PSALM 103.

David verwekt zichzelven en alle schepselen, om God te loven voor de menigvuldige genade, aan hem en aan de gansche Gemeente bewezen, zoo door Zijn woord als door Zijne werken.

EEN psalm van David.
Loof den HEERE, mijne ziel! en al wat
binnen in mij is Zijnen heiligen Naam.
2 Loof den HEERE, mijne ziel! en vergeet
geene van Zijne weldaden.
3 Die al uwe ongerechtigheid vergeeft,
die al uwe krankheden geneest;
4 Die uw leven verlost van het verderf,
die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden;
5 Die uwen mond verzadigt met het goede,
uwe jeugd vernieuwt als eens arends.
6 De HEERE doet gerechtigheid en gerichten al dengenen, die onderdrukt worden.
7 Hij heeft Mozes Zijne wegen bekend
gemaakt, den kinderen Israëls Zijne daden.
8 [a] Barmhartig en genadig is de HEERE,

lankmoedig en groot van goedertieren-
heid. a Ex. 34:6. Num. 14:18. Deut. 5:10. Neh. 9:17.
Ps. 86:15. 145:8. Jer. 32:18.
9 [a]Hij zal niet altoos twisten, noch eeu-
wiglijk *den toorn* behouden. a Jes. 57:16. Jer. 3:5.
10 Hij doet ons niet naar onze zonden,
en vergeldt ons niet naar onze ongerech-
tigheden.
11 Want zoo hoog de hemel is boven de
aarde, is Zijne goedertierenheid geweldig
over degenen, die Hem vreezen.
12 Zoo ver het oosten is van het westen,
zoo ver doet Hij onze overtredingen van ons.
13 Gelijk zich een vader ontfermt over
de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over
degenen, die Hem vreezen.
14 Want Hij weet wat maaksel wij zijn,
gedachtig zijnde, dat wij stof zijn.
15 [a]De dagen des menschen zijn als het
gras; [b]gelijk eene bloem des velds, alzoo
bloeit hij. a Ps. 90:5. b Job 14:1, 2.
Ps. 90:5, 6. Jakob. 1:10, 11. 1 Petr. 1:24.
16 Als de wind daarover gegaan is, zoo
is zij niet *meer*, en hare plaats kent haar
niet meer.
17 Maar de goedertierenheid des HEEREN
is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over
degenen, die Hem vreezen, en Zijne gerech-
tigheid aan kindskinderen;
18 Aan [a]degenen, die Zijn verbond hou-
den, en die aan Zijne bevelen denken, om
die te doen. a Deut. 7:9.
19 De HEERE heeft Zijnen troon in de
hemelen bevestigd, en Zijn Koninkrijk
heerscht over alles.
20 Looft den HEERE, Zijne engelen! gij,
krachtige helden, die Zijn woord doet,
gehoorzamende de stem Zijns woords.
21 Looft den HEERE, [a]al Zijne heirscha-
ren! gij, Zijne dienaars, die Zijn welbeha-
gen doet! a Gen. 32:2. 1 Kon. 22:19. Efez. 3:10. Kol. 1:16.
22 Looft den HEERE, al Zijne werken!
aan alle plaatsen Zijner heerschappij. Loof
den HEERE, mijne ziel!

PSALM 104.

De profeet, zichzelven verwekkende tot den lof van God, doet een treffend verhaal van des Heeren groote macht, hoogheid en wijsheid, zichtbaar zoowel in de schepping als in de gestadige onderhouding aller dingen. Hij belooft zijn geheele leven den Heere te roemen, vervloekende de ondankbaarheid der goddeloozen.

LOOF [a]den HEERE, mijne ziel! o
HEERE, mijn God! Gij zijt zeer groot;
Gij zijt bekleed met majesteit en heerlijk-
heid. a Ps. 103:1. 146:1.
2 Hij bedekt Zich met het licht, als
met een kleed; [a]Hij rekt den hemel uit
als eene gordijn. a Gen. 1:6. Job 26:7.
3 Die Zijne opperzalen zoldert in de wate-
ren, Die van de wolken Zijnen wagen maakt,
[a]Die op de vleugelen des winds wandelt.
a Ps. 18:11. Jes. 19:1. Openb. 14:14.
4 [a]Hij maakt Zijne engelen geesten, Zijne
dienaars tot een vlammend vuur. a Hebr. 1:7.
5 Hij [a]heeft de aarde gegrond op hare
grondvesten; zij zal nimmermeer noch eeu-
wiglijk wankelen. a Job 26:7. 38:4, 5, 6. Ps. 24:2. 78:69.
6 Gij hadt ze met den afgrond als een kleed
overdekt; de wateren stonden boven de
bergen.
7 Van Uw schelden vloden zij; zij haast-
ten zich weg voor de stem Uws donders.
8 De bergen rezen op; de dalen daalden,
ter plaatse, die Gij voor hen gegrond hadt.
9 Gij hebt een' paal gesteld, dien zij niet
overgaan zullen; zij zullen de aarde niet
weder bedekken.
10 Die de fonteinen uitzendt door de
dalen, dat zij tusschen de gebergten
henen wandelen.
11 Zij drenken al het gedierte des velds;
de woudezels breken er hunnen dorst *mede*.
12 Bij dezelve woont het gevogelte des
hemels, eene stem gevende van tusschen
de takken.
13 Hij drenkt de bergen uit Zijne opper-
zalen; de aarde wordt verzadigd van de
vrucht Uwer werken.
14 Hij doet het gras uitspruiten voor de
beesten, en het kruid tot dienst des men-
schen, doende het brood uit de aarde
voortkomen.
15 En den wijn, die het hart des menschen
verheugt, doende het aangezicht blinken
van olie; en het brood, dat het hart des
menschen sterkt.
16 De boomen des HEEREN worden
verzadigd, de cederboomen van Libanon,
die Hij geplant heeft;
17 Alwaar de vogeltjes nestelen; des
ooievaars huis zijn de denneboomen.
18 De hooge bergen zijn voor de steen-
bokken; de steenrotsen zijn een vertrek
voor de konijnen.
19 Hij heeft de maan gemaakt tot de ge-
zette tijden; de zon weet haren ondergang.
20 Gij beschikt de duisternis, en het
wordt nacht, in denwelken al het gedierte
des wouds uittreedt:
21 [a]De jonge leeuwen, brieschende om

eenen roof, en om hunne spijs van God te zoeken. [a] Job 39:1, 2. Jes. 31:4.

22 De zon opgaande, maken zij zich weg, en liggen neder in hunne holen.

23 De mensch gaat *dan* uit tot zijn werk, en naar zijnen arbeid tot den avond toe.

24 Hoe groot zijn Uwe werken, o HEERE! Gij hebt ze allen met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van Uwe goederen.

25 Deze zee, die groot en wijd van ruimte is, daarin is het wremelende gedierte, en dat zonder getal, kleine gedierten met groote.

26 Daar wandelen de schepen, *en* de Leviathan, dien Gij geformeerd hebt, *om* daarin te spelen.

27 Zij allen [a] wachten op U, dat Gij *hun* hunne spijze geeft te zijner tijd. [a] Ps. 145:15.

28 Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uwe hand open, zij worden met goed verzadigd.

29 [a] Verbergt Gij Uw aangezicht, zij worden verschrikt; neemt Gij hunnen adem weg, zij sterven, en zij keeren weder tot hun stof. [a] Ps. 30:8.

30 Zendt Gij Uwen Geest uit, zoo worden zij geschapen, en Gij vernieuwt het gelaat des aardrijks.

31 De heerlijkheid des HEEREN zij tot in der eeuwigheid; de HEERE verblijde Zich in Zijne werken.

32 Als Hij de aarde aanschouwt, zoo beeft zij; als Hij de bergen aanroert, zoo rooken zij.

33 [a] Ik zal den HEERE zingen in mijn leven; ik zal mijnen God psalmzingen, terwijl ik nog ben. [a] Ps. 63:5. 146:2.

34 Mijne overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in den HEERE verblijden.

35 De zondaars zullen van de aarde verdaan worden, en de goddeloozen zullen niet meer zijn. Loof den HEERE, mijne ziel! Halelujah!

PSALM 105.

De profeet vermaant het volk Gods, God te loven en te prijzen, ten aanzien van Zijne wonderen en weldaden, met een verhaal van de getrouwheid Zijner beloften, gedaan en bewezen aan Abraham, aan Jozef en aan Jakob in Egypte; als ook van de wonderen, door en aan Mozes en de Israelieten in de woestijn verricht.

LOOFT den HEERE; roept Zijnen Naam aan; maakt Zijne daden bekend onder de volken.

2 Zingt Hem; psalmzingt Hem; spreekt aandachtelijk van al Zijne wonderen.

3 [a] Roemt u in den Naam Zijner heiligheid; het hart dergenen, die den HEERE zoeken, verblijde zich. [a] Ps. 34:3.

4 Vraagt naar den HEERE en Zijne sterkte; zoekt Zijn aangezicht geduriglijk.

5 Gedenkt Zijner wonderen, die Hij gedaan heeft, Zijner wonderteekenen, en der oordeelen Zijns monds.

6 Gij, zaad van Abraham, Zijnen knecht, gij, kinderen van Jakob, Zijnen uitverkorene!

7 Hij is de HEERE, onze God; Zijne oordeelen zijn over de geheele aarde.

8 Hij gedenkt Zijns verbonds tot in der eeuwigheid, des woords, *dat* Hij ingesteld heeft, tot in duizend geslachten;

9 *Des verbonds*, dat Hij met Abraham heeft gemaakt, en Zijns eeds aan Izak;

10 [a] Welken Hij ook gesteld heeft aan Jakob tot eene inzetting, [b] aan Israël *tot* een eeuwig verbond, [a] 1 Kron. 16:17. [b] Gen. 28:13. 35:11.

11 Zeggende: [a] Ik zal u geven het land Kanaän, het snoer van ulieder erfdeel. [a] Gen. 13:15. 15:18.

12 [a] Als zij weinige menschen in getal waren, ja, weinige en vreemdelingen daarin; [a] 1 Kron. 16:19.

13 En wandelden van volk tot volk, van het eene koninkrijk tot het andere volk.

14 [a] Hij liet geen mensch toe hen te onderdrukken; ook bestrafte Hij koningen om hunnentwil, *zeggende:* [a] Gen. 35:5.

15 Tast Mijne gezalfden niet aan, en doet Mijnen profeten geen kwaad.

16 Hij riep ook eenen honger in het land; Hij brak allen staf des broods.

17 Hij zond eenen man voor hun aangezicht henen; [a] Jozef werd verkocht tot een' slaaf. [a] Gen. 37:28, 36. 45:5.

18 Men drukte zijne voeten in den stok; zijn persoon kwam *in* de ijzers.

19 Tot den tijd toe, dat Zijn woord kwam, heeft hem de rede des HEEREN doorlouterd.

20 De Koning zond, en deed hem ontslaan; de heerscher der volken liet hem los.

21 Hij [a] zette hem tot een' heer over zijn huis, en tot eenen heerscher over al zijn goed; [a] Gen. 41:40.

22 Om zijne vorsten te binden naar zijnen lust, en zijne oudsten te onderwijzen.

23 Daarna kwam Israël in Egypte, en Jakob verkeerde als vreemdeling in het land van Cham.

24 En [a] Hij deed Zijn volk zeer wassen, en maakte het machtiger dan Zijne tegenpartijders. [a] Ex. 1:7, 9.

25 Hij [a] keerde hun hart om, dat zij Zijn volk haatten, dat zij met Zijne knechten listiglijk handelden. [a] Ex. 1:9, 10, 12.

26 Hij [a] zond Mozes, Zijnen knecht, *en* Aäron, dien Hij verkoren had.
[a] Ex. 3:10. 4:12.

27 [a] Zij deden onder hen de bevelen Zijner teekenen, en de wonderwerken in het land van Cham. [a] Ex. 7:9.

28 Hij zond duisternis, en maakte het duister; en zij waren Zijn woord niet wederspannig.

29 Hij keerde hunne wateren in bloed, en Hij doodde hunne visschen.

30 Hun land bracht vorschen voort in overvloed, *tot* in de binnenste kameren hunner koningen.

31 Hij sprak, en er kwam eene vermenging van ongedierte, luizen, in hunne gansche landpale.

32 Hij maakte hunnen regen tot hagel, vlammig vuur in hun land.

33 En Hij sloeg hunnen wijnstok en hunnen vijgeboom, en Hij brak het geboomte hunner landpalen.

34 Hij sprak, en er kwamen sprinkhanen en kevers, en dat zonder getal;

35 Die al het kruid in hun land opaten, ja, aten de vrucht hunner landouwe op.

36 Hij versloeg ook alle eerstgeborenen in hun land, de eerstelingen al hunner krachten.

37 En Hij voerde hen uit met zilver en goud; en onder hunne stammen was niemand, die struikelde.

38 [a] Egypte was blijde, als zij uittrokken; want hunne verschrikking was op hen gevallen. [a] Ex. 12:33.

39 Hij breidde eene wolk uit tot een deksel, en vuur om den nacht te verlichten.

40 Zij baden, en Hij deed kwakkelen komen, en Hij verzadigde hen met hemelsch brood.

41 Hij opende eene steenrots, en er vloeiden wateren uit, *die* gingen door de dorre plaatsen *als* eene rivier.

42 Want Hij dacht aan Zijn heilig woord, aan [a] Abraham, Zijnen knecht. [a] Gen. 15:14.

43 [a] Alzoo voerde Hij Zijn volk uit met vroolijkheid, Zijne uitverkorenen met gejuich. [a] Ex. 14:8. Num. 33:3.

44 En Hij gaf hun de landen der Heidenen, zoodat zij in erfenis bezaten den arbeid der volken.

45 [a] Opdat zij Zijne inzettingen onderhielden, en Zijne wetten bewaarden. Halelujah!
[a] Ex. 19:4, 5, 6. Deut. 4:1, 40. 6:21, 22, 23, 24, 25.

PSALM 106.

Eene vermaning tot lof en prijs des Heeren, met bede om vergeving der zonden, die het volk Gods bekent gedaan te hebben, als ook hunne vaderen; waarbij wordt gevoegd een kort verhaal van de wederspannigheid der Israelieten in de woestijn, en de barmhartigheid Gods hun bewezen, besluitende met een gebed en lof des Heeren.

HALELUJAH! [a] Looft den HEERE; want Hij is goed; want Zijne goedertierenheid is der eeuwigheid. [a] Ps. 107:1. 118:1. 136:1.

2 Wie zal de mogendheden des HEEREN uitspreken, al Zijnen lof verkondigen?

3 Welgelukzalig zijn zij, die het recht onderhouden, die te aller tijd gerechtigheid doet.

4 Gedenk mijner, o HEERE! naar het welbehagen *tot* Uw volk; bezoek mij met Uw heil;

5 Opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen; opdat ik mij verblijde met de blijdschap Uws volks; opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel.

6 [a] Wij hebben gezondigd, mitsgaders onze vaderen; wij hebben verkeerdelijk gedaan; wij hebben goddelooslijk gehandeld.
[a] Lev. 26:40. Jer. 3:25. Dan. 9:5.

7 Onze vaders in Egypte hebben niet gelet op Uwe wonderen; zij zijn der menigte Uwer goedertierenheden niet gedachtig geweest; [a] maar zij waren wederspannig aan de zee, bij de Schelfzee. [a] Ex. 14:11, 12.

8 Doch Hij verloste hen om Zijns Naams wil, [a] opdat Hij Zijne mogendheid bekend maakte. [a] Ex. 9:16.

9 En Hij schold de Schelfzee, zoodat zij verdroogde, en [a] Hij deed hen wandelen door de afgronden, als *door* eene woestijn.
[a] Ex. 14:21, 22, 29.

10 En Hij verloste hen uit de hand des haters, en Hij bevrijdde hen van de hand des vijands.

11 [a] En de wateren overdekten hunne wederpartijders; niet een van hen bleef over. [a] Ex. 14:27. 15:5.

12 [a] Toen geloofden zij aan Zijne woorden; zij zongen Zijnen lof. [a] Ex. 14:31. 15:1.

13 *Doch* zij vergaten haast Zijne werken; zij verbeidden naar Zijnen raad niet.

14 [a] Maar zij werden belust met lust in de woestijn, en zij verzochten God in de wildernis. [a] Ex. 16:3. Num. 11:4, 6, 33. Ps. 78:18. 1 Kor. 10:6.

15 Toen gaf Hij hun hunne begeerte; maar Hij [a] zond aan hunne zielen eene magerheid. [a] Num. 11:20, 33. Ps. 78:30, 31. Jes. 10:16.

16 [a] En zij benijdden Mozes in het leger, *en* Aäron, den heilige des HEEREN.
[a] Num. 16:2, enz.

17 [a] De aarde deed zich open, en verslond

Dathan, en overdekte de vergadering van
Abíram. a Num. 16:31, 32, 33. Deut. 11:6.
18 En a een vuur brandde onder hunne
vergadering, eene vlam stak de goddeloozen
aan brand. a Num. 16:35, 46.
19 a Zij maakten een kalf bij Horeb, en zij
bogen zich voor een gegoten beeld. a Ex. 32:4.
20 En zij veranderden hunne Eer in de
gedaante van eenen os, die gras eet.
21 Zij vergaten God, hunnen Heiland, Die
groote dingen gedaan had in Egypte;
22 Wonderdaden in het land van Cham;
vreeselijke dingen aan de Schelfzee.
23 a Dies Hij zeide, dat Hij hen verdelgen
zou, ten ware Mozes, Zijn uitverkorene, in
de scheure voor Zijn aangezicht gestaan had,
om Zijne grimmigheid af te keeren, dat Hij
hen niet verdierf. a Ex. 32:11, 32. Deut. 9:13, 14. 10:10.
24 a Zij versmaadden ook het gewenschte
land; zij geloofden Zijn woord niet. a Num. 14:1, 2.
25 Maar zij murmureerden in hunne
tenten; naar de stem des HEEREN hoorden zij niet.
26 Dies a hief Hij tegen hen Zijne hand
op, *zwerende*, dat Hij hen nedervellen zou
in de woestijn; a Num. 14:28.
27 En dat Hij hun zaad zou nedervellen
onder de Heidenen, en hen a verstrooien
zou door de landen. a Ps. 44:12. Ezec. 20:23.
28 Ook hebben zij zich gekoppeld aan
a Baäl-Peor, en zij hebben de offeranden der
dooden gegeten. a Num. 25:3. 31:16. Openb. 2:14.
29 En zij hebben *den* HEERE tot toorn
verwekt met hunne daden, zoodat de plaag
eene inbreuk onder hen deed.
30 Toen stond Pínehas op, en hij oefende
gericht, en de plaag werd opgehouden.
31 En het is hem gerekend tot gerechtigheid, van geslacht tot geslacht tot in
eeuwigheid.
32 a Zij maakten *Hem* ook zeer toornig
aan het twistwater, en het ging Mozes kwalijk om hunnentwil. a Num. 20:12. Ps. 95:8.
33 Want zij verbitterden zijnen geest,
zoodat hij *wat* onbedachtelijk voortbracht
met zijne lippen.
34 Zij hebben die volken niet verdelgd,
die de HEERE hun gezegd had;
35 Maar a zij vermengden zich met de
Heidenen, en leerden derzelver werken.
a Richt. 2:2. 3:5, 6.
36 En zij dienden hunne afgoden, en zij
werden hun tot eenen strik.
37 a Daarenboven hebben zij hunne zonen
en hunne dochteren den duivelen geofferd. a Lev. 18:21. Deut. 12:31.
2 Kon. 16:3. 17:17. 21:6. 2 Kron. 28:3. 33:6.
38 En zij hebben onschuldig bloed vergoten, het bloed hunner zonen en hunner
dochteren, die zij den afgoden van Kanaän
hebben opgeofferd; a zoodat het land door
deze bloedschulden is ontheiligd geworden.
a Num. 35:33.
39 En zij ontreinigden zich door hunne
werken, en zij hebben gehoereerd door
hunne daden.
40 Dies is de toorn des HEEREN ontstoken
tegen Zijn volk, en Hij heeft eenen gruwel
gehad aan Zijn erfdeel.
41 En Hij gaf hen in de hand der Heidenen, en hunne haters heerschten over hen.
42 En hunne vijanden hebben hen verdrukt, en zij zijn vernederd geworden onder
hunne hand.
43 Hij heeft hen menigmaal gered; maar
zij verbitterden *Hem* door hunnen raad,
en werden uitgeteerd door hunne ongerechtigheid.
44 Nogtans zag Hij hunne benauwdheid
aan, als Hij hun geschrei hoorde.
45 En Hij dacht tot hun beste aan Zijn
verbond, en het berouwde Hem, naar de
veelheid Zijner goedertierenheden.
46 Dies gaf Hij hun barmhartigheid voor
het aangezicht van allen, die hen gevangen
hadden.
47 Verlos ons, HEERE, onze God! en verzamel ons a uit de Heidenen, opdat wij den
Naam Uwer heiligheid loven, ons beroemende in Uwen lof. a 1 Kron. 16:35.
48 Geloofd zij de HEERE, de God Israëls,
van eeuwigheid en tot in eeuwigheid; en
a al het volk zegge: Amen, Halelujah!
a 1 Kron. 16:36.

PSALM 107.

De psalmist vermaant tot prijs en lof des Heeren: alle bevrijden uit de hand hunner wederpartijders, alle dwalenden in vreemdelingschap, alle gevangenen en kranken, alle zeevarenden, en voorts alle andere menschen, van wege de veranderingen in ieder land en persoon door Gods regeering, prijzende degenen, die dit wel ter harte nemen.

LOOFT den HEERE; want Hij is goed;
want Zijne goedertierenheid is in der
eeuwigheid.
2 Dat *zulks* de bevrijden des HEEREN
zeggen, die Hij van de hand der wederpartijders gevrijd heeft.
3 En die Hij uit de landen verzameld
heeft, van het oosten en van het westen,
van het noorden en van de zee.

4 Die in de woestijn dwaalden, in eenen weg der wildernis, die geene stad ter woning vonden;
5 Zij waren hongerig, ook dorstig; hunne ziel was in hen overstelpt.
6 Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, heeft Hij hen gered uit hunne angsten;
7 En hij leidde hen op eenen rechten weg, om te gaan tot eene stad ter woning.
8 Laat hen voor den HEERE Zijne goedertierenheid loven, en Zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;
9 Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd, en de hongerige ziel met goed vervuld;
10 Die in duisternis en de schaduwe des doods zaten, gebonden met verdrukking en ijzer;
11 Omdat zij wederspannig waren geweest tegen Gods geboden, en den raad des Allerhoogsten onwaardiglijk verworpen hadden.
12 Waarom Hij hun het hart door zwarigheid vernederd heeft; zij zijn gestruikeld, en er was geen helper.
13 Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, verloste Hij hen uit hunne angsten.
14 Hij voerde hen uit de duisternis en de schaduwe des doods, en Hij brak hunne banden.
15 Laat hen voor den HEERE Zijne goedertierenheid loven, en Zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;
16 Want Hij heeft de koperen deuren gebroken, en de ijzeren grendelen in stukken gehouwen.
17 De zotten worden om den weg hunner overtreding, en om hunne ongerechtigheden geplaagd;
18 Hunne ziel gruwelde van alle spijze, en zij waren tot aan de poorten des doods gekomen.
19 Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, verloste Hij hen uit hunne angsten.
20 Hij zond Zijn woord uit, en heelde hen, en rukte hen uit hunne kuilen.
21 Laat hen voor den HEERE Zijne goedertierenheid loven, en Zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;
22 [a] En dat zij lofofferen offeren, en met gejuich Zijne werken vertellen. [a] Lev. 7:12. Ps. 50:14.
23 Die met schepen ter zee afvaren, [a] handel doende op groote wateren; [a] Openb. 18:17.
24 Die zien de werken des HEEREN, en Zijne wonderwerken in de diepte.
25 Als Hij spreekt, zoo doet Hij eenen stormwind opstaan, die hare golven omhoog verheft.
26 Zij rijzen op naar den hemel; zij dalen neder tot in de afgronden; hunne ziel versmelt van angst.
27 Zij dansen en waggelen als een dronken man, en al hunne wijsheid wordt verslonden.
28 Doch roepende tot den HEERE in de benauwdheid, die zij hadden, zoo voerde Hij hen uit hunne angsten.
29 Hij doet den storm stilstaan, zoodat hunne golven stilzwijgen.
30 Dan zijn zij verblijd, omdat zij gestild zijn, en dat Hij hen tot de haven hunner begeerte geleid heeft.
31 Laat hen voor den HEERE Zijne goedertierenheid loven, en Zijne wonderwerken voor de kinderen der menschen;
32 En Hem verhoogen in de gemeente des volks, en in het gestoelte der oudsten Hem roemen.
33 Hij stelt de rivieren tot eene woestijn, en watertochten tot een dorstig *land*.
34 Het vruchtbaar land tot zouten *grond*, om de boosheid dergenen, die daarin wonen.
35 Hij stelt [a] de woestijn tot eenen waterpoel, en het dorre land tot watertochten.

[a] Jes. 41:18.

36 En Hij doet de hongerigen aldaar wonen, en zij stichten eene stad ter woning;
37 En bezaaien akkers, en planten wijngaarden, die inkomende vrucht voortbrengen.
38 En Hij zegent hen, zoodat zij zeer vermenigvuldigen, en hun vee vermindert Hij niet.
39 Daarna verminderen zij, en komen te onder, door verdrukking, kwaad en droefenis.
40 Hij stort verachting uit over de prinsen, en doet hen dwalen in het woeste, waar geen weg is.
41 Maar [a] Hij brengt den nooddruftige uit de verdrukking in een hoog vertrek, en maakt de huisgezinnen als kudden.

[a] 1 Sam. 2:8. Ps. 113:7, 8.

42 [a] De oprechten zien het, en zijn verblijd; maar [b] alle ongerechtigheid stopt haren mond. [a] Job 22:19. [b] Job 5:16.
43 Wie is wijs? die neme deze *dingen*

waar; en dat zij verstandelijk letten op
de goedertierenheden des HEEREN.

PSALM 108.

David verwekt zichzelven tot prijs en lof des Heeren, en bidt Godt om Zijnen bijstand, met vast vertrouwen, dat hij door des Heeren goedgunstigheid de overhand over zijne vijanden zou hebben.

EEN lied, een psalm van David.
2 O God! mijn hart is bereid; ik zal
zingen en psalmzingen, ook mijne eer.
3 Waak op, gij, luit en harp! ik zal in
den dageraad opwaken.
4 Ik zal U loven onder de volken, o HEERE!
en ik zal U psalmzingen onder de natiën.
5 [a] Want Uwe goedertierenheid is groot
tot boven de hemelen, en Uwe waarheid
tot aan de bovenste wolken. [a] Ps. 36:6. 57:11.
6 Verhef U, o God! boven de hemelen,
en Uwe eer over de gansche aarde.
7 Opdat Uwe beminden bevrijd worden;
geef heil *door* Uwe rechterhand, en verhoor ons.
8 God heeft gesproken in Zijn heiligdom;
dies zal ik van vreugde opspringen; ik zal
Sichem deelen, en het dal van Sukkoth
zal ik afmeten.
9 Gilead is mijn; Manasse is mijn, en
Efraïm is de sterkte mijns hoofds; Juda is
mijn wetgever.
10 Moab is mijn waschpot; op Edom zal
ik mijn' schoen werpen; over Palestina zal
ik juichen.
11 Wie zal mij voeren in eene vaste
stad? Wie zal mij leiden tot in Edom.
12 [a] Zult Gij het niet zijn, o God! *Die*
ons verstooten hadt, en Die niet uittoogt,
o God! met onze heirkrachten? [a] Ps. 60:3.
13 Geef Gij ons hulp uit de benauwdheid;
want des menschen heil is ijdelheid.
14 In God zullen wij kloeke daden doen,
en Hij zal onze wederpartijders vertreden.

PSALM 109.

David klaagt over zijne valsche aanklagers, die hem kwaad voor goed vergolden; voorzeggende door profetische ingeving den verstokten en hun geslacht alle ongeluk; hij bidt God om heil en verlossing uit zijne groote ellende, belovende dankbaar te zullen zijn.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
O, God mijns lofs! zwijg niet.
2 Want de mond des goddeloozen en de
mond des bedrogs zijn tegen mij opengedaan;
zij hebben met mij gesproken met
eene valsche tong.
3 En met hatelijke woorden hebben zij
mij omsingeld; ja, [a] zij hebben mij bestreden
zonder oorzaak. [a] Ps. 69:5.
4 Voor mijne liefde, staan zij mij tegen;
maar ik was *steeds in het* gebed.
5 En zij hebben mij kwaad voor goed
opgelegd, en haat voor mijne liefde.
6 Stel eenen goddelooze over hem, en de
Satan sta aan zijne rechterhand.
7 Als hij gericht wordt, zoo ga hij schuldig
uit, en zijn [a] gebed zij tot zonde. [a] Spr. 15:8. 28:9.
8 Dat zijne dagen weinig zijn; een ander
neme zijn ambt;
9 Dat zijne kinderen weezen worden, en
zijne vrouw weduwe.
10 En dat zijne kinderen hier en daar
omzwerven, en bedelen, en *de nooddruft*
uit hunne verwoeste plaatsen zoeken.
11 Dat de schuldeischer aansla al wat hij
heeft, en dat de vreemden zijnen arbeid
rooven.
12 Dat hij niemand hebbe, die weldadigheid
over hem uitstrekke, en dat er niemand
zij, die zijnen weezen genadig zij.
13 Dat zijne nakomelingen uitgeroeid
worden; hun naam worde uitgedelgd in
het andere geslacht.
14 De ongerechtigheid zijner vaderen worde
gedacht bij den HEERE, en de zonde
zijner moeder worde niet uitgedelgd.
15 Dat zij gedurig voor den HEERE zijn;
[a] en Hij roeie hunne gedachtenis uit van
de aarde. [a] Job 18:17. Ps. 34:17.
16 Omdat hij niet gedacht heeft weldadigheid
te doen, maar heeft den ellendigen
en den nooddruftigen man vervolgd, en
den verslagene van hart, om *hem* te dooden.
17 Dewijl hij den vloek heeft liefgehad, dat
die hem overkome, en geen' lust gehad heeft
tot den zegen, zoo zij die verre van hem.
18 En hij zij bekleed met den vloek, als
met zijn kleed, en dat die ga tot in het
binnenste van hem als het water, en als de
olie in zijne beenderen.
19 Die zij hem als een kleed, *waarmede*
hij zich bedekt, en tot een' gordel, waarmede
hij zich steeds omgordt.
20 Dit zij het werkloon mijner tegenstanders
van den HEERE, en dergenen, die
kwaad spreken tegen mijne ziel.
21 Maar Gij, o HEERE Heere! maak het
met mij om Uws Naams wil; dewijl Uwe
goedertierenheid goed is, verlos mij.
22 Want ik ben ellendig en nooddruftig,
en mijn hart is in het binnenste van mij
doorwond.
23 Ik ga heen gelijk eene schaduw,

wanneer zij zich neigt; ik worde omgedreven als een sprinkhaan.

24 Mijne knieën struikelen van vasten, en mijn vleesch is gemagerd, zoodat er geen vet aan is.

25 Nog ben ik hun een smaad; als zij mij zien, zoo schudden zij hun hoofd.

26 Help mij, HEERE, mijn God! verlos mij naar Uwe goedertierenheid.

27 Opdat zij weten, dat dit Uwe hand is, *dat* Gij het, HEERE! gedaan hebt.

28 Laat hen vloeken; maar zegen Gij; laat hen zich opmaken; maar dat zij beschaamd worden; doch dat zich Uw knecht verblijde.

29 Laat mijne tegenstanders met schande bekleed worden, en dat zij met hunne beschaamdheid zich bedekken, als met eenen mantel.

30 Ik zal den HEERE met mijnen mond zeer loven, en in het midden van velen zal ik Hem prijzen.

31 Want Hij zal den nooddruftige ter rechterhand staan, om *hem* te verlossen van degenen, die zijne ziel veroordeelen.

PSALM 110.

In dezen Psalm, zijnde een kort begrip van het gansche Evangelie, spreekt David van de beroeping van Jezus Christus tot het geestelijk Koninkrijk Zijner Gemeente, en Zijn eeuwig priesterdom; te gelijk stelt hij voor oogen de geweldige overwinning en Zijnen triomf over al Zijne vijanden.

EEN psalm van David.
De HEERE heeft tot mijnen Heere gesproken: Zit aan Mijne rechterhand, totdat Ik Uwe vijanden gezet zal hebben tot eene voetbank Uwer voeten.

2 De HEERE zal den scepter Uwer sterkte zenden uit Zion, *zeggende:* Heersch in het midden Uwer vijanden.

3 Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkracht, in heilig sieraad; uit de baarmoeder des dageraads zal U de dauw Uwer jeugd zijn.

4 De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in [a] eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek. [a] Hebr. 5:6. 6:20. 7:17.

5 De HEERE is aan Uwe rechterhand; Hij zal koningen verslaan ten dage Zijns toorns.

6 Hij zal recht doen onder de Heidenen; [a] Hij zal het vol doode lichamen maken; Hij zal verslaan dengene, die het hoofd is over een groot land. [a] Openb. 14:14, enz. 16:14, enz. 20:8, enz.

7 Hij zal op den weg uit de beek drinken; daarom zal Hij het hoofd omhoog heffen.

PSALM 111.

De profeet vermaant alle menschen, met zijn voorbeeld, God te loven; verhalende de heerlijkheid Zijner werken, vermanende een iegelijk tot Godsdienstigheid.

HALELUJAH! *Aleph.* Ik zal den HEERE loven van ganscher harte; *Beth.* in den raad en vergadering der oprechten.

2 *Gimel.* De werken des HEEREN zijn groot; *Daleth.* zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben.

3 *He.* Zijn doen is majesteit en heerlijkheid; *Vau.* en Zijne gerechtigheid bestaat in der eeuwigheid.

4 *Zain.* Hij heeft Zijnen wonderen eene gedachtenis gemaakt; *Cheth.* de HEERE is genadig en barmhartig.

5 *Teth.* Hij heeft dengenen, die Hem vreezen, spijs gegeven; *Jod.* Hij gedenkt in der eeuwigheid aan Zijn verbond.

6 *Caph.* Hij heeft de kracht Zijner werken Zijnen volke bekend gemaakt; *Lamed.* hun gevende de erve der Heidenen.

7 *Mem.* De werken Zijner handen zijn waarheid en oordeel; *Nun.* al Zijne bevelen zijn getrouw.

8 *Samech.* Zij zijn ondersteund voor altoos *en* in eeuwigheid; *Ain.* zijnde gedaan in waarheid en oprechtigheid.

9 *Pe.* Hij heeft Zijnen volke verlossing gezonden; *Tsade.* Hij heeft Zijn verbond in eeuwigheid geboden; *Koph.* Zijn Naam is heilig en vreeselijk.

10 *Resch.* De vreeze des HEEREN is het beginsel der wijsheid; *Schin.* allen, die ze doen, hebben goed verstand; *Thau.* Zijn lof bestaat tot in der eeuwigheid.

PSALM 112.

Een lof der Godzaligen, die eene belofte hebben des tegenwoordigen en des toekomenden levens, en welker voorspoed den goddeloozen een hartzeer is.

HALELUJAH! *Aleph.* [a] Welgelukzalig is de man, die den HEERE vreest, *Beth.* die grooten lust heeft in Zijne geboden. [a] Ps. 1:1, 2.

2 *Gimel.* Zijn zaad zal geweldig zijn op aarde; *Daleth.* het geslacht der oprechten zal gezegend worden.

3 *He.* In zijn huis zal have en rijkdom wezen; *Vau.* en zijne gerechtigheid bestaat in eeuwigheid.

4 *Zain.* Den oprechten gaat het licht op in de duisternis; *Cheth.* Hij is genadig, en barmhartig, en rechtvaardig.

5 *Teth.* Wel dien man, die zich ontfermt en uitleent; *Jod.* hij beschikt zijne zaken met recht.

6 *Caph.* Zekerlijk, hij zal in der eeuwig-

heid niet wankelen; *Lamed.* de rechtvaar-
dige zal in eeuwige gedachtenis zijn.
7 *Mem.* Hij zal voor geen kwaad gerucht
vreezen; *Nun.* zijn hart is vast, betrou-
wende op den HEERE.
8 *Samech.* Zijn hart, wel ondersteund
zijnde, zal niet vreezen; *Ain.* totdat hij
op zijne wederpartijen zie.
9 *Pe.* Hij strooit uit; hij geeft den nood-
druftige; *Tsade.* zijne gerechtigheid bestaat
in eeuwigheid; *Koph.* zijn hoorn zal ver-
hoogd worden in eer.
10 *Resch.* De goddelooze zal het zien, en
hij zal zich vertoornen; *Schin.* hij zal met
zijne tanden knersen en smelten; *Thau.* de
wensch der goddeloozen zal vergaan.

PSALM 113.

Eene vermaning aan alle menschen om God te loven, Die de ellendigen en ootmoedigen altijd bijstaat.

HALELUJAH! Looft, gij, knechten des
HEEREN! looft den Naam des HEEREN.
2 [a] De Naam des HEEREN zij geprezen,
van nu aan tot in der eeuwigheid. [a] Dan. 2:20.
3 [a] Van den opgang der zon af tot haren
nedergang, zij de Naam des HEEREN ge-
loofd. [a] Mal. 1:11.
4 De HEERE is hoog boven alle Heidenen;
boven de hemelen is Zijne heerlijkheid.
5 Wie is gelijk de HEERE, onze God?
Die zeer hoog woont,
6 Die zeer laag ziet, in den hemel en
op de aarde;
7 [a] Die den geringe uit het stof opricht,
en de nooddruftige uit den drek verhoogt;
[a] 1 Sam. 2:8. Ps. 107:41.
8 Om te doen zitten bij de prinsen, bij
de prinsen Zijns volks.
9 Die de onvruchtbare doet wonen met
een huisgezin, eene blijde moeder van kin-
deren. Halelujah!

PSALM 114.

De psalmist, herinnerende aan de verlossing der Israëlieten uit Egypte, vermaant alle schepselen God te loven.

TOEN [a] Israël uit Egypte toog, het huis
Jakobs van een volk, dat eene vreemde
taal had; [a] Ex. 13:3.
2 Zoo werd Juda tot Zijn heiligdom, Is-
raël Zijne volkomene heerschappij.
3 De zee zag het, en vlood; de Jordaan
keerde achterwaarts.
4 De bergen sprongen als rammen, de
heuvelen als lammeren.
5 Wat was u, gij, zee! dat gij vloodt? gij,
Jordaan! dat gij achterwaarts keerdet?
6 Gij, bergen! dat gij opsprongt als
rammen? gij, heuvelen! als lammeren?
7 Beef, gij, aarde! voor het aangezicht des
Heeren, voor het aangezicht van den God
Jakobs;
8 Die den rotssteen veranderde in eenen
watervloed, den keisteen in eene water-
fontein.

PSALM 115.

De Godzaligen bidden God, dat Hij hen wil behoeden, om Zijns heerlijken Naams wil; aanwijzende de groote ijdelheid der afgoden en afgodendienaars; vermanende een ieder tot het geloof aan den waren God, met belofte van Zijnen zegen

NIET ons, o HEERE! niet ons, maar
Uwen Naam geef eer, om Uwer goe-
dertierenheid, om Uwer waarheid wil.
2 Waarom zouden de Heidenen zeggen:
Waar is nu hun God?
3 Onze God is toch in den hemel; Hij
doet al wat Hem behaagt.
4 Hunlieder afgoden zijn zilver en goud,
het werk van des menschen handen;
5 [a] Zij hebben eenen mond, maar spreken
niet; zij hebben oogen, maar zien niet;
[a] Deut. 4:28. Jer. 10.3, 4, 5, 9, enz.
6 Ooren hebben zij, maar hooren niet; zij
hebben een' neus; maar zij rieken niet;
7 Hunne handen *hebben zij*, maar tasten
niet; hunne voeten, maar gaan niet; zij
geven geen geluid door hunne keel.
8 Dat die hen maken hun gelijk worden,
en al wie op hen vertrouwt.
9 Israël! vertrouw gij op den HEERE;
Hij is hunne Hulp en hun Schild.
10 Gij, huis van Aäron! vertrouw op den
HEERE; Hij is hunne Hulp en hun Schild.
11 Gijlieden, die den HEERE vreest! ver-
trouwt op hen HEERE; Hij is hunne Hulp
en hun Schild.
12 De HEERE is onzer gedachtig geweest;
Hij zal zegenen; Hij zal het huis van Israël
zegenen; Hij zal het huis van Aäron zegenen.
13 Hij zal zegenen, die den HEERE vree-
zen, de kleinen met de grooten.
14 De HEERE zal *den zegen* over ulieden
vermeerderen, over ulieden en over uwe
kinderen.
15 Gijlieden zijt den HEERE gezegend, Die
den hemel en de aarde gemaakt heeft.
16 Aangaande den hemel, de hemel is des
HEEREN; maar de aarde heeft Hij der men-
schen kinderen gegeven.
17 De dooden zullen den HEERE niet prij-
zen, noch die in de stilte nedergedaald zijn.
18 Maar wij zullen den HEERE loven van
nu aan tot in der eeuwigheid. Halelujah!

PSALM 116.

De profeet verklaart zijne liefde tot God, van wege de groote en menigvuldige genade en weldaden hem bewezen, hem verlossende uit doodelijke benauwdheden; biddende om voortaan te mogen behouden worden, belovende God den Heere daarvoor te zullen prijzen.

IK heb lief; want de HEERE hoort mijne stem, mijne smeekingen;

2 Want Hij neigt Zijn oor tot mij; dies zal ik *Hem* in mijne dagen aanroepen.

3 De [a] banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen; ik vond benauwdheid en droefenis. *a* 2 Sam. 22:5, 6.

4 Maar ik riep den Naam des HEEREN aan, *zeggende:* Och, HEERE! bevrijd mijne ziel.

5 De HEERE is genadig en rechtvaardig, en onze God is ontfermende.

6 De HEERE bewaart de eenvoudigen; ik was uitgeteerd; doch Hij heeft mij verlost.

7 Mijne ziel! keer weder tot uwe rust; want de [a] HEERE heeft aan u welgedaan. *a* Ps. 13:6.

8 Want Gij, HEERE! hebt mijne ziel gered van den dood, mijne oogen van tranen, mijnen voet van aanstoot.

9 Ik zal wandelen voor het aangezicht des HEEREN, in de landen der levenden.

10 Ik [a] heb geloofd; daarom sprak ik; ik ben zeer bedrukt geweest. *a* 2 Kor. 4:13.

11 Ik zeide in mijn haasten: Alle [a] menschen zijn leugenaars. *a* Rom. 3:4.

12 Wat zal ik den HEERE vergelden *voor* al Zijne weldaden, aan mij *bewezen?*

13 Ik zal den beker der verlossingen opnemen, en den Naam des HEEREN aanroepen.

14 Mijne geloften zal ik den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk.

15 Kostelijk is in de oogen des HEEREN de dood Zijner gunstgenooten.

16 Och, HEERE! zekerlijk ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd; Gij hebt mijne banden losgemaakt.

17 Ik zal U offeren eene offerande van dankzegging, en den Naam des HEEREN aanroepen.

18 Ik zal mijne gelofte den HEERE betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al Zijn volk;

19 In de voorhoven van het huis des HEEREN, in het midden van u, o Jeruzalem! Halelujah!

PSALM 117.

Alle Heidenen worden vermaand den Heere te loven, van wege Zijne goedertierenheid en waarheid.

LOOFT [a] den HEERE, alle Heidenen! prijst Hem, alle natiën! *a* Rom. 15:11.

2 Want Zijne goedertierenheid is geweldig over ons, en de waarheid des HEEREN is in der eeuwigheid! Halelujah!

PSALM 118.

De psalmist vermaant alle Godzaligen den Heere te loven voor Zijne menigvuldige verlossingen en weldaden; verhalende hoe God hem verlost had uit de handen zijner vijanden. Tevens bevat deze Psalm eene profetie van de toekomst des Heeren Christus, Dien de voornaamsten des volks wel zouden verwerpen, maar de geloovigen aannemen.

LOOFT den HEERE; want Hij is goed; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Dat Israël nu zegge, dat Zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

3 Het huis van Aäron zegge nu, dat Zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

4 Dat degenen, die den HEERE vreezen, nu zeggen, dat Zijne goedertierenheid in der eeuwigheid is.

5 Uit de benauwdheid heb ik den HEERE aangeroepen; de HEERE heeft mij verhoord, *stellende mij* in de ruimte.

6 De [a] HEERE is bij mij; ik zal niet vreezen; wat zal mij een mensch doen? *a* Rom. 8:31.

7 De HEERE is bij mij onder degenen, die mij helpen; daarom zal ik *mijnen lust* zien aan degenen, die mij haten.

8 [a] Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op den mensch te vertrouwen. *a* Ps. 62:9, 10. 146:3. Jer. 17:5, 7.

9 Het is beter tot den HEERE toevlucht te nemen, dan op prinsen te vertrouwen.

10 Alle Heidenen hadden mij omringd; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.

11 Zij hadden mij omringd, ja, zij hadden mij omringd; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.

12 Zij hadden mij omringd als bijën; zij zijn uitgebluscht als een doornenvuur; het is in den Naam des HEEREN, dat ik ze verhouwen heb.

13 Gij hadt mij zeer hard gestooten, tot vallens toe; maar de HEERE heeft mij geholpen.

14 De HEERE is mijne Sterkte en Psalm; want Hij is mij tot heil geweest.

15 In de tenten der rechtvaardigen is eene stem des gejuichs en des heils; de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden.

16 De rechterhand des HEEREN is verhoogd; [a] de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden. *a* Luk. 1:51.

17 Ik zal niet sterven, maar leven; en ik zal de werken des HEEREN vertellen.

18 De HEERE heeft mij wel hard gekastijd; maar Hij heeft mij ter dood niet overgegeven.

19 Doet mij de poorten der gerechtigheid open; ik zal daardoor ingaan; ik zal den HEERE loven.

20 Dit is de poort des HEEREN, door dewelke de rechtvaardigen zullen ingaan.

21 Ik zal U loven, omdat Gij mij verhoord hebt, en mij tot heil geweest zijt.

22 De [a] steen, *dien* de bouwlieden verworpen hadden, is tot een hoofd des hoeks geworden. [a] Jes. 8:14. 28:16. Matt. 21:42. Mark. 12:10. Luk. 20:17. Hand. 4:11. Rom. 9:33. Efez. 2:20. 1 Petr. 2:4, 7.

23 Dit is van den HEERE geschied, *en* het is wonderlijk in onze oogen.

24 Dit is de dag, *dien* de HEERE gemaakt heeft; laat ons op denzelven ons verheugen, en verblijd zijn.

25 Och, HEERE! geef nu heil; och, HEERE! geef nu voorspoed.

26 Gezegend zij hij, die daar komt in den Naam des HEEREN! Wij zegenen ulieden uit het huis des HEEREN.

27 De HEERE is God, Die ons licht gegeven heeft. Bindt het feest*offer* met touwen tot aan de hoornen van het altaar.

28 Gij zijt mijn God; daarom zal ik U loven; o, mijn God! ik zal U verhoogen.

29 Looft den HEERE; want Hij is goed; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

PSALM 119.

Deze Psalm wordt afgedeeld in 22 deelen. In elk deel zijn acht verzen, en elk vers begint in het Hebreeuwsch met die letter, waarmede de afdeeling is getiteld, zoodat al de verzen van het eerste deel beginnen met Aleph, of A; die van het tweede met Beth, of B, enz., naar het Hebr. Alphabeth; waarom eenigen dezen Psalm een A. B. der Godzaligheid hebben genoemd. Elk vers bevat in zich: of eenen lof en prijs van Gods Woord, van wege eenige uitnemende hoedanigheid van hetzelve; of eene betuiging van Davids ongeveinsde liefde tot hetzelve; of wel een gebed om genade, om zich naar hetzelve te mogen schikken; want tot een van deze drie, t. w. lof, gebeden, of betuigingen, kunnen al de verzen van dezen Psalm gebracht worden. Men merke ook op, dat David in elk vs. spreekt, of van Gods wet, inzettingen of bevelen, getuigenissen, geboden, Woord, wegen, gerichten, naam, gerechtigheid, waarheid, wonderen of iets dergelijks, uitgezonderd in het 122 vs., in hetwelk hij God om Zijne hulp en Zijnen bijstand aanroept.

ALEPH.

WELGELUKZALIG zijn de oprechten van wandel, [a] die in de wet des HEEREN gaan. [a] Ps. 1:1.

2 Welgelukzalig zijn zij, die Zijne getuigenissen onderhouden, *die* Hem van ganscher harte zoeken;

3 Ook geen onrecht werken, *maar* wandelen in Zijne wegen.

4 *HEERE!* Gij hebt geboden, dat men Uwe bevelen zeer bewaren zal.

5 Och, dat mijne wegen gericht werden, om Uwe inzettingen te bewaren!

6 Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uwe geboden.

7 Ik zal U loven in oprechtheid des harten, als ik de rechten Uwer gerechtigheid geleerd zal hebben.

8 Ik zal Uwe inzettingen bewaren; verlaat mij niet al te zeer.

BETH.

9 Waarmede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? Als hij *dat* houdt naar Uw Woord.

10 Ik zoek U met mijn geheele hart; laat mij van Uwe geboden niet afdwalen.

11 Ik heb Uwe rede in mijn hart verborgen, opdat ik tegen U niet zondigen zou.

12 HEERE! Gij zijt gezegend; leer mij Uwe inzettingen.

13 Ik heb met mijne lippen verteld al de rechten Uws monds.

14 Ik ben vroolijker in den weg Uwer getuigenissen, dan over allen rijkdom.

15 Ik zal Uwe bevelen overdenken, en op Uwe paden letten.

16 Ik zal mijzelven vermaken in Uwe inzettingen; Uw Woord zal ik niet vergeten.

GIMEL.

17 [a] Doe wel bij Uwen knecht, *dat* ik leve en Uw Woord beware. [a] Ps. 103:2. 116:7.

18 Ontdek mijne oogen, dat ik aanschouwe de wonderen van Uwe wet.

19 Ik ben [a] een vreemdeling op de aarde; verberg Uwe geboden voor mij niet. [a] Gen. 47:9. 1 Kron. 29:15. Ps. 39:13. Hebr. 11:13.

20 Mijne ziel is verbroken van wege het verlangen naar Uwe oordeelen te aller tijd.

21 Gij scheldt de vervloekte hoovaardigen, die van Uwe geboden afdwalen.

22 Wentel van mij versmaadheid en verachting; want ik heb Uwe getuigenissen onderhouden.

23 *Als* zelfs de vorsten zittende tegen mij gesproken hebben, heeft Uw knecht Uwe inzettingen betracht.

24 [a] Ook zijn Uwe getuigenissen mijne vermakingen *en* mijne raadslieden. [a] Ps. 43:4.

DALETH.

25 Mijne ziel kleeft aan het stof; maak mij levend naar Uw Woord.

26 Ik heb *U* mijne wegen verteld, en Gij hebt mij verhoord; [a] leer mij Uwe inzettingen. [a] Ps. 25:4. 27:11. 86:11.

27 Geef mij den weg Uwer bevelen te verstaan, opdat ik Uwe wonderen betrachte.

28 Mijne ziel druipt weg van treurigheid; richt mij op naar Uw Woord.
29 Wend van mij den weg der valschheid, en verleen mij genadiglijk Uwe wet.
30 Ik heb verkoren den weg der waarheid; Uwe rechten heb ik mij voorgesteld.
31 Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen; o, HEERE! beschaam mij niet.
32 Ik zal den weg Uwer geboden loopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben.

HE.

33 HEERE! leer mij den weg Uwer inzettingen, en ik zal hem houden ten einde toe.
34 Geef mij het verstand, en ik zal Uwe wet houden; ja, ik zal ze onderhouden met ganschen harte.
35 Doe mij treden op het pad Uwer geboden; want daarin ik lust.
36 Neig mijn hart tot Uwe getuigenissen, en niet tot gierigheid.
37 Wend mijne oogen af, dat zij geene ijdelheid zien; maak mij levend door Uwe wegen.
38 Bevestig Uwe toezegging aan Uwen knecht, die Uwe vreeze toegedaan is.
39 Wend mijne smaadheid af, die ik vreeze; want Uwe rechten zijn goed.
40 Zie, ik heb eene begeerte tot Uwe bevelen; maak mij levend door Uwe gerechtigheid.

VAU.

41 En dat mij Uwe goedertierenheden overkomen, o HEERE! Uw heil, naar Uwe toezegging;
42 Opdat ik mijnen smader wat heb te antwoorden; want ik vertrouw op Uw Woord.
43 En ruk het woord der waarheid van mijnen mond niet al te zeer; want ik hoop op Uwe rechten.
44 Zoo zal ik Uwe wet steeds onderhouden, eeuwiglijk en altoos.
45 En ik zal wandelen in de ruimte, omdat ik Uwe bevelen gezocht heb.
46 Ook zal ik voor koningen spreken van Uwe getuigenissen, en mij niet schamen.
47 En ik zal mij vermaken in Uwe geboden, die ik liefheb.
48 En ik zal mijne handen opheffen naar Uwe geboden, die ik liefheb, en ik zal Uwe inzettingen betrachten.

ZAIN.

49 Gedenk des woords, tot Uwen knecht *gesproken*, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen.
50 Dit is mijn troost in mijne ellende; want Uwe toezegging heeft mij levend gemaakt.
51 De hoovaardigen hebben mij boven mate zeer bespot; *nogtans* ben ik van Uwe wet niet geweken.
52 Ik heb gedacht, o HEERE! aan Uwe oordeelen van ouds aan, en heb mij getroost.
53 Groote beroering heeft mij bevangen van wege de goddeloozen, die Uwe wet verlaten.
54 Uwe inzettingen zijn mij gezangen geweest, ter plaatse mijner vreemdelingschappen.
55 [a] HEERE! des nachts ben ik Uws Naams gedachtig geweest, en heb Uwe wet bewaard. a Ps. 16:7. 42:9.
56 Dat is mij geschied, omdat ik Uwe bevelen bewaard heb.

CHETH.

57 De HEERE is mijn deel; ik heb gezegd, dat ik Uwe woorden zal bewaren.
58 Ik heb Uw aanschijn ernstelijk gebeden van ganscher harte; wees mij genadig naar Uwe toezegging.
59 Ik heb mijne wegen bedacht, en heb mijne voeten gekeerd tot Uwe getuigenissen.
60 Ik heb gehaast, en niet vertraagd Uwe geboden te onderhouden.
61 De goddelooze hoopen hebben mij beroofd; *nogtans* heb ik Uwe wet niet vergeten.
62 Te middernacht sta ik op, om U te loven voor de rechten Uwe gerechtigheid.
63 Ik ben een gezel van allen, die U vreezen, en van hen, die Uwe bevelen onderhouden.
64 HEERE! de aarde is vol van Uwe goedertierenheid; leer mij Uwe inzettingen.

TETH.

65 Gij hebt bij Uwen knecht goed gedaan, HEERE! naar Uw Woord.
66 Leer mij eenen goeden zin en wetenschap; want ik heb aan Uwe geboden geloofd.
67 Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik; maar nu onderhoud ik Uw Woord.
68 Gij zijt goed en goed doende; leer mij Uwe inzettingen.

69 De hoovaardigen hebben leugens tegen mij gestoffeerd; *doch* ik bewaar Uwe bevelen van ganscher harte.

70 Hun hart is vet als smeer; *maar* ik heb vermaak *in* Uwe wet.

71 Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik Uwe inzettingen leerde.

72 De wet Uws monds is mij beter, dan [a] duizenden van goud of zilver. [a] Ps. 19:11.

JOD.

73 [a] Uwe handen hebben mij gemaakt en bereid; maak mij verstandig, opdat ik Uwe geboden leere. [a] Job 10:9. Ps. 139:13.

74 Die U vreezen, zullen mij aanzien, en zich verblijden, omdat ik op Uw Woord gehoopt heb.

75 Ik weet, HEERE! dat Uwe gerichten de gerechtigheid zijn, en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt.

76 Laat toch Uwe goedertierenheid zijn om mij te troosten, naar Uwe toezegging aan Uwen knecht.

77 Laat mij Uwe barmhartigheden overkomen, opdat ik leve; want Uwe wet is al mijne vermaking.

78 Laat de hoovaardigen beschaamd worden, omdat zij mij met leugen nedergestooten hebben; *doch* ik betracht Uwe geboden.

79 Laat hen tot mij keeren, die U vreezen, en die Uwe getuigenissen kennen.

80 Laat mijn hart oprecht zijn tot Uwe inzettingen, opdat ik niet beschaamd worde.

CAPH.

81 Mijne ziel is bezweken van verlangen naar Uw heil; op Uw Woord heb ik gehoopt.

82 Mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar Uwe toezegging, terwijl ik zeide: Wanneer zult Gij mij vertroosten?

83 Want ik ben geworden als een lederen zak in den rook; *doch* Uwe inzettingen heb ik niet vergeten.

84 Hoe vele zullen de dagen Uws knechts zijn? wanneer zult Gij recht doen over mijne vervolgers?

85 De hoovaardigen hebben mij putten gegraven, hetwelk niet is naar Uwe wet.

86 Al Uwe geboden zijn waarheid; zij vervolgen mij met leugen; help mij.

87 Zij hebben mij bijna vernietigd op de aarde; maar ik heb Uwe bevelen niet verlaten.

88 Maak mij levend naar Uwe goedertierenheid; dan zal ik de getuigenis Uws monds onderhouden.

LAMED.

89 O HEERE! Uw Woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen.

90 [a] Uwe getrouwheid is van geslacht tot geslacht; Gij hebt de aarde vastgemaakt, en zij blijft staan; [a] Pred. 1:4.

91 Naar Uwe verordeningen blijven zij *nog* heden staan; want zij allen zijn Uwe knechten.

92 Indien Uwe wet niet ware geweest al mijne vermaking, ik ware in mijnen druk al lang vergaan.

93 Ik zal Uwe bevelen in der eeuwigheid niet vergeten; want door dezelve hebt Gij mij levend gemaaakt.

94 Ik ben Uwe; behoud mij; want ik heb Uwe bevelen gezocht.

95 De goddeloozen hebben op mij gewacht, om mij te doen vergaan; ik neem acht op Uwe getuigenissen.

96 In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien; *maar* Uw gebod is zeer wijd.

MEM.

97 Hoe lief heb ik Uwe wet! Zij is mijne betrachting den ganschen dag.

98 Zij maakt mij door Uwe geboden wijzer, dan mijne vijanden zijn; want zij is in eeuwigheid bij mij.

99 Ik ben verstandiger dan al mijne leeraars, omdat Uwe getuigenissen mijne betrachting zijn.

100 Ik ben voorzichtiger dan de ouden, omdat ik Uwe bevelen bewaard heb.

101 Ik heb mijne voeten geweerd van alle kwade paden, opdat ik Uw Woord zou onderhouden.

102 Ik ben niet geweken van Uwe rechten; want Gij hebt mij geleerd.

103 Hoe [a] zoet zijn Uwe redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijnen mond! [a] Ps. 19:11. Spr. 8:11.

104 Uit Uwe bevelen krijg ik verstand; daarom haat ik alle leugenpaden.

NUN.

105 Uw woord is eene lamp voor mijnen voet, en een licht voor mijn pad.

106 [a] Ik heb gezworen, en zal het beves-

tigen, dat ik onderhouden zal de rechten Uwer gerechtigheid. [a] Neh. 10:29.

107 Ik ben gansch zeer verdrukt, HEERE! maak mij levend naar Uw Woord.

108 Laat U toch, o HEERE! welgevallen de vrijwillige offeranden mijns monds, en leer mij Uwe rechten.

109 Mijne ziel is geduriglijk in mijne hand; nogtans vergeet ik Uwe wet niet.

110 De goddeloozen hebben mij eenen strik gelegd; nogtans ben ik niet afgedwaald van Uwe bevelen.

111 Ik heb Uwe getuigenissen genomen tot eene eeuwige erve; want zij zijn mijns harten vroolijkheid.

112 Ik heb mijn hart geneigd, om Uwe inzettingen eeuwiglijk te doen, ten einde toe.

SAMECH.

113 Ik haat de kwade ranken, maar heb Uwe wet lief.

114 Gij zijt mijne Schuilplaats en mijn Schild; op Uw Woord heb ik gehoopt.

115 Wijkt van mij, gij, boosdoeners! dat ik de geboden mijns Gods moge bewaren.

116 Ondersteun mij naar Uwe toezegging, opdat ik leve; en laat mij niet beschaamd worden over mijne hope.

117 Ondersteun mij, zoo zal ik behouden zijn; dan zal ik mij steeds in Uwe inzettingen vermaken.

118 Gij vertreedt al degenen, die van Uwe inzettingen afdwalen; want hun bedrog is leugen.

119 Gij doet alle goddeloozen der aarde weg *als* schuim; daarom heb ik Uwe getuigenissen lief.

120 *Het haar* mijns vleesches is te berge gerezen van verschrikking voor U, en ik heb gevreesd voor Uwe oordeelen.

AIN.

121 Ik heb recht en gerechtigheid gedaan; geef mij niet over aan mijne onderdrukkers.

122 Wees borg voor Uwen knecht ten goede; laat de hoovaardigen mij niet onderdrukken.

123 Mijne oogen zijn bezweken van verlangen naar Uw heil, en naar de toezegging Uwer rechtvaardigheid.

124 Doe bij Uwen knecht naar Uwe goedertierenheid, en leer mij Uwe inzettingen.

125 Ik ben Uw knecht; maak mij verstandig, en ik zal Uwe getuigenissen kennen.

126 Het is tijd voor den HEERE, dat Hij werke; *want* zij hebben Uwe wet verbroken.

127 Daarom heb ik Uwe geboden lief, meer dan goud, ja, meer dan het fijnste goud.

128 Daarom heb ik al *Uwe* bevelen, van alles, voor recht gehouden; *maar* alle valsche pad heb ik gehaat.

PE.

129 Uwe getuigenissen zijn wonderbaar; daarom bewaart ze mijne ziel.

130 [a] De opening Uwer woorden geeft licht, de slechten verstandig makende. [a] Ps. 19:9.

131 Ik heb mijnen mond wijd open gedaan, en gehijgd; want ik heb verlangd naar Uwe geboden.

132 Zie mij aan; wees mij genadig, naar het recht aan degenen, die Uwen Naam beminnen.

133 Maak mijne voetstappen vast in Uw Woord, en laat geene ongerechtigheid over mij heerschen.

134 Verlos mij van des menschen overlast, en ik zal Uwe bevelen onderhouden.

135 [a] Doe Uw aangezicht lichten over Uwen knecht, en leer mij Uwe inzettingen. [a] Ps. 4:7.

136 Waterbeken vlieten af uit mijne oogen, omdat zij Uwe wet niet onderhouden.

TSADE.

137 HEERE! Gij zijt rechtvaardig, en elk een Uwer oordeelen is recht.

138 Gij hebt de gerechtigheid Uwer getuigenissen, en de waarheid hoogelijk geboden.

139 Mijn ijver heeft mij doen vergaan, omdat mijne wederpartijders Uwe woorden vergeten hebben.

140 [a] Uw Woord is zeer gelouterd, en Uw knecht heeft het lief.

[a] 2 Sam. 22:31. Ps. 12:7. 18:31. Spr. 30:5.

141 Ik ben klein en veracht; *doch* Uwe bevelen vergeet ik niet.

142 Uwe gerechtigheid is gerechtigheid in eeuwigheid, en Uwe wet is de waarheid.

143 Benauwdheid en angst hebben mij getroffen, *doch* Uwe geboden zijn mijne vermakingen.

144 De gerechtigheid Uwer getuigenissen

is in der eeuwigheid; doe ze mij verstaan, zoo zal ik leven.

KOPH.

145 Ik heb van ganscher harte geroepen: verhoor mij, o HEERE! ik zal Uwe inzettingen bewaren.

146 Ik heb U aangeroepen, verlos mij, en ik zal Uwe getuigenissen onderhouden.

147 [a] Ik ben de *morgen*schemering voorgekomen, en heb geschrei gemaakt; op Uw Woord heb ik gehoopt. [a] Ps. 5:4. 88:14. 130:6.

148 [a] Mijne oogen komen de *nacht*waken voor, om Uwe rede te betrachten.

[a] Ps. 63:2, 7. 90:4.

149 Hoor mijne stem naar Uwe goedertierenheid, o HEERE! maak mij levend naar Uw recht.

150 Die kwade praktijken najagen, genaken *mij;* zij wijken verre van Uwe wet.

151 *Maar* Gij, HEERE! zijt nabij, en al Uwe geboden zijn waarheid.

152 Van ouds heb ik geweten van Uwe getuigenissen, dat Gij ze in eeuwigheid gegrond hebt.

RESCH.

153 Zie mijne ellende aan, en help mij uit; want Uwe wet heb ik niet vergeten.

154 Twist mijne twistzaak, en verlos mij; maak mij levend, naar uwe toezegging.

155 Het heil is verre van de goddeloozen; want zij zoeken Uwe inzettingen niet.

156 HEERE! Uwe barmhartigheden zijn vele; maak mij levend naar Uwe rechten.

157 Mijne vervolgers en mijne wederpartijders zijn vele; *maar* van Uwe getuigenissen wijk ik niet.

158 Ik heb gezien degenen, die trouwelooslijk handelen, en het verdroot mij, dat zij Uw Woord niet onderhielden.

159 Zie aan, dat ik Uwe bevelen lief heb, o HEERE! maak mij levend naar Uwe goedertierenheid.

160 Het begin Uws Woords is waarheid, en in der eeuwigheid is al het recht Uwer gerechtigheid.

SCHIN.

161 De vorsten hebben mij vervolgd zonder oorzaak; maar mijn hart heeft gevreesd voor Uw Woord.

162 Ik ben vroolijk over Uwe toezegging, als een, die eenen grooten buit vindt.

163 Ik haat de valschheid, en heb er eenen gruwel van; *maar* Uwe wet heb ik lief.

164 Ik loof U zevenmaal des daags, over de rechten uwer gerechtigheid.

165 Die Uwe wet beminnen, hebben grooten vrede, en zij hebben geenen aanstoot.

166 O HEERE! ik hoop op Uw heil, en doe Uwe geboden.

167 Mijne ziel onderhoudt Uwe getuigenissen, en ik heb ze zeer lief.

168 Ik onderhoude Uwe bevelen en Uwe getuigenissen; want al mijne wegen zijn voor U.

THAU.

169 O HEERE! laat mijn geschrei voor Uw aanschijn genaken; maak mij verstandig naar Uw Woord.

170 Laat mijn smeeken voor Uw aanschijn komen; red mij naar Uwe toezegging.

171 Mijne lippen zullen *Uwen* lof overvloediglijk uitstorten, als Gij mij Uwe inzettingen zult geleerd hebben.

172 Mijne tong zal spraak houden van Uwe rede; want al Uwe geboden zijn rechtvaardigheid.

173 Laat Uwe hand mij te hulp komen; want ik heb Uwe bevelen verkoren.

174 O HEERE! ik verlang naar Uw heil, en Uwe wet is al mijne vermaking.

175 Laat mijne ziel leven, en zij zal U loven, en laat Uwe rechten mij helpen.

176 [a] Ik heb gedwaald als een verloren schaap; zoek Uwen knecht; want Uwe geboden heb ik niet vergeten.

[a] Jes. 53:6. Luk. 15:4, enz.

PSALM 120.

Een gebed tegen de kwade tongen, of valsche lasteraars; alsmede eene klacht van den psalmist over de noodzakelijkheid, om met booze menschen te moeten omgaan

EEN lied Hammaälôth.
Ik heb tot den HEERE geroepen in mijne benauwdheid, en Hij heeft mij verhoord.

2 [a] O HEERE! red mijne ziel van de valsche lippen, van de bedriegelijke tong.

[a] 1 Sam. 24:10. 26:19.

3 Wat zal U de bedriegelijke tong geven, of wat zal zij U toevoegen?

4 [a] Scherpe pijlen eens machtigen, mitsgaders gloeiende jeneverkolen. [a] Ps. 11:2. 59:8.

5 O, wee mij, dat ik een vreemdeling ben *in* Mesech, dat ik in de tenten Kedars wone!

6 Mijne ziel heeft lang gewoond bij degenen, die den vrede haten.
7 Ik ben vreedzaam; maar als ik spreek, zijn zij aan den oorlog.

PSALM 121.

De profeet beschrijft zijn vast vertrouwen op den Heere, Die hem bewaarde voor alle kwaad.

EEN lied Hammaälôth.
Ik hef mijne oogen op naar de bergen, van waar mijne hulp komen zal.
2 Mijne hulp is van den HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft.
3 Hij zal uwen voet niet laten wankelen; uw Bewaarder zal niet sluimeren.
4 Ziet, de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren, noch slapen.
5 De HEERE is uw Bewaarder; de HEERE is uwe Schaduw, aan uwe rechterhand.
6 De zon zal u des daags niet steken, noch de maan des nachts.
7 De HEERE zal u bewaren van alle kwaad; uwe ziel zal Hij bewaren.
8 De HEERE zal uwen uitgang en uwen ingang bewaren, van nu aan tot in der eeuwigheid.

PSALM 122.

David verblijdt zich over den welstand van Gods huis of Kerk te Jeruzalem, wenschende dat zulks lang moge duren.

EEN lied Hammaälôth, van David.
Ik verblijde mij in degenen, die tot mij zeggen: Wij zullen in het huis des HEEREN gaan.
2 Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o Jeruzalem!
3 Jeruzalem is gebouwd, als eene stad, die wel samengevoegd is;
4 Waarheen de stammen opgaan, de stammen des HEEREN, *tot* de getuigenis Israëls, om den Naam des HEEREN te danken.
5 Want dáár zijn de stoelen des gerichts gezet, de stoelen van het huis van David.
6 Bidt om den vrede van Jeruzalem; wel moeten zij varen, die u beminnen.
7 Vrede zij in uwe vesting, welvaren in uwe paleizen.
8 Om mijner broederen en mijner vrienden wil, zal ik nu spreken, vrede zij in u!
9 Om des huizes des HEEREN, onzes Gods wil, zal [a] ik het goede voor u zoeken. [a] Neh. 2:10.

PSALM 123.

De profeet verklaart zijn geduldig vertrouwen op den Heere, met bede, om te mogen verlost worden van de bespotting der opgeblazenen.

EEN lied Hammaälôth.
[a] Ik hef mijne oogen op tot U, Die in de hemelen zit. [a] Ps. 115:3.
2 Zie, gelijk de oogen der knechten zijn op de hand hunner heeren; gelijk de oogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; alzoo zijn onze oogen op den HEERE, onzen God, totdat Hij ons genadig zij.
3 Zijt ons genadig, o HEERE! zijt ons genadig; want wij zijn der verachting veel te zat.
4 Onze ziel is veel te zat des spots der weeldigen, der verachting der hoovaardigen.

PSALM 124.

De profeet roemt de groote weldaad van God, aan Zijne Gemeente bewezen, door haar te verlossen uit het zichtbaar gevaar harer machtige vijanden.

EEN lied Hammaälôth, van David.
Ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is, zegge nu Israël;
2 Ten ware de HEERE, Die bij ons geweest is, als de menschen tegen ons opstonden;
3 Toen zouden zij ons levend verslonden hebben, als hun toorn tegen ons ontstak.
4 Toen zouden ons de wateren overloopen hebben; een stroom zou over onze ziel gegaan zijn.
5 Toen zouden de stoute wateren over onze ziel gegaan zijn.
6 De HEERE zij geloofd, Die ons in hunne tanden niet heeft overgegeven tot eenen roof.
7 [a] Onze ziel is ontkomen, als een vogel uit den strik der vogelvangers; de strik is gebroken, en wij zijn ontkomen. [a] Spr. 6:5.
8 [a] Onze hulp is in den Naam des HEEREN, Die hemel en aarde gemaakt heeft. [a] Ps. 121:2.

PSALM 125.

De vastigheid dergenen, die op den Heere vertrouwen; bede voor de Godzaligen en tegen de goddeloozen.

EEN lied Hammaälôth.
Die op den HEERE vertrouwen, zijn als de berg Zion, *die* niet wankelt, *maar* blijft in eeuwigheid.
2 Rondom Jeruzalem zijn bergen; alzoo is de HEERE rondom Zijn volk, van nu aan tot in der eeuwigheid.
3 Want de scepter der goddeloosheid zal niet rusten op het lot der rechtvaardigen; opdat de rechtvaardigen hunne handen niet uitstrekken tot onrecht.
4 HEERE! doe den goeden wel, en dengenen, die oprecht zijn in hunne harten.

5 Maar die zich neigen *tot* hunne kromme wegen, die zal de HEERE weg doen gaan met de werkers der ongerechtigheid. Vrede zal over Israël zijn!

PSALM 126.

De Gemeente dankt God voor hare wonderbare verlossing uit de Babylonische gevangenis, biddende, dat Hij Zijn werk wil volbrengen.

EEN lied Hammaälôth.
Als de HEERE de gevangenen Zions wederbracht, waren wij gelijk degenen, die droomen.

2 [a]Toen werd onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich; toen zeide men onder de Heidenen: De HEERE heeft groote dingen aan deze gedaan. [a] Job 8:21.

3 De HEERE heeft groote dingen bij ons gedaan; *dies* zijn wij verblijd.

4 O HEERE! wend onze gevangenis, gelijk waterstroomen in het zuiden.

5 Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien.

6 Die het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al gaande en weenende; *maar* voorzeker zal hij met gejuich wederkomen, dragende zijne schoven.

PSALM 127.

Deze Psalm leert, dat alle welstand, beide in steden en huisgezinnen, van den zegen des Heeren komt, en dat goede kinderen een geschenk van God zijn.

EEN lied Hammaälôth, van Sálomo.
Zoo de HEERE het huis niet bouwt, te vergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan; zoo de HEERE de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.

2 Het is te vergeefs, dat gijlieden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is alzoo, dat Hij het Zijnen beminde *als in* den slaap geeft.

3 Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des HEEREN; des buiks vrucht is eene belooning.

4 Gelijk de pijlen zijn in de hand eens helds, zoodanig zijn de zonen der jeugd.

5 Welgelukkig is de man, die zijnen pijlkoker met dezelve gevuld heeft; zij zullen niet beschaamd worden, als zij met de vijanden spreken zullen in de poort.

PSALM 128.

De profeet verhaalt in dezen Psalm de gelukzaligheid en zegen dergenen, die den Heere vreezen.

EEN lied Hammaälôth.
Welgelukzalig is een iegelijk, die den HEERE vreest, die in Zijne wegen wandelt.

2 Want gij zult eten den arbeid uwer handen; welgelukzalig zult gij zijn, en het zal u welgaan.

3 Uwe huisvrouw zal wezen als een vruchtbare wijnstok aan de zijden van uw huis; uwe kinderen als olijfplanten rondom uwe tafel.

4 Ziet, alzoo zal zekerlijk die man gezegend worden, die den HEERE vreest.

5 De HEERE zal u zegenen uit Zion, en gij zult het goede van Jeruzalem aanschouwen al de dagen uws levens;

6 En gij zult uwe kindskinderen zien. Vrede over Israël!

PSALM 129.

De verdrukkingen Israëls, of der Gemeente Gods, zijn velerlei; maar God helpt hen uit die allen en verdelgt hunne vijanden.

EEN lied Hammaälôth.
Zij hebben mij dikwijls benauwd van mijne jeugd af, zegge nu Israël;

2 Zij hebben mij dikwijls van mijne jeugd af benauwd; evenwel hebben zij mij niet overmocht.

3 Ploegers hebben op mijnen rug geploegd; zij hebben hunne voren lang getogen.

4 De HEERE, Die rechtvaardig is, heeft de touwen der goddeloozen afgehouwen.

5 Laat hen beschaamd en achterwaarts gedreven worden, allen, die Zion haten.

6 [a]Laat hen worden als gras op de daken, hetwelk verdort, eer men het uittrekt;

[a] Job 8:12. 40:10.

7 Waarmede de maaier zijne hand niet vult, noch de garvenbinder zijnen arm;

8 En die voorbijgaan, niet zeggen: De zegen des HEEREN zij bij u! Wij zegenen ulieden in den Naam des HEEREN.

PSALM 130.

Deze Psalm is een hartgrondig gebed van een Godzalig mensch, zeer beroerd zijnde van wege zijne zonden, vertrouwende nogtans zeker, dat God hem die zal vergeven; vermanende ook Israël, om op den Heere te hopen.

EEN lied Hammaälôth.
Uit de diepten roep ik tot U, o HEERE!

2 Heere! hoor naar mijne stem; laat Uwe ooren opmerkende zijn op de stem mijner smeekingen.

3 [a]Zoo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan? [a] Ps. 143:2.

4 Maar [a]bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt. [a] 2 Sam. 24:14.

5 [a]Ik verwacht den HEERE; [b]mijne ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord.

[a] Ps. 27:14. Hab. 2:3. [b] Ps. 40:2.

6 [a]Mijne ziel *wacht* op den Heere, meer dan de wachters op den morgen; de wachters op den morgen.

[a] Ps. 5:4. 119:147. 123:1, 2.

7 Israël hope op den HEERE; want bij
den HEERE is goedertierenheid, en bij
Hem is veel verlossing.
8 En Hij zal Israël verlossen van al zijne
ongerechtigheden.

PSALM 131.

David betuigt zijne ootmoedigheid, vermanende Gods Kerk tot vertrouwen op God.

EEN lied Hammaälôth, van David.
O HEERE! [a] mijn hart is niet verheven,
en [b] mijne oogen zijn niet hoog;
ook heb ik niet gewandeld in *dingen* mij te
groot en te wonderlijk.

[a] 2 Kron. 32:25. Spr. 16:5. [b] Ps. 101:5. Spr. 6:17.

2 Zoo ik mijne ziel niet heb gezet en stil
gehouden, gelijk een gespeend kind bij
zijne moeder! mijne ziel is als een gespeend
kind in mij.
3 Israël hope op den HEERE van nu aan
tot in der eeuwigheid.

PSALM 132.

Davids zorg betreffende het brengen der Ark binnen Jeruzalem, alsmede zijn gebed daarover gedaan, met verhaal van den eed en de beloften, die God aan David en Zijne Kerk gedaan heeft, aangaande het eeuwig Koninkrijk van Christus.

EEN lied Hammaälôth.
O HEERE! gedenk aan David, aan al
zijn lijden;
2 Dat hij den HEERE gezworen heeft,
den Machtige Jakobs gelofte gedaan heeft,
zeggende:
3 [a] Zoo ik in de tent mijns huizes inga,
zoo ik op de koets van mijn bed klimme!

[a] 1 Kron. 15:1.

4 Zoo ik mijnen oogen slaap geve, mijnen
oogleden sluimering;
5 Totdat ik voor den HEERE eene plaats
gevonden zal hebben, woningen voor den
Machtige Jakobs!
6 Ziet, wij hebben van haar gehoord in
Efratha; wij hebben haar gevonden in de
velden van Jaär.
7 Wij zullen in Zijne woningen ingaan;
wij zullen ons nederbuigen voor de voetbank
Zijner voeten.
8 Sta op, HEERE! tot Uwe rust, Gij en
de ark Uwer sterkte!
9 Dat Uwe priesters bekleed worden met
gerechtigheid, en dat Uwe gunstgenooten
juichen.
10 Weer het aangezicht Uws Gezalfden
niet af, om Davids Uws knechts wil.
11 De HEERE heeft David de waarheid
gezworen, waarvan Hij niet wijken zal,
[a] *zeggende:* Van de vrucht uws buiks zal
Ik op uwen troon zetten.

[a] 2 Sam. 7:12. 1 Kon. 8:25. 2 Kron. 6:16. Luk. 1:69.

12 Indien uwe zonen Mijn verbond zullen
houden, en Mijne getuigenissen, die Ik hun
leeren zal; zoo zullen ook hunne zonen
tot in eeuwigheid op uwen troon zitten.
13 Want de HEERE heeft Zion verkoren;
Hij heeft het begeerd tot Zijne woonplaats,
zeggende:
14 [a] Dit is Mijne rust tot in eeuwigheid;
hier zal Ik wonen; want Ik heb ze begeerd.

[a] Ps. 68:17 en bov. vers 8.

15 Ik zal haren kost rijkelijk zegenen;
hare nooddruftigen zal Ik met brood verzadigen.
16 En [a] hare priesters zal Ik met heil
bekleeden, en hare gunstgenooten zullen
zeer juichen. [a] 2 Kron. 6:41.
17 [a] Daar zal Ik David eenen hoorn doen
uitspruiten; Ik heb voor mijnen Gezalfde
eene lamp toegericht. [a] Luk. 1:69.
18 Ik zal zijne vijanden met schaamte
bekleeden; maar op hem zal zijne kroon
bloeien.

PSALM 133.

David roemt zeer hoog de broederlijke gemeenschap der geloovigen.

EEN lied Hammaälôth, van David.
Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het,
dat broeders ook samenwonen!
2 Het is, gelijk de kostelijke olie op het
hoofd, nederdalende op den baard, den
baard van Aäron; die nederdaalt tot op
den zoom zijner kleederen.
3 Het is gelijk de dauw van Hermon, *en*
die nederdaalt op de bergen van Zion;
want de HEERE gebiedt aldaar den zegen
en het leven tot in der eeuwigheid.

PSALM 134.

De psalmist vermaant de priesters en Levieten, om God te loven en voor de Gemeente te bidden.

EEN lied Hammaälôth.
Ziet, looft den HEERE, alle gij knechten
des HEEREN! gij, die allen nacht in het
huis des HEEREN staat.
2 Heft uwe handen op *naar* het heiligdom,
en looft den HEERE.
3 De HEERE zegene u uit Zion, Hij, Die
den hemel en de aarde gemaakt heeft.

PSALM 135.

De dienaren des Heeren worden vermaand, God te loven voor Zijne goedertierenheid en almacht, die Hij Israel heeft bewezen, met tegenstelling van de ijdelheid en dwaasheid dergenen, die afgoden maken en daarop vertrouwen.

HALELUJAH! Prijst den Naam des HEEREN, prijst *Hem*, gij, knechten des HEEREN!

2 Gij, die staat in het huis des HEEREN, in de voorhoven van het huis onzes Gods!

3 Looft den HEERE; want de HEERE is goed; psalmzingt Zijnen Naam; want Hij is liefelijk.

4 Want de HEERE heeft zich Jakob verkoren, Israël [a] tot Zijn eigendom.

[a] Ex. 19:5. Deut. 7:6. Tit. 2:14. 1 Petr. 2:9.

5 Want ik weet, dat de HEERE groot is, en dat onze Heere boven alle goden is.

6 Al wat den HEERE behaagt, doet Hij, in de hemelen, en op de aarde, in de zeeën en alle afgronden.

7 Hij [a] doet dampen opklimmen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met den regen; Hij brengt den wind uit Zijne schatkameren voort. [a] Jer. 10:13. 51:16.

8 [a] Die de eerstgeborenen van Egypte sloeg, van den mensch af tot het vee toe.

[a] Ex. 12:12, 29. Ps. 78:51.

9 [a] Hij zond teekenen en wonderen in het midden van u, o Egypte! tegen Faraö en tegen al zijne knechten. [a] Ex. 7, 8, 9, 10, 14.

10 Die vele [a] volken sloeg, en machtige koningen doodde: [a] Joz. 12.

11 Sihon, den koning der Amorieten, en Og, den koning van Basan; en al de koninkrijken van Kanaän.

12 [a] En Hij gaf hun land ten erve, ten erve aan Zijn volk Israël. [a] Ps. 78:55.

13 O HEERE! Uw Naam is in eeuwigheid; HEERE! [a] Uwe gedachtenis is van geslacht tot geslacht. [a] Ps. 102:13.

14 [a] Want de HEERE zal Zijn volk richten, en het zal Hem berouwen over Zijne knechten. [a] Deut. 32:36.

15 [a] De afgoden der Heidenen zijn zilver en goud, een werk van menschenhanden. [a] Ps. 115:4, enz.

16 Zij hebben eenen mond, maar spreken niet; zij hebben oogen, maar zien niet;

17 Ooren hebben zij, maar hooren niet; ook is er geen adem in hunnen mond.

18 Dat die ze maken, hun gelijk worden, *en* al wie op hen vertrouwt.

19 Gij, huis Israëls! looft den HEERE; Gij, huis Aärons! looft den HEERE.

20 Gij, huis van Levi! looft den HEERE; gij, die den HEERE vreest! looft den HEERE.

21 Geloofd zij de HEERE uit Zion, Die te Jeruzalem woont. Halelujah!

PSALM 136.

De psalmist vermaant alle geloovigen tot lof en dankzegging aan God, van wege Zijne goedertierenheid, macht en wijsheid, zichtbaar in de schepping der wereld, verlossing van Israël uit Egypte en vele andere weldaden.

LOOFT den HEERE; want Hij is goed; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

2 Looft den God der goden; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

3 Looft den Heere der heeren; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

4 Dien, Die alleen groote wonderen doet; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

5 Dien, [a] Die de hemelen met verstand gemaakt heeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Gen. 1:1.

6 [a] Dien, Die de aarde op het water uitgespannen heeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Ps. 24:2.

7 Dien, [a] Die de groote lichten heeft gemaakt; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Gen. 1:14.

8 [a] De zon tot heerschappij op den dag; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Gen. 1:16

9 De maan en sterren tot heerschappij in den nacht; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

10 [a] Dien, Die de Egyptenaren geslagen heeft in hunne eerstgeborenen; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

[a] Ex. 12:29. Ps. 78:43, 51.

11 En heeft Israël [a] uit het midden van hen uitgebracht; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Ex. 12:31, 51. 13:3, 17.

12 Met eene sterke hand, en [a] met eenen uitgestrekten arm; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Ex. 6:5.

13 Hem, [a] Die de Schelfzee in deelen deelde; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Ex. 14:21, 22. Ps. 78:13.

14 En voerde Israël door het midden van dezelve; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

15 [a] Hij heeft Faraö met zijn heir gestort in de Schelfzee; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Ex. 14:24

16 [a] Die Zijn volk door de woestijn geleid heeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Ex. 15, 16, 17, 19. Ps. 78:53.

17 [a] Die groote koningen geslagen heeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. [a] Num. 21:24, 25, 34, 35. Joz. 12:1. Ps. 135:10, 11.

18 En heeft heerlijke koningen gedood; want zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
19 Sihon, den Amorietischen koning; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
20 [a] En Og, den koning van Basan; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. *a* Deut. 3:1, enz.
21 En heeft hun land [a] ten erve gegeven; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid. *a* Joz. 12:6.
22 Ten erve aan Zijnen knecht Israël; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
23 Die aan ons gedacht heeft in onze nederigheid; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
24 En Hij heeft ons onzen tegenpartijders ontrukt; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
25 Die allen vleesch spijs geeft; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.
26 Looft den God des hemels; want Zijne goedertierenheid is in der eeuwigheid.

PSALM 137.

Eene bedroefde klacht der Joden in Babel over het beschimpen en bespotten van hunne vijanden, die van hen vroolijke gezangen eischten; hunne bestendige hope op God, mitsgaders een vloek over Edom en Babel.

AAN de rivieren van Babel, daar zaten wij; ook weenden wij, als wij gedachten aan Zion;
2 Wij hebben onze harpen gehangen aan de wilgen, die daarin zijn.
3 Als zij, die ons aldaar gevangen hielden, de woorden eens lieds van ons begeerden, en zij, [a] die ons over hoop geworpen hadden, vreugd, *zeggende:* Zingt ons *een* van de liederen Zions; *a* Ps. 79:1.
4 *Wij zeiden:* Hoe zouden wij een lied des HEEREN zingen in een vreemd land!
5 Indien ik u vergeet, o Jeruzalem! zoo vergete mijne rechterhand *zichzelve!*
6 Mijne tong kleve aan mijn gehemelte, zoo ik aan u niet gedenke, zoo ik Jeruzalem niet verheffe boven het hoogste mijner blijdschap!
7 HEERE! [a] gedenk aan de kinderen van Edom, aan den dag van Jeruzalem; die daar zeiden: Ontbloot ze, ontbloot ze, tot haar fondament toe! *a* Jer. 49:7. Ezec. 25:12.
8 O, dochter van Babel! die verwoest zult worden, [a] welgelukzalig zal hij zijn, die u uwe misdaad vergelden zal, die gij aan ons misdaan hebt. *a* Jer 50:15, 29. Openb. 18:6.
9 Welgelukkig zal hij zijn, die uwe kinderkens grijpen, en aan de steenrots verpletteren zal.

PSALM 138.

David looft God van wege Zijne goedheid en waarheid aan hem bewezen, profeteerende dat de koningen der aarde den Heere zullen loven, met belijdenis der vrucht van zijn vertrouwen op God.

EEN *psalm* van David.
Ik zal U loven met mijn geheele hart; in de tegenwoordigheid der goden zal ik U psalmzingen.
2 Ik zal mij nederbuigen naar het paleis Uwer heiligheid, en ik zal Uwen Naam loven, om Uwe goedertierenheid en om Uwe waarheid; want Gij hebt van wege Uwen ganschen Naam Uw woord groot gemaakt.
3 Ten dage, *als* ik riep, zoo hebt Gij mij verhoord; Gij hebt mij versterkt *met* kracht in mijne ziel.
4 Alle koningen der aarde zullen U, o HEERE! loven, wanneer zij gehoord zullen hebben de redenen Uws monds.
5 En zij zullen zingen van de wegen des HEEREN; want de heerlijkheid des HEEREN is groot.
6 Want de HEERE is hoog; [a] nogtans ziet Hij den nederige aan, en den verhevene kent Hij van verre. *a* Ps. 113:6, 7.
7 Als ik wandel in het midden der benauwdheid, maakt Gij mij levend; Uwe hand strekt Gij uit tegen den toorn mijner vijanden, en Uwe rechterhand behoudt mij.
8 De HEERE zal het voor mij voleinden; Uwe goedertierenheid, HEERE! is in eeuwigheid; en laat niet varen de werken Uwer handen.

PSALM 139.

David roemt en prijst Gods alwetende en overalomtegenwoordige voorzienigheid; en die voorzorg over hem eer hij was; verder verklaart hij, dat hij met de boozen en goddeloozen geene gemeenschap wil hebben, betuigende eindelijk zijne oprechtheid.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.
HEERE! Gij doorgrondt en kent mij.
2 Gij weet mijn zitten en mijn opstaan; Gij verstaat van verre mijne gedachten.
3 Gij omringt mijn gaan en mijn liggen; en Gij zijt al mijne wegen gewend.
4 Als er *nog* geen woord op mijne tong is; zie, HEERE! Gij weet het alles.
5 Gij bezet mij van achteren en van voren, en Gij zet Uwe hand op mij.
6 De kennis is mij te wonderbaar; zij is hoog; ik kan er niet bij.
7 Waar zou ik heengaan voor Uwen Geest? en waar zoude ik heenvlieden voor Uw aangezicht?

8 [a] Zoo ik opvoer ten hemel, Gij zijt daar; of bedde ik mij in de hel, zie, Gij zijt *daar*.

[a] Job. 26:6. Amos 9:2, 3, 4. Hebr. 4:13.

9 Nam ik vleugelen des dageraads, woonde ik aan het uiterste der zee;

10 Ook dáár zou Uwe hand mij geleiden, en Uwe rechterhand zou mij houden.

11 Indien ik zeide: De duisternis zal mij immers bedekken; dan is de nacht een licht om mij.

12 Ook verduistert de duisternis voor U niet; maar de nacht licht als de dag; de duisternis is als het licht.

13 Want Gij bezit mijne nieren; Gij hebt mij in mijner moeders buik bedekt.

14 Ik loof U, omdat ik op eene heel vreeselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn Uwe werken! ook weet het mijne ziel zeer wel.

15 [a] Mijn gebeente was voor U niet verholen, [b] als ik in het verborgene gemaakt ben, *en* als een borduursel gewrocht ben, in de nederste deelen der aarde.

[a] Job 10:8, 10. [b] Pred. 11:5.

16 Uwe oogen hebben mijnen ongevormden klomp gezien; en al deze dingen waren in Uw boek geschreven, de dagen als zij geformeerd zouden worden, toen nog geen van die was.

17 Daarom, hoe kostelijk zijn mij, o God, Uwe gedachten! hoe machtig vele zijn hare sommen!

18 Zoude ik ze tellen? harer is meer, dan des zands; word ik wakker, zoo ben ik nog bij U.

19 O God! dat Gij den goddelooze ombracht! en gij, mannen des bloeds, wijkt van mij!

20 Die van U schandelijk spreken, *en* Uwe vijanden ijdellijk verheffen.

21 Zoude ik niet haten, HEERE! die U haten? en verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan?

22 Ik haat hen met volkomen' haat; tot vijanden zijn zij mij.

23 [a] Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; beproef mij, en ken mijne gedachten.

[a] Job 31:6. Ps. 26:2.

24 En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg.

PSALM 140.

David bidt met een vast vertrouwen op den Heere, om verlossing van de kwade menschen; biddende ook om de straf der lasteraars, met zeker vertrouwen op Gods rechtvaardigheid.

EEN psalm van David, voor den opperzangmeester.

2 Red mij, HEERE! van den kwaden mensch; behoed mij voor den man alles gewelds;

3 Die veel kwaads in het hart denken, allen dag samenkomen om te oorlogen.

4 Zij scherpen hunne tong, als eene slang; [a] heet addervergift is onder hunne lippen. Sela.

[a] Ps. 58:5. Rom. 3:13.

5 Bewaar mij, HEERE! van de handen des goddeloozen; behoed mij van den man alles gewelds; *van hen*, die mijne voeten denken weg te stooten.

6 De hoovaardigen hebben mij eenen strik verborgen, en koorden; zij hebben een net uitgespreid aan de zijde des wegs; [a] valstrikken hebben zij mij gezet. Sela.

[a] Jer. 18:22.

7 Ik heb tot den HEERE gezegd: Gij zijt mijn God; neem ter oore, o HEERE! de stem mijner smeekingen.

8 HEERE, Heere, Sterkte mijns heils! Gij hebt mijn hoofd bedekt ten dage der wapening.

9 Geef, HEERE! de begeerten des goddeloozen niet; bevorder zijn kwaad voornemen niet; zij zouden zich verheffen. Sela.

10 Aangaande het hoofd dergenen, die mij omringen, de overlast hunner lippen overdekke hen.

11 Vurige kolen moeten op hen geschud worden; Hij doe hen vallen in het vuur, in diepe kuilen, dat zij niet weder opstaan.

12 Een man van *kwade* tong zal op de aarde niet bevestigd worden; een boos man des gewelds, dien zal men jagen, totdat hij geheel verdreven is.

13 Ik weet, dat de HEERE de rechtzaak des ellendigen, *en* het recht der nooddruftigen zal uitvoeren.

14 Gewisselijk, de rechtvaardigen zullen Uwen Naam loven; de oprechten zullen voor Uw aangezicht blijven.

PSALM 141.

David begeert van God, dat Hij hem verhoore, trooste en zijn geweten rein beware, verklarende dat hem de bestraffingen der vromen aangenaam zijn, bidt hij met een vast vertrouwen, om straf over zijne wreede vijanden.

EEN psalm van David.
HEERE! ik roep U aan, haast U tot mij; neem mijne stem ter oore, als ik tot U roep.

2 [a] Mijn gebed worde gesteld als reukwerk voor Uw aangezicht, de opheffing mijner handen *als* het avondoffer.

[a] Ex. 29:30. Openb. 5:8. 8:3.

3 HEERE! zet eene wacht voor mijnen

mond, behoed de deur mijner lippen.
4 Neig mijn hart niet tot eene kwade zaak,
om eenigen handel in goddeloosheid te
handelen, met mannen, die ongerechtig-
heid werken; en dat ik niet ete van hunne
lekkernijen.
5 De rechtvaardige sla mij, het zal welda-
digheid zijn; en hij bestraffe mij, het zal
olie des hoofds zijn; het zal mijn hoofd
niet breken; want nog zal ook mijn gebed
voor hen zijn in hunne tegenspoeden.
6 Hunne rechters zijn aan de zijde der
steenrots vrijgelaten geweest, en hebben
gehoord mijne redenen, dat zij aangenaam
waren.
7 [a] Onze beenderen zijn verstrooid aan
den mond des grafs, gelijk of iemand op
de aarde *iets* gekloofd en verdeeld had.

[a] Ezec. 37:1, 11, 12.

8 Doch op U zijn mijne oogen, HEERE,
Heere! op U betrouw ik; ontbloot mijne
ziel niet.
9 Bewaar mij voor het geweld des striks,
dien zij mij gelegd hebben, en *voor* de val-
strikken van de werkers der ongerechtigheid.
10 Dat de goddeloozen, elk in zijn garen
vallen, te zamen, totdat ik zal zijn voor-
bijgegaan.

PSALM 142.

David, voor Saul gevlucht zijnde en zich in eene spelonk verborgen hebbende; als zijn geest in hem overstelpt was, riep den Heere aan om hulp.

EENE onderwijzing van David, een ge-
bed, als hij in de spelonk was.
2 Ik riep met mijne stem tot den HEERE;
ik smeekte tot den HEERE met mijne stem.
3 Ik stortte mijne klacht uit voor Zijn
aangezicht; ik gaf te kennen voor Zijn
aangezicht mijne benauwdheid.
4 [a] Als mijn geest in mij overstelpt was,
zoo hebt Gij mijn pad gekend. Zij hebben
mij eenen strik verborgen op den weg, dien
ik gaan zou. [a] Ps. 77:4.
5 Ik zag uit ter rechterhand, en ziet, zoo
was er niemand, die mij kende; er was
geen ontvlieden voor mij; niemand zorgde
voor mijne ziel.
6 Tot U riep ik, o HEERE! ik zeide: Gij
zijt mijne Toevlucht, mijn [a] Deel in het
land der levenden. [a] Ps. 16:5.
7 Let op mijn geschrei; want ik ben zeer
uitgeteerd; [a] red mij van mijne vervolgers;
want zij zijn machtiger dan ik.

[a] Ps. 41:2. 79:8. 116:6.

8 Voer mijne ziel uit de gevangenis, om
Uwen Naam te loven; de rechtvaardigen
zullen mij omringen, wanneer Gij wel bij
mij zult gedaan hebben.

PSALM 143.

David van zijne vijanden zwaar vervolgd en beangst zijnde, bidt zeer vurig om haastige verlossing en onderrichting in de wegen des Heeren, alsmede om het verderf zijner vijanden.

EEN psalm van David.
O HEERE! hoor mijn gebed; neig de
ooren tot mijne smeekingen; verhoor mij
naar Uwe waarheid, naar Uwe gerechtig-
heid.
2 En ga niet in het gericht met Uwen
knecht; [a] want niemand, die leeft, zal voor
Uw aangezicht rechtvaardig zijn.

[a] Rom. 3, 4. Gal. 3, 4.

3 Want de vijand vervolgt mijne ziel; hij
vertreedt mijn leven ter aarde; hij legt mij
in duisternissen, als degenen, die over lang
dood zijn.
4 Daarom wordt mijn geest overstelpt in
mij; mijn hart is verbaasd in het midden
van mij.
5 [a] Ik gedenk aan de dagen van ouds; ik
overleg al Uwe daden; ik spreek bij mijzel-
ven van de werken Uwer handen. [a] Ps. 77:6, 11.
6 Ik breide mijne handen uit tot U; mijne
ziel is voor U als een dorstig land. Sela.
7 Verhoor mij haastelijk, HEERE! mijn
geest bezwijkt; verberg Uw aangezicht niet
van mij; want ik zou gelijk worden den-
genen, die in den kuil dalen.
8 Doe mij Uwe goedertierenheid in den
morgenstond hooren; want ik betrouw op
U; maak mij bekend den weg, dien ik te
gaan heb; [a] want ik hef mijne ziel tot U
op. [a] Ps. 25:1.
9 Red mij, HEERE! van mijne vijanden;
bij U schuil ik.
10 Leer mij Uw welbehagen doen; want
Gij zijt mijn God! Uw goede Geest geleide
mij in een effen land.
11 O HEERE! maak mij levend, om Uws
Naams wil; voer mijne ziel uit de benauwd-
heid, om Uwe gerechtigheid.
12 En roei mijne vijanden uit, om Uwe
goedertierenheid, en breng hen om, allen,
die mijne ziel beangstigen; [a] want ik ben
Uw knecht. [a] Ps. 86:16. 116:16.

PSALM 144.

David dankt God voor den zegen hem in den krijg en in de regeering van het volk verleend, belijdende tevens zijne en aller menschen nietigheid, hij bidt, dat God hem met kracht verlosse uit zijne groote benauwdheden, belovende den Heere voor Zijne zegeningen te zullen loven.

EEN *psalm* van David.
Gezegend zij de HEERE, mijn Rotssteen,

[a] Die mijne handen onderwijst ten strijde, mijne vingeren ten oorlog; [a] 2 Sam. 22:35. Ps. 18:35.

2 Mijne Goedertierenheid en mijn Burg, mijn Hoog Vertrek en mijn Bevrijder voor mij, mijn Schild, en op Wien ik mij betrouwe; [a] Die mijn volk aan mij onderwerpt! [a] 2 Sam. 22:48. Ps. 18:48.

3 O HEERE! [a] wat is de mensch, dat Gij hem kent, het kind des menschen, dat Gij het acht? [a] Job 7:17. Ps. 8:5. 31:8. Hebr. 2:6.

4 De [a] mensch is der ijdelheid gelijk; zijne dagen zijn [b] als eene voorbijgaande schaduw. [a] Ps. 39:6. 62:10. [b] Job 8:9. 14:2,3. Ps. 102:12.

5 [a] Neig Uwe hemelen, HEERE! en daal neder; [b] raak de bergen aan, dat zij rooken. [a] Ps. 18:10. [b] Ps. 18:8. 104:32.

6 [a] Bliksem bliksem, en verstrooi hen; [b] zend Uwe pijlen uit, en verdoe hen. [a] 2 Sam. 22:8. Ps. 18:15. [b] 1 Sam. 7:10.

7 Steek Uwe handen van de hoogte uit; ontzet mij, en ruk mij uit de groote wateren, uit de hand der vreemden;

8 Welker mond leugen spreekt, en hunne rechterhand is eene rechterhand der valschheid.

9 O God! ik zal U een nieuw lied zingen; met de luit *en* het tiensnarig instrument zal ik U psalmzingen.

10 Gij, Die den koningen overwinning geeft, Die Zijnen knecht David ontzet van het booze zwaard;

11 Ontzet mij en red mij van de hand der vreemden, welker mond leugen spreekt, en hunne rechterhand is eene rechterhand der valschheid.

12 Opdat onze zonen zijn als planten, welke groot geworden zijn in hunne jeugd; onze dochters als hoeksteenen, uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis.

13 Dat onze winkelen vol zijnde, den eenen voorraad na den anderen uitgeven; dat onze kudden bij duizenden werpen, *ja*, bij tien duizenden op onze hoeven vermenigvuldigen.

14 Dat onze ossen wel geladen zijn; dat geene inbreuk, noch uitval, noch gekrijsch zij op onze straten.

15 Welgelukzalig is het volk, dien het alzoo gaat; welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is.

PSALM 145.

David roemt God ten aanzien van Zijne grootheid, mogendheid, heerlijkheid en vreeselijke daden; alsmede over Zijne goedheid, gerechtigheid en barmhartigheid, en Zijn eeuwig Koninkrijk, Zijne goedgunstigheid en zorg over allen; maar inzonderheid over degenen, die Hem vreezen en aanroepen.

EEN lofzang van David.

Aleph. O, mijn God, Gij Koning! ik zal U verhoogen, en Uwen Naam loven in eeuwigheid en altoos.

2 *Beth.* Te allen dage zal ik U loven, en Uwen Naam prijzen in eeuwigheid en altoos.

3 *Gimel.* [a] De HEERE is groot en zeer te prijzen, en [b] Zijne grootheid is ondoorgrondelijk. [a] Ps. 18:4. 150:2. [b] Job 5:9.

4 *Daleth.* [a] Geslacht aan geslacht zal Uwe werken roemen; en zij zullen Uwe mogendheden verkondigen. [a] Deut. 4:9. 6:7.

5 *He.* Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer Uwer majesteit, en Uwe wonderlijke daden.

6 *Vau.* En zij zullen vermelden de kracht Uwer vreeselijke *daden*; en Uwe grootheid, die zal ik vertellen.

7 *Zain.* [a] Zij zullen de gedachtenis der grootheid Uwer goedheid overvloediglijk uitstorten, en zij zullen Uwe gerechtigheid met gejuich verkondigen. [a] Ps. 119:171.

8 *Cheth.* [a] Genadig en barmhartig is de HEERE, lankmoedig en groot van goedertierenheid. [a] Ex. 34:6, 7. Num. 14:18. Ps. 86:15. 103:8.

9 *Teth.* De HEERE is aan allen goed, en Zijne barmhartigheden zijn over al Zijne werken.

10 *Jod.* Al Uwe werken, HEERE! zullen U loven, en Uwe gunstgenooten zullen U zegenen.

11 *Caph.* Zij zullen de heerlijkheid Uws Koninkrijks vermelden, en Uwe mogendheid zullen zij uitspreken.

12 *Lamed.* Om des menschen kinderen bekend te maken Zijne mogendheden, en de eer der heerlijkheid Zijns Koninkrijks.

13 *Mem.* Uw Koninkrijk is een Koninkrijk van alle eeuwen, en Uwe heerschappij is in alle geslacht en geslacht.

14 *Samech.* De HEERE ondersteunt allen, die vallen, en Hij richt op alle gebogenen.

15 *Ain.* Aller [a] oogen wachten op U; en Gij geeft hun hunne spijs te zijner tijd. [a] Ps. 104:27.

16 *Pe.* Gij doet Uwe hand open, en verzadigt al wat er leeft, *naar Uw* welbehagen.

17 *Tsade.* De HEERE is rechtvaardig in al Zijne wegen, en goedertieren in al Zijne werken.

18 *Koph.* De HEERE is nabij allen, die Hem aanroepen, allen, die Hem aanroepen in der waarheid.

19 *Resch.* Hij doet het welbehagen der-
genen, die Hem vreezen, en Hij hoort
hun geroep, en verlost hen.
20 *Schin.* De HEERE bewaart al dege-
nen, die Hem liefhebben; maar Hij ver-
delgt alle goddeloozen.
21 *Thau.* Mijn mond zal den prijs des
HEEREN uitspreken, en alle vleesch zal
Zijnen heiligen Naam loven in der eeu-
wigheid en altoos.

PSALM 146.

De psalmist verwekt zichzelven tot lof des Heeren, met vermaning om zich niet te verlaten op menschen, maar op God, Die alleen almachtig is en getrouw, Die helpt, troost en eeuwig regeert.

HALELUJAH! O, mijne ziel! prijs den
HEERE.
2 Ik zal den HEERE prijzen in mijn
leven; ik zal mijnen God psalmzingen,
terwijl ik nog ben.
3 [a] Vertrouwt niet op prinsen, op des
menschen kind, bij hetwelk geen heil is.
a Ps. 118:8, 9.
4 Zijn geest gaat uit; hij keert wederom
tot zijne aarde; te dienzelven dage ver-
gaan zijne aanslagen.
5 Welgelukzalig is hij, die den God
Jakobs tot zijne Hulp heeft, Wiens ver-
wachting op den HEERE, zijnen God, is;
6 Die den hemel en de aarde gemaakt
heeft, de zee en al wat in dezelve is;
Die trouwe houdt in der eeuwigheid.
7 Die den verdrukte recht doet, Die den
hongerige brood geeft; de HEERE maakt
de gevangenen los.
8 [a] De HEERE opent *de oogen* der blin-
den; de HEERE [b] richt de gebogenen op;
de HEERE heeft de rechtvaardigen lief.
a Matt. 9:30. Joh. 9:7, 32. *b* Ps. 145:14. 147:3. Luk. 13:13.
9 De HEERE bewaart de vreemdelin-
gen; Hij houdt den wees en de weduwe
staande; maar der goddeloozen weg keert
Hij om.
10 [a] De HEERE zal in eeuwigheid regee-
ren; uw God, o Zion! is van geslacht
tot geslacht. Halelujah! *a* Ex. 15:18. Ps. 145:13.

PSALM 147.

De profeet vermaant het volk, om Gods Naam groot te maken, zoo van wege Zijne zorg over Zijne Kerk, als ook Zijne wijsheid, macht, genade en regeering over alles, tot Zijns Naams lof en der geloovigen zaligheid.

LOOFT den HEERE; want onzen God
te psalmzingen is goed, dewijl Hij
liefelijk is; [a] de lof is betamelijk. *a* Ps. 33:1.
2 De HEERE bouwt Jeruzalem; Hij ver-
gadert Israëls verdrevenen.
3 Hij geneest de gebrokenen van hart,
en Hij [a] verbindt hen in hunne smarten.
a Ex. 15:26. Job 5:18.
4 [a] Hij telt het getal der sterren; Hij
noemt ze allen bij namen. *a* Jes. 40:26.
5 Onze Heere is groot en van vele
kracht; Zijns verstands is geen getal.
6 De HEERE houdt de zachtmoedigen
staande; de goddeloozen vernedert Hij,
tot de aarde toe.
7 Zingt den HEERE bij beurte met dank-
zegging; psalmzingt onzen God op de harp.
8 [a] Die de hemelen met wolken bedekt;
Die voor de aarde regen bereidt; [b] Die
het gras *op* de bergen doet uitspruiten;
a Hos. 2:20, 21. *b* Job 38:26, 27. Ps. 104:14.
9 Die het vee zijn voeder geeft; aan
de jonge raven, als zij roepen.
10 Hij heeft geen' lust aan de sterkte
des paards; Hij heeft geen welgevallen
aan de beenen des mans.
11 De HEERE heeft een welgevallen aan
hen, die Hem vreezen, die op Zijne goe-
dertierenheid hopen.
12 O Jeruzalem! roem den HEERE; o
Zion! loof uwen God.
13 Want Hij maakt de grendelen uwer
poorten sterk; Hij zegent uwe kinderen
binnen in u.
14 Die uwe landpalen *in* vrede stelt;
Hij verzadigt u met het vette der tarwe.
15 Hij zendt Zijn bevel *op* aarde; Zijn
[a] woord loopt zeer snel. *a* Ps. 33:9.
16 Hij geeft sneeuw als wol; Hij strooit
den rijm als asch.
17 Hij werpt Zijn ijs heen als stukken;
wie zou bestaan voor Zijne koude?
18 Hij zendt Zijn woord, en doet ze
smelten; Hij doet Zijnen wind waaien;
de wateren vloeien henen.
19 Hij maakt Jakob Zijne woorden bekend,
Israël Zijne inzettingen en Zijne rechten.
20 Alzoo [a] heeft Hij geen volk gedaan;
en Zijne rechten, die kennen zij niet.
Halelujah! *a* Hand. 14:16.

PSALM 148.

De profeet vermaant alle schepselen, zoo hemelsche als aardsche, en inzonderheid den mensch om God te loven van wege Zijne heerlijkheid en macht; doch allermeest om Zijne goedgunstigheid over Zijne Gemeente.

HALELUJAH! Looft den HEERE uit
de [a] hemelen; looft Hem in de
[b] hoogste plaatsen! *a* Openb. 5:13. *b* Luk. 2:14.
2 Looft Hem, al Zijne engelen! Looft
Hem, al Zijne heirscharen!

3 Looft Hem, zon en maan! Looft Hem,
alle gij lichtende sterren!
4 Looft Hem, gij, hemelen der hemelen!
en gij, wateren, die boven de hemelen zijt!
5 Dat zij den Naam des HEEREN loven;
want [a] als Hij het beval, zoo werden zij
geschapen. [a] Gen. 1:6, 7, 8, enz. Ps. 33:6, 9.
6 En [a] Hij heeft ze bevestigd voor altoos
in eeuwigheid; Hij [b] heeft hun eene orde
gegeven, die geen van hen zal overtreden.
[a] Ps. 104:5. 119:91. [b] Job 14:5, 13. 26:10. 38:33. Jer. 31:35. 33:25.
7 Looft den HEERE, van de aarde; gij,
walvisschen en alle afgronden!
8 Vuur en hagel, sneeuw en damp; gij,
stormwind, die Zijn woord doet!
9 Gij, bergen en alle heuvelen; vrucht-
boomen en alle cederboomen!
10 Het wild gedierte en alle vee; krui-
pend gedierte en gevleugeld gevogelte!
11 Gij, koningen der aarde, en alle volken!
gij, vorsten, en alle rechters der aarde!
12 Jongelingen en ook maagden; gij,
ouden met de jongen!
13 Dat zij den Naam des HEEREN loven;
want [a] Zijn Naam alleen is hoog verheven;
Zijne majesteit is over de aarde en den
hemel. [a] Spr. 18:10. Jes. 12:4.
14 En Hij [a] heeft den hoorn Zijns volks
verhoogd, den roem al Zijner gunstgenoo-
ten, der kinderen Israëls, des volks, dat
nabij Hem is, Halelujah! [a] Ps. 132:17.

PSALM 149.

Eene vermaning tot dankzegging, van wege Gods goedgunstigheid over Zijne Gemeente, en van wege hare overwinning, die zij door Zijne kracht en genade heeft verworven.

HALELUJAH! Zingt den HEERE een
nieuw lied; Zijn lof zij in de Ge-
meente *Zijner* gunstgenooten.
2 Dat Israël zich verblijde in [a] Dengene,
Die hem gemaakt heeft; dat de kinderen
Zions zich verheugen over hunnen Koning.
[a] Ps. 100:3.
3 [a] Dat zij Zijnen Naam loven op de
fluit; dat zij Hem psalmzingen op de
trommel en harp. [a] Ps. 81:3, 4.
4 Want de HEERE heeft een welgevallen
aan Zijn volk; Hij zal de zachtmoedigen
versieren met heil.
5 Dat *Zijne* gunstgenooten van vreugde
opspringen, om *die* eer; dat zij juichen op
hunne legers.
6 De verheffingen Gods zullen in hunne
keel zijn; en [a] een tweesnijdend zwaard in
hunne hand; [a] 2 Thess. 2:8. Hebr. 4:12. Openb. 1:16.
7 Om wraak te doen over de Heidenen,
en bestraffingen over de volken;
8 Om hunne koningen [a] te binden met
ketenen, en hunne achtbaren met ijzeren
boeien; [a] Matt. 18:18.
9 Om het beschreven recht over hen te
doen. [a] Dit zal de heerlijkheid van al Zijne
gunstgenooten zijn. Halelujah! [a] Deut. 4:6.

PSALM 150.

Eene vermaning om Gods heiligheid, macht en goedertierenheid te prijzen met alle muziekinstrumenten en ook met de stem.

HALELUJAH! Looft God in [a] Zijn
heiligdom; looft Hem in het uit-
spansel Zijner sterkte! [a] Jes. 6:3.
2 Looft Hem van wege Zijne mogend-
heden; looft Hem naar de menigvuldig-
heid Zijner grootheid!
3 Looft Hem met geklank der bazuin;
looft Hem met de luit en met de harp!
4 Looft Hem met de trommel en fluit;
looft Hem met snarenspel en orgel!
5 Looft Hem met hel klinkende cimbalen!
looft Hem met cimbalen van vreugdegeluid;
6 Alles, wat adem heeft, love den HEERE!
Halelujah!

DE SPREUKEN

VAN

SÁLOMO.

HOOFDSTUK 1.

Van de nuttigheid dezer spreuken, vs. 1. Plicht der kinderen jegens de ouders, 8: waarschuwing voor het gezelschap der goddeloozen, 10. De eeuwige Wijsheid zelve wordt ingevoerd, klagende, dat Zij veracht wordt; vermanende tot bekeering en dreigende allen ongehoorzamen het eeuwig verderf, belovende den gehoorzamen eene duurzame gelukzaligheid, 20.

DE spreuken van Sálomo, den zoon van
David, den koning van Israël,
2 Om wijsheid en tucht te weten; om
te verstaan redenen des verstands;
3 Om aan te nemen onderwijs van goed
verstand, gerechtigheid, en recht, en billijk-
heden;
4 Om den slechten kloekzinnigheid te
geven, den jongeling wetenschap en be-
dachtzaamheid.

5 Die wijs is, zal hooren, en zal in leere
toenemen; en die verstandig is, zal wijzen
raad bekomen;
6 Om te verstaan eene spreuk en de uit-
legging, de woorden der wijzen en hunne
raadselen.
7 [a] De vrees des HEEREN is het begin-
sel der wetenschap; de dwazen verachten
wijsheid en tucht.

[a] Job 28:28. Ps. 111:10. Spr. 9:10. Pred. 12:13.

8 Mijn zoon! hoor de tucht uws vaders,
en verlaat de leer uwer moeder niet;
9 Want zij zullen uwen hoofde een
aangenaam toevoegsel zijn, en ketenen
aan uwen hals.
10 Mijn zoon! indien de zondaars u
aanlokken, [a] bewillig niet; [a] Spr. 4:14.
11 Indien zij zeggen: Ga met ons, laat
ons loeren op bloed, ons versteken tegen
den onschuldige, zonder oorzaak;
12 Laat ons hen levend verslinden, als
het graf; ja, geheel en al, gelijk die in den
kuil nederdalen;
13 Alle kostelijk goed zullen wij vinden;
onze huizen zullen wij met roof vullen;
14 Gij zult uw lot midden onder ons wer-
pen; wij zullen allen eenen buidel hebben.
15 Mijn zoon! wandel niet met hen op
den weg; weer uwen voet van hun pad.
16 Want hunne [a] voeten loopen ten
booze; en zij haasten zich om bloed te
storten. [a] Jes. 59:7. Rom. 3:15.
17 Zekerlijk, het net wordt te vergeefs ge-
spreid voor de oogen van allerlei gevogelte;
18 En deze loeren op hun *eigen* bloed,
en versteken zich tegen hunne zielen.
19 Zoo zijn de paden van een' iegelijk,
die gierigheid pleegt; zij zal de ziel van
haren meester vangen.
20 De opperste Wijsheid roept overluid
daar buiten; Zij verheft Hare stem op de
straten.
21 Zij roept in het voorste der woelin-
gen; aan de deuren der poorten spreekt
Zij hare redenen in de stad:
22 Gij, slechten! hoe lang zult gij de
slechtigheid beminnen, en de spotters voor
zich de spotternij begeeren, en de zotten
wetenschap haten?
23 Keert u tot Mijne bestraffing; ziet, ik
zal Mijnen Geest ulieden overvloediglijk
uitstorten; ik zal Mijne woorden u be-
kend maken.
24 Dewijl Ik [a] geroepen heb, en gijlie-
den geweigerd hebt; Mijne hand uitgestrekt
heb, en er niemand was, die opmerkte;

[a] Jes. 65:12. 66:4. Jer. 13:10.

25 En gij al Mijnen raad verworpen, en
Mijne bestraffing niet gewild hebt;
26 Zoo zal Ik ook in ulieder verderf lachen;
Ik zal spotten, wanneer uwe vreeze komt.
27 Wanneer uwe vreeze [a] komt gelijk eene
verwoesting, en uw verderf aankomt als
een wervelwind; wanneer u benauwdheid
en angst overkomt; [a] Job 27:9. 35:12.

Jes. 1:15. Jer. 11:11. 14:12. Ezec. 8:18. Micha 3:4.

28 Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik
zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg
zoeken, maar zullen Mij niet vinden;
29 Daarom dat zij de wetenschap gehaat
hebben, en de vreeze des HEEREN niet
hebben verkoren.
30 Zij hebben in Mijnen raad niet be-
willigd; al Mijne bestraffingen hebben zij
versmaad;
31 Zoo zullen zij eten van de vrucht van
hunnen weg, en zich verzadigen met hunne
raadslagen.
32 Want de afkeering der slechten zal
hen dooden, en de voorspoed der zotten
zal hen verderven.
33 Maar die naar Mij hoort, zal zeker
wonen, en hij zal gerust zijn van de vreeze
des kwaads.

HOOFDSTUK 2.

Verscheidene beloften van groote nuttigheden aan hen, die de ware wijsheid met ijver najagen en verkrijgen, bijzonder dat zij geleid en bewaard zullen worden in den weg des levens, en behouden van het goddelooze gezelschap, hetwelk den weg des verderfs betreedt.

MIJN zoon! zoo gij mijne redenen aan-
neemt, en mijne geboden bij u weglegt;
2 Om uwe ooren naar wijsheid te doen
opmerken; *zoo* gij uw hart tot verstan-
digheid neigt;
3 Ja, zoo gij tot het verstand roept, uwe
stem verheft tot de verstandigheid;
4 [a] Zoo gij haar zoekt als zilver, en na-
speurt als verborgene schatten; [a] Matt. 13:44.
5 Dan zult gij de vreeze des HEEREN ver-
staan, en zult de kennis van God vinden.
6 [a] Want de HEERE geeft wijsheid; uit
Zijnen mond *komt* kennis en verstand.

[a] 1 Kon. 3:9, 12. Jakob. 1:5.

7 Hij legt weg voor de oprechten een be-
stendig wezen; Hij is een Schild dengenen,
die oprechtelijk wandelen;
8 Opdat zij de paden des rechts houden;
en Hij zal den weg Zijner gunstgenooten
bewaren.

9 Dan zult gij verstaan gerechtigheid, en recht, en billijkheden, *en* alle goede pad.

10 Als de wijsheid in uw hart zal gekomen zijn, en de wetenschap voor uwe ziel zal liefelijk zijn;

11 Zoo zal de bedachtzaamheid over u de wacht houden, de verstandigheid zal u behoeden;

12 Om u te redden van den kwaden weg, van den man, die verkeerdheden spreekt;

13 *Van degenen*, die de paden der oprechtheid verlaten, om te gaan in de wegen der duisternis;

14 Die blijde zijn in het kwaad doen, zich verheugen in de verkeerdheden des kwaden;

15 Welker paden verkeerd zijn, en afwijkende in hunne sporen;

16 Om u te redden van de vreemde vrouw, [a] van de onbekende, *die* met hare redenen vleit; [a] Spr. 5:3. 6:24. 7:5.

17 Die den leidsman harer jonkheid verlaat, en het verbond haars Gods vergeet;

18 Want haar huis helt naar den dood, en hare paden naar de overledenen.

19 Allen, die tot haar ingaan, zullen niet wederkomen, en zullen de paden des levens niet aantreffen;

20 Opdat gij wandelt op den weg der goeden, en houdt de paden der rechtvaardigen.

21 [a] Want de vromen zullen de aarde bewonen, en de oprechten zullen daarin overblijven; [a] Ps. 37:29.

22 [a] Maar de goddeloozen zullen van de aarde uitgeroeid worden, en de trouweloozen zullen er van uitgerukt worden.

[a] Job 18:17. Ps. 104:35.

HOOFDSTUK 3.

Vermaning tot bewaring van de geboden der wijsheid, vs. 1; tot vertrouwen op God en Zijnen raad, met waarschuwing voor eigen wijsheid, 5; tot de vreeze des Heeren, 7, tot milddadigheid aan de dienaars des Heeren en de armen, 9, 27; tot geduld in kastijding, 11. Van de gelukzaligheid, die de wijsheid medebrengt, hare dierbaarheid, hooge waardij en groote nuttigheid, 13; kwade handelingen, 29; twistgierigheid, 30; ongeduld, 31; den vervloekten toestand der goddeloozen, spotters en zotten, 33.

MIJN zoon! vergeet mijne wet niet; maar uw hart beware mijne geboden.

2 [a] Want langheid van dagen, en jaren van leven, en vrede zullen zij u vermeerderen.

[a] Deut. 8:1. 30:20.

3 Dat de goedertierenheid en de trouw u niet verlaten; [a] bind ze aan uwen hals; schrijf ze op de tafel uws harten. [a] Ex. 13:9. Deut. 6:8.

4 En vind gunst en goed verstand, in de oogen Gods en der menschen.

5 Vertrouw op den HEERE met uw gansche hart, en steun op uw verstand niet.

6 [a] Ken Hem in al uwe wegen, en Hij zal uwe paden recht maken. [a] 1 Kron. 28:9.

7 [a] Zijt niet wijs in uwe oogen; vrees den HEERE, en wijk van het kwade.

[a] Rom. 12:16.

8 Het zal eene medicijn voor uwen navel zijn, en eene bevochtiging voor uwe beenderen.

9 [a] Vereer den HEERE van uw goed, en van de eerstelingen al uwer inkomsten;

[a] Ex. 23:19. 34:26. Deut. 26:2, enz. Mal. 3:10. Luk. 14:13.

10 [a] Zoo zullen uwe schuren met overvloed vervuld worden, en uwe perskuipen van most overloopen. [a] Deut. 28:8.

11 [a] Mijn zoon! verwerp de tucht des HEEREN niet, en wees niet verdrietig over Zijne kastijding; [a] Job 5:17. Hebr. 12:5.

12 [a] Want de HEERE kastijdt dengene, dien Hij liefheeft, ja, gelijk een vader den zoon, *in denwelken* hij een welbehagen heeft. [a] Openb. 3:19.

13 Welgelukzalig is de mensch, *die* wijsheid vindt, en de mensch, *die* verstandigheid voortbrengt!

14 [a] Want haar koophandel is beter dan de koophandel van zilver, en hare inkomst dan het uitgegraven goud.

[a] Job 28:15. Ps. 19:11. Spr. 8:11, 19. 16:16.

15 [a] Zij is kostelijker dan robijnen; en al wat u lusten mag, is met haar niet te vergelijken. [a] Spr. 8:11.

16 Langheid der dagen is in hare rechterhand, in hare linkerhand rijkdom en eer.

17 Hare wegen zijn wegen der liefelijkheid, en al hare paden vrede.

18 Zij is een boom des levens dengenen, die ze aangrijpen, en elk een, die ze vasthoudt, wordt welgelukzalig.

19 De HEERE heeft de aarde door wijsheid gegrond, de hemelen door verstandigheid bereid.

20 Door Zijne wetenschap zijn de afgronden [a] gekloofd, en de wolken druipen dauw. [a] Gen. 1:9, 10.

21 Mijn zoon! laat ze niet afwijken van uwe oogen; bewaar de bestendige wijsheid en bedachtzaamheid.

22 Want zij zullen het leven voor uwe ziel zijn, en eene aangenaamheid voor uwen hals.

23 Dan zult gij uwen weg [a] zeker wandelen, en gij zult uwen voet niet stooten.

[a] Ps. 37:24. 91:11, 12.

24 [a] Zoo gij nederligt, zult gij niet schrik-

ken; maar gij zult nederliggen, en uw slaap zal zoet wezen.

[a] Lev. 6:26. Job 11:19. Ps. 3:6. 4:9. 91:5, 6.

25 Vrees niet voor haastigen schrik, noch voor de verwoesting der goddeloozen, als zij komt.

26 Want de HEERE zal met uwe hoop wezen, en Hij zal uwen voet bewaren van gevangen te worden.

27 Onthoud het goed van zijne meesters niet, als het in het vermogen uwer hand is te doen.

28 Zeg niet tot uwen naaste: Ga heen, en kom weder, en morgen zal ik geven, dewijl het bij u is.

29 Smeed geen kwaad tegen uwen naaste, aangezien hij met vertrouwen bij u woont.

30 Twist met een' mensch niet zonder oorzaak, zoo hij u geen kwaad gedaan heeft.

31 [a] Zijt niet nijdig over eenen man des gewelds, en verkies geene van zijne wegen.

[a] Ps. 37:1. 73:3. Spr. 23:17.

32 Want de afwijker is den HEERE een gruwel; maar Zijne [a] verborgenheid is met den oprechte.

[a] Ps. 25:14.

33 [a] De vloek des HEEREN is in het huis des goddeloozen; maar de woning der rechtvaardigen zal Hij zegenen.

[a] Lev. 26:14, enz. Deut. 28:15, enz. Mal. 2:2.

34 Zekerlijk, de [a] spotters zal Hij bespotten, maar den zachtmoedigen zal Hij genade geven.

[a] Jakob. 4:6. 1 Petr. 5:5.

35 De wijzen zullen eer beërven; maar elk een der zotten neemt schande op zich.

HOOFDSTUK 4.

Sálomo zichzelven als voorbeeld stellende, hoe hij van zijne ouders onderwezen is, vermaant weder met vele redenen tot bekoming van wijsheid, vs. 1; tot vermijding van de paden der goddeloozen, 14; tot bewaring van de woorden der wijsheid, 20; tot heiligheid van geest en lichaam; in besturing des harten, des monds, der oogen en der voeten, 23.

HOORT, gij kinderen! de tucht des vaders, en merkt op, om verstand te weten.

2 Dewijl ik ulieden goede leer geve, verlaat mijne wet niet.

3 Want ik was mijns vaders zoon, [a] teeder, en een eenige voor het aangezicht mijner moeder.

[a] 1 Kron. 29:1.

4 [a] Hij nu leerde mij, en zeide tot mij: Uw hart houde mijne woorden vast; onderhoud mijne geboden, en leef.

[a] 1 Kron. 28:9.

5 Verkrijg wijsheid, verkrijg verstand; vergeet niet, en wijk niet van de redenen mijns monds.

6 Verlaat ze niet, en zij zal u behoeden; heb ze lief, en zij zal u bewaren.

7 De wijsheid is het voornaamste; [a] verkrijg *dan* wijsheid, en verkrijg verstand met al uwe bezitting.

[a] Spr. 23:23.

8 Verhef ze, en zij zal u verhoogen; zij zal u vereeren, als gij haar omhelzen zult.

9 [a] Zij zal uwen hoofde een aangenaam toevoegsel geven, eene sierlijke kroon zal zij u leveren.

[a] Spr. 1:19.

10 Hoor, mijn zoon! en neem mijne redenen aan, en de jaren des levens zullen u vermenigvuldigd worden.

11 Ik onderwijs u in den weg der wijsheid; ik doe u treden in de rechte sporen.

12 In uw gaan zal uw tred niet benauwd worden, en indien gij loopt, [a] zult gij niet struikelen.

[a] Ps. 91:11.

13 Grijp de tucht aan, laat niet af; bewaar ze; want zij is uw leven.

14 [a] Kom niet op het pad der goddeloozen, en treed niet op den weg der boozen.

[a] Ps. 1:1. Spr. 1:10, 15.

15 Verwerp dien; ga er niet door; wijk er van, en ga voorbij.

16 Want zij slapen niet, zoo zij geen kwaad gedaan hebben; en hun slaap wordt weggenomen, zoo zij niet *iemand* hebben doen struikelen.

17 Want zij eten brood der goddeloosheid, en drinken wijn van enkel geweld.

18 Maar het pad der rechtvaardigen is gelijk een schijnend licht, voortgaande en lichtende tot den vollen dag toe.

19 De weg der goddeloozen is als donkerheid; zij weten niet, waarover zij struikelen zullen.

20 Mijn zoon! merk op mijne woorden; neig uw oor tot mijne redenen.

21 Laat ze niet wijken van uwe oogen; behoud ze in het midden uws harten.

22 Want zij [a] zijn het leven dengenen, die ze vinden, en eene medicijn voor hun geheele vleesch.

[a] Spr. 4:13.

23 Behoed uw hart boven al wat te bewaren is; want daaruit zijn de uitgangen des levens.

24 Doe de verkeerdheid des monds van u weg, en doe de verdraaidheid der lippen verre van u.

25 Laat uwe oogen rechtuit zien, en uwe oogleden zich recht voor u heen houden.

26 Weeg den gang uws voets, en laat al uwe wegen wel gevestigd zijn.

27 [a] Wijk niet ter rechter- of ter linkerhand; wend uwen voet af van het kwade.

[a] Deut. 5:32. 28:14.

HOOFDSTUK 5.

Vermaning tot studeering der wijsheid, vs. 1; ernstige waarschuwing tegen ontucht, 3; vermaning tot een kuisch en vroolijk leven in den echten staat, 15. God ziet alles, en straft de goddeloozen in hunne zonden, 21.

MIJN zoon! merk op mijne wijsheid; neig uw oor tot mijn verstand;

2 Opdat gij alle bedachtzaamheid behoudt, en uwe lippen wetenschap bewaren.

3 Want de lippen der vreemde *vrouw* druppen [a] honigzeem, en haar gehemelte is gladder dan olie; [a] Spr. 2:16. 6:24.

4 Maar het laatste van haar is bitter als alsem, scherp als een tweesnijdend zwaard.

5 [a] Hare voeten dalen naar den dood, hare treden houden de hel vast. [a] Spr. 7:27.

6 Opdat gij het pad des levens niet zoudt wegen, zijn hare gangen ongestadig, *dat* gij het niet merkt.

7 Nu dan, gij kinderen! hoort naar mij, en wijkt niet van de redenen mijns monds.

8 Maak uwen weg verre van haar, en nader niet tot de deur van haar huis;

9 Opdat gij anderen uwe eer niet geeft, en uwe jaren [a] den wreede; [a] Spr. 6:34, 35.

10 Opdat de vreemden zich niet verzadigen van uw vermogen, en al uw smartelijke arbeid niet *kome* in het huis des onbekenden;

11 En gij in uw laatste brult, als uw vleesch, en uw lijf verteerd is;

12 En zegt: Hoe heb ik de tucht gehaat, en mijn hart de bestraffing versmaad!

13 En heb niet gehoord naar de stem mijner onderwijzers, noch mijne ooren geneigd tot mijne leeraars!

14 Ik ben bijna in alle kwaad geweest, in het midden der gemeente en der vergadering!

15 Drink water uit uwen bak, en vloeden uit het midden van uwen bornput;

16 Laat uwe fonteinen zich buiten verspreiden, *en* de waterbeken op de straten;

17 Laat ze de uwe alleen zijn, en van geene vreemden met u.

18 Uwe springader zij gezegend; en verblijd u van wege de huisvrouw uwer jeugd;

19 Eene zeer liefelijke hinde, en een aangenaam steengeitje; laat u hare borsten te allen tijd dronken maken; dool steeds in hare liefde.

20 En waarom zoudt gij, mijn zoon! in eene vreemde dolen, en den schoot der onbekende omvangen?

21 Want eens iegelijks wegen zijn voor de [a] oogen des HEEREN, en Hij weegt al zijne gangen.

[a] 2 Kron. 16:9. Job 31:4. 34:21. Spr. 15:3. Jer. 16:17. 32:19.

22 Den goddelooze zullen zijne ongerechtigheden vangen, en met de banden zijner zonden zal hij vastgehouden worden.

23 Hij zal sterven, omdat hij zonder tucht geweest is, en in de grootheid zijner dwaasheid zal hij verdwalen.

HOOFDSTUK 6.

Waarschuwing tegen borgtocht, vs. 1; tegen luiheid, met beschaming door het voorbeeld der mieren, 6, beschrijving van eenen deugniet, 12. Zes, ja, zeven dingen, die God haat, 16. Plicht der kinderen jegens het goed onderwijs hunner ouders, met schoone beloften, 20; inzonderheid van bewaring voor de verleiding van ontuchtige vrouwen, die met hare schadelijke vruchten, haar onzalig einde en dat van hare aanhangers beschreven worden, 24. Vergelijking van diefstal en overspel, 30.

MIJN zoon! zoo gij voor uwen naaste borg geworden zijt, voor eenen vreemde uwe hand toegeklapt hebt;

2 Gij zijt verstrikt met de redenen uws monds; gij zijt gevangen met de redenen uws monds.

3 Doe nu dit, mijn zoon! en red u, dewijl gij in de hand uws naasten gekomen zijt; ga, onderwerp uzelven, en sterk uwen naaste.

4 Laat uwen oogen geen' slaap toe, noch uwen oogleden sluimering;

5 Red u, als eene ree uit de hand *des jagers*, en als een vogel uit de hand des vogelvangers.

6 Ga tot de mier, gij luiaard! zie hare wegen, en word wijs.

7 Dewelke, geenen overste, ambtman noch heerscher hebbende,

8 Haar brood bereidt in den zomer, hare spijs vergadert in den oogst.

9 Hoe lang zult gij, [a] luiaard! nederliggen? wanneer zult gij van uwen slaap opstaan?

[a] Spr. 13:4. 20:4. 24:33, 34.

10 Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens, al nederliggende;

11 Zoo zal uwe armoede *u* overkomen als een wandelaar, en uw gebrek als een gewapend man.

12 Een Belials mensch, een ondeugdzaam man gaat met verkeerdheid des monds om;

13 Wenkt met zijne oogen, spreekt met zijne voeten, leert met zijne vingeren;

14 In zijn hart zijn verkeerdheden, hij smeedt te aller tijd kwaad; hij werpt twisten in.

15 Daarom zal zijn verderf haastelijk komen; hij zal schielijk verbroken worden, dat er geen genezen aan zij.

16 Deze zes haat de HEERE; ja, zeven zijn Zijne ziel een gruwel:

17 [a]Hooge oogen, eene valsche tong, en handen, die onschuldig bloed vergieten; [a] Spr. 30:13.

18 Een hart, dat ondeugdzame gedachten smeedt; [a]voeten, die zich haasten, om tot kwaad te loopen; [a] Rom. 3:15.

19 Een valsch getuige, *die* leugenen blaast; en die tusschen broederen krakeelen inwerpt.

20 Mijn zoon! [a]bewaar het gebod uws vaders, en verlaat de wet uwer moeder niet. [a] Spr. 1:8.

21 Bind ze steeds aan uw [a]hart; hecht ze aan uwen hals. [a] Spr. 3:3.

22 Als gij wandelt, zal [a]dat u geleiden; als gij nederligt, zal het over u de wacht houden; als gij wakker wordt, zal hetzelve *met* u spreken. [a] Spr. 3, 23, 24.

23 Want het [a]gebod is eene lamp, en de wet is een licht, en de bestraffingen der tucht zijn de weg des levens; [a] Ps. 19:9. 119:105.

24 Om u te bewaren voor de kwade vrouw, voor het [a]gevlei der vreemde tong. [a] Spr. 2:16. 5:3. 7:5.

25 Begeer hare schoonheid niet in uw hart, en laat ze u niet vangen met hare oogleden.

26 Want door eene vrouw, *die* eene hoer is, komt men tot een stuk broods; en eens mans huisvrouw jaagt de kostelijke ziel.

27 Zal iemand vuur in zijnen boezem nemen, dat zijne kleederen niet verbrand worden?

28 Zal iemand op kolen gaan, dat zijne voeten niet bernen?

29 Alzoo die tot zijns naasten huisvrouw ingaat; al wie haar aanroert, zal niet onschuldig gehouden worden.

30 Men doet eenen dief geene verachting aan, als hij steelt om zijne ziel te vullen, dewijl hij honger heeft;

31 En gevonden zijnde, vergeldt hij het [a]zevenvoudig; hij geeft al het goed van zijn huis. [a] Ex. 22:1, 4.

32 *Maar* die met eene vrouw overspel doet, is verstandeloos; hij verderft zijne ziel, die dat doet;

33 Plage en schande zal hij vinden, en zijn smaad zal niet uitgewischt worden.

34 Want jaloerschheid is eene grimmigheid des mans; en in den dag der wraak zal hij niet verschoonen.

35 Hij zal geene verzoening aannemen; en hij zal niet bewilligen, ofschoon gij het geschenk vergroot.

HOOFDSTUK 7.

Sálomo vermaant tot vertrouwelijke, innerlijke en sterke gemeenschap met de wijsheid, vs. 1; om bewaard te worden van de verleiding der onkuische vrouwen, 5; waarvan hij een bijzonder voorbeeld voor oogen stelt, zeer levendig afbeeldende de kunstige handelingen eener overspeleres en de verleiding van een onkundig jongeling, met ernstige afmaning van zulke goddeloosheid, 6, enz.

MIJN zoon! bewaar mijne redenen, en leg mijne geboden bij u weg.

2 [a]Bewaar mijne geboden, en leef, en mijne wet als den appel uwer oogen. [a] Lev. 18:5. Spr. 4:4.

3 [a]Bind ze aan uwe vingeren; schrijf ze op de tafel uws harten. [a] Deut. 6:8. 11:18.

4 Zeg tot de wijsheid: Gij zijt mijne zuster; en heet het verstand uwen bloedvriend.

5 [a]Opdat zij u bewaren voor de vreemde vrouw, voor de onbekende, *die* met hare redenen vleit. [a] Spr. 5:3.

6 Want door het venster van mijn huis, door mijne tralie keek ik uit;

7 En ik zag onder de slechten; ik merkte onder de jonge gezellen eenen verstandeloozen jongeling;

8 Voorbijgaande op de straat, nevens haren hoek, en hij trad op den weg van haar huis;

9 In de schemering, in den avond des daags, in den zwarten nacht en de donkerheid;

10 En ziet, eene vrouw ontmoette hem in hoerenversiersel, en met het hart op hare hoede;

11 [a]Deze was woelachtig en wederstrevig; hare voeten bleven in haar huis niet; [a] Spr. 9:13.

12 Nu buiten, dan op de straten zijnde, en bij alle hoeken loerende;

13 En zij greep hem aan, en kuste hem; zij sterkte haar aangezicht, en zeide tot hem:

14 Dankoffers zijn bij mij; ik heb heden mijne geloften betaald;

15 Daarom ben ik uitgegaan u te gemoet, om uw aangezicht naarstiglijk te zoeken, en ik heb u gevonden.

16 Ik heb mijne bedstede met tapijtsieraad toegemaakt, met uitgehouwene werken, met fijn linnen van Egypte;

17 Ik heb mijn leger met mirre, aloë en kaneel welriekende gemaakt;

18 Kom, laat ons dronken worden van minnen tot den morgen toe; laat ons ons vroolijk maken in groote liefde.

19 Want de man is niet in zijn huis; hij is eenen verren weg getogen;

20 Hij heeft eenen bundel gelds in zijne hand genomen; ten bestemden dage zal hij naar zijn huis komen.

21 Zij bewoog hem door de veelheid van haar onderricht; zij dreef hem aan door het gevlei harer lippen.

22 Hij ging haar straks achterna, gelijk een os ter slachting gaat, en gelijk een dwaas tot de tuchtiging der boeien;

23 Totdat hem de pijl zijne lever doorsneed; [a]gelijk een vogel zich haast naar den strik, en niet weet, dat dezelve tegen zijn leven is. *a* Spr. 1:17.

24 Nu dan, kinderen! hoort naar mij, en luistert naar de redenen mijns monds.

25 Laat uw hart tot hare wegen niet wijken; dwaalt niet op hare paden.

26 Want zij heeft vele gewonden nedergeveld, en al hare gedooden zijn machtig vele.

27 [a]Haar huis zijn wegen des grafs, dalende naar de binnenkameren des doods.

a Spr. 2.18. 5:5.

HOOFDSTUK 8.

De eeuwige zelfstandige Wijsheid des Vaders (de Zoon Gods, onze Heere Jezus Christus) wordt hier ingevoerd, predikende tot alle soorten van menschen openbaar en duidelijk, vs 1, van Hare leer, 6; hooge waardij, 10, natuur, 12; souvereine macht en heerschappij, 15, met verhaal van de gelukzaligheid dergenen, die haar aannemen, 17; hare eeuwige Godheid, onbegrijpelijke geboorte uit den Vader en eenheid met Hem, 22; haar zaligmakend ambt en gemeenzame openbaring aan de menschenkinderen, 31; vermanende tot gehoorzaamheid, met belofte van zaligheid, en waarschuwende tegen ongehoorzaamheid, met bedreiging van eeuwig verderf, 32.

ROEPT [a]de Wijsheid niet? en verheft *niet* de Verstandigheid Hare stem?

a Spr. 1:20, 21.

2 Op de spits der hooge plaatsen, aan den weg, ter plaatse, waar paden zijn, staat Zij;

3 Aan de zijde der poorten, voor aan de stad, *aan* den ingang der deuren roept Zij overluid:

4 Tot u, o mannen! roep Ik, en Mijne stem is tot der menschen kinderen.

5 Gij slechten! verstaat kloekzinnigheid, en gij zotten! verstaat *met het* hart.

6 Hoort, want Ik zal vorstelijke dingen spreken, en de opening Mijner lippen zal enkel billijkheid zijn.

7 Want Mijn gehemelte zal de waarheid bedachtelijk uitspreken, en de goddeloosheid is Mijnen lippen een gruwel.

8 Al de redenen Mijns monds zijn in gerechtigheid; er is niets verdraaids, noch verkeerds in.

9 Zij zijn allen recht voor dengene, die verstandig is, en rechtmatig voor degenen, die wetenschap vinden.

10 Neemt Mijne tucht aan, en niet zilver, en wetenschap, meer dan het uitgelezen uitgegraven goud.

11 [a]Want wijsheid is beter dan robijnen, en al wat men begeeren mag is met haar niet te vergelijken. *a* Job 28:15. Ps. 19:11. Spr. 3:14:15. 16:16.

12 Ik, Wijsheid, woon *bij* de kloekzinnigheid, en vinde de kennis van alle bedachtzaamheid.

13 De vreeze des HEEREN is, te haten het kwade, de hoovaardigheid, en den hoogmoed, en den kwaden weg; Ik haat ook den mond der verkeerdheden.

14 Raad en het wezen zijn Mijne; Ik ben het Verstand, Mijne is de Sterkte.

15 Door Mij regeeren de koningen, en de vorsten stellen gerechtigheid.

16 Door Mij heerschen de heerschers, en de prinsen, al de rechters der aarde.

17 Ik heb lief, die Mij liefhebben; en die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.

18 [a]Rijkdom, en eer is bij Mij, duurachtig goed, en gerechtigheid. *a* Spr. 3:16.

19 [a]Mijne vrucht is beter dan uitgegraven goud, en dan dicht goud; en Mijn inkomen dan uitgelezen zilver. *a* Spr. 3:14.

20 Ik doe wandelen op den weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts;

21 Opdat ik Mijnen liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hunne schatkameren vervullen.

22 De HEERE bezat Mij *in het* beginsel Zijns wegs, vóór Zijne werken, van toen aan.

23 Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van den [a]aanvang, van de oudheden der aarde aan. *a* Joh. 1:1.

24 Ik was geboren, als de afgronden nog niet waren, als nog geene fonteinen waren, zwaar van water;

25 Aleer de bergen ingevest waren, vóór de heuvelen was Ik geboren.

26 Hij had de aarde nog niet gemaakt, noch de velden, noch den aanvang van de stofjes der wereld.

27 Toen Hij de hemelen bereidde, was Ik daar, [a]toen Hij eenen cirkel over het vlakke des afgronds beschreef; *a* Job 26:10.

28 Toen Hij de opperwolken van boven vestigde, toen Hij [a]de fonteinen des afgronds vastmaakte; *a* Gen. 7:11.

29 Toen Hij der zee haar perk zette, opdat

de wateren [a] Zijn bevel niet zouden overtreden; toen Hij de grondvesten der aarde stelde; *a* Gen. 1:9, 10. Job 38:10, 11. Ps. 104:9.

30 Toen was Ik een voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks *Zijne* vermakingen, [a] te allertijd voor Zijn aangezicht spelende; *a* Joh. 5:17.

31 Spelende in de wereld Zijns aardrijks, en Mijne vermakingen zijn met der menschen kinderen.

32 Nu dan, kinderen! hoort naar Mij; want [a] welgelukzalig zijn zij, *die* Mijne wegen bewaren. *a* Ps. 119:1, 2. 128:1. Luk. 11:28.

33 Hoort de tucht, en wordt wijs, en verwerpt *die* niet.

34 Welgelukzalig is de mensch, die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijne poorten, waarnemende de posten Mijner deuren.

35 Want die Mij vindt, vindt het leven, [a] en trekt een welgevallen van den HEERE. *a* Spr. 12:2.

36 Maar die *tegen* Mij zondigt, doet zijne ziel geweld aan; allen, die Mij haten, hebben den dood lief.

HOOFDSTUK 9.

Hier wordt het genadewerk van onzen Heere Christus, Die Zijn volk door Zijn Woord en Geest tot Zijne (der opperste Wijsheid) zalige gemeenschap roept en brengt, voorgesteld onder de gelijkenis van de toebereiding eens maaltijds en noodiging van gasten, vs. 1; met eene tegenstelling van den aard en toestand van spotters en wijzen, 7; en in het tegendeel het verleidelijke en verderfelijke werk van den Satan, onder de gelijkenis van eene zotte vrouw (vijandin der opperste Wijsheid), welke ook hare gasten noodigt, maar tot hun eeuwig verderf, 13.

DE opperste Wijsheid heeft Haar huis gebouwd; Zij heeft Hare zeven pilaren gehouwen.

2 Zij heeft Haar slachtvee geslacht; Zij heeft Haren wijn gemengd; ook heeft Zij Hare tafel toegericht.

3 Zij heeft Hare dienstmaagden uitgezonden; Zij noodigt op de [a] tinnen van de hoogten der stad: *a* Spr. 8:2.

4 Wie is slecht? hij keere zich herwaarts! tot den verstandelooze zegt Zij:

5 Komt, eet van Mijn brood, en drinkt van den wijn, *dien* Ik gemengd heb.

6 Verlaat de slechtigheden, en leeft; en treedt in den weg des verstands.

7 Wie den spotter tuchtigt, behaalt zich schande; en die den goddelooze bestraft, zijne schandvlek.

8 [a] Bestraf den spotter niet, opdat hij u niet hate; bestraf den wijze, en hij zal u liefhebben. *a* Matt. 7:6.

9 Leer den wijze, zoo zal hij nog wijzer worden; onderwijs den rechtvaardige, zoo zal hij in leer toenemen.

10 [a] De vreeze des HEEREN is het beginsel der wijsheid, en de wetenschap der heiligen is verstand. *a* Job 28:28. Ps. 111:10. Spr. 1:7.

11 Want door Mij zullen uwe [a] dagen vermenigvuldigen, en de jaren des levens zullen u toegedaan worden. *a* Spr. 10:27.

12 Indien gij wijs zijt, gij zijt wijs voor uzelven; en zijt gij een spotter, gij zult het alleen dragen.

13 Eene zotte vrouw [a] is woelachtig, de slechtigheid *zelve*, en weet niet met al. *a* Spr. 7:11.

14 En zij zit aan de deur van haar huis, op eenen stoel, *op* de hooge plaatsen der stad;

15 Om te roepen degenen, die *op* den weg voorbijgaan, die hunne paden recht maken, *zeggende:*

16 Wie is slecht? hij keere zich herwaarts! en tot den verstandelooze zegt zij:

17 [a] De gestolen wateren zijn zoet, en het verborgen brood is liefelijk. *a* Spr. 20:17.

18 Maar hij weet niet, dat aldaar [a] dooden zijn; hare genooden zijn in de diepten der hel. *a* Spr. 2:18.

HOOFDSTUK 10.

Van wijze en zotte kinderen, vs. 1; onrechtvaardigen en rechtvaardigen, rijkdom en armoede, 2, 3, 15, 22; luiheid en vlijt, 4, 5, 26; zegen en gelukzaligheid der rechtvaardigen, en onheil der goddeloozen, 6, 7, 16, 24 tot 30; wijsheid en dwaasheid in het spreken, 8, 10, 11, 13, 14, 19, 20, 21, 31, 32; oprechtheid en verkeerdheid in wandel, 9; wenken der oogen, 10; haat en liefde, 12; tucht, 17; achterklap, 18; tegenstrijdige lust der zotten en wijzen, 23.

DE spreuken van Sálomo.
[a] Een wijs zoon verblijdt den vader; maar een zot zoon is zijner moeder droefheid. *a* Spr. 15:20.

2 [a] Schatten der goddeloosheid doen geen nut; maar de gerechtigheid redt van den dood. *a* Spr. 11:4.

3 De HEERE laat de ziel des rechtvaardigen niet hongeren; maar de have der goddeloozen stoot Hij weg.

4 [a] Die met eene bedriegelijke hand werkt, wordt arm; maar de hand der vlijtigen maakt rijk. *a* Spr. 12:24.

5 Die in den zomer vergadert, is een verstandig zoon; *maar* die in den oogst vast slaapt, is een zoon, die beschaamd maakt.

6 Zegeningen zijn op het hoofd des rechtvaardigen; maar het geweld bedekt den mond der goddeloozen.

7 De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn; maar de naam der goddeloozen zal verrotten.

8 Die wijs van hart is, neemt de geboden

aan; maar [a] die dwaas is van lippen, zal omgeworpen worden. *a* Spr. 10:10.

9 Die in oprechtheid wandelt, wandelt zeker; maar die zijne wegen verkeert, zal bekend worden.

10 Die met het oog wenkt, richt smart aan; en een dwaas van lippen zal omgeworpen worden.

11 [a] De mond des rechtvaardigen is eene springader des levens; maar het geweld bedekt den mond der goddeloozen. *a* Spr. 13:14.

12 Haat verwekt krakeelen; [a] maar de liefde dekt alle overtredingen toe.

a 1 Kor. 13:7. 1 Petr. 4:8.

13 In de lippen des verstandigen wordt wijsheid gevonden; [a] maar op den rug des verstandeloozen de roede. *a* Spr. 20:30.

14 De wijzen leggen wetenschap weg; maar den mond des dwazen is de verstoring nabij.

15 Des rijken goed is eene stad zijner sterkte; de armoede der geringen is hunne verstoring.

16 Het werk des rechtvaardigen is ten leven; de inkomst des goddeloozen is ter zonde.

17 Het pad tot het leven is desgenen, die de tucht bewaart; maar die de bestraffing verlaat, doet dwalen.

18 Die den haat bedekt, is van valsche lippen, en die een kwaad gerucht voortbrengt, is een zot.

19 In de veelheid der woorden ontbreekt de overtreding niet; maar die zijne lippen wederhoudt, is kloekverstandig.

20 De tong des rechtvaardigen is uitgelezen zilver; het hart der goddeloozen is weinig *waard*.

21 De lippen des rechtvaardigen voeden er velen; maar de dwazen sterven door gebrek van verstand.

22 De zegen des HEEREN, die maakt rijk; en Hij voegt er geene smart bij.

23 Het is voor den zot [a] als spel, schandelijkheid te doen; maar voor een' man van verstand, wijsheid *te plegen*. *a* Spr. 14:9.

24 De vreeze des goddeloozen, die zal hem overkomen; maar de begeerte der rechtvaardigen zal *God* geven.

25 Gelijk een wervelwind voorbijgaat, alzoo is de goddelooze niet *meer;* maar de rechtvaardige is eene eeuwige grondvest.

26 Gelijk edik den tanden, en gelijk rook den oogen is, zoo is de luie dengenen, die hem uitzenden.

27 [a] De vreeze des HEEREN vermeerdert de dagen; maar de jaren der goddeloozen worden verkort. *a* Spr. 9:11.

28 De hoop der rechtvaardigen is blijdschap; maar de [a] verwachting der goddeloozen zal vergaan. *a* Job 8:13, 14. 11:20. Ps. 112:10.

29 De weg des HEEREN is [a] voor den oprechte sterkte; maar voor de werkers der ongerechtigheid verstoring. *a* Spr. 13:6.

30 De rechtvaardige zal in eeuwigheid niet bewogen worden; maar de goddeloozen zullen de aarde niet bewonen.

31 De mond des rechtvaardigen brengt overvloediglijk wijsheid voort; maar de tong der verkeerdheden zal uitgeroeid worden.

32 De lippen des rechtvaardigen weten wat gevallig is; maar de mond der goddeloozen enkel verkeerdheid.

HOOFDSTUK 11.

Van valsch gewicht, vs. 1; hoovaardij en nederigheid, 2; oprechtheid en verkeerdheid in wandel, 3, 20; rijkdom der goddeloozen, 4, 28; huichelarij, 9; rechtvaardigen en goddeloozen, 8, 10, 11, 18, 21, 23, 28, 30, 31; verachting der naasten, 12; achterklap, 13; raadslieden, 14; borgtocht, 15, eene goede en kwade vrouw, 16, 22; goedertierenheid en wreedheid, 17; milddadigheid en gierigheid, 24, 25, 26; goed en kwaad, 27; ongeregelde huishouding, 29.

EENE [a] bedriegelijke weegschaal is den HEERE een gruwel; maar een volkomen weegsteen is Zijn welgevallen.

a Lev. 19:36. Deut. 25:13. Spr. 16:11. 20:10, 23.

2 [a] Als de hoovaardigheid komt, zal de schande ook komen; [b] maar met de ootmoedigen is wijsheid. *a* Spr. 16:18. 18:12. *b* Spr. 15:33. 18:12.

3 [a] De oprechtheid der oprechten leidt hen; maar de verkeerdheid der trouweloozen verstoort hen. *a* Spr. 13:6.

4 [a] Goed doet geen nut ten dage der verbolgenheid; maar de gerechtigheid redt van den dood. *a* Spr. 10:2. Ezec. 7:19. Zef. 1:18.

5 De gerechtigheid des oprechten maakt zijnen weg recht; maar de goddelooze valt door zijne goddeloosheid.

6 De gerechtigheid der vromen zal hen redden; maar de trouweloozen [a] worden gevangen in *hunne* verkeerdheid. *a* Spr. 5:22.

7 Als de goddelooze mensch sterft, vergaat zijne verwachting; zelfs is de allersterkste hoop vergaan.

8 [a] De rechtvaardige wordt uit benauwdheid bevrijd; [b] en de goddelooze komt in zijne plaats. *a* Ps. 34:20. *b* Spr. 21:18.

9 De huichelaar verderft zijnen naaste door den mond; maar door wetenschap worden de rechtvaardigen bevrijd.

10 Eene stad springt op van vreugde over het welvaren der rechtvaardigen; en als de goddeloozen vergaan, is er gejuich.

11 Door den zegen der oprechten wordt eene stad verheven; maar door den mond der goddeloozen wordt zij verbroken.

12 Die verstandeloos is, veracht zijnen naaste; maar een man van groot verstand zwijgt stil.

13 Die *als* een achterklapper wandelt, openbaart het heimelijke; maar die getrouw is van geest, bedekt de zaak.

14 [a] Als er geene wijze raadslagen zijn, vervalt het volk; maar de behoudenis is in de veelheid der raadslieden. a 1 Kon. 12:1, enz.

15 Als *iemand voor* een' vreemde borg geworden is, hij zal zekerlijk verbroken worden; maar wie degenen haat, die *in de hand* klappen, is zeker.

16 Eene aangename huisvrouw houdt de eer vast, gelijk de geweldigen den rijkdom vasthouden.

17 Een goedertieren mensch doet zijne ziel wel; maar die wreed is, beroert zijn vleesch.

18 De goddelooze doet een valsch werk; maar *voor* dengene, die gerechtigheid zaait, is trouwe loon.

19 Alzoo is de gerechtigheid ten leven, gelijk die het kwade najaagt, naar zijnen dood *jaagt*.

20 De verkeerden van hart zijn den HEERE een gruwel; maar de oprechten van weg zijn Zijn welgevallen.

21 [a] Hand aan hand zal de booze niet onschuldig zijn; maar het zaad der rechtvaardigen zal ontkomen. a Spr. 16:5.

22 Eene schoone vrouw, die van rede afwijkt, is eene gouden bagge in eenen varkenssnuit.

23 De begeerte der rechtvaardigen is alleenlijk het goede; maar de verwachting der goddeloozen is verbolgenheid.

24 Er is een, die uitstrooit, denwelken nog meer toegedaan wordt; en een, die meer inhoudt dan recht is; maar het is tot gebrek.

25 [a] De zegenende ziel zal vet gemaakt worden; en die bevochtigt, zal ook zelf een vroege regen worden. a Ps. 112:9. 2 Kor. 9:9.

26 Wie koren inhoudt, dien vloekt het volk; maar zegening zal zijn over het hoofd des verkoopers.

27 Wie het goede vroeg nazoekt, zoekt welgevalligheid; maar [a] wie het kwade natracht, dien zal het overkomen.
a Ps. 7:17. 9:16. 10:2. 57:7.

28 Wie op zijnen rijkdom vertrouwt, die zal vallen; maar [a] de rechtvaardigen zullen groenen als loof. a Ps. 1:3, 4. 92:13.

29 Wie zijn huis beroert, zal wind erven; en de dwaas zal een knecht zijn desgenen, die wijs van hart is.

30 De vrucht des rechtvaardigen is een boom des levens; en wie zielen vangt, is wijs.

31 Ziet, den rechtvaardige wordt vergolden op de aarde, [a] hoeveel te meer den goddelooze en zondaar! a 1 Petr. 4:17, 18.

HOOFDSTUK 12.

Tucht, vs. 1; goede, rechtvaardige, oprechte en goddelooze menschen, 2, 3, 5, 7, 10, 12, 21, 26; kloeke en achtelooze vrouwen, 4; goed en kwaad, waar en valsch spreken en getuigen, 6, 8, 13, 14, 17, 18, 22; zedigen en pochers, 9; vlijtigen en lediggangers, of bedriegers, 11, 24, 27; toorn en roem der dwazen en stilzwijgendheid der verstandigen, 16, 23; bekommering en blijdschap des harten, 25; pad der gerechtigheid, 28.

WIE de tucht liefheeft, die heeft de wetenschap lief; maar wie de bestraffing haat, is onvernuftig.

2 De goede zal een welgevallen trekken van den HEERE; maar eenen man van schandelijke verdichtselen zal Hij verdoemen.

3 De mensch zal niet bevestigd worden door goddeloosheid; [a] maar de wortel der rechtvaardigen zal niet bewogen worden. a Spr. 10:25.

4 [a] Eene kloeke huisvrouw is eene kroon haars heeren; maar die beschaamd maakt, is als verrotting in zijne beenderen. a 1 Kor. 11:7.

5 Der rechtvaardigen gedachten zijn recht; der goddeloozen raadslagen zijn bedrog.

6 [a] De woorden der goddeloozen zijn [b] om op bloed te loeren; maar de mond der oprechten zal ze redden. a Spr. 1:11, 18. b Spr. 11:9.

7 [a] De goddeloozen worden omgekeerd, dat zij niet *meer* zijn; maar het huis der rechtvaardigen zal bestaan. a Ps. 37:36, enz. Spr. 11:21.

8 Een ieder zal geprezen worden naar dat zijne verstandigheid is; maar die verkeerd van hart is, zal tot verachting wezen.

9 Beter is, die zich [a] gering acht, en eenen knecht heeft, dan die zichzelven eert, en des broods gebrek heeft. a Spr. 13:7.

10 De rechtvaardige [a] kent het leven van zijn beest; maar de barmhartigheden der goddeloozen zijn wreed. a Deut. 25:4.

11 [a] Die zijn land bouwt, zal van brood verzadigd worden; maar die ijdele *menschen* volgt, is verstandeloos. a Spr. 28:19.

12 De goddelooze begeert het net der boozen; maar de wortel der rechtvaardigen zal uitgeven.

13 [a] In de overtreding der lippen is de strik des boozen; maar de rechtvaardige zal uit de benauwdheid uitkomen. a Spr. 10:14. 18:7.

14 [a] Een ieder wordt van de vrucht des monds met goed verzadigd; en de vergelding van des menschen handen zal hij tot zich wederbrengen. [a] Spr. 13:2.

15 [a] De weg des dwazen is recht in zijne oogen; maar die naar raad hoort, is wijs. [a] Spr. 3:7.

16 De toorn des dwazen wordt ten zelven dage bekend; maar die kloekzinnig is, bedekt de schande.

17 [a] Die waarheid voortbrengt, maakt gerechtigheid bekend; maar een getuige der valschheden, bedrog. [a] Spr. 14:5.

18 [a] Daar is een, die *woorden* als steken van een zwaard onbedachtelijk uitspreekt; maar de tong der wijzen is medicijn. [a] Ps. 57:5. 59:8. Spr. 16:27.

19 Eene waarachtige lip zal bevestigd worden in eeuwigheid; maar eene valsche tong is *maar* voor een oogenblik.

20 Bedrog is in het hart dergenen, die kwaad smeden; maar degenen, die vrede raden, hebben blijdschap.

21 Den rechtvaardigen zal geen leed wedervaren; maar de goddeloozen zullen met kwaad vervuld worden.

22 Valsche lippen zijn den HEERE een gruwel; maar die trouwelijk handelen, zijn zijn welgevallen.

23 [a] Een kloekzinnig mensch bedekt de wetenschap; maar het hart der zotten [b] roept dwaasheid uit. [a] Spr. 13:16. 15:2. [b] Spr. 13:16. 15:2.

24 [a] De hand der vlijtigen zal heerschen; maar de bedriegers zullen onder cijns wezen. [a] Spr. 10:4.

25 [a] Bekommernis in het hart des menschen buigt het neder; maar een goed woord verblijdt het. [a] Spr. 15:13.

26 De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste; maar de weg der goddeloozen doet hen dwalen.

27 Een bedrieger zal zijn' jachtvang niet braden; maar het kostelijk goed des menschen is des vlijtigen.

28 In het pad der gerechtigheid is het leven; en *in* den weg *van haar* voetpad is de dood niet.

HOOFDSTUK 13.

Tucht, vs. 1, 18, 24; wijs en dwaas spreken, 2, 3, 5, 14; luiheid en vlijt, 4, 11, 23; oprechte, rechtvaardige, goede en goddelooze menschen, 6, 9, 21, 22, 25; rijkdom en armoede, 7, 8, hoovaardij en beradenheid, 10; hopen en begeeren, 12, 19; verachting van Gods Woord en vreeze voor Zijn gebod, 13; goed verstand en kloekzinnigheid, 15, 16; trouwe en ontrouwe boden, 17; omgang met wijzen en dwazen, 20.

EEN wijs zoon *hoort* de tucht des vaders; maar een spotter hoort de bestraffing niet.

2 [a] Een ieder zal van de vrucht des monds het goede eten; maar de ziel der trouweloozen het geweld. [a] Spr. 12:14.

3 Die zijnen mond bewaart, behoudt zijne ziel; maar voor hem is verstoring, die zijne lippen wijd opendoet.

4 De ziel des luiaards is begeerig; doch er is niets; maar de ziel der vlijtigen zal vet gemaakt worden.

5 De rechtvaardige haat leugentaal; maar de goddelooze maakt zich stinkende, en doet zich schaamte aan.

6 [a] De gerechtigheid bewaart den oprechte van weg; maar de goddeloosheid zal den zondaar omkeeren. [a] Spr. 10:29. 11:3, 5, 6.

7 [a] Er is een, die zichzelven rijk maakt, en niet met al *heeft; en* een, die zichzelven arm maakt, en *heeft* veel goed. [a] Spr. 12:9.

8 Het rantsoen van ieders ziel is zijn rijkdom; maar de arme hoort het schelden niet.

9 [a] Het licht der rechtvaardigen zal zich verblijden; [b] maar de lamp der goddeloozen zal uitgebluscht worden. [a] Spr. 4:18. [b] Job 18:5, 6. 21:17.

10 Door hoovaardigheid maakt men niet dan gekijf; maar bij de beradenen is wijsheid.

11 Goed, van ijdelheid *gekomen*, [a] zal verminderd worden; maar die met de hand vergadert, zal het vermeerderen. [a] Spr. 10:2. 20:21.

12 [a] De uitgestelde hoop krenkt het hart; maar de begeerte, die komt, is een boom des levens. [a] vers 19.

13 Die het Woord veracht, die zal verdorven worden; maar wie het gebod vreest, dien zal vergolden worden.

14 [a] Des wijzen leer is eene springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods. [a] Spr. 10:11. 14:27.

15 Goed verstand geeft aangenaamheid; maar de weg der trouweloozen is streng.

16 Al wie kloekzinnig is, handelt met wetenschap; maar een zot [a] breidt dwaasheid uit. [a] Spr. 12:23. 15:2.

17 Een goddelooze bode zal in het kwaad vallen; maar een trouw gezant is medicijn.

18 Armoede en schande is desgenen, die de tucht verwerpt; maar die de bestraffing waarneemt, zal geëerd worden.

19 De begeerte, die geschiedt, is zoet voor de ziel; maar het is den zotten een gruwel van het kwade af te wijken.

20 Die met de wijzen omgaat, zal wijs worden; maar die der zotten metgezel is, zal verbroken worden.

21 Het kwaad zal de zondaars vervolgen; maar den rechtvaardige zal men goed vergelden.

22 De goede zal zijner kinders kinderen doen erven; maar het vermogen [a] des zondaars is voor den rechtvaardige [b] weggeleid. [a] Job 15:29. [b] Job 27:17.

23 Het ploegen der armen *geeft* [a] veelheid der spijze; maar [b] daar is een, die verteerd wordt door gebrek van oordeel. [a] Spr. 12:11. [b] Spr. 18:9.

24 Die zijne [a] roede inhoudt, haat zijnen zoon; maar die hem liefheeft, zoekt hem vroeg *met* tuchtiging. [a] Spr. 23:13.

25 De rechtvaardige eet tot [a] verzadiging zijner ziel toe; maar de buik der goddeloozen zal gebrek hebben. [a] Ps. 34:11. 37:3.

HOOFDSTUK 14.

Wijze en dwaze vrouwen, vs. 1; recht wandelen en afwijken, 2, 14; dwaze en wijze redenen, 3, 7; akkerbouw, 4; getuigen, 5, 25; spotters, 6; kloekzinnigheid en slechtheid, 8, 15, 18; schulderkenning, 9; droefheid en blijdschap des harten, 10, 13, 30; staat der goddeloozen en vromen, 11, 32; eigen goeddunken, 12; voorzichtigheid en haastige toorn, 16, 17, 29; kwaden moeten de goeden ontzien, 19; armoede en rijkdom, 20, 23, 24, 31; verachting van den naaste, 21; kwaad en goed doen, 22; zure arbeid en ijdel geklap, 23; vreeze des Heeren, 26, 27; heerlijkheid der koningen, 28; verdrukking en liefde der armen, 31; wijsheid, 33; eer en schande van een volk, 34; konings knechten, 35.

ELKE wijze vrouw bouwt haar huis; maar die zeer dwaas is, breekt het af met hare handen.

2 [a] Die in zijne oprechtheid wandelt, vreest den HEERE; maar die afwijkt in zijne wegen, veracht Hem. [a] Job 12:4.

3 In den mond des dwazen is eene roede des hoogmoeds; maar de lippen der wijzen bewaren hen.

4 Als er geene ossen zijn, zoo is de krib rein; maar door de kracht van den os is der inkomsten veel.

5 Een waarachtig [a] getuige zal niet liegen; maar een valsch getuige blaast leugens. [a] Ex. 23:1. Spr. 12:17.

6 De spotter zoekt wijsheid, en er is geene; maar de wetenschap is voor den verstandige licht.

7 Ga weg van de tegenwoordigheid eens zotten mans; want gij zoudt *bij hem* geene lippen der wetenschap merken.

8 De wijsheid des kloekzinnigen is zijnen weg te verstaan; maar dwaasheid der zotten is bedriegerij.

9 Elke dwaas zal de schuld verbloemen; maar onder de oprechten is goedwilligheid.

10 Het hart kent zijne eigene bittere droefheid; en een vreemde zal zich met deszelfs blijdschap niet vermengen.

11 Het huis der goddeloozen zal verdelgd worden; maar de tent der oprechten zal bloeien.

12 [a] Er is een weg, die iemand recht schijnt; maar het laatste van dien zijn wegen des doods. [a] Spr. 16:25.

13 Het hart zal ook in het lachen smart hebben; [a] en het laatste van die blijdschap is droefheid. [a] Spr. 5:4.

14 Die afkeerig van hart is, zal van zijne [a] wegen verzadigd worden; maar een goed man van zichzelven. [a] Spr. 1:31.

15 De slechte gelooft alle woord; maar de kloekzinnige merkt op zijnen gang.

16 De wijze vreest, en wijkt van het kwade; maar de zot is oploopende toornig, en zorgeloos.

17 Die haastig is tot toorn, zal dwaasheid doen; en een man van schandelijke verdichtselen zal gehaat worden.

18 De slechten erven dwaasheid; maar de kloekzinnigen zullen zich met wetenschap kronen.

19 De kwaden buigen voor het aangezicht der goeden neder, en de goddeloozen voor de poorten des rechtvaardigen.

20 [a] De arme wordt zelfs van zijnen vriend gehaat; maar de liefhebbers des rijken zijn vele. [a] Spr. 19:4, 7.

21 Die zijnen naaste veracht, zondigt; maar die zich der nederigen ontfermt, die is welgelukzalig.

22 Dwalen zij niet, die kwaad stichten? [a] maar weldadigheid en trouw is voor degenen, die goed stichten. [a] Luk. 6:38.

23 In allen smartelijken arbeid is overschot; maar het woord der lippen *strekt* alleen tot gebrek.

24 Der wijzen kroon is hun rijkdom; de dwaasheid der zotten is dwaasheid.

25 Een waarachtig getuige redt de zielen; maar die leugens blaast, is een bedrieger.

26 In de vreeze des HEEREN is een sterk vertrouwen, en Hij zal Zijnen kinderen eene Toevlucht wezen.

27 De vreeze des HEEREN [a] is eene springader des levens, om af te wijken van de strikken des doods. [a] Spr 10:11. 13:14.

28 In de menigte des volks is des konings heerlijkheid; maar in gebrek van volk is eens vorsten verstoring.

29 De lankmoedige is groot van verstand; maar die haastig is van gemoed, verheft de dwaasheid.

30 Een gezond hart is het leven des vleesches; maar nijd is verrotting der beenderen.

31 [a] Die den arme verdrukt, smaadt deszelfs Maker; [b] maar die zich des nooddruftigen ontfermt, eert Hem. a Spr. 17:5. b Spr. 14:21.

32 De goddelooze zal heengedreven worden in zijn kwaad; maar de rechtvaardige betrouwt *zelfs* in zijnen dood.

33 [a] Wijsheid rust in het hart des verstandigen; maar wat in het binnenste der zotten is, wordt bekend. a Spr. 10:14. 12:23. 13:16.

34 Gerechtigheid verhoogt een volk; maar de zonde is eene schandvlek der natiën.

35 Het welbehagen des konings is over een' verstandig knecht; maar zijne verbolgenheid zal zijn *over* dengene, die beschaamd maakt.

HOOFDSTUK 15.

Wijze en dwaze redenen, vs. 1, 2, 4, 7, 23, 26, 28; Gods alwetendheid, 3, 11; tucht, 5, 10, 12, 31, 32, 33; goed des rechtvaardigen en goddeloozen, 6; Godsdienst en wandel der goddeloozen en vromen, 8, 9, 29; blijdschap en bekommering, 13, 15; wijsheid en dwaasheid, 14, 21; vergenoegdheid en liefde met de vreeze des Heeren, 16, 17; toorn en lankmoedigheid, 18; luiheid, 19; goede en kwade kinderen, 20; raadslieden, 22; weg ten hemel, 24; hoovaardij en weduwen, 25; gedachten der goddeloozen, 26; gierigheid en geschenken, 27; goed gerucht, 30; vreeze Gods en nederigheid, 33.

EEN [a] zacht antwoord keert de grimmigheid af; maar een smartend woord doet den toorn oprijzen. a Spr. 25:15.

2 De tong der wijzen maakt de wetenschap goed; [a] maar de mond der zotten stort overvloediglijk dwaasheid uit. a Spr. 12:23. 13.16. 15:28.

3 [a] De oogen des HEEREN zijn in alle plaatsen, beschouwende de kwaden en de goeden. a Job 34:21. Spr. 5:21. Jer. 16:17. 32:19.

4 [a] De medicijn der tong is een boom des levens; maar de verkeerdheid in dezelve is eene breuk in den geest. a Spr. 12:18. 13:14.

5 Een dwaas zal de tucht zijns vaders versmaden; maar die de bestraffing waarneemt, zal kloekzinniglijk handelen.

6 *In* het huis des rechtvaardigen is een groote schat; maar in des goddeloozen inkomst is beroerte.

7 De lippen der wijzen zullen de wetenschap uitstrooien; maar het hart der zotten niet alzoo.

8 [a] Het offer des goddeloozen is den HEERE een gruwel; maar het gebed der oprechten is Zijn welgevallen. a Spr. 21:27. Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5.21.

9 De weg der goddeloozen is den HEERE een gruwel; maar dien, die de gerechtigheid najaagt, zal Hij liefhebben.

10 De tucht is onaangenaam voor dengene, die het pad verlaat; *en* die de bestraffing haat, zal sterven.

11 [a] De hel en het verderf zijn voor den HEERE; hoe veel te meer [b] de harten van des menschen kinderen? a Job 26:6. b 2 Kron. 6:30. Ps. 7:10. 44:22. Jer. 17:9, 10. Joh. 2:24, 25. 21:17. Hand. 1:24

12 De spotter zal niet liefhebben, die hem bestraft; hij zal niet gaan tot de wijzen.

13 [a] Een vroolijk hart zal het aangezicht blijde maken; maar door de smart des harten wordt de geest verslagen. a Spr. 17:22. 18:14.

14 Een verstandig hart zal de wetenschap opzoeken; maar de mond der zotten zal met dwaasheid gevoed worden.

15 Al de dagen des bedrukten zijn kwaad; maar een vroolijk hart is een gedurige maaltijd.

16 [a] Beter is weinig met de vreeze des HEEREN, dan een groote schat, en onrust daarbij. a Ps. 37 16. Spr. 16:8.

17 [a] Beter is een gerecht van groen moes, waar ook liefde is, dan een gemeste os, en haat daarbij. a Spr. 17:1.

18 [a] Een grimmig man zal gekijf verwekken; maar de lankmoedige zal den twist stillen. a Spr. 28:25. 29:22.

19 De weg des luiaards is als eene doornheg; maar het pad der oprechten is welgebaand.

20 [a] Een wijs zoon zal den vader verblijden; maar een zot mensch veracht zijne moeder. a Spr. 10:1.

21 [a] De dwaasheid is den verstandelooze blijdschap; maar een man van verstand zal recht wandelen. a Spr. 10:23. 14:9.

22 [a] De gedachten worden vernietigd, als er geen raad is; maar door veelheid der raadslieden zal elkeen bestaan. a Spr. 11:14.

23 Een man heeft blijdschap in het antwoord zijns monds; en hoe goed is een woord op zijnen tijd!

24 De weg des levens is den verstandige naar boven; opdat hij afwijke van de hel, beneden.

25 [a] Het huis der hoovaardigen zal de HEERE afrukken; maar de landpale der weduwe zal Hij vastzetten. a Spr. 2:21, 22. 12:7. 14:11.

26 [a] Des boozen gedachten zijn den HEERE een gruwel; maar der reinen zijn liefelijke redenen. a Spr. 6:18.

27 [a] Die gierigheid pleegt, beroert zijn huis; maar die geschenken haat, zal leven. a Spr. 1:19.

28 Het hart des rechtvaardigen bedenkt zich, om te antwoorden; maar de mond der goddeloozen zal overvloediglijk kwade dingen uitstorten.

29 De HEERE is ver van de goddeloozen; [a] maar het gebed der rechtvaardigen zal Hij verhooren. *a* Ps. 10:17. 34:19. 145:18, 19.

30 Het licht der oogen verblijdt het hart; [a] een goed gerucht maakt het gebeente vet. *a* Spr. 25:25.

31 Het oor, dat de bestraffing des levens hoort, zal in het midden der wijzen vernachten.

32 Die de tucht verwerpt, die versmaadt zijne ziel; maar die de bestraffing hoort, krijgt verstand.

33 [a] De vreeze des HEEREN is de tucht der wijsheid, en [b] de nederigheid *gaat* voor de eer. *a* Spr. 1:7. 9:10. *b* Spr. 18:12.

HOOFDSTUK 16.

God regeert de tong, den gang en het lot, vs. 1, 9, 33; eigen goeddunken, 2, 25; vertrouwen op God, 3, 20; het opperste einde van Gods werken, 4; hoogmoed, 5, 18, 19; verzoening en vreeze Gods, 6; bevrediging der vijanden, 7; vergenoegdheid, 8; van koningen, 10, 12, 13, 14, 15; weegschaal, 11; dierbaarheid der wijsheid, 16; wandel der vromen, 17; Gods Woord, 20; wijze redenen, 21, 22, 23, 24; arbeidzaamheid, 26; deugnieten, verkeerden en geweldenaars, 27, 28, 29, 30; grijsheid, 31; lankmoedigheid, 32.

DE [a] mensch heeft schikkingen des harten; maar het antwoord der tong is van den HEERE. *a* vers 9. Spr. 19:21. 20:24. Jer. 10:23.

2 [a] Alle wegen des mans zijn zuiver in zijne oogen; maar de HEERE weegt de geesten. *a* Spr. 21:2.

3 [a] Wentel uwe werken op den HEERE, en uwe gedachten zullen bevestigd worden. *a* Ps. 37:5. 55:23. Matt. 6:25. Luk. 12:22. 1 Petr. 5:7.

4 De HEERE heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil; [a] ja, ook den goddelooze tot den dag des kwaads. *a* Job 21:30.

5 [a] Al wie hoog is van hart, is den HEERE een gruwel; [b] hand aan hand, zal hij niet onschuldig zijn. *a* Spr. 6:17. 8:13. *b* Spr. 11:21.

6 Door goedertierenheid en trouw wordt de misdaad verzoend; en door de vreeze des HEEREN wijkt men af van het kwade.

7 Als iemands wegen den HEERE behagen, zoo zal Hij ook zijne vijanden met hem bevredigen.

8 [a] Beter is een weinig met gerechtigheid, dan de veelheid der inkomsten zonder recht. *a* Ps. 37:16. Spr. 15:16.

9 Het hart des menschen overdenkt zijnen weg; maar de HEERE stiert zijnen gang.

10 Waarzegging is op de lippen des konings; zijn mond zal niet overtreden in het gericht.

11 [a] Eene rechte waag en weegschaal zijn des HEEREN; alle weegsteenen des zaks zijn Zijn werk. *a* Lev. 19:36. Deut. 25:13, enz. Spr. 11:1. 20:10, 23.

12 Het is der koningen gruwel, goddeloosheid te doen; want door gerechtigheid wordt de troon bevestigd.

13 De lippen der gerechtigheid zijn het welgevallen der koningen; en elk een van hen zal liefhebben dien, die rechte dingen spreekt.

14 [a] De grimmigheid des konings is *als* de boden des doods; maar een wijs man zal die verzoenen. *a* Spr. 19:12. 20:2.

15 [a] In het licht van des konings aangezicht is leven; en zijn welgevallen is als eene wolk des spaden regens. *a* Spr. 19:12.

16 [a] Hoe veel beter is het wijsheid te bekomen, dan uitgegraven goud! en uitnemender verstand te bekomen, dan zilver! *a* Job 28:15. Ps. 19:11. 119:72. Spr. 3:14, 15. 8:11:19.

17 De baan der oprechten is van het kwaad af te wijken; hij behoedt zijne ziel, die zijnen weg bewaart.

18 [a] Hoovaardigheid is vóór de verbreking, en hoogheid des geestes vóór den val. *a* Spr. 11:2. 17:19.

19 Het is beter nederig van geest te zijn met de zachtmoedigen, dan roof te deelen met de hoovaardigen.

20 Die op het Woord verstandelijk let, zal het goede vinden; [a] en die op den HEERE vertrouwt, is welgelukzalig. *a* Ps. 2:12. 34:9. 125:1. Jes. 30:18. Jer. 17:7.

21 De wijze van hart zal verstandig genoemd worden; en de zoetheid der lippen zal de leering vermeerderen.

22 Het verstand dergenen, die het bezitten, is [a] eene springader des levens; maar de tucht der dwazen is dwaasheid. *a* Spr. 13:14.

23 Het hart eens wijzen maakt zijnen mond verstandig, en zal op zijne lippen de leering vermeerderen.

24 Liefelijke redenen zijn eene honigraat, zoet voor de ziel, en medicijn voor het gebeente.

25 [a] Er is een weg, die iemand recht schijnt; maar het laatste van dien zijn wegen des doods. *a* Spr. 14:12.

26 De ziel des arbeidzamen arbeidt voor zichzelven; want zijn mond buigt zich voor hem.

27 Een Belials man graaft kwaad; en [a] op zijne lippen is als brandend vuur. *a* Spr. 12:18.

28 [a] Een verkeerd man zal krakeel inwerpen; en een oorblazer scheidt den voornaamsten vriend. *a* Spr. 15:18. 26:21. 29:22.

29 Een man des gewelds verlokt zijnen naaste, en hij leidt hem in eenen weg, die niet goed is.

30 [a] Hij sluit zijne oogen, om verkeerdheden te bedenken; zijne lippen bijtende, volbrengt hij het kwaad. *a* Spr. 6:13, 14.

31 De grijsheid is eene sierlijke kroon; zij wordt op den weg der gerechtigheid gevonden.

32 De lankmoedige is beter dan de sterke; en die heerscht over zijnen geest, dan die eene stad inneemt.

33 Het lot wordt in den schoot geworpen; maar het geheele beleid daarvan is van den HEERE.

HOOFDSTUK 17.

Rust en twist, vs. 1; kloeke knechten, 2; het proeven der harten, 3; leugentaal, 4, 7; bespotting der armen en ellendigen, 5; kindskinderen en vaders, 6; wijsheid in spreken en zwijgen, 7, 27, 28; geschenken, 8, 23; den naaste vergeven, 9; zotten, 10, 12, 16, 21, 24, 25, 28; wederspannigheid, 11; kwaad voor goed vergelden, 13; twist, 14, 19, vonnissen, 15, 26; vrienden, 17; borgtocht, 18, pracht, 19; verkeerdheid van het hart en tong, 20; blijdschap en treurigheid des geestes, 22; uiterlijk aanzien der verstandigen en dwazen, 24.

EENE [a] droge bete, en rust daarbij, is beter, dan een huis vol van geslachte beesten, met twist. *a* Spr. 15:17.

2 Een verstandig knecht zal heerschen over eenen zoon, die beschaamd maakt, en in het midden der broederen zal hij erfenis deelen.

3 [a] De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; [b] maar de HEERE proeft de harten. *a* Spr. 27:21. *b* Jer. 17:10.

4 De boosdoener merkt op de ongerechtige lip; een leugenaar neigt het oor tot de verkeerde tong.

5 [a] Die den arme bespot, smaadt deszelfs Maker; die zich verblijdt in het verderf, zal niet onschuldig zijn. *a* Spr. 14:31.

6 De kroon der ouden zijn de kindskinderen, en der kinderen sieraad zijn hunne vaderen.

7 Eene voortreffelijke lip past eenen dwaze niet, veel min eenen prins eene leugenachtige lip.

8 Het geschenk is in de oogen zijner heeren een aangenaam gesteente; waarhenen het zich zal wenden, zal het wel gedijen.

9 Die de overtreding toedekt, zoekt liefde; maar die de zaak weder ophaalt, scheidt den voornaamsten vriend.

10 De bestraffing gaat dieper in den verstandige, dan den zot honderdmaal te slaan.

11 Zekerlijk, de wederspannige zoekt het kwaad; maar een wreede bode zal tegen hem gezonden worden.

12 Dat een beer, die van jongen beroofd is, eenen man te gemoet kome, maar niet een zot in zijne dwaasheid.

13 [a] Die kwaad voor goed vergeldt, het kwaad zal van zijn huis niet wijken.
a Deut. 32:35. Spr. 20:22. 24:29. Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9.

14 [a] Het begin des krakeels is *gelijk* een, die het water opening geeft; daarom verlaat den twist, eer hij zich vermengt. *a* Spr. 20:3.

15 [a] Wie den goddelooze rechtvaardigt, en den rechtvaardige verdoemt, zijn den HEERE een gruwel, ja, die beiden.
a Ex. 23:7. Spr. 24:24. Jes. 5:23.

16 Waarom toch zou in de hand des zots het koopgeld zijn, om wijsheid te koopen, dewijl hij geen verstand heeft?

17 Een vriend heeft te allertijd lief; en een broeder wordt in de benauwdheid geboren.

18 Een verstandeloos mensch klapt in de hand, zich borg stellende bij zijnen naaste.

19 Die het gekijf liefheeft, heeft de overtreding lief; [a] die zijne deur verhoogt, zoekt verbreking. *a* Spr. 16:18.

20 Wie verdraaid is van hart, zal het goede niet vinden; en die verkeerd is met zijne tong, zal in het kwaad vallen.

21 Wie eenen zot genereert, *die* zal hem tot droefheid zijn; en de vader des dwazen zal zich niet verblijden.

22 [a] Een blij hart zal eene medicijn goed maken; maar een verslagen geest zal het gebeente verdrogen. *a* Spr. 15:13.

23 De goddelooze zal het geschenk uit den schoot nemen, om de paden des rechts te buigen.

24 [a] In het aangezicht des verstandigen is wijsheid; maar de oogen des zots zijn in het einde der aarde. *a* Pred. 2:14. 8:1.

25 [a] Een zotte zoon is een verdriet voor zijnen vader, en bittere droefheid voor degene, die hem gebaard heeft. *a* Spr. 10:1. 15:20. 19:13.

26 Het is niet goed, den rechtvaardige ook te doen boeten, dat de prinsen *iemand* slaan zouden om hetgeen recht is.

27 Wie wetenschap weet, houdt zijne woorden in; *en* een man van verstand is kostelijk van geest.

28 Een dwaas zelfs, die zwijgt, zal wijs geacht worden, *en* die zijne lippen toesluit, verstandig.

HOOFDSTUK 18.

Eenzaamheid tot onderzoek naar wijsheid, vs. 1; waartoe een zot geenen lust heeft, 2, wijze redenen, 4; rechterambt, zotte redenen, 6, 7; oorblazing, 8; traagheid in arbeid, 9; vertrouwen op God, 10; op rijkdom, 11; hoogmoed en nederigheid, 12, onbedacht antwoord, 13, kloekmoedigheid en verslagenheid, 14; toenemen in wetenschap, 15; giften, 16; pleiten, 17; het lot, 18; geschillen tusschen broederen, 19; vruchten der tong, 20, 21; goede huisvrouwen, 22; woorden der armen en rijken, 23; vrienden, 24.

DIE zich afzondert, tracht naar wat begeerlijks; hij vermengt zich in alle bestendige wijsheid.

2 De zot heeft geenen lust in verstandigheid, maar daarin, dat zijn hart zich ontdekt.

3 Als de goddelooze komt, komt ook de verachting, en met schande versmaadheid.

4 De woorden van den mond eens mans zijn diepe wateren; en de springader der wijsheid is eene uitstortende beek.

5 [a] Het is niet goed het aangezicht des goddeloozen aan te nemen, om den rechtvaardige in het gericht te buigen.

a Lev. 19:15. Deut. 1:17. 16:19. Spr. 24:23.

6 De lippen des zots komen in twist, en zijn mond roept naar slagen.

7 De mond des zots [a] is hem zelven eene verstoring, en zijne lippen een [b] strik zijner ziel. a Spr. 10:14. 13:3. b Spr. 12:13.

8 [a] De woorden des oorblazers zijn als dergenen, die geslagen zijn, en die dalen in het binnenste des buiks. a Spr. 26:22.

9 Ook die zich slap aanstelt in zijn werk, die is een broeder van eenen doorbrenger.

10 De Naam des HEEREN is [a] een Sterke Toren; de rechtvaardige zal daarhenen loopen, en in een Hoog Vertrek gesteld worden.

a 2 Sam. 22:51. Ps. 18:3. 61:4. Spr. 29:25.

11 [a] Des rijken goed is de stad zijner sterkte, en als een verheven muur in zijne inbeelding. a Spr. 10:15.

12 [a] Vóór de verbreking zal des menschen hart zich verheffen; [b] en de nederigheid gaat vóór de eer. a Spr. 11:2. 16:18. Spr. 15:33.

13 Die antwoord geeft, eer hij zal gehoord hebben, dat is hem dwaasheid en schande.

14 De geest eens mans zal zijne krankheid ondersteunen; maar eenen verslagenen geest, wie zal dien opheffen?

15 Het hart des verstandigen bekomt wetenschap, en het oor der wijzen zoekt wetenschap.

16 De gift des menschen maakt hem ruimte, en zij geleidt hem voor het aangezicht der grooten.

17 Die de eerste is in zijne twistzaak, *schijnt* rechtvaardig te zijn; [a] maar zijn naaste komt, en hij onderzoekt hem. a Spr. 25:8.

18 Het lot doet de geschillen ophouden, en maakt scheiding tusschen machtigen.

19 Een broeder is wederspanniger dan eene sterke stad; en de geschillen zijn als een grendel van een paleis.

20 [a] Van de vrucht van ieders mond zal zijn buik verzadigd worden; hij zal verzadigd worden van de inkomst zijner lippen.

a Spr. 12:14. 13:2.

21 Dood en leven zijn in het geweld der [a] tong; en een ieder, die ze liefheeft, zal hare vrucht eten. a Spr. 21:23. Jakob. 3:2.

22 [a] Die eene vrouw gevonden heeft, heeft eene goede zaak gevonden, en hij heeft welgevallen getrokken van den HEERE.

a Spr. 19:14.

23 De arme spreekt smeekingen; maar de rijke antwoordt harde dingen.

24 Een man, die vrienden heeft, heeft zich vriendelijk te houden; want er is een liefhebber, [a] die meer aankleeft dan een broeder. a Spr. 17:17.

HOOFDSTUK 19.

Armen en rijken, vs. 1, 4, 7, 22; onbedachtzaamheid, 2; zotheid, onbezonnenheid, spotternij, 1, 3, 10, 29; vrienden, 4; valsche getuigen, leugentaal, 5, 9, 22, 28; prinsen en giften, 6; verstand en wijsheid, 8, 11, 20, 25, heerschen van eenen knecht, 10; zachtmoedigheid, 11, konings genade en ongenade, 12; zotte zoon, 13, 26; twistzieke en verstandige vrouw, 13, 14; luiheid, 15, 24; Godzaligheid en goddeloosheid, 16; milddadigheid aan armen, 17; tucht, 18, 20, 25, 27; toorn, 19; Gods raad, 21; ijdele roem van weldadigheid, 22; vreeze des Heeren, 23.

DE [a] arme, in zijne oprechtheid wandelende, is beter dan de verkeerde van lippen, en die een zot is. a Spr. 28:6.

2 Ook is de ziel zonder wetenschap niet goed; en die met de voeten haastig is, zondigt.

3 [a] De dwaasheid des menschen zal zijnen weg verkeeren; en zijn hart zal zich tegen den HEERE vergrammen. a Jakob. 1:13, 14, 15.

4 [a] Het goed brengt vele vrienden toe; maar de arme wordt van zijnen vriend gescheiden. a Spr. 14:20.

5 [a] Een valsch getuige zal niet onschuldig zijn; en die leugenen blaast, zal niet ontkomen. a Deut. 19:19. Spr. 21:28.

6 Velen smeeken het aangezicht des prinsen; en een ieder is een vriend dengene, die giften geeft.

7 [a] Al de broeders des armen haten hem; hoe veel te meer gaan zijne vrienden verre van hem! hij loopt hen na *met* woorden, die niets zijn. a Spr. 14:20.

8 Die verstand bekomt, heeft zijne ziel lief; hij neemt de verstandigheid waar, om het goede te vinden.

9 [a] Een valsch getuige zal niet onschuldig zijn; en die leugenen blaast, zal vergaan. [a] vers 5.

10 De weelde staat eenen zot niet wel; [a] hoe veel te min eenen knecht te heerschen over vorsten! [a] Spr. 30:22.

11 Het verstand des menschen vertrekt zijnen toorn; en zijn sieraad is de overtreding voorbij te gaan.

12 [a] Des konings gramschap is als het brullen eens jongen leeuws; maar [b] zijn welgevallen is als dauw op het kruid.

[a] Spr. 16:14. 20:2. [b] Spr. 16:15.

13 [a] Een zotte zoon is zijnen vader groote ellende; en [b] de kijvingen eener vrouw *als* een gestadig druipen.

[a] Spr. 10:1. 15:20. 17:25. [b] Spr. 21:19. 27:15.

14 Huis en goed is eene erve van de vaderen; [a] maar eene verstandige vrouw is van den HEERE. [a] Spr. 18:22.

15 [a] Luiheid doet in diepen slaap vallen; [b] en eene bedriegelijke ziel zal hongeren. [a] Spr. 6:9. 20:13. [b] Spr. 10:4.

16 Die het [a] gebod bewaart, bewaart zijne ziel; die zijne wegen veracht, zal sterven. [a] Spr. 3:21, 22. Luk. 11:28.

17 Die zich des armen ontfermt, leent den HEERE; en Hij zal hem Zijne weldaad vergelden.

18 [a] Tuchtig uwen zoon, als er nog hoop is; maar [b] verhef uwe ziel niet, om hem te dooden. [a] Spr. 13:24. 23:13. [b] Efez. 6:4.

19 Die groot is van grimmigheid, zal straf dragen; want zoo gij *hem* uitredt, zoo zult gij nog moeten voortvaren.

20 Hoor raad, en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt.

21 In het hart des mans zijn vele gedachten; [a] maar de raad des HEEREN, die zal bestaan. [a] Job 23:13. Ps. 33:11. 115:3. Jes. 46:10.

22 De wensch des menschen is zijne weldadigheid; maar de arme is beter dan een leugenachtig man.

23 De vreeze des HEEREN is ten leven; [a] want men zal verzadigd zijnde vernachten; met het kwaad zal men niet bezocht worden. [a] Ps. 34:10.

24 [a] Een luiaard verbergt de hand in den boezem, en hij zal ze niet weder aan zijnen mond brengen. [a] Spr. 26:15.

25 [a] Sla den spotter, zoo zal de slechte kloekzinnig worden; en bestraf den verstandige, hij zal wetenschap begrijpen. [a] Spr. 21:11.

26 Wie den vader verwoest, *of* de moeder verjaagt, is een zoon, die beschaamd maakt, en schande aandoet.

27 Laat af, mijn zoon! hoorende de tucht, af te dwalen van de redenen der wetenschap.

28 Een Belials getuige bespot het recht; en de mond der goddeloozen slokt de ongerechtigheid in.

29 Gerichten zijn voor de spotters bereid, en slagen voor den rug der zotten.

HOOFDSTUK 20.

Misbruik van den wijn, vs. 1, koningen, 2, 8, 26, 28, twist, 3; luiheid, 4, 13; raad, 5, 18; het zeldzame van ware trouw, 6; oprechtheid, 7; de zondige staat van alle menschen, 9; gewicht en maat, 10, 23; oordeel over kinderlijke werken, 11; hoorende ooren en ziende oogen, 12; handelingen der koopers, 14; waarde van wijze redenen, 15; borgtocht, 16; onrechtvaardig gewin, 17; achterklap, 19; het vloeken zijner ouders, 20; haastige rijkdom, 21; wraakgierigheid en wachten op den Heere, 22; God regeert des menschen gang, 24; geloften, 25; des menschen ziel, 27; jeugd en ouderdom, 29; straf der boozen, 30.

DE wijn is een spotter, de sterke drank is woelachtig; al wie daarin dwaalt, zal niet wijs zijn.

2 [a] De schrik eens konings is als het brullen eens jongen leeuws; die zich tegen hem vergramt, zondigt tegen zijne ziel.

[a] Spr. 16:14. 19:12

3 [a] Het is eer voor eenen man, van twist af te blijven; maar ieder dwaas zal er zich in mengen. [a] Spr. 17:14.

4 Om den winter zal de luiaard niet ploegen; daarom zal hij bedelen in den oogst; maar er zal niet zijn.

5 [a] De raad in het hart eens mans is *als* diepe wateren; maar een man van verstand zal dien uithalen. [a] Spr. 18:4.

6 Elk van de menigte der menschen roept zijne weldadigheid uit; maar wie zal eenen recht trouwen man vinden?

7 De rechtvaardige wandelt steeds in zijne oprechtheid; welgelukzalig zijn zijne kinderen na hem.

8 Een koning, zittende op den troon des gerichts, [a] verstrooit alle kwaad met zijne oogen. [a] vers 26.

9 [a] Wie kan zeggen: Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben rein van mijne zonde?

[a] 1 Kon. 8:46. Job 14:4. Ps. 51:7. Pred. 7:20. 1 Joh. 1:8.

10 [a] Tweeërlei weegsteen, tweeërlei efa is den HEERE een gruwel, ja, die beide.

[a] Deut. 25:13. Spr. 11:1. vers 23.

11 Een jongen zal ook door zijne handelingen zich bekend maken, of zijn werk zuiver, en of het recht zal wezen.

12 [a] Een hoorend oor, en een ziend oog heeft de HEERE gemaakt, ja, die beide.

[a] Ex. 4:11. Ps. 94:9.

13 [a] Heb den slaap niet lief, opdat gij niet arm wordt; open uwe oogen; verzadig u met brood. *a* Spr. 19:15.

14 Het is kwaad, het is kwaad! zal de kooper zeggen; maar als hij weggegaan is, dan zal hij zich beroemen.

15 Goud is er, en menigte van robijnen; [a] maar de lippen der wetenschap zijn een kostelijk kleinood. *a* Spr. 3:14, 15.

16 [a] Als *iem and voor* eenen vreemde borg geworden is, neem zijn kleed; en pand hem voor de onbekenden. *a* Spr. 11:15. 27:13.

17 [a] Het brood der leugen is den mensch zoet; maar daarna zal zijn mond vol van zandsteentjes worden. *a* Spr. 9:17.

18 Elke gedachte wordt door raad bevestigd; daarom voer oorlog met wijze raadslagen.

19 [a] Die *als* een achterklapper wandelt, openbaart het heimelijke; vermeng u dan niet met hem, die met zijne lippen verlokt. *a* Spr. 11:13.

20 [a] Wie zijnen vader of zijne moeder vloekt, diens lamp zal uitgebluscht worden in zwarte duisternis. *a* Ex. 21:17. Lev. 20:9. Deut. 27:16. Matt. 15:4.

21 Als eene erfenis in het eerste [a] verhaastigd wordt, zoo zal haar laatste niet gezegend worden. *a* Spr. 13:11. 28:20.

22 [a] Zeg niet: Ik zal het kwaad vergelden; wacht op den HEERE, en Hij zal u verlossen. *a* Deut. 32:35. Spr. 17:13. 24:29. Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9.

23 [a] Tweeërlei weegsteen is den HEERE een gruwel, en de bedriegelijke weegschaal is niet goed. *a* vers 10.

24 [a] De treden des mans zijn van den HEERE; [b] hoe zou dan een mensch zijnen weg verstaan? *a* Job 31:4. Ps. 37:23. 139:2, 3. *b* Jer. 10:23.

25 Het is een strik des menschen, dat hij het heilige verslindt, en na *gedane* geloften, onderzoek te doen.

26 Een wijs koning verstrooit de goddeloozen, en hij brengt het rad over hen.

27 De ziel des menschen is eene lamp des HEEREN, doorzoekende al de binnenkameren des buiks.

28 Weldadigheid en waarheid bewaren den koning; en door weldadigheid ondersteunt hij zijnen troon.

29 Der jongelingen sieraad is hunne kracht, en [a] der ouden heerlijkheid is de grijsheid. *a* Spr. 16:31.

30 Gezwellen der wonde zijn in den booze eene zuivering, mitsgaders [a] de slagen van het binnenste des buiks. *a* Spr. 10:13.

HOOFDSTUK 21.

Het hart des konings is in Gods hand, vs. 1; eigen goeddunken en het wegen der harten, 2; gerechtigheid en offer, 3, 27; hoogmoed en bedrijf der goddeloozen, 4, 24; vlijtigheid en haasten naar goed, 5; onrechtvaardige rijkdom, 6; goddeloozen, 7, 10, 12, 15, 18, 27, 29; verdorvenheid en zuivering der menschen, 8; twistzieke vrouwen, 9, 19; tucht 11; onbarmhartigheid jegens armen, 13; giften en geschenken, 14; rechtvaardigen, rechtzinnigen, weldadigen, 15, 18, 21, 26, 29; wijsheid, verstand en raad, 16, 20, 22, 30; wellust, 17; tong, 23; luiheid, 25; gierigheid, 26; valsche getuigen, 28; onwederstaanbaarheid van Gods raad en werken, 30; overwinning, 31.

DES konings hart is in de hand des HEEREN *als* waterbeken; Hij neigt het tot al wat Hij wil.

2 [a] Alle weg des menschen is recht in zijne oogen; maar de HEERE weegt de harten. *a* Spr. 16:2.

3 [a] Gerechtigheid en recht te doen, is bij den HEERE uitgelezener dan offer. *a* 1 Sam. 15:22. Ps. 50:8, 14. Jes. 1:11, 16. Hos. 6:6.

4 Hoogheid der oogen, en trotschheid des harten, *en* de ploeging der goddeloozen, zijn zonde.

5 [a] De gedachten des vlijtigen zijn alleen tot overschot; maar van een' ieder, die haastig is, alleen tot gebrek. *a* Spr. 10:4. 13:4.

6 [a] Te arbeiden om schatten met eene valsche tong, is eene voortgedrevene ijdelheid dergenen, die den dood zoeken. *a* Spr. 10:2, 4. 13:11.

7 De verwoesting der goddeloozen zal hen doorsnijden, omdat zij weigeren recht te doen.

8 De weg des menschen is gansch verkeerd en vreemd; maar het werk des zuiveren is recht.

9 [a] Het is beter te wonen op eenen hoek van het dak, dan met eene kijfachtige huisvrouw, en dat *in* een huis van gezelschap. *a* vers 19. Spr. 25:24. 27:15.

10 De ziel des goddeloozen begeert het kwaad; zijn naaste krijgt geene genade in zijne oogen.

11 [a] Als men den spotter straft, wordt de slechte wijs; en als men den wijze onderricht, neemt hij wetenschap aan. *a* Spr. 19:25.

12 De rechtvaardige let verstandelijk op des goddeloozen huis, als *God* de goddeloozen in het kwaad stort.

13 Die zijn oor stopt voor het geschrei des armen, die zal ook roepen, en niet verhoord worden.

14 [a] Eene gift in het verborgene houdt den toorn onder, en een geschenk in den schoot de sterke grimmigheid. *a* Spr. 17:8. 18:16.

15 Het is den rechtvaardige eene blijd-
schap recht te doen; maar voor de werkers
der ongerechtigheid is het verschrikking.
16 Een mensch, die van den weg des
verstands afdwaalt, zal in de gemeente der
dooden rusten.
17 Die blijdschap liefheeft, die zal gebrek
lijden; die wijn en olie liefheeft, zal niet
rijk worden.
18 [a] De goddelooze is een rantsoen voor
de rechtvaardigen, en de trouwelooze voor
de oprechten. a Spr. 11:8.
19 [a] Het is beter te wonen in een woest
land, dan bij eene zeer kijfachtige en toor-
nige huisvrouw. a vers 9. Spr. 25:24.
20 In des wijzen woning is een gewensch-
te schat, en olie; maar een zot mensch
verslindt zulks.
21 Die rechtvaardigheid en weldadigheid
najaagt, zal het leven, rechtvaardigheid en
eer vinden.
22 De wijze beklimt de stad der geweldi-
gen, en werpt de sterkte huns vertrouwens
neder.
23 [a] Die zijnen mond en zijne tong be-
waart, bewaart zijne ziel van benauwd-
heden. a Spr. 18:21.
24 Die een hoovaardig pocher is, zijn
naam is spotter; hij gaat met hoovaardige
verbolgenheid te werk.
25 De begeerte des luiaards zal hem doo-
den; want zijne handen weigeren te werken.
26 Den ganschen dag begeert hij begeer-
lijke dingen; maar [a] de rechtvaardige zal
geven, en niet inhouden. a Ps. 37:26.
27 [a] Het offer der goddeloozen is een
gruwel; hoe veel te meer, als zij het met
een schandelijk voornemen brengen!
a Spr. 15:8. Jes. 1:13. Jer. 6:20. Amos 5:21.
28 [a] Een leugenachtig getuige zal ver-
gaan; en een man, die hoort, zal spreken
tot overwinning. a Spr. 19:5, 9.
29 Een goddeloos man sterkt zich in
zijn aangezicht; maar de oprechte, die
maakt zijnen weg vast.
30 Er is geene wijsheid, en er is geen ver-
stand, en er is geen raad tegen den HEERE.
31 [a] Het paard wordt bereid tegen den
dag des strijds; maar de overwinning is
des HEEREN. a Ps. 33:17.

HOOFDSTUK 22.

Goede naam en gunst, vs. 1; rijken en armen, 2, 7, 16; kloekzinnigheid en slechtheid, 3; nederigheid in des Heeren vreeze, 4; verkeerden, 5; onderwijzing en tucht der jeugd, 6, 15; onrechtvaardigen, 8; goed van oogen, 9; spotters, 10; reinheid des harten en aangenaamheid der lippen, 11; rechte wetenschap en trouweloosheid, 12; luiaard, 13; verleidende vrouw, 14; onderdrukking der armen, 16, 22, 23; woorden der wijzen, 17, 18, 19; lof dezer spreuken, 20, 21; gezelschap van een toornig mensch, 24; borgtocht, 26, 27; oude palen, 28; vaardigheid in het werken, 29.

DE [a] naam is uitgelezener dan groote
rijkdom, de goede gunst dan zilver
en dan goud. a Pred. 7:1.
2 [a] Rijken en armen ontmoeten elkander;
de HEERE heeft hen allen gemaakt. a Spr. 29:13.
3 [a] Een kloekzinnig mensch ziet het kwaad,
en verbergt zich; maar de slechten gaan
henen door, en worden gestraft. a Spr. 27:12.
4 De loon der nederigheid, *met* de vreeze
des HEEREN, is rijkdom, en eer, en leven.
5 Doornen *en* strikken zijn in den weg
des verkeerden; die zijne ziel bewaart, zal
zich verre van die maken.
6 Leer den jongen de eerste beginselen
naar den eisch zijns wegs; als hij ook oud
zal geworden zijn, zal hij daarvan niet af-
wijken.
7 De rijke heerscht over de armen; en
die ontleent, is des leeners knecht.
8 [a] Die onrecht zaait, zal moeite maaien;
en de roede zijner verbolgenheid zal een
einde nemen. a Job 4:8. Hos. 10:13.
9 [a] Die goed van oog is, die zal gezegend
worden; want hij heeft van zijn brood den
armen gegeven. a 2 Kor. 9:6.
10 Drijf den spotter uit, en het gekijf zal
weggaan, en het geschil met de schande zal
ophouden.
11 [a] Die de reinheid des harten liefheeft,
wiens lippen aangenaam zijn, diens vriend
is de koning. a Ps. 101:6.
12 De oogen des HEEREN bewaren de
wetenschap; maar de zaken des trouwe-
loozen zal Hij omkeeren.
13 [a] De luiaard zegt: Er is een leeuw
buiten; ik mocht op het midden der stra-
ten gedood worden! a Spr. 26:13.
14 [a] De mond der vreemde vrouwen is eene
diepe gracht; op welken de HEERE vergramd
is, zal daarin vallen. a Spr. 2:16. 5:3. 7:5. 23:27.
15 [a] De dwaasheid is in het hart des jongen
gebonden; de roede der tucht zal ze verre
van hem wegdoen. a Spr. 13:24. 19:18. 23:14. 29:15, 17.
16 [a] Die den arme verdrukt, om het zijne
te vermeerderen, *en* den rijke geeft, *komt*
zekerlijk tot gebrek. a Spr. 14:31. 17:5.
17 Neig uw oor, en hoor de woorden der
wijzen, en stel uw hart tot mijne wetenschap;
18 Want het is liefelijk, als gij die in uw
binnenste bewaart; zij zullen samen op uwe
lippen gepast worden.

19 Opdat uw vertrouwen op den HEERE
zij, maak ik u *die* heden bekend; gij ook
maak ze bekend.
20 Heb ik u niet heerlijke dingen ge-
schreven van allerlei raad en wetenschap?
21 Om u bekend te maken de zekerheid
van de redenen der waarheid; opdat gij
redenen der waarheid antwoorden moogt
dengenen, die u zenden.
22 [a] Beroof den arme niet, omdat hij arm
is; en [b] verbrijzel den ellendige niet in de
poort. [a] Zach. 7:10. [b] Ex. 23:6. Job 31:13. Ps. 82:3, 4.
23 [a] Want de HEERE zal hunne twistzaak
twisten, en Hij zal dengenen, die hem be-
rooven, de ziel rooven. [a] Ex. 22:22, 23. Ps. 10:18.
24 Vergezelschap u niet met eenen gram-
moedige, en ga niet om met een zeer grim-
mig man;
25 Omdat gij zijne paden niet leert, en
eenen strik over uwe ziel haalt.
26 [a] Wees niet onder degenen, die in de
hand klappen, onder degenen, die voor
schulden borg zijn. [a] Spr. 6:1. 11:15.
27 Zoo gij niet hadt om te betalen,
[a] waarom zou men uw bed van onder u
wegnemen? [a] Spr. 20:16.
28 [a] Zet de oude palen niet terug, die
uwe vaderen gemaakt hebben.
[a] Deut. 19:14. 27:17. Spr. 23:10.
29 Hebt gij eenen man gezien, die vaar-
dig in zijn werk is? hij zal voor het aan-
gezicht der koningen gesteld worden; voor
het aangezicht der ongeachte lieden zal hij
niet gesteld worden.

HOOFDSTUK 23.

Eten met heeren en met valsche menschen, vs. 1, 2, 3, 6, 7, 8; rijkdom, 4, 5; spreken bij zotten, 9; oude palen, 10; weezen, 10, 11; tucht, 12, 13, 14, 23; wijsheid, waarheid en verstand, 15, 16, 19, 23, 24; nijdigheid over boozen, en vreeze des Heeren, 17, 18; goede kinderen, 24; dronkenschap en overdaad, 20, 21, 29, enz. sluimeren, 21; gehoorzaamheid jegens ouders, 22, 25; waarschuwing tegen hoeren, 26, 27, 28.

ALS gij aangezeten zult zijn om met een'
heerscher te eten, zoo zult gij scher-
pelijk letten op dengene, die voor uw aan-
gezicht is.
2 En zet een mes aan uwe keel, indien
gij een gulzig mensch zijt;
3 Laat u niet gelusten zijner smakelijke
spijzen; want het is een leugenachtig brood.
4 Vermoei u niet om rijk te worden; sta
af van uw vernuft.
5 Zult gij uwe oogen laten vliegen op
hetgeen niets is? want het zal zich gewis-
selijk vleugelen maken, gelijk een arend,
die naar den hemel vliegt.
6 Eet het brood niet desgenen, die boos
is van oog, en wees niet belust op zijne
smakelijke spijzen;
7 Want gelijk hij bedacht heeft in zijne
ziel, alzoo zal hij tot u zeggen: Eet en
drink! maar zijn hart is niet met u;
8 Uwe bete, die gij gegeten hebt, zoudt
gij uitspuwen; en gij zoudt uwe liefelijke
woorden verderven.
9 [a] Spreek niet voor het oor van een' zot;
want hij zou het verstand uwer woorden
verachten. [a] Spr. 9:8. Matt. 7:6.
10 [a] Zet de oude palen niet terug; en kom
op de akkers der weezen niet; [a] Spr. 22:28.
11 Want hun Verlosser is sterk; die zal
hunne twistzaak tegen u twisten.
12 Begeef uw hart tot de tucht, en uwe
ooren tot de redenen der wetenschap.
13 [a] Weer de tucht van den jongen niet;
als gij hem met de roede zult slaan, zal hij
niet sterven. [a] Spr. 13:24. 19:18. 22:15. 29:15, 17.
14 Gij zult hem met de roede slaan, en
zijne ziel van de hel redden.
15 Mijn zoon! zoo uw hart wijs is, mijn
hart zal blijde zijn, ja, ik.
16 En mijne nieren zullen van vreugde
opspringen, als uwe lippen billijkheden
spreken zullen.
17 [a] Uw hart zij niet nijdig over de zon-
daren; maar zijt te allen dage in de vreeze
des HEEREN; [a] Ps. 37:1. 73:3. Spr. 24:1.
18 [a] Want zekerlijk, er is eene beloo-
ning; en uwe verwachting zal niet afge-
sneden worden. [a] Spr. 24:14.
19 Hoor gij, mijn zoon! en word wijs, en
richt uw hart op den weg.
20 [a] Zijt niet onder de wijnzuipers, noch
onder de vleeschvreters;
[a] Jes. 5:22. Luk. 21:34. Rom. 13:13. Efez. 5:18.
21 Want een zuiper en vraat zal arm
worden; en de sluimering doet verscheurde
kleederen dragen.
22 [a] Hoor naar uwen vader, die u gewon-
nen heeft; en veracht uwe moeder niet,
als zij oud geworden is. [a] Spr. 1:8.
23 [a] Koop de waarheid, en verkoop ze
niet, *mitsgaders* wijsheid, en tucht, en ver-
stand. [a] Spr. 4:7.
24 [a] De vader des rechtvaardigen zal zich
zeer verheugen; en die eenen wijzen *zoon*
gewint, zal zich over hem verblijden.
[a] Spr. 10:1. 15:20.
25 Laat uwen vader zich verblijden, ook
uwe moeder; en laat haar zich verheugen,
die u gebaard heeft.

26 Mijn zoon! geef mij uw hart, en laat uwe oogen mijne wegen bewaren.

27 [a] Want eene hoer is eene diepe gracht, en eene vreemde vrouw is een enge put.

a Spr. 22:14.

28 Ook loert zij als een roover; en zij vermenigvuldigt de trouweloozen onder de menschen.

29 Bij wien is wee? bij wien och arme? bij wien gekijf? bij wien het geklag? bij wien wonden zonder oorzaak? bij wien de roodheid der oogen?

30 [a] Bij degenen, die bij den wijn vertoeven; bij degenen, die komen om gemengden drank na te zoeken.

a Jes. 5:11, 22.

31 Zie den wijn niet aan, als hij zich rood vertoont, als hij in den beker zijne verw geeft, *als* hij recht opgaat;

32 *In* zijn einde zal hij als eene slang bijten, en steken als eene adder.

33 Uwe oogen zullen naar vreemde vrouwen zien, en uw hart zal verkeerdheden spreken.

34 En gij zult zijn, gelijk een, die in het hart van de zee slaapt; en gelijk een, die in het opperste van den mast slaapt.

35 Men heeft mij geslagen, *zult gij zeggen*, ik ben niet ziek geweest; men heeft mij gebeukt, ik heb het niet gevoeld; wanneer zal ik opwaken? ik zal hem nog meer zoeken!

HOOFDSTUK 24.

Benijding en gezelschap der goddeloozen, spotters en dwazen, vs. 1, 2, 8, 9, 15, 16, 19, 20; wijsheid en raad, 3—7, 13, 14; flauwhartigen, 10; redding der onschuldigen, 11, 12; staat der rechtvaardigen, 15, 16; vreugde over het ongeval van een ander, 17, 18; vreeze Gods en des konings, benevens vermaning tegen oproerigheid, 21, 22; het rechterambt, 23, 24, 25; het aangename van gepaste antwoorden, 26; huishouding en akkerbouw, 27; getuigen, wraakgierigheid, 28, 29; luiheid, 30, enz.

ZIJT [a] niet nijdig over de booze lieden, en laat u niet gelusten, om bij hen te zijn;

a Ps. 37:1. Spr. 3:31. 23:17.

2 Want hun hart bedenkt verwoesting, [a] en hunne lippen spreken moeite.

a Ps. 10:7.

3 Door wijsheid wordt een huis gebouwd, en door verstandigheid bevestigd;

4 En door wetenschap worden de binnenkameren vervuld met alle kostelijk en liefelijk goed.

5 [a] Een wijs man is sterk; en een man van wetenschap maakt de kracht vast.

a Spr. 21:22.

6 [a] Want door wijze raadslagen zult gij voor u den krijg voeren; en in de veelheid der raadgevers is de overwinning.

a Spr. 11:14. 15:22. 20:18.

7 [a] Alle wijsheid is voor den dwaze te hoog; hij zal in de poort zijnen mond niet opendoen.

a Spr. 14:6.

8 Die denkt om kwaad te doen, dien zal men eenen meester van schandelijke verdichtselen noemen.

9 De gedachte der dwaasheid is zonde; en een spotter is den mensch een gruwel.

10 Vertoont gij u slap ten dage der benauwheid, uwe kracht is nauw.

11 [a] Red degenen, die ter dood gegrepen zijn; want zij wankelen ter dooding, zoo gij u onthoudt.

a Ps. 82:4.

12 Wanneer gij zegt: Ziet, wij weten dat niet; zal Hij niet, Die de harten weegt, *dat* merken? en Die uwe ziel gadeslaat, zal Hij het niet weten? [a] want Hij zal den mensch vergelden naar zijn werk.

a Job 34:11. Ps. 62:13. Jer. 32:19. Rom. 2:6. Openb. 22:12.

13 Eet honig, mijn zoon! want hij is goed, en honigzeem is zoet voor uw gehemelte.

14 [a] Zoodanig is de kennis der wijsheid voor uwe ziel; als gij ze vindt, [b] zoo zal er belooning wezen, en uwe verwachting zal niet afgesneden worden.

a Ps. 19:11. 119:103. b Spr. 23:18.

15 Loer niet, o goddelooze! op de woning des rechtvaardigen; verwoest zijne legerplaats niet.

16 Want de rechtvaardige zal [a] zevenmaal vallen, en opstaan; maar [b] de goddeloozen zullen in het kwaad nederstruikelen.

a Job 5:19. Ps. 34:20. b Amos 5:2. 8:14.

17 [a] Verblijd u niet, als uw vijand valt; en als hij nederstruikelt, laat uw hart zich niet verheugen;

a Job 31:29. Spr. 17:5.

18 Opdat het de HEERE niet zie, en het kwaad zij in Zijne oogen, en Hij Zijnen toorn van hem afkeere.

19 [a] Ontsteek u niet over de boosdoeners; zijt niet nijdig over de goddeloozen;

a Ps. 37:1. 73:3. Spr. 3:31. 23:17. vers 1.

20 Want de kwade zal geene belooning hebben; [a] de lamp der goddeloozen zal uitgebluscht worden.

a Job 18:5, 6. Spr. 13:9. 20:20.

21 Mijn zoon! vrees den HEERE en den koning; vermeng u niet met hen, die naar verandering staan;

22 Want hun verderf zal haastelijk ontstaan; en wie weet hun beider ondergang?

23 Deze *spreuken* zijn ook van de wijzen. [a] Het aangezicht in het gericht te kennen, is niet goed.

a Ex. 23:3, 6. Lev. 19:15. Deut. 1:17. 16:19. Spr. 18:5. 28:21. Joh. 7:24. Jakob. 2:1.

24 [a] Die tot den goddelooze zegt: Gij

zijt rechtvaardig; dien zullen de volken vervloeken, de natiën zullen hem gram zijn ; *a* Spr. 17:15. Jes. 5:23.

25 Maar voor degenen, die *hem* bestraffen, zal liefelijkheid zijn ; en de zegen des goeds zal op hen komen.

26 Men zal de lippen kussen desgenen, die rechte woorden antwoordt.

27 Beschik uw werk daarbuiten, en bereid het voor u op den akker, en bouw daarna uw huis.

28 Wees niet zonder oorzaak getuige tegen uwen naaste ; want zoudt gij verleiden met uwe lip ?

29 [a] Zeg niet : Gelijk als hij mij gedaan heeft, zoo zal ik hem doen ; ik zal een' ieder vergelden naar zijn werk. *a* Rom. 12:17, 19.

30 Ik ging voorbij den akker eens luiaards, en voorbij den wijngaard van een' verstandeloos mensch ;

31 En ziet, hij was gansch opgeschoten van distelen ; zijne gedaante was *met* netelen bedekt, en zijn steenen scheidsmuur was afgebroken.

32 Als ik dat aanschouwde, nam ik het ter harte ; ik zag het, *en* nam onderwijzing aan :

33 [a] Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens, al nederliggende ; *a* Spr. 6:10, 11.

34 Zoo zal uwe armoede *u* overkomen *als* een wandelaar, en uw velerlei gebrek als een gewapend man.

HOOFDSTUK 25.

Gods eer en raad, vs. 2 ; de eer van koningen, wier hart diepzinnig is, hun ambt, lessen over den omgang met hen, 2—7 ; gedrag in twistgedingen, 8—10 ; gepast spreken en bestraffen, 11, 12 ; valsche roem van weldadigheid, 14 ; lankmoedigheid, zachte tong, 15 ; het eten van honig, of rechte matigheid in het lichamelijke en geestelijke, 16, 27 ; omgang met vrienden, 17 ; valsche getuigen, 18 ; trouweloozen, 19 ; treurigen, 20 ; weldadigheid aan haters, 21, 22 ; huichelende tongen 23 ; twistzieke vrouwen, 24 ; goede tijding, 25 ; slapheid der vromen tegen goddeloozen, 26 ; haastige toorn, 28.

DIT zijn ook spreuken van Sálomo, die de mannen van Hizkía, den koning van Juda, uitgeschreven hebben.

2 Het is Gods eer eene [a] zaak te verbergen ; maar de eer der koningen eene zaak te doorgronden. *a* Rom. 11:33.

3 Aan de hoogte des hemels, en aan de diepte der aarde, en *aan* het hart der koningen is geene doorgronding.

4 Doe het schuim van het zilver weg, en er zal een vat voor den smelter uitkomen ;

5 [a] Doe den goddelooze weg van het aangezicht des konings, en [b] zijn troon zal door gerechtigheid bevestigd worden.

a Spr. 20:8. *b* Spr. 20:28.

6 Praal niet voor het aangezicht des konings, en sta niet in de plaats der grooten ;

7 Want het is beter, dat men tot u zegge : [a] Kom hier bovenaan, dan dat men u vernedere voor het aangezicht eens prinsen, dien uwe oogen gezien hebben. *a* Luk. 14:7, 8, 9, enz.

8 [a] Vaar niet haastelijk voort om te twisten, opdat gij misschien in het laatste daarvan niet wat doet, als uw naaste u zou mogen beschaamd hebben. *a* Spr. 18:17.

9 Twist uwe twistzaak met uwen naaste ; maar openbaar het heimelijke van een' ander niet ;

10 Opdat degene, die het hoort, u niet smade ; want uw kwaad gerucht zou niet afgekeerd worden.

11 Eene rede, op zijn pas gesproken, is *als* gouden appelen in zilveren gebeelde schalen.

12 Een wijs bestraffer bij een hoorend oor, is een gouden oorsiersel, en een halssieraad van het fijnste goud.

13 [a] Een trouw gezant is dengenen, die hem zenden, als de koude der sneeuw ten dage des oogstes ; want hij verkwikt zijns heeren ziel. *a* Spr. 13:17.

14 Een man, die zichzelven beroemt over eene valsche gift, is *als* wolken en wind, waar geen regen bij is.

15 [a] Een overste wordt door lankmoedigheid overreed ; en eene zachte tong breekt het gebeente. *a* Spr. 15:1. 16:14.

16 Hebt gij honig gevonden, eet dat u genoeg is ; opdat gij misschien daarvan niet zat wordt, en dien uitspuwt.

17 Spaar uwen voet van het huis uws naasten, opdat hij niet zat van u worde, en u hate.

18 Een man, tegen zijnen naaste eene valsche getuigenis sprekende, is [a] een hamer, en zwaard, en scherpe pijl.

a Ps. 11:2. 57:5. 59:8. 120:4. Spr. 12:18.

19 Het vertrouwen op eenen trouwelooze, ten dage der benauwdheid, is *als* een gebroken tand en verstuikte voet.

20 [a] Die liederen zingt bij een treurig hart, is gelijk hij, die een kleed aflegt ten dage der koude, *en als* edik op salpeter. *a* Rom. 12:15.

21 [a] Indien dengene, [b] die u haat, hongert, geef hem brood te eten ; en zoo hij dorstig is, geef hem water te drinken ;

a Rom. 12:20. *b* Ex. 23:4, 5.

22 Want gij zult vurige kolen op zijn hoofd hoopen, en de HEERE zal het u vergelden.

23 De noordenwind verdrijft den regen, en een vergramd aangezicht de verborgene tong.

24 [a] Het is beter te wonen op eenen hoek van het dak, dan met eene kijfachtige huisvrouw, en dat in een huis van gezelschap.
a Spr. 21:9, 19.

25 Eene goede tijding uit een ver land is als koud water op eene vermoeide ziel.

26 De rechtvaardige, wankelende voor het aangezicht des goddeloozen, is eene beroerde fontein, en verdorven springader.

27 Veel honigs te eten is niet goed; maar de onderzoeking van de heerlijkheid van zulke dingen is eer.

28 [a] Een man, die zijnen geest niet wederhouden kan, is eene opengebrokene stad zonder muur.
a Spr. 16:32.

HOOFDSTUK 26.

Eer ongepast voor dwazen, vs. 1, 8; onverdiende vloek, 2; tucht der zotten, 3; dwazen te antwoorden, 4, 5; dwaze dienstknechten, 6; schoone spreuken der zotten, 7, 9; overlast der grooten door kwade knechten, 10; herhaalde dwaasheid, 11; eigen wijsheid, 12; luiaard, 13—16; onnoodige twist, 17; bedrog, onder schijn van jokkernij, 18, 19; oorblazer, 20, 22; twistgierige lieden, 21; huichelarij, bedekte haat en handelingen, 23, enz.

GELIJK de sneeuw in den zomer, en gelijk de regen in den oogst, alzoo past den zot de eer niet.

2 Gelijk eene musch is tot wegzweven, gelijk eene zwaluw tot vervliegen, alzoo zal een vloek, die zonder oorzaak is, niet komen.

3 [a] Eene zweep is voor het paard, een toom voor den ezel, en [b] eene roede voor den rug der zotten.
a Ps. 32:9, 10. *b* Spr. 10:13.

4 Antwoord den zot naar zijne dwaasheid niet, opdat gij ook hem niet gelijk wordt.

5 Antwoord den zot naar zijne dwaasheid, opdat hij in zijne oogen niet wijs zij.

6 Hij snijdt *zich* de voeten af, *en* drinkt geweld, die boodschappen zendt door de hand van eenen zot.

7 Hef de beenen van den kreupele op; alzoo is eene spreuk in den mond der zotten.

8 Gelijk hij, die een *edel*gesteente in eenen slinger bindt, alzoo is hij, die den zot eer geeft.

9 *Gelijk* een doorn gaat in de hand eens dronkaards, alzoo is eene spreuk in den mond der zotten.

10 De grooten doen een' iegelijk verdriet aan, en huren de zotten, en huren de overtreders.

11 [a] Gelijk een hond tot zijn uitspuwsel wederkeert, *alzoo* herneemt de zot zijne dwaasheid.
a 2 Petr. 2:22.

12 Hebt gij eenen man gezien, die wijs in zijne oogen is? [a] van eenen zot is meer verwachting dan van hem.
a Spr. 29:20.

13 [a] De luiaard zegt: Er is een felle leeuw op den weg, een leeuw is op de straten!
a Spr. 22:13.

14 Eene deur keert om op hare herre; alzoo de luiaard op zijn bed.

15 [a] De luiaard verbergt zijne hand in den boezem; hij is te moede, om die weder tot zijnen mond te brengen.
a Spr. 19:24.

16 De luiaard is wijzer in zijne oogen, dan zeven, die *met* rede antwoorden.

17 De voorbijgaande, die zich vertoornt in eenen twist, *die* hem niet aangaat, is *gelijk* die eenen hond bij de ooren grijpt.

18 Gelijk een, die zich veinst te razen, die vuursprankelen, pijlen en doodelijke dingen werpt;

19 Alzoo is een man, die zijnen naaste bedriegt, en zegt: Jok ik er niet mede?

20 Als er geen hout is, gaat het vuur uit; [a] en als er geen oorblazer is, wordt het gekijf gestild.
a Spr. 22:10.

21 De doove kool is om de vurige kool, en het hout om het vuur; alzoo is een [a] kijfachtig man, om twist te ontsteken.
a Spr. 15:18. 29:22.

22 [a] De woorden des oorblazers zijn als dergenen, die geslagen zijn, en die dalen in het binnenste des buiks.
a Spr. 18:8.

23 Brandende lippen, en een boos hart, zijn *als* eene potscherf met schuim van zilver overtogen.

24 Die haat draagt, gelaat zich vreemd met zijne lippen; maar in zijn binnenste stelt hij bedrog aan.

25 Als hij met zijne stem smeekt, geloof hem niet; want zeven gruwelen zijn in zijn hart.

26 *Wiens* haat door bedrog bedekt is, diens boosheid zal in de gemeente geopenbaard worden.

27 [a] Die eenen kuil graaft, zal er in vallen, en die eenen steen wentelt, op hem zal hij wederkeeren.
a Ps. 7:16. 9:16. 10:2. 57:7. Pred. 10:8.

28 Eene valsche tong haat degenen, die zij verbrijzelt; en een gladde mond maakt omstooting.

HOOFDSTUK 27.

Vermetelheid, vs. 1; eigen lof, 2; toorn der dwazen, 3; nijd, 4; getrouwe bestraffing en geveinsde liefde, 5, 6, 14; zatheid en honger, 7; lichtvaardige verandering van zijnen staat of beroep, 8; trouwe vrienden en buren, 9, 10; wijsheid en onnoozelheid, 11, 12; borgtocht, 13; twistzieke vrouw, 15, 16, te zamenspreking tot opscherping, 17; trouwe knechten, 18; de harten der menschen tegen elkander, 19; on-

verzadelijkheid der oogen, 20; beproeving door lof, 21; hardnekkige dwazen, 22; verstandige huishouding, 23, 25—27; tijdelijk goed, 24.

BEROEM [a] u niet over den dag van morgen; want gij weet niet, wat de dag zal baren. *a* Jakob. 4:13, 14.

2 Laat u eenen vreemde prijzen, en niet uwen mond; eenen onbekende, en niet uwe lippen.

3 Een steen is zwaar, en het zand gewichtig; maar de toornigheid des dwazen is zwaarder dan die beide.

4 Grimmigheid en overlooping van toorn is wreedheid; maar wie zal voor nijdigheid bestaan?

5 Openbare bestraffing is beter dan verborgene liefde.

6 De wonden des liefhebbers zijn getrouw; maar de kussingen des haters zijn af te bidden.

7 Eene verzadigde ziel vertreedt het honigzeem; maar aan eene hongerige ziel is alle bitter zoet.

8 Gelijk een vogel is, die uit zijn nest omdoolt, alzoo is een man, die omdoolt uit zijne plaats.

9 Olie en reukwerk verblijdt het hart; alzoo is de zoetigheid van iemands vriend, van wege den raad der ziel.

10 [a] Verlaat uwen vriend, noch den vriend uws vaders niet; en ga ten huize uws broeders niet op den dag van uwen tegenspoed. Beter is een gebuur, die nabij is, dan een broeder, die verre is. *a* Spr. 17:17. 18:24.

11 Zijt wijs, mijn zoon! en verblijd mijn hart; opdat ik mijnen smader wat te antwoorden heb.

12 [a] De kloekzinnige ziet het kwaad, *en* verbergt zich; de slechten gaan henen door, *en* worden gestraft. *a* Spr. 22:3.

13 [a] Als *iemand* voor eenen vreemde borg geworden is, neem zijn kleed, en pand hem voor eene onbekende *vrouw*.

a Spr. 6:1, 2. 11:15. 17:18. 20:16.

14 Die zijnen vriend zegent met luider stem, zich des morgens vroeg opmakende, het zal hem tot eenen vloek gerekend worden.

15 [a] Eene gedurige druiping ten dage des slagregens en eene kijfachtige huisvrouw zijn even gelijk. *a* Spr. 19:13.

16 Elkeen die haar verbergt, zou den wind verbergen, en de olie zijner rechterhand, *die* roept.

17 IJzer scherpt men met ijzer; alzoo scherpt een man het aangezicht zijns naasten.

18 Die den vijgeboom bewaart, zal zijne vrucht eten; en die zijnen heer waarneemt, zal geëerd worden.

19 Gelijk *in het* water het aangezicht is tegen het aangezicht, alzoo is des menschen hart tegen den mensch.

20 De hel en het verderf worden niet verzadigd; alzoo worden [a] de oogen des menschen niet verzadigd. *a* Pred. 1:8.

21 De smeltkroes is voor het zilver, en de oven voor het goud; alzoo is een man naar zijnen lof *te proeven*.

22 Al stiet gij den dwaas in eenen mortier met eenen stamper, in het midden van het gestooten graan, zijne dwaasheid zou van hem niet afwijken.

23 Zijt naarstig, om het aangezicht uwer schapen te kennen; zet uw hart op de kudden.

24 Want de schat is niet tot in eeuwigheid; of zal de kroon van geslacht tot geslacht zijn?

25 Als het gras zich openbaart, en de grasscheuten gezien worden, laat de kruiden der bergen verzameld worden.

26 De lammeren zullen [a] zijn tot uwe kleeding, en de bokken de prijs des velds.

a 1 Tim. 6:8.

27 Daartoe zult gij genoegzaamheid van geitenmelk *hebben* tot uwe spijze, tot spijze van uw huis, en leeftocht uwer maagden.

HOOFDSTUK 28.

Kwaad en goed geweten, vs. 1; kort en lang leven der regenten, 2; wreedheid van den eenen arme over den andere, 3; prijzen van goddeloozen en hen tegenstaan, 4; recht verstand, 5; armen en rijken, 6, 11; goede en kwade zonen, 7; woeker, 8; gebed der goddeloozen, 9, verleiding, 10; eigen wijsheid, goede en kwade regeering, 12, 15, 16, 28; belijdenis van zonden, 13, vreeze Gods en verharding, 14; bloedschuld, 17; oprechte en verkeerde wandel, 18; vlijt en luiheid, 19; rijkdom, 20, 22; rechterambt, 21; bestraffen en vleien, 23; ouders te berooven, 24; trotschheid en vertrouwen op God, 25; zelfvertrouwen en wijsheid, 26; aalmoezen en onbarmhartigheid, 27.

DE [a] goddeloozen vlieden, waar geen vervolger is; maar elk rechtvaardige is moedig, als een jonge leeuw.

a Lev. 26:36. Deut. 28:28. Jes. 57:21.

2 Om de overtreding des lands zijn deszelfs vorsten vele; maar om verstandige *en* wetende menschen zal insgelijks verlenging wezen.

3 Een arm man, die de geringen verdrukt, is een wegvagende regen, zoodat er geen brood zij.

4 Die de wet verlaten, prijzen de goddeloozen; maar die de wet bewaren, mengen zich *in strijd* tegen hen.

5 De kwade lieden verstaan het recht niet; maar die den HEERE zoeken, verstaan alles.

6 [a]De arme, wandelende in zijne oprechtheid, is beter, dan die verkeerd is van wegen, al is hij rijk.
a Spr. 19:1.

7 [a]Die de wet bewaart, is een verstandig zoon; maar die der vraten metgezel is, beschaamt zijnen vader.
a Spr. 29:3.

8 Die zijn goed vermeerdert met woeker en met overwinst, vergadert dat voor dengene, die zich des armen ontfermt.

9 Die zijn oor afwendt van de wet te hooren, diens gebed zelf zal een gruwel zijn.

10 Die de oprechten doet dwalen op eenen kwaden weg, [a]zal zelf in zijne gracht vallen; maar de vromen zullen het goede beërven.
a Spr. 26:27.

11 Een rijk man is wijs in zijne oogen; maar de arme, die verstandig is, doorzoekt hem.

12 [a]Als de rechtvaardigen opspringen van vreugde, is er groote heerlijkheid; [b]maar als de goddeloozen opkomen, wordt de mensch nauw gezocht.
a Spr. 11:10, 11. b vers 28.

13 Die zijne overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar [a]die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.
a Ps. 32:3, 5. 1 Joh. 1:9, 10.

14 Welgelukzalig is de mensch, die gedurigljk vreest; maar die zijn hart verhardt, zal in het kwaad vallen.

15 De goddelooze, heerschende over een arm volk, is een brullende leeuw, en een beer, die ginds en weder loopt.

16 Een vorst, die van alle verstand gebrek heeft, is ook veelvoudig in verdrukkingen; *maar* die de gierigheid haat, zal de dagen verlengen.

17 Een mensch, gedrukt om het bloed eener ziel, zal naar den kuil toevlieden; men ondersteune hem niet!

18 Die oprecht wandelt, zal behouden worden; maar die zich verkeerdelijk gedraagt in twee wegen, zal in den eenen vallen.

19 Die zijn land bouwt, zal met brood verzadigd worden; maar die ijdele *menschen* volgt, zal met armoede verzadigd worden.

20 Een gansch getrouw man zal veelvoudig zijn in zegeningen; [a]maar die haastig is, om rijk te worden, zal niet onschuldig wezen.
a Spr. 13:11. 20:21. 23:4.

21 [a]De aangezichten te kennen, is niet goed; want een man zal om een stuk broods overtreden.
a Spr. 18:5. 24:23.

22 Die zich haast naar goed, is een man van een boos oog; maar hij weet niet, dat het gebrek hem overkomen zal.

23 Die eenen mensch bestraft, zal achterna gunst vinden, meer dan die met de tong vleit.

24 Wie zijnen vader of zijne moeder berooft, en zegt: Het is geene overtreding; die is des verdervenden mans gezel.

25 [a]Die grootmoedig is, verwekt gekijf; maar die op den HEERE vertrouwt, zal vet worden.
a Spr. 13:10. 15:18. 29:22.

26 Die op zijn hart vertrouwt, die is een zot; maar die in wijsheid wandelt, die zal ontkomen.

27 [a]Die den armen geeft, zal geen gebrek hebben; maar die zijne oogen verbergt, zal veel vervloekt worden.
a Deut. 15:7, 8, 10. Spr. 19:17. 22:9.

28 [a]Als de goddeloozen opkomen, verbergt zich de mensch; maar als zij omkomen, vermenigvuldigen de rechtvaardigen.
a vers 12.

HOOFDSTUK 29.

Hardnekkigheid, vs. 1; goede en kwade regeeringen, 2, 4, 12, 14, 16, wijsheid en hoeren, 3; vleien, 5; boozen, goddeloozen, ongerechtigen en rechtvaardigen, 6, 7, 27; spotters, dwazen en wijzen, 8, 11; twistgeding van eenen wijze met eenen dwaas, 9; haat en liefde der oprechten, 10; redenen, 11, 20; armen en woekeraars, 13; tucht, 15, 17, 19, 21; profetie, 18; toornigheid, 22; hoogmoed en nederigheid, 23; gemeenschap met dieverij, 24; onmatige vrees en vertrouwen op God, 25; Gods regeering over rechtzaken, 26.

EEN man, die, dikwijls bestraft zijnde, den nek verhardt, zal schielijk verbroken worden, zoodat er geen genezen aan zij.

2 [a]Als de rechtvaardigen groot worden, verblijdt zich het volk; maar als de goddelooze heerscht, zucht het volk.
a Spr. 11:10. 28:12, 28.

3 [a]Een man, die de wijsheid bemint, verblijdt zijnen vader; [b]maar die een metgezel der hoeren is, brengt het goed door.
a Spr. 10:1. 15:20. b Spr. 28:7. Luk. 15:13.

4 Een koning houdt het land staande door het recht; maar een, die tot geschenken genegen is, verstoort hetzelve.

5 Een man, die zijnen naaste vleit, spreidt een net uit voor deszelfs gangen.

6 In de overtreding eens boozen mans is een strik; maar de rechtvaardige juicht en is blijde.

7 [a]De rechtvaardige neemt kennis van de rechtzaak der armen; *maar* de goddelooze begrijpt de wetenschap niet.
a Job 29:16.

8 Spotdrijvende lieden blazen eene stad aan *brand;* maar de wijzen keeren den toorn af.

9 Een wijs man, met een dwaas man in rechten zich begeven hebbende, hetzij dat

hij beroerd is of lacht, zoo is er toch geene rust.

10 Bloedgierige lieden haten den vrome; maar de oprechten zoeken zijne ziel.

11 [a] Een zot laat zijnen ganschen geest uit, maar de wijze wederhoudt dien achterwaarts. [a] Spr. 14:33.

12 Een heerscher, die op leugentaal acht geeft, al zijne dienaars zijn goddeloos.

13 [a] De arme en de bedrieger ontmoeten elkander; de HEERE verlicht hun beider oogen. [a] Spr. 22:2.

14 [a] Een koning, die de armen in trouw recht doet, diens troon zal in eeuwigheid bevestigd worden. [a] Spr. 20:28. 25:5.

15 De [a] roede, en de bestraffing geeft wijsheid; [b] maar een kind, dat *aan zich zelf* gelaten is, beschaamt zijne moeder.
[a] Spr. 13:24. 22:15. 23:13. [b] Spr. 10:1. 17:21, 25.

16 Als de goddeloozen velen worden, wordt de overtreding veel; maar [a] de rechtvaardigen zullen hunnen val aanzien.
[a] Ps. 37:36. 58:11. 91:8.

17 [a] Tuchtig uwen zoon, en hij zal u gerustheid aandoen, en hij zal uwe ziel vermakelijkheden geven. [a] Spr. 13:24. 22:15. 23:13, 14.

18 Als er geene profetie is, wordt het volk ontbloot; maar welgelukzalig is hij, die de wet bewaart.

19 Een knecht zal door de woorden niet getuchtigd worden; hoewel hij *u* verstaat, nogtans zal hij niet antwoorden.

20 Hebt gij eenen man gezien, die haastig in zijne woorden is? [a] van eenen zot is meer verwachting dan van hem. [a] Spr. 26:12.

21 Als men zijnen knecht van jongs op weeldig houdt, hij zal in zijn laatste een zoon *willen* zijn.

22 [a] Een toornig man verwekt gekijf; en de grammoedige is veelvoudig in overtreding. [a] Spr. 15:18. 16:21.

23 [a] De hoogmoed des menschen zal hem vernederen; maar de nederige van geest zal de eer vasthouden. [a] Job 22:29. Spr. 15:33. 18:12. Jes. 66:2. Matt. 23:12. Luk. 14:11. 18:14. Jakob. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5.

24 Die met eenen dief deelt, haat zijne ziel; [a] hij hoort eenen vloek, en hij geeft het niet te kennen. [a] Lev. 5:1.

25 De siddering des menschen legt eenen strik; maar die op den HEERE vertrouwt, zal in een hoog vertrek gesteld worden.

26 [a] Velen zoeken het aangezicht des heerschers; maar een ieders recht is van den HEERE. [a] Spr. 19:6.

27 Een ongerechtig man is den rechtvaardige een gruwel; maar die recht is van weg, is den goddelooze een gruwel.

HOOFDSTUK 30.

Agur belijdt zijne en aller menschen onwetendheid in Goddelijke zaken, buiten Gods Woord, vs. 1; verklaart, dat de wijsheid, schepping en regeering aller dingen is van God, den Vader en van Zijnen Zoon, 4. Hij roemt de reinheid en volmaaktheid van Gods Woord, 5, 6. Zijn gebed om twee dingen, 7, 8, 9. Over het kwaadspreken van eenen knecht bij zijnen heer, 10; vier kwade geslachten, 11; vier onverzadelijke dingen, 15, 16; verachting der ouders, 17; vier dingen zwaar om te weten, 18, 19; vier ondragelijke dingen, 21, 22, 23; vier kleine maar wijze dieren, 24, enz.; vier statig in hunnen gang, 29, 30, 31; aflegging en voorkoming van toorn, 32, 33.

DE woorden van Agur, zoon van Jake; een last. De man spreekt tot Ithiël, tot Ithiël en Uchal.

2 Voorwaar, ik ben overnuftiger dan iemand, en ik heb geen menschenverstand;

3 En ik heb geene wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend.

4 Wie is ten hemel opgeklommen, en nedergedaald? [a] Wie heeft den wind in Zijne vuisten verzameld? Wie heeft de wateren in een kleed gebonden? Wie heeft al de einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn Naam, en hoe is de Naam Zijns Zoons? zoo gij het weet. [a] Job 38:4. Ps. 104:3. Jes. 40:12.

5 [a] Alle rede Gods is doorlouterd; Hij is een Schild dengenen, die op Hem betrouwen.
[a] Ps. 12:7. 18:31. 19:9. 119:140.

6 [a] Doe niet tot Zijne woorden, opdat Hij u niet bestraffe, en gij leugenachtig bevonden wordt. [a] Deut. 4:2. 12:32. Openb. 22:18.

7 Twee dingen heb ik van U begeerd, onthoud ze mij niet, eer ik sterve:

8 IJdelheid en leugentaal doe verre van mij; armoede of rijkdom geef mij niet: voed mij met het brood mijns bescheiden deels;

9 Opdat ik, zat zijnde, *U* dan niet verloochene, en zegge: Wie is de HEERE? of dat ik, verarmd zijnde, dan niet stele, en den Naam mijns Gods aantaste.

10 Achterklap niet van den knecht bij zijnen heer, opdat hij u niet vloeke, en gij schuldig wordt.

11 Daar is een geslacht, dat zijnen vader vervloekt, en zijne moeder niet zegent;

12 Een geslacht, dat rein in zijne oogen is, en van zijnen drek niet gewasschen is;

13 Een geslacht, [a] welks oogen hoog zijn, en welks oogleden verheven zijn; [a] Spr. 6:17.

14 [a] Een geslacht, welks tanden zwaarden, en welks baktanden messen zijn, om de ellendigen van de aarde en de nooddruftigen van onder de menschen te verteren. [a] Spr. 12:18.

15 De bloedzuiger heeft twee dochters: Geef, geef! Deze drie dingen worden niet ver-

zadigd: *ja,* vier zeggen niet: Het is genoeg!
16 Het graf, de geslotene baarmoeder, de
aarde, *die* van water niet verzadigd wordt,
en het vuur zegt niet: Het is genoeg!
17 Het oog, *dat* den vader bespot, of
de gehoorzaamheid der moeder veracht,
dat zullen de raven der beek uitpikken,
en des arends jongen zullen het eten.
18 Deze drie dingen zijn voor mij te
wonderlijk, ja, vier, die ik niet weet:
19 De weg eens arends in den hemel; de
weg eener slang op eenen rotssteen; de
weg van een schip in het hart der zee; en
de weg eens mans bij eene maagd.
20 Alzoo is de weg eener overspelige
vrouw; zij eet en wischt haren mond, en zegt:
Ik heb geene ongerechtigheid gewrocht!
21 Om drie dingen ontroert zich de aarde,
ja, om vier, *die* zij niet dragen kan:
22 Om eenen knecht, als hij regeert; en
eenen dwaas, als hij van brood verzadigd is;
23 Om eene hatelijke *vrouw*, als zij ge-
trouwd wordt; en eene dienstmaagd, als
zij erfgenaam is van hare vrouw.
24 Deze vier zijn van de kleinste der
aarde; doch dezelve zijn wijs, met wijs-
heid wel voorzien.
25 De mieren zijn een onsterk volk;
evenwel [a] bereiden zij in den zomer hare
spijs. [a] Spr. 6:8.
26 De konijnen zijn een machteloos volk;
nogtans stellen zij hun huis in den rotssteen.
27 De sprinkhanen hebben geenen koning;
nogtans gaan zij allen uit, zich verdeelende
in hoopen.
28 De spinnekop grijpt met de handen,
en is in de paleizen der koningen.
29 Deze drie maken eenen goeden tred; ja,
vier zijn er, die eenen goeden gang maken:
30 De oude leeuw geweldig onder de ge-
dierten, die voor niemand zal wederkeeren;
31 [a] Een windhond van goede lenden, of
een bok; en een koning, die niet tegen te
staan is. [a] Job 39:22, enz.
32 Zoo gij dwaselijk gehandeld hebt, met
u te verheffen, en zoo gij kwaad bedacht
hebt, de [a] hand op den mond! [a] Job 21:5.
33 Want de drukking der melk brengt
boter voort, en de drukking van den neus
brengt bloed voort, en de drukking des
toorns brengt twist voort.

HOOFDSTUK 31.

Lemuëls lessen omtrent kuischheid en matigheid der koningen, vs. 1; bedroefden en verdrukten te troosten en bij te staan, 6; lof en eigenschappen eener deugdzame huisvrouw, 10.

DE woorden van den koning Lemuël;
de last, waarmede zijne moeder hem
onderwees.
2 Wat, o, mijn zoon? en wat, o, zoon mijns
buiks? ja, wat, o, zoon mijner geloften?
3 Geef [a] aan de vrouwen uw vermogen
niet, noch uwe wegen, om koningen te
verdelgen. [a] Deut. 17:17.
4 Het komt den koningen niet toe, o,
Lemuël! het komt den koningen niet toe
wijn te drinken, en den prinsen, sterken
drank te begeeren;
5 Opdat hij niet drinke, en het gezette
vergete, en de rechtzaak van alle verdruk-
ten verandere.
6 Geeft sterken drank dengene, die ver-
loren gaat, en wijn dengenen, die bitterlijk
bedroefd van ziel zijn;
7 Dat hij drinke, en zijne armoede vergete,
en zijner moeite niet meer gedenke.
8 Open uwen mond voor den stomme, voor
de rechtzaak van allen, die omkomen zouden.
9 Open uwen mond; [a] oordeel gerechte-
lijk, en doe den verdrukten en nooddruf-
tigen recht. [a] Lev. 19:15. Deut. 1:16.
10 *Aleph.* Wie zal [a] eene deugdelijke
huisvrouw vinden? want hare waardij is
verre boven de robijnen. [a] Spr. 12:4.
11 *Beth.* Het hart haars heeren ver-
trouwt op haar, zoodat hem geen goed zal
ontbreken.
12 *Gimel.* Zij doet hem goed en geen
kwaad, al de dagen haars levens.
13 *Daleth.* Zij zoekt wol en vlas, en
werkt met lust harer handen.
14 *He.* Zij is als de schepen eens koop-
mans; zij doet haar brood van verre komen.
15 *Vau.* En zij staat op, als het nog
nacht is, en geeft haar huis spijze, en hare
dienstmaagden het bescheiden deel.
16 *Zain.* Zij denkt om eenen akker, en
krijgt hem; van de vrucht harer handen
plant zij eenen wijngaard.
17 *Cheth.* Zij gordt hare lenden met
kracht, en zij versterkt hare armen.
18 *Teth.* Zij smaakt, dat haar koophandel
goed is; hare lamp gaat des nachts niet uit.
19 *Jod.* Zij steekt hare handen uit naar
de spil, en hare handpalmen vatten den
spinrok.
20 *Caph.* Zij breidt hare handpalm uit
tot den ellendige; en zij steekt hare han-
den uit tot den nooddruftige.
21 *Lamed.* Zij vreest voor haar huis niet

van wege de sneeuw; want haar gansche
huis is met dubbele kleederen gekleed.
22 *Mem.* Zij maakt voor zich tapijtsieraad; hare kleeding is fijn linnen en purper.
23 *Nun.* Haar man is bekend in de poorten, als hij zit met de oudsten des lands.
24 *Samech.* Zij maakt fijn lijnwaad en verkoopt het; en zij levert den koopman gordelen.
25 *Ain.* Sterkte en heerlijkheid zijn hare kleeding; en zij lacht over den nakomenden dag.
26 *Pe.* Zij doet haren mond open met wijsheid; en op hare tong is leer der goeddadigheid.
27 *Tsade.* Zij beschouwt de gangen van haar huis; en het brood der luiheid eet zij niet.
28 *Koph.* Hare kinderen staan op, en roemen haar welgelukzalig; *ook* haar man, en hij prijst haar, *zeggende:*
29 *Resch.* Vele dochteren hebben deugdelijk gehandeld; maar gij gaat die allen te boven.
30 *Schin.* De bevalligheid is bedrog, en de schoonheid ijdelheid; *maar* eene vrouw, die den HEERE vreest, die zal geprezen worden.
31 *Thau.* Geef haar van de vrucht harer handen, en laat hare werken haar prijzen in de poorten.

HET BOEK

GENAAMD

DE PREDIKER.

HOOFDSTUK 1.

Alle dingen zijn ijdelheid en onrust, zoo ten aanzien der menschen zelven als der dingen, die in de wereld geschieden, zijnde al te zamen onbestendig, vergankelijk en vol bekommernissen, vs. 1; dit bewijst de prediker met zijn eigen voorbeeld, 12.

DE woorden van den prediker, den zoon
van David, den koning te Jeruzalem.
2 IJdelheid der ijdelheden, zegt de prediker; ijdelheid der ijdelheden, [a] het is al ijdelheid. *a* Ps. 62:10. 144:4.
3 Wat [a] voordeel heeft de mensch van al zijnen arbeid, dien hij arbeidt onder de zon? *a* Pred. 2:22. 3:9.
4 Het eene geslacht gaat, en het andere geslacht komt; [a] maar de aarde staat in der eeuwigheid. *a* Ps. 104:5.
5 Ook rijst de zon op, en de zon gaat onder, en zij hijgt naar hare plaats, waar zij oprees.
6 Zij gaat naar het zuiden, en zij gaat om naar het noorden; de wind gaat steeds omgaande, en de wind keert weder tot zijne omgangen.
7 [a] Al de beken gaan in de zee; nogtans wordt de zee niet vol; naar de plaats, waar de beken heengaan, derwaarts gaande keeren zij weder. *a* Job 38:8, 9, 10, 11. Ps. 104:9, 10.
8 Al deze dingen worden *zoo* moede, dat het niemand zou kunnen uitspreken; het oog wordt niet verzadigd met zien, en het oor wordt niet vervuld van hooren.
9 [a] Hetgeen er geweest is, hetzelve zal er zijn, en hetgeen er gedaan is, hetzelve zal er gedaan worden; zoodat er niets nieuws is onder de zon. *a* Pred. 3:15.
10 Is er eenig ding, waarvan men zou kunnen zeggen: Ziet dat, het is nieuw? het is alreeds geweest in de eeuwen, die vóór ons geweest zijn.
11 Er is geene gedachtenis van de voorgaande dingen; en van de navolgende dingen, die zijn zullen, van dezelve zal ook geene gedachtenis zijn bij degenen, die namaals wezen zullen.
12 Ik, prediker, was koning over Israël te Jeruzalem.
13 En ik begaf mijn hart om met wijsheid te onderzoeken, en na te speuren al wat er geschiedt onder den hemel. Deze moeielijke bezigheid heeft God den kinderen der menschen gegeven, om zich daarin te bekommeren.
14 Ik zag al de werken aan, die onder de zon geschieden; en ziet, het was al ijdelheid en kwelling des geestes.
15 Het kromme kan niet recht gemaakt worden; en hetgeen ontbreekt, kan niet geteld worden.
16 Ik sprak met mijn hart, zeggende: Zie, ik heb wijsheid vergroot en vermeerderd, boven allen, die vóór mij te Jeruzalem

geweest zijn; en mijn hart heeft veel wijs-
heid en wetenschap gezien.
17 En ik begaf mijn hart om wijsheid en
wetenschap te weten, onzinnigheden en
dwaasheid; ik ben gewaar geworden, dat
ook dit eene kwelling des geestes is.
18 Want in veel wijsheid is veel ver-
driets; en die wetenschap vermeerdert,
vermeerdert smart.

HOOFDSTUK 2.

Salomo wijst met zijn voorbeeld aan, dat de ware gelukzaligheid niet bestaat in de dingen, die voor het vleesch aangenaam zijn, als; trotsche timmerwerken, het planten van boomgaarden, wijngaarden, lusthoven, enz. vs. 1; maar in vreedzame en vroolijke genieting der gaven, die God den mensch geeft, 24.

IK zeide in mijn hart: Nu, wel aan! ik
zal u beproeven door vreugde; derhalve
[a] zie het goede aan; maar zie, ook dat was
ijdelheid. [a] Luk. 12:19.
2 Tot het lachen zeide ik: Gij zijt on-
zinnig! en tot de vreugde: Wat maakt
deze?
3 Ik heb in mijn hart nagespeurd, om
mijn vleesch op te houden in den wijn,
(nogtans leidende mijn hart in wijsheid)
en om de dwaasheid vast te houden, totdat
ik zou zien wat den kinderen der menschen
het best ware, dat zij doen zouden onder
den hemel, *gedurende* het getal der dagen
huns levens.
4 Ik maakte mij groote werken; ik bouw-
de mij huizen; ik plantte mij wijngaarden.
5 Ik maakte mij hoven en lusthoven, en
ik plantte boomen in dezelve, van allerlei
vrucht.
6 Ik maakte mij vijvers van wateren, om
daarmede te bewateren het woud, dat met
boomen groende.
7 Ik kreeg knechten en maagden, en ik
had kinderen des huizes; ook had ik een
groot bezit van runderen en schapen, meer
dan allen, die vóór mij te Jeruzalem ge-
weest waren.
8 Ik vergaderde mij ook zilver en goud
en kleinooden der koningen en der land-
schappen; ik bestelde mij zangers en zan-
geressen, en wellustigheden der menschen-
kinderen, snarenspel, ja, allerlei snarenspel.
9 En ik werd groot, en nam toe, meer dan
iemand, die vóór mij te Jeruzalem geweest
was; ook bleef mijne wijsheid mij bij.
10 En al wat mijne oogen begeerden, dat
onttrok ik hun niet; ik wederhield mijn hart
niet van eenige blijdschap; maar mijn hart
was verblijd van wege al mijnen arbeid; en
dit was mijn deel van al mijnen arbeid.
11 Toen wendde ik mij tot al mijne wer-
ken, die mijne handen gemaakt hadden, en
tot den arbeid, dien ik werkende gearbeid
had; ziet, het was al ijdelheid en kwelling
des geestes; en daarin was geen voordeel
onder de zon.
12 [a] Daarna wendde ik mij, om te zien
wijsheid, ook onzinnigheden en dwaasheid;
want hoe zou een mensch, die den koning
nakomen zal, *doen* hetgeen alreede gedaan
is? [a] Pred. 1:17. 7:23.
13 Toen zag ik, dat de wijsheid uitne-
mendheid heeft boven de dwaasheid, gelijk
het licht uitnemendheid heeft boven de
duisternis.
14 De oogen des wijzen zijn in zijn hoofd;
maar de zot wandelt in de duisternis. Toen
bemerkte ik ook, dat eenerlei geval hun
allen bejegent.
15 Dies zeide ik in mijn hart: Gelijk het
den dwaze bejegent, zal het ook mijzelven
bejegenen; waarom heb ik dan toen meer
naar wijsheid gestaan? Toen sprak ik in
mijn hart, dat ook hetzelve ijdelheid was.
16 Want er zal in eeuwigheid niet meer
gedachtenis van eenen wijze, dan van eenen
dwaas zijn; aangezien hetgeen nu is, in
de toekomende dagen altemaal vergeten
wordt; en hoe sterft de wijze met den zot?
17 Daarom haatte ik dit leven; want dit
werk dacht mij kwaad, dat onder de zon
geschiedt; want het is al ijdelheid en
kwelling des geestes.
18 Ik haatte ook al mijnen arbeid, dien
ik bearbeid had onder de zon, dat ik dien
zou achterlaten aan eenen mensch, die na
mij wezen zal.
19 Want wie weet, of hij wijs zal zijn, of
dwaas? evenwel zal hij heerschen over al
mijnen arbeid, dien ik bearbeid heb, en
dien ik wijselijk beleid heb onder de zon.
Dat is ook ijdelheid.
20 Daarom keerde ik mij om, om mijn
hart te doen wanhopen over al den arbeid,
dien ik bearbeid heb onder de zon.
21 Want er is een mensch, wiens arbeid
in wijsheid, en in wetenschap, en in ge-
schikkelijkheid is; nogtans zal hij dien
overgeven tot zijn deel, aan eenen mensch,
die daaraan niet gearbeid heeft. Dit is ook
ijdelheid en een groot kwaad.
22 [a] Wat heeft toch die mensch van al
zijnen arbeid, en van de kwellingen zijns

harten, dien hij is bearbeidende onder de
zon? *a Pred. 1:3. 3:9.*
23 Want al zijne dagen zijn smarten, en
zijne bezigheid is verdriet; zelfs des nachts
rust zijn hart niet. Datzelve is ook ijdel-
heid.
24 [a] Is het *dan* niet goed voor den mensch,
dat hij ete en drinke, en dat hij zijne ziel
het goede doe genieten in zijnen arbeid?
Ik heb ook gezien, dat zulks van de hand
Gods is. *a Pred. 3:12,22. 5:18. 8:15.*
25 (Want wie zou er van eten, of wie zou
zich *daartoe* haasten, meer dan ik zelf?)
26 Want Hij geeft wijsheid, en wetenschap, en vreugde den mensch, die goed
is voor Zijn aangezicht; maar den zondaar
geeft Hij bezigheid, om te verzamelen en
te vergaderen, [a] opdat hij het geve dien,
die goed is voor Gods aangezicht. Dit is
ook ijdelheid en kwelling des geestes.
a Job 27:16, 17. Spr. 28:8. Pred. 3:13.

HOOFDSTUK 3.

De prediker leert hier, hoe alle ding in de wereld zijnen tijd en beloop heeft, naar de ordening van God, vs. 1, 2; waaruit hij besluit, dat de mensch niet beter doen kan, dan in dit leven de gaven Gods met vreugde te genieten, goed doende aan zijnen naaste, 12. Daarna spreekt hij van de ongerechtigheid, die men in het gericht ziet plegen, 16. Hij wijst ook aan, dat de mensch zoowel moet sterven als het vee, zoodat uit den gemeenen toestand der stervenden niet kan verstaan worden, dat hunne ziel onsterfelijk is, 18.

ALLES heeft eenen bestemden tijd, en
alle voornemen onder den hemel heeft
zijnen tijd.
2 Er is een tijd om geboren te worden,
en een tijd om te sterven; een tijd om te
planten, en een tijd om het geplante uit te
roeien;
3 Een tijd om te dooden, en een tijd om
te genezen; een tijd om af te breken, en
een tijd om te bouwen;
4 Een tijd om te weenen, en een tijd om
te lachen; een tijd om te kermen, en een
tijd om op te springen;
5 Een tijd om steenen weg te werpen, en
een tijd om steenen te vergaderen; een tijd
[a] om te omhelzen, en een tijd om verre te
zijn van omhelzen; *1 Kor. 7:5.*
6 Een tijd om te zoeken, en een tijd om
te laten verloren gaan; een tijd om te bewaren, en een tijd om weg te werpen;
7 Een tijd om te scheuren, en een tijd
om toe te naaien; een tijd om te zwijgen,
en een tijd om te spreken;
8 Een tijd om lief te hebben, en een tijd
om te haten; een tijd van oorlog, en een
tijd van vrede.
9 Wat [a] voordeel heeft hij, die werkt,
van hetgeen hij bearbeidt? *a Pred. 1:3.*
10 Ik heb gezien de bezigheid, die God
den kinderen der menschen gegeven heeft,
om zichzelven daarmede te bekommeren.
11 Hij heeft ieder ding schoon gemaakt
op zijnen tijd; ook heeft Hij de eeuw in
hun hart geleid, zonder dat een mensch
het werk, dat God gemaakt heeft, kan
uitvinden, van het begin tot het einde
toe.
12 Ik heb gemerkt, dat er niets beters
voor henlieden is, dan zich te verblijden,
en goed te doen in zijn leven.
13 Ja ook, dat ieder mensch ete en drinke,
en het goede geniete van al zijnen arbeid.
Dit is eene gave Gods.
14 Ik weet, dat al wat God doet, dat
zal in der eeuwigheid zijn, en er is niet toe
te doen, noch er is niet af te doen; en
God doet *dat*, opdat men vreeze voor Zijn
aangezicht.
15 Hetgeen geweest is, dat is nu; en wat
wezen zal, dat is alreede geweest; en God
zoekt het weggedrevene.
16 Verder heb ik ook gezien onder de
zon, ter plaatse des gerichts, aldaar was
goddeloosheid; en ter plaatse der gerechtigheid, aldaar was goddeloosheid.
17 Ik zeide in mijn hart: God zal den
rechtvaardige en den goddelooze oordeelen;
want aldaar is de tijd voor alle voornemen,
en over alle werk.
18 Ik zeide in mijn hart van de gelegenheid der menschenkinderen, dat God hen
zal verklaren, en dat zij zullen zien, dat
zij *als* de beesten zijn aan zichzelven.
19 Want wat den kinderen der menschen
wedervaart, dat wedervaart ook den beesten,
en eenerlei wedervaart hun *beide;* gelijk
die sterft, alzoo sterft deze, en zij allen hebben eenerlei adem, en de uitnemendheid der
menschen boven de beesten is geene; want
allen zijn zij ijdelheid.
20 Zij gaan allen naar ééne plaats; [a] zij
zijn allen uit het stof, en zij keeren allen
weder tot het stof. *a Gen. 3:19.*
21 Wie merkt, dat de adem van de kinderen der menschen opvaart naar boven,
en de adem der beesten nederwaarts vaart
in de aarde?
22 Dies ik gezien heb, dat er niets beters
is, dan dat de mensch zich verblijde in
zijne werken, want dat is zijn deel; want

wie zal hem daarhenen brengen, dat hij
ziet hetgeen na hem geschieden zal?

HOOFDSTUK 4.

Sálomo verhaalt in dit hoofdstuk, hoe de armen door de machtigen dezer wereld onderdrukt, vs. 1; en de voortreffelijke lieden benijd worden, 4; gesteldheid der luiaards, 5; eenige menschen hebben het hart niet om van hunnen arbeid te genieten, 6; roem der samenleving, 9; eenigen roemen op hunne macht; maar wijsheid is meer te achten, 13; de gunst der onderdaner. jegens hunne overheid is onbestendig, 15.

DAARNA wendde ik mij, en zag aan al
de onderdrukkingen, die onder de zon
geschieden; en ziet, er waren de tranen
der verdrukten, en dergenen, die geenen
trooster hadden; en aan de zijde hunner
verdrukkers was macht; zij daarentegen
hadden geenen vertrooster.
2 Dies prees ik de dooden, die alreede
gestorven waren, boven de levenden, die tot
nog toe levend zijn.
3 Ja, hij is beter dan die beiden, die nog
niet geweest is, die niet gezien heeft het
booze werk, dat onder de zon geschiedt.
4 Verder zag ik al den arbeid en alle
geschikkelijkheid des werks, dat het den
mensch nijd van zijnen naaste *aanbrengt.*
Dat is ook ijdelheid en kwelling des
geestes.
5 De [a] zot vouwt zijne handen samen, en
eet zijn eigen vleesch. [a] Spr. 6:10. 24:33.
6 Eene hand vol *met* rust, is beter dan
beide de vuisten vol *met* arbeid en kwelling
des geestes.
7 Ik wendde mij wederom, en ik zag eene
ijdelheid onder de zon:
8 Daar is er een, en geen tweede; hij heeft
ook geen kind, noch broeder; nogtans is
van al zijnen arbeid geen einde; ook wordt
zijn oog niet verzadigd van den rijkdom,
en *zegt niet:* Voor wien arbeide ik toch,
en doe mijne ziel gebrek hebben van het
goede? Dit is ook ijdelheid, en het is eene
moeielijke bezigheid.
9 Twee zijn beter dan één; want zij
hebben eene goede belooning van hunnen
arbeid;
10 Want indien zij vallen, de een richt
zijnen metgezel op; maar wee den eene,
die gevallen is! want er is geen tweede,
om hem op te helpen.
11 Ook, indien twee te zamen liggen,
zoo hebben zij warmte; maar hoe zou een
alleen warm worden?
12 En indien iemand den eene mocht
overweldigen, zoo zullen de twee tegen
hem bestaan; en een drievoudig snoer
wordt niet haast gebroken.
13 Beter is een arm en wijs jongeling,
dan een oud en zot koning, die niet weet
van meer vermaand te worden.
14 Want een komt uit het gevangenhuis,
om koning te zijn; daar ook een, die in
zijn koninkrijk geboren is, verarmt.
15 Ik zag al de levenden wandelen on-
der de zon, met den jongeling, den tweede,
die in diens plaats staan zal.
16 Er is geen einde van al het volk,
van allen, die vóór hen geweest zijn; de
nakomelingen zullen zich ook over hem
niet verblijden; gewisselijk, dat is ook
ijdelheid en kwelling des geestes.
17 Bewaar uwen voet, als gij tot het huis
Gods ingaat, en zijt liever nabij om te hoo-
ren, dan om der zotten slachtoffer te geven;
want zij weten niet, dat zij kwaad doen.

HOOFDSTUK 5.

Sálomo onderwijst de gemeente, hoe zij zich zal gedragen in het oefenen van den uiterlijken Godsdienst, vs. 1; vervolgens als zij ziet, dat de regenten geen recht doen, 7; welke de beste nering, is, 8; ijdelheid van den rijkdom en van de gierigheid, 9. Voorts leert Sálomo, dat de gelukzaligheid van den mensch bestaat in het vroolijk genieten der gaven Gods, 17; hetwelk te kunnen doen ook eene gave Gods is, 18.

WEES niet te snel met uwen mond, en
uw hart haaste niet een woord voort
te brengen voor Gods aangezicht; want God
is in den hemel, en gij zijt op de aarde;
daarom laat uwe woorden weinig zijn.
2 Want *gelijk* de droom komt door vele
bezigheid, alzoo de stem des zots door de
veelheid der woorden.
3 [a] Wanneer gij eene gelofte aan God
zult beloofd hebben, stel niet uit dezelve
te betalen; want Hij heeft geen' lust aan
de zotten; wat gij zult beloofd hebben,
betaal het. [a] Num. 30:2. Deut. 23:21.
4 [a] Het is beter, dat gij niet belooft, dan
dat gij belooft en niet betaalt. [a] Deut. 23:21, 22.
5 Laat uwen mond niet toe, dat hij uw
vleesch zou doen zondigen; en zeg niet
voor het aangezicht des engels, dat het
eene dwaling was; waarom zou God
grootelijks toornen, om uwer stemme wille,
en verderven het werk uwer handen?
6 Want gelijk [a] in de veelheid der droo-
men ijdelheden zijn, alzoo *in* vele woor-
den; maar vrees gij God! [a] Spr. 10:19.
7 Indien gij de onderdrukking des armen,
en de berooving des gerichts en der gerech-
tigheid ziet in een landschap, verwonder u
niet over zulk een voornemen; want die
hooger is dan de hooge, neemt er acht op;
en daar zijn hoogen boven henlieden.
8 Het voordeel des aardrijks is voor allen;

de koning zelfs wordt van het veld gediend.
9 Die het geld liefheeft, wordt van het
geld niet zat; en wie den overvloed lief-
heeft, wordt van het inkomen niet *zat.*
Dit is ook ijdelheid.
10 Waar het goed vermenigvuldigt, daar
vermenigvuldigen ook die het eten; wat
nuttigheid hebben dan de bezitters daar-
van, dan het gezicht hunner oogen?
11 De slaap des arbeiders is zoet, hij hebbe
weinig of veel gegeten; maar de zatheid
des rijken laat hem niet slapen.
12 Er is een kwaad, dat krankheid aan-
brengt, *hetwelk* ik zag onder de zon:
rijkdom van zijne bezitters bewaard tot
hun eigen kwaad.
13 Of de rijkdom zelf vergaat door eene
moeielijke bezigheid; en hij gewint eenen
zoon, en er is niet met al in zijne hand.
14 Gelijk als hij voortgekomen is uit
zijner moeders buik, *alzoo* zal hij naakt
wederkeeren, gaande gelijk hij gekomen
was; en [a] hij zal niet medenemen van
zijnen arbeid, dat hij met zijne hand zou
wegdragen. *a* Ps. 49:18.
15 Daarom is dit ook een kwaad, dat
krankheid aanbrengt: dat hij in alle manier,
gelijk hij gekomen is, alzoo heengaat; en
wat voordeel is het hem, dat hij in den
wind gearbeid heeft?
16 Dat hij ook al zijne dagen in duisternis
gegeten heeft; en dat hij veel verdriets
gehad heeft, ook zijne krankheid, en on-
stuimigen toorn?
17 Ziet, wat ik gezien heb, [a] eene goede
zaak, die schoon is: te eten en te drinken,
en te genieten het goede van al zijnen
arbeid, dien hij bearbeid heeft onder de
zon, *gedurende* het getal der dagen zijns
levens, hetwelk God hem geeft; [b] want
dat is zijn deel. *a* Pred. 2:24. 3:12, 22. 9:7. 11:9. *b* Pred. 2:10.
18 Ook een iegelijk mensch, aan den-
welken God rijkdom en goederen gegeven
heeft, en Hij geeft hem de macht, om daar-
van te eten, en om zijn deel te nemen,
en om zich te verheugen van zijnen arbeid,
datzelve is eene gave van God.
19 Want hij zal niet veel gedenken aan
de dagen zijns levens, dewijl *hem* God
verhoort in de blijdschap zijns harten.

HOOFDSTUK 6.

In dit hoofdstuk verhaalt de prediker de ellende van karige en gierige menschen, wien God het hart niet geeft, om hunne goederen te gebruiken; oordeelende, dat de rijkdom dezen menschen geenszins dient om tijdelijke gelukzaligheid te genieten, maar integendeel hun hinderlijk is.

ER is een kwaad, dat ik gezien heb
onder de zon, en het is veel onder
de menschen:
2 Een man, denwelken God gegeven heeft
rijkdom, en goederen, en eer; en hij heeft
voor zijne ziel aan geen ding gebrek, van
alles wat hij begeert; en God geeft hem
de macht niet, om daarvan te eten, maar
dat een vreemd man dat opeet. Dit is *ook*
ijdelheid en eene kwade smart.
3 Indien een man honderd *kinderen* ge-
won, en vele jaren leefde, zoodat de dagen
zijner jaren vele waren, doch zijne ziel
niet verzadigd werd van het goed, en hij
ook geene begrafenis had; ik zeg, dat
eene misdracht beter is dan hij.
4 Want met ijdelheid komt zij, en in
duisternis gaat zij weg, en met duisternis
wordt haar naam bedekt.
5 [a] Ook heeft zij de zon niet gezien, noch be-
kend; zij heeft meer rust, dan hij. *a* Job 3:16. Ps. 58:9.
6 Ja, al leefde hij schoon tweemaal duizend
jaren, en het goede niet zag; gaan zij niet
allen naar ééne plaats?
7 Al de arbeid des menschen is voor zijnen
mond; en nogtans wordt de begeerlijk-
heid niet vervuld.
8 Want wat heeft de wijze meer dan de
zot? wat heeft de arme *meer*, die voor de
levenden weet te wandelen?
9 Beter is het aanzien der oogen, dan
het wandelen der begeerlijkheid. Dit is
ook ijdelheid en kwelling des geestes.
10 Wat ook iemand zij, alreede is zijn
naam genoemd, en het is bekend, dat hij
een mensch is; en dat hij niet kan rechten
met dien, die sterker is dan hij.
11 Voorwaar, er zijn vele dingen, die de
ijdelheid vermeerderen; wat heeft de
mensch te meer *daarvan?*
12 Want wie weet, wat goed is voor den
mensch in dit leven, *gedurende* het getal der
dagen van het leven zijner ijdelheid, welke
hij doorbrengt [a] als eene schaduwe? want
[b] wie kan den mensch aanzeggen, wat na
hem wezen zal onder de zon?

a Ps. 144:4. Jakob. 4:13, 14. *b* Pred. 8:7.

HOOFDSTUK 7.

De wijze man leert ons in dit hoofdstuk, hoe wij ons onder zoo vele ijdele dingen, die in de wereld zijn, zullen bevlijtigen om een goed gerucht te hebben en te behouden, vs. 1; dat wij onze sterfelijkheid dikwijls voor oogen moeten hebben, 2; daarna geeft hij eenige goede lessen, om zich door wijze mannen te laten onderrichten, 5; tot geduld, bestendigheid, 7; en andere deugden, 8. Lof der wijsheid, 11; en van andere deugden, 14; lof der middelmatigheid, 16; der wijsheid, 19. Alle menschen zijn zondaars, 20. Men moet niet alles te nauw onderzoeken, 21. Eene kwade vrouw zal men mijden, 26. God heeft den mensch goed geschapen, 29.

BETER [a] is een *goede* naam, dan goede olie, en de dag des doods, dan de dag, dat iemand geboren wordt. *a* Spr. 22:1.

2 Het is beter te gaan in het klaaghuis, dan te gaan in het huis des maaltijds; *want* in hetzelve is het einde aller menschen, en de levende legt het in zijn hart.

3 Het treuren is beter dan het lachen; want door de droefheid des aangezichts wordt het hart gebeterd.

4 Het hart der wijzen is in het klaaghuis; maar het hart der zotten in het huis der vreugde.

5 Het [a] is beter te hooren het bestraffen des wijzen, dan dat iemand hoore het gezang der dwazen. *a* Spr. 13:18. 15:31, 32.

6 Want [a] gelijk het geluid der doornen onder eenen pot, alzoo is het lachen eens zots. Dit is ook ijdelheid. *a* Ps. 58:10.

7 Voorwaar, de onderdrukking zou wel eenen wijze dol maken; en het geschenk verderft het hart.

8 Het einde van een ding is beter dan zijn begin; de lankmoedige is beter dan de hoogmoedige.

9 Zijt niet haastig in uwen geest om te toornen; want de toorn rust in den boezem der dwazen.

10 Zeg niet: Wat is er, dat de vorige dagen beter geweest zijn, dan deze? want gij zoudt naar zulks niet uit wijsheid vragen.

11 De wijsheid is goed met een erfdeel; en degenen, die de zon aanschouwen, hebben voordeel *daarvan.*

12 Want de wijsheid is tot eene schaduw, *en* het geld is tot eene schaduw; maar de uitnemendheid der wetenschap is, dat de wijsheid haren bezitters het leven geeft.

13 Aanmerk het werk Gods; want wie kan recht maken, dat Hij krom gemaakt heeft?

14 Geniet het goede ten dage des voorspoeds; maar ten dage des tegenspoeds, zie toe; *want* God maakt ook den een' tegenover den ander', ter oorzake dat de mensch niet zou vinden iets, dat na hem zal zijn.

15 Dit alles heb ik gezien in de dagen mijner ijdelheid: er is een rechtvaardige, die in zijne gerechtigheid omkomt; daarentegen is er een goddelooze, die in zijne boosheid *zijne dagen* verlengt.

16 Wees niet al te rechtvaardig, noch houd uzelven al te wijs; waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?

17 Wees niet al te goddeloos, noch wees *al te* dwaas; waarom zoudt gij sterven buiten uwen tijd?

18 Het is goed, dat gij daaraan vasthoudt, en trek ook uwe hand van dit niet af; want die God vreest, dien ontgaat dat al.

19 De wijsheid versterkt den wijze meer dan tien heerschappers, die in eene stad zijn.

20 [a] Voorwaar, er is geen mensch rechtvaardig op aarde, die goed doet, en niet zondigt.

a 1 Kon. 8:46, 47. 2 Kron. 6:36. Spr. 20:9. 1 Joh. 1:8.

21 Geef ook uw hart niet tot alle woorden, die men spreekt, opdat gij niet hoort, dat uw knecht u vloekt.

22 Want uw hart heeft ook veelmalen bekend, dat gij ook anderen gevloekt hebt.

23 Dit alles heb ik met wijsheid verzocht; ik zeide: Ik zal wijsheid bekomen; maar zij was *nog* verre van mij.

24 Hetgeen verre af is, en zeer diep, wie zal dat vinden?

25 Ik keerde mij om, en mijn hart, om te weten, en om na te sporen, en te zoeken wijsheid en eene sluitrede; en [a] om te weten de goddeloosheid der zotheid, en de dwaasheid der onzinnigheden. *a* Pred. 1:17. 2:12.

26 En ik vond [a] een bitterder ding, dan de dood: eene vrouw, welker hart netten en garen, *en* hare handen banden zijn; wie goed is voor Gods aangezicht, zal van haar ontkomen; daarentegen de [b] zondaar zal van haar gevangen worden.

a Spr. 5:3. 6:24, enz. 7:6, enz. *b* Spr. 6:26. 7:23. 22:14.

27 Ziet, dit heb ik gevonden, zegt de prediker, het eene bij het andere, om de sluitrede te vinden;

28 Dewelke mijne ziel nog zoekt; maar ik heb haar niet gevonden: éénen man uit duizend heb ik gevonden; maar eene vrouw onder die allen heb ik niet gevonden.

29 Alleenlijk ziet, dit heb ik gevonden, dat God den mensch recht gemaakt heeft; maar zij hebben vele vonden gezocht.

HOOFDSTUK 8.

Eene vermaning, om den koning en de overheid alle behoorlijke gehoorzaamheid te bewijzen, vs. 1; zich niet te zeer te bekommeren over het aanstaande kwaad, 6. Hierna noemt de prediker nog eenige andere ijdelheden van dit leven, als: hoe onderdanen van kwade overheden worden onderdrukt, 9; vele menschen blijven zondigen, omdat zij niet terstond gestraft worden, 11; doch de straf ontgaan zij echter niet, 12; ofschoon het dikwijls den vromen kwalijk en den boozen wel gaat in deze wereld, 14; waaruit hij besluit, dat het beste in dit leven is, de gaven Gods met blijdschap te genieten, 15; de onnoodige en overtollige zorg van dit leven nalatende, 16.

WIE is gelijk de wijze? en wie weet de uitlegging der dingen? de wijsheid des menschen verlicht zijn aangezicht, en de stuurschheid zijns aangezichts wordt *daardoor* veranderd.

2 [a] Ik *zeg*: Neem acht op den mond
des konings; doch naar de gelegenheid
van den eed Gods. [a] Spr. 24:21.
3 Haast u niet weg te gaan van zijn aan-
gezicht; blijf niet staande in eene kwade
zaak; want al wat hem lust, doet hij.
4 Waar het woord des konings is, daar is
heerschappij; en wie zal tot hem zeggen:
Wat doet gij?
5 [a] Wie het gebod onderhoudt, zal niets
kwaads gewaar worden; en het hart eens
wijzen zal tijd en wijze weten. [a] Rom. 13:3.
6 Want een ieder voornemen heeft tijd
en wijze, dewijl het kwaad des menschen
veel is over hem.
7 Want hij weet niet, wat er geschieden
zal; want [a] wie zal het hem te kennen geven,
wanneer het geschieden zal? [a] Pred. 6:12.
8 [a] Er is geen mensch, die heerschappij
heeft over den geest, om den geest in te
houden; en hij heeft geene heerschappij
over den dag des doods; ook geen geweer
in dezen strijd; ook zal de goddeloosheid
hare meesters niet verlossen. [a] Job 14:5. Ps. 39:6.
9 Dit alles heb ik gezien, toen ik mijn
hart begaf tot alle werk, dat onder de zon
geschiedt: er is een tijd, dat de *eene* mensch
over den *anderen* mensch heerscht, hem
ten kwade.
10 Alzoo heb ik ook gezien de godde-
loozen, die begraven waren, en *degenen,*
die kwamen, en uit de plaats des Heiligen
gingen, die werden vergeten in die stad,
in dewelke zij recht gedaan hadden. Dit
is ook ijdelheid.
11 Omdat niet haastelijk het oordeel *over*
de booze daad geschiedt, daarom is het
hart van de kinderen der menschen in
hen vol om kwaad te doen.
12 Hoewel een zondaar honderd*maal*
kwaad doet, en *God* hem *de dagen* verlengt;
[a] zoo weet ik toch, dat het dien zal welgaan,
die God vreezen, die voor Zijn aangezicht
vreezen. [a] Ps. 37:9, 10, 11, 12, 18, 19, 20. Spr. 1:33. Jes. 3:10.
13 Maar den goddelooze zal het niet wel-
gaan, en hij zal de dagen niet verlengen;
hij zal zijn gelijk eene schaduw, omdat hij
voor Gods aangezicht niet vreest.
14 Er is *nog* eene ijdelheid, die op aarde
geschiedt: dat er zijn rechtvaardigen, dien
het wedervaart naar het werk der godde-
loozen, en er zijn goddeloozen, dien het
wedervaart naar het werk der rechtvaar-
digen. Ik zeg, dat dit ook ijdelheid is.
15 Daarom prees ik de blijdschap, dewijl
[a] de mensch niets beters heeft onder de zon,
dan te eten, en te drinken, en blijde te
zijn; want dat zal hem aankleven van
zijnen arbeid, de dagen zijns levens, die
hem God geeft onder de zon.
[a] Pred. 2:24. 3:12, 22. 5:18. 9:7.
16 Als ik mijn hart begaf, om wijsheid te
weten, en om aan te zien de bezigheid, die
op de aarde geschiedt, dat men ook, des
daags of des nachts, den slaap niet ziet
met zijne oogen;
17 Toen zag ik al het werk Gods, dat
de mensch niet kan uitvinden, het werk,
dat onder de zon geschiedt, om hetwelk
een mensch arbeidt om te zoeken; maar hij
zal het niet uitvinden; ja, indien ook een
wijze zeide, dat hij het zou weten, zoo zal
hij het *toch* niet kunnen uitvinden.

HOOFDSTUK 9.

De prediker verhaalt eenige dingen, die zoowel den vromen als den goddeloozen wedervaren, vs. 1; daarom oordeelt hij, dat het beste is, om met blijdschap de gaven Gods te genieten, 7; en naarstig te wezen in zijn beroep, 10; den uitslag Gode aanbevelende, 11. Daarna leert hij, dat den mensch de tijd van zijnen dood of van zijn ongeluk onbekend is, 12. Ten laatste roemt hij op het hoogste de wijsheid, 13.

ZEKERLIJK, dit alles heb ik in mijn
hart gelegd, opdat ik dit alles klaarlijk
mocht verstaan, dat de rechtvaardigen, en de
wijzen, en hunne werken in de hand Gods
zijn; ook liefde, ook haat, weet de mensch
niet *uit* al hetgeen voor zijn aangezicht is.
2 Alle ding *wedervaart hun*, gelijk aan alle
anderen; [a] eenerlei wedervaart den recht-
vaardige en den goddelooze, den goede
en den reine, als den onreine; zoo dien,
die offert, als dien, die niet offert; gelijk
den goede, alzoo *ook* den zondaar; dien,
die zweert, gelijk dien, die den eed vreest.
[a] Ps. 73:12, 13.
3 Dit is een kwaad onder alles, wat onder
de zon geschiedt, dat eenerlei ding allen
wedervaart, en dat ook het hart der men-
schenkinderen vol boosheid is, en dat er in
hun leven onzinnigheden zijn in hun hart;
en daarna *moeten* zij naar de dooden toe.
4 Want voor dengene, die vergezelschapt
is bij alle levenden, is er hoop; want een
levende hond is beter dan een doode
leeuw.
5 Want de levenden weten, dat zij sterven
zullen; maar de dooden weten niet met al;
zij hebben ook geen loon meer; maar hunne
gedachtenis is vergeten.
6 Ook is alreede hunne liefde, ook hun
haat, ook hunne nijdigheid vergaan; en zij

hebben geen deel meer in *deze* eeuw in alles, wat onder de zon geschiedt.

7 Ga *dan* heen, eet uw brood met vreugde, en drink uwen wijn van goeder harte; want God heeft alreeds een behagen aan uwe werken.

8 Laat uwe kleederen te aller tijd wit zijn, en laat op uw hoofd geene olie ontbreken.

9 Geniet het leven met de vrouw, die gij liefhebt, al de dagen uws ijdelen levens, welke *God* u gegeven heeft onder de zon, al uwe ijdele dagen; want dit is uw deel in dit leven, en van uwen arbeid, dien gij arbeidt onder de zon.

10 Alles, wat uwe hand vindt om te doen, doe *dat* met uwe macht; want er is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, daar gij heengaat.

11 Ik keerde mij, en zag onder de zon, dat de loop niet is der snellen, noch de strijd der helden, noch ook de spijs der wijzen, noch ook de rijkdom der verstandigen, noch ook de gunst der welwetenden, maar dat tijd en toeval aan alle deze wedervaart;

12 Dat ook de mensch zijnen tijd niet weet, gelijk de visschen, die gevangen worden met het booze net; en gelijk de vogelen, die gevangen worden met den strik; gelijk die, *alzoo* worden de kinderen der menschen verstrikt, ter boozer tijd, wanneer dezelve haastelijk over hen valt.

13 Ook heb ik onder de zon deze wijsheid gezien, en zij was groot bij mij:

14 Er was eene kleine stad, en weinige lieden waren daarin; en een groot koning kwam tegen haar, en hij omsingelde ze, en hij bouwde groote vastigheden tegen haar.

15 En men vond daar eenen armen wijzen man in, die de stad verloste door zijne wijsheid; maar geen mensch gedacht denzelven armen man.

16 Toen zeide ik: [a] Wijsheid is beter dan kracht, hoewel de wijsheid des armen veracht, en zijne woorden niet waren gehoord geweest. [a] Spr. 21:22. 24:5. Pred. 7:19.

17 De woorden der wijzen moeten in stilheid aangehoord worden, meer dan het geroep desgenen, die over de zotten heerscht.

18 De wijsheid is beter dan de krijgswapenen; maar een eenig zondaar verderft veel goeds.

HOOFDSTUK 10.

Sálomo beveelt aan een iegelijk de wijsheid, en waarschuwt allen voor de dwaasheid, vs. 1. Hij leert, hoe men zich bij den koning zal gedragen, als hij vertoornd is, 4; ofschoon het dikwijls geschiedt, dat listige menschen door den koning verheven en vromen veracht worden, 5. Daarna spreekt hij over de onvoorzichtigheid van sommige menschen, 8. Hij leert wederom, hoe nuttig de wijsheid en hoe schadelijk de dwaasheid zij, 10; inzonderheid in eenen prins, 16; dien men niet zal vloeken, 20.

EENE doode vlieg doet de zalf des apothekers stinken *en* opwellen; *alzoo* een weinig dwaasheid eenen *man*, die kostelijk is van wijsheid *en* van eer.

2 Het hart des wijzen is tot zijne rechter-, maar het hart eens zots is tot zijne linkerhand.

3 En ook wanneer de dwaas op den weg wandelt, zijn hart ontbreekt *hem*, en hij zegt tot een' iegelijk, dat hij dwaas is.

4 Als de geest des heerschers tegen u oprijst, verlaat uwe plaats niet; want het is medicijn, het stilt groote zonden.

5 Er is *nog* een kwaad, *dat* ik gezien heb onder de zon, als eene dwaling, die van het aangezicht des oversten voortkomt:

6 Een dwaas wordt gezet in groote hoogheden; maar de rijken zitten in de laagte.

7 Ik heb knechten te paard gezien, en vorsten, gaande als knechten op de aarde.

8 Wie [a] eenen kuil graaft, zal daarin vallen; en wie eenen muur doorbreekt, eene slang zal hem bijten. [a] Spr. 26:27.

9 Wie steenen wegdraagt, zal smart daardoor lijden; wie hout klieft, zal daardoor in gevaar zijn.

10 Indien hij het ijzer heeft stomp gemaakt, en hij slijpt de snede niet, dan moet hij meerder kracht te werk stellen; maar de wijsheid is eene uitnemende zaak, om *iets* recht te maken.

11 Indien de slang gebeten heeft, eer de bezwering geschied is, dan is er geene nuttigheid voor den allerwelsprekendsten *bezweerder*.

12 De woorden van eenen wijzen mond zijn aangenaam; maar de lippen van eenen zot verslinden hem zelven.

13 Het begin der woorden zijns monds is dwaasheid, en het einde zijns monds is booze dolligheid.

14 De dwaas maakt wel vele woorden; *maar* de mensch weet niet, wat het zij, dat geschieden zal; en wat na hem geschieden zal, wie zal het hem te kennen geven?

15 De arbeid der zotten maakt een' iegelijk van hen moede; dewijl zij niet weten naar de stad te gaan.

16 [a] Wee u, land! welks koning een kind
is, en welks [b] vorsten in den morgenstond
eten! *a* Jes. 3:4, 12. Hos. 13:11. *b* Jes. 5:11. Amos 6:4.
17 Welgelukzalig zijt gij, land! welks
koning een zoon der edelen is, en welks
vorsten ter rechter tijd eten, tot sterkte en
niet tot drinkerij.
18 Door groote luiheid verzwakt het ge-
bint, en door slapheid der handen wordt
het huis doorlekkende.
19 Men maakt maaltijden om te lachen,
en de wijn verheugt de levenden, en het
geld verantwoordt alles.
20 [a] Vloek den koning niet, zelfs in uwe
gedachten, en vloek den rijke niet in het
binnenste uwer slaapkamer; want het ge-
vogelte des hemels zou de stem wegvoeren,
en het gevleugelde zou het woord te kennen
geven. *a* Ex. 22:28.

HOOFDSTUK 11.

Vermaning tot milddadigheid aan de armen, zonder aanzien hunner onwaardigheid, vs. 1; altijd voor oogen hebbende de voorzienigheid Gods, 5; zonder nogtans den arbeid te verzuimen, 6. Het leven is den menschen zoet, ofschoon er meer kwade dagen zijn dan goede, 7. Vermaning aan jonge lieden, om in al hun genoegen altijd te denken aan het oordeel des Heeren, 9.

WERP uw brood uit op het water: want
gij zult het vinden na vele dagen.
2 Geef [a] een deel aan zeven, ja, ook aan
acht; want gij weet niet, wat kwaad op
de aarde wezen zal. *a* 2 Kor. 9:10.
3 Als de wolken vol geworden zijn, zoo
storten zij plasregen uit op de aarde; en
als de boom naar het zuiden, of als hij
naar het noorden valt, in de plaats, waar
de boom valt, daar zal hij wezen.
4 Wie op den wind acht geeft, die zal
niet zaaien, en wie op de wolken ziet,
die zal niet maaien.
5 [a] Gelijk gij niet weet, welke de weg des
winds zij, *of* hoedanig [b] de beenderen zijn in
den buik van eene zwangere *vrouw*, alzoo
weet gij het werk Gods niet, Die het alles
maakt. *a* Joh. 3 8. *b* Ps. 139:15, 16.
6 Zaai uw zaad in den morgenstond, en
trek uwe hand des avonds niet af; want
gij weet niet, wat recht wezen zal, of dit
of dat, of dat die beide te zamen goed
zijn zullen.
7 Verder, het licht is zoet, en het is den
oogen goed de zon te aanschouwen;
8 Maar indien de mensch vele jaren leeft,
en verblijdt zich in die allen, zoo laat hem
ook gedenken aan de dagen der duisternis;
want die zullen vele zijn; *en* al wat ge-
komen is, is ijdelheid.
9 Verblijd u, o jongeling! in uwe jeugd,
en laat uw hart zich vermaken in de dagen
uwer jongelingschap, en wandel in de
wegen uws harten, en in de aanschouwing
uwer oogen; maar weet, dat God, om al
deze dingen, u zal doen komen voor het
gericht.
10 Zoo doe dan de toornigheid wijken
van uw hart, en doe het kwade weg van
uw vleesch; want de jeugd, en de jonk-
heid is ijdelheid.

HOOFDSTUK 12.

De wijze man leert de jonge lieden, zich vroegtijdig tot Godzaligheid te schikken en zich daaraan te gewennen, eer de ouderdom aankomt, vs. 1; welken hij door velerlei gelijkenissen beschrijft, 2. Tot besluit van dit boek zegt hij, dat het alles ijdelheid is, 8; en dat de hoofdzaak van alle leering deze is: God te leeren vreezen en Zijne geboden te houden, 13.

EN gedenk aan uwen Schepper in de
dagen uwer jongelingschap, eer dat de
kwade dagen komen, en de jaren naderen,
van dewelke gij zeggen zult: Ik heb gee-
nen lust in dezelve.
2 Eer dan de zon, en het licht, en de
maan, en de sterren verduisterd worden, en
de wolken wederkomen na den regen.
3 In den dag, wanneer de wachters des
huizes zullen beven, en de sterke mannen
zichzelven zullen krommen, en de maalsters
zullen stilstaan, omdat zij minder geworden
zijn, en die door de vensteren zien, verduis-
terd zullen worden;
4 En de twee deuren naar de straat
zullen gesloten worden, als er is een ne-
derig geluid der maling, en hij opstaat op
de stem van het vogeltje, en al de zan-
geressen nedergebogen zullen worden.
5 Ook *wanneer* zij voor de hoogte zullen
vreezen, en dat er verschrikkingen zullen
zijn op den weg, en de amandelboom zal
bloeien, en dat de sprinkhaan zichzelven
een last zal wezen, en dat de lust zal
vergaan; want de mensch gaat naar zijn
eeuwig huis, en de rouwklagers zullen in
de straat omgaan.
6 Eer dan de zilveren koord ontketend
wordt, en de gulden schaal in stukken
gestooten wordt, en de kruik aan de
springader gebroken wordt, en het rad
aan den bornput in stukken gestooten
wordt;
7 [a] En dat het stof wederom tot aarde
keert, als het geweest is; en de geest we-
der tot God keert, [b] Die hem gegeven
heeft. *a* Gen. 3:19. *b* Gen. 2:7. Num. 16:22.

8 [a] IJdelheid der ijdelheden, zegt de prediker; het is al ijdelheid!

[a] Ps. 62:10. 144:4. Pred. 1:2.

9 En voorts, dewijl de prediker wijs geweest is, zoo leerde hij het volk nog wetenschap, en merkte op, en onderzocht; hij stelde vele [a] spreuken in orde. [a] 1 Kon. 4:32.

10 De prediker zocht aangename woorden uit te vinden, en het geschrevene is recht, woorden der waarheid.

11 De woorden der wijzen zijn gelijk prikkelen, en gelijk nagelen, diep ingeslagen *van* de meesters der verzamelingen, *die* gegeven zijn van den eenigen Herder.

12 En wat boven dezelve is, mijn zoon! wees gewaarschuwd; van vele boeken te maken is geen einde, en veel lezens is vermoeiing des vleesches.

13 Van alles, wat gehoord is, is het einde van de zaak: [a] Vrees God, en houd Zijne geboden; want dit *betaamt* allen menschen.

[a] Deut. 6:2. 10:12. Spr. 3:7.

14 [a] Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, of hetzij kwaad.

[a] 1 Kor. 4:5. 2 Kor. 5:10.

HET HOOGLIED

VAN

SÁLOMO.

HOOFDSTUK 1.

In dit hoofdstuk wordt beschreven het groote verlangen der Kerk naar de genade van Christus, vs. 1; hare uitwendig verachtelijke gestalte, doch inwendige schoonheid, 5; alsmede haar gevaar onder de valsche broeders, 6; en haar verlangen naar Christus, 7. Eene vertroosting en onderrichting van Christus aan Zijne Gemeente, 8. De groote blijdschap der Bruid wegens Christus liefde tot haar, 12. Het welbehagen van Christus aan Zijne Gemeente, 15; en de liefde der Gemeente tot haren Bruidegom, 16.

HET Hooglied, hetwelk van Sálomo is.

2 Hij kusse mij met de kussen Zijns monds; want Uwe uitnemende liefde is [a] beter dan wijn. [a] Hoogl. 4:10.

3 Uwe oliën zijn goed tot reuk; Uw naam is eene olie, die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief.

4 Trek mij, wij zullen U naloopen! De Koning heeft mij gebracht in Zijne binnenkameren; wij [a] zullen ons verheugen en in U verblijden; wij zullen Uwe uitnemende liefde vermelden, meer dan den wijn; de oprechten hebben U lief. [a] 1 Petr. 1:8.

5 Ik ben zwart, doch liefelijk (gij dochteren van Jeruzalem!), gelijk de tenten van Kedar, gelijk de gordijnen van Sálomo.

6 Ziet mij niet aan, dat ik zwartachtig ben, omdat mij de zon heeft beschenen; de kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken; zij hebben mij gezet tot eene hoederin der wijngaarden. Mijnen wijngaard, dien ik heb, heb ik niet gehoed.

7 Zeg [a] mij aan, *Gij*, [b] Dien mijne ziel liefheeft, waar Gij weidt, waar Gij *de kudde* legert in den middag; want waarom zou ik zijn als eene, die zich bedekt bij de kudden Uwer metgezellen? [a] Deut. 12:5. [b] Hoogl. 3:1, 2, 3.

8 Indien gij het niet weet, [a] o gij, schoonste onder de vrouwen! zoo ga uit op de voetstappen der schapen, en weid uwe geiten bij de woningen der herderen. [a] Hoogl. 5:9. 6:1.

9 [a] Mijne vriendin! Ik vergelijk u bij de paarden in de wagens van Faraö.

[a] Hoogl. 2:2, 10, 13. 4:1, 7. 5.2. 6.4. Joh. 15:14, 15.

10 [a] Uwe wangen zijn liefelijk in de spangen, uw hals in de parelsnoeren.

[a] Ezec. 16:11, 12, 13.

11 Wij zullen u gouden spangen maken, met zilveren stipjes.

12 Terwijl de Koning aan Zijne ronde tafel is, geeft mijn nardus zijnen reuk.

13 Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre, *dat* tusschen mijne borsten vernacht.

14 Mijn Liefste is mij een tros van Cyprus, in de wijngaarden van En-gedi.

15 Zie, gij zijt schoon, Mijne vriendin! zie, gij zijt schoon; uwe oogen zijn duiven*oogen*.

16 [a] Zie, gij zijt schoon, mijn Liefste! ja, liefelijk; ook groent onze bedstede.

[a] Hoogl. 4:1. 5:12.

17 De balken onzer huizen zijn cederen, onze galerijen zijn cipressen.

HOOFDSTUK 2.

De waardigheid van Christus, vs. 1; en van Zijne Gemeente, 2 De zorg van Christus voor Zijne Bruid en de troost, dien zij van Hem ontvangt, 3. Eene opwekking tot openbare belijdenis van Christus, dewijl de winter der vervolging voorbij was, 11. Waarschuwing tegen de geheime vijanden der Kerk, 15. Onderlinge liefde tusschen den Bruidegom en de Bruid, 16.

IK ben eene Roos van Saron, eene Lelie der dalen.

2 Gelijk eene lelie onder de doornen, alzoo is Mijne vriendin onder de dochteren.

3 Als een appelboom onder de boomen des wouds, zoo is mijn Liefste onder de zonen; ik heb grooten lust in Zijne schaduw, en zit er *onder*, en Zijne vrucht is mijn gehemelte zoet.

4 Hij voert mij in het wijnhuis, en de liefde is Zijne banier over mij.

5 Ondersteunt gijlieden mij met de flesschen; versterkt mij met de appelen; want ik ben krank van liefde.

6 [a] Zijne linkerhand zij onder mijn hoofd, en Zijne rechterhand omhelze mij. [a] Hoogl. 8:3.

7 Ik bezweer u, gij, dochteren van Jeruzalem! *die* bij de reeën, of bij de hinden des velds zijt, dat gij die liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het *dezelve* luste!

8 *Dat* is de stem mijns Liefsten; ziet Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen!

9 Mijn Liefste is gelijk eene ree, of een welp der herten; ziet, Hij staat achter onzen muur, kijkende uit de vensteren, blinkende uit de traliën.

10 Mijn Liefste antwoordt, en zegt tot mij: Sta op, Mijne vriendin, Mijne schoone, en kom!

11 Want zie, de winter is voorbij, de plasregen is over, hij is overgegaan;

12 De bloemen worden gezien in het land, de zangtijd genaakt, en de stem der tortelduif wordt gehoord in ons land.

13 De vijgeboom brengt zijne jonge vijgjes voort, en de wijnstokken geven reuk *met hunne* jonge druifjes. Sta op, Mijne vriendin, Mijne schoone, en kom!

14 Mijne duive! zijnde in de kloven der steenrotsen, in het verborgene eener steile plaats, toon Mij uwe gedaante; doe Mij uwe stem hooren; [a] want uwe stem is zoet, en uwe gedaante is liefelijk. [a] Hoogl. 5:13, 16.

15 Vangt gijlieden ons de [a] vossen, de kleine vossen, die de wijngaarden verderven; want onze wijngaarden *hebben* jonge druifjes. [a] Ezec. 13:4. Luk. 13:32.

16 Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijne, Die weidt onder de leliën,

17 [a] Totdat de dag aankomt, en de schaduwen vlieden; keer om, mijn Liefste! word Gij gelijk eene ree, of een welp der herten, op de bergen van Bether. [a] Hoogl. 4:6.

HOOFDSTUK 3.

De Bruid verhaalt, hoe naarstig zij haren Bruidegom gezocht heeft, doch te vergeefs, vs. 1, 2, 3; eindelijk vindt zij Hem en laat Hem niet gaan, 4. Hij wil niet, dat men Zijne Bruid zal opwekken, 5. Het sieraad der Bruid, nadat zij uit de verdrukking was gekomen, 6. Het bed, of de koets des Bruidegoms, onder het beeld van Sálomo's bed en koets, 7. De geloovigen worden genoodigd, onder verbloemde woorden van Sálomo's bruiloft met zijne Bruid, tot het Rijk der heerlijkheid, 11.

IK zocht des nachts op mijn leger Hem, Dien mijne ziel liefheeft; ik zocht Hem; maar ik vond Hem niet; *ik zeide:*

2 Ik zal nu opstaan, en in de stad omgaan, in de wijken en in de straten; ik zal Hem zoeken, Dien mijne ziel liefheeft; ik zocht Hem; maar ik vond Hem niet.

3 De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij; *ik zeide:* Hebt gij Dien gezien, Dien mijne ziel liefheeft?

4 Toen ik een weinigje van hen weggegaan was, vond ik Hem, Dien mijne ziel liefheeft; ik hield Hem vast, en liet Hem niet gaan, totdat ik Hem in mijner moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer van degene, die mij gebaard heeft.

5 Ik bezweer u, gij, dochteren van Jeruzalem! die bij de reeën of bij de hinden des velds zijt, dat gij de liefde niet opwekt, noch wakker maakt, totdat het *haar* luste!

6 [a] Wie is zij, die daar opkomt uit de woestijn, als rookpilaren, berookt met mirre en wierook, *en* met allerlei poeder des kruideniers? [a] Hoogl. 8:5.

7 Ziet, het bed, dat Sálomo heeft, daar zijn zestig helden rondom van de helden van Israël;

8 Die altemaal zwaarden houden, geleerd ten oorlog, elk hebbende zijn zwaard aan zijne heup, van wege den schrik des nachts.

9 De koning Sálomo heeft zich [a] eene koets gemaakt van het hout van Libanon. [a] Hoogl. 6:12.

10 De pilaren derzelve maakte hij *van* zilver, haren vloer *van* goud, haar gehemelte *van* purper; het binnenste was bespreid met de liefde van de dochteren van Jeruzalem.

11 Gaat uit, en aanschouwt, gij, dochteren van Zion! den Koning Sálomo, met de kroon, waarmede Hem Zijne moeder kroonde op den dag Zijner bruiloft, en op den dag der vreugde Zijns harten.

HOOFDSTUK 4.

De Bruidegom prijst de Bruid over hare schoonheid, vs. 1; en geeft te kennen, dat Hij een tijd lang van haar afwezig zal zijn, 6. Hij roept haar om tot Hem te komen, 8; betuigende Zijne liefde tot haar, 9; prijzende weder hare schoonheid, 10. De Bruid bidt haren Bruidegom, spoedig tot haar te komen en door Zijnen H. Geest krachtig in haar te werken, opdat zij vruchten voortbrenge, die Hem aangenaam mogen zijn, 15.

ZIE, gij zijt schoon, Mijne vriendin! zie, gij zijt schoon; uwe oogen zijn duiven*oogen* [a] tusschen uwe vlechten; [b] uw haar is als eene kudde geiten, die *het gras* van den berg Gileads afscheren. [a] Hoogl. 4:3. 6:7. [b] Hoogl. 6:5.

2 Uwe tanden zijn als eene kudde *schapen*, die geschoren zijn, die uit de waschstede opkomen; die al te zamen tweelingen voortbrengen, en geene onder hen is jongeloos.

3 Uwe lippen zijn als een scharlaken snoer, en uwe spraak [a] is liefelijk; de slaap uws hoofds is als een stuk van eenen granaatappel tusschen uwe vlechten. [a] Ps. 147:1. Kol. 4:6.

4 [a] Uw hals is als Davids toren, die gebouwd is tot ophanging van wapentuig, waar duizend rondassen aan hangen, altemaal zijnde schilden der helden. [a] Hoogl. 7:4.

5 [a] Uwe twee borsten zijn gelijk twee welpen, tweelingen van eene ree, die onder de leliën weiden. [a] Hoogl. 7:3.

6 Totdat de dag aankomt, en de schaduwen vlieden, zal ik gaan tot den mirreberg, en tot den wierookheuvel.

7 Geheel zijt gij schoon, Mijne vriendin! en er is geen gebrek aan u.

8 Bij Mij van den Libanon af, o bruid! kom bij Mij van den Libanon af; zie van den top van Amána, van den top van Senir en van Hermon, van de woningen der leeuwinnen, van de bergen der luipaarden.

9 Gij hebt Mij het hart genomen, Mijne zuster, o bruid! gij hebt Mij het hart genomen, met een van uwe oogen, met eene keten van uwen hals.

10 Hoe schoon is uwe uitnemende liefde, Mijne zuster, o bruid! hoeveel beter is uwe uitnemende liefde dan wijn, en de reuk uwer oliën dan alle specerijen!

11 Uwe lippen, o bruid! druppen van honigzeem; honig en melk is onder uwe tong, en de reuk uwer kleederen is als de reuk van Libanon.

12 Mijne zuster, o bruid! gij zijt een besloten hof, eene beslotene wel, eene verzegelde fontein.

13 Uwe scheuten zijn een paradijs van granaatappelen, met edele vruchten, cyprus met nardus;

14 Nardus en saffraan, kalmus en kaneel, met allerlei boomen van wierook, mirre en aloë, mitsgaders alle voornaamste specerijen.

15 O, fontein der hoven, put der levende wateren, die uit Libanon vloeien!

16 Ontwaak, Noordenwind! en kom, Gij Zuidenwind! doorwaai mijnen hof, dat zijne specerijen uitvloeijen. O, dat mijn Liefste tot Zijnen hof kwame, en ate zijne edele vruchten!

HOOFDSTUK 5.

Hier antwoordt de Bruidegom op de noodiging der Bruid, hoofdst. 4 vs. 16; en geeft te kennen, dat Hij een uitnemend behagen heeft aan hare vruchten, vs. 1. Zij bekent, dat zij eens heeft verzuimd haren Bruidegom in te laten, 2; doch dat zij daarna opgestaan zijnde om Hem in te laten, 5, Hij was weggegaan, hetgeen haar zeer leed deed, 6. In wat ongelegenheid zij geraakt was, toen zij Hem zocht, 7. Zij geeft hare uitnemende liefde tot Hem te kennen aan hare speelgenooten, 8; met eene beschrijving van Zijne schoone gestalte, 10.

IK ben in Mijnen hof gekomen, o, Mijne zuster, o bruid! Ik heb Mijne mirre geplukt met Mijne specerij; Ik heb Mijne honigraten met Mijnen honig gegeten; Ik heb Mijnen wijn, mitsgaders Mijne melk gedronken. Eet, [a] vrienden! drinkt, en wordt dronken, o liefsten! [a] Jes. 41:8. Jakob. 2:23.

2 Ik sliep; maar mijn hart waakte; de stem mijns Liefsten, Die klopte, was: Doe Mij open, Mijne zuster, Mijne vriendin, Mijne duive, Mijne volmaakte! want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijne haarlokken met nachtdruppen.

3 Ik heb mijnen rok uitgetogen; hoe zal ik hem weder aantrekken? ik heb mijne voeten gewasschen; hoe zal ik ze weder bezoedelen?

4 Mijn Liefste trok Zijne hand van het gat *der deur;* en mijn ingewand werd ontroerd om Zijnentwil.

5 Ik stond op, om mijnen Liefste open te doen; en mijne handen drupten *van* mirre, en mijne vingers *van* vloeiende mirre, op de handhaven des slots.

6 Ik deed mijnen Liefste open; maar mijn Liefste was geweken; Hij was doorgegaan; mijne ziel ging uit van wege Zijn spreken; [a] ik zocht Hem; maar ik vond Hem niet; ik riep Hem; doch Hij antwoordde mij niet. [a] Hoogl. 3:1.

7 De wachters, die in de stad omgingen, vonden mij, zij sloegen mij, zij verwondden mij; de wachters op de muren namen mijnen sluier van mij.

8 [a] Ik bezweer u, gij, dochters van Jeruzalem! indien gij mijnen Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde. [a] Hoogl. 3:5.

9 Wat is uw Liefste meer dan een *ander* liefste, o gij, schoonste onder de vrouwen! wat is uw Liefste meer dan een *ander* liefste, dat gij ons zoo bezworen hebt!

10 Mijn Liefste is blank en rood; Hij draagt de banier boven tien duizend.

11 Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het dichtste goud; Zijne haarlokken zijn gekruld, zwart als eene raaf.

12 [a] Zijne oogen zijn als der duiven bij de waterstroomen, met melk gewasschen, staande *als* in kasjes *der ringen.*

[a] Hoogl. 1:15. 4:1.

13 Zijne wangen zijn als een bed van specerijen, *als* welriekende torentjes; Zijne lippen zijn *als* leliën, druppende van vloeiende mirre.

14 Zijne handen zijn *als* gouden ringen, gevuld met turkoois; Zijn buik is *als* blinkend elpenbeen, overtogen met saffieren.

15 Zijne schenkelen zijn *als* marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud; Zijne gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen.

16 Zijn gehemelte is enkele zoetigheid, en al wat aan Hem is, is gansch begeerlijk. Zulk een is mijn Liefste, ja, zulk een is mijn Vriend, gij, dochters van Jeruzalem!

HOOFDSTUK 6.

De speelgenooten vragen de Bruid naar haren Beminde, vs. 1; Dien zij haar aanwijst, 2. De Bruidegom verhaalt de gestalte Zijner Bruid, 4; alsook dat Hij Zijnen hof bezoekt, 11. De Bruidegom noodigt Zijne Bruid tot Zich, 13.

WAAR is uw Liefste heengegaan, o gij, schoonste onder de vrouwen? waarheen heeft uw Liefste het aangezicht gewend, opdat wij Hem met u zoeken?

2 Mijn Liefste is afgegaan in Zijnen hof, tot de specerijbedden, om te weiden in de hoven, en om de leliën te verzamelen.

3 Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn, Die onder de leliën weidt.

4 [a] Gij zijt schoon, Mijne vriendin! gelijk Thirza, liefelijk als Jeruzalem, schrikkelijk als *slagorden* met banieren.

[a] Ps. 45:12. Hoogl. 1:15. 4:1.

5 Wend uwe oogen van Mij af; want zij doen Mij geweld aan; uw haar is als eene kudde geiten, die *het gras* van Gilead afscheren.

6 Uwe tanden zijn als eene kudde schapen, die uit de waschstede opkomen, die al te zamen tweelingen voortbrengen, en onder dezelve is geene jongeloos.

7 Uwe wangen zijn als een stuk van eenen granaatappel tusschen uwe vlechten.

8 Er zijn zestig koninginnen en tachtig bijwijven, en maagden zonder getal.

9 Eene eenige is Mijne duive, Mijne volmaakte, de eenige harer moeder; zij is de zuivere dergene, die haar gebaard heeft; als de dochters haar zien, zoo zullen zij haar welgelukzalig roemen, de koninginnen en de bijwijven; en zij zullen haar prijzen.

10 Wie is zij, die er uitziet als de dageraad, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon, schrikkelijk als *slagorden* met banieren?

11 Ik ben tot den notenhof afgegaan, om de groene vruchten der vallei te zien; om te zien, of de wijnstok bloeide, de granaatboomen uitbotten.

12 Eer ik het wist, zette mij mijne ziel *op* de wagens van mijn [a] vrijwillig volk. [a] Ps. 110:3.

13 Keer weder, keer weder, o Sulammith! Keer weder, keer weder, dat wij u mogen aanzien. Wat ziet gijlieden de Sulammith aan? zij is als een rei van twee heiren.

HOOFDSTUK 7.

De Bruid wordt geroemd over hare schoonheid en liefelijkheid, vs. 1. Zij verheugt zich over de gemeenschap met haren Bruidegom, 10. Zij noodigt Hem en zij begeert met Hem de kerken te gaan bezoeken, 11.

HOE schoon zijn uwe gangen in de schoenen, gij, prinsendochter! de omdraaiïngen uwer heupen zijn als kostelijke ketens, zijnde het werk van de handen eens kunstenaars.

2 Uw navel is *als* een ronde beker, dien geen drank ontbreekt; uw buik is *als* een hoop tarwe, rondom bezet met leliën.

3 Uwe twee [a] borsten zijn als twee welpen, tweelingen van eene ree. [a] Hoogl. 4:5.

4 Uw hals is als een elpenbeenen toren; uwe oogen zijn *als* de vijvers te Hesbon, bij de poort van Bath-rabbim; uw neus is als de toren van Libanon, die tegen Damaskus ziet.

5 Uw hoofd op u is als Karmel, en de haarband uws hoofds als purper; de koning is *als* gebonden op de galerijen.

6 [a] Hoe schoon zijt gij, en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten! [a] Ps. 45:12. Hoogl. 1:15. 4:1.

7 Deze uwe lengte is te vergelijken bij eenen palmboom, en uwe borsten bij *druif*trossen.

8 Ik zeide: Ik zal op den palmboom klimmen, ik zal zijne takken grijpen; zoo zullen dan uwe borsten zijn als *druif*trossen aan den wijnstok, en de reuk van uwen neus als appelen.

9 En uw gehemelte als goede wijn, die recht tot mijnen Beminde gaat, doende de lippen der slapenden spreken.

10 [a] Ik ben mijns Liefsten, en Zijne genegenheid is tot mij. [a] Hoogl. 2:16. 6:3.

11 Kom, mijn Liefste! laat ons uitgaan in het veld, laat ons vernachten op de dorpen.

12 Laat ons vroeg ons opmaken naar de

wijnbergen, laat ons zien, of de wijnstok
bloeit, de jonge druifjes zich opendoen, de
granaatappelboomen uitbotten; daar zal ik
U mijne uitnemende liefde geven.
13 De dûdaïm geven reuk, en aan onze
deuren zijn allerlei edele vruchten, nieuwe
en oude; o, mijn Liefste! die heb ik voor
U weggelegd.

HOOFDSTUK 8.

De Bruid wenscht, dat de Bruidegom in het vleesch mocht verschijnen en bij haar wonen, vs. 1. Eene verwondering over den bloei der Kerk, 5. Wensch der Bruid om verzekering te mogen hebben van de liefde van haren Bruidegom tot haar, 6. Daarna spreekt de Bruid van hare jongere zuster, dat is van de Gemeente uit de Heidenen, 8. Antwoord daarop, 9; waarmede de Bruid zich gerust en tevreden stelt, 10. De zorg, die de Bruidegom Zelf over Zijnen wijngaard draagt, 11; doch Hij wil ook van anderen verkondigd wezen, 13. De Bruid wenscht naar de haastige verschijning van haren Bruidegom, 14.

OCH, dat Gij mij als een Broeder waart,
zuigende de borsten mijner moeder!
dat ik U op de straat vond; ik zou U kussen;
ook zouden zij mij niet verachten.
2 Ik zou U leiden; ik zou U brengen in
mijner moeders huis, Gij zoudt mij leeren;
ik zou U van specerijwijn te drinken geven,
en van het sap van mijne granaatappelen.
3 [a] Zijne linkerhand zij onder mijn hoofd,
en Zijne rechterhand omhelze mij. [a] Hoogl. 2:6.
4 [a] Ik bezweer u, gij, dochteren van Jeruzalem!
dat gij die liefde niet opwekt,
noch wakker maakt, totdat het *dezelve*
lust! [a] Hoogl. 2:7. 3:5.
5 Wie is zij, die daar opklimt uit de
woestijn, en liefelijk leunt op haren Liefste!
Onder den appelboom heb ik u opgewekt,
daar heeft u uwe moeder met smart voortgebracht,
daar heeft zij *u* met smart voortgebracht,
die u gebaard heeft.
6 Zet mij als een zegel op Uw hart, als
een zegel op Uwen arm; want de liefde
is sterk als de dood; de ijver is hard als
het graf; hare kolen zijn vurige kolen,
vlammen des HEEREN.
7 Vele wateren zouden [a] deze liefde niet
kunnen uitblusschen; ja, de rivieren zouden
ze niet verdrinken; al gaf iemand al het goed
van zijn huis voor deze liefde, men zou hem
ten eenemaal verachten. [a] Rom. 8:38, enz.
8 Wij hebben eene kleine zuster, die nog
geene borsten heeft; wat zullen wij onze
zuster doen in dien dag, als men van haar
spreken zal?
9 Zoo zij een muur is, wij zullen een
paleis van zilver op haar bouwen; en zoo
zij eene deur is, wij zullen haar rondom
bezetten met cederen planken.
10 Ik ben een muur, en mijne borsten
zijn als torens. Toen was ik in Zijne oogen
als eene, die vrede vindt.
11 Sálomo had eenen wijngaard, te Baäl-Hamon;
hij gaf dezen wijngaard aan de
hoeders; een ieder bracht voor deszelfs
vrucht duizend zilverlingen.
12 Mijn wijngaard, dien ik heb, is voor
mijn aangezicht; de duizend *zilverlingen*
zijn voor u, o Sálomo! maar twee honderd
zijn voor de hoeders van deszelfs vrucht.
13 O gij, bewoonster der hoven! de metgezellen
merken op uwe stem; doe ze Mij
hooren.
14 [a] Kom haastelijk, mijn Liefste! en wees
Gij gelijk eene ree, of gelijk een welp der
herten op de bergen der specerijen.
[a] Openb. 22:17, 20.

DE PROFEET JESAJA.

HOOFDSTUK 1.

De profeet Jesaja klaagt over de ongehoorzaamheid der Joden, vs. 2; niettegenstaande zij van den Heere zwaar geslagen waren, 5. Hij vergelijkt hen met de inwoners van Sódom en Gomorra, 10; en verwerpt hunnen Godsdienst, 11. Hij vermaant hen tot betering des levens, 16; met belofte van genade, 18; of bedreiging van zware straffen, indien zij zich niet beterden, 20. Bittere klacht over den afval der Joden, 21; met verdere bedreigingen, 24; doch belooft wederom genade aan de boetvaardigen, 25; maar verkondigt straf over de onboetvaardige afgodendienaars, 28.

HET gezicht van Jesaja, den zoon van
Amoz, hetwelk hij zag over Juda en
Jeruzalem, in de dagen van Uzzia, Jotham,
Achaz, *en* Hizkía, de koningen van Juda.
2 [a] Hoort gij, hemelen! en neem ter
oore, gij aarde! want de HEERE spreekt: Ik
heb kinderen groot gemaakt en verhoogd;
maar zij hebben tegen Mij overtreden.
[a] Deut. 32:1.
3 Een os kent zijnen bezitter, en een
ezel de krib zijns heeren; *maar* Israël heeft
geene kennis; Mijn volk verstaat niet.
4 Wee het [a] zondige volk, het volk van
zware ongerechtigheid, het zaad der boosdoeners,
de verdervende kinderen! Zij hebben
den HEERE verlaten; zij hebben den Heilige
Israëls gelasterd; zij hebben zich vervreemd,
wijkende achterwaarts. [a] Ps. 78:8. Jes. 57:3.
5 Waartoe zoudt gij meer geslagen wor-

den? [a]gij zoudt des afvals des te meer ma-
ken; het gansche hoofd is krank, en het
gansche hart is mat. a 2 Kron. 28:22. Jer. 2:30.
6 Van de voetzool af tot het hoofd toe is
er niets geheels aan hetzelve; *maar* won-
den, en striemen, en etterbuilen, *die* niet
uitgedrukt noch verbonden zijn, en geene
derzelve is met olie verzacht.
7 [a] Uw aardrijk is eene verwoesting, uwe
steden zijn met het vuur verbrand; uw land
verteren de vreemden in uwe tegenwoordig-
heid, en eene verwoesting is er, als eene om-
keering door de vreemden. a Deut. 28:51, 52. Jes. 5:5.
8 En de dochter van Zion is overgebleven
als een hutje in den wijngaard, als een
nachthutje in den komkommerhof, als eene
belegerde stad.
9 [a] Zoo niet de HEERE der heirscharen
ons nog een weinig overblijfsels had gela-
ten, als [b] Sódom zouden wij geworden zijn;
wij zouden Gomorra gelijk zijn geworden.
a Jes. 17:6. 24:6. 30:17. Rom. 9:29. b Gen. 19:24.
10 Hoort des HEEREN woord, gij, over-
sten van Sódom! neem ter oore de wet
onzes Gods, gij, volk van Gomorra!
11 Waartoe zal Mij zijn de veelheid uwer
slachtoffers? zegt de HEERE; [a] Ik ben zat
van de brandoffers der rammen, en het
smeer der vette *beesten*, en heb geen' lust
aan het bloed der varren, noch der lam-
meren, noch der bokken.
a Ps. 50:8, 9. Spr. 15:8. 21:27. Jes. 66:3. Jer. 6:20. Amos 5:22.
12 Wanneer gijlieden voor Mijn aange-
zicht komt te verschijnen, wie heeft zulks
van uwe hand geëischt, dat gij Mijne voor-
hoven betreden zoudt?
13 Brengt niet meer vergeefs offer; het
reukwerk is Mij een gruwel; de nieuwe
maanden, en sabbatten, *en* het bijeenroe-
pen der vergaderingen vermag Ik niet; het
is ongerechtigheid, zelfs de verbodsdagen.
14 Uwe nieuwe maanden en uwe gezette
hoogtijden haat Mijne ziel; zij zijn Mij tot
eenen last; Ik ben moede geworden *die* te
dragen.
15 En [a] als gijlieden uwe handen uit-
breidt, verberg Ik Mijne oogen voor u; ook
wanneer gij het gebed vermenigvuldigt,
hoor Ik niet; *want* uwe handen zijn vol
bloed. a Spr. 1:28.
16 Wascht u, reinigt u, doet de boosheid
uwer handelingen van voor Mijne oogen
weg; [a] laat af van kwaad te doen.
a Ps. 34:15. 37:27. Amos 5:15. Rom. 12:9.
17 Leert goed doen, zoekt het recht, help
den verdrukte, doet den wees recht, handel
de twistzaak der weduwe.
18 Komt dan, en laat ons samen rechten,
zegt de HEERE; [a] al waren uwe zonden
als scharlaken, zij zullen wit worden als
sneeuw; al waren zij rood als karmozijn,
zij zullen worden als *witte* wol. a Ps. 51:9.
19 Indien gijlieden willig zijt en hoort,
zoo zult gij het goede dezes lands eten;
20 Maar indien gij weigert, en weder-
spannig zijt, zoo zult gij van het zwaard
gegeten worden; want de mond des HEE-
REN heeft *het* gesproken.
21 Hoe is de getrouwe stad tot eene hoer
geworden! zij was vol recht; gerechtigheid
herbergde daarin, maar nu doodslagers.
22 Uw [a] zilver is geworden tot schuim;
[b] uw wijn is vermengd met water.
a Ezec. 22:18, 19. b Hos. 4:18.
23 Uwe vorsten zijn afvalligen, en metge-
zellen der dieven; een ieder van hen heeft de
geschenken lief, en zij jagen de vergeldin-
gen na; [a] den weezen doen zij geen recht,
en de twistzaak der weduwen komt voor
hen niet. a Jer. 5:28. Zach. 7:10.
24 Daarom spreekt de Heere, HEERE der
heirscharen, de Machtige Israëls: O wee!
Ik zal Mij troosten van Mijne wederpartij-
ders, [a] Ik zal Mij wreken van Mijne vijan-
den. a Deut. 28:63.
25 En Ik zal Mijne hand tegen u keeren,
en [a] Ik zal uw schuim op het allerreinste
afzuiveren, en Ik zal al uw tin wegnemen.
a Jer. 6:29. Mal. 3:3.
26 En Ik zal *u* uwe rechters wedergeven,
als in het eerste, en uwe raadslieden als in
den beginne; daarna zult gij eene stad der
gerechtigheid, eene getrouwe stad, genoemd
geworden.
27 Zion zal door recht verlost worden, en
hare wederkeerenden door gerechtigheid.
28 [a] Maar er zal verbreking zijn der over-
treders, en der zondaars te zamen; en die
den HEERE verlaten, zullen omkomen.
a Job 31:3. Ps. 1:6. 5:6. 73:27. 92:10. 104:35.
29 Want zij zullen beschaamd worden om
der eiken wil, die gijlieden begeerd hebt,
en gij zult schaamrood worden, om der
hoven wil, die gij verkoren hebt.
30 Want gij zult zijn als een eik, welks
bladeren afvallen, en als een hof, die geen
water heeft.
31 En de sterke zal wezen tot grof vlas,

en zijn werkmeester tot eene vonk, en zij
zullen beiden te zamen branden, en er zal
geen uitblusscher wezen.

HOOFDSTUK 2.

De profeet spreekt met verbloemde woorden van de komst van het Koninkrijk van Christus en de roeping der Heidenen, vs. 2; van de verstooting der Joden om hunne gruwelijke zonden, 6; inzonderheid van wege hunne afgoderij en hoogmoed, 8. Hij vermaant alle menschen God te vreezen, wegens Zijne groote majesteit en macht over alle dingen, 10. Voorzegging van den grooten schrik, die over de afgodendienaars komen zoude, 19.

HET woord, dat Jesaja, de zoon van Amoz,
gezien heeft over Juda en Jeruzalem.
2 En het zal geschieden in het laatste der
dagen, dat [a]de berg van het huis des HEE-
REN zal vastgesteld zijn op den top der ber-
gen, en dat hij zal verheven worden boven
de heuvelen, en tot denzelven zullen alle
Heidenen toevloeien. [a] Micha 4:1.
3 En vele volken zullen heengaan en
zeggen: Komt, laat ons opgaan tot den
berg des HEEREN, tot het huis van den
God Jakobs, opdat Hij ons leere van Zijne
wegen, en dat wij wandelen in Zijne paden;
want [a] uit Zion zal de wet uitgaan, en des
HEEREN woord uit Jeruzalem. [a] Ps. 110:2.
4 En Hij zal rechten onder de Heidenen,
en bestraffen vele volken; en zij zullen
hunne [a]zwaarden slaan tot spaden, en
hunne spiesen tot sikkelen; het *eene* volk
zal tegen het *andere* volk geen zwaard
opheffen, en zij zullen geen oorlog meer
leeren. [a] Joël 3:10.
5 Komt, gij, huis van Jakob! en laat ons
wandelen in het licht des HEEREN.
6 Maar Gij hebt Uw volk, het huis van
Jakob, verlaten; want zij zijn vervuld *met
goddeloosheid*, meer dan het oosten, en zij
zijn guichelaars gelijk de Filistijnen, en
aan de kinderen der vreemden toonen zij
hun behagen.
7 En hun land is vervuld met zilver en
goud, en hunner schatten is geen einde;
hun land is ook vervuld met paarden, en
hunner wagenen is geen einde.
8 Ook is hun land vervuld met afgoden;
voor het werk hunner handen buigen zij
zich neder, voor hetgeen hunne vingeren
gemaakt hebben.
9 Daar bukt zich de gemeene man, en de
aanzienlijke man vernedert zich; daarom
zult Gij het hun niet vergeven.
10 Ga in den rotssteen, en verberg u in
het stof, van wege den schrik des HEEREN,
en om de heerlijkheid Zijner majesteit.
11 [a]De hooge oogen der menschen zullen
vernederd worden, en de hoogheid der
mannen zal nedergebogen worden; en de
HEERE alleen zal in dien dag verheven
zijn. [a] Jes. 5:15.
12 Want de dag des HEEREN der heir-
scharen zal zijn tegen allen hoovaardige
en hooge, en tegen allen verhevene, opdat
hij vernederd worde;
13 En tegen alle hooge en verhevene
cederen van Libanon, en tegen alle eiken
van Basan;
14 En tegen alle hooge bergen, en tegen
alle verhevene heuvelen;
15 En tegen allen hoogen toren, en tegen
allen vasten muur;
16 En tegen alle schepen van Tarsis, en
tegen alle gewenschte schilderijen.
17 En de hoogheid des menschen zal ge-
bogen, en de hoogheid der mannen zal
vernederd worden; en de HEERE alleen zal
in dien dag verheven zijn.
18 En elk een der afgoden zal ganschelijk
vergaan.
19 Dan zullen zij in de spelonken der
rotssteenen gaan, en in de holen der aarde,
van wege den schrik des HEEREN, en van
wege de heerlijkheid Zijner majesteit, wan-
neer Hij Zich opmaken zal, om de aarde
te verschrikken.
20 In dien dag zal de mensch zijne zil-
veren afgoden, en zijne gouden afgoden,
welke zij zich gemaakt hadden, om zich
daarvoor neder te buigen, wegwerpen voor
de mollen en de vledermuizen;
21 Gaande in de reten der rotsen, en in
de kloven der steenrotsen, van wege den
schrik des HEEREN, en van wege de heer-
lijkheid Zijner majesteit, wanneer Hij Zich
opmaken zal, om de aarde geweldiglijk te
verschrikken.
22 Laat gijlieden *dan* af van den mensch,
wiens adem in zijnen neus is; want waarin
is hij te achten?

HOOFDSTUK 3.

Zware en velerlei bedreigingen en straffen, die den Joden zouden overkomen, zoo het volk als de regenten, om hunne menigvuldige zonden, vs. 1. De rechtvaardigen worden getroost, 10; inzonderheid worden de vrouwen grootelijks bedreigd om hare pracht en hoogmoed, 16.

WANT ziet, de Heere, HEERE der heir-
scharen, zal van Jeruzalem en van
Juda wegnemen den stok en den staf, allen
stok des broods, en allen stok des waters;
2 Den held en den krijgsman, den rechter
en den profeet, en den waarzegger, en den
oude;

3 Den overste van vijftig, en den aanzienlijke, en den raadsman, en den wijze onder de werkmeesters, en dien, die kloek ter tale is.

4 En Ik zal jongelingen stellen *tot* hunne vorsten, en kinderen zullen over hen heerschen;

5 En het volk zal gedrongen worden; de een zal zijn tegen den ander, en een iegelijk tegen zijnen naaste; de jongeling zal stout zijn tegen den oude, de verachte tegen den eerlijke.

6 Wanneer iemand zijnen broeder uit het huis zijns vaders zal aangrijpen, *zeggende:* Gij hebt een kleed, wees ons ten overste, laat toch dezen aanstoot onder uwe hand wezen;

7 *Zoo* zal hij in dien dag *zijne hand* opheffen, zeggende: Ik kan geen heelmeester wezen; er is ook geen brood en geen kleed in mijn huis; zet mij niet tot een' overste des volks.

8 Want Jeruzalem heeft aangestooten, en Juda is gevallen, dewijl hunne tong en handelingen tegen den HEERE zijn, om de oogen Zijner heerlijkheid te verbitteren.

9 Het gelaat huns aangezichts getuigt tegen hen, en hunne zonden spreken zij vrij uit, gelijk Sódom; zij verbergen ze niet. Wee hunlieder ziel; want zij doen zichzelven kwaad!

10 Zegt den rechtvaardige, dat het *hem* welgaan zal; dat zij de vrucht hunner werken zullen eten.

11 Wee den goddelooze, het zal *hem* kwalijk gaan! want de vergelding zijner handen zal hem geschieden.

12 De drijvers Mijns volks zijn kinderen, en vrouwen heerschen over hetzelve. O, Mijn volk! die u leiden, verleiden *u*, en den weg uwer paden slokken zij in.

13 De HEERE stelt Zich om te pleiten, en Hij staat, om de volken te richten.

14 De HEERE komt ten gerichte tegen de oudsten Zijns volks en deszelfs vorsten; want gijlieden hebt dezen wijngaard verteerd; de roof des ellendigen is in uwe huizen.

15 Wat is ulieden, dat gij Mijn volk verbrijzelt, en de aangezichten der ellendigen vermaalt? spreekt de Heere, HEERE der heirscharen.

16 Verder zegt de HEERE: Daarom dat de dochteren van Zion zich verheffen, en gaan met uitgestrekten hals, en lonken met de oogen, al gaande en trippelende daarhenen treden, en als of hare voeten gebonden waren;

17 Zoo zal de Heere u den schedel der dochteren van Zion schurftig maken, en de HEERE zal hare schaamte ontblooten.

18 Ten zelven dage zal de Heere wegnemen het sieraad der kousenbanden, en de netjes, en de maantjes,

19 De reukdoosjes, en de kleine ketentjes, en de glinsterende kleedingen,

20 De hoofdkroning, en de armversierselen, en de bindselen, en de reukballetjes, en de oorringen,

21 De ringen en de voorhoofdsierselen,

22 De wisselkleederen, en de manteltjes, en de hoedjes, en de buidels,

23 De spiegels, en de fijn-linnen deksels, en de hulledoeken, en de sluiers.

24 En het zal geschieden, dat er voor specerij stank zal zijn, en lossigheid voor eenen gordel, en kaalheid in plaats van haarvlechten, en omgording eens zaks in plaats van eenen wijden rok, en verbranding in plaats van schoonheid.

25 Uwe mannen zullen door het zwaard vallen, en uwe helden in den strijd.

26 En hare poorten zullen treuren, en leed dragen, en zij zal, ledig gemaakt zijnde, op de aarde zitten.

HOOFDSTUK 4.

Verdere bedreigingen der ellenden, die den Joden zouden overkomen, inzonderheid dat er weinig mannen zouden overblijven, vs. 1; met vertroosting der geloovigen, die overblijven zouden, welke door den toekomstigen Messias verlicht, gereinigd en beschermd zouden worden, 2.

EN te dien dage zullen zeven vrouwen eenen man aangrijpen, zeggende: Ons brood zullen wij eten, en met onze kleederen zullen wij bekleed zijn, laat ons alleenlijk naar uwen naam genoemd worden; neem onze smaadheid weg.

2 Te dien dage zal des HEEREN SPRUIT zijn tot sieraad en tot heerlijkheid, en de vrucht der aarde tot voortreffelijkheid en tot versiering dengenen, die het ontkomen zullen in Israël.

3 En het zal geschieden, dat de overgeblevene in Zion, en de overgelatene in Jeruzalem zal heilig geheeten worden, een iegelijk, die geschreven is ten leven te Jeruzalem;

4 Als de Heere zal afgewasschen hebben den drek der dochteren van Zion, en de bloedschulden van Jeruzalem zal verdreven hebben uit derzelver midden, door den Geest des oordeels, en door den Geest der uitbranding.

5 En de HEERE zal over alle woning van den berg Zions, en over hare vergaderingen, scheppen eene wolk des daags, en eenen rook, en den glans eens vlammenden vuurs des nachts; want over alles wat heerlijk is, zal eene beschutting wezen.

6 En daar zal eene hut zijn tot eene schaduw des daags tegen de hitte, en tot eene toevlucht en tot eene verberging tegen den vloed en tegen den regen.

HOOFDSTUK 5.

De profeet maakt het volk, door een lied van den wijngaard des Heeren, indachtig de groote weldaden, die God aan hen heeft bewezen, vs. 1; en daarentegen hunne groote ondankbaarheid, 4; welke oorzaak is geweest, dat God hen heeft verstooten, 5. Wee over de rijken, gierigaards, dronkaards en brassers, 8. Vertroosting voor de vromen, 17. Wee over de onrechtvaardigen en spotters met Gods bedreigingen, 18; over hen, die alles verkeeren, 20; over hoovaardigen, 21; dronkaards, 22; onrechtvaardige rechters, 23; hunne straf, 24. De verzameling, het optrekken en de gruwelijkheid van het leger der Chaldeën tegen de Joden, 26.

NU zal ik mijnen Beminde een lied mijns Liefsten zingen van Zijnen wijngaard: Mijn Beminde heeft eenen wijngaard op eenen vetten heuvel.

2 En Hij heeft dien omtuind, en van steenen gezuiverd, en Hij heeft hem beplant *met* edele wijnstokken; en Hij heeft in deszelfs midden eenen toren gebouwd, en ook eenen wijnbak daarin uitgehouwen; en Hij heeft verwacht, dat hij *goede* druiven zou voortbrengen, maar hij heeft stinkende druiven voortgebracht.

3 Nu dan, gij, inwoners van Jeruzalem, en gij, mannen van Juda! oordeelt toch tusschen Mij en tusschen Mijnen wijngaard.

4 [a] Wat is er meer te doen aan Mijnen wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht, dat hij *goede* druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?

a Jer. 2:5. Micha 6:3, 8.

5 Nu dan, Ik zal ulieden nu bekend maken, wat Ik Mijnen wijngaard doen zal: Ik zal [a] zijnen tuin wegnemen, opdat hij zij tot afweiding; zijnen muur zal Ik verscheuren, opdat hij zij tot vertreding. *a* Ps. 80:13.

6 En Ik zal hem *tot* woestheid maken; hij zal niet besnoeid noch omgehakt worden; maar distelen en doornen zullen *daarin* opgaan; en Ik zal den wolken gebieden, dat zij geen' regen daarop regenen.

7 [a] Want de wijngaard van den HEERE der heirscharen is het huis van Israël, en de mannen van Juda zijn eene plant Zijner verlustingen; en Hij heeft gewacht naar recht, maar ziet, het is schurftheid; naar gerechtigheid, maar ziet, het is geschreeuw. *a* Ps. 80:9.

8 [a] Wee dengenen, die huis aan huis trekken, akker aan akker brengen, totdat er geene plaats meer zij, en dat gijlieden alleen inwoners gemaakt wordt in het midden des lands! *a* Micha 2:2.

9 Voor mijne ooren *heeft* de HEERE der heirscharen *gesproken:* Zoo niet vele huizen tot verwoesting zullen worden, de groote en de treffelijke zonder inwoner!

10 Ja, tien bunderen wijngaards zullen een eenig bath geven, en een homer zaads zal eene efa geven.

11 [a] Wee dengenen, die, zich vroeg opmakende in den morgenstond, sterken drank najagen, *en* vertoeven tot in de schemering, *totdat* de wijn hen heeft verhit!

a Spr. 23:29, 30.

12 En harpen en luiten, trommelen en pijpen, en wijn zijn *in* hunne maaltijden; maar zij aanschouwen het werk des HEEREN niet, en zij zien niet op het maaksel Zijner handen.

13 [a] Daarom zal mijn volk gevankelijk weggevoerd worden, omdat het geene wetenschap heeft; en deszelfs heerlijken zullen honger lijden, en hunne menigte zal verdorren van dorst. *a* Amos 6:7.

14 Daarom zal het graf zichzelf wijd opsperren, en zijnen mond opendoen, zonder maat; opdat nederdale hare heerlijkheid, en hare menigte, met haar gedruisch, en die in haar van vreugde opspringt.

15 Dan zal de gemeene man nedergebogen worden, en de aanzienlijke man zal vernederd worden, en de oogen der hoovaardigen zullen vernederd worden.

16 Doch de HEERE der heirscharen zal verhoogd worden door het recht; en God, die Heilige, zal geheiligd worden door gerechtigheid.

17 [a] En de lammeren zullen weiden naar hunne wijze, en de vreemdelingen zullen de verwoeste plaatsen der vetten eten.

a Jes. 14:30.

18 Wee dengenen, die de ongerechtigheid trekken met koorden der ijdelheid, en de zonde als *met* dikke wagenzelen!

19 Die daar zeggen: Dat Hij haaste, dat Hij Zijn werk bespoedige, opdat wij het zien; en laat naderen en komen den raadslag des Heiligen van Israël, dat wij *het* vernemen!

20 Wee dengenen, die het kwade goed heeten, en het goede kwaad; die duisternis

tot licht stellen, en het licht tot duisternis; die het bittere tot zoet stellen, en het zoete tot bitterheid!

21 [a] Wee dengenen, die in hunne oogen wijs, en bij zichzelven verstandig zijn!

[a] Spr. 3:7. Rom. 12:16.

22 Wee dengenen, die helden zijn om wijn te drinken, en die kloeke mannen zijn om sterken drank te mengen!

23 Die den goddelooze rechtvaardigen om een geschenk, en [a] de gerechtigheid der rechtvaardigen van dezelven afwenden.

[a] Spr. 17:15. 24:24.

24 Daarom, [a] gelijk de tong des vuurs den stoppel verteert, en het kaf door de vlam verdaan wordt, *alzoo* zal hun wortel als eene uittering wezen, en hunne bloem zal als stof opvaren; omdat zij verwerpen de wet des HEEREN der heirscharen, en de rede des Heiligen van Israël versmaden.

[a] Ex. 15:7. Jes. 9:18.

25 Daarom is de toorn des HEEREN ontstoken tegen Zijn volk, en Hij heeft tegen hetzelve Zijne hand uitgestrekt, en Hij heeft het geslagen, zoodat de bergen hebben gebeefd, en hunne doode lichamen zijn geworden [a] als drek in het midden der straten. Om [b] dit alles keert zich Zijn toorn niet af; maar Zijne hand is nog uitgestrekt.

[a] Jes. 10:6. [b] Jes. 9:11, 16, 20. 10:4.

26 Want Hij zal eene banier opwerpen onder de Heidenen van verre, en Hij zal hen *herwaarts* sissen van het einde der aarde; en ziet, haastelijk, snellijk zullen zij aankomen.

27 Geen moede, en geen struikelende zal onder hen wezen; niemand zal sluimeren noch slapen, noch de gordel zijner lenden ontbonden worden, noch de schoenriem zijner schoenen afgescheurd worden.

28 Welker pijlen scherp zullen zijn, en al hunne bogen gespannen; hunner paarden hoeven zullen als eene rots geacht zijn, en hunne raderen als een wervelwind.

29 Hun gebrul zal zijn als van eenen ouden leeuw, en zij zullen brullen als de jonge leeuwen, en zij zullen brieschen, en den roof aangrijpen en wegvoeren; en er zal geen verlosser zijn.

30 En zij zullen tegen hetzelve te dien dage bruisen, als het bruisen der zee. Dan zal men [a] de aarde aanzien; maar ziet, er zal duisternis *en* benauwdheid zijn, en het licht zal verduisterd worden in hunne verwoestingen.

[a] Jes. 8:22.

HOOFDSTUK 6.

De profeet ziet in een gezicht de heerlijkheid van den waren God, vs. 1, waarover hij zeer verschrikt is, 5. Hij wordt in zijn ambt bevestigd, 6. Zijne gewilligheid om God te dienen, 8. Hij wordt tot de Joden gezonden, om hun wegens hunne verhardheid, hunnen eindelijken ondergang te verkondigen, 9; doch alzoo, dat er nog een heilig zaad onder hen zou overblijven, 13.

IN [a] het jaar, toen de koning Uzzia stierf, zoo zag ik den Heere, zittende op eenen hoogen en verhevenen troon, en Zijne zoomen vervullende den tempel.

[a] 2 Kon. 15:7.

2 De serafs stonden boven Hem; een iegelijk had [a] zes vleugelen; met twee bedekte *ieder* zijn aangezicht, en met twee bedekte hij zijne voeten, en met twee vloog hij.

[a] Openb. 4:8.

3 En de een riep tot den ander, en zeide: [a] Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen! De gansche aarde is van Zijne heerlijkheid vol!

[a] Openb. 4:8.

4 Zoodat de posten der dorpels zich bewogen van de stem des roependen; en het huis werd vervuld met rook.

5 Toen zeide ik: Wee mij; want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijne oogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen gezien.

6 Maar een van de serafs vloog tot mij, en had eene gloeiende kool in zijne hand, *die* hij met de tang van het altaar genomen had.

7 En hij roerde mijnen mond daarmede aan, en zeide: Zie, deze [a] heeft uwe lippen aangeroerd; alzoo is uwe misdaad *van u* geweken, en uwe zonde is verzoend.

[a] Jer. 1:9. Dan. 10:16.

8 Daarna hoorde ik de stem des Heeren, dewelke zeide: Wien zal Ik zenden? en wie zal Ons henengaan? Toen zeide ik: Zie, *hier* ben ik, zend mij henen.

9 Toen zeide Hij: Ga henen, en zeg tot dit volk: [a] Hoorende hoort, maar verstaat niet, en ziende ziet, maar merkt niet.

[a] Matt. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8.

10 Maak het hart dezes volks vet, en maak hunne ooren zwaar, en sluit hunne oogen, [a] opdat het niet zie met zijne oogen, noch met zijne ooren hoore, noch met zijn hart versta, noch zich bekeere, en Hij het geneze.

[a] Jer. 5:21.

11 Toen zeide ik: Hoe lang, Heere? En Hij zeide: Totdat de steden verwoest wor-

den, zoodat er geen inwoner zij, en de
huizen, dat er geen mensch zij, en dat het
land met verwoesting verstoord worde.
12 Want de HEERE zal die menschen
verre wegdoen, en de verlating zal groot
wezen in het binnenste des lands.
13 Doch nog een tiende deel zal daarin
zijn, en het zal wederkeeren, en zijn om
af te weiden; *maar* gelijk de eik, en gelijk
de haageik, in dewelke na de afwerping
der bladeren nog steunsel is, *alzoo* zal het
heilige zaad het steunsel daarvan zijn.

HOOFDSTUK 7.

Jeruzalem wordt belegerd door Rezin en Pekah, vs. 1. God zendt Jesaja tot Achaz, om hem te troosten en moed te geven, 3; voorzeggende dat de vijanden niets zouden uitvoeren, 7; maar dat zij zelven zouden worden verdelgd, 8. Tot verzekering hiervan geeft God aan Achaz een teeken en verkondigt hem de ontvangenis en geboorte van Christus, 14; daar Achaz echter deze aangebodene genade verwerpt, laat de Heere hem aanzeggen, dat het koninkrijk van Juda door de Egyptenaars en Assyriërs zou verstoord worden, 17. Ellendige staat van het Joodsche land, 22.

HET geschiedde nu in de dagen van
Achaz, den zoon van Jotham, den
zoon van Uzzia, den koning van Juda, [a] dat
Rezin, de koning van Syrië, en Pekah, de
zoon van Remália, de koning van Israël,
optoog naar Jeruzalem, ten oorlog tegen
haar; maar hij vermocht met strijden niet
tegen haar.

[a] 2 Kon. 16:5. 2 Kron. 28:5.

2 Als men den huize Davids boodschapte,
zeggende: De Syriërs rusten op Efraïm;
zoo bewoog zich zijn hart en het hart zijns
volks, gelijk de boomen des wouds bewogen
worden van den wind.
3 En de HEERE zeide tot Jesaja: Ga nu
uit, Achaz te gemoet, gij en uw zoon
Schear-Jaschub, aan het einde van den
watergang des oppersten vijvers, aan den
hoogen weg van het veld des vollers;
4 En zeg tot hem: Wacht u, en zijt
gerust; vrees niet, en uw hart worde niet
week, van wege die twee staarten dezer
rookende vuurbranden; van wege de ontsteking
des toorns van Rezin en der Syriërs,
en van den zoon van Remália;
5 Omdat de Syriër kwaad tegen u beraadslaagd
heeft, *met* Efraïm en den zoon van
Remália, zeggende:
6 Laat ons optrekken tegen Juda, en het
verdriet aandoen, en het onder ons deelen,
en den zoon van Tábeal Koning maken in
het midden van hen.
7 Alzoo zegt de Heere HEERE: Het zal
niet bestaan, en het zal niet geschieden.
8 Maar Damaskus zal het hoofd van Syrië
zijn, en Rezin het hoofd van Damaskus;
en in nog vijf en zestig jaren zal Efraïm
verbroken worden, dat het geen volk zij.
9 Ondertusschen zal Samaria Efraïms hoofd
zijn, en de zoon van Remália het hoofd van
Samaria. Indien gijlieden niet gelooft, zekerlijk,
gij zult niet bevestigd worden.
10 En de HEERE voer voort te spreken
tot Achaz, zeggende:
11 Eisch u een teeken van den HEERE,
uwen God; eisch beneden in de diepte, of
eisch boven uit de hoogte.
12 Doch Achaz zeide: Ik zal het niet
eischen, en ik zal den HEERE niet verzoeken.
13 Toen zeide hij: Hoort gijlieden nu, gij,
huis van David! is het ulieden te weinig,
dat gij de menschen moede maakt, dat gij
ook mijnen God moede maakt?
14 Daarom zal de Heere Zelf ulieden een
teeken geven; [a] ziet, eene maagd zal zwanger
worden, en zij zal eenen Zoon baren,
en Zijnen naam IMMANUEL heeten.

[a] Matt. 1:21. Luk. 1:31.

15 Boter en honig zal Hij eten, totdat
Hij wete te verwerpen het kwade, en te
verkiezen het goede.
16 Zekerlijk, eer dit Knechtje weet te
verwerpen het kwade, en te verkiezen het
goede, zal dat land, waarover gij verdrietig
zijt, verlaten zijn van zijne twee koningen.
17 *Doch* de HEERE zal over u, en over uw
volk, en over uws vaders huis, dagen doen
komen, hoedanige niet gekomen zijn van
dien dag af, dat Efraïm van Juda is afgeweken,
door den koning van Assyrië.
18 Want het zal te dien dage geschieden,
dat de HEERE zal toesissen de vliegen, die
aan het einde der rivieren van Egypte zijn,
en de bijen, die in het land van Assur zijn.
19 En zij zullen komen, en zij allen zullen
rusten in de woeste dalen, en in de kloven
der steenrotsen, en in al de doornhagen,
en in alle geprezene plaatsen.
20 Te dien dage zal de Heere door een
gehuurd scheermes, *hetwelk* aan gene zijde
der rivier is, door den koning van Assyrië,
afscheren, het hoofd, en het haar der voeten;
ja, het zal ook den baard gansch wegnemen.
21 En het zal geschieden te dien dage,
dat iemand een koetje in het leven zal
behouden hebben, en twee schapen;
22 En het zal geschieden, dat hij van
wege de veelheid der melk, die zij geven
zullen, boter zal eten; ja, een ieder, die

overgebleven zal zijn in het midden des
lands, die zal boter en honig eten.
23 Ook zal het te dienzelven dage ge-
schieden, dat iedere plaats, alwaar duizend
wijnstokken geweest zijn, van duizend
zilverlingen, [a] tot doornen en distelen
zijn zal; [a] Lev. 26:22.
24 Dat men met pijlen en met den boog
aldaar zal moeten gaan; want het gansche
land zal doornen en distelen zijn.
25 Ook al de bergen, die men met hou-
weelen pleegt om te hakken, daar zal
men niet komen *uit* vrees der doornen
en der distelen; maar die zullen wezen
tot inzending van den os, en tot ver-
treding van het kleine vee.

HOOFDSTUK 8.

Profetie van den ondergang van Syrië en van Israël door de Assyriërs, vs. 1; die ook het land van Juda doortrekken en zwaar plagen, maar niet geheel en al overmeesteren zouden, 6. Troostrijke vermaning aan de Godzaligen, om die koningen niet te vreezen, maar zich op God te verlaten, 12; ofschoon Hij den goddeloozen een steen des aanstoots is, 14. Waarschuwing tegen het raadplegen van duivelskunstenaars, 19. De verachters van Gods woord worden met hunnen ondergang bedreigd, 20.

VERDER zeide de HEERE tot mij: Neem
u eene groote rol, en schrijf daarop
met eens menschen griffie: Haastende tot
den roof, is hij spoedig tot den buit!
2 Toen nam ik mij getrouwe getuigen,
Uría, den priester, en Zacharía, den zoon
van Jeberechja.
3 En ik was tot de profetesse genaderd;
die werd zwanger, en baarde eenen zoon;
en de HEERE zeide tot mij: Noem zijnen
naam MAHER-SCHALAL, CHAS-BAZ.
4 Want eer dat knechtje zal kunnen roe-
pen: Mijn vader! of, mijne moeder! zal
men den rijkdom van Damaskus, en den
buit van Samaria dragen voor het aan-
gezicht van den koning van Assur.
5 En de HEERE sprak nog verder tot
mij, zeggende:
6 Dewijl dit volk veracht de wateren van
Silóa, die zachtjes gaan, en er vreugde
is bij Rezin en den zoon van Remália;
7 Daarom ziet, zoo zal de Heere over hen
doen opkomen die sterke en geweldige wate-
ren der rivier, den koning van Assyrië en al
zijne heerlijkheid; en hij zal opkomen overal
zijne stroomen, en gaan over al zijne oevers;
8 En hij zal doortrekken in Juda; hij zal
het overstroomen, en er doorgaan; hij zal
tot aan den hals reiken; en de uitstrek-
kingen zijner vleugelen zullen vervullen
de breedte uws lands, o Immanuël!
9 Vergezelt u te zamen, gij volken! doch
wordt verbroken; en neemt ter oore, allen
gij, die in verre landen zijt; omgordt u,
doch wordt verbroken; omgordt u, doch
wordt verbroken!
10 Beraadslaagt eenen raad; doch hij zal
vernietigd worden; spreekt een woord; doch
het zal niet bestaan; want God is met ons!
11 Want alzoo heeft de HEERE tot mij
gezegd, met eene sterke hand, en Hij
onderwees mij van niet te wandelen op
den weg dezes volks, zeggende:
12 Gijlieden zult niet zeggen: Eene ver-
bintenis, van alles, waar dit volk van zegt:
Het is eene verbintenis; en vreest gijlieden
hunne vreeze niet, en verschrikt niet.
13 Den HEERE der heirscharen, Dien zult
gijlieden heiligen, en Hij zij uwe vreeze,
en Hij zij uwe verschrikking.
14 Dan zal Hij *ulieden* tot een Heiligdom
zijn; maar [a] tot een' steen des aanstoots en
tot een' rotssteen der struikeling den twee
huizen van Israël, tot een' strik en tot
een net den inwoners te Jeruzalem.
[a] Jes. 28:16. Luk. 2:34. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:7.
15 En velen onder hen zullen struikelen,
en vallen, [a] en verbroken worden, en zul-
len verstrikt en gevangen worden.
[a] Matt. 21:44. Luk. 20:18.
16 Bind de getuigenis toe; verzegel de
wet onder mijne leerlingen.
17 Daarom zal ik den Heere verbeiden,
Die Zijn aangezicht verbergt voor het huis
van Jakob, en ik zal Hem verwachten.
18 [a] Ziet, ik en de kinderen, die mij de
HEERE gegeven heeft, zijn tot teekenen
en tot wonderen in Israël, van den HEERE
der heirscharen, Die op den berg Zion
woont. [a] Hebr. 2:13.
19 Wanneer zij dan tot ulieden zeggen
zullen: Vraagt de waarzeggers en duivels-
kunstenaars, die daar piepen, en binnen
's monds mompelen; *zoo zegt:* Zal niet een
volk zijnen God vragen? [a] zal men voor
de levenden de dooden *vragen?* [a] Deut. 18:11.
20 Tot de wet en tot de getuigenis! zoo
zij niet spreken naar dit woord, het zal
zijn, dat zij geen' dageraad zullen hebben.
21 En een ieder van hen zal daar door-
gaan, hard gedrukt en hongerig; en het
zal geschieden, wanneer hem hongert, en
hij zeer toornig zal zijn, dan zal hij
vloeken op zijnen koning en op zijnen
God, als hij opwaarts zal zien;
22 [a] Als hij de aarde aanschouwen zal,

ziet, er zal benauwdheid en duisternis
zijn; hij zal verduisterd zijn door angst, en
voortgedreven door donkerheid.
a Jes. 5:30.
23 Maar *het land*, dat beangstigd was, zal
niet *gansch* verduisterd worden; gelijk als
Hij het in den eersten tijd verachtelijk
gemaakt heeft, naar het land van Zebulon
aan, en naar het land van Nafthali aan,
alzoo heeft Hij het in het laatste heerlijk
gemaakt, naar den weg zeewaarts aan
gelegen over de Jordaan, aan [a] Galiléa
der Heidenen.
a Matt. 4:15.

HOOFDSTUK 9.

Eene profetie van de roeping des volks tot Christus, en hunne groote vreugde over de verlossing door Hem, vs. 1; Wiens geboorte, persoon, ambt en eeuwig Rijk de profeet beschrijft, 6. Daarna volgt eene bedreiging over Efraïm, 7; om den hoogmoed, 9; en de hardnekkigheid van het volk van Israël, 12; en hunne goddeloosheid, 17.

HET [a] volk, dat in duisternis wandelt,
zal een groot licht zien; degenen, die
wonen in het land van de schaduw des
doods, over dezelve zal een licht schijnen.
a Matt. 4:15, 16. Efez. 5:14
2 Gij hebt dit volk vermenigvuldigd;
maar Gij hebt de blijdschap niet groot gemaakt;
zij zullen *nogtans* blijde wezen voor
Uw aangezicht, gelijk men zich verblijdt in
den oogst, gelijk men verheugd is, wanneer
men den buit uitdeelt.
3 Want het juk van hunnen last, en den
stok hunner schouders, en den staf desgenen,
die hen dreef, hebt Gij verbroken,
[a] gelijk ten dage der Midianieten;
a Richt. 7:22. Jes. 10:26.
4 Toen de gansche strijd dergenen, die
streden, met gedruisch geschiedde, en de
kleederen in het bloed gewenteld en verbrand
werden, *tot* een voedsel des vuurs.
5 Want een Kind is ons geboren, een Zoon
is [a] ons gegeven, en de heerschappij is op
Zijnen schouder; en men noemt Zijnen
naam Wonderlijk, [b] Raad, Sterke God,
Vader der eeuwigheid, Vredevorst;
a Jes. 22:22. Luk. 2:10, 11. Joh. 4:10. b Jes. 11:2. Jer. 23:6.
6 Der grootheid dezer heerschappij en des
vredes zal geen einde zijn op den troon van
David en in zijn koninkrijk, om dat te bevestigen,
en dat te sterken met gericht en
met gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid
toe. De [a] ijver des HEEREN der heirscharen
zal zulks doen.
a 2 Kon. 19:31. Jes. 37:32.
7 De Heere heeft een woord gezonden
in Jakob, en het is gevallen in Israël.
8 En al dit volk zal het gewaar worden,
Efraïm en de inwoner van Samaria; in
hoogmoed en grootschheid des harten, zeggende:
9 De tichelsteenen zijn gevallen; maar
met uitgehouwene steenen zullen wij *wederom*
bouwen; de wilde vijgeboomen zijn
afgehouwen; maar wij zullen ze in cederen
veranderen;
10 Want de HEERE zal Rezins tegenpartijders
tegen hem verheffen, en Hij zal
zijne vijanden samen vermengen:
11 De Syriërs van voren, en de Filistijnen
van achteren, dat zij Israël opeten
met vollen mond. [a] Om dit alles keert
Zijn toorn zich niet af; maar Zijne hand
is nog uitgestrekt.
a Jes. 5:25. 10:4.
12 Want dit volk keert zich niet tot
Dien, Die het slaat, en den HEERE der
heirscharen zoeken zij niet.
13 Daarom zal de HEERE afhouwen uit
Israël den kop en den staart, den tak
en de bieze, op eenen dag.
14 (De oude en aanzienlijke, die is de
kop; maar de profeet, die valschheid leert,
die is de staart.)
15 Want de leiders dezes volks zijn verleiders,
en die van hen geleid worden,
worden ingestokt.
16 Daarom zal zich de Heere niet verblijden
over hunne jongelingen, en hunner
weezen en hunner weduwen zal Hij Zich
niet ontfermen; want zij zijn allen te zamen
[a] huichelaars en boosdoeners, en alle
mond spreekt dwaasheid. Om dit alles
keert Zijn toorn zich niet af; maar Zijne
hand is nog uitgestrekt.
a Jes. 10:6.
17 Want [a] de goddeloosheid brandt als
vuur; doornen en distelen zal zij verteren,
en zal aansteken de verwarde struiken des
wouds, die zich verheven hebben *als* de
verheffing des rooks.
a Jes. 5:24. 24:6.
18 Van wege de verbolgenheid des HEEREN
der heirscharen, zal het land verduisterd
worden; en het volk zal zijn als een
voedsel des vuurs: de een zal den ander
niet verschoonen.
19 Zoo hij ter rechterhand snijdt, zal hij
toch hongeren, en zoo hij ter linkerhand
eet, zal hij toch niet verzadigd worden; een
iegelijk zal het vleesch zijns arms eten:
20 Manasse Efraïm, en Efraïm Manasse,
en zij zullen te zamen tegen Juda zijn.
Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af;
maar Zijne hand is nog uitgestrekt.

HOOFDSTUK 10.

Eene bedreiging over de onrechtvaardige rechters en verkeerders van het recht, vs. 1; als ook tegen de Assyriers, 5, 12, 15—18; die een ander doel hadden in het verderven der Joden dan de Heere, 7. Beschrijving van hunnen hoogmoed, 8. God belooft het overblijfsel Zijner Kerk te redden, 21; en dat haastelijk, 25. De tocht van Sanherib, optrekkende tegen Jeruzalem, 28. Gods bedreiging over hem, 33.

WEE dengenen, die ongerechte inzettingen inzetten, en den schrijvers, die moeite voorschrijven;

2 Om de armen van het recht af te wenden, en om het recht der ellendigen Mijns volks te rooven, opdat de weduwen hun buit worden, en opdat zij de weezen mogen plunderen!

3 Maar wat zult gijlieden doen ten dage der bezoeking, en der verwoesting, *die* van verre komen zal? tot wien zult gij vlieden om hulp? en waar zult gij uwe heerlijkheid laten?

4 Dat elk een zich niet zou buigen onder de gevangenen, en vallen onder de gedooden? Om dit alles keert Zijn toorn zich niet af; maar Zijne hand is nog uitgestrekt.

5 [a] Wee den Assyriër, *die* de roede Mijns toorns is, en Mijne grimmigheid is een stok in hunne hand! a Jes. 36:1. Jer. 25:9. Ezec. 21:9.

6 Ik zal hem zenden tegen een huichelachtig volk, en Ik zal hem bevel geven tegen het volk Mijner verbolgenheid; opdat hij den roof roove, en plundere de plundering, en stelle het ter vertreding, [a] gelijk het slijk der straten. a Jes. 5:25.

7 Hoewel hij het zoo niet meent, en zijn hart alzoo niet denkt; maar hij zal in zijn hart hebben te verdelgen, en uit te roeien niet weinige volken.

8 Want hij zegt: Zijn niet mijne vorsten al te zamen koningen?

9 Is niet Kalno gelijk Karchemis? is Hamath niet gelijk Arfad? is niet Samaria gelijk Damaskus?

10 Gelijk als mijne hand gevonden heeft de koninkrijken der afgoden, ofschoon hunne gesnedene beelden beter zijn, dan *die* van Jeruzalem, en dan *die* van Samaria;

11 Gelijk als ik gedaan heb aan Samaria en aan hare afgoden, zou ik alzoo niet kunnen doen aan Jeruzalem en aan hare afgoden?

12 Want het zal geschieden, als de Heere een einde zal gemaakt hebben van al Zijn werk op den berg Zion en te Jeruzalem, dan zal Ik te huis zoeken de vrucht van de grootschheid des harten van den koning van Assyrië, en de pracht van de hoogheid zijner oogen.

13 Omdat hij gezegd heeft: Door de kracht mijner hand heb ik het gedaan, en door mijne wijsheid; want ik ben verstandig; en ik heb de landpalen der volken weggenomen, en heb hunnen voorraad geroofd, en heb als een geweldige de inwoners doen nederdalen;

14 En mijne hand heeft gevonden het vermogen der volken, als een nest, en ik heb het gansche aardrijk samengeraapt, gelijk men de eieren, die verlaten zijn, samenraapt; en er is niemand geweest, die eenen vleugel verroerde, of den bek opendeed, of piepte.

15 Zal eene bijl zich beroemen tegen dien, die daarmede houwt? zal eene zaag pochen tegen dien, die ze trekt? als of een staf bewoog degenen, die hem opheffen? als men eenen stok opheft, is het geen hout?

16 Daarom zal de Heere, HEERE der heirscharen, onder zijne vetten eene magerheid zenden; en onder zijne heerlijkheid [a] zal Hij eenen brand doen branden, als den brand des vuurs. a Jes. 24:6.

17 Want het Licht van Israël zal tot een vuur zijn, en zijn Heilige tot eene vlam, welke in brand steken en verteren zal zijne doornen en zijne distelen, op eenen dag.

18 Ook zal Hij verteren de heerlijkheid zijns wouds en zijns vruchtbaren velds, van de ziel af, tot het vleesch toe; en hij zal zijn, gelijk als wanneer een vaandrager versmelt.

19 En de overgeblevene boomen zijns wouds zullen weinig in getal zijn, ja, een jongen zou ze opschrijven.

20 En het zal geschieden te dien dage, dat het overblijfsel van Israël, en de ontkomenen van het huis Jakobs niet meer steunen zullen op dien, die ze geslagen heeft; maar zij zullen steunen op den HEERE, den Heilige Israëls, oprechtelijk.

21 Het overblijfsel zal wederkeeren, het overblijfsel van Jakob, tot den sterken God.

22 Want [a] ofschoon uw volk, o Israël! is gelijk het zand der zee, zoo zal *toch maar* het overblijfsel daarvan wederkeeren; de verdelging is vastelijk besloten, overvloeiende met gerechtigheid. a Rom. 9:27, 28.

23 Want [a] eene verdelging, die vastelijk besloten is, zal de Heere, HEERE der heirscharen, doen in het midden dezes ganschen lands. a Jes. 28:22.

24 Daarom zegt de Heere, HEERE der heirscharen alzoo: Vreest niet, gij, Mijn volk, dat te Zion woont! voor Assur, als hij u met de

roede zal slaan, en hij zijnen staf tegen u zal
opheffen, naar de wijze der Egyptenaren ;
25 Want nog een klein weinig, zoo zal
volbracht worden de gramschap, en Mijn
toorn tot hunne vernieling.
26 Want de HEERE der heirscharen zal
tegen hem eenen geesel verwekken, gelijk
de slachting van Midian was aan de rots
van Oreb ; en *gelijk* [a] Zijn staf over de zee
was, denwelken Hij verheffen zal, naar de
wijze der Egyptenaren. [a] Ex. 14.
27 En het zal geschieden ten zelven dage,
dat zijn last zal afwijken van uwen schouder,
en zijn juk van uwen hals ; en het juk zal
verdorven worden, om des Gezalfden wil.
28 Hij komt te Ajath ; hij trekt door Migron ;
te Michmas leidt hij zijn gereedschap af.
29 Zij trekken door den doorgang ; te
Geba houden zij hunne vernachting ; Rama
beeft ; Gíbea Sauls vlucht.
30 Roep luide met uwe stem, gij, dochter
van Gallim ! laat ze hooren tot Laïs toe,
o, ellendige Anathoth !
31 Madména vliedt weg ; de inwoners
van Gebim vluchten met hoopen.
32 Nog een' dag blijft hij te Nob ; hij zal
zijne hand bewegen *tegen* den berg der
dochter van Zion, den heuvel van Jeru-
zalem.
33 *Doch* ziet, de Heere, HEERE der heir-
scharen zal met geweld de takken afkap-
pen, en die hoog van gestalte zijn, zullen
nedergehouwen worden ; en de verhevenen
zullen vernederd worden.
34 En Hij zal met ijzer de verwarde strui-
ken des wouds omhouwen ; en de Libanon
zal vallen door den Heerlijke.

HOOFDSTUK 11.

Voorzegging dat Christus uit den stam van Isaï zou geboren worden, en zonder mate met den Geest des Heeren zijn begaafd, vs. 1 ; dat Hij een Rijk zoude oprichten door de verkondiging van Zijn Woord, 4 ; en dat de leden Zijner Kerk in vrede en eenigheid met elkander zouden leven, 6 ; en dat zij ten laatste de overwinning over hunne geestelijke vijanden zouden verkrijgen, wanneer deze tot de kennis van het heilig Evangelie zullen gebracht zijn, 11.

WANT [a] er zal een Rijsje voortkomen
uit den afgehouwenen tronk van Isaï,
en een scheut uit zijne wortelen zal Vrucht
voortbrengen. [a] Jes. 4:2. Hand. 13:22, 23.
2 En op Hem zal de Geest des HEEREN
rusten, de Geest der wijsheid en des ver-
stands, [a] de Geest des raads en der sterkte,
de Geest der kennis en der vreeze des
HEEREN. [a] Jes. 9:5.
3 En Zijn rieken zal zijn in de vreeze des
HEEREN ; en Hij zal naar het gezicht Zijner
oogen niet richten ; Hij zal ook naar het
gehoor Zijner ooren niet bestraffen.
4 Maar Hij zal de armen met gerechtig-
heid richten, en de zachtmoedigen des
lands met rechtmatigheid bestraffen ; doch
Hij zal de aarde slaan met de roede Zijns
monds, en met den adem Zijner lippen zal
Hij den goddelooze dooden.
5 Want gerechtigheid zal de gordel Zijner
lenden zijn ; ook zal de waarheid de gordel
Zijner lenden zijn.
6 En [a] de wolf zal met het lam verkeeren,
en de luipaard bij den geitenbok nederlig-
gen ; en het kalf, en de jonge leeuw, en het
mestvee te zamen, en een klein jongske
zal ze drijven. [a] Jes. 65:25. Hos. 2:17.
7 De koe en de beerin zullen te zamen
weiden ; hare jongen zullen *te zamen* neder-
liggen, en de leeuw zal stroo eten, gelijk
de os.
8 En een zoogkind zal zich vermaken over
het hol van een' adder ; en een gespeend
kind zal zijne hand uitsteken in den kuil
van den basilisk.
9 Men zal nergens leed doen noch ver-
derven op den ganschen berg Mijner hei-
ligheid ; want de aarde zal vol van kennis
des HEEREN zijn, gelijk de wateren *den
bodem* der zee bedekken.
10 Want het zal geschieden ten zelven
dage, dat de Heidenen naar den [a] Wortel
van Isaï, Die staan zal tot eene banier
der volken, zullen vragen, en Zijne rust
zal heerlijk zijn. [a] Rom. 15:12.
11 Want het zal geschieden te dien dage,
dat de Heere ten andere maal Zijne hand
aanleggen zal om weder te verwerven het
overblijfsel Zijns volks, hetwelk overgeble-
ven zal zijn van Assyrië, en van Egypte,
en van Pathros, en van Moorenland, en
van Elam, en van Sínear, en van Hamath,
en van de eilanden der zee.
12 En Hij zal eene banier oprichten onder
de Heidenen, en Hij zal de verdrevenen
van Israël verzamelen, en de verstrooiden
uit Juda vergaderen, van de vier einden
des aardrijks.
13 En de nijd van Efraïm zal wegwijken,
en de tegenpartijders van Juda zullen uitge-
roeid worden ; Efraïm zal Juda niet benij-
den, en Juda zal Efraïm niet benauwen.
14 Maar zij zullen den Filistijnen op
den schouder vliegen tegen het westen,
en zij zullen te zamen die van het oosten

berooven; *aan* Edom en Moab zullen zij
hunne handen slaan, en de kinderen
Ammons zullen hun gehoorzaam zijn.
15 Ook zal de HEERE den inham der
zee van Egypte verbannen, en Hij zal
Zijne hand bewegen tegen de rivier, door
de sterkte Zijns winds; en Hij zal de-
zelve slaan in de zeven stroomen, en Hij
zal maken, dat men met schoenen daar-
door zal gaan.
16 En er zal een gebaande weg zijn voor
het overblijfsel Zijns volks, dat overge-
bleven zal zijn van Assur, gelijk als Israël
geschiedde ten dage, toen het [a] uit Egypte-
land optoog. [a] Ex. 14:29.

HOOFDSTUK 12.

Eene dankzegging, die de Christenen doen zouden voor de verlossing, hun in Christus geschonken, waarover zij zich van harte verheugen.

EN te dienzelven dage zult gij zeggen:
Ik dank U, HEERE! dat Gij toornig
op mij geweest zijt; *maar* Uw toorn is
afgekeerd, en Gij troost mij.
2 Ziet, God is mijn Heil, ik zal ver-
trouwen en niet vreezen; want de HEERE
HEERE is mijne Sterkte en mijn Psalm,
en Hij is mij tot Heil geworden.
3 En gijlieden zult [a] water scheppen met
vreugde uit de fonteinen des heils;

[a] Joh. 7:37, 38.

4 En zult te dienzelven dage zeggen:
Dankt den HEERE; roept Zijnen Naam
aan; maakt Zijne daden bekend onder
de volken! [a] vermeldt, dat Zijn Naam
verhoogd is. [a] Joh. 17:1, 4, 6, 26.
5 Psalmzingt den HEERE; want Hij heeft
heerlijke dingen gedaan; zulks zij bekend
op den ganschen aardbodem.
6 Juich en zing vroolijk, gij, inwoneres
van Zion! want de Heilige Israëls is groot
in het midden van u.

HOOFDSTUK 13.

De profeet voorzegt de vernietiging der Babylonische monarchie door de Perzen en Meden, vs. 1; welke God hier aanspreekt en daartoe vermaant, 2. Daarna keert God Zich tot het volk en geeft hun te kennen, dat Hij de Perzen en Meden tegen Babel heeft aangegord, 3. Aankomst der Perzen en Meden, 4. Voorzegging van zeer grooten angsten schrik, die Babel zouden overkomen, 7; ja, dat Babel zoodanig zou worden verdelgd, dat geene menschen, maar allerlei schrikkelijk gedierte daarin zou wonen, 21.

DE last van Babel, dien Jesaja, de zoon
van Amoz, gezien heeft.
2 Heft op eene banier, op eenen hoogen
berg; verheft eene stem tot hen; beweegt
de hand omhoog, dat zij intrekken door
de deuren der prinsen.
3 Ik heb aan Mijne geheiligden bevel gege-
ven; ook heb Ik tot Mijnen toorn geroepen
Mijne helden, de vroolijken Mijner hoogheid.
4 Er is eene ruischende stem op de
bergen, gelijk eens grooten volks; eene
stem van gedruisch der koninkrijken, der
verzamelde Heidenen; de HEERE der heir-
scharen monstert het krijgsheir.
5 Zij komen uit verren lande, van het
einde des hemels; de HEERE en de in-
strumenten Zijner gramschap, om dat gan-
sche land te verderven.
6 Huilt gijlieden; want de dag des HEE-
REN is nabij; hij komt als eene verwoes-
ting van den Almachtige.
7 Daarom zullen alle handen slap worden,
en aller menschen hart zal versmelten;
8 En zij zullen verschrikt worden; smar-
ten en weeën zullen hen aangrijpen; zij
zullen bang zijn als eene barende vrouw;
een iegelijk zal over zijnen naaste ver-
baasd zijn; hunne aangezichten zullen
vlammende aangezichten zijn.
9 Ziet, de dag des HEEREN komt, gruwe-
lijk, met verbolgenheid en hittigen toorn,
om het land te stellen tot verwoesting, en
deszelfs zondaars daaruit te verdelgen;
10 Want de sterren des hemels en zijne
gesternten zullen haar licht niet laten
lichten; [a] de zon zal verduisterd worden,
wanneer zij zal opgaan, en de maan zal
haar licht niet laten schijnen.
[a] Ezec. 32:7. Joël 2:31. 3:15. Matt. 24:29. Mark. 13:24. Luk. 21:25.
11 Want Ik zal over de wereld de boos-
heid bezoeken, en over de goddeloozen
hunne ongerechtigheid; en Ik zal den hoog-
moed der stouten doen ophouden, en de
hoovaardij der tirannen zal Ik vernederen.
12 Ik zal maken, dat een man dierbaar-
der zal zijn dan dicht goud, en een mensch
dan fijn goud van Ofir.
13 Daarom zal Ik den hemel beroeren,
en de aarde zal bewogen worden van hare
plaats, van wege de verbolgenheid des
HEEREN der heirscharen, en van wege den
dag Zijns hittigen toorns.
14 En *een iegelijk* zal zijn als eene ver-
jaagde ree, en als een schaap, dat niemand
vergadert; een iegelijk zal naar zijn volk
omzien, en een iegelijk zal naar zijn land
vluchten.
15 Al wie gevonden wordt, zal doorstoken
worden, en al wie daarbij gevoegd is, zal
door het zwaard vallen.
16 Ook zullen hunne kinderkens voor
hunne oogen verpletterd worden; hunne

huizen zullen geplunderd, en hunne vrouwen geschonden worden.

17 Ziet, Ik zal de Meden tegen hen verwekken, die het zilver niet zullen achten, en aan het goud zullen zij geen' lust hebben.

18 Maar *hunne* bogen zullen de jongelingen verpletteren, en zij zullen zich niet ontfermen over de vrucht des buiks; hun oog zal de kinderen niet verschoonen.

19 Alzoo zal Babel, het sieraad der koninkrijken, de heerlijkheid, de hoovaardigheid der Chaldeën, zijn gelijk [a] als God Sódom en Gomorra omgekeerd heeft.

[a] Gen. 19:25. Jes. 1:9. Jer. 49:18. 50:40.

20 Daar zal geene woonplaats zijn in der eeuwigheid, en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht; en de Arabier zal daar geene tent spannen, en de herders zullen er niet legeren.

21 Maar daar zullen nederliggen de wilde dieren der woestijnen, en hunne huizen zullen vervuld worden met schrikkelijke gedierten, en daar zullen de jonge struisen wonen, en de duivelen zullen er huppelen.

22 En wilde dieren der eilanden zullen in zijne verlatene plaatsen elkander toeroepen, mitsgaders de draken in de wellustige paleizen; hun tijd toch is nabij om te komen, en hunne dagen zullen niet vertogen worden.

HOOFDSTUK 14.

Belofte van de verlossing van Gods volk uit de Babylonische gevangenis, alsmede van de roeping der Heidenen, vs. 1. Woorden, waarmede de Babyloniërs worden bespot, 4. God wekt de Perzen en Meden op, om de Babyloniërs te verdelgen, 21; wier ondergang nu weder wordt voorzegd, 22. Eene bedreiging over de Filistijnen, 29.

WANT de HEERE zal Zich over Jakob ontfermen, en Hij zal Israël nog verkiezen, en Hij zal hen in hun land zetten; en de vreemdeling zal zich tot hen vervoegen, en zij zullen het huis van Jakob aanhangen.

2 En de volken zullen hen aannemen, en in hunne plaats brengen; en het huis Israëls zal hen erfelijk bezitten in het land des HEEREN tot knechten en tot maagden; en zij zullen gevangen houden degenen, die hen gevangen hielden, en zij zullen heerschen over hunne drijvers.

3 En het zal geschieden ten dage, wanneer u de HEERE rust geven zal van uwe smart, en van uwe beroering, en [a] van de harde dienstbaarheid, waarin men u heeft doen dienen;

[a] Deut. 28:48.

4 Dan zult gij deze spreuk opnemen tegen den koning van Babel, en zeggen: Hoe houdt de drijver op? *hoe* houdt de gouden op?

5 De HEERE heeft den stok der goddeloozen gebroken, den scepter der heerschers.

6 Die de volken plaagde in verbolgenheid met eene plage zonder ophouden, die in toorn over de Heidenen heerschte, die wordt vervolgd, zonder dat het iemand afweren kan.

7 De gansche aarde rust; zij is stil; zij maken groot geschal met gejuich.

8 Ook verheugen zich de dennen over u, *en* de cederen van Libanon, *zeggende:* Sinds dat gij daar nederligt, komt niemand tegen ons op, die ons afhouwe.

9 De hel van onderen was beroerd om uwentwil, om *u* te gemoet te gaan, als gij kwaamt; zij wekt om uwentwil de dooden op, al de bokken der aarde; zij doet al de koningen der Heidenen van hunne tronen opstaan.

10 Die altegader zullen antwoorden, en tot u zeggen: Gij zijt ook krank geworden, gelijk wij; gij zijt ons gelijk geworden.

11 Uwe hoovaardij is in de hel nedergestort, *met* het geklank uwer luiten; de maden zullen onder u gestrooid worden, en de wormen zullen u bedekken.

12 Hoe zijt gij uit den hemel gevallen, o morgenster, gij, zoon des dageraads! *hoe* zijt gij ter aarde nedergehouwen, gij, die de Heidenen krenktet!

13 En zeidet in uw hart: Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijnen troon boven de sterren Gods verhoogen; en ik zal mij zetten op den berg der samenkomst aan [a] de zijden van het noorden.

[a] Ps. 48:3.

14 Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen; ik zal den Allerhoogste gelijk worden.

15 Ja, in de hel zult gij nedergestooten worden, aan de zijden van den kuil!

16 Die u zien zullen, zullen u aanschouwen; zij zullen op u letten, *en zeggen:* Is dat die man, die de aarde beroerde, die de koninkrijken deed beven?

17 Die de wereld als eene woestijn stelde, en derzelver steden verstoorde? die zijne gevangenen niet liet los *gaan* naar huis toe?

18 Al de koningen der Heidenen, zij allen liggen neder met eer, een iegelijk in zijn huis;

19 Maar gij zijt verworpen van uw graf, als een gruwelijke scheut, *als* een kleed

der gedooden, die met het zwaard doorstoken zijn; *als* die nederdalen in eenen steenkuil, als een vertreden dood lichaam.
20 Gij zult bij dezelve niet gevoegd worden in de begrafenis; want gij hebt uw land verdorven, *en* uw volk gedood; [a] het zaad der boosdoeners zal in der eeuwigheid niet genoemd worden. a Job 18:19. Ps. 21:11. 37:28. 109:13.
21 Maakt de slachting voor zijne kinderen gereed, [a] om hunner vaderen ongerechtigheid wil; dat zij niet opstaan, en de aarde erven, en de wereld vervullen met steden; a Ex. 20:5. Matt. 23:25.
22 Want Ik zal tegen hen opstaan, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal van Babel uitroeien den naam en het overblijfsel, [a] en den zoon en den zoons zoon, spreekt de HEERE. a Job 18:19. Ps. 21:11. 37:28.
23 En Ik zal hen stellen [a] tot eene erve der nachtuilen, en *tot* waterpoelen; en Ik zal hen met eenen bezem des verderfs uitvagen, spreekt de HEERE der heirscharen. a Jes. 34:11. Zef. 2:14.
24 De HEERE der heirscharen heeft gezworen, zeggende: Indien niet, gelijk Ik gedacht heb, het alzoo geschiede, en gelijk Ik beraadslaagd heb, het bestaan zal!
25 Dat Ik Assur in Mijn land zal verbreken, en hem op Mijne bergen vertreden; opdat zijn juk van hen afwijke, en zijn last van hunnen schouder wijke.
26 Dit is de raadslag, die beraadslaagd is over dat gansche land; en dit is de hand, die uitgestrekt is over alle volken.
27 Want de HEERE der heirscharen heeft het in Zijnen raad besloten, [a] wie zal het dan breken? en [b] Zijne hand is uitgestrekt, wie zal ze dan keeren? a 2 Kron. 20:6. Job 9:12. Spr. 21:30. b Dan. 4:35.
28 In het jaar, [a] toen de koning Achaz stierf, geschiedde deze last. a 2 Kon. 16:20.
29 Verheug u niet, gij, gansch Palestina! dat de roede, die u sloeg, gebroken is; want uit den wortel der slang zal een basilisk voortkomen, en hare vrucht zal een vurige vliegende draak zijn.
30 En de eerstgeborenen der armen zullen weiden, en de nooddruftigen zullen zeker nederliggen; uwen wortel daarentegen zal Ik door den honger dooden, en uw overblijfsel zal hij ombrengen.
31 Huil, gij poort! schreeuw, gij stad! gij zijt gesmolten, gij, gansch Palestina! want van het noorden komt een rook, en er is geen eenzame in zijne samenkomsten.
32 Wat zal men dan antwoorden den boden des volks? Dat de HEERE Zion gegrond heeft, opdat de bedrukten Zijns volks eene toevlucht daarin hebben zouden.

HOOFDSTUK 15.

Voorzegging, dat de Assyriërs, naar het rechtvaardig oordeel Gods, gruwelijke verwoesting en ellenden in het land der Moabieten zouden brengen, welke de profeet in het algemeen en bijzonder beschrijft.

DE [a] last van Moab. a Jer. 48:1. Ezec. 25:8. Amos 2:1.
Zekerlijk, in den nacht is Ar-Moabs verwoest; zij is uitgeroeid; zekerlijk, in den nacht is Kir-Moabs verwoest; zij is uitgeroeid!
2 Hij gaat op naar Baïth en Dibon, *en naar* Bamoth, om te weenen; over Nebo en over Médeba zal Moab huilen; op [a] al hunne hoofden is kaalheid; aller baard is afgesneden. a Jer. 48:37. Ezec. 7:18.
3 Op hunne wijken hebben zij zakken aangegord; op hunne daken en op hunne straten huilen zij altemaal, afgaande met geween.
4 Zoo Hesbon als Eleále schreeuwt; hunne stem wordt gehoord tot Jahaz toe; daarom maken de toegerusten van Moab een geschrei; eens iegelijks ziel in hem is kwalijk gesteld.
5 Mijn hart schreeuwt over Moab, hare grendelen zijn naar Zoar toe, de driejarige vaars; want hij gaat op met geween naar den opgang van Luhith; want op den weg naar Horonáïm verwekken zij een jammergeschrei.
6 Want de wateren van Nimrim zullen enkel verwoesting wezen; want het gras is verdord; het teedere gras is vergaan; er is geene groente.
7 Daarom zullen zij den overvloed, *dien* zij vergaderd hebben, en hetgeen zij weggelegd hebben, aan de beek der wilgen voeren.
8 Want dat geschreeuw zal omgaan door de landpale van Moab, haar gehuil tot Eglaïm toe; ja, tot Beër-Elim toe zal haar gehuil zijn.
9 Want de wateren van Dimon zijn vol bloeds; want Ik zal Dimon nog meer toeschikken; *te weten* leeuwen over de ontkomenen van Moab, mitsgaders over het overblijfsel des lands.

HOOFDSTUK 16.

Vermaning aan de Moabieten, om hunne lammeren te brengen, vs. 1; en zich tegen de verdrevene Joden vriendelijk en genegen te gedragen, 3. Daar zij echter dit niet zouden doen uit hoogmoed, zoo bedreigt God hen, dat zij op eene schrikkelijke wijze zouden uitgeroeid en verdelgd worden, 6; zoodat de profeet zelf daarover medelijden heeft, 9; doch gaat voort in het verhalen der ellenden, die aanstaande waren, 10; en noemt den tijd, wanneer zulks zou geschieden, 14.

ZENDT de lammeren van den heerscher des lands van Sela af, naar de woestijn

henen, tot den berg der dochter van Zion.
2 Anderszins zal het geschieden, dat de
dochteren van Moab aan de veren van
Arnon zullen zijn, als een zwervende vogel,
uit het nest gedreven zijnde.
3 Brengt eenen raad aan ; houdt gericht ;
maakt uwe schaduw op het midden van den
middag, gelijk van den nacht; verbergt de
verdrevenen, *en* meldt den omzwevende niet.
4 Laat mijne verdrevenen onder u ver-
keeren, o Moab ! wees gij hun eene schuil-
plaats voor het aangezicht des verstoorders ;
want de onderdrukker heeft een einde ; de
verstoring is te niet geworden ; de vertre-
ders zijn van de aarde verdaan.
5 Want er zal een troon bevestigd worden
in goedertierenheid, en op denzelven zal
bestendig een zitten [a]in de tent van Da-
vid, een, die oordeelt en het recht zoekt, en
vaardig is ter gerechtigheid.
a Jes. 9:6. Dan. 7:14, 27. Micha 4:7. Luk. 1:33.
6 Wij [a]hebben gehoord de hoovaardij
van Moab ; hij is zeer hoovaardig ; zijn
hoogmoed, en zijne hoovaardij, en zijne
verbolgenheid, zijn alzoo zijne grendelen
niet. a Jer. 48:29, 30.
7 Daarom zal Moab over Moab [a]huilen ;
altemaal zullen zij huilen ; over de fonda-
menten van Kir-Haréseth zult gijlieden
zuchten ; gewisselijk, zij zijn gebroken.
a Jer. 48:20.
8 Want de velden van Hesbon zijn ver-
flauwd, *ook* de wijnstok van Sibma ; de
heeren der Heidenen hebben zijne uitge-
lezene planten verpletterd ; zij reiken tot
Jäëzer toe ; zij dwalen *door* de woestijn ;
[a]hunne scheuten zijn uitgespreid ; zij zijn
gegaan over zee. a Jer. 48:32, 33.
9 Daarom beween ik, in de weening over
Jäëzer, den wijnstok van Sibma ; ik maak
u doornat met mijne tranen, o Hesbon en
Eleále ! want het vreugdegeschrei over uwe
zomervruchten en over uwen oogst is ge-
vallen ;
10 Alzoo dat de blijdschap en vroolijkheid
weggenomen is van het vruchtbare veld, en
in de wijngaarden wordt niet gezongen, *noch*
eenig gejuich gemaakt ; de *druiven*treder
treedt geen' wijn uit in de wijnbakken ; Ik
heb het vreugdegeschrei doen ophouden.
11 Daarom rommelt mijn ingewand over
Moab, als eene harp, en mijn binnenste
over Kir-héres.
12 En het zal geschieden, als men zien
zal, dat Moab vermoeid is geworden op
de hoogten, dan zal hij in zijn heiligdom
gaan om te aanbidden ; maar hij zal [a]niet
vermogen. a Deut. 32:37, 38, 39.
13 Dit is het woord, dat de HEERE tegen
Moab gesproken heeft, van toen af.
14 Maar nu spreekt de HEERE, zeggende:
Binnen drie jaren (als de jaren eens huur-
lings), dan zal de eer van Moab verachtzaam
gemaakt worden, met al die groote menigte ;
en het overblijfsel zal klein, weinig, on-
machtig wezen.

HOOFDSTUK 17.

Profetie aangaande den ondergang der steden Damaskus en Samaria, vs. 1; alsmede der steden Israëls door de Assyriërs, 2; en dat Israel door lijden tot inkeer zal komen, 7. Profetie van de nederlaag der Assyriërs, 12.

DE last van Damaskus.
Ziet, Damaskus zal weggenomen wor-
den, dat zij geene stad meer zij ; maar zij
zal een vervallen steenhoop zijn.
2 De steden van Aroër zullen verlaten
worden ; voor de kudden zullen zij wezen ;
die zullen *daar* nederliggen, en niemand
zal ze verschrikken.
3 En de vesting zal ophouden van Efraïm,
en het koninkrijk van Damaskus, en het
overblijfsel der Syriërs ; zij zullen zijn
gelijk de heerlijkheid der kinderen Israëls,
spreekt de HEERE der heirscharen.
4 En het zal geschieden te dien dage, dat
de heerlijkheid van Jakob verdund zal wor-
den, en dat de vettigheid van zijn vleesch
mager worden zal.
5 Want hij zal zijn, gelijk *wanneer* een
maaier het staande koren verzamelt, en zijn
arm aren afmaait; ja, hij zal zijn, gelijk *wan-
neer* iemand aren leest in het dal Refaïm.
6 Doch eene nalezing zal daarin overig
blijven, gelijk *in* de afschudding eens olijf-
booms, twee *of* drie beziën in den top der
opperste twijg, en vier *of* vijf aan zijne
vruchtbare takken, spreekt de HEERE, de
God Israëls.
7 Te dien dage zal de mensch zien naar
Dien, Die hem gemaakt heeft, en zijne
oogen zullen op den Heilige Israëls zien.
8 En hij zal niet aanschouwen de altaren,
het werk zijner handen ; ook hetgeen zijne
vingeren gemaakt hebben zal hij niet aan-
zien, noch de bosschen, noch de zonne-
beelden.
9 Te dien dage zullen zijne sterke steden
zijn, als een verlaten struik, en opperste
tak, welke zij verlaten hebben, om der

kinderen Israëls wil, hoewel daar verwoesting zal wezen.

10 Want gij hebt den God uws heils vergeten, en niet gedacht aan den Rotssteen uwer sterkte; daarom zult gij wel liefelijke planten planten, en gij zult hem met uitlandsche ranken bezetten;

11 Ten dage, als gij ze zult geplant hebben, zult gij *die* doen wassen, en in den morgenstond zult gij uw zaad doen bloeien; *doch* het zal maar een hoop van het gemaaide zijn, in den dag der krankheid en der pijnlijke smart.

12 Wee der veelheid der groote volken, die daar bruisen, gelijk de zeeën bruisen; en *wee* het geruisch der natiën, die daar ruischen, gelijk de geweldige wateren ruischen!

13 De natiën zullen *wel* ruischen, gelijk groote wateren ruischen; doch Hij zal hem schelden, zoo zal hij verre wegvlieden, ja, hij zal gejaagd worden, [a] als het kaf der bergen van den wind, en gelijk een kloot van den wervelwind.

a Job 21:18. Ps. 1:4. 35:5. 83:14. Hos. 13:3.

14 Ten tijde des avonds, ziet, zoo is er verschrikking; eer het morgen is, is hij er niet meer. Dit is het deel dergenen, die ons berooven, en het lot dergenen, die ons plunderen.

HOOFDSTUK 18.

Profetie tegen de Mooren, vs. 1. Beloften van de bescherming der Kerk en straf harer vijanden, 4. Eene profetie van de bekeering der Heidenen, 7.

WEE het land, dat schaduwachtig is aan de frontieren, dat aan de zijde der rivieren van Moorenland is;

2 Dat gezanten zendt over de zee, en in schepen van biezen op de wateren! Gaat henen, gij, snelle boden! tot een volk, dat getrokken is en geplukt, tot een volk, dat vreeselijk is van dat het was en voortaan; een volk van regel en regel, en van vertreding, welks land de rivieren berooven.

3 Alle gij ingezetenen der wereld, en gij, inwoners der aarde! als men de banier zal oprichten *op* de bergen, zult gijlieden *het* zien, en als de bazuin zal blazen, zult gijlieden *het* hooren.

4 Want alzoo heeft de HEERE tot mij gezegd: Ik zal stil zijn, en zien in Mijne woning, als de glinsterende hitte op den regen, als eene wolk des dauws in de hitte des oogstes;

5 Want voor den oogst, als de botte volkomen is, en de onrijpe druif rijp wordt *na* den bloesem, zoo zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden, en de takken wegdoen *en* afkappen.

6 Zij zullen te zamen gelaten worden den roofvogelen der bergen, en den dieren der aarde; en de roofvogelen zullen op hen overzomeren, en alle dieren der aarde zullen daarop overwinteren.

7 Te dier tijd zal den HEERE der heirscharen een geschenk gebracht worden *van* het volk, dat getrokken is en geplukt, en van het volk, dat vreeselijk is van dat het was en voortaan; een volk van regel *en* regel, en van vertreding, welks land de rivieren berooven; tot de plaats van den Naam des HEEREN der heirscharen, tot den berg Zion.

HOOFDSTUK 19.

De profeet voorzegt den Egyptenaren, dat de Heere hen op velerlei wijze zou plagen, vs. 1; met binnenlandsche oneenigheden, 2; dat zij bij hunne afgoden raad noch troost zouden vinden, 3; dat strenge heeren over hen zouden regeeren, 4. Hij bedreigt hen met slappe nering, 7; en dat Hij hunne raadslagen zou te niet maken, 11. Hun schrik voor den Heere, 16. Profetie van de roeping der Egyptenaren tot de gemeenschap der Christelijke Kerk, 18.

DE last van Egypte.
Ziet, de HEERE rijdt op eene snelle wolk, en Hij zal in Egypte komen; en de afgoden van Egypte zullen bewogen worden van Zijn aangezicht, en het hart der Egyptenaren zal smelten in het binnenste van hen.

2 Want Ik zal de Egyptenaren tegen de Egyptenaren verwarren, dat zij zullen strijden een iegelijk tegen zijnen broeder, en een iegelijk tegen zijnen naaste, stad tegen stad, koninkrijk tegen koninkrijk.

3 En de geest der Egyptenaren zal uitgeledigd worden in het binnenste van hen, en hunnen raad zal Ik verslinden; dan zullen zij hunne afgoden vragen, en de bezweerders, en de waarzeggers, en de duivelskunstenaars.

4 En Ik zal de Egyptenaars besluiten in de hand van harde heeren, en een strenge koning zal over hen heerschen, spreekt de Heere, HEERE der heirscharen.

5 En zij zullen de wateren uit de zee doen vergaan, en de rivier zal verzijpen en verdrogen.

6 Zij zullen ook de rivieren verre terugdrijven; zij zullen ze uithoozen, en de gedamde stroomen opdrogen; het riet en het schilf zullen verwelken.

7 Het papiergewas bij de stroomen, aan de oevers der stroomen, en al het gezaaide aan de stroomen, zal verdrogen; het zal weggestooten worden, en niet *meer* zijn.

8 En de visschers zullen treuren, en allen,
die den angel in de stroomen werpen, zullen
rouw maken; en die het werpnet uitbreiden
op de wateren, zullen kwelen.
9 En de werkers in het fijne vlas zullen
beschaamd worden, ook de wevers van de
witte stof.
10 En zij zullen *met* hunne fondamenten
verbrijzeld worden, allen, die *voor* loon
lustige staande wateren maken.
11 Gewisselijk, de vorsten van Zoan zijn
dwazen; de raad der wijzen, der raadgevers
van Faraö, is onvernuftig geworden; hoe
kunt gijlieden *dan* zeggen tot Faraö: Ik
ben een zoon der wijzen, een zoon der
oude koningen?
12 Waar zijn nu uwe wijzen? dat zij u nu
te kennen geven of vernemen, wat de HEERE
der heirscharen beraadslaagd heeft tegen
Egypte.
13 De vorsten van Zoan zijn zot geworden,
de vorsten van Nof zijn bedrogen; zij
zullen ook Egypte doen dwalen, *tot* den
uitersten hoek zijner stammen.
14 De HEERE heeft eenen zeer verkeerden
geest ingeschonken in het midden van hen,
en zij hebben Egypte doen dwalen in al
zijn doen, gelijk een dronkaard zich om en
om wentelt in zijn uitspuwsel.
15 En er zal geen werk wezen voor de
Egyptenaren, hetwelk [a] het hoofd of de
staart, de tak of de bieze doen mag. [a] Jes. 9:13.
16 Te dien dage zullen de Egyptenaars
zijn als de vrouwen; en zij zullen beven
en vreezen van wege de beweging van de
hand des HEEREN der heirscharen, welke
Hij tegen hen bewegen zal.
17 En het land van Juda zal den Egyp-
tenaren tot een' schrik zijn; zoo wie het
vermelden zal, die zal in zichzelven be-
vreesd wezen van wege den raad des HEE-
REN der heirscharen, dien Hij tegen hen
beraadslaagd heeft.
18 Te dien dage zullen er vijf steden in
Egypteland zijn, sprekende de spraak van
Kanaän, en [a] zwerende den HEERE der heir-
scharen; eene zal genoemd zijn eene stad
der verstoring. [a] Deut. 10:20. Jer. 12:16.
19 Te dien dage zal de HEERE een altaar
hebben in het midden van Egypteland, en
een opgericht teeken aan hare landpale
voor den HEERE.
20 En het zal zijn tot een teeken, en tot
eene getuigenis den HEERE der heirscharen
in Egypteland; want zij zullen tot den
HEERE roepen van wege de verdrukkers,
en Hij zal hun eenen Heiland en Meester
zenden, Die zal hen verlossen.
21 En de HEERE zal den Egyptenaren
bekend worden, en de Egyptenaars zullen
den HEERE kennen te dien dage; en [a] zij
zullen *Hem* dienen *met* slachtoffer, en spijs-
offer, en zij zullen den HEERE eene gelofte
beloven en betalen. [a] Mal. 1:11.
22 En de HEERE zal de Egyptenaars dap-
per slaan, en genezen; en zij zullen zich tot
den HEERE bekeeren, en Hij zal Zich van
hen verbidden laten, en Hij zal hen genezen.
23 Te dien dage zal er een gebaande weg
wezen van Egypte in Assyrië, dat de As-
syriërs in Egypte, en de Egyptenaars in
Assyrië komen zullen; en de Egyptenaars
zullen met de Assyriërs *den HEERE* dienen.
24 Te dien dage zal Israël de derde wezen
met de Egyptenaren en met de Assyriërs,
een zegen in het midden van het land.
25 Want de HEERE der heirscharen zal
hen zegenen, zeggende: Gezegend zij Mijn
volk, de Egyptenaars, en de Assyriërs,
het werk Mijner handen, en Israël, Mijn
erfdeel!

HOOFDSTUK 20.

God bedreigt de Egyptenaren en Mooren door een uitwendig teeken, dat zij door de Assyriërs gevangen zouden worden weggevoerd, vs. 1; hetwelk de Heere den Joden laat voorhouden, opdat zij hun vertrouwen op hen niet zouden zetten, 5.

IN het jaar, toen Tartan naar Asdod
kwam, als hem Sargon, de koning van
Assyrië, gezonden had, toen hij krijg voerde
tegen Asdod, en het innam;
2 Ter zelver tijd sprak de HEERE, door
den dienst van Jesaja, den zoon van Amoz,
zeggende: Ga heen, en ontbind den zak
van uwe lenden, en doe uwe schoenen
van uwe voeten. En hij deed alzoo, gaande
naakt en barrevoets.
3 Toen zeide de HEERE: Gelijk als Mijn
knecht Jesaja naakt en barrevoets wandelt,
drie jaren, *tot* een teeken en wonder over
Egypte en over Moorenland;
4 Alzoo zal de koning van Assyrië voort-
drijven de gevangenen der Egyptenaren, en
de Mooren, die weggevoerd zullen worden,
jongen en ouden, naakt en barrevoets, en met
bloote billen, den Egyptenaren *tot* schaamte.
5 En zij zullen verschrikken en beschaamd
zijn van de Mooren, op dewelke zij zagen,
en van de Egyptenaars, hunnen roem.
6 En de inwoners van dit eiland zullen te

dien dage zeggen: Ziet, alzoo is het *gegaan*
dien, op welken wij zagen, werwaarts wij
henenvloden om hulp, om gered te worden
van het aangezicht des konings van Assyrië;
hoe zullen wij dan ontkomen?

HOOFDSTUK 21.

Profetie van den ondergang der Babyloniers door de Perzen en Meden, vs. 1; tot troost van Gods volk, hetwelk zij geplaagd hadden, 2. Vrees van den profeet, hieruit voortvloeiende, 3. De profeet spreekt de Babyloniërs spottenderwijs aan, 5. Gezicht van den profeet aangaande den val van Babel, 6. Aanspraak aan de Joden, 10. Profetie van de straffen, die den Edomieten zouden overkomen, 11; alsook steenachtig Arabië, 13. Barmhartigheid van het volk van Thema aan de vluchtende Dedanieten, 14. Ondergang van Kedar, 16.

DE last der woestijn aan de zee.
Gelijk de wervelwinden in het zuiden
henen doorgaan, zal hij uit de woestijn
komen, uit een vreeselijk land.
2 Een hard gezicht is mij te kennen gegeven: die trouwelooze handelt trouwelooslijk, en die verstoorder verstoort; trek
op, o Elam! beleger ze, o Media! Ik heb
al hare zuchting doen ophouden.
3 Daarom zijn mijne lenden vol van
groote krankheid; bange weeën hebben mij
aangegrepen, gelijk de bange weeën van
eene, die baart; ik krom mij van hooren;
ik word ontsteld van het aanzien.
4 Mijn hart dwaalt; gruwen verschrikt
mij; [a] de schemering, waar ik naar verlangd
heb, stelt Hij mij tot beving. *a* Job 7:3.
5 Bereid de tafel, zie toe, gij wachter!
eet, drink; maakt u op, gij vorsten, bestrijkt het schild!
6 Want aldus heeft de Heere tot mij
gezegd: Ga heen, zet eenen wachter; laat
hem aanzeggen, wat hij ziet.
7 En hij zag eenen wagen, een paar
ruiters, eenen wagen *met* ezels, eenen
wagen *met* kemels; en hij merkte zeer
nauw op, met groote opmerking.
8 En hij riep: Een leeuw, Heere! [a] ik
sta op den wachttoren geduriglijk bij dag,
en op mijne hoede zet ik mij gansche
nachten. *a* Hab. 2:1.
9 En zie nu, daar komt een wagen
mannen, *en* een paar ruiters! Toen antwoordde hij, en zeide: [a] Babel is gevallen, zij is gevallen! en al de gesnedene
beelden harer goden heeft Hij verbroken
tegen de aarde. *a* Jer. 25:12. 51:8. Openb. 14:8. 18:2.
10 O, mijne dorsching, en de tarwe mijns
dorschvloers! wat ik gehoord heb van den
HEERE der heirscharen, den God Israëls,
dat heb ik ulieden aangezegd.
11 De last van Duma.
Men roept tot mij uit Seïr: Wachter!
wat is er van den nacht? wachter! wat
is er van den nacht?
12 De wachter zeide: De morgenstond
is gekomen, en het is nog nacht; wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt.
13 De last tegen Arabië.
In het woud van Arabië zult gijlieden
vernachten, o gij, reizende gezelschappen
van Dedanieten!
14 Komt den dorstige te gemoet *met*
water; de inwoners des lands van Thema
zijn den vluchtende met zijn brood bejegend.
15 Want zij vluchten voor de zwaarden,
voor het uitgetrokken zwaard, en voor
den gespannen boog, en voor de zwarigheid des krijgs.
16 Want alzoo heeft de Heere tot mij
gezegd: Nog binnen een jaar, gelijk de
jaren eens daglooners zijn, zoo zal al de
heerlijkheid van Kedar te ondergaan.
17 En het overgeblevene getal der schutters, de helden der Kedarenen, zullen
minder worden; want de HEERE, de God
Israëls, heeft het gesproken.

HOOFDSTUK 22.

Profetie van de overheersching en verwoesting van het Joodsche land door de Assyriërs, angst en schrik, hieruit ontstaande, vs. 1; hoe de Assyriers zich in het Joodsche land gedragen, 5; en wat de Joden doen zouden, 9; waarom God hen dus zou straffen, 12. Sebna wordt bedreigd met straf, om zijnen hoogmoed, 15. Eljakim wordt in zijne plaats gesteld, 20; wiens heerlijkheid verhaald wordt, 21.

DE last van het dal des gezichts.
Wat is u nu, dat gij altegader op
de daken klimt?
2 Gij, die vol van groot gedruisch waart,
gij, woelige stad, gij, vroolijk huppelende
stad! Uwe verslagenen zijn niet verslagen
met het zwaard, noch gestorven in den strijd.
3 Al uwe oversten zijn te zamen weggevlucht; zij zijn van de schutters gebonden;
allen, die in u gevonden zijn, zijn samengebonden; zij zijn van verre gevloden.
4 Daarom zeg ik: Wendt het gezicht van
mij af; [a] laat mij bitterlijk weenen; dringt
niet aan, om mij te troosten over de verstoring der dochter mijns volks. *a* Jer. 9:1.
5 Want het is een dag van beroering, en
van vertreding, en van verwarring van
den Heere, den HEERE der heirscharen,
in het dal des gezichts, *een dag* van ontmuring des muurs, en van geschreeuw
naar het gebergte toe.
6 Want Elam heeft den pijlkoker genomen; de man is op den wagen; er zijn
ruiters; en Kir ontbloot het schild.

7 En het zal geschieden, dat uwe uitgelezene dalen vol wagenen zullen zijn, en dat de ruiters zich gewisselijk zullen zetten ter poorten aan.

8 En hij zal het deksel van Juda ontdekken; en te dien dage zult gij zien naar de wapenen in het huis des wouds.

9 En gijlieden zult bezien de reten der stad Davids, omdat zij vele zijn; en gij zult de wateren des ondersten vijvers vergaderen.

10 Gij zult ook de huizen van Jeruzalem tellen; en gij zult huizen afbreken, om de muren te bevestigen.

11 Ook zult gij eene gracht maken tusschen beide de muren, voor de wateren des ouden vijvers; maar gij zult niet opwaarts zien op Dien, Die zulks gedaan heeft, noch aanmerken Dien, Die dat van verre *tijden* geformeerd heeft.

12 En te dien dage zal de Heere, de HEERE der heirscharen, roepen tot geween, en tot rouwklage, en tot kaalheid, en tot omgording des zaks.

13 Maar ziet, [a] er is vreugde en blijdschap met runderen te dooden, en schapen te kelen, vleesch te eten, en wijn te drinken, *en te zeggen:* [b] Laat ons eten en drinken, want morgen zullen wij sterven.

[a] Jes. 56:12. [b] 1 Kor. 15:32.

14 Maar de HEERE der heirscharen heeft Zich voor mijne ooren geopenbaard, *zeggende:* Indien ulieden deze ongerechtigheid verzoend wordt, totdat gij sterft! zegt de Heere, de HEERE der heirscharen.

15 Alzoo zegt de Heere, de HEERE der heirscharen: Ga heen, ga in tot dien schatmeester, tot Sebna, den hofmeester, *en spreek:*

16 Wat hebt gij hier? of wien hebt gij hier, dat gij u hier een graf uitgehouwen hebt? *als* die zijn graf in de hoogte uithouwt, die eene woning voor zich op eenen rotssteen laat afteekenen.

17 Zie, de HEERE zal u wegwerpen met eene mannelijke wegwerping, en Hij zal u ganschelijk overdekken.

18 Hij zal u gewisselijk voortrollen, gelijk men eenen bal rolt, in een land, wijd van begrip; aldaar zult gij sterven, en aldaar zullen uwe heerlijke wagenen zijn, o gij, schandvlek van het huis uws heeren!

19 En Ik zal u afstooten van uwen staat, en van uwen stand zal Hij u verstoren.

20 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Mijnen knecht, [a] Eljakim, den zoon van Hilkía, roepen zal. [a] 2 Kon. 18:18, 26, 37.

21 En Ik zal hem met uwen rok bekleeden, en Ik zal hem met uwen gordel sterken, en uwe heerschappij zal Ik in zijne hand geven; en hij zal den inwoneren te Jeruzalem en den huize van Juda tot een' vader zijn.

22 En Ik zal den sleutel van het huis van David op zijnen schouder leggen; en hij zal opendoen, en niemand zal sluiten, en hij zal sluiten, en niemand zal opendoen.

23 En Ik zal hem *als* eenen nagel inslaan in eene vaste plaats; en hij zal wezen tot eenen stoel der eer voor het huis zijns vaders.

24 En men zal aan hem hangen alle heerlijkheid van het huis zijns vaders, der uitspruitelingen en der afkomelingen, *ook* alle kleine vaten, van de vaten der bekers af, zelfs tot al de vaten der flesschen.

25 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zal die nagel, die aan eene vaste plaats gestoken was, weggenomen worden; en hij zal afgehouwen worden, en hij zal vallen, en de last, die daaraan is, zal afgesneden worden; want de HEERE heeft het gesproken.

HOOFDSTUK 23.

Profetie van de verwoesting der stad Tyrus, vs. 1; de Heere zou haar verstoren, 8; om haren hoogmoed en pracht, 9. Aanwijzing hoe lang deze verdrukking der Tyriërs zou duren, 15; hunne wederopkomst, 17; en bekeering tot Christus, 18.

DE last van [a] Tyrus.

[a] Jer. 47:4. Ezec. 26, 27, 28. Zach. 9:3, 4.

Huilt, gij schepen van Tarsis! want zij is verwoest, dat er geen huis meer is, dat niemand er meer in gaat; uit het land Chittim is het aan hen openbaar geworden.

2 Zwijgt, gij, inwoners des eilands! gij, die de kooplieden van Sidon, over zee varende, vervulden.

3 En wiens inkomst was het zaad van Sichor over de groote wateren, de oogst der rivier; en zij was de markt der Heidenen.

4 Word beschaamd, o Sidon! want de zee spreekt, *ja*, de sterkte der zee, zeggende: Ik heb geenen barensnood gehad, ik heb ook niet gebaard, en ik heb geene jongelingen groot gemaakt, *en* geene jonge dochters opgebracht.

5 Gelijk als geweest is de tijding van Egypte, zal men ook in weedom zijn, als men van Tyrus hooren zal.

6 Vaart over naar Tarsis, huilt, gij inwoners des eilands!

7 Is dit uwe vroolijk huppelende *stad?* welker oudheid *wel* van oude dagen af is; *maar* hare eigene voeten zullen haar verre wegdragen, om in vreemdelingschap te verkeeren.

8 Wie heeft dit beraadslaagd over Tyrus, die kronende *stad*, welker kooplieden vorsten zijn, welker handelaars de heerlijkste in het land zijn?

9 De HEERE der heirscharen heeft het beraadslaagd, opdat Hij ontheilige de hoovaardij van alle sieraad, om al de heerlijksten der aarde verachtelijk te maken.

10 Ga door *naar* uw land, als eene rivier, gij, dochter van Tarsis! er is geen gordel meer.

11 Hij heeft Zijne hand uitgestrekt over de zee; Hij heeft de koninkrijken beroerd; de HEERE heeft bevel gegeven tegen Kanaän, om hare sterkten te verdelgen.

12 En Hij heeft gezegd: Gij zult niet meer vroolijk huppelen, o gij, verdrukte maagd, gij, dochter van Sidon! Naar Chittim toe, maak u op, vaar over; ook zult gij aldaar geene rust hebben.

13 Ziet, het land der Chaldeën; dit volk was er niet; Assur heeft het gefondeerd voor degenen, die in de wildernissen woonden; zij richtten hunne sterkten op, *en* bouwden hunne paleizen; *maar* Hij heeft het tot een' vervallen' hoop gesteld.

14 Huilt, gij, schepen van Tarsis! want ulieder sterkte is verstoord.

15 En het zal geschieden te dien dage, dat Tyrus zal vergeten worden zeventig jaren, gelijk eens konings dagen; *maar* ten einde van zeventig jaren zal in Tyrus als een hoerenlied zijn:

16 Neem de harp, ga in de stad rondom, gij, vergetene hoer! speel wel, zing vele liederen, opdat uwer gedacht worde!

17 Want het zal geschieden ten einde van zeventig jaren, dat de HEERE Tyrus zal bezoeken, en dat zij wederkeeren zal tot haren hoerenloon, en zij zal hoererij bedrijven met alle koninkrijken der aarde, die op den aardbodem zijn.

18 En haar koophandel en haar hoerenloon zal den HEERE heilig zijn, het zal niet ten schat vergaderd noch opgesloten worden; maar haar koophandel zal wezen voor hen, die voor den HEERE wonen, opdat zij eten tot verzadiging, en dat zij durig deksel hebben.

HOOFDSTUK 24.

Eene profetie van de verwoesting van het Joodsche land, vs. 1, 6; die den eenen zoowel als den anderen zou overkomen, 2. Reden waarom, 5. Het overblijfsel zal God roemen en prijzen, 13. Vermaning tot dankzegging daarvoor, 15. De profeet spreekt weder van de verstoring van het Joodsche volk, van wege hunne goddeloosheid, 16; en ook weder van Gods genade over hen, 21. Heerlijkheid van onzen Heere Jezus Christus in Zijne Kerk, 23.

ZIET, de HEERE maakt het land ledig, en Hij maakt het woest; en Hij keert deszelfs gestaltenis om, en Hij verstrooit zijne inwoners.

2 En gelijk het volk, alzoo zal de priester wezen; gelijk de knecht, alzoo zijn heer; gelijk de dienstmaagd, alzoo hare vrouw; [a] gelijk de kooper, alzoo de verkooper; gelijk de leener, alzoo de ontleener; gelijk de woekeraar, alzoo die, van welken hij woeker ontvangt. [a] Ezec. 7:12, 13.

3 Dat land zal ganschelijk ledig gemaakt worden, en het zal ganschelijk beroofd worden; want de HEERE heeft dit woord gesproken.

4 Het land treurt, het verwelkt; het aardrijk kweelt, het verwelkt; de hoogsten van het volk des lands kwelen.

5 Want het land is bevlekt van wege zijne inwoners; want zij overtreden de wetten, zij veranderen de inzettingen, zij vernietigen het eeuwig verbond.

6 Daarom verteert de vloek het land, en die daarin wonen, zullen verwoest worden; daarom zullen de inwoners des lands [a] verbrand worden, en er zullen weinige menschen overig blijven. [a] Jes. 9:18. 10:16.

7 De most treurt, de wijnstok kweelt; allen, die blijhartig waren, zuchten.

8 De [a] vreugde der trommelen rust; het geluid der vroolijk huppelenden houdt op, de vreugde der harp rust.

[a] Jer. 7:34. 16:9. 25:10. Ezec. 26:13. Hos. 2:10.

9 Zij zullen geenen wijn drinken [a] met gezang; de sterke drank zal bitter zijn dengenen, die hem drinken. [a] Jes. 16:10.

10 De woeste stad is verbroken; al de huizen staan gesloten, dat er niemand inkomen kan.

11 Er is een klagelijk geroep op de straten, om des wijns wil; alle blijdschap is verduisterd, de vreugde des lands is heengevaren.

12 Verwoesting is in de stad overgebleven, en met gekraak wordt de poort in stukken verbroken.

13 Want in het binnenste van het land,
in het midden dezer volken, zal het alzoo
wezen, [a] gelijk de afschudding des olijf-
booms, gelijk de nalezingen, wanneer de
wijnoogst geëindigd is. [a] Jes. 17:6.
14 Die zullen hunne stem opheffen, zij
zullen vroolijk zingen; van wege de heer-
lijkheid des HEEREN zullen zij juichen
van de zee af.
15 Daarom eert den HEERE in de valleien,
in de eilanden der zee den Naam des HEE-
REN, des Gods van Israël.
16 Van het uiterste einde der aarde hooren
wij psalmen, *tot* verheerlijking des Recht-
vaardigen. Doch *nu* zeg ik: Ik word mager,
ik word mager, wee mij! de trouweloozen
handelen trouweloos lijk, en met trouwe-
loosheid handelen de trouweloozen trou-
weloos lijk.
17 [a] De vrees, en de kuil, en de strik over
u, o, inwoners des lands! [a] Jer. 48:43.
18 En het zal geschieden, zoo wie voor
de stem der vreeze vlieden zal, [a] die zal
in den kuil vallen; en die uit den kuil op-
klimt, die zal in den strik gevangen wor-
den; want de sluizen in de hoogte zijn
opengedaan, en de fondamenten der aarde
zullen beven. [a] Jer. 48:44. Amos 5:19.
19 De aarde zal ganschelijk verbroken
worden, de aarde zal ganschelijk van een
gescheurd worden, de aarde zal ganschelijk
bewogen worden.
20 De aarde zal ganschelijk waggelen,
[a] gelijk een dronkaard, en zij zal heen en
weder bewogen worden, [b] gelijk eene nacht-
hut; en hare overtreding zal zwaar op haar
zijn, en zij zal vallen, en niet weder op-
staan. [a] Jes. 19:14. [b] Job 27:18. Jes. 1:8.
21 En het zal geschieden te dien dage,
dat de HEERE bezoeking doen zal over de
heirscharen des hoogen in de hoogte, en
over de koningen des aardbodems op den
aardbodem.
22 En zij zullen samenvergaderd wor-
den, *gelijk* de gevangenen in eenen put, en
zij zullen besloten worden in eene gevan-
genis, maar na vele dagen *weder* bezocht
worden.
23 [a] En de maan zal schaamrood worden,
en de zon zal beschaamd worden, als de
HEERE der heirscharen regeeren zal op
den berg Zion en te Jeruzalem, en voor
zijne oudsten zal heerlijkheid zijn.
[a] Jes. 13:10. Ezec. 32:7. Joël 2:31. 3:15.

HOOFDSTUK 25.

Eene dankzegging van Gods volk voor het verdelgen hunner vijanden, vs. 1; inzonderheid der stad Babel, 2. Profetie van de roeping der Heidenen ten tijde van den Messias, 6; en verlossing van alle geloovigen, alsmede de verdelging hunner vijanden, 10.

HEERE! Gij zijt mijn God; U zal ik
verhoogen; Uwen Naam zal ik loven;
want Gij hebt wonder gedaan; *Uwe* raadsla-
gen van verre zijn waarheid *en* vastigheid.
2 Want Gij hebt van de stad een' [a] steen-
hoop gemaakt, de vaste stad tot een' ver-
vallen hoop; het paleis der vreemdelingen,
dat het geene stad meer zij; in eeuwigheid
zal zij niet herbouwd worden.
[a] Jes. 21:9. 23:13. Openb. 14:8. 18:2.
3 Daarom zal U een machtig volk eeren;
de stad der tirannische volken zal U vreezen.
4 Want Gij zijt den arme eene Sterkte
geweest, eene Sterkte den nooddruftige, als
hem bange was; eene Toevlucht tegen den
vloed, eene Schaduw tegen de hitte; want
het blazen der tirannen is als een vloed
tegen eenen wand.
5 Gelijk de hitte in eene dorre plaats,
zult Gij de onstuimigheid der vreemdelin-
gen nederdrukken; *gelijk* de hitte door de
schaduw eener dikke wolk, zal het gezang
der tirannen vernederd worden.
6 En de HEERE der heirscharen zal op
dezen berg allen volken een' vetten maal-
tijd maken, eenen maaltijd van reinen
wijn, van vet vol mergs, van reine wijnen,
die gezuiverd zijn.
7 En Hij zal op dezen berg verslinden
het bewindsel des aangezichts, waarmede
alle volken bewonden zijn, en het deksel,
waarmede alle natiën bedekt zijn.
8 [a] Hij zal den dood verslinden tot over-
winning, en de Heere HEERE zal de tra-
nen van alle aangezichten afwisschen; en
Hij zal de smaadheid Zijns volks van de
gansche aarde wegnemen; want de HEERE
heeft het gesproken. [a] 1 Kor. 15:54.
9 En men zal te dien dage zeggen: Ziet,
Deze is onze God; wij hebben Hem ver-
wacht, en Hij zal ons zalig maken. Deze
is de HEERE; wij hebben Hem verwacht;
wij zullen ons verheugen en verblijden in
Zijne zaligheid.
10 Want de hand des HEEREN zal op
dezen berg rusten; maar Moab zal onder
Hem verdorscht worden, gelijk het stroo
verdorscht wordt tot mist.
11 En Hij zal Zijne handen uitbreiden in
het midden van hen, gelijk als een zwem-

mer *die* uitbreidt om te zwemmen, en [a]Hij
zal hunnen hoogmoed vernederen met de
lagen hunner handen. [a] Jes. 16:6.
12 En Hij zal de hooge vesten uwer
muren buigen, vernederen, *ja*, Hij zal ze
ter aarde tot het stof toe doen reiken.

HOOFDSTUK 26.

Een lofzang, waarmede het Joodsche volk God dankt voor Zijne verlossing, vs. 1; alsmede eene vermaning, om op den Heere te vertrouwen, 4; en in Zijne wegen te wandelen, 7. Hoe noodig de roeden des Heeren zijn, 9; maar de goddeloozen zijn en blijven verhard, 10. De handeling Gods met de Joden, 15; hunne bekeering, 16; hunne hoop en vertroosting, 19.

TE dien dage zal dit lied gezongen wor-
den in het land van Juda: Wij [a]hebben
eene sterke stad; *God* stelt heil tot muren
en voorschansen. [a] Ps. 46:6. 125:1. Spr. 18:10.
2 Doet de poorten open, dat het recht-
vaardige volk daarin ga, hetwelk de ge-
trouwigheden bewaart.
3 Het is een bevestigd voornemen; Gij
zult allerlei vrede bewaren; want men
heeft op U vertrouwd.
4 Vertrouwt op den HEERE tot in der
eeuwigheid; want in den HEERE HEERE
is een eeuwige rotssteen.
5 Want Hij buigt de hooggezetenen
neder, de verhevene stad; Hij vernedert
ze; Hij vernedert ze tot de aarde toe; Hij
doet ze tot aan het stof reiken.
6 De voet zal ze vertreden, de voeten des
ellendigen, de treden der armen.
7 Het pad des rechtvaardigen is geheel
effen; den gang des rechtvaardigen weegt
Gij recht.
8 Wij hebben ook in den weg Uwer ge-
richten, U, o HEERE! verwacht; tot Uwen
naam en tot Uwe gedachtenis is de begeerte
onzer ziel.
9 *Met* mijne ziel heb ik U begeerd in
den nacht; ook zal ik *met* mijnen geest,
die in het binnenste van mij is, U vroeg
zoeken; want, wanneer Uwe gerichten op
de aarde zijn, zoo leeren de inwoners der
wereld gerechtigheid.
10 Wordt den goddelooze genade bewe-
zen, hij leert *evenwel* geene gerechtigheid;
hij drijft onrecht in een gansch richtig
land, en hij ziet de hoogheid des HEEREN
niet aan.
11 HEERE! is Uwe hand verhoogd, zij
zien het niet; *maar* zij zullen het zien, en
beschaamd worden, *van wege* den ijver
over Uw volk; ook zal het vuur Uwe we-
derpartijders verteren.
12 HEERE! Gij zult ons vrede bestellen;
want Gij hebt ons ook al onze zaken
uitgericht.
13 HEERE, onze God! *andere* heeren,
behalve Gij, hebben over ons geheerscht;
doch door U alleen gedenken wij Uws Naams.
14 Dood zijnde zullen zij niet *weder*
leven; overleden zijnde zullen zij niet op-
staan; daarom hebt Gij hen bezocht, en
hebt hen verdelgd, en Gij hebt al hunne
gedachtenis doen vergaan.
15 Gij, o HEERE! hadt dit volk vermeer-
derd; Gij hadt dit volk vermeerderd; Gij
waart verheerlijkt geworden; *maar* Gij
hebt hen *in* al de einden des aardrijks
verre weggedaan.
16 HEERE! in benauwdheid hebben zij
U bezocht; zij hebben *hun* stil gebed uit-
gestort, als Uwe tuchtiging over hen was.
17 [a]Gelijk eene bevruchte vrouw, als zij
nadert tot het baren, smarten heeft, en
schreeuwt in hare weeën, alzoo zijn wij
geweest, o HEERE! van wege Uw aan-
gezicht. [a] Joh. 16.21.
18 Wij waren bevrucht, wij hadden de
smarten; *maar* wij hebben *niet* dan wind
gebaard; wij deden het land geene behou-
denis aan, en de inwoners der wereld
vielen niet neder.
19 Uwe dooden zullen leven, *ook* mijn
dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt
op en juicht, gij, die in het stof woont!
want uw dauw zal zijn *als* een dauw der
moeskruiden, en het land zal de overle-
denen uitwerpen.
20 Ga henen, mijn volk! ga in uwe bin-
nenste kamers, en sluit uwe deuren na
u toe; verberg u [a]als een' kleinen oogen-
blik, totdat de gramschap overga. [a] 2 Kor. 4:17.
21 Want ziet, de HEERE zal uit Zijne
plaats uitgaan, om de ongerechtigheid van
de inwoners der aarde over hen te be-
zoeken; en de aarde zal haar bloed ont-
dekken, en zal hare doodgeslagenen niet
langer bedekt houden.

HOOFDSTUK 27.

Verdelging van de vijanden van Gods Kerk, vs. 1; welke Hij zal beschutten en zegenen, 2; als zij zal ophouden van zondigen, 9. Hierbij voegt de profeet eene bedreiging, betreffende de verwoesting van Jeruzalem, 10; en de wederkomst eeniger Joden uit de landen, waarin zij verstrooid waren, 13.

TE dien dage zal de HEERE met Zijn hard,
en groot, en sterk zwaard bezoeken den
Leviathan, de langwemelende slang, ja, den
Leviathan, de kromme slomme slang; en
Hij zal den draak, die in de zee is, dooden.
2 Te dien dage zal er een wijngaard van

rooden wijn zijn; zingt van denzelven bij beurte.

3 Ik, de HEERE, behoede dien; alle oogenblik zal Ik hem bevochtigen; opdat *de vijand* hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren nacht en dag.

4 Grimmigheid is bij Mij niet; wie zou Mij *als* eenen doorn *en* distel in oorlog stellen, dat Ik tegen hem zou aanvallen, *en* hem te gelijk verbranden zou?

5 Of hij moest Mijne sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken.

6 In het toekomende zal Jakob wortelen schieten; [a] Israël zal bloeien en groeien; en zij zullen de wereld met inkomsten vervullen. *a* Ps. 72:16.

7 Heeft Hij hem geslagen, gelijk Hij dien geslagen heeft, die hem sloeg? Is hij gedood, gelijk zijne gedooden gedood zijn geworden?

8 [a] Met mate hebt Gij met hem getwist, wanneer Gij hem wegstiet; *als* Hij *hem* wegnam door Zijnen harden wind, in den dag des oostenwinds. *a* Jer. 30:11. 46:28.

9 Daarom zal daardoor de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, en dit is de gansche vrucht, dat Hij deszelfs zonde zal wegdoen, wanneer Hij al de steenen des altaars maken zal als verstrooide kalksteenen, de bosschen en de zonnebeelden zullen niet bestaan.

10 Want de vaste stad zal eenzaam, de woonstede zal verstooten en verlaten worden, gelijk eene woestijn; daar zullen de kalveren weiden, en daar zullen zij nederliggen, en zullen hare takken verslinden.

11 Als hare takken verdord zullen zijn, zullen zij afgebroken worden, *en* de vrouwen, komende, zullen ze aansteken; want het is geen volk van eenig verstand; daarom zal Hij, Die het gemaakt heeft, Zich deszelven niet ontfermen, en Die het geformeerd heeft, zal aan hetzelve geene genade bewijzen.

12 En het zal te dien dage geschieden, dat de HEERE dorschen zal, van den stroom der rivier af tot aan de rivier van Egypte; doch gijlieden [a] zult opgelezen worden, een bij een, o, gij kinderen Israëls! *a* Jes. 17:5.

13 En het zal te dien dage geschieden, dat er met eene groote bazuin geblazen zal worden; dan zullen die komen, die in het land van Assur verloren zijn, en de heengedrevenen in het land van Egypte; en zij zullen den HEERE aanbidden op den heiligen berg te Jeruzalem.

HOOFDSTUK 28.

Eene profetie van de vernietiging van het Israëlietische koninkrijk door de Assyriërs, vs. 1; maar dat de Heere de overgeblevenen van Zijn volk zou tot eer brengen, 5. Klacht over de dronkenschap der inwoners van Juda, 7, 8; en over hunne onleerzaamheid, 9, 10. Bedreiging, dat zij door vreemde natiën zullen overheerscht worden, 11; omdat zij het Woord des Heeren en Zijne bedreigingen bespotten, 14. Zeer heerlijke beschrijving van den persoon des Messias, 16. Zware bedreiging over het Joodsche volk, 17; vermaning tot beterschap, 22. Gelijk een ervaren landman zijnen tijd en wijze van doen weet, alzoo ook veel meer de Heere, Die zulks den landman leert, 24.

WEE de hoovaardige kroon der dronkenen van Efraïm, welker heerlijk sieraad is eene afvallende bloem, die daar is op het hoofd der zeer vette vallei, der geslagenen van den wijn.

2 Ziet, de Heere heeft eenen sterke en machtige; er is gelijk een hagelvloed, eene poort des verderfs; gelijk een vloed der sterke wateren, die overvloeien, zal Hij ze ter aarde nederwerpen met de hand.

3 De hoovaardige kronen der dronkenen van Efraïm zullen met voeten vertreden worden.

4 En de afvallende bloem zijns heerlijken sieraads, die op het hoofd der zeer vette vallei is, zal zijn gelijk eene vroegrijpe vrucht voor den zomer, welke, wanneer ze iemand ziet, terwijl zij nog in zijne hand is, slokt hij ze op.

5 Te dien dage zal de HEERE der heirscharen tot eene heerlijke Kroon en tot eenen sierlijken Krans zijn den overgeblevenen Zijns volks;

6 En tot eenen Geest des oordeels dien, die ten oordeel zit, en tot eene sterkte dengenen, die den strijd afkeeren tot de poort toe.

7 En [a] ook dwalen deze van den wijn, en zij dolen van den sterken drank; de priester en de profeet dwalen van den sterken drank; zij zijn verslonden van den wijn; zij dolen van sterken drank; zij dwalen in het gezicht; zij waggelen in het gericht. *a* Jes. 5:11.

8 Want alle tafels zijn vol van uitspuwsel *en* van drek, zoodat er geene plaats *schoon* is.

9 Wien zou Hij *dan* de kennis leeren? en wien zou Hij het gehoorde te verstaan geven? den gespeenden van de melk? den afgetrokkenen van de borsten?

10 Want het is gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig.

11 Daarom zal Hij door belachelijke lippen, en door eene [a] andere tong tot dit volk spreken. *a* 1 Kor. 14:21.

12 Tot dewelke Hij gezegd heeft: Dit is de rust; geeft den moeden rust, en dit is de verkwikking; doch zij hebben niet willen hooren.

13 Zoo zal hun het woord des HEEREN zijn gebod op gebod, gebod op gebod, regel op regel, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig; [a] opdat zij heengaan, en achterwaarts vallen, en verbreken, en verstrikt en gevangen worden. *a* 2 Kor. 2:16.

14 Daarom, hoort des HEEREN woord, gij bespotters! gij, heerschers over dit volk, dat te Jeruzalem is!

15 Omdat gijlieden zegt: Wij hebben een verbond met den dood gemaakt, en met de hel hebben wij een voorzichtig verdrag gemaakt; wanneer de overvloeiende geesel doortrekken zal, zal hij tot ons niet komen; want wij hebben de leugen ons tot eene toevlucht gesteld, en onder de valschheid hebben wij ons verborgen.

16 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, [a] Ik leg eenen grondsteen in Zion, eenen beproefden steen, eenen kostelijken hoeksteen, die wel vast gegrondvest is; wie gelooft, die zal niet haasten.

a Ps. 118:22. Matt. 21:42. Hand. 4:11. Rom. 9:33. 10:11. Efez. 2:20. 1 Petr. 2:6, 7, 8.

17 En Ik zal het gericht stellen naar het richtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood; en de hagel zal de toevlucht der leugen wegvagen, en de wateren zullen de schuilplaats overloopen;

18 En ulieder verbond met den dood zal te niet worden, en uw voorzichtig verdrag met de hel zal niet bestaan; wanneer de overvloeiende geesel doortrekken zal, dan zult gijlieden van denzelven vertreden worden.

19 Van den tijd af, als hij doortrekt, zal hij ulieden wegnemen; want allen morgen zal hij doortrekken, bij dag en bij nacht; en het zal geschieden, dat het gerucht te verstaan, enkel beroering wezen zal.

20 Want het bed zal korter zijn, dan dat men zich daarop uitstrekken kunne; en het deksel zal te smal wezen, als men zich *daaronder* voegt.

21 Want de HEERE zal Zich opmaken, gelijk op den berg Perázim; Hij zal beroerd zijn, gelijk *in* het dal van Gibeon, om Zijn werk te doen; Zijn werk zal vreemd zijn; en om Zijne daad te doen; Zijne daad zal vreemd zijn!

22 Nu dan, drijft den spot niet, opdat uwe banden niet vaster gemaakt worden; want ik heb van den Heere, HEERE der heirscharen gehoord eene verdelging, ja, eene, die vast besloten is over het gansche land.

23 Neemt ter ooren en hoort mijne stem, merkt op en hoort mijne rede!

24 Ploegt de ploeger den geheelen dag om te zaaien? opent en egt hij zijn land *den geheelen dag?*

25 Is het niet alzoo? wanneer hij het bovenste van hetzelve effen gemaakt heeft, dan strooit hij wikken, en spreidt komijn, of hij werpt er van de beste tarwe in, of uitgelezene gerst, of spelt, elk aan zijne plaats.

26 En zijn God onderricht hem van de wijze, Hij leert hem.

27 Want men dorscht de wikken niet met den dorschwagen, en men laat het wagenrad niet rondom over het komijn gaan; maar de wikken slaat men uit met eenen staf, en het komijn met eenen stok;

28 Het brood*koren* moet verbrijzeld worden; maar hij dorscht het niet geduriglijk dorschende; noch hij breekt *het met* het wiel zijns wagens, noch hij verbrijzelt het met zijne paarden.

29 Zulks komt ook voort van den HEERE der heirscharen; Hij is wonderlijk van raad; Hij [a] is groot van daad. *a* Jer. 32:19.

HOOFDSTUK 29.

Profetie van de belegering en verwoesting des tempels en der stad Jeruzalem, vs. 1; van den ellendigen staat der Joden, 3. De onverzadelijke toorn hunner vijanden wordt door twee gelijkenissen afgebeeld, 7, 8; dit alles zou gebeuren, om der Joden verstoktheid en verblindheid, 9. Bedreiging van verstooten te zullen worden om hunne huichelarij, 14. Belofte van de bekeering zoo der Heidenen als der Joden, 17, 22. Bedreiging over de tirannen en spotters, 20, 21.

WEE Ariël, Ariël! de stad, *waarin* David gelegerd heeft; doet jaar tot jaar, laat ze feestofferen slachten;

2 Evenwel zal Ik Ariël beangstigen, en er zal treuring en droefheid wezen, en *die stad* zal Mij gelijk Ariël zijn.

3 Want [a] Ik zal een leger in het rond om u slaan, en Ik zal u belegeren met bolwerken, en Ik zal vestingen tegen u opwerpen.

a Jer. 6:3. Ezec. 17:17.

4 Dan zult gij vernederd worden; gij zult uit de aarde spreken, en [a] uwe spraak zal uit het stof zachtjes voortkomen; en uwe stem zal zijn uit de aarde als van eenen toovenaar, en uwe spraak zal uit het stof piepen.

a Jes. 8:19.

5 En de menigte uwer vreemde *soldaten*
zal zijn gelijk dun stof, en de menigte der
tirannen [a] als voorbijvliegend kaf; en [b] het
zal in een' oogenblik haastelijk geschieden.
a Job 21:18. Ps. 1:4. 35:5. Jes. 17:13. b Jes. 30:13.
6 Gij zult van den HEERE der heirscharen
bezocht worden met donder, en met aard-
beving, en groot geluid, *met* wervelwind, en
onweder, en de vlam eens verterenden vuurs.
7 En gelijk de droom van een nachtgezigt
is, *alzoo* zal de veelheid aller Heidenen zijn,
die tegen Ariël strijden zullen; zelfs allen,
die tegen haar en hare vestingen strijden,
en haar beangstigen zullen.
8 Het zal alzoo zijn, gelijk wanneer een
hongerige droomt, en ziet, hij eet; maar als
hij ontwaakt, zoo is zijne ziel ledig; of, gelijk
als wanneer een dorstige droomt, en ziet,
hij drinkt; maars als hij ontwaakt, ziet, zoo
is hij nog mat, en zijne ziel is begeerig;
alzoo zal de menigte aller Heidenen zijn,
die tegen den berg Zion krijgen.
9 Zij vertoeven, daarom verwondert u;
zij zijn vroolijk, derhalve roept gijlieden;
zij zijn dronken, maar niet van wijn; zij
waggelen, maar niet van sterken drank.
10 Want de HEERE heeft over ulieden
uitgegoten [a] eenen geest des diepen slaaps,
en Hij heeft uwe oogen toegesloten; de
profeten, en uwe hoofden, *en* de zieners
heeft Hij verblind. a Rom. 11:8.
11 Daarom is ulieden alle gezicht gewor-
den als de woorden van een verzegeld boek,
hetwelk men geeft aan eenen, die lezen kan,
zeggende: Lees toch dit; en hij zegt: Ik
kan niet, want het is verzegeld.
12 Of men geeft het boek aan eenen, die
niet lezen kan, zeggende: Lees toch dit;
en hij zegt: Ik kan niet lezen.
13 Want de Heere heeft gezegd: [a] Daarom
dat dit volk *tot Mij* nadert met zijnen
mond, en zij Mij met hunne lippen eeren,
doch hun hart verre van Mij doen; en
hunne vreeze, *waarmede zij* Mij *vreezen*,
menschengeboden zijn, die hun geleerd
zijn; a Matt. 15:8. Mark. 7:6.
14 Daarom, ziet, Ik zal voorts wonder-
lijk handelen met dit volk, wonderlijk en
wonderbaarlijk; [a] want de wijsheid zijner
wijzen zal vergaan, en het verstand zijner
verstandigen zal zich verbergen.
a Jer. 49:7. Obadja vs. 8. Matt. 11:25. 1 Kor. 1:19.
15 Wee dengenen, die zich diep versteken
willen voor den HEERE, *hunnen* raad ver-
bergende; en welker werken in duisterheid
geschieden, en zij zeggen: [a] Wie ziet ons?
en wie kent ons? a Ps. 94:7.
16 Ulieder omkeeren is, als of de potten-
bakker geacht werd als leem, [a] dat het
maaksel zeide van zijnen maker: Hij heeft
mij niet gemaakt; en het geformeerde vat
van zijnen pottenbakker zeide: Hij ver-
staat het niet. a Jes. 45:9.
17 Is het niet nog om een klein weinig,
dat de Libanon in een vruchtbaar veld
zal veranderd worden, en het vruchtbare
veld voor een woud geacht zal worden?
18 En te dien dage zullen [a] de dooven
hooren de woorden des Boeks; en de oogen
der blinden, zijnde uit de donkerheid en
uit de duisternis, zullen zien. a Matt. 11:5.
19 En de zachtmoedigen zullen vreugde
op vreugde hebben in den HEERE; en de
behoeftigen onder de menschen zullen zich
in den Heilige Israëls verheugen.
20 Wanneer de tiran een einde zal heb-
ben, en dat het met den bespotter uit zal
zijn, en dat allen, die tot ongerechtigheid
waken, uitgeroeid zullen zijn;
21 Die eenen mensch schuldig maken
om een woord, en leggen dien strikken,
die *hen* bestraft in de poort; en die den
rechtvaardige verdrijven in het woeste.
22 Daarom zegt de HEERE, Die Abraham
verlost heeft, tot het huis van Jakob alzoo:
Jakob zal nu niet *meer* beschaamd wor-
den, en nu zal zijn aangezicht niet *meer*
bleek worden;
23 Want als hij zijne kinderen, het werk
Mijner handen, zien zal in het midden
van hem, zullen zij Mijnen Naam heiligen;
en zij zullen den Heilige Jakobs heiligen,
en den God van Israël vreezen.
24 En die dwalende van geest zijn, zullen
tot verstand komen, en de murmureerders
zullen de leering aannemen.

HOOFDSTUK 30.

De Heere bedreigt de Joden, die bij de Egyptenaren hulp zochten, vs. 1; en voorzegt, dat dit tot hun nadeel zou zijn, 3. De Heere beveelt den profeet, zijne profetie te beschrijven en klaagt over de wederspannigheid van Zijn volk, 8; waarom Hij hen bedreigt met de verwoesting van Jeruzalem, 13; doch belooft Zich te ontfermen over de boetvaardigen en hun getrouwe leeraars te geven, 20; die zij zouden hooren, 21; verwerpende hunne afgoden, 22. Eene belofte van zegening der vruchten, 23; en grootere heerlijkheid en vreugde, 25. Eene profetie van de verdelging van het Assyrische krijgsvolk door den hevigen toorn des Heeren, 27; en de blijdschap daarover van Gods volk, 29.

WEE den kinderen, die afvallen, spreekt
de HEERE, om eenen raadslag te
maken, maar niet uit Mij, en om *zich* met
eene bedekking te bedekken, maar niet

uit Mijnen Geest, om zonde tot zonde te
doen;
2 Die gaan, om af te trekken in Egypte,
en vragen Mijnen mond niet; om zich te
sterken met de macht van Faraö, en om
hunne toevlucht te nemen onder de scha-
duw van Egypte.
3 Want de sterkte van Faraö zal ulieden
tot schaamte zijn, en die toevlucht onder
de schaduw van Egypte tot schande.
4 Wanneer zijne vorsten zullen geweest
zijn tot Zoan, en zijne gezanten zullen
gekomen zijn tot nabij Chanes;
5 Hij zal hen allen beschaamd maken door
een volk, [a] dat hun geen nut kan doen,
noch tot hulp, noch tot voordeel, maar tot
schande en ook tot smaadheid zijn zal.
a Jer. 2:36.
6 De last der beesten, van het zuiden,
naar het land des angstes en der benauwd-
heid, van waar de sterke leeuw en de oude
leeuw is, de basilisk en de vurige vliegende
draak; hunne goederen zullen zij voeren
op den rug der veulens, en hunne schatten
op de bulten der kemelen, tot het volk,
dat hun geen nut zal doen.
7 Want Egypte zal ijdellijk en te vergeefs
helpen; daarom heb Ik hierover geroepen:
Stilzitten zal hunne sterkte zijn.
8 Nu *dan*, ga henen, schrijf voor hen op
eene tafel, en teeken het in een boek, opdat
het blijve tot den laatsten dag, voor altoos,
tot in eeuwigheid.
9 Want het is een wederspannig volk;
het zijn leugenachtige kinderen; kinderen,
die des HEEREN wet niet hooren willen.
10 Die daar zeggen tot de zieners: Ziet
niet; en tot de schouwers: Schouwt ons
niet wat recht is; spreekt tot ons zachte
dingen; schouwt ons bedriegerijen.
11 Wijkt af van den weg, maakt u van
de baan; laat den Heilige Israëls van ons
ophouden!
12 Daarom, zoo zegt de Heilige Israëls:
Omdat gijlieden dit woord verwerpt, en
vertrouwt op onderdrukking en verkeerd-
heid, en steunt daarop;
13 Daarom zal ulieden deze misdaad zijn
gelijk eene vallende scheur, uitwaarts gebo-
gen in eenen hoogen muur, [a] welks breuk
haastelijk in een oogenblik komen zal.
a Jes. 29:5.
14 Ja, Hij zal ze verbreken, gelijk eene
[a] pottenbakkerskruik verbroken wordt; in
het brijzelen zal Hij niet verschoonen;
alzoo dat van hare verbrijzeling niet eene
scherf zal gevonden worden, om vuur uit
den haard te nemen, of om water te schep-
pen uit eene gracht. a Jer. 19:11.
15 Want alzoo zegt de Heere HEERE, de
Heilige Israëls: Door wederkeering en rust
zoudt gijlieden behouden worden; in stil-
heid en in vertrouwen zou uwe sterkte
zijn; doch gij hebt niet gewild.
16 En gij zegt: Neen, maar op paarden
zullen wij vlieden; daarom zult gij vlieden!
en: Op snelle *paarden* zullen wij rijden;
daarom zullen uwe vervolgers *ook* snel zijn!
17 Een duizend van het schelden van
een' eenige, van het schelden van vijf
zult gij *allen* vlieden; [a] totdat gij overge-
laten wordt, gelijk een mast op den top
van eenen berg, en als eene banier op
eenen heuvel. a Jes. 17:6. 24:6, 13.
18 En daarom zal de HEERE wachten,
opdat Hij u genadig zij, en daarom zal
Hij verhoogd worden, opdat Hij Zich over
ulieden ontferme; want de HEERE is een
God des gerichts; [a] welgelukzalig zijn die
allen, die Hem verwachten.
a Ps. 2:12. 34:9. Spr. 16:20. Jer. 17:7.
19 Want het volk zal in Zion wonen,
te Jeruzalem; gij zult ganschelijk niet
weenen; gewisselijk zal Hij u genadig zijn
op de stem uws geroeps; zoo haast Hij die
hooren zal, zal Hij u antwoorden.
20 De Heere zal ulieden *wel* brood der
benauwdheid, en wateren der verdrukking
geven; maar uwe leeraars zullen niet meer
als met vleugelen wegvliegen, maar uwe
oogen zullen uwe leeraars zien;
21 En uwe ooren zullen hooren het woord
desgenen, die achter u is, zeggende: Dit is
de weg, wandelt in denzelven; als gij zoudt
afwijken ter rechter- of ter linkerhand.
22 En gijlieden zult voor onrein houden
het deksel uwer zilveren gesneden beelden,
en het overtreksel uwer gouden gegoten
beelden; gij zult ze wegwerpen gelijk een
maanstondig kleed, en tot elk van die
zeggen: Henen uit!
23 Dan zal Hij uw zaad, waarmede gij
het land bezaaid hebt, regen geven, en
brood van des lands inkomen, en hetzelve
zal vet en smoutig zijn; uw vee zal te dien
dage *in* eene wijde landouwe weiden.
24 En de ossen, en ezelveulens, die het
land bouwen, zullen zuiver voeder eten,

hetwelk verschud is met de werpschoffel en met de wan.

25 En er zullen op allen hoogen berg, en op allen verhevenen heuvel beekjes *en* watervlieten zijn, in den dag der groote slachting, wanneer de torens vallen zullen.

26 En het licht der maan zal zijn als het licht der zon, en het licht der zon zal zevenvoudig zijn als het licht van zeven dagen; ten dage als de HEERE de breuk Zijns volks zal verbinden, en de wonde, waarmede het geslagen is, genezen.

27 Ziet, de Naam des HEEREN komt van verre; Zijn toorn brandt, en de last is zwaar; Zijne lippen zijn vol gramschap, en Zijne tong, als een verterend vuur;

28 En [a] Zijn adem is als eene overloopende beek, *die* tot aan den hals toe raakt; om de Heidenen te schudden met eene schudding der ijdelheid, en als een misleidende toom in de kinnebakkens der volken. *a* Jes. 8:8.

29 Er zal een lofzang bij ulieden zijn, gelijk in den nacht, wanneer het feest geheiligd wordt; en blijdschap des harten, gelijk van eenen, die met pijpen wandelt, om te komen tot den berg des HEEREN, tot den Rotssteen van Israël.

30 En de HEERE zal Zijne heerlijke stem doen hooren, en de nederlating Zijns arms doen zien, met grimmigheid van toorn, en eene vlam van verterend vuur, stralen, en eenen vloed, en hagelsteenen.

31 Want door de stem des HEEREN zal Assur te morzel geslagen worden, *die* met de roede sloeg.

32 En alwaar die gegrondveste staf doorgegaan zal zijn (op welken de HEERE dien zal hebben doen rusten), *daar* zal men met trommelen en harpen zijn; want met bewegende bestrijdingen zal Hij tegen hen strijden.

33 Want Tofeth is van gisteren bereid; *ja*, hij is ook voor den koning bereid; Hij heeft hem diep *en* wijd gemaakt; het vuur en hout van zijnen brandstapel is veel; de adem des HEEREN zal hem aansteken als eenen zwavelstroom.

HOOFDSTUK 31.

Wee over de Joden, die hulp zochten in Egypte en niet bij den Heere, vs. 1. De Heere belooft, dat Hij Jeruzalem zal beschutten, 4, zoo zij zich tot Hem bekeerden, 6; en dat Hij Assur zal slaan en op de vlucht drijven, 7.

WEE dengenen, die in Egypte om hulp aftrekken, en steunen [a] op paarden, en vertrouwen op wagenen, omdat er vele zijn, en op ruiters, omdat die zeer machtig zijn; en zien niet op den Heilige Israëls, en zoeken den HEERE niet! *a* Ps. 20:8. Jer. 17:5.

2 Nogtans is Hij ook wijs, en Hij doet het kwaad komen, en trekt Zijne woorden niet terug; maar Hij zal Zich opmaken tegen het huis der boosdoeners, en tegen de hulp dergenen, die ongerechtigheid werken.

3 Want de Egyptenaren zijn menschen, en geen God, en hunne paarden zijn vleesch, en geen geest; en de HEERE zal Zijne hand uitstrekken, dat de helper struikelen zal, en die geholpen wordt, zal nedervallen, en zij zullen al te zamen te niet komen.

4 Want alzoo heeft de HEERE tot mij gezegd: Gelijk als een leeuw, en een jonge leeuw over zijnen roof brult, wanneer schoon eene volle menigte der herderen samengeroepen wordt tegen hem, verschrikt hij voor hunne stem niet, en vernedert zich niet van wege hunne veelheid; alzoo zal de HEERE der heirscharen nederdalen, om te strijden voor den berg Zions en voor haren heuvel.

5 [a] Gelijk vliegende vogelen, alzoo zal de HEERE der heirscharen Jeruzalem beschutten; beschuttende zal Hij haar ook verlossen; doorgaande zal Hij haar ook uithelpen. *a* Deut. 32:11.

6 Bekeert u tot *Hem*, van Denwelken de kinderen Israëls diep afgeweken zijn.

7 Want te [a] dien dage zullen zij verwerpen, een ieder zijne zilveren afgoden en zijne gouden afgoden, welke u uwe handen *tot* zonde gemaakt hadden; *a* Jes. 2:20.

8 En Assur zal vallen door het zwaard, niet eens mans, en het zwaard, niet eens menschen, zal hem verteren; en hij zal voor het zwaard vlieden, en zijne jongelingen zullen versmelten.

9 En [a] hij zal van vreeze doorgaan *naar* zijnen rotssteen, en zijne vorsten zullen voor de banier verschrikken, spreekt de HEERE, die te Zion vuur, en te Jeruzalem eenen oven heeft. *a* 2 Kon. 19:36, 37.

HOOFDSTUK 32.

Profetie aangaande het Rijk van Christus, vs. 1; en van de weldaden, die Hij Zijne Kerk zal aanbrengen, 2. Eene bedreiging over de zorgelooze vrouwen, 9; en over het geheele land, 12; hetwelk verwoest zal worden, 14; daarna spreekt de profeet weder van het Rijk van Christus en wijst aan, wat Hij in de harten der uitverkorenen zou te weeg brengen door den H. Geest, 15. Bedreigingen over de goddeloozen, 19. Aanspraak aan de leeraars van het Nieuwe Testament, 20.

ZIET, een [a] koning zal regeeren in gerechtigheid, en de vorsten zullen heerschen naar recht. *a* Ps. 45:7. Zach. 9:9.

2 En *die* man zal zijn als eene verberging tegen den wind, en eene schuilplaats tegen den vloed, als waterbeken in eene dorre plaats, als de schaduw van eenen zwaren rotssteen in een dorstig land.

3 En de [a] oogen dergenen, die zien, zullen niet terugzien, en de ooren dergenen, die hooren, zullen opmerken. [a] Jes. 29:18. 30:21.

4 En het hart der onbedachtzamen zal de wetenschap verstaan, en de tong der stamelenden zal vaardig zijn, om bescheidenlijk te spreken.

5 De dwaas zal niet meer genoemd worden milddadig, en de gierige zal niet *meer* mild geheeten worden.

6 Want een dwaas spreekt dwaasheid, en zijn hart doet ongerechtigheid, om huichelarij te plegen, en om dwaling te spreken tegen den HEERE, om de ziel des hongerigen ledig te laten, en den dorstige drank te doen ontbreken.

7 En eens gierigaards gansche gereedschap is kwaad; hij beraadslaagt schandelijke verdichtselen, om de ellendigen te bederven met valsche redenen, en het recht, als de arme spreekt.

8 Maar een milddadige beraadslaagt milddadigheden, en staat op milddadigheden.

9 Staat op, gij, geruste vrouwen, hoort mijne stem; gij, dochters, die zoo zeker zijt! neemt mijne redenen ter oore.

10 *Vele* dagen over het jaar zult gij beroerd zijn, gij, *dochters*, die zoo zeker zijt! want de wijnoogst zal uit zijn, er zal geene inzameling komen.

11 Beeft, gij, geruste *vrouwen!* weest beroerd, *dochters*, die zoo zeker zijt! trekt u uit, en ontbloot u, en gordt *zakken* om uwe lenden.

12 Men zal rouwklagen over de borsten, over de gewenschte akkers, over de vruchtbare wijnstokken.

13 Op het land mijns volks zal de doorn *en* de distel opgaan; ja, op alle vreugdehuizen, *in* de vroolijk huppelende stad.

14 Want het paleis zal verlaten zijn, het gewoel der stad zal ophouden; Ofel en de wachttorens zullen tot spelonken zijn, tot in der eeuwigheid, eene vreugde der woudezelen, eene weide der kudden.

15 Totdat over ons [a] uitgegoten worde de Geest uit de hoogte; dan zal de [b] woestijn tot een vruchtbaar veld worden, en het vruchtbare veld zal voor een woud geacht worden. [a] Joël 2:28. Joh. 7:37, 38. Hand. 2:17, 18. [b] Jes. 29:17.

16 En het recht zal in de woestijn wonen, en de gerechtigheid zal op het vruchtbare veld verblijven.

17 En het werk der gerechtigheid zal vrede zijn; en de werking der gerechtigheid zal zijn gerustheid en zekerheid tot in eeuwigheid.

18 En mijn volk zal in [a] eene woonplaats des vredes wonen, en in welverzekerde woningen, en in stille geruste plaatsen.

[a] Jer. 33:16.

19 Maar het zal hagelen, waar men afgaat in het woud, en de stad zal laag worden in de laagte.

20 Welgelukzalig zijt gijlieden, die aan alle wateren zaait; gij, die den voet des osses en des ezels *derwaarts* henenzendt!

HOOFDSTUK 33.

Voorzegging van de verdelging van Sanherib en zijn leger, vs. 1, 3, 4. Een gebed der Godzaligen, 2. Vreugde in Zion over de nederlaag der Assyriërs, 5. Ellendige toestand van Jeruzalem, eer God Sanherib sloeg, 7, 8, 9. De Heere staat op ter hulpe van Zijn volk, 10; bespot de Assyriërs, 11; en verwekt een ieder tot verwondering over hunne verdelging, 13; leerende hoe men Gods zegen verkrijgt, 15. Verdere belofte van overwinning en vrede, 17; inzonderheid ten tijde van den Messias, 20. Bespottende aanspraak Gods aan de Assyriërs, 23; en troostrede aan de Godzaligen, 24.

WEE u, gij verwoester, die niet verwoest zijt! en gij, die trouwelooslijk handelt, waar men niet trouwelooslijk tegen u gehandeld heeft! Als gij het verwoesten zult volbracht hebben, zult gij verwoest worden; als gij het trouweloos handelen zult voleind hebben, zal men trouwelooslijk tegen u handelen.

2 HEERE! wees ons genadig, wij hebben op U gewacht; wees hun arm allen morgen, daartoe onze behoudenis ten tijde der benauwdheid.

3 Van het geluid des rumoers zullen de volken wegvlieden; van Uwe verhooging zullen de Heidenen verstrooid worden.

4 Dan zal ulieder buit verzameld worden, gelijk de kevers verzameld worden; men zal daarin ginds en weder huppelen, gelijk de sprinkhanen ginds en weder huppelen.

5 De HEERE is verheven; want Hij woont *in* de hoogte; Hij heeft Zion vervuld met gericht en gerechtigheid.

6 En het zal geschieden, dat de vastigheid uwer tijden, de sterkte van *uwe* behoudenissen zal zijn wijsheid en kennis; de vreeze des HEEREN zal zijn schat zijn.

7 Ziet, hunne allersterksten roepen daar buiten; de boden des vredes weenen bitterlijk;

8 De gebaande wegen zijn verwoest; die door de paden gaat, houdt op; hij vernietigt het verbond; hij veracht de steden; hij acht geen' mensch.

9 Het land treurt, het kweelt; de Libanon schaamt zich, hij verwelkt; Saron is geworden als eene woestijn; zoo Basan als Karmel zijn geschud.

10 Nu zal Ik opstaan, zegt de HEERE, nu zal Ik verhoogd worden, nu zal Ik verheven worden.

11 Gijlieden gaat met stroo zwanger, gij zult stoppelen baren; uw geest zal u *als* vuur verslinden.

12 En de volken zullen zijn *als* de verbrandingen des kalks; *als* afgehouwene doornen zullen zij met het vuur verbrand worden.

13 Hoort gijlieden, die verre zijt, wat Ik gedaan heb; en gijlieden, die nabij zijt, bekent Mijne macht!

14 De zondaren te Zion zijn verschrikt; beving heeft de huichelaren aangegrepen; *zij zeggen:* Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? wie is er onder ons, die bij eenen eeuwigen gloed wonen kan?

15 [a] Die in gerechtigheden wandelt, en die billijkheden spreekt; die het gewin der onderdrukkingen verwerpt; die zijne handen uitschudt, dat zij geene geschenken behouden; die zijn oor stopt, dat hij geene bloedschulden hoore, en zijne oogen toesluit, dat hij het kwade niet aanzie; [a] Ps. 15:2. 24:3.

16 Die zal in de hoogten wonen; de sterkten der steenrotsen zullen zijn hoog vertrek zijn; zijn brood wordt hem gegeven; zijne wateren zijn gewis.

17 Uwe oogen zullen den Koning zien in Zijne schoonheid; zij zullen een ver gelegen land zien.

18 Uw hart zal de verschrikking overdenken, *zeggende:* Waar is de schrijver? waar is de betaalsheer? waar is hij, die de torens telt?

19 Gij zult niet *meer* dat stuursche volk zien, het volk, dat zoo diep van spraak is, dat men het niet hooren kan, van belachelijke tong, hetwelk men niet verstaan kan.

20 Schouwt Zion aan, de stad onzer bijeenkomsten; uwe oogen zullen Jeruzalem zien, eene geruste woonplaats, [a] eene tent, die niet ter neder geworpen zal worden, welker pinnen in der eeuwigheid niet zullen uitgetogen worden, en van welker zelen geene zullen verscheurd worden. [a] Ps. 46:6. 125:1, 2.

21 Maar de HEERE zal aldaar bij ons heerlijk zijn; het zal zijn eene plaats van rivieren, van wijde stroomen; geene roeischuit zal daar doorvaren, en geen treffelijk schip zal daar overvaren.

22 Want de HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning; Hij zal ons behouden.

23 Uwe touwen zijn slap geworden; zij zullen hunnen mastboom niet kunnen recht stijf houden; zij zullen het zeil niet uitspannen; dan zal de roof van eenen overvloedigen buit uitgedeeld worden; *zelfs* zullen de lammen den roof rooven.

24 En geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek; *want* het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.

HOOFDSTUK 34.

Verdelging van de vijanden van Gods Kerk, vs. 2; onder den naam der Edomieten, 5; welker land zoo zou verwoest worden, dat het niet meer van menschen, maar van wild en schrikkelijk gedierte zou bewoond worden, 10, en deze verwoesting zou van stuk tot stuk volkomen vervuld worden, 16; en eeuwig duren, 17.

NADERT, gij Heidenen! om te hooren, en gij volken! luistert toe; de aarde hoore, en hare volheid, de wereld en al wat daaruit voortkomt.

2 Want de verbolgenheid des HEEREN is over al de Heidenen, en grimmigheid over al hun heir; Hij heeft hen verbannen; Hij heeft ze ter slachting overgegeven.

3 En hunne verslagenen zullen weggeworpen worden, en van hunne doode lichamen zal hun stank opgaan; en de bergen zullen smelten van hun bloed.

4 En al het heir der hemelen zal [a] uitteren, en de hemelen zullen toegerold worden, gelijk een boek, en al hun heir zal afvallen, gelijk een blad van den wijnstok afvalt, en gelijk *eene vijg* afvalt van den vijgeboom. [a] Openb. 6:13, 14.

5 Want Mijn zwaard is dronken geworden in den hemel; ziet, het zal ten oordeel nederdalen op Edom, en op het volk, hetwelk Ik verbannen heb.

6 Het zwaard des HEEREN is vol van bloed; het is vet geworden van smeer, van het bloed der lammeren en der bokken, van het smeer der nieren van de rammen; want de [a] HEERE heeft een slachtoffer te Bozra, en eene groote slachting in het land der Edomieten. [a] Jes. 63:1, 2.

7 En de eenhoornen zullen met hen af-

gaan, en de varren met de stieren; en hun
land zal doordronken zijn van het bloed,
en hun stof zal van het smeer vet gemaakt
worden.
8 Want het zal zijn de dag der wraak
des HEEREN, een jaar der vergeldingen,
om Zions twistzaak.
9 En hunne beken zullen in pek verkeerd
worden, en hun stof in zwavel; ja, hunne
aarde zal tot brandend pek worden.
10 Het zal des nachts of des daags niet
uitgebluscht worden, tot in der eeuwigheid
zal [a] zijn rook opgaan; van geslacht tot
geslacht zal het woest zijn, tot in eeuwigheid
der eeuwigheden zal niemand daar
doorgaan. [a] Openb. 14:11. 19:3.
11 Maar [a] de roerdomp en de nachtuil
zullen het erfelijk bezitten, en de schuifuit,
en de raaf zal daarin wonen; want Hij zal
een richtsnoer der woestigheid over hen
trekken, en een richtlood der ledigheid.
[a] Jes. 13:21, 22. Zef. 2:14. Openb. 18:2.
12 Hunne edelen (doch zij zijn er niet)
zullen zij *tot* het koninkrijk roepen, maar
al hunne vorsten zullen niets zijn.
13 En in hunne paleizen zullen doornen
opgaan, netelen en distelen in hunne vestingen;
en het zal eene woning der draken
zijn, eene zaal voor de jongen der struisen.
14 En de wilde dieren der woestijnen
zullen de wilde dieren der eilanden *daar*
ontmoeten, en de duivel zal zijnen metgezel
toeroepen; ook zal het nachtgedierte zich
aldaar nederzetten, en het zal eene rustplaats
voor zich vinden.
15 Daar zal de wilde meerle nestelen en
leggen, en hare jongen uitbikken, en onder
hare schaduw vergaderen; ook zullen aldaar
de gieren met elkander verzameld worden.
16 Zoekt in het boek des HEEREN, en leest;
niet een van deze zal er feilen; het eene
noch het andere zal men missen; want mijn
mond zelf heeft het geboden, en Zijn Geest
Zelf zal ze zamenbrengen.
17 Want Hij Zelf heeft voor hen het lot
geworpen, en Zijne hand heeft het hun
uitgedeeld met het richtsnoer; tot in der
eeuwigheid zullen zij dat erfelijk bezitten,
van geslacht tot geslacht zullen zij daarin
wonen.

HOOFDSTUK 35.

Groote vreugde aller schepselen met Gods Kerk over de verlossing door Christus, vs. 1. Vermaning aan de leeraars, dat zij de verslagenen van gemoed hiermede zouden troosten, 3. Wonderen, die de Messias zou doen, 5. Verder verhaal van den staat en den vrede van het volk des Heeren, 8.

DE woestijn en de dorre plaatsen zullen
hierover vroolijk zijn, en de wildernis
zal zich verheugen, en zal bloeien als eene
roos.
2 Zij zal lustig bloeien, en zich verheugen,
ja, *met* verheuging, en juichen; de
heerlijkheid van Libanon is haar gegeven,
het sieraad van Karmel en Saron; zij zullen
zien de heerlijkheid des HEEREN, het
sieraad onzes Gods.
3 [a] Versterkt de slappe handen, en stelt
de struikelende knieën vast. [a] Hebr. 12:12.
4 Zegt den onbedachtzamen van harte:
Weest sterk, en vreest niet; ziet, ulieder
God zal *ter* wrake komen *met* de vergelding
Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen.
5 Alsdan zullen [a] der blinden oogen opengedaan
worden, en [b] der dooven ooren zullen
geopend worden. [a] Matt. 9:27. 11:5. 12:22. 20:30.
21:14. Joh. 9:6. [b] Matt. 11:5. Mark. 7:32.
6 Alsdan zal [a] de kreupele springen als
een hert, en [b] de tong des stommen zal
juichen; want in de woestijn zullen [c] wateren
uitbarsten, en beken in de wildernis.
[a] Matt. 11:5. 15:30. 21:14. Joh. 5:8, 9. Hand. 3:2. 8:7. 14:8.
[b] Matt. 9:32. 12:22. 15:30. [c] Joh. 7:38, 39.
7 En het dorre land zal tot staand water
worden, en het dorstige land tot springaders
der wateren; in de woningen der
draken, waar zij gelegen hebben, zal gras
met riet en biezen zijn.
8 En aldaar zal eene verhevene baan, en
een weg zijn, welke de heilige weg zal
genaamd worden; de onreine zal er niet
doorgaan, maar hij zal voor deze zijn;
die *dezen* weg wandelt, zelfs de dwazen
zullen niet dwalen.
9 Er zal geen leeuw zijn, en geen verscheurend
gedierte zal daarop komen, noch
aldaar gevonden worden; maar de verlosten
zullen *daarop* wandelen.
10 En de vrijgekochten des HEEREN zullen
wederkeeren, en *tot* Zion komen met
gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun
hoofd wezen; [a] vroolijkheid en blijdschap
zullen zij verkrijgen; maar droefenis en
zuchting zullen wegvlieden. [a] Openb. 21:4.

HOOFDSTUK 36.

Sanherib valt in Juda, vs. 1; zendt Rabsake, die den koning Hizkia en het volk door godslasterlijke redenen tot wantrouwen aan God en afval tot Sanherib zoekt te bewegen, 2. Verg. 2 Kon. 18, van vs. 13, en 2 Kron. 32, vs. 1, enz.

EN het geschiedde in het veertiende jaar
van den koning Hizkía, dat Sanherib,

de koning van Assyrië, optoog tegen alle
vaste steden van Juda, en nam ze in.
2 En de koning van Assyrië zond Rab-
sake van Lachis naar Jeruzalem tot den
koning Hizkía, met een zwaar heir; en
hij stond aan den watergang des oppersten
vijvers, aan den hoogen weg van het veld
des vollers.
3 Toen ging tot hem uit Eljakim, de zoon
van Hilkía, de hofmeester, en Sebna, de
schrijver, en Joah, de zoon van Asaf, de
kanselier.
4 En Rabsake zeide tot hen: Zegt nu tot
Hizkía: Zoo zegt de groote koning, de
koning van Assyrië: Wat vertrouwen is
dit, waarmede gij vertrouwt?
5 Ik mocht zeggen (doch het is een
woord der lippen): Er is raad en macht
tot den oorlog; op wien vertrouwt gij nu,
dat gij tegen mij rebelleert?
6 Zie, gij vertrouwt op dien [a] gebroke-
nen rietstaf, op Egypte; op denwelken zoo
iemand leunt, zoo zal hij in zijne hand
gaan en die doorboren; alzoo is Faraö, de
koning van Egypte, al dengenen, die op
hem vertrouwen. [a] Ezec. 29:6, 7.
7 Maar zoo gij tot mij zegt: Wij ver-
trouwen op den HEERE, onzen God; is
Hij Die niet, Wiens hoogten en Wiens alta-
ren Hizkía weggenomen heeft, en *Die* tot
Juda en tot Jeruzalem gezegd heeft: Voor
dit altaar zult gij u nederbuigen?
8 Nu dan, wed toch met mijnen heer,
den koning van Assyrië; en ik zal u twee
duizend paarden geven, zoo gij voor u de
ruiters daarop zult kunnen zeven.
9 Hoe zoudt gij dan het aangezicht van
een' eenigen vorst, van de geringste knech-
ten mijns heeren, afkeeren? Maar gij ver-
trouwt op Egypte, om de wagenen en om
de ruiteren.
10 En nu ben ik zonder den HEERE op-
getogen tegen dit land, om dat te ver-
derven. De HEERE heeft tot mij gezegd:
Trek op tegen dat land, en verderf het.
11 Toen zeide Eljakim, en Sebna, en Joah
tot Rabsake: Spreek toch tot uwe knechten
in het Syrisch; want wij verstaan het *wel;*
en spreek niet met ons in het Joodsch, voor
de ooren des volks, dat op den muur is.
12 Maar Rabsake zeide: Heeft mijn heer
mij tot uwen heer en tot u gezonden, om
deze woorden te spreken? is het niet tot
de mannen, die op den muur zitten, dat zij
met ulieden hunnen drek eten, en hunne
pis drinken zullen?
13 Alzoo stond Rabsake, en riep met lui-
der stem in het Joodsch, en zeide: Hoort
de woorden des grooten konings, des ko-
nings van Assyrië!
14 Alzoo zegt de koning: Dat Hizkía u
niet bedriege; want hij zal u niet kunnen
redden.
15 Daartoe, dat Hizkía u niet doe ver-
trouwen op den HEERE, zeggende: De
HEERE zal ons zekerlijk redden; deze
stad zal niet in de hand des konings van
Assyrië gegeven worden.
16 Hoort naar Hizkía niet; want alzoo
zegt de koning van Assyrië: Handelt met
mij door een geschenk, en komt tot mij uit,
en eet, een ieder *van* zijnen wijnstok, en
een ieder *van* zijnen vijgeboom, en drinkt
een ieder het water zijns bornputs;
17 Totdat ik kom en u haal in een land,
als ulieder land is, een land van koren en
van most, een land van brood en van wijn-
gaarden.
18 Dat Hizkía ulieden niet verleide, zeg-
gende: De HEERE zal ons redden; hebben
de goden der volken, een ieder zijn land,
gered uit de hand des konings van Assyrië?
19 Waar zijn de goden van Hamath en
Arpad? Waar zijn de goden van Sefar-
vaïm? Hebben zij ook Samaria van mijne
hand gered?
20 Welke zijn ze onder al de goden dezer
landen, die hun land uit mijne hand gered
hebben, dat de HEERE Jeruzalem uit mijne
hand redden zou?
21 Doch zij zwegen stil, en antwoordden
hem niet een woord; want het gebod des
Konings was, zeggende: Gij zult hem niet
antwoorden.
22 Toen kwam Eljakim, de zoon van
Hilkía, de hofmeester, en Sebna, de schrij-
ver, en Joah, de zoon van Asaf, de kanse-
lier, tot Hizkía met gescheurde kleederen;
en zij gaven hem de woorden van Rabsake
te kennen.

HOOFDSTUK 37.

Hizkia treurt en laat den profeet Jesaja verzoeken tot God te bidden, vs. 1. Jesaja troost en sterkt den koning Hizkia met Gods woord, 6. Sanherib, hoorende, dat de koning der Mooren kwam om tegen hem te strijden, zendt weder boden tot Hizkia met godslasterlijke brieven, 9; waarop Hizkia in het huis des Heeren een zeer vurig gebed doet, 14; en ontvangt door Jesaja een zeer troostelijk antwoord van God, 21. Gods engel slaat de Assyriërs, 36. Sanherib wordt te Nineve van zijne eigene zonen omgebracht, 37, 38. Verg. 2 Kon. 19.

EN het geschiedde, als de koning Hizkía
dat hoorde, zoo scheurde hij zijne

kleederen, en bedekte zich met eenen zak,
en ging in het huis des HEEREN.
2 Daarna zond hij Eljakim, den hofmeester, en Sebna, den schrijver, en de oudsten der priesteren, met zakken bedekt, tot Jesaja, den profeet, den zoon van Amoz;
3 En zij zeiden tot hem: Alzoo zegt Hizkía: Deze dag is een dag der benauwdheid, en der schelding, en der lastering; want de kinderen zijn gekomen tot aan de geboorte, en er is geene kracht om te baren.
4 Misschien zal de HEERE, uw God, hooren de woorden van Rabsake, denwelken zijn heer, de koning van Assyrië, gezonden heeft, om den levenden God te honen, en te schelden met woorden, die de HEERE, uw God, gehoord heeft; hef dan een gebed op voor het overblijfsel, dat gevonden wordt.
5 En de knechten van den koning Hizkía kwamen tot Jesaja.
6 En Jesaja zeide tot hen: Zoo zult gijlieden tot uwen heer zeggen: Zoo zegt de HEERE: Vrees niet voor de woorden, die gij gehoord hebt, waarmede Mij de dienaars des konings van Assyrië gelasterd hebben.
7 Zie, Ik zal eenen geest in hem geven, dat hij een gerucht hooren zal, en weder in zijn land keeren; en Ik zal hem door het zwaard in zijn land vellen.
8 Zoo kwam Rabsake weder, en hij vond den koning van Assyrië strijdende tegen Libna; want hij had gehoord, dat hij van Lachis vertrokken was.
9 Als hij nu hoorde van Tirhaka, den koning van Cusch, zeggen: Hij is uitgetogen, om tegen u te strijden; toen hij zulks hoorde, zoo zond hij *weder* boden tot Hizkía, zeggende:
10 Zoo zult gijlieden spreken tot Hizkía, den koning van Juda, zeggende: Laat u uwen God niet bedriegen, op Welken gij vertrouwt, zeggende: Jeruzalem zal in de hand des konings van Assyrië niet gegeven worden.
11 Zie, gij hebt gehoord, wat de koningen van Assyrië aan alle landen gedaan hebben, die verbannende; en zoudt gij gered worden?
12 Hebben de goden der volken, die mijne vaders verdorven hebben, dezelve gered? *als* Gozan, en Haran, en Rezef, en de kinderen van Eden, die in Telasser waren?
13 Waar is de koning van Hamath? en de koning van Arpad? en de koning der stad Sefarváïm, Hena en Ivva?
14 Als nu Hizkía de brieven uit der boden hand ontvangen, en die gelezen had, ging hij op in het huis des HEEREN; en Hizkía breidde die uit voor het aangezicht des HEEREN.
15 En Hizkía bad tot den HEERE, zeggende:
16 O, HEERE der heirscharen, Gij, God van Israël, Die tusschen de cherubim woont! Gij Zelf, Gij alleen zijt de God van alle koninkrijken der aarde; Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt!
17 O HEERE! neig Uw oor en hoor, HEERE! doe Uwe oogen open, en zie; en hoor al de woorden van Sanherib, die gezonden heeft om den levenden God te honen.
18 Waarlijk, HEERE! hebben de koningen van Assyrië al de landen, mitsgaders derzelver landerijen verwoest;
19 En hebben hunne goden in het vuur geworpen; want zij waren geene goden, maar het werk van menschenhanden, hout en steen; daarom hebben zij die verdorven.
20 Nu dan, HEERE, onze God! verlos ons uit zijne hand, zoo zullen alle koninkrijken der aarde weten, dat Gij alleen de HEERE zijt.
21 Toen zond Jesaja, de zoon van Amoz, tot Hizkía, om te zeggen: Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls: Dat gij tot Mij gebeden hebt tegen Sanherib, den koning van Assyrië, *heb Ik gehoord.*
22 Dit is het woord, dat de HEERE over hem gesproken heeft: De jonkvrouw, de dochter van Zion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u.
23 Wien hebt gij gehoond, en gelasterd? en tegen Wien hebt gij de stem verheven, en uwe oogen omhoog opgeheven? Tegen den Heilige Israëls!
24 Door middel uwer dienstknechten hebt gij den HEERE gehoond, en gezegd: Ik heb met de menigte mijner wagenen beklommen de hoogte der bergen, de zijden van Libanon; en ik zal zijne hooge cederboomen en zijne uitgelezene denneboomen afhouwen; en zal komen tot zijne uiterste hoogte, in het woud zijns schoonen velds.
25 Ik heb gegraven en de wateren gedronken; en ik heb met mijne voetzolen alle rivieren der belegerde plaatsen verdroogd.
26 Hebt gij niet gehoord, dat Ik zulks lang te voren gedaan heb? en dat van

oude dagen afgeformeerd heb? Nu heb Ik
dat doen komen, dat gij zoudt zijn, om de
vaste steden te verstoren tot woeste hoopen.
27 Daarom waren hare inwoners handeloos; zij waren verslagen en beschaamd; zij
waren *als* het gras des velds en de groene
grasscheutjes, *als* het hooi der daken, en
het brandkoren, eer het over einde staat.
28 Maar Ik weet uw zitten, en uw uitgaan,
en uw inkomen, en uw woeden tegen Mij.
29 Om uw woeden tegen Mij, en dat uwe
woeling voor Mijne ooren opgekomen is,
zoo zal Ik Mijnen haak in uwen neus
leggen, en Mijn gebit in uwe lippen, en
Ik zal u doen wederkeeren door dien weg,
door denwelken gij gekomen zijt.
30 En dat zij u een teeken, dat men *in*
dit jaar, wat van zelf gewassen is, eten
zal, en in het tweede jaar, wat daarvan
weder uitspruit; maar zaait in het derde
jaar, en maait, en plant wijngaarden, en
eet hunne vruchten.
31 Want het ontkomene, dat overgebleven
is van het huis van Juda, zal wederom
nederwaarts wortelen, en het zal opwaarts
vrucht dragen.
32 Want van Jeruzalem zal het overblijfsel uitgaan, en het ontkomene van den
berg Zion; [a] de ijver des HEEREN der heirscharen zal dit doen. [a] 2 Kon. 19:31. Jes. 9:6.
33 Daarom, zoo zegt de HEERE van den
koning van Assyrië: Hij zal in deze stad
niet komen, noch daar eenen pijl inschieten; ook zal hij *met* geen schild daarvoor
komen, en zal geenen wal daartegen opwerpen.
34 Door den weg, dien hij gekomen is,
door dien zal hij wederkeeren; maar in deze
stad zal hij niet komen, zegt de HEERE.
35 Want [a] Ik zal deze stad beschermen,
om die te verlossen, om Mijnentwil, en om
Davids, Mijns knechts wil. [a] 2 Kon. 20:6.
36 [a] Toen voer de engel des HEEREN uit,
en sloeg in het leger van Assyrië honderd
vijf en tachtig duizend. En toen zij zich
des morgens vroeg opmaakten, ziet, die
allen waren doode lichamen. [a] 2 Kon. 19:35.
37 Zoo vertrok Sanherib, de koning van
Assyrië, en toog henen, en keerde weder;
en hij bleef te Nínevé.
38 Het geschiedde nu, als hij in het huis
van Nisroch, zijnen god, zich nederboog,
dat Adramélech en Sarézer, zijne zonen,
hem met het zwaard versloegen; doch zij
ontkwamen in het land van A'rarat; en
Esar-Haddon, zijn zoon, werd Koning in
zijne plaats.

HOOFDSTUK 38.

Hizkía zeer krank zijnde, wordt door Jesaja den dood aangezegd, vs. 1, maar op zijn klagend gebed verkrijgt hij verlenging van vijftien jaren levens. God geeft hem hiervan verzekering door een bijzonder wonderteeken, 4. Gebed en lofzang van Hizkia tot God, 9. Verg. 2 Kon. 20 en 2 Kron. 32:24.

IN die dagen werd Hizkía krank tot stervens toe; en de profeet Jesaja, de zoon
van Amoz, kwam tot hem, en zeide tot hem:
Alzoo zegt de HEERE: Geef bevel aan uw
huis; want gij zult sterven, en niet leven.
2 Toen keerde Hizkía zijn aangezicht om
naar den wand, en hij bad tot den HEERE,
3 En hij zeide: Och HEERE! gedenk toch,
dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en
met een volkomen hart gewandeld, en wat
goed in Uwe oogen is gedaan heb. En
Hizkía weende gansch zeer.
4 Toen geschiedde het woord des HEEREN
tot Jesaja, zeggende:
5 Ga henen, en zeg tot Hizkía: Zoo zegt
de HEERE, de God van uwen vader David:
Ik heb uw gebed gehoord; Ik heb uwe
tranen gezien; zie, Ik zal vijftien jaren tot
uwe dagen toedoen;
6 En Ik zal u uit de hand des konings
van Assyrië verlossen, mitsgaders deze
stad; en Ik zal deze stad beschermen.
7 En dit zal u een teeken zijn van den
HEERE, dat de HEERE het woord, dat Hij
gesproken heeft, doen zal:
8 Zie, Ik zal de schaduw der graden, die
met de zon in de graden van Achaz *zonnewijzer* nederwaarts gegaan is, tien graden
achterwaarts doen keeren. Dies is de zon
tien graden teruggekeerd, in de graden,
die zij nederwaarts gegaan was.
9 *Dit* is het schrift van Hizkía, koning
van Juda, toen hij ziek geweest en van
zijne ziekte genezen was.
10 Ik zeide: Van wege de afsnijding
mijner dagen, zal ik tot de poorten des
grafs heengaan; ik word beroofd van het
overige mijner jaren.
11 Ik zeide: Ik zal den HEERE niet *meer*
zien, den HEERE, in het land der levenden;
ik zal de menschen niet meer aanschouwen
met de inwoners der wereld.
12 Mijn levenstijd is weggetogen, en van
mij weggevoerd gelijk eens herders hut; ik
heb mijn leven afgesneden, gelijk een wever
zijn web; Hij zal mij afsnijden, *als* van den

drom; van den dag tot den nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben.

13 Ik stelde mij voor tot den morgenstond toe; gelijk een leeuw, alzoo zal Hij al mijne beenderen breken; van den dag tot den nacht zult Gij mij ten einde gebracht hebben.

14 Gelijk eene kraan *of* zwaluw, alzoo piepte ik; [a] ik kirde als eene duif; mijne oogen verhieven zich omhoog; o HEERE! ik word onderdrukt; wees Gij mijn Borg.

a Jes. 59:11.

15 Wat zal ik spreken? Gelijk Hij het mij heeft toegezegd, alzoo heeft Hij het gedaan; ik zal *nu* al zoetjes voorttreden al mijne jaren, van wege de bitterheid mijner ziel.

16 Heere! bij deze dingen leeft men, en in dit alles is het leven van mijnen geest; want Gij hebt mij gezond gemaakt en mij genezen.

17 Zie, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest; maar Gij hebt mijne ziel liefelijk omhelsd, dat zij in de groeve der vertering niet kwame; want Gij hebt al mijne zonden achter Uwen rug geworpen.

18 Want het graf zal U niet loven, de dood zal U *niet* prijzen; die in den kuil nederdalen, zullen op Uwe waarheid niet hopen.

19 De levende, de levende, die zal U loven, gelijk ik heden *doe;* de vader zal den kinderen Uwe waarheid bekend maken.

20 De HEERE was *gereed* om mij te verlossen; daarom zullen wij op mijn snarenspel spelen, al de dagen onzes levens, in het huis des HEEREN.

21 Jesaja nu had gezegd: [a] Laat men nemen eenen klomp vijgen, en tot eene pleister op het gezwel maken, en hij zal genezen.

a 2 Kon. 20:7.

22 En Hizkía had gezegd: Welk zal het teeken zijn, dat ik ten huize des HEEREN zal opgaan?

HOOFDSTUK 39.

De koning van Babel zendt gezanten met brieven en een geschenk aan Hizkia, vs. 1; die hun al zijne schatten toont, 2; waarover Jesaja hem aanspreekt en de Babylonische gevangenis voorzegt, 3. Verg. 2 Kon. 20, vs. 12, enz.

TE dier tijd zond Meródach Báladan, de zoon van Báladan, de koning van Babel, brieven en een geschenk aan Hizkía; want hij had gehoord, dat hij krank geweest en *weder* sterk geworden was.

2 En Hizkía verblijdde zich over hen, en hij toonde hun zijn schathuis, het zilver, en het goud, en de specerijen, en de beste olie, en zijn gansche wapenhuis, en al wat gevonden werd in zijne schatten; er was geen ding in zijn huis, noch in zijne gansche heerschappij, dat Hizkía hun niet toonde.

3 Toen kwam de profeet Jesaja tot den koning Hizkía, en zeide tot hem: Wat hebben die mannen gezegd, en van waar zijn zij tot u gekomen? En Hizkía zeide: Zij zijn uit verren lande tot mij gekomen, uit Babel.

4 En hij zeide: Wat hebben zij gezien in uw huis? En Hizkía zeide: Zij hebben alles gezien, wat in mijn huis is; geen ding is er in mijne schatten, dat ik hun niet getoond heb.

5 Toen zeide Jesaja tot Hizkía: Hoor het woord des HEEREN der heirscharen.

6 Zie, de dagen komen, dat al wat in uw huis is, en wat uwe vaders opgelegd hebben tot een' schat tot op dezen dag, naar Babel weggevoerd zal worden; er zal niets overgelaten worden, zegt de HEERE.

7 Daartoe zullen zij van uwe zonen, die uit u zullen voortkomen, die gij gewinnen zult, nemen, dat zij hovelingen zijn in het paleis des konings van Babel.

8 Maar Hizkía zeide tot Jesaja: Het woord des HEEREN, dat gij gesproken hebt, is goed. Ook zeide hij: Doch het zij vrede en waarheid in mijne dagen!

HOOFDSTUK 40.

Profetie van de komst van Christus en de prediking van het h. Evangelie, vs. 1; door Johannes den Dooper en de Apostelen, 3. De kracht van Gods Woord, 4. Wat de verkondigers van het Woord zouden prediken, 6. Kracht en wijsheid des Heeren in de regeering der wereld, 12; Dien men niet kan noch mag afbeelden, 18. Dwaasheid der afgodendienaars, 19. Nietigheid van alle grooten dezer wereld, 23. Bestraffing dergenen, die klagen dat God hen niet kan noch wil beschermen, 26.

TROOST, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen.

2 Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat hare ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand des HEEREN dubbel ontvangen heeft voor al hare zonden.

3 [a] Eene stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des HEEREN; maakt recht in de wildernis eene baan voor onzen God!

a Matt. 3:3. Mark. 1:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23.

4 Alle dalen zullen verhoogd worden, en alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden; en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot eene vallei gemaakt worden.

5 En [a] de heerlijkheid des HEEREN zal geopenbaard worden; en alle vleesch te

gelijk zal zien, dat *het* de mond des HEEREN
gesproken heeft. [a] Joh. 1:14.
6 Eene stem zegt: Roept! En hij zegt:
Wat zal ik roepen? [a] Alle vleesch is gras,
en al zijne goedertierenheid als eene bloem
des velds.
[a] Job 14:2. Ps. 90:5, 6. 102:12. 103:15. Jakob. 1:10. 1 Petr. 1:24.
7 Het gras verdort, de bloem valt af,
als de Geest des HEEREN daarin blaast;
voorwaar, het volk is gras.
8 Het gras verdort, de bloem valt af;
maar het [a] Woord onzes Gods bestaat in
der eeuwigheid. [a] 1 Petr. 1:25.
9 O Zion, gij, verkondigster van goede
boodschap! klim op eenen hoogen berg;
o Jeruzalem, gij, verkondigster van goede
boodschap! hef uwe stem op met macht,
hef ze op; vrees niet; zeg der steden van
Juda: Zie, *hier* is uw God!
10 Ziet, de Heere HEERE zal komen tegen
den sterke, en Zijn arm zal heerschen; ziet,
[a] Zijn loon is bij Hem, en Zijn arbeidsloon
is voor Zijn aangezicht. [a] Jes. 62:11.
11 Hij zal [a] Zijne kudde weiden gelijk
een herder; Hij zal de lammeren in Zijne
armen vergaderen, en in Zijnen schoot dra-
gen; de zoogenden zal Hij [b] zachtjes leiden.
[a] Ezec. 34:23, 24. Micha 7:14. Joh. 10:11. [b] Jes. 49:10.
12 Wie heeft de wateren met Zijne vuist
gemeten? en van de hemelen met de span de
maat genomen? en heeft met eenen drieling
het stof der aarde begrepen? en de bergen
gewogen in eene waag, en de heuvelen
in eene weegschaal?
13 [a] Wie heeft den Geest des HEEREN
bestierd, en *wie* heeft Hem *als* Zijn raads-
man onderwezen? [a] Rom. 11:34. 1 Kor. 2:16.
14 Met wien heeft Hij raad gehouden,
die Hem verstand zou geven, en Hem zou
leeren van het pad des rechts? en Hem
wetenschap zou leeren, en Hem zou be-
kend maken den weg des veelvoudigen
verstands?
15 Ziet, de volken zijn geacht als een
druppel van eenen emmer, en als een stofje
van de weegschaal; ziet, Hij werpt de
eilanden henen als dun stof!
16 En de Libanon is niet genoegzaam
om te branden, en zijn gedierte is niet
genoegzaam ten brandoffer.
17 Alle volken zijn als niets voor Hem;
en zij worden bij Hem geacht minder dan
[a] niet en ijdelheid. [a] Dan. 4:35.
18 [a] Bij wien dan zult gij God vergelijken?
of wat gelijkenis zult gij Hem toepassen?
[a] Jes. 46:5. Hand. 17:29.
19 De werkmeester giet een beeld, en de
goudsmid overtrekt het met goud, en giet
er zilveren ketenen *toe*.
20 Die verarmd is, dat hij niet te offeren
heeft, die kiest een hout uit, *dat* niet
verrotte; hij zoekt zich eenen wijzen werk-
meester, om een beeld te bereiden, *dat*
niet wankele.
21 Weet gijlieden niet? hoort gij niet?
is het u van den beginne aan niet bekend
gemaakt? hebt gij op de grondvesten der
aarde niet gelet?
22 Hij is het, Die daar zit boven den kloot
der aarde, en derzelver inwoners zijn als
sprinkhanen; Hij is het, Die [a] de hemelen
uitspant als eenen dunnen doek, en breidt
ze uit als eene tent, om te bewonen;
[a] Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 44:24.
23 Die de [a] vorsten te niet maakt; de
richters der aarde maakt Hij tot ijdelheid.
[a] Job 12:21. Ps. 107:40.
24 Ja, zij worden niet geplant, ja, zij
worden niet gezaaid, ja, hun afgehouwen
stam wortelt niet in de aarde; ook als
Hij op hen blazen zal, zoo zullen zij
verdorren, en een stormwind zal hen als
eenen stoppel wegnemen.
25 Bij wien dan zult gijlieden Mij ver-
gelijken, dien Ik gelijk zij? zegt de Heilige.
26 Heft uwe oogen op omhoog, en ziet,
Wie deze dingen geschapen heeft; Die in
getal hun heir voortbrengt; Die ze alle bij
name roept, van wege de grootheid *Zijner*
krachten, en *omdat* Hij sterk van vermogen
is; er wordt er niet een gemist.
27 Waarom zegt gij *dan*, o Jakob! en
spreekt, o Israël! mijn weg is voor den
HEERE verborgen, en mijn recht gaat van
mijnen God voorbij?
28 Weet gij het niet? hebt gij niet ge-
hoord, dat de eeuwige God, de HEERE, de
Schepper van de einden der aarde, noch
moede noch mat wordt? Er is [a] geene door-
gronding van Zijn verstand. [a] Ps. 147:5.
29 Hij geeft den moeden kracht, en Hij
vermenigvuldigt de sterkte dien, die geene
krachten heeft.
30 De jongen zullen moede en mat wor-
den, en de jongelingen zullen gewisselijk
vallen;
31 Maar die den HEERE verwachten, zullen
de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren

met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen loopen, en niet moede worden; zij zullen wandelen, en niet mat worden.

HOOFDSTUK 41.

De Heere daagt alle afgodendienaars voor het recht, vs. 1. Hij spreekt voorts van Abraham, met welken God een verbond heeft opgericht en wien Hij heerlijke overwinningen gegeven heeft, 2; waarover de Heidenen zich ontzetten, 5; doch volhard hebben in hunne afgoderij, 6. Vriendelijke aanspraak Gods aan de vrome Israëlieten, 8; met belofte, dat Hij hen zou verlossen, 10; verdelgende hunne vijanden, 11; en zegenende de geloovigen, 17. Aanspraak Gods aan de afgodendienaars, 21. Verlossing om des Messias wil, 25.

ZWIJGT voor Mij, gij eilanden! en laat de volken de kracht vernieuwen; laat ze toetreden, laat ze dan spreken; laat ons samen ten gerichte naderen.

2 Wie heeft van den opgang dien rechtvaardige verwekt? heeft hem geroepen op zijnen voet? de Heidenen voor zijn aangezicht gegeven, en gemaakt, dat hij *over* koningen heerschte? heeft ze zijnen zwaarde gegeven als stof, zijnen boog als eenen voortgedrevenen stoppel?

3 Dat hij ze najaagde *en* doortrok *met* vrede, door een pad, *hetwelk* hij met zijne voeten niet gegaan had?

4 Wie heeft *dit* gewrocht en gedaan, roepende de geslachten van den beginne? Ik, de HEERE, [a] Die de Eerste ben, en met de Laatste ben Ik dezelfde.

[a] Jes. 43:10. 44:6. 48:12. Openb. 1:17. 22:13.

5 De eilanden zagen het, en zij vreesden; de einden der aarde beefden; zij naderden en kwamen toe:

6 De een hielp den ander, en zeide tot zijnen metgezel: Wees sterk!

7 En de werkmeester versterkte den goudsmid; die met den hamer glad maakt, dien, die op het aanbeeld slaat, zeggende van het soldeersel: Het is goed; daarna maakt hij het vast met nagelen, dat het niet wankele.

8 Maar gij, Israël, Mijn knecht! gij Jakob, [a] dien Ik verkoren heb! het zaad van Abraham, Mijnen [b] liefhebber!

[a] Deut. 7:6. 10:15. 14:2. Ps. 135:4. Jes. 43:1. 44:1. [b] 2 Kron. 20:7. Jakob. 2:23.

9 Gij, welken Ik gegrepen heb van de einden der aarde, en uit hare bijzonderste geroepen heb; en zeide tot u: Gij zijt Mijn knecht; u heb Ik uitverkoren, en heb u niet verworpen.

10 Vrees niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid.

11 Ziet, [a] zij zullen beschaamd en te schande worden, allen, die tegen u ontstoken zijn; zij zullen worden als niet, en die lieden, die met u twisten, zullen vergaan.

[a] Ex. 23:22. Jes. 60:12. Zach. 12:3.

12 Gij zult hen zoeken, maar zult hen niet vinden; de lieden, die met u kijven, zullen worden als niet, en die lieden, die met u oorlogen, als een nietig ding.

13 Want Ik, de HEERE, uw God, grijp uwe rechterhand aan, Die tot u zeg: Vrees niet, Ik help u.

14 Vrees niet, gij, wormpje Jakobs, gij, volkje Israëls! Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israëls!

15 Ziet, Ik heb u tot eene scherpe nieuwe dorschslede gesteld, die scherpe pinnen heeft; gij zult bergen dorschen en vermalen, en heuvelen zult gij stellen [a] gelijk kaf.

[a] Jes. 17:13. 29:5.

16 Gij zult ze wannen, en de wind zal ze wegnemen, en de stormwind zal ze verstrooien; maar gij zult u verheugen in den HEERE; in den Heilige Israëls zult gij u beroemen.

17 De ellendigen en nooddruftigen zoeken water, maar er is geen; hunne tong [a] versmacht van dorst; Ik, de HEERE, zal hen verhooren; Ik, de God Israëls, zal hen niet verlaten.

[a] Matt. 5:6.

18 Ik [a] zal rivieren op de hooge plaatsen openen, en fonteinen in het midden der valleien; [b] Ik zal de woestijn tot eenen waterpoel zetten, en het dorre land tot watertochten.

[a] Jes. 35:7. 44:3. [b] Ps. 107:35.

19 Ik zal in de woestijn den cederboom, den sittimboom, en den mirteboom, en den olieachtigen boom zetten; Ik zal in de wildernis stellen den denneboom, den beuk, en den busboom te gelijk;

20 Opdat zij zien, en bekennen, en overleggen, en te gelijk verstaan, dat de hand des HEEREN zulks gedaan, en dat de Heilige Israëls zulks geschapen heeft.

21 Brengt ulieder twistzaak voor, zegt de HEERE; brengt uwe vaste bewijsredenen bij, zegt de Koning van Jakob.

22 Laat hen voortbrengen en ons verkondigen de dingen, die gebeuren zullen; verkondigt de vorige dingen, welke die geweest zijn, opdat wij het ter harte nemen, en het einde daarvan weten; of doet ons de toekomende dingen hooren.

23 Verkondigt dingen, die hierna komen zullen, opdat wij weten, dat gij goden zijt;

ja, doet goed, en doet kwaad, dat wij verbaasd staan, en te zamen toezien.

24 Ziet, gijlieden zijt minder dan niet, en ulieder werk is erger dan eene adder; hij is een gruwel, die ulieden verkiest.

25 Ik verwek *eenen* van het noorden, en hij zal komen van den opgang der zon; hij zal Mijnen Naam aanroepen; en hij zal komen *over* de overheden als *over* leem, en gelijk een pottenbakker het slijk treedt.

26 Wie heeft *wat* verkondigd van den beginne aan, dat wij het weten mogen, of van te voren, dat wij zeggen mogen: Hij is rechtvaardig; maar er is niemand, die het verkondigt, ook niemand, die *wat* hooren doet, ook niemand, die ulieder woorden hoort.

27 *Ik*, de Eerste *zeg* tot Zion: Zie, zie ze *daar!* en tot Jeruzalem: Ik zal eenen blijden boodschapper geven.

28 Want Ik zag toe; maar er was niemand; zelfs onder deze; maar er was geen raadgever, dat Ik hen zou vragen, en zij Mij antwoord geven zouden.

29 Ziet, zij zijn altemaal ijdelheid; hunne werken zijn een nietig ding, hunne gegotene beelden zijn wind, en een ijdel ding.

HOOFDSTUK 42.

Profetie van de komst van den Messias, wat Zijn ambt zij en hoe Hij Zich daarin zal gedragen, vs. 1. Bijstand, welken Hem de Heere zal verleenen, 5; Die een jaloersch God is, 8; en alles te voren weet, 9. Vermaning tot dankzegging voor de ontvangene weldaden, 10; ook aan bekeerde Heidenen, 11; daar de Heere al hunne vijanden zal overweldigen, 13; Voorts profetie van de roeping der Heidenen, 16; en straf der afgodendienaars, 17. Weeklacht over de verstoktheid der Joden, zoo van het volk als van de priesters, 19; en hunnen ellendigen staat, 22; van wege hunne zonden, 24; en verhardheid, 25.

ZIET, Mijn Knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, *in Denwelken* Mijne ziel [a] een welbehagen heeft! [b] Ik heb Mijnen Geest op Hem gegeven; Hij zal het recht den Heidenen voortbrengen.

[a] Matt. 3:17. 17:5. Efez. 1:6. [b] Jes. 11:2. Joh. 3:34.

2 Hij zal niet schreeuwen, noch Zijne *stem* verheffen, noch Zijne stem op de straat hooren laten.

3 Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en de rookende vlaswiek zal Hij niet uitblusschen; met waarheid zal Hij het recht voortbrengen.

4 Hij zal niet verdonkerd worden, en Hij zal niet verbroken worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben besteld; en de eilanden zullen naar Zijne leer wachten.

5 Alzoo zegt God, de HEERE, Die de hemelen geschapen, en dezelve uitgebreid heeft, Die de aarde uitgespannen heeft, en wat daaruit voortkomt; Die den volke, *dat* daarop is, den adem geeft, en den geest dengenen, die daarop wandelen:

6 Ik, de HEERE, heb u geroepen in gerechtigheid, en Ik zal *u* bij uwe hand grijpen; en Ik zal u behoeden, en Ik zal u geven tot een Verbond des volks, tot een Licht der Heidenen;

7 Om te openen de blinde oogen, om de gebondenen uit te voeren uit de gevangenis, *en* uit het gevangenhuis, die in duisternis zitten.

8 Ik ben de HEERE; dat is Mijn Naam; en [a] Mijne eer zal Ik geen' anderen geven, noch Mijnen lof den gesnedenen beelden. [a] Jes. 48:11.

9 Ziet, de voorgaande dingen zijn gekomen, en nieuwe dingen verkondig Ik, eer dat zij uitspruiten doe Ik ulieden die hooren.

10 [a] Zingt den HEERE een nieuw lied, Zijnen lof van het einde der aarde; gij, die ter zee vaart, en al wat daarin is, gij, eilanden en hunne inwoners! [a] Ps. 33:3.

11 Laat de woestijn en hare steden *de stem* verheffen, met de dorpen, *die* Kedar bewoont; laat hen juichen, die in de rotssteenen wonen, *en* van den top der bergen af schreeuwen.

12 Laat ze den HEERE de eer geven, en Zijnen lof in de eilanden verkondigen.

13 De HEERE zal uittrekken als een held; Hij zal den ijver opwekken als een krijgsman; Hij zal juichen, ja, Hij zal een groot getier maken; Hij zal Zijne vijanden overweldigen.

14 Ik heb van ouds gezwegen; Ik heb Mij stil gehouden *en* Mij ingehouden; Ik zal uitschreeuwen, als eene, die baart; Ik zal ze verwoesten, en te zamen opslokken.

15 Ik zal bergen en heuvelen woest maken, en al hun gras zal Ik doen verdorren; en Ik zal de rivieren tot eilanden maken, en de poelen uitdrogen.

16 En Ik zal de blinden leiden door den weg, *dien* zij niet geweten hebben; Ik zal ze doen treden door de paden, *die* zij niet geweten hebben; Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken, en [a] het kromme tot recht; deze dingen zal Ik hun doen, en Ik zal hen niet verlaten. [a] Jes. 40:3, 4.

17 *Maar* die zich op gesnedene beelden verlaten, die tot de gegotene beelden zeggen: Gij zijt onze goden; [a] die zullen achterwaarts keeren *en* met schaamte beschaamd worden. [a] Ps. 97:7. Jes. 1:29. 44:11. 45:16.

18 Hoort, gij dooven! en schouwt aan,
gij blinden! om te zien.
19 Wie is er blind als Mijn knecht, en
doof, gelijk Mijn bode, *dien* Ik zende?
Wie is blind, gelijk de volmaakte, en
blind, gelijk de knecht des HEEREN?
20 Gij ziet *wel* vele dingen, maar [a] gij be-
waart ze niet; of*schoon* hij de ooren open-
doet, zoo hoort hij toch niet. [a] Rom. 2:2, enz.
21 De HEERE had lust *aan hem*, om Zijner
gerechtigheid wil; Hij maakte *hem* groot
door de wet, en Hij maakte *hem* heerlijk.
22 Maar *nu* is het een beroofd en geplun-
derd volk; zij zijn allen verstrikt in de
holen, en verstoken in de gevangenhuizen;
zij zijn tot eenen roof geworden, en er is
niemand, die ze redt; *tot* eene plundering,
en niemand zegt: Geeft *ze* weder.
23 Wie onder ulieden neemt zulks ter
ooren? *wie* merkt op en hoort, wat hierna
zijn zal?
24 Wie heeft Jakob tot eene plundering
overgegeven, en Israël den roovers? Is het
niet de HEERE, Hij, tegen Wien wij ge-
zondigd hebben? want zij wilden niet
wandelen in Zijne wegen, en zij hoorden
niet naar Zijne wet.
25 Daarom heeft Hij over hen uitgestort
de grimmigheid Zijns toorns en de macht
des oorlogs; en Hij heeft ze rondom in
vlam gezet, doch zij merken het niet; en
Hij heeft ze in brand gestoken, doch zij
nemen het niet ter harte.

HOOFDSTUK 43.

God de Heere troost Zijn volk met belofte van verlossing en bescherming, vs. 1; en vermeerdering Zijner gemeente uit de Heidenen, 5. Hij bewijst, dat de goden der Heidenen ijdel zijn, 9; maar dat Hij alleen de ware en almachtige God is, 10; Die Zijn volk verkoren heeft, niet om hunne verdiensten, maar uit genade, 21.

MAAR nu, alzoo zegt de HEERE, uw
Schepper, o Jakob! en uw Formeer-
der, o Israël! vrees niet, want Ik heb u
verlost; Ik heb u bij uwen naam geroe-
pen; gij zijt Mijne.
2 Wanneer gij zult gaan [a] door het wa-
ter, Ik zal bij u zijn, en door de rivie-
ren, zij zullen u niet overstroomen; wan-
neer gij door het vuur zult gaan, zult
gij niet verbranden, en de vlam zal u
niet aansteken. [a] Ps. 66:12.
3 Want Ik ben de HEERE, uw God, de
Heilige Israëls, uw Heiland; Ik heb Egypte,
Moorenland en Seba gegeven *tot* uw los-
geld in uwe plaats.
4 Van toen af, dat gij kostelijk zijt ge-
weest in Mijne oogen, zijt gij verheerlijkt
geweest, en Ik heb u liefgehad; daarom
heb Ik menschen in uwe plaats gegeven,
en volken in plaats van uwe ziel.
5 [a] Vrees niet, want Ik ben met u; Ik
zal uw zaad van den opgang brengen, en
Ik zal u verzamelen van den ondergang.
[a] Jes. 41:2. Jer. 30:10. 46:27.
6 Ik zal zeggen tot het noorden: Geef;
en tot het zuiden: Houd niet terug; breng
Mijne zonen van verre, en Mijne dochters
van het einde der aarde;
7 Een' ieder, die naar Mijnen naam ge-
noemd is, en dien Ik geschapen heb tot
Mijne eer, dien Ik geformeerd heb, dien
Ik ook gemaakt heb.
8 Breng voort het blinde volk, hetwelk
oogen heeft, en de dooven, die ooren hebben.
9 Laat al de Heidenen samen vergaderd
worden, en laat de volken verzameld wor-
den; wie onder hen zal dit verkondigen?
Of laat hen ons doen hooren de vorige din-
gen, laat hen hunne getuigen voortbrengen,
opdat zij gerechtvaardigd worden, en men
het hoore en zegge: Het is de waarheid.
10 Gijlieden zijt Mijne getuigen, spreekt
de HEERE, en Mijn knecht, dien Ik uit-
verkoren heb; opdat gij het weet, en Mij
gelooft, en verstaat, dat Ik Dezelve ben,
[a] *dat* vóór Mij geen God geformeerd is,
en na Mij geen zijn zal.
[a] Jes. 41:4. 41:8. 45:21. Hos. 13:4.
11 Ik, Ik ben de HEERE, en er is geen
Heiland behalve Mij.
12 Ik heb verkondigd, en Ik heb verlost,
en Ik heb *het* doen hooren, en geen vreemd
god was onder ulieden; en gij zijt Mijne
getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.
13 Ook eer de dag was, ben Ik, en er is
niemand, die uit Mijne hand redden kan;
Ik zal werken, en [a] wie zal het keeren?
[a] Jes. 14:27.
14 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser,
de Heilige Israëls: Om ulieder wil heb Ik
naar Babel gezonden, en heb hen allen
vluchtig doen nederdalen, te weten de Chal-
deën, in de schepen, op welke zij juichten.
15 Ik ben de HEERE, uw Heilige; de
Schepper van Israël, ulieder Koning.
16 Alzoo zegt de HEERE, Die in de zee
eenen weg, en in de sterke wateren een
pad maakte;
17 Die wagenen en paarden, heir en macht
voortbracht: Tezamen zijn zij nedergelegen;

zij zullen niet weder opstaan; zij zijn uitgebluscht; gelijk eene vlaswiek zijn zij uitgegaan.

18 Gedenkt der vorige *dingen* niet, en overlegt de oude dingen niet.

19 Ziet, Ik zal [a] wat nieuws maken; nu zal het uitspruiten; zult gijlieden dat niet weten? Ja, Ik zal in de woestijn eenen weg leggen, *en* rivieren in de wildernis; [a] Openb. 21:5.

20 Het gedierte des velds zal Mij eeren, de draken en de jonge struisen; want Ik zal in de woestijn wateren geven, *en* rivieren in de wildernis, om Mijn volk, Mijnen uitverkorenen drinken te geven.

21 [a] Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen Mijnen lof vertellen. [a] Luk. 1:74, 75.

22 Doch gij hebt Mij niet aangeroepen, o Jakob! als gij u tegen Mij vermoeid hebt, o Israël!

23 Mij hebt gij niet gebracht het kleine vee uwer brandofferen, en *met* uwe slachtofferen hebt gij Mij niet geëerd; Ik heb u *Mij* niet doen dienen met spijsoffer, en Ik heb u niet vermoeid met wierook.

24 Mij hebt gij geen' kalmus voor geld gekocht, en met het vette uwer slachtoffers hebt gij Mij niet gedrenkt; maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uwe zonden; gij hebt Mij vermoeid met uwe ongerechtigheden.

25 Ik, Ik ben het, Die uwe overtredingen uitdelg, [a] om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet. [a] Ezec. 36:22, enz.

26 Maakt Mij indachtig; [a] laat ons te zamen richten; vertelt gij *uwe redenen*, opdat gij moogt gerechtvaardigd worden. [a] Jes. 1:18.

27 Uw eerste vader heeft gezondigd, en uwe uitleggers hebben tegen Mij overtreden.

28 Daarom zal Ik de oversten des heiligdoms ontheiligen, en Jakob ten ban overgeven, en Israël tot beschimpingen.

HOOFDSTUK 44.

Verdere belofte van geestelijke weldaden, vs. 1. De Heere bewijst, dat Hij een waarachtig God is, 6; maar dat de afgoden ijdel en van geene waarde zijn, gelijk hunne makers, 9, en die hen aanbidden, 17; God vermaant daarom de Joden Hem alleen aan te hangen, 21; zich tot Hem bekeerende, 22. Voorts worden alle schepselen opgewekt tot lof des Heeren, 23. De Heere spreekt verder van Zijne macht en daden, 24; bevestigende Zijne beloften van hunne lichamelijke en geestelijke verlossing, 26.

MAAR hoor nu, [a] Mijn knecht Jakob, en Israël, dien Ik verkoren heb!

[a] Jes. 41:8. 43:5. Jer. 30:10. 46:27.

2 Zoo zegt de HEERE, uw Maker, en uw Formeerder van den buik af, Die u helpt: Vrees niet, o Jakob, Mijn knecht, en gij Jeschurun, dien Ik uitverkoren heb!

3 Want Ik [a] zal water gieten op de dorstigen, en stroomen op het droge; Ik zal Mijnen Geest op uw zaad gieten, en Mijnen zegen op uwe nakomelingen.

[a] Jes. 35:7. Joel 2:28. Joh. 7:38. Hand. 2:18.

4 En zij zullen uitspruiten tusschen in het gras, als de wilgen aan de waterbeken.

5 Deze zal zeggen: Ik ben des HEEREN; en die zal *zich* noemen met den naam van Jakob; en gene zal *met* zijne hand schrijven: *Ik ben* des HEEREN; en zich toenoemen met den naam van Israël.

6 Zoo zegt de HEERE, de Koning van Israël, en zijn Verlosser, de HEERE der heirscharen: [a] Ik ben de Eerste, en Ik ben de Laatste, en behalve Mij is er geen God.

[a] Jes. 41:4. 48:12. Openb. 1:8, 17. 22:13.

7 En wie zal, gelijk als Ik, roepen en het verkondigen, en het ordentlijk voor Mij stellen, sedert dat Ik een eeuwig volk gesteld heb? en laat ze de toekomstige dingen, en die komen zullen, hun verkondigen.

8 Verschrikt niet, en vreest niet; heb Ik het u van toen af niet doen hooren en verkondigd? Want gijlieden zijt Mijne getuigen: [a] is er ook een God behalve Mij? Immers is er geen *andere* rotssteen: Ik ken er geenen!

[a] Deut. 4:35, 39. 32:39. 1 Sam. 2:2. Jes. 45:21.

9 De formeerders van gesnedene beelden zijn al te zamen ijdelheid, en hunne gewenschte dingen doen geen nut; ja, zij zelven zijn hunne getuigen; zij zien niet, en zij weten niet; daarom zullen zij beschaamd worden.

10 Wie formeert eenen God, en giet een beeld, dat geen nut doet?

11 Ziet, al hunne medegenooten [a] zullen beschaamd worden; want de werkmeesters zijn uit de menschen; dat zij zich altemaal vergaderen, dat zij opstaan, zij zullen verschrikken, zij zullen te zamen beschaamd worden. [a] Ps. 97:7. Jes. 1:29. 42:17. 45:16.

12 [a] De ijzersmid *maakt* eene bijl, en werkt in den gloed, en formeert het met hamers, en werkt het met zijnen sterken arm; ook lijdt hij honger, totdat hij krachteloos wordt; hij drinkt geen water, totdat hij aamechtig wordt. [a] Jer. 10:3.

13 De timmerman trekt het richtsnoer uit; hij teekent het af met den draad; hij maakt het *effen* met de schaven, en teekent het met den passer, en maakt het naar de beeltenis eens mans, naar de schoonheid van een' mensch, dat het in het huis blijve.

14 Als hij zich cederen afhouwt, zoo

neemt hij eenen cypressenboom of eenen eik, en hij versterkt zich onder de boomen des wouds; hij plant eenen olmboom, en de regen maakt *dien* groot.

15 Dan is het voor den mensch om te verbranden, dan neemt hij daarvan, en warmt er zich bij; ook ontsteekt hij het, en bakt er brood bij; daarenboven maakt hij er eenen god van, en buigt zich *daarvoor;* hij maakt er een gesneden beeld van, en knielt er voor neder.

16 Zijne helft brandt hij in het vuur; bij *de andere* helft daarvan eet hij vleesch; hij braadt een gebraad, en hij wordt verzadigd; ook waarmt hij zichzelven, en hij zegt: Hei! ik ben warm geworden, ik heb het vuur gezien!

17 Het overige nu daarvan maakt hij tot eenen god, tot zijn gesneden beeld; hij knielt er voor neder, en buigt zich, en bidt het aan, en zegt: Red mij; want gij zijt mijn god!

18 Zij weten niet, en verstaan niet; want het heeft hunne oogen bestreken, dat zij niet zien, *en* hunne harten, dat zij niet verstaan.

19 En niemand *van hen* brengt het in zijn hart, en er is noch kennis noch verstand, dat hij zeggen zou: De helft daarvan heb ik verbrand in het vuur, ja, ook op de kolen daarvan heb ik brood gebakken; ik heb vleesch *daarbij* gebraden, en heb het gegeten; en zou ik het overblijfsel daarvan tot eenen gruwel maken? zou ik nederknielen voor hetgeen van eenen boom gekomen is?

20 Hij voedt zich met asch; het bedrogen hart heeft hem *ter zijden* afgeleid; zoodat hij zijne ziel niet redden kan, noch zeggen: Is er niet eene leugen in mijne rechterhand?

21 Gedenk aan deze dingen, o Jakob, en Israel! Want gij zijt Mijn knecht; Ik heb u geformeerd; gij zijt Mijn knecht, Israël! gij zult van Mij niet vergeten worden.

22 Ik delg uwe overtredingen uit als eenen nevel, en uwe zonden als eene wolk; keer weder tot Mij, want Ik heb u verlost.

23 Zingt met vreugde, gij hemelen! want de HEERE heeft het gedaan; juicht, gij, benedenste deelen der aarde! gij bergen! maakt een groot gedreun met vreugdegezang, gij bosschen, en alle geboomte daarin! want de HEERE heeft Jakob verlost, en Zich heerlijk gemaakt in Israël.

24 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser, en Die u geformeerd heeft van den buik af: Ik ben de HEERE, Die alles doet; [a] Die den hemel uitbreidt, Ik alleen, en [b] Die de aarde uitspant door Mijzelven;

[a] Job 9:8. Ps. 104:2. [b] Jes. 40:22. 42:5. 45:12.

25 Die de teekenen der leugendichters vernietigt, en de waarzeggers dol maakt; Die de wijzen achterwaarts doet keeren, en *Die* hunne wetenschap verdwaast;

26 Die het woord Zijns knechts bevestigt, en den raad Zijner boden volbrengt; Die tot Jeruzalem zegt: Gij zult bewoond worden; en tot de steden van Juda: Gij zult herbouwd worden, en Ik zal hare verwoeste plaatsen oprichten.

27 Die tot de diepte zegt: Verdroog, en uwe rivieren zal Ik verdrogen.

28 Die van Cores zegt: Hij is Mijn herder, en hij zal al Mijn welgevallen volbrengen; zeggende ook tot Jeruzalem: Word gebouwd; en *tot* den tempel: Word gegrond.

HOOFDSTUK 45.

Profetie, dat de koning Cyrus de stad Babel innemen en de Joden uit de gevangenis verlossen zou, vs. 1. Bestraffing der murmureerders tegen God, 9; Die almachtig is, 12. Hij belooft Cyrus Zijnen bijstand, 13. Voorzegging van de bekeering der Heidenen, 14. Bedreiging over de beeldenmakers, 16; en beeldenvereerders, 20. De Heidenen worden geroepen en genoodigd, zich tot Christus te bekeeren, 22. De Heere voorzegt, dat Hij van alle volken zou gekend en geëerd worden, 23.

ALZOO zegt de HEERE tot Zijnen gezalfde, tot Cores, wiens rechterhand Ik vat, om de volken voor zijn aangezicht neder te werpen; en Ik zal de lenden der koningen ontbinden, om voor zijn aangezicht de deuren te openen, en de poorten zullen niet gesloten worden:

2 Ik zal voor uw aangezicht gaan, en Ik zal de kromme wegen recht maken; de koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal Ik in stukken slaan.

3 En Ik zal u geven de schatten, die in de duisternissen zijn, en de verborgene rijkdommen; opdat gij moogt weten, dat Ik de HEERE ben, Die *u* bij uwen naam roept, de God van Israël;

4 Om Jakobs, Mijns knechts wil, en Israëls, Mijns uitverkorenen; ja, Ik riep u bij uwen naam; Ik noemde u toe, hoewel gij Mij niet kendet.

5 [a] Ik ben de HEERE, en niemand meer; buiten Mij is er geen God; Ik zal u gorden, hoewel gij Mij niet kent.

[a] Deut. 4:35, 39. 32:39. Jes. 44:8.

6 Opdat men wete, van den opgang der zon en van den ondergang, dat er buiten Mij niets is; Ik ben de HEERE, en niemand meer.

7 Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep [a]het kwaad; Ik, de HEERE, doe al deze dingen.

[a] Klgld. 3:38. Amos 3:6.

8 Drupt, gij hemelen! van boven af, en dat de wolken vloeien van gerechtigheid; en de aarde opene zich, en dat allerlei heil uitwasse, en gerechtigheid te zamen uitspruite; Ik, de HEERE, heb ze geschapen.

9 Wee dien, die met zijnen Formeerder twist, gelijk eene potscherf met aarden potscherven! [a] Zal ook het leem tot zijnen formeerder zeggen: Wat maakt gij? of *zal* uw werk *zeggen:* Hij heeft geene handen?

[a] Jer. 18:6. Rom. 9:20.

10 Wee dien, die tot den vader zegt: Wat genereert gij? en tot de vrouw: Wat baart gij?

11 Alzoo zegt de HEERE, de Heilige Israëls, en deszelfs Formeerder: Zij hebben Mij van toekomende dingen gevraagd; van Mijne kinderen, zoudt gij Mij van het werk Mijner handen bevel geven?

12 Ik heb de aarde gemaakt, en Ik heb den mensch daarop geschapen; Ik ben het! Mijne handen hebben de hemelen uitgebreid, en Ik heb al hun heir bevel gegeven.

13 Ik heb hem verwekt in gerechtigheid, en al zijne wegen zal Ik recht maken; hij zal Mijne stad [a]bouwen, en hij zal Mijne gevangenen loslaten, niet voor prijs, noch voor geschenk, zegt de HEERE der heirscharen.

[a] 2 Kron. 36:22. Ezra 1:1. Jes. 44:28.

14 Alzoo zegt de HEERE: De arbeid der Egyptenaren en de koophandel der Mooren en der Sabeërs, der mannen van groote lengte, zullen tot u overkomen, en zij zullen de uwe zijn; zij zullen u navolgen; in boeien zullen zij overkomen; en zij zullen zich voor u buigen; zij zullen u smeeken, *zeggende:* Gewisselijk, God is in u, en [a] er is anders geen God meer.

[a] vers 5.

15 Voorwaar, Gij zijt een God, Die Zich verborgen houdt, de God Israëls, de Heiland.

16 Zij zullen beschaamd en ook tot schande worden, zij allen; te zamen zullen zij met schande heengaan, [a]die de afgoden maken.

[a] Jes. 44:11.

17 *Maar* Israël wordt verlost door den HEERE, *met* eene eeuwige verlossing; gijlieden zult niet beschaamd noch tot schande worden, tot in alle eeuwigheden.

18 Want alzoo zegt de HEERE, [a]Die de hemelen geschapen heeft, die God, Die de aarde geformeerd, en Die ze gemaakt heeft; Hij heeft ze bevestigd; Hij heeft ze niet geschapen, dat zij ledig zijn zou, *maar* heeft ze geformeerd, opdat men daarin wonen zou: [b] Ik ben de HEERE, en niemand meer.

[a] Jes. 42:5. [b] vers 5, 14.

19 Ik heb [a]niet in het verborgene gesproken, in eene donkere plaats der aarde; Ik heb tot het zaad van Jakob niet gezegd: Zoekt Mij te vergeefs; Ik ben de HEERE, Die gerechtigheid spreekt, Die rechtmatige dingen verkondigt. [a] Deut. 30:11.

20 Verzamelt u, en komt, treedt hier toe samen, gijlieden, die van de Heidenen ontkomen zijt! [a] Zij weten niets, die hunne houten gesnedene beelden dragen, en eenen god aanbidden, *die* niet verlossen kan.

[a] Jes. 44:18, 19.

21 Verkondigt en treedt hier toe, ja, beraadslaagt samen: wie heeft dat laten hooren van ouds her? *wie* heeft dat [a] van toen af verkondigd? [b] Ben Ik het niet, de HEERE? en er is geen God meer behalve Mij, een rechtvaardig God, en een Heiland; niemand is er dan Ik. [a] Jes. 41:22, 26, 27. 43:9, 10. [b] vers 5, 14, 18.

22 Wendt u naar Mij toe; wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God, en niemand meer.

23 Ik heb gezworen bij Mijzelven; er is een woord der gerechtigheid uit Mijnen mond gegaan, en het zal niet wederkeeren: dat [a] Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong *Mij* zal zweren. [a] Rom. 4:11. Filipp. 2:10.

24 Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte; tot Hem zal men komen; maar zij zullen beschaamd worden [a] allen, die tegen Hem ontstoken zijn. [a] Jes. 41:11.

25 *Maar* in den HEERE zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen, het gansche zaad van Israël.

HOOFDSTUK 46.

Profetie van den ondergang der Babyloniërs en hunne afgoden, vs. 1. God maakt den Joden indachtig Zijne liefde en trouw jegens hen, 3; en vermaant hen, dat zij Hem niet afbeelden, 5; hun voor oogen stellende de dwaasheid der afgodendienaars, 6. De Heere bewijst uit Zijne werken, welke Hij eertijds en nog in kort aan Zijne Kerk gedaan heeft, dat Hij alleen de ware God is, 8.

BEL is gekromd; Nebo wordt nedergebogen; hunne afgoden zijn geworden

voor de dieren en voor de beesten; uwe opgeladene pakken zijn een last voor de vermoeide *beesten*.

2 Samen zijn zij nedergebogen; zij zijn gekromd; zij hebben den last niet kunnen redden; maar zijzelven zijn in de gevangenis gegaan.

3 Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het gansche overblijfsel van het huis Israëls! die *van Mij* gedragen zijt van den buik aan, *en* opgenomen van de baarmoeder af.

4 En tot den ouderdom toe zal Ik dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik *ulieden* dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal *u* opnemen, en Ik zal dragen en redden.

5 [a] Wien zoudt gijlieden Mij nabeelden, en evengelijk maken, en Mij vergelijken, dat wij elkander gelijken zouden?

[a] Jes. 40:18, 25.

6 Zij verkwisten het goud uit de beurs, en wegen het zilver met de waag; zij huren eenen goudsmid, en die maakt het tot eenen god; zij knielen neder, ook buigen zij zich *daarvoor*.

7 [a] Zij nemen hem op den schouder; zij dragen hem, en zetten hem aan zijne plaats; daar staat hij, hij wijkt van zijne stede niet; ja, roept *iemand* tot hem, zoo antwoordt hij niet; hij verlost hem niet uit zijne benauwdheid. [a] Jes. 45:20.

8 Gedenkt hieraan, en houdt u kloekelijk; brengt het weder in het hart, o, gij overtreders!

9 Gedenkt der vorige dingen van oude tijden af, dat Ik God ben, [a] en er is geen God meer, en er is niet gelijk Ik;

[a] Jes. 45:5, 14, 18, 21, 22. 48:12.

10 Die van den beginne aan verkondigt het einde, en van ouds af die dingen, die nog niet geschied zijn; Die zegt: [a] Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen. [a] Ps. 33:11. Spr. 19:21. 21:30. Hebr. 6:17.

11 Die eenen roofvogel roept van het oosten, eenen man Mijns raads uit verren lande; ja, Ik heb *het* gesproken, Ik zal het ook doen komen; Ik heb *het* geformeerd, Ik zal het ook doen.

12 Hoort naar Mij, gij, stijven van harte, gij, die verre van de gerechtigheid zijt!

13 Ik breng Mijne gerechtigheid nabij; zij zal niet verre wezen, en Mijn heil zal niet vertoeven; maar Ik zal heil geven in Zion, aan Israël Mijne heerlijkheid.

HOOFDSTUK 47.

Verdere profetie van den ondergang der Babylonische monarchie, vs. 1; van wege hunne wreedheid en onbarmhartigheid over Gods volk, 6; hunne hoovaardij, 7; en andere zonden, 9; hunne tooverijen zullen hen niet kunnen redden, 12.

DAAL af, en [a] zit in het stof, gij jonkvrouw, dochter van Babel! zit op de aarde; er is geen troon *meer*, gij, dochter der Chaldeën! want gij zult niet meer genoemd worden de teedere, noch de wellustige. [a] Jes. 26:5.

2 Neem den molen, en maal meel; ontdek uwe vlechten, ontbloot de enkelen, ontdek de schenkelen, ga door de rivieren.

3 [a] Uwe schaamte zal ontdekt worden, ook zal uwe schande gezien worden; Ik zal wraak nemen, en Ik zal *op u* niet aanvallen *als* een mensch. [a] Jes. 3:17. Nah. 3:5.

4 Onzes Verlossers naam is HEERE der heirscharen, de Heilige Israëls.

5 Zit stilzwijgende, en ga in de duisternis, gij, dochter der Chaldeën! want gij zult niet meer genoemd worden koningin der koninkrijken.

6 Ik was op Mijn volk zeer toornig; Ik ontheiligde Mijne erve, en Ik gaf hen over in uwe hand; *doch* gij beweest hun geene barmhartigheden; *ja, zelfs* over den oude maaktet gij uw juk zeer zwaar.

7 En gij zeidet: Ik zal [a] koningin zijn in eeuwigheid; tot nog toe hebt gij deze dingen niet in uw hart genomen; gij hebt aan het einde daarvan niet gedacht. [a] Openb. 18:7.

8 Nu dan, hoor dit, gij weelderige! die zoo zeker woont, die in haar hart zegt: Ik ben het, en niemand meer dan ik; ik zal geene weduwe zitten, noch de berooving van kinderen kennen.

9 Doch [a] deze beide dingen zullen u in eenen oogenblik overkomen, op eenen dag, de berooving van kinderen en weduwschap; volkomenlijk zullen zij u overkomen van wege de veelheid uwer tooverijen, van wege de menigte uwer bezweringen. [a] Jes. 51:19.

10 Want gij hebt op uwe boosheid vertrouwd; gij hebt gezegd: Niemand ziet mij; uwe wijsheid en uwe wetenschap heeft u afkeerig gemaakt; en gij hebt in uw hart gezegd: Ik ben het, en niemand meer dan ik.

11 Daarom zal er over u een kwaad komen; gij zult den dageraad daarvan niet weten; en een verderf zal er op u vallen, hetwelk gij niet zult kunnen verzoenen; want er zal snellijk eene onstuimige verwoesting over u komen, dat gij het niet weten zult.

12 Sta nu met uwe bezweringen, en met de veelheid uwer tooverijen, waarin gij gearbeid hebt van uwe jeugd af; of gij misschien voordeel kondet doen, of gij misschien u *kondet* sterken!

13 Gij zijt moede geworden in de veelheid uwer raadslagen; laat nu opstaan, die den hemel waarnemen, die in de sterren kijken, die naar de nieuwe manen voorzeggen; en laat ze u verlossen van die dingen, die over u komen zullen.

14 Ziet, zij zullen zijn als stoppelen; het vuur zal ze verbranden; zij zullen zichzelven niet kunnen rukken uit de macht der vlam; het zal geene kool zijn om *bij* te warmen, *geen* vuur om daarvoor neder te zitten.

15 Alzoo zullen zij u zijn, met dewelke gij gearbeid hebt, uwe handelaars van uwe jeugd aan; elk zal zijns weegs dwalen; niemand zal u verlossen.

HOOFDSTUK 48.

De Heere klaagt over der Joden huichelarij, vs. 1; hardnekkigheid, 3; en verachting Zijner voorzeggingen, 5. Hij verschoont hen nogtans, om Zijns Naams wil, 9; opdat zij Hem recht leeren kennen, 12. Hij belooft Cores Zijnen zegen, 14; en vermaant de Joden, Zijne geboden te onderhouden, met belofte van Zijnen zegen, 19, en gelukkige verlossing uit Babel, 20. Toestand der goddeloozen, 22.

HOOR dit, gij, huis van Jakob, die genoemd wordt met den naam van Israël, en uit de wateren van Juda voortgekomen zijt! die zweert bij den Naam des HEEREN, en vermeldt den God Israëls, *maar* niet in waarheid noch in gerechtigheid.

2 Ja, van de heilige stad worden zij genoemd, en zij steunen op den God Israëls; HEERE der heirscharen is Zijn naam.

3 De vorige dingen heb Ik verkondigd van toen af, en uit Mijnen mond zijn zij voortgekomen, en Ik heb ze doen hooren; Ik heb ze snellijk gedaan, en zij zijn gekomen;

4 Omdat Ik wist, dat gij hard zijt, en uw nek eene ijzeren zenuw is, en uw voorhoofd koper;

5 Daarom heb Ik het u van toen af verkondigd; eer dan het kwam, heb Ik het u doen hooren; opdat gij niet misschien zoudt zeggen: Mijn afgod heeft die dingen gedaan, of mijn gesneden beeld, of mijn gegoten beeld heeft ze bevolen.

6 Gij hebt *het* gehoord, aanmerkt dat alles; zult gijlieden het ook niet verkondigen? van nu af doe Ik u nieuwe dingen hooren, en verborgene dingen, en die gij niet geweten hebt.

7 Nu zijn zij geschapen, en niet van toen af, en voor *dezen* dag hebt gij ze ook niet gehoord; opdat gij niet misschien zeggen zoudt: Ziet, ik heb ze geweten.

8 Ook hebt gij ze niet gehoord, ook hebt gij ze niet geweten, ook van toen af is uw oor niet geopend geweest; want Ik heb geweten, dat gij gansch trouwelooslijk handelen zoudt, en dat gij van den buik af een overtreder genoemd zijt.

9 Om Mijns Naams wil zal Ik Mijnen toorn langer uitstellen, en [a] om Mijns roems *wil* zal Ik, u ten goede, *Mij* bedwingen, opdat Ik u niet afhouwe. [a] Jes. 43:21, 25.

10 Ziet, Ik heb u gelouterd, doch niet als zilver; Ik heb u gekeurd in den smeltkroes der ellende.

11 Om Mijnentwil, om Mijnentwil zal Ik het doen; want hoe zou Hij ontheiligd worden? en [a] Ik zal Mijne eer aan geenen ander geven. [a] Jes. 42:8.

12 Hoor naar Mij, o Jakob! en gij Israël, Mijn geroepene! Ik ben dezelfde; [a] Ik ben de Eerste, ook ben Ik de Laatste.

[a] Jes. 41:4. 44:6. Openb. 1:17. 22:13.

13 Ook heeft Mijne hand de aarde gegrond, en Mijne rechterhand heeft de hemelen met de palm afgemeten; wanneer Ik ze roep, staan zij daar te zamen.

14 Vergadert u gij allen, en hoort; wie onder hen [a] heeft deze dingen verkondigd? De HEERE heeft hem lief; Hij zal Zijn welbehagen tegen Babel doen, en zijn arm zal *tegen* de Chaldeën zijn. [a] Jes. 41:22, 23.

15 Ik, Ik heb *het* gesproken, ook heb Ik hem geroepen; Ik zal hem doen komen, en hij zal voorspoedig zijn *op* zijnen weg.

16 Nadert gijlieden tot Mij, hoort dit: Ik heb van den beginne niet in het verborgene gesproken; *maar* van dien tijd af, dat het geschied is, ben Ik daar; en nu, de Heere HEERE, en Zijn Geest heeft Mij gezonden.

17 Alzoo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige Israëls: Ik ben de HEERE, uw God, Die u leert wat nut is, Die u leidt op den weg, *dien* gij gaan moet.

18 [a] Och, dat gij naar Mijne geboden geluisterd hadt! zoo zou uw vrede geweest zijn als eene rivier, en uwe gerechtigheid als de golven der zee. [a] Deut. 32:29. Ps. 81:14.

19 Ook zou uw zaad geweest zijn als het zand, en die uit uwe ingewanden voortkomen als deszelfs steentjes; wiens naam niet zou worden afgehouden noch verdelgd van voor Mijn aangezicht.

20 [a] Gaat uit van Babel; vliedt van de Chaldeën; verkondigt met de stemme des gejuichs; doet zulks hooren; brengt het uit tot aan het einde der aarde; zegt: De HEERE heeft Zijnen knecht Jakob verlost!

[a] Jes. 52:11. Jer. 50:8. 51:6,45. Openb. 18:4.

21 En: Zij hadden geenen dorst, *toen* Hij hen leidde door de woeste plaatsen; Hij deed hun water uit den rotssteen vlieten; als Hij den rotssteen kliefde, zoo vloeiden de wateren daarhenen.

22 *Maar* de [a] goddeloozen hebben geen' vrede, zegt de HEERE.

[a] Jes. 57:21.

HOOFDSTUK 49.

Christus verkondigt allen volken Zijn beroep, vs. 1. Hij klaagt over de ongeloovigheid der Joden, 4; spreekt over de roeping der Heidenen, 6; en troost de gevangenen en bedrukten, 9; belovende al wat hinderlijk is, om tot Hem te komen, weg te nemen, 11. Hij troost de mismoedige Joden, 14; met belofte van hun geestelijk zaad te zullen vermeerderen, 18; dat de koningen hunne voedsterheeren zouden zijn, 23; en dat Hij hen uit de hand, zoo der lichamelijke als geestelijke vijanden, zou verlossen, 24.

HOORT naar Mij, gij eilanden! en luistert toe, gij, volken van verre! De HEERE heeft Mij geroepen van den buik af, van Mijner moeders ingewand af heeft Hij Mijnen Naam gemeld.

2 En Hij heeft Mijnen mond gemaakt als een scherp zwaard, onder de schaduw Zijner hand heeft Hij Mij bedekt; en Hij heeft Mij tot eenen zuiveren pijl gesteld; in Zijnen pijlkoker heeft Hij Mij verborgen.

3 En Hij heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Knecht; Israël, door Welken Ik verheerlijkt zal worden.

4 Doch Ik zeide: Ik heb te vergeefs gearbeid; Ik heb Mijne kracht onnuttelijk en ijdellijk toegebracht; gewisselijk, Mijn recht is bij den HEERE, en Mijn werkloon is bij mijnen God.

5 En nu zegt de HEERE, Die Mij Zich van *moeders* buik af tot eenen Knecht geformeerd heeft, dat Ik Jakob tot Hem wederbrengen zou; maar Israël zal zich niet verzamelen laten; nogtans zal Ik verheerlijkt worden in de oogen des HEEREN, en Mijn God zal Mijne Sterkte zijn.

6 Verder zeide Hij: Het is te gering, dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen van Jakob, en om weder te brengen de bewaarden in Israël; Ik heb u ook gegeven tot een Licht der Heidenen, om Mijn Heil te zijn tot aan het einde der aarde.

7 Alzoo zegt de HEERE, de Verlosser van Israël, zijn Heilige, tot de verachte ziel, tot Dien, aan Welken het volk eenen gruwel heeft, tot den Knecht dergenen, die heerschen: Koningen zullen het zien en opstaan, *ook* vorsten, en zij zullen zich *voor U* buigen; om des HEEREN wil, Die getrouw is, om den Heilige Israëls, Die U verkoren heeft.

8 Alzoo zegt de HEERE: [a] In den tijd des welbehagens heb Ik U verhoord, en ten dage des heils heb Ik U geholpen; en Ik zal U bewaren, en Ik zal u geven tot een verbond des volks, om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven;

[a] 2 Kor. 6:2.

9 Om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit; tot hen, die in duisternis zijn: Komt te voorschijn; zij zullen op de wegen weiden, en op alle hooge plaatsen zal hunne weide wezen.

10 Zij zullen niet [a] hongeren, noch dorsten, en de hitte en de zon zal hen niet steken; want hun Ontfermer zal ze leiden, en Hij zal hen aan de springaders der wateren zachtjes leiden.

[a] Openb. 7:16.

11 En Ik zal al Mijne bergen tot eenen weg maken, en Mijne banen zullen verhoogd zijn.

12 Ziet, dezen zullen van verre komen; en ziet, die van het noorden en van het westen, en genen uit het land van Sinim.

13 Juicht, gij hemelen! en verheug u, gij aarde! en gij bergen! maakt gedreun met gejuich; want de HEERE heeft Zijn volk vertroost, en Hij zal Zich over Zijne ellendigen ontfermen.

14 Doch Zion zegt: De HEERE heeft mij verlaten, en de Heere heeft mij vergeten.

15 Kan ook eene vrouw haren zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over den zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zoo zal Ik toch u niet vergeten!

16 Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uwe muren zijn steeds voor Mij.

17 Uwe zonen zullen zich haasten; *maar* uwe verstoorders en uwe verwoesters zullen van u uitgaan.

18 [a] Hef uwe oogen op rondom, en zie, alle deze vergaderen zich, zij komen tot u; *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de HEERE, zekerlijk, gij zult u met alle deze als met een sieraad bekleeden, en gij zult ze *u* aanbinden, gelijk eene bruid.

[a] Jes. 60:4.

19 Want *in* uwe woeste en uwe eenzame plaatsen, en uw verstoord land, gewisselijk, nu zult gij benauwd worden van inwoners;

en die u verslonden, zullen zich verre van
u maken.
20 Nog zullen de kinderen, waarvan gij
beroofd waart, zeggen voor uwe ooren: De
plaats is mij te nauw; wijk van mij, dat ik
wonen moge.
21 En gij zult zeggen in uw hart: Wie
heeft mij deze gegenereerd, aangezien ik
van kinderen beroofd en eenzaam was? Ik
was in de gevangenis gegaan, en weggewe-
ken; wie heeft mij dan deze opgevoed?
Ziet, ik was alleen overig gelaten, waar
waren deze?
22 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik
zal Mijne hand opheffen tot de Heidenen,
en tot de volken zal Ik Mijne banier opste-
ken; dan zullen zij uwe zonen in de armen
brengen, en uwe dochters zullen op den
schouder gedragen worden.
23 En koningen zullen uwe voedsterhee-
ren zijn, hunne vorstinnen uwe zoogvrou-
wen; zij zullen zich voor u buigen met het
aangezicht ter aarde, en zij zullen het stof
uwer voeten lekken; en gij zult weten, dat
Ik de HEERE ben, dat zij niet beschaamd
zullen worden, die Mij verwachten.
24 [a] Zou ook eenen machtige de vang
ontnomen worden? of zouden de gevan-
genen eens rechtvaardigen ontkomen?
[a] Matt. 12:29.
25 Doch alzoo zegt de HEERE: Ja, de ge-
vangenen des machtigen zullen *hem* ont-
nomen worden, en de vang des tirans zal
ontkomen; want met uwe twisters zal Ik
twisten, en uwe kinderen zal Ik verlossen.
26 En Ik zal uwe verdrukkers spijzen met
hun eigen vleesch, en [a] van hun eigen bloed
zullen zij dronken worden, als van zoeten
wijn; en alle vleesch zal gewaar worden,
dat Ik, de HEERE, uw Heiland ben, en uw
Verlosser, de Machtige Jakobs. [a] Openb. 16:6.

HOOFDSTUK 50.

De Heere betuigt, dat niet Hij, maar hunne zonden de oorzaak zijn van de verwerping der Joden, vs. 1; met vermelding van Zijne macht, 2. Christus verhaalt, hoe getrouw Hij Zijn ambt heeft bediend, 4; zelfs onder versmading en smarten, 6; door de hulp van Zijnen hemelschen Vader, 7. Hij vermaant de geloovige Joden op den Heere te vertrowen, 10, en dreigt de goddeloozen met de helsche smarten, 11.

ALZOO zegt de HEERE: Waar is de
scheidbrief van ulieder moeder, waar-
mede Ik haar weggezonden heb? of wie is
er van Mijne schuldeischers, aan wien Ik u
verkocht heb? Ziet, om uwe ongerechtig-
heden zijt gij verkocht, en om uwe over-
tredingen is uwe moeder weggezonden.
2 Waarom kwam Ik, en er was niemand?
waarom riep Ik, en niemand antwoordde?
[a] Is Mijne hand dus gansch kort geworden,
dat zij niet verlossen kan? of is er in Mij
geene kracht om uit te redden? Ziet, door
Mijne schelding maak Ik de zee droog; Ik
stel de rivieren *tot* eene woestijn, dat haar
visch stinkt, omdat er geen water is, en
sterft van dorst. [a] Num. 11:23. Jes. 59:1.
3 Ik bekleed den hemel met zwartheid,
en stel eenen zak *tot* zijn deksel.
4 De Heere HEERE heeft Mij eene tong der
geleerden gegeven, opdat Ik wete met den
moede een woord ter rechter tijd te spreken;
Hij wekt allen morgen; Hij wekt mij het
oor, dat ik hoore, gelijk die geleerd worden.
5 De Heere HEERE heeft Mij het oor ge-
opend, en [a] Ik ben niet wederspannig; Ik
wijk niet achterwaarts.
[a] Joh. 14:31. Filipp. 2:8. Hebr. 10:5, enz.
6 Ik geef Mijnen rug dengenen, die *mij*
slaan, en mijne wangen dengenen, die *mij*
het haar uitplukken; Mijn aangezicht ver-
berg ik niet voor smaadheden en speeksel.
7 Want de Heere HEERE helpt Mij;
daarom word ik niet te schande; daarom
heb ik Mijn aangezicht gesteld als eenen
keisteen; want Ik weet, dat Ik niet zal
beschaamd worden.
8 Hij is nabij, [a] Die Mij rechtvaardigt;
wie zal met Mij twisten? laat ons te zamen
staan: wie heeft eene rechtzaak tegen Mij?
hij kome herwaarts tot Mij. [a] Rom. 8:32, 33.
9 Ziet, de Heere HEERE helpt Mij; wie is
het, *die* Mij zal verdoemen? Ziet, zij zullen
altemaal als een kleed verouden; de motte
zal hen eten.
10 Wie is er onder ulieden, die den HEERE
vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort?
als hij in de duisternissen wandelt, en geen
licht heeft, dat hij betrouwe op den Naam
des HEEREN, en steune op zijnen God.
11 Ziet, gij allen, die een vuur aansteekt,
die u met spranken omgordt! wandelt in
de vlam van uw vuur, en in de spranken,
die gij ontstoken hebt. Dat geschiedt u van
Mijne hand; in smart zult gijlieden liggen.

HOOFDSTUK 51.

De Heere troost Zijn volk en vermaant het tot geloof en geduld, vs. 1; belovende hen te verlossen, 4; en dat haastelijk, 5; Zijn heil zal bestendig zijn, 6; in tegenoverstelling van der menschen vergankelijkheid, 8. Een gebed der in benauwdheid gebrachte Godzaligen om hulp en verlossing, 9; welke hun de Heere belooft, 11; bestraffende te gelijk de zwakheid van hun geloof, 12. Beschrijving van de macht des Heeren, 15; om hen te helpen, 16; van hen nemende den bitteren drinkbeker, 17, 22; en dien gevende hunnen vijanden, 23.

HOORT naar Mij, gij, die de gerechtig-
heid najaagt, gij, die den HEERE zoekt!

aanschouwt den rotssteen, *waaruit* gijlieden gehouwen zijt, en de holligheid des bornputs, *waaruit* gij gegraven zijt.

2 Aanschouwt Abraham, ulieder vader, en Sara, *die* ulieden gebaard heeft; want Ik riep hem, toen hij *nog* alleen was, en Ik zegende hem, en Ik vermenigvuldigde hem.

3 Want de HEERE zal Zion troosten; Hij zal troosten al hare woeste plaatsen, en Hij zal hare woestijn maken als Eden, en hare wildernis als den hof des HEEREN; vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden, dankzegging en eene stem des gezangs.

4 Luistert naar Mij, Mijn volk! en Mijne lieden, neigt naar Mij het oor! want eene wet zal van Mij uitgaan, en Ik zal Mijn recht doen rusten tot een licht der volken.

5 Mijne gerechtigheid is nabij; Mijn heil trekt uit, en Mijne armen zullen de volken richten; op Mij zullen de eilanden wachten, en op Mijnen arm zullen zij hopen.

6 Heft ulieder oogen op naar den hemel, en aanschouwt de aarde beneden; want de hemel zal als een rook verdwijnen, en de aarde zal als een kleed verouden, en hare inwoners zullen van gelijken sterven; maar Mijn heil zal in eeuwigheid zijn; Mijne gerechtigheid zal niet verbroken worden.

7 Hoort naar Mij, gijlieden, die de gerechtigheid kent, gij volk, [a] in welks hart Mijne wet is! [b] vreest niet de smaadheid van den mensch, en voor hunne smaadredenen ontzet u niet. *a* Ps. 37:31. *b* Ps. 118:6. ond. vers 12.

8 Want [a] de mot zal ze opeten als een kleed, en het schietwormpje zal ze opeten als wol; maar Mijne gerechtigheid zal in eeuwigheid zijn, en Mijn heil van geslacht tot geslachten. *a* Jes. 50:9.

9 Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, Gij, arm des HEEREN! ontwaak als in de verledene dagen, *als in* de geslachten van ouds; zijt Gij het niet, Die Rahab uitgehouwen hebt, Die den zeedraak verwond hebt?

10 Zijt Gij het niet, Die de zee, de wateren des grooten afgronds, droog gemaakt hebt? [a] Die de diepten der zee gemaakt hebt tot eenen weg, opdat de verlosten daardoor gingen? *a* Jes. 43:16.

11 Alzoo zullen de vrijgekochten des HEEREN wederkeeren, en met gejuich tot Zion komen; en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vreugde en blijdschap zullen zij aangrijpen; treuring en zuchting zullen wegvlieden.

12 Ik, Ik ben het, Die u troost; wie zijt gij, dat gij u vreest voor [a] den mensch, die sterven zal? en voor eens menschen kind, *dat* hooi worden zal? *a* Ps. 118:6. bov. vers 7.

13 En vergeet den HEERE, Die u gemaakt heeft, [a] Die de hemelen heeft uitgebreid, en de aarde gegrond heeft? en vreest geduriglijk den ganschen dag, van wege de grimmigheid des benauwers, wanneer hij zich bereidt om te verderven? waar is dan de grimmigheid des benauwers?

a Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 40:22. 42:5. 44:20.

14 De omzwevende gevangene zal haastelijk los gelaten worden; en hij zal in den kuil niet sterven, en zijn brood zal *hem* niet ontbreken.

15 Want Ik ben de HEERE, uw God, Die de zee klieft, dat hare golven bruisen; HEERE der heirscharen is Zijn naam.

16 En Ik leg Mijne woorden in uwen mond, en bedek u onder de schaduw Mijner hand; om den hemel te planten, en om de aarde te gronden, en om te zeggen tot Zion: Gij zijt Mijn volk.

17 [a] Waak op, waak op, sta op, Jeruzalem! gij, die gedronken hebt van de hand des HEEREN den beker Zijner grimmigheid; den droesem van den beker der zwijmeling hebt gij gedronken, *ja*, uitgezogen. *a* Jes. 52:1.

18 Er is niemand van al de kinderen, *die* zij gebaard heeft, die haar zachtjes leidt; en niemand van al de kinderen, *die* zij opgevoed heeft, die haar bij de hand grijpt.

19 [a] Deze twee dingen zijn u wedervaren, wie heeft medelijden met u? er is verwoesting, en verbreking, en honger, en zwaard; *door* wien zal Ik u troosten? *a* Jes. 47:9.

20 [a] Uwe kinderen zijn in bezwijming gevallen; zij liggen vooraan op alle straten, gelijk een wilde os in het net; zij zijn vol van de grimmigheid des HEEREN, van de schelding uws Gods. *a* Klgld. 2:11, 12.

21 Daarom hoort nu dit, gij bedrukten! en gij dronkenen, maar niet van wijn!

22 Alzoo zegt uw Heere, de HEERE en uw God, *Die* Zijns volks zaak twisten zal; Zie, Ik neem den beker der zwijmeling van uwe hand, den droesem van den beker Mijner grimmigheid; gij zult dien voortaan niet meer drinken.

23 Maar Ik zal hem dien, die u bedroefd hebben, in de hand zetten, die tot uwe ziel zeiden: Buig u neder, dat wij over *u* gaan; en gij legdet uwen rug neder als

aarde, en als eene straat dengenen, die daarover gaan.

HOOFDSTUK 52.

De profeet spreekt in dit hoofdstuk van de verlossing van het Joodsche volk uit de Babylonische gevangenis, welke een voorbeeld is van de geestelijke verlossing der Kerk door Christus, vs. 1. Liefelijkheid van de prediking van het h. Evangelie, 7. Belofte, dat de Heere Zijn volk zal beschermen, 10. Eindelijk wordt hier aangewezen, dat Christus zal verhoogd worden, 13; nadat Hij Zich ten uiterste vernederd zal hebben, 14. Profetie van de roeping der Heidenen, 15.

WAAK op, waak op, trek uwe sterkte aan, o Zion! trek uwe sierlijke kleederen aan, o Jeruzalem, gij, heilige stad! want in u zal voortaan geen onbesnedene noch onreine meer komen.

2 Schud u uit het stof, maak u op, zit neder, o Jeruzalem! maak u los *van* de banden van uwen hals, gij, gevangene dochter van Zion!

3 Want zoo zegt de HEERE: Gijlieden zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld gelost worden.

4 Want zoo zegt de Heere HEERE: In vorige tijden [a] trok Mijn volk af in Egypte, om als vreemdeling aldaar te verkeeren; en Assur heeft hetzelve om niet onderdrukt. [a] Gen. 46:6.

5 En nu, wat heb Ik hier *te doen?* spreekt de HEERE, dewijl Mijn volk om niet weggenomen is, *en* degenen, die over hetzelve heerschen, *het* doen huilen, spreekt de HEERE, en Mijn Naam geduriglijk den ganschen dag [a] gelasterd wordt;

[a] Ezec. 36:20, 23. Rom. 2:24.

6 Daarom *zal* Mijn volk, daarom zal het Mijnen Naam in dien dag kennen, dat Ik het Zelf ben, Die spreekt: Zie, *hier* ben Ik.

7 [a] Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschapt, die den vrede doet hooren; desgenen, die goede boodschap brengt van het goede, die heil doet hooren; desgenen, die tot Zion zegt: Uw God is Koning! [a] Nah. 1:15. Rom. 10:15.

8 Er is eene stem uwer wachters; zij verheffen de stem, zij juichen te zamen; want zij zullen oog aan oog zien, als de HEERE Zion wederbrengen zal.

9 Maakt een geschal; juicht te zamen, gij, woeste plaatsen van Jeruzalem! want de HEERE heeft Zijn volk getroost; Hij heeft Jeruzalem verlost.

10 De HEERE heeft Zijnen heiligen arm ontbloot voor de oogen aller Heidenen; [a] en al de einden der aarde zullen zien het heil onzes Gods. [a] Ps. 98:2. Luk. 3:6.

11 Vertrekt, vertrekt, gaat uit van daar, [a] raakt het onreine niet aan; gaat uit het midden van hen, reinigt u, gij, die de vaten des HEEREN draagt! [a] 2 Kor. 6:17. Openb. 18:4.

12 Want gijlieden zult niet met haast uitgaan, noch met der vlucht henengaan; want de HEERE zal voor ulieder aangezicht henentrekken, en de God van Israël zal uw achtertocht wezen.

13 Ziet, Mijn Knecht zal verstandelijk handelen; Hij zal verhoogd en verheven, ja, zeer hoog worden.

14 Gelijk als velen zich over u ontzet hebben, alzoo [a] verdorven was Zijn gelaat, meer dan van iemand, en Zijne gedaante, meer dan van *andere* menschenkinderen; [a] Jes. 53:3.

15 Alzoo zal Hij vele Heidenen besprengen, *ja*, de koningen zullen hunnen mond over Hem toehouden; want denwelken het [a] niet verkondigd was, die zullen het zien, en welke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan. [a] Rom. 15:21.

HOOFDSTUK 53.

Eerst wordt in dit hoofdstuk gesproken van de ongeloovigheid der Joden, ten tijde der verschijning van Christus in het vleesch, vs. 1. Daarna van de vernedering, het lijden en sterven van Christus, als ook van Zijne verhooging en heerlijkheid, en van de vruchten, die de Kerk daarvan ontvangt en geniet.

WIE [a] heeft onze prediking geloofd? en aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard? [a] Joh. 12:38. Rom. 10:16.

2 Want Hij is als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten, en als een wortel uit eene dorre aarde; Hij had geene gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zoo was er geene gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben.

3 Hij was [a] veracht, en de onwaardigste onder de menschen, een man van smarten, en verzocht in krankheid; en *een iegelijk* was als verbergende het aangezicht voor Hem; Hij was veracht, en wij hebben Hem niet geacht. [a] Ps. 22:7, 8. Jes. 49:7. 52:14. Mark. 9:12.

4 Waarlijk, [a] Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; doch wij achtten Hem, dat hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. [a] Matt. 8:17.

5 Maar [a] Hij is om onze overtredingen verwond; om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf, die ons den vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijne striemen [b] is ons genezing geworden.

[a] Rom. 4:25. 1 Kor. 15:3. [b] 1 Petr. 2:24.

6 Wij dwaalden allen als schapen; wij keerden ons een iegelijk naar zijnen weg;

doch de HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanloopen.
7 *Als* dezelve geëischt werd, toen werd Hij
verdrukt; doch [a] Hij deed Zijnen mond niet open; als [b] een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzoo deed Hij Zijnen mond niet open.

a Matt. 26:63. 27:12, 14. Mark. 14:61. 15:5. b Hand. 8:32.

8 Hij is uit den angst en uit het gericht weggenomen; en wie zal Zijnen leeftijd uitspreken? want Hij is afgesneden uit het land der levenden; om de overtreding Mijns volks is de plage op Hem geweest.
9 En men heeft Zijn graf bij de goddeloozen gesteld, en Hij is bij de rijken in Zijnen dood geweest; omdat Hij geen onrecht gedaan heeft, [a] noch bedrog in Zijnen mond geweest is. a 1 Petr. 2:22. 1 Joh. 3:5.
10 Doch het behaagde den HEERE Hem te verbrijzelen; Hij heeft *Hem* krank gemaakt; als Zijne ziel Zich *tot* een schuldoffer gesteld zal hebben, zoo zal Hij zaad zien; Hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des HEEREN zal door Zijne hand gelukkiglijk voortgaan.
11 Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, *en* verzadigd worden; door Zijne kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken; want Hij zal hunne ongerechtigheden dragen.
12 Daarom zal Ik Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een' roof deelen; omdat Hij Zijne ziel uitgestort heeft in den dood, [a] en met de overtreders is gesteld geweest, en Hij veler zonden gedragen heeft, en [b] voor de overtreders gebeden heeft. a Mark. 15:28. Luk. 22:37. b Luk. 23:34.

HOOFDSTUK 54.

Weldaden, die de Heere aan de Kerk van het Nieuwe Testament zou bewijzen met voorzegging, dat Hij haar grootelijks zou vermeerderen, vs. 1; haar als Zijne beminde huisvrouw met eeuwige genade omhelzen en heerlijk met de gaven des H. G. versieren, 11; en haar beschutten tegen hare vijanden, 14. Het is God, Die alles regeert, 16; ten beste der Zijnen, 17.

ZING [a] vroolijk, gij onvruchtbare, *die* niet gebaard hebt! maak geschal met vroolijk gezang, en juich, *die* geen' barensnood gehad hebt! want de kinderen der eenzame zijn meer, dan de kinderen der getrouwde, zegt de HEERE. a Gal. 4:27.
2 Maak de plaats uwer tent wijd, en dat men de gordijnen uwer woningen uitbreide; verhinder het niet; maak uwe koorden lang, en steek uwe pinnen vast in.
3 Want gij zult uitbreken ter rechter- en ter linkerhand; en uw zaad zal de Heidenen erven, en zij zullen de verwoeste steden doen bewonen.
4 Vrees niet, want gij zult niet beschaamd worden, en word niet schaamrood, want gij zult niet te schande worden; maar gij zult de schaamte uwer jonkheid vergeten, en den smaad uws weduwschaps zult gij niet meer gedenken.
5 Want uw Maker is uw Man, HEERE der heirscharen is Zijn naam; en de Heilige Israëls is uw Verlosser; Hij zal de God des ganschen aardbodems genaamd worden.
6 Want de HEERE heeft u geroepen, als eene verlatene vrouw en bedroefde van geest; nogtans zijt gij de huisvrouw der jeugd, hoewel gij versmaad zijt geweest, zegt uw God.
7 Voor een' kleinen oogenblik heb Ik u verlaten; maar met groote ontfermingen zal Ik u vergaderen.
8 In eenen kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een oogenblik verborgen; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser.
9 Want dat zal Mij zijn *als* de wateren van Noach, toen Ik [a] zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; alzoo heb Ik gezworen, dat Ik niet *meer* op u toornen, noch u schelden zal. a Gen. 9:11.
10 Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen; maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer.
11 Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste! zie, Ik zal uwe steenen gansch sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten.
12 En uwe glasvensters zal Ik kristallijnen maken, en uwe poorten van robijnsteenen, en uwe gansche landpale van aangename steenen.
13 En [a] al uwe kinderen zullen van den HEERE geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn. a Joh. 6:45.
14 Gij zult door gerechtigheid bevestigd worden; wees verre van verdrukking; want gij zult niet vreezen; en *verre* van verschrikking; want zij zal tot u niet naken.
15 Ziet, zij zullen zich zekerlijk vergaderen, *doch* niet uit Mij; wie zich tegen u vergaderen zal, die zal om uwentwil vallen.

16 Zie, Ik heb den smid geschapen, die
de kolen in het vuur opblaast, en die het
instrument voortbrengt tot zijn werk; ook
heb Ik den verderver geschapen, om te
vernielen.
17 Alle instrument, dat tegen u bereid
wordt, zal niet gelukken, en alle tong, *die*
in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen;
dit is de erve der knechten des
HEEREN, en hunne gerechtigheid is uit
Mij, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 55.

Christus noodigt alle verslagenen van hart tot de genieting Zijner weldaden, vs. 1. God de Vader betuigt, waartoe Hij Christus gezonden heeft, 4; namelijk om de Heidenen te roepen, 5. Wat de roeping van alle bekeerden is, 6; aan welke God belooft Zijne genade en zegen rijkelijk te geven, 10; tot verheuging van alle schepselen, 12.

O [a] ALLE gij dorstigen! komt tot de wateren,
en gij, die geen geld hebt, komt,
koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld,
en zonder prijs, wijn en melk! [a] Joh. 7:37, 38.
2 Waarom weegt gijlieden geld uit voor
hetgeen geen brood is, en uwen arbeid voor
hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtelijk
naar Mij, en eet het goede, en
laat uwe ziel in vettigheid zich verlustigen.
3 Neigt uw oor, en komt tot Mij, hoort,
en uwe ziel zal leven; want Ik zal met
u een eeuwig verbond maken, *en* [a] *u geven*
de gewisse weldadigheden van David.
[a] Hand. 13:34.
4 Ziet, Ik heb hem *tot* een' getuige der
volken gegeven, eenen vorst en gebieder
der volken.
5 Ziet, gij zult een volk roepen, dat gij
niet kendet, en het volk, dat u niet kende,
zal tot u loopen, om des HEEREN uws Gods
wil, en om des Heiligen Israëls wil; want
Hij heeft u verheerlijkt.
6 Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vinden
is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is.
7 De goddelooze verlate zijnen weg, en
de ongerechtige man zijne gedachten; en
hij bekeere zich tot den HEERE, zoo zal
Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen
God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk.
8 Want Mijne gedachten zijn niet ulieder
gedachten, en uwe wegen zijn niet Mijne
wegen, spreekt de HEERE.
9 Want *gelijk* de hemelen hooger zijn dan
de aarde, alzoo zijn Mijne wegen hooger
dan uwe wegen, en Mijne gedachten dan
ulieder gedachten.
10 Want gelijk de regen en de sneeuw
van den hemel nederdaalt, en derwaarts
niet wederkeert; maar doorvochtigt de
aarde, en maakt, dat zij voortbrenge en
uitspruite, en zaad geve den zaaier, en
brood den eter;
11 Alzoo zal Mijn woord, dat uit Mijnen
mond uitgaat, *ook* zijn; het zal niet ledig
tot Mij wederkeeren; maar het zal doen
hetgeen Mij behaagt, en het zal voorspoedig
zijn *in* hetgeen, waartoe Ik het zende.
12 Want in blijdschap zult gijlieden uittrekken,
en met vrede voortgeleid worden;
de bergen en heuvelen zullen geschal maken
met vroolijk gezang voor uw aangezicht,
en [a] alle boomen des velds zullen de handen
samenklappen. [a] 1 Kron. 16:33.
13 Voor eenen doorn zal een denneboom
opgaan; voor eenen distel zal een mirteboom
opgaan; en het zal den HEERE wezen tot
eenen naam, tot een eeuwig teeken, *dat*
niet uitgeroeid zal worden.

HOOFDSTUK 56.

De Heere vermaant een ieder tot Godzaligheid, vs. 1; beloven-de den bekeerden Heidenen, dat ook hun Godsdienst Hem aangenaam zou wezen, 3. De Heere roept de tirannen, dat zij komen zouden, om de blinde en geveinsde wachters, die Hij stomme honden noemt, te verdelgen, 9.

ALZOO zegt de HEERE: Bewaart het
recht, en doet gerechtigheid; want
Mijn heil is nabij om te komen, en Mijne
gerechtigheid om geopenbaard te worden.
2 Welgelukzalig is de mensch, *die* zulks
doet, en des menschen kind, *dat* daaraan
vasthoudt; die den sabbat houdt, zoodat
hij dien niet ontheiligt, en die zijne hand
bewaart van eenig kwaad te doen.
3 En de vreemde, die zich tot den HEERE
gevoegd heeft, spreke niet, zeggende: De
HEERE heeft mij gansch en al van Zijn
volk gescheiden; en de gesnedene zegge
niet: Ziet, ik ben een dorre boom.
4 Want alzoo zegt de HEERE van de
gesnedenen, die Mijne sabbatten houden,
en verkiezen hetgeen, waartoe Ik lust heb,
en vasthouden aan Mijn verbond:
5 Ik zal hen ook in Mijn huis en binnen
Mijne muren eene plaats en eenen naam
geven, beter dan der zonen en dan der
dochteren; eenen eeuwigen naam zal Ik
een' ieder van hen geven, die niet uitgeroeid
zal worden.
6 En de vreemden, die zich tot den HEERE
voegen, om Hem te dienen, en om den
naam des HEEREN lief te hebben, om Hem
tot knechten te zijn; al wie den sabbat
houdt, dat hij dien niet ontheilige, en die
aan Mijn verbond vasthouden;

7 Die zal Ik ook brengen tot Mijnen hei-
ligen berg, en Ik zal hen verheugen in
Mijn bedehuis; hunne brandoffers en hunne
slachtoffers zullen aangenaam wezen op
Mijn altaar; want [a] Mijn huis zal een be-
dehuis genoemd worden voor alle volken.

[a] Matt. 21:13. Mark. 11:17. Luk. 19:46.

8 De Heere HEERE, Die de verdrevenen
van Israël vergadert, spreekt: Ik zal tot
hem nog meer vergaderen, nevens hen, die
tot hem vergaderd zijn.
9 Al gij gedierte des velds, komt om te
eten, *ja*, al gij gedierten in het woud!
10 Hunne wachters zijn allen blind, zij
weten niet; zij allen zijn stomme honden,
zij kunnen niet bassen; zij zijn slaperig, zij
liggen neder, zij hebben het sluimeren lief.
11 En deze honden zijn sterk van begeerte,
zij kunnen niet verzadigd worden; ja, het
zijn herders, die niet verstaan kunnen; zij
allen keeren zich naar hunnen weg, elk een
naar zijn gewin, *elk* uit zijn einde.
12 Komt herwaarts, *zeggen zij:* Ik zal
wijn halen, en wij zullen sterken drank
zuipen; en de dag van morgen zal zijn als
deze, *ja*, grooter, veel treffelijker.

HOOFDSTUK 57.

De Heere verwijt den Joden hunne lichtvaardige zorgeloosheid, dewijl zij geen acht gaven op den dood der vrome en Godzalige mannen, vs. 1; de profeten bespotten, 4; afgoderij bedreven, 5; en zich op hulp van menschen verlieten; 9. Daarom dreigt God hen te straffen, 12; doch Hij troost de boetvaardigen en belooft hun genade te bewijzen, 13; maar de goddeloozen hebben geenen vrede, 20.

DE rechtvaardige komt om, en er is
niemand, die het ter harte neemt;
en [a] de weldadige lieden worden wegge-
raapt, zonder dat er iemand op let, dat de
rechtvaardige weggeraapt wordt voor het
kwaad.

[a] Ps. 12:2. Micha 7:2.

2 Hij zal ingaan *in* den vrede; zij zullen
rusten op hunne slaapsteden, een iegelijk,
die *in* zijne oprechtheid gewandeld heeft.
3 Doch nadert gijlieden hier toe, gij,
kinderen der guichelares! gij, overspelig
zaad, en gij, die hoererij bedrijft!
4 Over wien maakt gij u lustig? over wien
spert gij den mond wijd open *en* steekt de
tong lang uit? Zijt gij niet kinderen der
overtreding, een zaad der valschheid?
5 Die hittig zijt in de eikenbosschen,
onder allen groenen boom; slachtende de
kinderen aan de beken, onder de hoeken
der steenrotsen.
6 Aan de gladde *steenen* der beken is
uw deel, die, die zijn uw lot; ook stort
gij denzelven drankoffer uit; gij offert hun
spijsoffer! zou Ik Mij over deze dingen
troosten laten?
7 Gij stelt uw leger op eenen hoogen en
verhevenen berg; ook klimt gij derwaarts
op, om slachtoffer te offeren.
8 En achter de deur en posten zet gij
uw gedenkteeken; want van Mij *wijkende*
ontdekt gij *u*, en klimt op; gij maakt uw
leger wijd, en maakt u *een verbond met*
eenigen uit dezelve; gij hebt hun leger lief
in elke plaats, *die* gij ziet.
9 En gij trekt met olie tot den Koning,
en gij vermenigvuldigt uwe welriekende
zalven; en gij zendt uwe gezanten verre
weg, en vernedert u tot de hel toe.
10 Gij zijt vermoeid door uwe groote
reis; *maar* gij zegt niet: Het is buiten
hoop; gij hebt het leven uwer hand ge-
vonden; daarom wordt gij niet ziek.
11 Maar voor wien hebt gij geschroomd
of gevreesd? want gij hebt gelogen, en zijt
Mijner niet gedachtig geweest; gij hebt
Mij op uw hart niet gelegd; is het niet,
*om*dat Ik zwijg, en dat van ouds af, en gij
vreest Mij niet?
12 Ik zal uwe gerechtigheid bekend ma-
ken, en uwe werken, dat zij u geen nut
doen zullen.
13 Wanneer gij roepen zult, zoo laat die,
die van u vergaderd zijn, u redden; doch de
wind zal hen allen wegvoeren, de ijdelheid
zal hen wegnemen. Maar [a] die op Mij be-
trouwt, die zal het aardrijk erven, en Mij-
nen heiligen berg erfelijk bezitten.

[a] Ps. 34:9.

14 En men zal zeggen: Verhoogt *de baan*,
verhoogt *de baan*, bereidt den weg, neemt
den aanstoot uit den weg Mijns volks!
15 Want alzoo zegt de Hooge en Verhevene,
Die in de eeuwigheid woont, en Wiens naam
heilig is: Ik woon *in* de hoogte en *in* het
heilige, en bij dien, die van eenen verbrijzel-
den en nederigen geest is, opdat Ik levend
make den geest der nederigen, en opdat Ik
levend make het hart der verbrijzelden.
16 Want [a] Ik zal niet eeuwiglijk twisten,
en Ik zal niet geduriglijk verbolgen zijn;
want de geest zou van voor Mijn aange-
zicht overstelpt worden, en de zielen, [b] *die*
Ik gemaakt heb.

[a] Ps. 103:9. [b] Hebr. 12:9.

17 Ik was verbolgen over de ongerech-
tigheid hunner gierigheid, en sloeg hen; Ik
verborg Mij, en was verbolgen; evenwel
gingen zij afkeerig henen in den weg huns
harten.

18 Ik zie hunne wegen, en Ik zal hen genezen; en Ik zal hen geleiden, en hun vertroostingen wedergeven, namelijk aan hunne treurigen.

19 Ik schep de vrucht der lippen, vrede, vrede dengenen, die verre zijn, en dengenen, die nabij zijn, zegt de HEERE, en Ik zal hen genezen.

20 Doch de goddeloozen zijn als eene voortgedrevene zee; want die kan niet rusten, en hare wateren werpen slijk en modder op.

21 [a] De goddeloozen, zegt mijn God, hebben geenen vrede. *a* Jes. 48:22.

HOOFDSTUK 58.

De Heere beveelt den profeet, dat Hij den Joden hunne huichelarij, inzonderheid in het vasten, zou verwijten, vs. 1; en hun leeren, wat een recht vasten is, hetwelk Hij eischt, 6; belovende dengenen, die Hem in oprechtheid des harten dienen en de boosheid afleggen, in het bijzonder, die Zijne sabbatten oprecht onderhouden, alle welvaart en zegen, 8.

ROEP uit de keel, houd niet in; verhef uwe stem als eene bazuin, en verkondig Mijn volk hunne overtreding, en het huis Jakobs hunne zonden.

2 Hoewel zij Mij dagelijks zoeken, en eenen lust hebben aan de kennis Mijner wegen, als een volk, dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten der gerechtigheid; zij hebben eenen lust tot God te naderen;

3 *Zeggende:* Waarom vasten wij, en Gij ziet het niet aan? *waarom* kwellen wij onze ziel, en Gij weet het niet? Ziet, ten dage, wanneer gijlieden vast, zoo vindt gij *uwen* lust, en gij eischt strengelijk al uwen arbeid.

4 Ziet, tot twist en gekijf vast gijlieden, en om goddelooslijk met de vuist te slaan; vast niet gelijk heden, om uwe stem te doen hooren in de hoogte.

5 [a] Zou het zulk een vasten zijn, dat Ik verkiezen zou, dat de mensch zijne ziel een' dag kwelle? dat hij zijn hoofd kromme gelijk eene bieze, en eenen zak en asch onder *zich* spreide? Zoudt gij dat een vasten heeten, en eenen dag den HEERE aangenaam? *a* Zach. 7:5.

6 Is niet dit het vasten, dat Ik verkies: dat gij losmaakt de knoopen der goddeloosheid, dat gij ontdoet de banden des juks, en dat gij vrij loslaat de verpletterden, en alle juk verscheurt?

7 [a] Is het niet, dat gij den hongerige uw brood mededeelt, en de armen, verdrevenen in huis brengt? als gij eenen naakte ziet, dat gij hem dekt, en dat gij u voor uw vleesch niet verbergt? *a* Ezec. 18:7, 16. Matt. 25:35.

8 Dan zal uw licht voortbreken als de dageraad, en uwe genezing zal snellijk uitspruiten; en uwe gerechtigheid zal voor uw aangezicht heengaan, *en* de heerlijkheid des HEEREN zal uw achtertocht wezen.

9 Dan zult gij roepen, en de HEERE zal antwoorden; gij zult schreeuwen, en Hij zal zeggen: Ziet, *hier* ben Ik. Zoo gij uit het midden van u wegdoet het juk, het uitsteken des vingers, en het spreken der ongerechtigheid;

10 En zoo gij uwe ziel opent voor den hongerige, en de bedrukte ziel verzadigt; dan zal uw licht in de duisternis opgaan, en uwe donkerheid zal zijn als de middag.

11 En de HEERE zal u geduriglijk leiden, en Hij zal uwe ziel verzadigen in groote droogten, en uwe beenderen vaardig maken; en gij zult zijn als een gewaterd hof, en als eene springader der wateren, welker wateren niet ontbreken.

12 En die uit u *voortkomen*, zullen bouwen de oude verwoeste plaatsen; de fondamenten, van geslacht tot geslacht *verwoest*, zult gij oprichten; en gij zult genaamd worden: Die de bressen toemuurt, die de paden weder opmaakt, om te bewonen.

13 Indien gij uwen voet van den sabbat afkeert, *van* te doen uwen lust op Mijnen heiligen dag; en *indien* gij den sabbat noemt eene verlustiging, opdat de HEERE geheiligd worde, Die te eeren is; en *indien* gij dien eert, dat gij uwe wegen niet doet, *en* uwen eigenen lust niet vindt, noch een woord *daarvan* spreekt;

14 Dan zult gij u verlustigen in den HEERE, en Ik zal u doen rijden op de hoogten der aarde, en Ik zal u spijzigen met de erve van uwen vader Jakob; want de mond des HEEREN heeft *het* gesproken.

HOOFDSTUK 59.

De profeet toont aan, dat het den Heere niet aan macht ontbreekt, om de Joden te verlossen, maar dat hunne zonden zulks verhinderen, vs. 1; welke opgenoemd worden, 3—9. Zij belijden hunne zonden, 9; hierop volgt de belofte, dat God de Zijnen verlossen en hunne vijanden straffen zou, hun den Verlosser zenden en hen door Zijn Geest en Woord eeuwig regeeren, 16.

ZIET, [a] de hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen; en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen hooren. *a* Num. 11:23. Jes. 50:2.

2 Maar uwe ongerechtigheden maken eene scheiding tusschen ulieden en tusschen uwen God, en uwe zonden verber-

gen het aangezicht van ulieden, dat Hij
niet hoort.
3 Want uwe handen zijn met bloed bevlekt, en uwe vingeren met ongerechtigheid; uwe lippen spreken valschheid, uwe tong dicht onrecht.
4 Er is niemand, die voor de gerechtigheid roept, en niemand, die voor de waarheid in het gericht zich begeeft; zij vertrouwen op ijdelheid, en spreken leugen; [a] met moeite zijn zij zwanger, en zij baren ongerechtigheid. [a] Job 15:35. Ps. 7:15.
5 Zij broeden basiliskus-eieren uit, en zij weven spinnewebben; die van hunne eieren eet, moet sterven; en als het in stukken gedrukt wordt, er berst eene adder uit.
6 Hunne webben [a] deugen niet tot kleederen, en zij zullen zichzelven niet kunnen dekken met hunne werken; hunne werken zijn werken der ongerechtigheid, en een maaksel des wrevels is in hunne handen. [a] Job 8:14, 15.
7 [a] Hunne voeten loopen tot het kwade, en zij haasten, om onschuldig bloed te vergieten; hunne gedachten zijn gedachten der ongerechtigheid; verstoring en verbreking is op hunne banen. [a] Spr. 1:16. Rom. 3:15.
8 Den weg des vredes kennen zij niet, en er is geen recht in hunne gangen; hunne paden maken zij verkeerd voor zichzelven; al wie daarop gaat, die kent den vrede niet.
9 Daarom is het recht verre van ons, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet; wij wachten op het licht, maar ziet, er is duisternis; op eenen grooten glans, *maar* wij wandelen in donkerheden.
10 Wij tasten naar den wand, gelijk de blinden, en, gelijk die geene oogen hebben, tasten wij; wij stooten ons op den middag, als in de schemering; wij zijn in woeste plaatsen gelijk de dooden.
11 Wij brommen allen gelijk als de beeren, en wij kirren doorgaans gelijk de duiven; wij wachten naar recht, maar er is geen; naar heil, *maar* het is verre van ons.
12 Want onze overtredingen zijn vele voor U, en onze zonden getuigen tegen ons; want onze overtredingen zijn bij ons, en onze ongerechtigheden kennen wij:
13 Het overtreden en het liegen tegen den HEERE, en het achterwaarts wijken van onzen God; het spreken van onderdrukking en afval, het ontvangen en het dichten van valsche woorden uit het hart.
14 Daarom is het recht achterwaarts geweken, en de gerechtigheid staat van verre; want de waarheid struikelt op de straat, en wat recht is kan er niet ingaan.
15 Ja, de waarheid ontbreekt er, en wie van het booze wijkt, stelt zich tot eenen roof; en de HEERE zag het, en het was kwaad in Zijne oogen, dat er geen recht was.
16 [a] Dewijl Hij zag, dat er niemand was, zoo ontzette Hij Zich, omdat er geen voorbidder was; daarom bracht Hem Zijn arm heil aan, en Zijne gerechtigheid ondersteunde Hem. [a] Jes. 63:5.
17 Want Hij [a] trok gerechtigheid aan als een pantsier, en den helm des heils *zette Hij* op Zijn hoofd, en de kleederen der wraak trok Hij aan *tot* kleeding, en Hij deed den ijver aan als eenen mantel. [a] Efez. 6:17. 1 Thess. 5:8.
18 Even naar de werken, even daarnaar zal Hij vergelden, grimmigheid aan Zijne wederpartijders, vergelding aan Zijne vijanden; den eilanden zal Hij *den* loon vergelden.
19 Dan zullen zij den Naam des HEEREN vreezen van den nedergang, en Zijne heerlijkheid van den opgang der zon; als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des HEEREN de banier tegen hem oprichten.
20 En [a] er zal een Verlosser tot Zion komen, namelijk voor hen, [b] die zich bekeeren van de overtreding in Jakob, spreekt de HEERE. [a] Rom. 11:26. [b] Jes. 10:21, 22.
21 Mij aangaande, dit is Mijn verbond met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest, Die op u is, en Mijne woorden, die Ik in uwen mond gelegd heb, die zullen van uwen mond niet wijken, noch van den mond van uw zaad, noch van den mond van het zaad uws zaads, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid toe.

HOOFDSTUK 60.

De Heere vermaant Zijne Kerk, om zich te verheugen over de gelukzaligheid haar door Christus verworven, vs. 1; haar verlichtende met ware kennis van God, 2; welke ook de Heidenen zouden genieten, 3; die zich met groote menigten tot haar zullen voegen, 4; waardoor zij versierd, verheerlijkt en verrijkt zal worden, 15. De Heere zal haar beschutten en haar Licht zijn, 16.

MAAK u op, word verlicht; want uw Licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op.
2 Want ziet, de duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken; doch over u zal de HEERE opgaan, en Zijne heerlijkheid zal over u gezien worden.
3 En de Heidenen zullen tot uw licht

gaan, en koningen tot den glans, die u
is opgegaan.
4 Hef uwe oogen rondom op, en zie, die
allen zijn vergaderd; zij komen tot u; uwe
zonen zullen van verre komen, en uwe doch-
ters zullen aan *uwe* zijde gevoedsterd worden.
5 Dan zult gij het zien en samenvloeien,
en uw hart zal vervaard zijn en verwijd
worden; want de menigte der zee zal tot
u gekeerd worden; het heir der Heidenen
zal tot u komen.
6 Een hoop kemelen zal u bedekken, de
snelle kemelen van Mídian en Hefa; zij allen
uit Scheba zullen komen; goud en wierook
zullen zij aanbrengen, en zij zullen den over-
vloedigen lof des HEEREN boodschappen.
7 Al de schapen van Kedar zullen tot u ver-
zameld worden; de rammen van Nebájoth
zullen u dienen; zij zullen met welgevallen
komen op Mijn altaar, en Ik zal het huis
Mijner heerlijkheid heerlijk maken.
8 Wie zijn deze, *die* daar komen gevlogen
als eene wolk, en als duiven tot hare vensters?
9 Want de eilanden zullen Mij verwachten,
en de schepen van Tarsis vooreerst, om uwe
kinderen van verre te brengen, hun zilver
en hun goud met hen, tot den Naam des
HEEREN, uws Gods, en tot den Heilige
Israëls, dewijl Hij u heerlijk gemaakt heeft.
10 En de vreemden zullen uwe muren
bouwen, en [a] hunne koningen zullen u
dienen; want in Mijne verbolgenheid heb
Ik u geslagen, maar in Mijn welbehagen heb
Ik Mij over u ontfermd. *a* Jes. 49:23.
11 En uwe poorten zullen steeds open-
staan; zij zullen des daags of des nachts
niet toegesloten worden; opdat men tot u
inbrenge het heir der Heidenen, en hunne
koningen *tot u* geleid worden.
12 Want het volk en het koninkrijk, welke
u niet zullen dienen, die zullen vergaan; en
die volken zullen gansch verwoest worden.
13 De heerlijkheid van Libanon zal tot u
komen, de denneboom, de beuke- en de
busboom te gelijk, om te versieren de plaats
Mijns heiligdoms, en Ik zal de plaats Mijner
voeten heerlijk maken.
14 Ook zullen, zich buigende, tot u komen
de kinderen dergenen, die u onderdrukt
hebben, en allen, die u gelasterd hebben,
zullen zich nederbuigen aan de planten uwer
voeten; en zij zullen u noemen de stad des
HEEREN, het Zion van den Heilige Israëls.
15 In plaats dat [a] gij verlaten en ge-
haat zijt geweest, zoodat niemand door *u*
henenging, zoo zal Ik u stellen tot eene
eeuwige heerlijkheid, *tot* eene vreugde van
geslacht tot geslacht. *a* Jes. 49:19. 54:1, 6, 7.
16 En gij zult de melk der Heidenen zui-
gen, en gij zult de borsten der koningen
zuigen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben, [a] uw Heiland, en uw Verlosser, de
Machtige Jakobs. *a* Jes. 43:3.
17 Voor koper zal Ik goud brengen, en
voor ijzer zal Ik zilver brengen, en voor
hout koper, en voor steenen ijzer; en zal
uwe opzieners vreedzaam maken, en uwe
drijvers rechtvaardigen.
18 Er zal geen geweld meer gehoord wor-
den in uw land, verstoring noch verbreking
in uwe landpalen; maar uwe muren zult
gij Heil heeten, en uwe poorten Lof.
19 De zon zal u niet meer wezen tot een
licht des daags, en tot eenen glans zal u
de maan niet lichten; maar de HEERE
zal u wezen tot een eeuwig Licht, en uw
God tot uwe Sierlijkheid.
20 Uwe zon zal niet meer ondergaan, en
uwe maan zal haar *licht* niet intrekken;
want de HEERE zal u tot een eeuwig licht
wezen, en de dagen uwer treuring zullen
een einde nemen.
21 En uw volk zullen allen te zamen
rechtvaardigen zijn; zij zullen in eeuwig-
heid de aarde erfelijk bezitten; zij zullen
zijn eene [a] spruit Mijner plantingen, [b] een
werk Mijner handen, opdat Ik verheerlijkt
worde. *a* Matt. 15:13. *b* Jes. 29:23. 45:11.
22 De kleinste zal tot duizend worden,
en de minste tot een machtig volk; Ik,
de HEERE, zal zulks te zijner tijd snellijk
doen komen.

HOOFDSTUK 61.

Christus geeft te kennen, dat Hij gezalfd is, en waartoe, als ook welke heerlijke weldaden Hij aan Zijne Kerk bewijzen zou, vs. 1. Hij spreekt ook weder van de roeping der Heidenen, 5; van de weldaden, die God den Zijnen geven zal, 6. Vreugde van Gods Kerk, daaruit voortvloeiende, 10.

DE [a] Geest des Heeren HEEREN is op Mij,
omdat de HEERE Mij gezalfd heeft, om
eene blijde boodschap te brengen den zacht-
moedigen; Hij heeft Mij gezonden om te
verbinden de gebrokenen van harte, om
den gevangenen vrijheid uit te roepen, en
den gebondenen opening der gevangenis;
a Luk. 4:17, 18, 19, 20.
2 Om uit te roepen het jaar van het
welbehagen des HEEREN, en den dag der
wraak onzes Gods; om alle treurigen te
troosten;

3 Om den treurigen Zions te beschikken,
dat hun gegeven worde sieraad voor asch,
vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad
des lofs voor eenen benauwden geest; opdat
zij genaamd worden eikeboomen der
gerechtigheid, eene planting des HEEREN,
opdat Hij verheerlijkt worde.
4 En zij zullen [a] de oude verwoeste plaatsen
bouwen, de vorige verstoringen weder
oprichten, en de verwoeste steden vernieuwen,
die verstoord waren van geslacht tot
geslacht. [a] Jes. 58:12.
5 En uitlanders zullen staan, en uwe
kudden weiden; en vreemden zullen uwe
akkerlieden en uwe wijngaardeniers zijn.
6 Doch gijlieden zult [a] priesters des HEEREN
heeten; men zal u dienaren onzes
Gods noemen; gij zult het vermogen der Heidenen
eten, en in hunne heerlijkheid zult
gij u beroemen. [a] 1 Petr. 2:5, 9. Openb. 1:6. 5:10, enz.
7 Voor uwe dubbele schaamte en schande
zullen zij juichen over hun deel; daarom
zullen zij in hun land erfelijk het dubbele
bezitten; zij zullen eeuwige vreugde
hebben.
8 Want Ik, de HEERE, heb het recht lief;
Ik haat den roof in het brandoffer, en Ik
zal geven, dat hun werk in der waarheid
zal zijn; en Ik zal een eeuwig verbond
met hen maken.
9 En hun zaad zal onder de Heidenen
bekend worden, en hunne nakomelingen
in het midden der volken; allen, die hen zien
zullen, zullen hen kennen, dat zij zijn een
zaad, dat de HEERE gezegend heeft.
10 Ik ben zeer vroolijk in den HEERE;
mijne ziel verheugt zich in mijnen God;
want Hij heeft mij bekleed met de kleederen
des heils, den mantel der gerechtigheid
heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom
zich met priesterlijk sieraad versiert,
en als eene bruid zich versiert met haar
gereedschap.
11 Want gelijk de aarde hare spruit voortbrengt,
en gelijk een hof hetgeen in hem
gezaaid is doet uitspruiten; alzoo zal de
Heere HEERE gerechtigheid en lof doen
uitspruiten voor al de volken.

HOOFDSTUK 62.

De profeet voorzegt den gelukkigen en heerlijken staat der Christelijke Kerk, vs. 1; die door Christus zal getrouwd, 4; en met getrouwe wachters zal verzorgd worden, 6. Hij zal haar rust en vrede geven, 8; en door de bekeering der Heidenen vermeerderen, 10.

OM Zions wil zal ik niet zwijgen, en om
Jeruzalems wil zal ik niet stil zijn;
totdat hare gerechtigheid voortkome als een
glans, en haar heil als eene fakkel, die brandt.
2 En de Heidenen zullen uwe gerechtigheid
zien, en alle koningen uwe heerlijkheid; en
gij zult met [a] eenen nieuwen naam genoemd
worden, welken des HEEREN mond uitdrukkelijk
noemen zal. [a] Jes. 65:15.
3 En gij zult eene sierlijke kroon zijn in
de hand des HEEREN, en een koninklijke
hoed in de hand uws Gods.
4 Tot u zal niet meer gezegd worden: De
verlatene, en tot uw land zal niet meer
gezegd worden: Het verwoeste; maar gij
zult genoemd worden: Mijn lust is aan
haar! en uw land: Het getrouwde; want
de HEERE heeft eenen lust aan u, en uw
land zal getrouwd worden.
5 Want *gelijk* een jongeling eene jonkvrouw
trouwt, *alzoo* zullen uwe kinderen
u trouwen; en *gelijk* de bruidegom vroolijk
is over de bruid, *alzoo* zal uw God over
u vroolijk zijn.
6 O Jeruzalem! Ik heb wachters op uwe
muren besteld, die geduriglijk, al den dag
en al den nacht, niet zullen zwijgen. O gij,
die des HEEREN doet gedenken, laat geen
stilzwijgen bij ulieden wezen!
7 En zwijgt niet stil voor Hem, totdat
Hij bevestige, en totdat Hij Jeruzalem
stelle *tot* een' lof op aarde.
8 De HEERE heeft gezworen bij Zijne
rechterhand, en bij den arm Zijner sterkte:
indien Ik uw koren meer zal geven *tot* spijs
voor uwe vijanden, en indien de vreemden
zullen drinken uwen most, waaraan gij
gearbeid hebt!
9 Maar die het inzamelen zullen, die zullen
het eten, en zij zullen den HEERE prijzen;
en die hem vergaderen zullen, zullen hem
drinken in de voorhoven Mijns heiligdoms.
10 [a] Gaat door, gaat door, door de poorten,
bereidt den weg des volks; verhoogt,
verhoogt eene baan, ruimt de steenen weg,
steekt eene banier omhoog tot de volken!
[a] Jes. 40:3. 57:14.
11 Ziet, de HEERE heeft doen hooren, tot
aan het einde der aarde; zegt der dochter
van Zion: Zie, uw Heil komt; zie, Zijn
loon is met Hem, en Zijn arbeidsloon is
voor Zijn aangezicht.
12 En zij zullen hen noemen het heilige
volk, de verlosten des HEEREN; en gij zult
genoemd worden de gezochte, de stad, die
niet verlaten is.

HOOFDSTUK 63.

De profeet beschrijft de heerlijke overwinning van Christus over de vijanden Zijner Kerk, vs. 1. Lof en prijs der groote goedheid des Heeren, 7. Belijdenis der zonden van het volk, waarover God vertoornd was, 10; doch Zich wederom ontfermde, gedachtig zijnde Zijner vorige barmhartigheden, 11. Een gebed om verdere genade en bescherming, 15.

WIE is Deze, Die van Edom komt met
besprenkelde kleederen, van Bozra?
Deze, Die versierd is in Zijn gewaad, Die
voorttrekt in Zijne groote kracht? Ik ben
het, Die in gerechtigheid spreek, Die machtig ben te verlossen.
2 Waarom zijt Gij [a] rood aan Uw gewaad? en Uwe kleederen als van eenen,
die in de wijnpers treedt? [a] Openb. 19:13.
3 Ik heb de pers alleen getreden, en er
was niemand van de volken met Mij; en Ik
heb hen getreden in Mijnen toorn, en heb
hen vertrapt in Mijne grimmigheid; en
hunne kracht is gesprengd op Mijne kleederen, en al Mijn gewaad heb Ik bezoedeld.
4 Want [a] de dag der wraak was in Mijn
hart, en het jaar Mijner verlosten was
gekomen. [a] Jes. 61:2.
5 [a] En Ik zag toe, en er was niemand,
die hielp; en Ik ontzette Mij, en er was
niemand, die ondersteunde; daarom heeft
Mijn arm Mij heil beschikt, en Mijne grimmigheid heeft Mij ondersteund. [a] Jes. 59:16.
6 En Ik heb de volken vertreden in Mijnen
toorn, en Ik heb hen dronken gemaakt
in Mijne grimmigheid; en Ik heb hunne
kracht ter aarde doen nederdalen.
7 Ik zal de goedertierenheden des HEEREN vermelden, den veelvoudigen lof des
HEEREN, naar alles, wat de HEERE ons heeft
bewezen, en de groote goedigheid aan het
huis van Israël, die Hij hun bewezen heeft,
naar Zijne barmhartigheden, en naar de
veelheid Zijner goedertierenheden.
8 Want Hij zeide: Zij zijn immers Mijn
volk, kinderen, *die* niet liegen zullen? Alzoo is Hij hun geworden tot eenen Heiland.
9 In al hunne benauwdheid was Hij benauwd, en de Engel Zijns aangezichts heeft
hen behouden; [a] door Zijne liefde en door
Zijne genade heeft Hij hen verlost; en Hij
nam hen op, en Hij droeg hen al de dagen
van ouds. [a] Deut. 7:7, 8, 9.
10 [a] Maar zij zijn wederspannig geworden, en zij hebben Zijnen Heiligen Geest
smarten aangedaan; daarom is Hij hun
in eenen vijand verkeerd; Hij Zelf heeft tegen hen gestreden. [a] Num. 14:11. Ps. 78:57. 95:9, enz.
11 Nogtans dacht Hij aan de dagen van
ouds, aan Mozes *en* Zijn volk; *maar nu*,
waar is Hij, Die hen uit de zee opgebracht
heeft, met de herders Zijner kudde? waar
is Hij, Die Zijnen Heiligen Geest in het
midden van hen stelde?
12 Die den arm Zijner heerlijkheid heeft
doen gaan aan de rechterhand van Mozes;
die de wateren voor hunlieder aangezichten kliefde, opdat Hij Zich eenen eeuwigen Naam maakte?
13 Die hen leidde door de afgronden;
als een paard in de woestijn, [a] struikelden
zij niet. [a] Ps. 105:37.
14 Gelijk een beest, *dat* afgaat in de
valleien, heeft hun de Geest des HEEREN
rust gegeven. Alzoo hebt Gij Uw volk geleid, opdat Gij U eenen heerlijken Naam
zoudt maken.
15 [a] Zie van den hemel af, en aanschouw
van Uwe heilige en Uwe heerlijke woning;
waar zijn Uw ijver en Uwe mogendheden, het gerommel Uws ingewands en
Uwer barmhartigheden? zij houden zich
tegen mij in. [a] Deut. 26.15.
16 Gij zijt toch onze Vader; want Abraham weet van ons niet, en Israël kent ons
niet; Gij, o HEERE! zijt onze Vader; onze
Verlosser van ouds af is Uw naam.
17 HEERE! waarom doet Gij ons van
Uwe wegen dwalen? *waarom* verstokt Gij
ons hart, dat wij U niet vreezen? keer
weder om Uwer knechten wil, de stammen Uws erfdeels.
18 Uw heilig volk heeft *het maar* een
weinig tijds bezeten; onze wederpartijders
hebben [a] Uw heiligdom vertreden. [a] Ps. 74:7.
19 Wij zijn geworden *als die*, over welke
Gij van ouds niet hebt geheerscht, en die
naar Uwen naam niet zijn genoemd.

HOOFDSTUK 64.

Gods volk gaat voort in het gebed, op het einde van het vorige hoofdstuk aangevangen, vs. 1; biddende, dat God hen wil verlossen, gelijk Hij vroeger gedaan heeft, 3; bekennende en belijdende hunne vuile zonden, 6; en onwaardigheid, 8; bidden zij inzonderheid om de opbouwing van Jeruzalem, 10.

OCH, dat Gij de hemelen scheurdet, dat
Gij nederkwaamt, dat de bergen van
Uw aangezicht vervloten;
2 Gelijk een smeltvuur brandt, *en* het
vuur de wateren doet opbobbelen, om
Uwen Naam aan Uwe wederpartijders bekend te maken! laat *alzoo* de Heidenen
van Uw aangezicht beven.
3 Toen Gij vreeselijke dingen deedt, *die*
wij niet verwachtten; Gij kwaamt neder;
van Uw aangezicht vervloten de bergen.

4 Ja, van ouds heeft men het [a] niet
gehoord, noch met ooren vernomen, en
geen oog heeft het gezien, behalve Gij,
o God! *wat* Hij doen zal dien, die op
Hem wacht. a Ps. 31:19, 20. 1 Kor. 2:9.
5 Gij ontmoet den vroolijke, en die gerech-
tigheid doet, dengenen, die Uwer gedenken
op Uwe wegen; zie, Gij waart verbolgen,
omdat wij gezondigd hebben; in dezelve is
de eeuwigheid, opdat wij behouden wierden.
6 Doch wij allen zijn als een onreine,
en al onze gerechtigheden zijn als een
wegwerpelijk kleed; en [a] wij allen vallen
af als een blad, en onze misdaden voeren
ons henen weg als een wind. a Ps. 90:5, 6.
7 En er is niemand, die Uwen Naam
aanroept, die zich opwekt, dat hij U aan-
grijpe; want Gij verbergt Uw aangezicht
voor ons, en Gij doet ons smelten, door
middel van onze ongerechtigheden.
8 Doch nu, HEERE! Gij zijt onze Vader;
wij zijn leem, en Gij zijt onze pottenbak-
ker, en wij allen zijn Uwer handen werk.
9 HEERE! wees niet zoo zeer verbolgen,
en [a] gedenk niet eeuwiglijk der ongerech-
tigheid; zie, aanschouw toch, wij allen
zijn Uw volk. a Ps. 79:8.
10 Uwe heilige steden zijn eene woes-
tijn geworden; Zion is eene woestijn
geworden, Jeruzalem eene verwoesting.
11 Ons heilig en ons heerlijk huis,
waarin onze vaders U loofden, is met
vuur verbrand; en al onze gewenschte
dingen zijn tot woestheid geworden.
12 HEERE! zoudt Gij U over deze din-
gen inhouden? zoudt Gij stilzwijgen, en
ons zoo zeer bedrukken?

HOOFDSTUK 65.

Profetie van de roeping der Heidenen, vs. 1; en de verstooting der Joden om hunne wederspannigheid, afgoderij, 2; en andere zonden, 4. Den boetvaardigen wordt redding beloofd, 8, maar de verlaters des Heeren worden zwaar bedreigd, 11. Des Heeren knechten worden getroost, 13; met de belofte van het eeuwige leven, 17; afgebeeld door het nieuwe Jeruzalem, 18; en andere figuren, 20.

IK ben gevonden van hen, die *naar Mij*
niet vraagden; Ik ben gevonden van
degenen, die Mij niet zochten; tot het
volk, dat naar Mijnen naam niet genoemd
was, heb Ik gezegd: Ziet, *hier* ben Ik,
ziet, *hier* ben Ik.
2 Ik heb Mijne handen uitgebreid, den
ganschen dag tot een wederstrevig volk,
die wandelen op eenen weg, die niet goed
is, naar hunne *eigene* gedachten;
3 Een volk, Mij geduriglijk tergende in
Mijn aangezicht, in hoven offerende, en
rookende op tichelsteenen;
4 Zittende bij de graven, zoo vernach-
ten zij bij degenen, die bewaard worden,
etende zwijnenvleesch, en er is sap van
gruwelijke dingen in hunne vaten.
5 Die daar zeggen: Houd u tot uzelven,
en naak tot mij niet; want ik ben heiliger
dan gij. Deze zijn een rook in Mijnen neus,
een vuur, den ganschen dag brandende.
6 Ziet, het is voor Mijn aangezicht geschre-
ven; Ik zal niet zwijgen; maar Ik zal vergel-
den, ja, in hunnen boezem zal Ik vergelden.
7 Uwe ongerechtigheden, en uwer vade-
ren ongerechtigheden te gelijk, zegt de
HEERE, die gerookt hebben op de bergen,
en Mij smaadheid aangedaan hebben op
de heuvelen; daarom zal Ik hun vorig werk-
loon in hunnen boezem weder toemeten.
8 Alzoo zegt de HEERE: Gelijk wanneer
men most in een' bos druiven vindt, men
zegt: Verderf ze niet, want er is een
zegen in; alzoo zal Ik het om Mijner knech-
ten wil doen, dat Ik hen niet allen verderve.
9 En Ik zal zaad uit Jakob voortbren-
gen, en uit Juda eenen erfbezitter van
Mijne bergen; en Mijne uitverkorenen
zullen het erfelijk bezitten, en Mijne knech-
ten zullen aldaar wonen.
10 En Saron zal tot eene schaapskooi wor-
den, en het dal van Achor tot een runderle-
ger, voor Mijn volk, dat Mij gezocht heeft.
11 Maar gij, verlaters des HEEREN, gij,
vergeters van den berg Mijner heiligheid,
gij, aanrichters eener tafel voor die bende,
en gij, opvullers des dranks voor dat getal!
12 Ik zal ulieden ook ten zwaarde tellen,
dat gij allen u ter slachting zult krommen,
omdat Ik geroepen ben, maar gij hebt
niet geantwoord, Ik gesproken heb, maar
gij hebt niet gehoord, maar hebt gedaan,
dat kwaad was in Mijne oogen, en hebt ver-
koren hetgeen, waaraan Ik geenen lust heb.
13 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
Ziet, Mijne knechten zullen eten, doch
gijlieden zult hongeren; ziet, Mijne knech-
ten zullen drinken, doch gijlieden zult
dorsten; ziet, Mijne knechten zullen blijde
zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn.
14 Ziet, Mijne knechten zullen juichen
van goeder harte, maar gijlieden zult
schreeuwen van weedom des harten, en van
verbreking des geestes zult gij huilen.
15 En gijlieden zult uwen naam Mijnen

uitverkorenen tot eene vervloeking laten;
en de Heere HEERE zal ulieden dooden;
maar Zijne knechten zal Hij met eenen
anderen naam noemen;
16 Zoodat, wie zich zegenen zal op aarde, die
zal zich zegenen in den God der waarheid;
en wie zweren zal op aarde, die zal zweren
bij den God der waarheid, omdat de vorige
benauwdheden zullen vergeten zijn, en om-
dat zij voor Mijne oogen verborgen zijn.
17 Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen
en eene nieuwe aarde; en de vorige din-
gen zullen niet *meer* gedacht worden, en
zullen in het hart niet opkomen.
18 Maar weest gijlieden vroolijk, en ver-
heugt u tot in der eeuwigheid *in* hetgeen Ik
schep; want ziet, Ik schep Jeruzalem eene
verheuging, en haar volk eene vroolijkheid.
19 En Ik zal Mij verheugen over Jeruza-
lem, en vroolijk zijn over Mijn volk; en in
haar zal niet meer gehoord worden de stem
der weening, noch de stem des geschreeuws.
20 Van daar zal niet meer wezen een
zuigeling van *weinige* dagen, noch een oud
man, die zijne dagen niet zal vervullen;
want een jongeling zal sterven, honderd
jaren oud zijnde, maar een zondaar, honderd
jaren oud zijnde, zal vervloekt worden.
21 En zij zullen huizen bouwen en be-
wonen, en zij zullen wijngaarden planten,
en derzelver vrucht eten.
22 Zij zullen niet bouwen, dat het een
ander bewone; zij zullen niet planten, dat
het een ander ete; want de dagen Mijns
volks zullen zijn als de dagen eens booms,
en Mijne uitverkorenen zullen het werk
hunner handen verslijten.
23 Zij zullen niet te vergeefs arbeiden,
noch baren ter verstoring; want zij zijn
het zaad der gezegenden des HEEREN, en
hunne nakomelingen met hen.
24 En het zal geschieden, eer zij roepen,
zoo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog
spreken, zoo zal Ik hooren.
25 De wolf en het lam zullen te zamen wei-
den, en de leeuw zal stroo eten als een rund,
en stof zal de spijze der slang zijn; zij zullen
geen kwaad doen noch verderven op Mijnen
ganschen heiligen berg, zegt de HEERE.

HOOFDSTUK 66.

De Heere bestraft de Joden, die zich op den uiterlijken tempel verlieten, vs. 1; en toont aan, wie Hem behagen, 2. Bedreiging tegen de wederspannigen, 4; waarna Hij de Godzaligen troost, 5. De Heere belooft Zijne Kerk te vermeerderen en te zegenen, 7; tot vreugde harer liefhebbers, 10; doch hare vijanden zal Hij verdelgen, 15. Over de roeping der Heidenen, 18, en de helsche straf der goddeloozen, 24.

ALZOO zegt de HEERE: [a] De hemel is
Mijn troon, en de aarde is de voetbank
Mijner voeten; waar zou dat huis zijn, dat
gijlieden Mij zoudt bouwen? en waar is de
plaats Mijner rust?

[a] 1 Kon. 8:27. 2 Kron. 6:18. Hand. 7:48, 49. 17:24.

2 Want Mijne hand heeft al deze dingen
gemaakt, en al deze dingen zijn geweest,
spreekt de HEERE; maar op dezen zal Ik
zien, op den arme en verslagene van geest,
en die voor Mijn woord beeft.
3 Wie eenen os slacht, slaat eenen man;
wie een lam offert, breekt eenen hond den
hals; wie spijsoffer offert, is *als die* zwijnen-
bloed *offert;* wie wierook brandt ten ge-
denkoffer, is *als* die eenen afgod zegent.
Deze verkiezen ook hunne wegen, en hunne
ziel heeft lust aan hunne verfoeiselen.
4 Ik zal ook verkiezen *den loon* hunner
handelingen, en hunne vreeze zal Ik over
hen doen komen, [a] omdat Ik geroepen heb,
en niemand antwoordde, Ik gesproken heb,
en zij niet hoorden, maar [b] deden dat kwaad
is in Mijne oogen, en verkoren hetgeen,
waartoe Ik geenen lust had.

[a] Spr. 1:24. Jer. 7:13. [b] Jes. 65:12.

5 Hoort des HEEREN woord, gij, die voor
Zijn woord beeft! Uwe broeders, die u
haten, die u verre afzonderen, om Mijns
Naams wil, zeggen: [a] Dat de HEERE heer-
lijk worde! Doch Hij zal verschijnen tot
ulieder vreugde; zij daarentegen zullen be-
schaamd worden. [a] Jes. 5:19.
6 Er zal eene stem van een groot rumoer
uit de stad zijn, eene stem uit den tempel,
de stem des HEEREN, die Zijnen vijanden
de verdiensten vergeldt.
7 Eer zij barensnood had, heeft zij ge-
baard; eer haar smart overkwam, zoo is
zij van een knechtje verlost.
8 Wie heeft *ooit* zulks gehoord? wie heeft
dergelijk gezien? zou een land kunnen ge-
boren worden op een' eenigen dag? zou
een volk kunnen geboren worden op eene
eenige reize? maar Zion heeft weeën gekre-
gen, en zij heeft hare zonen gebaard.
9 Zou Ik de baarmoeder openbreken, en
niet genereeren? zegt de HEERE; zou Ik, Die
genereer, voortaan toesluiten? zegt uw God.
10 Verblijdt u met Jeruzalem, en verheugt
u over haar, al hare liefhebbers! weest
vroolijk over haar met vreugde, gij allen,
die over haar zijt treurig geweest!
11 Opdat gij moogt zuigen, en verzadigd

worden van de borsten harer vertroostingen; opdat gij moogt uitzuigen, en u verlusten met den glans harer heerlijkheid.

12 Want alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal den vrede over haar uitstrekken als eene rivier, en de heerlijkheid der Heidenen als eene overloopende beek; dan zult gijlieden zuigen; gij zult [a] op de zijden gedragen worden, en op de knieën zeer vriendelijk getroeteld worden. [a] Jes. 49:22. 60:4.

13 Als een', dien zijne moeder troost, alzoo zal Ik u troosten; ja, gij zult te Jeruzalem getroost worden.

14 En gij zult *het* zien, en uw hart zal vroolijk zijn, en uwe beenderen zullen groenen als het teedere gras; dan zal de hand des HEEREN bekend worden aan Zijne knechten, en Hij zal Zijnen vijanden gram worden.

15 Want ziet, de HEERE zal met vuur komen, en Zijne wagenen als een wervelwind; om met grimmigheid Zijnen toorn hiertoe te wenden, en Zijne schelding met vuurvlammen.

16 Want met vuur, en met Zijn zwaard zal de HEERE in het recht treden, met alle vleesch; en de verslagenen des HEEREN zullen vermenigvuldigd zijn.

17 Die zichzelven heiligen, en zichzelven reinigen in de hoven, achter een in het midden *derzelve;* die zwijnenvleesch eten, en verfoeisel, en muizen; te zamen zullen zij verteerd worden, spreekt de HEERE.

18 Hunne werken en hunne gedachten! Het komt, dat Ik vergaderen zal alle Heidenen en tongen; en zij zullen komen, en zij zullen Mijne heerlijkheid zien.

19 En Ik zal een teeken aan hen zetten, en uit hen, die het ontkomen zullen zijn, zal Ik zenden tot de Heidenen, *naar* Tarsis, Pul en Lud, de boogschutters, *naar* Tubal en Javan, tot de ver gelegene eilanden, die Mijn gerucht niet gehoord, noch Mijne heerlijkheid gezien hebben; en zij zullen Mijne heerlijkheid onder de Heidenen verkondigen.

20 En zij zullen al uwe broeders uit alle Heidenen den HEERE *ten* spijsoffer brengen, op paarden, en op wagenen, en op rosbaren, en op muilen, en op snelle loopers, naar Mijnen heiligen berg toe, *naar* Jeruzalem, zegt de HEERE, gelijk als de kinderen Israëls het spijsoffer in een rein vat brengen ten huize des HEEREN.

21 En ook zal Ik uit dezelve eenigen tot priesters *en* tot Levieten nemen, zegt de HEERE.

22 Want gelijk als die [a] nieuwe hemel en die nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor Mijn aangezicht zullen staan, spreekt de HEERE, alzoo zal *ook* ulieder zaad en ulieder naam staan. [a] Jes. 65:17. 2 Petr. 3:13. Openb. 21:1.

23 En het zal geschieden, dat van de eene nieuwe maan tot de andere, en van den eenen sabbat tot den anderen, alle vleesch komen zal om aan te bidden voor Mijn aangezicht, zegt de HEERE.

24 En zij zullen henen uitgaan, en zij zullen de doode lichamen der lieden zien, die tegen Mij overtreden hebben; want [a] hun worm zal niet sterven, en hun vuur zal niet uitgebluscht worden, en zij zullen allen vleesch eene afgrijzing wezen.

[a] Mark. 9:44.

DE PROFEET JEREMÍA.

HOOFDSTUK 1.

Afkomst van Jeremía en de tijd zijner profeteering, vs. 1. God roept hem tot het profetisch ambt, en sterkt hem door een teeken tegen zijne verontschuldigingen, 4; openbaart hem de gezichten van eene amandelroede en eenen ziedenden pot, 11; geeft hem eenen gestrengen last tegen die van Juda, met belofte van Zijnen bijstand, 17.

DE woorden van Jeremía, den zoon van Hilkía, uit de priesteren, die te Anatoth waren, in het land van Benjamin;

2 Tot welken het woord des HEEREN geschiedde, in de dagen van [a] Josía, zoon van Amon, koning van Juda, in het dertiende jaar zijner regeering.

[a] 2 Kon. 21:26. 22:1, enz. 2 Kron. 34:1, enz.

3 Ook geschiedde het *tot hem* in de dagen van [a] Jójakim, zoon van Josía, koning van Juda, totdat voleind werd het elfde jaar van [b] Zedekía, zoon van Josía, koning van Juda; totdat Jeruzalem gevankelijk werd weggevoerd in de [c] vijfde maand.

[a] 2 Kon. 23:34. 2 Kron. 36:4. [b] 2 Kon. 24:17. 2 Kron. 36:10, enz. Jer. 52:1, enz. [c] 2 Kon. 25:8.

4 Het woord des HEEREN dan geschiedde tot mij, zeggende:

5 Eer Ik u in *moeders* buik formeerde, heb Ik u gekend, en eer gij uit de baar-

moeder voortkwaamt, [a]heb Ik u geheiligd; Ik heb u den volken tot een' profeet gesteld. [a] Gal. 1:15.

6 Toen zeide ik: [a]Ach, Heere HEERE! zie, ik kan niet spreken, want ik ben jong. [a] Ex. 3, 4. 6:11, 29.

7 Maar de HEERE zeide tot mij: Zeg niet: Ik ben jong; want overal waarhenen Ik u zenden zal, zult gij gaan, en alles, wat Ik u gebieden zal, zult gij spreken.

8 [a]Vrees niet voor hun aangezicht; want [b]Ik ben met u, om u te redden, spreekt de HEERE. [a] Ezec. 3:9. [b] Deut. 31:6, 8. Joz. 1:5.

9 En de HEERE stak Zijne hand uit, en [a]roerde mijnen mond aan; en de HEERE zeide tot mij: Zie, [b]Ik geef Mijne woorden in uwen mond. [a] Jes. 6:6, 7. [b] Jer. 5:14.

10 Zie, Ik stel u te dezen dage over de volken en over de koninkrijken, om [a]uit te rukken, en af te breken, en te verderven, en te verstoren; *ook* om te bouwen en te planten. [a] Jer. 18:7. 2 Kor. 10:4, 5.

11 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende: Wat ziet gij, Jeremía? En ik zeide: Ik zie eene amandelroede.

12 En de HEERE zeide tot mij: Gij hebt wel gezien; want Ik zal wakker zijn over Mijn woord, om dat te doen.

13 En des HEEREN woord geschiedde ten tweede maal tot mij, zeggende: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie eenen ziedenden pot, welks voorste deel tegen het noorden is.

14 En de HEERE zeide tot mij: [a]Van het noorden zal zich dit kwaad opdoen over alle inwoners des lands. [a] Jer. 4:6.

15 Want zie, [a]Ik roep alle geslachten der koninkrijken van het noorden, spreekt de HEERE; en zij zullen komen, en [b]zetten een iegelijk zijnen troon *voor* de deur der poorten van Jeruzalem, en tegen al hare muren rondom, en tegen alle steden van Juda. [a] Jer. 5:15. 6:22. 10:22. [b] Jer. 52:4, 5.

16 En Ik zal Mijne oordeelen tegen hen uitspreken over al hunne boosheid; dat zij Mij verlaten hebben, en anderen goden gerookt, en zich gebogen hebben voor de werken hunner handen.

17 Gij dan, gord uwe lenden, en maak u op, en spreek tot hen alles, wat Ik u gebieden zal; wees niet verslagen voor hun aangezicht, opdat Ik u voor hun aangezicht niet versla.

18 Want, zie, Ik stel u heden [a]tot eene vaste stad, en tot eenen ijzeren pilaar, en tot koperen muren tegen het gansche land: tegen de koningen van Juda, tegen hare vorsten, tegen hare priesteren, en tegen het volk van het land. [a] Jer. 6:27. 15:20.

19 En zij zullen tegen u strijden, maar tegen u niet vermogen; want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u uit te helpen.

HOOFDSTUK 2.

God stelt Zijn volk zeer bewegelijk voor oogen de weldaden, die Hij hun van den beginne af heeft bewezen, en klaagt heftig over hunne gruwelijke, gedurige en gansch onredelijke afgodische ondankbaarheid, vs. 1; hoedanige onder de Heidenen zelfs niet te vinden is, 10; over hunne schrikkelijke en dubbele boosheid, 12; waardoor zij zelven de oorzaak hunner ellende zijn, 14. Verwijt van hun vergeefsch loopen naar Egypte en Assur, 18, 36; van hunne ongebondene, onbeschaamde, hardnekkige, menigvuldige en meer dan Heidensche afgoderij en schandelijk vergeten en verlaten van God, 20; van bloedvergieten en huichelarij, 34.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Ga en roep voor de ooren van Jeruzalem, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ik gedenk der weldadigheid uwer jeugd, der liefde uwer ondertrouw, toen gij Mij nawandeldet in de woestijn, in onbezaaid land.

3 Israël was den HEERE eene heiligheid, de eerstelingen Zijner inkomste; allen, die hem opaten, werden voor schuldig gehouden; kwaad kwam hun over, spreekt de HEERE.

4 Hoort des HEEREN woord, gij, huis van Jakob, en alle geslachten van het huis Israëls!

5 Zoo zegt de HEERE: [a]Wat voor onrecht hebben uwe vaders aan Mij gevonden, dat zij verre van Mij geweken zijn, en hebben de ijdelheid nagewandeld, en zij zijn ijdel geworden? [a] Micha 6:3, 4.

6 En zeiden niet: Waar is de HEERE, Die ons opvoerde uit Egypteland, Die ons leidde in de woestijn, in een land van wildernissen en kuilen, in een land van dorheid en schaduw des doods, in een land, waar niemand doorging, en waar geen mensch woonde?

7 En Ik bracht u in een vruchtbaar land, om de vrucht van hetzelve en het goede er van te eten; maar toen gij daarin kwaamt, verontreinigdet gij Mijn land, en steldet Mijne erfenis tot eenen gruwel.

8 De priesters zeiden niet: Waar is de HEERE? [a]en die de wet handelden, kenden Mij niet; en de herders overtraden tegen Mij; en de profeten profeteerden door Baäl, en wandelden *naar dingen, die* geen nut doen. [a] Rom. 2:20.

9 Daarom zal Ik nog met ulieden twisten, spreekt de HEERE; ja, met uwe kindskinderen zal Ik twisten.

10 Want, gaat over in de eilanden der

Chitteërs, en ziet toe, en zendt *naar* Kedar,
en merkt er wel op; en ziet, of desgelijks
geschied zij?
11 Heeft ook een volk de goden veranderd,
hoewel dezelve geene goden zijn? nogtans
heeft Mijn volk [a] zijne Eer veranderd in
hetgeen geen nut doet. [a] Ps. 106:20.
12 Ontzet u hierover, gij [a] hemelen, en
zijt verschrikt! wordt zeer woest, spreekt
de HEERE. [a] Deut. 32:1. Jes. 1:2.
13 Want Mijn volk heeft twee boosheden
gedaan: Mij, den [a] Springader des levenden
waters, hebben zij verlaten, om zichzelven
bakken uit te houwen, gebrokene bakken,
die geen water houden. [a] Hoogl. 4:15. Jer. 17:13
14 Is dan Israël een knecht? of is hij
een ingeborene des huizes? waarom is hij
dan ten roof geworden?
15 [a] De jonge leeuwen hebben over hem
gebruld; zij hebben hunne stem verheven;
en zij hebben zijn land gezet in [b] verwoes-
ting; zijne steden zijn verbrand, dat er
niemand in woont. [a] Jes. 5:29. Jer. 4:7. [b] Jer. 4:7.
16 Ook hebben u de kinderen van Nof
en Tachpanhes den schedel afgeweid.
17 Doet gij u dit niet zelven, *doordien*
gij den HEERE, uwen God, verlaat, ten
tijde als Hij u op den weg leidt?
18 En nu, wat hebt gij te doen met
den weg van [a] Egypte, om de wateren van
Sihor te drinken? En wat hebt gij te doen
met den weg van Assur, om de wateren
der rivier te drinken? [a] Jes. 31:1.
19 Uwe [a] boosheid zal u kastijden, en uwe
afkeeringen zullen u straffen; weet dan en
ziet, dat het kwaad en bitter is, dat gij den
HEERE, uwen God, verlaat, en Mijne vreeze
niet bij u is, spreekt de Heere, de HEERE
der heirscharen. [a] Jes. 3:9. Hos. 5:5.
20 Als Ik van ouds uw juk verbroken, *en*
uwe banden verscheurd had, zoo zeidet gij:
Ik zal niet dienen; maar op allen hoogen
heuvel en onder allen groenen boom loopt
gij om, hoereerende.
21 Ik had u toch [a] geplant, eenen edelen
wijnstok, een geheel getrouw zaad; hoe
zijt gij Mij dan veranderd *in* verbasterde
ranken van een' vreemden wijnstok?
[a] Ex. 15:17. Ps. 44:3. 80:9.
22 Want, al [a] wiescht gij u met salpeter,
en naamt u veel zeep, zoo is *toch* uwe on-
gerechtigheid voor Mijn aangezicht getee-
kend, spreekt de Heere HEERE. [a] Job 9:30.
23 Hoe zegt gij: Ik ben niet verontreinigd;
ik heb de Baäls niet nagewandeld? zie
uwen weg in het dal; ken wat gij gedaan
hebt, gij lichte, snelle kemelin, die hare
wegen verdraait!
24 Zij is eene woudezelin, gewend in de
woestijn; naar den lust harer ziel schept
zij den wind; wie zou hare ontmoeting af-
keeren? allen, die haar zoeken, zullen niet
moede worden; in hare maand zullen zij
haar vinden.
25 Bedwing uwen voet van ontschoeiing,
en uwe keel van dorst; maar gij zegt: Het
is buiten hoop; neen, want ik heb de
vreemden lief, en die zal ik nawandelen!
26 Gelijk een dief beschaamd wordt,
wanneer hij gevonden wordt, alzoo zijn die
van het huis Israëls beschaamd: zij, hunne
koningen, hunne vorsten, en hunne pries-
ters, en hunne profeten;
27 Die tot een hout zeggen: Gij zijt
mijn vader; en tot eenen steen: Gij hebt
mij gegenereerd; want zij keeren Mij den
nek toe, en niet het aangezicht; maar ten
tijde huns kwaads zeggen zij: Sta op en
verlos ons.
28 Waar zijn dan uwe goden, die gij u
gemaakt hebt? laat ze opstaan, of zij u
ten tijde uws kwaads zullen verlossen;
want *naar* [a] het getal uwer steden zijn
uwe goden, o Juda! [a] Jes. 2:8. Jer. 11:13.
29 Waarom twist gij tegen Mij? gij hebt al-
len tegen Mij overtreden, spreekt de HEERE.
30 Te vergeefs heb Ik uwe kinderen
[a] geslagen; zij hebben de [b] tucht niet aan-
genomen; ulieder zwaard heeft uwe pro-
feten verteerd, als een verdervende leeuw.
[a] Jes. 1:5. Jer. 5:3. [b] Jer. 5:3.
31 [a] O geslacht, aanmerkt *toch* gijlieden
des HEEREN woord! ben Ik Israël eene
woestijn geweest, of een land der uiterste
donkerheid? Waarom zegt *dan* Mijn volk:
Wij zijn heeren, wij zullen niet meer tot
U komen? [a] Matt. 23:26, enz.
32 Vergeet ook eene jonkvrouw haar
versiersel? *of* eene bruid hare bindselen?
nogtans heeft Mijn volk Mij [a] vergeten,
dagen zonder getal. [a] Jer. 3:21.
33 Wat maakt gij uwen weg goed, daar
gij boeleering zoekt? waarom gij ook de
booste *hoeren* uwe wegen geleerd hebt.
34 Ja, het bloed van de zielen der on-
schuldige nooddruftigen is in uwe zoomen
gevonden; Ik heb dat niet met opgraven
gevonden, maar aan allen die.

35 Nog zegt gij: Zeker, ik ben onschul-
dig; Zijn toorn is immers van mij afge-
keerd. Ziet, Ik zal met u rechten, omdat
gij zegt: Ik heb niet gezondigd.
36 Wat reist gij veel uit, veranderende
uwen weg? Gij zult ook van [a] Egypte be-
schaamd worden, gelijk als gij van Assur
beschaamd zijt. [a] Jes. 31:1.
37 Gij zult ook van hier uitgaan met
uwe handen op uw hoofd; want de HEERE
heeft al uw vertrouwen verworpen, zoodat
gij daarmede niet zult bedijen.

HOOFDSTUK 3.

Gods groote lankmoedigheid over Juda, met noodiging tot bekeering, vs. 1. Vergelijking der boosheid van Israel en Juda, die zich aan Israëls voorbeeld niet spiegelde, maar het nog erger maakte, 6. Israël wordt ook genoodigd tot bekeering, 12; met schoone Evangelische beloften van de vergadering der uitverkorene Joden en Heidenen tot Christus' Kerk, bestelling van het predikambt, afschaffing der ceremoniën: en oprichting van den nieuwen Godsdienst, alsmede van den Geest des kindschaps, des gebeds, der ware bekeering en der erfenis van het hemelsch Kanaän, 14.

MEN zegt: Zoo een man zijne huisvrouw
verlaat, en zij gaat van hem, en wordt
eens anderen mans, zal hij ook tot haar nog
wederkeeren? Zou datzelve land niet groo-
telijks ontheiligd worden? Gij nu, hebt *met*
vele boeleerders gehoereerd, keer nogtans
weder tot Mij, spreekt de HEERE.
2 Hef uwe oogen op naar de hooge plaat-
sen, en zie toe, waar zijt gij niet beslapen?
Gij hebt voor hen gezeten aan de wegen,
als een Arabier in de woestijn; alzoo hebt
gij het land ontheiligd met uwe hoererijen
en met uwe boosheid.
3 Daarom zijn de regendruppelen inge-
houden, en er is geen spade regen geweest.
Maar gij hebt een hoerenvoorhoofd, gij
weigert schaamrood te worden.
4 Zult gij niet van nu af tot Mij roepen:
Mijn Vader! Gij zijt de leidsman mijner
jeugd!
5 Zal Hij in eeuwigheid *den toorn* be-
houden? zal Hij *dien* gestadig bewaren?
Zie, gij spreekt en doet die boosheden, en
neemt de overhand.
6 Voorts zeide de HEERE tot mij, in de
dagen van den koning Josía: Hebt gij
gezien, wat de afgekeerde Israël gedaan
heeft? zij [a] ging henen op allen hoogen
berg, en tot onder allen groenen boom,
en hoereerde aldaar. [a] Jer. 2:20.
7 En Ik zeide, nadat zij zulks alles ge-
daan had: Bekeer u tot Mij; maar zij
bekeerde zich niet. Dit zag de trouwelooze,
hare zuster Juda.
8 En Ik zag, als Ik ter oorzake van al-
les, waarin de afgekeerde Israël overspel
bedreven had, haar verlaten, en haar haren
scheidbrief gegeven had, dat de trouwe-
looze, hare zuster Juda, niet vreesde, maar
ging henen en hoereerde zelve ook.
9 Ja, het geschiedde, van wege het gerucht
harer hoererij, dat zij het land ontheiligde;
want zij bedreef overspel met steen en hout.
10 En zelfs in dit alles heeft zich hare
trouwelooze zuster Juda tot Mij niet be-
keerd met haar gansche hart, maar val-
schelijk, spreekt de HEERE.
11 Dies de HEERE tot mij zeide: De afge-
keerde Israël heeft hare ziel gerechtvaar-
digd, meer dan de trouwelooze Juda.
12 Ga henen en roep deze woorden uit
tegen het noorden, en zeg: Bekeer u, gij,
afgekeerde Israël! spreekt de HEERE, zoo
zal Ik Mijnen toorn op ulieden niet doen
vallen; want Ik ben [a] goedertieren, spreekt
de HEERE, Ik zal *den toorn* niet in eeuwig-
heid behouden. [a] Ps. 86:15. 103:8, 9. 145:17.
13 Alleen ken uwe ongerechtigheid, dat
gij tegen den HEERE, uwen God, hebt over-
treden, en uwe wegen verstrooid hebt tot de
vreemden, onder allen groenen boom, maar
zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest,
spreekt de HEERE.
14 Bekeert u, gij, afkeerige kinderen!
spreekt de HEERE; want Ik heb u getrouwd,
en Ik zal u aannemen, eenen uit eene stad,
en twee uit een geslacht, en zal u brengen
te Zion.
15 En Ik zal ulieden [a] herders geven naar
Mijn hart; die zullen u weiden *met* weten-
schap en verstand. [a] Jer. 23:4. Ezec. 34:23. Efez. 4:11.
16 En het zal geschieden, wanneer gij
vermenigvuldigd en vruchtbaar zult gewor-
den zijn in het land, in die dagen, spreekt
de HEERE, zullen zij niet meer zeggen: De
ark des verbonds des HEEREN; ook zal zij
in het hart niet opkomen; en zij zullen
aan haar niet gedenken, en *haar* niet be-
zoeken, en zij zal niet weder gemaakt
worden.
17 Te dier tijd zullen zij Jeruzalem noe-
men des HEEREN troon; en al de Heidenen
zullen tot haar vergaderd worden, om des
HEEREN Naams wil, te Jeruzalem; en zij
zullen niet meer wandelen naar het goed-
dunken van hun boos hart.
18 In die dagen zal het huis van Juda
gaan tot het huis van Israël; en zij zullen
te zamen komen uit het land van het

noorden, in het land, dat Ik uwen vaderen ten erve gegeven heb.
19 Ik zeide wel: Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten? en u geven het gewenschte land, de sierlijke erfenis van de heirscharen der Heidenen? Maar Ik zeide: Gij zult tot Mij roepen: Mijn Vader! en gij zult van achter Mij niet afkeeren.
20 Waarlijk, *gelijk* eene vrouw trouwelooslijk scheidt van haren vriend, alzoo hebt gijlieden trouwelooslijk tegen Mij gehandeld, gij, huis Israëls! spreekt de HEERE.
21 Er is eene stem gehoord op de hooge plaatsen, een geween *en* smeekingen der kinderen Israëls, omdat zij hunnen weg verkeerd *en* den HEERE, hunnen God, [a] vergeten hebben. a Jer. 2:32.
22 Keert weder, gij, afkeerige kinderen! Ik zal uwe afkeeringen genezen. Zie, *hier* zijn wij, wij komen tot U; want Gij zijt de HEERE, onze God!
23 Waarlijk, te vergeefs [a] *verwacht men het* van de heuvelen *en* de menigte der bergen; waarlijk, in den HEERE, onzen God, is Israëls heil! a Ps. 121:1.
24 Want de schaamte heeft den arbeid onzer vaderen opgegeten, van onze jeugd aan; hunne schapen en hunne runderen, hunne zonen en hunne dochteren.
25 Wij liggen in onze schaamte, en onze schande overdekt ons; want wij hebben tegen den HEERE, onzen God, gezondigd, wij en onze vaderen, van onze jeugd aan tot op dezen dag; en wij zijn der stem des HEERE, onzes Gods, niet gehoorzaam geweest.

HOOFDSTUK 4.

Vermaning tot oprechte bekeering, vs. 1. Uitvoerige aankondiging en afbeelding der toekomstige verwoesting van het Joodsche land door de Babyloniers, om der zonden wil, ofschoon de valsche profeten anders voorwendden, 5, 27; waarover de profeet bitter weeklaagt, 19. God belooft intusschen eene genadige matiging der plagen, 27.

ZOO gij u bekeeren zult, Israël! spreekt de HEERE, bekeer u tot Mij; en zoo gij uwe verfoeiselen van Mijn aangezicht zult wegdoen, zoo zwerf niet om.
2 Maar zweer: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft! in [a] waarheid, in recht en in gerechtigheid; zoo zullen zich de Heidenen in Hem [b] zegenen, en zich in Hem beroemen.
a Jes. 48:1. b Gen. 22:18.
3 Want zoo zegt de HEERE tot de mannen van Juda, en tot Jeruzalem: Braakt ulieden een braakland, en zaait niet onder de doornen.
4 Besnijdt u den HEERE, en doet weg de voorhuiden uwer [a] harten, gij, mannen van Juda en inwoners van Jeruzalem! opdat Mijne grimmigheid niet uitvare als een [b] vuur, en brande, dat niemand blusschen kunne, van wege de boosheid uwer handelingen. a Deut. 10:16. 30:6. b Jes. 65:5.
5 Verkondigt in Juda, en laat het hooren te Jeruzalem, en zegt het; ja, blaast de bazuin in het land; roept met volle *stem* en zegt: Verzamelt ulieden, en laat ons ingaan in de vaste steden!
6 Werpt de banier op naar Zion; vlucht met hoopen, blijft niet staan! want Ik breng een kwaad aan van het noorden, en eene groote breuk.
7 De [a] leeuw is opgekomen uit zijne haag, en de verderver der Heidenen is opgetrokken; hij is uitgegaan uit zijne plaats, om uw land te stellen in verwoesting; uwe steden zullen [b] verstoord worden, dat er niemand in wone.
a Jes. 5:29. Jer. 2:15. 5:6. b Jer. 2:15.
8 Hierom, gordt zakken aan; [a] bedrijft misbaar en huilt; want de hittigheid van des HEEREN toorn is niet van ons afgekeerd.
a Jes. 32:12.
9 En het zal te dier tijd geschieden, spreekt de HEERE, *dat* het hart des konings en het hart der vorsten vergaan zal; en de priesters zullen zich ontzetten, en de profeten zich verwonderen.
10 Toen zeide ik: Ach, Heere HEERE! waarlijk, Gij hebt dit volk en Jeruzalem grootelijks bedrogen, zeggende: Gijlieden zult vrede hebben; daar het zwaard tot aan de ziel raakt.
11 Te dier tijd zal tot dit volk en tot Jeruzalem gezegd worden: Een dorre wind van de hooge plaatsen in de woestijn, van den weg der dochter Mijns volks; niet om te wannen, noch om te zuiveren;
12 Er zal Mij een wind komen, die hun te sterk zal zijn. Nu zal Ik ook oordeelen tegen hen uitspreken.
13 Ziet, hij komt op als wolken, en zijne wagenen zijn als een wervelwind; zijne paarden zijn sneller dan arenden; wee ons, want wij zijn verwoest!
14 [a] Wasch uw hart van boosheid, o Jeruzalem! opdat gij behouden wordt; hoe lang zult gij de gedachten uwer ijdelheid in het binnenste van u laten vernachten? a Jes. 1:16.
15 Want eene stem verkondigt van Dan

af, en doet ellende hooren van het gebergte van Efraïm.

16 Vermeldt den volken, ziet, doet het hooren tegen Jeruzalem: daar komen hoeders uit verren lande; en zij verheffen hunne stem tegen de steden van Juda.

17 Als de wachters der velden zijn zij rondom tegen haar; omdat zij tegen Mij wederspannig geweest is, spreekt de HEERE.

18 Uw weg en uwe handelingen hebben u deze dingen gedaan; dit is uwe boosheid, dat het *zoo* bitter is, dat het tot aan uw hart raakt.

19 O, mijn [a] ingewand, mijn ingewand! ik heb barenswee, o, wanden mijns harten! mijn hart maakt getier in mij, ik kan niet zwijgen; want gij, mijne ziel! hoort het geluid der bazuin *en* het krijgsgeschrei.

a Jes. 21:4. Jer. 9:1.

20 Breuk op breuk wordt er uitgeroepen; want het gansche land is verstoord; haastelijk zijn mijne tenten verstoord, mijne gordijnen in een oogenblik!

21 Hoe lang zal ik de banier zien, het geluid der bazuin hooren?

22 Zekerlijk, Mijn volk is dwaas; Mij kennen zij niet; het zijn zotte kinderen, en zij zijn niet verstandig; wijs zijn zij om kwaad te doen, maar goed te doen weten zij niet.

23 Ik zag het land aan, en ziet, het was woest en ledig; ook naar den hemel, en zijn licht was er niet.

24 Ik zag de bergen aan, en ziet, zij beefden; en al de heuvelen schudden.

25 Ik zag, en ziet, er was geen mensch; en alle vogelen des hemels waren weggevlogen.

26 Ik zag, en ziet, het vruchtbare land was eene woestijn, en al zijne steden waren afgebroken, van wege den HEERE, van wege de hittigheid Zijns toorns.

27 Want zoo zegt de HEERE: Dit gansche land zal eene woestijn zijn (doch Ik zal geene [a] voleinding maken); a Jer. 5:10, 18. 30:11. 46:28.

28 Hierom zal de aarde treuren, en de hemel daarboven zwart zijn; omdat Ik het heb gesproken; Ik heb het voorgenomen, en het zal Mij niet rouwen, en Ik zal Mij daarvan niet afkeeren.

29 Van het geroep der ruiteren en boogschutters vluchten al de steden; zij gaan in de wolken, en klimmen op de rotsen; al de steden zijn verlaten, zoodat niemand in dezelve woont.

30 Wat zult gij dan doen, gij verwoeste? al kleeddet gij u met scharlaken, al versierdet gij u met gouden sieraad, al schuurdet gij uwe oogen met blanketsel, zoo zoudt gij u *toch* te vergeefs oppronken; de boelen versmaden u; zij zullen uwe ziel zoeken.

31 Want ik hoor eene stem als van eene *vrouw*, die in arbeid is, eene benauwdheid als van eene, die in des eersten kinds nood is, de stem van de dochter Zions; zij hijgt, zij breidt hare handen uit, *zeggende:* O, wee mij nu, want mijne ziel is moede van wege de doodslagers!

HOOFDSTUK 5.

Klacht over den gruwelijken toestand van Jeruzalem en Juda, als: dat er geene vromen onder kleinen noch grooten meer te vinden waren, vs. 1, 4, 5; dat allerlei grove zonden onder hen in zwang gingen, als: valsch en huichelachtig zweren, 2; hardnekkigheid en verstoktheid, 3, 21—24; afgoderij, 7, 19; overspel en hoererij, 7, 8; verachting van Gods woord en Zijne profeten, 11, 12, 13; rijkdom door oneerlijke handelingen, 26, 27; onrecht in het gericht, 28; het gehoor geven aan valsche profeten en kwade priesters, 31; om dit alles zal God hen straffen door de Chaldeën, 9, 14, 15; zonder hen nogtans gansch te verdelgen, 10, 18.

GAAT om door de wijken van Jeruzalem, en ziet nu toe, en verneemt, en zoekt op hare straten, of gij iemand vindt, of er één is, die recht doet, die waarheid zoekt, zoo zal Ik haar genadig zijn.

2 En of zij al zeggen: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft! zoo zweren zij toch valschelijk.

3 O HEERE! *zien* Uwe oogen niet naar waarheid? Gij hebt hen [a] geslagen, maar zij hebben geene pijn gevoeld; Gij hebt hen verteerd, *maar* zij hebben geweigerd de [b] tucht aan te nemen; zij hebben hunne aangezichten harder gemaakt dan eene steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeeren.

a Jes. 1:5. 9:12. Jer. 2:30. b Jer. 2:30.

4 Doch ik zeide: Zekerlijk, deze zijn arm; zij handelen zottelijk, omdat zij den weg des HEEREN, het recht huns Gods niet weten.

5 Ik zal gaan tot de grooten, en met hen spreken; want die weten den weg des HEEREN, het recht huns Gods; maar zij hadden te zamen het juk verbroken, *en* de banden verscheurd.

6 Daarom heeft hen een [a] leeuw uit het woud verslagen; een wolf der wildernissen zal hen verwoesten; een luipaard waakt tegen hunne steden; al wie uit dezelve uitgaat, zal verscheurd worden; want hunne overtredingen zijn vermenigvuldigd, hunne afkeeringen zijn machtig vele geworden.

a Jer. 4:7.

7 Hoe zou Ik overzulks u vergeven? uwe kinderen verlaten Mij, en zweren bij hen,

die geen God zijn; als Ik hen verzadigd
heb, zoo bedrijven zij overspel, en verza-
melen bij hoopen in het hoerenhuis.
8 *Als* welgevoederde hengsten [a] zijn zij
vroeg op; zij hunkeren, een iegelijk naar
zijns naasten huisvrouw. [a] Ezec. 22:11.
9 [a] Zou Ik over die dingen geene bezoe-
king doen? spreekt de HEERE. Of zou
Mijne ziel zich niet wreken aan zulk een
volk, als dit is? [a] vers 29. Jer. 9:9.
10 Beklimt hare muren, en verderft ze
(doch maakt [a] geene voleinding); doet hare
spitsen weg; want zij zijn des HEEREN
niet. [a] Jer. 4:27.
11 Want het huis van Israël en het huis
van Juda hebben gansch [a] trouwelooslijk
tegen Mij gehandeld, spreekt de HEERE.
[a] Jer. 3:20.
12 Zij verloochenen den HEERE, en zeg-
gen: Hij is het niet, en ons [a] zal geen
kwaad overkomen; wij zullen noch zwaard
noch honger zien. [a] Jes. 28:15.
13 Ja, die profeten zullen tot wind wor-
den, want het woord is niet bij hen; hun
zelven zal zoo geschieden.
14 Daarom zegt de HEERE, de God der
heirscharen, alzoo, omdat gijlieden dit
woord spreekt: Ziet, Ik zal [a] Mijne woor-
den in uwen mond tot vuur maken, en dit
volk *tot* hout, en het zal hen verteren.
[a] Jer. 1:9.
15 Ziet, Ik zal over ulieden een volk van
[a] verre brengen, o huis Israëls! spreekt de
HEERE; het is een sterk volk, het is een
zeer oud volk, een volk, welks spraak gij
niet zult kennen, en niet hooren wat het
spreken zal. [a] Deut. 28:49. Jer. 1:15. 6:22.
16 Zijn pijlkoker is als een open graf;
zij zijn altemaal helden.
17 En het zal uwen [a] oogst en uw brood
opeten, *dat* uwe zonen en uwe dochteren
zouden eten; het zal uwe schapen en uwe
runderen opeten; het zal uwen wijnstok en
uwen vijgeboom opeten; uwe vaste steden,
op dewelke gij vertrouwt, zal het arm ma-
ken, door het zwaard. [a] Lev. 26:16. Deut. 28:31, 33.
18 Nogtans zal Ik ook in die dagen,
spreekt de HEERE, [a] geene voleinding met
ulieden maken. [a] Jer. 4:27.
19 En het zal geschieden, wanneer gij zult
zeggen: [a] Waarom heeft ons de HEERE,
onze God, al deze dingen gedaan? dat gij
tot hen zeggen zult: Gelijk als gijlieden
Mij hebt verlaten, en vreemde goden in
uw land gediend, alzoo zult gij de uit-
landschen dienen, in een land, dat het uwe
niet is. [a] Jer. 16:10.
20 Verkondigt dit in het huis van Jakob,
en laat het hooren in Juda, zeggende:
21 [a] Hoort nu dit, gij, dwaas en harteloos
volk! die oogen hebben, maar zien niet, die
ooren hebben, maar hooren niet. [a] Jes. 6:9.
22 Zult gijlieden Mij niet vreezen? spreekt
de HEERE; zult gij voor Mijn aangezicht niet
beven? die der zee het zand tot eenen [a] paal
gesteld heb, met eene eeuwige inzetting,
dat zij daarover niet zal gaan; ofschoon
hare golven zich bewegen, zoo zullen zij
toch niet vermogen, ofschoon zij bruisen,
zoo zullen zij toch daarover niet gaan.
[a] Job 38:10, 11. Ps. 33:7. 104:9.
23 Maar dit volk heeft een afvallig en
wederspannig hart; zij zijn afgevallen en
heengegaan;
24 En zij zeggen niet in hun hart: Laat
ons nu den HEERE, onzen God, vreezen,
Die den regen geeft, [a] zoo vroegen regen
als spaden regen, op zijnen tijd; *Die* ons
de weken, de gezette tijden van den oogst,
bewaart. [a] Deut. 11:14.
25 Uwe ongerechtigheden wenden die
dingen af, en uwe zonden weren dat goede
van ulieden.
26 Want onder Mijn volk worden godde-
loozen gevonden; een ieder van hen loert,
gelijk zich de vogelvangers schikken; zij
zetten eenen verderfelijken strik, zij van-
gen de menschen.
27 Gelijk eene kouw vol is van gevogelte,
alzoo zijn hunne huizen vol van bedrog;
daarom zijn zij groot en rijk geworden.
28 [a] Zij zijn vet, zij zijn glad, zelfs de
daden der boozen gaan zij te boven; de
[b] rechtzaken richten zij niet, *zelfs* de recht-
zaak des weezen; nogtans zijn zij voor-
spoedig; ook oordeelen zij het recht der
nooddruftigen niet. [a] Deut. 32:15. [b] Jes. 1:23. Zach. 7:10.
29 [a] Zou Ik over die dingen geene be-
zoeking doen? spreekt de HEERE; zou
Mijne ziel zich niet wreken aan zulk een
volk, als dit is? [a] vers 9. Jer. 9:9.
30 Eene schrikkelijke en afschuwelijke
zaak geschiedt er in het land.
31 De profeten profeteeren [a] valschelijk, en
de priesters heerschen door hunne handen;
en Mijn volk heeft het gaarne alzoo; maar
wat zult gij ten einde van dien maken?
[a] Jer. 14:18. 23:25, 26. Ezec. 13:6.

HOOFDSTUK 6.

God stelt het volk levendig voor oogen de naderende aankomst der Babyloniërs, belegering en inneming van Jeruzalem en hunne gevankelijke wegvoering, vs. 1, 11, 12, 21, 22; vermaant hen tot bekeering, 8, 16; maar doordien allerlei boosheid, wrevel en geweld, 7; verstoktheid, wederspannigheid, hardnekkigheid, 10, 16, 17, 29, 30; gierigheid, 13; achterklap, 28; valschheid en pluimstrijkerij der profeten en priesters, 13, 14, 15; verachting van Gods woord en het opvolgen van hun eigen goeddunken, 19, 28; huichelachtige Godsdienst, 20; de overhand hadden, zoo voorzegt Hij hun, dat allen, de een na den ander, het land uit moeten, 9. De profeet wordt gesterkt tegen de boosheid van het volk en de vruchteloosheid van zijnen dienst bij hen, 27, 29.

VLUCHT met hoopen, gij, kinderen van
Benjamin! uit het midden van Jeru-
zalem, en blaast de bazuin te Thekóa, en
heft een vuurteeken op te Beth-Cherem;
want er kijkt een kwaad uit van het [a] noor-
den, en eene groote breuk. a Jer. 1:13, 14.
2 Ik heb *wel* de dochter Zions bij eene
schoone en wellustige *vrouw* vergeleken;
3 *Maar* er zullen herders tot haar komen
met hunne kudden; zij zullen tenten rond-
om tegen haar opslaan; zij zullen een
iegelijk zijne ruimte afweiden.
4 Heiligt den krijg tegen haar; maakt u
op, en laat ons optrekken op den middag;
o, wee ons! want de dag heeft zich gewend,
want de avondschaduwen neigen zich.
5 Maakt u op, en laat ons optrekken in
den nacht, en hare paleizen verderven!
6 Want zoo zegt de HEERE der heir-
scharen: Houwt boomen af, en werpt
eenen wal op tegen Jeruzalem; zij is de
stad, die bezocht zal worden; in het mid-
den van haar is enkel verdrukking.
7 Gelijk een bornput zijn water opgeeft,
alzoo geeft zij hare boosheid op; geweld en
verstoring wordt in haar gehoord; weedom
en plaging is steeds voor Mijn aangezicht.
8 Laat u tuchtigen, Jeruzalem! opdat
Mijne ziel niet van u afgetrokken worde,
opdat Ik u niet stelle *tot* eene woestheid,
tot een onbewoond land.
9 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Zij zullen Israëls overblijfsel vlijtiglijk na-
lezen, gelijk eenen wijnstok; [a] breng uwe
hand weder, gelijk een wijnlezer, aan de
korven. a Jes. 24:13.
10 Tot wie zal ik spreken en betuigen, dat
zij het hooren? Ziet, hun [a] oor is onbesneden,
dat zij niet kunnen toeluisteren; ziet, het
woord des HEEREN is hun tot eenen smaad;
zij hebben geenen lust daartoe. a Jer. 7:26.
11 Daarom ben ik vol van des HEEREN
grimmigheid; ik ben moede geworden van
inhouden; ik zal ze uitstorten over de kin-
derkens op de straat, en over de vergade-
ring der jongelingen te zamen; want zelfs
de man met de vrouw zullen gevangen wor-
den, de oude met dien, die vol is van dagen.
12 [a] En hunne huizen zullen omgewend
worden tot anderen, met te zamen de
akkers en vrouwen; want Ik zal Mijne
hand uitstrekken tegen de inwoners dezes
lands, spreekt de HEERE. a Deut. 28:30.
13 Want van hunnen kleinste aan tot
hunnen grootste toe [a] pleegt een ieder
van hen gierigheid, en van den profeet
aan tot den priester toe bedrijft een ieder
van hen valschheid. a Jes. 56:11. Jer. 8:10.
14 [a] En zij genezen de breuk van de
dochter Mijns volks op het lichtste, zeg-
gende: Vrede, vrede! doch daar is geen
vrede. a Jer. 8:11. Ezec. 13:10.
15 Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel
bedreven hebben? Ja, zij schamen zich in
het minste niet, weten ook niet van schaam-
rood te maken; daarom zullen zij vallen onder
de vallenden; ten tijde als Ik hen bezoeken
zal, zullen zij struikelen, zegt de HEERE.
16 Zoo zegt de HEERE: Staat op de
wegen, en ziet toe, en vraagt naar de
oude paden, waar toch de goede weg zij,
en wandelt daarin; [a] zoo zult gij rust vin-
den voor uwe ziel; maar zij zeggen: Wij
zullen *daarin* niet wandelen. a Matt. 11:29.
17 Ik heb ook wachters over ulieden
gesteld, *zeggende:* Luistert naar het geluid
der bazuin; maar zij zeggen: Wij zullen
niet luisteren.
18 Daarom hoort, gij Heidenen! en ver-
neem, o, gij vergadering! wat onder hen is.
19 Hoor toe, gij aarde! zie, Ik zal een
kwaad brengen over dit volk, de vrucht
hunner gedachten; want zij merken niet op
Mijne woorden, en Mijne wet verwerpen zij.
20 [a] Waartoe zal dan de wierook voor Mij
uit Scheba komen? en de beste kalmus uit
verren lande? Uwe brandofferen zijn *Mij*
niet behagelijk, en uwe slachtofferen zijn Mij
niet zoet. a Jes. 1:11. 66:3. Amos 5:21. Micha 6:6, enz.
21 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ziet,
Ik zal dit volk allerlei aanstoot stellen; en
daaraan zullen zich stooten te zamen vaders
en kinderen, de nabuur en zijn metgezel,
en zullen omkomen.
22 Zoo zegt de HEERE: Ziet, er komt
een volk uit het land van het noorden, en
eene [a] groote natie zal opgewekt worden
uit de zijden der aarde. a Jer. 50:41, 42, 43.
23 Boog en spies zullen zij voeren; het is
een wreed *volk*, en zij zullen niet barm-

hartig zijn; hunne stem zal bruisen als
de zee, en op paarden zullen zij rijden;
het is toegerust, als een man ten oorlog
tegen u, o, dochter van Zion!
24 Wij hebben zijn gerucht gehoord; onze
handen zijn slap geworden; benauwdheid
heeft ons aangegrepen, weedom als van
eene [a]barende *vrouw*. *a* Jer. 4:31. 49:24. 50:43.
25 Gaat niet uit in het veld, noch wan-
delt op den weg; want des vijands zwaard
is er, schrik van rondom!
26 O, dochter Mijns volks! [a]gord eenen
zak aan, en wentel u in de asch; maak u
rouw eens eenigen *zoons*, een zeer bitter
misbaar; want de verstoorder zal ons
snellijk overkomen. *a* Jer. 4:8.
27 Ik heb u onder Mijn volk gesteld *tot*
eenen wachttoren, *tot* eene vesting; opdat
gij hunnen weg zoudt weten en proeven.
28 Zij zijn allen de afvalligste der afval-
ligen, wandelende *in* achterklap; zij zijn
[a]koper en ijzer; zij zijn altemaal verdervers.
a Ezec. 22:18.
29 De blaasbalg is verbrand, het lood is
van het vuur verteerd; te vergeefs heeft
de smelter zoo vlijtiglijk gesmolten, dewijl
de boozen niet afgetrokken zijn.
30 Men noemt ze een verworpen zilver;
want de HEERE heeft hen [a]verworpen. *a* Jes. 1:22.

HOOFDSTUK 7.

God laat Zijn volk openbaar vermanen tot ware bekeering en afstand van hun ijdel vertrouwen op den uiterlijken Godsdienst en tempel, met verwijt van het goddeloos en onbeschaamd misbruik hiervan, vs. 1; dreigt hen met het voorbeeld van Silo, 12; verbiedt den profeet voor het volk te bidden, om hunne afgodische razernijen, 16; verwerpt hunne offers en eischt gehoorzaamheid, in plaats der voorgaande en tegenwoordige ongehoorzaamheid, 21; roept tot schrik en rouw over de gruwelen van Tofeth, in het dal des zoons Hinnoms, 29.

HET woord, dat tot Jeremía geschied
is, van den HEERE, zeggende:
2 Sta in de poort van des HEEREN huis,
en roep aldaar dit woord uit, en zeg:
Hoort des HEEREN woord, o, gansch Juda!
gij, die door deze poorten ingaat, om
den HEERE aan te bidden.
3 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de
God Israëls: [a]Maakt uwe wegen en uwe
handelingen goed, zoo zal Ik ulieden doen
wonen in deze plaats. *a* vers 5. Jer. 18:11. 26:13.
4 Vertrouwt niet op valsche woorden, zeg-
gende: Des HEEREN tempel, des HEEREN
tempel, des HEEREN tempel, zijn deze!
5 Maar indien gij uwe wegen en uwe han-
delingen waarlijk zult goed maken; indien
gij waarlijk zult [a]recht doen tusschen den
man en tusschen zijnen naaste; *a* Jer. 5:28.
6 Den vreemdeling, wees en [a]weduwe
niet zult verdrukken, en geen [b]onschuldig
bloed in deze plaats vergieten; en andere
goden niet zult nawandelen, ulieden ten
kwade; *a* Jes. 10:1, 2. *b* Jes. 59:7.
7 Zoo zal Ik u in deze plaats, in het
land, dat Ik uwen vaderen gegeven heb,
doen wonen van eeuw tot eeuw.
8 Ziet, gij vertrouwt u op valsche woor-
den, die geen nut doen.
9 Zult gij stelen, doodslaan en overspel
bedrijven, en valschelijk zweren, en Baäl
rooken, en andere goden nawandelen, die
gij niet kent?
10 En *dan* komen en staan voor Mijn
aangezicht in dit huis, dat naar Mijnen
Naam genoemd is, en zeggen: Wij zijn
verlost, om al deze gruwelen te doen?
11 Is dan dit huis, dat naar Mijnen Naam
genoemd is, in uwe oogen eene [a]spelonk
der moordenaren? Ziet, Ik heb *het* ook
gezien, spreekt de HEERE.
a Matt. 21:13. Mark. 11:17. Luk. 19:46.
12 Want gaat nu henen naar Mijne plaats,
die te Silo was, alwaar Ik Mijnen Naam in
het eerst had doen wonen; en ziet, [a]wat Ik
daaraan gedaan heb van wege de boosheid
van Mijn volk Israël. *a* 1 Sam. 4:11. Ps. 78:60.
13 En nu, omdat gijlieden al deze wer-
ken doet, spreekt de HEERE, en Ik tot u
gesproken heb, [a]vroeg op zijnde en spre-
kende, maar gij niet gehoord hebt, en Ik u
[b]geroepen, maar gij niet geantwoord hebt;
a 2 Kron. 36:15. ond. vs. 25, enz. *b* Spr. 1:24. Jes. 65:12. 66:4.
14 Zoo zal Ik aan dit huis, dat naar
Mijnen Naam genoemd is, waarop gij ver-
trouwt, en aan deze plaats, die Ik u en
uwen vaderen gegeven heb, doen, gelijk
als Ik aan Silo gedaan heb.
15 En Ik zal ulieden van Mijn aangezicht
wegwerpen, gelijk als Ik al uwe broederen,
het gansche zaad van Efraïm, weggewor-
pen heb.
16 Gij dan, [a]bid niet voor dit volk, en
hef geen geschrei noch gebed voor hen
op, en loop Mij niet aan; want Ik zal
u niet hooren. *a* Ex. 32:10. Jer. 11:14. 14:11.
17 Ziet gij niet, wat zij doen in de
steden van Juda, en op de straten van
Jeruzalem?
18 [a]De kinderen lezen hout op, en de
vaders steken het vuur aan, en de vrouwen
kneden het deeg, om gebeelde koeken te
maken voor de [b]Melécheth des hemels,

en anderen goden drankofferen te offeren, om Mij verdriet aan te doen.

a Jer. 44:19. *b* Jes. 65:11. Jer. 8:2. 19:13. 44:19.

19 Doen zij Mij verdriet aan? spreekt de HEERE. *Doen zij het* zichzelven niet aan, [a] tot beschaming huns aangezichts?

a Jes. 65:13.

20 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: Ziet, Mijn toorn en Mijne grimmigheid zal uitgestort worden over deze plaats, over de menschen en over de beesten, en over het geboomte des velds, en over de vrucht des aardrijks; en zal branden, en niet uitgebluscht worden.

21 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: [a] Doet uwe brandofferen tot uwe slachtofferen, en eet vleesch.

a Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21.

22 Want Ik heb met uwe vaderen, ten dage als Ik hen uit Egypteland uitvoerde, niet gesproken, noch hun geboden van zaken des brandoffers of slachtoffers.

23 Maar deze zaak heb Ik hun geboden, zeggende: [a] Hoort naar Mijne stem, [b] zoo zal Ik u tot eenen God zijn, en gij zult Mij tot een volk zijn; en wandelt in al den weg, dien Ik u gebieden zal, opdat het u welga.

a Deut. 6:3. *b* Ex. 19:5. Lev. 26:12.

24 Doch zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, maar gewandeld in de raadslagen, in het [a] goeddunken van hun boos hart; en [b] zij zijn achterwaarts gekeerd, en niet voorwaarts.

a Jer. 3:17. 16:12. *b* Jer. 2:27. 32:33.

25 Van dien dag af, dat uwe vaders uit Egypteland zijn uitgegaan, tot op dezen dag, zoo heb Ik tot u gezonden al Mijne knechten, de profeten, dagelijks vroeg op zijnde en zendende.

26 Doch zij hebben naar Mij niet gehoord, noch hun oor geneigd; maar zij hebben hunnen [a] nek verhard; zij hebben het erger gemaakt dan hunne vaders.

a Neh. 9:17, 29. Jer. 17:23. 19:15.

27 Ook zult gij al deze woorden tot hen spreken; maar zij zullen naar u niet hooren; gij zult wel tot hen roepen; maar zij zullen u niet antwoorden.

28 Daarom zeg tot hen: Dit is het volk, dat naar de stem des HEEREN, zijns Gods, niet hoort, en de [a] tucht niet aanneemt; [b] de waarheid is ondergegaan, en uitgeroeid van hunnen mond.

a Jer. 5:3. *b* Jer. 5:1.

29 [a] Scheer uw hoofdhaar af, *o Jeruzalem!* en werp het weg, en verhef eene weeklacht op de hooge plaatsen; want de HEERE heeft het geslacht Zijner verbolgenheid verworpen en verlaten.

a Job 1:20. Jes. 15:2. Jer. 16:6.

30 Want de kinderen van Juda hebben gedaan, dat kwaad is in Mijne oogen, spreekt de HEERE; zij hebben hunne verfoeiselen gesteld in het huis, dat naar Mijnen Naam genoemd is, om dat te verontreinigen.

31 En zij hebben gebouwd de [a] hoogten van Tofeth, dat in het dal des zoons van Hinnom is, om hunne zonen en hunne dochteren met vuur te verbranden; hetwelk Ik niet heb geboden, noch in Mijn hart is opgekomen.

a 2 Kon. 23:10. Jer. 2:23. 19:5, 6.

32 Daarom ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat het niet meer zal geheeten worden Tofeth, noch dal des zoons van Hinnom, maar moorddal; en zij zullen ze in Tofeth begraven, omdat er geene plaats zal zijn.

33 [a] En de doode lichamen dezes volks zullen het gevogelte des hemels, en het gedierte der aarde tot spijze zijn, en niemand zal ze afschrikken.

a Deut. 28:26. Jer. 34:20.

34 [a] En Ik zal uit de steden van Juda en uit de straten van Jeruzalem doen ophouden de stem der vroolijkheid en de stem der vreugde, de stem des bruidegoms en de stem der bruid; want het land zal [b] tot eene verwoesting worden.

a Jes. 24:7. Jer. 16:9. 25:10. Ezec. 26:13. Hos. 2:10. *b* Jer. 6:8.

HOOFDSTUK 8.

Verdere profetie van de toekomstige welverdiende schande en benauwdheid der Joden, zoo dooden als levenden, vs. 1. Verwijt over hunne gedurige onverstandige onboetvaardigheid (met beschaming door het voorbeeld der onvernuftige beesten) over hunnen dwazen en valschen roem op wijsheid; verkeering der wet, valschheid, bespottelijke vleierij en onbeschaamdheid der valsche profeten en priesters, algemeene overtreding en afgoderij; al hetwelk God zwaar zal straffen door de Babyloniërs, 4; waarover de profeet zeer bitter treurt en weeklaagt, 18.

TER zelver tijd, spreekt de HEERE, zullen zij de beenderen der koningen van Juda, en de beenderen hunner vorsten, en de beenderen der priesteren, en de beenderen der profeten, en de beenderen der inwoners van Jeruzalem, uit hunne graven uithalen.

2 En zij zullen ze uitspreiden voor de zon, en voor de maan, en voor het gansche heir des hemels, die zij liefgehad, en die zij [a] gediend, en die zij nagewandeld, en die zij gezocht hebben, en voor dewelke zij zich nedergebogen hebben; zij zullen niet verzameld noch begraven worden; tot mist op den aardbodem zullen zij zijn.

a Jer. 7:18. 19:13.

3 En de dood zal voor het leven verkozen

worden, bij het gansche overblijfsel der
overgeblevenen uit dit booze geslacht, in
al de plaatsen der overgeblevenen, waar
Ik hen henengedreven zal hebben, spreekt
de HEERE der heirscharen.
4 Zeg wijders tot hen: Zoo zegt de HEERE:
Zal men vallen, en niet weder opstaan?
Zal men afkeeren, en niet wederkeeren?
5 Waarom keert *dan* dit volk te Jeruza-
lem af *met* eene altoosdurende afkeering?
zij houden vast aan bedrog; zij weigeren
weder te keeren.
6 Ik heb geluisterd en toegehoord; zij
spreken dat niet recht is; er is niemand,
die berouw heeft over zijne boosheid, zeg-
gende: Wat heb ik gedaan? Een ieder keert
zich om in zijnen loop, gelijk een onbesuisd
paard in den strijd.
7 Zelfs een ooievaar aan den hemel weet
zijne gezette tijden, en eene tortelduif, en
kraan, en zwaluw, nemen den tijd hunner
aankomst waar; maar Mijn volk [a] weet
het recht des HEEREN niet. *a* Jer. 5:4, 5.
8 Hoe zegt gij dan: Wij zijn wijs, en de
wet des HEEREN is bij ons! Ziet, waarlijk,
te vergeefs werkt de valsche pen der schrift-
geleerden.
9 De wijzen zijn beschaamd, verschrikt
en gevangen; ziet, zij hebben des HEEREN
woord verworpen, wat wijsheid zouden zij
dan hebben?
10 Daarom zal Ik hunne [a] vrouwen aan
anderen geven, hunne akkers aan *andere*
bezitters; want [b] van den kleinste aan tot
den grootste toe [c] pleegt een ieder van hen
gierigheid; van den profeet aan tot den
priester toe bedrijft een ieder van hen
valschheid. *a* Jer. 6:12. *b* Jer. 6:13, 14, 15. *c* Jes. 56:11.
11 En zij genezen de breuk van de dochter
Mijns volks op het lichtste, zeggende:
Vrede, vrede! doch daar is geen vrede.
12 Zijn zij beschaamd, omdat zij gruwel
bedreven hebben? Ja, zij schamen zich in
het minste niet, en weten niet schaamrood
te worden; daarom zullen zij vallen onder
de vallenden; ten tijde hunner bezoeking
zullen zij struikelen, zegt de HEERE.
13 Ik zal hen voorzeker wegrapen, spreekt
de HEERE; er zijn geene druiven aan den
[a] wijnstok, en geene vijgen aan den [b] vijge-
boom; ja, het blad is afgevallen; en *de
geboden, die* Ik hun gegeven heb, die over-
treden zij. *a* Jes. 5:1, enz. *b* Matt. 21:19. Luk. 13:6, enz.
14 Waarom blijven wij zitten? [a] verzamelt
u, en laat ons ingaan in de vaste steden, en
aldaar stilzwijgen; immers heeft ons de
HEERE, onze God, doen stilzwijgen, en ons
met [b] gallewater gedrenkt, omdat wij tegen
den HEERE gezondigd hebben.
a Jer. 4:5. *b* Jer. 9:15. 23:15.
15 [a] Men wacht naar vrede; maar er is
niets goeds; naar tijd van genezing; maar
ziet, er is verschrikking. *a* Jer. 14:19.
16 [a] Van Dan af wordt het gesnuif zijner
paarden gehoord; het gansche land beeft
van het geluid der brieschingen zijner ster-
ken; en zij komen daarhenen, dat zij het
land opeten en diens volheid, de stad en
die daarin wonen. *a* Jer. 4:15.
17 Want ziet, Ik zend slangen, basilisken
onder ulieden, tegen dewelke geene [a] bezwe-
ring is; die zullen u bijten, spreekt de
HEERE. *a* Ps. 58:5, 6.
18 Mijne verkwikking is in droefenis;
mijn hart is flaauw in mij.
19 Ziet, de stem van het geschrei der doch-
teren mijns volks is uit zeer verren lande:
is dan de HEERE niet te Zion? is haar
Koning niet bij haar? Waarom hebben zij
Mij vertoornd met hunne gesnedene beel-
den, met ijdelheden der vreemden?
20 De oogst is voorbijgegaan, de zomer is
ten einde; nog zijn wij niet verlost.
21 Ik ben gebroken van wege de breuk
der dochter mijns volks; ik ga in het
zwart; ontzetting heeft mij aangegrepen.
22 Is er geen [a] balsem in Gilead? is er
geen heelmeester aldaar? want waarom is
de gezondheid der dochter mijns volks niet
gerezen? *a* Gen. 37:25. Jer. 46:11. 51:8.

HOOFDSTUK 9.

De profeet vervolgt zijne weeklacht, vs. 1; en wenscht van zijn volk verwijderd te zijn om de gruwelen, die onder hen algemeen waren, als: overspel, trouweloosheid, liegen en bedriegen, 2; ongehoorzaamheid en afgoderij, 13, 14; waarom God hen moet en zal straffen, en op zulk eene verschrikkelijke wijze bezoeken, dat men het niet genoeg zal kunnen beklagen, 7, 9, 10. God waarschuwt tegen ijdel vertrouwen, en leert Zijn volk op Hem alleen te vertrouwen, en te trachten naar hetgeen Hem behaagt, 23. Hij bedreigt eindelijk niet alleen de Joden, als misbruikers, maar ook de omliggende Heidenen, als verachters der besnijdenis, 25.

OCH, [a] dat mijn hoofd water ware, en
mijn oog eene springader van tranen!
zoo zou ik dag en nacht beweenen de
verslagenen van de dochter mijns volks.
a Jes. 22:4. Jer. 4:19.
2 Och, dat ik in de woestijn eene her-
berg der wandelaars had! zoo zou ik mijn
volk verlaten, en van hen trekken; want
zij zijn allen [a] overspelers, een trouwelooze
hoop. *a* Jer. 5:7, 8.
3 En zij spannen hunne tong *als* hun-

nen boog *tot* [a] leugen; zij worden geweldig
in het land, doch niet tot waarheid; want
zij gaan voort van [b] boosheid tot boosheid;
maar Mij kennen zij niet, spreekt de HEERE.
a Jes. 59:4, 13, 15. b Jer. 6:7.

4 Wacht u, een iegelijk van zijnen vriend,
en vertrouwt niet op eenigen broeder; want
elk broeder doet niet dan bedriegen, en elk
vriend [a] wandelt *in* achterklap. a Jer. 6:28.
5 En zij handelen bedriegelijk, een ieder
met zijnen vriend, en spreken de waarheid
niet; zij leeren hunne tong leugen spreken;
zij maken zich moede met verkeerdelijk te
handelen.
6 Uwe woning is in het midden van be-
drog; door bedrog weigeren zij Mij te
kennen, spreekt de HEERE.
7 Daarom zegt de HEERE der heirscharen
alzoo: Ziet, Ik zal hen smelten en zal hen
beproeven; want hoe zou Ik *anders* doen
ten aanzien der dochter Mijns volks?
8 Hunne [a] tong is een moordpijl; zij
spreekt bedrog; een ieder spreekt met
zijnen naaste *van* vrede met zijnen [b] mond;
maar in zijn binnenste legt hij zijne lagen.
a Ps. 120:4. Spr. 30:14. b Ps. 12:3. 28:3.

9 [a] Zou Ik hen om deze dingen niet bezoe-
ken? spreekt de HEERE; zou Mijne ziel
zich niet wreken aan zulk een volk, als
dit is? a Jer. 5:9, 29.
10 Ik zal een geween en eene weeklage
opheffen over de bergen, en een klaaglied
over de herdershutten der woestijn; want
zij zijn afgebrand, dat er niemand doorgaat,
en men hoort er geene stem van vee; van
de vogelen des hemels aan tot de beesten
toe zijn zij weggezworven, doorgegaan!
11 En Ik zal Jeruzalem stellen tot *steen*-
hoopen, *tot* eene woning der [a] draken; en
de steden van Juda zal Ik stellen *tot* eene
verwoesting, zonder inwoner. a Jer. 10:22.
12 Wie is de wijze man, die dit versta?
en tot wien heeft de mond des HEEREN
gesproken, dat hij het verkondige? waarom
het land vergaan *en* afgebrand zij als eene
woestijn, dat er niemand doorgaat?
13 En de HEERE zeide: Omdat zij Mijne
wet, die Ik voor hun aangezicht gegeven had,
verlaten hebben, en naar Mijne stem niet
gehoord, noch daarnaar gewandeld hebben;
14 Maar hebben gewandeld naar het goed-
dunken huns harten, en naar de Baäls, het-
welk hunne vaders hun geleerd hadden.
15 Daarom zegt de HEERE der heirscha-
ren, de God Israëls, alzoo: Ziet, Ik zal
dit volk spijzen met [a] alsem, en Ik zal hen
drenken met [b] gallewater; a Jer. 23:15. b Jer. 8:14.
16 En Ik zal hen [a] verstrooien onder de
Heidenen, die zij niet gekend hebben, zij
noch hunne vaders; en Ik zal het zwaard
achter hen zenden, totdat Ik hen verteerd
zal hebben. a Lev. 26:33.
17 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Merkt daarop, en roept klaagvrouwen, dat
zij komen; en zendt henen naar de wijze
vrouwen, dat zij komen,
18 En haasten, en eene weeklage over ons
opheffen, dat onze oogen van tranen neder-
dalen, en onze oogleden van water vlieten.
19 Want er is eene stem van weeklage
gehoord uit Zion: Hoe zijn wij verstoord!
wij zijn zeer beschaamd, omdat wij het land
hebben verlaten, omdat zij onze woningen
hebben omgeworpen.
20 Hoort dan des HEEREN woord, gij vrou-
wen! en uw oor ontvange het woord Zijns
monds; en leert uwe dochters weeklagen,
en elke eene hare metgezellin klaagliederen.
21 Want de dood is geklommen in onze
vensteren; hij is in onze paleizen gekomen,
om de kinderkens uit te roeien van de
wijken, de jongelingen van de straten.
22 Spreek: Zoo spreekt de HEERE: [a] Ja,
een dood lichaam des menschen zal liggen,
als mist op het open veld, en als eene garve
achter den maaier, die niemand opzamelt.
a Jer. 7:33.

23 Zoo zegt de HEERE: [a] Een wijze be-
roeme zich niet in zijne wijsheid, en de
sterke beroeme zich niet in zijne sterk-
heid; een rijke beroeme zich niet in zijnen
rijkdom; a 1 Kor. 1:31. 2 Kor. 10:17.
24 Maar die zich beroemt, beroeme zich
hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat Ik
de HEERE ben, doende weldadigheid, recht
en gerechtigheid op de aarde; want in die
dingen heb Ik lust, spreekt de HEERE.
25 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik bezoeking zal doen over alle
besnedenen, met degenen, die de voorhuid
hebben:
26 Over Egypte, en over Juda, en over
Edom, en over de kinderen Ammons, en
over Moab, en over allen, die aan de hoe-
ken afgekort zijn, die in de woestijn wonen;
want al de Heidenen hebben de voorhuid;
maar het gansche huis Israëls heeft [a] de
voorhuid des harten. a Lev. 26:41. Rom. 2:28, 29.

HOOFDSTUK 10.

God verbiedt aan Zijn volk de Heidensche vereering der hemelteekenen, vs. 1, 2; beschrijft omstandig en bespot de ijdelheid der afgoden en de dwaasheid van den afgodischen beeldendienst, met tegenoverstelling van Zijne Goddelijke majesteit en macht, mitsgaders den dienst, die Jakob Hem bijzonder schuldig was, 3. Hij profeteert en beeldt af door weeklagen de verwoesting van Jeruzalem en gansch Juda door de Babyloniers, 17; waarop de profeet, zoo in zijnen, als in naam der Kerk, God bidt om matiging van dit oordeel en straf der goddelooze vijanden, 23.

HOORT het woord, dat de HEERE tot
ulieden spreekt, o, huis Israël!
2 Zoo zegt de HEERE: Leert den weg
der Heidenen niet, en ontzet u niet voor
de teekenen des hemels, dewijl zich de
Heidenen voor dezelve ontzetten.
3 Want de inzettingen der volken zijn
ijdelheid; want [a] het is hout, dat men uit
het woud gehouwen heeft, een werk van
des werkmeesters handen met de bijl.
a Jes. 44:14, enz.
4 Men pronkt het op met zilver en met
goud; zij [a] hechten ze met nagelen en met
hameren, opdat het niet waggele. a Jes. 41:7.
5 Zij zijn gelijk een palmboom van dicht
werk, maar [a] kunnen niet spreken; zij moeten
[b] gedragen worden; want zij kunnen
niet gaan; vreest niet voor hen; want zij
kunnen [c] geen kwaad doen; ook is er geen
goeddoen bij hen. a Ps. 115:5. b Jes. 46:1, 7. c Jes. 41:23.
6 Omdat niemand [a] U gelijk is, o HEERE!
zoo zijt Gij groot, en groot is Uw Naam in
mogendheid. a Ps. 86:8, 10.
7 [a] Wie zou U niet vreezen, Gij, Koning
der Heidenen? want het komt U toe;
omdat toch onder alle wijzen der Heidenen,
en in hun gansche koninkrijk, niemand
U gelijk is. a Openb. 15:4.
8 In één ding zijn zij toch [a] onvernuftig
en zot: een hout is een onderwijs der
ijdelheden. a Jes. 41:29. Hab. 2:18. Zach. 10:2.
9 Uitgerekt zilver wordt van Tarsis gebracht,
en goud van Ufaz, *tot een* werk des
werkmeesters en van de handen des goudsmids;
hemelsblauw en purper is hunne
kleeding; een werk der wijzen zijn zij al
te zamen.
10 Maar de HEERE God is de Waarheid;
Hij is de levende God, en een eeuwig
Koning; van Zijne verbolgenheid beeft
de aarde, en de Heidenen kunnen Zijne
gramschap niet verdragen.
11 (Aldus zult gijlieden tot hen zeggen:
De goden, die den hemel en de aarde niet
gemaakt hebben, zullen vergaan van de
aarde, en van onder dezen hemel.)
12 Die de [a] aarde gemaakt heeft door
Zijne kracht, Die de wereld bereid heeft
door Zijne wijsheid, en den hemel [b] uitgebreid
door Zijn verstand. a Gen. 1:1. Jer. 51:15.
b Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 40:22. 44:24. 51:13.
13 Als Hij Zijne stem geeft, zoo is er
een gedruisch van wateren in den hemel,
en Hij doet de [a] dampen opklimmen van
het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen
met den regen, en doet den wind
voortkomen uit Zijne schatkameren. a Ps. 135:7.
14 [a] Een ieder mensch is onvernuftig geworden,
zoodat hij geene wetenschap heeft;
een ieder goudsmid is beschaamd van het
gesneden beeld; want zijn gegoten beeld is
leugen, en er is geen geest in hen. a Jer. 51:17, 18.
15 IJdelheid zijn zij, een werk van verleidingen;
ten tijde hunner bezoeking zullen
zij vergaan.
16 [a] Jakobs deel is niet gelijk die; want
Hij is de Formeerder van alles; en Israël
is [b] de roede Zijner erfenis; HEERE der heirscharen
is Zijn naam. a Jer. 51:19. b Ps. 74:2.
17 Raap uwe kramerij weg uit het land,
gij, inwoneres der vesting!
18 Want zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik
zal de inwoners des lands op ditmaal wegslingeren,
en zal ze [a] benauwen, opdat zij
het vinden. a Jer. 6:24.
19 O, wee mij over mijne breuk! mijne
plage is smartelijk; en ik had gezegd: Dit
is immers eene krankheid, die ik wel dragen
zal!
20 Mijne tent is verstoord, en al mijne
zelen zijn verscheurd; mijne kinderen zijn
van mij uitgegaan, en zij zijn er niet; er
is niemand meer, die mijne tent uitspant,
en mijne gordijnen opricht.
21 Want de herders zijn onvernuftig geworden,
en hebben den HEERE niet gezocht;
daarom hebben zij niet verstandiglijk gehandeld,
en hunne gansche weide is verstrooid.
22 Ziet, er komt eene stem des geruchts,
en een groot beven uit het land van het
[a] noorden: dat men de steden van Juda zal
stellen tot eene verwoesting, eene woning
der [b] draken. a Jer. 1:14. 4:6. b Jer. 9:11.
23 Ik weet, o HEERE! [a] dat bij den
mensch zijn weg niet is; het is niet bij
eenen man, die wandelt, dat hij zijnen
gang richte. a Spr. 16:1. 20:24.
24 [a] Kastijd mij, HEERE! doch [b] met
mate; niet in Uwen toorn, opdat Gij mij
niet te niete maakt. a Ps. 6:2. 38:2. b Jer. 30:11. 46:28.

25 [a] Stort Uwe grimmigheid uit over de
Heidenen, die U niet kennen, en over de
geslachten, die Uwen Naam niet aanroepen;
want zij hebben Jakob [b] opgegeten, ja, zij
hebben hem opgegeten, en hem [c] verteerd,
en zijne woning verwoest.

a Ps. 79:6. b Jer. 8:16. c Jer. 9:16.

HOOFDSTUK 11.

God laat Zijn verbond met Israël door den profeet uitroepen, vs. 1; bestraft de vorige en tegenwoordige verbondsbreking van Israël en Juda door veelvuldige afgoderij, 8; waarom Hij een groot en overmijdelijk ongeluk over hen wil brengen, 11, 16, 17; verbiedt den profeet voor hen te bidden, 14; klaagt over des volks huichelachtigen Godsdienst en zorgeloosheid, 15. De profeet klaagt voor God over de moorddadige samenspanning zijner landslieden van Anathoth tegen hem, en begeert Gods wraak, die God hem voorzegt, 18.

HET woord, dat tot Jeremía geschied
is, van den HEERE, zeggende:
2 Hoort gijlieden de woorden dezes verbonds,
en spreekt tot de mannen van Juda,
en tot de inwoners van Jeruzalem;
3 Zeg dan tot hen: Zoo zegt de HEERE,
de God Israëls: [a] Vervloekt zij de man,
die niet hoort de woorden dezes verbonds,

a Deut. 27:26. Gal. 3:10.

4 Dat Ik uwen vaderen geboden heb, ten
dage, als Ik hen uit Egypteland, uit den
[a] ijzeroven, uitvoerde, zeggende: [b] Zijt Mijner
stem gehoorzaam, en doet dezelve, naar
alles wat Ik ulieden gebiede; zoo zult gij
Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot eenen
God zijn; a Deut. 4:20. b Lev. 26:3, 12.
5 Opdat Ik den [a] eed bevestige, dien Ik
uwen vaderen gezworen heb, hun te geven
een land, vloeiende van melk en honig, als
het is te dezen dage. Toen antwoordde ik
en zeide: Amen, o HEERE! a Deut. 7:12.
6 En de HEERE zeide tot mij: Roep al
deze woorden uit in de steden van Juda,
en in de straten van Jeruzalem, zeggende:
Hoort de woorden dezes verbonds, en doet
dezelve.
7 Want Ik heb uwe vaderen ernstiglijk
betuigd, ten dage, als Ik hen uit Egypteland
opvoerde, tot op dezen dag, [a] vroeg op
zijnde en betuigende, zeggende: Hoort naar
Mijne stem! a Jer. 7:13, 25.
8 Maar zij hebben niet gehoord, noch
hun [a] oor geneigd, maar hebben gewandeld,
een iegelijk naar het [b] goeddunken
van hunlieder boos hart; daarom heb Ik
over hen gebracht al de woorden dezes
verbonds, dat Ik geboden heb te doen,
maar zij niet gedaan hebben.

a Jer. 7:26. b Jer. 3:17. 7:24. 9:14.

9 Voorts zeide de HEERE tot mij: Er
is eene verbintenis bevonden onder de
mannen van Juda, en onder de inwoners
van Jeruzalem.
10 Zij zijn wedergekeerd tot de ongerechtigheden
hunner voorvaderen, die Mijne
woorden geweigerd hebben te hooren; en
zij hebben andere goden nagewandeld, om
die te dienen; het huis Israëls en het huis
van Juda hebben Mijn verbond gebroken,
dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb.
11 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ziet,
Ik zal een kwaad over hen brengen, uit
hetwelk zij niet zullen kunnen uitkomen;
als zij dan tot Mij zullen [a] roepen, zal Ik
naar hen niet hooren.

a Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 14:12. Ezec. 8:18. Micha 3:4.

12 Dan zullen de steden van Juda en
de inwoners van Jeruzalem henengaan, en
roepen tot de goden, dien zij gerookt hebben;
maar zij zullen hen gansch niet kunnen
verlossen ten tijde huns kwaads.
13 Want [a] *naar* het getal uwer steden, zijn
uwe goden geweest, o Juda! en *naar* het
getal der straten van Jeruzalem hebt gijlieden
altaren gesteld voor die schaamte,
altaren, om Baäl te rooken. a Jer. 2:28.
14 Gij dan, [a] bid niet voor dit volk, en
hef geen geschrei noch gebed voor hen op;
want Ik zal niet hooren, ten tijde, als zij
over hun kwaad tot Mij zullen roepen.

a Jer. 7:16. 14:11.

15 Wat heeft Mijne beminde in Mijn huis
te doen, dewijl zij die schandelijke daad
met velen doet, en het heilige vleesch van
u geweken is? wanneer gij kwaad *doet*,
dan springt gij op van vreugde.
16 De HEERE had uwen naam genoemd
eenen groenen olijfboom, schoon van liefelijke
vruchten; *maar nu* heeft Hij met een
geluid van een groot geroep een vuur om
denzelven aangestoken, en zijne takken
zullen verbroken worden.
17 Want de HEERE der heirscharen, Die
u heeft [a] geplant, heeft een kwaad over u
uitgesproken; om der boosheid wil van het
huis Israëls en van het huis van Juda, die
zij onder zich bedrijven, om Mij te vertoornen,
rookende Baäl. a Jer. 2:21.
18 De HEERE nu heeft het mij te kennen
gegeven, dat ik het wete; toen hebt Gij
mij hunne handelingen doen zien.
19 En ik was als een lam, *als* een os, die
geleid wordt om te slachten; want ik wist
niet, dat zij gedachten tegen mij dachten,
zeggende: Laat ons den boom met zijne

vrucht verderven, en laat ons hem uit het land der levenden uitroeien, dat zijn naam niet meer gedacht worde.

20 Maar, o HEERE der heirscharen, Gij, rechtvaardige Rechter, [a] Die de nieren en het hart proeft! laat mij Uwe wraak van hen zien; want aan U heb ik mijne twistzaak ontdekt.

[a] 1 Sam. 16:17. 1 Kron. 28:9. Ps. 7:10. 26:2. Openb. 2:23.

21 Daarom, zoo zegt de HEERE van de mannen van Anathoth, die uwe ziel zoeken, zeggende: Profeteer niet in den Naam des HEEREN, opdat gij van onze handen niet sterft;

22 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal bezoeking over hen doen: de jongelingen zullen door het zwaard sterven, hunne zonen en hunne dochteren zullen van honger sterven.

23 En zij zullen geen overblijfsel hebben; want Ik zal een kwaad brengen over de mannen van Anathoth, *in* het jaar hunner bezoeking.

HOOFDSTUK 12.

De profeet klaagt voor den Heere over den voorspoed zijner goddelooze landslieden en bidt, dat Hij hen wegrukke, opdat het land om hunne boosheid niet langer lijde, vs. 1. De Heere onderricht hem daartegen en voorzegt nog zwaardere vervolging, 5. Hij klaagt tot hem over den wanhopigen toestand van zijn eigen erfdeel, waarom Hij het door de Babyloniërs moet verwoesten en met misgewas straffen, 7. Hij wil echter de naburige Heidensche volken niet ongestraft laten, die bij deze gelegenheid Israël zouden overvallen. Hij belooft de verlossing van Zijn volk en genade aan de Heidenen, die zich met Zijn volk tot Hem zouden bekeeren, 14.

GIJ zoudt rechtvaardig zijn, o HEERE! wanneer ik tegen U zou twisten; ik zal nogtans *van Uwe* oordeelen met U spreken: [a] waarom is der goddeloozen weg voorspoedig? *waarom* hebben zij rust, allen, die trouwelooslijk trouweloosheid bedrijven?

[a] Job 21:7. Ps. 73:11, 12. Hab. 1:3.

2 Gij hebt ze geplant; zij zijn ook ingeworteld; zij gaan voort; ook dragen zij vrucht; Gij zijt *wel* nabij in hunnen [a] mond, maar verre van hunne nieren.

[a] Jes. 29:13.

3 Maar Gij, o HEERE! [a] kent mij, Gij ziet mij, en [b] proeft mijn hart, *dat het* met U is. Ruk ze uit als schapen ter slachting, en heilig ze tot den dag der dooding.

[a] Ps. 17:3. 139:1. [b] Jer. 11:20.

4 Hoe lang zal het land treuren, en het kruid des ganschen velds verdorren? Van wege de boosheid dergenen, die daarin wonen, vergaan de [a] beesten en het gevogelte; dewijl zij zeggen: Hij ziet ons einde niet.

[a] Jer. 4:25. 7:20. 9:10.

5 Als gij loopt met de voetgangers, zoo maken zij u moede; hoe zult gij u dan mengen met de paarden? zoo gij *alleenlijk* vertrouwt in een land van vrede, hoe zult gij het dan maken in de verheffing van de Jordaan?

6 Want ook uwe broeders, en uws vaders huis, ook diezelve handelen trouwelooslijk tegen u; ook diezelve roepen u met volle *stem* achterna; [a] geloof hen niet, wanneer zij vriendelijk tot u spreken.

[a] Spr. 26:25.

7 Ik heb Mijn huis verlaten, Ik heb Mijne erfenis laten varen; Ik heb de beminde Mijner ziel in de hand harer vijanden gegeven.

8 Mijne erfenis is Mij geworden als een leeuw in het woud; zij heeft hare stem tegen Mij verheven; daarom heb Ik haar gehaat.

9 Mijne erfenis is Mij een gesprenkelde vogel; de vogelen zijn rondom tegen haar; komt aan, verzamelt, al gij gedierte des velds, komt [a] om te eten!

[a] Jer. 7:33.

10 Vele [a] herders hebben Mijnen wijngaard verdorven; zij hebben Mijnen akker vertreden; zij hebben Mijnen gewenschten akker gesteld tot eene woeste wildernis.

[a] Jer. 6:3.

11 Men heeft hem gesteld tot eene woestheid, verwoest zijnde treurt hij tot Mij; het gansche land is verwoest, omdat er niemand is, die het ter harte neemt.

12 Op alle hooge plaatsen in de woestijn zijn verstoorders gekomen; want het zwaard des HEEREN verteert van het *eene* einde des lands tot aan het *andere* einde des lands; er is geen vrede voor eenig vleesch.

13 Zij hebben tarwe [a] gezaaid, maar doornen gemaaid; zij hebben zich gepijnigd, *maar* niet gevorderd; wordt alzoo beschaamd van wege ulieder inkomsten, van wege de hittigheid van den toorn des HEEREN.

[a] Lev. 26:16. Deut. 28:38.

14 Alzoo zegt de HEERE: Aangaande al Mijne booze naburen, die Mijne erfenis aanroeren, dewelke Ik Mijnen volke Israël erfelijk ingegeven heb; ziet, Ik zal hen uit hun land uitrukken; [a] maar het huis van Juda zal Ik uit hunlieder midden uitrukken.

[a] Deut. 30:3. Jer. 32:37.

15 En het zal geschieden, nadat Ik hen zal uitgerukt hebben, zoo zal Ik wederkeeren, en Mij hunner ontfermen; en Ik zal hen wederbrengen, een' iegelijk tot zijne erfenis, en een' iegelijk tot zijn land.

16 En het zal geschieden, indien zij de wegen Mijns volks vlijtiglijk zullen leeren, zwerende bij Mijnen naam: *Zoo waarachtig*

als de HEERE leeft! gelijk als zij Mijn volk geleerd hebben te zweren bij Baäl, zoo zullen zij in het midden Mijns volks gebouwd worden.

17 [a] Maar indien zij niet zullen hooren, zoo zal Ik diezelve natie ten eenemaal uitrukken en verdoen, spreekt de HEERE.

a Jes. 60:12.

HOOFDSTUK 13.

Gods weldadigheid, des volks ondankbaarheid en de toekomstige straffen worden afgebeeld door het teeken van een' linnen gordel, vs. 1; en door de gelijkenis van het vullen aller wijnflesschen met wijn, dat God hen met den beker Zijns toorns al te zamen zal dronken maken van ellenden, 12. God vermaant hen echter, om door ootmoedige bekeering deze straffen voor te komen, 15; (waarbij de profeet zijne toegenegenheid toont, 17) in het bijzonder den Koning en de Koningin, 18; doch wetende, dat zij zich zoo weinig zouden veranderen als een Moor de huid en een luipaard de vlekken, voorzegt hij hun de uiterste schande en den ondergang, 22.

ALZOO heeft de HEERE tot mij gezegd: Ga henen, en koop u eenen linnen gordel, en doe die aan uwe lenden; maar breng hem niet in het water.

2 En ik kocht eenen gordel naar het woord des HEEREN, en ik deed dien aan mijne lenden.

3 Toen geschiedde des HEEREN woord ten tweede maal tot mij, zeggende:

4 Neem den gordel, dien gij gekocht hebt, die aan uwe lenden is, en maak u op, *en* ga henen naar den Frath, en versteek dien aldaar in de klove eener steenrots.

5 Zoo ging ik henen, en verstak dien bij den Frath, gelijk als de HEERE mij geboden had.

6 Het geschiedde nu ten einde van vele dagen, dat de HEERE tot mij zeide: Maak u op, ga henen naar den Frath, en neem den gordel van daar, dien Ik u geboden heb aldaar te versteken.

7 Zoo ging ik naar den Frath, en groef, en nam den gordel van de plaats, alwaar ik dien verstoken had; en ziet, de gordel was verdorven, en deugde nergens toe.

8 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

9 Zoo zegt de HEERE: Alzoo zal Ik verderven de hoovaardij van Juda, en die groote hoovaardij van Jeruzalem.

10 Ditzelve booze volk, dat Mijne woorden weigert te hooren, dat in het goeddunken zijns harten wandelt, en andere goden navolgt, om die te dienen, en voor die zich neder te buigen; dat zal worden gelijk deze gordel, die nergens toe deugt.

11 Want gelijk als een gordel kleeft aan de lenden eens mans, alzoo heb Ik het gansche huis Israëls en het gansche huis van Juda aan Mij doen kleven, spreekt de HEERE, om Mij te zijn tot een volk, en tot eenen naam, en tot lof, en tot heerlijkheid; maar zij hebben niet gehoord.

12 Daarom zeg dit woord tot hen: Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Alle flesschen zullen met wijn gevuld worden. Dan zullen zij tot u zeggen: Weten wij niet zeer wel, dat alle flesschen met wijn gevuld zullen worden?

13 Maar gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal alle inwoners dezes lands, zelfs de koningen, die den David op zijnen troon zitten, en de priesters, en de profeten, en alle inwoners van Jeruzalem, opvullen met dronkenschap.

14 En Ik zal hen in stukken slaan, den eenen tegen den anderen, zoo de vaders als de kinderen te zamen, spreekt de HEERE; Ik zal niet verschoonen noch sparen, noch Mij ontfermen, dat Ik hen niet zou verderven.

15 Hoort en neemt ter oore, verheft u niet; want de HEERE heeft het gesproken.

16 Geeft eer den HEERE, uwen God, eer dat Hij het duister maakt, en eer uwe voeten zich stooten aan de schemerende bergen; dat gij naar [a] licht wacht, en Hij datzelve tot eene [b] schaduw des doods stelle, en tot eene donkerheid zette. *a* Jes. 59:9. *b* Ps. 44:20.

17 Zult gijlieden dat dan nog niet hooren, zoo zal mijne ziel in verborgene plaatsen weenen van wege den hoogmoed, en mijn [a] oog zal bitterlijk tranen, ja, van tranen nederdalen, omdat des HEEREN kudde gevankelijk is weggevoerd. *a* Klgld. 1:2, 16.

18 Zeg tot den Koning en tot de Koningin: Vernedert u, zet u neder; want uw gansche hoofdsieraad, de kroon uwer heerlijkheid, is nedergedaald.

19 De steden van het zuiden zijn toegesloten, en er is niemand, die ze opent; het gansche Juda is weggevoerd, het is geheel en al weggevoerd.

20 Heft uwe oogen op, en zie, die daar van het noorden komen! waar is de kudde, die u gegeven was, de schapen uwer heerlijkheid?

21 Wat zult gij zeggen, wanneer Hij bezoeking over u doen zal, daar gij hen geleerd hebt *tot* vorsten, tot een hoofd over u te zijn; zullen u de smarten niet aangrijpen, [a] als eene barende vrouw? *a* Jer. 6:24.

22 Wanneer gij dan in uw hart zult zeggen: [a] Waarom zijn mij deze dingen bejegend?

Om de veelheid uwer ongerechtigheid zijn
uwe [b] zoomen ontdekt, *en* uwe hielen hebben
geweld geleden. [a] Jer. 5:19. 16:10. [b] Jes. 47:2, 3.
23 Zal ook een Moorman zijne huid veranderen? of een luipaard zijne vlekken? *Zoo*
zult gijlieden ook kunnen goed doen, die
geleerd zijt kwaad te doen.
24 Daarom zal Ik hen verstrooien als
eenen stoppel, die doorgaat, door eenen
wind der woestijn.
25 Dit zal uw lot, het deel uwer maten
zijn, van Mij, spreekt de HEERE; gij, die
Mij hebt vergeten, en op leugen vertrouwt.
26 Zoo zal Ik ook uwe zoomen ontblooten
boven uw aangezicht, en uwe schande zal
gezien worden.
27 Uwe overspelen en uwe hunkeringen,
de schandelijkheid uws hoerdoms, op heuvelen, in het veld; Ik heb uwe verfoeiselen
gezien: wee u, Jeruzalem! zult gij niet
rein worden? hoe lang nog na dezen?

HOOFDSTUK 14.

Profetie van de groote droogte en de ellenden, die in Juda daarop zouden volgen, vs. 1. Een klagend en vurig gebed van den profeet om genade voor Juda, 7; waarop God hem zijn voorbidden met bijgevoegde redenen verbiedt, 10. De profeet verontschuldigt het volk, zoo veel hij kan, met de verleiding der valsche profeten, doch God wil die profeten en het volk te zamen straffen, 13. Den profeet wordt bevolen door weeklagen de ellenden af te beelden, 17. Hij bidt wederom zeer klagend voor het volk, 19.

HET woord des HEEREN, dat tot Jeremía
geschied is, over de zaken der groote
droogte.
2 Juda treurt en hare poorten zijn verzwakt; zij zijn in het zwart gekleed ter
aarde toe, en Jeruzalems geschrei klimt op.
3 En hunne voortreffelijken zenden hunne
kleinen naar water; zij komen tot de grachten, zij vinden geen water, zij komen *met*
hunne vaten ledig weder; zij zijn beschaamd, ja, worden schaamrood, en bedekken hun hoofd.
4 Omdat het aardrijk gescheurd is, dewijl er geen regen op de aarde is; de
akkerlieden zijn beschaamd, zij bedekken
hun hoofd.
5 Want ook de hinden in het veld werpen
jongen, en verlaten *die*, omdat er geen
jong gras is.
6 En de woudezels staan op de hooge
plaatsen; zij scheppen den wind gelijk de
draken; hunne oogen versmachten, omdat
er geen [a] kruid is. [a] Jer. 12:4.
7 Hoewel onze ongerechtigheden tegen ons
getuigen, o HEERE! doe *het* om Uws Naams
wil; want onze afkeeringen zijn menigvuldig; wij hebben tegen U gezondigd.
8 O, Israëls Verwachting, zijn Verlosser
in tijd van benauwdheid! waarom zoudt
Gij zijn als een vreemdeling in het land,
en als een reiziger, *die slechts* inkeert om
te vernachten?
9 Waarom zoudt Gij zijn als een versaagd
man, als een held, *die* niet kan verlossen?
Gij zijt toch in het midden van ons, o
HEERE! en wij zijn naar Uwen naam genoemd; verlaat ons niet.
10 Alzoo zegt de HEERE van dit volk: Zij
hebben zoo lief gehad te zwerven; zij hebben hunne voeten niet bedwongen; daarom
heeft de HEERE geen welgevallen aan hen,
nu zal Hij hunner [a] ongerechtigheden gedenken, en hunne zonden bezoeken. [a] Hos. 8:13. 9:9.
11 Wijders zeide de HEERE tot mij:
[a] Bid niet voor dit volk ten goede.
[a] Ex. 32:10. Jer. 7:16. 11:14.
12 [a] Ofschoon zij vasten, Ik zal naar hun
geschrei niet hooren, en ofschoon zij [b] brandoffer en spijsoffer offeren, Ik zal aan hen
geen welgevallen hebben; maar door het
zwaard, en door den honger, en door de
pestilentie zal Ik hen [c] verteren.
[a] Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 11:11. Ezec. 8:18. Micha 3:4.
[b] Jer. 6:20. 7:21, 22. [c] Jer. 9:16.
13 Toen zeide ik: Ach, Heere HEERE!
zie, die profeten zeggen hun: Gij zult
geen zwaard zien, en gij zult geenen
honger hebben; maar Ik zal u eenen
gewissen vrede geven in deze plaats.
14 En de HEERE zeide tot mij: Die
profeten profeteeren valsch in Mijnen naam;
[a] Ik heb hen niet gezonden, noch hun bevel gegeven, noch tot hen gesproken; zij
profeteeren ulieden een valsch gezicht, en
waarzegging, en nietigheid, en bedriegerij
huns harten. [a] Jer. 23:21. 27:15. 29:8, 9.
15 Daarom zegt de HEERE alzoo: Aangaande de profeten, die in Mijnen naam
profeteeren, daar Ik hen niet gezonden heb,
en zij *dan nog* zeggen: Er zal geen zwaard
noch honger in dit land zijn; diezelve profeten zullen door het zwaard en door den
honger verteerd worden.
16 En het volk, tot hetwelk zij profeteeren,
zullen op de straten van Jeruzalem weggeworpen zijn van wege den honger en het
zwaard; en er zal niemand zijn, die hen
begrave, hen, hunne vrouwen, en hunne
zonen, en hunne dochteren; alzoo zal Ik
hunne boosheid over hen uitstorten.
17 Daarom zult gij dit woord tot hen

zeggen: [a] Mijne oogen zullen van tranen ne-
derdalen dag en nacht, en niet ophouden;
want de jonkvrouw der dochter Mijns volks is
gebroken *met* eene groote breuk, eene plage,
die zeer smartelijk is. *a* Jer. 13:17. Klgld. 1:16. 2:18.
18 Zoo ik uitga in het veld, ziet daar de
verslagenen van het zwaard! en zoo ik in
de stad kome, ziet daar de kranken van hon-
ger! Ja, zoowel de profeten als de priesters
loopen om in het land, en weten niet.
19 Hebt Gij dan Juda ganschelijk ver-
worpen? heeft Uwe ziel eene walging aan
Zion? waarom hebt Gij ons geslagen, dat
er geene genezing voor ons is? [a] Men
wacht naar vrede, maar daar is niets goeds,
en naar tijd van genezing, maar ziet, daar
is verschrikking. *a* Jer. 8:15.
20 Heere! wij kennen onze goddeloosheid
en onzer vaderen ongerechtigheid; want wij
hebben [a] tegen U gezondigd. *a* Ps. 106:6. Dan. 9:8.
21 Versmaad *ons* niet, om Uws Naams wil;
werp den troon Uwer heerlijkheid niet neder;
gedenk; vernietig niet Uw verbond met ons.
22 Zijn er onder de ijdelheden der Hei-
denen, die doen regenen? of kan de hemel
druppelen geven? Zijt [a] Gij die niet, o
Heere, onze God? Daarom zullen wij op
U wachten; want Gij doet al die dingen.
a Ps. 135:7. 147:8. Jes. 30:23. Jer. 5:24. 10:13.

HOOFDSTUK 15.

God slaat den profeet zijne gedane voorbede geheel af, en belast hem integendeel het volk zware plagen aan te kondigen (bijzonder vier soorten), met vermelding der zonden, welke zulks veroorzaakten, vs. 1. De profeet klaagt, dat een ieder hem om deze profetie vloekt; hij wordt van God getroost, 10; en het volk weder bedreigd, 13. De profeet klaagt over zijne vervolgers en bidt om behoudenis in zijn lijden, zich voor God op zijne onschuld beroepende, 15; hij wordt daarop van God onderwezen en gesterkt, 19.

MAAR de Heere zeide tot mij: [a] Al stond
[b] Mozes en [c] Samuel voor Mijn aange-
zicht, zoo zou *toch* Mijne ziel tot dit volk niet
wezen; drijf ze weg van Mijn aangezicht, en
laat ze uitgaan. *a* Ezec. 14:14. *b* Ex. 32:14. *c* 1 Sam. 7:9.
2 En het zal geschieden, wanneer zij tot
u zullen zeggen: Waarhenen zullen wij
uitgaan? dat gij tot hen zult zeggen: Zoo
zegt de Heere: [a] Wie ten dood, ten doode;
en wie tot het zwaard, ten zwaarde; en
wie tot den honger, ten honger; en wie
ter gevangenis, ter gevangenis! *a* Zach. 11:9.
3 Want Ik zal bezoeking over hen doen *met*
vier [a] geslachten, spreekt de Heere: met het
zwaard, om te dooden; en met de honden,
om te slepen; en met [b] het gevogelte des
hemels, en met het gedierte der aarde, om
op te eten en te verderven. *a* Lev. 26:16. *b* Jer. 7:33.
4 En Ik zal hen overgeven tot eene
[a] beroering aan alle koninkrijken der aarde,
van wege Manasse, zoon van Jehizkía,
koning van Juda, om hetgeen hij te Je-
ruzalem gedaan heeft. *a* Deut. 28:25.
5 Want wie zou u [a] verschoonen, o Je-
ruzalem? of wie zou medelijden met u
hebben? of wie zou aftreden, om u naar
vrede te vragen? *a* Jes. 51:19.
6 Gij hebt Mij [a] verlaten, spreekt de
Heere; gij zijt achterwaarts gegaan; daar-
om zal Ik Mijne hand tegen u uitstrekken
en u verderven; Ik ben des berouwens
moede geworden. *a* Jer. 5:7.
7 En Ik zal hen [a] wannen met eene wan,
in de poorten des lands; Ik heb Mijn volk
van kinderen beroofd *en* verdaan; zij zijn
van hunne wegen niet wedergekeerd. *a* Jer. 4:11.
8 Hunne weduwen zijn Mij meerder ge-
worden dan zand der zeeën; Ik heb hun
over de moeder doen komen eenen jonge-
ling, een' verwoester op den middag; Ik
heb *hem* haastelijk hen doen overvallen, de
stad met verschrikkingen.
9 Zij, die zeven baarde, is zwak gewor-
den; zij heeft hare ziel uitgeblazen; hare
[a] zon is ondergegaan, als het nog dag was;
zij is beschaamd en schaamrood gewor-
den; en hunlieder overblijfsel zal Ik aan
het zwaard overgeven, voor het aangezicht
hunner vijanden, spreekt de Heere. *a* Amos 8:9.
10 Wee mij, mijne moeder! dat gij mij [a] ge-
baard hebt, eenen man van twist, en eenen
man van krakeel den ganschen lande! ik heb
hun niet op woeker gegeven; ook hebben
zij mij niet op woeker gegeven; *nog* vloekt
mij een ieder van hen. *a* Job 3:1, enz. Jer. 20:14, enz.
11 De Heere zeide: Zoo niet uw over-
blijfsel ten goede zal zijn! zoo Ik niet, in
tijd des kwaads en in tijd der benauwd-
heid, bij den vijand voor u tusschenkome!
12 Zal ook *eenig* [a] ijzer het ijzer van het
noorden of koper verbreken? *a* Jer. 6:28.
13 Ik zal uw vermogen en uwe schatten tot
eenen [a] roof geven, zonder prijs; en dat om al
uwe zonden, en in al uwe landpalen. *a* Jer. 17:3.
14 En Ik zal *u* overvoeren met uwe vijan-
den, in een land, *dat* gij niet kent; want
een [a] vuur is aangestoken in Mijnen toorn,
het zal over u branden. *a* Deut. 32:22.
15 O Heere! Gij weet *het*, gedenk mijner,
en bezoek mij, en [a] wreek mij van mijne
vervolgers; neem mij niet weg in Uwe
lankmoedigheid *over hen;* weet, dat ik om
Uwentwil versmaadheid drage. *a* Jer. 11:20.

16 *Als* Uwe woorden gevonden zijn, zoo heb ik ze opgegeten, en Uw woord is mij geweest tot vreugde en tot blijdschap mijns harten; want ik ben naar Uwen naam genoemd, o HEERE, God der heirscharen!

17 Ik heb in den raad der [a] bespotters niet gezeten, noch van vreugde opgesprongen; van wege Uwe hand heb ik alleen gezeten; want Gij hebt mij *met* gramschap vervuld. *a* Ps. 1:1.

18 Waarom is mijne [a] pijn steeds durende, en mijne plage smartelijk? zij weigert geheeld te worden; zoudt Gij mij ganschelijk zijn als een leugenachtige, *als* wateren, *die* niet [b] bestendig zijn? *a* Jer. 30:15. *b* Job 6:15, enz.

19 Daarom zegt de HEERE alzoo: Zoo gij zult wederkeeren, zoo zal Ik u doen wederkeeren; gij zult voor Mijn aangezicht staan; en zoo gij het kostelijke van het snoode uittrekt, zult gij als Mijn mond zijn; laat hen tot u wederkeeren, maar gij zult tot hen niet wederkeeren.

20 Want Ik heb u tegen dit volk gesteld tot eenen koperen vasten [a] muur; zij zullen wel tegen u strijden, maar u niet overmogen; want Ik ben met u, om u te behouden en om u uit te rukken, spreekt de HEERE. *a* Jer. 1:18.

21 Ja, Ik zal u rukken uit de hand der boozen, en Ik zal u verlossen uit de handpalm der tirannen.

HOOFDSTUK 16.

God beveelt den profeet noch vrouw, noch kind te hebben in Juda, noch op rouwmaaltijden, noch in vroolijke gastmalen te verschijnen, om de aanstaande ellende daardoor af te beelden aan het volk, vs. 1. Verhaal van de zonden, die de oorzaak dezer plagen waren, 10. Hiertusschen voegt God eene genadebelofte van de verlossing Zijns volks, 14; en gaat daarna voort met bedreigingen en verhaal der oorzaken, 16. De profeet troost zichzelven en beschaamt de Joden, door de toekomstige roeping en bekeering der afgodische Heidenen, 19.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Gij zult u geene vrouw nemen, en gij zult geene zonen noch dochteren hebben in deze plaats.

3 Want zoo zegt de HEERE van de zonen en van de dochteren, die in deze plaats geboren worden; daartoe van hunne moeders, die ze baren, en van hunne vaders, die ze gewinnen in dit land:

4 Zij zullen pijnlijke [a] dooden sterven; zij zullen niet [b] beklaagd noch [c] begraven worden; zij zullen tot [d] mist op den aardbodem zijn, en zij zullen door het zwaard en door den honger verteerd worden, en hunne [e] doode lichamen zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijze zijn. *a* Jer. 15:2. *b* Jer. 25:33. *c* Jer. 14:16. *d* Jer. 9:22. *e* Jer. 7:33. 15:3. 34:20.

5 Want zoo zegt de HEERE: Ga niet in het huis desgenen, die eenen rouwmaaltijd houdt, en ga niet henen om te rouwklagen, en heb geen medelijden met hen; want Ik heb van dit volk (spreekt de HEERE) weggenomen Mijnen vrede, goedertierenheid en barmhartigheden;

6 Zoodat grooten en kleinen in dit land zullen sterven; zij zullen niet begraven worden; en men zal hen niet beklagen, noch zichzelven [a] insnijden, noch kaal maken om hunnentwil. *a* Lev. 19:28. Deut. 14:1.

7 Ook zal men hun niets uitdeelen over den rouw, om iemand te troosten over eenen doode; noch hun te drinken geven uit den troostbeker, over iemands vader of over iemands moeder.

8 Ga ook niet in een huis des maaltijds, om bij hen te zitten, om te eten en te drinken.

9 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, [a] Ik zal van deze plaats, voor ulieder oogen en in ulieder dagen, doen ophouden de stem der vreugde en de stem der blijdschap, de stem des bruidegoms en de stem der bruid. *a* Jes. 24:7, 8. Jer. 7:34. 25:10. Ezec. 26:13.

10 En het zal geschieden, [a] als gij dit volk al deze woorden zult aanzeggen, en zij tot u zeggen: Waarom spreekt de HEERE al dit groote kwaad over ons, en welke is onze misdaad, en welke is onze zonde, die wij tegen den HEERE, onzen God, gezondigd hebben? *a* Jer. 5:19.

11 Dat gij tot hen zult zeggen: Omdat uwe vaders Mij verlaten hebben, spreekt de HEERE, en hebben andere goden nagewandeld, en die gediend, en zich voor die nedergebogen; maar Mij verlaten, en Mijne wet niet gehouden hebben;

12 En gijlieden [a] erger gedaan hebt dan uwe vaderen; want ziet, gijlieden wandelt, een iegelijk naar het [b] goeddunken van zijn boos hart, om naar Mij niet te [c] hooren. *a* Jer. 7:26. *b* Jer. 3:17. 9:14. 13:10. *c* Jer. 11:10. 13:10. 17:23.

13 Daarom zal Ik ulieden [a] uit dit land werpen, in een land, dat gij niet gekend hebt, gij noch uwe vaders; en aldaar zult gij andere goden dienen, dag en nacht; omdat Ik u geene genade zal geven. *a* Deut. 4:27. 28:64, 65.

14 Daarom, [a] ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat er niet meer zal gezegd worden: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd! [a] Jer. 23:7, 8.

15 Maar: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die de kinderen Israëls heeft opgevoerd uit het land van het noorden, en uit al de landen, waarhenen Hij hen gedreven had! want Ik zal hen wederbrengen in hun land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb.

16 Ziet, Ik zal zenden tot vele visschers, spreekt de HEERE; die zullen hen visschen; en daarna zal Ik zenden tot vele jagers; die zullen hen jagen, van op allen berg, en van op allen heuvel, ja, uit de kloven der steenrotsen.

17 Want Mijne [a] oogen zijn op al hunne wegen; zij zijn voor Mijn aangezicht niet verborgen, noch hunne ongerechtigheid verholen van voor Mijne oogen.

[a] Job 34:21. Spr. 5:21. Jer. 32:19.

18 Dies zal Ik eerst hunne ongerechtigheid en hunne zonde dubbel vergelden, omdat zij Mijn land [a] ontheiligd hebben; zij hebben Mijne erfenis met de [b] doode lichamen hunner verfoeiselen en hunne gruwelen vervuld. [a] Jer. 3:2. [b] Ezec. 43:7.

19 O HEERE! Gij zijt mijne Sterkte, en mijne Sterkheid, en mijne Toevlucht ten dage der benauwdheid; tot U zullen de Heidenen komen van de einden der aarde, en zeggen; Immers hebben onze vaders leugen erfelijk bezeten, *en* ijdelheid, waarin toch niets was, dat nut deed.

20 Zal een mensch zich goden maken? zij zijn toch geene goden.

21 Daarom, ziet, Ik zal hun bekend maken, op ditmaal; Ik zal hun bekend maken Mijne hand en Mijne macht; en zij zullen weten, dat [a] Mijn naam is HEERE. [a] Jer. 33:2.

HOOFDSTUK 17.

Onverbeterlijke boosheid en hardnekkigheid der Joden, blijkende zelfs aan hunne kinderen, waarop straffen moeten volgen, vs. 1. Vervloekt is hij, die op menschen vertrouwt, en gezegend, die op God vertrouwt, 5. God doorgrondt de innerlijke boosheid van 's menschen hart; daarom zullen zij, die met arglistige handelingen onrechtvaardigen rijkdom verzamelen, Zijne straffen niet ontgaan, 9. Gelukzaligheid der vromen in Gods genadige tegenwoordigheid, en onzaligheid der afvalligen, 12. Gebed van den profeet om zijne behoudenis en straf zijner vervolgers en bespotters, 14. Prediking van den sabbat, 19.

DE zonde van Juda is geschreven met eene ijzeren griffie, met de punt eens diamants; gegraven in de tafel van hunlieder hart, en aan de hoornen uwer [a] altaren; [a] Jer. 11:13.

2 Gelijk hunne kinderen hunner altaren gedenken, en hunner bosschen, bij het groen [a] geboomte, op de hooge heuvelen.

[a] Jer. 2:20.

3 Ik zal Mijnen berg met het veld, [a] uw vermogen *en* al uwe schatten ten roof geven, *mitsgaders* uwe hoogten, om de zonde in al uwe landpalen. [a] Jer. 15:13.

4 Alzoo zult gij aflaten (en dat om u zelven) van uwe erfenis, die Ik u gegeven heb, en Ik zal u uwe vijanden doen [a] dienen in een land, dat gij niet [b] kent; want gijlieden hebt een [c] vuur aangestoken in Mijnen toorn; tot in eeuwigheid zal het branden. [a] Deut. 28:68. [b] Jer. 16:13. [c] Jer. 15:14.

5 Zoo zegt de HEERE: Vervloekt is de man, die op eenen mensch vertrouwt, en vleesch *tot* zijnen arm stelt, en wiens hart van den HEERE afwijkt!

6 Want hij zal zijn als de heide in de wildernis, die het niet gevoelt, wanneer het goede komt; maar blijft *in* dorre plaatsen in de woestijn, *in* zout en onbewoond land.

7 [a] Gezegend *daarentegen* is de man, die op den HEERE vertrouwt, en wiens vertrouwen de HEERE is! [a] Ps. 2:12. 34:9. Spr. 16:20. Jes. 30:18.

8 Want hij zal zijn als een [a] boom, die aan het water geplant is, en zijne wortelen uitschiet aan eene rivier, en gevoelt het niet, wanneer er eene hitte komt, maar zijn loof blijft groen; en in een jaar van droogte zorgt hij niet, en houdt niet op van vrucht te dragen. [a] Ps. 1:3.

9 Arglistig is het hart, meer dan eenig ding, ja, doodelijk is het, wie zal het kennen?

10 Ik, de HEERE, [a] doorgrond het hart, *en* proef de nieren; en dat, om een' iegelijk te geven naar zijne wegen, naar de vrucht zijner handelingen. [a] 1 Sam. 16:7. Ps. 7:10.

11 *Gelijk* een veldhoen *eieren* vergadert, maar broeit ze niet uit, *alzoo* is hij, die rijkdom vergadert, doch niet met recht; in de helft zijner dagen zal hij dien moeten verlaten, en in zijn laatste een dwaas zijn.

12 Een troon der heerlijkheid, eene hoogheid van het eerste aan, is de plaats onzes heiligdoms.

13 O HEERE, Israëls Verwachting! [a] allen, die U verlaten, zullen beschaamd worden; en die van Mij afwijken, zullen in de aarde geschreven worden; want zij verlaten den HEERE, den [b] Springader des levenden waters. [a] Ps. 73:27. Jes. 1:28. [b] Jer. 2:13.

14 Genees mij, HEERE! zoo zal ik genezen
worden; behoud mij, zoo zal ik behouden
worden; want Gij zijt mijn Lof.
15 Ziet, zij zeggen tot mij: [a] Waar is het
woord des HEEREN? laat het nu komen!

[a] Jes. 5:19. 2 Petr. 3:4.

16 Ik heb toch niet aangedrongen, meer
dan eenen herder achter U *betaamde;* ook
heb ik den doodelijken dag niet begeerd,
Gij weet *het;* wat uit mijne lippen is ge-
gaan, is voor Uw aangezicht geweest.
17 Wees Gij mij niet tot eene verschrik-
king; Gij zijt mijne [a] Toevlucht ten dage
des kwaads. [a] Jer. 16:19.
18 [a] Laat mijne vervolgers beschaamd
worden, maar laat mij niet beschaamd
worden; laat hen verschrikt worden, maar
laat mij niet verschrikt worden; breng
over hen den dag des kwaads, en ver-
breek hen met eene dubbele verbreking.

[a] Ps. 35:4. 40:15. Jer. 15:15.

19 Alzoo heeft de HEERE tot mij gezegd:
Ga henen en sta in de poort van de kinderen
des volks, door dewelke de koningen van
Juda ingaan, en door dewelke zij uitgaan,
ja, in alle poorten van Jeruzalem;
20 En zeg tot hen: Hoort des HEEREN
woord, gij, koningen van Juda, en gansch
Juda, en alle inwoners van Jeruzalem, die
door deze poorten ingaat!
21 Zoo zegt de HEERE: [a] Wacht u op
uwe zielen, en draagt geenen last op den
sabbatdag, noch brengt in door de poorten
van Jeruzalem. [a] Neh. 13:19.
22 Ook zult gijlieden geenen last uit-
voeren uit uwe huizen op den sabbatdag,
noch eenig werk doen; maar gij zult den
sabbatdag heiligen, gelijk als Ik uwen
[a] vaderen geboden heb.

[a] Ex. 20:8. 23:12. 31:13. Ezec. 20:12.

23 Maar zij hebben niet [a] gehoord, noch
hun oor geneigd; maar zij hebben hunnen
nek verhard, om niet te hooren, en om de
tucht niet aan te nemen. [a] Jer. 11:10. 13:10. 16:12.
24 Het zal dan geschieden, indien gij
vlijtiglijk naar Mij zult hooren, spreekt de
HEERE, dat gij geenen last door de poorten
dezer stad op den sabbatdag inbrengt, en
gij den sabbatdag heiligt, dat gij geen werk
daarop doet;
25 [a] Zoo zullen door de poorten dezer stad
ingaan koningen en vorsten, zittende op
den troon van David, rijdende op wagenen
en op paarden, zij en hunne vorsten, de
mannen van Juda en de inwoners van Je-
ruzalem; en deze stad zal bewoond worden
in eeuwigheid. [a] Jer. 22:4.
26 En zij zullen komen uit de steden van
Juda, en uit de plaatsen rondom Jeruzalem,
en uit het land van Benjamin, en uit de
laagte, en van het gebergte, en van het
zuiden, aanbrengende brandoffer, en slacht-
offer, en spijsoffer, en wierook, en aanbren-
gende lofoffer, ten huize des HEEREN.
27 Maar indien gij naar Mij niet zult
hooren, om den sabbatdag te heiligen, en
om geenen last te dragen, als gij op den
sabbatdag door de poorten van Jeruzalem
ingaat; zoo zal Ik een vuur in hare poorten
aansteken, dat de paleizen van Jeruzalem
zal verteren, en niet worden uitgebluscht.

HOOFDSTUK 18.

Door de gelijkenis van het werk eens pottenbakkers stelt God Zijn volk voor Zijne macht, om hen te maken, of te behouden; en te breken, of te verderven. Hij vermaant hen daarna tot bekeering, vs. 1; doch klaagt over hunne wederspannigheid en snoode ondankbaarheid, hoedanige onder de Heidenen noch ergens elders te vinden zijn, waarom Hij hen zal straffen, 12. De profeet klaagt over hunne bloeddorstige raadslagen tegen hem en bidt God, dat Hij hen daarover straffe, 18.

HET woord, dat tot Jeremía geschied
is van den HEERE, zeggende:
2 Maak u op, en ga af *in* het huis des
pottenbakkers, en aldaar zal Ik u Mijne
woorden doen hooren.
3 Zoo ging ik af *in* het huis des pot-
tenbakkers; en ziet, hij maakte een werk
op de schijven.
4 En het vat, dat hij maakte, werd verdor-
ven, als leem, in de hand des pottenbakkers;
toen maakte hij daarvan weder een ander
vat, gelijk als het recht was in de oogen
des pottenbakkers te maken.
5 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
6 [a] Zal Ik ulieden niet kunnen doen, ge-
lijk deze pottenbakker, o, huis Israëls?
spreekt de HEERE; ziet, [b] gelijk leem in
de hand des pottenbakkers, alzoo zijt gij-
lieden in Mijne hand, o, huis Israëls!

[a] Jes. 45:9. Rom. 9:20. [b] Jes. 64:8.

7 *In* een oogenblik zal Ik spreken over
een volk en over een koninkrijk, dat Ik
het zal [a] uitrukken, en afbreken, en ver-
doen; [a] Jer. 1:10.
8 Maar *indien* datzelve volk, over het-
welk Ik *zulks* gesproken heb, zich van
zijne boosheid bekeert, zoo zal Ik berouw
hebben over het kwaad, dat Ik hetzelve
gedacht te doen.

9 Ook zal Ik *in* een oogenblik spreken
over een volk en over een koninkrijk, dat
Ik het zal bouwen en planten;
10 Maar *indien* het doet, dat kwaad is in
Mijne oogen, dat het naar Mijne stem niet
hoort, zoo zal Ik berouw hebben over het
goede, *met* hetwelk Ik gezegd had hetzelve
te zullen weldoen.
11 Nu dan, spreek nu tot de mannen van
Juda en tot de inwoners van Jeruzalem,
zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik
formeer een kwaad tegen ulieden, en
denk tegen ulieden eene gedachte; *zoo*
[a] bekeert u nu, een iegelijk van zijnen
boozen weg, en maakt uwe wegen en uwe
handelingen goed.

a 2 Kon. 17:13. Jer. 7:3. 25:5. 26:13. 35:15.

12 Doch zij zeggen: [a]Het is buiten hoop;
maar wij zullen naar onze gedachten wandelen,
en wij zullen doen, een iegelijk het
goeddunken van zijn boos hart. a Jer. 2:25.
13 Daarom, zoo zegt de HEERE: [a]Vraagt
nu onder de Heidenen; wie heeft alzulks
gehoord? De jonkvrouw Israëls doet eene
zeer afschuwelijke zaak. a Jer. 2:10.
14 Zal men ook om eenen rotssteen des
velds verlaten de sneeuw van Libanon?
zullen ook de vreemde, koude, vlietende
wateren verlaten worden?
15 Nogtans heeft Mijn volk Mij [a]vergeten;
zij rooken der ijdelheid; want zij hebben
hen doen aanstooten op hunne wegen, *op*
de [b] oude paden, opdat zij mochten wandelen
in stegen van eenen weg, die niet opgehoogd
is; a Jer. 2:32. 3:21. 13:25. b Jer. 6:16.
16 Om hun land te stellen [a] tot eene
ontzetting, *tot* eeuwige aanfluitingen; al
wie daar voorbijgaat, zal zich ontzetten, en
met zijn hoofd schudden.

a Jer. 12:11. 19:8. 49:13. 50:13.

17 Als een [a] oostenwind zal Ik hen [b] verstrooien
voor het aangezicht des vijands;
Ik zal hun den nek en niet het aangezicht
laten zien, ten dage huns verderfs.

a Jes. 27:8. 29:6. Jer. 4:11, 12, 13. b Jer. 13:24.

18 Toen zeiden zij: Komt aan, laat ons
gedachten tegen Jeremía denken; want [a] de
wet zal niet vergaan van den priester, noch
de raad van den wijze, noch het woord van
den profeet; komt aan, en laat ons hem slaan
met de [b] tong, en laat ons niet luisteren naar
eenige zijner woorden! a Mal. 2:7. b Jer. 9:8.
19 HEERE! luister naar mij, en hoor naar
de stem mijner twisters.
20 Zal dan kwaad voor goed vergolden
worden? want zij hebben mijne ziel eenen
kuil gegraven; gedenk, dat ik voor Uw
aangezicht gestaan heb, om goed voor hen
te spreken, om Uwe grimmigheid van hen
af te wenden.
21 Daarom, geef hunne zonen den [a] honger
over, en doe ze wegvloeien door het geweld
des zwaards, en laat hunne vrouwen
van kinderen beroofd en weduwen worden,
en laat hunne mannen door den dood omgebracht,
en hunne jongelingen met het zwaard
geslagen worden in den strijd. a Ps. 109:10.
22 Laat er een geschrei uit hunne huizen
gehoord worden, wanneer Gij haastelijk eene
bende over hen zult brengen; dewijl zij eenen
kuil gegraven hebben om mij te vangen, en
strikken verborgen voor mijne voeten.
23 Doch Gij, HEERE! weet al hunnen
raad tegen mij ten doode; maak geene verzoening
over hunne ongerechtigheid, en
delg hunne zonde niet uit van voor Uw
aangezicht; maar laat hen nedergeveld
worden voor Uw aangezicht; handel *alzoo*
met hen, ten tijde Uws toorns.

HOOFDSTUK 19.

Door het teeken van een pottenbakkerskruik, die den profeet bevolen wordt te breken in het dal des zoons van Hinnom, stelt God door den profeet, eerst in het voorhof van den tempel, aan de burgerlijke en kerkelijke overheden, en daarna aan het gansche volk, voor oogen eene zeer gruwelijke verwoesting van Jeruzalem, van wege de gruwelen, die zij in dat dal en voorts overal bedreven.

ZOO zegt de HEERE: Ga henen en koop
eene pottenbakkerskruik, en *neem tot*
u van de oudsten des volks, en van de oudsten
der priesteren.
2 En ga uit naar het dal des zoons van
Hinnom, dat voor de deur der Zonnepoort
is, en roep aldaar uit de woorden, die Ik tot
u spreken zal;
3 En zeg: Hoort des HEEREN woord, gij,
koningen van Juda en inwoners van Jeruzalem!
Alzoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Ziet, Ik zal een kwaad
brengen over deze plaats, *van* hetwelk een
ieder, die het hoort, zijne ooren [a] klinken
zullen. a 1 Sam. 3:11. 2 Kon. 21:12.
4 Omdat zij Mij [a] verlaten, en deze plaats
vervreemd, en anderen goden daarin gerookt
hebben, die zij niet gekend hebben,
zij, noch hunne vaders, noch de koningen
van Juda; en hebben deze plaats vervuld
met [b] bloed der onschuldigen.

a Jes. 65:11. Jer. 2:13, 17, 19. 5:7, 19. 15:6. 17:13. b Jer. 7:6.

5 Want zij hebben de hoogten van Baäl
gebouwd, om hunne zonen met vuur te

verbranden, aan Baäl *tot* brandofferen; hetwelk Ik niet geboden, noch gesproken heb, noch in Mijn hart is opgekomen.

6 Daarom, ziet, [a] de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze plaats niet meer zal genoemd worden het Tofeth, of dal des zoons van Hinnom, maar Moorddal. *a* Jer. 7:32.

7 Want Ik zal den raad van Juda en Jeruzalem in deze plaats verijdelen, en zal hen voor het aangezicht hunner vijanden doen vallen door het zwaard, en door de hand dergenen, die hunne ziel zoeken; en Ik zal hunne doode lichamen [a] het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijze geven. *a* Jer. 15:3. 16:4.

8 En Ik zal deze stad zetten tot eene ontzetting en tot eene aanfluiting; al wie voorbij haar gaat, zal zich ontzetten en fluiten over al hare plagen.

9 [a] En Ik zal hunlieden het vleesch hunner zonen en het vleesch hunner dochteren doen eten, en zij zullen eten, een iegelijk het vleesch zijns naasten, in de belegering en in de benauwing, waarmede hen hunne vijanden, en die hunne ziel zoeken, benauwen zullen. *a* Lev. 26:29. Deut. 28:53. Klgld. 4:10.

10 Dan zult gij de kruik verbreken voor de oogen der mannen, die met u gegaan zijn;

11 En gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Alzoo zal Ik dit volk en deze stad verbreken, gelijk als men een pottenbakkersvat verbreekt, dat niet weder geheel kan worden; en zij zullen hen in Tofeth [a] begraven, omdat er geene *andere* plaats zal zijn om te begraven. *a* Jer. 7:32.

12 Zoo zal Ik deze plaats doen, spreekt de HEERE, en haren inwoneren; en dat, om deze stad te stellen als een Tofeth.

13 En de huizen van Jeruzalem en de huizen der koningen van Juda zullen, gelijk alle plaatsen van Tofeth, onrein worden, met al de huizen, op welker daken zij aan al het heir des hemels gerookt en aan vreemde goden [a] drankofferen geofferd hebben. *a* Jer. 7:18.

14 Toen nu Jeremía van Tofeth kwam, waarhenen hem de HEERE gezonden had, om te profeteeren, stond hij in het voorhof van des HEEREN huis, en zeide tot al het volk:

15 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal over deze stad, en over al hare steden, al het kwaad brengen, dat Ik over haar gesproken heb; omdat zij hunnen [a] nek verhard hebben, om Mijne woorden niet te hooren. *a* Jer. 7:26. 17:23.

HOOFDSTUK 20.

Om de voorgaande profetie wordt Jeremia van den priester Pashur geslagen en gevangen gezet, vs. 1. Losgelaten zijnde, verkondigt hij aan hem, aan zijne vrienden en aan het gansche volk Gods schrikkelijke straffen door den koning van Babel, 3. Hij klaagt den Heere zijn lijden, verdriet en inwendigen strijd, 7; troost zich in Gods bijstand en wraak, tot verheugens toe, 11; verhaalt hoe ongeduldig hij geweest is, 14.

ALS Pashur, de zoon van Immer, de priester (deze nu was bestelde voorganger in het huis des HEEREN), Jeremía hoorde, diezelve woorden profeteerende,

2 Zoo sloeg Pashur den profeet Jeremía, en hij stelde hem in de gevangenis, dewelke is in de bovenste poort van Benjamin, die aan het huis des HEEREN is.

3 Maar het geschiedde des anderen daags, dat Pashur Jeremía uit de gevangenis voortbracht; toen zeide Jeremía tot hem: De HEERE noemt uwen naam niet Pashur, maar Magôr-missabib.

4 Want zoo zegt de HEERE: Zie, ik stel u tot eenen schrik voor uzelven en voor al uwe liefhebbers; die zullen vallen door het zwaard hunner vijanden, dat het uwe oogen aanzien; en Ik zal gansch Juda geven in de hand des konings van Babel, die hen naar Babel gevankelijk zal wegvoeren, en slaan hen met het zwaard.

5 Ook zal Ik geven al het vermogen dezer stad, en al haren arbeid, en al hare kostelijkheid, en alle schatten der koningen van Juda; Ik zal ze geven in de hand hunner vijanden; die zullen ze [a] rooven, zullen ze nemen, en zullen ze brengen naar Babel. *a* Jer. 15:13. 17:3.

6 En gij, Pashur, en alle inwoners van uw huis! gijlieden zult gaan in de gevangenis; en gij zult te Babel komen, en aldaar sterven, en aldaar begraven worden, gij en al uwe vrienden, denwelken gij valschelijk geprofeteerd hebt.

7 HEERE! Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden; Gij zijt mij te sterk geweest, en hebt overmocht; ik ben den ganschen dag tot een belachen; een ieder van hen bespot mij.

8 Want sinds ik spreke, roep ik uit; ik roep geweld en verstoring; omdat mij des HEEREN woord den ganschen dag [a] tot smaad en tot schimp is. *a* Jes. 57:4.

9 Dies zeide ik: Ik zal Zijner niet gedenken, en niet meer in Zijnen naam spreken;

maar het werd in mijn hart als een brandend vuur, besloten in mijne beenderen; en ik bemoeide mij om te verdragen, maar konde niet.
10 Want ik heb gehoord de naspraak van
velen, *van* Magôr-missabib, *zeggende:* Geef *ons* te kennen, en wij zullen het te kennen geven; al mijne vredegenooten nemen acht op mijne hinking; *zij zeggen:* Misschien zal hij overreed worden, dan zullen wij hem overmogen, en onze wraak van hem nemen.
11 Maar de HEERE is [a] met mij als een
verschrikkelijk Held; [b] daarom zullen mijne vervolgers struikelen, en niets vermogen; zij zijn zeer beschaamd geworden, omdat zij niet verstandiglijk gehandeld hebben; [c] het zal eene eeuwige schande zijn; zij zal niet vergeten worden.

a Jer. 1:8, 19. 15:20. *b* Jer. 17:18. *c* Jer. 23:40.

12 Gij dan, o, HEERE der heirscharen, Die
den rechtvaardige [a] proeft, Die de nieren en het hart ziet! laat mij Uwe [b] wraak van hen zien; want ik heb U mijne twistzaak ontdekt. *a* Jer. 11:20. 12:3. *b* Jer. 11:20. 15:15. 18:19, enz.
13 Zingt den HEERE; prijst den HEERE;
want Hij heeft de ziel des nooddruftigen uit de hand der boosdoeners verlost.
14 [a] Vervloekt zij de dag, op welken Ik
geboren ben; de dag, op welken mijne moeder mij gebaard heeft, zij niet gezegend!

a Jer. 15:10.

15 [a] Vervloekt zij de man, die mijnen
vader geboodschapt heeft, zeggende: U is een jonge zoon geboren, verblijdende hem grootelijks! *a* Job 3:3.
16 Ja, dezelve man zij, als de steden, die
de HEERE heeft [a] omgekeerd, en het heeft Hem niet berouwd; en hij hoore in den morgenstond een geroep, en op den middagtijd een geschrei. *a* Gen. 19.
17 Dat Hij mij niet gedood heeft van de
baarmoeder af! of mijne moeder mijn graf geweest is, of hare baarmoeder *als van eene*, die eeuwiglijk zwanger is!
18 [a] Waarom ben ik toch uit de baarmoe-
der voortgekomen, om moeite en droefenis te zien? en dat mijne dagen in beschaamdheid vergaan? *a* Job 3:20.

HOOFDSTUK 21.

De koning Zedekia laat in de belegering den profeet vragen, of er hoop en troost bij God zij, vs. 1; krijgt tot antwoord, neen; maar juist het tegendeel, 3. God geeft nogtans aan het volk eenen raad ten hunnen beste, 8; en aan het huis des Konings eene les, met eene scherpe bedreiging, 11.

HET woord, dat van den HEERE geschied is tot Jeremía, als de koning Zedekía tot hem zond Pashur, den zoon van Malchía, en Zefanja, den zoon van Maäséja, den priester, zeggende:
2 Vraag toch den HEERE voor ons; want
Nebukadrézar, de koning van Babel, strijdt tegen ons; misschien zal de HEERE met ons doen naar al Zijne wonderen, dat hij van ons optrekke.
3 Toen zeide Jeremía tot hen: Zoo zult
gijlieden tot Zedekía zeggen:
4 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Ziet, Ik zal de krijgswapenen omwenden, die in ulieder hand zijn, met dewelke gij strijdt tegen den koning van Babel en tegen de Chaldeën, die u belegeren, van buiten aan den muur; en Ik zal ze verzamelen in het midden van deze stad.
5 En Ik Zelf zal tegen ulieden strijden,
met eene uitgestrekte hand en met eenen sterken arm, ja, met toorn, en met grimmigheid, en met groote verbolgenheid.
6 En Ik zal de inwoners dezer stad slaan,
zoowel de menschen als de beesten; door eene groote pestilentie zullen zij sterven.
7 En daarna, spreekt de HEERE, zal Ik
Zedekía, den koning van Juda, en zijne knechten, en het volk, en die in deze stad overgebleven zijn van de pestilentie, van het zwaard en van den honger, geven in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, en in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hunne ziel zoeken; en hij zal ze slaan met de scherpte des zwaards; hij zal ze niet sparen, noch verschoonen, noch zich ontfermen.
8 En tot dit volk zult gij zeggen: Zoo zegt
de HEERE: Ziet, Ik stel voor ulieder aangezicht den weg des levens en den weg des doods.
9 Die in deze stad [a] blijft, zal sterven door
het zwaard, of door den honger, of door de pestilentie; maar die er uitgaat en valt tot de Chaldeën, die ulieden belegeren, die zal leven, en zijne ziel zal hem tot eenen buit zijn. *a* Jer. 38:2.
10 Want Ik heb Mijn aangezicht tegen
deze stad gesteld ten kwade en niet ten goede, spreekt de HEERE; zij zal gegeven worden in de hand des konings van Babel, en hij zal ze met vuur verbranden.
11 En aangaande het huis des konings
van Juda, hoort des HEEREN woord.
12 O, huis Davids! zoo zegt de HEERE:
[a] Richt des morgens recht, en verlost den beroofde uit de hand des verdrukkers; opdat

Mijne gramschap niet uitvare als een vuur,
en brande, dat niemand blusschen kunne,
van wege de boosheid uwer handelingen.
[a] Jer. 22:3.

13 Ziet, Ik *wil* aan u, gij, inwoneres des
dals, gij, rots van het plein! spreekt de
HEERE; gijlieden, die zegt: Wie zou tegen
ons afkomen? of wie zou komen in onze
woningen?

14 En Ik zal over ulieden bezoeking doen
naar de vrucht uwer handelingen, spreekt
de HEERE; en Ik zal een [a] vuur aansteken
in haar woud, dat zal verteren al wat rond-
om haar is.
[a] Jer. 17:27.

HOOFDSTUK 22.

De profeet wordt door God ten hove gezonden, om aldaar te verkondigen, wat zij doen moesten, wilden zij, dat het hun wel ging, vs. 1; en daar zij het tegenovergestelde deden, bedreigt hij het huis des Konings en Jeruzalem met geheelen ondergang, 6. Profetie van Sallum, 11; Jójakim, 18; en Chónia, 24.

ALZOO zegt de HEERE: Ga af *in* het
huis des konings van Juda, en spreek
aldaar dit woord,

2 En zeg: Hoor het woord des HEEREN,
gij, koning van Juda, gij, die zit op Davids
troon! gij, en uwe knechten, en uw volk,
die door deze poorten ingaan!

3 Zoo zegt de HEERE: [a] Doet recht en ge-
rechtigheid, en redt den beroofde uit de
hand des verdrukkers; en onderdrukt den
[b] vreemdeling niet, den wees noch de wedu-
we; doet geen geweld en vergiet geen on-
schuldig bloed in deze plaats. [a] Jer. 21:12. [b] Jer. 7:6.

4 Want indien gijlieden deze zaak ernstig-
lijk zult doen, [a] zoo zullen door de poorten
van dit huis koningen ingaan, zittende den
David op zijnen troon, rijdende op wagen
en op paarden, hij, en zijne knechten, en
zijn volk.
[a] Jer. 17:25.

5 Indien gij daarentegen deze woorden
niet zult hooren, zoo heb Ik bij Mij ge-
zworen, spreekt de HEERE, dat dit huis tot
eene woestheid worden zal.

6 Want zoo zegt de HEERE van het huis des
konings van Juda: Gij zijt Mij een Gilead,
eene hoogte van Libanon; *maar* zoo Ik u niet
zette *als* eene woestijn *en* onbewoonde steden!

7 Want Ik zal [a] verdervers tegen u heili-
gen, elk met zijn gereedschap; die zullen
uwe uitgelezene cederen omhouwen, en in
het vuur werpen.
[a] Jer. 15:6.

8 Dan zullen vele Heidenen voorbij deze
stad gaan, en zullen zeggen, een ieder tot
zijnen naaste: [a] Waarom heeft de HEERE
alzoo gedaan aan deze groote stad?
[a] Deut. 29:24. 1 Kon. 9:8.

9 En zij zullen zeggen: Omdat zij het
verbond des HEEREN, huns Gods, hebben
verlaten, en hebben zich voor andere go-
den nedergebogen, en die gediend.

10 Weent niet over den doode, en beklaagt
hem niet; weent vrij over dien, die wegge-
gaan is; want hij zal nimmermeer weder-
komen, dat hij het land zijner geboorte zie.

11 Want zoo zegt de HEERE van Sallum,
den zoon van Josía, koning van Juda, die
in de plaats van zijnen vader Josía regeer-
de, die uit deze plaats is uitgegaan: Hij zal
daar nimmermeer wederkomen.

12 Maar in de plaats, waarhenen zij hem
gevankelijk hebben weggevoerd, zal hij
sterven, en dit land zal hij niet meer zien.

13 Wee [a] dien, die zijn huis bouwt met
ongerechtigheid, en zijne opperzalen met
onrecht; die zijns naasten dienst om niet
gebruikt, en geeft hem zijn arbeidsloon
niet! [a] Lev. 19:13. Deut. 24:14, 15. Hab. 2:9.

14 Die daar zegt: Ik zal mij een zeer
hoog huis bouwen, en doorluchtige opper-
zalen; en hij houwt zich vensteren uit, en
het is bedekt met ceder, en aangestreken
met menie.

15 Zoudt gij regeeren, omdat gij u mengt
met den ceder? heeft niet uw vader gege-
ten en gedronken, en recht en gerechtig-
heid gedaan, *en* het ging hem toen wel?

16 Hij heeft de rechtzaak des ellendigen
en nooddruftigen gericht; toen ging het
hem wel; is dat niet Mij te kennen?
spreekt de HEERE.

17 Maar uwe oogen en uw hart zijn niet
dan op uwe gierigheid, en op onschuldig
bloed, om dat te vergieten, en op verdruk-
king en overlast, om *die* te doen.

18 Daarom zegt de HEERE alzoo van Jó-
jakim, zoon van Josía, koning van Juda:
[a] Zij zullen hem niet beklagen: Och, mijn
broeder! of, och zuster! zij zullen hem
niet beklagen: Och heer! of, och zijne
majesteit!
[a] Jer. 16:4, 5, 6.

19 Met eene ezelsbegrafenis zal hij be-
graven worden; men zal *hem* [a] slepen en
daarhenen [b] werpen, verre weg van de poor-
ten van Jeruzalem. [a] Jer. 15:3. [b] Jer. 36:30.

20 Klim op den Libanon en roep, en ver-
hef uwe stem op den Basan; roep ook van
de veren; maar al uwe liefhebbers zijn
verbroken.

21 Ik sprak u aan in uwen grooten voor-
spoed; *maar* gij zeidet: Ik zal [a] niet hooren.

Dit is uw weg van uwe jeugd af, dat gij Mijner stem niet hebt gehoorzaamd.

a Jer. 5:23. 7:23—28. 11:7, 8. 13:10, 11. 16:12. 17:23. 18:12. 19:15.

22 De wind zal al uwe herders weiden, en uwe liefhebbers zullen in de gevangenis gaan; dan zult gij zekerlijk beschaamd en te schande worden, van wege al uwe boosheid.

23 O gij, die nu op den Libanon woont, *en* in de cederen nestelt! hoe begenadigd zult gij zijn, als u de smarten zullen aankomen, het wee als eener barende *vrouw!*

24 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de HEERE, ofschoon Chónia, de zoon van Jójakim, den koning van Juda, een zegelring ware aan Mijne rechterhand, zoo zal Ik u toch van daar wegrukken.

25 En Ik zal u geven in de hand dergenen, die uwe ziel zoeken, en in de hand dergenen, voor welker aangezicht gij schrikt, namelijk in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, en in de hand der Chaldeën.

26 En Ik zal u, en uwe moeder, die u gebaard heeft, uitwerpen in een ander land, waarin gijlieden niet geboren zijt, en daar zult gij sterven.

27 En in het land, naar hetwelk hunne ziel verlangt om daar weder te komen, daarhenen zullen zij niet wederkomen.

28 Is dan deze man Chónia een veracht, verstrooid, afgodisch beeld? of is hij een vat, waaraan men geenen lust heeft? Waarom zijn hij en zijn zaad uitgeworpen, ja, weggeworpen in een land, dat zij niet kennen?

29 O land, land, land! hoor des HEEREN woord!

30 Zoo zegt de HEERE: Schrijft dezen zelven man kinderloos, eenen man, *die* niet voorspoedig zal zijn in zijne dagen; want er zal niemand van zijn zaad voorspoedig zijn, zittende op den troon Davids, en heerschende meer in Juda.

HOOFDSTUK 23.

Profetie tegen de kwade herders, met belofte van de vergadering en herstelling der kudde Gods door Christus onze Gerechtigheid, vs. 1. Wijdloopige profetie tegen de valsche profeten en droomers, met getrouwe waarschuwingen en zware bedreigingen, 9; tegen hen, die met Jeremia en des Heeren woord den spot dreven, 33.

WEE den [a] herderen, die de schapen Mijner weide ombrengen en verstrooien! spreekt de HEERE. a Ezec. 34:2.

2 Daarom zegt de HEERE, de God Israëls, alzoo van de herderen, die Mijn volk weiden: Gijlieden hebt Mijne schapen verstrooid, en hebt ze verdreven, en hebt ze niet bezocht; ziet, Ik zal over u bezoeken de boosheid uwer handelingen, spreekt de HEERE.

3 En Ik zal het overblijfsel Mijner schapen Zelf vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik ze verdreven heb; en Ik zal ze wederbrengen tot hunne kooien, en zij zullen vruchtbaar zijn en vermenigvuldigen.

4 En Ik zal [a] herderen over hen verwekken, die ze weiden zullen; en zij zullen niet meer vreezen, noch verschrikt worden, noch gemist worden, spreekt de HEERE.

a Ezec. 34:11, 12.

5 Ziet, [a] de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik aan David eene rechtvaardige SPRUIT zal verwekken; Die zal Koning zijnde regeeren, en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde. a Jes. 4:2. 40:11. Jer. 33:14, 15. Dan. 9:24. Luk. 1.32, 33.

6 [a] In Zijne dagen zal Juda verlost worden, en Israël zeker wonen; en dit zal Zijn naam zijn, waarmede men Hem zal noemen: De HEERE, ONZE GERECHTIGHEID. a Deut. 33:28.

7 Daarom, ziet, [a] de dagen komen, spreekt de HEERE, dat zij niet meer zullen zeggen: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd! a Jer. 16:14, 15.

8 Maar: *Zoo waarachtig als* de HEERE leeft, Die het zaad van het huis Israëls heeft opgevoerd, en Die het aangebracht heeft uit het land van het noorden, en uit al de landen, waarheen Ik ze gedreven had! want zij zullen wonen in hun land.

9 Aangaande de profeten. Mijn hart wordt in mijn binnenste gebroken, al mijne beenderen bewegen zich; ik ben als een dronken man, en als een man, dien de wijn te boven gaat; van wege den HEERE, en van wege de woorden Zijner heiligheid.

10 Want het land is [a] vol overspelers; want het land treurt van wege den vloek; de weiden der woestijn verdorren; omdat hun loop boos is, en hunne macht niet recht. a Jer. 5:7, 8. 9:2.

11 Want beiden profeten en priesters [a] zijn huichelaars; zelfs in Mijn huis vind Ik hunne boosheid, spreekt de HEERE.

a Jer. 6:13. 8:10. 14:18.

12 Daarom zal hun weg hun zijn als zeer [a] gladde plaatsen in de [b] donkerheid; zij zullen aangedreven worden en daarin val-

len; want Ik zal een kwaad over hen bren-
gen *in* het jaar hunner bezoeking, spreekt
de HEERE. [a] Ps. 35:6. 73:18. [b] Jer. 13:16.
13 Ik heb wel ongerijmdheid gezien in de
profeten van Samaria, *die* door Baäl profe-
teerden, en Mijn volk Israël verleidden;
14 Maar in de profeten van Jeruzalem
zie Ik afschuwelijkheid; zij bedrijven over-
spel, en gaan om met valschheid, en ster-
ken de handen der boosdoeners, opdat zij
zich niet bekeeren, een iegelijk van zijne
boosheid; zij allen zijn Mij als [a] Sodom,
en hare inwoners als Gomorra. [a] Jes. 1:19.
15 Daarom zegt de HEERE der heirscharen
van deze profeten alzoo: Ziet, Ik zal hen
met [a] alsem spijzigen, en met [b] gallewater
drenken; want van Jeruzalems profeten is
de huichelarij uitgegaan in het gansche
land. [a] Jer. 9:15. [b] Jer. 8:14. 9:15.
16 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Hoort niet naar de woorden der profeten,
die u profeteeren; zij maken u ijdel; zij
spreken het gezicht huns harten, niet uit
des HEEREN mond.
17 Zij [a] zeggen steeds tot degenen, die Mij
lasteren: De HEERE heeft het gesproken,
gijlieden zult vrede hebben; en *tot* al wie
naar zijns harten goeddunken wandelt, zeg-
gen zij: Ulieden zal geen kwaad overkomen.
[a] Jer. 6:14. 8:11. Ezec. 13:10. Zach. 10:2.
18 Want wie heeft in des HEEREN raad
gestaan, en Zijn woord gezien of gehoord?
Wie heeft Zijn woord aangemerkt en ge-
hoord?
19 Ziet, een [a] onweder des HEEREN, eene
grimmigheid is uitgegaan, ja, een pijnlijk
onweder; het zal blijven op der godde-
loozen hoofd. [a] Jer. 30:23, 24.
20 Des HEEREN toorn zal zich niet af-
wenden, totdat Hij zal hebben gedaan, en
totdat Hij zal hebben daargesteld de ge-
dachten Zijns harten; in het laatste der
dagen zult gij *met* verstand daarop letten.
21 Ik heb die profeten [a] niet gezonden;
nogtans hebben zij geloopen; Ik heb tot
hen niet gesproken; nogtans hebben zij
geprofeteerd. [a] Jer. 14:14.
22 Maar zoo zij in Mijnen raad hadden ge-
staan, zoo zouden zij Mijn volk Mijne woor-
den hebben doen hooren, en zouden hen
afgekeerd hebben van hunnen boozen weg,
en van de boosheid hunner handelingen.
23 Ben Ik een God van nabij, spreekt
de HEERE, en niet een God van verre?
24 Zou zich iemand in [a] verborgene plaat-
sen kunnen verbergen, dat Ik hem niet zou
zien? spreekt de HEERE; vervul Ik niet den
hemel en de aarde? spreekt de HEERE.
[a] Ps. 139:7, enz. Amos 9:2, 3.
25 Ik heb gehoord wat de profeten zeg-
gen, die in Mijnen naam leugen profeteeren,
zeggende: Ik heb gedroomd, ik heb ge-
droomd.
26 Hoe lang? Is er dan *een droom* in het
hart der profeten, die de leugen profetee-
ren? Ja, het zijn profeten van huns harten
bedriegerij;
27 Die daar denken om Mijn volk Mijnen
naam te doen [a] vergeten, door hunne droo-
men, die zij, een ieder zijnen naaste, vertel-
len; gelijk als hunne vaders Mijnen naam
vergeten hebben door Baäl. [a] Richt. 3:7. 8:33, 34.
28 De profeet, bij welken een droom is,
die vertelle den droom; en bij welken
Mijn woord is, die spreke Mijn woord
waarachtiglijk; wat heeft het stroo met
het koren te doen? spreekt de HEERE.
29 Is Mijn woord niet alzoo, als een
vuur? spreekt de HEERE, en als een ha-
mer, *die* eene steenrots te morzel slaat?
30 Daarom, ziet, [a] Ik *wil* aan de profe-
ten, spreekt de HEERE, die Mijne woorden
stelen, een ieder van zijnen naaste;
[a] Deut. 18:20. Jer. 14:14, 15.
31 Ziet, Ik *wil* aan de profeten, spreekt
de HEERE, die hunne tong nemen, en
spreken: Hij heeft *het* gesproken;
32 Ziet, Ik *wil* aan degenen, die valsche
droomen profeteeren, spreekt de HEERE, en
vertellen die, en verleiden Mijn volk met
hunne leugenen en met hunne [a] lichtvaar-
digheid; daar Ik hen niet gezonden, en hun
niets bevolen heb, en zij dit volk gansch
geen nut doen, spreekt de HEERE. [a] Zef. 3:4.
33 Wanneer dan dit volk, of een profeet,
of priester u vragen zal, zeggende: Wat
is des HEEREN last? Zoo zult gij tot hen
zeggen: Wat last? dat Ik ulieden verlaten
zal, spreekt de HEERE.
34 En aangaande den profeet, of den
priester, of het volk, dat zeggen zal: Des
HEEREN last; dat Ik bezoeking zal doen
over dien man en over zijn huis.
35 Aldus zult gijlieden zeggen, een iegelijk
tot zijnen naaste, en een iegelijk tot zijnen
broeder: Wat heeft de HEERE geantwoord,
en wat heeft de HEERE gesproken?
36 Maar des HEEREN last zult gij niet

meer gedenken; want eenen iegelijk zal zijn eigen woord een last zijn, dewijl gij verkeert de woorden van den levenden God, den HEERE der heirscharen, onzen God.

37 Aldus zult gij zeggen tot den profeet: Wat heeft u de HEERE geantwoord? en wat heeft de HEERE gesproken?

38 Maar dewijl gij zegt: Des HEEREN last; daarom zoo zegt de HEERE: Omdat gij dit woord zegt: Des HEEREN last, daar Ik tot u gezonden heb, zeggende: Gij zult niet zeggen: Des HEEREN last;

39 Daarom, ziet, Ik zal u ook ganschelijk vergeten, en u, mitsgaders de stad, die Ik u en uwen vaderen gegeven heb, van Mijn aangezicht laten varen.

40 En Ik zal u eeuwige smaadheid aandoen, en [a] eeuwige schande, die niet zal worden vergeten. [a] Jer. 20:11.

HOOFDSTUK 24.

God toont Jeremía twee vijgekorven, den eenen met zeer goede, en den anderen met zeer kwade vijgen, vs. 1; onderwijst hem door deze, dat Hij sommigen gevangenen genade wil bewijzen, en de overigen straffen, 4, 5, enz.

DE HEERE deed mij zien, en ziet, er waren twee vijgekorven, gezet voor den tempel des HEEREN; nadat [a] Nebukadrézar, koning van Babel, gevankelijk had weggevoerd Jechónia, den zoon van Jójakim, den koning van Juda, mitsgaders de vorsten van Juda, en de timmerlieden, en de smeden, van Jeruzalem, en hen te Babel gebracht had. [a] 2 Kon. 24:15. 2 Kron. 36:10.

2 *In* den eenen korf waren zeer goede vijgen, als de eerste rijpe vijgen zijn; maar *in* den anderen korf waren zeer booze vijgen, die van wege de boosheid niet konden gegeten worden.

3 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet gij, Jeremía? En ik zeide: Vijgen; de goede vijgen zijn zeer goed, en de booze zeer boos, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden.

4 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

5 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Gelijk die goede vijgen, alzoo zal Ik kennen de gevankelijk weggevoerden van Juda, die Ik uit deze plaats naar het land der Chaldeën heb weggeschikt, ten goede.

6 En Ik zal Mijn oog op hen stellen ten goede, en zal hen [a] wederbrengen in dit land; en Ik zal hen bouwen, en niet afbreken; en zal hen planten, en niet uitrukken. [a] Jer. 16:15.

7 [a] En Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben; [b] en zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn; want zij zullen zich tot Mij met hun gansche hart bekeeren. [a] Deut. 30:6. Jer. 32:39. Ezec. 11:19. 36:26, 27. [b] Jer. 30:22. 31:33. 32:38.

8 [a] En gelijk de booze vijgen, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden (want aldus zegt de HEERE), alzoo zal Ik maken Zedekía, den koning van Juda, mitsgaders zijne vorsten, en het overblijfsel van Jeruzalem, die in dit land zijn overgebleven, en die in Egypteland wonen; [a] Jer. 29:17.

9 [a] En Ik zal hen overgeven tot eene beroering ten kwade, allen koninkrijken der aarde; tot smaadheid, en tot een spreekwoord, tot eene spotrede, en tot eenen vloek, in al de plaatsen, waarhenen Ik hen gedreven zal hebben; [a] Deut. 28:25, 37. 1 Kon. 9:7. 2 Kron. 7:20. Jer. 15:4. 29:18. 34:17. 42:18.

10 En Ik zal onder hen zenden het zwaard, den honger en de pestilentie, totdat zij verteerd zullen zijn uit het land, dat Ik hun en hunnen vaderen gegeven had.

HOOFDSTUK 25.

De profeet stelt op Gods bevel aan het volk voor zijnen gedurigen dienst en dien der andere profeten in het vermanen tot bekeering, en hunne gedurige ongehoorzaamheid daarentegen, vs. 1; waarom God hen (als ook andere volken) zal straffen door den koning van Babel met 70 jarige dienstbaarheid, 8; doch alsdan zal Hij ook den koning van Babel vergelden naar zijne verdiensten en overeenkomstig deze profetiën, 12. Bevestiging dezer profetiën door het gezicht van den drinkbeker des Goddelijken toorns, waaruit de volken bij de rij af moesten drinken, 15. Afbeelding van de schrikkelijkheid dezer straffen, 30.

HET woord, dat tot Jeremía geschied is over het gansche volk van Juda, in het vierde jaar van Jójakim, zoon van Josía, koning van Juda (dit was het eerste jaar van Nebukadrézar, koning van Babel;);

2 Hetwelk de profeet Jeremía gesproken heeft tot het gansche volk van Juda, en tot al de inwoners van Jeruzalem, zeggende:

3 Van het dertiende jaar van Josía, den zoon van Amon, den koning van Juda, tot op dezen dag toe (dit is het drie en twintigste jaar) is het woord des HEEREN tot mij geschied; en ik heb tot ulieden gesproken, vroeg op zijnde en sprekende; maar gij hebt niet gehoord.

4 Ook heeft de HEERE tot u gezonden al Zijne knechten, de profeten, [a] vroeg op zijnde en zendende (maar gij hebt [b] niet gehoord, noch uw oor geneigd om te hooren); [a] Jer. 7:13, 25. 11:7. [b] Jer. 11:7, 8, 10. 13:10, 11. 16:12. 17:23. 18:12. 19:15. 22:21.

5 Zeggende: [a] Bekeert u toch, een iege-

lijk van zijnen boozen weg en van de
boosheid uwer handelingen, en woont in
het land, dat de HEERE u en uwen vaderen
gegeven heeft, van eeuw tot in eeuw.

[a] 2 Kon. 17:13. Jer. 18:11. 35:15. Jona 3:8.

6 En wandelt andere goden niet na, om
die te dienen, en u voor die neder te buigen;
en vertoornt Mij niet door uwer handen
werk, opdat Ik u geen kwaad doe.

7 Maar gij hebt naar Mij niet gehoord,
spreekt de HEERE; opdat gij Mij vertoorndet
door het werk uwer handen, u
zelven ten kwade.

8 Daarom, zoo zegt de HEERE de heirscharen:
Omdat gij Mijne woorden niet
hebt gehoord;

9 Ziet, Ik zal zenden, en nemen alle geslachten
van het noorden, spreekt de HEERE;
en tot Nebukadrézar, den koning van Babel,
Mijnen knecht; en zal ze brengen over
dit land, en over de inwoners van hetzelve,
en over al deze volken rondom;
en Ik zal ze verbannen, en zal ze stellen
tot eene ontzetting, en tot eene [a] aanfluiting,
en tot eeuwige woestheden. [a] Jer. 19:8.

10 En Ik zal van hen doen vergaan [a] de
stem der vroolijkheid en de stem der vreugde,
de stem des bruidegoms en de stem
der bruid, het geluid der molens en het licht
der lamp. [a] Jes. 24:7. Jer. 7:34. 16:9. Ezec. 26:13.

11 En dit gansche land zal worden tot
eene woestheid, tot eene ontzetting; en
deze volken zullen den koning van Babel
dienen zeventig jaren.

12 Maar het zal geschieden, als de [a] zeventig
jaren vervuld zijn, *dan* zal Ik over
den koning van Babel, en over dat volk,
spreekt de HEERE, hunne ongerechtigheid
bezoeken, mitsgaders over het land der
Chaldeeën, en zal dat stellen tot eeuwige
verwoestingen.

[a] 2 Kron. 36:22. Ezra 1:1. Jer. 29:10. Dan. 9:2.

13 En Ik zal over dat land brengen al
Mijne woorden, die Ik daarover gesproken
heb; al wat in dit boek geschreven is,
wat Jeremía geprofeteerd heeft over al
deze volken.

14 Want [a] van hen zullen zich doen
dienen, die ook machtige volken en groote
koningen zijn; alzoo zal Ik hun vergelden
naar hun doen, en naar het werk
hunner handen. [a] Jer. 27:7.

15 Want alzoo heeft de HEERE, de God
Israëls, tot mij gezegd: Neem dezen beker
des [a] wijns der grimmigheid van Mijne
hand, en geef dien te drinken al den
volken, tot welke Ik u zende; [a] Jer. 13:12.

16 Dat zij drinken, en beven, en dol
worden, van wege het zwaard, dat Ik
onder hen zal zenden.

17 En ik nam den beker van des HEEREN
hand, en ik gaf te drinken al den volken,
tot welke de HEERE mij gezonden had,

18 *Namelijk* Jeruzalem en de steden
van Juda, en haren koningen, en haren
vorsten; om die te stellen tot eene woestheid,
tot eene ontzetting, tot eene aanfluiting,
en tot eenen vloek, gelijk het
is te dezen dage;

19 Faraö, den koning van [a] Egypte, en
zijnen knechten, en zijnen vorsten, en
al zijn volk; [a] Jer. 46.

20 En den ganschen gemengden hoop,
en allen koningen des lands van Uz; en
allen koningen van der [a] Filistijnen land,
en Askelon, en Gaza, en Ekron, en het
overblijfsel van Asdod; [a] Jer. 47:4, enz.

21 [a] Edom, en [b] Moab, en den kinderen
[c] Ammons; [a] Jer. 49:7, enz. [b] Jer. 48. [c] Jer. 49:1, enz.

22 En allen koningen van [a] Tyrus, en
allen koningen van Sidon; en den koningen
der eilanden, die aan gene zijde der
zee zijn. [a] Jer. 47:4.

23 [a] Dedan, en Thema, en Buz, en allen,
die aan de [b] hoeken afgekort zijn;

[a] Jer. 49:8. [b] Jer. 9:26.

24 En allen koningen van Arabië; en
allen koningen des [a] gemengden hoops,
die in de woestijn wonen; [a] Jer. 49:31.

25 En allen koningen van Zimri, en
allen koningen van [a] Elam, en allen
koningen van Medië; [a] Jer. 49:34.

26 En allen koningen van het noorden,
die nabij en die verre zijn, den eenen met
den anderen; ja, allen koninkrijken der
aarde, die op den aardbodem zijn. En de
koning van Sesach zal na hen drinken.

27 Gij zult dan tot hen zeggen: Zoo zegt
de HEERE der heirscharen, de God Israëls:
Drinkt, en wordt dronken, en spuwt, en valt
neder, dat gij niet weder opstaat, van wege
het zwaard, dat Ik onder u zal zenden.

28 En het zal geschieden, wanneer zij
weigeren zullen den beker van uwe hand te
nemen om te drinken, dat gij tot hen zeggen
zult: Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Gij zult zekerlijk drinken!

29 Want ziet, in de [a] stad, die naar Mij-

nen naam genoemd is, begin Ik te plagen,
en zoudt gij eenigszins onschuldig gehou-
den worden? gij zult niet onschuldig
worden gehouden; want Ik roep het
zwaard over alle inwoners der aarde, spreekt
de HEERE der heirscharen. [a] 1 Petr. 4:17.
30 Gij zult dan al deze woorden tot
hen profeteeren, en gij zult tot hen zeg-
gen: De HEERE zal [a]brullen uit de
hoogte, en Zijne stem verheffen uit de
woning Zijner heiligheid; Hij zal schrik-
kelijk brullen over Zijne woonstede; Hij
zal een vreugdegeschrei, als de *druiven*tre-
ders, uitroepen tegen alle inwoners der
aarde. [a] Joël 3:16. Amos 1:2.
31 Het geschal zal komen tot aan het
einde der aarde; want de HEERE heeft
eenen twist met de volken; Hij zal ge-
richt houden met alle vleesch; de godde-
loozen heeft Hij aan het zwaard over-
gegeven, spreekt de HEERE.
32 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Ziet, een kwaad gaat er uit van volk
tot volk, en een groot onweder zal er
verwekt worden van de zijden der
aarde.
33 En de verslagenen des HEEREN zullen
te dien dage *liggen* van het *eene* einde der
aarde tot aan het *andere* einde der aarde;
zij zullen niet [a]beklaagd, noch opgenomen,
noch begraven worden; tot mist op den
aardbodem zullen zij zijn. [a] Jer. 16:4.
34 [a] Huilt, gij herders! en schreeuwt,
en wentelt u *in de asch*, gij, heerlijken
van de kudde! want uwe dagen zijn
vervuld, dat men [b]slachten zal, en van
uwe [c]verstrooiingen; dan zult gij ver-
vallen als een kostelijk vat. [a] Jer. 4:8. 6:26.
[b] Jes. 65:12. Jer. 12:3. [c] Jer. 9:16. 13:14, 24. 18:17.
35 En de vlucht zal vergaan van de her-
ders, en de ontkoming van de heerlijken
der kudde.
36 Er zal zijn eene stem des geroeps
der herderen, en een gehuil der heerlij-
ken van de kudde, omdat de HEERE
hunne weide verstoort.
37 Want de landouwen des vredes zul-
len uitgeroeid worden, van wege de hit-
tigheid des toorns des HEEREN.
38 Hij heeft, als een jonge leeuw, Zijne
hutte verlaten; want hunlieder land is
geworden tot eene verwoesting, van wege
de hittigheid des verdrukkers, ja, van
wege de hittigheid Zijns toorns.

HOOFDSTUK 26.

De profeet dreigt, door Gods last, het gansche volk in het voorhof des tempels, dat Hij, zoo zij ongehoorzaam blijven, den tempel zal maken als Silo, en het land tot eenen vloek aller volken stellen, vs. 1. De profeet wordt hierom gegrepen en des doods schuldig verklaard, 8. maar de vorsten, daar komende en de aanklacht, als ook Jeremia's antwoord hoorende, spreken hem vrij, op het voorbeeld van den profeet Micha, 10. Ahikam wordt in het bijzonder geroemd, Jeremía bewaard te hebben voor een gelijk lot, als de profeet Uría had ondergaan, 20.

IN het begin des koninkrijks van Jója-
kim, den zoon van Josía, koning van
Juda, geschiedde dit woord van den
HEERE, zeggende:
2 Zoo zegt de HEERE: Sta in het voorhof
van het huis des HEEREN, en spreek tot alle
steden van Juda, die komen om aan te
bidden *in* het huis des HEEREN, al de
woorden, die Ik u geboden heb tot hen
te spreken; doe er niet één woord af.
3 Misschien zullen zij hooren, en zich
bekeeren, een iegelijk van zijnen boozen
weg; zoo zou Ik [a]berouw hebben over het
kwaad, dat Ik hun denk te doen van wege
de boosheid hunner handelingen. [a] Jer. 18:8.
4 Zeg dan tot hen: Zoo zegt de HEERE:
Zoo gijlieden naar Mij niet zult hooren,
dat gij wandelt in Mijne wet, die Ik
voor uw aangezicht gegeven heb;
5 Hoorende naar de woorden Mijner
knechten, de profeten, die Ik tot u zende,
zelfs [a]vroeg op zijnde en zendende; doch
gij niet gehoord hebt; [a] Jer. 7:13, 25. 11:7. 25:3.
6 Zoo zal Ik dit huis stellen als [a] Silo, en
deze stad zal Ik stellen tot eenen vloek allen
volken der aarde. [a] 1 Sam. 4:12. Ps. 78:60. Jer. 7:12, 14.
7 En de priesters, en de profeten, en al
het volk, hoorden Jeremía deze woorden
spreken in het huis des HEEREN.
8 Zoo geschiedde het, als Jeremía ge-
eindigd had te spreken alles, wat de
HEERE geboden had tot al het volk te
spreken, dat de priesters en de profeten
en al het volk hem grepen, zeggende:
Gij zult den dood sterven!
9 Waarom hebt gij in den naam des
HEEREN geprofeteerd, zeggende: Dit huis
zal worden als Silo, en deze stad zal woest
worden, dat er niemand wone? En het
gansche volk werd vergaderd tegen Jere-
mía, in het huis des HEEREN.
10 Als nu de vorsten van Juda deze
woorden hoorden, gingen zij op uit het
huis des Konings naar het huis des HEE-
REN; en zij zetten zich bij de deur der
nieuwe poort des HEEREN.
11 Toen spraken de priesters en de profeten

tot de vorsten en tot al het volk, zeggende:
Aan dezen man is een oordeel des doods;
want hij heeft geprofeteerd tegen deze stad,
gelijk als gij met uwe ooren gehoord hebt.
12 Maar Jeremía sprak tot al de vor-
sten en tot al het volk, zeggende: De HEERE
heeft mij gezonden, om tegen dit huis en
tegen deze stad te profeteeren al de woor-
den, die gij gehoord hebt;
13 Nu dan, [a] maakt uwe wegen en uwe
handelingen goed, en gehoorzaamt de stem
des HEEREN, uws Gods; zoo zal het den
HEERE berouwen over het kwaad, dat Hij
tegen u gesproken heeft. *a Jer. 7:3.*
14 Doch ik, ziet, ik ben in uwe handen;
doet mij, als het goed, en als het recht is
in uwe oogen;
15 Maar weet voorzeker, dat gij, zoo gij
mij doodt, gewisselijk onschuldig bloed
zult brengen op u, en op deze stad, en op
hare inwoners; want in der waarheid, de
HEERE heeft mij tot u gezonden, om al deze
woorden voor uwe ooren te spreken.
16 Toen zeiden de vorsten en al het volk
tot de priesteren en tot de profeten: Aan
dezen man is geen oordeel des doods; want
hij heeft tot ons gesproken in den naam
des HEEREN, onzes Gods.
17 Ook stonden er mannen op, van de
oudsten des lands, en spraken tot de gansche
gemeente des volks, zeggende:
18 [a] Micha, de Moraschtiet, heeft in de
dagen van Hizkía, koning van Juda, ge-
profeteerd, en tot al het volk van Juda
gesproken, zeggende: Zoo zegt de HEERE
der heirscharen: [b] Zion zal *als* een akker
geploegd, en Jeruzalem *tot steen*hoopen
worden, en de berg dezes huizes tot hoog-
ten eens wouds. *a Micha 1:1. b Micha 3:12.*
19 Hebben ook Hizkía, de koning van
Juda, en gansch Juda hem ooit gedood?
vreesde hij niet den HEERE? en smeekte
des HEEREN aangezicht, zoodat het den
HEERE berouwde over het kwaad, dat Hij
tegen hen gesproken had? Wij dan doen
een groot kwaad tegen onze zielen.
20 Er was ook een man, die in den naam
des HEEREN profeteerde, Uría, de zoon van
Semája, van Kirjath-Jeárim; die profeteerde
tegen deze stad en tegen dit land, naar al
de woorden van Jeremía.
21 En als de koning Jójakim, mitsgaders
al zijne geweldigen, en al de vorsten zijne
woorden hoorden, zocht de koning hem te
dooden; als Uría *dat* hoorde, zoo vreesde
hij, en vluchtte, en kwam in Egypte;
22 Maar de koning Jójakim zond mannen
naar Egypte, E'lnathan, den zoon van Ach-
bor, en *andere* mannen met hem, in Egypte;
23 Die voerden Uría uit Egypte, en brach-
ten hem tot den koning Jójakim, en hij
sloeg hem met het zwaard, en hij wierp
zijn dood lichaam in de graven van de
kinderen des volks.
24 Maar de hand van Ahíkam, den zoon
van Safan, was met Jeremía, dat men hem
niet overgaf in de hand des volks, om hem
te dooden.

HOOFDSTUK 27.

Den profeet wordt belast, een juk om den hals te dragen en er een te zenden aan vijf naburige koningen, met vermelding, dat zij hunne halzen met Juda onder het juk van Nebukadnézar zullen moeten buigen, hoe gewilliger hoe beter, zonder te luisteren naar valsche profeten, vs. 1. Datzelfde houdt hij hierna den koning Zedekía breedvoerig voor, daarbij profeteerende, dat de overgeblevene vaten van den tempel ook naar Babel zullen gevoerd worden, en aldaar tot den bestemden tijd blijven, 12.

IN het begin des koninkrijks van Jója-
kim, zoon van Josía, koning van Juda,
geschiedde dit woord tot Jeremía, van den
HEERE, zeggende:
2 Alzoo zeide de HEERE tot mij: Maak
u banden en jukken, en [a] doe die aan uwen
hals. *a Jer. 28:10.*
3 En zend ze tot den koning van Edom,
en tot den koning van Moab, en tot den ko-
ning der kinderen Ammons, en tot den ko-
ning van Tyrus, en tot den koning van Sidon;
door de hand der boden, die te Jeruzalem
tot Zedekía, den koning van Juda, komen,
4 En beveel hun aan hunne heeren te
zeggen: Zoo zegt de HEERE der heirscha-
ren, de God Israëls: Zoo zult gij tot uwe
heeren zeggen:
5 Ik heb gemaakt de aarde, den mensch
en het vee, die op den aardbodem zijn,
door Mijne groote kracht en door Mijnen
uitgestrekten arm, en Ik [a] geef ze aan welken
het recht is in Mijne oogen. *a Dan. 4:17, 25.*
6 En nu, Ik heb al deze landen gegeven
in de hand van Nebukadnézar, den koning
van Babel, [a] Mijnen knecht; zelfs ook het
gedierte des velds heb Ik hem gegeven,
om hem te dienen. *a Jer. 25:9.*
7 En alle volken zullen hem, en zijnen
zoon, en zijns zoons zoon dienen; totdat
ook de tijd zijns eigenen lands kome; dan
zullen zich machtige volken en groote ko-
ningen van hem doen dienen.
8 En het zal geschieden, het volk en het

koninkrijk, die hem, Nebukadnézar, den
koning van Babel, niet zullen dienen, en
dat zijnen hals niet zal geven onder het
juk des konings van Babel; over datzelve
volk zal Ik, spreekt de HEERE, bezoeking
doen door het zwaard, en door den hon-
ger, en door de pestilentie, totdat Ik ze
zal verteerd hebben door zijne hand.
9 Gijlieden dan, hoort niet naar uwe pro-
feten, en naar uwe waarzeggers, en naar
uwe droomers, en naar uwe guichelaars,
en naar uwe toovenaars, dewelke tot u
spreken, zeggende: Gij zult den koning
van Babel niet dienen.
10 Want zij profeteeren u valschheid, om
u verre uit uw land te brengen, en dat Ik
u uitstoote, en gij omkomt.
11 Maar het volk, dat zijnen hals zal bren-
gen onder het juk des konings van Babel,
en hem dienen, datzelve zal Ik in zijn land
laten, spreekt de HEERE, en het zal dat
bouwen en daarin wonen.
12 Daarna sprak ik tot Zedekía, den ko-
ning van Juda, naar al deze woorden, zeg-
gende: Brengt uwe halzen onder het juk
des konings van Babel, en dient hem en
zijn volk, zoo zult gij leven.
13 Waarom zoudt gij sterven, gij en uw
volk, door het zwaard, door den honger en
door de pestilentie? gelijk als de HEERE
gesproken heeft van het volk, dat den ko-
ning van Babel niet zal dienen.
14 Hoort dan niet naar de woorden der
profeten, die tot u spreken, zeggende: Gij
zult den koning van Babel niet dienen;
want zij profeteeren u valschheid.

a Jer. 14:14. 23:21. 29:8.

15 Want Ik heb ze niet gezonden, spreekt
de HEERE, en zij profeteeren valschelijk in
Mijnen naam; opdat Ik u uitstoote, en gij om-
komt, gij en de profeten, die u profeteeren.
16 Ook sprak ik tot de priesteren en tot
dit gansche volk, zeggende: Zoo zegt de
HEERE: Hoort niet naar de woorden uwer
profeten, die u profeteeren, zeggende: Ziet,
de vaten van des HEEREN huis zullen nu
[a] haast uit Babel wedergebracht worden;
want zij profeteeren u valschheid. a Jer. 28:3.
17 Hoort niet naar hen; *maar* dient den
koning van Babel, zoo zult gijlieden leven:
waarom zou deze stad *tot* eene woestheid
worden?
18 Maar zoo zij profeten zijn, en zoo des
HEEREN woord bij hen is, laat hen nu bij
den HEERE der heirscharen voorbidden, op-
dat de vaten, die in het huis des HEEREN,
en in het huis des konings van Juda, en
te Jeruzalem zijn overgebleven, niet naar
Babel komen.
19 Want zoo zegt de HEERE der heirscha-
ren, van de pilaren, en van de zee, en van
de stellingen, en van het overige der vaten,
die in deze stad zijn overgebleven,
20 Die Nebukadnézar, de koning van
Babel, niet heeft weggenomen, als hij Je-
chónia, den zoon van Jójakim, koning van
Juda, van Jeruzalem naar Babel [a] gevan-
kelijk wegvoerde, mitsgaders al de edelen
van Juda en Jeruzalem; a 2 Kon. 24:14, 15.
21 Ja, zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls, van de vaten, die *in* het huis
des HEEREN, en in het huis des konings van
Juda, en te Jeruzalem zijn overgebleven:
22 Naar Babel zullen zij [a] gebracht wor-
den, en aldaar zullen zij zijn, tot den dag
toe, dat Ik ze bezoeken zal, spreekt de
HEERE; dan zal Ik ze opvoeren, en zal ze
[b] wederbrengen tot deze plaats.

a 2 Kon. 25:13. 2 Kron. 36:18. b 2 Kron. 36:22. Jer. 29:10.

HOOFDSTUK 28.

Hanánja profeteert valschelijk tegen Jeremía, vs. 1; waartegen zich Jeremía verdedigt, 5. Hanánja verbreekt het juk van den hals van Jeremía, 10; dien door God bevolen wordt een ijzeren juk in deszelfs plaats te maken, zijne profetie te herhalen en Hanánja den dood aan te zeggen in ditzelfde jaar, gelijk hij ook is gestorven binnen dit jaar, 12.

VOORTS geschiedde het in hetzelve jaar,
in het begin des koninkrijks van Ze-
dekía, koning van Juda, in het vierde jaar,
in de vijfde maand, *dat* Hanánja, zoon van
Azur, de profeet, die van Gíbeon was, tot
mij sprak, in het huis des HEEREN, voor
de oogen der priesteren en des ganschen
volks, zeggende:
2 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls, zeggende: Ik heb het juk
des konings van Babel verbroken.
3 In nog [a] twee volle jaren zal Ik tot
deze plaats wederbrengen al de vaten van
het huis des HEEREN, die Nebukadnézar,
de koning van Babel, uit deze plaats heeft
weggenomen, en dezelve *naar* Babel ge-
bracht. a Jer. 27:16.
4 Ook zal Ik Jechónia, den zoon van Jó-
jakim, koning van Juda, en allen, die ge-
vankelijk weggevoerd zijn van Juda, die
te Babel gekomen zijn, tot deze plaats we-
derbrengen, spreekt de HEERE; want Ik
zal het juk des konings van Babel ver-
breken.

5 Toen sprak de profeet Jeremía tot den profeet Hanánja, voor de oogen der priesteren, en voor de oogen des ganschen volks, die in het huis des HEEREN stonden;

6 En de profeet Jeremía zeide: Amen, de HEERE doe alzoo! de HEERE bevestige uwe woorden, die gij geprofeteerd hebt, dat Hij de vaten van des HEEREN huis, en allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, van Babel wederbrenge tot deze plaats!

7 Maar hoor nu dit woord, dat ik spreek voor uwe ooren, en voor de ooren des ganschen volks:

8 De profeten, die voor mij en voor u van ouds geweest zijn, die hebben tegen vele landen en tegen groote koninkrijken geprofeteerd, van krijg, en van kwaad, en van pestilentie.

9 De profeet, die geprofeteerd zal hebben van vrede, als het woord van dien profeet komt, *dan* zal die profeet bekend worden, dat hem de HEERE in der waarheid gezonden heeft.

10 Toen nam de profeet Hanánja het juk van den hals van den profeet Jeremía, en verbrak het.

11 En Hanánja sprak voor de oogen des ganschen volks, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Alzoo zal Ik verbreken het juk van Nebukadnézar, den koning van Babel, in nog twee volle jaren, van den hals al der volken. En de profeet Jeremía ging zijns weegs.

12 Doch des HEEREN woord geschiedde tot Jeremía (nadat de profeet Hanánja het juk van den hals van den profeet Jeremía verbroken had), zeggende:

13 Ga henen en spreek tot Hanánja, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Houten jukken hebt gij verbroken; nu zult gij in plaats van die ijzeren jukken maken.

14 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ik heb een ijzeren juk gedaan aan den hals van al deze volken, om Nebukadnézar, den koning van Babel, te dienen, en zij zullen hem dienen; ja, Ik heb hem ook het [a] gedierte des velds gegeven.

[a] Jer. 27:6.

15 En de profeet Jeremía zeide tot den profeet Hanánja: Hoor nu, Hanánja! de HEERE heeft u niet gezonden; maar gij hebt gemaakt, dat dit volk op leugen vertrouwt.

16 Daarom, zoo zegt de HEERE: Zie, Ik zal u wegwerpen van den aardbodem; dit jaar zult gij sterven, omdat gij eenen [a] afval gesproken hebt tegen den HEERE.

[a] Deut. 13:5. Jer. 29:32.

17 Alzoo stierf de profeet Hanánja in datzelve jaar, in de zevende maand.

HOOFDSTUK 29.

Jeremía zendt brieven naar Babel aan de Joden, die met Jechónia gevankelijk derwaarts waren gevoerd; hij vermaant hen, zich rustig te houden, voor Babels vrede te bidden, hunne valsche profeten en droomers niet te gelooven, noch verlossing te verwachten eer de zeventig jaren om zijn, vs. 1. Hij profeteert tegelijk, welk een treurig lot den overgeblevenen in Juda zal treffen, 16; met eene bijzonder harde profetie tegen twee valsche profeten in Babel, Achab en Zedekía, 20; alzoo over Semája, die uit Babel naar Jeruzalem had geschreven, dat men Jeremía over zijn schrijven zou straffen, 24.

VOORTS zijn dit de woorden des briefs, dien de profeet Jeremía zond van Jeruzalem tot de overige oudsten, die gevankelijk waren weggevoerd, mitsgaders tot de priesteren, en tot de profeten, en tot het gansche volk, dat Nebukadnézar van Jeruzalem gevankelijk had weggevoerd naar Babel

2 (Nadat de koning [a] Jechónia, en de Koningin, en de kamerlingen, de vorsten van Juda en Jeruzalem, mitsgaders de timmerlieden en smeden van Jeruzalem waren uitgegaan);

[a] 2 Kon. 24:12, enz.

3 Door de hand van Elása, den zoon van Safan, en Gemárja, den zoon van Hilkía, die Zedekía, de koning van Juda, naar Babel zond, tot Nebukadnézar, den koning van Babel, zeggende:

4 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, tot allen, die gevankelijk zijn weggevoerd, die Ik gevankelijk heb doen wegvoeren van Jeruzalem naar Babel:

5 Bouwt huizen en woont *daarin*, en plant hoven en eet de vrucht daarvan;

6 Neemt vrouwen, en gewint zonen en dochteren, en neemt vrouwen voor uwe zonen, en geeft uwe dochteren aan mannen, dat zij zonen en dochteren baren; en wordt aldaar vermenigvuldigd, en wordt niet verminderd.

7 En zoekt den vrede der stad, waarhenen Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot den HEERE; want in haren vrede zult gij vrede hebben.

8 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Laat uwe profeten en uwe waarzeggers, die in het midden van u zijn, u niet [a] bedriegen, en hoort niet naar uwe droomers, die gij doet droomen.

[a] Jer. 14:14. 23:21. 27:15.

9 Want zij profeteeren u valschelijk in

Mijnen naam; Ik heb hen niet gezonden, spreekt de HEERE.
10 Want zoo zegt de HEERE: Zekerlijk, als zeventig jaren te Babel zullen vervuld zijn, zal Ik ulieden bezoeken, en Ik zal Mijn goed woord over u verwekken, u wederbrengende tot deze plaats.
11 Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes, en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting.
12 Dan zult gij Mij [a] aanroepen, en henengaan, en tot Mij bidden; en Ik zal naar u hooren. [a] Dan. 9.
13 En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw gansche hart.
14 En Ik zal van ulieden gevonden worden, spreekt de HEERE, en Ik zal uwe gevangenis wenden, en u [a] vergaderen uit al de volken, en uit al de plaatsen, waarhenen Ik u gedreven heb, spreekt de HEERE; en Ik zal u wederbrengen tot de plaats, van waar Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren. [a] Jer. 23:3.
15 Omdat gij zegt: de HEERE heeft ons profeten naar Babel verwekt;
16 Daarom zegt de HEERE alzoo, van den Koning, die op Davids troon zit, en van al het volk, dat in deze stad woont, *te weten*, uwe broederen, die met u niet zijn uitgegaan in de gevangenis;
17 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal [a] het zwaard, den honger en de pestilentie onder hen zenden; en Ik zal ze maken als de afschuwelijke vijgen, die van wege de boosheid niet kunnen gegeten worden. [a] Jer. 24:8, 10.
18 En Ik zal ze achterna jagen met het zwaard, met den honger en met de pestilentie; en Ik zal ze [a] overgeven tot eene beroering, allen koninkrijken der aarde, tot eenen vloek, en tot eenen schrik, en tot eene aanfluiting, en tot eene smaadheid, onder al de volken, waar Ik ze henengedreven zal hebben;
[a] Deut. 28:25, 37. Jer. 15:4. 24:9, enz.
19 Omdat zij naar Mijne woorden niet gehoord hebben, spreekt de HEERE, als Ik Mijne knechten, de profeten, tot hen zond, vroeg op zijnde, en zendende; maar gijlieden hebt niet gehoord, spreekt de HEERE.
20 Gij dan, hoort des HEEREN woord, gij allen, die gevankelijk zijt weggevoerd, die Ik van Jeruzalem naar Babel heb weggezonden!
21 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, van Achab, zoon van Kolája, en van Zedekía, zoon van Maäséja, die ulieden in Mijnen naam valschelijk profeteeren: Ziet, Ik zal hen geven in de hand van Nebukadnézar, den koning van Babel, en hij zal ze voor uwe oogen slaan.
22 En van hen zal een vloek genomen worden bij al de gevankelijk weggevoerden van Juda, die in Babel zijn, dat men zegge: De HEERE stelle u als Zedekía, en als Echab, die de koning van Babel aan het vuur braadde;
23 Omdat zij eene dwaasheid deden in Israël, en overspel bedreven met de vrouwen hunner naasten, en spraken het woord valschelijk in Mijnen naam, dat Ik hun niet geboden had; en Ik ben Degene, Die het weet, en een getuige *daarvan*, spreekt de HEERE.
24 Tot Semája nu, den Nechelamiet, zult gij spreken, zeggende:
25 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende: Omdat gij brieven in uwen naam gezonden hebt tot al het volk, dat te Jeruzalem is, en tot Zefánja, den zoon van Maäséja, den priester, en tot al de priesteren, zeggende:
26 De HEERE heeft u tot priester gesteld, in plaats van den priester Jójada, dat gij opzieners zoudt zijn *in* des HEEREN huis over allen man, die onzinnig is, en zich voor een' profeet uitgeeft, dat gij dien stelt in de [a] gevangenis en in den stok. [a] Jer. 20:1, 2, 3.
27 Nu dan, waarom hebt gij Jeremía, den Anathothiet, niet gescholden, die zich bij ulieden voor een' profeet uitgeeft?
28 Want daarom heeft hij tot ons *naar* Babel gezonden, zeggende: Het zal lang duren; bouwt huizen en woont *daarin*, en plant hoven, en eet de vrucht daarvan.
29 Zefánja nu, de priester, had dezen brief gelezen voor de ooren van den profeet Jeremía.
30 Daarom geschiedde des HEEREN woord tot Jeremía, zeggende:
31 Zend henen tot allen, die gevankelijk weggevoerd zijn, zeggende: Zoo zegt de HEERE van Semája, den Nechlamiet: Omdat Semája ulieden geprofeteerd heeft, daar Ik hem niet gezonden heb, en heeft

gemaakt, dat gij [a] op leugen vertrouwt;

a Jer. 28:15.

32 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ziet, Ik zal bezoeking doen over Semája, den Nechlamiet, en over zijn zaad; hij zal niemand hebben, die in het midden dezes volks wone, en zal het goede niet zien, dat Ik Mijnen volke doen zal, spreekt de HEERE; want hij heeft eenen [a] afval gesproken tegen den HEERE.

a Jer. 28:16.

HOOFDSTUK 30.

Jeremía ontvangt bevel, deze woorden des Heeren in een boek te schrijven, vs. 1. Profetie van de lichamelijke verlossing uit Babel en de geestelijke door Christus, mitsgaders de genade en zegeningen, die God aan Zijne Kerk zal bewijzen, niettegenstaande hare groote ellende, benauwdheden, breuken en wonden, 3; maar Gods toorn zal blijven over de goddeloozen, 23.

HET woord, dat tot Jeremía geschied is van den HEERE, zeggende:

2 Zoo spreekt de HEERE, de God Israëls, zeggende: Schrijf u al de woorden, die Ik tot u gesproken heb, in een boek.

3 Want zie, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik de gevangenis van Mijn volk, Israël en Juda, wenden zal, zegt de HEERE; en Ik zal hen wederbrengen in het land, dat Ik hunnen vaderen gegeven heb, en zij zullen het erfelijk bezitten.

4 En dit zijn de woorden, die de HEERE gesproken heeft van Israël en van Juda.

5 Want zoo zegt de HEERE: Wij hooren eene stem der verschrikking; er is vrees en geen vrede.

6 Vraagt toch en ziet, of een manspersoon baart? Waarom zie Ik *dan* eens iegelijken mans handen op zijne lenden, als van eene [a] barende *vrouw*, en alle aangezichten veranderd in bleekheid?

a Jer. 4:31. 6:24.

7 [a] O wee! want die dag is zoo groot, dat zijns gelijke niet geweest is; en het is een tijd van benauwdheid voor Jakob; nog zal hij daaruit verlost worden.

a Joël 2:11. Zef. 1:15.

8 Want het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, *dat* Ik zijn juk van uwen hals verbreken, en uwe banden verscheuren zal; en vreemden zullen zich niet meer van hem doen dienen.

9 Maar zij zullen dienen den HEERE, hunnen God, en hunnen koning [a] David, dien Ik hun verwekken zal.

a Ezec. 34:23, 24. 37:24. Hos. 3:5.

10 Gij dan, vrees niet, [a] o, Mijn knecht Jakob! spreekt de HEERE, ontzet u niet, Israël! want zie, Ik zal u uit verre *landen* verlossen, en uw zaad uit het land hunner gevangenis; en Jakob zal wederkomen, en stil en gerust zijn, en er zal niemand zijn, die *hem* verschrikke.

a Jes. 41:13. 43:5. 44:1. Jer. 46:28.

11 Want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te verlossen; want Ik zal eene voleinding maken met al de Heidenen, waarhenen Ik u verstrooid heb; [a] maar met u zal Ik geene voleinding maken; maar Ik zal u kastijden met [b] mate, en u niet gansch onschuldig houden.

a Jer. 4:27. 5:10, 18. 46:28. *b* Jes. 27:8. Jer. 10:24.

12 Want zoo zegt de HEERE: Uwe breuk is [a] doodelijk, uwe plage is smartelijk.

a Jer. 10:19. 15:18.

13 Er is niemand, die uwe zaak oordeelt, aangaande het gezwel; gij hebt geene heelpleisters.

14 Al uwe [a] liefhebbers hebben u vergeten, zij vragen niet naar u; want Ik heb u geslagen *met* eens vijands plage, *met* de kastijding eens wreeden; om de grootheid uwer ongerechtigheid, *omdat* uwe zonden machtig veel zijn.

a Jer. 22:20.

15 Wat [a] krijt gij over uwe breuk, *dat* uwe smart doodelijk is? om de grootheid uwer ongerechtigheid, *omdat* uwe zonden [b] machtig veel zijn, heb Ik u deze dingen gedaan.

a Jer. 13:17. *b* Jer. 5:6.

16 Daarom, allen, die u opeten, zullen [a] opgegeten worden, en al uwe wederpartijders, zij allen zullen gaan in gevangenis; en die u berooven, zullen ter berooving zijn, en allen, die u plunderen, zal Ik ter plundering overgeven.

a Ex. 23:22. Jes. 41:11. Jer. 10:25.

17 Want Ik zal u de gezondheid doen rijzen, en u van uwe plagen genezen, spreekt de HEERE; omdat zij u noemen: De verdrevene. Het is Zion, *zeggen zij;* niemand vraagt naar haar.

18 Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal de gevangenis der tenten Jakobs wenden, en Mij over hunne woningen ontfermen; en de stad zal herbouwd worden op haren hoop, en het paleis zal liggen naar zijne wijze.

19 En van hen zal dankzegging uitgaan, en eene stem [a] der spelenden; en Ik zal hen vermeerderen, en zij zullen niet verminderd worden, en Ik zal hen verheerlijken, en zij zullen niet gering worden.

a Jer. 31:4.

20 En zijne zonen zullen zijn als eertijds, en zijne gemeente zal voor Mijn aangezicht bevestigd worden; en Ik zal bezoeking doen over al zijne onderdrukkers.

21 En zijn Heerlijke zal uit hem zijn, en
zijn Heerscher uit het midden van hem
voortkomen; en Ik zal hem doen naderen,
en hij zal tot Mij genaken; want wie is
hij, die met zijn hart borg worde, om tot
Mij te genaken? spreekt de HEERE.
22 En gij zult [a] Mij tot een volk zijn, en Ik
zal u tot eenen God zijn. a Jer. 24:7. 31:1, 33. 32:38.
23 Ziet, een [a] onweder des HEEREN, eene
grimmigheid is uitgegaan, een aanhoudend
onweder; het zal blijven op het hoofd
der goddeloozen. a Jer. 23:19. 25:32.
24 De hittigheid van des HEEREN toorn
zal zich niet afwenden, totdat Hij gedaan,
en totdat Hij daargesteld zal hebben de
gedachten zijns harten; in het laatste der
dagen zult gij daarop letten.

HOOFDSTUK 31.

Verdere profetie (onder het voorbeeld van de verlossing uit de Babylonische gevangenis) van de vergadering, oprichting en zegening van de algemeene Kerk der uitverkorene Joden en Heidenen, door den Messias Jezus Christus, vs. 1; van het nieuwe genadeverbond, 31; van de vastheid en uitbreiding der Kerk, 35.

TER zelver tijd, spreekt de HEERE, zal Ik
allen geslachten Israëls tot eenen God
zijn; en zij zullen Mij tot een volk zijn.
2 Zoo zegt de HEERE: Het volk der
overgeblevenen van het zwaard heeft genade
gevonden in de woestijn, *namelijk*
Israël, als Ik henenging om hem tot rust
te brengen.
3 De HEERE is mij verschenen van verre
tijden! Ja, Ik heb u liefgehad *met* eene
eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken
met goedertierenheid.
4 Ik zal u weder bouwen, en gij zult
gebouwd worden, o, jonkvrouw Israëls! gij
zult weder versierd zijn met uwe trommelen,
en uitgaan met den rei [a] der spelenden.
a Jer. 30:19.
5 Gij zult weder [a] wijngaarden planten op
de bergen van Samaria; de planters zullen
planten, en de vrucht genieten. a Jes. 65:21.
6 Want er zal een dag zijn, *waarin* de
hoeders op Efraïms gebergte zullen roepen;
[a] Maakt ulieden op, en laat ons opgaan
naar Zion, tot den HEERE, onzen God!
a Jes. 2:2, 3. Micha 4:2.
7 Want zoo zegt de HEERE: Roept luide
over Jakob *met* vreugde, en juicht van wege
het hoofd der Heidenen; doet het hooren,
lofzingt, en zegt: O HEERE! behoud Uw
volk, het overblijfsel van Israël.
8 Ziet, Ik zal ze aanbrengen uit het land
van het [a] noorden, en zal hen vergaderen van
de zijden der aarde; onder hen zullen zijn
blinden en lammen, zwangeren en barenden
te zamen; *met* eene groote gemeente zullen
zij herwaarts wederkomen. a Jer. 3:18.
9 Zij zullen komen met geween, en met
smeekingen zal Ik hen voeren; Ik zal hen
leiden aan de waterbeken, in eenen rechten
weg, waarin zij zich niet zullen stooten;
want Ik ben Israël tot eenen Vader, en
Efraïm is Mijn [a] eerstgeborene. a Ex. 4:22.
10 Hoort des HEEREN woord, gij Heidenen!
en verkondigt in de eilanden, die
verre zijn, en zegt: Hij, Die Israël verstrooid
heeft, zal hem weder vergaderen, en
hem bewaren als een herder zijne kudde.
11 Want de HEERE heeft Jakob vrijgekocht,
en Hij heeft hem verlost uit de hand
desgenen, [a] die sterker was dan hij.
a Jes. 40:10. 49:24, 25.
12 Dies zullen zij komen, en op de hoogte
van Zion juichen, en toevloeien tot des
HEEREN goed, tot het koren, en tot den
most, en tot de olie, en tot de jonge schapen
en runderen; en hunne ziel zal zijn als een
[a] gewaterde hof, en zij zullen voortaan niet
meer treurig zijn. a Jes. 61:11.
13 Dan zal zich de jonkvrouw verblijden
in den rei, daartoe de jongelingen en ouden
te zamen; want Ik zal hunlieder rouw in
vroolijkheid veranderen, en zal hen troosten,
en zal hen verblijden naar hunne droefenis.
14 En Ik zal de ziel der priesteren *met*
vettigheid dronken maken; en Mijn volk
zal met Mijn goed verzadigd worden,
spreekt de HEERE.
15 Zoo zegt de HEERE: [a] Er is eene
stem gehoord in Rama, eene klage, een
zeer bitter geween; Rachel weent over
hare kinderen; zij weigert zich te laten
troosten over hare kinderen, omdat zij
niet zijn. a Matt. 2:17, 18.
16 Zoo zegt de HEERE: Bedwing uwe
stem van geween, en uwe oogen van tranen;
want er is loon voor uwen arbeid,
spreekt de HEERE; want zij zullen uit
des vijands land wederkomen.
17 En er is verwachting voor uwe nakomelingen,
spreekt de HEERE; want *uwe*
kinderen zullen wederkomen tot hunne
landpale.
18 Ik heb wel gehoord, dat zich Efraïm
beklaagt, *zeggende:* Gij hebt mij getuchtigd,
en ik ben getuchtigd geworden als
een ongewend kalf. [a] Bekeer mij, zoo zal

ik bekeerd zijn; want Gij zijt de HEERE, mijn God! [a] Klgld. 5:21.
19 Zekerlijk, [a] nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik mijzelven ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt; ik ben beschaamd, ja, ook schaamrood geworden, omdat ik de smaadheid mijner jeugd gedragen heb. [a] Deut. 30:2.
20 Is *niet* Efraïm Mij een dierbare zoon? is hij *Mij niet* een troetelkind? want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE.
21 Richt u merkteekenen op, stel u spitse pilaren, zet uw hart op de baan, *op* den weg, *dien* gij gewandeld hebt; keer weder, o, jonkvrouw Israëls, keer weder tot deze uwe steden!
22 Hoe lang zult gij u onttrekken, gij, afkeerige dochter? want de HEERE heeft wat nieuws op de aarde geschapen: de vrouw zal den man omvangen.
23 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Dit woord zullen zij nog zeggen in het land van Juda, en in zijne steden, als Ik hunne gevangenis wenden zal: De HEERE zegene u, gij, [a] woning der gerechtigheid, gij, berg der heiligheid! [a] Jer. 50:7.
24 En Juda, mitsgaders al zijne steden, zullen te zamen daarin wonen; de akkerlieden, en *die* met de kudden reizen.
25 Want Ik heb de vermoeide ziel dronken gemaakt, en Ik heb alle treurige ziel vervuld.
26 (Hierop ontwaakte ik, en zag toe, en mijn slaap was mij zoet.)
27 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik het huis van Israël en het huis van Juda bezaaien zal *met* zaad van menschen en zaad van beesten.
28 En het zal geschieden, gelijk als Ik over hen gewaakt heb, om uit te rukken, en af te breken, en te verstoren, en te verderven, en kwaad aan te doen; alzoo zal Ik over hen waken, om te bouwen en te planten, spreekt de HEERE.
29 In die dagen zullen zij niet meer zeggen: [a] De vaders hebben onrijpe druiven gegeten, en der kinderen tanden zijn stomp geworden. [a] Ezec. 18:2, enz.
30 Maar een iegelijk zal om zijne ongerechtigheid sterven; een ieder mensch, die de onrijpe druiven eet, zijne tanden zullen stomp worden.
31 Ziet, [a] de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het huis van Israël en met het huis van Juda een nieuw verbond zal maken; [a] Hebr. 8:8.
32 Niet naar het verbond, dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb, ten dage als Ik hunne hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE;
33 Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijne wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun [a] tot eenen God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.
[a] Jer. 24:7. 30:22. bov. vers 1.
34 En zij zullen niet meer, een iegelijk zijnen naaste, en een iegelijk zijnen broeder, leeren, zeggende: Kent den HEERE! want zij [a] zullen Mij allen kennen, van hunnen kleinste af tot hunnen grootste toe, spreekt de HEERE; [b] want Ik zal hunne ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken.
[a] Jes. 54:13. Joh. 6:45. [b] Jer. 33:8. Micha 7:18. Hand. 10:43.
35 Zoo zegt de HEERE, Die de [a] zon ten lichte geeft des daags, de ordeningen der maan en der sterren ten lichte des nachts, Die de [b] zee klieft, dat hare golven bruisen; HEERE der heirscharen is Zijn naam:
[a] Gen. 1:16. [b] Jes. 51:15.
36 Indien deze ordeningen van voor Mijn aangezicht zullen wijken, spreekt de HEERE, zoo zal ook het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij voor Mijn aangezicht, al de dagen.
37 Zoo zegt de HEERE: Indien de hemelen daarboven gemeten, en de fondamenten der aarde beneden doorgrond kunnen worden, zoo zal Ik ook het gansche zaad Israëls verwerpen, om alles, wat zij gedaan hebben, spreekt de HEERE.
38 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat deze stad den HEERE zal herbouwd worden, van den toren Hanáneël af tot aan de Hoekpoort.
39 En het meetsnoer zal wijders nevens dezelve uitgaan tot aan den heuvel Gareb, en zich naar Goath omwenden.
40 En het gansche dal der doode lichamen, en der asch, en al de velden tot aan de

beek Kidron, tot aan den hoek van de Paardenpoort tegen het oosten, zal den HEERE eene heiligheid zijn; er zal niets weder uitgerukt, noch afgebroken worden in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 32.

Jeremía, in de belegering van Jeruzalem om zijne profetiën van den koning Zedekía gevangen gesteld zijnde, koopt naar Gods bevel eenen akker, neemt getuigen, maakt daarvan brief en zegel en geeft die te bewaren, tot een teeken dat de Joden uit Babel weder in hun land zouden komen, vs. 1. Jeremía bidt ootmoedig tot God, met bewondering over Zijne majesteit en werken, en draagt Hem zijnen strijd over deze ongeziene zaak voor, 16; waarop God hem verzekert, dat Hij wel eerst Zijn volk zal straffen over hunne groote zonden, maar daarna Zijne beloften volbrengen, en voorts Zijne Kerk de genade van het Nieuwe Verbond tijdelijk en eeuwig, lichamelijk en geestelijk doen genieten, 26.

HET woord, dat tot Jeremía geschied is van den HEERE, in het tiende jaar van Zedekía, koning van Juda; dit jaar was het achttiende jaar van Nebukadrézar.

2 (Het heir nu des konings van Babel belegerde toen Jeruzalem, en de profeet Jeremía was besloten in het voorhof der bewaring, dat in het huis des konings van Juda is.

3 Want Zedekía, de koning van Juda, had hem besloten, zeggende: Waarom profeteert gij, zeggende: Zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik geef deze stad in de hand des konings van Babel, en hij zal ze innemen;

4 En Zedekía, de koning van Juda, zal van de hand der Chaldeën niet ontkomen; maar [a]hij zal zekerlijk gegeven worden in de hand des konings van Babel, en zijn mond zal tot deszelfs mond spreken, en zijne oogen zullen deszelfs oogen zien; *a* Jer. 34:3.

5 En hij zal Zedekía naar Babel voeren, en aldaar zal hij zijn, totdat Ik hem bezoek, spreekt de HEERE; ofschoon gijlieden tegen de Chaldeën strijdt, gij zult *toch* geen geluk hebben.)

6 Jeremía dan zeide: Des HEEREN woord is tot mij geschied, zeggende:

7 Zie, Hanámeël, de zoon van Sallum, uwen oom, zal tot u komen, zeggende: Koop u mijn veld, dat bij Anáthoth is; want gij hebt het recht van lossing, om te koopen.

8 Alzoo kwam Hanámeël, mijns ooms zoon, naar des HEEREN woord, tot mij, in het voorhof der bewaring, en zeide tot mij: Koop toch mijn veld, hetwelk is bij Anáthoth, dat in het land van Benjamin is; want gij hebt het erfrecht, en gij hebt de lossing, koop *het* voor u. Toen merkte ik, dat het des HEEREN woord was.

9 Dies kocht ik van Hanámeël, mijns ooms zoon, het veld, dat bij Anáthoth is; en ik woog hem het geld toe, zeventien zilveren sikkelen.

10 En ik onderschreef den brief en verzegelde *dien*, en deed *het* getuigen betuigen, als ik het geld op de weegschaal gewogen had.

11 En ik nam den koopbrief, die verzegeld was *naar* het gebod en de inzettingen, en den openen *brief;*

12 En ik gaf den koopbrief aan Baruch, den zoon van Nerija, den zoon van Machséja, voor de oogen van Hanámeël, mijns ooms *zoon*, en voor de oogen der getuigen, die den koopbrief hadden onderschreven; voor de oogen van al de Joden, die in het voorhof der bewaring zaten.

13 En ik beval Baruch voor hunne oogen, zeggende:

14 Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Neem deze brieven, dezen koopbrief, zoo den verzegelden als dezen openen brief, en doe ze in een aarden vat, opdat zij vele dagen mogen bestaan.

15 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Er zullen nog huizen, en velden, en wijngaarden in dit land gekocht worden.

16 Voorts, nadat ik den koopbrief aan Baruch, den zoon van Nerija, gegeven had, bad ik tot den HEERE, zeggende:

17 Ach, Heere HEERE! Zie, Gij hebt de hemelen en de aarde gemaakt, door Uwe groote kracht en door Uwen uitgestrekten arm; geen ding is U te wonderlijk.

18 [a]Gij, Die goedertierenheid doet aan duizenden, en de ongerechtigheid der vaderen vergeldt in den schoot hunner kinderen na hen; Gij groote, Gij geweldige God, Wiens naam is HEERE der heirscharen! *a* Ex. 34:7.

19 Groot van [a]raad en machtig van daad; want Uwe [b]oogen zijn open over alle wegen der menschenkinderen, om een' iegelijk te [c]geven naar zijne wegen, en naar de vrucht zijner handelingen. *a* Jes. 28:29.

b Job 34:21. Spr. 5:21. Jer. 16:17. *c* Jer. 17:10.

20 Gij, Die teekenen en wonderen gesteld hebt in Egypteland, tot op dezen dag, zoo in Israël, als onder *andere* menschen, en hebt U eenen Naam gemaakt, als Hij is te dezen dage!

21 En hebt Uw volk Israël [a]uit Egypteland uitgevoerd, door teekenen en door wonderen, en door eene sterke hand, en door eenen uitgestrekten arm, en door groote verschrikking;

a Ex. 6:6. 2 Sam. 7:23. 1 Kron. 17:22.

22 En hebt hun dit land gegeven, dat Gij hunnen vaderen gezworen hadt hun te zullen geven, een land vloeiende van melk en honig ;

23 Zij zijn er ook ingekomen en hebben het erfelijk bezeten, maar hebben Uwer stem niet gehoorzaamd, en in Uwe wet niet gewandeld ; zij hebben niets gedaan van alles, wat Gij hun geboden hadt te doen ; dies hebt Gij hun al dit kwaad doen bejegenen.

24 Zie, de wallen ! zij zijn gekomen aan de stad, om die in te nemen, en de stad is gegeven in de hand der Chaldeeën, die tegen haar strijden ; van wege het zwaard en den honger en de pestilentie ; en wat Gij gesproken hebt, is geschied, en zie, Gij ziet *het*.

25 Evenwel hebt Gij tot mij gezegd, Heere HEERE ! koop u dat veld voor geld, en doe *het* getuigen betuigen ; daar de stad in der Chaldeeën hand gegeven is.

26 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremía, zeggende :

27 Zie, Ik ben de HEERE, de [a] God van alle vleesch ; zou Mij eenig ding te wonderlijk zijn ? [a] Num. 16:22.

28 Daarom zegt de HEERE alzoo : Zie, Ik geef deze stad in de hand der Chaldeeën, en in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, en hij zal ze innemen.

29 En de Chaldeeën, die tegen deze stad strijden, zullen er in komen, en deze stad met vuur aansteken, en zullen ze [a] verbranden, met de huizen, op welker daken zij aan Baäl gerookt, en anderen goden drankofferen geofferd hebben, om Mij te vertoornen. [a] Jer. 21:10.

30 Want de kinderen Israëls en de kinderen van Juda hebben van hunne jeugd aan alleenlijk gedaan dat kwaad was in Mijne oogen ; want de kinderen Israëls hebben Mij door het werk hunner handen alleenlijk vertoornd, spreekt de HEERE.

31 Want tot Mijnen toorn en tot Mijne grimmigheid is Mij deze stad geweest, van den dag af, dat zij haar gebouwd hebben, tot op dezen dag toe ; opdat Ik haar van Mijn aangezicht wegdeed ;

32 Om al de boosheid der kinderen Israëls en der kinderen van Juda, die zij gedaan hebben om Mij te vertoornen, zij, hunne koningen, hunne vorsten, hunne priesteren, en hunne profeten, en de mannen van Juda, en de inwoners van Jeruzalem ;

33 Die Mij den [a] nek hebben toegekeerd en niet het aangezicht ; hoewel Ik hen leerde, [b] vroeg op zijnde en leerende, evenwel hoorden zij niet, om tucht aan te nemen ;

[a] Jer. 2:27. 7:24. [b] Jer. 7:13, 25. 25:3. 26:5. 29:19.

34 Maar zij hebben hunne verfoeiselen gesteld in het huis, dat naar Mijnen naam genoemd is, om dat te verontreinigen.

35 En zij hebben de [a] hoogten van Baäl gebouwd, die in het dal des zoons van Hinnom zijn, om hunne zonen en hunne dochteren den Molech door *het vuur* te laten gaan ; hetwelk Ik hun niet heb geboden, noch in Mijn hart is opgekomen, dat zij dezen gruwel zouden doen ; opdat zij Juda mochten doen zondigen. [a] Jer. 19:5.

36 En nu, daarom zegt de HEERE, de God Israëls, alzoo van deze stad, waar gij van zegt : Zij is gegeven in de hand des konings van Babel, door het zwaard, en door den honger, en door de pestilentie ;

37 Ziet, Ik zal hen [a] vergaderen uit al de landen, waarhenen Ik hen zal verdreven hebben in Mijnen toorn, en in Mijne grimmigheid, en in groote verbolgenheid ; en Ik zal hen tot deze plaats wederbrengen, en zal hen zeker doen wonen.

[a] Jer. 23:3. 29:14. 31:10.

38 [a] Ja, zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn.

[a] Jer. 24:7. 30:22. 31:1, 33.

39 En Ik zal hun eenerlei hart en eenerlei wet geven, om Mij te vreezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hunnen kinderen na hen.

40 En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeeren, opdat Ik hun weldoe ; en Ik zal Mijne vreeze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken.

41 En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe ; en Ik zal hen getrouwelijk in dit land [a] planten, met Mijn gansche hart en met Mijne gansche ziel.

[a] Jer. 24:6. Amos 9:15.

42 Want zoo zegt de HEERE : Gelijk als Ik over dit volk gebracht heb al dit groote kwaad, alzoo zal ik over hen brengen al het goede, dat Ik over hen spreke.

43 En er zullen velden gekocht worden in dit land, waarvan gij zegt : Het is woest, dat er geen mensch noch beest in is ; het is in der Chaldeeën hand gegeven.

44 Velden zal men voor geld koopen, en

de brieven onderschrijven, en verzegelen, en getuigen doen betuigen, in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda, en in de steden van het gebergte, en in de steden der laagte, en in de steden van het zuiden; want Ik zal hunne gevangenis wenden, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 33.

God profeteert verder van de inneming van Jeruzalem, en de wegvoering van het volk naar, en wederbrenging uit Babel, mitsgaders hunnen zaligen, vroolijken en gerusten toestand, vs. 1; alsmede van de zending van Christus en Zijn eeuwig en onbewegelijk Koninkrijk, priesterdom en begenadigd zaad, 14.

VOORTS geschiedde des HEEREN woord ten tweede maal tot Jeremía, als hij nog in het voorhof der bewaring was opgesloten, zeggende:

2 Zoo zegt de HEERE, Die het doet, de HEERE, Die dat formeert, opdat Hij het bevestige; HEERE is Zijn naam:

3 Roep tot Mij, en Ik zal u antwoorden, en Ik zal u bekend maken groote en vaste dingen, die gij niet weet.

4 Want zoo zegt de HEERE, de God Israëls, van de huizen dezer stad, en van de huizen der koningen van Juda, die door de wallen en door het zwaard zijn afgebroken:

5 Er zijn er *wel* ingekomen, om te strijden tegen de Chaldeën, maar het is om die te vullen met doode lichamen van menschen, die Ik verslagen heb in Mijnen toorn en in Mijne grimmigheid; en omdat Ik Mijn aangezicht van deze stad verborgen heb, om al hunlieder boosheid;

6 Zie, Ik zal haar de gezondheid en de genezing doen rijzen, en zal henlieden genezen, en zal hun openbaren overvloed van vrede en waarheid.

7 En Ik zal de [a] gevangenis van Juda en de gevangenis van Israël wenden, en zal ze [b] bouwen als in het eerste. [a] Jer. 32:44. [b] Jer. 24:6. 31:4.

8 En Ik zal hen reinigen van al hunne ongerechtigheid, *met* dewelke zij tegen Mij gezondigd hebben; en Ik zal [a] vergeven al hunne ongerechtigheden, *met* dewelke zij tegen Mij gezondigd en met dewelke zij tegen Mij overtreden hebben. [a] Jer. 31:34.

9 En het zal Mij zijn tot eenen vroolijken naam, tot eenen roem, en tot een sieraad bij alle Heidenen der aarde, die al het goede zullen hooren, dat Ik hun doe; en zij zullen vreezen en beroerd zijn over al het goede, en over al den vrede, dien Ik hun beschikke.

10 Alzoo zegt de HEERE: In deze plaats (waarvan gij zegt: Zij is woest, dat er geen mensch en geen beest in is), in de steden van Juda, en op de straten van Jeruzalem, die *zoo* verwoest zijn, dat er geen mensch, en geen inwoner, en geen beest in is, zal wederom gehoord worden.

11 [a] De stem der vroolijkheid en de stem der blijdschap, de stem des bruidegoms en de stem der bruid, de stem dergenen, die zeggen: Looft den HEERE der heirscharen; want de HEERE is goed; want Zijne goedertierenheid is in eeuwigheid! *de stem* dergenen, die lof aanbrengen ten huize des HEEREN; want Ik zal de gevangenis des lands wenden, als in het eerste, zegt de HEERE. [a] Jer. 7:34.

12 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: In deze plaats, die *zoo* woest is, dat er geen mensch, zelfs tot het vee toe, in is, mitsgaders in al derzelver steden, zullen wederom woningen zijn van herderen, die de kudden doen legeren.

13 In de steden van het gebergte, in de steden der laagte, en in de steden van het zuiden, en in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda, zullen de kudden wederom onder de handen des tellers doorgaan, zegt de HEERE.

14 Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik het [a] goede woord verwekken zal, dat Ik tot het huis van Israël en over het huis van Juda gesproken heb. [a] Jer. 29:10.

15 In die dagen, en te dier tijd zal Ik David eene [a] SPRUIT der gerechtigheid doen uitspruiten; en Hij zal recht en gerechtigheid doen op aarde. [a] Jer. 23:5.

16 In die dagen zal Juda verlost worden, en Jeruzalem zeker wonen; en deze is, die haar roepen zal: De HEERE, ONZE GERECHTIGHEID.

17 Want zoo zegt de HEERE: Aan David zal niet worden afgesneden een Man, Die op den troon van het huis Israëls zitte.

18 Ook zal den Levietischen priesteren, van voor Mijn aangezicht, niet worden afgesneden een Man, Die brandoffer offere, en spijsoffer aansteke, en slachtoffer bereide al de dagen.

19 En des HEEREN woord geschiedde tot Jeremía, zeggende:

20 Alzoo zegt de HEERE: Indien gijlieden Mijn verbond van den dag, en Mijn verbond

van den nacht kondt vernietigen, zoodat
dag en nacht niet zijn op hunnen tijd;
21 Zoo zal ook vernietigd kunnen worden
Mijn verbond met Mijnen knecht David,
dat hij geenen zoon hebbe, die op zijnen
troon regeere; en met de Levieten, de
priesteren, Mijne dienaren.
22 Gelijk het heir des hemels niet geteld,
en het zand der zee niet gemeten kan worden,
alzoo zal Ik vermenigvuldigen het
zaad van Mijnen knecht David, en de
Levieten, die Mij dienen.
23 Voorts geschiedde des HEEREN woord
tot Jeremía, zeggende:
24 Hebt gij niet gezien, wat dit volk
spreekt, zeggende: De twee geslachten,
die de HEERE verkoren had, die heeft Hij
nu verworpen? Ja, zij versmaden Mijn
volk, zoodat het geen volk meer is voor
hun aangezicht.
25 Zoo zegt de HEERE: Indien Mijn verbond
niet is van dag en nacht; *indien* Ik
de ordeningen des hemels en der aarde niet
gesteld heb;
26 Zoo zal Ik ook het zaad van Jakob en
van Mijnen knecht David verwerpen, dat
Ik van zijn zaad niet neme, die daar heersche
over het zaad van Abraham, Izak en
Jakob; want Ik zal hunne gevangenis wenden,
en Mij hunner [a] ontfermen. [a] Jer. 31:20.

HOOFDSTUK 34.

God laat den koning Zedekía aanzeggen, wat Jeruzalem en zijn persoon zal overkomen, en welk zijn einde zal zijn, vs. 1; Daar het volk bij een plechtig verbond alle dienstboden naar de wet vrijgelaten, doch daarna weder dienstbaar gemaakt had, nadat de Babyloniërs van de stad waren opgebroken, voorzegt God hun, dat Hij den vijand zal doen wederkomen, Jeruzalem en het gansche land verwoesten en deze verbondbrekers in het bijzonder straffen, 8.

HET woord, dat tot Jeremía geschied is
van den HEERE [a] (als Nebukadnézar,
koning van Babel, en zijn gansche heir, en
alle koninkrijken der aarde, die *onder* de
heerschappij zijner hand waren, en al de
volken tegen Jeruzalem streden, en tegen
al hare steden), zeggende:
[a] 2 Kon. 25:1, enz. Jer. 52.
2 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls:
Ga henen en spreek tot Zedekía, den koning
van Juda, en zeg tot hem: Zoo zegt de
HEERE: Zie, Ik geef deze stad in de hand
des konings van Babel, en hij zal ze met
vuur [a] verbranden. [a] Jer. 21:10. 32:29.
3 En gij zult van zijne hand niet ontkomen,
maar zekerlijk [a] gegrepen, en in zijne
hand gegeven worden; en uwe oogen zullen
de oogen des konings van Babel zien, en
zijn mond zal tot uwen mond spreken, en
gij zult te Babel komen. [a] Jer. 32:4.
4 Maar hoor des HEEREN woord, o Zedekía,
koning van Juda! zoo zegt de HEERE
van u: Gij zult door het zwaard niet
sterven.
5 Gij zult sterven in vrede, en naar
de brandingen van uwe vaderen, de vorige
koningen, die vóór u geweest zijn, alzoo
zullen zij over u branden, en u beklagen,
zeggende: Och heer! want Ik heb het woord
gesproken, spreekt de HEERE.
6 En de profeet Jeremía sprak al deze
woorden tot Zedekía, den koning van
Juda, te Jeruzalem,
7 Als het heir des konings van Babel
streed tegen Jeruzalem, en tegen al de overgeblevene
steden van Juda, tegen Lachis
en tegen Azéka; want deze, *zijnde* vaste
steden, waren overgebleven onder de steden
van Juda.
8 Het woord, dat tot Jeremía geschied is
van den HEERE, nadat de koning Zedekía
een verbond gemaakt had met het gansche
volk, dat te Jeruzalem was, om [a] vrijheid
voor hen uit te roepen, [a] Ex. 21:2.
9 Dat een iegelijk zijnen knecht, en een
iegelijk zijne maagd, zijnde een Hebreër of
eene Hebreïnne, zou laten vrijgaan; zoodat
niemand zich van hen, van eenen Jood,
zijnen broeder, zou doen dienen.
10 Nu hoorden al de vorsten en al het
volk, die het verbond hadden ingegaan, dat
zij, een iegelijk zijnen knecht, en een iegelijk
zijne maagd zouden laten vrijgaan, zoodat zij
zich niet meer van hen zouden doen dienen;
zij hoorden dan, en lieten hen gaan;
11 Maar zij keerden daarna wederom, en
deden de knechten en maagden wederkomen,
die zij hadden laten vrijgaan, en zij brachten
hen te onder tot knechten en tot maagden.
12 Daarom geschiedde des HEEREN woord
tot Jeremía, van den HEERE, zeggende:
13 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik
heb een verbond gemaakt met uwe vaderen,
ten dage, als Ik hen uit Egypteland, uit
het diensthuis uitvoerde, zeggende:
14 [a] Ten einde van zeven jaren zult gij
laten gaan, een iegelijk zijnen broeder,
eenen Hebreër, die u zal verkocht zijn, en
u zes jaren gediend heeft; gij zult hem
dan van u laten vrijgaan; maar uwe vaders
hoorden niet naar Mij, en neigden
hun oor niet. [a] Ex. 21:2. Deut. 15:12.

15 Gijlieden nu waart heden wedergekeerd, en hadt gedaan dat recht is in Mijne oogen, vrijheid uitroepende, een iegelijk voor zijnen naaste; en gij hadt een verbond gemaakt voor Mijn aangezicht, in het huis, dat naar Mijnen naam genoemd is.

16 Maar gij zijt weder omgekeerd, en hebt Mijnen naam ontheiligd, en doen wederkomen, een iegelijk zijnen knecht, en een iegelijk zijne maagd, die gij hadt laten vrijgaan naar hunnen lust; en gij hebt hen te ondergebracht, om ulieden te wezen tot knechten en tot maagden.

17 Daarom zegt de HEERE alzoo: Gijlieden hebt naar Mij niet gehoord, om vrijheid uit te roepen, een iegelijk voor zijnen broeder, en een iegelijk voor zijnen naaste; ziet, zoo roep Ik uit tegen ulieden, spreekt de HEERE, eene vrijheid ten zwaarde, ter pestilentie, en ten honger, en zal u overgeven ter [a] beroering, allen koninkrijken der aarde. *a* Deut. 28:25. Jer. 15:4. 24:9, enz.

18 En Ik zal de mannen overgeven, die Mijn verbond hebben overtreden, die niet bevestigd hebben de woorden des verbonds, dat zij voor Mijn aangezicht gemaakt hadden, *met* het kalf, dat zij in tweeën hadden gehouwen, en waren tusschen zijne stukken doorgegaan:

19 De vorsten van Juda, en de vorsten van Jeruzalem, de kamerlingen, en de priesteren, en al het volk des lands, die door de stukken des kalfs zijn doorgegaan.

20 Ja, Ik zal hen overgeven in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hunne ziel zoeken; en hunne [a] doode lichamen zullen het gevogelte des hemels en het gedierte der aarde tot spijze zijn.

a Jer. 7:33. 16:4. 19:7.

21 Zelfs Zedekía, den koning van Juda, en zijne vorsten zal Ik overgeven in de hand hunner vijanden, en in de hand dergenen, die hunne ziel zoeken, te weten, in de hand van het heir des konings van Babel, die [a] van ulieden *nu* zijn opgetogen.

a Jer. 37:11.

22 Ziet, Ik zal bevel geven, spreekt de HEERE, en zal hen weder tot deze stad brengen, en zij zullen tegen haar strijden, en zullen ze innemen, en zullen ze met vuur verbranden; en Ik zal de steden van Juda stellen *tot* eene verwoesting, dat er niemand in wone.

HOOFDSTUK 35.

Jeremía vergadert door Gods bevel de Rechabieten en noodigt hen uit, om wijn te drinken, vs. 1; doch zij weigeren dit, om het verbond huns vaders Jónadab, 6; met welk voorbeeld God Zijn ongehoorzaam en onboetvaardig volk beschaamt en hun verderf voorzegt, 12; den Rechabieten belooft God daarentegen Zijnen zegen, 18.

HET woord, dat tot Jeremía geschied is van den HEERE, in de dagen van Jójakim, den zoon van Josía, den koning van Juda, zeggende:

2 Ga henen tot der Rechabieten huis, en spreek met hen, en breng hen in des HEEREN huis, in eene der kameren, en geef hun wijn te drinken.

3 Toen nam ik Jaäzánja, den zoon van Jeremía, den zoon van Habazzinja, mitsgaders zijne broederen, en al zijne zonen, en het gansche huis der Rechabieten;

4 En bracht hen in des HEEREN huis, in de kamer der zonen van Hanan, den zoon van Jigdalia, den man Gods; welke is bij de kamer der oversten, die daar is boven de kamer van Maäséja, den zoon van Sallum, den dorpelbewaarder.

5 En ik zette den kinderen van het huis der Rechabieten koppen vol wijns en bekers voor; en ik zeide tot hen: Drinkt wijn.

6 Maar zij zeiden: Wij zullen geenen wijn drinken; want Jónadab, de zoon van Rechab, onze vader, heeft ons geboden, zeggende: Gijlieden zult geenen wijn drinken, gij, noch uwe kinderen, tot in eeuwigheid.

7 Ook zult gijlieden geen huis bouwen, noch zaad zaaien, noch wijngaard planten, noch hebben; maar gij zult in tenten wonen al uwe dagen; opdat gij vele dagen leeft in het land, alwaar gij als vreemdelingen verkeert.

8 Zoo hebben wij der stem van Jónadab, den zoon van Rechab, onzen vader, gehoorzaamd in alles, wat hij ons geboden heeft; zoodat wij geenen wijn drinken al onze dagen, wij, onze vrouwen, onze zonen, en onze dochteren;

9 En dat wij geene huizen bouwen tot onze woning; ook hebben wij geenen wijngaard, noch veld, noch zaad;

10 En wij hebben in tenten gewoond; alzoo hebben wij gehoord en gedaan naar alles, wat ons onze vader Jónadab geboden heeft.

11 Maar het is geschied, als Nebukadrézar, de koning van Babel, naar dit land optoog, dat wij zeiden: Komt, en laat ons naar Jeruzalem trekken van wege het heir der

Chaldeeën, en van wege het heir der Syriërs ;
alzoo zijn wij te Jeruzalem gebleven.
12 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot Jeremía, zeggende:
13 Zoo zegt de HEERE der heirscharen,
de God Israëls: Ga henen en zeg tot de
mannen van Juda en tot de inwoners van
Jeruzalem: Zult gijlieden geene tucht aan-
nemen, dat gij hoort naar Mijne woorden?
spreekt de HEERE.
14 De woorden van Jónadab, den zoon
van Rechab, die hij zijnen kinderen ge-
boden heeft, dat zij geenen wijn zouden
drinken, zijn bevestigd; want zij hebben
geenen gedronken tot op dezen dag, maar
het gebod huns vaders gehoord; en Ik heb
tot ulieden gesproken, [a] vroeg op zijnde en
sprekende; maar gij hebt naar Mij niet
gehoord. [a] Jer. 11:7. 25:3. 26:5. 29:19. 32:33.
15 En Ik heb tot u gezonden al Mijne
knechten, de profeten, vroeg op zijnde en
zendende, om te zeggen: [a] Bekeert u toch,
een iegelijk van zijnen boozen weg, en
maakt uwe handelingen goed, en wandelt
andere goden niet na, om hen te dienen,
zoo zult gij in het land blijven, dat Ik u
en uwen vaderen gegeven heb; maar gij
hebt uw oor niet geneigd, en naar Mij niet
gehoord. [a] Jer. 18:11. 25:5.
16 Dewijl *dan* de kinderen van Jónadab,
den zoon van Rechab, het gebod huns
vaders, dat hij hun geboden heeft, be-
vestigd hebben, maar dit volk naar Mij
niet hooren;
17 Daarom alzoo zegt de HEERE, de God
der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik
zal over Juda en over alle inwoners van
Jeruzalem brengen al het kwaad, dat Ik
tegen hen gesproken heb; omdat Ik tot
hen gesproken heb, maar zij niet gehoord
hebben, en Ik tot hen geroepen heb, maar
zij niet hebben geantwoord.
18 Tot het huis nu der Rechabieten zeide
Jeremía: Zoo zegt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls: Omdat gijlieden
het gebod van uwen vader Jónadab zijt
gehoorzaam geweest, en hebt al zijne ge-
boden bewaard, en gedaan naar alles, wat
hij ulieden geboden heeft;
19 Daarom alzoo zegt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls: Er zal Jónadab,
den zoon van Rechab, niet worden afge-
sneden een man, die voor Mijn aangezicht
sta, al de dagen.

HOOFDSTUK 36.

Jeremía laat, op Gods bevel, Baruch zijne profetiën in eene groote rol schrijven, en op den vastendag in het huis des Heeren voor het gansche volk daaruit voorlezen, vs. 1. Dit wordt den vorsten des Konings bekend gemaakt, die terstond Baruch met de rol laten ontbieden, en na zich daaruit te hebben laten voorlezen, brengen zij de zaak bij den koning Jójakim, 11; deze laat de rol halen, en na een gedeelte daaruit hebbende hooren lezen, versnijdt hij de rol en werpt ze in het vuur en verbrandt ze, niettegenstaande eenige der vorsten hem zulks hadden afgeraden, 21. Hij beveelt Jeremía en Baruch gevangen te nemen; doch God voorkomt dit, 26. Jeremía laat al deze en meer dergelijke profetiën, op Gods bevel, weder in eene andere rol schrijven, en voorzegt Koning, stad en land hunne straffen, 27.

HET gebeurde ook in het vierde jaar
van Jójakim, den zoon van Josía, den
koning van Juda, *dat* dit woord tot Jeremía
geschiedde van den HEERE, zeggende:
2 Neem u eene [a] rol des boeks, en [b] schrijf
daarop al de woorden, die Ik tot u gespro-
ken heb, over Israël, en over Juda, en over
al de volken, van den dag aan, *dat* Ik tot
u gesproken heb, van de dagen van Josía
aan, tot op dezen dag. [a] Jes. 8:1. [b] Jer. 30:2.
3 Misschien zullen die van het huis van
Juda hooren al het kwaad, dat Ik hun ge-
denk te doen; opdat zij zich bekeeren, een
iegelijk van zijnen boozen weg, en Ik hunne
ongerechtigheid en hunne zonde vergeve.
4 Toen riep Jeremía Baruch, den zoon
van Nerija; en Baruch schreef uit den
mond van Jeremía alle woorden des HEE-
REN, die Hij tot hem gesproken had, op
eene rol des boeks.
5 En Jeremía gebood Baruch, zeggende:
Ik ben opgehouden, ik zal in des HEEREN
huis niet kunnen gaan.
6 Zoo ga gij henen, en lees in de rol, *in*
dewelke gij uit mijnen mond geschreven
hebt, de woorden des HEEREN, voor de
ooren des volks, in des HEEREN huis, op
den vastendag; en gij zult ze ook lezen
voor de ooren van gansch Juda, die uit
hunne steden komen.
7 Misschien zal hunlieder smeeking voor
des HEEREN aangezicht nedervallen, en zij
zullen zich bekeeren, een iegelijk van zij-
nen boozen weg; want groot is de toorn en
de grimmigheid, die de HEERE tegen dit
volk heeft uitgesproken.
8 En Baruch, de zoon van Nerija, deed
naar alles, wat hem de profeet Jeremía ge-
boden had, lezende in dat boek de woorden
des HEEREN, *in* het huis des HEEREN.
9 Want het geschiedde in het vijfde jaar
van Jójakim, den zoon van Josía, den ko-
ning van Juda, in de negende maand, *dat*
zij een vasten voor des HEEREN aangezicht
uitriepen, allen volke te Jeruzalem, mits-

gaders allen volke, die uit de steden van
Juda te Jeruzalem kwamen.
10 Zoo las Baruch in dat boek de woorden
van Jeremía *in* des HEEREN huis, in de
kamer van Gemárja, den zoon van Safan,
den schrijver, in het bovenste voorhof, *aan*
de deur der nieuwe poort van het huis des
HEEREN, voor de ooren des ganschen volks.
11 Als nu Michája, de zoon van Gemárja,
den zoon van Safan, al de woorden des
HEEREN uit dat boek gehoord had;
12 Zoo ging hij af ten huize des Konings
in de kamer des schrijvers; en ziet, aldaar
zaten al de vorsten: Elísama, de schrijver,
en Delája, de zoon van Semája, en E'lna-
than, de zoon van Achbor, en Gemárja, de
zoon van Safan, en Zedekía, de zoon van
Hanánja, en al de vorsten.
13 En Michája maakte hun bekend al de
woorden, die hij gehoord had, als Baruch
uit dat boek las voor de ooren des volks.
14 Toen zonden al de vorsten Jehûdi, den
zoon van Nethánja, den zoon van Selémja,
den zoon van Cuschi, tot Baruch, om te
zeggen: De rol, waarin gij voor de ooren
des volks gelezen hebt, neem die in uwe
hand, en kom. Alzoo nam Baruch, de zoon
van Nerija, de rol in zijne hand, en kwam
tot hen.
15 En zij zeiden tot hem: Zit toch neder,
en lees ze voor onze ooren; en Baruch las
voor hunne ooren.
16 En het geschiedde, als zij al de woor-
den hoorden, *dat* zij verschrikten, de een
tegen den ander; en zij zeiden tot Baruch:
Voorzeker zullen wij al deze woorden den
Koning bekend maken.
17 En zij vraagden Baruch, zeggende:
Verklaar ons toch, hoe hebt gij al deze
woorden uit zijnen mond geschreven?
18 En Baruch zeide tot hen: Uit zijnen
mond las hij tot mij al deze woorden, en
ik schreef ze met inkt in dit boek.
19 Toen zeiden de vorsten tot Baruch:
Ga henen, verberg u, gij en Jeremía; en
niemand wete, waar gijlieden zijt.
20 Zij dan gingen in tot den Koning in het
voorhof; maar de rol leiden zij weg in de
kamer van Elísama, den schrijver; en zij
verklaarden al die woorden voor de ooren
des Konings.
21 Toen zond de Koning Jehûdi, om de
rol te halen; en hij haalde ze uit de kamer
van Elísama, den schrijver; en Jehûdi las
ze voor de ooren des Konings, en voor de
ooren van al de vorsten, die omtrent den
Koning stonden.
22 De Koning nu zat *in* het winterhuis,
in de negende maand; en er was *een vuur*
voor zijn aangezicht op den haard aange-
stoken.
23 En het geschiedde, als Jehûdi drie
stukken, of vier gelezen had, versneed hij
ze met een schrijfmes, en wierp ze in het
vuur, dat op den haard was, totdat de
gansche rol verteerd was in het vuur, dat
op den haard was.
24 En zij verschrikten niet, en scheurden
hunne kleederen niet, de Koning noch al
zijne knechten, die al deze woorden ge-
hoord hadden,
25 Hoewel ook E'lnathan, en Delája, en
Gemárja bij den Koning daarvoor spraken,
dat hij de rol niet zou verbranden; doch
hij hoorde niet naar hen.
26 Daartoe gebood de Koning aan Jeráh-
meël, den zoon van Hammélech, en Serája,
den zoon van Azriël, en Selémja, den zoon
van Abdeël, om den schrijver Baruch en
den profeet Jeremía te vangen. Maar de
HEERE had hen verborgen.
27 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot Jeremía, nadat de Koning de rol en de
woorden, die Baruch geschreven had uit
den mond van Jeremía, verbrand had,
zeggende:
28 Neem u weder eene andere rol, en
schrijf daarop al de eerste woorden, die
geweest zijn op de eerste rol, die Jójakim,
de koning van Juda, verbrand heeft.
29 En tot Jójakim, den koning van Juda,
zult gij zeggen: Zoo zegt de HEERE: Gij
hebt deze rol verbrand, zeggende: Waarom
hebt gij daarop geschreven, zeggende: De
koning van Babel zal zekerlijk komen, en
dit land verderven, en maken, dat mensch
en beest daarin ophouden?
30 Daarom zegt de HEERE alzoo van Jója-
kim, den koning van Juda: Hij zal geenen
hebben, die op Davids troon zitte; en zijn
[a] dood lichaam zal weggeworpen zijn, des
daags in de hitte, en des nachts in de vorst.

[a] Jer. 22.19.

31 En Ik zal over hem, en over zijn zaad,
en over zijne knechten hunlieder ongerech-
tigheid bezoeken; en Ik zal over hen, en
over de inwoners van Jeruzalem, en over de
mannen van Juda, al het kwaad brengen,

dat Ik tot hen gesproken heb; maar zij hebben niet gehoord.

32 Jeremía dan nam eene andere rol, en gaf ze aan den schrijver Baruch, den zoon van Nerija; die schreef daarop, uit den mond van Jeremía, al de woorden des boeks, dat Jójakim, de koning van Juda, met vuur verbrand had; en tot dezelve werden nog vele dergelijke woorden toegedaan.

HOOFDSTUK 37.

Zedekía, hoewel ongehoorzaam zijnde, vraagt nogtans Jeremía's voorbidding bij God, daar het scheen alsof de Chaldeen, met Faraö te doen krijgende, van de belegering van Jeruzalem geheel zouden afzien, vs. 1. Hij krijgt tot antwoord, dat Faraö naar zijn land zal terugkeeren, en de Chaldeën zullen wederkomen, de stad innemen en verbranden, al waren zij nog zoo weinig in getal en machteloos, 6. Jeremía zoekt bij gelegenheid van het opbreken der Chaldeën de stad uit te gaan, maar wordt gegrepen, tot de vorsten gebracht, geslagen en in eene akelige gevangenis gesteld, 11; waaruit Zedekía hem heimelijk laat halen, om iets troostelijks te hooren; maar krijgt het oude bescheid. Hij laat echter Jeremía, op zijne begeerte, in de vroegere gevangenis niet wederbrengen, 16.

EN Zedekía, zoon van Josía, regeerde, Koning zijnde, in plaats van Chonja, Jójakims zoon, welken *Zedekía* Nebukadrézar, de koning van Babel, Koning gemaakt had in het land van Juda.

2 Maar hij hoorde niet, hij, noch zijne knechten, noch het volk des lands, naar de woorden des HEEREN, die Hij sprak door den dienst van den profeet Jeremía.

3 Nogtans zond de koning Zedekía Juchal, den zoon van Selémja, en Sefánja, den zoon van Maäséja, den priester, tot den profeet Jeremía, om te zeggen: Bid toch voor ons tot den HEERE, onzen God!

4 (Want Jeremía was *nog* ingaande en uitgaande in het midden des volks, en zij hadden hem *nog* in het gevangenhuis niet gesteld.

5 En Faraö's heir was uit Egypte uitgetogen; en de Chaldeën, die Jeruzalem belegerden, als zij het gerucht van hen gehoord hadden, zoo waren zij [a] van Jeruzalem opgetogen.) [a] Jer. 34:21.

6 Toen geschiedde des HEEREN woord tot den profeet Jeremía, zeggende:

7 Zoo zegt de HEERE, de God Israëls: Zoo zult gijlieden zeggen tot den koning van Juda, die u tot Mij gezonden heeft, om Mij te vragen: Ziet, Faraö's heir, dat u ter hulpe uitgetogen is, zal wederkeeren in zijn land, *in* Egypte;

8 En de Chaldeën zullen wederkeeren, en tegen deze stad strijden; en zij zullen ze innemen, en zullen ze met vuur verbranden.

9 Zoo zegt de HEERE: Bedriegt uwe zielen niet, zeggende: De Chaldeën zullen zekerlijk van ons wegtrekken; want zij zullen niet wegtrekken.

10 Want al sloegt gijlieden het gansche heir der Chaldeën, die tegen u strijden, en er bleven van hen *eenige* verwonde mannen over, zoo zouden zich die, een iegelijk in zijne tent, opmaken, en deze stad met vuur verbranden.

11 Voorts geschiedde het, als het heir der Chaldeën van Jeruzalem was opgetogen, van wege Faraö's heir;

12 Dat Jeremía uit Jeruzalem uitging, om te gaan *in* het land van Benjamin, om van daar te scheiden door het midden des volks.

13 Als hij in de poort van Benjamin was, zoo was daar de wachtmeester, wiens naam was Jerija, de zoon van Selémja, den zoon van Hanánja; die greep den profeet Jeremía, zeggende: Gij wilt tot de Chaldeën vallen!

14 En Jeremía zeide: Het is valsch, ik wil niet tot de Chaldeën vallen. Doch hij hoorde niet naar hem; maar Jerija greep Jeremía aan, en bracht hem tot de vorsten.

15 En de vorsten werden zeer toornig op Jeremía en sloegen hem; en zij stelden hem in het gevangenhuis, ten huize van Jónathan, den schrijver; want zij hadden dat tot een gevangenhuis gemaakt.

16 Als Jeremía in de plaats des kuils, en in de kotjes gekomen was, en Jeremía aldaar vele dagen gezeten had;

17 Zoo zond de koning Zedekía henen, en liet hem halen; en de Koning vraagde hem in zijn huis, in het verborgene, en zeide: Is er ook een woord van den HEERE? En Jeremía zeide: Er is; en hij zeide: Gij zult in de hand des konings van Babel gegeven worden.

18 Voorts zeide Jeremía tot den koning Zedekía: Wat heb ik tegen u, of tegen uwe knechten, of tegen dit volk gezondigd, dat gijlieden mij in het gevangenhuis gesteld hebt?

19 Waar zijn nu ulieder profeten, die u geprofeteerd hebben, zeggende: De koning van Babel zal niet tegen ulieden, noch tegen dit land komen.

20 Nu dan, hoor toch, o, mijn heer Koning! laat toch mijne smeeking voor uw aangezicht nedervallen, en breng mij niet weder *in* het huis van Jónathan, den schrijver, opdat ik aldaar niet sterve.

21 Toen gaf de koning Zedekía bevel;

en zij bestelden Jeremía in het voorhof der
[a] bewaring, en men gaf hem des daags een'
bol broods uit de Bakkersstraat, totdat al
het brood van de stad op was. Alzoo bleef Je-
remía in het voorhof der bewaring. [a] Jer. 32:2.

HOOFDSTUK 38.

Jeremía in de gevangenis zoowel als te voren profeteerende, wordt door de vorsten, met 's Konings toelaten, in eenen diepen modderigen kuil geworpen, vs. 1; maar door Ebed-mélech, met 's Konings verlof, daar weder uitgetrokken, 7. Zedekia ontbiedt nogmaals Jeremía, en ontvangt al weder hetzelfde antwoord, 14; beveelt den profeet, wat hij den vorsten zal zeggen, als zij hem naar deze onderhandeling vragen, 24. De profeet blijft gevangen, totdat Jeruzalem was ingenomen, 28.

ALS Sefátja, de zoon van Matthan, en
Gedália, de zoon van Pashur, en Juchal,
de zoon van Selémja, en Pashur, de zoon
van Malchía, de woorden hoorden, die Je-
remía tot al het volk sprak, zeggende:
2 Zoo zegt de HEERE: [a] Wie in deze
stad blijft, zal door het zwaard, door den
honger of door de pestilentie sterven; maar
wie tot de Chaldeeën uitgaat, die zal leven;
want hij zal zijne ziel tot eenen buit heb-
ben, en zal leven. [a] Jer. 21:9.
3 Zoo zegt de HEERE: Deze stad zal
zekerlijk gegeven worden in de hand van
het heir des konings van Babel; datzelve
zal ze innemen;
4 Zoo zeiden de vorsten tot den Koning:
Laat toch dezen man gedood worden; want
aldus maakt hij de handen der krijgslieden,
die in deze stad zijn overgebleven, en de
handen des ganschen volks, slap, alzulke
woorden tot hen sprekende; want deze
man zoekt den vrede dezes volks niet, maar
het kwaad.
5 En de koning Zedekía zeide: Ziet, hij
is in uwe hand; want de Koning zou geen
ding tegen u vermogen.
6 Toen namen zij Jeremía, en wierpen
hem in den kuil van Malchía, den zoon van
Hammélech, die in het voorhof der bewaring
was, en zij lieten Jeremía af met zelen; in
den kuil nu was geen water, maar slijk; en
Jeremía zonk in het slijk.
7 Als nu Ebed-mélech, de Moorman, een
der kamerlingen, die toen in des Konings
huis was, hoorde, dat zij Jeremía in den
kuil gedaan hadden (de Koning nu zat in
de poort van Benjamin);
8 Zoo ging Ebed-mélech uit het huis des
Konings uit, en hij sprak tot den Koning,
zeggende:
9 Mijn heer Koning! deze mannen heb-
ben kwalijk gehandeld in alles, wat zij
gedaan hebben aan den profeet Jeremía,
dien zij in den kuil geworpen hebben;
daar hij toch in zijne plaats zou gestorven
zijn van wege den honger, dewijl geen
brood meer in de stad is.
10 Toen gebood de Koning den Moor-
man Ebed-mélech, zeggende: Neem van
hier dertig mannen onder uwe hand, en
haal den profeet Jeremía op uit den kuil,
eer dat hij sterft.
11 Alzoo nam Ebed-mélech de mannen
onder zijne hand, en ging in des Konings
huis tot onder de schatkamer, en nam van
daar eenige oude verscheurde en oude ver-
sletene lompen; en hij liet ze met zelen
af tot Jeremía in den kuil.
12 En Ebed-mélech, de Moorman, zeide
tot Jeremía: Leg nu deze oude verscheurde
en versletene lompen onder de okselen
uwer armen, van onder aan de zelen. En
Jeremía deed alzoo.
13 En zij trokken Jeremía bij de zelen,
en haalden hem op uit den kuil; en Je-
remía bleef in het voorhof der bewaring.
14 Toen zond de koning Zedekía henen,
en liet den profeet Jeremía tot zich halen,
in den derden ingang, die aan des HEEREN
huis was; en de Koning zeide tot Jeremía:
Ik zal u een ding vragen, verheel geen ding
voor mij.
15 En Jeremía zeide tot Zedekía: Als
ik *het* u verklaren zal, zult gij mij niet
zekerlijk dooden? en als ik u raad zal
geven, gij zult *toch* naar mij niet hooren.
16 Toen zwoer de koning Zedekía aan
Jeremía in het verborgene, zeggende: *Zoo
waarachtig als* de HEERE leeft, Die ons deze
[a] ziel gemaakt heeft: indien ik u zal dooden,
of indien ik u zal overgeven in de hand dezer
mannen, die uwe ziel zoeken! [a] Jes. 57:16.
17 Jeremía dan zeide tot Zedekía: Zoo
zegt de HEERE, de God der heirscharen, de
God Israëls: Indien gij gewilliglijk tot de
vorsten des konings van Babel zult uitgaan,
zoo zal uwe ziel leven, en deze stad zal niet
verbrand worden met vuur; en gij zult
leven, gij en uw huis.
18 Maar indien gij tot de vorsten des
konings van Babel niet zult uitgaan, zoo
zal deze stad gegeven worden in de hand
der Chaldeeën, en zij zullen ze met vuur
verbranden; ook zult gij van hunlieder
hand niet ontkomen.
19 En de koning Zedekía zeide tot Je-

remía: Ik ben bevreesd voor de Joden, die tot de Chaldeën gevallen zijn, dat zij mij misschien in derzelver hand overgeven, en zij den spot met mij drijven.

20 En Jeremía zeide: Zij zullen *u* niet overgeven; wees toch gehoorzaam aan de stem des HEEREN, naar dewelke ik tot u spreek; zoo zal het u welgaan, en uwe ziel zal leven.

21 Maar indien gij weigert uit te gaan, *zoo* is dit het woord, dat de HEERE mij heeft doen zien:

22 Zie daar, al de vrouwen, die in het huis des konings van Juda zijn overgebleven, zullen uitgevoerd worden tot de vorsten des konings van Babel; en dezelve zullen zeggen: Uwe vredegenooten hebben u aangehitst, en hebben u overmocht; uwe voeten zijn in den modder gezonken; zij zijn achterwaarts gekeerd!

23 Zij zullen dan al uwe vrouwen en al uwe zonen tot de Chaldeën uitvoeren; ook zult gij zelf van hunne hand niet ontkomen; maar gij zult door de hand des konings van Babel gegrepen worden, en gij zult deze stad met vuur verbranden.

24 Toen zeide Zedekía tot Jeremía: Dat niemand wete van deze woorden, zoo zult gij niet sterven.

25 En als de vorsten zullen hooren, dat ik met u gesproken heb, en tot u komen, en tot u zeggen: Verklaar ons nu, wat hebt gij tot den Koning gesproken? verheel het niet voor ons, zoo zullen wij u niet dooden; en wat heeft de Koning tot u gesproken?

26 Zoo zult gij tot hen zeggen: Ik wierp mijne smeeking voor des Konings aangezicht neder, dat hij mij niet zou weder laten brengen in Jónathans huis, om aldaar te sterven.

27 Als dan al de vorsten tot Jeremía kwamen, en hem vraagden, verklaarde hij hun, naar al deze woorden, die de Koning geboden had; en zij lieten van hem af, omdat de zaak niet was gehoord.

28 En Jeremía bleef in het voorhof der bewaring tot op den dag, dat Jeruzalem werd ingenomen; en hij was er *nog*, als Jeruzalem was ingenomen.

HOOFDSTUK 39.

Jeruzalem wordt door de Chaldeën ingenomen, vs. 1; Zedekía gevangen genomen, zijne oogen verblind, zijne zonen en alle edelen van Juda gedood, de stad verbrand en het voornaamste volk weggevoerd, 5; Nebukadrézars last omtrent Jeremía, 11; volgens welken hij uit de gevangenis verlost wordt, 13. Gods belofte aan Ebed-mélech, 15.

IN het [a] negende jaar van Zedekía, koning van Juda, in de tiende maand, kwam Nebukadrézar, de koning van Babel, en al zijn heir, tegen Jeruzalem, en zij belegerden haar. [a] 2 Kon. 25:1. Jer. 52:4.

2 In het elfde jaar van Zedekía, in de vierde maand, op den negenden der maand, werd de stad doorgebroken.

3 En alle vorsten des konings van Babel togen henen in, en hielden bij de middelste poort; *namelijk* Nergal-Sárezer Samgar-Nebu, Sársechim Rab-Sarîs, Nergal-Sárezer Rab-Mag, en al de overige vorsten des konings van Babel.

4 En het geschiedde, als Zedekía, de koning van Juda, en al de krijgslieden hen zagen, zoo vloden zij, en togen bij nacht uit de stad, *door* den weg van des Konings hof, door de poort tusschen de twee muren; en hij toog uit *door* den weg des vlakken velds.

5 Doch het heir der Chaldeën jaagde hen achterna; en zij achterhaalden Zedekía in de vlakke velden van Jericho, en vingen hem, en brachten hem opwaarts tot Nebukadnézar, den koning van Babel, naar Ribla, in het land van Hamath; die sprak oordeelen tegen hem uit.

6 En de koning van Babel slachtte de zonen van Zedekía te Ribla voor zijne oogen; ook slachtte de koning van Babel alle edelen van Juda.

7 En hij verblindde de oogen van Zedekía, en bond hem met twee koperen ketenen, om hem naar Babel te voeren.

8 En de Chaldeën verbrandden het huis des Konings en de huizen des volks met vuur; en zij braken de muren van Jeruzalem af.

9 Het overige nu des volks, die in de stad waren overgebleven, en de afvalligen, die tot hem gevallen waren, met het overige des volks, die overgebleven waren, voerde Nebuzáradan, de overste der trawanten, gevankelijk *naar* Babel.

10 Maar van het volk, die arm waren, die niet met al hadden, liet Nebuzáradan, de overste der trawanten, *eenigen* overig in het land van Juda; en hij gaf hun te dien dage wijngaarden en akkers in.

11 Maar van Jeremía had Nebukadrézar, de koning van Babel, bevel gegeven in de hand van Nebuzáradan, den overste der trawanten, zeggende:

12 Neem hem, en stel uwe oogen op hem, en doe hem niets kwaads; maar gelijk als hij tot u spreken zal, alzoo doe met hem.

13 Zoo zond Nebuzáradan, de overste der trawanten, mitsgaders Nebuschazban Rab-Sarîs, en Nergal-Sárezer Rab-Mag, en al de oversten des konings van Babel;

14 Zij zonden dan henen en namen Jeremía uit het voorhof der bewaring, en gaven hem over aan Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, dat hij hem henen uitbrachte naar huis; alzoo bleef hij in het midden des volks.

15 Het woord des HEEREN was ook tot Jeremía gescheid, als hij in het voorhof der bewaring besloten was, zeggende:

16 Ga henen, en spreek tot Ebed-mélech, den Moorman, zeggende: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Zie, Ik zal Mijne woorden brengen over deze stad, ten kwade en niet ten goede; en zij zullen te dien dage voor uw aangezicht zijn.

17 Maar Ik zal u te dien dage redden, spreekt de HEERE; en gij zult niet overgegeven worden in de hand der mannen, voor welker aangezicht gij vreest.

18 Want Ik zal u zekerlijk bevrijden, en gij zult door het zwaard niet vallen; maar gij zult uwe ziel tot eenen buit hebben, omdat gij op Mij vertrouwd hebt, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 40.

Als inleiding van Jeremía's verdere profetiën tot de overgeblevene Joden wordt hier verhaald, hoe hij uit het midden der gevangenen gehaald en zeer gunstig bejegend zijnde, zich begaf naar Gedália te Mizpa, vs. 1; alwaar alle gevluchten en in het land overgelatenen zich vervoegen en van Gedália getroost en vermaand worden, 7. Sommigen van hen (bijzonder Jóhanan), waarschuwen Gedália voor Ismaël; maar hij gelooft hen niet, 13.

HET woord, dat van den HEERE geschied is tot Jeremía, nadat Nebuzáradan, de overste de trawanten, hem had laten gaan van Rama; als hij hem had laten halen, daar hij met ketenen gebonden was in het midden aller gevangenen van Jeruzalem en Juda, die naar Babel gevankelijk werden weggevoerd.

2 Want de overste der trawanten liet Jeremía halen, en zeide tot hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats gesproken.

3 En de HEERE heeft het doen komen, en gedaan, gelijk als Hij gesproken had; want gijlieden hebt gezondigd tegen den HEERE, en Zijner stem niet gehoorzaamd; daarom is ulieden deze zaak geschied.

4 Nu dan, zie, ik heb u heden losgemaakt van de ketenen, die aan uwe hand waren, indien het goed is in uwe oogen met mij naar Babel te komen, zoo kom, en ik zal mijn oog op u stellen; maar indien het kwaad is in uwe oogen met mij naar Babel te komen, zoo laat het; zie, het gansche land is voor uw aangezicht, waarhenen het goed en recht in uwe oogen is te gaan, daar ga.

5 En dewijl hij nog niet zal wederkeeren, zoo keer gij tot Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, dien de koning van Babel over de steden van Juda gesteld heeft; en woon bij hem in het midden des volks; of overal, waar het in uwe oogen recht is te gaan, ga er henen. En de overste der trawanten gaf hem reiskost en een geschenk, en liet hem gaan.

6 Alzoo kwam Jeremía tot Gedália, den zoon van Ahíkam, te Mizpa; en hij woonde bij hem in het midden des volks, die in het land waren overgelaten.

7 Toen nu alle oversten der heiren, die in het veld waren, zij en hunne mannen, hoorden, dat de koning van Babel Gedália, den zoon van Ahíkam, over het land gesteld had, en dat hij aan hem bevolen had de mannen, en de vrouwen, en de kinderkens, en van de armsten des lands, van degenen, die niet naar Babel gevankelijk waren weggevoerd;

8 Zoo kwamen zij tot Gedália te Mizpa, namelijk, Ismaël, de zoon van Nethánja, en Jóhanan en Jónathan, de zonen van Karéah, en Serája, de zoon van Tanhûmeth, en de zonen van Efai, den Netofathiet, en Jezánja, de zoon eens Maächathiets, zij en hunne mannen.

9 En Gedália, de zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, zwoer hun en hunnen mannen, zeggende: Vreest niet van de Chaldeeën te dienen; blijft in het land, en dient den koning van Babel, zoo zal het u welgaan.

10 En ziet, ik woon te Mizpa, om te staan voor het aangezicht der Chaldeeën, die tot ons zullen komen; gijlieden dan verzamelt wijn, en zomervruchten, en olie, en doet ze in uwe vaten, en woont in uwe steden, die gij hebt ingenomen.

11 Als ook al de Joden, die in Moab, en onder de kinderen Ammons, en in Edom, en die in al die landen waren, hoorden, dat de koning van Babel in Juda een overblijfsel

gelaten had; en dat hij Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, over hen gesteld had;

12 Zoo keerden al de Joden weder uit al de plaatsen, waarhenen zij gedreven waren, en kwamen in het land van Juda tot Gedália te Mizpa; en zij verzamelden zeer veel wijns en zomervruchten.

13 Doch Jóhanan, de zoon van Karéah, en alle oversten der heiren, die in het veld waren, kwamen tot Gedália te Mizpa;

14 En zeiden tot hem: Weet gij wel, dat Baälis, de koning der kinderen Ammons, Ismaël, den zoon van Nethánja, uitgezonden heeft, om u aan het leven te slaan? Maar Gedália, de zoon van Ahíkam, geloofde hun niet.

15 Jóhanan nogtans, de zoon van Karéah, sprak tot Gedália, in het verborgene, te Mizpa, zeggende: Laat mij toch henengaan, en Ismaël, den zoon van Nethánja, slaan, en niemand zal het weten; waarom zou hij u aan het leven slaan, en gansch Juda, die tot u vergaderd zijn, verstrooid worden, en het overblijfsel van Juda verloren gaan?

16 Maar Gedália, de zoon van Ahíkam, zeide tot Jóhanan, den zoon van Karéah: Doe deze zaak niet; want gij spreekt valsch van Ismaël.

HOOFDSTUK 41.

Gedália en meer anderen, zoo Joden als Chaldeën, worden onder schijn van vriendschap door Ismaël vermoord, vs. 1; die de rest van het volk meent gevangen te voeren naar de Ammonieten; doch zij worden uit zijne hand verlost door Jóhanan, 10; die met het gansche overblijfsel voorneemt naar Egypte te trekken, 16.

MAAR het geschiedde in de [a] zevende maand, *dat* Ismaël, de zoon van Nethánja, den zoon van Elísama, van koninklijken zade, en de oversten des Konings, te weten, tien mannen, met hem kwamen tot Gedália, den zoon van Ahíkam, te Mizpa; en zij aten aldaar brood te zamen, te Mizpa. [a] 2 Kon. 25:25.

2 En Ismaël, de zoon van Nethánja, maakte zich op, mitsgaders de tien mannen, die met hem waren, en zij sloegen Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, met het zwaard; alzoo doodde hij hem, dien de koning van Babel over het land gesteld had.

3 Ook sloeg Ismaël al de Joden, die met hem, *namelijk* met Gedália, te Mizpa waren, en de Chaldeën, de krijgslieden, die aldaar gevonden werden.

4 Het geschiedde nu op den tweeden dag, nadat hij Gedália gedood had, en niemand *het* wist;

5 Zoo kwamen er lieden van Sichem, van Silo, en van Samária, tachtig man, hebbende den baard afgeschoren, en de kleederen gescheurd, en zichzelven gesneden; en spijsoffer en wierook waren in hunne hand, om ten huize des HEEREN te brengen.

6 En Ismaël, de zoon van Nethánja, ging uit van Mizpa hun te gemoet, al gaande en weenende; en het geschiedde, als hij hen aantrof, dat hij zeide: Komt tot Gedália, den zoon van Ahíkam!

7 Maar het geschiedde, als zij in het midden der stad gekomen waren, dat Ismaël, de zoon van Nethánja, hen keelde, *en wierp hen* in het midden des kuils, hij en de mannen, die met hem waren.

8 Doch onder hen werden tien mannen gevonden, die tot Ismaël zeiden: Dood ons niet, want wij hebben verborgene schatten in het veld, van tarwe, en gerst, en olie, en honig. Zoo liet hij af, en doodde ze niet in het midden hunner broederen.

9 De kuil nu, waarin Ismaël al de doode lichamen der mannen, die hij aan de zijde van Gedália geslagen had, henenwierp, is dezelfde, dien de koning Asa maakte van wege Báësa, den koning Israëls; dezen vulde Ismaël, de zoon van Nethánja, met de verslagenen.

10 En Ismaël voerde het gansche overblijfsel des volks, dat te Mizpa was, gevankelijk, *te weten* des Konings dochteren, en al het volk, die te Mispa waren overgelaten, die Nebuzáradan, de overste der trawanten, aan Gedália, den zoon van Ahíkam, bevolen had; Ismaël dan, de zoon van Nethánja, voerde ze gevankelijk weg, en toog henen, om over te gaan tot de kinderen Ammons.

11 Toen nu Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, al het kwaad hoorden, dat Ismaël, de zoon van Nethánja, gedaan had;

12 Zoo namen zij al de mannen, en togen henen, om met Ismaël, den zoon van Nethánja, te strijden; en zij vonden hem aan het groote water, dat bij Gíbeon is.

13 En het geschiedde, als al het volk, dat met Ismaël was, Jóhanan zag, den zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, die met hem waren, zoo werden zij verblijd.

14 En al het volk, dat Ismaël van Mizpa gevankelijk had weggevoerd, wendde zich

om; en zij keerden zich en gingen over
tot Jóhanan, den zoon van Karéah.
15 Doch Ismaël, de zoon van Nethánja,
ontkwam van Jóhanans aangezicht, met
acht mannen, en hij toog tot de kinderen
Ammons.
16 Toen nam Jóhanan, de zoon van Ka-
réah, mitsgaders al de oversten der heiren,
die met hem waren, het gansche overblijfsel
des volks, dat hij wedergebracht had van
Ismaël, den zoon van Nethánja, van Mizpa,
(nadat hij Gedália, den zoon van Ahíkam,
geslagen had) *te weten* de mannen, die
krijgslieden waren, en de vrouwen, en
kinderkens, en kamerlingen, die hij van
Gíbeon had wedergebracht;
17 En zij togen henen, en sloegen zich
neder te Geruth-Chimham, dat bij Beth-
lehem is, om voort te trekken, dat zij in
Egypte kwamen,
18 Voor het aangezicht der Chaldeeën;
want zij vreesden voor hunlieder aange-
zicht, omdat Ismaël, de zoon van Nethánja,
Gedália, den zoon van Ahíkam, geslagen
had, dien de koning van Babel over het
land gesteld had.

HOOFDSTUK 42.

Jóhanan en al het volk begeeren van Jeremía, dat hij God voor hen raad vrage, met sterke belofte van gehoorzaamheid, vs. 1. Jeremía profeteert hun op Gods bevel, dat zij in Judéa behouden zouden blijven; maar in Egypte zouden omkomen, met verwijt van hunne huichelarij en hardnekkigheid, 7.

TOEN traden toe alle oversten der heiren,
Jóhanan, de zoon van Karéah, en Je-
zánja, de zoon van Hosája, en al het volk,
van den kleinste tot den grootste toe;
2 En zij zeiden tot den profeet Jeremía:
Laat toch onze smeeking voor uw aange-
zicht nedervallen, en bid voor ons tot den
HEERE, uwen God, voor dit gansche over-
blijfsel; want wij zijn weinigen van velen
overgelaten, gelijk als uwe oogen ons zien;
3 Dat ons de HEERE, uw God, bekend
make den weg, dien wij zullen ingaan, en
de zaak, die wij zullen doen.
4 En de profeet Jeremía zeide tot hen:
Ik heb het gehoord; ziet, ik zal tot den
HEERE, uwen God, bidden naar uwe woor-
den; en het zal geschieden, het gansche
woord, dat de HEERE u zal antwoorden,
zal ik u bekend maken; ik zal u niet een
woord veronthouden.
5 Toen zeiden zij tot Jeremía: De HEERE
zij tusschen ons tot een waarachtig en gewis
Getuige: indien wij niet naar alle woord,
met hetwelk u de HEERE, uw God, tot ons
zal zenden, alzoo zullen doen!
6 Hetzij dan goed of kwaad, wij zullen
der stem des HEEREN, onzes Gods, tot
Welken wij u zenden, gehoorzaam zijn;
[a] opdat het ons welga, wanneer wij der
stem des HEEREN, onzes Gods, zullen ge-
hoorzaam zijn. [a] Jer. 7:23.
7 En het gebeurde ten einde van tien
dagen, dat des HEEREN woord tot Jeremía
geschiedde.
8 Toen riep hij Jóhanan, den zoon van
Karéah, en alle oversten der heiren, die
met hem waren, en al het volk, van den
kleinste af tot den grootste toe.
9 En hij zeide tot hen: Zoo zegt de HEERE,
de God Israëls, tot Welken gij mij ge-
zonden hebt, om uwe smeeking voor Zijn
aangezicht neder te werpen:
10 Indien gijlieden in dit land zult blijven
wonen, zoo zal Ik u [a] bouwen en niet afbre-
ken, en u planten en niet uitrukken; want
Ik heb berouw over het kwaad, dat Ik u
aangedaan heb. [a] Jer. 24:6. 31:4. 33:7.
11 Vreest niet voor het aangezicht des
konings van Babel, voor wiens aangezicht
gij vreest; vreest niet voor hem, spreekt de
HEERE; want Ik zal met u zijn, om u te
behouden en u van zijne hand te redden.
12 En Ik zal ulieden barmhartigheid
geven, dat hij zich uwer erbarme, en u
weder in uw land brenge.
13 Maar zoo gijlieden zult zeggen: Wij
zullen in dit land niet blijven; opdat gij
der stem des HEEREN, uws Gods, niet ge-
hoorzaam zijt,
14 Zeggende: Neen, maar wij zullen
gaan in Egypteland, alwaar wij geenen
krijg zullen zien, noch het geluid der
bazuin hooren, noch naar brood hongeren,
en daar zullen wij blijven;
15 Nu dan, daarom hoort des HEEREN
woord, gij, overblijfsel van Juda! zoo zegt
de HEERE der heirscharen, de God Israëls:
Indien gij ganschelijk uwe aangezichten
zult stellen om in Egypte te gaan, en zult
henen ingaan, om aldaar als vreemdelingen
te verkeeren;
16 Zoo zal het geschieden, dat het zwaard,
waar gij voor vreest, u aldaar in Egypteland
zal achterhalen; en de honger, waar gij voor
zorgt, zal u aldaar *in* Egypte achter aankle-
ven, en gij zult aldaar sterven.
17 Zoo zullen al de mannen zijn, die

hunne aangezichten stellen, om in Egypte te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren; zij zullen sterven door het zwaard, door den honger en door de pestilentie; en zij zullen niemand hebben, die overblijve of ontkome van het kwaad, dat Ik over hen zal brengen.

18 Want zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Gelijk als Mijn toorn, en Mijne grimmigheid is [a] uitgestort over de inwoners van Jeruzalem, alzoo zal Mijne grimmigheid over ulieden uitgestort worden, als gij in Egypte zult gekomen zijn; en gij zult wezen [b] tot eene vervloeking, en tot eene [c] ontzetting, en tot eenen [d] vloek, en tot [e] smaadheid, en zult deze plaats niet meer zien.

a Jer. 7:20. *b* Jes. 65:15. *c* Jer. 18:16. 19:8. 25:9. 29:18. *d* Jer. 24:9. 25:18. 26:6. 29:18. *e* Jer. 24:9. 29:18.

19 De HEERE heeft tegen ulieden gesproken, gij, overblijfsel van Juda! Gaat niet in Egypte; weet zekerlijk, dat Ik heden tegen u betuigd heb.

20 Gewisselijk, gij hebt uwe zielen verleid; want gij hebt mij tot den HEERE, uwen God, gezonden, zeggende: Bid voor ons tot den HEERE, onzen God, en naar alles, wat de HEERE, onze God, zal zeggen, alzoo maak het ons bekend, en wij zullen het doen.

21 Nu heb ik het u heden bekend gemaakt; maar gij hebt niet gehoord naar de stem des HEEREN, uws Gods, noch naar al hetgeen, *met* hetwelk Hij mij tot u gezonden heeft.

22 Zoo weet nu zekerlijk, dat gij door het zwaard, door den honger en door de pestilentie sterven zult, ter plaatse, waar het u gelust heeft henen te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren.

HOOFDSTUK 43.

De oversten en alle hoogmoedigen onder het volk beschuldigen Jeremia van leugenachtige profetie, trekken naar Egypte en voeren hem en Baruch mede derwaarts, vs. 1. Jeremia profeteert te Tachpanhes, met een Goddelijk teeken, de verwoesting van Egypte door Nebukadnézar, 8.

EN het geschiedde, als Jeremía geëindigd had tot het gansche volk te spreken al de woorden des HEEREN, huns Gods, *met* dewelke hem de HEERE, hun God, tot hen gezonden had, *te weten* al die woorden;

2 Zoo sprak Azária, de zoon van Hosája, en Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de trotsche mannen, zeggende tot Jeremía: Gij spreekt leugen; de HEERE, onze God, heeft u niet gezonden, om te zeggen: Gijlieden zult niet gaan in Egypte, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren.

3 Maar Baruch, de zoon van Nerija, hitst u tegens ons op, opdat hij ons overgeve in de hand der Chaldeën, dat zij ons dooden en ons gevankelijk *naar* Babel wegvoeren.

4 Alzoo gehoorzaamde Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren, en al het volk, der stem des HEEREN niet, om in het land van Juda te blijven.

5 Maar Jóhanan, de zoon van Karéah, en al de oversten der heiren namen het gansche overblijfsel van Juda, die van al de Heidenen, waar zij waren henengedreven, wedergekeerd waren, om in het land van Juda te wonen;

6 De mannen, en de vrouwen, en de kinderkens, en des Konings dochteren, en alle ziel, die Nebuzáradan, de overste der trawanten, bij Gedália, den zoon van Ahíkam, den zoon van Safan, gelaten had, ook den profeet Jeremía, en Baruch, den zoon van Nerija;

7 En zij togen in Egypteland; want zij waren der stem des HEEREN niet gehoorzaam; en zij kwamen tot Tachpanhes.

8 Toen geschiedde des HEEREN woord tot Jeremía te Tachpanhes, zeggende:

9 Neem groote steenen in uwe hand, en verberg ze in de klei in den ticheloven, die bij de deur van Faraö's huis te Tachpanhes is, voor de oogen der Joodsche mannen.

10 En zeg tot hen: Zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal henenzenden, en Nebukadrézar, den koning van Babel, [a] Mijnen knecht, halen, en Ik zal zijnen troon zetten boven op deze steenen, die Ik verborgen heb; en hij zal zijne schoone tent daarover spannen. *a* Jer. 25:9. 27:6.

11 En hij zal komen en Egypteland slaan: [a] wie ten dood, ten doode; en wie ter gevangenis, ter gevangenis; en wie tot het zwaard, ten zwaarde. *a* Jer. 15:2. Zach. 11:9.

12 En Ik zal een vuur aansteken in de huizen der goden van Egypte, en hij zal ze verbranden, en gevankelijk wegvoeren; en hij zal Egypteland aantrekken, gelijk als een herder zijn kleed aantrekt, en hij zal van daar uittrekken in vrede.

13 En hij zal de opgerichte beelden van Beth-Sémes, hetwelk in Egypteland is, verbreken; en hij zal de huizen der goden van Egypte met vuur verbranden.

HOOFDSTUK 44.

Jeremía stelt aan het volk in Egypte voor oogen de vorige zonden en straffen van Juda, vs. 1; profeteert hun een gelijk verderf in Egypte, 11. De hardnekkigheid der Joden tegen deze profetie, 15; waarover de profeet hen andermaal zwaar bedreigt, en ten teeken voorzegt, wat den koning van Egypte zal overkomen, 20.

HET woord, dat tot Jeremía geschiedde aan al de Joden, die in Egypteland woonden, die te Migdol woonden, en te Tachpanhes, en te Nof, en in het land Pathros, zeggende:

2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Gij hebt gezien al het kwaad, dat Ik gebracht heb over Jeruzalem en over alle steden van Juda; en ziet, zij zijn eene woestheid te dezen dage, en niemand woont daarin;

3 Van wege hunne boosheid, die zij gedaan hebben, om Mij te tergen, gaande om te rooken *en* andere goden te dienen, die zij niet kenden, zij, gij, noch uwe vaders.

4 En Ik heb tot u gezonden al Mijne knechten, de profeten, vroeg op zijnde en zendende, om te zeggen: Doet toch deze gruwelijke zaak niet, die Ik haat.

5 Maar zij hebben niet gehoord, noch hun oor geneigd, om zich van hunne boosheid te bekeeren, dat zij anderen goden niet rookten.

6 Daarom is Mijne grimmigheid en Mijn toorn [a] uitgestort, en heeft gebrand in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem; zoodat zij tot eenzaamheid *en* tot verwoesting geworden zijn, gelijk het is te dezen dage. [a] Jer. 7:20. 42:18.

7 En nu, zoo zegt de HEERE, de God der heirscharen, de God Israëls: Waarom doet gij *zulk* een groot kwaad tegen uwe zielen, opdat gij u den man en de vrouw, het kind en den zuigeling uit het midden van Juda uitroeit, opdat gij u geen overblijfsel overlaat?

8 Tergende Mij door de werken uwer handen, rookende anderen goden in het land van Egypte, alwaar gij gekomen zijt, om daar als vreemdelingen te verkeeren; opdat gij uzelven uitroeit, en opdat gij wordt tot eenen vloek, en tot eene smaadheid onder alle volken der aarde?

9 Hebt gij vergeten de boosheden uwer vaderen, en de boosheden der koningen van Juda, en de boosheden hunner vrouwen, en uwe boosheden, en de boosheden uwer vrouwen, die zij gedaan hebben in het land van Juda en in de straten van Jeruzalem?

10 Zij zijn tot op dezen dag *nog* niet verbrijzeld *van hart*, en zij hebben niet gevreesd, noch gewandeld in Mijne wet en in Mijne inzettingen, die Ik voor ulieder aangezicht, en voor het aangezicht uwer vaderen gegeven heb.

11 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, [a] Ik zal Mijn aangezicht tegen ulieden stellen ten kwade, en om gansch Juda uit te roeien.

[a] Jer. 21:10. Amos 9:4.

12 En Ik zal het overblijfsel van Juda wegnemen, die hunne aangezichten gesteld hebben, om in Egypteland te gaan, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren; en zij zullen allen in Egypteland verteerd worden; door het [a] zwaard zullen zij vallen, door den honger zullen zij verteerd worden, van den kleinste tot den grootste toe; door het zwaard en door den honger zullen zij sterven; en zij zullen worden tot eene vervloeking, tot eene ontzetting, en tot eenen vloek, en tot eene smaadheid. [a] Jer. 42:15, 16, 17, 22.

13 Want Ik zal bezoeking doen over degenen, die in Egypteland wonen, gelijk als Ik bezoeking gedaan heb over Jeruzalem, door het zwaard, door den honger en door de pestilentie;

14 Zoodat het overblijfsel van Juda, die in Egypteland gekomen zijn, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren, geenen zal hebben, die ontkome of overblijve; te weten om weder te keeren in het land van Juda, waarnaar hunne ziel verlangt weder te keeren, om aldaar te wonen; maar zij zullen er niet wederkeeren, behalve die ontkomen zullen.

15 Toen antwoordden aan Jeremía al de mannen, die wisten, dat hunne vrouwen anderen goden rookten, en al de vrouwen, die daar stonden, zijnde een groote hoop, mitsgaders al het volk, die in Egypteland, in Pathros, woonden, zeggende:

16 Aangaande het woord, dat gij tot ons in des HEEREN naam gesproken hebt, wij zullen naar u niet hooren.

17 Maar wij zullen ganschelijk doen al hetgeen uit onzen mond is uitgegaan, rookende aan [a] Melécheth des hemels, en haar drankofferen offerende, gelijk als wij gedaan hebben, wij en onze vaders, onze koningen en onze vorsten, in de steden van Juda en

in de straten van Jeruzalem; toen werden wij met brood verzadigd, en waren vroolijk, en zagen geen kwaad. a Jer. 7:18.

18 Maar van toen af, dat wij opgehouden hebben aan Melécheth des hemels te rooken, en haar drankofferen te offeren, hebben wij van alles gebrek gehad, en zijn door het zwaard en door den honger verteerd.

19 Ook wanneer wij aan Melécheth des hemels rooken en haar drankofferen offeren, maken wij haar gebeelde koeken, om haar af te beelden, en offeren wij haar drankofferen, zonder onze mannen?

20 Toen sprak Jeremía tot al het volk, tot de mannen en tot de vrouwen, en tot al het volk, die hem zulks geantwoord hadden, zeggende:

21 Het rooken, dat gijlieden in de steden van Juda en in de straten van Jeruzalem gerookt hebt, gij en uwe vaderen, uwe koningen en uwe vorsten, en het volk des lands, heeft de HEERE daaraan niet gedacht, en is het *niet* in Zijn hart opgekomen?

22 Zoodat het de HEERE niet meer kon verdragen, van wege de boosheid uwer handelingen, van wege de gruwelen, die gij deedt; daarom is uw land geworden tot eene woestheid, en tot ontzetting, en tot eenen vloek, dat er niemand in woont, gelijk het is te dezen dage;

23 Van wege dat gij gerookt hebt, en dat gij tegen den HEERE gezondigd hebt, en des HEEREN stem niet gehoorzaam zijt geweest, en in Zijne wet, en in Zijne inzettingen, en in Zijne getuigenissen niet hebt gewandeld; daarom is u dit kwaad wedervaren, gelijk het is te dezen dage.

24 Voorts zeide Jeremía tot al het volk, en tot al de vrouwen: Hoort des HEEREN woord, gij, gansch Juda, die in Egypteland zijt!

25 Zoo spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls, zeggende: *Aangaande* u en uwe vrouwen, zij hebben toch met uwen mond gesproken, en gij hebt het met uwe handen vervuld, zeggende: Wij zullen onze geloften, die wij beloofd hebben, ganschelijk houden, rookende aan Melécheth des hemels, en haar drankofferen offerende; *nu* zij hebben uwe geloften volkomenlijk bevestigd, en uwe geloften volkomenlijk gehouden.

26 Daarom hoort des HEEREN woord, gij, gansch Juda, die in Egypteland woont! Ziet, Ik zweer bij Mijnen grooten Naam, zegt de HEERE, zoo Mijn Naam met den mond van eenig man van Juda in gansch Egypteland meer zal genoemd worden, die zegge: *Zoo waarachtig als* de Heere HEERE leeft!

27 Ziet, Ik zal over hen [a] waken ten kwade en niet ten goede; en alle mannen van Juda, die in Egypteland zijn, zullen door het zwaard, en door den honger verteerd worden, totdat zij ten einde zijn. a Jer. 31:28.

28 Maar die van het zwaard ontkomen, zullen uit Egypteland wederkeeren in het land van Juda, weinig in getal; en het gansche overblijfsel van Juda, die in Egypteland gekomen zijn, om aldaar als vreemdelingen te verkeeren, zullen weten, wiens woord bestaan zal, het Mijne of het hunne.

29 En dit zal ulieden het teeken zijn, spreekt de HEERE, dat Ik in deze plaats over u bezoeking zal doen; opdat gij weet, dat Mijne woorden zekerlijk over u bestaan zullen ten kwade:

30 Alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik zal Faraö Hofra, den koning van Egypte, geven in de hand zijner vijanden, en in de hand dergenen, die zijne ziel zoeken, gelijk als Ik Zedekía, den koning van Juda, gegeven heb in de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel, zijnen vijand, en die zijne ziel zocht.

HOOFDSTUK 45.

Baruch, over deze profetiën weemoedig en verslagen van hart zijnde, wordt van God door den profeet daarover berispt en getroost.

HET woord, dat de profeet Jeremía gesproken heeft tot Baruch, den zoon van Nerija, als hij die woorden uit den mond van Jeremía in een boek schreef, in het vierde jaar van Jójakim, den zoon van Josía, den koning van Juda, zeggende:

2 Alzoo zegt de HEERE, de God Israëls, van u, o Baruch!

3 Gij zegt: Wee nu mij, want de HEERE heeft droefenis tot mijne smart gedaan; ik ben moede van mijn zuchten, en vind geene rust!

4 Zoo zult gij tot hem zeggen: Zoo zegt de HEERE: Zie, dat Ik gebouwd heb, breek Ik af, en dat Ik geplant heb, ruk Ik uit, zelfs dit gansche land.

5 En zoudt gij u groote dingen zoeken? zoek ze niet; want zie, Ik breng een kwaad over alle vleesch, spreekt de HEERE; maar Ik zal u uwe ziel tot eenen [a] buit geven, in alle plaatsen, waar gij zult henentrekken.

a Jer. 21:9. 38:2. 39:18.

HOOFDSTUK 46.

Opschrift van de volgende profetiën, vs. 1. Profetie van de nederlaag van den koning van Egypte, Faraö Necho, 2, en voorts van de geheele verwoesting van Egypte door Nebukadrézar, met eene bijgevoegde belofte, 13. Gods volk wordt getroost in hunne kastijdingen, 27.

HET woord des HEEREN, dat tot den profeet Jeremía geschied is tegen de Heidenen.
2 Tegen Egypte; tegen het heir van Faraö
Necho, koning van Egypte, dat aan de rivier Frath, bij Karchemis, was, dat Nebukadrézar, de koning van Babel, sloeg, in het vierde jaar van Jójakim, den zoon van Josía, den koning van Juda.
3 Rust het schild en de rondas toe, en nadert tot den strijd!
4 Spant de paarden aan, en klimt op, gij ruiters! en stelt u met helmen; [a] vaagt de spiesen, trekt de pantsiers aan! [a] Jer. 51:11.
5 Waarom zie Ik, *dat* zij versaagd *en* achterwaarts gedreven zijn? Zelfs hunne helden zijn verslagen, en nemen de vlucht, en zien niet om; er is schrik van rondom, spreekt de HEERE.
6 De snelle ontvliede niet, en de held ontkome niet; tegen het noorden, aan den oever der rivier Frath zijn zij gestruikeld en gevallen.
7 Wie is deze, *die* optrekt als een stroom, wiens wateren zich bewegen als de rivieren?
8 Egypte trekt op als een stroom, en *zijne* wateren bewegen zich als de rivieren; en hij zegt: Ik zal optrekken, ik zal de aarde bedekken, ik zal de stad, en die daarin wonen, verderven.
9 Trekt op, gij paarden! en raast, gij wagens! en laat de helden uittrekken: de Mooren, en de Puteërs, die het schild handelen, en de Lydiërs, die den [a] boog handelen *en* spannen. [a] Jes. 66:19.
10 Maar deze dag is des Heeren, des HEEREN der heirscharen, een dag der wrake, dat Hij Zich wreke van Zijne wederpartijders, en het zwaard zal vreten, en verzadigd, en dronken worden van hun bloed; want de Heere HEERE der heirscharen, heeft een slachtoffer in het land van het noorden, aan de rivier Frath.
11 Ga henen op naar [a] Gilead, en haal balsem, gij jonkvrouw, dochter van Egypte! Te vergeefs vermenigvuldigt gij de medicijnen; er is geene heeling voor u. [a] Jer. 8:22.
12 De volken hebben uwe schande gehoord, en het land is vol van uw gekrijt; want zij hebben zich gestooten, held tegen held; zij zijn beiden te zamen gevallen.
13 Het woord, dat de HEERE tot den profeet Jeremía sprak, van de aankomst van Nebukadrézar, den koning van Babel, om Egypteland te slaan.
14 Verkondigt in Egypte, en doet het hooren te Migdol; doet het ook hooren te Nof en te Tachpanhes; zegt: Stelt er u naar, en maakt u gereed; want het zwaard heeft verteerd wat rondom u is.
15 Waarom zijn uwe sterken weggeveegd? Zij stonden niet, omdat hen de HEERE voortdreef.
16 Hij maakte der struikelenden vele; ja, de een viel op den ander; zoodat zij zeiden: Staat op en laat ons wederkeeren tot ons volk, en tot het land onzer geboorte, van wege het verdrukkende zwaard.
17 Daar riepen zij: Faraö, de koning van Egypte, is *maar* een gedruisch; hij heeft den gezetten tijd laten voorbijgaan.
18 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Koning, Wiens naam is HEERE der heirscharen; hij zal voorzeker, als Thabor onder de bergen, en als Karmel bij de zee, aankomen!
19 Maak voor u gereedschap der gevankelijke wegvoering, gij inwoneres, gij, dochter van Egypte! want Nof zal ter verwoesting worden, en zal verbrand worden, dat er niemand in wone.
20 Egypte is eene zeer schoone vaarze; de slachter komt, hij komt van het noorden.
21 Zelfs hare gehuurden in haar midden zijn als gemeste kalveren; maar die hebben zich ook gewend, zij zijn te zamen gevlucht, zij hebben niet gestaan; want de dag huns verderfs is over hen gekomen, de tijd hunner bezoeking.
22 Hare stem zal gaan als van eene slang; want zij zullen met krijgsmacht daarhenen trekken, en tot haar met bijlen komen, gelijk houthouwers.
23 Zij hebben haar woud afgehouwen, spreekt de HEERE, hoewel het niet is te onderzoeken; want zij zijn meerder dan de sprinkhanen, zoodat men hen niet tellen kan.
24 De dochter van Egypte is beschaamd; zij is gegeven in de hand des volks van het noorden.
25 De HEERE der heirscharen, de God Israëls, zegt: Ziet, Ik zal bezoeking doen over de menigte van No, en over Faraö,

en over Egypte, en over hare goden, en
over hare koningen, ja, over Faraö, en over
degenen, die op hem vertrouwen.
26 En Ik zal hen geven in de hand der-
genen, die hunlieder ziel zoeken, en in de
hand van Nebukadrézar, den koning van
Babel, en in de hand zijner knechten. Maar
daarna zal zij bewoond worden als *in* de
dagen van ouds, spreekt de HEERE.
27 Maar [a] gij, Mijn knecht Jakob! vrees
niet, en ontzet u niet, o Israël! want zie,
Ik zal u verlossen uit verre *landen*, en uw
zaad uit het land hunner gevangenis; en
Jakob zal wederkomen, en stil en gerust
zijn, en niemand zal *hem* verschrikken.
a Jes. 41:13. 43:5. 44:1. Jer. 30:10.
28 Gij *dan*, Mijn knecht Jakob! vrees
niet, spreekt de HEERE; want Ik ben
met u; want Ik zal eene voleinding maken
met al de Heidenen, waarhenen Ik u ge-
dreven zal hebben, doch met u zal Ik geene
voleinding maken, maar [a] u kastijden met
mate, en u niet gansch onschuldig houden.
a Jer. 10:24. 30:11.

HOOFDSTUK 47.

Profetie tegen de Filistijnen, Tyriers, Sidoniërs en anderen, die aan de zee waren gelegen.

HET woord des HEEREN, dat tot den
profeet Jeremía geschiedde, tegen de
Filistijnen; eer dat Faraö Gaza sloeg.
2 Zoo zegt de HEERE: Ziet, wateren ko-
men op van het noorden, en zullen worden
tot eene overloopende beek, en overloopen
het land en de volheid van hetzelve, de
stad en die daarin wonen; en de menschen
zullen schreeuwen, en al de inwoners des
lands zullen huilen;
3 Van wege het geluid van het geklater
der hoeven zijner [a] sterke *paarden*, van
wege het geraas zijner wagenen, *en* het
bulderen zijner [b] raderen; de vaders zien
niet om naar de kinderen, van wege de slap-
pigheid der handen; a Jer. 4:13. 6:23. b Jes. 5:28.
4 Van wege den dag, die er komt om
alle Filistijnen te verstoren, om [a] Tyrus
en Sidon allen overgeblevenen helper af
te snijden; want de HEERE zal de Filis-
tijnen, het overblijfsel des eilands van
Kafthor, verstoren. a Jer. 25:22.
5 Kaalheid is op Gaza gekomen; [a] A's-
kelon is uitgeroeid, *met* het overblijfsel
huns dals; hoe lang zult gij uzelven [b] in-
snijdingen maken? a Jer. 25:20. b Deut. 14:1. Jer. 16:6.
6 O wee, gij, zwaard des HEEREN! hoe
lang zult gij niet stil houden? vaar in
uwe scheede, rust en wees stil!
7 Hoe zoudt gij stil houden? De HEERE
heeft toch aan het *zwaard* bevel gegeven;
tegen A'skelon en tegen de zeehaven, al-
daar heeft Hij het besteld.

HOOFDSTUK 48.

Profetie tegen de Moabieten, van wege hunne veelvuldige zonden, inzonderheid van hunnen ondragelijken hoogmoed en verachting van God en Zijn volk, met eene bijgevoegde belofte.

TEGEN [a] Moab zegt de HEERE der heir-
scharen, de God Israëls, alzoo: Wee
over Nebo, want zij is verstoord; Kirja-
thaïm is beschaamd; zij is ingenomen; *de*
stad des hoogen vertreks is beschaamd en
verschrikt. a Jer. 25:21. 27:3.
2 Moabs roem van Hesbon is er niet
meer; zij hebben kwaad tegen haar gedacht,
zeggende: Komt, en laat ons haar uitroei-
en, dat zij geen volk *meer* zij; ook gij,
o Madmen! zult nedergehouwen worden;
het zwaard zal achter u heengaan.
3 Er is eene stem des gekrijts van Horo-
naïm; verstoring en eene groote breuk!
4 Moab is verbroken; hare kleine *kinde-*
ren hebben een gekrijt laten hooren.
5 Want *in* den opgang van Luhith zal
[a] geween bij geween opgaan; want in den
afgang van Horonaïm hebben *Moabs* we-
derpartijders een jammergeschrei gehoord.
a Jes. 15:5.
6 Vlucht, redt ulieder ziel! en wordt als
de [a] heide in de woestijn; a Jer. 17:6.
7 Want om uw vertrouwen op uwe wer-
ken, en op uwe schatten, zult gij ook in-
genomen worden; en Kamos zal henen
uitgaan in gevangenis, zijne [a] priesteren
en zijne vorsten te zamen. a Jer. 49:3.
8 Want de verstoorder zal komen over
elke stad, dat niet ééne stad ontkomen zal;
en het dal zal verderven, en het effen veld
verdelgd worden; want de HEERE heeft
het gezegd.
9 Geeft Moab vederen; want al vliegende
zal zij uitgaan; en hare steden zullen ter
verwoesting worden, dat niemand in de-
zelve wone.
10 Vervloekt zij, die des HEEREN werk
bedriegelijk doet; ja, vervloekt zij, die
zijn zwaard van het bloed onthoudt!
11 Moab is van zijne jeugd aan gerust
geweest, en hij heeft op zijne [a] heffe stil
gelegen, en is van vat in vat niet geledigd,
en heeft niet gewandeld in gevangenis;

daarom is zijn smaak in hem gebleven, en zijn reuk niet veranderd. [a] Zef. 1:12.

12 Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik hem vreemde gasten zal toeschikken, die hem in vreemde plaatsen zullen voeren, en zijne vaten ledigen, en hunlieder flesschen in stukken slaan.

13 En Moab zal beschaamd worden van wege Kamos, gelijk als het huis Israëls beschaamd is geworden van wege Beth-El, [a] hunlieder vertrouwen. [a] 1 Kon. 12:29.

14 Hoe zult gij zeggen: Wij zijn helden en dappere mannen ten strijde?

15 Moab is verstoord, en *uit* zijne steden opgegaan, en de keur zijner jongelingen is ter slachting afgegaan, spreekt de Koning, Wiens naam is HEERE der heirscharen.

16 Moabs verderf is nabij om te komen, en zijn kwaad haast zeer.

17 Beklaagt hem, gij allen, die rondom hem zijt, en allen, die zijnen naam kent; zegt: Hoe is de sterke staf, de sierlijke stok verbroken?

18 Daal neder uit *uwe* heerlijkheid, en woon in dorst, gij inwoneres, gij, dochter van Dibon! want Moabs verstoorder is tegen u opgetogen; hij heeft uwe vestingen verdorven.

19 Sta aan den weg, en zie toe, gij, inwoneres van Aróër! Vraag den vluchtenden *man* en de ontkomene *vrouw;* zeg: Wat is er geschied?

20 Moab is beschaamd; want hij is verslagen; [a] huilt en krijt! verkondigt te Arnon, dat Moab verstoord is. [a] Jes. 16:7.

21 En het oordeel is gekomen over het vlakke land; over Holon, en over Jahza, en over Méfaäth,

22 En over Dibon, en over Nebo, en over Beth-Diblathaïm,

23 En over Kirjathaïm, en over Beth-Gamul, en over Beth-Meon,

24 En over Keriôth, en over Bozra; ja, over alle steden van Moabs land, die verre en die nabij zijn.

25 Moabs hoorn is afgesneden, en zijn arm verbroken, spreekt de HEERE.

26 Maak hem dronken, omdat hij zich groot gemaakt heeft tegen den HEERE; zoo zal Moab *met de handen* klappen in zijn uitspuwsel, en hij zelf zal ook ter belaching zijn.

27 Want is u niet Israël ter belaching geweest? Was hij onder de dieven gevonden, dat gij u *zoo* bewoogt, van den tijd af, dat uwe woorden van hem waren?

28 Verlaat de steden, en woont in de steenrots, gij, inwoners van Moab! en wordt gelijk eene duif, die in de doorgangen van den mond eens hols nestelt.

29 Wij hebben Moabs [a] hoovaardij gehoord (hij is zeer hoovaardig), zijne trotschheid, en zijne hoovaardij, en zijnen hoogmoed, en zijns harten hoogheid. [a] Jes. 16:6.

30 Ik ken zijne verbolgenheid, spreekt de HEERE, maar niet alzoo; zijne grendelen doen het zoo niet.

31 Daarom zal ik over Moab huilen, ja, om gansch Moab zal ik krijten; over de lieden van Kir-heres zal men zuchten.

32 Boven het geween van Jáëzer zal ik u beweenen, gij, wijnstok van Sibma! uwe wijnranken zijn over zee gegaan; zij hebben gereikt tot aan Jáëzers zee; *maar* de verstoorder is gevallen op uwe zomervruchten en op uwen wijnoogst;

33 Zoodat de [a] blijdschap en verheuging uit het vruchtbare veld, namelijk uit Moabs land, weggenomen is; want Ik heb den wijn doen ophouden uit de kuipen; men zal geene *druiven* treden met vreugdegeschrei; het vreugdegeschrei zal geen vreugdegeschrei zijn. [a] Jes. 16:10.

34 Van wege Hesbons gekrijt tot Eleále toe, tot Jahaz toe, hebben zij hunne stem verheven, van [a] Zoar tot aan Horonáïm, die driejarige vaarze; want ook de wateren van Nimrim zullen tot verwoestingen worden. [a] Jes. 15:5, 6.

35 En Ik zal in Moab doen ophouden, spreekt de HEERE, dien, die *op* de hoogte offert, en die zijnen goden rookt.

36 Daarom zal Mijn hart over Moab getier maken als de fluiten; ook zal Mijn hart over de lieden van Kir-heres getier maken als de fluiten, omdat het overschot, *dat* hij gemaakt had, verloren is.

37 Want alle [a] hoofden zijn kaal, en alle baarden afgekort; op alle handen zijn [b] insnijdingen, en op de lenden is een zak. [a] Jes. 15:2, 3. [b] Jer. 47:5.

38 Op alle daken van Moab, en op al hare straten is overal misbaar; want Ik heb Moab verbroken als een vat, waar men geenen lust aan heeft, spreekt de HEERE.

39 Hoe is hij verslagen! zij huilen; hoe heeft Moab den nek *met* schaamte gewend! alzoo zal Moab allen, die rondom hem

zijn, tot belaching en tot eene ontzetting
worden.
40 Want zoo zegt de HEERE: Ziet, hij zal
snel vliegen als een [a] arend, en hij zal zijne
vleugelen over Moab uitbreiden. a Jer. 4:13.
41 Elk eene der steden is gewonnen, en elk
eene der vastigheden is ingenomen; en het
hart van Moabs helden zal te dien dage wezen,
als het hart eener vrouw, die in nood is.
42 Want Moab zal verdelgd worden, dat
hij geen volk zij, omdat hij zich groot ge-
maakt heeft tegen den HEERE.
43 De vreeze, en de kuil, en de strik, over
u, gij, inwoner van Moab! spreekt de HEERE.
44 Die van de vreeze ontvliedt, zal in den
kuil vallen, en die uit den kuil opkomt, zal
in den strik gevangen worden; want Ik zal
over haar, over Moab, het jaar van hunlieder
bezoeking brengen, spreekt de HEERE.
45 Die voor *des vijands* macht vluchten,
bleven staan in de schaduw van Hesbon;
maar een [a] vuur is uitgegaan van Hesbon, en
eene vlam van tusschen Sihon, en heeft de
hoeken van Moab en den schedel der kinde-
ren van het gedruisch verteerd. a Num. 21:28.
46 Wee u, Moab! het volk van Kamos is
verloren; want uwe zonen zijn weggenomen
in gevangenis; ook zijn uwe dochters in
gevangenis.
47 Maar in het laatste der dagen zal
Ik Moabs gevangenis wenden, spreekt de
HEERE.
Tot hiertoe is Moabs oordeel.

HOOFDSTUK 49.

Profetie tegen de Ammonieten, vs. 1; Edomieten, 7; Damaskus en de Syriërs, 23; Kedar en Hazor, 28; en tegen Elam met eene bijgevoegde belofte, 34.

TEGEN de kinderen Ammons zegt de
HEERE alzoo: Heeft dan Israël geene
kinderen? heeft hij geenen erfgenaam?
Waarom is dan Malcham erfgenaam van
[a] Gad, en *waarom* woont zijn volk in des-
zelfs steden? a Amos 1:13.
2 Daarom ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat Ik over [a] Rabba der kinderen
Ammons een krijgsgeschrei zal doen hoo-
ren, en zij zal tot eenen woesten hoop
worden, en hare onderhoorige plaatsen zul-
len met vuur aangestoken worden; en
Israël zal erven degenen, die hem geërfd
hadden, zegt de HEERE. a Amos 1:14.
3 Huil, o Hesbon! want Ai is verstoord;
krijt, gij, dochteren van Rabba, gordt zak-
ken aan, [a] drijft misbaar, en loopt om bij
de tuinen; want Malcham zal wandelen in
gevangenis, zijne [b] priesteren en zijne vor-
sten te zamen. a Jes. 32:12. Jer. 4:8. 6:26. b Jer. 48:7.
4 Wat roemt gij op *uwe* dalen? uw dal is
weggevloten, gij, afkeerige dochter! die op
hare [a] schatten vertrouwt, *zeggende:* [b] Wie
zou tegen mij komen? a Jer. 48:7. b Jer. 21:13.
5 Ziet, Ik zal vreeze over u brengen,
spreekt de Heere, de HEERE der heir-
scharen, van allen, die rondom u zijn; en
gijlieden zult, een iegelijk voor zich henen,
uitgedreven worden, en niemand zal den
omdolende vergaderen.
6 Maar daarna zal Ik de gevangenis der
kinderen Ammons wenden, spreekt de
HEERE.
7 Tegen Edom zegt de HEERE der heir-
scharen alzoo: [a] Is er dan geene wijsheid
meer te Theman? Is de raad vergaan van
de verstandigen? Is hunlieder wijsheid
onnut geworden? a Obadja vs. 8.
8 Vliedt, wendt u, woont in diepe *plaatsen,*
gij, inwoners van [a] Dedan! want Ik heb
Ezaus verderf over hem gebracht, den tijd,
dat Ik hem bezocht heb. a Jer. 25:23.
9 [a] Zoo er wijnlezers tot u gekomen waren,
zouden zij niet eene nalezing hebben over-
gelaten? Zoo er dieven bij nacht *gekomen
waren,* zouden zij *niet* verdorven hebben
zoo veel hun genoeg ware? a Obadja vs. 5.
10 Maar Ik heb Ezau ontbloot; Ik heb
zijne verborgene plaatsen ontdekt, dat hij
zich niet zal kunnen versteken; zijn zaad
is verstoord, ook zijne broeders, en zijne
naburen, en hij is er niet *meer.*
11 Laat uwe weezen achter, en Ik zal hen
in het leven behouden, en laat uwe we-
duwen op Mij vertrouwen.
12 Want zoo zegt de HEERE: Ziet, dege-
nen, welker oordeel het niet is den beker
te drinken, zullen ganschelijk drinken; en
zoudt gij eenigszins onschuldig gehouden
worden? Gij zult niet onschuldig worden ge-
houden; maar gij zult ganschelijk drinken.
13 Want Ik heb bij Mijzelven gezworen,
spreekt de HEERE, dat Bozra worden zal tot
eene ontzetting, tot eene smaadheid, tot eene
woestheid, en tot eenen vloek; en al hare ste-
den zullen worden tot eeuwige woestheden.
14 Ik heb een [a] gerucht gehoord van den
HEERE, en er is een gezant geschikt onder
de Heidenen, *om te zeggen:* Vergadert u,
en komt aan tegen haar, en maakt u op
ten strijde. a Obadja vs. 1.
15 Want zie, Ik heb u klein gemaakt

onder de Heidenen, veracht onder de
menschen.
16 Uwe schrikkelijkheid heeft u bedrogen, *en de* [a] trotschheid uws harten, gij,
die woont in de kloven der steenrotsen, die
u houdt op de hoogte der heuvelen! Al
zoudt gij uw [b] nest *zoo* hoog maken als de
arend, zoo zal Ik u van daar nederstooten,
spreekt de HEERE. [a] Jer. 48:29. [b] Obadja vs. 4.
17 Alzoo zal Edom worden tot eene
ontzetting; [a] al wie voorbij haar gaat, zal
zich ontzetten, en fluiten over al hare
plagen. [a] Jer. 50:13.
18 [a] Gelijk de omkeering van Sodom en
Gomorra en harer naburen, zal het zijn,
zegt de HEERE; niemand zal daar wonen,
en geen menschenkind daarin verkeeren.
[a] Gen. 19:25. Jer. 50:40. Amos 4:11.
19 [a] Ziet, gelijk een leeuw van de [b] verheffing der Jordaan, zal hij opkomen tegen
de sterke woning; want Ik zal hem in een
oogenblik daaruit doen loopen; en wie
daartoe verkoren is, *dien* zal Ik tegen haar
bestellen; want wie is Mij gelijk? en [c] wie
zou Mij verdagvaarden? en wie is die herder, die voor Mijn aangezicht bestaan zou?
[a] Jer. 50:44, enz. [b] Jer. 12:5. [c] Job 41:1. Jer. 50:44, 45.
20 Daarom hoort des HEEREN raadslag,
dien Hij over Edom heeft beraadslaagd, en
Zijne gedachten, die Hij gedacht heeft over
de inwoners van Theman: Zoo de geringste
van de kudde hen niet zullen nedertrekken! Indien hij hunlieder woning niet
boven hen zal verwoesten!
21 De aarde heeft gebeefd van het geluid
huns vals, *van* het gekrijt, welks geluid
gehoord is bij de Schelfzee.
22 Ziet, hij zal opkomen [a] en snel vliegen,
als een arend, en zijne vleugelen over Bozra
uitbreiden; en het hart van Edoms helden
zal te dien dage wezen, als het hart eener
[b] vrouw, die in nood is. [a] Jer. 48:40. [b] Jer. 48:41.
23 Tegen [a] Damaskus. Beschaamd is Hamath en Arpad; omdat zij een boos gerucht gehoord hebben, zijn zij gesmolten;
bij de zee is bekommernis, men kan er niet
rusten. [a] Jes. 17:1.
24 Damaskus is slap geworden; zij heeft
zich gewend, om te vluchten, en siddering
heeft haar aangegrepen; benauwdheid en
smarten als van eene [a] barende *vrouw* hebben haar bevangen; [a] Jer. 4:31. 6:24. 30:6.
25 Hoe is de beroemde stad niet gelaten,
de stad Mijner vroolijkheid!
26 Daarom zullen hare jongelingen vallen op hare straten; en al *hare* krijgslieden zullen te dien dage nedergehouwen
worden, spreekt de HEERE der heirscharen.
27 En Ik zal een [a] vuur aansteken in den
muur van Damaskus, en het zal Benhadads paleizen verteren. [a] Amos 1:4, 14.
28 Tegen Kedar, en tegen de koninkrijken
van Hazor, die Nebukadrézar, de koning
van Babel, sloeg, zegt de HEERE alzoo:
Maakt u op, trekt op tegen Kedar, en verstoort de kinderen van het oosten.
29 Zij zullen hunne tenten en hunne
kudden nemen, hunne gordijnen en al
hun gereedschap, en hunne kemelen voor
zich wegnemen; en zij zullen tegen hen
uitroepen: Schrik van rondom!
30 Vliedt, zwerft fluks henen weg, woont
in diepe *plaatsen*, gij, inwoners van Hazor!
spreekt de HEERE; want Nebukadrézar,
de koning van Babel, heeft eenen raadslag tegen ulieden beraadslaagd, en eene
gedachte tegen hen gedacht.
31 Maakt u op, trekt op tegen het volk,
dat rust heeft, dat in zekerheid woont,
spreekt de HEERE; dat geene deuren noch
grendel heeft, *die* alleen wonen.
32 En hunne kemelen zullen ten roof
zijn, en de menigte van hun vee zal ten
buit zijn; en Ik zal hen verstrooien in
alle winden, *te weten* degenen, die aan de
[a] hoeken afgekort zijn; en Ik zal hunlieder
verderf van al zijne zijden aanbrengen,
spreekt de HEERE. [a] Jer. 9:26. 25:23.
33 En Hazor zal worden tot eene [a] drakenwoning, eene verwoesting tot in eeuwigheid; niemand zal daar wonen, en
geen menschenkind daarin verkeeren.
[a] Jer. 9:11. 10:22.
34 Het woord des HEEREN, dat tot den
profeet Jeremía geschied is tegen Elam, in
het begin des koninkrijks van Zedekía, den
koning van Juda, zeggende:
35 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
Ziet, Ik zal verbreken Elams boog, het
voornaamste van hunlieder geweld.
36 En Ik zal de vier winden uit de vier
hoeken des hemels over Elam aanbrengen,
en zal hen in al diezelve winden verstrooien; en er zal geen volk zijn, waarhenen
Elams verdrevenen niet zullen komen.
37 En Ik zal Elam versaagd maken voor
het aangezicht hunner vijanden, en voor
het aangezicht dergenen, die hunne ziel

zoeken, en zal een kwaad over hen brengen, de hittigheid Mijns toorns, spreekt de HEERE; en Ik zal het zwaard achter hen zenden, totdat Ik hen verteerd zal hebben.

38 En Ik zal Mijnen troon in Elam stellen; en zal den koning en de vorsten van daar vernielen, spreekt de HEERE;

39 Maar het zal geschieden in het laatste der dagen, dat Ik Elams [a] gevangenis wenden zal, spreekt de HEERE. [a] Jer. 48:47.

HOOFDSTUK 50.

Breedvoerige profetie van de verwoesting der stad Babel, en van het land der Chaldeën, door de Perzen en Meden, van wege des volks afgoderij, wreedheid en hoogmoed, met bijgevoegde schoone beloften van de verlossing van het Joodsche volk uit de Babylonische gevangenis, en der algemeene Kerk uit de geestelijke gevangenis door den Messias.

HET woord, dat de HEERE gesproken heeft tegen Babel, tegen het land der Chaldeën, door den dienst van den profeet Jeremía.

2 Verkondigt onder de Heidenen, en doet hooren, en werpt eene banier op, laat hooren, verbergt het niet; zegt: Babel is ingenomen, [a] Bel is beschaamd, Meródach is verpletterd, hare afgoden zijn beschaamd, hare drekgoden zijn verpletterd! [a] Jes. 46:1. Jer. 51:44.

3 Want een volk komt tegen haar op van het noorden; dat zal haar land zetten in verwoesting, dat er geen inwoner in zal zijn; van de menschen aan tot de beesten toe zijn zij weggezworven, doorgegaan!

4 In dezelve dagen en ter zelver tijd, spreekt de HEERE, zullen de kinderen Israëls komen, zij en de kinderen van Juda te zamen; wandelende en weenende zullen zij henengaan, en den HEERE, hunnen God, zoeken.

5 Zij zullen naar Zion vragen; op den weg herwaarts zullen hunne aangezichten zijn; zij zullen komen en den HEERE toegevoegd worden, *met* een eeuwig verbond, *dat* niet zal worden vergeten.

6 Mijn volk waren verlorene schapen; hunne herders hadden hen verleid; zij hadden hen gevoerd *naar* de bergen; zij gingen van berg tot heuvel; zij vergaten hunne legering.

7 Allen, die hen vonden, aten hen op, en hunne wederpartijders zeiden: Wij zullen geene schuld hebben; daarom dat zij gezondigd hebben tegen den HEERE, *in* de [a] woning der gerechtigheid, ja, *tegen* den HEERE, de Verwachting hunner vaderen. [a] Jer. 31:23.

8 [a] Vliedt weg uit het midden van Babel, en gaat uit uit der Chaldeën land; en weest als de bokken voor de kudde henen. [a] Jes. 48:20. Jer. 51:6. Openb. 18:4.

9 Want ziet, Ik zal eene verzameling van groote volken uit het land van het noorden verwekken, en tegen Babel opbrengen; die zullen zich tegen haar rusten; van daar zal zij ingenomen worden; zijne pijlen zullen zijn als eens kloeken helds; geen zal ledig wederkeeren.

10 En Chaldéa zal ten roof zijn; allen, die het berooven, zullen verzadigd worden, spreekt de HEERE.

11 Omdat gij u verblijd hebt, omdat gij van vreugde hebt opgesprongen, gij, plunderaars Mijner erfenis! omdat gij geil geworden zijt als eene grazige vaars, *en* hebt gebriescht als de sterke *paarden;*

12 Zoo is uwe moeder zeer beschaamd; die u gebaard heeft, is schaamrood geworden; ziet, zij is geworden de achterste der Heidenen, eene woestijn, dorheid en wildernis.

13 Van wege de verbolgenheid des HEEREN zal zij niet bewoond worden; maar zij zal geheel eene verwoesting worden; [a] al wie aan Babel voorbijgaat, zal zich ontzetten, en fluiten over al hare plagen. [a] Jer. 49:17.

14 Rust u tegen Babel rondom, gij allen, die den boog spant! schiet in haar, en spaart de pijlen niet; want zij heeft tegen den HEERE gezondigd.

15 Juicht over haar rondom; zij heeft hare hand gegeven; hare fondamenten zijn gevallen, hare muren zijn afgebroken; want dat is des HEEREN wraak; wreekt u aan haar; doet haar, gelijk als zij gedaan heeft!

16 Roeit uit van Babel den zaaier, en dien, die de sikkel handelt in den oogsttijd; laat hen van wege het verdrukkende zwaard, zich keeren, een iegelijk tot zijn volk, en vlieden, een iegelijk naar zijn land.

17 Israël is een verbijsterd lam, *dat* de leeuwen verjaagd hebben; de eerste, *die* hem heeft opgegeten, was de koning van Assur, en deze de laatste, Nebukadrézar, de koning van Babel, heeft hem de beenderen verbrijzeld.

18 Daarom, zoo zegt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Ziet, Ik zal bezoeking doen over den koning van Babel en over zijn land, gelijk als Ik bezoeking gedaan heb over den [a] koning van Assur. [a] 2 Kon. 19:35, 37. Jes. 37:36, 38.

19 En Ik zal Israël weder tot zijne woning brengen, en hij zal weiden *op* den Karmel

en *op* den Basan; en zijne ziel zal op
het gebergte van Efraïm en Gilead verzadigd worden.
20 In die dagen en te dier tijd, spreekt
de HEERE, zal Israëls ongerechtigheid gezocht worden, maar zij zal er niet zijn, en de
zonden van Juda, maar zullen niet gevonden worden; want Ik zal ze dengenen
vergeven, die Ik zal doen overblijven.
21 Tegen het land Merathaïm, trek tegen
hetzelve op, en tegen de inwoners van
Pekod; verwoest en verban achter hen,
spreekt de HEERE, en doe naar alles, wat
Ik u geboden heb.
22 Er is een krijgsgeschrei in het land,
en eene groote breuk.
23 Hoe is de hamer der gansche aarde *zoo*
afgehouwen en verbroken! Hoe is Babel
geworden tot eene ontzetting onder de
Heidenen!
24 Ik heb u een' strik gesteld, dies zijt
gij ook gevangen, o Babel! dat gij het
niet wist; gij zijt gevonden, en ook gegrepen, omdat gij u tegen den HEERE *in
strijd* gemengd hebt.
25 De HEERE heeft Zijne schatkamer
opengedaan, en de instrumenten Zijner
gramschap voortgebracht; want dat is een
werk van den Heere, den HEERE der heirscharen, in het land der Chaldeën.
26 Komt aan tegen haar van het uiterste;
opent hare schuren; vertreedt haar als
korenhoopen, en verbant ze; laat ze geen
overblijfsel hebben.
27 Doodt met het zwaard al hare varren; laat ze afgaan ter slachting; wee over
hen, want hun dag is gekomen, de tijd
hunner bezoeking!
28 Er is eene stem der gevluchten en
ontkomenen uit het land van Babel, om
in Zion te verkondigen de wraak des HEEREN, onzes Gods, de wraak Zijns tempels.
29 Laat *u* hooren tegen Babel, gij schutters! gij allen, die den boog spant! legert
u tegen haar rondom; laat niemand van
hen ontkomen; vergeldt haar naar haar
werk; doet haar naar alles, wat zij gedaan heeft; want zij heeft trotschelijk
gehandeld tegen den HEERE, tegen den
Heilige Israëls.
30 Daarom zullen hare [a] jongelingen vallen op hare straten, en al hare krijgslieden te dien dage uitgeroeid worden, spreekt
de HEERE. [a] Jer. 49:26.
31 Ziet, Ik *wil* aan u, gij trotsche! spreekt
de Heere, de HEERE der heirscharen; want
uw dag is gekomen, de tijd, dat Ik u
bezoeken zal.
32 Dan zal de trotsche aanstooten en
vallen, en er zal niemand zijn, die hem
opricht; ja, Ik zal een vuur aansteken in
zijne steden, dat zal alle plaatsen rondom
hem verteren.
33 Zoo zegt de HEERE der heirscharen:
De kinderen Israëls en de kinderen van
Juda zijn te zamen verdrukt geweest; en
allen, die hen gevangen hadden, hebben
hen vast gehouden; zij hebben hen geweigerd los te laten.
34 *Maar* hun Verlosser is sterk; HEERE
der heirscharen is Zijn naam; Hij zal
hunnen twist zekerlijk twisten, opdat Hij
het land in rust brenge, maar de inwoners van Babel beroere.
35 Het zwaard zal zijn over de Chaldeën, spreekt de HEERE, en over de inwoners van Babel, en over hare vorsten,
en over hare wijzen.
36 Het zwaard zal zijn over de leugenaars, dat zij zot worden; het zwaard zal
zijn over hare helden, dat zij versagen;
37 Het zwaard zal zijn over zijne paarden en over zijne wagenen, en over den
ganschen gemengden hoop, die in het
midden van hen is, dat zij tot wijven
worden; het zwaard zal zijn over hare
schatten, dat zij geplunderd worden.
38 Droogte zal zijn over hare wateren,
dat zij uitdrogen; want het is een land
van gesnedene beelden, en zij razen naar
de schrikkelijke *afgoden*.
39 Daarom zoo zullen de wilde dieren
der woestijnen met de wilde dieren der
eilanden *daarin* wonen; ook zullen de jonge
struisen daarin wonen; en men zal er
geen verblijf meer hebben in eeuwigheid,
en zij zal niet bewoond worden van geslacht tot geslacht.
40 [a] Gelijk God Sodom en Gomorra en
hare naburen heeft omgekeerd, spreekt de
HEERE, *alzoo* zal niemand aldaar wonen,
en geen menschenkind in haar verkeeren.
[a] Gen. 19:25. Jer. 49:18.
41 Ziet, [a] daar komt een volk uit het
noorden, en eene groote natie, en geweldige koningen zullen van de zijden der
aarde opgewekt worden. [a] Jer. 6:22, enz.
42 Boog en spies zullen zij voeren; wreed

zijn zij, en zullen niet barmhartig zijn; hunne stem zal bruisen als de zee, en op paarden zullen zij rijden; het is toegerust als een man ten oorlog, tegen u, o, dochter van Babel!

43 De koning van Babel heeft hunlieder gerucht gehoord, en zijne handen zijn slap geworden; [a] benauwdheid heeft hem aangegrepen, weedom als van eene barende *vrouw*. *a* Jer. 49:24.

44 [a] Ziet, gelijk een leeuw van de verheffing der Jordaan, zal hij opkomen tegen de sterke woning; want Ik zal hen in een oogenblik daaruit doen loopen; en wie *daartoe* verkoren is, *dien* zal Ik tegen haar bestellen; want [b] wie is Mij gelijk? en wie zou Mij verdagvaarden? en wie is de herder, die voor Mijn aangezicht bestaan zou? *a* Jer. 49:19, enz. *b* Job 41:1. Jer. 49:19.

45 Daarom hoort den [a] raadslag des HEEREN, dien Hij over Babel heeft beraadslaagd, en Zijne gedachten, die Hij gedacht heeft over het land der Chaldeën: Zoo de geringste van de kudde hen niet zullen nedertrekken! zoo hij de woning boven hen niet zal verwoesten! *a* Jer. 49:20.

46 De [a] aarde is bevende geworden van het geluid der inneming van Babel, en het gekrijt is gehoord onder de volken. *a* Jer. 49:21.

HOOFDSTUK 51.

Verdere profetie van den val en de verwoesting van het weelderige, gierige, wreede en afgodische Babel, en van de genadige verlossing van het Joodsche volk uit de Babylonische gevangenis, vs. 1. Jeremía beveelt aan Seràja, om het boek, waarin hij deze profetiën had geschreven, met eenen steen aan hetzelve gebonden, bij Babel in de rivier Frath te werpen, tot een teeken van Babels eeuwige verzinking, 59.

ZOO zegt de HEERE: Ziet, Ik zal eenen verdervenden [a] wind opwekken tegen Babel, en tegen degenen, die daar wonen in het hart van degenen, die tegen Mij opstaan. *a* Jer. 4:11.

2 En Ik zal Babel [a] wanners toeschikken, die haar wannen, en haar land uitledigen zullen; want zij zullen ten dage des kwaads van rondom tegen haar zijn. *a* Jer. 4:11. 15:7.

3 De schutter spanne zijnen boog tegen *dien*, die spant, en tegen *dien*, die zich verheft in zijn pantsier; en verschoont hare jongelingen niet; verbant al haar heir;

4 Dat de verslagenen liggen in het land der Chaldeën, en de doorstokenen op hare [a] straten. *a* Jer. 49:26.

5 Want Israël of Juda zal niet in weduwschap gelaten worden van zijnen God, van den HEERE der heirscharen (hoewel hunlieder land vol van schuld is), van den Heilige Israëls.

6 [a] Vliedt uit het midden van Babel, en redt, een iegelijk zijne ziel; wordt niet uitgeroeid in hare ongerechtigheid; want dit is de tijd der [b] wraak des HEEREN, Die haar de verdienste betaalt. *a* Jer. 50:8. Openb. 18:4. *b* Jer. 50:15, 28.

7 Babel was een gouden beker in de hand des HEEREN, die de gansche aarde dronken maakte; de volken hebben van haren wijn gedronken; daarom zijn de volken dol geworden.

8 Schielijk is Babel [a] gevallen en verbroken; huilt over haar; neemt [b] balsem tot hare pijn; misschien zal zij genezen worden. *a* Jes. 21:9. Openb. 14:8. 18:2. *b* Jer. 8:22.

9 Wij hebben Babel gemeesterd, maar zij is niet genezen; [a] verlaat haar *dan*, en laat ons een iegelijk in zijn land trekken; want haar oordeel reikt tot aan den hemel, en is verheven tot aan de bovenste wolken. *a* Jer. 46:11.

10 De HEERE heeft onze gerechtigheden hervoor gebracht; komt en laat ons te Zion het werk des HEEREN, onzes Gods, vertellen!

11 [a] Zuivert de pijlen; rust de schilden volkomenlijk toe; de HEERE heeft den geest der koningen van Medië opgewekt; want Zijn voornemen is tegen Babel, dat Hij haar verderve; want dit is de wraak des HEEREN, de [b] wraak Zijns tempels. *a* Jer. 46:4. *b* Jer. 50:28.

12 Verheft de banier op de muren van Babel; versterkt de wacht; stelt wachters; bereidt de lagen; want gelijk de HEERE heeft voorgenomen, alzoo heeft Hij gedaan, wat Hij over de inwoners van Babel gesproken heeft.

13 Gij, die aan vele wateren woont, die machtig zijt van schatten! uw einde is gekomen, de maat uwer gierigheid.

14 [a] De HEERE der heirscharen heeft gezworen bij Zijne ziel: Ofschoon Ik u met menschen als *met* kevers vervuld heb, nogtans zullen zij elkander een vreugdegeschrei over u toeroepen! *a* Amos 6:8.

15 Die de [a] aarde gemaakt heeft door Zijne kracht, Die de wereld bereid heeft door Zijne wijsheid, en den hemel [b] uitgebreid door Zijn verstand; *a* Gen. 1:1. Jer. 10:12, enz. *b* Job 9:8. Ps. 104:2. Jes. 40:22. 44:24. 51:13. Jer. 10:12.

16 Als Hij Zijne stem geeft, zoo is er een gedruisch van wateren in den hemel, en Hij doet de dampen opklimmen van het einde der aarde; Hij maakt de bliksemen met den regen, en doet den wind voortkomen uit Zijne schatkameren.

17 Een ieder mensch is onvernuftig geworden, zoodat hij geene wetenschap heeft;

een ieder goudsmid is beschaamd van het
gesneden beeld; want zijn gegoten beeld
is leugen, en er is geen geest in hen.
18 IJdelheid zijn zij, een werk van ver-
leidingen; ten tijde hunner bezoeking zul-
len zij vergaan.
19 Jakobs [a] deel is niet gelijk die; want
Hij is de Formeerder van alles, en *Israël*
is de roede Zijner erfenis; HEERE der heir-
scharen is Zijn naam. a Jer. 10:16.
20 Gij zijt Mij [a] een voorhamer, *en* krijgs-
wapenen; en door u zal Ik volken in stuk-
ken slaan, en door u zal Ik koninkrijken
verderven. a Jer. 50:23.
21 En door u zal Ik in stukken slaan het
paard en zijnen ruiter; en door u zal Ik in
stukken slaan den wagen en zijnen ruiter.
22 En door u zal Ik in stukken slaan den
man en de vrouw; en door u zal Ik in
stukken slaan den oude en den jonge; en
door u zal Ik in stukken slaan den jon-
geling en de jonkvrouw.
23 En door u zal Ik in stukken slaan den
herder en zijne kudde; en door u zal Ik
in stukken slaan den akkerman en zijn
jok-*ossen;* en door u zal Ik in stukken
slaan landvoogden en overheden.
24 Maar Ik zal Babel en allen inwoneren
van Chaldéa vergelden al hunne boosheid,
die zij gedaan hebben aan Zion, voor ulie-
der oogen, spreekt de HEERE.
25 Ziet, Ik *wil* aan u, gij, verdervende berg!
spreekt de HEERE, gij, die de gansche aarde
verderft! en Ik zal Mijne hand tegen u uit-
stekken, en u van de steenrotsen afwentelen,
en zal u stellen tot eenen berg des brands.
26 En zij zullen uit u geenen steen ne-
men tot eenen hoek, ook *geenen* steen tot
fondamenten; want gij zult *tot* eeuwige
woestheden zijn, spreekt de HEERE.
27 Verheft de banier in het land; blaast
de bazuin onder de Heidenen; heiligt de
Heidenen tegen haar; roept tegen haar
bijeen de koninkrijken van A'rarat, Minni
en A'skenaz; bestelt eenen krijgsoverste
tegen haar; brengt paarden opwaarts, als
ruige kevers!
28 Heiligt tegen haar de Heidenen, de
koningen van Medië, hare landvoogden en
al hare overheden, ja, het gansche land
harer heerschappij.
29 Dan zal het land beven en pijn lij-
den; want elk eene van des HEEREN ge-
dachten staat vast tegen Babel, om Babels
land te stellen tot eene verwoesting, dat
er geen inwoner zij.
30 Babels helden hebben opgehouden te
strijden; zij zijn gebleven in de vestingen;
hunne macht is bezweken; zij zijn tot
[a] wijven geworden; zij hebben hunne wo-
ningen aangestoken; hunne grendels zijn
verbroken. a Jer. 50:37.
31 De looper zal den looper te gemoet
loopen, en de kondschapper den kond-
schapper te gemoet, om den koning van
Babel bekend te maken, dat zijne stad van
het einde is ingenomen;
32 En *dat* de veren ingenomen, en de
rietpoelen met vuur verbrand zijn; en *dat*
de krijgslieden verbaasd zijn.
33 Want zoo zegt de HEERE der heirscha-
ren, de God Israëls: De dochter van Babel
is als een dorschvloer; het is tijd, dat men
ze trede; nog een weinig, dan zal haar de
tijd des oogstes overkomen.
34 Nebukadrézar, de koning van Babel,
heeft mij opgegeten; hij heeft mij verplet-
terd; hij heeft mij gesteld *als* een ledig vat;
hij heeft mij verslonden als een draak; hij
heeft zijnen balg gevuld van mijne lekker-
nijen; hij heeft mij verdreven.
35 Het geweld, dat mij en mijn vleesch
is aangedaan, zij op Babel! zegge de inwo-
neres van Zion; en mijn bloed zij op de
inwoners van Chaldéa! zegge Jeruzalem.
36 Daarom, zoo zegt de HEERE: Ziet, Ik
zal uwen twist twisten, en uwe wraak wre-
ken; en Ik zal hare [a] zee droog maken, en
hare springader opdrogen. a Jer. 50:38.
37 En Babel zal worden tot *steen*hoopen,
eene woning der draken, eene ontzetting en
aanfluiting, dat er geen inwoner zij.
38 Zij zullen te zamen brullen als jonge
leeuwen, brieschen als leeuwenwelpen.
39 Als zij verhit zijn, zal Ik hunnen drank
opzetten, en zal hen dronken maken, opdat
zij opspringen; maar zij zullen eenen eeuwi-
gen slaap slapen, en niet opwaken, spreekt
de HEERE.
40 Ik zal hen afvoeren als lammeren om
te slachten, als rammen met bokken.
41 Hoe is [a] Sesach *zoo* veroverd, en de
[b] roem der gansche aarde ingenomen! Hoe
is Babel geworden tot eene ontzetting onder
de Heidenen! a Jer. 25:26. b Jes. 13:19.
42 Eene zee is over Babel gerezen; door
de veelheid harer golven is zij bedekt.
43 Hare steden zijn geworden tot ver-

woesting, een dor land en wildernis; een
land, waarin niemand woont, en waar geen
menschenkind doorgaat.
44 En Ik zal bezoeking doen over Bel
te Babel, en Ik zal uit zijnen muil uit-
halen wat hij verslonden heeft; en de Hei-
denen zullen niet meer tot hem toevloeien,
want ook Babels muur is gevallen.
45 Gaat uit, Mijn volk! uit het midden
van haar, en redt een iegelijk zijne ziel,
van wege de hittigheid van den toorn
des HEEREN.
46 En opdat ulieder hart misschien niet
week worde, en gij vreest van het gerucht,
dat gehoord zal worden in het land; want
er zal een gerucht komen in het *eene* jaar,
en daarna een gerucht in het *andere* jaar;
en er zal geweld zijn in het land, heer
over heer.
47 Daarom, ziet, de dagen komen, dat
Ik bezoeking zal doen over de gesnedene
beelden van Babel; en haar gansche land
zal beschaamd worden, en al hare versla-
genen zullen in het midden van haar liggen.
48 En de hemel en de aarde, mitsgaders
al wat daarin is, zullen juichen over Babel;
want van het noorden zullen haar de ver-
stoorders aankomen, spreekt de HEERE.
49 Gelijk Babel geweest is tot eenen val der
verslagenen van Israël, alzoo zullen te Babel
de verslagenen des ganschen lands vallen.
50 Gij, ontkomenen van het zwaard! gaat
weg, en blijft niet staan; gedenkt des
HEEREN van verre, en laat Jeruzalem in
ulieder hart opkomen.
51 *Gij moogt zeggen:* Wij zijn beschaamd
geworden; want wij hebben versmaadheid
gehoord; schaamroodheid heeft ons aange-
zicht bedekt; omdat uitlandschen over de
heiligdommen van des HEEREN huis ge-
komen zijn;
52 Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt
de HEERE, dat Ik bezoeking doen zal over
hare gesnedene beelden; en de doodelijk
verwonde zal kermen in haar gansche land.
53 Al klom Babel ten hemel op, en al
maakte zij vast de hoogte harer sterkte,
zoo zullen haar *toch* verstoorders van Mij
overkomen, spreekt de HEERE.
54 Er is eene stem des gekrijts uit Ba-
bel, en eene groote breuk uit het land der
Chaldeeën.
55 Want de HEERE verstoort Babel, en
zal de grootsche stem uit haar doen ver-
gaan; want hunlieder golven zullen brui-
sen als groote wateren; het geruisch van
hunlieder geluid zal zich verheffen.
56 Want de verstoorder komt over haar,
over Babel, en hare helden zullen gevangen
worden; hunlieder bogen zijn verbroken;
want de HEERE, de God der vergelding,
zal *hun* zekerlijk betalen.
57 En Ik zal hare vorsten, en hare wijzen,
hare landvoogden, en hare overheden, en
hare helden dronken maken; en zij zullen
eenen eeuwigen slaap slapen, en niet op-
waken, spreekt de Koning, Wiens naam is
HEERE der heirscharen.
58 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Die
breede muur van Babel zal ten eenemaal
ontbloot worden, en hare hooge poorten
zullen met vuur aangestoken worden; zoodat
de volken te vergeefs, en de natiën ten vure
zullen gearbeid hebben, dat zij mat worden.
59 Het woord, dat de profeet Jeremía
beval aan Serája, den zoon van Nerija, den
zoon van Machséja, als hij van Zedekía,
den koning van Juda, naar Babel toog, in
het vierde jaar zijner regeering; en Serája
was een vreedzaam vorst.
60 Jeremía nu schreef al het kwaad, dat
over Babel komen zou, in een boek, *te
weten* al deze woorden, die tegen Babel
geschreven zijn.
61 En Jeremía zeide tot Serája: Als gij
te Babel komt, zoo zult gij zien en lezen
al deze woorden;
62 En gij zult zeggen: O, HEERE! Gij
hebt over deze plaats gesproken, dat Gij
ze zult uitroeien, zoodat er geen inwoner in
zij, van den mensch tot op het beest, maar
dat zij worden zal *tot* eeuwige woestheden.
63 En het zal geschieden, als gij geëindigd
zult hebben dit boek te lezen, *dan* zult gij
eenen steen daaraan binden, en werpen het
in het midden van den Frath;
64 En zult zeggen: Alzoo zal Babel zin-
ken, en niet weder opkomen, van wege het
kwaad, dat Ik over haar zal brengen, en
zij zullen mat worden.
Tot hiertoe zijn de woorden van Jeremía.

HOOFDSTUK 52.

Herhaling van Zedekía's regeering. Jeruzalems belegering, inneming en verwoesting, met de oorzaken daarvan en van hetgeen voorts daarbij heeft plaats gehad, vs. 1. Jójachim wordt door Evil-Meródach uit de gevangenis verlost en vriendelijk behandeld, 31.

ZEDEKÍA was[a] een en twintig jaren oud,
als hij Koning werd, en hij regeerde elf

jaren te Jeruzalem; en de naam zijner
moeder was Hamûtal, eene dochter van
Jeremía, van Libna. [a] 2 Kon. 24:18.
2 En hij deed dat kwaad was in de oogen
des HEEREN, naar alles, wat Jójakim gedaan had.
3 Want het geschiedde, om den toorn des
HEEREN tegen Jeruzalem en Juda, totdat
Hij hen van Zijn aangezicht weggeworpen
had; en Zedekía rebelleerde tegen den koning van Babel.
4 En het geschiedde in het [a] negende jaar
zijner regeering, in de tiende maand, op den
tienden der maand, *dat* Nebukadrézar, de
koning van Babel, kwam tegen Jeruzalem,
hij en zijn gansche heir, en zij legerden
zich tegen haar, en zij bouwden tegen haar
sterkten rondom. [a] 2 Kon. 25:1. Jer. 39:1.
5 Alzoo kwam de stad in belegering, tot
in het elfde jaar van den koning Zedekía.
6 In de vierde maand, op den negenden der
maand, als de honger in de stad sterk werd,
en het volk des lands geen brood had;
7 Toen werd de stad doorgebroken, en al
de krijgslieden vloden, en trokken uit des
nachts uit de stad, door den weg der poort
tusschen de twee muren, die aan des Konings hof waren (de Chaldeeën nu waren
tegen de stad rondom), en zij togen *door*
den weg des vlakken velds.
8 Doch het heir der Chaldeeën jaagde den
Koning na, en zij achterhaalden Zedekía
in de vlakke velden van Jericho; en al
zijn heir werd van bij hem verstrooid.
9 Zij dan grepen den Koning, en voerden
hem opwaarts tot den koning van Babel
naar Ribla, in het land van Hamath; die
sprak oordeelen tegen hem.
10 En de koning van Babel slachtte de
zonen van Zedekía voor zijne oogen; en hij
slachtte ook al de vorsten van Juda te Ribla.
11 En hij verblindde de oogen van Zedekía, en hij bond hem met twee koperen
ketenen; alzoo bracht hem de koning van
Babel naar Babel, en stelde hem in het
gevangenhuis, tot den dag zijns doods toe.
12 Daarna, in de vijfde maand, op den
tienden der maand (dit jaar was het negentiende jaar van den koning Nebukadrézar,
den koning van Babel), als Nebuzáradan,
de overste der trawanten, die voor het
aangezicht des konings van Babel stond, te
Jeruzalem gekomen was;
13 Zoo verbrandde hij het huis des HEEREN
en het huis des konings; mitsgaders alle
huizen van Jeruzalem en alle huizen der
grooten verbrandde hij met vuur.
14 En het gansche heir der Chaldeeën, dat
met den overste der trawanten was, brak
alle muren van Jeruzalem rondom af.
15 Van de armsten nu des volks, en het
overige des volks, die in de stad overgelaten
waren, en de afvalligen, die tot den koning
van Babel gevallen waren, en het overige der
menigte, voerde Nebuzáradan, de overste
der trawanten, gevankelijk weg.
16 Maar van de armsten des lands liet
Nebuzáradan, de overste der trawanten,
eenigen overig, tot wijngaardeniers en tot
akkerlieden.
17 Verder braken de Chaldeeën de koperen
[a] pilaren, die in het huis des HEEREN waren,
en de stellingen, en de koperen zee, die in
het huis des HEEREN was; en zij voerden
al het koper daarvan naar Babel. [a] Jer. 27:19.
18 Ook namen zij de potten en de schoffelen, en de gaffelen, en de sprengbekkens,
en de rookschalen, en al de koperen vaten,
waar men den dienst mede deed.
19 En de overste der trawanten nam weg
de schalen, en de wierookvaten, en de
sprengbekkens, en de potten, en de kandelaars, en de rookschalen, en de kroezen; wat
geheel goud, en wat geheel zilver was.
20 De twee pilaren, de eene zee, en de
twaalf koperen runderen, die in de plaats
der stellingen waren, die de koning Sálomo
voor het huis des HEEREN gemaakt had; het
koper daarvan, *te weten* van al deze vaten,
was zonder gewicht.
21 Aangaande de [a] pilaren, achttien ellen
was de hoogte eens pilaars, en een draad
van twaalf ellen omving hem; en zijne
dikte was vier vingeren, *en* hij was hol.
[a] 1 Kon. 7:15. 2 Kon. 25:17. 2 Kron. 3:15.
22 En het kapiteel daarop was koper, en
de hoogte des eenen kapiteels was vijf ellen,
en een net, en granaatappelen op het kapiteel rondom, alles koper; en dezen gelijk
had de andere pilaar, met granaatappelen.
23 En de granaatappelen waren zes en
negentig, *gezet* naar den wind; alle granaatappelen waren honderd, over het net rondom.
24 Ook nam de overste der trawanten Seraja, den hoofdpriester, en Zefánja, den tweeden priester, en de drie dorpelbewaarders.
25 En uit de stad nam hij eenen hoveling, die over de krijgslieden gesteld was,

en zeven mannen uit degenen, die des
Konings aangezicht zagen, die in de stad
gevonden worden, mitsgaders den oversten
schrijver des heirs, die het volk des lands
ten oorlog opschreef, en zestig mannen van
het volk des lands, die in het midden der
stad gevonden werden.
26 Als Nebuzáradan, de overste der tra-
wanten, deze genomen had, zoo bracht hij
hen tot den koning van Babel naar Ribla.
27 En de koning van Babel sloeg hen
en doodde hen te Ribla, in het land van
Hamath. Alzoo werd Juda uit zijn land
gevankelijk weggevoerd.
28 Dit is het volk, dat Nebukadrézar ge-
vankelijk heeft weggevoerd; in het zevende
jaar, drie duizend drie en twintig Joden;
29 In het achttiende jaar van Nebukadré-
zar, *voerde hij gevankelijk weg* acht honderd
twee en dertig zielen uit Jeruzalem;
30 In het drie en twintigste jaar van Nebu-
kadrézar voerde Nebuzáradan, de overste der
trawanten, gevankelijk weg van de Joden
zeven honderd vijf en veertig zielen. Alle
zielen zijn vier duizend en zes honderd.
31 [a] Het geschiedde daarna, in het ze-
ven en dertigste jaar der gevankelijke
wegvoering van Jójachin, den koning van
Juda, in de twaalfde maand, op den
vijf en twintigsten der maand, dat Evil-
meródach, de koning van Babel, in het
eerste jaar zijns koninkrijks, het hoofd
van Jójachin, den koning van Juda, ver-
hief, en hem uit het gevangenhuis uit-
bracht. [a] 2 Kon. 25:27, enz.
32 En hij sprak vriendelijk met hem,
en stelde zijnen stoel boven den stoel der
koningen, die bij hem te Babel waren.
33 En hij veranderde de kleederen zijner
gevangenis; en hij at geduriglijk brood voor
zijn aangezicht, al de dagen zijns levens.
34 En aangaande zijne tering, eene ge-
durige tering werd hem van den koning
van Babel gegeven, elk dagelijks bestemde
deel op zijnen dag, tot op den dag zijns
doods, al de dagen zijns levens.

DE KLAAGLIEDEREN

VAN

J E R E M Í A.

HOOFDSTUK 1.

De profeet verhaalt met zuchten de heerlijkheid en den ellendigen staat der stad Jeruzalem, vs. 1, alsmede van het Joodsche land, 3; hij bekent, dat zij zulke straffen met hunne zonden wel hadden verdiend, 8, 18; vernieuwende telken reize weder het verhaal hunner ellende, 9, 10. De profeet bidt God, dat Hij de groote ellende des volks wilde aanzien en Zich over hen ontfermen, 20; daar zij nergens elders troost konden vinden, 21.

Aleph. HOE zit die stad *zoo* eenzaam,
die vol volks was! zij is als
eene weduwe geworden; zij, die groot was
onder de Heidenen, eene vorstin onder de
landschappen, is cijnsbaar geworden.
2 *Beth.* [a] Zij weent steeds des nachts, en
hare tranen *loopen* over hare kinnebakken;
zij heeft geenen trooster onder al hare lief-
hebbers; al hare vrienden hebben trouwe-
looslijk met haar gehandeld; zij zijn haar
tot vijanden geworden. [a] Ps. 6:7.
3 *Gimel.* Juda is in gevangenis gegaan
van wege de ellende, en van wege de
veelheid der dienstbaarheid; zij woont
onder de Heidenen; zij vindt geene rust;
al hare vervolgers achterhalen ze tusschen
de engten.
4 *Daleth.* De wegen Zions treuren, omdat
niemand op het feest komt; al hare poorten
zijn woest; hare priesters zuchten; hare
jonkvrouwen zijn bedroefd, en zij zelve is
in bitterheid.
5 *He.* Hare tegenpartijders zijn ten hoofd
geworden; hare vijanden zijn gerust; omdat
haar de HEERE bedroefd heeft, van wege
de veelheid harer overtredingen; hare
kinderkens gaan henen *in* de gevangenis
voor het aangezicht des tegenpartijders.
6 *Vau.* En van de dochter Zions is al
haar sieraad weggegaan; hare vorsten zijn
als de herten, *die* geene weide vinden, en
zij gaan krachteloos henen voor het aan-
gezicht des vervolgers.
7 *Zain.* Jeruzalem is, *in* de dagen harer
ellende en harer veelvuldige ballingschap,
indachtig aan al hare gewenschte dingen,

die zij van oude dagen af gehad heeft; dewijl haar volk door de hand des tegenpartijders valt, en zij geenen helper heeft; de tegenpartijders zien haar aan; zij spotten met hare rustdagen.

8 *Cheth.* Jeruzalem heeft zwaarlijk gezondigd; daarom is zij als eene afgezonderde *vrouw* geworden; allen, die haar eerden, achten haar onwaard, dewijl zij [a] hare naaktheid gezien hebben; zij zucht ook, en zij is achterwaarts gekeerd. *a* Jes. 47:3.

9 *Teth.* Hare onreinheid is in hare zoomen; zij heeft niet gedacht aan haar [a] uiterste; daarom is zij wonderbaarlijk om laag gedaald; zij heeft geenen trooster. HEERE! zie mijne ellende aan; want de vijand maakt zich groot. *a* Deut. 32:29.

10 *Jod.* De tegenpartijder heeft zijne hand aan al hare gewenschte dingen uitgebreid; immers heeft zij aangezien, dat de Heidenen in haar heiligdom gingen, waarvan Gij geboden hadt, dat zij in Uwe gemeente niet komen zouden.

11 *Caph.* Al haar volk zucht, [a] brood zoekende; zij hebben hunne gewenschte dingen voor spijs gegeven, om de ziel te verkwikken. Zie, HEERE! en aanschouw, dat ik onwaard geworden ben. *a* Jer. 52:6.

12 *Lamed.* Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? schouwt het aan en ziet, of er eene smart zij gelijk mijne smart, die mij aangedaan is, waarmede de HEERE *mij* bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns.

13 *Mem.* Van de hoogte heeft Hij een vuur in mijne beenderen gezonden, waarover Hij geheerscht heeft; Hij heeft voor mijne voeten een net uitgebreid; Hij heeft mij achterwaarts doen keeren; Hij heeft mij woest en ziek gemaakt den ganschen dag.

14 *Nun.* Het juk mijner overtredingen is aangebonden door Zijne hand; zij zijn samengevlochten; zij zijn op mijnen hals geklommen; Hij heeft mijne kracht doen vervallen; de HEERE heeft mij in *hunne* handen gegeven; ik kan niet opstaan.

15 *Samech.* De HEERE heeft al mijne sterken in het midden van mij vertreden; Hij heeft eene bijeenkomst over mij uitgeroepen, om mijne jongelingen te verbreken; de HEERE heeft de wijnpers der jonkvrouw, der dochter van Juda, getreden.

16 *Ain.* Om dezer dingen wille ween ik; [a] mijn oog, mijn oog vliet af van water, omdat de trooster, die mijne ziel zou verkwikken, verre van mij is; mijne kinderen zijn verwoest, omdat de vijand de overhand heeft. *a* Jer. 13:17.

17 *Pe.* Zion breidt hare handen uit, daar is geen trooster voor haar; de HEERE heeft van Jakob geboden, dat die rondom hem zijn, zijne tegenpartijders zouden zijn; Jeruzalem is als eene afgezonderde *vrouw* onder hen.

18 *Tsade.* De HEERE is rechtvaardig; want ik ben Zijnen mond wederspannig geweest; hoort toch, alle gij volken! en ziet mijne smart; mijne jonkvrouwen en mijne jongelingen zijn in de gevangenis gegaan.

19 *Koph.* Ik riep tot mijne liefhebbers; *maar* [a] zij hebben mij bedrogen; mijne priesters en mijne oudsten hebben in de stad den geest gegeven, als zij spijze voor zich zochten, opdat zij hunne ziel mochten verkwikken. *a* Jer. 30:14.

20 *Resch.* Aanzie, HEERE! want mij is bange; [a] mijn ingewand is beroerd; mijn hart heeft zich omgekeerd in het binnenste van mij; want ik ben zeer wederspannig geweest; van buiten heeft *mij* het zwaard van kinderen beroofd, van binnen is als de dood. *a* Jes. 16:11. Jer. 48:36.

21 *Schin.* Zij hooren, dat ik zucht; *maar* ik heb geenen trooster; al mijne vijanden hooren mijn kwaad, *en* zij zijn vroolijk, dat Gij het gedaan hebt; *als* Gij den dag zult voortgebracht hebben, *dien* Gij uitgeroepen hebt, zoo zullen zij zijn gelijk ik ben.

22 *Thau.* Laat al hun kwaad voor Uw aangezicht komen, en doe hun, gelijk als Gij mij gedaan hebt van wege al mijne overtredingen; want mijne zuchtingen zijn vele, en mijn hart is mat.

HOOFDSTUK 2.

Bittere klacht over de verwoesting van de stad Jeruzalem en van het Joodsche volk, vs. 1; aan hetwelk hij weder de oorzaken dezer straffen indachtig maakt, 14. Bespotting hunner vijanden in hunne ellende, 15. Vermaning tot oprecht berouw en leedwezen over hunne zonden, 18; met vurige gebeden, 19; waarvan hij hun een voorschrift geeft, 20.

Aleph. HOE heeft de Heere de dochter Zions in Zijnen toorn bewolkt? Hij heeft de heerlijkheid van Israël van den hemel *op* de aarde nedergeworpen; en Hij heeft aan de voetbank Zijner voeten niet gedacht in den dag Zijns toorns.

2 *Beth.* De Heere heeft al de woningen Jakobs verslonden, en heeft ze niet verschoond; Hij heeft de vastigheden der dochter van Juda afgebroken in Zijne ver-

bolgenheid; Hij heeft gemaakt, dat zij de
aarde raken; Hij heeft het koninkrijk en
deszelfs vorsten ontheiligd.
3 *Gimel.* Hij heeft, in ontsteking des
toorns, den geheelen hoorn Israëls afge-
houwen; Hij heeft Zijne rechterhand ach-
terwaarts getrokken, toen de vijand kwam,
en Hij is tegen Jakob ontstoken als een
vlammend vuur, *dat* rondom verteert.
4 *Daleth.* Hij heeft Zijnen boog gespan-
nen als een vijand; Hij heeft zich *met* Zijne
rechterhand gesteld als een' tegenpartijder,
dat Hij doodde al de begeerlijke dingen der
oogen; Hij heeft Zijne grimmigheid in de
tent der dochter Zions uitgestort als een vuur.
5 *He.* De Heere is geworden als een vij-
and; Hij heeft Israël verslonden; Hij heeft
al hare paleizen verslonden; Hij heeft des-
zelfs vastigheden verdorven; en Hij heeft
bij de dochter van Juda het klagen en ker-
men vermenigvuldigd.
6 *Vau.* En Hij heeft Zijne hut met geweld
afgerukt, als eenen hof; Hij heeft Zijne
vergaderplaats verdorven; de HEERE heeft
in Zion doen vergeten den hoogtijd en den
sabbat, en Hij heeft in de gramschap Zijns
toorns den koning en den priester smadelijk
verworpen.
7 *Zain.* De Heere heeft Zijn altaar ver-
stooten; Hij heeft Zijn heiligdom te niet
gedaan; Hij heeft de muren harer paleizen
in des vijands hand overgegeven; zij heb-
ben in het huis des HEEREN eene stem
verheven als op den dag eens gezetten
hoogtijds.
8 *Cheth.* De HEERE heeft gedacht te
verderven den muur der dochter Zions;
Hij heeft het richtsnoer *daarover* getogen;
Hij heeft Zijne hand niet afgewend, dat
Hij ze niet verslonde; en Hij heeft den
voormuur en den muur te zamen treurig
gemaakt; zij zijn verzwakt.
9 *Teth.* Hare poorten zijn in de aarde
verzonken; Hij heeft hare grendelen ver-
dorven en gebroken; haar koning en hare
vorsten zijn onder de Heidenen; er is geene
wet; hare profeten vinden ook geen ge-
zicht van den HEERE.
10 *Jod.* De oudsten der dochter Zions
zitten op de aarde; zij zwijgen stil; zij
werpen stof op hun hoofd; zij hebben zak-
ken aangegord; de jonge dochters van Je-
ruzalem laten haar hoofd ter aarde hangen.
11 *Caph.* Mijne oogen zijn verteerd door
tranen; mijn ingewand wordt beroerd;
mijne lever is ter aarde uitgeschud, van
wege de breuk der dochter mijns volks;
omdat het kind en de zuigeling op de
straten der stad in onmacht zinken;
12 *Lamed.* *Als* zij tot hunne moeders
zeggen: Waar is koren en wijn? als zij
op de straten der stad in onmacht zinken,
als de verslagenen; als zich hunne ziel
uitschudt in den schoot hunner moeders.
13 *Mem.* Wat getuigen zal ik u bren-
gen? wat zal ik bij u vergelijken, gij, dochter
Jeruzalems? wat zal ik bij u vergelijken,
dat ik u trooste, gij jonkvrouw, dochter
Zions? want uwe breuk is *zoo* groot als
de zee, wie kan u heelen?
14 *Nun.* Uwe profeten hebben u ijdelheid
en ongerijmdheid gezien, en zij hebben *u*
uwe ongerechtigheid niet geopenbaard, om
uwe gevangenis af te wenden; maar zij heb-
ben u gezien ijdele lasten en uitstootingen.
15 *Samech.* Allen, die over weg gaan,
klappen met de handen over u; zij fluiten en
schudden hun hoofd over de dochter Jeru-
zalems, *zeggende:* Is dit die stad, waar men
van zeide, dat zij volkomen van schoonheid
was, eene vreugde der gansche aarde?
16 *Pe.* Al uwe vijanden sperren hunnen
mond open over u; zij fluiten en knersen
met de tanden; zij zeggen: Wij hebben
haar verslonden; dit is immers de dag,
dien wij verwacht hebben; wij hebben *hem*
gevonden; wij hebben *hem* gezien.
17 *Ain.* De HEERE heeft gedaan wat Hij
gedacht had; Hij heeft Zijn woord vervuld,
dat Hij bevolen had van oude dagen; Hij
heeft afgebroken en niet gespaard; en Hij
heeft den vijand over u verblijd; Hij heeft
den hoorn uwer tegenpartijders verhoogd.
18 *Tsade.* Hun hart schreeuwde tot den
Heere: O [a] gij, muur der dochter Zions!
laat dag en nacht tranen afvlieten als eene
beek; geef uzelve geene rust; uw oogappel
houde niet op!

[a] Jer. 14:17. Klgld. 1:16.

19 *Koph.* Maak u op, maak geschrei des
nachts in het begin der nachtwaken; stort
uw hart voor het aangezicht des Heeren
als water; hef uwe handen tot Hem op
voor de ziel uwer kinderkens, die in on-
macht gevallen zijn van honger, vooraan
op alle straten.
20 *Resch.* Zie, HEERE! aanschouw toch,
aan wien Gij alzoo gedaan hebt; [a] zullen dan
de vrouwen hare vrucht eten, de kinder-

kens, die men op de handen draagt? Zullen dan de profeet en de priester in het heiligdom des Heeren gedood worden? a Klgld. 4:10.

21 *Schin.* De jongen en de ouden liggen op de aarde *op* de straten; mijne jonkvrouwen en mijne jongelingen zijn door het zwaard gevallen; Gij hebt ze in den dag Uws toorns gedood; Gij hebt ze geslacht *en* niet verschoond.

22 *Thau.* Gij hebt mijne verschrikkingen van rondom geroepen, als *tot* eenen dag eens gezetten hoogtijds; en er is niemand aan den dag des toorns des Heeren ontkomen of overgebleven; die ik op de handen gedragen en opgetogen heb, die heeft mijn vijand omgebracht.

HOOFDSTUK 3.

De profeet vaart voort in het beklagen van den ellendigen staat des Joodschen volks, vs. 1; en den spot der vijanden, 14. Daarna troost hij zich met de overlegging van Gods barmhartigheid, gerechtigheid en voorzienigheid, 21. Hij verwekt zichzelven en alle menschen tot boete, geduld en het gebed tot den Heere, 40; met herhaling hunner ellenden, 43; en troost van de genadige verhooring Gods, 55; vertrouwende, dat God wrake zou doen over hunne vijanden, 64.

Aleph. IK ben de man, *die* ellende gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid.

2 *Aleph.* Hij heeft mij geleid en gevoerd *in* de duisternis, en niet *in* het licht.

3 *Aleph.* Hij heeft Zich immers tegen mij gewend; Hij heeft Zijne hand den ganschen dag veranderd.

4 *Beth.* Hij heeft mijn vleesch en mijne huid oud gemaakt; Hij heeft mijne beenderen gebroken.

5 *Beth.* Hij heeft tegen mij gebouwd, en Hij heeft *mij met* galle en moeite omringd.

6 *Beth.* Hij heeft mij gezet in duistere plaatsen, als degenen, die over lang dood zijn.

7 *Gimel.* Hij heeft mij toegemuurd, dat ik er niet uit gaan kan; Hij heeft mijne koperen boeien verzwaard.

8 *Gimel.* Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de *ooren voor* mijn gebed.

9 *Gimel.* Hij heeft mijne wegen toegemuurd met uitgehouwene steenen; Hij heeft mijne paden verkeerd.

10 *Daleth.* Hij is mij een loerende beer, een leeuw in verborgene plaatsen.

11 *Daleth.* Hij heeft mijne wegen afgewend, en Hij heeft mij in stukken gebroken; Hij heeft mij woest gemaakt.

12 *Daleth.* Hij heeft Zijnen boog gespannen, en Hij heeft mij den pijl als ten doel gesteld.

13 *He.* Hij heeft Zijne pijlen in mijne nieren doen ingaan.

14 *He.* Ik ben al mijn volk tot belaching geworden, hun snarenspel den ganschen dag.

15 *He.* Hij heeft mij met bitterheden verzadigd; Hij heeft mij met alsem dronken gemaakt.

16 *Vau.* Hij heeft mijne tanden met zandsteentjes verbrijzeld; Hij heeft mij in de asch nedergedrukt.

17 *Vau.* En Gij hebt mijne ziel verre van den vrede verstooten; ik heb het goede vergeten.

18 *Vau.* Toen zeide ik; Mijne sterkte is vergaan, en mijne hoop van den Heere.

19 *Zain.* Gedenk aan mijne ellende en aan mijne ballingschap, aan den alsem en galle.

20 *Zain.* Mijne ziel gedenkt er wel terdeeg aan, en zij bukt zich neder in mij.

21 *Zain.* Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen:

22 *Cheth.* Het zijn [a] de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield zijn, dat Zijne barmhartigheden geen einde hebben;

a Jes. 1:9. Hab. 3:13.

23 *Cheth.* Zij [a] zijn allen morgen nieuw; Uwe trouw is groot. a Ps. 30:6.

24 *Cheth.* De Heere is mijn Deel, zegt mijne ziel; [a] daarom zal ik op Hem hopen.

a Hab. 2:3.

25 *Teth.* De Heere is goed dengenen, die Hem verwachten, der ziele, die Hem zoekt.

26 *Teth.* Het is goed, dat men hope, en stille zij op het heil des Heeren.

27 *Teth.* Het is goed voor eenen man, dat hij het juk in zijne jeugd draagt.

28 *Jod.* Hij zitte eenzaam, en zwijge stil, omdat Hij het hem opgelegd heeft.

29 *Jod.* Hij steke zijnen mond in het stof, *zeggende:* [a] Misschien is er verwachting.

a Hand. 8:22.

30 *Jod.* Hij geve zijne wang dien, die hem slaat; hij worde zat van smaad.

31 *Caph.* Want de Heere zal niet verstooten in eeuwigheid;

32 *Caph.* Maar als Hij bedroefd heeft, zoo zal Hij Zich ontfermen, naar de grootheid Zijner goedertierenheden.

33 *Caph.* Want Hij plaagt of bedroeft des menschen kinderen niet van harte.

34 *Lamed.* Dat men al de gevangenen der aarde onder Zijne voeten verbrijzelt;

35 *Lamed.* Dat men het recht eens mans

buigt voor het aangezicht des Allerhoogsten;
36 *Lamed.* Dat men eenen mensch verongelijkt in zijne twistzaak; zou het de Heere niet zien?
37 *Mem.* [a] Wie zegt wat, hetwelk geschiedt, *zoo het* de Heere niet beveelt?

a Ps. 33:9.

38 *Mem.* [a] Gaat niet uit den mond des Allerhoogsten het kwade en het goede?

a Jes. 45:7. Amos 3:6.

39 *Mem.* Wat klaagt *dan* een levend mensch? Een ieder *klage* van wege zijne zonden.
40 *Nun.* Laat ons onze wegen onderzoeken en doorzoeken, en laat ons wederkeeren tot den HEERE.
41 *Nun.* Laat ons onze harten opheffen, mitsgaders de handen, tot God in den hemel, *zeggende:*
42 *Nun.* Wij hebben overtreden, en wij zijn wederspannig geweest; *daarom* hebt Gij niet gespaard.
43 *Samech.* Gij hebt *ons* met toorn bedekt, en Gij hebt ons vervolgd; Gij hebt *ons* gedood; Gij hebt niet verschoond.
44 *Samech.* Gij hebt U met eene wolk bedekt, zoodat er geen gebed doorkwam.
45 *Samech.* Gij hebt ons *tot* een uitvaagsel en wegwerpsel gesteld, in het midden der volken.
46 *Pe.* Al onze vijanden hebben hunnen mond tegen ons opgesperd.
47 *Pe.* De vreeze en de kuil zijn over ons gekomen, de verwoesting en de verbreking.
48 *Pe. Met* waterbeken loopt mijn oog neder, van wege de breuk der dochter mijns volks.
49 *Ain.* Mijn oog vliet, en kan niet ophouden, omdat er geene rust is;
50 *Ain.* Totdat *het* de HEERE van den hemel aanschouwe, en *het* zie.
51 *Ain.* Mijn oog doet mijne ziele *moeite* aan, van wege al de dochteren mijner stad.
52 *Tsade.* Die mijne vijanden zijn zonder oorzaak, hebben mij als een vogeltje dapperlijk gejaagd.
53 *Tsade.* Zij hebben mijn leven in eenen kuil uitgeroeid, en zij hebben eenen steen op mij geworpen.
54 *Tsade.* De wateren zwommen over mijn hoofd; ik zeide: Ik ben afgesneden!
55 *Koph.* HEERE! ik heb Uwen Naam aangeroepen uit den ondersten kuil.
56 *Koph.* Gij hebt mijne stem gehoord; verberg Uw oor niet voor mijn zuchten, voor mijn roepen.
57 *Koph.* Gij hebt U genaderd ten dage, als ik U aanroep; Gij hebt gezegd: Vrees niet!
58 *Resch.* Heere! Gij hebt de twistzaken mijner ziel getwist; Gij hebt mijn leven verlost.
59 *Resch.* HEERE! Gij hebt gezien de verkeerdheid, die men mij aangedaan heeft; oordeel mijne rechtzaak.
60 *Resch.* Gij hebt al hunne wraak gezien, al hunne gedachten tegen mij.
61 *Schin.* HEERE! Gij hebt hun smaden gehoord, *en* al hunne gedachten tegen mij;
62 *Schin.* De lippen dergenen, die tegen mij opstaan, en hun dichten tegen mij den ganschen dag.
63 *Schin.* Aanschouw hun zitten en opstaan; ik ben hun snarenspel.
64 *Thau.* HEERE! geef hun weder die vergelding, naar het werk hunner handen.
65 *Thau.* Geef hun een deksel des harten; Uw vloek zij over hen!
66 *Thau.* Vervolg ze met toorn, en verdelg ze van onder den hemel des HEEREN.

HOOFDSTUK 4.

Verdere klacht over den erbarmelijken staat van het Joodsche volk, vs. 1; met belijdenis hunner zonden, als oorzaak daarvan, 6. Ellenden, den aanzienlijksten overkomen, 7. De vrouwen hebben hare kinderen gedood en gekookt, 10. De zonde der valsche profeten en priesters, 13. Vergeefsche hoop van het volk, 17; hunnen koning gevangen, 20. Voorzegging der wrake Gods over Edom, 21; en vertroosting van Gods volk, 22.

Aleph. HOE is het goud *zoo* verdonkerd, het goede fijne goud *zoo* veranderd! *Hoe* zijn de steenen des heiligdoms vooraan op alle straten verworpen!
2 *Beth.* De kostelijke kinderen Zions, tegen fijn goud geschat, hoe zijn zij *nu* gelijk gerekend aan de aarden flesschen, het werk van de handen eens pottenbakkers!
3 *Gimel.* Zelfs laten de zeekalveren de borsten neder; zij zoogen hunne welpen; *maar* de dochter mijns volks is als eene wreede geworden, gelijk de struisen in de woestijn.
4 *Daleth.* De tong van het zoogkind kleeft aan zijn gehemelte van dorst; de kinderkens eischen brood; er is niemand, die *het* hun mededeelt.
5 *He.* Die lekkernijen aten, versmachten *nu* op de straten; die in karmozijn opgetrokken zijn, omhelzen den drek.
6 *Vau.* En de ongerechtigheid der dochter mijns volks is grooter dan de zonden van Sodom, die als in een oogenblik omgekeerd

werd, en geene handen hadden arbeid over
haar.
7 *Zain.* Hare bijzondersten waren reiner
dan de sneeuw; zij waren witter dan melk;
zij waren rooder van lichaam dan robijnen,
gladder dan een saffier.
8 *Cheth. Maar nu* is hunne gedaante
verduisterd van zwartigheid; men kent
hen niet op de straten; hunne huid kleeft
aan hunne beenderen; zij is verdord; zij
is geworden als een hout.
9 *Teth.* De verslagenen van het zwaard
zijn gelukkiger dan de verslagenen van den
honger; want die vlieten daarhenen, *als*
doorstoken zijnde, omdat er geene vruchten
der velden zijn.
10 *Jod.* De handen der barmhartige
vrouwen hebben hare kinderen gekookt;
zij zijn haar tot spijze geworden in de
verbreking der dochter mijns volks.
11 *Caph.* De HEERE heeft Zijne grimmig-
heid volbracht; Hij heeft de hittigheid
Zijns toorns uitgestort; en Hij heeft te
Zion een vuur aangestoken, hetwelk hare
fondamenten verteerd heeft.
12 *Lamed.* De koningen der aarde zou-
den het niet geloofd hebben, noch al de
inwoners der wereld, dat de tegenpartijder
en vijand tot de poorten van Jeruzalem
zou ingaan.
13 *Mem.* Het is van wege de zonden harer
profeten, *en* de misdaden harer priesteren,
die in het midden van haar het bloed der
rechtvaardigen vergoten hebben.
14 *Nun.* Zij zworven *als* blinden op de
straten; zij waren met bloed besmet, zoodat
men niet kon zien, *of* men raakte hunne
kleederen aan.
15 *Samech.* Zij riepen tot hen: Wijkt,
hier is een onreine; wijkt, wijkt, roert
niet aan! Zekerlijk, zij zijn weggevlogen, ja,
weggezworven; zij zeiden onder de Hei-
denen: Zij zullen er niet langer wonen.
16 *Pe.* Des HEEREN aangezicht heeft ze
verdeeld; Hij zal ze voortaan niet meer
aanzien; zij hebben het aangezicht der
priesteren niet geëerd; zij hebben den ouden
geene genade bewezen.
17 *Ain.* Nog bezweken ons onze oogen,
ziende naar onze ijdele hulp; [a] wij gaapten
met ons gapen op een volk, *dat* niet kon
verlossen. [a] Ezec. 29:16.
18 *Tsade.* Zij hebben onze gangen na-
gespeurd, dat wij op onze straten niet
gaan konden; ons einde is genaderd; onze
dagen zijn vervuld; ja, ons einde is gekomen.
19 *Koph.* Onze vervolgers zijn sneller
geweest dan de arenden des hemels; zij
hebben ons op de bergen hittiglijk ver-
volgd, in de woestijn hebben zij ons la-
gen gelegd.
20 *Resch.* De adem onzer neuzen, de ge-
zalfde des HEEREN, is gevangen in hunne
groeven; *van* welken wij zeiden: Wij
zullen onder zijne schaduw leven onder
de Heidenen!
21 *Schin.* Wees vroolijk, en verblijd u, gij,
dochter Edoms, die in het land Uz woont!
doch de beker zal ook tot u komen; gij
zult dronken worden, en ontbloot worden.
22 *Thau.* Uwe ongerechtigheid heeft een
einde, o gij, dochter Zions! Hij zal u niet
meer gevankelijk doen wegvoeren; *maar*
uwe ongerechtigheid, o gij, dochter Edoms!
zal Hij bezoeken; Hij zal uwe zonden
ontdekken.

HOOFDSTUK 5.

Een ootmoedig gebed, in hetwelk de profeet den Heere de groote ellende van het Joodsche volk voordraagt, vs. 1; hunne zonden en overtredingen bekennende, 16; en Hem biddende om genade en verlossing, 19.

GEDENK, HEERE! wat ons geschied is;
aanschouw het, en zie onzen smaad aan.
2 Ons erfdeel is tot de vreemdelingen
gewend, onze huizen tot de uitlanders.
3 Wij zijn weezen zonder vader; onze
moeders zijn als de weduwen.
4 Ons water moeten wij voor geld drin-
ken; ons hout komt *ons* op prijs te staan.
5 Wij lijden vervolging op onze halzen;
zijn wij moede, men laat ons geene rust.
6 Wij hebben den Egyptenaar de hand
gegeven, *en* den Assyriër, om *met* brood
verzadigd te worden.
7 Onze vaders hebben gezondigd, en zijn
niet *meer*, en wij dragen hunne ongerech-
tigheden.
8 Knechten heerschen over ons; er is
niemand, die *ons* uit hunne hand rukke.
9 Wij moeten ons brood met gevaar onzes
levens halen, van wege het zwaard der
woestijn.
10 Onze huid is zwart geworden gelijk
een oven, van wege den geweldigen storm
des hongers.
11 Zij hebben de vrouwen te Zion ver-
kracht, *en* de jonge dochters in de steden
van Juda.
12 De vorsten zijn door hunlieder hand

opgehangen; de aangezichten der ouden zijn niet geëerd geweest.

13 Zij hebben de jongelingen weggenomen, *om* te malen, en de jongens struikelen onder het hout.

14 De ouden houden op van de poort, de jongelingen van hun snarenspel.

15 De vreugde onzes harten houdt op; onze rei is in treurigheid veranderd.

16 De kroon onzes hoofds is afgevallen; o wee nu onzer, dat wij *zoo* gezondigd hebben!

17 Daarom is ons hart mat; om deze dingen zijn onze oogen duister geworden.

18 Om des bergs Zions wil, die verwoest is, waar de vossen op loopen.

19 Gij, o HEERE! zit in eeuwigheid; Uw troon is van geslacht tot geslacht.

20 Waarom zoudt Gij ons steeds vergeten? *waarom* zoudt Gij ons *zoo* langen tijd verlaten?

21 HEERE! bekeer ons tot U, zoo zullen wij bekeerd zijn; vernieuw onze dagen als van ouds.

22 Want zoudt Gij ons ganschelijk verwerpen? zoudt Gij zoo zeer tegen ons verbolgen zijn?

DE PROFEET EZECHIËL.

HOOFDSTUK 1.

Wanneer en waar Ezechiël geprofeteerd heeft, vs. 1. God toont hem een wondervol gezicht van vier dieren, 4, 5; van vier raderen, 15; en van eenen troon, waarop de Heere Zich vertoont, in de gedaante van een' mensch, als regent en rechter van de geheele wereld, 26.

IN het dertigste jaar, in de vierde *maand*, op den vijfden derzelve maand, als ik in het midden der weggevoerden was bij de rivier [a] Chebar, zoo geschiedde het, *dat* de hemelen werden geopend, en ik gezichten Gods zag. *a* Ps. 137:1.

2 Op den vijfden derzelve maand (dit was het vijfde jaar van de wegvoering van den koning Jójachin),

3 Geschiedde het woord des HEEREN uitdrukkelijk tot Ezechiël, den zoon van Buzi, den priester, in het land der Chaldeeën, bij de rivier Chebar; en de hand des HEEREN was daar op hem.

4 Toen zag ik, en ziet, een stormwind kwam van het noorden af, eene groote wolk, en een vuur *daarin* vervangen; en een glans was rondom die *wolk;* en uit het midden daarvan was als de verf van Hasmal, uit het midden des vuurs.

5 En uit het midden daarvan *kwam* de gelijkenis van vier dieren; en dit was hunne gedaante: zij hadden de gelijkenis van een' mensch;

6 [a] En elk een had vier aangezichten; insgelijks had elk een van hen vier vleugelen. *a* Ezec. 10:14.

7 En hunne voeten waren rechte voeten; en hunne voetplanten waren gelijk de voetplanten van een kalf, en glinsterden gelijk de verf van glad koper.

8 En [a] menschenhanden waren onder hunne vleugelen, aan hunne vier zijden; en die vier hadden hunne aangezichten en hunne vleugelen. *a* Ezec. 10:8.

9 Hunne vleugelen waren samengevoegd, de een aan den ander; zij keerden zich niet om, als zij gingen; zij gingen elk een recht uit voor zijn aangezicht henen.

10 [a] De gelijkenis nu van hun aangezicht was het aangezicht eens menschen, en het aangezicht eens leeuws hadden zij vier aan de rechterzijde; en ter linkerzijde hadden die vier eens ossen aangezicht; ook hadden die vier eens arends aangezicht. *a* Ezec. 10:14. Openb. 4:7.

11 Ook waren hunne aangezichten en hunne vleugelen opwaarts verdeeld; elk een had er twee samengevoegd aan de andere, en twee bedekten hunne lichamen.

12 En zij gingen elk een recht uit voor zijn aangezicht henen; waarhenen de Geest was om te gaan, gingen zij; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

13 Aangaande de gelijkenis der dieren, hunne gedaante was als brandende kolen des vuurs, als de gedaante der fakkelen; datzelve *vuur* ging steeds tusschen die dieren; en het vuur had eenen glans, en uit het vuur kwam een bliksem voort.

14 De dieren nu liepen en keerden weder als de gedaante van een weerlicht.

15 Als ik die dieren zag, ziet, zoo was er een rad op de aarde bij die dieren, naar vier aangezichten van hetzelve.

16 [a] De gedaante der raderen en derzelver

maaksel was als de verf van een' turkoois; en die vier hadden eenerlei gelijkenis; daartoe was hunne gedaante, en [a]hun maaksel, als of het ware een rad in het midden van een rad. [a] Ezec. 10:9, 10.

17 Als zij gingen, zij gingen op hunne vier zijden; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

18 En hunne velgen, die waren zoo hoog, dat zij vreeselijk waren; en [a] hunne velgen waren vol oogen rondom aan die vier *raderen.* [a] Ezec. 10:12.

19 [a] Als nu de dieren gingen, gingen de raderen bij hen; en als de dieren van de aarde opgeheven werden, werden de raderen opgeheven. [a] Ezec. 10:16.

20 Waarhenen de Geest was om te gaan, gingen zij; waarhenen de Geest was om te gaan; en de raderen werden tegenover hen opgeheven; want de Geest der dieren was in de raderen.

21 Als die gingen, gingen *deze;* en als die stonden, stonden zij; en als die van de aarde opgeheven werden, werden de raderen tegenover hen opgeheven; want de Geest der dieren was in de raderen.

22 En over de hoofden der dieren was de gelijkenis eens uitspansels, gelijk de verf van het vreeselijke kristal, van boven af over hunne hoofden uitgespreid.

23 En onder dat uitspansel waren hunne vleugelen rechtop, de een aan den ander; ieder had er twee, die herwaarts hunne lichamen bedekten, en ieder had er twee, die ze derwaarts bedekten.

24 En als zij gingen, hoorde ik een geruisch hunner vleugelen, als het geruisch van vele wateren, als de stem des Almachtigen, *als* de stem eens geroeps, als het gedreun eens heirlegers; als zij stonden, zoo lieten zij hunne vleugelen neder.

25 En er geschiedde eene stem van boven het uitspansel, hetwelk boven hunne hoofden was, als zij stonden, *en* hunne vleugelen nedergelaten hadden.

26 En boven het uitspansel, hetwelk was boven hunne hoofden, was de gelijkenis eens troons, als de gedaante van eenen saffiersteen; en op de gelijkenis des troons was de gelijkenis als de gedaante eens menschen, daarboven op zijnde.

27 En ik zag als de verf van Hasmal, als de gedaante van vuur rondom daarbinnen, van de gedaante Zijner lenden en opwaarts; en van de gedaante Zijner lenden en nederwaarts, zag ik als de gedaante van vuur, en glans aan Hem rondom.

28 Gelijk de gedaante van den boog, die in de wolk is ten dage des plasregens, alzoo was de gedaante van den glans rondom; dit was de gedaante van de gelijkenis der heerlijkheid des HEEREN; en [a] als ik het zag, viel ik op mijn aangezicht; en ik hoorde eene stem van Eenen, Die sprak. [a] Dan. 10:9.

HOOFDSTUK 2.

De profeet, verschrikt zijnde door het voorgaande gezicht, wordt door God opgericht, vs. 1; en tot het profetisch ambt onder de kinderen Israëls beroepen, met onderrichting en versterking tegen hunne hardnekkigheid, 3. Gezicht van eene rol, die van binnen en buiten was beschreven, 9.

EN Hij zeide tot mij: Menschenkind! sta op uwe voeten, en Ik zal met u spreken.

2 [a] Zoo kwam in mij, als Hij tot mij sprak, de Geest, Die mij stelde op mijne voeten; en Ik hoorde Dien, Die tot mij sprak. [a] Ezec. 3:24. Dan. 10:10.

3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! Ik zend u tot de kinderen Israëls, tot de rebelleerende volken, die tegen Mij gerebelleerd hebben; [a] zij en hunne vaderen hebben overtreden tegen Mij tot op dezen zelven huidigen dag. [a] Jer. 3:25.

4 En deze kinderen zijn hard van aangezicht, en stijf van hart; Ik zend u tot hen, en gij zult tot hen zeggen: Zoo zegt de Heere HEERE!

5 En zij, hetzij dat zij het hooren zullen, of hetzij dat zij het laten zullen (want zij zijn een wederspannig huis), [a] zoo zullen zij weten, dat een profeet in het midden van hen geweest is. [a] Ezec. 33:33.

6 En gij, menschenkind! [a] vrees niet voor hen, en vrees niet voor hunne woorden, hoewel wederwilligen en doornen bij u zijn, en gij bij schorpioenen woont; vrees voor hunne woorden niet, [b] en ontzet u niet voor hun aangezicht; want zij zijn een wederspannig huis. [a] Jer. 1:8, 17. Luk. 12:4. [b] Ezec. 3:9. 1 Petr. 3:14.

7 Maar gij zult Mijne woorden tot hen spreken, hetzij dat zij hooren zullen, of hetzij dat zij het laten zullen; want zij zijn wederspannig.

8 Doch gij, menschenkind! hoor hetgeen Ik tot u spreek; wees gij niet wederspannig, gelijk dat wederspannig huis; open uwen mond, [a] en eet wat Ik u geef. [a] Openb. 10:9.

9 Toen zag ik, en ziet, er was eene hand tot mij uitgestoken; en ziet, daarin was de rol eens boeks.

10 En Hij spreidde die voor mijn aangezicht uit; en zij was beschreven voor en achter; en daarin waren geschreven klaagliederen, en zuchting en wee.

HOOFDSTUK 3.

De profeet eet die rol op, naar het bevel van God, vs. 1; Die hem wederom gelast, onderwijst en sterkt tegen de hardnekkigheid van het volk, 4. Hij toont hem weder Zijne heerlijkheid, en onderricht hem aangaande het ambt van eenen getrouwen profeet, en de nuttigheid daarvan, 12. De heerlijkheid des Heeren wordt hem weder vertoond, 22. God sluit en opent des profeten mond, 25.

DAARNA zeide Hij tot mij: Menschenkind! [a] eet wat gij vinden zult; eet deze rol, en ga, spreek tot het huis Israëls.

[a] Jer. 15:16. Ezec. 2:8. Openb. 10:9.

2 Toen opende ik mijnen mond, en Hij gaf mij die rol te eten.

3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! geef uwen buik te eten, en vul uw ingewand met deze rol, die Ik u geef. Toen at ik, [a] en het was in mijnen mond als honig, van wege de zoetigheid.

[a] Ps. 19:11. 119:103. Openb. 10:10.

4 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! [a] ga henen, kom tot het huis Israëls, en spreek tot hen met Mijne woorden. [a] Jer. 1:17.

5 Want gij zijt niet gezonden tot een volk, diep van spraak en zwaar van tong, *maar* tot het huis Israëls;

6 Niet tot vele volken, diep van spraak en zwaar van tong, welker woorden gij niet kunt verstaan; zouden zij niet, zoo Ik u tot hen gezonden had, naar u gehoord hebben?

7 Maar het huis Israëls wil naar u niet hooren, omdat zij naar Mij niet willen hooren; want het gansche huis Israëls is stijf van voorhoofd, en hard van hart zijn zij.

8 [a] Ziet, Ik heb uw aangezicht stijf gemaakt tegen hunne aangezichten, en uw voorhoofd stijf tegen hun voorhoofd.

[a] Jer. 1:18. Micha 3:8.

9 Uw voorhoofd heb Ik gemaakt als een' diamant, harder dan [a] eene rots; [b] vrees hen niet, en ontzet u niet voor hunne aangezichten, omdat zij een wederspannig huis zijn.

[a] Jer. 5:3. [b] Jer. 1:8, 17. Ezec. 2:6. 1 Petr. 3:14.

10 Verder zeide Hij tot mij: Menschenkind! vat al Mijne woorden, die Ik tot u spreken zal, in uw hart, en hoor ze met uwe ooren.

11 En ga henen, kom tot de weggevoerden, tot de kinderen uws volks, en spreek tot hen, en zeg tot hen: Zoo zegt de Heere HEERE! [a] hetzij dat zij hooren zullen, of hetzij dat zij het laten zullen. [a] Ezec. 2:5, 7.

12 [a] Toen nam de Geest mij op, en ik hoorde achter mij eene stem van groote ruisching, *zeggende:* Geloofd zij de heerlijkheid des HEEREN uit Zijne plaats! [a] Ezec. 8:3.

13 En *ik hoorde* het geluid van der dieren vleugelen, die de een den ander raakten, en het geluid der raderen tegenover hen; en het geluid eener groote ruisching.

14 Toen hief de Geest mij op, en nam mij weg, en ik ging henen, bitterlijk bedroefd door de hitte mijns geestes; maar de hand des HEEREN was sterk op mij.

15 En ik kwam tot de weggevoerden te Tel-Abîb, die aan de rivier Chebar woonden, en ik bleef daar zij woonden; ja, ik bleef daar verbaasd in het midden van hen [a] zeven dagen. [a] Job 2:13.

16 Het gebeurde nu ten einde van zeven dagen, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

17 [a] Menschenkind! Ik heb u tot eenen wachter gesteld over het huis Israëls; zoo zult gij het woord uit Mijnen mond hooren, en hen van Mijnentwege waarschuwen.

[a] Jes. 62:6. Ezec. 33:7. 1 Tim. 3:1.

18 [a] Als Ik tot den goddelooze zeg: Gij zult den dood sterven, en gij waarschuwt hem niet, en spreekt niet, om den goddelooze van zijnen goddeloozen weg te waarschuwen, opdat gij hem in het leven behoudt; die goddelooze zal in zijne ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal Ik van uwe hand eischen. [a] Ezec. 33:8.

19 Doch als gij den goddelooze waarschuwt, en hij zich van zijne goddeloosheid en van zijnen goddeloozen weg niet bekeert, hij zal in zijne ongerechtigheid sterven; maar gij hebt uwe ziel bevrijd.

20 [a] Als ook een rechtvaardige zich van zijne gerechtigheid afkeert, en onrecht doet, en Ik eenen aanstoot voor zijn aangezicht leg, hij zal sterven; omdat gij hem niet gewaarschuwd hebt, zal hij in zijne zonde sterven, en zijne gerechtigheden, die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden; maar zijn bloed zal Ik van uwe hand eischen. [a] Ezec. 18:24. 33:12, 13.

21 Doch als gij den rechtvaardige waarschuwt, opdat de rechtvaardige niet zondige, en hij niet zondigt; hij zal zekerlijk leven, omdat hij gewaarschuwd is; en gij hebt uwe ziel bevrijd.

22 En de hand des HEEREN was daar op mij, en Hij zeide tot mij: Maak u

op, ga uit in de vallei, en Ik zal daar
met u spreken.
23 En ik maakte mij op, en ging uit in de
vallei; en ziet, de heerlijkheid des HEEREN
stond aldaar, [a]gelijk de heerlijkheid, die
ik gezien had bij de rivier Chebar; en ik
viel op mijn aangezicht. *a Ezec. 1:3.*
24 [a]Toen kwam de Geest in mij, en
stelde mij op mijne voeten; en Hij sprak
met mij, en Hij zeide tot mij: Ga, besluit
u binnen in uw huis. *a Ezec. 2:2.*
25 Want u aangaande, menschenkind!
ziet, zij zouden dikke touwen aan u leg-
gen, en zij zouden u daarmede binden; daar-
om zult gij niet uitgaan in het midden
van hen.
26 En Ik zal uwe tong aan uw gehe-
melte doen kleven, dat gij stom worden
zult, en zult hun niet zijn tot eenen be-
straffenden man; [a]want zij zijn een weder-
spannig huis. *a Ezec. 2:5.*
27 Maar als Ik met u spreken zal, zal
Ik uwen mond opendoen, en gij zult tot
hen zeggen: Zoo zegt de Heere HEERE!
[a]Wie hoort, die hoore, en wie het laat,
die late het; want zij zijn een wederspannig
huis. *a Ezec. 2:5, 7.*

HOOFDSTUK 4.

De profeet wordt van God bevolen, de toekomstige belegering van Jeruzalem op eene plaat van tichelsteenen af te beelden, vs. 1; alsmede den tijd der verdraagzaamheid Gods over den afval van Israël en Juda, 4; en de groote hongersnood, die er gedurende de belegering in Jeruzalem zou zijn, 9.

EN gij, menschenkind! neem u eenen
tichelsteen, en leg dien voor uw aan-
gezicht, en bewerp daarop de stad Jeru-
zalem.
2 En maak eene belegering tegen haar,
en bouw tegen haar [a]sterkten, en werp
tegen haar eenen wal op, en stel legers
tegen haar, en zet tegen haar stormram-
men rondom. *a 2 Kon. 25:1.*
3 Verder, neem gij u eene ijzeren pan, en
stel ze tot eenen ijzeren muur tusschen u
en tusschen die stad; en richt uw aangezicht
tegen haar, dat zij in belegering kome,
en gij zult ze belegeren. Dit zij den huize
Israëls een teeken.
4 Lig gij ook neder op uwe linkerzijde,
en leg daarop de ongerechtigheid van het
huis Israëls; *naar* het getal der dagen,
dat gij daarop zult liggen, zult gij hunne
ongerechtigheid dragen.
5 Want Ik heb u gegeven de jaren hunner
ongerechtigheid, naar het getal der dagen,
drie honderd en negentig dagen, dat [a]gij
de ongerechtigheid van het huis Israëls
dragen zult. *a Num. 14:34.*
6 Als gij nu deze voleinden zult, lig ten
andere male neder op uwe rechterzijde, en
gij zult de ongerechtigheid van het huis
van Juda dragen veertig dagen; Ik heb
u gegeven elken dag voor elk jaar.
7 Daarom zult gij uw aangezicht richten
tegen de belegering van Jeruzalem, en uw
arm zal ontbloot zijn; en gij zult tegen
haar profeteeren.
8 En ziet, Ik zal dikke touwen aan u leg-
gen, dat gij u niet omkeert van uwe *eene*
zijde tot uwe *andere* zijde, totdat gij de
dagen uwer belegering voleind hebt.
9 En neem gij voor u tarwe, en gerst,
en boonen, en linzen, en heerse, en spelt;
en doe die in een vat, en maak die u tot
brood; *naar* het getal der dagen, die gij
op uwe zijde nederliggen zult, drie hon-
derd en negentig dagen, zult gij dat
eten.
10 Uwe spijze nu, die gij eten zult, zal
in gewicht zijn twintig sikkelen daags;
van tijd tot tijd zult gij die eten.
11 Gij zult ook water naar *zekere* maat
drinken, het zesde deel van een hin; van
tijd tot tijd zult gij het drinken.
12 En gij zult eenen gerstekoek eten,
en dien zult gij met drek van des men-
schen afgang bakken voor hunne oogen.
13 En de HEERE zeide: Alzoo zullen
de kinderen Israëls hun brood [a]onrein
eten onder de Heidenen, waarhenen Ik hen
verdrijven zal. *a Hos. 9:3.*
14 Toen zeide ik: Ach, Heere HEERE!
zie, mijne ziel is niet verontreinigd geweest;
want ik heb, van mijne jeugd af tot nu toe,
geen dood aas, noch dat verscheurd is,
gegeten, en geen verfoeielijk vleesch is in
mijne mond gekomen.
15 En Hij zeide tot mij: Zie, Ik heb u
rundermist gegeven voor menschendrek;
zoo zult gij uw brood daarmede bereiden.
16 Daarna zeide Hij tot mij: Gij, men-
schenkind! zie, Ik [a]breek den staf des
broods in Jeruzalem, en zij zullen het
brood met gewicht en met kommer eten, en
het water met *zekere* maat en met verbaasd-
heid drinken; *a Lev. 26:26. Jes. 3:1. Ezec. 5:16. 14:13.*
17 Opdat zij des broods en des waters
gebrek hebben, en de een met den ander
verbaasd worden, en in hunne ongerech-
tigheid uitteren.

HOOFDSTUK 5.

De profeet wordt van God bevolen zijn hoofd en baard te scheren, het afgeschorene in vieren te deelen, en met de vier deelen verschillend te handelen, vs. 1; afbeeldende de verscheidenheid en schrikkelijkheid der plagen, die het Joodsche volk zouden treffen om hunne zonden, welke hier verhaald worden, 5.

EN gij, menschenkind! neem u een scherp
mes; een scheermes der barbieren zult
gij u nemen, hetwelk gij zult laten gaan
over uw hoofd en over uwen baard; daarna
zult gij u eene weegschaal nemen, en die
haren deelen.
2 Een derde deel zult gij in het midden
der stad met vuur verbranden, nadat de
dagen der belegering vervuld worden; dan
zult gij een derde deel nemen, slaande met
een zwaard rondom hetzelve, en een derde
deel zult gij in den wind strooien; want
Ik zal het zwaard achter hen uittrekken.
3 Gij zult ook weinige in getal daarvan
nemen, en in uwe slippen binden.
4 En nog zult gij van die nemen, en die
werpen in het midden des vuurs, en zult
ze verbranden met vuur; daaruit zal voortkomen
een vuur tegen het geheele huis
van Israël.
5 Alzoo zegt de Heere HEERE: Dit is Jeruzalem,
welke Ik in het midden der Heidenen
gezet heb, en landen rondom haar henen.
6 Doch zij heeft Mijne rechten veranderd
in goddeloosheid meer dan de Heidenen,
en Mijne inzettingen meer dan de
landen, die rondom haar zijn; want zij hebben
Mijne rechten verworpen, en in Mijne
inzettingen hebben zij niet gewandeld.
7 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
[a] Dewijl gijlieden dies meer gemaakt hebt
dan de Heidenen, die rondom u zijn, in
Mijne inzettingen niet gewandeld hebt, en
Mijne rechten niet gedaan hebt, zelfs naar
de rechten der Heidenen, die rondom u
zijn, niet gedaan hebt; [a] Lev. 18:24, 28.
8 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
Ziet, Ik *wil* aan u, ja Ik! want Ik zal
gerichten in het midden van u oefenen,
voor de oogen van die Heidenen.
9 En Ik zal onder u doen hetgeen Ik
niet gedaan heb, en desgelijks Ik voortaan
niet doen zal, om al uwer gruwelen wil.
10 Daarom zullen de vaders de [a] kinderen
eten in het midden van u, en de kinderen
zullen hunne vaderen eten; en Ik zal gerichten
onder u oefenen, en zal al uw overblijfsel
in [b] alle winden verstrooien. [a] Lev. 26:29.
Deut. 28:53. 2 Kon. 6:29. Klgld. 4:10. [b] Jer. 49:32, 36.
11 Daarom *zoo waarachtig als* Ik leef,
spreekt de Heere HEERE (omdat gij Mijn
heiligdom verontreingd hebt met al uwe
verfoeiselen, en met al uwe gruwelen), zoo
Ik ook niet daarom *u* verminderen, en
[a] Mijn oog *u* niet verschoonen zal, en Ik
ook niet zal sparen! [a] Ezec. 7:4.
12 [a] Een derde deel van u zal van de
pestilentie sterven, en zal door honger in
het midden van u te niet worden; en
een derde deel zal in het zwaard vallen
rondom u; en een derde deel zal Ik in
alle winden verstrooien, en Ik zal het
zwaard achter hen uittrekken. [a] Jer. 15:2.
13 Alzoo zal Mijn toorn volbracht worden,
en Ik zal Mijne grimmigheid op hen doen
rusten, en Mij troosten; en zij zullen weten,
dat Ik, de HEERE, in Mijnen ijver gesproken
heb, als Ik Mijne grimmigheid
tegen hen volbracht zal hebben.
14 Daartoe zal Ik u ter woestheid en
ter smaadheid zetten onder de Heidenen,
die rondom u zijn, voor de oogen van al
dengene, die voorbijgaat.
15 Zoe zal de [a] smaadheid en hoon een
onderwijs en ontzetting den Heidenen zijn,
die rondom u zijn, wanneer Ik over u
gerichten in toorn, en in grimmigheid, en
in grimmige straffen oefenen zal; Ik, de
HEERE, heb *het* gesproken! [a] Deut. 28:37.
16 Wanneer Ik de booze pijlen des hongers
tegen hen uitzenden zal, die ten verderve
zijn zullen, die Ik uitzenden zal om u te
verderven, zoo zal Ik den [a] honger over u
vermeerderen, en [b] u den staf des broods
breken. [a] 2 Kon. 6:25. Jes. 3:1. Ezec. 4:16. 14:13.
[b] Lev. 26:26. Ezec. 4:16. 14:13.
17 Ja, honger en [a] boos gedierte, die u van
kinderen berooven zullen, zal Ik over u
zenden; ook zal pestilentie en bloed onder
u omgaan; en het zwaard zal Ik over u
brengen: Ik, de HEERE, heb *het* gesproken!
[a] Lev. 26:22.

HOOFDSTUK 6.

Profetie van de verwoesting des lands om de gruwelijke afgoderij des volks, vs. 1. Beloften van genade aan een klein boetvaardig overblijfsel, 8. Den profeet wordt gelast, door gebaren van ontsteltenis en rouw af te beelden, de zonden en plagen van het volk, 11.

EN het woord des HEEREN geschiedde tot
mij, zeggende:
2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen
[a] de bergen Israëls, en profeteer tegen
dezelve; [a] Ezec. 36:1.
3 En zeg: Gij, bergen Israëls! hoort het
woord des Heeren HEEREN! Zoo zegt de
Heere HEERE tot de bergen en tot de heu-

velen, tot de beken en tot de dalen: Ziet, Ik, Ik breng over u het zwaard, en Ik zal uwe hoogten verderven.

4 Daartoe zullen uwe altaren verwoest, en uwe zonnebeelden verbroken worden; en Ik zal uwe verslagenen nedervellen voor het aangezicht uwer drekgoden.

5 En Ik zal de doode lichamen der kinderen Israëls voor het aangezicht hunner drekgoden leggen, en Ik zal uwe beenderen rondom uwe altaren strooien.

6 In al uwe woningen zullen de steden verwoest en de hoogten tot wildernis worden, opdat uwe altaren woest en eenzaam zijn, en uwe drekgoden verbroken worden en ophouden, en uwe zonnebeelden afgehouwen, en uwe werken uitgedelgd worden.

7 En de verslagenen zullen in het midden van u liggen, opdat gij weet, dat Ik de HEERE ben.

8 Ik zal dan nog een overblijfsel laten, als gij *eenigen* zult hebben, die het zwaard ontkomen onder de Heidenen, wanneer gij in de landen zult verstrooid worden.

9 Dan zullen uwe ontkomenen Mijner gedenken onder de Heidenen, waar zij gevankelijk zullen geworden zijn, omdat Ik verbroken ben door hun hoerachtig hart, dat van Mij afgeweken is, en door hunne oogen, die hunne drekgoden nahoereeren; en zij zullen eene walging aan zichzelven hebben over de boosheden, die zij in al hunne gruwelen gedaan hebben.

10 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben; Ik heb niet te vergeefs gesproken, van hun dit kwaad aan te doen.

11 Zoo zegt de Heere HEERE: [a] Sla met uwe hand, en stamp met uwen voet, en zeg: Ach! over alle gruwelen der boosheden van het huis Israëls; want zij zullen door het zwaard, door den honger en door de pestilentie vallen. [a] Ezec. 21:17.

12 Die verre af is, zal door de pest sterven, en die nabij is, zal door het zwaard vallen; maar die overgebleven en belegerd is, zal door honger sterven; alzoo zal Ik Mijne grimmigheid tegen hen volbrengen.

13 Dan zult gij weten, dat Ik de HEERE ben, als hunne verslagenen in het midden hunner drekgoden rondom hunne altaren wezen zullen op alle hooge heuvelen, op alle toppen der bergen, en onder allen groenen boom, en onder alle dichte eiken, de plaats, alwaar zij al hunnen drekgoden liefelijken reuk maakten.

14 Daarom zal Ik Mijne hand over hen uitstrekken, en zal het land woest maken, ja, woester dan de woestijn naar Diblath henen, in al hunne woningen; en zij zullen bevinden, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 7.

Verdere profetie van de eindelijke en zeer schrikkelijke verwoesting van het gansche land van Juda, vs. 1. Jammerlijk weeklagen der ontkomenen, 16. Om hunne zonden zullen zij als ontstelde, wanhopige, misdadige menschen, zoowel aanzienlijken als geringen, moedeloos, troosteloos en radeloos gevankelijk worden weggevoerd: al hetwelk hun door het teeken van eene keten wordt afgebeeld, 17.

DAARNA geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

2 Verder, gij menschenkind! zoo zegt de Heere HEERE, van het land Israëls: Het einde is er, het einde is gekomen over de vier hoeken des lands.

3 Nu is het einde over u; want Ik zal Mijnen toorn tegen u zenden, en Ik zal u richten naar uwe wegen, en Ik zal op u brengen al uwe gruwelen.

4 [a] En Mijn oog zal u niet verschoonen, en Ik zal niet sparen; maar Ik zal uwe wegen op u brengen, en uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn; en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben. [a] Ezec. 5:11. 8:18.

5 Zoo zegt de Heere HEERE: Een kwaad, een eenig kwaad, ziet, is gekomen;

6 Een einde is er gekomen, dat einde is gekomen, het is opgewaakt tegen u; ziet, het *kwaad* is gekomen!

7 De morgenstond is tot u gekomen, o, inwoner des lands! de tijd is gekomen, de dag der beroerte is nabij, en er is geen wederklank der bergen.

8 Nu zal Ik in kort Mijne grimmigheid over u uitgieten, en Mijnen toorn tegen u volbrengen, en u richten naar uwe wegen, en zal op u brengen al uwe gruwelen.

9 En Mijn oog zal niet verschoonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal u geven naar uwe wegen, en uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn; en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben, Die slaat.

10 Ziet, de dag, ziet, *de morgenstond* is gekomen, de morgenstond is voortgekomen, de roede heeft gebloeid, de hoovaardij heeft gegroend.

11 Het geweld is opgerezen tot eene roede der goddeloosheid; niets van hen zal *overblijven*, noch van hunne menigte,

noch van hun gedruisch, en geene klage zal over hen zijn.

12 De tijd is gekomen, de dag is genaakt; de kooper zij niet blijde, en de verkooper bedrijve geen' rouw; want een brandende toorn is over de geheele menigte van het *land.*

13 Want de verkooper zal tot het verkochte niet wederkeeren, ofschoon hun leven nog onder de levenden ware; overmits het gezicht, aangaande de geheele menigte van het *land*, niet zal terugkeeren; en niemand zal door zijne ongerechtigheid zijn leven sterken.

14 Zij hebben met de trompet getrompet, en hebben alles bereid, maar niemand trekt ten strijde; want Mijn brandende toorn is over de geheele menigte van het *land.*

15 Het zwaard is buiten, en de pest, en de honger van binnen; die op het veld is, zal door het zwaard sterven, en die in de stad is, dien zal de honger en de pest verteren.

16 En hunne ontkomenden zullen *wel* ontkomen, maar zij zullen op de bergen zijn; zij allen zullen zijn gelijk duiven der dalen, kermende, een ieder om zijne ongerechtigheid.

17 Alle handen zullen [a] slap worden, en alle knieën zullen henenvlieten *als* water.

[a] Jes. 13:7. Jer. 6:24.

18 Ook zullen zij zakken [a] aangorden; gruwen zal ze bedekken; en over alle aangezichten zal schaamte wezen, en op al hunne hoofden kaalheid. [a] Jes. 15:2, 3. Jer. 48:37.

19 Zij zullen hun zilver op de straten werpen, en hun goud zal tot onreinigheid zijn; hun [a] zilver en hun goud zal hen niet kunnen uithelpen ten dage der verbolgenheid des HEEREN; hunne ziel zullen zij niet verzadigen, en hunne ingewanden zullen zij niet vullen; want het zal de aanstoot hunner ongerechtigheid zijn. [a] Spr. 11:4. Zef. 1:18.

20 En Hij heeft de schoonheid Zijns sieraads ter overtreffelijkheid gezet; maar zij hebben daarin beelden hunner gruwelen *en* hunner verfoeiselen gemaakt; daarom heb Ik dat hun tot onreinigheid gesteld.

21 En Ik zal het in de hand der vreemden overgeven ten roof, en den goddeloozen der aarde ten buit, en zij zullen het ontheiligen.

22 Ook zal Ik Mijn aangezicht van hen omwenden, en zij zullen Mijne verborgene plaats ontheiligen; want inbrekers zullen daar inkomen en die ontheiligen.

23 Maak eene keten; want het land is vol van bloedgerichten, en de stad is vol van geweld.

24 Daarom zal Ik de kwaadste der Heidenen doen komen, die hunne huizen erfelijk bezitten zullen, en zal den hoogmoed der sterken doen ophouden, en die hen heiligen, zullen ontheiligd worden.

25 De ondergang komt; en zij zullen den vrede zoeken; maar hij zal er niet zijn.

26 Ellende zal op ellende komen, en er zal gerucht op gerucht wezen; dan zullen zij het gezicht van een' profeet zoeken; maar de wet zal vergaan van den priester, en de raad van de oudsten.

27 De koning zal rouw bedrijven, en de vorsten zullen met verwoesting bekleed zijn, en de handen van het volk des lands zullen beroerd zijn; Ik zal hun doen naar hunnen weg, en met hunne rechten zal Ik ze richten; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 8.

Wanneer, waar en hoe dit gezicht den profeet is geopenbaard, vs. 1. God voert hem in den tempel te Jeruzalem en toont hem de gruwelijke afgoderij, welke de Joden aldaar bedreven, met het beeld der ijvering, 5; met verscheidene kruipende dieren, verfoeielijke beesten en drekgoden, 8. God toont hem ook de vrouwen, die den afgod Thammuz beweenden, 13; en de mannen, die de zon aanbaden, 15; welke gruwelen zij licht achtten, 17; waarom God hen zonder genade wil straffen, 18.

HET geschiedde nu in het zesde jaar, in de zesde *maand*, op den vijfden der maand, als ik in mijn huis zat, en de oudsten van Juda voor mijn aangezicht zaten, dat de hand des Heeren HEEREN daar over mij viel.

2 Toen zag ik, en ziet, eene gelijkenis, als de gedaante van vuur; van de gedaante Zijner lenden en nederwaarts was vuur; en van Zijne lenden en opwaarts, als de gedaante eener klaarheid, als de verf van Hasmal.

3 En Hij stak [a] de gelijkenis eener hand uit, en nam mij bij het haar mijns hoofds; en de Geest voerde mij op tusschen de aarde en tusschen den hemel, en bracht mij in de gezichten Gods te Jeruzalem, tot de deur der poort van het binnenste *voorhof*, dewelke ziet naar het noorden, alwaar de zitplaats was van een beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt. [a] Dan. 5:5.

4 En ziet, de heerlijkheid des Gods van Israël was aldaar, naar de gedaante, die ik in de [a] vallei gezien had. [a] Ezec. 3:23.

5 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! hef nu uwe oogen op naar den weg van het noorden; en ik hief mijne oogen op naar den weg van het noorden; en ziet, tegen het noorden aan de poort van het

altaar was dit beeld der ijvering, in den ingang.

6 En Hij zeide tot mij : Menschenkind ! ziet gij wel, wat zij doen, de groote gruwelen, die het huis Israëls hier doen, opdat Ik van Mijn heiligdom verre wegga ? Doch gij zult nog wederom groote gruwelen zien.

7 Zoo bracht Hij mij tot de deur van het voorhof. Toen zag ik, en ziet, er was een hol in den wand.

8 En Hij zeide tot mij : Menschenkind ! graaf nu in dien wand. En ik groef in dien wand, en ziet, daar was eene deur.

9 Toen zeide Hij tot mij : Ga in, en zie de booze gruwelen, die zij hier doen.

10 Zoo ging ik in, en ik zag, en ziet, er was alle beeltenis van kruipende dieren en verfoeielijke beesten, en van alle drekgoden van het huis Israëls, geheel rondom aan den wand gemaald.

11 En zeventig mannen uit de oudsten van het huis Israëls, met Jaäzánja, den zoon van Safan, staande in het midden van hen, stonden voor hunne aangezichten ; en een ieder *had* zijn rookvat in zijne hand, en eene overvloedige wolk des reukwerks ging op.

12 Toen zeide Hij tot mij : Hebt gij gezien, menschenkind ! wat de oudsten van het huis Israëls doen in de duisternis, een ieder in zijne gebeelde binnenkameren? want zij zeggen : [a] De HEERE ziet ons niet ; de HEERE heeft het land verlaten. [a] Ezec. 9:9.

13 En Hij zeide tot mij : Gij zult nog wederom groote gruwelen zien, die zij doen.

14 En Hij bracht mij tot de deur der poort van het huis des HEEREN, die naar het noorden is, en ziet, daar zaten vrouwen, beweenende den Thammuz.

15 En Hij zeide tot mij : Hebt gij, menschenkind ! *dat* gezien ? Gij zult nog wederom grootere gruwelen zien dan deze.

16 En Hij bracht mij tot het binnenste voorhof van het huis des HEEREN ; en ziet, *aan* de deur van den tempel des HEEREN, tusschen het voorhuis en tusschen het altaar, waren omtrent vijf en twintig mannen ; hunne achterste *leden* waren naar den tempel des HEEREN, en hunne aangezichten naar het oosten, en deze bogen zich neder naar het oosten voor de zon.

17 Toen zeide Hij tot mij : Hebt gij, menschenkind ! *dat* gezien ? is er iets lichter geacht bij het huis van Juda, dan deze gruwelen te doen, die zij hier doen ? Als zij het land met geweld vervuld hebben, zoo keeren zij zich, om Mij te vertoornen ; want zie, zij steken de wijnranken aan hunnen neus.

18 Daarom zal Ik ook handelen in grimmigheid ; [a] Mijn oog zal niet verschoonen, en Ik zal niet sparen ; hoewel zij voor Mijne oogen met luider stem roepen, [b] nogtans zal Ik hen niet hooren.

[a] Ezec. 5:11. 7:4. [b] Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 11:11.

HOOFDSTUK 9.

God geeft zes mannen last, om Zijne wraak binnen Jeruzalem uit te voeren, vs. 1. De heerlijkheid des Heeren wijkt tot den dorpel des tempels, 3. God gebiedt eenen man, in linnen gekleed, alle vromen eerst met een zeker teeken te teekenen, 4, welke de zes mannen alleen moesten sparen, maar de overigen verdelgen, 5. Zulks beschikt zijnde, wordt de profeet uitermate ontsteld, 8; en ontvangt daarop Gods antwoord, 9. De man, in linnen gekleed, bericht, dat hij zijnen last volbracht heeft, 11.

DAARNA riep Hij voor mijne ooren *met* luider stem, zeggende : Doet de opzieners der stad naderen, en elkeen met zijn verdervend wapen in zijne hand.

2 En ziet, zes mannen kwamen van den weg der Hooge poort, die gekeerd is naar het noorden, en elkeen met zijn verpletterend wapen in zijne hand ; en een man in het midden van hen was met linnen bekleed, en een schrijvers inktkoker was aan zijne lenden ; en zij kwamen in, en stonden bij het koperen altaar.

3 En de heerlijkheid des Gods van Israël hief zich op van den cherub, waarop Hij was, tot den dorpel van het huis ; en Hij riep tot den man, die met linnen bekleed was, die den schrijvers inktkoker aan zijne lenden had.

4 En de HEERE zeide tot hem : Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem, en teeken een teeken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden.

5 Maar tot die *anderen* zeide Hij voor mijne ooren : Gaat door, door de stad achter hem, en slaat ! ulieder oog verschoone niet, en spaart niet.

6 Doodt ouden, jongelingen, en maagden, en kinderkens, en vrouwen, tot verdervens toe ; maar genaakt aan niemand, op denwelken het teeken is, en begint van Mijn heiligdom. En zij begonnen van de oude mannen, die voor het huis waren.

7 En Hij zeide tot hen : Verontreinigt het huis, en vervult de voorhoven met verslagenen ; gaat henen uit. En zij gingen henen uit, en zij sloegen in de stad.

8 Het geschiedde nu, als zij hen geslagen

hadden, en ik overgebleven was, dat ik op mijn aangezicht, viel, en riep, en zeide: Ach, Heere HEERE! zult Gij al het overblijfsel van Israël verderven, met Uwe grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem?
9 Toen zeide Hij tot mij: De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is gansch zeer groot, en het land is met bloed vervuld, en de stad is vol van afwijking; want zij zeggen: De HEERE heeft het land verlaten, en de HEERE ziet niet.
10 Daarom ook, wat Mij aangaat, [a] Mijn oog zal niet verschoonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal hunnen weg op hun hoofd geven. [a] Ezec. 5:11. 7:4. 8:18.
11 En ziet, de man, die met linnen bekleed was, aan wiens lenden de inktkoker was, bracht bescheid weder, zeggende: Ik heb gedaan, gelijk als Gij mij geboden hadt.

HOOFDSTUK 10.

Vervolg van het profetisch gezicht van de heerlijkheid des Heeren, gelijk aan het voorgaande, hetwelk de profeet aan de rivier Chebar had gezien, en van de vurige kolen, die de man met linnen bekleed, ontving om over de stad te strooien, vs. 1. De heerlijkheid des Heeren schijnt hier driemaal van plaats veranderd te zijn; ten eerste, van de Cherubim tot den dorpel des tempels, 4; ten tweede van daar weder op de Cherubim, 18; ten derde, op de Cherubim tot de Oostpoort, of voorste poort, om uit te gaan uit Zijn huis, 19.

DAARNA zag ik, en ziet, boven het uitspansel, hetwelk was over het hoofd der cherubs, was als een saffiersteen, als de gedaante van de gelijkenis eens troons; *en* Hij verscheen op dezelve.
2 En Hij sprak tot den man, bekleed met linnen, en Hij zeide: Ga in tot tusschen de wielen, tot onder den cherub, en vul uwe vuisten met vurige kolen van tusschen de cherubs, en strooi ze over de stad; en hij ging in voor mijne oogen.
3 De cherubs nu stonden ter rechterzijde van het huis, als die man inging; en eene wolk vervulde het binnenste voorhof.
4 Toen hief zich de heerlijkheid des HEEREN omhoog van boven den cherub, op den dorpel van het huis; en het huis werd vervuld met eene wolk, en het voorhof was vol van den glans der heerlijkheid des HEEREN.
5 En het geruisch van de vleugelen der cherubs werd gehoord tot het uiterste voorhof, als de stem des almachtigen Gods, wanneer Hij spreekt.
6 Het geschiedde nu, als Hij den man, bekleed met linnen, geboden had, zeggende: Neem vuur van tusschen de wielen, van tusschen de cherubs; dat hij inging en stond bij een rad.
7 Toen stak een cherub zijne hand uit van tusschen de cherubs tot het vuur, hetwelk was tusschen de cherubs, en nam *daarvan* en gaf het in de vuisten desgenen, die met linnen bekleed was; die nam het, en ging uit.
8 Want er werd gezien aan de cherubs de gelijkenis van eens menschen hand onder hunne vleugelen.
9 Toen zag ik, en ziet, vier raderen waren bij de cherubs; één rad was bij elken cherub; en de gedaante der raderen [a] was als de verf van een' turkoois-steen. [a] Ezec. 1:16.
10 En aangaande hunne gedaanten, die vier hadden eenerlei gelijkenis, gelijk of het ware geweest één rad in het midden van een rad.
11 Als die gingen, zoo gingen *deze* op hunne vier zijden: zij keerden zich niet om, als zij gingen; maar de plaats, waarhenen het hoofd zag, die volgden zij na; zij keerden zich niet om, als zij gingen.
12 Hun gansche lichaam nu, en hunne ruggen, en hunne handen, en hunne vleugelen, mitsgaders de raderen, waren vol oogen rondom; die vier hadden hunne raderen.
13 Aangaande de raderen, elkeen derzelve werd voor mijne ooren genoemd Galgal.
14 En elkeen had vier aangezichten; het eerste aangezicht was het aangezicht eens cherubs, en het tweede aangezicht was het aangezicht eens menschen, en het derde het aangezicht eens leeuws, en het vierde het aangezicht eens arends.
15 En die cherubs hieven zich omhoog; dit was even het dier, dat ik bij de rivier Chebar gezien had.
16 [a] En als de cherubs gingen, zoo gingen die raderen nevens dezelve; en als de cherubs hunne vleugelen ophieven, om zich van de aarde omhoog te heffen, zoo keerden zich diezelve raderen ook niet om van bij hen. [a] Ezec. 1:19.
17 Als die stonden, stonden *deze*, en als die opgeheven werden, hieven zich deze *ook* op; [a] want de Geest der dieren was in hen. [a] Ezec. 1:20.
18 Toen ging de heerlijkheid des HEEREN van boven den dorpel des huizes weg, en stond boven de cherubs.
19 En de cherubs hieven hunne vleugelen op, en verhieven zich van de aarde omhoog

voor mijne oogen, als zij uitgingen; en de raderen waren tegenover hen; en elkeen stond aan de deur der Oostpoort van het huis des HEEREN; en de heerlijkheid des Gods Israëls was van boven over hen.

20 Dit is het dier, dat ik zag onder den God Israëls [a] bij de rivier Chebar; en ik bemerkte, dat het cherubs waren. [a] Ezec. 1:3.

21 [a] Elkeen had vier aangezichten, en elkeen had vier vleugelen; en de gelijkenis van menschenhanden was onder hunne vleugelen. [a] Ezec. 1:6, 8. 10:8, 14.

22 En aangaande de gelijkenis van hunne aangezichten, het waren dezelfde aangezichten, die ik gezien had bij de rivier Chebar, hunne gedaanten en zij zelven; zij gingen ieder recht uit voor zijn aangezicht henen.

HOOFDSTUK 11.

God toont den profeet de boosheid der voornaamste regenten van Jeruzalem, die met Gods profetien den spot dreven, vs. 1. De profeet moet hunne zonden en straffen hun verkondigen, 4. Een der voornaamste regenten sterft, waarover de profeet wordt ontsteld, 13. God toont den profeet de spotternij, die zij te Jeruzalem dreven met hunne broederen, die naar Babel waren weggevoerd, aan welke God in tegendeel geestelijken en lichamelijken zegen belooft, 14. De heerlijkheid des Heeren verlaat de stad, 22. God brengt den profeet weder in een gezicht tot zijne gevangene broeders in Chaldéa, 24.

TOEN hief mij de Geest op, en bracht mij tot de Oostpoort van het huis des HEEREN, dewelke ziet oostwaarts; en ziet, aan de deur der poort waren vijf en twintig mannen, en in het midden van hen zag ik Jaäzánja, den zoon van Azzur, en Pelátja, den zoon van Benája, vorsten des volks.

2 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! deze zijn de mannen, die ongerechtigheid bedenken, en die kwaden raad raden in deze stad.

3 Die zeggen: Men moet geene huizen nabij bouwen; deze *stad* zou de pot, en wij het vleesch zijn.

4 Daarom profeteer tegen hen; profeteer, o menschenkind!

5 Zoo viel dan de Geest des HEEREN op mij, en Hij zeide tot mij: Zeg: Zoo zegt de HEERE: Alzoo zegt gijlieden, o, huis Israëls! want Ik weet elkeen der dingen, die in uwen geest opklimmen.

6 Gij hebt uwe verslagenen in deze stad vermenigvuldigd, en gij hebt derzelver straten met de verslagenen vervuld.

7 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Uwe verslagenen, die gij in het midden derzelve nedergelegd hebt, die zijn dat vleesch, en deze *stad* is de pot; maar ulieden zal Ik uit het midden derzelve doen uitgaan.

8 Gijlieden hebt het zwaard gevreesd; en het zwaard zal Ik over u brengen, spreekt de Heere HEERE.

9 Ook zal Ik ulieden uit het midden derzelve doen uitgaan, en Ik zal u overgeven in de hand der vreemden; en Ik zal recht onder u doen.

10 Gij zult door het zwaard vallen; in de landpale Israëls zal Ik u richten, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

11 Deze *stad* zal ulieden niet tot eenen pot zijn, en gij zult in het midden derzelve *niet* tot vleesch zijn; in de landpale Israëls zal Ik u richten.

12 En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, omdat gij in Mijne inzettingen niet gewandeld, en Mijne rechten niet gedaan hebt, maar naar de rechten der Heidenen, die rondom u zijn, gedaan hebt.

13 Het geschiedde nu, als ik profeteerde, dat Pelátja, de zoon van Benája, stierf. Toen viel ik neder op mijn aangezicht, en riep met luider stem, en zeide: Ach, Heere HEERE! zult Gij gansch eene voleinding maken met het overblijfsel van Israël?

14 Toen geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

15 Menschenkind! het zijn uwe broederen, uwe broederen, de mannen uwer maagschap, en het gansche huis Israëls, *ja*, dat gansche, tot welke de inwoners van Jeruzalem gezegd hebben: Maakt u verre af van den HEERE; ditzelve land is ons tot eene erfbezitting gegeven.

16 Daarom zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Hoewel Ik hen verre onder de Heidenen weggedaan heb, en hoewel Ik hen in de landen verstrooid heb, nogtans zal Ik hun een weinig *tijds* tot een heiligdom zijn, in de landen, waarin zij gekomen zijn.

17 Daarom zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal ulieden vergaderen uit de volken, en Ik zal u verzamelen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt, en Ik zal u het land Israëls geven.

18 En zij zullen daarhenen komen, en al de zelfs verfoeiselen en al deszelfs gruwelen van daar wegdoen.

19 En Ik zal hun [a] eenerlei hart geven, en zal eenen nieuwen geest in het binnenste van u geven; en Ik zal het steenen hart uit hun vleesch wegnemen, en zal hun een vleeschen hart geven; [a] Jer. 32:39. Ezec. 36:26.

20 Opdat zij wandelen in Mijne inzettin-

gen, en Mijne rechten bewaren, en dezelve doen; en zij zullen Mij tot een [a]volk zijn, en Ik zal hun tot een' God zijn.

a Jer. 24:7. 30:22. 31:1. 32:38.

21 Maar welker hart het hart hunner verfoeiselen en hunner gruwelen nawandelt, derzelver weg zal Ik op hun [a] hoofd geven, spreekt de Heere HEERE. a Ezec. 9:10.

22 Toen hieven de cherubs hunne vleugelen op, en de raderen tegenover hen; en de heerlijkheid des Gods van Israël was over hen van boven.

23 En de heerlijkheid des HEEREN rees op van het midden der stad, en stond op den berg, die tegen het oosten der stad is.

24 Daarna nam mij de Geest op, en bracht mij in gezicht door den Geest Gods in Chaldéa tot de gevankelijk weggevoerden; en het gezicht, dat ik gezien had, voer van mij op.

25 En ik sprak tot de gevankelijk weggevoerden al de woorden des HEEREN, die Hij mij had doen zien.

HOOFDSTUK 12.

De profeet wordt van God bevolen, de heimelijke vlucht en gevankelijke wegvoering van den koning Zedekia en van het volk, weinigen uitgezonderd, in zijn persoon af te beelden, vs. 1; ook om zijn brood te eten en zijn water te drinken met kommer en angst, den Joden tot een teeken, 17. God verwerpt het spottende spreekwoord der Joden, en voorzegt daarentegen eene haastige en zekere vervulling Zijner profetiën, 21.

VERDER geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! gij woont in het midden van een [a]wederspannig huis, dewelke oogen hebben om te zien, en niet [b]zien, [c] ooren hebben om te hooren, en niet hooren; want zij zijn een wederspannig huis. a Ezec. 2:3—8. 3:26, 27. b Jes. 6:9. Jer. 5:21. c Jer. 5:21.

3 Daarom gij, menschenkind! maak u gereedschap van vertrekking; en vertrek bij dag voor hunne oogen; en gij zult vertrekken van uwe plaats tot eene andere plaats voor hunne oogen; misschien zullen zij het merken, hoewel zij een wederspannig huis zijn.

4 Gij zult dan uw gereedschap bij dag voor hunne oogen uitbrengen, als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna zult gij in den avond uitgaan voor hunne oogen, gelijk zij uitgaan, die vertrekken.

5 Doorgraaf u den wand voor hunne oogen, en breng daardoor *uw gereedschap* uit.

6 Voor hunne oogen zult gij het op de schouders dragen, in donker zult gij het uitbrengen; uw aangezicht zult gij bedekken, dat gij het land niet ziet; want Ik heb u den huize Israëls tot een wonderteeken gegeven.

7 En ik deed alzoo, gelijk als mij bevolen was: ik bracht mijn gereedschap uit bij dag, als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna in den avond doorgroef ik mij den wand met de hand; ik bracht het uit in donker, *en* ik droeg het op den schouder voor hunne oogen.

8 En des morgens geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

9 Menschenkind! heeft niet het huis Israëls, het wederspannig huis, tot u gezegd: Wat doet gij?

10 Zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Deze last is *tegen* den vorst te Jeruzalem, en het gansche huis Israëls, dat in het midden van hen is.

11 Zeg: Ik ben ulieder wonderteeken; gelijk als ik gedaan heb, alzoo zal hun gedaan worden; zij zullen door wegvoering in de gevangenis henengaan.

12 En de vorst, die in het midden van hen is, zal *het gereedschap* op den schouder dragen in donker, en hij zal [a] uitgaan; zij zullen door den wand graven, om *hem* daardoor uit te brengen; hij zal zijn aangezicht bedekken, opdat hij met het oog de aarde niet zie. a 2 Kon. 25:4.

13 [a]Ik zal ook mijn net over hem uitspreiden, dat hij in mijn jachtgaren gegrepen worde; en Ik zal hem brengen in Babylonië, het land der Chaldeën; ook zal hij dat niet zien, hoewel hij daar sterven zal. a Ezec. 17:20.

14 En allen, die rondom hem zijn *tot* zijne hulp, en al zijne benden zal Ik in alle winden [a]verstrooien; en Ik zal het zwaard achter hen uittrekken. a Ezec. 5:10, 12.

15 Alzoo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik hen onder de Heidenen verspreiden en hen in de landen verstrooien zal.

16 Doch Ik zal van hen weinige lieden doen overblijven van het zwaard, van den honger en van de pestilentie; opdat zij al hunne gruwelen vertellen onder de Heidenen, waarhenen zij komen zullen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

17 Daarna geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

18 Menschenkind! gij zult uw brood eten met beven, en uw water zult gij met beroerte en met kommer drinken.

19 En gij zult tot het volk des lands
zeggen: Alzoo zegt de Heere HEERE, van
de inwoners van Jeruzalem, in het land
Israëls: Zij zullen hun brood met kommer eten, en hun water zullen zij met [a] verbaasdheid drinken, omdat hun land woest zal worden van zijne volheid, van wege het geweld van al degenen, die daarin wonen; [a] Ezec. 4:16.
20 En de bewoonde steden zullen woest
worden, en het land zal eene wildernis zijn;
en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.
21 Wederom geschiedde het woord des
HEEREN tot mij, zeggende:
22 Menschenkind! wat is dit voor een
spreekwoord, *dat* gijlieden hebt in het land Israëls, zeggende: De dagen zullen verlengd worden, en al het gezicht zal vergaan?
23 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de
Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord doen ophouden, dat zij het niet meer ten spreekwoord gebruiken zullen in Israël. Maar spreek tot hen: De dagen zijn nabij gekomen, en het woord van ieder gezicht.
24 Want geen ijdel gezicht zal er meer
wezen, noch vleiende waarzegging, in het midden van het huis Israëls.
25 Want Ik ben de HEERE, Ik zal spreken;
het woord, dat Ik zal spreken, zal gedaan worden, *de tijd* zal niet meer uitgesteld worden; want in uwe dagen, o, wederspannig huis! zal Ik een woord spreken, en hetzelve doen, spreekt de Heere HEERE.
26 Verder geschiedde het woord des
HEEREN tot mij, zeggende:
27 Menschenkind! zie, die van het huis
Israëls zeggen: Het gezicht, dat hij ziet, is voor vele dagen, en hij profeteert van tijden, die verre zijn.
28 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de
Heere HEERE: Geene Mijner woorden zullen meer uitgesteld worden; het woord, hetwelk Ik gesproken heb, dat zal gedaan worden, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 13.

God beveelt den profeet te profeteeren tegen de valsche profeten en hunne looze pleisteringen, vs. 1; als ook tegen de valsche profetessen en hare armkussens en hoofddeksels, 17.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! profeteer tegen de profeten Israëls, die profeteeren, en zeg tot degenen, die uit hun hart profeteeren: Hoort des HEEREN woord.
3 Zoo zegt de Heere HEERE: Wee over
die dwaze profeten, die hunnen geest nawandelen, en hetgeen zij niet gezien hebben!
4 Uwe profeten, o Israël! zijn als vossen
in de woeste plaatsen.
5 Gij zijt in de bressen niet opgetreden,
noch hebt den muur toegemuurd voor het huis Israëls, om in den strijd te staan, ten dage des HEEREN.
6 Zij zien ijdelheid en leugenachtige
voorzegging, die daar zeggen: De HEERE heeft gesproken! daar de HEERE hen niet gezonden heeft; en zij geven hope van het woord te zullen bevestigen.
7 Ziet gij niet een ijdel gezicht, en spreekt
eene leugenachtige voorzegging, als gij zegt: De HEERE spreekt, daar Ik niet gesproken heb?
8 Daarom zoo zegt de Heere HEERE:
Omdat gijlieden ijdelheid spreekt, en leugen ziet; daarom, ziet, Ik *wil* aan u, spreekt de Heere HEERE.
9 En Mijne hand zal zijn tegen de pro-
feten, die ijdelheid zien, en leugen voorzeggen; zij zullen in de vergadering Mijns volks niet zijn, en in het schrift van het huis Israëls niet geschreven worden, en in het land Israëls niet komen; en gij zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.
10 Daarom, ja, daarom dat zij Mijn volk
verleiden, zeggende: Vrede! daar geen vrede is; en *dat* de een eenen leemen wand bouwt, en ziet, de anderen denzelven pleisteren met loozen kalk.
11 Zeg tot degenen, die met loozen kalk
pleisteren, dat hij omvallen zal; er zal een overstelpende plasregen zijn; en gij, o, groote hagelsteenen! zult vallen, en een groote stormwind zal *hem* splijten.
12 Ziet, als die wand zal gevallen zijn,
zal dan niet tot u gezegd worden: Waar is de pleistering, waarmede gij gepleisterd hebt?
13 Daarom alzoo zegt de Heere HEERE:
Ja, Ik zal *hem* door eenen grooten stormwind in Mijne grimmigheid splijten, en er zal een overstelpende plasregen zijn in Mijnen toorn, en groote hagelsteenen in *Mijne* grimmigheid, om *dien* te verdoen.
14 Zoo zal Ik den wand afbreken, dien
gijlieden met loozen kalk gepleisterd hebt, en zal hem ter aarde nederwerpen, dat zijn grond zal ontdekt worden; alzoo zal *de stad* vallen, en gij zult in het midden van

haar omkomen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

15 Zoo zal Ik Mijne grimmigheid tegen den wand voortbrengen, en tegen degenen, die hem pleisteren met loozen kalk; en Ik zal tot ulieden zeggen: Die wand is er niet *meer*, en die hem pleisterden zijn er niet;

16 *Te weten* de profeten Israëls, die van Jeruzalem profeteeren, en voor haar een gezicht des vredes zien, waar geen vrede is, spreekt de Heere HEERE.

17 En gij, menschenkind! zet uw aangezicht tegen de dochteren uws volks, dewelke profeteeren uit haar hart, en profeteer tegen haar.

18 En zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Wee *die vrouwen*, die kussens naaien voor alle okselen der armen, en maken hoofddeksels voor het hoofd van alle statuur, om de zielen te jagen! Zult gij de zielen Mijns volks jagen, en zult gij u de zielen in het leven behouden?

19 En zult gij Mij ontheiligen bij Mijn volk, [a] voor handvollen van gerst, en voor stukken broods, om zielen te dooden, die niet zouden sterven, en om zielen in het leven te behouden, die niet zouden leven, door uw liegen tot Mijn volk, dat de leugen hoort? *a* Micha 3:5.

20 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik *wil* aan uwe kussens, waarmede gij aldaar de zielen jaagt naar de bloemhoven, en Ik zal ze uit uwe armen wegscheuren; en Ik zal die zielen losmaken, de zielen, die gij jaagt naar de bloemhoven.

21 Daartoe zal Ik uwe hoofddeksels scheuren, en Mijn volk uit uwe hand redden, zoodat zij niet meer in uwe hand zullen zijn tot eene jacht; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

22 Omdat gijlieden het hart des rechtvaardigen *door* valschheid hebt bedroefd gemaakt, daar Ik hem geene smart aangedaan heb; en omdat gij de handen des goddeloozen gesterkt hebt, opdat hij zich van zijnen boozen weg niet afkeeren zou, dat Ik hem in het leven behield;

23 Daarom zult gij niet meer ijdelheid zien, noch waarzegging gebruiken; maar Ik zal Mijn volk uit uwe hand redden, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 14.

Sommige oudsten van het volk komen tot den profeet, om in schijn God raad te vragen, vs. 1. God antwoordt hen naar de verdiensten hunner afgoderij en huichelarij, en bedreigt al zulke vragers, ook de verleide profeten, die den vragers naar hunne begeerte profeteerden, met het verderf, gevende eene belofte voor de boetvaardigen, 2. God verklaart, dat de voorbiddingen, zelfs van de meest vromen, als Noach, Daniël en Job, Jeruzalem noch een volk, hetwelk Hij vast besloten heeft te straffen, zouden kunnen helpen; alleen zouden zij hunne eigene zielen redden, 12. Hij voorzegt, dat eenigen zullen overblijven en naar de andere Joden in Babel gevoerd worden, hun tot voorbeeld en spiegel van Gods rechtvaardigheid, 22.

DAARNA kwamen tot mij mannen uit de oudsten van Israël, en [a] zaten neder voor mijn aangezicht. *a* Ezec. 20:1.

2 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

3 Menschenkind! deze mannen hebben hunne drekgoden in hun hart opgezet, en hebben den aanstoot hunner ongerechtigheid recht voor hunne aangezichten gesteld; word Ik dan ernstelijk van hen gevraagd?

4 Daarom spreek met hen, en zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Een ieder man uit het huis Israëls, die de drekgoden in zijn hart opzet, en den aanstoot zijner ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht stelt, en komt tot den profeet, Ik, de HEERE, zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte zijner drekgoden;

5 Opdat Ik het huis Israëls in hun hart grijpe, dewijl zij allen door hunne drekgoden van Mij vervreemd zijn.

6 Daarom zeg tot het huis Israëls: Alzoo zegt de Heere HEERE: Bekeert u en keert u af van uwe drekgoden, en keert uwe aangezichten af van al uwe gruwelen.

7 Want ieder man uit het huis Israëls, en uit den vreemdeling, die in Israël verkeert, die zich van achter Mij afscheidt, en zet zijne drekgoden op in zijn hart, en stelt den aanstoot zijner ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht, en komt tot den profeet, om Mij door hem te vragen; Ik ben de HEERE; hem zal geantwoord worden door Mij;

8 En Ik zal Mijn aangezicht tegen dienzelven man zetten, en zal hem stellen tot een [a] teeken en tot spreekwoorden, en zal hem uitroeien uit het midden Mijns volks; en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben. *a* Deut. 28:37. Ezec. 5:15.

9 Als nu een profeet [a] overreed zal zijn, en iets gesproken zal hebben, Ik, de HEERE, heb dienzelven profeet overreed, en Ik zal Mijne [b] hand tegen hem uitstrekken, en zal hem verdelgen uit het midden van Mijn volk Israël. *a* Ezec. 13:1, 2 enz. *b* Ezec. 13:9.

10 En zij zullen hunne ongerechtigheid dragen; gelijk de ongerechtigheid des vra-

gers zal zijn, alzoo zal zijn de ongerechtig-
heid des profeten;
11 Opdat het huis Israëls niet meer van
achter Mij afdwale, en zij zich niet meer
verontreinigen met al hunne overtredin-
gen; alsdan zullen zij Mij tot een volk
zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn,
spreekt de Heere HEERE.
12 Verder geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
13 Menschenkind! als een land tegen
Mij gezondigd zal hebben, zwaarlijk over-
tredende, zoo zal Ik Mijne hand daartegen
uitstrekken, en zal hetzelve den [a] staf des
broods breken, en eenen honger daarin
zenden, dat Ik daaruit menschen en bees-
ten uitroeie; [a] Lev. 26:26. Ezec. 4:16. 5:16.
14 Ofschoon deze drie mannen, Noach,
Daniël en Job, in het midden deszelven
waren, zij zouden door hunne gerechtig-
heid *alleen* hunne ziel bevrijden, spreekt
de Heere HEERE.
15 Zoo Ik het boos gedierte make door
het land door te gaan, hetwelk dat van
kinderen beroove, zoodat het woest worde,
dat er niemand doorga, van wege het ge-
dierte;
16 Die drie mannen in het midden des-
zelven zijnde, *zoo waarachtig als* Ik leef,
spreekt de Heere HEERE, zoo zij zonen,
en zoo zij dochteren bevrijden zouden! zij
zelven alleen zouden bevrijd worden, maar
het land zou woest worden.
17 Of *als* Ik het zwaard brenge over dat-
zelve land, en zegge: Zwaard! ga door,
door dat land, zoodat Ik daarvan uitroeie
menschen en beesten;
18 Ofschoon die drie mannen in het mid-
den deszelven waren, zoo *waarachtig als* Ik
leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden
zonen noch dochteren bevrijden, maar zij
zelven alleen zouden bevrijd worden.
19 Of *als* Ik de pestilentie in datzelve
land zende, en Mijne grimmigheid daar-
over met bloed uitgiete, om daarvan men-
schen en beesten uit te roeien;
20 Ofschoon Noach, Daniël en Job in het
midden deszelven waren, *zoo waarachtig
als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo
zij eenen zoon, *of* zoo zij eene dochter zou-
den bevrijden! zij zouden *alleen* hunne
ziel door hunne gerechtigheid bevrijden.
21 Want alzoo zegt de Heere HEERE:
Hoe veel te meer, als Ik mijne vier booze
gerichten, het zwaard, en den honger, en
het booze gedierte, en de pestilentie gezon-
den zal hebben tegen Jeruzalem, om daar-
uit menschen en beesten uit te roeien!
22 Doch ziet, daarin zullen ontkomenen
overblijven, die uitgevoerd zullen worden,
zonen en dochteren; ziet, zij zullen tot
ulieden uitkomen, en gij zult hunnen weg
zien, en hunne handelingen; en gij zult
vertroost worden over het kwaad, dat Ik
over Jeruzalem gebracht zal hebben, *ja*, al
wat Ik zal gebracht hebben over haar.
23 Zoo zullen zij u vertroosten, als gij
hunnen weg en hunne handelingen zien
zult; en gij zult weten, dat Ik niet zonder
oorzaak gedaan heb, al wat Ik in haar ge-
daan heb, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 15.

Door de gelijkenis van het hout des wijnstoks, voorzegt God de geheele verdelging van Jeruzalem, van wege al hare boosheid.

EN des HEEREN woord geschiedde tot
mij, zeggende:
2 Menschenkind! wat is het hout des wijn-
stoks meer dan alle hout, *of* de wijnrank
meer dan dat onder het hout eens wouds is?
3 Wordt daarvan hout genomen, om een
stuk werks te maken? neemt men daarvan
eene pin, om eenig vat daaraan te hangen?
4 Ziet, het wordt aan het vuur overge-
geven, opdat het verteerd worde; het
vuur verteert beide zijne einden, en zijn
middelste wordt verbrand; zou het deugen
tot een stuk werks?
5 Ziet, toen het geheel was, werd het tot
geen stuk werks gemaakt; hoe veel te min
als het vuur dat verteerd heeft, zoodat het
verbrand is, zal het dan nog tot een stuk
werks gemaakt worden?
6 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE:
Gelijk als het hout des wijnstoks is onder
het hout des wouds, hetwelk Ik aan het
vuur overgeef, opdat het verteerd worde,
alzoo zal Ik de inwoners van Jeruzalem
overgeven.
7 Want Ik zal Mijn aangezicht tegen hen
zetten; als zij van het *eene* vuur uitgaan,
zal het *andere* vuur hen verteren; en gij
zult weten, dat Ik de HEERE ben, als
Ik Mijn aangezicht tegen hen gesteld zal
hebben.
8 En Ik zal het land woest maken, omdat
zij zwaarlijk overtreden hebben, spreekt de
Heere HEERE.

HOOFDSTUK 16.

Door de gelijkenis van een nieuw geboren en ellendig verlaten dochtertje, stelt God den Joden voor oogen hunne onwaardigheid en Zijne bijzondere liefde en weldadigheid, welke Hij hun uit loutere genade heeft bewezen, vs. 1; daarentegen hunne snoode ondankbaarheid en ontrouw, bewezen door allerlei gruwelijke afgoderij en Heidensche verbonden, 15. Voorts de rechtvaardigheid Zijner gestrenge oordeelen over hen, 35; welke zij (in boosheid van Sodom en Samaria niet onderdoende) ten hoogste verdiend hadden, 45; met belofte nogtans van genadige herstelling, welke zij, met de uitverkorene Heidenen, in den Messias zouden deelachtig worden, 60.

VERDER geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! maak Jeruzalem hare
gruwelen bekend,
3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE
tot Jeruzalem: Uwe handelingen en uwe
geboorten zijn uit het land der Kanaänieten;
uw vader was een Amoriet en uwe
moeder eene Hethietische.
4 En aangaande uwe geboorten: ten dage,
als gij geboren waart, werd uw navel
niet afgesneden; en gij waart niet met
water gewasschen, toen Ik *u* aanschouwde;
gij waart ook geenszins met zout gewreven,
noch in windelen gewonden.
5 Geen oog had medelijden over u, om
u een van deze dingen te doen, om zich
over u te erbarmen; maar gij zijt geworpen
geweest op het vlakke des velds, om
de walgelijkheid van uwe ziel, ten dage,
toen gij geboren waart.
6 Als Ik bij u voorbijging, zoo zag Ik
u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik
zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik
zeide tot u in uw bloed: Leef!
7 Ik heb u tot tien duizend, als het gewas
des velds, gemaakt; en gij zijt gegroeid,
en groot geworden, en zijt gekomen tot
groote sierlijkheid; *uwe* borsten zijn vast
geworden, en uw haar is gewassen; doch
gij waart naakt en bloot.
8 Als Ik nu bij u voorbijging, zag Ik
u, en ziet, uw tijd was de tijd der minnen;
zoo breidde Ik Mijnen vleugel over u uit,
en dekte uwe naaktheid; ja, [a] Ik zwoer u,
en kwam met u in een verbond, spreekt
de Heere HEERE, en gij werdt de Mijne.

[a] Gen. 22:16. 24:7.

9 Daarna wiesch Ik u met water, en Ik
spoelde uw bloed van u af, en zalfde u
met olie.
10 Ik bekleedde u ook met gestikt werk,
en Ik schoeide u met dassenvellen, en omgordde
u met fijn linnen, en bedekte u met
zijde.
11 Ook versierde Ik u met sieraad, en
deed armringen aan uwe handen, en eene
keten aan uwen hals.
12 Desgelijks deed Ik een voorhoofdsiersel
aan uw aangezicht, en oorringen aan
uwe ooren, en eene kroon der heerlijkheid
op uw hoofd.
13 Zoo waart gij versierd met goud en
zilver, en uwe kleeding was fijn linnen,
en zijde, en gestikt werk; gij at meelbloem,
en honig, en olie, en gij waart gansch
zeer schoon, en waart voorspoedig, dat gij
een koninkrijk werdt.
14 Daartoe ging van u een naam uit
onder de Heidenen om uwe schoonheid;
want die was volmaakt door Mijne heerlijkheid,
die Ik op u gelegd had, spreekt
de Heere HEERE.
15 Maar gij hebt vertrouwd op uwe
schoonheid, en hebt gehoereerd van wege
uwen naam; ja, hebt uwe hoererijen uitgestort
aan een' ieder, die voorbijging;
voor hem was zij.
16 En gij hebt van uwe kleederen genomen,
en u gemaakt geplekte hoogten, en
hebt daarop gehoereerd; *zulks* is niet
gekomen, en zal niet geschieden.
17 Daartoe hebt gij genomen de vaten
uws sieraads van Mijn goud en van Mijn
zilver, dat Ik u gegeven had, en gij hebt
u mansbeelden gemaakt, en gij hebt met
dezelve gehoereerd.
18 En gij hebt uwe gestikte kleederen
genomen, en hebt ze bedekt; en gij hebt
Mijne olie en Mijn reukwerk voor hunne
aangezichten gesteld.
19 En Mijn brood, hetwelk Ik u gaf, meelbloem,
en olie, en honig, *waarmede* Ik u
spijsde, dat hebt gij ook voor hunne aangezichten
gesteld tot eenen liefelijken reuk;
zoo is het geschied, spreekt de Heere HEERE.
20 Verder hebt gij uwe zonen en uwe
dochteren, die gij Mij gebaard hadt, genomen,
en hebt ze denzelven geofferd om
te verteren; is het wat kleins van uwe
hoererijen,
21 Dat gij Mijne kinderen [a] geslacht hebt,
en hebt ze overgegeven, als gij dezelve voor
hen door *het vuur* hebt doen gaan? [a] Jes. 57:5.
22 Ook hebt gij bij al uwe gruwelen en
uwe hoererijen niet gedacht aan de dagen
uwer jonkheid, als gij naakt en bloot waart,
als gij vertreden waart in uw bloed.
23 Het is ook geschied na al uwe boosheid,
(wee, wee u! spreekt de Heere HEERE)

24 Dat gij u een verwelfsel gebouwd hebt, en u eene hooge plaats gemaakt hebt in elke straat.

25 Aan elk hoofd des wegs hebt gij uwe hooge plaatsen gebouwd, en hebt uwe schoonheid gruwelijk gemaakt, en hebt met uwe beenen gegerd voor een' ieder, die voorbijging, en hebt uwe hoererijen vermenigvuldigd.

26 Gij hebt ook gehoereerd met de kinderen van Egypte, uwe naburen, die groot van vleesch zijn; en gij hebt uwe hoererij vermenigvuldigd, om Mij tot toorn te verwekken.

27 Ziet, daarom strekte Ik mijne hand over u uit, en verminderde uw bescheiden deel; en Ik gaf u over in den lust dergenen, die u haten, der dochteren [a] der Filistijnen, die van wege uwen schandelijken weg beschaamd waren. a 2 Kron. 28:18.

28 Verder hebt gij gehoereerd met de kinderen van Assur, omdat gij onverzadelijk waart; ja, als gij met hen gehoereerd hebt, zijt gij ook niet verzadigd geworden.

29 Maar gij hebt uwe hoererij vermenigvuldigd in het land van Kanaän tot in Chaldéa; en daarmede ook zijt gij niet verzadigd geworden.

30 Hoe zwak is uw hart (spreekt de Heere HEERE) als gij al deze dingen doet, *zijnde* het werk van eene heerschende hoerachtige vrouw!

31 Als gij uw verwelfsel bouwt aan het hoofd van iederen weg, en uwe hooge plaats maakt in elke straat, en niet zijt geweest als eene hoer, den hoerenloon beschimpende.

32 O, die overspelige vrouw! zij neemt in plaats van haren man de vreemden aan.

33 Men geeft loon aan alle hoeren; maar gij geeft uwen loon aan al uwe boelen, en gij beschenkt ze, opdat zij tot u van rondom zouden ingaan om uwe hoererijen.

34 Zoo geschiedt met u in uwe hoererijen het tegendeel van de vrouwen, dewijl men u niet naloopt, om te hoereeren; want als gij hoerenloon geeft, en het hoorenloon u niet gegeven wordt, zoo zijt gij tot een tegendeel geworden.

35 Daarom, o hoer! hoor des HEEREN woord.

36 Alzoo zegt de Heere HEERE, omdat uw vergif uitgestort is, en uwe schaamte door uwe hoererijen met uwe boelen ontdekt is, en met al de drekgoden uwer gruwelen, en na het bloed uwer kinderen, dat gij hun gegeven hebt;

37 Daarom, zie, Ik zal al uwe boelen vergaderen, met dewelke gij vermengd zijt geweest, en allen, die gij liefgehad hebt, met allen, die gij gehaat hebt; en Ik zal hen van rondom vergaderen tegen u, en Ik zal voor hen uwe naaktheid ontdekken, dat zij uwe gansche naaktheid zien zullen.

38 Daartoe zal Ik u *naar* de rechten der overspelsters en der bloedvergietsters richten; en Ik zal u overgeven aan het bloed der grimmigheid en des ijvers.

39 En Ik zal u in hunne hand overgeven, en zij zullen uw verwelfsel afbreken, en uwe hooge plaatsen omwerpen, en uwe kleederen u uittrekken, en uwe sierlijke juweelen nemen, en u naakt en bloot laten.

40 Daarna zullen zij tegen u eene vergadering doen opkomen, en zullen u met steenen steenigen, en u met hunne zwaarden doorsteken.

41 Zij zullen ook uwe huizen met [a] vuur verbranden, en oordeelen tegen u uitvoeren voor veler vrouwen oogen; en Ik zal u doen ophouden van eene hoer te zijn, en gij zult ook niet meer hoerenloon geven.

a 2 Kon. 25:9. Jer. 52:13.

42 Zoo zal Ik Mijne grimmigheid op u doen rusten, en Mijn ijver zal van u afwijken; en Ik zal stil zijn, en niet meer toornig wezen.

43 Daarom dat gij niet gedacht hebt aan de dagen uwer jonkheid, en Mij tot beroering geweest zijt met dit alles, zie, zoo zal Ik ook uwen weg op *uw* [a] hoofd geven, spreekt de Heere HEERE; en gij zult die schandelijke daad niet doen boven al uwe gruwelen.

a Ezec. 9:10. 11:21.

44 Zie, een ieder, die spreekwoorden gebruikt, zal van u een spreekwoord gebruiken, zeggende: Zoo de moeder is, is hare dochter.

45 Gij zijt de dochter uwer moeder, die de walg had van haren man en van hare kinderen; en gij zijt de zuster uwer zusteren, die de walg gehad hebben van hare mannen en van hare kinderen; uwe moeder was eene Hethietische, en uw vader een Amoriet.

46 Uwe groote zuster nu is Samaria, zij en hare dochteren, dewelke woont aan uwe linkerhand; maar uwe zuster, die kleiner

is dan gij, die tegen uwe rechterhand woont, is Sodom en hare dochteren.

47 Doch gij hebt in hare wegen niet gewandeld, noch naar hare gruwelen gedaan; het was wat gerings, een verdriet; maar gij hebt het meer verdorven dan zij, in al uwe wegen.

48 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, indien Sodom, uwe zuster, zij met hare dochteren, gedaan heeft, gelijk gij gedaan hebt en uwe dochteren!

49 Ziet, dit was de ongerechtigheid uwer zuster Sodom: hoogmoed, zatheid van brood en stille gerustheid had zij en hare dochteren; maar zij sterkte de hand des armen en nooddruftigen niet.

50 En zij verhieven zich, en deden gruwelijkheid voor Mijn aangezicht; daarom [a] deed Ik ze weg, nadat Ik het gezien had.

a Gen. 19:24.

51 Samaria ook heeft naar de helft uwer zonden niet gezondigd; en gij hebt uwe gruwelen meer dan zij vermenigvuldigd, en hebt uwe zusters gerechtvaardigd door al uwe gruwelen, die gij gedaan hebt.

52 Draag gij *dan* ook uwe schande, gij, die voor uwe zusteren geoordeeld hebt door uwe zonden, die gij gruwelijker gemaakt hebt dan zij; zij zijn rechtvaardiger dan gij; wees gij dan ook beschaamd, en draag uwe schande, omdat gij uwe zusters gerechtvaardigd hebt.

53 Als Ik hare gevangenen wederbrengen zal, *namelijk* de gevangenen van Sodom en hare dochteren, en de gevangenen van Samaria en hare dochteren, dan *zal Ik wederbrengen* de gevangenen uwer gevangenis in het midden van haar;

54 Opdat gij uwe schande draagt, en te schande gemaakt wordt, om al hetgeen gij gedaan hebt, als gij haar troosten zult.

55 Als uwe zusters, Sodom en hare dochteren, zullen wederkeeren tot haren vorigen staat, mitsgaders Samaria en hare dochteren zullen wederkeeren tot haren vorigen staat, zult gij ook en uwe dochteren wederkeeren tot uwen vorigen staat.

56 Ja, uwe zuster Sodom is in uwen mond niet gehoord geweest, ten dage uws grooten hoogmoeds,

57 Aleer uwe boosheid ontdekt was. Als de tijd was der versmading van de dochteren van Syrië, en van al degenen, die rondom datzelve waren, de dochteren der Filistijnen, die u verachten van rondom,

58 Hebt gij uwe schandelijke daden en uwe gruwelen gedragen, spreekt de HEERE.

59 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal u ook doen, gelijk als gij gedaan hebt, die den eed [a] veracht hebt, brekende het [b] verbond.

a Jer. 2:20. *b* bov. vers 8.

60 Evenwel zal Ik gedachtig wezen aan Mijn verbond met u, in de dagen uwer jonkheid, en Ik zal met u een eeuwig verbond oprichten.

61 Dan zult gij uwer wegen gedenken en beschaamd zijn, als gij uwe zusteren, die grooter zijn dan gij, met degenen, die kleiner zijn dan gij, aannemen zult; want Ik zal u dezelve geven tot [a] dochteren, maar niet uit uw verbond.

a Gal. 4:26.

62 Want Ik zal Mijn verbond met u oprichten, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben;

63 Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uwen mond opent van wege uwe schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 17.

Door de gelijkenis van eenen arend, welke een cedertakje van den Libanon neemt en een' nieuwen wijnstok plant, en eenen anderen grooten arend, naar welken die wijnstok zich neigt, stelt God Zijn volk voor: de gevankelijke wegvoering van den koning Jechónia en anderen door den koning van Babel; de aanstelling van Zedekia tot Koning in zijne plaats, en zijnen meineed en afval tot den koning van Egypte, vs. 1. Waarom God voorzegt, dat hij, van Egypte en zijn eigen volk verlaten, naar Babel gevankelijk zal worden weggevoerd, 15. Hij belooft evenwel een ander nieuw Evangelisch cedertakje tot heil van Zijn volk te planten, 22.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! stel een raadsel voor, en gebruik eene gelijkenis tot het huis Israëls,

3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE: Een arend, die groot was, groot van vleugelen, lang van vlerken, vol van vederen, die verscheidene verven had, kwam op den Libanon, en nam den oppersten tak van eenen ceder.

4 Hij plukte den top van zijne jonge takjes af, en bracht hem in een land van koophandel; hij zette hem in eene stad van kooplieden.

5 Hij nam ook van het zaad des lands, en leide het in eenen zaadakker; hij nam het, hij zette het bij vele wateren met groote voorzichtigheid.

6 En het sproot uit, en werd tot eenen welig uitloopenden wijnstok, *doch* nederig van stam, ziende met zijne takken naar hem, dewijl zijne wortelen onder hem wa-

ren. Zoo werd hij tot eenen wijnstok, die ranken voortbracht en scheuten uitwierp.

7 Nog was er een groote arend, groot van vleugelen en overvloedig van vederen; en ziet, deze wijnstok voegde zijne wortelen naar denzelven toe, en wierp zijne takken tot hem uit, opdat hij hem bevochtigen zou naar de bedden zijner planting toe.

8 Hij was in eene goede landouwe bij vele wateren geplant, om takken te maken en vrucht te dragen, opdat hij tot eenen heerlijken wijnstok worden mocht.

9 Zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zal hij gedijen? zal hij niet zijne wortelen uitrukken, en zijne vrucht afsnijden, dat hij droog worde? hij zal aan al de bladeren van zijn gewas verdrogen; en dat niet door eenen grooten arm, noch door veel volks, om dien van zijne wortelen weg te voeren.

10 Ja ziet, zal hij geplant zijnde gedijen? zal hij niet, als de oostenwind hem aanroert, gansch verdrogen? op de bedden van zijn gewas zal hij verdrogen.

11 Daarna geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

12 Zeg nu tot dat wederspannig huis: Weet gij niet, wat deze dingen zijn? Zeg: Ziet, de koning van Babel is *tot* Jeruzalem gekomen, en heeft haren koning genomen, en hare vorsten, en heeft ze tot zich gevoerd naar Babel.

13 Daartoe heeft hij van het koninklijk zaad genomen, en daarmede [a] een verbond gemaakt, en heeft hem tot eenen eed gebracht, en de machtigen des lands heeft hij weggenomen; *a* Jer. 34:18.

14 Opdat het koninkrijk nederig zou zijn, zich niet verheffende, *en* dat het, zijn verbond houdende, bestaan mocht.

15 Maar hij rebelleerde tegen hem, zendende zijne boden in Egypte, [a] opdat men hem paarden en veel volks bestellen zou; zal hij gedijen? zal hij ontkomen, die zulke dingen doet? ja, zal hij het verbond breken en ontkomen? *a* Jer. 37:5.

16 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo hij niet in de plaats des Konings, die hem Koning gemaakt heeft, wiens eed hij veracht, en wiens verbond hij gebroken heeft, bij hem in het midden van Babel zal sterven!

17 Ook zal Faraö, door een groot heir en door menigte van *krijgs*vergadering, met hem in oorlog [a] niet uitrichten, als men eenen [b] wal zal opwerpen, en als men [c] sterkten bouwen zal, om vele zielen uit te roeien.

a Jer. 37:7. *b* Ezec. 4:2. *c* 2 Kon. 25:1. Jes. 29:3. Ezec. 4:2.

18 Want hij heeft den eed veracht, brekende het verbond, daar hij, ziet, zijne hand gegeven had; dewijl hij al deze dingen gedaan heeft, zal hij niet ontkomen.

19 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: *Zoo waarachtig als* Ik leef, zoo Ik Mijnen eed, dien hij veracht heeft, en Mijn verbond, dat hij gebroken heeft, datzelve niet op zijn hoofd geve!

20 En Ik zal Mijn [a] net over hem uitspreiden, dat hij gegrepen zal worden in Mijn jachtgaren; en Ik zal hem doen brengen naar Babel, en zal daar met hem [b] rechten *over* zijne overtreding, waardoor hij tegen Mij overtreden heeft. *a* Ezec. 12:13. 32:3. *b* Jer. 4:12. 25:31.

21 Daartoe zullen al zijne vluchtigen met al zijne benden door het [a] zwaard vallen, en de overgeblevenen zullen in alle winden [b] verstrooid worden; en gijlieden zult weten, dat Ik, de HEERE, gesproken heb.

a Ezec. 16:40. *b* Ezec. 5:10, 12. 12:14.

22 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook van den oppersten tak des hoogen ceders nemen, dat Ik zetten zal; van het opperste zijner jonge takjes zal Ik eenen teederen afplukken, denwelken Ik op eenen hoogen en verhevenen berg planten zal;

23 Op den berg der hoogte van Israël zal Ik hem planten; en hij zal takken voortbrengen, en vrucht dragen, en hij zal tot eenen heerlijken ceder worden, dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel; in de schaduwe zijner takken zullen zij wonen.

24 Zoo zullen alle boomen des velds weten, dat Ik, de HEERE, den hoogen boom vernederd heb, den nederigen boom verheven heb, den groenen boom verdroogd, en den drogen boom bloeiende gemaakt heb; Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen.

HOOFDSTUK 18.

God bestraft zeer scherp de huichelende Joden over hun spreekwoord van de zure druiven, waarmede zij Hem van onrechtvaardigheid en wreedheid beschuldigen, vs. 1. Hij onderricht hen, hoe Hij handelt met eenen rechtvaardigen vader, 5; met eenen goddeloozen zoon van eenen rechtvaardigen vader, 10; met eenen rechtvaardigen zoon eens goddeloozen vaders, 14; met eenen goddelooze, die zich bekeert, 19; met eenen rechtvaardige, die afvalt, 24. God verdedigt Zijne gerechtigheid, 25; en vermaant hen tot bekeering, 30.

VERDER geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Wat is ulieden, dat gij dit spreekwoord

gebruikt van het land Israëls, zeggende:
De [a] vaders hebben onrijpe druiven gegeten,
en de tanden der kinderen zijn
stomp geworden? [a] Jer. 31:29.
3 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de
Heere HEERE, zoo het ulieden meer gebeuren
zal, dit spreekwoord in Israël te
gebruiken!
4 Ziet, alle zielen zijn Mijne; gelijk de
ziel des vaders, alzoo ook de ziel des
zoons, zijn Mijne; de ziel, die zondigt,
die zal sterven.
5 Wanneer nu iemand rechtvaardig is,
en doet recht en gerechtigheid;
6 Niet eet op de [a] bergen, en zijne
oogen niet opheft tot de drekgoden van
het huis Israëls; noch de huisvrouw zijns
[b] naasten verontreinigt, noch tot de [c] afgezonderde
vrouw nadert;

[a] Jes. 57:7. 65:7. [b] Lev. 18:20. [c] Lev. 18:19.

7 En niemand [a] verdrukt, den schuldenaar
zijn [b] pand wedergeeft, geenen roof
rooft, den hongerige zijn brood [c] geeft, en
den naakte met kleeding bedekt;

[a] Ex. 22:21. Lev. 19:13. 25:14. [b] Ex. 22:26. Deut. 24:12. [c] Deut. 15:7. Jes. 58:7. Matt. 25:35.

8 Niet geeft op [a] woeker, noch overwinst
neemt, zijne hand van onrecht afkeert,
waarachtig recht tusschen den eenen en
den anderen oefent; [a] Ex. 22:25. Lev. 25:35, 36.
9 In Mijne inzettingen wandelt, en Mijne
rechten onderhoudt, om trouwelijk te handelen;
die rechtvaardige zal gewisselijk
leven, spreekt de Heere HEERE.
10 Heeft hij nu eenen zoon gewonnen,
die een inbreker is, die bloed vergiet, die
zijnen broeder doet een van deze dingen;
11 En die al die dingen niet doet; maar
eet ook op de bergen, en verontreinigt de
huisvrouw zijns naasten;
12 Verdrukt den ellendige en den nooddruftige,
rooft veel roofs, geeft het pand
niet weder, en heft zijne oogen op tot de
drekgoden, doet gruwel;
13 Geeft op woeker, en neemt overwinst;
zou die leven? hij zal niet leven!
al die gruwelen heeft hij gedaan; hij zal
voorzeker gedood worden; zijn bloed zal
op hem zijn!
14 Ziet nu, heeft hij eenen zoon gewonnen,
die al de zonden zijns vaders,
die hij doet, aanziet, en toeziet, dat hij
dergelijke niet doet;
15 Niet eet op de bergen, noch zijne
oogen opheft tot de drekgoden van het
huis Israëls, de huisvrouw zijns naasten
niet verontreinigt;
16 En niemand verdrukt, het pand niet
behoudt, en geenen roof rooft, zijn brood
den hongerige geeft, en den naakte met
kleeding bedekt;
17 Zijne hand van den ellendige afhoudt,
geen woeker noch overwinst neemt,
Mijne rechten doet, *en* in Mijne inzettingen
wandelt; die zal niet sterven om de
ongerechtigheid zijns vaders; hij zal gewisselijk
leven.
18 Zijn vader, dewijl hij met onderdrukking
onderdrukt heeft, des broeders goed
geroofd heeft, en gedaan heeft dat niet
goed was in het midden zijner volken;
ziet daar, hij zal sterven in zijne ongerechtigheid.
19 Maar gijlieden zegt: [a] Waarom draagt
de zoon niet de ongerechtigheid des vaders?
Immers zal de zoon, *die* recht en gerechtigheid
gedaan heeft, *en* al Mijne inzettingen
onderhouden, en die gedaan heeft, gewisselijk
leven. [a] Deut. 24:16. 2 Kon. 14:6. 2 Kron. 25:4.
20 De ziel, die zondigt, die zal sterven;
de zoon zal niet dragen de ongerechtigheid
des vaders, en de vader zal niet dragen
de ongerechtigheid des zoons; de gerechtigheid
des rechtvaardigen zal op hem zijn,
en de goddeloosheid des goddeloozen zal
op hem zijn.
21 Maar wanneer de goddelooze zich bekeert
van al zijne zonden, die hij gedaan
heeft, en al Mijne inzettingen onderhoudt,
en doet recht en gerechtigheid; hij zal gewisselijk
leven, hij zal niet sterven.
22 Al zijne overtredingen, die hij gedaan
heeft, zullen hem niet gedacht worden; in
zijne gerechtigheid, die hij gedaan heeft,
zal hij leven.
23 [a] Zou Ik eenigszins lust hebben aan den
dood des goddeloozen? spreekt de Heere
HEERE; is het niet, als hij zich bekeert
van zijne wegen, dat hij leve? [a] Ezec. 33:11.
24 Maar als de rechtvaardige zich afkeert
van zijne gerechtigheid, en onrecht doet,
doende naar al de gruwelen, die de goddelooze
doet, zou die leven? Al zijne gerechtigheden,
die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht
worden; in zijne overtreding, waardoor
hij overtreden heeft, en in zijne zonde, die
hij gezondigd heeft, in die zal hij sterven.
25 Nog zegt gijlieden: [a] De weg des Hee-

ren is niet recht; hoort nu, o huis Israëls! is Mijn weg niet recht? zijn niet uwe wegen onrecht? [a] Ezec. 33:17, 20.

26 Als de rechtvaardige zich afkeert van zijne gerechtigheid, en onrecht doet, en sterft in dezelve, hij zal in zijn onrecht, dat hij gedaan heeft, sterven.

27 Maar als de goddelooze zich bekeert van zijne goddeloosheid, die hij gedaan heeft, en doet recht en gerechtigheid, die zal zijne ziel in het leven behouden;

28 Dewijl hij toeziet, en zich bekeert van al zijne overtredingen, die hij gedaan heeft, hij zal gewisselijk leven, hij zal niet sterven.

29 Evenwel zegt het huis Israëls: De weg des Heeren is niet recht. Zouden Mijne wegen, o huis Israëls! niet recht zijn? zijn niet uwe wegen onrecht?

30 Daarom zal Ik u richten, o, huis Israëls! een ieder naar zijne wegen, spreekt de Heere HEERE; [a] keert weder en bekeert u van al uwe overtredingen, zoo zal de ongerechtigheid u niet tot eenen aanstoot worden. [a] Matt. 3:2.

31 Werpt van u weg al uwe overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maakt u een [a] nieuw hart en eenen nieuwen geest; want waarom zoudt gij sterven, o, huis Israëls! [a] Jer. 32:39. Ezec. 11:19. 36:26.

32 Want [a] Ik heb geenen lust aan den dood des stervenden, spreekt de Heere HEERE; daarom bekeert u en leeft. [a] Ezec. 33:11.

HOOFDSTUK 19.

Profetische weeklacht over de kwade regeering en den ellendigen uitgang der koningen Jóahaz, Jójakim en Zedekia, alsmede over den ondergang van het gansche land van Juda, onder de gelijkenis eener leeuwin, leeuwenwelpen en jonge leeuwen, en van eenen wijnstok met zijne ranken, enz.

VERDER, hef gij eene weeklage op over de vorsten van Israël,

2 En zeg: Wat was uwe moeder? eene leeuwin, onder de leeuwen nederliggende; zij bracht hare welpen op in het midden der jonge leeuwen.

3 Zij toog nu één van hare welpen op; het werd een jonge leeuw, die leerde roof te rooven; hij at menschen op.

4 Dit hoorden de volken van hem; hij werd gegrepen in hunne groeven; en zij brachten hem met haken naar [a] Egypteland. [a] 2 Kon. 23:33. Jer. 22:11.

5 Zij nu ziende, dat zij in hope was geweest, *doch* hare verwachting verloren was, zoo nam zij een *ander* van hare welpen, hetwelk zij *tot* eenen jongen leeuw stelde.

6 Deze wandelde steeds onder de leeuwen werd een jonge leeuw, en leerde roof te rooven; hij at menschen op.

7 Hij bekende zijne weduwen, en hij verwoestte hunne steden; zoodat het land en zijne volheid ontzet werd van de stem zijner brulling.

8 Toen begaven zich de volken tegen hem rondom uit de landschappen, en zij spreidden hun net over hem uit; in hunne groeve werd hij gegrepen.

9 En zij stelden hem in gesloten bewaring [a] met haken, opdat zij hem brachten tot den koning van Babel; zij brachten hem in vestingen, opdat zijne stem niet meer gehoord wierde op de bergen Israëls. [a] 2 Kron. 36:6.

10 Uwe moeder was als een wijnstok in uwe stilheid, geplant bij wateren; hij was vruchtbaar en vol ranken van wege vele wateren.

11 En hij had sterke roeden tot schepteren der heerschers, en de stam van elke *roede* werd hoog tusschen de dichte takken; en hij werd gezien door zijne hoogte, met de menigte zijner takken.

12 Maar hij werd door grimmigheid uitgerukt, *en* ter aarde geworpen, en de oostenwind heeft zijne vrucht verdroogd; zijne sterke roeden zijn afgebroken en zijn verdroogd; het vuur heeft ze verteerd.

13 En nu is hij geplant in eene woestijn, in een dor en dorstig land.

14 Daartoe is een vuur uitgegaan uit eene roede zijner ranken, *dat* zijne vrucht verteerd heeft; zoodat aan hem geene sterke roede is *tot* eenen schepter, om te heerschen. Dit is eene weeklage, en is tot eene weeklage geworden.

HOOFDSTUK 20.

Sommige oudsten van het volk komen weder tot den profeet, om God raad te vragen, vs. 1. God laat hun door den profeet zeggen, dat Hij van hen niet gevraagd wil zijn, hun tevens voorhoudende Zijne groote lankmoedigheid en de gedurige hardnekkige afgoderij hunner voorvaderen in Egypte, 5; in de woestijn, 13; en in Kanaän, 28. Hij belooft nogtans Zijn volk weder te vergaderen en te herstellen door het Evangelie, 33; profeteerende weder, onder den naam van het Zuiderwoud, de verwoesting van Jeruzalem en Juda, 46. De profeet klaagt over de bespotting zijner landslieden, 49.

EN het geschiedde in het zevende jaar, in de vijfde *maand*, op den tienden derzelver maand, dat er mannen uit de oudsten van Israël kwamen, om den HEERE te [a] vragen; en zij zaten neder voor mijn aangezicht. [a] Ezec. 14:3.

2 Toen geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

3 Menschenkind! spreek tot de oudsten van Israël, en zeg tot hen: Alzoo zegt de

Heere HEERE: Komt gij, om Mij te vragen?
Zoo waarachtig als Ik leef, zoo Ik van u
gevraagd worde! spreekt de Heere HEERE.
4 Zoudt gij [a] hun recht geven, zoudt gij
hun recht geven, o menschenkind? maak
hun de gruwelen hunner vaderen bekend;
[a] Ezec. 22:2. 23:36.
5 En zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere
HEERE: Ten dage als Ik Israël verkoos,
[a] zoo hief Ik Mijne hand op tot het zaad
van het huis Jakobs, en maakte Mijzelven
hun in Egypteland [b] bekend; ja, Ik hief
Mijne hand tot hen op, zeggende: Ik ben
de HEERE, uw God. [a] Ex. 6:7. [b] Ex. 3:8. 4:31.
6 Ten zelven dage hief Ik Mijne hand
tot hen op, dat Ik hen uit Egypteland
uitvoeren zou, in een land, dat Ik voor hen
uitgespeurd had, vloeiende van melk en honig,
hetwelk het sieraad is van alle landen.
7 En Ik zeide tot hen: Een ieder werpe
de verfoeiselen zijner oogen weg; en verontreinigt
ulieden niet met de drekgoden van
Egypte; Ik, de HEERE, ben uw God.
8 Maar zij waren wederspannig tegen Mij,
en wilden naar Mij niet hooren; niemand
wierp de verfoeiselen zijner oogen weg, noch
verliet de drekgoden van Egypte; daarom
zeide Ik, dat Ik Mijne grimmigheid over hen
uitgieten zou, om Mijnen toorn tegen hen te
volbrengen in het midden van Egypteland.
9 Doch Ik deed het om Mijns Naams wil,
opdat hij niet ontheiligd wierde voor de
oogen der Heidenen, in welker midden zij
waren; aan welke Ik Mij, voor derzelver
oogen, bekend gemaakt heb, om hen uit
Egypteland uit te voeren.
10 En Ik voerde hen uit [a] Egypteland,
en bracht hen in de woestijn. [a] Ex. 13:18.
11 Daar gaf Ik hun Mijne inzettingen, en
maakte hun Mijne rechten bekend; [a] dewelke,
zoo ze een mensch doet, zal *hij* door
dezelve leven. [a] Lev. 18:5. Rom. 10:5. Gal. 3:12.
12 Daartoe ook gaf Ik hun Mijne [a] sabbatten,
om een teeken te zijn tusschen Mij
en tusschen hen, opdat zij zouden weten,
dat Ik de HEERE ben, Die hen heilige.
[a] Ex. 20:8. 31:13, enz. 35:2.
13 Maar het huis Israëls werd wederspannig
tegen Mij in de woestijn; zij
wandelden in Mijne inzettingen niet, en
verwierpen Mijne rechten; dewelke, zoo ze
een mensch doet, zal *hij* door dezelve
leven; en zij [a] ontheiligden Mijne sabbatten
zeer, dat Ik zeide, Mijne grimmigheid
te zullen uitgieten over hen in de woestijn,
om hen te verdoen. [a] Ex. 16:28.
14 Maar Ik deed het om Mijns Naams
wil, opdat die niet ontheiligd wierde voor
de oogen van die Heidenen, voor welker
oogen Ik hen uitvoerde.
15 Evenwel hief Ik ook Mijne hand op
tot hen in de woestijn, dat Ik hen niet zou
brengen in het land, dat Ik *hun* gegeven
had, vloeiende van melk en honig, hetwelk
het sieraad is van alle landen;
16 Daarom dat zij Mijne rechten verwierpen,
en in Mijne inzettingen niet wandelden,
en Mijne sabbatten ontheiligden; want
hun hart wandelde hunne drekgoden na.
17 Doch Mijn oog verschoonde het, dat
Ik hen niet verdierf, en geene voleinding
met hen maakte in de woestijn.
18 Maar Ik zeide tot hunne kinderen in
de woestijn: Wandelt niet in de inzettingen
uwer vaderen, en onderhoudt hunne
rechten niet, en verontreinigt u niet met
hunne drekgoden.
19 Ik ben de HEERE, uw God; wandelt
in Mijne inzettingen, en onderhoudt Mijne
rechten, en doet dezelve.
20 En heiligt Mijne sabbatten, en zij
zullen tot een teeken zijn tusschen Mij en
tusschen ulieden, opdat gij weet, dat Ik,
de HEERE, uw God ben.
21 Maar die kinderen waren *ook* wederspannig
tegen Mij; zij wandelden niet in
Mijne inzettingen, en Mijne rechten namen
zij niet waar, om die te doen; dewelke,
zoo ze een mensch doet, zal *hij* door dezelve
leven; zij ontheiligden Mijne sabbatten,
dat Ik zeide Mijne grimmigheid te
zullen uitgieten over hen, volbrengende
Mijnen toorn tegen hen in de woestijn.
22 Doch Ik keerde Mijne hand af, en
deed het om Mijns Naams wil, opdat hij
voor de oogen der Heidenen niet zou
ontheiligd worden, voor welker oogen Ik
hen uitgevoerd had.
23 Ik hief ook Mijne hand tot hen op in
de woestijn, dat Ik hen verspreiden zou
onder de Heidenen, en hen verstrooien in
de landen;
24 Omdat zij Mijne rechten niet gedaan
hadden, maar Mijne inzettingen verworpen
en Mijne sabbatten ontheiligd hadden, en
hunne oogen achter de drekgoden hunner
vaderen waren.
25 Daarom gaf Ik hun ook besluitingen,

die niet goed waren, en rechten, waarbij zij niet leven zouden.
26 En Ik verontreinigde hen in hunne giften, omdat zij *door het* [a] *vuur* deden doorgaan al wat de baarmoeder opent; opdat Ik ze verwoesten zou, ten einde dat zij zouden weten, dat Ik de HEERE ben. [a] Ezec. 16:21.
27 Daarom, menschenkind! spreek tot het huis Israëls, en zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Hiermede nog hebben Mij uwe vaderen gesmaad, dat zij door overtreding tegen Mij overtreden hebben;
28 Als Ik hen in het land gebracht had, over hetwelk Ik Mijne hand opgeheven had, om hetzelve hun te geven, zoo zagen zij naar allen hoogen heuvel en alle dicht geboomte, en offerden daar hunne offeren, en gaven daar hunne tergende offeranden, en daar zetten zij hunnen liefelijken reuk, en daar offerden zij hunne drankofferen.
29 En Ik zeide tot hen: Wat is die hoogte, waarhenen gij gaat? nogtans is de naam daarvan genoemd hoogte, tot op dezen dag toe.
30 Daarom zeg tot het huis Israëls: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zijt gij verontreinigd geworden in den weg uwer vaderen, en hoereert gij achter hunne verfoeiselen?
31 Ja, met het offeren uwer gaven, met uwe kinderen door het vuur te doen doorgaan, zijt gij verontreinigd aan al uwe drekgoden tot op dezen dag toe; en zou Ik van u gevraagd worden, o, huis Israëls? *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo Ik van u gevraagd worde!
32 Daarom, dat in uwen geest opgeklommen is, zal geenszins geschieden, dat gij zegt: Wij zullen als de Heidenen en als de geslachten der landen zijn, dienende hout en steen.
33 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE: zoo Ik niet met eene sterke hand, en uitgestrekten arm, en met eene uitgegotene grimmigheid over u zal regeeren!
34 Want Ik zal u uit de volken voeren, en u vergaderen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt, door eene sterke hand, en door eenen uitgestrekten arm, en door eene uitgegotene grimmigheid.
35 Daartoe zal Ik u brengen in de woestijn der volken, en Ik zal met u aldaar rechten, aangezicht aan aangezicht;
36 Gelijk als Ik gerecht heb met uwe vaderen in de woestijn van Egypteland, alzoo zal Ik met u rechten, spreekt de Heere HEERE.
37 En Ik zal ulieden onder de roede doen doorgaan, en Ik zal u brengen onder den band des verbonds.
38 Daartoe zal Ik, die rebel zijn en die tegen Mij overtreden, uit ulieden uitzuiveren; Ik zal hen uit het land hunner vreemdelingschappen uitvoeren, en zij zullen in het landschap Israëls niet *weder*komen, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.
39 En gijlieden, o, huis Israëls! alzoo zegt de Heere HEERE: Gaat henen, dient een ieder zijne drekgoden, ook hierna, dewijl gijlieden naar Mij niet hoort; doch ontheiligt niet meer Mijnen heiligen Naam, met uwe giften en met uwe drekgoden.
40 Want op Mijnen heiligen berg, op den hoogen berg Israëls, spreekt de Heere HEERE, daar zal Mij het gansche huis Israëls in het land dienen, zij allen; daar zal Ik welgevallen aan hen nemen en daar zal Ik uwe hefofferen eischen, en de eerstelingen uwer heffingen met al uwe geheiligde dingen.
41 Ik zal een welgevallen aan ulieden nemen om den liefelijken reuk, wanneer Ik u van de volken uitvoeren, en u vergaderen zal uit de landen, in dewelke gij zult verstrooid zijn, en Ik zal in u geheiligd worden voor de oogen der Heidenen.
42 En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik u in het landschap Israëls gebracht zal hebben, in het land, waarover Ik Mijne hand opgeheven heb, om hetzelve uwen vaderen te geven.
43 Daar zult gij dan gedenken aan uwe wegen, en aan al uwe handelingen, waarmede gij u verontreinigd hebt, en gij zult van u zelven eene walging hebben over al uwe boosheden, die gij gedaan hebt.
44 Zoo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik met u gedaan zal hebben, om Mijns Naams wil, niet naar uwe booze wegen, noch naar uwe verdorvene handelingen, o, huis Israëls! spreekt de Heere HEERE.
45 Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:
46 Menschenkind! zet uw aangezicht naar den weg van het zuiden, en drup tegen het zuiden; en profeteer tegen het woud van het veld *in het* zuiden.
47 En zeg tot het Zuiderwoud: Hoor des HEEREN woord: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal een vuur in u aansteken, hetwelk in u allen [a] groenen boom en allen dorren boom verteren zal; de

vlammende vlam zal niet uitgebluscht worden; maar daardoor zullen verbrand worden alle aangezichten van het zuiden tot het noorden toe. *a* Luk. 23:31.

48 En alle vleesch zal zien, dat Ik, de HEERE, dat aangestoken heb; het zal niet uitgebluscht worden.

49 En ik zeide: Ach, Heere HEERE! zij zeggen van mij: Is hij niet een verdichter van gelijkenissen?

HOOFDSTUK 21.

God beveelt den profeet zeer scherp te profeteeren tegen Jeruzalem, den tempel en het gansche land, tegen aanzienlijken en geringen, van het zwaard des Heeren, waarover de profeet, het volk tot een teeken, moet zuchten en misbaar maken, vs. 1. Voorzegt, dat de koning van Babel in beraad zal staan, of hij eerst Jeruzalem, of het land der Ammonieten zal aantasten; doch dat hij eerst naar Jeruzalem zal trekken, om hare meineedigheid, 18. Profetie tegen het koninkrijk van Juda en van de komst van Christus, 26; alsmede tegen de Ammonieten, 28.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen Jeruzalem, en drup tegen de heiligdommen, en profeteer tegen het land van Israël.

3 En zeg tot het land van Israël: Alzoo zegt de HEERE: Ziet, Ik *wil* aan u! en Ik zal Mijn zwaard uit zijne scheede trekken; en Ik zal van u uitroeien den rechtvaardige en den goddelooze.

4 Omdat Ik *dan* van u uitroeien zal den rechtvaardige en den goddelooze, daarom zal Mijn zwaard uit zijne scheede uitgaan tegen alle vleesch, van het zuiden *tot* het noorden.

5 En alle vleesch zal weten, dat Ik, de HEERE, Mijn zwaard uit zijne scheede getrokken heb; het zal niet meer wederkeeren.

6 Maar gij, menschenkind! zucht; zucht voor hunne oogen met verbreking der lenden en met bitterheid.

7 En het zal geschieden, als zij tot u zeggen zullen: Waarom zucht gij? dat gij zeggen zult: Om het gerucht; want het komt! en alle hart zal [a] versmelten, en alle handen zullen [b] verslappen, en alle geest zal [c] inkrimpen, en alle [d] knieën *als* water henenvlieten; ziet, het komt, en het zal geschieden, spreekt de Heere HEERE.

a Jer. 49:23. *b* Jer. 6:24. Ezec. 7:17. *c* Ezec. 1:17. *d* Ezec. 7:17.

8 Wederom geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

9 Menschenkind! profeteer en zeg: Alzoo zegt de HEERE: Zeg: Het zwaard, het zwaard is gescherpt, en ook geveegd.

10 Het is gescherpt, opdat het eene slachting slachte; het is geveegd, opdat het eenen glinster hebbe; of wij *dan* zullen vroolijk zijn? het is de roede Mijns Zoons, die alle hout versmaadt.

11 En Hij heeft hetzelve te vegen gegeven, opdat men het met de hand handelen zou; dat zwaard is gescherpt, en dat is geveegd, om hetzelve in de hand des doodslagers te geven.

12 Schreeuw en huil, o menschenkind! want hetzelve zal zijn tegen Mijn volk, het zal zijn tegen al de vorsten van Israël: [a] verschrikkingen zullen van wege het zwaard bij Mijn volk zijn; daarom [b] klop op de heup. *a* Ezec. 7:27. *b* Ezec. 6:11.

13 Als er beproeving [a] was, wat was het toen? zou er dan ook geene versmadende roede zijn? spreekt de Heere HEERE.

a Jes. 1:5. Jer. 6:28, enz.

14 Daarom gij, menschenkind! profeteer, en sla hand tegen hand; want het zwaard zal verdubbeld worden ten derde maal; het is het zwaard dergenen, die verslagen zullen worden; het is het zwaard der grooten, die verslagen zullen worden, dat tot hen in de binnenste kameren indringen zal.

15 Ik heb de punt des zwaards gezet tegen al hunne poorten, opdat het hart versmelte, en de aanstooten vermenigvuldigen; ach! [a] het is toegemaakt, opdat het glinstere; het is ingewonden om te slachten. *a* ond. vs. 28.

16 Houd u bijeen, o *zwaard!* keer u rechtsom; schik u, keer u linksom, waarhenen uw aangezicht gesteld is!

17 En Ik Zelf zal ook Mijne hand tegen Mijne hand slaan, en Mijne grimmigheid doen rusten; Ik, de HEERE, heb het gesproken.

18 Wederom geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

19 Gij nu, menschenkind! stel u twee wegen voor, waardoor het zwaard des konings van Babel komt; uit een land zullen zij beide voortkomen; en kies eene zijde, kies ze aan het hoofd van den weg der stad.

20 Gij zult eenen weg voorstellen, waardoor het zwaard inkomen zal tegen Rabba der kinderen Ammons, of tegen Juda, tot de vaste *stad* Jeruzalem.

21 Want de koning van Babel zal aan de wegscheiding staan, aan het hoofd van de twee wegen, om waarzegging te gebruiken; hij zal zijne pijlen slijpen; hij zal de terafim vragen, hij zal de lever bezien.

22 De waarzegging zal aan zijne rechter-

hand zijn op Jeruzalem, om hoofdmannen
te stellen, om den mond te openen in het
doodslaan, om de stem op te heffen met
gejuich, om stormrammen te stellen tegen
de poorten, om [a] sterkten op te werpen,
om bolwerken te bouwen. *a* Ezec. 4:2. 17:17.
23 Dit zal hun in hunne oogen als een
ijdel waarzeggen zijn, *omdat zij* met eeden
beëedigd zijn onder hen; maar hij zal der
ongerechtigheid gedenken, opdat zij gegre-
pen worden.
24 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
Omdat gijlieden uwer ongerechtigheid doet
gedenken, doordien uwe overtredingen ont-
dekt worden, zoodat uwe zonden gezien
worden in al uwe handelingen; omdat
uwer gedacht wordt, zult gij met de hand
gegrepen worden.
25 En gij, o onheilig, goddeloos vorst van
Israël! wiens dag komen zal, ten tijde der
uiterste ongerechtigheid;
26 Alzoo zegt de Heere HEERE: Doe
dien hoed weg, en hef die kroon af! deze
zal dezelfde niet wezen; Ik zal verhoogen
dien, die nederig is, en vernederen dien,
die hoog is.
27 Ik zal die *kroon* omgekeerd, omge-
keerd, omgekeerd stellen; ja, zij zal niet
zijn, totdat hij kome, die *daartoe* recht
heeft, en *dien* Ik dat geven zal.
28 En gij, menschenkind! profeteer en
zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE, van
de kinderen Ammons en van hunne sma-
ding; zoo zeg: Het zwaard, het zwaard is
uitgetrokken; het is ter slachting geveegd
om te verdoen, om te glinsteren;
29 Terwijl zij u ijdelheid zien, terwijl
zij u leugen voorzeggen, om u op de
halzen te stellen dergenen, die van de
goddeloozen verslagen zijn, welker dag
gekomen was ten tijde der uiterste on-
gerechtigheid.
30 Keer *uw zwaard* weder in zijne scheede!
In de plaats, waar gij geschapen zijt, in het
land uwer woningen zal Ik u richten.
31 En Ik zal over u Mijne gramschap
uitgieten; Ik zal tegen u door het vuur
Mijner verbolgenheid blazen; en Ik zal
u overgeven in de hand van brandende
menschen, smeders des verderfs.
32 Het vuur zult gij tot spijze zijn; uw
bloed zal zijn in het midden des lands;
uwer zal niet gedacht worden; want Ik,
de HEERE, heb het gesproken.

HOOFDSTUK 22.

God noemt een register van de gruwelijke zonden, die tegen de eerste en tweede tafel der wet binnen Jeruzalem bedreven werden, vs. 1; waarom Hij hun in zeer hevigen toorn voorzegt een schrikkelijk lot en verstrooiing onder de Heidenen, 13; en dat Hij hen, omdat zij als schuim zijn geworden, binnen Jeruzalem als in eenen oven zal smelten door het vuur van Zijnen toorn, 17. Algemeene boosheid der profeten, priesters, vorsten en van het volk, 23.

VERDER geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
2 Gij nu, menschenkind! zoudt gij der
bloedstad recht geven? zoudt gij ze [a] recht
geven? ja, maak haar bekend al hare gru-
welen. *a* Ezec. 20:4. 23:36.
3 En zeg: Alzoo zegt de Heere HEERE:
O stad, die in haar midden bloed ver-
giet, opdat haar tijd kome, en drekgoden
tegen zichzelve maakt, om zich te ver-
ontreinigen!
4 Door uw bloed, dat gij [a] vergoten hebt,
zijt gij schuldig geworden, en met uwe
drekgoden, die gij gemaakt hebt, hebt gij
u [b] verontreinigd, en hebt uwe dagen doen
naderen, en zijt tot uwe jaren gekomen;
daarom heb Ik u den Heidenen overgegeven
tot eenen [c] smaad, en allen landen *tot* eenen
spot. *a* 2 Kon. 21:16. *b* Ezec. 20:30, 31. *c* Ezec. 5:14.
5 Die nabij en verre van u zijn, zullen
u bespotten, gij, onreine van naam en vol
van onrust!
6 Ziet, de vorsten Israëls zijn in u geweest,
een ieder naar zijne kracht, om bloed te
vergieten.
7 Vader en moeder hebben zij in u licht
geacht; met den vreemdeling hebben zij
in het midden van u door verdrukking
gehandeld; zij hebben in u den wees en
de weduwe verdrukt.
8 Mijne heilige dingen hebt gij veracht,
en Mijne sabbatten hebt gij ontheiligd.
9 Achterklappers zijn in u geweest om
bloed te vergieten, en in u hebben zij op de
[a] bergen gegeten; zij hebben schandelijkheid
in het midden van u gedaan. *a* Ezec. 18:6, 11.
10 Men heeft de schaamte des vaders in u
[a] ontdekt; die [b] onrein was door afzonde-
ring, hebben zij in u verkracht.
a Lev. 18:8. *b* Lev. 18:19. Ezec. 18:6.
11 Daartoe heeft de een [a] gruwel gedaan
met zijns naasten [b] huisvrouw, en een ander
heeft zijns zoons [c] vrouw met schandelijk-
heid verontreinigd; nog een ander heeft in
u zijne zuster, zijns [d] vaders dochter, ver-
kracht. *a* Lev. 18:20. *b* Jer. 5:8. *c* Lev. 18:15. *d* Lev. 18:9.
12 Zij hebben geschenken in u genomen,
om bloed te vergieten; woeker en overwinst

hebt gij genomen, en gij hebt gierigheid gepleegd aan uwen naaste door verdrukking; maar gij hebt Mijner vergeten, spreekt de Heere HEERE.

13 Ziet dan, Ik heb Mijne hand [a]geslagen, om uwe gierigheid, die gij bedreven hebt, en om uw bloed, die in het midden van u geweest zijn. [a] Ezec. 21:17.

14 Zal uw hart bestaan? zullen uwe handen sterk zijn, in de dagen, als Ik met u handelen zal? Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het [a]doen. [a] Ezec. 17:24.

15 En Ik zal u [a]verstrooien onder de Heidenen, en u verspreiden in de landen, en uwe onreinigheid uit u verteren.

[a] Ezec. 12:14, 15.

16 Zoo zult gij in u ontheiligd zijn voor de oogen der Heidenen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

17 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

18 Menschenkind! die van het huis Israëls zijn Mij tot [a]schuim geworden; zij zijn allen koper, of tin, of ijzer, of lood, in het midden des ovens; zilverschuim zijn zij geworden. [a] Jes. 1:22.

19 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gijlieden allen tot schuim geworden zijt, daarom ziet, Ik zal u in het midden van Jeruzalem vergaderen.

20 *Gelijk* zilver, of koper, of ijzer, of lood, of tin in het midden eens ovens vergaderd wordt, om het vuur daarover op te blazen, opdat men het smelte; alzoo zal Ik ulieden vergaderen in Mijnen toorn, en in Mijne grimmigheid daar laten, en smelten.

21 Ja, Ik zal u bijeenbrengen, en zal op u blazen in het vuur Mijner verbolgenheid, dat gij in het midden van haar zult gesmolten worden.

22 Gelijk het zilver in het midden des ovens gesmolten wordt, alzoo zult gijlieden in het midden van haar gesmolten worden; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, Mijne grimmigheid over u uitgegoten heb.

23 Voorts geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

24 Menschenkind! zeg tot haar: Gij zijt een land, dat niet gereinigd is, *dat* zijnen plasregen niet *heeft gehad* ten dage der gramschap.

25 De verbintenis harer profeten is in het midden van haar als een brullende leeuw, die eenen roof rooft; zij eten de [a]zielen op; den schat en het kostelijke nemen zij weg; hare weduwen vermenigvuldigen zij in het midden van haar. [a] Matt. 23:14.

26 Hare priesters doen Mijne wet geweld aan, en zij ontheiligen Mijne heilige dingen; tusschen het heilige en het onheilige maken zij geen [a]onderscheid, en *het verschil* tusschen het onreine en reine geven zij niet te kennen; daartoe verbergen zij hunne oogen van Mijne sabbatten; ja, Ik word in het midden van hen ontheiligd.

[a] Lev. 10:10. Ezec. 44:23.

27 Hare [a]vorsten zijn in het midden van haar als wolven, die eenen roof rooven, om bloed te vergieten, *en* om zielen te verderven; opdat zij gierigheid zouden plegen.

[a] Micha 3:12. Zef. 3:3.

28 Hare profeten nu [a]pleisteren hen met loozen kalk; [b]ziende ijdelheid en hun leugen voorzeggende, zeggende: Alzoo zegt de Heere HEERE! en de HEERE heeft niet gesproken. [a] Ezec. 13:10. Ezec. 21:29.

29 Het volk des lands pleegt enkel verdrukking, en bedrijft enkel rooverij; ook onderdrukken zij den ellendige en nooddruftige, en den vreemdeling verdrukken zij zonder recht.

30 Ik zocht nu eenen man uit hen, die den muur mocht toemuren, en voor Mijn aangezicht in de [a]bresse staan voor het land, opdat Ik het niet mocht verderven; maar Ik vond niemand. [a] Ps. 106:23.

31 Daarom heb Ik Mijne gramschap over hen uitgegoten; door het vuur Mijner verbolgenheid heb Ik hen verteerd; hunnen weg heb Ik op hun [a]hoofd gegeven, spreekt de Heere HEERE. [a] Ezec. 9:10. 11:21. 16:43.

HOOFDSTUK 23.

Onder de namen van twee vrouwen, Ohola en Oholiba, stelt God breedvoerig voor de hoererijen en overspelen van Samaria en Jeruzalem, of Israel en Juda, vs. 1, 2 en 36. Gelijk deze onverzadelijke overspeleressen naar het recht, dat daartoe staat, geoordeeld en gestraft moesten worden, 22 en 45.

VERDER geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! daar waren twee vrouwen, dochteren van ééne moeder.

3 Deze hoereerden in [a]Egypte; in hare jeugd hoereerden zij; daar werden hare borsten gedrukt, en daar werden de tepelen haars maagdoms betast. [a] Ezec. 20:8.

4 Hare namen nu waren: Ohola, de grootste, en Oholiba, hare zuster; en zij werden de Mijne, en baarden zonen en dochteren;

dit waren hare namen: Samaria is Ohola,
en Jeruzalem Oholiba.
5 Ohola nu hoereerde, zijnde onder Mij;
en zij werd verliefd op hare boelen, op
de Assyriërs, die nabij waren;
6 Bekleed met hemelsblauw, vorsten en
overheden, altemaal gewenschte jongelin-
gen, ruiteren, rijdende op paarden.
7 Alzoo dreef zij hare hoererijen met de-
zelve, die allen de keure der kinderen van
Assur waren; en met allen, op dewelke zij
verliefd was, met al derzelver drekgoden,
verontreinigde zij zich.
8 Zij verliet ook hare hoererijen niet,
gebracht uit Egypte; want zij hadden bij
haar in hare jeugd gelegen, en zij had-
den de tepelen haars maagdoms betast,
en zij hadden hunne hoererij over haar
uitgestort.
9 Daarom gaf Ik haar in de hand harer
boelen over, in de hand der kinderen van
[a] Assur, op dewelke zij verliefd was.

a 2 Kon. 17, 18.

10 Deze ontdekten haar schaamte; hare
zonen en hare dochteren namen zij weg;
maar haar doodden zij met het zwaard;
en zij kreeg eenen naam onder de vrouwen,
nadat men gerichten over haar geoefend had.
11 Als hare zuster, Oholiba, *dit* zag, zoo
verdorf zij hare minne nog meer dan zij,
en hare hoererijen meer dan de hoererijen
van hare zuster.
12 Zij werd verliefd op de kinderen van
[a] Assur, de vorsten en overheden, die nabij
waren, bekleed met volkomen sieraad, rui-
teren, rijdende op paarden, altemaal ge-
wenschte jongelingen. a 2 Kon. 16:7.
13 Toen zag Ik, dat zij verontreinigd
was; zij hadden beiden eenerlei weg.
14 Ja, zij deed tot hare hoererijen nog
meer toe; want toen zij geschilderde man-
nen aan den wand zag, de beelden der
Chaldeeën, geschilderd met menie,
15 Gegord met een' gordel aan hunne
lenden, hebbende overvloedig geverfde
hoeden op hunne hoofden, die allen in
het aanzien hoofdmannen waren, *naar* de
gelijkenis der kinderen van Babel, van
Chaldéa, het land hunner geboorte;
16 Zoo werd zij op dezelve verliefd met
het opzien harer oogen, en zij zond boden
tot hen, naar Chaldéa.
17 De kinderen van Babel nu kwamen
tot haar in tot het leger der minnen, en
verontreinigden haar met hunne hoererij;
ook verontreinigde zij zich met hen; daarna
werd hare ziel van hen afgetrokken.
18 Alzoo ontdekte zij hare hoererijen, en
ontdekte hare schaamte; toen werd Mijne
ziel van haar afgetrokken, gelijk als Mijne
ziel was afgetrokken van hare zuster.
19 Doch zij vermenigvuldigde hare hoe-
rerijen, gedenkende aan de dagen harer
jeugd, als zij gehoereerd had in het land
van Egypte.
20 En zij werd verliefd meer dan der-
zelver bijwijven, welker vleesch is *als* het
vleesch der ezelen, en welker vloed is *als*
de vloed der paarden.
21 Alzoo hebt gij weder opgehaald de
schandelijke daad uwer jeugd, als die van
Egypte uwe tepelen betastten, van wege
de borsten uwer jeugd.
22 Daarom, o Oholiba! alzoo zegt de
Heere HEERE: Zie, Ik zal uwe boelen,
van welke uwe ziel is afgetrokken, tegen
u verwekken, en Ik zal hen van rondom
tegen u aanbrengen;
23 De kinderen van Babel en alle Chal-
deeën, Pekod, en Soa, en Koa, *en* alle kin-
deren van Assur met hen; gewenschte
jongelingen, die allen vorsten en overheden
zijn, hoofdmannen en vermaarde *lieden*,
die allen te paard rijden.
24 Die zullen tegen u komen *met* kar-
ren, wagenen en wielen, en met eene ver-
gadering van volken, rondassen, en schil-
den, en helmen; zij zullen zich rondom
tegen u zetten; en Ik zal voor hun aan-
gezicht het gericht stellen, en zij zullen u
richten naar hunne rechten.
25 En Ik zal Mijnen ijver tegen u zetten,
dat zij in grimmigheid met u zullen hande-
len; zij zullen uwen neus en uwe ooren
afnemen, en het laatste van u zal door het
zwaard vallen; zij zullen uwe zonen en
uwe dochteren wegnemen, en het laatste
van u zal door het vuur verteerd worden.
26 Zij zullen u ook uwe kleederen [a] uit-
trekken, en uw sieraadtuig wegnemen.

a Ezec. 16:39

27 Zoo zal Ik uwe schandelijkheid van
u doen ophouden, mitsgaders uwe hoererij,
gebracht uit Egypteland; en gij zult uwe
oogen naar hen niet opheffen, en aan
Egypte niet meer gedenken.
28 Want alzoo zegt de Heere HEERE:
Zie, Ik zal u overgeven in de hand der-

genen, die gij haat, in de hand dergenen, van dewelke uwe ziel is afgetrokken.

29 Die zullen met u handelen uit haat, en al uwen arbeid wegnemen, en u [a] naakt en bloot laten, dat uwe hoerenschaamte ontdekt worde, mitsgaders uwe schandelijkheid en uwe hoererijen. *a* Ezec. 16:39.

30 Deze dingen zal men u doen, dewijl gij de Heidenen nagehoereerd hebt, *en* omdat gij u met hunne drekgoden verontreinigd hebt.

31 In den weg uwer zuster hebt gij gewandeld, daarom zal Ik haren beker in uwe hand geven.

32 Alzoo zegt de Heere HEERE: Gij zult den beker uwer zuster drinken, die diep en wijd is; gij zult tot belaching en spot worden; *de beker* houdt veel in.

33 Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uwe zuster Samaria is een beker der verwoesting en der eenzaamheid.

34 Gij zult hem drinken en uitzuigen, en zijne scherven zult gij brijzelen, en uwe borsten zult gij afrukken; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

35 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij Mijner [a] vergeten, en Mij achter uwen rug geworpen hebt; zoo draagt gij ook uwe schandelijkheid en uwe hoererijen.
a Jer. 2:32. 3:21. 13:25. 18:15. Ezec. 22:12.

36 En de HEERE zeide tot mij: Menschenkind! zoudt gij Ohola en Oholiba [a] recht geven? ja, vertoon haar hare gruwelen. *a* Ezec. 20:4. 22:2.

37 Want zij hebben overspel gedaan, en er is bloed in hare handen; en zij hebben met hare drekgoden overspel gedaan; daartoe hebben zij ook hare kinderen, die zij Mij gebaard hadden, voor hen [a] *door het vuur* laten doorgaan, tot spijze. *a* Ezec. 16:21. 20:26, 31.

38 Nog hebben zij Mij dit gedaan: zij hebben Mijn heiligdom ten zelven dage verontreinigd, en Mijne [a] sabbatten ontheiligd. *a* Ezec. 22:8.

39 Want als zij hunne kinderen hunnen drekgoden geslacht hadden, zoo kwamen zij op dienzelven dag in Mijn heiligdom, om dat te ontheiligen; en ziet, [b] alzoo hebben zij gedaan in het midden van Mijn huis. *a* Ezec. 16:21. *b* 2 Kon. 21:4, enz.

40 Dit is er ook, dat zij gezonden hebben tot mannen, die van verre zouden komen; tot dewelke als een bode gezonden was, ziet, zoo kwamen zij, voor dewelke gij u wieschtt, uwe oogen blankettet en u met sieraad versierdet;

41 En gij zat op een heerlijk bed, voor hetwelk eene tafel toegericht was, [a] en op hetwelk gij Mijn reukwerk en Mijne olie gezet hadt. *a* Spr. 7:17.

42 Als nu het geruisch der menigte daarop stil was, zoo *zonden zij* tot mannen uit de menigte der menschen, *en* daar werden wijnzuipers aangebracht uit de woestijn; die deden armringen aan hare handen, en eene sierlijke kroon op hare hoofden.

43 Toen zeide Ik van deze, die *van* overspelerijen verouderd was: Nu zullen zij hoereeren de hoererijen dezer *hoer*, en die *ook*.

44 En men ging tot haar in, gelijk men ingaat tot eene vrouw, die eene hoer is; alzoo gingen zij in tot Ohola en tot Oholiba, die schandelijke vrouwen.

45 Rechtvaardige mannen dan, die zullen haar [a] richten *naar* het recht der overspeelsters, en *naar* het recht der bloedvergietsters; want zij zijn overspeelsters, en bloed is in hare handen. *a* Ezec. 16:38.

46 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal eene vergadering tegen haar doen opkomen, en zal ze ter beroering en ten roof overgeven.

47 En de vergadering zal ze met [a] steenen steenigen, en dezelve met hunne zwaarden nederhouwen; hare zonen en hare dochteren zullen zij dooden, en hare huizen met vuur [b] verbranden. *a* Ezec. 16:38, 40. *b* Ezec. 16:41.

48. Alzoo zal Ik de schandelijkheid uit het land doen ophouden; opdat alle vrouwen onderwezen worden, dat zij naar uwe schandelijkheid niet doen.

49 Alzoo zullen zij uwe schandelijkheid op u leggen, en gij zult de zonden uwer drekgoden dragen; en gijlieden zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

HOOFDSTUK 24.

Jaar, dag en maand van de aankomst der Babyloniërs voor Jeruzalem, vs. 1. Door de gelijkenis van eenen heet ziedenden pot, met stukken vleesch en beenen, wordt afgebeeld de schrikkelijke ellende, die Jeruzalem om hare boosheid zou overkomen, 3; zullende zoodanig zijn, dat men zelfs over de verwoesting des tempels (van welke zij zooveel werks maakten) geenen rouw zou kunnen bedrijven. God beveelt den profeet, dit door zijne eigene handelwijze voor te stellen, verbiedende hem te rouwen over zijne huisvrouw, wier dood hem God voorzegt, 15.

WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, in het negende jaar, in de tiende maand, op den tienden der maand, zeggende:

2 Menschenkind! schrijf u den naam van

den dag op, even van dezen zelven dag; de koning van Babel legt zich voor Jeruzalem, even op dezen zelven dag.

3 En gebruik eene gelijkenis tot dat wederspannig huis, en zeg tot hen: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zet eenen [a] pot toe, zet *hem* toe, en giet ook water daarin.

[a] Jer. 1:13.

4 Doe zijne stukken te zamen daarin, alle goede stukken, de dij en den schouder; vul *hem* met de keur der beenderen.

5 Neem de keur van de kudde, en stook ook eenen brandstapel van de beenderen daaronder; doe hem wel opzieden; ook zullen zijne beenderen daarin gekookt worden.

6 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Wee der [a] bloedstad, den pot, welks schuim in hem is, en van welken zijn schuim niet is uitgegaan! trek stuk bij stuk daaruit, en laat het lot over hem niet vallen. [a] Ezec. 22:2.

7 Want haar bloed is in het midden van haar; op eene gladde steenrots heeft zij dat gelegd; zij heeft het op de aarde niet uitgestort, om hetzelve met stof te bedekken.

8 Opdat Ik de grimmigheid doe opgaan om wraak te oefenen, heb Ik *ook* haar bloed op eene gladde steenrots gelegd, opdat het niet bedekt worde.

9 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: [a] Wee der bloedstad! Ik zal ook den brandstapel groot maken. [a] Nah. 3:1. Hab. 2:12.

10 Draag veel houts toe; steek het vuur aan; verteer het vleesch, en kruid *het* met specerijen, en laat de beenderen verbranden.

11 Stel hem daarna ledig op zijne kolen, opdat hij heet worde, en zijn roest verbrande, en zijne onreinigheid in het midden van hem versmelte, zijn schuim verteerd worde.

12 *Met* ijdelheden heeft zij *Mij* moede gemaakt; nog is haar overvloedig schuim van haar niet uitgegaan; haar schuim *moet* in het vuur.

13 In uwe onreinigheid is schandelijkheid, omdat Ik u gereinigd heb, en gij niet gereinigd zijt, zoo zult gij van uwe onreinigheid niet meer gereinigd worden, totdat Ik Mijne grimmigheid op u zal hebben doen rusten.

14 Ik, de HEERE, heb het gesproken; het zal komen, en Ik zal het doen; Ik zal er niet van wijken, en Ik zal niet [a] verschoonen noch berouw hebben; naar uwe wegen en naar uwe handelingen zullen zij u [b] richten, spreekt de Heere HEERE. [a] Ezec. 5:11. [b] Ezec. 23:24.

15 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

16 Menschenkind! zie, Ik zal den lust uwer oogen van u wegnemen door eene plage; nogtans zult gij niet rouwklagen, noch weenen, en uwe tranen zullen niet voortkomen.

17 Houd stil van kermen; gij zult geen doodenrouw maken; bind uwen hoed op u, en doe uwe schoenen aan uwe voeten; en de bovenste lip zult gij niet bewinden, en zult der lieden brood niet eten.

18 Dit sprak ik tot het volk in den morgenstond, en mijne huisvrouw stierf in den avond; en ik deed in den morgenstond, gelijk mij geboden was.

19 En het volk zeide tot mij: Zult gij ons niet te kennen geven, wat ons deze dingen zijn, dat gij *aldus* doet?

20 En ik zeide tot hen: Het woord des HEEREN is tot mij geschied, zeggende:

21 Zeg tot het huis Israëls: Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal Mijn heiligdom ontheiligen, de heerlijkheid uwer sterkte, de begeerte uwer oogen en de verschooning uwer ziel; en uwe zonen en uwe dochteren, die gij verlaten hebt, zullen door het zwaard vallen.

22 Dan zult gijlieden doen, gelijk als ik gedaan heb: de bovenste lippen zult gij niet bewinden, en der lieden brood zult gij niet eten.

23 En uwe hoeden zullen op uwe hoofden zijn, en uwe schoenen aan uwe voeten; gij zult niet rouwklagen, noch weenen; maar gij zult in uwe ongerechtigheden [a] versmachten, en, een iegelijk tegen zijnen broeder, zuchten. [a] Ezec. 4:17.

24 Alzoo zal ulieden Ezechiël [a] tot een wonderteeken zijn; naar alles, wat hij gedaan heeft, zult gij doen; als dit komt, dan zult gij weten, dat Ik de Heere HEERE ben. [a] Ezec. 12:6.

25 En gij, menschenkind! zal het niet zijn, ten dage, als Ik van hen zal wegnemen hunne sterkte, de vreugde huns sieraads, den lust hunner oogen en het verlangen hunner zielen, hunne zonen en hunne dochteren;

26 Dat ten zelven dage een ontkomene tot u zal komen, om *uwe* ooren *dat* te doen hooren?

27 Ten zelven dage zal uw mond bij dien, die ontkomen is, opengedaan worden, en

gij zult spreken, en niet meer stom zijn; alzoo zult gij hun tot een wonderteeken zijn, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 25.

Profetiën tegen de Ammonieten en Moabieten, van wege hunne blijdschap over de verstoring des tempels en de ellende van Gods volk, vs. 1, 2, en 8, 9; tegen de Edomieten en Filistijnen, om hunne wraakgierigheid en wreedheid tegen Gods volk, 12 en 15.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! [a] zet uw aangezicht tegen de kinderen Ammons, en profeteer tegen dezelve. [a] Jer. 49:1, enz.

3 En zeg tot de kinderen Ammons: Hoort des Heeren HEEREN woord: Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij gezegd hebt: Heah! over Mijn heiligdom, als het ontheiligd werd, en over het land Israëls, als het verwoest werd, en over het huis van Juda, als zij in gevangenis gingen;

4 Daarom, ziet, Ik zal u aan die van het oosten overgeven tot eene bezitting, dat zij hunne burgen in u zetten, en hunne woningen in u stellen; die zullen uwe vruchten eten, en die zullen uwe melk drinken.

5 En Ik zal Rabba tot eenen kemelstal maken, en de kinderen Ammons tot eene schaapskooi; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

6 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat gij met de hand geklapt, en met den voet gestampt hebt, en van harte verblijd zijt geweest in al uwe plundering, over het land Israëls;

7 Daarom, ziet, Ik zal Mijne hand tegen u uitstrekken, en u den Heidenen ten buit geven, en zal u uit de volken uitroeien, en u uit de landen verdoen; Ik zal u verdelgen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

8 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat [a] Moab en Seïr zeggen: Ziet, het huis van Juda is gelijk al de Heidenen; [a] Jer. 48:1, enz.

9 Daarom, ziet, Ik zal de zijde van Moab openen, van de steden af, van zijne steden, *die* van zijne grenzen af zijn, het sieraad des lands, Beth-Jesimôth, Baäl-Meon, en tot Kiriathaïm toe;

10 Voor die van het oosten, met *het land* der kinderen Ammons, hetwelk Ik ter bezitting zal overgeven; opdat der kinderen Ammons onder de Heidenen niet *meer* [a] gedacht worde. [a] Ezec. 21:32.

11 Ik zal ook in Moab gerichten oefenen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

12 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat Edom met enkele wraakgierigheid gehandeld heeft tegen het huis van Juda; en zij zich zeer schuldig gemaakt hebben, dat zij zich aan hen gewroken hebben;

13 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook Mijne hand uitstrekken tegen Edom, en Ik zal mensch en beest uit haar uitroeien; en zal haar *tot* eene woestheid stellen van Theman af; en zij zullen *tot* Dedan *toe* door het zwaard vallen.

14 En Ik zal Mijne wraak doen aan Edom, door de hand van Mijn volk Israël; en zij zullen tegen Edom naar Mijnen toorn en naar Mijne grimmigheid handelen; alzoo zullen zij Mijne wraak gewaar worden, spreekt de Heere HEERE.

15 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat de Filistijnen door wraak gehandeld hebben, en van harte wraak geoefend hebben door plundering, om te vernielen *door* eene eeuwige vijandschap;

16 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik strek Mijne hand uit tegen de Filistijnen, en zal de Cherethieten uitroeien, en het overblijfsel van de zeehaven verdoen.

17 En Ik zal groote wraak met grimmige straffingen onder hen doen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijne wraak aan hen gedaan zal hebben.

HOOFDSTUK 26.

Bericht aangaande den tijd dezer profetie, vs. 1; van de verwoesting der stad Tyrus door de Chaldeen, omdat zij zich verheugden over de verwoesting van Jeruzalem, 2. Beschrijving van den schrik, de ontzetting en de weeklagen, welke zijn zullen bij de schielijke en onverwachte verwoesting van Tyrus, 15.

EN het gebeurde in het elfde jaar, op den eersten der maand, *dat* des HEERENwoord tot mij geschiedde, zeggende:

2 Menschenkind! daarom dat Tyrus van Jeruzalem gezegd heeft: Heah! zij is verbroken, de poort der volken; zij is tot mij omgewend; ik zal vervuld worden; zij is verwoest!

3 Daarom, alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik *wil* aan u, o Tyrus! en Ik zal vele Heidenen tegen u doen opkomen, als of Ik de zee met hare golven deed opkomen.

4 Die zullen de muren van Tyrus verderven, en hare torens afbreken; ja, Ik zal haar stof van haar wegvagen, en zal haar tot eene gladde steenrots maken.

5 Zij zal in het midden der zee zijn *tot* uitspreiding van netten; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE; en

zij zal den Heidenen ten roof worden.

6 En hare dochteren, die in het veld zijn, zullen met het zwaard gedood worden; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

7 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal Nebukadrézar, den koning van Babel, den koning der koningen, van het noorden tegen Tyrus brengen, met paarden en met wagenen, en met ruiteren, en *krijgs*vergaderingen, en veel volks.

8 Hij zal uwe dochteren op het veld met het zwaard dooden, en hij zal sterkten tegen u maken, en eenen wal tegen u opwerpen, en rondassen tegen u opheffen.

9 En hij zal muurbrekers tegen uwe muren stellen, en uwe torens met zijne zwaarden afbreken.

10 Van wege de menigte zijner paarden zal u derzelver stof bedekken; uwe muren zullen beven van wege het gedruisch der ruiteren, en wielen, en wagenen, als hij door uwe poorten zal intrekken, gelijk *door* de ingangen eener doorgebrokene stad.

11 Hij zal met de [a] hoeven zijner paarden al uwe straten vertreden; uw volk zal hij met het zwaard dooden, en elk eene van de kolommen uwer sterkten zal ter aarde nederstorten. *a* Jes. 5:28. Jer. 47:3.

12 En zij zullen uw vermogen rooven, en uwe koopmanswaren plunderen, en uwe muren afbreken, en uwe kostelijke huizen omwerpen; en uwe steenen, en uw hout, en uw stof zullen zij in het midden der wateren werpen.

13 Zoo zal Ik het [a] gedeun uwer liederen doen ophouden, en het geklank uwer harpen zal niet meer gehoord worden.

a Jes. 24:7, 8. Jer. 7:34. 16:9.

14 Ja, Ik zal u maken tot eene gladde steenrots; gij zult zijn *tot* uitspreiding der netten; gij zult niet meer gebouwd worden; want Ik, de HEERE, heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

15 Alzoo zegt de Heere HEERE tot Tyrus: Zullen niet de eilanden van het geluid uws vals beven, als de doodelijk verwonde zal kermen, wanneer men in het midden van u schrikkelijk zal moorden?

16 En alle vorsten der zee zullen afdalen van hunne troonen, en hunne mantels van zich doen, en hunne gestikte kleederen uittrekken; met sidderingen zullen zij bekleed worden; op de aarde zullen zij nederzitten, en telken oogenblik sidderen, en over u ontzet zijn.

17 En zij zullen een [a] klaaglied over u opheffen, en tot u zeggen: Hoe zijt gij uit de zeeën vergaan, gij, welbewoonde, gij, beroemde stad, die sterk geweest is ter zee, zij en hare inwoners; die hunlieder schrik gaven aan allen, die in haar woonden!

a Openb. 18:9, enz.

18 Nu zullen de eilanden sidderen ten dage uws vals; ja, de eilanden, die in de zee zijn, zullen beroerd worden van wege uwen uitgang.

19 Want alzoo zegt de Heere HEERE: Als Ik u zal stellen *tot* eene verwoeste stad, gelijk de steden, die niet bewoond worden; als Ik eenen afgrond over u zal doen opkomen, en de groote wateren u zullen overdekken;

20 Dan zal Ik u doen nederdalen met degenen, die in den kuil nederdalen tot het oude volk, en zal u doen nederliggen in de onderste plaatsen der aarde, in de woeste plaatsen, *die* van ouds geweest zijn, met degenen, die in den kuil nederdalen, opdat gij niet bewoond wordt; en Ik zal het sieraad herstellen in het land der levenden.

21 *Maar* u zal Ik tot eenen grooten schrik stellen, en gij zult er niet *meer* zijn; als gij gezocht wordt, zoo zult gij niet meer gevonden worden in eeuwigheid, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 27.

Een profetisch klaaglied over Tyrus, met beschrijving van hare heerlijkheid, weelde en het voordeel, dat vele natiën door allerlei koophandel van haar hadden, vs. 1, en daarentegen haren schrikkelijken val, alsmede de schade, ontzetting, rouw en beschimping, die daardoor zal wezen bij de volkeren en hunne koningen, 26.

WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Gij dan, menschenkind! hef een klaaglied op over Tyrus;

3 En zeg tot Tyrus, die daar woont aan de ingangen der zee, handelende met de volken in vele eilanden: Zoo zegt de Heere HEERE: O Tyrus! gij zegt: Ik ben [a] volmaakt in schoonheid. *a* Ezec. 28:12.

4 Uwe landpalen zijn in het hart der zeeën; uwe bouwers hebben uwe schoonheid volkomen gemaakt.

5 Zij hebben al uwe denningen *uit* denneboomen van Senir gebouwd; zij hebben cederen van den Libanon gehaald, om masten voor u te maken.

6 Zij hebben uwe riemen *uit* [a] eiken van Basan gemaakt; uwe berderen hebben zij

gemaakt *van* welbetreden elpenbeen, uit
de eilanden der Chittieten. [a] Jes. 2:13.
7 Fijn linnen met stiksel uit Egypte
was uw uitbreidsel, dat het u tot een zeil
ware; hemelsblauw en purper, uit de ei-
landen van Elísa, was uw deksel.
8 De inwoners van Sidon en Arvad waren
uwe roeiers; uwe wijzen, o Tyrus! *die* in
u waren, die waren uwe schippers.
9 De oudsten van Gebal en hare wijzen
waren in u, verbeterende uwe breuken;
alle schepen der zee en hare zeelieden
waren in u, om onderlingen handel met
u te drijven.
10 Perzen, en Lydiërs, en Puteërs waren
in uw heir, uwe krijgslieden; schild en helm
hingen zij in u op; die maakten uw sieraad.
11 De kinderen van Arvad en uw heir
waren rondom op uwe muren, en de Gam-
madieten waren op uwe torens; hunne
schilden hingen zij rondom aan uwe muren;
die maakten uwe schoonheid volkomen.
12 Tarsis dreef koophandel met u van
wege de veelheid van allerlei goed; met
zilver, ijzer, tin en lood handelden zij *op*
uwe markten.
13 Javan, Tubal en Mesech waren uwe
kooplieden; met menschenzielen en koperen
vaten dreven zij onderlingen handel met u.
14 Uit het huis van Togárma leverden
zij paarden, en ruiteren, en muilezels *op*
uwe markten.
15 De kinderen van Dedan waren uwe
kooplieden; vele eilanden waren de koop-
handel uwer hand; hoornen van elpen-
been en ebbenhout gaven zij u weder *tot*
eene vereering.
16 Syrië dreef koophandel met u, van
wege de veelheid uwer werken; met sma-
ragden, purper, en gestikt werk, en zijde,
en Ramoth, en Cadkod, handelden zij op
uwe markten.
17 Juda en het land Israëls waren uwe
kooplieden; met tarwe van Minnit en
Pannag, en honig, en olie, en balsem,
dreven zij onderlingen handel met u.
18 Damaskus dreef koophandel met u,
om de veelheid uwer werken, van wege
de veelheid van allerlei goed; met wijn
van Chelbon en witte wol.
19 Ook leverden Dan en Javan, de
omreizer, op uwe markten; glad ijzer,
kassie en kalmus was in uwen onderlin-
gen koophandel.
20 Dedan handelde met u met kostelijk
gewand tot wagens.
21 Arabië en alle vorsten van Kedar
waren de kooplieden uwer hand; met
lammeren en rammen, en bokken, daar-
mede handelden zij met u.
22 De kooplieden van Scheba en Raëma
waren uwe kooplieden; met alle hoofd-
specerij, en met alle kostelijk gesteente
en goud, handelden zij *op* uwe markten.
23 Haran, en Kanne, en Eden, de koop-
lieden van Scheba, Assur *en* Kilmad, han-
delden met u.
24 Die waren uwe kooplieden met vol-
komene sieradiën, met pakken van hemels-
blauw en gestikt werk, en met schatkis-
ten van schoone kleederen; gebonden met
koorden, en in ceder gepakt, onder uwe
koopmanschap.
25 De schepen van Tarsis zongen van u,
van wege den onderlingen koophandel met
u; en gij waart vervuld, en zeer verheer-
lijkt in het hart der zeeën.
26 Die u roeien, hebben u in groote
wateren gevoerd; de [a] oostenwind heeft u
verbroken in het hart der zeeën. [a] Ezec. 17:10.
27 [a] Uw goed, en uwe marktwaren, uw
onderlinge koophandel, uwe zeelieden, en
uwe schippers; die uwe breuken verbete-
ren, en die onderlingen handel met u drij-
ven, en al uwe krijgslieden, die in u zijn,
zelfs met uwe gansche gemeente, die in het
midden van u is, zullen vallen in het hart
der zeeën, ten dage van uwen val.
[a] Openb. 18:9, enz.
28 Van het geluid des geschreeuws uwer
schippers zullen de voorsteden [a] beven.
[a] Ezec. 26:10, 15.
29 En allen, die den riem handelen, zee-
lieden, *en* alle schippers van de zee, zullen
uit hunne schepen nederklimmen; op het
land zullen zij staan blijven.
30 En zij zullen hunne stem over u laten
hooren, en bitterlijk schreeuwen; en zij
zullen stof op hunne hoofden werpen, zij
zullen zich wentelen in de asch.
31 En zij zullen zich over u gansch [a] kaal
maken, en zakken aangorden; en zullen
over u weenen met bitterheid der ziel, *en*
bittere rouwklage. [a] Jer. 48:37.
32 En zij zullen in hun gekerm een klaag-
lied over u opheffen, en over u weeklagen,
zeggende: Wie is geweest als Tyrus, als de
uitgeroeide in het midden der zee?

33 Als uwe marktwaren uit de zeeën voortkwamen, hebt gij vele volken verzadigd; met de veelheid uwer goederen en uwen onderlingen koophandel, hebt gij de koningen der aarde rijk gemaakt.

34 Ten tijde, dat gij uit de zeeën verbroken zijt in de diepte der wateren, zijn uw onderlinge koophandel en uwe gansche gemeente in het midden van u gevallen.

35 Alle inwoners der eilanden zijn over u ontzet, en hunnen koningen staan de haren te berge, zij zijn verbaasd van aangezicht.

36 De handelaars onder de volken fluiten u aan; gij zijt een groote [a] schrik geworden, en zult er niet *meer* zijn tot in eeuwigheid.

a Ezec. 26:21.

HOOFDSTUK 28.

Profetie van de verwoesting van den koning van Tyrus, om zijne trotschheid en hoogmoed, vs. 1. Profetisch klaaglied over hem, vergelijkende zijne voorgaande heerlijkheid met zijnen toekomstigen ondergang, 11. Profetie tegen Sidon, 21; met eene belofte van de herstelling der Kerk, 25.

VOORTS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zeg tot den vorst van Tyrus: Zoo zegt de Heere HEERE: Omdat uw hart zich verheft en zegt: Ik ben God, ik zit in Godes stoel, in het hart der zeeën! daar gij een [a] mensch en geen God zijt, stelt gij nogtans uw hart, als Gods hart.

a Jes. 31:3.

3 Zie, gij zijt wijzer dan Daniël; zij hebben niets toegeslotens voor u verborgen.

4 Door uwe wijsheid en door uw verstand, hebt gij vermogen voor u verkregen; ja, gij hebt goud en zilver verkregen in uwe schatten.

5 Door de grootheid uwer wijsheid in uwen koophandel hebt gij uw vermogen vermeerderd, en uw hart verheft zich van wege uw vermogen.

6 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo: Omdat gij uw hart gesteld hebt als Gods hart;

7 Daarom zie, Ik zal vreemden over u brengen, de [a] tirannigste der Heidenen; die zullen hunne zwaarden uittrekken over de schoonheid uwer wijsheid, en zullen uwen glans ontheiligen.

a Jer. 6:23.

8 Ter groeve zullen zij u doen nederdalen; en gij zult sterven den dood eens verslagenen in het hart der zeeën.

9 Zult gij *dan* eenigszins, voor het aangezicht uws doodslagers, zeggen: Ik ben God? daar gij een mensch zijt en geen God, in de hand desgenen, die u verslaat?

10 Gij zult den dood der onbesnedenen sterven, door de hand der vreemden; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

11 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

12 Menschenkind! hef een klaaglied op over den koning van Tyrus, en zeg tot hem: Zoo zegt de Heere HEERE: Gij, verzegelaar der som, vol van wijsheid en [a] volmaakt in schoonheid!

a Ezec. 27:3.

13 Gij waart in Eden, Gods hof; alle kostelijk gesteente was uw deksel, sardissteenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardónix-steenen en jaspis-steenen, saffieren, robijnen, en smaragden, en goud; het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage als gij geschapen werdt, waren zij bereid.

14 Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub; en Ik had u *alzoo* gezet; gij waart op Gods heiligen berg; gij wandeldet in het midden der vurige steenen.

15 Gij waart volkomen in uwe wegen, van den dag af, dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid in u gevonden is.

16 Door de veelheid uws koophandels, hebben zij het midden van u met geweld vervuld, en gij hebt gezondigd; daarom zal Ik u ontheiligen van Gods berg, en zal u, gij, overdekkende cherub! verdoen uit het midden der vurige steenen.

17 Uw hart verheft zich over uwe schoonheid; gij hebt uwe wijsheid bedorven, van wege uwen glans; Ik heb u op de aarde henengeworpen, Ik heb u voor het aangezicht der koningen gesteld, om op u te zien.

18 Van wege de veelheid uwer ongerechtigheden, door het onrecht uws koophandels, hebt gij uwe heiligdommen ontheiligd; daarom heb Ik een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat u heeft verteerd, en Ik heb u gemaakt tot asch op de aarde, voor de oogen van al degenen, die u zien.

19 Allen, die u kennen onder de volken, zijn over u ontzet; gij zijt een groote schrik geworden, en zult er niet *meer* zijn tot in eeuwigheid.

20 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

21 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen Sidon, en profeteer tegen haar;

22 En zeg: Zoo zegt de Heere HEERE:

Zie, Ik *wil* aan u, o Sidon! en zal in het midden van u verheerlijkt worden; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik gerichten in haar zal hebben geoefend, en in haar geheiligd zal zijn.

23 Want Ik zal de pestilentie in haar zenden, en bloed op hare straten, en de verslagenen zullen vallen in het midden van haar, door het zwaard, *dat* tegen haar zal zijn van rondom; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

24 En het huis Israëls zal geen' smartenden doorn noch wee doende distel meer hebben, van allen, die rondom hen zijn, die henlieden berooven; en zij zullen weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

25 Alzoo zegt de Heere HEERE: Als Ik het huis Israëls zal vergaderd hebben uit de volken, onder dewelke zij verstrooid zijn, en Ik onder hen voor de oogen der Heidenen zal geheiligd zijn, dan zullen zij in hun land wonen, dat Ik aan Mijnen knecht, aan Jakob, gegeven heb.

26 En zij zullen daarin zeker wonen, en huizen bouwen, en wijngaarden [a] planten; ja, zij zullen zeker wonen; als Ik gerichten zal hebben geoefend tegen allen, die henlieden beroofd hebben, van degenen, die rondom hen zijn; en zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben. *a* Jer. 31:5.

HOOFDSTUK 29.

Bericht van den tijd dezer profetie, vs. 1; tegen Faraö en gansch Egypte, 2; met belofte van eene kleine herstelling, 13; opdat zich Gods volk niet meer verlate op Egypte noch door meineedigheid in lijden brenge, 16. De tijd der volgende profetie, 17; in welke God Egypte aan den koning Nebukadrézar geeft, tot loon van zijnen dienst tegen Tyrus, 18; Herstelling van Israël, 21.

IN het tiende jaar, in de tiende *maand*, op den twaalfden der maand, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen Faraö, den koning van Egypte, en profeteer tegen hem, en tegen het gansche Egypte.

3 Spreek en zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o Faraö, koning van Egypte! dien grooten [a] zeedraak, die in het midden zijner rivieren ligt; die daar zegt: Mijne rivier is de mijne, en ik heb *die* voor mij gemaakt.

a Ps. 74:13, 14. Jes. 27:1. 51:9.

4 Maar Ik zal haken in uwe kaken doen, en den visch uwer rivieren aan uwe schubben doen kleven; en Ik zal u uit het midden uwer rivieren optrekken, en al de visch uwer rivieren zal aan uwe schubben kleven.

5 En Ik zal u verlaten in de woestijn, u en al den visch uwer rivieren; op het open veld zult gij vallen; gij zult niet verzameld noch vergaderd worden; aan het gedierte der aarde en aan het gevogelte des hemels heb Ik u ter spijze gegeven.

6 En al de inwoners van Egypte zullen weten, dat Ik de HEERE ben, omdat zij den huize Israëls een [a] rietstaf geweest zijn. *a* 2 Kon. 18:21. Jes. 36:6.

7 Als zij u bij uwe hand grepen, zoo werdt gij gebroken, en spleet hen alle zijden; en als zij op u leunden, zoo werdt gij verbroken, en liet alle lenden op zichzelven staan.

8 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal het zwaard over u brengen, en Ik zal uit u mensch en beest uitroeien.

9 En Egypteland zal worden tot eene wildernis en woestheid, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben; omdat hij zegt: De rivier is mijne, en ik heb *die* gemaakt.

10 Daarom, zie, Ik *wil* aan u en aan uwe rivier; en Ik zal Egypteland stellen tot woeste wilde eenzaamheden, van den toren van Syene af, tot aan de landpale van Moorenland.

11 Geen menschenvoet zal door hetzelve doorgaan, en geen beestenvoet zal door hetzelve doorgaan, en het zal veertig jaren onbewoond zijn.

12 Want Ik zal Egypteland stellen *tot* eene verwoesting in het midden der verwoeste landen, en zijne steden zullen eene woestheid zijn in het midden der verwoeste steden, veertig jaren; en Ik zal de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen.

13 Maar zoo zegt de Heere HEERE: Ten einde van veertig jaren zal Ik de Egyptenaars vergaderen uit de volken, waarhenen zij verstrooid zijn geworden.

14 En Ik zal de gevangenis der Egyptenaren wenden, en hen wederbrengen in het land van Pathros, in het land huns koophandels; en aldaar zullen zij een nederig koninkrijk zijn.

15 En het zal nederiger zijn dan de *andere* koninkrijken, en zich niet meer verheffen boven de Heidenen; want Ik zal hen verminderen, dat zij niet zullen heerschen over de Heidenen.

16 En het zal den huize Israëls niet meer zijn tot een vertrouwen, dat der ongerech-

tigheid doet gedenken, wanneer zij naar henlieden [a] omzien; maar zij zullen weten, dat Ik de Heere HEERE ben. [a] Klgld. 4:17.

17 Voorts gebeurde het in het zeven en twintigste jaar, in de eerste *maand*, op den eersten der maand, *dat* het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

18 Menschenkind! Nebukadrézar, de koning van Babel, heeft zijn heir eenen grooten dienst doen dienen tegen Tyrus: alle hoofden zijn kaal geworden, en alle zijden zijn uitgeplukt; en noch hij, noch zijn heir heeft loon gehad van wege Tyrus, voor den dienst, dien hij tegen haar gediend heeft.

19 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Nebukadrézar, den koning van Babel, Egypteland geven; en hij zal deszelfs menigte wegvoeren, en deszelfs buit buiten, en deszelfs roof rooven, en het zal de loon zijn voor zijn heir.

20 *Tot* zijn arbeidsloon, omdat hij tegen haar gediend heeft, heb Ik hem Egypteland gegeven, omdat zij voor Mij gewrocht hebben, spreekt de Heere HEERE.

21 Te dien dage zal Ik den hoorn van het huis Israëls doen uitspruiten, en u opening des monds geven in het midden van hen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 30.

Nog twee profetiën: de eene aangaande de verwoesting van gansch Egypte en van al zijne helpers en bondgenooten, vs. 1; de andere omtrent de verbreking van den arm van hunnen Koning, en het sterken van den arm des konings van Babel tegen hem, mitsgaders van de verstrooiing der Egyptenaren onder de volken, 20.

WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! profeteer, en zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Huilt: Ach dien dag!

3 Want de dag is nabij, ja, de dag des HEEREN is nabij, een wolkige dag; het zal der Heidenen tijd zijn.

4 En het zwaard zal komen in Egypte, en er zal groote smart zijn in Moorenland, als de verslagenen zullen vallen in Egypte; want zij zullen derzelver menigte wegnemen, en hare fondamenten zullen verbroken worden.

5 Moorenland, en Put, en Lud, en al de gemengde hoop, en Cub, en de kinderen van het land des verbonds zullen met hen vallen door het zwaard.

6 Zoo zegt de HEERE: Ja, zij zullen vallen, die Egypte ondersteunen, en de hoovaardij harer sterkte zal nederdalen; van den toren van Syene af zullen zij daarin door het zwaard vallen, spreekt de Heere HEERE.

7 En zij zullen verwoest worden in het midden der verwoeste landen; en hare steden zullen zijn in het midden der verwoeste steden.

8 En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik een vuur in Egypte zal hebben gelegd, en al hare helpers zullen verbroken worden.

9 Te dien dage zullen er boden van voor Mijn aangezicht in schepen uitvaren, om het zorgelooze Moorenland te verschrikken; en er zal groote smart bij hen zijn, als in den dag van Egypte; want ziet, het komt aan!

10 Zoo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal de menigte van Egypte doen ophouden, door de hand van Nebukadrézar, den koning van Babel.

11 Hij, en zijn volk met hem, de [a] tirannigste der Heidenen zullen aangevoerd worden, om het land te verderven; en zij zullen hunne zwaarden tegen Egypte uittrekken, en het land met verslagenen vervullen. [a] Ezec. 28:7.

12 En Ik zal de rivieren *tot* droogte maken, en het land verkoopen in de hand der boozen; en Ik zal het land met zijne volheid verwoesten door de hand der vreemden; Ik, de HEERE, heb het gesproken.

13 Zoo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook de drekgoden verdoen, en de nietige afgoden doen ophouden uit Nof; en er zal geen vorst meer zijn uit Egypteland; en Ik zal eene vreeze in Egypteland stellen.

14 En Ik zal Pathros verwoesten, en een vuur leggen in Zoan; en Ik zal gerichten oefenen in No.

15 En Ik zal Mijne grimmigheid uitgieten over Sin, de sterkte van Egypte; en Ik zal de menigte van No uitroeien.

16 En Ik zal een vuur in Egypte leggen; Sin zal zeer groote pijn hebben, en No zal gespleten worden, en Nof zal dagelijks zeer bang zijn.

17 De jongelingen van Aven en Pibeseth zullen door het zwaard vallen, en de *dochters* zullen gaan in de gevangenis.

18 En te Tachpánhes zal de dag verduisterd worden, als Ik het juk van Egypte aldaar zal verbreken, en de hoovaardij harer sterkte in haar zal ophouden; haar zal eene wolk bedekken, en hare dochters zullen gaan in de gevangenis.

19 Alzoo zal Ik gerichten oefenen in

Egypte; en zij zullen weten, dat Ik de
HEERE ben.
20 Ook gebeurde het in het elfde jaar, in
de eerste *maand*, op den zevenden der
maand, *dat* het woord des HEEREN tot mij
geschiedde, zeggende:
21 Menschenkind! Ik heb den arm van
Faraö, den koning van Egypte, verbroken;
en ziet, hij zal niet verbonden worden, met
pleisters op te leggen, met eenen windeldoek
aan te doen, om dien te verbinden, om dien
te sterken, dat hij het zwaard houde.
22 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo:
Ziet, Ik *wil* aan Faraö, den koning van
Egypte, en zal zijne armen verbreken, *beide*
den sterken en den verbrokenen; en Ik zal
het zwaard uit zijne hand doen vallen.
23 En Ik zal de Egyptenaars verstrooien
onder de Heidenen, en zal hen versprei-
den in de landen.
24 En Ik zal de armen des konings van
Babel sterken, en Mijn zwaard in zijne
hand geven; maar Faraö's armen zal Ik ver-
breken, dat hij voor zijn aangezicht zal ker-
men, gelijk een doodelijk verwonde kermt.
25 Ja, Ik zal de armen des konings van
Babel sterken; maar Faraö's armen zullen
daarhenen vallen; en zij zullen weten, dat
Ik de HEERE ben, als Ik Mijn zwaard in
de hand des konings van Babel zal heb-
ben gegeven, en hij datzelve over Egypte-
land zal hebben uitgestrekt.
26 En Ik zal de Egyptenaars verstrooien
onder de Heidenen, en zal hen versprei-
den in de landen; alzoo zullen zij weten,
dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 31.

De tijd dezer profetie, vs. 1; in welke God den koning Faraö en zijn volk voor oogen stelt de hoogheid, heerlijkheid en pracht des konings en des koninkrijks van Assyrië, onder de gelijkenis van eenen hoogen schoonen cederboom, 2; en deszelfs val, wegens trotschheid en hoogmoed, 10; tot een voorbeeld aan alle anderen, 14. Faraö en zijn volk zal het even zoo gaan, 10, 18.

HET gebeurde ook in het elfde jaar, in
de derde *maand*, op den eersten der
maand, *dat* des HEEREN woord tot mij
geschiedde, zeggende:
2 Menschenkind! zeg tot Faraö, den ko-
ning van Egypte, en tot zijne menigte:
Wien zijt gij gelijk in uwe grootheid?
3 Zie, Assur was een [a] ceder op den Liba-
non, schoon van takken, schaduwachtig van
loof, en hoog van stam, en zijn top was
tusschen dichte takken. *a* Dan. 4:10, enz.
4 De wateren maakten hem groot, de
afgrond maakte hem hoog; die ging met
zijne stroomen rondom zijne planting, en
zond zijne waterleidingen uit tot alle boo-
men des velds.
5 Daarom werd zijn stam hooger dan alle
boomen des velds; en zijne takjes werden
menigvuldig, en zijne scheuten lang, van
wege de groote wateren, als hij uitschoot.
6 Alle [a] vogelen des hemels nestelden op
zijne takjes, en alle dieren des velds teelden
onder zijne scheuten; en alle groote volken
zaten onder zijne schaduw. *a* Dan. 4:12.
7 Alzoo was hij schoon in zijne groot-
heid *en* in de lengte zijner takken, omdat
zijn wortel aan groote wateren was.
8 De cederen in [a] Gods hof verduisterden
hem niet, de denneboomen waren zijnen
takken niet gelijk, en de kastanjeboomen
waren niet gelijk zijne scheuten; geen
boom in Gods hof was hem gelijk in zijne
schoonheid. *a* Gen. 2:8.
9 Ik had hem *zoo* schoon gemaakt door
de veelheid zijner takken, dat alle boomen
van Eden, die in Gods hof waren, hem
benijdden.
10 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE:
Omdat gij u verheven hebt over *uwen* stam;
ja, hij stak zijnen top op boven het midden
der dichte takken, en zijn hart verhief
zich over zijne hoogte;
11 Daarom gaf Ik hem in de hand van
den machtigste der Heidenen, *dat* die hem
rechtschapen zou handelen; Ik dreef hem
uit om zijne goddeloosheid.
12 En vreemden, de [a] tirannigste der Hei-
denen, roeiden hem uit en verlieten hem;
zijne takken vielen op de bergen en in alle
valleiën, en zijne scheuten werden verbro-
ken bij alle stroomen des lands; en alle
volken der aarde gingen af uit zijne scha-
duw, en verlieten hem. *a* Ezec. 28:7. 30:11.
13 Alle vogelen des hemels woonden op
zijnen omgevallenen stam, en alle dieren
des velds waren op zijne scheuten.
14 Opdat zich geene waterrijke boomen
verheffen over hunnen stam, en hunnen top
niet opsteken boven het midden der dichte
takken, en geene *boomen*, die water drinken,
op zichzelven staan van wege hunne hoogte;
want zij zijn allen overgegeven ter dood,
tot het onderste der aarde, in het midden
der menschenkinderen, tot degenen, die in
den kuil nederdalen.
15 Zoo zegt de Heere HEERE: Ten dage,

als hij ter helle nederdaalde, maakte Ik
een treuren; Ik bedekte om zijnentwil den
afgrond, en weerde de stroomen van dien,
en de groote wateren werden geschut; en Ik
maakte den Libanon om zijnentwil zwart,
en al het geboomte des velds was om
zijnentwil bewonden.
16 Van het geluid zijns vals deed Ik de
Heidenen [a] beven, als Ik hem ter helle deed
nederdalen, met degenen, die in den kuil
nederdalen; en alle boomen van Eden, de
keur en het beste van Libanon, alle *boomen*,
die water drinken, troostten zich in het
onderste der aarde. [a] Jes. 14:9.
17 Diezelve daalden ook met hem neder
ter helle, tot de verslagenen van het zwaard;
en die zijn arm geweest waren, *die* onder
zijne schaduw in het midden der Heidenen
gezeten hadden.
18 Wien zijt gij alzoo gelijk in heerlijk-
heid en grootheid, onder de boomen van
Eden? ja, gij zult nedergevoerd worden,
met de boomen van Eden, tot het on-
derste der aarde; in het midden der [a] on-
besnedenen zult gij liggen, met de ver-
slagenen door het zwaard. Dat is Faraö,
en zijne gansche menigte, spreekt de Heere
HEERE. [a] Ezec. 28:10.

HOOFDSTUK 32.

Tijd dezer profetiën, vs. 1 en 17; bevattende een klaaglied over Faraö's schrikkelijken val, wegens zijnen hoogmoed, wreedheid, gedurig onrustig woelen en beroeren van andere volken, 2; vervolgens eene verbloemde beschrijving van zijnen en zijns volks ondergang en nederdaling tot het gezelschap van andere onbesnedene, trotsche en tirannische regenten en volken, 13.

HET gebeurde ook in het twaalfde jaar,
in de twaalfde maand, op den eersten
der maand, *dat* het woord des HEEREN tot
mij geschiedde, zeggende:
2 Menschenkind! hef een klaaglied op
over Faraö, den koning van Egypte, en zeg
tot hem: Gij waart eenen jongen leeuw
onder de Heidenen gelijk; en gij waart als
een [a] zeedraak in de zeeën, en braakt voort
in uwe rivieren, en beroerdet het water
met uwe voeten, en vermodderdet hunlieder
rivieren. [a] Ezec. 29:3.
3 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ik zal
daarom Mijn [a] net over u uitspreiden door
eene vergadering van vele volken; die zul-
len u optrekken in Mijn garen.
[a] Ezec. 12:13. 17:20.
4 Dan zal Ik u laten op het land; Ik
zal u henenwerpen op het open veld; en
Ik zal al het gevogelte des hemels op u
doen wonen, en het gedierte der gansche
aarde van u verzadigen.
5 En Ik zal uw vleesch henengeven op
de bergen, en de dalen met uwe hoogheid
vervullen.
6 En Ik zal het land, waarin gij zwemt,
van uw bloed drenken tot aan de bergen; en
de stroomen zullen van u vervuld worden.
7 En als Ik u zal uitblusschen, zal Ik den
[a] hemel bedekken, en zijne sterren zwart ma-
ken; Ik zal de zon met wolken bedekken,
en de maan zal haar licht niet laten lichten.
[a] Jes. 13:10. Joël 2:31.
8 Alle lichtende lichten aan den hemel,
die zal Ik om uwentwil zwart maken; en
Ik zal eene duisternis over uw land maken,
spreekt de Heere HEERE.
9 Daartoe zal Ik het hart van vele volken
verdrietig maken, als Ik uwe verbreking
onder de Heidenen zal brengen in de lan-
den, die gij niet gekend hebt.
10 En Ik zal maken, dat zich vele volken
over u ontzetten, en hunnen koningen zullen
de haren over u te berge staan, als Ik Mijn
zwaard zal zwaaien voor hunne aangezich-
ten; en zij zullen elken oogenblik sidderen,
een ieder voor zijne ziel, ten dage uws vals.
11 Want zoo zegt de Heere HEERE: Het
zwaard des konings van Babel zal u over-
komen.
12 Ik zal uwe menigte vellen door de
zwaarden der helden, die al te zamen de
[a] tirannigste der Heidenen zijn; die zullen
de hoovaardij van Egypte verstoren, en hare
gansche [b] menigte zal verdelgd worden.
[a] Ezec. 28:7. 31:12. [b] Ezec. 31:2, 18. ond. vers 16.
13 En Ik zal hare beesten verdoen van
bij de groote wateren; en geen menschen-
voet zal ze meer beroeren, en geene bees-
tenklauwen zullen ze beroeren.
14 Dan zal Ik hunlieder wateren doen
zinken, en Ik zal hunlieder rivieren doen
gaan als olie, spreekt de Heere HEERE;
15 Als Ik Egypteland zal hebben gesteld
tot eene verwoesting, en het land van zijne
volheid zal woest zijn geworden; als Ik
geslagen zal hebben allen, die daarin wo-
nen; alzoo zullen zij weten, dat Ik de
HEERE ben.
16 Dat is het klaaglied, en dat zullen zij
klagelijk zingen; de dochteren der Heidenen
zullen het klagelijk zingen; zij zullen het
klagelijk zingen over Egypte en over hare
gansche menigte, spreekt de Heere HEERE.

17 Voorts gebeurde het in het twaalfde jaar, op den vijftienden der maand, *dat* het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

18 Menschenkind! weeklaag over de menigte van Egypte, en doe ze nederdalen, (haar en de dochteren der prachtige Heidenen) in de onderste plaatsen der aarde, bij degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

19 Boven wien zijt gij liefelijk? daal neder, en leg u bij de onbesnedenen.

20 In het midden der verslagenen van het zwaard zullen zij vallen; zij is aan het zwaard overgegeven; trek haar henen met al hare menigte.

21 De machtigste der helden zullen hem, met zijne helpers, toespreken, uit het midden der hel; zij zijn nedergedaald; de onbesnedenen liggen er, verslagen van het zwaard.

22 Daar is Assur met haren ganschen hoop, zijne graven zijn rondom hem; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard.

23 Welker graven gesteld zijn in de zijden des kuils, en haar hoop is rondom haar graf; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard, die eenen schrik gaven in het land der levenden.

24 Daar is Elam met hare gansche menigte rondom haar graf; zij zijn allen verslagen, de gevallenen door het zwaard, die onbesneden zijn nedergedaald tot de onderste plaatsen der aarde, die hunnen schrik hadden gegeven in het land der levenden; nu dragen zij hunne schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

25 In het midden der verslagenen hebben zij haar eene legerstede gesteld onder hare gansche menigte, rondom hem zijn hare graven; zij zijn allen onbesneden, verslagenen van het zwaard, omdat een schrik van hen gegeven is in het land der levenden; nu dragen zij hunne schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald; hij is geleid in het midden der verslagenen.

26 Daar is Mesech, *en* Tubal, met hare gansche menigte; rondom hem zijn hare graven! zij zijn allen onbesneden, verslagenen van het zwaard, omdat zij hunnen schrik gegeven hebben in het land der levenden.

27 Maar zij liggen niet met de helden, die onder de onbesnedenen gevallen zijn; die ter helle zijn nedergedaald met hunne krijgswapenen, en welker zwaarden men geleid heeft onder hunne hoofden; welker ongerechtigheid nogtans op hunne beenderen is, omdat der helden schrik in het land der levenden geweest is.

28 Gij ook zult verbroken worden in het midden der onbesnedenen, en zult liggen met de verslagenen van het zwaard.

29 Daar is Edom, hare koningen en al hare vorsten, die met hunlieder macht geleid zijn bij de verslagenen van het zwaard; diezelve liggen met de onbesnedenen en met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

30 Daar zijn de geweldigen van het Noorden, zij allen, en alle Sidoniërs, die met de verslagenen zijn nedergedaald, beschaamd zijnde van wege hunnen schrik, *die* uit hunne macht *voortkwam*, en zij liggen onbesneden bij de verslagenen van het zwaard, en dragen hunne schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

31 Faraö zal henlieden zien, en zich troosten over zijne gansche menigte; de verslagenen van het zwaard van Faraö en zijn gansche heir, spreekt de Heere HEERE.

32 Want Ik heb *ook* Mijnen schrik gegeven in het land der levenden; dies zal hij geleid worden in het midden der onbesnedenen bij de verslagenen van het zwaard, Faraö en zijne gansche menigte, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 33.

Door de gelijkenis van eenen getrouwen wachter in het land, stelt God den profeet voor zijnen plicht en dien van alle getrouwe leeraren, vs. 1. De Heere toont de murmureerders en huichelaren onder de gevangen Joden, dat Hij wel en recht handelt met boetvaardigen en afvalligen; Hij verdedigt de rechtvaardigheid Zijner wegen tegen hunne beschuldigingen, 10. De profeet bekomt tijding van de verovering en verwoesting der stad Jeruzalem en profeteert, welk lot den in het land overgeblevenen zal wedervaren, 21. Gods oordeel over de huichelachtige vleiers en bespotters der profeten, 30.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! spreek tot de kinderen uws volks, en zeg tot hen: Wanneer Ik het zwaard over eenig land breng, en het volk des lands eenen man uit hunne einden nemen, en dien voor zich tot eenen wachter stellen;

3 En hij het zwaard ziet komen over het land, en blaast met de bazuin, en waarschuwt het volk;

4 En een, die het geluid der bazuin hoort, *wel* hoort, maar zich niet laat waarschuwen; en het zwaard komt, en neemt hem weg, diens bloed is op zijn hoofd.

5 Hij hoorde het geluid der bazuin, maar liet zich niet waarschuwen; zijn bloed is

op hem; maar hij, die zich laat waar-
schuwen, behoudt zijne ziel.
6 Wanneer daarentegen de wachter het
zwaard ziet komen, en blaast niet met de
bazuin, zoodat het volk niet is gewaar-
schuwd; en het zwaard komt, en neemt
eene ziel uit hen weg; die is *wel* in zijne on-
gerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed
zal Ik van de hand des wachters eischen.
7 Gij nu, o menschenkind! Ik heb u tot
eenen [a] wachter gesteld over het huis Is-
raëls; zoo zult gij het woord uit Mijnen
mond hooren, en hen van Mijnentwege
waarschuwen. a Ezec. 3:17, enz.
8 Als Ik tot den goddelooze zeg: O
goddelooze, gij zult den dood sterven! en
gij spreekt niet, om den goddelooze van
zijnen weg af te manen; die goddelooze zal
in zijne ongerechtigheid sterven, maar zijn
bloed zal Ik van uwe hand eischen.
9 Maar als gij den goddelooze van zijnen
weg afmaant, dat hij zich van dien bekeere,
en hij zich van zijnen weg niet bekeert,
zoo zal hij in zijne ongerechtigheid sterven;
maar gij hebt uwe ziel bevrijd.
10 Daarom, gij menschenkind! zeg tot
het huis Israëls: Gijlieden spreekt aldus,
zeggende: Dewijl onze overtredingen en
onze zonden op ons zijn, en wij in dezelve
[a] versmachten, hoe zouden wij dan leven?
a Ezec. 24:23.
11 Zeg tot hen: [a] *Zoo waarachtig als* Ik
leef, spreekt de Heere HEERE, zoo Ik lust
heb in den dood des goddeloozen! maar
daarin *heb Ik lust*, dat de goddelooze zich
bekeere van zijnen weg en leve. Bekeert
u, bekeert u van uwe booze wegen; want
waarom zoudt gij sterven, o, huis Israëls?
a Ezec. 18:23, 32.
12 Gij dan, o menschenkind! zeg tot de
kinderen uws volks: [a] De gerechtigheid des
rechtvaardigen zal hem niet redden ten dage
zijner overtreding; en aangaande de godde-
loosheid des goddeloozen, hij zal om dezelve
niet vallen, ten dage als hij zich van zijne
goddeloosheid bekeert; en de rechtvaardige
zal niet kunnen leven door dezelve *zijne ge-
rechtigheid*, ten dage als hij zondigt. a Ezec. 18:24.
13 Als Ik tot den rechtvaardige zeg, dat
hij zekerlijk leven zal, en hij op zijne
gerechtigheid vertrouwt, en onrecht doet,
zoo zullen al zijne gerechtigheden niet ge-
dacht worden; maar in zijn onrecht, dat
hij doet, daarin zal hij sterven.
14 Als Ik ook tot den goddelooze zeg:
Gij zult den dood sterven! en hij zich van
zijne zonde bekeert, en recht en gerechtig-
heid doet;
15 Geeft de goddelooze het pand weder,
betaalt hij het geroofde, wandelt hij in
de inzettingen des levens, zoodat hij geen
onrecht doet; hij zal zekerlijk leven, hij
zal niet sterven.
16 Al zijne zonden, die hij gezondigd
heeft, zullen hem niet gedacht worden;
hij heeft recht en gerechtigheid gedaan;
hij zal zekerlijk leven.
17 Nog zeggen de kinderen uws volks:
[a] De weg des Heeren is niet recht; daar
toch hun eigen weg niet recht is.
a Ezec. 18:25, 29. ond. vers 20.
18 Als de rechtvaardige afkeert van zijne
gerechtigheid, en doet onrecht, zoo zal hij
daarin sterven.
19 En als de goddelooze zich bekeert
van zijne goddeloosheid, en doet recht en
gerechtigheid, zoo zal hij daarin leven.
20 Nog zegt gij: De weg des Heeren is
niet recht; Ik zal ulieden richten, een ieder
naar zijne wegen, o, huis Israëls!
21 En het geschiedde in het twaalfde
jaar onzer gevankelijke wegvoering, in de
tiende *maand*, op den vijfden der maand,
dat er een tot mij kwam, [a] die van Jeru-
zalem ontkomen was, zeggende: [b] De stad
is geslagen. a Ezec. 24:26. b 2 Kon. 25.
22 Nu was de hand des HEEREN op mij
geweest des avonds, eer die ontkomene
kwam, en had mijnen mond opengedaan,
totdat hij des morgens tot mij kwam.
Alzoo werd mijn mond opengedaan, en ik
was niet meer stom.
23 Toen geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
24 Menschenkind! de inwoners van die
woeste plaatsen in het land Israëls spre-
ken, zeggende: Abraham was een eenig
man, en bezat dit land erfelijk; maar onzer
zijn velen; het land is ons gegeven tot
eene erfelijke bezitting.
25 Daarom zeg tot hen: Zoo zegt de
Heere HEERE: Gij eet *vleesch* met het
[a] bloed, en heft uwe oogen op tot uwe
drekgoden, en vergiet bloed; en zoudt
gij het land erfelijk bezitten?
a Gen. 9:4. Lev. 3:17, enz.
26 Gij staat op ulieder zwaard; gij doet
gruwel, en verontreinigt, een ieder de

huisvrouw zijns naasten; en zoudt gij het land erfelijk bezitten?

27 Alzoo zult gij tot hen zeggen: De Heere HEERE zegt alzoo: *Zoo waarachtig als* Ik leef, indien niet, die in die woeste plaatsen zijn, door het zwaard zullen vallen, en *zoo* Ik *niet* dien, die in het open veld is, het wild gedierte overgeve, dat het hem vrete, en die in de vestingen en in de spelonken zijn, door de pestilentie zullen sterven!

28 Want Ik zal het land *tot* eene verwoesting en eenen schrik stellen, en de hoovaardij zijner sterkte zal ophouden; en de bergen Israëls zullen woest zijn, dat er niemand overga.

29 Dan zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik het land *tot* eene verwoesting en eenen schrik zal gesteld hebben, om al hunne gruwelen, die zij gedaan hebben.

30 En gij, o menschenkind! de kinderen uws volks spreken steeds van u bij de wanden en in de deuren der huizen; en de een spreekt met den ander, een iegelijk met zijnen broeder, zeggende: Komt toch en hoort wat het woord zij, dat van den HEERE voortkomt.

31 En zij [a]komen tot u, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht *als* Mijn volk, en hooren uwe woorden; maar zij doen ze niet; want zij maken liefkozingen met hunnen mond; *maar* hun hart wandelt hunne gierigheid na. [a] Ezec. 14:1, enz. 20:1, enz.

32 En ziet, gij zijt hun als een lied der minnen, *als* een, die schoon van stem is, of die wel speelt; daarom hooren zij uwe woorden; maar zij doen ze niet.

33 Maar als dat komt (zie, het zal komen!), dan zullen zij weten, dat er een profeet in het midden van hen geweest is.

HOOFDSTUK 34.

Profetie tegen de kwade herders van Gods volk, vs. 1. God belooft Zijne schapen Zelf te zullen opzoeken, te redden en recht te weiden, met onderscheiding tusschen schapen en schapen, rammen en bokken, 10. Daartoe zal Hij verwekken en zenden den oppersten Herder en Vorst Zijner Kerk, Jezus Christus, onder Welken Zijne schapen gezegend en gelukzalig zullen zijn, 23.

EN des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

2 Menschenkind! profeteer tegen de [a]herders van Israël; profeteer en zeg tot hen, tot de herders: Alzoo zegt de Heere HEERE: Wee den herderen Israëls, die zichzelven weiden! zullen niet de herders de schapen weiden? [a] Jer. 23:1.

3 Gij eet het vette, en bekleedt u met de wol; gij slacht het gemeste, *maar* de schapen weidt gij niet.

4 De zwakke sterkt gij niet, en het kranke heelt gij niet, en het gebrokene verbindt gij niet, en het weggedrevene brengt gij niet weder, en het verlorene zoekt gij niet; maar gij heerscht over hen [a]met strengheid en met hardigheid. [a] 1 Petr. 5:3.

5 Alzoo zijn zij verstrooid, omdat er geen herder is; en zij zijn al het wild gedierte des velds tot spijze geworden, dewijl zij verstrooid waren.

6 Mijne schapen dolen op alle bergen en op allen hoogen heuvel, ja, Mijne schapen zijn verstrooid op den ganschen aardbodem; en er is niemand, die er naar vraagt, en niemand, die ze zoekt.

7 Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord.

8 *Zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zoo *Ik* niet! omdat Mijne schapen geworden zijn tot eenen roof, en Mijne schapen al het wild gedierte des velds tot spijze geworden zijn, omdat er geen herder is, en Mijne herders naar Mijne schapen niet vragen; en de herders weiden zichzelven; maar Mijne schapen weiden zij niet;

9 Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord.

10 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik *wil* aan de herders, en zal Mijne schapen van hunne hand eischen, en zal ze van het weiden der schapen doen ophouden, zoodat de herders zichzelven niet meer zullen weiden; en Ik zal Mijne schapen uit hunnen mond rukken, zoodat zij hun niet *meer* tot spijze zullen zijn.

11 Want zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik, ja, Ik zal naar Mijne schapen vragen, en zal ze opzoeken.

12 Gelijk een herder zijne kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, alzoo zal Ik Mijne schapen opzoeken; en Ik zal ze redden uit al de plaatsen, waarhenen zij verstrooid zijn, ten dage der wolke en der donkerheid.

13 En Ik zal ze uitvoeren van de volken, en zal ze [a]vergaderen uit de landen, en brengen ze in hun land; en Ik zal ze weiden op de bergen Israëls, bij de stroomen en alle bewoonbare plaatsen des lands. [a] Ezec. 28:25.

14 Op eene goede weide zal Ik ze weiden, en op de hooge bergen Israëls zal hunne kooi zijn; aldaar zullen zij nederliggen in

eene goede kooi, en zullen weiden *in* eene vette weide, op de bergen Israëls.
15 Ik zal Mijne schapen weiden, en Ik zal ze legeren, spreekt de Heere HEERE.
16 Het verlorene zal Ik zoeken, en het weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebrokene zal Ik verbinden, en het kranke zal Ik sterken; maar het vette en het sterke zal Ik verdelgen; Ik zal ze weiden met oordeel.
17 Want gij, o, Mijne schapen! de Heere HEERE zegt alzoo: Ziet, Ik zal richten tusschen klein vee en klein vee, tusschen de rammen en de bokken.
18 Is het u te weinig, dat gij de goede weide afweidt? zult gij nog het overige uwer weide met uwe voeten vertreden? en zult gij de gezonkene wateren drinken, en de overgelatene met uwe voeten vermodderen?
19 Mijne schapen dan, zullen zij afweiden wat met uwe voeten vertreden is, en drinken wat met uwe voeten vermodderd is?
20 Daarom zegt de Heere HEERE alzoo tot hen: Ziet Ik, ja, Ik zal richten tusschen het vette klein vee, en tusschen het magere klein vee.
21 Omdat gij al de zwakken met de zijde en met den schouder verdringt, en met uwe hoornen stoot, totdat gij dezelve naar buiten toe verstrooid hebt;
22 Daarom zal Ik Mijne schapen verlossen, dat zij niet meer tot eenen roof zullen zijn; en Ik zal richten tusschen klein vee en klein vee.
23 En Ik zal een' eenigen [a]Herder over hen verwekken, en Hij zal hen weiden, *namelijk* Mijnen [b]Knecht [c]David; Die zal ze weiden, en Die zal hun tot eenen Herder zijn.

[a] Jes. 40:11. Joh. 10:11. [b] Jes. 42:1. 50:10. 52:13. 53:11. [c] Jer. 30:9.

24 En Ik, de HEERE, zal hun tot eenen God zijn; en Mijn Knecht David zal [a]Vorst zijn in het midden van hen; Ik, de HEERE, heb het gesproken.

[a] Jes. 55:4.

25 En Ik zal een verbond des vredes met hen maken, en zal het boos gedierte uit het land doen ophouden; en zij zullen zeker wonen in de woestijn, en slapen in de wouden.
26 Want Ik zal dezelve, en de plaatsen rondom Mijnen heuvel, stellen *tot* eenen zegen; en Ik zal den plasregen doen nederdalen op zijnen tijd, plasregens van zegen zullen er zijn.
27 En het geboomte des velds zal zijne vrucht geven, en het land zal zijne inkomst geven, en zij zullen zeker zijn in hun land; en zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik de disselboomen huns juks zal hebben verbroken, en hen gerukt uit de hand dergenen, die zich van hen deden dienen.
28 En zij zullen den Heidenen niet meer ten roof zijn, en het wild gedierte der aarde zal ze niet *meer* vreten; maar zij zullen zeker wonen, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke.
29 En Ik zal hun eene plant van naam verwekken; en zij zullen niet meer weggeraapt worden door honger in het land, en [a]den smaad der Heidenen niet meer dragen.

[a] Ezec. 36:6, enz.

30 Maar zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hun God, met hen ben, en dat zij Mijn volk zijn, het huis Israëls, spreekt de Heere HEERE.
31 Gij nu, o, [a]Mijne schapen, schapen Mijner weide! gij zijt menschen; *maar* Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE.

[a] Joh. 10:11, enz.

HOOFDSTUK 35.

Profetie van de geheele verdelging der Edomieten, om hunnen gedurigen bitteren haat en lasteringen tegen Gods volk, en vreugde over deszelfs ellende.

WIJDERS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen het gebergte Seïr, en profeteer tegen hetzelve,
3 En zeg tot hetzelve: Alzoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o, gebergte Seïr! en Ik zal Mijne hand tegen u uitstrekken, en zal u stellen *tot* eene verwoesting en eenen schrik.
4 Ik zal uwe steden stellen *tot* eenzaamheid, en gij zult eene verwoesting worden, en zult weten, dat Ik de HEERE ben.
5 Omdat gij eene eeuwige [a]vijandschap hebt, en hebt de kinderen Israëls doen wegvloeien door het geweld des zwaards, ten tijde huns verderfs, ten tijde der uiterste ongerechtigheid.

[a] Ezec. 25:15.

6 Daarom, *zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal u voorzeker ten bloede bereiden, en het bloed zal u vervolgen; alzoo gij het bloed niet hebt gehaat, zal u het bloed ook vervolgen.
7 En Ik zal het gebergte Seïr tot de uiterste verwoesting stellen; en Ik zal uit hetzelve uitroeien dien, die er doorgaat, en dien, die wederkeert.

8 En Ik zal zijne bergen met zijne verslagenen vervullen; uwe heuvelen, en uwe dalen, en al uwe stroomen, in dezelve zullen de verslagenen van het zwaard liggen.

9 *Tot* eeuwige verwoestingen zal Ik u stellen, en uwe steden zullen niet bewoond worden; alzoo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben.

10 Omdat gij zegt: Die twee volken en die twee landen zullen mij geworden, [a] en wij zullen ze erfelijk bezitten, alschoon de HEERE daar ware. [a] Ps. 83:13.

11 Daarom, *zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal ook handelen naar uwen toorn en naar uwe nijdigheid, die gij uit uwen haat tegen hen hebt te werk gesteld; en Ik zal bij hen bekend worden, wanneer Ik u zal gericht hebben.

12 En gij zult weten, dat Ik, de HEERE, al uwe lasteringen gehoord heb, die gij tegen de bergen Israëls gesproken hebt, zeggende: Zij zijn verwoest; zij zijn ons ter spijze gegeven.

13 Alzoo hebt gij u met uwen mond tegen Mij groot gemaakt, en uwe woorden tegen Mij vermenigvuldigd; Ik heb het gehoord.

14 Alzoo zegt de Heere HEERE: Gelijk het gansche land verblijd is, *alzoo* zal Ik u de verwoesting aandoen.

15 Gelijk gij u verblijd hebt over de erfenis van het huis Israëls, omdat zij verwoest is, alzoo zal Ik aan u doen; het gebergte van Seïr, en gansch Edom, zal geheel eene verwoesting worden; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 36.

Onder de aanspraak tot de bergen Israëls profeteert God, dat Hij in grooten ijver wraak zal nemen aan de vijanden Zijner Kerk, die dezelve bespot, verdrukt en verwoest hebben, vs. 1; en dat Hij Zijne Kerk heerlijk herstellen, vermenigvuldigen en zegenen zal, 8. God verklaart, dat Hij Zijn volk om hunne zonden, ter eere van Zijnen heiligen Naam, heeft moeten straffen en tuchtigen, 16; maar dat Hij hen om Zijns Naams wil uit loutere genade wederom grootelijks zal begenadigen, reinigen, door Zijnen Heiligen Geest heiligen en met allerlei zegeningen vervullen en eeuwig zaligen, 21.

EN gij, menschenkind! profeteer tot de [a] bergen Israëls, en zeg: Gij, bergen Israëls! hoort des HEEREN woord. [a] Ezec. 6:2.

2 Alzoo zegt de Heere HEERE: Omdat de vijand van u zegt: Heah! zelfs de eeuwige hoogten zijn ons ten [a] erve geworden! [a] Ezec. 35:10.

3 Daarom profeteer en zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Daarom, omdat men u van rondom verwoest en opgeslokt heeft, opdat gij voor het overblijfsel der Heidenen ten erve zoudt zijn, en gij gebracht zijt op de klapachtige lip en *in* opspraak des volks;

4 Daarom, gij, bergen Israëls! hoort het woord des Heeren HEEREN: Zoo zegt de Heere HEERE tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stroomen en tot de dalen, tot de verwoeste eenzame plaatsen en tot de verlatene steden, die tot eenen roof en tot eenen spot geworden zijn voor het overblijfsel der Heidenen, die rondom zijn;

5 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Zoo Ik niet in het vuur Mijns ijvers gesproken heb tegen het overblijfsel der Heidenen, en tegen het gansche Edom; die Mijn land zichzelven ten erve gegeven hebben, met blijdschap des ganschen harten, met begeerige plundering, opdat de landerij daarvan ten roove zou zijn!

6 Daarom profeteer van het land Israëls, en zeg tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stroomen en tot de dalen: Zoo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik heb in Mijnen ijver en in Mijne grimmigheid gesproken, omdat gij den [a] smaad der Heidenen gedragen hebt; [a] Ezec. 34:29.

7 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE: Ik heb Mijne hand opgeheven: zoo niet de Heidenen, die rondom u zijn, zelven hunne schande zullen dragen!

8 Maar gij, o, bergen Israëls! gij zult weder *uwe* takken geven, en uwe vrucht voor Mijn volk Israël dragen; want zij naderen te komen.

9 Want ziet, Ik ben bij u, en Ik zal u aanzien, en gij zult gebouwd en bezaaid worden.

10 En Ik zal menschen op u vermenigvuldigen, het gansche huis Israëls, *ja*, dat geheel; en de steden zullen bewoond, en de eenzame plaatsen bebouwd worden.

11 Ja, Ik zal menschen en beesten op u vermenigvuldigen, en zij zullen vermenigvuldigd worden en vruchtbaar zijn; en Ik zal u doen bewonen, als in uwe vorige tijden, ja, Ik zal het beter maken dan in uwe beginselen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

12 En Ik zal menschen op u doen wandelen, *namelijk* Mijn volk Israël; die zullen u erfelijk bezitten, en gij zult hun ter erfenis zijn, en gij zult ze voortaan niet meer berooven.

13 Zoo zegt de Heere HEERE: Omdat zij tot u zeggen: Gij zijt *een land*, dat men-

schen opeet, en gij zijt *een land*, dat uwe volken berooft.

14 Daarom zult gij niet meer menschen opeten, en uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

15 En Ik zal maken, dat men den schimp der Heidenen niet meer over u hoore, en gij zult den smaad der natiën niet meer dragen; en gij zult uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

16 Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

17 Menschenkind! het huis Israëls, als zij in hun land woonden, toen verontreinigden zij datzelve met hunnen weg en met hunne handelingen; hun weg was voor Mijn aangezicht als de onreinigheid eener afgezonderde *vrouw*.

18 Daarom goot Ik Mijne grimmigheid over hen uit, om des bloeds wil, dat zij in het land vergoten hadden, en om hunne drekgoden, *waarmede* zij dat verontreinigd hadden.

19 En Ik verstrooide hen onder de Heidenen, en zij werden verspreid in de landen; Ik oordeelde ze naar hunnen weg en naar hunne handelingen.

20 Als zij nu tot de Heidenen kwamen, waarhenen zij getogen waren, [a] ontheiligden zij Mijnen heiligen Naam, omdat men van hen zeide: Deze zijn het volk des HEEREN, en zijn uit Zijn land uitgegaan.

a Jes. 52:5. Rom. 2:24.

21 Maar Ik verschoonde *hen* om Mijnen heiligen Naam, dien het huis Israëls ontheiligde onder de Heidenen, waarhenen zij gekomen waren.

22 Daarom zeg tot het huis Israëls: Zoo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om uwentwil, gij, huis Israëls! maar om Mijnen heiligen Naam, dien gijlieden ontheiligd hebt onder de Heidenen, waarhenen gij gekomen zijt.

23 Want Ik zal Mijnen grooten Naam heiligen, die onder de Heidenen ontheiligd is, dien gij in het midden van hen ontheiligd hebt; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik aan u voor hunne oogen zal geheiligd zijn.

24 Want Ik zal u uit de Heidenen halen, en zal u uit al de landen vergaderen; en Ik zal u in uw land brengen.

25 Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden; van al uwe onreinigheden en van al uwe drekgoden zal Ik u reinigen.

26 En Ik zal u een [a] nieuw hart geven, en zal eenen nieuwen [b] geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het steenen hart uit uw vleesch wegnemen, en zal u een vleeschen hart geven.

a Jer. 32:39. Ezec. 11:19. *b* Ezec. 11:19.

27 En Ik zal Mijnen Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijne inzettingen zult wandelen, en Mijne rechten zult bewaren en doen.

28 En gij zult wonen in het land, dat Ik uwen vaderen gegeven heb, en gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot eenen God zijn.

29 En Ik zal u verlossen van al uwe onreinigheden; en Ik zal roepen tot het koren, en zal dat vermenigvuldigen, en Ik zal geenen [a] honger op u leggen.

a Ezec. 34:29.

30 En Ik zal de vrucht van het geboomte en de inkomst des velds vermenigvuldigen; opdat gij de smaadheid des hongers niet meer ontvangt onder de Heidenen.

31 Dan zult gij [a] gedenken aan uwe booze wegen en uwe handelingen, die niet goed waren; en gij zult eene [b] walging van u zelven hebben over uwe ongerechtigheden en over uwe gruwelen.

a Ezec. 16:61, 63. *b* Ezec. 6:9. 20:43.

32 Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere HEERE; het zij u bekend! Schaamt u en wordt schaamrood van uwe wegen, gij, huis Israëls!

33 Alzoo zegt de Heere HEERE: Ten dage, als Ik u reinigen zal van al uwe ongerechtigheden, dan zal Ik de steden doen bewonen, en de eenzame plaatsen zullen bebouwd worden.

34 En het verwoeste land zal bebouwd worden, in plaats dat het eene verwoesting was, voor de oogen van een' ieder, die er doorging.

35 En zij zullen zeggen: Dit land, dat verwoest was, is geworden als een hof van [a] Eden; en de eenzame, en de verwoeste en verstoorde steden zijn vast *en* bewoond.

a Jes. 51:3. Ezec. 28:13.

36 Dan zullen de Heidenen, die in de plaatsen rondom u zullen overgelaten zijn, weten, dat Ik, de HEERE, de verstoorde plaatsen bebouw, *en* het verwoeste beplant;

[a] Ik, de HEERE, heb het gesproken en zal
het doen. [a] Ezec. 17:24. 22:14. 37:14.
37 Alzoo zegt de Heere HEERE: Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls
verzocht worden, dat Ik het hun doe; Ik
zal ze vermenigvuldigen van menschen, als
schapen.
38 Gelijk de geheiligde schapen, gelijk de
schapen van Jeruzalem op hunne gezette
hoogtijden, alzoo zullen de eenzame steden
vol zijn van menschenkudden; en zij zullen
weten, dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 37.

Onder het gezicht van de opstanding der dooden verzekert God Zijn volk, dat Hij hen zekerlijk uit de gevangenis van Babel, waar zij nu als dood en begraven waren, zal verlossen en in hun land wederbrengen, vs. 1. Hij profeteert verder, onder het teeken der te zamenvoeging van twee houten in eene hand, dat Hij Zijne algemeene Kerk uit Joden en Heidenen zal vergaderen en vereenigen onder eenen Koning en Herder, den Messias Jezus Christus, Zijn eeuwig genadeverbond met hen maken en eeuwig onder hen wonen, 15.

DE hand des HEEREN was op mij, en de
HEERE voerde mij uit in den Geest en
zette mij neder in het midden eener vallei;
dezelve nu was vol beenderen.
2 En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan
geheel rondom; en ziet, er waren zeer vele
op den grond der vallei; en ziet, zij waren
zeer dor.
3 En Hij zeide tot mij: Menschenkind!
zullen deze beenderen levend worden? En
ik zeide: Heere HEERE, Gij weet *het!*
4 Toen zeide Hij tot mij: Profeteer
over deze beenderen, en zeg tot dezelve:
Gij, dorre beenderen! hoort des HEEREN
woord.
5 Alzoo zegt de Heere HEERE tot deze
beenderen: Ziet, Ik zal den geest in u
brengen, en gij zult levend worden.
6 En Ik zal zenuwen op u leggen, en
vleesch op u doen opkomen, en eene huid
over u trekken, en den geest in u geven, en
gij zult levend worden; en gij zult weten,
dat Ik de HEERE ben.
7 Toen profeteerde ik, gelijk mij bevolen
was, en er werd een geluid, als ik profeteerde,
en ziet, eene beroering! en de beenderen
naderden, *elk* been tot zijn been.
8 En ik zag, en ziet, er werden zenuwen
op dezelve, en er kwam vleesch op; en Hij
trok eene huid boven over dezelve; maar
er was geen geest in hen.
9 En Hij zeide tot mij: Profeteer tot den
geest, profeteer, menschenkind! en zeg tot
den geest: Zoo zegt de Heere HEERE: Gij,
geest! kom aan van de vier winden, en
blaas in deze gedooden, opdat zij levend
worden.
10 En ik profeteerde, gelijk als Hij mij
bevolen had. Toen kwam de geest in hen,
en zij werden levend en stonden op hunne
voeten, een gansch zeer groot heir.
11 Toen zeide Hij tot mij: Menschenkind!
deze beenderen zijn het gansche huis Israëls;
ziet, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord, en onze verwachting is verloren; wij
zijn afgesneden.
12 Daarom, profeteer en zeg tot hen: Zoo
zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal uwe
graven openen, en zal ulieden uit uwe graven doen opkomen, o, Mijn volk! en Ik zal
u brengen in het land Israëls.
13 En gij zult weten, dat Ik de HEERE
ben, als Ik uwe graven zal hebben geopend, en als Ik u uit uwe graven zal
hebben doen opkomen, o, Mijn volk!
14 En Ik zal Mijnen Geest in u geven,
en gij zult leven, en Ik zal u in uw land
zetten; en gij zult weten, dat Ik, de
HEERE, *dit* gesproken en gedaan heb,
spreekt de HEERE.
15 Wijders geschiedde des HEEREN woord
tot mij, zeggende:
16 Gij nu, menschenkind! neem u een
hout, en schrijf daarop: Voor Juda, en
voor de kinderen Israëls, zijne metgezellen; en neem een ander hout, en schrijf
daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm,
en van het gansche huis Israëls, zijne
metgezellen.
17 Doe gij ze dan naderen, het een tot
het ander, tot een eenig hout; en zij
zullen tot één worden in uwe hand.
18 En wanneer de kinderen uws volks tot
u zullen spreken, zeggende: Zult gij ons niet
te kennen geven, wat u deze dingen zijn?
19 Zoo spreek tot hen: Alzoo zegt de
Heere HEERE: Ziet, Ik zal het hout van
Jozef, dat in Efraïms hand geweest is, en
van de stammen Israëls, zijne metgezellen,
nemen, en Ik zal dezelve met hem voegen
tot het hout van Juda, en zal ze maken
tot een eenig hout; en zij zullen één worden in Mijne hand.
20 De houten nu, op dewelke gij zult
geschreven hebben, zullen in uwe hand
zijn voor hunlieder oogen.
21 Spreek dan tot hen: Zoo zegt de
Heere HEERE: Ziet, Ik zal de kinderen
Israëls halen uit het midden der Heidenen,

waarhenen zij getogen zijn, en zal ze vergaderen van rondom, en brengen hen in hun land;
22 En Ik zal ze maken tot een eenig volk in het land, op de bergen Israëls; en zij zullen allen te zamen [a] eenen eenigen Koning tot koning hebben; en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, noch voortaan meer in twee koninkrijken verdeeld zijn.

[a] Joh. 10:16.

23 En zij zullen zich niet meer verontreinigen met hunne drekgoden, en met hunne verfoeiselen, en met al hunne overtredingen; en Ik zal ze verlossen uit al hunne woonplaatsen, in dewelke zij gezondigd hebben, en zal ze reinigen; zoo zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn.
24 En [a] Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn; en zij zullen allen te zamen éénen Herder hebben; en zij zullen in Mijne rechten wandelen, en Mijne inzettingen bewaren en die doen.

[a] Jes. 40:11. Jer. 30:9. Ezec. 34:23.

25 En zij zullen wonen in het land, dat Ik Mijnen knecht Jakob gegeven heb, waarin uwe vaders gewoond hebben; ja, daarin zullen zij wonen, zij en hunne kinderen, en hunne kindskinderen tot in eeuwigheid, en Mijn Knecht David zal hunlieder Vorst zijn tot in eeuwigheid.
26 En Ik zal een [a] verbond des vredes met hen maken; het zal een eeuwig verbond met hen zijn; en Ik zal ze inzetten en zal ze vermenigvuldigen, en Ik zal Mijn [b] heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid.

[a] Ps. 89:4. Ezec. 34:25. [b] 2 Kor. 6:16.

27 En Mijn tabernakel zal bij hen zijn, en Ik zal hun tot eenen [a] God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

[a] Ezec. 11:20. 14:11.

28 En de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, Die Israël heilige, als Mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn tot in eeuwigheid.

HOOFDSTUK 38.

Profetie van de groote toerusting en gewissen optocht tegen Israël van Gog, alsmede van zijne schrikkelijke nederlaag door Gods ijver en machtige hand.

VOORTS geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:
2 Menschenkind! zet uw aangezicht tegen [a] Gog, het land van Magog, den hoofdvorst van Mesech en Tubal; en profeteer tegen hem,

[a] Openb. 20:8.

3 En zeg: Zoo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o, Gog, gij, hoofdvorst van Mesech en Tubal!
4 En Ik zal u omwenden, en [a] haken in uwe kaken leggen, en Ik zal u uitvoeren, mitsgaders uw gansche heir, paarden en ruiteren, die altemaal volkomen wel gekleed zijn, eene groote vergadering, *met* rondas en schild, die altemaal zwaarden handelen;

[a] Ezec. 29:4. 39:2.

5 Perzen, Mooren en Puteërs met hen, die altemaal schild en helm *voeren;*
6 Gomer en al zijne benden, en het huis van Togárma, *aan* de zijden van het noorden, en al zijne benden; vele volken met u.
7 Zijt bereid en maak u gereed, gij en uwe gansche vergadering, die tot u vergaderd zijn; en wees gij hun tot eene wacht.
8 Na vele dagen zult gij bezocht worden, in het laatste der jaren zult gij komen in het land, dat wedergebracht is van het zwaard, dat vergaderd is uit vele volken, op de bergen Israëls, die steeds tot verwoesting geweest zijn; als hetzelve *land* uit de volken zal uitgevoerd zijn, en zij altemaal zeker zullen wonen.
9 Dan zult gij optrekken; gij zult aankomen als eene onstuimige verwoesting; gij zult zijn als eene [a] wolk, om het land te bedekken, gij en al uwe benden, en vele volken met u.

[a] Ezec. 30:18.

10 Alzoo zegt de Heere HEERE: Te dien dage zal het ook geschieden, dat er raadslagen in uw hart zullen opkomen, en gij zult eene kwade gedachte denken,
11 En zult zeggen: Ik zal optrekken naar *dat* dorpland; ik zal komen tot degenen, die in rust zijn, die zeker wonen; die altemaal wonen zonder muur, en grendel noch deuren hebben;
12 Om buit te buiten, en om roof te rooven; om uwe hand te wenden tegen de woeste plaatsen, die *nu* bewoond zijn, en tegen een volk, dat uit de Heidenen verzameld is, dat vee en have verkregen heeft, wonende in het midden des lands.
13 Scheba, en Dedan, en de kooplieden van Tarsis, en alle hunne jonge leeuwen zullen tot u zeggen: Komt gij, om buit te buiten? hebt gij uwe vergadering vergaderd, om roof te rooven? om zilver en goud weg te voeren, om vee en have weg te nemen, om eenen grooten buit te buiten?
14 Daarom profeteer, o, menschenkind! en zeg tot Gog: zoo zegt de Heere HEERE: Zult gij het, te dien dage, als Mijn volk

Israël zeker woont, niet gewaar worden?
15 Gij zult dan komen uit uwe plaats,
uit de zijden van het noorden, gij en vele
volken met u; die altemaal op paarden
zullen rijden, eene groote vergadering, en
een machtig heir;
16 En gij zult optrekken tegen Mijn volk
Israël, als eene wolk, om het land te be-
dekken; in het laatste der dagen zal het
geschieden; dan zal Ik u aanbrengen tegen
Mijn land, opdat de Heidenen Mij ken-
nen, als Ik aan u, o, Gog! voor hunne
oogen zal geheiligd worden.
17 Zoo zegt de Heere HEERE: Zijt gij
die, *van* welken Ik in verledene dagen
gesproken heb, door den dienst Mijner
knechten, de profeten Israëls, die in die
dagen geprofeteerd hebben, jaren *lang*, dat
Ik u tegen hen zou aanbrengen?
18 Maar het zal geschieden te dien dage,
ten dage als Gog tegen het land Israëls
zal aankomen, spreekt de Heere HEERE,
dat Mijne grimmigheid in Mijnen neus zal
opkomen.
19 Want Ik heb gesproken in Mijnen
[a] ijver, in het vuur Mijner verbolgenheid:
Zoo er niet, te dien dage, een groot beven
zal zijn in het land Israëls! [a] Ezec. 36:5, 6.
20 Zoodat van Mijn aangezicht beven zul-
len de visschen der zee, en het gevogelte
des hemels, en het gedierte des velds, en
al het kruipende gedierte, dat op het aard-
rijk kruipt, en alle menschen, die op den
aardbodem zijn; en de bergen zullen ne-
dergeworpen worden, en de steile plaatsen
zullen nedervallen, en alle muren zullen
ter aarde nedervallen.
21 Want Ik zal het zwaard over hem
roepen op al Mijne bergen, spreekt de
Heere HEERE; het zwaard van een' ieder
zal tegen zijnen broeder zijn.
22 En Ik zal met hem rechten, door pes-
tilentie en door bloed; en Ik zal eenen
overstelpenden plasregen en groote hagel-
steenen, vuur en zwavel regenen op hem,
en op zijne benden, en op de vele volken,
die met hem zullen zijn.
23 Alzoo zal Ik Mij groot maken, en Mij
heiligen, en bekend worden voor de oogen
van vele Heidenen; en zij zullen weten,
dat Ik de HEERE ben.

HOOFDSTUK 39.

Verdere profetie van Gods oordeel over Gog en Magog, vs. 1. De grootheid zijner nederlaag wordt door verscheidene omstandigheden levendig afgebeeld, 9. God wil bekend maken, dat Hij Zijn volk om hunner zonden wil heeft gestraft, 23; doch wederom genadig, tot een toe, zal vergaderen, herstellen, Zijnen Geest over hen uitgieten en hun eeuwige gunst bewijzen, 25.

VOORTS, gij, menschenkind! profeteer
tegen Gog, en zeg: Zoo zegt de Heere
HEERE: Zie, Ik *wil* aan u, o, Gog, hoofd-
vorst van Mesech en Tubal!
2 En Ik zal u omwenden, en eenen [a] zes-
haak in u slaan, en u optrekken uit de
zijden van het noorden, en Ik zal u bren-
gen op de bergen Israëls. [a] Ezec. 38:4.
3 Maar Ik zal uwen boog uit uwe lin-
kerhand slaan, en Ik zal uwe pijlen uit
uwe rechterhand doen vallen.
4 Op de bergen Israëls zult gij vallen, gij,
en al uwe benden, en de volken, die met u
zijn; Ik heb u aan de roofvogelen, aan het
gevogelte van allen vleugel, en aan het ge-
dierte des velds [a] ter spijze gegeven. [a] Ezec. 33:27.
5 Op het open veld zult gij vallen; want
Ik heb het gesproken, spreekt de Heere
HEERE.
6 En Ik zal een vuur zenden in Magog,
en onder degenen, die in de eilanden ze-
ker wonen; en zij zullen weten, dat Ik
de HEERE ben.
7 En Ik zal Mijnen heiligen Naam in het
midden van Mijn volk Israël bekend maken,
en zal Mijnen heiligen Naam niet meer laten
ontheiligen; en de Heidenen zullen weten,
dat Ik de HEERE ben, de Heilige in Israël.
8 Ziet, het komt en zal geschieden, spreekt
de Heere HEERE; dit is de dag, *van* welken
Ik gesproken heb.
9 En de inwoners der steden Israëls zul-
len uitgaan, en *vuur* stoken en branden van
de wapenen, zoo *van* schilden als rondas-
sen, van bogen en van pijlen, zoo van hand-
stokken als van spiesen; en zij zullen daar-
van vuur stoken zeven jaren;
10 Zoodat zij geen hout uit het veld zul-
len dragen, noch uit de wouden houwen,
maar van de wapenen vuur stoken; en zij
zullen berooven degenen, die hen beroofd
hadden, en plunderen, die hen geplunderd
hadden, spreekt de Heere HEERE.
11 En het zal te dien dage geschieden,
dat Ik aan Gog aldaar eene grafstede in
Israël zal geven, het dal der doorgangers
naar het oosten der zee; en datzelve zal
den doorgangers *den neus* stoppen; en
aldaar zullen zij begraven Gog en zijne
gansche menigte, en zullen het noemen:
Het dal van Gogs menigte.

12 Het huis Israëls nu zal hen begraven, om het land te reinigen, zeven maanden *lang*.

13 Ja, al het volk des lands zal begraven, en het zal hun tot eenen naam zijn, ten dage als Ik zal verheerlijkt zijn, spreekt de Heere HEERE.

14 Ook zullen zij mannen uitscheiden, die gestadig door het land doorgaan, *en* doodgravers met de doorgangers, *om te begraven* degenen, die op den aardbodem zijn overgelaten, om dien te reinigen; ten einde van zeven maanden zullen zij onderzoek doen.

15 En deze doorgangers zullen door het land doorgaan, en *als iemand* een menschenbeen ziet, zoo zal hij een merkteeken daarbij oprichten; totdat de doodgravers hetzelve zullen hebben begraven in het dal van Gogs menigte.

16 Ook zoo zal de naam der stad Hamóna zijn. Alzoo zullen zij het land reinigen.

17 Gij dan, menschenkind! zoo zegt de Heere HEERE: Zeg tot het gevogelte van allen vleugel, en tot al het gedierte des velds: Vergadert u en komt aan, verzamelt u van rondom, tot Mijn slachtoffer, dat Ik voor u geslacht heb, een groot slachtoffer, op de bergen Israëls; en eet vleesch, en drinkt bloed.

18 Het vleesch der helden zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde drinken; der rammen, der lammeren, en bokken, *en* varren, die altemaal gemeste van Basan zijn.

19 En gij zult het vette eten tot verzadiging toe, en bloed drinken tot dronkenschap toe; van Mijn slachtoffer, dat Ik voor u geslacht heb.

20 En gij zult verzadigd worden aan Mijne tafel van *rij*paarden en wagen*paarden*, van helden en alle krijgslieden, spreekt de Heere HEERE.

21 En Ik zal Mijne eer zetten onder de Heidenen; en alle Heidenen zullen Mijn oordeel zien, dat Ik gedaan heb, en Mijne hand, die Ik aan hen gelegd heb.

22 En die van het huis Israëls zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben, van dien dag af en voortaan.

23 En de Heidenen zullen weten, dat die van het huis Israëls gevankelijk zijn weggevoerd om hunne ongerechtigheid, omdat zij tegen Mij hadden overtreden, en dat Ik Mijn aangezicht voor hen verborgen heb, en heb ze overgegeven in de hand hunner wederpartijders, zoodat zij altemaal door het zwaard gevallen zijn;

24 Naar hunne onreinigheid en naar hunne overtredingen heb Ik met hen gehandeld, en Ik heb Mijn aangezicht voor hen verborgen.

25 Daarom zoo zegt de Heere HEERE: Nu zal Ik Jakobs gevangenen wederbrengen, en zal Mij ontfermen over het gansche huis Israëls, en Ik zal ijveren over Mijnen heiligen Naam;

26 Als zij hunne schande zullen gedragen hebben, en al hunne overtreding, *met* dewelke zij tegen Mij hebben overtreden, toen zij in hun land zeker woonden, en er niemand was, die hen verschrikte.

27 Als Ik hen zal hebben wedergebracht uit de volken, en hen vergaderd zal hebben uit de landen hunner vijanden, en Ik aan hen geheiligd zal zijn voor de oogen van vele Heidenen;

28 Dan zullen zij weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben, dewijl Ik ze gevankelijk heb doen wegvoeren onder de Heidenen, maar heb ze *weder* verzameld in hun land, en heb aldaar niemand van hen meer overgelaten.

29 En Ik zal Mijn aangezicht voor hen niet meer verbergen, wanneer Ik Mijnen [a] Geest over het huis Israëls zal hebben uitgegoten, spreekt de Heere HEERE. *a* Joël 2:28. Hand. 2.17.

HOOFDSTUK 40.

De tijd en wijze van dit gezicht, vs. 1. Een man onderricht den profeet omtrent het einde van het gezicht, 3; van den muur, die rondom ging, en de maten, 5; van de poorten en voorhoven, te weten: het buitenste voorhof met zijn toebehooren, waar het volk placht te vergaderen, 6, het binnenste of middelste voorhof, met zijn toebehooren, waar het gereedschap der Levieten was en de offers bereid werden, 28; het derde of binnenste voorhof, of het voorhof der priesteren, waar het brandofferaltaar stond, 44, het voorhuis van den tempel, 48.

IN het vijf en twintigste jaar onzer gevankelijke wegvoering, in het begin des jaars, op den tienden der maand, in het veertiende jaar, nadat de stad [a] geslagen was; even op dienzelven dag, was de hand des HEEREN op mij, en Hij bracht mij derwaarts. *a* Ezec. 33:21.

2 In de gezichten Gods bracht Hij mij in het land Israëls, en Hij zette mij op eenen zeer hoogen berg; en aan denzelven was als een gebouw eener stad tegen het zuiden.

3 Als Hij mij daarhenen gebracht had, ziet, zoo was er een man, wiens gedaante was als de gedaante van koper; en in zijne hand was een linnen snoer, en een meetriet; en hij stond in de poort.

4 En die man sprak tot mij: Menschen-
kind! zie met uwe oogen, en hoor met
uwe ooren, en zet uw hart op alles, wat
ik u zal doen zien; want, opdat ik u
zou doen zien, zijt gij herwaarts gebracht;
verkondig *daarna* den huize Israëls alles,
wat gij ziet.
5 En ziet, er was een muur buiten aan
het huis, rondom henen, en in des mans
hand was een meetriet van zes ellen, *elke
el* van eene el en eene handbreed, en hij
mat de breedte des gebouws, één riet,
en de hoogte, één riet.
6 Toen kwam hij tot de poort, welke zag
den weg naar het oosten, en hij ging bij
derzelver trappen op, en mat den dorpel
der poort, één riet de breedte, en den
anderen dorpel, één riet de breedte.
7 En *elk* kamertje, één riet de lengte, en
één riet de breedte; en tusschen de kamer-
tjes, vijf ellen; en den dorpel der poort, bij
het voorhuis der poort van binnen, één riet.
8 Ook mat hij het voorhuis der poort
van binnen, één riet.
9 Toen mat hij het *andere* voorhuis der
poort, acht ellen, en hare posten twee ellen;
en het voorhuis der poort was van binnen.
10 En de kamertjes der poort, den weg
naar het oosten, waren drie van deze, en
drie van gene zijde; die drie hadden eener-
lei maat; ook hadden de posten, van deze
en van gene zijde, eenerlei maat.
11 Voorts mat hij de wijdte der deur
van de poort, tien ellen; de lengte der
poort, dertien ellen.
12 En er was een ruim voor aan de
kamertjes, van éene el *van deze*, en een
ruim van éene el van gene zijde; en *elk*
kamertje zes ellen van deze, en zes ellen
van gene zijde.
13 Toen mat hij de poort van het dak
van het eene kamertje af tot aan het dak
van een ander; de breedte was vijf en
twintig ellen; deur was tegenover deur.
14 Ook maakte hij posten van zestig
ellen; namelijk tot den post des voor-
hofs, rondom de poort henen.
15 En van het voorste deel der poort
des ingangs, tot aan het voorste deel van
het voorhuis van de binnenpoort, waren
vijftig ellen.
16 En er waren geslotene venstertjes
aan de kamertjes, en aan hunne posten
inwaarts in de poort rondom henen; al-
zoo ook aan de voorhuizen; de vensters
nu waren rondom henen inwaarts, en
aan de posten waren palmboomen.
17 Voorts bracht hij mij in het buitenste
voorhof, en ziet, en waren kameren, en
een plaveisel, dat gemaakt was in het
voorhof rondom henen, dertig kameren
waren er op het plaveisel.
18 Het plaveisel nu was aan de zijde van
de poorten, tegenover de lengte van de
poorten; *dit* was het benedenste plaveisel.
19 En hij mat de breedte, van het voorste
deel der benedenste poort af, voor aan het
binnenste voorhof, van buiten, honderd
ellen, oostwaarts en noordwaarts.
20 Aangaande de poort nu, die den weg
naar het noorden zag, aan het buitenste
voorhof, hij mat derzelver lengte en der-
zelver breedte.
21 En hare kamertjes, drie van deze en
drie van gene zijde; en hare posten en hare
voorhuizen waren naar de maat der eerste
poort; vijftig ellen hare lengte, en de
breedte van vijf en twintig ellen.
22 En hare vensters, en hare voorhuizen,
en hare palmboomen, waren naar de maat
der poort, die den weg naar het oosten zag;
en men ging daarin op met zeven trappen,
en hare voorhuizen waren voor aan dezelve.
23 De poort nu van het binnenste voorhof
was tegenover de poort van het noorden
en van het oosten; en hij mat van poort
tot poort honderd ellen.
24 Daarna voerde hij mij den weg naar het
zuiden; en ziet, er was eene poort den weg
naar het zuiden; en hij mat derzelver posten
en derzelver voorhuizen, naar deze maten.
25 En zij had vensteren, ook aan hare
voorhuizen, rondom henen, gelijk deze
vensteren; de lengte was vijftig ellen, en
de breedte vijf en twintig ellen.
26 En hare opgangen waren van zeven
trappen, en hare voorhuizen waren voor
aan dezelve; en zij had palmboomen, eenen
van deze, en eenen van gene zijde aan
hare posten.
27 Ook was er eene poort in het bin-
nenste voorhof, den weg naar het zuiden;
en hij mat van poort tot poort, den weg
naar het zuiden, honderd ellen.
28 Voorts bracht hij mij door de Zuider-
poort tot het binnenvoorhof; en hij mat
de Zuiderpoort naar deze maten.
29 En hare kamertjes, en hare posten, en

hare voorhuizen waren naar deze maten; en zij had vensteren, ook in hare voorhuizen, rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

30 En er waren voorhuizen rondom henen; de lengte was vijf en twintig ellen, en de breedte vijf ellen.

31 En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof, ook waren er palmboomen aan hare posten, en hare opgangen waren van acht trappen.

32 Daarna bracht hij mij tot het binnenste voorhof, den weg naar het oosten; en hij mat de poort, naar deze maten;

33 Ook hare kamertjes, en hare posten, en hare voorhuizen naar deze maten; en zij had vensteren ook aan hare voorhuizen, rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

34 En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmboomen aan hare posten, van deze en van gene zijde; en hare opgangen waren van acht trappen.

35 Daarna bracht hij mij tot de Noorderpoort; en hij mat naar deze maten,

36 Hare kamertjes, hare posten en hare voorhuizen; ook had zij vensteren rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

37 En hare posten waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmboomen aan hare posten, van deze en van gene zijde; en hare opgangen waren van acht trappen.

38 Hare kameren nu en hare deuren waren bij de posten der poorten; aldaar wiesch men het brandoffer.

39 En in het voorhuis der poort waren twee tafelen van deze, en twee tafelen van gene zijde, om daarop te slachten het brandoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer.

40 Ook waren er aan de zijde van buiten des opgangs, aan de deur der Noorderpoort, twee tafelen; en aan de andere zijde, die aan het voorhuis der poort was, twee tafelen.

41 Vier tafelen van deze, en vier tafelen van gene zijde, aan de zijde der poort, acht tafelen, waarop men slachtte.

42 Maar de vier tafelen voor het brandoffer waren van gehouwene steenen, de lengte eene el en eene halve, en de breedte eene el en eene halve, en de hoogte eene el; op dezelve nu leide men het gereedschap henen, waarmede men het brandoffer en slachtoffer slachtte.

43 De haardsteenen nu waren eene handbreed *dik*, ordentlijk geschikt in het huis rondom henen; en op de tafelen was het offervleesch.

44 En van buiten de binnenste poort waren de kameren der zangers, in het binnenste voorhof, dat aan de zijde van de Noorderpoort was; en het voorste deel derzelve was den weg naar het zuiden; eene was er aan de zijde van de Oostpoort, ziende den weg naar het noorden.

45 En hij sprak tot mij: Deze kamer, welker voorste deel den weg naar het zuiden is, is voor de priesteren, die de wacht des huizes waarnemen.

46 Maar de kamer, welker voorste deel den weg naar het noorden is, is voor de priesteren, die de wacht des altaars waarnemen; dat zijn de kinderen van Zadok, die uit de kinderen van Levi tot den HEERE naderen, om Hem te dienen.

47 En hij mat het voorhof: de lengte honderd ellen, en de breedte honderd ellen, vierkant; en het altaar was voor aan het huis.

48 Toen bracht hij mij tot het voorhuis des huizes, en hij mat *elken* post van het voorhuis, vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde; en de breedte der poort, drie ellen van deze, en drie ellen van gene zijde.

49 De lengte van het voorhuis twintig ellen, en de breedte elf ellen; en het was met trappen, *bij* dewelke men daarin opging; ook waren er pilaren aan de posten, een van deze, en een van gene zijde.

HOOFDSTUK 41.

De maten, stukken of deelen, kamers en sieraad van den tempel, of van het heilige en allerheiligste, met het reukaltaar.

VOORTS bracht hij mij tot den tempel; en hij mat de posten, zes ellen de breedte van deze, en zes ellen de breedte van gene zijde, de breedte der tent.

2 En de breedte der deur tien ellen, en de zijden der deur, vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde; ook mat hij de lengte daarvan, veertig ellen, en de breedte twintig ellen.

3 Daarna ging hij in naar binnen, en mat den post der deur, twee ellen; en de deur zes ellen, en de breedte der deur zeven ellen.

4 Ook mat hij de lengte daarvan, twintig ellen, en de breedte twintig ellen voor aan

den tempel; en hij zeide tot mij: Dit is
de heiligheid der heiligheden.
5 En hij mat den wand des huizes, zes
ellen; en de breedte van *elke* zijkamer, vier
ellen, rondom het huis henen rondom.
6 De zijkameren nu waren zijkamer boven
zijkamer, drie, en dat dertig malen, en zij
kwamen in den wand, die aan het huis was,
tot die zijkamers, rondom henen, opdat zij
vastgehouden mochten worden; want zij
werden niet vastgehouden in den wand
des huizes.
7 En het was voor de zijkameren opwaarts
naar boven al wijder, en gaf zich rond-
om; want het huis was omsingeld op-
waarts naar boven, rondom het huis henen;
daarom was de breedte des huizes naar
boven; en alzoo ging het onderste op naar
het bovenste door het middelste.
8 En ik zag de hoogte des huizes rond-
om henen. De fondamenten der zijkameren
waren van een vol riet, zes ellen, *de el* tot
den oksel toe *genomen*.
9 De breedte van den wand, die tot de
zijkameren was naar buiten, was vijf ellen;
en dat ledig gelaten was, was de plaats der
zijkameren, die aan het huis waren.
10 En tusschen de kameren was eene
breedte van twintig ellen, rondom het
huis, rondom henen.
11 De deuren nu van de zijkameren
waren naar het ledig gelatene toe, de
eene deur den weg naar het noorden, en
de andere deur naar het zuiden; en de
breedte van de ledig gelatene plaats was
vijf ellen rondom henen.
12 Voorts *van* het gebouw, dat voor
aan de afgesnedene plaats was *in* den
hoek den weg naar het westen, was de
breedte zeventig ellen, en *van* den wand
des gebouws was de breedte vijf ellen
rondom henen, en de lengte daarvan
negentig ellen.
13 Voorts mat hij het huis, de lengte
honderd ellen; ook de afgesnedene plaats
en het gebouw, en de wanden daarvan,
de lengte honderd ellen.
14 En de breedte van het voorste deel
des huizes, en der afgesnedene plaats tegen
het oosten, honderd ellen.
15 Ook mat hij de lengte des gebouws
voor aan de afgesnedene plaats, dat ach-
ter dezelve was, en derzelver galerijen van
deze en van gene zijde, honderd ellen; met
den binnensten tempel, en de voorhuizen
des voorhofs.
16 De dorpelen, en de geslotene vensters,
en de galerijen rondom die drie, tegenover
den dorpel, waren beschoten met hout
rondom henen, en *van* de aarde tot aan de
vensteren; en de vensteren waren bedekt;
17 Tot hetgeen boven de deur was, en
tot het binnenste en buitenste huis toe, en
aan den gansch en wand rondom henen in
het binnenste en buitenste, *al bij* maten.
18 En het was gemaakt *met* cherubs en
palmboomen; zoodat er een palmboom was
tusschen cherub en cherub, en *elke* cherub
had twee aangezichten;
19 Namelijk, eens menschen aangezicht
tegen den palmboom van deze, en eens jon-
gen leeuws aangezicht tegen den palmboom
van gene zijde; gemaakt in het gansche
huis rondom henen.
20 Van de aarde af tot boven de deur
waren de cherubs en de palmboomen ge-
maakt, ook *aan* den wand des tempels.
21 De posten des tempels waren vier-
kant; en aangaande het voorste deel des
heiligdoms, de *eene* gedaante was als de
andere gedaante.
22 De hoogte des houten altaars was drie
ellen, en zijne lengte twee ellen, en het
had zijne hoeken; en zijne lengte en zijne
wanden waren van hout. En hij sprak
tot mij: Dit is de tafel, die voor des
HEEREN aangezicht zal zijn.
23 De tempel nu en het heiligdom had-
den *beide* twee deuren.
24 En er waren twee bladen aan de
deuren; *te weten* twee bladen, die men
omdraaien kon; twee aan de eene deur, en
twee bladen aan de andere.
25 En aan dezelve, *namelijk* aan de deuren
des tempels, waren cherubs en palmboomen
gemaakt, gelijk als er aan de wanden ge-
maakt waren; en het hout aan het voorste
deel van het voorhuis van buiten was dik.
26 En *aan* de geslotene vensteren waren ook
palmboomen van deze en van gene zijde, aan
de zijden van het voorhuis; en *aan* de zijka-
meren van het huis, en *aan* de dikke planken.

HOOFDSTUK 42.

Beschrijving van het buitenste voorhof, waarin het achterste van den tempel stond, met de kamers van dien, vs. 1; van het gebruik dezer kamers, 13; afmeting van den geheelen buitenmuur, 15.

DAARNA bracht hij mij uit tot het bui-
tenste voorhof, den weg naar den weg

van het noorden; en hij bracht mij tot de
kameren, die tegenover de afgesnedene
plaats, en die tegenover het gebouw tegen
het noorden waren;
2 Voor aan de lengte van de honderd
ellen *naar* de deur van het noorden; en
de breedte was vijftig ellen.
3 Tegenover de twintig *ellen*, die het bin-
nenste voorhof had, en tegenover het pla-
veisel, dat het buitenste voorhof had, *was*
galerij tegen galerij, in drie *rijen*.
4 En voor de kameren was eene wandeling
van tien ellen de breedte, naar binnen toe,
en een weg van eene el; en de deuren van
dezelve waren tegen het noorden.
5 De bovenste kameren nu waren nau-
wer (omdat de galerijen hooger waren
dan dezelve), dan de onderste en dan de
middelste des gebouws.
6 Want zij waren wel van drie *rijen*,
maar hadden geene pilaren gelijk de pi-
laren der voorhoven; daarom waren zij
benauwder dan de onderste en dan de
middelste van de aarde af.
7 De muur nu, die naar buiten tegenover
de kameren was, den weg naar het buitenste
voorhof, voor aan de kameren, de lengte van
dien was vijftig ellen.
8 Want de lengte der kameren, die het
buitenste voorhof had, was vijftig ellen;
en ziet, voor aan den tempel waren hon-
derd ellen.
9 Van onder deze kameren nu, was de
ingang van het oosten, als iemand tot de-
zelve ingaat, uit het buitenste voorhof.
10 Aan de breedte van den muur des
voorhofs, den weg naar het oosten, voor
aan de afgesnedene plaats, en voor aan
het gebouw, waren kameren.
11 En de weg voor dezelve henen was als
de gedaante der kameren, die den weg naar
het noorden waren, naar derzelver lengte,
alzoo *naar* derzelver breedte; en al hare
uitgangen waren ook naar derzelver wijzen
en naar derzelver deuren.
12 En gelijk de deuren der kameren, die
den weg naar het zuiden waren, was er
eene deur in het hoofd van den weg, den
weg voor aan den rechten muur, den weg
naar het oosten, als men daarin gaat.
13 Toen zeide hij tot mij: De kameren
van het noorden, *en* de kameren van het
zuiden, die voor aan de afgesnedene plaats
zijn, dat zijn heilige kameren, waarin de
priesters, die tot den HEERE naderen, de
allerheiligste dingen zullen eten; aldaar
zullen zij de allerheiligste dingen henen-
leggen, en het spijsoffer, en het zondoffer,
en het schuldoffer; want de plaats is heilig.
14 Als de priesters ingegaan zullen zijn,
zoo zullen zij uit het heiligdom niet *weder*
uitgaan in het buitenste voorhof, maar
aldaar hunne kleederen henenleggen, in
dewelke zij gediend hebben; want die
zijn eene heiligheid; en zij zullen andere
kleederen aantrekken, en naderen tot het-
geen voor het volk is.
15 Als hij nu de maten van het binnenste
huis geëindigd had, zoo bracht hij mij uit,
den weg naar de poort, die den weg naar
het oosten zag, en hij mat ze rondom henen.
16 Hij mat de oostzijde met het meet-
riet; vijf honderd rieten, met het meet-
riet, rondom.
17 Hij mat de noorderzijde, vijf honderd
rieten, met het meetriet, rondom.
18 De zuidzijde mat hij, vijf honderd
rieten, met het meetriet.
19 Hij ging om naar de westzijde, *en* hij
mat vijf honderd rieten, met het meetriet.
20 Hij mat het aan de vier zijden; het
had eenen muur rondom henen, de lengte
was vijf honderd *rieten*, en de breedte vijf
honderd, om onderscheid te maken tus-
schen het heilige en onheilige.

HOOFDSTUK 43.

De heerlijkheid des Heeren komt van het oosten in dezen nieuwen tempel en vervult dien, vs. 1. De Heere spreekt den profeet aan en belooft, dat Hij eeuwig aldaar onder Zijn volk zal wonen en hen van zonden (welke de oorzaak waren, dat Hij uit den tempel geweken was) reinigen, 7. Hij beveelt den profeet het gezicht van dezen tempel aan het volk in zijn geheel voor te dragen, opdat zij zich zouden bekeeren en aan dat genadewerk Gods gemeenschap mogen bekomen, 10. Algemeene wet aangaande de heiligheid dezer gansche plaats, 12. De afmeting, inwijding en het gebruik van het brandofferaltaar, 13.

TOEN leidde hij mij tot de poort, de poort,
die den weg naar het oosten zag.
2 En ziet, de heerlijkheid des Gods van
Israël kwam van den weg naar het oosten;
en zijne stem was als het [a] geruisch van
vele wateren, en de aarde werd verlicht
van Zijne heerlijkheid. [a] Ezec. 1:24.
3 En alzoo was de gedaante van het ge-
zicht, dat ik zag, gelijk het [a] gezicht, dat
ik gezien had, toen ik kwam, om de
stad te verderven; en het waren gezich-
ten, als het gezicht, dat ik gezien had aan
de rivier Chebar; en ik viel op mijn
aangezicht. [a] Ezec. 1:4. 8:4.
4 En de heerlijkheid des HEEREN kwam

in het huis, *door* den weg der poort, die den weg naar het oosten zag.

5 En de Geest nam mij op, en bracht mij in het binnenste voorhof; en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis vervuld.

6 En ik hoorde Eenen, Die met mij sprak uit het huis; en de man was bij mij staande.

7 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! *dit* is de plaats Mijns troons, en de plaats der zolen Mijner voeten, alwaar Ik wonen zal in het midden der kinderen Israëls, in eeuwigheid; en die van het huis Israëls zullen Mijnen heiligen Naam niet meer verontreinigen, zij noch hunne koningen, met hunne hoererij en met de [a] doode lichamen hunner koningen, *op* hunne hoogten;

[a] Jer. 16:18.

8 Als zij hunnen dorpel stelden aan Mijnen dorpel, en hunnen post nevens Mijnen post, dat er *maar* een wand tusschen Mij en tusschen hen was, en verontreinigden Mijnen heiligen Naam met hunne gruwelen, die zij deden; waarom Ik ze verteerd heb in Mijnen toorn.

9 Nu zullen zij hunne hoererij en de doode lichamen hunner koningen verre van Mij wegdoen; en Ik zal in het midden van hen wonen in eeuwigheid.

10 Gij, menschenkind; wijs den huize Israëls dit huis, opdat zij schaamrood worden van wege hunne ongerechtigheden, en laat ze het patroon afmeten.

11 En indien zij schaamrood worden van wege alles, wat zij gedaan hebben, zoo maak hun bekend den vorm van het huis, en zijne gestaltenis, en zijne uitgangen, en zijne ingangen, en al zijne vormen, en al zijne ordinantiën, ja, al zijne vormen en al zijne wetten; en schrijf het voor hunne oogen, opdat zij zijnen ganschen vorm en al zijne ordinantiën bewaren, en dezelve doen.

12 Dit is de wet van het huis: op de hoogte des bergs zal zijne gansche grens, rondom henen, eene heiligheid der heiligheden zijn; ziet, dit is de wet van het huis.

13 En dit zijn de maten des altaars naar de ellen, zijnde de el eene el en eene handbreed; de boezem van eene el, en eene el de breedte; en zijn einde aan zijnen rand rondom eene span; en dit is de rug des altaars.

14 Van den boezem nu *op* de aarde tot aan het onderste afzetsel, twee ellen; en de breedte eene el; en van het kleinste afzetsel tot aan het grootste afzetsel, vier ellen, en de breedte eene el.

15 En de Harel vier ellen; en van den Ariël voorts opwaarts, de vier hoornen.

16 De Ariël nu, twaalf *ellen* de lengte, met twaalf *ellen* breedte; vierkant aan zijne vier zijden.

17 En het afzetsel veertien *ellen* de lengte, met veertien *ellen* breedte, aan zijne vier zijden, en de rand rondom hetzelve, de helft eener el; en de boezem daaraan, eene el rondom; en zijne trappen ziende naar het oosten.

18 En Hij zeide tot mij: Menschenkind! zoo zegt de Heere HEERE: Dit zijn de ordinantiën des altaars, ten dage als men het zal maken, om brandoffer daarop te offeren, en om bloed daarop te sprengen.

19 En gij zult aan de Levietische priesteren, dewelke uit het zaad van Zadok zijn, die tot Mij naderen (spreekt de Heere HEERE), om Mij te dienen, geven eenen var, een jong rund, ten zondoffer.

20 En gij zult van deszelfs bloed nemen, en doen het aan zijne vier hoornen, en aan de vier hoeken des afzetsels, en aan den rand rondom; alzoo zult gij het ontzondigen, en het verzoenen.

21 Daarna zult gij den var des zondoffers nemen; en hij zal hem verbranden in eene bestelde plaats van het huis buiten het heiligdom.

22 En op den tweeden dag zult gij eenen volkomen' geitenbok offeren ten zondoffer; en zij zullen het altaar ontzondigen, gelijk als zij *dat* ontzondigd hebben met den var.

23 Als gij een einde zult gemaakt hebben van het ontzondigen, *dan* zult gij eenen var, een volkomen jong rund, offeren, en eenen volkomen' ram van de kudde.

24 En gij zult ze offeren voor het aangezicht des HEEREN; en de priesteren zullen zout daarop werpen, en zullen ze offeren *ten* brandoffer den HEERE.

25 Zeven dagen zult gij dagelijks eenen bok des zondoffers bereiden; ook zullen zij eenen var, een jong rund, en eenen ram van de kudde, *beide* volkomen bereiden.

26 Zeven dagen zullen zij het altaar verzoenen, en het reinigen, en zijne handen vullen.

27 Als zij nu deze dagen zullen voleind hebben, dan zal het op den achtsten dag en voortaan geschieden, dat de priesters uwe brandofferen en uwe dankofferen op

het altaar zullen bereiden; en Ik zal een welgevallen aan ulieden hebben, spreekt de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 44.

Bijzonder gebruik van de Oostpoort des heiligdoms voor den vorst, vs. 1. De Heere, Wiens heerlijkheid in den tempel was, spreekt den profeet weder aan, vermaant hem tot opmerking, met last om Zijn volk te straffen, wegens het vroeger aanstellen van onwettige en onwaardige dienaars in Zijn huis, 4. Opgave, wie daarvan ten eenemale moeten worden geweerd, 9: en wie in hunnen dienst vernederd zullen zijn, 10. De kinderen Zadoks worden in hunnen dienst bevestigd, omtrent hun ambt onderwezen en van hun onderhoud verzekerd, 15.

TOEN deed hij mij wederkeeren den weg *naar* de poort van het buitenste heiligdom, die naar het oosten zag; en die was toegesloten.

2 En de HEERE zeide tot mij: Deze poort zal toegesloten zijn; zij zal niet geopend worden, noch iemand door dezelve ingaan, omdat de HEERE, de God Israëls, door dezelve is ingegaan; daarom zal zij toegesloten zijn.

3 De vorst, de vorst, die zal in dezelve zitten, om brood te eten voor het aangezicht des HEEREN; door den weg van het voorhuis der poort zal hij ingaan, en door den weg van hetzelve zal hij uitgaan.

4 Daarna bracht hij mij den weg der Noorderpoort, voor aan het huis; en ik zag, en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis des HEEREN vervuld; toen viel ik op mijn aangezicht.

5 En de HEERE zeide tot mij: Menschenkind! zet er uw hart op, en zie met uwe oogen, en hoor met uwe ooren alles, wat Ik met u spreken zal, van alle inzettingen van het huis des HEEREN, en van al zijne wetten; en zet uw hart op den ingang van het huis, met alle uitgangen des heiligdoms.

6 En zeg tot die wederspannigen, tot het huis Israëls: Zoo zegt de Heere HEERE: Het is te veel voor ulieden, van wege al uwe gruwelen, o, huis Israëls!

7 Dewijl gijlieden vreemden hebt ingebracht, onbesnedenen van hart en onbesnedenen van vleesch, om in Mijn heiligdom te zijn, om dat te ontheiligen, *te weten* Mijn huis; als gij Mijn brood, het vette en het bloed offerdet, en zij Mijn verbond verbraken, nevens al uwe gruwelen.

8 En gijlieden hebt de wacht van Mijne heilige dingen niet waargenomen; maar gij hebt uzelven *eenigen* tot wachters Mijner wacht gesteld in Mijn heiligdom.

9 Alzoo zegt de Heere HEERE: Geen vreemde, onbesneden van hart en onbesneden van vleesch, zal in Mijn heiligdom ingaan; van eenigen vreemde, die in het midden der kinderen Israëls is.

10 Maar de Levieten, die verre van Mij geweken zijn, als Israël ging dolen, die van Mij zijn afgedwaald, hunne drekgoden achterna, zullen wel hunne ongerechtigheid dragen;

11 Nogtans zullen zij in Mijn heiligdom bedienaars zijn, *in* de ambten aan de poorten van het huis, en zij zullen het huis bedienen; zij zullen het brandoffer en het slachtoffer voor het volk slachten, en zullen voor hun aangezicht staan, om hen te dienen;

12 Omdat zij henlieden gediend hebben voor het aangezicht hunner drekgoden, en den huize Israëls tot eenen aanstoot der ongerechtigheid geweest zijn, daarom heb Ik Mijne hand tegen hen opgeheven, spreekt de Heere HEERE, dat zij hunne ongerechtigheid zullen dragen.

13 En zij zullen tot Mij niet naderen, om Mij het priesterambt te bedienen, en om te naderen tot al Mijne heilige dingen, tot de allerheiligste dingen; maar zullen hunne schande dragen, en hunne gruwelen, die zij gedaan hebben.

14 Daarom zal Ik hen stellen *tot* wachters van de wacht des huizes, aan al zijnen dienst, en aan alles, wat daarin zal gedaan worden.

15 Maar de Levietische priesters, de kinderen van Zadok, die de wacht Mijns heiligdoms hebben waargenomen, als de kinderen Israëls van Mij afdwaalden, die zullen tot Mij naderen, om Mij te dienen; en zullen voor Mijn aangezicht staan, om Mij het vette en het bloed te offeren, spreekt de Heere HEERE.

16 Die zullen in Mijn heiligdom ingaan, en die zullen tot Mijne tafel naderen om te dienen, en zij zullen Mijne wacht waarnemen.

17 En het zal geschieden, als zij tot de poorten van het binnenste voorhof zullen ingaan, dat zij linnen kleederen zullen aantrekken; maar wol zal op hen niet komen, als zij dienen in de poorten van het binnenste voorhof, en inwaarts.

18 Linnen huiven zullen op hun hoofd zijn, en linnen onderbroeken zullen op hunne lenden zijn; zij zullen zich niet gorden in het zweet.

19 En als zij uitgaan tot het buitenste voorhof, *namelijk* tot het buitenste voorhof

tot het volk, zullen zij hunne kleederen, in dewelke zij gediend hebben, uittrekken, en dezelve henenleggen in de heilige kameren; en zullen andere kleederen aantrekken, opdat zij het volk niet heiligen met hunne kleederen.

20 En zij zullen hun hoofd niet glad afscheren, ook de lokken niet lang laten wassen; behoorlijk zullen zij hunne hoofden bescheren.

21 Ook zal geen priester wijn drinken, als zij in het binnenste voorhof zullen ingaan.

22 Ook zullen zij zich geene [a]weduwe of verstootene tot vrouwen nemen; maar jonge dochters van het zaad van het huis Israëls, of eene weduwe, die eene weduwe zal geweest zijn van eenen priester, zullen zij nemen. *a* Lev. 21:13, 14.

23 En zij zullen Mijn volk *onderscheid* leeren tusschen het heilige en onheilige, en hun bekend maken *het onderscheid* tusschen het onreine en reine.

24 En over eene twistzaak zullen zij staan om te richten; naar Mijne rechten zullen zij hen richten; en zij zullen Mijne wetten en Mijne inzettingen op al Mijne gezette hoogtijden houden, en Mijne sabbatten heiligen.

25 Ook zal geen van hen tot eenen dooden mensch ingaan, dat hij onrein worde; maar om eenen vader, of om eene moeder, of om eenen zoon, of om eene dochter, om eenen broeder of om eene zuster, die geens mans geweest is, zullen zij zich mogen verontreinigen.

26 En na zijne reiniging zullen zij hem zeven dagen tellen.

27 En ten dage, als hij in het heilige zal ingaan, in het binnenste voorhof, om in het heilige te dienen, zal hij zijn zondoffer offeren, spreekt de Heere HEERE.

28 Dit *nu* zal hun tot eene erfenis zijn: [a]Ik ben hunne Erfenis; daarom zult gij hunlieden geene bezitting geven in Israël; Ik ben hunne Bezitting. *a* Num. 18:20. Deut. 18:1.

29 Het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer, die zullen zij eten; ook zal al het verbannene in Israël het hunne zijn.

30 En [a]de eerstelingen van alle eerste vruchten van alles, en alle hefoffer van alles, van al uwe hefofferen, zullen der priesteren zijn; ook zult gij de eerstelingen van uw deeg den priester geven, om den zegen op uw huis te doen rusten. *a* Ex. 13:2. 22:29, 30. Num. 18:11.

31 [a]Geen aas, noch wat verscheurd is van het gevogelte, of van het vee, zullen de priesters eten. *a* Lev. 22:8.

HOOFDSTUK 45.

Afzondering van een zeker gedeelte van het nieuwe erfland voor het heiligdom, de priesters, Levieten, de stad en den vorst, vs. 1. Belofte en vermaning voor de vorsten Israëls, van recht en gerechtigheid, 8. Wettelijke bepalingen van velerlei offeranden, zoo gewone als feestelijke, voor het volk en den vorst, 15.

ALS gijlieden nu het land zult doen vallen in erfenis, zoo zult gij een hefoffer den HEERE offeren, *tot* eene heilige plaats, van het land; de lengte zal zijn de lengte van vijf en twintig duizend *meetrieten*, en de breedte tien duizend; dat zal in zijne geheele grenzen rondom heilig zijn.

2 Hiervan zullen tot het heiligdom zijn vijf honderd met vijf honderd, vierkant rondom; en het zal vijftig ellen hebben *tot* een buitenruim rondom.

3 Alzoo zult gij meten van deze maat, de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend; en daarin zal het heiligdom zijn *met* het heilige der heiligen.

4 Dat zal eene heilige plaats zijn van het land; zij zal zijn voor de priesteren, die het heiligdom bedienen, die naderen om den HEERE te dienen; en het zal hun eene plaats zijn tot huizen, en eene heilige plaats voor het heiligdom.

5 Voorts zullen de Levieten, de dienaars des huizes, ook de lengte hebben van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend, hunlieden tot eene bezitting, *voor* twintig kameren.

6 En *tot* bezitting van de stad zult gij geven de breedte van vijf duizend, en de lengte van vijf en twintig duizend, tegenover het heilig hefoffer; voor het gansche huis Israëls zal het zijn.

7 De vorst nu zal *zijn deel* hebben van deze en van gene zijde des heiligen hefoffers en der bezitting der stad, voor aan het heilig hefoffer, en voor aan de bezitting der stad; van den westerhoek westwaarts, en van den oosterhoek oostwaarts; en de lengte zal zijn tegenover een der deelen, van de westergrens tot de oostergrens toe.

8 Dit land aangaande, het zal hem tot eene bezitting zijn in Israël; en Mijne vorsten zullen Mijn volk niet meer verdrukken, maar den huize Israëls het land laten, naar hunne stammen.

9 Alzoo zegt de Heere HEERE: Het is te

veel voor u, gij, vorsten Israëls! doet geweld
en verstoring weg, en doet recht en gerech-
tigheid; neemt uwe uitstootingen op van
Mijn volk, spreekt de Heere HEERE.
10 Eene rechte [a] waag, en eene rechte efa,
en een rechte bath zult gijlieden hebben.

[a] Lev. 19:35, 36.

11 Eene efa en een bath zullen van eenerlei
mate zijn, dat een bath het tiende deel van
een' homer houde; ook eene efa het tiende
deel van eenen homer; de mate daarvan zal
zijn naar den homer.
12 En de [a] sikkel zal zijn van twintig
gera; twintig sikkelen, vijf en twintig sik-
kelen, en vijftien sikkelen, zal ulieden een
pond zijn. [a] Ex. 30:13. Lev. 27:25. Num. 3:47.
13 Dit is het hefoffer, dat gijlieden offeren
zult: het zesde deel van eene efa van eenen
homer tarwe; ook zult gij het zesde deel van
eene efa geven van eenen homer gerst.
14 Aangaande de inzetting van olie, van
een bath olie; *gij zult offeren* het tiende
deel van een bath uit een kor, *hetwelk* is
een homer van tien bath; want tien bath
zijn een homer.
15 Voorts een lam uit de kudde, uit de
twee honderd, uit het waterrijke land van
Israël, tot spijsoffer, en tot brandoffer, en
tot dankofferen, om verzoening over hen
te doen, spreekt de Heere HEERE.
16 Al het volk des lands zal in dit hef-
offer zijn, voor den vorst in Israël.
17 En het zal den vorst opleggen te *offeren*
de brandofferen, en het spijsoffer, en het
drankoffer, op de feesten, en op de nieuwe
maanden, en op de sabbatten, op alle ge-
zette hoogtijden van het huis Israëls; hij zal
het zondoffer, en het spijsoffer, en het brand-
offer, en de dankofferen doen, om verzoening
te doen voor het huis Israëls.
18 Alzoo zegt de Heere HEERE: In de
eerste *maand*, op den eersten der maand,
zult gij een' volkomen var, een jong rund,
nemen; en gij zult het heiligdom ont-
zondigen.
19 En de priester zal van het bloed des
zondoffers nemen, en doen het aan de posten
des huizes, en aan de vier hoeken van het
afzetsel des altaars, en aan de posten der
poorten van het binnenste voorhof.
20 Alzoo zult gij ook doen op den zevenden
in die maand; van wege den afdwalende,
en van wegen den slechte; alzoo zult gijlie-
den het huis verzoenen.
21 [a] In de eerste *maand*, op den veertien-
den dag der maand, zal ulieden het pascha
zijn; een feest van zeven dagen, ongezuurde
brooden zal men eten.

[a] Ex. 12:3. 23:15. Lev. 23:5. Num. 9:3. 28:16, 17. Deut. 16:1.

22 En de vorst zal op denzelven dag voor
zichzelven, en voor al het volk des lands,
bereiden eenen var des zondoffers.
23 En de zeven dagen van het feest zal
hij een brandoffer den HEERE bereiden,
van zeven varren en zeven rammen, *die*
volkomen zijn, dagelijks, de zeven dagen
lang, en een zondoffer van eenen geitenbok,
dagelijks.
24 Ook zal hij een spijsoffer bereiden, eene
efa tot eenen var, en eene efa tot eenen ram;
en een hin olie tot eene efa.
25 [a] In de zevende *maand*, op den vijf-
tienden dag der maand zal hij op het feest
desgelijks doen, zeven dagen *lang;* gelijk
het zondoffer, gelijk het brandoffer, en ge-
lijk het spijsoffer, en gelijk de olie.

[a] Lev. 23:33. Num. 29:12 Deut. 16:13.

HOOFDSTUK 46.

Wetten en bepalingen aangaande den Godsdienst van den vorst in het bijzonder, en van het volk des lands en den vorst te zamen, vs. 1; van het gedurig brandoffer, 13; en van de geschenken van den vorst aan zijne zonen en dienstknechten, 16. Beschrijving der keukens voor de priesters en Levieten, 19.

ALZOO zegt de Heere HEERE: De poort
van het binnenste voorhof, die naar het
oosten ziet, zal de zes werkdagen gesloten
zijn; maar op den sabbatdag zal zij geopend
worden; ook zal zij geopend worden op den
dag van de nieuwe maand.
2 En de vorst zal ingaan *door* den weg van
het voorhuis derzelve poort van buiten, en
zal staan aan den post van de poort; en de
priesters zullen zijn brandoffer en zijne
dankofferen bereiden, en hij zal aanbidden
aan den dorpel der poort, en *daarna* uit-
gaan; doch de poort zal niet gesloten wor-
den tot op den avond.
3 Ook zal het volk des lands aanbidden
voor de deur derzelve poort, op de sabbatten
en op de nieuwe maanden, voor het aan-
gezicht des HEEREN.
4 Het brandoffer nu, dat de vorst den
HEERE zal offeren, zal op den sabbatdag
zijn, zes volkomen lammeren, en een' vol-
komen ram.
5 En het spijsoffer, eene efa tot den
ram; maar tot de lammeren zal het spijs-
offer eene gave zijner hand zijn; en olie,
een hin tot eene efa.
6 Maar op den dag van de nieuwe maand,

een var, een jong rund, van de volkomene,
en zes lammeren, en een ram; volkomen
zullen zij zijn.
7 En *ten* spijsoffer zal hij bereiden eene
efa tot den var, en eene efa tot den ram;
maar tot de lammeren, zoo als zijne hand
bekomen zal; en een hin olie tot eene efa.
8 En als de vorst ingaat, zal hij *door* den
weg van het voorhuis der poort ingaan, en
door deszelfs weg *weder* uitgaan.
9 Maar als het volk des lands voor het
aangezicht des HEEREN komt, op de gezette
hoogtijden, die *door* den weg van de Noorderpoort
ingaat om te aanbidden, zal *door*
den weg van de Zuiderpoort *weder* uitgaan;
en die *door* den weg van de Zuiderpoort ingaat,
zal *door* den weg van de Noorderpoort
weder uitgaan; hij zal niet wederkeeren *door*
den weg der poort, door dewelke hij is ingegaan,
maar recht voor zich henen uitgaan.
10 De vorst nu zal in het midden van hen
ingaan, als zij ingaan; en als zij uitgaan,
zullen zij *samen* uitgaan.
11 Voorts op de feesten, en op de gezette
hoogtijden zal het spijsoffer zijn, eene efa
tot eenen var, en eene efa tot eenen ram;
maar tot de lammeren, eene gave zijner
hand; en olie, een hin tot eene efa.
12 En als de vorst een vrijwillig offer zal
doen, een brandoffer of dankofferen *tot* een
vrijwillig offer den HEERE, zoo zal men
hem de poort openen, die naar het oosten
ziet; en hij zal zijn brandoffer en zijne
dankofferen doen, gelijk als hij zal gedaan
hebben op den sabbatdag; en als hij *weder*
uitgaat, zal men de poort sluiten, nadat hij
uitgegaan zal zijn.
13 Wijders zult gij een volkomen jarig
lam dagelijks bereiden *ten* brandoffer den
HEERE; alle morgens zult gij dat bereiden.
14 En gij zult *ten* spijsoffer daarop doen,
alle morgens een zesde deel van eene efa, en
olie een derde deel van een hin, om de meelbloem
te bedruipen; *tot* een spijsoffer den
HEERE, *tot* eeuwige inzettingen, geduriglijk.
15 Zij zullen dan het lam, en het spijsoffer,
en de olie alle morgens bereiden *tot*
een gedurig brandoffer.
16 Alzoo zegt de Heere HEERE: Wanneer
de vorst aan iemand van zijne zonen een
geschenk zal geven *van* zijne erfenis, dat
zullen zijne zonen hebben; het zal hunne
bezitting zijn in erfenis.
17 Maar wanneer hij van zijne erfenis
een geschenk zal geven aan eenen van
zijne knechten, die zal dat hebben tot
het vrijjaar toe; dan zal het tot den vorst
wederkeeren; het is immers zijne erfenis;
zijne zonen zullen het hebben.
18 En de vorst zal niets nemen van de
erfenis des volks, om hen van hunne bezitting
te berooven; van zijne bezitting
zal hij zijnen zonen erf nalaten; opdat
niet Mijn volk, een iegelijk uit zijne erfenis,
verstrooid worde.
19 Daarna bracht hij mij door den ingang,
die aan de zijde der poort was, tot
de heilige kameren, den priesteren toe*behoorende*,
die naar het noorden zagen; en
ziet, aldaar was eene plaats aan beide
zijden, naar het westen.
20 En hij zeide tot mij: Dit is de plaats,
alwaar de priesters het schuldoffer en het
zondoffer zullen koken; *en* waar zij het
spijsoffer zullen bakken, opdat zij het niet
uitbrengen in het buitenste voorhof, om
het volk te heiligen.
21 Toen bracht hij mij uit in het buitenste
voorhof, en voerde mij om in de vier
hoeken des voorhofs; en ziet, in elken hoek
des voorhofs was een ander voorhofje.
22 In de vier hoeken des voorhofs waren
voorhofjes met schoorsteenen, van veertig
ellen de lengte, en dertig de breedte; dezelve
vier hoekhofjes hadden eenerlei maat.
23 En er was rondom in dezelve een ringmuur,
rondom deze vier; en er waren keukens
gemaakt beneden *aan* de ringmuren
rondom.
24 En hij zeide tot mij: Dit zijn de keukens,
alwaar de dienaars des huizes het
slachtoffer des volks zullen koken.

HOOFDSTUK 47.

Het gezicht van de heilige wateren, die uit den nieuwen tempel vloeiden, vs. 1. Beschrijving van de landpalen van het nieuwe erfland, 13; uit te deelen onder Israël en de vreemdelingen, 21.

DAARNA bracht hij mij weder tot de
deur van het huis, en ziet, er vloten
wateren uit, van onder den dorpel des huizes
naar het oosten; want het voorste deel van
het huis was *in* het oosten; en de wateren
daalden af van onderen, uit de rechterzijde
des huizes, van het zuiden des altaars.
2 En hij bracht mij uit *door* den weg van
de Noorderpoort, en voerde mij om *door*
den weg van buiten, tot de buitenpoort,
den weg, die naar het oosten ziet; en ziet,
de wateren sprongen uit de rechterzijde.

3 Als *nu* die man *naar* het oosten uitging,
zoo was er een meetsnoer in zijne hand; en
hij mat duizend ellen, en deed mij door de
wateren doorgaan, *en* de wateren raakten
tot aan de enkelen.
4 Toen mat hij *nog* duizend *ellen*, en deed
mij door de wateren doorgaan, *en* de wa-
teren raakten tot aan de knieën; en hij mat
nog duizend, en deed mij doorgaan, *en* de
wateren raakten tot aan de lenden.
5 Voorts mat hij *nog* duizend, *en* het was
eene beek, waar ik niet kon doorgaan; want
de wateren waren hooge wateren, waar
men door zwemmen moest, eene beek, waar
men niet kon doorgaan.
6 En hij zeide tot mij: Hebt gij het gezien,
menschenkind? Toen voerde hij mij, en
bracht mij weder tot aan den oever der beek.
7 Als ik wederkeerde, ziet, zoo was er aan
den oever der beek zeer veel [a] geboomte,
van deze en van gene zijde. [a] Openb. 22:2.
8 Toen zeide hij tot mij: Deze wateren
vlieten uit naar het voorste Galiléa, en
dalen af in het vlakke veld; daarna ko-
men zij in de zee; in de zee uitgebracht
zijnde, zoo worden de wateren gezond.
9 Ja, het zal geschieden, *dat* alle levende
ziel, die er wemelt, overal, waarhenen eene
der twee beken zal komen, leven zal, en
daar zal zeer veel visch zijn, omdat deze
wateren daarhenen zullen gekomen zijn, en
zij zullen gezond worden, en het zal leven,
alles, waarhenen deze beek zal komen.
10 Ook zal het geschieden, dat er visschers
aan dezelve zullen staan, van En-gedi aan
tot En-eglaïm toe; daar zullen *plaatsen* zijn
tot uitspreiding der netten; haar visch zal
naar zijnen aard wezen als de visch van de
groote zee, zeer menigvuldig.
11 Doch hare modderige plaatsen en hare
moerassen zullen niet gezond worden, zij
zijn tot zout overgegeven.
12 Aan de beek nu, aan haren oever, zal
van deze en van gene zijde opgaan allerlei
spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen,
noch de vrucht daarvan vergaan; in zijne
maanden zal het nieuwe vruchten voort-
brengen; want zijne wateren vlieten uit
het heiligdom; en zijne vrucht zal zijn tot
spijze, en zijn blad tot [a] heeling. [a] Openb. 22:2.
13 Alzoo zegt de Heere HEERE: Dit zal
de landpale zijn, *naar* dewelke gij het
land ten erve zult nemen, naar de twaalf
stammen Israëls: Jozef *twee* snoeren.
14 En gij zult dat erven, de een zoowel
als de ander; [a] *over* hetwelk Ik Mijne hand
heb opgeheven, dat Ik het uwen vaderen
zou geven; en ditzelve land zal ulieden in
erfenis vallen. [a] Gen. 12:7. 17:8. 26:3. 28:13.
15 Dit nu zal de landpale des lands zijn:
aan den noorderhoek, van de groote zee af,
den weg van Hethlon, waar men komt te
Zedad.
16 Hamath, Berótha, Sibráïm, dat tus-
schen de landpale van Damaskus en tus-
schen de landpale van Hamath is; Hazer
Hattíchon, dat aan de landpale van Ha-
vran is.
17 Alzoo zal de landpale van de zee af zijn,
Hazar-Enon, de landpale van Damaskus, en
het noorden noordwaarts, en de landpale
van Hamath; en *dat* zal de noorderhoek zijn.
18 Den oosterhoek nu zult gijlieden me-
ten van tusschen Havran, en van tusschen
Damaskus, en van tusschen Gilead, en van
tusschen het land Israëls aan de Jordaan,
van de landpale af tot de Oostzee toe; en
dat zal de oosterhoek zijn.
19 En den zuiderhoek zuidwaarts van
Thamar af, tot aan het twistwater van Kades,
voorts naar de beek henen, tot aan de groote
zee; en *dat* zal de zuiderhoek zuidwaarts zijn.
20 En den westerhoek, de groote zee, van
de landpale af tot daar men recht tegenover
Hamath komt; dat zal de westerhoek zijn.
21 Ditzelve land nu zult gij ulieden uit-
deelen naar de stammen Israëls.
22 Maar het zal geschieden, dat gij het-
zelve zult doen vallen in erfenis voor ulie-
den, en voor de vreemdelingen, die in het
midden van u verkeeren, die kinderen in
het midden van u zullen gewonnen heb-
ben; en zij zullen ulieden zijn, als een in-
boorling onder de kinderen Israëls; zij
zullen met ulieden in erfenis vallen, in
het midden der stammen Israëls.
23 Ook zal het geschieden, in den stam,
bij welken de vreemdeling verkeert, aldaar
zult gij *hem* zijne erfenis geven, spreekt
de Heere HEERE.

HOOFDSTUK 48.

Verdeeling van het nieuwe erfland onder de twaalf stammen Israëls, alzoo dat het gedeelte (waarvan in hoofdstuk 45 gesproken is), hetwelk afgezonderd was voor het heiligdom der priesters, Levieten, voor stad en vorst, gelegen kwam tusschen de zeven noordelijke en vijf zuidelijke stammen, vs. 1. De afmetingen van de nieuwe stad, met de namen der poorten en van de stad, 30.

DIT nu zijn de namen der stammen. Van
het einde noordwaarts, aan de zijde

des wegs van Hethlon, waar men komt
te Hamath, Hazar Enan, de landpale van
Damaskus, noordwaarts aan de zijde van
Hamath (ook zal hij den ooster- *en* wester-
hoek hebben), *zal* Dan één *snoer hebben.*
2 En aan de landpale van Dan, van den
oosterhoek tot den westerhoek toe, Aser een.
3 En aan de landpale van Aser, van
den oosterhoek af tot den westerhoek toe,
Nafthali een.
4 En aan de landpale van Nafthali, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Manasse een.
5 En aan de landpale van Manasse, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Efraïm een.
6 En aan de landpale van Efraïm, van
den oosterhoek tot den westerhoek toe,
Ruben een.
7 En aan de landpale van Ruben, van den
oosterhoek tot den westerhoek toe, Juda een.
8 Aan de landpale nu van Juda, van den
oosterhoek tot den westerhoek toe, zal het
hefoffer zijn, dat gijlieden zult offeren, vijf
en twintig duizend *meetrieten* in breedte,
en de lengte, als van een der *andere* dee-
len, van den oosterhoek tot den westerhoek
toe; en het heiligdom zal in het midden
deszelven zijn.
9 Het hefoffer, dat gijlieden den HEERE
zult offeren, zal wezen de lengte van vijf
en twintig duizend, en de breedte van tien
duizend.
10 En daarin zal het heilig hefoffer zijn
voor de priesteren, noordwaarts *de lengte*
van vijf en twintig duizend, en westwaarts
de breedte van tien duizend, en oostwaarts
de breedte van tien duizend, en zuidwaarts
de lengte van vijf en twintig duizend;
en het heiligdom des HEEREN zal in het
midden deszelven zijn.
11 Het zal zijn voor de priesteren, die
geheiligd zijn uit de kinderen van Zadok,
die Mijne wacht hebben waargenomen; die
niet gedwaald hebben, als de kinderen
Israëls dwaalden; gelijk als de *andere*
Levieten gedwaald hebben.
12 En het geofferde van het hefoffer des
lands zal hunlieden eene heiligheid der hei-
ligheden zijn, aan de landpale der Levieten.
13 Voorts zullen de Levieten tegenover de
landpale der priesteren hebben de lengte
van vijf en twintig duizend, en de breedte
van tien duizend; de gansche lengte zal zijn
vijf en twintig duizend, en de breedte
tien duizend.
14 En zij zullen daarvan niet verkoopen,
noch de eerstelingen des lands verwisselen,
noch overdragen; want het is eene hei-
ligheid den HEERE.
15 Maar de vijf duizend, dat *is* hetgeen
overgelaten is in de breedte, voor aan de
vijf en twintig duizend, dat zal onheilig
zijn, voor de stad, tot bewoning en tot
voorsteden; en de stad zal in het midden
daarvan zijn.
16 En dit zullen hare maten zijn: de
noorderhoek, vier duizend en vijf honderd
meetrieten; en de zuiderhoek vier duizend
en vijf honderd; en van den oosterhoek
vier duizend en vijf honderd; en de wester-
hoek vier duizend en vijf honderd.
17 De voorsteden nu der stad zullen zijn,
noordwaarts twee honderd en vijftig, en
zuidwaarts twee honderd en vijftig, en
oostwaarts twee honderd en vijftig, en
westwaarts twee honderd en vijftig.
18 En het overgelatene in de lengte, tegen-
over het heilig hefoffer, zal zijn tien duizend
oostwaarts, en tien duizend westwaarts; en
het zal tegenover het heilig hefoffer zijn; en
de inkomst daarvan zal wezen tot onder-
houd voor degenen, die de stad dienen.
19 En die de stad dienen, zullen haar
dienen uit alle stammen Israëls.
20 Het gansche hefoffer zal zijn van vijf en
twintig duizend *meetrieten,* met vijf en twin-
tig duizend; vierkant zult gijlieden het heilig
hefoffer offeren, met de bezitting der stad.
21 En het overgelatene zal voor den vorst
zijn, van deze en van gene zijde des heiligen
hefoffers, en van de bezitting der stad, voor
aan de vijf en twintig duizend *meetrieten* des
hefoffers, tot aan de ooster en wester land-
pale, voor aan de vijf en twintig duizend aan
de wester landpale, tegenover de *andere*
deelen, *dat* zal voor den vorst zijn; en het
heilig hefoffer, en het heiligdom des huizes,
zal in het midden daarvan zijn.
22 Van de bezitting nu der Levieten, en
van de bezitting der stad af, zijnde in het
midden van hetgeen des vorsten zal zijn;
wat tusschen de landpale van Juda, en
tusschen de landpale van Benjamin is,
zal des vorsten zijn.
23 Aangaande voorts het overige der
stammen: van den oosterhoek tot den
westerhoek toe, Benjamin één *snoer.*

24 En aan de landpale van Benjamin, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Simeon een.

25 En aan de landpale van Simeon, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Issaschar een.

26 En aan de landpale van Issaschar, van den oosterhoek tot aan den westerhoek toe, Zebulon een.

27 En aan de landpale van Zebulon, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Gad een.

28 Aan de landpale nu van Gad, aan den zuiderhoek zuidwaarts, daar zal de landpale zijn van Thamar af, *naar* het twistwater van Kades, *voorts* naar de beek henen, tot aan de groote zee.

29 Dit is het land, dat gijlieden zult doen vallen in erfenis, voor de stammen Israëls, en dit zullen hunne deelen zijn, spreekt de Heere HEERE.

30 Voorts zullen dit de uitgangen der stad zijn: van den noorderhoek, vier duizend en vijf honderd maten.

31 En de poorten der stad zullen zijn naar de namen der stammen Israëls; drie poorten noordwaarts: eene poort van Ruben, eene poort van Juda, eene poort van Levi.

32 En aan den oosterhoek, vier duizend en vijf honderd *maten*, en drie poorten: namelijk, eene poort van Jozef, eene poort van Benjamin, eene poort van Dan.

33 De zuiderhoek ook vier duizend en vijf honderd maten, en drie poorten: eene poort van Simeon, eene poort van Issaschar, eene poort van Zebulon.

34 De westerhoek, vier duizend en vijf honderd; derzelver poorten drie: eene poort van Gad, eene poort van Aser, eene poort van Nafthali.

35 Rondom achttien duizend; en de naam der stad zal van *dien* dag af zijn: DE HEERE IS ALDAAR.

DE PROFEET DANIËL.

HOOFDSTUK 1.

Verhaal van de gelegenheid, bij welke Daniël en zijne metgezellen aan het hof des konings van Babel zijn gekomen, vs. 1. Hoe Godzalig zij zich aldaar hebben gedragen, 8; en hoe wonderlijk God hen heeft bijgestaan, 17. De uitnemende wijsheid, waarmede de Heere hen heeft begaafd, inzonderheid Daniël, boven alle wijzen en sterrekijkers der Chaldeeën, 19.

IN het derde jaar des koninkrijks van Jójakim, den koning van Juda, [a] kwam Nebukadnézar, de koning van Babel, te Jeruzalem, en belegerde haar. [a] 2 Kon. 24:2, 3. 2 Kron. 36:6.

2 En de Heere gaf Jójakim, den koning van Juda, in zijne hand, en een deel der vaten van het huis Gods; en hij bracht ze *in* het land van Sinear, *in* het huis zijns gods; en de vaten bracht hij in het schathuis zijns gods.

3 En de Koning zeide tot A'spenaz, den overste zijner kamerlingen, dat hij voorbrengen zou *eenigen* uit de kinderen Israëls, te weten, uit het koninklijke zaad, en uit de prinsen.

4 Jongelingen, aan dewelke geen gebrek ware, maar schoon van aangezicht, en vernuftig in alle wijsheid, en ervaren in wetenschap, en kloek van verstand, en in dewelke bekwaamheid ware, om te staan in des Konings paleis; en dat men hen onderwees in de boeken en spraak der Chaldeeën.

5 En de Koning verordende hun, wat men ze dag bij dag geven zou van de stukken der spijs des Konings, en van den wijn zijns dranks, en dat men hen drie jaren *alzoo* optoog, en dat zij ten einde derzelve zouden staan voor het aangezicht des Konings.

6 Onder dezelve nu waren uit de kinderen van Juda, Daniël, Hanánja, Mísaël en Azárja.

7 En de overste der kamerlingen gaf hun *andere* namen, en Daniël noemde hij Béltsazar, en Hanánja Sadrach, en Mísaël Mesach, en Azárja Abéd-nego.

8 Daniël nu nam voor in zijn hart, dat hij zich niet zou ontreinigen met de stukken van de spijs des Konings, noch met den wijn zijns dranks; daarom verzocht hij van den overste der kamerlingen, dat hij zich niet mocht ontreinigen.

9 En God gaf Daniël genade en barmhartigheid voor het aangezicht van den overste der kamerlingen.

10 Want de overste der kamerlingen zeide tot Daniël: Ik vreeze mijnen heer, den Koning, die ulieder spijs, en ulieder drank verordend heeft; want waarom zou hij ulieder aangezichten droeviger zien, dan der

jongelingen, die in gelijkheid met ulieden zijn? alzoo zoudt gij mijn hoofd bij den Koning schuldig maken.

11 Toen zeide Daniël tot Melzar, dien de overste der kamerlingen gesteld had over Daniël, Hanánja, Mísaël en Azárja:

12 Beproef toch uwe knechten tien dagen lang, en men geve ons van het gezaaide te eten, en water te drinken.

13 En men zie voor uw aangezicht onze gedaanten, en de gedaante der jongelingen, die de stukken van de spijs des Konings eten; en doe met uwe knechten, naar dat gij zien zult.

14 Toen hoorde hij hen in deze zaak, en hij beproefde ze tien dagen.

15 Ten einde nu der tien dagen, zag men dat hunne gedaanten schooner waren, en zij vetter waren van vleesch, dan al de jongelingen, die de stukken van de spijze des Konings aten.

16 Toen geschiedde het, dat Melzar de stukken hunner spijs wegnam, mitsgaders den wijn huns dranks, en hij gaf hun *van* het gezaaide.

17 Aan deze vier jongelingen nu gaf God wetenschap en verstand in alle boeken, en wijsheid; maar Daniël gaf Hij verstand in allerlei gezichten en droomen.

18 Ten einde nu der dagen, waarvan de Koning gezegd had, dat men hen zou inbrengen, zoo bracht ze de overste der kamerlingen in voor het aangezicht van Nebukadnézar.

19 En de Koning sprak met hen; doch er werd uit hen allen niemand gevonden, gelijk Daniël, Hanánja, Mísaël en Azárja; en zij stonden voor het aangezicht des Konings.

20 En *in* alle zaken van verstandige wijsheid, die de Koning hun afvroeg, zoo vond hij hen tienmaal boven al de toovenaars *en* sterrekijkers, die in zijn gansche koninkrijk waren.

21 En Daniël bleef tot het eerste jaar van den koning Kores toe.

HOOFDSTUK 2.

De koning Nebukadnézar droomt eenen droom, welken hij vergeten hebbende, van de wijzen der Chaldeën begeert te weten, vs. 1. Deze, zulks niet kunnende, worden ter dood verwezen, 12. De droom wordt Daniël in een gezicht geopenbaard, nadat hij en zijne metgezellen God den Heere ijverig hadden gebeden, 17; waarvoor zij God danken, 23. Daniël openbaart den Koning den droom, en de uitlegging van dien, 25; waarom Daniël door den Koning wordt verhoogd, 46.

IN het tweede jaar nu des koninkrijks van Nebukadnézar, droomde Nebukadnézar droomen; daarvan werd zijn geest verslagen, en zijn slaap werd in hem gebroken.

2 Toen zeide de Koning, dat men roepen zou de toovenaars, en de sterrekijkers, en de guichelaars, en de Chaldeën, om den Koning zijne droomen te kennen te geven; zij nu kwamen, en stonden voor het aangezicht des Konings.

3 En de Koning zeide tot hen: Ik heb eenen droom gedroomd; en mijn geest is ontsteld, om dien droom te weten.

4 Toen spraken de Chaldeën, tot den Koning in het Syrisch: O, Koning, leef in eeuwigheid! Zeg uwen knechten den droom, zoo zullen wij de uitlegging te kennen geven.

5 De Koning antwoordde en zeide tot de Chaldeën: De zaak is mij ontgaan; indien gij mij den droom en zijne uitlegging niet bekend maakt, [a] gij zult in stukken gehouwen worden, en uwe huizen zullen tot eenen drekhoop gemaakt worden. [a] Dan. 3:29.

6 Maar indien gijlieden den droom en zijne uitlegging te kennen geeft, zoo zult gij geschenken en gaven, en groote eer van mij ontvangen; daarom geeft mij den droom en zijne uitlegging te kennen.

7 Zij antwoordden ten tweede male, en zeiden: De Koning zegge zijnen knechten den droom, dan zullen wij de uitlegging te kennen geven.

8 De Koning antwoordde en zeide: Ik weet vastelijk, dat gijlieden den tijd uitkoopt, dewijl gij ziet, dat de zaak mij ontgaan is.

9 Indien gijlieden mij dien droom niet te kennen geeft, ulieder vonnis is eenerlei; daarom hebt gij een leugenachtig en verdicht woord voor mij te zeggen bereid, totdat de tijd verandere; daarom zegt mij den droom, dan zal ik weten, dat gij mij deszelfs uitlegging zult te kennen geven.

10 De Chaldeën antwoordden voor den Koning, en zeiden: Er is geen mensch op den aardbodem, die des Konings woord zou kunnen te kennen geven; daarom is er geen koning, groote of heerscher, die zulk eene zaak begeerd heeft van eenigen toovenaar, of sterrekijker, of Chaldeër.

11 Want de zaak, die de Koning begeert, is te zwaar; en er is niemand anders, die dezelve voor den Koning te kennen *kan* geven, dan de Goden, welker woning bij het vleesch niet is.

12 Daarom werd de Koning toornig en zeer verbolgen, en zeide, dat men al de wijzen te Babel zou ombrengen.

13 Die wet dan ging uit, en de wijzen werden gedood; men zocht ook Daniël en zijne metgezellen, om gedood te worden.

14 Toen bracht Daniël eenen raad en oordeel in, aan A'rioch, den overste der trawanten des Konings, die uitgetogen was, om de wijzen van Babel te dooden.

15 Hij antwoordde en zeide tot A'rioch, den bevelhebber des Konings: Waarom zou de wet van 's Konings wege *zoo* verhaast worden? Toen gaf A'rioch aan Daniël de zaak te kennen.

16 En Daniël ging in, en verzocht van den Koning, dat hij hem eenen bestemden tijd wilde geven, dat hij den Koning de uitlegging te kennen gave.

17 Toen ging Daniël naar zijn huis, en hij gaf de zaak zijnen metgezellen, Hanánja, Mísaël, en Azárja te kennen;

18 Opdat zij van den God des hemels barmhartigheden verzochten over deze verborgenheid, dat Daniël en zijne metgezellen met de overige wijzen van Babel niet omkwamen.

19 Toen werd aan Daniël in een nachtgezigt de verborgenheid geopenbaard; toen loofde Daniël den God des hemels.

20 Daniël antwoordde en zeide: De Naam Gods zij geloofd van eeuwigheid tot in eeuwigheid; want Zijne is de wijsheid en de kracht.

21 Want Hij verandert de tijden en stonden; Hij zet de koningen af, en Hij bevestigt de koningen; Hij geeft den wijzen wijsheid, en wetenschap dengenen, die verstand hebben;

22 Hij [a] openbaart diepe en verborgene dingen; Hij weet, wat in het duister is; want het licht woont bij Hem. [a] Job 32:8.

23 Ik dank en ik loof U, o, God mijner vaderen! omdat Gij mij wijsheid en kracht gegeven hebt, en mij nu bekend gemaakt hebt, wat wij van U verzocht hebben; want Gij hebt ons des Konings zaak bekend gemaakt.

24 Daarom ging Daniël in tot A'rioch, dien de Koning gesteld had om de wijzen van Babel om te brengen; hij ging henen en zeide aldus tot hem: Breng de wijzen van Babel niet om; *maar* breng mij in voor den Koning, en ik zal den Koning de uitlegging te kennen geven.

25 Toen bracht A'rioch met haast Daniël in voor den Koning, en hij sprak alzoo tot hem: Ik heb eenen man van de gevankelijk weggevoerden van Juda gevonden, die den Koning de uitlegging zal bekend maken.

26 De Koning antwoordde en zeide tot Daniël, wiens naam Béltsazar was: Zijt gij machtig mij bekend te maken den droom, dien ik gezien heb, en zijne uitlegging?

27 Daniël antwoordde voor den Koning, en zeide: De verborgenheid, die de Koning eischt, kunnen de wijzen, de sterrekijkers, de toovenaars, *en* de waarzeggers den Koning niet te kennen geven;

28 Maar er is een God in den hemel, Die verborgenheden openbaart; Die heeft den koning Nebukadnézar bekend gemaakt wat er geschieden zal in het laatste der dagen; uw droom, en de gezichten uws hoofds op uw leger, zijn deze:

29 Gij, o, Koning! op uw leger zijnde, klommen uwe gedachten op, wat hierna geschieden zou; en Hij, Die verborgene dingen openbaart, heeft u te kennen gegeven wat er geschieden zal.

30 Mij nu, mij is de verborgenheid geopenbaard, niet door de wijsheid, die in mij is boven alle levenden; maar daarom, opdat men den Koning de uitlegging zou bekend maken, en opdat gij de gedachten uws harten zoudt weten.

31 Gij, o, Koning! zaagt, en ziet, er was een groot beeld (dit beeld was treffelijk, en deszelfs glans was uitnemend), staande tegen u over; en zijne gedaante was schrikkelijk.

32 Het hoofd van dit beeld was van goed goud; zijne borst en zijne armen van zilver; zijn buik en zijne dijen van koper;

33 Zijne schenkelen van ijzer; zijne voeten eensdeels van ijzer, en eensdeels van leem.

34 *Dit* zaagt gij, totdat er een steen afgehouwen werd zonder handen, die sloeg dat beeld aan zijne voeten van ijzer en leem, en vermaalde ze.

35 Toen werden te zamen vermaald het ijzer, leem, koper, zilver en goud, en zij werden gelijk kaf van de dorschvloeren des zomers, en de wind nam ze weg, en er werd geene plaats voor dezelve gevonden; maar de steen, die het beeld geslagen heeft, werd tot eenen grooten berg, alzoo dat hij de geheele aarde vervulde.

36 Dit is de droom; zijne uitlegging nu zullen wij voor den Koning zeggen.

37 Gij, o, Koning! zijt een koning der koningen; want de God des hemels heeft u een

koninkrijk, macht, en sterkte, en eer gegeven;

38 En overal, waar menschenkinderen wonen, heeft Hij de beesten des velds en de vogelen des hemels in uwe hand gegeven; en Hij heeft u gesteld tot een' heerscher over al dezelve; gij zijt dat gouden hoofd.

39 En na u zal een ander koninkrijk opstaan, lager dan het uwe; daarna een ander, het derde koninkrijk van koper, hetwelk heerschen zal over de geheele aarde.

40 En het vierde koninkrijk zal hard zijn, gelijk ijzer; aangezien het ijzer alles vermaalt en verzwakt; gelijk nu het ijzer, dat zulks alles verbreekt, *alzoo* zal het vermalen en verbreken.

41 En dat gij gezien hebt de voeten en de teenen, ten deele van pottenbakkersleem, en ten deele van ijzer, dat zal een gedeeld koninkrijk zijn, doch daar zal van des ijzers vastigheid in zijn, ten welken aanzien gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem;

42 En de teenen der voeten, ten deele ijzer, en ten deele leem; dat koninkrijk zal ten deele hard zijn, en ten deele broos.

43 En dat gij gezien hebt ijzer vermengd met modderig leem, zij zullen zich *wel* door menschelijk zaad vermengen, maar zij zullen de een aan den ander niet hechten, gelijk als zich ijzer met leem niet vermengt.

44 Doch in de dagen van die koningen zal de God des hemels een Koninkrijk verwekken, [a] dat in der eeuwigheid niet zal verstoord worden; en dat Koninkrijk zal aan geen ander volk overgelaten worden; het zal al die koninkrijken vermalen, en te niet doen, maar zelf zal het in alle eeuwigheid bestaan.

[a] Dan. 4:3, 34. 6:27. 7:14, 27. Micha 4:7. Luk. 1:33.

45 Daarom hebt gij gezien, dat uit den berg een steen zonder handen afgehouwen is geworden, die het ijzer, koper, leem, zilver en goud vermaalde; de groote God heeft den Koning bekend gemaakt, wat hierna geschieden zal; de droom nu is gewis, en zijne uitlegging is zeker.

46 Toen viel de koning Nebukadnézar op zijn aangezicht, en aanbad Daniël; en hij zeide, dat men hem *met* spijsoffer en liefelijk reukwerk een drankoffer doen zou.

47 De Koning antwoordde Daniël en zeide: Het is de waarheid, dat ulieder God een God der goden is, en een Heere der koningen, en Die de verborgenheden openbaart, dewijl gij deze verborgenheid hebt kunnen openbaren.

48 Toen maakte de koning Daniël groot, en hij gaf hem vele groote geschenken, en hij stelde hem tot een' heerscher over het gansche landschap van Babel, en eenen overste der overheden over al de wijzen van Babel.

49 Toen verzocht Daniël van den Koning; en hij stelde Sadrach, Mesach en Abéd-nego over de bediening van het landschap van Babel; maar Daniël *bleef* aan de poort des Konings.

HOOFDSTUK 3.

Nebukadnézar richt een beeld op en wil, dat alle man het zal aanbidden, vs. 1. De metgezellen van Daniël, zulks weigerende en de bedreigingen des Konings verachtende, worden in eenen vurigen oven geworpen op de aanklacht der Chaldeën, 8; doch wonderbaar van God bewaard en verlost, terwijl zij, die het vuur stookten, verbrandden, 22. Hierover ontzette zich de Koning uitermate zeer, 24; en hij prijst God van wege Zijne getrouwheid en mogendheid, 28.

DE koning Nebukadnézar maakte een beeld van goud, welks hoogte was zestig ellen, zijne breedte zes ellen; hij richtte het op in het dal Dura, in het landschap van Babel.

2 En de koning Nebukadnézar zond henen, om te verzamelen de stadhouders, de overheden en de landvoogden, de wethouders, de schatmeesters, de raadsheeren, de ambtlieden, en al de heerschappers der landschappen, dat zij komen zouden tot de inwijding van het beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar had opgericht.

3 Toen verzamelden zich de stadhouders, de overheden, de landvoogden, de wethouders, de schatmeesters, de raadsheeren, de ambtlieden, en al de heerschappers der landschappen, tot inwijding van het beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar had opgericht; en zij stonden voor het beeld, dat Nebukadnézar opgericht had.

4 En een heraut riep met kracht: Men zegt u aan, gij, volken, gij, natiën, en tongen!

5 Ten tijde als gij hooren zult het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, des akkoordgezangs, en allerlei soorten van muziek, zoo zult gijlieden nedervallen, en aanbidden het gouden beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar heeft opgericht;

6 En wie niet nedervalt en aanbidt, die zal te dierzelver ure in het midden van den oven des brandenden vuurs geworpen worden.

7 Daarom te dier tijd, als al die volken hoorden het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en allerlei soorten der muziek, alle volken, natiën en tongen nedervallende, aanbaden het gouden beeld, hetwelk de koning Nebukadnézar had opgericht.
8 Daarom naderden even ter zelver tijd Chaldeeuwsche mannen, die de Joden openlijk beschuldigden;
9 Zij antwoordden en zeiden tot den koning Nebukadnézar: O, Koning, leef in der eeuwigheid!
10 Gij, o Koning! hebt een bevel gegeven, dat alle menschen, die hooren zouden het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en des akkoordgezangs, en allerlei soorten van muziek, nedervallen, en het gouden beeld aanbidden zouden;
11 En wie niet nederviel, en aanbad, die zou in het midden van den oven des brandenden vuurs geworpen worden.
12 Er zijn Joodsche mannen, die gij over de bediening van het landschap van Babel gesteld hebt, Sadrach, Mesach en Abéd-nego; deze mannen hebben, o, Koning! op u geen acht gesteld; uwe goden eeren zij niet, en zij bidden het gouden beeld niet aan, hetwelk gij opgericht hebt.
13 Toen zeide Nebukadnézar in toorn en grimmigheid, dat men Sadrach, Mesach en Abéd-nego voorbrengen zou; toen werden die mannen voor den Koning gebracht.
14 Nebukadnézar antwoordde en zeide tot hen: Is het met opzet, Sadrach, Mesach en Abéd-nego, dat gijlieden mijne goden niet eert, en het gouden beeld, dat ik opgericht heb, niet aanbidt?
15 Nu dan, zoo gijlieden gereed zijt, dat gij ten tijde, als gij hooren zult het geluid des hoorns, der pijp, der citer, der vedel, der psalteren, en des akkoordgezangs, en allerlei soort der muziek, nedervalt, en aanbidt het beeld, dat ik gemaakt heb, *zoo is het wel;* maar zoo gijlieden het niet aanbidt, ter zelver ure zult gijlieden geworpen worden in het midden van den oven des brandenden vuurs; en wie is de God, Die ulieden uit mijne handen verlossen zou?
16 Sadrach, Mesach en Abéd-nego antwoordden en zeiden tot den koning Nebukadnézar: Wij hebben niet noodig u op deze zaak te antwoorden.
17 Zal het zoo zijn, onze God, Dien wij eeren, is machtig ons te verlossen uit den oven des brandenden vuurs, en Hij zal *ons* uit uwe hand, o, Koning! verlossen.
18 Maar zoo niet, u zij bekend, o, Koning! dat wij uwe goden niet zullen eeren, noch het gouden beeld, dat gij hebt opgericht, zullen aanbidden.
19 Toen werd Nebukadnézar vol grimmigheid, en de gedaante zijns aangezichts veranderde tegen Sadrach, Mesach en Abéd-nego; hij antwoordde en zeide, dat men den oven zeven maal meer heet maken zou dan men dien pleegt heet te maken.
20 En tot de sterkste mannen van kracht, die in zijn heir waren, zeide hij, dat zij Sadrach, Mesach en Abéd-nego binden zouden, om te werpen in den oven des brandenden vuurs.
21 Toen werden die mannen gebonden in hunne mantels, hunne broeken, en hunne hoeden, en hunne *andere* kleederen, en zij wierpen hen in het midden van den oven des brandenden vuurs.
22 Daarom dan, dewijl het woord des Konings aandreef, en de oven zeer heet was, zoo hebben de vonken des vuurs die mannen, die Sadrach, Mesach en Abéd-nego opgeheven hadden, gedood.
23 Maar *als* die drie mannen, Sadrach, Mesach en Abéd-nego, in het midden van den oven des brandenden vuurs, gebonden zijnde, gevallen waren;
24 Toen ontzette zich de koning Nebukadnézar, en hij stond op in der haast, antwoordde en zeide tot zijne raadsheeren: Hebben wij niet drie mannen in het midden des vuurs, gebonden zijnde, geworpen? Zij antwoordden en zeiden tot den Koning: Het is gewis, o, Koning!
25 Hij antwoordde en zeide: Ziet, ik zie vier mannen los wandelende in het midden des vuurs, en er is geen verderf aan hen; en de gedaante des vierden is gelijk eens zoons der Goden.
26 Toen naderde Nebukadnézar tot de deur van den oven des brandenden vuurs, antwoordde en sprak: Gij, Sadrach, Mesach en Abéd nego, gij, knechten des allerhoogsten Gods! gaat uit en komt hier! Toen gingen Sadrach, Mesach en Abéd-nego uit het midden des vuurs.
27 Toen vergaderden de stadhouders, de overheden, en de landvoogden, en de raads-

heeren des Konings, deze mannen beziende,
omdat het vuur over hunne lichamen niet
geheerscht had, en dat het haar huns hoofds
niet verbrand was, en hunne mantels niet
verbrand waren, ja, dat de reuk des vuurs
daardoor niet gegaan was.
28 Nebukadnézar antwoordde en zeide:
Geloofd zij de God van Sadrach, Mesach
en Abéd-nego, Die Zijnen engel gezonden,
en Zijne knechten verlost heeft, die op
Hem vertrouwd hebben, en des Konings
woord veranderd, en hunne lichamen over-
gegeven hebben, opdat zij geenen god eer-
den noch aanbaden, dan hunnen God.
29 Daarom wordt van mij een bevel ge-
geven, dat alle volk, natie en tong, die
lastering spreekt tegen den God van Sa-
drach, Mesach en Abéd-nego, [a] in stukken
gehouwen worde, en zijn huis tot een'
drekhoop gesteld worde; want er is geen
ander God, Die alzoo verlossen kan. [a] Dan. 2:5.
30 Toen maakte de Koning Sadrach,
Mesach en Abéd-nego voorspoedig in het
landschap van Babel.

HOOFDSTUK 4.

Nebukadnézar verkondigt aan alle volken, met eene openbare belijdenis voor hen, de wonderen, welke God aan hem heeft gedaan, vs. 1. Tot dat einde verhaalt hij den droom, welken hij gehad heeft, 4; en hoe Daniël dien heeft uitgelegd in groote ontroering, 18. Daniël vermaant den Koning tot boete, 27. De uitkomst bevestigt de uitlegging van Daniël, 28; waarover de Koning God den Heere wederom prijst en looft, 37.

DE koning Nebukadnézar aan alle vol-
ken, natiën en tongen, die op den gan-
schen aardbodem wonen: Uw vrede worde
vermenigvuldigd!
2 Het behaagt mij te verkondigen de tee-
kenen en wonderen, die de allerhoogste
God aan mij gedaan heeft.
3 Hoe groot zijn Zijne teekenen! en hoe
machtig Zijne wonderen! [a] Zijn Rijk is een
eeuwig Rijk, en Zijne heerschappij is van
geslacht tot geslacht. [a] Ps. 93:1, 2. Dan. 6:27.
4 Ik, Nebukadnézar, gerust zijnde in mijn
huis, en in mijn paleis groenende,
5 Zag eenen droom, die mij vervaarde, en
de gedachten, die ik op mijn bed had, en
de gezichten mijns hoofds, beroerden mij.
6 Daarom is er een bevel van mij gesteld,
dat men voor mij zou inbrengen al de wij-
zen van Babel, opdat zij mij de uitlegging
van dien droom zouden bekend maken.
7 Toen kwamen in de toovenaars, de ster-
rekijkers de Chaldeën en de waarzeggers;
en ik zeide den droom voor hen; maar zij
maakten mij zijne uitlegging niet bekend;
8 Totdat ten laatste Daniël voor mij in-
kwam, wiens naam Béltsazar is, naar den
naam mijns gods, in wien ook de Geest der
heilige Goden is; en ik vertelde den droom
voor hem, *zeggende:*
9 Béltsazar, gij, overste der toovenaars!
dewijl ik weet, dat de geest der heilige
Goden in u is, en geene verborgenheid u
zwaar is, zoo zeg de gezichten mijns drooms,
dien ik gezien heb, te weten zijne uitleg-
ging.
10 De gezichten nu mijns hoofds op mijn
leger waren *deze:* Ik zag, en ziet, er was
een boom in het midden der aarde, en
zijne hoogte was groot.
11 De boom werd groot en sterk; en zijne
hoogte reikte aan den hemel, en hij werd
gezien tot aan het einde der gansche aarde.
12 Zijn loof was schoon, en zijne vruchten
vele, en er was spijze aan denzelven voor
allen; onder hem vond het gedierte des
velds schaduw, en de vogelen des hemels
woonden in zijne takken, en alle vleesch
werd daarvan gevoed.
13 Ik zag *verder* in de gezichten mijns
hoofds, op mijn leger; en ziet, een wachter,
namelijk een heilige, kwam af van den
hemel,
14 Roepende met kracht, en aldus zeg-
gende: Houwt dien boom af, en kapt zijne
takken af; stroopt zijn loof af, en verstrooit
zijne vruchten, dat de dieren van onder hem
wegzwerven, en de vogelen van zijne takken;
15 Doch laat den stam *met* zijne wortelen
in de aarde, en met eenen ijzeren en kope-
ren band in het teedere gras des velds; en
laat hem in den dauw des hemels nat ge-
maakt worden, en zijn deel zij met het
gedierte in het kruid der aarde.
16 Zijn hart worde veranderd, dat het
geens menschen *hart* meer zij, en hem
worde eens beesten hart gegeven, en laat
zeven tijden over hem voorbijgaan.
17 Deze zaak is in het besluit der wach-
ters, en deze begeerte is in het woord der
heiligen; opdat de levenden bekennen, dat
de Allerhoogste heerschappij heeft over de
koninkrijken der menschen, en geeft ze aan
wien Hij wil, ja, zet daarover den laagste
onder de menschen.
18 Dezen droom heb ik, koning Nebukad-
nézar, gezien; gij nu, Béltsazar! zeg de uit-
legging van dien, dewijl al de wijzen mijns
koninkrijks mij de uitlegging niet hebben

kunnen bekend maken; maar gij kunt wel,
dewijl de Geest der heilige Goden in u is.
19 Toen ontzette zich Daniël, wiens naam
Béltsazar, is, bij een uur lang, en zijne ge-
dachten beroerden hem. De Koning ant-
woordde en zeide: Béltsazar! laat u den
droom en zijne uitlegging niet beroeren.
Béltsazar antwoordde en zeide: Mijn heer!
de droom *wedervare* uwen hateren, en zijne
uitlegging uwen wederpartijders!
20 De boom, dien gij gezien hebt, die
groot en sterk geworden was, en wiens
hoogte tot aan den hemel reikte, en die
over het gansche aardrijk gezien werd;
21 En wiens loof schoon, en wiens vruch-
ten vele waren, en waar spijze aan was
voor allen, onder wien het gedierte des
velds woonde, en in wiens takken de voge-
len des hemels nestelden;
22 Dat zijt gij, o Koning! die groot en
sterk zijt geworden; want uwe grootheid
is zoo gewassen, dat zij reikt aan den
hemel, en uwe heerschappij aan het einde
des aardrijks.
23 Dat nu de Koning eenen wachter, na-
melijk eenen heilige, gezien heeft, van den
hemel afkomende, die zeide: Houwt dezen
boom af, en verderft hem; doch laat den
stam *met* zijne wortelen in de aarde, en met
eenen ijzeren en koperen band in het teedere
gras des velds, en in den dauw des hemels
nat gemaakt worden, en dat zijn deel zij
met het gedierte des velds, totdat er zeven
tijden over hem voorbijgaan;
24 Dit is de beduiding, o Koning! en dit
is een besluit des Allerhoogsten, hetwelk
over mijnen heer, den Koning, komen zal:
25 Te weten, [a] men zal u van de menschen
verstooten, en met het gedierte des velds zal
uwe woning zijn, en men zal u kruid, als
den ossen, te smaken geven; en gij zult van
den dauw des hemels nat gemaakt worden,
en er zullen zeven tijden over u voorbijgaan,
totdat gij bekent, dat de Allerhoogste
heerschappij heeft over de koninkrijken
der menschen, en geeft ze wien Hij
wil.

[a] Dan. 5:20, enz.

26 Dat er ook gezegd is, dat men den
stam *met* de wortelen van dien boom
laten zou; uw koninkrijk zal u bestendig
zijn, nadat gij zult bekend hebben, dat
de Hemel heerscht.
27 Daarom, o Koning! laat mijn raad u
behagen, en breek uwe zonden af door
gerechtigheid, en uwe ongerechtigheden
door genade te bewijzen aan de ellendigen, of
er verlenging van uwen vrede mocht wezen.
28 Dit alles overkwam den koning Nebu-
kadnézar.
29 *Want* op het einde van twaalf maan-
den, *toen* hij op het koninklijke paleis
van Babel wandelde,
30 Sprak de Koning, en zeide: Is dit niet
het groote Babel, dat ik gebouwd heb tot
een huis des koninkrijks, door de sterkte
mijner macht, en ter eere mijner heerlijk-
heid!
31 Dit woord nog zijnde in des Konings
mond, viel er eene stem uit den hemel:
U, o, koning Nebukadnézar! wordt gezegd:
Het koninkrijk is van u gegaan.
32 En men zal u van de menschen ver-
stooten, en uwe woning zal bij de bees-
ten des velds zijn; men zal u gras te
smaken geven, als den ossen, en er zullen
zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij
bekent, dat de Allerhoogste over de konink-
rijken der menschen heerschappij heeft, en
dat Hij ze geeft aan wien Hij wil.
33 Ter zelver ure werd dat woord vol-
bracht over Nebukadnézar; want hij werd
uit de menschen verstooten, en hij at
gras als de ossen, en zijn lichaam werd
van den dauw des hemels nat gemaakt,
totdat zijn haar wies als der arenden
vederen, en zijne nagelen als der vogelen.
34 Ten einde dezer dagen nu, hief ik,
Nebukadnézar, mijne oogen op ten hemel;
want mijn verstand kwam weder in mij;
en ik loofde den Allerhoogste, en ik prees
en verheerlijkte den Eeuwiglevende, om-
dat Zijne heerschappij is eene eeuwige
heerschappij, en Zijn Koninkrijk is van
geslacht tot geslacht;
35 En al de inwoners der aarde zijn als
niets geacht, en Hij doet naar Zijnen wil
met het heir des hemels en de inwoners der
aarde, en er is niemand, die Zijne hand af-
slaan, of tot Hem zeggen kan: Wat doet Gij?
36 Ter zelver tijd kwam mijn verstand
weder in mij; ook kwam de heerlijkheid
mijns koninkrijks, mijne majesteit en mijn
glans weder op mij; en mijne raadsheeren
en mijne geweldigen zochten mij, en ik
werd in mijn koninkrijk bevestigd; en
mij werd grooter heerlijkheid toegevoegd.
37 Nu prijs ik, Nebukadnézar, en verhoog,
en verheerlijk den Koning des hemels, omdat

al Zijne werken waarheid, en Zijne paden
gerichten zijn; en Hij is machtig te verne-
deren degenen, die in hoogmoed wandelen.

HOOFDSTUK 5.

Bélsazar, die bij zijnen goddeloozen maaltijd den God van Israel bespotte en de vaten van den tempel misbruikte, vs. 1; wordt geweldig verschrikt door een schrijven aan den wand, hetwelk zijne wijzen noch lezen noch verstaan konden, 5. Daniël wordt, op aanraden der oude Koningin, geroepen, 10; deze veracht 's Konings geschenken en geeft hem goede vermaningen, 17. Daarna leest Daniël het geschrift en zegt, dat het des Konings ondergang behelsde, welke ook denzelfden nacht is gevolgd, 30.

DE koning Bélsazar maakte een' grooten
maaltijd voor zijne duizend geweldi-
gen, en hij dronk wijn voor die duizend.
2 Als Bélsazar den wijn geproefd had,
zeide hij, dat men de gouden en zilveren
vaten voorbrengen zou, die zijn vader
Nebukadnézar uit den tempel, die te Jeru-
zalem geweest was, weggevoerd had; opdat
de Koning en zijne geweldigen, zijne vrou-
wen en zijne bijwijven uit dezelve dronken.
3 Toen bracht men voor de gouden vaten,
die men uit den tempel van het huis Gods,
die te Jeruzalem geweest was, weggevoerd
had; en de Koning en zijne geweldigen,
zijne vrouwen, en zijne bijwijven dronken
daaruit.
4 Zij dronken den wijn, en prezen de
gouden, en de zilveren, de koperen, de
ijzeren, de houten en de steenen goden.
5 Ter zelver ure kwamen er vingeren van
eens menschen hand voort, die schreven
tegenover den kandelaar, op den kalk van
den wand van het koninklijke paleis, en
de Koning zag het deel der hand, die daar
schreef.
6 Toen veranderde zich de glans des Ko-
nings, en zijne gedachten verschrikten hem;
en de banden zijner lenden werden los, en
zijne knieën stieten tegen elkander aan.
7 *Zoodat* de Koning met kracht riep, dat
men de sterrekijkers, de Chaldeën en de
waarzeggers inbrengen zou; *en* de Koning
antwoordde en zeide tot de wijzen van Ba-
bel: Alle man, die dit schrift lezen, en des-
zelfs uitlegging mij te kennen zal geven, die
zal met purper gekleed worden, met eene
gouden keten om zijnen hals, en hij zal de
derde heerscher in dit koninkrijk zijn.
8 Toen kwamen al de wijzen des Ko-
nings in; maar zij konden dit schrift niet
lezen, noch den Koning deszelfs uitlegging
bekend maken.
9 Toen verschrikte de koning Bélsazar
zeer, en zijn glans werd aan hem veran-
derd, en zijne geweldigen werden verbaasd.
10 Om deze woorden des Konings en zijner
geweldigen, ging de Koningin in het huis
des maaltijds. De Koningin sprak en zeide:
O Koning, leef in eeuwigheid! laat u uwe
gedachten niet verschrikken, noch uw glans
niet veranderd worden.
11 Er is een man in uw koninkrijk, in
wien de Geest der heilige Goden is; want
[a] in de dagen uws vaders is bij hem ge-
vonden licht, en verstand, en wijsheid, ge-
lijk de wijsheid der Goden is; daarom
stelde hem de koning Nebukadnézar, uw
vader, tot een' overste der toovenaars, der
sterrekijkers, der Chaldeën *en* der waar-
zeggers, uw vader, o Koning! [a] Dan. 2:47, 48.
12 Omdat een voortreffelijke Geest, en
wetenschap, en verstand van eenen, die
droomen uitlegt, en der aanwijzing van
raadselen, en van eenen, die knoopen ont-
bindt, gevonden werd in hem, in Daniël,
dien de Koning den naam van Béltsazar
gaf; laat nu Daniël geroepen worden, die
zal de uitlegging te kennen geven.
13 Toen werd Daniël voor den Koning
ingebracht. De Koning antwoordde en zeide
tot Daniël: Zijt gij die Daniël, een uit de
gevankelijk weggevoerden van Juda, die de
Koning, mijn vader, uit Juda gebracht heeft?
14 Ik heb toch van u gehoord, dat de
Geest der Goden in u is, en dat er licht,
en verstand, en voortreffelijke wijsheid in
u gevonden wordt.
15 Nu, zoo zijn voor mij ingebracht de
wijzen *en* de sterrekijkers, om dit schrift
te lezen, en deszelfs uitlegging mij bekend
ta maken; maar zij kunnen de uitlegging
dezer woorden niet te kennen geven.
16 Doch van u heb ik gehoord, dat gij
uitleggingen kunt geven, en knoopen ont-
binden; nu, indien gij dit schrift zult
kunnen lezen, en deszelfs uitlegging mij
bekend maken, gij zult met purper bekleed
worden, met eene gouden keten om uwen
hals, en gij zult de derde heerscher in
dit koninkrijk zijn.
17 Toen antwoordde Daniël, en zeide
voor den Koning: Heb uwe gaven voor
uzelven, en geef uwe vereeringen aan een'
ander; ik zal nogtans het schrift voor den
Koning lezen, en de uitlegging zal ik hem
bekend maken.
18 Wat u aangaat, o koning! de aller-
hoogste God heeft uwen vader Nebukad-

nézar het koninkrijk, en grootheid, en eer,
en heerlijkheid gegeven;
19 En van wege de grootheid, die Hij hem
gegeven had, beefden en sidderden alle volken, natiën en tongen voor hem; dien hij
wilde, doodde hij, en dien hij wilde, behield
hij in het leven, en dien hij wilde, verhoogde
hij, en dien hij wilde, vernederde hij.
20 Maar toen zich zijn hart verhief, en zijn
geest verstijfd werd ter hoovaardij, werd hij
van den troon zijns koninkrijks afgestooten,
en men nam de eer van hem weg.
21 [a] En hij werd van de kinderen der menschen verstooten, en zijn hart werd den beesten gelijk gemaakt, en zijne woning was bij
de woudezelen; men gaf hem gras te smaken
gelijk den ossen, en zijn lichaam werd van
den dauw des hemels nat gemaakt, totdat hij
bekende, dat God, de Allerhoogste, Heerscher is over de koninkrijken der menschen,
en over dezelve stelt, wien Hij wil. [a] Dan. 4:25.
22 En gij, Bélsazar, zijn zoon! hebt uw
hart niet vernederd, alhoewel gij dit alles
wel geweten hebt.
23 Maar gij hebt u verheven tegen den
Heere des hemels, en men heeft de vaten
van Zijn huis voor u gebracht, en gij, en uwe
geweldigen, uwe vrouwen, en uwe bijwijven,
hebben wijn uit dezelve gedronken, en de
goden van zilver en goud, koper, ijzer, hout
en steen, die niet zien, noch hooren, noch
weten, hebt gij geprezen; maar dien God, in
Wiens hand uw adem is, en bij Wien al uwe
paden zijn, hebt gij niet verheerlijkt.
24 Toen is dat deel der hand van Hem
gezonden, en dit schrift geteekend geworden.
25 Dit nu is het schrift, dat daar geteekend is: MENÉ, MENÉ, TEKÉL, UPHARSÎN.
26 Dit is de uitlegging dezer woorden:
MENÉ; God heeft uw koninkrijk geteld,
en Hij heeft het voleind.
27 TEKÉL; gij zijt in weegschalen gewogen, en gij zijt te licht gevonden.
28 PERÉS; uw koninkrijk is verdeeld,
en het is den Meden en den Perzen gegeven.
29 Toen beval Bélsazar, en zij bekleedden Daniël met purper, met eene gouden
keten om zijnen hals, en zij riepen overluid van hem, dat hij de derde heerscher
in dat koninkrijk was.
30 In dienzelven nacht werd Bélsazar, der
Chaldeën koning, gedood.

HOOFDSTUK 6.

Daríus, het rijk van Babel ontvangen hebbende, neemt voor Daniël te verheffen boven zijne honderd en twintig landvorsten, vs. 1; deze hierover met nijdigheid vervuld, bewogen den Koning een afgodisch besluit te maken, dat niemand binnen dertig dagen iets zoude bidden dan van den Koning alleen, op straffe van in den kuil der leeuwen te worden geworpen, 8. Daniël dit bevel overtredende, wordt in den leeuwenkuil geworpen, 17; maar door God wonderbaar bewaard en verlost, 23. Zijne vijanden, in den kuil der leeuwen geworpen zijnde, worden terstond door de leeuwen verscheurd, 25; waarom God wordt geprezen, 26.

DARÍUS, de Meder nu, ontving het koninkrijk, omtrent twee en zestig jaren
oud zijnde.
2 *En* het dacht Daríus goed, dat hij over
het koninkrijk stelde honderd en twintig
stadhouders, die over het gansche koninkrijk zijn zouden;
3 En over dezelve drie vorsten, van dewelke Daniël de eerste zijn zou; denwelken
die stadhouders zelfs zouden rekenschap geven, opdat de Koning geene schade leed.
4 Toen overtrof deze Daniël die vorsten
en die stadhouders, daarom dat een voortreffelijker Geest in hem was; en de Koning
dacht hem te stellen over het geheele
koninkrijk.
5 Toen zochten de vorsten en de stadhouders gelegenheid te vinden tegen Daniël van
wege het koninkrijk; maar zij konden geene
gelegenheid noch misdaad vinden, dewijl
hij getrouw was, en geene vergrijping
noch misdaad in hem gevonden werd.
6 Toen zeiden die mannen: Wij zullen
tegen dezen Daniël geene gelegenheid vinden, tenzij wij tegen hem *iets* vinden in
de wet zijns Gods.
7 Zoo kwamen deze vorsten en de stadhouders met hoopen tot den Koning, en
zeiden aldus tot hem: O, Koning Daríus,
leef in eeuwigheid!
8 Al de vorsten des rijks, de overheden
en stadhouders, de raadsheeren en landvoogden hebben zich beraadslaagd eene
koninklijke ordonnantie te stellen, en een
sterk gebod te maken, dat al wie in dertig
dagen een verzoek doen zal van eenigen god
of mensch, behalve van u, o Koning! die zal
in den kuil der leeuwen geworpen worden.
9 Nu, o Koning! gij zult een gebod bevestigen, en een schrift teekenen, dat niet
veranderd worde, [a] naar de wet der Meden
en der Perzen, die niet mag wederroepen
worden. [a] Esth. 1:19. 8:8.
10 Daarom teekende de koning Daríus
dat schrift en gebod.
11 Toen nu Daniël verstond, dat dit
schrift geteekend was, ging hij in zijn huis

(hij nu had in zijne opperzaal opene vensters
[a] tegen Jeruzalem aan), en hij knielde [b] drie
tijden 's daags op zijne knieën, en hij bad,
en deed belijdenis voor zijn' God, gansche-
lijk gelijk hij voor dezen gedaan had.

a 1 Kon. 8:44. b Ps. 55:18.

12 Toen kwamen die mannen met hoopen,
en zij vonden Daniël biddende en smee-
kende voor zijnen God.
13 Toen kwamen zij nader, en spraken
voor den Koning van het gebod des Ko-
nings: Hebt gij niet een gebod geteekend,
dat alle man, die in dertig dagen van eeni-
gen god of mensch *iets* verzoeken zou, be-
halve van u, o Koning! in den kuil der
leeuwen zou geworpen worden? De Koning
antwoordde en zeide: Het is eene vaste
rede, naar de wet der Meden en Perzen,
die niet mag wederroepen worden.
14 Toen antwoordden zij, en zeiden voor
den Koning: Daniël, een van de gevan-
kelijk weggevoerden uit Juda, heeft, o
Koning! op u geen acht gesteld, noch op
het gebod, dat gij geteekend hebt; maar
hij bidt op drie tijden 's daags zijn gebed.
15 Toen de Koning deze rede hoorde, was
hij zeer bedroefd bij zichzelven, en hij
stelde het hart op Daniël, om hem te ver-
lossen; ja, tot den ondergang der zon toe
bemoeide hij zich, op hem te redden.
16 Toen kwamen die mannen met hoopen
tot den Koning, en zij zeiden tot den Ko-
ning: Weet, o Koning! dat der Meden en
der Perzen wet is, dat geen gebod noch
ordonnantie, die de Koning verordend
heeft, mag veranderd worden.
17 Toen beval de Koning, en zij brachten
Daniël voor, en wierpen *hem* in den kuil
der leeuwen; *en* de Koning antwoordde en
zeide tot Daniël: Uw God, Dien gij ge-
duriglijk eert, Die verlosse u!
18 En er werd een steen gebracht, en op
den mond des kuils gelegd; en de Koning
verzegelde denzelven met zijnen ring, en
met den ring zijner geweldigen, opdat de wil
aangaande Daniël niet zou veranderd worden.
19 Toen ging de Koning naar zijn paleis,
en overnachtte nuchteren, en liet geen
vreugdespel voor zich brengen; en zijn
slaap week verre van hem.
20 Toen stond de Koning in den vroegen
morgenstond met het licht op, en hij ging
met haast henen tot den kuil der leeuwen.
21 Als hij nu tot den kuil genaderd was,
riep hij tot Daniël met eene droeve stem;
de Koning antwoordde en zeide tot Daniël:
O Daniël, gij, knecht des levenden Gods!
heeft ook uw God, Dien gij geduriglijk
eert, u van de leeuwen kunnen verlossen?
22 Toen sprak Daniël tot den Koning: O
Koning, leef in eeuwigheid!
23 Mijn God heeft Zijnen Engel gezonden,
en Hij heeft den muil der leeuwen toege-
sloten, dat zij mij niet beschadigd hebben,
omdat voor Hem onschuld in mij gevonden
is; ook heb ik, o Koning! tegen u geene
misdaad gedaan.
24 Toen werd de Koning bij zichzelven
zeer vroolijk, en zeide, dat men Daniël uit
den kuil trekken zou. Toen Daniël uit
den kuil opgetrokken was, zoo werd er geene
schade aan hem gevonden, dewijl hij in
zijnen God geloofd had.
25 Toen beval de Koning, en zij brachten
die mannen voor, die Daniël overluid be-
schuldigd hadden, en zij wierpen in den kuil
der leeuwen hen, hunne kinderen en hunne
vrouwen; en zij kwamen niet op den grond
des kuils, of de leeuwen heerschten over hen;
zij vermorzelden ook al hunne beenderen.
26 Toen schreef de koning Daríus aan
alle volken, natiën en tongen, die op de
gansche aarde woonden: Uwe vrede worde
vermenigvuldigd!
27 Van mij is een bevel gegeven, dat men
in de gansche heerschappij mijns konink-
rijks beve en siddere voor het aangezicht
van den God van Daniël; wat Hij is de
levende God, en bestendig in eeuwigheden,
en [a] Zijn koninkrijk is niet verderfelijk, en
Zijne heerschappij is tot het einde toe.

a Dan. 2:44. 4:3. 7:14, 27. Luk. 1:33.

28 Hij verlost en redt, en Hij doet tee-
kenen en wonderen in den hemel en op de
aarde; Die heeft Daniël uit het geweld der
leeuwen verlost.
29 Deze Daniël nu had voorspoed in het
koninkrijk van Daríus, en in het koninkrijk
van Kores, den Perziaan.

HOOFDSTUK 7.

Daniël ziet in een gezicht vier dieren uit de zee opkomen, vs. 1; en den Oude van dagen aan den Zoon des menschen een eeuwig Rijk overgevende, 9. Daniël ontvangt de uitlegging van dat gezicht, 15; waarover hij zeer ontroerd wordt, 26.

IN het eerste jaar van Bélsazar, den ko-
ning van Babel, zag Daniël eenen
droom, en gezichten zijns hoofds, op zijn
leger; toen schreef hij dien droom, *en* hij
zeide de hoofdsom der zaken.

2 Daniël antwoordde en zeide: Ik zag in
mijn gezicht bij nacht, en ziet, de vier winden
des hemels braken voort op de groote zee.
3 En er klommen vier groote dieren op uit
de zee, het eene van het andere verscheiden.
4 Het eerste was als een leeuw, en het had
arendsvleugelen; ik zag toe, totdat zijne
vleugelen uitgeplukt waren, en het werd
van de aarde opgeheven, en op de voeten
gesteld, als een mensch, en aan hetzelve
werd eens menschen hart gegeven.
5 Daarna, ziet, het andere dier, het tweede,
was gelijk een beer, en stelde zich aan de
eene zijde, en het had drie ribben in zijnen
muil tusschen zijne tanden; en men zeide
aldus tot hetzelve: Sta op, eet veel vleesch.
6 Daarna zag ik, en ziet, er was een ander
dier, gelijk een luipaard, en het had vier
vleugels eens vogels op zijnen rug; ook had
hetzelve dier vier hoofden, en aan hetzelve
werd de heerschappij gegeven.
7 Daarna zag ik in de nachtgezichten, en
ziet, het vierde dier was schrikkelijk en
gruwelijk, en zeer sterk; en het had groote
ijzeren tanden; het at, en verbrijzelde, en
vertrad het overige met zijne voeten; en
het was verscheiden van al de dieren, die
voor hetzelve geweest waren; en het had
tien hoornen.
8 Ik nam acht op de hoornen, en ziet, een
andere kleine hoorn kwam op tusschen de-
zelve, en drie uit de vorige hoornen werden
uitgerukt voor denzelven; en ziet, in dienzel-
ven hoorn waren oogen als menschenoogen,
en een mond, groote dingen sprekende.
9 *Dit* zag ik, totdat er troonen gezet wer-
den, en de Oude van dagen Zich zette,
Wiens kleed wit was als de sneeuw, en het
haar Zijns hoofds als zuivere wol; Zijn
troon was vuurvonken, deszelfs raderen een
brandend vuur.
10 Eene vurige rivier vloeide en ging van
voor Hem uit, [a] duizendmaal duizenden
dienden Hem, en tien duizendmaal tien
duizenden stonden voor Hem; het gericht
zette zich, en de [b] boeken werden geopend.

a Openb. 5:11. b Openb. 20:12.

11 Toen zag ik toe van wege de stem der
groote woorden, welke die hoorn sprak; ik
zag toe, totdat het dier gedood, en zijn lich-
aam verdaan werd, en overgegeven om van
het vuur verbrand te worden.
12 Aangaande ook de overige dieren, men
nam hunne heerschappij weg; want verlen-
ging van het leven was hun gegeven tot
tijd en stonde toe.
13 *Verder* zag ik in de nachtgezichten,
en ziet, er kwam Een met de wolken des
hemels, als eens menschen zoon, en Hij
kwam tot den Oude van dagen, en zij deden
Hem voor Denzelven naderen.
14 En Hem werd gegeven heerschappij,
en eer, en het Koninkrijk, dat Hem alle vol-
ken, natiën en tongen eeren zouden; [a] Zijne
heerschappij is eene eeuwige heerschappij,
die niet vergaan zal, en Zijn Koninkrijk
zal niet verdorven worden. a Dan. 2:44. Luk. 1:33.
15 Mij Daniël werd mijn geest doorstoken
in het midden van het lichaam, en de ge-
zichten mijns hoofds verschrikten mij.
16 Ik naderde tot eenen dergenen, die daar
stonden, en verzocht van hem de zekerheid
over dit alles; en hij zeide ze mij, en gaf
mij de uitlegging dezer zaken te kennen.
17 Deze groote dieren, die vier zijn, zijn
vier koningen, *die* uit de aarde opstaan
zullen.
18 Maar de heiligen der hooge *plaatsen*
zullen dat Koninkrijk ontvangen, en zij
zullen het Rijk bezitten tot in der eeuwig-
heid, ja, tot in eeuwigheid der eeuwigheden.
19 Toen wenschte ik naar de waarheid
van het vierde dier, hetwelk verscheiden
was van al de andere, zeer gruwelijk, wiens
tanden van ijzer waren, en zijne klauwen
van koper; het at, het verbrijzelde, en ver-
trad het overige met zijne voeten.
20 En aangaande de tien hoornen, die op
zijn hoofd waren, en den anderen, die op-
kwam, en voor denwelken drie afgevallen
waren, namelijk dien hoorn, die oogen had,
en eenen mond, die groote dingen sprak,
en wiens aanzien grooter was, dan van zijne
metgezellen.
21 Ik had gezien, dat diezelve hoorn krijg
voerde tegen de heiligen, en dat hij die
overmocht.
22 Totdat de Oude van dagen kwam, en
het gericht gegeven werd aan de heiligen der
hooge *plaatsen*, en dat de bestemde tijd
kwam, dat de heiligen het Rijk bezaten.
23 Hij zeide aldus: Het vierde dier zal
het vierde rijk op aarde zijn, dat verscheiden
zal zijn van al die rijken; en het zal de
gansche aarde opeten, en het zal dezelve
vertreden, en het zal ze verbrijzelen.
24 Belangende nu de tien hoornen: uit dat
koninkrijk zullen tien koningen opstaan, en

een ander zal na hen opstaan; en dat zal verscheiden zijn van de vorigen, en het zal drie koningen vernederen.

25 En [a]het zal woorden spreken tegen den Allerhoogste, en het zal de heiligen der hooge *plaatsen* verstoren, en het zal meenen de tijden en de wet te veranderen, en zij zullen in deszelfs hand overgegeven worden tot eenen tijd, en tijden, en een gedeelte eens tijds.

[a] Dan. 11:36.

26 Daarna zal het gericht zitten, en men zal zijne heerschappij wegnemen, hem verdelgende en verdoende, tot het einde toe.

27 Maar het rijk, en de heerschappij, en de grootheid der koninkrijken onder den ganschen hemel, zal gegeven worden den volke der heiligen der hooge *plaatsen*, welks Rijk een eeuwig Rijk zijn zal; en alle heerschappijen zullen Hem eeren en gehoorzamen.

28 Tot hiertoe is het einde dezer rede. Wat mij Daniël aangaat, mijne gedachten verschrikten mij zeer, en mijn glans veranderde aan mij; doch ik bewaarde dat woord in mijn hart.

HOOFDSTUK 8.

De Heere toont aan Daniel, in een gezicht, den strijd tusschen den ram en den bok en hetgeen na dien strijd zou volgen, vs. 1. De engel Gabriel vertroost Daniel en legt hem, op bevel van Christus, dat gezicht uit, 15. Daniël is hierover zeer ontsteld, 27.

IN het derde jaar des koninkrijks van den koning Bélsazar, verscheen mij een gezicht, mij Daniël, na hetgeen mij in het eerste verschenen was.

2 En ik zag in een gezicht, (het geschiedde nu, toen ik het zag, dat ik in den burg Susan was, welke in het landschap Elam is) ik zag dan in een gezicht, dat ik aan den vloed U'lai was.

3 En ik hief mijne oogen op, en ik zag, en ziet, een ram stond voor dien vloed, die had twee hoornen, en die twee hoornen waren hoog, en de eene was hooger dan de andere, en de hoogste kwam in het laatste op.

4 Ik zag, dat de ram met de hoornen tegen het westen stiet, en tegen het noorden, en tegen het zuiden, en geene dieren konden voor zijn aangezicht bestaan, en er was niemand, die uit zijne hand verloste; maar hij deed naar zijn welgevallen, en hij maakte zich groot.

5 Toen ik *dit* overleide, ziet, er kwam een geitenbok van het westen over den ganschen aardbodem, en roerde de aarde niet aan; en die bok had een' aanzienlijken hoorn tusschen zijne oogen.

6 En hij kwam tot den ram, die de twee hoornen had, dien ik had zien staan voor den vloed; en hij liep op hem aan in de grimmigheid zijner kracht.

7 En ik zag hem, nakende aan den ram, en hij verbitterde zich tegen hem, en hij stiet den ram, en hij brak zijne beide hoornen; en in den ram was geene kracht, om voor zijn aangezicht te bestaan; en hij wierp hem ter aarde, en hij vertrad hem; en er was niemand, die den ram uit zijne hand verloste.

8 En de geitenbok maakte zich uitermate groot; maar toen hij sterk geworden was, brak die groote hoorn, en er kwamen op aan deszelfs plaats vier aanzienlijke, naar de vier winden des hemels.

9 En uit eenen van die kwam voort een kleine hoorn, welke uitnemend groot werd, tegen het zuiden, en tegen het oosten, en tegen het sierlijke *land*.

10 En hij werd groot tot aan het heir des hemels; en hij wierp er *sommigen* van dat heir, namelijk van de sterren, ter aarde neder, en hij vertrad ze.

11 Ja, hij maakte zich groot tot aan den Vorst diens heirs, en van denzelven werd weggenomen het gedurig *offer*, en de woning Zijns heiligdoms werd nedergeworpen.

12 En het heir werd in den afval overgegeven tegen het gedurig *offer;* en hij wierp de waarheid ter aarde, en deed het, en het gelukte wel.

13 Daarna hoorde ik eenen heilige spreken; en de heilige zeide tot den onbenoemde, die daar sprak: Tot hoe lang zal dat gezicht van het gedurig *offer* en *van* den verwoestenden afval zijn, dat zoo het heiligdom als het heir *ter* vertreding zal overgegeven worden?

14 En hij zeide tot mij: Tot twee duizend en drie honderd avonden *en* morgens; dan zal het heiligdom gerechtvaardigd worden.

15 En het geschiedde, toen ik dat gezicht zag, ik Daniël, zoo zocht ik het verstand *deszelven*, en ziet, er stond voor mij als de gedaante eens mans.

16 En ik hoorde tusschen U'lai eens menschen stem, die riep en zeide: [a]Gabriël! geef dezen het gezicht te verstaan.

[a] Dan. 9:21. Luk. 1:26.

17 En hij kwam nevens waar ik stond;

en als hij kwam, verschrikte ik, en viel op mijn aangezicht. Toen zeide hij tot mij: Versta, gij menschenkind! want dit gezicht zal zijn tot den tijd van het einde.

18 Als hij nu met mij sprak, viel ik in eenen diepen slaap op mijn aangezicht ter aarde; toen roerde hij mij aan, en hij stelde mij op mijne standplaats.

19 En hij zeide: Zie, ik zal u te kennen geven, wat er geschieden zal ten einde dezer gramschap; want ter bestemder tijd zal het einde zijn.

20 De ram met de twee hoornen, dien gij gezien hebt, zijn de koningen der Meden en der Perzen.

21 Die harige bok nu is de koning van Griekenland; en de groote hoorn, welke tusschen zijne oogen is, is de eerste koning.

22 Dat er nu vier aan zijne plaats stonden, toen hij verbroken was: vier koninkrijken zullen uit dat volk ontstaan, doch niet met zijne kracht.

23 Doch op het laatste huns koninkrijks, als het de afvalligen op het hoogste zullen gebracht hebben, zoo zal er een koning staan, stijf van aangezicht, en raadselen verstaande.

24 En zijne kracht zal sterk worden, doch niet door zijne kracht; en hij zal het wonderlijk verderven, en zal geluk hebben, en zal het doen; en hij zal de sterken, mitsgaders het heilige volk verderven.

25 En door zijne kloekheid zal hij de bedriegerij doen gedijen in zijne hand; en hij zal zich in zijn hart verheffen; en in stille rust zal hij er velen verderven, en zal staan tegen den Vorst der vorsten; doch hij zal zonder hand verbroken worden.

26 Het gezicht nu van avond en morgen, dat er gezegd is, is de waarheid; en gij, sluit dit gezicht toe, want er zijn nog vele dagen toe.

27 Toen werd ik, Daniël, zwak, en was *eenige* dagen krank; daarna stond ik op, en deed des Konings werk; en ik was ontzet over dit gezicht; maar niemand merkte het.

HOOFDSTUK 9.

Daniël bidt den Heere om de wederoprichting van Jeruzalem, vs. 1. De Heere verhoort en onderricht hem 20. Tegelijk openbaart Hij hem door Gabriël den tijd van de zeventig weken, aan het einde van welke niet alleen den Joden, maar ook het gansche menschelijke geslacht de ware geestelijke verlossing zou worden aangebracht door Christus, den Vorst, 24; ook spreekt de engel van de schrikkelijke verwoesting, die over het ondankbare en halsstarrige Joodsche volk komen zou, 26.

IN het eerste jaar van Daríus, den zoon van Ahasuéros, uit het zaad der Meden, die Koning gemaakt was over het koninkrijk der Chaldeën;

2 In het eerste jaar zijner regeering, merkte ik, Daniël, in de boeken, dat het getal der jaren, van dewelke het woord des HEEREN tot den profeet Jeremía geschied was, in het vervullen der verwoestingen van Jeruzalem, zeventig jaren was.

3 En ik stelde mijn aangezicht tot God, den Heere, *om Hem* te zoeken *met* het gebed en smeekingen, met vasten, en zak, en asch.

4 Ik bad dan tot den HEERE, mijnen God, en deed belijdenis, en zeide: Och Heere! Gij groote en verschrikkelijke God, [a] Die het verbond en de weldadigheid houdt dien, die Hem liefhebben en Zijne geboden houden. [a] Deut. 7:9.

5 [a] Wij hebben gezondigd, en hebben onrecht gedaan, en goddelooslijk gehandeld, en gerebelleerd, met af te wijken van Uwe geboden, en van Uwe rechten. [a] Ps. 106:6. Jes. 64:5, 6, 7.

6 En wij hebben niet gehoord naar Uwe dienstknechten, de profeten, die in Uwen Naam spraken tot onze koningen, onze vorsten en onze vaders, en tot al het volk des lands.

7 Bij U, o Heere! is de gerechtigheid; maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten, gelijk het is te dezen dage; bij de mannen van Juda, en de inwoners van Jeruzalem, en geheel Israël, die nabij en die verre zijn, in al de landen, waar Gij ze henengedreven hebt, om hunne overtreding, waarmede zij tegen U overtreden hebben.

8 O Heere! bij ons is de beschaamdheid der aangezichten, bij onze koningen, bij onze vorsten en bij onze vaders, omdat wij tegen U gezondigd hebben.

9 [a] Bij den Heere, onzen God, zijn de barmhartigheden en vergevingen, alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben.

[a] Ps. 130:3, 7. Klgld. 3:22.

10 En wij hebben der stem des HEEREN, onzes Gods, niet gehoorzaamd, dat wij in Zijne wetten wandelen zouden, die Hij gegeven heeft voor onze aangezichten, door de hand van Zijne knechten, de profeten.

11 Maar geheel Israël heeft Uwe wet overtreden, met af te wijken, dat zij Uwer stem niet gehoorzaamden; daarom is over ons uitgestort die [a] vloek, en die eed, die geschreven is in de wet van Mozes, den knecht Gods, dewijl wij tegen Hem gezondigd hebben.

[a] Lev. 26:14, enz. Deut. 27:15, enz. 28:15, enz. 29:20. 30:17, enz. 31:17, enz. 32:19, enz. Klgld. 2:17.

12 En Hij heeft Zijne woorden bevestigd,
die Hij gesproken heeft tegen ons, en
tegen onze richters, die ons richtten, bren-
gende over ons een groot kwaad, hetwelk
niet geschied is onder den ganschen hemel,
gelijk aan Jeruzalem geschied is.
13 Gelijk als in de wet van Mozes ge-
schreven is, *alzoo* is al dat kwaad over ons
gekomen; en wij smeekten het aangezicht
des HEEREN, onzes Gods, niet, afkeerende
van onze ongerechtigheden, en verstande-
lijk acht gevende op Uwe waarheid.
14 Daarom heeft de HEERE over het kwade
gewaakt, en Hij heeft het over ons gebracht;
want de HEERE, onze God, is rechtvaardig
in al Zijne werken, die Hij gedaan heeft, de-
wijl wij Zijner stem niet gehoorzaamden.
15 [a] En nu, o Heere, onze God! [b] Die
Uw volk uit Egypteland uitgevoerd hebt,
met eene sterke hand, en hebt U eenen
Naam gemaakt, gelijk hij is te dezen dage;
wij hebben gezondigd, wij zijn goddeloos
geweest. *a* Ps. 105:7. 106:47. *b* Ex. 32:11.
16 O Heere! naar al Uwe gerechtigheden,
laat toch Uwen toorn en Uwe grimmigheid
afgekeerd worden van Uwe stad Jeruzalem,
Uwen heiligen berg; want om onzer zonden
wil en om onzer vaderen ongerechtigheden,
zijn Jeruzalem en Uw volk tot versmaad-
heid bij allen, die rondom ons zijn.
17 En nu, o, onze God! hoor naar het ge-
bed Uws knechts, en naar zijne smeekingen;
en doe Uw aangezicht lichten over Uw hei-
ligdom, dat verwoest is; om des Heeren wil.
18 Neig Uw oor, mijn God! en hoor, doe
Uwe oogen op, en zie onze verwoestingen,
en de stad, die naar Uwen Naam genoemd
is; want wij werpen onze smeekingen voor
Uw aangezicht niet neder op onze gerech-
tigheden, maar op Uwe barmhartigheden,
die groot zijn.
19 O Heere, hoor! o Heere, vergeef! o
Heere, merk op en doe het, vertrek het
niet! Om Uws Zelfs wil, o, mijn God! Want
Uwe stad, en Uw volk is naar Uwen Naam
genoemd.
20 Als ik nog sprak, en bad, en beleed
mijne zonde, en de zonde mijns volks van
Israël, en mijne smeeking nederwierp voor
het aangezicht des HEEREN, mijns Gods,
om des heiligen bergs wil mijns Gods;
21 Als ik nog sprak in het gebed, zoo
kwam de man Gabriël, dien ik in het
begin, in een gezicht gezien had, snellijk
gevlogen, mij aanrakende omtrent den tijd
des avondoffers.
22 En hij onderrichtte *mij* en sprak met
mij, en zeide: Daniël! nu ben ik uitge-
gaan, om u den zin te doen verstaan.
23 In het begin uwer smeekingen is het
woord uitgegaan, en ik ben gekomen, om
u dat te kennen te geven; want gij zijt
een zeer gewenscht *man;* versta dan dit
woord, en merk op dit gezicht.
24 Zeventig weken zijn bestemd over uw
volk, en over uwe heilige stad, om de
overtreding te sluiten, en om de zonden
te verzegelen, en om de ongerechtigheid te
verzoenen, en om eene eeuwige gerechtig-
heid aan te brengen, en om het gezicht,
en den profeet te verzegelen, en om de
heiligheid der heiligheden te zalven.
25 Weet dan, en versta: van den uitgang
des woords, om te doen wederkeeren, en
om Jeruzalem te bouwen, tot op Messías,
den Vorst, zijn zeven weken, en twee en
zestig weken; de straten, en de grachten
zullen wederom gebouwd worden, doch in
benauwdheid der tijden.
26 En na die twee en zestig weken zal
de Messías uitgeroeid worden; maar het
zal niet voor hem zelven zijn; en een volk
des vorsten, hetwelk komen zal, zal de stad
en het heiligdom verderven, en zijn einde
zal zijn met eenen overstroomenden vloed,
en tot het einde toe zal er krijg zijn, *en*
vastelijk beslotene verwoestingen.
27 En hij zal velen het verbond verster-
ken eene week; en *in* de helft der week zal
hij het slachtoffer en het spijsoffer doen op-
houden, en [a] over den gruwelijken vleugel
zal een verwoester zijn, ook tot de volein-
ding toe, die, vastelijk besloten zijnde, zal
uitgestort worden over den verwoeste.
a Matt. 24:15. Mark. 13:14. Luk. 21:20.

HOOFDSTUK 10.

Daniël, zich met vasten en bidden voor God vernederende, ziet een gezicht, vs. 1. Hierdoor zeer verschrikt zijnde, wordt hij door den engel gesterkt en getroost, 10. Hem wordt te kennen gegeven, wat het Joodsche volk in toekomende tijden bejegenen zal, 14; waardoor hij op nieuw verschrikt en ontstelt, 15; doch ook weder wordt versterkt door den engel, 19; die hem te kennen geeft, hoe de vorst van Griekenland, Alexander Magnus, komen zal, 20.

IN het derde jaar van Kores, den koning
van Perzië, werd aan Daniël, wiens naam
genoemd werd Béltsazar, eene zaak geopen-
baard, en die zaak is de waarheid, doch *in*
eenen gezetten grooten tijd; en hij verstond
die zaak, en hij had verstand van het gezicht.
2 In die dagen was ik, Daniël, treurende
drie weken der dagen.

3 Begeerlijke spijze at ik niet, en vleesch of wijn kwam in mijnen mond niet; ook zalfde ik mij gansch niet, totdat die drie weken der dagen vervuld waren.

4 En op den vier en twintigsten dag der eerste maand, zoo was ik aan den oever der groote rivier, welke is [a] Hiddékel. [a] Gen. 2:14.

5 En ik hief mijne oogen op, en zag, en ziet, er was een Man met linnen bekleed, en Zijne lenden waren [a] omgord met fijn goud van Ufaz. [a] Openb. 1:13, 14, 15.

6 En Zijn lichaam was gelijk een turkoois, en Zijn aangezicht gelijk de gedaante des bliksems, en Zijne oogen gelijk vurige fakkelen, en Zijne armen en Zijne voeten gelijk de verf van gepolijst koper; en de stem Zijner woorden was gelijk de stem eener menigte.

7 En ik, Daniël, alleen zag dat gezicht; maar de mannen, die bij mij waren, zagen dat gezicht niet; doch eene groote verschrikking viel op hen, en zij vloden, om zich te versteken.

8 Ik dan werd alleen overgelaten, en zag dit groote gezicht, en er bleef in mij geene kracht overig; en [a] mijne sierlijkheid werd aan mij veranderd in eene verderving, zoodat ik geene kracht behield. [a] Dan. 7:28.

9 En ik hoorde de stem Zijner woorden; en toen ik de stem Zijner woorden hoorde, zoo viel ik in eenen diepen slaap op mijn aangezicht, met mijn aangezicht ter aarde.

10 En ziet, eene hand roerde mij aan, en maakte, dat ik mij bewoog op mijne knieën, en de palmen mijner handen.

11 En hij zeide tot mij: Daniël, gij, zeer gewenschte man! merk op de woorden, die Ik tot u spreken zal, en sta op uwe standplaats; want Ik ben alsnu tot u gezonden; en toen Hij dat woord tot mij sprak, stond ik bevende.

12 Toen zeide Hij tot mij: Vrees niet, Daniël! want van den eersten dag aan, dat gij uw hart begaaft, om te verstaan en om uzelven te verootmoedigen voor het aangezicht uws Gods, zijn uwe woorden gehoord, en om uwer woorden wil ben Ik gekomen.

13 Doch de vorst des koninkrijks van Perzië stond tegenover Mij een en twintig dagen; en ziet, Michaël, een van de eerste vorsten, kwam om Mij te helpen, en Ik werd aldaar gelaten bij de koningen van Perzië.

14 Nu ben Ik gekomen, om u te doen verstaan hetgeen uw volk bejegenen zal in het vervolg der dagen; want het gezicht is nog voor *vele* dagen.

15 En toen Hij deze woorden met mij sprak, sloeg ik mijn aangezicht ter aarde, en ik werd stom.

16 En ziet, *Een*, den menschenkinderen gelijk, raakte mijne lippen aan; toen deed ik mijnen mond open, en ik sprak, en zeide tot Dien, Die tegenover mij stond: Mijn Heere! om des gezichts wil keeren zich mijne weeën over mij, zoodat ik geene kracht behoude.

17 En hoe kan de knecht van dezen mijnen Heere spreken met dien mijnen Heere? want wat mij aangaat, van nu af bestaat geene kracht in mij, en geen adem is in mij overgebleven.

18 Toen raakte mij wederom aan Een, als *in* de gedaante van een' mensch; en Hij versterkte mij,

19 En Hij zeide: Vrees niet, gij, zeer gewenschte man! vrede zij u, wees sterk, ja, wees sterk! En terwijl Hij met mij sprak, werd Ik versterkt, en zeide: Mijn Heere spreke, want gij hebt mij versterkt.

20 Toen zeide Hij: Weet gij, waarom dat Ik tot u gekomen ben? doch nu zal Ik wederkeeren om te strijden tegen den vorst der Perzen; en als Ik zal uitgegaan zijn, ziet, zoo zal de vorst van Griekenland komen.

21 Doch Ik zal u te kennen geven hetgeen geteekend is in het geschrift der waarheid; en er is niet een, die zich met Mij versterkt tegen dezen, dan uw vorst Michaël.

HOOFDSTUK 11.

Profetie betreffende Alexander Magnus, mitsgaders van eenige koningen van;Egypte en van Syrie, vs. 1; inzonderheid van de wreedheid en goddeloosheid van eenen koning boven alle anderen, 36; en van eenige andere vijanden van Gods volk, bijna tot aan de voleinding der wereld, 40.

IK nu, ik stond in het eerste jaar van Daríus, den Meder, om hem te versterken en te stijven.

2 En nu, ik zal u de waarheid te kennen geven; ziet, er zullen nog drie koningen in Perzië staan, en de vierde zal verrijkt worden met grooten rijkdom, meer dan al *de andere;* en nadat hij zich in zijnen rijkdom zal versterkt hebben, zal hij ze allen verwekken tegen het koninkrijk van Griekenland.

3 Daarna zal er een geweldig koning opstaan, die met groote heerschappij heerschen zal, en hij zal doen naar zijn welgevallen.

4 En als hij zal staan, zal zijn rijk gebroken, en in de vier winden des hemels ver-

deeld worden, maar niet aan zijne nakomelingen, ook niet naar zijne heerschappij, waarmede hij heerschte; want zijn rijk zal uitgerukt worden, en dat voor anderen, dan deze.
5 En de koning van het Zuiden, die een van zijne vorsten is, zal sterk worden; doch *een ander* zal sterker worden dan hij, en hij zal heerschen; zijne heerschappij zal eene groote heerschappij zijn.
6 Op het einde nu van *sommige* jaren, zullen zij zich met elkander bevrienden, en de dochter des konings van het Zuiden zal komen tot den koning van het Noorden, om billijke voorwaarden te maken; doch zij zal de macht des arms niet behouden; daarom zal hij, noch zijn arm, niet bestaan; maar zij zal overgegeven worden, en die haar gebracht hebben, en die haar gegenereerd heeft, en die haar gesterkt heeft in die tijden.
7 Doch uit de spruit harer wortelen zal er een opstaan *in* zijnen staat; die zal met heirkracht komen, en hij zal komen tegen die sterke plaatsen des konings van het Noorden, en hij zal tegen dezelve doen, en hij zal ze bemachtigen.
8 Ook zal hij hunne goden, met hunne vorsten, met hunne gewenschte vaten van zilver en goud, in de gevangenis naar Egypte brengen; en hij zal *eenige* jaren staande blijven boven den koning van het Noorden.
9 Alzoo zal de koning van het Zuiden in het koninkrijk komen, en hij zal wederom in zijn land trekken.
10 Doch zijne zonen zullen zich *in strijd* mengen, en zij zullen eene menigte van groote heiren verzamelen; en *een van hen* zal snellijk komen, en als een vloed overstroomen en doortrekken; en hij zal wederom komen, en zich *in den strijd* mengen, tot aan zijne sterke plaats toe.
11 En de koning van het Zuiden zal verbitterd worden, en hij zal uittrekken, en strijden tegen hem, tegen den koning van het Noorden, die *ook* eene groote menigte oprichten zal, doch die menigte zal in zijne hand gegeven worden.
12 Als die menigte zal weggenomen zijn, zal zijn hart zich verheffen, en hij zal er *eenige* tien duizenden nedervellen; evenwel zal hij niet gesterkt worden;
13 Want de koning van het Noorden zal wederkeeren, en hij zal eene grootere menigte, dan de eerste was, oprichten; en aan het einde van de tijden der jaren, zal hij snellijk komen met eene groote heirkracht, en met groot goed.
14 Ook zullen er in die tijden velen opstaan tegen den koning van het Zuiden; en de scheurmakers uws volks zullen verheven worden, om het gezicht te bevestigen; doch zij zullen vallen.
15 En de koning van het Noorden zal komen, en eenen wal opwerpen, en vaste steden innemen; en de armen van het Zuiden zullen niet bestaan, noch zijn uitgelezen volk, ja, er zal geene kracht zijn om te bestaan.
16 Maar hij, die tegen hem komt, zal doen naar zijn welgevallen, en niemand zal voor zijn aangezicht bestaan; hij zal ook staan in het land des sieraads, en de verderving zal in zijne hand wezen.
17 En hij zal zijn aangezicht stellen, om met de kracht zijns ganschen rijks te komen; en hij zal billijke voorwaarden medebrengen, en hij zal het doen; want hij zal hem eene dochter der vrouwen geven, om haar te verderven; maar zij zal niet vast staan, en zij zal voor hem niet zijn.
18 Daarna zal hij zijn aangezicht tot de eilanden keeren, en hij zal er vele innemen; doch een overste zal zijnen smaad tegen hem doen ophouden, behalve dat hij zijnen smaad op hem zal doen wederkeeren.
19 En hij zal zijn aangezicht keeren naar de sterkten zijns lands, en hij zal aanstooten, en vallen, en niet gevonden worden.
20 En in zijnen staat zal er een opstaan, doende eenen geldeischer doortrekken, in koninklijke heerlijkheid; maar hij zal in eenige dagen gebroken worden, nogtans niet door toornigheden, noch door oorlog.
21 Daarna zal er een verachte in zijnen staat staan, denwelken men de koninklijke waardigheid niet zal geven; doch hij zal in stilheid komen, en het koninkrijk door vleierijen bemachtigen.
22 En de armen der overstrooming zullen overstroomd worden van voor zijn aangezicht, en zij zullen gebroken worden, en ook de vorst des verbonds.
23 En na de vereeniging met hem zal hij bedrog plegen, en hij zal optrekken, en hij zal met weinig volks gesterkt worden.
24 Met stilheid zal hij ook in de vette plaatsen des landschaps komen, en hij zal doen, dat zijne vaders, of de vaders zijner vaderen, niet gedaan hebben: roof, en buit,

en goederen, zal hij onder hen uitstrooien,
en hij zal tegen de vastigheden zijne gedachten
denken, doch tot eenen *zekeren* tijd toe.
25 En hij zal zijne kracht en zijn hart verwekken
tegen den koning van het Zuiden,
met eene groote heirkracht; en de koning
van het Zuiden zal zich in den strijd mengen
met eene groote en zeer machtige heirkracht;
doch hij zal niet bestaan; want
zij zullen gedachten tegen hem denken.
26 En die de stukken zijner spijze zullen
eten, zullen hem breken, en de heirkracht
deszelven zal overstroomen, en vele
verslagenen zullen vallen.
27 En het hart van beide deze koningen
zal wezen om kwaad te doen, en aan
eene tafel zullen zij leugen spreken; en
het zal niet gelukken; want het zal nog
een einde hebben ter bestemder tijd.
28 En hij zal *in* zijn land wederkeeren
met groot goed, en zijn hart zal zijn
tegen het heilig verbond; en hij zal het
doen, en wederkeeren in zijn land.
29 Ter bestemder tijd zal hij wederkeeren,
en tegen het Zuiden komen, doch
het zal niet zijn gelijk de eerste, noch
gelijk de laatste *reize*.
30 Want er zullen schepen van Chittim
tegen hem komen; daarom zal hij met
smart bevangen worden, en hij zal wederkeeren,
en gram worden tegen het heilig
verbond, en hij zal het doen; want
wederkeerende zal hij acht geven op de
verlaters des heiligen verbonds.
31 En er zullen armen uit hem ontstaan,
en zij zullen het heiligdom ontheiligen,
en de sterkte, en zij zullen het gedurige
offer wegnemen, en eenen verwoestenden
gruwel stellen.
32 En die goddelooslijk handelen tegen
het verbond, zal hij doen huichelen door vleierijen;
maar het volk, die hunnen God kennen,
zullen zij grijpen, en zullen het doen.
33 En de leeraars des volks zullen er
velen onderwijzen, en zij zullen vallen door
het zwaard en door vlam, door gevangenis
en door berooving, *vele* dagen.
34 Als zij nu zullen vallen, zullen zij
met eene kleine hulp geholpen worden;
doch velen zullen zich door vleierijen tot
hen vervoegen.
35 En van de leeraars zullen er *sommige*
vallen, om hen te louteren en te reinigen, en
wit te maken, tot den tijd van het einde
toe; want het zal nog zijn voor eenen
bestemden tijd.
36 En die koning zal doen naar zijn welgevallen,
en hij zal zichzelven verheffen, en
groot maken boven allen God, en hij zal tegen
den God der goden [a] wonderlijke dingen
spreken; en hij zal voorspoedig zijn, totdat
de gramschap voleind zij; want het is vastelijk
besloten, het zal geschieden. [a] Dan. 7:25.
37 En op de goden zijner vaderen zal
hij geen acht geven, noch op de begeerte
der vrouwen; hij zal ook op geenen God
acht geven; maar hij zal zich boven alles
groot maken.
38 En hij zal den god Maüzzim in zijne
standplaats eeren; namelijk den god, welken
zijne vaders niet gekend hebben, zal hij eeren
met goud, en met zilver, en met kostelijk
gesteente, en met gewenschte dingen.
39 En hij zal de vastigheden der sterkten
maken met den vreemden god; dengenen,
die hij kennen zal, zal hij de eer vermenigvuldigen,
en hij zal ze doen heerschen
over velen, en hij zal het land uitdeelen
om prijs.
40 En op den tijd van het einde, zal de
koning van het Zuiden tegen hem met hoornen
stooten; en de koning van het Noorden
zal tegen hem aanstormen, met wagenen,
en met ruiteren, en met vele schepen; en
hij zal in de landen komen, en hij zal
ze overstroomen en doortrekken.
41 En hij zal komen in het land des
sieraads, en vele *landen* zullen ter nedergeworpen
worden; doch deze zullen zijne
hand ontkomen, Edom en Moab, en de
eerstelingen der kinderen Ammons.
42 En hij zal zijne hand aan de landen
leggen; ook zal het land van Egypte
niet ontkomen.
43 En hij zal heerschen over de verborgene
schatten des gouds en des zilvers,
en over al de gewenschte dingen van
Egypte; en die van Líbye, en de Mooren
zullen in zijne gangen wezen.
44 Maar de geruchten van het Oosten
en van het Noorden zullen hem verschrikken;
daarom zal hij uittrekken met
groote grimmigheid om velen te verdelgen
en te verbannen.
45 En hij zal de tenten van zijn paleis
planten tusschen de zeeën aan den berg des
heiligen sieraads; en hij zal tot zijn einde
komen, en zal geenen helper hebben.

HOOFDSTUK 12.

De verlossing van Gods volk, vs. 1. Hoe lang de zwarigheden nog duren zouden, 4. Daniël begeert dit te weten, 6; de Engel geeft het hem te kennen, 7; doch Daniël verstond het niet, 8; hem wordt bevolen zich gerust te houden, 13.

EN te dier tijd zal Michaël opstaan, die groote vorst, die voor de kinderen uws volks staat, als het *zulk* een tijd der benauwdheid zijn zal, als er niet geweest is, sinds dat er een volk geweest is, tot op dienzelven tijd toe; en te dier tijd zal uw volk verlost worden, al wie gevonden wordt geschreven te zijn in het boek.

2 En velen van die, die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, [a] dezen ten eeuwigen leven, en genen tot versmaadheden, *en* tot eeuwige afgrijzing.
[a] Matt. 25:46. Joh. 5:29.

3 De leeraars nu zullen [a] blinken, als de glans des uitspansels, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk. [a] Matt. 13:43.

4 En gij, Daniël! sluit deze woorden toe, en verzegel dit boek, tot den tijd van het einde; velen zullen het naspeuren, en de wetenschap zal vermenigvuldigd worden.

5 En ik, Daniël, zag, en ziet, er stonden twee anderen, de een aan deze zijde van den oever der rivier, en de ander aan gene zijde van den oever der rivier.

6 En hij zeide tot den Man, [a] bekleed met linnen, Die boven op het water der rivier was: Tot hoe lang zal het zijn, dat er een einde van deze wonderen zal wezen? [a] Dan. 10:5.

7 En [a] ik hoorde dien Man, bekleed met linnen, Die boven op het water van de rivier was, en Hij hief Zijne rechter- en Zijne linkerhand op naar den hemel, en zwoer bij Dien, Die eeuwiglijk leeft, dat na eenen bestemden tijd, bestemde tijden, en eene helft, en als Hij zal voleind hebben te verstrooien de hand des heiligen volks, al deze dingen voleind zullen worden. [a] Openb. 10:5, 6.

8 Dit hoorde ik, doch ik verstond het niet; en ik zeide: Mijn Heere! wat zal het einde zijn van deze *dingen?*

9 En Hij zeide: Ga henen, Daniël! want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot den tijd van het einde.

10 Velen zullen er gereinigd, en wit gemaakt, en gelouterd worden; doch de goddeloozen zullen goddelooslijk handelen, en geene van de goddeloozen zullen het verstaan; maar de verstandigen zullen het verstaan.

11 En van dien tijd af, dat het gedurig *offer* zal weggenomen, en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn duizend twee honderd en negentig dagen.

12 Welgelukzalig is hij, die verwacht en raakt tot duizend drie honderd vijf en dertig dagen.

13 Maar gij, ga henen tot het einde; want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen.

DE PROFEET HOSÉA.

HOOFDSTUK 1.

De tijd, wanneer Hoséa heeft geprofeteerd, vs. 1. Op Gods bevel beeldt hij Israëls geestelijke hoererij en Gods oordeelen af door het huwelijk met Gomer, 2; en verwekt bij haar Jizreël, 4; Lo-Ruchámа, 6; en Lo-Ammi, 8. God belooft evenwel Zijne Kerk door den Messias heerlijk weder op te richten uit Joden en Heidenen, 10.

HET woord des HEEREN, dat geschied is tot Hoséa, den zoon van Beëri, in de dagen van Uzzia, Jotham, Achaz, Hizkía, koningen van Juda, en in de dagen van Jeróbeam, zoon van Joas, koning van Israël.

2 Het begin van het woord des HEEREN door Hoséa. De HEERE dan zeide tot Hoséa: Ga henen, neem u eene vrouw der hoererijen, en kinderen der hoererijen; want het land hoereert ganschelijk van achter den HEERE.

3 Zoo ging hij henen, en nam Gomer, eene dochter van Diblaïm; en zij ontving, en baarde hem eenen zoon.

4 En de HEERE zeide tot hem: Noem zijnen naam Jizreël; want nog een weinig *tijds*, zoo zal Ik de bloedschulden van Jizreël bezoeken over het huis van Jehu, en zal het koninkrijk van het huis van Israël doen ophouden.

5 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik Israëls boog verbreken zal, in het dal van Jizreël.

6 En zij ontving wederom, en baarde eene dochter; en Hij zeide tot hem: Noem haren naam Lo-Ruchámа; want Ik zal Mij voortaan niet meer ontfermen over het huis Israëls, maar Ik zal ze zekerlijk wegvoeren.

7 Maar over het huis van Juda zal Ik Mij ontfermen, en zal ze verlossen door den HEERE, hunnen God, en Ik zal ze niet verlossen door boog, noch door zwaard, noch door krijg, door paarden noch door ruiteren.

8 Als zij nu Lo-Rucháma gespeend had, ontving zij, en baarde eenen zoon.

9 En Hij zeide: Noem zijnen naam Lo-Ammi; want gijlieden zijt Mijn volk niet; zoo zal Ik *ook* de uwe niet zijn.

10 Nogtans zal het getal der kinderen Israëls zijn als het [a] zand der zee, dat niet gemeten noch geteld kan worden; [b] en het zal geschieden, dat ter plaatse, waar tot hen gezegd zal zijn: Gijlieden zijt Mijn volk niet; tot hen gezegd zal worden: Gij zijt kinderen des levenden Gods.

a Gen. 32:12. *b* Rom. 9:25, 26.

11 En de kinderen van Juda, en de kinderen Israëls zullen [a] samenvergaderd worden, en zich een eenig hoofd stellen, en uit het land optrekken; want de dag van Jizreël zal groot zijn.

a Jes. 11:13. Jer. 3:18. Ezec. 37:16, 22. Efez. 2:14, 15, 16.

12 Zegt tot uwe broederen, Ammi; en tot uwe zusteren, Rucháma.

HOOFDSTUK 2.

God beveelt den geloovigen, die in Israël overig waren, met den ganschen afvalligen hoop hunner medebroeders te twisten en hun Gods straffen voor oogen te stellen, van wege hunne gruwelijke afgoderij en ondankbaarheid, vs. 1. Hij belooft daarna Zijne Kerk te herstellen en overvloedig te zegenen in den tijd van den Messias, 14.

TWIST tegen ulieder moeder, twist, omdat zij Mijne vrouw niet is, en Ik haar Man niet ben; en laat ze hare hoererijen van haar aangezicht, en hare overspelerijen van tusschen hare borsten wegdoen.

2 Opdat Ik ze niet naakt uitstroope, en zette ze als ten dage, toen zij geboren werd; ja, make ze als eene woestijn, en zette ze als een dor land, en doode ze door dorst;

3 En Mij harer kinderen niet ontferme, omdat zij kinderen der hoererijen zijn.

4 Want hunlieder moeder hoereert; die henlieden ontvangen heeft, handelt schandelijk; want zij zegt: Ik zal mijne boelen nagaan, die *mij* mijn brood en mijn water, mijne wol, en mijn vlas, mijne olie en mijnen drank geven.

5 Daarom, ziet, Ik zal uwen weg met doornen betuinen, en Ik zal eenen heiningmuur maken, dat zij hare paden niet zal vinden.

6 En zij zal hare boelen naloopen, maar dezelve niet aantreffen; en zij zal hen zoeken, maar niet vinden; dan zal zij zeggen: Ik zal henengaan en keeren weder tot mijnen vorigen Man; want toen was mij beter dan nu.

7 Zij bekent toch niet, dat Ik haar het koren, en den most, en de olie gegeven heb, en haar het zilver en goud vermenigvuldigd heb, *dat* zij tot den Baäl gebruikt hebben.

8 Daarom zal Ik wederkomen, en Mijn koren wegnemen op zijnen tijd, en Mijnen most op zijnen gezetten tijd; en Ik zal wegrukken Mijne wol en Mijn vlas, *dienende* om hare naaktheid te bedekken.

9 En nu zal Ik hare dwaasheid ontdekken voor de oogen harer boelen; en niemand [a] zal haar uit Mijne hand verlossen. *a* Hos. 5:14.

10 En Ik zal doen ophouden al hare vroolijkheid, hare feesten, hare nieuwe maanden, en hare sabbatten, ja, al hare gezette hoogtijden.

11 En Ik zal verwoesten haren wijnstok en haren vijgeboom, waarvan zij zegt: Deze zijn mij een hoerenloon, dat mij mijne boelen gegeven hebben; maar Ik zal ze stellen tot een [a] woud, en het wild gedierte des velds zal ze vreten. *a* Ps. 80:13. Jes. 5:5.

12 En Ik zal over haar bezoeken de dagen des Baäls, waarin zij dien gerookt heeft, en zich versierd met haar voorhoofdsiersel, en haar halssierraad, en is hare boelen nagegaan, maar heeft Mij vergeten, spreekt de HEERE.

13 Daarom, ziet, Ik zal haar lokken, en zal haar voeren in de woestijn; en Ik zal naar haar hart spreken.

14 En Ik zal haar geven hare wijngaarden van daar af, en het dal Achor, tot eene deur der hoop; en aldaar zal zij zingen, als in de dagen harer jeugd, en als ten dage, toen zij optoog uit Egypteland.

15 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE, dat gij *Mij* noemen zult: Mijn Man; en Mij niet meer noemen zult: Mijn Baäl.

16 En Ik zal de namen der Baäls van haren mond wegdoen; en zij zullen niet meer bij hunne namen gedacht worden.

17 En Ik zal te dien dage een verbond voor hen maken met het [a] wild gedierte des velds, en met het gevogelte des hemels, en het kruipend gedierte des aardbodems; en Ik zal den boog, en het zwaard, en den krijg van de aarde verbreken, en zal hen in zekerheid doen nederliggen.

a Job 5:23. Jes. 11:6 Ezec. 14:21. 34:25.

18 En Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid; ja, Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden.

19 En Ik zal u Mij ondertrouwen in geloof; [a]en gij zult den HEERE kennen. *a* Jer. 31:33, 34.

20 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhooren zal, spreekt de HEERE; Ik zal den hemel verhooren, en die zal de aarde verhooren.

21 En de aarde zal het koren verhooren, mitsgaders den most en de olie; en die zullen Jizreël verhooren.

22 En Ik zal ze Mij op de aarde zaaien, en zal Mij ontfermen over Lo-Ruchâma; en Ik [a]zal zeggen tot Lo-Ammi: Gij zijt Mijn volk; en dat zal zeggen: O, mijn God!

a Hos. 1:10. Rom. 9:26. 1 Petr. 2:10.

HOOFDSTUK 3.

Door het huwelijk en lang stilzitten eener overspeleres beveelt God den profeet af te beelden den toekomstigen langdurigen vervallen staat van Israël, waarna ten laatste hunne bekeering tot Christus zal volgen.

EN de HEERE zeide tot mij: Ga wederom henen, bemin eene vrouw, die, bemind zijnde van *haren* vriend, nogtans overspel doet; gelijk de HEERE de kinderen Israëls bemint; maar zij zien om naar andere goden, en beminnen de flesschen der druiven.

2 En ik kocht ze mij voor vijftien zilverlingen, en eenen homer gerst, en eenen halven homer gerst.

3 En ik zeide tot haar: Gij zult vele dagen na mij [a]blijven zitten (gij zult niet hoereeren, noch eenen *anderen* man geworden), en ik ook na u. *a* Deut. 21:11.

4 Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten, [a]zonder koning, en zonder vorst, en zonder offer, en zonder opgericht beeld, en zonder efod en terafim.

a Hos. 10:3.

5 Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeeren, en zoeken den HEERE, hunnen God, en [a]David, hunnen Koning; en zij zullen vreezende komen tot den HEERE en tot Zijne goedheid, [b]in het laatste der dagen.

a Jer. 30:9. Ezec. 34:23. 37:22. *b* Jes. 2:2. Micha 4:1.

HOOFDSTUK 4.

God scheldt en bedreigt Israël ernstig, om de algemeene boosheid en hardnekkigheid van het volk, de profeten en de priesters, vs. 1; bijzonder om hunne gruwelijke ongebondene geestelijke en lichamelijke hoererij, 12. Hij waarschuwt Juda, om Israëls voorbeeld niet te volgen, met voorzegging van het verderf, dat hun boven het hoofd hing, 15.

HOORT des HEEREN woord, gij, kinderen Israëls! want de HEERE heeft eenen [a]twist met de inwoners des lands; omdat er geene trouw, en geene weldadigheid, en geene kennis van God in het land is;

a Micha 6:2.

2 *Maar* vloeken en liegen, en doodslaan, en stelen, en overspel doen; zij breken door, en bloedschulden raken aan bloedschulden.

3 Daarom zal het land treuren, en een iegelijk, die daarin woont, kwelen, met het gedierte des velds, en met het gevogelte des hemels; ja, ook de visschen der zee zullen weggeraapt worden.

4 Doch niemand twiste noch bestraffe iemand; want uw volk is als die met den priester twisten.

5 Daarom zult gij vallen bij dag, ja, zelfs de profeet zal met u vallen bij nacht; en Ik zal uwe moeder uitroeien.

6 Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik u ook verworpen, dat gij Mij het priesterambt niet zult bedienen; dewijl gij de wet uws Gods vergeten hebt, zal Ik ook uwe kinderen vergeten.

7 Gelijk zij meerder geworden zijn, alzoo hebben zij tegen Mij gezondigd; Ik zal hunlieder eer in schande veranderen.

8 Zij eten de zonde Mijns volks, en verlangen, een ieder met zijne ziel, naar hunne ongerechtigheid.

9 Daarom, [a]gelijk het volk, alzoo zal de priester zijn; en Ik zal zijne wegen over hem bezoeken, en zijne handelingen hem vergelden. *a* Jes. 24:2.

10 [a]En zij zullen eten, maar niet zat worden, zullen hoereeren, maar niet uitbreken *in menigte;* want zij hebben nagelaten den HEERE in acht te nemen. *a* Micha 6:14.

11 Hoererij, en wijn, en most neemt het hart weg.

12 Mijn volk vraagt zijn hout, en zijn stok zal het hem bekend maken; want [a]de geest der hoererijen verleidt hen, dat zij van onder hunnen God weghoereeren. *a* Hos. 5:4.

13 Op de hoogten der [a]bergen offeren zij, en op de [b]heuvelen rooken zij, onder eenen eik, en populier, [c]en ijpenboom, omdat derzelver schaduw goed is; daarom hoereeren uwe dochteren, en uwe bruiden bedrijven overspel. *a* Jes. 57:7. *b* Ezec. 20:28. *c* Jes. 1:29.

14 Ik zal over uwe dochteren geene bezoeking doen, omdat zij hoereeren, en over uwe bruiden, omdat zij overspel doen; want zij zelven scheiden zich af met de hoeren, en offeren met de snoodste hoeren;

het volk dan, *dat* geen verstand heeft, zal
omgekeerd worden.
15 Zoo gij, o Israël! wilt hoereeren, dat
immers Juda niet schuldig worde; komt
gij toch niet te Gilgal, en gaat niet op naar
Beth-Aven, en zweert niet: *Zoo waarachtig
als* de HEERE leeft!
16 Want Israël is onbandig, als eene
onbandige koe; nu zal hen de HEERE
weiden, als een lam in de ruimte.
17 Efraïm is vergezeld met de afgoden;
laat hem varen.
18 Hunlieder zuiperij is afvallig; zij doen
niet dan hoereeren; hunne schilden (het
is eene schande!) beminnen *het woord:*
Geeft.
19 Een wind heeft hen gebonden in zijne
vleugelen, en zij zullen beschaamd worden
van wege hunne offeranden.

HOOFDSTUK 5.

Verdere strafprediking van Gods oordeelen door de vijanden over alle standen van Israël en mede over Juda, wegens geweldenarij en afgodendienst, met ontzegging van alle Goddelijke en menschelijke hulp in hunne nooden, vs. 1; met eene bijgevoegde profetie hunner toekomstige bekeering, 15.

HOORT dit, gij priesters! en merkt op,
gij, huis Israëls! en neemt ter ooren,
gij, huis des Konings! want ulieden *gaat* dit
oordeel aan, omdat gij een strik zijt geworden
te Mizpa, en een uitgespannen net op
Thabor.
2 En die afwijken, verdiepen zich *om* te
slachten; maar Ik zal hun allen een tuchtmeester
zijn.
3 Ik ken Efraïm, en Israël is voor Mij
niet verborgen: dat gij, o Efraïm! nu
hoereert, *en* Israël verontreinigd is.
4 Zij stellen hunne handelingen niet aan,
om zich tot hunnen God te bekeeren;
want [a] de geest der hoererijen is in het
midden van hen, en den HEERE kennen
zij niet. [a] Hos. 4:12.
5 [a] Dies zal Israëls hoovaardij in zijn aangezicht
getuigen; en Israël en Efraïm zullen
vallen door hunne ongerechtigheid; ook zal
Juda met hen vallen. [a] Hos. 7:10.
6 Met hunne schapen, en met hunne
runderen zullen zij *dan* gaan, om den
HEERE te zoeken, maar niet vinden; Hij
heeft Zich van hen onttrokken.
7 Zij hebben trouwelooslijk gehandeld
tegen den HEERE; want zij hebben vreemde
kinderen gewonnen; nu zal hen de nieuwe
maand verteren met hunne deelen.
8 Blaast de bazuin te Gibea, de trompet
te Rama; roept luide *te* Beth-Aven; achter
u, Benjamin!
9 Efraïm zal tot verwoesting worden, ten
dage der straf; onder de stammen Israëls
heb Ik bekend gemaakt, dat gewis is.
10 De vorsten van Juda zijn geworden, gelijk
die de landpalen verrukken; Ik zal Mijne
verbolgenheid, als water, over hen uitgieten.
11 Efraïm is verdrukt; hij is verpletterd
met recht; want hij heeft *zoo* gewild; hij
heeft gewandeld naar het gebod.
12 Daarom zal Ik Efraïm zijn als eene mot,
en den huize van Juda als eene verrotting.
13 Als Efraïm zijne krankheid zag, en
Juda zijn gezwel, zoo toog Efraïm tot Assur,
en hij zond tot den koning Jareb; maar
die zal ulieden niet kunnen genezen, en
zal het gezwel van ulieden niet heelen.
14 Want Ik zal Efraïm zijn als een felle
leeuw, en den huize van Juda als een
jonge leeuw; Ik, Ik zal verscheuren en
henengaan; Ik zal wegvoeren, en [a] er zal
geen redder zijn. [a] Hos. 2:9.
15 Ik zal henengaan *en* keeren weder tot
Mijne plaats, totdat zij zichzelven schuldig
kennen en Mijn aangezicht zoeken; als hun
bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken.

HOOFDSTUK 6.

De boetvaardige Israëlieten worden ingevoerd, elkander vermanende tot bekeering, met vertrouwen op Gods genade, vs. 1. Gods klacht over Israels onbestendigheid in het goede en hardnekkigheid in het kwade, 4.

KOMT en laat ons wederkeeren tot den
HEERE; want Hij heeft verscheurd,
en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen,
en Hij zal ons verbinden.
2 Hij zal ons na twee dagen levend maken;
op den derden dag zal Hij ons doen verrijzen,
en wij zullen voor Zijn aangezicht leven.
3 Dan zullen wij kennen; wij zullen vervolgen,
om den HEERE te kennen; Zijn
uitgang is bereid als de dageraad; en Hij zal
tot ons komen als een regen, als de spade
regen *en* vroege regen des lands.
4 Wat zal Ik u doen, o Efraïm! wat zal
Ik u doen, o Juda! dewijl uwe weldadigheid
is als eene morgenwolk, en als een
vroegkomende dauw, die henengaat.
5 Daarom heb Ik hen behouwen door
de profeten; Ik heb ze gedood door de redenen
Mijns monds; en uwe oordeelen zullen
voortkomen *aan* het licht.
6 Want [a] Ik heb lust tot weldadigheid,
en niet tot offer; en tot de kennis Gods,
meer dan tot brandofferen. [a] Matt. 9:13. 12:7.

7 Maar zij [a] hebben het verbond overtreden als Adam; daar hebben zij trouwelooslijk tegen Mij gehandeld. *a* Hos. 8:1.

8 Gilead is eene stad van werkers der ongerechtigheid; zij is betreden van bloed.

9 Gelijk de benden der straatschenders op iemand wachten, *alzoo* is het gezelschap der priesteren; zij moorden *op* den weg naar Sichem; waarlijk, zij doen schandelijke daden.

10 Ik zie eene afschuwelijke daad in het huis Israëls; aldaar is Efraïms hoererij; Israël is verontreinigd.

11 Ook heeft hij u, o Juda! eenen oogst gezet, als Ik de gevangenen Mijns volks wederbracht.

HOOFDSTUK 7.

God klaagt voorts over den algemeenen ijver in allerlei grove zonden, die zoowel aan het hof onder de aanzienlijken, als onder den gemeenen man de overhand hadden, als: valschheid, stelen, rooven, boosheid, leugen, goddelooze verbintenissen, dronkenschap, spotternij en Heidensche verbonden, vs. 1; gepaard met eene domme hoovaardij, verhardheid en ongevoeligheid, 8. God voorzegt hun Zijne rechtvaardige straffen, 12. Verdere klacht over hunne huichelarij en onbekeerlijkheid, 13.

TERWIJL Ik Israël genees, zoo wordt Efraïms ongerechtigheid ontdekt, mitsgaders de boosheden van Samaria; want zij werken valschheid; en de dief gaat er in; de bende der straatschenders stroopt daar buiten.

2 En zij zeggen niet in hun hart, *dat* Ik al hunner boosheid gedachtig ben; nu omsingelen hen hunne handelingen; zij zijn voor Mijn aangezicht.

3 Zij verblijden den Koning met hunne boosheid, en de vorsten met hunne leugenen.

4 Zij bedrijven al te zamen overspel; zij zijn gelijk een bakoven, die heet gemaakt is van den bakker; *die* ophoudt van wakker te zijn, nadat hij het deeg heeft gekneed, totdat het doorgezuurd zij.

5 Het is de dag onzes Konings; de vorsten maken *hem* krank *door* verhitting van den wijn; hij strekt zijne hand voort met de spotters.

6 Want zij voeren hun hart aan, als eenen bakoven, tot hunne lagen; hunlieder bakker slaapt den ganschen nacht; 's morgens brandt hij als een vlammend vuur.

7 Zij zijn al te zamen verhit als een bakoven, en zij verteren hunne rechters; al hunne koningen vallen; er is niemand onder hen, die tot Mij roept.

8 Efraïm, die [a] verwart zich met de volken; Efraïm is een koek, die niet is omgekeerd; *a* Ps. 106:35.

9 Vreemden verteren zijn kracht, en hij merkt het niet; ook is de grauwigheid op hem verspreid, en hij merkt het niet.

10 [a] Dies zal de hoovaardij van Israël in zijn aangezicht getuigen; dewijl zij zich niet bekeeren tot den HEERE, hunnen God, noch Hem zoeken in alle deze. *a* Hos. 5:5.

11 Want Efraïm is als eene botte duif, zonder hart; zij roepen Egypte aan; zij gaan henen tot Assur.

12 Wanneer zij zullen henengaan, zal Ik Mijn net over hen uitspreiden; Ik zal ze als vogelen des hemels doen nederdalen; Ik zal ze tuchtigen, gelijk gehoord is in hunne vergadering.

13 Wee hen, want zij zijn van Mij afgezworven; verstoring over hen, want zij hebben tegen Mij overtreden! Ik zou hen wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij.

14 Zij roepen ook niet tot Mij met hun hart, wanneer zij huilen op hunne legers; om koren en most verzamelen zij zich, *maar* zij wederstreven tegen Mij.

15 Ik heb hen wel getuchtigd, *en* hunlieder armen gesterkt; maar zij denken kwaad tegen Mij.

16 Zij keeren zich, *maar* niet *tot* den Allerhoogste; zij zijn [a] als een bedriegelijke boog; hunne vorsten vallen door het zwaard, van wege de gramschap hunner tong; dit is hunlieder bespotting in Egypteland. *a* Ps. 78:57.

HOOFDSTUK 8.

God verkondigt Israël des vijands aankomst, die hen vervolgen, uitroeien, wegvoeren en hunne laadvruchten verteren zal, omdat zij God, Zijn verbond, wet en alle heilzame leeringen, in een woord, het goede hebben vergeten, verlaten, veracht, een eigen koninkrijk zonder God opgericht, allerlei afgoderij, huichelschen Godsdienst, inzonderheid den verfoeielijken kalverdienst en Heidensche verbonden gesticht en gezocht hebben, vs. 1. Gods bedreiging ook aan Juda, 14.

DE bazuin aan uwen mond; *hij komt* als een [a] arend tegen het huis des HEEREN; omdat zij Mijn [b] verbond hebben overtreden, en zijn tegen Mijne wet afvallig geworden. *a* Deut. 28:49. *b* Hos. 6:7.

2 *Dan* zullen zij tot Mij roepen: Mijn God! wij, Israël, kennen U.

3 Israël heeft het goede verstooten; de vijand zal hem vervolgen.

4 Zij hebben koningen gemaakt, maar niet uit Mij; zij hebben vorsten gesteld, maar Ik heb het niet gekend; van hun zilver en hun goud hebben zij voor zichzelven afgoden gemaakt, opdat zij uitgeroeid worden.

5 Uw kalf, o Samaria! heeft *u* verstooten; Mijn toorn is tegen hen ontstoken; hoe lang

zullen zij de reinigheid niet verdragen?

6 Want dat is ook uit Israël; een werkmeester heeft het gemaakt, en het is geen God; maar het zal *tot* stukken worden, het kalf van Samaria.

7 Want zij hebben wind gezaaid, en zullen eenen wervelwind maaien; het zal geen staande koren hebben; het uitspruitsel zal geen meel maken; of het misschien maakte, vreemden zullen het verslinden.

8 Israël is verslonden; nu zijn zij onder de Heidenen geworden, gelijk een vat, waar men geenen lust toe heeft.

9 Want zij zijn opgetogen *naar* Assur, eenen woudezel, die alleen voor zichzelven is; die van Efraïm hebben boelen om hoerenloon gehuurd.

10 Dewijl zij *dan* onder de Heidenen *boelen* om hoerenloon gehuurd hebben, zoo zal Ik die nu ook verzamelen; ja, zij hebben al een weinig begonnen, van wege den last van den koning der vorsten.

11 Omdat Efraïm de altaren vermenigvuldigd heeft tot zondigen, zoo zijn hem de altaren geworden tot zondigen.

12 Ik schrijf hem de voortreffelijkheden Mijner wet voor; *maar* die zijn geacht als wat vreemds.

13 Aangaande de offeranden Mijner gaven, zij offeren vleesch, en eten het; *maar* de HEERE heeft aan hen geen welgevallen. Nu zal Hij hunner ongerechtigheid gedenken, en hunne zonden bezoeken; zij zullen weder *in* Egypte keeren.

14 Want Israël heeft zijnen Maker vergeten, en tempelen gebouwd, en Juda heeft vaste steden vermenigvuldigd; maar Ik zal een vuur zenden in zijne steden; dat zal hare paleizen verteren.

HOOFDSTUK 9.

God verwijt Israël de afgodische vreugde in den oogsttijd, vs. 1; die Hij hun wel zal benemen door den toekomstigen honger, wegvoering naar Assyrië, het ontberen van den openbaren Godsdienst, treuren en verwoesting van hun land, 2. Tegenstelling van valsche en ware profeten, 7. Verdere klacht over Israëls diepe verdorvenheid, even als hunne ondankbare afgodische voorvaderen, 9. Gods bedreiging met straffen van onvruchtbaarheid en kindermoord, 11. Gebed van den profeet om vermindering der straffen, 14. Verder verhaal van hunne afgoderij, met aanzegging van Gods toorn en straffen, 15.

VERBLIJD u niet, o Israël! tot opspringens toe, gelijk de volken; want gij hoereert van uwen God af; gij hebt hoerenloon lief, op alle dorschvloeren des korens.

2 De *dorsch*vloer en de wijnkuip zal henlieden niet voeden; en de most zal hun liegen.

3 Zij zullen in des HEEREN land niet blijven; maar Efraïm zal weder in Egypte keeren, en zij zullen in Assyrië het onreine eten.

4 Zij zullen den HEERE geene drankofferen doen van wijn; ook zouden zij Hem niet zoet zijn; hunne offeranden zouden hun zijn als treurbrood; allen, die dat zouden eten, zouden onrein worden; want hun brood zal voor hunne ziel zijn; het zal in des HEEREN huis niet komen.

5 Wat zult gijlieden *dan* doen op eenen gezetten hoogtijdsdag, en op eenen feestdag des HEEREN?

6 Want ziet, zij gaan daarhenen van wege de verstoring; Egypte zal ze verzamelen; Mof zal ze begraven; begeerte zal er zijn naar hun zilver; netelen zullen hen erfelijk bezitten; doornen zullen in hunne tenten zijn.

7 De dagen der bezoeking zijn gekomen; de dagen der vergelding zijn gekomen; die van Israël zullen het gewaar worden; de profeet is een dwaas; de man des geestes is onzinnig; om de grootheid uwer ongerechtigheid is de haat ook groot.

8 De wachter van Efraïm is met mijnen God; *maar* de profeet is een vogelvangers strik op al zijne wegen, een haat in het huis zijns Gods.

9 Zij hebben zich zeer diep verdorven, als in de dagen van Gibea; Hij zal hunner ongerechtigheid gedenken; Hij zal hunne zonden bezoeken.

10 Ik vond Israël als druiven in de woestijn; Ik zag uwe vaderen als de eerste vrucht aan den vijgeboom in haar beginsel; *maar* zij gingen in [a] *tot* Baäl-Peor, en zonderden zich af tot die schaamte, en werden gansch verfoeielijk na hunne boelerij. *a* Num. 25:3. Ps. 106:28.

11 Aangaande Efraïm, hunlieder heerlijkheid zal wegvliegen als een vogel; van de geboorte, en van *moeders* buik, en van de ontvangenis af.

12 Ofschoon zij hunne kinderen mochten groot maken, Ik zal er hen toch van berooven, dat zij onder de menschen niet zullen zijn; want ook, wee hun, als Ik van hen zal geweken zijn!

13 Efraïm is, gelijk als Ik Tyrus aanzag, die geplant is in eene liefelijke woonplaats; maar Efraïm zal zijne kinderen moeten uitbrengen tot den doodslager.

14 Geef hun, HEERE! Wat zult Gij geven? Geef hun eene [a] misdragende baar-

moeder, en uitdrogende borsten. [a] Luk. 23:29.

15 Al hunne boosheid is te [a] Gilgal; want daar heb Ik ze gehaat, om de boosheid hunner handelingen; Ik zal ze uit Mijn huis uitdrijven; Ik zal ze voortaan niet meer liefhebben; al hunne [b] vorsten zijn afvalligen. [a] Hos. 4:15. 12:12. [b] Jes. 1:23.

16 Efraïm is geslagen; hunlieder wortel is verdord; zij zullen geene vrucht voortbrengen; ja, ofschoon zij genereerden, zoo zal Ik toch de gewenschte *vruchten* van hunnen buik dooden.

17 Mijn God zal ze verwerpen, omdat zij naar Hem niet hooren; en zij zullen omzwervende zijn onder de Heidenen.

HOOFDSTUK 10.

God klaagt over Israëls ondankbaarheid, afgoderij (inzonderheid met de gouden kalveren), meineed, goddeloosheid, verkeerdheid en ijdel vertrouwen op hunne handelingen en helden, alles tegen Zijne getrouwe vermaningen; waarom Hij hun voorzegt de vernieling van al het afgodische gereedschap, wegvoering der gouden kalveren, tot hunne schande en schaamte, alsmede den ondergang van hunnen Koning en van hunnen weelderigen staat, met zware benauwdheid en troosteloosheid, en al deze aanstaande ellenden, die hun door vijandige volken, naar Zijn rechtvaardig oordeel, zouden overkomen.

ISRAËL is een uitgeledigde wijnstok; hij brengt *weder* vrucht voor zich; *maar* naar de veelheid zijner vrucht heeft hij de [a] altaren vermenigvuldigd; naar de goedheid zijns lands, hebben zij de opgerichte beelden goed gemaakt. [a] Hos. 8:11.

2 Hij heeft hun hart verdeeld; nu zullen zij verwoest worden; Hij zal hunne altaren doorhouwen; Hij zal hunne opgerichte beelden verstoren.

3 Want nu zullen zij zeggen: Wij hebben [a] geenen koning; want wij hebben den HEERE niet gevreesd; wat zou ons dan een koning doen? [a] Hos. 3:4.

4 Zij hebben woorden gesproken, valschelijk zwerende *in het* verbond maken; daarom zal het oordeel als een vergiftig kruid groenen, op de voren der velden.

5 De inwoners van Samaria zullen verschrikt zijn over het kalf van Beth-Aven; want zijn volk zal over hetzelve treuren, mitsgaders zijne Chemárim (*die* zich over hetzelve verheugden), over zijne heerlijkheid, omdat zij van hetzelve is weggevaren.

6 Ja, datzelve zal naar Assur gevoerd worden, *tot* een geschenk voor den koning Jareb; Efraïm zal schaamte behalen, en Israël zal beschaamd worden van wege zijnen raadslag.

7 De koning van Samaria is afgehouwen, als schuim op het water.

8 En de hoogten van Aven, Israëls zonde, zullen verdelgd worden; doornen en distelen zullen op hunlieder altaren opkomen; en [a] zij zullen zeggen tot de bergen: Bedekt ons! en tot de heuvelen: Valt op ons! [a] Jes. 2:19. Luk. 23:30. Openb. 6:16. 9:6.

9 Sinds de dagen van [a] Gíbea, hebt gij gezondigd, o Israël; daar zijn zij staande gebleven; de strijd te Gíbea, tegen de kinderen der verkeerdheid, zal ze niet aangrijpen. [a] Hos. 9:9.

10 Het is in Mijn' lust, dat Ik ze zal binden; en volken zullen tegen henlieden verzameld worden, als Ik ze binden zal in hunne twee voren.

11 Dewijl Efraïm eene vaars is, gewend gaarne te dorschen, zoo ben Ik over de schoonheid van haren hals overgegaan; Ik zal Efraïm berijden, Juda zal ploegen, Jakob zal voor zich eggen.

12 Zaait u tot gerechtigheid, maait tot weldadigheid; [a] braakt u een braakland; dewijl het tijd is den HEERE te zoeken, totdat Hij kome, en over u de gerechtigheid regene. [a] Jer. 4:3.

13 Gij hebt goddeloosheid geploegd, verkeerdheid gemaaid, *en* de vrucht der leugen gegeten; want gij hebt vertrouwd op uwen weg, op de veelheid uwer helden.

14 Daarom zal er een groot gedruisch ontstaan onder uwe volken, en al uwe vestingen zullen verstoord worden, gelijk Salman Beth-Arbel verstoorde ten dage des krijgs; de moeder werd er verpletterd met de zonen.

15 Alzoo heeft Beth-El ulieden gedaan, van wege de boosheid uwer boosheid; Israëls koning is in den dageraad ten eenemaal uitgeroeid.

HOOFDSTUK 11.

Gods nederbuigende liefde jegens Israël, van Egypte af (waaronder eene profetie van Christus verborgen is), met eene tegenstelling van hunne ongehoorzaamheid, afgoderij, ondankbaarheid en hardnekkigheid, vs. 1—4, 7; waarom zij naar Assyrië gevoerd en wreed behandeld zullen worden, 5, 6. Belofte van genadige matiging der straf en Israëls bekeering tot Christus door de verkondiging van het Evangelie, 8.

ALS Israël een kind was, toen heb Ik hem liefgehad, en [a] Ik heb mijnen zoon uit Egypte geroepen. [a] Matt. 2:15.

2 *Maar gelijk* zij henlieden riepen, alzoo gingen zij van hun aangezicht weg; zij offerden den Baäls, en rookten den gesnedenen beelden.

3 Ik nogtans leerde Efraïm gaan; Hij nam ze op Zijne armen, maar zij bekenden niet, dat Ik ze genas.

4 Ik trok ze met menschenzelen, met
touwen der liefde, en was hun, als degenen, die het juk *van* op hunne kinnebakken
oplichten, en Ik reikte hem voeder toe.
5 Hij zal in Egypteland niet wederkeeren; maar Assur, die zal zijn koning zijn;
omdat zij zich weigeren te bekeeren.
6 En het zwaard zal in zijne steden blijven, en zijne grendelen verteren, en opeten,
van wege hunne beraadslagingen.
7 Want Mijn volk blijft hangen aan de
afkeering van Mij; zij roepen het wel tot
den Allerhoogste, *maar* niet een verhoogt
Hem.
8 Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm? u
overleveren, o Israël? hoe zou Ik u maken
als [a] A'dama? u stellen als Zebóïm? Mijn
hart is in Mij omgekeerd; al Mijn berouw
is te zamen ontstoken. *a* Gen. 19:24.
9 Ik zal de hittigheid Mijns toorns niet
uitvoeren; Ik zal niet wederkeeren om
Efraïm te verderven; want Ik ben God
en geen mensch, de Heilige in het midden van u, en Ik zal in de stad niet
komen.
10 Zij zullen den HEERE achterna wandelen; Hij zal brullen als een leeuw;
wanneer Hij brullen zal, dan zullen de
kinderen van de zee af al bevende aankomen.
11 Zij zullen bevende aankomen als een
vogeltje uit Egypte, en als eene duif uit het
land van Assur; en Ik zal hen doen wonen
in hunne huizen, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 12.

Klacht over Efraïm en Juda, vs. 1; door voorstellingen van Gods weldaden aan hunnen voorvader Jakob, en voorts hun allen bewezen, worden zij vermaand tot bekeering, 4, 13 en 14. Hunne onrechtvaardigheid en bedrog in allen koophandel, trotschheid, onbeschaamdheid en afgoderij verwekken Gods zwaren toorn, 8, 9, 12, 15; invoeging eener belofte van genade, 10, 11.

DIE van Efraïm hebben Mij omsingeld
met leugen, en het huis Israëls met
bedrog; maar Juda heerschte nog met
God, en was met de heiligen getrouw.
2 Efraïm weidt zich met wind, en jaagt
den oostenwind na; den ganschen dag vermenigvuldigt hij leugen en verwoesting;
en zij maken verbond met Assur, en de
olie wordt naar Egypte gevoerd.
3 Ook heeft de HEERE eenen twist met
Juda, en Hij zal bezoeking doen over Jakob
naar zijne wegen; naar zijne handelingen
zal Hij hem vergelden.
4 In *moeders* buik [a] hield hij zijnen
broeder bij de verzenen; en in zijne kracht
droeg hij zich vorstelijk [b] met God.
a Gen. 25:26. *b* Gen. 35:9, 10.
5 Ja, hij droeg zich vorstelijk tegen den
Engel, en overmocht *Hem;* hij weende en
smeekte Hem. *Te* [a] Beth-El vond hij Hem,
en aldaar sprak Hij met ons;
a Gen. 28:12, 19. 35:7, 14, 15.
6 Namelijk, de HEERE, de God der heirscharen; HEERE is Zijn gedenknaam.
7 Gij dan, bekeer u tot uwen God; bewaar
weldadigheid en recht, en wacht gedurig-
lijk op uwen God.
8 In des koopmans hand is eene bedriegelijke weegschaal; hij bemint te verdrukken;
9 Nog zegt Efraïm: Evenwel ben ik rijk
geworden; ik heb mij groot goed verkregen;
in al mijnen arbeid zullen zij mij geene
ongerechtigheid vinden, die zonde zij.
10 Maar Ik ben de HEERE, uw God, [a] van
Egypteland af; Ik zal u nog in tenten doen
wonen, als in de dagen der samenkomst;
a Jes. 43:11.
11 En Ik zal spreken tot de profeten,
en Ik zal het gezicht vermenigvuldigen; en
door den dienst der profeten zal Ik gelijkenissen voorstellen.
12 Zekerlijk is [a] Gilead ongerechtigheid;
zij zijn enkel ijdelheid; te [b] Gilgal offeren
zij ossen; ja, hunne altaren zijn als *steenhoopen* op de voren der velden.
a Hos. 6:8. *b* Hos. 4:15. 9:15.
13 [a] Jakob vlood toch *naar* het veld van
Syrië, en Israël diende om eene [b] vrouw,
en hoedde om eene vrouw.
a Gen. 28:5, enz. *b* Gen. 29:20, 28.
14 Maar de HEERE voerde Israël op uit
Egypte door eenen profeet, en door eenen
profeet werd hij gehoed.
15 Efraïm *daarentegen* heeft *Hem* zeer
bitterlijk vertoornd; daarom zal Hij zijn
bloed op hem laten, en zijn Heere zal hem
zijnen smaad vergelden.

HOOFDSTUK 13.

Eframs aanzien en heerlijkheid verdwijnt door afgoderij, vs. 1. Afbeeldingen van Gods schrikkelijken toorn over Eframs snoode ondankbaarheid jegens hunnen eenigen en goeden Heiland van den beginne af, 4. De oorzaak van Israels verderf en aanstaande nooden is afgoderij, ijdel vertrouwen en domme onboetvaardigheid, 9. Evangelische genadebelofte voor Efraim na de voorgaande verwoesting, 14.

ALS Efraïm sprak, zoo beefde men; hij
heeft zich verheven in Israël; maar
hij is schuldig geworden aan den Baäl en
is gestorven.

2 En nu zijn zij voortgevaren te zondigen, en hebben zich van hun zilver een gegoten beeld gemaakt, afgoden naar hun verstand, die altemaal [a] smedenwerk zijn; waarvan zij *nogtans* zeggen: De menschen, die offeren, zullen de kalveren kussen.

a Hos. 8:6.

3 Daarom zullen zij zijn als eene morgenwolk, en als een vroegkomende dauw, die henengaat; als kaf van den dorschvloer, en als rook uit den schoorsteen wordt weggestormd.

4 Ik ben toch de HEERE, uw God, [a] van Egypteland af; daarom zoudt gij geenen God kennen [b] dan Mij alleen; want er is geen Heiland dan Ik.

a Jes. 43:11. Hos. 12:10. *b* 2 Sam. 22:32. Ps. 18:32.

5 Ik heb u gekend in de woestijn, in een zeer heet land.

6 Daarna zijn zij, nadat hunlieder [a] weide was, zat geworden; als zij zat zijn geworden, heeft zich hun hart verheven; daarom hebben zij Mij [b] vergeten.

a Deut. 32:15. *b* Hos. 8:14.

7 Dies werd Ik hun als een felle leeuw; als een luipaard loerde Ik op den weg.

8 Ik ontmoette hen als een beer, die van jongen beroofd is, en scheurde het slot huns harten; en Ik verslond ze aldaar als een oude leeuw; het wild gedierte des velds verscheurde hen.

9 Het heeft u bedorven, o Israël! want in Mij is uwe hulp.

10 Waar is uw koning nu? dat hij u behoude in al uwe steden! en uwe richters, waar gij van zeidet: Geef mij eenen koning en vorsten?

11 Ik gaf u eenen [a] koning in Mijnen toorn, en nam *hem* weg in Mijne verbolgenheid.

a 1 Sam. 8:5. 15:23. 16:1.

12 Efraïms ongerechtigheid is samengebonden; zijne zonde is opgeleid.

13 Smarten eener barende *vrouw* zullen hem aankomen; hij is een onwijs kind; want *anders* zou hij geenen tijd in de kindergeboorte blijven staan.

14 *Doch* Ik zal hen van het geweld der hel verlossen; Ik zal ze vrijmaken van den dood: [a] o dood! waar zijn uwe pestilentiën? hel! waar is uw verderf? berouw zal van Mijne oogen verborgen zijn.

a Jes. 25:8. 1 Kor. 15:55.

15 Want hij zal vrucht voortbrengen onder de broederen; *doch* er zal een oostenwind komen, een wind des HEEREN, opkomende uit de woestijn; en zijne springader zal uitdrogen, en zijne fontein zal verdrogen; diezelve zal den schat van alle gewenschte huisraad rooven.

HOOFDSTUK 14.

Israël wordt vermaand tot ware bekeering en geleerd, hoe zij daarvan zullen getuigenis geven, vs. 1; met schoone beloften van de toekomstige genade en zegeningen onder den Messias, 4; alsmede vermaning tot vlijtige opmerking, betrachting en nakoming van deze en alle Goddelijke leeringen, 10.

SAMARIA zal woest worden; want zij is wederspannig geweest tegen haren God; zij zullen door het zwaard vallen; hunne kinderkens zullen [a] verpletterd, en hunne zwangere *vrouwen* zullen opengesneden worden.

a Hos. 10:14.

2 [a] Bekeer u, o Israël! tot den HEERE, uwen God, toe; want gij zijt gevallen om uwe ongerechtigheid.

a Hos. 12:7.

3 Neem *deze* woorden met u, en bekeer u tot den HEERE; zeg tot Hem: Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede, zoo zullen wij betalen de varren onzer [a] lippen.

a Hebr. 13:15.

4 Assur zal ons niet behouden; wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze God. Immers zal een wees bij U ontfermd worden.

5 Ik zal hunlieder afkeering genezen; Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben; want Mijn toorn is van hem gekeerd.

6 Ik zal Israël zijn als de dauw; hij zal bloeien als de lelie, en hij zal zijne wortelen uitslaan als de Libanon.

7 Zijne scheuten zullen zich uitspreiden, en zijne heerlijkheid zal zijn als des olijfbooms, en hij zal eenen reuk hebben als de Libanon.

8 Zij zullen wederkeeren, zittende onder zijne schaduw; zij zullen ten leven voortbrengen *als* koren, en bloeien als de wijnstok; zijne gedachtenis zal zijn als de wijn van Libanon.

9 Efraïm! wat heb ik meer met de afgoden te doen? Ik heb *hem* verhoord, en zal op hem zien; Ik zal *hem* zijn als een groenende denneboom; uwe vrucht is uit Mij gevonden.

10 Wie is wijs? die versta deze dingen; *wie is* verstandig? die bekenne ze; want des HEEREN wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen; maar de overtreders zullen daarin vallen.

DE PROFEET JOËL.

HOOFDSTUK 1.

De profeet stelt aan het volk voor, op Gods bevel, de gruwelijke landplaag van allerlei ongedierte, en vermaant hen op te waken en zulks te betrachten, vs. 1; alsmede tot treuren en weeklagen, 8. Hij beveelt te vasten en te bidden, 14.

HET woord des HEEREN, dat geschied is tot Joël, den zoon van Pethuël:

2 Hoort dit, gij oudsten! en neemt ter ooren, alle inwoners des lands! Is dit geschied in uwe dagen? of ook in de dagen uwer vaderen?

3 Vertelt uwen kinderen daarvan, en *laat het* uwe kinderen hunnen kinderen *vertellen*, en derzelver kinderen aan een ander geslacht.

4 Wat de rups heeft overgelaten, heeft de sprinkhaan afgegeten, en wat de sprinkhaan heeft overgelaten, heeft de kever afgegeten, en wat de kever heeft overgelaten, heeft de kruidworm afgegeten.

5 Waakt op, gij dronkenen! en weent en huilt, alle gij wijnzuipers! om den nieuwen wijn, dewijl hij van uwen mond is afgesneden.

6 Want een volk is opgekomen over mijn land, machtig en zonder getal; zijne tanden zijn leeuwentanden, en het heeft baktanden eens ouden leeuws.

7 Het heeft mijnen wijnstok gesteld tot eene verwoesting, en mijnen vijgeboom tot schuim; het heeft hem ganschelijk ontbloot en nedergeworpen; zijne ranken zijn wit geworden.

8 Kermt, als eene jonkvrouw, die met eenen zak omgord is van wege den man harer jeugd.

9 Spijsoffer en drankoffer is van het huis des HEEREN afgesneden; de priesters, des HEEREN dienaars, treuren.

10 Het veld is verwoest, het land treurt; want het koren is verwoest; de most is verdroogd; de olie is flauw.

11 De akkerlieden zijn beschaamd; de wijngaardeniers huilen, om de tarwe en om de garst; want de oogst des velds is vergaan.

12 De wijnstok is verdord, de vijgeboom is flauw; de granaatappelboom, ook de palmboom en appelboom; alle boomen des velds zijn verdord; ja, de vroolijkheid is verdord van de menschenkinderen.

13 Omgordt u, en rouwklaagt, gij priesters! huilt, gij, dienaars des altaars! gaat in, vernacht in zakken, gij, dienaars mijns Gods! want spijsoffer en drankoffer is geweerd van het huis uws Gods.

14 [a] Heiligt een vasten; roept een' verbodsdag uit; verzamelt de oudsten, *en* alle inwoners dezes lands, *ten* huize des HEEREN, uws Gods, en roept tot den HEERE. [a] Joël 2:15.

15 Ach, dien dag! want [a] de dag des HEEREN is nabij, en zal als eene verwoesting komen van den Almachtige. [a] Jes. 13:6.

16 Is niet de spijze voor onze oogen afgesneden? blijdschap en verheuging van het huis onzes Gods?

17 De granen zijn onder hunne kluiten verrot; de schathuizen zijn verwoest; de schuren zijn afgebroken; want het koren is verdord.

18 O, hoe zucht het vee! de runderkudden zijn bedwelmd; want zij hebben geene weide; ook zijn de schaapskudden verwoest.

19 Tot U, o HEERE! roep ik; want een vuur heeft de weiden der woestijn verteerd, en eene vlam heeft alle boomen des velds aangestoken.

20 Ook schreeuwt elk beest des velds tot U; want de waterstroomen zijn uitgedroogd, en een vuur heeft de weiden der woestijn verteerd.

HOOFDSTUK 2.

De profeet stelt Zion voor oogen de schrikkelijkheid van Gods oordeel, vs. 1. Vermaant tot hartelijke verootmoediging en bekeering, 12. Beveelt te vasten en te bidden, 15. Belooft daarop Gods zegen en wegneming van de plaag, 18. Profeteert voorts van tegenwoordige en toekomstige zegeningen en den zaligen staat der Kerk door de komst van den Messias en uitzending van den Heiligen Geest, 21; met voorzegging van vreeselijke beroerten in de wereld voor de laatste komst van Christus, en van de behoudenis der Kerk, 30.

BLAAST de bazuin te Zion, en roept luide op den berg Mijner heiligheid; laat alle inwoners des lands beroerd zijn; want [a] de dag des HEEREN komt, want hij is nabij. [a] Joël 1:15. Zef. 1:14, 15.

2 Een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolken en dikke duisterheid, als de dageraad uitgespreid over de bergen; een groot en machtig volk, desgelijke van ouds niet geweest is, en na hetzelve niet meer zal zijn tot in jaren van vele geslachten.

3 Voor hetzelve verteert een vuur, en
achter hetzelve brandt eene vlam; het land
is voor hetzelve als een lusthof, maar achter
hetzelve eene woeste wildernis, en
ook is er geen ontkomen van hetzelve.
4 De gedaante deszelven is als de gedaante
van paarden, en als ruiters zoo
zullen zij loopen.
5 Zij zullen daarhenen springen als een
gedruisch van wagenen, op de hoogten
der bergen; als het gedruisch eener vuurvlam,
die stoppelen verteert; als een machtig
volk, dat in slagorde gesteld is.
6 Van deszelfs aangezicht zullen de volken
in pijn zijn; alle aangezichten zullen
betrekken *als* een pot.
7 Als helden zullen zij loopen; als krijgslieden
zullen zij de muren beklimmen;
en zij zullen daarhenen trekken, een iegelijk
in zijne wegen, en zullen hunne paden
niet verdraaien.
8 Ook zullen zij de een den ander niet
dringen; zij zullen daarhenen trekken elk
in zijne baan; en al vielen zij op een geweer,
zij zouden niet verwond worden.
9 Zij zullen in de stad omloopen; zij
zullen loopen op de muren; zij zullen
klimmen in de huizen; zij zullen door
de vensteren inkomen als een dief.
10 De [a] aarde is beroerd voor deszelfs
aangezicht; de hemel beeft; de zon en maan
worden zwart, en de sterren trekken haren
glans in. [a] Jes. 13:10. Ezec. 32:7.
11 En de HEERE verheft Zijne stem voor
Zijn heir henen; want Zijn leger is zeer
groot; want Hij is machtig, doende Zijn
woord; want [a] de dag des HEEREN is groot
en zeer vreeselijk, en wie zal hem verdragen?
[a] Jer. 30:7. Amos 5:18. Zef. 1:15.
12 Nu dan ook, spreekt de HEERE, [a] bekeert
u tot Mij met uw gansche hart, en
dat met vasten en geween, en met rouwklage.
[a] Jer. 4:1.
13 En scheurt uw hart en niet uwe kleederen,
en bekeert u tot den HEERE, uwen
God; want Hij is [a] genadig en barmhartig,
lankmoedig en groot van goedertierenheid,
en berouw hebbende over het kwade.
[a] Ex. 34:6. Ps. 86:15. Jona 4:2.
14 [a] Wie weet, Hij mocht Zich wenden
en berouw hebben; en Hij mocht eenen
zegen achter Zich overlaten *tot* spijsoffer
en drankoffer voor den HEERE, uwen God.
[a] Jona 3:9.
15 Blaast de bazuin te Zion; [a] heiligt een
vasten; roept een' verbodsdag uit. [a] Joël 1:14.
16 Verzamelt het volk; heiligt de gemeente;
vergadert de oudsten; verzamelt
de kinderkens en die de borsten zuigen;
de bruidegom ga uit zijne binnenkamer, en
de bruid uit hare slaapkamer.
17 Laat de priesters, des HEEREN dienaars,
weenen tusschen het voorhuis en het
altaar, en laat hen zeggen: Spaar Uw volk, o
HEERE! en geef Uwe erfenis niet over tot
eene smaadheid, dat de Heidenen over
hen zouden heerschen; waarom zouden zij
onder de volken zeggen: [a] Waar is hunlieder
God? [a] Ps. 42:11. 79:10. 115:2.
18 Zoo zal de HEERE ijveren over Zijn
land, en Hij zal Zijn volk verschoonen.
19 En de HEERE zal antwoorden en tot
Zijn volk zeggen: Ziet, Ik zend ulieden
het koren, en den most, en de olie, dat
gij daarvan verzadigd zult worden; en Ik
zal u niet meer overgeven *tot* eene smaadheid
onder de Heidenen.
20 En Ik zal dien van het noorden
verre van ulieden doen vertrekken, en hem
wegdrijven in een dor en woest land, zijn
aangezicht naar de Oostzee, en zijn einde
naar de achterste zee; en zijn stank zal
opgaan, en zijne vuiligheid zal opgaan;
want hij heeft groote dingen gedaan.
21 Vrees niet, o land! verheug u, en
wees blijde; want de HEERE heeft groote
dingen gedaan.
22 Vreest niet, gij, beesten des velds! want
de weiden der woestijn zullen *weder* jong
gras voortbrengen; want het geboomte
zal zijne vrucht dragen; de wijnstok en
vijgeboom zullen hun vermogen geven.
23 En gij, kinderen van Zion! verheugt u
en zijt blijde in den HEERE, uwen God;
want Hij zal u geven dien Leeraar der
gerechtigheid; en Hij zal u den regen doen
nederdalen, den vroegen regen en den
spaden regen in de eerste *maand*.
24 En de dorschvloeren zullen vol koren
zijn, en de perskuipen van most en olie
overloopen.
25 Alzoo zal Ik ulieden de jaren vergelden,
die de [a] sprinkhaan, de kever, en de kruidworm,
en de rups heeft afgegeten; Mijn groot
heir, dat Ik onder u gezonden heb. [a] Joël 1:4.
26 En gij zult overvloediglijk en tot
verzadiging eten, en prijzen den Naam
des HEEREN, uws Gods, Die wonderlijk bij

u gehandeld heeft; en Mijn volk zal niet beschaamd worden tot in eeuwigheid.

27 En gij zult weten, dat Ik in het midden van Israël ben, en *dat* Ik de HEERE, uw God, ben, en niemand meer; en Mijn volk zal niet beschaamd worden in eeuwigheid.

28 En daarna zal het geschieden, dat Ik Mijnen [a]Geest zal uitgieten over alle vleesch, en uwe zonen en uwe dochteren zullen profeteeren; uwe ouden zullen droomen droomen; uwe jongelingen zullen gezichten zien; [a] Jes. 44:3. Ezec. 39:29. Hand. 2:17.

29 Ja, ook over de dienstknechten, en over de dienstmaagden, zal Ik in die dagen Mijnen Geest uitgieten.

30 En Ik zal wonderteekenen geven in den hemel en op de aarde; bloed, en vuur, en rookpilaren.

31 [a]De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat die groote en vreeselijke dag des HEEREN komt. [a] Joël 3:15.

32 En het zal geschieden, al [a]wie den Naam des HEEREN zal aanroepen, zal behouden worden; want op den [b]berg Zions en te Jeruzalem zal ontkoming zijn, gelijk als de HEERE gezegd heeft; en dat, bij de overgeblevenen, die de HEERE zal roepen.

[a] Rom. 10:13. [b] Obadja vs. 17.

HOOFDSTUK 3.

Profetie van Gods oordeel over de vijanden Zijner Kerk, met eene bespotting hunner ijdele aanslagen en toerusting tegen dezelve, vs. 1. Eeuwige gelukzaligheid van de Kerk en ondergang der vijanden, 18.

WANT ziet, in die dagen en te dier tijd, als Ik de gevangenis van Juda en Jeruzalem zal wenden;

2 Dan zal Ik alle Heidenen vergaderen, en zal hen afvoeren in het dal van Jósafat; en Ik zal met hen aldaar richten, van wege Mijn volk en Mijn erfdeel Israël, dat zij onder de Heidenen hebben verstrooid, en Mijn land gedeeld;

3 En hebben het lot over Mijn volk geworpen, en een knechtje gegeven om eene hoer, en een meisje verkocht om wijn, dat zij mochten drinken.

4 En ook, wat hebt gij met Mij te doen, gij Tyrus en Sidon, en alle grenzen van Palestina! zoudt gij Mij eene vergelding wedergeven? maar zoo gij Mij wilt vergelden, lichtelijk, haastelijk, zal Ik uwe vergelding op uw hoofd wederbrengen.

5 Omdat gij Mijn zilver en Mijn goud hebt weggenomen, en hebt Mijne beste kleinoodiën in uwe tempels gebracht.

6 En gij hebt de kinderen van Juda en de kinderen van Jeruzalem verkocht aan de kinderen der Grieken, opdat gij hen verre van hunne landpale mocht brengen.

7 Ziet, Ik zal ze opwekken uit de plaats, waarhenen gij ze hebt verkocht; en Ik zal uwe vergelding wederbrengen op uw hoofd.

8 En Ik zal uwe zonen en uwe dochteren verkoopen in de hand der kinderen van Juda, die ze verkoopen zullen aan die van Scheba, aan een vergelegen volk; want de HEERE heeft het gesproken.

9 Roept dit uit onder de Heidenen; heiligt eenen krijg; wekt de helden op; laat naderen, laat optrekken alle krijgslieden.

10 Slaat uwe spaden tot zwaarden, en uwe sikkelen tot spiesen; de zwakke zegge: Ik ben een held.

11 Rot te hoop, en komt aan, alle gij volken van rondom, en vergadert u! (O HEERE, doe Uwe helden derwaarts nederdalen!)

12 De Heidenen zullen zich opmaken, en optrekken naar het dal van Jósafat; maar aldaar zal Ik zitten, om te richten alle Heidenen van rondom.

13 [a]Slaat de sikkel aan, want de oogst is rijp geworden; komt aan, daalt henen af, want de pers is vol, en de perskuipen loopen over; want hunlieder boosheid is groot. [a] Openb. 14:15.

14 Menigten, menigten in het dal des dorschwagens; want de dag des HEEREN is nabij, in het dal des dorschwagens.

15 [a]De zon en maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haren glans ingetrokken. [a] Joël 2:10, 31.

16 En de HEERE zal uit Zion brullen, en uit Jeruzalem Zijne stem geven, dat hemel en aarde beven zullen; maar de HEERE zal de Toevlucht Zijns volks, en de Sterkte der kinderen Israëls zijn.

17 En gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE, uw God ben, wonende op Zion, den berg Mijner heiligheid; en Jeruzalem zal eene heiligheid zijn, [a]en vreemden zullen niet meer door haar doorgaan.

[a] Openb. 21:27.

18 En het zal te dien dage geschieden, dat de bergen van [a]zoeten wijn zullen druipen, en de heuvelen van melk vlieten,

en alle stroomen van Juda [a] *vol* van water
gaan; en er zal eene fontein uit het huis
des HEEREN uitgaan, en zal het dal van
Sittim bewateren. *a* Amos 9:13.
19 Egypte zal tot verwoesting worden, en
Edom zal worden tot eene woeste wildernis,
om het geweld, gedaan aan de kinderen van
Juda, in welker land zij onschuldig bloed
vergoten hebben.
20 Maar Juda zal blijven in eeuwigheid,
en Jeruzalem van geslacht tot geslacht.
21 En Ik zal hunlieder bloed reinigen,
dat Ik niet gereinigd had; en de HEERE
zal wonen op Zion.

DE PROFEET AMOS.

HOOFDSTUK 1.

Afkomst van Amos, alsmede den tijd van zijne profetie, vs. 1: Hij verkondigt Gods schrikkelijke oordeelen over Syrië, 2; over de Filistijnen, 6; over Tyrus, 9; over Edom, 11; en over Ammon, 13; bijzonder om de vervolging en verdrukking van Zijn volk.

DE woorden van Amos, die onder de vee-
herderen was van Thekóa; dewelke hij
gezien heeft over Israël, in de dagen van
Uzzia, koning van Juda, en in de dagen van
Jeróbeam, zoon van Joas, koning van Israël;
twee jaren voor [a] de aardbeving. *a* Zach. 14:5.
2 En hij zeide: De HEERE zal [a] brullen uit
Zion, en zijne stem verheffen uit Jeruzalem;
en de woningen der herderen zullen treuren,
en de hoogte van Karmel zal verdorren.
a Jer. 25:30. Joël 3:16.
3 Alzoo zegt de HEERE: Om drie over-
tredingen van Damaskus, en om vier zal
Ik dat niet afwenden; omdat zij Gilead met
ijzeren dorschwagens hebben gedorscht.
4 Daarom zal Ik een vuur in het huis
van Házaël zenden; dat zal de paleizen van
Benhadad verteren.
5 En Ik zal den grendel van Damaskus
[a] verbreken, en zal uitroeien den inwoner
uit Bíkeat-Aven, en dien, die den scepter
houdt, uit Beth-Eden; en het volk van
Syrië zal gevankelijk weggevoerd worden
naar [b] Kir, zegt de HEERE.
a Jes. 17:1, enz. Jer. 49:23, enz. *b* 2 Kon. 16:9.
6 Alzoo zegt de HEERE: Om drie over-
tredingen van [a] Gaza, en om vier zal Ik
dat niet afwenden; omdat zij *Mijn volk*
gevankelijk hebben weggevoerd met eene
volkomene wegvoering, om aan Edom over
te leveren. *a* 2 Kron. 21:16, 17. 28:18.
7 Daarom zal Ik een vuur zenden in
den muur van Gaza; dat zal hare paleizen
verteren.
8 En Ik zal den inwoner uitroeien uit
Asdod, en dien, die den scepter houdt,
uit A'skelon; en Ik zal Mijne hand wenden
tegen Ekron, en het overblijfsel der Filis-
tijnen zal vergaan, zegt de Heere HEERE.
9 Alzoo zegt de HEERE: Om drie over-
tredingen van Tyrus, en om vier zal Ik
dat niet afwenden; omdat zij *Mijn volk*
met eene volkomene wegvoering hebben
overgeleverd aan Edom, en niet gedacht
aan het verbond der broederen.
10 Daarom zal Ik een vuur zenden in den
muur van Tyrus; dat zal hare paleizen
verteren.
11 Alzoo zegt de HEERE: Om drie over-
tredingen van Edom, en om vier zal Ik
dat niet afwenden; omdat hij zijnen broe-
der met het zwaard heeft vervolgd, en
zijne barmhartigheden verdorven; en dat
zijn toorn eeuwiglijk verscheurt, en hij
zijne verbolgenheid altoos behoudt.
12 Daarom zal Ik een vuur zenden in The-
man; dat zal de paleizen van Bozra verteren.
13 Alzoo zegt de HEERE: Om drie overtre-
dingen der kinderen Ammons, en om vier
zal Ik dat niet afwenden; omdat zij de
zwangere *vrouwen* van Gilead hebben open-
gesneden, om hunne landpale te verwijden.
14 Daarom zal Ik een vuur aansteken
in den muur van Rabba; dat zal hare pa-
leizen verteren, met een gejuich ten dage
des strijds, met een onweder ten dage des
wervelwinds.
15 En hunlieder koning zal gaan in ge-
vangenis, hij en zijne vorsten te zamen,
zegt de HEERE.

HOOFDSTUK 2.

Gods oordeel over Moab, vs. 1; over Juda, 4; en Israël, wiens gruwelijke zonden vermeld worden, als: onderdrukking der vromen en armen in het gericht, 6, 7; verfoeielijke onkuischheid, 7; onbeschaamdheid in hunne schenderij en afgoderij, 8; ondankbaarheid tegen Gods weldadigheid van ouds af, 9; onheiligheid en trotschheid tegen Nazireeërs en profeten, 12; waarom God hen bedreigt met een hard en onvermijdelijk verderf, 13.

ALZOO zegt de HEERE: Om drie over-
tredingen van Moab, en om vier zal

Ik dat niet afwenden; omdat hij de been-
deren des konings van Edom tot kalk ver-
brand heeft.
2 Daarom zal Ik een vuur in Moab zen-
den; dat zal de paleizen van Keriôth ver-
teren; en Moab zal sterven met groot ge-
druisch, met gejuich, met geluid der bazuin.
3 En Ik zal den rechter uit het midden
van haar uitroeien; en al hare vorsten zal
Ik met hem dooden, zegt de HEERE.
4 Alzoo zegt de HEERE: Om drie over-
tredingen van Juda, en om vier zal Ik
dat niet afwenden; omdat zij de wet des
HEEREN verworpen, en Zijne inzettingen
niet bewaard hebben; en hunne leugenen
hen verleid hebben, die hunne vaders heb-
ben nagewandeld.
5 Daarom zal Ik een vuur in Juda zen-
den; dat zal Jeruzalems paleizen verteren.
6 Alzoo zegt de HEERE: Om drie over-
tredingen van Israël, en om vier zal Ik dat
niet afwenden; omdat zij den rechtvaardige
voor [a] geld verkoopen, en den nooddruftige
om een paar schoenen. [a] Amos 8:6.
7 Die er naar hijgen, dat het stof der
aarde op het hoofd der armen zij, en den weg
der zachtmoedigen verkeeren; en de man
en zijn vader gaan tot eene jonge dochter,
om Mijnen heiligen Naam te ontheiligen.
8 En zij leggen zich neder bij elk altaar op
de verpande kleederen, en drinken den wijn
der geboeten *in* het huis hunner goden.
9 Ik daarentegen heb den [a] Amoriet voor
hunlieder aangezicht verdelgd, wiens hoog-
te was als de hoogte der cederen, en hij
was sterk als de eiken; maar Ik heb zijne
vrucht van boven, en zijne wortelen van
onderen verdelgd. [a] Num. 21:24. Deut. 2:31. Joz. 24:8.
10 Ook heb Ik ulieden uit [a] Egypteland
opgevoerd; en Ik heb u veertig jaren in
de woestijn geleid, opdat gij het land van
den Amoriet erfelijk bezat. [a] Ex. 12:51.
11 En Ik heb *sommigen* uit uwe zonen
tot profeten verwekt, en uit uwe jonge-
lingen tot Nazireeën: is dit niet alzoo, gij,
kinderen Israëls? spreekt de HEERE.
12 Maar gijlieden hebt aan de Nazireeën
wijn te drinken gegeven, en gij hebt den
profeten [a] geboden, zeggende: Gij zult niet
profeteeren. [a] Amos 7:12, 13.
13 Ziet, Ik zal uwe plaatsen drukken, ge-
lijk als een wagen drukt, die vol garven is.
14 Zoodat de snelle niet zal ontvlieden,
en de sterke zijne kracht niet verkloeken,
en een held zal zijne ziel niet bevrijden.
15 En die den boog handelt, zal niet
bestaan, en die licht is op zijne voeten, zal
zich niet bevrijden; ook zal, die te paard
rijdt, zijne ziel niet bevrijden.
16 En de kloekhartigste onder de hel-
den zal te dien dage naakt henenvlieden,
spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 3.

God wil Israël straffen om hunne ondankbaarheid, vs. 1; en bewijst, dat Zijne bedreigingen en straffen rechtvaardig zijn en zeker komen zullen, 3. Verwijt hunner ongevoeligheid tegen alle waarschuwingen, 6; God roept de Heidenen tot getuigen tegen Israël, 9; zegt hun des vijands komst aan, 11; wiens geweld zeer weinigen met groot gevaar zullen ontkomen, 12. Voorzegging van de uitroeiing hunner afgoderij en pracht, 13.

HOORT dit woord, dat de HEERE tegen
ulieden spreekt, gij, kinderen van Is-
raël! namelijk tegen het gansche geslacht,
dat Ik uit Egypteland heb opgevoerd,
zeggende:
2 Uit alle geslachten des aardbodems
heb Ik ulieden alleen gekend; daarom zal
Ik al uwe ongerechtigheden over ulieden
bezoeken.
3 Zullen twee te zamen wandelen, tenzij
dat zij bijeengekomen zijn?
4 Zal een leeuw brullen in het woud, als
hij geenen roof heeft? Zal een jonge leeuw
uit zijn hol zijne stem verheffen, tenzij dat
hij *wat* gevangen hebbe?
5 Zal een vogel in den strik op de aarde
vallen, als er geen strik voor hem is? Zal
men den strik van den aardbodem opnemen,
als men ganschelijk niet heeft gevangen?
6 Zal de bazuin in de stad geblazen wor-
den, dat het volk niet siddere? Zal er een
[a] kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet
doet? [a] Jes. 45:7. Klgld. 3:37, 38.
7 Gewisselijk, de Heere HEERE zal geen
ding doen, tenzij Hij Zijne verborgenheid
aan Zijne knechten, de profeten, geopen-
baard hebbe.
8 De leeuw heeft gebruld; wie zou niet
vreezen? De Heere HEERE heeft gesproken;
wie zou niet profeteeren?
9 Doet het hooren in de paleizen te Asdod,
en in de paleizen in Egypteland, en zegt:
Verzamelt u op de bergen van Samaria, en
ziet de groote beroerten in het midden van
haar, en de verdrukten binnen in haar.
10 Want zij weten niet te doen, dat recht
is, spreekt de HEERE; die in hunne pa-
leizen schatten vergaderen *door* geweld en
verstoring.
11 Daarom, zoo zegt de Heere HEERE:

De vijand! en dat rondom het land! die
zal uwe sterkte van u nederstorten, en uwe
paleizen zullen uitgeplunderd worden.
12 Alzoo zegt de HEERE: Gelijk als een
herder twee schenkelen, of een stukje van
een oor uit des leeuwen muil redt, alzoo
zullen de kinderen Israëls gered worden,
die daar zitten te Samaria, in den hoek van
het bed, en op de sponde van de koets.
13 Hoort en betuigt in het huis Jakobs,
spreekt de Heere HEERE, de God der
heirscharen;
14 Dat Ik, ten dage als Ik Israëls over-
tredingen over hem bezoeken zal, ook be-
zoeking zal doen over de altaren van
Beth-El; en de hoornen des altaars zullen
worden afgehouwen, en ter aarde vallen.
15 En Ik zal het winterhuis met het
zomerhuis slaan; en de elpenbeenen hui-
zen zullen vergaan, en de groote huizen
een einde nemen, spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 4.

God zweert den grooten te Samaria en al het volk, dat Hij hen gevankelijk zal laten wegvoeren om hun geweld, zwelgerij, afgoderij en onbekeerlijkheid onder de vele toegezondene plagen, vs. 1. Hij noodigt hen evenwel nog tot bekeering, met voorstelling Zijner majesteit en macht, 12.

HOORT dit woord, gij, koeien van Basan!
gij, die op den berg van Samaria zijt, die
de armen verdrukt, die de nooddruftigen
verplettert; gij, die tot hunlieder heeren
zegt: Brengt aan, opdat wij drinken.
2 De Heere HEERE heeft gezworen bij
Zijne heiligheid, dat er, ziet, dagen over
ulieden zullen komen, dat men u zal
optrekken met haken, en uwe nakome-
lingen met vischangelen.
3 En gij zult *door* de bressen uitgaan,
een ieder voor zich henen; en gij zult, het-
geen in het paleis *gebracht* is, wegwerpen,
spreekt de HEERE.
4 Komt te Beth-El, en overtreedt te [a] Gil-
gal; maakt des overtredens veel, en brengt
uwe offers des morgens, uwe tienden om
de drie dagen! [a] Hos. 12:12.
5 En [a] rookt van het gedeesemde een
lofoffer, en roept vrijwillige offers uit;
doet het hooren; want alzoo hebt gij
het gaarne, gij, kinderen Israëls! spreekt
de Heere HEERE. [a] Lev. 2:1, 15. 7:13.
6 Daarom heb Ik ulieden ook reinheid der
tanden gegeven in al uwe steden, en gebrek
van brood in al uwe plaatsen; nogtans
hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt
de HEERE.
7 Daartoe heb Ik ook den regen van
ulieden geweerd, als er nog drie maanden
waren tot den oogst, en heb doen regenen
over de eene stad, maar over de andere stad
niet doen regenen; het eene stuk lands werd
beregend, maar het *andere* stuk lands, waar
het niet op regende, verdorde.
8 En twee, drie steden togen om tot eene
stad, opdat zij water mochten drinken, maar
werden niet verzadigd; nogtans hebt gij u
niet bekeerd tot Mij, spreekt de HEERE.
9 Ik heb ulieden geslagen met [a] brand-
koren en met honigdauw; de veelheid uwer
hoven, en uwer wijngaarden, en uwer vijge-
boomen, en uwer olijfboomen at de [b] rups
op; nogtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij,
spreekt de HEERE. [a] Deut. 28:22. [b] Joël 1:4. 2:25.
10 Ik heb de pestilentie onder ulieden
gezonden, naar de wijze van Egypte; Ik heb
uwe jongelingen door het zwaard gedood,
en uwe paarden gevankelijk laten weg-
voeren; en Ik heb den stank uwer heir-
legeren zelfs in uwen neus doen opgaan;
nogtans hebt gij u niet bekeerd tot Mij,
spreekt de HEERE.
11 Ik heb *sommigen* onder ulieden om-
gekeerd, gelijk God [a] Sodom en Gomorra
omkeerde, u die waart als een vuurbrand,
dat uit den brand gered is; nogtans
hebt gij u niet bekeerd tot Mij, spreekt
de HEERE. [a] Gen. 19:24.
12 Daarom zal Ik u alzoo doen, o Israël!
omdat Ik u *dan* dit doen zal, zoo schik u,
o Israël! om uwen God te ontmoeten.
13 Want zie, Die de bergen formeert,
en den [a] wind schept, en den mensch
bekend maakt wat zijne gedachte zij, Die
den dageraad duisternis maakt, en op de
hoogten der aarde treedt, HEERE, God
der heirscharen, is Zijn naam. [a] Nah. 1:3.

HOOFDSTUK 5.

Onder een klaaglied voorzegt God Israëls val en de vermindering hunner menigte, omdat zij vermaand zijnde den machtigen God te zoeken en de afgoderij te verlaten, evenzeer in gruwelijk onrecht, geweld en menigte van zonden voortgingen, hatende alle bestraffing, zoodat er tegen Gods oordeel niets was te zeggen, vs. 1. Herhaalde vermaning tot bekeering, 14. Doch om hunne verhardheid voorzegt God hun den schrikkelijken dag Zijner oordeelen, waarmede zij nu den spot dreven, 16. Hij verfoeit hunne huichelachtige Godsdienstigheid, onder schijn van welke zij afgoderij pleegden, gelijk hunne voorvaders, 21.

HOORT dit woord, dat Ik over ulieden
ophef, een klaaglied, o, huis Israëls!
2 De jonkvrouw Israëls is gevallen; zij zal
niet weder opstaan; zij is verlaten op haar
land; er is niemand, die haar opricht.
3 Want zoo zegt de Heere HEERE: De
stad, die uitgaat *met* duizend, zal honderd

overhouden, en die uitgaat *met* honderd, zal
tien overhouden, in het huis Israëls.
4 Want zoo zegt de HEERE tot het huis
Israëls: Zoekt Mij, en leeft.
5 Maar zoekt [a] Beth-El niet, en komt niet
te Gilgal, en gaat niet over *naar* Ber-séba;
want Gilgal zal voorzeker gevankelijk wor-
den weggevoerd, en Beth-El zal worden tot
niet. a Amos 4:4.
6 Zoekt den HEERE, en leeft; opdat Hij
niet doorbreke *in* het huis van Jozef als
een vuur, dat vertere, zoodat er niemand
zij, die het blussche in Beth-El;
7 Die het recht in alsem verkeeren, en
de gerechtigheid ter aarde doen liggen.
8 Die het [a] zevengesternte en den Orion
maakt, en de doodsschaduw in den morgen-
stond verandert, en den dag als den nacht
verduistert; Die de [b] wateren der zee roept,
en giet ze uit op den aardbodem, HEERE
is Zijn naam. a Job 9:9. 38:31. b Amos 9:6.
9 Die Zich verkwikt *door* verwoesting over
eenen sterke; zoodat de verwoesting komt
over eene vesting.
10 Zij haten in de poort dengene, die
bestraft, en hebben eenen gruwel van dien,
die oprechtelijk spreekt.
11 Daarom, omdat gij den arme vertreedt
en een' last koren van hem neemt, zoo hebt
gij *wel* huizen gebouwd van [a] gehouwen
steen, maar gij zult daarin niet wonen;
gij hebt gewenschte wijngaarden geplant,
maar gij zult derzelver wijn niet drinken.
a Zef. 1:13.
12 Want Ik weet, dat uwe overtredin-
gen menigvuldig, en uwe zonden machtig
vele zijn; zij benauwen den rechtvaardige,
nemen zoengeld, en verstooten de nooddruf-
tigen in de poort.
13 Daarom zal de verstandige te dier tijd
zwijgen; want het zal een booze tijd zijn.
14 Zoekt het goede, en niet het booze,
opdat gij leeft; en alzoo zal de HEERE,
de God der heirscharen, met ulieden zijn,
gelijk als gij zegt.
15 [a] Haat het booze, en hebt lief het
goede, en bestelt het recht in de poort;
misschien zal de HEERE, de God der heir-
scharen, aan Jozefs overblijfsel genadig
zijn. a Ps. 34:15. 97:10. Rom 12:9.
16 Daarom, zoo zegt de HEERE, de God
der heirscharen, de Heere: Op alle straten
zal rouwklage zijn, en in alle wijken zullen
zij zeggen: Och! och! en zullen den akker-
man roepen tot treuren, en rouwklage
zal zijn bij degenen, die verstand van
kermen hebben.
17 Ja, in alle wijngaarden zal rouwklage
zijn; want Ik zal door het midden van u
doorgaan, zegt de HEERE.
18 [a] Wee dien, die des HEEREN dag begee-
ren! waartoe toch zal ulieden de dag des
HEEREN zijn? hij zal [b] duisternis wezen en
geen licht. a Jes. 5:19. b Jer. 30:7. Joel 2:2. Zef. 1:15.
19 Als wanneer iemand vlood voor het
aangezicht eens leeuws, en hem ontmoette
een beer; of dat hij kwam in een huis,
en leende met zijne hand aan den wand,
en hem beet eene slang.
20 Zal dan niet des HEEREN dag duister-
nis zijn, en geen licht? en donkerheid,
zoodat er geen glans aan zij?
21 Ik haat, Ik versmaad uwe feesten,
[a] en Ik mag uwe verbods*dagen* niet
rieken. a Jes. 1:11. Jer. 6:20.
22 Want ofschoon gij Mij brandofferen
offert, mitsgaders uwe spijsofferen, Ik heb er
toch geen welgevallen aan; en het dankoffer
van uwe vette *beesten* mag Ik niet aanzien.
23 Doe het getier uwer liederen van
Mij weg; ook mag Ik uwer luiten spel
niet hooren.
24 Maar laat het oordeel zich daarhenen
wentelen als de wateren, en de gerechtig-
heid als eene sterke beek.
25 [a] Hebt gij Mij veertig jaren in de
woestijn slachtofferen en spijsoffer toe-
gebracht, o, huis Israels? a Hand. 7:42.
26 Ja, gij droegt de tent van uwen Melech,
en den Kijûn, uwe beelden, de ster uws
gods, dien gij uzelven hadt gemaakt.
27 Daarom zal Ik ulieden gevankelijk
wegvoeren, ver boven Damaskus henen,
zegt de HEERE, Wiens naam is God der
heirscharen.

HOOFDSTUK 6.

De profeet spreekt wee en gevangenis uit over de voornaamsten van Zion en Samaria, van wege hunne vleeschelijke gerustheid, goddelooze dartelheid en overdaad, vs. 1. God zweert, dat Hij de stad, met al wat daarin is, aan den vijand zal overgeven, en wie overblijft door zijne plagen doen verdwijnen, zonder grooten of kleinen te verschoonen, 7. Om Israels onverstandige verkeerdheid, of hardnekkigheid en dwazen hoogmoed, zal God eenen verdrukkenden vijand over hen zenden, 12.

WEE den gerusten te Zion, en den
zekeren op den berg van Samaria!
die de voornaamste zijn van de [a] eerste-
lingen der volken, en tot dewelke die van
het huis Israëls komen. a Ex. 19:5. Jer. 2:3.
2 Gaat over naar Kalne, en ziet toe; en

gaat van daar naar Hamath, de groote *stad*,
en trekt af naar Gath der Filistijnen; of zij
beter zijn dan deze koninkrijken, of hunne
landpale grooter dan uwe landpale.
3 Gij, die den [a] boozen dag [b] verre stelt,
en den stoel des geweldš nabij brengt.
a Amos 5:18. *b* Ezec. 12:27.
4 Die daar liggen op elpenbeenen bedste-
den, en weelderig zijn op hunne koetsen, en
eten de lammeren van de kudde, en de
kalveren uit het midden van den meststal.
5 Die op het geklank der [a] luit kwinkeleeren,
en bedenken zichzelven instrumenten
der muziek, gelijk David. *a* Jes. 5:12.
6 Die wijn uit schalen [a] drinken, en zich
zalven met de voortreffelijkste olie, maar
[b] bekommeren zich niet over de verbre-
king van Jozef. *a* Jes. 5:11. *b* Jes. 5:12.
7 Daarom zullen zij nu gevankelijk henen
gaan onder de voorsten, die in [a] gevan-
genis gaan; en het banket dergenen, die
weelderig zijn, zal wegwijken. *a* Jes. 5:13.
8 De Heere HEERE heeft gezworen bij Zich-
zelven (spreekt de HEERE, de God der heir-
scharen): Ik heb eenen gruwel van Jakobs
hoovaardij, en Ik haat zijne paleizen; daarom
zal Ik de stad en hare volheid overleveren.
9 En het zal geschieden, zoo er tien man-
nen in eenig huis zullen overgelaten zijn,
dat zij sterven zullen.
10 En de naaste vriend zal eenen iegelijk
van die opnemen, of die hem verbrandt,
om de beenderen uit het huis uit te bren-
gen, en zal zeggen tot dien, die binnen
de zijden van het huis is: Zijn er nog meer
bij u? En hij zal zeggen: Niemand. Dan
zal hij zeggen: Zwijg! want zij waren niet
om des HEEREN Naam te vermelden.
11 Want ziet, de HEERE geeft bevel, en
Hij zal het groote huis slaan met inwa-
tering, en het kleine huis met spleten.
12 Zullen ook paarden rennen op eene
steenrots? zal men ook *daarop* met run-
deren ploegen? want gijlieden hebt het
recht in gal verkeerd, en de vrucht der
gerechtigheid in [a] alsem. *a* Amos. 5:7.
13 Gij, die blijde zijt over een nietig
ding; gij, die zegt: Hebben wij ons niet
door onze sterkte hoornen verkregen?
14 Want ziet, Ik zal over ulieden, o,
huis Israëls! een volk verwekken, spreekt
de HEERE, de God der heirscharen; die zul-
len ulieden drukken, van daar men komt te
Hamath, tot aan de beek der wildernis.

HOOFDSTUK 7.

Door drie gezichten: het eerste van sprinkhanen, vs. 1; het tweede van een verterend vuur, 4; (in de afwending van welke beide straffen God de voorbede van den profeet aanneemt), het derde van een paslood of richtsnoer, 7; wordt afgebeeld, dat God, na lang geduld, Israël niet meer wil verschoonen en de nakomelingen des Konings uitroeien, 8. De priester Amázia beklaagt Amos bij den Koning van samenzwering en oproer, 10; gebiedt hem, dat hij Beth-El zal verlaten en naar Juda gaan, 12; maar Amos verdedigt zich met Gods beroep, en zegt Amázia en den zijnen Gods oordeel aan, 14.

DE Heere HEERE deed mij aldus zien;
en ziet, Hij formeerde sprinkhanen,
in het begin des opkomens van het nagras;
en ziet, het was het nagras, na des Ko-
nings afmaaiingen.
2 En het geschiedde, als zij het kruid
des lands geheel zouden hebben afgege-
ten, dat ik zeide: Heere HEERE! vergeef
toch; wie zou er *van* Jakob blijven staan;
want hij is klein!
3 *Toen* berouwde zulks den HEERE; het
zal niet geschieden, zeide de HEERE.
4 *Wijders* deed mij de Heere HEERE
aldus zien; en ziet, de Heere HEERE riep
uit, dat Hij wilde twisten met vuur; en
het verteerde eenen grooten afgrond; ook
verteerde het een stuk lands.
5 Toen zeide ik: Heere HEERE! houd
toch op; wie zou er *van* Jakob blijven
staan; want hij is klein!
6 *Toen* berouwde zulks den HEERE.
Ook dit zal niet geschieden, zeide de
Heere HEERE.
7 *Nog* deed Hij mij aldus zien; en ziet,
de Heere stond op eenen muur, die naar
het paslood gemaakt was, en een paslood
was in Zijne hand.
8 En de HEERE zeide tot mij: Wat ziet
gij, Amos? En ik zeide: Een paslood. Toen
zeide de Heere: Zie, Ik zal het paslood
stellen in het midden van Mijn volk Israël;
Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan.
9 Maar Izaks hoogten zullen verwoest,
en Israëls heiligdommen verstoord wor-
den; en Ik zal tegen Jeróbeams huis op-
staan met het zwaard.
10 Toen zond Amázia, de priester te
Beth-El, tot Jeróbeam, den koning van
Israël, zeggende: Amos heeft eene ver-
bintenis tegen u gemaakt, in het midden
van het huis Israëls; het land zal al
zijne woorden niet kunnen verdragen.
11 Want alzoo zegt Amos: Jeróbeam
zal door het zwaard sterven, en Israël zal
voorzeker uit zijn land gevankelijk wor-
den weggevoerd.
12 Daarna zeide Amázia tot Amos: Gij,

ziener! ga weg, vlied in het land van Juda, en eet aldaar brood, en profeteer aldaar.

13 Maar te Beth-El zult gij voortaan niet meer profeteeren; want dat is des Konings heiligdom, en dat is het huis des koninkrijks.

14 Toen antwoordde Amos, en zeide tot Amázia: Ik was geen profeet, en ik was geen profetenzoon; maar ik was een ossenherder, en las wilde vijgen af.

15 Maar de HEERE nam mij van achter de kudde; en de HEERE zeide tot mij: Ga henen, profeteer tot Mijn volk Israël.

16 Nu dan, hoor des HEEREN woord: Gij zegt: Gij zult niet profeteeren tegen Israël, noch [a] druppen tegen het huis van Izak. *a* Ezec. 21:2.

17 Daarom zegt de HEERE alzoo: Uwe vrouw zal in de stad hoereeren, en uwe zonen en uwe dochteren zullen door het zwaard vallen, en uw land zal door het snoer uitgedeeld worden; en gij zult in een onrein land sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd.

HOOFDSTUK 8.

Door het gezicht van eenen korf met zomervruchten wordt afgebeeld, dat Israëls einde nabij was, vs. 1; om hunne onderdrukking der armen, goddelooze gierigheid, bedriegelijken koophandel, schenderijen en afgodisch zweren, 4, 14. God zweert aan Israël algemeene verwoesting en rouw, 7; met troosteloosheid door gemis aan Zijn woord, 11.

DE Heere HEERE deed mij aldus zien; en ziet, een korf met zomervruchten.

2 En Hij zeide: Wat ziet gij, Amos? En ik zeide: Een' korf met zomervruchten. Toen zeide de HEERE tot mij: Het einde is gekomen over Mijn volk Israël; Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan.

3 Maar de gezangen des tempels zullen te dien dage huilen, spreekt de Heere HEERE; vele doode lichamen zullen er zijn; in alle plaatsen zal men ze stilzwijgend wegwerpen.

4 Hoort dit, gij, die den nooddruftige opslokt! en dat om te vernielen de ellendigen des lands;

5 Zeggende: Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkoopen? en de sabbat, dat wij koren mogen openen? verkleinende de efa, en den sikkel vergrootende, en verkeerdelijk handelende [a] *met* bedriegelijke weegschalen; *a* Hos. 12:8.

6 Dat wij de armen voor [a] geld mogen koopen, en den nooddruftige om een paar schoenen; dan zullen wij het kaf van het koren verkoopen. *a* Amos 2:6.

7 De HEERE heeft gezworen bij Jakobs heerlijkheid: Zoo Ik al hunne werken in eeuwigheid zal vergeten!

8 Zou het land hierover niet beroerd worden? en al wie daarin woont treuren? Ja, het zal geheel oprijzen als eene rivier, en het zal heen en weder gedreven en verdronken worden, als *door* de rivier van Egypte.

9 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon op den middag zal doen ondergaan, en het land bij lichten dage verduisteren.

10 En Ik zal uwe feesten in rouw, en al uwe liederen in weeklage veranderen, en op alle lenden eenen zak, en op alle hoofd kaalheid opbrengen; en Ik zal het *land* stellen in rouw, als er is over eenen eenigen *zoon*, en deszelfs einde als eenen bitteren dag.

11 Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere HEERE, dat Ik eenen honger in het land zal zenden; niet eenen honger naar brood, noch dorst naar water, maar om te hooren de woorden des HEEREN.

12 En zij zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden tot het oosten; zij zullen omloopen om het woord des HEEREN te zoeken, maar zullen het niet vinden.

13 Te dien dage zullen de schoone jonkvrouwen en de jongelingen van dorst versmachten;

14 Die daar zweren bij de schuld van Samaria, en zeggen: *Zoo waarachtig als* uw God van Dan leeft, en de weg van [a] Berséba leeft! en zij zullen vallen, en niet weder opstaan. *a* Amos 5:5.

HOOFDSTUK 9.

Door een ander gezicht en deszelfs verklaring, benevens van Zijne macht en majesteit, verzekert God Israëls onvermijdelijke uitroeiing en wegvoering, vs. 1; om hunne ontaarding, ondankbaarheid en zorgeloosheid, 7, 10. Belooft nogtans een uitverkoren overblijfsel te behouden, 8, 9; en het Koninkrijk van Christus op te richten, tot verlossing en eene eeuwige vaste gelukzaligheid van alle uitverkorene Joden en Heidenen, 11.

IK zag den Heere staan op het altaar, en Hij zeide: Sla dien knoop, dat de posten beven, en doorkloof ze allen in het hoofd; en Ik zal hun achterste met het zwaard dooden; de vliedende zal onder hen niet ontvlieden, noch de ontkomende onder hen behouden worden.

2 [a] Al groeven zij *tot* in de hel, zoo zal Mijne hand ze van daar halen, en al klommen zij in den hemel, zoo zal Ik ze van daar doen nederdalen. *a* Ps. 139:8, enz.

3 En al verstaken zij zich op de hoogte van Karmel, zoo zal Ik ze naspeuren en van

daar halen; en al verborgen zij zich van
voor Mijne oogen in den grond van de zee,
zoo zal Ik van daar eene slang gebieden,
die zal ze bijten.
4 En al gingen zij in gevangenis voor het
aangezicht hunner vijanden, zoo zal Ik van
daar het zwaard gebieden, dat het hen
doode; en Ik zal Mijn oog tegen hen [a] zet-
ten ten kwade, en niet ten goede. [a] Jer. 44:11.
5 Want de Heere HEERE der heirscharen
is, Die het land aanroert, dat het ver-
smelte, en allen, die daarin wonen, treuren;
en *dat* het geheel oprijze als eene rivier,
en verdronken worde als *door* de rivier van
Egypte.
6 Die Zijne [a] opperzalen in den hemel
bouwt, en Zijne benden, die heeft Hij op
aarde gefondeerd; Die de [b] wateren der zee
roept, en giet ze uit op den aardbodem;
HEERE is Zijn naam. [a] Ps. 104:3, 13. [b] Amos 5:8.
7 Zijt gijlieden Mij niet als de kinderen
der Mooren, o, kinderen Israëls? spreekt
de HEERE. Heb Ik Israël niet opgevoerd
uit Egypteland, en de Filistijnen uit Kaf-
thor, en de Syriërs uit Kir?
8 Ziet, de oogen des Heeren HEEREN zijn
tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het
van den aardbodem verdelge; behalve dat
Ik het huis Jakobs niet ganschelijk zal
verdelgen, spreekt de HEERE.
9 Want ziet, Ik geef bevel, en Ik zal
het huis Israëls onder al de Heidenen
schudden, gelijk als *zaad* geschud wordt
in eene zeef; en niet een steentje zal er ter
aarde vallen.
10 Alle zondaars Mijns volks zullen door
het zwaard sterven; die daar zeggen: Het
kwaad zal tot ons niet genaken, noch *ons*
voorkomen.
11 [a] Te dien dage zal Ik de vervallene hut
van David weder oprichten, en Ik zal hare
reten vertuinen, en wat aan haar is afge-
broken, weder oprichten, en zal ze bouwen,
als *in* de dagen van ouds. [a] Hand. 15:16.
12 Opdat zij erfelijk bezitten het over-
blijfsel van Edom, en al de Heidenen, die
naar Mijnen naam genoemd worden, spreekt
de HEERE, Die dit doet.
13 Ziet, de dagen komen, spreekt de
HEERE, dat de ploeger den maaier, en de
druiventreder den zaadzaaier genaken zal;
en de bergen zullen van [a] zoeten wijn
druipen, en al de heuvelen zullen smelten.
[a] Joël 3:18.
14 En Ik zal de gevangenis van Mijn volk
Israël wenden, en zij zullen de verwoeste
steden herbouwen en bewonen, en wijn-
gaarden planten, en derzelver wijn drinken;
en zij zullen hoven maken, en derzelver
vrucht eten.
15 En Ik zal ze [a] in hun land planten; en
zij zullen niet meer worden uitgerukt uit
hun land, dat Ik hunlieden gegeven heb,
zegt de HEERE, uw God. [a] Jer. 32:41.

DE PROFEET OBADJA.

Profetie van Gods schrikkelijk oordeel over Edom, wegens hunne trotschheid, geweld en wreedheid tegen Gods volk, vs. 1: en integendeel, van de behoudenis en zaligheid der Kerk door haren Heiland Christus, en den ondergang van al hare vijanden, 17.

HET gezicht van Obadja. Alzoo zegt
de Heere HEERE van Edom: [a] Wij
hebben een gerucht gehoord van den HEERE,
en er is een gezant geschikt onder de
Heidenen: Staat op, en laat ons opstaan
tegen hen ten strijde. [a] Jer. 49:14.
2 Ziet, Ik heb u klein gemaakt onder de
Heidenen; gij zijt zeer veracht.
3 De trotschheid uws harten heeft u
bedrogen; hij, die daar woont in de kloven
der steenrotsen, *in* zijne hooge woning; die
in zijn hart zegt: Wie zou mij ter aarde
nederstooten?
4 [a] Al verhieft gij u gelijk de arend, en
al steldet gij uw nest tusschen de sterren,
zoo zal Ik u van daar nederstooten, spreekt
de HEERE. [a] Jer. 49:16.
5 [a] Zoo er dieven, zoo er nachtroovers tot
u gekomen waren (hoe zijt gij uitgeroeid!),
zouden zij niet gestolen hebben zoo veel
hun genoeg ware? Zoo er wijnlezers tot
u gekomen waren, zouden zij niet eene
nalezing hebben overgelaten? [a] Jer. 49:9.
6 Hoe zijn Ezaus *goederen* nagespeurd,
zijne verborgene *schatten* opgezocht!
7 Al uwe bondgenooten hebben u tot aan
de landpale uitgeleid; uwe vredegenooten
hebben u bedrogen, zij hebben u overmocht;
die uw brood *eten*, zullen een gezwel onder
u zetten; er is geen verstand in hem.
8 [a] Zal het niet te dien dage zijn, spreekt

de HEERE, dat Ik de wijzen uit Edom, en het verstand uit Ezaus gebergte zal doen vergaan? *a Jes. 29:14. Jer. 49:7.*

9 Ook zullen uwe [a] helden, o Theman! versaagd zijn; opdat een ieder uit Ezaus gebergte door den moord worde uitgeroeid. *a Amos 2:14, 16.*

10 Om het [a] geweld, begaan aan uwen broeder Jakob, zal schaamte u bedekken; en gij zult uitgeroeid worden in eeuwigheid. *a Gen. 27:41. Ezec. 35:5. Amos 1:11.*

11 Ten dage als gij tegenover stondt, ten dage als de uitlanders zijn heir gevangen voerden, en de vreemden tot zijne poorten introkken, en over Jeruzalem het lot wierpen, waart gij ook [a] als een van hen. *a Ps. 137:7.*

12 Toen zoudt gij niet gezien hebben op den dag uws broeders, den dag zijner vervreemding; noch u verblijd hebben over de kinderen van Juda, ten dage huns ondergangs; noch uwen mond groot gemaakt hebben, ten dage der benauwdheid;

13 Noch ter poorte Mijns volks ingegaan zijn, ten dage huns verderfs; noch gezien hebben, ook gij, op zijn kwaad, ten dage zijns verderfs; noch *uwe handen* uitgestrekt hebben aan zijn heir, ten dage zijns verderfs;

14 Noch gestaan hebben op de wegscheiding, om zijne ontkomenen uit te roeien; noch zijne overgeblevenen overgeleverd hebben, ten dage der benauwdheid.

15 Want de dag des HEEREN is nabij, over al de Heidenen; [a] gelijk als gij gedaan hebt zal u gedaan worden; uwe vergelding zal op uw hoofd wederkeeren. *a Ezec. 35:15.*

16 Want, gelijk gijlieden gedronken hebt op den berg Mijner heiligheid, *zoo* zullen al de Heidenen geduriglijk drinken; ja, zij zullen drinken en inzwelgen, en zullen zijn als of zij er niet geweest waren.

17 Maar op den berg Zions zal ontkoming zijn, en hij zal eene heiligheid zijn; en die van het huis Jakobs zullen hunne erfgoederen erfelijk bezitten.

18 En Jakobs huis zal een vuur zijn, en Jozefs huis eene vlam, en Ezaus huis tot eenen stoppel; en zij zullen tegen hen ontbranden, en zullen ze verteren; zoodat Ezaus huis geenen overgeblevene zal hebben; want de HEERE heeft het gesproken.

19 En die van het zuiden zullen Ezaus gebergte, en die van de laagte zullen de Filistijnen erfelijk bezitten; ja, zij zullen het veld van Efraïm en het veld van Samaria erfelijk bezitten; en Benjamin Gilead.

20 En de gevankelijk weggevoerden van dit heir der kinderen Israëls, hetgeen der Kanaänieten was, tot Zarfath toe; en de gevankelijk weggevoerden van Jeruzalem, hetgeen in Sefárad is, zij zullen de steden van het zuiden erfelijk bezitten.

21 En er zullen Heilanden op den berg Zions opkomen, om Ezaus gebergte te richten; en het koninkrijk zal des HEEREN zijn.

DE PROFEET JONA.

HOOFDSTUK 1.

Jona van God gezonden zijnde om te prediken binnen Nineve, vlucht naar Tarsis, vs. 1. Hij wordt op zee door God vervolgd met een groot onweder, door het lot ontdekt, 4; en op zijn eigen raad door het scheepsvolk in zee geworpen, waarna het onweder wordt gestild, 12. God beschikt eenen grooten visch, die Jona inslokt en in welken hij drie dagen en drie nachten verblijft, 17.

EN het woord des HEEREN geschiedde tot Jona, den zoon van Amitthai, zeggende:

2 Maak u op, ga naar de [a] groote stad Nineve, en predik tegen haar; want hunlieder boosheid is opgeklommen voor Mijn aangezicht. *a Gen. 10:11, 12. Jona 3:3.*

3 Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN; en hij kwam af te Jafo, en vond een schip, gaande naar Tarsis, en hij gaf de vracht daarvan, en ging neder in hetzelve, om met henlieden te gaan naar Tarsis, van het aangezicht des HEEREN.

4 Maar de HEERE wierp eenen grooten wind op de zee; en er werd een groote storm in de zee, zoodat het schip dacht te breken.

5 Toen vreesden de zeelieden, en riepen een iegelijk tot zijnen god, en wierpen de vaten, die in het schip waren, in de zee, om *het* van dezelve te verlichten; maar Jona was nedergegaan aan de zijden van het schip, en lag neder, en was met eenen diepen slaap bevangen.

6 En de opperschipper naderde tot hem,

en zeide tot hem: Wat is u, gij, hard-
slapende? sta op, roep tot uwen God;
misschien zal die God aan ons gedenken,
dat wij niet vergaan.
7 Voorts zeiden zij, een ieder tot zijnen
metgezel: Komt, en laat ons loten
werpen, opdat wij mogen weten, om
wiens wil ons dit kwaad *overkomt*. Al-
zoo wierpen zij loten, en het lot viel op
Jona.
8 Toen zeiden zij tot hem: Verklaar
ons nu, om wiens wil ons dit kwaad
overkomt? wat is uw werk? en van waar
komt gij? welk is uw land? en van welk
volk zijt gij?
9 En hij zeide tot hen: Ik ben een
Hebreër; en ik vreeze den HEERE, den
God des hemels, Die de zee en het droge
gemaakt heeft.
10 Toen vreesden die mannen *met* groote
vreeze, en zeiden tot hem: Wat hebt gij dit
gedaan? want de mannen wisten, dat hij
van des HEEREN aangezicht vlood; want
hij had het hun te kennen gegeven.
11 Voorts zeiden zij tot hem: Wat
zullen wij u doen, opdat de zee stil worde
van ons? want de zee werd hoe langer
hoe onstuimiger.
12 En hij zeide tot hen: Neemt mij op,
en werpt mij in de zee, zoo zal de zee
stil worden van ulieden; want ik weet,
dat deze groote storm ulieden om mij-
nentwil *overkomt*.
13 Maar de mannen roeiden, om *het
schip* weder te brengen aan het droge,
doch zij konden niet; want de zee werd
hoe langer hoe onstuimiger tegen hen.
14 Toen riepen zij tot den HEERE, en
zeiden: Och, HEERE! laat ons toch niet
vergaan om dezes mans ziel, en leg geen
onschuldig bloed op ons; want Gij,
HEERE! hebt gedaan, gelijk als het U
heeft behaagd.
15 En zij namen Jona op, en wierpen
hem in de zee. Toen stond de zee *stil*
van hare verbolgenheid.
16 Dies vreesden de mannen den HEERE
met groote vreeze; en zij slachtten den
HEERE slachtoffer, en beloofden geloften.
17 De HEERE nu beschikte eenen grooten
visch, om Jona in te slokken; en Jona was
in het ingewand van den visch, [a] drie
dagen en drie nachten.

[a] Matt. 12:40. 16:4. Luk. 11:30.

HOOFDSTUK 2.

Het gebed van Jona, vs. 1. De visch spuwt Jona, op Gods bevel uit, aan land, 10.

EN Jona bad tot den HEERE, zijnen God,
uit het ingewand van den visch.
2 En hij zeide: [a] Ik riep uit mijne be-
nauwdheid tot den HEERE, en Hij ant-
woordde mij; uit den buik des grafs schreide
ik, *en* Gij hoordet mijne stem. [a] Ps. 120:1.
3 Want Gij hadt mij geworpen *in* de
diepte, in het hart der zeeën, en de stroom
omving mij; al Uwe [a] baren en Uwe golven
gingen over mij henen. [a] Ps. 42:8.
4 En ik zeide: Ik ben uitgestooten van
voor Uwe oogen; nogtans zal ik den tempel
Uwer heiligheid weder aanschouwen.
5 De wateren hadden mij omgeven tot
de ziel toe; de afgrond omving mij; het
wier was aan mijn hoofd gebonden.
6 Ik was nedergedaald tot de gronden
der bergen; de grendelen der aarde wa-
ren om mij henen in eeuwigheid; maar
Gij hebt mijn leven uit het verderf op-
gevoerd, o HEERE, mijn God!
7 Als mijne ziel in mij overstelpt was,
dacht ik aan den HEERE; en mijn gebed
kwam tot U, in den tempel Uwer heiligheid.
8 Die de valsche ijdelheden onderhouden,
verlaten hunlieder weldadigheid.
9 Maar Ik zal U offeren met de stem
[a] der dankzegging; wat ik beloofd heb,
zal ik betalen. [b] Het heil is des HEEREN.

[a] Ps. 50:14, 23. 116:17. Hos. 14:3. Hebr. 13:15. [b] Ps. 3:9.

10 De HEERE nu sprak tot den visch; en
hij spuwde Jona uit op het droge.

HOOFDSTUK 3.

Jona op nieuw van God gezonden zijnde, predikt den Ninevieten hunnen ondergang, vs. 1. Zij gelooven zulks en verootmoedigen zich voor den Heere, zoowel de Koning, als de onderdanen, met vasten, bidden en beteren van hun leven, 5; waarop God hen verschoont, 10.

EN het woord des HEEREN geschiedde
ten andere maal tot Jona, zeggende:
2 Maak u op, ga naar de groote stad
Nineve; en predik tegen haar de predi-
king, die Ik tot u spreek.
3 Toen maakte zich Jona op, en ging
naar Nineve, naar het woord des HEEREN.
Nineve nu was eene groote stad Gods,
van drie dagreizen.
4 En Jona begon in de stad te gaan,
eene dagreis; en hij predikte, en zeide:
Nog veertig dagen, dan zal Nineve wor-
den omgekeerd.
5 En de [a] lieden van Nineve geloofden

aan God; en zij riepen een vasten uit, en
bekleedden zich met zakken, van hunnen
grootste af tot hunnen kleinste toe.

a Matt. 12:41. Luk. 11:32.

6 Want dit woord geraakte tot den koning van Nineve, en hij stond op van zijnen troon, en deed zijn heerlijk overkleed van zich; en hij bedekte zich met eenen zak, en zat neder in de asch.

7 En hij liet uitroepen, en men sprak te Nineve, uit bevel des Konings en zijner grooten, zeggende: Laat mensch noch beest, rund noch schaap, iets smaken; laat ze niet weiden, noch water drinken.

8 Maar mensch en beest zullen met zakken bedekt zijn, en zullen sterk tot God roepen; en zij zullen zich bekeeren, een iegelijk van zijnen boozen weg, en van het geweld, dat in hunne handen is.

9 *a* Wie weet, God mocht Zich wenden, en berouw hebben; en Hij mocht Zich wenden van de hittigheid Zijns toorns, dat wij niet vergingen! *a* Joël 2:14.

10 En God zag hunne werken, dat zij zich bekeerden van hunnen boozen weg; en het berouwde God over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet.

HOOFDSTUK 4.

Jona, over de verschooning van God zeer verdrietig zijnde, beklaagt zich bij den Heere, vs. 1; Die hem daarover bestraft en door den wonderboom onderwijst en overtuigt, 6.

DIT verdroot Jona *met* groot verdriet, en zijn *toorn* ontstak.

2 En hij bad tot den HEERE, en zeide: Och, HEERE! was dit mijn woord niet, als ik nog in mijn land was? daarom kwam ik het voor, vluchtende naar Tarsis; want ik wist, dat Gij een *a* genadig en barmhartig God zijt, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwaad. *a* Ex. 34:6. Ps. 86:5. Joël 2:13.

3 Nu dan, HEERE! neem toch mijne ziel van mij; want het is mij beter te sterven dan te leven.

4 En de HEERE zeide: Is uw *toorn* billijk ontstoken?

5 Jona nu ging ter stad uit, en zette zich tegen het oosten der stad; en hij maakte zich aldaar een verdek, en zat daaronder in de schaduw, totdat hij zag, wat van de stad zou worden.

6 En God, de HEERE, beschikte eenen wonderboom, en deed hem opschieten boven Jona, opdat er schaduw mocht zijn over zijn hoofd, om hem te redden van zijn verdriet. En Jona verblijdde zich over den wonderboom *met* groote blijdschap.

7 Maar God beschikte eenen worm des anderen daags in het opgaan van den dageraad; die stak den wonderboom, dat hij verdorde.

8 En het geschiedde, als de zon oprees, dat God eenen stillen oostenwind beschikte; en de zon stak op het hoofd van Jona, dat hij aamechtig werd; en hij wenschte zijner ziel te mogen sterven, en zeide: Het is mij beter te sterven dan te leven.

9 Toen zeide God tot Jona: Is uw *toorn* billijk ontstoken over den wonderboom? En hij zeide: Billijk is mijn *toorn* ontstoken ter dood toe.

10 En de HEERE zeide: Gij verschoont den wonderboom, aan welken gij niet hebt gearbeid, noch dien groot gemaakt; die in eenen nacht werd, en in eenen nacht verging;

11 En Ik zou die groote stad Nineve niet verschoonen? waarin veel meer dan honderd en twintig duizend menschen zijn, die geen onderscheid weten tusschen hunne rechterhand, en hunne linkerhand; daartoe veel vee?

DE PROFEET MICHA.

HOOFDSTUK 1.

Het vaderland en beroep van Micha, alsmede den tijd zijner profetie, vs. 1. Aankondiging van de aankomst van God om Zijn volk te oordeelen, van wege hunne afgoderij, 2. Profetie en profetische afbeeldingen van de verwoesting en ellenden, die Israel en Juda in het algemeen, en onderscheidene plaatsen in het bijzonder zouden overkomen en haar alreeds drukten, 6.

HET woord des HEEREN, dat geschied is tot Micha, den Moraschtiet, in de dagen van Jotham, Achaz *en* Jehizkía, koningen van Juda; dat hij gezien heeft over Samaria en Jeruzalem.

2 Hoort, *a* gij, volken altemaal! merk op, gij aarde, mitsgaders derzelver volheid! de Heere HEERE nu zal tot een' getuige zijn tegen ulieden, de Heere uit den tempel Zijner heiligheid. *a* Deut. 32:1. Jes. 1:2.

3 Want ziet, [a]de HEERE gaat uit van
Zijne [b]plaats, en Hij zal nederdalen en
treden op de [c]hoogten der aarde.

[a] Jes. 26:21. [b] Ps. 115:3. [c] Deut. 32:13. 33:29.

4 En de bergen zullen [a]onder Hem
versmelten, en de dalen gekloofd worden,
gelijk was voor het vuur, gelijk wateren,
die uitgestort worden in de laagte.

[a] Ps. 97:5. Amos 9:5.

5 Dit alles, om de overtreding van Jakob,
en om de zonden van het huis Israëls ; wie
is *het begin van* de overtreding van Jakob?
is het niet Samaria? en wie *van* de hoogten
van Juda? is het niet Jeruzalem?
6 Daarom zal Ik Samaria stellen tot eenen
steenhoop des velds, tot plantingen eens
wijngaards; en Ik zal hare steenen in de val-
lei storten, en hare fondamenten ontdekken.
7 En al hare gesnedene beelden zullen
vermorzeld worden, en al hare hoerenbeloo-
ningen zullen met vuur verbrand worden,
en al hare afgoden zal Ik stellen tot eene
woestheid; want zij heeft ze van hoerenloon
vergaderd, en zij zullen tot hoerenloon
wederkeeren.
8 Hierom zal ik misbaar bedrijven en
huilen ; ik zal beroofd en naakt gaan ; ik
zal misbaar maken als de [a] draken, en treu-
ring als de jonge struisen. [a] Job 30:29.
9 Want hare plagen zijn doodelijk ; want
zij zijn gekomen tot aan Juda ; hij is ge-
raakt tot aan de poort mijns volks, tot aan
Jeruzalem.
10 [a] Verkondigt *het* niet te Gath ; weent
zoo jammerlijk niet ; [b] wentelt u in het
stof in het huis van Afra.

[a] 2 Sam. 1:20. [b] Jer. 6:26.

11 Ga door, gij, inwoneres van Safir ! met
[a]bloote schaamte; de inwoneres van Zaänan
gaat niet uit ; rouwklage is *te* Beth-haëzel ;
hij zal zijnen stand van ulieden nemen.

[a] Jes. 47:3.

12 Want de inwoneres van Marôth is
krank om des goeds wil ; want een [a]kwaad
is van den HEERE afgedaald, tot aan de
poort van Jeruzalem. [a] Amos 3:6
13 Span de snelle dieren aan den wagen,
gij, inwoneres van Lachis ! (deze is der
dochter Zions het beginsel der zonde) want
in u zijn Israëls overtredingen gevonden.
14 Daarom geef geschenken aan Moré-
scheth-Gaths ; de huizen van Achzib zullen
den koningen van Israël tot eene leugen zijn.
15 Ik zal u nog eenen erfgenaam toe-
brengen, gij, inwoneres van Marésa ! hij
zal komen tot aan Adullam, *tot aan* de
heerlijkheid Israëls.
16 Maak u kaal en scheer u, om uwe
troetelkinderen ; verwijd uwe kaalheid, als
de arend, omdat zij gevankelijk van u zijn
weggevoerd.

HOOFDSTUK 2.

Het wee wordt uitgesproken over de moedwillige geweldenaars, roovers en straatschenders onder het volk, en harde dienstbaarheid en verdrijving uit Kanaan worden hun bedreigd, vs. 1—3, 5, 8—10. Klaaglied over de uitdeeling van hun land door de vijanden, 4. God ontsteekt in hevigen toorn tegen Zijn volk, dat bij herhaling afkeerig is van de bestraffing Zijner profeten, en verwijt hun hunnen dwazen lust tot de pluimstrijkende valsche profeten, 6, 11. Profetie van de vergadering en herstelling der Kerk door haren Koning Christus, 12, 13.

WEE dien, die ongerechtigheid beden-
ken, en kwaad werken op hunne
legers ; in het licht van den morgenstond
doen zij het, dewijl het in de macht van
hunlieder hand is.
2 En zij [a]begeeren akkers, en rooven ze,
en huizen, en nemen ze weg ; alzoo doen
zij geweld aan den man en zijn huis, ja,
aan een iegelijk en zijne erfenis. [a] Jes. 5:8.
3 Daarom, alzoo zegt de HEERE : Ziet,
Ik denk een kwaad over dit geslacht ;
waaruit gijlieden uwe halzen niet zult uit-
trekken, en zoo rechtop niet gaan ; want
het zal een [a] booze tijd zijn. [a] Amos 5:13.
4 Te dien dage zal men een spreekwoord
over ulieden opnemen ; en men zal eene
klagelijke klacht klagen, *en* zeggen : Wij
zijn ten eenemaal verwoest ; Hij verwisselt
mijns volks deel ; hoe ontwendt Hij mij !
Hij deelt uit, afwendende onze akkers.
5 Daarom zult gij niemand hebben, die
het snoer [a] werpe in het lot, in de gemeente
des HEEREN. [a] Deut. 32:8, 9.
6 Profeteert gijlieden niet, [a]*zeggen zij*, laat
die profeteeren ; zij profeteeren niet als die;
men wijkt niet af *van* smaadheden.

[a] Jes. 30:10. Amos 7:16.

7 O gij, die Jakobs huis geheeten zijt !
Is dan de Geest des HEEREN verkort? zijn
dat Zijne werken? doen Mijne woorden
geen goed bij dien, die recht wandelt?
8 Maar gisteren stelde zich Mijn volk op,
tot vijand, tegenover een kleed ; gij stroopt
eenen mantel van degenen, die zeker voor-
bijgaan, wederkomende van den strijd.
9 De vrouwen Mijns volks verdrijft gij,
elk eene uit het huis harer vermakingen ;
van hare kinderkens neemt gij Mijn sie-
raad in eeuwigheid.
10 Maak u *dan* op, en gaat henen ; want
dit *land* zal de rust niet zijn, omdat het

verontreinigd is, zal het *u* verderven, en
dat, *met* eene geweldige verderving.
11 Zoo er iemand is, die met wind om-
gaat, en valschelijk liegt, *zeggende:* Ik zal
u profeteeren voor wijn en voor sterken
drank! dat is een profeet dezes volks.
12 Voorzeker zal Ik u, o Jakob! gansch
verzamelen; voorzeker zal Ik Israëls over-
blijfsel vergaderen; Ik zal het te zamen
zetten als schapen van Bozra; als eene
kudde in het midden van hare kooi zullen
zij van menschen deunen.
13 De doorbreker zal voor hun aangezicht
optrekken; zij zullen doorbreken, en door
de poort gaan, en door dezelve uittrekken;
en hun Koning zal voor hun aangezicht
henengaan; en de HEERE in hunne spits.

HOOFDSTUK 3.

Gods oordeel over de regenten, van wege hunne tirannie en schenderij, vs. 1; over de profeten, die het volk verleiden en vrede toezeggen, 5; van welke Micha zich afzondert, profeteerende met groote vrijmoedigheid de toekomstige verwoesting van Jeruzalem en den tempel, om de algemeene boosheid en verdorvenheid van het volk, der regenten, priesters en profeten, 8.

VOORTS zeide ik: Hoort nu, gij, hoof-
den Jakobs, en gij, oversten van het
huis Israël! betaamt het ulieden niet het
recht te weten?
2 Zij haten het goede, en hebben het
kwade lief; zij rooven hunne huid van hen
af, en hun vleesch van hunne beenderen.
3 Ja, zij zijn het, die het vleesch mijns
volks eten, en hunne huid afstroopen, en
hunne beenderen verbreken; en vaneen
leggen, gelijk als in eenen pot, en als
vleesch in het midden eens ketels.
4 Alsdan zullen zij roepen tot den HEERE,
doch Hij zal hen niet verhooren; maar zal
Zijn aangezicht te dier tijd voor hen ver-
bergen, gelijk als zij hunne handelingen
kwaad gemaakt hebben.
5 Alzoo zegt de HEERE, tegen de profeten,
die Mijn volk verleiden; die met hunne
tanden [a] bijten, en roepen vrede uit; maar
die niet geeft in hunnen mond, tegen dien
zoo heiligen zij eenen krijg. *a* Micha 2:11.
6 Daarom zal het nacht voor ulieden
worden van wege het gezicht, en ulieden
zal duisternis zijn van wege de waarzeg-
ging; en de [a] zon zal over deze profeten
ondergaan, en de dag zal over hen [b] zwart
worden. *a* Jer. 15:9. Amos 8:9. *b* Joël 2:10.
7 En de zieners zullen beschaamd, en de
waarzeggers schaamrood worden; en zij
zullen al te zamen de bovenste lip be-
wimpelen; want er zal geen antwoord
Gods zijn.
8 Maar waarlijk, ik ben vol krachts van
den Geest des HEEREN; en *vol* van gericht
en dapperheid, om Jakob te verkondigen
zijne overtreding, en Israël zijne zonde.
9 Hoort nu dit, gij, hoofden van het huis
Jakobs, en gij, oversten van het huis Israëls!
die van het gericht eenen gruwel hebt, en
al wat recht is [a] verkeert; *a* Amos 5:7. 6:12.
10 Bouwende Zion met [a] bloed, en Jeru-
zalem met onrecht. *a* Ezec. 22:27. Zef. 3:3.
11 Hare hoofden rechten om geschenken,
en hare priesters leeren om loon, en hare
profeten waarzeggen om geld; nog steu-
nen zij op den HEERE, zeggende: Is de
HEERE niet in het midden van ons? ons
zal geen kwaad overkomen.
12 Daarom, om uwentwil, zal Zion *als* een
akker geploegd worden, en Jeruzalem zal
tot steenhoopen worden, en de berg dezes
huizes tot hoogten eens wouds.

HOOFDSTUK 4.

Profetie van de toekomst, heerlijkheid, uitbreiding, vredevollen en gezegenden staat van het Koninkrijk van den Messias onder de uitverkorene Joden en Heidenen, vs. 1. Vertroosting der Joodsche Kerk tegen de aanstaande Babylonische gevangenis, door verzekering van de verlossing en overwinning over alle vijanden der Kerk, door de tegenwoordigheid en de kracht van haren Koning Christus, 2.

MAAR [a] in het laatste der dagen zal het
geschieden, dat de berg van het huis
des HEEREN zal vastgesteld zijn op den top
der bergen; en hij zal verheven zijn boven
de heuvelen, en de volken zullen tot hem
toevloeien. *a* Jes. 2:2, enz.
2 En vele Heidenen zullen henengaan, en
zeggen: Komt en laat ons opgaan tot den
berg des HEEREN, en ten huize van den
God Jakobs, opdat Hij ons leere van Zijne
wegen, en wij in Zijne paden wandelen;
want uit Zion zal de wet uitgaan, en des
HEEREN woord uit Jeruzalem.
3 En Hij zal onder groote volken richten,
en machtige Heidenen straffen, tot verre
toe, en zij zullen hunne zwaarden slaan tot
spaden, en hunne spiesen tot sikkelen; het
eene volk zal tegen het *andere* volk geen
zwaard opheffen, en zij zullen den krijg
niet meer leeren.
4 Maar zij zullen zitten, een ieder onder
zijnen [a] wijnstok, en onder zijnen vijge-
boom, en er zal niemand zijn, die ze ver-
schrikke; want de mond des HEEREN der
heirscharen heeft *het* gesproken. *a* 1 Kon. 4:25.
5 Want alle volken zullen wandelen, elk

in den naam zijns gods; maar wij zullen wandelen in den Naam des HEEREN, onzes Gods, eeuwiglijk en altoos.

6 Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik haar, die hinkende was, [a] verzamelen, en haar, die verdreven was, vergaderen, en die Ik geplaagd had. [a] Deut. 30:3, 4, 5.

7 En Ik zal [a] haar, die hinkende was, maken tot een overblijfsel, en haar, die verre henen verstooten was, tot een machtig volk; en de HEERE zal [b] Koning over hen zijn op den berg Zions, van nu aan tot in eeuwigheid. [a] Zef. 3:19. [b] Dan. 7:14. Luk. 1:33.

8 En gij, Schaapstoren, gij, Ofel der dochter Zions! tot u zal komen, ja, daar zal komen de vorige heerschappij, het koninkrijk der dochteren van Jeruzalem.

9 Nu, waarom zoudt gij zoo groot geschrei maken? is er geen [a] Koning onder u? is uw Raadgever vergaan, dat u smart, als van eene barende *vrouw*, heeft aangegrepen? [a] Jer. 8:19.

10 Lijd smart en arbeid om voort te brengen, o, dochter Zions! als eene barende *vrouw;* want nu zult gij *wel* uit de stad henen uitgaan, en op het veld wonen, en tot in Babel komen; *maar* aldaar zult gij gered worden; aldaar zal u de HEERE verlossen uit de hand uwer vijanden.

11 Nu zijn wel vele Heidenen tegen u verzameld, die daar zeggen: Laat ze ontheiligd worden, en laat ons oog schouwen aan Zion.

12 Maar zij weten de gedachten des HEEREN niet, en verstaan Zijnen raadslag niet; dat Hij hen vergaderd heeft als garven tot den [a] dorschvloer. [a] Jer. 51:33.

13 Maak u op en dorsch, o, dochter Zions! want Ik zal uwen hoorn ijzer maken, en uwe klauwen koper maken, en gij zult vele volken verpletteren; en Ik zal hunlieder gewin den HEERE verbannen, en hun vermogen den [a] Heere der gansche aarde. [a] Zach. 4:14. 6:5.

14 Nu, rot u met benden, gij, dochter der bende! hij zal eene belegering tegen ons stellen; zij zullen den rechter Israëls met de roede op het kinnebakken slaan.

HOOFDSTUK 5.

Profetie van de geboorte van onzen Heiland Jezus Christus te Bethlehem en de bekeering der Heidenen, vs. 1; van Zijn Koninklijk weiden en regeeren, en van de macht en middelen Zijner Kerk tegen hare vijanden, 4; van den voorspoedigen wasdom, de heerlijkheid, de overwinningen, de onwankelbaarheid en heiligheid der Kerk, alsmede de wraak van God over de ongehoorzamen, 7.

EN gij, [a] Bethlehem Efratha! zijt gij klein om te wezen onder de duizenden van Juda? Uit u zal Mij voortkomen, Die een Heerscher zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid. [a] Matt. 2:6. Joh. 7:42.

2 Daarom zal Hij henlieden overgeven, tot den tijd toe, dat zij, die baren zal, gebaard hebbe; dan zullen de overige Zijner broederen zich bekeeren met de kinderen Israëls.

3 En Hij zal staan, en zal weiden in de kracht des HEEREN, in de hoogheid van den Naam des HEEREN, Zijns Gods; en zij zullen wonen; want nu zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde.

4 En Deze zal Vrede zijn; wanneer Assur in ons land zal komen, en wanneer hij in onze paleizen zal treden, zoo zullen wij tegen hem stellen zeven herders, en acht vorsten uit de menschen.

5 Die zullen het land van Assur afweiden met het zwaard, en het land van Nimrod in deszelfs ingangen. Alzoo zal Hij *ons* redden van Assur, wanneer dezelve in ons land zal komen, en wanneer hij in onze landpale zal treden.

6 En Jakobs overblijfsel zal zijn in het midden van vele volken, als een dauw van den HEERE, als droppelen op het kruid, dat naar geenen man wacht, noch menschenkinderen verbeidt.

7 Ja, het overblijfsel van Jakob zal zijn onder de Heidenen, in het midden van vele volken, als een leeuw onder de beesten des wouds, als een jonge leeuw onder de schaapskudden; dewelke, wanneer hij doorgaat, zoo vertreedt en verscheurt hij, dat niemand redde.

8 Uwe hand zal verhoogd zijn boven uwe wederpartijders, en al uwe vijanden zullen uitgeroeid worden.

9 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE, dat Ik uwe [a] paarden uit het midden van u zal uitroeien, en Ik zal uwe wagenen verdoen. [a] Hos. 14:4.

10 En Ik zal de steden uws lands uitroeien, en Ik zal al uwe vestingen afbreken.

11 En Ik zal de tooverijen uit uwe hand uitroeien, en gij zult geene guichelaars hebben.

12 En Ik zal uwe gesnedene beelden en uwe opgerichte beelden uit het midden van u uitroeien, dat gij u niet meer zult nederbuigen voor het werk uwer handen.

13 Voorts zal Ik uwe bosschen uit het

midden van u uitroeien, en Ik zal uwe
steden verdelgen.
14 En Ik zal in toorn en in grimmigheid
wrake doen aan de Heidenen, die niet
hooren.

HOOFDSTUK 6.

Verkondiging van Gods twist met Zijn volk, van wege hunne ondankbaarheid tegen Zijne gedurige weldadigheid, vs. 1. God verwerpt hunne offeranden, en stelt hun Zijnen eisch en hunnen plicht voor, 6. En daar het tegendeel onder hen bekend was, te weten: onrechtvaardigheid, geweld, leugen en bedrog, insgelijks den afgodischen handel van Omri en Achab, dreigt Hij hun verwoesting, den honger, reddeloosheid en het zwaard, 10.

HOORT nu, wat de HEERE zegt: Maak
u op, twist met de bergen, en laat de
heuvelen uwe stem hooren.
2 Hoort, gij bergen! den twist des HEE-
REN, mitsgaders gij, sterke fondamenten
der aarde! want de [a] HEERE heeft eenen
twist met Zijn volk, en Hij zal Zich met
Israël in recht begeven. a Hos. 4:1.
3 O, Mijn volk! wat heb Ik u gedaan?
en waarmede heb Ik u vermoeid? betuig
tegen Mij.
4 Immers heb Ik u uit [a] Egypteland opge-
voerd, en u uit het diensthuis verlost; en
Ik heb voor uw aangezicht henen gezonden
Mozes, Aäron en Mirjam. a Ex. 12:51. 14:30.
5 Mijn volk! gedenk toch wat [a] Balak, de
koning van Moab, beraadslaagde, en wat
hem Bíleam, de zoon van Beor, antwoord-
de; *en wat geschied zij* van [b] Sittim af tot
[c] Gilgal toe, opdat gij de gerechtigheden des
HEEREN kennet. a Num. 22:5. 23:7. b Num. 25. c Joz. 5.
6 Waarmede zal ik den HEERE tegen-
komen, *en* mij bukken voor den hoogen
God? zal ik Hem tegenkomen met brand-
offeren? met eenjarige kalveren?
7 Zou de HEERE een welgevallen hebben
aan duizenden van rammen? aan tien dui-
zenden van oliebeken? Zal ik mijnen eerst-
geborene geven *voor* mijne overtreding? de
vrucht mijns buiks *voor* de zonde mijner
ziel?
8 Hij heeft u bekend gemaakt, o mensch!
wat goed is; en wat [a] eischt de HEERE van
u, dan recht te doen, en weldadigheid lief
te hebben, en ootmoediglijk te wandelen
met uwen God? a Deut. 10:12.
9 De stem des HEEREN roept tot de stad
(want Uw Naam ziet het wezen): Hoort de
roede, en wie ze besteld heeft!
10 Zijn er *niet* nog, *in* eens ieders godde-
loozen huis, schatten der goddeloosheid?
en eene schaarsche efa, dat te verfoeien is?
11 Zou ik rein zijn, met eene goddelooze
[a] weegschaal? en met eenen zak van be-
driegelijke weegsteenen? a Hos. 12:8.
12 Dewijl hare rijke lieden vol zijn van
geweld, en hare inwoners leugen spreken,
en hare tong [a] bedriegelijk is in haren
mond; a Jer. 9:8.
13 Zoo zal Ik *u* ook krenken, u slaande,
en verwoestende om uwe zonden.
14 Gij zult [a] eten, maar niet verzadigd
worden, en uwe nederdrukking zal in het
midden van u zijn; en gij zult aangrijpen,
maar niet wegbrengen, en wat gij zult
wegbrengen, zal Ik aan het zwaard over-
geven. a Hos. 4:10.
15 Gij zult [a] zaaien, maar niet maaien;
gij zult olijven treden, maar u met olie
niet zalven, en most, maar geenen wijn
drinken. a Deut. 28:38. Hagg. 1:6.
16 Want de inzettingen van [a] Omri wor-
den onderhouden, en het gansche werk van
het huis van [b] Achab; en gij wandelt in
derzelver raadslagen; opdat Ik u stelle tot
verwoesting, en hare inwoners tot aanflui-
ting; alzoo zult gij de smaadheid Mijns
volks dragen. a 1 Kon. 16:25, 26. b 1 Kon. 16:30, enz.

HOOFDSTUK 7.

Klacht der Kerk over haar klein getal en algemeene verdorvenheid van aanzienlijken en geringen, waarom God met Zijne straffen nadert, vs. 1. Zij waarschuwt voor vertrouwen op menschen en stelt haar vertrouwen op God, 7. Zij zegepraalt door geloof over hare vijandin, 8. God troost haar met Zijn toekomstig genadewerk van den Messias, haren Herder, ofschoon Kanaän woest zal zijn, 11; waarop de Kerk Christus met blijdschap aanspreekt, 14. God belooft haar wonderen, 15. Zij profeteert van de beschaming der vijanden van het Evangelie, 16. Zij verwondert zich over Gods genade, en verwacht in geloof de komst van Christus, 18.

AI mij! want ik ben, als wanneer de
zomervruchten zijn ingezameld; als
wanneer de nalezingen in den wijnoogst
geschied zijn: er is geene druif om te eten;
mijne ziel begeert vroegrijpe vrucht.
2 De [a] goedertierene is vergaan uit het
land, en er is niemand oprecht onder de
menschen; zij loeren altemaal op bloed;
zij jagen, een iegelijk zijnen broeder, *met*
een jachtgaren. a Ps. 12:2. Hos 4:1.
3 Om *met* beide handen wel dapper kwaad
te doen, zoo eischt de vorst, en de rechter
oordeelt [a] om vergelding; en de groote
spreekt de [b] verderving zijner ziel, en zij
draaien ze dicht in een. a Micha 3:11. b Micha 2:1.
4 De beste van hen is als een doorn; de
oprechtste is *scherper* dan eene doornheg;
de dag uwer wachters, uwe bezoeking,
is gekomen; nu zal hunlieder verwarring
wezen.
5 Gelooft eenen vriend niet; vertrouwt

niet op eenen voornaamsten vriend; bewaar de deuren uws monds voor haar, die in uwen schoot ligt.

6 Want de [a] zoon veracht den vader, de dochter staat op tegen hare moeder, de schoondochter tegen hare schoonmoeder; eens mans vijanden zijn zijne huisgenooten. *a* Ezec. 22:7. Matt. 10:21, 35, 36. Luk. 12:53.

7 Maar ik zal uitzien naar den HEERE; ik zal wachten op den God mijns heils; mijn God zal mij hooren.

8 Verblijd u niet over mij, o, mijne vijandin! wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal de HEERE mij een Licht zijn.

9 Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want Ik heb tegen Hem gezondigd; totdat Hij mijnen twist [a] twiste, en mijn recht uitvoere; Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal *mijnen lust* lust zien aan Zijne gerechtigheid. *a* Jer. 50:34.

10 En mijne vijandin zal *het* zien, en schaamte zal haar bedekken; die tot mij [a] zegt: Waar is de HEERE, uw God? mijne oogen zullen aan haar zien; nu zal zij worden tot vertreding, als slijk der straten. *a* Ps. 79:10. 115:2. Joël 2:17.

11 Ten dage als Hij uwe muren zal [a] herbouwen, te dien dage zal het besluit verre heengaan. *a* Amos 9:11, enz.

12 Te dien dage zal het ook komen tot u toe, van Assur af, zelfs *tot* de vaste steden *toe;* en van de vestingen tot aan de rivier, en van zee *tot* zee, en *van* gebergte tot gebergte.

13 Maar dit land zal worden tot eene verwoesting, zijner inwoners halve, van wege de [a] vrucht hunner handelingen. *a* Jer. 21:14.

14 Gij *dan,* [a] weid Uw volk met Uwen staf, de kudde Uwer erfenis, die alleen woont, *in* het woud, in het midden van een vruchtbaar land; laat ze weiden *in* Basan en Gilead, als in de dagen van ouds. *a* Micha 5:3.

15 Ik zal haar [a] wonderen doen zien, als in de dagen, toen gij uit Egypteland uittoogt. *a* Joël 2:26, 30.

16 De Heidenen zullen het zien, en beschaamd zijn, van wege al hunne macht; zij zullen de hand op den mond leggen; hunne ooren zullen doof worden.

17 Zij zullen het [a] stof lekken, als de slang; als kruipende dieren der aarde, zullen zij zich beroeren uit hunne sloten; zij zullen met vervaardheid komen tot den HEERE, onzen God, en zullen voor U vreezen. *a* Ps. 72:9. Jes. 49:23.

18 Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid [a] vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt Zijnen toorn niet in eeuwigheid; want Hij heeft lust aan goedertierenheid. *a* Ex. 34:6, 7.

19 Hij zal Zich onzer weder ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden dempen; ja, Gij zult al hunne zonden in de diepten der zee werpen.

20 Gij zult Jakob de trouw, Abraham de goedertierenheid geven, die Gij onzen vaderen van oude dagen af gezworen hebt.

DE PROFEET NAHUM.

HOOFDSTUK 1.

Eene beschrijving van de natuur van God, Die tegen Zijne en Zijns volks vijanden sterk en straf is, vs. 2; maar goedertieren jegens de vromen en die Hem liefhebben, 7. De profeet dreigt voorts den Ninevieten met hunnen ondergang, 8. Hij troost de vrome Joden, hun voorzeggende, dat hun vijand, de koning van Assyrië, zou verslagen worden, 15.

DE last van Nineve. Het boek des gezichts van Nahum, den Elkosiet.

2 Een [a] ijverig God en een wreker is de HEERE, een wreker is de HEERE, en zeer grimmig; een wreker is de HEERE aan Zijne wederpartijders, en Hij behoudt *den toorn* Zijnen vijanden. *a* Ex. 20:5.

3 De HEERE is lankmoedig, doch van groote kracht, en Hij houdt *den schuldige* geenszins onschuldig. Des HEEREN weg is in wervelwind, en in storm, en de wolken zijn het stof Zijner voeten.

4 Hij scheldt de zee, en maakt ze droog, en Hij verdroogt alle rivieren; Basan en Karmel kwelen, ook kweelt de bloem van Libanon.

5 [a] De bergen beven voor Hem, en de heuvelen versmelten; en de aarde licht zich op voor Zijn aangezicht, en de wereld, en allen, die daarin wonen.
a Ex. 19:18. Ps. 18:8. 29:5, 6. 68:8. 97:4, 5. 114:4.

6 Wie zal voor Zijne gramschap staan? en wie zal voor de hittigheid Zijns toorns bestaan? Zijne grimmigheid is uitgestort als vuur, en de rotssteenen worden van Hem vermorzeld.

7 De HEERE is goed; [a] Hij is ter sterkte in den dag der benauwdheid, en Hij kent hen, die op Hem betrouwen. [a] Joël 3:16.

8 En met eenen doorgaanden vloed zal Hij hare plaats te niet maken; en duisternis zal Zijne vijanden vervolgen.

9 Wat denkt gijlieden tegen den HEERE? Hij zal zelfs eene voleinding maken; de benauwdheid zal niet tweemaal oprijzen.

10 Dewijl zij in elkander gevlochten zijn als doornen, en dronken zijn, gelijk zij plegen dronken te zijn, zoo worden zij volkomen verteerd, als een dorre stoppel.

11 Van u is een uitgegaan, die kwaad denkt tegen den HEERE, een Belials raadsman.

12 Alzoo zegt de HEERE: Zijn zij voorspoedig, en alzoo velen, alzoo zullen zij ook geschoren worden, en hij zal doorgaan; Ik heb u wel gedrukt, *maar* Ik zal u niet meer drukken.

13 Maar nu zal Ik zijn juk van u breken, en zal uwe banden verscheuren.

14 Doch tegen u heeft de HEERE bevolen, dat er van uwen naam niemand meer gezaaid zal worden; uit het huis uws gods zal Ik uitroeien de gesnedene en gegotene beelden; Ik zal u *daar* een graf maken, als gij zult veracht zijn geworden.

15 [a] Ziet op de bergen de voeten desgenen, die het goede boodschapt, die vrede doet hooren; vier uwe vierdagen, o Juda! betaal uwe geloften; want de Belials *man* zal voortaan niet meer door u doorgaan; hij is gansch uitgeroeid. [a] Jes. 52:7. Rom. 10:15.

HOOFDSTUK 2.

Verdere voorzegging van den ondergang der Ninevieten door de Babyloniërs, van wege hunne tirannie tegen het volk van God en andere natiën.

DE verstrooier trekt tegen uw aangezicht op, bewaar de vesting; bezichtig den weg; sterk de lenden; versterk de kracht zeer.

2 Want de HEERE heeft de hoovaardij Jakobs afgewend, gelijk de hoovaardij Israëls; want de [a] ledigmakers hebben ze ledig gemaakt, en zij hebben hunne wijnranken verdorven. [a] Ps. 80:13. Jes. 10:12.

3 De schilden zijner helden zijn rood gemaakt; de kloeke mannen zijn scharlakenverwig; de wagens zijn in het vuur der fakkelen, ten dage als hij zich bereidt; en de spiesen worden geschud.

4 De wagens razen door de wijken; zij loopen ginds en weder op de straten; hunne gedaanten zijn als der fakkelen; zij loopen door elkander henen als de bliksemen.

5 Hij zal aan zijne voortreffelijken gedenken, *doch* zij zullen struikelen in hunne tochten; zij zullen haasten naar hunnen muur, als het beschutsel vaardig zal wezen.

6 De poorten der rivieren zullen geopend worden, en het paleis zal versmelten.

7 En Huzab zal gevankelijk weggevoerd worden; men zal haar heeten voortgaan; en hare maagden zullen haar geleiden, als *met* eene stem der duiven, trommelende op hare harten.

8 Nineve is wel als een watervijver, van de dagen af dat zij geweest is, doch zij zullen vluchten. Staat, staat! *zal men roepen,* maar niemand zal omzien.

9 Rooft zilver, rooft goud; want er is geen einde des voorraads, der heerlijkheid van allerlei gewenschte vaten.

10 Zij is geledigd, ja, uitgeledigd, uitgeput, en [a] haar hart versmelt, en de knieën schudden, en [b] in al de lenden is smart, en hun aller aangezichten betrekken, *als* een pot. [a] Deut. 1:28. 20:8. Joz. 2:11. 5:1. 7:5. Jes. 13:7. Ezec. 21:7. [b] Jes. 13:8. 21:3.

11 Waar is *nu* de woning der leeuwen, en die weide der jonge leeuwen? alwaar de leeuw, de oude leeuw, *en* het leeuwenwelp wandelde, en er was niemand, die *hen* verschrikte.

12 De leeuw, die genoeg roofde voor zijne welpen, en worgde voor zijne oude leeuwinnen, die zijne holen vervulde met roof, en zijne woningen met het geroofde.

13 Ziet, Ik *wil* aan u, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal hare wagenen in rook verbranden, en het zwaard zal uwe jonge leeuwen verteren, en Ik zal uwen roof uitroeien van de aarde, en de stem uwer gezanten zal niet meer gehoord worden.

HOOFDSTUK 3.

Verdere profetie van den ondergang der stad Nineve en der Assyriërs, naar het voorbeeld van de stad No, welke ook is verdelgd geworden om dergelijke zonden als Nineve begaan had, 8. De profeet voegt daarbij, dat hare sterkte en groote macht haar niet zouden helpen, 12.

WEE der bloedstad, die gansch vol leugen, *en* verscheuring is! de roof houdt niet op.

2 Er is het geklap der zweep, en het geluid van het bulderen der raderen; en de paarden stampen, en de wagens springen op.

3 De ruiter steekt omhoog, zoo het vlammende zwaard, als de bliksemende spies,

en er zal veelheid der verslagenen zijn, en
eene zware menigte der doode lichamen;
ja, er zal geen einde zijn der lichamen;
men zal over hunne lichamen struikelen;
4 Om der groote hoererijen wil der zeer
bevallige hoer, der meesteres der tooverijen,
die met hare hoererijen volken verkocht
heeft, en geslachten met hare tooverijen.
5 Ziet, Ik *wil* aan u, spreekt de HEERE
der heirscharen, en Ik zal uwe zoomen
ontdekken boven uw aangezicht, en Ik zal
den Heidenen uwe naaktheid, en den ko-
ninkrijken uwe schande wijzen.
6 En Ik zal verfoeielijke dingen op u
werpen, en u tot schande maken, en Ik
zal u als eenen spiegel stellen.
7 En het zal geschieden, dat allen, die
u zien, van u wegvlieden zullen, en zeg-
gen: Níneve is verstoord; wie zal medelij-
den met haar hebben? van waar zal Ik u
troosters zoeken?
8 Zijt gij beter dan No, de volkrijke,
gelegen in de rivieren? die rondom henen
water heeft? welker voormuur de zee is;
haar muur is van zee.
9 Moorenland en Egypte waren hare
macht, en er was geen einde; Put en
Lybea waren tot uwe hulp.
10 Nog is zij gevankelijk gegaan in de
gevangenis; ook zijn hare kinderen op
het hoofd van alle straten verpletterd ge-
worden; en over hare geëerden hebben
zij het lot geworpen, en al hare grooten
zijn in boeien gebonden geworden.
11 Ook zult gij dronken worden; gij zult
u verbergen; ook zult gij eene sterkte
zoeken van wege den vijand.
12 Al uwe vastigheden zijn vijgeboomen
met de eerste vruchten; indien zij geschud
worden, zoo vallen zij dien op den mond,
die ze eten wil.
13 Ziet, uw volk zal in het midden van u
tot vrouwen worden; de poorten uws lands
zullen uwen vijanden wijd geopend worden;
het vuur zal uwe grendelen verteren.
14 Schep u water ter belegering; versterk
uwe vastigheden; ga in de klei, en treed
in het leem; verbeter den tichelovens.
15 Het vuur zal u aldaar verteren; het
zwaard zal u uitroeien; het zal u afeten,
als de kevers; vermeerder u als kevers;
vermeerder u als sprinkhanen.
16 Gij hebt meer handelaars, dan er
sterren aan den hemel zijn; de kevers
zullen invallen, en er van vliegen.
17 Uwe gekroonden zijn als de sprinkha-
nen, en uwe krijgsoversten als de groote
kevers, die zich in de heiningmuren legeren
in de koude der dagen; wanneer de zon
opgaat, zoo vliegen zij weg, alzoo dat hunne
plaats onbekend is, waar zij geweest zijn.
18 Uwe herders zullen sluimeren, o, koning
van Assur! uwe voortreffelijken zullen zich
leggen; uw volk zal zich op de bergen wijd
uitbreiden, en niemand zal ze verzamelen.
19 Er is geene samentrekking voor uwe
breuk, uwe plage is smartelijk; allen, die
het gerucht van u hooren, zullen de han-
den over u klappen; want over wien is
uwe boosheid niet geduriglijk gegaan?

DE PROFEET HÁBAKUK.

HOOFDSTUK 1.

Klacht van den profeet over de groote boosheid en ongerechtigheid van het Joodsche volk, vs. 2. Hij verkondigt, dat om zulke zonden de Chaldeën met groote macht en snelheid over hen komen en alles verwoesten zullen, 5. Hij bidt den Heere, dat Hij toch de vijanden, die zwaarder dan de Joden hadden gezondigd, hunnen moedwil niet laat volbrengen, maar veelmeer die wil straffen, 12.

DE last, welken Hábakuk, de profeet,
gezien heeft.
2 HEERE! hoe lang schreeuw ik, en Gij
hoort niet! *hoe lang* roep ik geweld, tot
U, en Gij verlost niet!
3 Waarom laat Gij mij ongerechtigheid
zien, en aanschouwt de kwelling? want
verwoesting en geweld is tegen mij over,
en er is twist, en men neemt gekijf op.
4 Daarom wordt de wet onderlaten, en
het recht komt nimmermeer voort; want
de goddelooze omringt den rechtvaardige;
daarom komt het recht verdraaid voor.
5 Ziet onder de Heidenen, en aanschouwt,
en verwondert u, verwondert u! want [a] Ik
werk een werk in ulieder dagen, *hetwelk*
gij niet gelooven zult, als het verteld zal
worden. [a] Hand. 13:41.
6 Want ziet, Ik verwek de Chaldeën,
een bitter en snel volk, trekkende door
de breedten der aarde, om erfelijk te be-
zitten woningen, die de zijne niet zijn.
7 Schrikkelijk en vreeselijk is hetzelve;

zijn recht en zijne hoogheid gaat van hem zelven uit.

8 Want zijne paarden zijn lichter dan de luipaarden, en zij zijn scherper dan de avondwolven, en zijne ruiters verspreiden zich; ja, zijne ruiters zullen van verre komen; zij zullen vliegen als een arend, zich spoedende om te eten.

9 Het zal geheellijk tot geweld komen; wat zij inslorpen zullen met hunne aangezichten, *zullen zij brengen* naar het oosten; en het zal de gevangenen verzamelen als zand.

10 En hij zal de koningen beschimpen, en de prinsen zullen hem eene belaching zijn; hij zal alle vesting belachen; want hij zal stof vergaderen, en hij zal ze innemen.

11 Dan zal hij den geest veranderen, en hij zal doortrekken, en zich schuldig maken, *houdende* deze zijne kracht voor zijnen God.

12 Zijt Gij niet van ouds af de HEERE, mijn God, mijn Heilige? wij zullen niet sterven; o HEERE! tot een oordeel hebt Gij hem gesteld, en o Rots! om te straffen, hebt Gij hem gegrondvest.

13 Gij zijt te rein van oogen, dan dat Gij het kwade zoudt zien, en de kwelling kunt Gij niet aanschouwen; waarom zoudt Gij aanschouwen die trouwelooslijk handelen? *waarom* zoudt Gij zwijgen, als de goddelooze dien verslindt, die rechtvaardiger is dan hij?

14 En *waarom* zoudt Gij de menschen maken, als de visschen der zee? als het kruipend gedierte, dat geenen heerscher heeft?

15 Hij trekt ze allen met den angel op; hij vergadert ze in zijn garen, en hij verzamelt ze in zijn net; daarom verblijdt en verheugt hij zich.

16 Daarom offert hij aan zijn garen, en rookt aan zijn net; want door dezelve is zijn deel vet geworden, en zijne spijze smoutig.

17 Zal hij dan daarom *altoos* zijn garen ledig maken? en zal hij niet verschoonen, met altoos de volken te dooden?

HOOFDSTUK 2.

De profeet op zijn voorgaand gebed en klacht antwoord verwacht hebbende, vs. 1; ontvangt van den Heere bevel om de profetie van den ondergang der Chaldeen aan het Joodsche volk duidelijk voor oogen te stellen; dat die zeker zal vervuld worden, maar dat men zulks met geduld moest verwachten, 4; dit wordt in de volgende verzen breeder verklaard, 7; van wege hunne hoovaardij, gierigheid, tirannie, gulzigheid, bloeddorstigheid en afgoderij.

IK [a] stond op mijne wacht, en ik stelde mij op de sterkte, en ik hield wacht om te zien, wat Hij in mij spreken zou, en wat ik antwoorden zou op mijne bestraffing. [a] Jes. 21:8.

2 Toen antwoordde mij de HEERE, en zeide: [a] Schrijf het gezicht, en stel het duidelijk op tafelen, opdat daarin leze die voorbijloopt. [a] Jes. 30:8.

3 Want het gezicht zal nog tot eenen bestemden tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen; zoo Hij vertoeft, verbeid Hem; want Hij zal gewisselijk komen; Hij zal niet achterblijven.

4 Ziet, zijne ziel verheft zich; zij is niet recht in hem; maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

5 En ook dewijl hij trouwelooslijk handelt bij den wijn, een trotsch man is, en in zijne woning niet blijft; die zijne ziel wijd opendoet als het graf, en gelijk de dood is, die niet zat wordt, en tot zich verzamelt al de Heidenen, en vergadert tot zich alle volken;

6 Zouden *dan* niet al dezelve van hem een spreekwoord opnemen, en eene uitlegging der raadselen van hem? en men zal zeggen: Wee dien, die vermeerdert hetgeen het zijne niet is (hoe lange!), en dien, die op zich laadt dikken slijk.

7 Zullen niet onvoorziens opstaan, die u bijten zullen? en ontwaken, die u zullen bewegen? en zult gij hun niet tot plundering worden?

8 Omdat gij vele Heidenen beroofd hebt, zoo zullen alle overgeblevene volken u berooven; om het bloed der menschen, en het geweld aan het land, de stad, en alle inwoners derzelve.

9 Wee dien, die met kwade gierigheid giert voor zijn huis, opdat hij in de hoogte zijn nest stelle, om bevrijd te zijn uit de hand des kwaads.

10 Gij hebt schaamte beraadslaagd voor uw huis; uitroeiende vele volken, zoo hebt gij gezondigd *tegen* uwe ziel.

11 Want de steen uit den muur roept, en de balk uit het hout antwoordt dien.

12 Wee dien, die de stad met bloed bouwt, en die de stad met onrecht bevestigt!

13 Ziet, is het niet van den HEERE der heirscharen, dat de volken arbeiden ten vure, en de lieden zich vermoeien te vergeefs?

14 Want de aarde zal vervuld worden, dat zij de heerlijkheid des Heeren bekenne, gelijk de wateren *den bodem der* zee bedekken.

15 Wee dien, die zijnen naaste te drinken geeft, gij, die uwe wijnflesch daarbij voegt, en ook dronken maakt, opdat gij hunne naaktheden aanschouwt.

16 Gij zult *ook* verzadigd worden met schande, voor eer; drinkt gij ook, en ontbloot de voorhuid; de beker der rechterhand des HEEREN zal zich tot u wenden, en er zal een schandelijk uitbraaksel over uwe heerlijkheid zijn.

17 Want het geweld, dat tegen Libanon begaan is, zal u bedekken, en de verwoesting der beesten zal ze verschrikken, om des bloeds wil der menschen, en des gewelds in het land, de stad en aan alle inwoners derzelve.

18 Wat zal het gesneden beeld baten, dat zijn formeerder het gesneden heeft? *of* het gegoten beeld, hetwelk een leugenleeraar is, dat de formeerder op zijn formeersel vertrouwt, als hij stomme afgoden gemaakt heeft?

19 Wee dien, die tot het hout zegt: Word wakker! *en:* Ontwaak! tot den zwijgenden steen. Zou het leeren? ziet, het is *met* goud en zilver overtrokken, en er is gansch geen geest in het midden van hetzelve.

20 Maar de HEERE is in Zijnen heiligen tempel. Zwijg voor Zijn aangezicht, gij, gansche aarde!

HOOFDSTUK 3.

Hábakuk bidt den Heere, dat Hij Zijn volk in de Babylonische gevangenis wil bewaren, vs. 1. Tot versterking van zijn en des volks geloof verhaalt hij, hoe krachtig God Zijn volk heeft beschermd, toen Hij het uit Egypte door de woestijn leidde, 3. Voorts verhaalt hij, hoezeer hij verschrikte, toen hij verstond, dat Jeruzalem verwoest zou worden, 16. Doch hij troost zich weder door de overlegging van de hulp van God, den Almachtige.

EEN gebed van Hábakuk, den profeet, op Sjigjónôth.

2 HEERE! als ik Uwe rede gehoord heb, heb ik gevreesd; Uw werk, o HEERE! behoud dat in het leven in het midden der jaren; maak het bekend in het midden der jaren; in den toorn gedenk des ontfermens.

3 God kwam van Theman, en de Heilige van den berg Paran. Sela. Zijne heerlijkheid bedekte de hemelen, en het aardrijk was vol van Zijnen lof.

4 En er was een glans als des lichts; Hij had hoornen aan Zijne hand, en aldaar was Zijne sterkte verborgen.

5 Voor Zijn aangezicht ging de pestilentie, en de vurige kool ging voor Zijne voeten henen.

6 Hij stond, en mat het land; Hij zag toe, en maakte de Heidenen los, en de gedurige bergen zijn verstrooid geworden; de heuvelen der eeuwigheid hebben zich gebogen; de gangen der eeuw zijn Zijne.

7 Ik zag de tenten van Kusan onder de ijdelheid; de gordijnen des lands van Midian schudden.

8 Was de HEERE ontstoken tegen de rivieren? was Uw toorn tegen de rivieren? was Uwe verbolgenheid tegen de zee? toen Gij op Uwe paarden reedt, Uwe wagens waren heil.

9 De naakte grond werd ontbloot *door* Uwen boog, *om* de eeden, aan de stammen gedaan *door* het woord. Sela. Gij hebt de rivieren der aarde gekloofd.

10 De bergen zagen U, *en* leden smart; de waterstroom ging door; de afgrond gaf zijne stem; hij hief zijne zijden op *in* de hoogte.

11 De zon en de maan stonden stil in *hare* woning; met het licht gingen Uwe pijlen daarhenen, met glans Uwe bliksemende spies.

12 Met gramschap tradt Gij *door* het land; met toorn dorschtet Gij de Heidenen.

13 Gij toogt uit tot verlossing Uws volks, tot verlossing met Uwen Gezalfde; Gij doorwonddet het hoofd van het huis des goddeloozen, ontblootende den grond tot den hals toe. Sela.

14 Gij doorboordet met zijne staven het hoofd zijner dorplieden; zij hebben gestormd, om mij te verstrooien; die zich verheugden, als of zij de ellendigen in het verborgen zouden opeten.

15 Gij betradt *met* Uwe paarden de zee; de geweldige wateren werden een hoop.

16 Als ik het hoorde, zoo werd mijn buik beroerd; voor de stem hebben mijne lippen gebeefd; verrotting kwam in mijn gebeenten, en ik werd beroerd in mijne plaats. Zekerlijk, ik zal rusten ten dage der benauwdheid, als hij optrekken zal tegen het volk, dat hij het met benden aanvalle.

17 Alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal, en geene vrucht aan den wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geene spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal;

18 Zoo zal ik nogtans in den HEERE van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in den God mijns heils.

19 De HEERE Heere in mijne Sterkte; en Hij zal mijne voeten maken als der hinden, en Hij zal mij doen treden op mijne hoogten. Voor den opperzangmeester op mijn Neginôth.

DE PROFEET ZEFÁNJA.

HOOFDSTUK 1.

De Heere voorzegt den ondergang van Jeruzalem, en de verwoesting van den ganschen stam van Juda door de Babyloniërs, van wege hunne afgoderij en andere zonden. Hij vermaant hen tot boete, alzoo de wegvoering naar Babel nabij was.

HET woord des HEEREN, hetwelk ge-
schied is tot Zefánja, den zoon van
Cuschi, den zoon van Gedálja, den zoon
van Amárja, den zoon van Hizkía ; in de
dagen van Josía, den zoon van Amon, den
koning van Juda.
2 Ik zal ganschelijk alles wegrapen uit
dit land, spreekt de HEERE.
3 Ik zal wegrapen menschen en beesten ;
Ik zal wegrapen de vogelen des hemels, en
de visschen der zee, en de ergernissen met
de goddeloozen ; ja, Ik zal de menschen uit
dit land uitroeien, spreekt de HEERE.
4 En Ik zal Mijne hand uitstrekken tegen
Juda, en tegen alle inwoners van Jeruza-
lem; en Ik zal uit deze plaats uitroeien
het overblijfsel van Baäl, *en* den naam der
Chemárim met de priesters;
5 En die zich nederbuigen op de daken
voor het heir des hemels, en die zich neder-
buigende zweren bij den HEERE, en zweren
bij Malcham ;
6 En [a] die terugkeeren van achter den
HEERE; en die den HEERE niet zoeken, en
vragen naar Hem niet. *a* Jes. 1:4. 59:13. Jer. 15:6.
7 Zwijgt voor het aangezicht des Heeren
HEEREN ; want de dag des HEEREN is
nabij ; want de HEERE heeft een slachtoffer
bereid ; Hij heeft Zijne genooden geheiligd.
8 En het zal geschieden in den dag van
het slachtoffer des HEEREN, dat Ik bezoe-
king zal doen over de vorsten, en over de
kinderen des Konings, en over allen, die
zich kleeden met vreemde kleeding.
9 Ook zal Ik ten zelven dage bezoeking
doen over al wie over den dorpel springt ;
die het huis hunner heeren vullen met
geweld en bedrog.
10 En er zal te dien dage, spreekt de
HEERE, eene stem des gekrijts zijn van de
Vischpoort af, en een gehuil van het tweede
gedeelte, en eene groote breuk van de heu-
velen af.
11 Huilt, gij, inwoners der laagte ! want
al het volk van koophandel is uitgehouwen,
al de gelddragers zijn uitgeroeid.
12 En het zal geschieden te dien tijde, Ik
zal Jeruzalem met lantaarnen doorzoeken ;
en Ik zal bezoeking doen over de mannen,
die stijf geworden zijn op hunnen droesem,
die in hun hart zeggen : De HEERE doet
geen goed, en Hij doet geen kwaad.
13 Daarom zal hun vermogen ten roof
worden, en hunne huizen tot verwoesting ;
zij bouwen wel huizen, maar zij zullen ze
niet bewonen ; en zij planten wijngaarden,
maar zij zullen derzelver wijn niet drinken.
14 De groote dag des HEEREN is nabij ;
hij is nabij, en zeer haastende ; de stem
van den dag des HEEREN ; de held zal
aldaar bitterlijk schreeuwen.
15 Die dag zal een dag der verbolgenheid
zijn ; een dag der benauwdheid en des ang-
stes, een dag der woestheid en verwoesting,
[a] een dag der duisternis en der donkerheid,
een dag der wolk en der dikke donkerheid ;
a Joël 2:1, 2.
16 Een dag der bazuin en des geklanks
tegen de vaste steden en tegen de hooge
hoeken.
17 En Ik zal de menschen bang maken,
dat zij zullen gaan als de blinden ; want zij
hebben tegen den HEERE gezondigd ; en
hun bloed zal vergoten worden als stof, en
hun vleesch zal worden als drek.
18 Noch [a] hun zilver, noch hun goud zal
hen kunnen redden [b] ten dage der verbol-
genheid des HEEREN; maar door het vuur
Zijns ijvers zal dit gansche land verteerd
worden ; want Hij zal eene voleinding
maken, gewisselijk, eene haastige, met al
de inwoners dezes lands.
a Spr. 11:4. Ezec. 7:19. *b* vers 14, 15, 16.

HOOFDSTUK 2.

De profeet vermaant de Joden tot bekeering eer hun de straffen overvallen, inzonderheid de vromen, die nog in het land overig waren, vs. 1. Bedreigingen over eenige uitlandsche Heidensche volken, 4; terwijl hij tegelijk voorzegt de roeping der Heidenen tot de kennis van God en den waren Godsdienst.

DOORZOEK u zelf nauw, ja, doorzoek
nauw, gij volk, dat met geen' lust
bevangen wordt !
2 Eer het besluit bare (gelijk kaf gaat de

dag voorbij), terwijl de hittigheid van des Heeren toorn over ulieden nog niet komt; terwijl de dag van den toorn des Heeren over ulieden nog niet komt.

3 Zoekt den HEERE, alle gij zachtmoedigen des lands, die Zijn recht werken! Zoekt gerechtigheid, zoekt zachtmoedigheid; misschien zult gij verborgen worden in den dag van den toorn des HEEREN.

4 Want Gaza zal verlaten wezen, en A'skelon zal ter verwoesting wezen; Asdod zal men in den middag verdrijven, en Ekron zal uitgeworteld worden.

5 Wee den inwoneren van de landstreek der zee, den volke der Cherétim! het woord des HEEREN zal tegen ulieden zijn, gij Kanaän, der Filistijnen land! en Ik zal u verdoen, dat er geen inwoner zal zijn.

6 En de landstreek der zee zal wezen *tot* hutten, uitgegravene putten der herders, en betuiningen der kudden.

7 En de landstreek zal wezen voor het overblijfsel van het huis van Juda, dat zij daarin weiden; des avonds zullen zij in de huizen van A'skelon legeren, als de HEERE, hunlieder God, hen zal bezocht, en hunne gevangenis zal gewend hebben.

8 Ik heb de beschimping van Moab gehoord, en de scheldwoorden der kinderen Ammons, waarmede zij Mijn volk beschimpt hebben, en hebben zich groot gemaakt tegen deszelfs landpale.

9 Daarom, *zoo waarachtig als* Ik leef, spreekt de HEERE der heirscharen, de God Israëls: Moab zal zekerlijk zijn als Sodom, en de kinderen Ammons als Gomórra, eene netelheide, en eene zoutgroeve, en eene verwoesting tot in eeuwigheid! de overigen Mijns volks zullen ze berooven, en het overige Mijns volks zullen ze erfelijk bezitten.

10 Dat zullen zij hebben in plaats van hunnen hoogmoed; want zij hebben beschimpt, en hebben zich groot gemaakt tegen het volk van den HEERE der heirscharen.

11 Vreeselijk zal de HEERE tegen hen wezen; want Hij zal al de goden der aarde doen uitteren; en een iegelijk uit zijne plaats zal Hem aanbidden, al de eilanden der Heidenen.

12 Ook gij, Mooren! zult de verslagenen van Mijn zwaard zijn.

13 Hij zal ook Zijne hand uitstrekken tegen het Noorden, en Hij zal Assur verdoen; en Hij zal Nínevé stellen tot eene verwoesting, droog als eene woestijn.

14 En in het midden van haar zullen de kudden legeren, al het gedierte der volken; ook de roerdomp, ook de nachtuil zullen op hare granaatappelen vernachten; eene stem zal in het venster zingen; verwoesting zal in den dorpel zijn, als Hij haar cederwerk zal ontbloot hebben.

15 Dit is die stad, die opspringt van vreugde, die zeker woont, die in haar hart zegt: Ik ben het, en buiten mij is geene meer; hoe is zij geworden tot woestheid! eene rustplaats van het gedierte! een ieder, die daardoor trekt, zal ze aanfluiten; hij zal zijne hand bewegen.

HOOFDSTUK 3.

Klacht van den profeet over de zonden van alle standen van het Joodsche volk, bijzonder over hunne halsstarrigheid, vs. 1. Hij bedreigt hen met Gods straffen, 8. Daarna profeteert hij, hoe God de Heidenen tot Zijne kennis zou brengen, Zijne Kerk van hare zonden reinigen, haar beschermende en hare vijanden verdelgende, doch haar verheerlijken, 9.

WEE der ijselijke, en der bevlekte, der verdrukkende stad!

2 Zij hoort naar de stem niet; zij neemt de tucht niet aan; zij vertrouwt niet op den HEERE; tot haren God nadert zij niet.

3 [a] Hare vorsten zijn brullende leeuwen in het midden van haar; hare rechters zijn avondwolven, die de beenderen niet breken tot aan den morgen. [a] Spr. 28:15. Ezec. 22:27.

4 [a] Hare profeten zijn lichtvaardig, gansch trouwelooze mannen; hare priesters verontreinigen het heilige; zij doen der wet geweld aan. [a] Jer. 23:11, 32. Hos. 9:7.

5 De rechtvaardige HEERE is in het midden van haar; Hij [a] doet geen onrecht; allen morgen geeft Hij Zijn recht in het licht; er ontbreekt niet; doch de verkeerde weet van geene schaamte. [a] Deut. 32:4.

6 Ik heb de Heidenen uitgeroeid; hunne hoeken zijn verwoest; Ik heb hunne straten eenzaam gemaakt, dat niemand daardoor gaat; hunne steden zijn verstoord, zoodat er niemand is, dat er geen inwoner is.

7 Ik zeide: Immers zult gij Mij vreezen; gij zult de tucht aannemen, opdat hare woning niet uitgeroeid zou worden; al wat Ik haar bezocht hebbe, waarlijk, zij hebben zich vroeg opgemaakt; zij hebben al hunne handelingen verdorven.

8 Daarom verwacht Mij, spreekt de HEERE, ten dage als Ik Mij opmake tot den roof; want Mijn oordeel is, de Heidenen te verzamelen, de koninkrijken te vergaderen,

om over hen Mijne gramschap, de gansche hittigheid Mijns toorns uit te storten; want dit gansche land zal door het vuur van Mijnen ijver verteerd worden.

9 Gewisselijk, dan zal Ik tot de volken eene reine spraak wenden; opdat zij allen den Naam des HEEREN aanroepen, opdat zij Hem dienen met een' eenparigen schouder.

10 Van de zijden der rivieren der Mooren, zullen Mijne ernstige aanbidders, *met* de dochter Mijner verstrooiden, Mijne offeranden brengen.

11 Te dien dage zult gij niet beschaamd wezen van wege al uwe handelingen, waarmede gij tegen Mij overtreden hebt; want alsdan zal Ik uit het midden van u wegnemen, die van vreugde opspringen over uwe hoovaardij, en gij zult u voortaan niet meer verheffen om Mijns heiligen bergs wil.

12 Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN betrouwen.

13 De overgeblevenen van Israël zullen geen onrecht doen, noch leugen spreken; en in hunnen mond zal geene bedriegelijke tong gevonden worden; maar zij zullen weiden en nederliggen, en niemand zal hen verschrikken.

14 Zing vroolijk, [a] gij, dochter Zions! juich, Israël! wees blijde, en spring op van vreugde van ganscher harte, gij, [b] dochter Jeruzalems!

[a] Zach. 9:9. [b] Zach. 9:9.

15 De HEERE heeft uwe oordeelen weggenomen; Hij heeft uwen vijand weggevaagd; de Koning Israëls, de HEERE, is in het midden van u; gij zult geen kwaad meer zien.

16 Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Zion! laat uwe handen niet slap worden.

17 De HEERE, uw God, is in het midden van u, een Held, *Die* verlossen zal; Hij zal over u vroolijk zijn met blijdschap; Hij zal zwijgen in Zijne liefde; Hij zal Zich over u verheugen met gejuich.

18 De bedroefden, om der bijeenkomst wil, zal Ik verzamelen; zij zijn uit u; de schimping is een last op haar.

19 Ziet, Ik zal te dien tijde al uwe verdrukkers verdoen; en Ik zal de hinkenden behoeden, en de uitgestootenen verzamelen; en Ik zal ze stellen tot eenen lof, en tot een' naam, in het gansche land, waar zij beschaamd zijn geweest.

20 Te dier tijd zal Ik ulieden herwaarts brengen, ten tijde namelijk, als Ik u verzamelen zal; zekerlijk Ik zal ulieden zetten tot een' naam en tot eenen lof, onder alle volken der aarde, als Ik uwe gevangenissen voor uwe oogen wenden zal, zegt de HEERE.

DE PROFEET HAGGAÏ.

HOOFDSTUK 1.

De profeet bestraft de oversten en het volk te Jeruzalem, omdat zij in schoone huizen woonden, maar des Heeren tempel ongebouwd lieten liggen, vs. 1. Hij zegt, dat God, de Heere, om deze nalatigheid hunnen handel in andere zaken niet zegende, 5. Daarom vermaant hij hen, den nagelaten bouw van den tempel te hervatten en te volvoeren, 7; welke vermaning in acht wordt genomen, 12.

IN het tweede jaar van den koning Daríus, in de zesde maand, op den eersten dag der maand, geschiedde het woord des HEEREN, door den dienst van Haggaï, den profeet, tot Zerubbábel, den zoon van Sealthiël, den vorst van Juda, en tot Jósua, den zoon van Józadak, den hoogepriester, zeggende:

2 Alzoo spreekt de HEERE der heirscharen, zeggende: Dit volk zegt: De tijd is niet gekomen, de tijd, dat des HEEREN huis gebouwd worde.

3 En het woord des HEEREN geschiedde door den dienst van den profeet Haggaï, zeggende:

4 Is het voor ulieden wel de tijd, dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis woest zijn?

5 Nu dan, alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Stelt uw hart op uwe wegen.

6 [a] Gij zaait veel, en gij brengt weinig in; gij eet, maar niet tot verzadiging; gij drinkt, maar niet tot dronken worden toe; gij kleedt u, maar niet tot uwe verwarming; en wie loon ontvangt, die ontvangt dien loon in een' doorgeboorden buidel.

[a] Deut. 28:38. Micha 6:14, 15.

7 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Stelt uw hart op uwe wegen.

8 Klimt op het gebergte, en brengt hout

aan, en bouwt dit huis, en Ik zal een
welgevallen daaraan hebben, en verheer-
lijkt worden, zegt de HEERE.
9 Gij ziet om naar veel, maar ziet, gij
bekomt weinig; en als gij het in huis ge-
bracht hebt, zoo blaas Ik daarin. Waarom
dat? spreekt de HEERE der heirscharen;
om Mijns huizes wil, hetwelk woest is,
en dat gij loopt elk voor zijn eigen huis.
10 Daarom [a] onthouden zich de hemelen
over u, dat er geen dauw is, en het land
onthoudt zijne vruchten. [a] Deut. 28:23.
11 Want Ik heb eene droogte geroepen
over het land, en over de bergen, en over
het koren, en over den most, en over de
olie, en over hetgeen de aardbodem zou
voortbrengen; ook over de menschen, en
over de beesten, en over allen arbeid der
handen.
12 Toen hoorde Zerubbábel, de zoon van
Sealthiël, en Jósua, de zoon van Józadak,
de hoogepriester, en al het overblijfsel
des volks, naar de stem van den HEERE,
hunnen God, en naar de woorden van den
profeet Haggaï, gelijk als hem de HEERE,
hun God, gezonden had; en het volk
vreesde voor het aangezicht des HEEREN.
13 Toen sprak Haggaï, de bode des
HEEREN, in de boodschap des HEEREN,
tot het volk, zeggende: Ik ben met
ulieden, spreekt de HEERE.
14 En de HEERE verwekte den geest van
Zerubbábel, den zoon van Sealthiël, den
vorst van Juda, en den geest van Jósua,
den zoon van Józadak, den hoogepriester,
en den geest van het gansche overblijfsel
des volks; en zij kwamen en maakten het
werk in het huis van den HEERE der
heirscharen, hunnen God.

HOOFDSTUK 2.

De profeet vermaant Zerubbábel, Jósua en het volk, naarstig voort te gaan in het opbouwen van den tempel, vs. 1; belovende hun Gods hulp, 5; tegelijk voorzeggende, dat de Messias in dezen tempel persoonlijk zou verschijnen, 7; waardoor de heerlijkheid van dezen tempel grooter zou zijn dan van den eersten, 10. Daarna bestraft hij de geveinsdheid dergenen, die zich op het uiterlijk offer en de plechtigheden verlieten, 11. Hij belooft den oprechten vromen Joden, dat gelijk zij te voren den vloek des Heeren hadden gesmaakt, zij voortaan van den Heere zouden gezegend en hunne vijanden verdelgd worden, 16. Hij profeteert ook van de macht van Christus over al degenen, die Hem zouden tegenstaan, 21.

OP den vier en twintigsten dag der
maand, in de zesde *maand*, in het
tweede jaar van den koning Daríus.
2 In de zevende *maand*, op den een en
twintigsten der maand, geschiedde het
woord des HEEREN door den dienst van
den profeet Haggaï, zeggende:
3 Spreek nu tot Zerubbábel, den zoon
van Sealthiël, den vorst van Juda, en tot
Jósua, den zoon van Józadak, den hooge-
priester, en tot het overblijfsel des volks,
zeggende:
4 Wie is onder ulieden overgebleven, die
dit huis in zijne eerste heerlijkheid gezien
heeft, en hoedanig ziet gij hetzelve nu?
Is dit niet als niets in uwe oogen?
5 Doch nu, wees sterk, gij Zerubbábel!
spreekt de HEERE; en wees sterk, gij
Jósua, zoon van Józadak, hoogepriester! en
wees sterk, al gij volk des lands! spreekt
de HEERE; en werkt, want Ik ben met u,
spreekt de HEERE der heirscharen;
6 Met het Woord, in hetwelk Ik met ulie-
den *een verbond* gemaakt heb, als gij uit
Egypte uittrokt, en Mijnen Geest, staande
in het midden van u; vreest niet!
7 Want alzoo zegt de HEERE der heirscha-
ren: Nog eens, een weinig *tijds* zal het
zijn; en Ik zal de hemelen, en de aarde,
en de zee, en het droge doen beven.
8 Ja, Ik zal al de Heidenen doen beven,
en zij zullen komen *tot* den Wensch aller
Heidenen, en Ik zal dit huis met heer-
lijkheid vervullen, zegt de HEERE der
heirscharen.
9 Mijne is het zilver, en Mijne is het
goud, spreekt de HEERE der heirscharen.
10 De heerlijkheid van dit laatste huis
zal grooter worden, dan van het eerste,
zegt de HEERE der heirscharen; en in
deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt
de HEERE der heirscharen.
11 Op den vier en twintigsten *dag* der ne-
gende *maand*, in het tweede jaar van Daríus,
geschiedde het woord des HEEREN door den
dienst van den profeet Haggaï, zeggende:
12 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Vraag nu den priesters de wet, zeggende:
13 Ziet, iemand draagt heilig vleesch in de
slip van zijn kleed, en hij raakt met zijne
slip aan het brood, of aan het moes, of aan
den wijn, of aan de olie, of aan eenige
spijze, zal het heilig worden? en de pries-
ters antwoordden, en zeiden: Neen.
14 En Haggaï zeide: Indien iemand,
die onrein is van een dood lichaam, iets
van die dingen aanroert, zal het onrein
worden? En de priesters antwoordden, en
zeiden: Het zal onrein worden.
15 Toen antwoordde Haggaï, en zeide:
Alzoo is dit volk, en alzoo is deze natie

voor Mijn aangezicht, spreekt de HEERE, en alzoo is al het werk hunner handen; en wat zij daar offeren, dat is onrein.

16 En nu, stelt er toch ulieder hart op, van dezen dag af en opwaarts, eer er steen op steen gelegd werd aan den tempel des HEEREN;

17 Eer die *dingen* geschiedden, kwam iemand tot den *koren*hoop van twintig *maten*, zoo waren er *maar* tien; komende tot den wijnbak, om vijftig *maten* van de pers te scheppen, zoo waren er *maar* twintig.

18 Ik sloeg ulieden met brandkoren, met honigdauw en met hagel, [a] al het werk uwer handen; en gij *keerdet* u niet tot Mij, spreekt de HEERE.

[a] Hagg. 1:11.

19 Stelt er toch uw hart op, van dezen dag af en opwaarts; van den vier en twintigsten dag der negende *maand* af, van den dag af, als het fondament aan den tempel des HEEREN is gelegd geworden, stelt er uw hart op.

20 Is er nog zaad in de schuur? zelfs tot den wijnstok, en den vijgeboom, en den granaatappelboom, en den olijfboom, *die* niet gedragen heeft, *die* zal Ik van dezen dag af zegenen.

21 Het woord des HEEREN nu geschiedde ten tweede maal tot Haggaï, op den vier en twintigsten der maand, zeggende:

22 Spreek tot Zerubbábel, den vorst van Juda, zeggende: Ik zal de hemelen en de aarde bewegen.

23 En Ik zal den troon der koninkrijken omkeeren, en verdelgen de vastigheid van de koninkrijken der Heidenen; en Ik zal den wagen omkeeren, en die daarop rijden; en de paarden, en die daarop rijden, zullen nederstorten, een iegelijk in des anderen zwaard.

24 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zal Ik u nemen, o Zerubbábel, gij, zoon van Sealthiël, Mijn knecht! spreekt de HEERE, en Ik zal u stellen, als een zegelring; want u heb Ik verkoren, spreekt de HEERE der heirscharen.

DE PROFEET ZACHARÍA.

HOOFDSTUK 1.

De profeet vermaant de Joden tot ware bekeering, opdat zij niet gestraft worden, gelijk eertijds hunne vaders, vs. 1. Daarna beschrijft hij twee gezichten: het eerste van eenen Man op een rood paard, boodschappende, dat Jeruzalem weder gebouwd zou worden, 7; het andere van vier hoornen en vier smeden, beduidende, dat de vijanden van Gods volk zouden worden verslagen, 18.

IN de achtste maand, in het tweede jaar van Daríus, geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharía, den zoon van Beréchja, den zoon van Iddo, den profeet, zeggende:

2 De HEERE is zeer vertoornd geweest tegen uwe vaderen.

3 Daarom zeg tot hen: Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Keert weder tot Mij, spreekt de HEERE der heirscharen, zoo zal Ik weder tot ulieden keeren, zegt de HEERE der heirscharen.

4 Weest niet als uwe vaderen, tot dewelke [a] de vorige profeten riepen, zeggende: Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Bekeert u toch van uwe booze wegen, en uwe booze handelingen; maar zij hoorden niet, en zij luisterden niet naar Mij, spreekt de HEERE.

[a] Jes. 31:6. Jer. 3:12. 18:11. Ezec. 18:30. Hos. 14:2.

5 Uwe vaderen, waar zijn die? en de profeten, zullen zij in eeuwigheid leven?

6 Nogtans Mijne woorden en Mijne inzettingen, die Ik Mijnen knechten, den profeten, geboden had, hebben zij uwe vaders niet getroffen? zoodat zij wederkeerende zeiden: [a] gelijk als de HEERE der heirscharen gedacht heeft ons te doen, naar onze wegen en naar onze handelingen, alzoo heeft Hij met ons gedaan.

[a] Klgld. 1:18.

7 Op den vier en twintigsten dag, in de elfde maand (die de maand Schebat is), in het tweede jaar van Daríus, geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharía, den zoon van Beréchja, den zoon van Iddo, den profeet, zeggende:

8 Ik zag des nachts, en ziet, een Man rijdende op een rood paard, en Hij stond tusschen de mirten, die in de diepte waren; en achter Hem waren roode, bruine en witte paarden.

9 En ik zeide: Mijn Heere! wat zijn deze? Toen zeide tot mij de Engel, Die met mij sprak: Ik zal u toonen, wat deze zijn.

10 Toen antwoordde de Man, Die tusschen de mirten stond, en zeide: Deze zijn het, die de HEERE uitgezonden heeft, om het land te doorwandelen.

11 En zij antwoordden den Engel des
HEEREN, Die tusschen de mirten stond, en
zeiden: Wij hebben het land doorwandeld,
en ziet, het gansche land zit en het is stil.
12 Toen antwoordde de Engel des HEEREN,
en zeide: HEERE der heirscharen! hoe lang
zult Gij U niet ontfermen over Jeruzalem,
en over de steden van Juda, op welke Gij
gram geweest zijt, deze zeventig jaren?
13 En de HEERE antwoordde den Engel,
Die met mij sprak, goede woorden, trooste-
lijke woorden.
14 En de Engel, Die met mij sprak, zeide
tot mij: Roep uit, zeggende: Alzoo zegt de
HEERE der heirscharen: Ik ijver over Jeru-
zalem en over Zion met een' grooten ijver.
15 En Ik ben met een' zeer grooten toorn
vertoornd tegen die geruste Heidenen;
want Ik was een weinig toornig, maar
zij hebben ten kwade geholpen.
16 Daarom zegt de HEERE alzoo: Ik ben
tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermin-
gen; Mijn huis zal daarin gebouwd worden,
spreekt de HEERE der heirscharen, en het
richtsnoer zal over Jeruzalem uitgestrekt
worden.
17 Roep nog, zeggende: Alzoo zegt de
HEERE der heirscharen: Mijne steden zullen
nog uitgespreid worden van wege het goede;
want de HEERE zal Zion nog troosten, en
Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.
18 En ik hief mijne oogen op, en zag;
en ziet, er waren vier hoornen.
19 En ik zeide tot den Engel, Die met mij
sprak: Wat zijn deze? En Hij zeide tot
mij: Dat zijn de hoornen, welke Juda,
Israël en Jeruzalem verstrooid hebben.
20 En de HEERE toonde mij vier smeden.
21 Toen zeide ik: Wat komen die ma-
ken? en Hij sprak, zeggende: Dat zijn de
hoornen, die Juda verstrooid hebben, zoo-
dat niemand zijn hoofd ophief; maar deze
zijn gekomen, om die te verschrikken, om
de hoornen der Heidenen neder te werpen,
welke den hoorn verheven hebben tegen
het land van Juda, om dat te verstrooien.

HOOFDSTUK 2.

Het derde gezicht, namelijk een man met een meetsnoer, de plaats van het nieuwe Jeruzalem afmetende, vs. 1; mitsgaders aanwijzing van de groote menigte der inwoners dezer stad, en hoe God hen zou beschermen, 3. Daarna worden de Joden, die nog in Babylonië waren gebleven, vermaand naar huis te komen, 6; met belofte, dat God hunne vijanden zou verdelgen, 9. Van de bekeering der Heidenen, 11; en de voortdurende zorg van God voor Zijn volk, 12.

WEDEROM hief ik mijne oogen op,
en ik zag; en ziet, er was een man,
en in zijne hand was een meetsnoer.
2 En ik zeide: Waar gaat gij henen?
En hij zeide tot mij: Om Jeruzalem te
meten; om te zien, hoe groot hare breedte,
en hoe groot hare lengte wezen zal.
3 En ziet, de Engel, Die met mij sprak,
ging uit; en een andere engel ging uit,
hem te gemoet.
4 En hij zeide tot hem: Loop, spreek
dezen jongeling aan, zeggende: Jeruzalem
zal dorpswijze bewoond worden, van wege
de veelheid der menschen en der beesten,
die in het midden derzelve wezen zal.
5 En Ik zal haar wezen, spreekt de HEERE,
een vurige muur rondom; en Ik zal tot heer-
lijkheid wezen in het midden van haar.
6 Hui, hui! vliedt toch uit het Noor-
derland, spreekt de HEERE; want Ik heb
ulieden uitgebreid naar de vier winden
des hemels, spreekt de HEERE.
7 Hui, Zion! ontkomt gij, die woont
bij de dochter van Babel!
8 Want zoo zegt de HEERE der heirscha-
ren: Naar de heerlijkheid *over u*, heeft Hij
mij gezonden tot die Heidenen, die ulieden
beroofd hebben; want die ulieden aan-
raakt, die raakt Zijnen oogappel aan.
9 Want ziet, Ik zal Mijne hand over
henlieden bewegen, en zij zullen hunnen
knechten een roof wezen. Alzoo zult gij-
lieden weten, dat de HEERE der heirscharen
mij gezonden heeft.
10 Juich en verblijd u, gij, dochter Zions!
want ziet, Ik kom, en [a] Ik zal in het midden
van u wonen, spreekt de HEERE.

[a] Lev. 26:12. Ezec. 37:27. 2 Kor. 6:16.

11 En vele Heidenen zullen te dien dage
den HEERE toegevoegd worden, en zij
zullen Mij tot een volk wezen; en Ik zal in
het midden van u wonen; en gij zult
weten, dat de HEERE der heirscharen mij
tot u gezonden heeft.
12 Dan zal de HEERE Juda erven voor
Zijn deel, in het heilige land, en Hij zal
Jeruzalem nog verkiezen.
13 Zwijg, alle vleesch, voor het aangezicht
des HEEREN! want Hij is ontwaakt uit
Zijne heilige woning.

HOOFDSTUK 3.

Het vierde gezicht, te weten, de hoogepriester Jósua, in wiens persoon afgebeeld wordt, dat God Zijne Kerk liefheeft, hare zonden vergeeft, haar heiligt en beschermt tegen den duivel, vs. 1. Christus wordt beloofd, Die al onze zonden uitdelgt, en den waren vrede medebrengt, 8.

DAARNA toonde hij mij Jósua, den
hoogepriester, staande voor het aan-

gezicht van den Engel des HEEREN; en de Satan stond aan zijne rechterhand, om hem te wederstaan.

2 Doch de HEERE zeide tot den Satan: [a] De HEERE schelde u, gij Satan! ja, de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest; is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt? [a] Judas vers 9.

3 Jósua nu was bekleed met vuile kleederen, als hij voor het aangezicht des Engels stond.

4 Toen antwoordde Hij, en sprak tot degenen, die voor Zijn aangezicht stonden, zeggende: Doet deze vuile kleederen van hem weg. Daarna sprak Hij tot hem: [a] Zie, Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen, en Ik zal u wisselkleederen aandoen. [a] Micha 7:18.

5 Dies zeg Ik: Laat ze eenen reinen hoed op zijn hoofd zetten. En zij zetten dien reinen hoed op zijn hoofd, en zij togen hem kleederen aan; en de Engel des HEEREN stond *daarbij*.

6 Toen betuigde de Engel des HEEREN Jósua, zeggende:

7 Zoo zegt de HEERE der heirscharen: Indien gij in Mijne wegen zult wandelen, en indien gij Mijne wacht zult waarnemen, zoo zult gij ook Mijn huis richten, en ook Mijne voorhoven bewaren; en Ik zal u wandelingen geven onder deze, die *hier* staan.

8 Hoor nu toe, Jósua, gij hoogepriester! gij en uwe vrienden, die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteeken; want ziet, Ik zal Mijnen Knecht, de [a] SPRUITE, doen komen. [a] Jes. 4:2. 11:1. Jer. 23:5. 33:15. Zach. 6:12.

9 Want ziet, aangaande dien steen, welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Jósua, op dien eenen steen zullen zeven oogen wezen; ziet, Ik zal zijn graveersel graveeren, spreekt de HEERE der heirscharen, en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op eenen dag wegnemen.

10 Te dien dage, spreekt de HEERE der heirscharen, zult gijlieden een iegelijk zijnen naaste noodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom.

HOOFDSTUK 4.

Het vijfde gezicht, namelijk een gouden kandelaar en twee olijfboomen daarnevens, vs. 1; hetwelk de Engel op den H. Geest toepast, door Wiens kracht Zerubbábel den bouw des tempels volvoeren zou, 6. Zacharia bidt om breedere verklaring van dit gezicht en ontvangt die, 11.

EN de Engel, Die met mij sprak, kwam weder; en Hij wekte mij op, gelijk een' man, die van zijnen slaap opgewekt wordt.

2 En hij zeide tot mij: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie, en ziet, een geheel gouden kandelaar, en een oliekruikje boven deszelfs hoofd, en zijne zeven lampen daarop; die lampen hadden zeven en zeven pijpen, dewelke boven zijn hoofd waren;

3 En twee olijfboomen daarnevens, een ter rechterzijde van het oliekruikje, en een tot deszelfs linkerzijde.

4 En ik antwoordde, en zeide tot den Engel, Die met mij sprak, zeggende: Mijn Heere! wat zijn deze dingen?

5 Toen antwoordde de Engel, Die met mij sprak, en zeide tot mij: Weet gij niet, wat deze dingen zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere!

6 Toen antwoordde hij, en sprak tot mij, zeggende: Dit is het woord des HEEREN tot Zerubbábel, zeggende: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijnen Geest *zal het geschieden*, zegt de HEERE der heirscharen.

7 Wie zijt gij, o, groote berg? Voor het aangezicht van Zerubbábel zult gij worden tot een vlak veld; want hij zal den hoofdsteen voortbrengen, *met* toeroepingen: Genade, genade zij denzelven!

8 Het woord des HEEREN geschiedde verder tot mij, zeggende:

9 De handen van Zerubbábel hebben dit huis gegrondvest, zijne handen zullen het ook voleinden; opdat gij weet, dat de HEERE der heirscharen mij tot ulieden gezonden heeft.

10 Want wie veracht den dag der kleine dingen? daar zich toch die zeven verblijden zullen, als zij het tinnen gewicht zullen zien in de hand van Zerubbábel; dat zijn de oogen des HEEREN, die het gansche land doortrekken.

11 Verder antwoordde ik, en zeide tot hem: Wat zijn die twee olijfboomen, ter rechterzijde des kandelaars, en aan zijne linkerzijde?

12 En andermaal antwoordende, zoo zeide ik tot hem: Wat zijn die twee takjes der olijfboomen, welke in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich gieten?

13 En hij sprak tot mij, zeggende: Weet gij niet, wat deze zijn? En ik zeide: Neen, mijn Heere!

14 Toen zeide Hij: Deze zijn de twee olietakken, welke voor den Heere der gansche aarde staan.

HOOFDSTUK 5.

Het zesde gezicht van de vliegende rol, vs. 1; en het zevende van eene vrouw in eene efa zittende, 5; beteekenende de straffen, welke de Heere over Zijn ongehoorzaam volk zou brengen, en welke Hij van Zijn boetvaardig volk op de vijanden Zijner Kerk wilde wenden, en in eeuwigheid op hen doen blijven.

EN ik hief mijne oogen weder op, en ik zag; en ziet, eene vliegende rol.

2 En hij zeide tot mij: Wat ziet gij? En ik zeide: Ik zie eene vliegende rol, welker lengte is van twintig ellen, en hare breede van tien ellen.

3 Toen zeide hij tot mij: Dit is de vloek, die uitgaan zal over het gansche land; want een iegelijk, die steelt, zal van hier, volgens denzelven *vloek*, uitgeroeid worden; desgelijks een iegelijk, die *valschelijk* zweert, zal van hier, volgens denzelven *vloek*, uitgeroeid worden.

4 Ik breng dezen *vloek* voort, spreekt de HEERE der heirscharen, dat hij kome in het huis van den dief, en in het huis desgenen, die bij Mijnen Naam valschelijk zweert; en hij zal in het midden zijns huizes overnachten, en hij zal het verteren, met zijne houten en zijne steenen.

5 En de Engel, Die met mij sprak, ging uit, en zeide tot mij: Hef nu uwe oogen op, en zie, want dit zij, dat er voortkomt.

6 En ik zeide: Wat is dat? En hij zeide: Dit is eene efa, die voortkomt. Verder zeide hij: Dit is het oog over henlieden in het gansche land.

7 En ziet, eene plaat van lood werd opgeheven, en er was eene vrouw, zittende in het midden der efa.

8 En hij zeide: Deze is de goddeloosheid; en hij wierp ze in het midden van de efa; en hij wierp het looden gewicht op den mond derzelve.

9 En ik hief mijne oogen op, en ik zag; en ziet, twee vrouwen kwamen voort, en wind was in hare vleugelen, en zij hadden vleugelen, als de vleugelen eens ooievaars; en zij voerden de efa tusschen de aarde en tusschen den hemel.

10 Toen zeide ik tot den Engel, Die met mij sprak: Waarhenen brengen zij deze efa?

11 En hij zeide tot mij: Om haar een huis te bouwen in het land Sínear; dat zij daar gevestigd en gesteld worde op hare grondvesting.

HOOFDSTUK 6.

Het achtste gezicht, van vier wagens, wijst aan het voltrekken van God gericht over de vijanden Zijner Kerk, vs. 1. Een bevel van kronen te maken, waarmede beteekend wordt het Koninklijk en Priesterlijk ambt van den Heere Christus, Die den tempel des Heeren, dat is Zijne Kerk, zou opbouwen, waartoe de Heidenen ook zouden geroepen worden, 9.

EN ik hief mijne oogen weder op, en ik zag; en ziet, vier wagens gingen er uit van tusschen twee bergen, en die bergen waren bergen van koper.

2 Aan den eersten wagen waren roode paarden; en aan den tweeden wagen waren zwarte paarden.

3 En aan den derden wagen witte paarden; en aan den vierden wagen hagelvlekkige paarden, die sterk waren.

4 En ik antwoordde, en zeide tot den Engel, die met mij sprak: Wat zijn deze, mijn Heere?

5 En de Engel antwoordde, en zeide tot mij: Deze zijn de vier winden des hemels, uitgaande van daar zij stonden voor den Heere der gansche aarde.

6 Aan welken *wagen* de zwarte paarden zijn, *die paarden* gaan uit naar het Noorderland; en de witte gaan uit, dezelve achterna; en de hagelvlekkige gaan uit naar het Zuiderland.

7 En die sterke *paarden* gingen uit, en zochten voort te gaan, om het land te doorwandelen; want hij had gezegd: Gaat heen, doorwandelt het land. En zij doorwandelden het land.

8 En hij riep mij, en sprak tot mij, zeggende: Zie, deze, die uitgegaan zijn naar het Noorderland, hebben Mijnen Geest doen rusten in het Noorderland.

9 En des HEEREN woord geschiedde tot mij, zeggende:

10 Neem van de gevankelijk weggevoerden van Cheldaï, van Tobía, en van Jedája, en kom gij te dien dage, en ga in ten huize van Josía, den zoon van Zefánja, dewelke uit Babel gekomen zijn;

11 Te weten, neem zilver en goud, en maak kronen; en zet ze op het hoofd van Jósua, den zoon van Józadak, den hoogepriester.

12 En spreek tot hem, zeggende: Alzoo spreekt de HEERE der heirscharen, zeggende: Ziet, een Man, Wiens naam is SPRUITE, Die zal uit Zijne plaats spruiten, en Hij zal des HEEREN tempel bouwen.

13 Ja, Hij zal den tempel des HEEREN bouwen, en Hij zal het sieraad dragen, en Hij zal zitten, en heerschen op Zijnen troon; en Hij zal priester zijn op Zijnen troon; en de raad des vredes zal tusschen die Beiden wezen.

14 En die kronen zullen wezen voor

Chelem, en voor Tobía, en voor Jedája, en voor Chen, den zoon van Zefánja, tot eene gedachtenis in den tempel des HEEREN.

15 En die verre zijn, zullen komen, en zullen bouwen in den tempel des HEEREN, en gijlieden zult weten, dat de HEERE der heirscharen mij tot u gezonden heeft. Dit zal geschieden, indien gij vlijtiglijk zult hooren naar de stem des HEEREN, uws Gods.

HOOFDSTUK 7.

De Joden, vragende den priesters en profeten, of zij de feestdagen, welke hunne voorouders door nooddrang hadden ingesteld, nog schuldig waren te onderhouden, vs. 1; ontvangen tot antwoord van den Heere door Zacharia, dat Hij hun zulk vasten niet heeft bevolen, 4; maar wel, dat zij recht, gerechtigheid en barmhartigheid jegens hunne naasten zouden oefenen, 9; doch doordien zij zulks niet hadden gedaan, hadden zij Hem oorzaak gegeven hen te straffen, 11.

HET gebeurde nu in het vierde jaar van den koning Daríus, *dat* het woord des HEEREN geschiedde tot Zacharía, op den vierden der negende maand, *namelijk* in Chisleu.

2 Toen men *naar* het huis van God gezonden had Sarézer, en Regem-Melech, en zijne mannen, om het aangezicht des HEEREN te smeeken;

3 Zeggende tot de priesters, die in het huis des HEEREN der heirscharen waren, en tot de profeten, zeggende: Moet ik weenen in de vijfde maand, mij afzonderende, gelijk als ik gedaan heb nu zoo vele jaren?

4 Toen geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen tot mij, zeggende:

5 Spreek tot het gansche volk dezes lands, en tot de priesters, zeggende: Toen gij vasttet en rouwklaagdet, in de vijfde en in de zevende *maand*, namelijk nu zeventig jaren, hebt gijlieden Mij, Mij eenigszins gevast?

6 Of als gij at, en als gij dronkt, waart gij het niet, die daar at, en gij, die daar dronkt?

7 Zijn het niet de woorden, welke de HEERE uitriep door den dienst der vorige profeten, toen Jeruzalem bewoond en gerust was, en hare steden rondom haar; en het zuiden en de laagte bewoond was?

8 Verder geschiedde het woord des HEEREN tot Zacharía, zeggende:

9 Alzoo sprak de HEERE der heirscharen, zeggende: Richt een waarachtig gericht, en doet goedertierenheid en barmhartigheden, de een aan den ander;

10 En verdrukt [a] de weduwe noch den wees, den vreemdeling noch den ellendige; en denkt niet in uw hart de een des anderen kwaad.

[a] Ex. 22:22.

11 Maar zij weigerden op te merken, en togen hunnen schouder terug, en zij verzwaarden hunne ooren, opdat zij niet hoorden.

12 En zij maakten hun hart *als* een diamant, opdat zij niet hoorden de wet en de woorden, die de HEERE der heirscharen zond in Zijnen Geest, door den dienst der vorige profeten, waaruit ontstaan is een groote toorn van den HEERE der heirscharen.

13 Daarom is het geschied, gelijk als Hij geroepen had, doch zij niet gehoord hebben, [a] alzoo riepen zij ook, maar Ik hoorde niet, zegt de HEERE der heirscharen;

[a] Spr. 1:28. Jes. 1:15. Jer. 11:11. 14:12.

14 Maar Ik heb hen weggestormd onder alle Heidenen, welke zij niet kenden; en het land werd achter hen verwoest, zoodat er niemand doorging, noch wederkeerde; want zij stelden het gewenschte land tot eene verwoesting.

HOOFDSTUK 8.

De profeet troost de Joden, die aan het bouwen van den tempel bezig waren, dat God de Heere hen rijkelijk zegenen, en Zijne vervallene Kerk door Christus weder zou opbouwen, vs. 1. Daarna vermaant hij hen tot Godzaligheid, 16, met belofte, dat zij, in plaats van de vorige ellende, vreugde zouden hebben, 18. Eindelijk spreekt hij van de roeping der Heidenen tot Christus, 20.

DAARNA geschiedde het woord des HEEREN der heirscharen *tot mij*, zeggende:

2 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Ik heb geijverd over Zion met een' grooten ijver; ja, met groote grimmigheid [a] heb Ik over haar geijverd.

[a] Zach. 1:14.

3 Alzoo zegt de HEERE: Ik ben wedergekeerd tot Zion, en Ik zal in het midden van Jeruzalem wonen; en Jeruzalem zal geheeten worden eene stad der waarheid, en de berg des HEEREN der heirscharen, een berg der heiligheid.

4 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Er zullen nog oude mannen en oude vrouwen zitten op de straten van Jeruzalem; een ieder zal zijnen stok in zijne hand hebben, van wege de veelheid der dagen.

5 En de straten dier stad zullen vervuld worden met knechtjes en meisjes, spelende op hare straten.

6 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Omdat het wonderlijk is in de oogen van het overblijfsel dezes volks in deze dagen, zou het *daarom* ook in Mijne oogen wonderlijk zijn? spreekt de HEERE der heirscharen.

7 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen: Ziet, Ik zal Mijn volk verlossen uit het land des opgangs, en uit het land des nedergangs der zon.

8 En Ik zal hen herwaarts brengen, dat zij in het midden van Jeruzalem wonen

zullen; en zij zullen Mij tot een volk zijn,
en Ik zal hun tot een' God zijn, in waar-
heid en in gerechtigheid.
9 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Laat uwe handen sterk zijn, gijlieden, die
in deze dagen deze woorden gehoord hebt
uit den mond der profeten, die geweest
zijn ten dage, als de grond van het huis des
HEEREN der heirscharen gelegd is, dat de
tempel gebouwd zou worden.
10 Want vóór die dagen kwam des men-
schen loon te niet, en de loon van het vee
was geen; en de uitgaande en de inkomende
hadden geenen vrede van wege den vijand;
want Ik zond alle menschen, een iegelijk
tegen zijnen naaste.
11 Maar nu zal Ik aan het overblijfsel
dezes volks niet wezen, gelijk in de vorige
dagen, spreekt de HEERE der heirscharen.
12 Want het zaad zal voorspoedig zijn; de
wijnstok zal zijne vrucht geven, en de aarde
zal haar inkomen geven, en de hemelen
zullen hunnen dauw geven; en Ik zal het
overblijfsel dezes volks dit alles doen erven.
13 En het zal geschieden, gelijk als gij,
o, huis van Juda! en gij, o, huis Israëls!
geweest zijt een vloek onder de Heidenen,
alzoo zal Ik ulieden behoeden, en gij zult
eene zegening wezen; vreest niet, laat
uwe handen sterk zijn.
14 Want alzoo zegt de HEERE der heir-
scharen: Gelijk als Ik gedacht heb ulieden
kwaad te doen, toen Mij uwe vaderen groo-
telijks vertoornden, zegt de HEERE der
heirscharen, en het heeft Mij niet berouwd;
15 Alzoo denk Ik wederom in deze dagen
goed te doen aan Jeruzalem, en aan het
huis van Juda; vreest niet!
16 Dit zijn de dingen, die gij doen zult:
[a]spreekt de waarheid, een iegelijk met zijnen
naaste; oordeelt de waarheid en een oordeel
des vredes in uwe poorten. a Efez. 4:25.
17 En [a]denkt niet de een des anderen
kwaad in ulieder hart; [b]en hebt een' val-
schen eed niet lief; want al deze zijn
dingen, die Ik haat, spreekt de HEERE.
a Zach. 7:10. b Zach. 5:3, 4.
18 Wederom geschiedde het woord des
HEEREN der heirscharen tot mij, zeggende:
19 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Het vasten der vierde, en het vasten der
vijfde, en het vasten der zevende, en het
vasten der tiende *maand*, zal den huize van
Juda tot vreugde, en tot blijdschap, en
tot vroolijke hoogtijden wezen; hebt dan
de waarheid en den vrede lief.
20 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Nog zal het geschieden, dat de volken, en
de inwoners van vele steden komen zullen;
21 En de inwoners der eene *stad* zullen gaan
tot *de inwoners* der andere, zeggende: Laat
ons vlijtig henengaan, om te smeeken het
aangezicht des HEEREN, en om den HEERE
der heirscharen te zoeken; ik zal ook he-
nengaan.
22 Alzoo zullen vele volken, en machtige
Heidenen komen, om den HEERE der heir-
scharen te Jeruzalem te zoeken, en om het
aangezicht des HEEREN te smeeken.
23 Alzoo zegt de HEERE der heirscharen:
Het zal in die dagen geschieden, dat tien
mannen, uit allerlei tongen der Heidenen,
grijpen zullen, ja, de slip grijpen zullen
van eenen Joodschen man, zeggende: Wij
zullen met ulieden gaan; want wij hebben
gehoord, *dat* God met ulieden is.

HOOFDSTUK 9.

Profetie van de uitroeiing der vijanden van Gods volk, vs. 1; en van de verlossing en bescherming van Gods Kerk door Christus, haren eeuwigen Koning, 8; Wiens intrede in de stad Jeruzalem klaar wordt beschreven, 9. Vermaning aan de overige Joden, die nog in Babel waren, om van daar te vertrekken en naar Jeruzalem terug te keeren, 12. God, de Heere, belooft hun de overwinning over hunne vijanden, mitsgaders allerlei zegen, 13.

DE last van het woord des HEEREN over
het land Chadrach en Damáskus, des-
zelfs rust; want de HEERE heeft een oog
over den mensch, gelijk *over* al de stam-
men Israëls.
2 En ook zal Hij Hamath met dezelve bepa-
len; Tyrus en Sidon, hoewel zij zeer wijs is;
3 En Tyrus zich sterkten gebouwd heeft,
en zilver verzameld heeft als stof, en fijn
goud als slijk der straten;
4 Ziet, de HEERE zal haar uit het bezit
stooten, en Hij zal hare vesting in de zee ver-
slaan; en zij zal met vuur verteerd worden.
5 A'skelon zal het zien, en zal vreezen;
desgelijks Gaza, en zal groote smart heb-
ben, mitsgaders Ekron, dewijl hetgeen,
waar zij op zagen, *hen* heeft te schande
gemaakt; en de koning uit Gaza zal ver-
gaan, en A'skelon zal niet bewoond worden.
6 En de bastaard zal te A'sdod wonen, en Ik
zal den hoogmoed der Filistijnen uitroeien.
7 En Ik zal zijn bloed uit zijnen mond
wegdoen, en zijne verfoeiselen van tusschen
zijne tanden; alzoo zal hij ook onzen God
overblijven; ja, hij zal zijn als een vorst
in Juda, en Ekron als de Jebusiet.
8 En Ik zal Mij rondom Mijn huis lege-

ren, van wege het heirleger, van wege
den doorgaande, en van wege den weder-
keerende, opdat de drijver niet meer door
hen doorga; want nu heb Ik *het* met
Mijne oogen aangezien.
9 Verheug u zeer, gij, dochter Zions! juich,
gij, dochter Jeruzalems! Ziet, uw Koning zal
u komen, rechtvaardig, en Hij is een Hei-
land; arm, en rijdende op eenen ezel, en
op een veulen, een jong der ezelinnen.
10 En Ik zal de wagens uit Efraïm uit-
roeien, en de paarden uit Jeruzalem; ook
zal de strijdboog uitgeroeid worden, en Hij
zal den Heidenen vrede spreken; en Zijne
heerschappij zal zijn van zee tot aan zee, en
van de rivier tot aan de einden der aarde.
11 U ook aangaande, *o Zion!* door [a] het
bloed uws verbonds, heb Ik uwe gebonde-
nen uit den kuil, daar geen water in is, uit-
gelaten. [a] Matt. 26:28. 1 Kor. 11:25. Hebr. 9:19, 20, 21.
12 Keert gijlieden weder tot de sterkte, gij
gebondenen, die daar hoopt! ook heden ver-
kondig Ik, dat Ik u dubbel zal wedergeven;
13 Als Ik Mij Juda zal gespannen, *en* Ik
Efraïm den boog zal gevuld hebben; en Ik
uwe kinderen, o Zion! zal verwekt hebben
tegen uwe kinderen, o Griekenland! en
u gesteld zal hebben als het zwaard van
eenen held.
14 En de HEERE zal over henlieden ver-
schijnen, en Zijne pijlen zullen uitvaren [a] als
een bliksem; en de Heere HEERE zal met de
bazuin blazen, en Hij zal voorttreden met
stormen uit het zuiden. [a] Nah. 2:4.
15 De HEERE der heirscharen zal hen be-
schutten, en zij zullen eten, nadat zij de slin-
gersteenen zullen te ondergebracht hebben;
zij zullen ook drinken, *en* een gedruisch
maken als de wijn; en zij zullen vervuld
worden, gelijk het bekken, gelijk de hoe-
ken des altaars.
16 En de HEERE, hun God, zal ze te dien
dage behouden, als zijnde de kudde Zijns
volks; want gekroonde steenen zullen in
Zijn land, als eene banier, opgericht worden.
17 Want hoe groot zal zijn goed wezen!
en hoe groot zal zijne schoonheid wezen!
het koren zal de jongelingen, en de most
zal de jonkvrouwen sprekende maken.

HOOFDSTUK 10.

De profeet vermaant de Joden, om in al hunne nooden hunne toevlucht te nemen tot God, Die hun Zijnen zegen zou geven, vs. 1; hunne vaders deden dit niet; maar wendden zich tot de afgoden, hetwelk oorzaak is geweest van al de ellenden, die hun zijn overkomen, 2. Daarna spreekt de profeet van geestelijke weldaden en van de overwinning, welke de Heere aan Zijne Kerk ten tijde van den Messias zou geven, 4.

BEGEERT van den HEERE regen, ten
tijde des spaden regens; de HEERE
maakt de weerlichten; en Hij zal hun regen
genoeg geven voor ieder kruid op het veld.
2 Want de terafim spreken ijdelheid, en de
waarzeggers zien valschheid, en zij spreken
[a] ijdele droomen; zij troosten *met* ijdelheid;
daarom zijn zij henengetogen als schapen;
zij zijn onderdrukt geworden; want er was
geen herder. [a] Pred. 5:6.
3 Tegen de herders was Mijn toorn ont-
stoken, en over de bokken heb Ik bezoeking
gedaan; maar de HEERE der heirscharen zal
Zijne kudde bezoeken, het huis van Juda,
en Hij zal hen stellen, gelijk het paard
Zijner majesteit in den strijd.
4 Van hetzelve zal de hoeksteen, van
hetzelve zal de nagel, van hetzelve zal de
strijdboog, te zamen zullen van hetzelve
alle drijvers voortkomen.
5 En zij zullen zijn als de helden, die in
het slijk der straten treden in den strijd, en
zij zullen strijden; want de HEERE zal met
hen wezen; en zij zullen die beschamen,
die op paarden rijden.
6 En Ik zal het huis van Juda versterken,
en het huis van Jozef zal Ik behouden, en
Ik zal hen weder inzetten; want Ik heb
Mij hunner ontfermd, en zij zullen wezen,
als of Ik hen niet verstooten had; want
Ik ben de HEERE, hun God, en Ik zal ze
verhooren.
7 En zij zullen zijn als een held van
Efraïm, en hun hart zal zich verblijden, als
van den wijn; en hunne kinderen zullen
het zien, en zich verblijden; hun hart zal
zich verheugen in den HEERE.
8 Ik zal hen toesissen, en zal ze vergade-
ren; want Ik zal ze verlossen; en zij zullen
vermenigvuldigd worden, gelijk zij *te
voren* vermenigvuldigd waren.
9 En Ik zal hen onder de volken zaaien,
en zij zullen Mijner gedenken in verre
plaatsen; en zij zullen leven met hunne
kinderen, en wederkeeren.
10 Want Ik zal ze wederbrengen uit Egyp-
teland, en Ik zal ze vergaderen uit As-
syrië; en Ik zal ze in het land van Gilead en
Libanon brengen, maar het zal hun niet
genoeg wezen.
11 En Hij zal door de zee gaan, die be-
nauwende, en Hij zal de golven in de zee
slaan, en al de diepten der rivieren zullen
verdrogen; dan zal de hoogmoed van Assur

nedergeworpen worden, en de scepter van
Egypte zal wegwijken.
12 En Ik zal hen sterken in den HEERE,
en in Zijnen Naam zullen zij wandelen,
spreekt de HEERE.

HOOFDSTUK 11.

Eene profetie van de verwoesting der stad Jeruzalem en van het Joodsche volk, vs. 1; van wege hunne groote ondankbaarheid tegen Christus, Die hen als een goede Herder had geweid, 4; maar Dien zij voor dertig zilverlingen verkocht hebben, 12; daarom zou de Heere hun goddelooze leidslieden geven tot hun verderf, 15.

DOE uwe deuren open, o Libanon! opdat het vuur uwe cederen vertere.
2 Huilt, gij dennen! dewijl de cederen
gevallen zijn, dewijl die heerlijke *boomen*
verwoest zijn; huilt, gij, eiken van Basan!
dewijl het sterke woud nedergevallen is.
3 Er is eene stem des gehuils der herderen,
dewijl hunne heerlijkheid verwoest is; eene
stem des gebruls der jonge leeuwen, dewijl
de hoogmoed der Jordaan verwoest is.
4 Alzoo zegt de HEERE, mijn God:
Weidt deze slachtschapen,
5 Welker bezitters hen dooden, en houden het voor geene schuld; en een ieder
dergenen, die ze verkoopen, zegt: Geloofd zij de HEERE, dat ik rijk geworden
ben! en niemand van degenen, die ze
weiden, verschoont ze.
6 Zekerlijk, Ik zal niet meer de inwoners dezes lands verschoonen, spreekt de
HEERE; maar ziet, Ik zal de menschen
overleveren, elk een in de hand zijns
naasten, en in de hand zijns konings, en
zij zullen dit land te morzel slaan, en Ik
zal ze uit hunne hand niet verlossen.
7 Dies heb ik deze slachtschapen geweid,
dewijl zij ellendige schapen zijn; en ik
heb mij genomen twee stokken, den eenen
heb ik genoemd LIEFELIJKHEID, en den
anderen heb ik genoemd SAMENBINDERS;
en ik heb die schapen geweid.
8 En ik heb drie herders in eene maand
afgesneden; want mijne ziel was over hen
verdrietig geworden, en ook had hunne
ziel eene walg van mij.
9 En ik zeide: Ik zal ulieden niet *meer*
weiden; wat sterft, dat sterve, en wat
afgesneden is, dat zij afgesneden, en dat de
overgeblevenen de een des anderen vleesch
verslinden.
10 En ik nam mijnen stok LIEFELIJKHEID,
en ik verbrak denzelven, te niet doende
mijn verbond, hetwelk ik met al deze
volken gemaakt had.
11 Dus werd het te dien dage vernietigd, en alzoo hebben de ellendigen onder
de schapen, die op mij wachtten, bekend,
dat het des HEEREN woord was.
12 Want ik had tot henlieden gezegd:
Indien het goed is in uwe oogen, brengt
mijnen loon, en zoo niet, laat het na. En
[a] zij hebben mijnen loon gewogen, dertig
zilverlingen. a Matt. 26:15. 27:9.
13 Doch de HEERE zeide tot mij: Werp
ze henen voor den pottenbakker: een' heerlijken prijs, dien ik waard geacht ben
geweest van hen! En ik nam die dertig
zilverlingen, en wierp ze *in* het huis des
HEEREN, voor den pottenbakker.
14 Toen verbrak ik mijn' tweeden stok,
SAMENBINDERS, te niet doende de broederschap tusschen Juda en tusschen Israël.
15 Verder zeide de HEERE tot mij: Neem
u nog eens dwazen herders gereedschap.
16 Want ziet, Ik zal eenen herder verwekken in dit land; dat gereed is om afgesneden te worden, zal hij niet bezoeken;
het jonge zal hij niet zoeken, en het verbrokene zal hij niet heelen, en het stilstaande zal hij niet dragen; maar het vleesch
van het vette zal hij eten, en derzelver
klauwen zal hij verscheuren.
17 [a] Wee den nietigen herder, den verlater der kudde! Het zwaard zal over
zijnen arm zijn, en over zijn rechteroog;
zijn arm zal ten eenemaal verdorren, en
zijn rechteroog zal ten eenemaal donker
worden. a Jer. 23:1. Ezec. 34:2. Joh. 10:12.

HOOFDSTUK 12.

Voorzegging dat de Heere de vijanden van de Christelijke Kerk verdelgen, maar de Zijnen beschutten en beschermen zou, vs. 1; met verdere beloften, dat Hij de uitverkorene Joden door den H. Geest met geloof en boetvaardigheid zou begiftigen, 10.

DE last van het woord des HEEREN over Israël. De HEERE spreekt, Die den hemel uitbreidt, en de aarde grondvest, en des menschen geest in zijn binnenste formeert.
2 Ziet, Ik zal Jeruzalem stellen *tot* eene
drinkschaal der zwijmeling allen volken
rondom; ja, ook zal zij zijn over Juda, in
de belegering tegen Jeruzalem.
3 En het zal te dien dage geschieden,
dat Ik Jeruzalem stellen zal tot een' lastigen steen allen volken; allen, die zich
daarmede beladen, zullen gewisselijk doorsneden worden; en al de volken der aarde
zullen zich tegen haar verzamelen.

4 Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik alle paarden met schuwigheid slaan, en hunne ruiters met zinneloosheid; maar over het huis van Juda zal Ik Mijne oogen openen, en alle paarden der volken zal Ik met blindheid slaan.

5 Dan zullen de leidslieden van Juda in hun hart zeggen: De inwoners van Jeruzalem zullen Mij eene sterkte zijn in den HEERE der heirscharen, hunnen God.

6 Te dien dage zal Ik de leidslieden van Juda stellen als een' vurigen haard onder het hout, en als eene vurige fakkel onder de schoven; en zij zullen ter rechter- en ter linkerzijde alle volken rondom verteren; en Jeruzalem zal nog blijven in hare plaats te Jeruzalem.

7 En de HEERE zal de tenten van Juda ten voorste behouden, opdat de heerlijkheid van het huis Davids, en de heerlijkheid der inwoners van Jeruzalem, zich niet verheffe tegen Juda.

8 Te dien dage zal de HEERE de inwoners van Jeruzalem beschutten; en die, die onder hen struikelen zou, zal te dien dage zijn als David; en het huis Davids zal zijn als goden, als de Engel des HEEREN voor hun aangezicht.

9 En het zal te dien dage geschieden, dat Ik zal zoeken te verdelgen alle Heidenen, die tegen Jeruzalem aankomen.

10 Doch over het huis Davids, en over de inwoners van Jeruzalem, zal Ik [a] uitstorten den Geest der genade en der gebeden; en zij zullen Mij [b] aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen, als *met* de rouwklage over een' eenigen zoon; en zij zullen over Hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over eenen eerstgeborene.

a Ezec. 39:29. Joël 2:28. b Joh. 19:37. Openb. 1:17.

11 Te dien dage zal te Jeruzalem de rouwklage groot zijn, gelijk die rouwklage van Hadadrímmon, in het dal van [a] Megíddon.

a 2 Kon. 23:29. 2 Kron. 35:22, 24.

12 En het land zal rouwklagen, elk geslacht bijzonder: het geslacht van het huis Davids bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder; en het geslacht van het huis van Nathan bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder;

13 Het geslacht van het huis van Levi bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder; het geslacht van Simeï bijzonder, en hunne vrouwen bijzonder;

14 Al de overige geslachten, elk geslacht bijzonder, en hunlieder vrouwen bijzonder.

HOOFDSTUK 13.

Profetie van de vergeving en afwassching der zonden door Christus, vs. 1; van de uitroeiing van den afgodendienst en van de valsche leer, 2; van Christus lijden en sterven, 7; van den ondergang der goddeloozen en de behoudenis der uitverkorenen, nadat zij door kruis beproefd en gelouterd zouden zijn, 8.

TE dien dage zal er eene Fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinigheid.

2 En het zal te dien dage geschieden, spreekt de HEERE der heirscharen, dat Ik uitroeien zal uit het land de namen der afgoden, dat zij niet meer gedacht zullen worden; ja, ook de profeten, en den onreinen geest zal Ik uit het land wegdoen,

3 En het zal geschieden, wanneer iemand meer profeteert, dat zijn vader en zijne moeder, die hem gegenereerd hebben, tot hem zullen zeggen: Gij zult niet leven, dewijl gij valschheid gesproken hebt in den Naam des HEEREN; en zijn vader en zijne moeder, die hem gegenereerd hebben, zullen hem doorsteken, wanneer hij profeteert.

4 En het zal geschieden te dien dage, dat die profeten beschaamd zullen worden, een iegelijk van wege zijn gezicht, wanneer hij profeteert; en zij zullen geenen haren mantel aandoen, om te liegen.

5 Maar hij zal zeggen: Ik ben geen profeet; ik ben een man, die het land bouwt; want een mensch heeft mij *daartoe* geworven van mijne jeugd aan.

6 En zoo iemand tot hem zegt: Wat zijn deze wonden in uwe handen? zoo zal hij zeggen: Het zijn *de wonden*, waarmede ik geslagen ben, *in* het huis mijner liefhebbers.

7 Zwaard! ontwaak tegen Mijnen Herder, en tegen den Man, Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen; [a] sla dien Herder, en de schapen zullen verstrooid worden; maar Ik zal Mijne hand tot de kleinen wenden.

a Matt. 26:31. Mark. 14:27.

8 En het zal geschieden in het gansche land, spreekt de HEERE, de twee deelen daarin zullen uitgeroeid worden, *en* den geest geven; maar het derde deel zal daarin overblijven.

9 En Ik zal dat derde deel in het vuur brengen, en Ik zal het louteren, gelijk men

zilver loutert, en Ik zal het beproeven,
[a] gelijk men goud beproeft; [b] het zal Mijnen Naam aanroepen, en Ik zal het verhooren; Ik zal zeggen: [c] Het is Mijn volk; en het zal zeggen: De HEERE is mijn God.

a 1 Petr. 1:6, 7. *b* Ps. 50:15. 91:15. *c* Ps. 144:15. Joh. 20:28.

HOOFDSTUK 14.

Profetie van de groote ellende, welke de stad Jeruzalem zou overkomen, vs. 1; doch met belofte, dat de Heere de Zijnen zou behouden en zalig maken, 3. Verder wordt hier gesproken van de voortreffelijke gaven, welke de Heere over Zijne Kerk zou uitstorten en van haren zaligen en heerlijken staat, 8; van de straf en ondergang harer vijanden, 12; en van de bekeering van eenigen van hen, 16; mitsgaders van den heiligen ijver der Kerk.

ZIET, de dag komt den HEERE, dat uw roof zal uitgedeeld worden in het midden van u, *o Jeruzalem!*
2 Want Ik zal alle Heidenen tegen Jeruzalem ten strijde verzamelen; en de stad zal ingenomen, en [a] de huizen zullen geplunderd, en de vrouwen zullen geschonden worden; en de helft der stad zal uitgaan in de gevangenis; maar het overige des volks zal uit de stad niet uitgeroeid worden. *a* Jes. 13:16.
3 [a] En de HEERE zal uittrekken, en Hij zal strijden tegen die Heidenen, gelijk ten dage als Hij gestreden heeft, ten dage des strijds. *a* Jes. 42:13.
4 En Zijne voeten zullen te dien dage staan op den Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, tegen het oosten; en de Olijfberg zal in tweeën gespleten worden naar het oosten, en naar het westen, *zoodat er* eene zeer groote vallei zal zijn; en de eene helft des bergs zal wijken naar het noorden, en de helft deszelven naar het zuiden.
5 Dan zult gijlieden vlieden *door* de vallei Mijner bergen (want deze vallei der bergen zal reiken tot Azal), en gij zult vlieden, gelijk als gij vloodt [a] voor de aardbeving in de dagen van Uzzía, den koning van Juda; dan zal de HEERE, mijn God, komen, *en* al de heiligen met U, *o HEERE!* *a* Amos 1:1.
6 En het zal te dien dage geschieden, dat er niet zal zijn het kostelijk licht, en de dikke duisternis.
7 Maar [a] het zal een eenige dag zijn, die den HEERE bekend zal zijn; het zal noch dag, noch nacht zijn; en het zal geschieden, ten tijde des avonds, dat het licht zal wezen. *a* Openb. 21:25.
8 Ook zal het te dien dage geschieden,
[a] dat er levende wateren uit Jeruzalem vlieten zullen, de helft van die naar de oostzee, en de helft van die naar de achterste zee aan; zij zullen des zomers en des winters zijn. *a* Ezec. 47:1, enz. Joël 3:18. Openb. 22:1.
9 En de HEERE zal tot Koning over de gansche aarde zijn; te dien dage zal de HEERE een zijn, en Zijn Naam een.
10 Dit gansche land zal rondom als een vlak veld gemaakt worden, van Geba tot Rimmon toe, zuidwaarts van Jeruzalem; en zij zal verhoogd en bewoond worden in hare plaats; van de poort van Benjamin af, tot aan de plaats van de eerste poort, tot aan de Hoekpoort toe; en *van* den toren van Hananeël, tot aan des Konings wijnbakken toe.
11 En zij zullen daarin wonen, en er zal geene verbanning meer zijn; want Jeruzalem zal zeker wonen.
12 En dit zal de plage zijn, waarmede de HEERE al de volken plagen zal, die tegen Jeruzalem krijg gevoerd zullen hebben: Hij zal eens iegelijks vleesch, daar hij op zijne voeten staat, doen uitteren; en eens iegelijks oogen zullen uitteren in hunne holen; en eens iegelijks tong zal in hunnen mond uitteren.
13 Ook zal het te dien dage geschieden, dat er een groot gedruisch van den HEERE onder hen zal wezen, zoodat zij een ieder zijns naasten hand zullen aangrijpen, en eens ieders hand zal tegen de hand zijns naasten opgaan.
14 En ook zal Juda te Jeruzalem strijden; en het vermogen aller Heidenen rondom zal verzameld worden, goud en zilver, en kleederen in groote menigte.
15 Alzoo zal ook de plage der paarden, der muilen, der kemelen, en der ezelen, en aller beesten zijn, die in diezelve heirlegers geweest zullen zijn, gelijk gener plage geweest is.
16 En het zal geschieden, dat al de overgeblevenen van alle Heidenen, die tegen Jeruzalem zullen gekomen zijn, die zullen van jaar tot jaar optrekken, [a] om aan te bidden den Koning, den HEERE der heirscharen, en om te vieren het feest der loofhutten. *a* Jes. 66:23.
17 En het zal geschieden, zoo wie van de geslachten der aarde niet zal optrekken naar Jeruzalem, om den Koning, den HEERE der heirscharen, te aanbidden, zoo zal er over henlieden geen regen wezen.
18 En indien het geslacht der Egyptenaren, over dewelke *de regen* niet is, niet zal optrekken noch komen, zoo zal die plage

over hen zijn, *met* dewelke de HEERE die
Heidenen plagen zal, die niet optrekken
zullen, om te vieren het feest der loof-
hutten.
19 Dit zal de zonde der Egyptenaren
zijn, mitsgaders de zonde aller Heidenen,
die niet optrekken zullen, om te vieren
het feest der loofhutten.
20 Te dien dage zal op de bellen der paar-
den staan : DE HEILIGHEID DES HEEREN.
En de potten in het huis des HEEREN zullen
zijn als de sprengbekkens voor het altaar;
21 Ja, al de potten in Jeruzalem en in
Juda, zullen den HEERE der heirscharen
heilig zijn ; zoodat allen, die offeren wil-
len, zullen komen, en van dezelve nemen,
en in dezelve koken ; en er zal [a] geen
Kanaäniet meer zijn, in het huis des HEE-
REN der heirscharen, te dien dage.

a Jes. 35:8. Joël 3:17. Openb. 21:27. 22:15.

DE PROFEET MALEÁCHI.

HOOFDSTUK 1.

De Heere maakt den Israëlieten indachtig Zijne liefde tot hen, welke Hij daarin heeft bewezen, dat Hij Jakob heeft liefgehad, maar Ezau gehaat, vs. 1. Daarna klaagt Hij over hunne ondankbaarheid, vooreerst der priesteren, en voorts van het volk, die allen ontrouw waren in de offeranden, 6. De Heere vermaant hen tot berouw en bekeering, 9 ; profeteert van den rechten Godsdienst, welke Hem de geloovigen uit alle volken onder het N. T. zouden bewijzen, 11.

DE last van het woord des HEEREN tot
Israël, door den dienst van Maleáchi.
2 Ik heb u liefgehad, zegt de HEERE ;
maar gij zegt : Waarin hebt Gij ons liefge-
had ? Was niet Ezau Jakobs broeder ?
spreekt de HEERE ; [a] nogtans heb Ik Ja-
kob liefgehad, *a* Rom. 9:13.
3 En Ezau heb Ik gehaat; en Ik heb zijne
bergen gesteld *tot* eene verwoesting, en
zijne erve voor de draken der woestijn.
4 Ofschoon Edom zeide : Wij zijn ver-
armd, doch wij zullen de woeste plaatsen
weder bouwen ; alzoo zegt de HEERE der
heirscharen: Zullen zij bouwen, zoo zal Ik
afbreken; en men zal hen noemen: Landpale
der goddeloosheid, en een volk, op hetwelk
de HEERE vergramd is tot in eeuwigheid.
5 En uwe oogen zullen het zien, en gij-
lieden zult zeggen : De HEERE zij groot
gemaakt, van de landpale Israëls af !
6 Een zoon zal den vader eeren, en een
knecht zijnen heer; ben Ik dan een Vader,
waar is Mijne eer ? en ben Ik een Heere,
waar is Mijne vreeze ? zegt de HEERE der
heirscharen tot u, o priesters, verachters
Mijns Naams ! maar gij zegt : Waarmede
verachten wij Uwen Naam ?
7 Gij brengt op Mijn altaar verontreinigd
brood, en zegt : Waarmede verontreinigen
wij U ? Daarmede, dat gij zegt: Des HEE-
REN tafel is verachtelijk.
8 Want als gij wat blinds aanbrengt om
te offeren, het is *bij u* niet kwaad ; en
als gij wat kreupels of wat kranks aanbrengt,
het is niet kwaad ! Brengt dat toch uwen
vorst ; zal hij een welgevallen aan u heb-
ben ? of zal hij uw aangezicht opnemen ?
zegt de HEERE der heirscharen.
9 Nu dan, smeekt toch het aangezicht van
God, dat Hij ons genadig zij ; zulks is van
uwe hand geschied ; zal Hij uw aangezicht
opnemen ? zegt de HEERE der heirscharen.
10 Wie is er ook onder u, die de deu-
ren *om niet* toesluit ? en gij steekt het
vuur niet aan *op* Mijn altaar om niet.
Ik heb geenen lust aan u, zegt de HEERE
der heirscharen, [a] en het spijsoffer is Mij
van uwe hand niet aangenaam.

a Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21, 22.

11 Maar van den opgang der zon tot
haren ondergang, zal Mijn Naam groot zijn
onder de Heidenen ; en aan alle plaats
zal Mijnen Naam reukwerk toegebracht
worden, en een rein spijsoffer ; want Mijn
Naam zal groot zijn onder de Heidenen,
zegt de HEERE der heirscharen.
12 Maar gij ontheiligt dien, als gij zegt :
Des HEEREN tafel is ontreinigd, en haar
inkomen, hare spijs is verachtelijk.
13 Nog zegt gij : Ziet, wat eene vermoeid-
heid ! maar gij zoudt het kunnen weg-
blazen, zegt de HEERE der heirscharen ;
gij brengt ook hetgeen geroofd is, en dat
kreupel en krank is ; gij brengt ook spijs-
offer ; zou Mij zulks aangenaam zijn van
uwe hand ? zegt de HEERE.
14 Ja, vervloekt zij de bedrieger, die een
mannetje in zijne kudde heeft, en den Heere
belooft, en offert, dat verdorven is ! want
Ik ben een groot Koning, zegt de HEERE
der heirscharen, en Mijn Naam is vreese-
lijk onder de Heidenen.

HOOFDSTUK 2.

De Heere dreigt de priesters te straffen, tenzij dat zij hun leven beterden, vs. 1. Hij verwijt hen, dat zij van de Godzaligheid en oprechtheid hunner voorvaderen waren afgeweken, 5. Hij bestraft de ontheiligers en verbrekers van het huwelijk, 11; alsmede de godslasteraars, 17.

EN nu, gij priesters! tot u wordt dit
gebod *gezonden;*
2 Indien gij *het* niet zult hooren, en indien
gij het niet zult ter harte nemen, om Mijnen
Naam eer te geven, zegt de HEERE der
heirscharen, zoo zal Ik den [a] vloek onder
u zenden, en Ik zal uwe zegeningen ver-
vloeken; ja, Ik heb ook *alreede* elk een
derzelve vervloekt, omdat gij *het* niet ter
harte neemt. [a] Lev. 26:14. Deut. 28:15.
3 Ziet, Ik zal u het zaad verderven; en
Ik zal drek op uwe aangezichten strooien,
den drek uwer feesten, zoodat men u met
denzelven wegnemen zal.
4 Dan zult gij weten, dat Ik dit gebod tot
u gezonden heb; opdat Mijn verbond met
Levi zij, zegt de HEERE der heirscharen.
5 Mijn verbond met hem was het leven,
en de vrede; en Ik gaf hem die *tot* eene
vreeze; en hij vreesde Mij, en hij werd
om Mijns Naams wil verschrikt.
6 De wet der waarheid was in zijnen
mond, en er werd geen onrecht in zijne
lippen gevonden; hij wandelde met Mij in
vrede en in rechtmatigheid, en hij bekeerde
er velen van ongerechtigheid.
7 Want de lippen des priesters zullen
de wetenschap bewaren, en men zal uit
zijnen mond de wet zoeken; want hij is
een engel des HEEREN der heirscharen.
8 Maar gij zijt van den weg afgeweken;
gij hebt er velen doen struikelen in de
wet; gij hebt het verbond van Levi ver-
dorven, zegt de HEERE der heirscharen.
9 Daarom heb Ik ook u verachtelijk en
onwaard gemaakt voor het gansche volk,
dewijl gij Mijne wegen niet houdt, maar
het aangezicht aanneemt in de wet.
10 Hebben wij niet allen éénen Vader?
heeft niet één God ons geschapen? Waar-
om handelen wij *dan* trouwelooslijk de een
tegen den ander, ontheiligende het ver-
bond onzer voorvaderen?
11 Juda handelt trouwelooslijk, en er
wordt een gruwel gedaan in Israël, en in
Jeruzalem; want Juda ontheiligt de hei-
ligheid des HEEREN, welke Hij liefheeft;
want hij heeft de dochter eens vreemden
gods getrouwd.
12 De HEERE zal den man, die zulks doet,
uitroeien uit de hutten van Jakob, dien, die
waakt, en dien, die antwoordt, en die den
HEERE der heirscharen spijsoffer brengt.
13 Dit tweede doet gijlieden ook, dat gij het
altaar des HEEREN bedekt met tranen, met
weening en met zuchting; zoodat Hij niet
meer het spijsoffer aanschouwen, noch met
welgevallen van uwe hand ontvangen wil.
14 Gij nu zegt: Waarom? Daarom dat
de HEERE een Getuige geweest is, tusschen
u en tusschen de huisvrouw uwer jeugd,
met dewelke gij trouwelooslijk handelt;
daar zij toch uwe gezellin, en de huis-
vrouw uws verbonds is.
15 Heeft Hij niet maar éénen gemaakt,
hoewel Hij des geestes overig had? en
waarom *maar* dien éénen? Hij zocht een
zaad Gods. Daarom, wacht u met uwen
geest, en dat niemand trouwelooslijk han-
dele tegen de huisvrouw zijner jeugd.
16 Want de HEERE, de God Israëls, zegt,
dat Hij het verlaten haat, alhoewel hij den
wrevel bedekt met Zijn kleed, zegt de HEERE
der heirscharen; daarom wacht u met uwen
geest, dat gij niet trouwelooslijk handelt.
17 Gij vermoeit den HEERE met uwe
woorden; nog zegt gij: Waarmede ver-
moeien wij *Hem?* Daarmede, dat gij zegt:
Al wie kwaad doet, is goed in de oogen
des HEEREN, en Hij heeft lust aan zooda-
nigen; of, waar is de God des oordeels?

HOOFDSTUK 3.

Profetie van de zending van Johannes den Dooper en de komst van Christus, Die de huichelaars van de oprechte kinderen Gods zou afzonderen, vs. 1. Daarop volgt: eene bedreiging der straffen, om de menigerlei zonden, welke bij de Joden in zwang waren, 5; eene vermaning tot bekeering en tot getrouw inbrengen hunner tienden en hefofferen, 7; eene klacht over hunne godslasterlijke woorden, 13; en eene vertroosting der Godzaligen, 16.

ZIET, [a] Ik zende Mijnen engel, die voor
Mijn aangezicht den weg bereiden zal;
en snellijk zal tot Zijnen tempel komen die
Heere, Dien gijlieden zoekt, te weten, de
Engel des verbonds, aan Denwelken gij
lust hebt; ziet, Hij komt, zegt de HEERE
der heirscharen. [a] Matt 11:10. Mark. 1:2. Luk. 1:76. 7:27.
2 Maar wie zal den dag Zijner toekomst
verdragen? en wie zal bestaan, als Hij ver-
schijnt? Want Hij zal zijn als het vuur van
eenen goudsmid, en als zeep der vollers.
3 En Hij zal zitten, louterende, en het
zilver reinigende, en Hij zal de kinderen
van Levi reinigen, en Hij zal ze door-
louteren als goud, en als zilver; dan zul-
len zij den HEERE spijsoffer toebrengen in
gerechtigheid.

4 Dan zal het spijsoffer van Juda en Jeruzalem den HEERE zoet wezen, als in de oude dagen, en als in de vorige jaren.
5 En Ik zal tot ulieden ten oordeel naderen; en Ik zal een snel Getuige zijn tegen de toovenaars, en tegen de overspelers, en tegen degenen, [a] die valschelijk zweren, en tegen degenen, die den loon des daglooners met geweld inhouden, [b] die de weduwe, en den wees, en den vreemdeling *het recht* verkeeren, en Mij niet vreezen, zegt de HEERE der heirscharen.

a Ex. 20:7. b Ex. 22:22. Deut. 24:17. Amos 2:7.

6 Want Ik, de HEERE, [a] word niet veranderd; daarom zijt gij, o, kinderen Jakobs! niet verteerd.

a Ps. 33:11. Spr. 19:21. Jes. 14:26, 27. 25:9. 46:10.

7 Van uwer vaderen dagen af, zijt gij afgeweken van Mijne inzettingen, en hebt ze niet bewaard; [a] keert weder tot Mij, en Ik zal tot u wederkeeren, zegt de HEERE der heirscharen; maar gij zegt: Waarin zullen wij wederkeeren? a Zach. 1:3.
8 Zal een mensch God berooven? maar gij berooft Mij, en zegt: Waarin berooven wij U? *In* de tienden en het hefoffer.
9 Met eenen vloek zijt gij vervloekt, omdat gij Mij berooft, zelfs het gansche volk.
10 Brengt al de tienden in het schathuis, opdat er spijze zij in Mijn huis; en beproeft Mij nu daarin, zegt de HEERE der heirscharen, of Ik u *dan* niet opendoen zal de vensteren des hemels, en u zegen afgieten, zoodat er geene *schuren* genoeg wezen zullen.
11 En Ik zal om uwentwil den opeter schelden, dat hij u de vrucht des lands niet verderve; en de wijnstok op het veld zal u geene misdracht voortbrengen, zegt de HEERE der heirscharen.
12 En alle Heidenen zullen u gelukzalig noemen; want gijlieden zult een lustig land zijn, zegt de HEERE der heirscharen.
13 [a] Uwe woorden zijn tegen Mij te sterk geworden, zegt de HEERE; maar gij zegt: Wat hebben wij tegen U gesproken?

a Job 21:14, 15.

14 Gij zegt: Het is te vergeefs, God te dienen; want wat nuttigheid is het, dat wij Zijne wacht waarnemen? en dat wij in het zwart gaan, voor het aangezicht des HEEREN der heirscharen?
15 En nu, wij achten de hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd; ook verzoeken zij den HEERE, en ontkomen.
16 Alsdan spreken, die den HEERE vreezen, een ieder tot zijnen naaste: De HEERE merkt er toch op en hoort, en er is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven, voor degenen, die den HEERE vreezen, en voor degenen, die aan Zijnen Naam gedenken.
17 En zij zullen, zegt de HEERE der heirscharen, te dien dage, dien Ik maken zal, Mij een eigendom zijn; en Ik zal hen verschoonen, gelijk als een man zijnen zoon verschoont, die hem dient.
18 Dan zult gijlieden wederom zien, *het onderscheid* tusschen den rechtvaardige en den goddelooze, tusschen dien, die God dient, en dien, die Hem niet dient.

HOOFDSTUK 4.

Profetie van den ondergang der goddeloozen, vs. 1; de Godzaligen worden getroost met de verschijning van de Zon der gerechtigheid, 2. Daarom wordt al het volk vermaand tot ware boete en bekeering en tot onderhouding van de wet, hun door Mozes gegeven, 4. Hij spreekt weder van de zending van Johannes den Dooper, en van de kracht zijner prediking, 5.

WANT ziet, die dag komt, brandende als een oven; dan zullen alle hoogmoedigen, en al wie goddeloosheid doet, [a] een stoppel zijn, en de toekomstige dag zal ze in vlam zetten, zegt de HEERE der heirscharen, Die hun noch wortel, noch tak laten zal. a Obadja vers 18.
2 Ulieden daarentegen, die Mijnen Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijne vleugelen; en gij zult uitgaan, en toenemen, als mestkalveren.
3 En gij zult de goddeloozen vertreden; want zij zullen asch worden onder de zolen uwer voeten, te dien dage, dien Ik maken zal, zegt de HEERE der heirscharen.
4 [a] Gedenkt der wet van Mozes, Mijnen knecht, die Ik hem bevolen hen op Horeb aan gansch Israël; der inzettingen en rechten. a Deut. 6:3.
5 Ziet, Ik zende ulieden den profeet [a] Elía, eer dat die groote en die vreeselijke dag des HEEREN komen zal.

a Matt. 11:14. 17:11, 12, 13. Mark. 9:11, 12, 13. Luk. 1:17.

6 En hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hunne vaderen; opdat Ik niet kome, en de aarde met den ban sla.

EINDE VAN HET OUDE TESTAMENT.

HET

NIEUWE TESTAMENT,

OF ALLE BOEKEN DES NIEUWEN VERBONDS

VAN ONZEN

HEERE JEZUS CHRISTUS,

DOOR LAST VAN DE HOOG MOG. HEEREN

STATEN GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN

EN

VOLGENS HET BESLUIT VAN DE SYNODE NATIONAAL,
GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE (GRIEKSCHE) TALEN
IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET.

GEDRUKT VOOR HET
BRITSCHE EN BUITENLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP.
TE LONDEN: QUEEN VICTORIA STREET, BLACKFRIARS, E.C.
TE UTRECHT. ACHTER DEN DOM.

1889.

REGISTER

VAN

AL DE BOEKEN EN HOOFDSTUKKEN

DES

NIEUWEN TESTAMENTS.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

MATTHÉÜS.

HOOFDSTUK 1.

Afkomst van Jezus Christus naar het vleesch, uit de voorvaderen, van Abraham af, vs. 1. Zijne ontvangenis van den Heiligen Geest en geboorte uit de maagd Maria, 18; gelijk voorzegd was door den profeet, 22.

HET boek des geslachts van JEZUS
CHRISTUS, den zoon van [a] David, den
zoon van Abraham. [a] Luk. 1:31, 32.
2 [a] Abraham gewon Izak, en [b] Izak gewon
Jakob, en [c] Jakob gewon Judas, en zijne
broeders; [a] Gen. 21:2. [b] Gen. 25:26. [c] Gen. 29:35.
3 En [a] Judas gewon Fares en Zara bij
Thamar; en [b] Fares gewon Esrom, en
[c] Esrom gewon Aram; [a] Gen. 38:27, 29.
[b] Ruth 4:18. 1 Kron. 2:5. [c] Ruth 4:19. 1 Kron. 2:9.
4 En Aram gewon Aminádab, en Aminádab gewon Nahasson, en Nahasson gewon
Salmon;
5 En Salmon gewon Boöz bij Rachab, en
Boöz gewon Obed bij Ruth, en Obed gewon
Jessai;
6 En [a] Jessai gewon David, den koning;
en David, de koning, gewon Sálomon bij
degene, die Uría's *vrouw was geweest;*
[a] Ruth 4:22. 1 Sam. 16:1. 17:12. 1 Kron. 2:15. 12:18.
7 En [a] Sálomon gewon Róboam, en
Róboam gewon Abía, en Abía gewon
Asa; [a] 1 Kon. 11:43. 1 Kron. 3:10.
8 En Asa gewon Jósafat, en Jósafat gewon
Joram, en Joram gewon Ozías;
9 En Ozías gewon Jóatham, en Jóatham
gewon Achaz, en Achaz gewon Ezekías;
10 En Ezekías gewon Manasse, en Manasse
gewon Amon, en Amon gewon Josías;
11 En [a] Josías gewon Jechónias, en zijne
broeders, omtrent de Babylonische overvoering. [a] 1 Kron. 3:16.
12 En na de Babylonische overvoering
gewon [a] Jechónias Saláthiël, en [b] Saláthiël
gewon Zorobábel; [a] 1 Kron. 3:17. [b] Ezra 3:2.
13 En Zorobábel gewon Abiud, en Abiud
gewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor;
14 En Azor gewon Sadok, en Sadok gewon Achim, en Achim gewon Eliud;
15 En Eliud gewon Eleázar, en Eleázar
gewon Matthan, en Matthan gewon Jakob;
16 En Jakob gewon Jozef, den man van
Maria, uit welke geboren is JEZUS, gezegd
Christus.
17 Al de geslachten dan, van Abraham
tot David, *zijn* veertien geslachten; en van
David tot de Babylonische overvoering,
zijn veertien geslachten; en van de Babylonische overvoering tot Christus, *zijn*
veertien geslachten.
18 De geboorte van Jezus Christus was
nu aldus; [a] want als Maria, zijne moeder,
met Jozef ondertrouwd was, eer zij samengekomen waren, werd zij zwanger bevonden
uit den Heiligen Geest. [a] Luk. 1:27, 34.
19 Jozef nu, haar man, alzoo hij rechtvaardig was, en haar niet wilde openbaarlijk te
schande maken, was van wil haar heimelijk
te verlaten.
20 En alzoo hij deze dingen in den zin had,
ziet, de engel des HEEREN verscheen hem in
den droom, zeggende: Jozef, *gij*, zone Davids! wees niet bevreesd Maria, uwe vrouw,
tot u te nemen; want hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit den Heiligen Geest.
21 En zij zal eenen Zoon baren, en [a] gij
zult Zijnen naam heeten JEZUS; want
[b] Hij zal Zijn volk zalig maken van hunne
zonden. [a] Luk. 1:31. [b] Hand. 4:12.
22 En dit alles is geschied, opdat vervuld
zou worden, hetgeen van den Heere gesproken is, door den profeet, zeggende:
23 [a] Ziet, de maagd zal zwanger worden,
en eenen Zoon baren, en gij zult Zijnen
naam heeten Emmanuël; hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons. [a] Jes. 7:14.
24 Jozef dan, opgewekt zijnde van den
slaap, deed, gelijk de engel des Heeren hem
bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich
genomen;
25 En bekende haar niet, totdat zij dezen
haren eerstgeborenen Zoon gebaard had;
en [a] heette Zijnen naam JEZUS. [a] Luk. 2:21.

HOOFDSTUK 2.

Wijzen komen uit het Oosten te Jeruzalem, vs. 1. Vragen naar den nieuwgeboren Koning der Joden, 2; Welken zij, van de plaats Zijner geboorte onderricht zijnde, te Bethlehem gevonden en aangebeden hebben, 4. Zij keeren weder naar hun land, 12. Jozef vlucht met het kind Jezus naar Egypte, 13. Herodes laat de jonge kinderen dooden, 16. Jozef komt weder in Judéa, 19. Maar uit vrees voor Archeláüs, wijkt hij naar Galiléa en woont te Názareth, 22.

TOEN nu Jezus [a] geboren was te Bethlehem, *gelegen* in Judéa, in de dagen
van den koning Heródes, ziet, *eenige* wijzen

van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen, *a* Luk. 2:4.
2 Zeggende: Waar is de geboren Koning
der Joden? want wij hebben gezien Zijne
ster in het Oosten, en zijn gekomen, om
Hem te aanbidden.
3 De koning Heródes nu, *dit* gehoord
hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem
met hem.
4 En bijeenvergaderd hebbende al de
overpriesters en Schriftgeleerden des volks,
vraagde van hen, waar de Christus zou
geboren worden.
5 En zij zeiden tot hem: Te Bethlehem,
in Judéa *gelegen;* want alzoo is geschreven
door den profeet:
6 [a] En gij Bethlehem, *gij*, land Juda!
zijt geenszins de minste onder de vorsten
van Juda; want uit u zal de Leidsman
voortkomen, Die Mijn volk Israël weiden
zal. *a* Micha 5:1. Joh. 7:42.
7 Toen heeft Heródes de wijzen heimelijk
geroepen, en vernam naarstiglijk van hen
den tijd, wanneer de ster verschenen was;
8 En hen naar Bethlehem zendende,
zeide: Reist heen, en onderzoekt naarstiglijk
naar dat Kindeken, en als gij Het zult
gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat
ik ook kome en Datzelve aanbidde.
9 En zij, den Koning gehoord hebbende,
zijn heengereisd; en ziet, de ster, die zij in
het oosten gezien hadden, ging hun voor,
totdat zij kwam en stond boven *de plaats*,
waar het Kindeken was.
10 Als zij nu de ster zagen, verheugden
zij zich met zeer groote vreugde.
11 En in het huis gekomen zijnde, vonden
zij het Kindeken met Maria, Zijne moeder;
en nedervallende hebben zij Hetzelve aangebeden;
en hunne schatten opengedaan
hebbende, brachten zij Hem geschenken:
goud, en wierook, en mirre.
12 En door Goddelijke openbaring vermaand
zijnde in den droom, dat zij niet
zouden wederkeeren tot Heródes, vertrokken
zij door eenen anderen weg weder naar
hun land.
13 Toen zij nu vertrokken waren, ziet,
de engel des Heeren verschijnt Jozef in den
droom, zeggende: Sta op, en neem tot u
dat Kindeken en Zijne moeder, en vlied in
Egypte, en wees aldaar, totdat ik het u zeggen
zal; want Heródes zal het Kindeken
zoeken, om Hetzelve te dooden.
14 Hij dan opgestaan zijnde, nam het
Kindeken en Zijne moeder tot zich in den
nacht, en vertrok naar Egypte;
15 En was aldaar tot den dood van
Heródes; opdat vervuld zou worden hetgeen
van den Heere gesproken is door
den [a] profeet, zeggende: Uit Egypte heb
Ik Mijnen Zoon geroepen. *a* Hos. 11:1.
16 Als Heródes zag, dat hij van de wijzen
bedrogen was, toen werd hij zeer toornig,
en *eenigen* afgezonden hebbende, heeft omgebracht
al de kinderen, die binnen Bethlehem,
en in al deszelfs landpalen *waren*,
van twee jaren *oud* en daaronder, naar den
tijd, dien hij van de wijzen naarstiglijk
onderzocht had.
17 Toen is vervuld geworden hetgeen
gesproken is door den profeet Jeremía,
zeggende:
18 [a] Eene stem is in Rama gehoord, geklag,
geween en veel gekerm; Rachel beweende
hare kinderen, en wilde niet vertroost
wezen, omdat zij niet zijn! *a* Jer. 31:15.
19 Toen Heródes nu gestorven was, ziet,
de engel des Heeren verschijnt Jozef in
den droom, in Egypte,
20 Zeggende: Sta op, neem het Kindeken
en Zijne moeder tot u, en trek in het land
Israëls; want zij zijn gestorven, die de ziel
van het Kindeken zochten.
21 Hij dan, opgestaan zijnde, heeft tot
zich genomen het Kindeken en Zijne moeder,
en is gekomen in het land Israëls.
22 Maar als hij hoorde, dat Archeláüs
in Judéa Koning was, in de plaats van
zijnen vader Heródes, vreesde hij daarheen
te gaan; maar door Goddelijke openbaring
vermaand in den droom, is hij vertrokken
in de deelen van Galiléa.
23 En *daar* gekomen zijnde, nam hij zijne
woonplaats in de stad, genaamd Názareth;
opdat vervuld zou worden, wat door de
[a] profeten gezegd is, dat Hij Nazaréner zal
geheeten worden. *a* Jes. 11:1. 60:21. Zach. 6:12.

HOOFDSTUK 3.

Johannes de Dooper predikt bekeering, vs. 1. Zijn ambt, kleeding en spijs, 3. Hij heeft grooten toeloop, 5; doopt, 6; bestraft de Farizeën en Sadduceën, 7; wijst aan de waardigheid van den persoon en doop van Christus, 11. Hij doopt Christus, Die uit den hemel betuigd wordt te zijn de welgeliefde Zoon van God, 13.

EN in die dagen [a] kwam Johannes de
Dooper, predikende in de woestijn
van Judéa, *a* Mark. 1:4. Luk. 3:3.
2 En zeggende: Bekeert u; want het
Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

3 Want deze is het, van denwelken gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende: [a] De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren; maakt Zijne paden recht!
[a] Jes. 40:3. Mark. 1:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23.

4 En dezelve Johannes had zijne kleeding [a] van kemelshaar, en eenen lederen gordel om zijne lenden; en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig. [a] Mark. 1:6.

5 Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judéa, en het geheele land rondom de Jordaan;

6 [a] En werden van hem gedoopt in de Jordaan, belijdende hunne zonden. [a] Mark. 1:5.

7 Hij dan, ziende [a] velen van de Farizeën en Sadduceën tot zijnen doop komen, sprak tot hen: [b] Gij adderengebroedsels! wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn? [a] Luk. 3:7. [b] Matt. 12:34. 23:33.

8 [a] Brengt dan vruchten voort, der bekeering waardig. [a] Luk. 3:8.

9 En meent niet bij uzelven te zeggen: [a] Wij hebben Abraham tot eenen vader; want ik zeg u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken. [a] Joh. 8:39.

10 En ook is alreede de bijl aan den wortel der boomen gelegd; [a] alle boom dan, die geene goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen. [a] Matt. 7:19. Joh. 15:6.

11 Ik doop u wel met water tot bekeering; [a] maar Die na mij komt, is sterker dan ik, Wiens schoenen ik niet waardig ben *Hem na* te dragen; Die zal u met den Heiligen Geest en met vuur doopen.
[a] Mark. 1:7. Luk. 3:16. Joh. 1:15, 26. Hand. 1:5. 11:16. 19:4.

12 Wiens wan in Zijne hand is, en Hij zal Zijnen dorschvloer doorzuiveren, en Zijne tarwe in Zijne schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblusschelijk vuur verbranden.

13 [a] Toen kwam Jezus van Galiléa naar de Jordaan, tot Johannes, om van hem gedoopt te worden. [a] Mark. 1:9. Luk. 3:21.

14 Doch Johannes weigerde Hem zeer, zeggende: Mij is noodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?

15 Maar Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Laat nu af; want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij van Hem af.

16 En Jezus, gedoopt zijnde, is terstond opgeklommen uit het water; en ziet, de hemelen werden Hem geopend, en hij zag [a] den Geest Gods nederdalen, gelijk eene duive, en op Hem komen. [a] Jes. 11:2. 42:1. Joh. 1:32.

17 En ziet, eene stem uit de hemelen, zeggende: [a] Deze is Mijn Zoon, mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb!
[a] Jes. 42:1. Matt. 12:18. 17:5. Luk. 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17.

HOOFDSTUK 4.

Christus in de woestijn veertig dagen gevast hebbende, wordt van den duivel verzocht, vs. 1. Daarna door de engelen gediend, 11. Hij verlaat Názareth en gaat wonen te Kapérnaüm, 12. Begint te prediken, 17. Roept Petrus en Andréas, 18; Jakobus en Johannes, die alles verlatende Hem volgen, 21. Doorwandelt Galiléa, leert in de synagoge en geneest allerlei krankheden, 23.

TOEN [a] werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel. [a] Mark. 1:12. Luk. 4:1.

2 En als Hij veertig dagen en veertig nachten gevast had, hongerde Hem ten laatste.

3 En de verzoeker, tot Hem gekomen zijnde, zeide: Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg, dat deze steenen brooden worden.

4 Doch Hij, antwoordende, zeide: Er is geschreven: [a] De mensch zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door den mond Gods uitgaat. [a] Deut. 8:3.

5 Toen nam Hem de duivel mede naar de heilige stad, en stelde Hem op de tinne des tempels;

6 En zeide tot Hem: Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelven nederwaarts; want er is geschreven, [a] dat Hij Zijne engelen van U bevelen zal, en *dat* zij U op de handen zullen nemen, opdat Gij niet te eeniger tijd Uwen voet aan eenen steen aanstoot. [a] Ps. 91:11, 12.

7 Jezus zeide tot hem: Er is wederom geschreven: [a] Gij zult den Heere, uwen God, niet verzoeken. [a] Deut. 6:16.

8 Wederom nam Hem de duivel mede op eenen zeer hoogen berg, en toonde Hem al de koninkrijken der wereld, en hunne heerlijkheid;

9 En zeide tot Hem: Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij, nedervallende, mij zult aanbidden.

10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, Satan! want er staat geschreven: [a] Den Heere, uwen God, zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen. [a] Deut. 6:13. 10:20.

11 Toen liet de duivel van Hem af; en ziet, de engelen zijn toegekomen, en dienden Hem.

12 Als nu Jezus gehoord had, dat [a] Johannes overgeleverd was, is Hij wedergekeerd [b] naar Galiléa;
[a] Mark. 1:14. Luk. 4:14. [b] Luk. 4:16, 31. Joh. 4:43.

13 En Názareth verlaten hebbende, is
komen wonen te Kapérnaüm, gelegen aan
de zee, in de landpalen van Zabulon en
Néfthalim;
14 Opdat vervuld zou worden hetgeen
gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende:
15 [a] Het land Zabulon en het land Néfthalim,
aan den weg der zee, over de Jordaan,
Galiléa der volken; [a] Jes. 8:23. 9:1.
16 Het volk, dat in duisternis zat, heeft
een groot licht gezien; en dengenen, die
zaten in het land en schaduwe des doods,
denzelven is een licht opgegaan.
17 Van toen aan heeft Jezus begonnen te
prediken, en te zeggen: [a] Bekeert u; want
het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.
[a] Mark. 1:15.
18 [a] En Jezus, wandelende aan de zee
van Galiléa, zag twee broeders, *namelijk*
Simon, gezegd Petrus, en Andréas, zijnen
broeder, het net in de zee werpende (want
zij waren visschers); [a] Mark. 1:16.
19 En Hij zeide tot hen: Volgt Mij na, en
Ik zal u visschers der menschen maken.
20 Zij dan, terstond de netten verlatende,
zijn Hem nagevolgd.
21 En Hij, van daar voortgegaan zijnde,
zag twee andere broeders, *namelijk* Jakobus,
den *zoon* van Zebedéüs, en Johannes, zijnen
broeder, in het schip met hunnen vader
Zebedéüs, hunne netten vermakende, en
heeft hen geroepen.
22 Zij dan, terstond verlatende het schip
en hunnen vader, zijn Hem nagevolgd.
23 En Jezus omging geheel Galiléa, leerende
in hunne synagogen en predikende
het Evangelie des Koninkrijks, en genezende
alle ziekte en alle kwale onder het volk.
24 En Zijn gerucht ging *van daar* uit
in geheel Syrië; en zij brachten tot Hem
allen, die kwalijk gesteld waren, met verscheidene
ziekten en pijnen bevangen zijnde,
en van den duivel bezeten, en maanzieken
en geraakten; en Hij genas dezelve.
25 En vele scharen volgden Hem na, van
Galiléa en *van* Dekápolis, en *van* Jeruzalem,
en *van* Judéa, en *van* over de Jordaan.

HOOFDSTUK 5.

Christus leert op den berg, welke menschen gelukzalig zijn, vs. 1. Vergelijkt Zijne discipelen bij zout, licht en eene stad op eenen berg gelegen, 13. Verklaart dat Hij is gekomen om de wet te vervullen, 17. Wederspreekt de verkeerde uitleggingen der ouden van het zesde gebod, 21; van het zevende gebod en van den scheidbrief, 27; van het eedzweren, 33; van wederwraak, 38. Gebiedt verdraagzaamheid, 40; weldadigheid en oprechte liefde zelfs jegens de vijanden, 42.

EN *Jezus*, de scharen ziende, is geklommen
op eenen berg, en als Hij nedergezeten
was, kwamen Zijne discipelen tot Hem.
2 En Zijnen mond geopend hebbende,
leerde Hij hen, zeggende:
3 [a] Zalig *zijn* de armen van geest; want
hunner is het Koninkrijk der hemelen.
[a] Luk. 6:20.
4 [a] Zalig *zijn* die treuren; want zij zullen
vertroost worden. [a] Luk. 6:21.
5 [a] Zalig *zijn* de zachtmoedigen; want zij
zullen het aardrijk beërven. [a] Ps. 37:11.
6 [a] Zalig *zijn* die hongeren en dorsten
naar de gerechtigheid; want zij zullen
verzadigd worden. [a] Jes. 55:1.
7 Zalig *zijn* de barmhartigen; want hun
zal barmhartigheid geschieden.
8 [a] Zalig *zijn* de reinen van hart; want
zij zullen God zien. [a] Ps. 15:2. 24:4. Hebr. 12:14.
9 Zalig *zijn* de vreedzamen; want zij
zullen Gods kinderen genaamd worden.
10 [a] Zalig *zijn* die vervolgd worden om
der gerechtigheid wil; want hunner is het
Koninkrijk der hemelen.
[a] 2 Kor. 4:10. 2 Tim. 2:12. 1 Petr. 3:14.
11 Zalig zijt gij, als u *de menschen* smaden,
en vervolgen, en liegende alle kwaad
tegen u spreken, [a] om Mijnentwil. [a] 1 Petr. 4:14.
12 [a] Verblijdt en verheugt *u;* want uw
loon *is* groot in de hemelen; want alzoo
hebben zij vervolgd de profeten, die voor
u *geweest zijn.* [a] Luk. 6:23.
13 [a] Gij zijt het zout der aarde; indien
nu het zout smakeloos wordt, waarmede
zal *het* gezouten worden? Het deugt nergens
meer toe, dan om buiten geworpen,
en van de menschen vertreden te worden.
[a] Mark. 9:50. Luk. 14:34.
14 Gij zijt het licht der wereld; eene
stad boven op eenen berg liggende, kan niet
verborgen zijn.
15 [a] Noch steekt men eene kaars aan, en
zet die onder eene koornmaat, maar op
eenen kandelaar, en zij schijnt allen, die
in het huis *zijn;* [a] Mark. 4:21. Luk. 8:16 11:33.
16 [a] Laat uw licht alzoo schijnen voor
de menschen, dat zij uwe goede werken
mogen zien, en uwen Vader, Die in de
hemelen is, verheerlijken. [a] 1 Petr 2:12.
17 Meent niet, dat Ik gekomen ben, om
de wet of de profeten te ontbinden; Ik
ben niet gekomen, om *die* te ontbinden,
maar te vervullen.
18 Want voorwaar zeg Ik u: [a] Totdat de

hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet
een jota noch een tittel van de wet voorbij-
gaan, totdat het alles zal zijn geschied.
a Luk. 16:17.

19 [a] Zoo wie dan een van deze minste
geboden zal ontbonden, en de menschen
alzoo zal geleerd hebben, *die* zal de minste
genaamd worden in het Koninkrijk der
hemelen; maar zoo wie *dezelve* zal gedaan en
geleerd hebben, die zal groot genaamd
worden in het Koninkrijk der hemelen.
a Jakob. 2:10.

20 Want ik zeg u: Tenzij uwe gerechtig-
heid overvloediger zij, dan der Schriftge-
leerden en der Farizeën, dat gij in het Ko-
ninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.

21 Gij hebt gehoord, dat *tot* de ouden
gezegd is: [a] Gij zult niet dooden; maar zoo
wie doodt, *die* zal strafbaar zijn door het
gericht. a Ex. 20:13. Deut. 5:17.

22 Doch Ik zeg u: Zoo wie te onrecht op
zijnen broeder toornig is, die zal strafbaar
zijn door het gericht; en wie tot zijnen broe-
der zegt: Ráka! die zal strafbaar zijn door
den grooten raad; maar wie zegt: Gij dwaas!
die zal strafbaar zijn door het helsche vuur.

23 Zoo gij dan uwe gave zult op het
altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt,
dat uw broeder iets tegen u heeft;

24 Laat daar uwe gave voor het altaar, en
gaat heen, verzoent u eerst met uwen
broeder, en komt dan en offert uwe gave.

25 [a] Weest haastelijk welgezind *jegens*
uwe wederpartij, terwijl gij nog met hem
op den weg zijt; opdat de wederpartij niet
misschien u den rechter overlevere, en de
rechter u den dienaar overlevere, en gij in
de gevangenis geworpen wordt.
a Luk. 12:58. Efez. 4:26.

26 Voorwaar, Ik zeg u: Gij zult daar
geenszins uitkomen, totdat gij den laatsten
penning zult betaald hebben.

27 Gij hebt gehoord, dat *van* de ouden
gezegd is: [a] Gij zult geen overspel doen.
a Ex. 20:14. Deut. 5:18.

28 Maar Ik zeg u, dat zoo wie eene vrouw
[a] *aan*ziet, om dezelve te begeeren, die heeft
alreede overspel in zijn hart met haar ge-
daan. a Job 31:1. Ps. 119:37.

29 [a] Indien dan uw rechteroog u ergert,
trekt het uit, en werpt het van u; want
het is u nut, dat een uwer leden verga, en
niet uw geheele lichaam in de hel geworpen
worde. a Matt. 18:8. Mark. 9:43.

30 En indien uwe rechterhand u ergert,
houwt ze af, en werpt ze van u; want het is
u nut, dat een uwer leden verga, en niet uw
geheele lichaam in de hel geworpen worde.

31 Er is ook gezegd: [a] Zoo wie zijne
vrouw verlaten zal, die geve haar eenen
scheidbrief. a Deut. 24:1.

32 [a] Maar Ik zeg u, dat zoo wie zijne
vrouw verlaten zal, anders dan uit oorzake
van hoererij, die maakt, dat zij overspel
doet; en zoo wie de verlatene zal trouwen,
die doet overspel.
a Matt. 19:7. Mark. 10:4, 11. Luk. 16:18. 1 Kor. 7:10.

33 Wederom hebt gij gehoord, dat *van*
de ouden gezegd is: [a] Gij zult den eed niet
breken, maar gij zult den Heere uwe eeden
houden. a Ex. 20:7. Lev. 19:12. Deut. 5:11.

34 Maar Ik zeg u: [a] Zweert ganschelijk
niet, noch bij den hemel, omdat hij is de
troon Gods; a Jakob. 5:12.

35 Noch bij de aarde, [a] omdat zij is de
voetbank Zijner voeten; noch bij Jeruzalem,
[b] omdat zij is de stad des grooten Konings;
a Jes. 66:1. b Ps. 48:3.

36 Noch bij uw hoofd zult gij zweren,
omdat gij niet een haar kunt wit of zwart
maken;

37 Maar laat zijn uw woord ja, ja; neen,
neen; wat boven deze is, dat is uit den
booze.

38 Gij hebt gehoord, dat [a] gezegd is: Oog
om oog, en tand om tand.
a Ex. 21:24. Lev. 24:20. Deut. 19:21.

39 Maar Ik zeg u, [a] dat gij den booze niet
wederstaat; maar, zoo wie u op de rechter-
wang slaat, keert hem ook de andere toe;
a Spr. 24:29. Luk. 6:29. Rom. 12:17. 1 Kor. 6:7.
1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9.

40 En zoo iemand met u rechten wil, en
uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;

41 En zoo wie u zal dwingen ééne mijl te
gaan, gaat met hem twee *mijlen*.

42 [a] Geeft dengene, die *iets* van u bidt,
en keert u niet af van dengene, die van u
leenen wil. a Deut. 15:8. Luk. 6:35.

43 Gij hebt gehoord, dat er gezegd is:
[a] Gij zult uwen naaste liefhebben en uwen
vijand zult gij haten. a Lev. 19:18.

44 Maar Ik zeg u: [a] Hebt uwe vijanden
lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wel
dengenen, die u haten; en [b] bidt voor dege-
nen, die u geweld doen, en die u vervolgen;
a Luk. 6:27. Rom. 12:20. b Luk. 23:34. Hand. 7:60.
1 Kor. 4:13. 1 Petr. 2:23.

45 Opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders, Die in de hemelen is; want Hij doet Zijne zon opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

46 [a] Want indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde? [a] Luk. 6:32.

47 En indien gij uwe broeders alleen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzoo?

48 Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is.

HOOFDSTUK 6.

Christus leert: hoe men aalmoezen moet geven, vs. 1; bidden, 5; vasten, 16; welke schatten te vergaderen, 19; hoe het verstand gericht moet zijn, 22; dat men geen twee heeren kan dienen, 24; dat men de zorg voor lichamelijke nooddruft God moet aanbevelen, 25; en voor alles het Koninkrijk Gods zoeken, 33.

HEBT acht, dat gij uwe aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden; anders zoo hebt gij geenen loon bij uwen Vader, Die in de hemelen is.

2 [a] Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo laat voor u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de synagogen en op de straten doen, opdat zij van de menschen geëerd mogen worden. Voorwaar zeg Ik u: Zij hebben hunnen loon weg. [a] Rom. 12:8.

3 Maar als gij aalmoes doet, zoo laat uwe linker*hand* niet weten, wat uwe rechter doet;

4 Opdat uwe aalmoes in het verborgen zij; en uw Vader, Die in het verborgen ziet, Die zal het u in het [a] openbaar vergelden. [a] Luk. 14:14.

5 En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet zijn gelijk de geveinsden; want die plegen gaarne, in de synagogen en op de hoeken der straten staande, te bidden, opdat zij van de menschen mogen gezien worden. Voorwaar, Ik zeg u, dat zij hunnen loon weg hebben.

6 Maar gij, wanneer gij bidt, [a] gaat in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende, bidt uwen Vader, Die in het verborgen is; en uw Vader, Die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden. [a] 2 Kon. 4:33. Hand. 10:4.

7 En als gij bidt, [a] zoo gebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de Heidenen; want zij meenen, dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden. [a] 1 Kon. 18:28. Jes. 1:15.

8 Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet, wat gij van noode hebt, eer gij Hem bidt.

9 Gij dan bidt aldus: [a] Onze Vader, Die in de hemelen *zijt!* Uw Naam worde geheiligd. [a] Luk. 11:2.

10 Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, *alzoo* ook op de aarde.

11 Geef ons heden ons dagelijksch brood.

12 En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.

13 En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den [a] booze. Want U is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid, in der eeuwigheid, amen. [a] Matt. 13:19.

14 [a] Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw hemelsche Vader ook u vergeven. [a] Mark. 11:25. Kol. 3:13.

15 [a] Maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven.
[a] Matt. 18:35. Jakob. 2:13.

16 [a] En wanneer gij vast, toont geen droevig gezicht, gelijk de geveinsden; want zij mismaken hunne aangezichten, opdat zij van de menschen mogen gezien worden, als zij vasten. Voorwaar, Ik zeg u, dat zij hunnen loon weg hebben.
[a] Jes. 58:3. Matt. 9:14. Mark. 2:18. Luk. 5:33.

17 Maar gij, als gij vast, zalft uw hoofd, en wascht uw aangezicht;

18 Opdat het van de menschen niet gezien worde, als gij vast, maar van uwen Vader, Die in het verborgen is; en uw Vader, Die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden.

19 Vergadert u [a] geene schatten op de aarde, waar ze de mot en de roest verderft, en waar de dieven doorgraven en stelen;
[a] Spr. 23:4. Hebr. 13:5. Jakob. 5:1.

20 Maar [a] vergadert u schatten in den hemel, waar ze noch mot noch roest verderft, en waar de dieven niet doorgraven noch stelen; [a] Luk. 12:33. 1 Tim. 6:19.

21 Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

22 De kaars des lichaams is [a] het oog; indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele lichaam verlicht wezen; [a] Luk. 11:34.

23 Maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot *zal* de duisternis *zelve zijn!*

24 [a] Niemand kan twee heeren dienen; want of hij zal den eenen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den eenen aan-

hangen en den anderen verachten ; gij kunt
niet God dienen en den Mammon. [a] Luk. 16:13.
25 [a] Daarom zeg ik u : Zijt niet bezorgd
voor uw leven, wat gij eten, en wat gij
drinken zult ; noch voor uw lichaam,
waarmede gij u kleeden zult ; is het leven
niet meer dan het voedsel, en het lichaam
dan de kleeding? [a] Ps. 37:5. 55:23.
Luk. 12:22. Filipp. 4:6. 1 Tim. 6:8. 1 Petr. 5:7.
26 [a] Aanziet de vogelen des hemels, dat
zij niet zaaien, noch maaien, noch verza-
melen in de schuren; en uw hemelsche Va-
der voedt *nogtans* dezelve ; gaat gij dezelve
niet *zeer* veel te boven? [a] Job 39:3. Ps. 147:9.
27 Wie toch van u kan, met bezorgd
te zijn, eene el tot zijne lengte toedoen?
28 En wat zijt gij bezorgd voor de klee-
ding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij
wassen; zij arbeiden niet, en spinnen niet;
29 En Ik zeg u, dat ook Sálomo, in al
zijne heerlijkheid, niet is bekleed geweest,
gelijk eene van deze.
30 Indien nu God het gras des velds, dat
heden is, en morgen in den oven geworpen
wordt, alzoo bekleedt, zal Hij u niet veel
meer *kleeden*, gij kleingeloovigen?
31 Daarom zijt niet bezorgd, zeggende :
Wat zullen wij eten? of wat zullen wij
drinken? of waarmede zullen wij ons
kleeden?
32 Want al deze dingen zoeken de Hei-
denen; want uw hemelsche Vader weet,
dat gij al deze dingen behoeft.
33 [a] Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods
en Zijne gerechtigheid, en al deze dingen
zullen u toegeworpen worden.
[a] 1 Kon. 3:13. Ps. 37:25. 55:23.
34 Zijt dan niet bezorgd tegen den mor-
gen ; want de morgen zal voor het zijne
zorgen ; *elke* dag heeft genoeg aan zijn
zelfs kwaad.

HOOFDSTUK 7.

Christus leert verder : hoe men van zijnen naaste moet oordeelen en hem bestraffen, vs. 1 ; dat men het heilige aan de verachters niet moet voordragen, 6 ; dat men met bidden moet aanhouden, 7 ; hoe men handelen moet met zijnen naaste, 12 ; van de enge en wijde poort, 13 ; van de valsche profeten te mijden, 15 ; dat niet allen, die uiterlijk God dienen, zullen zalig worden, 21 ; dat men het Woord Gods niet alleen moet hooren, maar ook doen, 24.

OORDEELT [a] niet, opdat gij niet geoor-
deeld wordt. [a] Luk. 6:37. Rom. 2:1. 1 Kor. 4:3, 5.
2 [a] Want met welk oordeel gij oordeelt,
zult gij geoordeeld worden ; en met welke
mate gij meet, zal u wedergemeten worden.
[a] Mark. 4:24. Luk. 6:38.
3 [a] En wat ziet gij den splinter, die in het
oog uws broeders is, maar den balk, die in
uw oog is, merkt gij niet? [a] Luk. 6:41, 42.
4 Of, hoe zult gij tot uwen broeder zeg-
gen: Laat toe, dat ik den splinter uit uw oog
uitdoe; en zie, er is een balk in uw oog?
5 [a] Gij geveinsde! werp eerst den balk
uit uw oog, en dan zult gij bezien, om
den splinter uit uws broeders oog uit te
doen. [a] Spr. 18:17.
6 [a] Geeft het heilige den honden niet, noch
werpt uwe paarlen voor de zwijnen ; opdat
zij niet te eeniger tijd dezelve met hunne
voeten vertreden, en *zich* omkeerende u
verscheuren. [a] Spr. 9:8. 23:9.
7 Bidt, [a] en u zal gegeven worden ; zoekt,
en gij zult vinden; klopt, en u zal openge-
daan worden. [a] Matt. 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9.
Joh. 14:13. 16:24. Jakob. 1:5, 6. 1 Joh. 3:22. 5:14.
8 [a] Want een iegelijk, die bidt, die ont-
vangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt,
dien zal opengedaan worden. [a] Spr. 8:17. Jer. 29:12.
9 Of wat mensch is er onder u, zoo zijn
zoon hem zou bidden om brood, die hem
eenen steen zal geven?
10 En zoo hij hem om een' visch zou
bidden, die hem eene slang zal geven ?
11 Indien dan gij, [a] die boos zijt, weet
uwen kinderen goede gaven te geven, hoe
veel te meer zal uw Vader, Die in de heme-
len is, goede *gaven* geven dengenen, die
ze van Hem bidden ! [a] Gen. 6:5. 8:21.
12 [a] Alle *dingen* dan, die gij wilt, dat
u de menschen zouden doen, doet gij hun
ook alzoo ; want dat is de wet en de
profeten. [a] Luk. 6:31.
13 [a] Gaat in door de enge poort; want
wijd is de poort, en breed is de weg, die
tot het verderf leidt, en velen zijn er, die
door dezelve ingaan ; [a] Luk. 13:24.
14 [a] Want de poort is eng, en de weg is
nauw, die tot het leven leidt, en weinigen
zijn er, die denzelven vinden. [a] Hand. 14:22.
15 [a] Maar wacht *u* van de valsche profeten,
dewelke in schaapskleederen tot u komen,
maar van binnen zijn zij grijpende wolven.
[a] Deut. 13:3. Jer. 23:16. Matt. 24:4. Rom. 16:17. Efez. 5:6.
Kol. 2:8. 1 Joh. 4:1.
16 Aan hunne vruchten zult gij hen
kennen. Leest men ook eene druif van
doornen, of vijgen van distelen?
17 [a] Alzoo een ieder goede boom brengt
voort goede vruchten, en een kwade boom
brengt voort kwade vruchten.
[a] Matt. 3:10. 12:33. Mark. 11:13. Luk. 8:8.

18 Een goede boom kan geene kwade
vruchten voortbrengen, noch een kwade
boom goede vruchten voortbrengen.
19 Een ieder boom, die geene goede
vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen
en in het vuur geworpen.
20 Zoo zult gij dan dezelve aan hunne
vruchten kennen.
21 [a] Niet een iegelijk, die tot Mij zegt:
Heere, Heere! zal ingaan in het Konink-
rijk der hemelen, maar die daar doet den
wil Mijns Vaders, Die in de hemelen is.
[a] Matt. 25:11. Luk. 6:46. 13:25.
Hand. 19:13. Rom. 2:13. Jakob. 1:22.
22 [a] Velen zullen te dien dage tot Mij zeg-
gen: Heere, Heere! hebben wij niet in Uwen
Naam geprofeteerd, en in Uwen Naam dui-
velen uitgeworpen, en in Uwen Naam vele
krachten gedaan? [a] Jer. 14:14. 27:15. Luk. 13:26.
23 [a] En dan zal Ik hun openlijk aanzeg-
gen: Ik heb u nooit gekend; [b] gaat weg van
Mij, gij, die de ongerechtigheid werkt! [a] Ps. 6:9.
Matt. 25:12. Luk. 13:25, 27. [b] Matt. 25:41. Luk. 13:25, 27.
24 [a] Een iegelijk dan, die deze Mijne woor-
den hoort en dezelve doet, dien zal Ik
vergelijken bij een' voorzichtig man, die
zijn huis op eene steenrots gebouwd heeft;
[a] Jer. 17:8. Luk. 6:47. Rom. 2:13. Jakob. 1:25.
25 En er is slagregen nedergevallen, en de
waterstroomen zijn gekomen, en de winden
hebben gewaaid, en zijn tegen hetzelve
huis aangevallen, en het is niet gevallen,
want het was op de steenrots gegrond.
26 [a] En een iegelijk, die deze Mijne woor-
den hoort en dezelve niet doet, die zal
bij eenen dwazen man vergeleken worden,
die zijn huis op het zand gebouwd heeft;
[a] Ezec. 13:11. Rom. 2:13. Jakob. 1:23.
27 En de slagregen is nedergevallen, en
de waterstroomen zijn gekomen, en de
winden hebben gewaaid, en zijn tegen
hetzelve huis aangeslagen, en het is ge-
gevallen, en zijn val was groot.
28 En het is geschied, als Jezus deze
woorden geëindigd had, *dat* de scharen
zich ontzetten over Zijne leer;
29 [a] Want Hij leerde hen, als macht heb-
bende, en niet als de Schriftgeleerden.
[a] Mark. 1:22. 6:2. Luk. 4:32.

HOOFDSTUK 8.

Christus reinigt eenen melaatsche, vs. 1; geneest den knecht van eenen hoofdman, 5; de schoonmoeder van Petrus, 14, en nog vele anderen, 16. Verklaart eenen Schriftgeleerde, die Hem wilde volgen, Zijne armoede, 18; en gebiedt eenen anderen Hem te volgen zonder uitstel, 21. Stilt het onweder op de zee, 23, drijft de duivelen uit twee bezeten menschen, en laat hun toe, om in de zwijnen te varen, 28.

TOEN Hij nu van den berg afgeklommen
was, zijn Hem vele scharen gevolgd.
2 [a] En ziet, een melaatsche kwam, en aan-
bad Hem, zeggende: Heere! indien Gij wilt,
Gij kunt mij reinigen. [a] Mark. 1:40. Luk. 5:12.
3 En Jezus, de hand uitstrekkende, heeft
hem aangeraakt, zeggende: Ik wil, word
gereinigd! En terstond werd *hij van* zijne
melaatschheid gereinigd.
4 En Jezus zeide tot hem: Zie, dat gij
dit niemand zegt; maar [a] ga heen, toon u-
zelven den priester, en offer de gave, die
[b] Mozes geboden heeft, hun tot eene ge-
tuigenis. [a] Luk. 5:14. [b] Lev. 13:2. 14:2.
5 [a] Als nu Jezus te Kapérnaüm ingegaan
was, kwam tot Hem een hoofdman over
honderd, biddende Hem, [a] Luk. 7:1.
6 En zeggende: Heere! mijn knecht ligt
te huis geraakt, en lijdt zware pijnen.
7 En Jezus zeide tot hem: Ik zal ko-
men en hem genezen.
8 En de hoofdman over honderd, antwoor-
dende, zeide: Heere! ik ben niet waardig,
dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen;
maar [a] spreek alleenlijk een woord, en mijn
knecht zal genezen worden. [a] Ps. 107:20.
9 Want ik ben ook een mensch onder
de macht *van anderen*, hebbende onder mij
krijgsknechten; en ik zeg tot dezen: Ga!
en hij gaat; en tot den anderen: Kom!
en hij komt; en tot mijnen dienstknecht:
Doe dat! en hij doet het.
10 Jezus nu, *dit* hoorende, heeft Zich
verwonderd, en zeide tot degenen, die *Hem*
volgden: Voorwaar zeg Ik u, Ik heb zelfs in
Israël zoo groot een geloof niet gevonden.
11 [a] Doch Ik zeg u, dat velen zullen komen
van oosten en westen, en zullen met Abra-
ham, en Izak, en Jakob, aanzitten in het
Koninkrijk der hemelen; [a] Luk. 13:29.
12 [a] En de kinderen des Koninkrijks
zullen uitgeworpen worden in de buiten-
ste duisternis; [b] aldaar zal weening zijn,
en knersing der tanden.
[a] Matt. 21:43. [b] Matt. 13:42. 22:13. 24:51. Luk. 13:28.
13 En Jezus zeide tot den hoofdman
over honderd: Ga heen, en u geschiede,
gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is
gezond geworden te dierzelver ure.
14 [a] En Jezus gekomen zijnde in het huis
van Petrus, zag zijner vrouws moeder *te bed*
liggen, hebbende de koorts.
[a] Mark. 1:29. Luk. 4:38.
15 En Hij raakte hare hand aan, en de

koorts verliet haar; en zij stond op, en diende henlieden.
16 En als het laat geworden was, hebben zij velen, van den duivel bezeten, tot Hem gebracht, en Hij wierp de *booze* geesten uit met den woorde, en Hij genas allen, die kwalijk gesteld waren.
17 Opdat vervuld zou worden, dat gesproken was door Jesája, den profeet, zeggende: [a] Hij heeft onze krankheden *op Zich* genomen, en *onze* ziekten gedragen.
a Jes. 53:4. 1 Petr. 2:24.
18 En Jezus, vele scharen ziende rondom Zich, beval aan de andere zijde over te varen.
19 [a] En er kwam een zeker Schriftgeleerde tot Hem, en zeide tot Hem: Meester! ik zal U volgen, waar Gij ook henengaat. a Luk. 9:57.
20 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge.
21 En een ander uit Zijne discipelen zeide tot Hem: Heere! laat mij toe, dat ik eerst heenga, en mijnen vader begrave.
22 Doch Jezus zeide tot hem: Volg Mij, en [a] laat de dooden hunne dooden begraven. a 1 Tim. 5:6.
23 [a] En als Hij in het schip gegaan was, zijn Hem Zijne discipelen gevolgd.
a Mark. 4:35. Luk. 8:22.
24 En ziet, er ontstond eene groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd; doch Hij sliep.
25 En Zijne discipelen, bij *Hem* komende, hebben Hem opgewekt, zeggende: Heere, behoed ons, wij vergaan!
26 En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingeloovigen? [a] Toen stond Hij op, en bestrafte de winden en de zee; en er werd groote stilte. a Job 26:12. Ps. 107:29. Jes. 51:10.
27 En de menschen verwonderden zich, zeggende: Hoedanig een is Deze, dat ook de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn!
28 [a] En als Hij over aan de andere zijde was gekomen in het land der Gergesénen, zijn Hem twee, van den duivel bezeten, ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg kon voorbijgaan. a Mark. 5:1. Luk. 8:26.
29 En ziet, zij riepen, zeggende: Jezus, Gij, Zone Gods! wat hebben wij met U *te doen?* Zijt Gij hier gekomen, om ons te pijnigen voor den tijd?
30 En verre van hen was eene kudde veler zwijnen, weidende.
31 En de duivelen baden Hem, zeggende: Indien Gij ons uitwerpt, laat ons toe, dat wij in die kudde zwijnen varen.
32 En Hij zeide tot hen: Gaat heen. En zij uitgaande, voeren heen in de kudde zwijnen; en ziet, de geheele kudde zwijnen stortte van de steilte af in de zee, en zij stierven in het water.
33 En die ze weidden, zijn gevlucht; en als zij in de stad gekomen waren, boodschapten zij al *deze* dingen, en wat den bezetene *geschied was.*
34 En ziet, de geheele stad ging uit, Jezus te gemoet; en als zij Hem zagen, [a] baden zij, dat Hij uit hunne landpalen wilde vertrekken. a Hand. 16:39.

HOOFDSTUK 9.

Christus geneest eenen geraakte of lamme, en bewijst dat Hij macht heeft om de zonden te vergeven, vs. 1; roept Matthéüs en eet met de tollenaars, 9; verdedigt Zijne discipelen, dat zij niet vasten, 14; geneest eene vrouw van het bloedvloeien, 20; wekt het gestorven dochtertje van eenen overste op, 23; maakt twee blinden ziende, 27; werpt eenen stommen duivel uit, 32; predikt en geneest vele zieken, 35. Vermaant te bidden om arbeiders in den oogst, 36.

EN in het schip gegaan zijnde, voer Hij over en kwam in Zijne stad. [a] En ziet, zij brachten tot Hem eenen geraakte, op een bed liggende. a Mark. 2:3. Luk. 5:18. Hand. 9:33.
2 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon! wees welgemoed; uwe zonden zijn u vergeven.
3 En ziet, sommigen der Schriftgeleerden zeiden in zichzelven: [a] Deze lastert *God.*
a Ps. 32:5. Jes. 43:25.
4 En Jezus, ziende hunne gedachten, zeide: Waarom overdenkt gij kwaad in uwe harten?
5 Want wat is lichter, te zeggen: De zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op en wandel?
6 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde, de zonden te vergeven (toen zeide Hij tot den geraakte): Sta op, neem uw bed op, en ga heen naar uw huis.
7 En hij opgestaan zijnde, ging heen naar zijn huis.
8 De scharen nu, *dat* ziende, hebben zich verwonderd, en God verheerlijkt, die zoodanige macht den menschen gegeven had.
9 [a] En Jezus, van daar voortgaande, zag een' mensch in het tolhuis zitten, genaamd Matthéüs; en zeide tot hem: Volg Mij. En hij opstaande, volgde Hem. a Mark. 2:14. Luk. 5:27.

10 En het geschiedde, als Hij in het huis *van Matthéüs* aanzat, ziet, vele tollenaars en zondaars kwamen en zaten mede aan, met Jezus en Zijne discipelen.
11 En de Farizeën, *dat* ziende, zeiden tot Zijne discipelen: Waarom eet uw Meester met de tollenaren en zondaren?
12 Maar Jezus, *zulks* hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.
13 Doch gaat heen en leert, wat het zij: [a] Ik wil barmhartigheid, en niet offerande; [b] want Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

a Hos. 6:6. Micha 6:8. Matt. 12:7. b Mark. 2:17. Luk. 5:32. 19:10. 1 Tim. 1:15.

14 [a] Toen kwamen de discipelen van Johannes tot Hem, zeggende: Waarom vasten wij en de Farizeën veel, en Uwe discipelen vasten niet? a Mark. 2:18. Luk. 5:33.
15 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook [a] de bruiloftskinderen treuren, zoo lang de Bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen, wanneer de Bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.

a 2 Kor. 11:2.

16 Ook zet niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed; want deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed, en er wordt eene ergere scheur.
17 [a] Noch doet men nieuwen wijn in oude *leder*zakken; anders zoo bersten de *leder*zakken, en de wijn wordt uitgestort, en de *leder*zakken verderven; maar men doet nieuwen wijn in nieuwe *leder*zakken, en beide te zamen worden behouden.

a Mark. 2:22.

18 Als Hij deze dingen tot hen sprak, [a] ziet, een overste kwam en aanbad Hem, zeggende: Mijne dochter is nu terstond gestorven, doch kom en leg Uwe hand op haar, en zij zal leven. a Mark. 5:22. Luk. 8:41.
19 En Jezus opgestaan zijnde, volgde hem, en Zijne discipelen.
20 [a] (En ziet, eene vrouw, die twaalf jaren het bloedvloeien gehad had, komende tot Hem van achteren, raakte den zoom Zijns kleeds aan; a Lev. 15:25. Mark. 5:25. Luk. 8:43.
21 Want zij zeide in zichzelve: Indien ik alleenlijk Zijn kleed aanraak, zoo zal ik gezond worden.
22 En Jezus, Zich omkeerende, en haar ziende, zeide: [a] Wees welgemoed, dochter! uw geloof heeft u behouden. En de vrouw werd gezond van dezelve ure af.)

a Mark. 5:34. Luk. 8:48.

23 [a] En als Jezus in het huis des oversten kwam, en zag de pijpers en de woelende schare, a Mark. 5:38. Luk. 8:51.
24 Zeide Hij tot hen: Vertrekt; want het dochtertje is niet dood, maar [a] slaapt. En zij belachten Hem. a Joh. 11:11.
25 Als nu de schare uitgedreven was, ging Hij in, en greep hare hand; en het dochtertje stond op.
26 En dit gerucht ging uit door dat geheele land.
27 En als Jezus van daar voortging, zijn Hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende: *Gij*, Zone Davids, ontferm U onzer!
28 En als Hij in huis gekomen was, kwamen de blinden tot Hem. En Jezus zeide tot hen: Gelooft gij, dat Ik dat doen kan? Zij zeiden tot Hem: Ja, Heere!
29 Toen raakte Hij hunne oogen aan, zeggende: U geschiede naar uw geloof.
30 En hunne oogen zijn geopend geworden. [a] En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: Ziet, dat het niemand wete. a Matt. 12:16. Luk. 5:14.
31 [a] Maar zij, uitgegaan zijnde, hebben Hem ruchtbaar gemaakt door dat geheele land. a Mark. 7:36.
32 [a] Als deze nu uitgingen, ziet, zoo brachten zij tot Hem een' mensch, die stom en van den duivel bezeten was. a Matt. 12:22. Luk. 11:14.
33 En als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: Er is nooit desgelijks in Israël gezien!
34 Maar de Farizeën zeiden: [a] Hij werpt de duivelen uit door den overste der duivelen. a Matt. 12:24. Mark. 3:22. Luk. 11:15.
35 [a] En Jezus omging al de steden en vlekken, leerende in hunne synagogen, en predikende het Evangelie des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk. a Mark. 6:6. Luk. 13:22.
36 [a] En Hij, de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat zij vermoeid en verstrooid waren, [b] gelijk schapen, die geenen herder hebben. a Mark. 6:34. b Jer. 23:1. Ezec. 34:2.
37 Toen zeide Hij tot Zijne discipelen: [a] De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige; a Luk. 10:2. Joh. 4:35.
38 [a] Bidt dan den Heere des oogstes,

dat Hij arbeiders in Zijnen oogst uitstoote.

a 2 Thess. 3:1.

HOOFDSTUK 10.

Christus geeft Zijnen apostelen macht om wonderwerken te doen, vs. 1. Hunne namen, 2. Hij zendt hen uit om te prediken onder het volk Israëls, 5; onderricht hen, hoe zij zich tot de reis schikken, en gedragen zullen jegens degenen, die hen ontvangen, en die hen niet ontvangen, 8; welke zwarigheden zij zullen ontmoeten en waarmede zij zich in al deze hebben te troosten, 16. Leert welk loon zij hebben te wachten, die Hem standvastig belijden, 32; en jegens Zijne dienstknechten weldadig zijn, 40.

EN [a] Zijne twaalf discipelen tot Zich ge-
roepen hebbende, heeft Hij hun macht
gegeven over de onreine geesten, om de-
zelve uit te werpen, en om alle ziekte en
alle kwale te genezen. a Mark. 3:13. Luk. 6:13. 9:1.
2 De namen nu der twaalf apostelen zijn
deze: de eerste, Simon, gezegd Petrus, en
Andréas, zijn broeder; Jakobus, de *zoon*
van Zebedéüs, en Johannes, zijn broeder;
3 Filippus en Bartholoméüs; Thomas
en Matthéüs, de tollenaar; Jakobus, de
zoon van Alféüs, en Lebbéüs, toegenaamd
Thaddéüs;
4 Simon Kananítes, en Judas Iskaríot,
die Hem ook verraden heeft.
5 Deze twaalf heeft Jezus uitgezonden,
en hun bevel gegeven, zeggende: Gij zult
niet heengaan op den weg der Heidenen,
en gij zult niet ingaan in *eenige* stad der
Samaritanen.
6 [a] Maar gaat veel meer heen tot de ver-
lorene schapen van het huis Israëls.

a Hand. 3:26. 13:26, 46.

7 En heengaande [a] predikt, zeggende:
Het Koninkrijk der hemelen is nabij ge-
komen. a Luk. 9:2.
8 [a] Geneest de kranken; reinigt de melaat-
schen; wekt de dooden op; werpt de dui-
velen uit. [b] Gij hebt het om niet ontvangen,
geeft het om niet. a Luk. 10:9. b Hand. 8:18, 20.
9 [a] Verkrijgt u noch goud, noch zilver,
noch koper*geld* in uwe gordels;

a Mark. 6:8. Luk. 9:3. 22:35.

10 Noch male tot den weg, noch twee rok-
ken, noch schoenen, noch staf; [a] want de
arbeider is zijn voedsel waardig. a Lev. 19:13.
Deut. 24:14. 25:4. Luk. 10:7. 1 Kor. 9:4, 14. 1 Tim. 5:18.
11 [a] En in wat stad of vlek gij zult in-
komen, onderzoekt, wie daarin waardig is;
en blijft aldaar, totdat gij *daar* uitgaat.

a Mark. 6:10. Luk. 9:4. 10:8.

12 En als gij in het huis gaat, zoo groet
hetzelve.
13 En indien dat huis waardig is, zoo
kome uw vrede over hetzelve; maar indien
het niet waardig is, zoo keere uw vrede
weder tot u.
14 [a] En zoo iemand u niet zal ontvangen,
noch uwe woorden hooren, uitgaande uit
dat huis of uit dezelve stad, [b] schudt het
stof uwer voeten af.

a Mark. 6:11. Luk. 9:5. b Hand. 13:51. 18:6.

15 [a] Voorwaar zeg Ik u: Het zal den lande
van Sodom en Gomórra verdragelijker zijn
in den dag des oordeels, dan dezelve stad.

a Mark. 6:11. Luk. 10:12.

16 [a] Ziet, Ik zende u als schapen in het
midden der wolven; zijt dan voorzichtig
gelijk de slangen, en oprecht gelijk de dui-
ven. a Luk. 10:3.
17 Maar wacht u voor de menschen;
[a] want zij zullen u overleveren in de raads-
vergaderingen, en in hunne synagogen zul-
len zij u geeselen.

a Matt. 24:9. Luk. 21:12. Joh. 15:20. 16:2. Openb. 2:10.

18 [a] En gij zult ook voor stadhouders en
koningen geleid worden, om Mijnentwil,
hun en den Heidenen tot getuigenis.

a Hand. 24:1. 25:4.

19 [a] Doch wanneer zij u overleveren, zoo
zult gij niet bezorgd zijn, hoe of wat gij
spreken zult; want het zal u in dezelve ure
gegeven worden, wat gij spreken zult.

a Mark. 13:11. Luk. 12:11. 21:14.

20 Want gij zijt *het* niet, die spreekt, maar
het is de Geest uws Vaders, Die in u spreekt.
21 [a] En de *eene* broeder zal den *anderen*
broeder overleveren tot den dood, en de
vader het kind, en de kinderen zullen op-
staan tegen de ouders, en zullen hen dooden.

a Micha 7:2, 5. Luk. 21:16.

22 En gij zult van allen gehaat worden om
Mijnen Naam; [a] maar die volstandig zal blij-
ven tot het einde, die zal zalig worden.

a Matt. 24:13. Mark. 13:13. Luk. 21:19. Openb. 2:10. 3:10.

23 [a] Wanneer zij u dan in deze stad ver-
volgen, vliedt in de andere; want voorwaar
zeg Ik u: Gij zult *uwe reis door* de steden
Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon
des menschen zal gekomen zijn.

a Matt. 2:13. 4:12. 12:15. Hand. 8:1. 9:25. 14:6.

24 [a] De discipel is niet boven den meester,
noch de dienstknecht boven zijnen heer.

a Luk. 6:40. Joh. 13:16. 15:20.

25 Het *zij* den discipel genoeg, dat hij
worde gelijk zijn meester, en de dienst-
knecht gelijk zijn heer. [a] Indien zij den
Heere des huizes Beëlzebul hebben gehee-
ten, hoe veel te meer Zijne huisgenooten!

a Matt. 9:34. 12:24. Mark. 3:22. Luk. 11:15. Joh. 8:48.

26 [a] Vreest dan hen niet; [b] want er is niets

bedekt, hetwelk niet zal ontdekt worden, en verborgen, hetwelk niet zal geweten worden.
[a] Jes. 8:12. Jer. 1:8.
[b] Job 12:22. Mark. 4:22. Luk. 8:17. 12:2.

27 Hetgeen Ik u zeg in de duisternis, zegt het in het licht; en hetgeen gij hoort in het oor, predikt dat op de daken.

28 [a] En vreest u niet voor degenen, die het lichaam dooden, en de ziel niet kunnen dooden; maar vreest veel meer Hem, Die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel.
[a] Jer. 1:8. Luk. 12:4.

29 Worden niet twee muschjes om een penningsken verkocht? En niet één van deze zal op de aarde vallen zonder uwen Vader.

30 [a] En ook uwe haren des hoofds zijn allen geteld.
[a] 1 Sam. 14:45.

31 Vreest dan niet; gij gaat vele muschjes te boven.

32 [a] Een iegelijk dan, die Mij belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor Mijnen Vader, Die in de hemelen *is*.
[a] Mark. 8:38. Luk. 9:26. 12:8. 2 Tim. 2:12.

33 Maar zoo wie Mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal Ik ook verloochenen voor Mijnen Vader, Die in de hemelen *is*.

34 [a] Meent niet, dat Ik gekomen ben, om vrede te brengen op de aarde; Ik ben niet gekomen, om vrede te brengen, maar het zwaard.
[a] Luk. 12:51.

35 [a] Want Ik ben gekomen, om den mensch tweedrachtig te maken tegen zijnen vader, en de dochter tegen hare moeder, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.
[a] Micha 7:6.

36 [a] En zij *zullen* des menschen vijanden *worden*, die zijne huisgenooten *zijn*.
[a] Ps. 41:10. 55:13. Joh. 13:18.

37 [a] Die vader of moeder liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig; en die zoon of dochter liefheeft boven Mij, is Mijns niet waardig.
[a] Luk. 14:26.

38 [a] En die zijn kruis niet *op zich* neemt, en Mij navolgt, is Mijns niet waardig.
[a] Matt. 16:24. Mark. 8:34. Luk. 9:23. 14:27.

39 [a] Die zijne ziel vindt, zal *dezelve* verliezen; en die zijne ziel zal verloren hebben om Mijnentwil, zal dezelve vinden.
[a] Matt. 16:25. Mark. 8:35. Luk. 9:24. 17:33. Joh. 12:25.

40 [a] Die u ontvangt, ontvangt Mij; en die Mij ontvangt, ontvangt Hem, Die Mij gezonden heeft.
[a] Luk. 10:16. Joh. 13:20.

41 [a] Die eenen profeet ontvangt in den naam eens profeten zal den loon eens profeten ontvangen; en die eenen rechtvaardige ontvangt in den naam eens rechtvaardigen, zal den loon eens rechtvaardigen ontvangen.
[a] 1 Kon. 17:10. 18:4. 2 Kon. 4:8.

42 [a] En zoo wie een' van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk eenen beker koud *waters*, in den naam eens discipels, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijnen loon geenszins verliezen.
[a] Matt. 25:40. Mark. 9:41. Hebr. 6:10.

HOOFDSTUK 11.

Johannes de Dooper, in de gevangenis zijnde, zendt twee discipelen tot Christus, vs. 1; welken Christus uit Zijne leer en werken bewijst, dat Hij de beloofde Messias is, 4. Hij geeft aan het volk van Johannes persoon en ambt een heerlijk getuigenis, 7; verwijt den Joden onder zekere gelijkenis hunne onbekeerlijkheid, 16; en bedreigt daarom de steden Chórazin, Bethsáida en Kapérnaüm met zeer zware straffen, 20; stelt daar tegenover het welbehagen Zijns Vaders in het onderwijzen der kleinen, 25; noodigt alle vermoeide zondaars tot Zich en belooft hun verkwikking, 28.

EN het is geschied, toen Jezus geëindigd had Zijnen twaalf discipelen bevelen te geven, dat Hij van daar voortging, om te leeren en te prediken in hunne steden.

2 [a] En Johannes, in de gevangenis gehoord hebbende de werken van Christus, zond twee van zijne discipelen;
[a] Luk. 7:18.

3 En zeide tot hem: Zijt gij Degene, Die komen zou, of verwachten wij eenen anderen?

4 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gaat heen en boodschapt Johannes weder, hetgeen gij hoort en ziet:

5 [a] De blinden worden ziende, en de kreupelen wandelen; de melaatschen worden gereinigd, en de dooven hooren; de dooden worden opgewekt, en den armen wordt het Evangelie verkondigd.
[a] Jes. 29:18. 35:5. 61:1. Luk. 4:18.

6 En zalig is hij, die aan Mij niet zal geërgerd worden.

7 [a] Als nu deze heengingen, heeft Jezus tot de scharen begonnen te zeggen van Johannes: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet, dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?
[a] Luk. 7:24.

8 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Eenen mensch, met zachte kleederen bekleed? Ziet, die zachte *kleederen* dragen, zijn in der koningen huizen.

9 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een' profeet? Ja, Ik zeg u, ook veel meer dan een profeet.

10 Want deze is het, van denwelken geschreven staat: [a] Ziet, Ik zende Mijnen engel voor Uw aangezicht, die Uwen weg bereiden zal voor U heen.
[a] Mal. 3:1. Mark. 1:2. Luk. 7:27.

11 Voorwaar zeg Ik u, onder degenen, die van vrouwen geboren zijn, is niemand opgestaan meerder dan Johannes de Dooper; doch die de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij.

12 [a] En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe, wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelve met geweld. a Luk. 16:16.

13 Want al de profeten en de wet hebben tot Johannes toe geprofeteerd.

14 [a] En zoo gij het wilt aannemen, hij is Elías, die komen zou. a Mal. 4:5. Luk. 1:17.

15 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

16 Doch waarbij zal Ik dit geslacht vergelijken? [a] Het is gelijk aan de kinderkens, die op de markten zitten, en hunnen gezellen toeroepen, a Luk. 7:31.

17 En zeggen: Wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend.

18 [a] Want Johannes is gekomen, noch etende, noch drinkende, en zij zeggen: Hij heeft den duivel. a Matt. 3:4. Mark. 1:6.

19 De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en zij zeggen: Ziet daar, een Mensch, *Die* een vraat en wijnzuiper *is*, een Vriend van tollenaren en zondaren. Doch de Wijsheid is gerechtvaardigd geworden van Hare kinderen.

20 [a] Toen begon Hij de steden, in dewelke Zijne krachten meest geschied waren, te verwijten, omdat zij zich niet bekeerd hadden. a Luk. 10:13.

21 Wee u, Chórazin! wee u, Bethsáïda! want zoo in Tyrus en Sidon de krachten waren gescheid, die in u geschied zijn, zij zouden zich eertijds in [a] zak en asch bekeerd hebben. a 2 Sam. 13:19. 2 Kon. 6:30. 19:1.

22 [a] Doch Ik zeg u: Het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in den dag des oordeels, dan ulieden. a Matt. 10:15.

23 En gij, Kapérnaüm! die tot den hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de hel toe nedergestooten worden. Want zoo in Sodom die krachten waren geschied, die in u geschied zijn, zij zouden tot op den huidigen dag gebleven zijn.

24 Doch Ik zeg u, [a] dat het den lande van Sodom verdragelijker zal zijn in den dag des oordeels, dan u. a Matt. 10:15.

25 [a] In dienzelven tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader! Heere des hemels en der aarde! [b] dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard.
a Luk. 10:21. b Job 5:12. Jes. 29:14. Luk. 10:21. 1 Kor. 1:19. 2:7, 8.

26 Ja, Vader! want alzoo is geweest het welbehagen voor U.

27 [a] Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijnen Vader; en [b] niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren. a Matt. 28:18. Luk. 10:22. Joh. 3:35. b Joh. 1:18. 6:46.

28 Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven.

29 Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, dat Ik [a] zachtmoedig ben en nederig van hart; [b] en gij zult rust vinden voor uwe zielen. a Ps. 45:5. b Jer. 6:16.

30 [a] Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht. a 1 Joh. 5:3.

HOOFDSTUK 12.

De apostelen op den sabbat aren plukkende, worden door Christus verantwoord, vs. 1. Christus geneest eene dorre hand op den sabbat en verdedigt zulks, 9; ontwijkt de lagen der Farizeën en geneest allerlei krankheden, 14; verbiedt Hem ruchtbaar te maken, om de profetie van Jesaja te vervullen, 16; werpt eenen duivel uit eenen blinde en stomme, en wederlegt de lasteringen der Farizeën, 22. Spreekt van de zonde tegen den H. Geest, 31; en van de rekenschap, die de mensch zal moeten geven van alle ijdele woorden, 36; geeft den Farizeën geen ander teeken dan het teeken van Jona, 38; en stelt tegen hunne hardnekkigheid het voorbeeld der Ninevieten en van de koningin van het zuiden, 41. Leert door eene gelijkenis van uitgeworpene en wederkomende onreine geesten, hoe het hun zal gaan, 43; en wie Zijn rechte broeder, zuster en moeder zijn, 46.

IN [a] dien tijd ging Jezus, op eenen sabbatdag, door het gezaaide, en Zijne discipelen hadden honger, en begonnen aren te plukken, en te eten. a Deut. 23:25. Mark. 2:23. Luk. 6:1.

2 En de Farizeën, *dat* ziende, zeiden tot Hem: Zie, Uwe discipelen doen, [a] wat niet geoorloofd is te doen op den sabbat. a Ex. 20:10.

3 Maar Hij zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, wat David gedaan heeft, toen hem hongerde, en hun, die met hem *waren?*

4 Hoe hij gegaan is in het huis Gods, en de [a] toonbrooden gegeten heeft, die hem niet geoorloofd waren te eten, noch ook hun, die met hem *waren*, [b] maar den priesteren alleen.
a 1 Sam. 21:6. b Ex. 29:33. Lev. 24:9.

5 [a] Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat de priesters den sabbat ontheiligen in den tempel, op de sabbatdagen, en *nogtans* onschuldig zijn? a Num. 28:9.

6 En Ik zeg u, dat [a] Een meerder dan de tempel hier is. a 2 Kron. 6:18.

7 Doch zoo gij geweten hadt, wat het zij: [a] Ik wil barmhartigheid en niet offerande, gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben. a Hos. 6:6. Micha 6:8. Matt. 9:13. 23:23.

8 [a] Want de Zoon des menschen is een Heere ook van den sabbat. [a] Mark. 2:28. Luk. 6:5.

9 [a] En van daar voortgaande, kwam Hij in hunne synagoge. [a] Mark. 3:1. Luk. 6:6.

10 En ziet, er was een mensch, die eene dorre hand had, en zij vraagden Hem, zeggende: [a] Is het ook geoorloofd op de sabbatdagen te genezen? (opdat zij Hem mochten beschuldigen) [a] Luk. 14:3.

11 En Hij zeide tot hen: Wat mensch zal er zijn onder u, die een schaap heeft, en zoo datzelve op eenen sabbatdag [a] in eene gracht valt, *die* hetzelve niet zal aangrijpen en uitheffen? [a] Ex. 23:4. Deut. 22:4.

12 [a] Hoe veel gaat nu een mensch een schaap te boven? Zoo is het dan op de sabbatdagen geoorloofd wel te doen. [a] Gen. 1:27.

13 Toen zeide Hij tot dien mensch: Strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zij werd hersteld, gezond gelijk de andere.

14 [a] En de Farizeën, uitgegaan zijnde, hielden te zamen raad tegen Hem, hoe zij Hem dooden mochten.
[a] Mark. 3:6. Joh. 5:18. 10:39. 11:53.

15 Maar Jezus, *dat* wetende, [a] vertrok van daar, en vele scharen volgden Hem, en Hij genas ze allen. [a] Matt 10:23.

16 [a] En Hij gebood hun scherpelijk, dat zij Hem niet openbaar maken zouden;
[a] Matt. 9:30. Luk. 5:14.

17 Opdat vervuld zou worden hetgeen gesproken is door Jesaja, den profeet, zeggende:

18 [a] Ziet, Mijn Knecht, Welken Ik verkoren heb, Mijn Beminde, in Welken Mijne ziel een welbehagen heeft; Ik zal Mijnen Geest op Hem leggen, en Hij zal het oordeel den Heidenen verkondigen. [a] Jes. 42:1.
Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17.

19 Hij zal niet twisten, noch roepen, noch zal er iemand Zijne stem op de straten hooren.

20 Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, en het rookende lemmet zal Hij niet uitblusschen, totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.

21 En in Zijnen Naam zullen de Heidenen hopen.

22 [a] Toen werd tot Hem gebracht een van den duivel bezeten, *die* blind en stom *was;* en Hij genas hem, alzoo dat de blinde en stomme beide sprak en zag. [a] Matt. 9:32. Luk. 11:14.

23 En al de scharen ontzetten zich, en zeiden: [a] Is niet Deze de Zoon van David? [a] Joh. 4:29.

24 Maar de Farizeën, *dit* gehoord hebbende, zeiden: [a] Deze werpt de duivelen niet uit, dan door Beëlzebul, den overste der duivelen. [a] Matt. 9:34. Mark. 3:22. Luk. 11:15.

25 Doch Jezus, kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Een ieder koninkrijk, dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en eene iedere stad, of huis, dat tegen zichzelf verdeeld is, zal niet bestaan.

26 En indien de Satan den Satan uitwerpt, zoo is hij tegen zichzelven verdeeld; hoe zal dan zijn rijk bestaan?

27 En indien Ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze dan uwe zonen uit? Daarom zullen die uwe rechters zijn.

28 Maar indien Ik door den Geest Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koninkrijk Gods tot u gekomen.

29 Of hoe kan iemand in het huis eens sterken inkomen, en zijne vaten ontrooven, tenzij dat hij eerst den sterke gebonden hebbe? en alsdan zal hij zijn huis berooven.

30 Wie met Mij niet is, die is tegen Mij; en wie met Mij niet vergadert, die verstrooit.

31 [a] Daarom zeg Ik u: Alle zonde en lastering zal den menschen vergeven worden; maar de lastering tegen den Geest zal den menschen niet vergeven worden.
[a] Mark. 3:28. Luk. 12:10. 1 Joh. 5:16.

32 [a] En zoo wie *eenig* woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; [b] maar zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw, noch in de toekomende.
[a] 1 Sam. 2:25. [b] Num. 15:30. 1 Joh. 5:16.

33 [a] Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed; of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad; want uit de vrucht wordt de boom gekend. [a] Matt. 7:18.

34 [a] Gij adderengebroedsels! hoe kunt gij goede dingen spreken, daar gij boos zijt? [b] want uit den overvloed des harten spreekt de mond. [a] Matt. 3:7. [b] Ps. 40:11. Luk. 6:45.

35 De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten, en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat.

36 Maar Ik zeg u, [a] dat van elk ijdel woord, hetwelk de menschen zullen gesproken hebben, zij van hetzelve zullen rekenschap geven [b] in den dag des oordeels. [a] Efez. 5:4. [b] Pred. 12:14.

37 [a] Want uit uwe woorden zult gij ge-

rechtvaardigd worden, en uit uwe woorden zult gij veroordeeld worden.

a 2 Sam. 1:16. Luk. 19:22.

38 [a] Toen antwoordden sommigen der Schriftgeleerden en Farizeeën, zeggende: Meester! wij wilden van u *wel* een teeken zien. *a* Matt. 16:1. Mark. 8:11. Luk. 11:29. 1 Kor. 1:22.

39 Maar Hij antwoordde en zeide tot hen: Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en hun zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van Jonas, den profeet.

40 [a] Want gelijk Jonas drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzoo zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde. *a* Jona 1:17. 2:10.

41 [a] De mannen van Nínevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelve veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd [b] op de prediking van Jonas; en ziet, meer dan Jonas is hier! *a* Luk. 11:32. *b* Jona 3:5.

42 [a] De koningin van het zuiden zal opstaan in het oordeel met dit geslacht, en hetzelve veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde, om te hooren de wijsheid van Sálomo; en ziet, meer dan Sálomo is hier! *a* 1 Kon. 10:1. 2 Kron. 9:1. Luk. 11:31.

43 [a] En wanneer de onreine geest van den mensch uitgegaan is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust, en vindt ze niet. *a* Luk. 11:24.

44 Dan zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis, van waar ik uitgegaan ben; en komende vindt hij het ledig, met bezemen gekeerd en versierd.

45 Dan gaat hij heen en neemt met zich zeven andere geesten, boozer dan hij zelf, [a] en ingegaan zijnde, wonen zij aldaar; en het laatste van denzelven mensch wordt erger dan het eerste. Alzoo zal het ook met dit boos geslacht zijn.

a Hebr. 6:4, 5. 10:26. 2 Petr. 2:20.

46 [a] En als Hij nog tot de scharen sprak, ziet, Zijne moeder en broeders stonden buiten, zoekende hem te spreken.

a Mark. 3:31. Luk. 8:20.

47 En iemand zeide tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders staan *daar* buiten, zoekende u te spreken.

48 Maar Hij, antwoordende, zeide tot dengene, die Hem *dat* zeide: Wie is Mijne moeder, en wie zijn Mijne broeders?

49 En Zijne hand uitstrekkende over Zijne discipelen, zeide Hij: Ziet, Mijne moeder en Mijne broeders.

50 [a] Want zoo wie den wil Mijns Vaders doet, Die in de hemelen is, dezelve is Mijn broeder, en zuster, en moeder.

a Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16. Gal. 5:6. 6:15. Kol. 3:11.

HOOFDSTUK 13.

Christus stelt Zijnen toehoorders onderscheidene gelijkenissen voor, waarvan de eerste is van den zaaier, wiens zaad op verschillende plaatsen valt, vs. 1. Verklaart Zijnen discipelen de oorzaak, waarom Hij in gelijkenissen spreekt, 10. Legt Zijnen discipelen deze gelijkenis uit, 18. Voegt daarbij de gelijkenis van het onkruid tusschen de tarwe, 24; van het mostaardzaad, 31; van het zuurdeeg, 33. Verklaart de gelijkenis van het onkruid, 36. Doet daarbij de gelijkenis van den verborgen schat, 44; van den koopman, die paarlen zoekt, 45; van het vischnet, 47; van een' Schriftgeleerde, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt, 52. Komt in Zijn vaderland, waar Hij niet veel geacht wordt, 54.

EN [a] te dien dage Jezus, uit het huis gegaan zijnde, zat bij de zee. *a* Mark. 4:1. Luk. 8:4, 5.

2 En tot Hem vergaderden vele scharen, zoodat Hij [a] in een schip ging en nederzat, en al de schare stond op den oever. *a* Luk. 5:3.

3 En Hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Ziet, een zaaier ging uit om te zaaien.

4 En als hij zaaide, viel een deel *van het zaad* bij den weg; en de vogelen kwamen en aten datzelve op.

5 En een ander *deel* viel op steenachtige *plaatsen*, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden; en omdat het geenen wortel had, is het verdord.

7 En een ander *deel* viel in de doornen; en de doornen wiesen op, en verstikten hetzelve.

8 En een ander *deel* viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het een honderd-, het ander zestig-, en het ander dertig*voud*.

9 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10 [a] En de discipelen, tot Hem komende, zeiden tot hem: Waarom spreekt Gij tot hen door gelijkenissen? *a* Mark. 4:10. Luk. 8:9.

11 En Hij, antwoordende, zeide tot hen: [a] Omdat het u gegeven is, de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, maar [b] dien is het niet gegeven.

a 2 Kor. 3:14. *b* Matt. 11:25.

12 [a] Want wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedelijk hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden, ook dat hij heeft.

a Matt. 25:29. Mark. 4:24, 25. Luk. 8:18. 19:26.

13 Daarom spreek Ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en

hoorende niet hooren, noch ook verstaan.
14 En in hen wordt de profetie van Jesája
vervuld, die zegt: [a] Met het gehoor zult gij
hooren, en geenszins verstaan; en ziende
zult gij zien, en geenszins bemerken.
[a] Jes. 6:9. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8.
15 Want het hart dezes volks is dik geworden, en zij hebben met de ooren zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zich bekeeren, en Ik hen geneze.
16 [a] Doch uwe oogen zijn zalig, omdat zij
zien, en uwe ooren, omdat zij hooren.
[a] Luk. 10:23. Joh. 20:29. 1 Petr. 1:8.
17 Want voorwaar zeg Ik u, [a] dat vele profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen, die gij ziet, en hebben *ze* niet gezien; en te hooren de dingen, die gij hoort, en hebben *ze* niet gehoord. [a] 1 Petr. 1:10.
18 [a] Gij dan, hoort de gelijkenis van den
zaaier. [a] Mark. 4:13. Luk. 8:11.
19 Als iemand dat Woord des [a] Koninkrijks hoort, en niet verstaat, zoo komt de booze, en rukt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was; deze is degene, die bij den weg bezaaid is. [a] Matt. 4:23.
20 Maar die in steenachtige *plaatsen* bezaaid is, deze is degene, die het Woord hoort, en dat terstond met vreugde ontvangt;
21 Doch hij heeft geenen wortel in zichzelven, maar is voor een' tijd; en als verdrukking of vervolging komt, om des Woords wil, zoo wordt hij terstond geërgerd.
22 [a] En die in de doornen bezaaid is, deze is degene, die het Woord hoort; en de zorgvuldigheid dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms verstikt het Woord, en het wordt onvruchtbaar.
[a] Matt. 19:23. Mark. 10:23. Luk. 18:24. 1 Tim. 6:9.
23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene, die het Woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de een honderd-, de ander zestig-, en de ander dertig*voud*.
24 Eene andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een' mensch, die goed zaad zaaide in zijnen akker.
25 En als de menschen sliepen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid midden in de tarwe, en ging weg.
26 Toen het nu *tot* kruid opgeschoten was, en vrucht voortbracht, toen openbaarde zich ook het onkruid.
27 En de dienstknechten van den heer des huizes gingen en zeiden tot hem: Heere! hebt gij niet goed zaad in uwen akker gezaaid? van waar heeft hij dan dit onkruid?
28 En hij zeide tot hen: Een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: Wilt gij dan, dat wij heengaan en datzelve vergaderen?
29 Maar hij zeide: Neen, opdat gij, het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelve de tarwe niet uittrekt.
30 Laat ze beide te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaiers zeggen: Vergadert eerst dat onkruid, en bindt het in busselen, om hetzelve te verbranden; [a] maar brengt de tarwe samen in mijne schuur. [a] Matt. 3:12.
31 Eene andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, zeggende: [a] Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan het mostaardzaad, hetwelk een mensch heeft genomen en in zijnen akker gezaaid; [a] Mark. 4:30. Luk. 13:18.
32 Hetwelk wel het minste is onder al de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is het het meeste van de moeskruiden, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken.
33 Eene andere gelijkenis sprak Hij tot hen, *zeggende:* [a] Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan eenen zuurdeesem, welken eene vrouw nam en verbergde in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was. [a] Luk. 13:20, 21.
34 [a] Al deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen, en zonder gelijkenis sprak Hij tot hen niet; [a] Mark. 4:33.
35 Opdat vervuld zoude worden, wat gesproken is door den profeet, zeggende: [a] Ik zal Mijnen mond opendoen door gelijkenissen; Ik zal voortbrengen dingen, die verborgen waren van de grondlegging der wereld. [a] Ps. 78:2.
36 Toen nu Jezus de scharen *van Zich* gelaten had, ging Hij naar huis. En Zijne discipelen kwamen tot Hem, zeggende: Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.
37 En Hij, antwoordende, zeide tot hen: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des menschen;
38 En de akker is de wereld; en het goede

zaad zijn de kinderen des Koninkrijks; en het onkruid zijn de kinderen des boozen;

39 En de vijand, die hetzelve gezaaid heeft, is de duivel; en [a] de oogst is de voleinding der wereld; en de maaiers zijn de engelen. [a] Joël 3:13. Openb. 14:15.

40 Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd, en met vuur verbrand wordt, alzoo zal het *ook* zijn in de voleinding dezer wereld.

41 De Zoon des menschen zal Zijne engelen uitzenden, en zij zullen uit Zijn Koninkrijk vergaderen al de ergernissen, en degenen, die de ongerechtigheid doen;

42 En zullen dezelve in den vurigen oven werpen; [a] daar zal weening zijn en knersing der tanden. [a] Matt. 8:12. 22:13. 24:51. 25:30. Luk. 13:28.

43 [a] Dan zullen de rechtvaardigen blinken, gelijk de zon, in het Koninkrijk huns Vaders. Die ooren heeft om te hooren, die hoore. [a] Dan. 12:3. 1 Kor. 15:42.

44 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een' schat, in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende, verbergde *dien*, en van blijdschap over denzelven, [a] gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dienzelven akker. [a] Filipp. 3:7.

45 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een' koopman, die schoone paarlen zoekt;

46 Dewelke, hebbende eene paarl van groote waarde gevonden, ging heen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

47 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk aan een net, geworpen in de zee, en dat allerlei soorten *van visschen* samenbrengt;

48 Hetwelk, wanneer het vol geworden is, *de visschers* aan den oever optrekken, en nederzittende, lezen het goede uit in *hunne* vaten, maar het kwade werpen zij weg.

49 Alzoo zal het in de voleinding der eeuwen wezen; de engelen zullen uitgaan, en de boozen uit het midden der rechtvaardigen afscheiden,

50 En zullen dezelve in den vurigen oven werpen; [a] daar zal zijn weening en knersing der tanden. [a] vers 42.

51 En Jezus zeide tot hen: Hebt gij dit alles verstaan? Zij zeiden tot Hem: Ja, Heere!

52 En Hij zeide tot hen: Daarom, een iegelijk Schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk aan een' heer des huizes, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.

53 [a] En het is geschied, als Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, vertrok Hij van daar. [a] Mark. 6:1. Luk. 4:16.

54 En gekomen zijnde in Zijn vaderland, leerde Hij hen in hunne synagoge, zoodat zij zich ontzetten, en zeiden: [a] Van waar *komt* Dezen die wijsheid en die krachten? [a] Mark. 6:2.

55 [a] Is Deze niet de Zoon des timmermans? en is Zijne moeder niet genaamd Maria, en Zijne broeders Jakobus en Joses, en Simon en Judas? [a] Joh. 6:42.

56 En Zijne zusters, zijn zij niet allen bij ons? Van waar *komt* dan Dezen dit alles?

57 En zij werden aan Hem geërgerd. Maar Jezus zeide tot hen: [a] Een profeet is niet ongeëerd, dan in zijn vaderland, en in zijn huis. [a] Mark. 6:4. Luk. 4:24. Joh. 4:44.

58 En Hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, van wege hun ongeloof.

HOOFDSTUK 14.

Het gevoelen van Heródes omtrent Christus, vs. 1. Verhaal van de gevangenis en onthoofding van Johannes den Dooper, op verzoek van Heródias dochter, 3. Christus verzadigt in de woestijn over de vijf duizend menschen met vijf brooden en twee visschen, 13; komt tot Zijne discipelen, die op zee in nood waren, en wandelt op het water, 22; en op Zijn bevel ook Petrus, die bevreesd voor den wind, begint te zinken, maar behouden wordt door Christus, 28; Die het onweder stilt, waardoor Hij bekend wordt Gods Zoon te zijn, 32. Hij komt weder in het land van Gennésaret en geneest vele kranken, 34.

TE [a] dierzelver tijd hoorde Heródes, de viervorst, het gerucht van Jezus; [a] Mark. 6:14. Luk. 9:7.

2 En zeide tot zijne knechten: Deze is Johannes de Dooper; hij is opgewekt van de dooden, en daarom werken die krachten in Hem.

3 [a] Want Heródes had Johannes gevangen genomen, en hem gebonden, en in den kerker gezet, om Heródias wil, de huisvrouw van Filippus, zijnen broeder. [a] Mark. 6:17. Luk. 3:19.

4 Want Johannes zeide tot hem: [a] Het is u niet geoorloofd haar te hebben. [a] Lev. 18:16.

5 En willende hem dooden, vreesde hij het volk, [a] omdat zij hem hielden voor een' profeet. [a] Matt. 21:26.

6 Maar als [a] de dag der geboorte van Heródes gehouden werd, danste de dochter van Heródias in het midden *van hen;* en zij behaagde aan Heródes. [a] Gen. 40:20. Mark. 6:21.

7 [a] Waarom hij haar met eede beloofde te geven, wat zij ook eischen zou. [a] Richt. 11:30.

8 En zij, te voren onderricht zijnde van hare
moeder, zeide: Geef mij hier in eenen scho-
tel het hoofd van Johannes den Dooper.
9 En de Koning werd bedroefd; doch om
de eeden, en degenen, die *met hem* aan-
zaten, gebood hij, dat het *haar* zou ge-
geven worden;
10 En zond heen, en onthoofdde Johan-
nes in den kerker.
11 En zijn hoofd werd gebracht in eenen
schotel, en het dochtertje gegeven; en zij
droeg het *tot* hare moeder.
12 En zijne discipelen kwamen, en namen
het lichaam weg, en begroeven hetzelve;
en gingen en boodschapten het Jezus.
13 [a] En *als* Jezus *dit* hoorde, vertrok Hij
van daar te scheep, naar eene woeste plaats
alleen; en de scharen, *dat* hoorende, zijn
Hem te voet gevolgd uit de steden.
[a] Matt. 12:15. Mark. 6:31. Luk. 9:10.
14 [a] En Jezus uitgaande, zag eene groote
schare, en [b] werd innerlijk met ontferming
over hen bewogen, en genas hunne kranken.
[a] Joh. 6:5. [b] Matt. 9:36.
15 [a] En als het nu avond werd, kwamen
Zijne discipelen tot Hem, zeggende: Deze
plaats is woest, en de tijd is nu voorbij-
gegaan; laat de scharen van U, opdat zij
heengaan in de vlekken, en zichzelven
spijze koopen. [a] Mark. 6:35. Luk. 9:12.
16 Maar Jezus zeide tot hen: Het is hun
niet van noode heen te gaan; geeft gij hun
te eten.
17 Doch zij zeiden tot Hem: Wij hebben
hier niet, dan vijf brooden en twee visschen.
18 En Hij zeide: Brengt Mij dezelve hier.
19 En Hij beval de scharen neder te zitten
op het gras, en nam de vijf brooden en de
twee visschen, en opwaarts ziende naar den
hemel, [a] zegende dezelve; en als Hij ze gebro-
ken had, gaf hij de brooden den discipelen,
en de discipelen aan de scharen. [a] 1 Sam. 9:13.
20 En zij aten allen en werden verza-
digd, en zij namen op, het overschot der
brokken, twaalf volle korven.
21 Die nu gegeten hadden, waren omtrent
vijf duizend mannen, zonder de vrouwen
en kinderen.
22 [a] En terstond dwong Jezus Zijne dis-
cipelen in het schip te gaan, en voor Hem
af te varen naar de andere zijde, terwijl
Hij de scharen van Zich zou laten.
[a] Mark. 6:45. Joh. 6:17.
23 [a] En als Hij nu de scharen van Zich gela-
ten had, klom Hij op den berg alleen, om te
bidden. En als het nu avond was geworden,
zoo was Hij daar alleen. [a] Mark. 6:46. Joh. 6:15.
24 En het schip was nu midden in de
zee, zijnde in nood van de baren; want de
wind was *hun* tegen.
25 Maar ter vierde wake des nachts kwam
Jezus af tot hen, wandelende op de zee.
26 En de discipelen, ziende Hem op de
zee wandelen, werden ontroerd, zeggende:
Het is een spooksel! en zij schreeuwden
van vreeze.
27 Maar terstond sprak hen Jezus aan,
zeggende: Zijt goedsmoeds, Ik ben het,
vreest niet.
28 En Petrus antwoordde Hem, en zeide:
Heere! indien Gij het zijt, zoo gebied mij
tot U te komen op het water.
29 En hij zeide: Kom. En Petrus klom
neder van het schip, en wandelde op het
water, om tot Jezus te komen.
30 Maar ziende den sterken wind, werd
hij bevreesd, en als hij begon neder te zin-
ken, riep hij, zeggende: Heere, behoud mij!
31 En Jezus, terstond de hand uitste-
kende, greep hem aan, en zeide tot hem:
Gij kleingeloovige! waarom hebt gij ge-
wankeld?
32 En als zij in het schip geklommen
waren, stilde de wind.
33 Die nu in het schip *waren*, kwamen
en aanbaden Hem, zeggende: Waarlijk, Gij
zijt Gods Zoon!
34 En [a] overgevaren zijnde, kwamen zij
in het land Gennésaret. [a] Mark. 6:53.
35 En als de mannen van die plaats hem
werden kennende, zonden zij in dat geheele
omliggende land, en brachten tot hem allen,
die kwalijk gesteld waren;
36 En baden Hem, dat zij alleenlijk den
zoom Zijns kleeds zouden mogen aanraken;
en zoo velen als *hem* aanraakten, werden
gezond.

HOOFDSTUK 15.

De discipelen van Christus, door de Schriftgeleerden en Farizeën beschuldigd zijnde, omdat zij met ongewasschen handen aten, worden door Christus verantwoord, Die derzelver geveinsdheid bestraft en de menschelijke inzettingen verwerpt, vs. 1. Leert dat hunne genomene ergernis niet is te achten, en wat het is, dat den mensch waarlijk ontreinigt, 10. Werpt den duivel uit de dochter eener Kananésche vrouw, 22; en geneest allerlei gebrekkige menschen, 30. Verzadigt met zeven brooden en weinig vischjes vier duizend mannen, 32.

TOEN [a] kwamen tot Jezus *eenige* Schrift-
geleerden en Farizeën, die van Jeru-
zalem *waren*, zeggende: [a] Mark. 7:1.
2 Waarom overtreden Uwe discipelen de
inzettingen der ouden? want zij wasschen

hunne handen niet, wanneer zij brood zullen eten.

3 Maar Hij, antwoordende, zeide tot hen: Waarom overtreedt ook gij het gebod Gods, door uwe inzetting?

4 [a] Want God heeft geboden, zeggende: Eert uwen vader en moeder; en: [b] Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

a Ex. 20:12. Deut. 5:16. Efez. 6:2. b Ex. 21:17. Lev. 20:9. Spr. 20:20.

5 Maar gij zegt: Zoo wie tot vader of moeder zal zeggen: *Het is* eene gave, zoo wat u van mij zou kunnen te nutte komen; en zijnen vader of zijne moeder geenszins zal eeren, *die voldoet.*

6 [a] En gij hebt *alzoo* Gods gebod krachteloos gemaakt door uwe inzetting.

a Mark. 7:13. 1 Tim. 4:3. 2 Tim. 3:2.

7 Gij geveinsden! wel heeft Jesaja van u geprofeteerd, zeggende:

8 [a] Dit volk genaakt Mij met hunnen mond, en eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij;

a Jes. 29:13. Ezec. 33:31. Mark. 7:6.

9 Doch te vergeefs eeren zij Mij, leerende leeringen, *die* [a] geboden van menschen *zijn.* a Mark. 7 6, 7. Kol. 2:18, 20, 22.

10 [a] En als Hij de schare tot Zich geroepen had, zeide Hij tot hen: Hoort en verstaat. a Mark. 7:14.

11 [a] Hetgeen ten monde ingaat, ontreinigt den mensch niet; maar hetgeen ten monde uitgaat, dat ontreinigt den mensch.

a Hand. 10:15. Rom. 14:17, 20. Tit. 1:15.

12 Toen kwamen Zijne discipelen tot Hem, en zeiden tot Hem: Weet Gij *wel,* dat de Farizeën, deze rede hoorende, geergerd zijn geweest?

13 Maar Hij, antwoordende, zeide: [a] Alle plant, die Mijn hemelsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden. a Joh. 15:2.

14 Laat hen varen; [a] zij zijn blinde leidslieden der blinden. Indien nu de blinde den blinde leidt, zoo zullen zij beiden in de gracht vallen. a Jes. 42:19. Luk. 6:39.

15 [a] En Petrus, antwoordende, zeide tot Hem: Verklaar ons deze gelijkenis. a Mark. 7:17.

16 Maar Jezus zeide: Zijt ook gijlieden alsnog onwetende?

17 Verstaat gij nog niet, dat al wat ten monde ingaat, in den buik komt, en in de heimelijkheid wordt uitgeworpen?

18 Maar die dingen, die ten monde uitgaan, komen voort uit het hart, en dezelve ontreinigen den mensch.

19 [a] Want uit het hart komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valsche getuigenissen, lasteringen. a Gen. 6:5. 8:21. Spr. 6:14. Jer. 17:9.

20 Deze dingen zijn het, die den mensch ontreinigen; maar het eten met ongewasschen handen ontreinigt den mensch niet.

21 [a] En Jezus van daar gaande, vertrok naar de deelen van Tyrus en Sidon. a Mark. 7:24.

22 En ziet, eene Kananésche vrouw, uit die landpalen komende, riep tot Hem, zeggende: Heere, *Gij,* Zone Davids, ontferm U mijner! mijne dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23 Doch Hij antwoordde haar niet één woord. En Zijne discipelen, tot Hem komende, baden Hem, zeggende: Laat haar van u; want zij roept ons na.

24 Maar Hij, antwoordende, zeide: [a] Ik ben niet gezonden, dan tot de verlorene schapen van het huis Israëls. a Matt. 10:6. Hand. 13:46.

25 En zij kwam en aanbad Hem, zeggende: Heere, help mij!

26 Doch Hij antwoordde en zeide: Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen, en den hondekens *voor* te werpen.

27 En zij zeide: Ja, Heere! doch de hondekens eten ook van de brokjes, die er vallen van de tafel hunner heeren.

28 Toen antwoordde Jezus, en zeide tot haar: O vrouw! groot is uw geloof; u geschiede, gelijk gij wilt. En hare dochter werd gezond van diezelve ure.

29 [a] En Jezus, van daar vertrekkende, kwam aan de zee van Galiléa, en klom op den berg, en zat daar neder. a Mark. 7:31.

30 [a] En vele scharen zijn tot Hem gekomen, hebbende bij zich kreupelen, blinden, stommen, lammen, en vele anderen, en wierpen ze voor de voeten van Jezus; en Hij genas dezelve.

a Jes. 29:18. 35:5. Matt. 11:5. Luk. 7:22.

31 Alzoo dat de scharen zich verwonderden, ziende de stommen sprekende, de lammen gezond, de kreupelen wandelende, en de blinden ziende; en zij verheerlijkten den God Israëls.

32 [a] En Jezus, Zijne discipelen tot Zich geroepen hebbende, zeide: Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, omdat zij nu drie dagen bij Mij gebleven zijn, en hebben niet wat zij eten zouden; en Ik wil hen niet nuchteren van Mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken. a Mark. 8:1.

33 En Zijne discipelen zeiden tot Hem: Van waar *zullen* wij zoo vele brooden in de woestijn *bekomen*, dat wij zulk eene groote schare zouden verzadigen?

34 En Jezus zeide tot hen: Hoe vele brooden hebt gij? Zij zeiden: Zeven, en weinige vischjes.

35 En Hij gebood de scharen neder te zitten op de aarde.

36 En hij nam de zeven brooden en de visschen, en als Hij [a] gedankt had, brak Hij ze, en gaf ze Zijnen discipelen; en de discipelen *gaven ze* aan de schare. [a] 1 Sam. 9:13.

37 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op, het overschot der brokken, zeven volle manden.

38 En die daar gegeten hadden, waren vier duizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

39 En de scharen van Zich gelaten hebbende, ging Hij in het schip, en kwam in de landpalen van Magdala.

HOOFDSTUK 16.

De Farizeën en de Sadduceën eischen een teeken, maar worden door Christus bestraft en op het teeken van Jona gewezen, vs. 1. Christus waarschuwt Zijne discipelen voor derzelver zuurdeesem, 5. Verschieden gevoelen van het volk omtrent Christus, 13. Petrus belijdenis van Christus, Die hem prijst, en belooft hem de sleutels van het Hemelrijk, 15. De Heere voorzegt Zijnen dood en opstanding en verwerpt de verkeerde afrading van Petrus, 21; hoe men Christus moet navolgen en de ziel bewaren, 24. Van de toekomst van Christus in Zijne heerlijkheid.

EN [a] de Farizeën en Sadduceën tot Hem gekomen zijnde, en *Hem* verzoekende, begeerden van Hem, dat Hij hun een teeken uit den hemel zou toonen.

[a] Matt. 12:38. Mark. 8:11. Luk. 11:29. 12:54. Joh. 6:30.

2 Maar Hij antwoordde, en zeide tot hen: [a] Als het avond geworden is, zegt gij: Schoon weder; want de hemel is rood. [a] Luk. 12:54.

3 En des morgens: Heden onweder; want de hemel is droevig rood. Gij geveinsden! het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de teekenen der tijden niet *onderscheiden?*

4 [a] Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en hun zal geen teeken gegeven worden, dan het teeken van [b] Jonas, den profeet. En hen verlatende, ging Hij weg. [a] Matt. 12:39. Luk. 11:29. [b] Jona 1:17.

5 En als Zijne discipelen op de andere zijde gekomen waren, hadden zij vergeten brooden *mede* te nemen.

6 [a] En Jezus zeide tot hen: Ziet toe, en wacht u van den zuurdeesem der Farizeën en Sadduceën. [a] Mark. 8:15. Luk. 12:1.

7 En zij overlegden bij zichzelven, zeggende: *Het is* omdat wij geene brooden *mede*genomen hebben.

8 En Jezus, *dat* wetende, zeide tot hen: Wat overlegt gij bij uzelven, gij kleingeloovigen! dat gij geene brooden *mede*genomen hebt?

9 [a] Verstaat gij nog niet? en gedenkt gij niet aan de vijf brooden der vijf duizend *mannen;* en hoevele korven gij opnaamt?

[a] Matt. 14:17. Mark. 6:38. Luk. 9:13. Joh. 6:9.

10 [a] Noch aan de zeven brooden der vier duizend *mannen*, en hoe vele manden gij opnaamt? [a] Matt. 15:34.

11 Hoe verstaat gij niet, dat Ik u van geen brood gesproken heb, *als Ik zeide*, dat gij u wachten zoudt van den zuurdeesem der Farizeën en Sadduceën?

12 Toen verstonden zij, dat Hij niet gezegd had, dat zij zich wachten zouden van den zuurdeesem des broods, maar van de leer der Farizeën en Sadduceën.

13 [a] Als nu Jezus gekomen was in de deelen van Cesaréa Filippi, vraagde Hij Zijnen discipelen, zeggende: Wie zeggen de menschen, dat Ik, de Zoon des menschen, ben?

[a] Mark. 8:27. Luk. 9:18.

14 En zij zeiden: [a] Sommigen: Johannes de Dooper; en anderen: Elías; en anderen: Jeremía, of een van de profeten. [a] Matt. 14:2.

15 Hij zeide tot hen: Maar gij, wie zegt gij, dat Ik ben?

16 [a] En Simon Petrus, antwoordende, zeide: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods. [a] Joh. 6:69.

17 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Zalig zijt gij, Simon, Bar-Jona! want vleesch en bloed heeft u *dat* niet geopenbaard, [a] maar Mijn Vader, Die in de hemelen is. [a] Matt. 11:25.

18 [a] En Ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus, en op [b] deze petra zal Ik Mijne gemeente bouwen, en de [c] poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.

[a] Ps. 118:22. Joh. 1:43. [b] Jes. 28:16. 1 Kor. 3:11. [c] Jes. 33:20.

19 [a] En Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen; en zoo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zoo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn. [a] Matt. 18:18. Joh. 20:22.

20 Toen verbood Hij Zijnen discipelen, dat zij iemand zeggen zouden, dat Hij was Jezus, de Christus.

21 [a] Van toen aan begon Jezus Zijnen

discipelen te vertoonen, dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen, en overpriesteren, en Schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.

a Matt. 17:22. 20:18. Mark. 8:31. 9:31. 10:33. Luk. 9:22. 18:31. 24:7.

22 En Petrus, Hem tot zich genomen hebbende, begon Hem te bestraffen, zeggende: Heere, *wees* U genadig! dit zal U geenszins geschieden.

23 Maar Hij, Zich omkeerende, zeide tot Petrus: Ga weg achter Mij, Satanas! [a] gij zijt Mij een aanstoot; want gij verzint niet de dingen, die Gods zijn, maar die der menschen zijn. a 2 Sam. 19:22.

24 Toen zeide Jezus tot Zijne discipelen: [a] Zoo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelven, en neme zijn kruis op, en volge Mij. a Matt. 10:38. Mark. 8:34. Luk. 9:23. 14:27

25 [a] Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelve verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal, om Mijnentwil, die zal hetzelve vinden.

a Matt. 10:39. Mark. 8:35. Luk. 9:24. 17:33. Joh. 12:25.

26 [a] Want wat baat het een' mensch, zoo hij de geheele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziel? Of [b] wat zal een mensch geven, tot lossing van zijne ziel?

a Luk. 9:25. b Ps. 49:9. Mark. 8:37.

27 [a] Want de Zoon des menschen zal komen in de [b] heerlijkheid Zijns Vaders, met Zijne engelen, en [c] alsdan zal Hij een' iegelijk vergelden naar zijn doen.

a Matt. 24:30. 25:31. 26:64. b Matt. 25:31. c Job 34:11. Ps. 62:13. Rom. 2:6.

28 [a] Voorwaar zeg Ik u: Er zijn sommigen van die hier staan, dewelke den dood niet smaken zullen, totdat zij den Zoon des menschen zullen hebben zien komen in Zijn Koninkrijk. a Mark. 9:1. Luk. 9:27.

HOOFDSTUK 17.

Christus wordt in de tegenwoordigheid van Mozes en Elías voor Zijne discipelen op den berg verheerlijkt, vs. 1; en uit den hemel verklaard te zijn de Zoon van God, 5. Hij leert, dat Johannes de Elías is, die komen zou, 10; geneest eenen bezeten maanzieke, dien de discipelen niet hadden kunnen genezen, 14; verhaalt de kracht des geloofs en van het gebed, 20. Voorzegt Zijnen dood en opstanding, 22; betaalt schatting voor Zich en voor Petrus, 24.

EN [a] na zes dagen nam Jezus met Zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, zijnen broeder, en bracht hen op eenen hoogen berg alleen. a Mark. 9:2. Luk. 9:28. 2 Petr. 1:17.

2 En Hij werd voor hen veranderd van gedaante; en Zijn aangezicht blonk gelijk de zon, en Zijne kleederen werden wit, gelijk het licht.

3 En ziet, van hen werden gezien Mozes en Elías, met Hem samensprekende.

4 En Petrus, antwoordende, zeide tot Jezus: Heere! het is goed, dat wij hier zijn; zoo Gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken, voor U eenen, en voor Mozes eenen, en eenen voor Elías.

5 Terwijl hij nog sprak, ziet, eene luchtige wolk heeft hen overschaduwd; en ziet, eene stem uit de wolk, zeggende: [a] Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb; [b] hoort Hem!

a Jes. 42:1. Matt. 3:17. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. b Deut. 18:19. Hand. 3:22.

6 En de discipelen, *dit* hoorende, vielen op hun aangezicht, en werden zeer bevreesd.

7 En Jezus, bij hen komende, raakte hen aan, en zeide: Staat op en vreest niet.

8 En hunne oogen opheffende, zagen zij niemand, dan Jezus alleen.

9 [a] En als zij van den berg afkwamen, gebood hun Jezus, zeggende: Zegt niemand dit gezicht, totdat de Zoon des menschen zal opgestaan zijn uit de dooden. a Mark. 9:9. Luk. 9:36.

10 [a] En Zijne discipelen vraagden Hem, zeggende: Wat zeggen dan de Schriftgeleerden, dat [b] Elías eerst moet komen?

a Mark. 9:11. b Mal. 4:5. Matt. 11:14. Mark. 9:11.

11 Doch Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Elías zal wel eerst komen, en alles weder oprichten.

12 Maar Ik zeg u, dat Elías nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend; doch zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben gewild; alzoo zal ook de Zoon des menschen van hen lijden.

13 Toen verstonden de discipelen, dat Hij hun van Johannes den Dooper gesproken had.

14 [a] En als zij bij de schare gekomen waren, kwam tot Hem een mensch, vallende voor Hem op de knieën, en zeggende:

a Mark. 9:16. Luk. 9:37.

15 Heere! ontferm U over mijnen zoon; want hij is maanziek, en is in zwaar lijden; want menigmaal valt hij in het vuur, en menigmaal in het water.

16 En ik heb hem tot Uwe discipelen gebracht, en zij hebben hem niet kunnen genezen.

17 En Jezus, antwoordende, zeide: O, ongeloovig en verkeerd geslacht! hoe lang zal Ik nog met ulieden zijn? hoe lang zal Ik u nog verdragen? Brengt hem Mij hier.

18 En Jezus bestrafte hem, en de duivel
ging van hem uit, en het kind werd ge-
nezen van die ure af.
19 [a] Toen kwamen de discipelen tot Je-
zus alleen, en zeiden: Waarom hebben
wij hem niet kunnen uitwerpen? a Mark. 9:28.
20 En Jezus zeide tot hen: Om uws onge-
loofs wil; [a] want voorwaar zeg Ik u: Zoo gij
een geloof hadt als een mostaardzaad, gij
zoudt tot dezen berg zeggen: Ga heen van
hier derwaarts! en hij zal heengaan; en niets
zal u onmogelijk zijn. a Matt. 21:21. Luk. 17:6.
21 Maar dit geslacht vaart niet uit, dan
door bidden en vasten.
22 [a] En als zij in Galiléa verkeerden, zeide
Jezus tot hen: De Zoon des menschen zal
overgeleverd worden in de handen der
menschen; a Matt. 16:21. 20:18.
Mark. 8:31. 9:31. 10:33. Luk. 9:22, 44. 18:31.
23 En zij zullen Hem dooden, en ten
derden dage zal Hij opgewekt worden.
En zij werden zeer bedroefd.
24 En als zij te Kapérnaüm ingekomen
waren, gingen tot Petrus die de didrach-
men ontvingen, en zeiden: Uw Meester,
betaalt Hij de didrachmen niet?
25 Hij zeide: [a] Ja. En toen hij in huis
gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeg-
gende: Wat dunkt u, Simon! de koningen
der aarde, van wie nemen zij tollen of
schatting? van hunne zonen, of van de
vreemden? a Matt. 22:21. Rom. 13:7.
26 Petrus zeide tot Hem: Van de vreem-
den. Jezus zeide tot hem: Zoo zijn dan
de zonen vrij.
27 Maar opdat wij hun geenen aanstoot
geven, ga heen naar de zee, werp den angel
uit, en den eersten visch, die opkomt, neem,
en zijnen mond geopend hebbende, zult gij
eenen stater vinden; neem dien, en geef
hem aan hen voor Mij en u.

HOOFDSTUK 18.

Christus leert, door het voorbeeld van een kindeken, wie de meeste is in het Rijk der hemelen, vs. 1; welke straffen zij waardig zijn, die ergernis geven, 6; hoe nauw men zich moet wachten van de kleinen te ergeren, voor welke zelfs de engelen zorgen, 8; en Christus gekomen is, om hen zalig te maken, gelijk Hij verklaart door de gelijkenis van een verloren schaap, 11. Hoe men zal handelen met eenen broeder, die tegen ons heeft gezondigd, en wat in deze het ambt en de macht der Gemeente is, 15. Hoe krachtig het gemeenschappelijk gebed der geloovigen is, 19. Dat men altijd moet bereid zijn te vergeven, hetwelk wordt verklaard door de gelijkenis van eenen koning, die met zijne knechten rekenschap houdt, 21.

TE [a] dierzelver ure kwamen de discipelen
tot Jezus, zeggende: Wie is toch de
meeste in het Koninkrijk der hemelen?
a Mark. 9:34. Luk. 9:46. 22:24.
2 En Jezus een kindeken tot Zich ge-
roepen hebbende, stelde dat in het midden
van hen.
3 En zeide: Voorwaar zeg Ik u: [a] Indien
gij u niet verandert, en wordt gelijk de
kinderkens, zoo zult gij in het Koninkrijk
der hemelen geenszins ingaan.
a Matt. 19:14. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2.
4 [a] Zoo wie dan zichzelven zal vernede-
ren, gelijk dit kindeken, deze is de meeste
in het Koninkrijk der hemelen. a 1 Petr. 5:6.
5 [a] En zoo wie zoodanig een kindeken ont-
vangt in Mijnen Naam, die ontvangt Mij.
a Mark. 9:37. Luk. 9:48. Joh. 13:20.
6 [a] Maar zoo wie een' van deze kleinen,
die in Mij gelooven, ergert, het ware hem
nutter, dat een molensteen aan zijnen hals
gehangen, en dat hij verzonken ware in de
diepte der zee. a Mark. 9:42. Luk. 17:2.
7 Wee der wereld van de ergernissen!
[a] want het is noodzakelijk, dat de erger-
nissen komen; [b] doch wee dien mensch,
door welken de ergernis komt!
a 1 Kor. 11:19. b Matt. 26:24. Hand. 2:23. 4:27, 28.
8 [a] Indien dan uwe hand of uw voet u
ergert, houwt ze af en werpt ze van u. Het
is u beter, tot het leven in te gaan, kreupel
of verminkt *zijnde*, dan twee handen of
twee voeten hebbende, in het eeuwige vuur
geworpen te worden.
a Deut. 13:6. Matt. 5:29, 30. Mark. 94:3.
9 En indien uw oog u ergert, trekt het
uit, en werpt het van u. Het is u beter,
maar één oog hebbende, tot het leven in te
gaan, dan twee oogen hebbende, in het
helsche vuur geworpen te worden.
10 Ziet toe, dat gij niet een' van deze
kleinen veracht. Want Ik zeg ulieden, [a] dat
hunne engelen, in de hemelen, altijd zien het
aangezicht Mijns Vaders, Die in de heme-
len is. a Ps. 34:8.
11 [a] Want de Zoon des menschen is geko-
men om zalig te maken, dat verloren was.
a Luk. 19:10.
12 [a] Wat dunkt u? indien eenig mensch
honderd schapen had, en een uit dezelve
afgedwaald ware, zal hij niet de negen en
negentig laten, en op de bergen heengaande,
het afgedwaalde zoeken? a Luk. 15:3.
13 En indien het geschiedt, dat hij het-
zelve vindt, voorwaar zeg Ik u, dat hij
zich meer verblijdt over hetzelve, dan over
de negen en negentig, die niet afgedwaald
zijn geweest.
14 Alzoo is de wil niet uws Vaders, Die

in de hemelen is, dat een van deze kleinen verloren ga.

15 [a] Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tusschen u en hem alleen; indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen.

[a] Lev. 19:17. Spr. 17:10. Luk. 17:3. Jakob. 5:19.

16 Maar indien hij *u* niet hoort, zoo neem nog een of twee met u; [a] opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta. [a] Num. 35:30. Deut. 17:6. 19:15. Joh. 8:17. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28.

17 En indien hij denzelven geen gehoor geeft, [a] zoo zeg het der Gemeente; en indien hij ook der Gemeente geen gehoor geeft, [b] zoo zij hij u als de Heiden en de tollenaar.

[a] 2 Thess. 3:14. [b] 1 Kor. 5:9. 2 Thess. 3:14.

18 [a] Voorwaar zeg Ik u: Al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen. [a] Matt. 16:19. Joh. 20:23.

19 Wederom zeg Ik u: Indien er twee van u samenstemmen op de aarde, over eenige zaak, die zij zouden mogen begeeren, dat die hun zal geschieden van Mijnen Vader, Die in de hemelen is.

20 [a] Want waar twee of drie vergaderd zijn in Mijnen Naam, daar ben Ik in het midden van hen. [a] Luk. 24:15, 36.

21 Toen kwam Petrus tot Hem, en zeide: Heere! hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en ik hem vergeven? [a] tot zevenmaal? [a] Luk. 17:4.

22 Jezus zeide tot hem: Ik zeg u niet, tot zevenmaal, maar [a] tot zeventigmaal zeven*maal*. [a] Matt. 6:14. Mark. 11:25. Kol. 3:13.

23 Daarom wordt het Koninkrijk der hemelen vergeleken bij een' zeker koning, die rekening met zijne dienstknechten houden wilde.

24 Als hij nu begon te rekenen, werd tot hem gebracht een, die hem schuldig was tien duizend talenten.

25 [a] En als hij niet had, om te betalen, beval zijn heer, dat men hem zou verkoopen, en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat *de schuld* zou betaald worden. [a] Matt. 5.25.

26 De dienstknecht dan, nedervallende, aanbad hem, zeggende: Heere! wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

27 En de heer van dezen dienstknecht, met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen, en de schuld hem kwijtgescholden.

28 Maar dezelve dienstknecht, uitgaande, heeft gevonden een' zijner medediensknechten, die hem honderd penningen schuldig was, en hem aanvattende, greep *hem* bij de keel, zeggende: Betaal mij, wat gij schuldig zijt.

29 Zijn medediensknecht dan, nedervallende aan zijne voeten, bad hem, zeggende: Wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

30 Doch hij wilde niet, maar ging heen, en wierp hem in de gevangenis, totdat hij de schuld zou betaald hebben.

31 Als nu zijne medediensknechten zagen hetgeen geschied was, zijn zij zeer bedroefd geworden; en komende, verklaarden zij hunnen heer al wat er geschied was.

32 Toen heeft hem zijn heer tot zich geroepen, en zeide tot hem: Gij, booze dienstknecht! al die schuld heb ik u kwijtgescholden, dewijl gij mij gebeden hebt;

33 Behoordet gij ook niet u over uwen medediensknecht te ontfermen, gelijk ik ook mij over u ontfermd heb?

34 En zijn heer, vertoornd zijnde, leverde hem den pijners over, totdat hij zou betaald hebben al wat hij hem schuldig was.

35 [a] Alzoo zal ook Mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft een iegelijk zijnen broeder zijne misdaden.

[a] Matt. 6:14. Mark. 11:26. Jakob. 2:13.

HOOFDSTUK 19.

Christus geneest vele zieken, vs. 1. Beantwoordt de vraag van den scheidbrief, 3; leert dat de getrouwden niet mogen scheiden dan om hoererij, 9; en dat de gave der onthouding niet allen wordt gegeven, 11. Beveelt de kinderen tot hem te laten komen en zegent ze, 13. Antwoordt eenen jongeling op zijne vraag, wat hij moet doen, om het eeuwige leven te verkrijgen, 16. Leert hoe bezwaarlijk de rijken in het Koninkrijk der hemelen komen, 23; welke vergelding zij zullen ontvangen, die het hunne om Christus wil verlaten, 27.

EN [a] het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat Hij vertrok van Galiléa, en kwam over de Jordaan, in de landpalen van Judéa. [a] Mark. 10:1.

2 En vele scharen volgden Hem, en Hij genas ze aldaar.

3 [a] En de Farizeën kwamen tot Hem, verzoekende Hem, en zeggende tot Hem: Is het een' mensch geoorloofd zijne vrouw te verlaten, om allerlei oorzaak? [a] Mark. 10:2.

4 Doch Hij, antwoordende, zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, Die [a] van den beginne *de menschen* gemaakt heeft, dat Hij ze gemaakt heeft man en vrouw? [a] Gen. 1:27.

5 [a] En gezegd heeft: Daarom zal een
mensch vader en moeder verlaten, en zal
zijne vrouw aanhangen, en [b] die twee zul-
len tot één vleesch zijn;

[a] Gen. 2:24. Efez. 5:31. [b] 1 Kor. 6:16.

6 Alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar
één vleesch. [a] Hetgeen dan God samenge-
voegd heeft, scheide de mensch niet.

[a] 1 Kor. 7:10.

7 Zij zeiden tot hem: [a] Waarom heeft dan
Mozes geboden eenen scheidbrief te geven,
en haar te verlaten? [a] Deut. 24:1. Jer. 3:1.

8 Hij zeide tot hen: Mozes heeft van wege
de hardigheid uwer harten u toegelaten uwe
vrouwen te verlaten; maar van den beginne
is het alzoo niet geweest.

9 [a] Maar Ik zeg u, dat zoo wie zijne vrouw
verlaat, anders dan om hoererij, en eene
andere trouwt, *die* doet overspel, en die
de verlatene trouwt, doet *ook* overspel.

[a] Matt. 5:32. Mark. 10:11. Luk. 16:18. 1 Kor. 7:10.

10 Zijne discipelen zeiden tot Hem: In-
dien de zaak des menschen met de vrouw
alzoo staat, zoo is het niet oorbaar te
trouwen.

11 Doch Hij zeide tot hen: [a] Allen vatten
dit woord niet, maar dien het gegeven is.

[a] 1 Kor. 7:7, 17.

12 Want er zijn gesnedenen, die uit
moeders lichaam alzoo geboren zijn; en
er zijn gesnedenen, die van de menschen
gesneden zijn; en er zijn gesnedenen, die
zichzelven gesneden hebben, om het Ko-
ninkrijk der hemelen. Die *dit* vatten kan,
vatte *het*.

13 [a] Toen werden kinderkens tot Hem
gebracht, opdat Hij de handen hun zou
opleggen, en bidden; en de discipelen
bestraften dezelve. [a] Mark. 10:13. Luk. 18:15.

14 Maar Jezus zeide: [a] Laat af van de
kinderkens, en verhindert hen niet tot Mij
te komen; want derzulken is het Konink-
rijk der hemelen. [a] Matt. 18:3. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2.

15 En als Hij hun de handen opgelegd
had, vertrok Hij van daar.

16 [a] En ziet, er kwam een tot Hem, en
zeide tot Hem: Goede Meester! wat zal ik
goeds doen, opdat ik het eeuwige leven
hebbe? [a] Mark. 10:17. Luk. 18:18.

17 En Hij zeide tot hem: Wat noemt
gij Mij goed? niemand is goed dan Eén,
namelijk God. Doch wilt gij in het leven
ingaan, onderhoud de geboden.

18 Hij zeide tot hem: Welke? En Je-
zus zeide: *Deze:* [a] Gij zult niet dooden;
gij zult geen overspel doen; gij zult niet
stelen; gij zult geene valsche getuigenis
geven; [a] Ex. 20:12. Deut. 5:17. Rom. 13:9.

19 Eer uwen vader en moeder; en: [a] Gij
zult uwen naaste liefhebben, als uzelven.

[a] Lev. 19:17. Matt. 22:39. Matt. 12:31. Gal. 5:14. Jakob. 2:8.

20 De jongeling zeide tot Hem: Al deze
dingen heb ik onderhouden van mijne
jonkheid af; wat ontbreekt mij nog?

21 Jezus zeide tot hem: Zoo gij wilt
volmaakt zijn, [a] ga heen, verkoop wat gij
hebt, [b] en geef het den armen, en gij zult
eenen schat hebben in den hemel; en kom
herwaarts, volg Mij.

[a] Luk. 12:33. 16:9. [b] Matt. 6:19. 1 Tim. 6:19.

22 Als nu de jongeling dit woord hoorde,
ging hij bedroefd weg; want hij had vele
goederen.

23 En Jezus zeide tot Zijne discipelen:
Voorwaar, Ik zeg u, [a] dat een rijke be-
zwaarlijk in het Koninkrijk der hemelen
zal ingaan. [a] Spr. 11:28. Mark. 10:23. Luk. 18:24.

24 En wederom zeg Ik u: Het is lichter,
dat een kemel ga door het oog van eene
naald, dan dat een rijke inga in het Ko-
ninkrijk Gods.

25 Zijne discipelen nu, *dit* hoorende,
werden zeer verslagen, zeggende: Wie kan
dan zalig worden?

26 En Jezus, *hen* aanziende, zeide tot hen:
Bij de menschen is dat onmogelijk, [a] maar
bij God zijn alle dingen mogelijk.

[a] Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luk. 1:37. 18:27.

27 [a] Toen antwoordde Petrus, en zeide tot
Hem: Zie, wij hebben alles verlaten, en
zijn U gevolgd; wat zal ons dan geworden?

[a] Matt. 4:20. Mark. 10:28. Luk. 5:11. 18:28.

28 En Jezus zeide tot hen: Voorwaar, Ik
zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt, in de
wedergeboorte, wanneer de Zoon des men-
schen zal gezeten zijn op den troon Zijner
heerlijkheid, [a] dat gij ook zult zitten op
twaalf troonen, oordeelende de twaalf
geslachten Israëls. [a] Luk. 22:30.

29 [a] En zoo wie zal verlaten hebben,
huizen, of broeders, of zusters, of vader, of
moeder, of vrouw, of kinderen, of akkers,
om Mijns Naams wil, [b] die zal honderdvoud
ontvangen, en het eeuwige leven beërven.

[a] Deut. 33:9. [b] Job 42:12.

30 [a] Maar vele eersten zullen de laatsten
zijn, en vele laatsten de eersten.

[a] Mark. 10:31. Luk. 13:30.

HOOFDSTUK 20.

Door de gelijkenis van arbeiders op verschillende uren gehuurd en in den wijngaard gezonden, en des avonds gelijk loon ontvangende, leert Christus, hoe Hij namaals zal beloonen degenen, die Hem gediend hebben, vs. 1. Voorzegt wederom Zijn lijden, dood en opstanding, 17. Antwoordt de moeder der zonen van Zebedéüs op haar verzoek, 20; en vermaant Zijne discipelen, zich te wachten voor eergierigheid en wereldsche heerschappij, 24. Maakt nabij Jericho twee blinden ziende, 29.

WANT het Koninkrijk der hemelen is gelijk een' heer des huizes, die met den morgenstond uitging, om arbeiders te huren in zijnen wijngaard.

2 En als hij met de arbeiders eens geworden was, voor eenen penning des daags, zond hij hen heen in zijnen wijngaard.

3 En uitgegaan zijnde omtrent de derde ure, zag hij anderen, ledig staande op de markt.

4 En hij zeide tot dezelve: Gaat gij ook heen in den wijngaard, en zoo wat recht is zal ik u geven. En zij gingen.

5 Wederom uitgegaan zijnde omtrent de zesde en negende ure, deed hij desgelijks.

6 En uitgegaan zijnde omtrent de elfde ure, vond hij anderen ledig staande, en zeide tot hen: Wat staat gij hier den geheelen dag ledig?

7 Zij zeide tot hem: Omdat ons niemand gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij heen in den wijngaard, en zoo wat recht is zult gij ontvangen.

8 Als het nu avond geworden was, zeide de heer des wijngaards tot zijnen rentmeester: Roept de arbeiders, en geef hun den loon, beginnende van de laatsten tot de eersten.

9 En als zij kwamen, die ter elfder ure gehuurd waren, ontvingen zij ieder eenen penning.

10 En de eersten komende, meenden, dat zij meer ontvangen zouden; en zij zelven ontvingen ook eenen penning.

11 En *dien* ontvangen hebbende, murmureerden zij tegen den heer des huizes,

12 Zeggende: Deze laatsten hebben *maar* één uur gearbeid, en gij hebt ze ons gelijk gemaakt, die den last des daags en de hitte gedragen hebben.

13 Doch hij, antwoordende, zeide tot eenen van hen: Vriend! ik doe u geen onrecht; zijt gij niet met mij eens geworden voor eenen penning?

14 Neem het uwe en ga heen. Ik wil dezen laatsten ook geven, gelijk als u.

15 [a]Of is het mij niet geoorloofd, te doen met het mijne, wat ik wil? Of is uw oog boos, omdat ik goed ben? *a* Rom. 9:21.

16 [a]Alzoo zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten; [b]want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

a Matt. 19:30. Mark. 10:31. Luk. 13:30. *b* Matt. 22:14.

17 [a]En Jezus, opgaande naar Jeruzalem, nam tot Zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen:

a Mark. 10:32. Luk. 18:31. 24:7.

18 Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den overpriesteren en Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordeelen;

19 [a]En zij zullen Hem den Heidenen overleveren, om Hem te bespotten en te geeselen, en te kruisigen; en ten derden dage zal Hij wederopstaan.

a Matt. 27:2. Luk. 23:1. Joh. 18:28, 31. Hand. 3:13.

20 [a]Toen kwam de moeder der zonen van Zebedéüs tot Hem met hare zonen, *Hem* aanbiddende, en begeerende wat van Hem. *a* Mark. 10:35.

21 En Hij zeide tot haar: Wat wilt gij? Zij zeide tot Hem: Zeg, dat deze mijne twee zonen zitten mogen, de een tot Uwe rechter-, en de ander tot Uwe linker*hand* in Uw Koninkrijk.

22 Maar Jezus antwoordde en zeide: [a]Gijlieden weet niet, wat gij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken, dien Ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden, [b]waarmede Ik gedoopt worde? Zij zeiden tot Hem: Wij kunnen. *a* Rom. 8:26. *b* Luk. 12:50.

23 En Hij zeide tot hen: Mijnen drinkbeker zult gij wel drinken, en met den doop, waarmede Ik gedoopt worde, zult gij gedoopt worden; maar het zitten tot Mijne rechter-, en tot Mijne linker*hand*, staat bij Mij niet te geven; maar *het zal gegeven worden* dien het bereid is [a]van Mijnen Vader. *a* Matt. 25:34.

24 En als de *andere* tien *dat* hoorden, namen zij het zeer kwalijk van de twee broeders.

25 En als hen Jezus tot Zich geroepen had, zeide Hij: [a]Gij weet, dat de oversten der volken heerschappij voeren over hen, en de grooten gebruiken macht over hen.

a Mark. 10:42. Luk. 22:25.

26 [a]Doch alzoo zal het onder u niet zijn; maar zoo wie onder u zal willen groot worden, *die* zij uw dienaar; *a* 1 Petr. 5:3.

27 [a]En zoo wie onder u zal willen de eerste zijn, die zij uw dienstknecht.

a Matt. 23:11. Mark. 9:35. 10:43.

28 [a]Gelijk de Zoon des menschen niet is

gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en [b] Zijne ziel te geven *tot* een rantsoen voor velen. [a] Luk. 22:27. Joh. 13:14. Filipp. 2:7. [b] Efez. 1:7. 1 Tim. 2:6. 1 Petr. 1:19.

29 [a] En als zij van Jericho uitgingen, is Hem eene groote schare gevolgd. [a] Mark. 10:46. Luk. 18:35.

30 En ziet, twee blinden, zittende aan den weg, als zij hoorden, dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heere, Gij, Zone Davids! ontferm U onzer.

31 En de schare bestrafte hen, opdat zij zwijgen zouden; maar zij riepen te meer, zeggende: Ontferm U onzer, Heere, Gij, Zone Davids!

32 En Jezus, *stil* staande, riep hen en zeide: Wat wilt gij, dat Ik u doe?

33 Zij zeiden tot hem: Heere! dat onze oogen geopend worden.

34 En Jezus, innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hunne oogen aan; en terstond werden hunne oogen ziende, en zij volgden Hem.

HOOFDSTUK 21.

Christus doet Zijnen intocht binnen Jeruzalem, zittende op eenen ezel, vs. 1. Drijft de verkoopers en koopers uit den tempel, 12; en geneest aldaar blinden en kreupelen, 14. Verantwoordt het roepen der kinderen tegen de afgunst der overpriesteren, 15. Vervloekt eenen vijgeboom, welke daarop terstond verdort, 19. Wijst aan de kracht des geloofs, 21. Beantwoordt de vraag der overpriesters en oversten van het volk, door welke macht Hij zulks deed, met eene wedervraag van den doop van Johannes, 23. Overtuigt hen van hunne ongehoorzaamheid met eene gelijkenis van twee zonen, 28; en dreigt hunnen ondergang door eene andere gelijkenis van een' heer eens wijngaards, wiens knechten en zoon door de landlieden werden mishandeld en gedood, 33.

EN [a] als zij nu Jeruzalem genaakten, en gekomen waren te Beth-fagé, aan den Olijfberg, toen zond Jezus twee discipelen, zeggende tot hen: [a] Mark. 11:1. Luk. 19:29.

2 Gaat heen in het vlek, dat tegen u over *ligt*, en gij zult terstond eene ezelin gebonden vinden, en een veulen met haar; ontbindt ze, en brengt ze tot mij.

3 En indien u iemand iets zegt, zoo zult gij zeggen, dat de Heere deze van noode heeft, en hij zal ze terstond zenden.

4 Dit alles nu is geschied, opdat vervuld worde hetgeen gesproken is door den profeet, zeggende:

5 [a] Zegt der dochter Zions: Zie, uw Koning komt *tot* u, zachtmoedig en gezeten op eene ezelin en een veulen, zijnde een jong eener jukdragende *ezelin*. [a] Jes. 62:11. Zach. 9:9. Joh. 12:15.

6 En de discipelen heengegaan zijnde, en gedaan hebbende, gelijk Jezus hun bevolen had,

7 Brachten de ezelin en het veulen, [a] en leiden hunne kleederen op dezelve, en [b] zetten *hem* daarop. [a] 2 Kon. 9:13. [b] Joh. 12:14.

8 En de meeste schare spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen takken van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9 En de scharen, die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna den Zone Davids! [a] Gezegend *is* Hij, Die komt in den Naam des Heeren! Hosanna in de hoogste *hemelen!* [a] Ps. 118:25, 26.

10 En als Hij te Jeruzalem inkwam, werd de geheele stad beroerd, zeggende: Wie is Deze?

11 En de scharen zeiden: Deze is Jezus, de Profeet van Nazareth in Galiléa.

12 [a] En Jezus ging in den tempel Gods, en dreef uit allen, die verkochten en kochten in den tempel, en keerde om de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen, die de duiven verkochten. [a] Deut. 14:26. Mark. 11:15. Luk. 19:45. Joh. 2:14.

13 En hij zeide tot hen: Er is geschreven: [a] Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden; maar gij hebt dat tot eenen moordenaarskuil gemaakt. [a] 1 Kon. 8:29. Jes. 56:7. Jer. 7:11. Luk. 19:46.

14 En er kwamen blinden en kreupelen tot Hem in den tempel, en Hij genas dezelve.

15 [a] Als nu de overpriesters en Schriftgeleerden zagen de wonderheden, die Hij deed, en de kinderen, roepende in den tempel, en zeggende: Hosanna den Zone Davids! namen zij dat zeer kwalijk; [a] Mark. 11:27.

16 En zeiden tot Hem: Hoort Gij *wel*, wat deze zeggen? En Jezus zeide tot hen: Ja; hebt gij nooit gelezen: [a] Uit den mond der jonge kinderen en der zoogelingen hebt Gij *U* lof toebereid? [a] Ps. 8:3.

17 En hen verlatende, ging Hij van daar uit de stad, naar Bethanië, en overnachtte aldaar.

18 [a] En des morgens vroeg, als Hij wederkeerde naar de stad, hongerde Hem. [a] Mark. 11:12, 20.

19 En ziende eenen vijgeboom aan den weg, ging Hij naar hem toe, en vond niets aan denzelven, dan alleenlijk bladeren; en zeide tot hem: Uit u worde geene vrucht meer in der eeuwigheid! En de vijgeboom verdorde terstond.

20 En de discipelen, *dat* ziende, verwonderden zich, zeggende: Hoe is de vijgeboom *zoo* terstond verdord?

21 Doch Jezus, antwoordende, zeide tot

hen: Voorwaar zeg Ik u: [a] Indien gij geloof hadt, en niet twijfeldet, gij zoudt niet alleenlijk doen hetgeen den vijgeboom *is geschied;* maar indien gij ook tot dezen berg zeidet: Word opgeheven en in de zee geworpen! het zou geschieden. *a* Matt. 17:20. Luk. 17:6.
22 [a] En al wat gij zult begeeren in het gebed, geloovende, zult gij ontvangen.
a Matt. 7:7. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13. 16:24. Jakob. 1:5. 1 Joh. 3:22.
23 [a] En als Hij in den tempel gekomen was, kwamen tot Hem, terwijl Hij leerde, de overpriesters en de ouderlingen des volks, zeggende: [b] Door wat macht doet Gij deze dingen? en wie heeft U deze macht gegeven?
a Mark. 11:27. Luk. 20:1. *b* Ex. 2:14. Hand. 4:7. 7:27.
24 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Ik zal u ook een woord vragen, hetwelk, indien gij Mij zult zeggen, zoo zal Ik u ook zeggen, door wat macht Ik deze dingen doe.
25 De doop van Johannes, van waar was *die?* uit den hemel? of uit de menschen? En zij overleiden bij zichzelven en zeiden: Indien wij zeggen: Uit den hemel; zoo zal Hij ons zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?
26 En indien wij zeggen: Uit de menschen; zoo vreezen wij de schare; [a] want zij houden allen Johannes voor een' profeet.
a Matt. 14:5. Mark. 6:20.
27 En zij, Jezus antwoordende, zeiden: Wij weten het niet. En Hij zeide tot hen: Zoo zeg Ik u ook niet, door wat macht Ik dit doe.
28 Maar wat dunkt u? Een mensch had twee zonen, en gaande tot den eerste, zeide: Zoon! ga heen, werk heden in mijnen wijngaard.
29 Doch hij antwoordde en zeide: Ik wil niet; en daarna berouw hebbende, ging hij heen.
30 En gaande tot den tweede, zeide desgelijks, en deze antwoordde en zeide: [a] Ik *ga,* heer! en hij ging niet. *a* Ezec. 33:31.
31 Wie van deze twee heeft den wil des vaders gedaan? Zij zeiden tot hem: De eerste. Jezus zeide tot hem: Voorwaar, Ik zeg u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods.
32 [a] Want Johannes is tot u gekomen in den weg der gerechtigheid, en gij hebt hem niet geloofd; maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd; doch gij, *zulks* ziende, hebt daarna geen berouw gehad, om hem te gelooven. *a* Matt. 3:1.
33 Hoort eene andere gelijkenis. [a] Er was een heer des huizes, die eenen wijngaard plantte, en zette eenen tuin daarom, en groef eenen wijnpersbak daarin, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien den landlieden, en reisde buiten *'s lands.* *a* Ps. 80:9. Jes. 5:1. Jer. 2:21. 12:10. Mark. 12:1. Luk. 20:9.
34 Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijne dienstknechten tot de landlieden, om zijne vruchten te ontvangen.
35 En de landlieden, nemende zijne dienstknechten, hebben den eenen geslagen, en den anderen gedood, en den derden [a] gesteenigd. *a* 2 Kron. 24:21.
36 Wederom zond hij andere dienstknechten, meer *in getal* dan de eersten, en zij deden hun desgelijks.
37 En ten laatste zond hij tot hen zijnen zoon, zeggende: Zij zullen mijnen zoon ontzien.
38 Maar de landlieden, den zoon ziende, zeiden onder elkander: [a] Deze is de erfgenaam, [b] komt, laat ons hem dooden, en zijne erfenis *aan ons* behouden. *a* Ps. 2:8. Hebr. 1:2.
b Gen. 37:18. Ps. 2:1. Matt. 26:3. 27:1. Joh. 11:53.
39 En hem nemende, wierpen zij *hem* uit, buiten den wijngaard, en doodden *hem.*
40 Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij dien landlieden doen?
41 Zij zeiden tot hem: Hij zal den kwaden eenen kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard aan andere landlieden verhuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.
42 Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: [a] De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks; van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen? *a* Ps. 118:22. Jes. 8:14. 28:16. Mark. 12:10. Luk. 20:17. Hand. 4:11. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:6.
43 Daarom zeg Ik ulieden, [a] dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden, [b] en een volk gegeven, dat zijne vruchten voortbrengt. *a* Ex. 32:10. Matt. 8:12. *b* Jes. 55:5.
44 [a] En wie op dezen steen valt, die zal verpletterd worden; en [b] op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.
a Jes. 8:15. Zach. 12:3. Luk. 20:18. *b* Dan. 2:34.
45 [a] En als de overpriesters en Farizeën deze Zijne gelijkenissen hoorden, verstonden zij, dat Hij van hen sprak. *a* Luk. 20:19.
46 En zoekende Hem te vangen, vreesden zij de scharen, dewijl deze Hem hielden [a] voor een' Profeet. *a* Luk. 7:16. Joh. 7:40.

HOOFDSTUK 22.

De gelijkenis van eene bruiloft, tot welke de eerstgenooden weigerden te komen, vs. 1; en waarom anderen in hunne plaats genood worden, 8; onder welke een, zonder bruiloftskleed aanzittende, wordt uitgeworpen, 11. Christus antwoordt op de vraag der Farizeën en Herodianen, of men den Keizer schatting mag geven, 15; en op de vraag der Sadduceën aangaande de vrouw, die zeven mannen had gehad, bewijzende tegen hen de opstanding uit te dooden, 23; verklaart welk het grootste gebod in de wet is, 35; en dat de Messias niet alleen Davids Zoon, maar ook zijn Heere is, 41.

EN Jezus, antwoordende, sprak tot hen
wederom door gelijkenissen, zeggende:
2 [a] Het Koninkrijk der hemelen is gelijk
een' zeker koning, die zijnen zoon eene
bruiloft bereid had; [a] Luk. 14:6. Openb. 19:7.
3 En zond zijne dienstknechten uit, om
de genooden ter bruiloft te roepen; en zij
wilden niet komen.
4 Wederom zond hij andere dienstknechten
uit, zeggende: Zegt den genooden: Ziet, ik
heb mijn middagmaal bereid; mijne ossen,
en de gemeste *beesten* zijn geslacht, en alle
dingen zijn gereed; komt tot de bruiloft.
5 Maar zij, *zulks* niet achtende, zijn
heengegaan, deze tot zijnen akker, gene
tot zijne koopmanschap.
6 En de anderen grepen zijne dienstknechten,
deden *hun* smaadheid aan, en doodden
hen.
7 Als nu de koning *dat* hoorde, werd hij
toornig, en zijne krijgsheiren zendende,
heeft die doodslagers vernield, en hunne
stad in brand gestoken.
8 Toen zeide hij tot zijne dienstknechten:
De bruiloft is wel bereid, doch de
genooden waren het niet waardig.
9 Daarom gaat op de uitgangen der wegen,
en zoo velen als gij er zult vinden,
roept ze tot de bruiloft.
10 En dezelve dienstknechten, uitgaande
op de wegen, vergaderden allen, die zij vonden,
beiden kwaden en goeden; en de bruiloft
werd vervuld met aanzittende *gasten.*
11 En als de koning ingegaan was, om de
aanzittende *gasten* te overzien, zag hij aldaar
eenen mensch, niet gekleed *zijnde* met
een bruiloftskleed;
12 En zeide tot hem: Vriend! hoe zijt
gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed
*aan*hebbende? En hij verstomde.
13 Toen zeide de koning tot de dienaars:
Bindt zijne handen en voeten, neemt hem
weg, en werpt *hem* uit in de buitenste duisternis;
[a] daar zal zijn weening en knersing
der tanden. [a] Matt. 8:12. 13:42. 24:51. 25:30. Luk. 13:28.
14 Want [a] velen zijn geroepen, maar weinigen
uitverkoren. [a] Matt. 20:16.
15 [a] Toen gingen de Farizeën heen, en hielden
te zamen raad, hoe zij Hem verstrikken
zouden in *Zijne* rede. [a] Mark. 12:13. Luk. 20:20.
16 En zij zonden uit tot Hem hunne discipelen,
met de Herodianen, zeggende: Meester!
wij weten, dat Gij waarachtig zijt, en
den weg Gods in der waarheid leert, en
naar niemand vraagt; want Gij ziet den
persoon der menschen niet aan;
17 Zeg ons dan: wat dunkt U? is het geoorloofd,
den Keizer schatting te geven of niet?
18 Maar Jezus, bekennende hunne boosheid,
zeide:
19 Gij geveinsden! wat verzoekt gij Mij?
toont Mij den schattingpenning. En zij
brachten hem een' penning.
20 En Hij zeide tot hen: Wiens is dit
beeld en het opschrift?
21 Zij zeiden tot Hem: Des Keizers. Toen
zeide hij tot hen: [a] Geeft dan den Keizer
dat des Keizers is, en Gode dat Gods is.
[a] Matt. 17:25. Rom. 13:7.
22 En zij, dit hoorende, verwonderden
zich, en Hem verlatende, zijn zij weggegaan.
23 [a] Te dienzelven dage kwamen tot Hem
de Sadduceën, die zeggen, dat er geene
opstanding is, en vraagden Hem,
[a] Mark. 12:18. Luk. 20:27. Hand. 23:8.
24 Zeggende: [a] Meester! Mozes heeft
gezegd: Indien iemand sterft, geene kinderen
hebbende, zoo zal zijn broeder deszelfs
vrouw trouwen, en zijnen broeder zaad
verwekken. [a] Deut. 25:5.
25 Nu waren er bij ons zeven broeders;
en de eerste, *eene vrouw* getrouwd hebbende,
stierf; en dewijl hij geen zaad had, zoo liet
hij zijne vrouw voor zijnen broeder.
26 Desgelijks ook de tweede, en de derde,
tot den zevende toe.
27 Ten laatste na allen, is ook de vrouw
gestorven.
28 In de opstanding dan, wiens vrouw zal
zij wezen van die zeven? want zij hebben
ze allen gehad.
29 Maar Jezus antwoordde en zeide tot
hen: Gij dwaalt, niet wetende de Schriften,
noch de kracht Gods.
30 Want in de opstanding nemen zij
niet ten huwelijk, noch worden ten huwelijk
uitgegeven; [a] maar zij zijn als engelen
Gods in den hemel. [a] 1 Joh. 3:2.
31 En wat aangaat de opstanding der
dooden, hebt gij niet gelezen hetgeen van

God tot ulieden gesproken is, Die daar zegt:
32 [a] Ik ben de God Abrahams, en de God
Izaks, en de God Jakobs! God is niet een
God der dooden, maar der levenden. *a* Ex. 3:6.
33 En de scharen, *dit* hoorende, [a] wer-
den verslagen over Zijne leer. *a* Matt. 7:28.
34 [a] En de Farizeeën, gehoord hebbende, dat
Hij den Sadduceeën den mond gestopt had,
zijn te zamen bijeen vergaderd. *a* Mark. 12:28.
35 [a] En een uit hen, *zijnde* een Wetge-
leerde, heeft gevraagd, Hem verzoekende,
en zeggende: *a* Luk. 10:25.
36 Meester! welk is het groot gebod in
de wet?
37 En Jezus zeide tot hem: [a] Gij zult lief-
hebben den Heere, uwen God, met geheel uw
hart, en met geheel uwe ziel, en met geheel
uw verstand. *a* Deut. 6:5. 10:12. 30:6. Luk. 10:27.
38 Dit is het eerste en het groote gebod.
39 En het tweede, aan dit gelijk, *is:*
[a] Gij zult uwen naaste liefhebben als u-
zelven. *a* Lev. 19:18. Mark. 12:31. Rom. 13:9. Gal. 5:14.
Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. Jakob. 2:8.
40 Aan deze twee geboden hangt de
gansche wet en de profeten.
41 [a] Als nu de Farizeeën samenvergaderd
waren, vraagde hen Jezus. *a* Mark. 12:35. Luk. 20:41.
42 En zeide: Wat dunkt u van den
Christus? Wiens Zoon is Hij? Zij zeiden
tot Hem: Davids *Zoon.*
43 Hij zeide tot hen: Hoe noemt Hem dan
David, in den Geest, *zijnen* Heere? zeggende:
44 [a] De Heere heeft gezegd tot Mijnen
Heere: Zit aan Mijne rechter*hand,* totdat
Ik Uwe vijanden zal gezet hebben tot
eene voetbank Uwer voeten.
a Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Hebr. 1:13. 10:13.
45 Indien Hem dan David noemt *zijnen*
Heere, hoe is Hij zijn Zoon?
46 En niemand kon Hem een woord
antwoorden; noch iemand durfde Hem
van dien dag aan *iets* meer vragen.

HOOFDSTUK 23.

Christus vermaant Zijne toehoorders, dat zij, hetgeen de Schriftgeleerden en Farizeeën hun leeren uit Mozes, zullen volgen, doch niet hunne werken, vs. 1; beschrijft derzelver geveinsdheid en eergierigheid, 5; en vermaant de Zijnen, zich daarvan te wachten en naar nederigheid te staan, 8; verkondigt achtmaal het wee over de Farizeeën en Schriftgeleerden om verscheidene boosheden, als: dat zij den hemel sloten voor de menschen, 13; de huizen der weduwen opaten, 14; kwade Jodengenooten maakten, 15; verkeerdelijk leerden zweren bij den tempel, het altaar en den hemel, 16; kleine dingen vertienden en het zwaarste der wet nalieten, 23; dat zij het buitenste reinigden en niet het hart, 25; den witgepleisterden graven gelijk zijnde, 27; dat zij de graven der oude profeten opbouwden en de nieuwe profeten zochten te dooden, 29. Klaagt over de hardnekkigheid van de stad Jeruzalem en voorzegt haren ondergang, 37.

TOEN sprak Jezus tot de scharen en
tot Zijne discipelen,
2 Zeggende: [a] De Schriftgeleerden en
de Farizeeën zijn gezeten op den stoel van
Mozes: *a* Nah. 8:4.
3 [a] Daarom, al wat zij u zeggen, dat
gij houden zult, houdt *dat* en doet *het;*
maar doet niet naar hunne werken; [b] want
zij zeggen het, en doen het niet.
a Deut. 17:19. Mal. 2:6. *b* Rom. 2:19.
4 [a] Want zij binden lasten, die zwaar
zijn en kwalijk om te dragen, en leggen
ze op de schouderen der menschen; maar
zij willen die met hunnen vinger niet ver-
roeren. *a* Jes. 10:1. Luk. 11:46. Hand. 15:10.
5 En al hunne werken doen zij, [a] om
van de menschen gezien te worden; want
zij maken [b] hunne gedenkcedels breed,
en maken de zoomen van hunne kleede-
ren groot. *a* Matt. 6:5. *b* Deut. 6:8. 22:12.
6 [a] En zij beminnen de vooraanzitting in
de maaltijden, en de voorgestoelten in de
synagogen; *a* Mark. 12:38, 39. Luk. 11:43. 20:46.
7 Ook de begroetingen op de markten,
en van de menschen [a] genaamd te wor-
den: Rabbi, Rabbi! *a* Jakob. 3:1.
8 Doch gij zult niet Rabbi genaamd
worden; want Eén is uw Meester, *name-
lijk* Christus; en gij zijt allen broeders.
9 En gij zult niemand uwen vader noemen
op de aarde; [a] want Eén is uw Vader,
namelijk Die in de hemelen is. *a* Mal. 1:6.
10 Noch zult gij meesters genoemd worden;
want Eén is uw Meester, *namelijk* Christus.
11 [a] Maar de meeste van u zal uw die-
naar zijn. *a* Matt. 20:26.
12 [a] En wie zichzelven verhoogen zal,
die zal vernederd worden; en wie zich-
zelven zal vernederen, *die* zal verhoogd
worden. *a* Job 22:29.
Spr. 29:23. Luk. 14:11. 18:14. Jakob. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5.
13 [a] Maar wee u, gij Schriftgeleerden en
Farizeeën, gij geveinsden! want gij sluit het
Koninkrijk der hemelen voor de menschen,
overmits gij *daar* niet ingaat, noch degenen,
die ingaan zouden, laat ingaan. *a* Luk. 11:52.
14 [a] Wee u, gij Schriftgeleerden en Fari-
zeeën, gij geveinsden! want gij eet de huizen
der weduwen op, en *dat* onder den schijn
van lang te bidden; daarom zult gij te
zwaarder oordeel ontvangen.
a Mark. 12:40. Luk. 20:47. 2 Tim. 3:6. Tit. 1:11.
15 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeeën,
gij geveinsden! want gij omreist zee en land,
om eenen Jodengenoot te maken, en als hij
het geworden is, zoo maakt gij hem een

kind der helle, tweemaal meer dan gij zijt.
16 Wee u, gij blinde leidslieden! die
zegt: Zoo wie gezworen zal hebben bij
den tempel, dat is niets; maar zoo wie
gezworen zal hebben bij het goud des
tempels, die is schuldig.
17 Gij dwazen en blinden! want welk is
meerder? het goud, of de tempel, die het
goud heiligt?
18 En zoo wie gezworen zal hebben bij
het altaar, dat is niets; maar zoo wie
gezworen zal hebben bij de gave, die
daarop is, die is schuldig.
19 Gij dwazen en blinden! want wat is
meerder? de gave, of het [a] altaar, dat de
gave heiligt? [illegible]
20 Daarom wie zweert bij het altaar, die
zweert bij hetzelve, en bij al wat daarop is.
21 [a] En wie zweert bij den tempel, die
zweert bij denzelven, en bij Dien, Die daarin
woont. [illegible]
22 [a] En wie zweert bij den hemel, die
zweert bij den troon Gods, en bij Dien, Die
daarop zit. [illegible]
23 [a] Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën,
gij geveinsden! want gij vertient de
munte, en de dille, en den komijn, [b] en gij
laat na het zwaarste der wet, namelijk het
oordeel, en de barmhartigheid, en het geloof.
[c] Deze dingen moest men doen, en
de andere niet nalaten. [illegible]
[illegible]
24 Gij blinde leidslieden, die de mug
uitzijgt, en den kemel doorzwelgt!
25 [a] Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën,
gij geveinsden! want gij reinigt het
buitenste des drinkbekers en des schotels,
maar van binnen zijn zij vol van roof
en onmatigheid. [illegible]
26 Gij blinde Farizeër! reinig eerst [a] wat
binnen in den drinkbeker en den schotel
is, opdat ook het buitenste derzelve rein
worde. [illegible]
27 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën,
gij geveinsden! want gij zijt [a] den witgepleisterden
graven gelijk, die van buiten
wel schoon schijnen, maar van binnen
zijn zij vol doodsbeenderen en alle onreinigheid.
[illegible]
28 Alzoo ook schijnt gij wel den menschen
van buiten rechtvaardig, maar van binnen
zijt gij vol geveinsdheid en ongerechtigheid.
29 [a] Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën,
gij geveinsden! want gij bouwt de
graven der profeten op, en versiert de
grafsteden der rechtvaardigen; [illegible]
30 En zegt: Indien wij in de tijden
onzer vaderen waren geweest, wij zouden
met hen geene gemeenschap gehad hebben
aan het bloed der profeten.
31 Alzoo getuigt gij tegen uzelven, [a] dat
gij kinderen zijt dergenen, die de profeten
gedood hebben. [illegible]
32 Gij dan ook, vervult de mate uwer
vaderen!
33 [a] Gij slangen, gij adderengebroedsels!
hoe zoudt gij de helsche verdoemenis
ontvlieden! [illegible]
34 [a] Daarom ziet, [b] Ik zende tot u profeten,
en wijzen, en schriftgeleerden, en uit dezelve
zult gij sommigen dooden en kruisigen, en
sommigen uit dezelve zult [c] gij geeselen in
uwe synagogen, en zult hen vervolgen van
stad tot stad. [illegible]
[illegible]
35 Opdat op u kome al het rechtvaardige
bloed, dat vergoten is op de aarde, [a] van het
bloed des rechtvaardigen Abels af, tot op [b] het
bloed van Zacharias, den zoon van Barachias,
welken gij gedood hebt tusschen den tempel
en het altaar. [illegible]
36 Voorwaar zeg Ik u: Al deze dingen
zullen komen over dit geslacht.
37 [a] Jeruzalem, Jeruzalem! gij, die de profeten
doodt, en [b] steenigt, die tot u gezonden
zijn! [c] hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen
willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene
hen hare kiekens bijeenvergadert onder de
vleugelen; en gijlieden hebt niet gewild!
[illegible]
38 [a] Ziet, uw huis wordt u woest gelaten.
[illegible]
39 Want Ik zeg u: Gij zult Mij van nu
aan niet zien, totdat gij zeggen zult: [a] Gezegend
is Hij, Die komt in den Naam des
Heeren! [illegible]

HOOFDSTUK 24.

[illegible]

EN [a] Jezus ging uit en vertrok van den
tempel; en Zijne discipelen kwamen bij

Hem, om Hem de gebouwen des tempels te
toonen. a Mark. 13:1. Luk. 21:5.
2 En Jezus zeide tot hen: Ziet gij niet al
deze dingen? Voorwaar zeg Ik: [a] Hier zal
niet *een* steen op den *anderen* steen gelaten
worden, die niet afgebroken zal worden.
a 1 Kon. 9:7, 8. Micha 3:12. Luk. 19:44.
3 [a] En als Hij op den Olijfberg gezeten
was, gingen de discipelen tot Hem alleen,
zeggende: [b] Zeg ons, wanneer zullen deze
dingen zijn? en welk *zal* het teeken *zijn*
van Uwe toekomst, en van de voleinding der
wereld? a Mark. 13:1, 3. Luk. 21:7. b Hand. 1:6.
4 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen:
[a] Ziet toe, dat u niemand verleide.
a Jer. 29:8. Efez. 5:6. Kol. 2:18. 2 Thess. 2:3. 1 Joh. 4:1.
5 [a] Want velen zullen komen onder Mijnen naam, zeggende: Ik ben de Christus;
en zij zullen velen verleiden.
a Jer. 14:14. 23:25. Joh. 5:43.
6 En gij zult hooren van oorlogen, en
geruchten van oorlogen; ziet toe, wordt niet
verschrikt; want al *die* dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet.
7 [a] Want het *eene* volk zal tegen het *andere*
volk opstaan, en het *eene* koninkrijk tegen
het *andere* koninkrijk; en er zullen zijn
hongersnooden, en pestilentiën, en aardbevingen in verscheidene plaatsen. a Jes. 19:2.
8 Doch al die dingen *zijn maar* een beginsel der smarten.
9 [a] Alsdan zullen zij u overleveren in verdrukking, en zullen u dooden, en gij zult
gehaat worden van alle volken, om Mijns
Naams wil.
a Matt. 10:17. Luk. 21:11, 12. Joh. 15:20. 16:2. Openb. 2:10.
10 En dan zullen er velen geërgerd worden, en zullen elkander overleveren, en
elkander haten.
11 [a] En vele valsche profeten zullen opstaan, en zullen er velen verleiden. a 2 Petr. 2:1.
12 En [a] omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de liefde
van velen verkouden. a 2 Tim. 3:1. enz.
13 [a] Maar wie volharden zal tot het einde,
die zal zalig worden. a Matt. 10:22.
Mark. 13:13. Luk. 21:19. Openb. 2:7, 10. 3:10.
14 En dit Evangelie des Koninkrijks zal
in de geheele wereld gepredikt worden tot
eene getuigenis allen volken; en dan zal
het einde komen.
15 [a] Wanneer gij dan zult zien den gruwel
der verwoesting, waarvan gesproken is door
[b] Daniël, den profeet, staande in de heilige
plaats; (die *het* leest, die merke daarop!)
a Mark. 13:14. Luk. 21:20. b Dan. 9:27.
16 Dat alsdan, die in Judéa zijn, vlieden
op de bergen.
17 Die op het dak is, kome niet af, om
iets uit zijn huis weg te nemen;
18 En die op den akker is, keere niet weder
terug, om zijne kleederen weg te nemen.
19 Maar wee de bevruchte en de zoogende
vrouwen in die dagen!
20 Doch bidt, dat uwe vlucht niet geschiede
des winters, noch [a] op eenen sabbat.
a Hand. 1:12.
21 [a] Want alsdan zal groote verdrukking
wezen, hoedanige niet is geweest van het
begin der wereld tot nu toe, en ook niet
zijn zal. a Dan. 12:1.
22 En zoo die dagen niet verkort werden,
geen vleesch zou behouden worden; maar
om der uitverkorenen wil zullen die dagen
verkort worden.
23 Alsdan, zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Ziet, [a] hier is de Christus, of daar,
gelooft het niet. a Mark. 13:21. Luk. 21:8.
24 [a] Want er zullen valsche christussen
en valsche profeten opstaan, en zullen groote
teekenen en wonderheden doen, alzoo dat
zij (indien het mogelijk ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden.
a Deut. 13:1. 2 Thess. 2:11.
25 Ziet, Ik heb *het* u voorzegd!
26 [a] Zoo zij dan tot u zullen zeggen: Ziet,
hij is in de woestijn; gaat niet uit; Ziet,
hij is in de binnenkameren; gelooft het
niet. a Luk. 17:23.
27 Want gelijk de bliksem uitgaat van
het oosten, en schijnt tot het westen, alzoo zal ook de toekomst van den Zoon des
menschen wezen.
28 [a] Want alwaar het doode lichaam zal
zijn, daar zullen de arenden vergaderd
worden. a Job 39:33. Luk. 17:37.
29 En [a] terstond na de verdrukking dier
dagen, zal de zon verduisterd worden, en
de maan zal haar schijnsel niet geven, en
de sterren zullen van den hemel vallen, en
de krachten der hemelen zullen bewogen
worden. a Jes. 13:10.
Ezec. 32:7. Joël 2:31. 3:15. Mark. 13:24. Luk. 21:25.
30 [a] En alsdan zal in den hemel verschijnen het teeken van den Zoon des menschen; en dan zullen al de geslachten der
aarde [b] weenen, en zullen den Zoon des
menschen zien, komende op de wolken des

hemels, met groote kracht en heerlijkheid.
[a] Dan. 7:10. Matt. 16:27. 25:31. 26:64. Mark. 13:26. 14:62. Luk. 21:27. Hand. 1:11. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7. [b] Openb. 1:7.

31 En Hij zal Zijne engelen uitzenden met [a] eene bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijne uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van *het eene* uiterste der hemelen tot het *andere* uiterste derzelve.
[a] 1 Kor. 15:52. 1 Thess. 4:16.

32 [a] En leert van den vijgeboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij, dat de zomer nabij is. [a] Mark. 13:28. Luk. 21:29.

33 Alzoo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien, zoo weet, dat *het* nabij is, voor de deur.

34 Voorwaar, Ik zeg u: Dit geslacht zal geenszins voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

35 [a] De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan. [a] Ps. 102:27. Jes. 51:6. Mark. 13:31. Hebr. 1:11.

36 [a] Doch van dien dag en ure weet niemand, ook niet de engelen der hemelen, dan Mijn Vader alleen. [a] Mark. 13:32. Hand. 1:7.

37 [a] En gelijk de dagen van Noach *waren*, alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen. [a] Gen. 6:2. Luk. 17:26. 1 Petr. 3:20. 2 Petr. 2:5.

38 Want gelijk zij waren in de dagen voor den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, [a] tot den dag toe, in welken Noach in de ark ging;
[a] Gen. 7:7.

39 En bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam, en hen allen wegnam; alzoo zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

40 [a] Alsdan zullen er twee op den akker zijn, de een zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden. [a] Luk. 17:34. 1 Thess. 4:17.

41 Er zullen twee *vrouwen* malen in den molen, de eene zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden.

42 [a] Waakt dan; want gij weet niet, in welke ure uw Heere komen zal.
[a] Matt. 25:13. Mark. 13:33. Luk. 12:40. 21:36.

43 [a] Maar weet dit, dat zoo de heer des huizes geweten had, in welke nachtwake de dief komen zou, hij zou gewaakt hebben, en zou zijn huis niet hebben laten doorgraven.
[a] Luk. 12:39. 1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3.3. 16:15.

44 Daarom, zijt ook gij bereid; want in welke ure gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.

45 [a] Wie is dan de getrouwe en voorzichtige dienstknecht, denwelken zijn heer over zijne dienstboden gesteld heeft, om hunlieden *hun* voedsel te geven ter rechter tijd? [a] Matt. 25:21 Luk. 12:42.

46 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer, komende, zal vinden alzoo doende.

47 Voorwaar, Ik zeg u, dat hij hem zal zetten over al zijne goederen.

48 Maar zoo die kwade dienstknecht in zijn hart zou zeggen: Mijn heer vertoeft te komen;

49 En zou beginnen *zijne* mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards;

50 Zoo zal de heer van dezen dienstknecht komen ten dage, in welken hij *hem* niet verwacht, en ter ure, die hij niet weet;

51 En zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden; [a] daar zal weening zijn en knersing der tanden.
[a] Matt. 8:12. 13:42. 22:13. 25:30. Luk. 13:28.

HOOFDSTUK 25.

Door de gelijkenis van vijf wijze en vijf dwaze maagden, vermaant Christus weder tot waken tegen Zijne komst, vs. 1; en door de gelijkenis der dienstknechten, die elk hunne talenten van den Heere hadden ontvangen, om daarmede winst te doen, vermaant Hij tot getrouwe besteding der gaven door God aan een ieder gegeven, 14. Daarna beschrijft Hij Zijne laatste komst ten oordeel, hoe Hij alsdan Zijne schapen van de bokken scheiden en over beiden vonnis spreken en uitvoeren zal, 31.

ALSDAN zal het Koninkrijk der hemelen gelijk zijn aan tien maagden, welke hare lampen namen en gingen uit, den bruidegom te gemoet.

2 En vijf van haar waren wijzen, en vijf waren dwazen.

3 Die dwaas *waren*, hare lampen nemende, namen geene olie met zich.

4 Maar de wijzen namen olie in hare vaten, met hare lampen.

5 Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij allen sluimerig, en vielen in slaap.

6 En ter middernacht geschiedde een geroep: Ziet, de bruidegom komt, gaat uit hem te gemoet!

7 Toen stonden al die maagden op, en bereidden hare lampen.

8 En de dwazen zeiden tot de wijzen: Geeft ons van uwe olie; want onze lampen gaan uit.

9 Doch de wijzen antwoordden, zeggende: *Geenszins*, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkoopers, en koopt voor uzelven.

10 Als zij nu heengingen om te koopen, kwam de bruidegom; en die gereed *waren*,

gingen met hem in tot de bruiloft, en de
deur werd gesloten.
11 Daarna kwamen ook de andere maag-
den, zeggende: Heere, heere, doe ons open!
12 En hij, antwoordende, zeide: Voorwaar
zeg ik u: Ik [a]ken u niet. a Matt. 7:23. Luk. 13:25.
13 [a]Zoo waakt dan; want gij weet den dag
niet, noch de ure, in dewelke de Zoon des
menschen komen zal. a Matt. 24:42. Mark. 13:33, 35.
14 [a]Want *het is* gelijk een mensch, die
buiten's lands reizende, zijne dienstknech-
ten riep, en gaf hun zijne goederen over.
a Luk. 19:12.
15 En den eenen gaf hij vijf talenten, en
den anderen twee, en den derden een, een'
iegelijk naar zijn vermogen, en verreisde
terstond.
16 Die nu de vijf talenten ontvangen had,
ging heen, en handelde daarmede, en won
andere vijf talenten.
17 Desgelijks ook die de twee *ontvangen
had*, die won ook andere twee.
18 Maar, die het eene ontvangen had,
ging heen en groef in de aarde, en ver-
bergde het geld zijns heeren.
19 En na eenen langen tijd kwam de
heer van dezelve dienstknechten, en hield
rekening met hen.
20 En die de vijf talenten ontvangen had,
kwam, en bracht tot hem andere vijf
talenten, zeggende: Heere! vijf talenten
hebt gij mij gegeven; zie, andere vijf
talenten heb ik boven dezelve gewonnen.
21 En zijn heer zeide tot hem: Wel, gij,
goede en getrouwe dienstknecht! [a]over
weinig zijt gij getrouw geweest; over veel
zal ik u zetten; ga in, in de vreugde uws
heeren. a Matt. 24:45. Luk. 12:42.
22 En die de twee talenten ontvangen had,
kwam ook tot hem, en zeide: Heere! twee ta-
lenten hebt gij mij gegeven; zie, twee andere
talenten heb ik boven dezelve gewonnen.
23 Zijn heer zeide tot hem: Wel, gij, goede
en getrouwe dienstknecht! over weinig zijt
gij getrouw geweest; over veel zal ik u zet-
ten; ga in, in de vreugde uws heeren.
24 Maar die het eene talent ontvangen
had, kwam ook en zeide: Heere! ik kende
u, dat gij een hard mensch zijt, maaiende,
waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende
van daar, *waar* gij niet gestrooid hebt;
25 En bevreesd zijnde, ben ik heenge-
gaan, en heb uw talent verborgen in de
aarde; zie, gij hebt het uwe.
26 Maar zijn heer, antwoordende, zeide
tot hem: Gij, booze en luie dienstknecht!
gij wist, dat ik maaie, waar ik niet gezaaid
heb, en van daar vergadere, waar ik niet
gestrooid heb.
27 Zoo moest gij dan mijn geld den
wisselaren gedaan hebben, en ik, komende,
zou het mijne wedergenomen hebben met
woeker.
28 Neemt dan van hem het talent weg, en
geeft het dengene, die de tien talenten heeft.
29 [a]Want een' iegelijk, die heeft, *dien* zal
gegeven worden, en hij zal overvloedig heb-
ben; maar van dengene, die niet heeft, van
dien zal genomen worden, ook dat hij heeft.
a Matt. 13:12. Mark. 4:25. Luk. 8:18. 19:26.
30 En werpt den onnutten dienstknecht
uit in de buitenste duisternis; [a]daar zal
weening zijn en knersing der tanden.
a Matt. 8:12. 13:42. 22:13. 24:51. Luk. 13:28.
31 [a]En wanneer de Zoon des menschen
komen zal in Zijne heerlijkheid, en al de
heilige engelen met Hem, dan zal Hij zit-
ten op den [b]troon Zijner heerlijkheid.
a Matt. 16:27. 26:64. Mark. 14:62. Luk. 21:27. Hand. 1:11.
1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7. b Matt. 19:28.
32 En voor Hem zullen al de volken verga-
derd worden, [a]en Hij zal ze van elkander
scheiden, gelijk de herder de schapen van
de bokken scheidt. a Ezec. 34:17, 20. Matt. 13:49.
33 En Hij zal de schapen tot Zijne rech-
ter*hand* zetten, maar de bokken tot *Zijne*
linker*hand*.
34 Alsdan zal de Koning zeggen tot dege-
nen, die tot Zijn rechter*hand zijn:* Komt,
gij, gezegenden Mijns Vaders! beërft dat Ko-
ninkrijk, [a]hetwelk u bereid is van de grond-
legging der wereld. a Matt. 20:23. Mark. 10:40.
35 [a]Want Ik ben hongerig geweest, en gij
hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig ge-
weest, en gij hebt Mij te drinken gegeven;
[b]Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij
geherbergd; a Jes. 58:7. Ezec. 18:7. b Hebr. 13:2.
36 *Ik was* [a]naakt, en gij hebt Mij gekleed;
Ik ben krank geweest, en gij hebt Mij be-
zocht; Ik was [b]in de gevangenis, en gij zijt
tot Mij gekomen. a Jes. 58:7. Jakob. 2:15, 16. b 2 Tim. 1:16.
37 Dan zullen de rechtvaardigen Hem ant-
woorden, zeggende: Heere! wanneer heb-
ben wij U hongerig gezien, en gespijzigd?
of dorstig, en te drinken gegeven?
38 En wanneer hebben wij U een' vreem-
deling gezien, en geherbergd? of naakt,
en gekleed?

39 En wanneer hebben wij U krank gezien, of in de gevangenis, en zijn tot U gekomen?

40 En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zeg Ik u: [a] Voor zoo veel gij *dit* een' van deze Mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij *dat* Mij gedaan.

[a] Spr. 19:17. Matt. 10:42. Mark. 9:41. Joh. 13:20. 2 Kor. 9:6.

41 Dan zal Hij zeggen ook tot degenen, die ter linker*hand zijn:* [a] Gaat weg van Mij, gij vervloekten! in het [b] eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijnen engelen bereid is.

[a] Ps. 6:9. Matt. 7:23. Luk. 13:25, 27. [b] Jes. 30:33. Openb. 19:20.

42 Want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en gij hebt Mij niet te drinken gegeven;

43 Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt Mij niet gekleed; krank, en in de gevangenis, en gij hebt Mij niet bezocht.

44 Dan zullen ook deze Hem antwoorden, zeggende: Heere! wanneer hebben wij U hongerig gezien, of dorstig, of een' vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis, en hebben U niet gediend?

45 Dan zal Hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar zeg Ik u: [a] Voor zoo veel gij *dit* een' van deze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gij het Mij ook niet gedaan.

[a] Spr. 14:31. 17:5. Zach. 2:8.

46 [a] En deze zullen gaan in de eeuwige pijn; maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

[a] Dan. 12:2. Joh. 5:29.

HOOFDSTUK 26.

Christus voorzegt wederom Zijnen dood, vs. 1; over welken de oversten der Joden beraadslagen, 3. Wordt te Bethanië door eene vrouw gezalfd, 6; welke daad Hij verantwoordt en prijst, 10. Judas verkoopt Christus, 14. Christus laat het Pascha bereiden, eet hetzelve met Zijne discipelen, en voorzegt het verraad door Judas, 17. Instelling van het avondmaal, 26. Christus voorzegt Zijnen discipelen hunne verstrooiing en Petrus zijnen val, 31. Aanvang van Christus lijden in eenen hof met groote benauwdheid, en sterk bidden. Hij vermaant Zijne discipelen, die slapende waren, tot waken en bidden, 36; wordt door Judas verraden met eenen kus en van de Joden gevangen, 47; bestraft Petrus, die des overpriesters dienstknecht het oor afhouwt, 51; wordt tot Kajafas voor den raad gebracht, 57; door valsche getuigen aangeklaagd, 59; bekent dat Hij de Christus is, 63. Wordt daarover als een godslasteraar veroordeeld en smadelijk mishandeld, 65. Petrus verloochent Christus, 69; komt tot kennis van zijnen val, welken hij beweent, 75.

EN het is geschied, als Jezus al deze woorden geëindigd had, dat Hij tot Zijne discipelen zeide:

2 [a] Gij weet, dat na twee dagen het pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden, om gekruisigd te worden.

[a] Mark. 14:1. Luk. 22:1. Joh. 13:1.

3 [a] Toen vergaderden de overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de ouderlingen des volks, in de zaal des hoogepriesters, die genaamd was Kajafas;

[a] Ps. 2:2. Joh. 11:47. Hand. 4:27.

4 En beraadslaagden te zamen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.

5 Doch zij zeiden: Niet in het feest, opdat er geen oproer worde onder het volk.

6 Als nu Jezus te Bethanië was, ten huize van Simon, den melaatsche,

7 [a] Kwam tot Hem eene vrouw, hebbende eene albasten flesch met zeer kostelijke zalf, en goot ze uit op Zijn hoofd, daar Hij aan *tafel* zat.

[a] Mark. 14:3. Luk. 7:37. Joh. 11:2. 12:3.

8 En Zijne discipelen, *dat* ziende, namen het zeer kwalijk, zeggende: Waartoe dit verlies?

9 Want deze zalf had kunnen duur verkocht, en *de penningen* den armen gegeven worden.

10 Maar Jezus, *zulks* verstaande, zeide tot hen: Waarom doet gij deze vrouw moeite aan? want zij heeft een goed werk aan Mij gewrocht.

11 [a] Want de armen hebt gij altijd met u, maar Mij hebt gij niet altijd.

[a] Deut. 15:11. Mark. 14:7. Joh. 12:8.

12 Want als zij deze zalf op Mijn lichaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot *eene voorbereiding van* Mijne begrafenis.

13 Voorwaar zeg Ik u: Alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, *daar* zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft.

14 [a] Toen ging een van de twaalven, genaamd Judas Iskáriot, tot de overpriesters,

[a] Mark. 14:10. Luk. 22:4.

15 En zeide: Wat wilt gij mij geven, en ik zal Hem u overleveren? En zij hebben hem toegelegd [a] dertig zilveren *penningen.*

[a] Zach. 11:12.

16 En van toen af zocht hij gelegenheid, opdat hij Hem overleveren mocht.

17 [a] En op den eersten *dag* [b] der ongehevelde *brooden* kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot Hem: Waar wilt Gij, dat wij U bereiden het pascha te eten?

[a] Mark. 14:12. Luk. 22:7. [b] Ex. 12:17.

18 En Hij zeide: Gaat heen in de stad, tot zulk eenen, en zegt hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij, Ik zal bij u het pascha houden met Mijne discipelen.

19 En de discipelen deden, gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het pascha.

20 [a] En als het avond geworden was, zat
Hij aan met de twaalven.
a Mark. 14:17. Luk. 22:14. Joh. 13:21.
21 En toen zij aten, zeide Hij: Voorwaar,
Ik zeg u, dat [a] een van u Mij zal verraden.
a Hand. 1:17.
22 En zij, zeer bedroefd geworden zijnde,
begon een iegelijk van hen tot Hem te
zeggen: Ben ik het, Heere?
23 En Hij, antwoordende, zeide: [a] Die de
hand met Mij in den schotel indoopt, die
zal Mij verraden. a Ps. 41:10. Luk. 22:21. Joh. 13:18.
24 De Zoon des menschen gaat wel heen,
gelijk van Hem geschreven is; maar wee
dien mensch, door welken de Zoon des menschen verraden wordt! het ware hem goed,
zoo die mensch niet geboren was geweest.
25 En Judas, die Hem verried, antwoordde
en zeide: Ben ik het, Rabbi? Hij zeide tot
hem: Gij hebt het gezegd.
26 [a] En als zij aten, nam Jezus het brood,
en gezegend hebbende, brak Hij het, en gaf
het den discipelen, en zeide: Neemt, eet, dat
is Mijn lichaam. a Mark. 14:22. Luk. 22:19. 1 Kor. 11:23.
27 En Hij nam den drinkbeker, en gedankt
hebbende, gaf hun *dien*, zeggende: Drinkt
allen daaruit;
28 Want dat is Mijn bloed, [a] het *bloed* des
Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen
vergoten wordt, tot vergeving der zonden.
a Ex. 24:8.
29 En Ik zeg u, dat Ik van nu aan niet zal
drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot
op dien dag, wanneer Ik met u dezelve
nieuw zal drinken in het Koninkrijk Mijns
Vaders.
30 [a] En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.
a Mark. 14:26. Luk. 22:39. Joh. 18:1.
31 Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen
aan Mij geërgerd worden in dezen nacht;
want er is geschreven: [a] Ik zal den Herder
slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden. a Zach. 13:7. Joh. 16:32.
32 [a] Maar nadat Ik zal opgestaan zijn, zal
Ik u voorgaan naar Galiléa. a Mark. 14:28. 16:7.
33 Doch Petrus, antwoordende, zeide tot
hem: [a] Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.
a Luk. 22:33.
34 Jezus zeide tot hem: [a] Voorwaar, Ik
zeg u, dat gij in dezen zelven nacht, eer de
haan gekraaid zal hebben, Mij driemaal zult
verloochenen. a Joh. 13:38.
35 Petrus zeide tot Hem: Al moest ik
ook met U sterven, zoo zal ik U geenszins
verloochenen! Desgelijks zeiden ook al de
discipelen.
36 [a] Toen ging Jezus met hen in eene
plaats genaamd Gethsémané, en zeide tot
de discipelen: Zit hier neder totdat Ik
heenga, en aldaar zal gebeden hebben.
a Mark. 14:32. Luk. 22:39. Joh. 18:1.
37 En met Zich nemende Petrus, en de
twee zonen van Zebedéüs, begon Hij droevig en zeer beangst te worden.
38 [a] Toen zeide Hij tot hen: Mijne ziel
is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft
hier en waakt met Mij. a Joh. 12:27.
39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel
Hij op Zijn aangezicht, biddende en zeggende: [a] Mijn Vader, indien het mogelijk
is, laat deze [b] drinkbeker van Mij voorbijgaan! [c] doch niet, gelijk Ik wil, maar gelijk
Gij *wilt*. a Luk. 22:41. b Matt. 20:22, 23. c Joh. 6:38.
40 En Hij kwam tot de discipelen en vond
hen slapende, en zeide tot Petrus: Kunt gij
dan niet één uur met Mij waken?
41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; [a] de geest is wel gewillig,
maar het vleesch is zwak. a Gal. 5:17.
42 Wederom ten tweede maal heengaande, bad Hij, zeggende: Mijn Vader! indien
deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan
gaan, tenzij dat Ik hem drinke, Uw wil
geschiede!
43 En komende *bij hen*, vond Hij hen
wederom slapende; want hunne oogen
waren bezwaard.
44 En hen latende, ging Hij wederom
heen, en bad ten derde maal, zeggende
dezelfde woorden.
45 Toen kwam Hij tot Zijne discipelen,
en zeide tot hen: Slaapt *nu* voort, en
rust; ziet, de ure is nabij gekomen, en de
Zoon des menschen wordt overgeleverd in
de handen der zondaren.
46 Staat op, laat ons gaan, ziet, hij is nabij,
die Mij verraadt.
47 [a] En als Hij nog sprak, ziet, Judas, een
van de twaalven, kwam, en met hem eene
groote schare, met zwaarden en stokken,
gezonden van de overpriesters en ouderlingen des volks. a Mark. 14:43. Luk. 22:47. Joh. 18:3.
48 En die Hem verried, had hun een
teeken gegeven, zeggende: Dien Ik zal
kussen, Dezelve is het, grijpt Hem.
49 En terstond komende tot Jezus, zeide

hij: Wees gegroet, Rabbi! en hij [a]kuste Hem. *a 2 Sam. 20:9.*

50 Maar Jezus zeide tot hem: Vriend! waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus, en grepen Hem.

51 En ziet, een van degenen, die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des hoogepriesters, hieuw zijn oor af.

52 Toen zeide Jezus tot hem: Keer uw zwaard weder in zijne plaats; [a]want allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan. *a Gen. 9:6. Openb. 13:10.*

53 Of meent gij, dat Ik Mijnen Vader nu niet kan bidden, en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten?

54 Hoe zouden dan de [a]Schriften vervuld worden, *die zeggen*, dat het alzoo geschieden moet? *a Ps. 22:7. 69:2, 10. Luk. 24:25.*

55 Ter zelver ure sprak Jezus tot de scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordenaar, met zwaarden en stokken, om Mij te vangen; dagelijks zat Ik bij u, leerende in den tempel, en gij hebt Mij niet gegrepen;

56 Doch dit alles is geschied, opdat de Schriften der profeten zouden vervuld worden. [a]Toen vluchtten al de discipelen, Hem verlatende. *a Job 19:13. Ps. 88:9.*

57 [a]Die nu Jezus gevangen hadden, leidden Hem heen tot Kajafas, den hoogepriester, alwaar de Schriftgeleerden en ouderlingen vergaderd waren.

a Mark. 14:53. Luk. 22:54. Joh. 18:12.

58 En Petrus volgde Hem van verre tot aan de zaal des hoogepriesters, en binnengegaan zijnde, zat hij bij de dienaren, om het einde te zien.

59 [a]En de overpriesters, en de ouderlingen, en de geheele groote raad zochten valsche getuigenis tegen Jezus, opdat zij Hem dooden mochten; en vonden niet.

a Mark. 14:55. Hand. 6:13.

60 En hoewel er vele valsche getuigen toegekomen waren, zoo vonden zij *toch* niet.

61 Maar ten laatste kwamen twee valsche getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd: [a]Ik kan den tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen. *a Joh. 2:19.*

62 [a]En de hoogepriester, opstaande, zeide tot Hem: Antwoordt Gij niets? wat getuigen deze tegen U? *a Mark. 14:60.*

63 [a]Doch Jezus zweeg stil. En de hoogepriester, antwoordende, zeide tot Hem: Ik bezweer U bij den levenden God, dat Gij ons zegt, of Gij zijt de Christus, de Zoon van God? *a Jes. 53:7. Matt. 27:12, 14.*

64 Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. [a]Doch Ik zeg ulieden: Van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen, zittende ter rechter*hand* der kracht *Gods*, en komende op de wolken des hemels.

a Ps. 110:1. Dan. 7:13. Matt. 16:27. 24:30. Mark. 14:62. Luk. 22:69. Hand. 1:11. Rom. 14:10. 1 Thess. 4:16. Openb. 1:7.

65 Toen verscheurde de hoogepriester zijne kleederen, zeggende: Hij heeft *God* gelasterd, wat hebben wij nog getuigen van noode? ziet, nu hebt gij Zijne *gods*lastering gehoord.

66 Wat dunkt ulieden? En zij, antwoordende, zeiden: [a]Hij is des doods schuldig.

a Lev. 24:16.

67 [a]Toen spogen zij in Zijn aangezicht, en sloegen Hem met vuisten. *a Jes. 50:6.*

68 [a]En anderen gaven Hem kinnebakslagen, zeggende: [b]Profeteer ons, Christus! wie is het, die U geslagen heeft?

a Job 16:10. Joh. 19:3. b Luk. 22:64.

69 [a]En Petrus zat buiten in de zaal; en eene dienstmaagd kwam tot hem, zeggende: Gij waart ook met Jezus den Galileër.

a Mark. 14:66. Luk. 22:55. Joh. 18:16, 25.

70 Maar hij loochende het voor allen, zeggende: Ik weet niet, wat gij zegt.

71 En als hij naar de voorpoort uitging, zag hem eene andere *dienstmaagd*, en zeide tot degenen, die aldaar *waren:* Deze was ook met Jezus den Nazaréner.

72 En hij loochende het wederom met eenen eed, *zeggende:* Ik ken den Mensch niet.

73 En een weinig daarna, die er stonden, bijkomende, zeiden tot Petrus: Waarlijk gij zijt ook van die, want ook uwe spraak maakt u openbaar.

74 Toen begon hij *zich* te vervloeken, en te zweren: Ik ken den Mensch niet.

75 En terstond kraaide de haan; en Petrus werd indachtig het woord van Jezus, Die tot hem gezegd had: [a]Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen. En naar buiten gaande, weende hij bitterlijk.

a Matt. 26:34. Mark. 14:30. Luk. 22:61. Joh. 13:38.

HOOFDSTUK 27.

Christus wordt door de Joden aan Pilatus overgeleverd, vs. 1. Judas berouw hebbende, werpt het geld in den tempel, en verworgt zichzelven, 3; voor welk geld een pottenbakkers-akker gekocht wordt, gelijk voorzegd was, 6. Pilatus ondervraagt Christus op de beschuldigingen tegen Hem gedaan, 11; wordt van zijne huisvrouw gewaarschuwd, 19; verklaart Christus onschuld, en tracht Hem door tegenstelling van Bar-abbas los te laten, maar te vergeefs, 20. Handwassching van Pilatus, die op aandrang der Joden Jezus overgeeft ter kruisiging aan de krijgsknechten, 24; die Hem smadelijk mishandelen en ter kruisstraf uitleiden, 27. Simon van Cyrene wordt gedwongen om Hem Zijn kruis te helpen dragen, 32. Christus wordt gekruisigd, 35; en met Hem twee moordenaars, 38. Wordt van de voorbijgangers gelasterd en bespot, 39. Duisternis komt op de aarde, en Christus wordt met gal gedrenkt, roept in Zijne uiterste benauwdheid tot Zijnen Vader en geeft Zijnen geest, 45. Verscheidene wonderen geschieden bij Zijnen dood, 51; waardoor de hoofdman bekent, dat Hij Gods Zoon is, 54. Wordt door Jozef van Arimathéa begraven en Zijn graf, op verzoek der overpriesters, door eene wacht bewaakt, 57.

ALS [a] het nu morgenstond geworden was,
hebben al de overpriesters en de ouderlingen des volks te zamen raad genomen tegen Jezus, dat zij Hem dooden zouden.
[a] Ps. 2:2. Mark. 15:1. Luk. 22:66. 23:2. Joh. 18:28.

2 En Hem gebonden hebbende, leidden zij *Hem* weg, en gaven Hem over aan [a] Pontius Pilatus, den stadhouder. [a] Hand. 3:13.

3 Toen heeft Judas, die Hem verraden had, ziende, dat Hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren *penningen* den overpriesteren en den ouderlingen wedergebracht,

4 Zeggende: Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed! Maar zij zeiden: Wat gaat ons *dat* aan? gij moogt toezien.

5 En als hij de zilveren *penningen* in den tempel geworpen had, vertrok hij, en [a] heengaande verworgde *zichzelven.*
[a] 2 Sam. 17:23. Hand. 1:18.

6 En de overpriesters, de zilveren *penningen* nemende, zeiden: Het is niet geoorloofd, dezelve in de offerkist te leggen, dewijl het een prijs des bloeds is.

7 En te zamen raad genomen hebbende, kochten zij daarmede den [a] akker des pottenbakkers, tot eene begrafenis voor de vreemdelingen. [a] Hand. 1:19.

8 Daarom is die akker genaamd de akker des bloeds, tot op den huidigen dag.

9 Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is [a] door den profeet Jeremía, zeggende: En zij hebben de dertig zilveren *penningen* genomen, de waarde des Gewaardeerden van de kinderen Israëls, Denwelken zij gewaardeerd hebben; [a] Zach. 11:12.

10 En hebben dezelve gegeven voor den akker des pottenbakkers; volgens hetgeen mij de Heere bevolen heeft.

11 [a] En Jezus stond voor den stadhouder; en de stadhouder vraagde Hem, zeggende: Zijt Gij de Koning der Joden? en Jezus zeide hem: Gij zegt het.
[a] Mark. 15:2. Luk. 23:3. Joh. 18:33.

12 En als Hij van de overpriesters en de ouderlingen beschuldigd werd, antwoordde Hij niets.

13 [a] Toen zeide Pilatus tot Hem: Hoort Gij niet, hoe vele *zaken* zij tegen U getuigen? [a] Matt. 26:62.

14 [a] Maar Hij antwoordde hem niet op een eenig woord, alzoo dat de stadhouder zich zeer verwonderde. [a] Jes. 53:7. Hand. 8:32.

15 [a] En op het feest was de stadhouder gewoon den volke eenen gevangene los te laten, welken zij wilden.
[a] Mark. 15:6. Luk. 23:17. Joh. 18:39.

16 [a] En zij hadden toen eenen welbekenden gevangene, genaamd Bar-abbas.
[a] Mark. 15:7. Luk. 23:19. Joh. 18:40.

17 Als zij dan vergaderd waren, zeide Pilatus tot hen: Welken wilt gij, dat ik u zal loslaten, Bar-abbas, of Jezus, Die genaamd wordt Christus?

18 Want hij wist, dat zij Hem door nijdigheid overgeleverd hadden.

19 En als hij op den rechterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden, zeggende: Heb *toch* niet te doen met dien Rechtvaardige; want ik heb heden veel geleden in den droom om Zijnentwil.

20 [a] Maar de overpriesters en de ouderlingen hebben de scharen aangeraden, dat zij zouden Bar-abbas begeeren, en Jezus dooden. [a] Mark. 15:11. Luk. 23:18. Joh. 18:40. Hand. 3:14.

21 En de stadhouder, antwoordende, zeide tot hen: Welken van deze twee wilt gij, dat ik u zal loslaten? En zij zeiden: Bar-abbas.

22 Pilatus zeide tot hen: Wat zal ik dan doen *met* Jezus, Die genaamd wordt Christus? Zij zeiden allen tot hem: Laat Hem gekruisigd worden.

23 Doch de stadhouder zeide: Wat heeft Hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer, zeggende: Laat Hem gekruisigd worden!

24 Als nu Pilatus zag, dat hij niet vorderde, maar veel meer *dat er* oproer werd, nam hij water en wiesch de handen voor de schare, zeggende: Ik ben onschuldig aan het bloed dezes Rechtvaardigen; gijlieden moogt toezien.

25 En al het volk, antwoordende, zeide: [a] Zijn bloed *kome* over ons, en over onze kinderen! [a] Hand. 5:28.

26 Toen liet hij hun Bar-abbas los, maar
Jezus gegeeseld hebbende, gaf hij Hem
over om gekruisigd te worden.
27 [a] Toen namen de krijgsknechten des
stadhouders Jezus met zich in het recht-
huis, en vergaderden over Hem de gansche
bende. [a] Mark. 15:16. Joh. 19:2.
28 En als zij Hem ontkleed hadden, de-
den zij Hem eenen purperen mantel om;
29 En eene kroon van doornen gevloch-
ten hebbende, zetten *die* op Zijn hoofd, en
eenen rietstok in Zijne rechter*hand;* en
vallende op hunne knieën voor Hem, be-
spotten zij Hem, zeggende: Wees gegroet,
Gij, Koning der Joden!
30 En op Hem gespogen hebbende, namen
zij den rietstok en sloegen op Zijn hoofd.
31 En toen zij Hem bespot hadden, de-
den zij Hem den mantel af, en deden Hem
Zijne kleederen aan, en leidden Hem heen
om te kruisigen.
32 [a] En uitgaande, vonden zij eenen man
van Cyréne, met name Simon; dezen
dwongen zij, dat hij Zijn kruis droeg.
[a] Mark. 15:21. Luk. 23:26.
33 [a] En gekomen zijnde tot de plaats, ge-
naamd Golgotha, welke is gezegd Hoofd-
scheêlplaats, [a] Ps. 69:22. Mark. 15:22. Luk. 23:33. Joh. 19:17.
34 Gaven zij Hem te drinken edik met
gal gemengd; en als Hij *dien* gesmaakt
had, wilde Hij niet drinken.
35 [a] Toen zij nu Hem gekruisigd hadden,
verdeelden zij Zijne kleederen, het lot wer-
pende; opdat vervuld zou worden, hetgeen
gezegd is door den profeet: [b] Zij hebben
Mijne kleederen onder Zich verdeeld, en
hebben het lot over Mijne kleeding ge-
worpen. [a] Mark. 15:24. Joh. 19:23. [b] Ps. 22:19.
36 En zij, nederzittende, bewaarden Hem
aldaar.
37 [a] En zij stelden boven Zijn hoofd
Zijne beschuldiging geschreven: DEZE IS
JEZUS, DE KONING DER JODEN.
[a] Mark. 15:26. Luk. 23:38. Joh. 19:19.
38 [a] Toen werden met Hem twee moor-
denaars gekruisigd, een ter rechter-, en een
ter linker*zijde*. [a] Jes. 53:12.
39 [a] En die voorbijgingen lasterden Hem,
schuddende hunne hoofden,
[a] Ps. 22:8. 69:21. Mark. 15:29. Luk. 23:35.
40 En zeggende: [a] Gij, Die den tempel af-
breekt, en in drie dagen opbouwt! verlos U-
zelven. Indien Gij de Zone Gods zijt, zoo
kom af van het kruis. [a] Matt. 26:61. Joh. 2:19.
41 En desgelijks ook de overpriesters
met de Schriftgeleerden, en ouderlingen,
en Farizeën, *Hem* bespottende, zeiden:
42 Anderen heeft Hij verlost, Hij kan
Zichzelven niet verlossen. Indien Hij de
Koning Israëls is, dat Hij nu afkome van
het kruis, en wij zullen Hem gelooven.
43 [a] Hij heeft op God betrouwd; dat
Hij Hem nu verlosse, indien Hij Hem *wel*
wil! want Hij heeft gezegd: Ik ben Gods
Zoon. [a] Ps. 22:9.
44 En hetzelfde verweten Hem ook de
moordenaars, die met Hem gekruisigd waren.
45 [a] En van de zesde ure aan werd er
duisternis over de geheele aarde, tot de
negende ure toe. [a] Mark. 15:33. Luk. 23:44.
46 En omtrent de negende ure [a] riep
Jezus met eene groote stem, zeggende:
ELI, ELI, LAMA SABACHTHANI! dat is:
Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij
Mij verlaten! [a] Ps. 22:2. Hebr. 5:7.
47 En sommigen van die daar stonden,
zulks hoorende, zeiden: Deze roept Elías.
48 [a] En terstond een van hen, *toe*loo-
pende, nam eene spons, en *die* met edik
gevuld hebbende, stak ze op eenen rietstok,
en gaf Hem te drinken. [a] Ps. 69:22. Joh. 19:29.
49 Doch de anderen zeiden: Houd op, laat
ons zien, of Elías komt, om Hem te verlossen.
50 [a] En Jezus, wederom met eene groote
stem roepende, gaf den geest. [a] Luk. 23:46.
51 [a] En ziet, het voorhangsel des tempels
scheurde in tweeën, van boven tot beneden;
en de aarde beefde, en de steenrotsen
scheurden; [a] 2 Kron. 3:14. Mark. 15:38. Luk. 23:45.
52 En de graven werden geopend, en
vele lichamen der heiligen, die ontslapen
waren, werden opgewekt;
53 En uit de graven uitgegaan zijnde,
na Zijne opstanding, kwamen zij in de
heilige stad, en zijn velen verschenen.
54 [a] En de hoofdman over honderd, en die
met hem Jezus bewaarden, ziende de aard-
beving, en de dingen, die geschied waren,
werden zeer bevreesd, zeggende: Waarlijk,
Deze was Gods Zoon! [a] Mark. 15:39. Luk. 23:47.
55 [a] En aldaar waren vele vrouwen, [b] van
verre aanschouwende, die Jezus gevolgd
waren van Galiléa, om Hem [c] te dienen.
[a] Mark. 15:40. Luk. 23:49. [b] Ps. 38:12. [c] Luk. 8:2.
56 Onder dewelke was Maria Magdaléna,
en Maria, de moeder van Jakobus en Joses,
en de moeder der zonen van Zebedéüs.
57 [a] En als het avond geworden was,

kwam een rijk man van Arimathéa, met
name Jozef, die ook zelf een discipel van
Jezus was. [a] Mark. 15:42. Luk. 23:50. Joh. 19:38.
58 Deze kwam tot Pilatus, en begeerde het
lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus,
dat *hem* het lichaam gegeven zou worden.
59 En Jozef, het lichaam nemende, wond
hetzelve in een zuiver fijn lijnwaad;
60 [a] En leide dat in zijn nieuw graf,
hetwelk hij in eene steenrots uitgehouwen
had; en eenen grooten steen *tegen* de deur
des grafs geweenteld hebbende, ging hij
weg. [a] Mark. 15:46. Luk. 23:53.
61 En aldaar was Maria Magdaléna, en de
andere Maria, zittende tegenover het graf.
62 Des anderen daags nu, welke is na
de voorbereiding, vergaderden de over-
priesters en de Farizeën tot Pilatus,
63 Zeggende: Heer! wij zijn indachtig,
dat deze verleider, nog levende, gezegd
heeft: [a] Na drie dagen zal Ik opstaan.
[a] Matt. 16:21. 17:23. 20:19. Mark. 8:31. 10:34. Luk. 9:22. 18:33. 24:6.
64 Beveel dan, dat het graf verzekerd
worde tot den derden dag toe, opdat Zijne
discipelen misschien niet komen bij nacht,
en stelen Hem, en zeggen tot het volk: Hij
is opgestaan van de dooden; en *zoo* zal de
laatste dwaling erger zijn, dan de eerste.
65 En Pilatus zeide tot henlieden: Gij
hebt eene wacht; gaat heen, verzekert het,
gelijk gij het verstaat.
66 En zij heengaande, verzekerden het
graf met de wacht, den steen verzegeld
hebbende.

HOOFDSTUK 28.

De vrouwen komen tot het graf van Christus, vs. 1. Zij worden door eenen engel, die den steen had afgewenteld, onderricht van Zijne opstanding, 2; en gaan heen om den discipelen dit te boodschappen, 7. Christus ontmoet haar op den weg, 9. De wachters brengen deze tijding aan de overpriesters, maar laten zich door geld omkoopen, om te zeggen dat Zijn lijk uit het graf gestolen was, 11. Christus openbaart Zichzelven aan Zijne discipelen in Galiléa, 16; en geeft hun bevel om onder alle volken te prediken en te doopen, 19. Hij belooft hun Zijnen bijstand, 20.

EN [a] laat *na* den sabbat, als het begon
te lichten, tegen den eersten *dag* der
week, kwam Maria Magdaléna, en de
andere Maria, om het graf te bezien.
[a] Mark. 16:1. Luk. 24:1. Joh. 20:1.
2 En ziet, er geschiedde eene groote
aardbeving; want een engel des Heeren,
nederdalende uit den hemel, kwam toe, en
wentelde den steen af van de deur, en zat
op denzelven.
3 En zijne gedaante was gelijk een bliksem,
en zijne [a] kleeding wit gelijk sneeuw.
[a] Dan. 7:9. Hand. 1:10.
4 En uit vrees van hem zijn de wachters
zeer verschrikt geworden, en werden als
dooden.
5 Maar de engel, antwoordende, zeide tot
de vrouwen: Vreest gijlieden niet; [a] want
ik weet, dat gij zoekt Jezus, Die gekruisigd
was. [a] Mark. 16:6. Luk. 24:4.
6 Hij is hier niet; want Hij is opgestaan,
gelijk Hij [a] gezegd heeft. Komt herwaarts,
ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft.
[a] Matt. 16:21. 17:23. 20:19. Mark. 8:31. 9:31. 10:34.
Luk. 9:22. 18:33. 24:6.
7 En gaat haastelijk heen, en zegt Zijnen
discipelen, dat Hij opgestaan is van de
dooden; en ziet, Hij gaat u voor naar
Galiléa, [a] daar zult gij Hem zien. Ziet, ik
heb het ulieden gezegd. [a] Matt. 26:32. Mark. 16:7.
8 [a] En haastelijk uitgaande van het graf,
met vreeze en groote blijdschap, liepen zij
henen, om *hetzelve* Zijnen discipelen te
boodschappen. [a] Mark. 16:8. Joh. 20:18.
9 En als zij heengingen, om Zijnen disci-
pelen te boodschappen, ziet, [a] Jezus is haar
ontmoet, zeggende: Weest gegroet! En zij,
tot *Hem* komende, grepen Zijne voeten, en
aanbaden Hem. [a] Mark. 16:9. Joh. 20:14.
10 Toen zeide Jezus tot haar: Vreest niet;
gaat henen, boodschapt Mijnen broederen,
dat zij heengaan naar Galiléa, en [a] aldaar
zullen zij Mij zien. [a] Hand. 1:3. 13:31. 1 Kor. 15:5.
11 En als zij heengingen, ziet, eenigen
van de wacht kwamen in de stad, en bood-
schapten den overpriesters al de dingen,
die geschied waren.
12 En zij vergaderd zijnde met de ouder-
lingen, en te zamen raad genomen hebbende,
gaven zij den krijgsknechten veel gelds,
13 En zeiden: Zegt: Zijne discipelen
zijn des nachts gekomen, en hebben Hem
gestolen, als wij sliepen.
14 En indien zulks komt gehoord te
worden van den stadhouder, wij zullen
hem tevreden stellen, en maken, dat gij
zonder zorg zijt.
15 En zij, het geld genomen hebbende,
deden gelijk zij geleerd waren. En dit
woord is verbreid geworden bij de Joden
tot op den huidigen dag.
16 En de elf discipelen zijn heengegaan
naar Galiléa, naar den berg, [a] waar Jezus
hen bescheiden had. [a] Matt. 26:32. Mark. 14:28.
17 En als zij Hem zagen, baden zij Hem
aan; doch sommigen twijfelden.
18 En Jezus, bij hen komende, sprak tot

hen, zeggende: [a] Mij is gegeven alle macht
in hemel en op aarde. [a] Ps. 8:7. Matt. 11:27.
Luk. 10:22. Joh. 3:35. 17:2. 1 Kor. 15:27. Efez. 1:22. Hebr. 2:8.
19 [a] Gaat dan henen, onderwijst al de
volken, dezelve doopende in den Naam des
Vaders, en des Zoons, en des Heiligen
Geestes; leerende hen onderhouden alles,
wat Ik u geboden heb. [a] Mark. 16:15. Joh. 15:16.
20 [a] En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen
tot de voleinding der wereld. Amen. [a] Joh. 14:18.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

MARKUS.

HOOFDSTUK 1.

De prediking van het Evangelie begint met den dienst van Johannes, die in de woestijn doopt en predikt met grooten toeloop, vs. 1. Christus wordt van hem gedoopt en uit den hemel betuigd te zijn de welgeliefde Zoon van God, 9. Wordt in de woestijn verzocht, 12; predikt in Galiléa, 14; en beroept Simon en Andréas, 16; als ook Jakobus en Johannes, 19. Leert binnen Kapérnaüm, 21. Werpt eenen onreinen geest uit, 23. Geneest de schoonmoeder van Petrus van de koorts, 29; en allerlei kranken en bezeten menschen, 32. Vertrekt naar eene woeste plaats om te bidden, 35. Gaat van daar prediken in de naaste steden, 38. Reinigt een' melaatsche, dien Hij gebiedt te zwijgen en zich den priester te vertoonen, 40.

HET begin des Evangelies van JEZUS
CHRISTUS, den Zoon van God.
2 Gelijk geschreven is in de profeten:
[a] Ziet, Ik zende Mijnen engel voor Uw
aangezicht, die Uwen weg voor U heen
bereiden zal. [a] Mal. 3:1. Matt. 11:10. Luk. 7:27.
3 [a] De stem des roependen in de woestijn:
Bereidt den weg des Heeren, maakt Zijne
paden recht. [a] Jes. 40:3. Matt. 3:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23.
4 [a] Johannes was doopende in de woestijn,
en predikende den doop der bekeering
tot vergeving der zonden.
[a] Matt. 3:1. Luk. 3:3. Joh. 3:23.
5 [a] En al het Joodsche land ging tot hem
uit, en die van Jeruzalem; en werden allen
van hem gedoopt in de rivier de Jordaan,
belijdende hunne zonden. [a] Matt. 3:5. Luk. 3:7.
6 [a] En Johannes was gekleed met kemelshaar,
en met eenen lederen gordel om zijne
lenden, en at [b] sprinkhanen en wilden
honig. [a] 2 Kon. 1:8. Matt. 3:4. [b] Lev. 11:22.
7 [a] En hij predikte, zeggende: Na mij
komt, Die sterker is dan ik, Wien ik niet
waardig ben, nederbukkende, den riem
Zijner schoenen te ontbinden.
[a] Matt. 3:11. Luk. 3:16. Joh. 1:27.
8 [a] Ik heb ulieden wel gedoopt met water,
maar Hij zal u doopen [b] met den Heiligen
Geest. [a] Matt. 3:11. Hand. 1:5. 11:16. 19:4.
[b] Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:4. 11:15.
9 En het geschiedde in diezelve dagen,
dat Jezus kwam van Názareth, *gelegen* in
Galiléa, en werd van Johannes gedoopt in
de Jordaan.
10 [a] En terstond, als Hij uit het water
opklom, zag Hij de hemelen opengaan,
en den Geest, gelijk eene duif, op Hem
nederdalen. [a] Matt. 3:16. Luk. 3:21. Joh. 1:32.
11 En er geschiedde eene stem uit de
hemelen: [a] Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in
Denwelken Ik Mijn welbehagen heb!
[a] Ps. 2:7. Jes. 42:1. Matt. 3:17. 17:5. Mark. 9:7.
Luk. 3:22. 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17.
12 [a] En terstond dreef Hem de Geest uit
in de woestijn. [a] Matt. 4:1. Luk. 4:1.
13 En Hij was aldaar in de woestijn
veertig dagen, verzocht van den Satan;
en was bij de wilde gedierten; en de
engelen dienden Hem.
14 [a] En nadat Johannes overgeleverd
was, kwam Jezus in Galiléa, predikende
het Evangelie van het Koninkrijk Gods,
[a] Matt. 4:12. Luk. 4:14. Joh. 4:13.
15 En zeggende: De tijd is vervuld, en
het Koninkrijk Gods nabij gekomen; [a] bekeert
u, en gelooft het Evangelie. [a] Jes. 56:1.
16 [a] En wandelende bij de Galilésche
zee, zag Hij Simon en Andréas, zijnen
broeder, werpende het net in de zee (want
zij waren visschers); [a] Matt. 4:18.
17 En Jezus zeide tot hen: Volgt Mij
na, en Ik zal maken, dat gij visschers [a] der
menschen zult worden. [a] Jes. 16:16. Ezec. 47:10.
18 [a] En zij, terstond hunne netten verlatende,
zijn Hem gevolgd.
[a] Matt. 19:27. Mark. 10:28. Luk. 5:11. 18:28.
19 [a] En van daar een weinig voortgegaan
zijnde, zag Hij Jakobus, den zoon van
Zebedéüs, en Johannes, zijnen broeder, en
dezelve in het schip hunne netten vermakende.
[a] Matt. 4:21.
20 En terstond riep Hij hen; en zij, latende

hunnen vader Zebedéüs in het schip, met de huurlingen, zijn Hem nagevolgd.

21 [a] En zij kwamen binnen Kapérnaüm; en terstond op den sabbatdag in de synagoge gegaan zijnde, leerde Hij. a Matt. 4:13. Luk. 4:31.

22 [a] En zij versloegen zich over Zijne leer; want Hij leerde hen, als macht hebbende, en niet als de Schriftgeleerden. a Matt. 7:28. Luk. 4:32.

23 [a] En er was in hunne synagoge een mensch, met eenen onreinen geest, en hij riep uit, a Luk. 4:33.

24 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met u *te doen*, Gij Jezus, Nazaréner! zijt Gij gekomen om ons te verderven? Ik ken U, wie Gij zijt, *namelijk* de Heilige Gods.

25 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil, en ga uit van hem.

26 En de onreine geest, hem scheurende, en roepende met eene groote stem, ging uit van hem.

27 En zij werden allen verbaasd, zoodat zij onder elkander vraagden, zeggende: Wat is dit? wat nieuwe leer is deze, dat Hij met macht ook den onreinen geesten gebiedt, en zij Hem gehoorzaam zijn!

28 En Zijn gerucht ging terstond uit, in het geheel omliggende land van Galiléa.

29 [a] En van stonde aan uit de synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andréas, met Jakobus en Johannes. a Matt. 8:14. Luk. 4:38.

30 En Simons vrouws moeder lag met de koorts; en terstond zeiden zij Hem van haar.

31 En Hij, tot haar gaande, vatte hare hand, en richtte ze op; en terstond verliet haar de koorts, en zij diende henlieden.

32 [a] Als het nu avond geworden was, toen de zon onderging, brachten zij tot Hem allen, die kwalijk gesteld, en van den duivel bezeten waren. a Matt. 8:16. Luk. 4:40.

33 En de geheele stad was bijeenvergaderd omtrent de deur.

34 En Hij genas er velen, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren; en wierp vele duivelen uit, en liet de duivelen niet toe te spreken, omdat zij Hem kenden.

35 [a] En des morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde, ging Hij uit, en ging henen in eene woeste plaats, [b] en bad aldaar. a Luk. 4:42. b Matt. 14:23.

36 En Simon, en die met hem *waren*, zijn Hem nagevolgd.

37 En zij Hem gevonden hebbende, zeiden tot Hem: Zij zoeken U allen.

38 En Hij zeide tot hen: [a] Laat ons in de bijliggende vlekken gaan, opdat Ik ook daar predike; [b] want daartoe ben Ik uitgegaan. a Luk. 4:43. b Jes. 61:1. Luk. 4:18.

39 En Hij predikte in hunne synagogen, door geheel Galiléa, en wierp de duivelen uit.

40 [a] En tot Hem kwam een melaatsche, biddende Hem, en vallende voor Hem op de knieën, en tot Hem zeggende: Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. a Matt. 8:2. Luk. 5:12.

41 En Jezus, met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit, en raakte hem aan, en zeide tot hem: Ik wil, word gereinigd!

42 En als Hij *dit* gezegd had, ging de melaatschheid terstond van hem, en hij werd gereinigd.

43 En als Hij hem strengelijk verboden had, deed Hij hem terstond van Zich gaan;

44 En zeide tot hem: Zie, dat gij niemand iets zegt; maar ga heen en vertoon uzelven den priester, en offer voor uwe reiniging, hetgeen [a] Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis. a Lev. 13:2. 14:1.

45 Maar hij uitgegaan zijnde, begon vele dingen te verkondigen, en dat woord te verbreiden, alzoo dat Hij niet meer openbaar in de stad kon komen, maar was buiten in de woeste plaatsen; en zij kwamen tot Hem van alle kanten.

HOOFDSTUK 2.

Christus predikt weder binnen Kapérnaüm met grooten toeloop des volks, vs. 1. Tot Hem wordt een geraakte, of lamme, gebracht; wien Hij de zonden vergeeft en geneest, bewijzende den Schriftgeleerden, dat Hij ook macht heeft de zonden te vergeven, 3. Hij roept Matthéüs van den tol, 13; eet en drinkt met de tollenaars en zondaars en verantwoordt dit Zijn gedrag, 15. Geeft reden waarom Zijne discipelen als toen niet vastten gelijk de discipelen van Johannes en van de Farizeeën deden, 18. De discipelen plukken korenaren op den sabbat en worden door Christus verdedigd.

EN [a] na *sommige* dagen is Hij wederom binnen Kapérnaüm gekomen; en het werd gehoord, dat Hij in huis was. a Matt. 9:1. Luk. 5:17.

2 En terstond vergaderden *daar* velen, alzoo dat ook zelfs de *plaatsen* omtrent de deur *hen* niet meer konden bevatten; en Hij sprak het woord tot hen.

3 [a] En er kwamen *sommigen* tot Hem, brengende eenen geraakte, die van vier gedragen werd. a Matt. 9:1. Luk. 5:18.

4 En niet kunnende tot Hem genaken overmits de schare, ontdekten zij het dak, waar Hij was; en *dat* opgebroken hebbende, lieten zij het beddeken neder, daar de geraakte op lag.

5 En Jezus, hun geloof ziende, zeide tot

den geraakte: Zoon! uwe zonden zijn u vergeven.

6 En sommigen van de Schriftgeleerden zaten aldaar, en overdachten in hunne harten;

7 Wat spreekt Deze aldus *gods*lasteringen? [a] wie kan de zonden vergeven, dan alleen God? [a] Ps. 32:5. 51:3. Jes. 43:25.

8 En Jezus, terstond in Zijnen geest bekennende, dat zij alzoo in zichzelven overdachten, zeide tot hen: Wat overdenkt gij deze dingen in uwe harten?

9 Wat is lichter, te zeggen tot den geraakte: De zonden zijn u vergeven? of te zeggen: Sta op, en neem uw beddeken op, en wandel?

10 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen macht heeft, om de zonden op de aarde te vergeven (zeide Hij tot den geraakte):

11 Ik zeg u: Sta op, en neem uw beddeken op, en ga heen naar uw huis.

12 En terstond stond hij op, en het beddeken opgenomen hebbende, ging hij uit in aller tegenwoordigheid; zoodat zij zich allen ontzetten, en verheerlijkten God, zeggende: Wij hebben nooit zulks gezien!

13 [a] En Hij ging wederom uit naar de zee; en de geheele schare kwam tot Hem, en Hij leerde hen. [a] Matt. 9:9. Luk. 5:27.

14 En voorbijgaande zag Hij Levi, *den zoon* van Alféüs, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg Mij. En hij opstaande, volgde Hem.

15 En het geschiedde, als Hij aanzat in deszelfs huis, dat ook vele tollenaren en zondaren aanzaten met Jezus en Zijne discipelen; want zij waren vele, en waren Hem gevolgd.

16 En de Schriftgeleerden en de Farizeën, ziende Hem eten met de tollenaren en zondaren, zeiden tot Zijne discipelen: Wat *is het*, dat Hij met de tollenaren en zondaren eet en drinkt?

17 En Jezus, *dat* hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn. [a] Ik ben niet gekomen, om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.
[a] Matt. 9:13. 21:31. Luk. 5:32. 19:10. 1 Tim. 1:15.

18 [a] En de discipelen van Johannes en der Farizeën vastten; en zij kwamen en zeiden tot Hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en der Farizeën, en Uwe discipelen vasten niet? [a] Matt. 9:14. Luk. 5:33.

19 En Jezus zeide tot hen: [a] Kunnen ook de bruiloftskinderen vasten, terwijl de Bruidegom bij hen is? Zoo langen tijd zij den Bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten. [a] Jes. 62:5. 2 Kor. 11:2.

20 Maar de dagen zullen komen, wanneer de Bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en alsdan zullen zij vasten in dezelve dagen.

21 En niemand naait eenen lap ongevold laken op een oud kleed; anders scheurt deszelfs nieuwe aangenaaide lap *iets* af van het oude *kleed*, en er wordt eene ergere scheur.

22 [a] En niemand doet nieuwen wijn in oude *leder*zakken; anders doet de nieuwe wijn de *leder*zakken bersten, en de wijn wordt uitgestort, en de *leder*zakken verderven; maar nieuwen wijn moet men in nieuwe *leder*zakken doen. [a] Matt. 9:17.

23 [a] En het geschiedde, dat Hij op eenen sabbatdag door het gezaaide ging, en Zijne discipelen begonnen, al gaande, aren te plukken. [a] Deut. 23:25. Matt. 12:1. Luk. 6:1.

24 En de Farizeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op den sabbatdag, [a] wat niet geoorloofd is? [a] Ex. 20:10.

25 En Hij zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen, wat [a] David gedaan heeft, als hij nood had, en hem hongerde, en dengenen, die met hem *waren?* [a] 1 Sam. 21:6.

26 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods, ten tijde van Abjathar, den hoogepriester, en de toonbrooden gegeten heeft, die niemand zijn geoorloofd te eten, [a] dan den priesteren, en ook gegeven heeft dengenen, die met hem waren? [a] Lev. 24:9.

27 En hij zeide tot hen: De sabbat is gemaakt om den mensch, niet de mensch om den sabbat.

28 [a] Zoo is dan de Zoon des menschen een Heere ook van den sabbat. [a] Matt. 12:8. Luk. 6:5.

HOOFDSTUK 3.

Christus geneest een' mensch, die ééne verdorde hand had en bewijst, dat de sabbat daarmede niet ontheiligd wordt, vs. 1. De Farizeën en de Herodianen houden raad tegen Hem, doch Hij ontwijkt hunne lagen en heeft eenen grooten toeloop van het volk van alle kanten, onder welke Hij velen geneest, gebiedende den duivelen, welke Hij uitwerpt, Hem niet openbaar te maken, 6; verkiest twaalf apostelen, 13; welker namen worden vermeld, 16. Zijne bloedverwanten houden Hem voor uitzinnig, 21; de Schriftgeleerden lasteren Zijne wonderwerken, zeggende, dat Hij dezelve door Beëlzebul verrichtte, welke lastering Hij door verscheidene gelijkenissen wederlegt, 22; leert, dat de lastering tegen den H. Geest nimmer wordt vergeven, 28; en verklaart wie Zijne moeder, broeder en zuster is, 31.

EN [a] Hij ging wederom in de synagoge; en aldaar was een mensch, hebbende eene verdorde hand. [a] Matt. 12:9. Luk. 6:6.

2 En zij namen Hem waar, of Hij op den sabbat hem genezen zou, opdat zij Hem beschuldigen mochten.

3 En Hij zeide tot den mensch, die de ver-

dorde hand had: Sta op in het midden.
4 En Hij zeide tot hen: Is het geoorloofd
op sabbatdagen goed te doen, of kwaad te
doen? een' mensch te behouden, of te
dooden? En zij zwegen stil.
5 En als Hij hen met toorn rondom aange-
zien had, meteen bedroefd zijnde over de
verharding van hun hart, zeide Hij tot den
mensch: Strek uwe hand uit. En hij strekte
ze uit; [a] en zijne hand werd hersteld, ge-
zond gelijk de andere. a 1 Kon. 13:6.
6 [a] En de Farizeën, uitgegaan zijnde, heb-
ben terstond met de Herodianen te zamen
raad gehouden tegen Hem, hoe zij Hem
zouden dooden. a Matt. 12:14. Joh. 10:39. 11:53.
7 En Jezus vertrok met Zijne discipelen
naar de zee; [a] en Hem volgde eene groote
menigte van Galiléa, en van Judéa,
a Matt. 4:25. Luk. 6:17.
8 En van Jeruzalem, en van Iduméa, en
van over de Jordaan; en die *van* omtrent
Tyrus en Sidon, eene groote menigte, ge-
hoord hebbende, hoe groote dingen Hij
deed, kwamen tot Hem.
9 En Hij zeide tot Zijne discipelen, dat
een scheepje steeds omtrent Hem blijven
zou, om der schare wil, opdat zij Hem
niet zouden verdringen.
10 Want Hij had er velen genezen, alzoo
dat Hem al degenen, die *eenige* kwalen
hadden, overvielen, opdat zij Hem mochten
aanraken.
11 En de onreine geesten, als zij Hem
zagen, vielen voor Hem neder, en riepen,
zeggende: Gij zijt de Zone Gods!
12 En Hij gebood hun scherpelijk, dat
zij Hem niet zouden openbaar maken.
13 [a] En Hij klom op den berg, en riep
tot Zich, die Hij wilde; en zij kwamen
tot Hem. a Matt. 10:1. Mark. 6:7. Luk. 6:13. 9:1.
14 En Hij stelde er twaalf, opdat zij met
Hem zouden zijn, en opdat Hij dezelve zou
uitzenden om te prediken;
15 En om macht te hebben, de ziekten
te genezen, en de duivelen uit te werpen.
16 En Simon gaf Hij den *toe*naam Petrus;
17 En Jakobus den *zoon* van Zebedéüs,
en Johannes den broeder van Jakobus; en
gaf hun *toe*namen, Boanérges, hetwelk is,
zonen des donders;
18 En Andréas, en Filippus, en Bar-
tholoméüs, en Matthéüs, en Thomas, en
Jakobus den *zoon* van Alféüs, en Thad-
déüs, en Simon Kananítes,
19 En Judas Iskáriot, die Hem ook ver-
raden heeft.
20 En zij kwamen in huis; en daar ver-
gaderde wederom eene schare, alzoo dat zij
ook zelfs [a] niet konden brood eten. a Mark. 6:31.
21 En als degenen, die Hem bestonden, *dit*
hoorden, gingen zij uit, om Hem vast te
houden; want zij zeiden: Hij is buiten
Zijne zinnen.
22 En de Schriftgeleerden, die van Je-
ruzalem afgekomen waren, zeiden: [a] Hij
heeft Beëlzebul, en door den overste der
duivelen werpt Hij de duivelen uit.
a Matt. 9:34. 12:24. Luk. 11:15. Joh. 8:48.
23 En hen tot Zich geroepen hebbende,
[a] zeide Hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan
de Satan den Satan uitwerpen? a Matt. 12:25.
24 En indien een koninkrijk tegen zich-
zelf verdeeld is, zoo kan dat koninkrijk
niet bestaan.
25 En indien een huis tegen zichzelf ver-
deeld is, zoo kan dat huis niet bestaan.
26 En indien de Satan tegen zichzelven
opstaat, en verdeeld is, zoo kan hij niet
bestaan, maar heeft een einde.
27 [a] Er kan niemand in het huis eens ster-
ken ingaan en zijne vaten ontrooven, [b] indien
hij niet eerst den sterke bindt; en alsdan zal
hij zijn huis berooven. a Matt. 12:29. b Kol. 2:15.
28 Voorwaar, Ik zeg u, [a] dat al de zonden
den kinderen der menschen zullen vergeven
worden, en allerlei lasteringen, waarmede
zij zullen gelasterd hebben;
a 1 Sam. 2:25. Matt. 12:31. Luk. 12:10. 1 Joh. 5:16.
29 [a] Maar zoo wie gelasterd zal hebben
tegen den Heiligen Geest, die heeft geene
vergeving in der eeuwigheid, maar hij is
schuldig des eeuwigen oordeels. a 1 Joh. 5:16.
30 Want zij zeiden: Hij heeft eenen
onreinen geest.
31 [a] Zoo kwamen dan Zijne broeders en
Zijne moeder; en buiten staande, zonden zij
tot Hem, en riepen Hem. a Matt. 12:46. Luk. 8:19.
32 En de schare zat rondom Hem; en zij
zeiden tot Hem: Zie, Uwe moeder en Uwe
broeders daar buiten zoeken U.
33 En Hij antwoordde hun, zeggende:
Wie is Mijne moeder, of Mijne broeders?
34 En rondom overzien hebbende, die om
Hem zaten, zeide Hij: Ziet, Mijne moeder
en Mijne broeders.
35 [a] Want zoo wie den wil van God doet,
die is Mijn broeder, en Mijne zuster, en
moeder. a Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16, 17.

HOOFDSTUK 4.

Christus verklaart den staat van het Koninkrijk Gods door verscheidene gelijkenissen, als : van den zaaier, wiens zaad op onderscheidene plaatsen valt, vs. 1 ; verhaalt de oorzaak, waarom hij door gelijkenissen spreekt, 10 ; en legt deze Zijnen discipelen in het bijzonder uit, 14. Daarna van eene kaars, die op den kandelaar wordt gezet, 21 ; van de maat, waarmede men uitmeet, 24 ; van het zaad, dat allengskens tot rijpheid wast, 26 ; van het mosterdzaad, 30. Vaart met Zijne discipelen over zee, wordt in het schip uit den slaap opgewekt en stilt het onweder, 35.

EN [a] Hij begon wederom te leeren omtrent de zee ; en er vergaderde eene groote schare bij Hem, alzoo dat Hij, in het schip gegaan zijnde, nederzat op de zee ; en de geheele schare was op het land aan de zee.

[a] Matt. 13:1. Luk. 8:4.

2 En Hij leerde hun vele dingen door gelijkenissen, en Hij zeide in Zijne leering tot hen :

3 Hoort toe : ziet, een zaaier ging uit om te zaaien.

4 En het geschiedde in het zaaien, dat het eene *deel zaads* viel bij den weg ; en de vogelen des hemels kwamen, en aten het op.

5 En het andere viel op het steenachtige, waar het niet veel aarde had ; en het ging terstond op, omdat het geene diepte van aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen' wortel had, zoo is het verdord.

7 En het andere viel in de doornen, en de doornen wiesen op, en verstikten hetzelve, en het gaf geene vrucht.

8 En het andere viel in de goede aarde, en gaf vrucht, die opging en wies ; en het eene droeg dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderd*voud*.

9 En Hij zeide tot hen : Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10 [a] En als Hij nu alleen was, vraagden Hem degenen, die omtrent Hem *waren*, met de twaalven, naar de gelijkenis.

[a] Matt. 13:10. Luk. 8:9.

11 En Hij zeide tot hen : [a] Het is u gegeven te verstaan de verborgenheid van het Koninkrijk Gods ; [b] maar dengenen, die buiten zijn, geschieden al deze dingen door gelijkenissen ;

[a] Matt. 11:25. 2 Kor. 2:14. [b] 2 Kor. 3:14.

12 [a] Opdat zij ziende zien, en niet bemerken, en hoorende hooren, en niet verstaan ; opdat zij zich niet te eeniger tijd bekeeren, en hun de zonden vergeven worden.

[a] Jes. 6:9. Matt. 13:14. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8.

13 En Hij zeide tot hen : Weet gij deze gelijkenis niet ? en hoe zult gij al de gelijkenissen verstaan ?

14 [a] De zaaier *is*, *die* het Woord zaait.

[a] Matt. 13:19. Luk. 8:11.

15 En deze zijn, die bij den weg *bezaaid worden :* waarin het Woord gezaaid wordt ; en als zij het gehoord hebben, zoo komt de Satan terstond, en neemt het Woord weg, hetwelk in hunne harten gezaaid was.

16 En deze zijn desgelijks, die op de steenachtige *plaatsen* bezaaid worden : welke, als zij het Woord gehoord hebben, terstond hetzelve met vreugde ontvangen ;

17 En hebben geenen wortel in zichzelven, maar zijn voor eenen tijd ; daarna als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zoo worden zij terstond geërgerd.

18 En deze zijn, die in de doornen bezaaid worden : *namelijk* degenen, die het Woord hooren ;

19 [a] En de zorgvuldigheden dezer wereld, en de verleiding des rijkdoms, en de begeerlijkheden omtrent de andere dingen, inkomende, verstikken het Woord, en het wordt onvruchtbaar.

[a] Matt. 19:23. Mark. 10:23. Luk. 18:24. 1 Tim. 6:9.

20 En deze zijn, die in de goede aarde bezaaid zijn : welke het Woord hooren en aannemen, en dragen vruchten, het eene dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderd*voud*.

21 [a] En Hij zeide tot hen : Komt ook de kaars, opdat zij onder de koornmaat of onder het bed gezet worde ? *is het* niet, opdat zij op den kandelaar gezet worde ?

[a] Matt. 5:15. Luk. 8:16. 11:33.

22 [a] Want er is niets verborgen, dat niet geopenbaard zal worden ; en er is niets geschied, *om* verborgen *te zijn*, maar opdat het in het openbaar zou komen.

[a] Job 12:22. Matt. 10:26. Luk. 8:17. 12:2.

23 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

24 En Hij zeide tot hen : Ziet, wat gij hoort. [a] Met wat mate gij meet, zal u gemeten worden, en u, die hoort, zal *meer* toegelegd worden.

[a] Matt. 7:2. Luk. 6:38.

25 [a] Want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden ; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden, ook dat hij heeft.

[a] Matt. 13:12. 25:29. Luk. 8:18. 19:26.

26 En Hij zeide : Alzoo is het Koninkrijk Gods, gelijk of een mensch het zaad in de aarde wierp ;

27 En *voorts* sliep, en opstond, nacht en
dag; en het zaad uitsproot, en lang werd,
dat hij zelf niet wist, hoe.
28 Want de aarde brengt van zelve
vrucht voort: eerst het kruid, daarna de
aar, daarna het volle koren in de aar.
29 En als de vrucht *zich* voordoet, ter-
stond zendt hij de sikkel daarin, omdat de
oogst daar is.
30 [a] En hij zeide: Waarbij zullen wij het
Koninkrijk Gods vergelijken? of met wat
gelijkenis zullen wij hetzelve gelijken?

a Matt. 13:31. Luk. 13:18.

31 *Namelijk* bij een mostaardzaad, het-
welk, wanneer het in de aarde gezaaid
wordt, het minste is van al de zaden, die
op de aarde *zijn.*
32 En wanneer het gezaaid is, gaat het
op, en wordt het meeste van al de moes-
kruiden, en maakt groote takken, alzoo
dat de vogelen des hemels onder zijne
schaduw kunnen nestelen.
33 [a] En door vele zulke gelijkenissen
sprak Hij tot hen het woord, naar dat zij
het hooren konden. *a* Matt. 13:34.
34 En zonder gelijkenis sprak Hij tot
hen niet; maar Hij verklaarde alles Zijnen
discipelen in het bijzonder.
35 [a] En op denzelven dag, als het nu
avond geworden was, zeide Hij tot hen:
Laat ons overvaren aan de andere zijde.

a Matt. 8:23. Luk. 8:22.

36 En zij, de schare gelaten hebbende, na-
men Hem mede, gelijk Hij in het schip was;
en er waren nog andere scheepjes met Hem.
37 En er werd een groote storm van
wind, en de baren sloegen over in het
schip, alzoo dat het nu vol werd.
38 En Hij was in het achterschip, slapende
op een oorkussen; en zij wekten Hem op,
en zeiden tot Hem: Meester! bekommert
het u niet, dat wij vergaan?
39 En Hij opgewekt zijnde, [a] bestrafte den
wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil!
En de wind ging liggen, en er werd groote
stilte. *a* Job 26:12. Ps. 107:29. Jes. 51:10.
40 En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij zoo
vreesachtig? hoe hebt gij geen geloof?
41 En zij vreesden met groote vreeze, en
zeiden tot elkander: Wie is toch Deze, dat
ook de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn!

HOOFDSTUK 5.

Christus drijft een legioen duivelen uit eenen bezetene, vs. 1; en laat hun toe in de zwijnen te varen, 12; die allen in de zee verdrinken, 13. De herders boodschappen zulks aan de Gadarénen, 14; welke Christus bidden, dat Hij uit hunne landpale vertrekke, 17; Hij doet dit, en gebiedt den genezene daar te blijven, om deze weldaad bekend te maken, 18. Christus gaat met Jaïrus om zijn dochtertje te genezen, 21; en verlost onderweg eene vrouw van eene twaalfjarige bloedvloeiing, 24. Hij wekt het dochtertje van Jaïrus op, dat nu gestorven was, 36.

EN [a] zij kwamen over op de andere zijde
der zee, in het land der Gadarénen.

a Matt. 8:28. Luk. 8:26.

2 En zoo als Hij uit het schip gegaan
was, terstond ontmoette Hem, uit de gra-
ven, een mensch met eenen onreinen geest;
3 Dewelke *zijne* woning in de graven
had, en niemand kon hem binden, ook
zelfs niet met ketenen.
4 Want hij was menigmaal met boeien
en ketenen gebonden geweest, en de ke-
tenen waren van hem in stukken getrok-
ken, en de boeien verbrijzeld, en niemand
was machtig, om hem te temmen.
5 En hij was altijd, nacht en dag, op de
bergen en in de graven, roepende en slaande
zichzelven met steenen.
6 Als hij nu Jezus van verre zag, liep hij
toe, en aanbad Hem.
7 En met eene groote stem roepende,
zeide hij: Wat heb ik met U *te doen*,
Jezus, Gij, Zone Gods, des Allerhoogsten!
ik bezweer U bij God, dat Gij mij niet
pijnigt!
8 (Want Hij zeide tot hem: Gij, onreine
geest, ga uit van den mensch!)
9 En Hij vraagde hem: Welk is uw naam?
En Hij antwoordde, zeggende: Mijn naam
is Legio; want wij zijn velen.
10 En hij bad Hem zeer, dat Hij hen
buiten het land niet wegzond.
11 En aldaar aan de bergen was eene
groote kudde zwijnen, weidende.
12 En al de duivelen baden Hem, zeg-
gende: Zend ons in die zwijnen, opdat
wij in dezelve mogen varen.
13 En Jezus liet het hun terstond toe. En
de onreine geesten, uitgevaren zijnde, voeren
in de zwijnen; en de kudde stortte van de
steilte af in de zee (daar waren er nu omtrent
twee duizend), en versmoorden in de zee.
14 En die de zwijnen weidden zijn ge-
vlucht, en boodschapten *zulks* in de stad en
op het land. En zij gingen uit, om te
zien, wat het was, dat er geschied was.
15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen
den bezetene zittende, en gekleed, en wel
bij zijn verstand, *namelijk* die het legioen
gehad had; en zij werden bevreesd.
16 En die het gezien hadden, vertelden

hun, wat den bezetene geschied was, en
ook van de zwijnen.
17 [a] En zij begonnen Hem te bidden, dat
Hij van hunne landpalen wegging. *a* Hand. 16:39.
18 [a] En als Hij in het schip ging, bad
Hem degene, die bezeten was geweest, dat
Hij met hem mocht zijn. *a* Luk. 8:38.
19 Doch Jezus liet hem *dat* niet toe,
maar zeide tot hem: Ga heen naar uw huis
tot de uwen, en boodschap hun, wat groote
dingen u de Heere gedaan heeft, en *hoe*
Hij Zich uwer ontfermd heeft.
20 En hij ging heen, en begon te ver-
kondigen in het *land* van Dekápolis, wat
groote dingen hem Jezus gedaan had; en
zij verwonderden zich allen.
21 [a] En als Jezus wederom in het schip
overgevaren was aan de andere zijde, ver-
gaderde eene groote schare bij Hem; en
Hij was bij de zee. *a* Luk. 8:40.
22 [a] En ziet, er kwam een van de over-
sten der synagoge, met name Jaírus; en
Hem ziende, viel hij aan Zijne voeten,
a Matt. 9:18. Luk. 8:41.
23 En bad Hem zeer, zeggende: Mijn
dochtertje is in haar uiterste; *ik bid U*, dat
Gij komt en de handen op haar legt, opdat
zij behouden worde, en zij zal leven.
24 En Hij ging met hem; en eene groote
schare volgde Hem, en zij verdrongen Hem.
25 [a] En eene zekere vrouw, die twaalf
jaren den vloed des bloeds gehad had,
a Lev. 15:25. Matt. 9:20. Luk. 8:43.
26 En veel geleden had van vele medicijn-
meesters, en al het hare *daaraan* te koste
gelegd, en geene baat gevonden had, maar
met welke het veeleer erger geworden was;
27 *Deze* van Jezus hoorende, kwam onder
de schare van achteren, en raakte Zijn
kleed aan;
28 Want zij zeide: Indien ik maar Zijne
kleederen mag aanraken, ik zal gezond
worden.
29 En terstond is de fontein haars bloeds
opgedroogd, en zij gevoelde aan haar lich-
aam, dat zij van die kwaal genezen was.
30 En terstond Jezus, bekennende in
Zichzelven [a] de kracht, die van Hem uit-
gegaan was, keerde Zich om in de schare,
en zeide: Wie heeft Mijne kleederen aan-
geraakt? *a* Luk. 6:19.
31 En Zijne discipelen zeiden tot Hem:
Gij ziet, dat de schare U verdringt, en zegt
Gij: Wie heeft Mij aangeraakt?
32 En Hij zag rondom om haar te zien,
die dat gedaan had.
33 En de vrouw, vreezende en bevende,
wetende, wat aan haar geschied was, kwam
en viel voor Hem neder, en zeide Hem al
de waarheid.
34 [a] En Hij zeide tot haar: Dochter! uw
geloof heeft u behouden; ga heen in vrede,
en zijt genezen van deze uwe kwaal.
a Matt. 9:22. Mark. 10:52.
35 [a] Terwijl Hij nog sprak, kwamen *eenigen*
van *het huis* des oversten der synagoge, zeg-
gende: Uwe dochter is gestorven; wat zijt
gij den Meester nog moeielijk? *a* Luk. 8:49.
36 En Jezus, terstond gehoord hebbende
het woord, dat er gesproken werd, zeide
tot den overste der synagoge: Vrees niet;
geloof alleenlijk.
37 En Hij liet niemand toe Hem te vol-
gen, dan Petrus, en Jakobus, en Johannes,
den broeder van Jakobus;
38 En kwam in het huis des oversten der
synagoge, en zag de beroerte *en degenen*,
die zeer weenden en huilden.
39 En ingegaan zijnde, zeide Hij tot hen:
Wat maakt gij beroerte, en *wat* weent gij?
[a] het kind is niet gestorven, maar het
slaapt. *a* Joh. 11:11.
40 En zij belachten Hem; maar Hij, als
Hij hen allen had uitgedreven, nam bij
Zich den vader en de moeder des kinds, en
degenen, die met Hem *waren*, en ging
binnen, waar het kind lag.
41 En Hij vatte de hand des kinds, en zeide
tot haar: Talítha kûmi! hetwelk is, zijnde
overgezet: Gij dochtertje (Ik zeg u), sta op!
42 En terstond stond het dochtertje op,
en wandelde; want het was twaalf jaren *oud*;
en zij ontzetten zich met groote ontzetting.
43 En Hij gebood hun zeer, dat niemand
datzelve zou weten; en zeide, dat men
haar zou te eten geven.

HOOFDSTUK 6.

Christus leert in Zijn vaderland, alwaar Hij veracht wordt, vs. 1; zendt Zijne apostelen uit om te prediken en wonderen te doen, 7. Verscheiden gevoelen van Christus, zoo der Joden als van Heródes, die Hem houdt voor Johannes den Dooper, 14; wiens gevangenis, onthoofding en begrafenis bij die gelegenheid wordt verhaald, 17. De apostelen komen weder tot Christus, Die met hen naar eene woeste plaats vertrekt, 30; waar Hem eene groote schaar van omtrent vijf duizend mannen volgt, welke Hij spijzigt met vijf brooden en twee visschen, 33. Hij doet Zijne discipelen wegvaren, terwijl Hij op den berg blijft om te bidden, 45. Komt daarna des nachts tot hen, wandelende op de zee en stilt den wind, 48. Aan land gekomen zijnde geneest Hij allerlei ziekten, 54.

EN [a] Hij ging van daar weg, en kwam
in Zijn vaderland, en Zijne discipelen
volgden Hem. *a* Matt. 13:53. Luk. 4:16.

2 En als het sabbat geworden was, begon
Hij in de synagoge te leeren; en velen, die
Hem hoorden, ontzetten zich, zeggende:
Van waar *komen* Dezen deze dingen? en wat
wijsheid is dit, die Hem gegeven is, dat
ook zulke krachten door Zijne handen geschieden?
3 [a] Is deze niet de timmerman, de zoon
van Maria, en de Broeder van Jakobus en
Joses, en van Judas en Simon, en zijn Zijne
zusters niet hier bij ons? En zij werden
aan Hem geërgerd. [a] Joh. 6:42.
4 En Jezus zeide tot hen: [a] Een profeet
is niet ongeëerd, dan in zijn vaderland,
en onder *zijne* magen, en in zijn huis.
[a] Matt. 13:57. Luk. 4:24. Joh. 4:44.
5 [a] En Hij kon aldaar geene kracht doen;
dan Hij legde weinigen zieken de handen
op, en genas hen. [a] Matt. 13:58.
6 En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof,
[a] en omging de vlekken *daar*
rondom, leerende. [a] Matt. 9:35. Luk. 13:22.
7 [a] En Hij riep tot Zich de twaalven, en
begon hen uit te zenden twee en twee,
en gaf hun macht over de onreine geesten.
[a] Matt. 10:1. Luk. 6:13. 9:1.
8 En Hij gebood hun, dat zij niets zouden
nemen tot den weg, dan alleenlijk eenen
staf, geene male, geen brood, geen geld
in den gordel;
9 [a] Maar dat zij schoenzolen zouden aanbinden,
en met geen twee rokken gekleed
zijn. [a] Hand. 12:8.
10 En Hij zeide tot hen: Zoo waar gij
in een huis zult ingaan, blijft daar, totdat
gij van daar uitgaat.
11 [a] En zoo wie u niet zullen ontvangen,
noch u hooren, vertrekkende van daar,
[b] schudt het stof af, dat onder aan uwe
voeten is, hun tot eene getuigenis. [c] Voorwaar
zeg Ik u: Het zal Sodom of Gomórra
verdragelijker zijn in den dag des oordeels,
dan dezelve stad. [a] Matt. 10:14. Luk. 9:5.
[b] Hand. 13:51. 18:6. [c] Matt. 10:15. Luk. 10:12.
12 En uitgegaan zijnde, predikten zij,
dat zij zich zouden bekeeren.
13 En zij wierpen vele duivelen uit,
[a] en zalfden vele kranken met olie, en
maakten hen gezond. [a] Jakob. 5:14.
14 [a] En de koning Heródes hoorde het
(want Zijn Naam was openbaar geworden),
en zeide: Johannes, die daar doopte, is van
de dooden opgewekt, en daarom werken
die krachten in Hem. [a] Matt. 14:1. Luk. 9:7.
15 Anderen zeiden: Hij is Elías; en
anderen zeiden: Hij is een profeet, of als
een der profeten.
16 Maar als het Heródes hoorde, zeide
hij: Deze is Johannes, dien ik onthoofd
heb; die is van de dooden opgewekt.
17 [a] Want dezelve Heródes, *eenigen* uitgezonden
hebbende, had Johannes gevangen
genomen, en hem in de gevangenis gebonden,
uit oorzaak van Heródias, de huisvrouw
van zijnen broeder Filippus, omdat
hij haar getrouwd had. [a] Matt. 14:3. Luk. 3:19. 9:9.
18 Want Johannes zeide tot Heródes:
[a] Het is u niet geoorloofd de huisvrouw
uws broeders te hebben. [a] Lev. 18:16. 20:21.
19 En Heródes legde op hem toe, en
wilde hem dooden, en konde niet;
20 Want Heródes vreesde Johannes, wetende,
dat hij een [a] rechtvaardig en heilig
man was, en hield hem in waarde; en
als hij hem hoorde, deed hij vele dingen,
en hoorde hem gaarne. [a] Matt. 14:5. 21:26.
21 En als er een welgelegen dag gekomen
was, toen Heródes, [a] op den dag zijner geboorte,
eenen maaltijd aanrichtte, voor zijne
grooten, en de oversten over duizend, en de
voornaamsten van Galiléa; [a] Gen. 40:20. Matt. 14:6.
22 En als de dochter van dezelve Heródias
inkwam, en danste, en Heródias en dengenen,
die mede aanzaten, behaagde, zoo zeide
de Koning tot het dochtertje: Eisch van
mij, wat gij ook wilt, en ik zal het u geven.
23 [a] En hij zwoer haar: Zoo wat gij van
mij zult eischen, zal ik u geven, *ook* tot
de helft mijns koninkrijks! [a] Richt. 11:30.
24 En zij, uitgegaan zijnde, zeide tot hare
moeder: Wat zal ik eischen? En die zeide:
Het hoofd van Johannes den Dooper.
25 En zij, terstond met haast ingaande tot
den Koning, heeft het geëischt, zeggende: Ik
wil, dat gij mij nu terstond, in eenen schotel,
geeft het hoofd van Johannes den Dooper.
26 En de Koning, zeer bedroefd geworden
zijnde, *nogtans* om de eeden, en degenen,
die mede aanzaten, wilde haar *hetzelve*
niet afslaan.
27 [a] En de Koning zond terstond eenen
scherprechter, en gebood zijn hoofd te brengen.
Deze nu ging heen, en onthoofdde
hem in de gevangenis; [a] Matt. 14:10.
28 En bracht zijn hoofd in eenen schotel,
en gaf hetzelve het dochtertje, en het
dochtertje gaf hetzelve hare moeder.
29 En als zijne discipelen *dit* hoorden,

gingen zij en namen zijn dood lichaam weg, en leiden dat in een graf.
30 [a] En de apostelen kwamen *weder* samen tot Jezus, en boodschapten Hem alles, beide wat zij gedaan hadden, en wat zij geleerd hadden. [a] Luk. 9:10.
31 En Hij zeide tot hen: Komt gijlieden in eene woeste plaats hier alleen, en rust een weinig; want er waren velen, die kwamen en die gingen, [a] en zij hadden zelfs geen gelegen tijd om te eten. [a] Mark. 3:20.
32 [a] En zij vertrokken in een schip, naar eene woeste plaats, alleen.
[a] Matt. 14:13. Luk. 9:10. Joh. 6:1.
33 En de scharen zagen hen heenvaren, en velen werden Hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden derwaarts, en kwamen hun voor, en gingen samen tot Hem.
34 En Jezus, uitgaande, [a] zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming bewogen over hen; [b] want zij waren als schapen, die geenen herder hebben; [c] en hij begon hun vele dingen te leeren.
[a] Matt. 9:36. 14:14. [b] Jer. 23:1. Ezec. 34:2. [c] Luk. 9:11.
35 [a] En als het nu laat op den dag geworden was, kwamen Zijne discipelen tot Hem, en zeiden: Deze plaats is woest, en het is nu laat op den dag;
[a] Matt. 14:15. Luk. 9:12. Joh. 6:5.
36 Laat ze van u, opdat zij heengaan in de omliggende dorpen en vlekken, en brooden voor zichzelven mogen koopen; want zij hebben niet, wat zij eten zullen.
37 Maar Hij, antwoordende, zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden tot Hem: Zullen wij heengaan, en koopen voor twee honderd penningen brood, en hun te eten geven?
38 En hij zeide tot hen: Hoe veel brooden hebt gij? gaat heen en beziet *het*. [a] En toen zij het vernomen hadden, zeiden zij: Vijf, en twee visschen. [a] Matt. 14:17. Luk. 9:13. Joh. 6:9.
39 En Hij gebood hun, dat zij hen allen zouden doen nederzitten bij waardschappen, op het groene gras.
40 En zij zaten neder in gedeelten bij honderd te zamen, en bij vijftig te zamen.
41 En als Hij de vijf brooden en de twee visschen genomen had, [a] zag Hij op naar den hemel, [b] zegende en brak de brooden, en gaf ze Zijnen discipelen, opdat zij ze hun zouden voorleggen; en de twee visschen deelde Hij voor allen. [a] Joh. 17:1. [b] 1 Sam. 9:13.
42 En zij aten allen, en zijn verzadigd geworden.
43 En zij namen op twaalf volle korven brokken, en van de visschen.
44 En die daar de brooden gegeten hadden, waren omtrent vijf duizend mannen.
45 [a] En terstond dwong Hij Zijne discipelen in het schip te gaan, en voor henen te varen aan de andere zijde tegen*over* Bethsaïda, terwijl Hij de schare van Zich zoo laten. [a] Matt. 14:22. Joh. 6:17.
46 [a] En als Hij aan dezelve hun afscheid gegeven had, ging Hij op den berg om te bidden. [a] Matt. 14:23. Luk. 6:12.
47 [a] En als het nu avond was geworden, zoo was het schip in het midden van de zee, en Hij was alleen op het land.
[a] Matt. 14:23. Joh. 6:16.
48 En Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden, om *het schip* voort te krijgen; want de wind was hun tegen; en omtrent de vierde wake des nachts, kwam Hij tot hen, wandelende op de zee, en wilde hen voorbijgaan.
49 En zij, ziende Hem wandelen op de zee, meenden, dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer;
50 Want zij zagen Hem allen, en werden ontroerd; en terstond sprak Hij met hen, en zeide tot hen: Zijt welgemoed; Ik ben het; vreest u niet.
51 En Hij klom tot hen in het schip, en de wind stilde; en zij ontzetten zich boven mate zeer in zichzelven, en waren verwonderd.
52 Want zij hadden niet gelet op *het wonder* der brooden; want hun hart was verhard.
53 [a] En als zij overgevaren waren, kwamen zij in het land Gennésaret, en havenden aldaar. [a] Matt. 14:34.
54 En als zij uit het schip gegaan waren, terstond werden zij Hem kennende.
55 *En* het geheele omliggende land doorloopende, begonnen zij op beddekens, degenen, die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse, waar zij hoorden, dat Hij was.
56 En zoo waar Hij kwam, in vlekken, of steden, of dorpen, daar leiden zij de kranken op de markten, en baden Hem, dat zij maar den zoom Zijns kleeds aanraken mochten; en zoo velen, als er Hem aanraakten, werden gezond.

HOOFDSTUK 7.

De Farizeën en Schriftgeleerden berispen de discipelen van Christus over het eten met ongewasschen handen, vs. 1. Zij worden door Christus verdedigd, Die de Farizeën bestraft

over hunne geveinsdheid in hunne uitwendige wasschingen, 6; en verwerpt hunne menschelijke inzettingen, inzonderheid in de verklaring van het vijfde gebod, 9. Leert wat den mensch eigenlijk ontreinigt, of niet, 14. Werpt eenen duivel uit de dochter van eene vrouw uit Syro-Fenicië, 24. Geneest eenen doofstomme, 31; en wordt daarover zeer geprezen, 37.

EN [a] tot Hem vergaderden de Farizeën, en sommige der Schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren; [a] Matt. 15:1.

2 En ziende, dat sommige van Zijne discipelen met onreine, dat is, met ongewasschen handen brood aten, berispten zij *hen.*

3 Want de Farizeën en al de Joden eten niet, tenzij dat zij *eerst* de handen dikmaals wasschen, houdende de inzetting der ouden.

4 En van de markt *komende*, eten zij niet, tenzij dat zij *eerst* gewasschen zijn. En vele andere dingen zijn er, die zij aangenomen hebben te houden, *als namelijk* de wasschingen der drinkbekers, en kannen, en koperen vaten, en bedden.

5 Daarna vraagden Hem de Farizeën en de Schriftgeleerden: Waarom wandelen Uwe discipelen niet naar de inzetting der ouden, maar eten het brood met ongewasschen handen?

6 Maar Hij antwoordde en zeide tot hen: Wel heeft Jesája van u, geveinsden! geprofeteerd, gelijk geschreven is: [a] Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij. [a] Jes. 29:13. Ezec. 33:31.

7 [a] Doch te vergeefs eeren zij Mij, leerende leeringen, *die* geboden *zijn* der menschen; [a] Matt. 15:9. Kol. 2:18, 20. Tit. 1:14.

8 Want, nalatende het gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *als namelijk* wasschingen der kannen en drinkbekers; en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En Hij zeide tot hen: Gij doet *zeker* Gods gebod wel te niet, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden.

10 Want Mozes heeft gezegd: [a] Eer uwen vader en uwe moeder; en: [b] Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.
[a] Ex. 20:12. Deut. 5:16. Efez. 6:2.
[b] Ex. 21:17. Lev. 20:9. Deut. 27:16. Spr. 20:20.

11 Maar gijlieden zegt: Zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *Het is* korban (dat is *te zeggen*, eene gave), zoo wat u van mij zou kunnen ten nutte komen, *die voldoet.*

12 En gij laat hem niet meer toe, iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen;

13 [a] Makende *alzoo* Gods woord krachteloos door uwe inzetting, die gij ingezet hebt; en vele dergelijke dingen doet gij.
[a] Matt. 15:6. 1 Tim. 4:3. 2 Tim. 3:2.

14 [a] En tot Zich de gansche schare geroepen hebbende, zeide Hij tot hen: Hoort Mij allen en verstaat. [a] Matt. 15:10.

15 [a] Er is niets van buiten den mensch in hem ingaande, hetwelk hem kan ontreinigen; maar de dingen, die van hem uitgaan, die zijn het, welke den mensch ontreinigen. [a] Hand. 10:15. Rom. 14:17, 20. Tit. 1:15.

16 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

17 [a] En toen Hij van de schare in huis gekomen was, vraagden Hem Zijne discipelen van de gelijkenis. [a] Matt. 15:15.

18 En Hij zeide tot hen: Zijt ook gij alzoo onwetende? Verstaat gij niet, dat al wat van buiten in den mensch ingaat, hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn hart, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende al de spijzen.

20 En Hij zeide: Hetgeen uitgaat uit den mensch, dat ontreinigt den mensch.

21 [a] Want van binnen uit het hart der menschen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen,
[a] Gen. 6:5. 8:21. Spr. 6:14. Jer. 17:9.

22 Dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hoovaardij, onverstand.

23 Al deze booze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mensch.

24 [a] En van daar opstaande, ging Hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde Hij niet, dat het iemand wist, en Hij kon *nogtans* niet verborgen zijn. [a] Matt. 15:21.

25 Want eene vrouw, welker dochtertje eenen onreinen geest had, van Hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan Zijne voeten.

26 Deze nu was eene Grieksche vrouw, van geboorte uit Syro-Fenícië; en zij bad Hem, dat Hij den duivel uitwierp uit hare dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden; want het is niet betamelijk, dat men het brood der kinderen neme, en den hondekens *voor*werpe.

28 Maar zij antwoordde en zeide tot Hem: Ja, Heere! doch ook de hondekens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen.

29 En Hij zeide tot haar: Om dezes woords wil ga heen! de duivel is uit uwe dochter uitgevaren.

30 En als zij in haar huis kwam, vond zij, dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

31 [a] En Hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galiléa, door het midden der landpalen van Dekápolis. *a* Matt. 15:29.

32 [a] En zij brachten tot Hem eenen doove, die zwaarlijk sprak, en baden Hem, dat Hij de hand op hem legde. *a* Matt. 9:32. Luk. 11:14.

33 En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak Hij Zijne vingeren in zijne ooren, en gespogen hebbende, raakte Hij zijne tong aan;

34 En opwaarts ziende naar den hemel, zuchtte Hij, en zeide tot hem: Effatha! dat is, word geopend!

35 En terstond werden zijne ooren geopend, en de band zijner tong werd los, en hij sprak recht.

36 En Hij gebood hunlieden, dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat Hij hun ook gebood, zoo verkondigden zij het des te meer.

37 En zij ontzetten zich boven mate zeer, zeggende: [a] Hij heeft alles wel gedaan, en Hij maakt, dat de dooven hooren, en de stommen spreken. *a* Gen. 1:31.

HOOFDSTUK 8.

Christus spijzigt vier duizend mannen met zeven brooden en weinige vischjes, vs. 1. Weigert den Farizeën een teeken uit den hemel, 11. Waarschuwt Zijne discipelen voor den zuurdeesem der Farizeën en van Heródes, 14. Maakt eenen blinde ziende, 22. Verscheiden gevoelen der Joden van Christus, en de belijdenis van Petrus, dat Hij de Christus was, 27. Christus voorzegt Zijn lijden, dood en opstanding, 31; bestraft Petrus, die Hem dit lijden ontraadde, 32. Vermaant Zijne volgers, hun kruis op zich te nemen, zichzelven te verzaken en door geene vreeze zich over Hem en Zijne leer te schamen, 34.

IN [a] dezelve dagen, als er eene geheel groote schare was, en zij niet hadden, wat zij eten zouden, riep Jezus Zijne discipelen tot Zich, en zeide tot hen: *a* Matt. 15:32.

2 Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare; want zij zijn nu drie dagen bij Mij gebleven, en hebben niet, wat zij eten zouden.

3 En indien Ik hen nuchteren naar hun huis laat gaan, zoo zullen zij op den weg bezwijken; want sommigen van hen komen van verre.

4 En Zijne discipelen antwoordden Hem: Van maar zal iemand deze met brooden hier in de woestijn kunnen verzadigen?

5 En Hij vraagde hun: Hoe veel brooden hebt gij? En zij zeiden: Zeven.

6 En Hij gebood de schare neder te zitten op de aarde, en Hij nam de zeven brooden, en gedankt hebbende, brak Hij ze, en gaf ze Zijnen discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen; en zij leiden ze der schare voor.

7 En zij hadden weinige vischjes; en als Hij gezegend had, zeide Hij, dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten, en zijn verzadigd geworden, en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9 Die nu gegeten hadden, waren omtrent vier duizend; en Hij liet hen gaan.

10 [a] En terstond in het schip gegaan zijnde met Zijne discipelen, is Hij gekomen in de deelen van Dalmanûtha. *a* Matt. 15:39.

11 En de Farizeën gingen uit, en begonnen met Hem te twisten, [a] begeerende van Hem een teeken van den hemel, Hem verzoekende. *a* Matt. 12:38. 16:1. Luk. 11:29. Joh. 6:30.

12 En Hij, zwaarlijk zuchtende in Zijnen geest, zeide: Wat begeert dit geslacht een teeken? [a] Voorwaar, Ik zeg u: Zoo aan dit geslacht een teeken gegeven zal worden! *a* Matt. 16:4.

13 En Hij verliet hen, en wederom in het schip gegaan zijnde, voer Hij weg naar de andere zijde.

14 En Zijne discipelen hadden vergeten brood mede te nemen, en hadden niet dan één brood met zich in het schip.

15 En Hij gebood hun, zeggende: [a] Ziet toe, wacht u van den zuurdeesem der Farizeën, en van den zuurdeesem van Heródes. *a* Matt. 16:6. Luk. 12:1.

16 En zij overleiden onder elkander, zeggende: *Het is*, omdat wij geene brooden hebben.

17 En Jezus, *dat* bekennende, zeide tot hen: Wat overlegt gij, dat gij geene brooden hebt? bemerkt gij nog niet, en verstaat gij niet? [a] hebt gij nog uw verharde hart? *a* Mark. 6:52.

18 Oogen hebbende, ziet gij niet? en ooren hebbende, hoort gij niet?

19 En gedenkt gij niet, [a] toen Ik de vijf brooden brak onder de vijf duizend mannen, hoe veel volle korven met brokken gij opnaamt? Zij zeggen hem: Twaalf. *a* Matt. 14:17, 20. Mark. 6:38. Luk. 9:13. Joh. 6:9.

20 En [a] toen Ik de zeven *brak* onder de vier duizend mannen, hoe veel volle manden met brokken gij opnaamt? En zij zeiden: Zeven. *a* Matt. 15:36, 37.

21 En Hij zeide tot hen: Hoe verstaat gij niet?

22 En Hij kwam te Bethsaïda; en zij brachten tot Hem eenen blinde, en baden Hem, dat Hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde Hij hem uit buiten het vlek, [a] en spoog in zijne oogen, en [b] leide de handen op hem, en vraagde hem, of hij iets zag. *a* Mark. 7:33. *b* Mark. 7:32.

24 En hij, opziende, zeide: Ik zie de menschen; want ik zie hen, als boomen, wandelen.

25 Daarna leide Hij de handen wederom op zijne oogen, en deed hem opzien. En hij werd hersteld, en zag hen allen ver en klaar.

26 En Hij zond hem naar zijn huis, zeggende: Ga niet in het vlek, en zeg het niemand in het vlek.

27 [a] En Jezus ging uit en Zijne discipelen naar de vlekken van Cesaréa Filippi. En op den weg vraagde Hij Zijne discipelen, zeggende tot hen: Wie zeggen de menschen, dat Ik ben? *a* Matt. 16:13. Luk. 9:18.

28 En zij antwoordden: [a] Johannes de Dooper; en anderen: Elías; en anderen: Een van de profeten. *a* Matt. 14:2.

29 En Hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij, dat Ik ben? En Petrus, antwoordende, zeide tot Hem: [a] Gij zijt de Christus. *a* Matt. 16:16. Joh. 6:69.

30 En Hij gebood hun scherpelijk, dat zij het niemand zouden zeggen van Hem.

31 [a] En Hij begon hun te leeren, dat de Zoon des menschen veel moest lijden, en verworpen worden van de ouderlingen, en overpriesteren, en Schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen wederom opstaan. *a* Matt. 16:21. 17:22. 20:18. Mark. 9:31. 10:33. Luk. 9:22. 18:31. 24:7.

32 En dit woord sprak Hij vrij uit; en Petrus Hem tot zich genomen hebbende, begon Hem te bestraffen;

33 Maar Hij, Zich omkeerende, en Zijne discipelen aanziende, bestrafte Petrus, zeggende: [a] Ga heen, achter Mij, Satanas! want gij verzint niet de dingen, die Gods zijn, maar die der menschen zijn. *a* 2 Sam. 19:22.

34 En tot Zich geroepen hebbende de schare met Zijne discipelen, zeide Hij tot hen: [a] Zoo wie achter Mij wil komen, die verloochene zichzelven, en neme zijn kruis op, en volge Mij. *a* Matt. 10:38. 16.24. Luk. 9:23. 14:27.

35 [a] Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelve verliezen; maar zoo wie zijn leven zal verliezen, om Mijnentwil, en *om* des Evangelies *wil*, die zal hetzelve behouden.

a Matt. 10:39. 16:25. Luk. 9:24. 17:33. Joh. 12:25.

36 Want wat zou het den mensch baten, zoo hij de geheele wereld won, en zijner ziele schade leed?

37 Of wat zal een mensch geven [a] tot lossing van zijne ziel? *a* Ps. 49:9.

38 [a] Want zoo wie zich Mijns en Mijner woorden zal geschaamd hebben, in dit overspelig en zondig geslacht, dien zal Zich de Zoon des menschen ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met de heilige engelen.

a Matt. 10:32. Luk. 9:26. 12:8. 2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:23.

HOOFDSTUK 9.

Christus wordt op den berg verheerlijkt, in tegenwoordigheid van Mozes en Elías, en wordt verklaard de Zoon van God te zijn, vs. 1; leert dat Johannes de Dooper de Elías is, die komen zou, 11; werpt eenen stommen en dooven duivel uit, 14; hetwelk Zijne discipelen niet hadden kunnen doen, 18; waarvan de oorzaak verhaald wordt, 28. Voorzegt wederom Zijnen dood en opstanding, 31; vermaant Zijne apostelen tot nederigheid, door het voorbeeld van een kindeken, 33. Wil niet belet hebben dengene, die in Zijnen Naam duivelen uitwierp, 38; belooft vergeldingen dien, die de minste weldaad aan de Zijnen doet, 41; bedreigt zware straffen dengenen, die ergernis geven, 42; wijst aan dat men zich moet ontdoen van al wat ergerlijk of hinderlijk is ter zaligheid, 43; spreekt van zout in zichzelven en vrede met anderen te hebben, 49.

EN [a] Hij zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat er sommigen zijn van degenen, die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij zullen hebben gezien, dat het Koninkrijk Gods met kracht gekomen is. *a* Matt. 16:28. Luk. 9:27.

2 [a] En na zes dagen, nam Jezus met Zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, en bracht hen op eenen hoogen berg bezijden alleen; en Hij werd voor hen van gedaante veranderd. *a* Matt. 17:1. Luk. 9:28.

3 En Zijne kleederen werden blinkende, zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde *zoo* wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elías met Mozes, en zij spraken met Jezus.

5 En Petrus, antwoordende, zeide tot Jezus: Rabbi! het is goed, dat wij hier zijn, en laat ons drie tabernakelen maken, voor U eenen, en voor Mozes eenen, en voor Elías eenen.

6 Want hij wist niet, wat hij zeide; want zij waren zeer bevreesd.

7 En er kwam eene wolk, die hen overschaduwde, en eene stem kwam uit de wolk, zeggende: [a] Deze is Mijn geliefde Zoon, [b] hoort Hem!

a Jes. 42:1. Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. Luk. 3:22. 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. *b* Deut. 18:19.

8 En haastelijk rondom ziende, zagen zij niemand meer, dan Jezus alleen bij zich.
9 [a] En als zij van den berg afkwamen, gebood Hij hun, dat zij niemand verhalen zouden, hetgeen zij gezien hadden, dan wanneer de Zoon des menschen uit de dooden zou opgestaan zijn. [a] Matt. 17:9. Luk. 9:36.
10 En zij behielden dit woord bij zichzelven, vragende onder elkander, wat het was, uit de dooden opstaan.
11 En zij vraagden Hem, zeggende: Waarom zeggen de Schriftgeleerden, [a] dat Elías eerst komen moet? [a] Mal. 4:5. Matt. 11:14. Luk. 1:17.
12 En Hij, antwoordende, zeide tot hen: Elías zal wel eerst komen, en alles wederoprichten; en *het zal geschieden*, [a] gelijk geschreven is van den Zoon des menschen, dat Hij veel lijden zal en veracht worden. [a] Ps. 22:7. Jes. 53:4. Dan. 9:26.
13 Maar Ik zeg u, dat ook Elías gekomen is, en zij hebben hem gedaan al wat zij gewild hebben, [a] gelijk van hem geschreven is. [a] Mal. 4:5, 6.
14 En als Hij bij de discipelen gekomen was, zag Hij eene groote schare rondom hen, en *eenige* Schriftgeleerden met hen twistende.
15 En terstond de geheele schare Hem ziende, werd verbaasd, en toeloopende groetten zij Hem.
16 En Hij vraagde den Schriftgeleerden: Wat twist gij met deze?
17 [a] En een uit de schare, antwoordende, zeide: Meester! ik heb mijnen zoon tot U gebracht, die eenen stommen geest heeft. [a] Matt. 17:14. Luk. 9:37, 38.
18 En waar hij hem ook aangrijpt, zoo scheurt hij hem, en schuimt, en knerst met zijne tanden, en verdort; en ik heb Uwen discipelen gezegd, dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekonnen.
19 En Hij antwoordde hem, en zeide: O, ongeloovig geslacht! hoe lang zal Ik nog bij ulieden zijn? hoe lang zal Ik u nog verdragen? brengt hem tot Mij.
20 En zij brachten denzelven tot Hem; [a] en als hij Hem zag, scheurde hem terstond de geest; en hij vallende op de aarde, wentelde zich al schuimende. [a] Mark. 1:26.
21 En Hij vraagde zijnen vader: Hoe langen tijd is het, dat hem dit overkomen is? En hij zeide: Van *zijne* kindsheid af.
22 En menigmaal heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen, om hem te verderven; maar zoo Gij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen, en help ons.
23 En Jezus zeide tot hem: Zoo gij kunt gelooven, [a] alle dingen zijn mogelijk dengene, die gelooft. [a] Luk. 17:6.
24 En terstond de vader des kinds, roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere! kom mijne ongeloovigheid te hulp.
25 En Jezus ziende, dat de schare gezamenlijk toeliep, bestrafte den onreinen geest, zeggende tot hem: Gij, stomme en doove geest! Ik beveel u, ga uit van hem, en kom niet meer in hem.
26 En hij roepende, en hem zeer scheurende, ging uit; en *het kind* werd als dood, alzoo dat velen zeiden, dat het gestorven was.
27 En Jezus, hem bij de hand grijpende, richtte hem op; en hij stond op.
28 [a] En als Hij in huis gegaan was, vraagden Hem Zijne discipelen alleen: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen? [a] Matt. 17:19.
29 En Hij zeide tot hen: Dit geslacht kan nergens door uitgaan, dan door bidden en vasten.
30 [a] En van daar weggaande, reisden zij door Galiléa; en Hij wilde niet, dat het iemand wist. [a] Matt. 16:21. 17:22 20:18. Mark. 8:31. 10:33. Luk. 9:22. 18:31. 24:7.
31 Want Hij leerde Zijne discipelen, en zeide tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen Hem dooden; en gedood zijnde, zal Hij ten derden dage weder opstaan.
32 Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden Hem te vragen.
33 [a] En Hij kwam te Kapérnaüm, en in het huis gekomen zijnde, vraagde Hij hun: Waarvan hadt gij woorden onder elkander op den weg? [a] Matt. 18:1. Luk. 9:46. 22:24.
34 Doch zij zwegen; want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste *zou zijn*.
35 En nedergezeten zijnde, riep Hij de twaalven, en zeide tot hen: [a] Indien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn, en aller dienaar. [a] Matt. 20:27. Mark. 10:42.
36 En nemende een kindeken, stelde Hij dat midden onder hen, en [a] omving het met Zijne armen, en zeide tot hen: [a] Mark. 10:16.
37 [a] Zoo wie een van zoodanige kinderkens zal ontvangen in Mijnen Naam, die ontvangt

Mij; en zoo wie Mij zal ontvangen, die ont-
vangt Mij niet, maar Dien, Die Mij ge-
zonden heeft. [a] Matt. 18:5. Luk. 9:48. Joh. 13:20.
38 [a] En Johannes antwoordde Hem, zeg-
gende: Meester! wij hebben eenen gezien,
die de duivelen uitwierp in Uwen Naam,
welke ons niet volgt; en wij hebben het
hem verboden, omdat hij ons niet volgt.
[a] Luk. 9:49.
39 [a] Doch Jezus zeide: Verbiedt hem niet;
want er is niemand, die eene kracht doen zal
in Mijnen Naam, en haastelijk van Mij zal
kunnen kwalijk spreken. [a] 1 Kor. 12:3.
40 Want wie tegen ons niet is, die is
voor ons.
41 Want [a] zoo wie ulieden eenen beker
waters zal te drinken geven in Mijnen Naam,
omdat gij *discipelen* van Christus zijt, voor-
waar zeg Ik u, hij zal zijnen loon geenszins
verliezen. [a] Matt. 10:42.
42 [a] En zoo wie eenen van deze kleinen,
die in Mij gelooven, ergert, het ware hem
beter, dat een molensteen om zijnen hals
gedaan ware, en dat hij in de zee geworpen
ware. [a] Matt. 18:6. Luk. 17:2.
43 [a] En indien uwe hand u ergert, houwt
ze af; het is u beter verminkt tot het leven in
te gaan, dan de twee handen hebbende, heen
te gaan in de hel, in het onuitblusschelijk
vuur; [a] Deut. 13:6. Matt. 5:30. 18:8.
44 [a] Waar hun worm niet sterft, en het
vuur niet uitgebluscht wordt. [a] Jes. 66:24.
45 En indien uw voet u ergert, houwt hem
af; het is u beter kreupel tot het leven in
te gaan, dan de twee voeten hebbende,
geworpen te worden in de hel, in het
onuitblusschelijk vuur;
46 Waar hun worm niet sterft, en het
vuur niet uitgebluscht wordt.
47 En indien uw oog u ergert, werpt
het uit; het is u beter maar één oog heb-
bende in het Koninkrijk Gods in te gaan,
dan twee oogen hebbende in het helsche
vuur geworpen te worden;
48 Waar hun worm niet sterft, en het
vuur niet uitgebluscht wordt.
49 Want een ieder zal met vuur gezouten
worden, [a] en iedere offerande zal met zout
gezouten worden. [a] Lev. 2:13.
50 [a] Het zout is goed; maar indien het
zout onzout wordt, waarmede zult gij dat
smakelijk maken? [b] Hebt zout in uzelven,
en houdt vrede onder elkander.
[a] Matt. 5.13. Luk. 14:34. [b] Rom. 12:18. Hebr. 12:14.

HOOFDSTUK 10.

Christus beantwoordt de vraag der Farizeën, of het een' man geoorloofd is zijne vrouw te verlaten, vs. 1. Wil dat men de kinderen tot Hem zal laten komen en zegent ze, 13. Antwoordt eenen rijken jongeling op zijne vraag, wat hij doen moest om het eeuwige leven te beërven, 17. Leert hoe bezwaarlijk de rijken in het Koninkrijk der hemelen komen, 23. Belooft dengenen, die het hunne om Zijnentwil verlaten, tijdelijke en eeuwige vergelding, 28. Voorzegt weder Zijn lijden, dood en wederopstanding, 32. Antwoordt den zonen van Zebedéüs op hun verzoek, om te zitten aan Zijne rechter- en linkerhand, en vermaant hen tot lijden en nederigheid, 33. Maakt den blinden Bartiméüs ziende, 46.

EN [a] van daar opgestaan zijnde, ging Hij
naar de landpalen van Judéa, door de
overzijde van de Jordaan; en de scharen kwa-
men wederom samen bij Hem, en, gelijk Hij
gewoon was, leerde Hij hen wederom. [a] Matt. 19:1.
2 En de Farizeën, tot Hem komende, vraag-
den Hem, of het een' man geoorloofd is,
zijne vrouw te verlaten; Hem verzoekende.
3 Maar Hij, antwoordende, zeide tot hen:
Wat heeft u Mozes geboden?
4 En zij zeiden: [a] Mozes heeft toegelaten
eenen scheidbrief te schrijven, en *haar* te
verlaten. [a] Deut. 24:1. Jer. 3:1. Matt. 5:31.
5 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen:
Van wege de hardigheid uwer harten heeft
hij ulieden dat gebod geschreven;
6 [a] Maar van het begin der schepping
heeft ze God man en vrouw gemaakt.
[a] Gen. 1:27. Matt. 19:4.
7 [a] Daarom zal een mensch zijnen vader
en zijne moeder verlaten, en zal zijne vrouw
aanhangen; [a] Gen. 2:24. 1 Kor. 6:16. Efez. 5:31.
8 En die twee zullen tot één vleesch
zijn, alzoo dat zij niet meer twee zijn,
maar één vleesch.
9 [a] Hetgeen dan God samengevoegd heeft,
scheide de mensch niet. [a] 1 Kor. 7:10.
10 En in het huis vraagden Hem Zijne
discipelen wederom van hetzelve.
11 [a] En Hij zeide tot hen: Zoo wie zijne
vrouw verlaat, en eene andere trouwt, die
doet overspel tegen haar.
[a] Matt. 5:32. 19:9. Luk. 16:18. 1 Kor. 7:10.
12 En indien eene vrouw haren man zal
verlaten, en met een' anderen trouwen,
die doet overspel.
13 [a] En zij brachten kinderkens tot Hem,
opdat Hij ze aanraken zou; en de disci-
pelen bestraften degenen, die ze tot Hem
brachten. [a] Matt. 9:13. Luk. 18:15.
14 Maar Jezus, *dat* ziende, nam het zeer
kwalijk, en zeide tot hen: Laat de kinder-
kens tot Mij komen, en verhindert ze niet;
[a] want derzulken is het Koninkrijk Gods.
[a] Matt. 18:3. 19:14. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2.
15 Voorwaar zeg Ik u: Zoo wie het Konink-

rijk Gods niet ontvangt, gelijk een kinde-
ken, die zal in hetzelve geenszins ingaan.
16 [a] En Hij omving ze met Zijne armen,
en de handen op hen gelegd hebbende,
zegende Hij dezelve. [a] Matt. 19:15. Mark. 9:36.
17 [a] En als Hij uitging op den weg, liep
een tot Hem, en voor Hem op de knieën
vallende, vraagde Hem: Goede Meester!
wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige
leven beërve? [a] Matt. 19:16. Luk. 18:18.
18 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt
gij Mij goed? niemand is goed, dan Eén,
namelijk God.
19 Gij weet de geboden: [a] Gij zult geen
overspel doen; gij zult niet dooden; gij
zult niet stelen; gij zult geene valsche ge-
tuigenis geven; gij zult niemand te kort
doen; eer uwen vader en uwe moeder.
[a] Ex. 20:13. 12:12. Deut. 5:17. Rom. 13:9.
20 Doch hij, antwoordende, zeide tot
Hem: Meester! al deze dingen heb ik
onderhouden van mijne jonkheid af.
21 En Jezus, hem aanziende, beminde hem,
en zeide tot hem: [a] Eén ding ontbreekt u, ga
heen, verkoop alles, wat gij hebt, en geef het
den armen, en gij zult eenen schat hebben in
den hemel; en kom herwaarts, neem het kruis
op, en volg Mij. [a] Matt. 6:19. Luk. 12:33. 16:9. 1 Tim. 6:17.
22 Maar hij, treurig geworden zijnde
over dat woord, ging bedroefd weg; want
hij had vele goederen.
23 En Jezus rondom ziende, zeide tot
Zijne discipelen: [a] Hoe bezwaarlijk zullen
degenen, die goed hebben, in het Koninkrijk
Gods inkomen! [a] Spr. 11:28. Matt. 19:23. Luk. 18:24.
24 En de discipelen werden verbaasd
over deze Zijne woorden. Maar Jezus, we-
derom antwoordende, zeide tot hen: Kinde-
ren! hoe zwaar is het, dat degenen, die
op het goed hun betrouwen zetten, in het
Koninkrijk Gods ingaan!
25 Het is lichter, dat een kemel ga door
het oog van eene naald, dan dat een rijke
in het Koninkrijk Gods inga.
26 En zij werden nog meer verslagen,
zeggende tot elkander: Wie kan dan zalig
worden?
27 Doch Jezus, hen aanziende, zeide: Bij
de menschen is het onmogelijk, maar niet
bij God; [a] want alle dingen zijn mogelijk
bij God. [a] Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luk. 1:37.
28 [a] En Petrus begon tot Hem te zeggen:
Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn U
gevolgd. [a] Matt. 4:20. 19:27. Luk. 5:11. 18:28.
29 En Jezus, antwoordende, zeide: Voor-
waar zeg Ik ulieden: Er is niemand, die
verlaten heeft huis, of broeders, of zusters,
of vader, of moeder, of vrouw, of kinderen, of
akkers, om Mijnentwil en des Evangelies *wil*,
30 Of hij ontvangt honderdvoud, nu in
dezen tijd, huizen, en broeders, en zusters,
en moeders, en kinderen, en akkers, met
de vervolgingen, en in de toekomende eeuw
het eeuwige leven.
31 [a] Maar vele eersten zullen de laatsten
zijn, en *velen*, die de laatsten *zijn*, de eersten.
[a] Matt. 19:30. 20:16. Luk. 13:30.
32 [a] En zij waren op den weg, gaande op
naar Jeruzalem; en Jezus ging voor hen; en
zij waren verbaasd, en Hem volgende, waren
zij bevreesd. En de twaalven wederom tot
Zich nemende, begon Hij hun te zeggen de
dingen, die Hem overkomen zouden;
[a] Matt. 16:21. 17:22. 20:18. Mark. 8:31. 9:31.
Luk. 9:22. 18:31. 24:7.
33 *Zeggende:* Ziet, wij gaan op naar Je-
ruzalem, en de Zoon des menschen zal den
overpriesteren, en den Schriftgeleerden
overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter
dood veroordeelen, en Hem den Heidenen
overleveren;
34 En zij zullen Hem bespotten, en Hem
geeselen, en Hem bespuwen, en Hem dooden;
en ten derden dage zal Hij wederopstaan.
35 [a] En tot Hem kwamen Jakobus en Jo-
hannes, de zonen van Zebedéüs, zeggende:
Meester! wij wilden *wel*, dat Gij ons deedt,
zoo wat wij begeeren zullen. [a] Matt. 20:20.
36 En Hij zeide tot hen: Wat wilt gij,
dat Ik u doe?
37 En zij zeiden tot Hem: Geef ons,
dat wij mogen zitten, de een aan Uwe
rechter-, en de ander aan Uwe linker*hand*
in Uwe heerlijkheid.
38 Maar Jezus zeide tot hen: Gij weet
niet, wat gij begeert. Kunt gij den drink-
beker drinken, dien Ik drink, en met den
doop gedoopt worden, [a] daar Ik mede ge-
doopt worde? [a] Matt. 20:22. Luk. 12:50.
39 En zij zeiden tot Hem: Wij kunnen.
Doch Jezus zeide tot hen: Den drink-
beker, dien Ik drink, zult gij wel drin-
ken, en met den doop gedoopt worden,
daar Ik mede gedoopt worde;
40 Maar het zitten tot Mijne rechter- en
tot Mijne linker*hand* staat bij Mij niet te
geven; maar *het zal gegeven worden* [a] dien
het bereid is. [a] Matt. 25:34.

41 [a] En als de *andere* tien *dit* hoorden, begonnen zij het van Jakobus en Johannes zeer kwalijk te nemen. [a] Matt. 20:24.

42 Maar Jezus, hen tot Zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Gij weet, [a] dat degenen, die geacht worden oversten te zijn der volken, heerschappij voeren over hen, en hunne grooten gebruiken macht over hen. [a] Matt. 20:25. Luk. 22:25.

43 [a] Doch alzoo zal het onder u niet zijn; maar zoo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn. [a] 1 Petr. 5:3.

44 En zoo wie van u de eerste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.

45 Want ook de Zoon des menschen is niet gekomen, [a] om gediend te worden, maar om te dienen, en [b] Zijne ziel te geven *tot* een rantsoen voor velen. [a] Joh. 13:14. Filipp. 2:7. [b] Efez. 1:7. Kol. 1:14. 1 Tim. 2:6. Tit. 2:14.

46 [a] En zij kwamen te Jericho. En als Hij, en Zijne discipelen, en eene groote schare van Jericho uitging, zat de zoon van Timéüs, Bar-timéüs de blinde, aan den weg, bedelende. [a] Matt. 20:29. Luk. 18:35.

47 En hoorende, dat het Jezus de Nazaréner was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, Gij, Zone Davids! ontferm U mijner.

48 En velen bestraften hem, opdat hij zwijgen zou; maar hij riep zoo veel te meer: Gij, Zone Davids! ontferm U mijner.

49 En Jezus, *stil*staande, zeide, dat men hem roepen zou; en zij riepen den blinde, zeggende tot hem: Heb goeden moed; sta op; Hij roept u.

50 En hij, zijnen mantel afgeworpen hebbende, stond op, en kwam tot Jezus.

51 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Wat wilt gij, dat Ik u doen zal? En de blinde zeide tot Hem: Rabboni! dat ik ziende mag worden.

52 En Jezus zeide tot hem: Ga heen, [a] uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg. [a] Matt. 9:22. Mark. 5:34.

HOOFDSTUK 11.

Christus doet Zijnen intocht binnen Jeruzalem, zittende op eenen ezel, vs. 1; wordt door het volk als de Messias geleid en ontvangen met gelukwenschingen, 8. Vervloekt eenen vijgeboom, die zonder vrucht was, 12; drijft de koopers en verkoopers uit den tempel, 15; roemt de kracht des geloofs, 20; vermaant, dat men in het bidden gelooven moet, en zijnen naaste vergeven, 24; beantwoordt de vraag, door wat macht Hij dit deed, met eene wedervraag omtrent den doop van Johannes, 27.

EN [a] toen zij Jeruzalem genaakten, te Beth-fagé, en Bethanië, aan den Olijfberg, zond Hij twee van Zijne discipelen uit, [a] Matt. 21:1. Luk. 19:29.

2 En zeide tot hen: Gaat heen in het vlek, dat tegen u over is; en terstond als gij in hetzelve komt, zult gij vinden een veulen gebonden, op hetwelk geen mensch gezeten heeft, ontbindt het en brengt het.

3 En indien iemand tot u zegt: Waarom doet gij dat? zoo zegt, dat de Heere hetzelve van noode heeft; en hij zal het terstond herwaarts zenden.

4 En zij gingen heen, en vonden het veulen, gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding, en zij ontbonden hetzelve.

5 En sommigen van degenen, die aldaar stonden, zeiden tot hen: Wat doet gij, dat gij het veulen ontbindt?

6 Doch zij zeiden tot hen, gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten ze gaan.

7 En zij brachten [a] het veulen tot Jezus, en wierpen [b] hunne kleederen daarop; en Hij zat op hetzelve. [a] Joh. 12:14. [b] 2 Kon. 9:13.

8 En velen spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen meien van de boomen, en spreidden ze op den weg.

9 En die voorgingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosanna! [a] gezegend *is* Hij, Die komt in den Naam des Heeren! [a] Ps. 118:26.

10 Gezegend *zij* het Koninkrijk van onzen vader David, hetwelk komt in den Naam des Heeren! Hosanna in de hoogste *hemelen!*

11 [a] En Jezus kwam binnen Jeruzalem, en in den tempel; en als Hij alles rondom bezien had, en het nu avondstond was, ging Hij uit naar Bethanië met de twaalven. [a] Matt. 21:12, 14. Luk. 19:45. Joh. 2:14.

12 [a] En des anderen daags, als zij uit Bethanië gingen, hongerde Hem. [a] Matt. 21:18.

13 En ziende van verre eenen vijgeboom, die bladeren had, ging Hij *om te zien*, of Hij ook iets op denzelven zou vinden; en daarbij gekomen zijnde, vond Hij niet dan bladeren; want het was de tijd der vijgen niet.

14 En Jezus, antwoordende, zeide tot denzelven: Niemand ete *eenige* vrucht meer van u in der eeuwigheid! En Zijne discipelen hoorden het.

15 En zij kwamen te Jeruzalem; [a] en Jezus, in den tempel gegaan zijnde, begon degenen, die in den tempel verkochten en kochten, uit te drijven; en de tafelen der wisselaars, en de zitstoelen dergenen, die de duiven verkochten, keerde Hij om; [a] Matt. 21:12. Luk. 19:45. Joh. 2:14.

16 En liet niet toe, dat iemand eenig vat
door den tempel droeg.
17 [a] En Hij leerde, zeggende tot hen:
Is er niet geschreven: [b] Mijn huis zal een
huis des gebeds genaamd worden allen
volken? [c] maar gij hebt dat *tot* eenen kuil
der moordenaren gemaakt.
a Matt. 21:13. Luk. 19:46. b 1 Kon. 8:29. Jes. 56:7. c Jer. 7:11.
18 En de Schriftgeleerden en de over-
priesters hoorden *dat*, en [a] zochten, hoe zij
Hem dooden zouden; want zij vreesden
Hem, omdat de gansche schare ontzet was
over Zijne leer. a Joh. 7:19.
19 En als het nu laat geworden was, ging
Hij uit buiten de stad.
20 En des morgens vroeg voorbijgaande,
zagen zij, dat de vijgeboom verdord was,
van de wortelen af.
21 En Petrus, *zulks* indachtig geworden
zijnde, zeide tot Hem: Rabbi! zie, de vijge-
boom, dien Gij vervloekt hebt, is verdord.
22 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Hebt geloof op God.
23 [a] Want voorwaar zeg Ik u, dat, zoo wie
tot dezen berg zal zeggen: Word opgeheven
en in de zee geworpen; en niet zal twijfelen
in zijn hart, maar zal gelooven, dat hetgeen
hij zegt geschieden zal, het zal hem gewor-
den, zoo wat hij zegt. a Matt. 17:20. 21:21. Luk. 17:6.
24 Daarom zeg Ik u: [a] Alle dingen, die
gij biddende begeert, gelooft, dat gij ze
ontvangen zult, en zij zullen u geworden.
a Jer. 29:12. Matt. 7:7. Luk. 11:9. Joh. 14:13. 15:7. 16:24.
Jakob. 1:5, 6. 1 Joh. 3:22. 5:14.
25 En wanneer gij staat om te bidden,
[a] vergeeft, indien gij iets hebt tegen iemand;
opdat ook uw Vader, Die in de hemelen
is, ulieden uwe misdaden vergeve.
a Matt. 6:14. Kol. 3:13.
26 [a] Maar indien gij niet vergeeft, zoo
zal uw Vader, Die in de hemelen is, ook
uwe misdaden niet vergeven. a Matt. 18:35.
27 [a] En zij kwamen wederom te Jeruzalem.
En als Hij in den tempel wandelde, kwamen
tot Hem de overpriesters, en de Schriftge-
leerden, en de ouderlingen, a Matt. 21:23. Luk. 20:1.
28 En zeiden tot Hem: [a] Door wat macht
doet Gij deze dingen? En wie heeft U
deze macht gegeven, dat Gij deze dingen
doen zoudt? a Ex. 2:14. Hand. 4:7. 7:27.
29 Maar Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: Ik zal u ook een woord vragen;
antwoordt Mij ook, en zoo zal Ik u zeggen,
door wat macht Ik deze dingen doe:
30 De doop van Johannes, was die uit den
hemel, of uit de menschen? antwoordt Mij.
31 En zij overleiden onder zich, zeg-
gende: Indien wij zeggen: Uit den hemel;
zoo zal Hij zeggen: Waarom hebt gij hem
dan niet geloofd?
32 Maar indien wij zeggen: Uit de men-
schen; zoo vreezen wij het volk; [a] want zij
hielden allen van Johannes, dat hij waarlijk
een profeet was. a Matt. 14:5. Mark. 6:20.
33 En, antwoordende, zeiden zij tot Je-
zus: Wij weten het niet. En Jezus, ant-
woordende, zeide tot hen: Zoo zeg Ik u ook
niet, door wat macht Ik deze dingen doe.

HOOFDSTUK 12.

Door de gelijkenis van eenen wijngaard, verhuurd aan de landlieden, die huns heeren dienstknechten en zoon mishandelden en doodden, verkondigt Christus den Joden hunne verwerping en ondergang, vs. 1. Hij beantwoordt de vraag, of het geoorloofd is den Keizer schatting te geven, 13; alsmede de vraag der Sadduceën van eene vrouw, die zeven mannen had gehad, en bewijst tegen hen de opstanding der dooden, 18. Verklaart, welk het grootste gebod is, 28. Leert, dat de Messias beide de Heere en Zoon van David is, 35. Waarschuwt Zijne toehoorders tegen de eergierigheid en geveinsdheid der Schriftgeleerden, 38. Prijst de geringe aalmoes eener arme weduwe, 41.

EN [a] Hij begon door gelijkenissen tot hen
te zeggen: Een mensch [b] plantte eenen
wijngaard, en zette eenen tuin daarom, en
groef eenen wijnpersbak, en bouwde eenen
toren, en verhuurde dien aan de landlieden,
en reisde buiten 's lands. a Matt. 21:33.
Luk. 20:9. b Ps. 80:9. Jes. 5:1. Jer. 2:21. 12:10.
2 En als de tijd was, zond hij eenen
dienstknecht tot de landlieden, opdat hij
van de landlieden ontvinge van de vrucht
des wijngaards.
3 Maar zij namen en sloegen hem, en
zonden *hem* ledig heen.
4 En hij zond wederom eenen anderen
dienstknecht tot hen, en dien steenigden zij,
en wondden hem het hoofd, en zonden *hem*
henen, schandelijk gehandeld zijnde.
5 En wederom zond hij eenen anderen,
en dien doodden zij; en vele anderen,
waarvan zij sommigen sloegen, en sommi-
gen doodden.
6 Als hij dan nog eenen zoon had, die hem
lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste
tot hen gezonden, zeggende: Zij zullen
immers mijnen zoon ontzien.
7 Maar die landlieden zeiden onder elkan-
der: [a] Deze is de erfgenaam; [b] komt, laat
ons hem dooden, en de erfenis zal onze zijn.
a Ps. 2:8. b Gen. 37:18. Matt. 26:3. Joh. 11:53.
8 En zij namen en doodden hem, en wier-
pen *hem* uit, buiten den wijngaard.
9 Wat zal dan de heer des wijngaards

doen? Hij zal komen, en de landlieden verderven, en den wijngaard aan anderen geven.

10 Hebt gij ook deze Schrift niet gelezen: De [a] steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks;

a Ps. 118:22. Jes. 28:16. Matt. 21:42. Luk. 20:17. Hand. 4:11. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:6.

11 Van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

12 En zij zochten Hem te vangen, maar zij vreesden de schare; want zij verstonden, dat Hij die gelijkenis op hen sprak; en zij verlieten Hem en gingen weg.

13 [a] En zij zonden tot Hem eenige der Farizeën en der Herodianen, opdat zij Hem in *Zijne* rede vangen zouden.

a Matt. 22:15. Luk. 20:20.

14 Deze nu kwamen en zeiden tot Hem: Meester! wij weten, dat Gij waarachtig zijt, en naar niemand vraagt; want Gij ziet den persoon der menschen niet aan, maar Gij leert den weg Gods in der waarheid; is het geoorloofd, den Keizer schatting te geven, of niet? zullen wij geven, of niet geven?

15 En Hij, wetende hunne geveinsdheid, zeide tot hen: Wat verzoekt gij Mij? brengt mij eenen penning, dat Ik *hem* zie.

16 En zij brachten *eenen*. En Hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld, en het opschrift? En zij zeiden tot Hem: Des Keizers.

17 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: [a] Geeft dan den Keizer dat des Keizers is, en Gode dat Gods is. En zij verwonderden zich over Hem. a Matt. 17:25. 22:21. Rom. 13:7.

18 [a] En de Sadduceën kwamen tot Hem, welke zeggen, dat er geene opstanding is, en vraagden Hem, zeggende:

a Matt. 22:23. Luk. 20:27. Hand. 23:8.

19 [a] Meester! Mozes heeft ons geschreven: indien iemands broeder sterft, en eene vrouw achterlaat, en geene kinderen nalaat, dat zijn broeder deszelfs vrouw nemen zal, en zijnen broeder zaad verwekken. a Deut. 25:5,6.

20 Er waren nu zeven broeders, en de eerste nam eene vrouw, en stervende liet geen zaad na.

21 De tweede nam haar ook, en is gestorven, en ook deze liet geen zaad na; en de derde desgelijks.

22 En *al* de zeven namen dezelve, en lieten geen zaad na; de laatste van allen is ook de vrouw gestorven.

23 In de opstanding dan, wanneer zij zullen opgestaan zijn, wiens vrouw zal zij van deze zijn? want die zeven hebben haar tot eene vrouw gehad.

24 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Dwaalt gij niet, daarom dat gij de Schriften niet weet, noch de kracht Gods?

25 Want als zij uit de dooden zullen opgestaan zijn, zoo trouwen zij niet, noch worden ten huwelijk gegeven; maar zij zijn [a] gelijk engelen, die in de hemelen *zijn*.

a Matt. 22:30. 1 Joh. 3:2.

26 Doch aangaande de dooden, dat zij opgewekt zullen worden, hebt gij niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in den doornenbosch tot hem gesproken heeft, zeggende: [a] Ik ben de God Abrahams, en de God Izaks, en de God Jakobs?

a Ex. 3:6. Matt. 22:31, 32. Hand. 7:32. Hebr. 11:16.

27 God is niet een *God* der dooden, maar een God der levenden; Gij dwaalt dan zeer.

28 [a] En een der Schriftgeleerden hoorende, dat zij te zamen in woorden waren, *en* wetende, dat Hij hun wel geantwoord had, kwam tot Hem, en vraagde Hem: Welk is het eerste gebod van allen?

a Matt. 22:34. Luk. 10:25.

29 En Jezus antwoordde Hem: Het eerste van al de geboden is: [a] Hoor, Israël! de Heere, onze God, is een eenig Heere.

a Deut. 6:4. 10:12. Luk. 10:27.

30 En gij zult den Heere, uwen God, liefhebben uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uw verstand, en uit geheel uwe kracht. Dit is het eerste gebod.

31 En het tweede *aan dit* gelijk, *is* dit: [a] Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelven. Er is geen ander gebod, grooter dan deze. a Lev. 19:18. Matt. 22:39. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Jakob. 2:8.

32 En de Schriftgeleerde zeide tot Hem: Meester! Gij hebt wel in der waarheid gezegd, dat er een eenig God is, en er is geen ander dan Hij;

33 En Hem lief te hebben uit geheel het hart, en uit geheel het verstand, en uit geheel de ziel, en uit geheel de kracht; en den naaste lief te hebben als zichzelven, is meer dan al de brandofferen en de slachtofferen.

34 En Jezus ziende, dat hij verstandelijk geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet verre van het Koninkrijk Gods. En niemand durfde Hem meer vragen.

35 [a] En Jezus antwoordde en zeide, leerende in den tempel: Hoe zeggen de Schrift-

geleerden, dat de Christus een Zoon van David is? [a] Matt. 22:41. Luk. 20:41.

36 Want [a] David zelf heeft door den Heiligen Geest gezegd: De Heere heeft gezegd tot Mijnen Heere: Zit aan Mijne rechter*hand*, totdat Ik Uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank Uwer voeten.

[a] Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Hebr. 1:13. 10:13.

37 David dan zelf noemt hem *zijnen* Heere, en hoe is hij zijn Zoon? En de menigte der schare hoorde Hem gaarne.

38 [a] En Hij zeide tot hen in Zijne leer: Wacht u voor de Schriftgeleerden, die daar gaarne willen wandelen in lange kleederen, en gegroet zijn op de markten;

[a] Matt. 23:5, 6. Luk. 11:43. 20:46.

39 En de voorgestoelten *hebben* in de synagogen, en de vooraanzittingen in de maaltijden;

40 [a] Welke de huizen der weduwen opeten, en *dat* onder den schijn van lang te bidden. Deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

[a] Matt. 23:14. Luk. 20:47. 2 Tim. 3:6. Tit. 1:11.

41 [a] En Jezus, gezeten zijnde tegenover [b] de schatkist, zag, hoe de schare geld wierp in de schatkist; en vele rijken wierpen veel *daarin.* [a] Luk. 21:1. [b] 2 Kon. 12:9.

42 En er kwam eene arme weduwe, die twee kleine *penningen daarin* wierp, hetwelk is een oort.

43 En *Jezus*, Zijne discipelen tot Zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg u, dat [a] deze arme weduwe meer ingeworpen heeft, dan allen, die in de schatkist geworpen hebben. [a] 2 Kor. 8:12.

44 Want zij allen hebben van hunnen overvloed *daarin* geworpen; maar deze heeft van haar gebrek, al wat zij had, *daarin* geworpen, haren ganschen leeftocht.

HOOFDSTUK 13.

Christus voorzegt de verwoesting des tempels en der stad Jeruzalem, vs. 1; daarbij voegende de zwarigheden en teekenen, die voor en omtrent dien tijd zouden geschieden, 5. Hij vertroost de Zijnen met den gelukkigen voortgang van het Evangelie en met den bijstand des H. Geestes, en vermaant hen tot volstandigheid, 10. Hij wijst hen op de profetie van Daniël, en raadt hun in tijds te vluchten, om die groote ellenden te ontgaan, 14. Waarschuwt tegen de verleiding en wonderen van de valsche christussen en profeten, 21. Beschrijft verder de teekenen van het einde der wereld en Zijne toekomst ten oordeel, waarvan de tijd alleen den Vader bekend is, 24; en vermaant daarom tot gedurig waken en bidden, 33.

EN als Hij [a] uit den tempel ging, zeide een van Zijne discipelen tot Hem: Meester! zie, hoedanige steenen, en hoedanige gebouwen! [a] Matt. 24:1. Luk. 21:5.

2 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Ziet gij deze groote gebouwen? [a] Er zal niet *een* steen op den *anderen* steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

[a] 1 Kon. 9:7, 8. Micha 3:12. Luk. 19:44.

3 [a] En als Hij gezeten was op den Olijfberg, tegen den tempel over, vraagden Hem Petrus, en Jakobus, en Johannes, en Andréas, alleen: [a] Matt. 24:3. Luk. 21:7.

4 [a] Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? en welk is het teeken, wanneer deze dingen allen voleindigd zullen worden?

[a] Hand. 1:6.

5 En Jezus, hun antwoordende, begon te zeggen: [a] Ziet toe, dat u niemand verleide. [a] Jer. 29:8. Efez. 5:6. 2 Thess. 2:2, 3. 1 Joh. 4:1.

6 Want velen zullen komen [a] onder Mijnen naam, zeggende: Ik ben *de Christus;* en zullen velen verleiden. [a] Jer. 14:14. 23:21.

7 En wanneer gij zult hooren van oorlogen, en geruchten van oorlogen, zoo wordt niet verschrikt; want *dit* moet geschieden; maar nog is het einde niet.

8 [a] Want het *eene* volk zal tegen het *andere* volk opstaan, en het *eene* koninkrijk tegen het *andere* koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen, en er zullen hongersnooden wezen, en beroerten. Deze dingen zijn *maar* beginselen der smarten. [a] Jes. 19:2.

9 [a] Maar ziet gij voor uzelven toe; want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen, en in de synagogen; gij zult geslagen worden, en voor stadhouders en koningen zult gij gesteld worden, om Mijnentwil, hun tot eene getuigenis.

[a] Matt. 10:17. 24:9. Luk. 21:12. Joh. 15:19. 16:2. Openb. 2:10.

10 En het Evangelie moet eerst gepredikt worden onder al de volken.

11 [a] Doch wanneer zij u leiden zullen, om u over te leveren, zoo zijt te voren niet bezorgd, wat gij spreken zult, en bedenkt het niet; maar zoo wat u in die ure gegeven zal worden, dat spreekt; want gij zijt het niet, die spreekt, maar de Heilige Geest.

[a] Matt. 10.19. Luk. 12:11. 21:14.

12 [a] En de *eene* broeder zal den *anderen* broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen hen dooden.

[a] Ezec. 38:21. Micha 7:6.

13 En gij zult gehaat worden van allen, om Mijns Naams wil; [a] maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

[a] Matt. 10:22. 24:13. Luk. 21:19. Openb. 2:7, 10.

14 [a] Wanneer gij dan zult zien den gruwel

der verwoesting, waarvan door den profeet [b] Daniël gesproken is, staande waar het niet behoort, (die het leest, die merke daarop!) [c] alsdan, die in Judéa zijn, dat zij vlieden op de bergen.

a Matt. 24:15. Luk. 21:20. *b* Dan. 9:27. *c* Luk. 21:21.

15 En die op het dak is, kome niet af in het huis, en ga niet in, om iets uit zijn huis weg te nemen.

16 En die op den akker is, keere niet weder terug, om zijn kleed te nemen.

17 Maar wee de bevruchte en de zoogende *vrouwen* in die dagen!

18 Doch bidt, dat uwe vlucht niet geschiede des winters.

19 Want die dagen zullen zulke verdrukking zijn, welker gelijke niet geweest is van het begin der schepselen, die God geschapen heeft, tot nu toe, en ook niet zijn zal.

20 En indien de Heere de dagen niet verkort had, geen vleesch zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil, die Hij heeft uitverkoren, heeft Hij de dagen verkort.

21 [a] En alsdan, zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Ziet, hier is de Christus; of ziet, Hij is daar; gelooft het niet.

a Matt. 24:23. Luk. 21:8.

23 [a] Want er zullen valsche christussen, en valsche profeten opstaan, en zullen teekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen.

a Deut. 13:1. 2 Thess. 2:11.

23 Maar gijlieden ziet toe; ziet, Ik heb u alles voorzegd!

24 [a] Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven.

a Jes. 13:10. Ezec. 32:7. Joël 2:31. 3:15. Matt. 24:29. Luk. 21:25. Openb. 6:12.

25 En de sterren des hemels zullen daaruit vallen, en de krachten, die in de hemelen *zijn*, zullen bewogen worden.

26 [a] En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien, komende in de wolken, met groote kracht en heerlijkheid.

a Dan. 7:10. Matt. 16:27. 24:30. Mark. 14:62. Luk. 21:27. Hand. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

27 En alsdan zal Hij Zijne engelen uitzenden, en zal Zijne uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde, tot het uiterste des hemels.

28 [a] En leert van den vijgeboom deze gelijkenis; wanneer nu zijn tak teeder wordt, en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij, dat de zomer nabij is.

a Matt. 24:32. Luk. 21:29.

29 Alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet, dat *het* nabij voor de deur is.

30 Voorwaar, Ik zeg u, dat dit geslacht niet zal voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

31 [a] De hemel en de aarde zullen voorbijgaan; maar Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

a Ps. 102:27. Jes. 40:8. 51:6. Hebr. 1:11.

32 [a] Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de engelen, die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

a Matt. 24:36. Hand. 1:7.

33 [a] Ziet toe, waakt en bidt; want gij weet niet, wanneer de tijd is.

a Matt. 24:42. 25:13. Luk. 12:40. 21:36. 1 Thess. 5:6.

34 Gelijk een mensch, buiten 's lands reizende, zijn huis verliet, en zijnen dienstknechten macht gaf, en elk zijn werk, en den deurwachter gebood, dat hij zou waken;

35 Zoo waakt dan (want gij weet niet, wanneer de heer des huizes komen zal, *des avonds* laat, of ter middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond);

36 Opdat hij niet onvoorziens kome, en u slapende vinde.

37 En hetgeen Ik u zeg, *dat* zeg Ik allen: Waakt.

HOOFDSTUK 14.

De overpriesters en Schriftgeleerden zoeken gelegenheid om Christus te dooden, vs. 1. Eene vrouw zalft Hem te Bethanië, welke daad Christus verantwoordt, 3. Hij wordt door Judas voor geld verkocht aan de overpriesters, 10; laat het pascha bereiden, eet het met Zijne discipelen, 12; openbaart het verraad van Judas, 18; stelt Zijn avondmaal in, 22, voorzegt Zijnen discipelen hunne verstrooiing en Petrus zijnen val, 27. Begint in den hof van Gethsémané Zijn lijden met grooten angst en bidt den Vader, 32; vermanende Zijne discipelen om te waken, 37. Wordt door Judas met eenen kus verraden, 43; door de Joden gevangen, 46; waarbij Petrus een van hen het oor afhouwt, 47; van de Zijnen verlaten, 50; voor den Joodschen raad gebracht, 53; door valsche getuigen beschuldigd, 56; door den hoogepriester ondervraagd, 60; als een godslasteraar des doods schuldig verklaard en smadelijk mishandeld, 63. Petrus verloochent Hem driemaal, 66; en beweent zijnen val, 72.

EN [a] het pascha, en *het feest* der ongehevelde *brooden* was na twee dagen. En de overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij Hem met listigheid vangen en dooden zouden; *a* Matt. 26:2. Luk. 22:1. Joh. 11:55. 13:1.

2 Maar zij zeiden: Niet in het feest, opdat niet misschien oproer onder het volk worde.

3 [a] En als Hij te Bethanië was, in het huis van Simon, den melaatsche, daar Hij aan *tafel* zat, kwam eene vrouw, hebbende eene albasten flesch met zalf van onvervalschten nardus, van grooten prijs; en de albasten flesch gebroken hebbende, goot die op Zijn hoofd. *a* Matt. 26:6. Luk. 7:37. Joh. 11:2. 12:8.

4 En er waren sommigen, die dat zeer
kwalijk namen bij zichzelven, en zeiden:
Waartoe is dit verlies der zalf geschied?
5 Want dezelve had kunnen boven de
drie honderd penningen verkocht, en *die*
den armen gegeven worden; en zij ver-
grimden tegen haar.
6 Maar Jezus zeide: Laat af van haar;
wat doet gij haar moeite aan? zij heeft
een goed werk aan Mij gewrocht.
7 [a] Want de armen hebt gij altijd met u,
en wanneer gij wilt, kunt gij hun weldoen;
maar Mij hebt gij niet altijd. [a] Deut. 15:11.
8 Zij heeft gedaan, hetgeen zij konde; zij
is voorgekomen, om Mijn lichaam te zal-
ven, *tot eene voorbereiding* ter begrafenis.
9 Voorwaar zeg Ik u: Alwaar dit Evangelie
gepredikt zal worden in de geheele wereld,
daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken
worden, van hetgeen zij gedaan heeft.
10 [a] En Judas Iskáriot, een van de twaal-
ven, ging heen tot de overpriesters, opdat hij
Hem hun zou overleveren. [a] Matt. 26:14. Luk. 22:4.
11 En zij, *dat* hoorende, waren verblijd,
en beloofden hem geld te geven; en hij
zocht, hoe hij Hem bekwamelijk overle-
veren zou.
12 [a] En op den eersten dag [b] der ongehe-
velde *brooden*, wanneer zij het pascha slacht-
ten, zeiden Zijne discipelen tot Hem: Waar
wilt Gij, dat wij heengaan, en bereiden, dat
Gij het pascha eet? [a] Matt. 26:17. Luk. 22:7. [b] Ex. 12:17.
13 En hij zond twee van Zijne discipelen
uit, en zeide tot hen: Gaat henen in de
stad, en u zal een mensch ontmoeten,
dragende eene kruik waters, volgt dien;
14 En zoo waar hij ingaat, zegt tot den
heer des huizes: De Meester zegt: Waar
is de eetzaal, daar Ik het pascha met
Mijne discipelen eten zal?
15 En hij zal u wijzen eene groote op-
perzaal, toegerust *en* gereed; bereidt het
ons aldaar.
16 En Zijne discipelen gingen uit, en kwa-
men in de stad, en vonden het, gelijk Hij
hun gezegd had, en bereidden het pascha.
17 [a] En als het avond geworden was, kwam
Hij met de twaalven. [a] Matt. 26:20. Luk. 22:14.
18 En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus:
Voorwaar, Ik zeg u, [a] dat een van u, die met
Mij eet, Mij zal verraden. [a] Ps. 41:10. Hand. 1:17.
19 En zij begonnen bedroefd te worden,
en de een na den ander tot Hem te zeggen:
Ben ik het? en een ander: Ben ik het?
20 Maar Hij antwoordde en zeide tot hen:
Het is een uit de twaalven, die met Mij
in den schotel indoopt.
21 De Zoon des menschen gaat wel heen,
gelijk van Hem geschreven is; maar wee dien
mensch, door welken de Zoon des menschen
verraden wordt! Het ware hem goed, zoo
die mensch niet geboren ware geweest.
22 [a] En als zij aten, nam Jezus brood, en
als Hij gezegend had, brak Hij het, en gaf
het hun, en zeide: Neemt, eet, dat is
Mijn lichaam. [a] Matt 26:26. Luk 22:19. 1 Kor. 11:23.
23 En hij nam den drinkbeker, en ge-
dankt hebbende, gaf hun *dien;* en zij
dronken allen uit denzelven.
24 En hij zeide tot hen: Dat is Mijn
bloed, het *bloed* des Nieuwen Testaments,
hetwelk voor velen vergoten wordt.
25 Voorwaar, Ik zeg u, dat Ik niet meer
zal drinken van de vrucht des wijnstoks,
tot op dien dag, wanneer Ik dezelve nieuw
zal drinken in het Koninkrijk Gods.
26 En als zij den lofzang gezongen had-
den, gingen zij uit naar den Olijfberg.
27 [a] En Jezus zeide tot hen: Gij zult
in dezen nacht allen aan Mij geërgerd
worden; want er is geschreven: [b] Ik zal
den Herder slaan, en de schapen zullen ver-
strooid worden. [a] Matt. 26:31. Joh. 16:32. [b] Zach. 13:7.
28 [a] Maar nadat Ik zal opgestaan zijn,
zal Ik u voorgaan naar Galiléa.
[a] Matt. 26:32. 28:10. Mark. 16:7.
22 En Petrus zeide tot hem: Of zij
ook allen geërgerd wierden, zoo zal ik
toch niet *geërgerd worden.*
30 [a] En Jezus zeide tot hem: Voorwaar,
Ik zeg u, dat heden in dezen nacht, eer
de haan tweemaal gekraaid zal hebben,
gij Mij driemaal zult verloochenen.
[a] Matt. 26:34. Luk. 22:34. Joh. 13:38.
31 [a] Maar hij zeide nog des te meer:
Al moest ik met U sterven, zoo zal ik
U geenszins verloochenen! En insgelijks
zeiden zij ook allen. [a] Joh. 13:37.
32 [a] En zij kwamen in eene plaats, welker
naam was Gethsémané, en Hij zeide tot
Zijne discipelen: Zit hier neder, totdat I
gebeden zal hebben. [a] Matt. 26:36. Luk. 22:39. Joh. 18:1.
33 En Hij nam met Zich Petrus, en Ja-
kobus, en Johannes, en begon verbaasd
en zeer beangst te worden;
34 En zeide tot hen: [a] Mijne ziel is
geheel bedroefd tot den dood toe; blijft
hier en waakt. [a] Joh. 12:27.

35 [a] En een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op de aarde, en bad, zoo het mogelijk ware, dat die ure van Hem voorbijginge. [a] Luk. 22:41.

36 En Hij zeide: Abba, Vader! alle dingen zijn U mogelijk; neem dezen drinkbeker van Mij weg! [a] doch niet wat Ik wil, maar wat Gij *wilt*. [a] Joh. 6:38.

37 [a] En Hij kwam, en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon! slaapt gij? kunt gij niet één uur waken? [a] Matt. 26:40. Luk. 22:45.

38 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; [a] de geest *is* wel gewillig, maar het vleesch is zwak. [a] Gal. 5:17.

39 En wederom heengegaan zijnde, bad Hij, sprekende dezelfde woorden.

40 En wedergekeerd zijnde, vond Hij hen wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard; en zij wisten niet, wat zij Hem antwoorden zouden.

41 En Hij kwam ten derde maal, en zeide tot hen: Slaapt *nu* voort, en rust; het is genoeg, de ure is gekomen; ziet, de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

42 Staat op, laat ons gaan; ziet, die Mij verraadt, is nabij.

43 [a] En terstond, als Hij nog sprak, kwam Judas aan, die een was van de twaalven, en met hem eene groote schare, met zwaarden en stokken, *gezonden* van de overpriesters, en de Schriftgeleerden, en de ouderlingen. [a] Matt. 26:47. Luk. 22:47. Joh. 18:3.

44 En die Hem verried, had hun een gemeen teeken gegeven, zeggende: Dien ik kussen zal, Die is het, grijpt Hem, en leidt Hem zekerlijk henen.

45 En als hij gekomen was, ging hij terstond tot Hem, en zeide: Rabbi, Rabbi! en [a] kuste Hem. [a] 2 Sam. 20:9.

46 En zij sloegen hunne handen aan Hem, en grepen Hem.

47 En een dergenen, die daarbij stonden, het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des hoogepriesters, en hieuw hem zijn oor af.

48 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Zijt gij uitgegaan, met zwaarden en stokken, als tegen eenen moordenaar, om Mij te vangen?

49 Dagelijks was Ik bij ulieden in den tempel, leerende, en gij hebt Mij niet gegrepen; maar *dit geschiedt*, [a] opdat de Schriften vervuld zouden worden. [a] Ps. 22:7. 69:10. Luk. 24:25.

50 [a] En zij, Hem verlatende, zijn allen gevloden. [a] Job 19:13. Ps. 88:9.

51 En een zeker jongeling volgde Hem, hebbende een lijnwaad omgedaan over het naakte *lijf*, en de jongelingen grepen hem.

52 En hij, het lijnwaad verlatende, is naakt van hen gevloden.

53 [a] En zij leidden Jezus henen tot den hoogepriester; en bij hem vergaderden al de overpriesters, en de ouderlingen, en de Schriftgeleerden. [a] Matt. 26:57. Luk. 22:54. Joh. 18:13, 24.

54 En Petrus volgde Hem van verre, tot binnen in de zaal des hoogepriesters, en hij was mede zittende met de dienaren, en zich warmende bij het vuur.

55 [a] En de overpriesters, en de geheele raad, zochten getuigenis tegen Jezus, om Hem te dooden, en vonden niet. [a] Matt. 26:59. Hand. 6:13.

56 Want velen getuigden valschelijk tegen Hem, en de getuigenissen waren niet eenparig.

57 En eenigen, opstaande, getuigden valschelijk tegen Hem, zeggende:

58 Wij hebben Hem hooren zeggen: [a] Ik zal dezen tempel, die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen eenen anderen, zonder handen gemaakt, bouwen. [a] Mark. 15:29. Joh. 2:19.

59 En ook alzoo was hunne getuigenis niet eenparig.

60 [a] En de hoogepriester, in het midden opstaande, vraagde Jezus, zeggende: Antwoordt Gij niets? Wat getuigen deze tegen U? [a] Matt. 26:62.

61 [a] Maar Hij zweeg stil, en antwoordde niets. Wederom vraagde Hem de hoogepriester, en zeide tot Hem: Zijt Gij de Christus, de Zoon des gezegenden *Gods?* [a] Jes. 53:7. Hand. 8:32.

62 En Jezus zeide: Ik ben het. [a] En gijlieden zult den Zoon des menschen zien zitten ter rechter*hand* der kracht *Gods*, en komen met de wolken des hemels. [a] Dan. 7:13. Matt. 16:27. 24:30. 25:31. Luk. 21:27. Hand. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

63 En de hoogepriester, verscheurende zijne kleederen, zeide: Wat hebben wij nog getuigen van noode?

64 Gij hebt de *gods*lastering gehoord; wat dunkt ulieden? En zij allen veroordeelden Hem, des doods schuldig te zijn.

65 En sommigen begonnen Hem te bespuwen, en Zijn aangezicht te bedekken, en

[a] met vuisten te slaan, en tot Hem te zeggen:
Profeteer. En de dienaars gaven Hem kin-
nebakslagen. *a* Job 16:10. Jes. 50:6. Joh. 19:3.
66 [a] En als Petrus beneden in de zaal was,
kwam eene van de dienstmaagden des hoo-
gepriesters; *a* Matt. 26:58, 69. Luk. 22:55. Joh. 18:16, 17.
67 En ziende Petrus zich warmende, zag
zij hem aan, en zeide: Ook gij waart met
Jezus den Nazaréner.
68 Maar hij heeft het geloochend, zeg-
gende: Ik ken *Hem* niet, en ik weet niet,
wat gij zegt. En hij ging buiten in de
voorzaal, en de haan kraaide.
69 [a] En de dienstmaagd, hem wederom
ziende, begon te zeggen tot degenen, die
daarbij stonden: Deze is een van die.
a Matt. 26:71. Luk. 22:58. Joh. 18:25.
70 Maar hij loochende het wederom. En
een weinig daarna, die daarbij stonden,
zeiden wederom tot Petrus: Waarlijk, gij
zijt een van die; want gij zijt ook een
Galiléër, en uwe spraak gelijkt.
71 En hij begon *zichzelven* te vervloeken
en te zweren: Ik ken dezen Mensch niet,
Dien gij zegt.
72 En de haan kraaide de tweede maal;
en Petrus werd indachtig het woord, het-
welk Jezus tot hem gezegd had: [a] Eer de
haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult
gij Mij driemaal verloochenen. En hij,
zich van daar makende, weende.
a Matt. 26:34, 75. Luk. 22:61. Joh. 13:38. 18:27.

HOOFDSTUK 15.

Christus wordt door de Joden aan Pilatus overgeleverd en voor hem beschuldigd, waarop Hij, ondervraagd zijnde, zwijgt, vs. 1. Pilatus tracht Hem los te laten, doch op aandringen van het volk laat hij Bar-abbas los en geeft Christus over om gekruist te worden, 6. Dien de krijgsknechten bespotten en mishandelen, 16. Simon van Cyréne wordt gedwongen Zijn kruis te dragen, 21. Hem wordt gemirreden wijn aangeboden, 23. Hij wordt gekruist met twee moordenaars, 24; en van de voorbijgaanden gelasterd, 29. Duisternis komt op de aarde, 33. Christus roept tot Zijnen Vader en wordt daarover bespot, 34; en nadat Hem edik was toegereikt, geeft Hij den geest, 36. Het voorhangsel des tempels scheurt, 38. Eenige vrouwen zien van verre toe, 40. Christus wordt door Jozef van Arimathéa begraven, 42.

EN [a] terstond, des morgens vroeg, hielden
de overpriesters te zamen raad, met
de ouderlingen en Schriftgeleerden, en den
geheelen raad, en Jezus gebonden heb-
bende, brachten zij *Hem* heen, en gaven
Hem [b] aan Pilatus over. *a* Ps. 2:2. Matt. 27:1.
Luk. 22:66. 23:1. Joh. 18:28. *b* Hand. 3:13.
2 [a] En Pilatus vraagde Hem: Zijt Gij de
Koning der Joden? En Hij, antwoordende,
zeide tot hem: Gij zegt het.
a Matt. 27:11. Luk. 23:3. Joh. 18:33.
3 En de overpriesters beschuldigden Hem
van vele *zaken*; maar Hij antwoordde niets.
4 [a] En Pilatus vraagde Hem wederom,
zeggende: Antwoordt Gij niet? zie, hoe
vele *zaken* zij tegen U getuigen!
a Matt. 27:13. Joh. 19:10.
5 En Jezus heeft niet meer geantwoord,
zoodat Pilatus zich verwonderde.
6 [a] En op het feest liet hij hun eenen
gevangene los, wien zij ook begeerden.
a Matt. 27:15. Luk. 23:17. Joh. 18:39.
7 [a] En er was een, genaamd Bar-abbas,
gevangen met *andere* medeoproermakers,
die in het oproer eenen doodslag gedaan
had. *a* Matt. 27:16. Luk. 23:19. Joh. 18:40.
8 En de schare riep uit, en begon te begeeren,
dat hij deed, gelijk hij hun altijd gedaan had.
9 En Pilatus antwoordde hun, zeggende:
Wilt gij, dat ik u den Koning der Joden
loslate?
10 (Want hij wist, dat Hem de overpries-
ters door nijd overgeleverd hadden.)
11 [a] Maar de overpriesters bewogen de
schare, dat hij hun liever Bar-abbas zou los-
laten. *a* Matt. 27:20. Luk. 23:18. Joh. 18:40. Hand. 3:14.
12 En Pilatus, antwoordende, zeide we-
derom tot hen: Wat wilt gij dan, dat ik
met Hem doen zal, Dien gij eenen Koning
der Joden noemt?
13 En zij riepen wederom: Kruis Hem.
14 Doch Pilatus zeide tot hen: Wat
heeft Hij dan kwaads gedaan? En zij
riepen te meer: Kruis Hem!
15 [a] Pilatus nu, willende der schare genoeg
doen, heeft hun Bar-abbas losgelaten, en gaf
Jezus over, als hij *Hem* gegeeseld had, om
gekruist te worden. *a* Matt. 27:26. Joh. 19:1.
16 [a] En de krijgsknechten leidden Hem
binnen in de zaal, welke is het rechthuis,
en riepen de gansche bende samen;
a Matt. 27:27. Joh. 19:2.
17 En deden Hem eenen purperen man-
tel aan, en eene doornen kroon gevlochten
hebbende, zetten Hem *die* op;
18 En begonnen Hem te groeten, *zeggende:*
Wees gegroet, *Gij*, Koning der Joden!
19 En sloegen Zijn hoofd met eenen
rietstok, en bespogen Hem, en vallende op
de knieën, aanbaden Hem.
20 En als zij Hem bespot hadden, deden
zij Hem den purperen mantel af, en deden
Hem Zijne eigene kleederen aan, en leidden
Hem uit, om Hem te kruisigen.
21 [a] En zij dwongen eenen Simon van Cy-
réne, die *daar* voorbijging, komende van den
akker, den vader van Alexander en Rufus,

dat hij Zijn kruis droeg. [a] Matt. 27:32. Luk. 23:26.
22 [a] En zij brachten Hem tot de plaats Golgotha, hetwelk is, overgezet zijnde, Hoofdscheêlplaats. [a] Matt. 27:33. Luk. 27:33. Joh. 19:17.
23 En zij gaven Hem gemirreden wijn te drinken; maar Hij nam *dien* niet.
24 [a] En als zij Hem gekruisigd hadden, [b] verdeelden zij Zijne kleederen, werpende het lot over dezelve, wat een iegelijk wegnemen zou.
[a] Matt. 27:35. Luk. 23:34. Joh. 19:23. [b] Ps. 22:19.
25 En het was de derde ure, en zij kruisigden Hem.
26 [a] En het opschrift Zijner beschuldiging was boven Hem geschreven: DE KONING DER JODEN. [a] Matt. 27:37. Luk. 23:38. Joh. 19:19.
27 En zij kruisigden met Hem twee moordenaars, eenen aan *Zijne* rechter-, en eenen aan Zijne linker*zijde*.
28 [a] En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Hij is met de misdadigen gerekend. [a] Jes. 53:12. Luk. 22:37.
29 [a] En die voorbijgingen, lasterden Hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Ha! [b] Gij, Die den tempel afbreekt, en in drie dagen opbouwt, [a] Ps. 22:8. 69:21. 109:25.
Matt. 27:39. Luk. 23:35. [b] Joh. 2:19.
30 Behoud Uzelven, en kom af van het kruis.
31 En insgelijks ook de overpriesters, met de Schriftgeleerden, zeiden tot elkander, al spottende: Hij heeft anderen verlost; Zichzelven kan Hij niet verlossen.
32 De Christus, de Koning Israëls, kome nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen. Ook die met Hem gekruist waren, smaadden Hem.
33 [a] En als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe. [a] Matt. 27:45. Luk. 23:44.
34 En ter negender ure, riep Jezus met eene groote stem, zeggende: [a] ELOÏ, ELOÏ, LAMMA SABACHTA'NI? hetwelk is, overgezet zijnde: Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten? [a] Ps. 22:2. Matt. 27:46.
35 En sommigen van die daarbij stonden, *dit* hoorende, zeiden: Ziet, Hij roept Elías.
36 [a] En er liep een, en vulde eene spons met edik, en stak ze op eenen rietstok, en gaf Hem te drinken, zeggende: Houdt stil, laat ons zien, of Elías komt, om Hem af te nemen. [a] Ps. 69:22. Joh. 19:29.
37 En Jezus, eene groote stem van *Zich* gegeven hebbende, gaf den geest.
38 [a] En het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden. [a] 2 Kron. 3:14. Matt. 27:51. Luk. 23:45.
39 [a] En de hoofdman over honderd, die daarbij tegenover Hem stond, ziende, dat Hij alzoo roepende den geest gegeven had, zeide: Waarlijk, deze Mensch was Gods Zoon! [a] Matt. 27:54. Luk. 23:47.
40 [a] En er waren ook vrouwen, [b] van verre *dit* aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdaléna, en Maria, de moeder van Jakobus, den kleine, en van Joses, en Salóme; [a] Matt. 27:55. Luk. 23:49. [b] Ps. 38:12.
41 Welke ook, toen Hij in Galiléa was, Hem waren gevolgd, en [a] Hem gediend hadden; en vele andere *vrouwen*, die met Hem naar Jeruzalem opgekomen waren. [a] Luk. 8:2, 3.
42 [a] En als het nu avond was geworden, dewijl het de voorbereiding was, welke is de voorsabbat; [a] Matt. 27:57. Luk. 23:50. Joh. 19:38.
43 Kwam Jozef, die van Arimathéa *was*, een eerlijk raadsheer, die ook zelf het Koninkrijk Gods was verwachtende, en zich verstoutende, ging hij in tot Pilatus, en begeerde het lichaam van Jezus.
44 En Pilatus verwonderde zich, dat Hij alreede gestorven was; en den hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende, vraagde hem, of Hij lang gestorven was.
45 En als hij het van den hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij Jozef het lichaam.
46 En hij kocht fijn lijnwaad, en Hem afgenomen hebbende, wond *Hem* in dat fijne lijnwaad, [a] en leide Hem in een graf, hetwelk uit eene steenrots gehouwen was; en hij wentelde eenen steen tegen de deur des grafs. [a] Matt. 12:40. 26:12. 27:60. Luk. 23:53.
47 En Maria Magdaléna, en Maria, *de moeder* van Joses, aanschouwden, waar Hij gelegd werd.

HOOFDSTUK 16.

De vrouwen komen tot het graf om het lichaam van Christus te zalven, vs. 1. Zij vinden den steen afgewenteld, 4; en worden door eenen engel onderricht, dat Hij van den dood was opgestaan, 5. Christus verschijnt aan Maria Magdaléna, 9; die de opstanding van Christus den discipelen boodschapt, doch niet geloofd wordt, 10. Hij verschijnt nog aan twee discipelen op den weg, 12. Eindelijk ook aan de elven, welken Hij bevel geeft overal te prediken en te doopen, 14. Hij belooft, dat den geloovigen verscheidene teekenen zullen volgen, 17. Vaart op in den hemel, 19. De apostelen voeren Christus' bevel met vrucht uit, 20.

EN [a] als de sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdaléna, en Maria, de *moeder* van Jakobus, en Salóme specerijen gekocht, opdat zij kwamen en Hem zalfden. [a] Matt. 28:1. Luk. 24:1. Joh. 20:1.

2 En zeer vroeg op den eersten *dag* der week, kwamen zij tot het graf, als de zon opging;

3 En zeiden tot elkander: Wie zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?

4 (En opziende zagen zij, dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5 [a] En in het graf ingegaan zijnde, zagen zij eenen jongeling, zittende ter rechter*zijde*, bekleed met een wit lang kleed, en werden verbaasd. *a* Matt. 28:2. Joh. 20:12.

6 Maar hij zeide tot haar: [a] Zijt niet verbaasd; gij zoekt Jezus den Nazaréner, Die gekruist was; Hij is opgestaan; Hij is hier niet; ziet de plaats, waar zij Hem gelegd hadden. *a* Matt. 28:5. Luk. 24:5.

7 Doch gaat heen, zegt Zijnen discipelen, en Petrus, dat Hij u [a] voorgaat naar Galiléa; aldaar zult gij Hem zien, [b] gelijk Hij uliedden gezegd heeft. *a* Hand. 1:3. 13:31. 1 Kor. 15:5. *b* Matt. 26:32. 28:10. Mark. 14:28.

8 [a] En zij, haastelijk uitgegaan zijnde, vloden van het graf, en beving en ontzetting had haar bevangen; en zij zeiden niemand iets; want zij waren bevreesd. *a* Matt. 28:8. Luk. 24:9. Joh. 20:18.

9 En als *Jezus* opgestaan was, des morgens vroeg, op den eersten *dag* der week, verscheen Hij [a] eerst aan Maria Magdaléna, [b] uit welke Hij zeven duivelen uitgeworpen had. *a* Joh. 20:14, 16. *b* Luk. 8:2.

10 Deze heengaande, boodschapte het dengenen, die met Hem geweest waren, welke treurden en weenden.

11 En als deze hoorden, dat Hij leefde, en van haar gezien was, geloofden zij het niet.

12 [a] En na dezen is Hij geopenbaard in eene andere gedaante, aan twee van hen, daar zij wandelden, en in het veld gingen. *a* Luk. 24:13.

13 Deze ook heengaande, boodschapten het aan de anderen; *maar* zij geloofden ook die niet.

14 [a] Daarna is Hij geopenbaard aan de elven, daar zij aanzaten, en verweet *hun* hunne ongeloovigheid en hardigheid des harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen, die Hem gezien hadden, nadat Hij opgestaan was. *a* Luk. 24:36. Joh. 20:19. 1 Kor. 15:5.

15 En Hij zeide tot hen: [a] Gaat heen in de geheele wereld, predikt het Evangelie aan alle kreaturen. *a* Matt. 28:19. Joh. 15:16.

16 Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; [a] maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden. *a* Joh. 3:18. 12:48.

17 En degenen, die geloofd zullen hebben, zullen deze teekenen volgen: [a] in Mijnen Naam zullen zij duivelen uitwerpen; [b] met nieuwe tongen zullen zij spreken; *a* Luk. 10:17. Hand. 5:16. 8:7. 16:18. 19:12. *b* Hand. 2:4. 10:46. 19:6.

18 [a] Slangen zullen zij opnemen; en al is het, dat zij iets doodelijks zullen drinken, het zal hun niet schaden; [b] op kranken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden. *a* Luk. 10:19. Hand. 28:5. *b* Hand. 28:8.

19 De Heere dan, nadat Hij tot hen gesproken had, [a] is opgenomen in den hemel, en is gezeten aan de rechter*hand* Gods. *a* Luk. 24:50, 51. Hand. 1:9.

20 En zij, [a] uitgegaan zijnde, predikten overal, en [b] de Heere wrocht mede, en bevestigde het Woord door teekenen, die daarop volgden. Amen. *a* Hand. 1:2. 1 Tim. 3:16. *b* Hand. 14:3. Hebr. 2:4.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

LUKAS.

HOOFDSTUK 1.

De voorrede van Lukas over zijn Evangelie, vs. 1. Geslacht en leven van Zacharias en Elizabet, 5. Een engel verschijnt aan Zacharias in den tempel, 8; welke hem voorzegt de ontvangenis en geboorte van Johannes, wiens ambt hij beschrijft, 13. Zacharias zulks niet geloovende, wordt gestraft met stomheid voor een' tijd, 18. Elizabet wordt bevrucht, 24. De engel Gabriël boodschapt aan de maagd Maria, dat zij den Zoon van God ontvangen en baren zal, 26. Zij reist daarna tot Elizabet, die haar met blijdschap ontvangt en zalig prijst, 39. Maria dankt den Heere met eenen lofzang, 46. Elizabet baart haren zoon, 57; die besneden en Johannes genaamd wordt, 59. Zacharias wordt weder sprekende en zingt den Heere eenen lofzang, profeteerende van het ambt van Christus, en van Zijnen voorlooper Johannes, 64, die in de woestijn opwast en sterk wordt in den geest, 80.

NADEMAAL velen ter hand genomen hebben, om in orde te stellen een verhaal van de dingen, die onder ons volkomene zekerheid hebben;

2 Gelijk ons overgeleverd hebben, die
van den beginne zelven aanschouwers en
dienaars des Woords geweest zijn;
3 Zoo heeft het ook mij goed gedacht,
hebbende alles van voren aan naarstiglijk
onderzocht, vervolgens aan u te schrijven,
voortreffelijke Theofilus!
4 Opdat gij moogt kennen de zekerheid
der dingen, waarvan gij onderwezen zijt.
5 IN de dagen van Heródes, den koning
van Judéa, was een zeker priester, met
name Zacharías, [a] van de dagorde van Abía;
en zijne vrouw was uit de dochteren van
Aäron, en haar naam Elizabet. [a] 1 Kron. 24:10.
6 En zij waren beiden rechtvaardig voor
God, wandelende in al de geboden en
rechten des Heeren, onberispelijk.
7 En zij hadden geen kind, omdat Eli-
zabet onvruchtbaar was, en zij beiden
verre op hunne dagen gekomen waren.
8 En het geschiedde, dat, als hij het
priesterambt bediende voor God, in de
beurt zijner dagorde,
9 Naar de gewoonte der priesterlijke be-
diening, hem te lote was gevallen, [a] dat hij
zoude ingaan in den tempel des Heeren om
te [b] reukofferen. [a] Hebr. 9:6. [b] Ex. 30:7. Lev. 16:17.
10 En al de menigte des volks was bui-
ten, biddende, ter ure des reukoffers.
11 En van hem werd gezien een engel
des Heeren, staande ter rechter*zijde* van
het altaar des reukoffers.
12 En Zacharías, *hem* ziende, werd ont-
roerd, en vreeze is op hem gevallen.
13 Maar de engel zeide tot hem: Vrees
niet, Zacharías! want uw gebed is ver-
hoord, en uwe vrouw Elizabet zal u
eenen zoon baren, en [a] gij zult zijnen
naam heeten Johannes. [a] Luk. 1:60.
14 En u zal blijdschap en verheuging
zijn, en velen [a] zullen zich over zijne ge-
boorte verblijden. [a] Luk. 1:58.
15 Want hij zal groot zijn voor den
Heere; [a] noch wijn noch sterken drank
zal hij drinken, en hij zal met den Hei-
ligen Geest vervuld worden, ook van zij-
ner moeders lijf aan. [a] Richt. 13:4.
16 En [a] hij zal velen der kinderen Is-
raëls bekeeren tot den Heere, hunnen God.
[a] Mal. 4:6. Matt. 11:14.
17 En [a] hij zal voor Hem heengaan, in
den geest en de kracht van Elías, [b] om te
bekeeren de harten der vaderen tot de
kinderen, en de ongehoorzamen tot de
voorzichtigheid der rechtvaardigen, om den
Heere te bereiden een toegerust volk.
[a] Matt. 3:2. Mark. 9:12. [b] Mal. 4:6.
18 En Zacharías zeide tot den engel:
Waarbij zal ik dat weten? want [a] ik ben
oud, en mijne vrouw is verre op hare
dagen gekomen. [a] Gen. 17:17.
19 En de engel antwoordde en zeide
tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God
sta, en ben uitgezonden, om tot u te spre-
ken, en u deze dingen te verkondigen.
20 En zie, gij zult zwijgen, en niet kun-
nen spreken, tot op den dag, dat deze
dingen geschied zullen zijn; om dies wil,
dat gij mijne woorden niet geloofd hebt,
welke vervuld zullen worden op hunnen tijd.
21 En het volk was wachtende op Zacha-
rías, en waren verwonderd, dat hij zoo
lang vertoefde in den tempel.
22 En als hij uitkwam, kon hij tot hen
niet spreken; en zij bekenden, dat hij een
gezicht in den tempel gezien had. En hij
wenkte hun toe, en bleef stom.
23 En het geschiedde, als de dagen zij-
ner bediening vervuld waren, dat hij
naar zijn huis ging.
24 En na die dagen werd Elizabet, zijne
vrouw, bevrucht; en zij verbergde zich
vijf maanden, zeggende:
25 Alzoo heeft mij de Heere gedaan, in
de dagen, in welke Hij *mij* aangezien heeft,
om [a] mijne versmaadheid onder de men-
schen weg te nemen. [a] Gen. 30:23. Jes. 4:1.
26 En in de zesde maand werd de engel
Gabriël van God gezonden naar eene stad
in Galiléa, genaamd Názareth;
27 [a] Tot eene maagd, die ondertrouwd
was met eenen man, wiens naam was
Jozef, uit den huize Davids; en de naam
der maagd was Maria. [a] Matt. 1:18.
28 En de engel tot haar ingekomen
zijnde, zeide: Wees gegroet, gij begena-
digde! de Heere *is* met u; gij *zijt* geze-
gend onder de vrouwen.
29 En als zij *hem* zag, werd zij zeer ont-
roerd over dit zijn woord, en overleide,
hoedanig deze groetenis mocht zijn.
30 En de engel zeide tot haar: Vrees
niet, Maria! want gij hebt genade bij
God gevonden.
31 [a] En zie, gij zult bevrucht worden,
en eenen Zoon baren, en zult Zijnen
[b] naam heeten JEZUS. [a] Jes. 7:14. [b] Matt. 1:21.
32 [a] Deze zal groot zijn, en de Zoon des

Allerhoogsten genaamd worden; en [b] God,
de Heere zal Hem den troon van Zijnen
vader David geven.

a Jes. 54:5. b 2 Sam. 7.12. Ps. 132:11. Jes. 9:6.

33 [a] En Hij zal over het huis Jakobs
Koning zijn in der eeuwigheid, en Zijns
Koninkrijks zal geen einde zijn.

a 1 Kron. 22:10. Ps. 45:7. 89:37. Jer. 23:5. Dan. 7:14, 27. Micha 4:7. Hebr. 1:8.

34 En Maria zeide tot den engel: Hoe
zal dat wezen, dewijl ik geenen man bekenne?

35 En de engel, antwoordende, zeide tot
haar: De Heilige Geest zal over u komen
en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen;
daarom ook, dat Heilige, Dat
uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon
genaamd worden.

36 En zie, Elizabet, uwe nicht, is ook
zelve bevrucht, met eenen zoon, in haren
ouderdom; en deze maand is haar, die
onvruchtbaar genaamd was, de zesde.

37 [a] Want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.

a Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Matt. 19:26. Luk. 18:27.

38 En Maria zeide: Zie, de dienstmaagd
den Heeren; mij geschiede naar uw woord.
En de engel ging weg van haar.

39 En Maria, opgestaan zijnde in diezelve
dagen, reisde met haast naar het
gebergte, in eene stad Juda;

40 En kwam in het huis van Zacharías,
en groette Elizabet.

41 En het geschiedde, als Elizabet de
groetenis van Maria hoorde, zoo sprong
het kindeken op in haren buik; en Elizabet
werd vervuld met den Heiligen Geest;

42 En riep uit met eene groote stem, en
zeide: Gezegend *zijt* gij onder de vrouwen,
en gezegend *is* de vrucht uws buiks!

43 En van waar *komt* mij dit, dat de
moeder mijns Heeren tot mij komt?

44 Want zie, als de stem uwer groetenis
in mijne ooren geschiedde, zoo sprong het
kindeken van vreugde op in mijnen buik.

45 [a] En zalig is *zij*, die geloofd heeft; want
de dingen, die haar van den Heere gezegd
zijn, zullen volbracht worden. a Luk. 11:28.

46 En Maria zeide: Mijne ziel maakt
groot den Heere;

47 En mijn geest verheugt zich in God,
mijnen Zaligmaker;

48 Omdat Hij de nederheid Zijner dienstmaagd
heeft aangezien; want zie, van
nu aan zullen mij zalig spreken al de
geslachten.

49 Want groote dingen heeft aan mij
gedaan Hij, Die machtig is, en heilig *is*
Zijn naam.

50 [a] En Zijne barmhartigheid is van geslacht
tot geslacht over degenen, die Hem
vreezen. a Ex. 20:6.

51 [a] Hij heeft een krachtig werk gedaan
door Zijnen arm; [b] Hij heeft verstrooid de
hoogmoedigen in de gedachten hunner harten.
a Jes. 51:9. 52:10. b Ps. 33:10. 1 Petr. 5:5.

52 Hij heeft machtigen van de tronen
afgetrokken, en [a] nederigen heeft Hij verhoogd.
a 1 Sam. 2:8. Ps. 113:6.

53 [a] Hongerigen heeft Hij met goederen
vervuld; en rijken heeft Hij ledig weggezonden.
a Ps. 34:11.

54 [a] Hij heeft Israël, Zijnen knecht, opgenomen,
opdat Hij gedachtig ware der
barmhartigheid, a Jes. 30:18. 41:9. 54:5. Jer. 31:3, 20.

55 (Gelijk Hij gesproken heeft tot onze
vaderen, *namelijk* [a] tot Abraham, en zijn
zaad) in der eeuwigheid.

a Gen. 17:19. 22:18. Ps. 132:11.

56 En Maria bleef bij haar omtrent drie
maanden, en keerde weder tot haar huis.

57 En de tijd van Elizabet werd vervuld,
dat zij baren zoude, en zij baarde
eenen zoon.

58 En die daar rondom woonden en hare
magen hoorden, dat de Heere Zijne barmhartigheid
grootelijks aan haar bewezen had,
en [a] waren met haar verblijd. a Luk. 1:14.

59 En het geschiedde, dat zij op den
[a] achtsten dag kwamen, om het kindeken te
besnijden, en noemden het Zacharías, naar
den naam zijns vaders. a Gen. 17:12. Lev. 12:3.

60 En zijne moeder antwoordde en zeide:
Niet *alzoo*, maar [a] hij zal Johannes heeten.

a Luk. 1:13.

61 En zij zeiden tot haar: Er is niemand
in uwe maagschap, die met dien naam
genaamd wordt.

62 En zij wenkten zijnen vader, hoe hij
wilde, dat hij genaamd zou worden.

63 En als hij een schrijftafeltje geëischt
had, schreef hij, zeggende: Johannes is zijn
naam. En zij verwonderden zich allen.

64 En terstond werd zijn mond geopend,
en zijne tong *losgemaakt*; en hij sprak,
God lovende.

65 En er kwam vrees over allen, die
rondom hen woonden; en in het geheele

gebergte van Judéa werd veel gesproken
van al deze dingen.
66 En allen, die het hoorden, namen het
ter harte, zeggende: Wat zal toch dit kin-
deken wezen? en de hand des Heeren was
met hem.
67 En Zacharías, zijn vader, werd vervuld
met den Heiligen Geest, en profeteerde,
zeggende:
68 Geloofd *zij* de Heere, de God Israëls,
want Hij heeft bezocht, en verlossing te
weeg gebracht Zijnen volke;
69 [a] En heeft eenen hoorn der zaligheid
ons opgericht, in het huis van David, Zijnen
knecht; *a* Ps. 132:17.
70 [a] Gelijk Hij gesproken heeft door den
mond Zijner heilige profeten, die van het
begin der wereld *geweest zijn;*
a Ps. 72:12. Jes. 40:10. Jer. 23:6. 30:10. Dan. 9:27.
71 *Namelijk* eene verlossing van onze
vijanden, en van de hand al dergenen, die
ons haten;
72 Opdat Hij barmhartigheid deed aan
onze vaderen, en gedachtig ware aan Zijn
heilig verbond;
73 [a] *En* aan den eed, dien Hij Abraham,
onzen vader, gezworen heeft, om ons te
geven, *a* Gen. 22:16. Ps. 105:9. Jer. 31:33. Hebr. 6:13, 17.
74 [a] Dat wij, verlost zijnde uit de hand
onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder
vreeze, *a* Hebr. 9:14.
75 [a] In heiligheid en gerechtigheid voor
Hem, al de dagen onzes levens. *a* 1 Petr. 1:15.
76 [a] En gij, kindeken! zult een profeet
des Allerhoogsten genaamd worden; want
gij zult voor het aangezicht des Heeren
voor heengaan, om Zijne wegen te berei-
den; *a* Mal. 4:5. Luk. 1:17.
77 [a] Om Zijn volk kennis der zaligheid
te geven, in vergeving hunner zonden,
a Luk. 3:3.
78 Door de innerlijke bewegingen der
barmhartigheid onzes Gods, met welke ons
bezocht heeft de [a] Opgang uit de hoogte;
a Mal. 4:2.
79 [a] Om te verschijnen dengenen, die
gezeten zijn in duisternis en schaduw
des doods; om onze voeten te richten
op den weg des vredes.
a Jes. 9:1. 42:7. 43:8. 49:9. 60:1.
80 [a] En het kindeken wies op, en werd
gesterkt in den geest, en was in de woes-
tijnen, tot den dag zijner vertooning aan
Israël. *a* Luk. 2:40.

HOOFDSTUK 2.

Christus wordt te Bethlehem geboren, vs. 1; en Zijne geboorte door eenen engel aan de herders bekend gemaakt, 8. Lofzang der hemelsche heirscharen, 13. De herders gaan naar Bethlehem, om het Kind te zien, en vermeld hebbende, wat hun van dat Kind gezegd was, keeren zij weder, 15. Het Kindeken wordt besneden en Jezus genaamd, 21; den Heere in den tempel voorgesteld, 22; alwaar Hem Simeon ontvangt in zijne armen en, na eenen lofzang, van Hem profeteert, 25. Desgelijks doet ook Anna, de profetes, 36. Christus, twaalf jaren oud zijnde, reist met Zijne ouders naar Jeruzalem, 41. Wordt van hen gevonden in den tempel onder de leeraars, 45. Keert weder naar Názareth, is Zijnen ouders onderdanig en neemt toe in wijsheid, grootte en genade, 51.

EN het geschiedde in diezelve dagen, dat
er een gebod uitging van den keizer
Augustus, dat de geheele wereld beschre-
ven zou worden.
2 Deze eerste beschrijving geschiedde, als
Cyrénius over Syrië stadhouder was.
3 En zij gingen allen om beschreven te
worden, een iegelijk naar zijne eigene stad.
4 En Jozef ging ook op van Galiléa, uit
de stad Názareth, naar Judéa, [a] tot de stad
Davids, die [b] Bethlehem genaamd wordt,
(omdat hij uit het [c] huis en geslacht van
David was.)
a Micha 5:1. Joh. 7:42. *b* 1 Sam. 16:4, enz. *c* Matt. 1:1.
5 Om beschreven te worden met Maria,
zijne ondertrouwde vrouw, welke bevrucht
was.
6 En het geschiedde, als zij daar waren,
dat de dagen vervuld werden, dat zij baren
zoude.
7 En zij [a] baarde haren eerstgeboren' Zoon,
en wond Hem in doeken, en leide Hem
neder in de kribbe, omdat voor henlieden
geene plaats was in de herberg. *a* Matt. 1:25.
8 En er waren herders in diezelfde land-
streek, zich houdende in het veld, en hiel-
den de nachtwacht over hunne kudde.
9 En ziet, een engel des Heeren stond bij
hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen
hen, en zij vreesden met groote vreeze.
10 En de engel zeide tot hen: Vreest
niet! want, ziet, ik verkondig u groote
blijdschap, die al den volke wezen zal;
11 *Namelijk* dat u heden geboren is de
Zaligmaker, welke is Christus, de Heere,
in de stad Davids.
12 En dit zal u het teeken zijn: gij zult
het Kindeken vinden in doeken gewonden,
en liggende in de kribbe.
13 En van stonde aan was *er* met den
engel [a] eene menigte des hemelschen heir-
legers, prijzende God en zeggende:
a Dan. 7:10. Openb. 5:11.
14 Eere *zij* God in de hoogste *hemelen,*
[a] en vrede op aarde, in de menschen een
welbehagen! *a* Jes. 57:19. Efez. 2:17.

15 En het geschiedde, als de engelen van hen weggevaren waren naar den hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan heengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord, dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft verkondigd.

16 En zij kwamen met haast, en vonden Maria, en Jozef, en het Kindeken liggende in de kribbe.

17 En als zij het gezien hadden, maakten zij alom bekend het woord, dat hun van dit Kindeken gezegd was.

18 En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders.

19 Doch Maria bewaarde deze woorden alle te zamen, overleggende *die* in haar hart.

20 En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.

21 En als [a] acht dagen vervuld waren, dat men het Kindeken besnijden zou, zoo werd Zijn [b] naam genaamd JEZUS, welke genaamd was van den engel, eer Hij in het lichaam ontvangen was.

[a] Gen. 17:12. Lev. 12:3. Joh. 7:22. [b] Matt. 1:21. Luk. 1:31.

22 En als de dagen harer [a] reiniging vervuld waren, naar de wet van Mozes, brachten zij Hem te Jeruzalem, opdat zij *Hem* den Heere voorstelden; [a] Lev. 12:6.

23 (Gelijk geschreven is [a] in de wet des Heeren: Al wat mannelijk is, dat de moeder opent, zal den Heere heilig genaamd worden) [a] Ex. 13:2. Num. 3:13. 8:16, 17.

24 En opdat zij offerande gaven, naar hetgeen in de wet des Heeren gezegd is, [a] een paar tortelduiven, of twee jonge duiven. [a] Lev. 12:8.

25 En ziet, er was een mensch te Jeruzalem, wiens naam was Simeon; en deze mensch was rechtvaardig en Godvreezende, verwachtende de vertroosting Israëls; en de Heilige Geest was op hem.

26 En hem was eene Goddelijke openbaring gedaan door den Heiligen Geest, dat hij den dood niet zien zoude, eer hij den Christus des Heeren zou zien.

27 En hij kwam door den Geest in den tempel. En als de ouders het Kindeken Jezus inbrachten, om naar de gewoonte der wet met Hem te doen;

28 Zoo nam hij Hetzelve in zijne armen, en loofde God, en zeide:

29 Nu [a] laat Gij, Heere! Uwen dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord;

[a] Gen. 46:30.

30 Want mijne oogen hebben Uwe [a] zaligheid gezien, [a] Ps. 98:2. Jes. 52:10.

31 [a] Die Gij bereid hebt voor het aangezicht van al de volken: [a] Hand. 28:28.

32 [a] Een Licht tot verlichting der Heidenen, en tot heerlijkheid van Uw volk Israël. [a] Jes. 42:6. 49:6. Hand. 13:47.

33 En Jozef en Zijne moeder verwonderden zich over hetgeen van Hem gezegd werd.

34 En Simeon zegende henlieden, en zeide tot Maria, Zijne moeder: Zie, [a] Deze wordt gezet tot eenen val en opstanding veler in Israël, en tot een teeken, [b] dat wedersproken zal worden,

[a] Jes. 8:14. Rom. 9:32. 1 Petr. 2:8. [b] Hand. 28:22.

35 (En ook een zwaard zal door uwe eigene ziel gaan) opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden.

36 En er was Anna, eene profetesse, eene dochter van Fanuël, uit den stam van Aser; deze was tot grooten ouderdom gekomen, welke met *haren* man zeven jaren had geleefd van haren maagdom af.

37 En zij was eene weduwe van omtrent vier en tachtig jaren, dewelke niet week uit den tempel, met vasten en bidden, *God* [a] dienende nacht en dag. [a] 1 Sam. 1:22.

38 En deze, te dierzelver ure daarbij komende, heeft insgelijks den Heere beleden, en sprak van Hem tot allen, die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

39 En als zij alles voleindigd hadden, wat naar de wet des Heeren *te doen* was, keerden zij weder naar Galiléa, tot hunne stad Názareth.

40 En het Kindeken [a] wies op, en werd gesterkt in den geest, en vervuld met wijsheid; en de genade Gods was over Hem.

[a] Luk. 1:80.

41 En Zijne ouders reisden alle jaar naar Jeruzalem, op het feest van [a] pascha.

[a] Ex. 23:15, 17. Lev. 23:5. Deut. 16:1.

42 En toen Hij twaalf jaren *oud* geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte van den feestdag;

43 En de dagen *aldaar* voleindigd hadden, toen zij wederkeerden, bleef het Kind Jezus te Jeruzalem, en Jozef en Zijne moeder wisten het niet.

44 Maar meenende, dat Hij in het gezelschap op den weg was, gingen zij eene

dagreize, en zochten Hem onder de magen,
en onder de bekenden.
45 En als zij Hem niet vonden, keerden zij
wederom naar Jeruzalem, Hem zoekende.
46 En het geschiedde, na drie dagen, dat
zij Hem vonden in den tempel, zittende in
het midden der leeraren, hen hoorende, en
hen ondervragende.
47 [a] En allen, die Hem hoorden, ontzetten
zich over Zijn verstand en antwoorden.
a Matt. 7:28. Mark. 1:22. Luk. 4:22, 32. Joh. 7:15.
48 En zij, Hem ziende, werden verslagen;
en Zijne moeder zeide tot Hem: Kind!
waarom hebt Gij ons zoo gedaan? zie, Uw
vader en ik hebben U met angst gezocht.
49 En Hij zeide tot hen: Wat *is het*, dat
gij Mij gezocht hebt? wist gij niet, dat Ik
moet zijn in de dingen Mijns Vaders?
50 [a] En zij verstonden het woord niet,
dat Hij tot hen sprak. a Luk. 9:45. 18:34.
51 En Hij ging met hen af, en kwam
te Názareth, en was hun onderdanig. En
Zijne moeder bewaarde al deze dingen in
haar hart.
52 En Jezus [a] nam toe in wijsheid, en
in grootte, en in genade bij God en de
menschen. a 1 Sam. 2:26. Luk. 1:80.

HOOFDSTUK 3.

De tijd wanneer Johannes de Dooper zijn ambt heeft aangevangen, vs. 1. De inhoud zijner prediking, 3. Zijne vermaning tot bekeering aan degenen, die kwamen, om van hem gedoopt te worden, 7. Zijn antwoord op de vraag der scharen, 10; der tollenaars, 12; en der krijgslieden, wat een iegelijk moest doen, 14. Zijne getuigenis van Christus en van Zijnen doop, 15. Zijne gevangenis, 19. Christus wordt door Johannes gedoopt, 21; Wiens geslachtsregister wordt verhaald tot Adam toe, 23.

EN in het vijftiende jaar der regeering
van den keizer Tibérius, als Pontius
Pilatus stadhouder was over Judéa, en
Heródes een viervorst over Galiléa, en Filippus,
zijn broeder, een viervorst over
Ituréa en over het land Trachónitis, en
Lysánias een viervorst over Abiléne;
2 Onder de [a] hoogepriesters Annas en
Kajafas, geschiedde het woord Gods tot
Johannes, den zoon van Zacharías, in de
woestijn. a Hand. 4:6.
3 [a] En hij kwam in al het omliggende land
der Jordaan, predikende den doop der bekeering
tot vergeving der zonden.
a Matt. 3:1. Mark. 1:4.
4 Gelijk geschreven is in het boek der
woorden van [a] Jesaja, den profeet, zeggende:
De stem des roependen in de woestijn:
Bereidt den weg des Heeren, maakt Zijne
paden recht! a Jes. 40:3. Matt. 3:3. Mark. 1:3. Joh. 1:23.
5 Alle dal zal gevuld worden, en alle berg
en heuvel zal vernederd worden, en de
kromme *wegen* zullen tot eenen rechten *weg*
worden, en de oneffene tot effene wegen.
6 [a] En alle vleesch zal de zaligheid Gods
zien. a Ps. 98:2. Jes. 52:10.
7 Hij zeide dan tot de scharen, die uitkwamen,
om van hem gedoopt te worden: [a] Gij
adderengebroedsels! wie heeft u aangewezen
te vlieden van den toekomenden toorn?
a Matt. 3:7. 23:33.
8 Brengt dan vruchten voort der bekeering
waardig; en begint niet te zeggen bij uzelven:
[a] Wij hebben Abraham tot eenen
vader; want Ik zeg u, dat God, zelfs uit
deze steenen, Abraham kinderen kan verwekken.
a Matt. 3:9. Joh. 8:39. Hand. 13:26.
9 [a] En de bijl ligt ook alreede aan den
wortel der boomen; alle boom dan, die geene
goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen,
en in het vuur geworpen. a Matt. 3:10. 7:19.
10 En de scharen vraagden hem, [a] zeggende:
Wat zullen wij dan doen? a Hand. 2:37.
11 En hij, antwoordende, zeide tot hen:
[a] Die twee rokken heeft, deele hem mede,
die geen heeft; en die spijze heeft, doe desgelijks.
a Jakob. 2:13, 15. 1 Joh. 3:17.
12 En er kwamen ook tollenaars om gedoopt
te worden, en zeiden tot hem: Meester!
wat zullen wij doen?
13 En hij zeide tot hen: Eischt niet meer,
dan hetgeen u gezet is.
14 En hem vraagden ook de krijgslieden,
zeggende: En wij, wat zullen wij doen? En
hij zeide tot hen: Doet niemand overlast, en
ontvreemdt niemand het zijne met bedrog,
en laat u vergenoegen met uwe bezoldingen.
15 En als het volk verwachtte, en allen in
hunne harten overleiden van Johannes, of
hij niet mogelijk de Christus ware;
16 Zoo antwoordde Johannes aan allen,
zeggende: [a] Ik doop u wel met water; maar
Hij komt, Die sterker is dan ik, Wien ik
niet waardig ben den riem van Zijne
schoenen te ontbinden; [b] Deze zal u doopen
met den Heiligen Geest en met vuur.
a Matt. 3:11. Mark. 1:8. Joh. 1:26. Hand. 1:5. 11:16.
19:4. b Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:4. 11:15.
17 [a] Wiens wan in Zijne hand is, en Hij
zal Zijnen dorschvloer doorzuiveren, en de
tarwe zal Hij in Zijne schuur samenbrengen;
maar het kaf zal Hij met onuitblusschelijk
vuur verbranden. a Matt. 3:12.
18 Hij dan ook nog vele andere dingen

vermanende, verkondigde den volke het Evangelie.

19 [a] Maar als Heródes, de viervorst, van hem bestraft werd, om Heródias wil, de vrouw van Filippus, zijnen broeder, en over alle booze *stukken*, die Heródes deed,

a Matt. 14:3. Mark. 6:18.

20 Zoo heeft hij ook dit nog boven alles daar toegedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft.

21 [a] En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd, en Jezus *ook* gedoopt was, en bad, dat de hemel geopend werd ;

a Matt. 3:13. Mark. 1:9. Joh. 1:32.

22 En dat de Heilige Geest op Hem nederdaalde, in lichamelijke gedaante, gelijk eene duif; en dat er eene stem geschiedde uit den hemel, zeggende : [a] Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in U heb Ik Mijn welbehagen ! *a* Jes. 42:1. Matt. 17:5. Mark. 9:7. Luk. 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17.

23 En Hij, Jezus, begon omtrent dertig jaren *oud* te wezen, zijnde (alzoo men meende) [a] de zoon van Jozef, den *zoon* van Heli,

a Matt. 13:55. Joh. 6:42.

24 Den *zoon* van Matthat, den *zoon* van Levi, den *zoon* van Melchi, den *zoon* van Janna, den *zoon* van Jozef,

25 Den *zoon* van Mattathías, den *zoon* van Amos, den *zoon* van Naüm, den *zoon* van Esli, den *zoon* van Naggai,

26 Den *zoon* van Maáth, den *zoon* van Mattathías, den *zoon* van Semeï, den *zoon* van Jozef, den *zoon* van Juda,

27 Den *zoon* van Johannas, den *zoon* van Rhesa, den *zoon* van Zorobábel, den *zoon* van Saláthiël, den zoon van Neri,

28 Den *zoon* van Melchi, den *zoon* van Addi, den *zoon* van Kosam, den *zoon* van Elmódam, den *zoon* van Er,

29 Den *zoon* van Joses, den *zoon* van Eliëzer, den *zoon* van Jorim, den *zoon* van Matthat, den *zoon* van Levi,

30 Den *zoon* van Simeon, den *zoon* van Juda, den *zoon* van Jozef, den *zoon* van Jonan, den *zoon* van Eljakim,

31 Den *zoon* van Meleas, den *zoon* van Maïnan, den *zoon* van Mattatha, den *zoon* van Nathan, den *zoon* van David,

32 Den *zoon* van Jesse, den *zoon* van Obed, den *zoon* van Boöz, den *zoon* van Salmon, den *zoon* van Nahasson,

33 Den *zoon* van Aminádab, den *zoon* van Aram, den *zoon* van Esrom, den *zoon* van Fares, den *zoon* van Juda,

34 Den *zoon* van Jakob, den *zoon* van Izak, den *zoon* van Abraham, den *zoon* van [a] Thara, den *zoon* van Nachor,

a Gen. 11:10, enz.

35 Den *zoon* van Saruch, den *zoon* van Ragau, den *zoon* van Falek, den *zoon* van Heber, den *zoon* van Sala,

36 Den *zoon* van Kaïnan, den *zoon* van Arfaxad, den *zoon* van Sem, den *zoon* van Noë, den *zoon* van Lamech,

37 Den *zoon* van Mathúsala, den *zoon* van Enoch, den *zoon* van Jared, den *zoon* van Maláleël, den *zoon* van Kaïnan,

38 Den *zoon* van Enos, den *zoon* van Seth, den *zoon* van [a] Adam, den *zoon* van God.

a Gen. 5:3.

HOOFDSTUK 4.

Christus vast veertig dagen in de woestijn en wordt van den duivel verzocht, vs. 1. Keert weder naar Galiléa en leert in de synagoge te Názareth uit Jesaja 61, dat Hij de beloofde Messías was, 14; en wijst aan, door de voorbeelden van Elias en Elisa, waarom Hij aldaar geene wonderen deed, 23. Zij hierover toornig zijnde, trachtten Hem te dooden, 28. Hij leert te Kapérnaüm op den sabbat, 31 ; en werpt aldaar eenen duivel uit, 33. Geneest de schoonmoeder van Petrus van de koorts, en vele andere kranken en bezetenen, 38 , gaat van daar en predikt ook in andere steden van Galiléa, 42.

EN [a] Jezus, vol des Heiligen Geestes, keerde wederom van de Jordaan, en werd door den Geest geleid in de woestijn ;

a Matt. 4:1. Mark. 1:12.

2 En werd veertig dagen verzocht van den duivel ; [a] en at gansch niet in die dagen, en als dezelve geëindigd waren, zoo hongerde Hem ten laatste. *a* Ex. 34:28. 1 Kon. 19:8.

3 En de duivel zeide tot Hem : Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen, dat hij brood worde.

4 En Jezus antwoordde hem, zeggende : [a] Er is geschreven, dat de mensch bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle woord Gods. *a* Deut. 8:3. Matt. 4:4.

5 En als Hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij Hem al de koninkrijken der wereld, in een oogenblik tijds.

6 En de duivel zeide tot Hem : Ik zal U al deze macht, en de heerlijkheid derzelve *koninkrijken* geven ; want zij is mij overgegeven, en ik geef ze wien ik ook wil ;

7 Indien Gij dan mij zult aanbidden, zoo zal het alles Uwe zijn.

8 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Ga weg van Mij, Satan ! want er is geschreven : [a] Gij zult den Heere, uwen God, aanbidden, en Hem alleen dienen.

a Deut. 6:13. 10:20. 1 Sam. 7:3.

9 En hij leidde Hem naar Jeruzalem, en stelde Hem op de tinne des tempels, en

zeide tot Hem: Indien Gij de Zoon Gods zijt, werp Uzelven van hier nederwaarts:

10 Want er is geschreven, [a] dat Hij Zijne engelen van U bevelen zal, dat zij U bewaren zullen; *a* Ps. 91:11.

11 En dat zij U op de handen nemen zullen, opdat Gij Uwen voet niet te eeniger tijd aan eenen steen stoot.

12 En Jezus, antwoordende, zeide tot hem: Er is gezegd: [a] Gij zult den Heere, uwen God, niet verzoeken. *a* Deut. 6:16.

13 En als de duivel alle verzoeking voleindigd had, week hij van Hem voor een' tijd.

14 [a] En Jezus keerde wederom, door de kracht des Geestes, naar Galiléa; en het gerucht van Hem ging uit door het geheele omliggende land.

a Matt. 4:12. Mark. 1:14. Joh. 4:43. Hand. 10:37.

15 En Hij leerde in hunne synagogen, en werd van allen geprezen.

16 En Hij kwam te Názareth, daar Hij opgevoed was, en ging, naar Zijne gewoonte, op den dag des sabbats in de synagoge; [a] en stond op om te lezen.

a Matt. 13:54. Mark. 6:1. Joh. 4:43. *b* Neh. 8:5, 6.

17 En Hem werd gegeven het boek van den profeet Jesaja; en als Hij het boek opengedaan had, vond Hij de plaats, daar geschreven was:

18 [a] De Geest des Heeren *is* op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden, [b] om den armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen, die gebroken zijn van harte; *a* Jes. 61:1. *b* Matt. 11:5.

19 [a] Om den gevangenen te prediken loslating, en den blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren.

a Jes. 42:7. 61:1, 2.

20 En als Hij het boek toegedaan en den dienaar wedergegeven had, zat Hij neder; en de oogen van allen in de synagoge waren op Hem geslagen.

21 En Hij begon tot hen te zeggen: Heden is deze Schrift in uwe ooren vervuld.

22 En zij gaven Hem allen getuigenis, [a] en verwonderden zich over de aangename woorden, die uit Zijnen mond voortkwamen; en zeiden: [b] Is deze niet de Zoon van Jozef?

a Jes. 50:4. Matt. 13:54. Mark. 6:2. Luk. 2:47. *b* Joh. 6:42.

23 En Hij zeide tot hen: Gij zult zonder twijfel tot Mij dit spreekwoord zeggen: Medicijnmeester! genees Uzelven; al wat wij gehoord hebben, [a] dat in Kapérnaüm geschied is, doe *dat* ook hier in Uw vaderland. *a* Matt. 4:13.

24 En Hij zeide: Voorwaar ik zeg U, [a] dat geen profeet aangenaam is in zijn vaderland. *a* Matt. 13:57. Mark. 6:4. Joh. 4:44.

25 Maar Ik zeg u in der waarheid: Er waren [a] vele weduwen in Israël in de dagen van Elías, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zoodat er groote hongersnood werd over het geheele land.

a 1 Kon. 17:7. Jakob. 5:17.

26 En tot geene van haar werd Elías gezonden, dan naar Sarepta Sidonis, tot eene vrouw, *die* weduwe *was.*

27 En er waren [a] vele melaatschen in Israël, ten tijde van den profeet Elísa; en geen van hen werd gereinigd, dan Naäman, de Syriër.

a 2 Kon. 5:14.

28 En zij werden allen in de synagoge met toorn vervuld, als zij dit hoorden.

29 En opstaande, wierpen Zij hem uit, buiten de stad, en leidden Hem op den top des bergs, op denwelken hunne stad gebouwd was, om Hem van de steilte af te werpen.

30 Maar Hij, door het midden van hen doorgegaan zijnde, ging weg.

31 [a] En Hij kwam af te Kapérnaüm, eene stad van Galiléa, en leerde hen op de sabbatdagen. *a* Matt. 4:13. Mark. 1:21.

32 [a] En zij versloegen zich over Zijne leer, want Zijn woord was met macht.

a Matt. 7:29. Mark. 1:22.

33 [a] En in de synagoge was een mensch, hebbende eenen geest eens onreinen duivels; en hij riep uit met groote stemme,

a Mark. 1:23.

34 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met U *te doen*, Gij, Jezus Nazaréner? zijt Gij gekomen, om ons te verderven? Ik ken U, wie Gij zijt, *namelijk* de Heilige Gods.

35 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil, en ga van hem uit. En de duivel, hem in het midden geworpen hebbende, voer van hem uit, zonder hem iets te beschadigen.

36 En er kwam eene verbaasdheid over allen; en zij spraken samen tot elkander, zeggende: Wat woord is dit, dat Hij met macht en kracht den onreinen geesten gebiedt, en zij varen uit?

37 En het gerucht van Hem ging uit in alle plaatsen des omliggenden lands.

38 [a] En *Jezus*, opgestaan zijnde uit de
synagoge, ging in het huis van Simon; en
Simons vrouws moeder was met eene groote
koorts bevangen, en zij baden Hem voor haar.
a Matt. 8:14. Mark. 1:29.

39 En staande boven haar, bestrafte Hij de
koorts, en *de koorts* verliet haar; en zij van
stonde aan opstaande, diende henlieden.

40 [a] En als de zon onderging, brachten
allen, die kranken hadden, met verscheidene
ziekten *bevangen*, die tot Hem, [b] en Hij leide
een' iegelijk van hen de handen op, en
genas dezelve.
a Matt. 8:16. Mark. 1:32. b Mark. 7:32. 8:23, 25.

41 [a] En er voeren ook duivelen uit van
velen, roepende en zeggende: Gij zijt de
Christus, de Zone Gods! En *hen* bestraffende,
liet Hij die niet spreken, omdat zij wisten,
dat Hij de Christus was. a Mark. 1:34. 3:11.

42 [a] En als het dag werd, ging Hij uit, en
trok naar eene woeste plaats; en de scharen
zochten Hem, en kwamen tot bij Hem, en
hielden Hem op, dat Hij van hen niet zou
weggaan. a Mark. 1:35.

43 Maar Hij zeide tot hen: Ik moet ook
andere steden het Evangelie van het Ko-
ninkrijk Gods verkondigen; want daartoe
ben Ik uitgezonden.

44 En Hij predikte in de synagogen van
Galiléa.

HOOFDSTUK 5.

Christus leert de scharen uit het schip van Petrus, vs. 1; en na eene wondervolle vischvangst belooft Hij hem en zijne metgezellen te maken tot visschers der menschen, 4. Reinigt eenen melaatsche, 12; geneest eenen geraakte, 17; en bewijst daaruit, dat Hij macht had, de zonden te vergeven, 21. Roept Levi, den tollenaar, 27; eet met hem en andere tollenaren, 29; en geeft daarvan reden, 31. Verdedigt Zijne discipelen door verscheidene gelijkenissen, waarom zij niet vasten, 33.

EN [a] het geschiedde, als de schare op Hem
aandrong, om het Woord Gods te hoo-
ren, dat Hij stond bij het meer Gennésaret.
a Matt. 13:2. Mark. 4:1.

2 En Hij zag twee schepen aan *den oever*
van het meer liggende, en de visschers waren
daaruit gegaan, en spoelden de netten.

3 En Hij ging in een van die schepen, het-
welk van Simon was, en bad hem, dat hij
een weinig van het land afstak; en neder-
zittende, leerde Hij de scharen uit het schip.

4 En als Hij afliet van spreken, zeide Hij
tot Simon: [a] Steek af naar de diepte, en werp
uwe netten uit om te vangen. a Joh. 21:6.

5 En Simon antwoordde en zeide tot Hem:
Meester! wij hebben den geheelen nacht
over gearbeid, en niet gevangen; doch op
Uw woord zal ik het net uitwerpen.

6 En als zij dat gedaan hadden, besloten
zij eene groote menigte visschen, en hun
net scheurde.

7 En zij wenkten hunne medegenooten,
die in het andere schip waren, dat zij hen
zouden komen helpen. En zij kwamen, en
vulden beide de schepen, zoodat zij bijna
zonken.

8 En Simon Petrus, *dat* ziende, viel neder
aan de knieën van Jezus, zeggende: Heere!
ga uit van mij; want ik ben een zondig
mensch.

9 Want verbaasdheid had hem bevangen,
en allen, die met hem waren, over de vangst
der visschen, die zij gevangen hadden;

10 En desgelijks ook Jakobus en Johannes,
de zonen van Zebedéüs, die medegenooten
van Simon waren. En Jezus zeide tot Simon:
Vrees niet; [a] van nu aan zult gij menschen
vangen. a Jer. 16:16. Ezec. 47:9. Matt. 4:19. Mark. 1:17.

11 En als zij de schepen aan land gestuurd
hadden, [a] verlieten zij alles, en volgden Hem.
a Matt. 4:20. 19:27. Mark. 10:28. Luk. 18:28.

12 [a] En het geschiedde, als Hij in eene dier
steden was, ziet, er *was* een man vol me-
laatschheid; en Jezus ziende, viel hij op het
aangezicht, en bad Hem, zeggende: Heere!
zoo Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.
a Matt. 8:2. Mark. 1:40.

13 En Hij, de hand uitstrekkende, raakte
Hem aan, en zeide: Ik wil, word gereinigd!
En terstond ging de melaatschheid van hem.

14 En Hij gebood hem, dat hij het nie-
mand zeggen zou; maar ga heen, *zeide Hij*,
vertoon uzelven den priester, en offer voor
uwe reiniging, [a] gelijk Mozes geboden heeft,
hun tot eene getuigenis. a Lev. 13:2. 14:2. Matt. 8:4.

15 Maar het gerucht van Hem ging te meer
voort; en vele scharen kwamen samen, om
Hem te hooren, en door Hem genezen te
worden van hunne krankheden.

16 Maar Hij vertrok in de woestijnen,
en bad *aldaar*.

17 En het geschiedde in een' dier dagen,
dat Hij leerde, en *er* zaten Farizeën en leeraars
der wet, die van alle vlekken van Galiléa, en
Judéa, en Jeruzalem gekomen waren; en de
kracht des Heeren was *er* om hen te genezen.

18 [a] En ziet, *eenige* mannen brachten op
een bed eenen mensch, die geraakt was, en
zochten hem in te brengen, en voor Hem
te leggen. a Matt. 9:1. Mark. 2:3. Hand. 9:33.

19 En niet vindende, waardoor zij hem
inbrengen mochten, overmits de schare, zoo

klommen zij op het dak, en lieten hem
door de tichelen neder met het beddeken,
in het midden, voor Jezus.
20 En Hij, ziende hun geloof, zeide tot
hem: Mensch! uwe zonden zijn u vergeven.
21 En de Schriftgeleerden en de Farizeën
begonnen te overdenken, zeggende: Wie is
Deze, Die *gods*lastering spreekt? [a]wie kan
de zonden vergeven, dan God alleen?
[a] Ps. 32:5. Jes. 43:25.
22 Maar Jezus, hunne overdenkingen be-
kennende, antwoordde en zeide tot hen:
Wat overdenkt gij in uwe harten?
23 Wat is lichter te zeggen: Uwe zonden zijn
u vergeven? of te zeggen: Sta op en wandel?
24 Doch, opdat gij moogt weten, dat de
Zoon des menschen macht heeft op de aarde,
de zonden te vergeven (zeide Hij tot den
geraakte): Ik zeg u, sta op, en neem uw
beddeken op, en ga heen naar uw huis.
25 En hij, terstond voor Hem opstaande,
en opgenomen hebbende hetgeen daar hij
op gelegen had, ging heen naar zijn huis,
God verheerlijkende.
26 En ontzetting heeft *hen* allen bevan-
gen, en zij verheerlijkten God, en werden
vervuld met vreeze, zeggende: Wij heb-
ben heden ongeloofelijke dingen gezien.
27 [a]En na dezen ging Hij uit, en zag
eenen tollenaar, met name Levi, zitten in
het tolhuis, en zeide tot hem: Volg Mij.
[a] Matt. 9:9. Mark. 2:14, 15.
28 En hij, alles verlatende, stond op en
volgde Hem.
29 En Levi richtte Hem een' grooten maal-
tijd aan, in zijn huis; [a]en *er* was eene groote
schare van tollenaren, en van anderen, die
met hen aanzaten. [a] Matt. 9:10. Mark. 2:15. Luk. 15:1.
30 En hunne Schriftgeleerden en de Fari-
zeën murmureerden tegen Zijne discipelen,
zeggende: Waarom eet en drinkt gij met
tollenaren en zondaren?
31 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen:
Die gezond zijn, hebben den medicijnmees-
ter niet van noode, maar die ziek zijn.
32 [a]Ik ben niet gekomen om te roepen
rechtvaardigen, maar zondaren tot bekee-
ring. [a] Matt. 9:13. Luk. 19:10. 1 Tim. 1:15.
33 [a]En zij zeiden tot Hem: Waarom
vasten de discipelen van Johannes dik-
maals, en doen gebeden, desgelijks ook *de*
discipelen der Farizeën, maar de Uwe eten
en drinken? [a] Matt. 9:14.
34 Doch Hij zeide tot hen: [a]Kunt gij de
bruiloftskinderen, terwijl de Bruidegom
bij hen is, doen vasten? [a] Jes. 62:5. 2 Kor. 11:2.
35 Maar de dagen zullen komen, wanneer
de Bruidegom van hen zal weggenomen
zijn, dan zullen zij vasten in die dagen.
36 En Hij zeide ook tot hen eene gelijke-
nis: Niemand zet eenen lap van een nieuw
kleed op een oud kleed; anders zoo scheurt
ook dat nieuwe *het oude*, en de lap van het
nieuwe komt met het oude niet overeen.
37 En niemand doet [a]nieuwen wijn in
oude *leder*zakken; anders zoo zal de nieuwe
wijn de *leder*zakken doen bersten, en de
wijn zal uitgestort worden, en de *leder*zak-
ken zullen verderven. [a] Matt. 9:17. Mark. 2:22.
38 Maar nieuwen wijn moet men in
nieuwe *leder*zakken doen, en zij worden
beide te samen behouden.
39 En niemand, die ouden drinkt, be-
geert terstond nieuwen; want hij zegt:
De oude is beter.

HOOFDSTUK 6.

De discipelen plukken korenaren op den sabbat en worden daarover door Christus tegen de Farizeeën verantwoord, vs. 1. Christus geneest op den sabbat eene dorre hand en verdedigt dit zijn doen, 6; bidt op den berg en verkiest uit Zijne discipelen twaalf tot apostelen, 12. Geneest verscheidene zieke en bezeten menschen, 17. Leert welke menschen gelukzalig zijn en welke niet, 20. Vermaant tot liefde, zelfs jegens de vijanden, 27; tot barmhartigheid en tot een billijk oordeel van zijnen naaste, 36; als ook tot weldadigheid, 38. Leert, dat men zichzelven eerst moet bezien, wanneer men anderen wil bestraffen, 41; en dat de boom uit zijne vruchten wordt gekend, 43. Eindelijk leert Hij door de gelijkenis van een huis op eene rots en op zand gebouwd, dat het niet genoeg is Hem met den mond alleen te belijden, maar dat men ook Zijnen wil moet doen, 46.

EN [a]het geschiedde op den tweeden
eersten sabbat, dat Hij door het ge-
zaaide ging; en Zijne discipelen plukten
aren, en aten ze, *die* wrijvende met de
handen. [a] Deut. 23:25. Matt. 12:1. Mark. 2:23.
2 En sommige der Farizeën zeiden tot
hen: Waarom doet gij, [a]wat niet geoor-
loofd is te doen op de sabbatten? [a] Ex. 20:10.
3 En Jezus, hun antwoordende, zeide:
Hebt gij ook dat niet gelezen, hetwelk
[a]David deed, wanneer hem hongerde, en
dengenen, die met hem waren? [a] 1 Sam. 21:6.
4 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods, en
de toonbrooden genomen en gegeten heeft,
en ook gegeven dengenen, die met hem
waren, welke niet zijn geoorloofd te eten,
[a]dan alleen den priesteren. [a] Lev. 24:9.
5 En Hij zeide tot hen: [a]De Zoon des
menschen is een Heere ook van den sabbat.
[a] Matt. 12:8. Mark. 2:28.
6 [a]En het geschiedde ook op eenen ande-
ren sabbat, dat Hij in de synagoge ging, en
leerde. En daar was een mensch, en zijne
rechterhand was dor. [a] Matt. 12:9. Mark. 3:1.

7 En de Schriftgeleerden en de Farizeën namen Hem waar, of Hij op den sabbat genezen zou; opdat zij *eenige* beschuldiging tegen Hem mochten vinden.

8 Doch Hij kende hunne gedachten, en zeide tot den mensch, die de dorre hand had: Rijs op, en sta in het midden. En hij opgestaan zijnde, stond *over einde.*

9 Zoo zeide dan Jezus tot hen: Ik zal u vragen: Wat is geoorloofd op de sabbatten? goed te doen, of kwaad te doen? een' mensch te behouden, of te verderven?

10 En hen allen rondom aangezien hebbende, zeide Hij tot den mensch: Strek uwe hand uit. En hij deed alzoo; [a] en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

[a] 1 Kon. 13:6.

11 En zij werden vervuld met uitzinnigheid, en spraken samen met elkander, wat zij Jezus doen zouden.

12 [a] En het geschiedde in die dagen, dat Hij uitging naar den berg, om te bidden, en Hij bleef den nacht over in het gebed tot God. [a] Matt. 14:23.

13 [a] En als het dag was geworden, riep Hij Zijne discipelen tot Zich, en verkoos er twaalf uit hen, die Hij ook Apostelen noemde: [a] Matt. 10:1. Mark. 3:13. 6:7. Luk. 9:1.

14 *Namelijk* Simon, welken Hij ook Petrus noemde, en Andréas zijnen broeder, Jakobus en Johannes, Filippus en Bartholoméüs;

15 Matthéüs en Thomas, Jakobus den *zoon* van Alféüs, en Simon genaamd Zelótes;

16 Judas, *den broeder* van Jakobus, en Judas Iskáriot, die ook de verrader geworden is.

17 [a] En met hen afgekomen zijnde, stond Hij op eene vlakke plaats, en *met Hem* de schare Zijner discipelen, en eene groote menigte des volks van geheel Judéa en Jeruzalem, en van den zeekant van Tyrus en Sidon; [a] Matt. 4:25. Mark. 3:7.

18 Die gekomen waren, om Hem te hooren, en om van hunne ziekten genezen te worden, en die van onreine geesten gekweld waren; en zij werden genezen.

19 En al de schare zocht Hem aan te raken; [a] want er ging kracht van Hem uit, en Hij genas ze allen. [a] Mark. 5:30.

20 [a] En Hij, Zijne oogen opslaande over Zijne discipelen, zeide: Zalig zijt gij, armen! want uw is het Koninkrijk Gods. [a] Matt. 5:2.

21 [a] Zalig zijt gij, die nu hongert; want gij zult verzadigd worden. [b] Zalig zijt gij, die nu weent; want gij zult lachen.

[a] Jes. 65:13. [b] Jes. 61:3. 66:10.

22 [a] Zalig zijt gij, wanneer u de menschen haten, en wanneer zij u afscheiden, en smaden, en uwen naam als kwaad verwerpen, om des Zoons des menschen wil.

[a] Matt. 5:11. 1 Petr. 2:19. 3:14. 4:14.

23 [a] Verblijdt u in dien dag, en zijt vroolijk; want, ziet, uw loon is groot in den hemel; [b] want hunne vaders deden desgelijks den profeten. [a] Hand. 5:41. [b] Hand. 7:51.

24 [a] Maar wee u, gij rijken! want gij hebt uwen troost weg. [a] Amos. 6:1. 8.

25 [a] Wee u, die verzadigd zijt! want gij zult hongeren. Wee u, die nu lacht! [b] want gij zult treuren en weenen. [a] Jes. 65:13. [b] Jakob. 4:9. 5:1.

26 Wee u, wanneer al de menschen wel van u spreken! want hunne vaders deden desgelijks den valschen profeten.

27 Maar Ik zeg ulieden, die *dit* hoort: [a] Hebt uwe vijanden lief; doet wel dengenen, die u haten.

[a] Ex. 23:4. Spr. 25:21. Matt. 5:44. Rom. 12:20. 1 Kor. 4:12.

28 Zegent degenen, die u vervloeken, en [a] bidt voor degenen, die u geweld doen.

[a] Luk. 23:34. Hand. 7:60.

29 [a] Dengene, die u aan de wang slaat, biedt ook de andere; en dengene, die u den mantel neemt, verhindert ook den rok niet *te nemen.* [a] 1 Kor. 6:7.

30 [a] Maar geeft een' iegelijk, die van u begeert; en van dengene, die het uwe neemt, eischt niet weder. [a] Deut. 15:7. Matt. 5:42.

31 [a] En gelijk gij wilt, dat u de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.

[a] Matt. 7:12.

32 [a] En indien gij liefhebt, die u liefhebben, wat dank hebt gij? want ook de zondaars hebben lief degenen, die hen liefhebben. [a] Matt. 5:46.

33 En indien gij goed doet dengenen, die u goed doen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars doen hetzelfde.

34 [a] En indien gij leent dengenen, van welke gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? want ook de zondaars leenen den zondaren, opdat zij evengelijk weder mogen ontvangen. [a] Deut. 15:8. Matt. 5:42.

35 Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent, zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult [a] kinderen des Allerhoogsten zijn; want Hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen. [a] Matt. 5:45.

36 Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.

37 [a] En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden; [a] Matt. 7:1. Rom. 2:1. 1 Kor. 4:5.

38 [a] Geeft, en u zal gegeven worden; eene goede, neêrgedrukte, en geschudde, en overloopende maat zal men in uwen schoot geven; [b] want met dezelfde maat, waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden. [a] Spr. 10:22. 19:17. [b] Matt. 7:2. Mark. 4:24.

39 En Hij zeide tot hen eene gelijkenis: [a] Kan ook wel een blinde eenen blinde op den weg leiden? zullen zij niet beiden in de gracht vallen? [a] Jes. 42:19. Matt. 15:14.

40 [a] De discipel is niet boven zijnen meester; maar een iegelijk volmaakt *discipel* zal zijn gelijk zijn meester.
[a] Matt. 10:24. Joh. 13:16. 15:20.

41 [a] En wat ziet gij den splinter, die in uws broeders oog is, en den balk, die in uw eigen oog is, merkt gij niet? [a] Matt. 7:3.

42 Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen: Broeder! laat toe, dat ik den splinter, die in uw oog is, uitdoe; daar gij zelf den balk, die in uw oog is, niet ziet? Gij geveinsde! [a] doe eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om den splinter uit te doen, die in uws broeders oog is. [a] Spr. 18:17.

43 [a] Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt;
[a] Matt. 7:17. 12:33.

44 Want ieder boom wordt uit zijne eigene vrucht gekend; [a] want men leest geene vijgen van doornen, en men snijdt geene druif van bramen. [a] Matt. 7:16.

45 [a] De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden schat zijns harten; en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwaden schat zijns harten; [b] want uit den overvloed des harten spreekt zijn mond. [a] Matt. 12:35. [b] Matt. 12:34.

46 [a] En wat noemt gij Mij, Heere, Heere! en doet niet hetgeen Ik zeg? [a] Mal. 1:6.
Matt. 7:21. 25:11. Luk. 13:25. Rom. 2:13. Jakob. 1:22.

47 [a] Een iegelijk, die tot Mij komt, en Mijne woorden hoort, en dezelve doet, Ik zal u toonen, wien hij gelijk is. [a] Matt. 7:24.

48 Hij is gelijk een' mensch, die een huis bouwde, en groef, en verdiepte, en leide het fondament op eene steenrots; als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en kon het niet bewegen; want het was op de steenrots gegrond.

49 Maar die ze gehoord, en niet gedaan zal hebben, is gelijk een' mensch, die een huis bouwde op de aarde zonder fondament; tegen hetwelk de waterstroom aansloeg, en het viel terstond, en de val van datzelve huis was groot.

HOOFDSTUK 7.

Christus maakt den knecht van eenen hoofdman te Kapérnaüm gezond, wiens geloof Hij boven alle anderen prijst, vs. 1. Wekt den zoon eener weduwe te Naïn op uit den dood, 11. Beantwoordt de vraag der discipelen van Johannes, en bewijst uit Zijne leer en werken, dat Hij de Messías is, 18; geeft van den persoon en het ambt van Johannes een heerlijk getuigenis, 24; waarover het volk God prijst, maar de Farizeën verachten den raad Gods, 29; Hij verwijt den Joden, onder de gelijkenis van het doen der kinderen op de straten, hunne onbekeerlijkheid, 31. Eet bij Simon, den Farizeër, waar eene zondares Zijne voeten met hare tranen nat maakt, waaraan zich Simon ergert; Christus verantwoordt haar met de gelijkenis van twee schuldenaren, 36.

NADAT Hij nu al Zijne woorden voleindigd had, ten aanhoore des volks, [a] ging Hij in te Kapérnaüm. [a] Matt. 8:5.

2 En een dienstknecht van een' zeker hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde, lag op zijn sterven.

3 En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot Hem de ouderlingen der Joden, Hem biddende, dat Hij wilde komen, en zijnen dienstknecht gezond maken.

4 Deze nu, tot Jezus gekomen zijnde, baden Hem ernstelijk, zeggende: Hij is waardig, dat Gij hem dat doet;

5 Want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de synagoge gebouwd.

6 En Jezus ging met hen. En als Hij nu niet verre van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot Hem *eenige* vrienden, en zeide tot Hem: Heere! neem de moeite niet; want ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen.

7 Daarom heb ik ook mijzelven niet waardig geacht, om tot U te komen; maar zeg *het* met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

8 Want ik ben ook een mensch, onder de macht *van anderen* gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij, en ik zeg tot dezen: Ga! en hij gaat; en tot den anderen: Kom! en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat! en hij doet *het*.

9 En Jezus, dit hoorende, verwonderde Zich over hem; en Zich omkeerende, zeide tot de schare, die Hem volgde: Ik zeg ulieden: Ik heb zoo groot een geloof zelfs in Israël niet gevonden.

10 En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden den kranken dienstknecht gezond.

11 En het geschiedde op den volgenden *dag*, dat Hij ging naar eene stad, genaamd Naïn, en met Hem gingen vele van Zijne discipelen, en eene groote schare.

12 En als Hij de poort der stad genaakte, ziet daar, een doode werd uitgedragen, *die* een eeniggeboren zoon zijner moeder *was*, en zij *was* weduwe, en eene groote schare van de stad *was* met haar.

13 En de Heere, haar ziende, werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zeide tot haar: Ween niet.

14 En Hij ging toe, en raakte de baar aan; (de dragers nu stonden stil) en Hij zeide: Jongeling, Ik zeg u, [a] sta op! [a] Hand. 9:40.

15 En de doode zat over einde, en begon te spreken. En Hij gaf hem aan zijne moeder.

16 En vreeze beving hen allen, en zij verheerlijkten God, zeggende: [a] Een groot Profeet is onder ons opgestaan, en [b] God heeft Zijn volk bezocht.

[a] Luk. 24:19. Joh. 4:19. 6:14. 9:17. [b] Luk. 1:68.

17 En dit gerucht van Hem ging uit in geheel Judéa, en in al het omliggende land.

18 [a] En de discipelen van Johannes boodschapten hem van al deze dingen. [a] Matt. 11:2.

19 En Johannes, zekere twee van zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zond hen tot Jezus, zeggende: Zijt Gij Degene, Die komen zou, of verwachten wij een' anderen?

20 En als de mannen tot Hem gekomen waren, zeiden zij: Johannes de Dooper heeft ons tot U afgezonden, zeggende: Zijt Gij, Die komen zou, of verwachten wij een' anderen?

21 En in dezelve ure genas Hij er velen van ziekten en kwalen, en booze geesten; en velen blinden gaf Hij het gezicht.

22 En Jezus, antwoordende, zeide tot hen: Gaat heen en boodschapt Johannes weder de dingen, die gij gezien en gehoord hebt, *namelijk* [a] dat de blinden ziende worden, de kreupelen wandelen, de melaatschen gereinigd worden, de dooven hooren, de dooden opgewekt worden, den armen het Evangelie verkondigd wordt.

[a] Jes. 29:18. 35:5. 61:1.

23 En zalig is hij, die aan Mij niet zal geërgerd worden.

24 [a] Als nu de boden van Johannes weggegaan waren, begon Hij tot de scharen van Johannes te zeggen: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet, dat van den wind ginds en weder bewogen wordt? [a] Matt. 11:7.

25 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een' mensch, met zachte kleederen bekleed? Ziet, die in heerlijke kleeding en wellust zijn, die zijn in de koninklijke hoven.

26 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een' profeet? Ja, Ik zeg u, ook veel meer dan een' profeet.

27 Deze is het, van welken geschreven is: [a] Ziet, Ik zende Mijnen engel voor Uw aangezicht, die Uwen weg voor U heen bereiden zal. [a] Mal. 3:1. Mark. 1:2.

28 Want Ik zeg ulieden: Onder die van vrouwen geboren zijn, is niemand meerder profeet, dan Johannes de Dooper; maar de minste in het Koninkrijk Gods, is meerder dan hij.

29 En al het volk, *Hem* hoorende, en de tollenaars, die met den doop van Johannes gedoopt waren, rechtvaardigden God.

30 Maar de Farizeën en de Wetgeleerden hebben den raad Gods tegen zichzelven verworpen, van Hem niet gedoopt zijnde.

31 [a] En de Heere zeide: Bij wien zal Ik dan de menschen van dit geslacht vergelijken? en wien zijn zij gelijk? [a] Matt. 11:16.

32 Zij zijn gelijk aan de kinderen, die op de markt zitten, en elkander toeroepen en zeggen: Wij hebben u op de fluit gespeeld, en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaagliederen gezongen, en gij hebt niet geweend.

33 [a] Want Johannes de Dooper is gekomen, noch brood etende, noch wijn drinkende; en gij zegt: Hij heeft den duivel. [a] Matt. 3:4. Mark. 1:6.

34 De Zoon des menschen is gekomen, etende en drinkende, en gij zegt: Ziet daar, een' Mensch, *Die* een vraat en wijnzuiper *is*, een Vriend van tollenaren en zondaren.

35 Doch de wijsheid is gerechtvaardigd geworden van al hare kinderen.

36 [a] En een der Farizeën bad Hem, dat Hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des Farizeërs huis, zat Hij aan.

[a] Matt. 26:6. Mark. 14:3. Joh. 11:2. 12:3.

37 En ziet, eene vrouw in de stad, welke eene zondares was, verstaande, dat Hij in des Farizeërs huis aanzat, bracht eene albasten flesch met zalf;

38 En staande achter aan Zijne voeten,
weenende, begon zij Zijne voeten nat te
maken met tranen, en zij droogde ze af
met het haar van haar hoofd, en kuste
Zijne voeten, en zalfde ze met de zalf.
39 En de Farizeër, die Hem genood had,
zulks ziende, sprak bij zichzelven, zeg-
gende : [a] Deze, indien hij een profeet ware,
zou wel weten, wat en hoedanige vrouw
deze is, die Hem aanraakt ; want zij is
eene zondares. [a] Luk. 15:2.
40 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hem : Simon ! Ik heb u wat te zeggen.
En hij sprak : Meester ! zeg het.
41 *Jezus zeide:* Een zeker schuldheer had
twee schuldenaars; de een was schuldig vijf
honderd penningen, en de andere vijftig ;
42 En als zij niet hadden om te betalen,
schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan,
wie van deze zal hem meer liefhebben ?
43 En Simon, antwoordende, zeide : Ik
acht, dat hij het *is*, dien hij het meeste
kwijt gescholden heeft. En Hij zeide tot
hem : Gij hebt recht geoordeeld.
44 En Hij Zich omkeerende naar de vrouw,
zeide tot Simon : Ziet gij deze vrouw ? ik
ben in uw huis gekomen ; water hebt gij
niet tot Mijne voeten gegeven ; maar deze
heeft Mijne voeten met tranen nat gemaakt,
en met het haar van haar hoofd afgedroogd.
45 Gij hebt Mij geen' kus gegeven ; maar
deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet
afgelaten Mijne voeten te kussen.
46 Met olie hebt gij Mijn hoofd niet
gezalfd ; maar deze heeft Mijne voeten
met zalf gezalfd.
47 Daarom zeg Ik u : Hare zonden zijn
haar vergeven, die vele waren ; want zij
heeft veel liefgehad; maar dien weinig ver-
geven wordt, die heeft weinig lief.
48 En Hij zeide tot haar : [a] Uwe zonden
zijn *u* vergeven. [a] Matt. 9:2.
49 En die mede aanzaten, begonnen te
zeggen bij zichzelven : [a] Wie is Deze, Die
ook de zonden vergeeft ? [a] Matt. 9:3.
50 Maar Hij zeide tot de vrouw : Uw ge-
loof heeft u behouden ; ga heen in vrede.

HOOFDSTUK 8.

Christus reist door steden en vlekken, predikende het Evangelie, vergezeld van eenige vrouwen, die Hem van hare goederen dienen, vs. 1. Stelt aan de scharen voor de gelijkenis van een' zaaier, wiens zaad op verschillende plaatsen valt, 4; en verklaart dezelve Zijnen discipelen in het bijzonder, 9. Jezus vergelijkt Zijn woord bij eene kaars, die op den kandelaar wordt geplaatst, om te lichten, 16. Leert dat dien, die heeft, nog meer zal gegeven worden, 18; en wie Zijne moeder en broeders zijn, 19. Stilt den stormwind op de zee, 22. Werpt een legioen duivelen uit, 26 ; welken Hij toelaat in de zwijnen te varen, 31. Gaat met Jaïrus om zijn dochtertje te helpen, 41; Geneest onderweg eene vrouw van eene twaalfjarige bloedvloeiing, 43, en ten huize van Jaïrus gekomen zijnde, wekt zijn dochtertje op van de dooden, 49.

EN het geschiedde daarna, dat Hij reisde
van de eene stad en vlek tot de an-
dere, predikende en verkondigende het
Evangelie van het Koninkrijk Gods ; en de
twaalven *waren* met Hem ;
2 [a] En sommige vrouwen, die van booze
geesten en krankheden genezen waren,
namelijk Maria, genaamd Magdaléna, [b] van
welke zeven duivelen uitgegaan waren ;
[a] Matt. 27:55, 56. [b] Mark. 16:9.
3 En Johanna, de huisvrouw van Chûsas,
den rentmeester van Heródes, en Susanna,
en vele anderen, die Hem dienden van
hare goederen.
4 [a] Als nu eene groote schare bijeenver-
gaderde, en zij van alle steden tot Hem
kwamen, zoo zeide Hij door gelijkenis :
[a] Matt. 13:3. Mark. 4:2.
5 Een zaaier ging uit, om zijn zaad te
zaaien ; en als hij zaaide, viel het eene
bij den weg, en werd vertreden, en de
vogelen des hemels aten dat op.
6 En het andere viel op eene steenrots,
en opgewassen zijnde, is het verdord, om-
dat het geene vochtigheid had.
7 En het andere viel in het midden van
de doornen, en de doornen mede opwas-
sende, verstikten hetzelve.
8 En het andere viel op de goede aarde,
en opgewassen zijnde, bracht het honderd-
voudige vrucht voort. Dit zeggende, riep Hij :
Wie ooren heeft, om te hooren, die hoore.
9 [a] En Zijne discipelen vraagden Hem, zeg-
gende : Wat mag deze gelijkenis wezen ?
[a] Matt. 13:10. Mark. 4:10.
10 En Hij zeide : U is het [a] gegeven,
de verborgenheden van het Koninkrijk Gods
te verstaan ; [b] maar tot de anderen *spreek*
Ik in gelijkenissen, [c] opdat zij ziende niet
zien, en hoorende niet verstaan. [a] 2 Kor. 3:5.
[b] Matt. 11:25. 2 Kor. 3:14. [c] Jes. 6:9. Ezec. 12:2. Matt. 13:14.
Mark. 4:12. Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8.
11 [a] Dit is nu de gelijkenis : Het zaad
is het Woord Gods. [a] Matt. 13:18. Mark. 4:13.
12 En die bij den weg *bezaaid worden*, zijn
deze, die hooren ; daarna komt de duivel,
en neemt het Woord uit hun hart weg, opdat
zij niet zouden gelooven, en zalig worden.
13 [a] En die op de steenrots *bezaaid worden*,
zijn deze, die, wanneer zij het gehoord heb-
ben, het Woord met vreugde ontvangen ; en
deze hebben geenen wortel, die maar voor

eenen tijd gelooven, en in den tijd der
verzoeking wijken zij af. [a] Matt. 13:20. Mark. 4:16.
14 En dat in de doornen valt, zijn deze,
die gehoord hebben, en heengaande [a] ver-
stikt worden door de zorgvuldigheden, en
rijkdom, en wellusten des levens, en vol-
dragen geene *vrucht.*
[a] Matt. 19:23. Mark. 10:23. Luk. 18:24. 1 Tim. 6:9.
15 En dat in de goede aarde *valt*, zijn deze,
die, het Woord gehoord hebbende, hetzelve
in een eerlijk en goed hart bewaren, en in
volstandigheid vruchten voortbrengen.
16 [a] En niemand, die eene kaars ontsteekt,
bedekt dezelve met een vat, of zet ze onder
een bed; maar zet ze op eenen kandelaar,
opdat degenen, die inkomen, het licht zien
mogen. [a] Matt. 5:15. Mark. 4:21. Luk. 11:33.
17 [a] Want er is niet verborgen, dat niet
openbaar zal worden; noch heimelijk, dat
niet bekend zal worden, en in het openbaar
komen. [a] Job 12:22. Matt. 10:26. Mark. 4:22. Luk. 12:2.
18 Ziet dan, hoe gij hoort; [a] want zoo wie
heeft, dien zal gegeven worden; en zoo wie
niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben,
zal van hem genomen worden.
[a] Matt. 13:12. 25:29. Mark. 4:25. Luk. 19:26.
19 [a] En Zijne moeder en *Zijne* broeders
kwamen tot Hem, en konden bij Hem niet
komen, van wege de schare.
[a] Matt. 12:46. 13:55. Mark. 3:31.
20 En Hem werd geboodschapt *van eenigen*,
die zeiden: Uwe moeder en Uwe broeders
staan daar buiten, begeerende U te zien.
21 Maar Hij antwoordde en zeide tot
hen: [a] Mijne moeder en Mijne broeders
zijn deze, die Gods Woord hooren, en
datzelve doen. [a] Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16.
22 [a] En het geschiedde in een' van die da-
gen, dat Hij in een schip ging, en Zijne disci-
pelen *met Hem;* en Hij zeide tot hen: Laat
ons overvaren aan de andere zijde van het
meer. En zij staken af. [a] Matt. 8:23. Mark. 4:35, 36.
23 En als zij voeren, viel Hij in slaap; en
er kwam een storm van wind op het meer,
en zij werden vol *waters*, en waren in nood.
24 En zij gingen tot Hem, en wekten Hem
op, zeggende: Meester, Meester! wij ver-
gaan! En Hij, opgestaan zijnde, bestrafte
den wind en de watergolven; en zij hielden
op, en er werd stilte.
25 En Hij zeide tot hen: Waar is uw ge-
loof? Maar zij, bevreesd zijnde, verwonder-
den zich, zeggende tot elkander: [a] Wie is
toch Deze, dat Hij ook de winden en het
water gebiedt, en zij zijn Hem gehoorzaam?
[a] Job 26:12. Ps. 107:25.
26 [a] En zij voeren voort naar het land der
Gadarénen, hetwelk is tegenover Galiléa.
[a] Matt. 8:28. Mark. 5:1.
27 En als Hij aan het land uitgegaan was,
ontmoette Hem een zeker man uit de stad, die
van over langen tijd met duivelen was bezeten
geweest; en was met geene kleederen gekleed,
en bleef in geen huis, maar in de graven.
28 En hij, Jezus ziende, en zeer roepende,
viel voor Hem neder, en zeide met eene
groote stem: Wat heb ik met U *te doen*,
Jezus, Gij, Zone Gods, des Allerhoogsten!
ik bid U, dat Gij mij niet pijnigt!
29 Want Hij had den onreinen geest ge-
boden, dat hij van den mensch zou uit-
varen; want hij had hem menigen tijd
bevangen gehad; en hij werd met ketenen
en met boeien gebonden, om bewaard te
zijn; en hij verbrak de banden, en werd
van den duivel gedreven in de woestijnen.
30 En Jezus vraagde hem, zeggende:
Welk is uw naam? En hij zeide: Legio.
Want vele duivelen waren in hem gevaren.
31 En zij baden Hem, dat hij hun niet
gebieden zou in den afgrond heen te varen.
32 En aldaar was eene kudde veler zwij-
nen, weidende op den berg; en zij baden
Hem, dat Hij hun wilde toelaten in dezelve
te varen. En Hij liet hun toe.
33 En de duivelen, uitvarende van den
mensch, voeren in de zwijnen; en de kudde
stortte van de steilte af in het meer, en
versmoorde.
34 En die ze weidden, ziende hetgeen
geschied was, zijn gevlucht; en heengaande
boodschapten het in de stad, en op het land.
35 En zij gingen uit, om te zien hetgeen
geschied was, en kwamen tot Jezus, en
vonden den mensch, van welken de duivelen
uitgevaren waren, zittende aan de voeten
van Jezus, gekleed en wel bij zijn verstand;
en zij werden bevreesd.
36 En ook, die het gezien hadden, ver-
haalden hun, hoe de bezetene was verlost
geworden.
37 En de geheele menigte van het omlig-
gende land der Gadarénen baden Hem, [a] dat
Hij van hen wegging; want zij waren met
groote vreeze bevangen. En Hij, in het schip
gegaan zijnde, keerde wederom. [a] Hand. 16:39.
38 [a] En de man, van welken de duivelen
uitgevaren waren, bad Hem, dat hij mocht

bij Hem zijn. Maar Jezus liet hem van
Zich gaan, zeggende: [a] Mark. 5:18.
39 Keer weder naar uw huis, en vertel,
wat groote dingen u God gedaan heeft.
En hij ging heen door de geheele stad,
verkondigende, wat groote dingen Jezus
hem gedaan had.
40 En het geschiedde, als Jezus weder-
keerde, dat Hem de schare ontving; want
zij waren allen Hem verwachtende.
41 [a] En ziet, er kwam een man, wiens
naam was Jaírus, en hij was een overste
der synagoge; en hij viel aan de voeten
van Jezus, en bad Hem, dat Hij in zijn
huis wilde komen. [a] Matt. 9:18. Mark. 5:22.
42 Want hij had eene eenige dochter,
van omtrent twaalf jaren, en deze lag op
haar sterven. En als Hij heenging, zoo
verdrongen Hem de scharen.
43 [a] En eene vrouw, die twaalf jaren lang
den [b] vloed des bloeds gehad had, welke al
haren leeftocht aan medicijnmeesters te
koste gelegd had; en van niemand had
kunnen genezen worden,
[a] Matt. 9:20. Mark. 5:25. [b] Lev. 15:25.
44 Van achteren tot Hem komende, raakte
den zoom Zijns kleeds aan; en terstond
stelpte de vloed haars bloeds.
45 En Jezus zeide: Wie is het, die Mij
heeft aangeraakt? En als zij het allen mis-
zaakten, zeide Petrus en die met hem
waren: Meester! de scharen drukken en
verdringen U, en zegt Gij: Wie is het, die
Mij aangeraakt heeft?
46 En Jezus zeide: Iemand heeft Mij
aangeraakt; want Ik heb bekend, dat
kracht van Mij uitgegaan is.
47 De vrouw nu, ziende, dat zij niet ver-
borgen was, kwam bevende, en voor Hem
nedervallende, verklaarde Hem voor al het
volk, om wat oorzaak zij Hem aangeraakt
had, en hoe zij terstond genezen was.
48 En Hij zeide tot haar: Dochter! wees
welgemoed, uw geloof heeft u behouden;
ga heen in vrede.
49 [a] Als Hij nog sprak, kwam er een van
het huis des oversten der synagoge, zeggende
tot hem: Uwe dochter is gestorven; zijt
den Meester niet moeielijk. [a] Mark. 5:35.
50 Maar Jezus, *dat* hoorende, antwoordde
hem, zeggende: Vrees niet; geloof alleen-
lijk, en zij zal behouden worden.
51 En als Hij in het huis kwam, liet Hij
niemand inkomen, dan Petrus, en Jakobus,
en Johannes, en den vader en de moeder
des kinds.
52 En zij schreiden allen, en maakten
misbaar over hetzelve. En Hij zeide:
Schreit niet; zij is niet gestorven; [a] maar
zij slaapt. [a] Joh. 11:11.
53 En zij belachten Hem, wetende, dat
zij gestorven was.
54 Maar als Hij ze allen uitgedreven had,
greep Hij hare hand en riep, zeggende:
Kind, sta op!
55 En haar geest keerde weder, en zij is
terstond opgestaan; en Hij gebood, dat
men haar te eten geven zou.
56 En hare ouders ontzetten zich; en
Hij beval hun, dat zij niemand zouden
zeggen hetgeen geschied was.

HOOFDSTUK 9.

Christus zendt Zijne apostelen uit om te prediken, en onderricht hen, hoe zij zich op den weg zouden gedragen, vs. 1. Heródes van Christus gehoord hebbende, begeert Hem te zien, 7. De apostelen keeren weder, 10. Christus spijzigt omtrent 5000 mannen met vijf brooden en twee visschen, 11. Verscheiden gevoelen des volks van Zijnen persoon, 18; voorzegt Zijnen dood en opstanding, 22; en vermaant tot volstandige belijdenis van Zijn Woord, 23. Wordt voor drie van Zijne apostelen op den berg verheerlijkt, in tegenwoordigheid van Mozes en Elias, 28. Werpt eenen wreeden onreinen geest uit, 37. Leert wie onder Zijne discipelen de grootste zal zijn, 46. Verbiedt dien te beletten, die in Zijnen Naam duivelen uitwierp, 49. Reizende naar Jeruzalem, weigeren Hem de Samaritanen herberg, hetwelk de apostelen willen wreken, die daarvoor door den Heere bestraft worden, 51. Drie, die begeeren Christus te volgen, ontvangen elk een bijzonder antwoord, 57.

EN [a] Zijne twaalf discipelen samengeroe-
pen hebbende, gaf Hij hun kracht en
macht over al de duivelen, en om ziekten
te genezen. [a] Matt. 10:1. Mark. 3:13. 6:7. Luk. 6:13.
2 [a] En Hij zond hen heen, om te pre-
diken het Koninkrijk Gods, en de kranken
gezond te maken. [a] Matt. 10:7.
3 En Hij zeide tot hen: [a] Neemt niets
mede tot den weg, noch staven, noch male,
noch brood, noch geld; noch iemand van u
zal twee rokken hebben.
[a] Matt. 10:9. Mark. 6:8. Luk. 22:35.
4 En in wat huis gij ook zult ingaan,
blijft aldaar, en gaat van daar uit.
5 [a] En zoo wie u niet zullen ontvangen,
uitgaande van die stad, schudt ook het stof
af van uwe voeten, tot eene getuigenis
tegen hen.
[a] Matt. 10:14. Mark. 6:11. Luk. 10:11. Hand. 13:51. 18:6.
6 En zij, uitgaande, doorgingen al de
vlekken, verkondigende het Evangelie, en
genezende *de zieken* overal.
7 [a] En Heródes, de viervorst, hoorde al de
dingen, die van Hem geschiedden; en was
twijfelmoedig, omdat van sommigen ge-
zegd werd, dat Johannes van de dooden
was opgestaan; [a] Matt. 14:1. Mark. 6:14.

8 En van sommigen, dat Elías verschenen
was; en *van* anderen, dat een profeet van
de ouden was opgestaan.
9 En Heródes zeide: Johannes heb ik onthoofd;
wie is nu Deze, van Welken ik zulke
dingen hoor? En hij zocht Hem te zien.
10 [a]En de apostelen, wedergekeerd zijnde,
verhaalden Hem al wat zij gedaan hadden.
[b]En Hij nam hen mede en vertrok alleen
in eene woeste plaats der stad, genaamd
Bethsaïda. a Mark. 6:30. b Matt. 14:13. Mark. 6:31, 32.
11 En de scharen, *dat* verstaande, volgden
Hem; en Hij ontving ze, en sprak tot hen
van het Koninkrijk Gods; en die genezing
van noode hadden, maakte Hij gezond.
12 [a]En de dag begon te dalen; en de twaalven,
tot Hem komende, zeiden tot Hem:
Laat de schare van U, opdat zij, heengaande
in de omliggende vlekken en in de dorpen,
herberg nemen mogen, en spijze vinden;
want wij zijn hier in eene woeste plaats.
a Matt. 14:15. Mark. 6:35. Joh. 6:5.
13 [a] Maar Hij zeide tot hen: Geeft gij hun
te eten. En zij zeiden: Wij hebben niet meer
dan vijf brooden, en twee visschen; tenzij
dan dat wij heengaan en spijs koopen voor
al dit volk; a Matt. 14:16. Mark. 6:37. Joh. 6:9.
14 Want er waren omtrent vijf duizend
mannen. Doch Hij zeide tot Zijne discipelen:
Doet hen nederzitten bij zaten, elk
van vijftig.
15 En zij deden alzoo, en deden hen
allen nederzitten.
16 En Hij, de vijf brooden en de twee
visschen genomen hebbende, zag op naar
den hemel, [a]en zegende die, en brak ze,
en gaf ze den discipelen, om der schare
voor te leggen. a 1 Sam. 9:13.
17 En zij aten en werden allen verzadigd;
en er werd opgenomen hetgeen hun van de
brokken overgeschoten was, twaalf korven.
18 [a] En het geschiedde, als Hij alleen was
biddende, dat de discipelen met Hem waren,
en Hij vraagde hen, zeggende: Wie zeggen
de scharen, dat Ik ben? a Matt. 16:13. Mark. 8:27.
19 En zij, antwoordende, zeiden: [a] Johannes
de Dooper; en anderen: Elías; en
anderen: Dat eenig profeet van de ouden
opgestaan is. a Matt. 14:2.
20 En Hij zeide tot hen: Maar gijlieden,
wie zegt gij, dat Ik ben? En Petrus, antwoordende,
zeide: De [a]Christus Gods. a Joh. 6:69.
21 En Hij gebood hun scherpelijk en
beval, dat zij dit niemand zeggen zouden;
22 Zeggende: [a] De Zoon des menschen
moet veel lijden, en verworpen worden van
de ouderlingen, en overpriesters, en Schriftgeleerden,
en gedood en ten derden dage
opgewekt worden. a Matt. 16:21. 17:22.
Mark. 8:31. 9:31. 10:33. Luk. 18:31. 24:7.
23 En Hij zeide tot allen: [a] Zoo iemand
achter Mij wil komen, die verloochene zichzelven,
en neme zijn kruis dagelijks op, en
volge Mij. a Matt. 10:38. 16:24. Mark. 8:34. Luk. 14:27.
24 [a] Want zoo wie zijn leven behouden
wil, die zal het verliezen; maar zoo wie
zijn leven verliezen zal, om Mijnentwil,
die zal het behouden. a Matt. 10:39. 16:25.
Mark. 8:35. Luk. 17:33. Joh. 12:25.
25 Want wat baat het een' mensch, die de
geheele wereld zou winnen, en zichzelven
verliezen, of schade *zijns zelfs* lijden?
26 [a] Want zoo wie zich Mijns en Mijner
woorden zal geschaamd hebben, diens zal de
Zoon des menschen Zich schamen, wanneer
Hij komen zal in Zijne heerlijkheid, en *in de
heerlijkheid* des Vaders, en der heilige engelen.
a Matt. 10:33. Mark. 8:38. Luk. 12:9. 2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:23.
27 [a] En Ik zeg u waarlijk: Er zijn sommigen
dergenen, die hier staan, die den
dood niet zullen smaken, totdat zij het
Koninkrijk Gods zullen gezien hebben.
a Matt. 16:28. Mark. 9:1.
28 [a] En het geschiedde, omtrent acht dagen
na deze woorden, dat Hij medenam Petrus,
en Johannes, en Jakobus, en klom op den
berg, om te bidden. a Matt. 17:1. Mark. 9:2.
29 En als Hij bad, werd de gedaante Zijns
aangezichts veranderd, en Zijne kleeding
wit *en* zeer blinkende.
30 En ziet, twee mannen spraken met
Hem, welke waren Mozes en Elías.
31 Dewelke, gezien zijnde in heerlijkheid,
zeiden Zijnen uitgang, dien Hij zoude volbrengen
te Jeruzalem.
32 Petrus nu, en die met hem *waren*,
waren met slaap bezwaard; en ontwaakt
zijnde, zagen zij Zijne heerlijkheid, en de
twee mannen, die bij Hem stonden.
33 En het geschiedde, als zij van Hem
afscheidden, zoo zeide Petrus tot Jezus:
Meester! het is goed, dat wij hier zijn; en
laat ons drie tabernakelen maken, voor U
eenen, en voor Mozes eenen, en voor Elías
eenen; niet wetende, wat hij zeide.
34 Als hij nu dit zeide, kwam eene wolk,
en overschaduwde hen; en zij werden
bevreesd, als die in de wolk ingingen.

35 [a] En er geschiedde eene stem uit de
wolk, zeggende: Deze is Mijn geliefde
Zoon; [b] hoort Hem!

a Jes. 42:1. Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. b Deut. 18:19. Hand. 3:22.

36 En als de stem geschiedde, zoo werd
Jezus alleen gevonden. En zij zwegen stil,
en verhaalden in die dagen niemand iets
van hetgeen zij gezien hadden.
37 [a] En het geschiedde des daags daaraan,
als zij van den berg afkwamen, dat Hem
eene groote schare in het gemoet kwam.

a Matt. 17:14. Mark. 9:17.

38 En ziet, een man van de schare riep
uit, zeggende: Meester! ik bid U, zie toch
mijnen zoon aan; want hij is mij een eenig-
geborene.
39 En zie, een geest neemt hem, en van
stonde aan roept hij, en hij scheurt hem,
dat hij schuimt, en wijkt nauwelijks van
hem, en verplettert hem.
40 En ik heb Uwe discipelen gebeden,
dat zij hem zouden uitwerpen, en zij heb-
ben niet gekonnen.
41 En Jezus, antwoordende, zeide: O,
ongeloovig en verkeerd geslacht! hoe lang
zal Ik nog bij ulieden zijn, en ulieden ver-
dragen? Breng uwen zoon hier.
42 En nog, als hij *naar Hem* toekwam,
scheurde hem de duivel, en verscheurde
hem; maar Jezus bestrafte den onreinen
geest, en maakte het kind gezond, en gaf
hem zijnen vader weder.
43 En zij werden allen verslagen over de
grootdadigheid Gods. En als zij allen zich
verwonderden over al de dingen, die Jezus
gedaan had, zeide Hij tot Zijne discipelen:
44 Legt gij deze woorden in uwe ooren:
[a] Want de Zoon des menschen zal overge-
leverd worden in der menschen handen.

a Matt. 17:22. Mark. 9:31.

45 [a] Maar zij verstonden dit woord niet,
en het was voor hen verborgen, alzoo dat
zij het niet begrepen; en zij vreesden, van
dat woord Hem te vragen. a Luk. 2:50. 18:34.
46 [a] En er rees eene overlegging onder
hen, namelijk, wie van hen de meeste
ware. a Matt. 18:1. Mark. 9:33. Luk. 22:24.
47 Maar Jezus, ziende de overlegging
hunner harten, nam een kindeken, en stel-
de dat bij Zich;
48 [a] En zeide tot hen: Zoo wie dit kin-
deken ontvangen zal in Mijnen Naam, die
ontvangt Mij; [b] en zoo wie Mij ontvangen
zal, ontvangt Hem, Die Mij gezonden
heeft. [c] Want die de minste onder u allen
is, die zal groot zijn.

a Matt. 18:5. Mark. 9:37. Joh. 13:20. b Luk. 10:16. Joh. 13:20. c Matt. 23:11. Luk. 14:11. 18:14.

49 [a] En Johannes antwoordde en zeide:
Meester! wij hebben eenen gezien, die in
Uwen Naam de duivelen uitwierp, en wij
hebben het hem verboden, omdat hij U
met ons niet volgt. a Mark. 9:38.
50 En Jezus zeide tot hem: Verbied het
niet; want [a] wie tegen ons niet is, die is
voor ons. a Matt. 12:30. Luk. 11:23.
51 En het geschiedde, als de dagen Zij-
ner [a] opneming vervuld werden, zoo richtte
hij Zijn aangezicht, om naar Jeruzalem te
reizen. a Mark. 16:19. Hand. 1:2. 1 Tim. 3:16.
52 En Hij zond boden uit voor Zijn aan-
gezicht; en zij, heengereisd zijnde, kwa-
men in een vlek der Samaritanen, om voor
Hem *herberg* te bereiden.
53 En zij ontvingen Hem niet, [a] omdat
Zijn aangezicht was *als* reizende naar Je-
ruzalem. a Joh. 4:9.
54 Als nu Zijne discipelen, Jakobus en
Johannes, *dat* zagen, zeiden zij: Heere!
wilt Gij, dat wij zeggen, dat vuur van den
hemel nederdale, en deze verslinde, gelijk
ook [a] Elías gedaan heeft? a 2 Kon. 1:10, 12.
55 Maar Zich omkeerende, bestrafte Hij
hen, en zeide: Gij weet niet van hoedani-
gen geest gij zijt.
56 [a] Want de Zoon des menschen is niet
gekomen, om der menschen zielen te ver-
derven, maar om te behouden. En zij gin-
gen naar een ander vlek. a Joh. 3:17. 12:47.
57 [a] En het geschiedde op den weg, als zij
reisden, dat een tot Hem zeide: Heere! ik
zal U volgen, waar Gij ook heengaat.

a Matt. 8:19.

58 En Jezus zeide tot Hem: De vossen
hebben holen, en de vogelen des hemels
nesten; maar de Zoon des menschen heeft
niet, waar Hij het hoofd nederlegge.
59 [a] En Hij zeide tot eenen anderen:
Volg Mij. Doch hij zeide: Heere! laat
mij toe, dat ik heenga, en eerst mijnen
vader begrave. a Matt. 8:21.
60 [a] Maar Jezus zeide tot hem: Laat de
dooden hunne dooden begraven; doch gij,
ga heen en verkondig het Koninkrijk
Gods. a Matt. 8:22.
61 En ook een ander zeide: Heere! ik
zal U volgen; maar [a] laat mij eerst toe,

dat ik afscheid neme van degenen, die in
mijn huis zijn. *a* 1 Kon. 19:20.
62 En Jezus zeide tot hem: [a] Niemand,
die zijne hand aan den ploeg slaat, en ziet
naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het
Koninkrijk Gods.

a Spr. 26:11, Filipp. 3:14. Hebr. 6:5. 2 Petr. 2:20.

HOOFDSTUK 10,

Christus zendt nog zeventig discipelen uit om te prediken, en onderricht hen, hoe zij zich tot de reis moeten schikken en omtrent de toehoorders zullen gedragen, vs. 1, Bedreigt de steden Chórazin, Bethsáïda en Kapérnaüm met zware straffen, om hunne onbekeerlijkheid, 13. De zeventig komen weder en verhalen met blijdschap hunne verrichtingen, waarop Christus hun leert, waarin zij zich het meest behooren te verheugen, 17. Hij dankt Zijnen Vader, en leert van Wien de zaligmakende kennis komt, 21. Beantwoordt een Wetgeleerde op zijne vraag, wat hij zou moeten doen, om het eeuwige leven te beërven, 25; en wie zijn naaste is, door de gelijkenis van eenen Israëliet, die onder de moordenaars gevallen, en door eenen Samaritaan geholpen werd, 29. Wordt door twee zusters, Martha en Maria, onthaald, en prijst de Godsdienstigheid van Maria boven de zorgvuldigheid van Martha, 38.

EN na dezen stelde de Heere nog andere
zeventig, en zond hen heen voor Zijn
aangezicht, twee en twee, in iedere stad en
plaats, daar Hij komen zou.
2 Hij zeide dan tot hen: [a] De oogst is
wel groot, maar de arbeiders zijn weinige;
[b] daarom, bidt den Heere des oogstes, dat
Hij arbeiders in Zijnen oogst uitstoote.

a Matt 9:37. Joh. 4:35. *b* 2 Thess. 3:1.

3 [a] Gaat henen; ziet, Ik zend u als lammeren
in het midden der wolven. *a* Matt. 10:16.
4 [a] Draagt geenen buidel, noch male, noch
schoenen; [b] en groet niemand op den weg.

a Matt. 10:9. Mark. 6:8. Luk. 9:3. 22:35, *b* 2 Kon. 4:29.

5 [a] En in wat huis gij zult ingaan, zegt
eerst: Vrede *zij* dezen huize!

a Matt. 10:12. Mark. 6:10.

6 En indien aldaar een zoon des vredes is,
zoo zal uw vrede op hem rusten; maar indien
niet, zoo zal *uw vrede* tot u wederkeeren.
7 [a] En blijft in datzelve huis, etende en
drinkende, hetgeen van hen *voorgezet
wordt;* [b] want de arbeider is zijn loon
waardig; gaat niet over van *het eene* huis
in *het andere* huis. *a* 1 Kor. 10:27. *b* Lev. 19:13.

Deut. 24:14. 25:4. Matt. 10:10. 1 Kor. 9:4, 14. 1 Tim. 5:18.

8 En in wat stad gij zult ingaan, en zij
u ontvangen, eet hetgeen ulieden voorgezet
wordt.
9 En geneest de kranken, die daarin zijn,
en zegt tot hen: Het Koninkrijk Gods is
nabij u gekomen.
10 [a] Maar in wat stad gij zult ingaan, en
zij u niet ontvangen, uitgaande op hare
straten, zoo zegt: *a* Matt. 10:14. Mark 6:11. Luk. 9:5.
11 [a] Ook het stof, dat uit uwe stad aan
ons kleeft, schudden wij af op ulieden;
nogtans zoo weet dit, dat het Koninkrijk
Gods nabij u gekomen is. *a* Hand. 13:51. 18:6.
12 En Ik zeg u, dat het *die van* Sodom
verdragelijker wezen zal in dien dag, dan
dezelve stad.
13 Wee u, Chórazin! wee u, Bethsáïda!
want zoo in Tyrus en Sidon de krachten
geschied waren, die in u geschied zijn, zij
zouden eertijds, in zak en asch zittende,
zich bekeerd hebben.
14 Doch het zal Tyrus en Sidon verdragelijker
zijn in het oordeel, dan ulieden.
15 En gij, Kapérnaüm! die tot den hemel
toe verhoogd zijt, gij zult tot de hel toe
nedergestooten worden.
16 [a] Wie u hoort, die hoort Mij; en wie
u verwerpt, die verwerpt Mij; [b] en wie
Mij verwerpt, die verwerpt Dengene, Die
Mij gezonden heeft.

a Matt. 10:40. Mark. 9:37. Joh. 13:20. *b* 1 Thess. 4.8.

17 En de zeventigen zijn wedergekeerd
met blijdschap, zeggende: Heere! ook de
duivelen zijn ons onderworpen, in Uwen
Naam.
18 En Hij zeide tot hen: [a] Ik zag den
Satan, als een bliksem, uit den hemel
vallen. *a* Openb. 12:8, 9.
19 [a] Ziet, Ik geve u de macht, om op
slangen en schorpioenen te treden, en over
alle kracht des vijands; en geen ding zal u
eenigszins beschadigen. *a* Mark. 16:18. Hand. 28:5.
20 Doch verblijdt u daarin niet, dat de
geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt
u veel meer, [a] dat uwe namen geschreven
zijn in de hemelen,

a Ex. 32:32. Jes. 4:3. Dan. 12:1. Filipp. 4:3.

21 [a] Te dier ure verheugde Zich Jezus in
den geest, en zeide: Ik dank U, Vader!
Heere des hemels en der aarde! dat Gij
deze dingen [b] voor de wijzen en verstandigen
verborgen hebt, en hebt dezelve den
kinderkens geopenbaard; ja, Vader! want
alzoo is geweest het welbehagen voor U.

a Matt. 11:25. *b* Job 5:12. Jes. 29:14.
1 Kor. 1:19. 2:7, 8. 2 Kor. 3:14.

22 [a] Alle dingen zijn Mij van Mijnen
Vader overgegeven; en niemand weet, wie
de Zoon is, dan de Vader; en wie de Vader
is, dan de Zoon, en [b] dien het de Zoon zal
willen openbaren. *a* Ps. 8:7. Joh. 3:35. 17:2.

1 Kor. 15:27. Filipp. 2:10. Hebr. 2:8. *b* Joh. 1:18. 6:44, 46.

23 En Zich keerende naar de discipelen,
zeide Hij *tot hen* alleen: [a] Zalig zijn de
oogen, die zien hetgeen gij ziet. *a* Matt. 13:16.

24 [a] Want Ik zeg u, dat vele profeten en koningen hebben begeerd te zien hetgeen gij ziet, en hebben het niet gezien; en te hooren hetgeen gij hoort, en hebben het niet gehoord. *a* 1 Petr. 1:10.

25 En ziet, een zeker Wetgeleerde stond op, Hem verzoekende, en zeggende: Meester! wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

26 En Hij zeide tot hem: Wat is in de wet geschreven? hoe leest gij?

27 En hij, antwoordende, zeide: [a] Gij zult den Heere, uwen God, liefhebben, uit geheel uw hart, en uit geheel uwe ziel, en uit geheel uwe kracht, en uit geheel uw verstand; [b] en uwen naaste als uzelven. *a* Deut. 6:5. 10:12. 30:6. *b* Lev. 19:18. Rom. 13:19. Gal. 5:14. Jakob. 2:8.

28 En Hij zeide tot hem: Gij hebt recht geantwoord; doe dat, en gij zult leven.

29 Maar hij, willende zichzelven rechtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?

30 En Jezus, antwoordende, zeide: Een zeker mensch kwam af van Jeruzalem naar Jericho, en viel onder de moordenaars, welke, hem ook uitgetogen, en daartoe *zware* slagen gegeven hebbende, heengingen, en lieten *hem* half dood liggen.

31 En bij geval kwam een zeker priester denzelven weg af, en hem ziende, ging hij tegenover *hem* voorbij.

32 En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij, en zag *hem*, en ging tegenover *hem* voorbij.

33 Maar een zeker Samaritaan, reizende, kwam omtrent hem, en hem ziende, werd hij met innerlijke ontferming bewogen.

34 En hij, tot *hem* gaande, verbond zijne wonden, gietende daarin olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg, en verzorgde hem.

35 En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit, en gaf ze den waard, en zeide tot hem: Draag zorg voor hem; en zoo wat gij meer *aan hem* te koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven, als ik wederkom.

36 Wie dan van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was?

37 En hij zeide: Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus tot hem: Ga heen, en doe gij desgelijks.

38 En het geschiedde, als zij reisden, dat Hij kwam in een vlek; en eene zekere vrouw, met name Martha, ontving Hem in haar huis.

39 En deze had eene zuster, genaamd Maria, welke ook, [a] zittende aan de voeten van Jezus, Zijn woord hoorde. *a* Hand. 22:3.

40 Doch Martha was zeer bezig met veel dienens, en daar bijkomende, zeide zij: Heere! trekt Gij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe.

41 En Jezus antwoordende, zeide tot haar: Martha, Martha! gij bekommert en ontrust u over vele dingen;

42 Maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, [a] hetwelk van haar niet zal weggenomen worden. *a* Ps. 27:4.

HOOFDSTUK 11.

Christus geeft Zijnen discipelen een voorschrift om te bidden, vs. 1; en leert door de gelijkenissen van een' vriend en van een' vader, dat zij zullen verhoord worden, die in het gebed volharden, 3. Werpt eenen stommen duivel uit en wederspreekt de lastering dergenen, die zeiden, dat Hij zulks door Beëlzebul deed, 14. Verhaalt den ellendigen staat van den mensch, tot welken de onreine geest weder inkeert, 24. Eene vrouw prijst den buik zalig, die Christus gedragen heeft, 27. Christus betuigt, dat den Joden het teeken van Jonas zal gegeven worden, 29. Stelt tegen hunne hardnekkigheid het voorbeeld der Koningin van het zuiden en van de Ninevieten, 31. Leert door de gelijkenis van eene kaars, dat men het licht van het Evangelie niet moet verbergen, 33. Bestraft der Farizeën en Schriftgeleerden geveinsdheid, eergierigheid en wreedheid tegen alle profeten en apostelen, en bedreigt hen met Gods straf, 37; waarop de Farizeën Hem nieuwe lagen leggen, 53.

EN het geschiedde, toen Hij in eene zekere plaats was biddende, als Hij ophield, dat een van Zijne discipelen tot Hem zeide: Heere! leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijnen discipelen geleerd heeft.

2 En Hij zeide tot hen: [a] Wanneer gij bidt, zoo zegt: Onze Vader, Die in de hemelen *zijt!* Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, *alzoo* ook op de aarde. *a* Matt. 6:9.

3 Geef ons elken dag ons dagelijksch brood.

4 En vergeef ons onze zonden; want ook wij vergeven aan een' iegelijk, die ons schuldig is. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze.

5 En Hij zeide tot hen: Wie van u zal eenen vriend hebben, en zal ter middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: Vriend! leen mij drie brooden;

6 Overmits mijn vriend van de reis tot mij gekomen is, en ik heb niet, dat ik hem voorzette;

7 En dat die van binnen, antwoordende, zou zeggen: Doe mij geene moeite aan; de deur is nu gesloten, en mijne kinderen zijn met mij in de slaapkamer; ik kan niet opstaan, om u te geven.

8 Ik zeg ulieden: Hoewel hij niet zou opstaan en hem geven, omdat hij zijn vriend

is, nogtans om zijner onbeschaamdheid wil,
zal hij opstaan, en hem geven zoo veel als
hij er behoeft.
9 En Ik zeg ulieden: [a] Bidt, en u zal
gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden;
klopt, en u zal opengedaan worden.
[a] Matt. 7:7. 21:22. Mark. 11:24. Joh. 14:13. 15:7. 16:24. Jakob. 1:5, 6. 1 Joh. 3:22. 5:14.
10 Want een iegelijk, die bidt, die ont-
vangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt,
dien zal opengedaan worden.
11 [a] En wat vader onder u, dien de zoon
om brood bidt, zal hem eenen steen geven?
of ook om eenen visch, zal hem voor eenen
visch eene slang geven? [a] Matt. 7:9.
12 Of zoo hij ook om een ei zou bidden,
zal hij hem een' schorpioen geven?
13 Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen
kinderen goede gaven te geven, hoe veel te
meer zal de hemelsche Vader den Heiligen
Geest geven dengenen, die Hem bidden?
14 [a] En Hij wierp eenen duivel uit, en die
was stom. En het geschiedde, als de duivel
uitgevaren was, dat de stomme sprak; en de
scharen verwonderden zich. [a] Matt. 9:32. 12:22.
15 Maar sommigen van hen zeiden: [a] Hij
werpt de duivelen uit door Beëlzebul, den
overste der duivelen. [a] Matt. 9:34. 12:24. Mark. 3:22.
16 En anderen, *Hem* verzoekende, [a] be-
geerden van Hem een teeken uit den hemel.
[a] Matt. 16:1.
17 Maar Hij, kennende hunne gedachten,
zeide tot hen: [a] Een ieder koninkrijk, dat
tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest;
en een huis, tegen zichzelf *verdeeld zijnde*,
valt. [a] Matt. 12:25. Mark. 3:24.
18 Indien nu ook de Satan tegen zichzel-
ven verdeeld is, hoe zal zijn rijk bestaan?
Dewijl gij zegt, dat Ik door Beëlzebul de
duivelen uitwerp.
19 En indien Ik door Beëlzebul de dui-
velen uitwerp, door wien werpen ze uwe
zonen uit? Daarom zullen deze uwe rech-
ters zijn.
20 Maar indien Ik door den vinger
Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het
Koninkrijk Gods tot u gekomen.
21 Wanneer een sterk gewapende zijn hof
bewaart, zoo is *al* wat hij heeft in vrede.
22 [a] Maar als een daarover komt, die ster-
ker is dan hij, en hem overwint, die neemt
zijne geheele wapenrusting, daar hij op ver-
trouwde, en deelt zijnen roof uit. [a] Kol. 2:15.
23 [a] Wie met Mij niet is, die is tegen Mij;
en wie met Mij niet vergadert, die ver-
strooit. [a] Matt. 12:30.
24 [a] Wanneer de onreine geest van den
mensch uitgevaren is, zoo gaat hij door
dorre plaatsen, zoekende rust; en die niet
vindende, zegt hij: Ik zal wederkeeren in
mijn huis, daar ik uitgevaren ben.
[a] Matt. 12:43, enz.
25 En komende, vindt hij het *met bezemen*
gekeerd en versierd.
26 Dan gaat hij heen, en neemt met
zich zeven andere geesten, boozer dan hij
zelf is, en ingegaan zijnde, wonen zij al-
daar; [a] en het laatste van dien mensch
wordt erger dan het eerste.
[a] Joh. 5:14. Hebr. 6:4, 5. 10:26. 2 Petr. 2:20.
27 En het geschiedde, als Hij deze dingen
sprak, dat eene zekere vrouw, de stem ver-
heffende uit de schare, tot Hem zeide: Zalig
is de buik, die U gedragen heeft, en de
borsten, die Gij hebt gezogen.
28 Maar Hij zeide: [a] Ja, zalig zijn degenen,
die het Woord Gods hooren, en hetzelve
bewaren. [a] Matt. 7:21. Joh. 6:29. Rom. 2:13.
29 En als de scharen dicht bijeenvergader-
den, begon Hij te zeggen: Dit is een boos
geslacht; het verzoekt een teeken, en hetzelve
zal geen teeken gegeven worden, dan [a] het
teeken van Jonas, den profeet. [a] Jona 1:17. 2:10.
30 Want gelijk Jonas den Ninevieten een
teeken geweest is, alzoo zal ook de Zoon des
menschen zijn dezen geslacht.
31 De Koningin van het zuiden zal op-
staan in het oordeel met de mannen van
dit geslacht, en zal ze veroordeelen; [a] want
zij is gekomen van de einden der aarde,
om te hooren de wijsheid van Sálomo;
en ziet, meer dan Sálomo is hier.
[a] 1 Kon. 10:1. 2 Kron. 9:1. Matt. 12:42.
32 De mannen van Níneve zullen opstaan
in het oordeel met dit geslacht, en zullen
hetzelve veroordeelen; [a] want zij hebben
zich bekeerd op de prediking van Jonas; en
ziet, meer dan Jonas is hier! [a] Jona 3:5.
33 [a] En niemand, die eene kaars ontsteekt,
zet *die* in het verborgen, noch onder eene
koornmaat, maar op eenen kandelaar, opdat
degenen, die inkomen, het licht zien mogen.
[a] Matt. 5:15. Mark. 4:21. Luk. 8:16.
34 [a] De kaars des lichaams is het oog:
wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is
ook uw geheele lichaam verlicht; maar
zoo het boos is, zoo is ook uw *geheele*
lichaam duister. [a] Matt. 6:22.

35 Zie dan toe, dat niet het licht, het-
welk in u is, duisternis zij.
36 Indien dan uw lichaam geheel ver-
licht is, niet hebbende eenig deel, dat
duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn,
gelijk wanneer de kaars met het schijnsel
u verlicht.
37 Als Hij nu *dit* sprak, bad Hem een zeker
Farizeër, dat Hij bij hem het middagmaal
wilde eten; en ingegaan zijnde, zat Hij aan.
38 En de Farizeër, *dat* ziende, verwonderde
zich, [a] dat Hij niet eerst, voor het middag-
maal, Zich gewasschen had. [a] Mark. 7:3.
39 En de Heere zeide tot hem: [a] Nu
gij Farizeër! gij reinigt het buitenste des
drinkbekers en des schotels; [b] maar het
binnenste van u is vol van roof en boos-
heid. [a] Matt. 23:25. [b] Tit. 1:15.
40 Gij onverstandigen! Die het buitenste
heeft gemaakt, heeft Hij ook niet het bin-
nenste gemaakt?
41 [a] Doch geeft tot aalmoes hetgeen daarin
is; en ziet, alles is u rein.
[a] Jes. 58:7. Dan. 4:27. Luk. 12:33.
42 [a] Maar wee u, Farizeën! want gij ver-
tient munte, en ruite, en alle moeskruid,
en [b] gij gaat voorbij het oordeel en de liefde
Gods. Dit moest men doen, en het andere
niet nalaten. [a] Matt. 23:23.
[b] 1 Sam. 15:22. Hos. 6:6. Micha 6:8. Matt. 9:13. 12:7.
43 [a] Wee u, Farizeën! want gij bemint
het voorgestoelte in de synagogen, en de
begroetingen op de markten.
[a] Matt. 23:6. Mark. 12:38. Luk. 20:46.
44 [a] Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën,
gij geveinsden! want gij zijt gelijk de graven,
die niet openbaar zijn, en de menschen, die
daarover wandelen, weten het niet. [a] Matt. 23:27.
45 En een van de Wetgeleerden, antwoor-
dende, zeide tot Hem: Meester! als Gij
deze dingen zegt, zoo doet Gij ook ons
smaadheid aan.
46 [a] Doch Hij zeide: Wee ook u, Wetge-
leerden! want gij belast de menschen met
lasten, zwaar om te dragen, en zelven raakt
gij die lasten niet aan met een' van uwe
vingeren. [a] Jes. 10:1. Matt. 23:4. Hand. 15:10.
47 [a] Wee u, want gij bouwt de graven
der profeten, en uwe vaders hebben de-
zelve gedood. [a] Matt. 23:29.
48 Zoo getuigt gij dan, dat gij mede
behagen hebt aan de werken uwer vade-
ren; want zij hebben ze gedood, en gij
bouwt hunne graven.
49 Waarom ook de wijsheid Gods zegt:
[a] Ik zal profeten en apostelen tot hen zenden,
en van die zullen zij *sommigen* dooden, en
sommigen zullen zij uitjagen; [a] Matt. 10:16.
Luk. 10:3. Joh. 16:2. Hand. 7:51. Hebr. 11:35.
50 Opdat van dit geslacht afgeëischt wor-
de het bloed van al de profeten, dat vergo-
ten is van de grondlegging der wereld af;
51 [a] Van het bloed van Abel, [b] tot het
bloed van Zacharía, die gedood is tusschen
het altaar en het huis *Gods;* ja, zeg Ik
u, het zal afgeëischt worden van dit ge-
slacht! [a] Gen. 4:8. Hebr. 11:4. [b] 2 Kron. 24:21.
52 [a] Wee u, gij Wetgeleerden! want gij
hebt den sleutel der kennis weggenomen;
gijzelven zijt niet ingegaan, en die in-
gingen, hebt gij verhinderd. [a] Matt. 23:13.
53 En als Hij deze dingen tot hen zeide,
begonnen de Schriftgeleerden en Farizeën
hard aan te houden, en Hem van vele
dingen te doen spreken;
54 Hem lagen leggende, en zoekende
iets uit Zijnen mond te bejagen, opdat zij
Hem beschuldigen mochten.

HOOFDSTUK 12.

Christus waarschuwt Zijne discipelen voor den zuurdeesem der Farizeen, vs. 1. Leert Wien men boven alles moet vreezen, 4. Vermaant tot vertrouwen op Gods voorzienigheid en tot belijdenis van Zijnen Naam, en waarschuwt voor de lastering tegen den H. Geest, 6. Weigert een scheidsman te zijn tusschen broeders in eene erfenis, 13. Maant af van gierigheid door de gelijkenis van eenen rijken man, die zijne schuren grooter wilde maken, 15. Leert door het voorbeeld der raven en leliën, dat men de zorg voor dit leven Gode zal bevelen, en voor alles Zijn Koninkrijk zoeken, 22. Vermaant tot het geven van aalmoezen, 33, en waken tegen Zijne toekomst, 35. Beschrijft het doen en de belooning van eenen getrouwen dienstknecht, 41; als ook het doen en de straf van eenen ontrouwen dienstknecht, 45. Zegt, dat Hij gekomen is om te lijden en vuur op aarde te brengen, 49. Bestraft de Joden, omdat zij den tijd hunner bezoeking niet waarnemen, 54; en vermaant tot verzoening met zijne wederpartij, 58.

DAARENTUSSCHEN als [a] vele duizen-
den der schare bijeenvergaderd waren,
zoodat zij elkander vertraden, begon Hij te
zeggen tot Zijne discipelen: Vooreerst wacht
uzelven voor den zuurdeesem der Farizeën,
welke is geveinsdheid. [a] Matt. 16:6. Mark. 8:15.
2 [a] En er is niets bedekt, dat niet zal ont-
dekt worden, en verborgen, dat niet zal
geweten worden.
[a] Job 12:22. Matt. 10:26. Mark. 4:22. Luk. 8:17.
3 Daarom, al wat gij in de duisternis
gezegd hebt, zal in het licht gehoord wor-
den; en wat gij in het oor gesproken
hebt, in de binnenkamers, zal op de daken
gepredikt worden.
4 En Ik zeg u, Mijnen vrienden: [a] Vreest
u niet voor degenen, die het lichaam doo-
den, en daarna niet meer kunnen doen.
[a] Jes. 51:7. Jer. 1:8. Matt. 10:28.

5 Maar Ik zal u toonen, Wien gij vreezen
zult; vreest Dien, Die, nadat Hij gedood
heeft, *ook* macht heeft in de hel te wer-
pen; ja, Ik zeg u, vreest Dien!
6 [a] Worden niet vijf muschjes verkocht
voor twee penningskens? en niet één van
die is voor God vergeten. [a] Matt. 10:29.
7 [a] Ja, ook de haren uws hoofds zijn
allen geteld. Vreest dan niet; gij gaat
vele muschjes te boven.
[a] 1 Sam. 14:45. 2 Sam. 14:11. 1 Kon. 1:52. Luk. 21:18.
8 [a] En Ik zeg u: Een iegelijk, die Mij
belijden zal voor de menschen, dien zal
ook de Zoon des menschen belijden voor
de engelen Gods. [a] Matt. 10:32.
9 [a] Maar wie Mij verloochenen zal voor
de menschen, die zal verloochend worden
voor de engelen Gods.
[a] Matt. 10:33. Mark. 8:38. Luk. 9:26. 2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:23.
10 En een iegelijk, die *eenig* woord spreken
zal tegen den Zoon des menschen, het zal
hem vergeven worden; [a] maar wie tegen den
Heiligen Geest gelasterd zal hebben, dien
zal het niet vergeven worden. [a] 1 Joh. 5:16.
11 [a] En wanneer zij u heenbrengen zullen
in de synagogen, en *tot* de overheden en
de machten, zoo zijt niet bezorgd, hoe of
wat gij tot verantwoording zeggen, of wat
gij spreken zult;
[a] Matt. 10:19. Mark. 13:11. Luk. 21:14.
12 Want de Heilige Geest zal u in dezelve
ure leeren, hetgeen *gij* spreken moet.
13 En een uit de scharen zeide tot Hem:
Meester! zeg mijnen broeder, dat hij met
mij de erfenis deele.
14 Maar Hij zeide tot hem: Mensch!
wie heeft Mij tot een' rechter of scheidsman
over ulieden gesteld?
15 En Hij zeide tot hen: Ziet toe en
wacht u [a] van de gierigheid; want het is
niet in den overvloed *gelegen*, dat iemand
leeft uit zijne goederen. [a] 1 Tim. 6:7.
16 En Hij zeide tot hen eene gelijkenis,
en sprak: Eens rijken menschen land had
wel gedragen;
17 En hij overleide bij zichzelven, zeg-
gende: Wat zal ik doen? want ik heb niet,
waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.
18 En hij zeide: Dit zal ik doen: ik
zal mijne schuren afbreken, en grootere
bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit
mijn gewas, en deze mijne goederen;
19 En ik zal tot mijne ziel zeggen: [a] Ziel!
gij hebt vele goederen, die opgelegd zijn
voor vele jaren, neem rust, eet, drink,
wees vroolijk. [a] Pred. 11.9. 1 Kor. 15:32. Jakob. 5:5.
20 Maar God zeide tot hem: [a] Gij dwaas!
in dezen nacht zal men uwe ziel van u af-
eischen; en hetgeen gij bereid hebt, [b] wiens
zal het zijn? [a] Ps. 52:7. Jer. 17:11. [b] Ps. 39:7.
21 Alzoo *is het met dien*, die zichzelven
schatten vergadert, en niet rijk is in God.
22 En Hij zeide tot Zijne discipelen:
[a] Daarom zeg Ik u: Zijt niet bezorgd voor
uw leven, wat gij eten zult, noch voor het
lichaam, waarmede gij u kleeden zult.
[a] Ps. 55:23. Matt. 6:25. Filipp. 4:6. 1 Tim. 6:8. 1 Petr. 5:7.
23 Het leven is meer dan het voedsel,
en het lichaam dan de kleeding.
24 [a] Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaien,
noch maaien, welke geene spijskamer noch
schuur hebben, en God voedt dezelve; hoe
veel gaat gij de vogelen te boven?
[a] Job 39:3. Ps. 147:9.
25 [a] Wie toch van u kan, met bezorgd
te zijn, eene el tot zijne lengte toedoen?
[a] Matt. 6:27.
26 Indien gij dan ook het minste niet
kunt, wat zijt gij voor de andere dingen
gezorgd?
27 Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen; zij
arbeiden niet, en spinnen niet; en Ik zeg
u: Ook Sálomo in al zijne heerlijkheid is
niet bekleed geweest als eene van deze.
28 Indien nu God het gras, dat heden
op het veld is, en morgen in den oven
geworpen wordt, alzoo bekleedt, hoe veel
meer u, gij kleingeloovigen!
29 En gijlieden, vraagt niet, wat gij
eten, of wat gij drinken zult; en weest
niet wankelmoedig.
30 Want al deze dingen zoeken de vol-
ken der wereld; maar uw Vader weet,
dat gij deze dingen behoeft.
31 [a] Maar zoekt het Koninkrijk Gods,
en al deze dingen zullen u toegeworpen
worden. [a] 1 Kon. 3:13. Ps. 37:25.
32 Vreest niet, gij, klein kuddeken! want
het is uws Vaders welbehagen, ulieden het
Koninkrijk te geven.
33 [a] Verkoopt hetgeen gij hebt, en geeft
aalmoes. [b] Maakt uzelven buidels, die niet
verouden, eenen schat, die niet afneemt,
in de hemelen, daar de dief niet bijkomt,
noch de mot verderft. [a] Matt. 19:21. Luk. 16:9.
[b] Matt. 6:20. 19:21. Luk. 16:9. 1 Tim. 6:19.
34 Want waar uw schat is, aldaar zal ook
uw hart zijn.

35 [a] Laat uwe lenden omgord zijn, en de
kaarsen brandende. *a* Efez. 6:14. 1 Petr. 1:13.
36 En zijt gij den menschen gelijk, die
op hunnen heer wachten, wanneer hij we-
derkomen zal van de bruiloft, opdat, als hij
komt en klopt, zij hem terstond mogen
opendoen.
37 Zalig zijn die dienstknechten, welke
de heer, als hij komt, zal wakende vinden.
Voorwaar, Ik zeg u, dat hij zich zal om-
gorden, en zal hen doen aanzitten, en bij-
komende, zal hij hen dienen.
38 [a] En zoo hij komt in de tweede *nacht*-
wake, en komt in de derde wake, en vindt
hen alzoo, zalig zijn dezelve dienstknechten.
a Matt. 24:42.
39 [a] Maar weet dit, dat, indien de heer
des huizes geweten had, in welke ure de
dief zou komen, hij zou gewaakt hebben, en
zou zijn huis niet hebben laten doorgraven.
a Matt. 24:43. 1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3. 16:15.
40 [a] Gij dan, zijt ook bereid; want in
welke ure gij het niet meent, zal de Zoon
des menschen komen.
a Matt. 24:44. 25:13. Mark. 13:33. Luk. 21:34. 1 Thess. 5:6.
41 En Petrus zeide tot Hem: Heere! zegt
gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?
42 En de Heere zeide: [a] Wie is dan de
getrouwe en voorzichtige huisbezorger, dien
de heer over zijne dienstboden zal zetten,
om *hun* ter rechter tijd het bescheiden deel
spijze te geven? *a* Matt. 24:45. 25:21. 1 Kor. 4:2.
43 Zalig is de dienstknecht, welken zijn
heer, als hij komt, zal vinden, alzoo doende.
44 Waarlijk, Ik zeg ulieden, dat hij hem
over al zijne goederen zetten zal.
45 Maar indien dezelve dienstknecht in
zijn hart zou zeggen: Mijn heer vertoeft
te komen; en zou beginnen de knechten
en de dienstmaagden te slaan, en te eten en
te drinken, en dronken te worden;
46 Zoo zal de heer deszelven dienstknechts
komen ten dage, in welken hij hem niet
verwacht, en ter ure, die hij niet weet; en
zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten
met de ontrouwen.
47 [a] En die dienstknecht, welke geweten
heeft den wil zijns heeren, en *zich* niet
bereid, noch naar zijnen wil gedaan heeft,
die zal met vele *slagen* geslagen worden;
a Jakob. 4:17.
48 Maar die *denzelven* niet geweten heeft,
en gedaan heeft *dingen*, die slagen waardig
zijn, die zal met weinige *slagen* geslagen
worden. En een' iegelijk, wien veel gegeven
is, van dien zal veel geëischt worden; en
wien men veel vertrouwd heeft, van dien
zal men overvloediger eischen.
49 Ik ben gekomen, om vuur op de aarde
te werpen; en wat wil Ik, indien het alreede
ontstoken is?
50 [a] Maar Ik moet met eenen doop ge-
doopt worden; en hoe worde Ik geperst,
totdat het volbracht zij! *a* Matt. 20:22. Mark. 10:38.
51 [a] Meent gij, dat Ik gekomen ben, om
vrede te geven op de aarde? Neen, zeg Ik
u, [b] maar veeleer verdeeldheid.
a Matt. 10:34. *b* Micha 7:6.
52 Want van nu aan zullen er vijf in een
huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee
tegen drie.
53 De vader zal tegen den zoon verdeeld
zijn, en de zoon tegen den vader; de moeder
tegen de dochter, en de dochter tegen de
moeder; de schoonmoeder tegen hare
schoondochter, en de schoondochter tegen
hare schoonmoeder.
54 En hij zeide ook tot de scharen: [a] Wan-
neer gij eene wolk ziet opgaan van het
westen, terstond zegt gijlieden: Er komt
regen; en het geschiedt alzoo. *a* Matt. 16:2.
55 En wanneer gij den zuidenwind *ziet*
waaien, zoo zegt gij: Er zal hitte zijn; en
het geschiedt.
56 Gij geveinsden! het aanschijn der
aarde en des hemels weet gij te beproeven;
en hoe beproeft gij dezen tijd niet?
57 En waarom oordeelt gij ook van u-
zelven niet hetgeen recht is?
58 [a] Want als gij heengaat met uwe weder-
partij voor de overheid, zoo doe naarstigheid
op den weg, om van hem verlost te worden;
opdat hij misschien u niet voor den rechter
trekke, en de rechter u den gerechtsdienaar
overlevere, en de gerechtsdienaar u in de
gevangenis werpe. *a* Spr. 25:8. Matt. 5:25.
59 Ik zeg u: Gij zult van daar geenszins
uitgaan, totdat gij ook het laatste pen-
ningsken betaald zult hebben.

HOOFDSTUK 13.

Uit de boodschap, dat Pilatus het bloed van eenige Galileërs met hunne offeranden had gemengd, en uit het voorbeeld van de achttien, op welke de toren in Siloam gevallen was, neemt Christus aanleiding, de scharen te vermanen tot bekeering, vs. 1; en stelt ook tot dat einde voor de gelijkenis van den onvruchtbaren vijgeboom, 6. Geneest op den sabbat eene vrouw, die achttien jaren eenen geest der krankheid had gehad, 10; en verantwoordt zulks tegen eenen overste der synagoge, 14. Vergelijkt het Koninkrijk der hemelen bij een mostaardzaad en het zuurdeesem, 18. Gevraagd zijnde of er weinigen zullen zalig worden, vermaant Hij in te gaan door de enge poort, 23. Antwoordt den Farizeen, die Hem tegen Heródes waarschuwen, 31. Klaagt over de wreedheid en hardnekkigheid van die van Jeruzalem, en voorzegt haren ondergang, 34.

EN er waren te dierzelver tijd eenigen tegenwoordig, die Hem boodschapten van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.

2 En Jezus antwoordde, en zeide tot hen: Meent gij, dat deze Galileërs zondaars zijn geweest boven al de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben?

3 Ik zeg u: Neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

4 Of die achttien, op welke de toren in Siloam viel, en doodde ze; meent gij, dat deze schuldenaars zijn geweest, boven alle menschen, die in Jeruzalem wonen?

5 Ik zeg u: Neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen insgelijks vergaan.

6 En Hij zeide deze gelijkenis: Een zeker *man* had eenen vijgeboom, geplant in zijnen wijngaard; en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.

7 En hij zeide tot den wijngaardenier: Zie, ik kome nu drie jaren, zoekende vrucht op dezen vijgeboom, en vind ze niet; houw hem uit; waartoe beslaat hij ook onnuttelijk de aarde?

8 En hij, antwoordende, zeide tot hem: Heere, laat hem ook *nog* dit jaar, totdat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben;

9 En indien hij vrucht zal voortbrengen, *laat hem staan;* maar indien niet, zoo zult gij hem namaals uithouwen.

10 En Hij leerde op den sabbat in eene der synagogen.

11 En ziet, er was eene vrouw, die eenen geest der krankheid achttien jaren lang gehad had, en zij was samengebogen, en kon zich ganschelijk niet oprichten.

12 En Jezus, haar ziende, riep haar tot Zich, en zeide tot haar: Vrouw! gij zijt verlost van uwe krankheid.

13 En Hij leide de handen op haar; en zij werd terstond weder recht, en verheerlijkte God.

14 En de overste der synagoge, kwalijk nemende, dat Jezus op den sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare: [a] Er zijn zes dagen, in welke men moet werken; komt dan in dezelve, en laat u genezen, en niet op den dag des sabbats.

[a] Ex. 20:9. Deut. 5:13. Ezec. 20:12.

15 De Heere dan antwoordde hem en zeide: Gij geveinsde! [a] maakt niet een iegelijk van u op den sabbat zijnen os of ezel van de kribbe los, en leidt *hem* heen om te doen drinken? [a] Ex. 23:5. Deut. 22:4. Luk. 14:5.

16 En deze, die eene dochter Abrahams is, welke de Satan, ziet, nu achttien jaren gebonden had, moest die niet losgemaakt worden van dezen band, op den dag des sabbats?

17 En als Hij dit zeide, werden zij allen beschaamd, die zich tegen Hem stelden; en al de schare verblijdde zich over al de heerlijke dingen, die van Hem geschiedden.

18 [a] En Hij zeide: Wien is het Koninkrijk Gods gelijk? en waarbij zal Ik hetzelve vergelijken? [a] Matt. 13:31. Mark. 4:30.

19 Het is gelijk aan een mostaardzaad, hetwelk een mensch genomen en in zijnen hof geworpen heeft; en het wies op, en werd tot eenen grooten boom, en de vogelen des hemels nestelden in zijne takken.

20 En Hij zeide wederom: [a] Waarbij zal Ik het Koninkrijk Gods vergelijken? [a] Matt. 13:33.

21 Het is gelijk aan een' zuurdeesem, welken eene vrouw nam, en verbergde in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was.

22 [a] En Hij reisde van de eene stad en vlek tot de andere, leerende, en richtende *Zijne* reis naar Jeruzalem. [a] Matt. 9:35. Mark. 6:6.

23 En er zeide een tot Hem: Heere! zijn er ook weinigen, die zalig worden? En Hij zeide tot hem:

24 [a] Strijd om in te gaan door de enge poort; want velen, zeg Ik u, zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen; [a] Matt. 7:13.

25 *Namelijk* nadat de heer des huizes zal opgestaan zijn, en [a] de deur zal gesloten hebben, en gij zult beginnen buiten te staan, en aan de deur te kloppen, zeggende: Heere, Heere, doe ons open! en hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik ken u niet, [b] van waar gij zijt. [a] Matt. 25:11. Luk. 6:46. [b] Matt. 25:12.

26 Alsdan zult gij beginnen te zeggen: Wij hebben in uwe tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.

27 [a] En hij zal zeggen: Ik zeg u, ik ken u niet, van waar gij zijt; [b] wijkt van mij af, alle gij werkers der ongerechtigheid!

[a] Matt. 7:23. [b] Ps. 6:9. Matt. 25:12, 41.

28 [a] Aldaar zal zijn weening en knersing der tanden, [b] wanneer gij zult zien Abraham, en Izak, en Jakob, en al de profeten, in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buiten uitgeworpen. [a] Matt. 8:12. 13:42. 24:51. [b] Matt. 8:11.

29 [a] En daar zullen er komen van oosten en
westen, en van noorden en zuiden, en zul-
len aanzitten in het Koninkrijk Gods.
[a] Jes. 2:2. Mal. 1:11. Matt. 8:11.

30 [a] En ziet, er zijn laatsten, die de eersten
zullen zijn; en er zijn eersten, die de laat-
sten zullen zijn. [a] Matt. 19:30. 20:16. Mark. 10:31.

31 Te dienzelven dage kwamen er eenige
Farizeeën, zeggende tot Hem: Ga weg, en ver-
trek van hier; want Heródes wil U dooden.

32 En Hij zeide tot hen: Gaat heen, en
zegt dien vos: Zie, Ik werp duivelen uit,
en maak gezond, heden en morgen, en ten
derden *dage* worde Ik voleindigd.

33 Doch Ik moet heden, en morgen, en
den volgenden *dag* reizen; want het gebeurt
niet, dat een profeet gedood wordt buiten
Jeruzalem.

34 [a] Jeruzalem, Jeruzalem! gij, die de pro-
feten doodt, en steenigt, die tot u gezonden
zijn, [b] hoe menigmaal heb Ik uwe kinde-
ren willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs
eene hen hare kiekens onder de vleugelen
vergadert; en gijlieden hebt niet gewild?
[a] Matt. 23:37. [b] Ps. 17:8. 91:4.

35 [a] Ziet, uw huis wordt ulieden woest
gelaten. En voorwaar, Ik zeg u, dat gij Mij
niet zult zien, totdat *de tijd* zal gekomen
zijn, als gij zult zeggen: [b] Gezegend *is* Hij,
Die komt in den Naam des Heeren!
[a] Ps. 69:26. Jes. 1:7. Jer. 7:34. Micha 3:12.
Matt. 23:38. Hand. 1:20. [b] Ps. 118:26.

HOOFDSTUK 14.

Christus geneest eenen waterzuchtige op den sabbat en verantwoordt Zich, vs. 1. Straft de eergierigheid der Farizeeën, die de vooraanzittingen in de maaltijden zochten, en vermaant tot nederigheid en weldadigheid tegen de armen, 7. Door de gelijkenis van een groot avondmaal, waarop de genoodigen zich verontschuldigen te komen, verwijt Hij den Joden hunne ondankbaarheid, en voorzegt hunne verwerping en de roeping der Heidenen in hunne plaats, 15. Leert, dat wie Zijn discipel wil zijn, zich, en al wat hem lief is, moet verloochenen, 25. Door het voorbeeld van eenen, die een' toren wil bouwen, en van eenen koning, die tegen eenen anderen koning ten strijde wil gaan, vermaant Hij Zijne discipelen, hunne rekening te voren wel te maken, 28; en leert dat smakeloos zout nergens nuttig voor is, 34.

EN het geschiedde, als Hij gekomen was
in het huis van een' der oversten der
Farizeeën, op den sabbat, om brood te eten,
dat zij Hem waarnamen.

2 En ziet, er was een zeker waterzuchtig
mensch voor Hem.

3 En Jezus, antwoordende, zeide tot de Wet-
geleerden en Farizeeën, en sprak: Is het ook
geoorloofd op den sabbat gezond te maken?

4 Maar zij zwegen stil. En Hij nam *hem*,
en genas hem, en liet *hem* gaan.

5 En Hij, hun antwoordende, zeide:
[a] Wiens ezel of os van ulieden zal in eenen
put vallen, en die hem niet terstond zal
uittrekken op den dag des sabbats?
[a] Ex. 23:5. Deut. 22:4. Luk. 13:15.

6 En zij konden Hem daarop niet we-
der antwoorden.

7 En Hij zeide tot de genooden eene
gelijkenis, aanmerkende, hoe zij de voor-
aanzittingen verkozen; zeggende tot hen:

8 Wanneer gij van iemand ter bruiloft
genood zult zijn, zoo zet u niet in de eerste
zitplaats; opdat niet misschien een waardi-
ger dan gij van hem genood zij;

9 En hij, komende, die u en hem genood
heeft, tot u zegge: Geef dezen plaats; en
gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de
laatste plaats te houden.

10 [a] Maar wanneer gij genood zult zijn, ga
heen en zet u in de laatste plaats; opdat,
wanneer hij komt, die u genood heeft, hij
tot u zegge: Vriend! ga hooger op. Alsdan
zal het u eer zijn voor degenen, die met u
aanzitten. [a] Spr. 25:6, 7.

11 [a] Want een iegelijk, die zichzelven ver-
hoogt, zal vernederd worden; en die zich-
zelven vernedert, zal verhoogd worden.
[a] Job 22:29. Spr. 29:23. Matt. 23:12.
Luk. 1:51. 18:14. Jakob. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5.

12 En Hij zeide ook tot dengene, die
Hem genood had: [a] Wanneer gij een middag-
maal of avondmaal zult houden, zoo roep
niet uwe vrienden, noch uwe broeders,
noch uwe magen, noch *uwe* rijke geburen;
opdat ook dezelve u niet te eeniger tijd
wedernooden, en u vergelding geschiede.
[a] Neh. 8:11. Spr. 3:28.

13 Maar wanneer gij een' maaltijd zult
houden, zoo nood armen, verminkten,
kreupelen, blinden;

14 En gij zult zalig zijn, omdat zij niet
hebben, om u te vergelden; want het zal
u vergolden worden in de opstanding der
rechtvaardigen.

15 En als een van degenen, die mede aan-
zaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot
Hem: Zalig is hij, die brood eet in het
Koninkrijk Gods.

16 Maar Hij zeide tot hem: [a] Een zeker
mensch bereidde een groot avondmaal, en hij
noodde er velen. [a] Jes. 25:6. Matt. 22:2. Openb. 19:7, 9.

17 En hij zond zijnen dienstknecht uit
ter ure des avondmaals, om den genooden
te zeggen: Komt, want alle dingen zijn
nu gereed.

18 En zij begonnen allen zich eendrachte-

lijk te ontschuldigen. De eerste zeide tot
hem: Ik heb eenen akker gekocht, en
het is noodig, dat ik uitga, en hem bezie;
ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.
19 En een ander zeide: Ik heb vijf jok
ossen gekocht, en ik ga heen, om die te
beproeven; ik bid u, houd mij voor veront-
schuldigd.
20 En een ander zeide: Ik heb eene vrouw
getrouwd, en daarom kan ik niet komen.
21 En dezelve dienstknecht *weder*geko-
men zijnde, boodschapte deze dingen zijnen
heer. Toen werd de heer des huizes toornig,
en zeide tot zijnen dienstknecht: Ga haaste-
lijk uit in de straten en wijken der stad, en
breng de armen, en verminkten, en kreupe-
len, en blinden hier in.
22 En de dienstknecht zeide: Heere! het
is geschied, gelijk gij bevolen hebt, en nog
is er plaats.
23 En de heer zeide tot den dienstknecht:
Ga uit in de wegen en heggen, en dwing
ze in te komen, opdat mijn huis vol worde;
24 Want ik zeg ulieden, dat niemand van
die mannen, die genood waren, mijn avond-
maal smaken zal.
25 En vele scharen gingen met Hem; en
Hij, Zich omkeerende, zeide tot hen:
26 [a] Indien iemand tot Mij komt, en niet
haat zijnen vader, en moeder, en vrouw, en
kinderen, en broeders, en zusters, ja, ook
zelfs zijn eigen leven, die kan Mijn discipel
niet zijn. a Deut. 13:6. 33:9. Matt. 10:37.
27 [a] En wie zijn kruis niet draagt, en
Mij navolgt, die kan Mijn discipel niet zijn.
a Matt. 10:38. 16:24. Mark. 8:34. Luk. 9:23.
28 Want wie van u, willende eenen toren
bouwen, zit niet eerst neder, en overrekent
de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot
volmaking *noodig is?*
29 Opdat niet misschien, als hij het fon-
dament gelegd heeft, en niet kan volein-
digen, allen, die het zien, hem beginnen
te bespotten,
30 Zeggende: Deze mensch heeft begon-
nen te bouwen, en heeft niet kunnen vol-
eindigen.
31 Of wat koning, gaande naar den krijg,
om tegen eenen anderen koning te slaan,
zit niet eerst neder, en beraadslaagt, of hij
machtig is met tien duizend te ontmoeten
dengene, die met twintig duizend tegen
hem komt?
32 Anderszins zendt hij gezanten uit, ter-
wijl diegene nog verre is, en begeert het-
geen tot vrede *dient.*
33 Alzoo dan een iegelijk van u, die
niet verlaat alles, wat hij heeft, die kan
Mijn discipel niet zijn.
34 [a] Het zout is goed; maar indien het
zout smakeloos geworden is, waarmede zal
het smakelijk gemaakt worden?
a Matt. 5:13. Mark. 9:50.
35 Het is noch tot het land, noch tot den
mesthoop bekwaam; men werpt het weg.
Wie ooren heeft, om te hooren, die hoore.

HOOFDSTUK 15.

De Farizeën murmureeren, omdat Christus de zondaren ontvangt, vs. 1; welke handelwijze Christus verantwoordt in de gelijkenissen: van een afgedwaald schaap, 3, en van eenen verloren penning, welke beide met naarstigheid gezocht en met blijdschap weder gevonden worden, 8; en nog met de gelijkenis van den verloren zoon, die met leedwezen wederkeerende, met blijdschap wordt ontvangen door den vader, 11; die zich tegen den murmureerenden oudsten broeder verdedigt, 25.

EN [a] al de tollenaars en de zondaars
naderden tot Hem, om Hem te hoo-
ren. a Matt. 9:10. Mark. 2:15. Luk. 5:29.
2 En de Farizeën en de Schriftgeleerden
murmureerden, zeggende: Deze ontvangt
de zondaars, en eet met hen.
3 En Hij sprak tot hen deze gelijkenis,
zeggende:
4 [a] Wat mensch onder u, hebbende hon-
derd schapen, en één van die verliezende,
verlaat niet de negen en negentig in de
woestijn, en gaat naar het verlorene, tot-
dat hij hetzelve vinde? a Matt. 18:12.
5 En als hij het gevonden heeft, legt hij
het op zijne schouderen, verblijd zijnde.
6 En te huis komende, roept hij de
vrienden en de geburen samen, zeggende
tot hen: Weest blijde met mij; want ik
heb mijn schaap gevonden, [a] dat verlo-
ren was. a 1 Petr. 2:10.
7 Ik zeg ulieden, dat er alzoo blijdschap
zal zijn in den hemel over éénen zondaar,
die zich bekeert, *meer* dan over [a] negen
en negentig rechtvaardigen, die de bekee-
ring niet van noode hebben. a Luk. 5:32.
8 Of wat vrouw, hebbende tien pennin-
gen, indien zij éénen penning verliest,
ontsteekt niet eene kaars, en keert het
huis *met bezemen*, en zoekt naarstiglijk,
totdat zij *dien* vindt?
9 En als zij *dien* gevonden heeft, roept zij
de vriendinnen en de geburinnen samen,
zeggende: Weest blijde met mij; want ik
heb den penning gevonden, dien ik ver-
loren had.

10 Alzoo, zeg Ik ulieden, is er blijdschap
voor de engelen Gods over éénen zondaar,
die zich bekeert.
11 En Hij zeide: Een zeker mensch had
twee zonen.
12 En de jongste van hen zeide tot den va-
der: Vader! geef mij het deel des goeds, dat
mij toekomt. En hij deelde hun het goed.
13 En niet vele dagen daarna, de jongste
zoon, alles bijeenvergaderd hebbende, is
weggereisd in een ver*gelegen* land, en heeft
aldaar zijn goed doorgebracht, levende
overdadiglijk.
14 En als hij het alles verteerd had, werd
er een groote hongersnood in datzelve land,
en hij begon gebrek te lijden.
15 En hij ging heen, en voegde zich bij
een' van de burgers deszelven lands; en die
zond hem op zijn land, om de zwijnen te
weiden.
16 En hij begeerde zijnen buik te vullen
met den draf, dien de zwijnen aten; en
niemand gaf hem dien.
17 En tot zichzelven gekomen zijnde,
zeide hij: Hoe vele huurlingen mijns va-
ders hebben overvloed van brood, en ik
verga van honger!
18 Ik zal opstaan en tot mijnen vader
gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader! ik
heb gezondigd tegen den Hemel, en voor u;
19 En ik ben niet meer waardig uw zoon
genaamd te worden; maak mij als eenen
van uwe huurlingen.
20 En opstaande, ging hij naar zijnen
vader. En [a] als hij nog ver *van hem* was,
zag hem zijn vader, en werd met inner-
lijke ontferming bewogen; en *toe*loopende,
viel hem om zijnen hals, en kuste hem.

a Hand. 2:39. Efez. 2:12, 17.

21 En de zoon zeide tot hem: Vader! ik
heb gezondigd tegen den hemel, en voor u,
en ben niet meer waardig uw zoon genaamd
te worden.
22 Maar de vader zeide tot zijne dienst-
knechten: Brengt *hier* voor het beste kleed,
en doet het hem aan, en geeft eenen ring
aan zijne hand, en schoenen aan de voeten;
23 En brengt het gemeste kalf, en slacht
het; en laat ons eten en vroolijk zijn.
24 Want deze mijn zoon was dood, en
is weder levend geworden; en hij was
verloren, en is gevonden! En zij begonnen
vroolijk te zijn.
25 En zijn oudste zoon was in het veld;
en als hij kwam, en het huis genaakte,
hoorde hij het gezang en het gerei;
26 En tot zich geroepen hebbende een' van
de knechten, vraagde, wat dat mocht zijn.
27 En deze zeide tot hem: Uw broeder is
gekomen, en uw vader heeft het gemeste
kalf geslacht, omdat hij hem gezond weder
ontvangen heeft.
28 Maar hij werd toornig, en wilde niet
ingaan. Zoo ging dan zijn vader uit, en
bad hem.
29 Doch hij, antwoordende, zeide tot den
vader: Zie, ik dien u *nu* zoo vele jaren, en
heb nooit uw gebod overtreden, en gij hebt
mij nooit een bokje gegeven, opdat ik met
mijne vrienden mocht vroolijk zijn.
30 Maar als deze uw zoon gekomen is, die
uw goed met hoeren doorgebracht heeft,
zoo hebt gij hem het gemeste kalf geslacht.
31 En hij zeide tot hem: Kind! gij zijt
altijd bij mij, en al het mijne is uwe.
32 Men behoorde dan vroolijk en blijde
te zijn; want deze uw broeder was dood,
en is weder levend geworden; en hij was
verloren, en is gevonden.

HOOFDSTUK 16.

Door de gelijkenis van de voorzichtigheid van eenen onrechtvaardigen rentmeester leert Christus, dat men zich uit den onrechtvaardigen Mammon vrienden zal maken, vs. 1; en dat men den Mammon niet moet dienen, 13. Bestraft de geveinsdheid en hoogmoed der geldgierige Farizeeën, 14. Leert, dat de wet en de profeten tot op Johannes geduurd hebben en tot den minsten tittel moeten vervuld worden, 16; en onderwijst omtrent de echtscheiding, 18. Stelt de gelijkenis voor van den rijken man en den armen Lázarus, en den verschillenden staat van beiden, zoo in dit leven, als hier namaals, 19.

EN Hij zeide ook tot Zijne discipelen: Er
was een zeker rijk mensch, welke eenen
rentmeester had; en deze werd bij hem ver-
klaagd, als die zijne goederen doorbracht.
2 En hij riep hem, en zeide tot hem:
Hoe hoor ik dit van u? geef rekenschap
van uw rentmeesterschap; want gij zult
niet meer kunnen rentmeester zijn.
3 En de rentmeester zeide bij zichzelven:
Wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit rent-
meesterschap van mij neemt? graven kan
ik niet; te bedelen schaam ik mij.
4 Ik weet, wat ik doen zal, opdat, wanneer
ik van het rentmeesterschap afgezet zal we-
zen, zij mij in hunne huizen ontvangen.
5 En hij riep tot zich een' iegelijk van
de schuldenaars zijns heeren, en zeide tot
den eerste: Hoe veel zijt gij mijnen heer
schuldig?
6 En hij zeide: Honderd vaten olie. En
hij zeide tot hem: Neem uw handschrift,
en nederzittende, schrijf haastelijk vijftig.

7 Daarna zeide hij tot eenen anderen:
En gij, hoe veel zijt gij schuldig? En hij
zeide: Honderd mudden tarwe. En hij
zeide tot hem: Neem uw handschrift, en
schrijf tachtig.
8 En de heer prees den onrechtvaardigen
rentmeester, omdat hij voorzichtiglijk gedaan
had; want de kinderen dezer wereld
zijn voorzichtiger, dan [a]de kinderen des
lichts, in hun geslacht. [a] Efez. 5:8. 1 Thess. 5:5.
9 En Ik zeg ulieden: [a]Maakt uzelven
vrienden uit den onrechtvaardigen Mammon,
opdat, wanneer u ontbreken zal, zij
u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.
[a] Matt. 6:19. 19:21. 1 Tim. 6:19.
10 Die getrouw is in het minste, die is
ook in het groote getrouw; en die in het
minste onrechtvaardig is, die is ook in het
groote onrechtvaardig.
11 Zoo gij dan in den onrechtvaardigen
Mammon niet getrouw zijt geweest, wie
zal u het ware vertrouwen?
12 En zoo gij in eens anders *goed* niet getrouw
zijt geweest, wie zal u het uwe geven?
13 [a]Geen huisknecht kan twee heeren
dienen; want òf, hij zal den eenen haten,
en den anderen liefhebben; òf hij zal den
eenen aanhangen, en den anderen verachten;
gij kunt God niet dienen en den
Mammon. [a] Matt. 6:24.
14 En al deze dingen hoorden ook de
Farizeën, [a]die geldgierig waren, en zij
beschimpten Hem. [a] Matt. 23:14.
15 En Hij zeide tot hen: Gij zijt *het*, die
uzelven rechtvaardigt voor de menschen;
maar [a]God kent uwe harten; [b]want dat
hoog is onder de menschen, is een gruwel
voor God. [a] Ps. 7:10. [b] 1 Sam. 16:7.
16 [a]De wet en de profeten *zijn* tot op
Johannes; van dien tijd af wordt het Koninkrijk
Gods verkondigd, en een iegelijk
doet geweld op hetzelve. [a] Matt. 11:12, 13.
17 [a]En het is lichter, dat de hemel en de
aarde voorbijgaan, dan dat een tittel der
wet valle. [a] Ps. 102:27. Jes. 40:8. 51:6. Matt. 5:18.
18 [a]Een iegelijk, die zijne vrouw verlaat,
en eene andere trouwt, die doet overspel;
en een iegelijk, die de verlatene van den
man trouwt, die doet *ook* overspel.
[a] Matt. 5:32. 19:9. Mark. 10:11. 1 Kor. 7:10.
19 En er was een zeker rijk mensch, en was
gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad,
levende allen dag vroolijk en prachtig.
20 En er was een zeker bedelaar, met
name Lázarus, welke lag voor zijne poort,
vol zweren;
21 En begeerde verzadigd te worden van
de kruimkens, die van de tafel des rijken
vielen; maar ook de honden kwamen en
lekten zijne zweren.
22 En het geschiedde, dat de bedelaar
stierf, en van de engelen gedragen werd in
den schoot van Abraham.
23 En de rijke stierf ook, en werd begraven.
En als hij in de hel zijne oogen
ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham
van verre, en Lázarus in zijnen schoot.
24 En hij riep en zeide: Vader Abraham!
ontferm u mijner, en zend Lázarus, dat
hij het uiterste zijns vingers in het water
doope, en verkoele mijne tong; [a]want ik
lijde smarten in deze vlam. [a] Jes. 66:24. Mark. 9:44.
25 Maar Abraham zeide: [a]Kind! gedenk,
dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven,
en Lázarus desgelijks het kwade; en
nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten.
[a] Job 21:13.
26 En boven dit alles, tusschen ons en
ulieden is eene groote klove gevestigd, zoodat
degenen, die van hier tot u willen overgaan,
niet zouden kunnen, noch ook die
daar zijn, van daar tot ons overkomen.
27 En hij zeide: Ik bid u dan, vader! dat
gij hem zendt tot mijns vaders huis;
28 Want ik heb vijf broeders; dat hij
hun *dit* betuige, opdat ook zij niet komen
in deze plaats der pijniging.
29 Abraham zeide tot hem: [a]Zij hebben
Mozes en de profeten; dat zij die hooren.
[a] Jes. 8:20. 34:16. Joh. 5:39. Hand. 17:11.
30 En hij zeide: Neen, vader Abraham!
maar zoo iemand van de dooden tot hen
heenging, zij zouden zich bekeeren.
31 Doch *Abraham* zeide tot hem: Indien
zij Mozes en de profeten niet hooren, zoo
zullen zij ook, al ware het, dat er iemand uit
de dooden opstond, zich niet laten gezeggen.

HOOFDSTUK 17.

Christus waarschuwt voor ergernissen, vs. 1. Leert dat men zijnen broeder zoo dikwijls moet vergeven, als hij leedwezen betoont, 3. De discipelen bidden om vermeerdering des geloofs, welks kracht Hij beschrijft, 5. Door de gelijkenis van eenen dienstknecht, komende van den akker, verklaart Hij, dat men bij God niet verdient, als men doet, wat men schuldig is, 7. Hij reinigt tien melaatschen, van welke maar één dankbaar is, 11. Leert hoedanig de komst van Zijn Koninkrijk zal zijn, 20. Beschrijft de laatste tijden, welke Hij vergelijkt met de tijden van Noach en Lot, 26.

EN [a]Hij zeide tot de discipelen: Het
kan niet wezen, dat er geene ergernissen
komen; doch wee *hem*, door welken
zij komen! [a] Matt. 18:7. Mark. 9:42.

2 Het zoude hem nutter zijn, dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en hij in de zee geworpen, dan dat hij een' van deze kleinen zou ergeren.

3 Wacht uzelven. [a] En indien uw broeder tegen u zondigt, zoo bestraf hem; en indien het hem leed is, zoo vergeef het hem.

[a] Lev. 19:17. Spr. 17:10. Matt. 18:15. Jakob. 5:19.

4 [a] En indien hij zevenmaal daags tegen u zondigt, en zevenmaal daags tot u wederkeert, zeggende: Het is mij leed; zoo zult gij het hem vergeven. [a] Matt. 18:21.

5 En de apostelen zeiden tot den Heere: Vermeerder ons het geloof.

6 En de Heere zeide: [a] Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tegen dezen moerbeziënboom zeggen: Word ontworteld, en in de zee geplant! en hij zou u gehoorzaam zijn. [a] Matt. 17:20. 21:21. Mark. 11:23.

7 En wie van u heeft eenen dienstknecht, ploegende, of *de beesten* hoedende, die tot hem, als hij van den akker inkomt, terstond zal zeggen: Kom bij, en zit aan?

8 Maar zal hij niet tot hem zeggen: Bereid, dat ik te avond zal eten, en omgord u, en dien mij, totdat ik zal gegeten en gedronken hebben; en eet en drink gij daarna?

9 Dankt hij ook denzelven dienstknecht, omdat hij gedaan heeft hetgeen hem bevolen was? Ik meen, neen.

10 Alzoo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zoo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten; want wij hebben *maar* gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen.

11 En het geschiedde, als Hij naar Jeruzalem reisde, dat Hij door het midden van Samarië en Galiléa ging.

12 En als Hij in een zeker vlek kwam, ontmoetten Hem tien melaatsche mannen, welke stonden van verre;

13 En zij verhieven *hunne* stem, zeggende: Jezus, Meester, ontferm U onzer!

14 En als Hij hen zag, zeide Hij tot hen: Gaat heen en vertoon uzelven [a] den priesteren. En het geschiedde, terwijl zij heengingen, dat zij gereinigd werden.

[a] Lev. 13:2. 14:2. Matt. 8:4. Luk. 5:14.

15 En een van hen, ziende, dat hij genezen was, keerde wederom, met groote stemme God verheerlijkende.

16 En hij viel op het aangezicht voor Zijne voeten, Hem dankende; en dezelve was een Samaritaan.

17 En Jezus, antwoordende, zeide: Zijn niet de tien gereinigd geworden? en waar zijn de negen?

18 En zijn er geene gevonden, die wederkeeren, om Gode eer te geven, dan deze vreemdeling?

19 En Hij zeide tot hem: Sta op, en ga heen; uw geloof heeft u behouden.

20 En gevraagd zijnde van de Farizeën, wanneer het Koninkrijk Gods komen zou, heeft Hij hun geantwoord en gezegd: Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat.

21 En men zal niet zeggen: [a] Ziet hier, of ziet daar! want, ziet, het Koninkrijk Gods is binnen ulieden.

[a] Matt. 24:23. Mark. 13:21. Luk. 21:7, 8.

22 En Hij zeide tot de discipelen: Er zullen dagen komen, wanneer gij zult begeeren eenen der dagen van den Zoon des menschen te zien, en gij zult *dien* niet zien.

23 [a] En zij zullen tot u zeggen: Ziet hier, of ziet daar is Hij; gaat niet heen, en volgt niet. [a] Matt. 24:23. Mark. 13:21.

24 Want gelijk de bliksem, die van het eene *einde* onder den hemel bliksemt, tot het andere onder den hemel schijnt, alzoo zal ook de Zoon des menschen wezen in Zijnen dag.

25 [a] Maar eerst moet Hij veel lijden, en verworpen worden van dit geslacht.

[a] Matt. 16:21. 17:22. 20:18. Mark. 8:31. 9:31. 10:33. Luk. 9:22. 18:31. 24:6, 7.

26 [a] En gelijk het geschied is in de dagen van Noach, alzoo zal het ook zijn in de dagen van den Zoon des menschen.

[a] Gen. 6:2. 7:7. Matt. 24:37, 38. 1 Petr. 3:20.

27 Zij aten, zij dronken, zij namen ten huwelijk, zij werden ten huwelijk gegeven, tot den dag, op welken Noach in de ark ging, en de zondvloed kwam, en verdierf ze allen.

28 Desgelijks ook, gelijk het geschiedde in de dagen van Lot; zij aten, zij dronken, zij kochten, zij verkochten, zij plantten, zij bouwden;

29 [a] Maar op den dag, op welken Lot van Sodom uitging, regende het vuur en sulfer van den hemel, en verdierf ze allen.

[a] Gen. 19:24. Deut. 29:23. Jes. 13:19. Jer. 50:40. Hos. 11:8. Amos 4:11. Judas vs. 7.

30 Even alzoo zal het zijn in den dag, op welken de Zoon des menschen geopenbaard zal worden.

31 In dienzelven dag, wie op het dak zal zijn, en zijn huisraad in huis, die kome

niet af, om hetzelve weg te nemen; en wie
op den akker zijn zal, die keere desgelijks
niet naar hetgeen achter is.
32 [a] Gedenkt aan de vrouw van Lot.

a Gen. 19:26.

33 [a] Zoo wie zijn leven zal zoeken te be-
houden, die zal het verliezen; en zoo wie
hetzelve zal verliezen, die zal het in het
leven behouden.

a Matt. 10:39. 16:25. Mark. 8:35. Luk. 9:24. Joh. 12:25.

34 [a] Ik zeg u: In dien nacht zullen twee op
een bed zijn; de een zal aangenomen, en de
ander zal verlaten worden.

a Matt. 24:40, 41. 1 Thess. 4:17.

35 Twee *vrouwen* zullen te zamen malen;
de eene zal aangenomen, en de andere zal
verlaten worden.
36 Twee zullen op den akker zijn; de
een zal aangenomen, en de ander zal ver-
laten worden.
37 En zij antwoordden en zeiden tot Hem:
Waar, Heere? En Hij zeide tot hen: [a] Waar
het lichaam is, aldaar zullen de arenden
vergaderd worden. *a* Job 39:33. Matt. 24:28.

HOOFDSTUK 18.

Door de gelijkenis van eene weduwe en eenen onrechtvaardigen rechter leert Christus, dat men in het gebed moet aanhouden, vs. 1. Door eene andere gelijkenis van eenen Farizeër en eenen tollenaar leert Hij, dat God den boetvaardigen zondaar verhoort en rechtvaardigt, en niet die op hunne eigene gerechtigheid steunen, 9. Beveelt dat men de kinderkens tot Hem zal laten komen, 15. Beantwoordt de vraag van eenen overste, wat doende hij het eeuwige leven zou verkrijgen, en wijst hem op de onderhouding der geboden, 18. Leert hoe bezwaarlijk de rijken zalig worden, 24. Belooft hier en hiernamaals te vergelden dengenen, die alles om Zijnentwil verlaten, 28. Voorzegt Zijn lijden, sterven en opstanding, 31. Maakt bij Jericho eenen blinde ziende, 35.

EN Hij zeide ook eene gelijkenis tot
hen, daartoe *strekkende*, [a] dat men al-
tijd bidden moet, en niet vertragen;

a Rom. 12:12. Efez. 6:18. Kol. 4:2. 1 Thess. 5:17.

2 Zeggende: Er was een zeker rechter in
eene stad, die God niet vreesde, en geen'
mensch ontzag.
3 En er was eene zekere weduwe in dezelve
stad, en zij kwam tot hem, zeggende: Doe
mij recht tegen mijne wederpartij.
4 En hij wilde voor eenen *langen* tijd niet;
maar daarna zeide hij bij zichzelven: Hoewel
ik God niet vreeze, en geen' mensch ontzie;
5 Nogtans, omdat deze weduwe mij moeie-
lijk valt, zoo zal ik haar recht doen, opdat zij
niet eindelijk kome, en mij het hoofd breke.
6 En de Heere zeide: Hoort, wat de on-
rechtvaardige rechter zegt.
7 [a] Zal God dan geen recht doen Zijnen
uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem
roepen, hoewel Hij lankmoedig is over
hen! *a* Openb. 6:10.
8 Ik zeg u dat Hij hun haastelijk recht doen
zal. Doch de Zoon des menschen, als Hij
komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde?
9 En Hij zeide ook tot sommigen, die bij
zichzelven vertrouwden, dat zij rechtvaar-
dig waren, en de anderen niets achtten,
deze gelijkenis:
10 Twee menschen gingen op in den tem-
pel om te bidden, de een was een Farizeër,
en de ander een tollenaar.
11 De Farizeër, staande, bad dit bij zich-
zelven: [a] O God! ik dank U, dat ik niet
ben gelijk de andere menschen, roovers,
onrechtvaardigen, overspelers; of ook ge-
lijk deze tollenaar. *a* Jes. 1:15. 58:2. Openb. 3:17, 18.
12 Ik vast tweemaal ter week; ik geef
tienden van alles, wat ik bezit.
13 En de tollenaar, van verre staande,
wilde ook zelfs de oogen niet opheffen naar
den hemel, maar sloeg op zijne borst, zeg-
gende: O God! wees mij zondaar genadig!
14 Ik zeg ulieden: Deze ging af gerecht-
vaardigd in zijn huis, *meer* dan die; [a] want
een ieder, die zichzelven verhoogt, zal
vernederd worden, en die zichzelven ver-
nedert, zal verhoogd worden. *a* Job 22:29.

Spr. 29:23. Matt. 23:12. Luk. 14:11. Jakob. 4:6, 10. 1 Petr. 5:5.

15 [a] En zij brachten ook de kinderkens tot
Hem, opdat Hij die zou aanraken; en de
discipelen, *dat* ziende, bestraften dezelve.

a Matt. 19:13. Mark. 10:13.

16 Maar Jezus riep dezelve *kinderkens* tot
zich, en zeide: Laat de kinderkens tot Mij
komen, en verhindert hen niet; [a] want der-
zulken is het Koninkrijk Gods.

a Matt. 18:3. 19:14. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2.

17 Voorwaar, zeg Ik U: Zoo wie het Konink-
rijk Gods niet zal ontvangen als een kinde-
ken, die zal geenszins in hetzelve komen.
18 [a] En een zeker overste vraagde Hem,
zeggende: Goede Meester! wat doende zal
ik het eeuwige leven beërven?

a Matt. 19:16. Mark. 10:17.

19 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt
gij Mij goed? niemand is goed, dan Eén,
namelijk God.
20 Gij weet de geboden: [a] Gij zult geen
overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult
niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis
geven; [b] eer uwen vader en uwe moeder.

a Ex. 20:13. Deut. 5:17. Rom. 13:9. *b* Efez. 6:2. Kol. 3:20.

21 En hij zeide: Al deze dingen heb ik
onderhouden van mijne jonkheid aan.
22 Doch Jezus, dit hoorende, zeide tot

hem: Nog één ding ontbreekt u; [a] verkoop alles, wat gij hebt, en deel het onder de armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg Mij.

[a] Matt. 6:19. 19:21. 1 Tim. 6:19.

23 Maar als hij dit hoorde, werd hij geheel droevig; want hij was zeer rijk.

24 Jezus nu ziende, dat hij geheel droevig geworden was, zeide: [a] Hoe bezwaarlijk zullen degenen, die goed hebben, in het Koninkrijk Gods ingaan!

[a] Spr. 11:28. Matt. 19:23. Mark. 10:23.

25 Want het is lichter, dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods inga.

26 En die *dit* hoorden, zeiden: Wie kan dan zalig worden?

27 En Hij zeide: [a] De dingen, die onmolijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God. [a] Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luk. 1:37.

28 [a] En Petrus zeide: Zie, wij hebben alles verlaten, en zijn U gevolgd.

[a] Matt. 4:20. 19:27. Mark. 10:28. Luk. 5:11.

29 En Hij zeide tot hen: Voorwaar, Ik zeg ulieden, [a] dat er niemand is, die verlaten heeft huis, of ouders, of broeders, of vrouw, of kinderen, om het Koninkrijk Gods;

[a] Deut. 33:9.

30 [a] Die niet zal veelvoudig weder ontvangen in dezen tijd, en in de toekomende eeuw het eeuwige leven. [a] Job 42:12.

31 [a] En Hij nam de twaalven bij Zich, en zeide tot hen: Ziet, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan den Zoon des menschen, [b] wat geschreven is door de profeten.

[a] Matt. 16:21. 17:22. 20:17. Mark. 8:31. 9:31. 10:32. Luk. 9:22. 24:7. [b] Ps. 22:7. Jes. 53:7.

32 [a] Want Hij zal den Heidenen overgeleverd worden, en Hij zal bespot worden, en smadelijk gehandeld worden, en bespogen worden. [a] Matt. 27:2. Luk. 23:1. Joh. 18:28. Hand. 3:13.

33 En *Hem* gegeeseld hebbende, zullen zij Hem dooden; en ten derden dage zal Hij wederopstaan.

34 En zij verstonden geen van deze dingen; en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.

35 [a] En het geschiedde, als Hij nabij Jericho kwam, dat een zeker blinde aan den weg zat, bedelende. [a] Matt. 20:29. Mark. 10:46.

36 En deze, hoorende de schare voorbijgaan, vraagde, wat dat ware.

37 En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.

38 En hij riep, zeggende: Jezus, Gij, Zone Davids, ontferm U mijner!

39 En die voorbijgingen, bestraften hem, opdat hij zwijgen zou; maar hij riep zoo veel te meer: Zone Davids, ontferm U mijner!

40 En Jezus, *stil*staande, beval, dat men denzelven tot Hem brengen zou; en als hij nabij *Hem* gekomen was, vraagde Hij hem,

41 Zeggende: Wat wilt gij, dat Ik u doen zal? En hij zeide: Heere! dat ik ziende mag worden.

42 En Jezus zeide tot hem: Word ziende; uw geloof heeft u behouden.

43 En terstond werd hij ziende, en volgde Hem, God verheerlijkende. En al het volk, *dat* ziende, gaf Gode lof.

HOOFDSTUK 19.

Zachéüs zoekt Christus te zien en ontvangt Hem in zijn huis, vs. 1. Betuigt zijne boetvaardigheid en wordt door Christus getroost, 8. Door de gelijkenis van het uitdeelen der ponden leert Christus, dat men zijne gaven tot winst moet besteden. 11. Doet Zijnen intocht binnen Jeruzalem, rijdende op eenen ezel, 29; en wordt door de schare met gelukwensching ontvangen, 37. Weent over de stad Jeruzalem en voorzegt hare verwoesting, 41. Drijft de koopers en verkoopers uit den tempel, 45. De overpriesters en Schriftgeleerden zoeken Hem te dooden, 47.

EN *Jezus*, ingekomen zijnde, ging door Jericho.

2 En ziet, er was een man, met name geheeten Zachéüs; en deze was een overste der tollenaren, en hij was rijk;

3 En zocht Jezus te zien, wie Hij was; en kon niet van wege de schare, omdat hij klein van persoon was.

4 En vooruitloopende, klom hij op eenen wilden vijgeboom, opdat hij Hem mocht zien; want Hij zou door dien *weg* voorbijgaan.

5 En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag Hij hem, en zeide tot hem: Zachéüs! haast u en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven.

6 En hij haastte zich en kwam af, en ontving Hem met blijdschap.

7 En allen, die het zagen, murmureerden, zeggende: Hij is tot eenen zondigen man ingegaan, om te herbergen.

8 En Zachéüs stond, en zeide tot den Heere: Zie, de helft van mijne goederen, Heere! geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontvreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.

9 En Jezus zeide tot hem: Heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook [a] deze een zoon van Abraham is. [a] Luk. 13:16.

10 [a] Want de Zoon des menschen is gekomen, om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. [a] Matt. 10:6. 15:24. 18:11. Hand. 13:46.

11 En als zij dat hoorden, voegde Hij daarbij, en zeide eene gelijkenis; omdat Hij nabij Jeruzalem was, en *omdat* zij meenden, dat het Koninkrijk Gods terstond zou openbaar worden.

12 [a] Hij zeide dan: Een zeker welgeboren man reisde in een ver*gelegen* land, om voor zichzelven een koninkrijk te ontvangen, en *dan* weder te keeren. [a] Matt. 25:14. Mark. 13:34.

13 En geroepen hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: Doet handeling, totdat ik kome.

14 En zijne burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: Wij willen niet, dat deze over ons koning zij.

15 En het geschiedde, toen hij wederkwam, als hij het koninkrijk ontvangen had, dat hij zeide, dat die dienstknechten tot hem zouden geroepen worden, dien hij het geld gegeven had; opdat hij weten mocht, wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16 En de eerste kwam, en zeide: Heere! uw pond heeft tien ponden daartoe gewonnen.

17 En hij zeide tot hem: Wel, gij, goede dienstknecht! dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb macht over tien steden.

18 En de tweede kwam, en zeide: Heere! uw pond heeft vijf ponden gewonnen.

19 En hij zeide ook tot dezen: En gij, wees over vijf steden.

20 En een ander kwam, zeggende: Heere! zie *hier* uw pond, hetwelk ik in eenen zweetdoek weggelegd had;

21 Want ik vreesde u, omdat gij een straf mensch zijt; gij neemt weg, wat gij niet gelegd hebt, en gij maait, wat gij niet gezaaid hebt.

22 Maar hij zeide tot hem: [a] Uit uwen mond zal ik u oordeelen, gij, booze dienstknecht! gij wist, dat ik een straf mensch ben, nemende weg, wat ik niet gelegd heb, en maaiende wat ik niet gezaaid heb.
[a] 2 Sam. 1:16. Matt. 12:37.

23 Waarom hebt gij dan mijn geld niet in de bank gegeven, en ik, komende, had hetzelve met woeker mogen eischen?

24 En hij zeide tot degenen, die bij hem stonden: Neemt dat pond van hem weg, en geeft het dien, die de tien ponden heeft.

25 En zij zeiden tot hem: Heere! hij heeft tien ponden.

26 [a] Want Ik zeg u, dat een' iegelijk, die heeft, zal gegeven worden; maar van dengene, die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.
[a] Matt. 13:12. 25:29. Mark. 4:25. Luk. 8:18.

27 Doch deze Mijne vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning zoude zijn, brengt *ze* hier, en slaat ze *hier* voor Mij dood.

28 En dit gezegd hebbende, reisde Hij voor *hen* heen, en ging op naar Jeruzalem.

29 [a] En het geschiedde, als Hij nabij Bethfagé en Bethanië gekomen was, aan den berg, genaamd den Olijfberg, dat Hij twee van Zijne discipelen uitzond, [a] Matt. 21:1. Mark. 11:1.

30 Zeggende: Gaat heen in dat vlek, dat tegenover is; in hetwelk inkomende, zult gij een veulen gebonden vinden, waarop geen mensch ooit heeft gezeten; ontbindt hetzelve, en brengt het.

31 En indien iemand u vraagt: Waarom ontbindt gij *dat?* zoo zult gij alzoo tot hem zeggen: Omdat het de Heere van noode heeft.

32 En die uitgezonden waren, heengegaan zijnde, vonden het, gelijk Hij hun gezegd had.

33 En als zij het veulen ontbonden, zeiden de heeren van hetzelve tot hen: Waarom ontbindt gij het veulen?

34 En zij zeiden: De Heere heeft het van noode.

35 [a] En zij brachten hetzelve tot Jezus. [b] En hunne kleederen op het veulen geworpen hebbende, zetten zij Jezus daarop.
[a] Joh. 12:14. [b] 2 Kon. 9:13.

36 En als Hij *voort*reisde, spreidden zij hunne kleederen onder *Hem* op den weg.

37 En als Hij nu genaakte aan den afgang des Olijfbergs, begon al de menigte der discipelen zich te verblijden, en God te loven met groote stemme, van wege al de krachtige daden, die zij gezien hadden,

38 Zeggende: [a] Gezegend *is* de Koning, Die daar komt in den Naam des Heeren! [b] Vrede *zij* in den hemel, en heerlijkheid in de hoogste *plaatsen!* [a] Ps. 118:26. [b] Luk. 2:14. Efez. 2:14.

39 En sommige der Farizeeën uit de schare zeiden tot Hem: Meester! bestraf Uwe discipelen.

40 En Hij, antwoordende, zeide tot hen: Ik zeg ulieden, dat, zoo deze zwijgen, [a] de steenen haast roepen zullen. [a] Hab. 2:11.

41 En als Hij nabij kwam, en de stad
zag, weende Hij over haar,
42 Zeggende: Och, of gij ook bekendet,
ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot
uwen vrede *dient!* Maar nu is het ver-
borgen voor uwe oogen.
43 Want er zullen dagen over u komen,
dat uwe vijanden eene begraving rondom
u zullen opwerpen, en zullen u omsin-
gelen, en u van alle zijden benauwen;
44 [a] En zullen u tot den grond nederwer-
pen, en uwe kinderen in u; en zij zullen in
u den *eenen* steen op den *anderen* steen
niet laten; daarom dat gij den tijd uwer
bezoeking niet bekend hebt. [a] 1 Kon. 9:7, 8. Micha 3:12. Matt. 24:1, 2. Mark. 13:2. Luk. 21:6.
45 En gegaan zijnde in den tempel,
begon Hij uit te drijven degenen, die
daarin verkochten en kochten,
46 Zeggende tot hen: [a] Er is geschreven:
Mijn huis is een huis des gebeds; maar
gij hebt dat tot een' kuil der moordenaren
gemaakt.
[a] 1 Kon. 8:29. Jes. 56:7. Jer. 7:11. Matt. 21:13. Mark. 11:17.
47 En Hij leerde dagelijks in den tempel;
[a] en de overpriesters, en de Schriftgeleerden,
en de oversten des volks zochten Hem te
dooden. [a] Mark. 11:18. Joh. 7:19. 8:37.
48 En zij vonden niet, wat zij doen
zouden; want al het volk hing Hem aan,
en hoorde *Hem.*

HOOFDSTUK 20.

Christus van de overpriesters en Farizeeën gevraagd zijnde, door welke macht Hij deze dingen deed, antwoordt met eene wedervraag, van waar de doop van Johannes was, vs. 1. Dreigt hen met Gods straffen door de gelijkenis van eenen wijngaard aan de landlieden verhuurd, die de dienstknechten van hunnen heer mishandelen en zijnen zoon doodden, 9. Beantwoordt de vraag, of het geoorloofd was den Keizer schatting te geven, 20. Bewijst uit de wet van Mozes de opstanding der dooden tegen de voorstelling der Sadduceën van zeven broeders, die eene zelfde vrouw gehad hadden, 27. Vraagt hoe Christus een Zoon van David is, daar David Hem zijn' Heere noemt, 41. Waarschuwt het volk voor de eergierigheid en geveinsdheid der Schriftgeleerden, 45.

EN [a] het geschiedde in een' van die da-
gen, als Hij in den tempel het volk
leerde, en het Evangelie verkondigde, dat
de overpriesters, en Schriftgeleerden, met
de ouderlingen daarover kwamen.
[a] Matt. 21:23. Mark. 11:27. Hand. 4:7. 7:27.
2 En spraken tot Hem, zeggende: Zeg ons,
door wat macht Gij deze dingen doet; of
wie Hij is, die U deze macht heeft gegeven?
3 En Hij, antwoordende, zeide tot hen: Ik
zal u ook een woord vragen, en zegt Mij:
4 De doop van Johannes, was die uit den
Hemel, of uit de menschen?
5 En zij overleiden onder zich, zeggende:
Indien wij zeggen: Uit den Hemel; zoo zal
Hij zeggen: Waarom hebt gij dan hem niet
geloofd?
6 En indien wij zeggen: Uit de menschen;
zoo zal ons al het volk steenigen; want zij
houden voor zeker, dat Johannes een pro-
feet was.
7 En zij antwoordden, dat zij niet wisten,
van waar *die was.*
8 En Jezus zeide tot hen: Zoo zeg Ik u ook
niet, door wat macht Ik deze dingen doe.
9 [a] En Hij begon tot het volk deze gelijkenis
te zeggen: Een zeker mensch plantte eenen
wijngaard, en hij verhuurde dien aan landlie-
den, en trok eenen langen tijd buiten 's lands.
[a] Ps. 80:9. Jes. 5:1. Jer. 2:21. 12:10. Matt. 21:33. Mark. 12:1.
10 En als het de tijd was, zond hij tot de
landlieden eenen dienstknecht, opdat zij
hem van de vrucht des wijngaards geven
zouden; maar de landlieden sloegen den-
zelven, en zonden *hem* ledig heen.
11 En wederom zond hij nog eenen ande-
ren dienstknecht; maar ook dien geslagen
en smadelijk gehandeld hebbende, zonden
zij *hem* ledig heen.
12 En wederom zond hij nog eenen derde;
maar zij verwondden ook dezen, en wierpen
hem uit.
13 En de heer des wijngaards zeide: Wat
zal ik doen? Ik zal mijnen geliefden zoon
zenden; mogelijk dezen ziende, zullen zij
hem ontzien.
14 Maar als de landlieden hem zagen, over-
leiden zij onder elkander, en zeiden: [a] Deze
is de erfgenaam; [b] komt, laat ons hem doo-
den, opdat de erfenis onze worde. [a] Ps. 2:8. Hebr. 1:2. [b] Gen. 37:18. Ps. 2:1. Matt. 26:3. 27:1. Joh. 11:53.
15 En als zij hem buiten den wijngaard
uitgeworpen hadden, doodden zij *hem.* Wat
zal dan de heer des wijngaards hun doen?
16 Hij zal komen en deze landlieden ver-
derven, en zal den wijngaard aan anderen
geven. En als zij *dat* hoorden, zeiden zij:
Dat zij verre!
17 Maar Hij zag hen aan, en zeide: Wat is
dan dit, hetwelk [a] geschreven staat: De steen,
dien de bouwlieden verworpen hebben, deze
is tot een hoofd des hoeks geworden?
[a] Ps. 118:22. Jes. 8:14. 28:16. Matt. 21:42. Mark. 12:10. Hand. 4:11. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:4, 7.
18 [a] Een iegelijk, die op dien steen valt, zal
verpletterd worden, [b] en op wien hij valt, dien
zal hij vermorzelen. [a] Jes. 8:15. Zach. 12:3. [b] Dan. 2:34.
19 En de overpriesters en de Schriftgeleer-
den zochten te dierzelver ure de handen aan

Hem te slaan; maar zij vreesden het volk;
want zij verstonden, dat Hij deze gelijkenis
tegen hen gesproken had.
20 [a] En zij namen *Hem* waar, en zonden
verspieders uit, die zichzelven veinsden
rechtvaardig te zijn; opdat zij Hem in *Zijne*
rede vangen mochten, om Hem aan de heer-
schappij en de macht des stadhouders over
te leveren. *a* Matt. 22:16. Mark. 12:13.
21 En zij vraagden Hem, zeggende: Mees-
ter! wij weten, dat Gij recht spreekt en leert,
en den persoon niet aanneemt, maar den
weg Gods leert in der waarheid.
22 Is het ons geoorloofd den Keizer schat-
ting te geven, of niet?
23 En Hij, hunne arglistigheid bemerken-
de, zeide tot hen: Wat verzoekt gij Mij?
24 Toont Mij eenen penning; wiens beeld
en opschrift heeft hij? En zij, antwoordende,
zeiden: Des Keizers.
25 En Hij zeide tot hen: [a] Geeft dan
den Keizer dat des Keizers is, en Gode
dat Gods *is*. *a* Matt. 17:25. 22:21. Rom. 13:7.
26 En zij konden Hem in *Zijn* woord niet
vatten voor het volk; en zich verwonderende
over Zijn antwoord, zwegen zij stil.
27 [a] En tot Hem kwamen sommige der
Sadduceën, welke tegensprekende *zeggen*,
dat er geene opstanding is, en vraagden
Hem, *a* Matt. 22:23. Mark. 12:18. Hand. 23:8.
28 Zeggende: Meester! [a] Mozes heeft ons
geschreven: Zoo iemands broeder sterft, die
eene vrouw heeft, en hij sterft zonder kinde-
ren, dat zijn broeder de vrouw nemen zal, en
zijnen broeder zaad verwekken. *a* Deut. 25:5.
29 Er waren nu zeven broeders; en de eerste
nam eene vrouw, en hij stierf zonder kinderen.
30 En de tweede nam die vrouw, en *ook*
deze stierf zonder kinderen.
31 En de derde nam dezelve *vrouw*; en
desgelijks ook de zeven, en hebben geene
kinderen nagelaten, en zijn gestorven.
32 En ten laatste na allen stierf ook de
vrouw.
33 In de opstanding dan, wiens vrouw van
deze zal zij zijn? want die zeven hebben
dezelve tot eene vrouw gehad.
34 En Jezus, antwoordende, zeide tot
hen: De kinderen dezer eeuw trouwen,
en worden ten huwelijk uitgegeven;
35 Maar die waardig zullen geacht zijn
die eeuw te verwerven en de opstanding uit
de dooden, zullen noch trouwen, noch ten
huwelijk uitgegeven worden;
36 Want zij kunnen niet meer sterven,
want zij zijn [a] den engelen gelijk; en zij
zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der
opstanding zijn. *a* 1 Joh. 3:2.
37 En dat de dooden opgewekt zullen wor-
den, heeft ook Mozes aangewezen bij den
doornenbosch, als hij [a] den Heere noemt den
God Abrahams, en den God Izaks, en den
God Jakobs. *a* Ex. 3:6. Hand. 7:32. Hebr. 11:16.
38 *God* nu is niet een God der dooden, maar
der levenden; want zij leven Hem allen.
39 En sommige der Schriftgeleerden, ant-
woordende, zeiden: Meester! gij hebt wel
gezegd.
40 En zij durfden Hem niet meer iets vragen.
41 [a] En Hij zeide tot hen: Hoe zeggen
zij, dat de Christus Davids Zoon is?
a Matt. 22:42. Mark. 12:35.
42 En David zelf zegt in het boek der
psalmen: [a] De Heere heeft gezegd tot
Mijnen Heere: Zit aan Mijne rechter*hand;*
a Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Hebr. 1:13. 10:13.
43 Totdat Ik Uwe vijanden zal gezet heb-
ben tot eene voetbank Uwer voeten.
44 David dan noemt hem *zijnen* Heere;
en hoe is Hij zijn Zoon?
45 En daar al het volk *het* hoorde, zeide
Hij tot Zijne discipelen:
46 [a] Wacht u van de Schriftgeleerden, die
daar willen wandelen in lange kleederen, en
beminnen de groetingen op de markten, en
de voorgestoelten in de synagogen, en de
vooraanzittingen in de maaltijden;
a Matt. 23:5, 6. Mark. 12:38, 39. Luk. 11:48.
47 [a] Die der weduwen huizen opeten, en
onder eenen schijn lange gebeden doen;
deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.
a Matt. 23:14. Mark. 12;40. 2 Tim. 3:6. Tit. 1:11.

HOOFDSTUK 21.

Christus prijst de kleine gave eener arme weduwe, vs. 1. Voorzegt de verwoesting des tempels en der stad Jeruzalem, 5; verhaalt de teekenen, die haar zullen voorgaan, 7; en de verdrukkingen, die den discipelen zouden overkomen, tegen welke Hij hen troost met Zijnen bijstand en bescherming, 12. Raadt hen aan, wanneer de stad zal belegerd worden, tot eene haastige vlucht, om dat zware ongeluk te ontgaan, 20. Voorzegt de teekenen Zijner laatste toekomst en vermaant, door de gelijkenis van het uitbotten der boomen, die teekenen waar te nemen, 25, en Zijne toekomst te verwachten met nuchterheid, waken en bidden, 34. Leert het volk dagelijks in den tempel, 37.

EN [a] opziende, zag Hij de rijken hunne
gaven in de schatkist werpen.
a 2 Kon. 12:9. Mark. 12:41.
2 En Hij zag ook eene zekere arme we-
duwe twee kleine *penningen* daarin werpen.
3 En Hij zeide: Waarlijk, Ik zeg u, dat
deze [a] arme weduwe meer dan allen heeft
*inge*worpen. *a* 2 Kor. 8:12.

4 Want die allen hebben van hunnen overvloed geworpen tot de gaven Gods; maar deze heeft van haar gebrek, al den leeftocht, dien zij had, *daarin* geworpen.

5 [a] En als sommigen zeiden van den tempel, dat hij met schoone steenen en begiftigingen versierd was, zeide Hij: a Matt. 24:1. Mark. 13:1.

6 *Wat* deze dingen *aangaat*, die gij aanschouwt, [a] er zullen dagen komen, in welke niet *een* steen op *den anderen* steen zal gelaten worden, die niet zal worden afgebroken. a 1 Kon. 9:7. Micha 3:12. Luk. 19:44.

7 En zij vraagden Hem, zeggende: Meester! wanneer zullen dan deze dingen zijn? en welk is het teeken, wanneer deze dingen zullen geschieden?

8 [a] En Hij zeide: Ziet, dat gij niet verleid wordt; [b] want velen zullen er komen onder Mijnen naam, zeggende: Ik ben *de Christus;* en de tijd is nabij gekomen! gaat dan hen niet na. a Jer. 29:8. Matt. 24:4. Efez. 5:6. Kol. 2:18. 2 Thess. 2:2. 1 Joh. 4:1. b Jer. 14:14. 23:21.

9 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en beroerten, zoo wordt niet verschrikt; want deze dingen moeten eerst geschieden; maar *nog* is terstond het einde niet.

10 Toen zeide Hij tot hen: [a] Het *eene* volk zal tegen het *andere* volk opstaan, en het *eene* koninkrijk tegen het *andere* koninkrijk. a Jes. 19:2.

11 En er zullen groote aardbevingen wezen in verscheidene plaatsen, en hongersnooden, en pestilentiën; er zullen ook schrikkelijke dingen, en groote teekenen van den hemel geschieden.

12 [a] Maar vóór dit alles, zullen zij hunne handen aan ulieden slaan, en *u* vervolgen, *u* overleverende in de synagogen en [b] gevangenissen; en gij zult getrokken worden voor [c] koningen en stadhouders, om Mijns Naams wil. a Matt. 10:17. 24:9. Mark. 13:9. Joh. 16:2. Openb. 2:10. b Hand. 4:3. 5:18. 12:4. 16:24. c Hand. 25:23.

13 En *dit* zal u overkomen tot eene getuigenis.

14 [a] Neemt dan in uwe harten voor, van te voren niet te overdenken, *hoe* gij u verantwoorden zult; a Matt. 10:19. Mark. 13:11.

15 [a] Want Ik zal u mond en wijsheid geven, welke niet zullen kunnen tegenspreken, noch wederstaan allen, die zich tegen u zetten. a Ex. 4:12. Jes. 54:17. Matt. 10:19. Hand. 6:10.

16 [a] En gij zult overgeleverd worden ook van ouders, en broeders, en magen, en vrienden; en zij zullen er *sommigen* uit u [b] dooden. a Micha 7:6. b Hand. 7:59. 12:2.

17 [a] En gij zult van allen gehaat worden om Mijns Naams wil. a Matt. 10:22. Mark. 13:13.

18 [a] Doch niet een haar uit uw hoofd zal verloren gaan. a 1 Sam. 14:45. 2 Sam. 14:11. 1 Kon. 1:52. Matt. 10:30.

19 Bezit uwe zielen in uwe lijdzaamheid.

20 [a] Maar wanneer gij zien zult, dat Jeruzalem van heirlegers omsingeld wordt, zoo weet alsdan, dat hare verwoesting nabij gekomen is. a Dan. 9:27. Matt. 24:15. Mark. 13:14.

21 Alsdan die in Judéa zijn, dat zij vlieden naar de bergen; en die in het midden van dezelve zijn, dat zij daaruit trekken; en die op de velden zijn, dat zij in dezelve niet komen.

22 Want deze zijn dagen der wraak, [a] opdat alles vervuld worde, dat geschreven is. a Dan. 9:26, 27. Matt. 24:15. Mark. 13:14.

23 Doch wee de bevruchte en de zoogende *vrouwen* in die dagen! want er zal groote nood zijn in het land, en toorn over dit volk.

24 En zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Jeruzalem zal van de Heidenen vertreden worden, [a] totdat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn. a Rom. 11:25.

25 [a] En er zullen teekenen zijn in de zon, en maan, en sterren, en op de aarde benauwdheid der volken met twijfelmoedigheid, als de zee en watergolven groot geluid zullen geven; a Jes. 13:10. Ezec. 32:7. a Joël 2:31. 3:15. Matt. 24:29. Mark. 13:24. Openb. 6:12.

26 En den menschen het hart zal bezwijken van vrees en verwachting der dingen, die het aardrijk zullen overkomen; want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27 [a] En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien komen in eene wolk, met groote kracht en heerlijkheid. a Dan. 7:10. Matt. 16:27. 24:30. 25:31. 26:64. Mark. 13:26. 14:62. Hand. 1:11. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zoo ziet omhoog, en heft uwe hoofden opwaarts, [a] omdat uwe verlossing nabij is. a Rom. 8:23.

29 [a] En Hij zeide tot hen eene gelijkenis: Ziet den vijgeboom, en al de boomen. a Matt. 24:32. Mark. 13:28.

30 Wanneer zij nu uitspruiten, en gij *dat* ziet, zoo weet gij uit uzelven, dat de zomer nu nabij is.

31 Alzoo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet, dat het Koninkrijk Gods nabij is.

32 Voorwaar Ik zeg u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33 [a] De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan. [a] Ps. 102:27. Jes. 51:6. Matt. 24:35. Hebr. 1:11.

34 [a] En wacht uzelven, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap, en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens *over*kome. [a] Rom. 13:13. 1 Thess. 5:6. 1 Petr. 4:7.

35 [a] Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

[a] 1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3. 16:15.

36 [a] Waakt dan te aller tijd, biddende, dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden al deze dingen, die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

[a] Matt. 24:42. 25:13. Mark. 13:33. Luk. 12:40. 1 Thess. 5:6.

37 [a] Des daags nu was Hij leerende in den tempel; maar des nachts ging Hij uit, en vernachtte op den berg, genaamd den Olijf*berg*. [a] Joh. 8:2.

38 En al het volk kwam des morgens vroeg tot Hem in den tempel, om Hem te hooren.

HOOFDSTUK 22.

De overpriesters en Schriftgeleerden houden raad, hoe zij Christus zullen dooden, vs. 1. Judas komt met hen overeen, om Hem over te leveren, 3. Christus laat het pascha bereiden, 7; en eet hetzelve met Zijne twaalf apostelen, 14. Stelt daarna Zijn avondmaal in, 19. Voorzegt de verraderij van Judas, 21. Vermaant Zijne discipelen zich te wachten voor eergierigheid en wereldsche heerschappij, 24; belovende hun de gemeenschap aan Zijn Koninkrijk, 28. Waarschuwt de apostelen en voornamelijk Petrus tegen de verzoeking des Satans, 31; en voorzegt hem zijnen val, 34; als ook den anderen apostelen Zijne en hunne aanstaande zwarigheden, 35. Bidt op den Olijfberg en wordt in Zijne groote benauwdheid door eenen engel gesterkt, 39. Vermaant Zijne discipelen, die sliepen, tot waken en bidden, 45. Wordt door Judas met eenen kus verraden en van de Joden gevangen, 47. Heelt het afgehouwen oor van eenen dienstknecht, 50. Wordt in het huis gebracht van den hoogepriester, waar Petrus hem driemaal verloochent, 54. Christus ziet hem aan, en Petrus beweent zijnen val, 61. Christus wordt mishandeld, en voor den Joodschen raad gesteld zijnde, bekent hij de Zoon van God te zijn, 63.

EN [a] het feest der ongehevelde *brooden*, genaamd pascha, was nabij.

[a] Ex. 12:15. Matt. 26:2. Mark. 14:1.

2 [a] En de overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij Hem ombrengen zouden; want zij vreesden het volk.

[a] Ps. 2:2. Joh. 11:47. Hand. 4:27.

3 [a] En de Satan voer in Judas, die toegenaamd was Iskáriot, zijnde uit het getal der twaalven. [a] Matt. 26:14. Mark. 14:10. Joh. 13:27.

4 En hij ging heen en sprak met de overpriesters en de hoofdmannen, hoe hij Hem hun zou overleveren.

5 En zij waren verblijd, en zijn het eens geworden, dat zij hem geld geven zouden.

6 En hij beloofde het, en zocht gelegenheid, om Hem hun over te leveren, zonder oproer.

7 [a] En de dag der ongehevelde *brooden* kwam, op denwelken het pascha moest geslacht worden. [a] Matt. 26:17. Mark. 14:12, 13.

8 En Hij zond Petrus en Johannes uit, zeggende: Gaat heen, en bereidt ons het pascha, opdat wij het eten mogen.

9 En zij zeiden tot Hem: Waar wilt Gij, dat wij het bereiden?

10 En Hij zeide tot hen: Ziet, als gij in de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een mensch ontmoeten, dragende eene kruik waters; volgt hem in het huis, daar hij ingaat.

11 En gij zult zeggen tot den huisvader van dat huis: De Meester zegt u: Waar is de eetzaal, daar Ik het pascha met Mijne discipelen eten zal?

12 En hij zal u eene groote toegeruste opperzaal wijzen, bereidt het aldaar.

13 En zij, heengaande, vonden het, gelijk Hij hun gezegd had, en bereidden het pascha.

14 [a] En als de ure gekomen was, zat Hij aan, en de twaalf apostelen met Hem.

[a] Matt. 26:20. Mark. 14:17.

15 En Hij zeide tot hen: Ik heb grootelijks begeerd, dit pascha met u te eten, eer dat Ik lijde;

16 Want Ik zeg u, dat Ik niet meer daarvan eten zal, totdat het vervuld zal zijn in het Koninkrijk Gods.

17 En als Hij eenen drinkbeker genomen had, en gedankt had, zeide Hij: Neemt dezen, en deelt *hem* onder ulieden.

18 Want Ik zeg u, dat Ik niet drinken zal van de vrucht des wijnstoks, totdat het Koninkrijk Gods zal gekomen zijn.

19 [a] En Hij nam brood, en als Hij gedankt had, brak Hij het, en gaf het hun, zeggende: Dat is Mijn lichaam, hetwelk voor u gegeven wordt; doet dat tot Mijne gedachtenis.

[a] Matt. 26:26. Mark. 14:22. 1 Kor. 11:23, 24.

20 Desgelijks ook den drinkbeker na het avondmaal, zeggende: Deze drinkbeker *is* het nieuwe testament in Mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt.

21 [a] Doch ziet, de hand desgenen, die Mij verraadt, is met Mij aan de tafel.

[a] Matt. 26:23. Mark. 14:18. Joh. 13:21.

22 En de Zoon des menschen gaat wel

heen, [a] gelijk besloten is; doch wee dien mensch, door welken Hij verraden wordt!

[a] Ps. 41:10. Joh. 13:18. Hand. 1:16.

23 En zij begonnen onder elkander te vragen, wie van hen het toch mocht zijn, die dat doen zou.

24 En er werd ook twisting onder hen, wie van hen scheen de meeste te zijn.

25 En Hij zeide tot hen; [a] De koningen der volken heerschen over hen; en die de macht over hen hebben, worden weldadige *heeren* genaamd. [a] Matt. 20:25. Mark. 10:42.

26 [a] Doch gij niet alzoo! [b] maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als een die dient.

[a] 1 Petr. 5:3. [b] Luk. 9:48.

27 Want wie is meerder, die aanzit, of die dient? Is het niet die aanzit? [a] Maar Ik ben in het midden van u, als een die dient.

[a] Matt. 20:28. Joh. 13:14. Filipp. 2:7.

28 En gij zijt degenen, die met Mij steeds gebleven zijt in Mijne verzoekingen.

29 [a] En Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkerwijs Mijn Vader *dat* Mij verordineerd heeft; [a] Luk. 12:32.

30 Opdat gij eet en drinkt aan Mijne tafel in Mijn Koninkrijk, en [a] zit op tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls. [a] Matt. 19:28. Openb. 3:21.

31 En de Heere zeide: Simon, Simon! ziet, [a] de Satan heeft ulieden zeer begeerd, om te ziften als de tarwe; [a] 1 Petr. 5:8.

32 Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude; en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broeders.

33 En hij zeide tot Hem: Heere! ik ben bereid, met U ook in de gevangenis en in den dood te gaan.

34 Maar Hij zeide: [a] Ik zeg u, Petrus! de haan zal heden niet kraaien, eer gij driemaal zult verloochend hebben, dat gij Mij kent. [a] Matt. 26:34. Mark. 14:30. Joh. 13:38.

35 En Hij zeide tot hen: [a] Als Ik u uitzond, zonder buidel, en male, en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets. [a] Matt. 10:9. Mark. 6:8. Luk. 9:3.

36 Hij zeide dan tot hen: Maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem, desgelijks ook eene male; en die geen heeft, die verkoope zijn kleed, en koope een zwaard.

37 Want Ik zeg u, dat nog dit, hetwelk geschreven is, in Mij moet volbracht worden, namelijk: [a] En Hij is met de misdadigen gerekend. Want ook die dingen, die van Mij *geschreven zijn*, hebben een einde.

[a] Jes. 53:12. Mark. 15:28.

38 En zij zeiden: Heere! zie hier twee zwaarden. En Hij zeide tot hen: Het is genoeg.

39 [a] En uitgaande, vertrok Hij, gelijk Hij gewoon was, naar den Olijfberg; en Hem volgden ook Zijne discipelen.

[a] Matt. 26:36. Mark. 14:32. Joh. 8:1. 18:1.

40 En als Hij aan die plaats gekomen was, zeide Hij tot hen: Bidt, dat gij niet in verzoeking komt.

41 [a] En Hij scheidde Zich van hen af, omtrent eenen steenworp; en knielde neder en bad, [a] Matt. 26:39. Mark. 14:35.

42 Zeggende: Vader! of Gij wildet dezen drinkbeker van Mij wegnemen! doch niet Mijn wil, [a] maar de Uwe geschiede. [a] Joh. 6:38.

43 En van Hem werd gezien een engel uit den hemel, die Hem versterkte.

44 [a] En in zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger. En Zijn zweet werd gelijk groote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen.

[a] Joh. 12:27. Hebr. 5:7.

45 En als Hij van het gebed opgestaan was, kwam Hij tot Zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid.

46 En Hij zeide tot hen: Wat slaapt gij? staat op en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

47 [a] En als Hij nog sprak, ziet daar eene schare; en een van de twaalven, die genaamd was Judas, ging hun voor, en kwam bij Jezus, om Hem te kussen. [a] Matt. 26:47. Mark. 14:43. Joh. 18:3.

48 En Jezus zeide tot Hem: Judas! verraadt gij den Zoon des menschen met een' kus?

49 En die bij Hem waren, ziende, wat er geschieden zou, zeiden tot Hem: Heere! zullen wij met het zwaard slaan?

50 [a] En een uit hen sloeg den dienstknecht des hoogepriesters, en hieuw *hem* zijn rechteroor af. [a] Matt. 26:51. Mark. 14:47.

51 En Jezus, antwoordende, zeide: Laat hen tot hiertoe *geworden;* en raakte zijn oor aan, en heelde hem.

52 [a] En Jezus zeide tot de overpriesters, en de hoofdmannen des tempels, en ouderlingen, die tegen Hem gekomen waren: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar? [a] Matt. 26:55. Mark. 14:48.

53 Als Ik dagelijks met u was in den tempel, zoo hebt gij de handen tegen Mij niet uitgestoken; maar dit is uwe ure, en de macht der duisternis.

54 [a] En zij grepen Hem en leidden *Hem weg*, en brachten Hem in het huis des hoogepriesters. En Petrus volgde van verre.

a Matt. 26:57. Mark. 14:53. Joh. 18:12, 24.

55 [a] En als zij vuur ontstoken hadden in het midden van de zaal, en zij te zamen nederzaten, zat Petrus in het midden van hen. a Matt. 26:69. Mark. 14:54, 66. Joh. 18:16, 25.

56 En eene zekere dienstmaagd, ziende hem bij het vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide: Ook deze was met Hem.

57 Maar hij verloochende Hem, zeggende: Vrouw! ik ken Hem niet.

58 En kort daarna een ander, hem ziende, zeide: Ook gij zijt van die. Maar Petrus zeide: Mensch! ik ben niet.

59 En als het omtrent een uur geleden was, bevestigde *dat* een ander, zeggende: In der waarheid, ook deze was met Hem; want hij is ook een Galileër.

60 Maar Petrus zeide: Mensch! ik weet niet, wat gij zegt. En terstond, als hij nog sprak, kraaide de haan.

61 En de Heere, Zich omkeerende, zag Petrus aan; en Petrus werd indachtig het woord des Heeren, hoe Hij hem gezegd had: [a] Eer de haan zal gekraaid hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen.

a Matt. 26:34, 75. Mark. 14:72. Joh. 13:38. 18:27.

62 En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.

63 [a] En de mannen, die Jezus hielden, bespotten Hem, [b] en sloegen *Hem*. a Matt. 26:67. Mark. 14:65. b Job 16:10. Jes. 50:6. Joh. 19:3.

64 En als zij Hem overdekt hadden, sloegen zij Hem op het aangezicht, en vraagden Hem, zeggende: Profeteer, wie het is, die U geslagen heeft?

65 En vele andere dingen zeiden zij tegen Hem, lasterende.

66 [a] En als het dag geworden was, vergaderden de ouderlingen des volks, en de overpriesters en Schriftgeleerden, en brachten Hem in hunnen raad,

a Ps. 2:2. Matt. 27:1. Mark. 15:1. Joh. 18:28.

67 Zeggende: Zijt Gij de Christus? zeg het ons. En Hij zeide tot hen: Indien Ik het u zeg, gij zult het niet gelooven;

68 En indien Ik ook vraag, gij zult Mij niet antwoorden, of loslaten;

69 [a] Van nu aan zal de Zoon des menschen gezeten zijn aan de rechter*hand* der kracht Gods. a Dan. 7:9. Matt. 16:27. 24:30. 25:31. 26:64. Mark. 14:62. Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

70 En zij zeiden allen: Zijt Gij dan de Zoon Gods? En Hij zeide tot hen: Gij zegt, dat Ik het ben.

71 En zij zeiden: Wat hebben wij nog getuigenis van noode? want wij zelven hebben het uit Zijnen mond gehoord.

HOOFDSTUK 23.

Christus wordt tot Pilatus gebracht, voor hem beschuldigd en door hem onschuldig verklaard, vs. 1. Pilatus zendt Hem tot Heródes, die Hem veracht en wederzendt, 7. Pilatus tracht Hem los te laten, maar door het sterk aandringen der Joden ontslaat hij Bar-abbas en geeft Christus over om gekruist te worden, 13. Simon van Cyréne draagt Hem het kruis na, 26. De vrouwen van Jeruzalem beweenen Hem, wie Hij voorzegt de ellenden, die haar en haren kinderen zouden overkomen, 27. Wordt gekruist tusschen twee moordenaren en bidt voor Zijne vijanden, 32. Wordt aan het kruis gelasterd en bespot, 35. Het opschrift van het kruis, 38. Een van de kwaaddoeners lastert Hem; doch de andere wordt bekeerd en door Christus getroost, 32. Duisternis komt op de aarde, het voorhangsel des tempels scheurt en Christus geeft den geest, 44. De hoofdman bekent, dat Christus rechtvaardig is, gelijk ook de scharen, 47. Hij wordt door Jozef van Arimathéa begraven, 50. De vrouwen zien, waar Hij gelegd wordt en koopen specerijen, om Hem te zalven, 54.

EN [a] de geheele menigte van hen stond op, en leidde Hem tot Pilatus.

a Matt. 27:2. Mark. 15:1. Joh. 18:28.

2 En zij begonnen Hem te beschuldigen, zeggende: Wij hebben bevonden, dat deze het volk verkeert, en [a] verbiedt den Keizer schattingen te geven, [b] zeggende, dat Hij Zelf Christus, de Koning is. a Matt. 17:25. 22:21. Mark. 12:17. Luk. 20:25. Rom. 13:7. b Hand. 17:7.

3 [a] En Pilatus vraagde Hem, zeggende: Zijt Gij de Koning der Joden? En Hij antwoordde Hem en zeide: Gij zegt het.

a Matt. 27:11. Mark. 15:2. Joh. 18:33.

4 En Pilatus zeide tot de overpriesters en de scharen: Ik vind geene schuld in dezen Mensch.

5 En zij hielden te sterker aan, zeggende: Hij beroert het volk, leerende door geheel Judéa, begonnen hebbende van Galiléa tot hier toe.

6 Als nu Pilatus van Galiléa hoorde, vraagde hij, of die Mensch een Galileër was?

7 [a] En verstaande, dat Hij uit het gebied van Heródes was, zond hij Hem heen tot Heródes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was. a Luk. 3:1.

8 [a] En als Heródes Jezus zag, werd hij zeer verblijd; want hij was van over lang begeerig geweest Hem te zien, omdat hij veel van Hem hoorde; en hoopte eenig teeken te zien, dat van Hem gedaan zou worden. a Luk. 9:7.

9 En hij vraagde Hem met vele woorden; doch Hij antwoordde hem niets.

10 En de overpriesters en de Schriftgeleerden stonden, en beschuldigden Hem heftiglijk.

11 En Heródes met zijne krijgslieden,

Hem veracht en bespot hebbende, deed
Hem een blinkend kleed aan, en zond
Hem weder tot Pilatus.
12 [a] En op denzelfden dag werden Pilatus
en Heródes vrienden met elkander; want
zij waren te voren in vijandschap tegen
den anderen. a Hand. 4:27.
13 [a] En als Pilatus de overpriesters, en de
oversten, en het volk bijeengeroepen had, zei-
de hij tot hen: a Matt. 27:23. Mark. 15:14. Joh. 18:38. 19:4.
14 Gij hebt dezen Mensch tot mij gebracht,
als eenen, die het volk afkeerig maakt; en
ziet, ik heb *Hem* in uwe tegenwoordigheid
ondervraagd, en heb in dezen Mensch
geene schuld gevonden, van hetgeen daar
gij Hem mede beschuldigt;
15 Ja, ook Heródes niet; want ik heb ulie-
den tot hem gezonden, en ziet, er is van Hem
niets gedaan, dat des doods waardig is.
16 Zoo zal ik Hem dan kastijden en loslaten.
17 [a] En hij moest hun op het feest eenen
loslaten. a Matt. 27:15. Mark. 15:6. Joh. 18:39.
18 Doch al de menigte riep gelijkelijk,
zeggende: [a] Weg met Dezen! en laat ons
Bar-abbas los. a Hand. 3:14.
19 Dewelke was om zeker oproer, dat in
de stad geschied was, en *om* eenen doodslag,
in de gevangenis geworpen.
20 Pilatus dan riep *hun* wederom toe,
willende Jezus loslaten.
21 Maar zij riepen daartegen, zeggende:
Kruis *Hem*, kruis Hem!
22 En hij zeide ten derde maal tot hen:
Wat heeft Deze dan kwaads gedaan? ik heb
geene schuld des doods in Hem gevonden.
Zoo zal ik Hem dan kastijden en loslaten.
23 Maar zij hielden aan met groot geroep,
eischende, dat Hij zou gekruist worden; en
hun en der overpriesteren geroep werd ge-
weldiger.
24 [a] En Pilatus oordeelde, dat hun eisch
geschieden zou. a Matt. 27:26. Mark. 15:15. Joh. 19:16.
25 En hij liet hun los dengene, die om
oproer en doodslag in de gevangenis gewor-
pen was, welken zij geëischt hadden; maar
Jezus gaf hij over tot hunnen wil.
26 [a] En als zij Hem wegleiden, namen zij
eenen Simon van Cyréne, komende van den
akker, en leiden hem het kruis op, dat hij het
achter Jezus droeg. a Matt. 27:32. Mark. 15:21.
27 En eene groote menigte van volk
en van vrouwen volgden Hem, welke ook
weenden en Hem beklaagden.
28 En Jezus, Zich tot haar keerende,
zeide: Gij, dochters van Jeruzalem! weent
niet over Mij, maar weent over uzelven,
en over uwe kinderen.
29 Want ziet, er komen dagen, in welke
men zeggen zal: Zalig *zijn* de onvruchtba-
ren, en de buiken, die niet gebaard hebben,
en de borsten, die niet gezoogd hebben.
30 Alsdan zullen zij beginnen te zeggen
tot de bergen: [a] Valt op ons; en tot de heuve-
len: Bedekt ons. a Jes. 2:19. Hos. 10:8. Openb. 6:16. 9:6.
31 [a] Want indien zij dit doen aan het
groene hout, wat zal aan het dorre ge-
schieden? a Jer. 25:29. 1 Petr. 4:17.
32 [a] En er werden ook twee anderen,
zijnde kwaaddoeners, geleid, om met Hem
gedood te worden. a Joh. 19:18.
33 [a] En toen zij kwamen op de plaats,
genaamd Hoofdscheêl*plaats*, kruisigden
zij Hem aldaar, en de kwaaddoeners, den
eenen ter rechter-, en den anderen ter
linker*zijde*. a Matt. 27:33,38. Mark. 15:22. Joh. 19:18.
34 En Jezus zeide: [a] Vader! vergeef het
hun; want zij weten niet, wat zij doen.
[b] En verdeelende Zijne kleederen, wierpen
zij het lot. a Hand. 7:60. 1 Kor. 4:12.
b Ps. 22:19. Matt. 27:35. Mark. 15:24. Joh. 19:23.
35 En het volk stond en zag het aan. En
ook [a] de oversten met hen beschimpten *Hem*,
zeggende: Anderen heeft Hij verlost, dat Hij
nu Zichzelven verlosse, zoo Hij is de Christus,
de Uitverkorene Gods. a Matt. 27:39. Mark. 15:29.
36 En ook de krijgsknechten tot *Hem* ko-
mende, bespotten Hem, en brachten Hem
edik;
37 En zeiden: Indien gij de Koning der
Joden zijt, zoo verlos Uzelven.
38 [a] En er was ook een opschrift boven Hem
geschreven, met Grieksche, en Romeinsche,
en Hebreeuwsche letters: DEZE IS DE KO-
NING DER JODEN. a Matt. 27:37. Mark. 15:26. Joh. 19:19.
39 En een der kwaaddoeners, die gehan-
gen waren, lasterde Hem, zeggende: Indien
Gij de Christus zijt, verlos Uzelven en ons.
40 Maar de andere, antwoordende, be-
strafte hem, zeggende: Vreest gij ook God
niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?
41 En wij toch rechtvaardiglijk; want wij
ontvangen *straf*, waardig hetgeen wij ge-
daan hebben; maar Deze heeft niets onbe-
hoorlijks gedaan.
42 En hij zeide tot Jezus: Heere! gedenk
mijner; als Gij in Uw Koninkrijk zult ge-
komen zijn.
43 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar, zeg Ik

u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.
44 [a] En het was omtrent de zesde ure, en
er werd duisternis over de geheele aarde, tot
de negende ure toe. [a] Matt. 27:45. Mark. 15:33.
45 En de zon werd verduisterd, [a] en het
voorhangsel des tempels scheurde midden
door. [a] Matt. 27:51. Mark. 15:38.
46 En Jezus, roepende met groote stemme,
zeide : [a] Vader ! in Uwe handen beveel Ik
Mijnen geest. En als Hij dat gezegd had, gaf
Hij den geest. [a] Ps. 31:6.
Matt. 27:50. Mark. 15:37. Joh. 19:30. Hand. 7:59.
47 [a] Als nu de hoofdman over honderd zag,
wat er geschied was, verheerlijkte hij God,
en zeide: Waarlijk, deze Mensch was recht-
vaardig. [a] Matt. 27:54. Mark. 15:39.
48 En al de scharen, die samengekomen
waren, om dit te aanschouwen, ziende de
dingen, die geschied waren, keerden we-
derom, slaande op hunne borsten.
49 En al Zijne bekenden stonden van verre,
ook de vrouwen, die Hem te zamen gevolgd
waren van Galiléa, en zagen dit aan.
50 [a] En ziet, een man, met name Jozef,
zijnde een raadsheer, een goed en rechtvaar-
dig man, [a] Matt. 27:57. Mark. 15:43. Joh. 19:38.
51 (Deze had niet mede bewilligd in hun-
nen raad en handel) van Arimathéa, eene
stad der Joden, en die ook zelf het Konink-
rijk Gods verwachtte ;
52 Deze ging tot Pilatus, en begeerde het
lichaam van Jezus.
53 En als hij hetzelve afgenomen had,
wond hij dat in een fijn lijnwaad, [a] en leide
het in een graf, in eene rots gehouwen,
waarin nog nooit iemand gelegd was.
[a] Matt. 12:40. 26:12. 27:59. Mark. 15:46.
54 En het was de dag der voorbereiding,
en de sabbat kwam aan.
55 En ook de vrouwen, [a] die met Hem ge-
komen waren uit Galiléa, volgden na, en
aanschouwden het graf, en hoe Zijn lich-
aam gelegd werd. [a] Luk. 8:2.
56 En wedergekeerd zijnde, bereidden
zij specerijen en zalven ; en op den sabbat
rustten zij naar het gebod.

HOOFDSTUK 24.

De vrouwen gaan naar het graf en vinden het ledig, vs. 1. Twee engelen verkondigen haar de opstanding van Christus, 4 ; hetwelk zij den apostelen en anderen discipelen gaan boodschappen, die het niet gelooven, 9. Petrus loopt naar het graf, 12. Christus openbaart Zich aan twee discipelen, gaande naar Emmaus, en wordt aldaar door hen gekend in het breken des broods, 13. Deze keeren weder naar Jeruzalem en verhalen het den apostelen, 33. Christus verschijnt Zelf aan al Zijne apostelen, toont hun Zijne handen en voeten, en eet in hunne tegenwoordigheid, 36. Opent hun verstand, om de Schriften te verstaan, stelt hen tot Zijne getuigen onder alle volken en belooft hun Zijnen H. Geest, 44 ; zegent hen, neemt van hen afscheid en vaart op ten hemel, 50.

EN [a] op den eersten *dag* der week, zeer
vroeg in den morgenstond, gingen zij
naar het graf, dragende de specerijen, die
zij bereid hadden, en sommigen met haar.
[a] Matt. 28:1. Mark. 16:1. Joh. 20:1.
2 En zij vonden den steen afgewenteld
van het graf.
3 En ingegaan zijnde, vonden zij het lich-
aam van den Heere Jezus niet.
4 En het geschiedde, als zij daarover
twijfelmoedig waren, ziet, twee mannen
stonden bij haar in blinkende kleederen.
5 En als zij zeer bevreesd werden, en
het aangezicht naar de aarde neigden,
zeiden zij tot haar: Wat zoekt gij den
Levende bij de dooden ?
6 Hij is hier niet, maar Hij is opge-
staan. [a] Gedenkt, hoe Hij tot u gesproken
heeft, als Hij nog in Galiléa was, [a] Matt. 16:21.
17:22. 20:18. Mark. 8:31. 9:31. 10:33. Luk. 9:22. 18:31.
7 Zeggende : De Zoon des menschen moet
overgeleverd worden in de handen der zon-
dige menschen, en gekruisigd worden, en
ten derden dage wederopstaan.
8 En zij werden [a] indachtig Zijner woor-
den. [a] Joh. 2:22.
9 [a] En wedergekeerd zijnde van het graf,
boodschapten zij al deze dingen aan de elven,
en aan al de anderen. [a] Matt. 28:8. Mark. 16:10.
10 En *deze* waren Maria Magdaléna, en
Johanna, en Maria, *de moeder* van Jakobus,
en de andere met haar, die dit tot de apos-
telen zeiden.
11 En hare woorden schenen voor hen als
ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.
12 [a] Doch Petrus opstaande, liep tot het
graf, en nederbukkende, zag hij de linnen
doeken, liggende alleen, en ging weg, zich
verwonderende bij zichzelven van hetgeen
geschied was. [a] Joh. 20:3, 6.
13 [a] En ziet, twee van hen gingen op
denzelfden dag naar een vlek, dat zestig
stadiën van Jeruzalem was, welks naam
was Emmaus ; [a] Mark. 16:12.
14 En zij spraken samen onder elkander
van al deze dingen, die er gebeurd waren.
15 En het geschiedde, terwijl zij samen-
spraken, en elkander ondervraagden, [a] dat
Jezus Zelf bij *hen* kwam, en met hen ging.
[a] Matt. 18:20. Luk. 24:36.
16 En hunne oogen werden gehouden,
dat zij Hem niet kenden.
17 En Hij zeide tot hen : Wat redenen zijn
dit, die gij, wandelende, onder elkander

verhandelt, en *waarom* ziet gij droevig?
18 En de een, wiens naam was Kléopas,
antwoordende, zeide tot Hem: Zijt Gij alleen
een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de
dingen, die deze dagen daarin geschied zijn?
19 En Hij zeide tot hen: Welke? En zij
zeiden tot Hem: De dingen aangaande Jezus
den Nazaréner, [a] Welke een Profeet was,
krachtig in werken en woorden, voor God
en al het volk. [a] Luk. 7:16. Joh. 4:19. 6:14.
20 En hoe onze overpriesters en oversten
Denzelven overgeleverd hebben tot het oor-
deel des doods, en Hem gekruisigd hebben.
21 En wij hoopten, dat Hij was Degene,
[a] Die Israël verlossen zou. Doch ook, bene-
vens dit alles, is het heden de derde dag,
van dat deze dingen geschied zijn.
22 [a] Maar ook sommige vrouwen uit ons
hebben ons ontsteld, die vroeg in den mor-
genstond aan het graf geweest zijn;
[a] Matt. 28:8. Mark. 16:10. Joh. 20:18.
23 En Zijn lichaam niet vindende, kwamen
zij en zeiden, dat zij ook een gezicht van enge-
len gezien hadden, die zeggen, dat Hij leeft.
24 En sommigen dergenen, die met ons
zijn, gingen heen tot het graf, en bevonden
het alzoo, gelijk ook de vrouwen gezegd
hadden; maar Hem zagen zij niet.
25 En Hij zeide tot hen: O, onverstandigen
en tragen van hart, om te gelooven al het-
geen de profeten gesproken hebben!
26 [a] Moest de Christus niet deze dingen
lijden, en *alzoo* in Zijne heerlijkheid ingaan?
[a] Jes. 50:6. 53:5. Filipp. 2:7. Hebr. 12:2. 1 Petr. 1:11.
27 [a] En begonnen hebbende van Mozes
en [b] van al de profeten, leide Hij hun uit,
in al de Schriften, hetgeen van Hem *ge-
schreven* was. [a] Gen. 3:15. 22:18. 26:4. 49:10. Deut. 18:15.
[b] Ps. 132:11. Jes. 7:14. 9:5. 40:10. Jer. 23:5. 33:14.
Ezec. 34:23. 37:25. Dan. 9:24. Micha 7:20.
28 En zij kwamen nabij het vlek, daar
zij naar toegingen; en Hij hield Zich, als
of Hij verder gaan zou.
29 [a] En zij dwongen Hem, zeggende: [b] Blijf
met ons; want het is bij den avond, en de
dag is gedaald. En Hij ging in, om met
hen te blijven. [a] Gen. 19:3. [b] Hand. 16:15. Hebr. 13:2.
30 En het geschiedde, als Hij met hen
aanzat, nam Hij het brood, en zegende het,
en als Hij het gebroken had, gaf Hij het hun.
31 En hunne oogen werden geopend, en zij
kenden Hem; en Hij kwam weg uit hun
gezicht.
32 En zij zeiden tot elkander: Was ons
hart niet brandende in ons, als Hij tot
ons sprak op den weg, en als Hij ons de
Schriften opende?
33 En zij, opstaande ter zelver ure, keerden
weder naar Jeruzalem, en vonden de elven
samenvergaderd, en die met hen waren;
34 Welke zeiden: De Heere is waarlijk op-
gestaan, [a] en is van Simon gezien. [a] 1 Kor. 15:5.
35 En zij vertelden hetgeen op den weg
geschied was, en hoe Hij hun bekend was
geworden in het breken des broods.
36 [a] En als zij van deze dingen spraken,
stond Jezus Zelf in het midden van hen,
en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!
[a] Mark. 16:14. Joh. 20:19. 1 Kor. 15:5.
37 En zij verschrikt en zeer bevreesd
geworden zijnde, meenden, dat zij eenen
geest zagen.
38 En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij
ontroerd? en waarom klimmen *zulke* over-
leggingen in uwe harten?
39 Ziet Mijne handen en Mijne voeten;
want Ik ben het Zelf; tast Mij aan, en ziet;
want een geest heeft geen vleesch en bee-
nen, gelijk gij ziet, dat Ik heb.
40 En als Hij dit zeide, toonde Hij hun
de handen en de voeten.
41 En toen zij het van blijdschap nog niet
geloofden, en zich verwonderden, zeide Hij
tot hen: [a] Hebt gij hier iets om te eten?
[a] Joh. 21:10.
42 En zij gaven Hem een stuk van eenen
gebraden visch, en van honigraten.
43 En Hij nam het, en at het voor hunne
oogen.
44 En Hij zeide tot hen: [a] Dit zijn de woor-
den, die Ik tot u sprak, als Ik nog met u
was, *namelijk* dat het alles moest vervuld
worden, wat van Mij geschreven is in de
Wet van Mozes, en de Profeten, en Psalmen.
[a] Matt. 16:21. 17:22. 20:18. Mark. 8:31. 9:31. 10:33.
Luk. 9:22. 18:31. 24:6.
45 Toen opende Hij hun verstand, opdat
zij de Schriften verstonden;
46 En zeide tot hen: [a] Alzoo is er geschre-
ven, en alzoo moest de Christus lijden, en
van de dooden opstaan ten derden dage;
[a] Ps. 22:7. Hand. 17:3.
47 En in Zijnen Naam gepredikt worden
bekeering en [a] vergeving der zonden, onder
alle volken, [b] beginnende van Jeruzalem.
[a] Hand. 13:38. 1 Joh. 2:12. [b] Hand. 2:4.
48 En gij zijt getuigen van deze dingen.
49 [a] En ziet, Ik zende de belofte Mijns

Vaders op u; [b] maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.

[a] Joh. 14:26. 15:26. 16:7. Hand. 1:4. [b] Hand. 1:4.

50 [a] En Hij leidde hen buiten tot aan Bethánië, en Zijne handen opheffende, zegende Hij hen. [a] Hand. 1:12.

51 [a] En het geschiedde, als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde, en werd opgenomen in den hemel. [a] Mark. 16:19. Hand. 1:9.

52 En zij aanbaden Hem, en keerden weder naar Jeruzalem met groote blijdschap.

53 En zij waren allen tijd in den tempel, lovende en dankende God. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR *de beschrijving van*

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

Christus persoon wordt beschreven, dat Hij is: het eeuwige Woord Gods, ware God, Schepper aller dingen, het Leven en het Licht der menschen, voornamelijk dergenen, die in Hem gelooven, vs. 1; en dat dit Woord is vleesch geworden, 14. Johannes de Dooper geeft getuigenis van de waardigheid van Zijn' persoon en ambt, 15; alsmede van zijne eigene roeping, 23. Verklaart wederom, dat Christus is het Lam en de Zoon van God, 29; en dat Hij aan hem is bekend gemaakt door het nederdalen van den H. Geest op Hem, 32. Op deze getuigenis volgen twee discipelen van Johannes Christus, 37; van welke de eene, Andréas, zijnen broeder Simon ook tot Christus brengt, 41; Die hem den naam geeft van Petrus, 43. Christus roept Filippus, 44; en Filippus brengt Nathánaël tot Christus, 46; die Hem voor den Zoon Gods erkent en als een discipel ontvangen wordt, 49.

IN [a] den beginne was het Woord, en het Woord was [b] bij God, en het Woord was God. [a] Spr. 8:22. 1 Joh. 1:1. [b] 1 Joh. 1:2.

2 [a] Dit was in den beginne bij God. [a] Joh. 17:5.

3 [a] Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.

[a] Gen. 1:3. Ps. 33:6. Efez. 3:9. Kol. 1:16. Hebr. 1:2.

4 [a] In Hetzelve was het Leven, en [b] het Leven was het Licht der menschen.

[a] Joh. 5:26. 1 Joh. 5:11. [b] Joh. 8:12. 9:5. 12:46.

5 [a] En het Licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelve niet begrepen.

[a] Joh. 3:19.

6 [a] Er was een mensch van God gezonden, wiens naam was Johannes. [a] Mal. 3:1.

Matt. 3:1. Mark. 1:2, 4. Luk. 3:3. 7:27. Joh. 1:33.

7 Deze kwam tot eene getuigenis, om van het Licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden.

8 Hij was het Licht niet, maar *was gezonden*, opdat hij van het Licht getuigen zou.

9 [a] *Dit* was het waarachtige Licht, Hetwelk verlicht een' iegelijk mensch, komende in de wereld. [a] Joh. 8:12. 9:5. 12:46.

10 Hij was in de wereld, [a] en de wereld is door Hem gemaakt; en de wereld heeft Hem niet gekend. [a] Hebr. 1:2. 11:3.

11 Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

12 [a] Maar zoo velen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, *namelijk* die in Zijnen Naam gelooven; [a] Jes. 56:5.

Rom. 8:15. Gal. 3:26. 2 Petr. 1:4. 1 Joh. 3:1.

13 Welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleesches, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn.

14 [a] En het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond [b] (en wij hebben Zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des Eeniggeborenen van den Vader), [c] vol van genade en waarheid.

[a] Jes. 7:14. Matt. 1:16. Luk. 1:31. 2:7. [b] Matt. 17:2. 2 Petr. 1:17. [c] Kol. 1:19. 2:9.

15 [a] Johannes getuigt van Hem, en heeft geroepen, zeggende: Deze was het, van Welken ik zeide: Die na mij komt, is voor mij geworden, want Hij was eer dan ik.

[a] Matt. 3:11. Mark. 1:7. Luk. 3:16. Joh. 1:26, 30.

16 En [a] uit Zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade. [a] Kol. 2:10.

17 [a] Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden. [a] Ex. 20:1, enz.

18 [a] Niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeboren Zoon, [b] Die in den schoot des Vaders is, Die heeft *Hem ons* verklaard.

[a] Ex. 33:20. Deut. 4:12. Joh. 6:46. 1 Tim. 6:16. 1 Joh. 4:12. [b] Matt. 11:27.

19 En dit is [a] de getuigenis van Johannes, toen de Joden *eenige* priesters en Levieten afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: Wie zijt gij? [a] Joh. 5:33.

20 En [a] hij beleed en loochende het niet; en beleed: Ik ben de Christus niet.

[a] Joh. 3:28. Hand. 13:25.

21 En zij vraagden hem : Wat dan? zijt
gij Elías? En hij zeide : Ik ben *die* niet.
Zijt [a] gij de profeet? En hij antwoordde :
Neen. a Deut. 18:18.
22 Zij zeiden dan tot hem : Wie zijt gij?
opdat wij antwoord geven mogen dengenen,
die ons gezonden hebben ; wat zegt
gij van uzelven?
23 Hij zeide : [a] Ik ben de stem des roependen
in de woestijn : Maakt den weg
des Heeren recht! gelijk Jesaja, de profeet,
gesproken heeft.
a Jes. 40:3. Matt. 3:3. Mark. 1:3. Luk. 3:4.
24 En de afgezondenen waren uit de Farizeën ;
25 En zij vraagden hem en spraken tot
hem : Waarom doopt gij dan, zoo gij de
Christus niet zijt, noch Elías, noch [a] de
profeet? a Deut. 18:18.
26 Johannes antwoordde hun, zeggende :
Ik doop met water, maar Hij staat midden
onder ulieden, Dien gij niet kent ;
a Matt. 3:11. Mark. 1:7. Luk. 3:16. Hand. 1:5. 11:16. 19:4.
27 Dezelve is het, Die na mij komt, Welke
voor mij geworden is, Wien ik niet waardig
ben, dat ik Zijnen schoenriem zou ontbinden.
28 Deze dingen zijn geschied in Bethábara,
over de Jordaan, waar Johannes was
doopende.
29 Des anderen daags zag Johannes Jezus
tot zich komende, en zeide : [a] Zie het Lam
Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt!
a Jes. 53:5, 7. Joh. 1:36.
30 Deze is het, van Welken ik gezegd
heb : Na mij komt een Man, Die voor mij
geworden is, want Hij was eer dan ik.
31 En ik kende Hem niet ; maar opdat
Hij aan Israël zou geopenbaard worden,
daarom ben ik gekomen, doopende met
het water.
32 [a] En Johannes getuigde, zeggende :
Ik heb den Geest zien nederdalen uit den
hemel, gelijk eene duif, en bleef op Hem.
a Matt. 3:16. Mark. 1:10. Luk. 3:22.
33 En ik kende Hem niet ; maar Die mij
gezonden heeft, om te doopen met water,
Die had mij gezegd : Op Welken gij den
Geest zult zien nederdalen, en op Hem
blijven, [a] Deze is het, Die met den Heiligen
Geest doopt. a Matt. 3:11.
34 En ik heb gezien, en heb getuigd, dat
Deze de Zoon van God is.
35 Des anderen daags wederom stond
Johannes, en twee uit zijne discipelen.

36 En ziende op Jezus, *daar* wandelende,
zeide hij : [a] Ziet, het Lam Gods!
a Ex. 12:3. Jes. 53:7. Joh. 1:29. Hand. 8:32.
37 En die twee discipelen hoorden hem
dat spreken, en zij volgden Jezus.
38 En Jezus Zich omkeerende, en ziende
hen volgen, zeide tot hen :
39 Wat zoekt gij? En zij zeiden tot Hem:
Rabbi! (hetwelk is te zeggen, overgezet
zijnde, Meester) waar woont Gij?
40 Hij zeide tot hen : Komt en ziet. Zij
kwamen en zagen, waar Hij woonde, en
bleven dien dag bij Hem. En het was
omtrent de tiende ure.
41 Andréas, de broeder van Simon Petrus,
was een van de twee, die het van
Johannes gehoord hadden, en Hem gevolgd
waren.
42 Deze vond eerst zijnen broeder Simon,
en zeide tot hem : Wij hebben gevonden
den Messías, hetwelk is, overgezet zijnde,
de Christus.
43 En hij leidde hem tot Jezus. En Jezus,
hem aanziende, zeide : Gij zijt Simon, de
zoon van Jonas ; gij zult [a] genaamd worden
Cefas, hetwelk overgezet wordt Petrus.
a Matt. 16:18.
44 Des anderen daags wilde Jezus heengaan
naar Galiléa, en vond Filippus, en
zeide tot hem : Volg Mij.
45 [a] Filippus nu was van Bethsáïda, uit
de stad van Andréas en Petrus. a Joh. 12:21.
46 Filippus vond [a] Nathánaël en zeide tot
hem: Wij hebben *Dien* gevonden, [b] van Welken
Mozes in de Wet geschreven heeft, en
de profeten, *namelijk* Jezus, den zoon van
Jozef, van Názareth.
a Joh. 21:2. b Gen. 3:15. 22:18. 26:4. 49:10. Deut. 18:18.
2 Sam. 7:12. Jes. 4:2. 7:14. 9:5. 40:10, 11. 53:1, enz.
Jer. 23:5. 33:14. Ezec. 34:23. Dan. 9:24. Zach. 6:12. 9:9.
47 En Nathánaël zeide tot hem : Kan uit
Názareth iets goeds zijn? Filippus zeide
tot hem : Kom en zie.
48 Jezus zag Nathánaël tot Zich komen,
en zeide van hem : Zie, waarlijk een Israëliet,
in welken geen bedrog is.
49 Nathánaël zeide tot Hem : Van waar
kent Gij mij? Jezus antwoordde en zeide
tot hem : Eer u Filippus riep, daar gij
onder den vijgeboom waart, zag Ik u.
50 Nathánaël antwoordde en zeide tot
Hem : Rabbi! Gij zijt de Zone Gods, Gij
zijt de Koning Israëls.
51 Jezus antwoordde en zeide tot hem :

Omdat Ik u gezegd heb: Ik zag u onder den
vijgeboom, zoo glooft gij; gij zult grootere
dingen zien dan deze.
52 En Hij zeide tot hem: Voorwaar, voor-
waar zeg Ik ulieden: [a] Van nu aan zult gij
den hemel zien geopend, en de engelen Gods
opklimmende en nederdalende op den Zoon
des menschen. *a* Gen. 28:12.

HOOFDSTUK 2.

Christus op de bruiloft te Kana verandert het water in wijn, vs. 1. Hetwelk het beginsel is van Zijne wonderwerken, 11. Gaat naar Kapérnaüm, 12; en van daar naar Jeruzalem op het paaschfeest, 13. Drijft de verkoopers en wisselaars uit den tempel, 14. De Joden begeeren een teeken; Hij wijst hen op het breken en weder oprichten van den tempel Zijns lichaams, 18. Velen, ziende Zijne wonderwerken, gelooven in Hem, 23. Doch Hij vertrouwt Zich aan hen niet, omdat Hij hun hart kende, 24.

EN op den derden dag was er eene bruiloft
te Kana in Galiléa; en de moeder van
Jezus was aldaar.
2 En Jezus was ook genood, en Zijne dis-
cipelen tot de bruiloft.
3 En als er wijn ontbrak, zeide de moeder
van Jezus tot Hem: Zij hebben geen' wijn.
4 Jezus zeide tot haar: Vrouw! wat heb
Ik met u *te doen?* Mijne ure is nog niet
gekomen.
5 Zijne moeder zeide tot de dienaars: Zoo
wat Hij ulieden zal zeggen, doet *dat.*
6 En aldaar waren zes steenen watervaten
gesteld, [a] naar de reiniging der Joden, elk
houdende twee of drie metreten. *a* Mark. 7:3.
7 Jezus zeide tot hen: Vult de watervaten
met water. En zij vulden ze tot boven toe.
8 En Hij zeide tot hen: Schept nu, en draagt
het tot den hofmeester; en zij droegen het.
9 Als nu de hofmeester het water, dat
wijn geworden was, geproefd had (en hij
wist niet, van waar *de wijn* was; maar de
dienaren, die het water geschept hadden,
wisten het), zoo riep de hofmeester den
bruidegom,
10 En zeide tot hem: Alle man zet eerst
den goeden wijn op, en wanneer men wel ge-
dronken heeft, alsdan den minderen; *maar*
gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.
11 Dit beginsel der teekenen heeft Jezus
gedaan te Kana in Galiléa, en heeft Zijne
heerlijkheid geopenbaard; en Zijne disci-
pelen geloofden in Hem.
12 Daarna ging Hij af naar Kapérnaüm,
Hij, en Zijne moeder, en Zijne broeders,
en Zijne discipelen; en zij bleven aldaar
niet vele dagen.
13 En het pascha der Joden was nabij, en
Jezus ging op naar Jeruzalem.
14 [a] En Hij vond in den tempel, die ossen,
en schapen, en duiven verkochten, en de
wisselaars *daar* zittende.
a Matt. 21:12. Mark. 11:15. Luk. 19:45.
15 En een' geesel van touwtjes gemaakt
hebbende, dreef Hij ze allen uit den tempel,
ook de schapen en de ossen; en het geld der
wisselaren stortte Hij uit, en keerde de
tafelen om.
16 En Hij zeide tot degenen, die de duiven
verkochten: Neemt deze dingen van hier
weg; maakt niet het huis Mijns Vaders tot
een huis van koophandel.
17 En Zijne discipelen werden indachtig,
dat er geschreven is: [a] De ijver van Uw
huis heeft mij verslonden. *a* Ps. 69:10.
18 De Joden antwoordden dan, en zeiden
tot Hem: [a] Wat teeken toont Gij ons, dat
Gij deze dingen doet?
a Matt. 12:38. 16:1. Mark. 8:11. Luk. 11:29. Joh. 6:30.
19 Jezus antwoordde en zeide tot hen:
[a] Breekt dezen tempel, en in drie dagen zal
Ik denzelven oprichten.
a Matt. 26:61. 27:40. Mark. 14:58. 15:29.
20 De Joden zeiden dan: Zes en veertig
jaren is *over* dezen tempel gebouwd, en Gij,
zult Gij dien in drie dagen oprichten?
21 Maar Hij zeide *dit* van den tempel
Zijns lichaams.
22 Daarom, als Hij opgestaan was van de
dooden, [a] werden Zijne discipelen gedach-
tig, dat Hij dit tot hen gezegd had; en zij
geloofden de Schrift, en het woord, dat
Jezus gesproken had. *a* Luk. 24:8.
23 En als hij te Jeruzalem was, op het pa-
scha, in het feest, geloofden velen in Zijnen
Naam, ziende Zijne teekenen, die Hij deed.
24 Maar Jezus Zelf betrouwde hun Zich-
zelven niet, omdat Hij hen allen kende,
25 En omdat Hij niet van noode had, dat
iemand getuigen zou van den mensch; [a] want
Hij Zelf wist, wat in den mensch was.
a 1 Sam. 16:7. 1 Kron. 28:9. Ps. 7:10. 103:14.
Jer. 11:20. 17:10. 20:12. Joh. 6:64.

HOOFDSTUK 3.

Christus onderwijst Nicodémus van de noodzakelijkheid en manier der wedergeboorte, vs. 1; bestraffende in deze zijne onwetendheid, 9. Leert door het voorbeeld van de metalen slang, dat Hij moest verhoogd worden, om allen, die in Hem gelooven, zalig te maken, 14; en dat degenen, die in Hem niet gelooven, verdoemd worden, 18. Christus en Johannes doopen op eenen tijd, 22. Johannes discipelen ergeren zich, dat Christus meer toeloop had dan Johannes, 25; waaruit deze aanleiding neemt om hen te onderrichten van het onderscheid tusschen hem en Christus, Wiens waardigheid hij aanwijst, 27; en wat zij van Christus te verwachten hebben, die in Hem gelooven, en die niet gelooven, 36.

EN er was een mensch uit de Farizeën,
wiens naam was [a] Nicodémus, een
overste der Joden; *a* Joh. 19:39.

2 [a]Deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot Hem : Rabbi ! wij weten, dat Gij zijt een Leeraar van God gekomen ; want [b]niemand kan deze teekenen doen, die Gij doet, [c]zoo God met hem niet is.

a Joh. 7:50. 19:39. b Joh. 9:16, 33. c Hand. 10:38.

3 Jezus antwoordde en zeide tot hem : Voorwaar, voorwaar zeg Ik u : Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

4 Nicodémus zeide tot Hem : Hoe kan een mensch geboren worden, *nu* oud zijnde ? kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan, en geboren worden ?

5 Jezus antwoordde : Voorwaar, voorwaar zeg Ik u : [a]Zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan. a Tit. 3:5.

6 [a]Hetgeen uit het vleesch geboren is, *dat* is vleesch ; en hetgeen uit den Geest geboren is, *dat* is geest. a Rom. 8:5.

7 Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.

8 De wind blaast, waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid ; maar gij weet niet, van waar hij komt, en waar hij heen gaat ; alzoo is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.

9 Nicodémus antwoordde en zeide tot Hem : [a]Hoe kunnen deze dingen geschieden ? a Joh. 6:52.

10 Jezus antwoordde en zeide tot hem : Zijt gij een leeraar van Israël, en weet gij deze dingen niet ?

11 [a]Voorwaar, voorwaar zeg Ik u : Wij spreken, wat wij weten, en getuigen, wat wij gezien hebben ; en gijlieden neemt [b]onze getuigenis niet aan.

a Joh. 7:16. 8:28. 12:49. 14:24. b Joh. 3:32.

12 Indien Ik ulieden de aardsche dingen gezegd heb, en gij niet gelooft, hoe zult gij gelooven, indien Ik ulieden de hemelsche zou zeggen ?

13 En [a]niemand is opgevaren in den hemel, dan Die uit den hemel nedergekomen is, *namelijk* de Zoon des menschen, Die in den hemel is. a Joh. 6:62. Efez. 4:9.

14 [a]En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, [b]alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden ;

a Num. 21:9. 2 Kon. 18:4. b Joh. 8:28. 12:32.

15 Opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, [a]maar het eeuwige leven hebbe. a Joh. 3:36.

16 [a]Want alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren' Zoon gegeven heeft, [b]opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. a Rom. 5:8. 8:31. 1 Joh. 4:9.

b Luk. 19:10. Joh. 3:36. 1 Joh. 5:10.

17 [a]Want God heeft Zijnen Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordeelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden.

a Luk. 9:56. Joh. 9:39. 12:47. 1 Joh. 4:14.

18 [a]Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft, is alreede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den Naam des eeniggeboren' Zoons van God. a Joh. 5:24. 6:40, 47. 20:31.

19 En [a]dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht ; want hunne werken waren boos. a Joh. 1:5.

20 Want een iegelijk, die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden.

21 [a]Maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn. a Efez. 5:8.

22 Na dezen kwam Jezus en Zijne discipelen in het land van Judéa, en onthield Zich aldaar met hen, [a]en doopte. a Joh. 4:1.

23 [a]En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren ; en zij kwamen daar, en werden gedoopt.

a Matt. 3:6. Mark. 1:5. Luk. 3:7.

24 [a]Want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen. a Matt. 14:3.

25 Er rees dan eene vraag *van eenige* uit de discipelen van Johannes met de Joden over de reiniging.

26 [a]En zij kwamen tot Johannes, en zeiden tot hem : Rabbi ! Die met u was over de Jordaan, Welken gij getuigenis gaaft, zie, Die doopt, en zij komen allen tot Hem.

a Matt. 3:11. Mark. 1:7. Luk. 3:16. Joh. 1:15, 26, 34.

27 Johannes antwoordde en zeide : Een mensch kan geen ding aannemen, zoo het hem uit den hemel niet gegeven zij.

28 Gijzelven zijt mijne getuigen, dat ik gezegd heb : [a]Ik ben de Christus niet ; [b]maar dat ik voor Hem heen uitgezonden ben. a Joh. 1:20. b Mal. 3:1. Matt. 11:10. Mark. 1:2.

Luk. 1:17. 7:27. Joh. 1:21, 23.

29 Die de bruid heeft, is de bruidegom, maar de vriend des bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met blijdschap

om de stem des bruidegoms. Zoo is dan deze mijne blijdschap vervuld geworden.

30 Hij moet wassen, maar ik minder worden.

31 [a] Die van boven komt, is boven allen; die uit de aarde is *voortgekomen*, die is uit de aarde, en spreekt uit de aarde. Die uit den hemel komt, is boven allen. *a* Joh. 8:23.

32 [a] En hetgeen Hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt Hij; en Zijne getuigenis neemt niemand aan. *a* Joh. 5:30. 8:26. 12:49. 14:10.

33 Die Zijne getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld, [a] dat God waarachtig is. *a* Rom. 3:4.

34 Want Dien God gezonden heeft, Die spreekt de woorden Gods; want God geeft *Hem* den Geest [a] niet met mate. *a* Efez. 4:7.

35 De Vader heeft den Zoon lief, [a] en heeft alle dingen in Zijne hand gegeven.

a Matt. 11:27. 28:18. Luk. 10:22. Joh. 5:22. 17:2. Hebr. 2:8.

36 [a] Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

a Joh. 3:16. 6:47. 1 Joh. 5:10.

HOOFDSTUK 4.

Christus maakt en doopt in Judéa meer discipelen dan Johannes, vs. 1. Vertrekt van daar door Samarië naar Galiléa, en onderweg vermoeid zijnde, rust Hij bij eene fontein, 3. Begeert drinken van eene Samaritaansche vrouw, met wie Hij spreekt van het ware levende water, 7. Verklaart, dat Hij haar voorgaand leven kende, waaruit zij besluit, dat Hij een Profeet is, 16. Zij wordt door Hem onderwezen omtrent de ware aanbidding, 20; en dat Hij de Messias is, Die komen zou, 26; hetwelk zij aan de inwoners harer stad boodschapt, die tot Hem uitkomen, 28. Hij verklaart Zijne discipelen, wat Zijne voornaamste spijze is, en dat nu de rechte tijd van den geestelijken oogst voorhanden is, 31. Velen van de Samaritanen gelooven door het woord der vrouw en vooral door dat van Christus, 39. Hij komt weder in Galiléa te Kana, alwaar Hij den zoon van een' dienaar des Konings geneest, 43.

ALS dan de Heere verstond, dat de Farizeën gehoord hadden, dat Jezus [a] meer discipelen maakte en doopte dan Johannes; *a* Joh. 3:26.

2 (Hoewel Jezus zelf niet doopte, maar Zijne discipelen)

3 Zoo verliet Hij Judéa, en ging wederom heen naar Galiléa.

4 En Hij moest door Samarië gaan.

5 Hij kwam dan in eene stad van Samarië, genaamd Sichar, nabij [a] het stuk lands, hetwelk Jakob zijnen zoon Jozef gaf.

a Gen. 33:19. 48:22. Joz. 24:32.

6 En aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan, vermoeid zijnde van de reize, zat alzoo neder nevens de fontein. Het was omtrent de zesde ure.

7 Er kwam eene vrouw uit Samarië om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef mij te drinken.

8 (Want Zijne discipelen waren heengegaan in de stad, opdat zij zouden spijze koopen.)

9 Zoo zeide dan de Samaritaansche vrouw tot hem: Hoe begeert Gij, Die een Jood zijt, van mij te drinken, die eene Samaritaansche vrouw ben? [a] want de Joden houden geene gemeenschap met de Samaritanen.

a Luk. 9:52, 53. Joh. 8:48.

10 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, Die tot u zegt: Geef Mij te drinken; zoo zoudt gij van Hem hebben begeerd, en Hij zoude u levend water gegeven hebben.

11 De vrouw zeide tot Hem: Heere! Gij hebt niet om mede te putten, en de put is diep; van waar hebt Gij dan [a] het levend water? *a* Jer. 2:13.

12 Zijt Gij meerder dan onze vader Jakob, die ons den put gegeven heeft? en hij zelf heeft daaruit gedronken, en zijne kinderen, en zijn vee.

13 Jezus antwoordde en zeide tot haar: [a] Een ieder, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten; *a* Joh. 6:58.

14 [a] Maar zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; [b] maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden eene fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

a Joh. 3:16. 6:27, 35, 54. *b* Joh. 7:38.

15 De vrouw zeide tot Hem: Heere! geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet *moet* komen, om te putten.

16 Jezus zeide tot haar: Ga heen, roep uwen man, en kom hier.

17 De vrouw antwoordde en zeide: ik heb geenen man. Jezus zeide tot haar: Gij hebt wel gezegd: Ik heb geenen man.

18 Want gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt, is uw man niet; dat hebt gij met waarheid gezegd.

19 De vrouw zeide tot Hem: Heere! [a] ik zie, dat Gij een Profeet zijt.

a Luk. 7:16. 24:19. Joh. 6:14.

20 Onze vaders hebben op dezen berg aangebeden; en gijlieden zegt, dat [a] te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden. *a* Deut. 12:5, 11. 1 Kon. 9:3. 2 Kron. 7:12.

21 Jezus zeide tot haar: Vrouw! geloof Mij, de ure komt, wanneer gijlieden, noch op dezen berg, noch te Jeruzalem, den Vader zult aanbidden.

22 [a] Gijlieden aanbidt, wat gij niet weet;
wij aanbidden, wat wij weten; [b] want de
zaligheid is uit de Joden.
a 2 Kon. 17:29. b Gen. 12:3. 18:18. 22:18. 26:4. Hebr. 7:14.
23 Maar de ure komt, en is nu, wanneer de
ware aanbidders den Vader aanbidden zullen
in geest en waarheid; want de Vader zoekt
ook dezulken, die Hem *alzoo* aanbidden.
24 [a] God is een geest, en die Hem aan-
bidden, moeten *Hem* aanbidden in geest
en waarheid. a 2 Kor. 3:17.
25 De vrouw zeide tot Hem: Ik weet,
dat de Messías komt (die genaamd wordt
Christus); wanneer Die zal gekomen zijn,
zoo zal Hij ons alle dingen verkondigen.
26 Jezus zeide tot haar: [a] Ik ben het,
Die met u spreek. a Joh. 9:37.
27 En daarop kwamen Zijne discipelen,
en verwonderden zich, dat Hij met eene
vrouw sprak. Nogtans zeide niemand: Wat
vraagt Gij? of: Wat spreekt Gij met haar?
28 Zoo verliet de vrouw dan haar wa-
tervat, en ging heen in de stad, en zeide
tot de lieden:
29 Komt, ziet een' Mensch, Die mij ge-
zegd heeft alles, wat ik gedaan heb; is
Deze niet de Christus?
30 Zij dan gingen uit de stad, en kwa-
men tot Hem.
31 En ondertusschen baden Hem de dis-
cipelen, zeggende: Rabbi, eet!
32 Maar Hij zeide tot hen: Ik heb eene
spijs om te eten, die gij niet weet.
33 Zoo zeiden dan de discipelen tegen elk-
ander: Heeft Hem iemand te eten gebracht?
34 Jezus zeide tot hen: Mijne spijs is,
dat Ik doe den wil Desgenen, Die Mij ge-
zonden heeft, en Zijn werk volbrenge.
35 Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier
maanden, en *dan* komt de oogst? Ziet, Ik
zeg u: Heft uwe oogen op en aanschouwt
de landen; [a] want zij zijn alreede wit om
te oogsten. a Matt. 9:37. Luk. 10:2.
36 En die maait, ontvangt loon, en verga-
dert vrucht ten eeuwigen leven; opdat zich te
zamen verblijde, beide die zaait en die maait.
37 Want hierin is die spreuk waarach-
tig: Een ander is het, die zaait, en een
ander, die maait.
38 Ik heb u uitgezonden, om te maaien
hetgeen gij niet bearbeid hebt; anderen
hebben het bearbeid, en gij zijt tot hunnen
arbeid ingegaan.
39 En velen der Samaritanen uit die
stad geloofden in Hem, om het woord der
vrouw, die getuigde: Hij heeft mij ge-
zegd alles, wat ik gedaan heb.
40 Als dan de Samaritanen tot Hem geko-
men waren, baden zij Hem, dat Hij bij hen
bleef; en Hij bleef aldaar twee dagen.
41 En er geloofden er veel meer om
Zijns woords wil;
42 En zeiden tot de vrouw: Wij gelooven
niet meer om uws zeggens wil; [a] want wij
zelven hebben *Hem* gehoord, en weten, dat
Deze waarlijk is de Christus, de Zalig-
maker der wereld. a Joh. 17:8.
43 En na de twee dagen ging Hij van
daar, en ging heen naar Galiléa;
44 Want Jezus heeft Zelf getuigd, [a] dat
een profeet in zijn eigen vaderland geene
eer heeft. a Matt. 13:57. Mark. 6:4. Luk. 4:24.
45 Als Hij dan in Galiléa kwam, ontvin-
gen hem de Galileërs, gezien hebbende
al de dingen, die Hij te Jeruzalem op het
feest gedaan had; want ook zij waren
tot het feest gegaan.
46 Zoo kwam dan Jezus wederom [a] te
Kana in Galiléa, waar Hij het water wijn
gemaakt had. En er was een zeker ko-
ninklijk *hoveling*, wiens zoon krank was,
te Kapérnaüm. a Joh. 2:1, 11.
47 Deze, gehoord hebbende, dat Jezus uit
Judéa in Galiléa kwam, ging tot Hem, en
bad Hem, dat Hij afkwame, en zijnen zoon
gezond maakte; want hij lag op zijn sterven.
48 Jezus dan zeide tot hem: [a] Tenzij
dat gijlieden teekenen en wonderen ziet,
zoo zult gij niet gelooven. a 1 Kor. 1:22.
49 De koninklijke *hoveling* zeide tot
Hem: Heere! kom af, eer mijn kind sterft.
50 Jezus zeide tot hem: Ga heen, uw
zoon leeft. En de mensch geloofde het woord,
dat Jezus tot hem zeide, en ging heen.
51 En als hij nu afging, kwamen hem
zijne dienstknechten te gemoet, en bood-
schapten, zeggende: Uw kind leeft!
52 Zoo vraagde hij dan van hen de ure,
in welke het beter met hem geworden was.
En zij zeiden tot hem: Gisteren te zeven
ure verliet hem de koorts.
53 De vader bekende dan, dat het in
dezelve ure *was*, in dewelke Jezus tot
hem gezegd had: Uw zoon leeft. En hij
geloofde zelf, en zijn geheele huis.
54 Dit tweede teeken heeft Jezus we-
derom gedaan, als Hij uit Judéa in Galiléa
gekomen was.

HOOFDSTUK 5.

Christus gaat weder naar Jeruzalem op het feest en geneest aldaar op den sabbat een' mensch, die acht en dertig jaren krank had gelegen aan het badwater Bethesda, vs. 1; welke op Christus bevel zijn bed draagt, en door de Joden daarover bestraft zijnde, zich beroept op Christus, 8; waarover de Joden Christus zoeken te dooden, als Een Die den sabbat brak en Zichzelven Gode gelijk maakte, 16. Christus verantwoordt Zijn doen en betuigt, dat Hij Zijnen Vader gelijk is in al Zijne werkingen, als: het leven te geven, 19; oordeelen, 22; Goddelijke eer aannemen, 23; zalig maken, 24; opwekken uit de dooden, 25. Beroept Zich voorts op de getuigenis Zijns Vaders, 31; van Johannes, 33; en op Zijne wonderwerken, 36. Bestraft het ongeloof der Joden, 38; en wijst hen tot het onderzoek der Schriften, 39; ook die van Mozes, 45.

NA dezen was een [a] feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.
[a] Lev. 23:2. Deut. 16:1.

2 En er is te Jeruzalem, aan de Schaaps*poort*, een badwater, hetwelk in het Hebreeuwsch toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.

3 In dezelve lag eene groote menigte van kranken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering des waters.

4 Want een engel daalde neder op zekeren tijd in dat badwater, en beroerde het water; die dan eerst daarin kwam, na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.

5 En aldaar was een zeker mensch, die acht en dertig jaren krank gelegen had.

6 Jezus, ziende dezen liggen, en wetende, dat hij nu langen tijd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gij gezond worden?

7 De kranke antwoordde Hem: Heere! ik heb geen' mensch, om mij te werpen in het badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kom, zoo daalt een ander voor mij neder.

8 Jezus zeide tot hem: [a] Sta op, neem uw beddeken op, en wandel.
[a] Matt. 9:6. Mark. 2:11. Luk. 5:24.

9 En terstond werd de mensch gezond, en nam zijn beddeken op en wandelde. [a] En het was sabbat op denzelven dag. [a] Joh. 9:14.

10 De Joden zeiden dan tot dengene, die genezen was: [a] Het is sabbat; het is u niet geoorloofd het beddeken te dragen. [a] Ex. 20:10. Deut. 5:13. Jer. 17:21. Matt. 12:2. Mark. 2:24. Luk. 6:2.

11 Hij antwoordde hun: Die mij gezond gemaakt heeft, Die heeft mij gezegd: Neem uw beddeken op, en wandel.

12 Zij vraagden hem dan: Wie is de Mensch, Die u gezegd heeft: Neem uw beddeken op, en wandel?

13 En die gezond gemaakt was, wist niet, wie Hij was; want Jezus was ontweken, alzoo er eene *groote* schare in die plaats was.

14 Daarna vond hem Jezus in den tempel, en zeide tot hem: Zie, gij zijt gezond geworden; [a] zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede. [a] Matt. 12:45. Joh. 8:11.

15 De mensch ging heen, en boodschapte den Joden, dat het Jezus was, Die hem gezond gemaakt had.

16 En daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten Hem te dooden, omdat Hij deze dingen op den sabbat deed.

17 En Jezus antwoordde hun: [a] Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk *ook*. [a] Joh. 14:10.

18 [a] Daarom zochten dan de Joden te meer Hem te dooden, omdat Hij niet alleen den sabbat brak, maar ook zeide, dat God Zijn eigen Vader was, Zichzelven Gode evengelijk makende. [a] Joh. 7:19.

19 Jezus dan antwoordde, en zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [a] De Zoon kan niets van Zichzelven doen, tenzij Hij den Vader dat ziet doen; [b] want zoo wat Die doet, hetzelve doet ook de Zoon desgelijks.
[a] Joh. 5:30. 8:38. 9:4. [b] Jes. 54:5. Joh. 10:30. 14:9. 17:5.

20 Want de Vader heeft den Zoon lief, en [a] toont Hem alles, wat Hij doet; en Hij zal Hem grooter werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert. [a] Joh. 1:2. 3:35. 7:16. 8:28. 14:24.

21 Want gelijk de Vader de dooden opwekt en levend maakt, alzoo maakt ook de Zoon levend, Die Hij wil.

22 Want ook de Vader oordeelt niemand, [a] maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven; [a] Matt. 11:27. Joh. 3:35.

23 Opdat zij allen den Zoon eeren, gelijk zij den Vader eeren. [a] Die den Zoon niet eert, eert den Vader niet, Die Hem gezonden heeft. [a] 1 Joh. 2:23.

24 [a] Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Die Mijn woord hoort, en gelooft Hem, Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en [b] komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven.
[a] Joh. 3:18. 6:40, 47. 8:51. [b] Luk. 23:43.

25 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: De ure komt, en is nu, [a] wanneer de dooden zullen hooren de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven.
[a] Efez. 2:1, 5. 1 Tim. 5:6.

26 Want gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelven, alzoo heeft Hij ook den Zoon gegeven, het leven te hebben in Zichzelven;

27 En heeft Hem macht gegeven, ook gericht te houden, omdat Hij des menschen Zoon is.

28 Verwondert u daar niet over; want de ure komt, [a] in dewelke allen, die in de graven

zijn, Zijne stem zullen hooren ; a 1 Thess. 4:16.

29 [a] En zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben, tot de opstanding der verdoemenis.

a Dan. 12:2. Matt. 25:34, 46.

30 Ik kan van Mijzelven niets doen. Gelijk Ik hoor, oordeel Ik, en Mijn oordeel is rechtvaardig ; [a] want Ik zoek niet Mijnen wil, maar den wil des Vaders, Die Mij gezonden heeft. a Joh. 6:38.

31 [a] Indien Ik van Mijzelven getuig, Mijne getuigenis is niet waarachtig. a Joh. 8:14.

32 Er [a] is een ander, die van Mij getuigt, en Ik weet, dat de getuigenis, welke hij van Mij getuigt, waarachtig is. a Jes. 42:1. Matt. 3:17. 17:5.

33 [a] Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven. a Joh. 1:15, 19, 27.

34 Doch Ik neem geene getuigenis van een' mensch ; maar dit zeg Ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden.

35 Hij was eene brandende en lichtende kaars ; en gij hebt ulieden voor eenen korten tijd in zijn licht willen verheugen.

36 [a] Maar Ik heb eene getuigenis meerder, dan *die* van Johannes ; [b] want de werken, die Mij de Vader gegeven heeft, om die te volbrengen, dezelve werken, die Ik doe, getuigen van Mij, dat Mij de Vader gezonden heeft. a 1 Joh. 5:9. b Joh. 10:25.

37 [a] En de Vader, Die Mij gezonden heeft, Die heeft Zelf van Mij getuigd. Gij hebt noch Zijne stem ooit gehoord, [b] noch Zijne gedaante gezien. a Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 6:27. 8:18. 2 Petr. 1:17. b Ex. 33:20. Deut. 4:12. 1 Tim. 6:16. 1 Joh. 4:12.

38 En Zijn woord hebt gij niet in u blijvende ; want gij gelooft Dien niet, Dien Hij gezonden heeft.

39 [a] Onderzoekt de Schriften ; want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben ; en [b] die zijn het, die van Mij getuigen.

a Jes. 34:16. Luk. 16:29. Hand. 17:11. b Deut. 18:18. Luk. 24:27. Joh. 1:46.

40 En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben.

41 Ik neem geene eer van menschen ;

42 Maar Ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in uzelven niet hebt.

43 Ik ben gekomen in den Naam Mijns Vaders, en gij neemt Mij niet aan ; zoo een ander komt in zijnen eigen' naam, dien zult gij aannemen.

44 [a] Hoe kunt gij gelooven, gij, die eer van elkander neemt, en de eer, die van God alleen is, niet zoekt ? a Joh. 12:43.

45 Meent niet, dat Ik u verklagen zal bij den Vader ; die u verklaagt, is Mozes, op welken gij gehoopt hebt.

46 Want indien gij Mozes geloofdet, zoo zoudt gij Mij gelooven ; [a] want hij heeft van Mij geschreven. a Gen. 3.15. 22:18. 26:4. 28:14. Deut. 18:18.

47 Maar zoo gij zijne Schriften niet gelooft, hoe zult gij Mijne woorden gelooven ?

HOOFDSTUK 6.

Christus spijzigt met vijf brooden en twee visschen vijf duizend mannen, vs. 1; die Hem daarop tot Koning willen maken, maar Hij ontwijkt hen, 14. Hij wandelt in den nacht op de zee en komt tot Zijne discipelen in het schip, 16. Wordt door de schare gezocht en te Kapérnaüm gevonden, 22; welke Hij vermaant te zoeken de onvergankelijke spijs, die door het geloof te vinden is, 26. De Joden murmureeren hierover, 41 ; welken Christus antwoordt, dat het geloof in Hem van den Vader komt, en leert dat Zijn vleesch de ware spijs en Zijn bloed de ware drank is, die men eten en drinken moet om het eeuwige leven te verkrijgen, 43. Aan welke leer velen Zijner discipelen te Kapérnaüm zich stooten, 59. Waarom Christus hen omtrent den rechten zin Zijner woorden onderricht, 61. Velen Zijner discipelen verlaten Hem, 66. Petrus en de andere apostelen bekennen, dat Hij de woorden des levens heeft en blijven bij Hem, 67. Doch Christus zegt, dat een van hen een duivel was, 70.

NA dezen vertrok Jezus over de zee van Galiléa, welke is *de zee* van Tibérias.

2 En Hem volgde eene groote schare, omdat zij Zijne teekenen zagen, die Hij deed aan de kranken.

3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met Zijne discipelen.

4 En het pascha, [a] het feest der Joden, was nabij. a Ex. 12:18. Lev. 23:5, 7. Num. 28:16. Deut. 16:1.

5 [a] Jezus dan, de oogen opheffende, en ziende, dat eene groote schare tot Hem kwam, zeide tot Filippus : Van waar zullen wij brooden koopen, opdat deze eten mogen ?

a Matt. 14:14. Mark. 6:34. Luk. 9:13.

6 (Doch dit zeide Hij, hem beproevende ; want Hij wist Zelf, wat Hij doen zou).

7 Filippus antwoordde Hem : Voor twee honderd penningen brood is voor deze niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.

8 Een van Zijne discipelen, *namelijk* Andréas, de broeder van Simon Petrus, zeide tot Hem :

9 Hier is een jongsken, dat vijf gerstebrooden heeft, en twee vischjes ; maar [a] wat zijn deze onder zoo velen ? a 2 Kon. 4:43.

10 En Jezus zeide : Doet de menschen nederzitten. En er was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijf duizend in getal.

11 En Jezus nam de brooden, [a] en gedankt hebbende, deelde Hij ze den discipelen, en

de discipelen dengenen, die nedergezeten
waren ; desgelijks ook van de vischjes, zoo
veel zij wilden. a 1 Sam. 9:13.
12 En als zij verzadigd waren, zeide Hij tot
Zijne discipelen : Vergadert de overgescho-
tene brokken, opdat er niets verloren ga.
13 Zij vergaderden ze dan, en vulden
twaalf korven met brokken van de vijf
gerstebrooden, welke overgeschoten waren
dengenen, die gegeten hadden.
14 De menschen dan, gezien hebbende
het teeken, dat Jezus gedaan had, zeiden :
[a] Deze is waarlijk de Profeet, Die in de
wereld komen zou. a Luk. 7:16. 24:19. Joh. 4:19.
15 Jezus dan, wetende, dat zij zouden ko-
men, en Hem met geweld nemen, opdat zij
Hem Koning maakten, ontweek wederom
op den berg, Hij Zelf alleen.
16 [a] En als het avond geworden was,
gingen Zijne discipelen af naar de zee.
a Matt. 14:23. Mark. 6:47.
17 En in het schip gegaan zijnde, kwamen
zij over de zee naar Kapérnaüm. En het
was alreede duister geworden, en Jezus
was tot hen niet gekomen.
18 En de zee verhief zich, overmits er
een groote wind waaide.
19 En als zij omtrent vijf en twintig of
dertig stadiën gevaren waren, zagen zij
Jezus, wandelende op de zee, en komende
bij het schip ; en zij werden bevreesd.
20 Maar Hij zeide tot hen : Ik ben het ;
zijt niet bevreesd.
21 Zij hebben dan Hem gewilliglijk in het
schip genomen ; en terstond kwam het schip
aan het land, daar zij naar toe voeren.
22 Des anderen daags de schare, die aan
de andere zijde der zee stond, ziende, dat
aldaar geen ander scheepje was dan dat
eene, daar Zijne discipelen ingegaan waren,
en dat Jezus met Zijne discipelen in dat
scheepje niet was gegaan, maar *dat* Zijne
discipelen alleen weggevaren waren ;
23 (Doch er kwamen andere scheepjes van
Tibérias, nabij de plaats, waar zij het brood
gegeten hadden, als de Heere gedankt had.)
24 Toen dan de schare zag, dat Jezus
aldaar niet was, noch Zijne discipelen, zoo
gingen zij ook in de schepen, en kwamen
te Kapérnaüm, zoekende Jezus.
25 En als zij Hem gevonden hadden over
de zee, zeiden zij tot Hem : Rabbi ! wanneer
zijt Gij hier gekomen ?
26 Jezus antwoordde hun en zeide : Voor-
waar, voorwaar zeg Ik u : Gij zoekt Mij,
niet omdat gij teekenen gezien hebt, maar
omdat gij van de brooden gegeten hebt, en
verzadigd zijt.
27 [a] Werkt niet *om* de spijs, die vergaat,
maar *om* de spijs, die blijft tot in het eeu-
wige leven, welke de Zoon des menschen
ulieden geven zal ; [b] want Dezen heeft God
de Vader verzegeld. a Joh. 3:16. 4:14. 6:40, 54.
b Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35.
Joh. 1:33. 5:37. 8:18. 2 Petr. 1:17.
28 Zij zeiden dan tot Hem : Wat zullen
wij doen, opdat wij de werken Gods
mogen werken ?
29 Jezus antwoordde en zeide tot hen :
[a] Dit is het werk Gods, dat gij geloooft in
Hem, Dien Hij gezonden heeft. a 1 Joh. 3:23.
30 Zij zeiden dan tot Hem : Wat [a] teeken
doet Gij dan, opdat wij het mogen zien, en
U gelooven ? wat werkt Gij ?
a Matt. 12:38. 16:1. Mark. 8:11. Luk. 11:29. 1 Kor. 1:22.
31 [a] Onze vaders hebben het Manna gege-
ten in de woestijn ; gelijk geschreven is :
[b] Hij gaf hun het brood uit den hemel te
eten. a Ex. 16:4, 14. Num. 11:7. b Ps. 78:24. 1 Kor. 10:3.
32 Jezus dan zeide tot hen : Voorwaar,
voorwaar zeg Ik u : Mozes heeft u niet
gegeven het brood uit den hemel ; maar
Mijn Vader geeft u dat ware Brood uit
den hemel.
33 Want het Brood Gods is Hij, Die uit
den hemel nederdaalt, en Die der wereld
het leven geeft.
34 Zij zeiden dan tot Hem : Heere ! geef
ons altijd dit Brood.
35 En Jezus zeide tot hen : Ik ben het Brood
des levens ; [a] die tot Mij komt, zal geenszins
hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmer-
meer dorsten. a Jes. 55:1. Joh. 4:14. 7:37.
36 Maar Ik heb u gezegd, dat gij Mij ook
gezien hebt, en gij gelooft niet.
37 Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij
komen ; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins
uitwerpen.
38 Want Ik ben uit den hemel nederge-
daald, [a] niet opdat Ik Mijnen wil zou doen,
maar den wil Desgenen, Die Mij gezonden
heeft. a Matt. 26:39. Mark. 14:36. Luk. 22:42. Joh. 5:30.
39 En dit is de wil des Vaders, Die Mij
gezonden heeft, [a] dat al wat Hij Mij gegeven
heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelve
opwekke ten uitersten dage.
a Joh. 10:28. 17:12. 18:9.
40 En dit is de wil Desgenen, Die Mij ge-

zonden heeft, [a] dat een iegelijk, die den Zoon
aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige
leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten
uitersten dage. a Joh. 3:16. 4:14. 6:27, 54.
41 De Joden dan murmureerden over
Hem, omdat Hij gezegd had: Ik ben het
Brood, Dat uit den hemel nedergedaald is.
42 En zij zeiden: [a] Is deze niet Jezus, de
Zoon van Jozef, Wiens vader en moeder wij
kennen? hoe zegt Deze dan: Ik ben uit den
hemel nedergedaald? a Matt. 13:55. Mark. 6:3.
43 Jezus antwoordde dan, en zeide tot
hen: Murmureert niet onder elkander.
44 [a] Niemand kan tot Mij komen, tenzij
dat de Vader, die Mij gezonden heeft, hem
trekke; en Ik zal hem opwekken ten uiter-
sten dage. a Hoogl. 1:4. Joh. 6:65.
45 Er is geschreven in de profeten: [a] En
zij zullen allen van God geleerd zijn. Een
iegelijk dan, die *het* van den Vader gehoord
en geleerd heeft, die komt tot Mij.
a Jes. 54:13. Jer. 31:33. Hebr. 8:10. 10:16.
46 [a] Niet dat iemand den Vader gezien
heeft, dan die van God is; deze heeft den Va-
der gezien. a Matt. 11:27. Luk. 10:22. Joh. 1:18. 7:29. 8:19.
47 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [a] Die in
Mij gelooft, heeft het eeuwige leven. a Joh. 3:16,36.
48 Ik ben het Brood des levens.
49 [a] Uwe vaders hebben het Manna ge-
geten in de woestijn, en zij zijn gestorven.
a Ex. 16:4. Num. 11:7. Ps. 78:24.
50 Dit is het Brood, dat uit den hemel
nederdaalt, opdat de mensch daarvan ete,
en niet sterve.
51 Ik ben dat levende Brood, dat uit den
hemel nedergedaald is; [a] zoo iemand van dit
Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven.
[b] En het Brood, dat Ik geven zal, is Mijn
vleesch, hetwelk Ik geven zal voor het leven
der wereld. a Joh. 11:26. b Hebr. 10:5, 10.
52 De Joden dan streden onder elkander,
zeggende: [a] Hoe kan ons deze *Zijn* vleesch
te eten geven? a Joh. 3:9.
53 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar,
voorwaar zeg Ik ulieden: Tenzij dat gij het
vleesch des Zoons des menschen eet, en Zijn
bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in
uzelven.
54 [a] Die Mijn vleesch eet, en Mijn bloed
drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik
zal hem opwekken ten uitersten dage.
a Joh. 3:16. 4:14. 6:27, 40.
55 Want Mijn vleesch is waarlijk Spijs,
en Mijn bloed is waarlijk Drank.
56 Die Mijn vleesch eet, en Mijn bloed
drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem.
57 Gelijkerwijs Mij de levende Vader ge-
zonden heeft, en Ik leve door den Vader;
alzoo die Mij eet, dezelve zal leven door Mij.
58 Dit is het [a] Brood, dat uit den hemel
nedergedaald is; niet gelijk uwe vaders het
Manna gegeten hebben, en zijn gestorven.
Die dit Brood eet, zal in der eeuwigheid
leven. a Joh. 3:13.
59 Deze dingen zeide Hij in de synagoge,
leerende te Kapérnaüm.
60 Velen dan van Zijne discipelen, *dit*
hoorende, zeiden: Deze rede is hard; wie
kan dezelve hooren?
61 Jezus nu, wetende bij Zichzelven, dat
Zijne discipelen daarover murmureerden,
zeide tot hen: Ergert ulieden dit?
62 *Wat zou het* dan *zijn*, [a] zoo gij den
Zoon des menschen zaagt opvaren, daar
Hij te voren was?
a Mark. 16:19. Luk. 24:50. Joh. 3:13. Hand. 1:9. Efez. 4:8.
63 [a] De Geest is het, Die levend maakt; het
vleesch is niet nut. De woorden, die Ik tot u
spreek, zijn geest en zijn leven. a 2 Kor. 3:6.
64 Maar er zijn sommigen van ulieden,
die niet gelooven. [a] Want Jezus wist van
den beginne, wie zij waren, die niet geloof-
den, [b] en wie hij was, die Hem verraden
zou. a Joh. 2:25. b Joh. 13:11.
65 En Hij zeide: [a] Daarom heb Ik u gezegd,
dat niemand tot Mij komen kan, tenzij dat het
hem gegeven zij van Mijnen Vader. a Joh. 6:44.
66 Van toen af gingen velen Zijner discipe-
len terug, en wandelden niet meer met Hem.
67 Jezus dan zeide tot de twaalven: Wilt
gijlieden ook niet weggaan?
68 Simon Petrus dan antwoordde Hem:
Heere! tot wien zullen wij heengaan? Gij
hebt de woorden des eeuwigen [a] levens.
a Hand. 5:20.
69 En wij hebben geloofd en bekend, [a] dat
Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden
Gods. a Matt. 16:16. Mark. 8:29. Luk. 9:20. Joh. 11:27.
70 Jezus antwoordde hun: [a] Heb Ik niet
u twaalf uitverkoren? en één uit u is een
duivel. a Luk. 6:13.
71 En Hij zeide *dit van* Judas, Simons
zoon, Iskáriot; want deze zou Hem verra-
den, zijnde een van de twaalven.

HOOFDSTUK 7.

Christus verkeert in Galiléa, vs. 1. Zijne broeders vermanen Hem, naar Jeruzalem te gaan op het feest der loofhutten, 2; Hij weigert voor dien tijd, 6; maar volgt na eenige dagen heimelijk, 10. Leert in den tempel en verantwoordt Zijne leer, als ook Zijn wonderwerk op den sabbat gedaan, 14.

Verscheiden gevoelen des volks van Hem, 25. Hij gaat voort in het leeren, 28; waarom sommigen Hem zoeken te vangen, doch kunnen niet, 30; de Farizeën en overpriesters zenden hunne dienaars, om Hem te vangen, 32. Hij dreigt den ongeloovigen Joden, dat zij Hem daarna niet zullen vinden, 33. Hij noodigt tot Zich alle dorstigen en belooft den H. Geest dengenen, die in Hem gelooven, 37. Waaruit verdeeldheid onder het volk ontstaat, 40. De dienaars keeren weder, zonder Christus gevangen te brengen, en roemen Zijne leer, 45; hetwelk de Farizeën kwalijk nemen, sprekende smadelijk van Christus en van het volk, 47. Nicodémus wederspreekt hun doen, waardoor zij onder elkander in twist geraken en scheiden, 50.

EN na dezen wandelde Jezus in Galiléa;
want Hij wilde in Judéa niet wandelen,
omdat de Joden Hem zochten te dooden.
2 En het feest der Joden, *namelijk* de [a] *loof-*
huttenzetting, was nabij. [a] Lev. 23:34.
3 Zoo zeiden dan Zijne broeders tot Hem:
Vertrek van hier, en ga heen in Judéa,
opdat ook Uwe discipelen Uwe werken
mogen aanschouwen, die Gij doet.
4 Want niemand doet iets in het verbor-
gen, en zoekt zelf, dat men openlijk van
hem spreke. Indien Gij deze dingen doet,
zoo openbaar Uzelven aan de wereld.
5 Want ook Zijne [a] broeders geloofden
niet in Hem. [a] Mark. 3:21.
6 Jezus dan zeide tot hen: Mijn tijd is
nog niet hier; maar uw tijd is altijd bereid.
7 [a] De wereld kan ulieden niet haten;
maar Mij haat zij, omdat Ik van dezelve
getuig, dat hare werken [b] boos zijn.
[a] Joh. 14:17. 15:18. [b] Joh. 3:19.
8 Gaat gijlieden op tot dit feest; Ik ga
nog niet op tot dit feest; [a] want Mijn tijd
is nog niet vervuld. [a] Joh. 8:20.
9 En als Hij deze dingen tot hen gezegd
had, bleef Hij in Galiléa.
10 Maar als Zijne broeders opgegaan wa-
ren, toen ging Hij ook Zelf op tot het feest,
niet openlijk, maar als in het verborgen.
11 De Joden dan zochten Hem in het
feest, en zeiden: [a] Waar is Hij? [a] Joh. 11:56.
12 [a] En er was veel gemurmels van Hem
onder de scharen. Sommigen zeiden: [b] Hij
is goed; en anderen zeiden: Neen, maar
Hij verleidt de schare. [a] Joh. 9:16. 10:19.
[b] Matt. 21:46. Luk. 7:16. Joh. 6:14. 7:40.
13 Nogtans sprak niemand vrijmoediglijk
van Hem, [a] om de vrees der Joden.
[a] Joh. 9:22. 12:42. 19:38.
14 Doch als het nu in het midden van
het feest was, zoo ging Jezus op in den
tempel, en leerde.
15 En de Joden verwonderden zich, zeg-
gende: Hoe weet Deze de Schriften, daar
Hij ze niet geleerd heeft?
16 Jezus antwoordde hun, en zeide: [a] Mij-
ne leer is Mijne niet, maar Desgenen, Die
Mij gezonden heeft. [a] Joh. 3:11. 8:28. 12:49. 14:10, 24.
17 Zoo iemand wil Deszelfs wil doen, die
zal van deze leer bekennen, of zij uit God
is, dan *of* Ik van Mijzelven spreek.
18 Die van zichzelven spreekt, zoekt
zijne eigene eer; maar Die de eer zoekt
Desgenen, Die hem gezonden heeft, Die is
waarachtig, en geene ongerechtigheid is in
Hem.
19 [a] Heeft Mozes u niet de wet gegeven?
en niemand van u doet de wet. [b] Wat zoekt
gij Mij te dooden? [a] Ex. 20:1. 24:3. Hand. 7:53.
[b] Matt. 12:14. Mark. 3:6. Joh. 5:18. 10:39. 11:53.
20 De schare antwoordde en zeide: [a] Gij
hebt den duivel; wie zoekt U te dooden?
[a] Joh. 8:48, 52. 10:20.
21 Jezus antwoordde en zeide tot hen:
Een werk heb Ik gedaan, en gij verwon-
dert u allen.
22 Daarom heeft Mozes ulieden [a] de besnij-
denis gegeven (niet dat zij uit Mozes is,
maar [b] uit de vaderen), en gij besnijdt een'
mensch op den sabbat. [a] Lev. 12:3. [b] Gen. 17:10.
23 Indien een mensch de besnijdenis ont-
vangt op den sabbat, opdat de wet van
Mozes niet gebroken worde; zijt gij toornig
op Mij, dat Ik eenen geheelen mensch ge-
zond gemaakt heb op den sabbat?
24 [a] Oordeelt niet naar het aanzien, maar
oordeelt een rechtvaardig oordeel.
[a] Deut. 1:16, 17. Spr. 24:23. Jakob. 2:1.
25 Sommigen dan uit die van Jeruzalem
zeiden: Is Deze niet, Dien zij zoeken te dooden?
26 En ziet, Hij spreekt vrijmoediglijk, en
zij zeggen Hem niets. Zouden nu wel de
oversten waarlijk weten, dat Deze waarlijk
is de Christus?
27 [a] Doch van Dezen weten wij, van waar
Hij is; maar de Christus, wanneer Hij
komen zal, zoo zal niemand weten, van waar
Hij is. [a] Matt. 13:55. Mark. 6:3. Luk. 4:22.
28 Jezus dan riep in den tempel, leerende
en zeggende: En gij kent Mij, en gij weet,
van waar Ik ben; en Ik ben [a] van Mijzelven
niet gekomen, [b] maar Hij is waarachtig, Die
Mij gezonden heeft, Welken gijlieden niet
kent. [a] Joh. 5:43. 8:42. [b] Joh. 8:26. Rom. 3:4.
29 Maar [a] Ik ken Hem; want Ik ben van
Hem, en Hij heeft Mij gezonden. [a] Joh. 10:15.
30 [a] Zij zochten Hem dan te grijpen; maar
niemand sloeg de hand aan Hem; want Zijne
[b] ure was nog niet gekomen. [a] Mark. 11:18.
Luk. 19:47. 20:19. Joh. 7:19. 8:37. [b] Joh. 8:20.
31 [a] En velen uit de schare geloofden in

Hem, en zeiden : Wanneer de Christus zal
gekomen zijn, zal Hij ook meer teekenen doen
dan die, welke Deze gedaan heeft? [a] Joh. 8:30.
32 De Farizeën hoorden, dat de schare dit
van Hem murmelde ; en de Farizeën en de
overpriesters zonden dienaren, opdat zij
Hem grijpen zouden.
33 Jezus dan zeide tot hen: [a] Nog eenen
kleinen tijd ben Ik bij u, en Ik ga heen tot
Dengene, Die Mij gezonden heeft. [a] Joh. 16:16.
34 [a] Gij zult Mij zoeken, en gij zult
Mij niet vinden ; en waar Ik ben, kunt
gij niet komen. [a] Joh. 8:21. 13:33.
35 De Joden dan zeiden tot elkander:
Waar zal Deze heengaan, dat wij Hem niet
zullen vinden? Zal Hij tot de verstrooide
Grieken gaan, en de Grieken leeren?
36 Wat is dit voor eene rede, die Hij ge-
zegd heeft: Gij zult Mij zoeken, en zult
Mij niet vinden ; en waar Ik ben, kunt gij
niet komen?
37 En op den [a] laatsten dag, *zijnde* de
groote *dag* van het feest, stond Jezus en
riep, zeggende : [b] Zoo iemand dorst, die
kome tot Mij en drinke.
[a] Lev. 23:36. [b] Jes. 55:1. Joh. 6:35. Openb. 22:17.
38 Die in Mij gelooft, gelijkerwijs [a] de
Schrift zegt, stroomen des levenden waters
zullen uit zijnen buik vloeien. [a] Jes. 12:3.
39 (En dit zeide Hij [a] van den Geest,
Denwelken ontvangen zouden, die in Hem
gelooven ; want de Heilige Geest was nog
niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt
was.) [a] Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:17.
40 Velen dan uit de scharen, deze rede
hoorende, zeiden : [a] Deze is waarlijk de
Profeet. [a] Matt. 21:46. Luk. 7:16. Joh. 6:14.
41 Anderen zeiden: [a] Deze is de Christus.
En anderen zeiden : [b] Zal dan de Christus
uit Galiléa komen? [a] Joh. 4:42. [b] Joh. 1:47.
42 Zegt de Schrift niet, dat de Chris-
tus komen zal [a] uit den zade Davids, en
van het vlek [b] Bethlehem, waar David was?
[a] Ps. 132:11. [b] Micha 5:1. Matt. 2:6.
43 Er werd dan tweedracht onder de
schare, om Zijnentwil.
44 En sommigen van hen wilden Hem grij-
pen; maar niemand sloeg de handen aan Hem.
45 De dienaars dan kwamen tot de over-
priesters en Farizeën; en die zeiden tot hen:
Waarom hebt gij Hem niet gebracht?
46 De dienaars antwoordden : Nooit heeft
een mensch alzoo gesproken, gelijk deze
Mensch.
47 De Farizeën dan antwoordden hun:
Zijt ook gijlieden verleid?
48 [a] Heeft iemand uit de oversten in
Hem geloofd, of uit de Farizeën?
[a] Jes. 33:18. Joh. 12:42. 1 Kor. 1:20. 2:8.
49 Maar deze schare, die de wet niet
weet, is vervloekt!
50 Nicodémus zeide tot hen, welke [a] des
nachts tot Hem gekomen was, zijnde een
uit hen : [a] Joh. 3:2. 19:39.
51 [a] Oordeelt ook onze wet den mensch,
tenzij dat zij eerst van hem gehoord heeft,
en verstaat, wat hij doet?
[a] Ex. 23:1. Lev. 19:15. Deut. 1:17. 17:8. 19:15.
52 Zij antwoordden en zeiden tot hem:
Zijt gij ook uit Galiléa? Onderzoek en zie,
dat uit Galiléa geen profeet opgestaan is.
53 En een iegelijk ging heen naar zijn huis.

HOOFDSTUK 8.

Christus leert des morgens vroeg in den tempel, vs. 1; alwaar de Schriftgeleerden en Farizeën eene vrouw, in overspel gevonden, tot Hem brengen, 3; doch Hij maakt hen in hun voornemen beschaamd, schrijvende op de aarde, en laat de vrouw met eene vermaning gaan, 7. Leert dat Hij het licht der wereld is, 12; en verantwoordt Zich tegen de Farizeën, zoo met Zijn eigen als met Zijns Vaders getuigenis, 13. Zegt den Joden aan, dat zij Hem te vergeefs zullen zoeken en in hunne zonden zullen sterven, zoo zij in Hem niet gelooven, 21. Verklaart Wie Hij is, en van Wien Hij is gezonden, 25. Belooft dengenen, die in Hem gelooven, kennis der waarheid en vrijheid van de dienstbaarheid der zonde, 31. Bewijst, dat de ongeloovige Joden zich ten onrechte beroemden, dat zij Abrahams en Gods kinderen waren, en zegt hen aan, dat zij kinderen des duivels zijn, en zijne begeerte volbrengen, 37. Bestraft hun ongeloof, 46; waarop zij Hem voor een' Samaritaan schelden, die den duivel heeft, 48; hetwelk Hij ontkent en wederlegt, 49; en getuigt dat Abraham Zijnen dag gezien heeft en dat Hij geweest is eer Abraham was, 56. Waarom zij Hem willen steenigen, 59.

MAAR Jezus ging naar den Olijfberg.
2 En des morgens vroeg kwam Hij
wederom in den tempel, en al het volk
kwam tot Hem ; en nedergezeten zijnde,
leerde Hij hen.
3 En de Schriftgeleerden en de Farizeën
brachten tot Hem eene vrouw, in overspel
gegrepen.
4 En haar gesteld hebbende in het midden,
zeiden zij tot Hem: Meester! deze vrouw is op
de daad zelve gegrepen, overspel begaande.
5 [a] En Mozes heeft ons in de wet geboden,
dat dezulke gesteenigd zullen worden;
Gij dan, wat zegt Gij? [a] Lev. 20:10. Deut. 22:22.
6 En dit zeiden zij, Hem verzoekende, op-
dat zij *iets* hadden, om Hem te beschuldigen.
Maar Jezus, nederbukkende, schreef met
den vinger in de aarde.
7 En als zij Hem bleven vragen, richtte
Hij Zich op, en zeide tot hen : [a] Die van
ulieden zonder zonde is, werpe eerst den
steen op haar. [a] Deut. 17:7.
8 En wederom nederbukkende, schreef
Hij in de aarde.

9 Maar zij, *dit* hoorende, en van *hun*
geweten overtuigd zijnde, gingen uit, de
een na den andere, beginnende van de oud-
sten tot de laatsten; en Jezus werd alleen ge-
laten; en de vrouw in het midden staande.
10 En Jezus, Zich oprichtende, en niemand
ziende dan de vrouw, zeide tot haar:
Vrouw! waar zijn deze uwe beschuldigers?
heeft u niemand veroordeeld?
11 En zij zeide: Niemand, Heere! En Je
zus zeide tot haar: Zoo veroordeel Ik u ook
niet; ga heen, en [a] zondig niet meer. [a] Joh. 5:14.
12 Jezus dan sprak wederom tot hen-
lieden, zeggende: [a] Ik ben het licht der
wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis
niet wandelen, maar zal het licht des
levens hebben. [a] Jes. 42:16. Joh. 1:9. 9:5. 12:35, 36.
13 De Farizeën dan zeiden tot Hem: Gij
getuigt van Uzelven; Uwe getuigenis is
niet waarachtig.
14 Jezus antwoordde, en zeide tot hen:
[a] Hoewel Ik van Mijzelven getuig, zoo is
nogtans Mijne getuigenis waarachtig; want
Ik weet, van waar Ik gekomen ben, en waar
Ik heenga; maar gijlieden weet niet, van
waar Ik kom, en waar Ik heenga. [a] Joh. 5:31.
15 Gij oordeelt naar het vleesch; Ik
oordeel niemand.
16 En indien Ik ook oordeel, Mijn oordeel
is waarachtig; want Ik ben niet alleen,
maar Ik en de Vader, Die Mij gezonden heeft.
17 [a] En er is ook in uwe wet geschreven,
dat de getuigenis van twee menschen
waarachtig is. [a] Num. 35:30. Deut. 17:6. 19:15.
Matt. 18:16. 2 Kor. 13:1. Hebr. 10:28.
18 Ik ben het, die van Mijzelven getuig,
en [a] de Vader, Die Mij gezonden heeft, ge-
tuigt van Mij. [a] Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7.
Luk. 3:22. 9:35. Joh. 1:33. 5:37. 6:27.
19 Zij dan zeiden tot Hem: Waar is Uw
Vader? Jezus antwoordde: [a] Gij kent
noch Mij, noch Mijnen Vader; [b] indien gij
Mij kendet, zoo zoudt gij ook Mijnen Va-
der kennen. [a] Joh. 16:3. [b] Joh. 14:9.
20 Deze woorden sprak Jezus bij de
schatkist, leerende in den tempel; [a] en
niemand greep Hem; want Zijne ure was
nog niet gekomen. [a] Joh. 7:30.
21 Jezus dan zeide wederom tot hen: [a] Ik
ga heen, en gij zult Mij zoeken, en in uwe
zonden zult gij sterven; waar Ik heenga,
kunt gijlieden niet komen. [a] Joh. 7:34. 13:33.
22 De Joden dan zeiden: Zal Hij ook Zich-
zelven dooden, omdat Hij zegt: Waar
Ik heenga, kunt gijlieden niet komen?
23 En Hij zeide tot hen: [a] Gijlieden zijt van
beneden, Ik ben van boven; gij zijt uit deze
wereld, Ik ben niet uit deze wereld. [a] Joh. 3:31.
24 Ik heb u dan gezegd, [a] dat gij in uwe
zonden zult sterven; want indien gij niet
gelooft, dat Ik *die* ben, gij zult in uwe zon-
den sterven. [a] Joh. 8:21.
25 Zij zeiden dan tot Hem: Wie zijt Gij?
En Jezus zeide tot hen: Wat Ik van den
beginne ulieden ook zegge.
26 Ik heb vele dingen van u te zeggen
en te oordeelen; maar die Mij gezonden
heeft, [a] is waarachtig; [b] en de dingen, die
Ik van Hem gehoord heb, dezelve spreek Ik
tot de wereld. [a] Joh. 7:28. Rom. 3:4. [b] Joh. 15:15.
27 Zij verstonden niet, dat Hij hun van
den Vader sprak.
28 Jezus dan zeide tot hen: [a] Wanneer gij
den Zoon des menschen zult verhoogd heb-
ben, dan zult gij verstaan, dat Ik *die* ben,
en *dat* Ik van Mijzelven niets doe; [b] maar
deze dingen spreek Ik, gelijk Mijn Vader
Mij geleerd heeft. [a] Num. 21:9. 2 Kon. 18:4.
Joh. 3:14. 12:32. [b] Joh. 3:11. 7:16. 12:49. 14:10, 24.
29 [a] En Die Mij gezonden heeft, is met
Mij. De Vader heeft Mij niet alleen gelaten
want Ik doe altijd, wat Hem behagelijk is.
[a] Joh. 14:10. 16:32.
30 Als Hij deze dingen sprak, [a] geloofden
velen in Hem. [a] Joh. 7:31.
31 Jezus dan zeide tot de Joden, die
in Hem geloofden: Indien gijlieden in Mijn
woord blijft, zoo zijt gij waarlijk Mijne
discipelen;
32 En zult de waarheid verstaan, [a] en de
waarheid zal u vrijmaken.
[a] Rom. 6:18. Gal. 5:1. 1 Petr. 2:16.
33 Zij antwoordden Hem: [a] Wij zijn Abra-
hams zaad, en hebben nooit iemand gediend;
hoe zegt Gij *dan*: Gij zult vrij worden?
[a] Matt. 3:9.
34 Jezus antwoordde hun: Voorwaar,
voorwaar zeg Ik u: Een iegelijk, die de
zonde doet, [a] is een dienstknecht der
zonde. [a] Rom. 6:20. 2 Petr. 2:19.
35 En de dienstknecht blijft niet eeuwig-
lijk in het huis, de zoon blijft er eeuwiglijk.
36 [a] Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt
hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn. [a] Rom. 8:2.
37 Ik weet, dat gij Abrahams zaad zijt;
maar gij zoekt Mij te dooden; want Mijn
woord heeft in u geene plaats.
38 [a] Ik spreek, wat Ik bij Mijnen Vader ge-

zien hebt; gij doet dan ook, wat gij bij uwen vader gezien hebt. [a] Joh. 3:11. 7:16. 12:49. 14:10, 24.

39 Zij antwoordden en zeiden tot Hem: Abraham is onze vader. Jezus zeide tot hen: [a] Indien gij Abrahams kinderen waart, zoo zoudt gij de werken van Abraham doen.
[a] Rom. 2:28. 9:7.

40 Maar nu zoekt gij Mij te dooden, eenen Mensch, [a] Die u de waarheid gesproken heb, welke Ik van God gehoord heb. Dat deed Abraham niet. [a] Joh. 17:17.

41 Gij doet de werken uws vaders. Zij zeiden dan tot Hem: Wij zijn niet geboren uit hoererij; wij hebben eenen Vader, *namelijk* God.

42 Jezus dan zeide tot hen: Indien God uw Vader ware, zoo zoudt gij Mij liefhebben; want Ik ben van God uitgegaan, en kom *van Hem.* [a] Want Ik ben ook van Mijzelven niet gekomen, maar Hij heeft Mij gezonden. [a] Joh. 5:43. 7:29.

43 Waarom kent gij Mijne spraak niet? *Het is,* omdat gij Mijn woord niet kunt hooren.

44 [a] Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen; [b] die was een menschenmoorder van den beginne, en is in de waarheid [c] niet staande gebleven; want geene waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zoo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar, en de vader derzelve *leugen.*
[a] 1 Joh. 3:8. [b] Gen. 3:1. 2 Kor. 11:3. 1 Joh. 3:8. [c] Judas vs. 6.

45 Maar Mij, omdat Ik *u* de waarheid zeg, gelooft gij niet.

46 Wie van u overtuigt Mij van zonde? En indien Ik de waarheid zeg, waarom gelooft gij Mij niet?

47 [a] Die uit God is, hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt. [a] Joh. 6:37. 10:26, 27. 1 Joh. 4:6.

48 De Joden dan antwoordden en zeiden tot Hem: Zeggen wij niet wel, dat Gij een Samaritaan zijt, [a] en den duivel hebt?
[a] Joh. 7:20. 10:20.

49 Jezus antwoordde: Ik heb den duivel niet; [a] maar Ik eer Mijnen Vader, en gij onteert Mij. [a] Joh. 7:18.

50 Doch Ik zoek Mijne eer niet; er is Een, Die ze zoekt en oordeelt.

51 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [a] Zoo iemand Mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid. [a] Joh. 5:24. 11:25.

52 De Joden dan zeiden tot Hem: Nu bekennen wij, dat Gij den duivel hebt. Abraham is gestorven, en de profeten; en zegt Gij: Zoo iemand Mijn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?

53 Zijt Gij meerder, dan onze vader Abraham, [a] welke gestorven is? en de profeten zijn gestorven; wien maakt Gij Uzelven? [a] Hebr. 11:13.

54 Jezus antwoordde: Indien Ik Mijzelven eer, zoo is Mijne eer niets; Mijn Vader is het, Die Mij eert, Welken gij zegt, dat uw God is.

55 En gij kent Hem niet, maar Ik ken Hem; en indien Ik zeg, dat Ik Hem niet ken, zoo zal Ik ulieden gelijk zijn, *dat is* een leugenaar; maar Ik ken Hem, en bewaar Zijn woord.

56 Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, [a] opdat hij Mijnen dag zien zou; en hij heeft *hem* gezien, en is verblijd geweest. [a] Gen. 17:17. Luk. 10:24. Hebr. 11:13.

57 De Joden dan zeiden tot Hem: Gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt Gij Abraham gezien?

58 Jezus zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Eer Abraham was, ben Ik.

59 [a] Zij namen dan steenen op, dat zij ze op Hem wierpen. Maar Jezus verbergde Zich, en ging uit den tempel, gaande door het midden van hen; en ging alzoo voorbij. [a] Luk. 4:29. Joh. 10:31, 39. 11:8.

HOOFDSTUK 9.

Christus maakt op eenen sabbat eenen blindgeborene ziende, vs. 1; hetwelk de blinde, zijnen geburen, van hen gevraagd zijnde, verhaalt, 8. Zij brengen hem tot de Farizeën, aan wie hij hetzelve ook verhaalt, 13. De Farizeën lasteren daarom Christus, als een verbreker van den sabbat, en twijfelen of deze man blind geweest was, 16. Zij ontbieden daarom zijne ouders, die wel bekennen, dat hij blindgeboren was, maar zich voorts beroepen op de getuigenis van hunnen zoon, 18; welken zij andermaal roepen en ondervragen, 24; die hun antwoordt en uit dit werk betuigt, dat Christus geen zondaar, maar uit God is, 27; en wordt daarom van hen smadelijk uitgestooten, 34. De blinde, door Christus nader onderricht zijnde, gelooft in Hem en aanbidt Hem, 35. Christus zegt den Farizeën aan, dat zij geestelijk blind zijn, en dat zij daarom in de zonde blijven, omdat zij zulks niet bekennen, 40.

EN voorbijgaande, zag Hij eenen mensch, blind van de geboorte af.

2 En Zijne discipelen vraagden Hem, zeggende: Rabbi! wie heeft er gezondigd, deze, of zijne ouders, dat hij blind zou geboren worden?

3 Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd, noch zijne ouders; [a] maar *dit is geschied,* opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden. [a] Joh. 11:4.

4 [a] Ik moet werken de werken Desgenen, Die Mij gezonden heeft, zoo lang het dag

is; de nacht komt, wanneer niemand wer-
ken kan. [a] Joh. 5:19.
5 Zoo lang Ik in de wereld ben, zoo ben
Ik [a] het Licht der wereld. [a] Jes. 42:6.
Luk. 2:32. Joh. 1:9. 8:12. 12:35, 46. Hand. 13:47.
6 Dit gezegd hebbende, [a] spoog Hij op de
aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en
streek dat slijk op de oogen des blinden;
[a] Mark. 8:23.
7 En zeide tot hem: Ga heen, wasch u in
het badwater Silóam (hetwelk overgezet
wordt, uitgezonden). Hij dan ging heen
en wiesch zich, en kwam ziende.
8 De geburen dan, en die hem te voren
gezien hadden, dat hij blind was, zeiden:
Is deze niet, die zat [a] en bedelde?
[a] Hand. 3:2.
9 Anderen zeiden: Hij is het; en an-
deren: Hij is hem gelijk. Hij zeide: Ik
ben het.
10 Zij dan zeiden tot hem: Hoe zijn u
de oogen geopend?
11 Hij antwoordde en zeide: De Mensch,
genaamd Jezus, maakte slijk, en bestreek
mijne oogen, en zeide tot mij: Ga heen
aan het badwater Silóam, en wasch u. En
ik ging heen, en wiesch mij, en ik werd
ziende.
12 Zij dan zeiden tot hem: Waar is Die?
Hij zeide: Ik weet het niet.
13 Zij brachten hem tot de Farizeën, hem
namelijk, die te voren blind *geweest was.*
14 [a] En het was sabbat, als Jezus het
slijk maakte, en zijne oogen opende.
[a] Matt. 12:1. Mark. 2:23. Luk. 6:1. Joh. 5:9.
15 De Farizeën dan vraagden hem ook
wederom, hoe hij ziende geworden was.
En hij zeide tot hen: Hij leide slijk op
mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.
16 Sommigen dan uit de Farizeën zeiden:
Deze Mensch is van God niet, want Hij
houdt den sabbat niet. Anderen zeiden:
[a] Hoe kan een mensch, *die* een zondaar is,
zulke teekenen doen? [b] En er was twee-
dracht onder hen. [a] Joh. 3:2. 9:33. [b] Joh. 7:12. 10:19.
17 Zij zeiden wederom tot den blinde:
Gij, wat zegt gij van Hem; dewijl Hij uwe
oogen geopend heeft? En hij zeide: [a] Hij
is een Profeet. [a] Luk. 7:16. 24:19. Joh. 4:19. 6:14.
18 De Joden dan geloofden van hem
niet, dat hij blind geweest was, en ziende
was geworden, totdat zij geroepen hadden de
ouders desgenen, die ziende geworden was.
19 En zij vraagden hun, zeggende: Is
deze uw zoon, welken gij zegt, dat blind
geboren is? Hoe ziet hij dan nu?
20 Zijne ouders antwoordden hun en
zeiden: Wij weten, dat deze onze zoon is,
en dat hij blind geboren is;
21 Maar hoe hij nu ziet, weten wij
niet; of wie zijne oogen geopend heeft,
weten wij niet; hij heeft *zijnen* ouder-
dom, vraagt hemzelven; hij zal van zich-
zelven spreken.
22 Dit zeiden zijne ouders, [a] omdat zij de
Joden vreesden; [b] want de Joden hadden
alreede te zamen een besluit gemaakt, zoo
iemand Hem beleed de Christus te zijn,
dat die uit de synagoge zou geworpen wor-
den. [a] Joh. 7:13. 12:42. [b] Joh. 12:42.
23 Daarom zeiden zijne ouders: Hij
heeft *zijnen* ouderdom, vraagt hemzelven.
24 Zij dan riepen voor de tweede maal den
mensch, die blind geweest was, en zeiden
tot hem: [a] Geef God de eer; wij weten, dat
deze Mensch een zondaar is. [a] Joz. 7:19.
25 Hij dan antwoordde en zeide: Of Hij
een zondaar is, weet ik niet; één ding weet
ik, dat ik blind was, en nu zie.
26 En zij zeiden wederom tot hem: Wat
heeft Hij u gedaan? hoe heeft Hij uwe
oogen geopend?
27 Hij antwoordde hun: Ik heb het u
alreede gezegd, en gij hebt het niet ge-
hoord; wat wilt gij het wederom hooren?
wilt gijlieden ook Zijne discipelen worden?
28 Zij gaven hem dan scheldwoorden, en
zeiden: Gij zijt Zijn discipel; maar wij
zijn discipelen van Mozes.
29 Wij weten, dat God tot Mozes gespro-
ken heeft: maar Dezen weten wij niet, van
waar Hij is.
30 De mensch antwoordde en zeide tot
hen: Hierin is immers *wat* wonders, dat
gij niet weet, van waar Hij is, en *nogtans*
heeft Hij mijne oogen geopend.
31 [a] En wij weten, dat God de zondaars
niet hoort; maar zoo iemand Godvruchtig
is, en Zijnen wil doet, dien hoort Hij.
[a] Spr. 15:29. 28:9. Jes. 1:15. Micha 3:4.
32 Van *alle* eeuw is het niet gehoord,
dat iemand eens blindgeborenen oogen
geopend heeft.
33 Indien Deze van God niet ware, Hij
zou niets kunnen doen.
34 Zij antwoordden, en zeiden tot hem:
Gij zijt geheel in zonden geboren, en leert
gij ons? En zij wierpen hem uit,

35 Jezus hoorde, dat zij hem uitgeworpen
hadden, en hem vindende, zeide Hij tot
hem: Glooft gij in den Zoon van God?
36 Hij antwoordde en zeide: Wie is Hij,
Heere! opdat ik in Hem moge gelooven?
37 En Jezus zeide tot hem: En gij hebt
Hem gezien, [a] en Die met u spreekt, Dezelve
is het. a Joh. 4:26.
38 En hij zeide: Ik geloof, Heere! En
hij aanbad Hem.
39 En Jezus zeide: [a] Ik ben tot een oordeel
in deze wereld gekomen, [b] opdat degenen,
die niet zien, zien mogen, en die zien, blind
worden. a Joh. 3:17. 12:47. b Matt. 13:13.
40 En dit hoorden *eenigen* uit de Farizeeën,
die bij Hem waren, en zeiden tot Hem:
Zijn wij dan ook blind?
41 Jezus zeide tot hen: Indien gij blind
waart, zoo zoudt gij geene zonde hebben;
maar nu zegt gij: Wij zien; zoo blijft dan
uwe zonde.

HOOFDSTUK 10.

Door de gelijkenis van de eigenschappen eens getrouwen herders bewijst Christus, dat Hij de ware Herder is van Zijne schapen, vs. 1; als ook de ware Deur van den schaapstal, 7; en geen huurling, 12; alzoo Hij Zijn leven gewillig stelt voor Zijne schapen, 14; waarover de Joden onder elkander twisten, 19. Christus, te Jeruzalem zijnde op het feest van de vernieuwing des tempels, wordt door de Joden omringd en gevraagd of Hij de Christus is, 22; hetwelk Hij betuigt en bewijst uit Zijne werken, 25. Zegt, dat zij in Hem niet gelooven, omdat zij van Zijne schapen niet zijn, 26; maar dat Zijne schapen in Hem gelooven, en dat zij door Hem en Zijnen Vader ten eeuwigen leven bewaard worden, 27. De Joden willen Hem steenigen als een lasteraar, 31. Doch Hij verantwoordt Zich uit de Schrift en uit Zijne werken, dat Hij Zich met recht den Zoon van God genoemd heeft, 34; en komt uit hunne handen, wijkende naar de Jordaan, 39.

VOORWAAR, voorwaar zeg Ik ulieden:
Die niet ingaat door de deur in den
stal der schapen, maar van elders inklimt,
die is een dief en moordenaar.
2 Maar die door de deur ingaat, is een
herder der schapen.
3 Dezen doet de deurwachter open, en de
schapen hooren zijne stem; en hij roept
zijne schapen bij name, en leidt ze uit.
4 En wanneer hij zijne schapen uitgedreven heeft, zoo gaat hij voor hen heen;
en de schapen volgen hem, overmits zij
zijne stem kennen.
5 Maar eenen vreemde zullen zij geenszins
volgen, maar zullen van hem vlieden; overmits zij de stem des vreemden niet kennen.
6 Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen;
maar zij verstonden niet, wat het was, dat
Hij tot hen sprak.
7 Jezus dan zeide wederom tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Ik ben de Deur
der schapen.
8 Allen, zoo velen als er voor Mij zijn
gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar
de schapen hebben hen niet gehoord.
9 [a] Ik ben de Deur; indien iemand door
Mij ingaat, die zal behouden worden; en
hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.
a Joh. 14:6.
10 De dief komt niet, dan opdat hij stele,
en slachte, en verderve: Ik ben gekomen,
opdat zij het leven hebben, en overvloed
hebben.
11 [a] Ik ben de goede Herder; de goede
herder stelt zijn leven voor de schapen.
a Jes. 40:11. Ezec. 34:23. Hebr. 13:20. 1 Petr. 5:4.
12 [a] Maar de huurling, en die geen herder
is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den
wolf komen, en verlaat de schapen, en
vliedt; en de wolf grijpt ze, en verstrooit
de schapen. a Zach. 11:16.
13 En de huurling vliedt, overmits hij
een huurling is, en heeft geene zorg voor
de schapen.
14 Ik ben de goede Herder; en [a] Ik ken
de Mijnen, en worde van de Mijnen gekend. a 2 Tim. 2:19.
15 [a] Gelijkerwijs de Vader Mij kent, *alzoo*
ken Ik ook den Vader; en Ik stel Mijn leven
voor de schapen. a Matt. 11:27. Luk. 10:22. Joh. 6:46. 7:29.
16 Ik heb nog andere schapen, die van
dezen stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijne stem hooren;
[a] en het zal worden ééne kudde, *en* één
Herder. a Ezec. 37:22.
17 Daarom heeft mij de Vader lief, overmits Ik [a] Mijn leven afleg, opdat Ik hetzelve wederom neme. a Jes. 53:12.
18 Niemand neemt hetzelve van Mij,
maar Ik leg het van Mijzelven af; [a] Ik heb
macht hetzelve af te leggen, en heb macht
hetzelve wederom te nemen. Dit gebod heb
Ik van Mijnen Vader ontvangen. a Joh. 2:19.
19 [a] Er werd dan wederom tweedracht
onder de Joden, om dezer woorden wil.
a Joh. 7:12. 9:16.
20 En velen van hen zeiden: [a] Hij heeft
den duivel, en is uitzinnig; wat hoort
gij Hem? a Joh. 7:20. 8:48, 52.
21 Anderen zeiden: Dit zijn geene woorden eens bezetenen; [a] kan ook de duivel der
blinden oogen openen? a Ex. 4:11. Ps. 94:9. 146:8.
22 En het was het feest der vernieuwing
des tempels te Jeruzalem; en het was winter.
23 En Jezus wandelde in den tempel,
[a] in het voorhof van Sálomo.
a 1 Kon. 6:3. Hand. 3:11. 5:12.

24 De Joden dan omringden Hem, en zeiden tot Hem: Hoe lang houdt Gij onze ziel op? indien Gij de Christus zijt, zeg het ons vrij uit.

25 Jezus antwoordde hun: Ik heb het u gezegd, en gij gelooft het niet. [a]De werken, die Ik doe in den Naam Mijns Vaders, die getuigen van Mij.
[a] Joh. 5:36.

26 Maar gijlieden gelooft niet; want gij zijt niet van Mijne schapen, gelijk Ik u gezegd heb.

27 [a]Mijne schapen hooren Mijne stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij.
[a] Joh. 8:47.

28 En Ik geef hun het eeuwige leven; [a]en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijne hand rukken.
[a] Joh. 6:39. 17:12. 18:9.

29 Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders.

30 [a]Ik en de Vader zijn één.
[a] Jes. 54:5. Joh. 5:19. 14:9. 17:5.

31 [a]De Joden dan namen wederom steenen op, om Hem te steenigen.
[a] Joh. 8:59. 11:8.

32 Jezus antwoordde hun: Ik heb u vele treffelijke werken getoond van Mijnen Vader; om welk werk van die steenigt gij Mij?

33 De Joden antwoordden Hem, zeggende: Wij steenigen U niet over *eenig* goed werk, [a]maar over *gods*lastering, en omdat Gij, een Mensch zijnde, Uzelven God maakt.
[a] Joh. 5:18.

34 Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uwe wet: [a]Ik heb gezegd, gij zijt goden?
[a] Ps. 82:6.

35 Indien *de wet* die goden genaamd heeft, tot welke het woord Gods geschied is, en de Schrift niet kan gebroken worden;

36 Zegt gijlieden *tot Mij*, [a]Dien de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft: Gij lastert *God;* omdat Ik [b]gezegd heb: Ik ben Gods Zoon?
[a] Joh. 6:27. [b] Joh. 5:17.

37 [a]Indien Ik niet doe de werken Mijns Vaders, zoo gelooft Mij niet;
[a] Joh. 15:24.

38 Maar indien Ik ze doe, en zoo gij Mij niet gelooft, zoo gelooft de werken; opdat gij moogt bekennen en gelooven, [a]dat de Vader in Mij is, en Ik in Hem.
[a] Joh. 14:11. 17:21.

39 [a]Zij zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.
[a] Luk. 4:29. Joh. 8:59.

40 En Hij ging wederom over de Jordaan, tot de plaats, [a]waar Johannes eerst doopte; en Hij bleef aldaar.
[a] Joh. 1:28. 3:23.

41 En velen kwamen tot Hem en zeiden: Johannes deed wel geen teeken; maar alles, wat Johannes van Dezen zeide, was waar.

42 En velen geloofden aldaar in Hem.

HOOFDSTUK 11.

Lázarus is krank te Bethanië, vs. 1; waarom de zusters zenden tot Christus, 3; Die naar Judéa gaat, 7. Lázarus sterft intusschen, 11. Christus gaat naar Bethanië om hem op te wekken, 17; alwaar Hem Martha ontmoet, met welke Hij spreekt over de opstanding van haren broeder, en die van alle geloovigen, 20. Daarna ook Maria, 28. Christus weent en komt tot het graf, 35. Vindt Lázarus reeds vier dagen begraven, 39. Bidt Zijnen Vader en wekt Lázarus op, 41; waardoor velen in Hem gelooven, 45; en anderen boodschappen dit den overpriesters, 46; die daarover hunnen raad vergaderen, 47; alwaar Kajafas onwetende profeteert van de vrucht van Christus dood, 50; en besloten wordt Hem te dooden, 53. Christus ontwijkt naar de stad Efraim, 54. Wordt op het feest van pascha gezocht, 55. De overpriesters vaardigen een bevel uit, om Hem aan te brengen, 57.

EN er was een zeker *man* krank, *genaamd* Lázarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en hare zuster Martha.

2 [a](Maria nu was degene, die den Heere gezalfd heeft met zalf, en Zijne voeten afgedroogd heeft met hare haren; welker broeder Lázarus krank was.)
[a] Matt. 26:6. Mark. 14:3. Luk. 7:37. Joh. 12:3.

3 Zijne zusters dan zonden tot Hem, zeggende: Heere! zie, dien Gij liefhebt, is krank.

4 En Jezus, *dat* hoorende, zeide: Deze krankheid is niet tot den dood, [a]maar ter heerlijkheid Gods; opdat de Zone Gods door dezelve verheerlijkt worde.
[a] Joh. 9:3. 11:40.

5 Jezus nu had Martha, en hare zuster, en Lázarus lief.

6 Als Hij dan gehoord had, dat Hij krank was, toen bleef Hij *nog* twee dagen in de plaats, waar Hij was.

7 Daarna zeide Hij verder tot de discipelen: Laat ons wederom naar Judéa gaan.

8 De discipelen zeiden tot Hem: Rabbi! [a]de Joden hebben U nu *onlangs* gezocht te steenigen, en gaat Gij wederom derwaarts?
[a] Joh. 8:59. 10:31.

9 Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet;

10 Maar indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.

11 Dit sprak Hij; en daarna zeide Hij tot hen: Lázarus, onze vriend, [a]slaapt; maar Ik ga heen, om hem uit den slaap op te wekken.
[a] Matt. 9:24. Mark. 5:39. Luk. 8:52.

12 Zijne discipelen dan zeiden: Heere! indien hij slaapt, zoo zal hij gezond worden.

13 Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden, dat Hij sprak van de rust des slaaps.

14 Toen zeide dan Jezus tot hen vrij uit:
Lázarus is gestorven.
15 En Ik ben blijde om uwentwil, dat Ik
daar niet geweest ben, opdat gij gelooven
moogt; doch laat ons tot hem gaan.
16 Thomas dan, genaamd Didymus, zeide
tot *zijne* medediscipelen: Laat ons ook
gaan, opdat wij met Hem sterven.
17 Jezus dan, gekomen zijnde, vond, dat
hij nu vier dagen in het graf geweest was.
18 (Bethanië nu was nabij Jeruzalem,
omtrent vijftien stadiën van *daar*.)
19 En velen uit de Joden waren gekomen
tot Martha en Maria, opdat zij haar ver-
troosten zouden over haren broeder.
20 Martha dan, als zij hoorde, dat Jezus
kwam, ging Hem te gemoet; doch Maria
bleef in huis zitten.
21 Zoo zeide Martha dan tot Jezus: Heere!
waart Gij hier geweest, zoo ware mijn
broeder niet gestorven;
22 Maar ook nu weet ik, dat alles, wat Gij
van God begeeren zult, God U het geven zal.
23 Jezus zeide tot haar: Uw broeder zal
wederopstaan.
24 Martha zeide tot Hem: Ik weet, dat hij
opstaan zal in de [a] opstanding ten laatsten
dage. a Dan. 12:2. Luk. 14:14. Joh. 5:29.
25 Jezus zeide tot haar: [a] Ik ben de
Opstanding en het Leven; [b] die in Mij ge-
looft, zal leven, al ware hij ook gestorven;
a Joh. 1:4. 5:24. 14:6. b Joh. 3:16, 36. 6:47. 1 Joh. 5:10.
26 [a] En een iegelijk, die leeft, en in Mij
gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid.
Gelooft gij dat? a Joh. 6:51.
27 Zij zeide tot Hem: Ja, Heere! [a] ik heb
geloofd, dat Gij zijt de Christus, de Zone
Gods, Die in de wereld komen zou.
a Matt. 16:16. Mark. 8:29. Luk. 9:20. Joh. 6:69.
28 En dit gezegd hebbende, ging zij heen,
en riep Maria, hare zuster, heimelijk, zeg-
gende: De Meester is daar, en Hij roept u.
29 Deze, als zij *dat* hoorde, stond haaste-
lijk op, en ging tot Hem.
30 (Jezus nu was nog in het vlek niet ge-
komen, maar was in de plaats, waar Hem
Martha te gemoet gekomen was.)
31 De Joden dan, die met haar in het
huis waren, en haar vertroostten, ziende
Maria, dat zij haastelijk opstond en uitging,
volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het
graf, opdat zij aldaar weene.
32 Maria dan, als zij kwam, waar Jezus
was, en Hem zag, viel aan Zijne voeten,
zeggende tot Hem: Heere! indien Gij hier
geweest waart, zoo ware mijn broeder niet
gestorven.
33 Jezus dan, als Hij haar zag weenen, en
de Joden, die met haar kwamen, *ook* wee-
nen, werd zeer bewogen in den geest, en
ontroerde Zichzelven;
34 En zeide: Waar hebt gij hem gelegd?
Zij zeiden tot Hem: Heere! kom en zie het.
35 [a] Jezus weende. a Luk. 19:41.
36 De Joden dan zeiden: Ziet, hoe lief
Hij hem had!
37 En sommigen uit hen zeiden: Kon
Hij, [a] Die de oogen des blinden geopend
heeft, niet maken, dat ook deze niet ge-
storven ware? a Joh. 9:6.
38 Jezus dan wederom in Zichzelven zeer
bewogen zijnde, kwam tot het graf; en het
was eene spelonk, en een steen was daarop
gelegd.
39 Jezus zeide: Neemt den steen weg.
Martha, de zuster des gestorvenen, zeide
tot Hem: Heere! hij riekt nu al, want hij
heeft vier dagen *aldaar gelegen*.
40 Jezus zeide tot haar: Heb Ik u niet
gezegd, dat, zoo gij gelooft, gij de heerlijk-
heid Gods zien zult?
41 Zij namen dan den steen weg, waar de
gestorvene lag. En Jezus hief de oogen
opwaarts, en zeide: Vader! Ik dank U,
dat Gij Mij gehoord hebt.
42 Doch Ik wist, dat Gij Mij altijd hoort;
[a] maar om der schare wil, die rondom staat,
heb Ik *dit* gezegd, opdat zij zouden gelooven,
dat Gij Mij gezonden hebt. a Joh. 12:30.
43 En als Hij dit gezegd had, riep Hij
met groote stemme: Lázarus, kom uit!
44 En de gestorvene kwam uit, gebonden
aan handen en voeten met grafdoeken, en
zijn aangezicht was omwonden [a] met eenen
zweetdoek. Jezus zeide tot hen: Ontbindt
hem, en laat hem heengaan. a Joh. 20:7.
45 Velen dan uit de Joden, die tot Maria
gekomen waren, en aanschouwd hadden,
hetgeen Jezus gedaan had, geloofden in Hem.
46 Maar sommigen van hen gingen tot de
Farizeën, en zeiden tot hen, hetgeen Jezus
gedaan had.
47 [a] De overpriesters dan en de Farizeën
vergaderden den raad, en zeiden: [b] wat
zullen wij doen? want deze Mensch doet
vele teekenen. a Ps. 2:2. Matt. 26:3.
Mark. 14:1. Luk. 22:2. Hand. 4:27. b Joh. 12:19.
48 Indien wij Hem alzoo laten *geworden*,

zij zullen allen in Hem gelooven, en de Romeinen zullen komen, en wegnemen beide onze plaats en volk.

49 En een uit hen, *namelijk* Kajafas, die deszelven jaars hoogepriester was, zeide tot hen: Gij verstaat niets;

50 En gij overlegt niet, [a] dat het ons nut is, dat een mensch sterve voor het volk, en het geheele volk niet verloren ga. [a] Joh. 18:14.

51 En dit zeide hij niet uit zichzelven; maar, zijnde hoogepriester deszelven jaars, profeteerde hij, dat Jezus sterven zou voor het volk;

52 En niet alleen voor dat volk, maar opdat Hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, [a] tot een zou vergaderen. [a] Efez. 2:14, 15, 16.

53 Van dien dag dan af raadslaagden zij te zamen, dat zij Hem dooden zouden.

54 Jezus dan wandelde niet meer vrijelijk onder de Joden; maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad, genaamd Efraïm, en verkeerde aldaar met Zijne discipelen.

55 En het pascha der Joden was nabij, en velen uit dat land gingen op naar Jeruzalem, voor het pascha, opdat zij zichzelven reinigden.

56 [a] Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder elkander, staande in den tempel: Wat dunkt u? *dunkt u*, dat Hij niet komen zal tot het feest? [a] Joh. 7:11.

57 De overpriesters nu en de Farizeeën hadden een gebod gegeven, dat, zoo iemand wist, waar Hij was, hij het zou te kennen geven, opdat zij Hem mochten vangen.

HOOFDSTUK 12.

Christus te Bethanië met Lázarus aan tafel zittende, vs. 1; wordt door Maria gezalfd, 3; Judas berispt, 4; maar Christus verdedigt haar, 7. Vele Joden komen om Lázarus te zien, 9; waarom te overpriesters hem ook zoeken te dooden, 10. Christus rijdt naar Jeruzalem op eenen ezel, en wordt door de schare met blijdschap en gelukwensching als de Koning Israels ontvangen, 12. Eenige Grieken begeeren Jezus te zien en spreken Filippus daarover aan, 20; waaruit Christus oorzaak neemt, te handelen over de vrucht Zijns doods, door de gelijkenis van een tarwegraan, 23. Wordt in Zijne ziel ontroerd, bidt Zijnen Vader en wordt door eene stem uit den hemel verheerlijkt, 27. Onderricht de schare weder van de vrucht en wijze Zijns doods, en vermaant hen, om in Zijn licht te wandelen, 29. De Joden blijven verhard, gelijk door Jesaja was voorzegd, 37. Velen van hen gelooven in Hem; maar durven Hem niet belijden, 42. Hij vermaant weder tot geloof en tot belijdenis Zijns Naams, 44.

JEZUS [a] dan kwam zes dagen voor het pascha te Bethanië, daar Lázarus was, die gestorven was geweest, welken Hij opgewekt had uit de dooden. [a] Matt. 26:6. Mark. 14:3. Luk. 7:37. Joh. 11:2.

2 Zij bereidden Hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lázarus was een van degenen, die met Hem aanzaten.

3 Maria dan, genomen hebbende een pond zalf van onvervalschten zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met hare haren Zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalf.

4 Zoo zeide dan een van Zijne discipelen, *namelijk* Judas, Simons *zoon*, Iskáriot, die Hem verraden zou:

5 [a] Waarom is deze zalf niet verkocht voor drie honderd penningen, en den armen gegeven? [a] Mark. 14:5.

6 En dit zeide hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, [a] en de beurs had, en droeg hetgeen gegeven werd. [a] Joh. 13:29.

7 Jezus dan zeide: Laat af van haar; zij heeft dit bewaard tegen [a] den dag Mijner begrafenis. [a] Mark. 14:8.

8 Want de [a] armen hebt gijlieden altijd met u, maar Mij hebt gij niet altijd. [a] Deut. 15:11. Matt. 26:11. Mark. 14:7.

9 Eene groote schare dan der Joden verstond, dat Hij aldaar was; en zij kwamen, niet alleen om Jezus wil, maar opdat zij ook Lázarus zouden zien, [a] dien Hij uit de dooden opgewekt had. [a] Joh. 11:44.

10 En de overpriesters beraadslaagden, dat zij ook Lázarus dooden zouden.

11 Want velen van de Joden gingen heen om zijnentwil, en geloofden in Jezus.

12 [a] Des anderen daags, eene groote schare, die tot het feest gekomen was, hoorende, dat Jezus naar Jeruzalem kwam, [a] Matt. 21:8. Mark. 11:8. Luk. 19:36.

13 Namen de takken van palmboomen, en gingen uit Hem te gemoet, en riepen: Hosanna! [a] Gezegend *is* Hij, Die komt in den Naam des Heeren, *Hij, Die is* de Koning Israëls! [a] Ps. 118:26.

14 En Jezus vond eenen jongen ezel, en zat daarop; gelijk geschreven is:

15 [a] Vrees niet, gij, dochter Zion! zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin. [a] Jes. 62:11. Zach. 9:9. Matt. 21:5.

16 Doch dit verstonden Zijne discipelen in het eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig, dat dit van Hem geschreven was, en *dat* zij Hem dit gedaan hadden.

17 De schare dan, die met Hem was, getuigde, dat Hij Lázarus uit het graf geroepen, en Hem uit de dooden opgewekt had.

18 Daarom ging ook de schare Hem te

gemoet, overmits zij gehoord had, dat Hij
dat teeken gedaan had.
19 De Farizeën dan zeiden onder elkander: [a] Ziet gij *wel*, dat gij gansch niet vordert? ziet, de *geheele* wereld gaat Hem na.

a Joh. 11:47.

20 En er waren sommige Grieken uit degenen, [a] die opgekomen waren, opdat zij op het feest zouden aanbidden; *a* Hand. 8:27.
21 Deze dan gingen tot Filippus, [a] die van Bethsaïda in Galiléa was, en baden hem, zeggende: Heere! wij wilden Jezus *wel* zien. *a* Joh. 1:45.
22 Filippus kwam en zeide het Andréas; en Andréas en Filippus wederom zeiden het Jezus.
23 Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, [a] dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden.

a Joh. 13:32. 17:1.

24 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [a] Indien het tarwegraan in de aarde niet valt, en sterft, zoo blijft hetzelve alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort. *a* 1 Kor. 15:36.
25 [a] Die zijn leven liefheeft, zal hetzelve verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelve bewaren tot het eeuwige leven. *a* Matt. 10:39. 16:25. Mark. 8:35. Luk. 9:24. 17:33.
26 Zoo iemand Mij dient, die volge Mij; en [a] waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn. En zoo iemand Mij dient, de Vader zal hem eeren. *a* Joh. 14:3. 17:24.
27 Nu [a] is Mijne ziel ontroerd; en wat zal ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure! Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen. *a* Matt. 26:37, 38, 39. Mark. 14:34. Luk. 22:44.
28 Vader! verheerlijk Uwen Naam. Er kwam dan eene stem uit den hemel, *zeggende:* En Ik heb *Hem* verheerlijkt, en Ik zal *Hem* wederom verheerlijken.
29 De schare dan, die daar stond, en *dit* hoorde, zeide, dat er een donderslag geschied was. Anderen zeiden: Een engel heeft tot Hem gesproken.
30 Jezus antwoordde en zeide: [a] Niet om Mijnentwil is deze stem geschied, maar om uwentwil. *a* Joh. 11:42.
31 [a] Nu is het oordeel dezer wereld; [b] nu zal de overste dezer wereld buiten geworpen worden. *a* Joh. 16:11. Efez. 2:2. *b* Joh. 14:30. Kol. 2:15.
32 [a] En Ik, zoo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken. *a* Num. 21:9. 2 Kon. 18:4. Joh. 3:14. 8:28.
33 (En dit zeide Hij, beteekenende, hoedanigen dood Hij sterven zou.)
34 De schare antwoordde Hem: Wij hebben uit de wet gehoord, [a] dat de Christus blijft in der eeuwigheid; en hoe zegt Gij, dat de Zoon des menschen moet verhoogd worden? Wie is deze Zoon des menschen?

a 2 Sam. 7:16. 1 Kron. 22:10. Ps. 45:7. 89:37. 110:4. Jes. 9:5. Jer. 23:6. Ezec. 37:26. Dan. 2:44. 7:14, 27. Micha 4:7. Hebr. 1:8.

35 Jezus dan zeide tot hen: Nog een' kleinen tijd [a] is het Licht bij ulieden; [b] wandelt, terwijl gij het Licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange. En die in de duisternis wandelt, weet niet, waar hij heengaat.

a Joh. 1:9. 8:12. 9:5. 12:46. *b* Jer. 13:16. Efez. 5:8. 1 Thess. 5:4.

36 Terwijl gij het Licht hebt, gelooft in het Licht, opdat gij kinderen des Lichts moogt zijn. Deze dingen sprak Jezus; en weggaande verbergde Hij Zich van hen.
37 En hoewel Hij zoo vele teekenen voor hen gedaan had, *nogtans* geloofden zij in Hem niet;
38 Opdat het woord van Jesaja, den profeet, vervuld werd, dat hij gesproken heeft: [a] Heere! wie heeft onze prediking geloofd? en wien is de arm des Heeren geopenbaard?

a Jes. 53:1. Rom. 10:16.

39 Daarom konden zij niet gelooven, dewijl Jesaja wederom gezegd heeft:
40 [a] Hij heeft hunne oogen verblind, en hun hart verhard; opdat zij met de oogen niet zien, en met het hart *niet* verstaan, en zij bekeerd worden, en Ik hen geneze.

a Jes. 6:9. Ezec. 12:2. Matt. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Hand. 28:26. Rom. 11:8.

41 [a] Dit zeide Jesaja, toen hij Zijne heerlijkheid zag, en van Hem sprak. *a* Jes. 6:1.
42 [a] Nogtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in Hem; maar om der Farizeën wil beleden zij het niet, [b] opdat zij uit de synagoge niet zouden geworpen worden.

a Joh. 7:13, 48. *b* Joh. 9:22.

43 [a] Want zij hadden de eer der menschen lief, meer dan de eer van God. *a* Joh. 5:44.
44 En Jezus riep, en zeide: Die in Mij gelooft, gelooft in Mij niet, maar in Dengene, Die Mij gezonden heeft.
45 [a] En die Mij ziet, die ziet Dengene, Die Mij gezonden heeft. *a* Joh. 10:30. 14:9.
46 [a] Ik ben een Licht, in de wereld gekomen, opdat een iegelijk, die in Mij gelooft, in de duisternis niet blijve.

a Jes. 42:6. 49:6. Joh. 1:9. 8:12. 9:5. 12:35. Hand. 13:47.

47 En indien iemand Mijne woorden ge-

hoord, en niet geloofd zal hebben, Ik oor-
deel hem niet; [a] want Ik ben niet geko-
men, opdat Ik de wereld oordeele, maar
opdat Ik de wereld zalig make. [a] Joh. 3:17. 9:39.
48 [a] Die Mij verwerpt, en Mijne woorden
niet ontvangt, heeft, die hem oordeelt; [b] het
woord, dat Ik gesproken heb, dat zal hem
oordeelen ten laatsten dage.
[a] Joh. 3:18. 8:24. [b] Mark. 16:16.
49 [a] Want Ik heb uit Mijzelven niet ge-
sproken; maar de Vader, Die Mij gezon-
den heeft, Die heeft Mij een gebod gegeven,
wat Ik zeggen zal, en wat Ik spreken zal.
[a] Deut. 18:18. Joh. 3:11. 5:20. 7:16. 8:28. 14:10, 24. 16:13.
50 En Ik weet, dat Zijn gebod het eeuwige
leven is. Hetgeen Ik dan spreek, dat spreek
Ik alzoo, gelijk Mij de Vader gezegd heeft.

HOOFDSTUK 13.

Christus van het avondmaal opstaande, omgordt Zich en wascht de voeten Zijner discipelen, vs. 1; hetwelk Petrus in het eerst weigert, doch daarna toelaat, 6. Christus vermaant hem dit voorbeeld Zijner nederigheid en dienstvaardigheid na te volgen, 12. Voorzegt dat een van hen Hem zou verraden, waartegen Hij Zijne discipelen vertroost, 18; en geeft aan Johannes te kennen, met het geven van eene ingedoopte bete, dat het Judas was, 22; die, nadat de duivel in hem was gevaren, uitgaat, 27. Christus spreekt daarna met Zijne andere discipelen van Zijne verheerlijking, 31; en vermaant hen tot onderlinge liefde, 34. Petrus wil zijn leven voor Hem zetten, maar Christus voorzegt hem, dat hij Hem driemaal zal verloochenen, 37.

EN voor [a] het feest van het pascha, Jezus,
wetende, dat Zijne ure gekomen was,
dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot
den Vader, alzoo Hij de Zijnen, die in de
wereld waren, liefgehad had, zoo heeft Hij
hen liefgehad tot het einde.
[a] Matt. 26:2. Mark. 14:1. Luk. 22:1.
2 En als het avondmaal gedaan was,
[a] (toen nu de duivel in het hart van Judas,
Simons *zoon*, Iskáriot, gegeven had, dat hij
Hem verraden zou) [a] Luk. 22:3. Joh. 13:27.
3 Jezus, wetende, [a] dat de Vader Hem
alle dingen in de handen gegeven had, [b] en
dat Hij van God uitgegaan was, en tot God
heenging, [a] Matt. 11:27. Joh. 3:35. [b] Joh. 16:28.
4 Stond op van het avondmaal, en leide
zijne kleederen af, en nemende eenen lin-
nen doek, omgordde Zichzelven.
5 Daarna goot Hij water in het bekken,
en begon de voeten der discipelen te was-
schen, en af te drogen met den linnen doek,
waarmede Hij omgord was.
6 Hij dan kwam tot Simon Petrus; en
die zeide tot Hem: Heere! [a] zult Gij mij
de voeten wasschen? [a] Matt. 3:14.
7 Jezus antwoordde en zeide tot hem:
Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij
zult het na dezen verstaan.
8 Petrus zeide tot Hem: Gij zult mijne
voeten niet wasschen in der eeuwigheid!
Jezus antwoordde hem: Indien Ik u niet
wassche, gij hebt geen deel met Mij.
9 Simon Petrus zeide tot Hem: Heere!
niet alleen mijne voeten, maar ook de
handen en het hoofd.
10 Jezus zeide tot hem: Die gewasschen
is, heeft niet van noode, dan de voeten te
wasschen, maar is geheel rein. [a] En gijlie-
den zijt rein, doch niet allen. [a] Joh. 15:3.
11 [a] Want Hij wist, wie Hem verraden
zou; daarom zeide Hij: Gij zijt niet allen
rein. [a] Joh. 6:64.
12 Als Hij dan hunne voeten gewas-
schen, en Zijne kleederen genomen had,
zat Hij wederom aan, en zeide tot hen:
Verstaat gij, wat Ik ulieden gedaan heb?
13 [a] Gij heet Mij Meester en Heere; en
gij zegt wel, want Ik ben het.
[a] Matt. 23:8, 10. 1 Kor. 8:6. 12:3. Filipp. 2:11.
14 Indien dan Ik, de Heere en de Meester,
uwe voeten gewasschen heb, [a] zoo zijt gij
ook schuldig, elkanders voeten te was-
schen. [a] Gal. 6:1, 2.
15 [a] Want Ik heb u een voorbeeld gege-
ven, opdat, gelijkerwijs Ik u gedaan heb,
gijlieden ook doet. [a] 1 Petr. 2:21. 1 Joh. 2:6.
16 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [a] Een
dienstknecht is niet meerder dan zijn heer,
noch een gezant meerder, dan die hem ge-
zonden heeft. [a] Matt. 10:24. Luk. 6:40. Joh. 15:20.
17 Indien gij deze dingen weet, zalig zijt
gij, zoo gij dezelve doet.
18 Ik zeg niet van u allen; Ik weet, welke
Ik uitverkoren heb; maar *dit geschiedt*, op-
dat de Schrift vervuld worde: [a] Die met Mij
het brood eet, heeft tegen Mij zijne verze-
nen opgeheven. [a] Ps. 41:10. Matt. 26:23. 1 Joh. 2:19.
19 [a] Van nu zeg Ik het ulieden, eer het
geschied is, opdat, wanneer het geschied zal
zijn, gij gelooven moogt, dat Ik het ben.
[a] Joh. 14:29. 16:4.
20 Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: [a] Zoo
Ik iemand zende, wie *dien* ontvangt, die
ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt, die
ontvangt Hem, Die Mij gezonden heeft.
[a] Matt. 10:40. Luk. 10:16.
21 [a] Jezus, deze dingen gezegd hebbende,
werd ontroerd in den geest, en betuigde,
en zeide: Voorwaar, voorwaar Ik zeg u,
dat een van ulieden Mij zal verraden.
[a] Matt. 26:21. Mark. 14:18. Luk. 22:21. Hand. 1:17. 1 Joh. 2:19.
22 De discipelen dan zagen op elkander,
twijfelende, van wien Hij *dat* zeide.

23 [a] En een van Zijne discipelen was aanzittende in den schoot van Jezus, welken Jezus liefhad. *a Joh. 20:2. 21:7, 20.*

24 Simon Petrus dan wenkte dezen, dat hij vragen zou, wie hij toch ware, van welken Hij *dit* zeide.

25 En deze, vallende op de borst van Jezus, zeide tot Hem: Heere! wie is het?

26 Jezus antwoordde: Deze is het, dien Ik de bete, als Ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als Hij de bete ingedoopt had, gaf Hij ze Judas, Simons *zoon*, Iskáriot.

27 En na de bete, toen voer de Satan in hem. Jezus dan zeide tot hem: Wat gij doet, doe het haastelijk.

28 En dit verstond niemand dergenen, die aanzaten, waartoe Hij hem *dat* zeide.

29 Want sommigen meenden, [a] dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zeide: Koop hetgeen wij van noode hebben tot het feest; of, dat hij den armen wat geven zou. *a Joh. 12:6.*

30 Hij dan, de bete genomen hebbende, ging terstond uit. En het was nacht.

31 Als hij dan uitgegaan was, zeide Jezus: Nu is de Zoon des menschen verheerlijkt, en God is in Hem verheerlijkt.

32 Indien God in Hem verheerlijkt is, zoo zal ook God Hem verheerlijken in Zichzelven, [a] en Hij zal Hem terstond verheerlijken. *a Joh. 12:23. 17:1.*

33 Kinderkens! nog eenen kleinen *tijd* ben Ik bij u. [a] Gij zult Mij zoeken, en gelijk Ik den Joden gezegd heb: Waar Ik heenga, kunt gij niet komen; *alzoo* zeg Ik ulieden nu ook. *a Joh. 7:34. 8:21.*

34 [a] Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk Ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt.

a Lev. 19:18. Matt. 22:39. Joh. 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23. 4:21.

35 [a] Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij Mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder elkander. *a 1 Joh. 2:5. 4:20.*

36 Simon Petrus zeide tot Hem: Heere! waar gaat Gij heen? Jezus antwoordde hem: Waar Ik heenga, kunt gij Mij nu niet volgen; maar gij zult Mij namaals volgen.

a Joh. 21:18. 2 Petr. 1:14.

37 Petrus zeide tot Hem: Heere! waarom kan ik U nu niet volgen? [a] Ik zal mijn leven voor U zetten.

a Matt. 26:33. Mark. 14:29. Luk. 22:33.

38 Jezus antwoordde hem: Zult gij uw leven voor Mij zetten? [a] Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: De haan zal niet kraaien, totdat gij Mij driemaal verloochend zult hebben.

a Matt. 26:34. Mark. 14:30. Luk. 22:34.

HOOFDSTUK 14.

Christus vertroost Zijne discipelen over Zijn weggaan tot den Vader, dewijl Hij ging, om hun woonplaats te bereiden in Zijns Vaders huis, vs. 1. Verklaart aan Thomas, dat Hij de Weg, de Waarheid, en het Leven is, 5; en aan Filippus, dat die Hem ziet, den Vader ziet, 7. Belooft hun, dat zij groote wonderwerken zullen doen, en verkrijgen, al wat zij in Zijnen Naam zullen bidden, 12; dat zij den Trooster, den Heiligen Geest, zullen ontvangen, 16; en geene weezen gelaten worden, 18. Vermaant hen tot Zijne liefde en tot gehoorzaamheid Zijner geboden, met belofte van Zijne en des Vaders bijwoning, 21; en dat de H. Geest hun alles zal indachtig maken, 26. Laat hun Zijnen vrede, 27. Verklaart dat zij zich behooren te verblijden, omdat Hij tot den Vader gaat, 28. Toont Zijne gewilligheid, om den Vader ook in het lijden te gehoorzamen, 30.

UW hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij.

2 In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben: Ik ga heen om u plaats te bereiden.

3 En zoo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kome Ik weder, en zal u tot Mij nemen, [a] opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben. *a Joh. 12:26. 17:24.*

4 En waar Ik heenga, weet gij, en den weg weet gij.

5 Thomas zeide tot Hem: Heere! wij weten niet, waar gij heengaat; en hoe kunnen wij den weg weten?

6 Jezus zeide tot hem: [a] Ik ben de Weg, [b] en de Waarheid, [c] en het Leven. [d] Niemand komt tot den Vader, dan door Mij.

a Hebr. 9:8. b Joh. 1:17. c Joh. 1:4. 11:25. d Joh. 10:9.

7 Indien gijlieden Mij gekend hadt, zoo zoudt gij ook Mijnen Vader gekend hebben; en van nu kent gij Hem, en hebt Hem gezien.

8 Filippus zeide tot hem: Heere! toon ons den Vader, en het is ons genoeg.

9 Jezus zeide tot hem: Ben Ik zoo langen tijd met ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus? [a] Die Mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien; en hoe zegt gij: Toon ons den Vader? *a Joh. 10:30.*

10 Gelooft gij niet, [a] dat Ik in den Vader *ben*, en de Vader in Mij is? [b] De woorden, die Ik tot ulieden spreek, spreek Ik van Mijzelven niet, [c] maar de Vader, Die in Mij blijft, Dezelve doet de werken. *a Joh. 10:38.*

b Joh. 7:16. 8:28. 10:38. 12:49. 14:24. 16:13. 17:21. c Joh. 5:17.

11 Gelooft Mij, dat Ik in den Vader *ben*, en de Vader in Mij is; en indien niet, zoo gelooft Mij om de werken zelve.

12 [a] Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Die in Mij gelooft, de werken, die Ik doe, zal hij ook doen, en zal meer doen, dan

deze; want Ik ga heen tot Mijnen Vader.
a Matt. 21:21. Luk. 17:6. Hand. 5:12. 19:11.
13 [a] En zoo wat gij begeeren zult in Mijnen Naam, dat zal Ik doen; opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.
a Jer. 29:12. Matt. 7:7. 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 15:7. 16:24. Jakob. 1:5. 1 Joh. 3:22.
14 Zoo gij iets begeeren zult in Mijnen Naam, Ik zal het doen.
15 [a] Indien gij Mij liefhebt, zoo bewaart Mijne geboden. a Joh. 14:21, 23. 15:10. 1 Joh. 5:3.
16 En Ik zal den Vader bidden, en Hij zal u eenen anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid;
17 *Namelijk* den Geest der waarheid, Welken de wereld niet kan ontvangen; want zij ziet Hem niet, en kent Hem niet; maar gij kent Hem; want Hij blijft bij ulieden, en zal in u zijn.
18 [a] Ik zal u geene weezen laten; Ik kome *weder* tot u. a Matt. 28:20.
19 Nog eenen kleinen *tijd*, en de wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien; want Ik leef, en gij zult leven.
20 In dien dag zult gij bekennen, dat Ik in Mijnen Vader *ben*, en gij in Mij, en Ik in u.
21 Die Mijne geboden heeft, en dezelve bewaart, die is het, die Mij liefheeft; en die Mij liefheeft, zal van Mijnen Vader geliefd worden; en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelven aan hem openbaren.
22 Judas, niet de Iskáriot, zeide tot Hem: Heere! wat is het, dat Gij Uzelven aan ons zult openbaren, en niet aan de wereld?
23 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zoo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren; en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij Hem maken.
24 Die Mij niet liefheeft, die bewaart Mijne woorden niet; [a] en het woord, dat gijlieden hoort, is het Mijne niet, maar des Vaders, Die Mij gezonden heeft.
a Joh. 7:16. 8:28. 12:49. 14:10. 16:13.
25 Deze dingen heb Ik tot u gesproken, bij u blijvende.
26 [a] Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welken de Vader zenden zal in Mijnen Naam, [b] Die zal u alles leeren, en zal u indachtig maken alles, wat Ik u gezegd heb.
a Luk. 24:49. Joh. 15:26. 16:7. Hand. 2:4. b Joh. 16:13.
27 [a] Vrede laat Ik u, Mijnen vrede geef Ik u; niet gelijkerwijs de wereld *hem* geeft, geef Ik *hem* u. Uw hart worde niet ontroerd en zijt niet versaagd. a Filipp. 4:7.
28 [a] Gij hebt gehoord, dat Ik tot u gezegd heb: Ik ga heen, en kom *weder* tot u. Indien gij Mij liefhadt, zoo zoudt gij u verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik ga heen tot den Vader; want Mijn Vader is meerder dan Ik. a Joh. 14:3.
29 En nu heb Ik het u gezegd, eer het geschied is; [a] opdat, wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt. a Joh. 13:19. 16:4.
30 Ik zal niet meer veel met u spreken; [a] want de overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets. a Joh. 12:31. 16:11. Efez. 2:2.
31 Maar opdat de wereld wete, dat Ik den Vader liefheb, en alzoo doe, gelijkerwijs Mij de Vader [a] geboden heeft. Staat op, laat ons van hier gaan. a Joh. 10:18. Hebr. 10:5.

HOOFDSTUK 15.

Christus vergelijkt Zichzelven bij eenen wijnstok, en Zijne discipelen bij de ranken, die in Hem blijvende, door Hem vele vruchten voortbrengen, vs. 1. Betuigt Zijne bijzondere liefde tot hen, en vermaant hen tot onderhouding Zijner geboden en onderlinge liefde, 6; Zijne liefde betoont Hij daarin, dat Hij Zijn leven voor hen stelt, 13; en hen Zijne vrienden en uitverkorenen noemt, 14. Troost hen tegen den haat der wereld met Zijn eigen voorbeeld, 18. Toont dat door Zijn woord en werken den Joden alle voorwendsel van onschuld benomen is, 22; en dat de H. Geest en Zijne apostelen van Hem zullen getuigen, 26.

IK ben de ware Wijnstok, en Mijn Vader is de Landman.
2 [a] Alle rank, die in Mij geene vrucht draagt, die neemt Hij weg; en al wie vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage. a Matt. 15:13.
3 [a] Gijlieden zijt nu rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb. a Joh. 13:10.
4 Blijft in Mij, en Ik in u. Gelijkerwijs de rank geene vrucht kan dragen van zichzelve, zoo zij niet in den wijnstok blijft; alzoo ook gij niet, zoo gij in Mij niet blijft.
5 Ik ben de Wijnstok, *en* gij de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen.
6 [a] Zoo iemand in Mij niet blijft, [b] die is buiten geworpen, gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en men werpt ze in het vuur, en zij worden verbrand.
a Ezec. 15:2, enz. b Matt. 3:10. 7:19. Kol. 1:23.
7 Indien gij in Mij blijft, en Mijne woorden in u blijven, [a] zoo wat gij wilt, zult gij begeeren, en het zal u geschieden.
a Jer. 29:12. Matt. 7:7. 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13. 16:24. Jakob. 1:5. 1 Joh. 3:22. 5:14.
8 Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult Mijne discipelen zijn.

9 Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad heeft, heb Ik ook u liefgehad; blijft in deze Mijne liefde.

10 [a] Indien gij Mijne geboden bewaart, zoo zult gij in Mijne liefde blijven; gelijkerwijs Ik de geboden Mijns Vaders bewaard heb, en blijf in Zijne liefde. [a] Joh. 14:15, 21, 23. 1 Joh. 5:3.

11 Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat Mijne blijdschap in u blijve, en uwe blijdschap vervuld worde.

12 [a] Dit is Mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkerwijs Ik u liefgehad heb.
[a] Lev. 19:18. Matt. 22:39. Joh. 13:34. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23. 4:21.

13 [a] Niemand heeft meer liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden. [a] Rom. 5:7. Efez. 5:2. 1 Joh. 3:16.

14 [a] Gij zijt Mijne vrienden, zoo gij doet wat Ik u gebiede.
[a] Matt. 12:50. 2 Kor. 5:16. Gal. 5:6. 6:15. Kol. 3:11.

15 Ik heet u niet meer dienstknechten; want de dienstknecht weet niet, wat zijn heer doet; maar Ik heb u vrienden genoemd; want al wat Ik van Mijnen Vader gehoord heb, *dat* heb Ik u bekend gemaakt. [a] Joh. 8:26.

16 [a] Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld, [b] dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen, en *dat* uwe vrucht blijve; opdat, zoo wat gij van den Vader begeeren zult in Mijnen Naam, Hij u *dat* geve. [a] Joh. 13:18. Efez. 1:4.
[b] Matt. 28:19. Mark. 16:15. Kol. 1:6.

17 Dit gebied Ik u, opdat gij elkander liefhebt.

18 [a] Indien u de wereld haat, zoo weet, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft. [a] 1 Joh. 3:13.

19 [a] Indien gij van de wereld waart, zoo zou de wereld het hare liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld. [a] Joh. 17:14. Gal. 1:10.

20 Gedenkt des woords, dat Ik u gezegd heb: [a] Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. [b] Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij Mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.
[a] Matt. 10:24. Luk. 6:40. Joh. 13:16. [b] Matt. 24:9. Joh. 16:2.

21 [a] Maar al deze dingen zullen zij doen om Mijns Naams wil, omdat zij Hem niet kennen, Die Mij gezonden heeft.
[a] Matt. 10:22. Joh. 16:3.

22 [a] Indien Ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken had, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hunne zonde. [a] Rom. 4:15. 5:20.

23 Die Mij haat, die haat ook Mijnen Vader.

24 [a] Indien Ik de werken onder hen niet had gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geene zonde; maar nu hebben zij ze gezien, en beiden Mij en Mijnen Vader gehaat. [a] Joh. 10:37.

25 Maar *dit geschiedt*, opdat het woord vervuld worde, dat in hunne wet geschreven is: [a] Zij hebben mij zonder oorzaak gehaat. [a] Ps. 35:19. 69:5.

26 [a] Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, [b] Dien Ik u zenden zal van den Vader, *namelijk* de Geest der waarheid, Die van den Vader uitgaat, die zal van Mij getuigen. [a] Joh. 14:26. 16:7. Hand. 5:32. [b] Luk. 24:49.

27 [a] En gij zult ook getuigen, want gij zijt van den beginne met Mij geweest.
[a] Hand. 1:8, 21. 5:32.

HOOFDSTUK 16.

Christus voorzegt Zijnen discipelen, dat zij zullen vervolgd worden, vs. 1; troost hen met de belofte des H. Geestes, Die de wereld zal overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, 5; en hen in alle waarheid leiden, 12. Verklaart hun, dat Hij weldra van hen weggenomen, doch daarna weder eenen kleinen tijd zal gezien worden, 16; en dat hunne droefheid in blijdschap zal veranderd worden, 20. Vermaant hen, te bidden in Zijnen Naam, met belofte van verhoord te zullen worden, 23; en verklaart vrij uit, zonder gelijkenis, dat Hij de wereld verlaat, 28; hetwelk de discipelen verstaande, in hun geloof versterkt, 29. Hij waarschuwt hen, dat zij verstrooid zullen worden en belooft hun Zijnen vrede, 31.

DEZE dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.

2 [a] Zij zullen u uit de synagogen werpen; ja, de ure komt, dat een iegelijk, die u zal dooden, zal meenen Gode een dienst te doen. [a] Joh. 9:22, 34. 12:42.

3 [a] En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben, doch Mij. [a] Joh. 15:21. 1 Kor. 2:8.

4 [a] Maar deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat, wanneer de ure zal gekomen zijn, gij dezelve moogt gedenken, dat Ik ze u gezegd heb; doch deze dingen heb Ik u van het begin niet gezegd, omdat Ik bij ulieden was. [a] Joh. 13:19. 14:29.

5 En nu ga Ik heen tot dengene, die Mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt Mij: Waar gaat gij henen?

6 Maar omdat Ik deze dingen tot u gesproken heb, zoo heeft de droefheid uw hart vervuld.

7 Doch Ik zeg u de waarheid: Het is u nut, dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen; [a] maar indien Ik heenga, zoo zal Ik Hem tot u zenden. [a] Luk. 24:49. Joh. 14:26. 15:26.

8 En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel :

9 Van zonde, omdat zij in Mij niet gelooven ;

10 En van gerechtigheid, omdat Ik tot Mijnen Vader heenga, en gij zult Mij niet meer zien ;

11 En van oordeel, [a] omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.

a Joh. 12:31. 14:30. Efez. 2:2. Kol. 2:15.

12 Nog vele dingen heb Ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen.

13 Maar wanneer Die zal gekomen zijn, *namelijk* de Geest der waarheid, [a] Hij zal u in al de waarheid leiden ; [b] want Hij zal van Zichzelven niet spreken, maar zoo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomende dingen zal Hij u verkondigen.

a Joh. 14:26. *b* Joh. 12:49.

14 Die zal Mij verheerlijken ; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen.

15 [a] Al wat de Vader heeft, is het Mijne ; daarom heb Ik gezegd, dat Hij het uit het Mijne zal nemen, en u verkondigen. *a* Joh. 17:10.

16 [a] Eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij niet zien ; en wederom eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij zien ; want Ik ga heen tot den Vader. *a* Joh. 7:33.

17 *Sommigen* dan uit Zijne discipelen zeiden tot elkander : Wat is dit, dat Hij tot ons zegt : Eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij niet zien ; en wederom eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij zien ; en : Want Ik ga heen tot den Vader ?

18 Zij zeiden dan : Wat is dit, dat Hij zegt : Eenen kleinen *tijd ?* wij weten niet, wat Hij zegt.

19 Jezus dan bekende, dat zij Hem wilden vragen, en zeide tot hen : Vraagt gij daarvan onder elkander, dat Ik gezegd heb : Eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij niet zien, en wederom eenen kleinen *tijd*, en gij zult Mij zien ?

20 Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, dat gij zult schreien, en klagelijk weenen, maar de wereld zal zich verblijden : en gij zult bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot blijdschap worden.

21 [a] Eene vrouw, wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen is ; maar wanneer zij het kindeken gebaard heeft, zoo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap, dat een mensch ter wereld geboren is. *a* Jes. 26:17.

22 En gij dan hebt nu wel droefheid ; maar Ik zal u wederom zien, [a] en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen. *a* Joh. 20:20.

23 En in dien dag zult gij Mij niets vragen. [a] Voorwaar, voorwaar Ik zeg u : Al wat gij den Vader zult bidden in Mijnen Naam, *dat* zal Hij u geven. *a* Jer. 29:12. Matt. 7:7. 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13. 15:7. Jakob. 1:5. 1 Joh. 3:22. 5:14.

24 Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijnen Naam ; bidt, en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

25 Deze dingen heb Ik door gelijkenissen tot u gesproken ; maar de ure komt, dat Ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar u vrij uit van den Vader zal verkondigen.

26 In dien dag zult gij in Mijnen Naam bidden ; en Ik zeg u niet, dat Ik den Vader voor u bidden zal ;

27 Want de Vader Zelf heeft u lief, dewijl gij Mij liefgehad hebt, [a] en hebt geloofd, dat Ik van God ben uitgegaan.

a Joh. 17:8.

28 [a] Ik ben van den Vader uitgegaan, en ben in de wereld gekomen ; wederom verlaat Ik de wereld, en ga heen tot den Vader. *a* Joh. 13:3.

29 Zijne discipelen zeiden tot Hem : Zie, nu spreekt Gij vrij uit, en zegt geene gelijkenis.

30 Nu weten wij, [a] dat Gij alle dingen weet, en Gij hebt niet van noode, dat U iemand vrage. Hierom gelooven wij, dat Gij van God uitgegaan zijt. *a* Joh. 21:17.

31 Jezus antwoordde hun : Gelooft gij nu ?

32 [a] Ziet, de ure komt, en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden, een iegelijk naar het zijne, en gij Mij alleen zult laten ; [b] en *nogtans* ben Ik niet alleen ; want de Vader is met Mij.

a Zach. 13:7. Matt. 26:31. Mark. 14:27. *b* Joh. 8:29. 14:10.

33 Deze dingen heb Ik tot u gesproken, [a] opdat gij in Mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben ; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen.

a Jes. 9:5. Joh. 14:27. Rom. 5:1. Efez. 2:13. Kol. 1:20.

HOOFDSTUK 17.

Christus, als onze Hoogepriester, Zich bereidende tot Zijn lijden en sterven, bidt Zijnen Vader, dat Hij Hem verheerlijke, om het eeuwige leven te geven dengenen, die Hem kennen, vs. 1. Verhaalt hoe getrouw en met welk eene vreugde Hij het werk, dat Hem was opgelegd, heeft volbracht, 4. Bidt

voor Zijne apostelen: dat de Vader hen beware in eenigheid der liefde, 9; van den booze, 15; en heilige in Zijne waarheid, 17. Bidt ook voor allen, die door hun woord in Hem zullen gelooven, 20; dat zij één mogen zijn, 21; en bij Hem zijn, waar Hij is, om Zijne heerlijkheid te aanschouwen, 24.

DIT heeft Jezus gesproken, en Hij hief
Zijne oogen op naar den hemel, en
zeide: Vader! [a] de ure is gekomen, ver-
heerlijk Uwen Zoon, opdat ook Uw Zoon
U verheerlijke. [a] Joh. 12:23. 13:32.
2 [a] Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven
hebt over alle vleesch, opdat al wat Gij
Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige
leven geve. [a] Ps. 8:7. Matt. 11:27. 28:18. Luk. 10:22.
Joh. 3:35. 5:27. 1 Kor. 15:25. Filipp. 2:10. Hebr. 2:8.
3 En [a] dit is het eeuwige leven, dat zij U
kennen, den eenigen waarachtigen God, en
Jezus Christus, Dien Gij gezonden hebt.
[a] Jes. 53:11. Jer. 9:23.
4 [a] Ik heb U verheerlijkt op de aarde; [b] Ik
heb voleindigd het werk, dat Gij Mij ge-
geven hebt om te doen;
[a] Joh. 13:32. 14:13. [b] Joh. 4:34. 19:30.
5 En nu verheerlijk Mij, Gij Vader! bij
Uzelven, met de heerlijkheid, [a] die Ik bij
U had, eer de wereld was. [a] Joh. 1:1, 2. 10:30. 14:9.
6 Ik heb Uwen Naam geopenbaard den
menschen, die Gij Mij uit de wereld gegeven
hebt. Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve
gegeven; en zij hebben Uw woord bewaard.
7 Nu hebben zij bekend, dat alles, wat Gij
Mij gegeven hebt, van U is.
8 Want de woorden, die Gij Mij gegeven
hebt, heb Ik hun gegeven, en zij hebben ze
ontvangen, [a] en zij hebben waarlijk bekend,
dat Ik van U uitgegaan ben, en hebben ge-
loofd, dat Gij Mij gezonden hebt. [a] Joh. 16:27.
9 Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de
wereld, maar voor degenen, die Gij Mij
gegeven hebt, want zij zijn Uwe.
10 En [a] al het Mijne is Uwe, en het Uwe is
Mijne; en Ik ben in hen verheerlijkt. [a] Joh. 16:15.
11 En Ik ben niet meer in de wereld,
maar deze zijn in de wereld, en Ik kome
tot U. Heilige Vader! bewaar ze in Uwen
Naam, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij
één zijn, gelijk als Wij.
12 [a] Toen Ik met hen in de wereld was,
bewaarde Ik ze in Uwen Naam. [b] Die Gij Mij
gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand
uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der
verderfenis, opdat [c] de Schrift vervuld worde.
[a] Joh. 6:39. 10:28. 18:9. [b] Jes. 8:18. Hebr. 2:13. [c] Ps. 109:8.
13 Maar nu kom Ik tot U, en spreek dit
in de wereld, opdat zij Mijne blijdschap
vervuld mogen hebben in zichzelven.
14 Ik heb hun Uw woord gegeven; [a] en
de wereld heeft ze gehaat, omdat zij van
de wereld niet zijn, gelijk als Ik van de
wereld niet ben. [a] Joh. 15:19.
15 Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld
wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van
den booze.
16 Zij zijn niet van de wereld, gelijker-
wijs Ik van de wereld niet ben.
17 Heilig ze in Uwe waarheid; [a] Uw
woord is de waarheid. [a] Joh. 8:40.
18 [a] Gelijkerwijs Gij Mij gezonden hebt
in de wereld, *alzoo* heb Ik hen ook in de
wereld gezonden. [a] Joh. 20:21.
19 [a] En Ik heilige Mijzelven voor hen,
opdat ook zij geheiligd mogen zijn in
waarheid. [a] 1 Kor. 1:2, 30. 1 Thess. 4:7.
20 En Ik bid niet alleen voor deze, maar
ook voor degenen, die door hun woord in
Mij gelooven zullen.
21 Opdat zij allen [a] één zijn, gelijkerwijs
Gij, Vader! in Mij, en ik in U, dat ook zij
in Ons één zijn; opdat de wereld geloove,
dat Gij Mij gezonden hebt.
[a] Joh. 10:38. 14:11. Gal. 3:28.
22 En Ik heb hun de heerlijkheid ge-
geven, die Gij Mij gegeven hebt; opdat
zij één zijn, gelijk als Wij Eén zijn:
23 Ik in hen, en Gij in Mij; opdat zij
volmaakt zijn in één, en opdat de wereld
bekenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en
hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij liefgehad
hebt.
24 [a] Vader! Ik wil, dat waar Ik ben, ook
die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt;
opdat zij Mijne heerlijkheid mogen aan-
schouwen, die Gij Mij gegeven hebt; want
Gij hebt Mij liefgehad, voor de grondleg-
ging der wereld. [a] Joh. 12:26. 14:3.
25 Rechtvaardige Vader! [a] de wereld
heeft U niet gekend; maar Ik heb U gekend,
[b] en deze hebben bekend, dat Gij Mij ge-
zonden hebt. [a] Joh. 15:21. 16:3. [b] Joh. 16:27. 17:8.
26 En Ik heb hun Uwen Naam bekend
gemaakt, en zal *hem* bekend maken; opdat
de liefde, waarmede Gij Mij liefgehad hebt,
in hen zij, en Ik in hen.

HOOFDSTUK 18.

Christus gaat met Zijne discipelen in een hof, vs. 1; alwaar Judas komt met de bende, om Hem te vangen, 2; welke bende op Christus toespraak ter aarde valt, 4. Petrus houwt Malchus het oor af, waarover Christus hem bestraft, 10. Christus wordt gevangen genomen, en eerst tot Annas, daarna tot Kajafas gebracht, 13. Wordt door Petrus gevolgd en daarna verloochend, 15; door Kajafas ondervraagd over Zijne discipelen en leer, 19. Van een' der dienaren geslagen, welken Hij daarover bestraft, 22. Wordt door Petrus nog tweemaal verloochend, 25. Voor Pilatus in het rechthuis gebracht, die naar Zijne beschuldiging vraagt en Hem aan

het oordeel der Joden wil overgeven, 28. Wordt door Pilatus onderzocht naar Zijn Koninkrijk, hetwelk Hij betuigt niet te zijn van deze wereld, 33. Pilatus verklaart Hem onschuldig en wil Hem loslaten, 38. Maar de Joden begeeren Barabbas, 40.

JEZUS, [a] dit gezegd hebbende, ging uit
met Zijne discipelen over de beek Kedron,
waar een hof was, in welken Hij ging,
en Zijne discipelen.

[a] 2 Sam. 15:23. Matt. 26:36. Mark. 14:32. Luk. 22:39.

2 En Judas, die Hem verried, wist ook
die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd
was geweest met Zijne discipelen.

3 [a] Judas dan, genomen hebbende de
bende *krijgsknechten* en *eenige* dienaars van
de overpriesters en Farizeën, kwam aldaar
met lantaarnen, en fakkelen, en wapenen.

[a] Matt. 26:47. Mark. 14:43. Luk. 22:47.

4 Jezus dan, wetende alles, wat over Hem
komen zou, ging uit, en zeide tot hen:
Wien zoekt gij?

5 Zij antwoordden Hem: Jezus den Nazaréner.
Jezus zeide tot hen: Ik ben het. En
Judas, die Hem verried, stond ook bij hen.

6 Als Hij dan tot hen zeide: Ik ben
het; gingen zij achterwaarts, en vielen ter
aarde.

7 Hij vraagde hun dan wederom: Wien
zoekt gij? En zij zeiden: Jezus den Nazaréner.

8 Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd,
dat Ik het ben. Indien gij dan Mij zoekt,
zoo laat deze heengaan.

9 Opdat het woord vervuld zou worden,
dat Hij gezegd had: [a] Uit degenen, die Gij
Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren.

[a] Joh. 6:39. 10:28. 17:12.

10 [a] Simon Petrus dan, hebbende een
zwaard, trok hetzelve *uit*, en sloeg des hoogepriesters
dienstknecht, en hieuw zijn rechteroor
af. En de naam van den dienstknecht
was Malchus. [a] Matt. 26:51. Mark. 14:47. Luk. 22:50.

11 Jezus dan zeide tot Petrus: Steek uw
zwaard in de scheede. Den [a] drinkbeker,
dien Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik
dien niet drinken? [a] Matt. 20:22. 26:39.

12 De bende dan, en de overste over duizend,
en de dienaars der Joden namen Jezus
gezamenlijk, en bonden Hem;

13 [a] En leidden Hem henen, eerst tot
[b] Annas; want hij was de vrouws vader van
Kajafas, welke deszelven jaars hoogepriester
was. [a] Matt. 26:57. Mark. 14:53. Luk. 22:54. [b] Luk. 3:2.

14 [a] Kajafas nu was degene, die den Joden
geraden had, dat het nut was, dat een
Mensch voor het volk stierve. [a] Joh. 11:50.

15 [a] En Simon Petrus volgde Jezus, en
een ander discipel. Deze discipel nu was
den hoogepriester bekend, en ging met
Jezus in des hoogepriesters zaal.

[a] Matt. 26:58. Mark. 14:54. Luk. 22:54.

16 En Petrus stond buiten aan de deur.
De andere discipel dan, die den hoogepriester
bekend was, ging uit, en sprak met de
deurwaarster, en bracht Petrus in.

17 De dienstmaagd dan, die de deurwaarster
was, zeide tot Petrus: Zijt ook
gij niet uit de discipelen van dezen
Mensch? Hij zeide: Ik ben niet.

18 En de dienstknechten en de dienaars
stonden, hebbende een kolenvuur gemaakt,
omdat het koud was, en warmden zich.
[a] Petrus stond bij hen, en warmde zich.

[a] Matt. 26:69. Mark. 14:67. Luk. 22:55.

19 De hoogepriester dan vraagde Jezus
van Zijne discipelen, en van Zijne leer.

20 Jezus antwoordde hem: [a] Ik heb vrij
uit gesproken tot de wereld; Ik heb allen
tijd geleerd in de synagoge en in den tempel,
waar de Joden van alle plaatsen samenkomen;
en in het verborgen heb Ik niets
gesproken. [a] Joh. 7:26.

21 Wat ondervraagt gij Mij? ondervraag
degenen, die het gehoord hebben, wat Ik
tot hen gesproken heb; zie, deze weten, wat
Ik gezegd heb.

22 En als Hij dit zeide, [a] gaf een van de
dienaren, die daarbij stond, Jezus eenen
kinnebakslag, zeggende: Antwoordt Gij
alzoo den hoogepriester? [a] Jer. 20:2. Hand. 23:2.

23 Jezus antwoordde hem: Indien Ik
kwalijk gesproken heb, betuig van het
kwade; en indien wel, waarom slaat gij Mij?

24 [a] (Annas dan had Hem gebonden gezonden
tot Kajafas den hoogepriester.)

[a] Matt. 26:57. Mark. 14:53. Luk. 22:54.

25 [a] En Simon Petrus stond en warmde
zich. Zij zeiden dan tot hem: Zijt ook gij
niet uit Zijne discipelen? Hij loochende
het, en zeide: Ik ben niet.

[a] Matt. 26:71. Mark. 14:69. Luk. 22:58.

26 Een van de dienstknechten des hoogepriesters,
die maagschap was van dengene,
dien Petrus het oor afgehouwen had, zeide:
Heb ik u niet gezien in den hof met Hem?

27 Petrus dan loochende het wederom.
[a] En terstond kraaide de haan. [a] Joh. 13:38.

28 [a] Zij dan leidden Jezus van Kajafas in
het rechthuis. En het was 's morgens vroeg;
en zij gingen niet in het rechthuis, [b] opdat zij

niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het pascha eten mochten.

a Matt. 27:1. Mark. 15:1. Luk. 22:66. 23:1. *b* Hand. 10:28. 11:3.

29 Pilatus dan ging tot hen uit, en zeide: Wat beschuldiging brengt gij tegen dezen Mensch?

30 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Indien Deze geen kwaaddoener ware, zoo zouden wij Hem u niet overgeleverd hebben.

31 Pilatus dan zeide tot hen: Neemt gij Hem, en oordeelt Hem naar uwe wet. De Joden dan zeiden tot hem: Het is ons niet geoorloofd iemand te dooden.

32 [a] Opdat het woord van Jezus vervuld wierd, dat Hij gezegd had, beteekenende, hoedanigen dood Hij sterven zoude.

a Matt. 20:19. Joh. 12:32.

33 [a] Pilatus dan ging wederom in het rechthuis, en riep Jezus, en zeide tot Hem: Zijt Gij de Koning der Joden?

a Matt. 27:11. Mark. 15:2. Luk. 23:3.

34 Jezus antwoordde hem: Zegt gij dit van uzelven, of hebben het u anderen van Mij gezegd?

35 Pilatus antwoordde: Ben ik een Jood? Uw volk en de overpriesters hebben U aan mij overgeleverd; wat hebt Gij gedaan?

36 Jezus antwoordde: [a] Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Indien Mijn Koninkrijk van deze wereld ware, zoo zouden Mijne dienaars gestreden hebben, opdat Ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier. *a* Joh. 6:15. 1 Tim. 6:13.

37 Pilatus dan zeide tot Hem: Zijt Gij dan een Koning? Jezus antwoordde: Gij zegt, dat Ik een Koning ben. Hiertoe ben Ik geboren, en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijne stem.

38 Pilatus zeide tot Hem: Wat is waarheid! En als hij dat gezegd had, ging hij wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen: [a] Ik vind geene schuld in Hem.

a Matt. 27:24. Luk. 23:4.

39 Doch gij hebt [a] eene gewoonte, dat ik u op het pascha eenen loslate. Wilt gij dan, dat ik u den Koning der Joden loslate?

a Matt. 27:15. Mark. 15:6. Luk. 23:17.

40 Zij dan riepen allen wederom, zeggende: [a] Niet Dezen, maar Bar-abbas! [b] En Bar-abbas was een moordenaar.

a Hand. 3:14. *b* Matt. 27:16. Mark. 15:7. Luk. 23:19.

HOOFDSTUK 19.

Pilatus doet Christus geeselen. De krijgslieden bespotten en mishandelen Hem, vs. 1; Hij wordt alzoo den Joden vertoond, 4. De overpriesters roepen; kruis Hem; doch Pilatus verklaart Hem onschuldig, 6. De Joden beroepen zich op hunne wet, 7; waarop Pilatus Jezus nader ondervraagt, 8; en zoekt weder Hem los te laten, doch wordt door de Joden bedreigd met des Keizers ongenade, 12; waarom hij Christus overgeeft om gekruist te worden, 16. Christus draagt Zijn kruis, 17. Wordt gekruist tusschen twee moordenaren, 18. Het opschrift van het kruis, 19. De krijgsknechten verdeelen Zijne kleederen, 23. Hij beveelt Zijne moeder den discipel, dien Hij liefhad, 25; heeft dorst en wordt met edik gedrenkt, 28; geeft den geest, 30. De beenen der moordenaren worden gebroken, 31; en de zijde van Christus doorstoken, 34. Wordt door Jozef van Arimathéa en Nicodémus, met toelating van Pilatus, begraven, 38.

TOEN [a] nam Pilatus dan Jezus, en geeselde *Hem*. *a* Matt. 27:26. Mark. 15:15.

2 En de krijgsknechten, eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten *die* op Zijn hoofd, en wierpen Hem een purperen kleed om;

3 En zeiden: Wees gegroet, Gij, Koning der Joden! En zij gaven Hem kinnebakslagen.

4 Pilatus dan kwam wederom uit, en zeide tot hen: Ziet, ik breng Hem tot ulieden uit, opdat gij wetet, dat ik in Hem geene schuld vinde.

5 Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon, en het purperen kleed. En *Pilatus* zeide tot hen: Ziet, de Mensch!

6 Als Hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis *Hem*, kruis *Hem!* Pilatus zeide tot hen: Neemt gijlieden Hem en kruist *Hem;* want ik vind in Hem geene schuld.

7 De Joden antwoordden hem: [a] Wij hebben eene wet, en naar onze wet moet Hij sterven, [b] want Hij heeft Zichzelven Gods Zoon gemaakt. *a* Lev. 24:16. *b* Joh. 5:18. 10:33.

8 Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreesd;

9 En ging wederom in het rechthuis, en zeide tot Jezus: Van waar zijt Gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

10 Pilatus dan zeide tot Hem: Spreekt Gij tot mij niet? weet Gij niet, dat ik macht heb U te kruisigen, en macht heb U los te laten?

11 Jezus antwoordde: Gij zoudt geene macht hebben tegen Mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom, die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft grooter zonde.

12 Van toen af zocht Pilatus Hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij Dezen loslaat, zoo zijt gij des Keizers vriend niet; [a] een iegelijk, die zichzelven koning maakt, wederspreekt den keizer. *a* Hand. 17:7.

13 Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht hij Jezus uit, en zat neder op den

rechterstoel, in de plaats, genaamd Litho-
strótos, en in het Hebreeuwsch Gábbatha.
14 En het was de voorbereiding van het
pascha, en omtrent de zesde ure; en hij
zeide tot de Joden: Ziet, uw Koning!
15 Maar zij riepen: Neem weg, neem weg,
kruis Hem! Pilatus zeide tot hen: Zal ik
uwen Koning kruisigen? De overpriesters
antwoordden: [a] Wij hebben geenen koning,
dan den Keizer. [a] Gen. 49:10.
16 [a] Toen gaf hij Hem dan hun over, op-
dat Hij gekruist zou worden. En zij namen
Jezus, en leidden *Hem* weg.
[a] Matt. 27:26. Mark. 15:22. Luk. 23:24, 25.
17 [a] En Hij, dragende Zijn kruis, ging uit
naar de *plaats*, genaamd Hoofdscheêlplaats,
welke in het Hebreeuwsch genaamd wordt
Golgotha; [a] Matt. 27:31, 33. Mark. 15:22. Luk. 23:26, 33.
18 Alwaar zij Hem kruisten, en met Hem
twee anderen, aan elke zijde eenen, en Jezus
in het midden.
19 [a] En Pilatus schreef ook een opschrift,
en zette *dat* op het kruis; en er was geschre-
ven: JEZUS DE NAZARÉNER, DE KONING
DER JODEN. [a] Matt. 27:37. Mark. 15:26. Luk. 23:38.
20 Dit opschrift dan lazen velen van de
Joden; want de plaats, waar Jezus gekruist
werd, was nabij de stad; en het was geschre-
ven in het Hebreeuwsch, in het Grieksch,
en in het Latijn.
21 De overpriesters dan der Joden zeiden
tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning der
Joden; maar, dat Hij gezegd heeft: Ik ben
de Koning der Joden.
22 Pilatus antwoordde: Wat ik geschre-
ven heb, *dat* heb ik geschreven.
23 [a] De krijgsknechten dan, als zij Jezus
gekruist hadden, namen Zijne kleederen
(en maakten vier deelen, voor elken krijgs-
knecht een deel) en den rok. De rok nu was
zonder naad, van boven af geheel geweven.
[a] Matt. 27:35. Mark. 15:24. Luk. 23:34.
24 Zij dan zeiden tot elkander: Laat ons
dien niet scheuren, maar laat ons daarover
loten, wiens *die* zijn zal; opdat de Schrift
vervuld worde, die zegt: [a] Zij hebben Mijne
kleederen onder zich verdeeld, en over
Mijne kleeding hebben zij het lot gewor-
pen. Dit hebben dan de krijgsknechten
gedaan. [a] Ps. 22:19.
25 [a] En bij het kruis van Jezus stonden
Zijne moeder en Zijner moeders zuster,
Maria, *de vrouw* van Klópas, en Maria
Magdaléna. [a] Matt. 27:55. Mark. 15:40. Luk. 23:49.

26 Jezus nu, ziende *Zijne* moeder, en den
discipel, dien Hij liefhad, daarbij staande,
zeide tot Zijne moeder: Vrouw! zie, uw zoon.
27 Daarna zeide Hij tot den discipel: Zie,
uwe moeder. En van die ure aan nam haar
de discipel in zijn *huis*.
28 Hierna Jezus, wetende, dat nu alles
volbracht was, [a] opdat de Schrift zou ver-
vuld worden, zeide: Mij dorst. [a] Ps. 69:22.
29 [a] Daar stond dan een vat vol ediks, en
zij vulden eene spons met edik, en omlei-
den ze met hijzop, en brachten ze aan Zij-
nen mond. [a] Matt. 27:48.
30 Toen Jezus dan den edik genomen
had, zeide Hij: [a] Het is volbracht! En het
hoofd buigende, gaf den geest. [a] Joh. 17:4.
31 De Joden dan, opdat de lichamen niet
aan het kruis zouden blijven op den sab-
bat, dewijl het de voorbereiding was (want
die dag des sabbats was groot), baden Pila-
tus, dat hunne beenen zouden gebroken, en
zij weggenomen worden.
32 De krijgsknechten dan kwamen, en
braken wel de beenen des eersten, en des
anderen, die met Hem gekruist was;
33 Maar komende tot Jezus, als zij zagen,
dat Hij nu gestorven was, zoo braken zij
Zijne beenen niet.
34 Maar een der krijgsknechten doorstak
Zijne zijde met eene speer, en terstond
[a] kwam er bloed en water uit. [a] 1 Joh. 5:6.
35 En die het gezien heeft, die heeft het
getuigd, en zijne getuigenis is waarachtig;
en hij weet, dat hij zegt, hetgeen waar is,
opdat ook gij gelooven moogt.
36 Want deze dingen zijn geschied, [a] op-
dat de Schrift vervuld worde: Geen been
van Hem zal verbroken worden.
[a] Ex. 12:46. Num. 9:12.
37 En wederom zegt eene andere Schrift:
[a] Zij zullen zien, in Welken zij gestoken
hebben. [a] Zach. 12:10.
38 [a] En daarna Jozef, van Arimathéa (die
een discipel van Jezus was, maar bedekt
[b] om de vreeze der Joden), bad Pilatus, dat
hij mocht het lichaam van Jezus wegne-
men; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging
en nam het lichaam van Jezus weg.
[a] Matt. 27:57. Mark. 15:42. Luk. 23:50. [b] Joh. 12:42.
39 En [a] Nicodémus kwam ook (die des
nachts tot Jezus eerst gekomen was), bren-
gende een mengsel van mirre en aloë; om-
trent honderd ponden *gewichts*. [a] Joh. 3:1. 7:50.
40 Zij namen dan het lichaam van Jezus,

en bonden dat in linnen doeken met de specerijen, gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven.

41 En er was in de plaats, waar Hij gekruist was, een hof, en in den hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest.

42 Aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding der Joden, overmits het graf nabij was.

HOOFDSTUK 20.

Maria Magdaléna gaat naar het graf, hetwelk zij ledig vindt, en boodschapt zulks aan Petrus en Johannes, vs. 1; die beiden naar het graf loopen en het alzoo bevinden, 3; Maria ziet in het graf twee engelen, 11. Christus Zelf verschijnt aan haar, op Wiens bevel zij den discipelen Zijne opstanding boodschapt, 14; aan welke Christus ook Zelf des avonds verschijnt, 19; en geeft hun den H. Geest, en macht om de zonden te vergeven en te houden, 21. Thomas daar niet bij geweest zijnde, wil niet gelooven, 24; totdat hij acht dagen daarna Christus Zelven ziet en belijdt, 26. Johannes verklaart, waarom uit vele andere, deze teekenen beschreven zijn, 30.

EN [a] op den eersten *dag* der week ging Maria Magdaléna vroeg, als het nog duister was, naar het graf; en zag den steen van het graf weggenomen.

[a] Matt. 28:1. Mark. 16:1. Luk. 24:1.

2 Zij liep dan, en kwam tot Simon Petrus en tot den anderen discipel, [a] welken Jezus liefhad, en zeide tot hen: Zij hebben den Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet, waar zij Hem gelegd hebben.

[a] Joh. 13:23. 21:7, 20.

3 [a] Petrus dan ging uit, en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf. [a] Luk. 24:12.

4 En deze twee liepen te gelijk; en de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam eerst tot het graf.

5 En als hij nederbukte, zag hij [a] de doeken liggen; nogtans ging hij *er* niet in.

[a] Joh. 19:40.

6 Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging in het graf, en zag de doeken liggen.

7 En [a] den zweetdoek, die op Zijn hoofd geweest was, *zag hij* niet bij de doeken liggen, maar in het bijzonder in eene *andere* plaats samengerold. [a] Joh. 11:44.

8 Toen ging dan ook de andere discipel *er* in, die eerst tot het graf gekomen was, en zag het, en geloofde.

9 Want zij wisten nog de [a] Schrift niet, dat Hij van de dooden moest opstaan.

[a] Ps. 16:10. Hand. 2:25, 31. 13:35.

10 De discipelen dan gingen wederom naar huis.

11 [a] En Maria stond buiten bij het graf, weenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf; [a] Matt. 28:1. Mark. 16:5. Luk. 24:4.

12 En zag twee engelen in witte *kleederen* zitten, eenen aan het hoofd, en eenen aan de voeten, waar het lichaam van Jezus gelegen had.

13 En die zeiden tot haar: Vrouw! wat weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij mijnen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben.

14 [a] En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan, en zij wist niet, dat het Jezus was. [a] Matt. 28:9. Mark. 16:9.

15 Jezus zeide tot haar: Vrouw! wat weent gij? wien zoekt gij? Zij, meenende, dat het de hovenier was, zeide tot Hem: Heere! zoo gij Hem *weg*gedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen.

16 Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkeerende, zeide tot Hem: Rabbouni! hetwelk is gezegd, Meester.

17 Jezus zeide tot haar: Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijnen Vader; maar ga heen [a] tot Mijne broeders, en zeg hun: [b] Ik vare op tot Mijnen Vader en uwen Vader, en *tot* Mijnen God en uwen God.

[a] Ps. 22:23. Matt. 28:10. Hebr. 2:11. [b] Joh. 16:28.

18 [a] Maria Magdaléna ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heere gezien had, en *dat* Hij haar dit gezegd had.

[a] Matt. 28:8. Mark. 16:10. Luk. 24:9.

19 [a] Als het dan avond was, op denzelven eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreeze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden! [a] Mark. 16:14. Luk. 24:36. 1 Kor. 15:5.

20 En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijne handen en *Zijne* zijde. [a] De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen. [a] Joh. 16:22.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden! [a] gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zende Ik ook ulieden. [a] Jes. 61:1. Matt. 28:19. Mark. 16:15. Luk. 4:18. Joh. 17:18.

22 En als Hij dit gezegd had, blies Hij *op hen*, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.

23 [a] Zoo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zoo gij iemands *zonden* houdt, *dien* zijn zij gehouden. [a] Matt. 16:19. 18:18.

24 En Thomas, een van de twaalven, gezegd Didymus, was met hen niet, toen Jezus *daar* kwam.

25 De andere discipelen dan zeiden tot

hem : Wij hebben den Heere gezien. Doch
hij zeide tot hen: Indien ik in Zijne handen
niet zie het teeken der nagelen, en mijnen
vinger steke in het teeken der nagelen, en
steke mijne hand in Zijne zijde, ik zal
geenszins gelooven.
26 En na acht dagen waren Zijne discipe-
len wederom binnen, en Thomas met hen ;
en Jezus kwam, als de deuren gesloten
waren, en stond in het midden, en zeide :
Vrede zij ulieden !
27 Daarna zeide Hij tot Thomas : Breng
uwen vinger hier, en zie Mijne handen, [a] en
breng uwe hand, en steek ze in Mijne zijde ;
en zijt niet ongeloovig, maar geloovig.

a 1 Joh. 1:1.

28 En Thomas antwoordde en zeide tot
Hem : Mijn Heere en mijn God !
29 Jezus zeide tot hem : Omdat gij Mij
gezien hebt, Thomas ! zoo hebt gij geloofd;
[a] zalig *zijn zij*, die niet zullen gezien heb-
ben, en *nogtans* zullen geloofd hebben.

a 1 Petr. 1:8.

30 Jezus dan heeft nog wel [a] vele andere
teekenen in de tegenwoordigheid Zijner dis-
cipelen gedaan, die niet zijn geschreven in
dit boek ;

a Joh. 21:25.

31 Maar deze zijn geschreven, opdat gij
gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zone
Gods ; en opdat gij, geloovende, het leven
hebt in Zijnen Naam.

HOOFDSTUK 21.

Christus openbaart Zich wederom aan eenige Zijner discipelen, terwijl zij visschen, vs. 1 ; zegent hen met eene zeer groote vangst, waardoor Hij hun geopenbaard wordt, 6. Petrus werpt zichzelven in de zee, om bij Hem te komen, en de andere discipelen volgen met het schip, 7. Christus eet het middagmaal met hen, 9 ; en vraagt Petrus tot driemaal toe of hij Hem liefhad, en beveelt hem Zijne schapen te weiden, 15. Voorzegt hem met welken dood hij God zou verheerlijken, 18. Bestraft zijne vraag aangaande Johannes, 20. Johannes besluit zijne Evangelische geschiedenis, 24.

NA dezen openbaarde Jezus Zichzelven
wederom den discipelen aan de zee van
Tibérias. En Hij openbaarde Zich aldus :
2 Er waren te zamen Simon Petrus, en
Thomas, gezegd Didymus, [a] en Nathánaël,
die van Kana in Galiléa was, [b] en de *zonen*
van Zebedéüs, en twee andere van Zijne
discipelen.

a Joh. 1:46. b Matt. 4:21. Mark. 1:19.

3 Simon Petrus zeide tot hen : Ik ga vis-
schen. Zij zeiden tot hem: Wij gaan ook met
u. Zij gingen uit, en traden terstond in het
schip ; en in dien nacht vingen zij niets.
4 En als het nu morgenstond geworden
was, stond Jezus op den oever ; doch de
discipelen wisten niet, dat het Jezus was.
5 Jezus dan zeide tot hen : Kinderkens !
hebt gij niet eenige toespijs ? Zij antwoord-
den Hem : Neen.
6 En Hij zeide tot hen : [a] Werpt het net
aan de rechterzijde van het schip, en gij zult
vinden. Zij wierpen het dan, en konden
hetzelve niet meer trekken van wege de
menigte der visschen.

a Luk. 5:4, 6, 7.

7 De discipel dan, [a] welken Jezus lief-
had, zeide tot Petrus : Het is de Heere !
Simon Petrus dan, hoorende, dat het de
Heere was, omgordde het opperkleed (want
hij was naakt), en wierp zichzelven in de
zee.

a Joh. 13:23. 20:2.

8 En de andere discipelen kwamen met
het scheepje (want zij waren niet verre
van het land, maar omtrent twee honderd
ellen), slepende het net met de visschen.
9 Als zij dan aan het land gegaan waren,
zagen zij een kolenvuur liggen, en visch
daarop liggen, en brood.
10 [a] Jezus zeide tot hen: Brengt van de vis-
schen, die gij nu gevangen hebt.

a Luk. 24:41.

11 Simon Petrus ging op, en trok het net
op het land, vol groote visschen, *tot* hon-
derd drie en vijftig ; en hoewel er zoo vele
waren, zoo scheurde het net niet.
12 Jezus zeide tot hen : Komt herwaarts,
houdt het middagmaal. En niemand van de
discipelen durfde Hem vragen : Wie zijt
Gij ? wetende dat het de Heere was.
13 Jezus dan kwam, en nam het brood,
en gaf het hun, en den visch desgelijks.
14 Dit was nu de derde maal, dat Jezus
Zijnen discipelen geopenbaard is, nadat
Hij van de dooden opgewekt was.
15 Toen zij dan het middagmaal gehouden
hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus :
Simon, *zoon* van Jonas ! hebt gij Mij lie-
ver dan deze ? Hij zeide tot Hem : Ja,
Heere ! Gij weet, dat ik U liefheb. Hij
zeide tot hem : Weid Mijne lammeren.
16 Hij zeide wederom tot hem ten tweede
maal: Simon, *zoon* van Jonas ! hebt gij Mij
lief ? Hij zeide tot Hem : Ja, Heere ! gij
weet, dat ik U liefheb. Hij zeide tot hem :
Hoed Mijne schapen.
17 Hij zeide tot hem ten derde maal :
Simon, *zoon* van Jonas ! hebt gij Mij lief ?
Petrus werd bedroefd, omdat Hij ten derde
maal tot hem zeide : Hebt gij Mij lief ? en
zeide tot hem : [a] Heere ! Gij weet alle din-
gen, Gij weet, dat Ik U liefheb. Jezus zeide
tot hem: Weid Mijne schapen.

a Joh. 16:30.

18 [a] Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u : Toen

gij jonger waart, gorddet gij uzelven, en
wandeldet, alwaar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zoo zult
gij uwe handen uitstrekken, en een ander
zal u gorden, en brengen, waar gij niet wilt.

[a] Joh. 13:36. Hand. 12:3. 2 Petr. 1:14.

19 [a] En dit zeide Hij, beteekenende, met
hoedanigen dood hij God verheerlijken
zou. En dit gesproken hebbende, zeide
Hij tot hem: Volg Mij. [a] 2 Petr. 1:14.

20 En Petrus, zich omkeerende, zag [a] den
discipel volgen, welken Jezus liefhad, die
ook in het avondmaal op Zijne borst gevallen was, en gezegd had: Heere! wie is
het, die U verraden zal? [a] Joh. 13:23. 20:2. 21:7.

21 Als Petrus dezen zag, zeide hij tot
Jezus: Heere! maar wat *zal* deze?

22 Jezus zeide tot hem: Indien Ik wil,
dat hij blijve, totdat Ik kome, wat gaat
het u aan? volg gij Mij.

23 Dit woord dan ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zou sterven.
En Jezus had tot hem niet gezegd, dat hij
niet sterven zou; maar: Indien Ik wil, dat hij
blijve, totdat Ik kome, wat gaat het u aan?

24 Deze is de discipel, die van deze dingen getuigt, en deze dingen geschreven
heeft; en wij weten, dat zijne getuigenis
[a] waarachtig is. [a] Joh. 19:35.

25 [a] En er zijn nog vele andere dingen,
die Jezus gedaan heeft, welke, zoo zij elk
bijzonder geschreven wierden, ik acht, dat
ook de wereld zelve de geschrevene boeken
niet zou bevatten. Amen. [a] Joh. 20:30.

DE HANDELINGEN

DER

HEILIGE APOSTELEN,

BESCHREVEN DOOR LUKAS.

HOOFDSTUK 1.

De voorrede van Lukas, waardoor hij dit zijn tweede boek verbindt met zijn Evangelie, vs. 1. Christus verkeert na Zijne opstanding veertig dagen lang met Zijne apostelen, 3. Beveelt hun binnen Jeruzalem te verwachten de zending des H. Geestes, 4. Beantwoordt hunne vraag, wanneer Hij het Koninkrijk van Israël zal oprichten, 6. Vaart voor hunne oogen op in den hemel, 9; hetwelk twee engelen getuigen, die ook Zijne wederkomst voorzeggen, 10. De apostelen keeren weder naar Jeruzalem, 12; blijven eendrachtig in het gebed met eenige vrouwen en met de moeder van Jezus, 13. Petrus verhaalt de voorzeggingen over Judas en zijnen uitgang, 15; en vermaant eenen anderen in Judas plaats aan te stellen, 21. Twee mannen worden voorgesteld, 23; uit welke na het gebed, door het lot, Matthías tot een' apostel verkozen wordt, 24.

HET eerste boek heb ik gemaakt, o Théofilus! van al hetgeen Jezus begonnen
heeft beide te doen en te leeren;

2 [a] Tot op den dag, in welken Hij opgenomen is, nadat Hij door den Heiligen Geest
aan de apostelen, die Hij uitverkoren had,
[b] bevelen had gegeven.

[a] Mark. 16:19. Luk. 9:51. 1 Tim. 3:16. [b] Joh. 20:21.

3 [a] Aan welke Hij ook, nadat Hij geleden
had, Zichzelven levend vertoond heeft, met
vele gewisse kenteekenen, veertig dagen
lang, zijnde van hen gezien, en sprekende
van de dingen, die het Koninkrijk Gods
aangaan. [a] Mark. 16:14. Joh. 20:19. 21:1. 1 Kor. 15:5.

4 [a] En als Hij met *hen* vergaderd was, beval
Hij hun, dat zij van Jeruzalem niet scheiden
zouden, maar verwachten de belofte des
Vaders, [b] die gij, *zeide Hij*, van mij gehoord
hebt. [a] Luk. 24:48, 49. [b] Joh. 14:26. 15:26. 16:7.

5 [a] Want Johannes doopte wel met water,
[b] maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen.

[a] Matt. 3:11. Mark. 1:8. Luk. 3:16. Joh. 1:26.
Hand. 11:16. 19:4. [b] Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:4. 11:15.

6 Zij dan, die samengekomen waren,
vraagden Hem, zeggende: [a] Heere! zult
Gij in dezen tijd aan Israël het Koninkrijk
wederoprichten? [a] Matt. 24:3.

7 En Hij zeide tot hen: [a] Het komt u
niet toe, te weten de tijden of gelegenheden,
die de Vader in Zijne eigene macht gesteld
heeft; [a] Matt. 24:36.

8 [a] Maar gij zult ontvangen de kracht des
Heiligen Geestes, Die over u komen zal;
[b] en gij zult Mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem, als in geheel Judéa en Samaria, en
tot aan het uiterste der aarde. [a] Hand. 2:4.

[b] Jes. 2:3. Luk. 24:48. Joh. 15:27. Hand. 2:32.

9 [a] En als Hij dit gezegd had, werd Hij
opgenomen, daar zij het zagen, en eene
wolk nam Hem weg van hunne oogen.

[a] Mark. 16:19. Luk. 24:51.

10 En alzoo zij hunne oogen naar den

hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, ziet, twee mannen stonden bij hen [a] in witte kleeding; [a] Matt. 28:3.

11 Welke ook zeiden: Gij, Galilésche mannen! wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in den hemel, [a] zal alzoo komen, gelijkerwijs gij Hem naar den hemel hebt zien heenvaren. [a] Dan. 7:13. Matt. 24:30. Mark. 13:26. Luk. 21:27. 1 Thess. 1:10. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

12 Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem, van den berg, die genaamd wordt de Olijf*berg*, welke is nabij Jeruzalem, liggende *van daar* eene sabbatsreize.

13 En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal, waar zij bleven, *namelijk* Petrus en Jakobus, en Johannes en Andréas, Filippus en Thomas, Bartholoméüs en Matthéüs, Jakobus, *de zoon* van Alféüs, en Simon Zelótes, en Judas, *de broeder* van Jakobus.

14 Deze allen waren eendrachtelijk volhardende in het bidden en smeeken, met de vrouwen, en Maria, de moeder van Jezus, en met [a] Zijne broederen. [a] Matt. 13:55.

15 En in dezelve dagen stond Petrus op in het midden der discipelen, en sprak: (er was nu eene schare bijeen van omtrent honderd en twintig personen.)

16 Mannen broeders! deze Schrift moest vervuld worden, [a] welke de Heilige Geest door den mond Davids voorzegd heeft van Judas, [b] die de leidsman geweest is dergenen, die Jezus vingen; [a] Ps. 41:10. Matt. 26:23. Joh. 13:18. [b] Matt. 26:47. Mark. 14:43. Joh. 18:3.

17 [a] Want Hij was met ons gerekend, en had het lot dezer bediening verkregen. [a] Matt. 10:4. Mark. 3:19. Luk. 6:16.

18 Deze dan heeft verworven eenen akker, door den loon der ongerechtigheid, [a] en voorwaarts overgevallen zijnde, is midden opgeborsten, en al zijne ingewanden zijn uitgestort. [a] 2 Sam. 17:23. Matt. 27:5.

19 En het is bekend geworden allen, die te Jeruzalem wonen, alzoo dat die akker in hunne eigene taal [a] genoemd wordt Akeldama, dat is, een akker des bloeds. [a] Matt. 27:8.

20 Want er staat geschreven in het boek der Psalmen: [a] Zijne woonstede worde woest, en er zij niemand, die in dezelve wone. [b] En: Een ander neme zijn opzienersambt. [a] Ps. 69:26. [b] Ps. 109:8.

21 [a] Het is dan noodig, dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al den tijd, in welken de Heere Jezus onder ons in- en uitgegaan is, [a] Hand. 6:3.

22 Beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe, in welken Hij [a] van ons opgenomen is, een derzelve met ons getuige worde van Zijne opstanding. [a] Hand. 1:9.

23 [a] En zij stelden er twee, Jozef, genaamd Bársabas, die toegenaamd was Justus, en Matthías. [a] Hand. 6:6.

24 En zij baden en zeiden: Gij Heere! [a] Gij, Kenner der harten van allen, wijs van deze twee eenen aan, dien Gij uitverkoren hebt; [a] 1 Sam. 16:17. 1 Kron. 28:9. 29:17. Ps. 7:10. Jer. 11:20. 17:10. 20:12. Hand. 15:8. Openb. 2:23.

25 Om te ontvangen het lot dezer bediening en des apostelschaps, waarvan Judas afgeweken is, dat hij heenging in zijne eigene plaats.

26 En zij wierpen hunne loten; en het lot viel op Matthías, en hij werd met gemeene toestemming tot de elf apostelen gekozen.

HOOFDSTUK 2.

De Heilige Geest wordt met zichtbare, teekenen op den pinksterdag uitgestort over de apostelen, vs. 1; die, met Zijne gaven vervuld-zijnde, de groote daden Gods in allerlei talen spreken, 4; waarover binnen Jeruzalem onder allerlei natiën van volken beroering ontstaat, zoodat sommigen zich verwonderen, en anderen daarmede spotten, 5. Petrus wederlegt de spotters, en wijst aan, dat zulks geschied is naar de voorzegging van den profeet Joël; 14; Bewijst uit de psalmen Davids, dat Jezus, Dien zij gekruist hadden, van de dooden was opgestaan, gezeten ter rechterhand Gods en van daar deze gaven had uitgestort, 22; en alzoo de beloofde Messias was, 36. De toehoorders, daardoor verslagen, worden door Petrus vermaand tot bekeering, met dit gevolg, dat er drie duizend worden gedoopt, 37. Deze volharden in de leer der apostelen en in de beoefening van geloof en liefde, hebbende de goederen gemeen, 42. De Gemeente neemt dagelijks toe, 47.

EN als de dag [a] van het pinkster*feest* vervuld werd, waren zij allen [b] eendrachtelijk bijeen. [a] Lev. 23:15. Deut. 16:9. [b] Hand. 1:14.

2 En er geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van eenen geweldigen, gedrevenen wind, en vervulde het geheele huis, waar zij zaten.

3 En van hen werden gezien verdeelde tongen, als van vuur, en het zat op een' iegelijk van hen.

4 [a] En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken [b] met andere talen, zoo als de Geest hun gaf uit te spreken. [a] Matt. 3:11. Mark. 1:8. Luk. 3:16. Joh. 14:26. 15:26. 16:13. Hand. 11:15. 19:6. [b] Mark. 16:17. Hand. 10:46.

5 En er waren Joden, te Jeruzalem wonende, Godvruchtige mannen van allen volke dergenen, die onder den hemel zijn.

6 En als deze stem geschied was, kwam de menigte samen, en werd beroerd; want een iegelijk hoorde hen in zijne eigene taal spreken.

7 En zij ontzetten zich allen, en ver-
wonderden zich, zeggende tot elkander:
Ziet, zijn niet alle deze, die daar spreken,
Galileërs?
8 En hoe hooren wij hen een iegelijk in
onze eigene taal, in welke wij geboren zijn?
9 Parthers, en Méders, en Elamieten, en
die inwoners zijn van Mesopotámië, en
Judéa, en Cappadócië, Pontus en Azië;
10 En Frygië, en Pamfylië, Egypte, en
de deelen van Libyë, hetwelk bij Cyréne
ligt, en uitlandsche Romeinen, beide Jo-
den en Jodengenooten;
11 Kretensen en Arabieren, wij hooren
hen in onze talen de groote werken Gods
spreken.
12 En zij ontzetten zich allen, en wer-
den twijfelmoedig, zeggende, de een tegen
den ander: Wat wil toch dit zijn?
13 En anderen, spottende, zeiden: Zij
zijn vol zoeten wijns.
14 Maar Petrus, staande met de elven,
verhief zijne stem, en sprak tot hen: Gij
Joodsche mannen, en gij allen, die te Jeru-
zalem woont! dit zij u bekend, en laat
mijne woorden tot uwe ooren ingaan.
15 Want deze zijn niet dronken, gelijk
gij vermoedt; want het is *eerst* de derde
ure van den dag.
16 Maar dit is het, wat gesproken is
door den profeet Joël:
17 [a] En het zal zijn in de laatste dagen,
(zegt God) Ik zal [b] uitstorten van Mijnen
Geest op alle vleesch; en uwe zonen en
[c] uwe dochters zullen profeteeren, en uwe
jongelingen zullen gezichten zien, en uwe
ouden zullen droomen droomen.

a Jes. 44:3. Ezec. 11:19. 36:27. Joël 2:28. Zach. 12:10. Joh. 7:38. b Hand. 10:45. c Luk. 2:36. Hand. 21:9.

18 En ook op Mijne dienstknechten, en
op Mijne dienstmaagden, zal Ik in die dagen
van Mijnen Geest uitstorten, en zij zullen
profeteeren.
19 En Ik zal wonderen geven in den
hemel boven, en teekenen op de aarde
beneden, bloed, en vuur, en rookdamp.
20 De zon zal veranderd worden in duis-
ternis, en de maan in bloed, eer dat de
groote en doorluchtige dag des Heeren
komt.
21 [a] En het zal zijn, dat een iegelijk,
die den Naam des Heeren zal aanroepen,
zalig zal worden. a Joël 2:32. Rom. 10:13.
22 Gij, Israëlietische mannen! hoort deze
woorden: Jezus den Nazaréner, eenen Man
van God, onder ulieden betoond door krach-
ten, en wonderen, en teekenen, die God
door Hem gedaan heeft, in het midden
van u, gelijk ook gijzelven weet;
23 Dezen, [a] door den bepaalden raad en
voorkennis Gods overgegeven zijnde, [b] hebt
gij genomen, en door de handen der on-
rechtvaardigen aan het *kruis* gehecht en
gedood. a Hand. 4:28. b Hand. 5:30.
24 [a] Welken God opgewekt heeft, de smar-
ten des doods ontbonden hebbende, alzoo
het niet mogelijk was, dat Hij van denzelven
dood zou gehouden worden. a Hand. 10:40.
25 Want David zegt van Hem: [a] Ik zag
den Heere allen tijd voor mij; want Hij is
aan mijne rechter*hand*, opdat ik niet be-
wogen worde. a Ps. 16:8.
26 Daarom is mijn hart verblijd, en mijne
tong verheugt zich; ja, ook mijn vleesch
zal rusten in hope;
27 Want Gij zult mijne ziel in de hel
niet verlaten, noch zult uwen Heilige *over*-
geven, om verderving te zien.
28 Gij hebt mij de wegen des levens be-
kend gemaakt; Gij zult mij vervullen met
verheuging door Uw aangezicht.
29 Gij, mannen broeders! het is *mij* ge-
oorloofd vrij uit tot u te spreken van den
patriarch David, [a] dat hij beide gestorven
en begraven is, en zijn graf is onder ons
tot op dezen dag. a 1 Kon. 2:10. Hand. 13:36.
30 Alzoo hij dan een profeet was, en wist,
[a] dat God hem met eede gezworen had, dat
hij uit de vrucht zijner lenden, zoo veel het
vleesch aangaat, den Christus verwekken zou,
om *Hem* op zijnen troon te zetten; a 2 Sam. 7:12.
Ps. 132:11. Luk. 1:32. Hand. 13:23. Rom. 1:3. 2 Tim. 2:8.
31 Zoo heeft hij, dit voorziende, gesproken
van de opstanding van Christus, [a] dat Zijne
ziel niet is verlaten in de hel, noch Zijn
vleesch verderving heeft gezien.
a Ps. 16:10. Hand. 13:35.
32 Dezen Jezus heeft God opgewekt; [a] waar-
van wij allen getuigen zijn. a Joh. 15:27. Hand. 1:8.
33 Hij dan, [a] door de rechter*hand* Gods
verhoogd zijnde, en [b] de beloften des Heili-
gen Geestes ontvangen hebbende van den Va-
der, heeft dit [c] uitgestort, dat gij nu ziet en
hoort. a Hand. 5:31. Filipp. 2:9. b Hand. 1:4. Hand. 10:45.
34 Want David is niet opgevaren in de
hemelen; maar hij zegt: [a] De Heere heeft
gesproken tot Mijnen Heere: Zit aan Mijne
rechter*hand*, a Ps. 110:1. 1 Kor. 15:25. Efez. 1:20. Hebr. 1:13.

35 Totdat Ik Uwe vijanden zal gezet hebben tot eene voetbank Uwer voeten.

36 Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israëls, dat God Hem tot eenen Heere en Christus gemaakt heeft, *namelijk* dezen Jezus, Dien *gij* gekruist hebt.

37 [a] En als zij *dit* hoorden, werden zij verslagen in het hart, en zeiden tot Petrus en de andere apostelen : [b] Wat zullen wij doen, mannen broeders ?

a Zach. 12:10. Luk. 3:10. Hand. 9:6. *b* Hand. 16:30.

38 En Petrus zeide tot hen: Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in den Naam van Jezus Christus, tot vergeving der zonden ; en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.

39 Want u komt de belofte toe, en uwen [a] kinderen, en allen, [b] die daar verre zijn, zoo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal. *a* Joël 2:28. *b* Efez. 2:13.

40 En met veel meer andere woorden betuigde hij, en vermaande *hen*, zeggende : Wordt behouden van dit verkeerd geslacht !

41 Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt ; en er werden op dien dag *tot hen* toegedaan omtrent drie duizend zielen.

42 En zij waren volhardende in de leer der apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.

43 En eene vreeze kwam over alle ziel ; en [a] vele wonderen en teekenen geschiedden door de apostelen. *a* Mark. 16:17. Hand. 5:12.

44 [a] En allen, die geloofden, waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen ;

a Deut. 15:4. Hand. 4:32.

45 En zij verkochten *hunne* goederen en have, [a] en verdeelden dezelve aan allen, naar dat elk van noode had. *a* Jes. 58:7. Hand. 4:35.

46 En dagelijks [a] eendrachtelijk in den tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij te zamen met verheuging en eenvoudigheid des harten ;

a Hand. 1:14. 20:7.

47 En prezen God, en hadden genade bij het gansche volk. [a] En de Heere deed dagelijks tot de Gemeente, die zalig werden.

a Hand. 5:14. 11:21.

HOOFDSTUK 3.

Petrus met Johannes opgaande naar den tempel, geneest eenen kreupelgeborene, vs. 1; waarover het volk verwonderd zijnde toeloopt, 9. Petrus onderricht hen, dat dit werk niet door zijne, maar door de kracht van Jezus Christus geschied was, 12; Dien zij hadden gedood, en Die van de dooden was opgestaan, 14. Hij troost en vermaant hen tot bekeering, 17. opdat zij door Hem, Die nu in den hemel is en van daar zal wederkomen, 20; naar de getuigenis van Mozes, 22; en van al de profeten, 24; den zegen Abrahams zouden ontvangen, 25.

PETRUS nu en Johannes gingen te zamen op naar den tempel, omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende *ure;*

2 [a] En een zeker man, die kreupel was van zijner moeders lijf, werd gedragen, welken zij dagelijks zetten aan de deur des tempels, genaamd de Schoone, [b] om eene aalmoes te begeeren van degenen, die in den tempel gingen. *a* Hand. 14:8. *b* Joh. 9:8.

3 Welke, Petrus en Johannes ziende, als zij in den tempel zouden ingaan, bad, dat hij eene aalmoes mocht ontvangen.

4 En Petrus, sterk op hem ziende, met Johannes, zeide : Zie op ons.

5 En hij hield *de oogen* op hen, verwachtende, dat hij iets van hen zou ontvangen.

6 En Petrus zeide : Zilver en goud heb ik niet ; maar hetgeen ik heb, dat geve ik u : [a] in den Naam van Jezus Christus, den Nazaréner, sta op en wandel ! *a* Hand. 4:10.

7 En hem grijpende bij de rechterhand, richtte hij *hem* op, en terstond werden zijne voeten en enkelen vast.

8 En hij, opspringende, stond en wandelde, en ging met hen in den tempel, wandelende en springende, en lovende God.

9 En al het volk zag hem wandelen en God loven.

10 En zij kenden hem, dat hij die was, die om eene aalmoes gezeten had aan de Schoone poort des tempels ; en zij werden vervuld met verbaasdheid en ontzetting over hetgeen hem geschied was.

11 En als de kreupele, die gezond gemaakt was, *aan* Petrus en Johannes vasthield ; liep al het volk gesamenlijk tot hen in het voorhof, hetwelk Sálomo's *voorhof* genaamd wordt, verbaasd zijnde.

12 En Petrus, *dat* ziende, antwoordde tot het volk : Gij, Israëlietische mannen ! wat verwondert gij u over dit ? of wat ziet gij *zoo* sterk op ons, als of wij door onze eigene kracht of Godzaligheid dezen hadden doen wandelen ?

13 De God Abrahams, en Izaks, en Jakobs, de God onzer vaderen, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt, Welken gij overgeleverd hebt, en hebt hem verloochend, [a] voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde, dat men *Hem* zoude loslaten.

a Matt. 27:20. Mark. 15:11. Luk. 23:18. Joh. 18:40.

14 Maar gij hebt den Heilige en Rechtvaardige verloochend, en hebt begeerd, dat

u een man, die een doodslager was, zou
geschonken worden;
15 En den Vorst des levens hebt gij gedood,
Welken God [a]opgewekt heeft uit de dooden;
waarvan wij getuigen zijn. [a] Hand. 1:8. 2:32.
16 En door het geloof in Zijnen Naam,
heeft Zijn Naam dezen gesterkt, dien gij
ziet en kent; en het geloof, dat door Hem
is, heeft hem deze volmaakte gezondheid
gegeven, in uw aller tegenwoordigheid.
17 En nu, broeders! ik weet, dat gij het
door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als
ook uwe oversten;
18 Maar God heeft alzoo vervuld, hetgeen
Hij [a]door den mond al Zijner profeten te
voren verkondigd had, dat de Christus lij-
den zou. [a] Jes. 50:6. 53:5. Luk. 24:27.
19 [a]Betert u dan, en bekeert u, opdat uwe
zonden mogen uitgewischt worden; wanneer
de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn
van het aangezicht des Heeren, [a] Hand. 2:38.
20 En Hij gezonden zal hebben Jezus
Christus, Die u te voren gepredikt is;
21 Welken de hemel moet ontvangen tot
de tijden der wederoprichting aller dingen,
die God gesproken heeft door den mond al
Zijner heilige profeten van *alle* eeuw.
22 Want Mozes heeft tot de vaderen ge-
zegd: [a]De Heere, uw God, zal u eenen
Profeet verwekken uit uwe broederen, ge-
lijk mij; Dien zult gij hooren, in alles,
wat Hij tot u spreken zal.
[a] Deut. 18:15, 18, 19. Joh. 1:46. Hand. 7:37.
23 En het zal geschieden, dat alle ziel,
die dezen Profeet niet zal gehoord hebben,
uitgeroeid zal worden uit den volke.
24 En ook al de profeten, van Samuël
aan, en die daarna *gevolgd zijn*, zoo velen
als er hebben gesproken, die hebben ook
deze dagen te voren verkondigd.
25 Gijlieden zijt kinderen der profeten, en
des verbonds, hetwelk God met onze vade-
ren opgericht heeft, zeggende tot Abraham:
[a]En in uwen zade zullen alle geslachten
der aarde gezegend worden. [a] Gen. 22:18. Gal. 3:8.
26 God, opgewekt hebbende Zijn Kind Je-
zus, heeft Denzelven eerst tot u gezonden, dat
Hij ulieden zegenen zou, daarin dat Hij een'
iegelijk *van u* afkeere van uwe boosheden.

HOOFDSTUK 4.

De oversten der Joden zetten Petrus en Johannes gevangen, vs. 1. De geheele raad vergadert, 5; die hen ondervraagt over de genezing van den kreupele, 7. Petrus betuigt, dat die genezing geschied is in den Naam van Jezus, 8; en dat Deze de Steen is, van de bouwlieden verworpen, 11; doch dat de zaligheid in geenen anderen is, 12. De raad, hoewel overtuigd zijnde van dit wonderwerk, verbiedt hen nogtans in den Naam van Jezus te prediken, 13; hetwelk zij verklaren niet te kunnen nalaten, 19. Zij worden daarna met harde bedreigingen ontslagen, 21. Zij verhalen aan de hunnen, wat hun geschied was, 23; die God bidden om bescherming, vrijmoedigheid en zegen tot de prediking des Woords, 24. God verhoort hen door het teeken eener aardbeving, 31. De eendracht en liefde der geloovigen, die hunne goederen verkochten tot onderhoud der behoeftigen, 32; hetwelk ook Barnabas heeft gedaan, 36.

EN terwijl zij tot het volk spraken, kwa-
men daarover tot hen de priesters, en
de hoofdman des tempels, en de Sadduceën;
2 Zeer ontevreden zijnde, omdat zij het
volk leerden, en verkondigden in Jezus de
opstanding uit de dooden.
3 En zij sloegen de handen aan hen, en
zetten ze in bewaring tot den anderen dag;
want het was nu avond.
4 En velen van degenen, die het Woord
gehoord hadden, geloofden; en het getal
der mannen werd omtrent vijf duizend.
5 En het geschiedde des anderen daags,
dat hunne oversten en ouderlingen en
Schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden;
6 En Annas, de hoogepriester, en Kajafas,
en Johannes, en Alexander, en zoo vele er
van het hoogepriesterlijk geslacht waren.
7 En als zij hen in het midden gesteld
hadden, vraagden zij: [a]Door wat kracht, of
door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?
[a] Ex. 2:14. Matt. 21:23. Hand. 7:27.
8 Toen zeide Petrus, vervuld zijnde met
den Heiligen Geest, tot hen: Gij, oversten
des volks, en gij, ouderlingen van Israël!
9 Alzoo wij heden rechtelijk onderzocht
worden over de weldaad aan een krank
mensch *geschied*, waardoor hij gezond ge-
worden is;
10 Zoo zij u allen kennelijk, en het
gansche volk Israëls, dat door den Naam
van Jezus Christus, den Nazaréner, Dien
gij gekruist hebt, Welken God van de
dooden heeft opgewekt, door Hem, *zeg ik*,
staat deze hier voor u gezond.
11 Deze is de Steen, Die van u, [a]de bouw-
lieden, veracht is, Welke tot een hoofd des
hoeks geworden is. [a] Ps. 118:22. Jes. 28:16.
Matt. 21:42. Mark. 12:10. Luk. 20:17. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:7.
12 [a]En de zaligheid is in geenen anderen;
want er is ook onder den hemel geen andere
Naam, die onder de menschen gegeven is,
door Welken wij moeten zalig worden.
[a] Matt. 1:21. Hand. 10:43. 1 Tim. 2:5.
13 Zij nu, ziende de vrijmoedigheid van
Petrus en Johannes, en vernemende, dat
zij ongeleerde en slechte menschen waren,
verwonderden zich, en kenden hen, dat zij
met Jezus geweest waren.

14 En ziende den mensch bij hen staan, die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.

15 En hun geboden hebbende uit te gaan buiten den raad, overleiden zij met elkander,

16 Zeggende: [a] Wat zullen wij dezen menschen doen? Want dat er een bekend teeken door hen geschied zij, is openbaar aan allen, die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet loochenen. *a* Joh. 11:47.

17 Maar opdat het niet meer en meer onder het volk verspreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot eenig mensch in dezen Naam spreken.

18 En als zij hen geroepen hadden, zeiden zij hun aan, dat zij ganschelijk niet zouden spreken, noch leeren, in den Naam van Jezus.

19 Maar Petrus en Johannes, antwoordende, zeiden tot hen: [a] Oordeelt gij, of het recht is voor God, ulieden meer te hooren dan God? *a* Hand. 5:29.

20 Want wij kunnen niet laten te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben.

21 Maar zij dreigden hen nog meer, en lieten ze gaan, niets vindende, hoe zij hen straffen zouden, [a] om des volks wil; want zij verheerlijkten allen God over [b] hetgeen er geschied was. *a* Hand. 5:26. *b* Hand. 3:7, 8.

22 Want de mensch was meer dan veertig jaren oud, aan welken dit teeken der genezing geschied was.

23 En zij, losgelaten zijnde, [a] kwamen tot de hunnen, en verkondigden al wat de overpriesters en de ouderlingen tot hen gezegd hadden. *a* Hand. 12:12.

24 En als deze *dat* hoorden, hieven zij eendrachtelijk *hunne* stem op tot God, en zeiden: Heere! Gij zijt de God, Die gemaakt hebt den hemel, en de aarde, en de zee, en alle dingen, die in dezelve zijn.

25 Die door den mond van David, Uwen knecht, gezegd hebt: [a] Waarom woeden de Heidenen, en hebben de volken ijdele dingen bedacht? *a* Ps. 2:1.

26 De koningen der aarde zijn *te zamen* opgestaan, en de oversten zijn bijeenvergaderd, tegen den Heere, en tegen Zijnen Gezalfde.

27 [a] Want in der waarheid zijn vergaderd tegen Uw heilig Kind Jezus, Welken Gij gezalfd hebt, beiden Heródes en Pontius Pilatus, met de Heidenen en de volken Israëls; *a* Matt. 26:3. Mark. 14:1. Luk. 22:2. Joh. 11:47.

28 Om te doen al wat Uwe hand, en Uw raad te voren bepaald had, dat geschieden zou.

29 En nu *dan*, Heere! zie op hunne dreigingen, en geef Uwen dienstknechten met alle vrijmoedigheid Uw woord te spreken;

30 [a] Daarin, dat Gij Uwe hand uitstrekt tot genezing, en dat teekenen en wonderen geschieden door den Naam van Uw heilig Kind Jezus. *a* Mark. 16:17.

31 En als zij gebeden hadden, werd de plaats, in welke zij vergaderd waren, [a] bewogen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het Woord Gods met vrijmoedigheid. *a* Hand. 16:26.

32 En de menigte van degenen, die geloofden, was [a] één hart en *ééne* ziel; en niemand zeide, dat iets van hetgeen hij had zijn eigen ware, maar alle dingen waren hun gemeen. *a* Hand. 2:44. 1 Petr. 3:8.

33 En de apostelen gaven met groote kracht getuigenis van de opstanding van den Heere Jezus; en er was groote genade over hen allen.

34 Want er was ook niemand onder hen, die gebrek had; want zoo velen als er bezitters waren van landen of huizen, die verkochten zij, en brachten den prijs der verkochte *goederen*, en leiden *dien* aan de voeten der apostelen.

35 [a] En aan een' iegelijk werd uitgedeeld, naar dat elk van noode had. *a* Jes. 58:7.

36 En Joses, van de apostelen toegenaamd Bárnabas (hetwelk is, overgezet zijnde, een zoon der vertroosting), een Leviet, van geboorte uit Cyprus,

37 Alzoo hij eenen akker had, verkocht *dien*, en bracht het geld, en leide het aan de voeten der apostelen.

HOOFDSTUK 5.

Ananías wordt wegens geveinsdheid en leugen door Petrus bestraft en door God met eenen plotselingen dood bezocht, vs. 1; zoo ook Saffíra, zijne vrouw, 7. Vele wonderwerken geschieden aan de kranken en bezetenen door de apostelen, en ook door de schaduw van Petrus, 12. De apostelen worden gevangen, 17; en door een' engel verlost, 19. De Joodsche raad vergaderd zijnde, zendt om hen te halen, doch vindt de gevangenis ledig, 21. Zij worden uit den tempel gehaald en weder voor den raad gebracht, 26; voor welken zij zich verantwoorden en getuigen van Christus en Zijne opstanding, 29. De raad neemt voor hen te dooden, 33; doch op waarschuwing van Gamaliël worden zij losgelaten, 34; nadat zij eerst gegeeseld waren, 40; waarover zij zich verblijden en even vrijmoedig in het prediken voortgaan, 41.

EN een zeker man, met name Ananías, met Saffíra, zijne vrouw, verkocht eene have;

2 En onttrok van den prijs, ook met medeweten zijner vrouw; en bracht een zeker deel, en leide *dat* aan de voeten der apostelen.

3 En Petrus zeide: Ananías! waarom heeft de Satan uw hart vervuld, dat gij

den Heiligen Geest liegen zoudt, en ont-
trekken van den prijs des lands?
4 Zoo het gebleven ware, bleef het niet
uwe? en verkocht zijnde, was het niet in
uwe macht? Wat is het, dat gij deze daad
in uw hart hebt voorgenomen? Gij hebt
den menschen niet gelogen, maar Gode.
5 En Ananías, deze woorden hoorende,
viel neder en gaf den geest. En er kwam
groote vrees over allen, die dit hoorden.
6 En de jongelingen, opstaande, schikten
hem toe, en droegen *hem* uit, en begroeven
hem.
7 En het was omtrent drie uren daarna,
dat ook zijne vrouw daar inkwam, niet
wetende, wat er geschied was;
8 En Petrus antwoordde haar: Zeg mij,
hebt gijlieden het land voor zoo veel ver-
kocht? En zij zeide: Ja, voor zoo veel.
9 En Petrus zeide tot haar: Wat is het, dat
gij onder u hebt overeengestemd te verzoe-
ken den Geest des Heeren? zie, de voeten
dergenen, die uwen man begraven hebben,
zijn voor de deur, en zullen u uitdragen.
10 En zij viel terstond neder voor zijne
voeten, en gaf den geest. En de jongelingen,
ingekomen zijnde, vonden haar dood, en droe-
gen *ze* uit, en begroeven *haar* bij haren man.
11 En er kwam groote vreeze over de gehee-
le Gemeente, en over allen, die dit hoorden.
12 [a] En door de handen der apostelen ge-
schiedden vele teekenen en wonderen onder
het volk; en zij waren allen eendrachtelijk
in het voorhof van Sálomo. [a] Mark. 16:17. Hand. 2:43.
13 En van de anderen durfde niemand
zich bij hen voegen; maar het volk hield
hen in groote achting.
14 En er werden meer en meer toegedaan,
die den Heere geloofden, menigten beide
van mannen en van vrouwen;
15 Alzoo dat zij de kranken uitdroegen op
de straten, en leiden op bedden en bedde-
kens, opdat, als Petrus kwam, ook maar de
schaduw iemand van hen beschaduwen
mocht.
16 En ook de menigte uit de omliggende
steden kwam gezamenlijk te Jeruzalem,
brengende kranken, [a] en die van onreine
geesten gekweld waren; welke allen genezen
werden. [a] Mark. 16:17. Hand. 8:7. 16:18. 19:12.
17 En de hoogepriester stond op, en
allen, die met hem waren (welke was de
sekte der Sadduceën), en werden vervuld
met nijdigheid;
18 En sloegen hunne handen aan de
apostelen, en zetten hen in de gemeene
gevangenis.
19 [a] Maar de engel des Heeren opende
des nachts de deuren der gevangenis, en
leidde hen uit, en zeide: [a] Hand. 12:7. 16:26.
20 Gaat heen, en staat, en spreekt in den tem-
pel tot het volk al de woorden dezes levens.
21 Als zij nu *dit* gehoord hadden, gingen
zij tegen den morgenstond in den tempel,
en leerden. Maar de hoogepriester, en die
met hem waren, gekomen zijnde, riepen
den raad te zamen, en al de oudsten der
kinderen Israëls, en zonden naar den
kerker, om hen te halen.
22 Doch als de dienaars daar kwamen,
vonden zij hen in de gevangenis niet, maar
keerden wederom, en boodschapten *dit*,
23 Zeggende: Wij vonden wel den kerker
met alle verzekerdheid toegesloten, en de
wachters buiten staande voor de deuren;
maar als wij *die* geopend hadden, vonden
wij niemand daarbinnen.
24 Toen nu de *hooge*priester en de hoofd-
man des tempels, en de overpriesters deze
woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig
over hen, wat toch dit worden zou.
25 En er kwam een, en boodschapte hun,
zeggende: Ziet, de mannen, die gij in de
gevangenis gezet hebt, staan in den tempel,
en leeren het volk.
26 Toen ging de hoofdman heen, met de
dienaren, en bracht hen, *doch* niet met ge-
weld ([a] want zij vreesden het volk, opdat zij
niet gesteenigd wierden). [a] Matt. 21:26. Hand. 4:21.
27 En als zij hen gebracht hadden, stelden
zij hen voor den raad; en de hoogepriester
vraagde hen, en zeide:
28 [a] Hebben wij u niet ernstelijk aan-
gezegd, dat gij in dezen Naam niet zoudt
leeren? en ziet, gij hebt met deze uwe leer
Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed van
dezen Mensch over ons brengen. [a] Hand. 4:18.
29 Maar Petrus en de apostelen antwoord-
den, en zeiden: [a] Men moet Gode meer ge-
hoorzaam zijn, dan den menschen. [a] Hand. 4:19.
30 [a] De God onzer vaderen heeft Jezus
opgewekt, Welken gij omgebracht hebt,
[b] hangende *Hem* aan het hout. [a] Hand. 3:15.
[b] Deut. 21:23. Hand. 10:39. 13:29. 1 Petr. 2:24.
31 Dezen heeft God door Zijne rechter-
hand [a] verhoogd *tot* eenen Vorst en Zalig-
maker, om Israël te geven bekeering en ver-
geving der zonden. [a] Hand. 2:33. 3:15. Filipp. 2:9.

32 En wij zijn [a] Zijne getuigen van deze woorden; en ook de Heilige Geest, Welken God [b] gegeven heeft dengenen, die Hem gehoorzaam zijn. *a* Joh. 15:27. *b* Hand. 2:4.

33 Als zij nu *dit* hoorden, barstte hun *het hart*, en zij hielden raad, om hen te dooden.

34 Maar een zeker Farizeër stond op in den raad, met name Gamaliël, een leeraar der wet, in waarde gehouden bij al het volk, en gebood, dat men de apostelen een weinig zou doen buiten *staan*.

35 En hij zeide tot hen: Gij, Israëlietische mannen! ziet voor u, wat gij doen zult aangaande deze menschen.

36 [a] Want voor deze dagen stond Theudas op, zeggende, dat hij wat was, dien een getal van omtrent vier honderd mannen aanhing; welke is omgebracht, en allen, die hem gehoor gaven, zijn verstrooid en tot niet geworden. *a* Hand. 21:38.

37 Na hem stond op Judas, de Galiléër, in de dagen der beschrijving, en maakte veel volks afvallig achter zich; en deze is ook vergaan, en allen, die hem gehoor gaven, zijn verstrooid geworden.

38 En nu zeg ik ulieden: Houdt af van deze menschen, en laat hen *gaan;* [a] want indien deze raad, of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden.

a Spr. 21:30. Jes. 8:10. Matt. 15:13.

39 Maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken; opdat gij niet misschien bevonden wordt ook [a] tegen God te strijden.

a Hand. 9:5. 23:9.

40 En zij gaven hem gehoor; en als zij de apostelen tot zich geroepen hadden, geeselden zij *dezelve*, en geboden *hun*, dat zij niet zouden spreken in den Naam van Jezus; en lieten hen gaan.

41 Zij dan gingen heen van het aangezicht des raads, [a] verblijd zijnde, dat zij waren waardig geacht geweest, om Zijns Naams wil smaadheid te lijden. *a* Matt. 5:12.

42 En zij hielden niet op, allen dag, in den tempel en bij de huizen, te leeren, en Jezus Christus te verkondigen.

HOOFDSTUK 6.

Om de murmureering der Grieken tegen de Hebreën worden door de Gemeente zeven diakenen verkozen, vs. 1; en door oplegging der handen van de apostelen bevestigd, 6. Velen begeven zich tot de Gemeente, ook priesters, 7. Stéfanus, een uit de diakenen, doet vele wonderen; die van de synagoge der Libertynen en anderen staan tegen hem op, 8. Den Geest en de wijsheid, waarmede hij sprak, niet kunnende tegenstaan, trekken zij hem voor den raad, 10; en maken valsche getuigen op, die hem beschuldigen van lastering tegen den tempel en de wet, 13. Zijn aangezicht blinkt gelijk van een' engel, 15.

EN in dezelve dagen, als de discipelen vermenigvuldigden, ontstond eene murmureering der Griekschen tegen de Hebreën, omdat hunne weduwen in de dagelijksche bediening verzuimd werden.

2 En de twaalven riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeiden: [a] Het is niet behoorlijk, dat wij het Woord Gods nalaten, en de tafelen dienen. *a* Ex. 18:17.

3 [a] Ziet dan om, broeders! naar zeven mannen uit u, die *goede* getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze noodige zaak. *a* Deut. 1:13. Hand. 1:21. 16:2. 1 Tim. 3:7.

4 Maar wij zullen volharden in het gebed, en in de bediening des woords.

5 En dit woord behaagde aan al de menigte; en zij verkoren Stéfanus, eenen man [a] vol des geloofs en des Heiligen Geestes, [b] en Filippus, en Próchorus, en Nicánor, en Timon, en Pármenas, en Nicoláüs, eenen Jodengenoot van Antiochië.

a Hand. 11:24. *b* Hand. 21:8.

6 Welke zij [a] voor de apostelen stelden; en *deze*, als zij gebeden hadden, [b] leiden hun de handen op. *a* Hand. 1:23.

b Hand. 8:17. 13:3. 1 Tim. 4:14. 5:22. 2 Tim. 1:6.

7 [a] En het woord God wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en eene groote schare der priesteren werd den geloove gehoorzaam. *a* Hand. 19:20.

8 En Stéfanus, vol van geloof en kracht, deed wonderen en groote teekenen onder het volk.

9 En er stonden op sommigen, die waren van de synagoge, genaamd der Libertijnen, en der Cyrenéërs, en der Alexandrijnen, en dergenen, die van Cilicië en Azië waren, en twistten met Stéfanus.

10 [a] En zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest, door Welken hij sprak. *a* Ex. 4:12. Jes. 54:17. Luk. 21:15.

11 [a] Toen maakten zij mannen uit, die zeiden: Wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God. *a* Matt. 26:59.

12 En zij beroerden het volk, en de ouderlingen en de Schriftgeleerden; en *hem* aanvallende grepen zij hem, en leidden *hem* voor den raad;

13 En stelden valsche getuigen, die zeiden: Deze mensch houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en de wet.

14 Want wij hebben hem hooren zeggen,

dat deze Jezus, de Nazaréner, deze plaats zal verbreken, en *dat* Hij de zeden veranderen zal, die ons Mozes overgeleverd heeft.

15 En allen, die in den raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aangezicht als het aangezicht eens engels.

HOOFDSTUK 7.

Stéfanus, zich voor den raad verantwoordende, verhaalt, hoe God Abraham uit Chaldéa geleid, met hem en zijn zaad een verbond gemaakt en hun het land Kanaän beloofd had, vs. 1; dat Jozef in Egypte verkocht en aldaar tot een' vorst gesteld is, 9; en dat Jakob, met zijn geslacht, om den tijd van duurte derwaarts getrokken en aldaar gestorven is, 11; hoe zijne nakomelingen in dat vreemde land vermenigvuldigd en wreed behandeld zijn, 17; hoe Mozes geboren, weggeworpen en door Faraö's dochter opgenomen en opgevoed is in alle wijsheid der Egyptenaren, 20; hoe hij zijne broeders bezocht en den Egyptenaar sloeg, die een' hunner verongelijkte, 23; hetwelk hem verweten werd, 27; waarom hij naar Midian vluchtte, 29; waar God hem verscheen in eenen brandenden doornenbosch, en hem naar Egypte zond om het volk te verlossen, 30; hoe Mozes van Christus heeft geprofeteerd en de wet ontvangen, 37; hoe het gouden kalf werd gemaakt en daarmede afgoderij bedreven, als ook met Moloch, 39; hoe de tabernakel opgericht en onder hen geweest is tot den tijd van Sálomo, die den tempel heeft gebouwd, 44. Hij verwijt hun voorts, dat zij in hardnekkigheid en wreedheid hunnen vaders gelijk zijn, 51. Waarover zij tegen hem verbitterd worden en hem steenigen; doch hij, den hemel geopend ziende, beveelt Christus zijne ziel, bidt voor hen en ontslaapt, 54.

EN de hoogepriester zeide: Zijn dan deze dingen alzoo?

2 En hij zeide: Gij, mannen broeders en vaders! hoort toe: de God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham, *nog* zijnde in Mesopotámië, eer hij woonde in Charran;

3 En zeide tot hem: [a] Ga uit uw land en uit uwe maagschap, en kom in een land, dat Ik u wijzen zal. *a* Gen. 12:1.

4 Toen ging hij uit het land der Chaldeën, en woonde in Charran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bracht Hij hem over in dit land, daar gij nu in woont.

5 En Hij gaf hem geen erfdeel in hetzelve, ook niet eenen voetstap; [a] en beloofde, dat Hij hem hetzelve tot eene bezitting geven zou, en zijnen zade na hem, als hij *nog* geen kind had. *a* Gen. 12:7. 13:15.

6 En God sprak alzoo, [a] dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude in een vreemd land, en *dat* zij het zouden dienstbaar maken, en kwalijk handelen, [b] vier honderd jaren.

a Gen. 15:13. *b* Gen. 15:16. Ex. 12:40. Gal. 3:17.

7 En het volk, dat zij dienen zullen, zal Ik oordeelen, sprak God; en [a] daarna zullen zij uitgaan, [b] en zij zullen Mij dienen in deze plaats. *a* Gen. 15:16. *b* Ex. 3:12.

8 En Hij gaf hem het verbond [a] der besnijdenis; en alzoo [b] gewon hij Izak, en besneed hem op den achtsten dag; en Izak [c] *gewon* Jakob, en Jakob [d] de twaalf patriarchen. *a* Gen. 17:10. *b* Gen. 21:2. *c* Gen. 25:24.

d Gen. 29:32. 30:5. 35:23.

9 En de patriarchen, [a] nijdig zijnde, [b] verkochten Jozef, *om* naar Egypte *gebracht te worden*; en God was met hem,

a Gen. 37:4. *b* Gen. 37:28. Ps. 105:17.

10 En verloste hem uit al zijne verdrukkingen, en gaf hem genade en wijsheid voor Faraö, den koning van Egypte; en hij [a] stelde hem tot een' overste over Egypte, en zijn geheele huis. *a* Gen. 41:40.

11 [a] En er kwam een hongersnood over het geheele land van Egypte en Kanaän, en groote benauwdheid; en onze vaders vonden geene spijs. *a* Gen. 41:54. Ps. 105:16.

12 [a] Maar als Jakob hoorde, dat in Egypte koren was, zond hij onze vaders de eerste maal uit. *a* Gen. 42:1.

13 [a] En in de tweede *reize* werd Jozef zijnen broederen bekend; en het geslacht van Jozef werd aan Faraö openbaar. *a* Gen. 45:4.

14 En Jozef zond heen, en ontbood zijnen vader Jakob, en al zijn geslacht, *bestaande* in vijf en zeventig zielen.

15 [a] En Jakob kwam af in Egypte, en [b] stierf, hij zelf en onze vaders. *a* Gen. 46:5. *b* Gen. 49:33.

16 [a] En zij werden overgebracht naar Sichem, en gelegd in het graf, [b] hetwelk Abraham gekocht had voor eene somme gelds, van de zonen van Emmor, *den vader* van Sichem. *a* Gen. 50:13. Ex. 13:19. Joz. 24:32. *b* Gen. 23:16.

17 Maar als nu de tijd der belofte, die God aan Abraham gezworen had, genaakte, [a] wies het volk en vermenigvuldigde in Egypte; *a* Ex. 1:7. Ps. 105:24.

18 Totdat een ander koning opstond, die Jozef niet gekend had.

19 Deze gebruikte listigheid tegen ons geslacht, en handelde kwalijk met onze vaderen, zoodat zij hunne jonge kinderen moesten wegwerpen, opdat zij niet zouden voorttelen.

20 [a] In welken tijd Mozes werd geboren, en was uitnemend schoon; welke drie maanden opgevoed werd in het huis zijns vaders.

a Ex. 2:2. 6:19. Num. 26:59. 1 Kron. 23:13. Hebr. 11:23.

21 En als hij weggeworpen was, nam hem de dochter van Faraö op, en voedde hem voor zichzelve op tot eenen zoon.

22 En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren; en was machtig in woorden en in werken.

23 [a] Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam *hem* in zijn hart, zijne broeders, de kinderen Israëls, te bezoeken.

a Ex. 2:11.

24 [a] En ziende eenen, die onrecht leed,

beschermde hij *hem*, en wreekte dengene,
dien overlast geschiedde, en versloeg den
Egyptenaar. *a* Ex. 2:11.
25 En hij meende, dat zijne broeders zou-
den verstaan, dat God door Zijne hand hun
verlossing geven zou; maar zij hebben het
niet verstaan.
26 [a] En den volgenden dag werd hij van hen
gezien, daar zij vochten; en hij drong ze tot
vrede, zeggende: Mannen! gij zijt broeders;
waarom doet gij elkander ongelijk? *a* Ex. 2:13.
27 En die zijnen naaste ongelijk deed,
verstiet hem, zeggende: [a] Wie heeft u tot
een' overste en rechter over ons gesteld?
a Ex. 2:14. Matt. 21:23. Hand. 4:7. 7:35.
28 Wilt gij mij *ook* ombrengen, gelijker-
wijs gij gisteren den Egyptenaar omge-
bracht hebt?
29 En Mozes vluchtte op dat woord, en
werd een vreemdeling in het land Madiam,
waar hij twee zonen gewon.
30 [a] En als veertig jaren vervuld waren,
verscheen hem de Engel des Heeren, in de
woestijn van den berg Sinaï, in een vlam-
mig vuur van den doornenbosch. *a* Ex. 3:2.
31 Mozes nu, *dat* ziende, verwonderde
zich over het gezicht; en als hij derwaarts
ging, om *dat* te bezien, zoo geschiedde
eene stem des Heeren tot hem,
32 *Zeggende:* [a] Ik ben de God uwer
vaderen, de God Abrahams, en de God
Izaks, en de God Jakobs. En Mozes werd
zeer bevende, en durfde *het* niet bezien.
a Ex. 3:6. Matt. 22:32. Hebr. 11:16.
33 En de Heere zeide tot hem: [a] Ontbind
de schoenen van uwe voeten; want de plaats,
in welke gij staat, is heilig land. *a* Joz. 5:15.
34 Ik heb merkelijk gezien de mishandeling
Mijns volks, dat in Egypte is, en Ik heb hun
zuchten gehoord, en ben nedergekomen,
om hen daaruit te verlossen; en nu kom
herwaarts, Ik zal u naar Egypte zenden.
35 Dezen Mozes, welken zij verloochend
hadden, zeggende: Wie heeft u tot een'
overste en rechter gesteld? dezen, *zeg ik*,
heeft God tot eenen overste en verlosser
gezonden, door de hand des Engels, Die
hem verschenen was in den doornenbosch.
36 [a] Deze heeft hen uitgeleid, doende won-
deren en teekenen in het land van Egypte,
en in de Roode zee, [b] en in de woestijn, veer-
tig jaren. *a* Ex. 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14. *b* Ex. 16:1. Deut. 1:3.
37 Deze is die Mozes, die tot de kinderen
Israëls gezegd heeft: [a] De Heere, uw God,
zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broe-
deren, gelijk mij; [b] Dien zult gij hooren.
a Deut. 18:15, 18. Joh. 1:46. Hand. 3:22. *b* Matt. 17:5.
38 [a] Deze is het, die in de vergadering *des
volks* in de woestijn was [b] met den Engel,
Die tot hem sprak op den berg Sinaï, en *met*
onze vaderen; welke de levende woorden ont-
ving, om ons *die* te geven. *a* Ex. 19:3. *b* Gal. 3:19.
39 Denwelken onze vaders niet wilden
gehoorzaam zijn, maar verwierpen *hem*,
en keerden met hunne harten *weder* naar
Egypte;
40 Zeggende tot Aäron: [a] Maak ons
goden, die voor ons heengaan; want *wat*
dezen Mozes *aangaat*, die ons uit het land
van Egypte geleid heeft, wij weten niet,
wat hem geschied is. *a* Ex. 32:1.
41 En zij maakten een kalf in die dagen,
en brachten offerande tot den afgod, en ver-
heugden zich in de werken hunner handen.
42 En God keerde *Zich*, en gaf hen over,
dat zij het heir des hemels dienden, gelijk
geschreven is in het boek der profeten:
[a] Hebt gij ook slachtofferen en offeranden
Mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn,
gij, huis Israëls? *a* Amos 5:25.
43 [a] Ja, gij hebt opgenomen den tabernakel
van Moloch, en het gesternte van uwen god
Remfan, de afbeeldingen, die gij gemaakt
hebt, om die te aanbidden; en Ik zal u
overvoeren op gene *zijde* van Bábylon.
a Amos 5:26, 27.
44 De tabernakel der getuigenis was onder
onze vaderen in de woestijn, gelijk geordi-
neerd had Hij, Die tot Mozes zeide, dat hij
denzelven maken zou [a] naar de afbeelding,
die hij gezien had. *a* Ex. 25:40. Hebr. 8:5.
45 [a] Welken ook onze vaders ontvangen
hebbende, met Jezus gebracht hebben in het
land, dat de Heidenen bezaten, die God ver-
dreven heeft van het aangezicht onzer vade-
ren, tot de dagen van David toe; *a* Joz. 3:14.
46 [a] Dewelke voor God genade gevonden
heeft, en [b] begeerd heeft te vinden eene
woonstede voor den God Jakobs. *a* 1 Sam. 16:1.
Ps. 89:21. Hand. 13:22. *b* 2 Sam. 7:2. 1 Kron. 17:1. Ps 132:5.
47 [a] En Sálomo bouwde Hem een huis.
a 1 Kon. 6:1. 1 Kron. 17:12
48 [a] Maar de Allerhoogste woont niet in
tempelen met handen gemaakt; gelijk de
profeet zegt: *a* 1 Kon. 8:27. Hand. 17:24.
49 [a] De hemel is Mij een troon, en de
aarde eene voetbank Mijner voeten. Hoe-
danig huis zult gij Mij bouwen? zegt de

Heere; of welke is de plaats Mijner ruste?
a 2 Kron. 6:33. Jes. 66:1. Matt. 5:34. 23:22.

50 [a] Heeft niet Mijne hand al deze dingen gemaakt? *a* Gen. 1:4.

51 [a] Gij, hardnekkigen en onbesnedenen van hart en ooren! gij wederstaat altijd den Heiligen Geest; gelijk uwe vaders, *alzoo* ook gij. *a* Neh. 9:16, 17. Jer. 6:10.

52 Wien van de profeten hebben uwe vaders niet vervolgd? en zij hebben gedood degenen, die te voren verkondigd hebben de komst des Rechtvaardigen, van Welken gijlieden nu verraders en moorders geworden zijt.

53 [a] Gij, die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en hebt *ze* niet gehouden! *a* Ex. 19:3. 24:3. Joh. 7:19. Gal. 3:19. Hebr. 2:2.

54 Als zij nu dit hoorden, berstten hunne harten, en zij knersten de tanden tegen hem.

55 Maar hij, vol zijnde des Heiligen Geestes, en de oogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus, staande ter rechter*hand* Gods.

56 En hij zeide: Ziet, ik zie de hemelen geopend, en den Zoon des menschen, staande ter rechter*hand* Gods.

57 Maar zij, roepende met groote stemme, stopten hunne ooren, en vielen eendrachtelijk op hem aan;

58 [a] En wierpen hem ter stad uit, en steenigden *hem;* [b] en de getuigen leiden hunne kleederen af aan de voeten eens jongelings, genaamd Saulus. *a* 1 Kon. 21:13. Luk. 4:29. *b* Hand. 22:20.

59 En zij steenigden Stéfanus, aanroepende en zeggende: [a] Heere Jezus! ontvang mijnen geest. *a* Ps. 31:6. Luk. 23:46.

60 En vallende op de knieën, riep hij met groote stem: [a] Heere! reken hun deze zonde niet toe. En als hij dat gezegd had, ontsliep hij. *a* Matt. 5:44. Luk. 23:34. 1 Kor. 4:12.

HOOFDSTUK 8.

De Gemeente van Jeruzalem wordt vervolgd en verstrooid, vs. 1; en Stéfanus begraven, 2. Saulus verwoest de Gemeente, 3. Filippus predikt Christus en doet vele wonderwerken te Samaria, 5; alwaar Simon de toovenaar het volk verleid had en in groot aanzien was, 9. Velen gelooven door Filippus prediking en worden gedoopt, 12; en onder deze ook Simon, 13. Petrus en Johannes worden gezonden naar Samaria, 14; door wier gebed en oplegging der handen de geloovigen aldaar den H. Geest ontvangen, 15. Simon begeert deze macht voor geld te koopen, 18; maar wordt door Petrus daarover ernstig bestraft en tot bekeering vermaand, 20. Filippus wordt gezonden tot den Moorman, die op zijnen wagen zittende den profeet Jesája las, 26; en door Filippus onderwezen zijnde, na belijdenis van zijn geloof door hem onderweg gedoopt wordt, 34. Filippus wordt van den Geest des Heeren weggenomen en te Azóte gevonden, 39.

EN [a] Saulus had mede een welbehagen aan zijnen dood. En er werd te dien dage eene groote vervolging tegen de Gemeente, die te Jeruzalem was; [b] en zij werden allen verstrooid door de landen van Judéa en Samaria, behalve de apostelen.
a Hand. 22:20. *b* Hand. 11:19.

2 En *eenige* Godvruchtige mannen droegen Stéfanus te zamen *ten grave,* [a] en maakten grooten rouw over hem.
a Gen. 23:2. 50:10. 2 Sam. 3:31.

3 En [a] Saulus verwoestte de Gemeente, gaande in de huizen; en trekkende mannen en vrouwen, leverde hen over in de gevangenis.
a Hand. 9:1. 22:4. 26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.

4 Zij dan nu, die verstrooid waren, [a] gingen *het land* door, en verkondigden het Woord.
a Matt. 10:23. Hand. 11:19.

5 En Filippus kwam af in de stad van Samaria, en predikte hun Christus.

6 En de scharen hielden zich eendrachtelijk aan hetgeen van Filippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de teekenen, die hij deed.

7 [a] Want van velen, die onreine geesten hadden, gingen *dezelve* uit, roepende met groote stem; en vele geraakten en kreupelen werden genezen.
a Mark. 16:17. Hand. 5:16. 16:18. 19:11.

8 En er werd groote blijdschap in die stad.

9 En een zeker man, met name Simon, was te voren in de stad plegende [a] tooverij, en verrukkende de zinnen des volks van Samaria, zeggende van zichzelven, dat hij wat groots was. *a* Hand. 13:6.

10 Welken zij allen aanhingen, van den kleine tot den groote, zeggende: Deze is de groote kracht Gods.

11 En zij hingen hem aan, omdat hij eenen langen tijd met tooverijen hunne zinnen verrukt had.

12 Maar toen zij Filippus geloofden, die het Evangelie van het Koninkrijk Gods, en *van* den Naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt, beide mannen en vrouwen.

13 En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde, bleef gedurig bij Filippus; en ziende de teekenen en groote krachten, die er geschiedden, ontzette hij zich.

14 Als nu de apostelen, die te Jeruzalem waren, hoorden, dat Samaria het Woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes.

15 Dewelke afgekomen zijnde, baden voor hen, dat zij den Heiligen Geest ontvangen mochten.

16 (Want Hij was nog op niemand van
hen gevallen, maar zij waren alleenlijk
gedoopt in den Naam van den Heere Jezus.)
17 [a] Toen leiden zij de handen op hen,
en zij ontvingen den Heiligen Geest.

[a] Hand. 6:6. 13:3. 19:6. 1 Tim. 4:14. 5:22. 2 Tim. 1:6.

18 En als Simon zag, dat, door de op-
legging van de handen der apostelen, de
Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij
hun geld aan,
19 Zeggende: Geeft ook mij deze macht,
opdat, zoo wien ik de handen opleg, hij
den Heiligen Geest ontvange.
20 Maar Petrus zeide tot hem: Uw geld
zij met u ten verderve, [a] omdat gij gemeend
hebt, dat de gave Gods door geld ver-
kregen wordt!

[a] Matt. 10:8.

21 Gij hebt geen deel noch lot in dit
woord; want uw hart is niet recht voor
God.
22 Bekeer u dan van deze uwe boosheid,
en bid God, of misschien u deze over-
legging uws harten vergeven wierd.
23 Want ik zie, dat gij zijt in eene
gansch bittere gal en samenknooping der
ongerechtigheid.
24 Doch Simon, antwoordende, zeide:
[a] Bidt gijlieden voor mij tot den Heere,
opdat niets over mij kome van hetgeen
gij gezegd hebt.

[a] Num. 21:7.

25 Zij dan nu, als zij het Woord des
Heeren betuigd en gesproken hadden,
keerden wederom naar Jeruzalem, en ver-
kondigden het Evangelie *in* vele vlekken
der Samaritanen.
26 En een engel des Heeren sprak tot
Filippus, zeggende: Sta op, en ga heen
tegen het zuiden, op den weg, die van
Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke
woest is.
27 En hij stond op en ging heen; en ziet,
een Moorman, een kamerling, *en* een mach-
tig heer van Candacé, de koning in der
Mooren, die over al haren schat was, [a] welke
was gekomen om aan te bidden te Jeru-
zalem;

[a] Joh. 12:20.

28 En hij keerde wederom, en zat op
zijnen wagen, en las den profeet Jesaja.
29 En de Geest zeide tot Filippus: Ga
toe, en voeg u bij dezen wagen.
30 En Filippus liep toe, en hoorde hem
den profeet Jesaja lezen, en zeide: Verstaat
gij ook hetgeen gij leest?
31 En hij zeide: Hoe zou ik toch kunnen,
zoo mij niet iemand onderricht? En hij
bad Filippus, dat hij zou opkomen, en bij
hem zitten.
32 [a] En de plaats der Schriftuur, die hij
las, was deze: Hij is gelijk een schaap ter
slachting geleid; en gelijk een lam stem-
meloos is voor dien, die het scheert,
alzoo doet Hij Zijnen mond niet open.

[a] Jes. 53:7.

33 In Zijne vernedering is Zijn oordeel
weggenomen; en wie zal Zijn geslacht
verhalen? want Zijn leven wordt van de
aarde weggenomen.
34 En de kamerling antwoordde Filippus
en zeide: Ik bid u, van Wien zegt de profeet
dit? van zichzelven, of van iemand anders?
35 En Filippus deed zijnen mond open,
en beginnende van diezelve Schrift, [a] ver-
kondigde hem Jezus.

[a] Luk. 24:45.

36 En alzoo zij over weg reisden, kwa-
men zij aan een zeker water; en de kamer-
ling zeide: Zie daar water; [a] wat verhindert
mij gedoopt te worden?

[a] Hand. 10:47.

37 En Filippus zeide: Indien gij van
ganscher harte gelooft, zoo is het geoor-
loofd. En hij, antwoordende, zeide: Ik ge-
loof, dat Jezus Christus de Zoon van God is.
38 En hij gebood den wagen stil te houden;
en zij daalden beiden af in het water, zoo Fi-
lippus als de kamerling, en hij doopte hem.
39 En toen zij uit het water waren opge-
komen, nam de Geest des Heeren Filippus
weg, en de kamerling zag hem niet meer;
want hij reisde zijnen weg met blijdschap.
40 Maar Filippus werd gevonden, te
Azóte; en *het land* doorgaande, verkon-
digde hij het Evangelie *in* alle steden, tot-
dat hij te Cesaréa kwam.

HOOFDSTUK 9.

Saulus reist naar Damaskus, om de geloovigen aldaar ook te vervolgen, vs. 1. Wordt op den weg door een licht uit den hemel omstraald, ter aarde geworpen, door Christus Zelven bestraft en met blindheid geslagen, 3. Ananias wordt tot hem gezonden, die eerst bevreesd is, om tot hem te gaan, 10; doch daarna tot hem komt, hem weder ziende maakt, onderricht en doopt, 15. Saulus predikt Christus in de synagogen, 20. De Joden leggen hem lagen, 23; maar hij ontkomt in eene mand over den stadsmuur, 25. Hij komt te Jeruzalem en wordt door Bárnabas tot de apostelen gebracht, en predikt ook aldaar Christus, 26. Reist naar Tarsen, om de lagen der Joden te ontgaan, 30. De Gemeenten hebben vrede en nemen toe, 31. Petrus komt te Lydda en geneest Enéas, 32; wordt te Joppe ontboden en wekt Tabítha op, die gestorven was, waardoor velen gelooven, 42.

EN [a] Saulus, blazende nog dreiging en
moord tegen de discipelen des Heeren,
ging tot den hoogepriester,

[a] Hand. 8:3. 22:4. 26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.

2 En begeerde brieven van hem naar
Damaskus, aan de synagogen, opdat, zoo
hij eenigen, die van dien weg waren,

vond, hij *dezelve*, beide mannen en vrouwen,
zou gebonden brengen naar Jeruzalem.
3 [a]En als hij reisde, is het geschied, dat
hij nabij Damaskus kwam, [b]en hem om-
scheen snellijk [c]een licht van den hemel;

a Hand. 22:6. b 1 Kor. 15:8. 2 Kor. 12:2. c Hand. 26:13.

4 En ter aarde gevallen zijnde, hoorde
hij eene stem, die tot hem zeide: Saul,
Saul! wat vervolgt gij Mij?
5 En hij zeide: Wie zijt Gij, Heere? En
de Heere zeide: Ik ben Jezus, Dien gij
vervolgt. [a]Het is u hard, de verzenen
tegen de prikkels te slaan. a Hand. 5:39.
6 En hij, bevende en verbaasd zijnde,
zeide: Heere! [a]wat wilt Gij, dat ik doen
zal? En de Heere *zeide* tot hem: Sta op, en
ga in de stad, en u zal *aldaar* gezegd wor-
den, wat gij doen moet. a Luk. 3:10. Hand. 2:37. 16:30.
7 [a]En de mannen, die met hem over weg
reisden, stonden verbaasd, hoorende wel de
stem, maar niemand ziende. a Dan. 10:7.
8 En Saulus stond op van de aarde; en
als hij zijne oogen opendeed, zag hij nie-
mand. En zij, hem bij de hand leidende,
brachten hem te Damaskus.
9 En hij was drie dagen, dat hij niet zag,
en at niet, en dronk niet.
10 En er was een zeker discipel te Damas-
kus, met name Ananías; en de Heere zeide
tot hem in een gezicht: Ananías! En hij
zeide: Zie, *hier ben* ik, Heere!
11 En de Heere *zeide* tot hem: Sta op, en
ga in de straat, genaamd de Rechte, en vraag
in het huis van Judas naar *eenen*, met name
Saulus, [a]van Tarsen; want zie, hij bidt.

a Hand. 21:39. 22:3.

12 En hij heeft in een gezicht gezien, dat
een man, met name Ananías, inkwam, en
hem de hand opleide, opdat hij wederom
ziende werd.
13 En Ananías antwoordde: Heere! ik
heb uit velen gehoord van dezen man,
[a]hoeveel kwaad hij Uwen heiligen in Je-
ruzalem gedaan heeft;

a Hand. 9:1. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.

14 En heeft hier macht van de overpries-
ters, om te binden allen, die Uwen Naam
aanroepen.
15 Maar de Heere zeide tot hem: Ga heen;
[a]want deze is Mij een uitverkoren vat, om
Mijnen Naam te dragen voor de Heidenen,
en de koningen, en de kinderen Israëls.

a Hand. 13:2. 22:21. Rom. 1:1. Gal. 1:15. 2:8.
Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.

16 [a]Want Ik zal hem toonen, hoeveel hij
lijden moet om Mijnen naam.

a Hand. 21:11. 2 Kor. 11:23.

17 [a]En Ananías ging heen en kwam in het
huis; en de handen op hem leggende, zeide
hij: Saul, broeder! de Heere heeft mij ge-
zonden, *namelijk* Jezus, Die u verschenen
is op den weg, dien gij kwaamt, opdat gij
weder ziende en met den Heiligen Geest
vervuld zoudt worden. a Hand. 22:12.
18 En terstond vielen af van zijne oogen
gelijk als schellen, en hij werd terstond we-
derom ziende; en stond op, en werd gedoopt.
19 En als hij spijze genomen had, werd hij
versterkt. En Saulus was sommige dagen
bij de discipelen, die te Damaskus waren.
20 En hij predikte terstond Christus in
de synagoge, dat Hij de Zoon van God is.
21 En zij ontzetten zich allen, die het
hoorden, en zeiden: Is deze niet degene, die
te Jeruzalem verstoorde, wie dezen Naam
aanriepen, en die daarom hier gekomen is,
opdat hij dezelve gebonden zou brengen
tot de overpriesters?
22 Doch Saulus werd meer en meer be-
krachtigd, en overtuigde de Joden, die te
Damaskus woonden, bewijzende, dat deze
de Christus is.
23 En als vele dagen verloopen waren, zoo
hielden de Joden te zamen raad, om hem
te dooden.
24 Maar hunne lage werd Saulus bekend;
[a]en zij bewaarden de poorten, beide des
daags en des nachts, opdat zij hem dooden
mochten. a 2 Kor. 11:32.
25 Doch de discipelen namen hem des
nachts, [a]en lieten *hem* neder door den
muur, *hem* aflatende in eene mand.

a Joz. 2:15. 1 Sam. 19:12.

26 [a]Saulus nu, te Jeruzalem gekomen
zijnde, poogde zich bij de discipelen te
voegen; maar zij vreesden hem allen, niet
geloovende, dat hij een discipel was.

a Hand. 22:17.

27 [a]Maar Bárnabas, hem tot zich nemende,
leidde *hem* tot de apostelen, en verhaalde
hun, hoe hij op den weg den Heere gezien
had, en dat Hij tot hem gesproken had; en
hoe hij te Damaskus vrijmoediglijk gespro-
ken had in den Naam van Jezus. a Hand. 11:25.
28 En hij was met hen ingaande en uit-
gaande te Jeruzalem;
29 En vrijmoediglijk sprekende in den
Naam van den Heere Jezus, sprak hij ook

en handelde tegen de Grieksche *Joden;* maar deze trachtten hem te dooden.

30 Doch de broeders, *dit* verstaande, geleidden hem tot Cesaréa, en zonden hem af naar Tarsen.

31 De Gemeenten dan, door geheel Judéa, en Galiléa, en Samaria, hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vreeze des Heeren, en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd.

32 En het geschiedde, als Petrus alom doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen, die te Lydda woonden.

33 En aldaar vond hij een' zeker mensch, met name Enéas, die acht jaren te bed gelegen had, welke geraakt was.

34 En Petrus zeide tot hem: Enéas! Jezus Christus maakt u gezond; sta op en spreid uzelven *het bed.* En hij stond terstond op.

35 En zij zagen hem allen, die te Lydda en Saróna woonden, dewelke zich bekeerden tot den Heere.

36 En te Joppe was eene zekere discipelin, met name Tabítha, hetwelk, overgezet zijnde, is gezegd Dorkas. Deze was vol van goede werken en aalmoezen, die zij deed.

37 En het geschiedde in die dagen, dat zij krank werd en stierf; en als zij haar gewasschen hadden, leiden zij haar in de opperzaal.

38 En alzoo Lydda nabij Joppe was, de discipelen, hoorende, dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, biddende, dat hij niet zou vertoeven tot hen over te komen.

39 En Petrus stond op, en ging met hen; welken zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden. En al de weduwen stonden bij hem, weenende, en toonende de rokken en kleederen, die Dorkas gemaakt had, als zij bij haar was.

40 Maar Petrus, hebbende *hen* allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het lichaam, zeide hij: Tabítha, sta op! En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende, zat zij over einde.

41 En hij gaf haar de hand, en richtte haar op, en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij haar levend voor *hen.*

42 En *dit* werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heere.

43 En het geschiedde, dat hij vele dagen te Joppe bleef, bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider.

HOOFDSTUK 10.

Een engel verschijnt aan Cornelius, den hoofdman te Cesaréa, als hij vastende en biddende was, vs. 1. Beveelt hem Petrus van Joppe te ontbieden, om van hem onderricht te worden, 5. Cornelius zendt zijne dienstknechten, 7. Petrus wordt intusschen door het gezicht van een' linnen laken met allerlei rein en onrein gedierte, uit den hemel nedergelaten, en door eene aanspraak onderwezen, dat het onderscheid van Joden en Heidenen nu was weggenomen, 9. De dienstknechten van Cornelius komen tot Petrus, 17; die door God vermaand zijnde met hen naar Cesaréa reist, 19; alwaar Cornelius met zijne vrienden vergaderd is en hem met grooten eerbied ontvangt, 24. Petrus verhaalt wat God hem geopenbaard heeft, 28; evenzoo doet ook Cornelius, 30. Petrus predikt Christus aan Cornelius en de zijnen, 34. Zij ontvangen daarop den H. Geest, 44; spreken met vreemde tongen, 46, en worden gedoopt, 47.

EN er was een zeker man te Cesaréa, met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende, genaamd de Italiaansche;

2 Godzalig, en vreezende God, met geheel zijn huis, en doende vele aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk biddende.

3 *Deze* zag in een gezicht klaarlijk, omtrent de negende ure des daags, eenen engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius!

4 En hij, de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem: Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.

5 En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus.

6 Deze ligt te huis bij eenen Simon, lederbereider, die *zijn* huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen, wat gij doen moet.

7 En als de engel, die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijne huisknechten, en eenen Godzaligen krijgsknecht van degenen, die gedurig bij hem waren;

8 En als hij hun alles verhaald had, zond hij hen naar Joppe.

9 En des anderen daags, terwijl deze reisden, en nabij de stad kwamen, [a] klom Petrus op het dak, om te bidden, omtrent de zesde ure.

[a] 2 Kon. 4:33. Matt. 6:6.

10 En hij werd hongerig, en begeerde te eten. En terwijl zij het bereidden, viel over hem eene vertrekking van zinnen.

11 En hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en nedergelaten op de aarde.

12 In hetwelk waren al de viervoetige *dieren* der aarde, en de wilde, en de kruipende *dieren,* en de vogelen des hemels.

13 En er geschiedde eene stem tot hem: Sta op, Petrus! slacht en eet.

14 Maar Petrus zeide: Geenszins, Heere!

want [a] ik heb nooit gegeten iets, dat gemeen
of onrein was. a Lev. 11:4. Deut. 14:7.
15 En eene stem *geschiedde* wederom ten
tweede maal tot hem: [a] Hetgeen God gereinigd heeft zult gij niet gemeen maken.
a Matt. 15:11. Rom. 14:17,20. 1 Tim. 4:4. Tit. 1:15.
16 En dit geschiedde tot driemaal; en het
vat werd wederom opgenomen in den hemel.
17 En alzoo Petrus in zichzelven twijfelde, wat toch het gezicht mocht zijn, dat hij gezien had, ziet, de mannen, die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort.
18 En *iemand* geroepen hebbende, vraagden zij, of Simon, toegenaamd Petrus, daar te huis lag.
19 En als Petrus op dat gezicht dacht, zeide de Geest tot hem: Zie, drie mannen zoeken u;
20 [a] Daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want Ik heb hen gezonden.
a Hand. 15:7.
21 En Petrus ging af tot de mannen, die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: Ziet, ik ben het, dien gij zoekt; wat is de oorzaak, waarom gij hier zijt?
22 En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, en vreezende God, en die *goede* getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is door Goddelijke openbaring vermaand van eenen heiligen engel, dat hij u zou ontbieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden der zaligheid zou hooren.
23 Als hij hen dan ingeroepen had, ontving hij ze in huis. Doch des anderen
daags ging Petrus met hen heen, en sommige der broederen, die van Joppe waren, gingen met hem.
24 En des anderen daags kwamen zij te Cesaréa. En Cornelius verwachtte hen, samengeroepen hebbende die van zijne maagschap en bijzonderste vrienden.
25 En als het geschiedde, dat Petrus inkwam, ging hem Cornelius te gemoet, en vallende aan *zijne* voeten, aanbad hij.
26 Maar Petrus richtte hem op, zeggende:
[a] Sta op, ik ben ook zelf een mensch.
a Hand. 14:14. Openb. 19:10. 22:9.
27 En met hem sprekende, ging hij in, en vond er velen, die samengekomen waren.
28 En hij zeide tot hen: [a] Gij weet, hoe het eenen Joodschen man ongeoorloofd is, zich te voegen of te gaan tot eenen vreemde; [b] doch God heeft mij getoond, dat ik geen' mensch zou gemeen of onrein heeten.
a Ex. 23:32. 34:15. Deut. 7:2. Joh. 4:9. 18:28. Hand. 11:3. b Hand. 15:8. Efez. 3:6.
29 Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, ontboden zijnde. Zoo vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij hebt ontboden.
30 En Cornelius zeide: Over vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negende ure bad ik in mijn huis.
31 En ziet, een man stond voor mij, [a] in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius! uw gebed is verhoord, en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.
a Matt. 28:3. Mark. 16:5. Luk. 24:4.
32 Zend dan naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus; deze ligt te huis in het huis van Simon, den lederbereider, aan de zee, welke, hier gekomen zijnde, tot u spreken zal.
33 Zoo heb ik dan van stonden aan tot u gezonden, en gij hebt welgedaan, dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu *hier* tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.
34 En Petrus, den mond opendoende, zeide: Ik verneem in der waarheid, [a] dat God geen aannemer des persoons is;
a Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.
35 [a] Maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam.
a Jes. 56:6.
36 *Dit is* het woord, dat Hij gezonden heeft den kinderen Israëls, [a] verkondigende vrede door Jezus Christus; deze is een Heere van allen. a Jes. 9:5. 52:7. Joh. 16:33. Rom. 5:1. Kol. 1:20.
37 Gijlieden weet die zaak, die geschied is door geheel Judéa, [a] beginnende van Galiléa, na den doop, welken Johannes gepredikt heeft;
a Jes. 8:23. 9:1. Matt. 4:12. Mark. 1:14,38,39. Luk. 4:14.
38 *Belangende* Jezus van Názareth, [a] hoe Hem God gezalfd heeft met den Heiligen Geest en met kracht; Welke *het land* doorgegaan is, goed doende, en genezende allen, die van den duivel overweldigd waren; want God was met Hem. a Ps. 45:8. Jes. 61:1. Luk. 4:18.
39 En wij zijn getuigen van al hetgeen Hij gedaan heeft, beide in het Joodsche land en te Jeruzalem; Welken zij gedood hebben, *Hem* hangende aan een hout.

40 [a] Dezen heeft God opgewekt ten derden dage, en gegeven, dat Hij openbaar zou worden; [a] Mark. 16:14. Luk. 24:34. Joh. 20:19. Hand. 2:24. 1 Kor. 15:5.

41 Niet al den volke, maar den getuigen, die van God te voren verkoren waren, ons *namelijk*, die met Hem gegeten en gedronken hebben, nadat Hij uit de dooden opgestaan was.

42 [a] En heeft ons geboden den volke te prediken, en te betuigen, dat Hij is Degene, Die [b] van God verordend is tot een' Rechter van levenden en dooden.

[a] Matt. 28:19. Mark. 16:15. Joh. 15:16. [b] Hand. 17:31.

43 [a] Dezen geven getuigenis al de profeten, [b] dat een iegelijk, die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijnen Naam.

[a] Gen. 3:15. 22:18. 26:4. 49:10. Deut. 18:15. Ps. 132:11. Jes. 4:2. 7:14. 9:5. 40:10. Jer. 23:5. 33:14. Ezec. 34:23. 37:24. Dan. 9:24. Micha 7:20. [b] Hand. 15:9.

44 [a] Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het Woord hoorden. [a] Hand. 8:17.

45 En de geloovigen, die uit de besnijdenis waren, zoo velen als er met Petrus waren gekomen, ontzetten zich, dat de gave des Heiligen Geestes ook op de Heidenen uitgestort werd.

46 [a] Want zij hoorden hen spreken met *vreemde* talen, en God groot maken. Toen antwoordde Petrus: [a] Mark. 16:17. Hand. 2:4.

47 [a] Kan ook iemand het water weren, dat deze niet gedoopt zouden worden, welke den Heiligen Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij? [a] Hand. 8:36. 11:17.

48 En hij beval, dat zij zouden gedoopt worden in den Naam des Heeren. Toen baden zij hem, dat hij eenige dagen bij *hen* wilde blijven.

HOOFDSTUK 11.

Petrus komt te Jeruzalem, waar hij beschuldigd wordt, dat hij tot de onbesnedenen was ingegaan, vs. 1. Waarop hij tot zijne verantwoording verhaalt, al wat dien aangaande geschied was, 4; welke verantwoording wordt aangenomen, 18. De verstrooide geloovigen verkondigen Christus, tot Fenicië, Cyprus en Antiochië toe, aan de Joden en sommigen ook aan de Grieken, 19; zoodat er velen geloofden, 21; hetwelk de Gemeente van Jeruzalem verstaande, Bárnabas naar Antiochië zendt, om hen te versterken, 22. Bárnabas reist naar Tarsen, om Paulus te zoeken, en brengt hem te Antiochië, 25; alwaar de discipelen het eerst Christenen worden genaamd, 26. A'gabus voorzegt een' hongersnood, 27; waarom de broeders door Paulus en Bárnabas eene handreiking zenden aan de broeders te Jeruzalem, 29.

DE apostelen nu, en de broeders, die in Judéa waren, hebben gehoord, dat ook de Heidenen het Woord Gods aangenomen hadden.

2 En toen Petrus opgegaan was naar Jeruzalem, twistten tegen hem degenen, die uit de besnijdenis waren,

3 Zeggende: [a] Gij zijt ingegaan tot mannen, die de voorhuid hebben, en hebt met hen gegeten. [a] Ex. 23:32. 34:15. Deut. 7:2. Joh. 18:28.

4 Maar Petrus, beginnende, verhaalde het hun vervolgens, zeggende:

5 [a] Ik was in de stad Joppe, biddende; en ik zag in eene vertrekking van zinnen een gezicht, *namelijk* een zeker vat, gelijk een groot linnen laken, nederdalende, bij de vier hoeken nedergelaten uit den hemel, en het kwam tot bij mij. [a] Hand. 10:9.

6 Op welk *laken* als ik de oogen hield, zoo merkte ik, en zag de viervoetige *dieren* der aarde, en de wilde, en de kruipende *dieren*, en de vogelen des hemels.

7 En ik hoorde eene stem, die tot mij zeide: Sta op, Petrus! slacht en eet.

8 Maar ik zeide: Geenszins, Heere! want nooit is [a] iets, dat gemeen of onrein was, in mijnen mond ingegaan. [a] Lev. 11:4. Deut. 14:7.

9 Doch de stem antwoordde mij ten tweede maal uit den hemel: Hetgeen God gereinigd heeft, zult gij niet gemeen maken.

10 En dit geschiedde tot driemaal; en alles werd wederom opgetrokken in den hemel.

11 En ziet, ter zelfder *ure* stonden er drie mannen voor het huis, daar ik in was, die van Cesaréa tot mij afgezonden waren.

12 [a] En de Geest zeide tot mij, dat ik met hen gaan zou, niet twijfelende. En met mij gingen ook deze zes broeders, en wij zijn in des mans huis ingegaan; [a] Hand. 10:19. 15:7.

13 En hij heeft ons verhaald, hoe hij eenen engel gezien had, die in zijn huis stond, en tot hem zeide: Zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd is Petrus;

14 Die woorden tot u zal spreken, door welke gij zult zalig worden, en al uw huis.

15 En als ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, gelijk ook op ons in het begin.

16 En ik werd gedachtig aan het woord des Heeren, hoe Hij zeide: [a] Johannes doopte wel met water, maar [b] gijlieden zult gedoopt worden met den Heiligen Geest.

[a] Matt. 3:11. Mark. 1:8. Luk. 3:16. Joh. 1:26. Hand. 1:5. 2:4. 19:4. [b] Jes. 44:3. Joël 2:28.

17 [a] Indien dan God hun evengelijke gave gegeven heeft, als ook ons, die in den Heere Jezus Christus geloofd hebben, wie was ik toch, die God konde weren? [a] Hand. 15:9.

18 En als zij dit hoorden, waren zij te-

vreden, en verheerlijkten God, zeggende:
Zoo heeft dan God ook den Heidenen de
bekeering gegeven ten leven!
19 [a] Degenen nu, die verstrooid waren
door de verdrukking, die over Stéfanus
geschied was, gingen *het land* door tot
Fenícië toe, en Cyprus, en Antiochíë, tot
niemand het Woord sprekende, dan alleen
tot de Joden. [a] Hand. 8:1, 4.
20 En er waren eenige Cyprische en Cyre-
néïsche mannen uit hen, welke te Antiochíë
gekomen zijnde, spraken tot de Griek-
schen, verkondigende den Heere Jezus.
21 [a] En de hand des Heeren was met hen;
en een groot getal geloofde, en bekeerde
zich tot den Heere. [a] Hand. 2:47. 5:14.
22 En het gerucht van hen kwam tot
de ooren der Gemeente, die te Jeruzalem
was; en zij zonden Bárnabas uit, dat hij
het land doorging tot Antiochíë toe.
23 Dewelke, daar gekomen zijnde, en de
genade Gods ziende, werd verblijd, [a] en
vermaande hen allen, dat zij met een voor-
nemen des harten bij den Heere zouden
blijven. [a] Hand. 13:43. 14:22.
24 Want hij was een goed man, en [a] vol
des Heiligen Geestes en des geloofs; en er
werd eene groote schare den Heere toege-
voegd. [a] Hand. 4:36. 6:5.
25 [a] En Bárnabas ging uit naar Tarsen, om
Saulus te zoeken; en als hij hem gevonden
had, bracht hij hem te Antiochíë. [a] Hand. 9:27.
26 En het is geschied, dat zij een ge-
heel jaar *samen*vergaderden in de Ge-
meente, en eene groote schare leerden;
en dat de discipelen eerst te Antiochíë
Christenen genaamd werden.
27 En in dezelve dagen kwamen *eenige*
profeten af van Jeruzalem te Antiochíë.
28 En een uit hen, met name [a] A'gabus,
stond op, en gaf te kennen door den Geest,
dat er een groote hongersnood zou wezen
over de geheele wereld; dewelke ook geko-
men is onder den keizer Klaudius. [a] Hand. 21:10.
29 En naar dat een iegelijk der discipelen
vermocht, besloot elk van hen *iets* te zen-
den ten dienste der broederen, die in
Judéa woonden.
30 Hetwelk zij ook deden, [a] en zonden
het tot de ouderlingen, door de hand van
Bárnabas en Saulus. [a] Hand. 12:25.

HOOFDSTUK 12.

Heródes vervolgt de Gemeente, vs. 1; doodt Jakobus, 2; werpt Petrus in de gevangenis, dien hij door eene sterke wacht laat bewaren, 3. De Gemeente bidt God voor Petrus, 5; hij wordt door eenen engel uit de gevangenis geleid, 7; komt aan het huis van de moeder van Johannes Markus, waar hij aanklopt en ingelaten wordt, 11; en verhaalt zijne verlossing aan degenen, die aldaar vergaderd waren, 17. Heródes laat de wachters onderzoeken, wegleiden en vertrekt naar Cesaréa, 18; hij maakt vrede met de Tyriërs en Sidoniërs, 20; en wordt in zijnen hoogmoed door eenen engel geslagen en van het gewormte gegeten, 21. Bárnabas en Paulus komen te Antiochíë.

EN omtrent denzelven tijd sloeg de koning
Heródes de handen aan sommigen van
de Gemeente, om die kwalijk te handelen.
2 En hij doodde Jakobus, [a] den broeder
van Johannes, met het zwaard. [a] Matt. 4:21.
3 En toen hij zag, dat het den Joden
behagelijk was, voer hij voort, om ook
Petrus te vangen (en het waren de
dagen der ongehevelde *brooden*);
4 [a] Denwelken ook gegrepen hebbende,
hij in de gevangenis zette, en gaf *hem*
over aan vier *wachten*, *elk* van vier krijgs-
knechten, om hem te bewaren, willende
na het paasch*feest* hem voorbrengen voor
het volk. [a] Joh. 21:18.
5 Petrus dan werd in de gevangenis
bewaard; maar van de Gemeente werd een
gedurig gebed tot God voor hem gedaan.
6 Toen hem nu Heródes zou voorbrengen,
sliep Petrus dienzelven nacht tusschen
twee krijgsknechten, gebonden met twee
ketenen; en de wachters voor de deur
bewaarden de gevangenis.
7 [a] En ziet, een engel des Heeren stond
daar, en een licht scheen in de woning,
en slaande de zijde van Petrus, wekte hij
hem op, zeggende: Sta haastelijk op. En
zijne ketenen vielen af van de handen.
[a] Hand. 5:19. 16:26.
8 En de engel zeide tot hem: Omgord
u, en bind uwe schoenzolen aan. En hij
deed alzoo. En hij zeide tot hem: Werp
uwen mantel om, en volg mij.
9 En uitgaande volgde hij hem, en wist
niet, dat het waarachtig was hetgeen door
den engel geschiedde, maar hij meende, dat
hij een gezicht zag.
10 En als zij door de eerste en tweede wacht
gegaan waren, kwamen zij aan de ijzeren
poort, die naar de stad leidt; dewelke [a] van
zelve hun geopend werd. En uitgegaan zijn-
de, gingen zij eene straat voort; en terstond
scheidde de engel van hem. [a] Hand. 16:26.
11 En Petrus, tot zichzelven gekomen
zijnde, zeide: Nu weet ik waarachtiglijk,
[a] dat de Heere Zijnen engel uitgezonden
heeft, en mij verlost heeft uit de hand
van Heródes, en *uit* al de verwachting
van het volk der Joden. [a] Dan. 6:23.

12 En als hij *alles* overlegd had, [a] ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die toegenaamd was Markus, alwaar velen samenvergaderd en biddende waren. *a* Hand. 4:23.

13 En als Petrus aan de deur van de voorpoort klopte, kwam eene dienstmaagd voor om te luisteren, met name Rhodé.

14 En zij, de stem van Petrus bekennende, deed van blijdschap de voorpoort niet open, maar liep naar binnen en boodschapte, dat Petrus voor *aan* de voorpoort stond.

15 En zij zeiden tot haar: Gij raast. Doch zij bleef er sterk bij, dat het alzoo was. En zij zeiden: Het is zijn engel.

16 Maar Petrus bleef kloppende; en als zij opengedaan hadden, zagen zij hem, en ontzetten zich.

17 En als hij hen [a] met de hand gewenkt had, dat zij zwijgen zouden, verhaalde hij hun, hoe hem de Heere uit de gevangenis uitgeleid had, en zeide: Boodschapt dit aan Jakobus en de broederen. En hij uitgegaan zijnde, reisde naar eene andere plaats. *a* Hand. 13:16. 19:33. 21:40.

18 En als het dag was geworden, was er geene kleine beroerte onder de krijgsknechten, wat toch aan Petrus mocht geschied zijn.

19 En als Heródes hem gezocht had, en niet vond, en de wachters rechtelijk ondervraagd had, gebood hij, dat zij weggeleid zouden worden. En hij vertrok van Judéa naar Cesaréa, en hield zich *aldaar*.

20 En Heródes had in den zin tegen de Tyriërs en Sidoniërs te krijgen; maar zij kwamen eendrachtelijk tot hem, en Blastus, die des Konings kamerling was, overreed hebbende, begeerden vrede, omdat hun land gespijzigd werd van des Konings *land*.

21 En op eenen gezetten dag, Heródes, een koninklijk kleed aangedaan hebbende, en op den rechterstoel gezeten zijnde, deed eene rede tot hen.

22 En het volk riep *hem* toe: Eene stem Gods, en niet eens menschen!

23 En van stonde aan sloeg hem een engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf; en hij werd van de wormen gegeten, en gaf den geest.

24 [a] En het Woord Gods wies, en vermenigvuldigde. *a* Jes. 55:11. Hand. 6:7.

25 Bárnabas nu en Saulus keerden wederom van Jeruzalem, als zij den dienst volbracht hadden, medegenomen hebbende ook Johannes, die toegenaamd werd Markus.

HOOFDSTUK 13.

Bárnabas en Paulus worden uit de leeraars van Antiochië door den H. Geest gezonden tot de Heidenen, vs. 1. Zij reizen door Seleucië naar Cyprus, en prediken te Sálamis en Pafos, 4; alwaar de stadhouder Sergius Paulus hen begeert te hooren, 7: hetwelk Bar-Jezus, de toovenaar, zoekt te beletten, doch hij wordt met blindheid geslagen, 8; en de stadhouder bekeerd, 12. Van daar reizen zij naar Perge, 13; en verder naar Antiochië in Pisidië, 14; alwaar Paulus, in de synagoge predikende, verhaalt de weldaden Gods, den Israëlieten bewezen tot op David, 15; en bewijst, dat de belofte van Davids zaad gedaan, in Jezus Christus vervuld is, Die te Jeruzalem is gekruist en van de dooden opgewekt, 23; gelijk door David was voorzegd, 33; dat door Hem gerechtvaardigd worden allen, die in Hem gelooven, 36; en dat Hij straft, die Hem ongehoorzaam zijn, 40. Eenige van de Joden gelooven, anderen wederspreken, 42; waarom zij zich tot de Heidenen keeren, van welke gelooven, die ten eeuwigen leven verordineerd waren, 46. De Joden verwekken vervolging tegen Paulus en Bárnabas, die het stof van hunne voeten schudden, en wijken naar Ikónium, 51.

EN er waren [a] te Antiochië, in de Gemeente, die daar was, eenige profeten en leeraars, namelijk Bárnabas, en Símeon, genaamd Niger, en Lucius van Cyréne, en Mánahen, die met Heródes den viervorst opgevoed was, en Saulus. *a* Hand. 14:26.

2 En als zij den Heere dienden, en vastten, zeide de Heilige Geest: [a] Zondert Mij af beide Bárnabas en Saulus tot het werk, waartoe Ik hen [b] geroepen heb. *a* Hand. 9:15. 22:21. Rom. 1:1. Gal. 1:15. 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11. *b* Matt. 9:38. Rom. 10:15. Hebr. 5:4.

3 [a] Toen vastten en baden zij, en hun [b] de handen opgelegd hebbende, lieten zij hen gaan. *a* Hand. 6:6. 8:15. 19:6. *b* Hand. 14:26.

4 Deze dan, uitgezonden zijnde van den Heiligen Geest, kwamen af tot Seleucië, en van daar scheepten zij af naar Cyprus.

5 En gekomen zijnde te Sálamis, verkondigden zij het Woord Gods in de synagogen der Joden; en zij hadden ook [a] Johannes tot eenen dienaar. *a* Hand. 12:25.

6 En als zij het eiland doorgegaan waren tot Pafos toe, vonden zij [a] eenen zekeren toovenaar, eenen valschen profeet, eenen Jood, wiens naam was Bar-Jezus; *a* Hand. 8:9. 19:13.

7 Welke was bij den stadhouder Sergius Paulus, eenen verstandigen man. Deze, Bárnabas en Saulus tot zich geroepen hebbende, zocht zeer het Woord Gods te hooren.

8 [a] Maar Elymas, de toovenaar (want alzoo wordt zijn naam overgezet), wederstond hen, zoekende den stadhouder van het geloof af te keeren. *a* Ex. 7:11. 2 Tim. 3:8.

9 Doch Saulus (die ook Paulus *genaamd is*), vervuld met den Heiligen Geest, en de oogen op hem houdende, zeide:

10 O gij, kind des duivels, vol van alle bedrog, en van alle arglistigheid, vijand van

alle gerechtigheid! zult gij niet ophouden
te verkeeren de rechte wegen des Heeren?
11 En nu zie, de hand des Heeren *is* tegen
u, en gij zult blind zijn, en de zon niet zien
voor eenen tijd. En van stonde aan viel op
hem donkerheid en duisternis; en rondom
gaande zocht hij, die *hem* met de hand
mochten leiden.
12 Als de stadhouder zag hetgeen ge-
schied was, toen geloofde hij, verslagen
zijnde over de leer des Heeren.
13 En Paulus, en die met hem waren,
van Pafos afgevaren zijnde, kwamen te
Perge, *eene stad* in Pamfylië. [a] Maar Jo-
hannes, van hen scheidende, keerde weder
naar Jeruzalem. *a* Hand. 15:38.
14 En zij, van Perge *het land* doorgaande,
kwamen te Antiochië, *eene stad* in Pisidië;
en gegaan zijnde in de synagoge op den dag
des sabbats, zaten zij neder.
15 En na het lezen der wet en der profe-
ten, zonden de oversten der synagoge tot
hen, zeggende: Mannen broeders! indien
er *eenig* woord van vertroosting tot het
volk in u is, zoo spreekt.
16 En Paulus stond op, en [a] wenkte met
de hand, en zeide: Gij, Israëlietsche man-
nen, en gij, die God vreest! hoort toe.
a Hand. 12:17. 19:33. 21:40.
17 De God van dit volk Israël heeft onze
vaderen [a] uitverkoren, en het volk ver-
hoogd, als zij vreemdelingen waren in het
land van Egypte, en heeft hen met eenen
hoogen arm daaruit geleid. *a* Ex. 1:1.
18 [a] En heeft omtrent den tijd van
veertig jaren hunne zeden verdragen in
de woestijn. *a* Ex. 16:35. Num. 14:34. Ps. 95:10.
19 En zeven volken uitgeroeid hebbende
in het land Kanaän, heeft Hij hun [a] door het
lot het land derzelve uitgedeeld. *a* Joz. 14:2.
20 En daarna omtrent vier honderd en
vijftig jaren, gaf Hij *hun* [a] rechters, tot op
Samuël, den profeet. *a* Richt. 2:16. 3:9.
21 [a] En van toen aan begeerden zij eenen
koning; en God gaf hun [b] Saul, den zoon van
Kis, eenen man uit den stam van Benjamin,
veertig jaren. *a* 1 Sam. 8:5. Hos. 13:11. *b* 1 Sam. 9:15. 10:1.
22 En dezen afgezet hebbende, verwek-
te Hij hun [a] David tot eenen Koning; den-
welken Hij ook getuigenis gaf, en zeide:
[b] Ik heb gevonden David, den *zoon* van
Jesse, eenen man naar Mijn hart, die al
Mijnen wil zal doen.
a 1 Sam. 16:12. *b* 1 Sam. 13:14. Ps. 89:21. Hand. 7:45.

23 Van het zaad dezes heeft God Israël, naar
de belofte, verwekt den Zaligmaker Jezus;
24 [a] Als Johannes eerst al den volke Israëls,
voor Zijne aankomst, gepredikt had den doop
der bekeering. *a* Matt. 3:1. Mark. 1:2. Luk. 3:2. Joh. 3:23.
25 Doch als Johannes den loop vervulde,
zeide hij: Wien meent gijlieden, dat ik
ben? [a] ik ben *de Christus* niet; maar
ziet, Hij komt na mij, [b] Wien ik niet
waardig ben de schoenen *Zijner* voeten
te ontbinden. *a* Joh. 1:20. *b* Matt. 3:11.
26 Mannen broeders! kinderen van het
geslacht Abrahams, en die onder u God
vreezen! [a] tot u is het woord dezer zalig-
heid gezonden. *a* Matt. 10:6. Hand. 3:26. 13:46.
27 Want die te Jeruzalem wonen, en
hunne oversten, [a] Dezen niet kennende,
hebben ook de stemmen der profeten, die
op elken sabbat*dag* gelezen worden, *Hem*
veroordeelende, vervuld;
a Joh. 16:3. Hand. 3:17. 1 Kor. 2:8. 1 Tim. 1:13.
28 [a] En geene oorzaak des doods vinden-
de, hebben zij van Pilatus begeerd, dat
Hij zou gedood worden.
a Matt. 27:20. Mark. 15:11. Luk. 23:18. Joh. 19:6.
29 En als zij alles volbracht hadden, wat
van Hem geschreven was, namen zij *Hem*
af van het hout, en leiden *Hem* in het graf.
30 [a] Maar God heeft Hem uit de dooden
opgewekt. *a* Matt. 28:6. Mark. 16:6. Luk. 24:6.
31 [a] Welke gezien is geweest, vele dagen
lang, van degenen, die met Hem opgekomen
waren van Galiléa tot Jeruzalem, die Zijne
getuigen zijn bij het volk.
a Mark. 16:14. Joh. 20:19. 21:1. Hand. 1:3. 1 Kor. 15:5.
32 En wij verkondigen u [a] de belofte, die
tot de vaderen geschied is, dat *namelijk*
God dezelve vervuld heeft aan ons, hunne
kinderen, als Hij Jezus verwekt heeft.
a Gen. 3:15. 22:18. 26:4. 49:10. Deut. 18:15.
2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 4:2. 7:14. 9:5. 40:10.
Jer. 23:5. 33:14. Ezec. 34:23. 37:24. Dan. 9:24, 25.
33 Gelijk ook in den tweeden psalm ge-
schreven staat: Gij zijt Mijn Zoon, heden
heb Ik u gegenereerd.
34 En dat Hij Hem uit de dooden heeft
opgewekt, alzoo dat Hij niet meer zal tot
verderving keeren, heeft Hij aldus gezegd:
[a] Ik zal ulieden de weldadigheden Davids
geven, die getrouw zijn. *a* Jes. 55:3.
35 Waarom hij ook in eenen anderen
psalm zegt: [a] Gij zult Uwen Heilige niet
*over*geven, om verderving te zien.
a Ps. 16:10. Hand. 2:27.

36 [a] Want David, als hij in zijnen tijd den raad Gods gediend had, is ontslapen, en is bij zijne vaderen gelegd, en heeft wel verderving gezien; *a* 1 Kon. 2:10. Hand. 2:29.

37 Maar Hij, Dien God opgewekt heeft, heeft geene verderving gezien.

38 Zoo zij u dan bekend, mannen broeders! [a] dat door Dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt; *a* Luk. 24:47. 1 Joh. 2:12.

39 [a] En *dat* van alles, waarvan gij niet kondt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door Dezen [b] een iegelijk, die gelooft, gerechtvaardigd wordt.

a Rom. 3:28. 8:3. Gal. 2:16. Hebr. 7:19. *b* Rom. 10:4.

40 Ziet dan toe, dat over ulieden niet kome hetgeen gezegd is in de profeten:

41 [a] Ziet, gij verachters! en verwondert u, en verdwijnt; want Ik werk een werk in uwe dagen, een werk, hetwelk gij niet zult gelooven, zoo het u iemand verhaalt.

a Jes. 28:14. Hab. 1:5.

42 En als de Joden uitgegaan waren uit de synagoge, baden de Heidenen, dat tegen den naasten sabbat hun dezelfde woorden zouden gesproken worden.

43 En als de synagoge gescheiden was, volgden vele van de Joden en van de Godsdienstige Jodengenooten Paulus en Bárnabas; welke tot hen spraken, [a] en hen vermaanden te blijven bij de genade Gods.

a Hand. 11:23. 14:22.

44 En op den volgenden sabbat kwam bijna de geheele stad samen, om het Woord Gods te hooren.

45 Doch de Joden, de scharen ziende, werden met nijdigheid vervuld, en wedersproken hetgeen van Paulus gezegd werd, wedersprekende en lasterende.

46 Maar Paulus en Bárnabas, vrijmoedigheid gebruikende, zeiden: [a] Het was noodig, dat eerst tot u het Woord Gods gesproken zou worden; [b] doch nademaal gij hetzelve verstoot, en uzelven des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, ziet, wij keeren ons tot de Heidenen. *a* Matt. 10:6. Hand. 3:26. 13:26.

b Ex. 32:10. Jes. 55:5. Matt. 8:12. 21:43. Rom. 10:19.

47 Want alzoo heeft ons de Heere geboden, *zeggende:* [a] Ik heb u gesteld tot een licht der Heidenen, opdat gij zoudt zijn tot zaligheid, tot aan het uiterste der aarde.

a Jes. 42:6. 49:6. Luk. 2:32.

48 Als nu de Heidenen *dit* hoorden, verblijdden zij zich, en prezen het Woord des Heeren; en er geloofden zooveel, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.

49 En het Woord des Heeren werd door het geheele land uitgebreid.

50 Maar de Joden maakten op de Godsdienstige en eerlijke vrouwen, en de voornaamsten van de stad, [a] en verwekten vervolging tegen Paulus en Bárnabas, en wierpen ze uit hunne landpalen. *a* 2 Tim. 3:11.

51 Doch zij schudden het stof van hunne voeten af tegen dezelve, en kwamen te Ikónium.

52 En de discipelen werden vervuld met blijdschap en met den Heiligen Geest.

HOOFDSTUK 14.

Paulus en Bárnabas prediken en doen wonderen te Ikónium, en velen zoo Heidenen als Joden gelooven, vs. 1; waardoor groote oneenigheid en een oploop tegen hen ontstaan, 4. Zij vluchten naar Lystre en Derbe, 6. Paulus geneest te Lystre eenen kreupele, 8; waarom het volk hen voor goden houdt en wil hun offerande doen, 11; hetwelk zij, hoewel met grooten ernst, nauwelijks verhinderen, 14; wijzende het volk op den levenden waren God, 15. Maar de Joden van Antiochië en Ikónium daar komende, verwekken het volk dat zij Paulus steenigen, 19. Doch hij staat op en reist met Bárnabas naar Derbe, 20. Zij vermanen de broeders tot volstandigheid, 22; en verkiezen ouderlingen in alle Gemeenten, 23. Eenige andere landen en steden doorreisd hebbende, 24; keeren zij weder naar Antiochië, 26, en verhalen wat God door hen gedaan had, 27.

EN het geschiedde te Ikónium, dat zij te zamen gingen in de synagoge der Joden, en alzoo spraken, dat eene groote menigte, beide van Joden en Grieken, geloofde.

2 Maar de Joden, die ongehoorzaam waren, verwekten en verbitterden de zielen der Heidenen tegen de broeders.

3 Zij verkeerden dan *aldaar* een' langen tijd, vrijmoediglijk sprekende in den Heere, [a] Die getuigenis gaf aan het Woord Zijner genade, en gaf, dat teekenen en wonderen geschiedden door hunne handen.

a Mark. 16:20. Hand. 19:11. Hebr. 2:4.

4 En de menigte der stad werd verdeeld, en sommigen waren met de Joden, en sommigen met de apostelen.

5 En als er een oploop geschiedde, beide van Heidenen en van Joden, met hunne oversten, om hun smaadheid aan te doen, en *hen* te steenigen.

6 Zijn zij, *alles* overlegd hebbende, [a] gevlucht naar de steden van Lykaónië, *namelijk* Lystre en Derbe, en het omliggende land; *a* Matt. 10:23. Hand. 8:1.

7 En verkondigden aldaar het Evangelie.

8 En een zeker man, te Lystre, zat [a] onmachtig aan de voeten, kreupel zijnde van zijner moeders lijf, die nooit had gewandeld.

a Hand. 3:2.

9 Deze hoorde Paulus spreken; welke de oogen op hem houdende, en ziende, dat hij geloof had om gezond te worden,

10 Zeide met groote stem: Sta recht op uwe voeten! [a] En hij sprong op en wandelde. [a] Jes. 35:6.

11 En de scharen, ziende hetgeen Paulus gedaan had, verhieven hunne stemmen, en zeiden in het Lycaónisch: [a] De goden zijn den menschen gelijk geworden, en tot ons nedergekomen. [a] Hand. 28:6.

12 En zij noemden Bárnabas Júpiter, en Paulus Mercúrius, omdat hij het woord voerde.

13 En de priester van Júpiter, die voor hunne stad was, als hij ossen en kransen aan de voorpoorten gebracht had, wilde hij offeren met de scharen.

14 Maar de apostelen, Bárnabas en Paulus, *dat* hoorende, scheurden hunne kleederen, en sprongen onder de schare, roepende,

15 En zeggende: Mannen! [a] waarom doet gij deze dingen? wij zijn ook menschen van gelijke bewegingen als gij, en verkondigen ulieden, dat gij u zoudt van deze ijdele *dingen* bekeeren tot den levenden God, [b] Die gemaakt heeft den hemel, en de aarde, en de zee, en al hetgeen in dezelve is. [a] Hand. 10:26. Openb. 19:10. 22:9. [b] Gen. 1:1. Ps. 33:6. 124:8. 146:6. Openb. 14:7.

16 [a] Welke in de verledene tijden al de Heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen; [a] Ps. 81:13.

17 [a] Hoewel Hij nogtans Zichzelven niet onbetuigd gelaten heeft, goed doende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervullende onze harten met spijs en vroolijkheid. [a] Rom. 1:19.

18 En dit zeggende, wederhielden zij nauwelijks de scharen, dat zij hun niet offerden.

19 Maar daarover kwamen Joden van Antiochíë en Ikónium, en overreedden de scharen, en [a] steenigden Paulus, en sleepten *hem* buiten de stad, meenende, dat hij dood was. [a] 2 Kor. 11:25.

20 Doch als hem de discipelen omringd hadden, stond hij op, en kwam in de stad; en des anderen daags ging hij met Bárnabas uit naar Derbe.

21 En als zij derzelve stad het Evangelie verkondigd en vele discipelen gemaakt hadden, keerden zij weder naar Lystre, en Ikónium, en Antiochíë;

22 Versterkende de zielen der discipelen, [a] *en* vermanende, dat zij zouden blijven in het geloof, [b] en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. [a] Hand. 11:23. 13:43. [b] Matt. 10:38. 16:24. Luk. 24:26. 2 Tim. 3:12.

23 En als zij hun in elke Gemeente, met opsteken der handen, ouderlingen verkoren hadden, gebeden hebbende met vasten, bevalen zij hen den Heere, in Welken zij geloofd hadden.

24 En Pisídië doorgereisd hebbende, kwamen zij in Pamfylië.

25 En als zij te Perge het Woord gesproken hadden, kwamen zij af naar Attálië.

26 En van daar scheepten zij af [a] naar Antiochíë, van waar zij der genade Gods bevolen waren geweest tot het werk, dat zij volbracht hadden. [a] Hand. 13:1.

27 En daar gekomen zijnde, en de Gemeente vergaderd hebbende, verhaalden zij, wat groote dingen God met hen gedaan had, en dat Hij den Heidenen de deur des geloofs geopend had.

28 En zij verkeerden aldaar geen' kleinen tijd met de discipelen.

HOOFDSTUK 15.

In de Gemeente van Antiochíë ontstaat verschil aangaande de onderhouding der besnijdenis en der wet van Mozes, vs. 1. Waarover Paulus en Bárnabas naar Jeruzalem gezonden worden, 2; waar zij de bekeering der Heidenen en den toestand der zaak verhalen, 3. De apostelen en ouderlingen komen te zamen, om hierover te handelen, 6. Petrus verklaart in deze vergadering, dat de Heidenen met het juk der wet niet behooren bezwaard te worden, 7. Jakobus stemt dit toe en bevestigt het uit de heilige Schrift, 13; en besluit, dat men hen niet meer behoort op te leggen, dan de onderhouding van vier noodige dingen, 19; hetwelk bij de gansche vergadering goed gevonden zijnde, aan de Gemeente geschreven en nevens Paulus en Bárnabas door Bársabas en Silas overgezonden en bekend gemaakt wordt, 22; die hetzelve met blijdschap aangenomen hebben, 31. Paulus en Bárnabas, om Johannes Markus wil in twist geraakt zijnde, scheiden van elkander, 36. Bárnabas en Markus gaan naar Cyprus, 39; en Paulus met Silas naar Syrië en Cilicië, 40.

EN sommigen, die afgekomen waren van Judéa, leerden de broederen, *zeggende:* [a] Indien gij niet besneden wordt [b] naar de wijze van Mozes, zoo kunt gij niet zalig worden. [a] Gal. 5:2. [b] Gen. 17:10. Lev. 12:3.

2 Als er dan geen kleine wederstand en twisting geschiedde bij Paulus en Bárnabas tegen hen, zoo hebben zij verordend, [a] dat Paulus en Bárnabas, en eenige anderen uit hen, zouden opgaan tot de apostelen en ouderlingen naar Jeruzalem, over deze vraag. [a] Gal. 2:1.

3 Zij dan, van de Gemeente uitgeleid zijnde, reisden door Fenícië en Samarië, verhalende de bekeering der Heidenen; en deden al den broederen groote blijdschap aan.

4 En te Jeruzalem gekomen zijnde, werden zij ontvangen van de Gemeente, en de apostelen, en ouderlingen; en zij verkondigden, wat groote dingen God met hen gedaan had.

5 Maar, *zeiden zij*, er zijn sommigen opge-

staan van die van de sekte der Farizeën, die geloovig zijn geworden, zeggende, dat men hen moet besnijden, en gebieden de wet van Mozes te onderhouden.

6 En de apostelen en de ouderlingen vergaderden te zamen, om op deze zaak te letten.

7 En als *daarover* groote twisting geschiedde, stond Petrus op en zeide tot hen: [a] Mannen broeders! gij weet, dat God van over langen tijd onder ons *mij* verkoren heeft, dat de Heidenen door mijnen mond het woord des Evangelies zouden hooren, en gelooven. [a] Hand. 10:20. 11:12.

8 En God, [a] de Kenner der harten, heeft hun getuigenis gegeven, hun gevende den Heiligen Geest, gelijk als ook ons.

[a] 1 Kron. 28:9. 29:17. Ps. 7:10. Jer. 11:20. 17:10. 20:12.

9 [a] En heeft geen onderscheid gemaakt tusschen ons en hen, gereinigd hebbende hunne harten door het geloof. [a] Hand. 10:43, 44, enz.

10 Nu dan, wat verzoekt gij God, [a] om een juk op den hals der discipelen te leggen, hetwelk noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen? [a] Matt. 23:4.

11 [a] Maar wij gelooven, door de genade van den Heere Jezus Christus, zalig te worden, op zulke wijze als ook zij. [a] Efez. 2:8. Tit. 3:4.

12 En al de menigte zweeg stil, en zij hoorden Bárnabas en Paulus verhalen, wat groote teekenen en wonderen God door hen onder de Heidenen gedaan had.

13 En nadat deze zwegen, antwoordde Jakobus, zeggende: Mannen broeders! hoort mij.

14 Simeon heeft verhaald, hoe God eerst de Heidenen heeft bezocht, om uit *hen* een volk aan te nemen voor Zijnen Naam.

15 En hiermede stemmen overeen de woorden der profeten, gelijk geschreven is:

16 [a] Na dezen zal Ik wederkeeren, en wederopbouwen den tabernakel van David, die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is, wederopbouwen, en Ik zal denzelven wederoprichten; [a] Amos 9:11, 12.

17 Opdat de overblijvende menschen den Heere zoeken, en al de Heidenen, over welke Mijn Naam aangeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles doet.

18 Gode zijn al Zijne werken van eeuwigheid bekend.

19 Daarom oordeel ik, dat men degenen, die uit de Heidenen zich tot God bekeeren, niet beroere;

20 Maar hun zal aanschrijven, dat zij zich onthouden [a] van de dingen, die door de afgoden besmet zijn, en [b] van hoererij, en van het verstikte, en [c] van bloed.

[a] Ex. 20:3. 1 Kor. 8:1. 10:20. [b] 1 Thess. 4:3. [c] Gen. 9:4.

21 Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken sabbat in de synagogen gelezen.

22 Toen heeft het den apostelen en den ouderlingen, met de geheele Gemeente, goed gedacht, *eenige* mannen uit zich te verkiezen, en met Paulus en Bárnabas te zenden naar Antiochíë: *namelijk* Judas, die toegenaamd wordt Bársabas, en Silas; mannen, die voorgangers waren onder de broeders.

23 En zij schreven door hen dit *navolgende:* De apostelen, en de ouderlingen, en de broeders *wenschen* den broederen uit de Heidenen, die in Antiochíë, en Syrië, en Cilícië zijn, zaligheid.

24 Nademaal wij gehoord hebben, [a] dat sommigen, die van ons uitgegaan zijn, u met woorden ontroerd hebben en uwe zielen wankelende gemaakt, zeggende, dat gij moet besneden worden, en de wet onderhouden; welken wij *dat* niet bevolen hadden; [a] Gal. 2:4.

25 Zoo heeft het ons eendrachtelijk te zamen zijnde, goed gedacht, *eenige* mannen te verkiezen, en tot u te zenden, met onze geliefden, Bárnabas en Paulus,

26 Menschen, [a] die hunne zielen overgegeven hebben voor den Naam van onzen Heere Jezus Christus; [a] Hand. 13:50. 14:19.

27 Wij hebben dan Judas en Silas gezonden, die ook met den mond hetzelfde zullen verkondigen.

28 Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen' meerderen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

29 *Namelijk*, [a] dat gij u onthoudt van hetgeen den afgoden geofferd is, en [b] van bloed, en van het verstikte, en van [c] hoererij; van welke dingen indien gij uzelven wacht, zoo zult gij weldoen. Vaart wel.

[a] Ex. 20:3. 1 Kor. 8:1. [b] Gen. 9:4. Lev. 17:4. [c] 1 Thess. 4:3.

30 Deze dan, hun afscheid ontvangen hebbende, kwamen te Antiochíë; en de menigte vergaderd hebbende, gaven zij den brief over.

31 En zij, *dien* gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting.

32 Judas nu en Silas, die ook zelven

profeten waren, vermaanden de broeders
met vele woorden, en versterkten hen.
33 En als zij *daar* eenen tijd *lang* ver-
toefd hadden, lieten hen de broeders *we-
derom* gaan met vrede, tot de apostelen.
34 Maar het dacht Silas goed aldaar te
blijven.
35 En Paulus en Bárnabas onthielden zich
te Antiochië, leerende en verkondigende,
met nog vele anderen, het Woord des Heeren.
36 En na eenige dagen zeide Paulus tot
Bárnabas: Laat ons nu wederkeeren, en
bezoeken onze broeders in elke stad, in
welke wij het Woord des Heeren verkon-
digd hebben, hoe zij het hebben.
37 En Bárnabas ried, dat zij Johannes, die
genaamd is [a] Markus, zouden medenemen.

[a] Hand. 12:12, 25. Kol. 4:10. 2 Tim. 4:11. Filem. vs. 24.

38 Maar Paulus achtte billijk, dat men
dien niet zoude medenemen, die van Pam-
fylië af van hen was afgeweken, en met
hen niet was gegaan tot het werk.
39 Er ontstond dan eene verbittering,
alzoo dat zij van elkander gescheiden zijn,
en dat Bárnabas Markus medenam, en
naar Cyprus afscheepte;
40 Maar Paulus verkoos Silas, en reisde
heen, der genade Gods van de broederen
bevolen zijnde.
41 En hij doorreisde Syrië en Cilícië,
versterkende de Gemeenten.

HOOFDSTUK 16.

Paulus te Derbe en Lystre gekomen zijnde, besnijdt Timótheüs en neemt hem mede op de reis, vs. 1. Hij geeft aan de Gemeenten, waar hij doorreist, de bevelen der apostelen, om te onderhouden, 4. Wordt door den H. Geest verhinderd het Evangelie in Azië en Mysië te prediken, 6; en door een gezicht in Macedónië geroepen, 9. Predikt buiten de stad Filippi, alwaar Lydia hem hoorende, in Christus gelooft, en met haar huisgezin gedoopt wordt, 13. Drijft eenen waarzeggenden geest uit eene dienstmaagd, 16; waarover hij en Silas door de heeren der dienstmaagd bij de oversten worden beschuldigd, 19; en door de hoofdmannen gegeeseld en in de gevangenis geworpen, 22; welke door eene aardbeving hun des nachts wordt geopend, 25. De stokbewaarder hierdoor ontwaakt, wil zichzelven dooden, 27; maar door Paulus toegeroepen en van hem onderwezen, gelooft hij aan Christus, wordt met de zijnen gedoopt, en bewijst hun alle vriendschap, 28. De hoofdmannen geven bevel door hunne boden, de beide gevangenen los te laten, 35; doch Paulus beroept zich op zijn Romeinsch burgerschap, en wil door henzelven worden uitgeleid, 37; hetwelk geschiedt; zij vertrekken van daar, 39.

EN hij kwam te Derbe en Lystre. En
ziet, aldaar was een zeker discipel,
met name Timótheüs, zoon van eene ge-
loovige Joodsche vrouw, maar van eenen
Griekschen vader;
2 [a] Welken *goede* getuigenis gegeven werd
van de broederen te Lystre en Ikónium.

[a] Hand. 6:3.

3 Deze wilde Paulus dat met hem zou
reizen; en hij nam en besneed hem, [a] om
der Joden wil, die in die plaatsen waren;
want zij kenden allen zijnen vader, dat hij
een Griek was.

[a] 1 Kor. 9:20. Gal. 2:3.

4 En alzoo zij de steden doorreisden,
gaven zij hun de verordeningen over, [a] die
van de apostelen en de ouderlingen te
Jeruzalem goed gevonden waren, om *die*
te onderhouden.

[a] Hand. 15:20.

5 De Gemeenten dan werden bevestigd in
het geloof, en werden dagelijks overvloe-
diger in getal.
6 En als zij Frygië, en het land van Ga-
latië doorgereisd hadden, werden zij van
den Heiligen Geest verhinderd het Woord
in Azië te spreken.
7 *En* aan Mysië gekomen zijnde, poogden
zij naar Bithynië te reizen; en de Geest
liet het hun niet toe.
8 En zij Mysië voorbij gereisd zijnde,
[a] kwamen af tot Tróas.

[a] 2 Kor. 2:12.

9 En van Paulus werd in den nacht een
gezicht gezien: er was een Macedónisch
man staande, die hem bad en zeide: Kom
over in Macedónië, en help ons.
10 Als hij nu dit gezicht gezien had, zoo
zochten wij terstond naar Macedónië te rei-
zen, besluitende *daaruit*, dat ons de Heere
geroepen had, om denzelven het Evangelie
te verkondigen.
11 Van Tróas dan afgevaren zijnde, lie-
pen wij recht naar Samothráce, en den
volgenden *dag* naar Neápolis.
12 En van daar naar Filippi, welke is
de eerste stad van dit deel van Macedónië,
eene kolonië. En wij onthielden ons in die
stad ettelijke dagen.
13 En op den dag des sabbats gingen wij
buiten de stad aan de rivier, waar het ge-
bed placht te geschieden; en nedergezeten
zijnde, spraken wij tot de vrouwen, die
samengekomen waren.
14 En eene zekere vrouw, met name
Lydia, eene purperverkoopster, van de stad
Thyatíra, die God diende, hoorde *ons;* wel-
ker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht
nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.
15 En als zij gedoopt was, en haar huis, bad
zij *ons*, zeggende: Indien gij hebt geoordeeld,
dat ik den Heere getrouw ben, zoo komt in
mijn huis en blijft er. [a] En zij dwong ons.

[a] Gen. 19:3. 33:11. Richt. 19:21. Luk. 24:29. Hebr. 13:2.

16 En het geschiedde, als wij tot het
gebed heengingen, dat eene zekere dienst-
maagd, [a] hebbende eenen waarzeggenden
geest, ons ontmoette, welke haren heeren

[b] groot gewin toebracht met waarzeggen.
[a] 1 Sam. 28:7. [b] Hand. 19:24.

17 Dezelve volgde Paulus en ons achterna, en riep, zeggende: Deze menschen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen.

18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus, *daarover* ontevreden zijnde, keerde zich om, en zeide tot den geest: Ik gebiede u in den Naam van Jezus Christus, dat gij van haar uitgaat. [a] En hij ging uit ter zelfder ure. [a] Mark. 16:17.

19 Als nu de heeren van dezelve zagen, dat de hoop huns gewins weg was, [a] grepen zij Paulus en Silas, en trokken hen naar de markt voor de oversten. [a] 2 Kor. 6:5.

20 En als zij hen tot de hoofdmannen gebracht hadden, zeiden zij: [a] Deze menschen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn. [a] 1 Kon. 18:17. Hand. 17:6.

21 En zij verkondigen zeden, die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen noch te doen, alzoo wij Romeinen zijn.

22 En de schare stond gezamenlijk tegen hen op; en de hoofdmannen, hun de kleederen afgescheurd hebbende, [a] bevalen hen te geeselen. [a] 2 Kor. 11:25. 1 Thess. 2:2.

23 En als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij hen in de gevangenis, en geboden den stokbewaarder, dat hij hen zekerlijk bewaren zou.

24 Dewelke, zulk een gebod ontvangen hebbende, wierp hen in den binnensten kerker, en verzekerde hunne voeten in den stok.

25 En omtrent den middernacht [a] baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen; en de gevangenen hoorden naar hen.
[a] Hand. 4:31.

26 En er geschiedde snellijk eene groote aardbeving, alzoo dat de fondamenten des kerkers bewogen werden; [a] en terstond werden al de deuren geopend, en de banden van allen werden los. [a] Hand. 5:19. 12:7.

27 En de stokbewaarder, wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard, en zou zichzelven omgebracht hebben, meenende, dat de gevangenen ontvloden waren.

28 Maar Paulus riep met groote stem, zeggende: Doe uzelven geen kwaad; want wij zijn allen hier.

29 En als hij licht geëischt had, sprong hij in, en werd zeer bevende, en viel voor Paulus en Silas neder *aan de voeten.*

30 En hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: [a] *Lieve* heeren! wat moet ik doen, opdat ik zalig worde? [a] Luk. 3:10. Hand. 2:37. 9:6.

31 En zij zeiden: [a] Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis. [a] Joh. 3:16, 36. 6:47. 1 Joh. 5:10.

32 En zij spraken tot hem het Woord des Heeren, en tot allen, die in zijn huis waren.

33 En hij nam hen tot zich in dezelve ure des nachts, en wiesch *hen* van de striemen; en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen.

34 En hij bracht hen in zijn huis, [a] en zette *hun* de tafel voor, en verheugde zich, dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was. [a] Luk. 5:29. 19:6.

35 En als het dag geworden was, zonden de hoofdmannen de stadsdienaars, zeggende: Laat die menschen los.

36 En de stokbewaarder boodschapte deze woorden aan Paulus, *zeggende:* De hoofdmannen hebben gezonden, dat gij zoudt losgelaten worden; gaat dan nu uit, en reist heen in vrede.

37 Maar Paulus zeide tot hen: Zij hebben ons, die Romeinen zijn, onveroordeeld in het openbaar gegeeseld, en in de gevangenis geworpen, en werpen zij ons nu heimelijk daaruit? Niet alzoo; maar dat zijzelven komen, en ons uitleiden.

38 En de stadsdienaars boodschapten deze woorden wederom den hoofdmannen; en zij werden bevreesd, hoorende, dat zij Romeinen waren.

39 En zij, komende, baden hen, en als zij hen uitgeleid hadden, [a] begeerden zij, dat zij uit de stad gaan zouden. [a] Matt. 8:34.

40 En uitgegaan zijnde uit de gevangenis, gingen zij in tot Lydia; en de broeders gezien hebbende, vertroostten zij dezelve, en gingen uit de *stad.*

HOOFDSTUK 17.

Paulus predikt Christus te Thessalonica, vs. 1. Sommige Joden en vele Grieken gelooven, 4; anderen verwekken tegen hem oproer en trekken Jason voor de oversten der stad, 5. Paulus en Silas ontkomen, en reizen naar Beréa, waar zij ook prediken, 10; en velen de Schrift naarstig onderzoekende, worden geloovig, 11. De Joden van Thessalonica vervolgen hem ook aldaar, beroerende het volk, 13; doch de broederen geleiden Paulus naar Athéne, 14; alwaar hij zich ontzet over de afgoderij, 16. Hij wordt van sommige Epikuréïsche en Stoïsche wijsgeeren bespot, 18. Men brengt hem op de gerechtsplaats, 19; en ondervraagt hem omtrent zijne leer, 20; hij onderricht hen van de ijdelheid der afgoden, en van de kennis en dienst van den waren God, Die hemel en aarde geschapen heeft en regeert, Welken zij ook onbekend een altaar hadden opgericht, 22. Vermaant hen tot bekeering en geloof in Christus, Die van de dooden opgewekt en tot een' Rechter der wereld gesteld is, 30. Sommigen spotten met deze leer, anderen gelooven; onder welke ook waren Dionysius de Areópagiet en Dámaris, 32.

EN door Amfípolis en Apollónia *hunnen* weg genomen hebbende, kwamen zij

te Thessalonica, alwaar eene synagoge der Joden was.
2 En Paulus, gelijk hij gewoon was, ging tot hen in, en drie sabbatten lang handelde hij met hen uit de Schriften,
3 *Dezelve* openende, en voor *oogen* stellende, [a] dat de Christus moest lijden en opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus is de Christus, Dien ik, *zeide hij*, ulieden verkondige. [a] Ps. 22:7. Matt. 16:21. Luk. 24:46.
4 [a] En sommigen uit hen geloofden, en werden Paulus en Silas toegevoegd, en van de Godsdienstige Grieken eene groote menigte, en van de voornaamste vrouwen niet weinige. [a] Hand. 28:24.
5 Maar de Joden, die ongehoorzaam waren, *dit* benijdende, namen tot zich eenige booze mannen uit de marktboeven, en maakten, dat het volk te hoop liep, en beroerden de stad; en op het huis van Jason aanvallende, zochten zij hen tot het volk te brengen.
6 En als zij hen niet vonden, trokken zij Jason en eenige broeders voor de oversten der stad, roepende: [a] Deze, die de wereld in roer hebben gesteld, zijn ook hier gekomen. [a] Hand. 16:20.
7 Welke Jason in *zijn huis* genomen heeft; en alle deze doen tegen de geboden des Keizers, [a] zeggende, dat er een andere Koning is, *namelijk* Jezus. [a] Luk. 23:2. Joh. 19:12.
8 En zij beroerden de schare, en de oversten der stad, die dit hoorden.
9 Doch als zij van Jason en de anderen vergenoeging ontvangen hadden, lieten zij hen gaan.
10 En de broeders zonden terstond [a] des nachts Paulus en Silas weg naar Beréa; welke, daar gekomen zijnde, gingen heen naar de synagoge der Joden. [a] Hand. 9:25.
11 En deze waren edeler, dan die te Thessalonica waren, *als* die het Woord ontvingen met alle toegenegenheid, [a] onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzoo waren.
[a] Jes. 34:16. Luk. 16:29. Joh. 5:39.
12 Velen dan uit hen geloofden, en van de Grieksche eerlijke vrouwen en van de mannen niet weinige.
13 Maar als de Joden van Thessalonica verstonden, dat het Woord Gods ook te Beréa van Paulus verkondigd werd, kwamen zij ook daar [a] en bewogen de scharen. [a] 1 Thess. 2:14.
14 Doch de broeders zonden toen van stonde aan Paulus weg, dat hij ging als naar de zee; maar Silas en Timótheüs bleven aldaar.
15 En die Paulus geleidden, brachten hem tot Athéne toe; en [a] als zij bevel gekregen hadden aan Silas en Timótheüs, dat zij op het spoedigste tot hem zouden komen, vertrokken zij. [a] Hand. 18:5.
16 En terwijl Paulus hen te Athéne verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende, dat de stad zoo zeer afgodisch was.
17 Hij handelde dan in de synagoge met de Joden, en met degenen, die Godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen, die *hem* voorkwamen.
18 En sommigen van de Epikuréïsche en Stoïsche wijsgeeren streden met hem; en sommigen zeiden: Wat wil toch deze klapper zeggen? maar anderen *zeiden:* Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden; omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.
19 En zij namen hem, en brachten *hem* op de *plaats, genaamd* Areópagus, zeggende: Kunnen wij *niet* weten, welke deze nieuwe leer zij, daar gij van spreekt?
20 Want gij brengt eenige vreemde dingen voor onze ooren; wij willen dan weten, wat toch dit zijn wil.
21 (Die van Athéne nu allen, en de vreemdelingen, die zich daar onthielden, besteedden *hunnen* tijd tot niets anders, dan om wat nieuws te zeggen en te hooren.)
22 En Paulus, staande in het midden van de *plaats, genaamd* Areópagus, zeide: Gij, mannen van Athéne! ik bemerke, dat gij alleszins gelijk als Godsdienstiger zijt.
23 Want *de stad* doorgaande, en aanschouwende uwe heiligdommen, heb ik ook een altaar gevonden, op hetwelk een opschrift stond: DEN ONBEKENDEN GOD. Dezen dan, Dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.
24 [a] De God, Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is; Deze, zijnde een Heere des hemels en der aarde, [b] woont niet in tempelen met handen gemaakt;
[a] Gen. 1:1. 2 Kron. 6:30. Ps. 33:6. 124:8. 146:6. Jes. 66:1. Hand. 14:15. Openb. 14:7. [b] Hand. 7:48.
25 En wordt ook van menschenhanden niet gediend, *als* iets behoevende, [a] alzoo Hij Zelf allen het leven, en den adem, en alle dingen geeft. [a] Gen. 2:7.
26 En heeft uit éénen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den

geheelen aardbodem te wonen, [a] bescheiden hebbende de tijden te voren verordend, en de bepalingen van hunne woning; [a] Deut. 32:8.

27 Opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij Hem immers tasten en vinden mochten; hoewel Hij niet verre is van een' iegelijk van ons.

28 Want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; gelijk ook eenigen van uwe poëten gezegd hebben: Want wij zijn ook Zijn geslacht.

29 [a] Wij dan, zijnde Gods geslacht, moeten niet meenen, dat de Godheid goud, of zilver, of steen gelijk zij, welke door menschenkunst en bedenking gesneden zijn. [a] Jes. 40:18.

30 God dan, de tijden der onwetendheid overgezien hebbende, [a] verkondigt nu allen menschen alom, dat zij zich bekeeren. [a] Luk. 24:47.

31 Daarom dat Hij eenen dag gesteld heeft, op welken Hij dan aardbodem rechtvaardiglijk zal oordeelen, door eenen Man, [a] Dien Hij *daartoe* verordend heeft, verzekering *daarvan* doende aan allen, dewijl Hij Hem uit de dooden opgewekt heeft. [a] Hand. 10:42.

32 Als zij nu van de opstanding der dooden hoorden, spotten sommigen *daarmede;* en sommigen zeiden: Wij zullen u wederom hiervan hooren.

33 En alzoo is Paulus uit het midden van hen weggegaan.

34 Doch sommige mannen hingen hem aan, en geloofden; onder welke was ook Dionysius, de Areopagiet, en eene vrouw, met name Dámaris, en anderen met dezelve.

HOOFDSTUK 18.

Paulus komt te Korinthe en vindt aldaar A'quila en Priscilla, bij welke hij zich bezig houdt met het maken van tenten, vs. 1. Hij leert in de synagoge, dat Jezus is de Christus, 4; en schudt tegen de lasteraars het stof van zijne kleederen af, 6. Krispus en vele Korinthiërs gelooven en worden gedoopt, 7. Paulus wordt door een gezicht van den Heere vermaand daar te blijven, 9. De Joden beschuldigen hem bij den stadhouder Gallio, die zulks niet aanneemt, 12. Sósthenes wordt voor den rechterstoel geslagen, 17. Paulus reist naar Syrië, komt te Efeze, vervolgens te Cesaréa, en daarna te Antiochië, 18. Doorreist Galátië en Frygië, 23. Apollos leert te Efeze den doop van Johannes, 24; en door A'quila en Priscilla nader onderwezen zijnde, reist hij naar Acháje en bewijst uit de Schriften, dat Jezus de Christus is, 26.

EN na dezen scheidde Paulus van Athéne, en kwam te Korinthe.

2 En vond eenen zekeren Jood, met name [a] A'quila, van geboorte uit Pontus, die onlangs van Itálië gekomen was, en Priscilla zijne vrouw (omdat Klaudius bevolen had, dat al de Joden uit Rome vertrekken zouden), en hij ging tot hen; [a] Rom. 16:3. 1 Kor. 16:19. 2 Tim. 4:19.

3 En omdat hij van hetzelfde handwerk was, bleef hij bij hen, en [a] wrocht; want zij waren tentenmakers van handwerk. [a] Hand. 20:34. 1 Kor. 4:12. 2 Kor. 11:9. 12:13. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.

4 En hij handelde op elken sabbat in de synagoge, en bewoog *tot het geloof* Joden en Grieken.

5 En als Silas en Timótheüs [a] van Macedónië afgekomen waren, werd Paulus door den Geest gedrongen, betuigende den Joden, dat Jezus is de Christus. [a] Hand. 17:15.

6 Maar als zij wederstonden en lasterden, schudde hij [a] *zijne* kleederen af, en zeide tot hen: Uw bloed *zij* op uw hoofd; ik ben rein; *en* van nu voortaan zal ik tot de Heidenen heengaan. [a] Matt. 10:14. Hand. 13:51.

7 En van daar gegaan zijnde, kwam hij in het huis van eenen *man,* met name Justus, die God diende, wiens huis paalde aan de synagoge.

8 [a] En Krispus, de overste der synagoge, geloofde aan den Heere met geheel zijn huis; en velen van de Korinthiërs, *hem* hoorende, geloofden, en werden gedoopt. [a] 1 Kor. 1:14.

9 [a] En de Heere zeide tot Paulus door een gezicht in den nacht: Zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet. [a] Hand. 23:11.

10 Want Ik ben met u, en niemand zal *de hand* aan u leggen om u kwaad te doen; want Ik heb veel volks in deze stad.

11 En hij onthield zich *aldaar* een jaar en zes maanden, leerende onder hen het Woord Gods.

12 Maar als Gallio stadhouder van Acháje was, stonden de Joden eendrachtelijk tegen Paulus op, en brachten hem voor den rechterstoel,

13 Zeggende: Deze raadt den menschen aan, dat zij God zouden dienen tegen de wet.

14 En als Paulus *zijnen* mond zou opendoen, zeide Gallio tot de Joden: [a] Zoo er eenig ongelijk, of kwaad stuk *begaan* ware, o Joden! zoo zou ik met reden ulieden verdragen; [a] Hand. 25.11.

15 Maar indien er geschil is over een woord, en namen, en *over* de wet, die onder u is, zoo zult gij zelven toezien; want ik wil over deze dingen geen rechter zijn.

16 En hij dreef hen weg van den rechterstoel.

17 Maar al de Grieken namen Sósthenes, den overste der synagoge, en sloegen *hem* voor den rechterstoel; en Gallio trok zich geen van deze dingen aan.

18 En als Paulus er nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broederen, en scheepte van daar naar Syrië; en Priscilla en A'quila met hem, *zijn* hoofd te Kenchreën [a] geschoren hebbende; want hij had eene gelofte *gedaan*. [a] Num. 6:18. Hand. 21:23.

19 En hij kwam te Éfeze aan, en liet hen aldaar; maar hij ging in de synagoge, en handelde met de Joden.

20 En als zij baden, dat hij langer bij hen blijven zoude, bewilligde hij het niet;

21 Maar hij nam afscheid van hen, zeggende: Ik moet ganschelijk het toekomende feest te Jeruzalem houden; doch ik zal tot u wederkeeren, [a] zoo God wil. En hij voer weg van Éfeze. [a] 1 Kor. 4:19. Hebr. 6:3. Jakob. 4:15.

22 En als hij te Cesaréa was gekomen, ging hij op *naar Jeruzalem*, en de Gemeente gegroet hebbende, ging hij af naar Antiochïë.

23 En als hij *aldaar* eenigen tijd geweest was, ging hij weg, en doorreisde vervolgens het land van Galátië en Frygië, versterkende al de discipelen.

24 En een zeker Jood, met name [a] Apollos, van geboorte een Alexandríër, een welsprekend man, kwam te Éfeze, machtig zijnde in de Schriften. [a] 1 Kor. 1:12.

25 Deze was in den weg des Heeren onderwezen; en vurig zijnde van geest, sprak hij en leerde naarstiglijk de zaken des Heeren, wetende alleenlijk den doop van Johannes.

26 En deze begon vrijmoediglijk te spreken in de synagoge. En als hem A'quila en Priscilla gehoord hadden, namen zij hem tot zich, en leiden hem den weg Gods bescheidenlijker uit.

27 En als hij wilde naar Achaje reizen, de broeders, *hem* vermaand hebbende, schreven aan de discipelen, dat zij hem ontvangen zouden; welke, daar gekomen zijnde, [a] heeft veel toegebracht aan degenen, die geloofden door de genade. [a] 1 Kor. 3:6.

28 Want hij overtuigde de Joden met grooten ernst in het openbaar, bewijzende door de Schriften, dat Jezus de Christus was.

HOOFDSTUK 19.

Paulus komt te Éfeze en vindt aldaar twaalf discipelen, die in den doop van Johannes gedoopt waren, vs. 1; welken hij de handen oplegt en zij ontvangen de gaven des H. Geestes, 6. Hij leert aldaar meer dan twee jaren, zoo in de synagoge als in de school van Tyrannus, 8; bevestigende zijne leer met bijzondere wonderwerken, ook door zijne zweetdoeken, 11. Zeven zonen van Sceva, een' Joodschen overpriester, bezwerende bij den Naam van Jezus eenige bezetenen, worden van de booze geesten overweldigd en verwond, 13. Velen hunne daden belijdende, brengen de boeken der ijdele kunsten bijeen, die verbrand worden, 18. Paulus neemt voor naar Jeruzalem te reizen, 21. Demétrius, een zilversmid, zijn bestaan vindende met het maken van kleine afbeeldsels van den tempel van Diana in zilver, verwekt oproer tegen hen, 23. Paulus wil uitgaan onder het volk, om dat te stillen, maar dit wordt hem ontraden, 30. Alexander poogt verantwoording te doen, maar wordt niet gehoord, omdat hij een Jood was, 33. Eindelijk wordt door den stadsschrijver dezen oploop gestild, 35.

EN het geschiedde, terwijl [a] Apollos te Korinthe was, dat Paulus, de bovenste deelen *des lands* doorreisd hebbende, te Éfeze kwam; en eenige discipelen *aldaar* vindende, [a] 1 Kor. 1:12.

2 Zeide hij tot hen: Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen, als gij geloofd hebt? En zij zeiden tot hem: Wij hebben zelfs niet gehoord, of er een Heilige Geest is.

3 En hij zeide tot hen: Waarin zijt gij dan gedoopt? En zij zeiden: In den doop van Johannes.

4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt [a] den doop der bekeering, zeggende tot het volk, dat zij gelooven zouden in Dengene, Die na hem kwam, dat is, in Christus Jezus. [a] Matt. 3:11. Mark. 1:4. Luk. 3:16. Joh. 1:26. Hand. 1:5. 11:16.

5 En die *hem* hoorden, werden gedoopt in den Naam van den Heere Jezus.

6 [a] En als Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen; en zij spraken met *vreemde* talen, en profeteerden. [a] Hand. 8:17. 11:15.

7 En alle deze waren omtrent twaalf mannen.

8 En hij ging in de synagoge, en sprak vrijmoediglijk, drie maanden lang *met hen* handelende, en *hun* aanradende de zaken van het Koninkrijk Gods.

9 [a] Maar als sommigen verhard werden, en ongehoorzaam waren, kwaad sprekende van den weg *des Heeren* voor de menigte, week hij van hen, en scheidde de discipelen af, dagelijks handelende in de school van zekeren Tyrannus. [a] 2 Tim. 1:15.

10 En dit geschiedde twee jaren lang, alzoo dat allen, die in Azië woonden, het Woord van den Heere Jezus hoorden, beide Joden en Grieken.

11 [a] En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus; [a] Mark. 16:20. Hand. 14:3.

12 Alzoo dat ook van zijn lijf op de kranken gedragen werden de zweetdoeken of gordeldoeken, en dat de ziekten van hen weken, en de booze geesten van hen uitvoeren.

13 En sommigen van de omzwevende Joden, zijnde *duivel*bezweerders, hebben zich onderwonden den naam van den Heere

Jezus te noemen over degenen, die booze geesten hadden, zeggende: Wij bezweren u bij Jezus, Dien Paulus predikt!

14 *Deze* nu waren zekere zeven zonen van Sceva, een' Joodschen overpriester, die dit deden.

15 Maar de booze geest, antwoordende, zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16 En de mensch, in welken de booze geest was, sprong op hen, en hen meester geworden zijnde, kreeg de overhand tegen hen, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvloden.

17 En dit werd allen bekend, beiden Joden en Grieken, die te Éfeze woonden; en er viel eene vreeze over hen allen, en de Naam van den Heere Jezus werd groot gemaakt.

18 [a] En velen dergenen, die geloofden, kwamen, belijdende en verkondigende hunne daden. a Matt. 3:6.

19 Velen ook dergenen, die ijdele *kunsten* gepleegd hadden, brachten de boeken bijeen, en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid; en berekenden de waarde derzelve, en bevonden vijftig duizend zilveren *penningen*.

20 [a] Alzoo wies het Woord des Heeren met macht, en nam de overhand. a Jes. 55:11.

21 [a] En als deze dingen volbracht waren, nam Paulus voor in den Geest, Macedónië en Achaje doorgegaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: Nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien. a Rom. 15:25. Gal. 2:1.

22 En als hij naar Macedónië gezonden had twee van degenen, die hem dienden, *namelijk* Timótheüs en Erastus, bleef hij zelf eenen tijd *lang* in Azië.

23 [a] Maar op dienzelven tijd ontstond er geene kleine beroerte, van wege den weg *des Heeren*. a 2 Kor. 1:8.

24 Want een, met name Demétrius, een zilversmid, die *kleine* zilveren tempelen van Diána maakte, [a] bracht dien van die kunst geen klein gewin toe. a Hand. 16:16.

25 Welke hij samenvergaderd hebbende, met de handwerkers van dergelijke dingen, zeide: Mannen! gij weet, dat wij uit dit gewin onze welvaart hebben;

26 En gij ziet en hoort, dat deze Paulus veel volks, niet alleen van Éfeze, maar ook bijna van geheel Azië, overreed en afgekeerd heeft, zeggende, dat het geene Goden zijn, die met handen [a] gemaakt worden. a Ps. 115:4. Jer. 10:3.

27 En wij zijn niet alleen in gevaar, dat dit deel in verachting kome, maar dat ook de tempel van de groote godin Diána als niets geacht zal worden, en dat ook hare majesteit zal te ondergaan, aan welke gansch Azië en de *geheele* wereld godsdienst bewijst.

28 Als zij nu *dit* hoorden, werden zij vol van toornigheid, en riepen, zeggende: Groot is de Diána der Éfezeren!

29 En de geheele stad werd vol verwarring; en zij liepen met een gedruisch eendrachtelijk naar de schouwplaats, met zich trekkende [a] Gajus en Aristarchus, Macedóniërs, metgezellen van Paulus op de reis. a Hand. 20:4. 27:2. Kol. 4:10.

30 En als Paulus tot het volk wilde ingaan, lieten het hem de discipelen niet toe.

31 En sommigen ook der oversten van Azië, die hem vrienden waren, zonden tot hem, en baden, dat hij zichzelven op de schouwplaats niet zou begeven.

32 Zij riepen dan *de eene dit*, de andere wat anders; want de vergadering was verward, en het meerder *deel* wist niet, om wat oorzaak zij samengekomen waren.

33 En zij deden Alexander uit de schare voortkomen, alzoo hem de Joden voortstieten. En Alexander, gewenkt hebbende met de hand, wilde bij het volk verantwoording doen.

34 Maar als zij verstonden, dat hij een Jood was, werd er eene stem van allen, roepende omtrent twee uren lang: Groot is de Diána der Éfezeren!

35 En als de *stads*schrijver de schare gestild had, zeide hij: Gij, mannen van Éfeze! wat mensch is er toch, die niet weet, dat de stad der Éfezeren de kerkbewaarster zij van de groote godin Diána, en van *het beeld*, dat uit den hemel gevallen is?

36 Dewijl dan deze dingen onwedersprekelijk zijn, zoo is het behoorlijk, dat gij stil zijt, en niets onbedachts doet.

37 Want gij hebt deze mannen *hier* gebracht, die noch kerkroovers zijn, noch uwe godin lasteren.

38 Indien dan nu Demétrius, en die met hem van de kunst zijn, tegen iemand eenige zaak hebben, de rechtdagen worden gehouden, en er zijn stadhouders; laat hen elkander verklagen.

39 En indien gij iets van andere dingen

verzoekt, dat zal in eene wettelijke ver-
gadering beslecht worden.
40 Want wij staan in gevaar, dat wij van
oproer zullen verklaagd worden om *den
dag* van heden, alzoo er geene oorzaak is,
waardoor wij reden zullen kunnen geven
van dezen oploop. En dit gezegd hebbende,
liet hij de vergadering gaan.

HOOFDSTUK 20.

Paulus reist naar Macedónië en Griekenland, vs. 1; met eenigen uit Azië, 4; vaart van Filippi over naar Troas, 6; alwaar hij op den eersten dag der week predikt en brood breekt met de discipelen, strekkende zijne rede uit tot den middernacht, 7. Een jongeling, E'utychus, valt door den slaap bevangen, uit het venster dood, 9; en wordt door Paulus opgewekt, 10. Paulus vervolgt zijne reis naar Jeruzalem en komt te Miléte, 13. Ontbiedt aldaar bij zich de ouderlingen van Éfeze, 17; aan welke hij voorhoudt zijne getrouwheid en moeite in zijnen dienst onder hen, 18. Voorzegt wat hem te Jeruzalem zou overkomen, 22; en betuigt, dat hij hun den geheelen raad Gods had verkondigd, 26. Vermaant hen acht te nemen op de kudde, 28; en te waken tegen de zware wolven, die onder hen zouden opstaan, 29. Neemt afscheid van hen, verklarende, dat hij zich en de zijnen van zijnen handenarbeid onderhouden had, 32. Knielt en bidt met hen, die hem met groote droefheid geleiden tot aan het schip, 36.

NADAT nu het oproer gestild was,
Paulus de discipelen tot zich geroe-
pen en gegroet hebbende, [a] ging uit om
naar Macedónië te reizen. *a* 1 Tim. 1:3.
2 En als hij die deelen doorgereisd, en
hen met vele redenen vermaand had,
kwam hij in Griekenland.
3 En als hij *aldaar* drie maanden overge-
bracht had, en hem van de Joden lagen
gelegd werden, als hij naar Syrië zoude
varen, zoo werd hij van zin weder te
keeren door Macedónië.
4 En hem vergezelschapte tot in Azië Só-
pater van Beréa; en van de Thessalonicensen
[a] Aristarchus en Sekundus; en [b] Gajus van
Derbe, en [c] Timótheüs, en van die van Azië
[d] Tychikus en [e] Trófimus. *a* Hand. 19:29. 27:2.
Kol. 4:10. *b* Hand. 19:29. 1 Kor. 1:14. *c* Hand. 16:1. *d* Efez. 6:21.
Kol. 4:7. 2 Tim. 4:12. Tit. 3:12. *e* Hand. 21:29. 2 Tim. 4:20.
5 Deze vooraf heengegaan zijnde, wacht-
ten ons te Tróas.
6 Wij nu scheepten af van Filippi na de
dagen der ongeheveld *brooden*, en kwa-
men in vijf dagen bij hen te Tróas, alwaar
wij ons zeven dagen onthielden.
7 En op den eersten *dag* der week, als de
discipelen bijeengekomen waren om brood
te breken, handelde Paulus met hen, zul-
lende des anderen daags verreizen; en hij
strekte *zijne* rede uit tot den middernacht.
8 En er waren vele lichten in de opper-
zaal, waar zij vergaderd waren.
9 En een zeker jongeling, met name E'ú-
tychus, zat in het venster, en met eenen
diepen slaap overvallen zijnde, alzoo Paulus
lang *tot hen* sprak, door den slaap neder-
stortende, viel van de derde zoldering ne-
derwaarts, en werd dood opgenomen.
10 Doch Paulus, afgekomen zijnde, [a] viel
op hem, en *hem* omvangende, zeide hij:
Weest niet beroerd; want zijne ziel is in
hem. *a* 1 Kon. 17:21. 2 Kon. 4:34.
11 En als hij *weder* boven gegaan was,
en brood gebroken en *wat* gegeten had,
en lang, tot den dageraad toe, met hen
gesproken had, vertrok hij alzoo.
12 En zij brachten den knecht levende,
en waren boven mate vertroost.
13 Maar wij, vooruit naar het schip gegaan
zijnde, voeren af naar Assus, waar wij Paulus
zouden innemen; want hij had het alzoo
bevolen, en hij zelf zou te voet gaan.
14 En als hij zich te Assus bij ons ge-
voegd had, namen wij hem in, en kwa-
men te Mityléne.
15 En van daar afgescheept zijnde, kwa-
men wij den volgenden *dag* tegen Chíos
over, en des anderen *daags* leiden wij aan
te Samos, en bleven te Trogyllion, en
den *dag* daaraan kwamen wij te Miléte.
16 Want Paulus had voorgenomen Éfeze
voorbij te varen, opdat hij niet den tijd
in Azië zou verslijten; [a] want hij spoedde
zich, om (zoo het hem mogelijk ware)
op den pinksterdag te Jeruzalem te zijn.
a Hand. 21:4, 12.
17 Maar hij zond van Miléte naar Éfeze, en
hij ontbood de ouderlingen der Gemeente.
18 En als zij tot hem gekomen waren,
zeide hij tot hen: Gijlieden weet, [a] van
den eersten dag af dat ik in Azië ben
aangekomen, hoe ik bij u den ganschen
tijd geweest ben; *a* Hand. 19:10.
19 Dienende den Heere met alle oot-
moedigheid, en vele tranen, en verzoe-
kingen, die mij overkomen zijn door
de lagen der Joden;
20 Hoe ik niets achtergehouden heb
van hetgeen nuttig was, dat ik u niet
zou verkondigd en u geleerd hebben, in
het openbaar en bij de huizen;
21 Betuigende, beiden Joden en Grieken,
[a] de bekeering tot God en het geloof in onzen
Heere Jezus Christus. *a* Matt. 3:2. Mark. 1:15. Luk. 24:47.
22 En nu ziet, ik gebonden zijnde door
den Geest, reis naar Jeruzalem, niet we-
tende, wat mij daar ontmoeten zal;
23 Dan dat de Heilige Geest van stad
tot stad betuigt, zeggende, dat mij ban-

den en verdrukkingen aanstaande zijn.

24 [a] Maar ik acht op geen ding, noch houde mijn leven dierbaar voor mijzelven, opdat ik mijnen loop met blijdschap mag volbrengen, en den dienst, welken ik [b] van den Heere Jezus ontvangen heb, om te betuigen het Evangelie der genade Gods. [a] Hand. 21:13. [b] Gal. 1:1. Tit. 1:3.

25 En nu ziet, ik weet, dat gij allen, waar ik doorgegaan ben, predikende het Koninkrijk Gods, mijn aangezicht niet meer zien zult.

26 Daarom betuig ik ulieden op dezen huidigen dag, dat ik rein ben van het bloed van *u* allen.

27 Want ik heb niet achtergehouden, dat ik u niet zou verkondigd hebben al den raad Gods.

28 [a] Zoo hebt dan acht op uzelven, en op de geheele kudde, over dewelke u de Heilige Geest tot opzieners gesteld heeft, om de Gemeente Gods te weiden, welke Hij [b] verkregen heeft door Zijn eigen bloed.

[a] 1 Petr. 5:2. [b] Efez. 1:7. Kol. 1:14. 1 Petr. 1:19. Openb. 5:9.

29 Want dit weet ik, dat na mijn vertrek [a] zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen; [a] Petr. 2:1.

30 [a] En uit uzelven zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich.

[a] Ps. 41:10. Matt. 26:21. Hand. 1:17. 1 Joh. 2:19.

31 Daarom waakt, en gedenkt, dat ik drie jaren *lang*, nacht en dag, niet opgehouden heb een' iegelijk met tranen te vermanen.

32 En nu, broeders! ik bevele u Gode, en den Woorde Zijner genade, Die machtig is u op te bouwen, en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden.

33 [a] Ik heb niemands zilver, of goud, of kleeding begeerd. [a] 1 Kor. 9:12. 2 Kor. 11:9. 12:13.

34 En gijzelven weet, dat [a] deze handen tot mijne nooddruft, en dergenen, die met mij waren, gediend hebben.

[a] Hand. 18:3. 1 Kor. 4:12. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.

35 Ik heb u in alles getoond, dat men, alzoo arbeidende, de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden van den Heere Jezus, dat Hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven, dan te ontvangen.

36 En als hij dit gezegd had, heeft hij [a] nederknielende met hen allen gebeden.

[a] Hand. 21:5.

37 En er werd een groot geween van *hen* allen; en zij, vallende om den hals van Paulus, kusten hem;

38 Zeer bedroefd zijnde, allermeest over het woord, dat hij gezegd had, dat zij zijn aangezicht niet meer zien zouden; en zij geleidden hem naar het schip.

HOOFDSTUK 21.

Van Miléte reist Paulus voort naar Syrië en komt aan te Tyrus, vs. 1. De discipelen aldaar raden hem de reis naar Jeruzalem af, doch te vergeefs, 4. Hij trekt voort naar Ptolemaïs en van daar naar Cesaréa, alwaar hij eenige dagen blijft ten huize van Filippus, den evangelist, wiens vier dochters profeteerden, 5. A'gabus voorzegt hem zijne banden te Jeruzalem, waarom hem ook de broeders met tranen bidden van daar te blijven, 10. Maar verstaande, dat hij bereid was ook om Christus wil te sterven, onderwerpen zij zich aan den wil van God, 13. Hij komt te Jeruzalem en gaat te huis liggen bij Mnason, 15. Daarna gaat hij tot Jakobus en verhaalt hem en den ouderlingen, wat God door hem gedaan had, 18. Op hunnen raad gaat hij met vier mannen, die eene belofte hadden, in den tempel, om zich te heiligen, 20. alwaar hij van eenige Joden uit Azië wordt gezien, die oploop tegen hem verwekken en hem zoeken te dooden, 27; aan welke hij door den Romeinschen overste wordt ontnomen en in het leger gebracht, 31; deze geeft hem verlof, om tot het volk te spreken, 39.

EN als het geschiedde, dat wij van hen geschieden en afgevaren waren, zoo liepen wij recht uit en kwamen te Kôs, en den *dag* daaraan te Rhodus, en van daar te Pátara.

2 En een schip gevonden hebbende, dat naar Fenícië overvoer, gingen wij er in, en voeren af.

3 En als wij Cyprus in het gezicht gekregen, en dat aan de linker*hand* gelaten hadden, voeren wij naar Syrië, en kwamen aan te Tyrus; want het schip zoude aldaar den last ontladen.

4 En de discipelen gevonden hebbende, bleven wij daar zeven dagen; dewelke tot Paulus zeiden door den Geest, [a] dat hij niet zou opgaan naar Jeruzalem. [a] Hand. 20:23. 21:12.

5 Toen het nu geschiedde, dat wij deze dagen overgebracht hadden, gingen wij uit, en reisden *voort;* en zij geleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad; en aan den oever nederknielende hebben wij gebeden.

6 En als wij elkander gegroet hadden, gingen wij in het schip; maar zijlieden keerden wederom, *elk* naar het zijne.

7 Wij nu, de scheepvaart volbracht hebbende van Tyrus, kwamen aan te Ptolemaïs, en de broeders gegroet hebbende, bleven eenen dag bij hen.

8 En des anderen *daags*, Paulus en wij, die met hem waren, gingen van daar en kwamen te Cesaréa; en gegaan zijnde in het huis van [a] Filippus, den evangelist (die *een* was van de zeven), bleven wij bij hem. [a] Hand. 6:5. 8:29.

9 Deze nu had vier dochters, *nog* maagden, [a] die profeteerden. [a] Joël 2:28. Hand. 2:17.

10 En als wij *daar* vele dagen gebleven

waren, kwam er een zeker profeet af van
Judéa, met name [a] A'gabus; a Hand. 11:28.
11 En hij kwam tot ons, en nam den gor-
del van Paulus, en zichzelven handen en
voeten gebonden hebbende, zeide: Dit zegt
de Heilige Geest: [a] Den man, wiens deze
gordel is, zullen de Joden alzoo te Jeruza-
lem binden, en overleveren in de handen
der Heidenen. a Hand. 20:23. 21:33.
12 Als wij nu dit hoorden, baden beide
wij en die van die plaats waren, dat hij
niet zou opgaan naar Jeruzalem.
13 Maar Paulus antwoordde: [a] Wat doet
gij, dat gij weent, en mijn hart week
maakt? want ik ben bereid, niet alleen
gebonden te worden, maar ook te sterven
te Jeruzalem voor den Naam van den
Heere Jezus. a Hand. 20:24.
14 En als hij zich niet liet afraden, hiel-
den wij ons tevreden, zeggende: [a] De wil
des Heeren geschiede. a Matt. 6:10. Luk. 11:2. 22:42.
15 En na die dagen maakten wij ons ge-
reed, en gingen op naar Jeruzalem.
16 En met ons gingen ook *sommigen* der
discipelen van Cesaréa, leidende *met zich*
eenen zekeren Mnason, van Cyprus, een
ouden discipel, bij denwelken wij zouden
te huis liggen.
17 En als wij te Jeruzalem gekomen wa-
ren, ontvingen ons de broeders blijdelijk.
18 En den volgenden *dag* ging Paulus
met ons in tot Jakobus; en al de ouder-
lingen waren daar gekomen.
19 En als hij hen gegroet had, verhaalde
hij van stuk tot stuk, wat God onder de
Heidenen door zijnen dienst gedaan had.
20 En zij, *dat* gehoord hebbende, loofden
den Heere, en zeiden tot hem: Gij ziet,
broeder! hoe vele duizenden van Joden
er zijn, die gelooven; en zij zijn allen
ijveraars van de wet.
21 En zij zijn aangaande u bericht, dat
gij al de Joden, die onder de Heidenen
zijn, leert van Mozes afvallen, zeggende,
dat zij de kinderen niet zouden besnijden,
noch naar de wijzen *der wet* wandelen.
22 Wat is er dan *te doen?* Het is gansch
noodig, dat de menigte samenkome; want
zij zullen hooren, dat gij gekomen zijt.
23 Doe dan hetgeen wij u zeggen: wij
hebben vier mannen, die eene gelofte
gedaan hebben.
24 Neem deze tot u, en heilig u met hen,
en doe de onkosten nevens hen, opdat zij
het hoofd bescheren mogen; en allen mo-
gen weten, dat er niets is aan hetgeen,
waarvan zij, aangaande u, bericht zijn;
maar *dat* gij *alzoo* wandelt, dat gij ook
zelf de wet onderhoudt.
25 Doch van de Heidenen, die ge-
looven, [a] hebben wij geschreven en goed
gevonden, dat zij niets dergelijks zouden
onderhouden, [b] dan dat zij zich wachten
van hetgeen den afgoden geofferd is, en
[c] van bloed, en van het verstikte, en van
hoererij. a Hand. 15:23. b Ex. 20:3. 1 Kor. 8:1. c Gen. 9:4.
26 [a] Toen nam Paulus de mannen met zich,
en den dag daaraan met hen geheiligd zijnde,
ging hij in den tempel, en verkondigde, dat
de dagen der heiliging vervuld waren, *blij-
vende daar* totdat voor een iegelijk van hen
de offerande opgeofferd was. a Hand. 24:6.
27 Als nu de zeven dagen zouden volein-
digd worden, zagen hem de Joden van Azië
in den tempel, en beroerden al het volk,
en sloegen de handen aan hem,
28 Roepende: Gij, Israëlietische mannen,
komt te hulp! Deze is de mensch, die tegen
het volk, en de wet, en deze plaats allen
man overal leert; en bovendien heeft hij
ook Grieken in den tempel gebracht, en
heeft deze heilige plaats ontheiligd.
29 Want zij hadden te voren [a] Trófimus,
den Eféziër, met hem in de stad gezien,
welken zij meenden, dat Paulus in den
tempel gebracht had. a Hand. 20:4. 2 Tim. 4:20.
30 En de geheele stad kwam in roer, en
het volk liep samen; en zij grepen Paulus,
en trokken hem buiten den tempel; en
terstond werden de deuren gesloten.
31 En als zij hem zochten te dooden, kwam
het gerucht tot den overste der bende, dat
geheel Jeruzalem in verwarring was;
32 Welke terstond krijgsknechten en
hoofdmannen over honderd tot zich nam,
en liep af naar hen toe. Zij nu, den overste
en de krijgsknechten ziende, hielden op
van Paulus te slaan.
33 [a] Toen naderde de overste en greep
hem, en beval, dat men *hem* met twee
ketenen zou binden; en vraagde, wie hij
was, en wat hij gedaan had. a Hand. 21:11.
34 En onder de schare riep *de eene dit*,
de andere wat anders. Doch als hij de
zekerheid niet kon weten van wege de
beroerte, beval hij, dat men hem in de
legerplaats zou brengen.
35 En als hij aan de trappen gekomen

was, gebeurde het, dat hij van de krijgsknechten gedragen werd van wege het geweld der schare.

36 Want de menigte des volks volgde, al roepende: [a] Weg met hem!

[a] Luk. 23:18. Joh. 19:15. Hand. 22:22.

37 En als Paulus *nu* in de legerplaats zou geleid worden, zeide hij tot den overste: Is het mij geoorloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: Kent gij Grieksch?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die voor deze dagen oproer verwekte, en de vier duizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

39 Maar Paulus zeide: Ik ben een Joodsch man [a] van Tarsen, een burger van geene onvermaarde stad in Cilícië, en ik bid u, laat mij toe tot het volk te spreken. [a] Hand. 9:11, 30.

40 En als hij het toegelaten had, Paulus, staande op de trappen, wenkte met de hand tot het volk; en als er groote stilte geworden was, sprak hij hen aan in de Hebreeuwsche taal, zeggende:

HOOFDSTUK 22.

Paulus doet zijne verantwoording voor het volk, vs. 1; en verhaalt dat hij een Jood was, opgevoed aan de voeten van Gamaliël, 3; en dat hij, ijverende voor de wet, de Christenen tot Damaskus toe vervolgd heeft, 4; doch dat hij wonderbaar door Christus uit den hemel geroepen en bekeerd is, 6; en van Ananías nader onderricht zijnde aangaande zijne roeping tot het apostelschap, door dezen is gedoopt, 12; ook hoe Christus door een gezicht in den tempel te Jeruzalem hem wederom verschenen is en hem tot de Heidenen gezonden heeft, 17. Welke woorden de Joden hoorende, maakten op nieuw oproer en riepen, dat hij niet behoorde te leven, 22; waarom de overste hem laat binden, om gegeeseld te worden, 24. Maar doordien hij zich op zijn burgerrecht van Rome beroept, wordt het bevel ingetrokken, 25. Hij wordt voor den Joodschen raad gesteld, 30.

MANNEN broeders en vaders! hoort mijne verantwoording, die ik tegenwoordig tot u *doen zal.*

2 (Als zij nu hoorden, dat hij in de Hebreeuwsche taal hen aansprak, hielden zij zich te meer stil. En hij zeide:)

3 [a] Ik ben een Joodsch man, en te Tarsen in Cilícië geboren, opgevoed in deze stad, aan de voeten van [b] Gamaliël onderwezen naar de bescheidenste wijze der vaderlijke wet, zijnde een ijveraar Gods, gelijkerwijs gij allen heden zijt;

[a] Hand. 9:11. 21:39. 2 Kor. 11:22. [b] Hand. 5:34.

4 [a] Die dezen weg vervolgd heb tot den dood, bindende en in de gevangenissen overleverende beide mannen en vrouwen.

[a] Hand. 8:3. 9:1. 26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.

5 Gelijk mij ook de hoogepriester getuige is, en de geheele raad der ouderlingen; van dewelke ik ook brieven genomen hebbende tot de broeders, ben naar Damaskus gereisd, om ook degenen, die daar waren, gebonden te brengen naar Jeruzalem, opdat zij gestraft zouden worden.

6 [a] Maar het geschiedde mij, als ik reisde, en Damaskus genaakte, omtrent den middag, dat [b] snellijk uit den hemel een groot licht mij rondom omscheen.

[a] Hand. 9:3. [b] 1 Kor. 15:8. 2 Kor. 12:2.

7 En ik viel ter aarde, en ik hoorde eene stem, tot mij zeggende: Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij?

8 En ik antwoordde: Wie zijt Gij, Heere? En Hij zeide tot mij: Ik ben Jezus, de Nazaréner, Welken gij vervolgt.

9 En die met mij waren, zagen wel het licht, [a] en werden zeer bevreesd; maar de stem Desgenen, Die tot mij sprak, hoorden zij niet. [a] Dan. 10:7.

10 En ik zeide: Heere! wat zal ik doen? En de Heere zeide tot mij: Sta op, en ga heen naar Damaskus; en aldaar zal met u gesproken worden, van al hetgeen u verordend is te doen.

11 En als ik van wege de heerlijkheid deszelven lichts niet zag, zoo werd ik bij de hand geleid van degenen, die met mij waren, en kwam te Damaskus.

12 [a] En een zekere Ananías, een Godvruchtig man naar de wet, *goede* getuigenis hebbende van al de Joden, die *daar* woonden, [a] Hand. 9:17.

13 Kwam tot mij, en bij *mij* staande, zeide tot mij: Saul, broeder! word weder ziende. En ter zelfder ure werd ik ziende op hem.

14 En hij zeide: De God onzer vaderen heeft u te voren verordend, om Zijnen wil te kennen, en den Rechtvaardige te zien, en de stem uit Zijnen mond te hooren.

15 Want gij zult Hem getuige zijn bij alle menschen, van hetgeen gij gezien en gehoord hebt.

16 En nu, wat vertoeft gij? sta op, en laat u doopen, en uwe zonden afwasschen, aanroepende den Naam des Heeren.

17 [a] En het gebeurde mij, als ik te Jeruzalem wedergekeerd was, en in den tempel bad, dat ik in eene vertrekking van zinnen was; [a] Hand. 9:28.

18 En dat ik Hem zag, en Hij tot mij zeide: [a] Spoed u, en ga in der haast uit Jeruzalem; want zij zullen uwe getuigenis van Mij niet aannemen. [a] Matt. 10:14.

19 En ik zeide: Heere! zij weten, [a] dat ik in de gevangenis wierp, en in de synagogen geeselde, die in U geloofden; [a] Hand. 22:4.

20 [a]En toen het bloed van Stéfanus, Uwen
getuige, vergoten werd, *dat* ik daar ook bij
stond, en mede een welbehagen had in zij-
nen dood, en de kleederen bewaarde derge-
nen, die hem doodden. [a] Hand. 7:58. 8:1.
21 En Hij zeide tot mij: Ga heen; [a]want
Ik zal u ver tot de Heidenen afzenden.
[a] Hand. 19:15. 13:2. Gal. 1:15. 2:8.
Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.
22 Zij hoorden hem nu tot dit woord toe;
en zij verhieven hunne stem, zeggende:
[a] Weg van de aarde met zulk eenen! want
het is niet behoorlijk dat hij leve. [a] Hand. 21:36.
23 En als zij riepen, en de kleederen van
zich smeten, en stof in de lucht wierpen;
24 Zoo beval de overste, dat men hem in
de legerplaats zou brengen, en zeide, dat
men hem met geeselen onderzoeken zou,
opdat hij verstaan mocht, om wat oorzaak
zij alzoo over hem riepen.
25 En alzoo zij hem met de riemen uitrek-
ten, zeide Paulus tot den hoofdman over
honderd, die daar stond: Is het ulieden
geoorloofd eenen Romeinschen mensch, en
dien onveroordeeld, te geeselen?
26 Als nu de hoofdman over honderd *dat*
hoorde, ging hij toe, en boodschapte het
den overste, zeggende: Zie, wat gij te doen
hebt; want deze mensch is een Romein.
27 En de overste kwam toe, en zeide tot
hem: Zeg mij, zijt gij een Romein? En
hij zeide: Ja.
28 En de overste antwoordde: Ik heb
dit burgerrecht voor eene groote som *gelds*
verkregen. En Paulus zeide: Maar ik ben
ook *een burger* geboren.
29 Terstond dan lieten zij van hem af,
die hem zouden onderzocht hebben. En
de overste werd ook bevreesd, toen hij
verstond, dat hij een Romein was, en dat
hij hem had gebonden.
30 En des anderen *daags*, willende de
zekerheid weten, waarom hij van de Joden
beschuldigd werd, maakte hij hem los van
de banden, en beval, dat de overpriesters
en hun geheele raad zouden komen; en
Paulus afgebracht hebbende, stelde hij
hem voor hen.

HOOFDSTUK 23.

Paulus, beginnende in den raad zijne verantwoording, wordt op bevel des hoogepriesters geslagen, vs. 1; waarover hij hem ernstig bestraft, niet wetende dat hij de hoogepriester was, 3. Een gedeelte van den raad van de secte der Sadduceën zijnde, verklaart hij, dat hij een Farizeër was, en om de opstanding uit de dooden geoordeeld werd, 6; waarover de Farizeën en Sadduceën in twist geraken, en de Farizeën hem onschuldig verklaren, 7. Hij wordt van den Heere aangesproken en getroost, 11. Veertig mannen verbinden zich met een' vloek niet te zullen eten noch drinken, totdat zij hem gedood hebben, 12; hetwelk Paulus door den zoon van zijne zuster verneemt, en aan den overste bekend maakt, 16. Deze zendt hem des nachts onder geleide van krijgsknechten naar Cesaréa tot Felix den stadhouder met eenen brief, waarin de zaak verhaald wordt, 23. Felix den brief gelezen hebbende, laat Paulus in het rechthuis van Heródes bewaren, 34.

EN Paulus, de oogen op den raad hou-
dende, zeide: Mannen broeders! [a] ik
heb met alle goed geweten voor God ge-
wandeld tot op dezen dag. [a] Hand. 24:16.
2 [a] Maar de hoogepriester Ananías beval
dengenen, die bij hem stonden, dat zij hem
op den mond zouden slaan.
[a] 1 Kon. 22:24. Jer. 20:2. Joh. 18:22.
3 Toen zeide Paulus tot hem: God zal u
slaan, gij, gewitte wand! [a] Zit gij ook om mij
te oordeelen naar de wet, en beveelt gij, te-
gen de wet, dat men mij zal slaan? [a] Deut. 17:9.
4 En die daarbij stonden, zeiden: Scheldt
gij den hoogepriester Gods?
5 En Paulus zeide: Ik wist niet, broeders!
dat het de hoogepriester was; want er is
geschreven: [a] Den overste uws volks zult
gij niet vloeken. [a] Ex. 22:28.
6 En Paulus, wetende dat het eene deel was
van de Sadduceën, en het andere van de Fa-
rizeën, riep in den raad: Mannen broeders!
[a] ik ben een Farizeër, eens Farizeërs zoon;
ik word over de hoop en opstanding der
dooden geoordeeld. [a] Hand. 24:21. 26:6. Filipp. 3:5.
7 En als hij dit gesproken had, ontstond
er tweedracht tusschen de Farizeën en de
Sadduceën, en de menigte werd verdeeld.
8 [a] Want de Sadduceën zeggen, dat er
geene opstanding is, noch engel, noch
geest; maar de Farizeën belijden het beide.
[a] Matt. 22:23. Mark. 12:18. Luk. 20:27.
9 En er geschiedde een groot geroep; en
de Schriftgeleerden van de zijde der Fari-
zeën stonden op, en streden, zeggende:
[a] Wij vinden geen kwaad in dezen mensch;
en indien een geest tot hem gesproken
heeft, of een engel, laat ons tegen God
niet strijden. [a] Hand. 25:25. 26:31.
10 En als er groote tweedracht ontstaan
was, de overste, vreezende, dat Paulus van
hen verscheurd mocht worden, gebood, dat
het krijgsvolk zou afkomen, en hem uit
het midden van hen wegrukken, en in de
legerplaats brengen.
11 [a] En den volgenden nacht stond de
Heere bij hem, en zeide: Heb goeden
moed, Paulus! want gelijk gij te Jeruza-
lem van Mij betuigd hebt, alzoo moet gij
ook te Rome getuigen. [a] Hand. 18:9.
12 [a] En als het dag geworden was, maak-

ten sommigen van de Joden eene samenrotting, en vervloekten zichzelven, zeggende, dat zij noch eten noch drinken zouden, totdat zij Paulus zouden gedood hebben. [a] Hand. 23:21, 29, 30.
13 En zij waren meer dan veertig, die dezen eed te zamen gedaan hadden.
14 Dewelke gingen tot de overpriesters en de ouderlingen, en zeiden: Wij hebben onszelven met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen, totdat wij Paulus zullen gedood hebben.
15 Gij dan nu, laat den overste weten met den raad, dat hij hem morgen tot u afbrenge, als of gij nadere kennis zoudt nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid hem om te brengen, eer hij bij *u* komt.
16 En als de zoon van Paulus zuster deze lage gehoord had, kwam hij daar, en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus.
17 En Paulus riep tot zich een' van de hoofdmannen over honderd, en zeide: Leid dezen jongeling heen tot den overste; want hij heeft hem wat te boodschappen.
18 Deze dan nam hem en bracht *hem* tot den overste, en zeide: Paulus, de gevangene, heeft mij tot zich geroepen, en begeerd, dat ik dezen jongeling tot u zou brengen, die u wat heeft te zeggen.
19 De overste nu nam hem bij de hand, en bezijden gegaan zijnde, vraagde hij: Wat is het, dat gij mij hebt te boodschappen?
20 En hij zeide: De Joden zijn [a] overeengekomen, om van u te begeeren, dat gij Paulus morgen in den raad zoudt afbrengen, als of zij iets van hem nader zouden onderzoeken. [a] Hand. 23:12.
21 Doch geloof hun niet; want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, welke zichzelven met eene vervloeking verbonden hebben noch te eten noch te drinken, totdat zij hem zullen omgebracht hebben; en zij zijn nu gereed, verwachtende de toezegging van u.
22 De overste dan liet den jongeling gaan, *hem* gebiedende: Zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.
23 En zekere twee van de hoofdmannen over honderd tot zich geroepen hebbende, zeide hij: Maakt twee honderd krijgsknechten gereed, opdat zij naar Cesaréa trekken, en zeventig ruiters, en twee honderd schutters, tegen de derde ure des nachts;
24 En laat ze *zadel*beesten bestellen, opdat zij Paulus daarop zetten, en behouden overbrengen tot den stadhouder Felix.
25 En hij schreef eenen brief, hebbende dezen inhoud:
26 Claudius Lysias aan den machtigsten stadhouder Felix groetenis.
27 [a] Alzoo deze man van de Joden gegrepen was, en van hen omgebracht zou geworden zijn, ben ik daarover gekomen met het krijgsvolk, en heb hem *hun* ontnomen, bericht zijnde, dat hij een Romein is. [a] Hand. 21:33.
28 En willende de zaak weten, waarover zij hem beschuldigden, bracht ik hem af in hunnen raad.
29 Welken ik bevond beschuldigd te worden over vragen hunner wet; maar geene beschuldiging tegen hem te zijn, die den dood of banden waardig is.
30 En als mij te kennen gegeven was, dat van de Joden eene lage tegen dezen man *gelegd* zou worden, zoo heb ik *hem* terstond aan u gezonden; gebiedende ook den beschuldigers voor u te zeggen, hetgeen zij tegen hem hadden. Vaar wel.
31 De krijgsknechten dan, gelijk hun bevolen was, namen Paulus, en brachten hem des nachts tot Antípatris.
32 En des anderen daags, latende de ruiters met hem trekken, keerden zij wederom naar de legerplaats.
33 Dewelke als zij te Cesaréa gekomen waren, en den brief den stadhouder overgeleverd hadden, hebben zij ook Paulus voor hem gesteld.
34 En de stadhouder, *den brief* gelezen hebbende, vraagde, uit wat provincie hij was; en verstaande, dat hij van Cilicië was,
35 Zeide hij: Ik zal u hooren, als ook uwe beschuldigers hier zullen gekomen zijn. En hij beval, dat hij in het rechthuis van Heródes zou bewaard worden.

HOOFDSTUK 24.

De hoogepriester Ananias en de oudsten van het volk verschijnen met den voorspraak, Tertullus, voor Felix tegen Paulus, vs. 2; en brengen zware beschuldigingen tegen hem in, 5; waarop Paulus zijne verantwoording doet met belijdenis van zijn geloof en Godsdienst, 10. Felix stelt de zaak uit tot de komst van Lysias, 22; gevende intusschen Paulus meer vrijheid, 23. Paulus onderwijst hem en zijne huisvrouw in eenige hoofdstukken des geloofs. 24; wordt dikwijls van hem ontboden, in de hoop van geld te krijgen, 26, en heeft hem gevangen gelaten om den Joden te behagen, 27.

EN vijf dagen daarna kwam [a] de hoogepriester Ananías af met de ouderlingen, en eenen zekeren voorspraak, *genaamd* Tertullus, dewelke verschenen voor den stadhouder tegen Paulus. [a] Hand. 23:2.

2 En als hij geroepen was, begon Tertullus *hem* te beschuldigen, zeggende:

3 Dat wij grooten vrede door u bekomen, en dat *vele* loffelijke diensten dezen volke geschieden door uwe voorzichtigheid, machtigste Felix! nemen wij ganschelijk en overal met alle dankbaarheid aan.

4 Maar opdat ik u niet lang ophoude, ik bid *u*, dat gij ons, naar uwe bescheidenheid, kortelijk hoort.

5 Want wij hebben dezen man bevonden te zijn eene pest, en eenen, die oproer verwekt onder al de Joden, door de *gansche* wereld, en eenen oppersten voorstander van de sekte der Nazarénen.

6 [a] Die ook gepoogd heeft den tempel te ontheiligen; welken wij ook gegrepen hebben, en naar onze wet hebben willen cordeelen. *a* Hand. 21:28.

7 Maar Lysias, de overste, daarover komende, heeft *hem* met groot geweld uit onze handen weggebracht;

8 Gebiedende zijne beschuldigers tot u te komen; van dewelken gij zelf, *hem* onderzocht hebbende, zult kunnen verstaan al hetgeen, waarvan wij hem beschuldigen.

9 En ook de Joden stemden het toe, zeggende, dat deze dingen alzoo waren.

10 Maar Paulus, als hem de stadhouder gewenkt had, dat hij zou spreken, antwoordde: Dewijl ik weet, dat gij nu vele jaren over dit volk rechter geweest zijt, zoo verantwoorde ik mijzelven met *des* te beteren moed:

11 Alzoo gij kunt weten, dat het niet meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik ben opgekomen om te aanbidden te Jeruzalem;

12 [a] En zij hebben mij noch in den tempel gevonden tot iemand sprekende, of *eenige* samenrotting des volks makende, noch in de synagogen, noch in de stad; *a* Hand. 25:8. 28:17.

13 En zij kunnen niet bewijzen, waarvan zij mij nu beschuldigen.

14 Maar dit beken ik u, dat ik naar dien weg, welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzoo diene, geloovende alles, wat in de wet en in de profeten geschreven is:

15 Hebbende hoop op God, welke deze ook zelven verwachten, dat er eene opstanding der dooden wezen zal, beide der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen.

16 [a] En hierin oefen ik mijzelven, om altijd een onergerlijk geweten te hebben bij God en de menschen. *a* Hand. 23:1.

17 Doch na vele jaren ben ik gekomen [a] om aalmoezen te doen aan mijn volk, en offeranden. *a* Hand. 11:29. Rom. 15:25.

18 [a] Waarover mij gevonden hebben, geheiligd zijnde, in den tempel, niet met volk noch met beroerte, eenige Joden uit Azië; *a* Hand. 21:27.

19 Welke behoorden *hier* voor u tegenwoordig te zijn, en *mij* te beschuldigen, indien zij iets hadden tegen mij.

20 Of dat deze zelven zeggen, of zij eenig onrecht in mij gevonden hebben, als ik voor den raad stond;

21 Dan van dit eenig woord, hetwelk ik riep, staande onder hen: [a] Over de opstanding der dooden word ik heden van ulieden geoordeeld! *a* Hand. 23:6. 28:20.

22 Toen nu Felix dit gehoord had, stelde hij hen uit, zeggende: Als ik nader wetenschap van dezen weg zal hebben, wanneer Lysias, de overste, zal afgekomen zijn, zoo zal ik volle kennis nemen van uwe zaken.

23 En hij beval den hoofdman over honderd, dat Paulus zou bewaard worden, en verlichting hebben, [a] en dat hij niemand van de zijnen zou beletten *hem* te dienen, of tot hem te komen. *a* Hand. 27:3. 28:16.

24 En na sommige dagen, Felix, daar gekomen zijnde met Drusilla, zijne vrouw, die eene Jodin was, ontbood Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus.

25 En als hij handelde van rechtvaardigheid, en matigheid, en *van* het toekomend oordeel, Felix, zeer bevreesd geworden zijnde, antwoordde: Voor ditmaal ga heen; en als ik gelegenen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen.

26 En te gelijk ook hopende, dat hem van Paulus geld gegeven zou worden, opdat hij hem losliet; waarom hij hem ook dikwijls ontbood, en sprak met hem.

27 Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats; en Felix, [a] willende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen. *a* Hand. 25:14.

HOOFDSTUK 25.

Festus komt in de plaats van Felix, van welken de hoogepriester en Joodsche raad verzoeken, dat hij Paulus naar Jeruzalem wil doen komen, hebbende het voornemen, hem onderweg te dooden, vs. 1. Doch Festus wil, dat zij voor hem te Cesaréa verschijnen, 4; hetwelk zij doen en beschuldigen hem zeer zwaar, doch zonder bewijs, 7. Paulus, bemerkende dat Festus genegen was, om hem naar Jeruzalem te zenden, beroept zich op den Keizer, 9. De koning Agrippa en Bernice komen te Cesaréa, aan wie Festus de zaak van Paulus verhaalt, 13. Agrippa begeert hem te mogen hooren, hetgeen den volgenden dag geschiedt, 22. Festus verhaalt voorts, wat hij in de zaak van Paulus gedaan, en hoe hij in hem geene schuld had gevonden, 24.

FESTUS dan, in de provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesaréa op naar Jeruzalem.

2 En de hoogepriester, en de voornaamsten der Joden, verschenen voor hem tegen Paulus, en baden hem,

3 Begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zou doen komen te Jeruzalem; *en* leggende eene lage, om hem op den weg om te brengen.

4 Doch Festus antwoordde, dat Paulus te Cesaréa bewaard werd, en dat hij zelf haast *derwaarts* zou verreizen.

5 Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo er iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6 En als hij onder hen niet meer dan tien dagen overgebracht had, kwam hij af naar Cesaréa; en des anderen daags, op den rechterstoel gezeten zijnde, beval hij, dat Paulus zou *voor*gebracht worden.

7 En als hij daar gekomen was, stonden de Joden, die van Jeruzalem afgekomen waren, rondom *hem*, vele en zware beschuldigingen tegen Paulus voortbrengende, die zij niet konden bewijzen;

8 Dewijl hij, verantwoordende, zeide: [a] Ik heb noch tegen de wet der Joden, noch tegen den tempel, noch tegen den Keizer iets gezondigd.

[a] Hand. 24:12. 28:17.

9 Maar Festus, willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus, en zeide: Wilt gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaar voor mij over deze dingen geoordeeld worden?

10 En Paulus zeide: Ik sta voor den rechterstoel des Keizers, waar ik geoordeeld moet worden; den Joden heb ik geen onrecht gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet.

11 [a] Want indien ik onrecht doe, en iets des doods waardig gedaan heb, ik weiger niet te sterven; maar indien er niets is van hetgeen, waarvan deze mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den Keizer.

[a] Hand. 18:14.

12 Toen antwoordde Festus, als hij met den raad gesproken had: Hebt gij u op den Keizer beroepen? Gij zult tot den Keizer gaan.

13 En als eenige dagen voorbijgegaan waren, kwamen de koning Agrippa en Berníce te Cesaréa, om Festus te begroeten.

14 En toen zij aldaar vele dagen overgebracht hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den Koning verhaald, zeggende: [a] *Hier* is een zeker man van Felix gevangen gelaten;

[a] Hand. 24.27.

15 Om wiens wil, als ik te Jeruzalem was, de overpriesters en de ouderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem.

16 Aan dewelke ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben, [a] eenigen mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenwoordig heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging.

[a] Deut. 17:4.

17 Als zij dan gezamenlijk alhier gekomen waren, zoo heb ik, geen uitstel nemende, des *daags* daaraan op den rechterstoel gezeten, en beval, dat de man zoude *voor*gebracht worden.

18 Over welken de beschuldigers, *hier* staande, geene zaak hebben voortgebracht, waarvan ik vermoedde;

19 Maar hadden tegen hem eenige vragen van hunnen Godsdienst, en van zekeren Jezus, Die gestorven was, Welken Paulus zeide te leven.

20 En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfeling was, zeide ik, of hij wilde gaan naar Jeruzalem, en aldaar over deze dingen geoordeeld worden.

21 En als Paulus zich beriep, dat men hem tot de kennis des Keizers bewaren zou, zoo heb ik bevolen, dat hij bewaard zoude worden, ter tijd toe, dat ik hem tot den Keizer zenden zou.

22 En Agrippa zeide tot Festus: Ik wilde ook zelf dien mensch *wel* hooren. En hij zeide: Morgen zult gij hem hooren.

23 Des anderen daags dan, als Agrippa gekomen was en Berníce met groote pracht, en als zij ingegaan waren in het rechthuis, met de oversten over duizend, en de mannen, die de voornaamsten der stad waren, werd Paulus op bevel van Festus *voor*gebracht.

24 En Festus zeide: Koning Agrippa, en gij mannen alle, die met ons *hier* tegenwoordig zijt! gij ziet dezen, van welken mij de gansche menigte der Joden heeft aangesproken, beide te Jeruzalem en hier, roepende, dat hij niet meer behoort te leven.

25 Maar ik, bevonden hebbende, [a] dat hij niets des doods waardig gedaan had, en dewijl hij ook zelf zich op den Keizer beroepen heeft, heb besloten hem te zenden.

[a] Hand. 23:9. 26:31.

26 Van welken ik niets zekers heb aan den heer te schrijven; daarom heb ik hem voor ulieden voorgebracht, en meest voor u, koning Agrippa! opdat ik, na gedane onderzoeking, wat heb te schrijven.

27 Want het dunkt mij tegen rede, eenen gevangene te zenden, *en* niet ook de beschuldigingen, die tegen hem zijn, te kennen te geven.

HOOFDSTUK 26.

Paulus verlof gekregen hebbende, om zich te verantwoorden, verhaalt voor den koning Agrippa en den ganschen raad zijn leven vóór zijne bekeering, vs. 1; zijne bekeering en roeping tot het apostelambt en hoe dit geschied is, 12; zijn leven na zijne bekeering, 19; wat hij gedaan, 20; geleden, 21; en geleerd heeft, 22. Op deze verantwoording oordeelt Festus, dat Paulus raasde, hetgeen Paulus ontkent, 24. Agrippa wordt bijna bewogen om een Christen te worden, 27. Hij en die hem omgeven oordeelen, dat Paulus onschuldig is, 30; en dat hij zou kunnen worden losgelaten, indien hij zich niet had beroepen op den Keizer, 32.

EN Agrippa zeide tot Paulus: Het is u geoorloofd voor uzelven te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit, en verantwoordde zich *aldus:*

2 Ik acht mijzelven gelukkig, o, koning Agrippa! dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles, waarover ik van de Joden beschuldigd word;

3 Allermeest, dewijl ik weet, dat gij kennis hebt van alle gewoonten en vragen, die onder de Joden zijn. Daarom bid ik u, dat gij mij lankmoediglijk hoort.

4 Mijn leven dan van der jonkheid aan, hetwelk van den beginne onder mijn volk te Jeruzalem geweest is, weten al de Joden;

5 Als die van over lang mij te voren gekend hebben (indien zij het wilden getuigen), dat ik naar de bescheidenste sekte van onzen Godsdienst, *als* een Farizeër geleefd heb.

6 En nu sta ik, en word geoordeeld over [a] de hoop der belofte, die van God tot de vaderen geschied is;

a Gen. 3:15. 22:18. 26:4. 49:10. Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 4:2. 7:14. 9:5. 40:10. Jer. 23:5. 33:14. Ezec. 34:23. 37:24. Dan. 9:24. Micha 7:20.

7 Tot dewelke onze twaalf geslachten, geduriglijk nacht en dag *God* dienende, verhopen te komen; over welke hoop ik, o, koning Agrippa! van de Joden word beschuldigd.

8 Wat? wordt het bij ulieden ongeloofelijk geoordeeld, dat God de dooden opwekt?

9 [a] Ik meende waarlijk bij mijzelven, dat ik tegen den Naam van Jezus van Názareth vele wederpartijdige dingen moest doen. a Hand. 8:3. 9:1. 22:4. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.

10 Hetwelk ik ook gedaan heb te Jeruzalem, en ik heb velen van de heiligen in de gevangenissen gesloten, de macht van de overpriesters ontvangen hebbende; en als zij omgebracht werden, stemde ik het toe.

11 En door al de synagogen heb ik hen dikmaals gestraft, en gedwongen te lasteren; en boven mate tegen hen woedende, heb ik *hen* vervolgd, ook tot in de buiten*landsche* steden.

12 Waarover ook als ik naar Damaskus reisde, met macht en last, welke *ik* van de overpriesters *had,*

13 Zag ik, o koning! in het midden van den dag, op den weg [a] een licht, boven den glans der zon, van den hemel mij en degenen, die met mij reisden, omschijnende. a Hand. 9:3.

14 En als wij allen ter aarde nedergevallen waren, hoorde ik eene stem, tot mij sprekende, en zeggende in de Hebreeuwsche taal: Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij? het is u hard, tegen de prikkels de verzenen te slaan.

15 En ik zeide: Wie zijt Gij, Heere? En Hij zeide: Ik ben Jezus, Dien gij vervolgt.

16 Maar richt u op, en sta op uwe voeten; want hiertoe ben Ik u verschenen, om u te stellen tot een' dienaar en getuige der dingen, beide die gij gezien hebt en in welke Ik u *nog* zal verschijnen;

17 Verlossende u van dit volk, en *van* de Heidenen, tot dewelke Ik u nu zende;

18 [a] Om hunne oogen te openen, en *hen* te bekeeren van de duisternis tot het licht, en *van* de macht des Satans tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in Mij. a Jes. 60:1.

19 Daarom, o, koning Agrippa! ben ik dat Hemelsch gezicht niet ongehoorzaam geweest;

20 [a] Maar heb eerst dengenen, die te Damaskus waren, en te Jeruzalem, en in het geheele land van Judéa, en den Heidenen verkondigd, dat zij zich zouden beteren, en tot God bekeeren, werken doende der bekeering waardig. a Hand. 9:19, 28. 22:17, 21.

21 Om dezer zaken wil hebben mij de Joden [a] in den tempel gegrepen, en gepoogd om te brengen. a Hand. 21:30.

22 Dan, hulp van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, betuigende beiden klein en groot; niets zeggende buiten hetgeen de profeten en Mozes gesproken hebben, dat geschieden zoude:

23 *Namelijk* dat de Christus lijden moest, en dat Hij, de Eerste uit de opstanding der dooden zijnde, een licht zou verkondigen dezen volke, en den Heidenen.

24 En als hij deze dingen tot verantwoording sprak, zeide Festus met groote stem: Gij raast, Paulus! de groote geleerdheid brengt u tot razernij.

25 Maar hij zeide: Ik raas niet, machtigste Festus! maar ik spreek woorden van waarheid en van een gezond verstand;

26 Want de Koning weet van deze dingen, tot welken ik ook vrijmoedigheid gebruikende spreek; want ik geloof niet, dat hem iets van deze dingen verborgen is; [a] want dit is in geen' hoek geschied. *a* Joh. 18:20.

27 Gelooft gij, o, koning Agrippa! de profeten? Ik weet, dat gij ze gelooft.

28 En Agrippa zeide tot Paulus: Gij beweegt mij bijna een Christen te worden.

29 En Paulus zeide: [a] Ik wenschte wel van God, dat, en bijna en geheellijk, niet alleen gij, maar ook allen, die mij heden hooren, zoodanigen wierden, gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden. *a* 1 Kor. 7:7.

30 En als hij dit gezegd had, stond de Koning op, en de stadhouder, en Berníce, en die met hen gezeten waren;

31 En aan eene zijde gegaan zijnde, spraken zij tot elkander, zeggende: [a] Deze mensch doet niets des doods of der banden waardig. *a* Hand. 23:9. 25:25.

32 En Agrippa zeide tot Festus: Deze mensch kon losgelaten worden, indien hij zich op den Keizer niet had beroepen.

HOOFDSTUK 27.

Paulus wordt met andere gevangenen door den hoofdman Július naar Rome gezonden, vs. 1. In gezelschap van Aristarchus in een Adramytténisch schip onder zeil gegaan zijnde, 2; komt men te Sidon, 3. Vaart voorbij Cyprus, 4; komt te Myra, 5. Van daar varen zij met een schip van Alexandrie, voorbij Knidus en Kreta, tot Schoonehavens, 6; alwaar Paulus den hoofdman aanraadt eenigen tijd te verblijven, om de gelegenheid des tijds, 9. Maar de hoofdman, den schipper en stuurman meer geloovende, vaart voort, 11. Zij varen voorbij Kreta en krijgen een groot onweder, 13. Komen aan het eiland Klauda, 16; en worden door het onweder genoodzaakt de goederen uit het schip te werpen, 17. Paulus vermaant hun goedsmoeds te zijn, alzoo God door eenen engel hem had te kennen gegeven, dat niemand van hen zou omkomen, 21. Zij werpen vier ankers uit, 29. De scheepslieden zoeken met de boot uit het schip te vluchten, 30; hetwelk Paulus verhindert, 31. Het volk lang gevast hebbende, nuttigt op Paulus vermaning spijze, 33; en werpt het koren over boord, 38. Het schip vergaat, 41. De soldaten willen de gevangenen dooden, hetwelk de hoofdman verhindert, 42; en het volk zwemt aan land, 43.

EN als het besloten was, dat wij naar Itálië zouden afvaren, leverden zij Paulus, en eenige andere gevangenen, over aan eenen hoofdman over honderd, met name Július van de keizerlijke bende.

2 [a] En in een Adramytténisch schip gegaan zijnde, alzoo wij de plaatsen langs Azië bevaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus, de Macedóniër van Thessalonica, was met ons. *a* 2 Kor. 11:25.

3 En des anderen *daags* kwamen wij aan te Sidon. En Július, [a] vriendelijk met Paulus handelende, liet *hem* toe tot de vrienden te gaan, om *van hen* bezorgd te worden. *a* Hand. 24:23. 28:16.

4 En van daar afgevaren zijnde, voeren wij onder Cyprus heen, omdat de winden *ons* tegen waren.

5 En de zee, die langs Cilícië en Pamfylië is, doorgevaren zijnde, kwamen wij aan te Myra in Lycië.

6 En de hoofdman, aldaar een schip gevonden hebbende van Alexandrië, dat naar Itálië voer, deed ons in hetzelve overgaan.

7 En als wij vele dagen langzaam voortvoeren, en nauwelijks tegenover Knidus gekomen waren, overmits het ons de wind niet toeliet, zoo voeren wij onder Kreta heen, tegenover Salmóne.

8 En hetzelve nauwelijks voorbij zeilende, kwamen wij in eene zekere plaats, genaamd Schoone havens, waar de stad Laséa nabij was.

9 En als veel tijd verloopen, en de vaart nu zorgelijk was, omdat ook de vasten nu voorbij was, vermaande hen Paulus,

10 En zeide tot hen: Mannen! ik zie, dat de vaart zal geschieden met hinder en groote schade, niet alleen van de lading en van het schip, maar ook van ons leven.

11 Doch de hoofdman geloofde meer den stuurman en den schipper, dan hetgeen van Paulus gezegd werd.

12 En alzoo de haven ongelegen was om te overwinteren, vond het meerder *deel* geraden ook van daar te varen, of zij eenigszins te Fenix konden aankomen om te overwinteren, zijnde eene haven in Kreta, strekkende tegen het zuidwesten en tegen het noordwesten.

13 En alzoo de zuidewind zachtelijk waaide, meenden zij hun voornemen verkregen te hebben, en afgevaren zijnde, zeilden zij dicht voorbij Kreta henen.

14 Maar niet lang daarna, sloeg tegen hetzelve een stormwind, genaamd Euroklydon.

15 En als het schip daarmede weggerukt werd, en niet kon tegen den wind opzeilen, gaven wij het op, en dreven heen.

16 En loopende onder een zeker eilandje, genaamd Klauda, konden wij nauwelijks de boot machtig worden.

17 Dewelke opgehaald hebbende, gebruikten zij *alle* behulpselen, het schip ondergordende; en alzoo zij vreesden, dat zij op de *droogte* Syrtis vervallen zouden, streken zij het zeil, en dreven alzoo heen.

18 En alzoo wij van het onweder gewel-

delijk geslingerd werden, deden zij den
volgenden *dag* eenen uitworp;
19 En den derden *dag* wierpen wij met
onze eigene handen het scheepsgereedschap
uit.
20 En als noch zon noch gesternten verschenen
in vele dagen, en geen klein onweder
ons drukte, zoo werd *ons* voorts alle
hoop van behouden te worden benomen.
21 En als men langen tijd zonder eten geweest
was, toen stond Paulus *op* in het midden
van hen, en zeide: O mannen! men behoorde
mij wel gehoor gegeven te hebben, en
van Kreta niet afgevaren te zijn, en dezen
hinder en deze schade verhoed te hebben;
22 Doch alsnu vermaan ik ulieden goedsmoeds
te zijn; want er zal geen verlies
geschieden van *iemands* leven onder u,
maar alleen van het schip.
23 Want dezen zelfden nacht heeft bij
mij gestaan een engel Gods, Wiens ik ben,
Welken ook ik dien,
24 Zeggende: Vrees niet, Paulus! gij moet
voor den Keizer gesteld worden; en zie, God
heeft u geschonken allen, die met u varen.
25 Daarom zijt goedsmoeds, mannen!
want ik geloof Gode, dat het alzoo zijn zal,
gelijkerwijs het mij gezegd is.
26 Doch wij moeten op een zeker [a] eiland
vervallen. [a] Hand. 28:1.
27 Als nu de veertiende nacht gekomen
was, alzoo wij in de Adriátische zee herwaarts
en derwaarts gedreven werden, omtrent
het midden des nachts, vermoedden de
scheepslieden, dat hun eenig land naderde.
28 En het dieplood uitgeworpen hebbende,
vonden zij twintig vademen; en
een weinig voortgevaren zijnde, wierpen
zij wederom het dieplood uit, en vonden
vijftien vademen.
29 En vreezende, dat zij ergens op harde
plaatsen vervallen mochten, wierpen zij
vier ankers van het achterschip uit, en
wenschten, dat het dag wierd.
30 Maar als de scheepslieden zochten uit
het schip te vlieden, en de boot nederlieten
in de zee, onder den schijn, als of zij uit
het voorschip de ankers zouden uitbrengen,
31 Zeide Paulus tot den hoofdman en tot
de krijgsknechten: Indien deze in het schip
niet blijven, gij kunt niet behouden worden.
32 Toen hieuwen de krijgsknechten de touwen
af van de boot, en lieten haar afvallen.
33 En ondertusschen dat het dag zou worden,
vermaande Paulus *hen* allen, dat zij
zouden spijze nemen, en zeide: Het is heden
de veertiende dag, dat gij verwachtende
blijft zonder eten, en niets hebt genomen.
34 Daarom vermaan ik u spijze te nemen,
want dat dient tot uwe behouding; want
niemand van u [a] zal een haar van het
hoofd vallen. [a] Matt. 10:30.
35 En als hij dit gezegd en brood genomen
had, [a] dankte hij God in aller tegenwoordigheid;
en *hetzelve* gebroken hebbende, begon
hij te eten. [a] 1 Sam. 9:13. Joh. 6:11. 1 Tim. 4:3.
36 En zij allen, goedsmoeds geworden
zijnde, namen ook zelven spijze.
37 Wij waren nu in het schip in alles
twee honderd zes en zeventig zielen.
38 En als zij met spijze verzadigd waren,
lichtten zij het schip, en wierpen het koren
uit in de zee.
39 En toen het dag werd, kenden zij het
land niet; maar zij merkten eenen zekeren
inham, die eenen oever had, tegen denwelken
zij geraden vonden, zoo zij konden,
het schip aan te zetten.
40 En als zij de ankers opgehaald hadden,
gaven zij *het schip* aan de zee over, met een
de roerbanden losmakende; en het razeil
naar den wind opgehaald hebbende, hielden
zij het naar den oever toe.
41 [a] Maar vervallende op eene plaats, die
de zee aan beide zijden had, zetten zij het
schip daarop; en het voorschip, vastzittende,
bleef onbewegelijk, maar het achterschip
brak van het geweld der baren. [a] 2 Kor. 11:25.
42 De raadslag nu der krijgslieden was,
dat zij de gevangenen zouden dooden, opdat
niemand, ontzwommen zijnde, zoude
ontvlieden.
43 Maar de hoofdman, willende Paulus
behouden, belette hun dat voornemen, en
beval, dat degenen, die zwemmen konden,
zich eerst zouden afwerpen, en te land komen;
44 En de anderen, sommigen op planken,
en sommigen op eenige *stukken* van het
schip. En alzoo is het geschied, dat zij allen
behouden aan het land gekomen zijn.

HOOFDSTUK 28.

Paulus en zijne reisgenooten komen behouden aan het eiland Melite, alwaar zij vriendelijk onthaal vinden, vs. 1. Eene adder uit het vuur komende, blijft aan de hand van Paulus hangen, die hij zonder letsel afschudt, 3; waarover de eilanders zich verwonderen, en hem voor eenen god houden, 6. Paulus geneest den vader van Publius van de koorts en rooden loop, 7; en vele eilanders van hunne ziekten, 9. Drie maanden daar wel onthaald geweest zijnde, varen zij naar Italië, over Syrakúse, tot Regium, van daar tot Putéoli, en voorts reizende over Appiusmarkt en de drie Tabernen, komen zij te Rome, 10; alwaar Paulus, den overste des legers overgeleverd zijnde, door een' soldaat bewaard wordt, 16. Hij roept tot zich de voornaamste Joden en verhaalt

hun, waarom hij alzoo gevangen naar Rome was gezonden, 17; welke daarvan geen tijding ontvangen hebbende, begeeren zijn gevoelen omtrent den Godsdienst te weten, 21; hetwelk Paulus in eene groote vergadering van Joden, van des morgens tot des avonds toe verklaart, bewijzende uit Mozes en de profeten, dat Jezus de Christus is, 23. Sommigen gelooven, anderen niet, 24. Deze bestraft Paulus ernstig uit Gods Woord, en voorzegt hun, dat zij zouden verstooten en de Heidenen in hunne plaats beroepen worden, 25. Paulus blijft aldaar twee jaren predikende vrijmoedig en ongehinderd het Evangelie, 30.

EN als zij ontkomen waren, toen verstonden zij, dat [a] het eiland Melíte heette. [a] Hand. 27:26.

2 En de barbaren bewezen ons geene gemeene vriendelijkheid; want een groot vuur ontstoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen, die overkwam, en om de koude.

3 En als Paulus eenen hoop rijzen bijeengeraapt en op het vuur gelegd had, kwam er eene adder uit door de hitte, en vatte zijne hand.

4 En als de barbaren het beest zagen aan zijne hand hangen, zeiden zij tot elkander: Deze mensch is gewisselijk een doodslager, welken de wraak niet laat leven, daar hij uit de zee ontkomen is.

5 Maar hij schudde het beest af in het vuur, [a] en leed niets kwaads. [a] Mark. 16:18. Luk. 10:19.

6 En zij verwachtten, dat hij zou opzwellen, of terstond dood nedervallen. Maar als zij lang verwacht hadden, en zagen, dat geen ongemak hem overkwam, werden zij veranderd, [a] en zeiden, dat hij een god was. [a] Hand. 14:11.

7 En hier, omtrent dezelve plaats, had de voornaamste van het eiland, met name Publius, *zijne* landhoeven, die ons ontving, en drie dagen vriendelijk herbergde.

8 En het geschiedde, dat de vader van Publius, met [a] koortsen en den rooden loop bevangen zijnde, te bed lag; tot denwelken Paulus inging, en als hij gebeden had, leide hij de handen op hem, en maakte hem gezond. [a] Matt. 8:14.

9 Als dit dan geschied was, kwamen ook tot hem de anderen, die krankheden hadden in het eiland, en werden genezen.

10 Die ons ook eerden met vele eer, en als wij vertrekken zouden, bestelden zij *ons* hetgeen van noode was.

11 En na drie maanden voeren wij af in een schip van Alexandrië, dat in het eiland overwinterd had, hebbende tot een teeken, Kastor en Pollux.

12 En als wij te Syrakûse aangekomen waren, bleven wij *aldaar* drie dagen.

13 Van waar wij omvoeren, en kwamen aan te Regium; en alzoo, na eenen dag, de wind zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Putéoli.

14 Alwaar wij broeders vonden, en werden gebeden, zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15 En van daar kwamen de broeders, van onze zaken gehoord hebbende, ons te gemoet tot Appius-markt, en de drie tabernen; welke Paulus ziende, dankte hij God, en greep moed.

16 En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de hoofdman de gevangenen over aan den overste des legers; [a] maar aan Paulus werd toegelaten op zichzelven te wonen met den krijgsknecht, die hem bewaarde. [a] Hand. 24:23. 27:3.

17 En het geschiedde na drie dagen, dat Paulus samenriep degenen, die de voornaamsten der Joden waren. En als zij samengekomen waren, zeide hij tot hen: Mannen broeders! [a] ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen. [a] Hand. 24:12. 25:8.

18 Dewelke, mij onderzocht hebbende, wilden *mij* loslaten, omdat geene schuld des doods in mij was.

19 Maar als de Joden *zulks* tegenspraken, werd ik genoodzaakt mij op den Keizer te beroepen; *doch* niet, als of ik iets had, mijn volk te beschuldigen.

20 Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om *u* te zien en aan te spreken; [a] want van wege de hope Israëls ben ik met deze keten omvangen. [a] Hand. 23:6. 24:21.

21 Maar zij zeiden tot hem: Wij hebben noch brieven u aangaande van Judéa ontvangen; noch iemand van de broeders, hier gekomen zijnde, heeft van u iets kwaads geboodschapt of gesproken.

22 Maar wij begeeren wel van u te hooren, wat gij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal tegengesproken wordt.

23 En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in *zijne* woonplaats; denwelken hij het Koninkrijk Gods uitleide, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof in Jezus, [a] beide uit de wet van Mozes en de profeten, van des morgens vroeg tot den avond toe.

[a] Gen. 3:15. 22:18. 26:4. 49:10. Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 4:2. 7:14. 9:5. 40:10. Jer. 23:5. 33:14. Ezec. 34:23. 37:24. Dan. 9:24. Micha 7:20.

24 [a] En sommigen geloofden wel hetgeen gezegd werd, maar sommigen geloofden niet. *a* Hand. 17:4.

25 En tegen elkander oneens zijnde, scheidden zij; als Paulus *dit* éene woord gezegd had, *namelijk:* Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesája, den profeet, tot onze vaderen,

26 Zeggende: [a] Ga heen tot dit volk, en zeg: Met het gehoor zult gij hooren, en geenszins verstaan; en ziende zult gij zien, en geenszins bemerken. *a* Jes. 6:9. Ezec. 12:2. Matt. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Rom. 11:8.

27 Want het hart dezes volks is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zij zich bekeeren, en Ik hen geneze.

28 Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den Heidenen gezonden is, en dezelve zullen hooren.

29 En als hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, veel twisting hebbende onder elkander.

30 En Paulus bleef twee geheele jaren in zijne eigene gehuurde woning; en ontving allen, die tot hem kwamen;

31 Predikende het Koninkrijk Gods, en leerende van den Heere Jezus Christus met alle vrijmoedigheid, onverhinderd.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

ROMEINEN.

HOOFDSTUK 1.

De inleiding van dezen brief, waarin verklaard wordt, wie de schrijver is, namelijk Paulus, die zijn ambt, roeping en leer van Christus persoon kortelijk aanwijst, vs. 1; de personen aan welke hij schrijft, met prijzing van hun geloof, 6; de genegenheid, welke hij heeft om tot hen te komen, om hun, zoowel als anderen, het Evangelie te prediken, om hen te versterken en van hen versterkt te worden, 9. Daarna stelt hij voor de ware leer van de rechtvaardigmaking des menschen voor God, door het geloof, en bewijst dezelve met eene plaats der h. Schrift, 16. Hij wederlegt het verkeerd gevoelen van anderen en bewijst, dat de Heidenen door het licht der natuur niet kunnen gerechtvaardigd worden voor God, 18; vermits zij dat licht onderdrukken, en de kennis, welke zij van God hebben, misbruiken tot afgoderij, 19; waarom zij zijn overgegeven in eenen verkeerden zin, 24; en vol zijn van alle gruwelen in hun leven, welke hij in het breede verhaalt, 29.

PAULUS, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, [a] afgezonderd tot het Evangelie van God, *a* Hand. 9:15. 13:2. Gal. 1:15.

2 (Hetwelk Hij te voren [a] beloofd had door Zijne profeten, in de heilige Schriften) *a* Gen. 3:15. 22:18. 26:4. 49:10. Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 4:2. 7:14. 9:5. 40:10. Jer. 23:5. 33:14. Ezec. 34:23. 37:24. Dan. 9:24. Micha 7:20.

3 Van Zijnen Zoon, (Die geworden is [a] uit het zaad van David, naar het vleesch; *a* Matt. 1:1. Luk. 1:32. Hand. 2:30. 13:23. 2 Tim. 2:8.

4 Die krachtelijk bewezen is te zijn [a] de Zoon van God, naar den Geest der heiligmaking, uit de opstanding der dooden) *namelijk* Jezus Christus, onzen Heere: *a* Jes. 9:5. 44:6. 54:5. Joh. 2:19. Rom. 9:5. 1 Joh. 5:20.

5 (Door Welken wij hebben ontvangen genade en het apostelschap, tot gehoorzaamheid des geloofs onder al de Heidenen, voor Zijnen Naam;

6 Onder welken gij ook zijt, geroepenen van Jezus Christus!)

7 Allen, die te Rome zijt, geliefden Gods, en [a] geroepene heiligen! genade zij u, en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus. *a* 1 Kor. 1:2. Efez. 1:1.

8 Eerstelijk dank ik mijnen God door Jezus Christus over u allen, dat uw geloof verkondigd wordt in de geheele wereld.

9 Want [a] God is mijn Getuige, [b] Welken ik diene in mijnen geest, in het Evangelie Zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer gedenke; *a* Rom. 9:1. 2 Kor. 1:23. 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. *b* 2 Tim. 1:3.

10 [a] Allen tijd in mijne gebeden biddende, of mogelijk mij nog te eeniger tijd goede gelegenheid gegeven wierd, door den wil van God, om tot ulieden te komen. *a* Rom. 15:23, 32.

11 [a] Want ik verlang om u te zien, [b] opdat ik u eenige geestelijke gave mocht mededeelen, ten einde gij versterkt zoudt worden: *a* 1 Thess. 3:10. *b* Rom. 15:29.

12 Dat is, om mede vertroost te worden

onder u, door het onderling geloof, zoo het uwe als het mijne.

13 Doch ik wil niet, dat u onbekend zij, broeders! [a] dat ik menigmaal voorgenomen heb tot u te komen (en ben tot nog toe verhinderd geweest), opdat ik ook onder u eenige vrucht zou hebben, gelijk als ook onder de andere Heidenen. [a] 1 Thess. 2:18.

14 [a] Beiden Grieken en Barbaren, beiden wijzen en onwijzen ben ik een schuldenaar. [a] 1 Kor. 9:16.

15 Alzoo hetgeen in mij is, dat is volvaardig, om u ook, die te Rome zijt, het Evangelie te verkondigen.

16 [a] Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; [b] want het is eene kracht Gods tot zaligheid een' iegelijk, die gelooft, eerst den Jood, en *ook* den Griek. [a] Ps. 40:10. 2 Tim. 1:8. [b] 1 Kor. 1:18. 15:2.

17 [a] Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelve geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: [b] Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven. [a] Rom. 3:21. Filipp. 3:9. [b] Hab. 2:4. Joh. 3:36. Gal. 3:11. Hebr. 10:38.

18 Want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid, en ongerechtigheid der menschen, *als* die de waarheid in ongerechtigheid te onderhouden.

19 [a] Overmits hetgeen van God kennelijk is, in hen openbaar is; want God heeft het hun geopenbaard. [a] Hand. 14:17.

20 [a] Want Zijne onzienlijke dingen worden, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, beide Zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn. [a] Ps. 19:2.

21 Omdat zij, God kennende, *Hem* als God niet hebben verheerlijkt of gedankt; [a] maar zijn verijdeld geworden in hunne overleggingen, en hun onverstandig hart is verduisterd geworden; [a] Deut. 28:28.

22 Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden;

23 [a] En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch, en van gevogelte, en van viervoetige en kruipende *gedierten*. [a] 2 Kon. 17:29.

24 Daarom heeft hen God ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid, om hunne lichamen onder elkander te onteeren;

25 *Als* die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen, en het schepsel geëerd en gediend hebben boven den Schepper, Die te prijzen is in der eeuwigheid, amen.

26 Daarom heeft hen God overgegeven [a] tot oneerlijke bewegingen; want ook hunne vrouwen hebben het natuurlijk gebruik veranderd in het *gebruik* tegen nature; [a] Lev. 18:22, 23.

27 En insgelijks ook de mannen, nalatende het natuurlijk gebruik der vrouw, zijn verhit geworden in hunnen lust tegen elkander, mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende, en de vergelding van hunne dwaling, die *daartoe* behoorde, in zichzelven ontvangende.

28 En gelijk het hun niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden, zoo heeft God hen overgegeven in eenen verkeerden zin, om te doen dingen, die niet betamen;

29 Vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid; vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid;

30 Oorblazers, achterklappers, haters Gods, smaders, hoovaardigen, laatdunkenden, vinders van kwade dingen, den ouderen ongehoorzaam;

31 Onverstandigen, verbondbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen.

32 Dewelke, daar zij het recht Gods weten, (*namelijk*, dat degenen, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn) niet alleen dezelve doen, [a] maar ook mede een welgevallen hebben in degenen, die ze doen. [a] Hos. 7:3.

HOOFDSTUK 2.

Paulus wederlegt eene tegenwerping dergenen, die meenden daardoor rechtvaardig te zijn, omdat zij zulke gruwelijke zonden niet openbaar bedreven, maar ze in anderen veroordeelden, vs. 1; en die meenden, dat zij in de genade Gods stonden, omdat Hij hen in deze wereld goed deed en zegende, 3. Verklaart daarentegen, dat God zonder aanzien van personen alle menschen zal oordeelen, niet naar hun uitwendig gelaat of staat, maar naar hunne werken, hetzij in het verborgen, hetzij openlijk verricht, 5; en dat zoowel de Joden, die de wet hadden, als de Heidenen, die de geschrevene wet niet hadden, 12. Hij beneemt den Joden het gevoelen, dat zij door de kennis der wet, en door anderen te onderwijzen in dezelve, zouden rechtvaardig worden, 17; of door de besnijdenis en andere uitwendige voorrechten, welke de Joden hadden boven de Heidenen, 25; leerende welke de rechte Joden en de rechte besnijdenis zijn, 28.

DAAROM zijt gij niet te verontschuldigen, o mensch! wie gij zijt, die *anderen* oordeelt; [a] want waarin gij eenen anderen oordeelt, veroordeelt gij uzelven; want gij, die *anderen* oordeelt, doet dezelfde dingen. [a] 2 Sam. 12:5. Matt. 7:1. 1 Kor. 4:5.

2 En wij weten, dat het oordeel Gods naar waarheid is, over degenen, die zulke dingen doen.

3 En denkt gij dit, o mensch! die oordeelt degenen, die zulke dingen doen, en dezelve doet, dat gij het oordeel Gods zult ontvlieden?

4 Of veracht gij den rijkdom Zijner goedertierenheid, en verdraagzaamheid, en [a] lankmoedigheid, [b] niet wetende, dat de goedertierenheid Gods u tot bekeering leidt? *a* 2 Petr. 3:15. *b* Jes. 30:18.

5 Maar naar uwe hardigheid, en onbekeerlijk hart, [a] vergadert gij uzelven toorn als eenen schat, in den dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods. *a* Rom. 9:22.

6 [a] Welke een' iegelijk vergelden zal naar zijne werken: *a* Ps. 62:13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27. Rom. 14:12. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23. 22:12.

7 Dengenen wel, die met volharding in goeddoen, heerlijkheid, en eer, en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven;

8 [a] Maar dengenen, die twistgierig zijn, en die der waarheid ongehoorzaam, doch der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, *zal* verbolgenheid en toorn *vergolden worden:* *a* 2 Thess. 1:8.

9 Verdrukking en benauwdheid over alle ziel des menschen, die het kwade werkt, eerst van den Jood, en *ook* van den Griek;

10 Maar heerlijkheid, en eer, en vrede een iegelijk, die het goede werkt, eerst den Jood, en *ook* den Griek.

11 [a] Want er is geene aanneming des persoons bij God. *a* Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Hand. 10:34. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.

12 Want zoo velen, als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en zoo velen, als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden;

13 [a] (Want de hoorders der wet zijn niet rechtvaardig voor God, maar de daders der wet zullen gerechtvaardigd worden; *a* Matt. 7:21. Jakob. 1:22. 1 Joh. 3:7.

14 Want wanneer de Heidenen, die de wet niet hebben, van nature de dingen doen, die der wet zijn, deze, de wet niet hebbende, zijn zichzelven eene wet;

15 *Als* die betoonen het werk der wet geschreven in hunne harten, hun geweten medegetuigende, en de gedachten onder elkander *hen* beschuldigende, of ook ontschuldigende.)

16 [a] In den dag, wanneer God de verborgene dingen der menschen zal oordeelen door Jezus Christus, naar mijn Evangelie. *a* Matt. 25:31.

17 Zie, gij wordt een Jood genaamd, [a] en rust op de wet, en roemt op God, *a* Rom. 9:4.

18 En gij weet *Zijnen* wil, en beproeft de dingen, die *daarvan* verschillen, zijnde onderwezen uit de wet;

19 En gij betrouwt uzelven te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen, die in duisternis zijn;

20 Een onderrichter der onwijzen, *en* een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de wet.

21 Die dan eenen anderen leert, leert gij uzelven niet? die predikt, dat men niet stelen zal, steelt gij?

22 Die zegt, dat men geen overspel doen zal, doet gij overspel? die van de afgoden een' gruwel hebt, berooft gij het heilige?

23 Die op de wet roemt, onteert gij God door de overtreding der wet?

24 Want de Naam van God wordt om uwentwil gelasterd onder de Heidenen; [a] gelijk geschreven is. *a* Jes. 52:5. Ezec. 36:23.

25 Want de besnijdenis is wel nut, indien gij de wet doet; maar indien gij een overtreder der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.

26 Indien dan de voorhuid de rechten der wet bewaart, zal niet zijne voorhuid tot eene besnijdenis gerekend worden?

27 En zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt, u *niet* oordeelen, die door de letter en besnijdenis een overtreder der wet zijt?

28 [a] Want die is niet een Jood, die het in het openbaar is; noch die is de besnijdenis, die het in het openbaar in het vleesch is; *a* Joh. 8:39. Rom. 9:7.

29 Maar die is een Jood, die het in het verborgen is, en [a] de besnijdenis des harten, in den geest, niet *in de* letter, *is de besnijdenis;* wiens lof niet is uit de menschen, maar uit God. *a* Deut. 10:16. Jer. 4:4. Filipp. 3:2, 3. Kol. 2:11.

HOOFDSTUK 3.

De apostel wijst aan, wat voordeel de Joden hebben, vs. 1; en beantwoordt eenige lasterlijke tegenwerpingen, welke iemand uit zijne voorgaande leer kon trekken, 3; betoogende met duidelijke getuigenissen uit het Oude Verbond, dat hij terecht gezegd heeft, dat ook de Joden zelven groote overtreders zijn van Gods wet, 9. Besluit daarom, dat uit de werken der wet niemand voor God kan worden gerechtvaardigd, 20; maar dat God eene andere wijze van rechtvaardigmaking in Zijn Woord heeft geopenbaard, 21; namelijk de rechtvaardigmaking uit genade door het geloof in Jezus Christus, Die door Zijn bloed onze verzoening met God is geworden, 22; waardoor de roem wordt uitgesloten, 27; en dat niet alleen voor de Joden, maar ook voor de Grieken of Heidenen, 29,

WELK is dan het voordeel van den
Jood? Of welke is de nuttigheid
der besnijdenis?
2 Vele in alle manier; [a] want *dit is* wel
het eerste, dat hun de Woorden Gods zijn
toebetrouwd. [a] Ps. 147:19. Rom. 9:4.
3 Want wat is het, al zijn sommigen on-
geloovig geweest? zal [a] hunne ongeloovig-
heid het geloof van God te niet doen?
[a] Num. 23:19. Rom. 9:6. 2 Tim. 2:13.
4 Dat zij verre. [a] Doch God zij waarachtig,
[b] maar alle mensch leugenachtig; gelijk als
geschreven is: [c] Opdat Gij gerechtvaardigd
wordt in Uwe woorden, en overwint, wan-
neer Gij oordeelt. [a] Joh. 3:33. [b] Ps. 116:11. [c] Ps. 51:6.
5 Indien nu onze ongerechtigheid Gods
gerechtigheid bevestigt, wat zullen wij
zeggen? Is God onrechtvaardig, als Hij
toorn over *ons* brengt? (ik spreek naar
den mensch.)
6 Dat zij verre; anderszins hoe zal God
de wereld oordeelen?
7 Want indien de waarheid Gods door
mijne leugen overvloediger is geworden,
tot Zijne heerlijkheid, wat word ik ook nog
als een zondaar geoordeeld?
8 En *zeggen wij* niet *liever* (gelijk wij ge-
lasterd worden, en gelijk sommigen zeg-
gen, dat wij zeggen): Laat ons het kwade
doen, opdat het goede *daaruit* kome? wel-
ker verdoemenis rechtvaardig is.
9 Wat dan? Zijn wij uitnemender? Gan-
schelijk niet; want wij hebben te voren
beschuldigd beide Joden en Grieken, [a] dat
zij allen onder de zonde zijn. [a] Gal. 3:22.
10 Gelijk geschreven is: [a] Er is niemand
rechtvaardig, ook niet één; [a] Ps. 14:3. 53:4.
11 Er is niemand, die verstandig is, er is
niemand, die God zoekt.
12 Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn
zij onnut geworden; er is niemand, die
goed doet, er is *ook* niet tot één toe.
13 [a] Hunne keel is een geopend graf; met
hunne tongen plegen zij bedrog; [b] slangen-
venijn is onder hunne lippen;
[a] Ps. 5:10. [b] Ps. 140:4.
14 [a] Welker mond vol is van vervloeking
en bitterheid; [a] Ps. 10:7.
15 [a] Hunne voeten zijn snel om bloed te
vergieten; [a] Spr. 1:16. Jes. 59:7.
16 Vernieling en ellendigheid is in
hunne wegen;
17 En den weg des vredes hebben zij niet
gekend.
18 [a] Er is geene vreeze Gods voor hunne
oogen. [a] Ps. 36:2.
19 Wij weten nu, dat al wat de wet zegt,
zij dat spreekt tot degenen, die onder de wet
zijn; opdat alle mond gestopt worde en de
geheele wereld *voor* God verdoemelijk zij.
20 [a] Daarom zal uit de werken der wet
geen vleesch gerechtvaardigd worden, voor
Hem; [b] want door de wet is de kennis der
zonde. [a] Gal. 2:16. [b] Rom. 7:7. Hebr. 7:18.
21 Maar nu is [a] de rechtvaardigheid Gods
geopenbaard geworden zonder de wet, heb-
bende getuigenis van de wet en de profe-
ten: [a] Rom. 1:17. Filipp. 3:9.
22 Namelijk de rechtvaardigheid Gods
door het geloof van Jezus Christus, tot
allen, en over allen, die gelooven; want
er is geen onderscheid.
23 Want zij hebben allen gezondigd, en
derven de heerlijkheid Gods;
24 [a] En worden om niet gerechtvaardigd,
uit Zijne genade, door de verlossing, die in
Christus Jezus is; [a] Jes. 53:5.
25 [a] Welken God voorgesteld heeft [b] *tot*
eene verzoening, door het geloof in Zijn
bloed, tot eene betooning van Zijne recht-
vaardigheid, door de vergeving der zonden,
die te voren geschied zijn, onder de ver-
draagzaamheid Gods; [a] 2 Kor. 5:19.
Kol. 1:20. Hebr. 4:16. 1 Joh. 4:10. [b] Ex. 25:17.
26 Tot eene betooning van Zijne recht-
vaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd;
opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaar-
digende dengene, die uit het geloof in
Jezus is.
27 Waar is dan de roem? Hij is uitge-
sloten. Door wat wet? der werken? Neen,
maar door de wet des geloofs.
28 [a] Wij besluiten dan, dat de mensch
door het geloof gerechtvaardigd wordt,
zonder de werken der wet.
[a] Hand. 13:38. Rom. 8:3. Gal. 2:16. Hebr. 7:25.
29 Is God *een God* der Joden alleen? en
is Hij het niet ook der Heidenen? Ja, ook
der Heidenen;
30 Nademaal Hij een eenig God is, Die
de besnijdenis rechtvaardigen zal uit het
geloof, en de voorhuid door het geloof.
31 Doen wij dan de wet te niet door het
geloof? dat zij verre; maar wij bevestigen
de wet.

HOOFDSTUK 4.

De apostel gaat voort en bewijst, dat de mensch door het geloof gerechtvaardigd wordt, met het voorbeeld van Abraham, vs. 1; en met het voorbeeld en de getuigenis van

David, 6; verklarende uit de omstandigheid des tijds, in welken Abraham het teeken der besnijdenis heeft ontvangen, dat niet alleen den Joden, maar ook den Heidenen de gerechtigheid wordt toegerekend door het geloof, 9. Hij bewijst dit ook uit den oorsprong en de vastigheid der beloften aan Abraham gedaan, dat hij erfgenaam zou zijn der wereld, 13. Hij beschrijft daarna de kracht en eigenschappen van het geloof van Abraham, 17; betuigende dat hem door dit geloof de gerechtigheid is toegerekend, 22; en dat dezelve ook naar zijn voorbeeld dengenen zal worden toegerekend, die in God door Christus zullen gelooven, 23.

WAT zullen wij dan zeggen, [a] dat Abraham, onze vader, verkregen heeft naar het vleesch? *a Jes. 51:2.*

2 Want indien Abraham uit de werken gerechtvaardigd is, zoo heeft hij roem, maar niet bij God.

3 Want wat zegt de Schrift? [a] En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid. *a Gen. 15:6. Gal. 3:6. Jakob. 2:23.*

4 Nu dengene, die werkt, wordt de loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld.

5 Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.

6 Gelijk ook David den mensch zalig spreekt, welken God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken;

7 *Zeggende:* [a] Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn; *a Ps. 32:1.*

8 Zalig is de man, welken de Heere de zonden niet toerekent.

9 Deze zaligspreking dan, is die *alleen* over de besnijdenis, of ook over de voorhuid? Want wij zeggen, dat Abraham het geloof gerekend is tot rechtvaardigheid.

10 Hoe is het *hem* dan toegerekend? als hij in de besnijdenis was, of in de voorhuid? Niet in de besnijdenis, maar in de voorhuid.

11 [a] En hij heeft het teeken der besnijdenis ontvangen *tot* een zegel der rechtvaardigheid des geloofs, die *hem* in de voorhuid *was toegerekend;* opdat hij zou zijn een vader van allen, die gelooven in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de rechtvaardigheid toegerekend worde. *a Gen. 17:11.*

12 En een vader der besnijdenis, dengenen *namelijk*, die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook wandelen in de voetstappen des geloofs van onzen vader Abraham, hetwelk in de voorhuid was.

13 Want de belofte *is* niet door de wet aan Abraham of zijn zaad *geschied*, namelijk, dat hij een erfgenaam der wereld zou zijn, maar door de rechtvaardigheid des geloofs.

14 [a] Want indien degenen, die uit de wet zijn, erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden, en de beloftenis te niet gedaan. *a Gal. 3:18.*

15 Want de wet werkt toorn; [a] want waar geene wet is, *daar* is ook geene overtreding. *a Joh. 15:22. Rom. 5:20. 7:8. Gal. 3:19.*

16 Daarom is zij uit het geloof, opdat zij naar genade zij; ten einde de belofte vast zij al den zade, niet alleen dat uit de wet is, maar ook dat uit het geloof Abrahams is, [a] welke een vader is van ons allen; *a Jes. 51:2.*

17 (Gelijk geschreven staat: [a] Ik heb u tot een' vader van vele volken gesteld) voor Hem, aan Welken hij geloofd heeft, *namelijk* God, Die de dooden levend maakt, en roept de dingen, die niet zijn, als of zij waren; *a Gen. 17:4.*

18 Welke tegen hoop op hoop geloofd heeft, dat hij zou worden een vader van vele volken; volgens hetgeen gezegd was: [a] Alzoo zal uw zaad wezen. *a Gen. 15:5. Hebr. 11:12.*

19 En niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat alreede verstorven was, alzoo hij omtrent honderd jaren oud was, *noch* ook dat de moeder in Sara verstorven was.

20 [a] En hij heeft aan de beloftenis Gods niet getwijfeld door ongeloof; maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer; *a Joh. 8:56. Hebr. 11:11, 18.*

21 [a] En ten volle verzekerd zijnde, dat hetgeen beloofd was, Hij ook machtig was te doen. *a Ps. 115:3.*

22 Daarom is het hem ook tot rechtvaardigheid gerekend.

23 [a] Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, dat het hem toegerekend is; *a Rom. 15:4.*

24 Maar ook om onzentwil, welken het zal toegerekend worden, *namelijk* dengenen, die gelooven in Hem, Die Jezus, onzen Heere, uit de dooden opgewekt heeft;

25 Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.

HOOFDSTUK 5.

Paulus leert verder, welke vruchten in ons voortkomen door de rechtvaardigmaking des geloofs, namelijk, vrede met God, lijdzaamheid, hope en verzekerdheid van Gods liefde, vs. 1; Ontwikkelt vervolgens de grondslagen van deze hoop en verzekerdheid, namelijk: de getuigenis van den Heiligen Geest in onze harten, en de liefde Gods, Die Christus voor ons in den dood heeft overgegeven, toen wij nog vijanden waren, 5. Besluit daaruit, dat wij dan ook verzekerd moeten zijn van onze volharding, en in God daarvan mogen roemen, 9. Maakt daarna eene tegenstelling tusschen Adam en Christus, en verklaart, dat gelijk door de overtreding van Adam de zonde en de dood over alle menschen is gekomen, alzoo ook door de gehoorzaamheid van Christus de rechtvaardigheid en het leven over vele menschen zal komen, 12. Eindelijk verklaart hij, waartoe het geven van de wet heeft gediend, 20.

WIJ [a] dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus;

[a] Jes. 32:17. Joh. 16:33. Efez. 2:13.

2 [a] Door Welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij [b] staan, en [c] roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. [a] Joh. 10:9. 14:6. Efez. 2:18. 3:12. Hebr. 10:19. [b] 1 Kor. 15:1. [c] Hebr. 3:6.

3 En niet alleenlijk *dit*, [a] maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende, dat de verdrukking lijdzaamheid werkt; [a] Jakob. 1:3.

4 En de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop;

5 En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, Die ons is gegeven.

6 [a] Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te Zijner tijd voor de goddeloozen gestorven.

[a] Efez. 2:1. Kol. 2:13. Hebr. 9:15. 1 Petr. 3:18.

7 Want nauwelijks zal iemand voor eenen rechtvaardige sterven; want voor den goede zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven.

8 Maar God bevestigt Zijne liefde jegens ons, dat Christus [a] voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren. [a] Hebr. 9:15. 1 Petr. 3:18.

9 Veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van den toorn.

10 Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.

11 En niet alleenlijk *dit*, maar wij roemen ook in God, door onzen Heere Jezus Christus, door Welken wij nu de verzoening gekregen hebben.

12 Daarom, gelijk [a] door éénen mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde [b] de dood; en alzoo de dood tot alle menschen doorgegaan is, in welken allen gezondigd hebben.

[a] Gen. 3:6. 1 Kor. 15:21. [b] Gen. 2:17. Rom. 6:23.

13 Want tot de wet was de zonde in de wereld; maar de zonde wordt niet toegerekend, als er geene wet is.

14 Maar de dood heeft geheerscht van Adam tot Mozes toe, ook over degenen, die niet gezondigd hadden in de gelijkheid der overtreding van Adam, welke een voorbeeld is Desgenen, Die komen zou.

15 Doch niet, gelijk de misdaad, alzoo is ook de genadegift; want indien, door de misdaad van éénen, velen gestorven zijn, zoo is veel meer de genade Gods, en de gave door de genade, die daar is van éénen mensch Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.

16 En niet, gelijk *de schuld was* door den éénen, die gezondigd heeft, *alzoo is* de gift; want de schuld is wel uit ééne *misdaad* tot verdoemenis; maar de genadegift is uit vele misdaden tot rechtvaardigmaking.

17 Want indien door de misdaad van éénen, de dood geheerscht heeft door dien éénen, veel meer zullen degenen, die den overvloed der genade, en der gave der rechtvaardigheid ontvangen, in het leven heerschen door dien Eénen, *namelijk* Jezus Christus.

18 Zoo dan, gelijk door ééne misdaad *de schuld gekomen is* over alle menschen tot verdoemenis; alzoo ook door ééne rechtvaardigheid *komt de genade* over alle menschen tot rechtvaardigmaking des levens.

19 Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien éénen mensch velen *tot* zondaars gesteld zijn geworden, alzoo zullen ook door de gehoorzaamheid van Eénen velen *tot* rechtvaardigen gesteld worden.

20 [a] Maar de wet is boven dien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde; [b] en waar de zonde meerder geworden is, *daar* is de genade veel meer overvloedig geweest;

[a] Joh. 15:22. Rom. 4:15. 7:8. Gal. 3:19. [b] Luk. 7:47.

21 Opdat, gelijk de zonde geheerscht heeft tot den dood, alzoo ook de genade zou heerschen door rechtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heere.

HOOFDSTUK 6.

Nu leert de apostel, dat degenen, die door het geloof in Christus zijn gerechtvaardigd, ook door de kracht van Christus dood en opstanding worden vernieuwd en geheiligd, en bewijst dit door de beteekenis van onzen doop, vs. 1; alsmede uit onze vereeniging met Christus, waardoor wij met Hem der zonde gestorven en tot een nieuw leven opgewekt zijn, 5. Betuigt verder dat, gelijk Christus maar eenmaal gestorven is en voortaan altijd leeft in heerlijkheid, wij ook alzoo, als wij gelooven, der zonden sterven, om voortaan heilig te mogen leven, 9. Trekt hieruit eene vermaning, dat dan de zonde niet over ons, maar wij over de zonde moeten heerschen, 12; en verklaart, dat de genade Gods en de vrijheid, waarin wij staan, ons ook daartoe moet bewegen, 15. Eindelijk versterkt hij deze zijne vermaning door in bedenking te geven de vrucht der zonde, welke de dood is; en het einde der heiligmaking, welke is het eeuwige leven, ons uit genade door Christus gegeven, 21.

WAT zullen wij dan zeggen? zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?

2 Dat zij verre. Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?

3 Of weet gij niet, [a] dat zoovelen als wij

in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijnen
dood gedoopt zijn? [a] Gal. 3:27.
4 [a] Wij zijn dan met Hem begraven, door
den doop in den dood, opdat, gelijkerwijs
Christus uit de dooden [b] opgewekt is tot de
heerlijkheid des Vaders, alzoo ook wij [c] in
nieuwigheid des levens wandelen zouden.
[a] Kol. 2:12. [b] Rom. 8:11. Filipp. 3:10, 11.
[c] Efez. 4:23. Kol. 3:10. Hebr. 12:1. 1 Petr. 2:2.
5 [a] Want indien wij met hem ééne plant geworden
zijn in de gelijkmaking Zijns doods,
zoo zullen wij het ook zijn *in de gelijkmaking
Zijner* opstanding; [a] Rom. 8:11. Kol. 3:1.
6 Dit wetende, dat onze oude mensch
[a] met *Hem* gekruisigd is, opdat het lichaam
der zonde te niet gedaan worde, opdat
wij niet meer de zonde dienen.
[a] Gal. 2:20. 5:24. Filipp. 3:10. 1 Petr. 4:1, 2.
7 [a] Want die gestorven is, die in gerechtvaardigd
van de zonde. [a] 1 Petr. 4:1.
8 [a] Indien wij nu met Christus gestorven
zijn, zoo gelooven wij, dat wij ook met Hem
zullen leven; [a] 2 Tim. 2:11.
9 [a] Wetende, dat Christus, opgewekt
zijnde uit de dooden, niet meer sterft;
de dood heerscht niet meer over Hem.
[a] Openb. 1:18.
10 [a] Want dat Hij gestorven is, dat is Hij
der zonde eenmaal gestorven; en dat Hij
leeft, dat leeft Hij Gode. [a] 1 Petr. 2:24.
11 Alzoo ook gijlieden, houdt het daarvoor,
dat gij wel der zonde dood zijt, maar
Gode levende zijt in Christus Jezus, onzen
Heere.
12 Dat dan de zonde niet heersche in
uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen
in de begeerlijkheden deszelven *lichaams.*
13 En stelt uwe leden niet der zonde
tot wapenen der ongerechtigheid; [a] maar
stelt uzelven Gode, als uit de dooden
levende *geworden* zijnde, en *stelt* uwe leden
Gode tot wapenen der gerechtigheid.
[a] Luk. 1:74. Rom. 12:1. Gal. 2:20. Hebr. 9:14. 1 Petr. 4:2.
14 Want de zonde zal over u niet heerschen;
want gij zijt niet onder de wet,
maar onder de genade.
15 Wat dan? zullen wij zondigen, omdat
wij niet zijn onder de wet, maar onder de
genade? Dat zij verre.
16 Weet gij niet, [a] dat wien gij uzelven
stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid,
gij dienstknechten zijt desgenen, dien
gij gehoorzaamt, of der zonde tot den dood,
of der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?
[a] Joh. 8:34. 2 Petr. 2:19.
17 Maar Gode zij dank, dat gij *wel* dienstknechten
der zonde waart, maar *dat* gij *nu*
van harte gehoorzaam geworden zijt aan
het voorbeeld der leer, tot hetwelk gij
overgegeven zijt;
18 [a] En vrijgemaakt zijnde van de zonde,
zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.
[a] Joh. 8:32. Gal. 5:1. 1 Petr. 2:16.
19 Ik spreek op menschelijke wijze, om
der zwakheid uws vleesches wil; want gelijk
gij uwe leden gesteld hebt, *om* dienstbaar
te zijn der onreinigheid en der ongerechtigheid,
tot ongerechtigheid, alzoo stelt
nu uwe leden, *om* dienstbaar *te zijn* der
gerechtigheid, tot heiligmaking.
20 [a] Want toen gij dienstknechten waart
der zonde, zoo waart gij vrij van de gerechtigheid.
[a] Joh. 8:34.
21 Wat vrucht dan hadt gij toen van die
dingen, waarover gij u nu schaamt? want
het einde derzelve is de dood.
22 Maar nu, van de zonde vrijgemaakt
zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde,
hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en
het einde het eeuwige leven.
23 [a] Want de bezolding der zonde is de
dood, [b] maar de genadegifte Gods is het eeuwige
leven, door Jezus Christus, onzen Heere.
[a] Gen. 2:17. Rom. 5:12. 1 Kor. 15:21. Jakob. 1:15. [b] 1 Petr. 1:3.

HOOFDSTUK 7.

De apostel in het vorige hoofdstuk verklaard hebbende, dat de zonde over degenen, die in Christus zijn, niet meer heerscht, gelijk zij heerscht over degenen, die onder de wet zijn, bewijst nu hetzelve door het beeld van de vrijmaking eener vrouw van de heerschappij van haren man door den dood des mans, vs. 1; en past dit toe op de wedergeborenen, 4. Leert verder, waartoe de wet dient, en bewijst, dat de wet geene oorzaak is van de zonde in de onwedergeborenen, al heerscht de zonde door de wet over hen, 7. Beschrijft daarna den strijd tusschen vleesch en Geest, en toont aan de macht, die de overblijfselen van het vleesch nog hebben tegen den Geest in de geloovigen, 14. Besluit deze verklaring met eene klacht en met eenen wensch, om van dezen strijd geheel verlost te zijn, en met eene dankzegging tot God over de verlossing alreeds geschied, 24.

WEET gij niet, broeders! (want ik
spreek tot degenen, die de wet
verstaan) dat de wet heerscht over den
mensch, zoo langen tijd als hij leeft?
2 [a] Want eene vrouw, die onder den
man staat, is aan den levenden man
[b] verbonden door de wet; maar indien de
man gestorven is, zoo is zij vrijgemaakt
van de wet des mans. [a] 1 Kor. 7:39. [b] 1 Kor. 7:2, 10.
3 [a] Daarom dan, indien zij eens anderen
mans wordt, terwijl de man leeft, zoo zal zij
eene overspeelster genaamd worden; maar
indien de man gestorven is, zoo is zij vrij van

de wet, alzoo dat zij geene overspeelster is, als zij eens anderen mans wordt. *a* Matt. 5:32.

4 Zoo dan, mijne broeders! [a] gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, *namelijk* Desgenen, Die van de dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden. *a* Gal. 2:19. 1 Petr. 4:1.

5 Want toen wij in het vleesch waren, wrochten de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, in onze leden, om den dood vruchten te dragen.

6 Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden waren; alzoo dat wij dienen [a] in nieuwigheid des geestes, en niet *in* de oudheid der letter.

a Rom. 2:29. 2 Kor. 3:6.

7 Wat zullen wij dan zeggen? is de wet zonde? Dat zij verre. Ja, [a] ik kende de zonde niet dan door de wet; want ook had ik de begeerlijkheid niet geweten *zonde te zijn*, indien de wet niet zeide: [b] Gij zult niet begeeren.

a Rom. 3:20. Hebr. 7:18. *b* Ex. 20:17. Deut. 5:21.

8 [a] Maar de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht; want zonder de wet is de zonde dood.

a Joh. 15:22. Rom. 4:15. 5:20. Gal. 3:19.

9 En zonder de wet, zoo leefde ik eertijds; maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven.

10 En het gebod, dat ten leven was, hetzelve is mij ten dood bevonden.

11 Want de zonde, oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid, en door hetzelve gedood.

12 [a] Alzoo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig, en rechtvaardig, en goed. *a* 1 Tim. 1:8.

13 Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre. Maar de zonde *is mij de dood geworden;* opdat zij zou openbaar worden zonde *te zijn*, werkende mij door het goede den dood; opdat de zonde boven mate wierd zondigende door het gebod.

14 Want wij weten, dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleeschelijk, [a] verkocht onder de zonde. *a* Jes. 52:3.

15 Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet; [a] want hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik. *a* Gal. 5:17.

16 En indien ik hetgene doe, dat ik niet wil, zoo stem ik de wet toe, dat zij goed is.

17 Ik dan doe datzelve nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont.

18 [a] Want ik weet, dat in mij, dat is, in mijn vleesch, geen goed woont; want het willen is *wel* bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. *a* Gen. 6:5. 8:21.

19 Want het goede, dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik.

20 Indien ik hetgene doe, dat ik niet wil, zoo doe ik nu hetzelve niet meer, maar de zonde, die in mij woont.

21 Zoo vind ik dan deze wet *in mij*, als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt.

22 [a] Want ik heb een vermaak in de wet Gods, naar den inwendigen mensch;

a Efez. 3:16.

23 [a] Maar ik zie eene andere wet in mijne leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijne leden is. *a* Gal. 5:17.

24 Ik, ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?

25 Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere.

26 Zoo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.

HOOFDSTUK 8.

Uit hetgeen tot hiertoe is verklaard trekt de apostel deze vertroosting, dat er geene verdoemenis is voor de geloovigen, vs. 1; en vermaant hen met verscheidene beweegredenen, dat zij niet naar het vleesch, maar naar den Geest moeten wandelen, 4. Verklaart voorts, dat het lot der geloovigen in dit leven is met Christus te lijden, maar sterkt hen daarentegen met de groote heerlijkheid, die daarna zal volgen, 17; en stelt hun voor het voorbeeld van het geheele schepsel, hetwelk daarnaar een natuurlijk verlangen heeft, 19. Vertroost hen verder door de hoop, die zij zelven daarvan hebben, 23; en door de hulp van den H. Geest in het gebed, 26; alsmede door de zekerheid, welke zij, niettegenstaande al het lijden, vasthouden van hunne verkiezing, roeping, rechtvaardigmaking en verheerlijking, 28. Besluit dezen troost met eenen roem in Christus, tegen al hetgeen hen zou kunnen beschuldigen of hinderen, 31; en verzekert hen, dat zij door Christus in alles zullen overwinnen, 37.

ZOO is er dan nu geene verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

2 [a] Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.

a Joh. 8:36. Rom. 6:18, 22. Gal. 5:1.

3 [a] Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God, Zijnen Zoon zendende in gelijkheid des zondigen vleesches, en *dat* voor de zonde, [b] de zonde veroordeeld in het vleesch.

a Hand. 13:39. Rom. 3:28. Gal. 2:16. Hebr. 7:18.

b 2 Kor. 5:21. Gal. 3:13.

4 Opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den Geest.

5 [a] Want die naar het vleesch zijn, bedenken, dat des vleesches is; maar die naar den Geest zijn, *bedenken*, dat des Geestes is.

a 1 Kor. 2:14.

6 Want het bedenken des vleesches is de dood; maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;

7 Daarom dat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet.

8 En die in het vleesch zijn, kunnen Gode niet behagen.

9 Doch gijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods [a] in u woont. Maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe.

a 1 Kor. 3:16.

10 En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het lichaam dood om der zonde wil; maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.

11 En indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de dooden opgewekt heeft, in u woont, [a] zoo zal Hij, Die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke lichamen levend maken, door Zijnen Geest, Die in u woont.

a Rom. 6:4, 5. 1 Kor. 6:14. 2 Kor. 4:14. Efez. 2:5. Kol. 2:13.

12 Zoo dan, broeders! wij zijn schuldenaars niet aan het vleesch, om naar het vleesch te leven.

13 Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zoo zult gij leven.

14 [a] Want zoo velen als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.

a Gal. 5:18.

15 [a] Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; [b] maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader!

a 1 Kor. 2:12. 2 Tim. 1:7. b Jes. 56:5. Gal. 3:26. 4:5, 6.

16 [a] Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn.

a 2 Kor. 1:22. 5:5. Efez. 1:13. 4:30.

17 En indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God, en medeërfgenamen van Christus; [a] zoo wij anders met *Hem* lijden, opdat wij ook met *Hem* verheerlijkt worden.

a 2 Tim. 2:11, 12.

18 [a] Want ik houde het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden.

a Matt. 5:12. 2 Kor. 4:10, 17. Filipp. 3:20. 1 Petr. 4:13. 1 Joh. 3:1, 2.

19 Want het schepsel, *als* met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods.

20 Want het schepsel is der ijdelheid onderworpen, niet gewillig, maar om diens wil, die het *der ijdelheid* onderworpen heeft;

21 Op hoop, dat ook het schepsel zelf zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.

22 Want wij weten, dat het gansche schepsel te zamen zucht, en te zamen *als* in barensnood is tot nu toe.

23 En niet alleen *dit*, maar ook wij zelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven, *zeg ik*, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, *namelijk* [a] de verlossing onzes lichaams.

a Luk. 21:28.

24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu, die gezien wordt, is geene hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen?

25 Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzaamheid.

26 En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; [a] want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen.

a Matt. 20:22. Jakob. 4:3.

27 En Die de harten doorzoekt, weet, welke de meening des Geestes zij, dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt.

28 En wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, *namelijk* dengenen, die naar *Zijn* voornemen geroepen zijn.

29 Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij [a] de Eerstgeborene zij onder vele broederen.

a Kol. 1:18.

30 En die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerecht-

vaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft,
deze heeft Hij ook verheerlijkt.
31 Wat zullen wij dan tot deze dingen
zeggen? [a] Zoo God voor ons is, wie zal
tegen ons zijn? [a] Num. 14:8.
32 Die ook [a] Zijnen eigen' Zoon niet
gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons
allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met
Hem niet alle dingen schenken?
[a] Gen. 22:12. Jes. 53:5. Joh. 3:16.
33 Wie zal beschuldiging inbrengen tegen
de uitverkorenen Gods? [a] God is het, Die
rechtvaardig maakt. [a] Jes. 50:8.
34 Wie is het, die verdoemt? Christus is
het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die
ook opgewekt is, Die ook ter rechter*hand*
Gods is, [a] Die ook voor ons bidt. [a] Hebr. 7:25.
35 Wie zal ons scheiden van de liefde van
Christus? verdrukking, of benauwdheid,
of vervolging, of honger, of naaktheid, of
gevaar, of zwaard?
36 (Gelijk geschreven is: [a] Want om
Uwentwil worden wij den ganschen dag
gedood; wij zijn geacht als schapen ter
slachting.) [a] Ps. 44:23. 1 Kor. 4:9. 2 Kor. 4:11.
37 Maar in dit alles zijn wij meer dan over-
winnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft.
38 Want ik ben verzekerd, dat noch
dood, noch leven, noch engelen, noch over-
heden, noch machten, noch tegenwoordige,
noch toekomende dingen,
39 Noch hoogte, noch diepte, noch eenig
ander schepsel ons zal kunnen scheiden
van de liefde Gods, welke is in Christus
Jezus, onzen Heere.

HOOFDSTUK 9.

De apostel betuigt zijne uitnemende droefheid over de hardnekkigheid der Joden tegen Christus en zijne voorgaande leer, vs. 1; en verhaalt de voordeelen, die hun God in het O. T. boven andere volken heeft gegeven, 4. Hij bewijst, dat Gods beloften nogtans niet krachteloos zijn, overmits die niet den kinderen des vleesches, maar den kinderen der belofte, dat is, den uitverkorenen eigenlijk gedaan zijn, en dat eerst: met het voorbeeld van Ismaël en Izak, 6; daarna met het voorbeeld van Ezau en Jakob, 10. Verklaart, dat God in het verkiezen van den eenen en het verwerpen van den anderen altijd rechtvaardig is, door het voorbeeld van Mozes en Farao, 14. Beantwoordt eenige tegenwerpingen des vleesches en toont, door de gelijkenis van eenen pottenbakker, dat God de macht heeft, om alzoo te doen, 19. Hij verklaart voorts, dat deze uitverkorenen ook krachtiglijk van God geroepen worden, zoo uit de Joden, als voornamelijk uit de Heidenen, 24; hetwelk hij bewijst met verscheidene getuigenissen der profeten, 25. Besluit eindelijk met eene verklaring van de naaste oorzaak, waarom de Heidenen de rechtvaardigheid door den Messias hebben verkregen, en het meerendeel der Joden daarvan zijn vervreemd, 30.

IK [a] zeg de waarheid in Christus, ik lieg
niet (mijn geweten mij mede getuigenis
gevende door den Heiligen Geest), [a] Rom. 1:9.
2 Kor. 1:23. 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. 5:27.
2 Dat het mij eene groote droefheid, en
mijn hart eene gedurige smart is.
3 [a] Want ik zou zelf *wel* wenschen ver-
bannen te zijn van Christus, voor mijne
broederen, die mijne maagschap zijn naar
het vleesch; [a] Ex. 32:32. Rom. 10:1.
4 [a] Welke Israëlieten zijn, welker is de
aanneming tot kinderen, en de heerlijk-
heid, [b] en de verbonden, en de wetgeving,
en de dienst *van God*, en de beloftenissen;
[a] Deut. 7:6. Rom. 2:17. 3:2. [b] Efez. 2:12.
5 Welker zijn de vaders, en uit welke
Christus is, zoo veel het vleesch aangaat,
[a] Dewelke is God boven allen te prijzen in
der eeuwigheid, amen. [a] Jer. 23:6.
Joh. 1:1. Hand. 20:28. Rom. 1:4. Hebr. 1:8, 9, 10.
6 Doch *ik zeg dit* niet, [a] als of het woord
Gods ware uitgevallen; [b] want die zijn
niet allen Israël, die uit Israël zijn.
[a] Num. 23:19. Rom. 3:3. 2 Tim. 2:13. [b] Joh. 8:39. Rom. 2:28.
7 [a] Noch omdat zij Abrahams zaad zijn,
zijn zij allen kinderen; [b] maar: In Izak
zal u het zaad genoemd worden.
[a] Gal. 4:23. [b] Gen. 21:12. Gal. 3:29. Hebr. 11:18.
8 Dat is, niet de kinderen des vleesches,
die zijn kinderen Gods; [a] maar de kinderen
der beloftenis worden voor het zaad ge-
rekend. [a] Gal. 4:28.
9 Want dit is het woord der beloftenis:
[a] Omtrent dezen tijd zal Ik komen, en
Sara zal eenen zoon hebben. [a] Gen. 18:10.
10 En niet alleenlijk *deze*, [a] maar ook
Rebekka *is daarvan een bewijs*, als zij uit
eenen bevrucht was, *namelijk* Izak, onzen
vader. [a] Gen. 25:21.
11 Want als *de kinderen* nog niet geboren
waren, noch iets goeds of kwaads gedaan
hadden, opdat het voornemen Gods, dat
naar de verkiezing is, *vast* bleve, niet uit
de werken, maar uit den Roepende;
12 Zoo werd tot haar gezegd: [a] De meer-
dere zal den mindere dienen. [a] Gen. 25:23.
13 Gelijk geschreven is: [a] Jakob heb Ik
liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat. [a] Mal. 1:2.
14 Wat zullen wij dan zeggen? [a] Is er
onrechtvaardigheid bij God? Dat zij verre.
[a] Deut. 32:4. 2 Kron. 19:7. Job 34:10.
15 Want Hij zegt tot Mozes: [a] Ik zal Mij
ontfermen, diens Ik Mij ontferm, en zal
barmhartig zijn, dien Ik barmhartig ben.
[a] Ex. 33:19.
16 Zoo *is het* dan niet desgenen, die wil,
noch desgenen, die loopt, maar des ont-
fermenden Gods.
17 Want de Schrift zegt tot Farao:
[a] Tot ditzelve heb Ik u verwekt, opdat

Ik in u Mijne kracht bewijzen zou, en opdat Mijn Naam verkondigd worde op de gansche aarde. *a* Ex. 9:16.

18 Zoo ontfermt Hij Zich dan, diens Hij wil, en verhardt, dien Hij wil.

19 Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt Hij *dan* nog? want wie heeft Zijnen wil wederstaan?

20 Maar toch, o mensch! wie zijt gij, die tegen God antwoordt? [a] zal ook het maaksel tot dengenen, die het gemaakt heeft, zeggen: Waarom hebt gij mij alzoo gemaakt? *a* Jes. 45:9. Jer. 18:6.

21 Of heeft de pottenbakker geene macht over het leem, om uit denzelfden klomp te maken [a] het éene een vat ter eere, en het andere ter oneere? *a* 2 Tim. 2:20.

22 En of God, willende *Zijnen* toorn bewijzen, en Zijne macht bekend maken, met vele lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns tot het verderf toebereid;

23 En opdat Hij zou bekend maken den rijkdom Zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid?

24 Welke Hij ook geroepen heeft, *namelijk* ons, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de Heidenen.

25 Gelijk Hij ook in Hoséa zegt: [a] Ik zal hetgeen Mijn volk niet was, Mijn volk noemen, en die niet bemind was, *Mijne* beminde. *a* Hos. 2:22.

26 En het zal zijn, in de plaats, waar tot hen gezegd was: [a] Gijlieden zijt Mijn volk niet, aldaar zullen zij kinderen des levenden Gods genaamd worden. *a* Hos. 1:10. 1 Petr. 2:10.

27 En Jesaja roept over Israël: [a] Al ware het getal der kinderen Israëls gelijk het zand der zee, zoo zal het overblijfsel behouden worden. *a* Jes. 10:22.

28 Want Hij voleindt eene zaak en snijdt ze af in rechtvaardigheid; want de Heere zal eene afgesnedene zaak doen op de aarde.

29 En gelijk Jesaja te voren gezegd heeft: [a] Indien de Heere Sebaôth ons geen zaad had overgelaten, zoo waren wij [b] als Sódoma geworden, en Gomórra gelijk gemaakt geweest. *a* Jes. 1:9. *b* Gen. 19:24. Jes. 13:19. Jer. 50:40. Ezec. 16:46.

30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de Heidenen, die de rechtvaardigheid niet zochten, de rechtvaardigheid verkregen hebben, doch de rechtvaardigheid, die uit het geloof is.

31 Maar Israël, [a] die de wet der rechtvaardigheid zocht, is tot de wet der rechtvaardigheid niet gekomen. *a* Rom. 10:2. 11:7.

32 Waarom? Omdat zij *die zochten* niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet; want zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots.

33 Gelijk geschreven is: [a] Ziet, Ik leg in Zion eenen steen des aanstoots, en eene rots der ergernis; [b] en een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden.

a Ps. 118:22. Jes. 8:14. 28:16. Matt. 21:42. 1 Petr. 2:6.
b Ps. 2:12. Spr. 16:20. Jes. 28:16. Jer. 17:7.

HOOFDSTUK 10.

Na eene betuiging van zijne genegenheid tot de Joden, handelt de apostel breeder van de naaste oorzaak hunner wederspannigheid tegen Christus, vs. 1. Stelt daarna een onderscheid, zelfs met de woorden van Mozes, tusschen de rechtvaardigheid der wet, waaraan de Joden zich hielden, en de rechtvaardigheid des geloofs, welke zij verwierpen, met eene beschrijving van beider eigenschappen, 5. Hij verklaart wijders, dat God nu door de verkondiging van het Evangelie in de geheele wereld, beiden Joden en Grieken roept tot het geloof in Christus, 12; dat echter het meerendeel der Joden deze roeping ongehoorzaam waren, en dat de Heidenen daarentegen dezelve gehoorzaamden, 16. Hetgeen hij staaft door de voorzeggingen der profeten, 19.

BROEDERS! de toegenegenheid mijns harten, en het gebed, dat *ik* tot God voor Israël *doe*, is tot *hunne* zaligheid.

2 Want ik geef hun getuigenis, dat zij [a] eenen ijver tot God hebben, maar niet met verstand. *a* Hand. 22:3. Rom. 9:31. Gal. 4:17.

3 Want alzoo zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene gerechtigheid zoeken op te richten, zoo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen.

4 [a] Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een' iegelijk, die gelooft. *a* Matt. 5:17. Hand. 13:38. 2 Kor. 3:13. Gal. 3:24.

5 Want Mozes beschrijft de rechtvaardigheid, die uit de wet is, *zeggende:* [a] De mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven. *a* Lev. 18:5. Ezec. 20:11. Gal. 3:12.

6 Maar de rechtvaardigheid, die uit het geloof is, spreekt aldus: [a] Zeg niet in uw hart: Wie zal in den hemel opklimmen? hetzelve is Christus *van boven* afbrengen. *a* Deut. 30:12.

7 Of, wie zal in den afgrond nederdalen? hetzelve is Christus uit de dooden opbrengen.

8 Maar wat zegt zij? Nabij u is het Woord, in uwen mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken.

9 *Namelijk*, indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart gelooven, dat God Hem uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden.

10 Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.

11 Want de Schrift zegt: Een iegelijk, die [a]in Hem gelooft, die zal niet beschaamd worden. *a* Jes. 28:16. Rom. 9:33.

12 [a]Want er is geen onderscheid, noch van Jood noch van Griek; want een zelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen, die Hem aanroepen. *a* Hand. 15:9. Rom. 3:22.

13 [a]Want een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

a Joël 2:32. Hand. 2:21.

14 Hoe zullen zij dan *Hem* aanroepen, in Welken zij niet geloofd hebben? en hoe zullen zij *in Hem* gelooven, van Welken zij niet gehoord hebben? en hoe zullen zij hooren, zonder die *hun* predikt?

15 En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Gelijk geschreven is: [a]Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen, die vrede verkondigen, dergenen, die het goede verkondigen! *a* Jes. 52:7. Nah. 1:15.

16 Doch zij zijn niet allen het Evangelie gehoorzaam geweest; want Jesaja zegt: [a]Heere! wie heeft onze prediking geloofd?

a Jes. 53:1. Joh. 12:38.

17 Zoo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods.

18 Maar ik zeg: Hebben zij het niet gehoord? Ja toch, [a]hun geluid is over de geheele aarde uitgegaan, en hunne woorden tot de einden der wereld. *a* Ps. 19:5.

19 Maar ik zeg: Heeft Israël het niet verstaan? Mozes zegt eerst: [a]Ik zal ulieden tot jaloerschheid verwekken door *degenen, die* geen volk *zijn;* door een onverstandig volk zal Ik u tot toorn verwekken. *a* Deut. 32:21.

20 En Jesaja verstout zich, en zegt: [a]Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten; Ik ben openbaar geworden dengenen, die naar Mij niet vraagden. *a* Jes. 65:1.

21 Maar tegen Israël zegt Hij: [a]Den geheelen dag heb Ik Mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk. *a* Jes. 65:2.

HOOFDSTUK 11.

De apostel gesproken hebbende van de verwerping der Joden en van de roeping der Heidenen, leert wijders, dat deze verwerping niet algemeen is over al de Joden, hetgeen hij bewijst met zijn eigen voorbeeld, vs. 1; als ook uit de onveranderlijkheid der verkiezing Gods, en met het voorbeeld der tijden van Elías, 2; doch dat degenen, die uit hen behouden worden, niet uit hunne werken, maar uit genade behouden worden, 5; en dat de anderen door hunne hardnekkigheid verloren gaan, 7; hetgeen hij uit de h. Schrift bewijst, 8. Daarna vermaant hij de Heidenen, dat zij zich niet moeten verheffen tegen de Joden, alzoo hunne verwerping eene gelegenheid is geweest van de roeping der Heidenen, door welke de Joden ook zullen opgewekt worden, om naar hun voorbeeld mede te gelooven, dewijl zij tot het verbond behooren, 11; en de Heidenen, eer zij geroepen werden, daarvan vreemd waren, maar uit enkele genade zijn geroepen, 17; derhalve dat de Heidenen wel moeten toezien, dat zij ook om hunne ongehoorzaamheid niet verworpen worden, 19. Tot datzelve einde openbaart hij eene verborgenheid, dat, na de bekeering der Heidenen, de Joden ook zullen bekeerd worden, 25. Hetgeen hij bevestigt uit de h. Schrift, 26; omdat God hen om der vaderen wil nog liefheeft, 28. Zoodat God, Die den Heidenen genade gegeven heeft, dezelve ook aan de Joden zal willen bewijzen, 30. Eindelijk besluit hij met eene verwondering over de groote wijsheid Gods in het besturen van der menschen zaligheid, 33; welker begin, voortgang en einde Hem alleen toegeschreven wordt, 36.

IK zeg dan: [a]Heeft God Zijn volk verstooten? Dat zij verre; [b]want ik ben ook een Israëliet, uit het zaad Abrahams, van den stam Benjamin. *a* Jer. 31:37. *b* 2 Kor. 11:22. Filipp. 3:5.

2 God heeft Zijn volk niet verstooten, hetwelk Hij te voren gekend heeft. Of weet gij niet, wat de Schrift zegt van Elía? hoe hij God aanspreekt tegen Israël, zeggende:

3 [a]Heere! zij hebben Uwe profeten gedood, en Uwe altaren omgeworpen; en ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijne ziel. *a* 1 Kon. 19:10.

4 Maar wat zegt tot hem het Goddelijk antwoord? [a]Ik heb Mijzelven *nog* zeven duizend mannen overgelaten, die de knie voor het *beeld* van Baäl niet gebogen hebben. *a* 1 Kon. 19:18.

5 [a]Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade. *a* Rom. 9:27.

6 [a]En indien het door genade is, zoo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geene genade meer; en indien het is uit de werken, zoo is het geene genade meer; anderszins is het werk geen werk meer. *a* Deut. 9:4.

7 Wat dan? [a]Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden, *a* Rom. 9:31.

8 (Gelijk geschreven is: [a]God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps; [b]oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren) tot op den huidigen dag.

a Jes. 29:10. *b* Jes. 6:9. Ezec. 12:2. Matt. 13:14. Mark. 4:12. Luk. 8:10. Joh. 12:40. Hand. 28:26.

9 En David zegt: [a]Hunne tafel worde tot eenen strik, en tot eenen val, en tot eenen aanstoot, en tot eene vergelding voor hen. *a* Ps. 69:23.

10 Dat hunne oogen verduisterd worden, om niet te zien; en verkrom hunnen rug allen tijd.

11 Zoo zeg ik dan: Hebben zij gestruikeld, opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val *is* de zaligheid den Heidenen *geworden*, om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12 En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermindering de rijkdom der

Heidenen, hoeveel te meer hunne volheid!
13 Want ik spreek tot u, Heidenen, [a] voor
zoo veel ik der Heidenen apostel ben; ik
maak mijne bediening heerlijk; a Hand. 9:15.
13:2. 22:21. Gal. 1:16. 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.
14 Of ik eenigszins mijn vleesch tot ja-
loerschheid verwekken, en eenigen uit hen
behouden mocht.
15 Want indien hunne verwerping de ver-
zoening is der wereld, wat zal de aanneming
wezen, anders dan het leven uit de dooden?
16 En indien de eerstelingen heilig zijn,
zoo is ook het deeg *heilig;* en indien de wor-
tel heilig is, zoo zijn ook de takken *heilig.*
17 En zoo eenige der takken afgebroken
zijn, en gij, een wilde olijfboom zijnde, in
derzelver *plaats* zijt ingeënt, en des wortels
en der vettigheid [a] des olijfbooms mede
deelachtig zijt geworden, a Jer. 11:16.
18 Zoo roem niet tegen de takken; en in-
dien gij daartegen roemt, gij draagt den
wortel niet, maar de wortel u.
19 Gij zult dan zeggen: De takken zijn
afgebroken, opdat ik zou ingeënt worden.
20 Het is wel; zij zijn door ongeloof
afgebroken, en gij staat door het geloof.
Zijt niet hooggevoelende, maar vrees.
21 Want is het, dat God de natuurlijke
takken niet gespaard heeft, *zie toe*, dat Hij
ook mogelijk u niet spare.
22 Zie dan de goedertierenheid en de
strengheid van God; de strengheid wel
over degenen, die gevallen zijn, maar de
goedertierenheid over u, indien gij in de
goedertierenheid blijft; anderszins zult
ook gij afgehouwen worden.
23 [a] Maar ook zij, indien zij in het onge-
loof niet blijven, zullen ingeënt worden;
want God is machtig, om dezelve weder in
te enten. a 2 Kor. 3:16.
24 Want indien gij afgehouwen zijt uit
den olijfboom, die van nature wild was, en
tegen nature in den goeden olijfboom in-
geënt; hoe veel te meer zullen deze, die
natuurlijke *takken* zijn, in hunnen eigen'
olijfboom geënt worden?
25 Want ik wil niet, broeders! dat u
deze verborgenheid onbekend zij (opdat
gij niet wijs zijt, bij uzelven), dat de ver-
harding voor een deel over Israël geko-
men is, [a] totdat de volheid der Heidenen
zal ingegaan zijn. a Luk. 21:24.
26 En alzoo zal geheel Israël zalig wor-
den; [a] gelijk geschreven is: De Verlosser
zal uit Zion komen en zal de goddeloos-
heden afwenden van Jakob. a Ps. 14:7. Jes. 27:9.
59:20. Jer. 31:31, 32, 33, 34. 2 Kor. 3:16. Hebr. 8:8. 10:16.
27 En dit is hun een verbond van Mij,
als Ik hunne zonden zal wegnemen.
28 Zoo zijn zij wel vijanden aangaande
het Evangelie, om uwentwil, maar aan-
gaande de verkiezing zijn zij beminden,
om der vaderen wil;
29 Want de genadegiften en de roeping
Gods zijn onberouwelijk.
30 Want gelijkerwijs ook gijlieden eer-
tijds Gode ongehoorzaam geweest zijt,
maar nu barmhartigheid verkregen hebt
door dezer ongehoorzaamheid;
31 Alzoo zijn ook deze nu ongehoorzaam
geweest, opdat ook zij door uwe barmhar-
tigheid zouden barmhartigheid verkrijgen.
32 [a] Want God heeft hen allen onder de
ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun
allen zou barmhartig zijn. a Gal. 3:22.
33 O, diepte des rijkdoms beide der wijs-
heid en der kennis Gods! [a] hoe ondoor-
zoekelijk zijn Zijne oordeelen, en onna-
speurlijk Zijne wegen! a Ps. 36:7.
34 [a] Want wie heeft den zin des Hee-
ren gekend? Of wie is Zijn raadsman ge-
weest? a Jes. 40:13. 1 Kor. 2:16.
35 [a] Of wie heeft Hem eerst gegeven, en
het zal hem wedervergolden worden?
a Job 41:2.
36 [a] Want uit Hem, en door Hem, en
tot Hem zijn alle dingen. Hem *zij* de
heerlijkheid in der eeuwigheid, amen.
a Spr. 16:4. 1 Kor. 8.6.

HOOFDSTUK 12.

De apostel, tot dusverre in de voorgaande hoofdstukken behandeld hebbende de voornaamste leerstukken van den Christelijken Godsdienst, begint nu, volgens zijne gebruikelijke orde in meest al zijne brieven, dat deel, hetwelk bestaat in vermaningen tot een Godzalig Christenleven; van welke de eerste is, dat wij onszelven Gode opofferen en der wereld niet gelijk worden, vs. 1. Daarna vermaant hij ernstig, en in het bijzonder degenen, die in de Gemeente openbare diensten en bijzondere gaven hadden, dat zij zich op hunne diensten of gaven niet verhoovaardigen, maar dezelve tot de meeste stichting der Gemeente getrouw bedienen en besteden, 3; zoo de leeraars van het Woord, 6; als de ouderlingen en diakenen, 8. Voegt daarbij verscheidene vermaningen tot allerlei Christelijke deugden, als: oprechte broederlijke liefde, 9; vurigen ijver tot Gods eer, 11; lijdzaamheid, bidden, hoop, 12; mededeelzaamheid, 13; zachtmoedigheid, 14; medelijden, 15; eendracht, nederigheid, 16; verdraagzaamheid, 17; vreedzaamheid, 18; aflegging van wraakgierigheid, 19; liefde tot de vijanden, 20; en standvastigheid in het goede, 21.

IK bid u dan, broeders! door de ontfer-
mingen Gods, [a] dat gij uwe lichamen
[b] stelt tot eene levende, heilige *en* Gode
welbehagelijke offerande, *welke is* uwe re-
delijke Godsdienst. a 1 Petr. 2:5. b Rom. 6:13, 16.
2 [a] En wordt dezer wereld niet gelijk-
vormig; maar wordt veranderd door de
vernieuwing uws gemoeds, [b] opdat gij

moogt beproeven, welke de goede, en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij. [a] 1 Joh. 2:15. [b] Efez. 5:17. 1 Thess. 4:3.

3 Want door de genade, [a] die mij gegeven is, zeg ik een' iegelijk, die onder u is, [b] dat hij niet wijs zij boven hetgeen men behoort wijs te zijn; maar dat hij wijs zij tot matigheid, gelijk als [c] God een' iegelijk de mate des geloofs gedeeld heeft.
[a] Rom. 1:5. [b] Efez. 4:7. [c] 1 Kor. 12:11. Efez. 4:7.

4 Want [a] gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden allen niet dezelfde werking hebben; [a] 1 Kor. 12:27.
Efez. 1:23. 4:16. 5:23. Kol. 1:24.

5 [a] Alzoo zijn wij velen één lichaam in Christus, maar elkeen zijn wij elkanders leden. [a] 1 Kor. 12:4. 2 Kor. 10:13. 1 Petr. 4:10.

6 Hebbende nu [a] verscheidene gaven, naar de genade, die ons gegeven is, [a] 1 Kor. 12:4.

7 *Zoo laat ons die gaven besteden*, hetzij [a] profetie naar de mate des geloofs; [b] hetzij bediening, in het bedienen; hetzij die leert, in het leeren; [a] 1 Kor. 12:10. [b] 1 Petr. 4:10, 11.

8 Hetzij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, [a] in eenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, [b] in blijmoedigheid.
[a] Matt. 6:1, 2, 3. [b] Deut. 15:7. 2 Kor. 9:7.

9 De liefde zij ongeveinsd. [a] Hebt eenen afkeer van het booze, en hangt het goede aan. [a] Ps. 97:10. Amos 5:15.

10 [a] Hebt elkander hartelijk lief met broederlijke liefde; [b] met eer de een den anderen voorgaande. [a] Efez. 4:2. Hebr. 13:1.
1 Petr. 1:22. 2:17. [b] Filipp. 2:3. 1 Petr. 5:5.

11 Zijt niet traag in het benaarstigen. Zijt vurig van geest. Dient den Heere.

12 [a] Verblijdt u in de hoop. [b] Zijt geduldig in de verdrukking. [c] Volhardt in het gebed. [a] Rom. 15:13. 1 Thess. 5:16. [b] Hebr. 10:36. 12:1.
Jakob. 5:7. [c] Luk. 18:1. Efez. 6:18. Kol. 4:2. 1 Thess. 5:17.

13 [a] Deelt mede tot de behoeften der heiligen. [b] Tracht naar herbergzaamheid.
[a] 1 Kor. 16:1. [b] Hebr. 13:2. 1 Petr. 4:9.

14 [a] Zegent hen, die u vervolgen; zegent en vervloekt niet. [a] Matt. 5:44. 1 Kor. 4:12.

15 Verblijdt u met de blijden; en weent met de weenenden.

16 [a] Weest eensgezind onder elkander. [b] Tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt u tot de nederigen. Zijt niet wijs bij uzelven. [a] Rom. 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2. 3:16.
1 Petr. 3:8. [b] Spr. 3:7. Jes. 5:21.

17 [a] Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. [b] Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle menschen. [a] Spr. 20:22. Matt. 5:39. 1 Kor. 6:7.
1 Thess. 5:15. [b] 2 Kor. 8:21. 1 Petr. 2:12.

18 [a] Indien het mogelijk is, zoo veel in u is, houdt vrede met alle menschen.
[a] Mark. 9:50. Hebr. 12:14.

19 [a] Wreekt uzelven niet, beminden! maar geeft den toorn plaats; want er is geschreven: [b] Mij *komt* de wraak *toe;* Ik zal het vergelden, zegt de Heere.
[a] Matt. 5:39. Luk. 6:29. [b] Deut. 32:35. Hebr. 10:30.

20 [a] Indien dan uwen vijand hongert, zoo spijzigt hem; indien hem dorst, zoo geeft hem te drinken; want dat doende, zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hoopen.
[a] Spr. 25:21. Matt. 5:44.

21 Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwint het kwade door het goede.

HOOFDSTUK 13.

De apostel vermaant wijders de geloovigen, zich aan de overheid met schuldige gehoorzaamheid te onderwerpen, dewijl zij van God is, en die dit niet doen, halen zichzelven daarmede straffen op den hals, en kwetsen hun geweten, vs. 1. Daarom gebiedt hij ook dezelve tol en schatting te betalen en allen eerbied te bewijzen, 6. Daarna vermaant hij hen tot beoefening der broederlijke liefde, met aanhaling der geboden van de tweede tafel der wet, 8. Eindelijk vermaant hij hen, daar de nacht der onwetendheid voorbij is, en het licht des Evangelies hun is verschenen, dat zij zich wachten van dronkenschap, hoererij, haat, twist en dergelijke zonden; en naar de tegenovergestelde deugden te trachten, 11; en tot dat einde den Heere Christus aan te doen, afleggende de verzorging van het vleesch tot begeerlijkheden, 14.

ALLE [a] ziel zij de machten, over *haar* gesteld, onderworpen; [b] want er is geene macht dan van God, en de machten die er zijn, die zijn van God verordend.
[a] Tit. 3:1. 1 Petr. 2:13. [b] Spr. 8:15. Dan. 4:32.

2 Alzoo dat die zich tegen de macht stelt, de verordening van God wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zichzelven een oordeel halen.

3 Want de oversten zijn niet *tot* eene vreeze den goeden werken, maar den kwaden. Wilt gij nu de macht niet vreezen, doe het goede, en gij zult lof van haar hebben.

4 Want zij is Gods dienares, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo vrees; want zij draagt het zwaard niet te vergeefs; want zij is Gods dienares, eene wreekster tot straf dengene, die kwaad doet.

5 Daarom is het noodig onderworpen te zijn, niet alleen om der straffe, maar ook om des gewetens wil.

6 Want daarom betaalt gij ook schattingen; want zij zijn dienaars van God, in ditzelve geduriglijk bezig zijnde.

7 [a] Zoo geeft dan een' iegelijk wat gij schuldig zijt: schatting, dien gij de schatting, tol, dien gij den tol, vreeze, dien gij

de vreeze, eer, dien gij de eer *schuldig zijt.*

a Matt. 22:21.

8 Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben; [a] want die den anderen liefheeft, die heeft de wet vervuld.

a Gal. 5:14. 1 Tim. 1:5.

9 Want dit: [a] Gij zult geen overspel doen, gij zult niet dooden, gij zult niet stelen, gij zult geene valsche getuigenis geven, gij zult niet begeeren; en zoo er eenig ander gebod is, wordt in dit woord als in eene hoofdsom begrepen, *namelijk* in dit: [b] Gij zult uwen naaste liefhebben gelijk uzelven.

a Ex. 20:13. Deut. 5:17. Matt. 19:18. *b* Lev. 19:18. Matt. 22:39. Mark. 12:31. Gal. 5:14. Jakob. 2:8.

10 De liefde doet den naaste geen kwaad. Zoo is dan de liefde de vervulling der wet.

11 En dit *zeg ik te meer,* [a] dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is, dat wij nu uit den slaap opwaken; want de zaligheid is ons nu nader, dan toen wij *eerst* geloofd hebben.

a Efez. 5:14. 1 Thess. 5:6.

12 [a] De nacht is voorbijgegaan, en de dag is nabij gekomen. [b] Laat ons dan afleggen de werken der duisternis, en aandoen de wapenen des lichts.

a 1 Thess. 5:5. *b* Kol. 3:8.

13 Laat ons, als in den dag, [a] eerlijk wandelen; [b] niet in brasserijen en dronkenschappen, [c] niet in slaapkameren en ontuchtigheden, [d] niet in twist en nijdigheid;

a Filipp. 4:8. 1 Thess. 4:12. *b* Luk. 21:34. 1 Thess. 5:6. *c* 1 Kor. 6:10. Efez. 5:5. *d* Jakob. 3:14.

14 [a] Maar doet aan den Heere Jezus Christus, [b] en verzorgt het vleesch niet tot begeerlijkheden.

a Gal. 3:27. *b* 1 Petr. 2:11.

HOOFDSTUK 14.

De apostel leert nu, hoe de geloovigen zich moeten gedragen jegens de zwakken, die de leer van de vrijheid der Christenen, voornamelijk aangaande het onderscheid van spijzen en dagen nog niet wel verstonden, namelijk dat zij de zwakken moeten aannemen, en met hen daarover niet twisten, en dat de zwakken de anderen niet moeten veroordeelen, vs. 1. Dat beiden, zwakken en sterken één doel hebben, om God daarmede te dienen, 5; alzoo wij in leven en sterven altijd schuldig zijn Zijne eer te bevorderen, 7; gelijk ook Christus daarom gestorven en opgestaan is, opdat wij Hem als onzen Heere en Rechter zouden rekenschap geven van al ons doen, 9. De sterken zouden dan toezien, dat zij den zwakken geenen aanstoot geven, 13. Dat nu het onderscheid der spijzen en dagen wel ophoudt, maar dat deze vrijheid niet moet worden gebruikt tot droefheid en verzwakking van anderen, voor welke Christus ook gestorven is, 14; nademaal de Christelijke Godsdienst niet bestaat in eten of drinken, 17. Dat men in dezen altijd moet trachten naar vrede, 19; en liever niet eten of drinken, hetgeen den zwakken zou ergeren, 20. En voorts moest men aan beide zijden niets met één twijfelend geweten doen, alzoo zulks zonde is, 22.

DENGENE nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, *maar* niet tot twistige samensprekingen.

2 De een gelooft wel, dat men alles eten mag, maar die zwak is, eet moeskruiden.

3 [a] Die daar eet, verachte hem niet, die niet eet; en die niet eet, oordeele hem niet, die daar eet; want God heeft hem aangenomen.

a Kol. 2:16.

4 [a] Wie zijt gij, die eens anderen huisknecht oordeelt? Hij staat, of hij valt zijnen eigen' heer; doch hij zal vastgesteld worden, want God is machtig hem vast te stellen.

a Jakob. 4:12.

5 [a] De een acht wel den *eenen* dag boven den *anderen* dag; maar de ander acht al de dagen *gelijk.* Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

a Gal. 4:10. Kol. 2:16.

6 Die den dag waarneemt, die neemt *hem* waar den Heere; en die den dag niet waarneemt, die neemt *hem* niet waar den Heere. Die daar eet, die eet *zulks* den Heere, [a] want hij dankt God; en die niet eet, die eet *zulks* den Heere niet, en hij dankt God.

a 1 Kor. 10:31. 1 Tim. 4:3.

7 [a] Want niemand van ons leeft zichzelven, en niemand sterft zichzelven.

a 2 Kor. 5:15. Gal. 2:20. 1 Thess. 5:10. 1 Petr. 4:2.

8 Want hetzij dat wij leven, wij leven den Heere; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.

9 Want daartoe is Christus ook gestorven, en opgestaan, en weder levend geworden, opdat Hij beide over dooden en levenden heerschen zou.

10 Maar gij, wat oordeelt gij uwen broeder? Of ook gij, wat veracht gij uwen broeder? [a] Want wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden.

a Matt. 25:31. 2 Kor. 5:10.

11 Want er is geschreven: [a] Ik leef, zegt de Heere; voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden.

a Jes. 45:23. Filipp. 2:10.

12 [a] Zoo dan een iegelijk van ons zal voor zichzelven Gode rekenschap geven.

a Ps. 62:13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27. Rom. 2:6. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23. 22:12.

13 Laat ons dan elkander niet meer oordeelen; maar oordeelt dit liever, namelijk, [a] dat gij den broeder geenen aanstoot of ergenis geeft.

a 1 Kor. 10:32. 2 Kor. 6:3.

14 [a] Ik weet en ben verzekerd in den Heere Jezus, dat geen ding onrein is in zichzelven; dan die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein.

a Matt. 15:11. Hand. 10:15. 1 Kor. 8:4. 1 Tim. 4:4.

15 Maar indien uw broeder om der spijze wil bedroefd wordt, zoo wandelt gij niet meer naar liefde. [a] Verderf dien niet met

uwe spijze, voor welken Christus gestorven
is. [a] 1 Kor. 8:11.
16 Dat dan uw goed niet gelasterd worde.
17 [a] Want het Koninkrijk Gods is niet
spijs en drank, maar rechtvaardigheid, en
vrede, en blijdschap, door den Heiligen
Geest. [a] 1 Kor. 8:8.
18 Want die Christus in deze dingen
dient, is Gode welbehagelijk, en aange-
naam den menschen.
19 Zoo dan laat ons najagen hetgeen
tot den vrede, en hetgeen tot de stich-
ting onder elkander *dient*.
20 Verbreek het werk van God niet om
der spijze wil. [a] Alle dingen zijn wel rein;
maar het is kwaad den mensch, die met
aanstoot eet. [a] Tit. 1:15.
21 [a] Het is goed geen vleesch te eten,
noch wijn te drinken, noch *iets*, waar-
aan uw broeder zich stoot, of geërgerd
wordt, of *waarin* hij zwak is. [a] 1 Kor. 8:13.
22 Hebt gij geloof? heb *dat* bij uzelven
voor God. Zalig is hij, die zichzelven niet
oordeelt in hetgeen hij voor goed houdt.
23 Maar die twijfelt, indien hij eet, is
veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof
eet. [a] En al wat uit het geloof niet is,
dat is zonde. [a] Tit. 1:15.

HOOFDSTUK 15.

De apostel vermaant wijders de sterken, om zich te voegen naar de zwakheid hunner broederen, vs. 1; met het voorbeeld van Christus, Die niet Zichzelven, maar ons voordeel heeft gezocht, hetgeen hij uit de Schriften van het O. T. bevestigt, welke ook tot onzen troost geschreven zijn, 3; en dat zij met eendrachtige harten God en den Heere Christus dienen, 5. Verklaart breeder het voorbeeld van Christus, hoe Hij gediend heeft, zoo den Joden, 7; als ook den Heidenen, hetgeen hij uit dezelfde Schriften bewijst, 9; daarbij voegende eenen wensch, dat zij in alle Christelijke deugden en kennis mogen toenemen, 13. Daarna begint hij dezen brief te besluiten, verontschuldigende zijne vrijheid in het schrijven, 14; verhalende hoe krachtig God zijnen dienst gezegend heeft en hoe getrouw hij hem heeft bediend, 17. Belooft dat hij te Rome, in het reizen naar Spanje, komen zal, 22; en bericht dat hij eerst naar Jeruzalem moest reizen, om de aalmoezen der Gemeenten van Macedónië en Achája over te brengen, 25. Verzoekt van hen, dat zij voor hem en zijnen dienst willen bidden, 30; en wenscht hun alles goeds van God, 33.

MAAR [a] wij, die sterk zijn, zijn schuldig
de zwakheden der onsterken te dra-
gen, en niet onszelven te behagen.
[a] 1 Kor. 9:22. Gal. 6:1.
2 Dat dan een iegelijk van ons *zijnen*
naaste behage ten goede, tot stichting.
3 Want ook Christus heeft Zichzelven
niet behaagd, maar gelijk geschreven is:
[a] De smadingen dergenen, die U smaden,
zijn op Mij gevallen. [a] Ps. 69:10. Jes. 53:4, 5.
4 [a] Want al wat te voren geschreven is, dat
is tot onze leering te voren geschreven; opdat
wij, door lijdzaamheid en vertroosting der
Schriften, hoop hebben zouden. [a] Rom. 4:23, 24.
5 Doch de God der lijdzaamheid en der
vertroosting geve u, [a] dat gij eensgezind zijt
onder elkander naar Christus Jezus;
[a] Rom. 12:16. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2. 3:16. 1 Petr. 3:8.
6 Opdat gij eendrachtelijk, met éénen
mond, moogt verheerlijken den God en
Vader van onzen Heere Jezus Christus.
7 Daarom neemt elkander aan, gelijk
ook Christus ons aangenomen heeft, tot
de heerlijkheid Gods.
8 En ik zeg, dat Jezus Christus een
dienaar geworden is der besnijdenis, van
wege de waarheid Gods, opdat Hij be-
vestigen zou de beloftenissen der vaderen;
9 En de Heidenen God van wege de
barmhartigheid zouden verheerlijken; ge-
lijk geschreven is: [a] Daarom zal ik U
belijden onder de Heidenen, en Uwen
Naam lofzingen. [a] 2 Sam. 22:50. Ps. 18:50.
10 En wederom zegt Hij: [a] Weest vroolijk,
gij, Heidenen met Zijn volk! [a] Deut. 32:43.
11 En wederom: [a] Looft den Heere, al gij
Heidenen! en prijst Hem, al gij volken!
[a] Ps. 117:1.
12 En wederom zegt Jesaja: [a] Er zal zijn
de Wortel van Jessai, en Die opstaat, om
over de Heidenen te gebieden; op Hem
zullen de Heidenen hopen.
[a] Jes. 11:10. Openb. 5:5. 22:16.
13 De God nu der hoop vervulle ulieden
met alle blijdschap en vrede in het gelooven,
opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop,
door de kracht des Heiligen Geestes.
14 Doch, mijne broeders! ook ik zelf ben
verzekerd van u, dat gij ook zelven vol zijt
van goedheid, vervuld met alle kennis,
machtig om ook elkander te vermanen.
15 Maar ik heb u eensdeels te stoutelijker
geschreven, broeders! u als wederom *dit*
indachtig makende, om de genade, die
mij van God gegeven is;
16 Opdat ik een dienaar van Jezus
Christus zij onder de Heidenen, het Evan-
gelie van God bedienende, opdat de of-
ferande der Heidenen aangenaam worde,
geheiligd door den Heiligen Geest.
17 Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus
in die dingen, die God aangaan.
18 Want ik zou niet durven iets zeggen,
hetwelk Christus door mij niet gewrocht
heeft, tot gehoorzaamheid der Heidenen,
met woord en werk;
19 Door kracht van teekenen en won-
derheden, *en* door de kracht van den

Geest Gods, zoodat ik, van Jeruzalem af,
en rondom, tot Illyrikum toe, het Evan-
gelie van Christus vervuld heb;
20 En alzoo zeer begeerig geweest ben om
het Evangelie te verkondigen, niet waar
Christus genoemd was, opdat ik niet op
eens anders fondament zou bouwen;
21 Maar gelijk geschreven is: [a] Den wel-
ken van Hem niet was geboodschapt, die
zullen het zien; en dewelke het niet gehoord
hebben, die zullen het verstaan. [a] Jes. 52:15.
22 Waarom ik ook menigmaal [a] verhin-
derd geweest ben tot u te komen.
[a] Rom. 1:13. 1 Thess. 2:18.
23 Maar nu geene plaats meer hebbende
in deze gewesten, en van over vele jaren
[a] groot verlangen hebbende, om tot u te
komen, [a] Rom. 1:10. 15:32. 1 Thess. 3:10. 2 Tim. 1:4.
24 Zoo zal ik, zoo wanneer ik naar Spanje
reis, tot u komen; want ik hoop in het door-
reizen u te zien, en van u derwaarts geleid
te worden, als ik eerst van ulieder tegen-
woordigheid eensdeels verzadigd zal zijn.
25 [a] Maar nu reis ik naar Jeruzalem,
dienende de heiligen. [a] Hand. 19:21. 24:17.
26 Want het heeft *dien van* Macedónië
en Acháje goed gedacht eene gemeene
handreiking te doen aan de armen onder
de heiligen, die te Jeruzalem zijn.
27 Want het heeft hun *zoo* goed gedacht;
ook zijn zij hunne schuldenaars; [a] want in-
dien de Heidenen hunne geestelijke *goede-
ren* deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij
ook schuldig hen van lichamelijke *goederen*
te dienen. [a] 1 Kor. 9:11. Gal. 6:6.
28 Als ik dan dit volbracht, en hun deze
vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door
ulieder *stad* naar Spanje afkomen.
29 [a] En ik weet, dat ik, tot u komende,
met vollen zegen des Evangelies van Chris-
tus komen zal. [a] Rom. 1:11.
30 En ik bid u, broeders! door onzen
Heere Jezus Christus, en door de liefde des
Geestes, [a] dat gij met mij strijdt in de gebe-
den tot God voor mij; [a] 2 Kor. 1:11.
31 [a] Opdat ik mag bevrijd worden van de
ongehoorzamen in Judéa, en dat deze mijne
dienst, dien *ik* aan Jeruzalem *doe*, aange-
naam zij den heiligen; [a] 2 Thess. 3:2.
32 [a] Opdat ik met blijdschap, door den
wil van God, tot u mag komen, en met u
verkwikt worden. [a] Rom. 1:10. 15:23.
33 En de God des vredes zij met u allen.
Amen.

HOOFDSTUK 16.

De apostel beveelt Febé aan de Gemeente van Rome, vs. 1; en groet met name eenigen van de bijzonderste broeders en zusters in dezelve Gemeente, prijzende hunne Godzaligheid, 3. Vermaant de Romeinen, zich te wachten voor degenen, die tweedracht en ergernis aanrichten, en dat zij wijs zijn in het goede, 17; belovende, dat God den Satan onder hunne voeten zal vertreden, 20. Groet de Gemeente van wege eenige broeders, die bij hem waren, 21; en besluit eindelijk dezen brief met eenen wensch en lofprijzing Gods over de overvloedige openbaring van het Evangelie, 24.

EN ik bevele u Febé, onze zuster, die
eene dienares is der Gemeente, die te
Kenchreën is;
2 Opdat gij haar ontvangt in den Heere,
gelijk het den heiligen betaamt, en haar
bijstaat, in wat zaak zij u zou mogen
van doen hebben; want zij is eene voor-
standster geweest van velen, ook van mij-
zelven.
3 [a] Groet Priscilla en A'quila, mijne me-
dewerkers in Christus Jezus; [a] Hand. 18:2, 26.
4 Die voor mijn leven hunnen hals gesteld
hebben; denwelken niet alleen ik danke,
maar ook al de Gemeenten der Heidenen.
5 *Groet* ook de Gemeente in hun huis.
Groet Epénetus, mijnen beminde, die de
eersteling is van Acháje in Christus.
6 Groet Maria, die veel voor ons gearbeid
heeft.
7 Groet Androníkus en Júnias, mijne
magen, en mijne medegevangenen, welke
vermaard zijn onder de apostelen, die ook
voor mij in Christus geweest zijn.
8 Groet Amplias, mijnen beminde in den
Heere.
9 Groet Urbánus, onzen medearbeider in
Christus, en Stachys, mijnen beminde.
10 Groet Apelles, die beproefd is in
Christus. Groet hen, die van het *huisge-
zin* van Aristobúlus *zijn*.
11 Groet Heródion, die van mijne maag-
schap is. Groet hen, die van *het huisgezin*
van Narcissus *zijn*, degenen *namelijk*, die
in den Heere zijn.
12 Groet Tryféna en Tryfósa, *vrouwen*,
die in den Heere arbeiden. Groet Persis,
de beminde *zuster*, die veel gearbeid heeft
in den Heere.
13 Groet Rufus, den uitverkorene in den
Heere, en zijne moeder en de mijne.
14 Groet Asy'nkritus, Flégon, Hermas,
Pátrobas, Hermes, en de broeders, die met
hen zijn.
15 Groet Filólogus en Júlia, Néreüs en
zijne zuster, en Olympas, en al de heili-
gen, die met henlieden zijn.
16 [a] Groet elkander met eenen heiligen

kus. De Gemeenten van Christus groe-
ten ulieden.

[a] 1 Kor. 16:20. 2 Kor. 13:12. 1 Thess. 5:26. 1 Petr. 5:14.

17 [a] En ik bid u, broeders! neemt acht
op degenen, die tweedracht en ergernissen
aanrichten tegen de leer, die gij *van ons*
geleerd hebt; [b] en wijkt af van dezelve.

[a] Kol. 2:8. Tit. 3:10. 2 Joh. vs. 10. [b] Matt. 18:17. 2 Thess. 3:6. 2 Tim. 3:5.

18 Want dezulken dienen onzen Heere
Jezus Christus niet, [a] maar hunnen buik;
en verleiden door schoonspreken en prij-
zen [b] de harten der eenvoudigen.

[a] Filipp. 3:19. [b] Ezec. 13:18.

19 Want uwe gehoorzaamheid is tot *ken-
nis van* allen gekomen. Ik verblijde mij
dan uwenthalve; [a] en ik wil, dat gij wijs
zijt in het goede, doch onnoozel in het
kwade. [a] Matt. 10:16. 1 Kor. 14:20.

20 En de God des vredes zal den Satan
haast onder uwe voeten verpletteren. De
genade van onzen Heere Jezus Christus zij
met ulieden. Amen.

21 U groeten [a] Timótheüs, mijn me-
dearbeider, en [b] Lucius, en [c] Jason,
en [d] Socípater, mijne bloedverwanten.

[a] Hand. 16:1. Filipp. 2:19. Kol. 1:1. 1 Thess. 3:2. 1 Tim. 1:2. [b] Hand. 13:1. [c] Hand. 17:5. [d] Hand. 20:4.

22 Ik, Tertius, die den brief geschreven
heb, groet u in den Heere.

23 U groet Gajus, de huiswaard van
mij en van de geheele Gemeente. U groet
[a] Erastus, de rentmeester der stad, en de
broeder Quartus. [a] Hand. 19:22. 2 Tim. 4:20.

24 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met u allen. Amen.

25 [a] Hem nu, Die machtig is u te bevesti-
gen, naar mijn Evangelie en de prediking
van Jezus Christus, [b] naar de openbaring
der verborgenheid, die *van* de tijden der
eeuwen verzwegen is geweest; [a] Efez. 3:20.

[b] Efez. 1:9. 3:9. Kol. 1:26. 2 Tim. 1:10. Tit. 1:2. 1 Petr. 1:20.

26 Maar nu geopenbaard is, en door de
profetische Schriften, naar het bevel des
eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des
geloofs, onder al de Heidenen bekend is
gemaakt;

27 Denzelven alleen wijzen God *zij* door
Jezus Christus de heerlijkheid in der eeu-
wigheid. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

KORINTHE.

HOOFDSTUK 1.

In de inleiding, die tot vs. 10 voortgaat, stelt de apostel vooraan zijnen naam, als schrijver van den brief, en den naam dergenen, aan wie hij schrijft, met de gewone apostolische groete, vs. 1. Dankt voorts God voor de weldaden, welke Hij deze Gemeente reeds had bewezen, 4; en verzekert hun van Christus trouw in het volvoeren van Zijn aangevangen werk, 8. Komt daarna tot de zaak zelve en verklaart, hoe hij verstaan heeft, dat er verdeeldheid onder hen was, en dat de een zeide: ik ben van Paulus, de ander: ik ben van Céfas, 10. Berispt hen daarover met verscheidene redenen en toont, dat zij tot een teeken van eenheid in Christus Naam alleen zijn gedoopt, 13. Handelt daarna tegen degenen, die op de wereldsche welsprekendheid roemden en verklaart, dat God Zich daardoor onder hen niet krachtig betoond had, maar door de eenvoudigheid der prediking van den gekruisten Christus, 18. Dat deze kracht zich had geopenbaard in de bekeering van niet vele wijzen en machtigen onder hen, maar van de geringen en onwijzen naar de wereld, 26; opdat zij niet zouden roemen in zichzelven, maar alleen in Christus, in Wien zij alles hadden, ter zaligheid noodig, 29.

PAULUS, een geroepen apostel van Je-
zus Christus, door den wil van God,
en Sósthenes, de broeder,

2 Aan de Gemeente Gods, die te Korinthe
is, [a] den geheiligden in Christus Jezus,
[b] den geroepenen heiligen, [c] met allen, die
den Naam van onzen Heere Jezus Christus
aanroepen in alle plaats, beide hunnen en
onzen *Heere:* [a] Joh. 17:19. Hand. 15:9. 1 Thess. 4:7.

[b] Rom. 1:7. Efez. 1:1. [c] 2 Tim. 2:22.

3 [a] Genade zij u en vrede van God onzen
Vader, en den Heere Jezus Christus.

[a] Rom. 1:7. 2 Kor. 1:2. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2.

4 Ik dank mijnen God allen tijd over u,
van wege de genade Gods, die u gegeven
is in Christus Jezus;

5 [a] Dat gij in alles rijk zijt geworden in
Hem, in alle rede en alle kennis; [a] Kol. 1:9.

6 Gelijk de getuigenis van Christus be-
vestigd is onder u;

7 Alzoo dat het u aan geene gave ont-
breekt, [a] verwachtende de openbaring van
onzen Heere Jezus Christus. [a] Filipp. 3:20. Tit. 2:13.

8 [a] Welke *God* u ook zal bevestigen tot
het einde toe, *om* onstraffelijk *te zijn* in
den dag van onzen Heere Jezus Christus.

[a] 1 Thess. 3:13. 5:23.

9 [a] God is getrouw, door Welken gij ge-

roepen zijt tot [b] de gemeenschap van Zijnen
Zoon Jezus Christus, onzen Heere.
[a] 1 Kor. 10:13. 1 Thess. 5:24. [b] Jer. 32:40, enz. Joh. 15:5. Gal. 2:20. 1 Joh. 1:3.
10 Maar ik bid u, broeders! door den
Naam van onzen Heere Jezus Christus,
[a] dat gij allen hetzelfde spreekt, en *dat*
onder u geene scheuringen zijn, maar
dat gij samengevoegd zijt in eenen zelfden
zin, en in een zelfde gevoelen.
[a] Rom. 12:16. 15:5. Filipp. 2:2. 3:16. 1 Petr. 3:8.
11 Want mij is van u bekend gemaakt,
mijne broeders! door die van *het huisgezin*
van Chloë *zijn*, dat er twisten onder u zijn.
12 En dit zeg ik, dat een iegelijk van u
zegt: [a] Ik ben van Paulus; en ik van
[b] Apollos; en ik van Céfas; en ik van
Christus. [a] 1 Kor. 3:4. [b] Hand. 18:24. 1 Kor. 16:12.
13 Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u
gekruist? Of zijt gij in Paulus naam gedoopt?
14 Ik dank God, dat ik niemand van
ulieden gedoopt heb, dan [a] Krispus en
[b] Gajus; [a] Hand. 18:8. [b] Rom. 16:23.
15 Opdat niet iemand zegge, dat ik in
mijnen naam gedoopt heb.
16 Doch ik heb ook het huisgezin van
[a] Stéfanas gedoopt; voorts weet ik niet, of
ik iemand anders gedoopt heb. [a] 1 Kor. 16:15, 17.
17 Want Christus heeft mij niet gezonden,
om te doopen, maar om het Evangelie
te verkondigen; [a] niet met wijsheid van
woorden, opdat het kruis van Christus
niet verijdeld worde. [a] 1 Kor. 2:1, 4. 2 Petr. 1:16.
18 Want het woord des kruises is wel
dengenen, die verloren gaan, dwaasheid;
[a] maar ons, die behouden worden, is het
eene kracht Gods; [a] Rom. 1:16.
19 Want er is geschreven: [a] Ik zal de
wijsheid der wijzen doen vergaan, en het
verstand der verstandigen zal Ik te niet
maken. [a] Job 5:12. Jes. 29:14.
20 [a] Waar is de wijze? waar is de schriftgeleerde?
waar is de onderzoeker dezer
eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld
niet dwaas gemaakt? [a] Jes. 33:18.
21 [a] Want nademaal, in de wijsheid Gods,
de wereld God niet heeft gekend door de
wijsheid, zoo heeft het Gode behaagd, door
de dwaasheid der prediking, zalig te maken
die gelooven; [a] Matt. 11:25. Luk. 10:21.
22 Overmits [a] de Joden een teeken begeeren,
en de Grieken wijsheid zoeken;
[a] Matt. 12:38. 16:1. Joh. 4:48.
23 Doch wij prediken Christus, den Gekruisigde,
[a] den Joden wel eene ergernis,
en den Grieken eene dwaasheid;
[a] Matt. 11:6. Joh. 6:60, 66.
24 Maar hun, die geroepen zijn, beiden
Joden en Grieken, *prediken wij* Christus,
de kracht Gods, en [a] de wijsheid Gods.
[a] Kol. 2:3.
25 Want het dwaze Gods is wijzer dan
de menschen; en het zwakke Gods is
sterker dan de menschen.
26 Want gij ziet uwe roeping, broeders!
[a] dat *gij* niet vele wijzen *zijt* naar het
vleesch, niet vele machtigen, niet vele
edelen. [a] Joh. 7:48. Jakob. 2:5.
27 Maar het dwaze der wereld heeft
God uitverkoren, opdat Hij de wijzen
beschamen zou; en het zwakke der wereld
heeft God uitverkoren, opdat Hij het
sterke zou beschamen;
28 En het onedele der wereld, en het
verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen
niet is, opdat Hij hetgeen *iet* is, te niet zou
maken;
29 Opdat geen vleesch zou roemen voor
Hem.
30 Maar uit Hem zijt gij in Christus
Jezus, [a] Die ons geworden is wijsheid van
God, en rechtvaardigheid, en heiligmaking,
en verlossing. [a] Jer. 23:5. Joh. 17:19.
31 Opdat *het zij*, gelijk geschreven is:
[a] Die roemt, roeme in den Heere.
[a] Jes. 65:16. Jer. 9:23, 24. 2 Kor. 10:17.

HOOFDSTUK 2.

De apostel bewijst met zijn voorbeeld, hoe het Evangelie van Christus moet worden voorgesteld, namelijk niet met menschelijke wijsheid of welsprekendheid, maar in eenvoudigheid en geestelijke kracht, vs. 1. Verklaart wijders, wat voor hemelsche wijsheid daarin is begrepen, 6; en hoe die door Gods Geest, en niet door menschelijk vernuft is geopenbaard, 10. Verhaalt wederom met welke woorden die moet worden uitgesproken, 13; en hoe die niet door den natuurlijken, maar door den geestelijken mensch wordt onderscheiden en geoordeeld, 14.

EN ik, broeders! als ik tot u ben gekomen,
[a] ben niet gekomen met uitnemendheid
van woorden, of van wijsheid,
u verkondigende de getuigenis van God.
[a] 1 Kor. 1:17. 2:4.
2 Want ik heb niet voorgenomen iets te
weten onder u, dan Jezus Christus, en Dien
gekruisigd.
3 [a] En ik was bij ulieden in [b] zwakheid,
en in vreeze, en in vele beving.
[a] Hand. 18:1. [b] Hand. 18:3. 2 Kor. 10:10.
4 En mijne rede, en mijne prediking
[a] was niet in bewegelijke woorden der menschelijke
wijsheid, maar in betooning des
geestes en der kracht; [a] 1 Kor. 1:17. 2:1. 2 Petr. 1:16.

5 Opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid der menschen, [a] maar in de kracht Gods. *a* 2 Kor. 4:7.

6 [a] En wij spreken wijsheid onder de volmaakten; doch eene wijsheid, [b] niet dezer wereld, noch der oversten dezer wereld, [c] die te niet worden; *a* Job 28:21. *b* Jakob. 3:15. *c* 1 Kor. 15:24.

7 Maar wij spreken de wijsheid [a] Gods, *bestaande* [b] in verborgenheid, die bedekt was, welke God te voren verordend heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was; *a* Rom. 16:25. *b* 1 Kor. 4:1.

8 [a] Welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft; [b] want indien zij ze gekend hadden, zoo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben.
a Matt. 11:25. Joh. 7:48. Hand. 13:27. 2 Kor. 3:14.
b Joh. 16:3. Hand. 3:17. 13:27. 1 Tim. 1:13.

9 Maar gelijk geschreven is: [a] Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben. *a* Jes. 64:4.

10 [a] Doch God heeft *het* ons geopenbaard door Zijnen Geest; want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods. *a* Matt. 13:11. 2 Kor. 3:18.

11 [a] Want wie van de menschen weet hetgeen des menschen is, dan de geest des menschen, die in hem is? alzoo weet ook niemand hetgeen Gods is, dan de Geest Gods. *a* Spr. 27:19. Jer. 17:9.

12 Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, [a] maar den Geest, Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn; *a* Rom. 8:15.

13 Dewelke wij ook spreken, [a] niet met woorden, die de menschelijke wijsheid leert, maar met *woorden*, die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke samenvoegende. *a* 1 Kor. 1:17. 2:4. 2 Petr. 1:16.

14 Maar de natuurlijke mensch begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.

15 [a] Doch de geestelijke *mensch* onderscheidt wel alle dingen, maar hij zelf wordt van niemand onderscheiden. *a* Spr. 28:5.

16 [a] Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die Hem zou onderrichten? Maar wij hebben den zin van Christus.
a Jes. 40:13. Rom. 11:34.

HOOFDSTUK 3.

De apostel geeft nog andere redenen, waarom hij het Evangelie in alle eenvoudigheid onder hen heeft gepredikt, namelijk, om hunne kindschheid in de kennis en vleeschelijkheid in hunne oneenigheden, vs. 1. Verklaart wijders in welk aanzien de leeraars moeten zijn, en hoe de lof van hun werk niet aan hen, die planten en nat maken, maar aan God, Die den wasdom geeft, moet worden toegeschreven, 5; dat hun ambt is om op Christus het Fondament, niet hooi, stroo en stoppelen, maar goud, zilver en kostelijke gesteenten te bouwen, 10; want elks werk zal door vuur beproefd en naar bevinding beloond worden, 13; dat de tempel Gods niet door oneenigheden moet geschonden worden, 16; daar de wijsheid der menschen dwaasheid is voor God, 18; dat dan niemand moet roemen op menschen, dewijl wij van Christus zijn, 21.

EN ik, broeders, kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleeschelijken, als tot jonge kinderen in Christus.

2 [a] Ik heb u met melk gevoed, en niet met *vaste* spijs; want gij vermoogt *toen* nog niet; ja, gij vermoogt ook nu nog niet.
a Hebr. 5:12. 1 Petr. 2:2.

3 Want gij zijt nog vleeschelijk; [a] want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedracht, zijt gij niet vleeschelijk, en wandelt *gij niet* naar den mensch?
a 1 Kor. 1:11. Gal. 5:19. Jakob. 3:16.

4 Want als de een zegt: [a] Ik ben van Paulus; en een ander: Ik *ben* van Apollos; zijt gij niet vleeschelijk? *a* 1 Kor. 1:12.

5 Wie is dan Paulus, en wie is [a] Apollos, anders dan dienaars, door welke gij geloofd hebt, en *dat*, gelijk de Heere aan een' iegelijk gegeven heeft? *a* Hand. 18:24. 1 Kor. 1:12. 16:12.

6 Ik heb geplant, [a] Apollos heeft nat gemaakt; maar God heeft den wasdom gegeven. *a* Hand. 18:26. 19:1.

7 Zoo is dan noch hij, die plant, iets, noch hij, die nat maakt, maar God, Die den wasdom geeft.

8 En die plant, en die nat maakt, zijn één; [a] maar een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijnen arbeid.
a Ps. 62:13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27. Rom. 2:6. 14:12. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23. 22:12.

9 Want wij zijn Gods [a] medearbeiders; Gods akkerwerk, Gods [b] gebouw zijt gij.
a 2 Kor. 6:1. *b* Efez. 2:20. Kol. 2:7. 1 Petr. 2:5.

10 Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fondament gelegd; en een ander bouwt daarop. Maar ee iegelijk zie toe, hoe hij daarop bouwe.

11 Want niemand kan een ander fondament leggen, dan hetgeen [a] gelegd is, hetwelk is Jezus Christus. *a* Jes. 28:16. Matt. 16:18.

12 En indien iemand op dit fondament bouwt, goud, zilver, kostelijke steenen, hout, hooi, stoppelen;

13 Eens iegelijks werk zal openbaar worden; [a] want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven. a Jes. 8:20. 48:10. Jer. 23:29. 1 Petr. 1:7. 4:12.
14 Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen.
15 Zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzoo als door vuur.
16 [a] Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont?

a 1 Kor. 6:19. 2 Kor. 6:16. Hebr. 3:6. 1 Petr. 2:5.

17 Zoo iemand den tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt.
18 [a] Niemand bedriege zichzelven. Zoo iemand onder u dunkt, dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs moge worden. a Spr. 3:7. Jes. 5:21.
19 Want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God; want er is geschreven: [a] Hij vat de wijzen in hunne arglistigheid;

a Job 5:13.

20 En wederom: [a] De Heere kent de overleggingen der wijzen, dat zij ijdel zijn.

a Ps. 94:11.

21 Niemand dan roeme op menschen; want alles is uwe.
22 Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomende dingen, zij zijn allen uwe.
23 Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods.

HOOFDSTUK 4.

De apostel leert, waarvoor de dienaars der Gemeente moeten worden gehouden, en wat van hen wordt geëischt, vs. 1; acht weinig het oordeel der menschen en toont met zijn voorbeeld, dat zij voornamelijk voor God rekenschap zullen geven van hunne bediening, 3. Vermaant niet alleen de leeraars, maar ook alle geloovigen tot een matig gevoelen van zichzelven, 6; alzoo zij niet zichzelven, maar God door Zijne gaven hen onderscheidt, 7. Hij stelt een onderscheid tusschen het groot gevoelen, dat zij van zichzelven hadden, en den nederigen en ellendigen staat der laatste apostelen in deze wereld, 8; opdat zij door deze vergelijking ook een minder gevoelen van zich zouden hebben, 14. Betuigt, dat hij ook Timótheus tot dat einde tot hen zond, 17. Berispt wederom hunne opgeblazenheid en bedreigt hen met zijne komst, 18; opdat zij in tijds het kwaad uit hen zouden weren en de roede ontgaan, 20.

ALZOO houde ons een *ieder* mensch, [a] als dienaars van Christus, en uitdeelers der verborgenheden Gods.

a Matt. 24:45. 2 Kor. 6:4. Kol. 1:25. Tit. 1:7.

2 En voorts wordt in de uitdeelers vereischt, [a] dat elk getrouw bevonden worde. a Luk. 12:42.
3 Doch mij is voor het minste, dat ik van ulieden geoordeeld worde, of van een menschelijk oordeel; ja, ik oordeel ook mijzelven niet;
4 Want ik ben mijzelven van geen ding bewust; [a] doch ik ben daardoor niet gerechtvaardigd; maar die mij oordeelt, is de Heere. a Ex. 34:7. Job 9:2. Ps. 143:2.
5 [a] Zoo dan oordeelt niets voor den tijd, totdat de Heere zal gekomen zijn, [b] Welke ook in het licht zal brengen hetgeen in de duisternis verborgen is, en openbaren de raadslagen der harten; en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God.

a Matt. 7:1. Rom. 2:1. b Dan. 7:10. Openb. 20:12.

6 En deze dingen, broeders! heb ik op mijzelven en Apollos bij gelijkenis gepast, om uwentwil; opdat gij aan ons zoudt leeren, [a] niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is, dat gij niet, de een om eens anders wil, opgeblazen wordt tegen den anderen. a Spr. 3:7. Rom. 12:3.
7 Want wie onderscheidt u? [a] en wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen? en zoo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij, als of gij het niet ontvangen hadt?

a Joh. 3:27. Jakob. 1:17.

8 Alreede zijt gij verzadigd, alreede zijt gij rijk geworden, zonder ons hebt gij geheerscht; en och, of gij heerschtet, opdat ook wij met u heerschen mochten!
9 Want ik acht, dat God ons, die de laatste apostelen zijn, ten toon heeft gesteld [a] als tot den dood verwezen; want wij zijn [b] een schouwspel geworden der wereld, en den engelen, en den menschen.

a Ps. 44:23. Rom. 8:36. 2 Kor. 4:11. b Hebr. 10:33.

10 [a] Wij *zijn* dwazen om Christus wil, maar gij zijt wijzen in Christus; wij zijn zwakken, maar gij sterken; gij zijt heerlijken; maar wij verachten. a 1 Kor. 2:3.
11 Tot op deze tegenwoordige ure lijden wij honger, en lijden wij dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten [a] geslagen, en hebben geene vaste woonplaats, a Hand. 23:2.
12 [a] En arbeiden, werkende met onze eigene handen; wij worden gescholden, en [b] wij zegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen; a Hand. 18:3. 20:34. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.

b Matt. 5:44. Luk. 6:28. 23:34. Hand. 7:60. Rom. 12:14.

13 Wij worden gelasterd, en wij bidden; wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld *en* aller afschrapsel tot nu toe.
14 Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen, maar [a] als mijne lieve kinderen vermaan ik *u*. a 1 Thess. 2:11.

15 Want al hadt gij tien duizend leer-
meesters in Christus, zoo *hebt gij* toch niet
vele vaders; [a] want in Christus Jezus heb
ik u door het Evangelie geteeld.

a Hand. 18:11. Gal. 4:19. Filem. vs. 10. Jakob. 1:18.

16 Zoo vermaan ik u dan: [a] zijt mijne na-
volgers. *a* 1 Kor. 11:1. Filipp. 3:17. 1 Thess. 1:6. 2 Thess. 3:9.
17 Daarom heb ik Timótheüs tot u ge-
zonden, die mijn lieve en getrouwe zoon
is in den Heere, welke u zal indachtig
maken mijne wegen, die in Christus zijn,
gelijkerwijs ik alom in alle Gemeenten
leer.
18 Doch sommigen zijn opgeblazen, als
of ik tot ulieden niet komen zou.
19 Maar ik zal haast tot u komen, [a] zoo
de Heere wil, en ik zal *dan* verstaan, niet
de woorden dergenen, die opgeblazen zijn,
maar de kracht. *a* Hand. 18:21. Hebr. 6:3. Jakob. 4:15.
20 [a] Want het Koninkrijk Gods is niet
gelegen in woorden, maar in kracht.

a 1 Kor. 2:4. 1 Thess. 1:5. 2 Petr. 1:16.

21 Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot
u komen, of in liefde en *in* den geest der
zachtmoedigheid?

HOOFDSTUK 5.

De apostel gaat verder en bewijst uit de gebreken, die in de Gemeente nog waren, dat de Korinthiërs meer oorzaak hadden tot vernedering, dan om te roemen en zich te verheffen, vooreerst van wege het dulden van bloedschande onder hen, vs. 1. Vermaant hen ernstig, dat zij hem, die dit deed, uit hun midden zouden weren en den Satan overgeven, 2. Brengt daartoe verscheidene redenen bij, inzonderheid ontleend van het zuurdeesem, hetwelk in het houden van het pascha in het O. T. moest uitgezuiverd worden, 6. Hij onderwijst hen daarna breeder, tegen hoedanige menschen deze kerktucht moet worden geoefend, 9; namelijk tegen degenen, die broeders genaamd worden en dergelijke ergernissen geven, 11; latende degenen, die buiten de Gemeente waren, aan Gods oordeel over, 12.

MEN hoort ganschelijk, *dat er* hoererij
onder u *is*, en zoodanige hoererij,
die ook onder de Heidenen niet genoemd
wordt, alzoo dat er een [a] zijns vaders huis-
vrouw heeft. *a* Lev. 18:8. Deut. 27:20.
2 En zijt gij *nog* opgeblazen, en hebt
niet veel meer leed gedragen, opdat hij uit
het midden van u weggedaan worde, die
deze daad begaan heeft?
3 [a] Doch ik, als wel met het lichaam
afwezend, maar tegenwoordig zijnde met
den geest, heb alreede, als *of ik* tegen-
woordig *ware*, dengene, die dat alzoo be-
dreven heeft, besloten, *a* Kol. 2:5.
4 In den Naam van onzen Heere Jezus
Christus, als gijlieden en mijn geest *samen*
vergaderd zullen zijn, met de kracht van
onzen Heere Jezus Christus,
5 [a] Denzulken over te geven den Satan,
tot verderf des vleesches, opdat de geest
behouden moge worden in den dag van den
Heere Jezus. *a* 1 Tim. 1:20.
6 Uw roem is niet goed. [a] Weet gij niet,
dat een weinig zuurdeesem het geheele deeg
zuur maakt? *a* Gal. 5:9.
7 Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit,
opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk
gij ongezuurd zijt. Want ook ons [a] Pascha
is voor ons geslacht, *namelijk* Christus.

a Jes. 53:7. Joh. 1:29. 1 Kor. 15:3.

8 Zoo dan laat ons [a] feest houden, niet
in den [b] ouden zuurdeesem, noch in den
zuurdeesem der kwaadheid en der boos-
heid, maar in de ongezuurde *brooden* der
oprechtheid en der waarheid.

a Ex. 12:3, 15. *b* Deut. 16:3.

9 Ik heb u geschreven in den brief, [a] dat
gij u niet zoudt vermengen met de hoereer-
ders; *a* Deut. 7:2. Matt. 18:17. 2 Kor. 6:14.

Efez. 5:11. 2 Thess. 3:14.

10 Doch niet geheellijk met de hoe-
reerders dezer wereld, of met de gierig-
aards, of met de roovers, of met de af-
godendienaars; want anders zoudt gij
moeten uit de wereld gaan.
11 Maar nu heb ik u geschreven, dat gij
u niet zult vermengen, *namelijk* indien
iemand, een broeder genaamd zijnde, een
hoereerder is, of een gierigaard, of een af-
godendienaar, of een lasteraar, of een
dronkaard, of een roover; [a] dat gij met
zoodanig eenen ook niet zult eten.

a Num. 12:14. Matt. 18:17. 2 Thess. 3:14. 2 Joh. vs. 10.

12 Want wat heb ik ook die buiten zijn
te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet die
binnen zijn?
13 Maar die buiten zijn oordeelt God.
[a] En doet gij dezen booze uit ulieden weg.

a Deut. 13:5.

HOOFDSTUK 6.

De apostel bestraft hier nog eenige gebreken onder de Korinthiërs, waarvan het eerste is, dat zij de geschillen, die onder hen waren over wereldsche zaken, niet liever onder elkander in het vriendelijke afdeden, dan dat zij die voor ongeloovige overheden brachten, vs. 1. Hij bewijst, dat dit niet betaamde den geloovigen, die eenmaal de wereld en de engelen zullen oordeelen, 2. Toont daarna aan den oorsprong, waaruit zoodanige geschillen rezen, namelijk uit gebrek van liefde, verdraagzaamheid en rechtvaardigheid, 7. Betuigt dat de onrechtvaardige en andere ergerlijke menschen het Rijk der hemelen niet zullen beërven, 9; en dat het voor hen onbehoorlijk was, zulken nog gelijk te zijn, omdat zij door den Geest Gods van de heerschappij dier zonden verlost waren, 11. Bestraft nog een ander gebrek in hen, bestaande in het misbruik van spijzen en andere dingen, den buik betreffende, 12. Bewijst daarna met vele redenen, hoe onbetamelijk hoererij is voor de Christenen, 15; welker lichamen tempelen des H. Geestes zijn, die duur zijn gekocht, en daarom God in lichaam en geest moeten verheerlijken, 19.

DURFT iemand van ulieden, die eene
zaak heeft tegen een ander', te recht
gaan voor de onrechtvaardigen, en niet
voor de heiligen?

2 [a]Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste gerechtzaken? *a* Matt. 19:28. Luk. 22:30.

3 Weet gij niet, dat wij de engelen oordeelen zullen? hoe veel te meer de zaken, die dit leven aangaan?

4 Zoo gij dan gerechtzaken hebt, die dit leven aangaan, zet die *daarover*, die in de Gemeente minst geacht zijn.

5 Ik zeg u *dit* tot schaamte. Is er *dan* alzoo onder u geen, die wijs is, ook niet één, die zou kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6 Maar de *eene* broeder gaat met den *anderen* broeder te recht, en dat voor ongeloovigen.

7 Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander rechtzaken hebt. [a]Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade? *a* Spr. 20:22. Matt. 5:39. Rom. 12:17. 1 Thess. 5:15. 1 Petr. 3:9.

8 Maar gijlieden doet ongelijk, en doet schade, en dat den broederen.

9 Of weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven.

10 Dwaalt niet; [a]noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geene lasteraars, geene roovers zullen het Koninkrijk Gods beërven.
a Gal. 5:19. Efez. 5:5. Openb. 22:15.

11 [a]En dit waart gij sommigen; maar gij zijt [b]afgewasschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd, in den Naam van den Heere Jezus, en door den Geest onzes Gods; *a* Efez. 2:2. Kol. 3:7. Tit. 3:3. *b* Hebr. 10:22.

12 [a]Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder de macht van geenen mij laten brengen. *a* 1 Kor. 10:23.

13 De spijzen zijn voor den buik, en de buik *is* voor de spijzen; maar God zal beide deze en die te niet doen. Doch het lichaam is niet voor de hoererij, maar voor den Heere, en de Heere voor het lichaam.

14 [a]En God heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door Zijne kracht. *a* Rom. 8:11. 2 Kor. 4:14.

15 Weet gij niet, dat uwe lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre.

16 Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt, één lichaam *met haar* is? [a]Want die twee, zegt Hij, zullen tot één vleesch wezen. *a* Gen. 2:24. Matt. 19:5. Mark. 10:8. Efez. 5:31.

17 Maar die den Heere aanhangt, is één geest *met hem.*

18 Vliedt de hoererij. Alle zonde, die de mensch doet, is buiten het lichaam; maar die hoererij bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam.

19 Of weet gij niet, [a]dat ulieder lichaam een tempel is van den Heiligen Geest, Die in u is, Dien gij van God hebt, en *dat* gij uws zelfs niet zijt? *a* 1 Kor. 3:16. 2 Kor. 6:16. Efez. 2:21. Hebr. 3:6. 1 Petr. 2:5.

20 [a]Want gij zijt duur gekocht; zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uwen geest, welke Godes zijn.
a 1 Kor. 7:23. Gal. 3:13. Hebr. 9:12. 1 Petr. 1:18.

HOOFDSTUK 7.

De apostel beantwoordt eene voorgestelde vraag, of het goed is eene vrouw te nemen, vs. 1. Den getrouwden gebiedt hij, zich aan elkander niet te onttrekken, 3; tenzij met onderlinge bewilliging, voor eenen tijd, om zich tot vasten en bidden te begeven, 5. Verklaart verder aan de ongetrouwden en weduwen, dat het goed is ongetrouwd te blijven, namelijk voor hen, die de gaven daartoe hebben, maar niet voor anderen, 8. Beveelt den getrouwden, dat zij niet zullen scheiden, 10; zelfs niet de geloovigen van de ongeloovigen, zoo die tevreden zijn, bij de geloovigen te blijven, 12. Maar zoo de ongeloovigen willen scheiden, verklaart hij, dat de geloovigen alsdan niet zijn verbonden, 15. Zegt verder, dat ieder met zijnen staat, waarin hij tot Christus is geroepen, moet tevreden zijn, zoowel besnedenen als onbesnedenen, 18; zoowel dienstknechten als vrijen, 21. Spreekt daarna van de maagden, die onder eens anders macht staan, en toont in welk geval het goed is die uit te geven, of niet, 25. Voegt daarbij eene algemeene vermaning, hoe het huwelijk en andere zaken dezer wereld moeten gebruikt worden, 29; en welk voordeel de ongetrouwden boven de getrouwden hebben, om den Heere wel aan te hangen, 32; zoo nogtans, dat zij, die haar ten huwelijk geven, niet zondigen, 36; en verklaart wederom, dat de getrouwden aan elkander verbonden zijn, zoo lang zij leven, 39.

AANGAANDE nu de dingen, waarvan gij mij geschreven hebt: het is een' mensch goed geene vrouw aan te raken.

2 Maar om der hoererijen wil zal een iegelijk *man* zijne eigene vrouw hebben, en eene iegelijke *vrouw* zal haren eigen' man hebben.

3 [a]De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen; en desgelijks ook de vrouw aan den man. *a* 1 Petr. 3:7.

4 De vrouw heeft de macht niet over haar eigen lichaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de macht niet over zijn eigen lichaam, maar de vrouw.

5 [a]Onttrekt u elkander niet, tenzij dan met *beider* toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijeen, opdat u de Satan niet verzoeke, omdat gij u niet kunt onthouden. *a* Joël 2:16.

6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel.

7 [a]Want ik wilde, dat alle menschen
waren, gelijk als ik zelf *ben;* [b]maar een
iegelijk heeft zijne eigene gave van God,
de een wel aldus, maar de andere alzoo.

a Hand. 26:29. b Matt. 19:12. 1 Kor. 12:11.

8 Doch ik zeg den ongetrouwden, en de
weduwen: Het is hun goed, indien zij
blijven, gelijk als ik.
9 [a]Maar indien zij zich niet kunnen
onthouden, dat zij trouwen; want het is
beter te trouwen dan te branden. a 1 Tim. 5:14.
10 Doch den getrouwden gebiede niet ik,
maar de Heere, [a]dat de vrouw van den
man niet scheide.

a Mal. 2:14. Matt. 5:32 19:9. Mark. 10:11. Luk. 16:18.

11 En indien zij ook scheidt, dat zij on-
getrouwd blijve, of met den man verzoene;
en dat de man de vrouw niet verlate.
12 Maar den anderen zeg ik, niet de Hee-
re: Indien eenig broeder eene ongeloovige
vrouw heeft, en dezelve tevreden is bij
hem te wonen, dat hij ze niet verlate;
13 En eene vrouw, die eenen ongeloo-
vigen man heeft, en hij tevreden is bij
haar te wonen, dat zij hem niet verlate.
14 Want de ongeloovige man is geheiligd
door de vrouw, en de ongeloovige vrouw is
geheiligd door den man; want anders waren
uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.
15 Maar indien de ongeloovige scheidt,
dat hij scheide. De broeder of de zuster
wordt in zoodanige *gevallen* niet dienst-
baar gemaakt; maar God heeft ons tot
vrede geroepen.
16 [a]Want wat weet gij, vrouw! of gij
den man zult zalig maken? Of wat weet
gij, man! of gij de vrouw zult zalig
maken? a 1 Petr. 3:1.
17 Doch gelijk God aan een' iegelijk heeft
uitgedeeld, gelijk de Heere een' iegelijk
geroepen heeft, dat hij alzoo wandele; en
alzoo verordene ik in al de Gemeenten.
18 Is iemand, besneden zijnde, geroepen,
die late zich geene *voorhuid* aantrekken;
is iemand, in de voorhuid zijnde, geroepen,
die late zich niet besnijden.
19 De besnijdenis is niets, en de voor-
huid is niets, maar de onderhouding der
geboden Gods.
20 [a]Een iegelijk blijve in die beroeping,
waarin hij geroepen is.

a Efez. 4:1. Filipp. 1:27. Kol. 1:10. 1 Thess. 2:12.

21 Zijt gij, een dienstknecht zijnde, ge-
roepen, laat u *dat* niet bekommeren; maar
indien gij ook kunt vrij worden, gebruik
dat liever.
22 Want die in den Heere geroepen is,
een dienstknecht zijnde, die is een vrij-
gelatene des Heeren; desgelijks ook, die
vrij zijnde geroepen is, die is een dienst-
knecht van Christus.
23 [a]Gij zijt duur gekocht, wordt geene
dienstknechten der menschen.

a 1 Kor. 6:20. Hebr. 9:12. 1 Petr. 1:18.

24 Een iegelijk, waarin hij geroepen is,
broeders! die blijve in hetzelve bij God.
25 Aangaande de maagden nu, heb ik
geen bevel des Heeren; maar ik zeg *mijn*
gevoelen, als die barmhartigheid van den
Heere gekregen heb, om getrouw te zijn.
26 Ik houde dan dit goed te zijn, om
den aanstaanden nood, dat het, *zeg ik,* den
mensch goed is alzoo te zijn.
27 Zijt gij aan eene vrouw verbonden,
zoek geene ontbinding; zijt gij ongebon-
den van eene vrouw, zoek geene vrouw.
28 Maar indien gij ook trouwt, gij zon-
digt niet; en indien eene maagd trouwt,
zij zondigt niet. Doch dezulken zullen
verdrukking hebben in het vleesch; en ik
spare ulieden.
29 Maar dit zeg ik, broeders! dat de tijd
voorts kort is; opdat ook die vrouwen
hebben, zouden zijn als niet hebbende;
30 En die weenen, als niet weenende;
en die blijde zijn, als niet blijde zijnde;
en die koopen, als niet bezittende;
31 En die deze wereld gebruiken, als niet
misbruikende; [a]want de gedaante dezer
wereld gaat voorbij.

a Jes. 40:6. Jakob. 1:10. 4:14. 1 Petr. 1:24. 1 Joh. 2:17.

32 En ik wil, dat gij zonder bekom-
mernis zijt. [a]De ongetrouwde bekommert
zich met de dingen des Heeren, hoe hij
den Heere zal behagen; a 1 Tim. 5:5.
33 Maar die getrouwd is, bekommert
zich met de dingen der wereld, hoe hij
de vrouw zal behagen.
34 Eene vrouw en eene maagd zijn on-
derscheiden. De ongetrouwde bekommert
zich met de dingen des Heeren, opdat zij
heilig zij, beide aan lichaam en aan geest;
maar die getrouwd is, bekommert zich met
de dingen der wereld, hoe zij den man zal
behagen.
35 En dit zeg ik tot uw eigen voor-
deel; niet opdat ik eenen strik over u
zou werpen, maar *om u te leiden* tot het-

geen wel voegt, en bekwaam is, om den Heere wel aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden.

36 Maar zoo iemand acht, dat hij ongevoegelijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het alzoo moet geschieden; die doe wat hij wil, hij zondigt niet; dat zij trouwen.

37 Doch die vast staat in *zijn* hart, geene noodzaak hebbende, maar macht heeft over zijnen eigen' wil, en dit in zijn hart besloten heeft, dat hij zijne maagd zal bewaren, die doet wel.

38 Alzoo dan, die *haar* ten huwelijk uitgeeft, die doet wel; en die *ze* ten huwelijk niet uitgeeft, die doet beter.

39 [a] Eene vrouw is door de wet verbonden, zoo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij, om te trouwen, dien zij wil, alleenlijk in den Heere. *a* Rom. 7:2.

40 Maar zij is gelukkiger, indien zij alzoo blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook [a] den Geest Gods te hebben. *a* 1 Thess. 4:8.

HOOFDSTUK 8.

De apostel beantwoordt nog eene vraag, betreffende het eten van afgodenoffer, en toont aan, dat het niet genoeg is, te weten dat een afgod niets is, vs. 1; en wij maar één' God en één' Heere hebben, 5; daar er vele zwakken zijn, die door zulk doen aanstoot lijden, 7; en vrijheid mochten nemen, om hetzelfde te doen naar hun voorbeeld, met een kwaad geweten en alzoo verloren gaan, 10. Hij verklaart dat zoodanigen tegen Christus zondigen, 12; daar zelfs niemand door het gebruik van eenige spijze zijnen broeder behoort te ergeren, 13.

AANGAANDE nu de dingen, die den afgoden geofferd zijn, wij weten, dat wij allen te zamen kennis hebben. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2 En zoo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend, gelijk men behoort te kennen.

3 Maar zoo iemand God liefheeft, die is van Hem gekend.

4 [a] Aangaande dan het eten der dingen, die den afgoden geofferd zijn, wij weten, [b] dat een afgod niets is in de wereld, [c] en dat er geen ander God is dan één.

a Rom. 14:14. *b* 1 Kor. 10:19. *c* Deut. 4:39. Efez. 4:6.

5 Want hoewel er ook zijn, die goden genaamd worden, hetzij in den hemel, hetzij op de aarde (gelijk er vele goden en vele heeren zijn),

6 [a] Nogtans hebben wij *maar* éénen God, den Vader, [b] uit Welken alle dingen zijn, en wij tot Hem; [c] en *maar* éénen Heere, Jezus Christus, door Welken alle dingen zijn, en wij door Hem. *a* Mal. 2:10. Efez. 4:6.

b Rom. 11:36. *c* Joh. 13:13. 1 Kor. 12:3. Filipp. 2:11.

7 Doch in allen is de kennis niet; [a] maar sommigen, met een geweten des afgods tot nog toe, eten als *iets* dat den afgoden geofferd is; en hun geweten, zwak zijnde, wordt bevlekt. *a* 1 Kor. 10:28.

8 [a] De spijze nu maakt ons Gode niet aangenaam; want hetzij dat wij eten, wij hebben geenen overvloed; en hetzij dat wij niet eten, wij hebben geen gebrek. *a* Rom. 14:17.

9 [a] Maar ziet toe, dat deze uwe macht niet eenigerwijze een aanstoot worde dengenen, die zwak zijn. *a* Gal. 5:13.

10 Want zoo iemand u, die de kennis hebt, ziet in der afgoden tempel aanzitten, zal het geweten deszelven, die zwak is, niet gestijfd worden, om te eten de dingen, die den afgoden geofferd zijn?

11 [a] En zal de broeder, die zwak is, door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is? *a* Rom. 14:15.

12 Doch gijlieden, alzoo tegen de broeders zondigende, en hun zwak geweten kwetsende, zondigt tegen Christus.

13 [a] Daarom, indien de spijs mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere. *a* Rom. 14:21. 2 Kor. 11:29.

HOOFDSTUK 9.

De apostel, om de Korinthiërs te beter te brengen tot recht gebruik der middelmatige dingen, stelt hun voor: zijn eigen voorbeeld; en tot dat einde voegt hij hier tusschen eene rede van het onderhoud der kerkedienaren, en betuigt dat hij, zoowel als andere apostelen, de macht had om onderhoud te ontvangen, vs. 1. Brengt verscheidene redenen voor om dit te bewijzen, genomen van hen, die in den krijg dienen, die eenen wijngaard planten en eene kudde weiden, 7; van den os, die dorscht, 9; van een' zaaier, en degenen, die den tempel of het altaar dienen, 13; verklaart, dat hij evenwel deze macht niet heeft gebruikt en ook nog niet heeft willen gebruiken, omdat hij dit niet stichtelijk onder hen oordeelde, en om alzoo zijne macht niet te misbruiken, 15; maar dat hij zich naar de zwakke Christenen, zoo Joden als Heidenen, in middelmatige zaken alleszins gevoegd heeft, om hen beter te winnen, 19; vermaant eindelijk, door de gelijkenis dergenen, die om strijd loopen, in de loopbaan, en kampvechten of worstelen, als ook door zijn eigen voorbeeld, tot soberheid en vlijtigen voortgang in de Godzaligheid, 24.

BEN ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? [a] Heb ik niet Jezus Christus, onzen Heere, gezien? [b] Zijt gijlieden niet mijn werk in den Heere? *a* Hand. 9:3, 17. 22:14, 18.

23:11. 1 Kor. 15:8. 2 Kor. 12:2. *b* 1 Kor. 4:15.

2 Zoo ik anderen geen apostel ben, nogtans ben ik het ulieden; want het zegel mijns apostelschaps zijt gijlieden in den Heere.

3 Mijne verantwoording aan degenen, die onderzoek over mij doen, is deze.

4 [a] Hebben wij niet macht, om te eten en te drinken? *a* 1 Kor. 9:14. 1 Thess. 2:6. 2 Thess. 3:9.

5 Hebben wij niet macht, om eene vrouw, eene zuster zijnde, *met ons* om te leiden, gelijk ook de andere apostelen, en de broeders des Heeren, en [a] Cefas? [a] Matt. 8:14.

6 Of hebben alleen ik en Bárnabas geene macht van niet te werken?

7 Wie [a] dient ooit in den krijg op eigene bezolding? wie [b] plant eenen wijngaard, en eet niet van zijne vrucht? of [c] wie weidt eene kudde, en eet niet van de melk der kudde?
[a] 2 Kor. 10:4. [b] 1 Kor. 3:6, 7, 8. [c] Joh. 21:15. 1 Petr. 5:2.

8 Spreek ik dit naar den mensch? of zegt ook de wet hetzelve niet?

9 Want in de wet van Mozes is geschreven: [a] Gij zult eenen dorschenden os niet muilbanden. Zorgt ook God voor de ossen? [a] Deut. 25:4. 1 Tim. 5:18.

10 Of zegt Hij *dat* ganschelijk om onzentwil? Want om onzentwil is *dat* geschreven; overmits die ploegt, op hoop moet ploegen, en die op hoop dorscht, *moet* zijne hoop deelachtig worden.

11 [a] Indien wij ulieden het geestelijke gezaaid hebben, is het eene groote *zaak*, zoo wij het uwe, dat lichamelijk is, maaien? [a] Rom. 15:27. Gal. 6:6.

12 Indien anderen deze macht over u deelachtig zijn, *waarom* niet veel meer wij? [a] Doch wij hebben deze macht niet gebruikt, maar wij verdragen het alles, opdat wij niet eene verhindering geven aan het Evangelie van Christus. [a] Hand. 20:33. 2 Kor. 11:9. 12:13.

13 Weet gij niet, [a] dat degenen, die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten? *en* die steeds bij het altaar zijn, met het altaar deelen? [a] Deut. 18:1.

14 [a] Alzoo heeft ook de Heere verordend dengenen, die het Evangelie verkondigen, dat zij van het Evangelie leven. [a] Lev. 19:13. Deut. 24:14. 25:4. Matt. 10:10. Luk. 10:7. 1 Tim. 5:18.

15 Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven, opdat het alzoo aan mij geschieden zou; want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem zou ijdel maken.

16 Want indien ik het Evangelie verkondige, het is mij geen roem; [a] want de nood is mij opgelegd. En wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig! [a] Rom. 1:14.

17 Want indien ik dat gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de uitdeeling is mij *evenwel* toebetrouwd.

18 Wat loon heb ik dan? *Namelijk* dat ik, het Evangelie verkondigende, het Evangelie van Christus kosteloos stelle, om mijne macht in het Evangelie niet te misbruiken.

19 Want daar ik van allen vrij was, heb ik mijzelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zou winnen.

20 [a] Ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zou; dengenen, die onder de wet zijn, *ben ik geworden* als onder de wet zijnde, opdat ik degenen, die onder de wet zijn, winnen zou. [a] Hand. 16:3. 18:18. 21:23.

21 [a] Dengenen, die zonder de wet zijn, *ben ik geworden* als zonder de wet zijnde (Gode *nogtans* zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet), opdat ik degenen, die zonder de wet zijn, winnen zou. [a] Gal. 2:3.

22 [a] Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers eenigen behouden zou.
[a] Rom. 15:1. 1 Kor. 10:33. Gal. 6:1.

23 En dit doe ik om des Evangelies wil, opdat ik hetzelve mede deelachtig zou worden.

24 Weet gijlieden niet, dat die in [a] de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar *dat* één den prijs ontvangt? loopt alzoo, dat gij *dien* moogt verkrijgen.
[a] Gal. 2:2. 5:7. Filipp. 2:16. 2 Tim. 4:7. Hebr. 6:18.

25 [a] En een iegelijk, die *om prijs* strijdt, onthoudt zich in alles. Deze dan *doen* wel *dit*, opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij [b] eene onverderfelijke. [a] 2 Tim. 2:4. [b] 2 Tim. 4:8. 1 Petr. 1:4. 5:4.

26 Ik loop dan alzoo, niet als op het onzekere; ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande;

27 Maar ik bedwing mijn lichaam, en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet eenigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde.

HOOFDSTUK 10.

De apostel verklaart, dat al de Israëlieten in de woestijn gedoopt geweest zijn in de wolk en in de zee, vs. 1; en dat allen dezelfde geestelijke spijze gegeten, en denzelfden geestelijken drank gedronken hebben, 3; maar dat zij evenwel van God zijn gestraft, 5; als zij tot afgoderij, 7; of tot hoererij vervielen, 8; en wanneer zij Christus verzochten, 9; en tegen Hem murmureerden, 10. Betuigt dat dit ons dient tot waarschuwing, om zulke zonden niet te begaan, 11. Belooft daartoe Gods hulp in verzoeking en eene goede uitkomst, 12. Vermaant hen weder, om den afgodendienst te vlieden, 14; daar zij door het gebruik des avondmaals gemeenschap hebben aan het lichaam en bloed van Christus, maar door afgodendienst met de duivelen, welker tafelen zij daarom moeten schuwen, 15; en onder geen dekmantel God tergen of hunnen naasten aanstoot geven, 22. Hij laat nogtans toe zonder navragen te eten alles, wat in het vleeschhuis verkocht wordt, 25; en door eenen ongeloovige genoodigd zijnde, alles wat voorgezet wordt, tenzij iemand dat te kennen geeft, 27. Hij besluit deze rede met eene algemeene vermaning, om alles te doen tot Gods eer en stichting van onzen naaste, 31.

EN ik wil niet, broeders! dat gij onwetende zijt, [a] dat onze vaders allen onder de wolk waren, en [b] allen door de zee doorgegaan zijn; *a* Ex. 13:21. Num. 9:18. Deut. 1:33. Neh. 9:12, 19. Ps. 78:14. 105:39. *b* Ex. 14:22. Joz. 4:23. Ps. 78:13.

2 En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee;

3 [a] En allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben; *a* Ex. 16:15.

4 [a] En allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots, die volgde; en de steenrots was Christus. *a* Ex. 17:6. Num. 20:11. Ps. 78:15.

5 Maar in het meerder *deel* van hen heeft God geen welgevallen gehad; [a] want zij zijn in de woestijn ter nedergeslagen. *a* Num. 26:65.

6 En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geenen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkerwijs als [a] zij lust gehad hebben. *a* Num. 11:4, 33. Ps. 106:14.

7 En wordt geene afgodendienaars, gelijkerwijs als sommigen van hen, gelijk geschreven staat: [a] Het volk zat neder om te eten, en om te drinken, en zij stonden op om te spelen. *a* Ex. 32:6.

8 En laat ons niet hoereeren, [a] gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en vielen op éénen dag drie en twintig duizend. *a* Num. 25:1, 9. Ps. 106:29.

9 En laat ons Christus niet verzoeken, [a] gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield. *a* Num. 21:5. Ps. 106:14.

10 En murmureert niet, [a] gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver. *a* Ex. 16:2. 17:2. Num. 14:36. Ps. 106:25.

11 En deze dingen allen zijn hunlieden overkomen tot voorbeelden; [a] en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, [b] op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn. *a* Rom. 15:4. 1 Kor. 9:10. *b* Filipp. 4:5. Hebr. 10:25.

12 Zoo dan, die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.

13 Ulieden heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke; doch [a] God is getrouw, Die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt; maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen. *a* 1 Kor. 1:8. 1 Thess. 5:24. 2 Petr. 2:9.

14 Daarom, mijne geliefden! vliedt van den afgodendienst.

15 Als tot verstandigen spreek ik, oordeelt gij hetgeen ik zeg.

16 De drinkbeker der dankzegging, dien wij *dankzeggende* zegenen, is die niet eene gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood, dat wij breken, is dat niet eene gemeenschap des lichaams van Christus?

17 Want één brood *is het*, *zoo* zijn wij velen [a] één lichaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn. *a* Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27.

18 Ziet Israël, dat naar het vleesch is; hebben niet degenen, die de offeranden eten, gemeenschap met het altaar?

19 Wat zeg ik dan? [a] dat een afgod iets is? of dat het afgodenoffer iets is? *a* 1 Kor. 8:4.

20 Ja, *ik zeg*, dat hetgeen de Heidenen offeren, [a] zij den duivelen offeren, en niet Gode; en ik wil niet, dat gij met de duivelen gemeenschap hebt. *a* Lev. 17:7. Deut. 32:17.

21 Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken, en den drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn aan de tafel des Heeren, en aan de tafel der duivelen.

22 Of tergen wij den Heere? Zijn wij sterker dan Hij?

23 [a] Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen stichten niet. *a* 1 Kor. 6:12.

24 [a] Niemand zoeke dat zijns zelfs is; maar een iegelijk *zoeke* dat des anderen is. *a* 1 Kor. 13:5. Filipp. 2:4.

25 Eet al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, niets ondervragende, om des gewetens wil;

26 [a] Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve. *a* Ex. 19:5. Ps. 24:1. 50:12.

27 En indien u iemand van de ongeloovigen noodt, en gij *daar* gaan wilt, [a] eet al wat ulieden voorgesteld wordt, niets ondervragende, [b] om des gewetens wil. *a* Luk. 10:7. *b* 1 Kor. 8:7.

28 Maar zoo iemand tot ulieden zegt: Dat is afgodenoffer; eet *het* niet, om desgenen wil, die *u dat* te kennen gegeven heeft, en *om* des gewetens wil. Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

29 Doch ik zeg, *om* het geweten, niet van uzelven, maar des anderen; want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van een ander geweten?

30 En indien ik door genade *der spijze* deelachtig ben, waarom word ik gelas-

terd over hetgeen, [a] waarvoor ik dankzeg? *a* Rom. 14:6. 1 Tim. 4:3.

31 [a] Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets *anders* doet, doet het al ter eere Gods. *a* Kol. 3:17.

32 [a] Weest zonder aanstoot te geven, en den Joden, en den Grieken, en der Gemeente Gods. *a* Rom. 14:13.

33 Gelijkerwijs ik ook in alles allen behaag, niet zoekende mijn eigen voordeel, maar het *voordeel* van velen, opdat zij mochten [a] behouden worden. *a* 1 Kor. 9:22.

HOOFDSTUK 11.

De apostel vermaant de Korinthiërs hem na te volgen, en prijst hen, dat zij zijne inzettingen hielden, vs. 1; verbetert eenige misbruiken, die in hunne vergaderingen gevonden werden: vooreerst dat in het bidden en profeteeren de mannen hunne hoofden hadden gedekt en de vrouwen ongedekt, 3. Dit bewijst hij onbetamelijk te zijn, zoo voor de mannen, omdat zij het hoofd zijn der vrouwen, als voor de vrouwen, die, alzoo zij onder den man staan, tot een teeken daarvan haar hoofd behooren te dekken, of anderszins zouden beiden, mannen en vrouwen, hun hoofd onteeren, 4; en tegen de natuur handelen, 14. Vervolgens dat in hunne vergaderingen verdeeldheden waren, 18; en daarenboven, dat het avondmaal des Heeren onder hen niet op de rechte wijze gevierd werd; vermits de rijken in het bijzonder te voren maaltijden hielden, waardoor sommigen dronken tot het avondmaal kwamen, 20. Om deze misbruiken te weren, herinnert hij hun de instelling en de beteekenis van het avondmaal, 23; en leert tot welk einde en op welke wijze het moet gehouden worden, 26; en welke straffen zij te verwachten hebben, en reeds door God over sommigen gezonden waren, die hetzelve onwaardig gebruiken, 29. Eindelijk leert hij, hoe deze misbruiken te verbeteren waren, 33.

WEEST [a] mijne navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus.

a 1 Kor. 4:16. Filipp. 3:17. 1 Thess. 1:6. 2 Thess. 3:9.

2 En ik prijs u, broeders! dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en de inzettingen behoudt, gelijk ik *die* u overgegeven heb.

3 Doch ik wil, dat gij weet, [a] dat Christus het Hoofd is eens iegelijken mans, en de man het hoofd der vrouw, [b] en God het Hoofd van Christus.

a Efez. 5:23. *b* Joh. 14:28. 1 Kor. 3:23. 15:27.

4 Een iegelijk man, die bidt of profeteert, hebbende *iets* op het hoofd, die onteert zijn eigen hoofd;

5 Maar eene iegelijke vrouw, die bidt of profeteert met ongedekten hoofde, onteert haar eigen hoofd; want het is een en hetzelfde, als of *haar* het haar afgesneden ware.

6 Want indien eene vrouw niet gedekt is, dat zij ook geschoren worde; [a] maar indien het leelijk is voor eene vrouw geschoren te zijn, of het haar afgesneden te hebben, dat zij zich dekke. *a* Num. 5:18. Deut. 22:5.

7 Want de man moet het hoofd niet dekken, [a] overmits hij het beeld en de heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans. *a* Gen. 1:26, 27. 5:1. 9:6. Kol. 3:10.

8 [a] Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit den man. *a* Gen. 2:18, 21.

9 Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om den man.

10 Daarom moet de vrouw eene macht op het hoofd hebben, om der engelen wil.

11 Nogtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man, in den Heere.

12 Want gelijkerwijs de vrouw uit den man is, alzoo is ook de man door de vrouw; doch alle dingen *zijn* uit God.

13 Oordeelt gij onder uzelven: is het betamelijk, dat de vrouw ongedekt God bidde?

14 Of leert u ook de natuur zelve niet, dat zoo een man lang haar draagt, het hem eene oneer is?

15 Maar zoo eene vrouw lang haar draagt, dat het haar eene eer is; omdat het lange haar voor een deksel haar is gegeven?

16 [a] Doch indien iemand schijnt twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte niet, noch de Gemeenten Gods. *a* 1 Tim. 6:4.

17 Dit nu, *hetgeen* ik *u* aanzegge, prijs ik niet, *namelijk* dat gij niet tot beter, maar tot erger zamenkomt.

18 Want eerstelijk, als gij samenkomt in de Gemeente, zoo hoor ik, dat er scheuringen zijn onder u; en ik geloof het ten deele;

19 [a] Want er moeten ook ketterijen [b] onder u zijn, opdat degenen, die oprecht zijn, openbaar mogen worden onder u.

a Matt. 18:7. Luk. 17:1. *b* Hand. 20:30. 1 Joh. 2:19.

20 Als gij dan bijeen samenkomt, *dat* is niet des Heeren avondmaal eten.

21 Want in het eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen avondmaal; en deze is hongerig, en de andere is dronken.

22 Hebt gij dan geene huizen, om er te eten en te drinken? of veracht gij de Gemeente Gods, en beschaamt gij degenen, die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? zal ik u prijzen? In dezen prijs ik *u* niet.

23 Want ik heb van den Heere ontvangen, hetgeen ik ook u overgegeven heb, [a] dat de Heere Jezus in den nacht, in welken Hij verraden werd, het brood nam; *a* Matt. 26:26. Mark. 14:22. Luk. 22:19.

24 En als Hij gedankt had, brak Hij het, en zeide: Neemt, eet, dat is Mijn lichaam, dat voor u gebroken wordt; doet dat tot Mijne gedachtenis.

25 Desgelijks *nam* Hij ook den drinkbeker, na het eten des avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed. Doet dat, zoo dikwijls als

gij *dien* zult drinken, tot Mijne gedachtenis.

26 Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten, en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, [a] totdat Hij komt. [a] Joh. 14:3. Hand. 1:11.

27 [a] Zoo dan, wie onwaardiglijk dit brood eet, of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren.

[a] Num. 9:10, 13. Joh. 6:51, 63, 64. 13:27. 1 Kor. 10:21.

28 [a] Maar de mensch beproeve zichzelven, en ete alzoo van het brood, en drinke van den drinkbeker. [a] 2 Kor. 13:5.

29 Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelven een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

30 Daarom zijn onder u vele zwakken en kranken, en velen slapen.

31 [a] Want indien wij onszelven oordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden. [a] Ps. 32:5. Spr. 18:17.

32 Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden.

33 Zoo dan, mijne broeders! als gij samenkomt om te eten, verwacht elkander.

34 Doch zoo iemand hongert, dat hij te huis ete, opdat gij niet tot een oordeel samenkomt. De overige dingen nu zal ik verordenen, als ik zal gekomen zijn.

HOOFDSTUK 12.

De apostel bestraft voorts de oneenigheid onder de Korinthiërs, ontstaan uit de verscheidenheid der geestelijke gaven en der kerkelijke bedieningen, en leert dat zij om dezelve zich niet moeten verhoovaardigen, of anderen verachten, vermits zij allen te voren Heidenen zijn geweest en de H. Geest hun die gaven verleend heeft, vs. 1. Dat die Geest deze gaven in den een minder en den ander meer verscheiden werkt, naar Zijn welbehagen, ten einde ze tot algemeen gebruik en nut van de geheele Gemeente besteed worden, welke gaven hij tot negen toe noemt, 4. Die verklaart hij door de gelijkenis van de verscheidene leden des lichaams, waarmede hij leert, dat ook de geringste gaven hare nuttigheid en noodzakelijkheid hebben, dat daarom degenen, die de voortreffelijkste gaven hebben ontvangen, niet moeten verachten hen, die minder hebben, 12. Dat dus een ieder zijne gaven moet besteden tot dienst van anderen en van het geheele lichaam der Gemeente, 25. Dat God, gelijk de gaven, alzoo ook de bedieningen in de Gemeente niet eenerlei, noch even waardig heeft besteld, 28; doch dat een ieder naar de beste gaven moet trachten, 31.

EN van de geestelijke *gaven*, broeders! wil ik niet, dat gij onwetende zijt.

2 Gij weet, dat gij Heidenen waart, tot de stomme afgoden heengetrokken, naar dat gij geleid werdt.

3 Daarom maak ik u bekend, [a] dat niemand, die door den Geest Gods spreekt, Jezus eene vervloeking noemt; en niemand kan zeggen Jezus den [b] Heere *te zijn*, dan door den Heiligen Geest.

[a] Mark. 9:39. [b] Joh. 13:13. 1 Kor. 8:6.

4 [a] En er is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest; [a] Rom. 12:6. 1 Petr. 4:10.

5 En er is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde Heere;

6 En er is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God, Die alles in allen werkt.

7 Maar aan een' iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen oorbaar is.

8 Want dezen wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en eenen anderen het woord der kennis, door denzelfden Geest;

9 En eenen anderen het geloof, door denzelfden Geest; en eenen anderen de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest;

10 En eenen anderen de werkingen der krachten; en eenen anderen profetie; en eenen anderen onderscheidingen der geesten; en eenen anderen menigerlei talen; en eenen anderen uitlegging der talen.

11 Doch deze dingen alle [a] werkt de een en dezelfde Geest, [b] deelende aan een' iegelijk in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil.

[a] Rom. 12:3, 6. Efez. 4:7. [b] 1 Kor. 7:7. 2 Kor. 10:13.

12 [a] Want gelijk het lichaam één is, en vele leden heeft, en al de leden van dit éene lichaam, vele zijnde, *maar* één lichaam zijn, alzoo ook Christus. [a] Rom. 12:4, 5. Efez. 4:16.

13 Want ook wij allen zijn door éénen Geest tot één lichaam gedoopt, [a] hetzij Joden, hetzij Grieken, hetzij dienstknechten, hetzij vrijen; en wij zijn allen tot éénen Geest gedrenkt. [a] Gal. 3:28.

14 Want ook het lichaam is niet één lid, maar vele *leden*.

15 Indien de voet zeide: Dewijl ik de hand niet ben, zoo ben ik van het lichaam niet; is hij daarom niet van het lichaam?

16 En indien het oor zeide: Dewijl ik het oog niet ben, zoo ben ik van het lichaam niet; is het daarom niet van het lichaam?

17 Ware het geheele lichaam het oog, waar *zou* het gehoor *zijn?* Ware het geheele *lichaam* gehoor, waar *zou* de reuk *zijn?*

18 Maar nu heeft God de leden gezet, een iegelijk van dezelve in het lichaam, gelijk Hij gewild heeft.

19 Waren zij alle *maar* één lid, waar *zou* het lichaam *zijn?*

20 Maar nu zijn er wel vele leden, doch
maar één lichaam.
21 En het oog kan niet zeggen tot de
hand: Ik heb u niet van noode; of weder-
om het hoofd tot de voeten: Ik heb u niet
van noode.
22 Ja veeleer, de leden, die *ons* dunken de
zwakste des lichaams te zijn, die zijn noodig;
23 En die ons dunken de minst eerlijke
leden des lichaams te zijn, denzelven doen
wij overvloediger eer aan; en onze onsier-
lijke *leden* hebben overvloediger versiering.
24 Doch onze sierlijke hebben het niet van
noode; maar God heeft het lichaam *alzoo*
samengevoegd, gevende overvloediger eer
aan hetgeen gebrek *aan dezelve* heeft;
25 Opdat geene tweedracht in het lich-
aam zij, maar de leden voor elkander ge-
lijke zorg zouden dragen.
26 En hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden al
de leden mede; hetzij dat één lid verheerlijkt
wordt, zoo verblijden zich al de leden mede.
27 [a] En gijlieden zijt het lichaam van
Christus, en leden in het bijzonder.

[a] Rom. 12:5. Efez. 1:23. 4:12. 5:23. Kol. 1:24.

28 En God heeft er sommigen in de Ge-
meente gesteld, [a] ten eerste apostelen, [b] ten
tweede profeten, ten derde leeraars, daarna
krachten, daarna gaven der gezondmakin-
gen, behulpsels, regeeringen, menigerlei
talen. [a] Efez. 4:11. [b] Efez. 2:20.
29 Zijn zij allen apostelen? Zijn zij allen
profeten? Zijn zij allen leeraars? Zijn zij
allen krachten?
30 Hebben zij allen gaven der gezondma-
kingen? Spreken zij allen met *menigerlei*
talen? Zijn zij allen uitleggers?
31 Doch ijvert naar de beste gaven; en ik
wijs u eenen weg, die nog uitnemender is.

HOOFDSTUK 13.

Hetgeen de apostel in het laatste van het voorgaande hoofdstuk beloofd had, om de Korinthiërs eenen uitnemender weg te wijzen, volbrengt hij in dit hoofdstuk, leerende dat de liefde de voornaamste gave is, naar welke de Christenen moeten staan. Hij bewijst dit door vergelijking van andere groote gaven, als: verschillende talen, profeten, wetenschap, wonderen te doen, den armen mildelijk bij te staan, kloekmoedig om den Naam van Christus ook den dood te lijden, en toont dat al die gaven zonder de liefde niets zijn, vs. 1. Hij roemt de liefde, van wege hare voortreffelijke eigenschappen en werkingen, 4; als ook omdat zij altijd zal blijven, daar de andere gaven zullen ophouden, 8; dewijl zij in dit leven onvolmaakt zijn, 9; hetwelk hij verklaart met de gelijkenis der kennis van een kind en van een' volwassen man, en van het zien in eenen spiegel en van het gezicht zelf, 10; en eindelijk, omdat de liefde meerder en treffelijker is dan geloof en hoop, 13.

AL ware het, dat ik de talen der menschen
en der engelen sprak, en de liefde niet
had, zoo ware ik een klinkend metaal, of
luidende schel geworden.
2 [a] En al ware het, dat ik de *gave* der
profetie had, en wist al de verborgen-
heden en al de wetenschap; en al ware
het, dat ik al het geloof had, zoodat ik
[b] bergen verzette, en de liefde niet had,
zoo ware ik niets. [a] Matt. 7:22. Rom. 12:7.

[b] Matt. 17:20. 21:21. Mark. 11:23. Luk. 17:6.

3 En al ware het, dat ik al mijne goe-
deren tot onderhoud *der armen* uitdeelde,
en al ware het, dat ik mijn lichaam over-
gaf, opdat ik verbrand zou worden, en had
de liefde niet, zoo zou het mij geene nut-
tigheid geven.
4 [a] De liefde is lankmoedig, zij is goeder-
tieren; de liefde is niet afgunstig; de lief-
de handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet
opgeblazen; [a] Spr. 10:12. 1 Petr. 4:8.
5 Zij handelt niet ongeschiktelijk, [a] zij
zoekt zich zelve niet, zij wordt niet verbit-
terd, zij denkt geen kwaad; [a] 1 Kor. 10:24. Filipp. 2:4.
6 Zich verblijdt zich niet in de ongerech-
tigheid, [a] maar zij verblijdt zich in de
waarheid; [a] 2 Joh. vs. 4.
7 Zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle
dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt
alle dingen.
8 De liefde vergaat nimmermeer; maar
hetzij profetiën, zij zullen te niet gedaan
worden; hetzij talen, zij zullen ophouden;
hetzij kennis, zij zal te niet gedaan worden.
9 Want wij kennen ten deele, en wij
profeteeren ten deele;
10 Doch wanneer het volmaakte zal ge-
komen zijn, dan zal hetgeen ten deele is,
te niet gedaan worden.
11 Toen ik een kind was, sprak ik als
een kind, was ik gezind als een kind, over-
leide ik als een kind; maar wanneer ik
een man geworden ben, zoo heb ik te niet
gedaan hetgeen eens kinds was.
12 [a] Want wij zien nu door eenen spiegel
in eene duistere rede, maar alsdan *zullen
wij zien* aangezicht tot aangezicht; nu ken
ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen,
gelijk ook ik gekend ben. [a] 2 Kor. 3:18.
13 En nu blijft geloof, hoop *en* liefde, deze
drie; doch de meeste van deze is de liefde.

HOOFDSTUK 14.

De apostel, besluitende de voorgaande vermaning tot liefde, leert nu, dat degenen, die naar geestelijke gaven staan, meest moeten trachten naar de gave van profeteeren, vs. 1; dat echter de gave van vreemde talen niet te verachten is, maar gebruikt moet worden met bijgevoegde uitlegging, 5; hetwelk hij bewijst met de gelijkenissen van een fluit, citer, en bazuin, 7; en toont aan, dat het strijdt tegen de natuur, en niet anders is als of men tot barbaren sprak, 10. Leert wijders dat men zoo moet bidden, dat zulks geschiede niet alleen met den geest, maar ook met het verstand, 13; anders

kan hij, die geen vreemde talen verstaat, geen amen zeggen op zulk een gebed, 16. Hij bevestigt dit met zijn eigen voorbeeld, hetwelk hij vermaant na te volgen, 18; en bewijst uit de h. Schrift, dat de vreemde talen somtijds meer eene straf, dan eene gave zijn, 21. Leert ook, dat het bespottelijk zou zijn, indien zij allen in vreemde talen spraken, maar stichtelijk, zoo zij allen profeteerden, 23. Daarna stelt hij eenige regelen, die men moet volgen in het gebruiken van buitengewone gaven, namelijk dat men alles moet doen tot stichting, 26. Als men met vreemde talen spreekt, dat een ander het uitlegge, 27; dat het profeteeren geschiede bij beurten, 29; en dat de andere profeten daarover oordeelen, 32; dat de vrouwen in de Gemeente zwijgen, 34; dat deze verordeningen geboden des Heeren zijn, 37; en eindelijk, dat alles eerlijk en met orde in de Gemeente moet geschieden, 40.

JAAGT de liefde na, en ijvert om de geestelijke *gaven*, maar meest, dat gij moogt profeteeren.

2 Want die eene *vreemde* taal spreekt, spreekt niet den menschen, maar Gode; want niemand verstaat *het*, doch met den geest spreekt hij verborgenheden.

3 Maar die profeteert, spreekt den menschen stichting, en vermaning, en vertroosting.

4 Die eene *vreemde* taal spreekt, die sticht zichzelven; maar die profeteert, sticht de Gemeente.

5 En ik wil *wel*, dat gij allen in *vreemde* talen spreekt, maar meer, dat gij profeteert; want die profeteert, is meer dan die *vreemde* talen spreekt, tenzij dan dat hij het uitlegge, opdat de Gemeente stichting moge ontvangen.

6 En nu, broeders! indien ik tot u kwam, en sprak *vreemde* talen, wat nuttigheid zou ik u doen, zoo ik tot u niet sprak, of in openbaring, of in kennis, of in profetie, of in leering?

7 Zelfs ook de levenlooze dingen, die geluid geven, hetzij fluit, hetzij citer, zoo zij geen onderscheid met *hunnen* klank geven, hoe zal bekend worden hetgeen gefluit of op de citer gespeeld wordt?

8 Want ook indien de bazuin een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot den krijg bereiden?

9 Alzoo ook gijlieden, indien gij niet door de taal eene duidelijke rede geeft, hoe zal verstaan worden hetgeen gesproken wordt? want gij zult zijn *als* die in de lucht spreekt.

10 Er zijn, naar het voorvalt, zoo vele soorten van stemmen in de wereld, en geene derzelve is zonder stem.

11 Indien ik dan de kracht der stem niet weet, zoo zal ik hem, die spreekt, barbaarsch zijn; en hij, die spreekt, zal bij mij barbaarsch zijn.

12 Alzoo ook gij, dewijl gij ijverig zijt naar geestelijke gaven, zoo zoekt, dat gij moogt overvloedig zijn tot stichting der Gemeente.

13 Daarom, die in eene *vreemde* taal spreekt, die bidde, dat hij het moge uitleggen.

14 Want indien ik in eene *vreemde* taal bidt, mijn geest bidt *wel*, maar mijn verstand is vruchteloos.

15 Wat is het dan? Ik zal *wel* met den geest bidden, maar ik zal ook met het verstand bidden; [a] ik zal *wel* met den geest zingen, maar ik zal ook met het verstand zingen.

a Efez. 5:19. Kol. 3:16.

16 Anderszins, indien gij dankzegt met den geest, hoe zal degene, die de plaats eens ongeleerden vervult, amen zeggen op uwe dankzegging, dewijl hij niet weet, wat gij zegt?

17 Want gij dankzegt wel behoorlijk, maar de ander wordt niet gesticht.

18 Ik dank mijnen God, dat ik meer *vreemde* talen spreek, dan gij allen;

19 Maar ik wil *liever* in de Gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, opdat ik ook anderen moge onderwijzen, dan tien duizend woorden in eene *vreemde* taal.

20 [a] Broeders! wordt geene kinderen in het verstand; maar zijt kinderen in de boosheid, en wordt in het verstand volwassen.

a Matt. 18:3. 19:14. Efez. 4:14. 1 Petr. 2:1,2.

21 [a] In de wet is geschreven: Ik zal door lieden van andere talen, en door andere lippen tot dit volk spreken, en ook alzoo zullen zij Mij niet hooren, zegt de Heere.

a Deut. 28:49. Jes. 28:11.

22 Zoo dan, de *vreemde* talen zijn tot een teeken niet dengenen, die gelooven, maar den ongeloovigen; en de profetie niet den ongeloovigen, maar dengenen, die gelooven.

23 Indien dan de geheele Gemeente bijeenvergaderd ware, en zij allen in *vreemde* talen spraken, en *eenige* ongeleerden of ongeloovigen inkwamen, zouden zij niet zeggen, dat gij uitzinnig waart?

24 Maar indien zij allen profeteerden, en een ongeloovige of ongeleerde inkwame, die wordt van allen overtuigd, *en* hij wordt van allen geoordeeld.

25 En alzoo worden de verborgene dingen zijns harten openbaar; en alzoo, vallende op *zijn* aangezicht, zal hij God aanbidden, en verkondigen, dat God waarlijk onder u is.

26 Wat is het dan, broeders? wanneer gij samenkomt, een iegelijk van u, heeft hij eenen psalm, heeft hij eene leer, heeft

hij eene *vreemde* taal, heeft hij eene openbaring, heeft hij eene uitlegging; laat alle dingen geschieden tot stichting;

27 En zoo iemand eene *vreemde* taal spreekt, *dat* het door twee, of ten meeste drie *geschiede*, en bij beurte; en dat een het uitlegge.

28 Maar indien er geen uitlegger is, dat hij zwijge in de Gemeente; doch dat hij tot zichzelven spreke, en tot God.

29 En dat twee of drie profeten spreken, en dat de anderen oordeelen.

30 Doch indien eenen anderen, die er zit, *iets* geopenbaard is, dat de eerste zwijge.

31 Want gij kunt allen, de een na den ander profeteeren, opdat zij allen leeren, en allen getroost worden.

32 En de geesten der profeten zijn den profeten onderworpen.

33 Want God is geen *God* van verwarring, maar van vrede, gelijk in al de Gemeenten der heiligen.

34 [a] Dat uwe vrouwen in de Gemeenten zwijgen; want het is haar niet toegelaten te spreken, maar *bevolen* onderworpen te zijn, gelijk ook [b] de wet zegt. [a] 1 Tim. 2:12.

[b] Gen. 3:16. Efez. 5:22. Kol. 3:18. Tit. 2:5. 1 Petr. 3:1.

35 En zoo zij iets willen leeren, laat haar te huis hare eigene mannen vragen; want het staat leelijk voor de vrouwen, dat zij in de Gemeente spreken.

36 Is het Woord Gods van u uitgegaan? Of is het tot u alleen gekomen?

37 Indien iemand meent een profeet te zijn, of geestelijk, die erkenne, dat, hetgeen ik u schrijf, des Heeren geboden zijn.

38 Maar zoo iemand onwetend is, die zij onwetend.

39 Zoo dan, broeders! ijvert om te profeteeren, en verhindert niet in *vreemde* talen te spreken.

40 Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.

HOOFDSTUK 15.

De apostel bewijst de waarheid van de opstanding der dooden met vele grondige redenen, waarvan de eerste genomen is van de opstanding van Christus, welke hij betoogt, uit de hoofdsom zijner leer, die hij naar de Schriften hun had voorgesteld, vs. 1; en uit de getuigenissen van Petrus, 4; van meer dan vijf honderd broeders, 6; van Jakobus en van al de apostelen, 7; en van zichzelven, 8; besluit dat anders Christus ook niet zou zijn opgewekt, 13; hetwelk hij bewijst ongerijmd te zijn, alzoo daarmede zouden worden te niet gemaakt hunne getuigenissen, de gronden van het Christelijk geloof en de hoop der Christenen, 14. Leert, dat Christus is Degene, Die de dooden zal opwekken en dat het geschieden zal in Zijne toekomst, als hij al Zijne vijanden zal te niet doen, en alles Gode onderwerpen, 21; dat anders ook de doop te vergeefs gebruikt wordt voor de dooden, 29; dat de geloovigen, als ook hij zelf, te vergeefs zoo vele gevaren zouden uitstaan, en de Epikuristen recht zouden hebben, 30. Daarna leert hij, dat de geloovige dooden zullen opstaan met dezelfde lichamen, doch met andere geestelijke hoedanigheden, als: onverderfelijkheid, heerlijkheid, onsterfelijkheid, 35; en dat zij lichamen zullen hebben, niet gelijk Adam had, maar gelijk Christus, de Heere, nu heeft, 47. Hij openbaart ook eene verborgenheid, dat degenen, die in de toekomst, van Christus leven, niet zullen sterven, maar veranderd worden, 51; en dat alsdan de dood zal verslonden worden, waarover hij een triomflied zingt en God dankt, 54. Eene vermaning aan de Korinthiërs om in het geloof staande te blijven, 58.

VOORTS, broeders! ik maak u bekend het Evangelie, [a] dat ik u verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat; [a] Gal. 1:11.

2 [a] Door hetwelk gij ook zalig wordt, indien gij het behoudt op zoodanige wijze, als ik het u verkondigd heb; tenzij dan dat gij te vergeefs geloofd hebt.

[a] Rom. 1:16. 1 Kor. 1:21.

3 Want ik heb ulieden ten eerste overgegeven, hetgeen ik ook ontvangen heb, [a] dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften;

[a] Jes. 53:7. Dan. 9:24, 26. 1 Kor. 5:7. 1 Petr. 2:24.

4 En dat Hij is [a] begraven, en dat Hij is [b] opgewekt ten derden dage, naar de Schriften; [a] Ps. 16:10. Jes. 53:9. Jona 1:17. Matt. 12:40.

[b] Ps. 16:10. Jes. 53:8. Matt. 12:40.

5 En dat Hij is van Cefas [a] gezien, [b] daarna van de twaalven.

[a] Luk. 24:34. Hand. 10:41. [b] Joh. 20:19, enz.

6 Daarna is Hij gezien van meer dan vijf honderd broederen op eenmaal, van welke het meerder *deel* nog overig is, en sommigen ook zijn ontslapen.

7 Daarna is Hij gezien van Jakobus, daarna van al de apostelen.

8 En ten laatste van allen is Hij ook [a] van mij, als van een' ontijdig geborene, gezien. [a] Hand. 9:3, 17. 23:11. 1 Kor. 9:1. 2 Kor. 12:2.

9 Want ik ben [a] de minste van de apostelen, die niet waardig ben een apostel genaamd te worden, [b] daarom dat ik de Gemeente Gods vervolgd heb. [a] Efez. 3:8.

[b] Hand. 8:3. 9:1. 22:4. 26:9. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.

10 Doch door de genade Gods ben ik, dat ik ben; en Zijne genade, die *aan* mij *bewezen is*, is niet ijdel geweest, [a] maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods, Die met mij is. [a] 2 Kor. 11:23. 12:11.

11 Hetzij dan ik, hetzij zijlieden, alzoo prediken wij, en alzoo hebt gij geloofd.

12 Indien nu Christus gepredikt wordt, dat Hij uit de dooden opgewekt is, hoe zeggen sommigen onder u, dat er geene opstanding der dooden is?

13 En indien er geene opstanding der dooden is, zoo is Christus ook niet opgewekt.

14 En indien Christus niet opgewekt is,
zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel
is ook uw geloof;
15 En zoo worden wij ook bevonden
valsche getuigen Gods; want wij hebben
van God getuigd, dat Hij Christus opgewekt
heeft, Dien Hij niet heeft opgewekt, zoo
namelijk de dooden niet opgewekt worden.
16 Want indien de dooden niet opgewekt
worden, zoo is ook Christus niet opgewekt.
17 En indien Christus niet opgewekt is,
zoo is uw geloof te vergeefs, zoo zijt gij
nog in uwe zonden.
18 Zoo zijn dan ook verloren, die in
Christus ontslapen zijn.
19 Indien wij alleenlijk in dit leven op
Christus zijn hopende, zoo zijn wij de el-
lendigste van alle menschen.
20 Maar nu, [a] Christus is opgewekt uit
de dooden, *en* is [b] de Eersteling geworden
dergenen, die ontslapen zijn.

a 1 Petr. 1:3. b Kol. 1:18. Openb. 1:5.

21 Want dewijl [a] de dood door een' mensch
is, zoo is ook de opstanding der dooden
door een' mensch. a Gen. 2:17. 3:6. Rom. 5:12, 18. 6:23.
22 Want gelijk zij allen in Adam ster-
ven, alzoo zullen zij ook in Christus allen
levend gemaakt worden.
23 Maar een iegelijk in zijne orde: de
eersteling Christus, daarna die van Chris-
tus zijn, in Zijne toekomst.
24 Daarna zal het einde zijn, wanneer Hij
het Koninkrijk aan God en den Vader zal
overgegeven hebben; [a] wanneer Hij zal te
niet gedaan hebben alle heerschappij, en
alle macht en kracht; a 1 Kor. 2:6.
25 [a] Want Hij moet als Koning heer-
schen, totdat Hij al de vijanden onder
Zijne voeten zal gelegd hebben. a Ps. 110:1.

Hand. 2:34. Efez. 1:20. Kol. 3:1. Hebr. 1:13. 10:12.

26 De laatste vijand, die te niet gedaan
wordt, is de dood.
27 [a] Want Hij heeft alle dingen Zijnen
voeten onderworpen. Doch wanneer Hij
zegt, dat *Hem* alle dingen onderworpen zijn,
zoo is het openbaar, dat Hij uitgenomen
wordt, Die Hem alle dingen onderworpen
heeft. a Ps. 8:7. Matt. 11:27. 28:18. Efez. 1:22. Hebr. 2:8.
28 En wanneer Hem alle dingen zullen
onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon
Zelf onderworpen worden Dien, Die Hem
alle dingen onderworpen heeft, opdat God
zij alles in allen.
29 Anders, wat zullen zij doen, die voor de
dooden gedoopt worden, indien de dooden
ganschelijk niet opgewekt worden? waarom
worden zij voor de dooden ook gedoopt?
30 Waarom zijn ook wij alle uur in gevaar?
31 Ik sterf alle dag, *hetwelk ik betuig*
bij onzen roem, dien ik heb in Christus
Jezus, onzen Heere.
32 Zoo ik, naar den mensch, tegen de
beesten gevochten heb te Éfeze, wat nuttig-
heid is het mij, indien de dooden niet opge-
wekt worden? [a] Laat ons eten en drinken,
want morgen sterven wij. a Jes. 22:13. 56:12.
33 Dwaalt niet. Kwade samensprekin-
gen verderven goede zeden.
34 Waakt op rechtvaardiglijk, en zondigt
niet. Want sommigen hebben de kennis
van God niet. Ik zeg het u tot schaamte.
35 Maar, zal iemand zeggen: [a] Hoe zullen
de dooden opgewekt worden? en met hoeda-
nig een lichaam zullen zij komen? a Ezec. 37:3.
36 Gij dwaas! [a] hetgeen gij zaait, wordt
niet levend, tenzij dat het gestorven is;

a Joh. 12:24.

37 En hetgeen gij zaait, *daarvan* zaait gij
het lichaam niet, dat worden zal, maar een
bloot graan, naar het voorvalt, van tarwe,
of van eenig der andere *granen*.
38 Maar God geeft hetzelve een lichaam,
gelijk Hij wil, en aan een iegelijk zaad
zijn eigen lichaam.
39 Alle vleesch is niet hetzelfde vleesch;
maar een ander is het vleesch der men-
schen, en een ander is het vleesch der
beesten, en een ander der visschen, en een
ander der vogelen.
40 En er zijn hemelsche lichamen, en er
zijn aardsche lichamen; maar eene andere
is de heerlijkheid der hemelsche, en eene
andere der aardsche.
41 Eene andere is de heerlijkheid der
zon, en eene andere is de heerlijkheid der
maan, en eene andere is de heerlijkheid
der sterren; want de *eene* ster verschilt
in heerlijkheid van de *andere* ster.
42 [a] Alzoo zal ook de opstanding der doo-
den zijn. Het *lichaam* wordt gezaaid in
verderfelijkheid, het wordt opgewekt in
onverderfelijkheid; a Dan. 12:3. Matt. 13:43.
43 Het wordt gezaaid in oneer, het
wordt opgewekt in heerlijkheid; het wordt
gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt
in kracht.
44 Een natuurlijk lichaam wordt er
gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er

opgewekt. Er is een natuurlijk lichaam, en er is een geestelijk lichaam.

45 Alzoo is er ook geschreven: "De eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziel; de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest. *a Gen. 2:7.*

46 Doch het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

47 De eerste mensch is uit de aarde, aardsch; de tweede Mensch is de Heere uit den hemel.

48 Hoedanig de aardsche *is*, zoodanige zijn ook de aardschen; en hoedanig de Hemelsche *is*, zoodanige zijn ook de hemelschen.

49 En "gelijkerwijs wij het beeld des aardschen gedragen hebben, *alzoo* zullen wij ook het beeld des Hemelschen dragen. *a 2 Kor. 4:11.*

50 Doch dit zeg ik, broeders! "dat vleesch en bloed het Koninkrijk Gods niet beërven kunnen, en de verderfelijkheid beërft de onverderfelijkheid niet. *a Joh. 1:13.*

51 Ziet, ik zeg u eene verborgenheid: "wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden; *a 1 Thess. 4:16.*

52 In een punt des *tijds*, in een oogenblik, met "de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden. *a Matt. 24:31. 1 Thess. 4:16.*

53 Want dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke *moet* "onsterfelijkheid aandoen. *a 2 Kor. 5:4.*

54 En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden dat geschreven is: "De dood is verslonden tot overwinning. *a Jes. 25:8. Hos. 13:14. Hebr. 2:14.*

55 Dood! waar is uw prikkel? Hel! waar is uwe overwinning?

56 De prikkel nu des doods is de zonde; en de kracht der zonde is de wet.

57 "Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus. *a 1 Joh. 5:5.*

58 Zoo dan, mijne geliefde broeders! zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

HOOFDSTUK 16.

De apostel vermaant de gemeente van Korinthe, om naar het voorbeeld van de Gemeente van Galatië, eene collecte te doen voor de arme geloovigen te Jeruzalem, vs. 1. Wijst aan, hoe dezelve op den eersten dag der week zeer geschikt kan geschieden, 2; en door wien derwaarts gezonden worden, 3. Belooft dat hij door Macedónië tot hen zal komen en eenen langen tijd bij hen blijven, 5. Geeft reden waarom hij tot het pinksterfeest te Éfeze moet blijven, 8. Vermaant hen om Timótheüs vriendelijk te ontvangen en in vrede te laten vertrekken, en ook het uitstel van Apollos komst ten goede te houden, 10. Hij doet daarbij eene algemeene vermaning tot standvastigheid in het geloof en de liefde, 13; en in het bijzonder, dat zij het huisgezin van Stéfanas zouden hoogachten, daar hij zich met Fortunátus en Achaïkus zeer verkwikt heeft, 15. Groet de Gemeente van Korinthe, van wege de Gemeenten van Azië, en bijzonder van Aquila en Priscilla, 19; en groet hen ook zelf met zijne eigene hand, 21. Verkondigt allen, die Christus niet liefhebben, den vloek, 22. Wenscht den geloovigen de genade Gods en belooft hun zijne liefde, 23.

AANGAANDE nu de verzameling, die voor de heiligen *geschiedt*, gelijk als ik aan de Gemeenten in Galátië verordend heb, doet ook gij alzoo.

2 "Op elken eersten *dag* der week, legge een iegelijk van u *iets* bij zichzelven weg, vergaderende eenen schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft; opdat de verzamelingen alsdan niet *eerst* geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn. *a Hand. 11:29. 2 Kor. 8:4. 9:1.*

3 En wanneer ik daar zal gekomen zijn, zal ik hen, die gij zult bekwaam achten door brieven, zenden, om uwe gave naar Jeruzalem over te dragen.

4 En indien het *der moeite* waardig mocht zijn, dat ik ook *zelf* reizen zou, zoo zullen zij met mij reizen.

5 Doch "ik zal tot u komen, wanneer ik Macedónië zal doorgegaan zijn (want ik zal door Macedónië gaan); *a 2 Kor. 1:15.*

6 En ik zal mogelijk bij u blijven, of ook overwinteren, opdat gij mij moogt geleiden, waar ik zal henenreizen.

7 Want ik wil u nu niet zien in het voorbijgaan, maar ik hoop eenigen tijd bij u te blijven, indien het de Heere zal toelaten.

8 Maar ik zal te Éfeze blijven tot den pinkster*dag*.

9 Want mij is eene groote en krachtige deur geopend, en er zijn vele tegenstanders.

10 Zoo nu Timótheüs komt, ziet, dat hij buiten vreeze bij u zij; want hij werkt het werk des Heeren, gelijk als ik.

11 Dat hem dan niemand verachte; maar geleidt hem in vrede, opdat hij tot mij kome; want ik verwacht hem met de broederen.

12 En wat aangaat Apollos, den broeder, ik heb hem zeer gebeden, dat hij met de broederen tot u komen zou; maar het was ganschelijk *zijn* wil niet, dat hij nu zou komen; doch hij zal komen, wanneer het hem wel gelegen zal zijn.

13 Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk.

14 Dat al uwe dingen in de liefde geschieden.

15 En ik bid u, broeders! gij kent het huis van Stéfanas, dat het is de eerste-

ling van Acháje, en *dat* zij zichzelven den
heiligen ter dienst hebben geschikt;
16 Dat gij ook u aan de zoodanigen
onderwerpt, en aan een' iegelijk, die
medewerkt en arbeidt.
17 En ik verblijde mij over de aankomst
van Stéfanas, en Fortunátus, en
Acháïkus, want deze hebben vervuld hetgeen
mij aan u ontbrak;
18 Want zij hebben mijnen geest verkwikt,
en *ook* den uwen. Erkent dan de zoodanigen.
19 U groeten de Gemeenten van Azië. U
groeten zeer in den Heere A'quila en Priscilla,
met de Gemeente, die te hunnen huize is.
20 U groeten al de broeders. [a] Groet
elkander met eenen heiligen kus.

[a] Rom. 16:16. 2 Kor. 13:12. 1 Thess. 5:26. 1 Petr. 5:14.

21 De groetenis met mijne hand van
Paulus.
22 Indien iemand den Heere Jezus Christus
niet liefheeft, die zij eene vervloeking;
Maran-atha!
23 De genade van den Heere Jezus
Christus zij met u.
24 Mijne liefde zij met u allen in
Christus Jezus. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

KORINTHE.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van dezen brief, vs. 1; dankt Paulus God voor de vertroostingen, die hij in alle verdrukkingen door Christus, anderen tot een voorbeeld, ontving, 3; en komt daarna tot het verhaal van de groote vervolging, welke hem in Azië was overkomen, 8; uit welke hij nogtans was verlost door hunne gebeden, 10. Betuigt dat hij met oprechtheid in de wereld, maar meest onder hen had verkeerd, 12; en dat hij ook oprecht voorgenomen had weder tot hen over te komen, 15; hoewel hetzelve nog niet was geschied, 17; niet omdat zijn woord was ja en neen, 18; daar alle beloften Gods in Christus ja en zeker zijn, 20, en door den H. Geest in ons bevestigd, 21, maar betuigt met eenen eed, dat hij zijne komst tot hen nog had uitgesteld, om hen te sparen, 23.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus,
door den wil van God, en [a] Timótheüs,
de broeder, aan de Gemeente
Gods, die te Korinthe is, met al de heiligen,
die in geheel Acháje zijn: [a] Filipp. 1:1.
2 [a] Genade zij u en vrede van God, onzen
Vader, en den Heere Jezus Christus.

[a] Rom. 1:7. 1 Kor. 1:3. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2.

3 [a] Geloofd zij de God en Vader van onzen
Heere Jezus Christus, de Vader der barmhartigheden,
en de God aller vertroosting;

[a] Efez. 1:3. 1 Petr. 1:3.

4 [a] Die ons vertroost in al onze verdrukking,
opdat wij zouden kunnen vertroosten
degenen, die in allerlei verdrukking zijn,
door de vertroosting, met welke wij zelven
van God vertroost worden. [a] 2 Kor. 7:6.
5 [a] Want gelijk het lijden van Christus
overvloedig is in ons, alzoo is ook door
Christus onze vertroosting overvloedig.

[a] Ps. 34:20. 94:19.

6 Doch hetzij dat wij verdrukt worden,
het is tot uwe vertroosting en zaligheid, [a] die
gewrocht wordt in de lijdzaamheid van hetzelfde
lijden, hetwelk wij ook lijden; hetzij
dat wij vertroost worden, *het is* tot uwe
vertroosting en zaligheid; [a] 2 Kor. 4:17.
7 En onze hoop van u is vast, als die
weten, dat, gelijk gij gemeenschap hebt
aan het lijden, *gij* ook alzoo *gemeenschap
hebt* aan de vertroosting.
8 Want wij willen niet, broeders! dat gij
onwetende zijt van onze verdrukking, [a] die
ons in Azië overkomen is, dat wij uitnemend
zeer bezwaard zijn geweest boven
onze macht, alzoo dat wij zeer in twijfel
waren ook van het leven. [a] Hand. 19:23, enz.
9 Ja, wij hadden al zelven in onszelven
het vonnis des doods, [a] opdat wij niet op
onszelven vertrouwen zouden, maar op
God, Die de dooden verwekt; [a] Jer. 17:5, 7.
10 [a] Die ons uit zoo grooten dood verlost
heeft, en *nog* verlost; op Welken wij
hopen, dat Hij *ons* ook nog verlossen
zal; [a] 1 Kor. 15:31.
11 [a] Alzoo gijlieden ook medearbeidt voor
ons door het gebed, [b] opdat over de gave,
door vele personen aan ons te weeg gebracht,
ook voor ons dankzegging door velen
gedaan worde. [a] Rom. 15:30. Filipp. 1:19. [b] 2 Kor. 4:15.
12 Want onze roem is deze, *namelijk* de
getuigenis van ons geweten, dat wij in
eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in
vleeschelijke wijsheid, maar in de genade
Gods, in de wereld verkeerd hebben, en
allermeest bij ulieden.
13 Want wij schrijven u geene andere

dingen, dan die gij kent, of ook erkent;
en ik hoop, dat gij ze ook tot het einde
toe erkennen zult;
14 Gelijkerwijs gij ook ten deele ons
erkend hebt, dat wij uw roem zijn, [a] ge-
lijk gij ook de onze zijt, in den dag van
den Heere Jezus. [a] Filipp. 2:16. 1 Thess. 2:19.
15 [a] En op dit betrouwen wilde ik te
voren tot u komen, opdat gij eene tweede
genade zoudt hebben; [a] 1 Kor. 16:5.
16 En door uwe *stad* naar Macedónië gaan,
en wederom van Macedónië tot u komen,
en van ulieden naar Judéa geleid worden.
17 Als ik dan dit voorgenomen heb,
heb ik ook lichtvaardigheid gebruikt? of
neem ik het naar het vleesch voor, het-
geen ik voorneem, opdat bij mij zou wezen
ja, ja, en neen, neen?
18 Doch God is getrouw, dat ons woord,
hetwelk tot u *is geschied*, [a] niet is geweest
ja en neen. [a] Matt. 5:37. Jakob. 5:12.
19 Want de Zoon van God, Jezus Chris-
tus, Die onder u door ons is gepredikt,
namelijk door mij, en Silvánus, en Timó-
theüs, was niet ja en neen, maar is ge-
weest ja in Hem.
20 Want zoo vele beloften Gods als er
zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem
amen, Gode tot heerlijkheid door ons.
21 Maar Die ons met u bevestigt in Chris-
tus, en Die ons gezalfd heeft, is God;
22 [a] Die ons ook heeft verzegeld, en het
onderpand des Geestes in onze harten ge-
geven. [a] Rom. 8:16. 2 Kor. 5:5. Efez. 1:13. 4:30.
23 [a] Doch ik aanroepe God tot een' Ge-
tuige over mijne ziel, dat ik, om u te spa-
ren, nog te Korinthe niet ben gekomen.
[a] Rom. 1:9. 9:1. 2 Kor. 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.
24 [a] Niet dat wij heerschappij voeren
over uw geloof, maar wij zijn medewer-
kers uwer blijdschap; want gij staat door
het geloof. [a] 1 Petr. 5:3.

HOOFDSTUK 2.

De apostel gaat voort in het verklaren van de redenen, waarom hij tot nog toe niet was gekomen, namelijk omdat hij niet met droefheid, maar met blijdschap bij hen wilde zijn, vs. 1. Betuigt dat hetgene hij te voren van den bloedschender aan hen geschreven had, met tranen en uit liefde voor hen was geschied, 4. Beveelt hun, dat zij hem om zijne droefheid nu weder zullen aannemen en vertroosten, opdat hij door te groote droefheid in geene wanhoop vervalle, 6. Verhaalt verder, hoe hij het Evangelie te Tróas alleen gepredikt had en daarna in Macedónië, 12; en betuigt, dat zijne prediking alom Gode een aangename reuk is, zoo in degenen, die behouden worden, als in degenen, die verloren gaan, 14; daar hij hetzelve overal oprecht voorstelt, 17.

MAAR ik heb dit bij mijzelven voor-
genomen, dat ik niet wederom in
droefheid tot u komen zou.
2 Want indien ik ulieden bedroef, wie
is het toch, die mij zal vroolijk maken,
dan degene, die van mij bedroefd is ge-
worden?
3 En ditzelfde heb ik u geschreven, op-
dat ik, *daar* komende, niet zou droefheid
hebben van degenen, van welke ik moest
verblijd worden; [a] vertrouwende van u
allen, dat mijne blijdschap uw aller *blijd-
schap* is. [a] 2 Kor. 8:22. Gal. 5:10.
4 Want ik heb ulieden uit vele verdrukking
en benauwdheid des harten, met vele tranen
geschreven, niet opdat gij zoudt bedroefd
worden, maar opdat gij de liefde zoudt
verstaan, die ik overvloediglijk tot u heb.
5 Doch indien iemand bedroefd heeft, die
heeft niet mij bedroefd, maar ten deele
(opdat ik *hem* niet bezware) ulieden allen.
6 [a] Den zoodanige is deze bestraffing
genoeg, die van velen *geschied is*. [a] 1 Kor. 5:3.
7 Alzoo dat gij daarentegen *hem* liever
moet vergeven en vertroosten, opdat de
zoodanige door al te overvloedige droef-
heid niet eenigszins worde verslonden.
8 Daarom bid ik u, dat gij de liefde
aan hem bevestigt.
9 Want daartoe heb ik ook geschreven,
opdat ik uwe beproeving mocht verstaan,
of gij in alles gehoorzaam zijt.
10 Dien gij nu iets vergeeft, *dien ver-
geef* ik ook; want zoo ik ook iets ver-
geven heb, dien ik vergeven heb, *heb ik
het vergeven* om uwentwil, voor het aan-
gezicht van Christus, opdat de Satan over
ons geen voordeel krijge;
11 Want zijne gedachten zijns ons niet
onbekend.
12 Voorts, [a] als ik te Tróas kwam, om
het Evangelie van Christus *te prediken*,
en als mij eene deur geopend was in den
Heere, zoo heb ik geene rust gehad voor
mijnen geest, omdat ik Titus, mijnen
broeder, niet vond; [a] Hand. 16:8.
13 Maar afscheid van hen genomen heb-
bende, vertrok ik naar Macedónië.
14 En Gode zij dank, Die ons allen tijd
doet triomfeeren in Christus, [a] en den reuk
Zijner kennis door ons openbaar maakt
in alle plaatsen. [a] Kol. 1:27.
15 Want wij zijn Gode een goede reuk
van Christus, in degenen, die zalig wor-
den, en in degenen, die verloren gaan;
16 [a] Dezen wel een reuk des doods ten
doode; maar genen een reuk des levens

ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam? [a] Luk. 2:34.

17 Want wij dragen niet, gelijk velen, het Woord Gods te koop, maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.

HOOFDSTUK 3.

De apostel geeft reden, waarom hij op het einde van het voorgaande hoofdstuk den dienst van het Evangelie zoo hoog had verheven, en beroept zich eerst op de bevinding der Korinthiërs zelven, die door dezen zijnen dienst tot Christus bekeerd waren, vs. 1. Doet daarbij, dat deze kracht niet uit hem, maar uit God was, 5. Bewijst hetzelve wijders door eene vergelijking van den dienst van Mozes, welken hij eene doodende letter in steenen tafelen gedrukt, en eene bediening der verdoemenis noemt, die niet blijft; en van den dienst der apostelen, welke hij eenen dienst des Geestes, des levens en der rechtvaardigheid noemt, en altijd blijft, 6. Verklaart, dat op het aangezicht van Mozes een deksel lag en ook op de Joden bij het lezen der wet, alzoo dat zij het doel der wet niet verstonden, 13; welk deksel van hen zal afgenomen worden, als zij tot God zullen bekeerd zijn, 16; maar dat de dienst van het N. T. klaar is en een middel, door hetwelk de Geest des Heeren krachtig is tot onze vernieuwing, 17.

BEGINNEN [a] wij onszelven wederom *u* aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of *brieven* van voorschrijving van u? [a] 2 Kor. 5:12. 10:8.

2 Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle menschen;

3 Als die openbaar zijt geworden, dat gij een brief van Christus zijt, en door onzen dienst bereid, die geschreven is niet met inkt, maar door den Geest des levenden Gods, niet [a] in steenen tafelen, [b] maar in vleeschen tafelen des harten.

[a] Ex. 24:12. 34:1. [b] Jer. 31:33. Ezec. 11:19. 36:26. Hebr. 8:10.

4 En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God.

5 Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken, als uit onszelven; maar [a] onze bekwaamheid is uit God; [a] Filipp. 2:13.

6 Die ons ook bekwaam gemaakt heeft, *om te zijn* [a] dienaars [b] des Nieuwen Testaments, niet der letter, maar des Geestes; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend. [a] 2 Kor. 5:18. [b] Hebr. 8:6, 8.

7 En indien de bediening des doods in letteren *bestaande*, [a] *en* in steenen ingedrukt, in heerlijkheid is geweest, [b] alzoo dat de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes niet konden sterk aanzien, om de heerlijkheid zijns aangezichts, die te niet gedaan zou worden; [a] Ex. 24:12. 34:1. Deut. 10:2. [b] Ex. 34:30.

8 Hoe zal niet veel meer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn?

9 Want indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening der rechtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.

10 Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in dezen deele, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid.

11 Want indien hetgeen te niet gedaan wordt, in heerlijkheid was, veel meer *is* hetgeen blijft, in heerlijkheid.

12 Dewijl wij dan zoodanige hoop hebben, zoo gebruiken wij vele vrijmoedigheid in het spreken;

13 En *doen niet* gelijkerwijs [a] Mozes, *die* een deksel op zijn aangezicht leide, opdat de kinderen Israëls niet zouden sterk zien [b] op het einde van hetgeen te niet gedaan wordt; [a] Ex. 34:35. [b] Rom. 10:4.

14 [a] Maar hunne zinnen zijn verhard geworden; want tot op *den dag* van heden blijft hetzelfde deksel in het lezen des Ouden Testaments, zonder ontdekt te worden, hetwelk door Christus te niet gedaan wordt.

[a] Jes. 6:10. Ezec. 12:2. Matt. 13:11. Hand. 28:26. Rom. 11:8.

15 Maar tot den huidigen *dag* toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart.

16 [a] Doch zoo wanneer het tot den Heere zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen. [a] Matt. 13:11. Rom. 11:23. 1 Kor. 2:10.

17 [a] De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. [a] Joh. 4:24.

18 [a] En wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren *als* in eenen spiegel aanschouwende, worden *naar* hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest. [a] 1 Kor. 13:12. 2 Kor. 5:7.

HOOFDSTUK 4.

De apostel betuigt, dat hij het Evangelie van Christus oprecht en duidelijk voorstelt voor de gewetens van alle menschen, vs. 1; en dat, zoo hetzelve iemand bedekt is, het bedekt is voor degenen, die verloren gaan, welker zinnen de Satan heeft verblind, 3. Dat deze kracht evenwel niet van de dienaars, maar van Christus is, en van God, Die de harten verlicht, 5. Dat ook deze kracht zich wonderlijk in de apostelen van Christus zelven openbaart, in het overwinnen van allerlei verdrukkingen en zwarigheden, die hun dagelijks overkomen, 8; en stelt daarna verscheidene redenen van vertroostingen, met welke zij zichzelven en anderen versterken, genomen uit het voorbeeld van David, 13; en van de zalige opstanding, 14; van de dankbaarheid voor zulke verlossingen, 15; van de vernieuwing van den inwendigen mensch, 16; en eindelijk van de grootte der eeuwige heerlijkheid, die hierop zal volgen, 17.

DAAROM dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid, die ons geschied is, zoo vertragen wij niet;

2 Maar wij hebben verworpen de bedekselen der schande, [a] niet wandelende in arglistigheid, noch het Woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid onszelven [b] aangenaam makende bij alle gewetens der menschen, in de tegenwoordigheid Gods. [a] 2 Kor. 2:17. [b] 2 Kor. 6:4.

3 Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen, [a] die verloren gaan; *a* 2 Kor. 2:15. *b* 2 Thess. 2:10.

4 In dewelke de God dezer eeuw [a] de zinnen verblind heeft, *namelijk* der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, [b] Die het Beeld Gods is. *a* Jes. 6:10. Joh. 12:40. *b* Joh. 14:9. Filipp. 2:6. Kol. 1:15. Hebr. 1:3.

5 Want wij prediken niet onszelven, maar Christus Jezus, den Heere; en onszelven, *dat wij* uwe dienaars *zijn* om Jezus wil.

6 Want God, [a] Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, [b] Die in onze harten geschenen heeft, om *te geven* verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus. *a* Gen. 1:3. *b* 2 Petr. 1:19.

7 Maar wij hebben dezen schat [a] in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij van [b] God, en niet uit ons; *a* 2 Kor. 5:1. *b* 1 Kor. 2:5.

8 *Als* die in alles verdrukt worden, doch niet benauwd; twijfelmoedig, doch niet mismoedig;

9 Vervolgd, doch niet *daar*in verlaten; nedergeworpen, doch niet verdorven;

10 [a] Altijd de dooding van den Heere Jezus in het lichaam omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam zou geopenbaard worden. *a* Rom. 8:17. Gal. 6:17. Filipp. 3:10. 2 Tim. 2:11, 12. 1 Petr. 4:13.

11 [a] Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus wil; [b] opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zou geopenbaard worden. *a* Ps. 44:23. Matt. 5:11. Rom. 8:36. 1 Kor. 4:9. *b* 1 Kor. 15:49. Kol. 3:4.

12 Zoo dan, de dood werkt wel in ons, maar het leven in ulieden.

13 Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is: [a] Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken; zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook. *a* Ps. 116:10.

14 [a] Wetende, dat Hij, Die den Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken, en met ulieden daar zal stellen. *a* Rom. 8:11. 1 Kor. 6:14.

15 Want al deze dingen zijn om uwentwil, [a] opdat de vermenigvuldigde genade, door de dankzegging van velen, overvloedig worde ter heerlijkheid Gods. *a* 2 Kor. 1:11.

16 Daarom vertragen wij niet; maar hoewel onze uitwendige mensch verdorven wordt, zoo wordt nogtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag.

17 [a] Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbij*gaat*, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid; *a* Ps. 30:6. Matt. 5:12. Rom. 8:18. 1 Joh. 3:2.

18 Dewijl wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet; want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig.

HOOFDSTUK 5.

De apostel gaat voort in het beschrijven van de hoop der zaligheid, door welke wij verzekerd zijn, dat als dit lichaam, hetwelk een aardsche tabernakel is, gebroken wordt, wij dan eene eeuwige woonstede hebben in den hemel, vs. 1; waarmede wij verlangen overkleed te worden, 4; vermits, zoo lang wij in dit lichaam inwonen, wij van den Heere uitwonen, 6. Hij vermaant, dat dan een iegelijk naarstig moet zijn, om den Heere te behagen, 9; daar wij allen voor den rechterstoel van Christus moeten verschijnen, 10. Betuigt daarom ook zijne naarstigheid onder hen, 11; niet om zichzelven te prijzen, maar om hun stof van roem te geven tegen de valsche apostelen, 12. Leert, dat Christus voor allen gestorven en opgewekt is, opdat zij allen Hem zouden leven, 15. Waarom hij voortaan niemand meer kent naar het vleesch, 16; maar naar de nieuwe schepping, die uit God is in Christus, 17. Waartoe zij als gezanten Gods worden gebruikt, om de menschen met God in Christus te verzoenen, 19.

WANT wij weten, dat, zoo ons [a] aardsche huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, *maar* eeuwig, in de hemelen. *a* 2 Kor. 4:7.

2 [a] Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is, overkleed te worden. *a* Rom. 8:23.

3 [a] Zoo wij ook bekleed *en* niet naakt zullen gevonden worden. *a* Openb. 3:18. 16:15.

4 Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed, maar overkleed worden, [a] opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde. *a* Rom. 8:11. 1 Kor. 15:53.

5 Die ons nu tot ditzelfde bereid heeft, is God, [a] Die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft. *a* Rom. 8:16. 2 Kor. 1:22. Efez. 1:13. 4:30.

6 Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten, dat wij, inwonende in het lichaam, uitwonen van den Heere;

7 [a] (Want wij wandelen door geloof *en* niet door aanschouwen) *a* 1 Kor. 13:12. 2 Kor. 3:18.

8 Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen, en bij den Heere in te wonen.

9 Daarom zijn wij ook zeer begeerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehagelijk te zijn.

10 [a] Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus,

[b] opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door
het lichaam *geschiedt*, naar dat hij gedaan
heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. *a* Matt. 25:32.
Rom. 14:10. *b* Ps. 62:13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27.
Rom. 2:6. 14:12. 1 Kor. 3:8. Gal. 6:5. Openb. 2:23. 22:12.
11 Wij dan, wetende den schrik des Hee-
ren, bewegen de menschen tot het geloof, en
zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop
ook in uwe gewetens geopenbaard te zijn.
12 [a] Want wij prijzen onszelven u niet
wederom aan, maar wij geven u oorzaak
van roem over ons, opdat gij *stof* zoudt
hebben tegen degenen, die in het aangezicht
roemen, en niet *in* het hart. *a* 2 Kor. 3:1. 10:8.
13 Want hetzij dat wij uitzinnig zijn,
wij zijn het Gode; hetzij dat wij gema-
tigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden.
14 Want de liefde van Christus dringt ons;
15 Als die dit oordeelen, dat, indien
één voor allen gestorven is, zij dan allen
gestorven zijn. En Hij is voor allen ge-
storven, [a] opdat degenen, die leven, niet
meer zichzelven zouden leven, maar Dien,
Die voor hen gestorven en opgewekt is.
a Rom. 14:7. Gal. 2:20. 1 Thess. 5:10. 1 Petr. 4:2.
16 [a] Zoo dan, wij kennen van nu aan nie-
mand naar het vleesch; en indien wij ook
Christus naar het vleesch gekend hebben,
nogtans kennen wij *Hem* nu niet meer *naar*
het vleesch. *a* Matt. 12:50. Joh. 15:14. Gal. 5:6. 6:15. Kol. 3:11.
17 Zoo dan, indien iemand in Christus
is, die is een nieuw schepsel: [a] het oude
is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw
geworden. *a* Jes. 43:18. Openb. 21:5.
18 En al deze dingen zijn uit God, [a] Die
ons met Zichzelven verzoend heeft door Je-
zus Christus, en ons de bediening der ver-
zoening gegeven heeft. *a* Kol. 1:20. 1 Joh. 2:2. 4:10.
19 [a] Want God was in Christus de wereld
met Zichzelven verzoenende, hunne zonden
hun niet toerekenende; en heeft het woord der
verzoening in ons gelegd. *a* Rom. 3:24, 25. Kol. 1:20.
20 Zoo zijn wij dan [a] gezanten van
Christus wege, als of God door ons bade:
wij bidden van Christus wege, laat u met
God verzoenen. *a* 2 Kor. 3:6.
21 [a] Want Dien, Die geene zonde gekend
heeft, [b] heeft Hij zonde voor ons gemaakt,
opdat wij zouden worden rechtvaardigheid
Gods in Hem. *a* Jes. 53:9. 1 Petr. 2:22. 1 Joh. 3:5.
b Jes. 53:12. Rom. 8:3. Gal. 3:13.

HOOFDSTUK 6.

Paulus vermaant de Korinthiërs, dat zij de genade, die hun door hem als een gezant van Christus was toegediend, niet te vergeefs mochten ontvangen hebben, vs. 1; en verhaalt, hoe getrouw hij zijnen dienst had volbracht, zelfs in het midden van alle zwarigheden en verdrukkingen, 3; mitsgaders met hoedanige deugden en krachten des Geestes zijn arbeid was vergezeld geweest, 6. Verklaart wijders zijne groote genegenheid jegens hen, 11; en eischt van hen, dezelve wederkeerig hem toe te dragen, 12. Vermaant hen, geen juk aan te trekken met de ongeloovigen, 14; en geene gemeenschap te hebben met de afgoden, daar de geloovigen Gods tempel zijn, 16; maar zich van die af te scheiden, 17; daar God hun Vader is, en zij Zijne kinderen zijn, 18.

EN wij, *als* [a] medearbeidende, bidden *u*
ook, [b] dat gij de genade Gods niet te
vergeefs moogt ontvangen hebben.
a 1 Kor. 3:9. *b* Hebr. 12:15.
2 [a] Want Hij zegt: In den aangenamen
tijd heb Ik u verhoord, en in den dag der
zaligheid heb Ik u geholpen. Ziet, nu is
het de welaangename tijd, ziet, nu is het
de dag der zaligheid! *a* Jes. 49:8.
3 [a] Wij geven geenen aanstoot in eenig
ding, opdat de bediening niet gelasterd
worde. *a* Rom. 14:13. 1 Kor. 10:32.
4 Maar wij, [a] als dienaars van God, maken
onszelven in alles aangenaam, [b] in vele
verdraagzaamheid, in verdrukkingen, in
nooden, in benauwdheden,
a 1 Kor. 4:1. *b* 2 Kor. 11:23.
5 In slagen, in gevangenissen, in beroer-
ten, in arbeid, in waken, in vasten,
6 In reinheid, in kennis, in lankmoedig-
heid, in goedertierenheid, in den Heiligen
Geest, in ongeveinsde liefde,
7 In het woord der waarheid, in de
kracht van God, door de wapenen der ge-
rechtigheid aan de rechter- en aan de
linker*zijde;*
8 Door eer en oneer, door kwaad gerucht
en goed gerucht; als verleiders, en *nogtans*
waarachtigen;
9 Als onbekende, en *nogtans* bekend;
[a] als stervende, en ziet, wij leven; als ge-
tuchtigd, en niet gedood; *a* Ps. 118:18. Jes. 26:19.
10 Als droevig zijnde, doch altijd blijde;
als arm, doch velen rijk makende; als niets
hebbende, en *nogtans* alles bezittende.
11 Onze mond is opengedaan tegen u, o
Korinthiërs! ons hart is uitgebreid.
12 Gij zijt niet nauw in ons, maar gij zijt
nauw in uwe ingewanden.
13 Nu, *om* dezelfde vergelding *te doen,*
(ik spreek [a] als tot *mijne* kinderen) zoo
wordt gij ook uitgebreid. *a* 1 Kor. 4:14.
14 [a] Trekt niet een ander juk aan met de
ongeloovigen; [b] want wat mededeel heeft
de gerechtigheid met de ongerechtigheid?
en wat gemeenschap heeft het licht met de
duisternis? *a* Deut. 7:2. 1 Kor. 5:9.
b 1 Sam. 5:1, 2. 1 Kon. 8:21. 1 Kor. 10:21. Efez. 5:11.

15 En wat samenstemming heeft Christus
met Belial? of wat deel heeft de geloovige
met den ongeloovige?
16 Of wat samenvoeging heeft de tempel
Gods [a] met de afgoden? [b] Want gij zijt de
tempel des levenden Gods; gelijkerwijs God
gezegd heeft: [c] Ik zal in hen wonen, en Ik
zal onder *hen* wandelen; en Ik zal hun
God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn.

a 1 Kor. 10:7, 14. *b* 1 Kor. 3:16. 6:19. Efez. 2:21. Hebr. 3:6. 1 Petr. 2:5. *c* Ex. 29:45. Lev. 26:11. Ezec. 37:26.

17 Daarom [a] gaat uit het midden van
hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en
raakt niet aan hetgeen onrein is, en Ik zal
ulieden aannemen. *a* Jes. 52:11. Openb. 18:4.
18 [a] En Ik zal u tot een' Vader zijn, en
gij zult Mij tot zonen en dochteren zijn,
zegt de Heere, de Almachtige. *a* Jer. 31:1.

HOOFDSTUK 7.

De apostel trekt uit de voorgaande beloften Gods eene nieuwe vermaning tot heiligmaking, vs. 1; en verantwoordt wederom zijnen wandel onder hen, 2; betuigt zijne bijzondere genegenheid jegens hen, zelfs in het midden van alle verdrukkingen, en houdt zich ook verzekerd van de hunne jegens hem, 3; in welk gevoelen hij door de komst van Titus nog meer is gesterkt, 6; en hoewel hij hen door zijne ernstige bestraffing te voren bedroefd had, zoo bekent hij, dat deze droefheid nogtans eene droefheid naar God is geweest, 8; hetwelk hij aanwijst uit de vruchten dier droefheid, 10; en uit de blijdschap van Titus na zijne wederkomst, 13; die alles alzoo bij hen had bevonden, gelijk de apostel van hen vertrouwde, 14.

DEWIJL wij dan deze beloften hebben,
geliefden! laat ons onszelven reinigen
van alle besmetting des vleesches en des
geestes, voleindigende de heiligmaking in
de vreeze Gods.
2 Geeft ons plaats; wij hebben niemand
verongelijkt, wij hebben niemand verdorven,
wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.
3 Ik zeg *dit* niet tot *uwe* veroordeeling;
want ik heb [a] te voren gezegd, dat gij in
onze harten zijt, om samen te sterven en
samen te leven. *a* 2 Kor. 6:11, 12, 13.
4 Ik heb vele vrijmoedigheid in het
spreken tegen u, ik heb veel roems over
u; ik ben vervuld met vertroosting; [a] ik
ben zeer overvloedig van blijdschap in al
onze verdrukking.

a Matt. 5:12. Hand. 5:41. Filipp. 2:17. Kol. 1:24.

5 Want ook, als wij in Macedónië gekomen
zijn, zoo heeft ons vleesch geene rust gehad,
[a] maar wij waren in alles verdrukt: van buiten
was strijd, van binnen vrees. *a* Hand. 16:19, 23.
6 [a] Doch God, Die de nederigen vertroost,
heeft ons getroost door de komst van Titus.

a 2 Kor. 1:4.

7 En niet alleen door zijne komst, maar ook
door de vertroosting, met welke hij over u
vertroost is geweest, als hij ons verhaalde uw
verlangen, uw kermen, uwen ijver voor mij;
alzoo dat ik te meer verblijd ben geweest.
8 Want hoewel ik u in den zendbrief
bedroefd heb, het berouwt mij niet, hoewel
het mij berouwd heeft; want ik zie, dat
dezelve zendbrief, hoewel voor eenen kleinen
tijd, u bedroefd heeft.
9 Nu verblijde ik mij, niet omdat gij bedroefd
zijt geweest, maar omdat gij bedroefd
zijt geweest tot bekeering; want gij zijt
bedroefd geweest naar God, zoodat gij in
geen ding schade van ons geleden hebt.
10 [a] Want de droefheid naar God werkt
eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid;
maar de droefheid der wereld werkt
den dood. *a* 2 Sam. 12:13. Matt. 26:75. Luk. 18:13.
11 Want ziet, ditzelfde dat gij naar God
zijt bedroefd geworden, hoe groote naarstigheid
heeft het in u gewrocht? ja, verantwoording,
ja, onlust, ja, vrees, ja, verlangen,
ja, ijver, ja, wraak; in alles hebt gij
uzelven bewezen rein te zijn in deze zaak.
12 Hoewel ik dan aan u geschreven heb,
dat is niet om diens wil, die onrecht gedaan
had, noch om diens wil, dien onrecht gedaan
was; maar opdat onze vlijtigheid voor u
bij u openbaar zou worden, in de tegenwoordigheid
Gods.
13 Daarom zijn wij vertroost geworden
over uwe vertroosting; en zijn nog overvloediger
verblijd geworden over de blijdschap
van Titus, omdat zijn geest van u
allen verkwikt is geworden.
14 Want indien ik iets bij hem over u
geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd
geworden; maar gelijk wij alles met waarheid
tot u gesproken hebben, alzoo is ook
onze roem, dien *ik* bij Titus *geroemd heb*,
waarheid geworden.
15 En zijne innerlijke bewegingen zijn
te overvloediger jegens u, als hij uw aller
gehoorzaamheid overdenkt, hoe gij hem
met vreeze en beven hebt ontvangen.
16 Ik verblijde mij dan, dat ik in alles
van u vertrouwen mag hebben.

HOOFDSTUK 8.

Paulus stelt de Korinthiërs voor het voorbeeld der Gemeenten in Macedónië, die eene milde handreiking gedaan hadden voor de arme geloovigen te Jeruzalem, vs. 1; en verklaart, dat hij aan Titus had bevel gegeven, om zulks onder hen te bevorderen, 6. Hij wijst hen op het voorbeeld van Christus, Die arm is geworden, om ons door Zijne armoede rijk te maken, 9; en vermaant hen om nu wel te voleindigen, hetgeen zij voor een jaar wel hadden begonnen, 10; doch niet alzoo, dat zijzelven gebrek zouden hebben, om anderen te verlichten, maar om uit hunnen overvloed in de behoeften der anderen te voorzien, 13; gelijk in het verzamelen van het Manna geschied was, 15. Hij betuigt wijders, dat Titus, om zulks over te brengen, tot hen gereisd was, 16; met nog een' anderen broeder, die van de Gemeente daartoe was ver-

kozen, 18; om alle opspraak voor te komen, 20; en nog een derde, wiens getrouwheid nu meermalen was beproefd, zoowel bij hem als bij de Gemeenten, 22.

VOORTS maken wij u bekend, broeders! de genade van God, die in de Gemeenten van Macedónië gegeven is:
2 Dat in vele beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap, en hunne zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom hunner goeddadigheid.
3 Want zij zijn naar vermogen (ik betuig het), ja, boven vermogen gewillig geweest;
4 [a] Ons met vele vermaning biddende, dat wij wilden aannemen de gave en de gemeenschap dezer bediening, die voor de heiligen *geschiedt*.

[a] Hand. 11:29. Rom. 15:26. 1 Kor. 16:2. 2 Kor. 9:1.

5 En *zij deden* niet *alleen*, gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zichzelven eerst aan den Heere en *daarna* aan ons, door den wil van God.
6 Alzoo dat wij Titus vermaanden, dat, gelijk hij te voren begonnen had, hij ook alzoo nog deze gave bij u voleinden zou.
7 Zoo dan, gelijk gij in alles overvloedig zijt, in geloof, en in woord, en in kennis, en in alle naarstigheid, en in uwe liefde tot ons, *ziet*, dat gij ook in deze gave overvloedig zijt.
8 Ik zeg *dit* niet *als* gebiedende, maar *als* door de naarstigheid van anderen ook de oprechtheid uwer liefde beproevende.
9 Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, [a] dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijne armoede zoudt rijk worden. [a] Luk. 9:58.
10 En ik zeg in dezen *mijne* meening; want dit is u oorbaar, als die niet alleen het doen, maar ook het willen van over een jaar te voren hebt begonnen.
11 Maar nu voleindigt ook het doen; opdat, gelijk als er geweest is de volvaardigheid des gemoeds om te willen, er ook alzoo zij het voleindigen uit hetgeen gij hebt.
12 [a] Want indien te voren de volvaardigheid des gemoeds daar is, [b] zoo is iemand aangenaam naar hetgeen hij heeft, niet naar hetgeen hij niet heeft.

[a] Mark. 12:43. Luk. 21:3. [b] Spr. 3:28. 1 Petr. 4:10.

13 Want *dit zeg ik* niet, opdat anderen zouden verlichting hebben, en gij verdrukking;
14 Maar *opdat* uit gelijkheid, in dezen tegenwoordigen tijd, uw overvloed *zij* om hun gebrek *te vervullen;* opdat ook hun overvloed zij om uw gebrek *te vervullen*, opdat er gelijkheid worde.
15 Gelijk geschreven is: [a] Die veel *verzameld had*, had niet over; en die weinig *verzameld had*, had niet te weinig. [a] Ex. 16:13.
16 Doch Gode zij dank, Die dezelfde naarstigheid voor u in het hart van Titus gegeven heeft;
17 Dat hij de vermaning heeft aangenomen, en zeer naarstig zijnde, gewillig tot u gereisd is.
18 En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het Evangelie door al de Gemeenten;
19 En dat niet alleen, maar hij is ook van de Gemeenten verkoren, om met ons te reizen met deze gave, die van ons bediend wordt tot de heerlijkheid des Heeren Zelven, en de volvaardigheid uws gemoeds;
20 Dit verhoedende, dat ons niemand moge lasteren in dezen overvloed, die van ons wordt bediend;
21 [a] Als die bezorgen hetgeen eerlijk is, niet alleen voor den Heere, maar ook voor de menschen. [a] Rom. 12:17.
22 Wij hebben ook met hen gezonden onzen broeder, welken wij in vele dingen dikmaals beproefd hebben, dat hij naarstig is; en nu veel naarstiger, door het groot vertrouwen, dat *hij heeft* tot ulieden.
23 Hetzij *dan* Titus, hij is mijn metgezel en medearbeider bij u; hetzij onze broeders, zij zijn afgezanten der Gemeenten, *en* eene eer van Christus.
24 Bewijst dan aan hen de bewijzing uwer liefde, en van onzen roem van u, ook voor het aangezicht der Gemeenten.

HOOFDSTUK 9.

De apostel betuigt, dat hij genoegzaam verzekerd is van de genegenheid der Korinthiërs tot het bevorderen van deze collecte, vs. 1; en geeft reden, waarom hij de genoemde broeders tot hen heeft vooruit gezonden, namelijk opdat alles gereed zou zijn bij zijne komst, 3; vermaant hen om mild en gewillig te geven, met verscheidene drangredenen, ontleend van Gods milden zegen, liefde en genade over degenen, die mildelijk zullen zaaien, 6; en van de dankzegging, die daarover zal geschieden tot God, van degenen, die hunne milddadigheid zullen deelachtig worden, 11; en van de gebeden, die zij voor hen zullen doen tot God, 14.

WANT [a] van de bediening, die voor de heiligen *geschiedt*, is mij onnoodig aan u te schrijven.

[a] Hand. 11:29. Rom. 15:26. 1 Kor. 16:2. 2 Kor. 8:4.

2 Want ik weet de volvaardigheid uws gemoeds, van welke ik roem over u bij de Macedóniërs, dat Acháje van over een jaar bereid is geweest; en de ijver, van u *begonnen*, heeft er velen verwekt.
3 Maar ik heb deze broeders gezonden, op-

dat onze roem, dien *wij* over u *hebben*, niet zou ijdel gemaakt worden in dezen deele; opdat (gelijk ik gezegd heb) gij bereid moogt zijn;

4 *En* dat niet mogelijk, zoo de Macedóniërs met mij kwamen, en u onbereid vonden, wij (opdat wij niet zeggen, gij) beschaamd worden in dezen vasten grond der roeming.

5 Ik heb dan noodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen, en voorbereiden uwen te voren aangediende zegen; opdat die gereed zij, alzoo als een zegen, en niet als eene vrekheid.

6 En dit *zeg ik:* [a] Die spaarzamelijk zaait, zal ook spaarzamelijk maaien; en die in zegeningen zaait, zal ook in zegeningen maaien. [a] Spr. 11:24. Gal. 6:7.

7 Een iegelijk *doe*, gelijk hij in *zijn* hart voorneemt; [a] niet uit droefheid, of uit noodwang; [b] want God heeft eenen blijmoedigen gever lief. [a] Deut. 15:7. Rom. 12:8. [b] Ex. 25:2. 35:5.

8 En God is machtig alle genade te doen overvloedig zijn in u; opdat gij in alles te allen tijd, alle genoegzaamheid hebbende, tot alle goed werk overvloedig moogt zijn.

9 Gelijk er geschreven is: [a] Hij heeft gestrooid, hij heeft den armen gegeven; zijne gerechtigheid blijft in der eeuwigheid. [a] Ps. 112:9.

10 Doch die het zaad den zaaier verleent, die verleene ook brood tot spijze, en vermenigvuldige uw gezaaisel, en vermeerdere de vruchten uwer gerechtigheid;

11 Dat gij in alles rijk wordt tot alle goeddadigheid, welke door ons werkt dankzegging tot God.

12 Want de bediening van dezen dienst vervult niet alleen het gebrek der heiligen, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God;

13 Dewijl zij door de beproeving dezer bediening God verheerlijken over de onderwerping uwer belijdenis onder het Evangelie van Christus, en *over* de goeddadigheid der mededeeling aan hen en aan allen;

14 En door hun gebed voor u, welke naar u verlangen, om de uitnemende genade Gods over u.

15 Doch Gode zij dank voor Zijne onuitsprekelijke gave.

HOOFDSTUK 10.

Paulus, uit oorzaak dat sommige valsche apostelen onder hen zeiden, dat zijn schrijven wel ernstig was, maar zijne tegenwoordigheid van gering aanzien, vs. 1; handelt van de apostolische macht, welke God hem had gegeven om de ongehoorzamen in Zijne Gemeente te bedwingen, 3, niet door vleeschelijke, maar door geestelijke wapenen, welke daartoe krachtig zijn door God, 4; doch betuigt, dat hem deze macht was gegeven tot stichting, en niet tot nederwerping, 8; dat hij deze macht niet alleen afwezend door brieven, maar ook tegenwoordig zijnde, met de daad zal bewijzen tegen zulken, 10; dat hij met deze macht gesterkt zijnde, het Evangelie tot daartoe had verbreid, 12, niet waar anderen te voren hadden gearbeid, 15; en dat hij dit nog meende te doen, niet alleen onder hen, om hen te versterken, maar ook in de landen boven hen gelegen, 16. Hij zegt dit nogtans niet om zichzelven, maar om Gods genade onder hen te roemen, 17.

VOORTS ik Paulus zelf bid u, door de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus, die, tegenwoordig zijnde, wel gering ben onder u, maar afwezend stout ben tegen u;

2 Ik bid dan, dat ik, tegenwoordig zijnde, niet stout moge zijn met die vrijmoedigheid, waarmede ik geacht word stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen, die ons achten, als of wij naar het vleesch wandelden.

3 Want wandelende in het vleesch, voeren wij den krijg niet naar het vleesch;

4 [a] Want de wapenen van onzen krijg zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door God, [b] tot nederwerping der sterkten; [a] Efez. 6:13, enz. [b] Jer. 1:10.

5 Dewijl wij de overleggingen ter nederwerpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus;

6 En gereed hebben *hetgeen dient* om te wreken alle ongehoorzaamheid, wanneer uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.

7 Ziet gij aan wat voor oogen is? Indien iemand bij zichzelven betrouwt, dat hij van Christus is, die denke dit wederom uit zichzelven, dat gelijkerwijs hij van Christus is, alzoo wij ook van Christus zijn.

8 Want indien ik ook iets overvloediger zou roemen van onze macht, welke de Heere ons gegeven heeft [a] tot stichting, en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik niet beschaamd worden; [a] 2 Kor. 13:10.

9 Opdat ik niet zou schijnen, als of ik u door de brieven wilde verschrikken.

10 Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewichtig en krachtig; maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak, en de rede is verachtelijk.

11 Dezulke bedenke dit, dat hoedanigen wij zijn in het woord door brieven, als wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen zijn inderdaad, als wij tegenwoordig zijn.

12 [a] Want wij durven onszelven niet rekenen of vergelijken met sommigen, die zichzelven prijzen; maar deze verstaan

niet, dat zij zichzelven met zichzelven
meten, en zichzelven met zichzelven ver-
gelijken. *a* 2 Kor. 3:1. 5:12.
13 Doch wij zullen niet roemen buiten de
maat; [a] maar dat wij, naar de maat des re-
gels, welke maat ons God toegedeeld heeft,
ook tot u toe zijn gekomen. *a* Efez. 4:7.
14 Want wij strekken onszelven niet te
wijd uit, als die tot u niet zouden komen;
want wij zijn ook gekomen tot u toe, in
het Evangelie van Christus;
15 Niet roemende buiten de maat in
anderer *lieden* arbeid, maar hebbende
hoop, als uw geloof zal gewassen zijn,
dat wij onder ulieden overvloediglijk
zullen vergroot worden naar onzen regel;
16 Om het Evangelie te verkondigen in de
plaatsen, die op gene zijde van u *gelegen*
zijn; niet om te roemen in eens anders
regel over hetgeen *alreede* bereid is.
17 [a] Doch wie roemt, die roeme in den
Heere. *a* Jes. 65:16. Jer. 9:23. 1 Kor. 1:31.
18 [a] Want niet die zichzelven prijst,
maar dien de Heere prijst, die is be-
proefd. *a* Spr. 27:2.

HOOFDSTUK 11.

De apostel betuigt zijnen ijver voor de Korinthiërs, om hen te behouden bij de eenvoudigheid, die in Christus is, vs. 1; en vermaant hen, dat zij zich van dezelve niet laten aftrekken, gelijk Eva door den Satan verleid is, 3; overmits niet alleen geene valsche apostelen, maar zelfs geen ander apostel van Christus hun iets kon toebrengen, dat zij door hem niet hadden ontvangen, 4; want dat hij onder hen niet had geroemd gelijk deze; maar zich nederig gedragen en zelfs van hen geen onderhoud ontvangen, gelijk hij wel van andere Gemeenten genoten had, 6. Dit was niet geschied, omdat hij hen niet liefhad, 11; maar om aan de valsche apostelen hunnen roem te benemen, die zich veranderden in engelen des lichts, 12. En schoon het niet wijs gehandeld is veel te roemen, 16; zoo bewijst hij nogtans, dat niemand hunner in iets kan roemen, waarin hij ook niet zou kunnen roemen, 18; ja, dat hij in lijden en arbeiden, om de zaken van Christus, hen allen overtrof, 23; benevens de zorg, die hij had voor al de Gemeenten, 28; en de moeielijkheden, welke hij bij den aanvang zijner bediening te Damaskus had uitgestaan, vanwaar hij over de muren der stad in eene mand was ontkomen, 32.

OCH, of gij mij een weinig verdroegt in
de onwijsheid; ja ook, verdraagt mij!
2 Want ik ben ijverig over u met eenen ijver
Gods; want ik heb ulieden toebereid, om [a] *u*
als eene reine maagd, aan eenen man voor te
stellen, *namelijk* aan Christus. *a* Lev. 21:13.
3 Doch ik vrees, dat niet eenigszins, [a] ge-
lijk de slang Eva door hare arglistigheid
bedrogen heeft, alzoo uwe zinnen bedorven
worden, *om af te wijken* van de eenvoudig-
heid, die in Christus is. *a* Gen. 3:4. Joh. 8:44.
4 [a] Want indien degene, die komt, eenen
anderen Jezus predikte, dien wij niet ge-
predikt hebben, of *indien* gij eenen ande-
ren Geest ontvingt, dien gij niet hebt
ontvangen, of een ander Evangelie, dat
gij niet hebt aangenomen, zoo verdroegt
gij *hem* met recht. *a* Gal. 1:8.
5 Want ik acht, dat ik nergens minder
in ben geweest dan de uitnemendste
apostelen.
6 En indien ik ook slecht ben in woor-
den, nogtans ben ik het niet in weten-
schap; maar alleszins zijn wij in alle
dingen onder u openbaar geworden.
7 Heb ik zonden gedaan, als ik mijzelven
vernederd heb, opdat gij zoudt verhoogd
worden? overmits ik u het Evangelie Gods
[a] om niet verkondigd heb? *a* 1 Kor. 9:12.
8 Ik heb andere Gemeenten beroofd, bezol-
ding *van haar* nemende, om u te bedienen;
en als ik bij u tegenwoordig was en gebrek
had, [a] ben ik niemand lastig gevallen.
a Hand. 20:33. 2 Kor. 12:13. 1 Thess. 2:9. 2 Thess. 3:8.
9 [a] Want mijn gebrek hebben de broe-
ders vervuld, die van Macedónië kwamen;
en ik heb mijzelven in alles gehouden
zonder u te bezwaren, en zal *mij nog alzoo*
houden. *a* Filipp. 4:15.
10 De waarheid van Christus is in mij,
dat deze roem in de gewesten van Achaje
aan mij niet zal verhinderd worden.
11 Waarom? Is het, omdat ik u niet
liefheb? God weet het!
12 Maar wat ik doe, dat zal ik nog
doen, om de oorzaak af te snijden den-
genen, die oorzaak *hebben* willen, opdat
zij in hetgeen zij roemen, bevonden moch-
ten worden gelijk als wij.
13 Want zulke valsche apostelen zijn
bedriegelijke arbeiders, zich veranderende
in apostelen van Christus.
14 En het is geen wonder; want de Satan
zelf verandert zich in eenen engel des lichts.
15 Zoo is het dan niets groots, indien ook
zijne dienaars zich veranderen, als *waren zij*
dienaars der gerechtigheid; van welke het
einde zal zijn naar hunne werken.
16 Ik zeg wederom, dat niemand meene,
dat ik onwijs ben; doch zoo niet, neemt
mij *dan* aan als eenen onwijze, opdat ik
ook een weinig moge roemen.
17 Dat ik spreek, spreek ik niet naar
den Heere, maar als in onwijsheid, in
dezen vasten grond der roeming.
18 [a] Dewijl velen roemen naar het vleesch,
zoo zal ik ook roemen. *a* 2 Kor. 10:13. 12:5, 6.
19 Want gij verdraagt gaarne de on-
wijzen, dewijl gij wijs zijt.
20 Want gij verdraagt het, zoo u iemand

dienstbaar maakt, zoo *u* iemand opeet, zoo iemand *van u* neemt, zoo zich iemand verheft, zoo u iemand in het aangezicht slaat.

21 Ik zeg *dit* naar oneer, gelijk of wij zwak waren geweest; [a] maar waarin iemand stout is (ik spreek in onwijsheid), *daarin* ben ik ook stout. [a] Filipp. 3:4.

22 Zijn zij Hebreën? [a] ik ook. Zijn zij Israëlieten? ik ook. Zijn zij het zaad van Abraham? ik ook. [a] Hand. 22:3.

23 Zijn zij dienaars van Christus? (ik spreek onwijs zijnde) [a] ik ben boven *hen;* [b] in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangenissen overvloediger, in doods*gevaar* menigmaal.

[a] 1 Kor. 15:10. [b] Hand. 9:16. 21:11. 2 Kor. 6:4.

24 Van de Joden heb ik [a] veertig *slagen* min één, vijfmaal ontvangen. [a] Deut. 25:3.

25 [a] Driemaal ben ik met roeden gegeeseld geweest, [b] eens ben ik gesteenigd, [c] driemaal heb ik schipbreuk geleden, eenen *ganschen* nacht en dag heb ik in de diepte overgebragt. [a] Hand. 16:22. [b] Hand. 14:19. [c] Hand. 27:9, 41.

26 In het reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van *mijn* geslacht, in gevaren van de Heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valsche broeders;

27 In arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid.

28 Zonder de dingen, die van buiten zijn, overvalt mij dagelijks [a] de zorg van al de Gemeenten. [a] Hand. 20:18.

29 [a] Wie is er zwak, dat ik niet zwak ben? Wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande? [a] 1 Kor. 8:13.

30 Indien men moet roemen, zoo zal ik roemen de dingen mijner zwakheid.

31 [a] De God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die geprezen is in der eeuwigheid, weet dat ik niet lieg.

[a] Rom. 1:9. 9:1. 2 Kor. 1:23. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5.

32 De stadhouder [a] van den koning Arétas in Damaskus, bezette de stad der Damaskenen, willende mij vangen; [a] Hand. 9:24.

33 En ik werd door een venster in eene mand over den muur nedergelaten, en ontvlood zijne handen.

HOOFDSTUK 12.

De apostel, om te toonen, welke groote oorzaak hij heeft om te roemen, verhaalt hoe hij in den derden hemel is opgetrokken geweest, en aldaar heeft gehoord hetgeen geen mensch kan uitspreken, vs. 1; doch dat hem tot zijne vernedering een engel des Satans was gegeven, die hem met vuisten sloeg, 7; tegen welken hij God driemaal had gebeden en antwoord bekomen, dat Gods genade hem genoeg moest zijn, 8; waarom hij liever roemt in zijne zwakheid en nederigheid, 10. Hij verontschuldigt zich, dat hij wederom moet roemen over de ware kenmerken van zijn apostelschap onder hen, 11; die zij echter in der daad genoeg waren gewaar geworden, 12. Betuigt, dat hij nu ten derde male tot hen zal komen, zonder hun in iets lastig te willen vallen, 14; even als anderen door hem gezonden, noch ook Titus hun in iets lastig geweest zijn, 16. Waarschuwt hen eindelijk, om de gebreken van twist, hoogmoed, hoererij, enz. onder hen te beteren eer hij komt, opdat hij tot zijn leedwezen niet genoodzaakt zij, zijne apostolische macht over zoodanigen te gebruiken, 20.

TE roemen is mij waarlijk niet oorbaar; want ik zal komen tot gezichten en openbaringen des Heeren.

2 [a] Ik ken een' mensch in Christus, voor veertien jaren (of het *geschied zij* in het lichaam, weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet, God weet het), dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel; [a] Hand. 9:3. 22:17. 1 Kor. 15:8.

3 En ik ken een' zoodanig mensch (of het in het lichaam, of buiten het lichaam *geschied zij*, weet ik niet, God weet het),

4 Dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en gehoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het eenen mensch niet geoorloofd is te spreken.

5 Van den zoodanige zal ik roemen; doch van mijzelven zal ik niet roemen, dan in mijne zwakheden.

6 Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwijs zijn, want ik zal de waarheid zeggen; maar ik houde *daarvan* af, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet, dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.

7 En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, *namelijk* een engel des Satans, [a] dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen. [a] Job. 2:6.

8 Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zou wijken.

9 En Hij heeft tot mij gezegd: Mijne genade is u genoeg; want Mijne kracht wordt in zwakheid volbracht. Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone.

10 Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus wil; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig.

11 Ik ben roemende onwijs geworden; gij hebt mij genoodzaakt; want ik behoorde van u geprezen te zijn; [a] want ik ben in geen ding minder geweest

dan de uitnemendste apostelen, hoewel ik niets ben. [a] 1 Kor. 15:10.

12 [a] De merkteekenen van eenen apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid, met teekenen, en wonderen, en krachten. [a] 1 Kor. 9:2.

13 Want wat is er, waarin gij minder geweest zijt dan de andere Gemeenten,[a] anders, dan dat ik zelf u niet lastig ben geweest? Vergeeft mij dit ongelijk. [a] 1 Kor. 9:12. 2 Kor. 11:9.

14 Ziet, ik ben ten derde maal gereed, om tot u te komen, en zal u niet lastig zijn; [a] want ik zoek niet het uwe, maar u; want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen. [a] Hand. 20:33.

15 En ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uwe zielen te koste gegeven worden; hoewel ik, u [a] overvloediger beminnende, weiniger bemind worde. [a] 2 Kor. 6:12.

16 Doch het zij zoo, ik heb u niet bezwaard; maar alzoo ik listig was, heb ik u met bedrog gevangen.

17 Heb ik door iemand dergenen, die ik tot u gezonden heb, van u mijn voordeel gezocht?

18 Ik heb Titus gebeden, en den broeder medegezonden; heeft ook Titus van u zijn voordeel gezocht? hebben wij niet in denzelfden geest gewandeld? *hebben wij* niet *gewandeld* in dezelfde voetstappen?

19 Meent gij wederom, dat wij ons bij u verontschuldigen? Wij spreken in de tegenwoordigheid van God in Christus; en dit alles, geliefden! tot uwe stichting.

20 Want ik vrees, dat als ik gekomen zal zijn, ik u niet eenigszins zal vinden zoodanigen als ik wil, en *dat* ik van u zal gevonden worden zoodanig als gij niet wilt; dat er niet eenigszins *zijn* twisten, nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap, oorblazingen, opgeblazenheden, beroerten;

21 Opdat wederom, als ik zal gekomen zijn, mijn God mij niet vernedere bij u, en ik rouw hebbe over velen, die te voren gezondigd hebben, en die zich niet bekeerd zullen hebben van de onreinigheid, en hoererij, en ontuchtigheid, die zij gedaan hebben.

HOOFDSTUK 13.

De apostel betuigt nu weder, zoo de voorgaande zonden niet verbeterd waren, dat hij zal komen, om zonder verder uitstel de daders derzelve te straffen, vs. 1; en hen met de daad te doen bevinden, hoe krachtig Christus in hem was, 3. Hij vermaant hen, zichzelven te onderzoeken of Christus in hen is, 5. Wenscht dat zij de straf voorkomen door weldoen, 7; en verklaart zich alsdan over hen te zullen verblijden, 9; alzoo zijne macht moet strekken tot stichting en niet tot verbreking, 10. Besluit daarna den brief met eene vermaning tot verscheidene Christelijke deugden, 11; de gewone groeten, 12; en met een gebed voor hen tot God den Vader, den Zoon en den H. Geest, 13.

DIT is de derde maal *dat* ik tot u kom; [a] in den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan. [a] Num. 35:30. Deut. 17:6. 19:5. Matt. 18:16. Joh. 8:17. Hebr. 10:28.

2 Ik heb het te voren gezegd, en zeg het te voren als tegenwoordig zijnde de tweede maal, en ik schrijf het nu afwezende aan degenen, die te voren gezondigd hebben, en aan al de anderen, dat, zoo ik wederom kom, ik *hen* niet zal sparen;

3 Dewijl gij zoekt eene proeve van Christus, Die in mij spreekt, Welke in u niet zwak is, maar krachtig is onder u.

4 Want hoewel Hij gekruist is door zwakheid, zoo leeft Hij nogtans door de kracht Gods. Want ook wij zijn zwak in Hem, maar zullen met Hem leven door de kracht Gods in u.

5 [a] Onderzoekt uzelven, of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven. Of kent gij uzelven niet, dat Jezus Christus in u is? tenzij dat gij eenigszins verwerpelijk zijt. [a] 1 Kor. 11:28.

6 Doch ik hoop, dat gij zult verstaan, dat wij niet verwerpelijk zijn.

7 En ik wensch van God, dat gij geen kwaad doet; niet opdat wij beproefd zouden bevonden worden, maar opdat gij het goede zoudt doen, en wij als verwerpelijk zouden zijn.

8 Want wij vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid.

9 Want wij verblijden ons, wanneer wij zwak zijn, en gij sterk zijt. En wij wenschen ook dit, *namelijk* uwe volmaking.

10 Daarom schrijf ik afwezende deze dingen, opdat ik niet, tegenwoordig zijnde, strengheid zou gebruiken, naar de macht, [a] die mij de Heere gegeven heeft tot opbouwing, en niet tot nederwerping. [a] 2 Kor. 10:8.

11 Voorts, broeders! zijt blijde, wordt volmaakt, zijt getroost, [a] zijt eensgezind, [b] leeft in vrede; en de God der liefde en des vredes zal met u zijn. [a] Rom. 12:16. 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2. 1 Petr. 3:8. [b] Rom. 12:18. Hebr. 12:14.

12 [a] Groet elkander met eenen heiligen kus. U groeten al de heiligen. [a] Rom. 16:16. 1 Kor. 16:20. 1 Thess. 5:26. 1 Petr. 5:14.

13 De genade van den Heere Jezus Christus, en de liefde van God, en de gemeenschap des Heiligen Geestes, zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

GALATEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift van den brief, vs. 1; den gewonen groet, 3; en eene dankzegging tot God, 4; bestraft de apostel de Gemeenten van Galátië, dat zij zoo spoedig waren afgeweken van de apostolische leer, 6; daar er toch geene andere leer tot zaligheid kan zijn, 7; al ware het dat een engel dezelve predikte, 8. De leer toch, welke hij haar gepredikt had, had hij niet van menschen, maar van den Heere Christus Zelven geleerd, 10; hetwelk hij bewijst uit zijnen eersten staat en ijver in het Jodendom, 13; en uit zijne wonderbare bekeering en roeping tot het apostelschap, 15; mitsgaders daaruit, dat hij geroepen zijnde met de andere apostelen over de leer niet heeft gesproken, maar terstond naar Arabië is gereisd, 17; en eerst na drie jaren van zijnen dienst Petrus en Jakobus alleen heeft gezien, 18; vervolgens is hij weder naar Syrië en Cilicië vertrokken, zijnde hij niet dan bij geruchten aan de Gemeenten in Judéa bekend, 21.

PAULUS, een apostel, (*geroepen* niet van menschen, noch door een' mensch, maar [a] door Jezus Christus, en God den Vader, Die Hem uit de dooden opgewekt heeft)

a Tit. 1:3.

2 En al de broeders, die met mij zijn, aan de Gemeenten van Galátië:

3 [a] Genade zij u en vrede van God den Vader, en onzen Heere Jezus Christus;

a Rom. 1:7. 1 Kor. 1:3. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2.

4 [a] Die Zichzelven gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige booze wereld, naar den wil van onzen God en Vader;

a Matt. 20:28. Gal. 2:20. Efez. 5:2. Tit. 2:14. Hebr. 9:14.

5 Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

6 Ik verwonder mij, dat gij zoo haast *wijkende* van dengene, die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie;

7 Daar er geen ander is; maar er zijn sommigen, [a] die u ontroeren, en het Evangelie van Christus willen verkeeren.

a Hand. 15:1.

8 [a] Doch al ware het ook, dat wij, of een engel uit den hemel u een Evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.

a 2 Kor. 11:4.

9 Gelijk wij te voren gezegd hebben, *zoo* zeg ik ook nu wederom: Indien u iemand een Evangelie verkondigt, buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt.

10 Want [a] predik ik nu de menschen, of God? [b] Of zoek ik menschen te behagen? Want indien ik nog menschen behaagde, zoo ware ik geen dienstknecht van Christus.

a 1 Thess. 2:4. b Jakob. 4:4.

11 [a] Maar ik maak u bekend, broeders! dat het Evangelie, hetwelk van mij verkondigd is, niet is naar den mensch.

a 1 Kor. 15:1.

12 [a] Want ik heb ook hetzelve niet van een' mensch ontvangen, noch geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus.

a Efez. 3:3.

13 [a] Want gij hebt mijnen omgang gehoord, die eertijds in het Jodendom was, dat ik uitnemend zeer de Gemeente Gods vervolgde, en dezelve verwoestte;

a Hand. 8:3. 9:1. 22:4. 26:9. Filipp. 3:6. 1 Tim. 1:13.

14 En *dat* ik in het Jodendom toenam boven velen van mijnen ouderdom in mijn geslacht, zijnde overvloedig ijverig voor mijne vaderlijke inzettingen.

15 [a] Maar wanneer het Gode behaagd heeft, Die mij van mijner moeders lijf aan afgezonderd heeft, en geroepen door Zijne genade,

a Hand. 9:15. 13:2.

16 Zijnen Zoon in mij te openbaren, [a] opdat ik Denzelven door het Evangelie onder de Heidenen zou verkondigen, zoo ben ik terstond niet te rade gegaan [b] met vleesch en bloed;

a Hand. 9:15. 13:2. 22:21. Gal. 2:8. Efez. 3:8. b Matt. 16:17.

17 En ben niet wederom gegaan naar Jeruzalem, tot degenen, die voor mij apostelen waren; maar ik ging henen naar Arábië, en keerde wederom naar Damaskus.

18 Daarna kwam ik na drie jaren weder te Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef bij hem vijftien dagen.

19 En ik zag geenen anderen van de apostelen, dan Jakobus, den broeder des Heeren.

20 Hetgeen nu ik u schrijf, ziet, *ik getuig* [a] voor God, dat ik niet lieg!

a Rom. 1:9. 9:1. 2 Kor. 1:23. 11:31. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.

21 Daarna ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilícië.

22 En ik was van aangezicht onbekend aan de Gemeenten in Judéa, die in Christus zijn.

23 Maar zij hadden alleenlijk gehoord, *dat men zeide:* Degene, die ons eertijds

vervolgde, verkondigt nu het geloof, hetwelk hij eertijds verwoestte.
24 En zij verheerlijkten God in mij.

HOOFDSTUK 2.

De apostel verhaalt, dat hij te Jeruzalem met de voornaamste apostelen, Jakobus, Petrus en Johannes, over zijne leer had gehandeld, en dat zij dezelve in alle deelen voor goed erkend hadden, zonder er iets af of bij te doen, vs. 1; dat hij tegen de valsche broeders Titus verdedigd had, dat hij niet zou besneden worden, 3; dat de apostelen, tot een teeken van eenigheid in de leer, hem en Bárnabas de rechterhand der gemeenschap hebben gegeven, 7; met beding, dat zij onder de Heidenen en de andere apostelen onder de Joden zouden prediken, 9; alleen dat zij voor de arme Joden bij de Heidenen zouden zorgen, 10. Betuigt ook, dat hij daarna te Antiochië Petrus heeft bestraft, omdat hij te voren onder de Heidenen de Christelijke vrijheid gebruikt hebbende, dezelve om eeniger Joden wil naliet, en alzoo door zijn voorbeeld de Heidenen tot het Jodendom bracht, 11. Daarna bewijst hij, dat de mensch niet wordt gerechtvaardigd door de werken der wet, maar door het geloof van Christus, 15; en dat Christus door deze leer niet gesteld wordt tot een' dienaar der zonde, 17; vermits het geloof in Christus ook leert en vereischt de dooding der zonde en een nieuw leven, 19. Bewijst verder, dat, zoo de gerechtigheid uit de wet ware, Christus dan te vergeefs zou gestorven zijn, 21.

DAARNA ben ik, na veertien jaren,
wederom [a] naar Jeruzalem opgegaan
met Bárnabas, ook Titus medegenomen
hebbende. [a] Hand. 15:2.
2 En ik ging op [a] door eene openbaring,
en stelde hun het Evangelie voor, dat ik
predik onder de Heidenen; en in het bijzonder
aan degenen, die in achting waren,
opdat ik niet eenigszins te vergeefs zou
loopen of geloopen hebben. [a] Hand. 19:21.
3 [a] Maar ook Titus, die met mij was, een
Griek zijnde, werd niet genoodzaakt zich
te laten besnijden. [a] Hand. 16:3. 1 Kor. 9:21.
4 [a] En *dat* om der ingekropene valsche
broederen wil, die van bezijden ingekomen
waren, om te verspieden onze vrijheid,
die wij in Christus Jezus hebben, opdat
zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen.
[a] Hand. 15:24.
5 Denwelken wij ook niet een uur hebben
geweken met onderwerping, opdat de waarheid
van het Evangelie bij u zou verblijven.
6 En van degenen, die geacht waren wat
te zijn, hoedanigen zij eertijds waren, verschilt
mij niet; [a] God neemt den persoon
des menschen niet aan; want die geacht
waren, hebben mij niets toegebracht.
[a] Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Hand. 10:34.
Rom. 2:11. Efez. 6:9. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.
7 Maar daarentegen, als zij zagen, dat aan
mij het Evangelie der voorhuid toebetrouwd
was, gelijk aan Petrus *dat* der besnijdenis;
8 (Want Die in Petrus krachtelijk wrocht
tot het apostelschap der besnijdenis, [a] Die
wrocht ook krachtelijk in mij onder de
Heidenen)
[a] Hand. 9:15. 13:2. 22.21. Gal. 1:16. Efez. 3:8.
9 En als Jakobus, en Cefas, en Johannes,
die geacht waren pilaren te zijn, de genade,
die mij gegeven was, bekenden, gaven zij
mij en Bárnabas de rechter*hand* der gemeenschap,
opdat wij tot de Heidenen, en
zij tot de besnijdenis *zouden gaan;*
10 Alleenlijk, dat wij den armen zouden
gedenken; [a] hetwelk zelf ik ook benaarstigd
heb te doen. [a] Hand. 11:30. 24:17.
Rom. 15:25. 1 Kor. 16:1. 2 Kor. 8:1. 9:1.
11 En toen Petrus te Antiochië gekomen
was, wederstond ik hem in het aangezicht,
omdat hij te bestraffen was.
12 Want eer sommigen van Jakobus gekomen
waren, at hij mede met de Heidenen;
maar toen zij gekomen waren, onttrok hij
zich en scheidde zichzelven af, vreezende
degenen, die uit de besnijdenis waren.
13 En ook de andere Joden veinsden
met hem; alzoo dat ook Bárnabas mede
afgetrokken werd door hunne veinzing.
14 Maar als ik zag, dat zij niet recht wandelden
naar de waarheid van het Evangelie,
zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid:
[a] Indien gij, die een Jood zijt, naar Heidensche
wijze leeft, en niet naar Joodsche
wijze, waarom noodzaakt gij de Heidenen
naar de Joodsche wijze te leven? [a] Hand. 10:28.
15 Wij zijn van nature Joden, en niet
zondaars uit de Heidenen;
16 [a] *Doch* wetende, dat de mensch niet
gerechtvaardigd wordt uit de werken der
wet, maar door het geloof van Jezus Christus,
zoo hebben wij ook in Christus Jezus
geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd
worden uit het geloof van Christus, en
niet uit de werken der wet; [b] daarom dat
uit de werken der wet geen vleesch zal
gerechtvaardigd worden. [a] Hand. 13:38.
Rom. 3:28. 8:3. Hebr. 7:18. [b] Rom. 3:20. Gal. 3:11.
17 Maar indien wij, die in Christus zoeken
gerechtvaardigd te worden, ook zelven
zondaars bevonden worden, is dan Christus
een dienaar der zonde? Dat zij verre.
18 Want indien ik, hetgeen ik afgebroken
heb, datzelve wederom opbouw, zoo
stel ik mijzelven tot een' overtreder.
19 [a] Want ik ben door de wet der wet
gestorven, [b] opdat ik Gode leven zou.
[a] Rom. 7:4. [b] Rom. 14:7. 2 Kor. 5:15.
1 Thess. 5:10. Hebr. 9:14. 1 Petr. 4:2.
20 Ik ben met Christus gekruist; en ik
leef, *doch* niet meer ik, maar Christus leeft
in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch
leef, dat leef ik door het geloof des Zoons

van God, [a] Die mij liefgehad heeft, en Zichzelven voor mij overgegeven heeft.

a Gal. 1:4. Efez. 5:2. Tit. 2:14.

21 Ik doe de genade Gods niet te niet; want [a] indien de rechtvaardigheid door de wet is, zoo is dan Christus te vergeefs gestorven.

a Hebr. 7:11.

HOOFDSTUK 3.

De apostel, na eene ernstige berisping aan de Galátiërs, bewijst verder, dat de mensch niet wordt gerechtvaardigd door de werken der wet, maar door het geloof in Christus, vs. 1; vermits zij zelven hadden bevonden, dat zij de gaven des Geestes niet door de wet, maar door het geloof ontvangen hadden, 2. Hij bewijst dit ook met het voorbeeld van Abraham, die een vader is van alle geloovigen, 6; en uit eenige duidelijke getuigenissen der heilige Schrift, 10. Betuigt dat Christus ons van den vloek der wet verlost en de zegening verkregen heeft, 13; dat door deze leer de wet niet te niet gedaan, noch krachteloos gemaakt wordt, noch tegen de beloften Gods is, 15; maar dat de wet ons de zonden aanwijst, 19; en als een tuchtmeester tot Christus leidt, 24. Daarna leert hij, hoe de wet van Mozes door Christus voor alle geloovigen is vervuld, 25; zonder onderscheid van volken of hoedanigheden, 28; dewijl die allen Abrahams zaad zijn, 29.

O, GIJ uitzinnige Galaten! [a] wie heeft u betooverd, dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn; denwelken Jezus Christus voor de oogen te voren geschilderd is geweest, onder u gekruist zijnde?

a Gal. 5:7.

2 Dit alleen wil ik van u leeren: hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?

3 Zijt gij zoo uitzinnig? daar gij met den Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vleesch?

4 Hebt gij zoo veel te vergeefs geleden? Indien maar ook te vergeefs!

5 Die u dan den Geest verleent, en krachten onder u werkt, *doet Hij dat* uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?

6 [a] Gelijkerwijs Abraham Gode geloofd heeft, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend;

a Gen. 15:6. Rom. 4:3. Jakob. 2:23.

7 Zoo verstaat gij dan, dat degenen, die uit het geloof zijn, Abrahams kinderen zijn.

8 En de Schrift, te voren ziende, dat God de Heidenen uit het geloof zou rechtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Evangelie verkondigd, *zeggende:* [a] In u zullen al de volken gezegend worden.

a Gen. 12:3. 18:18. 22:18. 26:4. 49:10. Hand. 3:25.

9 Zoo dan, die uit het geloof zijn, worden gezegend met den geloovigen Abraham.

10 Want zoo velen als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek; want er is geschreven: [a] Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

a Deut. 27:26.

11 [a] En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, is openbaar; [b] want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

a Rom. 3:20. Gal. 2:16. b Hab. 2:4. Rom. 1:17. Hebr. 10:38.

12 Doch de wet is niet uit het geloof; maar [a] de mensch, die deze dingen doet, zal door dezelve leven.

a Lev. 18:5. Ezec. 20:11. Rom. 10:5.

13 [a] Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want er is geschreven: [b] Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt.

a Rom. 8:3. 2 Kor. 5:21. b Deut. 21:23.

14 Opdat de zegening van Abraham tot de Heidenen komen zou in Christus Jezus, *en* opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.

15 Broeders! ik spreek naar den mensch: [a] zelfs een menschen verbond, dat bevestigd is, doet niemand te niet, of *niemand* doet daartoe.

a Hebr. 9:17.

16 [a] Nu zoo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen; maar als van één: En uwen zade; hetwelk is Christus.

a Gal. 3:8.

17 En dit zeg ik: Het verbond, dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet, die [a] na vier-honderd en dertig jaren gekomen is, niet krachteloos gemaakt, om de beloftenis te niet te doen.

a Gen. 15:13. Ex. 12:40. Hand. 7:6.

18 [a] Want indien de erfenis uit de wet is, zoo is zij niet meer uit de beloftenis; maar God heeft ze Abraham door de beloftenis genadiglijk gegeven.

a Rom. 4:14.

19 Waartoe is dan de wet? [a] Zij is om der overtredingen wil daarbij gesteld, totdat het zaad zou gekomen zijn, dien het beloofd was; en zij is [b] door de engelen besteld in de hand [c] des middelaars.

a Joh. 15:22. Rom. 4:15. 5:20. 7:8. b Hand. 7:38, 53. c Deut. 5:5. Joh. 1:17. Hand. 7:38.

20 En de Middelaar is niet *Middelaar* van éénen, maar God is één.

21 Is dan de wet tegen de beloftenissen Gods? Dat zij verre; want indien er eene wet gegeven ware, die machtig was levend te maken, zoo zou waarlijk de rechtvaardigheid uit de wet zijn.

22 [a] Maar de Schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus aan de geloovigen zou gegeven worden.

a Rom. 3:9. 11:32.

23 Doch eer het geloof kwam, waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden.

24 [a] Zoo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden.

a Matt. 5:17. Hand. 13:38. Rom. 10:4.

25 Maar als het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.

26 [a] Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.

a Jes. 56:5. Joh. 1:12. Rom. 8:15. Gal. 4:5.

27 [a] Want zoo velen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.

a Rom. 6:3.

28 Daarin is noch Jood noch Griek; daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw; [a] want gij allen zijt één in Christus Jezus. *a* Joh. 17:21.

29 [a] En indien gij van Christus zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de beloftenis erfgenamen. *a* Gen. 21:12. Rom. 9:7. Hebr. 11:18.

HOOFDSTUK 4.

De apostel verklaart wijders, hetgeen hij te voren gezegd had van het tuchtmeesterschap der wet, met eene gelijkenis, genomen van een onmondig kind, dat nog onder voogden staat, vs. 1; en betuigt, dat wij nu door de komst van den Zoon Gods in het vleesch van de voogdij en de dienstbaarheid der wet zijn verlost, 4; zoodat wij nu kinderen Gods zijn, die mondig geworden zijnde, onze erfenis zelven mogen bezitten, 6. Hij bestraft de Galáten, dat zij, van Heidensche afgoderij bekeerd zijnde, zich wederom begaven tot de dienstbaarheid van uitwendige plechtigheden, 8; vermaant hen te volharden in den ijver en goede genegenheid tot hem, met welke zij het Evangelie eerst ontvangen hadden, 12; en waarschuwt hen tegen den verkeerden ijver der valsche leeraars, 17; verzacht daarna deze bestraffing met eene liefelijke toespraak, wenschende bij hen te mogen zijn, 19. Bewijst voorts uit de wet zelve, dat wij aan hare dienstbaarheid niet meer zijn onderworpen, noch door haar kunnen gerechtvaardigd worden, en past dit toe met de voorbeelden van de twee zonen Abrahams, Izak en Ismaël, en van hunne moeders, Sara en Hagar, 21; als ook van den berg Sinaï en de stad Jeruzalem; waardoor de twee verbonden worden aangeduid, 24; leert, dat met Izak de erfenis door de belofte van het Evangelie te verkrijgen is, hoewel met vervolging, 29; en dat degenen, die door de wet zoeken zalig te worden, met Ismaël van de erfenis zullen worden verstooten, 30.

DOCH ik zeg, zoo langen tijd als de erfgenaam een kind is, zoo verschilt hij niets van een' dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles;

2 Maar hij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd van den vader te voren gesteld.

3 Alzoo wij ook, toen wij kinderen waren, zoo waren wij dienstbaar gemaakt onder de eerste beginselen der wereld.

4 [a] Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, [b] geworden onder de wet; *a* Gen. 49:10. Dan. 9:24. *b* Matt. 5:17.

5 Opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou, [a] *en* opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.

a Joh. 1:12. Gal. 3:26.

6 [a] En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, Die roept: Abba, Vader! *a* Rom. 8:15.

7 Zoo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam van God door Christus.

8 Maar toen, als gij God niet kendet, diendet gij degenen, [a] die van nature geene Goden zijn; *a* 1 Kor. 8:4.

9 En nu, als gij God kent, ja, veel meer van God gekend zijt, [a] hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen? *a* Kol. 2:20.

10 [a] Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren. *a* Rom. 14:5. Kol. 2:16.

11 Ik vrees voor u, dat ik niet eenigszins te vergeefs aan u gearbeid heb.

12 Weest gij als ik, want ook ik ben als gij; broeders! ik bid u; gij hebt mij geen ongelijk gedaan.

13 En gij weet, dat ik u door zwakheid des vleesches het Evangelie eerstmaal verkondigd heb;

14 En mijne verzoeking, die in mijn vleesch *geschiedde*, hebt gij niet veracht noch verfoeid; maar gij naamt mij aan [a] als eenen engel Gods, [b] ja, als Christus Jezus. *a* Mal. 2:7. *b* Matt. 10:40. Joh. 13:20.

15 Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo het mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven, en mij gegeven hebben.

16 Ben ik dan uw vijand geworden, u de waarheid zeggende?

17 [a] Zij ijveren niet recht over u; maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren. *a* Rom. 10:2. 2 Kor. 11:12.

18 Doch in het goede te allen tijd te ijveren is goed, en niet alleenlijk, als ik bij u tegenwoordig ben;

19 [a] Mijne kinderkens! die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus eene gestalte in u krijge. *a* 1 Kor. 4:15. Filem. vs. 10. Jakob. 1:18.

20 Doch ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mocht veranderen; want ik ben in twijfel over u.

21 Zegt mij, gij, die onder de wet wilt zijn! hoort gij de wet niet?

22 Want er is geschreven, dat Abraham twee zonen had, [a] eenen uit de dienstmaagd, [b] en eenen uit de vrije.

a Gen. 16:2. *b* Gen. 21:2. Hand. 7:8. Hebr. 11:11.

23 [a] Maar gene, die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest; doch deze, die uit de vrije was, door de beloftenis. *a* Joh. 8:39. Rom. 9:7.

24 Hetwelk dingen zijn, die andere beduiding hebben; want deze zijn de twee verbonden; het eene van den berg Sina, tot dienstbaarheid barende, hetwelk is Agar;

25 Want dit, *namelijk* Agar, is Sina, een berg in Arábië, en komt overeen met Jeruzalem, dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.

26 [a] Maar Jeruzalem, dat boven is, dat is vrij, hetwelk is onzer aller moeder. a Openb. 21:2.

27 Want er is geschreven: [a] Wees vroolijk, gij onvruchtbare, die niet baart! breek uit en roep, gij, die geenen barensnood hebt! want de kinderen der eenzame zijn veel meer, dan dergenen, die den man heeft. a Jes. 54:1.

28 [a] Maar wij, broeders! zijn kinderen der belofte, als Izak was. a Rom. 9:7, 8.

29 Doch gelijkerwijs toen, die naar het vleesch geboren was, [a] vervolgde dengene, die naar den geest *geboren was*, alzoo ook nu. a Gen. 21:9.

30 Maar wat zegt de Schrift? [a] Werp de dienstmaagd uit en haren zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije. a Gen. 21:10.

31 Zoo dan, broeders! wij zijn niet kinderen der dienstmaagd, maar der vrije.

HOOFDSTUK 5.

De apostel, hebbende verklaard en bewezen de vrijheid der Christenen van het juk der wet, vermaant de Galátiërs, dat zij in die vrijheid blijven en volharden, vs. 1; dat anderszins Christus hun niet nut is, 2; en dat de rechtvaardigheid niet wordt verkregen dan door een geloof, werkende door de liefde, 5; betuigt, dat het gevoelen der valsche leeraars niet uit God is, maar als een zuurdeesem, en dat zij van God zullen gestraft worden, 7; dat zij ook ten onrechte des apostels naam misbruiken, 11; leert, dat deze vrijheid moet gebruikt worden met liefde tot den naaste, zonder twist, 13; en vermaant hen, dat zij de begeerlijkheden des vleesches door de kracht des Geestes overwinnen, 16. Beschrijft daarom den strijd van het vleesch tegen den Geest in de geloovigen, 17; verhaalt de vruchten van het vleesch, 19; en van den Geest, 22; aanwijzende, dat dit de rechte Christenen zijn, die door den Geest het vleesch overwinnen, 24.

STAAT [a] dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom [b] met het juk der dienstbaarheid bevangen.

a Joh. 8:32. Rom. 6:18. 1 Petr. 2:16. b Jes. 9:3.

2 Ziet, ik Paulus zeg u, [a] zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niet nut zal zijn. a Hand. 15:1.

3 En ik betuig wederom aan een' iegelijk' mensch, die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de geheele wet te doen.

4 Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd *wilt* worden; gij zijt van de genade vervallen.

5 Want wij verwachten door den Geest, uit het geloof, de hoop der rechtvaardigheid.

6 [a] Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde [b] werkende. a Matt. 12:50. Joh. 15:14. 1 Kor. 7:19. 2 Kor. 5:17. Gal. 6:15. Kol. 3:11. b 1 Thess. 1:3.

7 Gij liept wel; [a] wie heeft u verhinderd der waarheid niet gehoorzaam te zijn? a Gal. 3:1.

8 Dit gevoelen is niet uit Hem, Die u roept.

9 [a] Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg. a 1 Kor. 5:6.

10 [a] Ik vertrouw van u in den Heere, dat gij niet anders zult gevoelen; maar die u ontroert, zal het oordeel dragen, wie hij ook zij. a 2 Kor. 2:3. 8:22.

11 Maar ik, broeders! indien ik nog de besnijdenis predik, waarom word ik nog vervolgd? Zoo is dan [a] de ergernis des kruises vernietigd. a 1 Kor. 1:23.

12 [a] Och, of zij ook afgesneden wierden, die u onrustig maken! a Joz. 7:25.

13 Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders! [a] alleenlijk *gebruikt* de vrijheid niet tot eene oorzaak voor het vleesch; maar dient elkander door de liefde.

a 1 Kor. 8:9. 1 Petr. 2:16. Judas vs. 4.

14 [a] Want de geheele wet wordt in één woord vervuld, *namelijk* in dit: [b] Gij zult uwen naaste liefhebben, gelijk uzelven.

a Rom. 13:8. b Lev. 19:18. Matt. 22:39. Mark. 12:31. Jakob. 2:8.

15 Maar [a] indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe, dat gij van elkander niet verteerd wordt. a 2 Kor. 12:20.

16 En ik zeg: [a] Wandelt door den Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleesches niet. a Rom. 13:14. 1 Petr. 2:11.

17 [a] Want het vleesch begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en deze staan tegen elkander, alzoo dat gij niet doet, hetgeen gij wildet. a Rom. 7:15, enz.

18 Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zoo zijt gij niet onder de wet.

19 [a] De werken des vleesches nu zijn openbaar; welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid, a 1 Kor. 3:3. Jakob. 3:14.

20 Afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen,

21 Nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; [a] van dewelke ik u te voren zeg, gelijk ik ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het Koninkrijk Gods niet zullen beërven.

a 1 Kor. 6:10. Efez. 5:5. Kol. 3:6. Openb. 22:15.

22 [a] Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid. a Efez. 5:9.

23 [a] Tegen de zoodanigen is de wet niet.
a 1 Tim. 1:9.
24 [a] Maar die van Christus zijn, hebben het
vleesch gekruist met de bewegingen en be-
geerlijkheden. a Rom. 6:6. 13:14. Gal. 2:20. 1 Petr. 2:11.
25 Indien wij door den Geest leven, zoo
laat ons ook door den Geest wandelen.
26 Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer,
elkander tergende, elkander benijdende.

HOOFDSTUK 6.

De apostel vermaant voorts de Galátiërs tot verscheidene Christelijke deugden, namelijk tot zachtmoedigheid in het bestraffen dergenen, die uit zwakheid zondigen, vs. 1; tot onderlinge verdraagzaamheid, 2; tot onderzoek en een nederig gevoelen van zichzelven, 3; tot onderhoud der leeraars, 6; tot toezien wat men zaait, 7; en tot milddadigheid jegens de armen, voornamelijk die geloovig zijn, 9. Daarna besluit hij den brief, toonende hoe lief hij hen heeft, 11; en hen nogmaals waarschuwende voor de valsche apostelen, welker eergierigheid en geveinsdheid hij beschrijft, 12; stellende zijn voorbeeld tegen hen over, 14. Leert kortelijk, waarin het rechte Christendom bestaat en wat hetzelve te verwachten heeft, 15. Vermaant, dat niemand hem verder moeielijk valle, 17; en eindigt met den gewonen groet, 18.

BROEDERS! [a] indien ook een mensch
overvallen ware door eenige misdaad,
gij, die geestelijk zijt, brengt den zoodanige
te recht met den geest der zachtmoedig-
heid; ziende op uzelven, opdat ook gij niet
verzocht wordt. a Rom. 14:1. 15:1. 1 Kor. 9:22.
2 [a] Draagt elkanders lasten, en vervult
alzoo de wet van Christus.
a Matt. 11:29. Joh. 13:14. Rom. 15:1. 1 Thess. 5:14.
3 Want zoo iemand meent iets te zijn,
daar hij niets is, die bedriegt zichzelven in
zijn gemoed.
4 Maar een iegelijk beproeve zijn eigen
werk; en alsdan zal hij aan zichzelven alleen
roem hebben, en niet aan eenen anderen.
5 [a] Want een iegelijk zal zijn eigen pak
dragen. a Ps. 62:13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27.
Rom. 2:6. 14:12. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Openb. 2:23. 22:12.
6 [a] En die onderwezen wordt in het Woord,
deele mede van alle goederen dengene, die
hem onderwijst. a Rom. 15:27. 1 Kor. 9:11.
7 [a] Dwaalt niet; God laat Zich niet be-
spotten; [b] want zoo wat de mensch zaait,
dat zal hij ook maaien. a 1 Kor. 6:10. b Luk. 16:25.
8 Want die in zijn eigen vleesch zaait,
zal uit het vleesch verderfenis maaien;
maar die in den Geest zaait, zal uit den
Geest het eeuwige leven maaien.
9 [a] Doch laat ons, goed doende, niet vertra-
gen; want te zijner tijd zullen wij maaien,
zoo wij niet verslappen. a 2 Thess. 3:13.
10 Zoo dan, terwijl wij tijd hebben, laat
ons goed doen aan allen, maar [a] meest aan
de huisgenooten des geloofs. a 1 Tim. 5:8.
11 Ziet, hoe grooten brief ik u geschreven
heb met mijne hand.
12 Al degenen, die een schoon gelaat
willen toonen naar het vleesch, die nood-
zaken u besneden te worden, alleenlijk
opdat zij van wege het kruis van Christus
niet zouden vervolgd worden.
13 Want ook zij zelven, die besneden
worden, houden de wet niet; maar zij
willen, dat gij besneden wordt, opdat zij
in uw vleesch roemen zouden.
14 Maar het zij verre van mij, dat ik zou
roemen, anders dan in het kruis van onzen
Heere Jezus Christus; door Welken de
wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.
15 [a] Want in Christus Jezus heeft noch
besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid,
maar een nieuw schepsel.
a Matt. 12:50. Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16. Gal. 5:6. Kol. 3:11.
16 [a] En zoo velen als er naar dezen regel
zullen wandelen, over dezelve *zal zijn*
vrede en barmhartigheid, en over het Israël
Gods. a Ps. 125:5.
17 Voorts, niemand doe mij moeite aan;
[a] want ik draag de litteekenen van den
Heere Jezus in mijn lichaam. a 2 Kor. 4:10.
18 De genade van onzen Heere Jezus Chris-
tus zij met uwen geest, broeders! Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DIE VAN

É F E Z E.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God over al de geestelijke zegeningen, waarmede wij van Hem in Christus gezegend zijn, 3; namelijk, dat wij in Hem van eeuwigheid zijn uitverkoren, 4; dat wij in Hem zijn verordineerd tot de aanneming tot kinderen, 5; dat wij door Zijn bloed met God zijn verzoend, 7; dat Hij door het Evangelie ons heeft geroepen, 8; en dat alle uitverkorenen door Hem in één zijn vergaderd, beiden die in den hemel en die op de aarde zijn, 10. Dat ook de Efeziërs, die in Christus gelooven, onder deze zijn, en tot verzekering daarvan het pand des Geestes hebben ontvangen, 13. Bidt daarna God, dat Hij hun verstand hierin meer en meer wil verlichten, 15; en door Zijnen Geest hen wil laten gevoelen, welke de kracht Zijner werking zij in alle deze, 19; zijnde dezelfde, waardoor Hij Christus van de dooden heeft opgewekt en gezet aan Zijne rechterhand, 20; om een Hoofd te zijn van Zijne Gemeente, 22.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus,
door den wil van God, [a] aan de heiligen,

die te Éfeze zijn, en geloovigen in Christus
Jezus : a Rom. 1:7. 1 Kor. 1:2. 2 Kor. 1:1.
2 [a] Genade zij u en vrede van God, onzen
Vader, en den Heere Jezus Christus.
a Gal. 1:3. 1 Petr. 1:2.
3 Gezegend zij [a] de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus. a 2 Kor. 1:3. 1 Petr. 1:3.
4 [a] Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in
Hem, voor de grondlegging der wereld,
[b] opdat wij zouden heilig en onberispelijk
zijn voor Hem in de liefde; a Joh. 15:16. 2 Tim. 1:9.
b Luk. 1:75. Efez. 5:27. Kol. 1:22. 2 Tim. 1:9. Tit. 2:12.
5 Die ons te voren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelven, naar het welbehagen van Zijnen wil,
6 Tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, door welke Hij ons begenadigd heeft [a] in den Geliefde; a Matt. 3:17.
7 [a] In Welken wij hebben de verlossing
door Zijn bloed, *namelijk* de vergeving der misdaden, naar den rijkdom Zijner genade,
a Hand. 20:28. Kol. 1:14. Hebr. 9:12. 1 Petr. 1:18.
8 Met welke Hij overvloedig is geweest
over ons in alle wijsheid en voorzichtigheid;
9 Ons bekend gemaakt hebbende [a] de
verborgenheid van Zijnen wil, naar Zijn welbehagen, hetwelk Hij voorgenomen had in Zichzelven, a Rom. 16:25. Efez. 3:9.
Kol. 1:26. 2 Tim. 1:9. Tit. 1:2. 1 Petr. 1:20.
10 Om in de bedeeling van [a] de volheid der tijden, wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is, en dat op de aarde is; a Gen. 49:10. Dan. 9:24. Gal. 4:4.
11 In Hem, in Welken wij ook [a] een
erfdeel geworden zijn, wij, die te voren verordineerd waren naar het voornemen Desgenen, Die alle dingen werkt naar den raad van Zijnen wil; a Rom. 8:17.
12 Opdat wij zouden zijn tot prijs Zijner
heerlijkheid, wij, die eerst in Christus gehoopt hebben.
13 In Welken ook gij *zijt*, nadat gij het
woord der waarheid, *namelijk* het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, [a] zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte; a Rom. 8:15. 2 Kor. 1:22. 5:5. Efez. 4:30.
14 Die het onderpand is van onze erfenis,
tot [a] de verkregene verlossing, tot prijs Zijner heerlijkheid. a Ex. 19:5.
Deut. 7:6. 14:2. 26:18. Rom. 8:23. 1 Petr. 2:9.
15 [a] Daarom ook ik, gehoord hebbende
het geloof in den Heere Jezus, dat onder u is, en de liefde tot al de heiligen,
a Filipp. 1:3. Kol. 1:3. 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.
16 Houde niet op voor u te danken,
gedenkende uwer in mijne gebeden;
17 Opdat de God van onzen Heere Jezus
Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring, in Zijne kennis;
18 *Namelijk* verlichte oogen uws ver-
stands, opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van Zijne roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijne erfenis in de heiligen;
19 En welke de uitnemende grootheid Zij-
ner kracht zij aan ons, die gelooven, [a] naar de werking der sterkte Zijner macht, a Kol. 2:12.
20 Die Hij gewrocht heeft in Christus, als
Hij Hem uit de dooden heeft opgewekt; [a] en heeft *Hem* gezet tot Zijne rechter*hand* in den hemel; a Ps. 110:1. Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25.
Kol. 3:1. Hebr. 1:3. 10:12. 1 Petr. 3:22.
21 Verre boven alle overheid, en macht,
en kracht, en heerschappij, en allen naam, die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende;
22 [a] En heeft alle dingen Zijnen voeten
onderworpen, en heeft Hem der Gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen;
a Ps. 8:7. Matt. 28:18. 1 Kor. 15:27. Hebr. 2:8.
23 [a] Welke Zijn lichaam is, *en* de vervul-
ling Desgenen, Die alles in allen vervult.
a Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 4:16. 5:23.

HOOFDSTUK 2.

De apostel, om aan te toonen de grootte van de weldaad, die God ons doet in onze wederoprichting, verhaalt den ellendigen staat, uit welken wij verlost zijn, vs. 1; en verklaart, dat God uit enkele genade, toen wij dood waren in onze zonden, ons levend gemaakt heeft met Christus en met Hem gezet in den hemel, 4; dat wij alzoo zalig zijn geworden door het geloof, niet uit de werken, 8; maar dat God ons in Christus heeft geschapen tot goede werken, 10. Hij betuigt wijders, dat de Heidenen buiten het verbond Gods waren en zonder hoop van zaligheid, 11; maar nu in Christus, Die den scheidsmuur en de wet der inzettingen heeft weggenomen, medegenooten van deze genade waren geworden, 13. Waarom beiden, Heidenen en Joden, door het Evangelie worden geroepen, en door éénen Geest toegang hebben tot God, 17; waaruit hij besluit, dat zij dus te zamen gebouwd zijn op het fondament der profeten en apostelen, waarvan de Hoeksteen is Christus, 19; en dat tot eenen tempel en woonstede Gods, 21.

EN [a] u *heeft Hij mede levend gemaakt*,
daar gij dood waart door de misdaden
en de zonden; a Rom. 5:6. Kol. 2:13.
2 [a] In welke gij eertijds gewandeld hebt,
naar de eeuw dezer wereld, naar den
[b] overste van de macht der lucht, van den geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid; a 1 Kor. 6:11. Kol. 3:7. Tit. 3:3.
b Joh. 12:31. 14:30. 16:11. Efez. 6:12.

3 Onder dewelke ook wij allen eertijds
verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes
vleesches, doende den wil des vleesches en
der gedachten; en wij waren van nature
kinderen des toorns, gelijk ook de anderen;
4 Maar God, Die rijk is in barmhartig-
heid, door Zijne groote liefde, waarmede
Hij ons liefgehad heeft,
5 Ook toen wij dood waren door de mis-
daden, [a] heeft *ons* levend gemaakt met Chris-
tus; ([b] uit genade zijt gij zalig geworden)
a Rom. 6:8. 8:11. Kol. 3:1, 3. b Hand. 15:11. Tit. 3:5.
6 En heeft *ons* mede opgewekt, en heeft *ons*
mede gezet in den hemel in Christus Jezus.
7 Opdat Hij zou betoonen in de toeko-
mende eeuwen den uitnemenden rijkdom
Zijner genade, door de goedertierenheid
over ons in Christus Jezus.
8 Want uit genade zijt gij zalig geworden
door het geloof; en dat niet uit u, [a] het is
Gods gave; a Matt. 16:17. Efez. 1:19.
9 Niet uit de werken, [a] opdat niemand
roeme. a Rom. 3:27. 1 Kor. 1:29.
10 Want wij zijn Zijn maaksel, [a] ge-
schapen in Christus Jezus tot goede werken,
welke God voorbereid heeft, opdat wij in
dezelve zouden wandelen.
a 2 Kor. 5:17. Efez. 1:4. 4:24. Tit. 2:14.
11 Daarom gedenkt, dat gij, die eertijds
Heidenen waart in het vleesch, en die voor-
huid genaamd werdt van degenen, die ge-
naamd zijn besnijdenis in het vleesch, die
met handen geschiedt;
12 Dat gij in dien tijd waart zonder
Christus, vervreemd van het burgerschap
Israëls, en vreemdelingen [a] van de ver-
bonden der belofte, geene hoop hebbende,
en zonder God in de wereld. a Rom. 9:4.
13 Maar nu in Christus Jezus, zijt gij, die
eertijds verre waart, nabij geworden door
het bloed van Christus.
14 [a] Want Hij is onze vrede, Die deze beiden
één gemaakt heeft, en den middelmuur des
afscheidsels gebroken hebbende, a Jes. 9:5.
Micha 5:4. Joh. 16:33. Hand. 10:36. Rom. 5:1. Kol. 1:20.
15 Heeft Hij de vijandschap in Zijn vleesch
te niet gemaakt, *namelijk* de wet der gebo-
den in inzettingen *bestaande;* opdat Hij
die twee in Zichzelven tot eenen nieuwen
mensch zou scheppen, vrede makende;
16 En *opdat* Hij die beiden met God in één
lichaam zou verzoenen door het kruis, de
vijandschap aan hetzelve gedood hebbende.
17 [a] En komende, heeft Hij door het Evan-
gelie vrede verkondigd u, die verre waart,
en dien, die nabij waren. a Jes. 57:19. Efez. 3:12.
18 [a] Want door Hem hebben wij beiden
den toegang door éénen Geest tot den
Vader. a Joh. 10:9. 14:6. Rom. 5:2. Efez. 3:12. Hebr. 10:19.
19 Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen
en bijwoners, maar medeburgers der hei-
ligen, en [a] huisgenooten Gods; a Gal. 6:10.
20 [a] Gebouwd [b] op het fondament der
apostelen en profeten, [c] waarvan Jezus
Christus is de uiterste Hoeksteen;
a 1 Kor. 3:9, 10. b Jes. 28:16. Matt. 16:18. 1 Kor. 3:10.
Openb. 21:14. c 1 Petr. 2:4.
21 [a] Op Welken het geheele gebouw, be-
kwamelijk samengevoegd zijnde, opwast
[b] tot eenen heiligen tempel in den Heere;
a Efez. 4:16. b 1 Kor. 6:19. 2 Kor. 6:16.
22 Op Welken ook gij mede gebouwd wordt
tot eene woonstede Gods in den Geest.

HOOFDSTUK 3.

Paulus betuigt, dat hij een gevangene was, om zijne standvastigheid in de leer van de genadige roeping der Heidenen, vs. 1; welke leer hij door eene bijzondere openbaring Gods kende, 3; en welke in de voorgaande eeuwen den menschen op zoodanige wijze nooit was bekend gemaakt, 5. Dat hij tot een' dienaar van het Evangelie was gesteld, om deze leer onder de Heidenen te verkondigen, 7; en door de Gemeente de veelvoudige wijsheid Gods bekend te maken, zelfs den engelen in den hemel, 10. Hij vermaant hen, dat zij in zijne verdrukkingen niet vertragen, 13; en bidt God, dat Hij hen meer en meer versterke, 14; opdat Christus door het geloof in hunne harten wone, 17; en zij de breedte, lengte, diepte en hoogte van deze genade en liefde van Christus mogen begrijpen, 18; en besluit met eene dankzegging tot God, 20.

OM deze oorzaak *ben* ik Paulus [a] de ge-
vangene van Christus Jezus voor u,
die Heidenen zijt. a Hand. 21:33. Efez. 4:1.
Filipp. 1:7, 13, 14, 16. Kol. 4:3. 2 Tim. 1:8. Filem. vs. 1.
2 Indien gij maar gehoord hebt van de
bedeeling [a] der genade Gods, [b] die mij ge-
geven is aan u; a Rom. 1:5. b Hand. 13:2. Efez. 3:8.
3 Dat Hij mij [a] door openbaring heeft
bekend gemaakt [b] deze verborgenheid,
(gelijk ik met weinige *woorden* te voren
geschreven heb;
a Hand. 22:17, 21. 26:16, 17. Gal. 1:11, 12. b Rom. 16:25.
4 Waaraan gij, *dit* lezende, kunt bemerken
mijne wetenschap in deze verborgenheid
van Christus)
5 Welke in andere eeuwen den kinderen
der menschen niet is bekend gemaakt,
[a] gelijk zij nu is geopenbaard aan Zijne
heilige apostelen en profeten, door den
Geest; a Hand. 10:28.
6 *Namelijk* dat de Heidenen zijn mede-
erfgenamen, en van hetzelfde lichaam, en
mededeelgenooten Zijner beloften in Chris-
tus, door het Evangelie;
7 Waarvan ik een dienaar geworden
ben, naar de gave der genade Gods, die

mij gegeven is, [a] naar de werking Zijner kracht. *a* Efez. 1:19. Kol. 2:12.

8 Mij, [a] den allerminste van al de heiligen, is deze genade gegeven, om [b] onder de Heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus, *a* 1 Kor. 15:9. 1 Tim. 1:15. *b* Hand. 9:15. 13:2. 22:21. Gal. 1:16. 2:8. 1 Tim. 2:7. 2 Tim. 1:11.

9 En allen te verlichten, *dat zij mogen verstaan*, welke de gemeenschap [a] der verborgenheid zij, die van *alle* eeuwen verborgen is geweest in God, Welke alle dingen [b] geschapen heeft door Jezus Christus; *a* Rom. 16:25. Efez. 1:9. Kol. 1:26. 2 Tim. 1:10. Tit. 1:2. 1 Petr. 1:20. *b* Gen. 1:3. Ps. 33:6. Joh. 1:3. Kol. 1:16. Hebr. 1:2.

10 [a] Opdat nu, door de Gemeente, bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods; *a* 1 Petr. 1:12.

11 Naar het eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heere;

12 [a] In Denwelken wij hebben de vrijmoedigheid, en den toegang met vertrouwen, door het geloof aan Hem.

a Joh. 10:9. 14:6. Rom. 5:2. Efez. 2:18. Hebr. 10:19.

13 [a] Daarom bid ik, dat gij niet vertraagt in mijne verdrukkingen [b] voor u, hetwelk is uwe heerlijkheid.

a Filipp. 1:14. 1 Thess. 3:3. *b* Kol. 1:24.

14 Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader van onzen Heere Jezus Christus,

15 Uit Welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt,

16 Opdat Hij u geve, naar den rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht [a] versterkt te worden door Zijnen Geest in den inwendigen mensch; *a* Efez. 6:10.

17 Opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde [a] geworteld en gegrond zijt; *a* Kol. 2:7.

18 Opdat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte, en lengte, en diepte, en hoogte zij,

19 En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

20 [a] Hem nu, Die machtig is meer dan overvloediglijk te doen, boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht, die in ons werkt, *a* Rom. 16:25.

21 Hem, *zeg ik*, zij de heerlijkheid in de Gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 4.

Nadat de apostel in het voorgaande de leer van het Evangelie kortelijk had voorgesteld, zoo komt hij nu volgens zijne gewoonte in al zijne brieven tot de vermaning tot Godzaligheid. In het algemeen vermaant hij eerst tot eenen wandel, overeenkomstig hunne roeping, vs. 1; daarna in het bijzonder tot verdraagzaamheid in de liefde, 2; ten derde tot vrede en eenigheid, welke vermaning hij met vele redenen versterkt, 3. Betuigt wijders dat Christus ten hemel gevaren zijnde, aan de menschen wel verscheidene gaven heeft gegeven, 7; en verscheidene ambten, als apostelen, profeten, leeraars, enz. heeft verordineerd, 11; maar alle daartoe strekkende, dat de Gemeente gebouwd en in eenheid des geloofs tegen alle dwalingen behouden moge worden, 12; dat evenwel deze heilzame kracht alleen uit Christus, als uit het Hoofd, in al de leden vloeit, 16. Hij komt daarna weder tot de algemeene vermaningen, en waarschuwt hen, dat zij alzoo niet wandelen, gelijk weleer, toen zij nog Heidenen waren, 17; maar dat zij den ouden mensch afleggen, 22; en den nieuwen mensch aandoen, 23; dat zij ook de leugen afleggen, 25; de zon niet laten ondergaan over hunnen toorn, 26; niet stelen, 28; vuil spreken mijden, waardoor de H. Geest bedroefd wordt, 29; en allerlei boosheid, 31; maar dat zij elkander vergeven, gelijk God in Christus hun vergeven heeft, 32.

ZOO bid ik u dan, ik, de gevangene in den Heere, [a] dat gij wandelt waardiglijk der roeping, met welke gij geroepen zijt;

a Gen. 17:1. 1 Kor. 7:20. Filipp. 1:27. Kol. 1:10. 1 Thess. 2:12.

2 [a] Met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkander in liefde; *a* Kol. 1:11. 3:12. 1 Thess. 5:14.

3 U benaarstigende te behouden de eenigheid des Geestes door den band des vredes.

4 Eén lichaam is het, en één Geest, gelijkerwijs gij ook geroepen zijt tot éene hoop uwer beroeping;

5 [a] Eén Heere, één geloof, één doop,

a Deut. 4:39. Mal. 2:10. 1 Kor. 8:4, 6.

6 Eén God en Vader van allen, Die daar is boven allen, en door allen, en in u allen.

7 [a] Maar aan elk een van ons is de genade gegeven, naar de maat der gave van Christus. *a* Rom. 12:6. 1 Kor. 12:11. 2 Kor. 10:13. 1 Petr. 4:10.

8 Daarom zegt Hij: [a] Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven. *a* Ps. 68:19.

9 [a] Nu dit: Hij is opgevaren; wat is het, dan dat Hij ook eerst is nedergedaald in de nederste deelen der aarde? *a* Joh. 3:13. 6:62.

10 Die nedergedaald is, is Dezelfde ook, Die opgevaren is verre boven al de hemelen, opdat Hij alle dingen vervullen zou.

11 [a] En Dezelfde heeft gegeven sommigen tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leeraars: *a* 1 Kor. 12:28.

12 Tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening tot opbouwing [a] des lichaams van Christus.

a Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 1:23. 5:23. Kol. 1:24.

13 Totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot eenen volkomenen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus;

14 [a] Opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, [b] die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allen wind der leer, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid, om listiglijk tot dwaling te brengen; *a* 1 Kor. 14:20. *b* Matt. 11:7.

15 Maar de waarheid betrachtende in liefde, alleszins zonden opwassen in Hem, Die [a] het Hoofd is, *namelijk* Christus;

a Efez. 5:23. Kol. 1:18.

16 [a] Uit Welken het geheele lichaam bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenging, naar de werking van een iegelijk deel in *zijne* maat, den wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwing in de liefde. *a* Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 2:21.

17 Ik zeg dan dit, [a] en betuig het in den Heere, [b] dat gij niet meer wandelt, gelijk als de andere Heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds, *a* Rom. 1:9. *b* Rom. 1:18. 1 Petr. 4:3.

18 Verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, [a] door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding huns harten; *a* 1 Thess. 4:5.

19 Welke, ongevoelig geworden zijnde, zichzelven hebben overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven.

20 Doch gij hebt Christus alzoo niet geleerd;

21 Indien gij maar Hem gehoord hebt, en door Hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is;

22 *Te weten* dat gij zoudt [a] afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden mensch, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding;

a Kol. 3:9. Hebr. 12:1. 1 Petr. 2:1.

23 En dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws gemoeds,

24 [a] En den nieuwen mensch aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid. *a* Rom. 6.4. Kol. 3:10. 1 Petr. 4:2.

25 Daarom legt af de leugen, [a] en spreekt de waarheid, een iegelijk met zijnen naaste; want wij zijn elkanders leden. *a* Zach. 8:16.

26 [a] Wordt toornig, en zondigt niet; de zon ga niet onder over uwe toornigheid; *a* Ps. 4:5.

27 [a] En geeft den duivel geene plaats.

a Jakob. 4:7. 1 Petr. 5:9.

28 Die gestolen heeft, stele niet meer, [a] maar arbeide liever, werkende dat goed is met de handen, opdat hij hebbe mede te deelen dengene, die nood heeft.

a Hand. 20:35. 1 Thess. 4:11. 2 Thess. 3:8, 12.

29 [a] Geene vuile rede ga uit uwen mond, maar zoo er eenige goede *rede* is tot nuttige stichting, opdat zij genade geve dien, die dezelve hooren. *a* Matt. 12:36. Efez. 5:3, 4.

30 En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, [a] door Welken gij verzegeld zijt tot den dag [b] der verlossing. *a* Rom. 8:16. 2 Kor. 1:22. 5:5. Efez. 1:13. *b* Luk. 21:28. Rom. 8:23. Efez. 1:14.

31 [a] Alle bitterheid, en toornigheid, en gramschap, en geroep, en lastering, zij van u geweerd, met alle boosheid; *a* Kol. 3:19.

32 [a] Maar zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, [b] vergevende elkander, gelijkerwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft. *a* Filipp. 2:1. Kol. 3:12. *b* Matt. 6:14. Mark. 11:25. Kol. 3:13.

HOOFDSTUK 5.

De apostel gaat voort in de vermaningen, en eerst tot onderlinge liefde, naar het voorbeeld van God en Christus, vs. 1. Vermaant hen wijders afstand te doen van alle onkuischheid, gierigheid, welke afgoderij is, zot geklap, enz., en verklaart dat zoodanigen het Rijk der hemelen niet zullen beërven, 3; en daar zij nu in het licht zijn, moeten zij als kinderen des lichts wandelen, 8; en geene gemeenschap meer hebben met de werken der duisternis, maar die bestraffen, 11. Vermaant hen voorts, om voorzichtig te wandelen en als wijzen den tijd uit te koopen, 15; niet dronken te zijn, maar vol des Geestes, 18; en den Heere psalmen en lofzangen te zingen, 19. Vermaant hen in het algemeen, elkander onderdanig te zijn in de vreeze Gods, 21; doch bijzonder de vrouwen haren mannen, gelijk de Gemeente aan Christus onderdanig is, 22; desgelijks vermaant hij de mannen hunne vrouwen lief te hebben, gelijk Christus Zijne Gemeente heeft liefgehad, 25; en gelijk men zijn eigen lichaam liefheeft, 28. Hij bewijst ook uit de instelling Gods, dat man en vrouw één vleesch zijn, en duidt dit ook op Christus en Zijne Gemeente, 31; en besluit met eene vermaning aan man en vrouw, 33.

ZIJT dan navolgers Gods, als geliefde kinderen;

2 [a] En wandelt in de liefde, [b] gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft, [c] en Zichzelven voor ons heeft overgegeven tot eene offerande en een slachtoffer Gode, tot eenen welriekenden reuk.

a Joh. 13:34. 15:12. 1 Thess. 4:9. 1 Joh. 3:23. 4:21. *b* Gal. 2:20. Tit. 2:14. 1 Petr. 3:18. *c* Hebr. 8;3. 9:14.

3 [a] Maar hoererij en alle onreinigheid, of gierigheid, laat ook onder u niet genoemd worden, gelijkerwijs het den heiligen betaamt. *a* Mark. 7:21. Efez. 4:29. Kol. 3:5.

4 Noch oneerbaarheid, noch zot geklap, of gekkernij, welke niet betamen; maar veel meer dankzegging.

5 [a] Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van God.

a 1 Kor. 6:10. Gal. 5:19. Kol. 3:5. Openb. 22:15.

6 [a] Dat u niemand verleide met ijdele woorden; want om deze dingen komt de

toorn Gods over de kinderen der onge-
hoorzaamheid. [a] Jer. 29:8. Matt. 24:4. Mark. 13:5.
Luk. 21:8. Kol. 2:4, 18. 2 Thess. 2:3. 1 Joh. 4:1.
7 Zoo zijt dan hunne medegenooten niet.
8 [a] Want gij waart eertijds duisternis,
maar nu zijt gij licht in den Heere; wan-
delt als kinderen des lichts: [a] 1 Thess. 5:4.
9 [a] (Want de vrucht des Geestes is in alle
goedigheid, en rechtvaardigheid, en waar-
heid) [a] Gal. 5:22.
10 Beproevende wat den Heere welbe-
hagelijk zij.
11 [a] En hebt geene gemeenschap met de
onvruchtbare werken der duisternis, maar
bestraft ze ook veel eer.
[a] Matt. 18:17. 1 Kor. 5:8. 10:20. 2 Kor. 6:14. 2 Thess. 3:14.
12 Want hetgeen heimelijk van hen ge-
schiedt, is schandelijk ook te zeggen.
13 [a] Maar al deze dingen, van het licht
bestraft zijnde, worden openbaar; want al
wat openbaar maakt, is licht. [a] Joh. 3:20, 21.
14 Daarom zegt Hij: [a] Ontwaakt, gij, die
slaapt! en staat op uit de dooden; en Chris-
tus zal over u lichten. [a] Rom. 13:11. 1 Thess. 5:6.
15 [a] Ziet dan, hoe gij voorzichtiglijk wan-
delt, niet als onwijzen, maar als wijzen,
[a] Kol. 4:5.
16 [a] Den tijd uitkoopende, dewijl de
dagen boos zijn. [a] Rom. 13:11.
17 Daarom zijt niet onverstandig, [a] maar
verstaat, welke de wil des Heeren zij.
[a] Rom. 12:2. 1 Thess. 4:3.
18 [a] En wordt niet dronken in wijn,
waarin overdaad is, maar wordt vervuld
met den Geest; [a] Spr. 23:29. Jes. 5:11, 22. Luk. 21:34.
19 [a] Sprekende onder elkander met psal-
men, en lofzangen, en geestelijke liederen,
zingende en psalmende den Heere in uw
hart; [a] Kol. 3:16.
20 [a] Dankende te allen tijd over alle din-
gen God en den Vader, in den Naam van
onzen Heere Jezus Christus;
[a] Kol. 3:17. 1 Thess. 5:18.
21 Elkander onderdanig zijnde in de
vreeze Gods.
22 [a] Gij vrouwen! weest aan uwe eigene
mannen onderdanig, gelijk aan den Heere;
[a] Gen. 3:16. 1 Kor. 14:34. Kol. 3:18. Tit. 2:5. 1 Petr. 3:1.
23 [a] Want de man is het hoofd der vrouw,
[b] gelijk ook Christus het Hoofd der Ge-
meente is; en Hij is de Behouder [c] des
lichaams. [a] 1 Kor. 11:3. [b] Efez. 1:22. 4:15. Kol. 1:18.
[c] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 1:23. 4:12. Kol. 1:24.
24 Daarom, gelijk de Gemeente aan Chris-
tus onderdanig is, alzoo ook de vrouwen
aan hare eigene mannen in alles.
25 [a] Gij mannen! hebt uwe eigene vrou-
wen lief, gelijk ook Christus de Gemeente
liefgehad heeft, [b] en Zichzelven voor haar
heeft overgegeven; [a] Kol. 3:19. [b] Gal. 1:4. Efez. 5:2.
26 Opdat hij haar heiligen zou, *haar*
[a] gereinigd hebbende met het bad des
waters door het Woord; [a] Tit. 3:5. 1 Petr. 3:21.
27 Opdat hij haar Zichzelven heerlijk
zou voorstellen, eene Gemeente, die geene
vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks,
[a] maar dat zij zou heilig zijn en onbe-
rispelijk. [a] Kol. 1:22.
28 Alzoo zijn de mannen schuldig hunne
eigene vrouwen lief te hebben, gelijk hunne
eigene lichamen. Die zijne eigene vrouw
liefheeft, die heeft zichzelven lief.
29 Want niemand heeft ooit zijn eigen
vleesch gehaat, maar hij voedt het, en
onderhoudt het, gelijkerwijs ook de Heere
de Gemeente.
30 [a] Want wij zijn leden Zijns lichaams,
van Zijn vleesch en van Zijne beenen.
[a] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27.
31 [a] Daarom zal een mensch zijnen vader
en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aan-
hangen; en zij twee zullen [b] tot één vleesch
wezen. [a] Gen. 2:24. Matt. 19:5. Mark. 10:7. [b] 1 Kor. 6:16.
32 Deze verborgenheid is groot; doch
ik zeg *dit*, *ziende* op Christus en op de
Gemeente.
33 Zoo dan ook gijlieden, elk in het
bijzonder, een iegelijk hebbe zijne eigene
vrouw alzoo lief als zichzelven; en de
vrouw *zie*, dat zij den man vreeze.

HOOFDSTUK 6.

De apostel komt verder tot den schuldigen plicht der kinderen jegens hunne ouders, vs. 1; en van de vaders jegens hunne kinderen, 4; daarna van de dienstknechten jegens hunne heeren, 5; en van de heeren omtrent hunne dienstknechten, 9. Vermaant hen ten laatste in het algemeen, sterk te zijn in den Heere, 10; en beschrijft de listigheid en macht des Satans, tegen welken zij den strijd hebben, 11. Hij wapent hen tegen denzelven met de geheele wapenrusting Gods, welke hij in alle deelen verhaalt, 13; vermaant hen daarenboven tot gedurig gebed, 18; ook voor hem, opdat hij in zijne banden het Evangelie vrijmoedig mag spreken, 19. Betuigt dat hij daarom Ty'chikus tot hen zendt, om hun van zijne omstandigheden kennis te geven, 21; en besluit den brief met eenen wensch tot vrede, liefde, met geloof en genade, 23.

GIJ [a] kinderen! zijt uwen ouderen ge-
hoorzaam in den Heere; want dat is
recht. [a] Kol. 3:20.
2 [a] Eert uwen vader en moeder (hetwelk
het eerste gebod is met eene belofte),
[a] Ex. 20:12. Deut. 5:16. 27:16. Matt. 15:4. Mark. 7:10.
3 Opdat het u welga, en *dat* gij lang leeft
op de aarde.
4 En gij vaders! verwekt uwe kinderen

niet tot toorn, [a] maar voedt hen op in de
leering en vermaning des Heeren.

[a] Deut. 6:7, 20. Ps. 78:4. Spr. 19:18. 29:17.

5 [a] Gij dienstknechten! zijt gehoorzaam
uwen heeren naar het vleesch, met vreeze
en beven, in eenvoudigheid uws harten,
gelijk als aan Christus;

[a] Kol. 3:22. 1 Tim. 6:1. Tit. 2:9. 1 Petr. 2:18.

6 Niet naar oogendienst, als menschen be-
hagers, maar als dienstknechten van Chris-
tus, doende den wil van God van harte;
7 Dienende met goedwilligheid den
Heere, en niet de menschen;
8 Wetende, dat zoo wat goed een iege-
lijk gedaan zal hebben, hij datzelve van
den Heere zal ontvangen, hetzij dienst-
knecht, hetzij vrije.
9 [a] En gij, heeren! doet hetzelfde bij hen,
nalatende de dreiging; als die weet, dat ook
uw eigen Heere in de hemelen is, [b] en *dat*
geene aanneming des persoons bij Hem is.

[a] Kol. 4:1. [b] Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Kol. 3:25. 1 Petr. 1:17.

10 Voorts, mijne broeders! wordt krachtig
in den Heere, en in de sterkte Zijner macht.
11 [a] Doet aan de geheele wapenrusting
Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige
omleidingen des duivels. [a] Kol. 3:12. 1 Thess. 5:8.
12 Want wij hebben den strijd niet
tegen vleesch en bloed, maar tegen de
overheden, [a] tegen de machten, tegen de
geweldhebbers der wereld, der duisternis
dezer eeuw, tegen de geestelijke booshe-
den in de lucht. [a] Efez. 2:2.
13 Daarom neemt aan [a] de geheele wa-
penrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan
in den boozen dag, en alles verricht hebben-
de, staande blijven. [a] 2 Kor. 10:4.
14 [a] Staat dan, uwe lenden omgord heb-
bende met de waarheid, [b] en aangedaan heb-
bende het borstwapen der gerechtigheid;

[a] Luk. 12:35. 1 Petr. 1:13. [b] Jes. 59:17. 2 Kor. 6:7.

15 En de voeten geschoeid hebbende met
bereidheid van het Evangelie des vredes;
16 Bovenal aangenomen hebbende het
schild des geloofs, met hetwelk gij al de
vurige pijlen des boozen zult kunnen
uitblusschen.
17 [a] En neemt den helm der zaligheid, [b] en
het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods
Woord; [a] Jes. 59:17. 1 Thess. 5:8. [b] Hebr. 4:12. Openb. 2:16.
18 Met alle bidding en smeeking, bid-
dende [a] te allen tijd in den Geest, en
tot hetzelve wakende met alle gedurig-
heid en smeeking voor al de heiligen;

[a] Luk. 18:1. Rom. 12:12. Kol. 4:2. 1 Thess. 5:17.

19 En [a] voor mij, opdat mij het Woord
gegeven worde in de opening mijns monds
met vrijmoedigheid, om de verborgenheid
van het Evangelie bekend te maken;

[a] Hand. 4:29. 2 Thess. 3:1.

20 [a] Waarover ik een gezant ben [b] in
eene keten, opdat ik in hetzelve vrijmoe-
diglijk moge spreken, gelijk mij be-
taamt te spreken. [a] 2 Kor. 5:20. [b] Hand. 28:20.
21 [a] En opdat ook gij moogt weten het-
geen mij aangaat; *en* wat ik doe, *dat* alles
zal u [b] Ty'chikus, de geliefde broeder en
getrouwe dienaar in den Heere, bekend
maken; [a] Kol. 4:7. [b] Hand. 20:4. Kol. 4:7. Tit. 3:12.
22 Denwelken ik tot datzelfde einde
[a] tot u gezonden heb, opdat gij onze zaken
zoudt weten, en hij uwe harten zou ver-
troosten. [a] 2 Tim. 4:12.
23 Vrede zij den broederen, en liefde
met geloof, van God den Vader, en den
Heere Jezus Christus.
24 De genade *zij* met al degenen, die
onzen Heere Jezus Christus liefhebben
in onverderfelijkheid. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

FILIPPENSEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift van dezen brief en den gewonen groet, vs. 1; verklaart de apostel, dat hij God dankt over de gemeenschap der Filippensen aan het Evangelie, 3; en vertrouwt, dat zij daarin, alsmede in alle Christelijke deugden, meer en meer zullen toenemen, 6. Hij beschrijft zijne verdrukking en banden, welke hij leed om des Evangelies wil, en de vruchten, welke hieruit voortkwamen, 12. Leert, dat het Evangelie door sommigen wordt gepredikt uit goedwilligheid en liefde, tot zijne verlichting, en van anderen uit nijd en twisting, tot verzwaring zijner banden, 15; doch hij vertrouwt, dat het alles zal gedijen tot zijne zaligheid en tot grootmaking van Christus, hetzij door het leven, hetzij door den dood, 19. Verklaart, dat hij tot beide bereid is, alzoo het beide nuttig was, in het leven te blijven voor de Gemeente, of te sterven voor zichzelven, 21. Hij hoopt echter nog een tijd lang in het leven te blijven tot dienst der Gemeente, 25; en voegt daarbij wederom eene vermaning tot eensgezindheid, standvastigheid en lijdzaamheid in de verdrukking, 27; volgende zijn voorbeeld, 30.

PAULUS en Timótheüs, dienstknechten
van Jezus Christus, al den heiligen

in Christus Jezus, die te Filippi zijn, met
de opzieners en diakenen:
2 [a] Genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.
[a] Rom. 1:7. 1 Petr. 1:2.
3 [a] Ik dank mijnen God, zoo dikwijls
als ik uwer gedenk,
[a] Efez. 1:15. Kol. 1:3. 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.
4 (Te allen tijd in al mijn gebed voor
u allen met blijdschap het gebed doende)
5 Over uwe gemeenschap aan het Evangelie, van den eersten dag af tot nu toe;
6 Vertrouwende ditzelve, dat Hij, Die
in u [a] een goed werk begonnen heeft,
dat voleindigen zal tot op den dag van
Jezus Christus; [a] Joh. 6:29. 1 Thess. 1:3.
7 Gelijk het bij mij recht is, dat ik van
u allen dit gevoel, omdat ik in *mijn* hart
houde, dat gij, beide [a] in mijne banden,
en *in mijne* verantwoording en bevestiging van het Evangelie, gij allen, *zeg ik*,
mijne genade mede deelachtig zijt.
[a] Efez. 3:1. 4:1. Kol. 4:3, 18. 2 Tim. 1:8.
8 [a] Want God is mijn Getuige, hoezeer ik
begeerig ben naar u allen, met innerlijke
bewegingen van Jezus Christus.
[a] Rom. 1:9. 9:1. 2 Kor. 1:23. 11:31.
Gal. 1:20. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.
9 En dit bid ik *God*, dat uwe liefde
nog meer en meer overvloedig worde in
erkentenis en alle gevoelen;
10 Opdat gij beproeft de dingen, die
daarvan verschillen, opdat gij oprecht zijt,
en zonder aanstoot te geven, tot den dag
van Christus;
11 Vervuld met vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot
heerlijkheid en prijs van God.
12 En ik wil, dat gij weet, broeders! dat
hetgeen aan mij *is geschied*, meer tot bevordering van het Evangelie gekomen is;
13 Alzoo dat mijne banden in Christus
openbaar geworden zijn in het gansche
rechthuis, en aan alle anderen;
14 [a] En *dat* het meerder *deel* der broederen
in den Heere, door mijne banden vertrouwen
gekregen hebbende, overvloediger het Woord
onbevreesd durven spreken. [a] Efez. 3:13. 1 Thess. 3:3.
15 Sommigen prediken ook wel Christus
door nijd en twist, maar sommigen ook
door goedwilligheid.
16 Genen verkondigen wel Christus uit
twisting, niet zuiver, meenende aan mijne
banden verdrukking toe te brengen;
17 Doch dezen uit liefde, dewijl zij weten,
dat ik tot verantwoording van het Evangelie gezet ben.
18 Wat dan? Nogtans wordt Christus op
allerlei wijze, hetzij onder een deksel, hetzij in der waarheid, verkondigd; en daarin
verblijd ik mij, ja, ik zal mij ook verblijden.
19 [a] Want ik weet, dat dit mij ter zaligheid
gedijen zal, door uw gebed en toebrenging
des Geestes van Jezus Christus; [a] 2 Kor. 1:11.
20 Volgens mijne ernstige verwachting en
hoop, [a] dat ik in geene zaak zal beschaamd
worden; maar *dat* in alle vrijmoedigheid,
gelijk te allen tijd, alzoo ook nu, Christus
zal groot gemaakt worden in mijn lichaam,
hetzij door het leven, hetzij door den dood.
[a] Rom. 5:5.
21 Want het leven is mij Christus, en
het sterven is *mij* gewin.
22 Maar of te leven in het vleesch,
hetzelve mij oorbaar zij, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet.
23 Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte, om ontbonden te
worden en met Christus te zijn; want
dat is zeer verre het beste.
24 Maar in het vleesch te blijven, is
noodiger om uwentwil.
25 En dit vertrouw en weet ik, dat ik zal
blijven, en met u allen zal verblijven tot uwe
bevordering en blijdschap des geloofs;
26 Opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij aan mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.
27 [a] Alleenlijk wandelt waardiglijk het
Evangelie van Christus, opdat, hetzij ik kom
en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uwe
zaken moge hooren, dat gij staat in éénen
geest, met één gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des Evangelies;
[a] Gen. 17:1. 1 Kor. 7:20. Efez. 4:1. Kol. 1:10. 1 Thess. 2:12. 4:1.
28 En dat gij in geen ding verschrikt
wordt van degenen, die tegenstaan; hetwelk hun wel een bewijs is des verderfs,
maar u der zaligheid, en dat van God.
29 Want u is uit genade gegeven in de
zaak van Christus, niet alleen in Hem te
gelooven, maar ook voor Hem te lijden;
30 Denzelfden strijd hebbende, hoedanigen gij in mij gezien hebt, en nu in mij hoort.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant de Filippensen zeer bewegelijk tot eensgezindheid, vs. 1; nederigheid, en dienstvaardigheid, 3; hun tot dat einde voorstellende het voorbeeld van den Heere Jezus Christus, 5; Die, zijnde de waarachtige God, Zich zoo

heeft vernietigd, dat Hij onze menschelijke natuur heeft aangenomen, en aan het kruis voor ons is gestorven, 6; en daarna weder uitnemend zeer is verhoogd, 9. Hij voegt daarbij eene algemeene vermaning tot gehoorzaamheid, vreeze Gods en allerlei Christelijke deugden, 12; om zich als lichten midden onder de ongeloovigen te betoonen, 15. Verklaart, indien hij te Rome zou worden gedood, zich daarover te zullen verblijden, en dat zijzelven dit mede behooren te doen, 17. Belooft Timótheüs haast tot hen te zenden, 19; hopende zelf ook tot hen te komen, 24. Hij beveelt hen zeer ernstig hunnen herder Epafrodítus aan, die dezen brief hun bracht, 25; verklaart dat hij zeer krank geweest was, doch weder door den Heere gesterkt, 26; vermaant de Filippensen, om hem met blijdschap te ontvangen, alzoo hij, om der bediening wil voor hen, in gevaar van zijn leven was geweest, 29.

INDIEN er dan eenige vertroosting is
in Christus, indien er eenige troost is
der liefde, indien er eenige gemeenschap
is des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn;
2 Zoo vervult mijne blijdschap, dat gij
moogt [a] eensgezind zijn, dezelfde liefde
hebbende, van één gemoed *en* van één
gevoelen zijnde.
a Rom. 12:16. 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. 3:16. 1 Petr. 3:8.
3 *Doet* geen ding door twisting of ijdele
eer, [a] maar door ootmoedigheid achte de een
den ander uitnemender dan zichzelven.
a Rom. 12:10. 1 Petr. 5:5.
4 [a] Een iegelijk zie niet op het zijne,
maar een iegelijk *zie* ook op hetgeen der
anderen is. a 1 Kor. 10:24. 13:5.
5 [a] Want dat gevoelen zij in u, hetwelk
ook in Christus Jezus was;
a Matt. 11:29. Joh. 13:15. 1 Petr. 2:21. 1 Joh. 2:6.
6 [a] Die in de gestaltenis Gods zijnde,
geenen roof geacht heeft Gode even gelijk
te zijn; a 2 Kor. 4:4. Kol. 1:15. Hebr. 1:3.
7 [a] Maar heeft Zichzelven vernietigd,
[b] de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden; a Ps. 8:6. b Matt. 20:28. Joh. 13:14.
8 [a] En in gedaante gevonden als een
mensch, heeft Hij Zichzelven [b] vernederd,
gehoorzaam geworden zijnde tot den dood,
ja, den dood des kruises.
a Hebr. 2:14, 17. 4:15. b Hebr. 2:9. 12:2.
9 [a] Daarom heeft Hem ook God uitermate
verhoogd, en heeft Hem [b] eenen naam gegeven, welke boven allen naam is;
a Hand. 2:33. b Hebr. 1:4.
10 [a] Opdat in den naam van Jezus zich
zou buigen alle knie dergenen, die in den
hemel, en die op de aarde, en die onder
de aarde zijn. a Jes. 45:23. Rom. 14:11.
11 [a] En alle tong zou belijden, dat Jezus
Christus de Heere zij, tot heerlijkheid
Gods, des Vaders. a Joh. 13:13. 1 Kor. 8:6. 12:3.
12 Alzoo dan, mijne geliefden! gelijk gij
te allen tijd gehoorzaam geweest zijt, niet
als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar
veel meer nu in mijn afwezen, werkt uws
zelfs zaligheid met vreeze en beven;
13 [a] Want het is God, Die in u werkt
beide het willen en het werken, naar *Zijn*
welbehagen. a 2 Kor. 3:5.
14 [a] Doet alle dingen [b] zonder murmureeren en tegenspreken;
a Rom. 12:17. 1 Petr. 2:12. b 1 Petr. 4:9.
15 Opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in het midden van een krom en verdraaid geslacht, [a] onder welken gij schijnt
als lichten in de wereld; a Spr. 4:18. Matt. 5:14.
16 Voorhoudende het woord des levens,
[a] mij tot eenen roem tegen den dag van Christus, dat ik niet te vergeefs heb geloopen,
noch te vergeefs gearbeid. a 2 Kor. 1:14. 1 Thess. 2:19.
17 Ja, indien ik ook tot een drankoffer
geofferd worde over de offerande en bediening uws geloofs, [a] zoo verblijde ik mij,
en verblijde mij met u allen. a 2 Kor. 7:4.
18 En om datzelfde verblijdt gij u ook,
en verblijdt ook ulieden met mij.
19 [a] En ik hoop in den Heere Jezus Timótheüs haast tot u te zenden, opdat ik ook
welgemoed moge zijn, als ik uwe zaken zal
verstaan hebben. a Hand. 16:1. Rom. 16:21. 1 Thess. 3:2.
20 Want ik heb niemand, die even alzoo
gemoed is, dewelke oprechtelijk uwe zaken
zal bezorgen.
21 [a] Want zij zoeken allen het hunne, niet
hetgeen van Christus Jezus is. a 1 Kor. 10:24. 13:5.
22 En gij weet zijne beproeving, dat hij,
als een kind *zijnen* vader, met mij gediend
heeft in het Evangelie.
23 Ik hoop dan wel dezen van stonde aan
te zenden, zoo *haast* als ik in mijne zaken
zal voorzien hebben;
24 Doch ik vertrouw in den Heere, dat
ik ook zelf haast *tot u* komen zal.
25 Maar ik heb noodig geacht tot u te
zenden Epafrodítus, mijnen broeder, en medearbeider, en medestrijder, en uwen afgezondene, en bedienaar mijner nooddruft;
26 Dewijl hij zeer begeerig was naar
u allen, en zeer beangst was, omdat gij
gehoord hadt, dat hij krank was.
27 En hij is ook krank geweest tot nabij
den dood; maar God heeft Zich zijner ontfermd; en niet alleen zijner, maar ook
mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zou hebben.
28 Zoo heb ik dan hem te spoediger gezonden, opdat gij, hem ziende, wederom u zoudt

verblijden, en ik te min zou droevig zijn.
29 Ontvangt hem dan in den Heere,
met alle blijdschap, [a] en houdt dezulken
in waarde. a 1 Kor. 9:14. Gal. 6:6.
1 Thess. 5:12. 1 Tim. 5:17. Hebr. 13:17.
30 Want om het werk van Christus was
hij tot nabij den dood gekomen, *zijn* leven
niet achtende, opdat hij het gebrek uwer
bediening aan mij vervullen zou.

HOOFDSTUK 3.

De apostel waarschuwt voorts de Filippensen tegen de verleiding der valsche apostelen, die de wet en het Evangelie te zamen mengden, vs. 1; en leert daartegen, dat niet de uiterlijke besnijdenis, maar de geestelijke ter zaligheid noodig is, 3; hetgeen hij met zijn eigen voorbeeld en geloof bevestigt, 4. Tot dat einde verhaalt hij ook al die uiterlijke voorrechten te hebben, waarin deze roemden, 5; doch dat hij deze dingen niet achtte, noch zijn vertrouwen daarop stelde, maar alleen op Christus, 7; niet steunende op zijne eigene gerechtigheid, die uit de wet is, maar alleen op de gerechtigheid van Christus, welke hij beschrijft met hare vruchten, 9; bekent evenwel zijne onvolmaaktheid, hoezeer hij ook naar de volmaaktheid tracht, 12; hij vermaant de Filippensen, hetzelve ook te doen, naar dezen regel en naar zijn voorbeeld, 15; bestraffende degenen, die anders deden, met verkondiging aan hen van het eeuwige verderf, 18; en vertroost de ware geloovigen met de heerlijkheid, ook van het lichaam, welke de Heere Christus ons zal toebrengen, 20.

VOORTS, mijne broeders! [a] verblijdt u
in den Heere. Dezelfde dingen aan
u te schrijven, is mij niet verdrietig, en
het is u zeker. a Filipp. 4:4. Jakob. 1:2. 1 Petr. 4:13.
2 [a] Ziet op de honden, ziet op de kwade
arbeiders, ziet op de versnijding. a Jes. 56:10.
3 [a] Want wij zijn de besnijding, wij, die
[b] God in den Geest dienen, en in Christus
Jezus roemen, en niet in het vleesch betrouwen. a Deut. 10:16. 30:6.
Jer. 4:4. Rom. 2:29. Kol. 2:11. b Joh. 4:24.
4 Hoewel ik heb, dat ik ook in het vleesch
betrouwen mocht; indien iemand anders
meent te betrouwen in het vleesch, [a] ik
nog meer; a 2 Kor. 11:21.
5 Besneden ten achtsten dage, uit het geslacht van [a] Israël, van den stam van
[b] Benjamin, een Hebreeër uit de Hebreeën,
naar de wet [c] een Farizeeër;
a 2 Kor. 11:22. b Gen. 49:27. c Hand. 23:6.
6 Naar den ijver [a] een vervolger der
Gemeente; naar de rechtvaardigheid, die
in de wet is, zijnde onberispelijk.
a Hand. 8:3. 9:1. 22:3, 4. Gal. 1:13. 1 Tim. 1:13.
7 [a] Maar hetgeen mij gewin was, dat heb
ik om Christus wil schade geacht. a Matt. 13:44.
8 Ja, gewisselijk, ik acht ook alle dingen schade te zijn, [a] om de uitnemendheid
der kennis van Christus Jezus, mijnen
Heere; om Wiens wil ik al die dingen
schade gerekend heb, en acht die drek te
zijn, opdat ik Christus moge gewinnen,
a Jes. 53:11. Jer. 9:23. Joh. 17:3. Kol. 2:2.
9 En in Hem gevonden worde, niet
hebbende mijne rechtvaardigheid, die uit
de wet is, maar die door het geloof van
Christus is, *namelijk* de rechtvaardigheid,
[a] die uit God is door het geloof. a Rom. 1:17. 3:21.
10 Opdat ik Hem kenne, en de kracht
Zijner opstanding, [a] en de gemeenschap
Zijns lijdens, Zijnen dood gelijkvormig wordende; a Rom. 8:17. 2 Kor. 4:10. 2 Tim. 2:11, 12. 1 Petr. 4:13.
11 Of ik eenigszins moge komen tot de
wederopstanding der dooden.
12 Niet dat ik het alreede gekregen
heb, of alreede volmaakt ben; maar ik jaag
er naar, of ik het ook grijpen mocht, waartoe
ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.
13 Broeders! ik acht niet, dat ik zelf
het gegrepen heb.
14 Maar één ding *doe ik*, vergetende
hetgeen achter is, en strekkende mij tot
hetgeen voor is, [a] jaag ik naar het wit, tot
den prijs der roeping Gods, die van boven
is in Christus Jezus. a 1 Kor. 9:24. 2 Tim. 4:7.
15 Zoo velen dan als wij volmaakt zijn, laat
ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.
16 Doch, daar wij toe gekomen zijn, laat
ons *daarin* [a] naar denzelfden regel wandelen, [b] laat ons hetzelfde gevoelen. a Gal. 6:16.
b Rom. 12:16. 15:5. 1 Kor. 1:10. Filipp. 2:2. 1 Petr. 3:8.
17 Weest mede [a] mijne navolgers, broeders!
en merkt op degenen, die alzoo wandelen,
gelijk gij ons [b] tot een voorbeeld hebt.
a 1 Kor. 4:16. 11:1. 1 Thess. 1:6. b 2 Thess. 3:9. 1 Petr. 5:3.
18 [a] Want velen wandelen *anders;* van
dewelke ik u dikmaals gezegd heb, en
nu ook weenende zeg, dat zij vijanden
des kruises van Christus zijn; a Rom. 16:17.
19 Welker einde is het verderf, welker
God is de buik, en *welker* heerlijkheid is
in hunne schande, dewelke aardsche dingen bedenken.
20 [a] Maar onze wandel is in de hemelen,
[b] waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, *namelijk* den Heere Jezus Christus;
a Hebr. 13:14. b 1 Kor. 1:7. 1 Thess. 1:10. Tit. 2:13.
21 [a] Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelve gelijkvormig worde
aan Zijn heerlijk lichaam, naar de werking,
waardoor Hij ook alle dingen Zichzelven
kan onderwerpen. a 1 Kor. 15:51. Kol. 3:4. 1 Joh. 3:2.

HOOFDSTUK 4.

De apostel vermaant de Filippensen tot standvastigheid in het geloof, vs. 1; en twee vrouwen onder hen tot eensgezindheid, 2; voorts tot Christelijke blijdschap, 4; bescheidenheid, 5; gerustheid des gemoeds, 6; en tot verscheidene andere Christelijke deugden, 8. Daarna bedankt hij de Filippensen voor het onderhoud, hetwelk zij hem door Epafro-

ditus hadden gezonden, 10; niet van wege gebrek, want hij had geleerd vergenoegd te zijn, 11. Hij prijst hunne liefdadigheid, die overvloediger was geweest dan van al de andere Gemeenten, 14; zegt het van Epafroditus wel te hebben ontvangen, 18; en dat God het zou vergelden, 19. Eindelijk besluit hij dezen brief met lofzegging tot God en de gewone groetenissen en zegenwenschen, 20.

ZOO dan, mijne geliefde en zeer gewenschte broeders, mijne blijdschap [a] en kroon! staat alzoo in den Heere, geliefden! [a] 1 Thess. 2:19.

2 Ik vermaan Euodía, en ik vermaan Sy'ntyche, dat zij eensgezind zijn in den Heere.

3 En ik bid ook u, gij, *mijn* oprechte metgezel! wees deze *vrouwen* behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het Evangelie, ook met Clemens, en de andere mijne medearbeiders, welker namen [a] zijn in het boek des levens.

[a] Ex. 32:32. Ps. 69:29. Openb. 3:5. 20:12. 21:27.

4 [a] Verblijdt u in den Heere te allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u. [a] 1 Thess. 5:6.

5 Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend. [a] De Heere is nabij.

[a] 1 Kor. 10:11. Hebr. 10:25.

6 [a] Weest in geen ding bezorgd; maar laat uwe begeerten in alles, door bidden en smeeken, met dankzegging bekend worden bij God; [a] Ps. 55:23. Matt. 6:25. 1 Tim. 6:8,17. 1 Petr. 5:7.

7 [a] En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.

[a] Joh. 14:27. Rom. 5:1. Efez. 2:14.

8 Voorts, broeders! al wat waarachtig is, [a] al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat [b] rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zoo er eenige deugd is, en zoo er eenige lof is, bedenkt datzelve. [a] Rom. 13:13. [b] 1 Thess. 4:3,4,5.

9 Hetgeen gij ook geleerd, en ontvangen, en gehoord, en in mij gezien hebt, doet dat; en de God des vredes zal met u zijn.

10 En ik ben grootelijks verblijd geweest in den Heere, dat gij nu eenmaal wederom verwakkerd zijt [a] om aan mij te gedenken; waaraan gij ook gedacht hebt, maar gij hebt de gelegenheid niet gehad. [a] 2 Kor. 11:9.

11 Niet dat ik *dit* zeg van wege gebrek; want ik [a] heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben. [a] 1 Tim. 6:6.

12 En ik weet [a] vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; alleszins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden.

[a] 1 Kor. 4:11. 2 Kor. 11:27.

13 Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft.

14 Nogtans hebt gij wel gedaan, dat gij met mijne verdrukking gemeenschap gehad hebt.

15 [a] En ook gij, Filippensen! weet, dat in het begin des Evangelies, toen ik van Macedónië vertrokken ben, geene Gemeente mij *iets* medegedeeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst, dan gij alleen. [a] 2 Kor. 11:9.

16 Want ook in Thessalonica hebt gij mij eenmaal en andermaal gezonden, tot nooddruft.

17 Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht, die overvloedig is tot uwe rekening.

18 Maar ik heb alles ontvangen, en ik heb overvloed; ik ben vervuld geworden, als ik van Epafrodítus ontvangen heb, dat van u *gezonden was*, [a] *als* eenen welriekenden reuk, eene aangename offerande, Gode welbehagelijk. [a] Hebr. 13:16.

19 Doch mijn God zal naar Zijnen rijkdom vervullen al uwe nooddruft, in heerlijkheid, door Christus Jezus.

20 Onzen God nu en Vader zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

21 Groet alle heiligen in Christus Jezus. U groeten de broeders, die met mij zijn.

22 Al de heiligen groeten u, en meest die van het huis des Keizers zijn.

23 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

KOLOSSENSEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; dankt Paulus God, dat de Kolossensen het geloof in Christus hebben aangenomen, 3; door de prediking van het Evangelie, hetwelk nu in de geheele wereld vruchten voortbracht, 5; gelijk ook onder hen geschiedde, naar de getuigenis van Epafras, hunnen getrouwen leeraar, 7. Hij bidt God, dat zij in alle Christelijke deugden meer en meer worden bekrachtigd, 9. Komt daarna tot de verhandeling der leer en verklaart, hoe zij uit de macht der duisternis door het bloed van Christus zijn verlost, 12; Wiens persoon hij beschrijft, namelijk, dat Hij

is het Beeld van den onzienlijken God, 15; dat alle dingen door Hem zijn geschapen, 16; dat Hij is het Hoofd der Gemeente, 18; dat door het bloed Zijns kruises alles is verzoend, wat in den hemel en op de aarde is, 20; en vermaant hen in dit geloof te volharden, 23; waarom hij het lijden van Christus ook voor hen vervult, 24; vermits hij is geroepen, om onder de Heidenen deze verborgenheid te verkondigen, 25; en alle menschen in Christus alleen volmaakt te stellen, naar de werking Gods in Hem, 28.

PAULUS, een apostel van Jezus Chris-
tus, door den wil van God, en Timó-
theüs, de broeder,
2 Den heiligen en geloovigen broederen
in Christus, die te Kolosse zijn: [a] genade
zij u en vrede van God, onzen Vader, en
den Heere Jezus Christus.
[a] Rom. 1:7. Gal. 1:3. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2.
3 [a] Wij danken den God en Vader van
onzen Heere Jezus Christus, altijd voor u
biddende; [a] Efez. 1:15. Filipp. 1:3. 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.
4 Alzoo wij van uw geloof in Christus
Jezus gehoord hebben, en van de liefde,
die *gij hebt* tot alle heiligen,
5 Om de hoop, [a] die u weggelegd is in
de hemelen, van welke gij te voren ge-
hoord hebt, door het Woord der waarheid,
namelijk des Evangelies; [a] 1 Petr. 1:4.
6 Hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook in
de geheele wereld, [a] en het brengt vruchten
voort, gelijk ook onder u, van dien dag af
dat gij gehoord hebt, en de genade Gods in
waarheid bekend hebt. [a] Mark. 4:8. Joh. 15:16.
7 Gelijk gij ook geleerd hebt van [a] E'pa-
fras, onzen geliefden mededienstknecht,
dewelke een getrouw dienaar van Christus
is voor u; [a] Kol. 4:12. Filem. vs. 23.
8 Die ons ook verklaard heeft uwe liefde
in den Geest.
9 [a] Waarom ook wij, van dien dag af dat
wij het gehoord hebben, niet ophouden
voor u te bidden en te begeeren, [b] dat gij
moogt vervuld worden met de kennis van
Zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk
verstand; [a] Efez. 1:15. [b] 1 Kor. 1:5.
10 [a] Opdat gij moogt wandelen waardig-
lijk den Heere, tot alle behagelijkheid, in
alle goede werken [b] vrucht dragende, en
wassende in de kennis van God; [a] Gen. 17:1.
1 Kor. 7:20. Efez. 4:1. Filipp. 1:27. 1 Thess. 2:12. [b] Joh. 15:16.
11 Met alle kracht bekrachtigd zijnde,
naar de sterkte Zijner heerlijkheid, tot
alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met
blijdschap;
12 Dankende den Vader, Die ons be-
kwaam gemaakt heeft, om deel *te hebben*
in de erve der heiligen in het licht;
13 [a] Die ons getrokken heeft uit de macht
der duisternis, en overgezet heeft in het
Koninkrijk [b] van den Zoon Zijner liefde;
[a] Efez. 2:4. 1 Thess. 2:12. [b] Matt. 3:17. 17:5. 2 Petr. 1:17.
14 In Denwelken wij de verlossing heb-
ben [a] door Zijn bloed, *namelijk* de ver-
geving der zonden;
[a] Hand. 20:28. Efez. 1:7. Hebr. 9:14. 1 Petr. 1:19.
15 [a] Dewelke het Beeld is des onzien-
lijken Gods, [b] de Eerstgeborene aller kre-
ature. [a] 2 Kor. 4:4. Filipp. 2:6. Hebr. 1:3. [b] Openb. 3:14.
16 [a] Want door Hem zijn alle dingen ge-
schapen, die in de hemelen en die op de
aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk
zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen,
hetzij overheden, hetzij machten: alle din-
gen zijn door Hem en tot Hem geschapen;
[a] Gen. 1:3. Ps. 33:6. Joh. 1:3. Efez. 3:9. Hebr. 1:2.
17 En Hij is vóór alle dingen, en alle
dingen bestaan te zamen door Hem;
18 [a] En Hij is het Hoofd des lichaams,
namelijk der Gemeente, Hij, Die het Begin
is, [b] de Eerstgeborene uit de dooden, opdat
Hij in allen de Eerste zou zijn.
[a] Efez. 1:22. 4:15. 5:23. [b] 1 Kor. 15:20. Openb. 1:5.
19 Want het is *des Vaders* welbehagen
geweest, dat [a] in Hem al de volheid wonen
zou; [a] Joh. 1:14, 16. Kol. 2:9.
20 [a] En dat Hij, door Hem [b] vrede ge-
maakt hebbende door het bloed Zijns
kruises, door Hem, *zeg ik*, alle dingen
verzoenen zou tot Zichzelven, hetzij de
dingen, die op de aarde, hetzij de dingen,
die in de hemelen zijn. [a] 2 Kor. 5:18. 1 Joh. 4:10.
[b] Jes. 9:6. Joh. 16:33. Hand. 10:36. Rom. 5:1. Efez. 2:14.
21 En Hij heeft u, die eertijds vervreemd
waart, en vijanden door het verstand in de
booze werken, nu ook verzoend,
22 In het lichaam Zijns vleesches, door
den dood, [a] opdat Hij u zou heilig en on-
berispelijk en onbeschuldiglijk voor Zich
stellen; [a] Luk. 1:75. Efez. 1:4. 5:27. 2 Tim. 1:9. Tit. 2:12.
23 [a] Indien gij maar blijft in het geloof,
gefondeerd en vast, en niet bewogen wordt
van de hope des Evangelies, dat gij ge-
hoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al
de kreature, die onder den hemel is; van
hetwelk ik Paulus een dienaar geworden
ben; [a] Joh. 15:6.
24 [a] Die mij nu verblijde in mijn lijden
[b] voor u, en vervulle in mijn vleesch de
overblijfselen van de verdrukkingen van
Christus, [c] voor Zijn lichaam, hetwelk is
de Gemeente; [a] 2 Kor. 7:4. [b] Efez. 3:13. Filipp. 2:17.
2 Tim. 2:10. [c] Rom. 12:5. 1 Kor. 12:27. Efez. 4:12. 5:23.
25 Welker dienaar ik geworden ben, naar

de bedeeling van God, [a] die mij gegeven is aan u, om te vervullen het Woord Gods;

[a] Rom. 16:25. Efez. 1:9. 3:9. 2 Tim. 1:10. Tit. 1:3. 1 Petr. 1:20.

26 *Namelijk* de verborgenheid, die verborgen is geweest van *alle* eeuwen en van *alle* geslachten, [a] maar nu geopenbaard is aan Zijne heiligen; [a] Matt. 13:11.

27 [a] Aan wie God heeft willen bekend maken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de Heidenen, welke is Christus onder u, [b] de Hoop der heerlijkheid; [a] 2 Kor. 2:14. [b] 1 Tim. 1:1.

28 Denwelken wij verkondigen, vermanende een' iegelijk mensch, en leerende een' iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij zouden een' iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus;

29 Waartoe ik ook arbeide, strijdende naar Zijne werking, die in mij werkt met kracht.

HOOFDSTUK 2.

De apostel betuigt, hoe zorgvuldig hij is voor de Kolossensen en anderen, wien hij zelf nooit het Evangelie gepredikt had, opdat zij meer en meer zouden worden gesterkt in de rechte kennis van God en Christus, in Wien alle schatten der wijsheid verborgen zijn, vs. 1; vermaant hen, dat zij door geene schijnredenen zich van deze aangenomene leer laten afleiden, 4. Waarschuwt hen, dat zij deze leer met geene wijsbegeerte, noch andere inzettingen der wet zouden vermengen, 8; daar al de Godheid in Christus lichamelijk woont, en wij in Hem volmaakt zijn, 9; en dewijl wij ook in Christus geestelijk zijn besneden, 11; waarvan de doop een zegel is, 12; aangezien Christus ook de wet der plechtigheden, als een handschrift, aan het kruis heeft te niet gedaan, en zelfs over den Satan daaraan heeft gezegepraald, 13. Handelt wijders tegen het onderscheid der spijzen en der tijden, 16; tegen den dienst der engelen, 18; en tegen alle menschelijke inzettingen en eigenwillige Godsdiensten, 20.

WANT ik wil, dat gij weet, hoe grooten strijd ik voor u heb, en *voor* degenen, die te Laodicéa zijn, en zoo velen als er mijn aangezicht in het vleesch niet hebben gezien;

2 Opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij samengevoegd zijn in de liefde, en *dat* tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, [a] tot kennis der verborgenheid van God en den Vader, en van Christus;

[a] Jes. 53:11. Jer. 9:23. Joh. 17:3. Filipp. 3:8.

3 [a] In Denwelken al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn. [a] 1 Kor. 1:24.

4 En dit zeg ik, [a] opdat niet iemand u misleide met beweegredenen, die eenen schijn hebben. [a] Efez. 5:6. Kol. 2:18.

5 Want [a] hoewel ik met het vleesch van *u* ben, nogtans ben ik met den geest bij u, mij verblijdende en ziende uwe [b] ordening, en de vastigheid van uw geloof in Christus. [a] 1 Kor. 5:3. [b] 1 Kor. 14:40.

6 Gelijk gij dan Christus Jezus, den Heere, hebt aangenomen, wandelt *alzoo* in Hem;

7 [a] Geworteld en opgebouwd in Hem, en bevestigd in het geloof, gelijkerwijs gij geleerd zijt, [b] overvloedig zijnde in hetzelve, met dankzegging.

[a] Efez. 3:17. [b] 1 Kor. 1:5.

8 [a] Ziet toe, dat niemand u als eenen roof vervoere door de filosofie, en ijdele verleiding, naar de overlevering der menschen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus;

[a] Rom. 16:17. Hebr. 13:9.

9 [a] Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk; [a] Joh. 1:14. Kol. 1:19.

10 [a] En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht;

[a] Joh. 1:16.

11 [a] In Welken gij ook besneden zijt met eene besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleesches, door de besnijdenis van Christus;

[a] Deut. 10:16. Jer. 4:4. Rom. 2:29. Filipp. 3:3.

12 [a] Zijnde met Hem begraven in den doop, in welken gij ook met *Hem* opgewekt zijt, [b] door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de dooden opgewekt heeft. [a] Rom. 6:4. Gal. 3:27. [b] Efez. 1:19. 3:7.

13 [a] En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden, en *in* de voorhuid uws vleesches, mede levend gemaakt met Hem, al *uwe* misdaden u vergevende;

[a] Efez. 2:1.

14 Uitgewischt hebbende het handschrift, dat tegen ons was, in inzettingen *bestaande*, hetwelk, *zeg ik*, eenigerwijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende;

15 [a] *En* de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar ten toon gesteld, en heeft door hetzelve over hen getriomfeerd.

[a] Gen. 3:15. Matt. 12:29. Luk. 11:22. Joh. 12:31. 16:11.

16 [a] Dat u dan niemand oordeele in spijs of in drank, of in het stuk [b] des feest*dags*, of der nieuwe maan, of der sabbatten;

[a] Lev. 11:2. Rom. 14:2. Gal. 4:10. [b] Lev. 23:2, enz.

17 Welke zijn [a] eene schaduw der toekomende dingen, maar het lichaam is van Christus. [a] Hebr. 8:5. 10:1.

18 [a] Dat *dan* niemand u overheersche naar zijnen wil in nederigheid en dienst der engelen intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, te vergeefs opgeblazen

zijnde door het verstand zijns vleesches;

a Jer. 29:8. Matt. 24:4. Efez. 5:6. 2 Thess. 2:3. 1 Joh. 4:1.

19 En het Hoofd niet behoudende, uit hetwelk het geheele lichaam, door te samenvoegselen en samenbindingen voorzien en samengevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom.

20 Indien gij dan met Christus [a] de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, gelijk of gij in de wereld leefdet, met inzettingen belast? *a* Gal. 4:9.

21 *Namelijk* raak niet, en smaak niet, en roer niet aan;

22 Welke dingen alle verderven door het gebruik, [a] *ingevoerd* naar de geboden en leeringen der menschen;

a Jes. 29:13. Matt. 15:9. Tit. 1:14.

23 [a] Dewelke wel hebben eene *schijn*rede van wijsheid in eigenwilligen *Gods*dienst, en nederigheid, en *in* het lichaam niet te sparen, *doch* zijn niet in eenige waarde, *maar* [b] tot verzading van het vleesch.

a 1 Tim. 4:8. *b* 1 Tim. 5:23.

HOOFDSTUK 3.

De apostel naar zijne gewoonte de gronden der leer tot hiertoe voorgesteld hebbende, draagt in de twee volgende hoofdstukken de vermaningen tot Godzaligheid voor, en vooral vermaant hij hen in het algemeen, om te zoeken, hetgeen dat in den hemel is, vs. 1; waarvan zij nu wel eenige beginselen hebben, maar de volle bezitting in de openbaring van Christus verwachten, 3. Hij stelt hun vervolgens den weg voor oogen, welke daartoe leidt, namelijk, de dooding van den ouden mensch met zijne leden, of ondeugden, welke hij verhaalt, 5; en de aantrekking van den nieuwen mensch, die naar Gods beeld geschapen is, met zijne geestelijke deugden, 10. Voegt er eenige middelen bij, daartoe dienstig, als: rijke inwoning van Gods Woord onder hen, zingen van psalmen en diergelijke, 16. Vermaant hen alles te doen tot Gods eer, 17. Komt daarna tot de bijzondere plichten, namelijk, de vrouwen en mannen jegens elkander, 18; van de kinderen jegens hunne ouders, en van de vaders jegens hunne kinderen, 20; en eindelijk van de dienstknechten jegens hunne heeren, 22.

INDIEN gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen, die boven zijn, [a] waar Christus is, zittende aan de rechter*hand* Gods. *a* Efez. 1:20.

2 Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.

3 [a] Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus [b] verborgen in God.

a Rom. 6:2. *b* Rom. 8:24. 2 Kor. 5:7.

4 [a] Wanneer *nu* Christus zal geopenbaard zijn, Die ons leven is, dan zult ook gij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid. *a* Filipp. 3:21. 1 Joh. 3:2.

5 [a] Doodt dan [b] uwe leden, die op de aarde zijn, *namelijk* hoererij, onreinigheid, [c] *schandelijke* beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, [d] welke is afgodendienst.

a Efez. 4:22. 5:3. *b* Rom. 7:5, 23. *c* 1 Thess. 4:5. *d* Efez. 5:5.

6 [a] Om welke de toorn Gods komt over de kinderen der ongehoorzaamheid;

a 1 Kor. 6:10. Gal. 5:19. Efez. 5:5. Openb. 22:15.

7 [a] In dewelke ook gij eertijds hebt gewandeld, toen gij in dezelve leefdet.

a 1 Kor. 6:11. Efez. 2:1. Tit. 3:3.

8 [a] Maar nu legt ook gij dit alles af, *namelijk* gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.

a Efez. 4:22. Hebr. 12:1. Jakob. 1:21. 1 Petr. 2:1.

9 [a] Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken, *a* Efez. 4:25.

10 [a] En aangedaan hebt den nieuwen *mensch*, die vernieuwd wordt tot kennis, [b] naar het evenbeeld Desgenen, Die hem geschapen heeft;

a Rom. 6:4. *b* Gen. 1:26. 5:1. 9:6. 1 Kor. 11:7.

11 Waarin [a] niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar *en* Scyth, [b] dienstknecht *en* vrije; maar Christus is alles en in allen.

a Gal. 3:28. 5:6. 6:15. *b* 1 Kor. 7:21, 22. 12:13.

12 [a] Zoo doet dan aan, [b] als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid;

a Efez. 4:32. 6:11. *b* 1 Thess. 1:4.

13 Verdragende elkander, [a] en vergevende de een den anderen, zoo iemand tegen iemand *eenige* klacht heeft; gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft, *doet* ook gij alzoo. *a* Matt. 6:14. Mark. 11:25. Efez. 4:32.

14 [a] En boven dit alles *doet aan* de liefde, dewelke [b] is de band der volmaaktheid. *a* Joh. 13:34. 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Joh. 3:23. 4:21. *b* Efez. 4:3. Kol. 2:2.

15 En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welken gij ook geroepen zijt in één lichaam; en weest dankbaar.

16 Het woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; [a] leert en vermaant elkander, met psalmen en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart. *a* Efez. 5:19.

17 En al wat gij doet met woorden of met werken, *doet* het alles in den Naam van den Heere Jezus, [a] dankende God en den Vader door Hem. *a* Efez. 5:20. 1 Thess. 5:18.

18 [a] Gij vrouwen! zijt uwen eigenen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heere. *a* Gen. 3:16. 1 Kor. 14:34. Efez. 5:22. Tit. 2:5. 1 Petr. 3:1.

19 [a] Gij mannen! hebt uwe vrouwen
lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.
[a] Efez. 5:25.

20 [a] Gij kinderen! zijt *uwen* ouderen ge-
hoorzaam in alles, want dat is den Heere
welbehagelijk. [a] Efez. 6:1.

21 Gij vaders! tergt uwe kinderen niet,
opdat zij niet moedeloos worden.

22 [a] Gij dienstknechten! zijt in alles
gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch,
niet met oogendiensten als menschenbe-
hagers, maar met eenvoudigheid des har-
ten, vreezende God. [a] Efez. 6:5. 1 Tim. 6:1.
Tit. 2:9. 1 Petr. 2:18.

23 En al wat gij doet, doet dat van harte
als den Heere, en niet den menschen;

24 Wetende, dat gij van den Heere zult
ontvangen de vergelding der erfenis; want
gij dient den Heere Christus.

25 Maar die onrecht doet, die zal het
onrecht dragen, dat hij gedaan heeft; en
er is geene aanneming des persoons.

HOOFDSTUK 4.

De apostel vermaant de heeren tot billijkheid jegens hunne dienstknechten, vs. 1; en een' iegelijk tot aanhouden in het bidden, 2; en bijzonder voor hem, opdat hij door zijne banden in het werk des Evangelies niet zou worden verhinderd, 3. Hij vermaant hen met wijsheid te wandelen en te spreken onder degenen, die buiten zijn, 5; betuigt dat hij hun Ty'chikus en Onésimus zendt, om hen te vertroosten en van al zijne zaken te onderrichten, 7. Groet hen van wege Aristarchus en verscheidene anderen, wier ijver voor hen hij prijst, 10. Beveelt, dat zij de broeders in Laodicéa zullen groeten, en ook hun dezen brief laten lezen, 15; en aan Archippus te zeggen, dat hij in zijne bediening getrouw moge blijven, 17; besluit dezen brief met zijnen groet, 18.

GIJ [a] heeren! doet *uwen* dienstknech-
ten recht en gelijk, wetende, dat ook
gij eenen Heere hebt in de hemelen.
[a] Efez. 6:9.

2 [a] Houdt sterk aan in het gebed, en
waakt in hetzelve met dankzegging;
[a] Luk. 18:1. Rom. 12:12. Efez. 6:18. 1 Thess. 5:17.

3 Biddende met een ook voor ons, dat
God ons de deur des Woords opene, [a] om
te spreken de verborgenheid van Christus,
om welke ik ook gebonden ben;
[a] Efez. 6:19. 2 Thess. 3:1.

4 Opdat ik dezelve moge openbaren,
gelijk ik moet spreken.

5 [a] Wandelt met wijsheid bij degenen,
die buiten zijn, [b] den bekwamen tijd uit-
koopende. [a] Efez. 5:15. [b] Efez. 5:16.

6 [a] Uw woord zij te allen tijd in aan-
genaamheid, met zout besprengd, opdat gij
moogt weten, hoe gij een' iegelijk moet
antwoorden, [a] Mark. 9:50.

7 Al mijne zaken zal u bekend maken
[a] Ty'chikus, de geliefde broeder, en ge-
trouwe dienaar, en mededienstknecht in
den Heere; [a] Hand. 20:4. Efez. 6:21. 2 Tim. 4:12.

8 Denwelken ik tot hetzelfde einde tot u
gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete,
en uwe harten vertrooste;

9 Met [a] Onésimus, den getrouwen en ge-
liefden broeder, dewelke uit de uwen is;
zij zullen u alles bekend maken, wat hier
is. [a] Filem. vs. 10.

10 U groet [a] Aristarchus, mijn medege-
vangene; en [b] Markus, de neef van Bár-
nabas, aangaande welken gij bevelen ont-
vangen hebt; zoo hij tot u komt, ontvangt
hem; [a] Hand. 27:2. [b] Hand. 15:37. 2 Tim. 4:11.

11 En Jezus, gezegd Justus, welke uit de
besnijdenis zijn; deze alleen zijn *mijne*
medearbeiders in het Koninkrijk Gods,
die mij eene vertroosting geweest zijn.

12 U groet [a] Épafras, die uit de uwen is,
een dienstknecht van Christus, te allen tijd
strijdende voor u in de gebeden, opdat gij
staan moogt volmaakt en volkomen in al
den wil van God. [a] Kol. 1:7. Filem. vs. 23.

13 Want ik geef hem getuigenis, dat hij
grooten ijver heeft over u en degenen, die
in Laodicéa zijn, en degenen, die in Hierá-
polis zijn.

14 U groet [a] Lukas, de medicijnmeester,
de geliefde, en [b] Demas. [a] 2 Tim. 4:11. [b] 2 Tim. 4:10.

15 Groet de broeders, die in Laodicéa
zijn, en Nymfas, en de Gemeente, die in
zijn huis is.

16 En wanneer deze zendbrief van u
zal gelezen zijn, maakt, dat hij ook in de
gemeente der Laodicensen gelezen worde,
en dat ook gij dien leest, die uit Laodicéa
geschreven is.

17 En zegt aan Archippus: Zie op de
bediening, die gij aangenomen hebt in den
Heere, dat gij die vervult.

18 [a] De groetenis met mijne hand, van
Paulus. [b] Gedenkt mijner banden. De
genade zij met u. Amen.
[a] 2 Thess. 3:17. [b] Hebr. 13:3.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God over hun geloof, liefde en hoop op Christus, 2; zich verzekerende, dat hunne verkiezing van God was, 4; hetwelk hij bewijst uit de kracht, welke God door Zijnen Geest bij het Woord heeft gevoegd, 5; en uit hunne gehoorzaamheid aan het Evangelie bewezen, 6; die ook in alle plaatsen was bekend geworden, 8; en nog dagelijks verkondigd wordt, hoe zij van de afgoden tot God zijn bekeerd, 9; om Gods Zoon, Die ons verlost heeft, uit den hemel te verwachten, 10.

PAULUS, en Silvánus, en Timótheüs, aan de Gemeente der Thessalonicensen, *welke is* in God den Vader, en den Heere Jezus Christus: [a] genade zij u en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus. *a* Rom. 1:7. Efez. 1:2. 1 Petr. 1:2.

2 [a] Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

a Efez. 1:16. Filipp. 1:3. Kol. 1:3. 2 Thess. 1:3.

3 Zonder ophouden gedenkende [a] het werk uws geloofs, en den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hoop op onzen Heere Jezus Christus, voor onzen God en Vader; *a* Joh. 6:29.

4 Wetende, geliefde broeders! uwe verkiezing van God;

5 [a] Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid; [b] gelijk gij weet, hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwil. *a* 1 Kor. 2:4. 4:20. *b* 1 Thess. 2:1.

6 [a] En gij zijt onze navolgers geworden, en des Heeren, het Woord aangenomen hebbende in vele verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes;

a 1 Kor. 4:16. 11:1. Filipp. 3:17. 2 Thess. 3:9.

7 Alzoo dat gij voorbeelden geworden zijt al den geloovigen in Macedónië en Acháje.

8 Want van u is het Woord des Heeren luidbaar geworden niet alleen in Macedónië en Acháje; maar ook in alle plaatsen is uw geloof, dat *gij* op God *hebt*, uitgegaan, zoodat wij niet van noode hebben, iets *daarvan* te spreken;

9 Want zij zelven verkondigen van ons, hoedanigen ingang wij tot u hebben, en hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen;

10 [a] En Zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten, Denwelken Hij uit de dooden verwekt heeft, *namelijk* Jezus, Die ons verlost van den toekomenden toorn.

a Hand. 1:11. Filipp. 3:20. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

HOOFDSTUK 2.

Paulus gaat voort in het verklaren van zijne oprechtheid en standvastigheid in het voortplanten van het Evangelie onder hen, vs. 1; geene eer noch voordeel van menschen bij hen zoekende, hoewel hij hun als een apostel van Christus wel lastig had kunnen zijn, 6. Hij stelt hun voor oogen, hoe vriendelijk en heilig hij met hen heeft gehandeld, om hen te bewegen tot eenen wandel, het Evangelie waardig, 10; en hoe zij zijn woord als Gods, en niet als eens menschen woord hebben aangenomen, 13; navolgers geworden zijnde der Gemeenten in Judéa, die ook van de hardnekkige Joden, hunne landslieden, zijn vervolgd, 14; welke Joden, nadat zij Christus hebben gedood, hunne zonden vervullen, en op welke de toorn Gods tot het einde is gekomen, 15. Betuigt daarna zijne groote begeerte, om hen weder te zien, 17; daar zij zijnen roem en heerlijkheid zijn in de toekomst van Christus, 19.

WANT [a] gij weet zelven, broeders! onzen ingang tot u, dat die niet ijdel is geweest; *a* 1 Thess. 1:5, 9.

2 Maar, hoewel wij te voren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk gij weet, [a] te Filippi, zoo hebben wij *nogtans* vrijmoedigheid gebruikt in onzen God, om het Evangelie van God [b] tot u te spreken in veel strijds. *a* Hand. 16:22. *b* Hand. 17:2.

3 Want onze vermaning is niet geweest uit verleiding, noch uit onreinigheid, noch met bedrog;

4 Maar, gelijk wij van God beproefd zijn geweest, dat ons het Evangelie zou toebetrouwd worden, alzoo spreken wij, [a] niet als menschen behagende, maar Gode, Die onze harten beproeft. *a* Gal. 1:10.

5 Want wij hebben nooit met pluimstrijkende woorden omgegaan, gelijk gij weet, noch met *eenig* bedeksel van gierigheid; [a] God is Getuige! *a* Rom. 1:9. 9:1. 2 Kor. 1:23. 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Tim. 5:21. 2 Tim. 4:1.

6 Noch zoekende eer uit menschen, noch van u, noch van anderen; [a] hoewel wij *u* tot last konden zijn als Christus apostelen;

a 1 Kor. 9:3. 2 Thess. 3:9.

7 Maar wij zijn vriendelijk geweest in

het midden van u, gelijk als eene voedster
hare kinderen koestert;
8 Alzoo wij tot u zeer genegen zijnde, hebben u gaarne willen mededeelen niet alleen het Evangelie van God, maar ook onze eigene zielen, daarom, dat gij ons lief geworden waart.
9 [a] Want gij gedenkt, broeders! onzen arbeid en moeite; want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het Evangelie van God onder u gepredikt. [a] Hand. 18:3. 20:34. 1 Kor. 4:12. 2 Kor. 11:9. 12:13. 2 Thess. 3:8.
10 Gij zijt getuigen, en God, hoe heilig, en rechtvaardig, en onberispelijk wij u, die gelooft, geweest zijn.
11 Gelijk gij weet, hoe wij een' iegelijk van u, als een vader zijne kinderen, vermaanden en vertroostten,
12 En betuigden, [a] dat gij zoudt wandelen waardiglijk Gode, Die u roept tot Zijn Koninkrijk en heerlijkheid. [a] Gen. 17:1. 1 Kor. 7:20. Efez. 4:1. Filipp. 1:27. Kol. 1:10.
13 Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat, als gij het Woord der prediking van God van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt, niet *als* der menschen woord, maar (gelijk het waarlijk is) *als* Gods Woord, dat ook werkt in u, die gelooft.
14 Want gij, broeders! zijt navolgers geworden der Gemeenten Gods, die in Judéa zijn, in Christus Jezus; dewijl ook gij hetzelfde geleden hebt van uwe [a] eigene medeburgers, gelijk als zij van de Joden; [a] Hand. 17:5, 13.
15 [a] Welke ook gedood hebben den Heere Jezus, [b] en hunne eigene profeten; en ons hebben vervolgd, en Gode niet behagen, en allen menschen tegen zijn; [a] Hand. 7:52. [b] Matt. 23:37. Luk. 13:34.
16 [a] En verhinderen ons te spreken tot de Heidenen, dat zij zalig mochten worden; opdat zij te allen tijd hunne zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot het einde. [a] Hand. 17:13.
17 Maar wij, broeders! van u beroofd geweest zijnde voor eene kleine wijle tijds, naar het aangezicht, niet naar het hart, hebben ons te overvloediger benaarstigd, om uw aangezicht te zien, met groote begeerte.
18 [a] Daarom hebben wij willen tot u komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal, maar de Satanas heeft ons belet. [a] Rom. 1:13. 15:22.
19 [a] Want welke is onze hoop, of blijdschap, of kroon des roems? Zijt gij die ook niet voor onzen Heere Jezus Christus in Zijne toekomst? [a] 2 Kor. 1:14. Filipp. 2:16. 4:1.
20 Want gij zijt onze heerlijkheid en blijdschap.

HOOFDSTUK 3.

De apostel verklaart, dat hij voor hen bekommerd zijnde, Timótheüs had gezonden, om hen in het geloof te versterken, vs. 1; en te vertroosten in de verdrukkingen, waartoe de geloovigen zijn gesteld, 3; doch dat hij zeer verblijd was geweest door de wederkomst van Timótheüs, vernemende van hem hunne standvastigheid en welstand, 6; waarover hij God dankt en bidt, dat hem tot volmaking van hun geloof, gelegenheid van God mocht geschonken worden, om weder tot hen te komen, 9. Hij eindigt dit hoofdstuk en eerste gedeelte van den brief met de ernstige bede, dat God hun geve overvloedig te worden in liefde en heiligmaking, tegen de toekomst van Christus met al Zijne heiligen, 12.

DAAROM, *deze begeerte* niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne willen te Athéne alleen gelaten worden;
2 En hebben gezonden [a] Timótheüs, onzen broeder, en Gods dienaar, en onzen medearbeider in het Evangelie van Christus, om u te versterken, en u te vermanen van uw geloof; [a] Hand. 16:1. Rom. 16:21. Filipp. 2:19.
3 [a] Opdat niemand bewogen worde in deze verdrukkingen; want gij weet zelven, [b] dat wij hiertoe gesteld zijn. [a] Efez. 3:13. Filipp. 1:14. [b] Hand. 14:22. 2 Tim. 3:12.
4 Want ook, toen wij bij u waren, voorzeiden wij u, dat wij zouden verdrukt worden, gelijk ook geschied is, en gij weet het.
5 Daarom ook *deze begeerte* niet langer kunnende verdragen, heb ik *hem* gezonden, om uw geloofte verstaan; of niet misschien de verzoeker u zou verzocht hebben, en onze arbeid ijdel zou wezen.
6 Maar als Timótheüs nu van ulieden tot ons gekomen was, en ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde, en dat gij altijd goede gedachtenis van ons hebt, zeer begeerig zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om ulieden;
7 Zoo zijn wij daarom, broeders! over u in al onze verdrukking en nood vertroost geworden door uw geloof;
8 Want nu leven wij, indien gij *vast* staat in den Heere.
9 Want wat dankzegging kunnen wij Gode tot vergelding wedergeven voor u, van wege al de blijdschap, waarmede wij ons om uwentwil verblijden voor onzen God?
10 [a] Nacht en dag zeer overvloediglijk biddende, om uw aangezicht te mogen zien, en te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt. [a] Rom. 1:10, 11. 15:23. 2 Tim. 1:4.
11 Doch onze God en Vader Zelf, en onze Heere Jezus Christus richte onzen weg tot u.

12 En de Heere vermeerdere u, en make *u* overvloedig in de liefde jegens elkander en jegens allen, gelijk wij ook zijn jegens u;

13 [a] Opdat Hij uwe harten versterke, om onberispelijk te zijn in heiligmaking, voor onzen God en Vader, in de toekomst van onzen Heere Jezus Christus met al Zijne heiligen.

[a] 1 Kor. 1:8. 1 Thess. 5:23. 2 Thess. 2:17.

HOOFDSTUK 4.

De apostel vermaant hen wijders in het algemeen tot eenen Godzaligen wandel, vs. 1; en in het bijzonder tot kuischheid en eerbaarheid, 3; tot rechtvaardigheid in hunnen handel, 6; tot broederlijke liefde, 9; tot een stil leven en het doen van hunne eigene zaken, 11. Hij vermaant hen ook, om hunne droefheid te matigen over degenen, die ontslapen zijn, 13; daar die door Christus zullen worden opgewekt, 14; Welke uit den hemel zal komen met een groot geroep en stemme des archangels, om die gestorven zijn eerst uit den dood op te wekken, 15; en vervolgens met de dan nog levenden tot Zich op te nemen, 17.

VOORTS dan, broeders! wij bidden en vermanen u in den Heere Jezus, gelijk gij van ons ontvangen hebt, [a] hoe gij moet wandelen en Gode behagen, dat gij *daarin* meer overvloedig wordt.

[a] Filipp. 1:27. 1 Thess. 2:12.

2 Want gij weet, wat bevelen wij u gegeven hebben door den Heere Jezus.

3 [a] Want dit is de wil van God, uwe heiligmaking: dat gij u onthoudt van de hoererij;

[a] Rom. 12:2. Efez. 5:27. Filipp. 4:8.

4 Dat een iegelijk van u wete zijn vat te bezitten in heiligmaking en eer;

5 Niet in *kwade* beweging der begeerlijkheid, gelijk als de Heidenen, [a] die God niet kennen.

[a] 1 Kor. 15:34. Efez. 4:18.

6 Dat niemand zijnen broeder vertrede, noch bedriege in *zijne* handeling; want de Heere is een wreker over dit alles, gelijk wij u ook te voren gezegd en betuigd hebben.

7 Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid, [a] maar tot heiligmaking.

[a] Joh. 17:19. 1 Kor. 1:2.

8 [a] Zoo dan die *dit* verwerpt, die verwerpt geen' mensch, maar God, [b] Die ook Zijnen Heiligen Geest in ons heeft gegeven.

[a] Luk. 10:16. [b] 1 Kor. 7:40.

9 [a] Van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van noode, dat ik u schrijve; want gij zelven zijt van God geleerd om elkander lief te hebben;

[a] Lev. 19:18. Matt. 22:39. Joh. 13:34. 15:12. Efez. 5:2. 2 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23. 4:21.

10 Want gij doet ook hetzelve aan al de broederen, die in geheel Macedónië zijn. Maar wij vermanen u, broeders! dat gij meer overvloedig wordt;

11 [a] En dat gij u benaarstigt stil te zijn, en uwe eigene dingen te doen, [b] en te werken met uwe eigene handen, gelijk wij u bevolen hebben;

[a] 2 Thess. 3:7, 12. [b] Hand. 20:34. Efez. 4:28.

12 Opdat gij eerlijk wandelt bij degenen, die buiten zijn, en geen ding van noode hebt.

13 Doch, broeders! ik wil niet, dat gij onwetende zijt van degenen, die ontslapen zijn, [a] opdat gij niet bedroefd zijt, gelijk als de anderen, die geene hoop hebben.

[a] Lev. 19:28. Deut. 14:1. 2 Sam. 12:20.

14 Want indien wij gelooven, dat Jezus gestorven is en opgestaan, alzoo zal ook God degenen, die ontslapen zijn in Jezus, *weder*brengen met Hem.

15 Want dat zeggen wij u door het Woord des Heeren, [a] dat wij, die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen voorkomen degenen, die ontslapen zijn.

[a] 1 Kor. 15:22, 51.

16 [a] Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuine Gods nederdalen van den hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan;

[a] Matt. 24:31. 1 Kor. 15:52. 2 Thess. 1:7.

17 Daarna wij, die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere te gemoet, in de lucht; en alzoo zullen wij altijd met den Heere wezen.

18 Zoo dan, vertroost elkander met deze woorden.

HOOFDSTUK 5.

De apostel leert, dat Christus onverwachts zal komen ten oordeel, als een' dief in den nacht, en gelijk de barensnood eene vrouw overvalt, vs. 1. Hij vermaant hen daarom altijd op hunne hoede en nuchteren te zijn, 4; en zich te wapenen met het borstwapen des geloofs en der liefde, en met den helm van de hoop der zaligheid, 8. Bidt, dat zij hunne voorstanders in eere zullen houden, 12; en vermaant hen voorts tot verscheidene Christelijke deugden, 14; ook tot bidden en danken, 17; tot waarneming des Geestes en der profetie, om het goede te behouden, 19. Bidt daarna God, dat Hij hen onstraffelijk beware tot de komst van Christus, met belofte dat Hij het ook doen zal, 23. Vermaant hen voor hem te bidden en elkander te groeten, 25; en dringt er met eedzwering op aan, dat deze brief aan al de geloovigen worde voorgelezen, 27.

MAAR van de tijden en de gelegenheden, broeders! hebt gij niet van noode, dat men u schrijve.

2 Want gij weet zelven zeer wel, [a] dat de dag des Heeren alzoo zal komen, gelijk een dief in den nacht.

[a] Matt. 24:43. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3. 16:15.

3 Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede, en zonder gevaar; dan zal [a] een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensnood eene bevruchte *vrouw;* en zij zullen het geenszins ontvlieden.

[a] 2 Thess. 1:9.

4 [a] Maar gij, broeders! gij zijt niet in

duisternis, dat u die dag als een dief zou
bevangen. [a] Efez. 5:8.
5 Gij zijt allen [a] kinderen des lichts, en
kinderen [b] des daags; wij zijn niet des
nachts, noch der duisternis.
[a] Luk. 16:8. Efez. 5:8. [b] Rom. 13:12.
6 [a] Zoo laat ons dan niet slapen, gelijk
als de anderen, maar [b] laat ons waken [c] en
nuchteren zijn.
[a] Rom. 13:11, 13. Efez. 5:14. [b] Luk. 21:36. [c] 1 Kor. 15:34.
7 Want die slapen, slapen des nachts,
en die dronken zijn, zijn des nachts
dronken.
8 Maar wij, die des daags zijn, laat ons
nuchteren zijn, [a] aangedaan hebbende het
borstwapen des geloofs en der liefde, en
tot eenen helm, de hoop der zaligheid.
[a] Jes. 59:17. Efez. 6:14, enz.
9 Want God heeft ons niet gesteld tot
toorn, maar tot verkrijging der zaligheid,
door onzen Heere Jezus Christus;
10 Die voor ons gestorven is, [a] opdat wij,
hetzij dat wij waken, hetzij dat wij slapen,
te zamen met Hem leven zouden.
[a] Rom. 14:7. 2 Kor. 5:15. Gal. 2:20. 1 Petr. 4:2.
11 Daarom vermaant elkander, en sticht
de een den anderen, gelijk gij ook doet.
12 [a] En wij bidden u, broeders! erkent
degenen, die onder u arbeiden, en uwe
voorstanders zijn in den Heere, en u ver-
manen; [a] Rom. 15:27. 1 Kor. 9:11. 16:18. Gal. 6:6.
Filipp. 2:29. 1 Tim. 5:17. Hebr. 13:7, 17.
13 En acht hen zeer veel in liefde, om
huns werks wil. Zijt vreedzaam onder
elkander.
14 En wij bidden u, broeders! vermaant
de ongeregelden, vertroost de kleinmoe-
digen, ondersteunt de zwakken, zijt lank-
moedig jegens allen.
15 [a] Ziet, dat niemand kwaad voor kwaad
iemand vergelde; maar jaagt allen tijd het
goede na, zoo jegens elkander als jegens
allen. [a] Lev. 19:18. Spr. 20:22. 24:29. Matt. 5:39.
Rom. 12:17. 1 Kor. 6:7. 1 Petr. 3:9.
16 [a] Verblijdt u te allen tijd.
[a] Matt. 5:12. Luk. 10:20. Rom. 12:12. Filipp. 4:4.
17 [a] Bidt zonder ophouden.
[a] Luk. 18:1. Rom. 12:12. Kol. 4:2.
18 [a] Dankt *God* in alles; want dit is de
wil van God in Christus Jezus over u.
[a] Efez. 5:20.
19 [a] Blluscht den Geest niet uit. [a] 1 Kor. 14:30.
20 Veracht de profetieën niet.
21 [a] Beproeft alle dingen; behoudt het
goede. [a] 1 Joh. 4:1.
22 [a] Onthoudt u van allen schijn des
kwaads. [a] Filipp. 4:8.
23 [a] En de God des vredes Zelf heilige u
geheel en al; en uw geheel oprechte geest,
en ziel, en lichaam worde onberispelijk
bewaard in de toekomst van onzen Heere
Jezus Christus. [a] 1 Kor. 1:8. Filipp. 4:9. 1 Thess. 3:13.
24 [a] Hij Die u roept, is getrouw, Die het ook
doen zal. [a] 1 Kor. 1:9. 10:13. 2 Kor. 1:18. 2 Thess. 3:3.
25 Broeders! bidt voor ons.
26 [a] Groet al de broeders met eenen heili-
gen kus. [a] Rom. 16:16. 1 Kor. 16:20. 2 Kor. 13:12. 1 Petr. 5:14.
27 Ik bezweer ulieden bij den Heere, dat
deze zendbrief al den heiligen broederen
gelezen worde.
28 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met ulieden. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENSEN.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God over hun overvloedig toenemen in geloof, liefde en verdraagzaamheid in de verdrukkingen, 3; betuigt dat God hunne verdrukkers zal straffen, maar hen verlossen en verkwikken in den dag van die heerlijke toekomst van Christus, welke hij breeder beschrijft, 6. Bidt God, dat Hij hen nog meer in het goede versterke, 11; opdat de Naam van Christus in hen te meer verheerlijkt worde, 12.

PAULUS, en Silvánus, en Timótheüs,
aan de Gemeente der Thessalonicensen,
welke is in God, onzen Vader, en den
Heere Jezus Christus:
2 [a] Genade zij u, en vrede, van God, on-
zen Vader, en den Heere Jezus Christus.
[a] 1 Kor. 1:3. 1 Thess. 1:1. 1 Petr. 1:2.
3 [a] Wij moeten God te allen tijd danken
over u, broeders! gelijk billijk is, omdat uw
geloof zeer wast, en *dat* de liefde eens iege-

lijken van u allen jegens elkander overvloe-
dig wordt; [a] Efez. 1:15. Filipp. 1:3. Kol. 1:3. 1 Thess. 1:2.
4 Alzoo dat wij zelven [a] van u roemen in
de Gemeenten Gods, over uwe lijdzaamheid
en geloof in al uwe vervolgingen en ver-
drukkingen, die gij verdraagt. [a] 1 Thess. 2:19.
5 [a] Een bewijs van Gods rechtvaardig
oordeel, opdat gij waardig geacht wordt
het Koninkrijk Gods, [b] voor hetwelk gij
ook lijdt; [a] Judas vs. 6. [b] 1 Thess. 2:14.
6 [a] Alzoo het recht is bij God verdruk-
king te vergelden dengenen, die u ver-
drukken; [a] Zach. 2:8.
7 En u, die verdrukt wordt, verkwikking
met ons, [a] in de openbaring van den Heere
Jezus van den hemel met de engelen Zijner
kracht; [a] 1 Thess. 4:16.
8 [a] Met vlammend vuur wraak doende
[b] over degenen, die God niet kennen, en
over degenen, die het Evangelie van onzen
Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;
[a] 2 Petr. 3:7. [b] Rom. 2:8.
9 [a] Dewelke zullen *tot* straf lijden het eeu-
wig verderf, van het aangezicht des Heeren,
en van de heerlijkheid Zijner sterkte:
[a] Jes. 2:19.
10 [a] Wanneer Hij zal gekomen zijn, om
verheerlijkt te worden in Zijne heiligen,
en wonderbaar te worden in allen, die
gelooven (overmits onze getuigenis onder
u is geloofd geworden) in dien dag.
[a] Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10. Openb. 1:7.
11 Waarom wij ook altijd bidden voor u,
dat onze God u waardig achte der roeping,
en vervulle al het welbehagen *Zijner* goedig-
heid, en het werk des geloofs met kracht;
12 Opdat de Naam van onzen Heere Je-
zus Christus verheerlijkt worde in u, en
gij in Hem, naar de genade van onzen God
en den Heere Jezus Christus.

HOOFDSTUK 2.

De apostel verklaart, dat de komst van Christus ten oordeel zoo haast niet zal geschieden, als eenigen hen zochten wijs te maken, vs. 1; maar dat de afval en de Antichrist eerst moesten komen, wiens merkteeken hij beschrijft, 3. Hij betuigt, dat hij hun vroeger hetzelfde gezegd had, gelijk ook, wat hem wederhield, 5. Verklaart dat hij daarna waarlijk komen zal, en dat hij zal blijven totdat de Heere hem zal te niet doen, 8. Hij waarschuwt hen tegen de kracht zijner verleiding in degenen, die verloren gaan, 9; en dat door een rechtvaardig oordeel Gods over de ondankbaarheid der menschen, 11; maar verzekert den Thessalonicensen van hunne verkiezing tot zaligheid in geloof en heiligmaking, 13. Vermaant hen daarbij vast te blijven, 15; en bidt God, dat Hij hen vertrooste en versterke, 16.

EN wij bidden u, broeders! door de toe-
komst van onzen Heere Jezus Christus,
en onze toevergadering tot Hem,
2 [a] Dat gij niet haastelijk bewogen wordt
van verstand, of verschrikt, noch door
geest, noch door woord, noch door zend-
brief, als van ons *geschreven*, als of de dag
van Christus aanstaande ware.
[a] Jer. 29:8. Matt. 24:4. Efez. 5:6. Kol. 2:18. 1 Joh. 4:1.
3 Dat u niemand verleide op eenigerlei
wijze; want *die komt niet*, [a] tenzij dat eerst
de afval gekomen zij, en dat geopenbaard
zij de mensch der zonde, de zoon des ver-
derfs; [a] Matt. 24:23. 1 Tim. 4:1. 1 Joh. 2:18.
4 Die zich tegenstelt en verheft boven al
wat God genaamd, of *als God* geëerd wordt,
alzoo dat hij in den tempel Gods als een
God zal zitten, [a] zichzelven vertoonende,
dat hij God is. [a] Dan. 11:36.
5 Gedenkt gij niet, dat ik, nog bij u
zijnde, u deze dingen gezegd heb?
6 En nu, wat *Hem* wederhoudt, weet gij,
opdat hij geopenbaard worde te zijnen
eigen' tijd.
7 Want de verborgenheid der ongerech-
tigheid wordt alreede gewrocht; alleenlijk,
Die hem nu wederhoudt, *Die zal hem*
wederhouden, totdat hij uit het midden zal
weggedaan worden.
8 En alsdan zal de ongerechtige geopen-
baard worden, [a] denwelken de Heere ver-
doen zal door den Geest Zijns monds, en
te niet maken door de verschijning Zijner
toekomst; [a] Job 4:9. Jes. 11:4.
9 *Hem, zeg ik*, wiens toekomst is [a] naar
de werking des Satans, [b] in alle kracht, en
teekenen, en wonderen der leugen;
[a] Joh. 8:41. 2 Kor. 4:4. Efez. 2:2. [b] Deut. 13:1. Openb. 13:13.
10 En in alle verleiding der onrechtvaar-
digheid [a] in degenen, die verloren gaan;
daarvoor dat zij de liefde der waarheid
niet aangenomen hebben, om zalig te
worden. [a] 2 Kor. 2:15. 4:3.
11 [a] En daarom zal hun God zenden
eene kracht der dwaling, [b] dat zij de leugen
zouden gelooven; [a] Rom. 1:24. [b] 1 Tim. 4:1.
12 Opdat zij allen veroordeeld worden,
die de waarheid niet geloofd hebben, maar
een welbehagen hebben gehad in de on-
gerechtigheid.
13 Maar wij zijn schuldig altijd God te
danken over u, broeders! die van den Heere
bemind zijt, dat u God van den beginne
verkoren heeft tot zaligheid, in heiligma-
king des Geestes, en geloof der waarheid;
14 Waartoe Hij u geroepen heeft door
ons Evangelie, tot verkrijging der heerlijk-
heid van onzen Heere Jezus Christus.
15 Zoo dan, broeders! staat *vast* [a] en

houdt de inzettingen, die u geleerd zijn,
hetzij door *ons* woord, hetzij door onzen
zendbrief. *a* 2 Thess. 3:6.
16 En onze Heere Jezus Christus Zelf,
en onze God en Vader, Die ons heeft lief-
gehad, en gegeven heeft eene eeuwige ver-
troosting en goede hoop in genade,
17 Vertrooste uwe harten, en [a] versterke
u in alle goed woord en werk. *a* 1 Thess. 3:13.

HOOFDSTUK 3.

De apostel vermaant de Thessalonicensen, dat zij voor hem bidden, vs. 1; en betuigt zijn vertrouwen, dat de Heere hen zal versterken, 3. Hij bidt God ook voor hen, 5; en beveelt dat zij zich onttrekken van een' ieder' broeder, die ongeregeld wandelt, 6. Bewijst met zijn voorbeeld, dat een iegelijk moet arbeiden, om in zijne behoefte te voorzien, 7; of anders niet moet eten, 10. Vermaant hen, dat zij niet vertragen in het goed doen, 13; en te teekenen en te straffen diegenen, die aan zijne bevelen niet gehoorzamen, 14. Besluit met de gewone groete, 16; welke hij in al zijne brieven met zijne eigene hand daarbij voegt, 17.

VOORTS, broeders! [a] bidt voor ons,
opdat het Woord des Heeren *zijnen*
loop hebbe, en verheerlijkt worde, gelijk
ook bij u; *a* Matt. 9:38. Efez. 6:19. Kol. 4:3.
2 [a] En opdat wij mogen verlost worden van
de ongeschikte en booze menschen; [b] want
het geloof is niet aller. *a* Rom. 15:31. *b* Joh. 6:44.
3 [a] Maar de Heere is getrouw, Die u zal
versterken [b] en bewaren van den booze.
a 1 Thess. 5:24. *b* Joh. 17:15.
4 En wij vertrouwen van u in den Heere,
dat gij, hetgeen wij u bevelen, ook doet, en
doen zult.
5 Doch de Heere richte uwe harten tot
de liefde van God, en tot de lijdzaamheid
van Christus.
6 [a] En wij bevelen u, broeders! in den
Naam van onzen Heere Jezus Christus, dat
gij u onttrekt van een' iegelijk broeder, die
ongeregeld wandelt, en niet naar [b] de in-
zetting, die hij van ons ontvangen heeft.
a 1 Kor. 5:11. 2 Thess. 3:14. Tit. 3:10. *b* 2 Thess. 2:15.
7 Want gij zelven weet, [a] hoe men ons
behoort na te volgen; [b] want wij hebben
ons niet ongeregeld gedragen onder u;
a 1 Kor. 11:1. 1 Thess. 1:6, 7. *b* 1 Thess. 2:10.
8 [a] En wij hebben geen brood bij iemand
gegeten voor niet, maar in arbeid en moeite,
nacht en dag werkende, opdat wij niet
iemand van u zouden lastig zijn; *a* Hand. 18:3.
20:34. 1 Kor. 4:12. 2 Kor. 11:9. 12:13. 1 Thess. 2:9.
9 [a] Niet dat wij de macht niet hebben,
maar opdat wij onszelven u geven zouden
tot [b] een voorbeeld, om ons na te volgen.
a 1 Kor. 9:3, 6. 1 Thess. 2:9.
b 1 Kor. 4:16. 11:1. Filipp. 3:17. 1 Thess. 1:6.
10 Want ook toen wij bij u waren, heb-
ben wij u dit bevolen, dat, zoo iemand
niet wil werken, hij ook niet ete.
11 Want wij hooren, dat sommigen on-
der u ongeregeld wandelen, niet werkende,
maar ijdele dingen doende.
12 [a] Doch de zoodanigen bevelen en ver-
manen wij door onzen Heere Jezus Chris-
tus, dat zij met stilheid [b] werkende hun
eigen brood eten. *a* 1 Thess. 4:11. *b* Efez. 4:28.
13 En gij, broeders! [a] vertraagt niet in
goed te doen. *a* Gal. 6:9.
14 Maar indien iemand ons woord, door
dezen brief *geschreven*, niet gehoorzaam is,
teekent dien; [a] en vermengt u niet met
hem, opdat hij beschaamd worde;
a Matt. 18:17. 1 Kor. 5:9. 2 Thess. 3:6.
15 En houdt *hem* niet als eenen vijand,
maar vermaant *hem* als eenen broeder.
16 [a] De Heere nu des vredes Zelf geve
u vrede te allen tijd, in allerlei wijze. De
Heere zij met u allen. *a* Rom. 15:33. 16:20.
1 Kor. 14:33. 2 Kor. 13:11. Filipp. 4:9. 1 Thess. 5:23.
17 [a] De groetenis met mijne hand, van
Paulus; hetwelk is een teeken in iederen
zendbrief; alzoo schrijf ik. *a* 1 Kor. 16:21. Kol. 4:18.
18 De genade van onzen Heere Jezus
Christus zij met u allen. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMÓTHEÜS.

HOOFDSTUK 1.

Na het gewone opschrift van den brief, vs. 1; verklaart de apostel, dat hij Timótheüs te Efeze had gelaten, om zorg te dragen, dat geene vreemde noch ijdele leeringen in de Gemeente zouden worden voortgebracht, 3. Hij toont ook, welke het rechte einde der wet is, 5; die niet den rechtvaardigen, maar den onrechtvaardigen is gezet, 8. Doch dat hem het Evangelie Gods was toebetrouwd, 11; waarvan hij den korten inhoud, met een verhaal der groote genade van Christus aan hem geschied voorstelt, 13; waarover hij God dankt, 17; en Timótheüs gebiedt daaraan vast te houden, 18. Betuigt, dat hij Hymenéüs en Alexander, die schipbreuk geleden hadden van het geloof, daarom den Satan had overgegeven, 20.

PAULUS, een apostel van Jezus Chris-
tus, [a] naar het bevel van God, onzen

Zaligmaker, en den Heere Jezus Christus, [b] *Die* onze Hope *is*, [a] Hand. 9:15. [b] Kol. 1:27.

2 [a] Aan Timótheüs, *mijnen* oprechten [b] zoon in het geloof: [c] genade, barmhartigheid, vrede zij u van God, onzen Vader, en Christus Jezus, onzen Heere. [a] Hand. 16:1. 1 Thess. 3:2. [b] 1 Kor. 4:17. [c] Gal. 1:3. 1 Petr. 1:2.

3 Gelijk ik u vermaand heb, dat gij te Éfeze zoudt blijven, als ik [a] naar Macedónië reisde, *zoo vermaan ik het u nog*, opdat gij sommigen beveelt geene andere leer te leeren; [a] Hand. 20:1.

4 [a] Noch zich te begeven tot fabelen en oneindelijke geslachtrekeningen, welke meer [b] *twist*vragen voortbrengen dan stichting Gods, die in het geloof is.

[a] 1 Tim. 4:7. 6:20. 2 Tim. 2:16. Tit. 1:14. 3:9. [b] 1 Tim. 6:4.

5 [a] Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart, en *uit* een goed geweten, en *uit* een ongeveinsd geloof. [a] Rom. 13:8. Gal. 5:14.

6 Van dewelke sommigen afgeweken zijnde, zich gewend hebben tot ijdelspreking;

7 Willende leeraars der wet zijn, niet verstaande, noch wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

8 Doch wij weten, [a] dat de wet goed is, zoo iemand die wettelijk gebruikt; [a] Rom. 7:12.

9 En hij dit weet, [a] dat den rechtvaardigen de wet niet is gezet, maar den onrechtvaardigen en den halsstarrigen, den goddeloozen en den zondaren, den onheiligen en den ongoddelijken, den vadermoorders en den moedermoorders, den doodslagers, [a] Gal. 5:23.

10 Den hoereerders, dien, die bij mannen liggen, den menschendieven, den leugenaars, den meineedigen, en zoo er iets anders tegen de gezonde leer is;

11 Naar het Evangelie der heerlijkheid [a] des zaligen Gods, [b] dat mij toebetrouwd is. [a] 1 Tim. 6:15. [b] 1 Thess. 2:4.

12 En ik dank Hem, Die mij bekrachtigd heeft, *namelijk* Christus Jezus, onzen Heere, dat Hij mij getrouw geacht heeft, *mij* in de bediening gesteld hebbende;

13 [a] Die te voren een *gods*lasteraar was, en een vervolger, en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, [b] dewijl ik het onwetende gedaan heb in *mijne* ongeloovigheid. [a] Hand. 8:3. 9:1. 22:4. 26:9. 1 Kor. 15:9. Gal. 1:13. [b] Joh. 9:39, 41. Hand. 3:17.

14 Doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde, die er is in Christus Jezus.

15 Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, [a] dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben. [a] Matt. 9:13. Mark. 2:17. Luk. 5:32. 19:10. 1 Joh. 3:5.

16 Maar daarom is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al *Zijne* lankmoedigheid zou betoonen, tot een voorbeeld dergenen, die in Hem gelooven zullen ten eeuwigen leven.

17 Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

11 Dit gebod beveel ik u, *mijn* zoon Timótheüs! dat gij naar de profetiën, die van u voorgegaan zijn, [a] in dezelve den goeden strijd strijdt; [a] 1 Tim. 6:12.

19 [a] Houdende het geloof, en een goed geweten, hetwelk sommigen verstooten hebbende, van het geloof schipbreuk geleden hebben. [a] 1 Tim. 3:9.

20 Onder welken is [a] Hymenéüs en [b] Alexander, [c] die ik den Satan overgegeven heb, opdat zij zouden leeren niet *meer* te lasteren. [a] 2 Tim. 2:17. [b] 2 Tim. 4:14. [c] 1 Kor. 5:5.

HOOFDSTUK 2.

Paulus gebiedt te bidden voor alle menschen, doch in het bijzonder voor koningen en andere overheden, vs. 1; daar dit Gode aangenaam is, en Christus een Middelaar is van allen, 3. Hij beveelt den mannen, dat zij heilige handen opheffen in alle plaatsen, 8; en aan de vrouwen, dat zij in een zedig gewaad en in alle stilte zich laten leeren, 9; zonder in het openbaar te mogen leeren, of over den man te heerschen, 12; vermits Adam eerst is geschapen en de vrouw eerst is verleid, 13. Betuigt nogtans, dat zij in het kinderen baren zal zalig worden door het geloof, 15.

IK vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smeekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen, voor alle menschen:

2 [a] Voor koningen, en allen, die in hoogheid zijn; opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle Godzaligheid en eerbaarheid. [a] Jer. 29:7.

3 Want dat is goed en aangenaam voor God, onzen Zaligmaker;

4 [a] Welke wil, dat alle menschen zalig worden, en tot kennis der waarheid komen. [a] Ezec. 18:23. 2 Petr. 3:9.

5 [a] Want er is één God, er is ook [b] één Middelaar Gods en der menschen, de Mensch Christus Jezus; [a] Joh. 17:3. Rom. 3:30. [b] Gal. 3:19. Hebr. 9:15.

6 Die Zichzelven gegeven heeft *tot* een rantsoen voor allen, *zijnde* de getuigenis tot zijnen tijd; [a] Matt. 20:28. Efez. 1:7. Kol. 1:14.

7 Waartoe ik [a] gesteld ben een prediker
en apostel ([b] ik zeg de waarheid in Chris-
tus, ik lieg niet), een leeraar der Heidenen,
in geloof en waarheid. a Hand. 9:15. 13:2. 22:21.
Gal. 1:16. 2:8. Efez. 3:8. 2 Tim. 1:11. b Rom. 1:9. 9:1.
8 Ik wil dan, dat de mannen [a] bidden in
alle plaatsen, [b] opheffende heilige handen,
zonder toorn en twisting. a Joh. 4:21. b Ps. 134:2.
9 [a] Desgelijks ook, dat de vrouwen, in
een eerbaar gewaad, met schaamte en
matigheid zichzelven versieren, niet in
vlechtingen *des haars*, of goud, of paarlen,
of kostelijke kleeding; a Tit. 2:3. 1 Petr. 3:3.
10 Maar (hetwelk de vrouwen betaamt,
die de Godvruchtigheid belijden) door
goede werken.
11 Eene vrouw late zich leeren in stil-
heid, in alle onderdanigheid.
12 [a] Doch ik laat de vrouw niet toe, dat
zij leere, [b] noch over den man heersche,
maar *wil*, dat zij in stilheid zij.
a 1 Kor. 14:34. b Gen. 3:16. Efez. 5:24.
13 [a] Want Adam is eerst gemaakt, daarna
Eva. a Gen. 1:27. 2:22.
14 [a] En Adam is niet verleid geworden;
maar de vrouw, verleid zijnde, is in over-
treding geweest. a Gen. 3:6.
15 Doch zij zal zalig worden in kinderen
te baren, zoo zij blijft in het geloof, en
liefde, en heiligmaking, met matigheid.

HOOFDSTUK 3.

De apostel verklaart de eigenschap van het ambt eens leeraars, vs. 1; en beschrijft de deugden en hoedanigheden, welke in hem worden vereischt, en de ondeugden, van welke hij vrij moet zijn, 2. Desgelijks spreekt hij van de diakenen, 8; en van hunne huisvrouwen, 11; alsmede hoe hunne huisgezinnen moeten gesteld zijn, 12. Hij wijst het doel aan, waartoe hij zulks aan Timótheüs schrijft, 14; en verklaart de waardigheid van Gods Gemeente, als zijnde een pilaar en vastigheid der waarheid, 15. Hij vat vervolgens in eene somma de voornaamste verborgenheden des geloofs aangaande den persoon en het werk van Christus, 16.

DIT is een getrouw woord: zoo iemand
tot een opzieners ambt lust heeft, die
begeert een treffelijk werk.
2 [a] Een opziener dan moet onberispelijk
zijn, ééner vrouwe man, wakker, matig,
eerbaar, gaarne herbergende, [b] bekwaam
om te leeren; a Tit. 1:6. b 2 Tim. 2:24.
3 Niet genegen tot den wijn, geen smij-
ter, geen vuil-gewinzoeker; maar beschei-
den, geen vechter, niet geldgierig;
4 Die zijn eigen huis wel regeert, *zijne*
kinderen in onderdanigheid houdende,
met alle stemmigheid;
5 (Want zoo iemand zijn eigen huis niet
weet te regeeren, hoe zal hij voor de Ge-
meente Gods zorg dragen?)
6 Geen nieuweling, opdat hij niet opgebla-
zen worde, en in het oordeel des duivels valle.
7 En hij moet ook eene goede getuigenis
hebben van degenen, die buiten zijn,
opdat hij niet valle in smaadheid, en *in*
den strik des duivels.
8 [a] De diakenen insgelijks *moeten* eer-
baar zijn, niet tweetongig, niet die zich
tot veel wijns begeven, geen vuil-gewin-
zoekers; a Hand. 6:3.
9 [a] Houdende de verborgenheid des ge-
loofs in een rein geweten. a 1 Tim. 1:19.
10 En dat deze ook eerst beproefd wor-
den, *en* dat zij daarna dienen, zoo zij
onbestraffelijk zijn.
11 De vrouwen insgelijks *moeten* eerbaar
zijn, geene lasteressen, wakker, getrouw
in alles.
12 Dat de diakenen ééner vrouwe man-
nen zijn, die *hunne* kinderen en hunne
eigene huizen wel regeeren.
13 [a] Want die wel gediend hebben, ver-
krijgen zichzelven eenen goeden opgang,
en vele vrijmoedigheid in het geloof, het-
welk is in Christus Jezus. a Matt. 25:21.
14 Deze dingen schrijf ik u, hopende
zeer haast tot u te komen;
15 Maar zoo ik vertoef, opdat gij moogt
weten, hoe men [a] in het huis Gods moet
verkeeren, hetwelk is de Gemeente des
levenden Gods, een pilaar en vastigheid
der waarheid. a 2 Tim. 2:20.
16 En buiten allen twijfel, de verbor-
genheid der Godzaligheid is groot: [a] God
is geopenbaard in het vleesch, is gerecht-
vaardigd in den Geest, is gezien van de
engelen, [b] is gepredikt onder de Heide-
nen, is geloofd in de wereld, [c] is opge-
nomen in heerlijkheid.
a Joh. 1:14. b Efez. 3:5, 6. c Mark. 16:19. Luk. 9:51. Hand. 1:2.

HOOFDSTUK 4.

Paulus voorzegt den afval van sommigen in de laatste dagen, vs. 1; die het huwelijk zullen verbieden en het gebruik van sommige spijzen, 3. Hij vermaant Timótheüs, de rechte leer voor te stellen en de fabelen te verwerpen, 6; zich vooral in de Godzaligheid te oefenen en naar zijn voorbeeld in allen smaad op God te hopen, 8. Beveelt dat hij zich tot een voorbeeld stelle van alle deugden, 12; dat hij aanhoude in het lezen, 13; de gave niet verzuime, welke hij heeft ontvangen, 14; in het goede toeneme en volharde, 15; met belofte dat hij dus doende zich en zijne toehoorders zal behouden, 16.

DOCH [a] de Geest zegt duidelijk, dat in de
laatste tijden sommigen zullen [b] afvallen
van het geloof, zich begevende tot verlei-
dende geesten, en leeringen der duivelen,
a 2 Tim. 3:1. 2 Petr. 3:3. Judas vs. 18. b Matt. 24:23. 2 Thess. 2:3.
2 Door geveinsdheid der leugensprekers,
hebbende hun eigen geweten *als* met een
brandijzer toegeschroeid;

3 Verbiedende te huwelijken, *gebiedende* van spijzen te onthouden, die God geschapen heeft, [a] tot nuttiging [b] met dankzegging, voor de geloovigen, en die de waarheid hebben bekend. [a] Gen. 1:29. 9:3. [b] Rom. 14:6. 1 Kor. 10:30.

4 [a] Want alle schepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde; [a] Gen. 1:31. Hand. 10:15. Rom. 14:14.

5 Want het wordt geheiligd door het Woord van God, en *door* het gebed.

6 Als gij deze dingen den broederen voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, [a] opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer, welke gij achtervolgd hebt. [a] 2 Tim. 1:5. 3:14, 15.

7 [a] Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijfsche fabelen; en oefen uzelven tot Godzaligheid. [a] 1 Tim. 1:4. 6:20. 2 Tim. 2:16. Tit. 1:14. 3:9.

8 [a] Want de lichamelijke oefening is tot weinig nut; maar de Godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomenden levens. [a] Kol. 2:23.

9 Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig.

10 Want hiertoe arbeiden wij ook, en worden gesmaad, omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, Die een Behouder is aller menschen, *maar* allermeest der geloovigen.

11 Beveel deze dingen, en leer ze.

12 [a] Niemand verachte uwe jonkheid; [b] maar zijt een voorbeeld der geloovigen in woord, in wandel, in liefde, in den geest, in geloof, in reinheid. [a] Tit. 2:15. [b] Tit. 2:7. 1 Petr. 5:3.

13 Houd aan in het lezen, in het vermanen, in het leeren, totdat ik kome.

14 Verzuim de gave niet, die in u is, die u gegeven is door de profetie, [a] met oplegging der handen des ouderlingschaps. [a] Hand. 6:6. 8:17. 13:3. 19:6. 1 Tim. 5:22. 2 Tim. 1:6.

15 Bedenk deze dingen, wees hierin *bezig*, opdat uw toenemen openbaar zij in alles.

16 Heb acht op uzelven en op de leer; volhard daarin; want dat doende, zult gij en uzelven behouden, en die u hooren.

HOOFDSTUK 5.

De apostel wijst aan, hoe de vermaningen tot ouden en jongen moeten geschieden, vs. 1. Beveelt dat men alle rechte weduwen eere, 3; maar den kinderen en kindskinderen, dat zij hunne weduwen en voorouders zelven onderhouden, 4. Hij beschrijft daarna den ouderdom en andere hoedanigheden der weduwen, die tot den dienst der Gemeente bekwaam zijn, 9; maar wil, dat de jonge weduwen hierin worden voorbijgegaan, 11; en dat zij trouwen, 14. Hij komt daarna tot de ouderlingen en wijst aan, welke eer men hun schuldig is, 17; dat men ook geene beschuldiging tegen hen zal aannemen dan onder getuigen, 19. Betuigt voor God en de heilige engelen, dat Timótheüs in deze handele zonder vooringenomenheid, 21; wil ook dat hij niet langer alleen water drinke, 23; en besluit met eene verklaring, waaraan deze ouderlingen kunnen gekend worden, 24.

BESTRAF [a] eenen ouden *man* niet hardelijk, maar vermaan *hem* als eenen vader; de jonge als broeders; [a] Lev. 19:32.

2 De oude *vrouwen* als moeders; de jonge als zusters, in alle reinheid.

3 Eer de weduwen, die waarlijk weduwen zijn.

4 Maar zoo eenige weduwe kinderen heeft, of kindskinderen, dat die leeren eerst aan hun eigen huis Godzaligheid oefenen, [a] en den voorouderen wedervergelding doen; want dat is goed en aangenaam voor God. [a] Gen. 45:10, 11. Matt. 15:4. Mark. 7:10. Efez. 6:1, 2.

5 [a] Die nu waarlijk weduwe is, en alleen gelaten, [b] die hoopt op God, en blijft in smeekingen en gebeden nacht en dag. [a] 1 Kor. 7:32. [b] Luk. 2:36.

6 Maar die haren wellust volgt, die is levende gestorven.

7 En beveel dit, opdat zij onberispelijk zijn.

8 [a] Doch zoo iemand de zijnen, en voornamelijk *zijne* huisgenooten, niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongeloovige. [a] Gal. 6:10.

9 Dat eene weduwe gekozen worde niet minder dan van zestig jaren, welke ééns mans vrouw geweest zij;

10 Getuigenis hebbende van goede werken: zoo zij kinderen opgevoed heeft, [a] zoo zij *gaarne* heeft geherbergd, [b] zoo zij der heiligen voeten heeft gewasschen, zoo zij den verdrukten genoegzame hulp gedaan heeft, zoo zij alle goed werk nagetracht heeft. [a] 1 Petr. 4:9. [b] Gen. 18:4. 19:2. Luk. 7:38, 44.

11 Maar neem de jonge weduwen niet aan; want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zoo willen zij huwelijken;

12 Hebbende *haar* oordeel, omdat zij *haar* eerste geloof hebben te niet gedaan.

13 En met een ook leeren zij ledig omgaan bij de huizen; en zijn niet alleen ledig, maar ook [a] klapachtig, en ijdele dingen doende, sprekende hetgeen niet betaamt. [a] Tit. 2:3.

14 Ik wil dan, dat de jonge *weduwen* [a] huwelijken, kinderen telen, het huis regeeren, geene oorzaak van lastering aan de wederpartij geven. [a] 1 Kor. 7:9.

15 Want eenigen hebben zich alreede afgewend achter den Satan.

16 Zoo eenig geloovig *man*, of geloovige *vrouw* weduwen heeft, dat die haar genoegzame hulp doe, en dat de Gemeente niet

bezwaard worde, opdat zij degenen, die waarlijk weduwen zijn, genoegzame hulp doen moge.

17 [a] Dat de ouderlingen, die wel regeeren, dubbele eer waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in het Woord en de leer. [a] Rom. 15:27. 1 Kor. 9:11. Gal. 6:6. Filipp. 2:29. 1 Thess. 5:12. Hebr. 13:17.

18 Want de Schrift zegt: [a] Eenen dorschenden os zult gij niet muilbanden; en: [b] De arbeider is zijnen loon waardig. [a] Deut. 25:4. 1 Kor. 9:9. [b] Lev. 19:13. Deut. 24:14. Matt. 10:10. Luk. 10:7.

19 Neem tegen eenen ouderling geene beschuldiging aan, anders [a] dan onder twee of drie getuigen. [a] Deut. 19:15.

20 Bestraf die zondigen in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen vreeze mogen hebben.

21 [a] Ik betuig voor God, en den Heere Jezus Christus, en de uitverkorene engelen, dat gij deze dingen onderhoudt, [b] zonder vooroordeel, niets doende naar toegenegenheid. [a] Rom. 1:9. 9:1. 2 Kor. 1:23. 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. 5:27. 1 Tim. 6:13. [b] Deut. 17:4. 19:18.

22 [a] Leg niemand haastelijk de handen op, en heb geene gemeenschap aan anderer zonden; bewaar uzelven rein. [a] Hand. 6:6. 8:17. 13:3. 19:6. 1 Tim. 4:14. 2 Tim. 1:6.

23 Drink niet langer water *alleen*, maar gebruik een weinig wijns, [a] om uwe maag en uwe menigvuldige zwakheden. [a] Ps. 104:15.

24 Van sommige menschen zijn de zonden te voren [a] openbaar, en gaan voor tot *hunne* veroordeeling; en in sommigen ook volgen zij na. [a] Gal. 5:19.

25 Desgelijks ook de goede werken zijn te voren openbaar, en daar het anders mede gelegen is, kunnen niet verborgen worden.

HOOFDSTUK 6.

De apostel vermaant de dienstknechten, dat zij hunnen heeren gehoorzamen, vs. 1. Hij beschrijft de valsche en bedriegelijke leeraars, en beveelt, dat men van hen vliede, 3. Vermaant tot Godzaligheid, vergenoegdheid, het schuwen van gierigheid, 6; en tot verscheidene andere Christelijke deugden, 11. Hij betuigt voor God en Jezus Christus, dat Timótheüs dit alles betrachte, 13. Uit de overdenking van Christus komst ten oordeel en van de heerlijkheid Gods, breekt hij uit in Gods lof, 15. Hij schrijft den rijken voor, hoe zij zich moeten gedragen voor God en de menschen, 17. Waarschuwt Timótheüs nog eens met grooten ernst tegen valsche en bedriegelijke leer, 20; en besluit den brief met de gewone groetenissen, 21.

DE [a] dienstknechten, zoo velen als er onder het juk zijn, zullen hunnen heeren alle eer waardig achten, opdat de Naam van God, en de leer niet gelasterd worde. [a] Efez. 6:5. Kol. 3:22. Tit. 2:9. 1 Petr. 2:18.

2 En die geloovige heeren hebben, zullen hen niet verachten, omdat zij broeders zijn; maar zullen hen te meer dienen, omdat zij geloovig en geliefd zijn, als die deze weldaad mede deelachtig zijn. Leer en vermaan deze dingen.

3 Indien iemand eene andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden van onzen Heere Jezus Christus, en met de leer, die naar de Godzaligheid is,

4 Die is opgeblazen, en weet niets, maar hij raast omtrent *twist*vragen en woordenstrijd; [a] uit welke komt nijd, twist, lasteringen, kwade nadenkingen, [a] 1 Tim. 1:4. 2 Tim. 2:23. Tit. 3:9.

5 [a] Verkeerde krakeelingen van menschen, die een verdorven verstand hebben, en van de waarheid beroofd zijn, meenende, dat de Godzaligheid een gewin zij. Wijk af van dezulken. [a] 1 Kor. 11:16.

6 [a] Doch de Godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging. [a] Spr. 15:16. Hebr. 13:5.

7 [a] Want wij hebben niets in de wereld gebracht, het is openbaar, dat wij ook niet kunnen iets daaruit dragen. [a] Job 1:21. 27:19. Ps. 49:18.

8 [a] Maar als wij voedsel en deksel hebben, [b] wij zullen daarmede vergenoegd zijn. [a] Spr. 27:26. [b] Ps. 55:23. Matt. 6:25. 1 Petr. 5:7.

9 [a] Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking, en *in* den strik, en *in* vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang. [a] Spr. 11:28. Matt. 13:22. Jakob. 5:1.

10 [a] Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zichzelven met vele smarten doorstoken. [a] Ex. 23:8. Deut. 16:19. Spr. 15:16.

11 [a] Maar gij, o, mensch Gods! vlied deze dingen; en jaag naar gerechtigheid, Godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid. [a] 2 Tim. 2:22.

12 [a] Strijd den goeden strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook geroepen zijt, en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen. [a] 1 Tim. 1:18.

13 [a] Ik beveel u voor God, [b] Die alle ding levend maakt, en *voor* Christus Jezus, [c] Die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft, [a] 1 Tim. 5:21. [b] Deut. 32:39. 1 Sam. 2:6. [c] Matt. 27:11. Joh. 18:37.

14 Dat gij dit gebod houdt, onbevlekt *en* onberispelijk, tot op de verschijning van onzen Heere Jezus Christus;

15 Welke te Zijnen tijd vertoonen zal [a] de zalige en alleen machtige Heere, [b] de

Koning der koningen, en Heere der
heeren ; *a* 1 Tim. 1:17. *b* Openb. 17:14. 19:16.
16 Die alleen onsterfelijkheid heeft, en
een ontoegankelijk licht bewoont ; [a] Denwelken
geen mensch gezien heeft, noch
zien kan ; Welken zij eer en eeuwige kracht.
Amen. *a* Ex. 33:20. Deut. 4:12. 1 Joh. 4:12.
17 Beveel den rijken in deze tegenwoordige
wereld, dat zij niet hoogmoedig zijn,
[a] noch *hunne* hoop stellen op de ongestadigheid
des rijkdoms, maar op den levenden
God, Die ons alle dingen rijkelijk verleent,
om te genieten ; *a* Mark. 4:18. Luk. 8:14.
18 Dat zij weldadig zijn, rijk worden in
goede werken, gaarne mededeelende zijn,
en gemeenzaam ;
19 [a] Leggende zichzelven weg tot eenen
schat een goed fondament tegen het toekomende,
opdat zij het eeuwige leven verkrijgen
mogen. *a* Matt. 6:20. Luk. 12:33. 16:9.
20 O Timótheüs ! bewaar het pand *u* toebetrouwd,
[a] eenen afkeer hebbende van het
ongoddelijk ijdel-roepen, en van de tegenstellingen
der valschelijk genaamde wetenschap ;
a 1 Tim. 1:4. 4:7. 2 Tim. 2:16. Tit. 1:14. 3:9.
21 Dewelke sommigen voorgevende, zijn
van het geloof afgeweken. De genade zij
met u. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS AAN TIMÓTHEÜS.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift en de gewone groete, vs. 1 ; verklaart de apostel de groote liefde, welke hij Timótheüs toedraagt, hem in zijne gebeden gedurig gedenkende, 3 ; als ook de oorzaak, waarom hij hem lief heeft, namelijk om zijne Godzaligheid, waarin hij van kindsbeen af door zijne grootmoeder en moeder was opgevoed, 4 ; vermaant hem, dat hij zijne gaven opwekke, 6 ; en niet vreeze, noch zich schame, om de leer van het Evangelie vrijmoedig te prediken en om dezelve verdrukking te lijden, 7. Hij beschrijft tot dit einde de voortreffelijkheid van onze roeping en de nuttigheid der Christelijke leer, 9. Hij wijst hem ook op zijn eigen voorbeeld, 11 ; en vermaant hem tevens, dat hij die leer tot een voorbeeld wil houden en dezelve getrouw beware, 13. Verklaart dat allen, die uit Azië te Rome bij hem waren, hem hadden verlaten, 15 ; doch dat Onesíforus hem getrouw was gebleven, 16 ; waarom hij God bidt, dat Hij hem dit genadig wil vergelden, 18.

PAULUS, een apostel van Jezus Christus,
door den wil van God, naar de
belofte des levens, dat in Christus Jezus is,
2 Aan Timótheüs, *mijnen* geliefden zoon :
[a] genade, barmhartigheid, vrede zij *u* van
God den Vader, en Christus Jezus, onzen
Heere. *a* Gal. 1:3. 1 Tim. 1:2. 1 Petr. 1:2.
3 Ik dank God, [a] Wien ik diene van
mijne voorouderen af in een rein geweten,
[b] gelijk ik zonder ophouden uwer gedachtig
ben in mijne gebeden nacht en dag ;
a Hand. 22:3. Rom. 1:9. *b* 1 Thess. 1:2. 3:10.
4 Zeer begeerig zijnde om u te zien, als
ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik met
blijdschap moge vervuld worden ;
5 Als ik mij in gedachtenis breng het
ongeveinsd geloof, dat in u is, hetwelk
eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder
Loïs, en in uwe moeder Eunice ; en ik ben
verzekerd, dat het ook in u *woont*.
6 Om welke oorzaak ik u indachtig maak,
dat gij opwekt de gave Gods, [a] die in u is,
door de oplegging mijner handen.
a Hand. 6:6. 8:17. 13:3. 19:6. 1 Tim. 4:14. 5:22.
7 [a] Want God heeft ons niet gegeven eenen
geest der vreesachtigheid, maar der kracht,
en der liefde, en der gematigdheid. *a* Rom. 8:15.
8 [a] Schaam u dan niet der getuigenis onzes
Heeren, noch mijns, [b] die Zijn gevangene
ben ; maar lijd verdrukkingen met het
Evangelie, naar de kracht Gods ; *a* Rom. 1:16.
b Hand. 21:33. Efez. 3:1. 4:1. Kol. 4:18. Filem. vs. 1, 9, 13.
9 [a] Die ons heeft zalig gemaakt, en geroepen
met eene heilige roeping ; niet naar onze
werken, maar naar Zijn eigen voornemen en
genade, die ons gegeven is in Christus Jezus,
voor de tijden der eeuwen ; *a* Efez. 1:3. Tit. 3:4, 5, 6.
10 [a] Doch nu geopenbaard is door de
verschijning van onzen Zaligmaker Jezus
Christus, [b] Die den dood heeft te niet gedaan,
en het leven en de onverderfelijkheid
aan het licht gebracht door het Evangelie :
a Rom. 16:25. Efez. 1:9. 3:9. Kol. 1:26. Tit. 1:2.
1 Petr. 1:20. *b* Jes. 25:8. Hebr. 2:14.
11 [a] Waartoe ik gesteld ben een prediker,
en een apostel, en een leeraar der Heidenen ;
a Hand. 9:15. 13:2. 22:21. Gal. 1:15. 2:8. Efez. 3:8. 1 Tim. 2:7.
12 Om welke oorzaak ik ook deze dingen
lijde, maar word niet beschaamd ; want ik
weet, Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd,
dat Hij machtig is, mijn pand, bij
Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag.

13 [a] Houd het voorbeeld der gezonde woor-
den, die gij van mij gehoord hebt, in geloof
en liefde, die in Christus Jezus is. *a* 2 Tim. 3:14.
14 Bewaar het goede pand, dat *u* toebe-
trouwd is, door den Heiligen Geest, Die
in ons woont.
15 Gij weet dit, [a] dat allen, die in Azië
zijn, zich van mij afgewend hebben; onder
dewelken is Fygellus en Hermógenes.
a Hand. 19:10.
16 De Heere geve den huize van [a] One-
síforus barmhartigheid; want hij heeft
mij dikmaals verkwikt, en heeft zich
mijner keten niet geschaamd. *a* 2 Tim. 4:19.
17 Maar als hij te Rome gekomen was,
heeft hij mij zeer naarstiglijk gezocht,
en heeft *mij* gevonden.
18 De Heere geve hem, dat hij barm-
hartigheid vinde bij den Heere, in dien
dag; en hoe veel hij *mij* te Éfeze gediend
heeft, weet gij zeer wel.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant wijders Timótheüs, om het Evangelie door getrouwe lieden voort te planten, vs. 1; en om hetzelve verdrukkingen te lijden, 3; waartegen hij hem troost met de gelijkenissen van een' krijgsman, kampvechter en landman, 4. Hij wekt hem op, zijne vermaningen te behartigen en met ijver te verkondigen de opstanding van Christus, 7. Wijst hem ook tot troost op zijn voorbeeld en de zekere vergelding, welke door Christus na het lijden zal worden gegeven, 9; vermaant hem, dat hij het Woord Gods recht snijde en zich verzette tegen woordenstrijd, ijdel roepen en leeringen van de afvalligen, namelijk van Hymenéüs en Filétus, die de opstanding loochenden, 14. Hij zegt vervolgens, dat, hoewel sommigen afvallen, evenwel het fondament der eeuwige verkiezing vast staat, en toont aan, waaruit men kan kennen, dat men uitverkoren is, 19. Eindelijk vermaant hij hem, te vlieden de begeerte der jonkheid, dwaze vragen en twistingen, en te trachten naar verscheidene Christelijke deugden, welke in een' leeraar noodig zijn, 22.

GIJ dan, mijn zoon! word gesterkt in
de genade, die in Christus Jezus is;
2 En hetgeen gij van mij gehoord hebt
onder vele getuigen, [a] betrouw dat aan
getrouwe menschen, welke bekwaam zul-
len zijn om ook anderen te leeren. *a* Tit. 1:5.
3 Gij dan, lijd verdrukkingen, als een
goed krijgsknecht van Jezus Christus.
4 [a] Niemand, die in den krijg dient, wordt
ingewikkeld in de handelingen des leef-
tochts, opdat hij dien moge behagen, die *hem*
tot den krijg aangenomen heeft. *a* 1 Kor. 9:25.
5 En indien ook iemand strijdt, die
wordt niet gekroond, zoo hij niet wet-
telijk heeft gestreden.
6 [a] De landman, als hij arbeidt, moet
alzoo eerst de vruchten genieten. *a* 1 Kor. 9:10.
7 Merk hetgeen ik zeg; doch de Heere
geve u verstand in alle dingen.
8 Houd in gedachtenis, dat Jezus Chris-
tus uit de dooden is opgewekt, [a] Welke is
uit den zade Davids, naar mijn Evangelie;
a 2 Sam. 7:12. Ps. 132:11. Jes. 11:1. Matt. 1:1. Hand. 2:30. 13:23. Rom. 1:3.
9 [a] Om hetwelk ik verdrukkingen lijde
[b] tot de banden toe, als een kwaaddoener;
maar het Woord Gods is niet gebonden.
a Efez. 3:13. Kol. 1:24. *b* Efez. 3:1. 4:1. Filipp. 1:7. Kol. 4:3, 18. 2 Tim. 1:8.
10 Daarom verdraag ik alles om de
uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid
zouden verkrijgen, die in Christus Jezus
is, met eeuwige heerlijkheid.
11 Dit is een getrouw woord; [a] want in-
dien wij met *Hem* gestorven zijn, zoo zul-
len wij ook met *Hem* leven; *a* Rom. 6:8.
12 [a] Indien wij verdragen, wij zullen ook
met *Hem* heerschen; [b] indien wij *Hem* ver-
loochenen, Hij zal ons ook verloochenen;
a Rom. 8:17. 2 Kor. 4:10. Filipp. 3:10. 1 Petr. 4:13. *b* Matt. 10:33. Mark. 8:38. Luk. 9:26. 12:9.
13 [a] Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft
getrouw; Hij kan Zichzelven niet ver-
loochenen. *a* Num. 23:19. Rom. 3:3. 9:6.
14 Breng deze dingen in gedachtenis,
en betuig voor den Heere, dat zij geenen
woordenstrijd voeren, *hetwelk* tot geen
ding nut *is*, *dan* tot verkeering der toe-
hoorders.
15 Benaarstig u, om uzelven Gode be-
proefd voor te stellen, eenen arbeider, die
niet beschaamd wordt, die het Woord der
waarheid recht snijdt.
16 [a] Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdel-
roepen; want zij zullen in meerdere godde-
loosheid toenemen. *a* 1 Tim. 1:4. 4:7. 6:20. Tit. 1:14. 3:9.
17 En hun woord zal voorteten gelijk
de kanker; onder welke is Hymenéüs en
Filétus;
18 Die van de waarheid zijn afgeweken,
zeggende, dat de opstanding alreede ge-
schied is, en verkeeren sommiger geloof.
19 Evenwel het vaste fondament Gods
staat, hebbende dezen zegel: [a] De Heere
kent degenen, die Zijne zijn; en: Een
iegelijk, die den naam van Christus noemt,
sta af van ongerechtigheid. *a* Joh. 10:14.
20 [a] Doch in een groot huis zijn niet
alleen gouden en zilveren vaten, maar
ook houten en aarden *vaten;* en sommige
ter eere, maar sommige ter oneere. *a* Rom. 9:21.
21 Indien dan iemand zichzelven van
deze reinigt, die zal een vat zijn ter
eere, geheiligd en bekwaam tot gebruik
des Heeren, tot alle goed werk toebereid.

22 [a] Maar vlied de begeerlijkheden der jonkheid; en jaag na rechtvaardigheid, geloof, liefde, vrede, met degenen, die den Heere aanroepen uit een rein hart. a 1 Tim. 6:11.

23 [a] En verwerp de vragen, die dwaas en zonder leering zijn, wetende, dat zij twistingen voortbrengen. a 1 Tim. 1:4. 6:4. Tit. 3:9.

24 En een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, [a] bekwaam om te leeren, *en* die de kwaden kan verdragen; a 1 Tim. 3:2.

25 [a] Met zachtmoedigheid onderwijzende degenen, die tegenstaan; of hun God te eeniger tijd bekeering gave tot erkentenis der waarheid; a Gal. 6:1.

26 En zij wederom ontwaken mochten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil.

HOOFDSTUK 3.

De apostel voorzegt, hoedanige menschen en verleiders in de laatste tijden zullen opstaan, en vermaant Timótheüs zulken te schuwen, vs. 1. Hij leert, op welke wijze zij de menschen zullen verleiden, voornamelijk de vrouwen, 6; en dat zij gelijk zullen zijn aan Jannes en Jambres, in de waarheid tegen te staan, 8. Hij vermaant wijders, zijn voorbeeld te willen volgen in het verdragen van vervolgingen, die alle Godzaligen te verwachten hebben, 10; en standvastig te blijven bij de zuivere leer, welke hij hem had geleerd, 14; daarbij aantoonende de volmaaktheid, Goddelijkheid en het veelvoudige nut der heilige Schriften, welke hij van kindsbeen af had geleerd, in welke deze leer is gegrond, 15.

EN [a] weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden.

a 1 Tim. 4:1. 2 Petr. 2:3. Judas vs. 18.

2 Want de menschen zullen zijn liefhebbers van zichzelven, geldgierig, laatdunkend, hoovaardig, lasteraars, den ouderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig,

3 Zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden,

4 Verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods;

5 Hebbende eene gedaante van Godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben. [a] Heb ook eenen afkeer van deze.

a Matt. 18:17. Rom. 16:17. 2 Thess 3:6. Tit. 3:10. 2 Joh. vs. 10.

6 [a] Want van deze zijn het, die in de huizen insluipen, en nemen de vrouwkens gevangen, die met zonden geladen zijn, en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden; a Matt. 23:14. Tit. 1:11.

7 *Vrouwkens*, die altijd leeren, en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.

8 [a] Gelijkerwijs nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, alzoo staan ook deze de waarheid tegen; menschen, verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof. a Ex. 7:11.

9 Maar zij zullen niet meerder toenemen; want hunne uitzinnigheid zal allen openbaar worden, gelijk ook *die* van gene geworden is.

10 Maar gij hebt achtervolgd mijne leer, wijze van doen, voornemen, geloof, lankmoedigheid, liefde, lijdzaamheid,

11 [a] *Mijne* vervolgingen, *mijn* lijden, zulks als mij overkomen is in Antiochië, in [b] Ikónium *en* in [c] Lystre; hoedanige vervolgingen ik geleden heb, [d] en de Heere heeft mij uit alle verlost.

a Hand. 13:50. b Hand. 14:2. c Hand. 14:19. d Ps. 34:20. 2 Kor. 1:10.

12 [a] En ook allen, die Godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden.

a Matt. 16:24. Luk. 24:26. Joh. 17:14. Hand. 14:22. 1 Thess. 3:3.

13 Doch de booze menschen en bedriegers zullen tot erger voortgaan, verleidende en wordende verleid.

14 Maar blijft gij in hetgeen gij geleerd hebt, en *waarvan* u verzekering gedaan is, wetende, van wien gij het geleerd hebt;

15 En dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is.

16 [a] Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is; a 2 Petr. 1:20.

17 Opdat de mensch Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust.

HOOFDSTUK 4.

Paulus vermaant Timótheüs wederom met grooten ernst, zijn ambt getrouw in alle deelen waar te nemen, vs. 1; aanwijzende hoe noodig dit is, om de boosheid der menschen, die in de toekomende tijden zijn zal, 3. Voorzegt dat hij welhaast zal gedood worden, 6; en troost zichzelven met een goed geweten en met de vergelding, welke hij en alle geloovigen van den Heere verwachten, 7. Verzoekt hem tevens tot hem te komen, daar eenigen hem verlaten hadden, 9; en Markus mede te brengen, 11; met zijnen reismantel en boeken, 13. Hij waarschuwt hem voor Alexander den kopersmid, die hem veel kwaads had gedaan, 14. Klaagt over de broeders, dat zij hem in zijne eerste verantwoording hadden verlaten, 16; doch de Heere had hem bijgestaan en verlost, 17; vertrouwende dat Hij hem verder bijstaan zal, 18. Bevelende eenigen te groeten, 19, besluit hij dezen brief met de gewone groetenissen, 22.

IK [a] betuig dan voor God en den Heere Jezus Christus, Die de levenden en dooden oordeelen zal in Zijne verschijning en *in* Zijn Koninkrijk:

a Rom. 1:9. 9:1. 2 Kor. 1:23. 11:31. Gal. 1:20. Filipp. 1:8. 1 Thess. 2:5. 1 Tim. 5:21. 6:13.

2 Predik het woord; houd aan tijdelijk,

ontijdelijk; wederleg, bestraf, vermaan in
alle lankmoedigheid en leer.
3 Want er zal een tijd zijn, wanneer
zij de gezonde leer niet zullen verdragen;
maar ketelachtig zijnde van gehoor, zullen
zij zichzelven leeraars opgaderen naar
hunne eigene begeerlijkheden;
4 En zullen *hun* gehoor van de waarheid
afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.
5 Maar gij, wees wakker in alles, lijd
verdrukkingen; doe het werk van een'
evangelist, maak, dat men van uwen dienst
ten volle verzekerd zij.
6 [a] Want ik word nu tot een drankoffer
geofferd, en de tijd mijner ontbinding is
aanstaande. [a] 2 Petr. 1:14.
7 Ik heb den goeden strijd gestreden, ik
heb den loop geëindigd, ik heb het geloof
behouden;
8 [a] Voorts is mij weggelegd de kroon der
rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de
rechtvaardige Rechter, in dien dag geven
zal; en niet alleen mij, maar ook allen,
die Zijne verschijning liefgehad hebben.
[a] 1 Kor. 9:25. 1 Petr. 5:4.
9 Benaarstig u haastelijk tot mij te komen.
10 Want [a] Démas heeft mij verlaten, hebbende
de tegenwoordige wereld liefgekregen,
en is naar Thessalonica gereisd; Krescens
naar Galátië, Titus naar Dalmátië.
[a] Kol. 4:14. Filem. vs. 24.
11 [a] Lukas is alleen met mij. Neem
[b] Markus mede, en breng *hem* met u;
want hij is mij zeer nut tot den dienst.
[a] Kol. 4:14. [b] Hand. 15:37. Kol. 4:10. Filem. vs. 24.
12 [a] Maar Ty'chikus heb ik naar Éfeze
gezonden. [a] Hand. 20:4. Kol. 4:7.
13 Breng den reismantel mede, dien ik
te Tróas bij Karpus gelaten heb, als gij
komt, en de boeken, inzonderheid de perkamenten.
14 [a] Alexander, de kopersmid, heeft mij
veel kwaads betoond; de Heere vergelde
hem naar zijne werken. [a] 1 Tim. 1:20.
15 Van welken wacht gij u ook, want hij
heeft onze woorden zeer tegengestaan.
16 In mijne eerste verantwoording is
niemand bij mij geweest, maar zij hebben
mij allen verlaten. Het worde hun niet
toegerekend.
17 Maar de Heere heeft mij bijgestaan,
en heeft mij bekrachtigd; opdat men door
mij ten volle zou verzekerd zijn van de
prediking, en alle Heidenen *dezelve* zouden
hooren. En ik ben uit den muil des
leeuws verlost.
18 En de Heere zal mij verlossen van alle
boos werk, en bewaren tot Zijn hemelsch
Koninkrijk; denwelken zij de heerlijkheid
in alle eeuwigheid. Amen.
19 Groet [a] Priska en A'quila, en het huis
van Onesíforus. [a] Hand. 18:2. Rom. 16:3.
20 Erástus is te Korinthe gebleven; en
Trófimus heb ik te Miléte krank gelaten.
21 Benaarstig u, om voor den winter te
komen. U groet Eubúlus, en Púdens, en
Línus, en Klaudia, en al de broeders.
22 De Heere Jezus Christus zij met
uwen geest. De genade zij met ulieden.
Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TITUS.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift van den brief, in welken Paulus de waardigheid van zijn apostelschap beschrijft, vs. 1; verklaart hij tot wat einde hij Titus op het eiland Kreta had gelaten, 5; en beschrijft de hoedanigheden en gaven, welke in een goed leeraar of opziener worden vereischt, 6; vermaant hem de ijdelheidsprekers en verleiders tegen te staan en hun den mond te stoppen, 10; en daar de Kretensen kwade lieden waren, volgens de getuigenis van een' hunner eigene dichters, hen ernstig te bestraffen, 12; en te vermanen, dat zij de Joodsche fabelen en menschelijke instellingen zouden vlieden, 14; voornamelijk omtrent het onderscheid der spijzen, 15; en beschrijft de geveinsdheid dezer verleiders, om die te beter te mijden, 16.

PAULUS, een dienstknecht Gods, en een
apostel van Jezus Christus, naar het
geloof der uitverkorenen Gods, en de kennis
der waarheid, die naar de Godzaligheid is;
2 In de hoop des eeuwigen levens, welke
God, [a] Die niet liegen kan, beloofd heeft,
[b] voor de tijden der eeuwen, maar geopenbaard
heeft te Zijner tijd; [a] Num. 23:19. 2 Tim. 2:13.
[b] Rom. 16:25. Efez. 1:9. 3:9. Kol. 1:26. 1 Petr. 1:20.
3 *Namelijk* Zijn Woord, door de prediking,
[a] die mij toebetrouwd is, naar het bevel van
God, onzen Zaligmaker; aan [b] Titus, *mijnen*

oprechten zoon, naar het gemeen geloof:

a Hand. 20:24. Gal. 1:1. *b* 2 Kor. 2:12. 7:14. 8:6, 16. Gal. 2:3.

4 [a] Genade, barmhartigheid, vrede zij *u* van God den Vader, en den Heere Jezus Christus, onzen Zaligmaker.

a Efez. 1:2. Kol. 1:2. 2 Tim. 1:2. 1 Petr. 1:2.

5 Om die oorzaak heb ik u in Kreta gelaten, opdat gij, hetgeen *nog* ontbrak, voorts zoudt te recht brengen, [a] en *dat* gij van stad tot stad zoudt ouderlingen stellen, gelijk ik u bevolen heb: *a* 2 Tim. 2:2.

6 [a] Indien iemand onberispelijk is, ééner vrouwe man, geloovige kinderen hebbende, die niet te beschuldigen zijn van overdadigheid, of ongehoorzaam zijn. *a* 1 Tim. 3:2.

7 Want een opziener moet onberispelijk zijn, [a] als een huisverzorger Gods, niet eigenzinnig, [b] niet genegen tot toornigheid, niet genegen tot den wijn, geen smijter, [c] geen vuil-gewinzoeker; *a* Matt. 24:45. 1 Kor. 4:1. 1 Tim. 3:15. *b* Lev. 10:9. Efez. 5:18. *c* 1 Tim. 3:3. 1 Petr. 5:2.

8 Maar die [a] gaarne herbergt, die de goeden liefheeft, matig, rechtvaardig, heilig, kuisch; *a* 1 Tim. 3:2.

9 Die vasthoudt aan het getrouwe woord, dat naar de leer is, opdat hij machtig zij, beide om te vermanen door de gezonde leer, en om de tegensprekers te wederleggen.

10 [a] Want er zijn ook vele ongeregelden, ijdelheidsprekers en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de besnijdenis zijn;

a Hand. 15:1.

11 Welken men moet den mond stoppen, die [a] geheele huizen verkeeren, leerende wat niet behoort, om vuil gewins wil.

a Matt. 23:14. 2 Tim. 3:6.

12 Een uit hen, zijnde hun eigen profeet, heeft gezegd: De Kretensen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken.

13 Deze getuigenis is waar. Daarom bestraf hen scherpelijk, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof,

14 [a] En zich niet begeven tot Joodsche fabelen, en geboden der menschen, die *hen* van de waarheid afkeeren.

a Jes. 29:13. Matt. 15:9. Kol. 2:22. 1 Tim. 1:4. 4:7. 6:20.

15 [a] Alle dingen zijn wel rein den reinen, [b] maar den bevlekten en ongeloovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en geweten zijn bevlekt. *a* Matt. 15:11. Hand. 10:15. Rom. 14:20. *b* Matt. 23:25. Rom. 14:23.

16 Zij belijden, dat zij God kennen, maar zij verloochenen *Hem* met de werken, alzoo zij gruwelijk zijn en ongehoorzaam, en tot alle goed werk ondeugende.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant Titus, de gezonde leer recht voor te stellen, vs. 1; en te onderwijzen de oude mannen, 2; en de oude vrouwen, 3; en door dezelve de jonge vrouwen, 4; insgelijks de jonge mannen, hoe zij allen zich behooren te gedragen, en daartoe te vermanen, zoo met woorden, 6; als met zijn eigen voorbeeld in wandel en in leer, 7; daarna ook de geloovige dienstknechten, hoe zij zich moeten gedragen, 9; en voegt daarbij redenen, welke een iegelijk tot Godzaligheid en tot alle Christelijke deugden behooren te bewegen, genomen zoo van het doel, waartoe ons God zijn Evangelie heeft geopenbaard, 11; als van de hoop der vergelding in de toekomst van Christus, 13; en van de grootheid, vrucht en doel der weldaden van Christus aan ons bewezen, 14; willende dat Titus dit ernstig aandrijve en inscherpe, 15.

DOCH gij, spreek hetgeen der gezonde leer betaamt.

2 Dat de oude mannen nuchter zijn, stemmig, voorzichtig, gezond in het geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3 De oude vrouwen insgelijks, [a] dat zij in *hare* dracht zijn, gelijk den heiligen betaamt, dat zij [b] geene lasteressen zijn, zich niet tot veel wijns begevende, *maar* leeraressen zijn van het goede; *a* 1 Tim. 2:9. 1 Petr. 3:3. *b* 1 Tim. 5:13.

4 Opdat zij de jonge *vrouwen* leeren voorzichtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben;

5 Matig te zijn, kuisch te zijn, het huis te bewaren, goed te zijn, [a] haren eigenen mannen onderdanig te zijn, opdat het Woord Gods niet gelasterd worde.

a Gen. 3:16. 1 Kor. 14:34. Efez. 5:22. Kol. 3:18. 1 Petr. 3:1.

6 Vermaan de jonge *mannen* insgelijks, dot zij matig zijn.

7 [a] Betoon uzelven in alles een voorbeeld van goede werken, *betoon* in de leer onvervalschtheid, deftigheid, oprechtheid;

a 1 Tim. 4:12. 1 Petr. 5:3.

8 Het woord gezond *en* onverwerpelijk, [a] opdat degene, die daartegen is, beschaamd worde, en niets kwaads hebbe van ulieden te zeggen. *a* 1 Petr. 2:12, 15. 3:16.

9 [a] *Vermaan* de dienstknechten, dat zij hunnen eigenen heeren onderdanig zijn, dat zij in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende; *a* Efez. 6:5. Kol. 3:22. 1 Tim. 6:1, 2. 1 Petr. 2:18.

10 Niet onttrekkende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer van God, onzen Zaligmaker, in alles mogen versieren.

11 Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle menschen.

12 En onderwijst ons, [a] dat wij, de goddeloosheid en [b] de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig, en rechtvaardig, en Godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld; *a* Efez. 1:4. Kol. 1:22. 2 Tim. 1:9. *b* 1 Joh. 2:16.

13 [a] Verwachtende de zalige hoop en

verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker, Jezus Christus; [a] 1 Kor. 1:7. Filipp. 3:20.
14 [a] Die Zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een eigen volk zou reinigen, [b] ijverig in goede werken. [a] Gal. 1:4. 2:20. Efez. 5:2. Hebr. 9:14. [b] Efez. 2:10.
15 Spreek dit, en vermaan, en bestraf met allen ernst. [a] Dat niemand u verachte. [a] 1 Tim. 4:12.

HOOFDSTUK 3.

Paulus vermaant Titus, zijnen toehoorders in te scherpen, dat zij aan de overheden gehoorzaam zijn, vs. 1; niet lasteren en twisten, maar jegens alle menschen zachtmoedigheid gebruiken, 2. Tot dat einde stelt hij voor den verdorven staat, in welken zij voor hunne bekeering geweest zijn, 3; en de wijze waarop, en het oogmerk waartoe zij door Christus zijn verlost, 4. Titus moest hen ernstig vermanen, goede werken voor te staan, 8; alle dwaze vragen en twisten te verwerpen, 9; en de kettersche menschen te vermijden, 10. Hij belast hem, tot hem te komen te Nicópolis, 12; Zenas te geleiden en te verzorgen, 13; de geloovigen te leeren goede werken voor te staan, 14; en besluit den brief met de gewone groetenissen, 15.

VERMAAN [a] hen, dat zij aan de overheden en machten onderdanig zijn, dat zij *hun* gehoorzaam zijn, dat zij tot alle goed werk bereid zijn; [a] Rom. 13:1, enz. 1 Petr. 2:13.
2 Dat zij niemand lasteren, geen vechters zijn, *maar* [a] bescheiden zijn, [b] alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen. [a] Filipp. 4:5. [b] 2 Tim. 2:24, 25.
3 [a] Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, *en* elkander hatende. [a] 1 Kor. 6:11. Efez. 2:1. Kol. 3:7. 1 Petr. 4:3.
4 Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en *Zijne* liefde tot de menschen verschenen is,
5 [a] Heeft Hij ons zalig gemaakt, [b] niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, [c] maar naar Zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes; [a] Efez. 1:4. 2 Tim. 1:9. [b] Rom. 3:20, 28. 4:2, 6. 9:11. 11:6. Gal. 2:16. Efez. 2:9. [c] Hand. 15:11. Efez. 2:4.
6 [a] Denwelken Hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus, onzen Zaligmaker; [a] Ezec. 36:25.
7 Opdat wij, gerechtvaardigd zijnde door Zijne genade, erfgenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens.
8 Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik, dat gij ernstelijk bevestigt, opdat degenen, die aan God gelooven, zorg dragen, om goede werken voor te staan; deze dingen zijn het, die goed en nuttig zijn den menschen.
9 [a] Maar wedersta de dwaze vragen, en geslachtrekeningen, en twistingen, en strijdingen over de wet; want zij zijn onnut en ijdel. [a] 1 Tim. 1:4. 4:7. 6:20. Tit. 1:14.
10 [a] Verwerp eenen ketterschen mensch na de eerste en tweede vermaning; [a] Matt. 18:17. Rom. 16:17. 2 Thess. 3:6. 2 Tim. 3:5. 2 Joh. vs. 10.
11 Wetende, dat de zoodanige verkeerd is, en zondigt, zijnde bij zichzelven veroordeeld.
12 Als ik A'rtemas tot u zal zenden, of [a] Ty'chikus, zoo benaarstig u tot mij te komen te Nikópolis; want aldaar heb ik voorgenomen te overwinteren. [a] Hand. 20:4. Efez. 6:21. 2 Tim. 4:12.
13 Geleid Zenas, den wetgeleerde, en [a] Apollos, zorgvuldiglijk, opdat hun niets ontbreke. [a] Hand. 18:24. 1 Kor. 1:12.
14 En dat ook de onzen leeren, goede werken voor te staan tot noodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.
15 Die met mij zijn, groeten u allen. Groet ze, die ons liefhebben in het geloof. De genade zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

FILÉMON.

HOOFDSTUK 1.

Onésimus, een slaaf of dienstknecht van Filémon, die een leeraar in de Gemeente te Kolosse schijnt geweest te zijn, vs. 1, 17, 22. Kol. 1:7. 4:9. 12:17. was van zijnen heer weggeloopen, en had hem ook iets ontdragen. Deze door Paulus te Rome in zijne banden tot den Christelijken Godsdienst bekeerd zijnde, wilde, naar die leer, tot zijnen heer wederkeeren, en verzocht hiertoe van Paulus eenen brief van voorschrijving, om te beter met hem te verzoenen en in gunst aangenomen te worden. Tot dit einde heeft dan de apostel dezen brief geschreven, waarin hij na het opschrift en de groete, 1—3; met eene inleiding, om de gunst van Filémon op te wekken, verhaalt zijne liefde jegens hem, 4, 5; en de deugden van Filémon, als zijne liefde jegens de geloovigen, en zijn geloof in Christus, 8; verklaart, dat hij niet wilde gebieden, gelijk hij wel mocht, maar vriendelijk van hem bidden, 10. Daarna stelt hij zijn verzoek voor, betoonende dat het was eerlijk, 11; hem dienstig, 12; en ook eenigszins noodzakelijk, 15. Verontschuldigt Onésimus misdaad van wegloopen, hetwelk eene gelegenheid geweest is tot zijne bekeering, waardoor hij nu ook een broeder was

geworden, 18; hij stelt zichzelven tot borg voor de schade, 20; en besluit eindelijk met zeer bewegelijke woorden zijn verzoek, 22; daarbij voegende, dat hij hem eene herberg wilde bereiden, 23. Groet hem wegens eenige bijzondere medearbeiders, 25; en voegt daarbij zijne gewone groete.

PAULUS, [a] een gevangene van Christus Jezus, en Timótheüs, de broeder, aan Filémon, den geliefde, en onzen medearbeider, *a* Efez. 3:1. 4:1.

2 En aan Appia, de geliefde, en aan [a] Archippus, onzen medestrijder, en aan de Gemeente, [b] die te uwen huize is: *a* Kol. 4:17. *b* Rom. 16:5. 1 Kor. 16:19. Kol. 4:15.

3 Genade zij ulieden en vrede van God, onzen Vader, en den Heere Jezus Christus.

4 [a] Ik dank mijnen God, uwer altijd gedachtig zijnde in mijne gebeden; *a* 1 Thess. 1:2. 2 Thess. 1:3.

5 Alzoo ik hoor uwe liefde en geloof, hetwelk gij hebt aan den Heere Jezus, en jegens al de heiligen;

6 Opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de bekendmaking van alle goed, hetwelk in ulieden is door Christus Jezus.

7 Want wij hebben groote vreugde en vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder!

8 Daarom, hoewel ik groote vrijmoedigheid heb in Christus, om u te bevelen hetgeen betamelijk is;

9 Zoo bid ik *nogtans* liever door de liefde, daar ik zoodanig een ben, te weten Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus.

10 [a] Ik bid u *dan* voor mijnen zoon, [b] denwelken ik in mijne banden heb geteeld, *namelijk* Onésimus; *a* Kol. 4:9. *b* 1 Kor. 4:15. Gal. 4:19.

11 Die eertijds u onnut was, maar nu u en mij zeer nuttig; denwelken ik wedergezonden heb,

12 Doch gij, neem hem, dat is mijne ingewanden, *weder* aan;

13 Denwelken ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zou in de banden des Evangelies;

14 Maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadigheid niet zou zijn als naar bedwang, maar naar vrijwilligheid.

15 Want veellicht is hij daarom voor eenen kleinen tijd *van u* gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben:

16 *Nu* voortaan niet als een' dienstknecht, maar meer dan een' dienstknecht, *namelijk* een' geliefden broeder, inzonderheid mij, hoe veel te meer dan u, beide in het vleesch en in den Heere.

17 Indien gij mij dan houdt voor een' metgezel, zoo neem hem aan, gelijk als mij.

18 En indien hij u iets verongelijkt heeft, of schuldig is, reken dat mij toe.

19 Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijne hand, ik zal het betalen; opdat ik u niet zegge, dat gij ook uzelven mij daartoe schuldig zijt.

20 Ja, broeder! laat mij uwer *hierin* genieten in den Heere; verkwik mijne ingewanden in den Heere.

21 Ik heb aan u geschreven, vertrouwende op uwe gehoorzaamheid; en ik weet, dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.

22 En bereid mij ook te gelijk [a] eene herberg; [b] want ik hoop, dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschonken worden. *a* Hebr. 13:2. *b* Filipp. 1:25.

23 U groeten [a] Épafras, mijn medegevangene in Christus Jezus, *a* Kol. 1:7. 4:12.

24 [a] Markus, [b] Aristarchus, [c] Démas, [d] Lukas, mijne medearbeiders. *a* Hand. 12:12, 25. 15:37. Kol. 4:10. 2 Tim. 4:11. 1 Petr. 5:13. *b* Hand. 19:29. 20:4. 27:2. Kol. 4:10. *c* Kol. 4:14. 2 Tim. 4:10. *d* Kol. 4:14. 2 Tim. 4:11.

25 De genade van onzen Heere Jezus Christus zij met uwen geest. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

HEBREËN.

HOOFDSTUK 2.

De apostel betuigt, dat God wel eertijds door de profeten tot de vaderen heeft gesproken, maar nu tot ons door Zijn' Zoon, vs. 1; Wiens Godheid, majesteit en ambt hij kortelijk beschrijft, 2. Bewijst daarna uit verscheidene plaatsen van het O. T., dat de heerlijkheid van den Zoon de heerlijkheid der engelen verre te boven gaat, 4; dat Hij eenen Goddelijken en eeuwigen troon heeft, en dat Hij is gezalfd boven al Zijne medegenooten, 8; verder, dat hemel en aarde door Hem zijn geschapen en een einde zullen hebben, maar dat Hij noch begin noch einde heeft, 10; en dat Hij alleen ter rechterhand Zijns Vaders zit, 13; maar dat alle engelen dienstbare geesten zijn, 14.

GOD, voortijds veelmaal en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken heb-

bende door de profeten, heeft in deze laatste
dagen tot ons gesproken door den Zoon ;
2 Welken Hij gesteld [a] heeft tot een'
erfgenaam van alles, [b] door Welken Hij
ook de wereld gemaakt heeft. *a* Matt. 21:38.
b Gen. 1:3. Ps. 33:6. Joh. 1:3. Efez. 3:9. Kol. 1:16.
3 [a] Dewelke, alzoo Hij is het Afschijnsel
Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte
Beeld Zijner zelfstandigheid, en alle dingen
draagt door het woord Zijner kracht, nadat
Hij de reinigmaking onzer zonden door
Zichzelven te weeg gebracht heeft, is geze-
ten aan de rechter*hand* der Majesteit in de
hoogste *hemelen;* *a* 2 Kor. 4:4. Filipp. 2:6. Kol. 1:15.
4 Zoo veel treffelijker geworden dan de
engelen, als Hij [a] uitnemender naam boven
hen geërfd heeft. *a* Filipp. 2:9.
5 Want tot wien van de engelen heeft
Hij ooit gezegd : [a] Gij zijt Mijn Zoon,
heden heb Ik U gegenereerd ? En weder-
om : [b] Ik zal Hem tot een' Vader zijn, en
Hij zal Mij tot een' Zoon zijn ? *a* Ps. 2:7.
Hand. 13:33. Hebr. 5:5. *b* 2 Sam. 7:14. 1 Kron. 22:10.
6 En als Hij wederom den Eerstgeborene
inbrengt in de wereld, zegt Hij : [a] En dat
alle engelen Gods Hem aanbidden. *a* Ps. 97:7.
7 En tot de engelen zegt Hij wel : [a] Die
Zijne engelen maakt geesten, en Zijne die-
naars eene vlam des vuurs. *a* Ps. 104:4.
8 Maar tot den Zoon *zegt Hij:* [a] Uw
troon, o God ! is in alle eeuwigheid ; de
scepter Uws Koninkrijks is een rechte
scepter. *a* Ps. 45:7.
9 Gij hebt rechtvaardigheid liefgehad, en
ongerechtigheid gehaat; daarom heeft U, o
God ! Uw God gezalfd met olie der vreugde
boven Uwe medegenooten.
10 En : [a] Gij, Heere ! hebt in den beginne
de aarde gegrond, en de hemelen zijn wer-
ken Uwer handen ; *a* Ps. 102:26.
11 [a] Dezelve zullen vergaan, maar Gij
blijft altijd, en zij zullen allen als een
kleed verouden ; *a* Jes. 51:6. 2 Petr. 3:7, 10.
12 En als een dekkleed zult Gij ze in-
eenrollen, en zij zullen veranderd worden ;
maar Gij zijt Dezelfde, en Uwe jaren zul-
len niet ophouden.
13 En tot welken der engelen heeft Hij
ooit gezegd : [a] Zit aan Mijne rechter*hand*,
totdat Ik Uwe vijanden zal gezet hebben
tot eene voetbank Uwer voeten ? *a* Ps. 110:1.
Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Efez. 1:20. Hebr. 10:12.
14 Zijn zij niet allen gedienstige geesten,
die tot dienst uitgezonden worden, om
dergenen wil, die de zaligheid beërven
zullen ?

HOOFDSTUK 2.

Uit de leer der voortreffelijkheid van Christus persoon, in het voorgaande hoofdstuk voorgesteld, trekt de apostel hier eene waarschuwing, dat wij dan zorgvuldig moeten zijn, om op Zijn woord wel acht te nemen, vs. 1. Gaat daarna voort, en toont eerst aan de nederigheid, en vervolgens de waardigheid van de menschheid van Christus, met eene plaats uit den achtsten psalm, 5; en past die toe op Christus, 8. Bewijst uit nog andere plaatsen van het O. T., dat Hij eene zelfde natuur en beweging met ons deelachtig is, 11; en niet met de engelen, 16; en wel tot dit einde, opdat Hij een getrouw en barmhartig Hoogepriester voor ons zou zijn, 17.

DAAROM moeten wij ons te meer hou-
den aan hetgeen *van ons* gehoord is,
opdat wij niet te eeniger tijd doorvloeien.
2 Want indien [a] het woord, door de en-
gelen gesproken, vast is geweest, en [b] alle
overtreding en ongehoorzaamheid recht-
vaardige vergelding ontvangen heeft ;
a Hand. 7:53. Gal. 3:19. *b* Gen. 19:17, 26. Deut. 27:26.
3 [a] Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij
op zoo groote zaligheid geen acht nemen ?
[b] dewelke, begonnen zijnde verkondigd te
worden door den Heere, aan ons bevestigd
is geworden van degenen, die *Hem* gehoord
hebben ; *a* Hebr. 12:25. *b* Matt. 4:17. Mark. 1:14.
4 [a] God bovendien medegetuigende door
teekenen, en wonderen, en menigerlei krach-
ten, en bedeelingen des Heiligen Geestes,
naar Zijnen wil. *a* Mark. 16:20. Hand. 14:3. 19:11.
5 Want Hij heeft aan de engelen niet
onderworpen de toekomende wereld, van
welke wij spreken.
6 Maar iemand heeft ergens betuigd, zeg-
gende : [a] Wat is de mensch, dat Gij zijner
gedenkt ? of des menschen zoon, dat Gij
hem bezoekt ? *a* Ps. 8:5.
7 Gij hebt hem een weinig minder ge-
maakt dan de engelen ; met heerlijkheid
en eer hebt Gij hem gekroond, en Gij hebt
hem gesteld over de werken Uwer handen ;
8 [a] Alle dingen hebt Gij onder zijne voe-
ten onderworpen. Want daarin, dat Hij
hem alle dingen heeft onderworpen, heeft
Hij niets uitgelaten, dat hem niet onder-
worpen zij ; doch nu zien wij nog niet, dat
hem alle dingen onderworpen zijn ;
a Ps. 8:7. Matt. 28:18. 1 Kor. 15:27. Efez. 1:22.
9 Maar wij zien Jezus [a] met heerlijkheid
en eer gekroond, [b] Die een weinig minder
dan de engelen geworden was, van wege het
lijden des doods, opdat Hij door de genade
Gods voor allen den dood smaken zou.
a Hand. 2:33. *b* Filipp. 2:7, 8.
10 Want het betaamde Hem, om Welken
alle dingen zijn, en door Welken alle dingen
zijn, dat Hij, vele kinderen tot de heerlijk-

heid leidende, den oversten Leidsman hun-
ner zaligheid door lijden zou heiligen.
11 Want en Hij, Die heiligt, en zij, die
geheiligd worden, [a] zijn allen uit één ; om
welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen
broeders te noemen, [a] Hand. 17:26.
12 Zeggende : [a] Ik zal Uwen naam Mijnen
broederen verkondigen ; in het midden der
Gemeente zal Ik U lofzingen. [a] Ps. 22:23.
13 En wederom : [a] Ik zal Mijn betrouwen
op Hem stellen. En wederom : [b] Zie daar
Ik, en de kinderen, die Mij God gegeven
heeft. [a] Ps. 18:3. [b] Jes. 8:18.
14 Overmits dan de kinderen des vlee-
sches en bloeds deelachtig zijn, [a] zoo is
Hij ook desgelijks derzelven deelachtig
geworden, [b] opdat Hij door den dood te
niet doen zou dengene, die het geweld des
doods had, dat is, den duivel ; [a] Joh. 1:14.
Filipp. 2:7. [b] Jes. 25:8. Hos. 13:14. 1 Kor. 15:54. 2 Tim. 1:10.
15 En verlossen zou al degenen, die met
vreeze des doods, door al *hun* leven, [a] der
dienstbaarheid onderworpen waren.
[a] Rom. 8:15.
16 Want waarlijk, Hij neemt de engelen
niet aan, maar Hij neemt het zaad Abra-
hams aan.
17 [a] Waarom Hij in alles den broederen
moest gelijk worden, opdat Hij een barm-
hartig en een getrouw Hoogepriester zou
zijn, in de dingen, die bij God *te doen
waren*, om de zonden des volks te ver-
zoenen. [a] Filipp. 2:7. Hebr. 4:15.
18 [a] Want in hetgeen Hij Zelf, verzocht
zijnde, geleden heeft, kan Hij degenen, die
verzocht worden, te hulp komen. [a] Hebr. 4:15, 16.

HOOFDSTUK 3.

De apostel gaat voort tot de ambten van Christus, inzonderheid Zijn Profetisch en Priesterambt, tusschen beide ook sprekende over Zijn Koninklijk ambt. Hij begint met Zijn Profetisch ambt, leerende dat zij Zijn woord moeten gehoorzaam zijn, vs. 1. Vergelijkt Christus met Mozes en verklaart, dat Hij zooveel grooter is dan Mozes, als de bouwer van het huis meer is dan het huis, 2 ; en gelijk de zoon meer is dan de dienaar, 5. Hij versterkt zijne vermaning met eene gelijke vermaning van David tot de Israëlieten uit den 95sten psalm, 7 ; waarschuwt de Hebreën, dat zij hunne harten ook niet verharden, 12 ; maar standvastig blijven in het geloof, 14. Verklaart de aangehaalde plaats van den psalm en past haar toe op de Hebreën, 15. Waarschuwt hen om het voorbeeld hunner ongehoorzaamheid niet te volgen, zoo zij derzelver straffen niet willen deelachtig zijn, 17.

HIEROM, heilige broeders ! die der
hemelsche roeping deelachtig zijt,
aanmerkt den Apostel en [a] Hoogepriester
onzer belijdenis, Christus Jezus ;
[a] Hebr. 4:14. 6:20. 8:1. 9:11.
2 Die getrouw is Dengene, Die Hem ge-
steld heeft, [a] gelijk ook Mozes in geheel zijn
huis was. [a] Num. 12:7.
3 Want Deze is zoo veel meerder heer-
lijkheid waardig geacht dan Mozes, als
degene, die het huis gebouwd heeft, meer-
der eer heeft, dan het huis.
4 Want een ieder huis wordt van iemand
gebouwd ; [a] maar Die dit alles gebouwd
heeft, is God. [a] 2 Kor. 5:17, 18. Efez. 2:10.
5 En Mozes is wel getrouw geweest in
geheel zijn huis, als een dienaar, [a] tot ge-
tuiging der dingen, die *daarna* gesproken
zouden worden ; [a] Deut. 18:15, 18.
6 Maar Christus, als de Zoon over Zijn
eigen huis ; [a] Wiens huis wij zijn, [b] indien
wij maar de vrijmoedigheid en den roem
der hoop tot het einde toe vast behouden.
[a] 1 Kor. 3:16. 6:19. 2 Kor. 6:16. 1 Petr. 2:5. [b] Rom. 5:2.
7 Daarom, gelijk de Heilige Geest zegt :
[a] Heden, indien gij Zijne stem hoort,
[a] Ps. 95:7. Hebr. 4:7.
8 Zoo verhardt uwe harten niet, [a] gelijk
het geschied is in de verbittering, ten dage
der verzoeking, in de woestijn ; [a] Ex. 17:2.
9 Alwaar Mij uwe vaders verzocht heb-
ben ; zij hebben Mij beproefd, en hebben
Mijne werken gezien, veertig jaren lang.
10 Daarom was Ik vertoornd over dat ge-
slacht, en sprak : Altijd dwalen zij met het
hart, en zij hebben Mijne wegen niet gekend.
11 [a] Zoo heb Ik dan gezworen in Mijnen
toorn : Indien zij in Mijne rust zullen in-
gaan ! [a] Num. 14:21. Deut. 1:34.
12 Ziet toe, broeders ! dat niet te eeniger
tijd in iemand van u zij een boos, ongeloovig
hart, om af te wijken van den levenden God ;
13 Maar vermaant elkander te allen dage,
zoo lang als het heden genaamd wordt, op-
dat niet iemand uit u verhard worde door
de verleiding der zonde.
14 Want wij zijn Christus deelachtig
geworden, zoo wij anders het beginsel
van dezen vasten grond tot het einde toe
vast behouden ;
15 Terwijl er gezegd wordt : [a] Heden,
indien gij Zijne stem hoort, zoo verhardt
uwe harten niet, gelijk in de verbittering
geschied is. [a] Hebr. 3:7.
16 Want sommigen, als zij die gehoord
hadden, hebben *Hem* verbitterd, doch niet
allen, die uit Egypte door Mozes uitgegaan
zijn.
17 Over welke nu is Hij vertoornd ge-
weest veertig jaren ? Was het niet over
degenen, die gezondigd hadden, [a] welker
lichamen gevallen zijn in de woestijn ?
[a] Num. 14:36. Ps. 106:26. 1 Kor. 10:10. Judas vs. 5.

18 [a] En welken heeft Hij gezworen, dat zij in Zijne rust niet zouden ingaan, anders dan dengenen, die ongehoorzaam geweest waren? *a* Deut. 1:34.

19 En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan van wege *hun* ongeloof.

HOOFDSTUK 4.

De apostel vervolgt zijne vermaning tot gehoorzaamheid aan het Evangelie, en waarschuwt hen met het reeds genoemde voorbeeld der Israëlieten, die om hun ongeloof tot de rust van God niet zijn ingegaan, vs. 1. Bewijst dat de plaats in den 95sten psalm niet verstaan kan worden van de rust van den zevenden dag, 4; noch van de rust in het land Kanaän, 6; maar van eene andere rust, welke door de voorgaande werd beteekend, 9. Hij versterkt zijne vermaning met de beschrijving der doordringende kracht van Gods Woord, 12; en van Christus alwetendheid, 13. Vermits Christus, de Zone Gods, is een groot en getrouw Hoogepriester, 14; zoo vermaant hij hen, dat zij met een vast vertrouwen hunne toevlucht tot Hem zouden nemen, 16.

LAAT ons dan vreezen, dat niet te eeniger tijd, de belofte van in Zijne rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.

2 Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben.

3 Want wij, die geloofd hebben, gaan in de rust, gelijk Hij gezegd heeft: [a] Zoo heb Ik dan gezworen in Mijnen toorn: Indien zij zullen ingaan in Mijne rust! hoewel *Zijne* werken van de grondlegging der wereld af al volbracht waren. *a* Ps. 95:11.

4 Want Hij heeft ergens van den zevenden *dag* aldus gesproken: [a] En God heeft op den zevenden dag van al Zijne werken gerust. *a* Gen. 2:2. Ex. 20:11. 31:17.

5 En in deze *plaats* wederom: Indien zij in Mijne rust zullen ingaan!

6 Dewijl dan blijft, dat sommigen in dezelve *rust* ingaan, en degenen, dien het Evangelie eerst verkondigd was, niet ingegaan zijn van wege de ongehoorzaamheid,

7 Zoo bepaalt Hij wederom eenen zekeren dag, *namelijk* heden, door David zeggende, zoo langen tijd daarna (gelijkerwijs gezegd is): [a] Heden, indien gij Zijne stem hoort, zoo verhardt uwe harten niet. *a* Ps. 95:7. Hebr. 3:7.

8 Want indien Jezus hen in de rust gebracht heeft, zoo had Hij daarna niet gesproken van eenen anderen dag.

9 Er blijft dan eene rust over voor het volk Gods.

10 Want die ingegaan is in zijne rust, heeft zelf ook van zijne werken gerust, gelijk God van de Zijne.

11 Laat ons dan ons benaarstigen, om in die rust in te gaan; opdat niet iemand in hetzelfde voorbeeld der ongeloovigheid valle.

12 Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherpsnijdender [a] dan eenig tweesnijdend zwaard, en gaat door tot de verdeeling der ziel, en des geestes, en der samenvoegselen, en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten. *a* Pred. 12:11. Jes. 49:2. Efez. 6:17.

13 [a] En er is geen schepsel ontzichtbaar voor Hem; maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de oogen Desgenen, met Welken wij te doen hebben. *a* Ps. 33:13.

14 [a] Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, *namelijk* Jezus, den Zoon van God, zoo laat ons deze belijdenis vasthouden. *a* Hebr. 3:1. 6:20. 8:1. 9:11.

15 [a] Want wij hebben geenen hoogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, [b] maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, *doch* [c] zonder zonde. *a* Hebr. 2:18. *b* Filipp. 2:7. *c* Jes. 53:9. 2 Kor. 5:21. 1 Petr. 2:22. 1 Joh. 3:5.

16 Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan [a] tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd. *a* Rom. 3:25.

HOOFDSTUK 5.

De apostel, het Profetisch ambt van Jezus Christus verklaard hebbende, gaat voort in het verklaren van Zijn Priesterambt, en verhaalt de eigenschappen, welke in een' hoogepriester vereischt worden, vs. 1; gelijk die daartoe ook wettig moet zijn beroepen, 4. Betuigt dat Christus daartoe geroepen is van Zijnen Vader, naar de ordening van Melchizédek, 5; en dat Hij in de dagen Zijns vleesches gebeden en smeekingen heeft geofferd, 7; en alzoo eene oorzaak van onze zaligheid en een Hoogepriester is geworden, 9. Van de verborgenheid van Melchizédek wil de apostel nader met hen handelen, waartoe hij hunne harten opwekt, vermits velen van hen nog onervaren waren, en eerder melk, gelijk de kinderen, dan vaste spijzen, als de volwassenen van noode hadden, 12.

WANT alle hoogepriester, uit de menschen genomen, wordt gesteld voor de menschen in de zaken, die bij God *te doen zijn*, opdat hij offere gaven en slachtofferen voor de zonden;

2 Die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is;

3 En om derzelver *zwakheid* wil moet hij, [a] gelijk voor het volk, alzoo ook voor zichzelven, offeren voor de zonden. *a* Lev. 9:7. 16:6. Hebr. 7:26.

4 [a] En niemand neemt zichzelven die eer aan, maar die van God geroepen wordt, [b] gelijkerwijs als Aäron. *a* 2 Kron. 26:16. *b* Exod. 28:1. 1 Kron. 23:13.

5 Alzoo heeft ook Christus Zichzelven

niet verheerlijkt, om Hoogepriester te worden, maar Die tot Hem gesproken heeft: [a] Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd. [a] Ps. 2:7. Hand. 13:33. Hebr. 1:5.
6 Gelijk Hij ook in eene andere *plaats*
zegt: [a] Gij zijt Priester in der eeuwigheid,
naar de ordening van Melchizédek.
[a] Ps. 110:4. Hebr. 7:17.
7 [a] Die in de dagen Zijns vleesches, gebeden en smeekingen tot Dengene, Die Hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreeze,
[a] Matt. 26:39. 27:46, 50. Joh. 17:1.
8 [a] Hoewel Hij de Zoon was, *nogtans*
gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen
Hij heeft geleden. [a] Filipp. 2:6.
9 En geheiligd zijnde, is Hij allen, die
Hem gehoorzaam zijn, eene oorzaak der
eeuwige zaligheid geworden;
10 En is van God genaamd een Hooge-
priester, naar de ordening van Melchizédek.
11 Van denwelken wij hebben vele din-
gen, en zwaar om te verklaren, te zeggen,
dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.
12 [a] Want gij, daar gij leeraars behoordet
te zijn van wege den tijd, hebt wederom van noode, dat men u leere, welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden, *als* die melk van noode hebben, en niet vaste spijze. [a] 1 Kor. 3:1, 2, 3.
13 Want een iegelijk, die der melk deel-
achtig is, die is onervaren in het woord
der gerechtigheid; want hij is een kind.
14 Maar der volmaakten is de vaste
spijze, die door de gewoonheid de zinnen geoefend hebben, tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads.

HOOFDSTUK 6.

De apostel betuigt, dat hij tot de volmaaktheid wil voortgaan, en nu niet handelen van de eerste beginselen der Christelijke leer, welker hoofdpunten hij in het kort beschrijft, vs. 1; maar dat hij bij eene andere gelegenheid dit ook wil doen, 3; daar het onmogelijk is, dat degenen, die daarvan vervallen, nadat zij de gaven des Geestes gesmaakt hebben, wederom zouden worden vernieuwd tot bekeering, 4. Hij verklaart dit door eene gelijkenis van vruchtbare en onvruchtbare aarde, 7; betuigt uit de vruchten hunner liefde een beter gevoelen van hen te hebben, 9; doch dat hij dit zegt om hen tot naarstigheid op te wekken en tot eene vastere hoop op Gods beloften, 11; daar God dezelve niet alleen heeft gegeven, maar ook met eenen eed aan Abraham en zijn zaad heeft bevestigd, 13; en is de eed het einde van alle tegenspreken onder de menschen, veel meer dan bij God, Die niet kan liegen, 16; waarom wij onze hoop, als een anker der ziel, moeten vastmaken in den hemel, 19; waar Christus, onze Hoogepriester, voor ons ingegaan, 20.

DAAROM, nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren; niet wederom leggende het fondament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God,
2 Van de leer der doopen, en van de op-
legging der handen, en van de opstanding
der dooden, en van het eeuwig oordeel.
3 En dit zullen wij *ook* doen, [a] indien het
God toelaat. [a] Hand. 18:21. 1 Kor. 4:19. Jakob. 4:15.
4 [a] Want het is onmogelijk, degenen, die
eens verlicht geweest zijn, en de hemelsche gaven gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,
[a] Matt. 12:31. Hebr. 10:26. 1 Joh. 5:16.
5 En gesmaakt hebben het goede Woord
Gods, en de krachten der toekomende eeuw,
6 En afvallig worden; *die, zeg ik*, weder-
om te vernieuwen tot bekeering, als welke zichzelven den Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken.
7 Want de aarde, die den regen, menig-
maal op haar komende, indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen, door welke zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;
8 Maar die doornen en distelen draagt,
die is verwerpelijk, en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.
9 Maar, geliefden! wij verzekeren ons
van u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzoo spreken.
10 [a] Want God is niet onrechtvaardig,
dat Hij uw werk zou vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan Zijnen Naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en *nog* dient.
[a] Spr. 14:31. Matt. 10:42. 25:40. Mark. 9:41. Joh. 13:20.
11 Maar wij begeeren, dat een iegelijk van
u dezelfde naarstigheid bewijze, tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe;
12 Opdat gij niet traag wordt, maar na-
volgers zijt dergenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven.
13 Want als God aan Abraham de be-
lofte deed, dewijl Hij bij niemand, die meerder was, had te zweren, zoo zwoer Hij bij Zichzelven,
14 Zeggende: [a] Waarlijk, zegenende zal
Ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen.
[a] Gen. 12:3. 17:4. 22:16. Ps. 105:9. Luk. 1:73.
15 En alzoo, lankmoediglijk verwacht
hebbende, heeft hij de belofte verkregen.
16 Want de menschen zweren wel bij
den meerdere *dan zij zijn*, en [a] de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tegenspreken. [a] Ex. 22:11.
17 Waarin God, willende den erfgena-

men der beloftenis overvloediger bewijzen
de onveranderlijkheid van Zijnen raad,
met eenen eed daartusschen is gekomen;
18 Opdat wij, door twee onveranderlijke
dingen, in welke het onmogelijk is dat
God liege, eene sterke vertroosting zouden
hebben, *wij namelijk*, die de toevlucht
genomen hebben, om de voorgestelde hoop
vast te houden;
19 Welke wij hebben als een anker der
ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in
het binnenste van het voorhangsel;
20 Daar de Voorlooper voor ons is in-
gegaan, *namelijk* Jezus, naar de ordening
van Melchizédek, [a] een Hoogepriester ge-
worden zijnde in der eeuwigheid.

[a] Hebr. 3:1. 4:14. 8:1. 9:11.

HOOFDSTUK 7.

De apostel verhaalt eerst de geschiedenis van Melchizédek, vs. 1; met nog eenige andere eigenschappen, waarin hij den Zoon van God gelijk was, 2; en verheft hem boven Abraham, omdat Abraham, in hem ook Levi, aan hem tienden heeft gegeven, en dat hij Abraham heeft gezegend, 4. Hij bewijst, dat de volkomenheid niet was in het priesterdom van Levi, daar naar de voorzegging van David een ander priester naar de verordening van Melchizédek moest opstaan, 11; namelijk onze Heere, Die niet uit den stam van Levi is, maar uit den stam van Juda, 14; Wiens wet niet zwak noch veranderlijk zou zijn, maar onveranderlijk en volmaakt, 16; Wiens priesterdom daarom ook met eede is bevestigd, 20; en altijd duurt, omdat Hij altijd leeft, 23; en daarom ook de Zijnen volkomen kan zalig maken, 25. Hij besluit uit dit alles de heerlijkheid en waardigheid van onzen Hoogepriester, 26; en de volmaaktheid Zijner offerande, eenmaal geschied, 27.

WANT [a] deze Melchizédek was koning
van Salem, een priester des aller-
hoogsten Gods, die Abraham te gemoet ging,
als hij wederkeerde van het slaan der ko-
ningen, en hem zegende; [a] Gen. 14:18.
2 Aan welken ook Abraham van alles de
tienden deelde; die vooreerst overgezet
wordt, koning der gerechtigheid, en daarna
ook was een koning van Salem, hetwelk is
een koning des vredes;
3 Zonder vader, zonder moeder, zonder
geslachtrekening, noch beginsel der dagen,
noch einde des levens hebbende; maar
den Zoon van God gelijk geworden zijnde,
blijft hij een priester in eeuwigheid.
4 Aanmerkt nu, hoe groot deze geweest
zij, aan denwelken ook Abraham, de patri-
arch, tienden gegeven heeft uit den buit.
5 En die uit de kinderen van Levi het
priesterdom ontvangen, [a] hebben wel bevel,
om tienden te nemen van het volk, naar de
wet, dat is, van hunne broederen, hoewel die
uit de lenden van Abraham voortgekomen
zijn. [a] Num. 18:21. Deut. 18:1. Joz. 14:4. 2 Kron. 31:5.
6 Maar hij, die zijne geslachtrekening uit
hen niet heeft, die heeft [a] van Abraham
tienden genomen, en hem, die de belofte-
nissen had, heeft hij gezegend. [a] Gen. 14:20.
7 Nu, zonder eenig tegenspreken, hetgeen
minder is wordt gezegend van hetgeen
meerder is.
8 En hier nemen wel tienden de men-
schen, die sterven, maar aldaar *neemt ze* die,
van welken getuigd wordt, dat hij leeft.
9 En, om zoo te spreken, ook Levi, die
tienden neemt, heeft door Abraham tien-
den gegeven;
10 Want hij was nog in de lenden des va-
ders, als hem Melchizédek te gemoet ging.
11 [a] Indien dan nu de volkomenheid door
het Levietische priesterschap ware (want
onder hetzelve heeft het volk de wet ontvan-
gen), wat nood was het nog, dat een ander
priester naar de ordening van Melchizédek
zou opstaan, en die niet zou gezegd worden
te zijn naar de ordening van Aäron? [a] Gal. 2:21.
12 Want het priesterschap veranderd
zijnde, zoo geschiedt er ook noodzakelijk
verandering der wet.
13 Want Hij, op Wien deze dingen ge-
zegd worden, behoort tot eenen anderen
stam, van welken niemand zich tot het
altaar begeven heeft.
14 Want het is openbaar, [a] dat onze
Heere uit Juda gesproten is; op welken
stam Mozes niets gesproken heeft van het
priesterschap. [a] Jes. 11:1. Matt. 1:3.
15 En *dit* is nog veel meer openbaar, zoo
er naar de gelijkenis van Melchizédek een
ander Priester opstaat;
16 Die *dit* niet naar de wet eens vleesche-
lijken gebods is geworden, maar naar de
kracht des onvergankelijken levens.
17 Want Hij getuigt: [a] Gij zijt Priester
in der eeuwigheid naar de ordening van
Melchizédek. [a] Ps. 110:4. Hebr. 5:6.
18 Want de vernietiging van het voor-
gaande gebod geschiedt om deszelfs zwak-
heid en onprofijtelijkheid wil;
19 [a] Want de wet heeft geen ding vol-
maakt, [b] maar de aanleiding van eene betere
hoop, door welke wij tot God genaken.
[a] Hand. 13:39. Rom. 3:28. 8:3. Gal. 2:16. [b] Joh. 1:17. Rom. 3:21.
20 En voor zoo veel het niet zonder eed-
zwering *is geschied*, (want genen zijn wel
zonder eedzwering priesters geworden;
21 Maar Deze met eedzwering, door Dien,
Die tot Hem gezegd heeft: [a] De Heere heeft
gezworen, en het zal Hem niet berouwen:
Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de
ordening van Melchizédek.) [a] Ps. 110:4.

22 Van een zoo veel beter verbond is Jezus Borg geworden.

23 En genen zijn wel vele priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijvën;

24 Maar Deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap.

25 Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken, degenen, die door Hem tot God gaan, alzoo Hij altijd leeft [a] om voor hen te bidden. *a* 1 Tim. 2:5. 1 Joh. 2:1.

26 Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden;

27 Dien het niet allen dag noodig was, gelijk den hoogepriesters, [a] eerst voor zijne eigene zonden slachtofferen op te offeren, daarna *voor de zonden* des volks; want dat heeft Hij eenmaal gedaan, als Hij Zichzelven opgeofferd heeft. *a* Lev. 9:7. 16:6. Hebr. 5:3.

28 Want de wet stelt tot hoogepriesters menschen, die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de wet is *gevolgd*, *stelt* den Zoon, Die in der eeuwigheid geheiligd is.

HOOFDSTUK 8.

De apostel verhaalt, uit hetgeen nu is bewezen, welk eenen uitnemenden Hoogepriester wij hebben, vs. 1; en welk eene offerande Hij moest hebben, 3. Bewijst dat Zijne bediening niet moest zijn gelijk die der andere priesteren, die het voorbeeld dienden hier op aarde, maar dat dezelve zijn moest in den hemel naar de hemelsche af beelding, 4. Hij komt daarna tot de beschrijving van de uitnemendheid van het Nieuwe Verbond, waarvan Hij de Middelaar is, 6; en verhaalt uit Jer. 31 de instelling en beloften van dit verbond, 8; en besluit hieruit, dat het oude is te niet gedaan, 13.

DE hoofdsom nu der dingen, waarvan wij spreken, is, [a] *dat* wij hebben zoodanigen Hoogepriester, [b] Die gezeten is aan de rechter*hand* van den troon der Majesteit in de hemelen: *a* Hebr. 3:1. 4:14. 6:20. 9:11. *b* Efez. 1:20. Kol. 3:1. Hebr. 12:2.

2 Een bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mensch.

3 Want een iegelijk hoogepriester wordt gesteld, om gaven en slachtofferen te offeren; [a] waarom het noodzakelijk was, dat ook Deze wat had, dat Hij zou offeren. *a* Efez. 5:2.

4 Want indien Hij op aarde ware, zoo zou Hij zelfs geen Priester zijn, dewijl er priesters zijn, die naar de wet gaven offeren;

5 [a] Welke het voorbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand was, [a] als hij den tabernakel volmaken zou: Want zie, zegt Hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding, die u op den berg getoond is. *a* Kol. 2:17. Hebr. 10:1. *b* Ex. 25:40. Hand. 7:44.

6 [a] En nu heeft Hij zoo veel uitnemender bediening gekregen, als hij ook eens beteren verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is. *a* 2 Kor. 3:6.

7 Want indien dat eerste *verbond* onberispelijk geweest ware, zoo zou voor het tweede geene plaats gezocht zijn geweest.

8 Want *hen* berispende, zegt Hij tot hen: [a] Ziët, de dagen komen, spreekt de Heere, en Ik zal over het huis Israëls, en over het huis van Juda een nieuw verbond oprichten; *a* Jer. 31:31, 32, 33, 34.

9 Niet naar het verbond, dat Ik met hunne vaderen gemaakt heb, ten dage, als Ik hen bij de hand nam, om hen uit Egypteland te leiden; want zij zijn in dit Mijn verbond niet gebleven, en Ik heb op hen niet geacht, zegt de Heere.

10 Want dit is het verbond, dat Ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere: [a] Ik zal Mijne wetten in hun verstand geven, en in hunne harten zal Ik die inschrijven; [b] en Ik zal hun tot een' God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. *a* Jer. 31:33. *b* Zach. 8:8.

11 [a] En zij zullen niet leeren, een iegelijk zijnen naaste, en een iegelijk zijnen broeder, zeggende: Ken den Heere; want zij zullen Mij allen kennen van den kleine onder hen tot den groote onder hen. *a* Joh. 6:45, 65. 1 Joh. 2:27.

12 Want Ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en hunne overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken.

13 Als Hij zegt: Een nieuw *verbond*, zoo heeft Hij het eerste oud gemaakt; dat nu oud gemaakt is en verouderd, is nabij de verdwijning.

HOOFDSTUK 9.

De apostel, om verder aan te wijzen de voortreffelijkheid van Christus Priesterdom boven het Levietische, beschrijft de gestalte van den uiterlijken tabernakel, en van hetgeen er in was, vs. 1; mitsgaders den dienst van de priesters in denzelven, 6, verklaart, dat deze alleen schaduwen en voorbeelden waren gelijk ook de reinigingen, die daarin geschiedden, 8; maar dat Christus door Zijne offerande en ingang in het ware heiligdom dit alles heeft vervuld en eene eeuwige verlossing heeft te weeg gebracht, 11. Hij betuigt, dat door den dood van Christus het N. T. is bevestigd, 15; gelijk de dood des testamentmakers ieder testament bevestigt, 16. Dat daarom ook in het O. T. alles met bloed werd besprengd, en dat zonder bloedstorting geene vergeving geschiedde, 18; dat echter de hemelsche dingen door betere offeranden moesten worden gereinigd, 23; dat Christus derhalve in den hemel is ingegaan, om aldaar voor ons bij God te verschijnen, 24; nadat Hij Zichzelven op aarde eenmaal had opgeofferd, 25; en dat Hij uit den hemel zal wederkomen, om die te verlossen, die op Hem wachten, 27.

ZOO had dan wel ook het eerste *verbond* rechten van den *Gods*dienst, en het wereldlijk heiligdom.

2 [a]Want de tabernakel was toebereid, *namelijk* de eerste, in welken was de kandelaar, en de tafel, en [b]de toonbrooden, welke genaamd wordt het heilige;

a Ex. 26:1. 36:1. b Lev. 24:5.

3 Maar achter het tweede voorhangsel was de tabernakel, genaamd het heilige der heiligen;

4 Hebbende een gouden wierookvat, en [a]de ark des verbonds, alom met goud overdekt, in welke was [b]de gouden kruik, daar het Manna in was, en [c]de staf van Aäron, die gebloeid had, en [d]de tafelen des verbonds.

a Ex. 25:10. b Ex. 16:33. c Num. 17:10. d Ex. 34:29. 1 Kon. 8:9. 2 Kron. 5:10.

5 [a]En boven over deze *ark* waren de cherubinen der heerlijkheid, die het verzoendeksel beschaduwden; van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen zeggen.

a Ex. 25:22.

6 Deze dingen nu, aldus toebereid zijnde, [a]zoo gingen wel de priesters in den eersten tabernakel, te allen tijde, om de *Gods*diensten te volbrengen;

a Num. 28:3.

7 [a]Maar in den tweeden *tabernakel ging* alleen de hoogepriester, eenmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zichzelven en *voor* des volks misdaden.

a Ex. 30:10. Lev. 16:2, 34. Hebr. 9:25.

8 *Waarmede* de Heilige Geest dit beduidde, [a]dat de weg des heiligdoms nog niet openbaar gemaakt was, zoo lang de eerste tabernakel nog stand had;

a Joh. 14:6.

9 Welke was eene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd, in welken gaven en slachtofferen geofferd werden, die dengene, die den dienst pleegde, niet konden heiligen naar het geweten;

10 *Bestaande* alleen [a]in spijzen, en dranken, [b]en verscheidene wasschingen, en rechtvaardigmakingen des vleesches, tot op den tijd der verbetering opgelegd.

a Lev. 11:2. b Num. 19:7, enz.

11 Maar Christus, [a]de Hoogepriester der toekomende goederen, gekomen zijnde, is door den meerderen en volmaakteren tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,

a Hebr. 3:1. 4:14. 6:20. 8:1.

12 Noch door het bloed der bokken en kalveren, [a]maar door Zijn eigen bloed, eenmaal ingegaan in het heiligdom, eene eeuwige verlossing te weeg gebracht hebbende.

a Hand. 20:28. Efez. 1:7. Kol. 1:14. Hebr. 10:10. 1 Petr. 1:19. Openb. 1:5. 5:9.

13 [a]Want indien het bloed der stieren en bokken, en de asch der jonge koe, besprengende de onreinen, *hen* heiligt tot de reinigheid des vleesches;

a Lev. 16:14. Num. 19:4. Hebr. 10:4.

14 Hoe veel te meer zal [a]het bloed van Christus, [b]Die door den eeuwigen Geest Zichzelven Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uw geweten reinigen van doode werken, [c]om den levenden God te dienen?

a 1 Joh. 1:7. Openb. 1:5. b Gal. 1:4. Efez. 5:2. Tit. 2:14. c Luk. 1:74. Rom. 6:13. Gal. 2:20. 1 Petr. 4:2.

15 En daarom is Hij de Middelaar des nieuwen testaments, [a]opdat, de dood *daartusschen* gekomen zijnde, tot verzoening der overtredingen, die onder het eerste testament waren, degenen, die geroepen zijn, de beloftenis der eeuwige erve ontvangen zouden.

a Rom. 5:6. 1 Petr. 3:18.

16 Want waar een testament is, daar is het noodzaak, dat de dood des testamentmakers *tusschen*kome;

17 [a]Want een testament is vast in de dooden, dewijl het nog geene kracht heeft, wanneer de testamentmaker leeft.

a Gal. 3:15.

18 Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.

19 Want als al de geboden, naar de wet van Mozes, tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water, en purperen wol, en hysop, besprengende beide het boek zelf, en al het volk,

20 Zeggende: [a]Dit is het bloed des testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden.

a Ex. 24:8. Matt. 26:28.

21 En hij besprengde desgelijks ook den tabernakel, en al de vaten van den dienst met het bloed.

22 En alle dingen worden bijna door bloed gereinigd naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geene vergeving.

23 Zoo was het dan noodzaak, dat wel de voorbeeldingen der dingen, die in de hemelen zijn, door deze dingen gereinigd werden, maar de hemelsche dingen zelve door betere offeranden dan deze.

24 Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelven, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons;

25 Noch ook, opdat Hij Zichzelven dikmaals zou opofferen, [a]gelijk de hoogepries-

ter alle jaar in het heiligdom ingaat met
vreemd bloed; *a* Ex. 30:10. Lev. 16:2, 34. Hebr. 9:7.
26 (Anders had Hij dikwijls moeten lij-
den van de grondlegging der wereld af)
maar nu is Hij eenmaal in de voleinding
der eeuwen geopenbaard, om de zonde te
niet te doen, door Zijn Zelfs offerande.
27 En gelijk het den menschen gezet
is, eenmaal te sterven, en daarna het
oordeel;
28 [a] Alzoo ook Christus, eenmaal geofferd
zijnde, om veler zonden weg te nemen, zal
ten andere maal zonder zonde gezien wor-
den van degenen, die Hem verwachten tot
zaligheid. *a* Rom. 5:6, 8. 1 Petr. 3:18.

HOOFDSTUK 10.

De apostel verklaart, dat de wet slechts eene schaduw had der toekomende goederen, en door hare veelvuldige en jaarlijksche offeranden niets heeft kunnen volmaken, vs. 1; dat daarom David in den veertigsten psalm betuigt, dat Christus in de wereld zou komen om den wil van God te doen, 5; en ons door de eenige offerande Zijns lichaams in eeuwigheid te volmaken, 10. Hij bewijst dit wederom uit den inhoud van het Nieuwe Verbond (Jer. 31), in hetwelk de volkomene wegneming der zonden wordt beloofd, 15; en besluit alzoo, dat er geene offerande voor de zonde meer noodig is, 18. Hij komt daarna tot het andere deel van den brief, namelijk tot de vermaningen van hunnen schuldigen plicht, als: ten eerste vermaant hij de Hebreën, om met een vrijmoedig geloof tot God te gaan door den weg, welken Christus ons heeft ingewijd, 19. Vervolgens vermaant hij hen tot standvastigheid in de belijdenis dezer hoop, en tot onwankelbare liefde, 23; alsmede tot onderhouding hunner bijeenkomsten, 25. Hij stelt hun te dien einde voor oogen aan de eene zijde het schrikkelijk oordeel Gods, dat de afvalligen hebben te verwachten, 26; en aan de andere zijde hunne voorgaande lijdzaamheid en medelijden met de verdrukten, ook met zijne banden, 32; mitsgaders de beloften, welke de volstandigen zullen wegdragen, 36; hij bewijst dit beide met eene plaats uit Hab. 2:4, welke hij aanhaalt en toepast, 37.

WANT [a] de wet, hebbende eene schaduw
der toekomende goederen, niet het
beeld zelf der zaken, kan met dezelfde
offeranden, die zij alle jaar geduriglijk op-
offeren, nimmermeer heiligen degenen, die
daar toegaan. *a* Kol. 2:17. Hebr. 8:5.
2 Anderszins zouden zij opgehouden heb-
ben, geofferd te worden, omdat degenen, die
den dienst pleegden, geen geweten meer
zouden hebben der zonden, eenmaal ge-
reinigd geweest zijnde;
3 Maar *nu geschiedt* in dezelve alle jaar
weder gedachtenis der zonden.
4 [a] Want het is onmogelijk, dat het
bloed van stieren en bokken de zonden
wegneme. *a* Lev. 16:14. Num. 19:4. Hebr. 9:13.
5 Daarom, komende in de wereld, zegt
Hij: [a] Slachtoffer en offerande hebt Gij niet
gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam
toebereid; *a* Ps. 40:7. Jes. 1:11. Jer. 6:20. Amos 5:21.
6 Brandofferen en *offer* voor de zonde
hebben U niet behaagd;
7 Toen sprak ik: Zie, Ik kom (in het
begin des boeks is van Mij geschreven),
om Uwen wil te doen, o God!
8 Als Hij te voren gezegd had: Slacht-
offer, en offerande, en brandoffers, en *offer*
voor de zonde hebt Gij niet gewild, noch
hebben U behaagd (dewelke naar de wet
geofferd worden);
9 Toen sprak Hij: Zie, Ik kom, om Uwen
wil te doen, o God! Hij neemt het eerste
weg, om het tweede te stellen.
10 In welken wil wij geheiligd zijn, [a] door
de offerande des lichaams van Jezus Chris-
tus, eenmaal *geschied*. *a* Hebr. 9:12.
11 En een iegelijk priester stond wel
allen dag dienende, en dezelfde slacht-
offeren dikmaals offerende, die de zonden
nimmermeer kunnen wegnemen;
12 Maar Deze, een slachtoffer voor de zon-
den geofferd hebbende, [a] is in eeuwigheid
gezeten aan de rechter*hand* Gods; *a* Ps. 110:1.
Hand. 2:34. 1 Kor. 15:25. Efez. 1:20. Kol. 3:1. Hebr. 1:13.
13 Voorts verwachtende, totdat Zijne
vijanden gesteld worden tot eene voet-
bank Zijner voeten.
14 Want met éene offerande heeft Hij in
eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd
worden.
15 En de Heilige Geest getuigt het ons
ook.
16 Want nadat Hij te voren gezegd had:
[a] Dit is het verbond, dat Ik met hen ma-
ken zal na die dagen, zegt de Heere, Ik
zal Mijne wetten geven in hunne harten,
en Ik zal die inschrijven in hunne ver-
standen; *a* Jer. 31:31, 32, 33, 34. Rom. 11:27. Hebr. 8:8.
17 En hunne zonden en hunne ongerech-
tigheden zal Ik geenszins meer gedenken.
18 Waar nu vergeving derzelve is, daar
is geene offerande meer voor de zonde.
19 Dewijl wij dan, broeders! vrijmoe-
digheid hebben, [a] om in te gaan in het
heiligdom door het bloed van Jezus,
a Joh. 10:9. 14:6. Rom. 5:2. Efez. 2:13. 3:12.
20 Op eenen verschen en levenden weg,
welken Hij ons ingewijd heeft door het
voorhangsel, dat is, *door* Zijn vleesch;
21 En *dewijl wij hebben* eenen grooten
Priester over het huis Gods;
22 Zoo laat ons toegaan met een waarach-
tig hart, in volle verzekerdheid des geloofs,
onze harten gereinigd zijnde van het kwaad
geweten, en het lichaam gewasschen zijnde
[a] met rein water. *a* Ezec. 36:25.
23 Laat ons de onwankelbare belijdenis
der hoop *vast*houden; (want Die het beloofd
heeft, is getrouw.)

24 En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken;

25 En laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar *elkander* vermanen; en *dat* zoo veel te meer, als gij ziet, dat de dag nadert.

26 [a] Want zoo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden; a Num. 15:30. Matt. 12:31. Hebr. 6:4. 2 Petr. 2:20. 1 Joh. 5:16.

27 Maar eene schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.

28 Als iemand de wet van Mozes heeft te niet gedaan, die sterft zonder barmhartigheid, [a] onder twee of drie getuigen; a Num. 35:30. Deut. 17:6. 19:15. Matt. 18:16. Joh. 8:17. 2 Kor. 13:1.

29 Hoe veel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die den Zoon van God vertreden heeft, en het bloed des testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?

30 Want wij kennen Hem, die gezegd heeft: [a] Mijne is de wraak, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En wederom: [b] De Heere zal Zijn volk oordeelen.

a Deut. 32:35. Rom. 12:19. b Deut. 32:36.

31 Vreeselijk is het te vallen in de handen des levenden Gods.

32 Doch gedenkt der vorige dagen, in dewelke, nadat gij verlicht zijt geweest, gij veel strijd des lijdens hebt verdragen.

33 Ten deele, als gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt; en ten deele, als gij gemeenschap gehad hebt met degenen, die alzoo gehandeld werden.

34 Want gij hebt ook over [a] mijne banden medelijden gehad, en de rooving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende, dat gij hebt in uzelven [b] een beter en blijvend goed in de hemelen. a Hand. 21:33. b Matt. 5:12.

35 Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

36 [a] Want gij hebt lijdzaamheid van noode; opdat gij, den wil van God gedaan hebbende, de beloftenis moogt wegdragen. a Luk. 21:19.

37 [a] Want: Nog een zeer weinig *tijds en* Hij, Die te komen staat, zal komen, en niet vertoeven. a Hab. 2:3. Hagg. 2:7. 1 Petr. 1:6. 5:10.

38 [a] Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven; en zoo *iemand* zich onttrekt, mijne ziel heeft in hem geen behagen.

a Hab. 2:4. Rom. 1:17. Gal. 3:11.

39 Maar wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen, die gelooven tot behouding der ziel.

HOOFDSTUK 11.

Om de Hebreën te beter tot de standvastigheid in het geloof te bewegen, beschrijft hij hun het geloof met zijne eigenschappen en werkingen, vs. 1; en brengt te dien einde voor de voorbeelden van het geloof der vaderen van het O. T., als van Abel, 4; Henoch, 5; en Noach, 7; vervolgens van Abraham, 8; en Sara, 11; die met hun zaad de beloften van het land Kanaän wel hebben ontvangen, maar de vervulling derzelve niet op de aarde, maar in den hemel hebben verkregen, 13. Vervolgens verhaalt hij het voorbeeld van Abrahams geloof, in het offeren van zijnen zoon Izak, 17; dat van Izak in het zegenen van zijnen zoon Jakob, 20; dat van Jakob in het zegenen der zonen Jozefs, 21; en dat van Jozef op zijn sterfbed, 22. Daarna wijst hij op dat van de ouders van Mozes, 23; en van Mozes zelven, in het verachten van zijne eer en gemak aan het hof van Faraö, 24; in het verlaten van Egypte, het houden van het pascha en het doorgaan door de Roode zee, 27; spreekt van het geloof van Jozua en van Rachab bij het innemen van Jericho, 30; mitsgaders van de richters en koningen, die door het geloof groote dingen verricht hebben, 32; daarna van eenige vrouwen, die groote zwarigheden daardoor hebben uitgestaan, 35; gelijk ook van verscheidene andere profeten en martelaren, 36. De apostel besluit, dat deze allen zijn gestorven in het geloof, hoewel zij de beloofde zaak zonder ons niet hebben verkregen, 39.

HET geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt, *en* een bewijs der zaken, die men niet ziet.

2 Want door hetzelve hebben de ouden getuigenis bekomen.

3 Door het geloof verstaan wij, [a] dat de wereld door het woord Gods is toebereid, [b] alzoo dat de dingen, die men ziet, niet geworden zijn uit dingen, die gezien worden. a Gen. 1:1. Ps. 33:6. Joh. 1:10. Efez. 3:9. Kol. 1:16. b Rom. 4:17. Kol. 1:16.

4 Door het geloof [a] heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn, door hetwelk hij [b] getuigenis bekomen heeft, dat hij rechtvaardig was, alzoo God over zijne gave getuigenis gaf; en door hetzelve *geloof* spreekt hij nog, nadat hij gestorven is.

a Gen. 4:4. b Matt. 23:35.

5 Door het geloof is [a] Enoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zou zien; en hij werd niet gevonden, daarom dat hem God weggenomen had; want vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis gehad, dat hij Gode behaagde. a Gen. 5:24.

6 Maar zonder geloof is het onmogelijk *Gode* te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven, dat Hij is, en een Belooner is dergenen, die Hem zoeken.

7 Door het geloof heeft [a] Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde van de dingen, die nog niet gezien werden, *en* bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke *ark* hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is. a Gen. 6:13.

8 Door het geloof is [a] Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende, waar hij komen zou. a Gen. 12:4.

9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een vreemd *land*, en heeft in tabernakelen gewoond met Izak en Jakob, die medeërfgenamen waren derzelfde belofte.

10 Want hij verwachtte de stad, die fondamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is.

11 Door het geloof heeft ook [a] Sara zelve kracht ontvangen, om zaad te geven, en [b] boven den tijd *haars* ouderdoms heeft zij gebaard; overmits zij Hem getrouw heeft geacht, Die het beloofd had. a Gen. 17:19. 21:2. b Luk. 1:36.

12 Daarom zijn ook van éénen, en dat eenen verstorvene, *zoo velen* in menigte geboren, [a] als de sterren des hemels, en als het zand, dat aan den oever der zee is, hetwelk ontelbaar is. a Gen. 15:5. 22:17. Rom. 4:18.

13 [a] Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd, en hebben beleden, [b] dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren. a Joh. 8:53. b Gen. 23:4. 47:9.

14 Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlijk, dat zij een vaderland zoeken.

15 En indien zij aan dat *vaderland* gedacht hadden, van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben, om weder te keeren;

16 Maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is, naar het hemelsche. Daarom schaamt Zich God hunner niet, [a] om hun God genaamd te worden; want Hij had hun eene stad bereid. a Ex. 3:6. Matt. 22:32. Hand. 7:32.

17 [a] Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Izak geofferd, en hij, die de beloften ontvangen had, heeft *zijnen* eeniggeborene geofferd, a Gen. 22:10.

18 (Tot denwelken gezegd was: [a] In Izak zal u het zaad genoemd worden) overleggende, dat God machtig was, *hem* ook uit de dooden te verwekken;
a Gen. 21:12. Rom. 9:7. Gal. 3:29.

19 Waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekregen heeft.

20 Door het geloof heeft Izak *zijne zonen* Jakob en Ezau gezegend aangaande toekomende dingen. a Gen. 27:28, 39.

21 [a] Door het geloof heeft Jakob, stervende, een iegelijk der zonen van Jozef gezegend, [b] en heeft aangebeden, *leunende* op het opperste van zijnen staf. a Gen. 48:15. b Gen. 47:31.

22 [a] Door het geloof heeft Jozef, stervende, gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft bevel gegeven van zijn gebeente. a Gen. 50:24.

23 [a] Door het geloof werd Mozes, toen hij geboren was, drie maanden lang van zijne ouders verborgen, overmits zij zagen, dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des konings niet. a Ex. 2:2. Hand. 7:20.

24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Faraö's dochter genoemd te worden;

25 [a] Verkiezende liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonde te hebben; a Ps. 84:11.

26 Achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

27 Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vreezende den toorn des konings; want hij hield zich vast, als ziende den Onzienlijke.

28 [a] Door het geloof heeft hij het pascha uitgericht, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hen niet raken zou. a Ex. 12:21.

29 [a] Door het geloof zijn zij de Roode zee doorgegaan, als door het droge; hetwelk de Egyptenaars, *ook* verzoekende, zijn verdronken. a Ex. 14:22.

30 [a] Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als zij tot zeven dagen toe omringd waren geweest. a Joz. 6:20.

31 [a] Door het geloof is Rachab, de hoer, niet omgekomen met de ongehoorzamen, [b] als zij de verspieders met vrede had ontvangen. a Joz. 6:23. Jakob. 2:25. b Joz. 2:1.

32 En wat zal ik nog *meer* zeggen? want de tijd zal mij ontbreken, zou ik verhalen [a] van Gideon, [b] en Barak, en [c] Samson, en [d] Jeftha, en [e] David, en [f] Samuël, en de profeten; a Richt. 6:11. b Richt. 4:6. c Richt. 13:24. d Richt. 11:1. 12:7. e 1 Sam. 17:45. f 1 Sam. 12:20.

33 Welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, [a] de muilen der leeuwen toegestopt;
a Richt. 14:6. 1 Sam. 17:34. Dan. 6:23.

34 [a] De kracht des vuurs hebben uitge-
bluscht, [b] de scherpte des zwaards zijn
ontvloden, [c] uit zwakheid krachten hebben
gekregen, in den krijg sterk geworden zijn,
heirlegers der vreemden op de vlucht heb-
ben gebracht; *a* Dan. 3:25. *b* 1 Sam. 20:1. 1 Kon. 19:3.
2 Kon. 6:16. *c* Job 42:10. Ps. 6:9. Jes. 38:21.
35 [a] De vrouwen hebben hare dooden uit
de opstanding *weder*gekregen; [b] en anderen
zijn uitgerekt geworden, de *aangebodene*
verlossing niet aannemende, opdat zij eene
betere opstanding verkrijgen zouden.
a 1 Kon. 17:23. 2 Kon. 4:36. *b* Hand. 22:25.
36 En anderen hebben bespottingen en
geeselen geproefd, en ook [a] banden en ge-
vangenis; *a* Jer. 20:2.
37 [a] Zijn gesteenigd geworden, in stuk-
ken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter
dood gebracht; hebben gewandeld [b] in
schaapsvellen *en* in geitenvellen; verlaten,
verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde;
a 1 Kon. 21:13. *b* 2 Kon. 1:8. Matt. 3:4.
38 (Welker de wereld niet waardig was)
hebben in woestijnen gedoold, en *op* bergen,
en *in* spelonken, en *in* de holen der aarde.
39 En deze allen, hebbende door het
geloof getuigenis gehad, hebben de belofte
niet verkregen;
40 Alzoo God wat beters over ons voor-
zien had, opdat zij zonder ons niet zouden
volmaakt worden.

HOOFDSTUK 12.

Uit de voorbeelden, in het voorgaande hoofdstuk, vermaant de apostel tot volstandigheid in de Christelijke hoop, en tot lijdzaamheid in de verdrukkingen, vs. 1. Hij stelt hen te dien einde voor het voorbeeld van Christus, Die door lijden in Zijne heerlijkheid is ingegaan, 2; alsmede het voorbeeld van alle ware kinderen, die niet zijn zonder de kastijding hunner vaderen, 5; hen wijzende op de vruchten der kastijdingen, 9. Hij vermaant hen wijders tot verwakkering uit hunne slapheid, 12; mitsgaders tot vrede en heiligheid, 14. Hij waarschuwt hen tegen afval, hoererij en onheiligheid, met het voorbeeld van Ezau, 15. Stelt hun daartoe ook voor oogen de waardigheid der vergadering in hemel en op aarde, waartoe zij zijn gekomen, met eene tegenstelling van de vreeselijkheid van alle dingen in het geven der wet, 18. Waarschuwt hen wederom tegen afval, met eene plaats uit Hagg. 2:7 genomen, 25; en vermaant hen tot vasthouden aan Gods genade, met eene voorstelling der straf, welke den afvalligen zal overkomen, 28.

DAAROM dan ook, alzoo wij zoo groot
eene wolk der getuigen rondom ons
hebben liggende, [a] laat ons afleggen allen
last, en de zonde, die *ons* lichtelijk om-
ringt, en laat ons [b] met lijdzaamheid [c] loo-
pen de loopbaan, die ons voorgesteld is;
a Rom. 6:4. Efez. 4:22. Kol. 3:8. 1 Petr. 2:1, 2.
b Rom. 12:12. Hebr. 10:36. *c* 1 Kor. 9:24.
2 Ziende op den oversten Leidsman en
Voleinder des geloofs, Jezus, [a] Dewelke,
voor de vreugde, die Hem voorgesteld
was, het kruis heeft verdragen, en schande
veracht, en is gezeten aan de rechter*hand*
[b] des troons van God. *a* Luk. 24:26.
Filipp. 2:8, 9, enz. 1 Petr. 1:11. *b* Hebr. 1:3. 8:1.
3 Want aanmerkt Dezen, Die zoodanig
een tegenspreken van de zondaren tegen
Zich heeft verdragen, opdat gij niet ver-
flauwt en bezwijkt in uwe zielen.
4 [a] Gij hebt nog tot den bloede toe niet
tegengestaan, strijdende tegen de zonde;
a 1 Kor. 10:13.
5 En gij hebt vergeten de vermaning, die
tot u als tot zonen spreekt: [a] Mijn zoon!
acht niet klein de kastijding des Heeren,
en bezwijkt niet, als gij van Hem bestraft
wordt; *a* Job 5:17. Spr. 3:11. Openb. 3:19.
6 Want dien de Heere liefheeft, kastijdt
Hij, en Hij geeselt eenen iegelijken zoon,
dien Hij aanneemt.
7 Indien gij de kastijding verdraagt,
zoo gedraagt Zich God jegens u als zonen;
(want wat zoon is er, dien de vader niet
kastijdt?)
8 Maar indien gij zonder kastijding zijt,
welke allen deelachtig zijn geworden, zoo
zijt gij dan bastaarden, en niet zonen.
9 Voorts, wij hebben de vaders onzes
vleesches wel tot kastijders gehad, en wij
ontzagen hen; zullen wij *dan* niet veel
meer den Vader der geesten onderworpen
zijn, en leven?
10 Want genen hebben *ons* wel voor
eenen korten tijd, naar dat het hun goed
dacht, gekastijd; maar Deze kastijdt *ons*
tot *ons* nut, opdat wij Zijner heiligheid
zouden deelachtig worden.
11 En alle kastijding, als die tegenwoor-
dig is, schijnt geene *zaak* van vreugde,
maar van droefheid te zijn; doch daarna
geeft zij van zich eene vreedzame vrucht
der gerechtigheid dengenen, die door de-
zelve geoefend zijn.
12 [a] Daarom richt weder op de trage
handen, en de slappe knieën; *a* Jes. 35:3.
13 En maakt rechte paden voor uwe
voeten, opdat hetgeen kreupel is, niet
verdraaid worde, maar *dat* het veel meer
genezen worde.
14 [a] Jaagt den vrede na met allen, en
[b] de heiligmaking, zonder welke niemand
den Heere zien zal;
a Rom. 12:18. 2 Tim. 2:22. *b* Matt. 5:8.
15 [a] Toeziende, dat niet iemand verach-
tere van de genade Gods; dat niet [b] eenige
wortel der bitterheid, opwaarts spruitende,

[c]beroerte make en door dezelve velen ontreinigd worden.
[a]2 Kor. 6:1. [b]Deut. 29:18. [c]Hand. 27:13. Gal. 5:12.
16 [a]Dat niet iemand zij een hoereerder,
of een onheilige, [b]gelijk Ezau, die om eene
spijze het recht van zijne eerstgeboorte
weggaf. [a]Efez. 5:3. Kol. 3:5. 1 Thess. 4:3. [b]Gen. 25:33.
17 [a]Want gij weet, dat hij ook daarna,
de zegening willende beërven, verworpen
werd; want hij vond geene plaats des
berouws, hoewel hij dezelve met tranen
zocht. [a]Gen. 27:36.
18 Want gij zijt niet gekomen [a]tot den
tastelijken berg, [b]en het brandende vuur,
en donkerheid, en duisternis, en onweder,
[a]Ex. 19:10, enz. 20:21. [b]Ex. 19:16. Deut. 5:22.
19 En tot het geklank der bazuin, en de
stem der woorden; welke die ze hoorden,
[a]baden, dat het woord tot hen niet meer
zou gedaan worden. [a]Ex. 20:19. Deut. 5:25. 18:16.
20 (Want zij konden niet dragen hetgeen
er geboden werd: [a]Indien ook een gedierte
den berg aanraakt, het zal gesteenigd, of
met eenen pijl doorschoten worden. [a]Ex. 19:13.
21 En Mozes, zoo vreeselijk was het
gezicht, zeide: Ik ben gansch bevreesd
en bevende.)
22 Maar gij zijt gekomen tot den berg
Zion, en de stad des levenden Gods, tot [a]het
hemelsche Jeruzalem, en de vele duizenden
der engelen; [a]Gal. 4:26. Openb. 3:12. 21:10, enz.
23 Tot de algemeene vergadering en de
Gemeente der eerstgeborenen, die [a]in de
hemelen opgeschreven zijn, en tot God,
den Rechter over allen, en de geesten der
volmaakte rechtvaardigen; [a]Luk. 10:20.
24 En tot den Middelaar des nieuwen
testaments, Jezus, en het bloed [a]der besprenging, dat betere dingen spreekt dan
[b]Abel. [a]Hebr. 10:22. 1 Petr. 1:2. [b]Gen. 4:10. Hebr. 11:4.
25 [a]Ziet toe, dat Gij Dien, Die spreekt, niet
verwerpt; want indien deze niet zijn ontvloden, die dengene verwierpen, welke op aarde
Goddelijke antwoorden gaf, veel meer *zullen* wij niet *ontvlieden*, zoo wij ons van Dien
afkeeren, Die van de hemelen *is;* [a]Hebr. 2:3.
26 Wiens stem toen de aarde bewoog;
maar nu heeft Hij verkondigd, zeggende:
[a]Nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen
de aarde, maar ook den hemel. [a]Hagg. 2:7.
27 En dit *woord:* Nog eenmaal, wijst aan
de verandering der bewegelijke dingen,
als welke gemaakt waren, opdat blijven
zouden de dingen, die niet bewegelijk zijn.
28 Daarom, alzoo wij een onbewegelijk
Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade
*vast*houden, [a]door dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen, met eerbied en
Godvruchtigheid. [a]1 Petr. 2:5.
29 [a]Want onze God is een verterend vuur.
[a]Deut. 4:24.

HOOFDSTUK 13.

De apostel vermaant de Hebreën tot broederlijke liefde, vs. 1; tot herbergzaamheid, 2; tot gedenken aan de gevangenen, 3; en verklaart, dat het huwelijk eerlijk is onder allen, 4; waarschuwt hen voor geldgierigheid, en vermaant hen tot vergenoegdheid, 5. Hij wijst hen op het voorbeeld hunner voorgangers, 7. Waarschuwt hen ook voor vreemde leeringen, inzonderheid het onderscheid der spijzen betreffende, 9; stelt hun tot dat einde voor oogen een voorbeeld in de offeranden der verzoening, waarvan niemand mocht eten, 10. Vermaant hen tot offeranden der dankbaarheid, inzonderheid tot belijdenis van Gods Naam, en tot weldadigheid, 15; tot gehoorzaamheid omtrent hunne voorgangers, 17. Vermaant hen God voor hem te bidden tot zijne loslating, 18; en bidt God, dat Hij hen volmake in alle goede werken, 20. Besluit den brief met eene nieuwe vermaning, 22; en belooft, dat hij hen haast zal wederzien met Timótheüs, en stelt eenige groetenissen over en weder, 23.

DAT [a]de broederlijke liefde blijve.
[a]Rom. 12:10. Efez. 4:3. 1 Petr. 1:22. 2:17. 4:8.
2 [a]Vergeet de herbergzaamheid niet;
[b]want hierdoor hebben sommigen onwetend engelen geherbergd.
[a]Rom. 12:13. 1 Petr. 4:9. [b]Gen. 18:1. 19:1.
3 [a]Gedenkt der gevangenen, als of gij mede
gevangen waart; *en* dergenen, die kwalijk gehandeld worden, als of gij ook zelven in het
lichaam *kwalijk gehandeld* waart. [a]Matt. 25:36.
4 Het huwelijk *is* eerlijk onder allen, en
het bed onbevlekt; maar hoereerders en
overspelers zal God oordeelen.
5 [a]*Uw* wandel zij zonder geldgierigheid;
[b]en zijt vergenoegd met het tegenwoordige;
want Hij heeft gezegd: [c]Ik zal u niet
begeven, en Ik zal u niet verlaten.
[a]Ex. 23:8. Deut. 16:19. Spr. 15:16. [b]Filipp. 4:11.
1 Tim. 6:6, 8. [c]Deut. 31:6, 8. Joz. 1:5. 1 Kron. 28:20.
6 Zoodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: [a]De Heere is mij een Helper, en ik
zal niet vreezen, wat mij een mensch zal
doen. [a]Ps. 56:5. 118:6.
7 Gedenkt [a]uwer voorgangeren, die u
het Woord Gods gesproken hebben; *en*
volgt hun geloof na, aanschouwende de
uitkomst *hunner* wandeling. [a]Hebr. 13:17.
8 Jezus Christus is gisteren en heden
dezelfde en in der eeuwigheid.
9 [a]Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leeringen; want het is
goed, dat het hart gesterkt worde door
genade, [b]niet door spijzen, door welke
geene nuttigheid bekomen hebben, die
daarin gewandeld hebben.
[a]Jer. 29:8. Matt. 24:4. Rom. 16:17. Efez. 4:14. 5:6. Kol. 2:16.
2 Thess. 2:2. 2 Tim. 4:3. 1 Joh. 4:1. [b]Joh. 6:27. Rom. 14:17.

10 Wij hebben een altaar, van hetwelk
geene macht hebben te eten, die den taber-
nakel dienen.
11 [a] Want welker dieren bloed voor de
zonde gedragen werd in het heiligdom door
den hoogepriester, derzelver lichamen wer-
den verbrand buiten de legerplaats.
[a] Ex. 29:14. Lev. 4:21. 6:30. 16:27. Num. 19:3.
12 Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door
Zijn eigen bloed het volk zou heiligen,
[a] buiten de poort geleden. [a] Joh. 19:17, 18.
13 Zoo laat ons dan tot Hem uitgaan buiten
de legerplaats, Zijne smaadheid dragende.
14 [a] Want wij hebben hier geene blijvende
stad, maar wij zoeken de toekomende.
[a] Filipp. 3:20.
15 Laat ons dan door Hem altijd Gode
opofferen eene offerande des lofs, dat is,
[a] de vrucht der lippen, die Zijnen Naam
belijden. [a] Hos. 14:3.
16 En vergeet de weldadigheid en de
mededeelzaamheid niet; [a] want aan zoo-
danige offeranden heeft God een welbe-
hagen. [a] Filipp. 4:18.
17 [a] Zijt uwen voorgangeren gehoorzaam,
en zijt hun onderdanig; want zij waken voor
uwe zielen, [b] als die rekenschap geven zullen;
opdat zij dat doen mogen met vreugde en
niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig.
[a] Filipp. 2:29. 1 Thess. 5:12. 1 Tim. 5:17. [b] Ezec. 3:18. 33:8.
18 Bidt voor ons; want wij vertrouwen,
dat wij een goed geweten hebben, als die
in alles willen eerlijk wandelen.
19 En ik bid *u* te meer, dat gij dit
doet, opdat ik te eerder ulieden moge
wedergegeven worden.
20 De God nu des vredes, Die [a] den
grooten Herder der schapen, door het
bloed des eeuwigen testaments, uit de
dooden heeft wedergebracht, *namelijk* onzen
Heere Jezus Christus;
[a] Jes. 40:11. Ezec. 34:23. Joh. 10:11. 1 Petr. 5:4.
21 [a] Die volmake u in alle goed werk, opdat
gij Zijnen wil moogt doen; werkende in u het-
geen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus
Christus; Denwelken zij de heerlijkheid in
alle eeuwigheid. Amen. [a] 2 Kor. 3:5. Filipp. 2:13.
22 Doch ik bid u, broeders! verdraagt
het woord dezer vermaning; want ik heb
u in het kort geschreven.
23 Weet, dat de broeder Timótheüs los-
gelaten is, met welken (zoo hij haast komt)
ik u zal zien.
24 Groet al uwe voorgangeren, en al de
heiligen. U groeten die van Italië zijn.
25 De genade zij met u allen. Amen.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JAKOBUS.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift, vs. 1; vermaant de apostel de verstrooide geloovige Joden, de beproevingen door het kruis met lijdzaamheid te verdragen, 2; om de vruchten, welke daaruit voortkomen, 3; en wien deze wijsheid ontbreekt, leert hij, om ze van God te bidden, 5; doch in geloof, alzoo zij die anders niet zullen verkrijgen, 6. Hij troost de vernederden, 9; vermaant de rijken tot nederigheid, om de ongestadigheid der rijkdommen en des levens, 10. Hij leert, dat wanneer iemand verzocht wordt tot zonde, zulks niet komt van God, maar van zijne eigene begeerlijkheid, die de zonde ontvangt en baart, 13; dat van God alle goed komt, en inzonderheid de wedergeboorte, 17; vermaant tot lankmoedigheid, 19; zachtmoedigheid, 21; en Gods Woord niet alleen te hooren, maar ook te doen, alzoo het anderszins te vergeefs gehoord wordt, 22; hetwelk hij verklaart met de gelijkenis van een', die zich spiegelt, 23. Eindelijk leert hij, dat de rechte Godsdienst meest bestaat in het bedwingen van zijne tong, 26; in de beoefening der liefde, voornamelijk omtrent weduwen en weezen, en in heilig te leven, 27.

JAKOBUS, een dienstknecht van God en
van den Heere Jezus Christus; aan de
twaalf stammen, [a] die in de verstrooiing
zijn: zaligheid. [a] Hand. 8:1. 1 Petr. 1:1.
2 [a] Acht het voor groote vreugde, mijne
broeders! wanneer gij in velerlei verzoe-
kingen valt; [a] Matt. 5:11. Rom. 5:3. 1 Petr. 1:6.
3 [a] Wetende, dat de beproeving uws ge-
loofs lijdzaamheid werkt. [a] Rom. 5:3. 1 Petr. 1:7.
4 Doch de lijdzaamheid hebbe een vol-
maakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn
en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk.
5 [a] En indien iemand van u wijsheid ont-
breekt, dat hij *ze* van God begeere, Die een'
iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en
[b] zij zal hem gegeven worden. [a] Spr. 2:3. [b] Jer. 29:12.
Matt. 7:7. 21:22. Mark. 11:24. Joh. 16:24. 1 Joh. 3:22. 5:14.
6 Maar dat hij *ze* begeere in geloof, niet
twijfelende; want die twijfelt, is eene baar
der zee gelijk, die van den wind gedreven
en op en neder geworpen wordt.
7 Want die mensch meene niet, dat hij
iets ontvangen zal van Heere.
8 Een dubbelhartig man *is* ongestadig
in al zijne wegen.

9 Maar de broeder, die nederig is, roeme
in zijne hoogheid;
10 En de rijke in zijne vernedering; want
hij zal als eene bloem van het gras voorbijgaan.
11 [a] Want de zon is opgegaan met de hitte,
en heeft het gras dor gemaakt, en zijne
bloem is afgevallen, en de schoone gedaante
haars aanschijns is vergaan; alzoo zal ook
de rijke in zijne wegen verwelken.

a Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jakob. 4:14. 1 Petr. 1:24. 1 Joh. 2:17.

12 [a] Zalig is de man, die verzoeking verdraagt;
want als hij beproefd zal geweest
zijn, zal hij [b] de kroon des levens ontvangen,
welke de Heere [c] beloofd heeft dengenen,
die Hem liefhebben.

a Job. 5:17. *b* 2 Tim. 4:8. 1 Petr. 5:4. Openb. 2:10. *c* Matt. 10:22. 19:28, 29.

13 Niemand, als hij verzocht wordt,
zegge: Ik word van God verzocht; want
God kan niet verzocht worden met het
kwade, en Hij Zelf verzoekt niemand.
14 Maar een iegelijk wordt verzocht,
als hij van zijne eigene begeerlijkheid
afgetrokken en verlokt wordt.
15 Daarna de begeerlijkheid ontvangen
hebbende baart zonde; en de zonde voleindigt
zijnde baart den dood.
16 Dwaalt niet, mijne geliefde broeders!
17 [a] Alle goede gave, en alle volmaakte
gift is van boven, van den Vader der lichten
afkomende, [b] bij Welken geene verandering
is, of schaduw van omkeering.

a Spr. 2:6. 1 Kor. 4:7. *b* Jes. 14:27. 46:10. Mal. 3:6. Rom. 11:29.

18 [a] Naar Zijnen wil heeft Hij ons gebaard
door het Woord der waarheid, opdat wij
zouden zijn *als* eerstelingen Zijner schepselen.

a 1 Kor. 4:15. Gal. 4:19. 1 Petr. 1:23.

19 Zoo dan, mijne geliefde broeders!
[a] een iegelijk mensch zij rasch om te hooren,
traag om te spreken, traag tot toorn;

a Spr. 17:27. Pred. 5:1.

20 Want de toorn des mans werkt Gods
gerechtigheid niet.
21 [a] Daarom, afgelegd hebbende alle
vuiligheid en overvloed van boosheid,
ontvangt met zachtmoedigheid het Woord,
dat in *u* geplaant wordt, hetwelk uwe zielen
kan zalig maken.

a Rom. 13:12. Kol. 3:8.

22 [a] En zijt daders des Woords, en niet
alleen hoorders, uzelven met valsche overlegging
bedriegende.

a Matt. 7:21. Luk. 11:28. Rom. 2:13. 1 Joh. 3:7.

23 [a] Want zoo iemand een hoorder is des
Woords, en niet een dader, die is een' man
gelijk, welke zijn aangeboren aangezicht
bemerkt in eenen spiegel;

a Luk. 6:47.

24 Want hij heeft zichzelven bemerkt,
en is weggegaan, en heeft terstond vergeten,
hoedanig hij was.
25 [a] Maar die inziet in de volmaakte wet,
die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze,
geen vergetelijk hoorder geworden zijnde,
maar een dader des werks, deze, *zeg ik*,
zal gelukzalig zijn in dit zijn doen.

a Matt. 5:19.

26 [a] Indien iemand onder u dunkt, dat
hij Godsdienstig is, en hij zijne tong niet
in toom houdt, maar zijn hart verleidt,
dezes Godsdienst is ijdel.

a Ps. 34:14. Jakob. 3:6. 1 Petr. 3:10.

27 De zuivere en onbevlekte Godsdienst
voor God en den Vader is deze: weezen
en weduwen bezoeken in hunne verdrukking,
en zichzelven onbesmet bewaren
van de wereld.

HOOFDSTUK 2.

De apostel bestraft het aannemen des persoons onder de Christenen, vs. 1; dat men eenen rijke eert om zijnen rijkdom en sierlijke kleeding, 2; en eenen geloovige veracht, omdat hij arm is en een slecht kleed draagt, 3. Hij toont aan, dat dit onbetamelijk is, aangezien de waardigheid der geloovigen bij God, en de boosheid van vele rijken, 5; dat het ook in strijd is met de liefde jegens onzen naaste, en den mensch tot een' overtreder der wet maakt, 8; al hield hij ook alle andere geboden, 10. Hij verklaart, dat de zoodanigen een onbarmhartig oordeel zullen hebben te verwachten, 13. Leert wijders tegen de mondchristenen, dat een geloof zonder goede werken geen zaligmakend geloof is, 14; gelijk de liefde geene oprechte liefde is, wanneer zij alleen in woorden en niet met de daad betoond wordt, 15; omdat zulk een geloof dood is, 17; en niet kan getoond worden, 18; dat ook de duivelen zulk een geloof hebben, 19; en betuigt, dat men door zoodanig een geloof niet kan worden gerechtvaardigd, hetwelk hij bewijst met de voorbeelden van Abraham, 20; en van Rachab, 25; als ook door de gelijkenis van een dood lichaam zonder ziel, 26.

MIJNE broeders! hebt niet het geloof
van onzen Heere Jezus Christus,
den Heere der heerlijkheid, [a] met aanneming
des persoons.

a Lev. 19:15. Deut. 16:19. Spr. 24:23. Matt. 22:16.

2 Want zoo in uwe vergadering kwam
een man met eenen gouden ring aan
den vinger, in eene sierlijke kleeding,
en er kwam ook een arm man in met
eene slechte kleeding;
3 En gij zoudt aanzien dengene, die
de sierlijke kleeding draagt, en tot hem
zeggen: Zit gij hier op eene eerlijke
plaats; en zoudt zeggen tot den arme:
Sta gij daar; of: Zit hier onder mijne
voetbank;
4 Hebt gij dan niet in uzelven een onderscheid
gemaakt, en zijt rechters geworden
van kwade overleggingen?
5 [a] Hoort, mijne geliefde broeders! heeft
God niet uitverkoren de armen dezer wereld,
om rijk *te zijn* in het geloof, en erf-

genamen des Koninkrijks, hetwelk Hij [a] belooft dengenen, die Hem liefhebben?

a Joh. 7:48. 1 Kor. 1:26, enz. *b* Ex. 20:6. 1 Sam. 2:30. Spr. 8:17. Matt. 5:3.

6 Maar gij hebt den armen oneer aangedaan. Overweldigen u niet de rijken, en trekken zij u *niet* tot de rechterstoelen?

7 Lasteren zij niet den goeden naam, die over u aangeroepen is?

8 Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: [a] Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelven; zoo doet gij wel;

a Lev. 19:18. Matt. 22:39. Mark. 12:31. Rom. 13:9. Gal. 5:14. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9.

9 Maar indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zonde, en wordt van de wet bestraft als overtreders.

10 [a] Want wie de geheele wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan allen. *a* Deut. 27:26. Matt. 5:19. Gal. 3:10.

11 Want Die gezegd heeft: [a] Gij zult geen overspel doen, Die heeft ook gezegd: Gij zult niet dooden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult dooden, zoo zijt gij een overtreder der wet geworden.

a Ex. 20:14. Matt. 5:27.

12 Spreekt alzoo, en doet alzoo, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

13 [a] Want een onbarmhartig oordeel *zal gaan* over dengene, die geene barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.

a Matt. 6:15. 18:35. Mark. 11:25. Luk. 16:25.

14 [a] Wat nuttigheid is het, mijne broeders! indien iemand zegt, dat hij het geloof heeft, en hij heeft de werken niet? kan dat geloof hem zalig maken?

a Matt. 7:26. Jakob. 1:23.

15 [a] Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben aan dagelijksch voedsel; *a* Luk. 3:11. 1 Joh. 3:17.

16 En iemand van u tot hen zou zeggen: Gaat henen in vrede, wordt warm, en wordt verzadigd; en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddruftigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat?

17 Alzoo ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelven dood.

18 Maar zal iemand zeggen: Gij hebt het geloof, en ik heb de werken. Toon mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen.

19 Gij gelooft, dat God een eenig *God* is; gij doet wel; [a] de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen. *a* Mark. 1:24.

20 Maar wilt gij weten, o, ijdel mensch! dat het geloof zonder de werken dood is?

21 Abraham, onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, [a] als hij Izak, zijnen zoon, geofferd heeft op het altaar? *a* Gen. 22:10.

22 Ziet gij wel, dat het geloof mede gewrocht heeft met zijne werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?

23 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: [a] En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend van God genaamd geweest. *a* Gen. 15:6. Rom. 4:3. Gal. 3:6.

24 Ziet gij dan nu, dat een mensch uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?

25 En desgelijks ook [a] Rachab, de hoer, is zij niet uit de werken gerechtvaardigd geweest, als zij de gezondenen heeft ontvangen, en door eenen anderen weg uitgelaten? *a* Joz. 2:1. 6:23. Hebr. 11:31.

26 Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzoo is ook het geloof zonder de werken dood.

HOOFDSTUK 3.

De apostel bestraft verder degenen, die als meesters anderen lichtelijk berispen, daar zij zelven ook dikwijls kwalijk handelen, vs. 1; en leert, dat hij, die zijne tong kan bedwingen, ook alle andere ledematen wel regeeren kan, 2; gelijk de paarden met eenen toom, 3; en de schepen met een roer geregeerd worden, 4; doch wordt de tong niet beteugeld, dan is zij als een vuur, hetwelk, hoe klein ook, veel houts kan aansteken, 5; dat het bedwingen van de tong veel zwaarder is dan het temmen van eenig wild dier, en dat eene onbedwongene tong veel kwaads voortbrengt, 7; dat het eene ongerijmdheid is, met dezelfde tong God te zegenen en zijnen naaste te vloeken, 9; gelijk eene fontein geen zout en zoet water te zamen geeft, noch een boom verscheidene vruchten, 11. Hij vermaant vervolgens tot zachtmoedigheid en tot het afleggen van nijd en twistgierigheid, 13; beschrijvende den aard en de eigenschappen van de aardsche en hemelsche wijsheid, 15; en de vrucht, die daardoor verkregen wordt, 18.

ZIJT [a] niet vele meesters, mijne broeders! wetende, [b] dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen. *a* Matt. 23:8. *b* Matt. 7:1. Luk. 6:37.

2 Want wij struikelen allen in vele. [a] Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het geheele lichaam in den toom te houden.

a Ps. 34:14. Jakob. 1:26.

3 Ziet, wij leggen den paarden toomen in de monden, opdat zij ons zouden gehoorzamen, en wij leiden *daarmede* hun geheele lichaam om;

4 Ziet ook de schepen, hoewel zij zoo groot zijn, en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarhenen ook de begeerte des stuurders wil.

5 [a] Alzoo is ook de tong een klein lid, en roemt *nogtans* groote dingen. Ziet, een klein vuur, hoe grooten hoop houts het aansteekt.

[a] Spr. 12:18. 15:2.

6 De tong is ook een vuur, eene wereld der ongerechtigheid; alzoo is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele lichaam besmet, en ontsteekt het rad *onzer* geboorte, en wordt ontstoken van de hel.

7 Want alle natuur, beide der wilde dieren en der vogelen, beide der kruipende en der zeedieren, wordt getemd en is getemd geweest van de menschelijke natuur;

8 Maar de tong kan geen mensch temmen; zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn.

9 Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de menschen, [a] die naar de gelijkenis van God gemaakt zijn.

[a] Gen. 1:27.

10 Uit denzelfden mond komt voort zegening en vervloeking. Dit moet, mijne broeders! alzoo niet geschieden.

11 Welt ook een fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter?

12 Kan ook, mijne broeders! een vijgeboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Alzoo *kan* geene fontein zout en zoet water voortbrengen.

13 Wie is wijs en verstandig onder u? [a] die bewijze uit *zijnen* goeden wandel zijne werken in zachtmoedige wijsheid.

[a] Efez. 5:8.

14 [a] Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid.

[a] Rom. 13:13.

15 [a] Deze is de wijsheid niet, die van boven afkomt, maar is aardsch, natuurlijk, duivelsch.

[a] 1 Kor. 2:6, 7.

16 [a] Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle booze handel.

[a] 1 Kor. 3:3. Gal. 5:20.

17 Maar de wijsheid, die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordeelende, en ongeveinsd.

18 En de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen, die vrede maken.

HOOFDSTUK 4.

De apostel spreekt voorts van de middelen tegen de voorgaande zonden, en vermaant hen, om de vleeschelijke lusten, als oorzaak van dezelve, af te leggen, aanwijzende tot dit einde de schadelijke vruchten derzelve, als daar zijn: twisten, vs. 1; verhindering dat zij niet verkrijgen hetgeen zij begeeren en bidden, 2; en vijandschap Gods, 4; hetwelk hij bewijst met de heilige Schrift, 5; vermaant hen, dat zij zich aan God onderwerpen en den duivel tegenstaan, 7. Voegt daarbij eene ernstige vermaning tot ware bekeering, welke hij met hare deelen beschrijft, 8; en in het bijzonder om zijnen naaste niet te oordeelen, daar dit oordeel alleen aan God toekomt, 11; bestraft ook degenen, die in hetgeen zij voornemen te doen, niet zien op de voorzienigheid Gods, noch op de broosheid des levens, 13; en besluit dat degene, die weet wat hij moet doen en hetzelve niet doet, zwaarder zondigt, 17.

VAN waar *komen* krijgen en vechterijen onder u? *Komen zij* niet hiervan, *namelijk* uit uwe wellusten, [a] die in uwe leden strijd voeren?

[a] Rom. 7:23. 1 Petr. 2:11.

2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ijvert *naar dingen*, en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, [a] omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt.

[a] Matt. 20:22. Rom. 8:26.

4 Overspelers en overspeleressen! weet gij niet, dat de vriendschap der wereld eene vijandschap Gods is? [a] Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand van God gesteld.

[a] Joh. 15:19. Gal. 1:10. 1 Joh. 2:15.

5 Of meent gij, dat de Schrift te vergeefs zegt: [a] De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?

[a] Num. 11:29.

6 Ja, Hij geeft meerdere genade. Daarom zegt *de Schrift:* [a] God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft Hij genade.

[a] Spr. 3:34. 1 Petr. 5:5.

7 Zoo onderwerpt u dan Gode; [a] wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden.

[a] Efez. 4:27. 1 Petr. 5:9.

8 Naakt tot God, en Hij zal tot u naken. [a] Reinigt de handen, gij zondaars! en zuivert de harten, gij dubbelhartigen!

[a] Jes. 1:15.

9 [a] Gedraagt u als ellendigen, en treurt en weent; uw lachen worde veranderd in treuren, en *uwe* blijdschap in bedroefdheid.

[a] Matt. 5:4.

10 [a] Vernedert u voor den Heere, en Hij zal u verhoogen.

[a] Job 22:29. Spr. 29:23. Matt. 23:12. Luk. 14:11. 18:14. 1 Petr. 5:6.

11 Broeders! spreekt niet kwalijk van elkander. Die van *zijnen* broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet, en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter.

12 Er is een eenig Wetgever, die behouden kan en verderven. [a] Doch wie zijt gij, die eenen anderen oordeelt?

[a] Rom. 14:4.

13 Welaan nu gij, die daar zegt: [a] Wij

zullen heden of morgen naar zulk eene
stad reizen, en aldaar een jaar overbren-
gen, en koopmanschap drijven, en winst
doen. [a] Luk. 12:18.
14 Gij die niet weet, wat morgen *geschie-
den zal!* [a] want hoedanig is uw leven?
Want het is een damp, die voor een weinig
tijds gezien wordt, en daarna verdwijnt.
[a] Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jakob. 1:10. 1 Petr. 1:24. 1 Joh. 2:17.
15 In plaats dat gij zoudt zeggen: [a] In-
dien de Heere wil, en wij leven zullen,
zoo zullen wij dit of dat doen.
[a] Hand. 18:21. 1 Kor. 4:19. Hebr. 6:3.
16 Maar nu roemt gij in uwen hoog-
moed; alle zoodanige roem is boos.
17 [a] Wie dan weet goed te doen, en niet
doet, dien is het zonde. [a] Luk. 12:47.

HOOFDSTUK 5.

De apostel gaat voort met vermanen tot eenen Christelijken wandel, en wijst aan de ellenden, welke komen over de rijken, vs. 1; die aan de armen hunnen loon onthouden, 4; hunne rijkdommen misbruiken tot wellust, 5; en de vromen onderdrukken, 6. Hij vermaant de onderdrukten tot lankmoedige lijdzaamheid, en troost hen met de toekomst van Christus, hen wijzende op de voorbeelden van eenen landman, 7; van de profeten, en voornamelijk van Job, 10. Maant af van lichtvaardig zweren, 12. Leert hoe men zich moet gedragen in tegenspoed en voorspoed, 13; welke de plicht der kranken is, en welke diensten men jegens hen moet bewijzen, voornamelijk hen zalven en voor hen bidden, 14; aanwijzende uit het voorbeeld van Elías, hoe krachtig het gebed der geloovigen is, 17. Eindelijk vermaant hij, om de afgedwaalden weder op den rechten weg en tot bekeering te brengen, 19; leerende welk een heerlijk werk dit is, 20.

WEL [a] aan nu, gij rijken! weent en huilt
over uwe ellendigheden, die over u
komen. [a] Spr. 11:28. Amos 6:1. Luk. 6:24. 1 Tim. 6:9.
2 Uw rijkdom is verrot, en uwe kleede-
ren zijn van de motten gegeten geworden;
3 Uw goud en zilver is verroest; en
hun roest zal u zijn tot eene getuigenis,
en zal uw vleesch als een vuur verteren;
[a] gij hebt schatten vergaderd in de laatste
dagen. [a] Matt. 6:19. Rom. 2:5.
4 Ziet, [a] de loon der werklieden, die
uwe landen gemaaid hebben, welke van
u verkort is, roept; en het geschrei der-
genen, die geoogst hebben, is gekomen
tot in de ooren van den Heere Sabaôth.
[a] Lev. 19:13. Deut. 24:14.
5 [a] Gij hebt lekkerlijk geleefd op de
aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt
uwe harten gevoed als in eenen dag der
slachting. [a] Job 21:13. Luk. 16:19, 25.
6 Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood
den rechtvaardige; *en* hij wederstaat u niet.
7 Zoo zijt dan lankmoedig, broeders! tot
de toekomst des Heeren. Ziet, de landman
verwacht de kostelijke vrucht des lands,
lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het
den vroegen en spaden regen zal hebben
ontvangen.
8 Weest gij ook lankmoedig, versterkt
uwe harten; want de toekomst des Hee-
ren genaakt.
9 Zucht niet tegen elkander, broeders!
opdat gij niet veroordeeld wordt; ziet,
de Rechter staat voor de deur.
10 Mijne broeders! neemt tot een voor-
beeld des lijdens en der lankmoedigheid
de profeten, die *in* den Naam des Hee-
ren gesproken hebben.
11 Ziet, [a] wij houden hen gelukzalig, die
verdragen; gij hebt [b] de verdraagzaamheid
van Job gehoord, en gij hebt het einde des
Heeren gezien, [c] dat de Heere zeer barm-
hartig is en een Ontfermer.
[a] Matt. 5:11. [b] Job. 1:21, 22. [c] Num. 14:18. Ps. 103:8.
12 Doch voor alle dingen, mijne broe-
ders! [a] zweert niet, noch bij den hemel, noch
bij de aarde, noch eenigen anderen eed;
maar uw ja, zij ja, en het neen, neen; opdat
gij in geen oordeel valt. [a] Matt. 5:34. 2 Kor. 1:17, 18.
13 Is iemand onder u in lijden? dat
hij bidde; is iemand goedsmoeds? [a] dat
hij psalmzinge. [a] Efez. 5:19. Kol. 3:16.
14 Is iemand krank onder u? dat hij tot
zich roepe de ouderlingen der Gemeente,
en dat zij over hem bidden, [a] hem zalvende
met olie in den Naam des Heeren; [a] Mark. 6:13.
15 En het gebed des geloofs zal den
zieke behouden, en de Heere zal hem
oprichten, en zoo hij zonden gedaan zal
hebben, het zal hem vergeven worden.
16 Belijdt elkander de misdaden, en
bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt;
een krachtig gebed des rechtvaardigen ver-
mag veel.
17 [a] Elías was een mensch van gelijke
bewegingen als wij, en hij bad een gebed,
dat het niet zou regenen; en het regende
niet op de aarde in drie jaren en zes
maanden. [a] 1 Kon. 17:1. Luk. 4:25.
18 [a] En hij bad wederom, en de hemel
gaf regen, en aarde bracht hare vrucht
voort. [a] 1 Kon. 18:45.
19 Broeders! [a] indien iemand onder u
van de waarheid is afgedwaald, en hem
iemand bekeert, [a] Matt. 18:15.
20 Die wete, dat degene, die eenen zon-
daar van de dwaling zijns wegs bekeert,
eene ziel van den dood zal behouden,
[a] en menigte der zonden zal bedekken.
[a] Spr. 10:12. 1 Petr. 4:8.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

Na het opschrift van den brief, vs. 1; dankt de apostel God, dat Hij ons heeft wedergeboren tot eene onverderfelijke erfenis, 3; mitsgaders dat Hij ons door het geloof tot de zaligheid bewaart, 5; en ons verheugt in het midden van alle beproevingen, 6; waarover wij Hem ook met vreugde liefhebben, hoewel wij Hem niet zien, 8. Betuigt verder, dat de leer van deze genade niet nieuw is, noch gering, maar dat de Geest van Christus in de oude profeten dezelve heeft voorzegd, 10; en dat de engelen begeerig zijn in deze dingen in te zien, 12. Komt vervolgens tot verscheidene vermaningen en vooral tot eene vaste hoop op deze genade, 13; tot heiligheid, 14; tot verdere aflegging van allen ijdelen wandel, uit welken wij door het bloed van Christus zijn verlost, 17. Hij leert, dat God Christus tot dit Middelaarsambt wel heeft uitverkoren van eeuwigheid, maar dat Hij nu is geopenbaard om onzentwil, 20. Trekt daaruit weder eene vermaning tot onderlinge broederlijke liefde, 22; daar wij door het onvergankelijk zaad van het Evangelie daartoe zijn wedergeboren, 23.

PETRUS, een apostel van Jezus Christus,
aan de vreemdelingen, [a] verstrooid in
Pontus, Galátië, Kappadócië, Azië en Bi-
thynië, *a* Jakob. 1:1.
2 Den uitverkorenen naar de voorkennis
van God den Vader, in de heiligmaking
des Geestes, tot gehoorzaamheid en be-
sprenging des bloeds van Jezus Christus:
[b] genade en vrede zij u [c] vermenigvuldigd.
a Hebr. 12:24. *b* Rom. 1:7. 1 Kor. 1:3. Gal. 1:3. Efez. 1:2. *c* 2 Petr. 1:2. Judas vs. 2.
3 [a] Geloofd zij de God en Vader van on-
zen Heere Jezus Christus, [b] Die naar Zijne
groote barmhartigheid ons heeft wedergebo-
ren, tot eene levende hoop, [c] door de opstan-
ding van Jezus Christus uit de dooden,
a 2 Kor. 1:3. Efez. 1:3. *b* Rom. 6:23. Jakob. 1:18. *c* 1 Kor. 15:20.
4 Tot eene onverderfelijke, en onbevlekke-
lijke, en onverwelkelijke erfenis, [a] die in de
hemelen bewaard is voor u, *a* Kol. 1:5. 2 Tim. 1:12.
5 Die in de kracht Gods bewaard wordt
door het geloof tot de zaligheid, die be-
reid is, om geopenbaard te worden in den
laatsten tijd.
6 [a] In welken gij u verheugt, [b] nu een
weinig *tijds* (zoo het noodig is) bedroefd
zijnde door menigerlei verzoekingen;
a Rom. 5:3. Jakob. 1:2. *b* Hebr. 10:37. 1 Petr. 5:10.
7 [a] Opdat de beproeving uws geloofs, die
veel kostelijker is dan van het goud, het-
welk vergaat en door het vuur beproefd
wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer,
en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus
Christus; *a* Jes. 48:10. 1 Kor. 3:13. Jakob. 1:3. 1 Petr. 4:12.
8 [a] Denwelken gij niet gezien hebt, en
nogtans liefhebt; in Denwelken gij nu,
hoewel *Hem* niet ziende, maar geloovende,
u verheugt met eene onuitsprekelijke en
heerlijke vreugde; *a* Joh. 20:29.
9 Verkrijgende het einde uws geloofs,
namelijk de zaligheid der zielen.
10 Van welke zaligheid ondervraagd en
onderzocht hebben [a] de profeten, die gepro-
feteerd hebben van de genade, aan u *ge-
schied;* *a* Gen. 49:10. Dan. 2:44. Hagg. 2:8. Zach. 6:12.
11 [a] Onderzoekende, op welken of hoeda-
nigen tijd de Geest van Christus, Die in
hen was, beduidde en te voren getuigde
[b] het lijden, *dat* op Christus *komen zou,*
en de heerlijkheid daarna *volgende.*
a Dan. 9:24. *b* Ps. 22:7. Jes. 53:3.
12 Denwelken geopenbaard is, dat zij
niet zichzelven, maar ons bedienden deze
dingen, die u nu aangediend zijn bij dege-
nen, die u het Evangelie verkondigd hebben
[a] door den Heiligen Geest, Die van den he-
mel gezonden is; [b] in welke dingen de enge-
len begeerig zijn in te zien. *a* Hand. 2:4. *b* Efez. 3:10.
13 [a] Daarom opschortende de lenden uws
verstands, *en* nuchteren zijnde, hoopt vol-
komenlijk op de genade, die u toege-
bracht wordt in de openbaring van Jezus
Christus. *a* Luk. 12:35. Efez. 6:14.
14 Als gehoorzame kinderen, wordt niet
gelijkvormig aan de begeerlijkheden, die
te voren in uwe onwetendheid waren;
15 Maar gelijk Hij, Die u geroepen heeft,
heilig is, [a] *zoo* wordt ook gij zelven hei-
lig in al *uwen* wandel; *a* Luk. 1:75.
16 Daarom dat er geschreven is: [a] Zijt
heilig, want Ik ben heilig. *a* Lev. 11:44, 45. 19:2. 20:7.
17 En indien gij tot eenen Vader aan-
roept Dengene, [a] Die zonder aanneming des
persoons oordeelt naar eens iegelijks werk,
zoo wandelt in vreeze den tijd uwer in-
woning; *a* Deut. 10:17. 2 Kron. 19:7. Job 34:19. Hand. 10:34. Rom. 2:11. Gal. 2:6. Efez. 6:9. Kol. 3:25.
18 [a] Wetende dat gij niet door verganke-
lijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit
uwe ijdele wandeling, die *u* van de vade-
ren overgeleverd *is;* *a* 1 Kor. 6:20. 7:23.

19 Maar [a] door het dierbaar bloed van
Christus, als van een onbestraffelijk en
onbevlekt Lam; *a* Hand. 20:28. Hebr. 9:12. Openb. 1:5.
20 Dewelke wel [a] voorgekend is geweest
voor de grondlegging der wereld, maar ge-
openbaard is in deze laatste tijden om uwent-
wil, *a* Rom. 16:25. Efez. 1:9. 3:9. Kol. 1:26. 2 Tim. 1:9. Tit. 1:2.
21 Die door Hem geloofd in God, Welke
Hem opgewekt heeft uit de dooden, [a] en Hem
heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof
en hoop op God zijn zou. *a* Hand. 2:33. Filipp. 2:9.
22 Hebbende *dan* uwe zielen gereinigd in
de gehoorzaamheid der waarheid, door den
Geest, [a] tot ongeveinsde broederlijke liefde,
zoo hebt elkander vuriglijk lief uit een rein
hart; *a* Rom. 12:10. Efez. 4:3. Hebr. 13:1. 1 Petr. 2:17.
23 Gij, die [a] wedergeboren zijt, niet uit
vergankelijk, maar *uit* onvergankelijk
[b] zaad, door het levende en eeuwig blij-
vende Woord van God. *a* Jakob. 1:18. *b* 1 Joh. 3:9.
24 [a] Want alle vleesch is als gras, en alle
heerlijkheid des menschen is als eene bloem
van het gras. Het gras is verdord, en zijne
bloem is afgevallen;
a Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jakob. 1:10. 4:14. 1 Joh. 2:17.
25 Maar het Woord des Heeren blijft in
der eeuwigheid; en dit is het Woord, dat
onder u verkondigd is.

HOOFDSTUK 2.

De apostel vermaant hen verder tot aflegging van verscheidene ondeugden, vs. 1; en tot eene begeerte naar de onvervalschte melk van Gods Woord, om in het goede op te wassen, 2; en Gods goedheid te smaken, 3. Hij wekt hen vervolgens op, dat zij als levende steenen in Christus worden opgebouwd tot een geestelijk huis en priesterdom, 4; vermits Christus tot eenen Hoeksteen van God is gesteld, dierbaar voor de geloovigen, maar een aanstoot voor de ongehoorzamen, 6. Hij betuigt, dat zij nu dat uitverkoren geslacht en volk van God zijn, over hetwelk Hij Zich ontfermt, 9. Vermaant hen daarom tot eenen heiligen wandel, opdat zij God daardoor verheerlijken, 11; verder tot gehoorzaamheid aan hunne overheden, hoogere en lagere, 13; en de dienstknechten aan hunne heeren, ook zelfs den harden, 18. Hij stelt tot dit einde voor oogen het lijden van Christus en Zijne verdraagzaamheid, 21; en troost hen met de vruchten van hetzelve lijden, als eene oorzaak hunner bekeering, 24.

ZOO [a] legt dan af alle kwaadheid, en
alle bedrog, en geveinsdheid, en nij-
digheid, en alle achterklappingen; *a* Matt. 18:3.
Rom. 6:4. 1 Kor. 14:20. Efez. 4:23. Kol. 3:8. Hebr. 12:1.
2 En, als nieuwgeborene kinderkens, zijt
zeer begeerig naar de redelijke onver-
valschte melk, opdat gij door dezelve
moogt opwassen;
3 Indien gij anders [a] gesmaakt hebt, dat
de Heere goedertieren is. *a* Ps. 34:9.
4 [a] Tot Welken komende, *als tot* eenen
levenden Steen, van de menschen wel
verworpen, maar bij God uitverkoren *en*
dierbaar; *a* Efez. 2:20.
5 Zoo wordt gij ook zelven, als levende
steenen, gebouwd *tot* [a] een geestelijk huis,
tot [b] een heilig priesterdom, om [c] geestelijke
offeranden op te offeren, die Gode aange-
naam zijn door Jezus Christus.
a Hebr. 3:6. *b* Openb. 1:6. 5:10. *c* Rom. 12:1. Hebr. 12:28.
6 Daarom is ook vervat in de Schrift:
[a] Ziet, Ik leg in Zion eenen uitersten
Hoeksteen, Die uitverkoren *en* dierbaar is;
en: Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd
worden. *a* Jes. 28:16.
7 U dan, die gelooft, is Hij dierbaar;
maar den ongehoorzamen *wordt gezegd:*
[a] De Steen, Dien de bouwlieden verworpen
hebben, Deze is geworden tot een hoofd
des hoeks, en [b] een' steen des aanstoots, en
eene rots der ergernis; *a* Ps. 118:22.
Matt. 21:42. Hand. 4:11. *b* Jes. 8:14. Rom. 9:33.
8 Dengenen *namelijk*, die zich aan het
Woord stooten, ongehoorzaam zijnde, waar-
toe zij ook gezet zijn.
9 [a] Maar gij zijt een uitverkoren geslacht,
[b] een koninklijk priesterdom, een heilig
volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt
verkondigen de deugden Desgenen, Die u
uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn
wonderbaar licht; *a* Ex. 19:5. Deut. 7:6. 14:2. 26:18.
Efez. 1:14. *b* Openb. 1:6. 5:10.
10 [a] Gij, die eertijds geen volk waart,
maar nu Gods volk zijt; die *eertijds* niet
ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt
geworden. *a* Hos. 1:10. 2:22. Rom. 9:26.
11 Geliefden! ik vermaan *u* als inwoners
en vreemdelingen, [a] dat gij u onthoudt van
de vleeschelijke begeerlijkheden, welke
krijg voeren tegen de ziel; *a* Rom. 13:14. Gal. 5:16.
12 [a] En houdt uwen wandel eerlijk on-
der de Heidenen; [b] opdat in hetgeen zij
kwalijk van u spreken, als van kwaad-
doeners, [c] zij uit de goede werken, die zij
in *u* zien, God verheerlijken mogen [d] in
den dag der bezoeking.
a Rom. 12:17. 2 Kor. 8:21. Filipp. 2:15. *b* Tit. 2:8.
1 Petr. 3:16. *c* Matt. 5:16. *d* Luk. 1:68. 19:44.
13 [a] Zijt dan alle menschelijke ordening
onderdanig, om des Heeren wil; hetzij den
koning, als de opperste macht hebbende;
a Rom. 13:1. Tit. 3:1.
14 Hetzij den stadhouderen, als die van
hem gezonden worden, tot straf wel der
kwaaddoeners, maar *tot* prijs dergenen, die
goed doen.
15 Want alzoo is het de wil van God, [a] dat
gij, weldoende, den mond stopt aan de on-
wetendheid der dwaze menschen; *a* Tit. 2:8.
16 [a] Als vrijen, en niet de vrijheid heb-

bende als een deksel der boosheid, maar
als dienstknechten van God.

a Joh. 8:32. Rom. 6:18. Gal. 5:1.

17 [a] Eert een' iegelijk; [b] hebt de broeder-
schap lief; vreest God; [c] eert den koning.

a Rom. 12:10. 1 Petr. 5:5. *b* Rom. 12:10. Efez. 4:3.
Hebr. 13:1. 1 Petr. 1:22. *c* Matt. 22:21.

18 [a] Gij huisknechten! zijt met alle
vreeze onderdanig den heeren, niet alleen
den goeden en bescheidenen, maar ook den
harden. *a* Efez. 6:5. Kol. 3:22. 1 Tim. 6:1. Tit. 2:9.
19 [a] Want dat is genade, indien iemand,
om het geweten voor God, zwarigheid ver-
draagt, lijdende ten onrechte. *a* Matt. 5:10.
20 Want wat lof is het, indien gij ver-
draagt, als gij zondigt, en *daarover* gesla-
gen wordt? [a] Maar indien gij verdraagt,
als gij weldoet, en *daarover* lijdt, dat is
genade bij God. *a* 1 Petr. 3:14. 4:14.
21 Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl
ook Christus voor ons geleden heeft, [a] ons
een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijne
voetstappen zoudt navolgen;

a Joh. 13:15. Filipp. 2:5. 1 Joh. 2:6.

22 [a] Die geene zonde gedaan heeft, en er
is geen bedrog in Zijnen mond gevonden;

a Jes. 53:9. 2 Kor. 5:21. 1 Joh. 3:5.

23 [a] Die, als Hij gescholden werd, niet
wederschold, en als Hij leed, niet dreigde;
maar gaf het over aan Dien, Die recht-
vaardiglijk oordeelt; *a* Matt. 27:39. Joh. 8:48, 49.
24 [a] Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam
gedragen heeft op het hout; [b] opdat wij,
der zonden afgestorven zijnde, der ge-
rechtigheid leven zouden; door Wiens
striemen gij genezen zijt.

a Jes. 53:4. Matt. 8:17. *b* Rom. 6:11.

25 Want gij waart [a] als dwalende scha-
pen; maar gij zijt nu bekeerd tot den
Herder en Opziener uwer zielen.

a Jes. 53:6. Ezec. 34:6. Luk. 15:4.

HOOFDSTUK 3.

Petrus vermaant de vrouwen tot onderdanigheid aan hare mannen, vs. 1; en tot versiering niet van den uitwendigen, maar van den verborgen mensch, 3. Hij stelt haar tot dat einde voor het voorbeeld der heilige vrouwen in het O. T., voornamelijk van Sara, 5. Hij vermaant ook de mannen, dat zij met verstand bij hunne vrouwen wonen, 7. Komt vervolgens tot vermaning van onderlinge liefde, 8; bijzonder van verdraagzaamheid en vreedzaamheid, met belofte van Gods zegen uit den 34sten psalm, 9. Wijst aan, hoe zij niet hebben te vreezen, wanneer zij onschuldig lijden, en hoe zij altijd bereid moeten zijn om reden te geven van de hoop, die in hen is, 13. Hij stelt hun voor oogen het voorbeeld van het lijden van Christus en van Zijne zegepraal na hetzelve, 18; als ook tot een tegenbeeld, de straffen op de ongehoorzaamheid van de eerste wereld ten tijde van Noach, en zijne verlossing door de ark uit het water, als hij met lijdzaamheid daarop gewacht had, 19: waarvan nu de doop een tegenbeeld is, die ons wijst op de opstanding en heerlijkheid van Christus, 21.

DESGELIJKS [a] gij vrouwen! zijt uwen
eigenen mannen onderdanig; opdat
ook, zoo eenigen den Woorde ongehoorzaam
zijn, zij door den wandel der vrouwen,
zonder Woord mogen gewonnen worden;

a Gen. 3:16. 1 Kor. 14:34. Efez. 5:22. Kol. 3:18. Tit. 2:5.

2 Als zij zullen ingezien hebben uwen
kuischen wandel in vreeze.
3 [a] Welker versiersel zij, niet hetgeen
uiterlijk is, *bestaande* in het vlechten
des haars, en omhangen van goud, of van
kleederen aan te trekken; *a* 1 Tim. 2:9. Tit. 2:3.
4 Maar de verborgen mensch des harten,
in het onverderfelijk *versiersel* van een'
zachtmoedigen en stillen geest, die koste-
lijk is voor God.
5 Want alzoo versierden zichzelven eer-
tijds ook de heilige vrouwen, die op God
hoopten, en waren haren eigenen mannen
onderdanig;
6 [a] Gelijk Sara aan Abraham gehoorzaam
is geweest, hem noemende heer, welker
dochters gij geworden zijt, als gij weldoet,
en niet vreest voor eenige verschrikking.

a Gen. 18:12.

7 Gij mannen! insgelijks, [a] woont bij
haar met verstand, aan het vrouwelijke
vat, als het zwakste, eer gevende, als die
ook medeërfgenamen der genade des levens
met haar zijt; opdat uwe gebeden niet
verhinderd worden. *a* Efez. 5:25, enz. Kol. 3:19.
8 [a] En eindelijk, [b] zijt allen eensgezind,
medelijdend, de broeders liefhebbende,
met innerlijke barmhartigheid bewogen,
vriendelijk; *a* Rom. 12:16. 15:5. 1 Kor. 1:10.
Filipp. 2:2. 3:16.
9 [a] Vergeldt niet kwaad voor kwaad, of
schelden voor schelden, maar zegent daar-
entegen; wetende, dat gij daartoe geroepen
zijt, [a] opdat gij zegening zoudt beërven.

a Lev. 19:18. Spr. 20:22. 24:29. Matt. 5:39. Rom. 12:17.
1 Kor. 6:7. 1 Thess. 5:15. *b* Matt. 25:34. 1 Tim. 4:8.

10 [a] Want wie het leven wil liefhebben,
en goede dagen zien, die stille zijne tong
van het kwaad, en zijne lippen, dat zij
geen bedrog spreken; *a* Ps. 34:13, enz. Jakob. 1:26.
11 [a] Die wijke af van het kwade, en doe
het goede; die zoeke vrede en jage den-
zelven na. *a* Ps. 37:27. Jes. 1:16. 3 Joh. vs. 11.
12 Want de oogen des Heeren zijn over
de rechtvaardigen, en Zijne ooren tot hun
gebed; maar het aangezicht des Heeren is
tegen degenen, die kwaad doen.
13 En wie is het, die u kwaad doen zal,
indien gij navolgers zijt van het goede?
14 [a] Maar indien gij ook lijdt om der ge-

rechtigheid wil, zoo zijt gij zalig; [b] en vreest
niet uit vreeze van hen, en wordt niet ont-
roerd; *a* Matt. 5:10. 1 Petr. 2:20. 4:14. *b* Jes. 8:12. Jer. 1:8.
15 [a] Maar heiligt God, den Heere, in uwe
harten; [b] en zijt altijd bereid tot verant-
woording aan een' iegelijk, die u reken-
schap afeischt van de hoop, die in u is, met
zachtmoedigheid en vreeze.
a Job 1:21. *b* Ps. 119:46. Hand. 4:8.
16 En hebt een goed geweten, [a] opdat in
hetgeen zij kwalijk van u spreken, als van
kwaaddoeners, zij beschaamd mogen wor-
den, die uwen goeden wandel in Christus
lasteren. *a* Tit. 2:8. 1 Petr. 2:12, 15.
17 Want het is beter, dat gij, weldoende,
(indien het de wil van God wil) lijdt, dan
kwaad doende.
18 [a] Want Christus heeft ook eens voor
de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor
de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot
God zou brengen; Die wel is gedood in
het vleesch, maar levend gemaakt door
den Geest; *a* Rom. 5:6. Hebr. 9:15, 28.
19 In Denwelken Hij ook, henengegaan
zijnde, den geesten, [a] die in de gevangenis
zijn, gepredikt heeft, *a* 1 Petr. 4:6.
20 [a] Die eertijds ongehoorzaam waren,
[b] wanneer de lankmoedigheid Gods een-
maal verwachtte, in de dagen van Noach,
als de ark toebereid werd; waarin weinige
([c] dat is acht) zielen behouden werden door
het water. *a* Gen. 6:5. *b* Gen. 6:3, 14. Matt. 24:37.
Luk. 17:26. Rom. 2:4. *c* Gen. 8:18. 2 Petr. 2:5.
21 [a] Waarvan het tegenbeeld, de doop,
ons nu ook behoudt, niet die eene afleg-
ging is der vuiligheid des lichaams, maar
die eene vraag is van een goed geweten tot
God, door de opstanding van Jezus Christus;
a Efez. 5:26.
22 [a] Welke is aan de rechter*hand* Gods,
opgevaren ten hemel, de engelen, en
machten, en krachten Hem onderdanig
gemaakt zijnde. *a* Efez. 1:20.

HOOFDSTUK 4.

Uit aanmerking van het lijden van Christus trekt de apostel eene vermaning, dat zij niet moeten leven naar de begeerlijkheden van het vleesch, maar naar den wil van God, vs. 1; en leert, dat zij, die het tegendeel doen, of anderen daartoe verleiden, aan God rekenschap zullen geven, 4. Dat daarom ook den dooden het Evangelie was verkondigd, 6. Hij vermaant hen vervolgens tot waakzaamheid, bidden, liefde en andere deugden, 7; en tot eene behoorlijke aanwending der gaven en bedieningen, die elk heeft ontvangen, 10. Hij leert wederom, dat het lot der geloovigen is verdrukking te lijden, en dat zulks hun zalig is, 12; doch waarschuwt, dat niemand lijde als een kwaaddoener, maar dat hij lijde als een Christen, 15; vermits het oordeel Gods van Zijn huis begint, 17; doch dat de anderen hierna een zwaarder oordeel hebben te verwachten, 18.

DEWIJL dan Christus voor ons in het
vleesch geleden heeft, zoo [a] wapent gij
u ook met dezelve gedachte, [b] *namelijk* dat
wie in het vleesch geleden heeft, die heeft op-
gehouden van de zonde; *a* Hebr. 12:1. *b* Rom. 6:7.
2 [a] Om nu niet meer naar de begeerlijk-
heden der menschen, maar naar den wil
van God, den tijd, die overig is in het
vleesch, te leven. *a* Rom. 14:7. 2 Kor. 5:15.
Gal. 2:20. Efez. 4:24. 1 Thess. 5:10. Hebr. 9:14.
3 [a] Want het is ons genoeg, dat wij den
voorgaanden tijd des levens der Heidenen
wil volbracht hebben, en gewandeld hebben
in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijn-
zuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gru-
welijke afgoderijen; *a* Efez. 4:17.
4 Waarin zij zich vreemd houden, als gij
niet medeloopt tot dezelfde uitgieting der
overdadigheid, en *u* lasteren;
5 Dewelke zullen rekenschap geven Den-
gene, Die bereid staat om te oordeelen de
levenden en de dooden.
6 [a] Want daartoe is ook den dooden het
Evangelie verkondigd geworden, opdat zij
wel zouden geoordeeld worden naar den
mensch in het vleesch, maar leven zouden
naar God in den geest. *a* Joh. 5:25. 1 Petr. 3:19.
7 [a] En het einde aller dingen is nabij;
[b] zijt dan nuchteren, en waakt in de ge-
beden. *a* 1 Joh. 2:18. *b* Luk. 21:34.
8 Maar vooral hebt vurige liefde tot
elkander; [a] want de liefde zal menigte van
zonden bedekken. *a* Spr. 10:12.
9 [a] Zijt herbergzaam jegens elkander, [b] zon-
der murmureeren. *a* Rom. 12:13. Hebr. 13:2. *b* Filipp. 2:14.
10 [a] Een iegelijk, gelijk hij gave ontvangen
heeft, *alzoo* bediene hij dezelve aan de ande-
ren, als goede uitdeelers der menigerlei
genade Gods. *a* Spr. 3:28. Rom. 12:6. 2 Kor. 8:11.
11 [a] Indien iemand spreekt, *die spreke* als
de woorden Gods; indien iemand dient, *die*
diene als uit kracht, die God verleent; op-
dat God in allen geprezen worde door Jezus
Christus, Welken toekomt de heerlijkheid en
de kracht, in alle eeuwigheid. Amen. *a* Jer. 23:22.
12 Geliefden! [a] houdt u niet vreemd over
de hitte *der verdrukking* onder u, die u ge-
schiedt tot verzoeking, als of u *iets* vreemds
overkwame; *a* Jes. 48:10. 1 Kor. 3:13. 1 Petr. 1:7.
13 Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan
het lijden van Christus, *alzoo* verblijdt u;
opdat gij ook in de openbaring zijner heer-
lijkheid u moogt verblijden en verheugen.
14 [a] Indien gij gesmaad wordt om den
Naam van Christus, zoo zijt gij zalig; want
de Geest der heerlijkheid, en *de Geest* van

God rust op u. Wat hen aangaat, Hij wordt
wel gelasterd, maar wat u aangaat, Hij
wordt verheerlijkt. [a] Matt. 5:10. 1 Petr. 2:20. 3:14.
15 Doch dat niemand van u lijde als een
doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als
een, die zich met eens anders doen bemoeit;
16 Maar indien *iemand lijdt* als een
Christen, die schame zich niet, maar ver-
heerlijke God in dezen deele.
17 [a] Want het is de tijd, dat het oordeel
beginne van het huis Gods; en indien het
eerst van ons *begint*, [b] welk zal het einde zijn
dergenen, die het Evangelie van God onge-
hoorzaam zijn? [a] Jer. 25:29. Luk. 23:31. [b] Luk. 10:12.
18 [a] En indien de rechtvaardige nauwe-
lijks zalig wordt, waar zal de goddelooze
en zondaar verschijnen? [a] Spr. 11:31.
19 Zoo dan ook die lijden naar den wil van
God, dat zij hunne zielen *Hem*, als den ge-
trouwen Schepper, bevelen met weldoen.

HOOFDSTUK 5.

Petrus vermaant, dat zij de kudde Gods behoorlijk weiden, vs. 1; en belooft hun de kroon der heerlijkheid tot eene vergelding, 4. Hij vermaant vervolgens de jongen tot onderdanigheid en nederigheid, 5; en een iegelijk, dat hij zijne zorg op God werpe, 7. Hij stelt hun voor oogen de list en de macht des duivels, en vermaant hen daartegen te waken, 8. Hij bidt God, dat Hij hen versterke, 10; en looft Hem, 11. Verklaart de reden, waarom hij aan hen in het kort heeft geschreven, 12; en besluit den brief met onderlinge groete en wensch van vrede, 13.

DE ouderlingen, die onder u zijn, ver-
maan ik, die een medeouderling, en
getuige des lijdens van Christus ben, en
deelachtig der heerlijkheid, die geopen-
baard zal worden:
2 [a] Weidt de kudde Gods, die onder u
is, hebbende opzicht *daarover*, niet uit be-
dwang, maar gewilliglijk; [b] noch om vuil
gewin, maar met een volvaardig gemoed;
[a] Hand. 20:28. [b] 1 Tim. 3:3. Tit. 1:7.
3 [a] Noch als heerschappij voerende over
het erfdeel *des Heeren*, [b] maar *als* voor-
beelden der kudde geworden zijnde.
[a] 2 Kor. 1:24. [b] Filipp. 3:17. 1 Tim. 4:12. Tit. 2:7.
4 En als [a] de overste Herder verschenen
nen zal zijn, [b] zoo zult gij de onver-
welkelijke kroon der heerlijkheid behalen.
[a] Jes. 40:11. Ezec. 34:23. Joh. 10:11. Hebr. 13:20. 1 Petr. 2:25.
[b] 1 Kor. 9:25. 2 Tim. 4:8. Jakob. 1:12. 1 Petr. 1:4.
5 Desgelijks gij jongen! zijt den ouden
onderdanig; [a] en zijt allen elkander onder-
danig; zijt met de ootmoedigheid bekleed;
[b] want God wederstaat de hoovaardigen,
maar den nederigen geeft Hij genade.
[a] Rom. 12:10. Filipp. 2:3. [b] Spr. 3:34. Jakob. 4:6.
6 [a] Vernedert u dan onder de krachtige
hand Gods, opdat Hij u verhooge te Zijner
tijd. [a] Job 22:23. Spr. 29:23. Matt. 23:12. Luk. 14:11. Jakob. 4:10.
7 [a] Werpt al uwe bekommernis op Hem,
[b] want Hij zorgt voor u. [a] Ps. 55:23. Matt. 6:25.
Luk. 12:22. Filipp. 4:6. 1 Tim. 6:8. [b] 1 Kor. 9:9. Hebr. 13:5.
8 [a] Zijt nuchteren, *en* waakt; [b] want uwe
tegenpartij, de duivel, gaat om als een
brieschende leeuw, zoekende wien hij zou
mogen verslinden.
[a] 1 Thess. 5:6. 1 Petr. 1:13. 4:7. [b] Job 1:7. Luk. 22:31.
9 [a] Denwelken wederstaat, vast zijnde in
het geloof, wetende, dat hetzelfde lijden
aan uwe broederschap, die in de wereld is,
volbracht wordt. [a] Efez. 4:27. Jakob. 4:7.
10 De God nu aller genade, Die ons
geroepen heeft tot Zijne eeuwige heerlijk-
heid in Christus Jezus, nadat wij [a] een
weinig *tijds* zullen geleden hebben, Dezelve
volmake, bevestige, versterke *en* fondeere
ulieden. [a] Hebr. 10:37. 1 Petr. 1:6.
11 Hem zij de heerlijkheid en de kracht
in alle eeuwigheid. Amen.
12 Door Silvánus, die u een getrouw
broeder is, zoo ik acht, heb ik met weinige
woorden geschreven, vermanende en be-
tuigende, dat deze is de waarachtige genade
Gods, in welke gij staat.
13 U groet de medeuitverkorene *Gemeente*,
die in Bábylon is, en Markus, mijn zoon.
14 Groet elkander [a] met eenen kus der
liefde. Vrede zij u allen, die in Christus
Jezus zijt. Amen.
[a] Rom. 16:16. 1 Kor. 16:20. 2 Kor. 13:12. 1 Thess. 5:26.

DE TWEEDE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

De apostel Petrus, na het opschrift, en de groete, vs. 1; verhaalt eerst, welke overgroote genade en weldaden God aan de geloovige Joden heeft bewezen, tot hunne zaligheid, 3; waarom hij hen vermaant om in geloof en Godzaligheid meer en meer toe te nemen, en bij het geloof ook andere deugden te voegen, 5; leerende, dat zij alsdan recht vruchtbaar zullen zijn, 8; en dat zij daardoor meer en meer zullen worden verzekerd van hunne verkiezing en van den ingang in het Koninkrijk van Christus, 10. Hij verklaart

dat, hoewel zij deze dingen wel weten, hij hen evenwel heeft willen opwekken door deze vermaning, 12; alzoo hij haast uit dit leven zou worden genomen, naar de voorzegging van Christus, opdat zij na Zijnen dood daaraan zouden gedenken, 14. Hij betuigt, dat het geene fabelen zijn, wat hun van Christus en Zijne toekomst was gepredikt, maar dat hij zelf en twee zijner medeapostelen de heerlijkheid van Christus hadden aanschouwd op den berg, en uit den hemel hadden gehoord de getuigenis des Vaders van Hem, 16; en dat ditzelfde ook bevestigd wordt door de profetische schriften, 19; die door den Geest Gods zijn ingegeven, 20.

SIMEON Petrus, een dienstknecht en apostel van Jezus Christus, aan degenen, die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, door de rechtvaardigheid van onzen God en Zaligmaker, Jezus Christus:

2 [a] Genade en vrede zij u [b] vermenigvuldigd [c] door de kennis van God, en van Jezus, onzen Heere:

[a] Rom. 1:7. 1 Petr. 1:2. [b] 1 Petr. 1:2. Judas vs. 2. [c] Joh. 17:3.

3 Gelijk ons Zijne Goddelijke kracht alles, wat tot het leven en de Godzaligheid *behoort*, geschonken heeft, door de kennis Desgenen, Die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd;

4 Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, [a] opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloden zijt het verderf, dat in de wereld is door de begeerlijkheid. [a] Jes. 56:5. Joh. 1:12. Rom. 8:15. Gal. 3:26.

5 En gij, tot hetzelve ook alle naarstigheid toebrengende, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis,

6 En bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid Godzaligheid,

7 En bij de Godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde *jegens allen.*

8 Want zoo deze dingen bij u zijn, en *in u* overvloedig zijn, zij zullen *u* niet ledig noch [a] onvruchtbaar laten in de kennis van onzen Heere Jezus Christus. [a] Tit. 3:14.

9 Want bij welken deze dingen niet zijn, [a] die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging zijner vorige zonden. [a] Jes. 59:10. Zef. 1:17.

10 Daarom, broeders! benaarstigt u te meer, om uwe roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende zult gij nimmermeer struikelen.

11 Want alzoo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig Koninkrijk van onzen Heere en Zaligmaker, Jezus Christus.

12 Daarom zal ik niet verzuimen u altijd daarvan te vermanen, hoewel gij het weet, en in de tegenwoordige waarheid versterkt zijt.

13 En ik acht het recht te zijn, zoo lang ik in dezen tabernakel ben, dat ik u [a] opwekke door vermaning; [a] 2 Petr. 3:1.

14 [a] Alzoo ik weet, dat de aflegging mijns tabernakels haast zijn zal, [b] gelijkerwijs ook onze Heere Jezus Christus mij heeft geopenbaard. [a] Tim. 4:6. [b] Joh. 21:18, 19.

15 Doch ik zal ook naarstigheid doen bij alle gelegenheid, dat gij na mijnen uitgang van deze dingen gedachtenis moogt hebben.

16 [a] Want wij zijn geene kunstelijk-verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onzen Heere Jezus Christus, [b] maar wij zijn aanschouwers geweest van Zijne majesteit.

[a] 1 Kor. 1:17. 2:1, 4. 4:20. [b] Matt. 17:1. Joh. 1:14. 1 Joh. 1:1.

17 Want Hij heeft van God den Vader eer en heerlijkheid ontvangen, als zoodanig eene stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot Hem gebracht werd: [a] Deze is Mijn geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb. [a] Matt. 3:17. 17:5. Mark. 1:11. 9:7. Luk. 3:22. 9:35. Kol. 1:13.

18 En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebracht is geweest, toen wij met Hem op den heiligen berg waren.

19 En wij hebben het profetische woord, dat zeer vast is; en gij doet wel, dat gij daarop acht hebt, [a] als op een licht, schijnende in eene duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en [b] de morgenster opga in uwe harten. [a] 2 Kor. 4:6. [b] Openb. 22:16.

20 Dit eerst wetende, dat geene profetie der Schrift is van eigene uitlegging;

21 Want de profetie is voortijds niet voortgebracht door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods, [a] van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben *ze* gesproken. [a] 2 Tim. 3:16.

HOOFDSTUK 2.

De apostel waarschuwt de geloovigen tegen de valsche leeraars, die in de Gemeente verderfelijke ketterijen zullen invoeren en velen verleiden, vs. 1. Opdat zij hen te eerder zouden vermijden, beschrijft hij hunne gierigheid en het verderf, waarin zij zich zullen brengen, 3; hetwelk hij bevestigt met het voorbeeld der engelen, die gezondigd hebben; van de oude wereld en die van Sodom en Gomorra, 4; waar hij tegenover stelt de behoudenis van Lot, gelijk te voren van Noach, 7. Wijst verder aan de onkuischheid, hoovaardij, onmatigheid, bedriegerijen en andere zonden van deze verleiders, die daarin den onredelijken dieren gelijk zijn; waarom zij dan ook hunne verdiende straf niet zullen ontgaan, 10; zoo als Balaäm, die over zijne onrechtvaardigheid van een stom beest bestraft werd, 15. Hij vergelijkt hen verder bij fonteinen, en wolken zonder water, 17. Beschrijft hunne opgeblazenheid en hoe zij de Christenen verlokken en vrijheid beloven, daar zij zelven slaven der zonden zijn, 18. Leert, dat de staat der Christenen, die zich door hen laten verleiden, erger is, dan dat zij Christus nooit hadden gekend, 20; en vergelijkt hen bij honden, die hun uitbraaksel oplekken, en bij gewasschene zwijnen, die zich wederom in het slijk wentelen, 22.

EN er zijn ook [a] valsche profeten onder het volk geweest, [b] gelijk ook onder u val-

sche leeraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen, ook den Heere, Die hen gekocht heeft, verloochenende, *en* een haastig verderf over zichzelven brengende.

[a] Deut. 13:1. [b] Matt. 24:11. Hand. 20:29. 1 Tim. 4:1. 2 Tim. 3:1.

2 En velen zullen hunne verderfenissen navolgen, door welke de weg der waarheid zal gelasterd worden.

3 En zij zullen door gierigheid, met gemaakte woorden, van u eene koopmanschap maken; [a] over welke het oordeel van over lang niet ledig is, en hun verderf sluimert niet.

[a] Judas vs. 4.

4 Want indien God [a] de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar, die in de hel geworpen hebbende, overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden;

[a] Judas vs. 6. Openb. 20:3.

5 En de oude wereld niet heeft gespaard, maar [a] Noach, den prediker der gerechtigheid, zijn' achtster bewaard heeft, als Hij den zondvloed over de wereld der goddeloozen heeft gebracht;

[a] Gen. 7:23. 1 Petr. 3:19.

6 En de steden [a] van Sódoma en Gomórra tot asch verbrandende met omkeering veroordeeld heeft, en tot een voorbeeld gezet dengenen, die goddelooslijk zouden leven;

[a] Gen. 19:24. Deut. 29:23. Jes. 13:19. Jer. 50:40. Ezec. 16:49. Hos. 11:8. Amos 4:11. Judas vs. 7.

7 En den rechtvaardigen Lot, [a] die vermoeid was van den ontuchtigen wandel der gruwelijke menschen, *daaruit* verlost heeft;

[a] Gen. 19:7, 8.

8 (Want deze rechtvaardige *man*, wonende onder hen, heeft dag op dag *zijne* rechtvaardige ziel [a] gekweld, door het zien en hooren van *hunne* ongerechtige werken)

[a] Ps. 119:158.

9 [a] Zoo weet de Heere de Godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden;

[a] 1 Kor. 10:13.

10 Maar allermeest degenen, die naar het vleesch in onreine begeerlijkheid wandelen, en de heerschappij verachten; die stout zijn, zichzelven behagen, en die de heerlijkheden niet schromen te lasteren;

11 Daar de engelen, in sterkte en kracht meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel tegen hen voor den Heere voortbrengen.

12 [a] Maar deze, als onredelijke dieren, die de natuur volgen, en voortgebracht zijn, om gevangen en gedood te worden, [b] dewijl zij lasteren hetgeen zij niet verstaan, zullen in hunne verdorvenheid verdorven worden;

[a] Jer. 12:3. [b] Judas vs. 10.

13 En zullen verkrijgen den loon der ongerechtigheid, als die de dagelijksche weelde *hun* vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn weelderig in hunne bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn;

14 Hebbende de oogen vol overspel, en die niet ophouden van zondigen; verlokkende de onvaste zielen, hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking;

15 Die den rechten weg verlaten hebbende, zijn verdwaald, en [a] volgen den weg van Balaäm, den *zoon* van Bosor, die den loon der ongerechtigheid liefgehad heeft;

[a] Num. 22:7, 21. Judas vs. 11.

16 Maar hij heeft de bestraffing zijner ongerechtigheid gehad; *want* [a] het jukdragende stomme *dier*, sprekende met menschenstem, heeft des profeten dwaasheid verhinderd.

[a] Num. 22:21.

17 [a] Deze zijn waterlooze fonteinen, wolken, van eenen draaiwind gedreven, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

[a] Judas vs. 12.

18 Want zij, zeer opgeblazene ijdelheid sprekende, verlokken, door de begeerlijkheden des vleesches *en* door ontuchtigheden, degenen, die waarlijk ontvloden waren van degenen, die in dwaling wandelen;

19 Belovende hun vrijheid, daar zijzelven dienstknechten zijn der verdorvenheid; [a] want van wien iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een' dienstknecht gemaakt.

[a] Joh. 8:34. Rom. 6:16.

20 [a] Want indien zij, nadat zij, door de kennis van den Heere en Zaligmaker Jezus Christus, de besmettingen der wereld ontvloden zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, *van dezelve* overwonnen worden, [b] zoo is hun het laatste erger geworden dan het eerste.

[a] Hebr. 6:4. 10:26. [b] Matt. 12:45.

21 Want het ware hun beter, dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij, *dien* gekend hebbende, *weder* afkeeren van het heilige gebod, dat hun overgegeven was.

22 Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord *gezegd wordt:* [a] De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel; en de gewasschene zeug tot de wenteling in het slijk.

[a] Spr. 26:11.

HOOFDSTUK 3.

De apostel verklaart, dat hij dezen tweeden brief heeft geschreven, om hen daardoor op te wekken tot betrachting van de profetische en apostolische leer, vs. 1; en waarschuwt hen tegen de spotters, die in de laatste tijden de toekomst van Christus ten oordeel en de voleinding der wereld zullen loochenen, 3. Hij wederlegt deze met redenen, ontleend van de schepping en onderhouding der wereld, 5; en van den zondvloed, 6; leerende gelijk de eerste wereld vergaan is door het water, dat alzoo deze zal vergaan door het vuur, 7. Dat de toekomst van Christus ten oordeel wel wordt uitgesteld om der uitverkorenen wil, 8; maar dat zij onverziens zal komen, 10. De apostel trekt daaruit eene vermaning tot betrachting van oprechte Godzaligheid, 11; en leert dat er een nieuwe hemel en eene nieuwe aarde zal zijn, 13; dit alles bevestigt hij met de getuigenis van den apostel Paulus, wiens brieven sommigen verdraaien, 15. Eindelijk besluit hij met eene herhaling van de vermaning, om zich te wachten tegen de valsche leeraars en spotters, en met eene lofzegging tot Christus, 17.

DEZEN tweeden zendbrief, geliefden!
schrijf ik nu aan u, in welke *beide*
ik [a] door vermaning uw oprecht gemoed
opwekke; [a] 2 Petr. 1:13.
2 Opdat gij gedachtig zijt aan de woorden, die van de heilige profeten te voren gesproken zijn, en aan ons gebod, die des Heeren en Zaligmakers apostelen zijn;
3 [a] Dit eerst wetende, dat in het laatste
der dagen spotters komen zullen, die naar
hunne eigene begeerlijkheden zullen wandelen, [a] 1 Tim. 4:1. 2 Tim. 3:1. Judas vs. 18.
4 En zeggen: [a] Waar is de belofte Zijner
toekomst? want van dien *dag*, dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen
alzoo *gelijk* van het begin der schepping.
[a] Ezec. 12:22.
5 Want willens is dit hun onbekend, dat
door het woord Gods de hemelen van over
lang geweest zijn, [a] en de aarde uit het
water en in het water bestaande;
[a] Gen. 1:9. Ps. 24:2.
6 [a] Door welke de wereld, die toen was,
met het water van den zondvloed bedekt
zijnde, vergaan is. [a] Gen. 7:10, 21.
7 [a] Maar de hemelen, die nu zijn, en
de aarde, zijn door hetzelfde woord als
een schat weggelegd, [b] en worden ten
vure bewaard tegen den dag des oordeels,
en der verderving der goddelooze menschen. [a] Ps. 102:27. Jes. 51:6. Hebr. 1:11. 2 Petr. 3:10.
[b] 2 Thess. 1:8.
8 Doch deze eene zaak zij u niet onbekend, geliefden! [a] dat één dag bij den
Heere is als duizend jaren, en duizend
jaren als één dag. [a] Ps. 90:4.
9 [a] De Heere vertraagt de belofte niet
([b] gelijk eenigen *dat* traagheid achten),
[c] maar is lankmoedig over ons, [d] niet willende, dat eenigen verloren gaan, maar dat
zij allen tot bekeering komen.
[a] Hab. 2:3. [b] 1 Petr. 3:20. 2 Petr. 3:15. [c] Jes. 30:18.
Rom. 2:4. [d] Ezec. 18:32. 33:11. 1 Tim. 2:4.
10 Maar de dag des Heeren zal komen
[a] als een dief in den nacht, in welken de
hemelen met een gedruisch zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen
en vergaan, en de aarde en de werken, die
daarin zijn, zullen verbranden.
[a] Matt. 24:43, 44. 1 Thess. 5:2. Openb. 3:3. 16:15.
11 Dewijl dan deze dingen alle vergaan,
hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen
wandel en Godzaligheid!
12 Verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods, [a] in welken de
hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de elementen brandende
zullen versmelten. [a] Ps. 50:3. 2 Thess. 1:8.
13 Maar wij verwachten, [a] naar Zijne belofte, nieuwe hemelen en eene nieuwe aarde,
in dewelke gerechtigheid woont.
[a] Jes. 65:17. 66:22. Openb. 21:1.
14 Daarom, geliefden! verwachtende deze
dingen, benaarstigt u, dat gij onbevlekt en
onbestraffelijk van Hem bevonden moogt
worden in vrede;
15 [a] En acht de lankmoedigheid onzes
Heeren voor zaligheid; gelijkerwijs ook
onze geliefde broeder Paulus, naar de
wijsheid, die hem gegeven is, ulieden
geschreven heeft; [a] Rom. 2:4.
16 Gelijk ook [a] in alle zendbrieven, daarin
van deze dingen sprekende; in welke dingen sommigen zwaar zijn om te verstaan,
die de ongeleerde en onvaste *menschen*
verdraaien, gelijk ook de andere Schriften,
tot hun eigen verderf.
[a] Rom. 8:19. 1 Kor. 15:24. 1 Thess. 4:15.
17 Gij dan, geliefden! *zulks* te voren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede
afgerukt wordt, en uitvalt van uwe vastigheid;
18 Maar wast op in de genade en kennis
van onzen Heere en Zaligmaker Jezus
Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide
nu en in den dag der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

De apostel verklaart, dat de leer, die hij verkondigt, gansch zeker en heerlijk is, vs. 1; en dat hij die voorstelt, opdat de geloovigen daardoor gemeenschap zouden hebben met God, en hunne blijdschap volmaakt zij, 3; dat wij met God, Die het licht is, geene gemeenschap kunnen hebben, als wij in de duisternis wandelen, 5; maar zoo wij in het licht wandelen, dat dan onze zonden door Christus bloed zijn gereinigd, 7; dat wij ons niet moeten laten voorstaan geene zondaars te zijn, 8; maar dat wij onze zonden voor God moeten belijden, en dat dezelve ons van God zullen worden vergeven, 9.

HETGEEN [a] van den beginne was, het-
geen wij gehoord hebben, hetgeen
wij gezien hebben met onze oogen, [b] het-
geen wij aanschouwd hebben, [c] en onze
handen getast hebben, van het Woord des
levens;

[a] Joh. 1:1. [b] Joh. 1:14. 2 Petr. 1:16. [c] Luk. 24:39. Joh. 20:27.

2 (Want het Leven is geopenbaard, en wij
hebben het gezien, en wij getuigen, en ver-
kondigen ulieden dat eeuwige Leven,
Hetwelk bij den Vader was, en ons is
geopenbaard.)
3 Hetgeen wij *dan* gezien en gehoord heb-
ben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij
met ons gemeenschap zoudt hebben, en
deze onze gemeenschap ook *zij* met den
Vader, en met Zijnen Zoon Jezus Christus.
4 En deze dingen schrijven wij u, opdat
uwe blijdschap vervuld zij.
5 En dit is de verkondiging, die wij van
Hem gehoord hebben, en wij u verkondigen,
[a] dat God een Licht is, en gansch geene duis-
ternis in Hem is. [a] Joh. 1:9. 8:12. 9:5. 12:35, 36.
6 Indien wij zeggen, dat wij gemeenschap
met Hem hebben, en wij in de duisternis
wandelen, zoo liegen wij, en doen de waar-
heid niet.
7 Maar indien wij in het licht wandelen,
gelijk Hij in het licht is, zoo hebben wij
gemeenschap met elkander, [a] en het bloed
van Jezus Christus, Zijnen Zoon, reinigt ons
van alle zonde. [a] Hebr. 9:14. 1 Petr. 1:19. Openb. 1:5.
8 [a] Indien wij zeggen, dat wij geene zonde
hebben, zoo verleiden wij ons zelven, en de
waarheid is in ons niet. [a] 1 Kon. 8:46. 2 Kron. 6:36.
Job 9:2. Ps. 143:2. Spr. 20:9. Pred. 7:20.
9 [a] Indien wij onze zonden belijden, Hij
is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de
zonden vergeve, en ons reinige van alle
ongerechtigheid. [a] Ps. 32:5. Spr. 28:13.
10 Indien wij zeggen, dat wij niet gezon-
digd hebben, zoo maken wij Hem tot eenen
leugenaar, en Zijn woord is niet in ons.

HOOFDSTUK 2.

De apostel verklaart, dat hij de belofte van de vergeving der zonden heeft voorgesteld, niet om die te misbruiken tot zondigen, maar tot troost der zondaren, vs. 1; en vermaant degenen, die Christus kennen, tot onderhouding Zijner geboden, 3; leerende dat dit in verschillende opzichten een nieuw en een oud gebod is, 7; vervolgens tot liefde des naasten, 9; en past deze vermaning toe op de vaders, jongelingen en kinderen, 13. Hij leert, dat de Christenen de wereld en hetgeen daarin is niet moeten liefhebben, 15; en zich wachten voor de verleiding der valsche leeraars en den antichrist, 18; wijst hun aan, dat de zalving des H. Geestes, die zij hebben, hen zal bewaren, zoo van de begeerlijkheid der wereld, als van de verleiding van den antichrist, 20; dien hij beschrijft, 22. Hij stelt hen voor de belofte van het eeuwige leven en beschrijft de kracht der zalving van den H. Geest, die zij hadden ontvangen, 27; en vermaant hen standvastig te blijven bij de leer van Christus, om in Zijne verschijning vrijmoedig te mogen bestaan, 28; en gerechtigheid te oefenen, ter betooning dat zij zijn wedergeboren, 29.

MIJNE kinderkens! ik schrijf u deze din-
gen, opdat gij niet zondigt. En indien
iemand gezondigd heeft, wij hebben [a] eenen
Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus,
den Rechtvaardige; [a] 1 Tim. 2:5. Hebr. 7:25.
2 En Hij is [a] eene verzoening voor onze
zonden; en niet alleen voor de onze, maar
ook voor *de zonde* [b] der geheele wereld.

[a] Rom. 3:25. 2 Kor. 5:18. Kol. 1:20. 1 Joh. 4:10. [b] Joh. 4:42. 1 Joh. 4:14.

3 En hieraan kennen wij, dat wij Hem ge-
kend hebben, zoo wij Zijne geboden bewaren.
4 [a] Die daar zegt: Ik ken Hem, en Zijne
geboden niet bewaart, die is een leugenaar,
en in dien is de waarheid niet; [a] 1 Joh. 4:20.
5 Maar zoo wie Zijn Woord bewaart, in
dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt
geworden; [a] hieraan kennen wij, dat wij
in Hem zijn. [a] Joh. 13:35.
6 Die zegt, dat hij in Hem blijft, [a] die
moet ook zelf alzoo wandelen, gelijk Hij
gewandeld heeft. [a] Joh. 13:15. 1 Petr. 2:21.
7 Broeders! ik schrijf u [a] geen nieuw
gebod, maar een oud gebod, dat gij van
den beginne gehad hebt; dit oud gebod
is het woord, dat gij van den beginne
gehoord hebt. [a] 2 Joh. vs. 5.
8 Wederom schrijf ik u [a] een nieuw ge-
bod: hetgeen waarachtig is in Hem, zij

ook in u *waarachtig;* want de duisternis
gaat voorbij, en het waarachtige licht
schijnt nu. [a] Joh. 13:34. 15:12.
9 Die zegt, dat hij in het licht is, en
zijnen broeder haat, die is in de duisternis
tot nog toe.
10 [a] Die zijnen broeder liefheeft, [b] blijft
in het licht, en geene ergernis is in hem.
[a] 1 Joh. 3:14. [b] Joh. 12:35.
11 Maar die zijnen broeder haat, is in de
duisternis, en wandelt in de duisternis, en
weet niet, waar hij henengaat; want de
duisternis heeft zijne oogen verblind.
12 [a] Ik schrijf u, kinderkens! want de
zonden zijn u vergeven om Zijns Naams
wil. [a] Luk. 24:47. Hand. 4:12. 13:38.
13 Ik schrijf u, vaders! want gij hebt
Hem gekend, Die van den beginne is. Ik
schrijf u, jongelingen! want gij hebt den
booze overwonnen. Ik schrijf u, kinde-
ren! want gij hebt den Vader gekend.
14 Ik heb u geschreven, vaders! want
gij hebt *Hem* gekend, Die van den beginne
is. Ik heb u geschreven, jongelingen! want
gij zijt sterk, en het Woord Gods blijft in
u, en gij hebt den booze overwonnen.
15 [a] Hebt de wereld niet lief, noch het-
geen in de wereld is; [b] zoo iemand de
wereld liefheeft, de liefde des Vaders is
niet in hem. [a] Rom. 12:2. [b] Gal. 1:10. Jakob. 4:4.
16 Want al wat in de wereld is, *namelijk*
de begeerlijkheid des vleesches, en de be-
geerlijkheid der oogen, en de grootschheid
des levens, is niet uit den Vader, maar is
uit de wereld.
17 [a] En de wereld gaat voorbij, en hare
begeerlijkheid; maar die den wil van God
doet, blijft in der eeuwigheid. [a] Ps. 90:10.
Jes. 40:6. 1 Kor. 7:31. Jakob. 1:10. 4:14. 1 Petr. 1:24.
18 Kinderkens! het is de laatste ure; [a] en
gelijk gij gehoord hebt, dat de antichrist
komt, *zoo* zijn ook nu vele antichristen ge-
worden; waaruit wij kennen, dat het de
laatste ure is. [a] Matt. 24:5. 2 Thess. 2:3.
19 [a] Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij
waren uit ons niet; want indien zij uit
ons geweest waren, zoo zouden zij met ons
gebleven zijn; [b] maar *dit is geschied*, opdat
zij zouden openbaar worden, dat zij niet
allen uit ons zijn.
[a] Ps. 41:10. Hand. 20:30. [b] 1 Kor. 11:19.
20 [a] Doch gij hebt de zalving van den
Heilige, en gij weet alle dingen.
[a] Ps. 45:8. 133:2. 2 Kor. 1:21. Hebr. 1:9.
21 Ik heb u niet geschreven, omdat gij de
waarheid niet weet, maar omdat gij die weet,
en omdat geene leugen uit de waarheid is.
22 Wie is de leugenaar, dan die loochent,
dat Jezus is de Christus? Deze is de anti-
christ, die den Vader en den Zoon loochent.
23 [a] Een iegelijk, die den Zoon loochent,
heeft ook den Vader niet. [a] Luk. 12:9. 2 Tim. 2:12.
24 Hetgeen gijlieden dan van den be-
ginne gehoord hebt, dat blijve in u. In-
dien in u blijft, wat gij van den beginne
gehoord hebt, zoo zult gij ook in den Zoon
en in den Vader blijven.
25 En dit is de belofte, die Hij ons beloofd
heeft, *namelijk* het eeuwige leven.
26 Dit heb ik u geschreven van degenen,
die u verleiden.
27 [a] En de zalving, die gijlieden van Hem
ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet
van noode, dat iemand u leere; maar gelijk
dezelfde zalving u leert van alle dingen,
zoo is zij ook waarachtig, en is geene leu-
gen; en gelijk zij u geleerd heeft, *zoo* zult
gij in Hem blijven. [a] Jer. 31:34. Hebr. 8:11.
28 En nu, kinderkens! blijft in Hem;
[a] opdat, wanneer Hij zal geopenbaard zijn,
wij vrijmoedigheid hebben, en wij van
Hem niet beschaamd gemaakt worden in
Zijne toekomst. [a] Mark. 8:38. 1 Joh. 3:2.
29 Indien gij weet, dat Hij rechtvaardig
is, zoo weet gij, dat een iegelijk, die de
rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is.

HOOFDSTUK 3.

De apostel wijst aan de waardigheid der geloovigen, dat zij nu kinderen Gods zijn, hoewel hunne heerlijkheid in de toekomst van Christus eerst ten volle zal worden geopenbaard, vs. 1; en vermaant hen, zichzelven te reinigen, 3; tot welk einde Christus is geopenbaard, 5; en dat daardoor de kinderen Gods van de kinderen des duivels worden onderscheiden, 7; omdat de kinderen Gods zich niet begeven tot de zonden, 9. Hij vermaant hen ook elkander lief te hebben, 11; en niet het voorbeeld van Kaïn te volgen, 12. Leert, dat de liefde een recht kenmerk is, dat wij van den dood verlost zijn, en dat degene, die zijnen naaste haat, een doodslager voor God is, 14. Hij stelt voor de liefde van Christus jegens ons en vermaant ons die na te volgen, 16; niet alleen met woorden, maar met de daad en in waarheid, 17; leerende, dat wij daardoor meer en meer worden verzekerd, dat wij rechte Christenen zijn, 19; en dat onze gebeden door God zullen worden verhoord, 22. Hij noemt als de hoofdsom van Christus geboden, in Hem te gelooven en zijnen naaste lief te hebben, 23; hetwelk doende, zoo hebben wij gemeenschap met Hem en worden daarvan door Zijnen Geest verzekerd, 24.

ZIET, [a] hoe groote liefde ons de Vader
gegeven heeft, *namelijk* dat wij kin-
deren Gods genaamd zouden worden.
Daarom kent ons de wereld niet, omdat
zij Hem niet kent. [a] 1 Joh. 1:12.
2 Geliefden! [a] nu zijn wij kinderen Gods,
[b] en het is nog niet geopenbaard, wat wij
zijn zullen. [c] Maar wij weten, dat als *Hij*
zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk

wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is. *a* Jes. 56:5. Joh. 1:12. Rom. 8:15. Gal. 3:26. 4:6. *b* Matt. 5:12. Rom. 8:18. 2 Kor. 4:17. *c* Filipp. 3:21. Kol. 3:4.

3 En een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelven, gelijk Hij rein is.

4 Een iegelijk, die de zonde doet, die doet ook de ongerechtigheid; [a] want de zonde is de ongerechtigheid. *a* 1 Joh. 5:17.

5 [a] En gij weet, dat Hij geopenbaard is, opdat Hij onze zonden zou wegnemen; [b] en geene zonde is in Hem. *a* Jes. 53:12. 1 Tim. 1:15. *b* Jes. 53:9. 2 Kor. 5:21. 1 Petr. 2:22.

6 Een iegelijk, die in Hem blijft, die zondigt niet; een iegelijk, die zondigt, die heeft Hem niet gezien, en heeft Hem niet gekend.

7 Kinderkens! dat u niemand verleide; [a] die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk Hij rechtvaardig is. *a* 1 Joh. 2:29.

8 Die de zonde doet, is uit den duivel; want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou.

9 [a] Een iegelijk, die uit God geboren is, die doet de zonde niet, [b] want Zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren. *a* 1 Joh. 5:18. *b* 1 Petr. 1:23.

10 Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk, die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijnen broeder niet liefheeft.

11 Want dit is de verkondiging, die gij van den beginne gehoord hebt, [a] dat wij elkander zouden liefhebben. *a* Joh. 13:34. 15:12. 1 Joh. 3:23.

12 Niet gelijk [a] Kaïn, *die* uit den booze was, en zijnen broeder doodsloeg; en om wat oorzaak sloeg hij hem dood? [b] omdat zijne werken boos waren, en van zijnen broeder rechtvaardig. *a* Gen. 4:8. *b* Hebr. 11:4.

13 [a] Verwondert u niet, mijne broeders! zoo u de wereld haat. *a* Joh. 15:18.

14 [a] Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben; die *zijnen* broeder niet liefheeft, blijft in den dood. *a* 1 Joh. 2:10.

15 Een iegelijk, die zijnen broeder haat, is een doodslager; [a] en gij weet, dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in zich blijvende. *a* Matt. 5:21. Gal. 5:21.

16 [a] Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen. *a* Joh. 15:13. Efez. 5:2.

17 [a] Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem? *a* Deut. 15:7. Luk. 3:11. Jakob. 2:15.

18 Mijne kinderkens! laat ons niet liefhebben met den woorde, noch met de tong, maar met de daad en waarheid.

19 En hieraan kennen wij, dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzekeren voor Hem.

20 Want indien ons hart *ons* veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en Hij kent alle dingen.

21 Geliefden! indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God;

22 [a] En zoo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij Zijne geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor Hem. *a* Jer. 29:12. Matt. 7:8. 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13. 16:24. Jakob. 1:5. 1 Joh. 5:14.

23 [a] En dit is Zijn gebod, dat wij gelooven in den Naam van Zijnen Zoon Jezus Christus, [b] en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. *a* Joh. 6:29. 17:3. *b* Lev. 19:18. Matt. 22:39. Joh. 13:34. 15:12. Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 4:21.

24 [a] En die Zijne geboden bewaart, blijft in Hem, en Hij in denzelven. En hieraan kennen wij, dat Hij in ons blijft, *namelijk* uit den Geest, Dien Hij ons gegeven heeft. *a* Joh. 14:23. 15:10. 1 Joh. 4:12.

HOOFDSTUK 4.

De apostel waarschuwt de geloovigen wederom tegen de valsche leeraars, vs. 1; die hij beschrijft, 2; en troost hen tegen hunne verleiding met de gave der wedergeboorte, welke zij hebben ontvangen, 4; hen vermanende standvastig te blijven bij de leer der apostelen, 6. Hij komt vervolgens weder tot de vermaningen van onderlinge liefde, die een recht kenmerk van de ware wedergeboorte is, 7; en stelt hun tot dat einde voor het voorbeeld Gods en Zijne groote liefde tot ons, 9. Leert, dat wij uit deze onderlinge liefde door Zijnen Geest worden verzekerd, dat wij met God gemeenschap hebben, 12; gelijk ook als wij belijden, dat Jezus de Zaligmaker der wereld en de Zoon van God is, 14; dat wij door de liefde in God blijven en vrijmoedigheid hebben in den dag des oordeels, 16; dat de liefde de vrees der verdoemenis en smart des gemoeds verdrijft, 18; dat wij God niet kunnen liefhebben, indien wij onzen naaste niet liefhebben, 20; alzoo beide deze geboden te zamen ons zijn gegeven, 21.

GELIEFDEN! [a] gelooft niet eenen iegelijken geest, [b] maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn; [c] want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld. *a* Jer. 29:8. Matt. 24:4. Efez. 5:6. Kol. 2:18. *b* Matt. 7:15, 16. 1 Kor. 14:29. 1 Thess. 5:21. *c* Matt. 24:5, 24. 2 Petr. 2:1. 2 Joh. vs. 7.

2 Hieraan kent gij den Geest van God: alle geest, die belijdt, dat Jezus Christus

in het vleesch gekomen is, die is uit God;
3 En alle geest, die niet belijdt, dat Jezus
Christus in het vleesch gekomen is, die is uit
God niet; [a] maar dit is *de geest* van den anti-
christ, [b] welken *geest* gij gehoord hebt, dat
komen zal, [c] en is nu alreede in de wereld.

a 1 Joh. 2:22. b 1 Joh. 2:18. c 2 Thess. 2:7.

4 Kinderkens! gij zijt uit God, en hebt
hen overwonnen; want Hij is meerder,
Die in u is, dan die in de wereld is.
5 Zij zijn uit de wereld, daarom spreken
zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.
6 [a] Wij zijn uit God. Die God kent, hoort
ons; die uit God niet is, hoort ons niet.
Hieruit kennen wij den geest der waarheid,
en den geest der dwaling. a Joh. 8:47. 10:27.
7 Geliefden! laat ons elkander liefhebben,
want de liefde is uit God; en een iegelijk, die
liefheeft, is uit God geboren, en kent God;
8 Die niet liefheeft, die heeft God niet
gekend; want God is liefde.
9 [a] Hierin is de liefde Gods jegens ons
geopenbaard, dat God Zijnen eeniggeboren
Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij
zouden leven door Hem. a Joh. 3:16. Rom. 5:8.
10 Hierin is de liefde, niet dat wij God
liefgehad hebben, [a] maar dat Hij ons lief
heeft gehad, en Zijnen Zoon gezonden heeft
[b] *tot* eene verzoening voor onze zonden.

a Rom. 3:24. 2 Kor. 5:19. Kol. 1:19. b Rom. 3:25. 1 Joh. 2:2.

11 Geliefden! indien God ons alzoo lief
heeft gehad, zoo zijn ook wij schuldig
elkander lief te hebben.
12 [a] Niemand heeft ooit God aanschouwd;
[b] indien wij elkander liefhebben, zoo blijft
God in ons, en Zijne liefde is in ons vol-
maakt. a Ex. 33:20.

Deut. 4:12. Joh. 1:18. 1 Tim. 1:17. 6:16. b 1 Joh. 3:24.

13 Hieraan kennen wij, dat wij in Hem
blijven, en Hij in ons, omdat Hij ons
van Zijnen Geest gegeven heeft.
14 En wij hebben het aanschouwd, en
getuigen, dat de Vader *Zijnen* Zoon gezon-
den heeft *tot* eenen Zaligmaker der wereld.
15 Zoo wie beleden zal hebben, dat Jezus
de Zoon van God is, God blijft in hem,
en hij in God.
16 En wij hebben gekend en geloofd de
liefde, die God tot ons heeft. God is liefde;
en die in de liefde blijft, blijft in God,
en God in hem.
17 Hierin is de liefde bij ons volmaakt,
opdat wij vrijmoedigheid mogen hebben
in den dag des oordeels, *namelijk* dat
gelijk Hij is, wij ook zijn in deze wereld.
18 Er is in de liefde geene vrees, maar
de volmaakte liefde drijft de vrees buiten;
want de vrees heeft pijn, en die vreest,
is niet volmaakt in de liefde.
19 Wij hebben Hem lief, omdat Hij
ons eerst liefgehad heeft.
20 [a] Indien iemand zegt: Ik heb God
lief; en haat zijnen broeder, die is een leu-
genaar; want die zijnen broeder niet lief-
heeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God
liefhebben, Dien hij niet gezien heeft?

a 1 Joh. 2:4.

21 [a] En dit gebod hebben wij van Hem,
namelijk dat die God liefheeft, ook zijnen
broeder liefhebbe.

a Lev. 19:18. Matt. 22:39. Joh. 13:34. 15:12.
Efez. 5:2. 1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23.

HOOFDSTUK 5.

De apostel bewijst verder, dat de liefde Gods en Zijner kinderen altijd moeten te zamen gaan, vs. 1; en leert dat de liefde Gods openbaar wordt door het onderhouden Zijner geboden en in de overwinning der wereld, hetwelk de wedergeborenen doen door het geloof in Jezus Christus, 3; Wien hij bewijst te zijn de Zoon van God en onze Verlosser, door tweeërlei getuigenissen, in den hemel, van de heilige Drieëenheid, 6; en op de aarde van den Geest, het water en het bloed, 8; leert, dat wij deze getuigenissen moeten aannemen, of dat wij anders God tot eenen leugenaar maken, 9; maar die ze aannemen, dat zij door Christus het eeuwige leven hebben, 11; en een vertrouwen, dat zij van God door hunne gebeden alles zullen verkrijgen, wat ter zaligheid noodig is, 14; en dat niet alleen voor zichzelven, maar ook voor hunnen broeder, die niet zondigt tot den dood, 16; tot welke zonde hij leert, dat de wedergeborenen niet vervallen, vermits zij God en Zijnen Zoon Jezus Christus recht kennen en in Hem zijn, 18. Vermaant eindelijk de geloovigen zich te wachten van de afgoden, 21.

EEN [a] iegelijk, die gelooft, dat Jezus
is de Christus, die is uit God geboren;
en een iegelijk, die liefheeft Dengene,
Die geboren heeft, die heeft ook lief denge-
ne, die uit Hem geboren is. a Joh. 1:12.
2 Hieraan kennen wij, dat wij de kin-
deren Gods liefhebben, wanneer wij God
liefhebben, en Zijne geboden bewaren.
3 [a] Want dit is de liefde Gods, dat wij
Zijne geboden bewaren; [b] en Zijne geboden
zijn niet zwaar. a Joh. 14:15. 15:10. b Matt. 11:29,30.
4 Want al wat uit God geboren is, over-
wint de wereld; [a] en dit is de overwinning,
die de wereld overwint, *namelijk* ons geloof.

a Joh. 16:33.

5 [a] Wie is het, die de wereld overwint,
[b] dan die gelooft, dat Jezus is de Zoon
van God? a 1 Kor. 15:57. b 1 Joh. 4:15.
6 Deze is het, Die gekomen is door water
en bloed, *namelijk* Jezus, de Christus; niet
door het water alleen, maar door het water
en het bloed. En de Geest is het, Die
getuigt, dat de Geest de waarheid is.
7 Want Drie zijn er, Die getuigen in

den hemel, de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze Drie zijn één.

8 En drie zijn er, die getuigen op de aarde, de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één.

9 [a] Indien wij de getuigenis der menschen aannemen, de getuigenis van God is meerder; want dit is de getuigenis van God, welke Hij van Zijnen Zoon getuigd heeft.

[a] Joh. 5:37.

10 [a] Die in den Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelven; die God niet gelooft, heeft Hem tot een' leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van Zijnen Zoon. [a] Joh. 3:36. Rom. 8:16. Gal. 4:6.

11 En dit is de getuigenis, *namelijk* dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; [a] en ditzelve leven is in Zijnen Zoon. [a] Joh. 1:4.

12 Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet.

13 [a] Deze dingen heb ik u geschreven, die geloort in den Naam des Zoons van God; opdat gij weet, dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in den Naam des Zoons van God. [a] Joh. 20:31.

14 En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, [a] dat zoo wij iets bidden naar Zijnen wil, Hij ons verhoort.

[a] Jer. 29:12. Matt. 7:8. 21:22. Mark. 11:24. Luk. 11:9. Joh. 14:13. 15:7. 16:24. Jakob. 1:5. 1 Joh. 3:22.

15 En indien wij weten, dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zoo weten wij, dat wij de beden verkrijgen, die wij van Hem gebeden hebben.

16 Indien iemand zijnen broeder ziet zondigen eene zonde niet tot den dood, die zal *God* bidden, en Hij zal hem het leven geven, dengenen, *zeg ik*, die zondigen niet tot den dood. [a] Er is eene zonde tot den dood; voor dezelve *zonde* zeg ik niet, dat hij zal bidden.

[a] Num. 15:30. 1 Sam. 2:25. Matt. 12:31. Mark. 3:29. Luk. 12:10. Hebr. 6:4. 10:26. 2 Petr. 2:20.

17 [a] Alle ongerechtigheid is zonde; en er is zonde niet tot den dood.

[a] 1 Joh. 3:4.

18 [a] Wij weten, dat een iegelijk, die uit God geboren is, niet zondigt; maar die uit God geboren is, bewaart zichzelven, en de booze vat hem niet. [a] 1 Joh. 3:9.

19 Wij weten, dat wij uit God zijn, en dat de geheele wereld ligt in het booze.

20 Doch wij weten, dat de Zoon van God gekomen is, [a] en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtige kennen; en wij zijn in den Waarachtige, *namelijk* in Zijnen Zoon Jezus Christus. [b] Deze is de waarachtige God, en het eeuwige Leven.

[a] Luk. 24:45 [b] Jes. 9:5. 44:6. 54:5. Joh. 20:28. Rom. 9:5. 1 Tim. 3:16.

21 Kinderkens! bewaart uzelven van de afgoden. Amen.

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

Deze tweede, gelijk ook de derde brief van Johannes, zijn aan bijzondere personen geschreven; derzelver echtheid wordt door den stijl en inhoud met den eersten brief van Johannes overeenkomende gestaafd. Na het opschrift en de groete, vs. 1; vermaant de apostel eene geloovige vrouwe en hare kinderen, 5; tot standvastigheid in de liefde en betrachting van Gods geboden, 7; hen waarschuwende tegen de verleiders, 8; vermaant hen zich voor dezelve te wachten, om niet verleid te worden, 10; en geene gemeenschap met hen te houden, opdat zij hunne zonden niet deelachtig worden, 12. Hij eindigt met eene verklaring, waarom hij niet uitvoeriger aan hen schrijft; want hij hoopte zelf tot hen te komen, en groet deze vrouwe van de kinderen harer zuster, 13.

DE ouderling aan de uitverkorene vrouwe en aan hare kinderen, die ik in waarheid liefheb, en niet alleen ik, maar ook allen, die de waarheid gekend hebben;

2 Om der waarheid wil, die in ons blijft, en met ons zal zijn in der eeuwigheid:

3 Genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden van God den Vader, en van den Heere Jezus Christus, den Zoon des Vaders, in waarheid en liefde.

4 Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uwe kinderen gevonden heb, die in de waarheid wandelen, gelijk wij een gebod ontvangen hebben van den Vader.

5 En nu bid ik u, *uitverkorene* vrouwe! [a] niet als u schrijvende een nieuw gebod, maar hetgeen wij gehad hebben van den

beginne, *namelijk* [b] dat wij elkander lief-
hebben. [a] 1 Joh. 2:7. [b] Joh. 13:34. 15:12. Efez. 5:2.
1 Thess. 4:9. 1 Petr. 4:8. 1 Joh. 3:23. 4:21.
6 [a] En dit is de liefde, dat wij wandelen
naar Zijne geboden. Dit is het gebod, ge-
lijk gijlieden van den beginne gehoord
hebt, dat gij in hetzelve zoudt wandelen.
[a] Joh. 15:10.
7 [a] Want er zijn vele verleiders in de
wereld gekomen, die niet belijden, dat
Jezus Christus in het vleesch gekomen is.
Deze is de verleider en de antichrist.
[a] Matt. 24:5, 24. 2 Petr. 2:1. 1 Joh. 4:1.
8 Ziet toe voor uzelven, dat wij niet ver-
liezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar
eenen vollen loon mogen ontvangen.
9 Een iegelijk, die overtreedt, en niet
blijft in de leer van Christus, die heeft God
niet; die in de leer van Christus blijft, deze
heeft beiden den Vader en den Zoon.
10 [a] Indien iemand tot ulieden komt, en
deze leer niet brengt, ontvangt hem niet in
huis, en zegt tot hem niet: Zijt gegroet.
[a] Rom. 16:17. 2 Tim. 3:5. Tit. 3:10.
11 Want die tot hem zegt: Zijt gegroet;
die heeft gemeenschap aan zijne booze
werken.
12 Ik heb veel aan ulieden te schrijven,
doch ik heb niet gewild door papier en
inkt; maar ik hoop tot ulieden te komen,
en mond tot mond *met u* te spreken, opdat
onze blijdschap volkomen moge zijn.
13 U groeten de kinderen van uwe zus-
ter, de uitverkorene. Amen.

DE DERDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

Na het opschrift en de groete vs. 1; prijst de apostel zeer de Godzaligheid van Gajus, aan wien hij dezen brief schrijft, 3; waarover hij zich ook verblijdt, 4. Voornamelijk roemt hij zijne herbergzaamheid jegens de broeders, die ter wille van het Evangelie in vreemde landen moeten reizen, 5; vermanende hem daarin te volharden, 6. Hij klaagt over eenen Diótrefes, die zich in de Gemeente meester zocht te maken, den apostel lasterde en verhinderde, dat de broeders gastvrij werden ontvangen, 9. Vermaant Gajus dit kwade voorbeeld niet te volgen, 11; en beveelt hem een' Demétrius, van wien hij een goed getuigenis geeft, 12. Hij eindigt met de verklaring, waarom hij hem geen' langeren brief schreef, 13; en met wederzijdsche groetenissen, 15.

DE ouderling aan den geliefden Gajus,
welken ik in waarheid liefheb.
2 Geliefde! voor alle dingen wensch ik,
dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe
ziel welvaart.
3 Want ik ben zeer verblijd geweest, als
de broeders kwamen, en getuigden van
uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid
wandelt.
4 Ik heb geene meerdere blijdschap dan
hierin, dat ik hoor, dat mijne kinderen in
de waarheid wandelen.
5 Geliefde! gij doet trouwelijk, in al
hetgeen gij doet aan de broederen en aan
de vreemdelingen,
6 Die getuigd hebben van uwe liefde,
in de tegenwoordigheid der Gemeente;
welke indien gij geleide doet, gelijk het
Gode waardig is, zoo zult gij weldoen.
7 Want zij zijn voor Zijnen Naam uitge-
gaan, niets nemende van de Heidenen.
8 Wij dan zijn schuldig de zoodanigen te
ontvangen, opdat wij medearbeiders mogen
worden der waarheid.
9 Ik heb aan de Gemeente geschreven;
maar Diótrefes, die onder hen zoekt de
eerste te zijn, neemt ons niet aan.
10 Daarom, indien ik kom, zoo zal ik in
gedachtenis brengen zijne werken, die hij
doet, met booze woorden snaterende tegen
ons; en hiermede niet vergenoegd zijnde,
zoo ontvangt hij zelf de broeders niet, en
verhindert degenen, die het willen *doen*,
en werpt ze uit de Gemeente.
11 Geliefde! [a] volg het kwade niet na,
maar het goede. Die goed doet, is uit God;
maar die kwaad doet, [b] heeft God niet ge-
zien. [a] Ps. 37:27. Jes. 1:16. 1 Petr. 3:11. [b] 1 Joh. 3:6.
12 Aan Demétrius wordt getuigenis ge-
geven van allen, en van de waarheid zelve;
en wij getuigen ook, en gij weet, dat onze
getuigenis waarachtig is.
13 [a] Ik had veel te schrijven, maar ik wil
u niet schrijven met inkt en pen;
[a] 2 Joh. vs. 12.
14 Maar ik hoop u haast te zien, en wij
zullen mond tot mond spreken.
15 Vrede zij u. De vrienden groeten u.
Groet de vrienden met name.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JUDAS.

De apostel Judas, volgende het voorbeeld van den apostel Petrus in zijnen tweeden brief, heeft dezen brief geschreven, om de geloovige Christenen te vermanen tot standvastigheid in het ware geloof, en hen te waarschuwen tegen de valsche leeraren en spotters, om door hen niet verleid te worden. Na het opschrift en de zegengroet, vs. 1; stelt hij deze vermaning voor, en toont aan, hoe noodig dezelve is, alzoo vele goddelooze menschen onder de Christenen waren ingeslopen, 3. Hij verklaart, dat deze van God zullen gestraft worden, zulks stavende met de voorbeelden der Israëlieten in de woestijn, 5; der afvallige engelen, 6; en der inwoners van Sodom en Gomorra, 7. Beschrijft hen, als de overheden lasterende, hetwelk zelfs Michaël de archangel tegen den duivel niet durfde doen, 8. Dat zij de voetstappen volgen van Kaïn, Balaäm en Korach, 11; dat zij vlekken zijn der Christelijke vergaderingen, huichelaars, ongestadigen, en dat zij zeker zullen verdoemd worden, 12; hetwelk hij bevestigt met eene profetie van Enoch, 14; beschrijvende verder hunne gebreken, 16; en zegt, dat het die lieden zijn, tegen welke de apostelen hen gewaarschuwd hebben, 17. Hij herhaalt daarna wederom zijne vermaning tot standvastigheid, met belofte des eeuwigen levens, 20. Vermaant hen voorts, dat zij hunnen naaste moeten trachten te behouden; sommigen met liefde, anderen met hardheid, 22. Eindigt zijnen brief met lof en dankzegging tot God, 24.

JUDAS, een dienstknecht van Jezus Christus, en broeder van Jakobus, aan de geroepenen, die door God den Vader geheiligd zijn, en *door* Jezus Christus bewaard:

2 Barmhartigheid, en vrede, en liefde zij *u* vermenigvuldigd.

3 Geliefden! alzoo ik alle naarstigheid doe om u te schrijven van de gemeene zaligheid, zoo heb ik noodzaak gehad aan u te schrijven en *u* te vermanen, dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is.

4 [a] Want er zijn sommige menschen ingeslopen, [b] die eertijds tot ditzelve oordeel te voren opgeschreven zijn, goddeloozen, die de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid, en den eenigen Heerscher, God, en onzen Heere Jezus Christus verloochenen. *a* 2 Petr. 2:1. *b* 1 Petr. 2:8. 2 Petr. 2:3.

5 Maar ik wil u indachtig maken, als die dit eenmaal weet, dat de Heere, het volk uit Egypteland verlost hebbende, [a] wederom degenen, die niet geloofden, verdorven heeft. *a* Num. 14:29. 26:64, 65. Ps. 106:26. 1 Kor. 10:5. Hebr. 3:17.

6 [a] En de engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hunne eigene woonstede verlaten hebben, [b] heeft Hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard. *a* 2 Petr. 2:4. *b* 2 Petr. 2:4.

7 [a] Gelijk Sódoma en Gomórra, en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als deze gehoereerd hebben, en ander vleesch zijn nagegaan, tot een voorbeeld voorgesteld zijn, dragende de straf des eeuwigen vuurs. *a* Gen. 19:24. Deut. 29:23. Jes. 13:19. Jer. 50:40. Ezec. 16:49. Hos. 11:8. Amos 4:11. Luk. 17:29. 2 Petr. 2:6.

8 Desgelijks evenwel ook deze in slaap gebracht zijnde, verontreinigen het vleesch, en verwerpen de heerschappij, en lasteren de heerlijkheden.

9 Maar [a] Michaël, de archangel, toen hij met den duivel twistte, en handelde van het lichaam van Mozes, [b] durfde geen oordeel van lastering tegen *hem* voortbrengen; maar zeide: [c] De Heere bestraffe u! *a* Dan. 10:13. 12:1. Openb. 12:7. *b* 2 Petr. 2:11. *c* Zach. 3:2.

10 [a] Maar deze, hetgeen zij niet weten, dat lasteren zij; en hetgeen zij natuurlijk, als de onredelijke dieren, weten, in hetzelve verderven zij zich. *a* Petr. 2:12.

11 Wee hun! want zij zijn den weg van [a] Kaïn ingegaan, en door [b] de verleiding des loons van Balaäm zijn zij henengestort, [c] en zijn door de tegenspreking van Korach vergaan. *a* Gen. 4:8. 1 Joh. 3:12. *b* Num. 22:7, 21. 2 Petr. 2:15. *c* Num. 16:1.

12 Deze zijn [a] vlekken in uwe liefdemaaltijden, *en* als zij met u ter maaltijd zijn, weiden zij zichzelven zonder vreeze; zij zijn [b] waterlooze wolken, die van de winden omgedreven worden; zij zijn als boomen in het afgaan van den herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven, *en* ontworteld; *a* 2 Petr. 2:13. *b* 2 Petr. 2:17.

13 [a] Wilde baren der zee, hunne eigene schande opschuimende; dwalende sterren, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt. *a* Jes. 57:20.

14 En van deze heeft ook [a] Enoch, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: [b] Ziet, de Heere is gekomen met Zijne vele duizenden heiligen; *a* Gen. 5:18. *b* Dan. 7:10. Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

15 Om gericht te houden tegen allen, en te straffen alle goddeloozen onder hen, van wege al hunne goddelooze werken, die zij goddelooslijk gedaan hebben, en [a] van wege al de harde *woorden*, die de goddelooze zondaars tegen Hem gesproken hebben. a Matt. 12:36.

16 Deze zijn murmureerders, klagers over hunnen staat, wandelende naar hunne begeerlijkheden; [a] en hun mond spreekt zeer opgeblazene dingen, verwonderende zich over de personen om des voordeels wil. a 2 Petr. 2:18.

17 Maar geliefden! gedenkt gij der woorden, die voorzegd zijn van de apostelen van onzen Heere Jezus Christus;

18 Dat zij u gezegd hebben, [a] dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn, die naar hunne goddelooze begeerlijkheden wandelen zullen.

a Hand. 20:29. 1 Tim. 4:1. 2 Tim. 3:1. 4:3. 2 Petr. 2:1. 3:3.

19 Deze zijn het, die zichzelven afscheiden, natuurlijke *menschen*, den Geest niet hebbende.

20 Maar geliefden! bouwt gij uzelven op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest;

21 Bewaart uzelven in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid van onzen Heere Jezus Christus ten eeuwigen leven.

22 En ontfermt u wel eeniger, onderscheid makende;

23 Maar behoudt anderen door vreeze, en grijpt ze uit het vuur; en haat ook den rok, die van het vleesch bevlekt is.

24 Hem nu, Die machtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor Zijne heerlijkheid, in vreugde,

25 [a] Den alleen wijzen God, onzen Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en macht, beide nu en in alle eeuwigheid. Amen. a Rom. 16:27. 1 Tim. 1:17.

DE OPENBARING

VAN

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

Johannes, na een verhaal van en door wien hij deze openbaring had ontvangen, vs. 1; en hoe zalig zij zijn, die dezelve lezen en bewaren, 3; wenscht genade en vrede aan de zeven Gemeenten in Azië, van God, van de zeven Geesten en van Christus Jezus, Wiens persoon, weldaden en komst ten oordeel (met welke dit boek zal eindigen) hij breeder beschrijft, 4. Hij komt daarna tot de openbaring zelve, verklaart zijnen naam en waar hij was, toen hem deze openbaring is geschied, 9. Verhaalt de stem Desgenen, Die hem dezen last tot schrijven heeft gegeven, 11. Beschrijft daarna het eerste gezicht van de zeven gouden kandelaren, 12; en van den persoon van Christus in eene zeer heerlijke gestalte, 13. Verhaalt zijne verschrikking over dit gezicht, en de versterking, die hem door Christus is geschied, 17, ontvangt last om te schrijven, 19; en verklaart, wat door de zeven sterren en de zeven kandelaren wordt beteekend, 20.

DE openbaring van Jezus Christus, die God hem gegeven heeft, om Zijnen dienstknechten te toonen de dingen, die haast geschieden moeten; en die Hij door Zijnen engel gezonden, en Zijnen dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft;

2 Dewelke het woord Gods betuigd heeft, en de getuigenis van Jezus Christus, en al wat hij gezien heeft.

3 [a] Zalig is hij, die leest, en zijn zij, die hooren de woorden dezer profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is; [b] want de tijd is nabij. a Openb. 22:7. b Openb. 22:10.

4 Johannes aan de zeven Gemeenten, die in Azië zijn: genade zij u en vrede van Hem, [a] Die is, en Die was, en Die komen zal; en van de zeven Geesten, Die voor Zijnen troon zijn; a Ex. 3:14. Openb. 1:8. 4:8. 11:17. 16:5.

5 En van Jezus Christus, [a] Die de getrouwe Getuige is, [b] de Eerstgeborene uit de dooden, en de Overste der koningen der aarde. Hem, Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewasschen heeft [c] in Zijn bloed, a Jes. 55:4. Openb. 3:14. b 1 Kor. 15:20. Kol. 1:18.

c Hand. 20:28. Hebr. 9:12, 14. 1 Petr. 1:19. 1 Joh. 1:7. Openb. 5:9.

6 En Die ons gemaakt heeft [a] tot koningen en [b] priesters Gode en Zijnen Vader; Hem, *zeg ik*, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

a 1 Petr. 2:9. Openb. 5:10. b Rom. 12:1. 1 Petr. 2:5.

7 Ziet, [a] Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen, [b] die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen.

a Dan. 7:13. Matt. 24:30. 25:31. Hand. 1:11. 1 Thess. 1:10. 2 Thess. 1:10. Judas vs. 14. b Zach. 12:10. Joh. 19:37.

8 [a] Ik ben de Alfa en de Oméga, het

Begin en het Einde, zegt de Heere, Die
is, en Die was, en Die komen zal, de Al-
machtige. [a] Jes. 41:4. 44:6. Openb. 21:6. 22:13.
9 Ik, Johannes, die ook uw broeder ben,
en medegenoot in de verdrukking, en in
het Koninkrijk, en *in* de lijdzaamheid van
Jezus Christus, was op het eiland, ge-
naamd Patmos, om het Woord Gods, en
om de getuigenis van Jezus Christus.
10 *En* ik was [a] in den geest op den dag
des Heeren; en ik hoorde achter mij eene
groote stem, als van eene bazuin, [a] Openb. 4:2.
11 Zeggende: Ik ben de Alfa en de
Oméga, de Eerste en de Laatste; en het-
geen gij ziet, schrijf dat in een boek, en
zend het aan de zeven Gemeenten, die in
Azië zijn, *namelijk* naar Efeze, en naar
Smyrna, en naar Pergamus, en naar Thy-
atíre, en naar Sardis, en naar Filadelfía,
en naar Laodicéa.
12 En ik keerde mij om, om te zien de
stem, die met mij gesproken had; en mij
omgekeerd hebbende, zag ik zeven gouden
kandelaren;
13 En in het midden van de zeven
kandelaren éénen, [a] den Zoon des men-
schen gelijk zijnde, bekleed met een lang
kleed tot de voeten, en [b] omgord aan de
borsten met eenen gouden gordel;
[a] Ezec. 1:26. Dan. 7:13. Openb. 14:14. [b] Openb. 15:6.
14 En Zijn hoofd en haar was wit, ge-
lijk als [a] witte wol, gelijk sneeuw; [b] en
Zijne oogen gelijk eene vlam vuurs;
[a] Dan. 7:9. [b] Openb. 19:12.
15 En Zijne voeten waren blinkend ko-
per gelijk, en gloeiden als in eenen oven;
en Zijne stem [a] als eene stem van vele
wateren. [a] Openb. 14:2.
16 En Hij had zeven sterren in Zijne
rechterhand; en uit Zijnen mond ging [a] een
tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn aan-
gezicht was, gelijk de zon schijnt in hare
kracht. [a] Jes. 49:2. Efez. 6:17. Hebr. 4:12. Openb. 2:16. 19:15.
17 En toen ik Hem zag, viel ik als dood
aan Zijne voeten; en Hij leide Zijne rech-
terhand op mij, zeggende tot mij: Vrees
niet; [a] Ik ben de Eerste en de Laatste;
[a] Jes. 41:4. 44:6. 48:12.
18 [a] En Die leef, en Ik ben dood geweest;
en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid.
Amen. [b] En Ik heb de sleutels der hel
en des doods.
[a] Rom. 6:9. [b] Job 12:14. Jes. 22:22. Openb. 3:7. 20:1.
19 Schrijf hetgeen gij gezien hebt, en
hetgeen is, en hetgeen geschieden zal na
dezen:
20 De verborgenheid der zeven sterren,
die gij gezien hebt in Mijne rechter*hand*, en
de zeven gouden kandelaren. De zeven
sterren zijn [a] de engelen der zeven Gemeen-
ten; en de zeven kandelaren, die gij gezien
hebt, zijn de zeven Gemeenten. [a] Mal. 2:7.

HOOFDSTUK 2.

Christus beveelt Johannes te schrijven, en wel vooreerst, aan den engel van de Gemeente van E'feze, vs. 1; die hij prijst over hare zorg in het weren van het kwade en over verscheidene andere deugden, 2; maar bestraft haar, dat zij haren eersten ijver en liefde heeft verlaten, 4; doch belooft, dat hij de overwinnaars zal geven van den boom des levens, 7. Ten tweede, aan die van Smyrna, welke hij ook prijst over vele deugden, 8; doch waarschuwt haar aangaande de verdrukkingen, welke over haar zullen komen, met de belofte van de kroon des levens aan de overwinnaars, 10. Ten derde, aan die van Pérgamus, welke hij prijst over hare standvastigheid in de verdrukkingen, maar bestraft haar over hare lauwheid tegen degenen, die de leer van Balaäm en der Nikolaïeten volgden, 12; doch belooft den overwinnaars het verborgen manna, met eenen witten keursteen, 17. Ten vierde, aan die van Thyatire; hij prijst haar over haar toenemen in het goede, 18; doch bestraft haar, dat zij de vrouw Jezabel liet profeteeren, 20; welke hij bedreigt met hare aanhangers en kinderen te straffen, 22. Vermaant daarna degenen, die deze diepten des Satans niet aanhingen, vast te houden hetgeen zij hebben, 24; en belooft hem, die overwint, macht te geven over de Heidenen, en dat hij hem de morgenster zal geven, 26.

SCHRIJF aan den engel der Gemeente
van Éfeze: Dit zegt Hij, Die de zeven
sterren in Zijne rechter*hand* houdt, Die in
het midden der zeven gouden kandelaren
wandelt:
2 Ik weet uwe werken, en uwen arbeid,
en uwe lijdzaamheid, en dat gij de kwa-
den niet kunt dragen; en *dat* gij beproefd
hebt degenen, die uitgeven, dat zij apos-
telen zijn, en zij zijn het niet; en hebt
ze leugenaars bevonden;
3 En gij hebt verdragen, en hebt ge-
duld; en gij hebt om Mijns Naams wil
gearbeid, en zijt niet moede geworden.
4 Maar Ik heb tegen u, dat gij uwe
eerste liefde hebt verlaten.
5 Gedenk dan, waarvan gij uitgevallen
zijt, en bekeer u, en doe de eerste wer-
ken; en zoo niet, Ik zal u haastelijk *bij-*
komen, en zal uwen kandelaar van zijne
plaats weren, indien gij u niet bekeert.
6 Maar dit hebt gij, dat gij de werken
[a] der Nikolaïeten haat, welke Ik ook haat.
[a] Openb. 2:15.
7 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest
tot de Gemeenten zegt. Die overwint, Ik
zal hem geven te eten van [a] den boom
des levens, die in het midden van het
paradijs Gods is. [a] Gen. 2:9. Openb. 22:2.
8 En schrijf aan den engel der Gemeente
van die van Smyrna: Dit zegt [a] de Eerste en
de Laatste, Die dood geweest is, en *weder*
levend is geworden: [a] Jes. 41:4. 44:6. Openb. 1:17.

9 Ik weet uwe werken, en verdrukking,
en armoede (doch gij zijt rijk), en de
lastering dergenen, die zeggen, dat zij
Joden zijn, en zijn het niet, maar zijn
eene synagoge des Satans.
10 Vrees geen der dingen, die gij lijden
zult. Ziet, de duivel zal *eenigen* van ulieden
in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht
wordt; en gij zult eene verdrukking hebben van tien dagen. Zijt getrouw tot den
dood, en Ik zal u geven de kroon des
levens.
11 [a] Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de Gemeenten zegt. Die overwint, zal van den tweeden dood niet
beschadigd worden. [a] Matt. 13:9.
12 En schrijf aan den engel der Gemeente, die in Pérgamus is: Dit zegt Hij,
Die het [a] tweesnijdend scherp zwaard
heeft: [a] Openb. 1:16. 2:16.
13 Ik weet uwe werken, en waar gij woont,
namelijk daar de troon des Satans is; en
gij houdt Mijnen Naam, en hebt Mijn geloof niet verloochend, ook in die dagen,
in welke A'ntipas Mijn getrouwe getuige
was, welke gedood is bij ulieden, daar de
Satan woont.
14 Maar Ik heb *eenige* weinige dingen
tegen u, dat gij aldaar hebt, die de leering
van [a] Balaäm houden, die Balak leerde den
kinderen Israëls een' aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer eten en
hoereeren. [a] Num. 22:23. 24:14. 25:1. 31:16.
15 Alzoo hebt ook gij, die de leering der
Nikolaïeten houden; hetwelk Ik haat.
16 Bekeer u; en zoo niet, Ik zal u
haastelijk *bij*komen, en zal tegen hen krijg
voeren [a] met het zwaard Mijns monds.
[a] Jes. 49:2. Efez. 6:17. Hebr. 4:12. Openb. 1:16.
17 Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de Gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van het
manna, dat verborgen is, en Ik zal hem
geven eenen witten keursteen, en op den
keursteen eenen nieuwen naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem
ontvangt.
18 En schrijf aan den engel der Gemeente te Thyatíre: Dit zegt de Zoon
van God, [a] Die Zijne oogen heeft als eene
vlam vuurs, en Zijne voeten zijn blinkend
koper gelijk: [a] Openb. 1:14, 15.
19 Ik weet uwe werken, en liefde, en
dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid,
en uwe werken, en *dat* de laatste meer *zijn*
dan de eerste.
20 Maar ik heb *eenige* weinige dingen tegen
u, dat gij de vrouw [a] Jezabel, die zichzelve
zegt eene profetes te zijn, laat leeren, en Mijne
dienstknechten verleiden, dat zij hoereeren
en afgodenoffer eten. [a] 1 Kon. 16:31. 2 Kon. 9:7.
21 En Ik heb haar tijd gegeven, opdat
zij zich zou bekeeren van hare hoererij, en
zij heeft zich niet bekeerd.
22 Zie, Ik werp haar te bed, en die met
haar overspel bedrijven, in groote verdrukking, zoo zij zich niet bekeeren van
hunne werken.
23 En hare kinderen zal Ik door den
dood ombrengen; en al de Gemeenten
zullen weten, [a] dat Ik het ben, Die nieren
en harten onderzoek. [b] En Ik zal ulieden
geven een' iegelijk naar uwe werken.
[a] 1 Sam. 16:7. 1 Kron. 28:9. 29:17. Ps. 7:10. Jer. 11:20. Hand. 1:24. [b] Ps. 62:13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27. Rom. 2:6. 14:12. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 20:12.
24 Doch Ik zeg tot ulieden, en tot de
anderen, die te Thyatíre zijn, zoo velen,
als er deze leer niet hebben, en die de
diepten des Satans niet gekend hebben,
gelijk zij zeggen: Ik zal u geenen anderen
last opleggen;
25 Maar hetgeen gij hebt, [a] houdt dat,
totdat Ik zal komen. [a] Openb. 3:11.
26 En die overwint, en die Mijne werken
tot het einde toe bewaart, [a] Ik zal hem
macht geven over de Heidenen; [a] Ps. 2:8.
27 En hij zal ze hoeden met eenen
ijzeren staf; zij zullen als pottebakkersvaten vermorzeld worden; gelijk ook Ik
van Mijnen Vader ontvangen heb.
28 En Ik zal hem de morgenster geven.
29 Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de Gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 3.

Christus beveelt, dat de vijfde brief worde geschreven aan den engel der Gemeente van Sardis, vs. 1; die Hij vermaant tot meerdere waakzaamheid en zorg, 2; anders dreigt Hij over haar te komen als een dief in den nacht, 3; Hij belooft degenen, die hunne kleederen niet bevlekt hebben, dat zij met Hem zullen wandelen, en dat Hij hunnen naam niet zal uitwisschen uit het boek des levens, 4. Beveelt daarna den zesden brief te schrijven aan den engel van Filadelfia, 7; welke hij prijst over hare standvastigheid en belooft haar, dat Joden zullen komen om haar te aanbidden voor hare voeten, en dat hij haar zal bewaren in de verzoeking, 9; belooft den overwinnaar te maken tot een' pilaar in den tempel Gods en een inwoner van het nieuwe Jeruzalem, 12. Beveelt eindelijk den zevenden brief te schrijven aan den engel der Gemeente van Laodicéa, 14; wier lauwheid en ijdele roem, of waan van rijkdom hij bestraft, 15; en raadt haar van Hem te koopen goud, dat in het vuur beproefd is, en kleederen, en oogenzalf, 18; betuigt, dat Hij aan de deur klopt, en belooft den overwinnaar, dat Hij hem zal geven te zitten aan Zijne tafel en op Zijnen troon, 20.

EN schrijf aan den engel der Gemeente,
die te Sardis is: Dit zegt, Die [a] de

zeven Geesten Gods heeft, en [b] de zeven
sterren: Ik weet uwe werken, dat gij den
naam hebt, dat gij leeft, en gij zijt dood.
[a] Openb. 1:4. [b] Openb. 1:16.
2 Zijt wakende, en versterk het overige,
dat sterven zou; want Ik heb uwe werken
niet vol gevonden voor God.
3 Gedenk dan, hoe gij het ontvangen en
gehoord hebt, en bewaar het, en [a] bekeer u.
Indien gij dan niet waakt, zoo zal Ik over u
komen [b] als een dief, en gij zult niet weten,
op wat ure Ik over u komen zal. [a] Openb. 3:19.
[b] Matt. 24:43. 1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 16:15.
4 Doch gij hebt *eenige* weinige namen
ook te Sardis, die hunne kleederen niet
bevlekt hebben, en zij zullen met mij
wandelen in witte *kleederen*, overmits zij
het waardig zijn.
5 Die overwint, die zal bekleed worden
met witte kleederen; en Ik zal zijnen naam
geenszins uitdoen [a] uit het boek des levens,
en [b] Ik zal zijnen naam belijden voor Mijnen
Vader en voor Zijne engelen. [a] Ex. 32:32. Ps. 69:29.
Filipp. 4:3. Openb. 20:12. 21:27. [b] Matt. 10:32. Luk. 12:8.
6 Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de Gemeenten zegt.
7 En schrijf aan den engel der Ge-
meente, die in Filadelfía is: Dit zegt de
Heilige, [a] de Waarachtige, [b] Die den sleu-
tel Davids heeft; Die opent, en niemand
sluit, en Hij sluit, en niemand opent:
[a] Openb. 3:14. [b] Job 12:14. Jes. 22:22. Openb. 1:18.
8 Ik weet uwe werken; zie, Ik heb eene
geopende deur voor u gegeven, en niemand
kan die sluiten; want gij hebt kleine
kracht, en gij hebt Mijn woord bewaard,
en hebt Mijnen Naam niet verloochend.
9 Zie, Ik geef *u eenigen* [a] uit de synagoge
des Satans, dergenen, die zeggen, dat zij
Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen;
zie, Ik zal maken, dat zij zullen komen, en
aanbidden voor uwe voeten, en bekennen,
dat Ik u liefheb. [a] Openb. 2:9.
10 Omdat gij het woord Mijner lijd-
zaamheid bewaard heb, zoo zal Ik ook u
bewaren uit de ure der verzoeking, die
over de geheele wereld komen zal, om te
verzoeken, die op de aarde wonen.
11 Zie, Ik kom haastelijk; [a] houd dat gij
hebt, opdat niemand uwe kroon neme.
[a] Openb. 2:25.
12 Die overwint, Ik zal hem maken [a] tot
een' pilaar in den tempel Mijns Gods, en
hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal
op hem schrijven [b] den naam Mijns Gods,
en den naam der stad Mijns Gods, *name-
lijk* [c] des nieuwen Jeruzalems, dat uit den
hemel van Mijnen God afdaalt, en *ook*
Mijnen nieuwen naam.
[a] 1 Kon. 7:21. [b] Openb. 22:4. [c] Openb. 21:2, 10.
13 Die ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de Gemeenten zegt.
14 En schrijf aan den engel van de
Gemeente der Laodicensen: Dit zegt [a] de
Amen, de trouwe en waarachtige Getuige,
[b] het Begin der schepping Gods:
[a] Openb. 1:5, 6. [b] Kol. 1:15.
15 Ik weet uwe werken, dat gij noch
koud zijt, noch heet; och, of gij koud
waart, of heet!
16 Zoo dan, omdat gij lauw zijt, en noch
koud noch heet, Ik zal u uit Mijnen mond
spuwen.
17 Want gij zegt: Ik ben rijk, en verrijkt
geworden, en heb geens dings gebrek; en
gij weet niet, dat gij zijt ellendig, en jam-
merlijk, en arm, en blind, en naakt.
18 Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud,
beproefd komende uit het vuur, opdat gij
rijk moogt worden; en [a] witte kleederen,
opdat gij moogt bekleed worden, en de
schande uwer naaktheid niet geopenbaard
worde; en zalf uwe oogen met oogenzalf,
opdat gij zien moogt.
[a] 2 Kor. 5:3. Openb. 7:13. 16:15. 19:8.
19 [a] Zoo wie Ik liefheb, die bestraf en
kastijd Ik; wees dan ijverig, en bekeer u.
[a] Job 5:17. Spr. 3:12. Hebr. 12:5.
20 Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop;
indien iemand Mijne stem zal hooren,
en de deur opendoen, Ik zal tot hem in-
komen, en Ik zal met hem avondmaal
houden, en hij met Mij.
21 Die overwint, Ik [a] zal hem geven met
Mij te zitten in Mijnen troon, gelijk als Ik
overwonnen heb, en ben gezeten met Mijnen
Vader in Zijnen troon. [a] Matt. 19:28. 1 Kor. 6:2.
22 Wie ooren heeft, die hoore wat de
Geest tot de Gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 4.

Van hier af tot aan het einde van het zevende hoofdstuk wordt het tweede gezicht beschreven, en begrijpt in zich de eerste profetie der dingen, welke na dezen zouden geschieden, vs. 1. Waarin aan den apostel eerst wordt getoond een Koninklijke troon in den geopenden hemel, 2; en de heerlijkheid Gods, Die op den troon zat, 3; daarna vier en twintig gekroonde ouderlingen, zittende rondom den troon, met donderslagen, bliksemen, brandende lampen, 4; eene glazen zee, en vier dieren met vele oogen en vleugels, 6. Eindelijk wordt verhaald de lofzang, dien de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen Gode hebben toegezongen, 9.

NA dezen zag ik, en ziet, eene deur was
geopend in den hemel; en de eerste

stem, die ik gehoord had, als van eene bazuin, met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en Ik zal u toonen hetgeen na dezen geschieden moet.

2 En terstond werd ik in den geest; en ziet, er was een troon gezet in den hemel, en er zat Een op den troon.

3 En Die daarop zat, was in het aanzien den steen Jaspis en Sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in het aanzien den *steen* Smaragd gelijk.

4 En rondom den troon waren vier en twintig tronen; en op de tronen zag ik de vier en twintig ouderlingen zittende, bekleed met witte kleederen, en zij hadden gouden kronen op hunne hoofden.

5 En van den troon gingen uit bliksemen, en donderslagen, en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende voor den troon, welke zijn de zeven Geesten Gods.

6 En voor den troon was [a] eene glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons, en rondom den troon, vier dieren, zijnde vol oogen van voren en van achteren. [a] Openb. 15:2.

7 En het eerste dier was eenen leeuw gelijk, en het tweede dier een kalf gelijk, en het derde dier had het aangezicht als een mensch, en het vierde dier was eenen vliegenden arend gelijk.

8 En de vier dieren hadden elk een voor zichzelven zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol oogen; en hebben geene rust dag en nacht, zeggende: [a] Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, [b] Die was, en Die is, en Die komen zal. [a] Jes. 6:3. [b] Openb. 1:4, 8. 11:17. 16:5.

9 En wanneer de dieren heerlijkheid, en eer, en dankzegging gaven Hem, Die op den troon zat, Die in alle eeuwigheid leeft;

10 Zoo vielen de vier en twintig ouderlingen voor Hem, Die op den troon zat, en aanbaden Hem, Die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hunne kronen voor den troon, zeggende:

11 [a] Gij, Heere! zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uwen wil zijn zij, en zijn zij geschapen. [a] Openb. 5:12.

HOOFDSTUK 5.

Na de beschrijving van Dengene, Die op den troon zat, verhaalt de apostel de eigenschappen van het verzegelde boek, dat in Zijne hand was, vs. 1; daar geen schepsel in den hemel, noch op de aarde dat boek kon openen, 3; zoo wordt de Leeuw uit den stam van Juda alleen daartoe waardig geacht, 5; Die het boek uit Zijne hand ontvangt, 7; waarop de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen Zijne waardigheid loven, 8; ook de menigte der engelen erkennen die met hunnen lofzang, 11; en alle schepselen in den hemel en op de aarde stemmen daarmede in, 13.

EN ik zag in de rechter*hand* Desgenen, Die op den troon zat, [a] een boek, geschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen. [a] Ezec. 2:10.

2 En ik zag eenen sterken engel, uitroepende met eene groote stem: Wie is waardig het boek te openen, en zijne zegelen open te breken?

3 En niemand [a] in den hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, kon het boek openen, noch hetzelve *in*zien. [a] Filipp. 2:10. Openb. 5:13.

4 En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was, om het boek te openen, en te lezen, noch hetzelve *in* te zien.

5 En een van de ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie, [a] de Leeuw, Die uit den stam van Juda is, [b] de Wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijne zeven zegelen open te breken. [a] Gen. 49:9, 10. [b] Jes. 11:10. Rom. 15:12. Openb. 22:16.

6 En ik zag, en ziet, in het midden van den troon, en van de vier dieren, en in het midden van de ouderlingen, een Lam, staande als geslacht, hebbende zeven hoornen, en [a] zeven oogen; dewelke zijn de [b] zeven Geesten Gods, die uitgezonden zijn in alle landen. [a] Zach. 3:9. 4:10. Openb. 4:5.

7 En het kwam, en heeft het boek genomen uit de rechter*hand* Desgenen, Die op den troon zat.

8 En als het dat boek genomen had, vielen de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen voor het Lam *neder*, hebbende elk [a] citeren en gouden fiolen, zijnde vol reukwerks, welke zijn [b] de gebeden der heiligen. [a] Openb. 14:2. [b] Ps. 141:2.

9 En zij zongen [a] een nieuw lied, zeggende: [b] Gij zijt waardig het boek te nemen, en zijne zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode [c] gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie; [a] Openb. 14:3. [b] Openb. 4:11. [c] Hand. 20:28. Efez. 1:7. Kol. 1:14. Hebr. 9:12. 10:10. 1 Petr. 1:19. 1 Joh. 1:7.

10 [a] En Gij hebt ons onzen God gemaakt tot koningen en priesteren; en wij zullen als koningen heerschen op de aarde. [a] Ex. 19:6. 1 Petr. 2:5, 9. Openb. 1:6.

11 En ik zag, en ik hoorde eene stem veler engelen rondom den troon, en de

dieren, en de ouderlingen; en [a] hun getal
was tien duizendmaal tien duizenden, en
duizendmaal duizenden; [a] Dan. 7:10. Hebr. 12:22.
12 Zeggende met eene groote stem: [a] Het
Lam, Dat geslacht is, is waardig te ontvangen
de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en
sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.
[a] Openb. 4:11.
13 En alle schepsel, dat in den hemel is,
en op de aarde, en onder de aarde, en die
in de zee zijn, en alles wat in dezelve
is, hoorde ik zeggen: Hem, Die op den
troon zit, en het Lam, zij de dankzegging,
en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht
in alle eeuwigheid.
14 En de vier dieren zeiden: Amen.
En de vier en twintig ouderlingen vielen
neder, en aanbaden Dengene, Die leeft in
alle eeuwigheid.

HOOFDSTUK 6.

Het eerste zegel wordt geopend, en een wit paard, op hetwelk Een zat, Die overwint, komt te voorschijn, vs. 1. Het tweede zegel wordt geopend, en een rood paard komt te voorschijn, op hetwelk een zat, die den vrede wegneemt van de aarde, 3. Het derde zegel wordt geopend, waarna wordt gezien een zwart paard, op hetwelk een zit met eene weegschaal in de hand, 5. Het vierde zegel wordt geopend, en een vaal paard wordt gezien, op hetwelk de dood zit, 7. Het vijfde zegel wordt geopend, de zielen onder het altaar roepen tot God en worden van Hem vertroost, 9. Eindelijk wordt het zesde zegel ontsloten, waarna groote teekenen volgen in den hemel en op de aarde, 12; door welke teekenen alle soorten van menschen verschrikken, en bidden dat de rotsen hen bedekken voor den toorn des Lams, 15.

EN ik zag, toen het Lam een van de
zegelen geopend had, en ik hoorde
een uit de vier dieren zeggen, als eene
stem van eenen donderslag: Kom en
zie!
2 En ik zag, en ziet, [a] een wit paard, en
Die daarop zat, had eenen boog; en Hem
is eene kroon gegeven, en Hij ging uit
overwinnende, en opdat Hij overwonne.
[a] Openb. 19:11.
3 En toen het het tweede zegel geopend
had, hoorde ik het tweede dier zeggen:
Kom en zie!
4 En een ander paard ging uit, dat rood
was; en dien, die daarop zat, werd *macht*
gegeven den vrede te nemen van de aarde,
en dat zij elkander zouden dooden; en hem
werd een groot zwaard gegeven.
5 En toen het het derde zegel geopend
had, hoorde ik het derde dier zeggen:
Kom en zie! En ik zag, en ziet, een zwart
paard, en die daarop zat, had eene weegschaal
in zijne hand.
6 En ik hoorde eene stem in het midden
van de vier dieren, die zeide: Een maatje
tarwe voor eenen penning, en drie maatjes
gerst voor eenen penning; [a] en beschadig
de olie en den wijn niet. [a] Openb. 9:4.
7 En toen het het vierde zegel geopend
had, hoorde ik eene stem van het vierde
dier, die zeide: Kom en zie!
8 En ik zag, en ziet, een vaal paard, en
die daarop zat, zijn naam was de dood;
en de hel volgde hem na. En hun werd
macht gegeven om te dooden tot het vierde
deel der aarde, met zwaard, en met honger,
en met den dood, en door de wilde beesten
der aarde.
9 En toen het het vijfde zegel geopend
had, zag ik onder het altaar [a] de zielen dergenen,
die gedood waren om het Woord
Gods, en [b] om de getuigenis, die zij hadden.
[a] Openb. 20:4. [b] Openb. 19:10.
10 En zij riepen met groote stem, zeggende:
Hoe lang, o, heilige en waarachtige
Heerscher! oordeelt en wreekt Gij ons bloed
niet van degenen, die op de aarde wonen?
11 En aan een' iegelijk werden lange
witte kleederen gegeven, en hun werd
gezegd, dat zij nog eenen kleinen tijd
rusten zouden, totdat ook hunne medediensknechten
en hunne broeders zouden
vervuld zijn, die gedood zouden worden,
gelijk als zij.
12 En ik zag, toen het het zesde zegel
geopend had, en ziet, er werd eene groote
aardbeving; [a] en de zon werd zwart als een
haren zak, en de maan werd als bloed.
[a] Hand. 2:20.
13 En de sterren des hemels vielen op de
aarde, gelijk een vijgeboom zijne onrijpe
vijgen afwerpt, als hij van eenen grooten
wind geschud wordt.
14 En de hemel is weggeweken, als
een boek, dat toegerold wordt; en alle
bergen en eilanden zijn bewogen uit
hunne plaatsen.
15 En de koningen der aarde, en de
grooten, en de rijken, en de oversten over
duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten,
en alle vrijen, verbergden zich
zelven in de spelonken en in de steenrotsen
der bergen;
16 En zeiden tot de bergen en tot de
steenrotsen: [a] Valt op ons, en verbergt ons
van het aangezicht Desgenen, Die op den
troon zit, en van den toorn des Lams.
[a] Jes. 2:19. Hos. 10:8. Luk. 23:30. Openb. 9:6
17 Want de groote dag Zijns toorns is
gekomen, en wie kan bestaan?

HOOFDSTUK 7.

Johannes ziet vier engelen, aan welke macht gegeven was om het aardrijk te beschadigen door het ophouden der winden, vs. 1; en eenen anderen engel, hebbende het zegel Gods, die hun zulks belet, totdat alle Gods dienstknechten zijn geteekend, 2; wier getal is honderd vier en veertig duizend uit alle geslachten van Israël, 4. Daarna ziet hij eene ontelbare menigte uit alle natiën, staande voor den troon en voor het Lam, 9; die God en het Lam lofzingen, 10; al de engelen, de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen volgen met eenen gelijken lofzang, 11. Johannes ontvangt van een' der vier en twintig ouderlingen bericht, wie zij zijn, die met witte kleederen zijn bekleed, 13; en waarin hunne gelukzaligheid is gelegen, 15.

EN na dezen zag ik vier engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier winden der aarde, opdat geen wind zou waaien op de aarde, noch op de zee, noch tegen eenigen boom.

2 En ik zag eenen anderen engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met eene groote stem tot de vier engelen, welken *macht* gegeven was de aarde en de zee te beschadigen,

3 Zeggende: [a] Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de boomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben [b] aan hunne voorhoofden.

a Openb. 9:4. *b* Ezec. 9:4.

4 En ik hoorde het getal dergenen, die verzegeld waren: [a] honderd vier en veertig duizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israëls. *a* Openb. 14:1.

5 Uit het geslacht van Juda waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Ruben waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Gad waren twaalf duizend verzegeld;

6 Uit het geslacht van Aser waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Nafthali waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Manasse waren twaalf duizend verzegeld;

7 Uit het geslacht van Simeon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Levi waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Issaschar waren twaalf duizend verzegeld;

8 Uit het geslacht van Zebulon waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Jozef waren twaalf duizend verzegeld; uit het geslacht van Benjamin waren twaalf duizend verzegeld.

9 Na dezen zag ik, en ziet, eene groote schaar, die niemand tellen kon, uit alle natie, en geslachten, en volken, en talen, staande voor den troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte kleederen, en palm*takken* waren in hunne handen.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, Die op den troon zit, en het Lam.

11 En al de engelen stonden rondom den troon, en *rondom* de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor den troon *neder* op hun aangezicht, en aanbaden God,

12 Zeggende: Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13 En een uit de ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze, die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen?

14 En ik sprak tot hem: Heere! gij weet het. En hij zeide tot mij: Deze zijn het, die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange kleederen gewasschen, en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15 Daarom zijn zij voor den troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijnen tempel; en Die op den troon zit, zal hen overschaduwen.

16 Zij zullen niet meer [a] hongeren, en zullen niet meer doorsten, en [b] de zon zal op hen niet vallen, noch eenige hitte.

a Jes. 49:10. *b* Ps. 121:6.

17 Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen [a] weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hunne oogen [b] afwisschen.

a Ps. 23:1. *b* Jes. 25:8. Openb. 21:4.

HOOFDSTUK 8.

Het zevende zegel wordt geopend, waarop eene stilte volgt in den hemel, vs. 1; na welke stilte zeven engelen met zeven bazuinen gezien worden, 2. Doch eerst komt een andere engel te voorschijn, die reukwerk legt op het gouden altaar bij de gebeden der heiligen, 3; vult vervolgens het wierookvat met vuur van het altaar en werpt dat op de aarde, 5. Dit gedaan zijnde, bazuint de eerste engel, 7; en de tweede, waaruit schrikkelijke dingen volgen, 8. Vervolgens bazuint de derde engel, en eene ster, genaamd Alsem, valt uit den hemel in de wateren, 10. Eindelijk bazuint de vierde engel, en het derde deel van de zon, maan en sterren wordt met duisternis geslagen, 12; waarna een andere engel wee roept van wege de plagen der drie volgende bazuinen, 13.

EN toen het het zevende zegel geopend had, werd er een stilzwijgen in den hemel, omtrent van een half uur.

2 En ik zag de zeven engelen, die voor God stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven.

3 En er kwam een andere engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerks gegeven, opdat hij het *met* [a] de gebeden aller

heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor den troon is. [a] Openb. 5:8.

4 [a] En de rook des reukwerks, *met* de gebeden der heiligen, ging op van de hand des engels voor God. [a] Ps. 141:2.

5 En de engel nam het wierookvat, en vulde dat met het vuur des altaars, en wierp het op de aarde; en er geschiedden stemmen, en donderslagen, en bliksemen, en aardbeving.

6 En de zeven engelen, die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen.

7 En de eerste engel heeft gebazuind, en er is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen; en het derde *deel* der boomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.

8 En de tweede engel heeft gebazuind, en er werd *iets* als een groote berg, van vuur brandende, in de zee geworpen; en het derde *deel* der zee is bloed geworden.

9 En het derde *deel* der schepselen in de zee, die leven hebben, is gestorven; en het derde *deel* der schepen is vergaan.

10 En de derde engel heeft gebazuind, en er is eene groote ster, brandende als eene fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde *deel* der rivieren, en op de fonteinen der wateren.

11 En de naam der ster wordt genoemd Alsem; en het derde *deel* der wateren werd tot alsem; en vele menschen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

12 En de vierde engel heeft gebazuind, en het derde *deel* der zon werd geslagen, en het derde *deel* der maan, en het derde *deel* der sterren; opdat het derde *deel* derzelve zou verduisterd worden, en dat het derde *deel* van den dag niet zou lichten; en van den nacht desgelijks.

13 En ik zag, en ik hoorde eenen engel vliegen in het midden des hemels, zeggende met groote stem: Wee, wee, wee! dengenen, die op de aarde wonen, van de overige stemmen der bazuin der drie engelen, die *nog* bazuinen zullen.

HOOFDSTUK 9.

De vijfde engel bazuint en eene ster valt uit den hemel, die den sleutel des afgronds heeft, vs. 1; uit welken rook voortkomt als eens ovens, 2; en uit den rook komen sprinkhanen, welke de menschen steken, die het zegel Gods niet hebben, 3. Beschrijving van de gedaante en houding dezer sprinkhanen, 7; en de naam van hunnen koning Abáddon, 11. Hierna bazuint de zesde engel, waarop de vier engelen aan den Eufraat worden ontbonden, en eene groote menigte ruiters komt te voorschijn, en doodt het derde deel der menschen, 13; doch na dit alles bekeeren zich de menschen nog niet van hunne afgoderij en andere zonden, 20.

EN de vijfde engel heeft gebazuind, en ik zag eene ster, gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van [a] den put des afgronds. [a] Luk. 8:31. Openb. 17:8.

2 En zij heeft den put des afgronds geopend; en er is rook opgegaan uit den put, als rook eens grooten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts.

3 En uit den rook kwamen sprinkhanen op de aarde, en hun werd macht gegeven, gelijk de schorpioenen der aarde macht hebben.

4 En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden [a] beschadigen, noch eenige groente, noch eenigen boom, dan de menschen alleen, die [b] het zegel Gods aan hunne voorhoofden niet hebben.

[a] Openb. 6:6. [b] Ezec. 9:4. Openb. 7:3.

5 En hun werd *macht* gegeven, niet dat zij hen zouden dooden, maar dat zij zouden *van hen* gepijnigd worden vijf maanden; en hunne pijniging was als de pijniging van een' schorpioen, wanneer hij een' mensch gestoken heeft.

6 [a] En in die dagen zullen de menschen den dood zoeken, en zullen dien niet vinden; en zij zullen begeeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden.

[a] Jes. 2:19. Jer. 8:3. Hos. 10:8. Luk. 23:30. Openb. 6:16.

7 [a] En de gedaanten der sprinkhanen waren den paarden gelijk, die tot den oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden waren als kronen, het goud gelijk, en hunne aangezichten als aangezichten van menschen. [a] Ex. 10:4.

8 En zij hadden haar als haar der vrouwen, en hunne tanden waren als *tanden* der leeuwen.

9 En zij hadden borstwapenen als ijzeren borstwapenen; en het gedruisch hunner vleugelen was als een gedruisch der wagens, wanneer vele paarden naar den strijd loopen.

10 En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren angels in hunne staarten; en hunne macht was de menschen te beschadigen vijf maanden.

11 En zij hadden over zich tot eenen koning [a] den engel des afgronds; zijn naam was in het Hebreeuwsch Abáddon, en in de Grieksche *taal* had hij den naam Apollyon.

[a] Openb. 9:1.

12 [a] Het eene wee is weggegaan, ziet, er komen nog twee weeën na dezen. [a] Openb. 8:13.

13 En de zesde engel heeft gebazuind, en ik hoorde eene stem uit de vier hoor-

nen des gouden altaars, dat voor God was,
14 Zeggende tot den zesden engel, die de
bazuin had: [a] Ontbind de vier engelen, die
gebonden zijn bij de groote rivier, den
Eufraat. [a] Openb. 7:1.
15 En de vier engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure,
en dag, en maand, en jaar, opdat zij het
derde *deel* der menschen zouden dooden.
16 En het getal van de heirlegers der
ruiterij was tweemaal tien duizenden der
tien duizenden; en ik hoorde hun getal.
17 En ik zag alzoo de paarden in dit gezicht, en die daarop zaten, hebbende vurige,
en hemelsblauwe, en sulfervervige borstwapenen; en de hoofden der paarden waren
als hoofden van leeuwen, en uit hunne
monden ging uit vuur, en rook, en sulfer.
18 Door deze drie werd het derde *deel* der
menschen gedood, *namelijk* door het vuur,
en door den rook, en door het sulfer, dat
uit hunne monden uitging,
19 Want hunne macht is in hunnen mond,
en in hunne staarten; want hunne staarten
zijn aan de slangen gelijk, en hebben
hoofden, en zij beschadigen met dezelve.
20 En de overige menschen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich
niet bekeerd van de werken hunner handen,
dat zij niet zouden aanbidden de duivelen;
[a] en de gouden, en zilveren, en koperen, en
steenen, en houten afgoden, die noch zien
kunnen, noch hooren, noch wandelen;
[a] Ps. 115:4, 5, 6, 7. 135:15.
21 En hebben zich *ook* niet bekeerd van
hunne doodslagen, noch van hunne venijngevingen, noch van hunne hoererij, noch
van hunne dieverijen.

HOOFDSTUK 10.

Nadat de plagen zijn genoemd, die onder de zesde bazuin aan de Christenheid uit het Oosten en Westen zouden overkomen, zoo wordt nu in dit hoofdstuk gewaagd van hetgeen tot troost der Gemeente onder deze bazuin nog zou volgen, en vooreerst ziet Johannes eenen engel van den hemel afkomen in groote heerlijkheid met een open boek in de hand, vs. 1; die met eene groote stem roept, waarop zeven donderslagen volgen, 3; zwerende bij Dien, Die in eeuwigheid leeft, dat er geen tijd meer zou zijn, nadat de zevende bazuin zou hebben gebazuind, 5. Hij geeft vervolgens het open boek aan den apostel, om op te eten, 8; hetwelk wel zoet was in den mond, maar bitter in den buik, 10. Daarna verklaart hij aan den apostel, dat hij wederom moest profeteeren, 11.

EN ik zag eenen anderen sterken engel,
afkomende van den hemel, die bekleed
was met eene wolk; en een regenboog was
boven *zijn* hoofd; en zijn aangezicht was
als [a] de zon, en zijne voeten waren als
[b] pilaren van vuur. [a] Matt. 17:2. [b] Openb. 1:15.
2 En hij had in zijne hand een boeksken,
dat geopend was; en hij zette zijnen rechtervoet op de zee, en den linker op de aarde.
3 En hij riep met eene groote stem, gelijkerwijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen
hunne stemmen.
4 En toen de zeven donderslagen hunne
stemmen gesproken hadden, zoo zou ik
ze geschreven hebben: en ik hoorde eene
stem uit den hemel, die tot mij zeide:
[a] Verzegel, hetgeen de zeven donderslagen
gesproken hebben, en schrijf dat niet.
[a] Dan. 8:26. 12:4.
5 [a] En de engel, dien ik zag staan op de
zee, en op de aarde, hief zijne hand op naar
den hemel, [a] Dan. 12:7.
6 En hij zwoer bij Dien, Die leeft in alle
eeuwigheid, Die den hemel geschapen heeft,
en hetgeen daarin is, en de aarde en hetgeen
daarin is, en de zee en hetgeen daarin is,
[a] dat er geen tijd meer zal zijn; [a] Openb. 11:15.
7 Maar in de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, zoo
zal de verborgenheid Gods vervuld worden,
gelijk Hij Zijnen dienstknechten, den profeten, verkondigd heeft.
8 En de stem, die ik gehoord had uit den
hemel, sprak wederom met mij, en zeide:
Ga henen, neem het boeksken, dat geopend
en in de hand des engels is, die op de zee
en op de aarde staat.
9 En ik ging henen tot den engel, zeggende tot hem: Geef mij dat boeksken.
En hij zeide tot mij: [a] Neem dat en eet
het op; en het zal uwen buik bitter maken,
maar in uwen mond zal het zoet zijn als
honig. [a] Ezec. 3:1.
10 En ik nam het boeksken uit de hand
des engels, en ik at dat op; en het was in
mijnen mond zoet als honig, en als ik het
gegeten had, werd mijn buik bitter.
11 En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteeren voor vele volken, en
natiën, en talen, en koningen.

HOOFDSTUK 11.

Den engel wordt een rietstok gegeven om den tempel te meten, vs. 1; maar niet het voorhof, 2. Christus geeft Zijnen twee getuigen macht om te profeteeren en om hunnen vijanden plagen toe te zenden, 3. Het beest komt uit den afgrond en doodt de getuigen, 7; waarover zich de volken verheugen, 9; maar na drie en eenen halven dag worden zij weder levend, 11; en worden opgenomen in den hemel, 12; waarna eene aardbeving volgt en schade over de groote stad, 13. De zevende engel bazuint en de koninkrijken worden van God en Christus, 15. De vier en twintig ouderlingen loven hierop God, 16; de toorn Gods komt over de volken, maar het bereide loon wordt aan de heiligen gegeven, 18; en de tempel Gods in den hemel wordt geopend, 19.

EN [a] mij werd een rietstok gegeven, eene
*meet*roede gelijk; en de engel stond

en zeide: Sta op, en meet den tempel
Gods en het altaar, en degenen, die daarin
aanbidden. *a* Ezec. 40:3, enz. 41, 42, 43.
2 En laat het voorhof uit, dat van buiten
den tempel is, en meet dat niet, want het
is den Heidenen gegeven; en zij zullen de
heilige stad vertreden [a] twee en veertig
maanden. *a* Openb. 13:5.
3 En ik zal Mijnen twee getuigen *macht*
geven, en zij zullen profeteeren duizend twee
honderd zestig dagen, met zakken bekleed.
4 [a] Deze zijn de twee olijfboomen, en de
twee kandelaren, die voor den God der
aarde staan. *a* Zach. 4:3, 14.
5 En zoo iemand die wil beschadigen,
een vuur zal uit hunnen mond uitgaan,
en zal hunne vijanden verslinden; en zoo
iemand hen wil beschadigen, die moet
alzoo gedood worden.
6 [a] Deze hebben macht den hemel te sluiten,
opdat geen regen regene in de dagen
hunner profeteering; en zij hebben macht
over de wateren, [b] om die in bloed te verkeeren,
en de aarde te slaan met allerlei
plage, zoo menigmaal als zij zullen willen,
a 1 Kon. 17:1. *b* Ex. 7, 8, 9, 10, 12.
7 [a] En als zij hunne getuigenis zullen
geëindigd hebben, zal het beest, dat [b] uit
den afgrond opkomt, hun krijg aandoen,
en het zal hen overwinnen, en zal hen
dooden. *a* Dan. 7:21. Openb. 13:7. *b* Openb. 13:11.
8 En hunne doode lichamen *zullen liggen*
op de straat [a] der groote stad, die geestelijk
genoemd wordt Sódoma en Egypte, alwaar
ook onze Heere gekruist is,
a Openb. 17:2, 5. 18:10.
9 En *de menschen* uit de volken, en geslachten,
en talen, en natiën zullen hunne doode
lichamen zien drie dagen en eenen halven,
en zullen niet toelaten, dat hunne doode
lichamen in graven gelegd worden.
10 En die op de aarde wonen, die zullen
verblijd zijn over hen, en zullen vreugde
bedrijven, en zullen elkander geschenken
zenden; omdat deze twee profeten degenen,
die op de aarde wonen, gepijnigd hadden.
11 En na die drie dagen en eenen halven,
is een geest des levens uit God in hen
gegaan; en zij stonden op hunne voeten;
en er is groote vrees gevallen op degenen,
die hen aanschouwden.
12 En zij hoorden eene groote stem uit
den hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts
op. En zij voeren op naar den
hemel in de wolk; en hunne vijanden
aanschouwden hen.
13 En in diezelve ure geschiedde eene
groote aardbeving, en het tiende *deel* der
stad is gevallen, en er zijn in de aardbeving
gedood zeven duizend namen van
menschen, en de overigen zijn zeer bevreesd
geworden, en hebben den God des
hemels heerlijkheid gegeven.
14 Het tweede wee is weggegaan; ziet,
[a] het derde wee komt haast. *a* Openb. 8:13. 9:12. 15:1.
15 En de zevende engel heeft gebazuind,
en er geschiedden groote stemmen in den
hemel, zeggende: De koninkrijken der wereld
zijn geworden onzes Heeren en van
Zijnen Christus, en Hij zal als Koning
heerschen in alle eeuwigheid.
16 En de vier en twintig ouderlingen,
die voor God zitten op hunne tronen,
vielen *neder* op hunne aangezichten, en
aanbaden God,
17 Zeggende: Wij danken U, Heere God
almachtig, [a] Die is, en Die was, en Die
komen zal! dat Gij Uwe groote kracht
hebt aangenomen, en als Koning hebt
geheerscht; *a* Openb. 1:4, 8. 4:8. 16:5.
18 En de volken waren toornig geworden,
en Uw toorn is gekomen, en de tijd der
dooden, om geoordeeld te worden, en om
den loon te geven Uwen dienstknechten,
den profeten, en den heiligen, en dengenen,
die Uwen Naam vreezen, den kleinen en
den grooten; en om te verderven degenen,
die de aarde verdorven.
19 En de tempel Gods in den hemel is
[a] geopend geworden, en de ark Zijns verbonds
is gezien in Zijnen tempel; en er
werden bliksemen, en stemmen, en donderslagen,
en aardbeving, en groote hagel.
a Openb. 15:5.

HOOFDSTUK 12.

Den apostel wordt getoond een gezicht, waarin hij ziet eene vrouw, die in barensnood is, vs. 1; en eenen rooden draak, die voor haar stond om het kind te verslinden, 3; doch het kind wordt opgenomen voor Gods troon en de vrouw vlucht in de woestijn, alwaar haar plaats bereid is gedurende twaalf honderd zestig dagen, 6. Er ontstaat krijg in den hemel tusschen Michaël en den draak, 7; doch de draak wordt overwonnen en geworpen op de aarde, 9; waarop een lofzang volgt in den hemel, 10. De draak vervolgt de vrouw, die arendsvleugelen ontvangt om in de woestijn te vluchten, 13; achter welke de draak waterstroomen uitwerpt, die de aarde indrinkt, 15. De draak voert krijg tegen het overige van haar zaad, 17; en Johannes staat op den oever der zee, 18.

EN er werd een groot teeken gezien in
den hemel: *namelijk* eene vrouw, bekleed
met de zon; en de maan was onder
hare voeten, en op haar hoofd eene kroon
van twaalf sterren;
2 En zij was zwanger, en riep, barens-

nood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.

3 En er werd een ander teeken gezien in den hemel; en ziet, er was een groote roode draak, hebbende zeven hoofden, en tien hoornen, en op zijne hoofden zeven koninklijke hoeden.

4 En zijn staart trok het derde *deel* der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond voor de vrouw, die baren zou, opdat hij haar kind zou verslinden, wanneer zij het zou gebaard hebben.

5 En zij baarde eenen mannelijken zoon, [a] die al de Heidenen zou hoeden met eene ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en Zijnen troon. [a] Ps. 2:9. Openb. 2:27.

6 En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij eene plaats had, *haar* van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden [a] duizend twee honderd zestig dagen. [a] Openb. 11:3.

7 En er werd krijg in den hemel: Michaël en zijne engelen krijgden tegen den draak, en de draak krijgde *ook* en zijne engelen.

8 En zij hebben niet vermocht, [a] en hunne plaats is niet meer gevonden in den hemel. [a] Dan. 2:35.

9 En [a] de groote draak is geworpen, *namelijk* de oude slang, welke genaamd wordt duivel en Satanas, die de geheele wereld verleid, hij is, *zeg ik*, geworpen op de aarde; en zijne engelen zijn met hem geworpen. [a] Luk. 10:18. Openb. 20:2.

10 En ik hoorde eene groote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid, en de kracht, en het koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van Zijnen Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is nedergeworpen.

11 En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

12 [a] Hierom bedrijft vreugde, gij hemelen, en gij, die daarin woont! [b] Wee dengenen, die de aarde en de zee bewonen! want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende, dat hij eenen kleinen tijd heeft. [a] Ps. 96:11. Jes. 49:13. [b] Openb. 8:13.

13 En toen de draak zag, dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de vrouw vervolgd, die het manneken gebaard had.

14 [a] En der vrouwe zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zou vliegen in de woestijn, in hare plaats, alwaar zij gevoed wordt [b] eenen tijd, en tijden, en eenen halven tijd, buiten het gezicht der slang. [a] Openb. 2:6. [b] Openb. 12:6.

15 En de slang wierp uit haren mond achter de vrouw water als eene rivier, opdat zij haar door de rivier zou doen wegvoeren.

16 En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond, en verzwolg de rivier, welke de draak uit zijnen mond had geworpen.

17 En de draak vergrimde op de vrouw, en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren, en de getuigenis van Jezus Christus hebben.

18 En ik stond op het zand der zee.

HOOFDSTUK 13.

Den apostel wordt in een gezicht getoond een beest met zeven hoofden en tien hoornen, vs. 1; van hetwelk een hoofd, tot den dood toe gewond, weder genezen wordt, 3. De geheele aarde aanbidt het beest en den draak gedurende den tijd van twee en veertig maanden, 4. Het beest lastert God en Zijne heiligen; voert tegen hen krijg, 6; en overwint al degenen, welker namen niet zijn geschreven in het boek des Lams, 8. Eene gelijke strafvergelding wordt den vervolgers bedreigd, 10. Daarna komt een ander beest op uit de aarde, hebbende twee hoornen als het Lam, maar doende de werken van het eerste beest, 11. Het doet groote teekenen en verleidt de inwoners der aarde, dat zij een beeld maken, hetwelk allen moeten aanbidden, 13. Het maakt, dat een iegelijk een merkteeken dragen moet, of den naam van het beest, of zijn getal, hetwelk is zes honderd zes en zestig, 16.

EN ik zag uit de zee [a] een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien hoornen; en op zijne hoornen waren tien koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van *gods*lastering. [a] Dan. 7:20. Openb. 17:3.

2 En het beest, dat ik zag, was eenen pardel gelijk, en zijne voeten als eens beers *voeten*, en zijn mond als de mond eens leeuws; en de draak gaf hem zijne kracht, en zijnen troon, en groote macht.

3 En ik zag een van zijne hoofden als tot den dood gewond, en zijne doodelijke wonde werd genezen; en de geheele aarde verwonderde zich achter het beest.

4 En zij aanbaden den draak, die het beest macht gegeven had; en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest [a] gelijk? wie kan krijg voeren tegen hetzelve? [a] Openb. 18:18.

5 En hetzelve werd een mond gegeven, om groote dingen en *gods*lasteringen te spreken; en hetzelve werd macht gegeven, om *zulks* te doen, [a] twee en veertig maanden. [a] Openb. 11:2.

6 En het opende zijnen mond tot las-

tering tegen God, om Zijnen Naam te lasteren, en Zijnen tabernakel, en die in den hemel wonen.

7 En [a] hetzelve werd *macht* gegeven, om den heiligen krijg aan te doen, en om die te overwinnen; en hetzelve werd macht gegeven over alle geslacht, en taal, en volk. [a] Dan. 7:21. Openb. 11:7.

8 En allen, die op de aarde wonen, zullen hetzelve aanbidden, [a] welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens, des Lams, Dat geslacht is, [b] van de grondlegging der wereld. [a] Ex. 32:33. Filipp. 4:3. Openb. 3:5. 20:12. 21:27. [b] Openb: 17:8.

9 Indien iemand ooren heeft, die hoore.

10 Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat *zelf* in de gevangenis; [a] indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. [b] Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen. [a] Gen. 9:6. Matt. 26:52. [b] Openb. 14:12.

11 En ik zag een ander beest [a] uit de aarde opkomen, en het had twee hoornen, des Lams *hoornen* gelijk, en het sprak als de draak. [a] Openb. 11:7.

12 En het oefent al de macht van het eerste beest, [a] in tegenwoordigheid van hetzelve, en het maakt, dat de aarde, en die daarin wonen het eerste beest aanbidden, wiens [b] doodelijke wonde genezen was. [a] Openb. 19:20. [b] Openb. 13:3.

13 En het doet [a] groote teekenen, zoodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde, voor de menschen. [a] 2 Thess. 2:9. Openb. 16:14.

14 En [a] verleidt degenen, die op de aarde wonen, door de teekenen, die aan hetzelve te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest; zeggende tot degenen, die op de aarde wonen, dat zij het beest, dat de wond des zwaards had, en *weder* leefde, een beeld zouden maken. [a] Deut. 13:1. Matt. 24:24. Openb. 16:14. 19:20.

15 En hetzelve werd *macht* gegeven, om het beeld van het beest eenen geest te geven, opdat het beeld van het beest ook zou spreken, en maken, dat allen, die [a] het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden. [a] Openb. 19:20.

16 En het maakt, dat het aan allen, kleinen en grooten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, [a] een merkteeken geve aan hunne rechterhand of aan hunne voorhoofden; [a] Openb. 19:20.

17 En dat niemand mag koopen of verkoopen, dan die dat merkteeken heeft, [a] of den naam van het beest, of het getal zijns naams. [a] Openb. 14:11.

18 Hier is [a] de wijsheid: die het verstand heeft, rekene het getal van het beest; want het is een getal eens menschen, en zijn getal is zes honderd zes en zestig. [a] Openb. 17:9.

HOOFDSTUK 14.

De apostel ziet in een gezicht het Lam, staande op den berg Zion met Zijne honderd vier en veertig duizend geteekenden, vs. 1. In den hemel wordt een nieuw gezang gezongen, hetwelk niemand kan leeren dan die duizenden, 2. Deze zijn maagden en volgen het Lam waar Het gaat, 4. Daarop vliegt een engel door het midden des hemels en verkondigt het eeuwig Evangelie, 6. Een andere engel volgt, die den val der groote stad Babel voorzegt, 8; en een derde bedreigt de eeuwige straffen aan degenen, die het beest aanbidden, of zijn merkteeken hebben, 9. De heiligen worden vermaand tot lijdzaamheid, en die in den Heere sterven van hunne zaligheid verzekerd, 12. Daarna ziet de apostel op eene witte wolk Een' des menschen Zoon gelijk, met eene kroon op het hoofd en eene sikkel in de hand, Wien een andere engel toeroept, Zijne sikkel te zenden in den rijpen oogst, 14. Eindelijk komt nog een engel uit den tempel des hemels, ook met eene sikkel, die het bevel ontvangt, de druiftakken van den wijngaard der aarde af te snijden, 17; deze worden geworpen in den wijnpersbak van den toorn Gods, die getreden wordt en vloeit tot aan de toomen der paarden duizend zes honderd stadiën ver, 19.

EN ik zag, en ziet, het Lam stond op den berg Zion, en met Hem [a] honderd vier en veertig duizend, hebbende den naam Zijns Vaders geschreven aan hunne voorhoofden. [a] Openb. 7:4.

2 En ik hoorde eene stem uit den hemel, als [a] eene stem veler wateren, en als eene stem van eenen grooten donderslag. En ik hoorde eene stem [b] van citerspelers, spelende op hunne citers; [a] Openb. 1:15. [b] Openb. 5:8.

3 En zij zongen als [a] een nieuw gezang voor den troon, en voor de vier dieren, en de ouderlingen; en niemand kon dat gezang leeren, dan de honderd vier en veertig duizend, die van de aarde gekocht waren. [a] Openb. 5:9.

4 Deze zijn het, die met vrouwen niet bevlekt zijn, [a] want zij zijn maagden; deze zijn het, die het Lam volgen, waar Het ook heengaat; deze zijn gekocht uit de menschen, *tot* eerstelingen Gode en het Lam. [a] 2 Kor. 11:2.

5 [a] En in hunnen mond is geen bedrog gevonden; want zij zijn [b] onberispelijk voor den troon van God. [a] Zef. 3:13. [b] Efez. 5:27.

6 En ik zag eenen anderen engel, vliegende in het midden des hemels, en hij had het eeuwige Evangelie, om te verkondigen dengenen, die op de aarde wonen, en aan alle natie, en geslacht, en taal, en volk;

7 Zeggende met eene groote stem: Vreest God, en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeels is gekomen; en aanbidt Hem, [a] Die den hemel, en de aarde, en de zee, en

de fonteinen der wateren gemaakt heeft.

a Gen. 1:1. Ps. 33:6. 124:8. 146:6. Hand. 14:15. 17:24.

8 En er is een andere engel gevolgd, zeggende: [a] Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, [b] die groote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt.

a Jes. 21:9. Jer. 51:8. Openb. 18:2. *b* Openb. 16:19. 17:5. 18:10, 21.

9 En een derde engel is hem gevolgd, zeggende met eene groote stem: Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld, en ontvangt het merkteeken aan zijn voorhoofd, of aan zijne hand,

10 Die zal ook drinken uit den wijn des toorns Gods, die ongemengd [a] ingeschonken is [b] in den drinkbeker Zijns toorns; en hij zal [c] gepijnigd worden [d] met vuur en sulfer voor de heilige engelen en voor het Lam.

a Openb. 18:6. *b* Openb. 16:19. *c* Openb. 20:10. *d* Openb. 19:20.

11 [a] En de rook van hunne pijniging gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben geene rust dag en nacht, die het beest aanbidden en zijn beeld, en zoo iemand het merkteeken zijns naams ontvangt. *a* Openb. 19:3.

12 [a] Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn zij, die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus.

a Openb. 13:10.

13 En ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: Schrijf, zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid; en hunne werken volgen met hen.

14 En ik zag, en ziet, eene witte wolk, en op de wolk was Een gezeten, [a] des menschen Zoon gelijk, hebbende op Zijn hoofd eene gouden kroon; en in Zijne hand eene scherpe sikkel.

a Ezec. 1:26. Dan. 7:13. Openb. 1:13.

15 En een andere engel kwam uit den tempel, roepende met eene groote stem tot Dengene, Die op de wolk zat: [a] Zend Uwe sikkel en maai; want de ure om te maaien is nu gekomen, dewijl de oogst der aarde is rijp geworden.

a Joël 3:13. Matt. 13:39.

16 En die op de wolk zat, zond Zijne sikkel op de aarde, en de aarde werd gemaaid.

17 En eene andere engel kwam uit den tempel, die in den hemel is, hebbende ook zelf eene scherpe sikkel.

18 En een andere engel kwam uit van het altaar, die macht had over het vuur; en hij riep met een groot geroep, tot dengene, die de scherpe sikkel had, zeggende: Zend uwe scherpe sikkel, en snijd af de druiftakken van den wijngaard der aarde, want zijne druiven zijn rijp.

19 En de engel zond zijne sikkel op de aarde en sneed *de druiven* af van den wijngaard der aarde, en wierp ze in den grooten wijnpersbak [a] des toorns Gods.

a Openb. 19:15.

20 En [a] de wijnpersbak werd buiten de stad getreden, en er is bloed uit den wijnpersbak gekomen, tot aan de toomen der paarden, duizend zes honderd stadiën ver.

a Jes. 63:3.

HOOFDSTUK 15.

Zeven engelen worden gezien, die de laatste plagen hebben, vs. 1; en eene glazen zee, aan welke de overwinnaars van het beest staan, met citers voorzien, 2; die eenen lofzang zingen, waarin zij God en Zijne oordeelen prijzen, 3. Daarna wordt de tempel in den hemel geopend, 5; waaruit zeven engelen in blinkende kleederen voortkomen, 6; welke van een der vier dieren zeven fiolen, vol van den toorn Gods, ontvangen, 7; waarop de tempel wordt vervuld met den rook der heerlijkheid Gods, 8.

EN ik zag een ander groot en wonderlijk teeken in den hemel: *namelijk* zeven engelen, hebbende [a] de zeven laatste plagen; want in deze is de toorn Gods geëindigd.

a Openb. 11:14.

2 En ik zag [a] als eene glazen zee, met vuur gemengd; en die de overwinning hadden van het beest, en van zijn beeld, en van zijn merkteeken, *en* van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods;

a Openb. 4:6.

3 En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: [a] Groot en wonderlijk zijn Uwe werken, Heere, Gij, almachtige God! [b] rechtvaardig en waarachtig zijn Uwe wegen, Gij, Koning der heiligen!

a Ps. 111:2. 139:14. *b* Ps. 145:17.

4 [a] Wie zou U niet vreezen, Heere! en Uwen Naam *niet* verheerlijken? Want Gij zijt alleen heilig; want alle volken zullen komen, en voor U aanbidden; want Uwe oordeelen zijn openbaar geworden.

a Jer. 10:7.

5 En na dezen zag ik, en ziet, [a] de tempel des tabernakels der getuigenis in den hemel werd geopend.

a Openb. 11:19.

6 En de zeven engelen, die de zeven plagen hadden, kwamen uit den tempel, bekleed met rein en blinkend lijnwaad, en [a] omgord om de borst met gouden gordels.

a Openb. 1:13.

7 En een van de vier dieren gaf den zeven engelen zeven gouden fiolen, vol van den toorn Gods, Die in alle eeuwigheid leeft.

8 En de tempel werd [a] vervuld met rook uit de heerlijkheid Gods, en uit Zijne

kracht; en niemand kon in den tempel in-
gaan, totdat de zeven plagen der zeven enge-
len geëindigd waren. a Ex. 40:34. 1 Kon. 8:10. Jes. 6:4.

HOOFDSTUK 16.

Aan de voormelde zeven engelen wordt bevel gegeven, hunne fiolen uit te gieten, vs. 1. De eerste wordt uitgestort op de aarde, 2; de tweede in de zee, 3; de derde in de rivieren, waarover de rechtvaardigheid Gods met eenen lofzang wordt geprezen, 4. De vierde fiool wordt uitgegoten in de zon, 8; de vijfde op den troon van het beest, de menschen op aarde bekeeren zich nogtans na dit alles niet, 10. De zesde op de groote rivier den Eufraat, 12. Drie onreine geesten, als vorschen, komen voort en gaan tot de koningen der aarde, om die te vergaderen tot den krijg van den grooten dag, 13; en een iegelijk wordt vermaand tot waakzaamheid, 15. Ten laatste wordt de zevende fiool uitgegoten in de lucht, en alle dingen hebben een einde, ook het groote Babylon, 17. Hierna valt een zware hagel op de menschen, die God daarover lasteren, 21.

EN ik hoorde eene groote stem uit den
tempel, zeggende tot de zeven engelen:
Gaat henen, en giet de *zeven* fiolen van den
toorn Gods uit op de aarde.
2 En de eerste ging henen, en goot zijne
fiool uit op de aarde; en er werd een
kwaad en boos [a] gezweer aan de menschen,
die [b] het merkteeken van het beest hadden,
en [c] die zijn beeld aanbaden.
a Ex. 9:9, 10, 11. b Openb. 13:16, 17. c Openb. 13:14.
3 En de tweede engel goot zijne fiool
uit in de zee, en zij werd [a] bloed als van
eenen doode; en alle levende ziel is ge-
storven in de zee. a Ex. 7:20.
4 En de derde engel goot zijne fiool
uit in de rivieren en in de fonteinen der
wateren; en *de wateren* werden bloed.
5 En ik hoorde den engel der wateren
zeggen: Gij zijt rechtvaardig, Heere! [a] Die
is, en Die was, en Die zijn zal, dat Gij dit
geoordeeld hebt; a Openb. 1:4, 8. 4:8. 11:17.
6 Dewijl zij [a] het bloed der heiligen, en
der profeten vergoten hebben, zoo hebt Gij
hun ook bloed te drinken gegeven; want
zij zijn het waardig. a Matt. 23:34.
7 En ik hoorde eenen anderen [a] van het
altaar zeggen: Ja, Heere, Gij, almachtige
God! Uwe oordeelen zijn waarachtig en
rechtvaardig. a Openb. 15:3.
8 En de vierde engel goot zijne fiool uit
op de zon; en haar is *macht* gegeven de
menschen te verhitten door vuur.
9 En de menschen werden verhit met
groote hitte, en [a] lasterden den Naam
Gods, Die macht heeft over deze plagen;
en zij bekeerden zich niet, om Hem heer-
lijkheid te geven. a Openb. 16:11, 21.
10 En de vijfde engel goot zijne fiool uit
op den troon van het beest; en zijn rijk is
verduisterd geworden; en zij kauwden
hunne tongen van pijn;
11 En zij lasterden den God des hemels
van wege hunne pijnen, en van wege
hunne gezweren; en zij bekeerden zich
niet van hunne werken.
12 En de zesde engel goot zijne fiool uit
op de groote rivier, den Eufraat; en zijn
water is uitgedroogd, opdat bereid zou
worden de weg der koningen, die van den
opgang der zon *komen zullen*.
13 En ik zag uit den mond des draaks,
en uit den mond van het beest, en uit den
mond des valschen profeets, drie onreine
geesten *gaan*, den vorschen gelijk.
14 Want het zijn geesten der duivelen, en
zij [a] doen teekenen, welke uitgaan tot de
koningen der aarde en der geheele wereld,
om die te vergaderen [b] tot den krijg van
dien grooten dag des almachtigen Gods.
a 2 Thess. 2:9. Openb. 13:13. 19:20. b Openb. 17:14. 19:19. 20:8.
15 Ziet, ik kom [a] als een dief. Zalig is
hij, die waakt en zijne kleederen bewaart,
opdat hij niet [b] naakt wandele, en men
zijne schaamte *niet* zie. a Matt. 24:43. Luk. 12:39.
1 Thess. 5:2. 2 Petr. 3:10. Openb. 3:3. b Openb. 3:18.
16 En zij hebben hen vergaderd in de
plaats, welke in het Hebreeuwsch genaamd
wordt Armagéddon.
17 En de zevende engel goot zijne fiool uit
in de lucht; en er kwam eene groote stem
uit den tempel des hemels, van den troon,
zeggende: [a] Het is geschied. a Openb. 21:6.
18 En er geschiedden [a] stemmen, en don-
derslagen, en bliksemen; en er geschiedde
eene groote aardbeving, hoedanige niet is
geschied van dat de menschen op de aarde
geweest zijn, *namelijk* eene zoodanige aard-
beving *en* zoo groot. a Openb. 4:5. 8:5.
19 En [a] de groote stad is in drie deelen
gescheurd, en de steden der Heidenen
zijn gevallen; en het groote Babylon [b] is
gedacht geworden voor God, om haar te
geven [c] den drinkbeker van den wijn des
toorns Zijner gramschap.
a Openb. 14:8. b Openb. 18:5. c Jer. 25:15. Openb. 14:10.
20 En alle eiland is gevloden, en de
bergen zijn niet gevonden.
21 En een groote [a] hagel, *elk* als een
talent*pond* zwaar, viel neder uit den he-
mel op de menschen; en de menschen
[b] lasterden God van wege de plage des
hagels; want deszelfs plage was zeer groot.
a Openb. 11:19. b Openb. 16:9, 11.

HOOFDSTUK 17.

Een van de voorgaande zeven engelen brengt den apostel in eene woestijn en toont hem de groote hoer van Babylon, zittende op een rood beest, dat zeven hoofden en tien hoor-

nen heeft, vs. 1. Hare kleeding, versiering, titels en bloeddorstigheid worden beschreven, 4. De engel verklaart aan Johannes eerst de verborgenheid van het beest, 7; daarna die van zijne zeven hoofden en van den achtsten koning, die volgen zou, 9; en van de tien hoornen, welke zoo vele koningen zijn, die hunne macht ontvangen met het beest, 12. Deze zullen strijden tegen het Lam, doch worden van Hetzelve overwonnen, 14. De engel verklaart, welke de wateren zijn, waarop deze hoer zit, 15; en hoe de koningen hunne macht het beest weder zullen ontnemen, 16. Eindelijk verklaart hij, wie deze hoer is, 18.

EN een uit de zeven engelen, die de
zeven fiolen hadden, kwam en sprak
met mij, en zeide tot mij: Kom herwaarts,
ik zal u toonen het oordeel der groote hoer,
die daar zit op vele wateren;
2 [a] Met welke de koningen der aarde gehoereerd
hebben, en die de aarde bewonen
zijn dronken geworden van den wijn harer
hoererij. [a] Openb. 18:3.
3 En hij bracht mij weg in eene woestijn,
in den geest, en ik zag eene vrouw,
zittende op een scharlakenrood [a] beest, dat
vol was van namen der *gods*lastering, en
had zeven hoofden en tien hoornen.
[a] Openb, 13:1. 17:8.
4 En de vrouw was [a] bekleed met purper
en scharlaken, en versierd met goud,
en kostelijk gesteente, en paarlen, en had
in hare hand eenen gouden drinkbeker,
vol van gruwelen, en van onreinigheid
harer hoererij. [a] Openb. 18:16.
5 En op haar voorhoofd was een naam
geschreven, *namelijk* [a] Verborgenheid; het
groote Babylon, de moeder der hoererijen
en der gruwelen der aarde. [a] 2 Thess. 2:7.
6 En ik zag, dat de vrouw dronken was
van [a] het bloed der heiligen, en van het
bloed der getuigen van Jezus. En ik verwonderde
mij, als ik haar zag, met groote
verwondering. [a] Openb. 18:24.
7 En de engel zeide tot mij: Waarom
verwondert gij u? Ik zal u zeggen de verborgenheid
der vrouw en van het beest,
dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden
heeft en die tien hoornen.
8 Het beest, dat gij gezien hebt, was en is
niet; en het zal opkomen uit den afgrond,
en ten verderve gaan; en die op de aarde
wonen, zullen verwonderd zijn ([a] welker
namen niet zijn geschreven in het boek des
levens van de grondlegging der wereld),
ziende het beest, dat was en niet is, hoewel
het is. [a] Ex. 32:32. Filipp. 4:3. Openb. 13:8.
9 Hier is het verstand, [a] dat wijsheid
heeft. [b] De zeven hoofden zijn zeven bergen,
op welke de vrouw zit. [a] Openb. 13:18. [b] Openb. 13:1.
10 En het zijn *ook* zeven koningen; de
vijf zijn gevallen, en de een is, en de ander
is nog niet gekomen, en wanneer hij zal
gekomen zijn, moet hij een weinig *tijds*
blijven.
11 En het beest, dat was en niet is, die
is ook de achtste *koning*, en is uit de zeven,
en gaat ten verderve.
12 En [a] de tien hoornen, die gij gezien
hebt, zijn tien koningen, die het koninkrijk
nog niet hebben ontvangen, maar als
koningen macht ontvangen op ééne ure
met het beest. [a] Dan. 7:20. Openb. 13:1.
13 Deze hebben eenerlei meening, en
zullen hunne kracht en macht het beest
overgeven.
14 Deze [a] zullen tegen het Lam krijgen,
en het Lam zal hen overwinnen ([b] want
Het is een Heere der heeren, en een Koning
der koningen), en die met Hem zijn, de geroepenen,
en uitverkorenen, en geloovigen.
[a] Openb. 16:14. [b] 1 Tim. 6:15. Openb. 19:16.
15 En hij zeide tot mij: [a] De wateren, die
gij gezien hebt, waar de hoer zit, zijn volken,
en scharen, en natiën, en tongen. [a] Jes. 8:7.
16 En de tien hoornen, die gij gezien hebt
op het beest, die zullen de hoer haten, en
zullen haar woest maken, en naakt; en zij
zullen haar vleesch eten, en zullen haar
[a] met vuur verbranden. [a] Openb. 18:8.
17 Want God heeft *hun* in hunne harten
gegeven, dat zij zijne meening doen, en dat
zij eenerlei meening doen, en dat zij hun
koninkrijk het beest geven, totdat de woorden
Gods voleindigd zullen zijn.
18 En de vrouw, die gij gezien hebt, is
[a] de groote stad, die het koninkrijk heeft
over de koningen der aarde. [a] Openb. 16:19.

HOOFDSTUK 18.

Een engel komt af uit den hemel, vs. 1; en verkondigt op nieuw den val van het groote Babylon, om hare hoererij en weelde, 2; waarom het volk Gods wordt vermaand, van haar uit te gaan, 4; en haar dubbel te vergelden, 6. En hoewel zij roemde, dat zij geene weduwe zijn zal, zoo zullen nogtans hare plagen over haar komen, 7. De koningen der aarde bedrijven rouw over haren val, 9; gelijk ook de kooplieden, die allerlei kostelijke waren in haar hadden verhandeld, 11; desgelijks de stuurlieden en de zeelieden, 17. Maar daarentegen worden de hemel, de heilige apostelen en profeten vermaand om vreugde te bedrijven, 20. Een sterke engel werpt eenen zeer grooten steen in de zee, om den eindelijken val van dit groote Babylon af te beelden, 21; en verklaart, dat geene instrumenten van vreugde in haar meer zullen worden gehoord, 22; omdat zij alle volken had verleid en het bloed der heiligen in haar is gevonden, 20.

EN na dezen zag ik eenen anderen engel
afkomen uit den hemel, hebbende
groote macht, en de aarde is verlicht geworden
van zijne heerlijkheid.
2 En hij riep krachtelijk met eene groote
stem, zeggende: [a] Zij is gevallen, zij is gevallen,
het groote Babylon, en is geworden
[b] eene woonstede der duivelen, en eene

bewaarplaats van alle onreine geesten, en
eene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk [o] gevogelte. [a] Jes. 21:9. Jer. 51:8. Openb. 14:8. [b] Jes. 13:21. 34:14. Jer. 50:39. [o] Jes. 34:11.

3 Dewijl uit den [a] wijn des toorns harer
hoererij alle volken gedronken hebben,
[b] en de koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden der
aarde rijk zijn geworden uit de kracht
harer weelde. [a] Openb. 14:8. [b] Openb. 17:2.

4 En ik hoorde eene andere stem uit den
hemel, zeggende: [a] Gaat uit van haar, Mijn
volk! opdat gij aan hare zonden geene
gemeenschap hebt, en opdat gij van hare
plagen niet ontvangt. [a] Gen. 19:12. Jes. 48:20. 52:11. Jer. 51:6, 45. 2 Kor. 6:17.

5 Want hare zonden zijn *de eene op de
andere* gevolgd tot den hemel toe, en God
is harer ongerechtigheden [a] gedachtig geworden. [a] Openb. 16:19.

6 Vergeldt haar, gelijk als zij ulieden
vergolden heeft, en verdubbelt haar dubbel, naar hare werken; in den drinkbeker,
[a] waarin zij geschonken heeft, schenkt haar
dubbel. [a] Openb. 14:10.

7 Zoo veel als zij zichzelve verheerlijkt
heeft, en weelde gehad heeft, zoo groote
pijniging en rouw doet haar aan; want zij
zegt in haar hart: [a] Ik zit *als* eene koningin, en ben geene weduwe, en zal
geenen rouw zien. [a] Jes. 47:8.

8 [a] Daarom zullen hare plagen op éénen
dag komen, *namelijk* dood, en rouw, en
honger, en zij zal [b] met vuur verbrand
worden; want sterk is de Heere God, Die
haar oordeelt. [a] 2 Thess. 2:8. [b] Openb. 17:16.

9 [a] En de koningen der aarde, die met haar
gehoereerd en weelde gehad hebben, zullen
haar beweenen, en rouw over haar bedrijven,
wanneer zij [b] den rook haars brands zullen
zien; [a] Openb. 17:2. 18:3. [b] Openb. 18:18.

10 Van verre staande uit vreeze van
hare pijniging, zeggende: [a] Wee, wee, de
groote stad Babylon, de sterke stad! want
uw oordeel is in ééne ure gekomen. [a] Jes. 21:9. Jer. 51:8. Openb. 14:8.

11 En de kooplieden der aarde zullen
weenen en rouw maken over haar, omdat
niemand hunne waren meer koopt:

12 Waren van goud, en van zilver, en van
kostelijk gesteente, en van paarlen, en van
fijn lijnwaad, en van purper, en van zijde,
en van scharlaken; en allerlei welriekend
hout, en allerlei ivoren vaten, en allerlei
vaten van het kostelijkste hout, en van
koper, en van ijzer, en van marmersteen;

13 En kaneel, en reukwerk, en welriekende zalf, en wierook, en wijn, en olie,
en meelbloem, en tarwe, en lastbeesten, en
schapen; en van paarden, en van koetswagens, en van lichamen, en [a] de zielen
der menschen. [a] Ezec. 27:13.

14 En de vrucht der begeerlijkheid uwer
ziel is van u weggegaan; en al wat lekker
en wat heerlijk was, is van u weggegaan;
en gij zult hetzelve niet meer vinden.

15 De kooplieden dezer dingen, die rijk
geworden waren van haar, zullen van verre
staan uit vreeze van hare pijniging, weenende en rouw makende;

16 En zeggende: Wee, wee, de groote
stad! [a] die bekleed was met fijn lijnwaad,
en purper, en scharlaken, en versierd met
goud, en *met* kostelijk gesteente, en *met*
paarlen; want in ééne ure is zoo groote
rijkdom verwoest. [a] Openb. 17:4.

17 En alle stuurlieden, en al het volk op
de schepen, en bootsgezellen, en allen, die
ter zee handelen, stonden van verre;

18 En riepen, ziende [a] den rook van haren brand, *en* zeggende: [b] Wat *stad* was
deze groote stad gelijk? [a] Jes. 34:10. Openb. 18:9. [b] Openb. 13:4.

19 En zij wierpen stof op hunne hoofden, en riepen, weenende en rouw bedrijvende, zeggende: Wee, wee, de groote
stad, in dewelke allen, die schepen in de
zee hadden, van hare kostelijkheid rijk
geworden zijn; want zij is in ééne ure
verwoest geworden.

20 Bedrijft vreugde over haar, gij hemel!
en gij, heilige apostelen, en gij profeten!
want God heeft uw oordeel [a] aan haar
geoordeeld. [a] Openb. 19:2.

21 En een sterke engel hief eenen steen
op als eenen grooten molensteen, en wierp
dien in de zee, zeggende: [a] Aldus zal de
groote stad Babylon met geweld geworpen
worden, en zal niet meer worden gevonden. [a] Jer. 51:64.

22 [a] En de stem der citerspelers, en der
zangers, en der fluiters, en der bazuiners,
zal niet meer in u gehoord worden; en
geen kunstenaar van eenige kunst zal meer
in u gevonden worden; en [b] geen geluid
des molens zal in u meer gehoord worden. [a] Jer. 25:10. Ezec. 26:13. [b] Jer. 25:10.

23 En het licht der kaars zal in u niet

meer schijnen; [a] en de stem eens bruidegoms en eener bruid zal in u niet meer gehoord worden; want uwe koopliedden waren de grooten der aarde, want door uwe tooverij zijn alle volken verleid geweest.

a Jer. 7:34. 16:9. 25:10.

24 En in dezelve is gevonden [a] het bloed der profeten, en der heiligen, en al dergenen, die gedood zijn op de aarde.

a Openb. 17:6.

HOOFDSTUK 19.

In den hemel wordt het halleluja gezongen over het oordeel der groote hoer, vs. 1. Eene andere stem uit den troon vermaant alle dienstknechten Gods tot vreugde, omdat de bruiloft des Lams is gekomen en Zijne bruid zich met fijn blinkend lijnwaad heeft toebereid, 5. Zij worden zalig gesproken, die tot deze bruiloft zijn geroepen, 9. De apostel valt den engel te voet, maar wordt daarover te recht gewezen en bevolen God te aanbidden, 10. Johannes ziet in een nieuw gezicht een wit paard en Eenen, Die daarop zat, Wiens gerechtigheid, vlammende oogen, bloedverwig kleed, verborgen naam, gevolg, zwaard en ijzeren roede worden beschreven, 11. Deze treedt den wijnpersbak van Gods toorn en is een Koning der koningen, 15. Een andere engel roept alle vogelen tot het eten van het vleesch van alle veldoversten en van alle anderen in de groote slachting Gods, 17; die vergaderd waren om te krijgen tegen Dien, Die op het paard zat, 19. Maar het beest met den valschen profeet worden geworpen in den poel des vuurs, 20; en al hunne aanhangers gedood door het zwaard, 21.

EN na dezen hoorde ik als eene groote stem eener groote schare in den hemel, zeggende: Halleluja! de zaligheid, en de heerlijkheid, en de eer, en de kracht zij den Heere, onzen God.

2 Want [a] Zijne oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig; dewijl Hij de groote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met hare hoererij, en Hij [b] het bloed Zijner dienaren van hare hand gewroken heeft.

a Openb. 15:3. 16:7. *b* Deut. 32:43. Openb. 18:20.

3 En zij zeiden ten tweede maal: Halleluja! [a] En haar rook gaat op in alle eeuwigheid.

a Jes. 34:10. Openb. 14:11. 18:18.

4 En de vier en twintig ouderlingen, en de vier dieren vielen *neder*, en aanbaden God, Die op den troon zat, zeggende: Amen, Halleluja!

5 En eene stem kwam uit den troon, zeggende: Looft onzen God, gij, al Zijne dienstknechten, en gij, die Hem vreest, beide klein en groot!

6 En ik hoorde als eene stem eener groote schare, en als eene stem veler wateren, en als eene stem van sterke donderslagen, zeggende: Halleluja! want de Heere, de almachtige God, heeft [a] als Koning geheerscht.

a Openb. 11:17.

7 Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; [a] want de bruiloft des Lams is gekomen, en Zijne vrouw heeft zichzelve bereid.

a Matt. 22:2. Luk. 14:16.

8 En haar is gegeven, dat zij bekleed worde met rein en blinkend fijn lijnwaad; want dit fijn lijnwaad zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen.

9 En hij zeide tot mij: Schrijf, zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: [a] Deze zijn de waarachtige woorden Gods.

a Openb. 21:5.

10 [a] En ik viel *neder* voor zijne voeten, om hem te aanbidden, en hij zeide tot mij: Zie, dat gij *dat* niet *doet;* ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, die de getuigenis van Jezus hebben; aanbid God. Want de getuigenis van Jezus is de geest der profetie.

a Openb. 22:8. *b* Hand. 10:26. 14:14. Openb. 22:9.

11 En ik zag den hemel geopend; en ziet, [a] een wit paard, en Die op hetzelve zat, was genaamd Getrouw en Waarachtig, en Hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid.

a Openb. 6:2.

12 En Zijne oogen waren [a] als eene vlam vuurs, en op Zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en Hij had eenen naam geschreven, dien niemand wist, dan Hij Zelf.

a Openb. 1:14.

13 En Hij was bekleed met een kleed, [a] dat met bloed geverfd was; en Zijn naam wordt genoemd [b] het Woord Gods.

a Jes. 63:1. *b* Joh. 1:1. 1 Joh. 1:1.

14 En de heirlegers in den hemel volgden Hem op witte paarden, gekleed met wit en rein [a] fijn lijnwaad.

a Matt. 28:3. Openb. 4:4. 7:9.

15 [a] En uit Zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat Hij daarmede de Heidenen slaan zou. En Hij zal hen hoeden [b] met eene ijzeren roede; [c] en Hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods.

a Openb. 2:16. 19:21. *b* Ps. 2:9. Openb. 2:27.
c Jes. 63:3. Openb. 14:19, 20.

16 En Hij heeft op *Zijn* kleed en op Zijne dije dezen naam geschreven: [a] Koning der koningen, en Heere der heeren.

a 1 Tim. 6:15. Openb. 17:14.

17 En ik zag eenen engel, staande in de zon; en hij riep met eene groote stem, zeggende tot al de vogelen, die in het midden des hemels vlogen: [a] Komt derwaarts, en vergadert u tot het avondmaal des grooten Gods;

a Jer. 12:9. Ezec. 39:17.

18 Opdat gij eet het vleesch der koningen, en het vleesch der oversten over duizend,

en het vleesch der sterken, en het vleesch der paarden en dergenen, die daarop zitten; en het vleesch van alle vrijen en dienstknechten, en kleinen en grooten.

19 En ik zag het beest, en de koningen der aarde, en hunne heirlegers vergaderd, om krijg te voeren tegen Hem, Die op het paard zat, en tegen Zijn heirleger.

20 En het beest werd gegrepen, en met hetzelve de valsche profeet, [a] die de teekenen in de tegenwoordigheid van hetzelve gedaan had, door welke hij verleid had, die het merkteeken van het beest [b] ontvangen hadden, en die deszelfs beeld [c] aanbaden. Deze twee zijn [d] levend geworpen in den poel des vuurs, die [e] met sulfer brandt.

a Deut. 13:1. Matt. 24:24. Openb. 13:12, 13. 16:14. *b* Openb. 13:16. *c* Openb. 13:15. *d* Dan. 7:11. Openb. 20:10. *e* Openb. 14:10.

21 En de overigen werden gedood met het zwaard Desgenen, Die op het paard zat, hetwelk uit Zijnen mond ging; en al de vogelen werden verzadigd van hun vleesch.

HOOFDSTUK 20.

Een engel komt af van den hemel, hebbende den sleutel des afgronds en bindt den Satan aldaar duizend jaren, vs. 1. De heilige martelaren en die het beest niet hebben aangebeden, zitten op tronen en regeeren met Christus duizend jaren, 4; doch de anderen blijven in den dood, 5. Zij worden allen zalig gesproken, die deel hebben in de eerste opstanding, 6. Na het einde van duizend jaren wordt de Satan ontbonden, 7; en verleidt de volken weder en verwekt Gog en Magog tot den krijg, 8; welke de geliefde stad omringen, doch worden door het vuur verslonden, 9; en de duivel wordt in den poel des vuurs geworpen, 10. Een witte troon wordt gezien met Een' daarop zittende, voor Wien de hemel en de aarde vlieden, 11. De dooden, klein en groot, verschijnen voor God en de boeken worden geopend en een iegelijk wordt geoordeeld naar zijne werken, 12. De dood en de hel worden in den poel des vuurs geworpen, met allen, die niet zijn geschreven in het boek des levens, 14.

EN ik zag eenen engel afkomen uit den hemel, [a] hebbende den sleutel des afgronds, en eene groote keten in zijne hand;

a Openb. 1:18.

2 [a] En hij greep den draak, de oude slang, welke is de duivel en Satanas, en bond hem duizend jaren; *a* 2 Petr. 2:4. Openb. 12:9.

3 En wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde *dien* boven hem, [a] opdat hij de volken niet meer verleiden zou, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij eenen kleinen tijd ontbonden worden. *a* Openb. 16:14, 16. 20:8.

4 En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve; [a] en het oordeel werd hun gegeven; en *ik zag* [b] de zielen dergenen, die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus, en om het Woord Gods, en die [c] het beest, en [d] deszelfs beeld niet aangebeden hadden, en die [e] het merkteeken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hunne hand; [f] en zij leefden en heerschten als koningen met Christus, de duizend jaren. *a* Openb. 6:10. *b* Openb. 6:9. *c* Openb. 13:12. *d* Openb. 13:15. *e* Openb. 13:16. *f* Openb. 6:11.

5 Maar de overige der dooden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6 Zalig en heilig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geene macht, maar zij zullen [a] priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met Hem als koningen heerschen duizend jaren. *a* Jes. 61:6. 1 Petr. 2:9. Openb. 1:6. 5:10.

7 En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de Satanas uit zijne gevangenis ontbonden worden.

8 En hij zal uitgaan om de volken te verleiden, die in de vier hoeken der aarde zijn, [a] den Gog en den Magog, om hen [b] te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee.

a Ezec. 38:2. 39:1. *b* Openb. 16:14.

9 En zij zijn opgekomen op de breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen, en de geliefde stad; en er kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft hen verslonden.

10 En de duivel, die hen verleidde, [a] werd geworpen in den poel des vuurs en sulfers, alwaar [b] het beest en de valsche profeet zijn; en zij zullen [c] gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.

a Dan. 7:11. Openb. 19:20. *b* Openb. 19:20. *c* Openb. 14:10.

11 En ik zag eenen grooten witten troon, en Dengene, Die daarop zat, van Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvloden, en geene plaats is voor die gevonden.

12 En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, [a] dat des levens is; en de dooden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, [b] naar hunne werken.

a Ex. 32:32. Ps. 69:29. Filipp. 4:3. Openb. 3:5. 21:27. *b* Ps. 62.13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27. Rom. 2:6. 14:12. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23.

13 En de zee gaf de dooden, die in haar waren; en de dood en de hel gaven de dooden, die in hen waren; en zij werden geoordeeld, een iegelijk naar hunne werken.

14 En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs; dit is de tweede dood.

15 En zoo iemand niet gevonden werd

geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

HOOFDSTUK 21.

Johannes ziet eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde, vs. 1; met het nieuwe Jeruzalem, versierd als Christus Bruid, 2. Hij hoort eene stem uit den hemel, door welke God belooft, dat Hij hun God zal zijn, alle tranen van hunne oogen afwisschen en hun de erfenis van alles zal geven, 3; maar de vreesachtige en onboetvaardige zondaren worden bedreigd, hun deel te zullen hebben in den poel des vuurs, 8. Een van de engelen der zeven fiolen voert Johannes op eenen hoogen berg en toont hem klaarder de geheele gestalte van het nieuwe Jeruzalem, 9; hare heerlijkheid, 11; haren muur met twaalf poorten naar de namen der kinderen Israëls, 12; hare twaalf fondamenten, naar de namen der twaalf apostelen, 14; hare lengte en breedte, 16; hare stof van goud, 18; hare twaalf fondamenten uit twaalf kostelijke steenen, 19; hare poorten uit twaalf paarlen, 21; haren tempel, God Zelven en het Lam, 22. Gods heerlijkheid in plaats van zon en maan, 23; hare inwoners, alle zalige volken, en ook de zalige koningen, 24; hare poorten altijd open, 25; maar niemand, die onreinheid pleegt, komt daarin, 27.

EN [a] ik zag eenen nieuwen hemel en eene nieuwe aarde; want de eerste hemel, en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.

[a] Jes. 65:17. 66:22. 2 Petr. 3:13.

2 En ik, Johannes, zag [a] de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, toebereid als eene bruid, die voor haren man versierd is.

[a] Openb. 3:12. 21:10.

3 En ik hoorde eene groote stem uit den hemel, zeggende: [a] Ziet, de tabernakel Gods is bij de menschen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen *en* hun God zijn.

[a] Ezec. 43:7.

4 [a] En God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen; en de dood zal niet meer zijn; noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan. [a] Jes. 25:8. Openb. 7:17.

5 [a] En Die op den troon zat, zeide: Ziet, [b] Ik maak alle dingen nieuw. En Hij zeide tot mij: Schrijf, want deze woorden [c] zijn waarachtig en getrouw.

[a] Openb. 4:2. 20:11. [b] Jes. 43:19. 2 Kor. 5:17. [c] Openb. 19:9.

6 En Hij sprak tot mij: [a] Het is geschied. [b] Ik ben de Alfa en de Oméga, het Begin en het Einde. [c] Ik zal den dorstigen geven uit de fontein van het water des levens voor niet. [a] Openb. 16:17.

[b] Jes. 41:4. 44:6. Openb. 1:8. 22:13. [c] Jes. 55:1.

7 Die overwint, zal alles beërven; [a] en Ik zal hem een God zijn, en hij zal Mij een zoon zijn. [a] Zach. 8:8. Hebr. 8:10.

8 Maar [a] den vreesachtigen, en ongeloovigen, en gruwelijken, en doodslagers, en hoereerders, en toovenaars, en afgodendienaars, en al den leugenaars, is hun deel in den poel, [b] die daar brandt van vuur en sulfer; hetwelk is de tweede dood.

[a] Openb. 22:15. [b] Openb. 20:14, 15.

9 En tot mij kwam een van de zeven engelen, [a] die de zeven fiolen hadden, welke vol geweest waren van de zeven laatste plagen, en sprak met mij, zeggende: Kom herwaarts, ik zal u toonen de Bruid, de Vrouw des Lams. [a] Openb. 15:6, 7.

10 En hij voerde mij weg [a] in den geest op eenen grooten en hoogen berg, en hij toonde mij de [b] groote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit den hemel van God; [a] Openb. 1:10. [b] Hebr. 12:22. Openb. 21:2.

11 En zij had de heerlijkheid Gods, en haar licht was den allerkostelijksten steen gelijk, *namelijk* als den steen Jaspis, blinkende gelijk kristal.

12 En zij had eenen grooten en hoogen muur, en had twaalf poorten, en in de poorten twaalf engelen, en namen daarop geschreven, welke zijn *de namen* der twaalf geslachten der kinderen Israëls.

13 Van het oosten waren drie poorten, van het noorden drie poorten, van het zuiden drie poorten, van het westen drie poorten.

14 [a] En de muur der stad had twaalf fondamenten, en in dezelve de namen der twaalf apostelen des Lams. [a] Efez. 2:20.

15 En hij, die met mij sprak, [a] had eenen gouden rietstok, opdat hij de stad zou meten, en hare poorten, en haren muur. [a] Ezec. 40:3. Zach. 2:1.

16 En de stad lag vierkant, en hare lengte was zoo groot als *hare* breedte. En hij mat de stad met den rietstok op twaalf duizend stadiën; de lengte, en de breedte, en de hoogte derzelven waren even gelijk.

17 En hij mat haren muur op honderd vier en veertig ellen, *naar* de maat eens menschen, welke des engels was.

18 En het gebouw van haren muur was Jaspis; en de stad was zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk.

19 En de fondamenten van den muur der stad waren met allerlei kostelijk gesteente versierd. Het eerste fondament was Jaspis, het tweede Saffier, het derde Chalcédon, het vierde Smaragd,

20 Het vijfde Sardónix, het zesde Sardius, het zevende Chrysoliet, het achtste Beryl, het negende Topaas, het tiende Chrysopraas, het elfde Hyacinth, het twaalfde Amethyst.

21 En de twaalf poorten waren twaalf

paarlen, eene iedere poort was elk uit
eene paarl; en de straat der stad was
zuiver goud, gelijk doorluchtig glas.
22 En ik zag geenen tempel in dezelve;
want de Heere, de almachtige God, is haar
Tempel, en het Lam.
23 [a] En de stad behoeft de zon en de
maan niet, dat zij in dezelve zouden schij-
nen; want de heerlijkheid Gods heeft haar
verlicht, [b] en het Lam is hare Kaars.

[a] Jes. 60:19. Zach. 14:7. [b] Openb. 22:5.

24 [a] En de volken, die zalig worden, zul-
len in haar licht wandelen; en de konin-
gen der aarde brengen hunne heerlijkheid
en eer in dezelve. [a] Jes. 60:3.
25 [a] En hare poorten zullen niet gesloten
worden des daags; [b] want aldaar zal geen
nacht zijn. [a] Jes. 60:11. [b] Openb. 22:5.
26 En zij zullen de heerlijkheid en de eer
der volken daarin brengen.
27 En in haar zal niet inkomen iets,
dat ontreinigt, en gruwelijkheid doet, en
leugen *spreekt;* maar die geschreven zijn
[a] in het boek des levens des Lams.

[a] Ex. 32:32. Ps. 69:29. Filipp. 4:3. Openb. 3:5. 20:12.

HOOFDSTUK 22.

Den apostel wordt verder getoond eene rivier van het water des levens, op welker oever de boom des levens was geplant, vs. 1. Eenige andere eigenschappen der inwoners van het nieuwe Jeruzalem worden beschreven, 3. Deze gezichten en profetiën worden gesloten met eene betuiging van de waarheid en zekerheid derzelve, 6. Johannes valt weder neder voor de voeten van den engel en wordt andermaal daarover bestraft, 8. Hij ontvangt hierna bevel, de woorden dezes boeks niet te verzegelen, hoewel eenigen die zullen misbruiken tot hunne zwaardere straf, 10. Christus verklaart, dat Hij is de Alfa en de Oméga, en spreekt diegenen zalig, die Zijne geboden houden, en onzalig degenen, die gruwelen bedrijven, 13; betuigende dat Hij Zijnen engel heeft gezonden, om deze openbaring aan Zijne Gemeente te doen, 16. De Bruid van Christus verlangt naar Zijne komst, 17. Waarna deze openbaring wordt besloten met eene bedreiging tegen degenen, die hier iets toe of af zouden doen, 18. Christus betuigt weder, dat Hij haast zal komen, en Johannes besluit zijn boek met den apostolischen groet, 20.

EN hij toonde mij [a] eene zuivere rivier
van het water des levens, klaar als
kristal, voortkomende uit den troon Gods,
en des Lams. [a] Ezec. 47:1. Zach. 14:8.
2 In het midden van hare straat, en
op de eene en de andere zijde der rivier
was [a] de boom des levens, voortbrengende
twaalf vruchten, van maand tot maand
gevende zijne vrucht; en de bladeren des
booms waren tot genezing der Heidenen.

[a] Openb. 2:7.

3 En geene vervloeking zal er meer
tegen *iemand* zijn; en de troon Gods en
des Lams zal daarin zijn, en Zijne dienst-
knechten zullen Hem dienen;
4 En zullen Zijn aangezicht zien, en
[a] Zijn naam zal op hunne voorhoofden
zijn. [a] Openb. 3:12.
5 [a] En aldaar zal geen nacht zijn, en zij
zullen geene kaars noch licht der zon van
noode hebben; want de Heere God verlicht
hen; en zij zullen als koningen heerschen in
alle eeuwigheid. [a] Jes. 60:19. Zach. 14:7. Openb. 21:23.
6 En hij zeide tot mij: [a] Deze woorden
zijn getrouw en waarachtig; en de Heere,
de God der heilige profeten heeft Zijnen
engel gezonden, [b] om Zijnen dienstknechten
te toonen hetgeen haast moet geschieden.

[a] Openb. 19:9. 21:5. [b] Openb. 1:1.

7 Ziet, Ik kom haastiglijk; [a] zalig is hij,
die de woorden der profetie dezes boeks
bewaart. [a] Openb. 1:3.
8 En ik, Johannes, ben degene, die deze
dingen gezien en gehoord heb. En toen ik
ze gehoord en gezien had, viel ik *neder* om
aan te bidden voor de voeten des engels,
die mij deze dingen toonde.
9 En hij zeide tot mij: [a] Zie, dat gij het
niet *doet;* want ik ben uw medediensт-
knecht, en uwer broederen, der profeten,
en dergenen, die de woorden dezes boeks
bewaren; aanbid God.

[a] Hand. 10:26. 14:14. Openb. 19:10.

10 En hij zeide tot mij: [a] Verzegel de
woorden der profetie dezes boeks niet;
want [b] de tijd is nabij.

[a] Dan. 8:26. 12:4. [b] Openb. 1:3.

11 Die onrecht doet, dat hij nog onrecht
doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde;
en die rechtvaardig is, dat hij nog gerecht-
vaardigd worde; en die heilig is, dat hij
nog geheiligd worde.
12 En ziet, Ik kom haastiglijk; en Mijn
loon is met Mij, [a] om een' iegelijk te ver-
gelden, gelijk zijn werk zal zijn.

[a] Ps. 62:13. Jer. 17:10. 32:19. Matt. 16:27. Rom. 2:6. 14:12. 1 Kor. 3:8. 2 Kor. 5:10. Gal. 6:5. Openb. 2:23.

13 [a] Ik ben de Alfa en de Oméga, het Begin
en het Einde, [b] de Eerste en de Laatste.

[a] Openb. 1:8. 21:6. [b] Jes. 41:4. 44:6. 48:12. Openb. 1:8. 21:6.

14 Zalig zijn zij, die Zijne geboden doen,
opdat hunne macht zij aan den boom des
levens, en zij door de poorten mogen in-
gaan in de stad.
15 [a] Maar buiten zullen zijn de honden,
en de toovenaars, en de hoereerders, en de
doodslagers, en de afgodendienaars, en een
iegelijk, die de leugen liefheeft en doet.

[a] 1 Kor. 6:10. Efez. 5:5. Kol. 3:5, 6.

16 [a] Ik, Jezus, heb Mijnen engel gezonden
om ulieden deze dingen te getuigen in de
Gemeenten. [b] Ik ben de Wortel en het ge-

slacht Davids, [c] de blinkende Morgenster.

a Openb. 1:1. *b* Jes. 11:10. Rom. 15:12. Openb. 5:5. *c* 2 Petr. 1:19.

17 En de Geest en de Bruid zeggen: Kom!
En die het hoort, zegge: Kom! [a] En die dorst
heeft, kome; en die wil, neme het water
des levens om niet. *a* Jes. 55:1. Joh. 7:37.

18 Want ik betuig aan een' iegelijk, die de
woorden der profetie dezes boeks hoort:
Indien iemand tot deze dingen toedoet,
God zal over hem toedoen de plagen, die in
dit boek geschreven zijn;

19 [a] En indien iemand afdoet van de
woorden des boeks dezer profetie, God zal
zijn deel afdoen uit [b] het boek des levens,
en uit de heilige stad, en *uit* hetgeen in dit
boek geschreven is.

a Deut. 4:2. 12:32. Spr. 30:6. *b* Openb. 13:8. 17:8.

20 Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik
kom haastiglijk. Amen. Ja, kom, Heere
Jezus!

21 De genade van onzen Heere Jezus
Christus *zij* met u allen. Amen.

EINDE.

Richard Clay & Sons, Limited,
London & Bungay.

ASSYRIE
EN DE AANGRENZENDE LANDEN
voorstellende het aartsvaderlyke tydvak
en de Assyrische en Babylonische ballingschap
Nederlandsche mylen
0 50 100 200 300 400
Oostelyke lengte von Greenwich
ZWARTE ZEE (PONTUS EUXINUS)
Propontis
KLEIN AZIE
GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
Cyprus
KASPISCHE ZEE
PERZISCHE
GOLF
ARMENIE
MEDIË
SYRIË
(Aram)
Mesopotamie
Syrische Woestyn
BABYLON
Chaldea
Elymaïs
PERZIË
Persepolis
NINEVE
Damaskus
Jeruzalem
JUDA
ISRAEL
Moab
Samaria
Horeb
Memphis
Tanis
Sais
Tripolis
Ribla
Heliopolis
Haran
Harran
Edessa
Berea
Chalcis
Rezeph
Carchemis
Anatho
Tigris
Eufraat
Arbela
Calah
Nisibis
Amida
Ecbatana
Bages
Bagistana
Susa
Ezeon Geber
Thadmor Palmyra
Bozra
Gaza
Joppe
Antiochie
Laodicea
Hamath
Emesa
Sidon
Tyrus
Acco
Dor
Mizraim
EGYPTE

HET
SCHIEREILAND SINAÏ
met de reizen van de Israëlieten
VAN
EGYPTE NAAR HET BELOOFDE LAND
Nederlandsche mylen
0 20 40 60 80 100
Hoogte in voeten
De gedeelten van den weg, door de Israëlieten gevolgd, welke met waarschijnlijke zekerheid vast gesteld kunnen worden, zijn aangewezen aldus
De ligging van de plaatsen, vermeld in Numeri 33, vs 20-34, is geheel onbekend.
GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
ROODE ZEE
Oostelyke lengte 32 van Greenwich
Sebennitische mond
Bolbitische mond
Canopische mond
Phatnische mond
Mendesische mond
Tanitische mond
Pelusische mond
Canopus
Pharos
B. Casius
M. Serbonis
Rahab
(Delta)
Gosen
EGYPTE
Sais
Mendes
Zoan
(Tanis)
Magdolum
Phacusa
Pi-beseth
(Bubastis)
Pi-Hachiroth
Pithom
(Pithom)
Sukkoth
Rameses (Heliopolis)
(On, Aven of Beth-Semes)
Clysma
Zoutmeren
Pyramiden en Sphinx
(Noph) MEMPHIS
M. Kerpon
Aphroditopolis
Crocodilopolis
Heracleopolis
Oxyrynchus
Cynopolis
Alabastra
Antinoe
Hermopolis
Woestyn van Sur
Woestyn van Etham
Woestyn van Paran
Mara
Elim
Jebel et Tih
Badiet et-Tih
(Woestyn der omzwerving)
ARABIË
G. van Heroöpolis
(G. van Suez)
G. van Elana
(G. van Akaba)
Legerplaats aan de Schelfzee
Dophka
Alus
Rephidim
Horeb
Sinaï
Tor
AMALEKIETEN
Hazeroth
Dizahab
MIDIANIETEN
Ezeon-Geber
Elath (Elana)
Zalmona?
Gudgodah
Punon?
Oboth?
Ije-abarim?
Arindela
Bosra
Maan
Sela
(Petra)
B. Hor
EDOM
Kades-Barnea
Rithma
Beer
Lahai
W. el Arish
Ebodu
Rehoboth
Zephath
of Horma
FILISTYNEN
Gerar
Gaza
Askelon
Asdod
Ekron
Gezer
Gibeon
Jerusalem
Bethlehem
Bethel
Jericho
Gilgal
Adullam
Eglon
Eschol
Hebron
Engedi
Beerseba
KANAAN
MOAB
Ar-Moab
Kir-Moab
Dibon
Aroer
Hesbon
B. Nebo
Baal-meon
Kirinthaim
Abel-Sittim
AMORIETEN
Rhinocolura

KANAÄN
Verdeeld onder de Stammen.
Romeinsche mijlen
Nederlandsche mijlen
DE GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
SYRIË
DAMASKUS
Sidon
Tyrus
Berg Karmel
ZEBULON
ISSASCHAR
MANASSE
Basan
Argob
GAD
RUBEN
JUDA
SIMEON
EFRAIM
Rabboth-Ammon
Asdod
Askelon
Gaza
Jafo
HEBRON
JERUZALEM
ARABIE
EDOM
MOAB
Oostelijke lengte van Greenwich

PALESTINA
ten tijde van onzen Zaligmaker.

Romeinsche mijlen
0 5 10 20 30

Nederlandsche mijlen
0 5 10 20 30 40 50

DE GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)

SYRIË
DAMASKUS
Helbon
Abila
Chalcis
Anti Libanon Geb.
Libanon Geb.
Coele Syrië
R. Pharpar
Berytus
Heldua
Porphyreon
Sidon
Sarepta
Ornithonopolis
Leontopolis
Leontes
(Tyre) Tyrus
Promontorium Album
Scala Tyriorum
Ptolomaïs
Hepha
Bg Karmel
Sycaminos
Dora
CESAREA
Beek Kana
Apollonia
Joppe
Sarithed
(Diospolis) Lydda
Jamnia
Ekron
Emmaus (Nicopolis)
Arote
Askelon
Eleutheropolis
Eglon
Maresa
Gaza
Gerar
B. Besor
Berseba
Aroer
Elusa
Eboda
Bg Hermon
Dan
Caesarea-Philippi
Daphne
M. Fiala
Iturea
M. Samochonitis
Seleucia
Gaulonitis
Trachonitis
Phaena
Zoroa
Nova
Neapolis
Canatha
Hieromax
Abila
Gadara
Arbela
Capitolias
Bozra
Pella
Decapolis
Beth-gamal
Gerasa
Amathas
Ragaba
Jabbok
Ramoth in Gilead
Ammonieten
Philadelphia
Beth-Nimra
Hesbon
Livias
Peraea
Galilea
Nazareth
Sepphoris
Tiberias
Cana
Kapernaüm
Bethsaïda
Magdala
Gergesa
Aphek
Gamala
Hippos
Endor
Nain
Dal van Esdrelon
Legio
Esdrelon
Scythopolis
Ginea
Maximianopolis
Caparcotia
Salim
Enon
Dothan
Samaria
Sebaste
B. Ebal
Sychar (Neapolis)
Jakobs Bron
B. Gerizim
Archelaïs
Antipatris
Acrabi
Corea
Edumia
Silo
Phasaelis
Arimathea
Gophna
Ephraïm
Bethel
Rama
Gibeon
Jericho
Emmaus
Olijfberg
Jeruzalem
Bethanië
Betphage
Netopha
Bethlehem
Adullam
Herodium
Bethzur
Thekoa
Hebron
Ziph
Engedi
Karmel
Maon
Masada
Arad
Malatha
Judea
Asphalt Meer (Doode Zee)
Jordaan
Machaerus
Kallirrhoe
Aroer
Arnon
Areopolis
Moabieten
Charag-moba
B. Zered
Zephath
Tophel
Idumea
Bozra
Arindela
Geb. Seir
Kades Barnea
ARABIË

35
36
33
32
31
Oostelijke lengte van Greenwich

DE OMSTREKEN VAN JERUZALEM

Joodsche stadien 0 10 20 30

Nederlandsche mylen 0 1 2 3 4 5

Laag Beth-Horon
Hoog Beth-Horon
Wady Suleiman
Gibeon
El Jib
Neby Samweel
Mizpa
Wady Ataller
Emmaus
El-Kubeibeh
Kirjath jearim
Esthaol
Ataroth
Atara
Beeroth
Bireh
Bethel
Beitin
Aï of Haï
Tell el Hajar
Michmas
Mukhmas
Geba
Jeba
Rama
Er Ram
Azmaveth
Hizmeh
Almon of Alemeth
Para
Farah
naar Jericho
Ananiah
Beit Hanina
Anathoth
Anata
Nob
El-Isawiyeh
Scopus
Nephtoah
Lifta
JERUZALEM
(El Kuds)
Olyfberg
Bethanie
Bethphage
Ain Karim
Ain Yalo
Ain Hanîyeh
Vlakte v. Refaïm
Waterleiding
Rachels graf
Bether
Bitteer
Zelzah
Beit Jala
Bethlehem
Beit-lahm
Etham
Urtas
Salomo's vyvers
El Burak
Beth Cherem (Herodium)
Frankenberg
Thekoa
Tekua
Beracha
Bereikut
Mar Saba
naar de Jordaan
naar de Doode Zee
Dal v. Kidron

Aanwyzing van de deelen der Stad
1 ZION (Boven Stad)
2 ACRA (Beneden Stad)
3 MORIA (Tempel)
4 BEZETHA (Nieuwe Stad)

35° 10′ 15′ 20′ 55′ 50′ 45′ 31° 40′

HET TEGENWOORDIGE JERUZALEM

Schaal van ¼ myl

naar Nablus en Damascus
Graven der Koningen
Waarschynlyke loop van den ouden muur
BEZETHA
Grot v. Jeremia
Damaskus poort
Russische Zending
Opperste vyver van Gihon
Dal van Gihon
Yafa poort
Onderste vyver van Gihon
Zion poort
Graf v. David
ACRA
ZION
MORIA
Moskee v. Aksa
Ofel
Tyropeon
Stefanus poort
Brug
Dal van de Kidron (Dal Josafat)
Graf van de maagd Maria
Kerk der Hemelvaart
Olyfberg
naar Bethanie
Graf v. Josafat
Graf v. Absalom
Graf v. Jakobus
Graf v. Zacharia
Graven der Profeten
naar Bethanie en Jericho
Dorp Silbam
Vyver Siloam
Berg der ergernis
Dal van Hinnom (Gehenna)
Akeldama
Bron van Job (Bir Eyub)
Berg des boozen Raads
Vlakte v. Rafaïm
naar Bethlehem

Aanwyzing
1 Kerk van het heilige graf
2 Protestantsche kerk
3 Kerk van St Anna.
4 Kerk van Maria Magdalena
5 Latijnsch klooster
6 Armenisch.
7 Ruïnen van het hosp. van St Jan
8 Engelsch hospitaal
9 Klaagplaats der Joden
10 Vyver van Hiskia
11 " " Bethesda
12 Moskee van Omar (Tempel berg)

DE OOSTELIJKE MIDDELLANDSCHE ZEE
ter toelichting van de zendingreizen en de laatste reis van den
APOSTEL PAULUS
Nederlandsche mijlen
0 100 200 300 400
Oostelijke lengte 20 van Greenwich
PONTUS EUXINUS
(Zwarte Zee)
GROOTE ZEE
(MIDDELLANDSCHE ZEE)
Adriatische Zee
Koers van het schip, waarmede Paulus heeft gevaren
Groote Syrtis
CYRENAICA
APRIKA
EGYPTE
ARABIË
Delta
THRACIË
Geb. Hemus
MACEDONIË
ACHAJE
Peloponnesus
CRETA
CYPRUS
GALATIË
CAPPADOCIË
Corsica
Sardinia
Sicilië
Melite
Alexandrië
Memphis
Rome
Athene
Corinthe
Sparta
Syracuse
Rhegium
Puteoli
Neapolis
Brundisium
Dyrrachium
Apollonia
Thessalonica
Philippi
Neapolis
Byzantium
Propontis
Troas
Lesbos
Chios
Samos
Patmos
Cos
Rhodus
Carpathus
Efeze
Smyrna
Pergamus
Sardes
Philadelphia
Laodicea
Colosse
Hierapolis
Antiochië
Iconium
Lystra
Derbe
Tarsus
Seleucië
Ancyra
Sinope
Amisenus
Trapezus
Damaskus
Cesarea
Joppe
Jeruzalem
Gaza
Tyrus
Sidon
Berytus
Byblus
Tripolis
Emesa
Epiphania
Idumea
Petra
Pelusium
Sais
Arsinoë (Suez)
Pafos
Salamis
Citium
Cyrene
Apollonia
Barca
Ptolemais
Berenice
Leptis magna
Augusta felix
Kaap Caphale
Meninx
Cercina
Thapsus
Adrumetum
Carthago
Utica
Galata
Lilybeüm
Panormus
Eolische Eil.
Agrigentum
Gela
Catana
Kaap Pachynum
Cossyra
Corcyra
Leucas
Cephalonia
Zacynthus
Kaap Tenarum
Cytherea
Kaap Malea
Kaap Salmone
Lasea
Goede havens
Clauda
Fenix
Lesbos
Mitylene
Lemnos
Thasos
Samothrace
Imbros
Mysië
Lydië
Carië
Lycië
Pisidië
Pamfylië
Cilicië
Frygië
Bithynië
Pontus
Paflagonië
Lycaonië
Pessinus
Perga
Attalia
Myra
Patara
Cnidus
Trogyllium
Miletus
Assus
Adramyttium
Alexandria Troas
Tenedos
Seleucia
Beroea
Pella
Amfipolis
Apollonia
Lissus
Scardus
Illyrië
Salona
Ancona
Perugia
Populonia
Ilva
Drie Taberne
Appius Markt
Tarracina
Capua
Pæstum
Lucanië
Thurii
Croton
Temesa
Hipponium
Kaap Garganum
Barium
Egnatia
Nicopolis
Delphi
Ambracia
Argus
Messene
Cyrus
Comana Pontica
Sebaste
Comana
Archelaïs
Tyana
Alexandria
Cyrrhus
Berea
Eufraat
Heliopolis
Cesarea Filippi
Bostra
Philadelphia
Areopolis
Elana
Rhinocorura
Catabathmus major
Catabathmus minor
Emporia
Heraclea
Amastris
Bosporus
Chalcedon
Hadrianopolis
Hebrus
Strymon

